Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Opus aureum sancti Thome de aquino super quatuor euangelia

https://hdl.handle.net/20.500.14918/461953

Kast 4
52

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

ꝑplet aceto: hoc ē malicia ⁊ dolo. AVGV. de cō. cuā. De helia vo nō ipz g obtulit ꝓpōgiā cū aceto: iz ceteros dixisse matthe⁹ narrauit. vñ itelligim⁹ ⁊ illū: ⁊ ceteros hoc dixisse HIERO. Infirmata ät carne vox iualuit diuina q̄ dicit. Apite mihi portas iustitie. vñ segt: Jesus ät emisso. v. mag. expirauit. Cū ima voce siue sine voce nos moriamur: g de terra sum⁹. Ille voce cū exaltata voce expirauit q de celo descēdit. THEO. Et q morti dñaī ⁊ precipit: sicut diis protestatiue expirat. Qualis ät ꝟ vox fuerit lucas declarat. Pater in manꝰ tuas cōmēdo spiritū meū. Etenī christ⁹ extunc p hoc nobis voluit declarare: q̄ sanctoz anime in manus dei ascēdunt. Nā pus ab inferis oīum anima tenebanī donec venit q predicauit captiuis remissionem.

¶ Et velū templi scissū ē in duo: a sūmo vsq̄ deorsū. Uidēs ät cēturio q exaduerso stabat: qz sic clamās expirasset: ait: Uere hic homo filius dei erat. Erät ät ⁊ mulieres ō lōge aspiciētes: iter q̄s erat maria magdalene ⁊ maria iacobi minoris ⁊ ioseph mater: ⁊ salome. Et cū cēt i galilea sequebanī eū: ⁊ ministrabät ei: ⁊ alie multe que simul cū eo ascenderant hierosolymam.

GLO. Postq̄z narrauit euangelista passionē ⁊ mortem christi: nūc pſegī de his q̄ post mortē oīi ꝛtigerūt. vñ dr: Et velū tē. scis. ē i duo a sū. vsq̄ de. HIERO. Uelū templi scindit. i. celū aperit. THEOPHI. Scissū ē et velū inmūete deo: q̄ spiritussancti gra a templo recedit ⁊ scindit vt sanctasactoz ab oīb⁹ videāt cēnt: ⁊ q̄ templū iudeis cū calamitate deplorabūt ⁊ vestimēta scindēt. Hoc ēt ⁊ templū animatū. s. corpus christi oīdit: in cui⁹ passione vestimentū ei⁹ laceratū ē. s. caro. ⁊ aliud etiā significat. Laroāq̄z velū est nr̄i templi. s. mentis nr̄e. Uirtus aūt carnis icisa ē i christi passionib⁹ a sūmo vsq̄ deorsū. s. ab adā vsq̄ ad vltimos homines. Naz ⁊ adaz effectus est sanus p passionem christi ⁊ eius caro nō manet sub maledicto neq; digna ecorruptiōe: sz oēs icorruptione honorati sum⁹: Uidēs aūt centurio. Cēturio dicit cētū militū ꝓcepis. Uidēs ät q̄ ita protestatiue ⁊ dominabiliter expirasset: mirat⁹ est ⁊ ꝛfessus ē.

BEDA. Manifesta aūt cā miraculi cēturionis exponit: q̄ videns dominū sic expirasse. i. spūz emisisse dixerit: Uere hō hic fili⁹ dei erat. Null⁹. n. hz potestatē mittēdi spiritū nisi q aīaz ꝓditoz ē. AVGV. iij. de trini. Et hoc marie mirat⁹ est q̄ post illā vocē in qua figurā peccati nr̄i edidit cōtinuo tradidit spiritū. de nō stranit eni spiritus mediatoris q̄ nulla pena peccati vsq̄ ad mortē carnis eius accesserit: qz non eum deseruit inuitus: sed quō voluit: quippe. dei verbo ad vnitatē psone iunctus. HIERO. Nouissimi aūt nūc primi efficiūt. Gentilis ꝓficet ppls. Judea cecata negat ne fiat eis error peioz poze. THEOPHI. Et sic odo uerit⁹ dū iudei occidunt: ⁊ gētilis ꝓficet: ⁊ discipuli fugiunt ⁊ mulieres expectāt. Sequit. n. Erät aute ⁊ mulie. de longe aspici. iter quas erat ma. magda. ⁊ ma. ia. mi. ⁊ ioseph mater ⁊ salome. Salome dicta est mater filiozum zebedei.

ORIGE. Opinatus autem sū hoc vidēs apud matthеū ⁊ marcū bic tres ꝓcipuas mulieres nominatas: ⁊ duas q̄dem vterq; euāgelista exponit: Mariā magda. ⁊ mariam ia. Tertia aūt a matthco dicit mr̄ filiozū zebedei: a Marco aute tertia illa salome appellaī. BEDA. Jacobum aute minoz dicit iacobū alphei: qz ⁊ frater dñi dicebatur: eo q̄ esset filius marie matertere dñi: cui⁹ meminit ioannes dicens. Stabät iuxta crucē iesu mater eius: ⁊ sozoz matris ei⁹ maria cleophe: ⁊ maria magda. Mariā aūt cleophe videt eā dicere a patre siue cognatiōe. Uocabat autem minoz ia cobus ad distinctionem maioris iacobi: videlicet filiꝰ zebedei: g iter primos apostolos vocat⁹ ē a dño. Cōsuetudinis aūt iudaice fuit: nec inducebaī in culpā moze gentis antique: vt mulieres de sua substantia victū atq; vestitū ꝓcurarent ministrarēt. vñ sequit: Et cū cēt i galilea seque. cū ti. ei. Ministrabät dño qdē de substātia sua: vt meteret eaz carnalia cuius ille metebät spiritalia: ⁊ vt typū oīdet magistroz: q̄ victu atq; vestitu ex discipulis deberet esse ꝓtenti. Sz videam⁹ q̄les comites habuerint. Sequitur. n. Et alie multe q̄ simul cū eo ascen. hierosolymam.

HIERO. Sicut nō excludit mulieb⁹ sexꝰ a salute q̄ maria vginē: ita nō repellit a mystery crucis scia ⁊ resurrectionis q̄ viduā: Magdalenā: Mariā ⁊ ceteras mr̄es.

¶ Et ia cū sero cēt factū: qz erat parasceue: q̄ est ai sabbatū: venit ioseph ab arimathia nobilis decurio: q̄ ⁊ ipse erat expectās regnū dī. Et audacter introiuit ad pilatū: ⁊ petijt corp⁹ ihesu. Pilat⁹ ät mirabaī si ia obuisz. Et accersito cēturione: iterrogauit eū: si ia mortu⁹ cēt. Et cū cognouisset a cēturione donauit corp⁹ ioseph. Joseph ät mercatus i syndonē: deponēs eū involuit i syndone: ⁊ posuit eū in monumēto q̄ erat excisū ō petra: ⁊ advolauit lapidē ad ostiū mōumēti. Maria ät magdalene ⁊ maria ioseph aspiciebät vbi poneret.

GLO. Post passionē ⁊ mortē christi euangelista sepulturā ei⁹ enarrat dicēs: Et ia cū sero esset fac. q̄ erat para. q̄ est añ sabbat. ve. io. ab ar. BEDA. Parasceue grece latine apparatio dr: quo nōia iudei qui inter greces morabant seruatam sabbati appellabāt: eo q̄ illo ea q̄ regei sabbati necessaria eēnt: pparare volebat. Quia g ierta die hō fact⁹ ē: septima ät die conditor ab oi ope suo regeuit: recte saluator: sexta die crucifix⁹ humane reparationis ipleuit archanū. Sabbato ät i sepulchro gelicēs: reūrrectiōis q̄ octaua die ventura erat expectabat euentū. Sic ⁊ nos i hac qdē seculi etate mūdo nece ē crucifigi: i septima vo die. i. cū mortis gs debitū soluit: corpa qdē i tumulis: aias aūt secreta i pace cū dño post bona opa oz gescere. donec octaua etate ēt corpa ipa resurrectiōe glorificata cū aiab⁹ icorruptionē accipiāt. Tale ät ee ōcebat q̄ corp⁹ dñi sepeliret: q̄ ēt p iusticiā meritoz tali ministerio dign⁹ eēt: ⁊ p nobilitatē potētie secularis facultate posz obtinere mistrādi. ⁊ iō dr q̄ erat nobil⁹ decurio expectās regnū dei. Decurio vocat⁹ q̄ sit de ordie curie ⁊ officiū curie administrat: q̄ ēt curial⁹ a ꝓcurādo miiera ciuitas solet appellari. Arimathia ät ipa ē ramathaim ciuitas beniamin ⁊ samuelis. HIERO. Que iterptat ōponēs ō q̄ fuit ioseph q̄ venit ad ōponēdū corp⁹ xpi ō cruce. Segt. Et audacia. itro. ad pi. ⁊ pe. coz. iesu. THEO. Audet ausū laudabile. nō. n. excogitauit: a diuinis decidā: ⁊ expellar a iudeis: sz corp⁹ petā ei⁹ q̄ ē blasphem⁹ cōdēnat⁹. Segt. Pilat⁹ ät mira. si ia obuisz. Putabat. n. q̄ diu vincret i cruce: sic ⁊ latrones ī patibulo vincbāt diu. Segt. Et accer. cē. iter. eū si iā mortu⁹ eēt. s. añ horā q̄ ceteri mori ꝓsueuerūt. Segt: Et cū cog. a cē. s. q̄ mortu⁹ eēt donauit corpus ioseph. BEDA. Nō ät glibet ignoꝰ aut mediocris ad ꝓsidē accedere ⁊ crucifixi corp⁹ poterat ipetrare. Segt: Joseph aūt mer. frn. ⁊ depo. cū inuol. in syn. THEOPHI. Preciosū corp⁹ ꝓcio se speliēs. cuz. n. cēt discipul⁹ dñi sciebat q̄liter corp⁹ dñi honorari deberet. BEDA. Posium⁹ ät fz itelligētia spiritalem hoc sentire: q̄ corp⁹ dñi nō auro nō gemmis ⁊ serico sed linteamine puro obuoluendū sit: hinc eccl̄ie mos obtinuit: vt sacrificiuz altaris nō in serico neq; ī panno tinctо sed in lino terreno celebrēt: sicē corp⁹ ē dñi i syndōe munda sepultū: iuxta qō i gestis pōtificalib⁹ a. b. siluestro legim⁹ cē statutū: q̄q; ꝟ significz q̄ ille i syndōe munda involuit ihesū q̄ pura cū mēte suscepit. segt. Et po. cū i mo. qō erat excī-

pe. ⁊ aduol. la. ad osti. mo. Dicit q̄ monumentū dñi domus rotūda fuit. de subiacēte rupe excisa: tāte altitudinis vt hō recē⁹ exīs vix extēta manu culmē posset attigere: ⁊ hz itroitū ab oziēte: cui lapis magn⁹ involut⁹ atq; ipositꝰ est. in cius gre aglonari ips sepulchrū. i. loc⁹ oīci corporis de cade pe tra fcin est: septē bus pedes lōgitudinis: tnū palmoz mesura ꝓ pauimēto alti⁹ eminēs. q. f. loc⁹ nō desiup: iz a latere meridiano p totū pater: vñ corpus iferebaī. Loloz aūt monumēti ⁊ loculi albo ⁊ rubeo dr eē pmixtus. HIERO. Sepulturā aūt rpi resurgim⁹: descēdim⁹ cū eo ad iferos nos ascēdimus ad celos. hic inuenitur mel in oze leonis mortui.

THEOPHI. Imitemur aute ⁊ nos ioseph: recipientes xpi corp⁹ p vnitatē: ⁊ ponam⁹ illud in monumēto excīso de petra. i. aia memorante ⁊ nō obliuiscēte deū. illa enim aia ex petra excisa. i. ex christo q̄ est petra q̄ ꝓtinet firmitatē. Involuere etiā debem⁹ ipm ī syndone. i. corpe puro susciꝑe. Syndon nanqz ē corp⁹ qō est aīe idumentū: decet enim nō solū pura aīa corp⁹ christi suscipe: iz ī corpe puro. Jnuolucre aūt oportet: iz nō apire: nā secretū clausum est ⁊ occultū. Sequit: Maria aūt magda. ⁊ Maria ioseph aspiciebāt vbi poneret. BEDA. Jn luca legimus q̄ stabāt noti ei⁹ a lōge ⁊ mulieres q̄ secute erāt eū. Dis ergo notis iesu post depositū eius corp⁹ ad sua remeāt ib⁹ sole mulieres q̄ arti⁹ amabāt fun⁹ subsecute quō poneret respicere curabāt: vt ege ꝓprio munus possent deuotiōis offerre. Die aūt parascenes sancte mulieres. i. aie humiles idē faciūt: cū amore saluatoris feruētes passionis eius vestigijs in hoc seculo quo ꝓparāda est reges futura: diligēter obsequunt: ⁊ si forte valeāt imitari pia curiositate: quo ordine sit eius passio cōplera ppendūt. HIERO. Dec etiā ꝓpriūt ad populuz iudaicū in fine credentē: q̄ nobilitaī fide vt abrae sit filius deponit desperationē: expectat regnū dei. Jntrat ad ꝓphanos vt baptizet⁹: qō significat nomen pilati. i. malleatoris. q̄ domat ferreas gētes: vt regat eas in vga ferrea: ⁊ petit sacrificiū qō donat penitētibus in fine viaticū: ⁊ corde mūdo ⁊ peccatis mortuo involuit munimine fidei stabilitū opercio spei q̄ opa charitatis ꝛcludit. Finis. n. ꝓcepti est charitas: aspicientibus a lōge electis q̄ sunt stelle maris: qñ si fieri pōt scandaliçabunt etiam electi. Capi. XVI.

Et cū transisset sabbatū: maria magdalene ⁊ maria iacobi ⁊ salome emerūt aromata: vt venientes vngerēt ie su. Et valde māne vna sabbatoz veniūt ad monumētū: orto iā sole. Et dicebāt adiuicē. Quis reuoluet nob lapidē ab ostio monumēti: Et respicientes viderūt reuolutū lapidē. Erat q̄ppe magn⁹ valde. Et introeūtes i monumētū viderūt iuuenē sedentē ī dextris cooptū stola cādida: ⁊ obstupuerūt. Qui dicit illis: No lite expauescere Jesuz q̄ritis nazarenū crucifixū: surrexit nō ē hic. Ecce loc⁹ vbi posuerūt eū. Sz ite dicite discipulis ei⁹ ⁊ petro: q̄ ꝓcedet vos i galileā. Jbi eū videbitis: sicut dixit vobis. At ille exeūtes fugerūt ō monumēto. Jnuaserat. n. eas tremoz ⁊ pauoz: ⁊ nemini q̄q̄ dixerūt. Timebant. n.

HIERO. Post sabbati tristitiam felix irradiat dies: que pasce ⁊ triūpho resurgēte. vñ dicit: Et cū transisi. sab. magda. ⁊ ma. ia. ⁊ sa. eme aro. vt ve. vn. iesum. GLO. Religiose. n. mulieres sepulto dño cum licuit operari. i. vsq̄ ad solis occasum vngueta parauerūt vt lucas dicit. Et q̄ ꝑ angustia tpis non poterant explere: cessoz transacto sabbato. i. occidēte sole vt opandi licentia redit festinauerunt emere aromata: sicut marc⁹ dicit bic: vt venientes mane vngerent corp⁹ iesu: neq; vespe sabbati poccupāte iaz noctis articulo monumētū adire valuerunt. vñ segtur: Et valde ma. vna sab. ve. ad monu. oz. iā sole. SEVE. Mulieres hoc loco feminea deuotiōe discurrūt: q̄ nō vt viuēti fidē ſz vt mortuo vnguēta deferūt ad sepulchz. ⁊ vt sepulto parant merozis obsequia: nō vt resurgēti ꝓparant diuinoz gaudia triūphorū. THEOPHI. Non. n. magnitudinē atq; dignitatem diuinitatis christi sapiūt. Uenerūt autem iuxta consuetudinē iudeoz vngere corpus iesu vt. s. maneret odoriferū: ⁊ ne humiditate scaturiret: nā aromata virtutē habēt desiccatiuā humiditatē corpis absq; bētia. vñ icorruptū corpus ꝓseruāt. GREGO. i bo. Nos ät i eū q̄ mortu⁹ credētes si odore vtutū refecti cū⁹ opinione bonoz opeꝝ dñz q̄rim⁹ ad monumētū illi⁹ cū aromatib⁹ venim⁹. Segt: Et valde ma. vna sab. ve. ad mo. orto iā sole. AVGV. de cō. cuā. Dr lucas dicit: valde diluculo ⁊ ioānes: Mane cū adhuc tenebre essēt: hoc itelligit⁹ marc⁹ dicere: valde mane oriēte iā sole. i. cum celū ab orientis parte albesceret: q̄ fit vsq; solis oriētis vicinitate. Eī⁹. n. ē ille fulgor q̄ noie auroze appellari solet: iō nō ꝓpugnat ei q̄ ait. Cū adhuc tenebre eēnt. Die q̄ pe surgēte aliq̄ rlige tenebraꝝ tāto min⁹ sūt: q̄to magis oriētur lux. nec accipiēdū ē q̄ ait: Valde māe orto iā sole. tāq̄ sol ipe iā videret sup terrā: iz de ꝓximo aduenīēte i bas ꝓtes sole. i. ortu suo iā celū illuminare icipiēte. HIERO. Valde q̄ mane dicit q̄ alius euāgelista dicit: diluculo. Diluculū ät ē iter tenebras noctis ⁊ dieī claritatē. Jn q̄ salus humani generis ꝓuenit: felici vicinitate in ecclām declarā da moze solis q̄ ꝓxima luce ꝓsurgēs rosea ꝓmittit auroras: vt gratiā pclari splendoris ꝓparatis oculis possit itueri q̄ tps oīsce resurrectiōis illuxit: vt tūc laudes christi tota careret fin exemplū feminarū eccl̄ia. q̄ genus humanū exemplo sue resurrectionis asauit: q̄ vitā ꝓtitit ⁊ lumē credulitatis isudit. BEDA. Sicut aūt q̄ valde mane mulieres venerūt ad monumētū. iuxta historiā magnus seruoz charitatis oīdit: ita iuxta itellectū mysticū nobis dat exēplū vt illuminata facie: discussisq; vitioz tenebris: odoreꝫ bonoz opeꝝ dño ⁊ oratiōnū suauitatem studeamus offerre.

THEOPHI. Dicit aūt. Una sab. i. ꝓma die ꝓx hebdomade. Sabbata nāq; dies hebdomade nūcupant⁹: vna vo dr ꝓma. BEDA. Uel ꝓma sabbatoz ꝓma dies est a die sabbatoz. i. regetionū q̄ ī sabbatis custodiebant. Sequit. Et di. adin. gs re. no. la. ab ol. mo. SEVERI. Obscuratū erat vſz pecc⁹ oculi clausi: ⁊ iō patefecī sepulchri gloriā pus nō videbatis. Segtur. n. Et respi. vi. re. la. BEDA. Quō lapis p angelū reuolutus sit. Matthe⁹ sufficiēter exponit. Dec reuolutio lapidis mystice reserationem sacrameto xpi: q̄ velamine lre legalis tenebanī: illinuat. lex. n. lapide scripta ē. Segtur. Erat quippe magn⁹ valde. SEVERI. Et plus iaz magnus merito q̄ ꝓxima q̄ creatoris mūdi corpus ⁊ claudere ⁊ opire sufficit. GREGO. Mulieres aūt angelos videt q̄ cū aromatib⁹ venerūt: q̄ ille mentes fugnos ciues aspiciūt: que cū virtutib⁹ ad sancta desideria veniunt. vnde segtur. Et itro. in mo. vi. iuue. se. in dex. cooperta cādi. ⁊ obstu. THEOPHI. Si mattheus dicit angelū sedere super lapidē. Marcus vero q̄ mulieres introeuntes monumentū viderunt sedentē iuuenē: nō mireris: nam q̄ viderūt ꝓius sedentē sup lapidē: ipm etiā ītus in monumēto postmodū viderunt. AVGV. de con. euan. Aut itelligam⁹ matthеū tacuisse de illo angelo q̄ ītrātes viderūt: marcū vo de illo q̄ foris sup lapidē sedēte viderūt: vt duos viderīt: ⁊ a duob⁹ sigillati audierint q̄ dixerūt angeli de iesu. aut certe ītrātes in monumētū in aliqua septa macerie debemus accipere: qua cōmunitū locū tuc fuisse credibile est in aliquo spatio ante petraz: q̄ excisa locus

S.THOMAS
SUPER
QUATUOR
EVANGELIA

1493

Cm

Cm

Cm

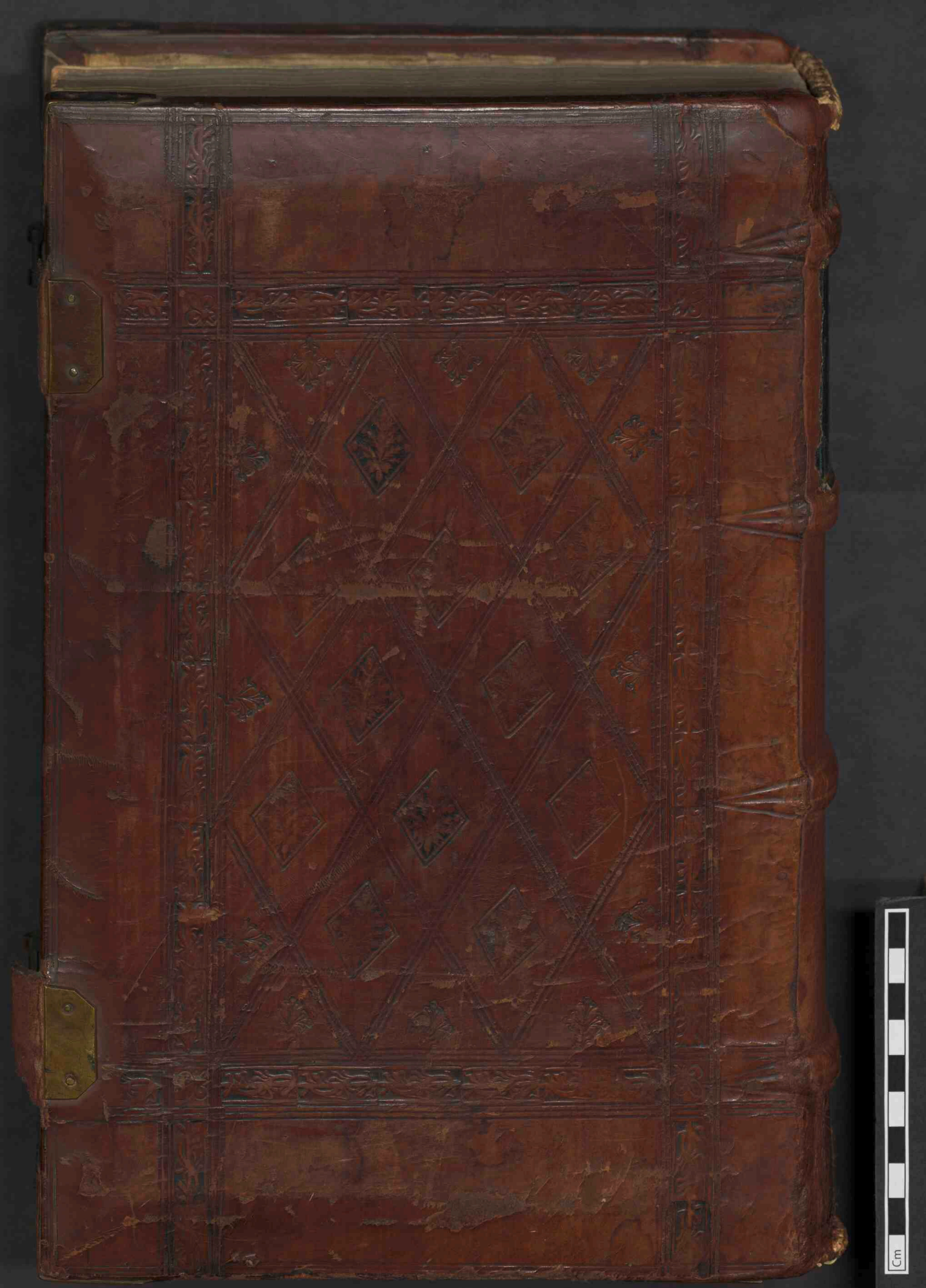

V B49

VAK 113 No. 34
Kast 4
52

Opus aureum sancti Thome de aquino super quatuor euangelia

Bibliotheek
MINDERBROEDERS
WEERT.

¶ Diui Thome aquinatis continuum in librum euangely ſm Matthеum.

Anctiſſimo ac reue rendiſſimo patri dño vrbano diuina ꝓuidentia pape quarto: frater Thomas de aquino ordinis fratrum ꝑdicatorũ: cum deuocta reuerẽtia pedũ oscula beatorꝫ. Fons ſapiẽtie vnigenitum dei verbum preſidens ī excelſis. per qõ pater ſapienter fecerat: ⁊ ſuauiter diſpoſuerat vniuerſa: in fine temporum carnem ſumere voluit: vt ſub tegumento nature corporee ſplendoꝛez eiꝰ humanus ītuitꝰ poſſet īſpicere: quẽ ī celſitudĩe maieſtatis diuine attingere nõ valebat. Diffuderat ſiquidem radios ſuos: ſapiẽ vꝫ ſue indicia ſup oĩa opera que creauit: quodã vero ampliori ꝑuilegio imaginem ꝓpriã hominũ aĩabꝰ im preſſerat: q̃tum diligentius expreſſerat ī cordibus ipꝫ amãtium ſm ſui muneris largitatem. Sed qd eſt boĩs aĩa ī taꝫ imenſa creatura: vt diuine ſapie veſtigia poſſit comprehendere ad pfectõem: ⁊ gnimmo ⁊ ſapiẽtie lux ifuſa boĩbus p peccati tenebras ⁊ occupationũ temporaliũ caligines fuerat obumbrata: ⁊ ītantũ eſt quorundaꝫ cor inſipiens obſcuratũ: vt dei gl̃iam ī idola vana cõuerterẽt: ⁊ que nõ conueniunt facerẽt. in ſenſum reprobuꝫ ĩcidentes. Diuina vero ſapĩa que ad ſui fruitionẽ boĩem fecerat: eũ ſui inexpertem eſſe nõ ſinens: totũ ſe in humanam naturã cõtulit: eam mõ ſibi aſſumendo mirabili: vt errãtẽ boĩem ad ſe totaliter revocaret. Huius igit̃ ſapĩe claritatẽ nube mortalitatis velatã prim⁹ apl̃orꝫ ꝓnceps fide conſpicere meruit: ⁊ eam ꝛſtãter abſq; erroꝛe ⁊ plenarie cõfiteri dicens. Tu es xp̃s filiꝰ dei viui. O btã cõfeſſio: quam nõ caro ⁊ ſanguis ſed pater celeſtis reuelat. hec ī terris fundat ecl̃iam: aditũ ꝑbet in celum: peccata mere⁊ ſoluere. ⁊ cõtra eam porte nõ prevalẽt inferorꝫ. Huius igit̃ fidei ac cõfeſſionis heres legitime ſanctiſſime pater ꝓ ſtudio mens nr̃a inuigilat. vt tante ſapientie lux fidelium corda pfũdat. ⁊ hereticorꝫ cõfutet iſanias. que porte iferorꝫ merito deſignãtur. Sane ſi ſm platonis ſniam beata cenſetur reſpublica. cuiꝰ rectores operã ſapiẽtie dare cõtigerit. illi ſiquidem ſapiẽtie quã imbecillitas ĩtellectus humani erroribꝰ plerunq; ꝛmaculat. q̃to magis ſub noſtro regimine beatus cenſeri poteſt pplus xp̃ianus: vbi tãta diligentia excellentiſſime illi ſapientie curã ĩpenditis: quam dei ſapĩa carnalibꝰ membris induta ⁊ vbis docuit: ⁊ operibus demonſtrauit: Et buiꝰ ſigdem diligẽtie ſtudio veſtre ſanctitati cõplacuit mihi ꝛmittere matthei euãgeliũ exponendum: qõ iuxta ꝓpriam facultatẽ execut⁹ ſolicite ex diuerſis doctorꝫ libris ꝑdicti euangely expõnez cõtinuam cõpilaui: pauca quidẽ certorꝫ auctorꝫ verbis vt plurimũ ex gloſis adyciẽs: que vt ab eorꝫ dictis poſſent diſcerni: ſub gloſe titulo prenotaui. Sed ⁊ ĩ ſanctorꝫ doctorꝫ dictis hoc adhibui ſtudium. vt ſingulorum auctorꝫ noĩa: necnon ī gbus habeanť libris aſſumpta teſtimonia deſcribãť. hoc excepto q⁹ libros expõnũ ſupra loca q̃ exponebanť nõ oporteb at ſpãl̃r ꝺſignari. puta ſicubi nomẽ ĩueniat̃ hieronymi. de libro mẽtione non facta datur intelligi q⁹ hoc dicat ſup matthеũ. ⁊ in alys ratio ſimilis obſeruet̃. niſi bis que de cõmentario chryſoſtomi ſuper mattheum ſumũtur oporteret inſcribi in titulo ſuper mattheũ. vt per hoc ab alys q̃ ſumũtur de ipſius homeliario diſtinguanť. In aſſumendis autez ſãctorꝫ teſtimonys plerũq; oportuit aliqua reſcindi de medio ad ꝓlixitatẽ vitandã: necnõ ad manifeſtioꝛem ſenſum: vl̃ ſm cõgruentiã expõnis l̃re ordinez cõmutari. Interduz ẽt ſenſuz poſui: verba dimiſi: p̃cipue ī homelia chryſoſtomi: ꝓpter hoc q⁹ eſt trãſlatio vitioſa. Fuit aũt mea ītentio ī hoc opere nõ ſolũ ſenſuz ꝓſeq l̃ralem: ſed etiã myſticũ ponere: ĩterdum ẽt errores deſtruere: necnõ cõfirmare catholicaz veritatẽ. Qõ gdem neceſſariũ fuiſſe videť: qz in euangelio p̃cipue forma fidei catholice tradit̃ ⁊ totiꝰ vite regula xp̃iane. Prolixũ igit̃ pñs opus nõ videat̃ alicui: fieri enī nõ potuit vt hec omnia ſine dimiutõe ꝓſequerer: ⁊ tot ſanctorꝫ ſnias explicarẽ oĩmoda breuitate ſeruata. Suſcipiat itaqz vr̃a ſanctitas preſens opus veſtro diſcutiendũ corrigendũqz iudicio: veſtre ſollicitudinis ⁊ obedientie mee fructuz: vt dum a vobis emanauit preceptum: ⁊ vobis reſeruat̃ finale iudicium: ad locũ vnde exeunt flumina reuertanť.

Uangely ꝓnũciatoꝛ aptus eſayas ꝓpheta: euãgelice doctrĩe ſublimitatẽ nomẽ ⁊ mãz breuiter cõprehẽdens: euãgelicũ doctorem ex ꝑſona dñi: allogt̃ dicẽs. Sup mõtẽ excelſuz aſcẽde tu q euãgelizas ſyon: exalta ī fortitudine vocẽ tuã: q euãgelizas hierl̃z. exalta: noli timere dic ciuitatibꝰ iude: ecce deus vr̃. ecce dñs ds ī fortitudĩe veniet ⁊ brachiũ eiꝰ dñabit̃: ecce merces eiꝰ cũ eo. Ut aũt ab ipſo euangely noĩe ſumamꝰ exordiũ. AVG. cõtra fauſtũ. Euãgely nomẽ latine ĩterꝓtat̃ bonꝰ nũciꝰ: vel bona ãnũciatio. qõ gdez cũ aliqõ bonũ ãnunciat̃: ſemp dici ꝑt. ꝓprie tñ hoc vocabulũ obtinuit ad nunciatio ſaluatoꝛis. Narratores qppe oꝛiginis factorꝫ dictorꝫ paſſionũ dñi ieſu xp̃i ꝓpe dicti ſũt euãgeliſte. CHR. in ho. Quid. n. his bonis nunciatis fiat eq̃le: deus in terra: homo ī celo: amicitia dei ad noſtrã facta nãm: ꝓlixum ſolutũ ꝓteliũ: diabolus cõfuſus: mors ſoluta: paradiſus apt⁹. ⁊ hec oĩa ſupra dignitatẽ nr̃am ⁊ cum facilitate nobis data ſunt: nõ qz laborauimus: ſed qz dilecti ſumꝰ a deo. AVG. in de vꝫ reli. Cũ. n. oĩbus modis medeat̃ animis deꝰ: ꝓ tempoꝛ oppoꝛtunitatibꝰ q̃ mira ſapĩa eiꝰ ordinanť: nullo modo beneficẽtius ꝛſulunt generi humano: q̃z cũ vnicus filius ꝛſubſtantialis pr̃i ⁊ coeternꝰ totũ boĩez ſuſcipere dignatus eſt: ⁊ vbũ caro factũ ẽ: ⁊ habitauit in nobis. ita. n. demõſtrauit q̃z excelſũ locũ ĩter creaturas hẽat humana nã ī hoc q⁹ boĩbus in vo boĩe apparuit. AVG. in ſer. de nati. Denum factꝰ ẽ ds homo: vt homo fieret deus. Hoc igit̃ bonũ euangeliçãdũ ꝓnũciat ꝓpheta dicens. Ecce ds veſter. BEDA in epi. ad flauianũ. Exinanitio aũt illa q̃ ſe ĩuiſibilis viſibilẽ ꝑbuit: ⁊ cauſatoꝛ ac dñs oĩuz reꝛ vnꝰ voluit eẽ mortalium: ĩclinatio fuit miſatõis: nõ deſertio poteſtatis. GLOSA. Ne ergo ſic deus adeſſe credat̃ vt fieret aliq̃ diminutio poteſtatis: ſubiũgit ꝓpha. Ecce dominꝰ in fortitudine veniet. AVG. de doc. xp̃iana. Nõ p locoꝫ ſpatia veniẽdo: ſz ī carne mortali mortalibus apparẽdo. BEDA in ſer. de domini paſſi. De ineffabili aũt dei potẽtia factũ ẽ: vt dũ deꝰ verꝰ eſt ī carne paſſibili: cõferat̃ boĩ glia p ꝛtumeliã: incorruptio p ſuppliciũ: vita per mortẽ. AVG. ō baptiſmo paruulorũ. Fuſo. n. ſanguine ſine culpa oĩum culpaꝫ chirographa deleta ſunt: gbꝰ boĩes a diabolo antea tenebanť. GLOSA. Quia q̃ p virtutẽ xp̃i patiẽtis boĩes a peccato liberati: ſerui facti dei. Segtur. Et brachiuz eiꝰ dñabit̃. LEO papa in ſer. de paſſi. Affuit aũt nobis ī xp̃o ſingulare p̃ſidiũ: vt ī nã paſſibili mortis cõditio nõ maneret: quã ipaſſibilis eẽntia recepiſſet. ⁊ per id qõ nõ poteratmori: poſſit id qõ mortuuz fuerat ſuſcitari. GLO. Et ſic per xp̃m nobis ĩmortalis gl̃ie aditus apitur. vñ ſegtur. Ecce merces eius cũ eo. de qua. ſ. ipſe dicit. Merces veſtra copioſa ẽ in celis. AVG. contra fauſtum. Eterne enim vite ꝓmiſſio regnũqz celoruz ad nouum pertinet teſtamentum: tpaliũ vero ꝓmiſſiones teſtamẽto veteri continenť. GLO. Sic ergo quatuoꝛ nobis de xp̃o euangelica doctrina tradit: diuinitatẽ aſſumentem: humanitatem aſſumptã: mortẽ per quam a ſuitute eripiuur.

resurrectiõez p quam nobis adit⁹ glõse vite apit̃: ⁊ ꝑpter hoc in ęcechiele sub figura quatuor animaliuz ōmonstrāt̃. GREG. sup ęcechi. Ipse.n. vnigenitus dei fil⁹ veraciter fact⁹ ē homo: ipse in sacrificio nr̃e redemptionis dignatus ē mori vt vitul⁹: ipse p vtutem sue fortitudinis surrexit vt leo: ipse ēt ascēdens ad celos est elevatus vt agla. GLO. In qua ascensione manifeste oñdit suam diuinitatē. Mat/theus ergo i homine itelligit̃: quia circa humanitatez xp̃i ꝑncipal'r imorat̃. Marcus i leone: quia agit ō resurrectio/ne. Lucas i vitulo: qz agit ō sacerdotio. Joannes in aquila scribēs sacra diuinitatis. AMBRO. sup lucaz. Et bñ acci dit vt qñ euangely h⁹ libz̃ū fm mattheum dicimus eē mo/ralē: opio h⁹ ꝑtermittere: mozes.n. ꝓprie dicūtur huma ni. Figura autem leonis ascribit̃ marco: qz a potentie cepit expressione diuine cum dixit. Initium euāgely iesu christi fily dei. Joāni aut̃ figura aquile: eo q diuine miracula re/surrectionis expressit. GRE. sup ęcech. Dec aūt ipsa vni/uscuiusq libri euāgelica exordia testant̃. nam qz ab huma na generatōe cepit: iure p hominē mattheus: qz p clamorē i deserto: recte p leonē marc⁹: qz a sacrificio exorsus ē: bñ p vi tulū lucas: qz vo a diuinitate vbi cepit: digne p aglā signat̃ ioānes. AVG. de con. euā. Uel matthe⁹ qui regiā xp̃i pso nam maxime ꝓmēdauit: per leonē significat̃. Lucas aūt p vitulum ꝑpter victimaz sacerdotis. Marchus aūt q neq stirpē regiā neq sacerdotalez narrare voluit: ⁊ tñ i huma/nis vsatus oñdit̃: bois figura signatur. Dec aūt tria aialia leo: homo: vitulus i terra gradiunt̃. vñ isti tres euāgeliste i istis maxime occupati sunt que xp̃s i carne opatus ē. At vo ioānes velut aquila volat: ⁊ lucē icommutabilis veritatis acutissimis cordis oculis intuet̃: ex quo datur itelligi tres euāgelistas circa actiuā vitam fuisse vsatos. Joānem vero circa contemplatiuaz. REMI. Doctores aute grecoruz p hoiem intelligunt mattheum: qz genealogiā dñi fm carnē descripsit: p leonē vo ioānem: qz sicut leo suo rugitu cūctis bestys timorem icutit: sic ⁊ ioānes cūctis hereticis timorē icussit: p vitulum itellexerūt lucaz: qz vitulus sacerdotalis est hostia: ⁊ ipse semper circa templum ⁊ sacerdotium ver/satus ē: ⁊ per aquilā marcum itellexerūt: qz aquila i scriptu/ris diuinis solet signif̃icare spiritum sanctū: q locutus fuit p ora ꝓphetarum: ⁊ ipse a ꝓphetico testimonio exorsus est. HIERO. Circa numez vo euāgelistaz sciēduz est plures fuisse qui euāgelia scripserūt: sicut ⁊ lucas euāgelista testa/tur dicēs. Quoniāquidē multi conati sūt ordinare ⁊c. Et sic̃ perseuerantia vsq ad pñs tempus monimenta dederant: que a diuersis auctoribus edita: diuersarum hereſū fuere ꝓcipia: vt ē illud: iuxta egyptios ⁊ thomā ⁊ matthiā ⁊ bar/tholomeū. xy. quoq apostolorz ⁊ Basilidis atq Apellis ⁊ reliquorz: quos enumerare longissimū est: eccl'ia aūt que su ꝑa petram dñi voce fūdata ē: q̃tuor flumina paradisi istar eructuās: quatuor ānulos ⁊ angulos hz: p quos quasi arca testamēti ⁊ custos legis dñi lignis mobilib⁹ vehit̃. AVG. de que. euā. Uel qñ qnatuor sut ptes orbis terre: p cui⁹ vni uersitatē xp̃i eccl'ia dilatat̃. Alius aūt fuit eis ordo cogno/scendi atq ꝓdicādi: ali⁹ aūt scribēdi. Ad cognoscendum gppe atq ꝓdicandū ꝓmi fuerunt: q secuti sūt dñm in carne pñtem: docentē audierūt: facientemq viderūt: atq ex ei⁹ ore ad euangeliçādū sunt missi. Sz i scribēdo euāgelio qō diuinit⁹ ordinatū eē credēdū ē ex nūcro eoz quos añ pas/sionē dñs elegit: ꝓmum vltimūq locū duo tenuerūt: ꝓmū mattheus: vltimū ioānes: vt relīq q ex illonūero ñ erāt: sed tñ xp̃m i illis loquentē secuti crant: tanq̃ fily amplectēdi: ac p hoc in loco medio cōstituti: vtroq ab eis latere muni/renť. REMI. Mattheus qdem scripsit i iudea sub tempe Lay Hallicule impatoris. Marcus i italia Rome sub tpe neronis vel claudy fm rabanū: Lucas vero in achaie boe/tieq partib⁹ rogatus a theophilo: ⁊ Joānes epbesi i asia mi nori sub tpe Nerue ꝓncipis. BEDA. Sed tamen cū sint quatuor euāgeliste: nō tam quatuor euāgelia q̃z vnū q̃tuor libroz veritati cōsonum ediderūt. Sicut.n. duo vsus eādē ꝓsus hītes mām: pro diuersitate metri ⁊ vborum duo sūt: ⁊ tñ non nisi vnā ꝓtinent fiam: sic euāgelistaz libricū sint quatuor vnū ꝓtinent euangeliū: qz vnā doctrinā faciūt ō fi de catholica. CHRI. in ho. Sufficiebat aute vt vn⁹ euā/gelista oia diceret: sed cū quatuor ab vno ore oia loquant̃: nō fm eadē tpa: neq i eisdem locis ꝓueniētes ⁊ adiuicē col loquētes maxia fit demratio vitatis. Et hoc̃pm qō in alig/bus modicis dissonare vident̃: maximum signum vitatis ē. Si.n. p oia ꝓsonarēt: crederēt inimici q ex placito quodaz humano ꝓueniētes scripserit q̃ scripserūt. Jn ꝓncipalib⁹ q/dē q ptinent ad iformatōem vite ⁊ pdicationē fidei: neq̃ dissonāt: nec i paruo. Si aūt i miraculis: h̄ qdez hec: ille vo illa dixit: hoc te nō cōturbet. si.n. vn⁹ oia dixisset: superfluus cēt numer⁹ reliquorz. si oēs diuersa: nequaq̃ cōsonātie de/mōstratio appareret. si aūt aliqd de tpibus vl' modis diffe/renter ānūciant: hoc nihil ipedit eoz que dcā sunt vitatez: vt infra oñdetur. AVG. de cō. euā. Quānis autē singuli eo rum suuz quique narrādi ordinē tenuisse videant: nō tñ vnusq̃sq eoz velut alteri⁹ pcedētis ignarus voluisse scri/bere repit̃: vel ignorata ptermisisse que scripsisse alius iue/nit̃: sed sic̃ vnicuiq inspiratū ē: nō supfluā cōpatiōem sui la/boris adiunxit. GLO. Sublimitas aūt euāgelice doctrie cōsistit qdē pmo i eius excellētissima auctē. AVG. de cō. euā. Inter oēs.n. diuinas auctoritates q̃ scis lr̃is cōtinēt: euāgeliū merito excellit: cui⁹ ꝓmi ꝑdicatores apostoli fue/rūt: q dñm iesum saluatorē nr̃m xp̃m ēt in carne pñtē vide/runt: quoz qdā hoc ē mattheus ⁊ ioannes ēt scripta ō illo q̃ scribēda visa sūt: libris singulis ediderunt. Ac ne putare/tur qō attinet ad pcipiēdū ac ꝑdicandū euāgeliuz interee aligd: vtz illi ānucient q eundē dñm hic i carne apparentē secuti sūt: an aly q ex illis cōpata fideliter crediderūt: diui/na ꝓuidentia ꝓcuratū ē p spiñsanctuz: vt qbusdā ēt ex ill⁹ q ꝓmos apostolos sequebāt: nō solum ānūciādi vez ēt scri/bēdi euāgeliū tribueret̃ auctoritas. GLO. Et sic patet q sublimitas euāgelice auctoritatis a xp̃o dependet: ⁊ hoc desi gnat̃ in vbis prophete ꝓmissis cuz dicit̃: Sup montē excel/sum ascēde tu: Mōs.n. excelsus christus ē: ō quo idē esaias dicit. Erit i nouissimis diebus ꝑparatus mons: domus dñi i vertice montiuz. i. sup omnes sanctos q a monte xp̃o mō/tes dicuntur: qz ō plenitudine eius omnes accepimus. Re cte aute ad mattheuz dr̃: Supra montē excelsuz ascēde tu: qz sicut ꝑdictum ē: ipse in ꝑsona fcā christi vidit et eius doctrinā audiuit. AVG. de con. euā. Illud āt discuti endum ē qō solet nōnullos mouere: cur ipe dñs nihil scrip/serit: vt alys de ipo scribētibus necesse sit credere. Sed ne/quaq̃ dōm ē: q ipse nō scripserit qñquidē membra eius id opata sunt: qō dictāte capite cognouerūt. Quicqd.n. ō suis factis ⁊ dictis nos legere voluit: hoc scribēdum illis tanq̃ suis manibus impauit. GLO. Scdo ēt hz euangelica do/ctrina sublimitatē virtutis. vñ apostolus dicit: q euāgeliū virtus dei ē in salutē omni credēti. Et hoc oñdit ꝓpheta in ꝑmissis verbis cum dicit. Exalta i fortitudine vocē tuam. i quo ēt ⁊ modū euāgelice doctrie ōsignat i exaltatōe vocis: p quā doctrie claritas dat̃ itelligi. AVG. ad volusianū. Mod⁹.n. ipe quo scā scriptura cōtexit ē oīb⁹ accessibil'e: pau cissimis penetrabil'e a q̃ apte ꝓtiet quasi amic⁹ familiaris si ne phuco ad cor logt̃ i doctorz atq doctorz. Ea veroq i my steryis occultat: nec ipse eloquio supbo erigit quo nō aude/at accedere mēs: tardiuscula ⁊ inerudita q̃si paup ad diui/tez: sz iuitat oēs humili sermone quos nō solum manifesta pascat: sz ēt secreta exerceat vitate: hoc i ꝑmptis qō i recō/ditis bñs. Sz ne apta fastidiret̃: eadē rursus opta desiderā tur: ōsiderata qdāmō renouāt̃: renouata suauiter itimāt̃.

Dis saluberiter ⁊ prauа coꝛrigũt ⁊ parua nutriũt: ⁊ magna oblectãt ingenia. GLO. Sz qꝛ vox exaltata lõgius audit: potuit i exaltatõe vocis euãgelice doctrie publicatio designari: qꝛ nõ ad vnã tiñ gẽtẽ: sz ad vniuersas natões ꝑdicanda mãdat. Predicate iquit dñs euangeliũ omni creature. GRE. Põt. n. oĩs creature noie natio gentium designari. GLO. Tertio ãt hz euãgelica doctrina altitudinẽ libtatis. AVG. In veteri. n. testamẽto pp tpaliũ bonoꝝ ꝓmissionẽ: malorũq; cõminatõez: seruos parit tpalis hierusalẽ. In nouo ãt vbi fides i petra charitatẽ q̃ lex possit ipleri: ñ magis timoꝛ pene q̃z dilectõe: iusticie liberos parit hierusalẽ eterna. GLO. Uñ ⁊ hãc sublimitatẽ doctrie euangelice ꝑpha designat dicẽs. Exalta noli timere. Restat ãt videre qb⁹ ⁊ q̃ ō cã hoc euãgeliũ sit scriptũ. HIERO. Matthe⁹. n. euãgeliũ i iudea hebꝛeo sermõe edidit: ob eoꝝ maxie cãm q in hierlm crediderãt ex iudeis. cũ enĩ ꝑmo ꝑdicasset euangeliũ i iudea: volẽs trãsire ad gẽtes: ꝑm⁹ euãgeliũ scripsit hebꝛaice: qõ fratrib⁹ a qb⁹ ibat i memoria dereligt. Sic̃ enĩz neĉe fuit ad cõfirmationẽ fidei euãgeliũ ꝑdicari: sic ⁊ ꝓtra hereticos scribi. CHRI. Coꝛpus ãt sue narratõis oꝛdinauit matthe⁹: ꝑmũ g̃ natiuitatẽ: deĩde baptismũ: tertio tẽtationẽ: q̃rto doctrinaz: qnto miracula: sexto passionẽ: septio resurrectionẽ ⁊ ascẽsionẽ ipsius: nõ solũ historiã de xp̃o exponere volẽs ꝑ hoc: veꝝ etiaz euãgelice vite statũ docere: qñ nihil est q̃ ex parẽtibus nascimur: nisi iteꝝ ꝑ aquam ⁊ spñ renati fuerimus ex deo. Post baptismũ aũt neĉe ẽ cõtra diabolũ stare: post hoc q̃si oĩ supata tẽtatõe factus idoneus ad docẽdũ. Sigdẽ sacerdos ẽ: doceat ⁊ doctrinã suaz bone vite q̃si miraculis factis cõmẽdet: si laicus ẽ opibus doceat fidẽ. Deĩde neĉe ẽ exire nos de hoc stadio mũdi: ⁊ tũc restat vt tẽtationũ victoriaz resurrectionis merces sequat ⁊ gloria. GLO. Patet igit ex ꝑmissis euangelice doctrie mã scriptoꝝ euangely: numerus: figure dria: ⁊ oꝛdo: euãgelice doctrine sublimitas: ⁊ gbus hoc euãgeliũ sit conscriptũ: ⁊ oꝛdo ꝓcessus ipsius. CAP. I.

Iber generationis ieſu chriſti filij dauid : filij abraham.

QUi faciẽ hoĩs Matth. significat: q̃si de hoie exoꝛsus ẽ scribere dicẽs. Liber gnãtõis. RABA. Quo exoꝛdio satis oñdit gnãtiõem xp̃i ꝑm carnẽ suscepisse narrãdã. CHRI. Judeis enĩ euãgeliũ scripsit: qb⁹ supfluuz erat exponere dinitatis nãz quã cognoscebãt: neĉariũ ãt fuit eius mysteriũ incarnatiõis oñdere. Joãnes autẽ cũ gẽtib⁹ euãgeliũ scripsit q̃ ñ cognoscebãt si de⁹ filiũ hz. iõ neĉariũ fuit ꝑmũ illis oñdere qꝛ ẽ fili⁹ dei ōs: deĩde qꝛ carnẽ suscepit. RABA. Cũ ãt paruã libꝛi ꝓticulã teneat gña⁹ dixit: Liber gnãtõis. Cõsuetudo. n. hebꝛeoꝝ ẽ vt volumib⁹ ex eoꝝ ꝓncipijs ꝑponãt noĩa: vt ẽ genesis. GLO. Planioꝛ ãt sẽsus eẽt: Dic ẽ liber gnãtiõis sz h̃ ẽ mos i mltis: vt Uisio esaie. subaudis hec ẽ. Gnãtiõis ãt singulariter dr: q̃uis mlte p oꝛdinẽ replicent. qꝛ pp chriſti gnãtõez cetere h̃ iducint. GREGO. in ho. Uel iõ libꝛ hũc gnãtõis noĩat: qꝛ hec ẽ totius dispẽsatõis suma ⁊ radix bonoꝝ oĩuz: deũ hoiez fcñ eẽ: hoc. n. fcõ alia ꝑz rõnẽ seq̃bãt. REMI. dic̃ ãt. Li. gene. ie. chr. qꝛ nouerat scriptũ eẽ. Liber gnãtõis ade: ⁊ iõ sic exoꝛsus ẽ vt oppone ret libꝛũ libꝛo. Adã nouũ: ade veteri: qꝛ oia ꝑ istũ sꝰ restaurata: q̃ ꝑ illũ sũt coꝛrupta. HIERE. In esaia ãt legimus gnãtionẽ eius qs enarrabit: nõ g̃ putem⁹ euãgelistã ꝓpbete ẽẽ ꝓiũ vt qõ ille ipolẽ dixit eẽ affatu: hic narrare icipiat qꝛ ibi de gnãtõe dinitatis: h̃ de icarnatõe dictũ ẽ. CHRI. i ho. Nec tñ pua estimes te audire hãc audiẽs gnationẽ. ẽ enĩ valde ineffabile q̃ ōs ex muliere nasci dignatus ẽ: ⁊ hr̃e ꝓgẽitoꝛes dauid ⁊ abrahã. REMI. Si aũt aligs dixerit: qꝛ ꝓphete ō natiuitate hũanitatis dixit: nõ ẽ rñdẽdũ: Nullus gnationẽ dñi narrauit sz prarus: qꝛ matthe⁹ ⁊ lucas. RABA. In hoc ãt q⁹ dic̃. Jesu xp̃i. regalẽ ⁊ sacerdotalẽ in eo exꝑmit dignitatẽ. nã iesus q noĩs hui⁹ ꝑsagiũ ꝑtulit: primus post moysen i ppl'o isrl'ducatũ tenuit. Aarõ vo mystico cõsecratus vnguẽto ꝑmus i lege sacerdos fuit. AVG. de q̃. no. ⁊ vete. test. Qõ ãt polei vnctionẽ ꝑstabat ōs illis q i reges vel sacordotes vngebanr̃: hoc ꝑstitit spũsc̃us hoĩ xp̃o addita expiatõe: Spũs enĩ scũs purificauit qõ de maria vgine i coꝛp⁹ saluatoꝛis ꝓfecit: ⁊ hoc ẽ vnctio coꝛpis saluatoꝛis q̃re xp̃s ẽ appellatus. CHRI. sup matth. Quia vo ipia prudẽtia iudeoꝝ negabat iesuz de dauid semĩe eẽ natũ: subdit: Filij dauid filij abrahã. Quare aũt nõ sufficiebat dr̃e illũ filiũ abrahe soli⁹: aut dauid soli⁹: qꝛ ad ambos de xp̃o nasciturο ex eis ꝓmissio fuerit fcã. ad abrahã qdez sic. Et i semĩ tuo bñdicẽr̃ oẽs gẽtes terre. Ad dauid ãt ita. De fructu vẽtris tui ponã sup sedẽ tuã. Jõ g̃ vtriuscq; filiũ dixit: vt vtriuscq; ꝓmissiões i xp̃o adipletas oñderet. deĩde qꝛ xp̃s tres dignitates fuerat hĩturus: rex: ꝓpha: sacerdos. Abrahã ꝓpheta fuit ⁊ sacerdos. sacerdos sic̃ ōs ad illũ dic̃ i genesi. Accipe mihi vaccã ruffaz: sic̃ ait dñs ad abimelech de illo. Prophа est ⁊ orabit ꝑ te. Dauid rex fuit ⁊ ꝓpha: sacrdos ãt nõ fuit. Jõ g̃ amboꝝ filius noĩatus ẽ vt vtriuscq; p̃is triplex dignitas oꝛigiali iure recognosceret̃ i chriſto. AMBRO. sup lucã. Jõ ẽt duos gñis auctoꝛes elegit: vnuz q de cognatõe ꝓpꝛioꝝ ꝓmissuz accepit: alteꝝ q de gñatione xp̃i oꝛaculũ ꝓsecutus ẽ. Et iõ lz sit oꝛdine successiõis posteꝛioꝛ: ꝓoꝛ tñ describit̃: qꝛ plus ẽ ꝓmissuz accepisse de xp̃o q̃z de eccl'ia q̃ ẽ ꝑ chriſtuz. potioꝛ ẽ enĩz q saluat eo qõ saluat̃. HIERO. Oꝛdo ẽt ꝓposterus: sz neĉio cõmutat⁹. si. n. ꝑmũ posuisz abrahaz: ⁊ postea dauid: rursus ei repetẽdum fuit abrahã vt gñatõis series texeret̃. CHRI. sup matth. Altera ãt rõ ẽ: qꝛ regni dignitas maioꝛ ẽ q̃z nãe. nã ⁊ si abrahã ꝑcedebat i tpe: dauid ꝑcedebat i dignitate. GLO. Quia vo ex hoc titulo appeat totũ hunc libꝝ ꝓscribi de iesu xp̃o: neĉiuz ẽ ꝑcognoscere qd sit sentiẽdũ de ipso. sic. n. meli⁹ exponi potuerũt q̃ i hoc libꝛo de eo dñr. AVG. de q̃. euãge. Error ãt hereticoꝝ de xp̃o tribus gñib⁹ termiat̃: aut de diuinitate: aut de hũanitate: aut de vtroq; fallũt̃. AVG. ō here. Cherĩtus g̃ ⁊ Ebiõ iesuz xp̃z hoĩez tiñ fuisse dixerũt: quos secut⁹ Paul⁹ samosatẽus xp̃z nõ sp fuisse: sz eius initiũ ex quo de maria nat⁹ ẽ asseuerat: nec. n. aliqd ãplius q̃z hoiem putat. ⁊ hec heresis postea a Photino ꝓfirmata ẽ. AVG. ō hereticos. Joãnes ãt apl's isti⁹ isaniã lõge añ spũsc̃ō ꝓspiciẽs eũ alto ipitie sopoꝛe demersum sue vocis ꝑconio excitat dicẽs: In p̃n⁹ erat vbũ. Ei g̃ qõ in p̃n⁹ erat apud deũ: nõ relinq̃t̃ i nouissimo tpe vt oꝛiginis sue ab hoĩe ꝓnciꝑiũ sũpserit. Jtẽ iqt. Pr̃ glꝛifica me illa glꝛia quã habui apõ te ꝑusq̃z mũdus fieret. audiat photin⁹ eũ glꝛiaz añ p̃n̄ possidere. AVG. de here. Nestoꝛy aũt puersitas fuit vt hominẽ tñmõ ex btã Maria vgie genitũ ꝑdicaret: quẽ vbũ dei nõ vnitatẽ psone ⁊ i societatẽ sepabilẽ recepisz: qõ catholicoꝝ aures nequaq̃z ferre potuerũt. AVG. ad monachos egypti. Ait. n. apl's de vnigẽito: q⁹ cũ i forma dei eẽt: ñ rapinã arbitratus ẽ eẽ se eq̃lẽ deo. Quis ẽ g̃ ille q ẽ i forma dei: aut quõ exinãitus ẽ: ⁊ descẽdit ad hũilitatẽ ꝑz hoĩs formã: Et qdẽ si ꝑdicti heretici i duos diuidẽtes xp̃z. i. i hoiez ⁊ vbũ: hoiez dicũt sustinuisse exinanitionẽ: seꝑrãtes ab eo dei vbũ: ꝓñdẽdũ ẽ qꝛ i forma ⁊ i eq̃litate intelligit̃: ⁊ fuit p̃ris sui vt exinanitõis sustineret modũ. Sz nihil creaturarũ ẽ: si ꝑz ꝓpriã itelligat̃ nãz i p̃ris eq̃litate: quõ g̃ exinãit⁹

dicit: et ex q̄ eminētia vt eēt hō descēdit: aut quō itelligit assumpsisse tāq̄ nō hūs i p̄ncipio serui formā: Sz aiūt q̄ vbū patri equale existēs hūanit i hoīe nato p̄ mulierē. Et hec ē exinanitio. Certe audio filiū dicentē scīs aplis. Sigs diligit me: vbū meū custodiet. Audis quō i eis q̄ se diligūt: se et sibi cohabitare dixit deū p̄ez. Putas q̄ ipz exinanitū et vacuatū: dabimus et serui formā accepisse: qz i diligētiuz se aīabus scīs facit māsionē. Quid aūt spiritus habitās in nobis putatis et ipse hūanatōis dispensationem adimplet.

ABBAS Isidorus ad archipr̄: Uex ne vniuersa ānumeremus: vnū ad qō vniuersa itēdūt dicemus: qz illū q ōs erat: hūilia log et dispēsatiuū simul et vtile ē: et nihil īuiolabili nature p̄iudicat: Ēū vero q homo ē: diuia et supnaturalia que dā log summe p̄sumptōis ē malū: nā regi gdē lz etiaz et humiliter agere: militi vō nō lz impiales voces emittere. Si igit deus erat hūanatus: etiā hūilia locū hūt. Si vō hō tm̄ erat: excelsa nō hūt locū. AVG. de here. Sabellius discipulū Noeti qdā phibēt: q dicebat xp̄z eundē p̄ez et spm̄ scm̄. AVG. ptra hereti. Nui⁹ aūt īsanissimi furoris audaciā celestiū testimonio⁹ auctoritate frenabo ad demōstrā daz p̄pe subē filij psonā: nō illaz q̄ hoī suscepto ꝯgruere cauillat assumēs: sz illa i mediū p̄ferēs testimonia: q̄ sine vllo ancipitis itelligētie scrupulo diuinitati eius ꝓpetēt oēs pariter ꝓfitēt. In genesi enī deū dixisse legimus. Faciam⁹ hoīez ad imaginē et similitudinē nr̄am. Ecce pl'aliter dicit Faciamus: aliū videlz idicans ad quē loq̄ntis factus ē sermo. Si vnus ē: ad imaginē suā fecisse diceret: nūc āt ali⁹ et alterius imaginez aptius fecisse describit. GLO. Ally vō veraz xp̄i hūanitatē negauerūt. Ualētinus enī dixit xp̄z a p̄re missum spiritale vel celeste cozpus attulisse: nihilq̄ assumpsisse de Maria vgine: sz p illā tāq̄ p riuū aut fistulaz sine assumpta carne trāsisse. Nos aūt nō iō credimus natū ex Maria virgie q̄ al'r i vera carne existere atq̄ hoīb⁹ apparere nō posset: sz qz sic scriptū ē i ea scriptura cui nisi crediderim⁹ nec xp̄iani nec salui eē poterim⁹. Si aūt de celesti vl'aerea vl'hūida creatura cozp⁹ assumptū vellet ꝓmutare: i hūane carnis v̄issimā q̄litatē hoc eū potuisse facere gs negaret: AVG. de here. Māichei vō dixerūt: phātasma eē dm̄ iesum xp̄m: nec femineo posse nasci ex vtero.

AVG. lxxxiy. q. Sz si phātasma fuit cozp⁹ xp̄i: fefellit xp̄s: et si fallit: vītas n̄ ē. Est āt vītas xp̄s: nō g̃ phātasma fuit cozpus ei⁹. GLO. Et qz p̄n'' b⁹ euāgely et etiā euāgely sz lucaz manifeste ondit xp̄z natū ex femina: ex quo appet vana xp̄i hūanitas: g̃ vtriusq̄ euāgely p̄ncipia negāt. AVG. ō faustū. Uñ faustus dic̄. euāgeliū qdē a p̄dicatōe xp̄i et eēcepit et noīari: i quo ipse nusq̄ se natū ex hoībus dic̄. At vō genealogia a deo nō ē euāgeliū: vt nec ei⁹ scriptoz ausus fuerit eū euāgeliū noīare. Quid enī scribit: Liber gñatiōis iesu xp̄i fily dauid. nō g̃ liber euāgely iesu christi: sz liber generatiōis. At vō Marcus qz gñatiōez scribere nō curauit: sz tm̄ p̄dicationē fily dei qō ē euangeliū: vide q̄ cōpetēter sit exorsus: Euāgeliū igt iesu xp̄i fily dei: vt h̄ satis appeat genealogiā nō eē euangeliū. nāq̄ et i ipso matthęo post iclusuz ioānē i carcere tūc legit iesuz cepisse p̄dicare euāgeliū regni. Ergo gcqd añ hoc narrat: genealogiam eē cōstat: nō euāgeliū. Ad ioānē g̃ et marcū me cōtuli: quoz mihi p̄ncipia nō īmerito placuerūt: qz nec dauid nec mariaz īducūt: nec ioseph. ō quē Augn. Quid g̃ rādebit ap̄lo dicenti: Memor esto iesuz xp̄m resurrexisse a mortuis ex semīe dauid ſm euangeliū meuz. Quod aūt erat ap̄li pauli euāgelium: hoc etiaz ceteroz ap̄loz et oīuz fideliū. hoc enī alibi dicit: Siue ego siue illi euāgeliū p̄dicauerūt. AVG. de hereſi. Arriani aūt p̄ez et filiū et spm̄scm̄ volūt eē vnius eiusdēq̄ sube: nāe: aut existētie: sz eē filiuz creaturaz p̄is: spm̄ vero scm̄ creaturaz creature: hoc ē ab ipso filio creatuz volunt: Christum etiā sine aīa carnē suscepisse arbitrant. AVG. p̄mo de tri. Sz ioānes i eo declarat filiū nō tm̄ deum eē sz etiaz eiusdē cū p̄re sube: qz cū dixisset: Et ōs erat vbū: addidit. Oīa p ipm facta sunt. vñ apparet ipz scm̄ nō eē p quem facta sunt oīa. et si fact⁹ nō ē: creatus nō ē: et sic eiusdē cū p̄re sube ē: oīs enīz suba q̄ ōs nō ē: creatura ē. AVG. ō felicianū: Nescio enīz qd nobis mediatoris p̄sona ꝓtulerit: q medius nr̄z nō redimēs carnē q̄ sine aīa nec bñficiū possit sentire suscepit. Si enī venit xp̄s saluū facere qō pierat: qz totus hō pyt totus bñficio saluatoris īdiget: et iō xp̄s veniēdo totū saluat cozp⁹ et aīaz assumēdo. AVG. i li. lxxxiy. q. Quō etiaz ipsi rñdent taz manifestis obiectōibus ex euangelica scriptura: i q̄ ꝓtra eos dñs tā multa cōmemorat: vt ē illud. Tristis ē aīa mea vsq̄ ad mortē. et ptātē habeo ponē di aīam meā: et multa h⁹. q si dicant i pabolis eū locutū eē: habemus euāgelistaz⁹ rōnes qui res gestas narrantes sic eū cozpus habuisse testāt: sic eū īdicāt h̄re aīaz p affectōes q̄ nō p̄t eē nisi i aīa. eis enī narrātibus legimus. Et mirat⁹ ē iesus: et iratus et multa hō. AVG. de hereſibus. Apollinariste aūt sic arriani christū dixerūt carnē solā sine aīa suscepisse. In q̄ qōne testimonys euāgelicis victi: mētē q̄ rōnalis ē aīa hoīs defuisse aīe christi. Sed p hac ipz verbū i ea fuisse dixerūt. AVG. i lib. lxxxiy. q. Sz si ita ē beluaz quandā cū figura humani cozpis dei verbū suscepisse credereť. AVG. de hereſibus: De ipsa vero eius carne sic a recta fide dissensisse phibent: vt dicerēt carnē illaz et vbuz vnius eiusdēq̄ substantie eē: ptētiosissime assęuerātes verbuz carnē factū: hoc ē vbi aligd i carnē fuisse mutatū atq̄ ꝓuersuz ñ āt carnē ō Marie carne suscepisse: ꝓuersuz atq̄ mutatū: nō aūt i carnē de Maria suscepta⁹. CIRIL. i epistola ad Joānē antio. Furere aūt arbitramur eos q̄ suspicati sunt q̄ mutatōis ōbumbratio circa diuinā vbi naturā pōt cōtingere: manet enī qō ē sp: et nō mutat: nec ꝓuersiōis ē capax. LEO ad ostantinopoli. Nos aūt nō ita dicimus xp̄z hoīez vt aligd ei desit qō ad hūanā certū ē ptinere naturaz: siue aīaz: siue mētē rōnabilē: siue carnē q̄ non de femina sumpta sit: sz facta de vbo i carnē: cōuersio atq̄ mutato. Que tria falsa apollinaristaz⁹ heresis: tres varias ptulit ptes. LEO ad paleſti. Eutices quoq̄ tertiuz apollinaris dogma ōlegit: vt negata hūane carnis atq̄ aīe veritate totū dm̄ nr̄m iesuz xp̄z vnius assereret eē nature: tanq̄ verbi diuinitas ipsa se i carnem aīamq̄ verteret: et ꝓcipi nasci aut nutriri cet. hō eius tm̄ eētie fuerit. s. diuine: q̄ nihil horū i se sine carnis recepit vtate: qm̄ natura vnigeniti natura ē patris: natura ē spiritussancti: simulq̄ ipassibilis et sempiterna. Uex si ab apollinaris puersitate hereticus iste ō cesserit ne cōuinceret: deitatē passibilē sentire atq̄ morta lē: et tamē vbi incarnati. i. verbi et carnis vnaz audet p̄nunciare naturā: nō dubie i manichei et martōis transit isaniā: et dominū iesuz christū simulatōrie oīa credit egisse: nec humanū ipsuz cozpus: sz phātasticā cozpis spēm oculis apparuisse cernētiū. IDEM ad iulianū. In eo vero q̄ Eutices in episcopali iudicio ausus ē dicere añ incarnationez duas fuisse in christo naturas: post incarnationē aūt vnā: necessarium fuit vt ad reddendaz rōnē pfessionis sue sollicitis interrogatōibus vrgereť. Arbitroz enī cū talia loquētē hoc h̄re psuasuz: q̄ aīa quā saluatoz assumpsit: ꝑpus i celis sit cōmorata q̄ de maria virgie nasceret. Sz hoc catholice mētes aures q̄ nō tolerant: qz nil secuz dñs de celo veniēs nr̄e cōditōis exhibuit. Nec aīam eius q̄ anterioz extitisset: nec carnē q̄ nō materni cozporis eēt: accepit. vñ qō in Origene merito dānatū ē: g aīaz añq̄ cozporibus īsereret nō solū miras sz et diuersas fuisse asseruit actiōes: neēe ē q̄ in isto plectatur. REMI. Uas igitur hereses i p̄ncipio euangely sui euāgeliste destruunt. nā Matth. cū narrat eū duxisse origine p reges iudeoz⁹: ve⁹ hoiem eū ondit: et verā carnem habuisse. Similiter et lucas qui sacerdotale stirpem et

persona describit: Marc⁹ aũt cũ ait: Initiuz euãgely Jesu christi filij dei: z iohãnes cũ ait. In ꝓncipio erat verbũ: manifestant eũ añ oĩa secula sp fuisse deũ apud deũ patrẽ.

¶ Abrahã aũt genuit Jsaac. Jsaac aũt genuit iacob. Jacob aũt genuit iudã z fratres eius.

AVG. de cõ. euã. Matthẽus euãgelista oñdit generationẽ christi fz carnẽ se suscepisse narrandã a genealogia christi exorsus ẽ. Lucas aũt tanꝯ sacerdotẽ in expiande peccatis magis assignãs: nõ ab initio euãgely sui: sz a baptismo christi generatões enarrat: vbi testimoniũ Joãnes phibuit dicẽs: Ecce q tollit peccata mũdi. In gnãtõibus etiã matthei significatur nr̃oꝝ susceptio peccatoꝝ a dño christo. In generatõibus aũt Luce significaꝫ abolitio nostrozũ peccatorũ ab ipso: iõ generatões christi matthe⁹ descẽdẽs enarrat: Lucas aũt ascẽdẽs. humanã ãt christi gnationẽ. Matthe⁹ descẽdẽdo describẽs ad abrahaz generatões cõmemorat.

AVG. sup lucã: ꝓtior enĩ abrahã meruit fidei testimoniũ qz credidit õo: z reputatũ ẽ ei ad iusticiã: iõ ẽt auctor generis debuit significari: qz ĩstaurãde eccl'ie sponsionez p̃mus emeruit: cũ dr̃. Benedicẽtur ĩ te oẽs tribꝰ terre. Et iterũ david delatũ ẽ q⁹ iesus filiꝰ ei⁹ diceret. vñ huic ꝓrogatiua seruaꝫ: vt ab eo gnationis dñice manaret exordiũ. CHRI. Euãgelista igit̃ matthe⁹ gnatõez dñice carnis p seriẽ parẽtũ volẽs ꝓmẽdare mẽorie ordies a pr̃e abrahaz. dic̃ Abraha genuit Jsaac. Cur nõ dixit Jsmael quẽ p̃mitus genuit: Sequit̃. Jsaac aũt genuit iacob. cur nõ dixit esau q ei⁹ primogenit⁹ fuit: Qz. s. per illos ad dauid puenire nõ posset.

GLO. Oẽs tñ frẽs iude cũ ipso ĩ generatõe cõputat qõ etiã iõ factũ ẽ: qz Jsmael z Esau nõ remanserũt ĩ cultu vni⁹ dei: fratres vo iude ĩ ppl'o fuit cõputati. CHRI. Uel ꝓpterea .iz. p̃riarchaꝝ meminit: vt eã q̃ ex pgenitorũ nobilitate est elationẽ auferret. Eteni multi horꝝ ex ancillis nati fuerũt: sz oẽs similiter erãt p̃riarche z tribuũ p̃ncipes. GLO. Jõ aũt iudaz noĩati posuit: qz õ illo tñ dñs descẽdit. In singulis aũt patrib⁹ nõ solũ dz notari historia: sz allegoria z moralitas. Allegoria qdẽ: ĩ quo vnusqsq patruz christũ p̃figuret, moralitas ĩ hoc notaꝫ q⁹ ex singulis patrib⁹ ĩ nobis aliqua virt⁹ p significatiõem noĩs vel exẽplũ edificeꝫ. Abrahaz g̃ ĩ ml'tis locis figuraz xp̃i portat. z p̃terea ĩ noĩe. Abrahaz enĩ p̃ multarũ gẽtiũ iterp̃taꝫ: z christ⁹ est p̃ multorũz fideliũ. Abrahã etiaz de cognatõe sua exyt z ĩ terra aliena demorat⁹ ẽ: z christus derelicto iudaico ppl'o ad gẽtes per p̃dicatores suos exiuit. CHRI. sup matth̃. Jsaac aũt iterp̃taꝫ risus: risus aũt scõꝝ ẽ: nõ stricta cachinatio labioꝝ: sz ratõabile gaudiũ cordis qõ fuit mysteriũ christi. Sicut enim ille parẽtibus ĩ yltima senectute donat⁹ ẽ letitia suis vt cognoscatur qz nõ erat filius nature sz gr̃e: sic z christus ĩ nouissimo fine, pduct⁹ ẽ a mr̃e iudea gaudiũ cũctis: sz iste pvirginẽ: ille de anu: ambo ꝺ spez nãe. REMI. Jacob supplãtator iterp̃taꝫ: z de xp̃o dr̃. Supplãtasti isurgẽtes ĩ me subt⁹ me. Jacob genuit iudã z frẽs ei⁹. CHRI. sup matthe. Et Jacob genuit. iz. apl'os i spiritu nõ ĩ carne. vbo nõ ĩ sanguine. Judas aũt iterp̃taꝫ cõfessor: qñ christi erat imago q cõfessoꝝ p̃fis erat futurus dicẽs. Cõfiteor tibi pr̃ dñe celi z terre. GLO. Moraliter aũt abrahaz nobis virtutem fidei p exẽpla christi significat cũ de eo legaꝫ. Abrahã credidit deo z reputatum ẽ ei ad iusticiã. Jsaac significat spez: qz interp̃taꝫ risus: fuit enĩ gaudiũ parentũ. spes vero similiter ẽ gaudiũ nr̃m dũ eterna bona spare facit: z de eis gaudere. Abrahã g̃ genuit Jsaac: qz fides generat spez: iacob aũt significat charitatẽ. Charitas enĩ amplectit̃ duas vitas: actiuã p dilectõez p̃rimi: ꝺ ꝓtẽplatiuã p dilectõez dei. actiua per Liã: ꝺ ꝓtẽplatia p rachel significat̃. Lia. n. laborãs interp̃taꝫ: qz actia ĩ laboze ẽ. Rachel visũ p̃ncipiũ: qz p ꝓtẽplatiuã p̃ncipiũ. i. de⁹ videt̃. Nascit̃ g̃ iacob de duob⁹ parẽtib⁹: qz charitas nascit̃ de fide z spe: qõ. n. credim⁹ z spamus diligim⁹.

¶ Judas aũt genuit phares z zarã de thamar. Phares ãt genuit esrom. Esrom ãt genuit arã. Arã aũt genuit aminadab. Aminadab ãt genuit naason. Naason ãt genuit salmõ. Salmõ aũt genuit booz de raab. Booz aũt genuit obeth ex ruth. Obeth ãt genuit yesse. Jesse ãt gẽuit dauid regẽ.

GLO. Pretermisss alys filys Jacob: euãgelista Jude, pseqtur gnationẽ dicens: Judas ãt genuit phares z çarã de thamar. AVG. de ciuit. dei: Nec iudas p̃mogenitus: nec isto rum geminoꝝ, aligs fuit p̃mogenit⁹ iude: sz añ illos iaz tres genuerat. Eos itaqꝫ tenuit ĩ ordine generationũ p quos ad dauid atqꝫ ide quo ĩtederet: pueniret. HIERO. Notandum aũt ĩ genealogia saluatoris nullã sanctaꝝ assumi mulierũ: sed eas q̃s scriptura reꝑhẽdit: vt q ꝓpter peccatores venerat: de peccatorib⁹ nascẽs oĩuz peccata deleret. vñ z ĩ sequẽtib⁹ ruth moabitis ponitur. AMBRO. sup lucam. Lucas aũt h̃ declarauit vt maculatã sacerdotalis generis seriem declararet: sed scĩ matthei ꝓfiliũ a ratõis iusticia ñ abhorret: nã cũ euãgeliçaret sz carnẽ generatũ eẽ q oĩum peccata susciperet subiectum iniurys: subditũ passiõi. nec hoc qdẽ putauit exortẽ asserẽdum eẽ pietatis vt maculate quoqꝫ originis nõ recusaret iniuriam: simul ne puderet ecclesiam de peccatorib⁹ ꝓgregari: cũ dñs de peccatorib⁹ nasceret̃. postremo vt bñficium redemptõis etiaz a suis maiorib⁹ ĩchoaret: nequis putaret originis maculaz ĩpedimẽto posse eẽ virtuti: nec se ĩsolẽs de sui nobilitate iactaret.

CLRI. ĩ bo. Post hoc mõstraꝫ oẽs obnoxios fuisse peccatis. istat enim thamar fornicatio iudaz accusans: z dauid a fornicata muliere genuit Salomonẽ. Si aũt a magnis lex nõ ẽ ipleta nec a minoribus: z sic oẽs peccauerũt: z necessaria facta ẽ christi pñtia. AMBRO. sup lucã. Uide aũt qz nõ ociose matthe⁹ vtrũqꝫ significauit cũ phares tñmõ cõmemorationũ cã deposceret: qz hic ĩ vtroqꝫ mysteriũ est. p geminos enim gemina describit̃ vita ppl'oꝝ: vna fm legẽ: altera fm fidẽ. CHRI. sup mattheũ. Per Zaram enim significaꝫ iudaicus ppl's q p̃mus appuit ĩ luce fidei: q̃si de vulua tenebrosa mũdi, pcedẽs: z iõ significatus ẽ cocco circũcisiõis mutãtib⁹ oĩb⁹: qz ipse ppl's dei erat futurus: sz posita ẽ añ faciẽ ei⁹ lex: q̃si sepes vel materia. Sic g̃ ipedit⁹ ẽ ppl's iudaic⁹ p legẽ: sz tpibus christi rupta ẽ sepes legis que erat ĩter iudeos z gẽtes: sicut ait aplus: mediũ parietẽ macerie soluẽs: sic factum est vt gẽtilis p phares significatus: postqꝫ rupta ẽ lex p xp̃i mãdata: p̃mus ad fidẽ pcedat: z postea segaꝫ iudaicus ppl's. Segaꝫ. Phares autẽ genuit Esrõ.

GLO. Judas genuit phares z çaraz añqꝫ ĩtraret egyptũ. in quã ambo postea cũ pr̃e trãsierũt. In egypto vero phares genuit esrom. Esrom aũt genuit arã. Arã aũt genit aminadab. Aminadab aũt genuit naasõ: z tũc moyses eduxit eos de egypto. Naasõ aũt fuit duꝝ sub moyse ĩ tribu iuda p desertũ: ĩ quo genuit salmõ. Jste salmon fuit p̃ceps de tribu iuda: q cũ iosue terrã, p̃missiõis ĩtrauit. CHRI. sup matth̃. Qñ ãt ex aliq̃ cã fz, puidẽtiã dei posita horꝝ patrũ noĩa credim⁹. Sequitur. Naasõ aũt genuit salmon. Jste salmon mortuo pr̃e fuit p̃ceps ĩ tribu iuda qui cũ iosue terrã promissiõis ĩtrauit. CRHI. sup matth̃. Accepit autem vxorẽ noĩe raab. hec aũt raab dr̃ fuisse raab meretrix de hiericho: que suscepit exploratores filioꝝ israel: absc̃dit eos z seruauit ĩcolumes. Cum aũt salmõ nobilis esset ĩter filios isrl'q de tribu erat iuda: z qz filius p̃cipis erat: vidit raab sic fidelẽ q̃si magnã aliq̃ ꝓstitutã: meruit accipe ĩxorem. Forsitan aũt z ideo iterp̃taꝫ salmõ q̃si p ipsum nomẽ iuita reꝺ a puidẽtia dei: vt accipet vas electõis raab. Interp̃taꝫ enim salmõ: accipere vas. Sequitur. Salmõ autez genuit

booz de raab. GLO. Iste salmon ī terra promissionis genuit de illa raab booz. Booz autem genuit obeth ex ruth. CHRI. sup matth. Quō aūt booz accepit vxorē moabitidē noīe Ruth: exponere estimaui supfluū: cuz de his scriptura sit oīb⁹ mānifesta. Hoc autē dicimus solū qm̄ ruth p merito fidei siue nupsit booz: qz deos patrū suoz repulit: z deū viuētē elegit. Et booz p merito fidei siue illaz accepit vxorē: vt ex iugio tali scificato genus nasceretur regale. AMBRO. sup lucā. Quō aūt ruth cū eēt alienigēa iudeo nupsit: z q̄ rōne ī xp̄i gnatōe eius pytauerit euāgelista copule memoratōez eē faciēdā: q̄ legis serie mechabaī: Qz g̃ nō de legittima salvatoz gnatōe manauit: videī eē ōfome nisi ad aplicā sniaz reuertaris: qz nō ē lex posita iustis: sz iustis. Hec enī cū eēt alienigena z moabitis: p̄sertim cū lex moysi phiberet has nuptias moabitis: qz excluderet ab eccl'ia quo itroiuit ī ecclesiā: nisi qz scā z īmaculata morib⁹ supza legē fcā ē. Diffinitionē g̃ legis excessit z meruit īter maiores dñici generis putari: ppter cognationē mētis electa: nō corporis. Magnū aūt nobis exēplū ē: q ī illa nr̄m oīuz q ex gētibus collecti sumus: ingrediēdi ī eccl'iam dñi figura p̄cessit. HIERO. ī epl'a ad paulinū. Ruth etiā moabitis esaie explet vaticiniū dicētis. Emitte agnū dñe dñatorē terre de petra deserti ad mōtē filie syō. Segtur. Obeth aūt genut Jesse. GLO. Jesse pr̄ dauid binomius ē: qz frequētius vocatus est esai. sz qz ppha vocat eum nō esai: sz iesse dicēs: Egredieī vga de radice iesse. vt oīderet illā ppetiā cōpletā ī maria z ī christo: euangelista posuit iesse. Segī. Jesse aūt genuit dauid regē. REMI. Sz q̄rē dū ē q̄re scūs euangelista solū dauid noīauerit regē: q̄ iō dixit vt oīderet eū p̄mū fuisse regē ī tribu iuda. Ipse autē xp̄us ē phares diuisoz: vt ē illud. Diuidet agnos ab hedis. ē z çarā oziēs: vt ē illō. Ecce vir: oziēs nomē eius ē. Efrom sagitta vt ē illud. Posuit me sic sagittā electā. RABA. Vl' altez ppter abūdātiā gr̄e z latitudinē charitatis. Arā electus secundum illud, Ecce puer meus electus. vl' excelsus p̄m illud. Excelsus sup oēs gentes dñs. ipse est amina/dab. i. volūtarius: q dicit. Volūtarie sacrificabo tibi. Jdē ē z naso. i. auguriū: q nouit p̄terita p̄ntia z futura. vel serpētinus fz illud. Moyses exaltauit serpentē ī deserto. Est z salmō. i. sensibilis qui dicit. Ego sensi de me vtutez exisse. GLO. Ipse accipit raab. i. eccl'iaz de gētibus. Raab. n. fames vel latitudo vl' ipet⁹: qz eccl'ia gētiū esurit z sitit iusticiā: z ipetu doctr̄ie phos z reges ouertit. Ruth ēt īterpt̄atur videns vel festinās: z significat eccl'iaz: q̄ puro corde videt deū z festīat ad braiū supne vocatōis. REMI. Est z Booz: ī quo robur: vt ē illud: Cū exaltat⁹ fuero a terra oīa trahā ad me. Est z Obeth seruiēs: vt ē illud: Filius hoīs nō venit ministrari sz ministrare. Est z Jesse icensū: p̄m illud. Ignē veni mittere ī terrā. Jpe ē dauid manufortis: fz illō. Dñs fortis z potēs. Desiderabilis. fz illud. Veniet desideratus cūctis gētib⁹. Pulcher aspectu fz illud. Speciosus forma p̄e filys hoīuz. GLO Interiz videamus q̄s vtutes isti p̄res ī nobis edificēt: qz fides: spes: z charitas oīum vtutū sūt fundamētū. Sequētes vtutes sūt q̄si supadditiones. Judas īterpt̄aī confessio. duplex ē aūt confessio: ē altera fidei: altera peccatoz. Si g̃ p⁹ tres supradcās vtutes peccatur: necia ē nō solū fidei sz peccatoz confessio. Post iudā segtur phares z çarā: phares diuisio: çarā oziēs īterpt̄aī: z thamar: amaritudo. Confessio enī generat disionē a vitys z oztū vtutū z amaritudinē pnie. Post phares segī esroz: g sagitta īterpt̄aī. postq̄z. n. aligs dīsus ē a vitys z secularib⁹: oz ficri sagitta vt ī alys vitia p̄dicādo p̄imat. Segī. Arā g īterpt̄aī elect⁹ vel excelsus: qz postq̄z aligs a mūdo remotus ē z alys pficit: neče ē vt deo electus hoīb⁹ celebris: excelsus ī vtutib⁹ habeaī. Naaso īterpt̄aī auguriū: hoc aūt auguriū nō ē sec̄lare sz celeste. De hoc gl'iabaī ioseph fratrib⁹ mādās. Vos detulistis cyphū dñi mei: ī quo auguraī solebat. Cyph⁹ ē diuīa scriptura vbi ē potus sapie. ī hac auguraī sapiēs. qz ibi vr̄ futura. i. celestia. Segī. Salmon. i. sēsibilis. postq̄z. n. aligs studet ī diuīa scriptura: fit sēsibilis. i. discernēs gustus rōis: qd bonū: qd malū: qd dulce: qd amaz. Segī. Booz. i. fortis: īstruct⁹ eniz ī scripturis fit ad oīa aduersa tolerāda fortis. AVG. sup matth. Iste autē fortis ē fili⁹ raab. i. ecclie. Raab enī iterpt̄aī latitudo vel dilatata. qz. n. ex oīb⁹ finib⁹ terre vocata ē eccl'ia gētiū: latitudo appellaī. RABA. Segī. Obeth. i. seruit⁹. nō enī idone⁹ ē ad seruitutē nisi qs fortis ē: q̄ seruitus generaī ex ruth. i. ōstinātia. Oz enī pmptū eē seruū ñ pigz. CHRI. sup matth. Nūc aūt q diuitias z nō mores: pulchritudinē z nō fidē: z qō ī meretricib⁹ q̄ri solet hoc ī iugib⁹ optāt: ñ generāt subditos filios vel sibi vel deo: sz tumaces z cōtra se z ō deū: vt fily eoz sint pena religiositatis eoz. Iste obeth gēuit iesse. i. refrigeriū: nā qcūq̄z ē subditus deo z parentib⁹ suis tales filios gnat deo p̄stāte a qbus refrigeraī. GLO. Uel iesse. i. icēsuz. Si. n. seruimus ex amoze z timore: erit deuotio ī cozde q̄ exigue z desiderio cozdis suauissimū icēsū offert deo postq̄z āt aligs idoneus ē seru⁹ z sacrificiū ōo fcūs. Segī vt sit dauid. i. manufortis: g ō hostes fortiter dimicauit z idumeos tributarios fecit. Sil'r ipe debz carnales. i. boīes verbo z exēplo deo subiugare.

¶ Dauid autē rex genuit salomonem ex ea q̄ fuit vrie. Salomon autem genuit roboam. Roboā autem genuit abiam. Abias aut genuit asa. Asa autem genuit Josaphat.

GLO. Secūdi q̄tridiuary generatiōis seriē euāgelista decurrit: q̄ a regib⁹ p̄tineī: z iō a dauid icipit q p̄mus ī tribu iude regnauit dicēs. Dauid rex gēuit salomonez ex ea que fuit vrie. AVG. de cō. euā. Quia enī ī gnationibus mathei significaī nr̄oz susceptio peccatoruz. iō ipse a dauid p salomonē descēdit ī cui⁹ mr̄e ille peccauit. Lucas vo a dauid p nathā ascēdit: p quē ppha⁹ deus peccatū illi⁹ expiauit. qz ī gnatōibus luce significaī abolitio pctōz. AVG. ī li. retra. Dicēdū tñ fuit p cuius noīs ppham: ne putareī idē fuisse hō cū alter fuerit: q̄uis z ipse hoc noīe vocaret. REMI. Querēdū ē aūt q̄re euāgelista Bersabee ppō noīe nō noīauit sic ceteras mulieres: qō iō ē: qz cetere mulieres q̄uis reph̄ēsibiles fuissēt tñ laudabiles erāt vtutib⁹. Bersabee vo ñ solū fuit p̄scia adultery. sz etiā homicidy mariti sui. z iō, pp̄o noīe eā ñ noīauit ī genealogia dñi. GLO. Tacet etiā noīa bersabee: vt noīando vriā reducat ad memoriā illō maximū scelus qō ī eū fec̄ dauid. AMBRO. sup lucā. At vo scūs dauid ī eo ē p̄cellētioz q⁹ hoiez se ipse cognouit: z p̄missū sup arrepta vrie vxore pctm̄ pnie curauit lachrymis abluēdū: oīdēs nob⁹ neminē pp̄e vtuti debere p̄ficer̄. hēm⁹. n. aduersariū magnū q vici a nobis sine ōi adiutorio nō possit: z plerūq̄z ī illustribus viris grauia pctā repies: vt q̄si hoies tētatiōi potuisse succūbere cogscas: ne vtutib⁹ egregys plusq̄z hoies crederēt. CHRI. sup mat. Salomō aūt īterpt̄aī pacific⁹: qm̄ oīb⁹ ī circuitu gētib⁹ pacificatis: z tributa reddētib⁹: pacificatū hūit regnū. Salomō āt gēuit roboā. Roboā īterpt̄aī a m̄titudie pp̄li. Mr̄titudo enim mr̄ ē seditiōis: qz qō a plibus peccaī: plerūq̄z manet īnīdicabile. Paucitas aūt magistra est disciplīne.

¶ Josaphat autē genuit Jorā. Joram aūt genuit oziā. Ozias aūt genuit ioathā. Joathaz āt gēuit achaz. Achaz aūt gēuit ezechiam. Ezechias aūt genuit manassen. Manasses autē genuit amon. Amō aūt genuit iosiaz. Josias aūt genuit iechoniā z fratres eius ī transmigratōe babylonis.

HIERO. In quarto aũt regũ volumie legim⁹ ō ioz̃ ocho
ziam fuisse gn̄atũ. Quo mortuo iosabeth filia ioz̃ regis: so
ror ochoçie tulit ioas filiũ fratris sui: ⁊ eũ ītermitiõi q̄ exer
cebaī ab athalia subtraxit. Cui succesīt ī regnũ filius eius
amasias: post quẽ regnauit filius ei⁹ açarias: q appellatur
oçias: cui successit ioathã filius eius. Cernis ergo q⁹ ƒz fidẽ
histozie tres reges ī medio fuerũt quos euãgelista ꝓtermi
sit. Joz̃ quoq; nõ genuit oçiã: ſz ochoçiã ⁊ reliq̃s quos enu
merauim⁹. vex̄ q⁹ euãgeliste ꝓpo⁹ erat tres thesseredeca
des ⁊ ī diuerso tpis statu ponere: ⁊ q⁹ ioz̃ generi se miscue
rat ipyssime ieçabel: iccirco vsq; ad tertiã gn̄ationẽ ei⁹ me
moria tollit: ne ī sancte natiuitatis ordie põeret. HILA.
Purgata vo labe familie gẽtilis iã regalis in q̄rta genera
tionũ ꝓnũtiaz origo numeraī. CHRI. sup mat. q⁹ spũsscũs
per ꝓpha ꝓtestatus ẽ dicẽs: vt disperget oẽz masculũ ō do
mo achab ⁊ ieçabel. ipleuit iehu filiꝰ nanſi: accepit ꝓmissio
nẽ: ⁊ vsq; ad q̄rtã gn̄ationẽ sedeãt filij ei⁹ in sede regni sup
isrl. Quãta g̃ bn̄dictio facta ẽ sup iehu qui vidictã fecerat
sup domũ achab ⁊ ieçabel: ⁊ vsq; ad q̄rtã generationẽ p̄ci
dant filij eius regũ numero: ⁊ sic pctiõ eius descẽdit in fili
os eius: sic fuerat scriptũ. Reddã peccata patꝝ in filios vſ
q; ad tertiã ⁊ q̄rtã gn̄ationẽ. Uidete g̃ q̄ periculosũ est ini
re ꝓiugia ex gñe ipioꝝ. AVGV. de qõnibus noui ⁊ vete
ris testamẽti. Uel nõ ĩmerito sublati sũt de numero cete
roꝝ ochoçias ioas ⁊ amasias. Sic. n. eoꝝ ꝓtinuauit ipietas
vt nullũ ĩteruallũ hr̄et. Salomõ ãt merito p̄ris dimissus ī
regno ẽ. roboã aũt merito filij: illi aũt tres maligne agẽtes
sublati sũt. Ad pditõez. n. gn̄is exẽplũ ẽ q̄ ingiter maligni
tas pãdit. Segt̄: Oçias ãt genuit ioathã. ioathã aũt genuit
achaç. Achaç ãt genuit eçechias. cui cũ eẽt sine liberis dẽz
est. Dispone domui tue q⁹ morieris. Jõ fleuit nõ ꝓpter lõ
giorẽ vitã: cũ sciret ĩde Salomonẽ placuisse deo q⁹ nõ pe
tisset ampliores annos. Sed q⁹ dubitabat ne ꝓmissio dei
ĩplereī: cum se sciret eẽ de dauid: p quẽ oportebat venire
xp̃m: ⁊ ipe erat sine liberis. Segt̄: Eçechias aũt genuit ma
nassen. Manasses aũt genuit amon. Amon aũt genuit io
siã. Josias aũt genuit iechoniã ⁊ fratres eius ī trãsmigrati
one babylonis. CHRI. sup matth. Sz nõ sic positũ est in
libro regũ: vbi talis est ordo. Josias genuit eliachiz postea
vocatũ ioachiz. Joachim aũt genuit iechoniã: ſz ioachi sub
latus ẽ ō nũcro regũ: q⁹ nõ ppls dei ꝓstituerat eũ in regnũ:
ſz Pharao p potẽtatũ. Si. n. iustũ fuit vt ꝓpter solã ꝓmix
tionẽ generis achab: tolleret̃ tres reges de nũcro regũ: q̄re
nõ erat iustũ. vt silr tolleret̃ ioachiz: quẽ Pharao vi hostili
fecerat regẽ. Et sic iechonias q est filius ioachi: nepos autẽ
iosie sublato p̄e de numero regũ ipe est posit⁹: p eo q̄si fi
lius iosie. HIERO. Uel alr. Sciamus iechoniã priorem
ipsiz esse quem ⁊ ioachi: scõm aũt filiũ nõ patrẽ: quoꝝ pri
mus per. k. ⁊. m. secũdus p. ch. ⁊. n. scribit. Quia scriptoruz
vitio ⁊ lõgitudine tẽpoꝝ apud grecos latinosq; ꝓfusiz est.
AMBRO. super lucam. Duos. n. fuisse ioachim: regnoꝝ li
bri indicant. Sic. n. scriptũ est dormiuit ioakim cum patri
bus suis ⁊ regnauit ioachin filius ei⁹ pro eo. filius autẽ est
cui hieremias nomen ipositum iechoniã. Et bñ sanctus mat
theus a ꝓpha voluit discrepare vt non ioachim ⁊ iechoni
az vocaret simul q⁹ maiorẽ fructũ dñice pietatis astruxit.
Generis. n. nobilitatẽ dñs in boibus non reqsiuit: sed de ca
ptiuis ⁊ peccatoribus ꝓgrue nasci voluit: q remissionez ve
niebat predicare captiuis. Nõ igitur suppressit alterũ euã
gelista: sed vtrunq; significauit q⁹ vterq; iechonias dictus
sit. REMI. Sed queri põt qnare dicat euãgelista eos na
tos ī trãsmigratõe cũ nati fuissent anteq̄ trãsmigratio fue
rit fcã: ideo aũt dic̃ hoc q⁹ ad hoc nati sunt vt de regno to
tius ppli p suis ⁊ alioꝝ peccatis captiui ducerẽt. Et q⁹ p
scius erat ds eos eẽ ducẽdos captiuos: iccirco dixit eos na
tos ī trãsmigratõe. De his ãt quos sanct⁹ euãgelista in ge
nealogia dñi sil'ponit: sciendũ q⁹ aut similes fuerũt fama
aut ifamia. iudas ⁊ frẽs eius laudabiles fuerunt fama: silr
phares ⁊ çara: iechõias ⁊ fratres eius notabiles fuerũt ifa
mia. GLO. Mystice aũt dauid est xp̃s: qui goliã. i. diabo
lũ supauit. Urias aũt. i. luxuria. i. diabolus q dic̃. Similis
ero altissimo. cui ecclesiã ꝓiugata xp̃s de solario p̄ne maie
statis adamauit. ⁊ pulchrã factã sibi mr̄imonio copulauit.
Uel vzias. i. iudaicus ppls: q p legẽ de luce gl'iaī. Sz huic
xp̃s legẽ abstulit: quã de se log docuit. Bersabee aũt est pu
teus satietatis. i. abũdantia gr̃e spiritaī. REMI. Uel bersa
bee ītrp̃taī puteus septimus: siue puteus iuramti: per qõ
significaī fons baptismatis in quo daī donũ spiritus septi
formis: ⁊ fit ibi adiuratio ꝺ diabolũ. Est ⁊ xp̃s salomõ paci
ficus: ƒm illud aplī. Ipse est pax nr̃a. Est roboam' latitudo
pplī: ƒm illud: Multi venient ab oriene ⁊ ab occidente.
RABA. Uel ispet⁹ pplī: q⁹ velociter pplos ꝓuertit ad fidẽ.
REMI. Ipse ẽ abia. i. p̄r dns ƒm illud. Unus ẽ p̄r vester q
in celis ẽ. ⁊ itex̄: Uos vocatis me magr̃ ⁊ dne. Est ⁊ asa. i. at
tollens: ƒm illud. Qui tollit peccata mũdi. Est ⁊ iosaphat. i.
iudicãs: ƒm illud: Omne iudiciũ dedit filio. Est ⁊ ioz̃. i. ex
celsus: ƒm illud. Nemo ascẽdit ī celũ nisi q de celo dscẽdit.
Est ⁊ oçias. i. robust⁹ dñi: ƒz illõ: Fortitudo mea ⁊ laus mea
dns. Est ⁊ ioathã ꝓsumatus vel p̄fectus: ƒm illõ aplī. Finis
legis xp̃s. Est ⁊ achaç ꝓuertẽs: ƒm illud: ꝓuertimini ad me.
RABA. Uel ꝓhendẽs: q⁹ nemo nouit patrẽ nisi filius.
REMI. Est ⁊ eçechias fortis dns: vel dns ꝓfortauit: ƒz illõ.
Cõfidite ego vici mundũ. Ipse ẽ manasses oblionis siue
oblitus ƒm illud. Peccatoꝝ vestroruz nõ recordabor am
plius. Est ⁊ amon fidelis: ƒm illud. Fidelis dns in omnib⁹
verbis suis. Est ⁊ iosias: vbi est icensuz dñi: ƒz illõ: Factus ī
agonia: plixius orabat. RABA. Or vero incensũ oronum
significat psal. testaī dicẽs: Dirigaī oro mea sic̃ icensum ī
cõspectu tuo. Uel dñi salus: ƒm illud: Salus aũt mea in sẽ
piternum erit. REMI. Ipse iechonias p̄parans vel dñi
p̄paratio: ƒm illud. Si abiero ⁊ preparauero vobis locum.
GLO. Moraliter autem post dauid segtur salomõ: q iter
pretatur pacificus. Tunc enim aliquis fit pacificus moti
bus sedatis illicitis: ⁊ q̄si iam in eterna tranqllitate posit⁹
cum deo seruit: ⁊ alios ad eũ ꝓuertit. Sequitur roboam. i.
populi latitudo: postq̄ enī nõ habet qõ in se vincat: ample
cti alios debet ⁊ late populum dei ad stipna trahere secuz.
Segtur abia. i. pater dominus. Dis enī premissis põt se p̄
fiteri filiũ dei: ⁊ tũc esse asa. i. attollẽs vt vtute in virtutez
ad patrem suũ ascendat: ⁊ tunc erit iosaphat. i. iudicans: vt
alios iudicet ⁊ a nemine iudicetur. Ita fit ioraz. i. excelsus
quasi in celestibus habitans. Unde efficitur oçias. idest ro
bustus dñi: quasi robur suũ deo attribuẽs: ⁊ in suo proposi
to perseuerãs. Et sequitur ioathan. i. pfectus q⁹ quotidie ī
maius perficit. Et sic fit achaç. i. cõprehendens: ex operati
one. n. augmentaī agnitio: ƒm illud. Annũciauerũt opa dei
⁊ facta eius itellexerunt. Sequitur. Eçechias. i. fortis dns:
q⁹ deũ fortẽ esse intelligit: ⁊ ideo in amorẽ eius ꝓuersus fit
manasses. i. obliuiosus tẽporalia tradẽs oblionoi: ⁊ ex hoc
fit amon. i. fidelis: q. n. tpalia ꝓtẽnit neminẽ ī re sua defrau
dat. Et sic fit iosias. idest salutez dñi secure expectãs. iosias
enim salus domini interpretatur.

¶ Et post transmigrationem babylonis iechoni
as genuit salathiel. Salathiel autem genuit zoro
babel. Zorobabel autẽ genuit abiud. Abiud aũt
genuit eliachim. Eliachim autem genuit azor.
Azor autez genuit sadoch. Sadoch autẽ genuit
achim. Achi aũt genuit eliud. Eliud aũt genuit
eleazar. Eleazar autem genuit matban. Ma
than autem genuit iacob.

CHRI.sup matth. Post trāsmigrationē inter ꝑuatas ꝑsonas ꝓmo ponit Jeconiā ꝙsi ꝓuatū ⁊ ipm. AMBRO. sup lucā. De quo hieremias dicit. Scribe virū istū abdicatū: qz nō exurget ex semine eiꝰ sedēs in throno dauid. Quo mō aūt ex semine iechonie nullus regnaturꝰ dicit ꝑ ꝓphetā: si enī christus regnauit: ex semīe aūt iechonie xps ē: ꝓphetā mētitus ē. Sed illic futuros ex semine iechonie non negat: ⁊ iō ō semine eius xps est. ⁊ qꝰ regnauit xps nō cōtra ꝓphetā est: nō. n. seculari honoꝛe regnauit. Ipe enim dixit. Regnū meū nō est de hoc mūdo. Iechonias aūt genuit salathiel. CHRI. sup matth. De salathiel qdē nihil legimꝰ vel boni vel mali: tñ putamus sanctū eū fuisse ⁊ in captiuitate assidue deū petisse ꝑ ipsa calamitate q̄ ꝓtigerat israel: ideo petitionē dei eū appellatū fuisse: ītērptat enīz petitio dei. Salathiel aūt genuit ҫoꝛobabel: qui ītꝛpꝛetat fluitio postposita vel ex cōmixtione. Uel hic doctoꝛ babylonie legit. Si vex ē nescio: qz sacerdotale ⁊ regale genus mixtū ē in ҫoꝛobabel. Reuersi sūt filij israel in terrā ꝓpriā: qz cum cōtenderēt tres ꝑ suā sentētia vicit ҫoꝛobabel: ⁊ ꝓnūciata est oībꝰ foꝛtioꝛ veritas eē: ꝓpter qō darius ꝓcessit ei filios israel redire ī suā. ⁊ iō recte ſm ꝓuidentiā dei noīatus est ҫoꝛobabel. i. doctoꝛ babylonie. Que enī maioꝛ doctrina q̄z oīdere vitatē dñatricē cē oīuz reꝛ. GLO. Gz hoc videt eē ꝺriū gnātioni q̄ legit in palipomenō. Dicit. n. ibi. Iechonias genuisse salathiel ⁊ phadaia: ⁊ phadaia: ҫoꝛobabel. ⁊ ҫoꝛobabel mosollā: ananiā: ⁊ salomith soꝛoꝛē eoꝛ. Sed scimꝰ multa ī paralipomenō vicio scriptoꝛ depꝛauata. Uñ multe ⁊ ideterminate genealogiaꝛ venūt questiōes: q̄s iubet apls euitari. Uel pōt dici: Salathiel ⁊ phadaia eūdem eē q̄si binomiū. Uel salathiel ⁊ phadaia fres esse: ⁊ filios eiusdem noīs habuisse: ⁊ histoꝛiographū secutū fuisse generationē ҫoꝛobabel filꝫ salathiel. De abiud vsq; ad ioseph nulla histoꝛia ꝟuenit ꝙ paralipomenō: sz alꝫ multi annales legūtur fuisse apud hebꝛeos: q dicebant vba dieꝛ: de q̄bus herodes rex alienigena dicit multos ꝓbussisse: vt oꝛdo regie stirpis ꝓfunderet. Et foꝛsitan ioseph noīa parentū ibi legerat: vel alio quoquo mō retinuerat: vñ euāgelista seriē istiꝰ gnātiōis poterat scire. Notādū tñ q ꝑ oꝛ iechonias dñi resurrectio: seq̄ns dñi ꝑparatio dicit. Utrūq; aūt cōuenit dño xp̄o qui dicit. Ego sū resurrectio ⁊ vita: ⁊ vado parare vobis locū. Salathiel. i. petitio mea deꝰ: illi ꝟuenit q dicit. Pater sancte: serua illos quos ōdisti mihi. REMI. Est ēt ҫoꝛobabel. i. magꝛ ꝓfusionis ſm illō: Magister vester cuz publicanis ⁊ peccatoꝛibus māducat. Ipe est abiud. i. pater meus iste: ſz illud: Ego ⁊ pr̄ vnū sumꝰ. Est ⁊ eliachiz. i. ōs resuscitās: ſz illō resuscitabo eū in nouissimo die. Est ⁊ açoꝛ. i. adiutus. Qui me misit mecū ē. Ipse ē ⁊ sadoch iustus siue iustificatꝰ: ſm illud. Traditꝰ est iustꝰ ꝓ iūstis. Est ⁊ achiz. i. frater meus iste: ſm illud: Qui fecerit volūtatē pr̄is mei hic meus frater ē. Est etiā eliud. i. deus meus iste: ſm illud Deus meus ⁊ dñs meus. GLO. Est ⁊ eleaçar. i. deus meꝰ adiutoꝛ. Est ⁊ mathan. i. donās vel donatus: ſz illud: Dedit dona hoībus: ⁊ sic deꝰ dilexit mundū vt filiū suū daret vni genituꝛ. REMI. Est ⁊ Jacob supplātans: qz non solū ipse supplātauit diabolū: sz ⁊ hui⁹ potestates suis filialibꝰ ōdit: ſz illud. Ecce dedi vobis potestatē calcādi supꝛa serpētes. Est ⁊ ioseph. i. apponēs: ſm illud. Ego veni vt vitā habeāt ⁊ abundantius hēant. RABA. Sed videamus quid moꝛaliꝛ isti pr̄es significēt: qz post iechoniā qui dr̄ ꝑparatio domini segtur salathiel. i. petitio mea deus: qui enī ꝑparatus est nō petit nisi solū deū. Sed iteruz fit ҫoꝛobabel. i. magꝛ babylonis. sez terrenoꝝ hoīuz quos facit cognoscere deo q ꝓpter ē: quod sonat abiud: ⁊ tunc ille populus resurget a vitys: vnde sequit: Eliachiz qui resurrectio interꝑetatur: ⁊ idē ⁊ bene operandū ab intus qō sonat açoꝛ. Fit sadoch. i. iustus: ⁊ tunc dicit fidelis per dilectionez ꝓximi: ipse ē frater meus: qō sonat achim. Et per dilectionem dei dicit ōs meꝰ: qō sonat eliud. ⁊ sequit eleaçar: ideſt deꝰ meꝰ adiutoꝛ: qz recognoscit deuz suuz adiutoꝛez. Ad quid autē tendit ostendit mathan: qui dicitur donū vel donans: expectat enim deū datoꝛē: sicut luctatus est in ꝓncipio ⁊ vitia supplātauit. Sic ⁊ in fine vite qō ad iacob ꝑtinet: ⁊ sic puenit ad ioseph. i. ad augmētū virtutiz.

Jacob aūt genuit ioseph virū marie. de qua natus est ihesus qui vocat christus.

GLO. Post oēs generatōes patrum ponit vltimo gñatōez ioseph viri marie: ꝓpter quā oēs alie ītroducūtur dicēs. Jacob autem genuit ioseph. HIERO. Hunc locum obiecit nobis Julianus Augustus dissonantie euangelistarum: Matthe⁹ Joseph filiū dixit Jacob: ⁊ Lucas filiū eū appellauerit hely: nō ītelligēs ꝙsuetudinem scripturarū q alter ſm naturā: alter ſm legē ei pr̄ sit. Scimus enī hoc per moysen: do iubēte ꝑceptum. vt si frater aut ꝓpinquus absq; liberis moꝛtuus fuerit: alius eius accipiat vxoꝛem ad suscitandū semen patris vel ꝓpinqui sui. Super hoc aphꝛicanus tēpoꝛ ⁊ eusebius cesariēsis plenius disputauerunt.

Ex ecclesiastica aūt historia: Mathan enīz ⁊ melchi diuersis tēpoꝛibus ex vna cadēq; vxoꝛe Esta nomine singulos filios ꝓcreauit: qz mathan: q ꝑ salomonē descēdit: vxorem eam ꝓpriū cepat: ⁊ relicto filio vno iacob nomine defūctus ē. post cuius obitū: quoniā lex viduā alij viro nō vetat nubere: Melchi q ꝑ nathā genus ducit: cuz eēt ex eadē tribu: sz nō ex eodē genere: relictā mathā accepit vxoꝛez: ex q̄ ipe suscepit filiū noīe hely: per quos ex diuerso patrū genere efficiūt Jacob ⁊ hely vterini fratres: quoꝝ alter. i. iacob fratris hely sine liberis defūcti vxoꝛē ex mandato legis accipiēs genuit ioseph: natura quidē gerimus suum filiū: ꝓpter quod scribitur: Jacob aūt genuit ioseph. Scōm legis vo ꝓceptum Hely efficitur filius iacob. qz frater erat ad suscitādum fratris semē acceperat: ⁊ ꝑ hoc recte inuenīt atq; ītegra gnātio: et ea quā mattheus enumerat: ⁊ ea quaz lucas qui legalē succcessionē q̄ velut adoptione quadaz erga oēs fūctos cōstat: cōpetēti satis per hoc designauit indicio: obseruās ne ī huiusmodi successiōibus genuisse aliquē nominaret. AVGV. de cō. cuan. Cōmodius enī filius eiꝰ dictus ē a quo fuerat adoptatus q̄z si diceret ab illo genitus cuius carne nō erat natus. Mattheus autē dicēs: Abꝛahā genuit isaac: ⁊ ī hoc perseuerās donec diceret: Jacob genuit ioseph. satis expꝛessit eum patrez ꝓduxisse ſm ordinē generationū a quo ioseph nō adoptatꝰ: ſz genitus erat: q̄q̄z si etiā lucas genitū diceret ioseph ab hely: ne sic nos hoc vbū pturbare ōberet. neq;. n. absurde gſq̄z dr̄ nō carne: sz charitate gēuisse: quē sibi filiū adoptauerit. Ex eccl'iastica historia: Hec aūt nō nobis ad subitū repta: aut absq; illis auctoꝛibus ꝓmētata sunt: sz ipsi saluatoꝛis nr̄i ſm carnem ꝓpinq seu studio tāti seminis ōmōstrādi: seu edocendi q ſm vitatē gesta sunt: hec tradiderūt. AVGV. de con. cuan. Merito aūt lucas q nō ab initio euāgely sui: sed a baptismo christi gñatiōes enarrat tanq̄z sacerdotē in expiādum peccatis magis assignās: adoptiōis oꝛiginē ipse suscepit: qz ꝑ adoptionē efficimur filij dei credēdo in filiū dei. Per carnalē vo gñationē quā mattheus ꝓsequit: filius dei potius ꝓpter nos hō factꝰ ē. Satis aūt ostendit lucas se dixisse. Joseph filiū hely: q illi fuerit adoptatus: cū adā filiū dixerit dei: q ꝑ gratiā quā postea peccādo amisit: tāq̄z filius ī paradiso ꝓstitutus sit. CHRI. in ho. Positis igit ꝓgenitoribꝰ vniuersis ⁊ finiēs ī ioseph addit: Uirū marie: monstrās q ꝓpter illā ⁊ hūc ī genealogia posuit. Cū aūt vix audieris: tibi suspitio ñ subeat nuptiaꝛ: sed recoꝛdare cōsuetudinis scripturaruz q sponse vxores ⁊ spōsi viri vocāt. GENADIVS. de ecclesiasticis dogmatibꝰ. Natus ē aūt dei filiꝰ

ex hoīe.i.ex maria:⁊ p hoīem.i.nō ex maria. ⁊ nō per hoīez .i.ex viri coitu:sicut ebiō dicit. vñ signāter subdit: De qua natus ē iesus. AVGV.de hereſibus.Qz eſt ↄtra valenti nū g dixit xp̄m nihil aſſūpſiſſe de vgine:ſz p illaz tanq̄z per riuū aut fiſtulā ptrāſiſſe. AVGV. cōtra fauſtū. Cur aūt carnē ex vtero femie aſſumere voluerit: sūma ↄſilij penes ip̄m ē:ſiue q̄ vtrūq̄z ſexū hoc mō honorādū iudicauit:aſſumendo formā viri ⁊ naſcēdo de femina: ſiue aliqua alia cā quaz nō temere dixerī: AVGV.de q̄nibus noui ⁊ veteris teſtamēti.Qō aūt p oleū vnctōez p̄ſtabat deꝰ his q in reges vngebanť:hoc p̄ſtitit ſpūſcūs hoi. Chriſtus addita expiatione q̄ natꝰ eſt:Chriſtus ē appellatus: Et hoc eſt qō dr: Qui vocat chriſtus. AVGV.de cō.euang. Non tñ erat fas vt eū ob hoc a cōiugio marie ſepandū putaret q̄ nō ex eiꝰ cōcubitu:ſed virgo pepit xp̄m.hoc.n. exēplo magnifice inſinuatur fidelibus cōiugatis.⁊ ſeruata pari ↄſenſu ↄtinē tia:poſſe p̄manere ↄiugium nō permixto coꝛporis ſexu:ſed cuſtodito mētis affectu: p̄ſertim: qz naſci eis filius potuit ſine illo cōplexu carnali. AVGV.de nup.⁊ cōcu.Oē aūt nupriaz bonū ip̄letū eſt in illis parētibus chriſti: fides: p/les:⁊ ſacr̄m. plem:cognoſcimus ip̄m dn̄m.fidē: qz nullum adulteriū.ſacramentū:qz nullū diuoꝛtioꝛum. HIERO. Querat āt diligēs lectoꝛ ⁊ dicat:cū ioſeph ñ ſit p̄ dñi ſaluatoꝛis:qd pertinet ad dn̄m gnationis oꝛdo deductus vſque ad ioſeph:Cui rñdebimus p̄mo ñ eſſe ↄſuetudinis ſcripturarū vt mulier in gnātionibus oꝛdo taxeť: deinde ex vna tribu fuiſſe ioſeph ⁊ mariā. vñ ex lege eā accipe cogebaťr vt p̄piquā:⁊ qō ſil'cenſenť i bethleē vt de vna.vz. ſtirpe generati. AVGV.de nup.⁊ cōcu. Fuit ⁊ ſeries gnātionis vſq̄z ad ioſeph p̄ducenda ne in illo cōiugio virili ſexui vtiq̄z peccatoꝛi fieret iniuria: cum veritati nihil deꝑiret: qz ex ſemine dauid erat ⁊ maria. AVGV.contra fauſtum. Nos ergo credimus etiā mariaz fuiſſe in cognatiōe dauid: qz eius ſcripturis credimus que vtrūq̄z dicunt ⁊ chriſtum ex ſemine dauid ſm carnē.⁊ eius matrē mariaz:nō cū viro ↄcumbendo:ſz virginē. ARGESTE conſily:Cauendus autē eſt hic Neſtoꝛy erroꝛ q̄ ſic dicit: cum diuina ſcriptura dictura eſt:aut natiuitatem chriſti que ex maria virgine eſt aut moꝛtē nuſquā videť ponēs deꝰ:ſed aut xp̄s: aut filius: aut dominus q̄z hic tria naturaz ſignificatiua duaz: aliquī gdem huius:aliquādo vero illius: aliquando aūt ⁊ illius ⁊ iſtius.Accipe autem ad hoc teſtimonium:Jacob genuit ioſeph viruz marie:de qua natus eſt ieſus q̄ dicitur chriſtus. Deus.n.verbum ſecunda ex muliere nō eguit natiuitate: AVGV.cōtra felicianū. Sed nō alius dei ⁊ aliꝰ hominis: ſed idē chriſtus dei ⁊ hoīs filius fuit.⁊ ſicut in domino hoīe aliud animus ⁊ aliud coꝛpus: ſic in mediatoꝛe dei ⁊ hominum:aliud dei filiꝰ: aliud hominis filius fuit: vnus tamen ex vtroq̄z chriſtus dominus fuit.Aliud inquā pro diſcretione ſubſtātie:non alius pro vnitate perſone.Sz obycit hereticus:Neſcio quō natū doceatis ex tēpoꝛe quē coeternū patri dicitis iam fuiſſe:naſci.n.eſt velut quidam motus rei non extātis anteq̄z naſcať id agēs beneficio natiuitatis vt ſit:Quo colligiť eum q̄ erat naſci nō potuiſſe:ſi naſci potuit nō fuiſſe.¶Ad qō. AVGV.Fingamꝰ ſicut pleriq̄z volūt eſſe in mūdo animam generalem:que ſic ineffabili motu ſemina cūcta vinificet:vt non ſit concreta cum genitis: nempe cum hec in vterum paſſibilē materiaz ad vſus ſuos foꝛmatura p̄uenerit:vnam facit ſecū eſſe p̄ſonam eius rei quā nō eādem cōſtat habere ſubſtantiā.⁊ fit operāte aia ⁊ patiente materia ex duabus ſubſtātys vnꝰ homo:cū anima aliud doceať:aliud caro:ſicq̄z animaz naſci fatemur ex vtero quā ab vtero venientem vitam dicimus cōtuliſſe cōcepto. Naſci iquam ex matre dicitur qui ex hac ſibi coꝛpus aptauit in quo naſci poſſet: non qz antequam naſceret quantū ad ſe attinet:ipſa penitus non fuiſſet. Sic ergo imo multo incomp̄henſibilius eſt atq̄z ſublimius natus eſt ſuſceptione pfecti hoīs de matre filius dei:q per oīpotentiā ſingularem oībus genitis eſt cauſa naſcēdi.

¶Omnes itaq̄z generatiōes ab abraham vſque ad dauid generationes quatuoꝛdeci:⁊ a dauid vſq̄z ad trāſmigrationez babylonis generationes quatuoꝛdeciz:⁊ a trāſmigratiōe babylonis uſque ad chriſtū generationes quatuordecim.

CHRI.ſuper matth.Poſitis generationibus ab abraham vſq̄z ad chriſtum:eas in tres partes diuiſit: per generationes.xiiy.quia ter completis.xiiy.generationibus. numeratus eſt in iudeis ſtatus hominū.ab abraham enī vſq̄z ad dauid fuerūt ſub iudicibus: a dauid vſq̄z ad trāſmigrationez babylonis ſub regibus:a trāſmigratiōe vſq̄z ad chriſtū ſub pōtificibus:Hoc ergo vult demōſtrare:ſicut ſemp completis.xiiy.generatiōibus mutatus eſt hominū ſtatus:ſic completis.xiiy.generatiōibus a trāſmigratione ad chriſtuz:neceſſe eſt a chriſto mutari ſimiliter hominū ſtatum: qō ⁊ factuu eſt.poſt xp̄z enīm omnes gētes ſub vno chriſto indice rege ⁊ pōtifice acti ſunt.vnde quādo iudices:reges:⁊ pōtifices chriſti dignitatē p̄figurabāt:ſemp p̄cipia eoꝝ in figura fuerūt chriſti:p̄mus iudicū ieſus naue. p̄mus reguz dauid:p̄imus pōtificum ieſus filius ioſedech.hoc in figura chriſti fuiſſe dubitat nemo. CHRI. in ho. Uel ideo in tres partes diuiſit oēs generationes:demōſtrans q̄ neq̄z regimine trāſmutato facti ſunt meliores:ſed ſub iudicibus:regibus:pontificibus:⁊ ſacerdotibus in eiſdem permānſerūt malis:p̄opter qō ⁊ captiuitatez babylonis cōmemoꝛat:manifeſtās q̄ neq̄z ex hoc ſunt coꝛrecti. Deſcēſus autē in egyptum non meminit:qz egyptios nō adhuc timebant ſicut aſſyrios vel parthos.⁊ quia illud erat antiquū: hoc āt recens:⁊ qz illuc nō p̄opter peccata deducti ſunt ſicut i babylone. AMBRO.ſuper lucam. Illud autem nō p̄termittendum putamus q̄ a dauid temporibus vſque ad iechoniam cum.xvy. fuerūt reges iudee.xiiy. generationes Mattheus poſuit Oꝑtet autem cognoſcere poſſe plures eſſe ſucceſſiones:pauciꝰes:generatiōes: poſſunt enim diutius viuere aliqui.⁊ ſerius generare aut certe penitꝰ exoꝛtes exiſtere:itaq̄z non que regum eadem generationum tempoꝛa. GLO.Uel poteſt dici tres reges eſſe p̄termiſſos.vt ſuperius dictum eſt. AMBRO.ſuper lucam. Rurſus ergo cum a iechonia vſq̄z ad ioſeph gnātiōes.xy.ↄputētur poſtea.xiiy:generatiōes deſcriptas eſſe cōmemoꝛauit: Sed ſi diligēter aduertas:hic quoq̄z.xiiy.gnationuz poteris īuenire rationem.xy.enim a ioſeph numerātur: xiy.eſt chriſtus.duos autē ioachim.i.duos iechonias fuiſſe hiſtoria ītdicat:patrem ⁊ filium.nō igitur ſuppreſſit alterꝰ euangeliſta;ſed vtrunq̄z ſignificat:ita addito mīoꝛi iechonia generationem.xiiy. ↄputantur. CHRI. ſup matth. Uel vnꝰ iechonias bis numeratur in euāgelio: ſemel aī trāſmigrationem:iterum autem poſt trāſmigrationē. hic enim iechonnias cū eſſet vnus duas habuit cōditiōes.fuit enim ⁊ rex aī trāſmigrationē q̄ſi rex factꝰ a populo dei:factus eſt ⁊ p̄uatus poſt trāſmigrationē:iō aī trāſmigratōez numeratur iter reges q̄ſi rex:poſt trāſmigrationem aūt iter p̄uatos. AVGV.in li.de cō.euan. Uel ideo vnus in illis p̄ogenitoꝛibus bis numerať.ideſt iechonias a quo facta eſt q̄dam in extraneas deflexio: qñ ī babylonia trāſmigratus eſt. Ubi aūt oꝛdo a rectitudine flectitur vt eat in diuerſum tanq̄z angulū facit:illud aūt qō in angulo eſt bis numerať. ⁊ B iam xp̄z p̄figurat a circūſione ad p̄putiū migraturuz ⁊ lapidē angulaꝛē futurum. REMI. Jdeo aūt.xiiy.poſuit gnātiōes:qz denarius ſignificat decalogū:q̄ternarius vo q̄tuoꝛ libꝛos euāgely.vnde in hoc oſtendit cōcoꝛdiam legis ⁊ euangely. Jdeo etiam quaternarium numerum triplica

tuit: vt oñderet: qz pfectio legis ꝓphetie ⁊ gratie in fide scē trinitatis consistit. GLO. Uel ī hoc numero septifozmis gr̄a spūssci significat̄: hic.n. numerus ex septē ꝯficit̄: qō aūt geminat̄: significat gr̄az spūssci cozpi ⁊ aīe eē nec̄ariā ad salutē. Sic ergo hec gnatio diuidit̄ ī tres tesseredecades. pzima ē ab abzahā vsqz ad dauid: ita q dauid ibi ꝛcludit̄. ſz secūda a dauid vsqz ad trāsmigratōez. ita q dauid ibi nō ꝛcludit̄: ſz trāsmigratio sub eo ꝓtinet̄. tertia ē a trāsmigratōe vsqz ad xp̄m: in q̄ si dicam⁹ iechoniā bis numeratū trāsmigratio ꝛcluſa ē. In ꝑma significant̄ hoīes añ legē: in q̄ quosdaz hoīes nālis legis ꝛuenies. ſ. abzahā ysaac ⁊ iacob: oēs vsqz ad salomonē. In scōa significant̄ hoīes sub lege: oēs enī q ī ea ꝛueniunt̄ sub lege fuerunt. In tertia hoīes gr̄e. qz terminat̄ ad xp̄z: q gr̄e dator fuit: in q̄ etiā liberatio a captiuitate babylone facta ē: significās liberatiōez a captiuitate per xp̄m factā. AVG. de cō. euā. Cū aūt q̄terdenas gnātiones trib⁹ distīxisset articulis: non tamē eas dixit in sūma vt diceret: fiunt oēs. xly. vnus. n. ī illis ꝑgenitozibus bis numerat̄. scz iechonias: sic q̄ nō. xly. q̄ faciūt ter. xiiy. ſz ꝓpter vnum bis numeratū. xl. ⁊ vna gnātiōes fiūt. Mattheus igr̄ q regiā in xp̄o ꝓstituerat ī sinuare psonā: excepto xp̄o. xl. hoīes in gnationū serie numerauit: Numerus. n. iste illud tp̄s significat quo ī hoc seculo regi nos opozet a xp̄o fm disciplinā laboriosā quā significat illa vgaferrea. Qz aūt numerus iste hāc tpalē vitā eternāq̄ significet: illa ī terim cā de ꝓximo occurrit: q ⁊ tpa annoz quadripartitis vicibus currūt: ⁊ mūdus ipe q̄tuoz ptibus terminat̄: ab oziēte ⁊ occidēte: aquilone ⁊ merdie. xl. aūt q̄ter hūt decē. Pozro ipsa decē ab vno vsqz ad q̄tuoz ꝑgrediēte numero ꝓsumant̄. GLO. Uel denarius ad decalogū refert̄: q̄ternarius ad pñtē vitā q̄ p quatuoz tpa trāsit: vel p decē vetus testm̄: p quatuoz nouum.

REMI. Sigs aūt voluerit dr̄e q̄ sunt. xl. ⁊ due gnationes: qz nō est vnus iechonias: sed duo dicendū est q̄ ⁊ iste nūerus ꝓgruit sancte ecclie: nascit̄. n. a septenario ⁊ senario: nā sexies septē. xl. ⁊ duo faciūt. Senarius refert̄ ad labozez: septenarius vero ad requiem.

¶ Christi aūt generatio sic erat: cū esset desponsata mater ieſu maria ioseph antequam cōuenirēt inuēta ē in vtero hñs de spiritu sancto.

CHRI. sup matth̄. Qm̄ supi⁹ dixerat: iacob āt gēuit ioseph cui despōsata maria genuit ieſuz: ne aliqs audiētiuz sic esti maret eē natiuitatē qūo p̄cedētiū patrū: ipse ozdinē narrationis sue p̄cedens dicit. Christi aūt gnatio sic erat. ac si dicat. Hñatio q̄dez eoz quos exposuimus patz sic fuit: quēadmodū retuli. Christi āt gnatio nō sic. ſz ita erat: Cuz esset despōsata mr̄. CHRI. in ho. Quasi enī aliqd nouuz dictu rus p̄mittit modū gnatōis dicere: ne audiēs viz marie estimes natū eē lege nāe. REMI. Pōt aūt ad supioza referri hoc mō: Sic erat xp̄i gnatio sicut dixi. i. Abzahā genuit isaac. HIERO. Sed q̄re nō de simplici virgine: ſz de despōsata ꝯcipit̄: p̄mū vt p gnatōez ioseph ozigo Marie mōstret̄. scōo ne lapidaret̄ a iudeis vt adultera. tertio vt in egyptū fugiens hr̄et solaciū mariti. Martyr etiā Ignatius q̄r tā addidit cāz: vt partus ingens eius celaret̄ a diabolo: dū eū putat nō de vgine. ſz de vxoze generatū. CHRI. super matth̄. Ideo aūt ⁊ despōsata ⁊ domi hīta: nā quēadmoduz in ea que in domo viri cōcipit: ītelligit̄ cōceptio naturalis: ita in ea q̄ extra domum ꝯcepit: est suspecta coniunctio:

HIERO. ꝓtra beluidiū: Sciendū aūt q⁹ beluidius gdā hō turbulētus accepta mā disputādi blasphemare ꝓtra dī matrez ꝯcepit: cuius ꝓma ꝓpositio fuit: Mattheus loquitur sic: cū eēt despōsata. Ecce igt habes despōsataz: nō cōmendataz vt dicitis: ⁊ vtiq̄ nō ob aliud despōsatā nisi quoniaz nupturā. ORIGE. Despōsata fuit quidem ioseph: nō tamen in ꝯcupiscentia iūcta. Mater eius iquit mater imaculata: mater icozrupta: mater itacta. Mater eius: cuius ei⁹: mater est dei vnigeniti domini regis oīuz plasmatozis ⁊ redēptozis cūctoz. CIRIL. Quid enī videbit aliqs in scā virgine p̄ter alias: si dei mr̄ nō sit ſz xp̄i vel domini: vt Nestozius dicit: Nihil enī absurdū ē etiā si voluerit quis matrē vniuscuiusq̄ vnctozū christi noīare genitricē. Sola vero p̄ter illas sancta virgo ⁊ xp̄i genitrix ītelligitur ac dicit̄. Genuit enī nō purum hoīem fm vos: sed incarnatum pot⁹ ⁊ hominē factuz ex deo patre verbum. Sed forsitan illud ais: Dic mihi putasne diuinitatis facta est virgo. Et ad hoc quoq̄ dicimus. qz natū est ex ipsa dei suba eius verbū: ⁊ sine p̄cipio tēpozis semp existens genitozi: in nouissimis āt tēpozibus quoniā caro factū est: hoc est vnitū carni animā habēti rōnalem: natuz etiaz dicit̄ carnaliter p mulierem. Assimilat̄ aūt quodāmodo natiuitati que ē fz nos hoc sacramentum: matres etenī terrenozum ministrāt nature cogulatā paulatim carnē pficiendam in specie humana. Immittit aūt animali spūs deus. Sz lz sint iste solūmodo terreno⁹ cozpozū mres: attamē pariētes totum animal ⁊ non ptem peperisse dicunt̄. Tale aūt aliquid gestum p̄cipimus in generatiōe emanuel: natum enī est ex p̄ris substātia dei vbum. Quia vero carnem assumpsit ꝑ p̄riam eam faciens: nec̄arium est cōfiteri qz natus est fm carnem p mulierem. Quia igit̄ ⁊ deus vere est: quomodo dubitabit quispiā sanctā virginē dicere genitricē? LEO papa in sermōe ō natiuitate. Nō autem te dei cōceptus turbet: partus te nō confundat auditus: qñ virginitas q̄quid est humani pudozis excusat: aut que hec verecūdie lesio vbi inyt deitas cū amica sibi semp integritate ꝓsortium? vbi est iterp̄es angelus fides p̄nuba: dispēsatio castitas: donatio virtus: iudex cōscientia: causa deus: cōceptio ītegritas: vginitas partus: virgo mater? CIRIL. ad Joānez antiochenū. Sed si de celo ⁊ non ex ipsa sanctum cozpus christi factū esse dicerem⁹ vt valētinus: quomodo ītelligeret̄ ōi genitrix Maria? Nomen autem matris ostendit cuz subdit: Maria: BEDA super lucam. Interp̄etat̄ aūt maria stella maris hebzaice: dña syriace: qz ⁊ lucem salutis ⁊ dominū mūdo edidit. Cui aūt despōsata fuerit: ostēdit subdēs: Joseph. CHRI. sup matth̄. Ideoq̄ fabzo lignario Maria despōsata erat quoniā christus ecclesie spōsus oīum salutē hominum operaturus erat p lignū crucis. CHRI. in homelia: Qz aūt sequit. Anteq̄ cōuenirent nō dicitur: anteq̄ duceret̄ in domū spōsi etenim iam intus erat. Consuetudo enī multotiens veterib⁹ erat in domo despōsatas hr̄e: qō ⁊ nūc quoq̄ fieri vr̄: ⁊ gnī loth ītus cū ipso erāt. GLO. Sz dr̄. Anteq̄ ꝯuenirēt: ad carnis cōmixtionē. CHRI. sup matth̄. Ut nō ex compassiōe carnis ⁊ sanguinis nasceret̄ q ex deo natus ē: vt carnis ⁊ sanguinis solueret passionē. AVG. de nup. ⁊ cōcu. Nuptialis etiam cōcubitus ibi nō fuit. qz in carne peccati fieri non poterat sine vlla carnis concupiscentia que accidit ex peccato: sine qua concipi voluit: qui futurus erat sine peccato: vt hic etiā doceret omnē que de concubitu nascitur carnez esse peccati: quando quidē sola que non inde nata est: non fuit caro peccati. AVG. in ser. de nati. Nascitur etiā ab ītacta femina christus: qz fas non erat vt virtus p voluptatē: castitas p luxuriam: per cozruptionem incozruptio nasceret̄. nec poterat nisi nouo ozdine aduētare de celo: qui vetustū moztis destruere veniebat imperiuz. Regnū igitur tenuit virginitatis: que regez genuit castitatis. iō et dñs nr̄ virgineū sibi requisiuit hospitiū habitādi: vt nobis oñderet deū ī casto cozpoze poztari debere: q̄ qui scripsit lapideas tabl̄as sīn stilo ferreo: ipe grauidauit mariaz spiritusco. vñ dicit̄. Inuēta est in vtero habēs. HIE. Nō ab alio iuēta est nisi a ioseph qui pene licētia maritali oīa nouerat. CRHI. sup matth̄. Nam sicut historia non incredibilis docet: qñ gesta sunt q̄ refert lucas: Joseph ab

sens erat. nec. n. cōueniēs ē putare pñte ioseph itroisse angelū ad mariā: ⁊ dixisse q̄ dixit: ⁊ mariā rndisse quecūq; rndit. Et si credamus angelū potuisse itrare ad eā ⁊ log: plane tñ mariā abysse ī mōtana ⁊ mansisse cuz helisabeth mensibus trib⁹: pole nō fuit pñte ioseph: qz necesse erat vt absentatōis eius ⁊ mansionis diutine regreret cās: postq̄ aūt redyt pegre post tot mēses iuenit eam grauidam manifeste. CHRI. ī ho. Proprie aūt dicit. Inuēta ē: qō ō non excogitatis dici ꝓsuetū ē. Ne aūt molestes euāgelistā iterrogādo qualr̄ sit nat⁹ ex vgine: breuiter expediuit se dicens: De spū sancto: q̄si spūssanctus ē g ē hoc miraculū opatus. neq;. n. gabriel: neq; matthe⁹ amplī⁹ dicer̄ potuerūt. GLO. Hoc ergo qō dr̄: Est ex spūsancto: euāgelista ex pte sua adduxit: vt cū diceret hr̄e ī vtero: oīs mala remoueret suspitio a mētibus audiētiū. HIERO. ī expo. ca. fi. Non aūt sic gdam sceleratissime opinār̄: spñsanctū dicim⁹ fuisse ꝑ semine: sz potētia ac vtute creatoris dicim⁹ opatū. AMBRO. in lib. de spūsancto. Qō. n. ex aliquo est: aut ex suba ē: aut ex ptāte eius ē. ex suba sicut fili⁹: qz a pr̄e. ex ptāte. sic ex deo oīa: quō ⁊ ī vtero habuit maria ex spūsancto. AVG. ad eustochiū. Profecto aūt iste mod⁹ quo nat⁹ ē christus ō spūscō: īsinuat nobis gr̄am dei: q̄ hō nullis p̄cedētib⁹ meritis ī ipso ex ordine nature sue quo eē cepit: vbo dei copularet ī tantā persone vnitatē: vt idē ipse eēt fili⁹ dei. Sz cū illā creaturā quaz vgo ꝓcepit ⁊ pepit: q̄uis ad solā psonā fily ptinentē tota trinitas fecerit: neq;. n. sepabilia sunt opa trinitatis: cur ī ea faciēda solus spūsc̄us noīatus ē: an ⁊ qñ vnus triū in aliquo ope noīar̄: vniuersa opari trinitas ītelligit̄. HIERO. Sz ingt beluidi⁹. Neq; ō nō ꝓuēturis euāgelista dixiss; p̄usq̄ ꝓuenirēt: qz nemo de nō p̄sūro dicit añq̄ p̄ideret: q̄si si; gs diceret. Añq̄ in portu p̄ādere ad aphricā nauigaui: nō posset stare sn̄ia: nisi ei ī portu p̄ādēdum sit qñq;: aut non poti⁹ sit intelligēdū sic: q añ lz sepe ⁊ sequētia īdicet. tamē nōnunq̄ ea tñ q̄ prius cogitabant oñdit: nec necesse sit vt cogitata fiant. cum ideo aliud interuenerit: ne ea que sunt fierent. HIERO. Non ergo sequit̄ vt postea conueneri: sed scriptura q̄ factū non sit oñdit. REMI. Uel hoc vbū ꝓuenīēdi: nō ipz cōcubitū: sz tēpus significat nuptiaꝝ. idest qñ ea q̄ fuerat spōsa īcipit eē vxor. Est. n. sensus. Añq̄ ꝓuenirēt. i. añq̄ rite solēnia nuptiarū celebrarēt. AVG. ō cō. euā. Hoc quēadmodū fcm̄ sit qō hic ptermisit lucas: exponit post cōmemoratū ꝓceptū ioānes ita narrās. Jn mē se aūt sexto missus ē angel⁹. ⁊ ifra. Spūsc̄us supueniet ī te. hoc g̃ ē qō matthe⁹ cōmemorauit dicēs. Inuēta ē in vtero hñs ō spūscō. nec ꝓtrariū ē: qz lucas exposuit qō matthe⁹ ptermisit. Sic nō ēcōtrariū: qz matthe⁹ deiceps ꝓtinet qō lucas ptermisit. Seq̄t. n. Joseph āt vir ei⁹ cū eēt iust⁹ ⁊c. vsqz ad eū locū vbi scriptū ē ō magis: q̄ p aliā viā reuersi sunt in regionē suā. Siqs aūt velit vnam narrationē ex oīb⁹ q̄ de xpi natiuitate dñr ab alterutro: si hec ptermittūt: ordinare sic pōt. Christi gñatio sic erat. Fuit ī dieb⁹ herodis ⁊c. vsqz ibi: Mansit aūt maria cū illa quasi mēsib⁹ trib⁹ ⁊ reuersa ē ī domū suā. Et tūc addēdū ē qō hic dr̄. Et inuenta est in vtero habens de spritusancto.

¶ Joseph aūt vir ei⁹ cū eēt iustus. ⁊ nollet eā traducere voluit occulte dimittere eam.

CHRI. in ho. Luz dixisset euāgelista q̄ ex spūsancto ⁊ sine ꝓcubitu īuenta ē ī vtero hñs: ne suspectū hr̄es xpi discipulū q̄si grādia ō suo magro fingentē: introducit ioseph p ea q̄ passus ē: ad fidē eoruz que dcā sūt ꝓferētē. vnde dicit. Joseph autē vir ei⁹ cum eēt iust⁹. AVG. ī ꝑmo. ō natiuitate. Intelligens. n. ioseph marie vtez grauidari turbar̄. q̄ mariā quam de tēplo dñi accepat: ⁊ nōdum cognouerat: grauidam sentiebat: secūqz estuabat disputans ⁊ dicens. Quid faciam: pdo: aut taceo: Si pdidero: adulterio non consentio: sed vitium crudelitatis īcurro. qz ꝑm moysi sentētiam lapidandā caz eē cognosco. Si tacuero: malo cōsentio: ⁊ cū adulteris ꝓportionē meā pono: qñ g̃ tacere malū ē: adulteriū pdere pei⁹ ē: dimittā eā a ꝓiugio. AMBRO. sup luc. Pulchre aūt docuit scūs matthe⁹ qd facere debeat iustus: q̄ opprobriū ꝓiugis deprehēderit: vt incruētum ab homicidio: castū ab adulterio pstare se debeat. ⁊ iō dicit. Cū eēt iust⁹. Ubiqz g̃ ī ioseph iusti gr̄a ⁊ psona fuar̄ vt testis ozner̄: lingua. n. iusti logt̄ iudiciū vitatis. Sz quō ioseph cū crimē celet vxoris: iustus describit̄? CHRI. in ho. Jn lege. n. ꝑceptū ē: ñ solū reos: sz cōscios crimis obnoxios eē peccato. HIERO. Sed sciēdum q̄ iustū hic vtuosū in oībus dicit. Est. n. iustitia ⁊ auaritiā nō hr̄e: ⁊ vl'is vtus: ⁊ sic noīe iustitie maxime vtiq̄ scriptura. Justus igit̄ exīs. i. benign⁹ ⁊ mitis: voluit occulte dimittere eā: q̄ nō solū traditōi: sz ēt pene fm legē obnoxia videbat̄. sz ioseph vtrūqz remisit q̄si supra legē viues. sicut. n. sol añq̄ radios mōstret: mūdū clarificat: sic ⁊ xps añq̄ nascer̄ multa signa pfecte vtutis appere fecit. AVG. ō ver. dñi. Uel alr̄. Si sol⁹ nosti qz aliqs peccauerit ī te: ⁊ eū vis cozā hoib⁹ arguere: nō es corrector: sz ꝑdito. vñ vir iustus ioseph tāto flagitio qō ō vxore fuerat suspicat⁹ magna benignitate pepcit. Estuabat vtiqz certa adultery suspitio: ⁊ tñ qz ipse solus sciebat: noluit eā diuulgare: sz occulte dimittere volēs ꝑdesse peccāti: nō punire peccantē. HIERO. Ul' hoc testimoniū marie est: q̄ ioseph sciēs illius castitatē ⁊ admirās qō euenerat: celat silētio cuius mysteriū nesciebat. REMI. Uidebat. n. grauidā quaz nouerat castā: ⁊ qz legerat: Egredier̄ vga ō radice Jesse: vñ nouit mariā duxisse originē: ⁊ legerat ēt. Ecce vgo ꝓcipiet. ñ diffidebat hāc ꝓphetiā ī ea eē iplēdam. ORIGE. Sz si suspitionē ī ea nō habebat: quō iustus erat vt īmaculatā dimitteret? Jō g̃ dimittere volebat: qñ magnū sacrm̄ ī ea eē cognoscebat: cui approximar̄ se idignū estimabat. GLO. Ul' cū vellet eā dimittere iust⁹ erat: cū occulte: pius notar̄: eā ab ifamia defēdēs: ⁊ hoc ē: cū esz iust⁹ voluit dimittere eā: cū nollet eā traducere ī publicū. i. diffamare: voluit hoc facere occulte. AMBRO. sup lucā. Nemo āt quā nō accepit dimittit: ⁊ iō quā volebat dimittere: fatebar̄ acceptā. GLO. Ul' cum nollet eā traducere ī domū suā ad cohabitationē assiduā: voluit occulte dimittere eā. i. tps nuptiaꝝ mutare. vā. n. vtus ē cum nec pietas sine iustitia: nec sine pietate fuatur iustitia: q̄ sepate ab iuicē dilabunt̄. Ul' iustus erat p fidē q̄ credebat christū ō vgine nasciturū. vñ voluit se humiliare añ tantam gratiam.

¶ Hec aūt eo cogitante. ecce angelus dñi apparuit in somnis ioseph dicēs. Joseph fili dauid. noli timere accipe mariā cōiugē tuā. Qō. n. ī ea natum est de spiritusancto est.

REMI. Quia sicut dictū est cogitabat ioseph occulte mariam dimittere. hoc autē si feciss; ꝑauci eēnt qui non magis suspicarent eam eē meretricē q̄ virginē: iccirco repente cōsilium ioseph diuino mutatum ē cōsilio. vñ dr̄. Hec āt eo cogitāte. GLO. Jn quo notar̄ animus sapiētis g nihil temere vult incipe. CHRI. in ho. Notatur ēt mansuetudo ioseph: qz nulli enarrauit suā suspitionē: neqz ei q̄ suspecta erat: sed ī se cogitabat. AVGV. in ser. de natiui. Sed ioseph ista cogitante non timeat Maria dauid filia: qñ sicut dauid veniam contulit sermo prophetic⁹: sic mariam liberat angelus saluatoris. Ecce enim iterum virginis ille paranimphus gabriel aduenit. vnde sequitur. Ecce angelus domini apparuit ioseph. GLOSA. Hoc igitur verbo apparuit: significatur potestas apparētis: g quando vult ⁊ quō exhibet se videndū. RABA. Quomodo āt angel⁹ ioseph apparuerit demonstrar̄ cū dr̄. Jn somnis. i. quomō iacob scalam vidit p imaginationez quandam oculis cordis ostensam. CHRI. in ho. Ideo autem non apparuit

mãifeste ioseph sic̃ pastoribꝫ:qz valde fideꝫ erat:pastores aũt idigebant quasi rudes. Virgo aũt idiguit:quasi primo ō maximis istruēda. Similr ēt çacharias idiguit añ cōceptionē plis mirabili visione. GLO. Apparēs angelus nom̃ exprimit:genus commemorat:ꝛ timorē excludit dicēs: Joseph fili dauid:ioseph eũ ex noīe:q̃si notuz ꝛ familiarē sibi oñdit. CHRI. sup matth̃. Filiũ dauid eũ nominās:voluit eũ adducere ī memoriã passiōis dei ad dauid:vt de semine eiꝰ xps nasceret. CHRI. i ho. Dicēs aũt. Noli timere. mōstrat eũ iã timere ne offēderet deũ q̃si adulterã hñs. alꝫ ne qz cogitasset eã expellere. SEVE. Spōsus ēt ne timeat admoneꝫ:qz pius aīus dũ cōpatiꝫ plꝰ pauescit:ac si dicat. Vic non ē mortis causa sz vite. qz q̃ vitam parturit:nō meretur occidi. CHRI. sup matth̃. Dicēs ēt ne timeas:cognitorez se cordis eius oñdere voluit. vt p hoc futurorꝝ bonorꝝ q̃ de xpo erat dicturus faceret fidē. AMBRO. sup lucā. Nō ãt te moueat:qꝺ eã cōiugē vocat. nō. n. vginitatis ereptio. sz cōiugy testificatio:nuptiarꝝ celebratio ꝺclaraꝛ. HIERO. cōtra heluidiũ. Nō tamē ē putandũ qꝺ ex eo qꝺ vxor ē appellata spōsa eē desierit:cũ hanc eē cōsuetudinē scripture noverimus:qꝺ spōsos viros ꝛ spōsas appellet vxores:sic̃ deutronomy testimōio approbaꝛ. Gigs ingt iuenerit vginē despōsatā viro ī cāpo ꝛvī faciēs dormierat cũ ea moriaꝛ:qz būilia uit vxorē primi sui. CHRI. in ho. Dicꝫ aũt. Noli tiere accipere. i. itꝰ retiere:iã. n. mēte dimissa erat. RABA. Ul noli timere accipe eam. nuptiali cōuentu ꝛ assidua cohitatione. CHRI. sup matth̃. Propter tres aũt cās apparuit angelꝰ ioseph hoc dicēs ei. ꝑmo ne iustus homo ignorās faceret rē iniustaz ex pposito iusto:deinde ꝓpter bonorē ipsius matris. nã si dimissa fuisset apud infideles:turpi suspitōe carere nō poterat. tertio vt itelligēs ioseph scām cōceptionē diligētius se custodiret ab illa q̃s prius. ıō tamē nō añ cōceptionē vginis venit ad ioseph:vt nec cogitarz h̃ q̃ cogitauit:ne pateret q̃ passus ē çacharias culpā ifidelitatis incurrens ō ꝛceptōe cōiugis iam longeue:icredibiliorz. n. erat res:vginē posse cōcipe q̃s anum. CHRI. in ho. Uel ıō turbato iqz ioseph angelus venit vt appareat ioseph sapīa:ꝛ vt hocipsuz fieret ei eorū que dicebāt demratio. Dū. n. audit ab āgelo q̃ intra se cogitauerat:idubitabile signuz erat qꝺ a deo mitteret:cuiꝰ solius est scire corꝺis secreta. Sermo ēt euangeliste insuspicabilis fit:demonstrās ioseph passum qō improbabile ē vir pati. Virgo ēt oēm malā suspitionē effugit ex hoc:qꝺ vir qui çelotipiā passus ē: eã suscepit:ꝛ post cōceptionē seruauit. Ideo aũt vgo ioseph hec q̃ angelꝰ nũciarat non dixit:qz nō estimabat sibi credi a spōso:ꝛ maxime iam in suspitionē adducto. Virgini aũt ante cōceptionē ānunciat angelus ne si post cōceptiōem deferret:in angustia eēt. Oportebat aũt extra turbationē eē illam matrē:q̃ oīuz cꝺitorē recepit. CHRI. in ho. Non solū aũt angelꝰ ab iniqua commixtione vginem excusat:sed ꝛ supra nām cōcepisse demōstrat:nō solū timorē auferēs sed ꝛ letitiā addēs. vñ subdit. Quod. n. in ea natū ē ꝺ spūsancto ē. GLO. Aliud ē nasci in ea:ꝛ aliud ab ea:nasci ab ea ē prodire in lucē:nasci in ea est idē quod cōcipi:vel fm̃ pīentiam āgeli quā habz ex ꝺo: cui futurū quasi preterituz ē natum dicit. AVG. ō quest. no. ꝛ ve. testa. Sz si de spūsancto natꝰ est xps:cur dictū ē: Sapiētia edificauit sibi domū: Quō ista gemina rōne dz itelligi ꝓmū. n. domus xpi eccl̃ia ē quā edificauit sibi sanguine suo. deinde pōt ꝛ corpus eiꝰ dici domꝰ eiꝰ: sic̃ oꝝ templū eiꝰ. Factū aũt spūsancti: factū filij dei ē ꝓpter nām ꝛ volūtatis vnitatē: siue. n. pr̃ faciat siue filius siue spūscūs: trinitas ē q̃ opaꝛ: ꝛ quicqꝺ tres fecerint: dei vnius ē. AVG. in enche. Nunquid tamē ideo dicturi sumꝰ patrē boīs xpi eē spūsanctuz: vt deus pr̃ verbū genuerit: spūsanctus boiem: qō ita absurdum est: vt nulle fideles aures id valeant sustinere. Quō ꝝ dicimus xpm natum de spūsancto: si nō eum genuit spūsanctꝰ: an qz fecit eũ: inquātū. n. homo ē factꝰ ē: sic̃ apostolus dicit. Factꝰ ex semine dauid. s. carne: neq̃. n. qz mundum istū fecit ōs: dici eū fas ē dei filiū: aut natū ex deo: sed factū vel creatū vl cōditū. hic aũt cũ ꝓfiteamur eũ natū de spūsācto ꝛ maria vgine: quō nō sit filiꝰ spūsci ꝛ sit filiꝰ Maríe vginis: nō ꝝ cōcedēdū ē qcqd ō aliqua re nasciꝫ: ꝓtinuo eiusdē rei filiū nūcupādū. vt. n. omittā alr ō boīe nasci filiū alr capillū: pediculū ꝛ lūbricum: quoꝝ nihil ē filiꝰ. Certe bomines q nasciū ex aqua ꝛ spū: nō aq̃ filios recte eos dixerit gspiā: sed dei patris ꝛ matris eccl̃ie. Sic ꝝ ō spūsancto natꝰ est: ꝛ filius dei patris ē nō spūssancti.

¶ Pariet aũtē filiũ: ꝛ vocabis nomē eius Jesũ: ipse. n. saluũ faciet populũ suũ a peccatis eoꝝ.

CHRI. in ho. Qz hoc qō angelꝰ ad ioseph dixerat supra humanā cogitatōem ꝛ legē nature erat: non solū ex pteritorum reuelatione cōfirmat q̃ dixerat: sed ēt ex futuris dicēs. Pariet aũtē filiũ. GLO. Ut. n. non videret ioseph amplꝰ cōiugio non eē necessarius: cũ cōceptio eēt facta sine eiꝰ auxilio: oñdit qꝺ q̃uis nō sit necessariꝰ cōceptui: tñ vtilis ē procurationi: qz ipsa pariet filiũ: ꝛ tūc matri ꝛ filio erit necessariꝰ: matri: vt ab ifamia defēdat: filio: vt eũ nutriat ꝛ circūcidat. Que circūcisio notaꝛ vbi dic̃. Et voca. no. eiꝰ Jesũ. In circūcisione. n. solet dari nomē. CHRI. sup matth̃. Nō autem dixit pariet tibi filiũ sic̃ ad çachariaz. Ecce helisabeth vxor tua piet tibi filiũ: qz mulier q̃ ex viro cōcipit: marito suo filiũ parit: qz magis ex illo ē q̃s ō ipa. hec ãt q̃ nō ē ꝺ viro cōceperat: nō viro filiuz pepit: sed sibi tm̃mō. CHRI. i ho. Ut idetermiate hoc posuit: vt oñdat qꝺ eũ pepit orbi terraruz vniuerso. RABA. Dic̃ ãt. Vocabis nom̃: ꝛ nō ipones. qz ab eterno impositū est. CRI. in ho. Hinc aũt oñdit admirabilē eē partū. qz deꝰ ē q nomē desup p āgelū mittit: nec nomē qōcūqz sed qō ē infinitorum bonorꝝ thesaurus. Jōqz iterptaꝛ illud angelus: bonā substitutēs spez. ꝛ ex hoc ad credendū quod dicebaꝛ: inducit. ad talia. n. credēda facilꝰ accedere cōsueuim̃. HIERO. Jesus. n. hebreo fmone saluatoꝝ dicitur: Etymologiaz q̃ nominis significat dicēs. Ipse enim saluum faciet pplm̃ suū a peccatis eoꝝ. Ostendit enī eundē totius mūdi saluatorē: ꝛ nostre salutis auctorē. Saluat quidē non incredulos: sed pplm̃ suū. hoc est in se credētes saluat: nō tam a visibilibus hostibus q̃s potius iuisibilibus. hoc ē a peccatis saluat: nō armis pugnādo. sed peccata relaxando. SEVE. Ueniāt ꝛ audiant q requirunt: quis ē quē Maria genuit: Ipse. n. saluum faciet pplm̃ suum: non alterius saluū faciet pplm̃. vñ a peccatis eoꝝ: eē deum qui peccata donat si xpianis nō credis: crede infidelibꝰ vel iudeis dicētibꝰ. Nemo pōt peccata dimittere nisi solꝰ deus.

¶ Hoc aũt totū factum est vt adimpleretur quod dictū ē a domino per ꝓphetā dicentem. Ecce virgo i vtero habebit ꝛ pariet filiũ ꝛ vocabiꝫ nomē eius emanuel. qō ē iterpretatū nobiscū deus.

REMI. Mos fuit euangeliste ea q̃ dicit de veteri testamēto cōfirmare ꝓpter iudeos q in xpm crediderant: vt agnoscerēt ea eē cōpleta in gra euangely q̃ predicta fuerant i veteri testō. ꝛ subdit. Hoc autē totū factum ē. Querendū aũt ē in hoc loco quare dixerit hoc totum factum esse: cuz superius solam ꝛceptionē narrauerit: Sed sciendum qꝺ hoc ıō dixit: vt demonstraret qꝺ ante in pīentia dei factum fuit: q̃ fieret apud boīes. Siue qz pteritaruz rerum erat narrator: totum factū eē dixit: qz qñ hoc scripsit: iam totum factum erat. RABA. Uel hoc totū factum esse dicit: qꝺ virgo desponsareꝫ: qꝺ casta seruareꝫ: qꝺ grauida inueniretꝫ: qꝺ per angelum reuelareꝫ: vt adimpleretꝫ qō dictuz est. Nō. n. hoc ꝛpleretꝫ qꝺ virgo cōciperet ꝛ pareret: nisi desponsata eēt: ne lapidaretꝫ: ꝛ nisi ab angelo secretū detegeretꝫ: ꝛ ita eaz ioseph

accipet:dimissa ꝑ infamiã effluerẽt:ꝛ lapidatione periret. Si ḡ añ ꝑtum periret:cassaret ꝓphetia q̃ ait. ☞Pariet filiũ.

GLO.Uel pōt dici:ꝙ vt nō ponit causaliter.non enim iō impletū ẽ:qz ꝑlēdū erat: ponitur autez cōsecutiue:sicut ꝛ ī Geneſi:suspēdit altez in patibulo:vt ꝺirectoris veritas ꝓbaret:qz vno suspēso ꝺirectoris vitas ẽ ꝓbata:sic ꝛ ī hoc loco ī telligēdū ẽ:ꝙ hoc facto qō ꝑdictuz est: ꝓphia impleta ẽ.

CHRI.in ho.Uel aliter:Quia vidit angel⁹ abyssũ diuine miſericoꝛdie nature leges solutas:ꝛ eũ qui erat oīb⁹ superioꝛ:ad hoīez q erat oīb⁹ inferioꝛ descēdisse:Dec ꝛ huiusmōi vno verbo ostendit dicēs.Hoc autem totum factuz ẽ.q.ꝺ. ne putes ꝙ hec nūc tm̃ deo placeāt:olim ꝓꝺinata sūt:deꝛcenter.n.angelus nō vginī:sed Joseph ꝓphetiā inducit:q̃si in ꝓphetis meditanti ꝛ experto.Et primo quidez vginē cōiugē appellauerat:nūc aūt vginē cū ꝓphaz inducit: vt hoc ēt a ꝓpha audiret:q̃si diu p̄meditatū.vñ ad fidē eoz q̃ ꝺicebāt:inducit esaiaz vl magis deū.nō.n.ꝺicit:Ut ꝑleret qō dictū ẽ ab esaia:sz qō ꝺcīm est a dño ꝑ esaiā. HIERO.sup esaiā.Qm̃ āt p̄mittit ī ꝓphia.Dabit dñs ipse vob signū.non uū ꝺz eē atq̃ mirabile.Si āt iuuēcula vl puella vt iudei volūt:ꝛ nō vgo pariat:q̃le signū poterat appellari:cū hoc nom̃ etatis sit:nō itegritatis:Et reuera vgo hebꝛaice bethula appellat:q̃ ī pn̄ti loco nō scribit ī ꝓphia.Sz ꝑ hoc vbo positū est Dalma:qō pter.lxx.oēs adolescētulā trāstulerūt.☞Poꝛro balma apō eos ambiguū ẽ.ꝺm̃.n.ꝛ adolescētula ꝛ abscōdita.ḡ balma nō solū puella vl virgo:sz vgo abscōdita ꝺm̃ ꝛ secreta:que nūq̃ viroz patuerit aspectib⁹:sz magna parentū ꝺiligentia custodita sit.Lingua quoq̃ punica q̃ ō hebꝛeoz fontibus ducit ꝓpe vgo balma appellat.In nr̄o quoq̃ sermone balma ꝺm̃ scā:oīumq̃ pene liguaz vbis vtūt hebꝛei: ꝛ q̃tū cū mea pugno memoꝛia nūq̃ me arbitroꝛ balmam de muliere nupta legisse:sz de ea q̃ est vgo:vt nō vgo solummō sit:sz in annis adolescētie.pōt.n.fieri vt vgo sit vetula. Jsta āt vgo erat ī ānis puellarib⁹:vl certe vgo ñ puella que adhuc viz nosse nō posset. HIERO.sup matth̃.☞Pro eo aūt ꝙ euāgelista matth̃. ꝺic. Jn vtero hēbit. in ꝓpheta qz futuz ꝑdicit:significat qō futuz sit:ꝛ scripsit:Accipiet.Euāgelista aūt qz nō ꝺe futuro sz ꝺe ꝑterito narrat historiā: mutauit accipiet:ꝛ posuit Habebit:qui āt hz nequaq̃ acceptuꝛus ẽ.Ꝺicit autē.Ecce vgo ī vtero habebit ꝛ pariet filium.

LEO in epla ad Flauianū.Cōcept⁹ qppe ē ō spūscō intra vtez vginis matris q̃ ita illū salua vginitate edidit: quēadmoꝺuz salua vginitate cōcepit. AVGV.ī fmo.ō natiui. Qui.n.ꝺirupta coꝛpoꝛuz mēbꝛa in alys poterat reītegrare tangēdo:q̃tomagis ī sua mr̃e qō iuenit itegrū nō violauit nascēdo:creuit.n.in eius partu coꝛpis itegritas potⁱ q̃ ꝺe creuit:ꝛ vginitas ampliata ẽ potius q̃ fugata. THEO. ī ſer.ephesi.cōcily.Qz vo phōtinus puz hominem ꝺicit qui natus ē:ꝺei non ꝺicēs ꝑtum:ꝛ qui ex vulua processit boīez ꝓponit a deo ꝺiuisum.ꝺicat nunc quō nā humana per vuluam virginalem nata:vginitatē vulue fuauit incoꝛruptā: nullius enī hominis mater vgo pmansit.Sz qz natⁱ ē carne ꝺeⁱ verbū:custoꝺit virginitatē: sciēm per verbum esse oñdens.neqz.n.nr̄m verbum cū parit coꝛrumpit mentem: neqz ꝺeⁱ verbū partū eligēs pemit vginitatem. Seqt̃. Et vocabunt nomē eius emanuel. CHRY.in ho.Consuetuꝺo qdē ē scripture res q̃ ꝓtingūt ꝑ nominibus ponere. Nihil ḡ ē aliud qō ꝺicit:Uocabūt nomē eius emanuel. q̃ ꝺicebunt ꝺeum cuz boībus.vnde nō ꝺicit vocabis: sz vocabunt. RABA.☞Primo quidē angeli psallētes:scōo apli p̄ dicātes:adhuc ꝛ sancti martyres: ꝺeide cuncti credentes.

HIERO.sup esaiam.Septuaginta aūt reliqui trāstulerunt sil̃r Uocabis: ꝑ quo hic scriptū ẽ:Uocabūt: qō in hebꝛeo non habet̃:verbū.n.charatim:qō oēs interptati sunt vocabis:pōt intelligi ꝛ vocabit: ꝙ ipsa.ſ.virgo q̃ cōcipiet et pariet xp̄m:emanuel appellatum sit nomine: qō interptat nobiscū ꝺeus .REMI.Querendū autē ē quis ē iterptatus hoc nom̃:ꝓpheta aut euangelista aut aliqs trāslatoꝛ? Sed sciendū ꝙ ꝓpha nō ē iterptatⁱ.scō autē euāgeliste qd necesse fuerat iterptari:cuz scriberet hebꝛeo ꝛmone?foꝛtasis qz hoc nom̃ obscuz erat apō hebꝛeos: iccirco ꝺignū erat iterptatione.Sz magis credēdū ē ꝙ aliqs trāslatoꝛ sit iterpꝛetatⁱ:ne haberet̃ hoc nomē obscuz apud latinos:hoc ꝺenīq̃ noīe ꝺue substātie:ꝺiuinitatis.ſ.ꝛ humanitatis ī vna ꝑsona ꝺm̃ nr̄i Jesu xp̄i ꝺesignāt̃:qz q̃ añ oīa secula ineffabiliter genitⁱ ē a deo pr̄e:idē ipe ī fine tēpoz factⁱ ē emanuel.i.nobiscū deⁱ ex vgine mr̃e.Qz aūt ꝺm̃ nobiscū ꝺeus:pōt itelligi hoc mō:nobiscū factⁱ ē.i.passibilis:mōtalis:ꝛ ꝑ oīa nr̄i filis absq̃ peccato:siue qz subam nr̃e fragilitatis quaz assūpsit substātie siue ꝺiuinitatis ī vnitate ꝑsone cōiūxit. HIERO. sup esaiaz.Sed sciēdū ꝙ hebꝛei hoc ꝺe eçechia filio achaz ꝓphetari arbitrāt̃:ꝙ ipso regnāte capta sit samaria:qō omnino ꝓpari nō pōt.Sigdē achaz filiⁱ ioathan regnauit sup iudeā ꝛ hierlm ānis.xvi.cui succesſit ī regnū filiⁱ eiⁱ eçechias annos natus .xxiy.ꝛ regnauit sup iudeaz ꝛ hierlm ānis .xxix.quō ḡ quā vidit ꝑmo āno achaz ꝓphetiā ꝺ eçechie cōceptu ꝺm̃ ꝛ natiuitate:cū eo tpe cuz regnare cepat achaz.iaz nouē esset eçechias ānoz:nisi foꝛte sextū eçechie regni annū quo capta ē samaria:infantiā eiⁱ appellari ꝺicāt nō etatis:sz ipery:qō coactū eē ac violētū ēt stultis patet. Quidā ꝺe nostris Esaiam ꝓphām duos filios habuisse contendit: ioseph ꝛ emanuel:emanuel ꝺ ꝓphetissa vxoꝛe sua eē gnātū ī typū ꝺñi saluatoꝛis:hoc āt fabulosuz est. PETRVS alfonsus.Nō.n.scit̃ ꝙ aliqs hō illius tpis emanuel sit vocatus.Sed obycit hebꝛeus:quō stare poterit:ꝙ hoc ꝑ xp̄m ꝺictū sit ꝛ mariā:cū ab achaz vsqz ad mariā multa centena annoz trāsierūt:Sz lz ad achaz loquerẽt̃ ꝓpha nō solum tñ ad eū vel ꝺe suo tpe ꝺicta ē ꝓphetia. ☞Propter hoc.n.ꝺictū est.Audite ꝺomus ꝺauid:non audi tu achaz. Jtem:Daꝺbit ꝺñs ipe vobis signū.addidit ipse:Ac si ꝺret: nō ali⁹: Ex quo p̄t itelligi ipz ꝺñs signū eē futuz. Qz ēt pluralt̃ ait:vob ꝛ nō tibi:inuit̃ non pp achaz vel ad ipm solum hoc ꝺictum fuisse. HIERO.sup esaiā.Est ergo sic intelligendū qō ꝺm̃ ad achaz: Jste puer q̃ nascet̃ ex virgine o ꝺom⁹ ꝺauid: nūc appellet̃ emanuel.ideſt nobiscum ꝺeus:qz a rebus ipsis ꝑbabiliter a ꝺuobus regibus inimicis liberata patebit ꝺeuz te bñe pñtem.☞Postea autē vocabit̃ Jesus.i.saluatoz eo ꝙ vniuersum genus boīum sit saluatur⁹. Nō mireris ḡo ꝺomus ꝺauid ad rei nouitatē:si virgo ꝺeum pariat qui tantaz habeat potestatez vt multo post tēpoze nasciturus te nunc liberet inuocatus. AVGV.contra faustum.Quis autez ꝺemētissimus ꝺiceret cum manicheo verius eē fidei ꝺ xp̄o sine teste non credere:cum apostolus ꝺicat.Quomodo credent ei quē non audierūt:aut quomō audiēt sine p̄ꝺicāte:? Ut autē nō cōtēnerent̃:neqz fabulosa ducerēt̃ q̃ apli nunciabāt:ꝺemr̃at̃ hec a ꝓphetis fuisse ꝓꝺicta:qz si attestabant̃ miracula:nō ꝺefuissent ꝙ magice potentie cuncta illa tribuerēt:nisi talis eoruz cogitatio ꝓtestatōe ꝓphetica vinceret̃.Magicis.n.artib⁹ longe anteq̃ nasceret̃ ꝓphetas sibi cōstituere a quibus p̄nunciaret̃:nemo vtiqz ꝺiceret. Si etiam ꝺixerimus boī gentili:crede xp̄o qz ꝺeus ē:ꝛ responderit:Uñ credo:? plataqz auctoꝛitate ꝓphetarum ostenderimus fidē ꝓphetarum ex his que vētura cecinerunt euenisse cernunt̃.Credo enī ꝙ eum nō lateret:quātas a regib⁹ huⁱ⁹ seculipsecutōes p̄rius ꝓtulerit xp̄iana religio:ꝺeat nunc ipsos reges terre chr̃isti imperio subiugatos: oēsqz gentes eidem fuientes:q̃ oīa per ꝓphetas fuerunt p̄ꝺicta. Hoc ḡ audiens ꝺe scriptura ꝓphetica ꝛ cernens in vniuersa terra completa:mouerẽt̃ ad fidem. GLO. Dozum ergo errozem euangelista excluꝺit ꝺicēs.Ut adimpleret̃ qō ꝺcīm ē a ꝺño ꝑ ꝓphetam.☞Prophetia aūt alia ē ex p̄ꝺestinatione ꝺei:quam necessariuz ē euenire oībus modis:vt sine

nr̄o impleat arbitrio: vt illa ō qua mō agim⁹. vñ dic̄. Ecce. ad demōstrādū certitudinē pphetie: alia ē ex p̄scientia dei cui nr̄m admiscet arbitriū: ⁊ coopante gr̄a ꝓsequimur premiū: vl ab ea iuste relicti tormētū: Alia vo ex p̄scia: sz ē q̄dā cōminatio more humano fcā sic illud. Adhuc xl. dies ⁊ niniue subuertet. Intelligēdo nisi niniuite corrigant.

¶ Exurgēs aūt ioseph a sōno: fecit sicut precepe/rat ei angelus dñi: ⁊ accepit mariā cōiugem suā Et non cognoscebat eam donec pepit filiū suuz primogenitum: ⁊ vocauit nomen eius iesum.

REMI. Eo aditu redyt vita quo ingressa ē mors. Per ino bedientiā. n. ade oēs pditi sum⁹: p obedientiā ioseph oēs ad p̄stinū statū icipimus reuocari. nā bis vbis magna nob vt⁹ obediētie cōmēdat: gb⁹ dr̄. Ex. aūt. io. a sō. sc. sic̄ p̄ce. ci ange. dñi. GLO. Nō tm̄ qō p̄cepit āgel⁹ fecit: sz ēt sic̄ p̄cepit. Quisqs ēt a deo monet soluat moras: surgat a sōno: faciat qō iubet. Et acce. ma. ꝯiu. suā. CHRY. Nō i domo acce pit eā: nec. n. adhuc dimiserat eā de domo: sz ō aio suo depo suerat eā: ⁊ itez i animū suū eā recepit. REMI. Uel acce/pit celebratis nuptys vt cōiunx vocaret: non tū vt cōcube/ret: qz fec̄t. Et nō cognoscebat eā. HIERO. Extra beluidi um. Sz beluidius supfluo laboze desudat cognoscēdi vbū ad coitū magis q̄z ad sciētiā eē referendū: q̄si hoc gsq̄z nega uerit: ⁊ eas ineptias q̄s redarguit aliq̄n prudēs gspiā potue rit suspicari. Deide vult docere: q⁹ dōcc siue vsqz aduerbiū certū tps significet: quo cōpleto fiat aligd qō vsqz ad illud tēpus nō fiebat: vt h̄. Nō cogno. eā do. pe. filiū. Appet ingt cognitā eē post partū: cui⁹ cognitionē filij tm̄ guātio differebat. Et ad hoc approbandū cōgerit ō scripturis exempla q̄z plūma. Ad qō rndemus: Et nō cognoscebat: ⁊ vsqz vl⁹ do/nec i scripturis dupl⁹ itelligēda. Et de eo gdē qō scriptum ē: ⁊ ñ cognoscebat: ad coitū eē referēdū: ipe disseruit nllo du bitāte: gn ad sciam sepe referat: vt ibi. Remānsit puer ieſus in hierl̄z: ⁊ nō cognouer̄t parētes ei⁹. Sic ēt donec i scriptu/ra sepe certū tps sic̄ ipe disseruit significat: sepe infinitū: vt ē illō. Donec ꝯsenescatis ego sū: nūqd postq̄z illi senuerit: ōs desistet. Et saluator i euangelio. Ecce ego vobiscū sū vsque ad ꝯsumationē seculi. g̃ post ꝯsumationē seculi a discipulis abscedet: Et apo. Oportet illū regnare donec ponat inimi/micos sub pedib⁹ ei⁹: nūqd postq̄z illi sub pedibus erunt: re gnare desistat: Intelligat g̃ eā ō quibus possz ambigi si non fuissent scripta significari. Cetera vo nostre itelligētie de/reling: iuxt qō euāgelista illud idicat: ō quo scādalū poterat moueri: nō eā cognitā eē a viro vsqz ad ptū. vt ml̄to magis itelligerem⁹ cognitā nō fuisse post ptuz. HIERO. super matth̄. Ut gs dicat. Donec ille vixit ñ ē hoc locut⁹: nūqd p hoc significauit: qz post mortē ille locut⁹ ē: qō fieri nō pōt: sic̄ ⁊ ioseph añ partū credibile fuit vt nō cognosceret eā: qz nōdū cognoscebat mystery dignitatē: postq̄z vo cognouit: qz ē fcā vnigeniti dei templum: quō poterat hoc vsurpare: Sed seq̄ntes Eunomiū putant: qz illi ausi sunt hoc dicere q⁹ ⁊ ioseph hoc facere ausus fuit: sic̄ isan⁹ neminē reputat eē sanū. HIERO. Extra beluid. Ad sumā illō regro cur se abstinuerit ioseph vsqz ad partus diē: rndebit vtiqz: qz an/gelū audierat dicentē: Qō in ea natū est ꝯ. Qui g̃ sōnio tm̄ credidit vt vxorē nō auderet tāgere: hic postq̄z pastores au dierat: magos viderat: miracula tāta cognouerat: templuz dei: spūsci sedē: dñi sui matrē audebat attigere: CHRY. sup matth̄. Pōt ēt dici q⁹ verbū cognoscēdi hic accipit pro agnitiōe. vere. n. nō ꝯgnouit eā ante cui⁹ fuerat dignitatis: ⁊ postq̄z peperit tūc cognouit eā: qz speciosior ⁊ dignior fcā fuerat q̄z totus mundus: qz quez totus mundus capere nō poterat: i āgusto cubiculo vteri sui sola susc̄pit. HYLA. in hōme. Uel aliter: Propter sanctissime Marie glorifica/tionē a ioseph cognosci non potuit. donec pepit. dñm. n. glo rie hūs in vtero quomodo cognoscere⁹: si. noysi cū deo col loquentis glorificata ē facies vt nō possent itendere i cum filij israel: q̄to magis maria agnosci vl itueri nō poterat: q̄ dñz potētie i vtero habebat: Post partū aūt a ioseph agni ta inuenit specie faciei. nō tactu libidinis. HIERO. super matth̄. Ex hoc aūt q⁹ dic̄: Filiū suū pmogenitū: qdā puerili/ssime suspicant ⁊ alios filios habuisse Mariā: dicētes pmo genitū nō dici nisi q habeat ⁊ fratres: cū hic mos scriptura/rū sit: vt pmogenitū nō eū vocēt: quē fratres sequūt: sz cuz q̄ pm⁹ nat⁹ sit. HIERO. Extra beluidiū. Aliqn si nō ē p/mogenit⁹ nisi quē sequūt ⁊ fratres: tādiu sacerdotib⁹ pmo/genita nō debēt: q̄diu ⁊ alia fuerit pcreata. GLO. Uel pmogenit⁹ dr̄ iter oēs electos p gr̄az: p̄pe aūt vnigenit⁹ dei p̄ris vel Marie dicit. Segtur: Et vocauit nomē eius iesū. Die octauo quo fiebat circūcisio ⁊ nomen iponebat. RE/MI. Liquet aūt hoc nomē fuisse notissimum scis patribus ⁊ dei pphetis: maxime illi q dicebat. Defecit i salutari tuo aīa mea: ⁊ exultauit cor meū i salutari tuo. Et illi q dicebat. Exultabo in deo iesu meo. CA. II.

Cum natus eēt iesus in bethleem iu de in diebus herodis regis: ecce ma gi ab oriente venerūt hierosolymaz dicentes: Ubi ē qui natus est rex iu deorum? Uidimus enim stellaz ei⁹ in oriente: ⁊ venimus adorare eum.

AVGV. in ſmo. ō epi. Post miraculū virginei ptus quo vter⁹ dīno numie plen⁹ saluo pudoris signo deū hoiem: q̄z pfudit iter obscuras cubiculi latebras ⁊ pspis āgustias in gb⁹ infinita maiestas mēbris ꝯtractioꝛib⁹ stabulabat: dum pēdet ad vbera ⁊ viliū patit̄ ōs inuolumēta pānoꝛ: repente nouū ō celo sid⁹ terris effulsit: ⁊ toti⁹ mūdi dissipata caligi/ne: noctē puertit i diē: ne dies celaret i nocte. vñ euangeli/sta dicit. Cū g̃nat⁹ eēt ꝛc̄. REMI. In p̄n. aūt h⁹ euangelice lectōis tria pōit. Persona cū dic̄. Cū na. eēt ie. Locū: cū ait. In bethleē iude. Tps cū addit. In dieb⁹ herodis regis. Et hec tria ad ꝯfirmationē narrāde rei ponūt. HIERO. Su per matth̄. Putauim⁹ aūt ab euāgelista pmū editū sic i he braico legim⁹ iude nō iudee. Que ē. n. aliaꝛ gētiū bethleez: vt ad distinctionē ei⁹ hic iudee poneret: Iude aūt iccirco scribit: qz ⁊ aliā bethleē i iudea legim⁹ i lib. iesu filij naue.

GLO. Due. n. bethleē sūt: alia q̄ ē i terra ẽbulō: altera q̄ i terra iuda: q̄ pri⁹ vocata ē effrata. AVGV. Illi ō cō. euā. De ciuitate aūt bethleē matthe⁹ lucasq̄z ꝯsentiunt. Sed quō ⁊ q̄ cā ad eā venerit ioseph ⁊ maria lucas exponit: mat the⁹ ptermittit. Ecōtra ō magis ab oriēte venientib⁹ lucas tacet matth̄. dicit. CHRY. sup matth̄. Sz videam⁹ qd ad vtilitatē respiciat q⁹ euāgelista tps designat quo christ⁹ nascit̄ dicēs: In die. he. regis. qō dicit vt pphetiaz danielis ipletā dem̄aret: q̄ post. lxx. septimanas ānoꝛ xp̄m nascitu/ruz eē pdicit. Nā ex illo tēpore vsqz ad regnū herodis. lxx. septianaꝛ ānni sūt cōsumati. vl iō qz q̄diu iudaica gēs sub udaicis regib⁹ q̄uis pctōrib⁹ tenebat pp̄he mittebāt ad re mediū ei⁹: nūc aūt qñ lex dei sub ptāte regis inīq tenebat ⁊ iustitia dei sub dñatione romana p̄mebat nascit̄ xp̄s: qz magis despabilis ifirmitas: medicū artificiosioꝛē q̄rebat: vel iō regis alienigene mentionē fecit: vt ipleret pphetia q̄ dixit. Non auferet sceptꝛ de iuda: nec duxꝛ ō femoze eius donec veniat q mittēdus est. AMBRO. sup luc. Fert āt qō idumei latrones ascalonā ingressi: antipatrū iter alios ad duxerūt captiuū: Is igit imbutus mysterys iudeoꝛ: birca no iudee regi amicitia copulat: quē p se ad pompeiū birca nus direxit: ⁊ qz legationis fructū potitus ē: p ea gr̄az ptem regni affectauit. Occiso aūt antipatro filius eius herodes sub antonio senatusconsulto iudeis regnare preceptus est:

in quo claret herodē nulla affinitate gñris iudeoꝝ regnuz
q̄sisse. CHRI.ī ho. Dicit aūt: Herodis regis. dignitatē ad
dēs: qz ⁊ aluus filius fuit herodes qui ioannem interfecit.
CHRI. sup matth. Dū g̃ hoc tpe natꝰ eēt. Ecce magi veni
unt. hoc ē ꝓfestī vt natꝰ ē: magnū deū oñdētes ī puulo ho
mīe. RABA. Magi vo sunt q de singulis rebus pñant:
sz ꝑmo cōis magos ꝑ maleficis accipit: q aliter tñ bñt apō
gētē suā: eo q sint pñi chaldeoꝝ: ⁊ ad hꝰ artis sciam reges
quoq; ⁊ ꝓncipes ciusdē gētis oīa sapiūt ⁊ ipsi ꝑmū oztū oñi
itellexerūt AVG. ī ser. de epi. Isti aūt magi qd fuerunt
nisi ꝑmitie gētiū: Israhelite pastozes: magi gētiles. illi ꝓpe:
isti lōge: vtriq; tñ ad āgularē lapidē cucurrerūt. Māifesta
tus ē g̃ iesus nō doctis nec iustis. ꝓualet nāq; īpitia ī rusti
citate pastoꝝ: ⁊ īpietas ī sacrilegys magoꝝ: vtrosq; sibi la
pis ille angularis attribuit: gppe q venerit stulta eligere vt
ꝓfunderet sapiētes: ⁊ nō vocare iustos: sz pctōres: vt nullꝰ
magnus supbiret: nullus ifirmus desparet. GLO. Di aūt
magi reges fuerūt: q ⁊ si tria munera obtulisse dicunt: non
iō nō plēs q̄ tres fuisse ꝑnant: sz vt ꝑ eos gētes q̄ ex tribus
filys Noe nate sunt: vēture ad fidē ꝓfigurarēt. vel tot fue
rūt ꝓncipes: qui plures duxerūt ī comitatu suo. Uenerunt
aūt nō post annū: qz tūc īueniret ī egypto: nō ī ꝑsepio: sz ter
tiadecima die. Ad oñdēdū aūt vñ venirēt dicit: Ab oriēte.
REMI. Sciēdū ē aūt qz varia ē de magis opio. gdaz. n. oñt
eos fuisse chaldeos: chaldei. n. stellaz ꝑ deo colebāt: ⁊ iccir
co dixerūt q nūcupatiuis eoꝝ ōs oñderit deū vez natuz.
Alij vo dñt psas eos fuisse. Nonulli dicūt illos de vltimis
finibus terre fuisse: Alij vo dñt illos fuisse nepotes balaaz:
qō magis ē credēdū. Balaaz. n. ĩter cetera q̄ ꝓphetauit di
xit: Orieť stella ex iacob. Illi vo hūtes hāc ꝓphetiaz mox
vt viderunt stellā nouā ītellexerūt regē natū ⁊ venerunt.
HIERO. Et sic hāc stellā futurā vaticinio balaā nouerāt:
cui erāt succesſozes. Sz q̄rēdū ē si chaldei vl̄ ꝑse aut de vlti
mis finibꝰ terre fuerť: quō ī tā breui spacio hierosolymā ve
nire potuerūt.ꝛ REMI. Sz sciēdū ē q aliq solēt dīe q pu
er g tūc natꝰ ē ī tā breui spacio tpis de vltimis finibꝰ terre
ad se ꝓducere potuit. GLO. Uel nō mirandū ē eos ī. xiy.
diebus vēisse ī bethleē: cū equos arabicos: ⁊ dromedarios
baberēt: g. ſ. sunt veloces ad iter. CHRI. sup matth. Uel
ꝑ biēniū añ xp̄i natiuitatē ꝓfecti sūt: ⁊ stella eos p̄cedebat:
⁊ neq; esca neq; potus defecit ī peris eoꝝ. REMI. Uel si
fuerūt succesſozes balaā: reges istoꝝ nō lōge distāt a terra
ꝓmissiōis: iccirco ī tā breui spacio tpis hierlm vēire potue
rūt. Sz tūc q̄rēdū ē: q̄re euangelista dicat eos ab oriēte ve
nisse: Dō iō ē: qz ab illa regione venerūt: q̄ ī oriētali pte iu
deis posita ē. Pulchre aūt ipsi ab oriēte venisse dicunt: qz
oēs q ad dñz veniūt: ab ipso ⁊ ꝑ ipz veniūt. Ipse. n. ē oriēs:
sz illud: Ecce vir: oriēs nomē ei. CHRI. sup matth. Uel
ab oriēte venerūt vñ dies nasciť: ide initiū fidei ꝓcessit: qz
fides lumē ē aīaꝝ. Ab oriēte g̃ venerūt sz hierosolymam.
REMI. Quānis dñs ibi natus nō eēt: qz lz agnoseerēt nati
uitatis tps: locū tñ nō cognouerūt. Hierlm. n. regia ciuitas
ē: ⁊ crediderūt q talis puer nō nisi ī vrbe regia nasci ōbuis
set. Siue iō venerūt: vt adīpleret qō scriptū ē. De syon exi
bit lex ⁊ vbū dñi ō hierlz: qz ibi ꝑmo annūciat ē xps. Siue
vt studio magoꝝ dānaret pigritia iudeoꝝ. Uenerūt g̃ hie
rosolymā dicētes: Ubi ē q natꝰ ē rex iudeoꝝ: AVG. ī ser.
de epi. Cū aūt multi nati atq; defuncti eēnt reges iudeoꝝ:
nūqd quēq; eoꝝ adorāduz magi q̄sierūt: qz nec quēq; eoꝝ
ō celo loq̄ntē didicerūt. Nō itaq; regi indeoꝝ q̄les eē illic
solebāt: būc tā magnū bonorē lōginq; aliēigene ab eodē re
gno ꝓfsus ab eīneis a se deberi arbitrabāť. Sz talē natū
eē didicerāt: ī quo adorādo: se salutē q̄ ꝑz deū ē ꝓsecuturos
minime dubitarēt. neq; n. etas erat saltē: cui adulatio būa
na seruiret: nō de mēbris purpura: nō ī capite diadema ful
gebat ñ pōpa famulātiū: nō terroꝝ exercitꝰ: nō gl̄iosa fama
plioꝝ: hos ad cū viros ex remo is terris cū tāto voto sup
plicatōis atttaxerūt. Jacebat ī ꝑsepio puer oztu recēs: exi
guus corpe: ꝓptibilis pauptate. Sz magnū aliqd latebat
ī puo qō illi hoies ꝑmitie gētiū: ñ terra portāte: sz celo nar
rāte didicerāt. vñ sequtur. Uidimus. n. stel. eius ī oriēte. An
nūciāt ⁊ iterrogāt: credūt ⁊ q̄rūt: tāq; significātes eos qui
ābulāt p fidē: ⁊ desiderāt spē. CHRI. ī ho. Sciēdū aūt q
ꝑscillianiste heretici g nasci vnūquēq; boiez sub ꝓstitutōi
bꝰ stellaꝝ putāt: hoc ī adiutoziū sui erroꝛis assumūt: q no
ua stella exyt: cū dñs ī carne appuit: cuius fuisse fatū eādē
q̄ appuit: stellā putāt. AVG. ō cō. cuā. Et ꝑz faustū hic stel
la īducit: q̄ ꝓfirmat genesiz vt recte genesidiuz hoc magis
nūcupari possīt q̄ euāgeliū. GRE. ī ho. Sz absīta fideliū
corꝺibꝰ vt eē qd fatū dicāt. AVG. de ciui. dei. Nā hōies
qñ fatū audiūt: vsitata loq̄ndi ꝓsuetudīe nō ītelligunt nisi
viz passiōis syderaꝝ: q̄lis ē qñ gs nasciť siue ꝓcipiť: q aliqui
alienāt a dei volūtate. Et hi ab auribꝰ oīuz repellēdi sunt:
g q̄liūcūq; deoꝝ volūt eē cultores. Alīq vo stellas hāc pu
tāt hr̄e ptātē traditaz sibi a summa dei ptāte: g magnaz ce
lo faciūt iniuriā. ī cuius velut splēdissima curia opināť sce
lera faciēda decerni: q̄lia si aliq̄ terrēa ciuitas decreuisset:
gñe hūano decernēte fuerat euertēda. CHRI. sup mat
theū. Si g̃ aligs adulter ⁊ homicida fiat p stellā: magna ē
iniqtas illaꝝ stellaꝝ: magis aūt illius q creauit stellas: naz
cū sit ꝑscius futuroꝝ ōs: exquo tāta iniquitas futura erat
p stellas: si voluit ei dare nō ē bonus: si voluit ei dare ⁊ nō
potuit: īpotēs ē. Si ēt stelle ē q aut mali sumus aut boni:
g̃ nec bonū nr̄m laudādū ē nec malū vituperādū: qz nec in
nobis ē volūtarius actus: vt gd. n. mali mei penā suscipiā:
qō nō volūtate sz necītate ꝓmisi. CHRI. sup matth. Jpa
deniq; mādata dei ne peccēt hoies: aut hortaūta vt faciāt
bonū: hāc īsipiētiā destruūt. Quis. n. iubet aliquē: ne faciat
malū: qō nō pōt declinare: aut faciat bonū: ad qō non pōt
puenire: GRE. Insipiētes vo sūt ⁊ oſones oibus ꝼm fatū
existētibus: exulat aūt ex puidētia dei cū pietate: cuz bis ⁊
hō organū solū īueniť supni circularis motꝰ: ad hoc. n. mo
ueri ad opatōes aiunt nō solū ptes corporis ⁊ aīe excogita
tōes ⁊ vl̄r g hoc dicūt q̄ ī nobis sunt: ⁊ ꝓtingētis nāz destru
unt ea: ⁊ nihil aliud ē hoc q̄ oīa euertere. vbi etiaz de reli
quo erit liberū arbitriū: libeꝝ. n. oportet eē qō est ī nobis.
AVG. ī. x. de ciui. dei: Nō vsq; quaq; aūt absurde dici pōt:
ad solas corporꝝ differētias afflatus quosdaz valere syde
reos: sic solaribus accessibus ⁊ decessibꝰ videmus āni tpa
variari: ⁊ lunaribꝰ īcremētis atq; decremētis augeri ⁊ mi
nui. q̄dā gña rez sic cōchas ⁊ mirabiles estus oceani: nō āt
animi volūtates positōibus sideꝝ subdi q nō dicāt stelle
significare ista potius q̄ facere: qō ē q nūq; dīe potuerūt:
cur ī vita geminoꝝ ī actōibus: ī euētibꝰ: ⁊ pfessiōibus: acti
bus: honoribus: ceterisq; rebus ad humanaz vitaz ptinēti
bus: atq; ī ipsa morte plerūq; sit tāta diuersitas: vt similio
res sint multi eīnei q̄ ipsi iter se gemini: p exiguū tpis iter
uallū ī nascēdo sepati: ī ꝓceptu āt p ꝓcubitū vno ēt momē
to seminati: Qō g̃ conant efficere de interuallo exigui tpis
qō iter se gemi dū nascerēť habuerūt. Si tñ valet q̄ta iue
niť ī geminoꝝ volūtatibꝰ: actibus: moribꝰ: casibusq; diuer
sitas. Quidā vo nō astroꝝ ꝓstitutionē: sz oīuz ꝓnexionē se
riēq; causaꝝ: quā dei summi tribuunt volūtati ⁊ pñti fati
noie appellāt. Sigs g̃ res hūanas fato tribuit: qz ipsaz dei
volūtatē vl̄ ptātē fati noie appellat: sniaz teneat: linguam
corrigat: qñ fati nomē solet a loquētibus poni ī fideꝝ ꝓsti
tutōe. vñ volūtatē dei fati vocabulo nō nuncupamus: nisi
forte vt fatuz a fando. i. a loquēdo dcm̄ ītelligamus. Scri
ptū ē: Semel locutus ē ōs: duo hec audiui. Uñ nō ē multū
cū eis de vbi ꝓtrouersia laborāduz atq; certādū. AVG.
cōtra faustū: Si aūt sub fato stellaꝝ nullius hois genesim
ponimus libeꝝ arbitriū voluntatis ab oī necītas vinculo

vindicemus: q̄to minus illius tpalē gñationē sub astrorū ꝺditōe credimus factā: qui ē vniuersoꝝ eternus creatoꝛ ⁊ dñs: Itaq; illa stella quā viderūt magi: Chꝛisto ꝟ carnem nato nō ad decretū dñabaī: ſꝫ ad testimoniuꝫ famulabaī ꝓꝛoīde nō ex illis erat stellis q̄ ab initio creature itineruꝫ ſuoꝝ ordinē sub creatoꝛis lege custodiuit: ſꝫ nouo vḡis partu nouū ſidus appuit: qō miſteriū officy ſui ēt ipſis magis q̄rētibus xp̄m: cū añ faciē p̄iret exhibuit: donec eos vſq; ad ipſ locū vbi dñs vbū ifās erat p̄cūdo ꝓduceret. Quidā aūt astrologi ita ꝓſtituerunt nascētiū horuꝫ fata sub stellis vt aliq; stellaꝝ hoīe aliquo nato circuiꝝ ſui ordinē reliqſſe: ⁊ ad cū q nat⁹ ē prexiſſe aſſeuerēt: ſortē q̄ppe nascētis astroꝝ ordini colligari arbitrāī: nō astroꝝ ordinē ad hoīs nati diē posſe mutari. q̄ꝛopter ſi stella illa ex his erat: q̄ in celo pagunt ordines ſuos: quō poterat diſcernere qō xp̄s acturus erat: q̄ nato xp̄o iuſſa ē relinq̄re qō agebat: Si aūt vt ꝓbabilius creditᵉ ad demōſtrādū xp̄m q̄ nō erat: exoꝛta ē: nō ió xp̄s natus ē qꝛ illa extitit: ſꝫ illa extitit qa xp̄s eſt. vñ ſi dici oporteret: nō ſtellā xp̄o ſꝫ xp̄s ſtelle fatū fuiſſe diceremus. ipſe q̄ppe illi: nō illa huic nascēdi attulit cāꝫ. CHRI. i ho. Nō ē hoc etiaꝫ astronomie opus a ſtellis ſcire eos q nascūtur: ſꝫ ab hoꝛa natiuitatis futura p̄dicere. hi aūt tp̄s natiuitatis ñ cognouerᵉt: vt hīc ſumētes initiū a stellaꝝ motu futura cognoſcerēt: ſꝫ ecōuerſo. Dicūt ḡ: Uidimus ſtellā ei⁹.

GLO. i. ꝓpriā: qꝛ hāc creauit ad oñſionē ſui. AV. i ſer. ō epiph. Paſtoꝛib⁹ āgeli: magis ſtella xp̄s ōmōſtrat: vtriſq; logī līgua celoꝝ: qꝛ lingua ceſſauerat ꝓphaꝝ. Celos angeli habitāt: ⁊ ſydera exoꝛnāt: vtriſq; ḡ celi enarrāt gloriam dei. GRE. Et rōnabiliter in: deis tanq̄ ratione vtentibus rōnale aīal. i. angelus p̄dicare debuit: gentiles vo qꝛ rōne vti neſciebāt: ad cognoſcēdū dñz: nō p̄ vocē ſꝫ p ſigna ꝓducunt: qꝛ ⁊ illis ꝓphetie tanq̄ fidelibus: ⁊ iſtis ſigna: tāq̄ in fidelibus data ſunt. Eiſdē aūt gētib⁹ xp̄s cū pfecte cēt etatis apl̄ī p̄dicant: eūq; puulū ⁊ nec dū p hūani oꝛis officiū loquētē ſtella gētibus denunciat: qꝛ nimiꝝ rōnis oꝛdo ponebat: vt loquētem iā dñm: loquentes nobis p̄dicatoꝛes: ⁊ necdū loquētē elementa muta p̄dicarēt. AVG. in ſer. de epiph. Ipſe etiā xp̄s expectatio gētiuꝫ: de q̄bus quōdā beatiſſimo p̄ri Abrahe īnumerabilis fuit ꝓmiſſa ſucceſſio: nō carnis ſemine ſꝫ fidei fecūditate gñanda. ⁊ ió stellaꝝ multitudini cōpata: vt ab oi gentiū pfe: non terrena ſꝫ celeſtis ꝓgenies ſperareᵗ. Ad credendū ḡ ꝓmiſſe poſteritatis heredes in ſyderib⁹ deſignari: oꝛtu noui ſyderis excitāī: vt i quo celū ē adhibitū in teſtioniū celi famularēt obſequiū.

CHRI. i ho. Qñ āt nō celeſtiū vna stellaꝝ hec fuit manifeſtū ē. nulla. n. alia ſtellaꝝ hac via ꝓcedit: hec. n. ab oriēte i meridiē ferebaī. ita. n. Paleſtīa ad Perſidē iacet. Secūdo aūt a tpe quo videbaī: nō. n. i nocte apparuit tñ: ſꝫ i media die: qō nō ē virtutis ſtelle: ſꝫ nec etiaꝫ lune. Tertio ab eo q̄ apparebat: ⁊ occultabaī rurſus. cū. n. intrauerunt hieroſolymā occultauit ſeipſaz: deīde vbi Herodem reliq̄runt: ſeipſaz mōſtrauit: neq; etiā ꝓpriuz quēdā greſſuz habebat: ſꝫ cū oportebat ire magos ibat: qñ aūt ſtare oporteᵇaī: ſtabat: ſīc ⁊ de colūna nubis erat i deſerto. Neq; etiaz ſurſuz manēs ptū vḡinis oſtētabat: ſꝫ deoꝛſuz deſcēdēs ß faciebat: qō non ē ſtelle motus: ſꝫ vtutis cuiuſdā rōalis. vñ vī hec ſtella vtus ñuiſibilis fuiſſe i talē apparētiā formata.

REMI. Nōnulli dicūt hāc ſtellā fuiſſe ſpñſcñ: vt ipſe q poſtea ſup baptiçatū dñz deſcendit in ſpē colūbe: i ſpē ſtelle apparuit magis. Aly dicūt fuiſſe āgelū: vt ipſe q appuit paſtoꝛibus apparuit etiā magis. GLO. Sequīt etiā: In oriēte. Ut ꝛ ſtella i oriēte oꝛta ſit: an ipſi ibi poſiti natā ⁊ occidētē vederīt: ābiguū ē. potuit. n. naſci i oriēte ⁊ eos in hieruſalez ꝓducere. AVG. in ſer. de epiph. Sz dicturus es: A quibus audierunt q talis. ſ. ſtella chꝛiſtuz natuz ſignificaret: profecto ab angelis aliqua monitione reuelationis. Queris foꝛtaſſis: ab angelis bonis: an malis: Chꝛiſtū qdez ⁊ angeli mali: hoc ē demones filiū dei eſſe ꝓfeſſi ſunt. Sed cur nō ⁊ a bonis nō audierint: qñ i xp̄o adorādo ſalus eoꝝ iā q̄rebaī: nō inigtas dānabaī. Potuerūt ergo illis ⁊ āgeli dicere: Stella quā vidiſtis xp̄s ē. Ite adoꝛate illuz vbi natus ē: ⁊ ſimul iudicate q̄lis quātuſq; natus ſit. LEO papa i ſer. de epiph. Uel p̄ter illā ſtelle ſpeciē q̄ coꝛpoꝛeū īcitauit obtutū fulgētioꝛ vitatis radius eoꝝ coꝛda pdocuit: ⁊ hoc gdē ad illuminationē fidei ptinebat. AVG. in li. de q̄ſtio. no. ⁊ ve. teſta. Uel iudeoꝝ natuz regē itellexerūt: cū ſtella īdice tpalis rex ſoleat deſignari. Hi. n. magi chaldei nō maliuolētia aſtroꝝ curſuz: ſꝫ rex curioſitate ſpeculabanᵗ. Sicut enī daī itelligi: traditionē balaaz ſeq̄bāī: q dixit: Oꝛietur ſtella ex iacob. vñ videtes ſtellā ex oꝛdinē mundi: hāc itellexerūt quā balaaz futurā īdicē regis iudeoꝝ ꝓpheta/uerat. LEO papa i ſer. de epiph. Potuerūt aūt illis credita ⁊ itellecta ſufficere vt coꝛpoꝛali ituitu nō īgreꝛēt: qō pleniſſimo viſu mētis īſperarāt. ſꝫ diligētia ſagacis officy ad videduz vſq; puerum pſeuerās: nr̄i tp̄is hoībus ſeruiebat vt ſīc oībus nobis pfuit q̄ poſt reſurrectōem dñi veſtigia vulneꝝ ei⁹ Thome apl̄ī exploꝛauit manus: ita ad nr̄az vtilitatē p̄ficeret: q̄ i ifantiaz ipſius magoꝝ ꝓbauit aſpectus. Uñ dicūt: Uenimus adorare eū. CHRI. ſup matth. Sz nunquid neſciebant: qꝛ in hierlm regnabat Herodes: nunqd nō itelligebāt: qꝛ quicūq; rege viuēte altez regē ꝓnunciat aut adoꝛat: punīt i ſanguīe: Sz dū ꝓſiderabāt regē futuꝝ: nō timebāt. p̄ntē adhuc nō viderāt xp̄z: ⁊iā parati erāt moꝛi ꝓ eo. Obtī magi q aū ꝓſpectum crudeliſſimi regis: p̄uſq; xp̄s cognoſcerēt xp̄i facti ſunt ꝓfeſſoꝛes.

¶ Audiēs āt herodes rex turbat⁹ ē ⁊ oīs hieroſolyma cū illo. Et ꝛegregās oēs principes ſacerdotū ⁊ ſcribas ppl̄i ſciſcitabaī ab eis vbi chꝛiſt⁹ naſceret. At illi dixerūt ei: In bethleē iude. Sic eiz ſcriptū eſt per ꝓphetam: Et tu bethleem terra iuda nequaq̄ minima es in p̄rincipib⁹ iuda. Ex te. n. exiet dux q regat populū meū iſrael.

AVG. in ſer. de epiph. Sic magi ōſiderāt redēptorē ita Herodes timet ſucceſſoꝛē. vñ ſequīt: Audiens autez herodes rex turbatus eſt. GLO. Rex dr̄ vt ex collatione eius qui q̄rīt hic intelligaī extraneus. CHRI. ſup matth. Et ió turbaī audiēs regez natū iudeis ex genere iudeoꝝ cum eēt ipſe gñe idumeus: ne regno reuoluto iteruz ad iudeos: ipſe a iudeis expelleret: ⁊ ſemē eius poſt ipſuz p̄cideret a regno: ſemp enī grādis ptās maioꝛi timoꝛi ſubiecta eſt. Sicut. n. rami arboꝝ i excelſo poſitarū etiā ſi leuis aura flauerit mouenᵗ: ſic ⁊ ſublimes hoīes etiā leuis nuncy fama cōturbat: humiles aūt ſīc ī ꝓualle plerūq; ī tranquillitate cō ſiſtūt. AVG. in ſer. de epiph. Quid aūt erit tribunal iudicantis: q̄ſ ſupbos reges timere faciebat natiuitas ifantis: Pertimeāt regē ad patris dextrā iaz ſedentez: quē rex impius timuit adhuc matris vbera lambentem. LEO papa in ſer. de epiph. Supfluo tū herodes timoꝛe turbaris: non capit xp̄m regio tua: nec mundi dñs ptātis tue cepit eſſe cōtētus anguſtys. Quē i iudea regnare nō vis: vbiq; regnat.

GLO. Uel non ſoluz ꝓpter ſe timuit: ſꝫ ꝓpter iraz romanoꝝuz: decreuerāt. n. romani: nequis rex vel deus ſine eoꝝ cōſilio diceret. GRE. i ho. Celi autez rege nato: rex terre turbatus ē: qꝛ nimirū terrena altitudo cōfundiᵗ: cum celſitudo celeſtis aperitur. LEO papa in ſer. de epiph. Herodes etiā diaboli pſonā gerit cuius tūc fuit itentoꝛ: ita nunc quoq; ē idefeſſus imitatoꝛ. Cruciaᵗ enī vocatiōe gentiū: ⁊ quotidiana ptātis ſue deſtructōe toꝛquetur. CHRI. ſup matth. Uterq; ergo çelo ꝓpio turbaī: ⁊ ſui regni ſucceſſo rē timebat: Herodes terrenū: diabolus aūt celeſtez. Ecce

aūt ꝛ iudaicus ppls turbaꝛ:g magis de auditu isto gaudere debuerat:qz rex iudeus surgere dicebaꝛ. Sz turbabāt: qz ō aduētu iusti nō poterāt gaudere inig. Aut certe turbabant:ne forte iratus iudaico regi genus eius vexaret. Uñ sequit:Et ois hierosolyma cū illo. GLO. Uolēs illi fauere quē timebat:ppls.n.plus iusto eis fauet: quos crudeles sustinet. Segꝛ:Et congregans oēs pn.sacer.ꝛ scri.po. Ubi nota diligētiā iquirētis:vt si iuenerit faciat qō postea se velle oñdit:sinaūt accusatus sit Romāis. REMI. Scribe aūt dicti sunt:nō tñ ab officio scribēdi:sz potius ab iterptatiōe scripturaꝝ:erāt.n.legis doctores. Sequit. Sciscitabatur ab eis vbi xps nasceret. Dic attēdēdū ē:qz ñ dixit vbi xps natus ē:sz vbi nasceret. Callide enī iterrogauit eos vt posset agnoscere si de rege nato letarēt. Christū aūt vocat: qz nouerat inungi regez iudeoꝝ. CHRI. sup matth. Ut qd aūt interrogat herodes q nō credebat scripturis:aut si credebat:quō spabat posse iterficere illū:quē regē futuꝝ esse dicebāt. Sz diabolus istigabat:q credebat q scripture nō mentiunt:sic sūt oēs pctores q hocipsuz qō credūt pfecte credere nō pmittunt:q enī credūt:veritatis ē virtus:q nō pōt cē occulta:q aūt nō credūt:excecatio ē inimici. Si.n. pfecte crederēt:sic viuerēt q̄si post modicū trāsituri ō hoc mūdo:nō q̄si ī eternū māsuri. Sequit: At illi dixerunt: In bethleē iude. LEO papa ī ser. de epiph. Magi quidē būa no sensu significatū sibi regis ortū existimauerūt ī ciuitate regia cē q̄rendū:sz q serui suscepat formā:ꝛ nō iudicare venerat:sed iudicari: Bethleem preelegit natiuitati: Hierosolymam passioni. THEOPHORVS in sermo. concily ephesini. Si enim maximam Romam elegisset ciuitatē potētia ciuium mutationē orbis terraꝝ factā putarēt. si filiꝰ fuisset ipatoris:ptāti vtilitatē ascriberēt. Sed qd fecit: oīa egena ꝛ vilia elegit:vt dīnitas cognosceret orbē transformasse terraꝝ. ppterea paupeculā elegit matrē:paupiorē priaz:egenꝰ fit pecunys:ꝛ hoc tibi exponit psepe. GRE. ī bo. Bñ etiā ī bethleē nascit. Bethleē qppe domus panis ī terpretat. Ipse nāqz ē q ait:Ego sum panis viuꝰ q de celo descēdi. CHRI. sup matth. Cuz aūt debuissent celare mysteriū regis pfiniti a ō magie ī ospectu aliēigene regis: facti sunt nō pdicatores opeꝝ dei:sz pditores mysterioꝝ eiꝰ: ꝛ nō solū manifestāt mysteriū: sz etiā pphetic̄ū ptulerunt exēplū. Uñ subiungūt:Sic enī scriptū ē p pphetam.s. Michēā:Et tu bethleez terra iuda. GLO. hoc sic ponit:vt ab eis dcm̄ ē:q ꝛsi nō vba:veritatē sensus quodāmō ponunt. HIERO. Uñ hic reprehēdūt iudei de ignorātia:qm̄ p pheta dic̄:Tu bethleē effrata. illi dixerūt:Tu bethleē terra iuda. CHRI. sup matth. Sz adhuc ipsaz pphetiā pcidētes iterficiēdoꝝ puuloꝝ fci sūt cā. sic.n. scriptū erat:Et te exiet rex q pascet pplm meū isrl:ꝛ dies eiꝰ a diebus seculi. Si ergo itegrā pphetiā ptulissent:osiderās herodes qz non erat rex terrenus:cuiꝰ dies a diebus secli erāt:ī tantū furoꝛē nō exarsisset. HIERO. sup matth. Est aūt sensus pphetie talis:Tu bethleē terra iuda vl effrata:qō iō dr:qz ē alia bethleē ī galgalis sita:cuius sis puꝰ vicꝰ iter milia ciuitatū iuda:tñ ex te nasceꝛ xps q erit dnator isrl: q fm carnē de dauid ē:de me tñ natus ē añ secula:ꝛ iō dr: Egressus eius ab initio a diebꝰ eternitatis:qz ī pncipio vbū erat apd deū. Sz hoc vltimū vt dcm̄ ē iudei tacuerūt:alia vo mutauerūt:vel pp ignorātiā vt dcm̄ ē:vel ad maiorē manifestationē:vt herodi alienigene itellectū pphetie aperēt. vñ pro eo q pphēta dixit:Effrata:qō erat nomē ātiquū ꝛ forte herodi ignotū:dixerūt:terra iuda. Pro eo aūt q pphēta dixerat:Minima es ī milibus iuda. volēs oñdere puritatē eius q̄tū ad pplī multitudinē:dixerūt:Neq̄q̄ minima es ī pncipibꝰ iuda. volētes oñdere magnitudinē dignitatis pueniē tē ex dignitate pncipis nasciturī:q̄si dicerēt: Magna es inter ciuitates ex gbꝰ pncipes pdierūt. REMI. Uel talis ē sensus:q̄uis minima videaris ī ter vrbes pncipatū hñtes:tñ es mīma: qz ex te exiet dux q regat pplz meū isrl. dux āt iste xps ē:q pplm fidelē regit ꝛ gubernat. CHRI. ī bo. In tēde āt certitudinē pphetie:non.n. dixit q ī bethleez erit: sz q de bethleē exiet:oñdēs q ibi solū nasceret. Quō aūt hz rōnē de çorobabel hec dicta eē:vt gdā dicūt:nō.n. exitꝰ eiꝰ fuit a pncipio ex diebꝰ secli. Neqz etiā ex bethleē exiuit cū nō ī iudea sz ī babylonia natꝰ sit. Est etiā ad hoc qō dic̄: Neq̄q̄ minima es: qz ex te exiet. nullꝰ.n. aliꝰ illustrē fecit villā ī q̄ nasceret q̄z xps. Post natiuitatez.n. a finibꝰ orbis terraꝝ veniūt visuri psepe ꝛ tugury locū. nō aūt dixit. Ex te exiet filius dei:sz dux q pascet pplm meū isrl: oportebat .n. ī pncipio odescēdere vt nō scādaliçaret iudeos. Uide aūt mirabilē dispēsationē:iudei.n. ꝛ magi simul se iuicē docēt. iudei a magis audiūt:q xpz ī oriētis regione stella pdicabat:ꝛ magi a iudeis:q pphete ātiqtus eū nūciauerūt:vt geminato testimonio cōfirmati ardētiori fidē expeterēt: quē ꝛ stelle claritas:ꝛ pphie māifestabat auctoritas. AVG. ī ser. ō epiph. Poterat.n. stella q̄ magos pduxit ad locū vbi erat cū mre vgie ōs ifās: ad ipaz eos pducere ciuitatē:Sz tñ subtraxit se:nec eis prorsus apparuit: donec de ciuitate ī q̄ xps nascerēt ꝛ ipī iudei dicerēt: In bethleē iude:sil'es facti fabris arche noe:qui alys vbi euaderēt pstiterunt:ꝛ ipsi diluuio pierunt:sil'es lapidibꝰ miliarys viā oñderūt:nec ipsi ambulare potuerūt. Audierūt ꝛ abierūt iquisitores:dixerunt:ꝛ remanserūt doctores. Nūc quoqz iudei sil'e aligd nobis exhibere nō desinūt. nōnulli.n. paganoꝝ q̄ns eis de scripturis testimonia clara pferimus:vt nouerīt christū ātepphetatū: suspecti ne forte a xpianis ista cōficta sint:malūt credere codicibꝰ iudeoꝝ:ꝛ sic tūc magi fecerūt:iudeos dimittūt inaniter lectitare:ipsi pgunt fideliter adorare.

℣ Tūc herodes clam vocatis magis diligēter didicit ab eis tps stelle q̄ apparuit eis. ꝛ mittens illos ī bethleez:dixit. Ite ꝛ iterrogate diligēter de puero. ꝛ cū inueneritis renūciate mihi: vt ꝛ ego veniēs adorē eū. Qui cū audissent regē abierūt.

CHRI. sup matth. Postq̄ audiuit herodes rūsum duplici mō credibile:pmū qz a sacerdotibꝰ fuerat dcm̄:deide qz exēplo pphetico fuerat cōprobatū:ñ tñ ad deuotionē flectiē nasciturī regis:sz ad maliciā iterfectōis eius p dolū. vidit.n. qz nō poterat magos nec blādimētis flectere:nec minis terrere:nec auro corrūpe:vt cōsentirēt ī iterfectionē regis futuri:iō illos decipe cogitauit. vñ dr. Tūc hero. clā vocauit. magis. Occulte autem vocauit eos:vt nō viderēt iudei quos hēbat suspectos:ne forte q̄si regē sue gētis amātes pderēt cōsiliū eiꝰ. Diligēter didicit ab eis tps stelle. REMI. Accirco diligēter:qz callidus erat:ꝛ timebat ne nō reuerterent ad eum:vt tūc sciret qd ageret de puero occidendo.

AVG. ī ser. ō epiph. Cerne āt biēnio añ visa ē stella mirātibꝰ qd eēt. Sz tūc itelligit idicatū eis cuiꝰ eēt stella:q̄ iā diu videbaꝛ qñ natꝰ ē:q p illā significat. Sed postq̄ xpo nato reuelatū ē magis:venerūt ab oriēte:ꝛ xiy. die adorauerunt eum:quē ante paucos dies natum fuisse didicerunt.

CHRI. ī bo. Uel añ multū tps hec stella appuit:qm̄ mltū tps ī itinere erāt magi cōsumpturi:vt cōfestī cū natꝰ eēt: xpo assisterēt:cū ī fascys adorantes vt mirabiliori apperet.

GLO. Scōm alios vo a die natiuitatis xpi credit stella tñ appuisse:ꝛ pacto officio cū noua eēt desiit eē. ait.n. Eulgētiꝰ:Puer natꝰ nouā stellā fabricauit. Cognito aūt loco ꝛ tpe psonā pueri vult nō ignorare. vñ dic̄: Ite ꝛ interrogate diligēter ō puero. illō pcepat qō absq̄ pcepto erāt facturi.

CHRI.in ho. Nō autē dicit: Interrogate de rege: sz de puero: neqz.n. principatus nomine eum vocari sustinebat.
CHRI.sup matth. Ergo vt ad hoc eos induceret: deuotionē ꝓmittebat: ꝛ p cā gladiū acuebat: ꝛ maliciam cordis sui humilitatis colore depingebat. Talis ē ꝟsuetudo oīuz malignoꝝ qū aliquē in occulto grauius ledere volunt humilitatē illi ꝛ amicitias fingūt. Uñ dicit: Et cū inueneritis renūciate mihi: vt ꝛ ego veniēs adorē eū. GRE.i ho. Adorare eum se velle simulat: vt quasi hūc si īuenire possit: extinguat. Sequit: Qui cū audissent regez abierūt. REMI. Audierūt magi herodē vt q̄rerēt dominū: sz nō vt ad eū reuerterēt. Significabāt.n. bonos auditores: qui bona q̄ audiūt a malis ꝑdicatoribꝰ faciūt: sz tū opa illoꝝ nō imitāt.

¶ Et ecce stella quā viderāt in oriēte . añcedebat eos vsqz dū veniēs staret supra vbi erat puer.

CHRI.sup matth. Ex hoc loco oñdit: qz cū stella dedu xisset magos ꝓpe hierlm abscōdita ē ab eis: vt relicti a stella: cogerēt i hierlm īterrogare de xpo sil ꝛ manifestare: pp duo: ꝓmo ad ꝓfusionē iudeoꝝ: qz gētiles stelle tantūmō visiōe ꝓfirmati christuz p alienas pronuncias regrebāt: ꝛ iudei ab īfantia ppbetias legētes de xpo: ꝛ i suis finibꝰ natū nō susceperūt. deinū vt interrogati sacerdotes: vñ nascitur xps: ad ꝓiudiciū suū rūderēt: de bethleē: qz g herodē docuerāt de xpo: ipsi ignorabāt de illo. ꝛ iō post īterrogationē ꝛ rūsionē hītā subdit: Et ecce stella quā viderant i oriēte añcedebat eos: vt ꝓsiderātes obseqz stellē: regis itelligerēt dignitatē. AVG.i ser. ō epi. Et vt xpo plenū redderet obsequz: tēpauit gradū: nōec magos ꝓduceret ad puerꝝ. Obsequiū ꝑbuit: ñ ipiū adduxit. supplices oñdit: hospitiū radiauit āplissimo lumīe: ꝛ tecta nati pfudit: sicqz discessit. vñ sequit: Usqz dū veniēs staret supra: vbi erat puer. AVG. sup matt. Quid āt miꝝ si sole iusticie oriturō: stella mīstrabat diuīa: Stetit.n. supra caput pueri: q̄si dicēs: Hic ē. vt qz loquēdo mōstrare nō poterat: stādo demonstraret. GLO. Hic aūt apparet q ꝟ stella i aere posita erat: ꝛ domui in qua puer erat multuz vicina: aliter enī domū non discreuissēt.
AMBRO. sup lucā. Hec aūt stella via ē: ꝛ via xps ē: qz ꝟz incarnationis mysteriuz xps ē stella: ipse.n. ē stella splēdida ꝛ matutina. vñ vbi herodes ē: nō vr. vbi aūt xps: rursuz videt ꝛ viā mōstrat. REMI. Uel stella significat gratiaz dei: herodes diabolū. q aūt p petrū se diabolo subdit: moꝝ gratiam pdit. q ꝟ si p pniam recesserit: moꝝ grām inuenit: q̄ non dimittit: donec pducat ad domum pueri. i. ecclesiam.
GLO. Uel stella ē illuminatio fidei: q̄ ad proximū ducit quā dū diuertūt ad iudeos: magi amittūt: qz dū a malis cōsilium q̄runt verā illuminationē pdunt.

¶ Uidētes āt stellā gauisi sūt gaudio magno valde. Et ītrātes domū iuenerūt puerum: cū maria mīe eiꝰ ꝛ pcidētes adorauerūt eū ꝛ aptis thesauris suis obtulerūt ei munera aurū thꝰ ꝛ myrrhā.

GLO. ꝓstq̄z ꝓmisit stelle obsequz: subiūgit euāgelista magoꝝ gaudiū dicēs: Uidēn. aūt stellā gaui. sunt gau. magnalde. REMI. Et sciēdū q ꝟ ñ satis fuit dicere euāgeliste: Hauisi sunt: sz addidit: Gaudio magno: ꝛ valde. CHRI. sup matth. Hauisi ḡ sūt: qz spes eoꝝ nō erat decepta: sz ampliꝰ ꝓfirmata q ꝟ tāti itineris nō sine cā susceperūt laborē.
GLO. Gaudio gaudet: g pp dei gaudet: q ē veꝝ gaudiū. Addidit autez ꝛ magno: qz de magno gaudebāt. CHRI. Per mysteriū. n. stelle itelligebāt q̄n dignitas tūc nati regis excedebat mēsurā oīuz mūdialiū regū. addidit ēt valde. REMI. Quia voluit oñdere q ꝟ magis gaudēt boies ō rebus pditis q̄z semp possessis. Subdit aūt: Et ītrā. domū inue. puerꝝ. LEO papa. i ser. de epi. Quātitate paruū: alienę opis indigū: fandi ipotētē: ꝛ nulla ab hūane īfantie gīalitate discretū: qz sic fidelia erāt testimōia: q̄ i eo maiestatē īuisibilis diuinitatis oñderēt: ita ꝑbatissimum debebat cē sempiternā illā ēntiā filꝰ dei verā susceꝑisse hois naturā. Cū Maria mr̄e eius. CHRI. sup matth. Nō diademate coronata: aut in lecto aureo recūbēte: sz vix tunicā habēte vnā: nō ad ornatū tū corpis: sz ad tegumētū nuditatis: q̄lē hēre potuit carpētary vxor pegre ꝓstituta. Si ergo regem terrenū q̄rētes venissent: magis fuissent cōfusi q̄z gauisi: qz tāti itineris laborē sine cā susceꝑissent. Nūc aūt qz celestez regē q̄rebāt: ꝛsi nihil regale videbāt: i eo: tū soliꝰ stelle testimonio ꝓtēti: gaudebāt oculi eoꝝ ꝓptibilē pueꝝ aspicere: qz spūs i corde eoꝝ terribilē eū mōstrabat: vñ procidētes adorauerūt eū. videt enī hoiez: ꝛ agnoscūt deū. RABA. Diuīo añ nutu factū ē: q abierat ioseph ne aliq̄ male suspitōis occasio daret gētibus. GLO. Qui ꝛz morē sue gētis i donis offerēdis sequant: arabes enī auro: thure ꝛ diuersis gīibus aromatū abūdāt: tū aliqd mystery muneribus demōstrare volebant. vñ sequit: Aptis thesauris suis obtulerunt ei munera: auꝝ: thus: ꝛ myrrhā. GRE. Auꝝ ꝓpe regi ꝓgruit: thus vo i dei sacrificiū ponebaꝫ: myrrha āt moꝝtuoꝝ corpa cōdiunt. AVG. in ser. de epi. Auꝝ igit soluit q̄si regi magno: thus īmolat vt deo: myrrha ꝑbet q̄si ꝑ salute oīuz morituro. CHRI. Hec āt ꝛsi tūc nō itelligebāt sed quale mysteriū ista gerebāt: vel qd significaret vnumquodq; munꝰ: eoꝝ nihil ꝓtrariū ē. Hꝛa enim q̄ illos hec oīa facere hortabatur: ipsa ordinauerat vniuersa. REMI. Et sciēdū q ꝟ isti nō singuli singla obtulerūt. sz singuli tria: ꝛ singuli cum suis muneribus regē deū ꝛ hominē ꝑdicauerunt.
CHRI.i ho. Secundētur ḡ Martion ꝛ paulus samosetanus: q volūt videre: q̄ magi viderūt: q ecclesie sunt ꝓgenitores: deū i carne adorantes. q̄n enī i carne erat: fascie mō strāt ꝛ ꝑsepe. q̄n aūt nō vt puꝝ hominē adorant: sz vt deū: demīant dona q̄ deo offerre decēs erat. Cōfundāt ꝛ iudei vidētes se ꝑuētos a magis: ꝛ neqz post illos venire studēt.
GRE. Potest ꝛ i bis aliud itelligi. Auro nāqz sapia designat: Salomōe teste: q ait: Thesaurus desiderabilis requiescit i ore sapiētis. Thure qō deo icēdit: virtus oīonis exprimit: ꝛz illud: Dirigat oīo mea sic icēsuz i ꝓspectu tuo. Per myrrhā vo carnis mortificatio figurat. Nato ergo regi aurū offerimus: si i cōspectu eius sapiētie lumine splēdemus: Thus offerim⁹ si p oīonuz studia deo redolere valeamus. Myrrhā offerimus: si carnis vitia p abstinētiā mortificamus. GLO. Tres aūt viri q offerūt: significant gētes de tribus partibꝰ mūdi veniētes. Thesauros apiunt dū fidez coꝝdis p cōfessionē oñdūt. Dū aūt i domo. docētes ne thesaurum bone cōscie iactādo ꝓpalemus. Offerūt tria munera: hoc ē fidē sancte trinitatis. vel aptis thesauris scripturarum: historicū: moralē: ꝛ allegoricū sensum offerūt. vel logicam: phȳsicā: ꝛ ethicam: dū illa fidei seruire faciūt.

¶ Et rūso accepto i sōnis ne redirēt ad herodē: p aliā viā reuersi sūt in regionem suam.

AVG. i ser. de epi. Herodes īpius factus ex timore crudelis voluit desciuire. Sz quō poterat cape eū: q ipsas fraudes venerat amputare: Ut ergo eius fraus eliderēt. sequitur: Et rūso accepto. HIERO. Qui enim munera obtulerūt dño: ꝓr rūsum accipiūt. Rūsuz nō p angelū fieri dicitur: Ut meritoꝝ ioseph ꝓuilegium demōstrarēt. GLO. Sit aūt hec rūsio p ipz dūm: qz nullus alius viā reuersiōis īstituit: nisi ille q dicit: Ego suz via. nō tū logr̄ puer ad eos: ne diuinitas āte tps reueleꝫ ꝛ vt vera hūanitas habeatur. Dicit āt: Et rūso accepto. Sic enī moyses tacitus clamat: sic isti pio affectu īterrogabāt qd diuina iuberet volūtas. Dicit aūt: Per aliam viā reuersi sunt i regionē suā. ga īfidelitati miscēdi non erāt iudeoꝝ. CHRI. in ho. Intuere āt magoꝝ fidē q̄liter nō scandaliçati sunt i seipis dicētes: Si magnus est puer hic. q̄ necessitas fuge ē: ꝛ occulte recessionis: Hoc enim ēvere fidei nō q̄rere causas eoꝝ q̄ vē ꝑcipiū-

tur:ſz ſuaderi ſolū ab eis. CHRY.ſup matth.Si aūt magi xp̄z q̄ſi terrenū regē q̄ſiſſent:īueniētes eū apud ip̄z manſiſſent:nūc ātadorauerūt ⁊ reuerſi ſūt. Cū aūt reuerſi fuiſſent:māſerunt colētes deū magis q̄z añ:⁊ p̄dicātes multos erudierūt.Et deniq̄z cū thomas iuiſſet ad p̄uīciā illā adiūcti ſunt ei:⁊ baptiçati facti ſunt executores p̄dicatōis ipſi⁹.

GRE. Magnū vo nob aligd magi īnuūt q̄ i regionē ſuā p aliā viā reuertūt. Regio q̄ppe nr̄a padiſus:ē ad quā Jeſu cognito rediſ p viā q̄ veīm⁹ p̄hibemur.A regiōe eteni nr̄a: ſupbiēdo:iobediēdo: viſibilia ſeq̄ndo:cibū vetitū guſtādo diſceſſimus.ſz ad eā neče ē vt flēdo:obediēdo: viſibilia cōtēnendo:atq̄z appetitum carnis refrenando redeamus.

CHRY.ſup matth. Nec etiā erat poſſibile:vt q̄ ab herode ad xp̄z vēīſſent:redirēt ad herodē.q.n.relicto xp̄o ad diabolū trāſeunt p peccatū:frequēter p pnīaz reuertūt ad xp̄z.Qui.n.fuit i īnocētia:dū neſcit gd ſit malū:facile deciꝑit.Sz cū exp̄tus fuerit malū q̄ inuenit:⁊ recordatus bonū q̄ p̄didit:ꝓunct⁹ redit ad deū.Qui āt relicto diabolo vēit ad xp̄z difficile redit ad diabolū:q̄ dū gaudet i bonis q̄ iuenit:⁊ recordat mala q̄ euaſit:difficile redit ad maluz.

¶ Qui cū receſſiſſent:ecce angelus dn̄i apparuit i ſōnis ioſeph dicēs. Surge ⁊ accipe puer̄ ⁊ matrē eius:⁊ fuge i egyptū:⁊ eſto ibi vſq̄z dū dicaz tibi. Futur̄ ē eiz:vt herodes q̄rat puer̄ ad p̄dendū eū. Qui ꝓsurgēs accepit puer̄ ⁊ matrē ei⁹ nocte ⁊ receſſit in egyptū. Et erat ibi vſq̄z ad obitū herodis:vt adiplerēt q̄d dictū ē a dn̄o p p̄rophetā dicentē. Ex egypto vocaui filiū meum.

RABA. Dic p̄termittit matthēus diē purificatōis in q̄ oportebat p̄mogenitū offerri i tēplo:⁊ agnuz vel par turturum:aut colūbar̄.Et q̄uis timerēt herodē:tñ nō ſunt auſi trāſgredi legē:qn ad tēplū puer̄ deferrēt. Cū itaq̄z rumor de puero iā icipet dilatari:mittit āgelus q i egyptuz faciat puer̄ trāſportari.vnde dicit: Angelus do.ap.in ſo.ioſeph.

REMI. Per hoc q̄ ſemp āgelus ioſeph i ſōnis appuiſſe dr̄ myſtice deſignat:q̄ illi q a curis terrenis:⁊ ſecularibus negocys geſcunt:pfrui āgelica viſiōe merēt. Dicit ergo ei: Sur.⁊ acti.pue.⁊ ma.eius. HILA. Cū deſpōſatam eā iuſto ſignificabat:ꝓiugē nūcupauit:ſz poſt partū mr̄ tñ Jeſu oſidit:vt quēadmodū iuſto ioſeph deputaret marie in v̄gnitate ꝓiugiū:ita venerabilis eius oſideret i ieſu mr̄is v̄gnitas. CHRI.ſup mat. Nō aūt dicit:accipe matrē ⁊ puerum eius:ſz ecōuerſo:q̄ nō pp matrē puer natus ē:ſz pp puerum mr̄ p̄parata ē.Sequit. Et fuge i egyptū. Quō aūt filius dei añ hominē fugit:aut q̄s liberet de inimicis:ſi ⁊ ipſe inimicos ſuos timet:Et p̄mū q̄dē oz vt regulā būane nature quā ſuſcepit ꝓſeruet:⁊ i hac p̄te:q̄ ⁊ būane nāe ⁊ puerilitati ꝓuenit fugere p̄tātē minātē:deīdevt ceteri x̄piani cuz neceſſitas p̄ſecutōis aduenerit fugere nō erubeſcāt. Sz q̄re i egyptū:" Recordatus ē.n. dn̄s q nō i finē iraſcit quāta mala fecerit ſup egyptū:iō mittit filiū ſuū i eē ⁊ dat illi magne recōciliatiōis ſignū vt decē plagas egypti vna medicina ſanaret:vt ppl's q añ fuerat p̄ſecutor ppli p̄mogēiti:cuſtos fieret filij vnigeniti:vt q illi violēter dñati ſūt iſti cū deuotione ſeruirēt:vt iā nō irēt ad mare rubrū demergēdi:ſed vocarent ad aq̄s baptiſmatis viuificādi. AVG.i ſer.ō epi. Audi etiā magni myſterij ſacrm. Moyſes aliq̄n in egypto pfidis clauſerat diē:illuc x̄ps aduenies ſedētibus in tenebris reddidit lucē. fugit:vt illumīaret: nō fugit vt lateret. Sequit. Et eſto ibi vſq̄z dū di.tibi:futurū ē enim: vt herodes q̄rat puer. ad p̄dēduz eū. Putabat enim ifelix tyrannus ſalutatorus aduētu regali ſe ſolio detrudēdum:ſz nō ita ē. non ad hoc venerat chriſtus vt alienā gloriā īuaderet:ſz vt ſuā donaret. Sequit. Qui conſur.acce.pue.⁊ ma.eius noc.⁊ ceſſit i egyptū. HILA. ſ.idolis plenā: Jā.n.poſt iudeoruz ſectationē iudeā reliquēs:ignoranti ſeculo colēdus iferr̄.

HIE. Qñ igit̄ tollit puer̄ ⁊ mr̄ez ei⁹ vt i egyptū trāſeat:⁊ tollit nocte i tenebris.qñ vo reuertit̄ i iudeā:nec nox nec tenebre ponunt̄ i euāgelio. CHRI.ſup mat. Dis.n.pſecutōis āguſtia nox ē:refrigeriū aūt dies. RABA. Uel quia luce vā recedēte lucis ipſius oſores i tenebris remanſerūt: ipſa vo redeūte illuminār̄. CHRI.i ho. Uide aūt ſtatim ipſo nato tyrānū iſanire:⁊ q̄ mr̄ cū puero ad extraneā effugat regionē:vt ſi tu icipies alicui ſpirituali rei deſeruire:videris te tribulari:nō turberis:ſz oīa viriliter feras hoc hñs exēplū. BE. Qz enī dn̄s a parētib⁹ ſublatus ē in egyptū: ſignificat electos ſepi⁹ maloꝝ īprobitate ſuis effugandos ex ſedib⁹:vel etiaz exilio dānādos. Si gdē ipſe q ſuis erat ſ̄ce pturus:Cū vos pſecuti fuerīt i vnā ciuitatē:effugite i aliā: p̄m⁹ fecit q̄ p̄cepit:fugiēdo hominē q̄ſi hō i terra:quē ſtella magis paulo añ adorādū mōſtrauit ex celo. REMI. Qz aūt dn̄s in egyptū iturus eēt:p̄dixerat eſaias cuz ait: Ecce dn̄s aſcēdit ſup nubē leuē ⁊ īgrediet egyptū:⁊ diſpdet ſimulacra egypti. REMI. Conſuetudo aūt fuit iſtius euāgeliſte oīa q̄ dixit ꝓfirmare:⁊ hoc iō:q̄ iudeis ſcribebat: Jōq̄z ſub iūgit: Ut adimple.q̄d dcm̄ ē a do.p̄ pphe. dicē. Ex egy. vo. fi. meū. HIERO. de optīo gñe iterp̄tādi: Doc.lxx. iterp̄tes nō hñt:ſz ī Oſee p̄pheta iuxta hebraicā ſcribit̄ v̄itatē: Quia puer iſrl̄ ⁊ dilexi euz. Ex egypto vocaui filiū meum: p quo.lxx. trāſtulerūt:Quia paruulus ē iſrl̄ ⁊ dilexi euz:ex egypto vocaui filiū meū. HIERO. ſup oſee: Hoc aūt teſtimonio vtit̄ euāgeliſta:q̄ hec typice referūt̄ ad x̄p̄m. Nō tandū.n.q̄ i hoc p̄pheta:⁊ i alys ita de aduētu chriſti:⁊ de uocatōe gētiū p̄nunciat̄ vt radix hiſtorie nō penit⁹ deſeratur. CHRI.i ho. Eſt ēt p̄phetie lex multa multotiēs dici de alys:cōpleri aūt in alys:ſic de ſymeone ⁊ Leui dictuz ē. Diuidā eos i iacob:⁊ diſpgā in iſrl̄ q̄d nō i eis ſz in nepotibus ꝓpletū ē:q̄d ⁊ hic apparet. Chriſt⁹ enī natura dei filius ē:⁊ ſic in eo vē p̄phetia ꝓplet̄. HIE. Poſſumus aūt ⁊ hūc locū aliter cōſolari:⁊ inducemus teſtimoniū ex nūeris: De⁹ ex egypto vocauit eū:glia eius ſic vnicornis REMI. Per ioſeph aūt deſignat̄ ordo p̄dicatorū:p Mariā ſacra ſcriptura:p pueruz noticia ſaluatoris: p pſecutionē herodis pſecutio quā paſſa ē eccl'ia i hieroſolymis:p fugaz ioſeph in egyptū:trāſitus p̄dicatorū ad gētes infideles:Egyptus.n.tenebre iterp̄tat̄.p tp̄s āt quo fuit in egypto ſpaciuz tēporis ab aſcenſione dn̄i vſq̄z aduētum antichriſti:p obituz herodis extinctio inuidie in cordibus iudeorū.

¶ Tūc herodes videns quoniā illuſus eſſet a magis:iratus ē valde:⁊ mittēs occidit oēs pueros q erāt in bethleē ⁊ i oībus finibus eius a bimatu ⁊ ifra:ſm tēpus q̄d exquiſierat a magis.

GHRI.ſup matth. Poſtq̄z paruul⁹ ieſus magos ſuo īperio ſubiugauit:nō p̄tāte corpis ſz gra ſpūs iraſcebat̄ herodes:q̄ quos ipe ſedēs i throno regni ſuadere ñ potuit: his ieſus puulus placuit i p̄ſepio iacēs:deīde ꝓtēnētes cuz magi addider̄t cās doloris.vñ dr̄: Tūc hero.videſ qñ illuſus eēt a magis ira. eſt valde. Illa.n.regū ira magna ⁊ ieꝛtigui bilis ē:quā regni q̄el⁹ accēdit. Sz gd fecit:" Mittēs occidit oēs pueros. Sic̄.n.beſtiā vlnerata:qcqd occ'lis ei⁹ occurrit: q̄ſi actorē ſui vlneris dilaniat:ſic ⁊ ille deluſus a magis irā ſuā ſup puulos diffūdebat. Dicebat.n.cogitās i furore:Certe magi puer̄ ꝓuenerūt:quē regnatur̄ dicebāt:nam rex regni q̄elo replet⁹ de his oīa timet:oīa ſuſpicat̄. Jō q̄ miſit ⁊ iterfecē oēs puulos:vt vnū ꝓueniret i oīb⁹. AVG.i ſer. de epi. Et dū īſequit̄ x̄p̄z regi nr̄o cocuū: p̄curauit exercitum ſtolis victricib⁹ cādidatū. AVG.i ſer. de īnocētib⁹: Ecce pphan⁹ hoſtis beatis puulis nūq̄z tātū p̄deſſe potuiſſz obſego q̄tū p̄fuit odio:nā q̄tū:ꝺ eos inigtas abūdauit:tātuz

gra bñdictiõis effulsit. IDEM. O paruuli btī: ille de vra corõa dubitabit ī passiõe ꝓ xpo: qui ēt paruulis baptismũ ꝓdesse nõ existimat xpi: nã q natꝰ bre potuit ꝓdicatores angelos narratores celos: adoratores magos: potuit ꝛ illis ne ꝓ eo sic moriꝛēt ꝓstare: si sciret illa morte pituros: ꝛ non potiꝰ maiore felicitate victuros. Absit vt ad liberãdos homines xps veniẽs de illoꝝ ꝓmio q ꝓ illo iterficerent: nihil egerit qui pẽdẽs ī ligno ꝓ eis a qbus interficiebaꝛ: orauit.

RABA. Nõ ē ãt ꝓtẽtus vastatõe bethleē: sz ꝛ adiacẽtia loca vastauit: nec vllaz mesericordiã etatis habuit: a filio vnius noctis vsq; ad filiũ duoꝝ ãnoꝝ: qn oẽs occideret. vñ subdit: Jn bethleē ꝛ ī oĩbus finibus eius a bimatu ꝛ infra.

AVG. ī ser. de epi. Jn celo. n. viderãt magi ignotissimaz stellã nõ añ paucos dies: sz añ finẽ biẽny sic ingrẽti herodi patefecerũt. vñ a bimatu ꝛ infra occidit ifantes: pp qõ seqꝛ: sz tps qõ exgsierat a magis. AVG. ī ser. de īno. Uel qꝛ timebat ne puer cui sydera famulãꝛ: spẽm suã paulo sup etatẽ vel ifra transformaret: vt etatẽ sui tpis occultaret: iõ vñ pueros a bimatu: vsq; ad pueros vnius diei interfecisse.

AVG. de cõ. euã. Uel aliquoꝝ magis ꝓpiquãtiũ piculorũ terroribꝰ agitatꝰ: herodes ab illa cura. s. interficiẽdi pueros mẽte abrepta ī alys potius occupaꝛ. vel potuit credere magos fallacis stelle visione deceptos postea q̃ nõ inuenerũt quẽ natũ putauerãt: erubuisse ad se redire: atq; ita tiore ꝛpulso a pseq̃ndo puero geuit. ꝛ sic ꝓpletis diebꝰ purgationis tute cũ illo ascẽdere tẽplũ potuerũt. Quis. n. ñ videat vnũ illũ diẽ regẽ mltis occupatũ latere potuisse: deīde vulgatis rebꝰ q̃ ī tẽplo dicte facteq; fuerãt: herodes sensit se a magis illusuz: ac deīde sicut hic dr: mltos ifantes occidit.

BEDA ī ho. Jn hac aũt morte pueroꝝ: oĩuz xpi martyrũ ꝑciosa ē mors ꝛsignata: q ꝓ paruuli occisi sũt: significat ꝓ hũilitatis meritũ ad martyrij pueniẽdũ gloriã: q ī bethleem ꝛ ī oĩbꝰ finibꝰ eiꝰ occisi sunt: oñdit ī iudea. vñ eccl'ie cepit ozigo: ꝛ vbiq; ꝓ orbẽ psecutoẽz seuiturã. Qui bimi occisi sũt: doctrĩa ꝛ opatõe pfectos idicãt. Qui vo infra: simplices. q illi gdẽ occisi sũt: ꝛ xps euasit: ĩsinuat corpa martyꝝ ab ipys posse perimi: sz xpz ab eis nõ posse auferri.

¶ Tũc adimpletum est quod dictum est ꝓ hieremiã ꝓphetã dicentẽ. Uox in rama audita est ploratus ꝛ vlulatus mltus rachel plorãs filios suos ꝛ noluit consolari quia non sunt.

CHRI. ī ho. Quia euãgelista horroze ĩpleuit auditorez crudelẽ occisionẽ narrãs: rursus mitigationẽ apponit: ostẽdẽs q hec nõ fcã sunt deo neq̃unte phibere atq; ignorãte: sz ꝓ ꝓphaz ꝑdicẽtẽ. vñ dic̃: Tunc ĩpletũ ē. HIE. sup hiere. Hoc hieremie testimoniũ matthe nõ sz hebraicã vitatez: nec iuxta. lxx. ptulit. Ex quo pspicuũ ē euãgelistas ꝛ aplos nõ iterꝑtatoẽz alicꝰ secutos: sz tãq; hebreos qõ legebãt hebraice suis ꝛmonibꝰ exꝑssisse. HIE. sup mat. Oz ãt dr: Jn rama: nõ putem loci nomẽ eē: qõ ē iuxta Babaa: sz Rama excelsũ iterꝑtaꝛ: vt sit sensus. Uox ī excelso audita ē. i. longe lateq; dispsa. CHRI. sup mat. Uel qñ de morte īnocẽtiũ mittebaꝛ: iõ ī excelso audiebaꝛ: sz illõ: vox paupis penetrat nubes. Oz ãt dic̃: Plorat: fletũ puuloꝝ oñdit. Oz ãt dic̃ Ululat: matꝝ significat lamẽtũ. ī puulis ãt mors faciebat finẽ doloris: ī mrib ãt sp ꝓ memoriã reparãꝛ. ꝛ iõ dic̃: Ululat mult: rachel plorãs filios suos. HIE. De rachel natꝰ ē beniamin: ī cꝰ tribu nõ ē beth' eē. Queriꝛ g̃ quõ rachel filios iude. i. filios bethleē q̃si suos ploret: Rñdebim breuiter: qꝛ sepulta sit iuxta bethleē ī effrata: ꝛ ex corpusculi hospitio mris nomẽ accepit: Siue qñ iuda ꝛ beniamī due tribus iũcte erãt: ꝛ herodes ꝑcepat nõ solũ ī bethleē ĩterfici pueros: sz ꝛ ī oĩbus finibꝰ eius. ꝓ occisionẽ bethleē ītelligimus mltos ēt ō beniamī fuisse cesos. AVG. ō q̃. no. ꝛ vete. Uel qꝛ fily beniamī q ad rachel ptinẽt: olī a religs tribubus extícti sũt: ꝛ ī ꝑñti ꝛ ī futuro erasi. Tũc g̃ rachel cepit filios suos plãgere: qñ filios sororis sue ī tali cã vidit occisos vt eternevite heredes existerẽt: cui. n. aliqd aduersũ euenerit ex felicitate alteriꝰ: ifausta sua misere luget. REMI. Assũpsit ãt sanctꝰ euãgelista ad exaggerãdã magnitudinẽ luctus: vt diceret ēt rachelẽ mortuã plorasse filios suos: ꝛ noluit cõsolari: qꝛ nõ sunt. HIREO. Et hoc ꝛz duplicẽ itelligẽtiã: sive ꝙ eos ī eternũ mortuos existimaret: sive ꝙ se cõsolari nollet de his: quos sciuit esse victuros: vt sit sensus: Noluit consolari: quia non sunt: idest noluit consolari de hoc ꝙ non essent. HYLA. Non enim non erant hi qui mortui putabanꝛ: in eternitatis. n. ꝓfectũ per martyrij gloriã efferebanꝛ. Ꝛsolatio ãt rei amisse erat ꝓstãda: nõ aũcte.

HILA. sup mat. Rachel eccl'e typuz ꝓtulit diu sterilis: nũc fecũde. hꝰ plorat ex filys nõ iccirco qꝛ perẽptos dolebat audiꝛ: sz qꝛ ab his ꝓmebaꝛ: quos filios retiere voluisset. RABA. Uel significat eccl'iam gdẽ plorare scoꝝ de hoc seculo ablationẽ: sz nõ ita velle se Ꝛsolari: vt q seculum morte vicerũt: rursus ad scl'i certamia secũ redeãt toleranda: qꝛ nõ sũt vltra reuocãdi ī mundũ. GLO. Uel nõ vult Ꝛsolari in ꝑñti: qꝛ non sunt: sz oẽz spez ꝛ Ꝛsolationez ad eternam transmittit vitam. RABA. Bene autem rachel: qꝛ ouis vel videns dicitur: ecclesiaz figurat: cuius tota intẽtio vt deum cõtemplẽ ĩuigilat. ꝛ ipsa ē ouis cẽtesima quã pastor ī humeris reportat.

¶ Defũcto autẽ herode ecce angelus dñi apparuit in somnis ioseph in egypto dicẽs: Surge ꝛ accipe puerum ꝛ matrẽ eius ꝛ valde ī terrã israel. Defuncti sunt enim qui querebãt aiaz pueri.

EX eccl'iastica historia: Cũ ꝓ sacrilego: qõ herodes ī salutorẽ commiserat: ꝛ scelere qõ in eũquos eiꝰ ꝓpegerat: vltio eũ dña purgeret ī mortẽ: corꝓꝰ eiꝰ vt ioseph refert: morbꝰ ĩa sit diuersus: ita vt diceret a natibꝰ nõ morbo corpis hec: sz diuise vltõis eẽ supplicia: ipe ãt furore iã plenꝰ nobiliores ꝛ ꝓmarios ex oĩ iudea ad se colligi ꝛ recludi iubet ī carcere: mãdãs statī vt spiñ exhalasz oẽs iterfici: vt eius obitũ ois iudea defleret ĩuita. Paulo ãt añ̃q; nouissimũ spiñ reddecauerat. s. alexãdꝝ ꝛ aristobolũ. Talꝰ igr herodis finis: q digna supplicia scelere: qõ ī bethleē erga puulos gesserat: ꝛ ꝓ ĩsidys saluatoris exactꝰ ē: ab euãgelista designaꝛ cũ dic̃: Defũcto ãt herode. HIE. Multi ꝓp ignorãtiã historie labũtur ī errorẽ: putãtes eũdẽ eẽ herodẽ: a quo ī passiõe dñs irrideꝛ: ꝛ q nũc mortuꝰ eẽ referꝛ. Ergo herodes ille q cũ pilato: postea amicitias fecit: bꝰ herodis filiꝰ ē: frater archelai quẽ Tyberiꝰ cesar lugdunũ relegauit: fratrẽq; eiꝰ herodez succesorẽ regni fec̃. Prio g̃ herode defũcto: Ecce apparuit ãgelꝰ dñi ī sõnis ioseph ī egypto dicẽs: Surge ꝛ accipe puerũ ꝛ mrez eiꝰ. DIONY. ī cel. hierar. Uide qñ ꝛ ipe ihesus supcelestibꝰ eẽntys superñs: ad id qõ ꝛz nos est ĩmutabilr veniẽs ñ refugit ad se ordinatã ꝛ assũptã hũanã ordinatione: sz obediẽs subdiꝛ ꝺi ꝑris ꝓ ãgelos dispõnibus: ꝛ ꝓ angelos ipos annũciaꝛ ioseph a pre disposita fily ad egyptuz recessio. ꝛ itez ad iudeã ex egypto trãsductio. CHRY. Uides ēt qꝛ ioseph ad misteriũ Marie erat electꝰ: eũte. n. illa ī egyptũ ꝛ redeũte: qs misteriũ ei tãte necitatis ipleret: nisi desponsata fuisset: Nã ī ꝑma qdẽ facie maria puerꝝ nutriebat ꝛ ioseph ꝓseruabat. reuera ãt puer ꝛ matrẽ nutriebat: ꝛ ioseph tuebaꝛ. seqꝛ: Et vade ī terrã isrl. Quasi medicꝰ. n. ꝺ̃ scedit ī egyptũ vt visitaret eã lãgwẽtẽ errorib: ñ vt remãret ī ea. Reuersiõis ãt rõ assignaꝛ cũ subdiꝛ: Defuncti sũt. n. q̃rebãt aiaz pueri. HIE. Ex hoc loco ītelligimꝰ nõ solũz herodẽ: sz ēt sacerdotes ꝛ scribas eo tpe necẽ dñi fuisse meditatos. REMI. Sz si multi fuerũt: quõ in tam breui spacio extincti sunt: qꝛ vt dcñ est: Herode mortuo occisi sunt oẽs maiores qui ī custodia tenebãt. CHRI. super mat. Qõ dr cõsilio factũ eẽ: q ꝓsenserũt herodi: vt ingreret pue

rũ ⁊ occidẽt:qz ſcriptũ ẽ.Turbat⁹ ẽ herodes ⁊ oĩs hieroſo/lyma cũ illo. REMI.Aut certe locut⁹ ẽ euãgeliſta ꝑ ſpẽz tropi qñ multi ponunt ꝑ vno.In hoc aũt q dic̃.Aiam pue ri:deſtruũtur hereticiq dixerũt xp̃m nõ ſumpſiſſe aiam: ſz loco aie bũiſſe diuinitatẽ. BEDA i ho.Qz aũt occiſis pro dño pueris herodes nõ lõge poſt obyt:⁊ ioſeph dñz cũ mr̃e ad terrã iſrl reduxit:ſignificat oẽs ꝓſecutões q̃ ⁊tra eccl̃iaz erãt mouẽde:ꝓſecutoꝝ morte vindicãdas:⁊ pacẽ eccl̃ie de nuo reddẽdã:⁊ ſcõs q latuerãt ad ſua loca reuerſuros.vl q defuncto herode:redit ad terram iſrl ieſus: denunciat q Enoch ⁊ Helia p̃dicantibus:iudei ſopita moderne inuidie flamma fidem veritatis accipient.

¶Qui ⁊ſurgẽs accepit puerꝝ ⁊ matrẽ eiꝰ:⁊ venit in terrã iſrael.Audiẽs ãt q archelaus regnaret in iudea ꝑ herode pr̃e ſuo timuit illo ire ⁊ admoniꝰ in ſõnis ſeceſſit i partes galilee.Et veniẽs habi tauit i ciuitate q̃ vocaf̃ nazareth:vt adiplereť qđ dictũ ẽ ꝑ ꝓphetas:qm̃ nazareꝰ vocabit̃.

GLO.Angelice admonitõi ioſeph nõ inobediẽs fuit.vñ ſeq̃t.Qui ⁊ſur.acce.pu.⁊ ma.eiꝰ ⁊ ve.i terrã iſrl.Nõ.n.õter minauerat angelꝰ:i quo loco terre iſrl:vt dubitante ioſeph itꝝ reuertaf̃:⁊ freq̃ntiozi viſitatõe ãgeli certiõ redderet̃. vñ ſeq̃t.Audiẽs ãt q archelaꝰ regnarz i iudea ꝑ herode pr̃e ſuo:timuit illo ire. EX hiſt.ioſephi. Habuit ſigdẽ herodes vxores.xx.ex q̃z.vy.nũeroſã ſuſcepit ſobolẽ:ꝓmogenitꝰ eꝰ antipr̃ ex ioſida:alexãder ⁊ ariſtobolꝰ ex mariamne: archelaus ex mathaca ſamaritide:herodes antipas q poſtea te/trarcha fuit:⁊ philippus ex cleopatra hieroſolymitide.Tribus igr̃ ꝓmis ab herode itefectis:⁊ poſt mortẽ eiꝰ occaſiõe teſti pr̃is:archelao gubernatõez regni vſurpãte:⁊ cã ꝺ ſucceſſiõe regni ad ceſarẽ auguſtũ delata:tãdẽ ꝺ cõſilio ſenatꝰ oẽm herodis monarchiã diſtribuit:mediã ptẽ.ſ. idumeã ⁊ iudeã tradẽs archelao ſub noĩe tetrarchie:pollicitus ſe factuꝝ eũ regẽ:ſi ſe dignũ ꝓbuiſſet. Mediã vo ptẽ i duas ſecuit tetrarchas:ſeceſſitq galilea in ptẽ herodis tetrarche/Iturei vo ⁊ traconitidis regio philippo.Factꝰ ẽ g poſt hero. dẽ ꝺfuctũ archelaꝰ q̃ſi dyarchꝰ:qꝺ dñy genꝰ hic regnũ appellat. AVG.ꝺ cõ.euã.Sz hic aliqs queret:quõ ſic̃ lucas narrat.ibãt pentes eiꝰ p oẽs ãnos penitẽtie in hierlm:ſi archelai timore ibi ꝓhibebãt accedere:Hoc diſſoluere nõ ẽ difficile:fieri.n.poterat vt p diẽ feſtũ iter tã igẽtẽ turbã latẽter aſcẽderẽt moꝝ reuerſuri: cũ tñ alys dieb⁹ hĩtare meꝝ tuerẽt:vt nec ſolẽnitate ꝑtermiſſa eẽnt irreligioſi:nec i ꝓtinua mãſiõe pſpicui.Iſte quoq itellectꝰ pz.vt q lucas dic̃ p oẽs ãnos eos aſcẽdere ſolitos i hierlm: tũc accipiamꝰ fcm̃: cũ iã nõ metueret̃ archelaꝰ:g ex hiſtoriã ioſephi ſom̃.ix.ãnis regnauit. Seq̃t.Et admonitꝰ i ſõnis ſeceſſit i ptes galilee. Sed forte hic gſpiã moueaf̃ cũ matthe⁹ dixerit:iõ timuiſſe ioſeph cũ puero redeũtẽ ire i iudeã:qz cũ pr̃e ſuo herode archelaꝰ filiꝰ eiꝰ regnabat:quõ potuit ire i galileã:vbi alius filiꝰ eius herodes tetrarcha erat:vt lucas teſtaf̃.Quaſi vo ipa ſint tpa gbꝰ puero timebaf̃:q̃ lucas ꝓmemozauit:q̃ vſqz adeo mutata erãt:vt i ipa iudea nõ rex eẽt archelaꝰ:ſz p̃ſes pilatꝰ. GLO.Sz tũc q̃rit̃:q̃re nõ timuit ioſeph i galileã ire:cũ ⁊ ibi archelaꝰ regnaret. Sz meliꝰ potuit latere cum puero i naçareth c̃z i bierlm vbi erat caput regni archelaꝰ:

CHRI.i ho.Et ẽt qz villã natiuitatis mutauit:res obũbrat:ipeꝰ.n.oĩs erat aduerſus bethleẽ ⁊ fines eiꝰ. Venit igr̃.ioſeph i naçareth ⁊ piculũ fugiẽs ⁊ i patriã rediẽs.vñ ſeq̃t.Et ve.habi.i ci.q̃ voca.naça. AVG.ꝺ cõ.euã. Forte ⁊ hoc mouet:quõ dicat matthe⁹:ppea cũ puero ieſu pentes eiꝰ iſſe i galileã:qz metu archelai i bierlz ire noluerit: cũ ꝓpterea magis iſſe galileã videanf̃:qz ciuitas eoꝝ erat naçareth galilee:ſic̃ lucas ñ tacuit:Sz itelligẽdũ ẽ:qz vbi ãgelꝰ i ſõnis i egypto dixit ad ioſeph.Vade i terrã iſrl:ſic itellectũ ꝓmo eẽ a ioſeph:vt putaret rectiꝰ eẽ pgere i iudeã: ipa.n. ꝓmittꝰ itelligi potuit terra iſrl.Poſtq̃z vo cõperit ibi regnare archelaũ noluit obycere ſe piculo:cũ poſſz terra iſrl ẽt a galilea itelligi:qz ⁊ ipſaz ppl's iſrl icolebat. Quãq̃ poſſit ⁊ alr ſoluꝰ:qz potuit videre pẽtibꝰ xp̃i nõ eẽ hĩtãdũ ibi cũ puero: niſi i hierlz vbi erat tẽplũ dñi:⁊ illuc inuiſſent niſi archelai p̃tia terreret̃. Nõ ãt dixitꝰ iubebãt i iudea vl hierlz hĩtare:vt ꝺ archelao qꝺ tiebãt ꝺberẽt ꝺtẽneꝝ:ſz i terra iſrl i q̃ ẽt vt dcñ ẽ poterat itelligi galilea. HILA. Uez typica rõ ꝓfuata ẽ:ioſeph.n.aplꝺz tz ſpẽm:gbus xp̃s circũferẽdus ẽ credit⁹. Vi tãq̃ herode mortuo.i.ppl'ꝺ eiꝰ i paſſiõe dñi dedito:iudeis p̃dicare ſũt iuſſi:miſſi.n.erant ad oues pditas domꝰ iſrl.ſz manẽte hereditarie ifidelitatis dñatu:metuũt ⁊ recedũt:p viſũ admoniti ſp̃ũſſancti donũ i gẽtib⁹ ꝓtẽplãtes ad eũ ꝓferũt xp̃m. RABA.Uel hec vltia eccl̃ie tpa deſignat:qñ pl'mis iudeoꝝ ad p̃dicationẽ enoch ⁊ helie cõuerſis:ceteri ad iſtinctũ antixp̃i ꝓtra fidẽ pugnabũt. Pars igr̃ iudee i qua regnabat archelaꝰ antixp̃i ſeq̃ces oñdit. Naçareth aũt galilee quo traſſerf̃ xp̃s ptẽ eiuſdẽ gẽtis q̃ fidez ẽ ſuſceptura deſignat.vñ galilea trãſmigratio:naçareth aũt flos vtutũ iterp̃taf̃:qz eccl̃ia quo ardẽtiꝰ a terrenis ad celeſtia trãſmigrat:eo magis vtutum floze ⁊ germine abundat.

GLO.Huic aũt ꝓphete teſtimoniũ adiũgit dicẽs. Ut ipleqꝺ dixit ẽ ꝑ ꝓphe.quo.naça.voca. HIERO.Si fixũ de ſcripturis poſuiſſet exẽplũ:nũq̃z diceret:q dcñ ẽ p ꝓphetas:ſz ſimplr:q dcñ ẽ p ꝓphetaz.Nũc aũt pluralr ꝓphetas vocãs:oñdit ſe ñ vba ꝺ ſcripturis ſũpſiſſeſz ſenſũ.Naçare⁹ iterp̃taf̃ ſcũs:ſcm̃ aũt dñz futuꝝ oĩs ſcriptura ꝓmẽozat. Poſſum⁹ ⁊ alr dicere q ẽt eiſdẽ vbis iuꝝ hebraicã vitatez i Eſaia ſcriptũ ſit.Exiet vga ꝺ radice ieſſe: ⁊ naçare⁹ ꝺ radice ꝺſurget. CHRI.in ho.Aut forte legerũt ⁊ aliquos ꝓphetas ita dicẽtes:q nõ ſũt nobis canoniçati:ſicut nathan ⁊ eſdra.Et qñ hoc ꝓphetatũ erat:manifeſtat philipp⁹ dicẽs ad nathanaelẽ quẽ ſcripſit moyſes i lege. Inuenim⁹ Jeſuz a naçareth.vñ ẽt ꝑus xp̃iani naçarei vocabanf̃:ſz apud antiochiã mutatũ ẽ hoc nomẽ:⁊ dicti ſũt xp̃iani. AVG.de cõ.euã. Hoc autẽ oĩa,q̃ ſunt a narratione magoꝝum:⁊ deinceps lucas tacet. hoc ꝓinde cognoſcẽdum q deinceps ad cetera valeat ſic vnũquẽq euangeliſtaꝝ ꝓtexere narrationem ſuam:vt tanq̃ nihil ꝓtermittentis ſeries digeſta videaf̃.tacitis.n.q̃ nõ vult dicere:ſic ea que vult dicere:illis q̃ dicebat adiũgit:vt ipa ꝓtinuo ſeq videanf̃.Sed cuz alter ea dicit q̃ alter tacuit:diligẽter ordo cõſideratus ĩdicat locũ:vbi ea potuerit a quo ꝓtermiſſa ſũt trãſilire. CA. III.

IN dieb⁹ aũt illis venit ioãnes baptiſta p̃dicãs i deſerto iudee ⁊ dicens. Pniaz agite appꝛopinq̃bit.n.regnũ celoꝝ.Hic ẽ.n. ꝺ quo dcñ ẽ ꝑ eſaiaz ꝓphetã dicẽtẽ. Uox clamãtis i ꝺſerto parate viã dñi:ectas facite ſemitas eius.

CHRI.ſup matth.Sol appꝛopiãs añq̃z appeat mittit radios ſuos:⁊ facit albeſcere oriẽtẽ:vt p̃cedẽs auroza aduentum diei demr̃et:ſic dñs natꝰ i mũdo añq̃z appeat ꝑ doctrinã:ſpũs ſui fulgoze trãſmiſſo illuminauit ioãnẽ:vt p̃cedẽs ille aduẽtũ ãnũciet ſaluatoꝛis.⁊ iõ poſt oꝛtũ xp̃i enarratuz doctriuã ei⁹ enarratur⁹ euãgeliſta ⁊ baptiſmũ i quo teſtioniũ habuit ꝺ ꝑcurſoze:⁊ baptiſta p̃mittit dicẽs.In dieb⁹ ãt illis venit ioan.bapti.p̃di.in deſerto. REM.bis autem vbis beati ioãnis non ſolum tẽpus ⁊ locum ⁊ pſonã:ſed ẽt officium ⁊ ſtudium demonſtrat. Tẽpus generale demr̃at cum dicit.In diebus autez illis. AVC.de con.euã. Hoc aũt tẽpus lucas p terrenas ptãtes expreſſit cum dixit. Anno.xv.Sed intelligere debemus matthеuz cũ diceret. In

diebus illis:ī multo lōgiori ſpacio accipi voluiſſe:mox eniz vt narrauit regreſſū ō egypto xp̄z qō vtiqz tpe pueritie vl'i/fātie factū ē:vt poſſit ſtare qō lucas ō illo cuz.xy.eēt ānox narrauit:ꝓtinuo itulit. In dieb⁹ aūt illis. nō vtiqz pueritie tm̄ illius dies ĩſinuās:ſz oēs dies ab ei⁹ natiuitate vſqz quo p̄dicare cepit ioānes. REMI. Perſonā oñdit cū dic̄. Uenit ioānes.i.manifeſtauit ſe g tādiu pri⁹ latuerat. CHR. in ho. Sz q̄re nec̄ium fuit vt ioānes xp̄m p̄ueniret opex te ſtimonio xp̄z p̄dicāte. p̄mo qdē vt hīc xp̄i dignitatē diſcas: q⁹ ſicut p̄r ita ⁊ ipe ꝓphas hz:ſm illud ẓacharie. Et tu puer ꝓpheta altiſſimi vocaberis. deiñ vt nullā cāz verecūdie in deis relinquat:qō ⁊ ipe demſat dicēs. Uenit ioannes neqz māducās neqz bibēs.⁊ dñt demoniū hz. venit filius homi/nis manducās ⁊ bibēs ⁊ dñt. Ecce homo edax. Sed alī ne ceſſariuz erat ab alio pri⁹ dici q̄ ō chriſto erāt:⁊ non ab ipo: alīs iudei qd diciſſent g poſt teſtimoniū ioānis dixerūt:Tu teſtimoniū phibes ō teipo:teſtimonium tuū nō ē verum.

REMI. Officiū ſubiūgit cū dicit:Baptiſta.ī quo dñi viaz p̄parauit:niſi.n.baptiçari hoies conſueſcerēt:baptiſmū xp̄i abhorrerēt. Studiū oñdit:cū ait:Predicans. RABA. Quia ēt xp̄s p̄dicatur⁹ erat.poſtq̄z.n.viſū fuit idoneū tp̄s.ſ. circa.xxx.ānos ĩcipiēs p̄dicationē ſuam:viā dño p̄parauit.

REMI. Locū ſubiūgit dicēs. In deſerto iudee. MAX. Ubi ad p̄dicationē e⁹ nec ĩſolēs turba p̄ſtreperet:nec ĩfide lis auditor rediret:ſz hi tm̄ audire poſſent g p̄dicatōez cura diuini cultus expeterēt. HIERO. ſup Eſaiā. Uel ī hoc cōſiderandū ē q⁹ ſalutare dei ⁊ glia dñi nō p̄dicaī ī hierlm: ſed in ſolitudine eccleſie ⁊ ī deſerta gentium multitudine.

HILA. Uel ēt ad iudeā venit deſtam dei frequētatiōe nō populi:vt p̄dicatiōis locus eox gb⁹ p̄dicatio erat miſſa ſollicitudinē teſtareī. GLO. Uel typice deſtuz ſignifi/cat vitā a mūdi illecebris ſegregatā que penitētib⁹ ꝓpetit.

AVGV. ili.ō pnīa. Niſi āt peniteat aliquē vite veteris: nouā nō pōt inchoare. HILA. Et iō pniam regno celo/rū appropiquāte ꝓnūciat: per quaz ē reditus ab erroze:re/curſus a crimīe:⁊ poſt vitiox pudorē ꝓfeſſio ōſtnēdi dicēs. Pniam agite. CHRI. ſup matth̄. Ubi manifeſtat ī ipo p̄ncipio:qz benigni regis ē nūcius:nō.n.petōribus minas ĩ/tēdebat:ſz idulgētiā ꝓmittebat. Solēt reges nato ſibi filio idulgētiā ī regno ſuo donare:ſz añ trāſmittūt acerbiſſimos exactores. De⁹ aūt nato ſibi filio volēs donare idulgētiam pctōrum:p̄miſit q̄ſi exactorē exigētē ⁊ dicētē. Pniaz agite. O exactio q̄ nō facit pauperes:ſz diuites reddit. Nā cū gs debitū iuſtitie ſue reddiderit:deo nihil p̄ſtat:ſz ſibi lucruz fue ſalutis acgrit. Pnīa.n.cor emūdat:ſenſus illumīat:⁊ ad ſuſceptionē xp̄i ꝓparat humana p̄cordia. vñ ſubiungit. Ap/propiquauit.n.regnū celox. HIERO. Prius baptiſta ioānes regnum celox p̄dicat:vt p̄curſor dñi hoc honorē p̄ uilegio. CHRI. in ho. Ideoqz qō nūq̄z iudei audierant neqz ēt a prophetis celos ⁊ regnum qō ibi ē p̄dicant:⁊ nihil decetero ō terra dicit. Sic g̃ ex nouitate eoruz q̄ dicunt̄ eri git eos ad querēdū eū qui p̄dicaī. REMI. Regnuz aūt celox quatuor modis dr̄ xp̄s:ſm illud luce.iy. Regnū dei intra vos ē. Sancta ſcriptura:ſm illud matth̄.y. Auferet a vobis regnum dei:⁊ dabit genti faciēti fructum eius. San cta eccl'ia:ſm illud matth̄.xxv. Simile ē regnum celorum decem vginibus. Supnū ſoliū:ſm illud matth̄.viy. Mul/ti venīēt ab oriēte ⁊ occidēte:⁊ recumbent in regno celorū. ⁊ hoc totum hic pōt itelligi. GLO. Dicit aūt. Appropin/quauit.n.regnum celorum:qz niſi appropiquaret nemo re/dire poſſz:qz ĩfirmi ⁊ ceci:via q̄ ē xp̄s carebāt. AVGV. ō con.euan. Nec autē vba ioannis aly euāgeliſte pretermi/ſerunt. Jam vo quod ſequit̄. Dic ē qui dictus eſt p Eſaiam ꝓphetā. di. Uox cla.ī deſ.rec. facite ſemitas eius.ambigue poſitum ē:nec elucet vtz ex pſona ſua euangeliſta comme morauit:an ad hec vba eiuſdē ioānis ſecutus adiūxerit: vt totū hoc ioannes dixiſſe ītelligaī. Pniam agite. appro.enī reg.celox. Dic ē.n.⁊c̄. Neqz.n.hoc mouere dr̄ qz ñ ait. Ego ſū:ſz hic eſt. Nā ⁊ mattheus dixit. Inuenit hoiez ſedētem i teloneo:⁊nō dixit. Inuenit me.qō ſi ita ē nō ē mix ſi ⁊ iter/rogat⁹ qd dr̄et ō ſeipo:ſic narrat ioannes euāgeliſta:rīdit: Ego vox clamātis ī deſto. GRE. in ho. Scit̄ autē quia vnigenit⁹ fili⁹ vbū p̄ris vocaī: ſm illud. In p̄ncipio erat vbum. Ex ipa aūt nra locutione cognoſcimur:qz vox ſonat vt vbum poſſit audiri. Aduētū itaqz dñi ioannes p̄curres vox dicit̄:qz p ei⁹ myſterium p̄ris vbum ab hoibus audit̄.

CHRY. ſup matth̄. Uox ēt ē ſon⁹ cōfuſus nl'lū ſecretū cordis oñdēs:ſz hoc tm̄mō ſignificās:qz vultaliqd dr̄e ille g clamat. Uerbū aūt ē ſmo myſteriū cordis apiēs. Adhuc vox ĩter hoies ⁊ aīalia cōis ē:vbū añt ē hoīuz tm̄. Jō g̃ ioan nes dict⁹ ē vox nō vbū:qz p eū ōs ſua ꝓfilia nō demſrauit: ſz hoc ſolū q⁹ de⁹ aliqd facere ī hoib⁹ meditabaī:poſtea aute p filiū ſuū pleniſſime myſteriū ſue volūtatis apuit. RA. Qui recte vox clamātis ob fortitudinē p̄dicatiōis dr̄. Tri/bus aūt modis clamor accidit:hoc ē ſi lōge poſitus ē cui lo/quaī:ſi ſurdus:ſi p īdignationē:⁊ hec humano generi acci/derūt. GLO. Eſt igit̄ ioānes q̄ſi vox vbi clamātis. ver/bū.n.clamat ī voce.i.xp̄s ī ioāne. BEDA. Sic ēt clama/uit ī oīb⁹ q a p̄ncipio aliqd diuinit⁹ dixerūt:⁊ tm̄ iſte ſolus ē vox:qz p eū p̄ñs vbum oñdit̄ quod aly longe nūciauerunt.

GRE. Ipſe aūt ioannes ē clamās ī deſto:qz derelicte ac ōſtitute iudee ſolaciū redēptoris ānūciat. REMI. Quā tū aūt ad hiſtoriā attinet:in deſerto clamabat:qz remotus erat a turbis iudeox. Quid āt clamet:inſinuat cū ſubiūgit. Parate viā dñi. CHRI. ſup matth̄. Sic̄.n.magno regi ī expeditionē vēturo ꝓparatores p̄cedūt g ſordida abluūt: dirupta cōponūt:ſic ⁊ dñm nr̄m p̄ceſſit ioānes:g ab huma/nis cordib⁹ pnie ſcopis pctōx ſordes eyceret:⁊ q̄ diſſipata fuerāt ſpiritualiū p̄ceptox ordinatōe cōponeret. GRE. ī ho. Omnis autē qui fidē rectā ⁊ bona opa predicat:onō ad corda audiētiū viā pat. Rectas dño ſemitas facit:dū mun das ī aīo cogitatōes p ſmonē bone predicationis formar.

GLO. Uel fides ē via qua vbum ad cor deſcendit: cum mores in melius mutanī:fiunt ſemite recte.

¶ Ipſe autē ioānes habebat veſtimentū de pilis camelox:⁊ zonā pelliceā circa lūbos ſuos. Eſca autē eius erat locuſte:⁊ mel ſilueſtre.

CHRI. in hom. Poſtq̄z oñdit qz ipſe ē vox clamātis in deſto:prudenter ipſe euangeliſta ſubiunxit. Ipſe aūt ioan/nes. In quo oñdit̄ que ſit vita ipſius:nam ipe qdem teſtifi/cabaī ō xp̄o:vita autē ei⁹ ō ipo. nemo autē pōt eē alter⁹ te ſtis idoneus:niſi fuerit fidelis. HILA. Fuerat. n. pdi/cāti ioanni ſicut locus oppoꝛtunior:ita ⁊ veſtitus vtilior:⁊ cibus aptior. HIERO. De pilis.n. camelorum habebat veſtimentū:non ō lana:aliud auſtere veſtis indicium ē:ali ud luxurie moliorīs. CHRY. ſup matth̄. Seruis aurē dei non conuenit br̄e veſtimentum ad ſpēm viſionis vl'ad carnis delectamentū:ſz tm̄ tegumentum nuditatis. habe/bat enim ioānes veſtē nō mollē neqz delicatā:ſz cilicinaz: graue ⁊ aſperā:⁊ conterentē corpus potius q̄z fouentem: vt ō vtute aīe eius ipſe hit⁹ corporis loqueretur. Segtur. Et ço. pelli. circa lū. ſuos. Conſuetudo enim erat apud iudeos vt çonis laneis vterenī:iō iſte quaſi durius aliquid facere volens çona pellicea cingebatur. HIERO. Porro qō ſequitur. Eſca eius erat locuſte ⁊ mel ſilueſtre. Habitato/ris ſolitudinis congruum eſt vt non delicias cibox um: ſed neceſſitates humane carnis expleret. RABA. Tenui victu cōtentus ⁊ ex minutis volatilibus ⁊ melle inuento ī truncis arborum. In dictis aūt arnulphi galliarum epi re/perimus minimū genus locuſtarum fuiſſe ī deſerto iudee: q̄ corpuſculis in modum digiti manus exilibus ⁊ breuibus

in herbis facile capiunt:coctecq; i oleo pauperē ꝑbēt gustū. Silr narrat i codē dcto eē arbores hītes lata folia ⁊ rotū da:lactei coloris ⁊ melliti saporis:q̄ nā fragilia manib⁹ fricant ⁊ edunt. Et hoc ē qō mel silueſtre dr. REMI.Sub boc aūt habitu veſtimētor⁹ ⁊ vilitate ciborꝫ oīdit ſe peccata toti⁹ gñis hūani deflere. RABA.Poteſt ⁊ hīt⁹ ⁊ gust⁹ eius qualitatē interne cōuerſatōis exp̄mere.nā auſteriozibus vtebat indumētis:qz vitā peccātiū increpauit. ϛona q dē pellicea q̄ cinct⁹ fuit ⁊ helias:mortificationis idicium ē. RA.Locuſtas ⁊ mel ſilueſtre edebat:qz dulcis ſapiebat turbis p̄dicatio ei⁹:ſz citi⁹ finē ſortita ē. i melle.n.dulcedo: i locuſtis ē alacer volat⁹:ſz cito decidu⁹. REMI.Per ioānez aūt q dei gr̄a interp̄tat signific̄at xp̄s q mūdo gr̄az attulit.p veſtimētū illi⁹ deſignat eccl̄ia gētiū. HILA.Cū exuuys imūdaꝫ pecudū qb⁹ gētiles pes exiſtimāt:xp̄i p̄dicatoꝛ iduit:fitq; ſcificatū hītu ꝓphetali gcgd i eis vt̄ inutile fuerat:añ vt̄ ſordidū.ϛone āt p̄ictio:efficax i oē op⁹ bonū ē appat⁹:vt ad oē mīſteriū xp̄i ſim⁹ accicti.In eſum etiā eligūt locuſte fugaces boīumq;:⁊ ad oēs aduētū nr̄i ſenſū euolātes:nos.ſ.q ab oī ſmone ⁊ ꝓgreſſu ipſis gbuſdā corpuſ ſaltib⁹ efferebamur volūtate vagi:i opib⁹ inutiles i vbis q̄ruli: ſede pegrini:nūc ſum⁹ ſcoꝛ alimonia:⁊ ſocietas ꝓphetarū electi ſit cū melle ſilueſtri:dulciſſimū ex nob cibū nō ex alterius legis:ſed ex trūcis ſilueſtriū arboꝛ ꝓbituri.

¶ Tunc exibat ad eū hieroſolyma ⁊ oīs iudea ⁊ oīs regio circa iordanem ⁊ baptizabant ab eo in iordane cōfitentes peccata ſua.

CHRI.ſup matth̄.Cōuerſatione ioānis expoſita:conuenienter ſubiūgit.Tūc exibat ad eū ⁊c.ap̄li⁹.n.reſonabat cōuerſatio vite ei⁹ i heremo q̄z vox clamoris ipius. CHR. in bo.Erat.n.mirabile i humano corpe tāta patiētiaz videre:qō ōniqz ⁊ iudeos magis attrahebat:magnū beliā i eo videtes.Cōferebat aūt ad ſtupoꝛē q dereliquerat eos gr̄a ꝓphetaꝫ:⁊ poſt longū tp̄s reuerſa videbat ad eos.Predicationis ēt modus imutatus ad id ꝓderat:nihil.n. aſſuetoꝫ apō alios ꝓphas audiebāt:puta plia ⁊ victorias babyloni as ⁊ p̄ſas:ſz celos:⁊ qdē illic regnū ⁊ ſuppliciū gehēne. Dic aūt.Tūc exi.ad eū hieroſo.⁊ oīs iu.⁊ oīs re.cir.ior.⁊ baptiab eo in ior. GLO. Baptiſmo p̄currēte:nō p̄cā dimittēte. REMI.Baptiſm⁹.n.ioānis figurā gerebat cathecumenoꝛ:nā ſic̄ modo cathetiçant pueri:vt digni fiant ſacrāto baptiſmatis:ita ioānes baptiçabat vt baptiçati ab eo: poſtea deuote viuēdo digni fierent accedere ad xp̄i baptiſmū.In iordane aūt baptiçabat:vt ibi apireť ianua regni celeſtis:vbi dat⁹ ē adit⁹ filys iſr̄l terrā ꝓmiſſiōis ītrādi.Seq tur.Cōfitētes p̄cā ſua. CHRY.ſup matth̄.Ad ꝓpationē enī ſcitatis ioānis gs poterat arbitrari ſe iuſtū:Sicut.n.veſtis cādida ſi fuerit poſita iuxta niuē ad ꝓpatiōez niuis ſordida inueniť:ſic ad cōpationē ioannis oīs homo videbat̄ īmundus:⁊ iō p̄cā ſua confitebant̄.Cōfeſſio aūt peccatoꝛ teſtimoniū ē ꝓſcīe timētis deū.Perfect⁹.n.timō ſoluit oēz pudorē.Illic aūt turpitudo ꝓfeſſionis aſpicit̄:vbi futuri iudicy pena non credit̄.Et qz ipſū erubeſcere pena ē grauis: iō iubet nos de⁹ ꝓfiteri p̄cā nr̄a:vt verecūdiā patiamur ꝓpena:nā ⁊ hoc ip̄m ps iudicy ē. RABA.Bñ aūt q baptiçādi erāt exire ad ꝓphām dicunt:qz niſi qs ab infirmitate recedat:pompe diaboli ac mundi illecebris abrenunciet: baptiſmum ſalubre cōſeq non poterit. Bene aūt i iordane q ōſcēſio dicitur baptiçabāt:qz de ſuphia vite ad humilitatē ve confeſſionis deſcēderant.Exēplum autē iam tūc ꝓfitēdi p̄cā:ac meliorē vitā ꝓmittēdi baptiçādis dabat.

¶ Videſ autē multos phariſeoꝛ ⁊ ſaduceoꝛ veniētes ad baptiſmū ſuū dixit eis:ꝓgenies vipaꝫ quis ōmōſtrauit vobis fugere a ventura ira? Facite ḡ fructū dignū pnie. Et ne velitis dicere intra vos p̄em habemus abraā. Dico eiz vobis. qm̄ potēs ē deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios abrae. Jā.n.ſecuris ad radicē arboris poſita ē. Omnis ergo arbor q̄ nō facit fructū bonum excidetur ⁊ in ignem mittetur.

GREGO.i paſto.Pro q̄litate audiētiū formari dz ſmo doctoꝛ:vt ⁊ ad ſua ſingulis cōgruat:⁊ tamē a cōis edificationis arce nūq̄z recedat. GLO.Uñ neče fuit vt poſt doctrinā quā ioānes turbis tradiderat:euāgeliſta ēt illius doctrie faceret mētionē q̄ iſtruxit eos g,puectiozes videbāt. Et iō dicit.Uidēs āt mul.fari.⁊ ſaduce.ve.ad bapti.ſuuz ⁊c. ISIDO.i li.etymo.Phariſei ⁊ ſaducei iter ſe ꝏry ſunt.nā phariſei ex hebreo in latinū interp̄tant diuiſi:eo q traditionū ⁊ obſtuationū iuſtitiā p̄ferūt:vñ diuiſi vocāt a pplo q̄ſi p iuſtitiā.Saducei interp̄tant iuſti:vēdicāt.n.ſibi qō nō ſūt: coꝛpoꝛ reſurrectionē negāt:⁊ aīaz cū coꝛpe iterire p̄dicāt. Di tū gnqz libros legis recipiūt:ppha vaticinia reſpuūt.

GLO.Vos ḡ g iter iudeos maiores videbāt:videſ ioānes ad baptiſmū ſuū venire:dixit eis.Progenies viperaꝫ: qs vob ōmſauit fugere a vētura ira? REM.Cōſuetudo ſcripturaꝫ ē ab imitatōe opeꝫ noia ponere:ſm illud. Pr̄ tu⁹ amoꝛe⁹:ſic ⁊ iſti ab imitatiōe vipaꝫ ꝓgenies vipaꝫ dicūt. CHRY.ſup matth̄.Sic̄.n.artificioſus medic⁹ ſi viderit egrotātis coloꝛē:itelligit ſpēz paſſionis:ſic ioānes veniētiū ad ſe phariſeoꝛ prauas cogitatōes ītellexit: foꝛſitan enī apō ſe cogitauerūt. Imus ⁊ p̄fitemur pctā nr̄a:nullū laboꝛē nob īponit:baptiçamur:⁊ ꝓſegmur īdulgentiā pctoꝛ. Inſipiēs:nūqd fcā digeſtiōe īpuritatis ñ ē neča ſūptio medicine:ſic multa diligētia neča ē boī poſt ꝓuerſionez ⁊ baptiſmū:vt vulnus pctoꝛ p̄fecte ſanet:iō dic̄. Progenies vipaꝫ. Nā.n.vipaꝫ ē:q ſtatī cū momoꝛderit boiez currit ad aquā:quā ſi nō īuenerit moꝛiť:iō iſtos dicebat ꝓgenies vipaꝫ:qz pctā moꝛtifera ꝓmittētes currebāt ad baptiſmū:vt ſic̄ vipe p aquam tñ picula moꝛtis euaderēt.Jtē viparuz nā ē rūpe viſcera matꝛ ſuaꝫ:⁊ ſic naſci.qñ ḡ iudei aſſidue pſeq̄ntes ppbas coꝛrupūt matrē ſuā ſynagogā: iō ꝓgenies vipaꝫ nūcupant̄.Jtē vipe a foris ſpecioſe ſūt ⁊ q̄ſi picte:intus aūt veneno replete:ita ⁊ iſti pulchritudinē ſcitatis oſtē debāt ī vultu. REMI.Cū ḡ dr.Quis demſauit vob fugere a vētura ira:ſubaudiť niſi ōs. CHRI.ſup matth̄.Uel gs vob demſauit:nū Eſaias ppha:abſit:Si.n.ipe vos docuiſſet nō ſpē i aqua poneretis tñ:ſz ēt ī opib⁹ bonis.ille.n. dicit.Lauami ⁊ mūdi eſtote:auferte negtiā ab aīab⁹ vr̄is diſcite bñfacere.Nūqd ēt dauid dicēs.Lauabis me ⁊ ſup niuē dealbabor:abſit.ille.n.ſic dicit poſtea.Sacrificiuz ō ſpūs ꝓtribulatus.Si ḡ eſſetis diſcipuli dauid:cū gemitu ad baptiſmū veniretis. REMI.Si vo quis ōmōſtrabit:ſub futuro legat̄ tēpore:is ē ſenſus. Quis doctor:gs p̄dicator dabit vobis conſilium:vt poſſitis euadere irā eterne damnationis? AVG.i li.de ci.dei.Deus aūt ꝓpter q̄dā opeꝫ ſilitudinē:nō pp affectionū īfirmitatē ſm ſcripturas iraſci tur:nec tñ vlla paſſiōe turbat̄.hoc.n.vbū vidicte vſurpauit effect⁹:nō ille turbulētus affect⁹.Si ḡ vultis effugere facite dignū fructū pnie. GRE.in ho.Jn qb⁹ vbis nōndū ē: q nō ſolū fructū pnie:ſz dignos pnie admonet eē faciēdos. Sciēdū.n.ē:qz qſqs illicita nulla ꝓmiſit:huic iure cōcedit vt licitis vtat̄.Ait ſigs ī culpā lapſus ē:tāto a ſe debet licita abſcidere q̄to ſe memīt ⁊ illicita ꝓpetraſſe. Uniuſcuiuſq; ergo cōſciētia conuenit:vt tanto maiora querat bonoꝛum operū lucra p pniam:q̄to grauiora ſibi intulerit damna p culpam:ſz iudei ō gñis nobilitate gloriātes:iccirco ſe agnoſcere pctoꝛes nolebant:qz de abrae ſtirpe deſcenderant:⁊ iō eis recte dicit̄.Et ne velitis dicere intra vos: patrez ba

bemus abraã. CHRI.in ho. Nec aũt dixit nõ ꝓhibẽs illos dñe ex illo se eẽ:ſz ꝓhibet ĩ hoc ꝓfidere:vtuti aíe nõ insistẽtes. CHRI.ſup matth. Quid.n. ꝓdeſt ei quẽ ſordidãt mores gnãtio clara:aut qd nocet illi gnãtio vilis quez mores adornãt:Melius ẽ.n.alicui vt ĩ eo gl'ient pentes qz tale filiũ hũt:q̃z vt ipſe in pentibus gloriet. Sic ꝛ vos nolite gl'iari dicẽtes:qz pr̃em habem⁹ abraaz: ſed magis erubeſcite:qz fily eſtis ei⁹:ꝛ ſcitatis eius nõ eſtis heredes. De adulterio.n.natus vr̃ g nõ aſſimilat pr̃em. Parẽtũ igr̃ gl'iam excludit dicẽs. Et ne velitis dicere. RABA. Quia g̃ ꝓco vitatis ad dignũ pnie fructũ faciẽdũ eos incitare volebat: ad humilitatẽ ꝓuocabat:ſine qua nullus penitere põt:ſubdẽs. Dico.n.vo.qm̃ po.ẽ de⁹ de lapi.iſtis ſuſci.fi.abrae. REM. Fert q in eo loco ꝓdicauit ioãnes circa iordanẽ:vbi iubente dõ .xy. lapides ỏ medio alueo iordanis ſublati poſiti ſũt. potuit g̃ fieri vt hos demõſtrando dr̃et. De lapidibus iſtis. HIERO. In quo dei idicat potẽtiã:q g ỏ nihilo cuncta fecerat:poſſet ꝛ ỏ ſaxis duriſſimis ppl'z ꝓcreare. Prima.n. ſũt rudimẽta fidei credere deũ poſſe gcgd voluerit:ex lapidib⁹ aũt gnãri boies fil'e ẽ ei q ex ſara ꝓceſſit iſaac. vñ ꝛ ꝓphet̃a dicit. Aſpicite ad petrã ỏ qua exciſi eſtis. Dui⁹ igr̃ ꝓphetie eos memores faciẽs mõſtrat q pole ẽ nũc ẽt ſil'e fieri. RABA. Uel alter. Lapidũ noie gẽtes ſignificate ſũt: q̃ lapides coluerũt. CHRI.ſup matth. Itẽ lapis durus ẽ ad opus:ſz cũ factũ fuerit op⁹ ex eo deficere neſcit:ſic ꝛ gentes cũ difficultate crediderũt gdẽ:tñ credẽtes pmanent in eternũ ĩ fide. HIERO. Lege eçechi. Auferã ingta vob̃ coꝛ lapideũ:ꝛ dabo vobis coꝛ carneũ:in lapide duritia:ĩ carne molitudo mõſtrat̃. RAB. De lapidib⁹ g̃ fily abrae ſuſcitati ſũt:qz dũ gẽtiles ĩ abrae ſemie.i.i xp̃o crediderũt ei⁹ fily facti ſũt:cui⁹ ſemini ſũt vniti. Segr̃. Jã.n. ſecuris ad radicẽ arboꝛis poſita ẽ. CHR. ſup matth. Securis ẽ acutiſſima ira ꝓſumationis q̃ totũ ꝑciſura ẽ mũdũ. Sz ſi poſita ẽ: q̃re nõ ꝓcidit:qz rõnabiles ſũt arboꝛes:ꝛ ĩ ptãte hũt facere bonũ aut nõ facere:vt videtes ad radices ſuas poſitã eẽ ſecurĩ:timeãt ꝛ faciãt fructũ. Ergo ỏnũciatio ire qỏ ẽ ſecuris poſitio:ꝛſi ĩ malis nihil agat:tamẽ a malis ſegregat bonos. HIERO. in ho. Uel ſecuris ẽ ꝓdicatio euangely iuxta hieremiã g ybũ dñi cõpat ſecuri cedẽti petram. GRE. in ho. Uel ſecuris eſt redẽptoꝛ nr̃ qui velut ex manubrio ꝛ ferro ex diuinitate conſtans ꝛ humanitate:tenet̃ ex hũanitate:ſz incidit ex diuinitate:q̃ vz. ſecuris ad radicẽ arboꝛis poſita ẽ. qz ꝛſi ꝑ patientiã expectat:videt̃ tamẽ quid fact⁹ra ẽ. Omnis.n.ar.q̃ nõ facit fru.bo.excidet̃. ꝛ in ig.mittet̃. Quia vnuſq̃ſq̃ puerſus patã citi⁹ gehẽne ꝓcrematiõez iuenit:qui h̃ fructum boni opis facere cõtẽnit. Securim autẽ nõ iuxta ramos poſitã:ſz ad radicẽ dicit:cum.n.maloꝝ fily tollũt̃:rami ifructuoſe arboꝛis abſcidũt̃:cum vỏ tota ſit ꝓgenies cum pente tollit̃:infructuoſa arboꝛ a radice abſciſa eſt:ne iã remaneãt vnde praua iteruz ſoboles ſuccreſcat. CHRI.in hom. Cũ aũt dicit. Ois.excludit ꝑmatuz g ẽ a nobilitate:q̃ſi dicat. Etſi nepos fueris abrae ſuſtinebis penam ſine fructu manẽs. RA. Quatuoꝛ autẽ ſũt ſpẽs arboꝛũ:quaꝝ vna tota ẽ arida:cui aſſilant̃ pagani:altera viridis ſz ſine fructu:cui aſſilant̃ hypocrite:tertia viridis ꝛ fructuoſa ſed venenoſa:cui aſſimilant̃ heretici: q̃rta viridis ẽ ꝛ fructũ bonũ gignit:cui aſſimilant̃ viri catholici. GRE. in hom. Jgit̃ ois arboꝛ nõ faciẽs fructũ bonum excidet̃ ꝛ ĩ ignẽ mittet̃:quia patam gehenne concremationẽ inuenit: qui h̃ boni operis fructum facere contemnit.

¶ Ego qdẽ baptizo vos in aq̃ in pn̄iam: q autem post me venturus ẽ fortior me ẽ:cui⁹ nõ ſũ dign⁹ calciamẽta portare. Jpſe vos baptizabit in ſpũ ſcõ ꝛ igni. Cuius vẽtilabrũ in manu ſua: ꝛ pmundabit aream ſuã: ꝛ cõgregabit triticum in boꝛreuz ſuum paleas autẽ comburet igni ĩextinguibili.

GLO. Quia ĩ ꝓcedẽtib⁹ ỹbis ioãnes explicauerat quod ſupra ſũmarie ỏ agenda pnĩa ꝓdicauit:reſtabat vt ẽt diſtinctius ꝓdicaret qỏ ỏ regni celoꝝ approꝑinquatõe iam diꝛerat:ꝛ ió dicit. Ego quidẽ bapti.vos in aq̃ in pn̄iam. GRE. in hom. Joannes non ĩ ſpũ ſed in aqua baptiçat:qz pctã ſoluere nõ valebat coꝛpoꝛa qdẽ ꝑ aquã lauat:ſz tñ aías ꝑ veniaz nõ lauat. CHRI.i ho. Cũ.n. nondũ eẽt oblata hoſtia: neq̃z pctñ ſolutũ eẽt:nec ſpũs deſcẽdiſſet ĩ aquam: q̃r fieret remiſſio pctõꝝ: Sz qz iudei neq̃q̃ ꝓpa ſentiebãt pctã ꝛ hoc erat eis cã maloꝝ:aduenit ioãnes ĩ cognitiõez eos ducẽs ꝓpoꝝ pctõꝝ pn̄iaz memorãdo. GRE. in ho. Lur g̃ baptiçat g pctã nõ relaxat:niſi vt ꝑcurſiõis ſue ordinẽ ſuans g naſcituꝝ naſcẽdo ꝓuenerat:baptiçatuꝝ quoq̃z dñz baptiçãdo ꝓueniret. CHRI. ſup matth. Uel miſſus erat ioannes ad baptiçãdũ vt ad baptiſmũ veniẽtib⁹ pn̄iaz fily dei ĩ coꝛpe ꝓdicaret:ſic ipe teſtat̃ alibi dicens:vt manifeſtet̃ in iſr'l:iõ ego veni ĩ aqua baptizare. AVG. ſup ioã. Ul'iõ baptiçat:qz oportebat baptiçari xp̃m. Sz q̃re ñ ſol⁹ ipe baptiçatus ẽ a ioãne ſi ad hoc miſſus erat ioannes ꝑ quẽ baptiçaret xp̃s:Quia ſi ſolus dñs baptiçat⁹ cẽt baptiſmate ioãnis: nõ deceẽnt q putarẽt baptiſmũ ioãnis maiorem eẽ q̃z baptiſmuz xp̃i:vſq̃z adeo:vt ſol⁹ xp̃s eo baptiçari meruiſſz. RA. Uel iõ baptiçat:vt penitẽtes hoc ſignaculo ab ĩpenitẽtib⁹ ſecernẽdo ad baptiſmũ dirigat xp̃i. CHRI. ſup matth. Qz g̃ pp xp̃m baptiçabat:iõ ad xp̃m veniẽtib⁹ ipm ꝓdicat apparituꝝ:ꝛ eminẽtiã ptãtis ei⁹ ãnũciat dicẽs. Qui ãt poſt me vẽtur⁹ ẽ:fortioꝛ me ẽ. REM. Sciẽdũ ẽ aũt q quinq̃z modis venit xp̃s poſt ioãnẽ:naſcẽdo:ꝓdicãdo: baptiçãdo: moꝛiẽdo:ꝛ ad iferos deſcẽdẽdo. Et pulchꝛe dñs dr̃ fortioꝛ ioãne:qz ille purꝰ hõ. h̃ vẽ ỏs ꝛ hõ. RA. Ac ſi ioãnes dicat. Ego qdẽ fortis ſũ ad pn̄iam iuitando:ille pctã remittendo: ego regnum celoꝝ ꝓdicando:ille donando:ego in aqua baptiçando:ille in ſpũ. CHR. in ho. Cum autem audieris:Quia fortioꝛ me ẽ:ne eſtimes fm̃ ꝓpationẽ me hoc dr̃e: neq̃z.n. iter ſuos illi⁹ ordinari ſuz dign⁹ vt viliſſimã miſterꝝ ſuſcipere ꝓticulã. vñ ſubdit. Cui⁹ nõ ſũ di. calci. poꝛtare. HILA. Aplis.n. circũferẽdo ꝓdicationis gl'iaz derelinquẽs gb⁹ ſpecioſis pedib⁹ pacẽ dei erat debituz nunciare.

CHR. ſup matth. Uel ꝑ pedes xp̃i itelligere poſſumus xp̃ianos:ꝑcipue apl'os ceteroſq̃z ꝓdicatoꝛes iter quos erat ioanes baptiſta. calciamẽta aũt ſũt ifirmitates gb⁹ opit ꝓdicatoꝛes. Nec g̃ calciamẽta xp̃i oẽs ꝓdicatoꝛes poꝛtãt:ꝛ ioãnes ẽt poꝛtabat:ſz ſe dignũ nõ eẽ poꝛtare pnũciat:vt maiorẽ oñderet gr̃az xp̃i meritis ſuis. HIERO. i alio euangelio ait. Cui⁹ nõ ſuz dign⁹ ſol. coꝛri: calciamẽti. hic humilitas: ibi miſteriũ demr̃at̃:qz xp̃s ſpõſus ſit:ꝛ ioãnes nõ mereat ſpõſi coꝛrigiã ſoluere:ne voceꝰ dom⁹ eius iur̃ legẽ moyſi:ꝛ exẽplũ ruth dom⁹ diſcalciati. CHR. ſup matth. Qz vỏ nemo põt dare digni⁹ bũficiũ q̃z ipe ẽ: nec facere alteꝝ qỏ ipe nõ ẽ:recte ſubdit. Jlle vos baptiçauit ĩ ſpũſcõ ꝛ igni. Joãnes qdẽ cũ ſit coꝛpalis:ſpirituale baptiſmũ dare nõ põt:ſz baptiçat in aq̃ q coꝛp⁹ ẽ.ꝛ iõ coꝛp⁹ cũ coꝛpe baptizat. xp̃s ãt ſpũs ẽ:qz deus ẽ. ſpũs ẽt ſanct⁹: ſpũs ẽ: aía quoq̃z ſpũs ẽ. iõ ſpũs cũ ſpũ ſpñ nr̃m baptiçat. Baptiſmus aũt ſpiritus ꝓficit:qz igrediẽs ſpũs circũplectit ĩ aíaz ꝛ quaſi muro quodã ĩexpugnabili circuit eã:ꝛ nõ ꝑmittit vt carnales ꝓcupiſcẽtie ꝑualeãt ꝓtra eã. nõ qdẽ facit vt caro nõ cõcupiſcat:ſz tz aíam vt ei nõ cõſentiat. Et qm̃ xp̃s iudex eſt: baptiçat in igne.i.in tẽtationibus:ĩ igne aũt baptiçare non põt bõ purus. Jlle.n. tentandi hz ĩniaz qui renumerãdi hz ptãtẽ. hic autẽ baptiſmus tribulationis.i. ignis comburit carnẽ vt nõ germinet cõcupiſcẽtias. nã caro ſpiritales qdẽ penas nõ timet:ſed carnales. Jdeo ergo dñs ſup ſeruos ſuos carnales tribulatões mittit:vt timens anguſtias ſuas caro non concupiſcat malũ. Uides g̃ qz ſpũs repellit ꝓcupiſcẽtias: ꝛ pua

re nō finit:ignis aute ipsas cōcupiscentiaꝝ radices cōburit.
HIERO. Uel in spūscō ⁊ igni:qz ignis ē spūscūs quo de scēdēte sedit q̄si ignis supza singulos aplos ꝝ. Et ipletus est sermo dñi dicētis. Ignē veni mittere ī terram:siue qz ī pūti spū baptiçamur:⁊ in futuro igni:ſm illō aplī. Uniuscuiusqz opus q̄le sit ignis ꝓbabit. CHRI. in ho. Nō aūt dicit. Dabit vobis spūscm:ſz baptiçabit vos in spūscō copiā gre metaphoꝛice oñdēs. Per hoc etiā mōstraſ q̄ sola volūtate ēt in fide idiget ad iustificādū nō laboꝛib⁹ ⁊ sudoꝛib⁹. ⁊ sic facile ē baptiçari:ita facile ē per eū transmutari ⁊ fieri meliores. In igne vero vehemētiā gre q̄ vinci nō possit demſtrat:⁊ vt itelligat q̄ filēs antigs ⁊ magnis ꝓphetis:repēte suos faciet: ꝓpter hoc.n. ignis meminit:qz plures visionū ꝓpheta/liū per ignē apparuerūt. CHRI. sup matth. Patz q̄ q̄ baptism⁹ xpi nō soluit ioānis baptismū:ſz in se īclusit.g.n. baptiçaſ in noīe xpi:vtrūq; baptismū hz:⁊ aq̄ ⁊ spūs:qz xps et spūs erat ⁊ coꝛp⁹ suscepit:vt ⁊ coꝛpale ⁊ spūale baptisma daret. Joānis aūt baptismus nō īcludit in se baptismū xpi: qz q̄ min⁹ ē maius ī se īcludere nō pōt. Jō apls cū inuenisset quosdā ephesios ioānis baptismate baptiçatos:iterum baptiçauit eos in noīe xpi:qz in spū nō erāt baptiçati: qm̄ ⁊ xps iteꝝ baptiçauit eos q̄ a ioāne fuerāt baptiçati:sic sermo ioannis demſtrat dicēs. Ego vos baptiço in aq̄: ille vos baptiçabit in spū. nec videbaſ iterū baptiçare:ſz semel.qz.n. ampli⁹ erat baptisma xpi q̄z ioānis:nouū dabaſ ⁊ nō iteratuz:
HYLA. Salutis igr̄ nr̄e ⁊ iudicy tps designat in dño dicēs: Bapti. vos in.s.s. ⁊ igne:qz baptiçatis in spūscō reliquū sit ꝓsumari igne iudicy. vñ subdiſ. Cui⁹ vētilabꝝ in manu sua. RA. Per vētilabꝝ.i. paleā discretio iusti examinis de signaſ:qō hz dñs in manu.i. in ptāte: qz pr̄ oē iudiciū dedit filio. Segr̄. Et pmūdabit areā suā. CHRI. sup matthēū. Area.i. eccl'ia:bozeū vo regnū celeste:ager aūt h̄ mūdus. Mittens g̃ dñs apl̄os ceteroscz doctoꝛes q̄si messoꝛes: ꝑcidit oēs gētes de mūdo ⁊ in areā eccl'ie ꝓgregauit. hic g̃ triturādi sum⁹: h̄ vētilādi. oēs.n. boies in reb⁹ carnalibus ōlectantur sic grana ī palea: ſz q̄ fidelis ē ⁊ boni coꝛdis hz mediullā:moꝝ vt leuiter tribulat⁹ fuerit: negligēs carnalia curꝛit ad dñm: si aūt modice fidei fuerit: vix cū grādi tribulatione. Qui aūt oīno īfidelis ē ⁊ vacu⁹ q̄tūcunq; cōtritus fuerit: nō trāsit ad deū. Triticū aūt cū ꝑmū triturat⁹ fuerit: iacet cū paleis ī vno loco ꝓfusū: postea āt vētilaſ vt separeſ: sic ⁊ ī vna eccl'ia fideles cū īfidelib⁹ habenſ ꝓmixti: iō monet ꝑsecutio q̄si vētus vt vētilabꝛo xpi iactati: qz iā diuīcti fuerāt actib⁹: separēſ ⁊ locis. Et vide qz ñ dixit: Mūdabit areā suā: ſz pmūdabit. neꝯe est. n. vt diuersis modis tenteſ eccl'ia: donec pmūdeſ. Et ꝑmū qdē vētilauerūt illā iudei ō inde gētiles: mō heretici: postmodū quētilabit ātixps. Sic ꝯ. n. q̄ñ modica ē aura nō pmundaſ tota tritici massa: ſz leui oꝛes palee iactanſ: grauioꝛes aut remanēt: sic et mō modico flatu tētatōis sufflāte pessimi boies recedūt. Si aūt surrexerit maioꝛ tēpestas: ēt illi q̄ videſ ee stabiles sūt exituri. Jō necia ē tētatio maioꝛ vt pmundeſ eccl'ia. REMI. Hāc ēt areā.s. eccl'iā dñs mūdat ī hac vita cū vl' p iudiciū sacerdotū mali ō eccl'ia tollunſ: vl' p moꝛtē de hac vita abscidūtur.
RA. Uliter aūt aree purgatio in fine pficietur: qñ mittet angelos suos filī⁹ boīs: ⁊ colliget de regno suo oīa scādala.
GRE. xxxiiij. moꝛ. Nā post triturā vite pūtis in q̄ nūc triticū sub paleis gemit: ita illo extremi iudicy vētilabꝛo tritico cū paleaq; discernīſ: vt nec in tritici bozeū palee trāseant nec in paleaꝝ ignē bozei grana dilabanſ. ⁊ hoc est qō segr̄. Et ꝓgre. triti. suū ī hoz. pales aūt ꝓbu. igni inexti. HYLA. Triticū suū pfectos. s. credētiuz fructꝰ dic' celestib⁹ bozreis recōdēdū: paleas vo īfructuosoꝝ boīum inanitatē. RA. Uel ꝑ iter paleas ⁊ çiçania distat: q̄ palee nō alio q̄z triticoꝝ semīe ꝓdeunt: çiçania vo de diuerso. Palee q̄ sunt q̄ fide sacris ībuunſ: ſz solidi nō sunt: çiçania vo q̄ ⁊ ope ⁊ pfessione secernūſ a bonoꝝ sorte. REMI. Ignis aūt īextīguibilis dr̄ pena eterne dānatiōis: siue qz quos sel' suscepit nūq̄z extīguit: ſz sp cruciat: siue ad dñiaz ignis purgatoꝛy q̄ ad tps accēdiſ ⁊ extīguiſ. AUG. ō ꝓcoꝛ. euā. Si aūt q̄rit̄ que vba poti⁹ ioānes baptista dixerit: vtꝝ q̄ matthe⁹ an q̄ lucas an q̄ marc⁹ eū dixisse ꝓmemoꝛat: nullo mō hic laboꝛādū ee iudicat: q̄ ꝓuideter ītelligit ipas snias ee necarias cognoscē de vītati q̄buslibet vbis fuerit explicate. Et in hoc apparet nō debere eos arbitrari mētiri: q̄z q̄ si plib⁹ reminiscētibus rē quā audierūt vel viderūt: nō eodē mō atq; eisdē vbis ea dē res fuerit īdicata. Quisqs āt dic' euāgelistis p spūssancti potētiā hoc potuisse ꝓcedi: vt nec ī gne verboꝝ nec ī oꝛdine nec ī numero discreparēt: nō itelligit q̄z to ampli⁹ euāgelistarū excellit auctas: tāto magis p eos fuisse firmādā ceteroꝝ boīuz verā loquētiū securitatez. Qz aūt alius dixit. Cui⁹ nō sum dign⁹ calciamēta poꝛtare. ali⁹ vo: Calciamēti coꝛrigiam soluere nō vbis tm̄: ſz ēt re ipa videſ aliud ee. Merito g̃ q̄ri pōt: qō hoꝝ ioānes dixerit: Uelꝝ etiā videſ narrasse q̄ hoc potuit narrare qō ille q̄ dixit: q̄ aūt aliud: etsi nō est mētiꝰ certe vl' oblit⁹ aliqd ꝑ alio dixisse putabiſ. Oēz aūt falsitatē abesse ab euāgelistis ōcet: nō solū eaz q̄ mētiēdo pmiſ: ſz ēt eā q̄ obliuiscēdo: ita si ad rē ptinet aliqd aliud ītelligere. Et vtroqz dcoꝝ recte existimādū ē ioānē vtrūq; dixisse: sive aliud alio tpe siue ꝓfesti. Si aūt nihil ītēdit ioānes cū ō calciamētis dñi diceret: nisi excellētiā ei⁹ ⁊ suā humilitatē qōlibet dcoꝝ dixerit: eādē tñ sniam tenuit: q̄sqs vbis suis p calciamētoꝝ ꝓmemoꝛationē eādē significatiōez humilitatis exꝑssit. vñ ab eadē volūtate nō aberrauit. Utl' q̄ mod⁹ ⁊ mēoꝛie ꝓmēdādus nō ee mēdaciū cū q̄sqz volūtatez eius explicat de quo aliqd narrat: ēt dicēs aliqd aliō qō ille non dixit: volūtatē tñ suā explicauit eādē quā ⁊ ille cui⁹ vba cōmemoꝛat. Ita.n. salubꝛiter dicim⁹ nihil aliud ee querēduz q̄z quid velit ille qui loquitur.

¶ Tūc venit Jesus a galilea ī iordanē ad Joānez vt baptizaret ab eo. Joānes aūtē ꝓhibebat eum dicēs: Ego a te debeo baptizari ⁊ tu vēis ad me: Rñdens aūt Jesus dixit ei: Sine mō. Sic eiz decet nos iplere oēz iusticiaz. Tūc dimisit eum.

GLO. Postq̄z ꝑdicatōe sui p̄cursoꝛis xps mūdo p̄nūciat⁹ ē: tādē q̄ diu latuerat boīb⁹ se māifestare voluit. vñ dr̄. Tūc ve.ie.a gali. ī ioz. ad io. vt bap. ab eo. REMI. Est sciēdū q̄ ī his vbis ōscribūſ psone: loca: ⁊ tps ⁊ officiū. tēpus cū dic. Tūc: RABA. Qñ. s. tricenari⁹ erat: ī quo oñdit nullū vel sacerdotē vl' ꝑdicatoꝛez debere īstitui nisi sit pfecte etatis Joseph tricenari⁹ regimē egypti suscepit. Dauid ea etate regnū īchoauit. Eçechiel sub eodē tpe ꝓphetiam ꝓmeruit.
CHRI. ī ho. Quia ēt p⁹ baptismū būc legē cessare oporꝛtebat: hac etate ad baptismuz venit q̄ pōt oīa pctā suscipere: vt lege ſnata null⁹ dicat: qz iō ea soluit qz īplere nō potuit.
CHRI. sup mat. Tūc etiā. s. qñ ioannes ꝑdicauerat: Penitētiā agite: vt ꝓfirmaret ꝑdicatōez ipsi⁹: ⁊ vt testimoniū acciꝑet a ioāne. Sic aūt cū ꝓcesserit lucifer lux solis nō exꝑectat occasū luciferi: ſz eo ꝓcedēte egrediſ: ⁊ suo lumine obscurat illi⁹ cādoꝛē: sic ⁊ xps nō expectauit vt cursum suū ioānes īpleret: ſz adhuc eo docēte appuit. REMI. Persone ponūſ cū dic: Uēit iesus ad ioānē. i. ōs ad boiez: dñs ad fuū: rex ad militē: lux ad lucernā. Loca designāt cū dicit: A galilea ī iordanē. Galilea enī trāsmigratio ītexꝑtaſ. Qui cūqz g̃ vult baptiçari: transmigret de vitys ad vtutes: ⁊ veniēdo ad baptismū se humiliet. Jordanis enī ītexꝑetatur descēsus. AUGU. Multa aūt mirabilia in hoc flumine sepius facta ee scriptura sancta cōmemoꝛat: inter cetera dicens: Jordanis conuersus ē retroꝛsuz. añ qdē retrorsuz aq̄ ꝓuerse fuerāt: mō retroꝛsuz ꝑtā ꝓuersa sūt. sicut etiā Helias in iordane diuisionē fecit aquaꝝ. ⁊ xps dñs in eodē Joꝛ

dane sepationē opatus ē pctōꝝ. REMI. Officiū designaꝫ cū sequiꝫ: Ut baptiçareꝫ ab eo. CHRY. sup matthe. Nō vt ipse remissionē peccatoꝝ accipet p baptismū: sz vt scifi/catas aq̄s relinq̄ret postmodū baptiçādis. AVG. Saluatoꝛ enī iō baptiçari voluit: nō vt sibi mūdiciaz acgreret: sz vt nobis fluenta mūdaret: Ex quo ipe ī aquā demergit: ex eo oīuz pctā abluit aq̄: Nec mirꝝ q̄ aquā: hoc ē subaz coꝛpalē ad purificandā aīam dicimus puenire: puenit plane: ꝛ penetrat ꝓscie vniuersa latibu a. Quāuis enī ipa sit subtilis ꝛ tenuis: bñdictiōe tñ xp̄i facta subtilioꝛ: occultas vite causas ad secreta mētis subtilioꝛe roꝛe ptransit. Subtilioꝛ enī ē bñdictionū cursus q̄ aquaꝝ meatus. vñ que ō saluatoꝛis baptismate bñdictio fluxit: tanq̄ fluuꝰ spiritalis oīum gurgitū tractus vniuersoꝝ fontiū venas ipleuit. CHRI. sup matth. Ad hoc aūt ad baptismū vēit: vt q humanā suscepit nām: totū humane nāe conueniaꝫ implesse mysteriū: nā q̄uis ipse nō erat peccatoꝛ. tñ nām suscepit peccatricez. ꝓpterea etsi p se baptismate nō egebat: tñ in alys carnalis nā opus bēbat. AVG. ī ser. de epi. Itē ideo baptiçari voluit: qꝛ voluit facere qō faciēdū oībus impabat vt bonꝰ magister doctrinā suaz nō tam vbis insinuaret: q̄ actibus exrrceret.

AVG. sup ioannē. Vnde ḡ dignatus est a ioāne baptiçari vt cognoscerēt serui q̄ta alacritate debeant currere ad baptisma dñi: qñ ipse nō dedignatus ē accipe baptisma serui.

HIE. Itē baptiçari voluit: vt baptismate suo ioannis baptisma ꝓbaret. CHRI. in ho: Qꝛ vo baptismus penitētie erat: ꝛ in demissionē delictoꝝ iducebaꝫ ne aliqs estimaret: q̄ hac rōne xp̄s ad ioꝛdanē venit: iō veniēti dixit. Ego a te debeo baptiçari: ꝛ tu venis ad me: q̄si dicat. CHRI. sup matth. Ut tu me baptiçes: ē idonea rō: vt iustus efficiar: ꝛ dignus celo. vt aūt ego te baptiçē q̄ est rō: Oē bonū de celo descēdit ī terrā: nō de terra ascēdit ī celū. HYLA: Deniq̄ a ioāne baptiçari ꝓhibet vt deus: ꝛ ita ī se fieri oportere vt hō edocet. Uñ segt. Rñdēs aūt iesus dixit ei. Sine mō. Pulchꝛe dixit mō: vt oūderet xp̄m in aq̄ a ioāne: Joānez a xp̄o in spū baptiçādū. Siue aliter. Sine modo: vt q formā serui assūpsi: expleā ꝛ humilitatē ei⁹: alioqn scito te in die iudicij meo cē baptismate baptiçādū. vel sine mō: vt dic dñs: hēo ꝛ aliud baptisma: quo ꝛ baptiçādus sum. Tu me baptiças in aq̄: vt ego te baptiçē p me ī sanguine tuo. CHRI. sup matth. In quo etiā oñdit qꝛ postea xp̄s baptiçauit ioannē: q̄uis etiā in apocryphis libꝛis hoc manifeste scriptū sit. Sz mō sine: vt iusticiā baptismatis nō verbis. sz factis adipleā: ꝑus suscipiaz: postea ꝑdicabo. Uñ seqtur. Sic. n. decet nos oēm iplere iustitiā: vbi nō hoc significat vt si fuerit baptiçatus adipleat oēm iusticiā: sz sic. i. quēadmoduz baptismatis iustitiā ꝑus factis ipleuit: postea ꝑdicauit: sic ꝛ omnē aliā iustitiaz: ꝑm illud: Cepit iesus facere ꝛ docere. Aut ita: sic oportet nos ipleꝛe oēz iustitiā sicut iustitiā baptismi. i. sz dispēsatōez humane nāe. Sic. n. impleuit iustitiā nascendi crescēdi ꝛ filiū. HYLA. Erat ꝛ p eū oīs iplenda iustitia: p quē solū lex poterat ipleri. HIER. Nō aūt addidit iustitiam legis siue nāe: vt vtrūq̄ itelligamus. REMI. Uel sic. Decet nos ipleꝛe oēm iustitiā. i. oñdere exēplū oīs iplende iustitie ī baptismo: sine quo nō apiꝫ aditus regni celestis: vl̄ ēt discāt supbi exēplū būllitatis: vt nō dedigneꝫ baptiçari ab humilibꝰ mēbꝛis meis: dū viderint me baptiçatū a te ioāne seruo meo. Illa aūt est vā humilitas quā comes obediētia segt: vñ subdiꝫ. Tūc dimisit eū. i. ad vltimū assensuz pꝛebuit vt baptiçaret eum.

¶ Baptizatus aūt iesus: ꝓfesti ascēdit de aq̄. Et ecce aperti sunt ei celi: ꝛ vidit spīm dei descendētez sicut columbam: ꝛ venientem super se.

AVG. ī ser. de epi. Qꝛ vt dcm̄ est cum saluatoꝛ noster abluiꝫ. iam tunc nr̄m baptismū tota aq̄ mundaꝫ: vt secuturis postmodū pplis lauacri gr̄a ministreꝫ. Opoꝛtuit etiam xp̄i baptismo ea ōsignari q̄ per baptismū ꝓsequunꝫ fideles. vñ dr̄. Baptiçatꝰ aūt iesus ꝓfestim ascēdit de aq̄. CHRI. sup matth. Factū xp̄i ad mysteriū ptinet oīuz q postmodū fuerāt baptiçādi. ꝛ iō dixit ꝓfesti. Et nō dixit simplr̄ ascēdit: qꝛ oēs q digne baptiçanꝫ ī xp̄o ꝓfestim de aqua ascēdūt. i. pficiūt ad vtutes: ꝛ ad dignitatē subleuanꝫ celestem. Qui. n. in aquā ingressi fuerāt carnales ꝛ filij ade peccatoꝛes: ꝓfestiz ō aq̄ ascēdūt spirituales filij dei facti. si aūt qdaz ex sua culpa nihil pficiūt baptiçati: qd ad baptismuz: RABA. Quia ḡ nobis dñs sui coꝛporis ītinctu baptismi lauacrū dedicauit: nobis quoq̄ post acceptū baptisma celi aditū patere ꝛ spīm scīm dari demr̄auit. vñ seqr̄. Et apti sunt ei celi. HIERO. Nō reseratiōe electoꝝ: sz spiritalibꝰ oculis sicut ꝛ ēçechiel in p̄ncipio volumis sui aptos eē cōmemoꝛat. CHRI. sup mat. Si. n. ipa creatura rupta fuisset nō dixisset. Aperti sūt ei. qꝛ qō coꝛpaliter aperiꝫ oībus est aptū. Sz dicet aligs qd enī añ oculos filij dei clausi fuerūt celi: q etiaz in terra ꝓstitutꝰ erat in celo: Sz sciendū q̄ sic ꝑm dispensationē humanā baptiçatꝰ est: sic ꝑm humanā dispēsationez aperti sunt ei celi. ꝑz aūt nām diuinā erat in celis. REMI. Sz nūqd tūc p̄mo apti sūt ei celi: etiā ꝑm humanā nām: fides. n. ecclesie ꝛ credit: ꝛ tz q̄ nō minus apti sunt ei celi. ante q̄ post. Jdeo ḡ dr̄: q̄ apti sūt ei celi:: qꝛ oībꝰ renatis apiꝫ ianua regni celestis. CHRI. sup matth. Coꝛte. n. erāt iuisibilia q̄dā obstacula p̄us qbus obsistētibꝰ aie defunctoꝝ nō poterāt introire celos. Nullā. n. aīaz añ xp̄m arbitroꝛ ascēdisse in celū ex quo peccauit Adā: ꝛ clausi sunt celi. Sz ecce baptiçato xp̄o apti sunt tñi. Postq̄ vo tyrānū vicit per crucē: qꝛ nō erant nēcie poꝛte celo nunq̄ claudēdo: nō dicūt angeli. Apite poꝛtas: iā enī erāt apte: sed tollite poꝛtas. Uel ī baptiçatis aperiunt celi: q̄ vidēt ea q̄ sunt ī celo: nō carnalibus oculis videndo: sz spiritualibꝰ fidei credēdo. Aut ita. Celi sunt scripture diuine q̄s oēs legūt: nō tñ oēs itelligūt: nisi q fuerint sic baptiçati: vt accipiāt spīm scīm. Unde ꝛ aplis ꝑmitꝰ erāt clause scripture ꝓpha q̄: sz accepto spūsco reserate sunt eis omnes scripture. Tñ quocūq̄ mō itelligaꝫ: celi apti sūt ei. i. oībus pp eū. sic si operatoꝛ alicui p alio petēti dicat. Doc bñficiū nō illi do: sz tibi. i. ꝓpter te illi. GLO. Uel tantus splēdoꝛ circūfulsit xp̄m ī baptismo: vt empyreū videreꝫ celū reseratū eē. CHRI. in ho. Si aūt tu nō vides nō īcredulus sis. Etenī in p̄ncipys spiritaliū rex̄ semp sensibiles apparēt visiones: p̄pter illos q nullā itelligētiā icoꝛpalis nāe suscipiūt. vt si postea ñ fiāt: ex his q̄ semel facta sūt recipiāt fidē.

REMI. Sic aūt oībꝰ p baptismū renatis apiꝫ ianua regni celestis. ita oēs ī baptismate accipiūt dona spūsci. Jō subdiꝫ. Et vi. spi. dei descē. sic colū. ꝛ ve. sup se. AVG. ī ser. de epi. Xp̄s. n. postq̄ natꝰ est boībus renasciꝫ sacris: vt quēadmodū tūc eū miramur icoꝛrupta mr̄e ꝓgenitū: ita ꝛ nūc suscipiamꝰ illū pura vnda submersuz. filiū. n. genuit mr̄ ꝛ casta ē. xp̄m lauit vnda: ꝛ sca ē. Deniq̄ spūsscūs q tūc illi ī vtero affuit: mō eū in gurgite circūfulsit. q tunc Mariā castificauit: nūc fluēta scificat. Uñ dic. Et vidit spīm dei descendē. CHRI. sup mat. Jō aūt spūsscūs spēm colūbe suscepit: qm̄ ꝑ oīb⁹ aīalibus hec cultrix ē charitatis: oēs aūt iustitie spēs: q̄s hñt serui dei ī vitate: pūt hr̄e serui diaboli ī filatōe. Solā aūt charitatē scispūs nō pōt īmūdus spūs imitari. Jō ḡ hāc ꝑuatā spēm charitatis sibi seruauit spūsscūs: qꝛ p nullius testimoniū sic cognoscit. vbi ē spūsscūs sic p gr̄az charitatis. RABA. Signanꝫ ēt q̄tuoꝛ vtutes in baptiçatis p columbā. Colūba. n. secus fluenta habitat: vt viso accipitre mergat se ꝛ euadat. Melioꝛa grana eligit: alienos pullos nutrit: nō lacerat rostro: felle caret: ī cauernis petre nidificat: gemitum ꝑ cantu babet: ita ꝛ sci secus diuine scripture fluēta residēt: vt incursum diaboli euadāt. Sanas snias gubus pascanꝫ eligūt: nō hereticas: hoīes qui diaboli fuerūt

pulli.i.imitatores:doctrina nutriũt ꝛ exẽplo: bonas sententias lacerãdo nõ puerterunt hereticoꝝ more. Ira irreconciliabili carẽt. In plagis mortis xpi q petra firma ẽ: nidum ponũt.i.suũ refugiũ ꝛ spẽ:sicut etiã alij delectant in cantu: ita ipsi in gemitu ꝓ peccatis. CHRI.in ho.Ueteris etiaz recordat historie.i diluuio apparuit hoc aial:ramum ferẽs oliue:ꝛ cõem orbis trãqllitatẽ annũciãs:q̃ oĩa typus erant futuroꝝ:Etenĩ nũc colũba apparet:liberatorẽ nobis õmõ strans:ꝛ ꝓ ramo olíue adoptionem gñi humano affert.

AVG.in ser.de tri.Est aũt in ꝓmptu itelligere cur spũs scũs missus dicat:cuz in ipm dñm corpali spẽ velut colũba descẽdit: facta est.n.q̃daz creature spẽs ex tpe in q̃ visibiliꝛ oñderet spũscũs. Nec autẽ opatio visibiliꝛ expssa: ꝛ oculis oblata mortalibꝰ:missio spũssancti dcã est: nõ vt appareret iuisibilis eius suba:sz vt corda hoiuz exteriorib⁹ visis cõmota ad occultã eternitatẽ ꝓuerterent. Non aũt sic assumpta ẽ creatura in qua spũscũs apparuit ĩ vnitate.s.psone: sicut assũpta est humana illa forma ex vgine. Neqz enĩ colũbam beatificauit spiritus:aut sibi in psone siue vnitatem in eternũ ꝺiunxit. Proinde quãquã illa colũba spũs dicta sit: vt oñderet ꝑ columbã spm demõstratũ: nõ tm ita possum⁹ dicere spm scm ꝛ deũ ꝛ columbã:sicut dicim⁹ filiũ ꝛ deum ꝛ hoiem:nec sicut dicimus filiũ agnũ dei: nõ solũ ioanne baptista dicẽte:sz etiã ioãne euangelista vidẽte agnũ occisum in apocalypsi.illi qppe visio ꝓphetica nõ ẽ exhibita oculis corporeis ꝑ formas corporeas:sz in spũ per spiritales imagines corporũ. De illa vero colũba nullus vnq̃ dubitauit:qn oculis visa sit.nec sic dicimus filiũ petrã:scriptũ est enĩ. Petra erat xps.ita possum⁹ dicere spm colũbã. Illa.n.petra iã erat in creatura.ꝛ ꝓ actionis modũ nuncupata est noie xpi quẽ significabat:nõ ãt sic illa colũba:q̃ ad hec tm̃nõ signãda repẽte extitit. Magis aũt simile hoc mihi videt flamme illi q̃ in rubo apparuit moysi: ꝛ illi quã ppls in heremo seq̃bat: ꝛ fulguribꝰ ac tonitruis que fiebãt dũ lex daret in monte. Ad hoc.n.rez illaꝝ corpalis extitit spes vt aliquid significaret atq̃ ꝓteriret. ꝓpter has q̃ corpales formas missus dr̃ spũssanctus:ille vo spes corporales ad demõstrandũ q̃ opus fuit ad tẽpus apparuerunt:cesse postea destiterũt.

HIERO.Sedit autẽ columba super caput iesu: nequis putaret vocem patris ad ioannẽ factam: non ad dominuz. vñ sequit. Et venientẽ super se.

¶ Et ecce vox de celis dicens: Hic est filius meꝰ dilectus in quo mihi cõplacui.

AVG.in ser.de epiph. Non enĩ vt añ ꝑ moysen aut ꝓphas: nec ꝺ typos aut figuras uentuꝝ in carne pr̃ filiuz docuit:sz palã venisse mõstrauit dicens. Hic est filius meus.

HYLA.Uel vt ex his q̃ assũmabãt ĩ xpo cognoscerem⁹ post aq̃ lauacrũ ꝛ de celestibꝰ portis scm in nos spm ĩmolare:ꝛ celestis nos glie vnctione pfudi:ꝛ pne vocis adoptõe filios dei fieri. HIERO. Mysteriuz aũt trinitatis in baptismate demõstrat:dns baptizat:spus descẽdit in habitu colũbe:pris vox filio testimoniũ phibentis audit. AVG.i ser.de epiph. Nec mirũ si ĩ dñico lauacro mysteriũ nõ defuit trinitatis:cũ nr̃m lauacrũ trinitatis ꝓleat sacrm. voluit .n.dns ꝓmo circa se exhibere qđ erat postea humano gñi ꝓceptur⁹. AVG.de fide ad petz. Quãuis aũt pr̃ ꝛ filius ꝛ spũscus sint vna nã:firmissime tñ tene tres esse psonas patrẽq̃ solũ esse q̃ dixit: Hic est filius meus dilectus. Et filiũ solũ eẽ sup quẽ illa vox pris ĩsonuit:ꝛ spm scm solũ esse q̃ in spẽ colũbe sup xpm baptizatuz descẽdit. AVG.iiij.de tri. Nec aũt opa sunt totiꝰ trinitatis: In sua qppe suba pr̃ ꝛ filiꝰ ꝛ spũscus vnũ sunt sine vllis iteruallis tẽpoꝝ vel locoruz. In meis aũt vocibꝰ sepati sunt pr̃ filius ꝛ spũscus: nec simꝫ dici poterũt ꝛ in lris visibilibꝰ sua sepatim locoꝝ spacia tenuerũt:qz filiũtudine vtrũq̃ cognoscit inseparibilez in seipsa trinitatẽ ꝑ visibiliꝛ creature spẽm segabiliꝛ demõstrari. q̃ ãt soliꝰ pris vox sit:oñdit ex hoc qđ dicit. Hic est filius meus.

HYLA.ĩ libro de tri. Nõ solũ noie ꝓtestatus est eũ cẽ filiũ:sz ꝓprietate. Multi.n.nos fily dei sum⁹:sz nõ talis ẽ hic filiꝰ.hic.n.ꝛ ꝓprius ꝛ verus ẽ filiꝰ origine nõ adoptõe:vitate nõ nũcupatõe:natiuitate nõ creatiõe. AVG.sup ioannẽ. Pr̃ aũt diligit filiũ:sz quõ pr̃ filiũ nõ quõ dñs seruũ: sed quõ vnicũ nõ quõ adoptatũ. Et iõ subdit. In quo mihi cõplacui. REMI. Uel si ad humanitatẽ xpi referat̃ si legat̃: In quo mihi ꝓplacui.talis ẽ sensus in quo mihi ꝓplacui: qz istũ solũ repperi sine peccato. Si vero legat̃. In quo mihi cõplacuit:subaudit placitũ meũ ꝓstituere:vt per eũ agerez q̃ agẽda sunt.i.genus humanũ redimerẽ. AVGV.de cõcuã. Nec aũt vba ꝛ aly duo marcus ꝛ lucas silr narrãt: sz ꝺ vbis vocis q̃ de celo facta ẽ:variãt locutiõez salua tñ sniã. Qõ.n.matthe⁹ ait dcm:hic ẽ filiꝰ meus dilectus.ꝛ aly duo dicunt: Tu es filius meus dilectus.ad candẽ sniaz explicãdam valet.vox enĩ celestis vnũ hoz dixit:sz euãgelista oñdere voluit ad id valere qđ dictũ est: Hic est filiꝰ meus. vt illis potius q audiebãt indicaret:q̃ ipse eẽt filius dei:atq̃ ita dictum referre voluit. Tu es filius meus. ac si illi dicerẽt. Hic est filiꝰ meus. Nõ.n.xpo idicabãt qđ sciebat:sz audiebant q̃ aderant: ꝓpter quos vox facta est. Jam vero qđ alius dic. In quo mihi ꝓplacui. alius: In te cõplacuit mihi. Si q̃ris qd hoz illa voce sonuerit:qlibet accipe: dũ intelligas eos q̃ nõ eãdẽ locutoz rettulerũt:eãdẽ rettulisse sentẽtiã.q̃ enĩ ds in filio sibi cõplacuit:admonet aliqs ex eo qđ dcm est. In te cõplacui. q̃ aũt in filio pr̃ placuerit hoibus: admonet ex eo qđ dcm ẽ: In te ꝓplacuit mihi. seu itelligat̃ hoc dcm esse ab omnibus euangelistis tanq̃ diceretur. In te cõplacitum meum cõstitui:hoc est impleꝛe quod mihi placet. CA. IIII.

Tunc iesus ductus ẽ in desertũ a spũ vt tẽtaret̃ a diabolo. Et cũ iciunasset q̃dragita diebus ꝛ q̃draginta noctibus:postea esuriit.

CHRI.sup matth. Postq̃ baptizat⁹ ẽ dns a ioãne ĩ aq̃: ducit̃ a spũ ĩ desertũ vt baptizaret̃ igne tẽtatoris. vñ dr̃. Tũc Jesus ductꝰ ẽ in desertũ a spũ. Tũc.s.qñ pr̃ clamauit de celo. Hic ẽ filiꝰ meus dilectꝰ. CHRI.ĩ ho. Quisqs q̃ post baptismũ maiores sustines tẽtatões nõ turberis:etenĩ ꝓp hoc accepisti arma:vt nõ vaces:sz vt plieris. Ideo aũt tẽtatoez a te ds nõ ꝓhibet. ꝓmũ qdẽ vt discas: qm̃ multo factus es fortioz.deide vt magnitudine donoꝝ nõ extollaris. tertio vt diabolus expiẽtia cognoscat q̃ pfecte ab eo abscessisti: q̃rto vt ꝑ hoc fortioz reddaris.qnto vt crediti tibi thesauri signũ accipias.neqz enĩ diabolus supueniret tibi ad tentandũ nisi te ĩ maiori honore effectũ videret. HYLA. In sciẽtificatis.n.maxime diaboli tẽtamẽta grassant: qz victoria ei ẽ magis optata de scis. GRE.ĩ ho. Dubitari aũt a q̃busdã solet:a quo spũ sit duct⁹ iesus ĩ desertũ:ꝓpter hoc qđ subdit Assũpsit eũ dia.i san.ciui. Sz vẽ ꝛ absq̃ vlla qõne ꝓuenienter accipit̃ vt a spũsco ductus eẽ credat̃: vt illuc eum suus spũs duceret:q̃ huc ad tẽtandũ spũs malignꝰ iuẽit. AVG. ĩ iiij.ꝺ tri. Cur sciꝑz quoq̃ tẽtãdũ ꝑbuit: vt ad superandas tẽtatões mediatoꝛ eẽt:nõ solũ ꝑ adiutoriũ: vez ẽt ꝑ exẽplũ. CHRI.sup matth. Est ãt duct⁹ a spũsco:nõ q̃si minoꝛ maioris ꝓcepto.nõ.n.solũ ductꝰ dr̃ q̃ alicuiꝰ ptãte ducit̃.sz etiã ille q̃ alicuiꝰ rõabili exhortatõe placat̃:sic̃ scriptũ ẽ de Andrea q̃ inuẽit Simonẽ frez suũ ꝛ adduxit eũ ad ihz. HIE. sup mat. Ducit̃ ãt nõ iuitꝰ aut captꝰ:sz volũtate pugnandi.

CHRY. Ad hoies.n.diabolꝰ vadit:vt tẽtet eos. qñ aũt aduersus xpz diabolꝰ ire ñ poterat: iõ ꝺ diabolũ xps ꝓcesserit.vñ dr̃. Ut tẽta.a dia. GRE.ĩ ho. Sz sciẽdũ nob ẽ.q̃ tribꝰ modis tẽtatõe agit̃:suggestiõe:ꝺlectatõe:ꝛ ꝓsensu. ꝛ nos cũ tẽtamur plerũq̃ in delectatione:aut ĩ cõsensu labimur:

nõ arma mra q̃ nõ carnalia ꝓ potẽtia spualia deo

nõ q̃nq̃ tam magne tentationis de q̃ nr̃a magnitudo recta⁹ extollat me de q̃ illos tentare desinit quos a deo nre se possidẽ sentit. ꝓpter

nõ. qre se tẽtandũ ꝑbuit xps sz ut ecclis nobis adiutoriũ ꝛ ex.m

suggestiõe xps tentari potuit nõ delectatione ꝛ ꝓsensu

q̄ de carnis peccato ꝓpagati in nobisipsis etiā gerim⁹ vñ certamina toleram⁹. Deus vō g in vtero v̄ginis icarnatus in mūdo sine peccato venerat: nihil ꝺictionis in semetipo tolerabat. Tētari ergo p suggestionē potuit: sz ei⁹ mentes peccati delectatio nō momoꝛdit: atq; iō oīs diabolica illa tētatio foris: nō intus fuit. CHRI. i ho. Tūc aūt maxime īstat diabolus ad tentandū: cū viderit solitarios. vñ etiā in ꝓncipio mulierē tētauit sine viro eā iueniēs: vñ z sic per ꝺ etiā diabolo ꝺaī occasio tētādi q̄ ducīt in ꝺsertū. GLO. Hoc ꝺsertū est inter hierl̄z z hiericō vbi moꝛabant latrones: q locus vocaī doꝛobin. i. sanguinis ꝓpter effusionem sanguinis quā ibi latrones faciebāt. vñ z hō cū ꝺscēdisset a hierlīm in hiericho: icidisse ꝺicīt in latrones gerēs figurā ade q a demonib⁹ victus ē. Cōueniēs g̃ fuit: vt ibi x̄ps diabolū suꝑaret: vbi diabolus hoīem sub figura suꝑasse ꝺict⁹ est. CHRI. sup matth̄. Nō solū aūt x̄ps ꝺuct⁹ est in ꝺsertum a spū: sz z oēs filj ꝺei hūtes spūscū. non enī sunt ꝓtenti sedere ociosi: sz spūscūs vꝺget eos aligd magnū ꝓpehēdere opus: qō ē ire ī ꝺsertū q̄tū ad diabolū: q nō ē ibi iuꝺsticia q̄ diabolus ꝺelectaī. Oē etiā bonū est extra carnē z mundū. q nō est ſm volūtatē carnis z mūdi. Ad tale g̃ ꝺsertū oēs filj ꝺei exeūt vt tentenī: vtputa si non ꝓpoſuisti ꝺucere vxoꝛē: duxit te spūscūs in ꝺsertū. i. extra fines carnis z mūdi: vt tenteris a ꝓcupiscētia carnis. Quō enim tentaī libidine g tota ꝺie est cū vxoꝛe: Scire aūt ꝺebem⁹: q̄ filj ꝺei nō tentanī a diabolo nisi in ꝺsertū exierint: filj aūt diaboli in carne z mūdo cōstituti ꝓfringunī: z parent sicut bonus hō si vxoꝛē habuerit nō foꝛnicaī: sed sufficit ei vxoꝛ sua. Malus āt etiā hūs vxoꝛē foꝛnicaī: z nō est vxoꝛe ꝓtētus: z sic in oībus iueniēs. Filj ergo diaboli non exeunt ad diabolū vt tenteni. Quid enīz opus hz ad certamē exire q nō ꝺesiderat vicere: Qui āt gloꝛiosioꝛes sunt filj ꝺei extra fines carnis exeūt ꝓtra illū: q victoꝛie gl̄iā ꝓcupiscūt. Propterea z ī hoc loco x̄ps exyt ad diabolū: vt tentaret ab eo.

CHRI. in ho. Ut aūt ꝺiscas q̄ magnū bonū est ieiuniū: z q̄liter scutū est aꝺuersus diabolū: z qn̄ post baptismū nō lasciuie sz ieiunio itendere opz: ipse ieiunauit nō eo idigēs. sed nos īstruēs. CHRI. sup matth̄. Et vt q̄ꝺragesīmi nr̄i ieiunij poneret mēsuraz. xl. ꝺieb⁹. z. xl. noctibus ieiunauit. Unī segī. Et cū ieiunasset. xl. ꝺieb⁹ z. xl. noctib⁹. CHRI. i ho. Nō aūt vltra ꝓcesit ieiunādo q̄ moyses z helias: ne incredibilis ꝺ̄eret carnis assūptio. GREGO. in ho. Ipse aūt auctoꝛ oīum in q̄ꝺraginta ꝺieb⁹ nullū oīno cibuz sumpsit. Nos quoq; q̄tuz possium⁹ q̄ꝺragesīme tpe carnē nr̄az p abstinentiā affligam⁹. Quadragenari⁹ aūt numer⁹ custoꝺit: q virtus ꝺecalogi per libꝛos q̄tuoꝛ sancti euangelij impleī. denarius eteni q̄ter ꝺuct⁹ in q̄ꝺragenariū surgit. Ut q in hoc moꝛtali coꝛpe ex q̄ttuoꝛ elementis subsistim⁹: per cui⁹ voluntatē ꝓceptis ꝺiuicis ꝺbimus q̄ p ꝺecalogū sunt accepta. Qui ergo p carnis ꝺesideria ꝺesideria ꝺecalogi mādata contē ꝑsimus: dignū ē vt eandē carnē q̄terꝺecies affligamus. Ut sicut in lege offerre ꝺebem⁹ ꝺcimas rez: ita ei offerre ꝓtēdimus ꝺcimas ꝺiez. A ꝑma enī ꝺn̄ica q̄ꝺragesīme vsq; ad paschalis solēnitatis gaudia sex hebꝺomade veniūt quaꝛ ꝺies. xl. z duo sūt: ex q̄b⁹ ꝺū sex ꝺies ꝺn̄ici ab abstinētia subtrahunī: remanēt. xxxvi. Ꝺū vō p. ccc. z. lxv. ꝺies annus ꝺucitur: nos aūt p. xxxvi. ꝺies affligimur. q̄si anni nr̄i ꝺcimas deo ꝺam⁹. AVG. in li. lxxxiy. q̄stio. Uel alr oīs sapie ꝺisciplina ē creatoꝛē creaturāq; cognoscere. Creatoꝛ ē trinitas: p̄ z filj⁹ z spūscūs: creatura vō partim ē iuisibilis sicut aīa cui ternarius numerus tribuit. Diligere. n. ꝺeū triplr iubemur: ex toto coꝛꝺe: ex tota aīa: z ex tota mēte. Partim visibilis sicut coꝛpus cui q̄ternari⁹ ꝺebeī: pp caliꝺū z frigiduz humiꝺū z siccū. Denarius ergo numer⁹ qui totaz insinuat ꝺisciplinā: q̄ter ꝺuctus. i. numero qui coꝛpi ꝺebeī multipli catus: q̄ p coꝛp⁹ aꝺministratio geritur quaꝺragesīmū numez ꝓficit: cui⁹ partes eccles ad gnquagita ꝓueniūt. vnuz .n. z duo z q̄tuoꝛ z gnq; z octo z ꝺecē. z. xx. q̄ sunt ptes q̄ꝺragenary sil'iuncta efficiūt. l. Et iō tps quo igemiscimus: z ꝺolemus q̄ꝺragenario numero celebraī. Status aūt beatitꝺinis in quo erit gauꝺiū gnquagesīme celebratōe ꝑfiguratur. i. a pascha vsq; ad pēthecostē. AVGV. i ser. ꝺe q̄ꝺra. Nō aūt q̄ xp̄s post acceptū baptismuz ꝓtinuo ieiunauit: regulā obseruatiōis ꝺediss̄e credēꝺū ē: vt post x̄pi baptismū ꝓtinuo ieiunare necesse sit. Sz qñ acrioꝛi certamine cū tentatoꝛe cōfligīt: ieiunandū ē: vt coꝛpus ipleat ꝺe castigatiōe militiā: z anim⁹ ipetret ꝺe humiliatione victoriā. CHRI. sup matth̄. Sciebat aūt ꝺns cogitatōez ꝺiaboli. q̄ volebat eū tētare: audierat. n. q̄ christus natus ē in hoc mūdo angelis p̄ꝺicantibus: pastoꝛib⁹ referētibus: magis q̄rentibus: et ioāne oñdēte. vñ ꝺns ꝓcessit contra eū: nō quasi ꝺeus: sz q̄si hō: magis aūt q̄si ꝺs z hō. Naz p. xl. ꝺies nō esurire: nō erat hoīs: aliq̄n aūt esurire nō erat ꝺei. vñ esuriuit: ne manifeste ītelligaī ꝺeus: z sic ꝺiaboli spem tētandi extingueret: suaz autem victoriā ipediret. vñ segī. Postea esuryt. HILA. Nam post. xl. ꝺies nō ī. xl. ꝺieb⁹ esuryt. igr cū ꝺns esuryt nō inedie surrepsit opatio: sed nature sue hominē ꝺreliqt. Nō enī erat a ꝺeo ꝺiabolus sed a carne vincēꝺus: qua rerum ratione ꝺicat post. xl. ꝺierū ꝓsumptionē q̄bus post passionez ī seculo erat cōmoꝛaturus: esuritionē se humane salutis bꝺituꝛ: quo in tēpoꝛe expectatum ꝺeo patri munus: hominē quem assumpserat repoꝛtauit.

¶ Et accedens tentatoꝛ ꝺixit ei: Si filius ꝺei es ꝺic vt lapides isti panes fiant. Qui rñdens ꝺixit. Scriptū est: Non in solo pane viuit hō. sed i omni verbo q̄ ꝓcedit de oꝛe ꝺei.

CHRI. sup matth̄. Qz ꝺiabolus vꝺēs p. xl. ꝺies christū ieiunantē ꝺesperauerat: postq̄z esurientez sensit: itez cepit ꝺspare. vñ segī. Et accedēs tentatoꝛ. Si g̃ ieiunaueris z tēteris: ne ꝺicas q̄z pꝺidi fructū ieiunij mei. Nā etsi nō tibi ꝓfuit ieiuniū tuū: vt nō tēteris: tñ ꝓficiet vt a tētatiōibus nō vincaris. CREGO. in ho. Sed si ipm oꝛdinez tētationis aspicimus: pēsanus quāta magnitudine nos a tētatione liberamur. Antiquus. n. hostis ꝓmū hoīez ex gula tētauit: cū cibum ligni vetitū ad comeꝺēꝺū suasit. Ex vana gloꝛia cū ꝺiceret. Eritis sicut ꝺy. Ex auaritia cum ꝺiceret. Scientes bonū z malū. Auaritia eni nō solum pecunie est: sed etiā altitudinis: cum supza modū sublimitas ambiī. Quibus aūt modis ꝓmum hominē strauit: eisꝺem modis scḋo hominī tentato succubuit. Per gulam tentat cum ꝺicit: Dic vt lapides isti panes fiant. Per vanam gloꝛiam cū ꝺic. Si filius ꝺei es: mitte te ꝺeoꝛsum. Per sublimitatis auaritiam cum regna mundi ostendit ꝺicens. Hec omnia tibi ꝺabo.

AVGV. super lucā. Inde aūt cepit vnde iā vicerat. s. a gula. vnde ꝺixit ei. Si filius ꝺei es: ꝺic vt lapides isti panes fiant. Quid autem sibi vult talis sermonis exoꝛsus: nisi q̄z cognouerat ꝺei filium esse venturum: sed venisse p infirmitatem coꝛpoꝛis non putabat: aliud explorantis: aliud tētantis est: z ꝺeo se ꝓfitetur credere: z homini conatur illuꝺere. HILA. Eam ergo in tentando conꝺitionem operis ꝓpoſuit: per quam in ꝺeo ex mutatione lapiduz in panes virtutem potestatis agnosceret. z in homine oblectamento cibi patientiam esurientis illuꝺeret. HIERO. Sed ex ꝺuobus contrarys teneris a ꝺiabolo. Sed ad imperium eius possunt lapides panes fieri: ergo frustra tentas eum: qui tante potentie est. si autem non potest facere: frustra ꝺei filium suspicaris. CHRISO. super matthēum. Sicut autem ꝺiabolus omnes homines excecabat: sic modo inuisibiliter a christo est excecatus. Post. xl. enim ꝺies esurientem sensit. z per. xl. non esurientez non intellexit: cum suspicatus est eum non esse filium ꝺei: non cogitauit

qñ fortis athleta ad ea q̄ infirma sunt: descēdere pōt: infirmus ār ad ea q̄ fortia sūt: ascēdere nō pōt. Magis ergo ex eo q̄ p tot dies nō esurijt itelligere ꝺbuit: qr ōs est: q̄ ex eo q̄ post tot dies esurijt: qr hō ē. Sz dic̄ Moyses ⁊ helyas. xl. dies ieiunauerūt: ⁊ hoies erāt. sz illi iciunātes esuriebant ⁊ sustinebāt. iste. xl. dieb⁹ nō esurijt: sz postea. Esurire. n. ⁊ nō māducare patiētie est humane: nō esurire aūt diuine nāe.

HIER. Propositū aūt xp̄i erat humilitate vīcere. vñ ad uersariū vicit testimonys legis: nō ptāte vtutis: vt hoc ipso ⁊ hoiez plus honozaret: ⁊ aduersariū plus puniret: cum hostis generis humani nō q̄si a deo: sz q̄si ab hoīe vinceretur: Vñ seq̄t: Cui rñdens dixit ei: Scriptū ē: nō in solo pane viuit hō. sz in oī verbo q̄ꝺ pcedit de oze dei. GREGO. i ho. Sic ergo tētatus a diabolo dñs: sacri eloquij p̄cepta rñdit: q̄ tentatoꝛē suū mergere i abyssū poterat virtutē sue potētie nō oñdit: quatenꝰ nobis ꝓberet exēplū: vt quotiēs a prauis hoibꝰ aliq̄d patimur: ad doctrinaz excitemur potius q̄z ad vindictā. CHRI. sup matth. Non aūt dixit: nō in solo pane viuo: ne videaī de se dcm̄ cē: sz inedie: nō in solo pane viuit hō: vt posset diabolus dicere: Si filius dei est. abscondit se vt nō oñdaī: q̄ꝺ pōt si hō est: astute excusat se: ne ostēdaī non posse. RABA. Testimoniū autem hoc ō deutronomio sumptū est. Ergo siquis nō vescitur vbo dei: iste non viuit: qr sicut corpus humanū non viuit sine terreno cibo: ita ⁊ anima viuere nō potest sine dei vbo. Procedere autez verbum de oze dei dicit: cuz voluntatem suam per scripturarum testimonia reuelat.

¶ Tunc assumpsit eū diabolus in sanctā ciuitatē ⁊ statuit eū super pinnaculuz tēpli: ⁊ dixit ei. Si filius dei es: mitte te deorsū. Scriptuz est enī: qr angelis suis mādauit de te: ⁊ in manibꝰ tollēt te: ne forte offēdas ad lapidē pedē tuū. Ait illi iesus rursuz. Scriptū ē. Nō tētabis dñm deū tuuz.

CHRI. sup matth. Cuz ex p̄misso christi rñso nihil certū dicere diabolus potuisset: vtrum xp̄s deus esset an homo: assumpsit eū ad aliā tētationē dicēs apud se: Iste q̄ fame ñ vincit: etsi filius dei nō est tñ sanctus ē: valēt enī hoies sancti fame nō vinci: sed postq̄z oēm necessitatē carnis vicerūt per vanā gloriaz cadūt: ideo cepit eū tētare in gloria vana: propter qꝺ segtur. Tūc assumpsit eū diabolus in sanctā ciuitatem. HIERO. Assūptio ista nō ex ibecillitate dñi venit: sed de inimici supbia q̄ volūtatē saluatoris nec̄itatē putat.

RABA. Sancta aūt ciuitas hierlm dicebaī in q̄ tēpluz dei erat: ⁊ sancta sanctoꝝ: ⁊ cultus vni⁹ dei p̄m legē moysi.

REMI. In quo oñdit: qr diabolus fidelibꝰ xp̄i etiā in sanctis locis insidiatur. GREGO. in ho. Sed ecce dum dicit deus hō in sanctā ciuitatē a diabolo assumptꝰ: humane aures audire expauescūt: in quoꝝ tñ oīum diabolus caput ē. Quid est aūt mirū si se ab illo p̄misit in mōtem duci: q̄ se p̄misit a mēbris illius crucifigi? GLO. Diabolus enī semp ad alta duc̄ eleuādo per iactantiā: vt p̄cipitare possit. Et iō segt̄. Et statuit eū supra pīnaculū tēpli. REMI. Pinnaculum sedes erat doctoꝝ. Templū. n. nō habebat culmē erectum: sicut nr̄e domus bñt: sed ⁊ planū erat desup more palestinoꝝ: ⁊ in ipo tēplo tria tabulata erant. Et sciendum qr in pauimēto pinnaculū erat: ⁊ in vnoquoq̄z tabulato pinnaculuz erat. Siue ergo statuerit eū in illo pinnaculo: q̄ꝺ erat in pauimēto: siue in illis que erāt in p̄mo secūdo vel tertio tabulato: itelligendū est q̄ in illo statuisset eū: vnde aliq̄ꝺ p̄cipitiū esse potuit. GLO. Nota vo hec oīa corporeis sensibus ē ꝓpleta: qr enī p̄ma adiuicē ꝓferuntur: in specie hois diabolū apparuisse verisimile est. CHRI. super matth. ¶ Sed forte dicis quō in corpore ꝓstitutū videntibꝰ omnibus statuit supra templuz: sed fortitan diabolus sic eū assumebat: vt ab oībus videreī: ipse aūt nesciēte diabolo inuisibiliter sic agebat vt a nemine videreī. GLO. Jō autez duxit eū supra pinnaculū cū vellet eū de vana glīa tētare: qr i cathedra doctoꝝ multos deceperat inani glīa: ⁊ iō putauit istū positū i sede magisterij inani glīa extolli posse. vñ seq̄t: Et dixit: Si filiꝰ ꝺi es: mitte te ꝺorsū. HIERO. Inoīb⁹. n. tētatiōib⁹ hoc agit diabolus: vt intelligat si filiꝰ dei sit. Dicit aūt: Mitte te. qr vox diaboli q̄ sp hoies cadere deorsū ꝺsiderat: psuadere pōt: p̄cipitare ñ pōt. CHRI. sup matthe. Per hāc aūt ꝓpositionē quō poterat cognoscere si ē filius dei an nō: Uolare. n. p aerē ñ ē ꝓpe opus dei: qr nulli vtile ē. Si ergo aliqs volauerit ꝓuocatus: pp ostētationez solā hoc facit: ⁊ ē potiꝰ ex diabolo q̄z ex deo. Si ergo homini sapiēti sufficit eē qꝺ ē: ⁊ ñ ee nēcariū ei apparere qꝺ nō ē: quāto magis filiꝰ dei oñdere se nēcariū non ꝺz: de quo nemo pōt tñ cognoscere q̄tū ē apud se? AMBRO. sup luc̄: Sed qr sathanas trāsfigurat sesicut angelus lucis: ⁊ de scripturis ipsis ꝺminis laqueū fidelibꝰ parat: vtiī testimonys scripturaꝝ: non vt doceat: sed vt fallat. vñ segt̄: Scriptū ē. n. qr angelis suis mandauit de te. HIERO. Dec in 90. psalmo legimus. verū ibi nō de christo: sed de viro scō ꝓphetia ē. male ergo diabolus interpretatur scripturas.

CHRI. sup matth. Uere. n. filius dei angeloꝝ manibꝰ ñ portaī: sed ipse magis angelos portat: ⁊ si portaī manibus angeloꝝ nō vt offendat ad lapidē pedē suū q̄si infirmus: sz ꝓpter honorē quasi dominus. O diabole qñ filius dei manibus portaī legisti: ⁊ qr sup aspidē ⁊ basiliscū calcat: nō legisti? Sed illud qꝺ exēplū ꝓfert quasi supbus: hoc autem tacet quasi astutus. CHRI. in ho. Intuere etiam qr testimōia a dño allata sūt ꝓueniēter: a diabolo aūt idecēter: nō. n. qꝺ scriptū ē: Angelis suis tc̄: suadet ꝓycere seipsū ⁊ p̄cipitare. GLO. est ergo sic exponendū. Ait. n. scriptura de q̄libet bono hoie: q̄ angelis suis. i. administratoribus spiritibus precepit de ipso: q̄ in manibus suis. i. in auxilys suis tollēt eū: ⁊ custodiēt ne offendat pedē i. affectū mētis: ad lapidē. i. ad veterē legem scriptam in lapideis tabulis. vel p lapidem potest intelligi omnis peccati occasio ⁊ ruine.

RA. Notandū est autē q̄ saluator noster licet p̄misisset se a diabolo supra pinnaculum templi poni: tamen rēnuit ad imperium eius descendere: nobis exempluz donans: vt quisquis imperauerit viam veritatis artaz nos ascendere: obtemperemus. Si autez vult nos de altitudine veritatis ⁊ virtutū ad ima erroris ⁊ vitiorū p̄cipitare: nō illum audiamus. HIERO. Falsas autem de scripturis diaboli sagittas: veris scripturaruz frāgit clypeis. Unde sequit: Ait illi rursum Jesus: scriptum est: Non tentabis dominum deum tuum. HILA. Diaboli enim conatus contundens: ⁊ deum se ꝓtestatur ⁊ dominum. CHRI. Nō autem dixit: Non tentabis me dominū deum tuuz: sed ita: Non tētabis dñm deū tuum: quod poterat dicere omnis homo dei: tentatus a diabolo: qñ ⁊ qui hominē dei tentat: deū tētat.

RABA. Uel aliter: Suggerebatur ei q̄si hoī: vt aliq̄ signo exploraret quantum apud deum posset. AVG. Extra faustum: Pertinet autez ad sanaz doctrinā: quando ꝺz hō quid faciat: non tentare dominum deum suū. HIERO. Et notandum q̄ necessaria testimonia de deutronomio tñ ꝓtulit: vt secunde legis sacramēta monstraret.

¶ Iterū assumpsit eū diabolus in montē excelsuz valde. ⁊ oñdit ei oīa regna mūdi ⁊ gloriaz eoꝝ: ⁊ dixit ei. Hec oīa tibi dabo: si cadens adoraueris me. Tūc dicit ei iesus. Uade sathana. Scriptū ē. n. Dñm deū tuū adorabis: ⁊ illi soli seruies. Tūc reliquit eū diabolus: ⁊ ecce angeli accesserunt ⁊ ministrabant ei.

Tria rhetia diaboli rhete { ventris / vane glorie / auaritie

CHRI. super matth. Diabolus ex scō respōso incert⁹ trā/sit ad tertiā tētationē. qz enim xps rhetia vētris disrupat rhetia vane glie transuerat ponit ei rhetia auaritie: ꝑpter qō dr. Itez assūpsit eū diabolus in mōtem excelsuz valde. Quē. s. diabolus circuies oēz terrā excelsiorē ceteris cogno scebat. Quāto. n. excelsior fuerit mōs tāto ex eo spacioſior terra vr. vñ segt. Et ondit oīa regna mūdi: z gl̄iā eoz. Oste/dit aūt ita nō vt ipa regna vel ciuitates eorū: vel ꝓpl̄os vel argētū vel auz videret: sz ptes terre: in gbus vnūquodq; re/gnū vel ciuitas posita erat: vtputa si ascēdēs sup excelsuz lo/cū digito extēso dicā tibi. Ecce ibi ē roma aut alexādria: nō sic ostēdo tibi: vt ipas videas ciuitates: sed ptes terre in g/bus posite sunt: sic z diabolus poterat xpō singula loca de/mōstrare digito: z vniuscuiusq; regni honores z statū vbis exponere. nā ostensū dr etiā qō exponit ad itelligendum.

ORIGE. sup lucā. Uel aliter nō est arbitrandū q; regna ei mūdi ondēs: persaz. vbi gratia. regnū iudeorūq; ostēderit: sed ondit ei regnū suū quō regnaret in mūdo. i. quō aly re/gnent a fornicatiōe: aly ab auaritia. REMI. Gloriā eoz appellat auz argentuz z lapides pcioſos: z tpalia bona.

Ofa mūdi quer

RABA. Ostēdit aūt hec diabolus dño: nō q; ipse visuz ei⁹ amplificare potuit: aut aliqd ignotū demōstrare: sz vanita/tem pōpe mūdane quā ipse diligebat: q̄si specioſā ac deside rabilē vbis ostēdens in amorē christo suggerēs venire vole bat. GLO. Qui nō ꝓcupiscentie oculo ītuetur sicut nos: sz sic medici vidēt morbos sine lesione. HIER. Segtur. Et dixit illi. Hec oīa tibi dabo. Arrogās z supbus de iactantia logtur. nō enim potest oīa regna dare: cum sciamus pleroſ/q; sanctos viros a deo reges factos. CHRI. sup matthe. Sed ea que p iniquitatem fiunt in mundo: vtputa per fur/tum aut per piuria acgsitas diuitias diabolus dat. Non er go diabolus gbus vult diuitias dare pōt: sed bis qui volunt ab illo recipe: REMI. Mirāda etiā est diaboli dementia. illi ꝓmittebat dare regna terrena: qui suis fidelibus dat re gna celestia: z gloriā mūdi ei q; est celestis glorie dominus.

nō q̄ḡ dat dyabo ḡ mūdi regna

AMBRO. Habet aūt ambitio domesticū piculū: vt. n. do/minet alys ꝓus seruit: curiaī obsego: vt honore dominet: z dum vult esse sublimior: fit remissior. vñ apte subdit. Si cadēs adoraueris me. GLO. Ecce antiqua diaboli supbia Sicut enī in ꝓncipio voluit se simlē deo facere: ita nūc vo lebat vñinū sibi vsurpare cultū dicēs. Si cadens adorave ris me. Ergo qui adoraturus est diaboluz ante corruit. Se quitur. Tunc dicit ei iesus. Uade sathana. CHRI. super matth. In quo finē tentādi diabolo pōit: ne ꝓgrediatur vl terius tentās. HIERO. Nō aūt vt pleriq; putāt: eadem sathanas z petrus cōdēnanī sentētia. Petro enī dicit. Ua/de retro me sathana. i. sequere me q; ꝓrarius es mee volun tati. huic aūt dicit. Uade sathana. z ñ ei dicit Retro: vt sub audiat: Uade ī ignē eternū q; parat⁹ est tibi: z angelis tuis. REMI. Uel sz alia exēpla. Uade retro. i. reminiscere: recor dare ī q̄ta gl̄ia ꝓditus fuisti. z in quantā miseriā cecidisti.

CHRI. sup mattheuz. Uidendū aūt: qr christus cū passus fuisset tētatiōis iuriam dicente sibi diabolo: Si filius dei es mitte te deorsuz. nō est turbatus: neq; diabolū ircrepauit Nūc aūt qñ diabolus vsurpauit sibi dei honorē exaspatus est: z repulit eum dicēs. Uade sathana. vt nos illius disca/mus exemplo: nostras qdem iurias magnanimiter sustine re: dei aūt inurias nec vsq; ad auditū sufferre: quoniam in ꝓprys iniurys esse quēpiam patientem laudabile est: inu/rias aūt dei dissimulare nimis est impium. HIERO. Di/cens aūt diabolus saluatori. Si cadens adoraueris me ecō trario audit: q; ipse magis adorare euz debeat quasi domi num: z deum suum. AVG. ꝓtra sermo. arrianorūz. Unde sequitur. Scriptum est enī: Dominū deū tuum adorabis: z illi soli seruies. Unus dominus deus noster est ipa trinitas cui soli seruitutē pietatis iure debemus. AVG. x. de ciui/

Dei iuria nō est sustinēda

tate dei. Nomine aūt seruitutis cultus deo ōbitus intelli/gitur. latriam quippe nostri vbicūq; sancta z scriptura z po situm est iterꝑtati sunt seruitutē. sed ea seruitus que debet bominibus: sm quā ꝑcepit apl̄s seruos dñis suis subditos eē debere: grece nūcupari solet dulia: latria vero aut semp aut tam frequēter vt pene semp ea seruitus dr: que ꝑtinet ad colendū deum. CHRI. sup mattheū. Diabolus aūt sic rōnabiliter intelligi pōt nō q̄si obediēs ꝑcepto recessit: sed diuinitas xpi z spūsc̄us q; erat ī eo excussit inde diabolum. vñ sequit. Tūc reliquit eum diabolus. Quod ad nostraz ꝓ ficit ꝓsolationē. qz nō tādiu hoīes dei diabol⁹ tentat q̄diu vult: sz q̄diu xps ꝓmittit. Et si. n. ꝓmittit eū paulisper tēta/re: tñ repellit ꝓp infirmā naturā. AVG. ix. ō ciuitate dei. Post tētationē vo sancti angeli spiritib⁹ īmundis metuen/di quō ministrabāt. z p hoc magis magisq; īnotescebat de/ monibus q̄tus eēt. vñ segtur. Et ecce āgeli accesserūt z mi nistrabāt ei. CHRI. sup matth. Non aūt dixit: descēden/tes angeli. vt ostēdat qz semp ad ministeriū ei⁹ erant ī ter/ris: sz tunc ꝑcipiēte domino recesserūt ab eo: vt loc⁹ diabo lo aduersus xps dareī: ne forte vidēs angelos circa eū non appropiquaret ad eū. In gbus aūt rebus illi ministrabant scire nō possum⁹: vtz ad sanationes infirmitatū: an ad cor/rectiones aiaruz: an ad effugationez demonū: que oīa p an gelos facit. vñ eis faciētibus ipse facere vr: tamē manifestū ē: q; nō ꝓpter nēcitatē impotētie eius ei ministrabāt: sz pro pter honorē ptātis ipsius. nō enim dicit q; adiuuēt eum: sz q; ministrēt. GREGO. in ho. Ex bis autē vni⁹ psone vtra/qz natura ostēdit: quia z homo est quē diabolus tētat: z idē ipse ds ē cui ab angelis ministrat. CHRI. sup mattheuz. Tūc breuiter pstringamus qd significet christi tētationes. Jeiunium ē abstinētia rei male. esuries ē ōsideriū eius. vsus eius ē panis. Qui ergo peccatū sibi cōuertit ad vsuz la pidē ꝓuertit in panē. Rūdeat g; diabolo psuadēti: qz non ī solo vsu illius rei viuit hō: sz in obseruātia mandatorūz dī. Quādo vo quis iflatus fuerit quasi sanctus: ductus ē quasi sup tēpluz: z qñ estimauerit se ꝓsistere in sanctimony sūmi tate: positus ē supra pinnā tēpli. Et ꝑ tētatio segtur prīma. qz victoria tētationis gloriationē operat: z fit cā iactantie. sz vide q; xps ieiuniū vltro suscepit. Sup tēplum aūt dia/bolus eū duxit: vt tu ad abstinētiam laudabilē sponte pro/cedas. Extolli aūt ad fastigiū sanctitatis nō acgescas: fuge exaltationē cordis: z nō patieris ruinaz. Ascēsio aūt mōtis est ꝓcessio ad altitudinē diuitiarū z glorie huius mūdi: que de supbia cordis descēdit. Cum g; volueris diues fieri: qō ē ascēdere in mōtē: īcipis cogitare ō diuitys z honoribus ac/quirēdis: z tūc ꝓceps mūdi gloriā regni sui tibi ostendit. Tertio loco ꝓuidet tibi causas: vt si volueris illa cōsequi: seruias ei negligēs iusticiā dei. HILA. Uicto aūt a nobis calcatoq; diaboli capite: angelorū ministeria z virtutuz in nos celestiū officia nō defutura oñditur. AVG. de con. euā. Lucas bas tētationes nō eodē ordine ꝓsecutus ē. vñ īcertum est q; ꝓus factū sit: vtrū regna terre ꝓius demon/strata sint: z postea in pinnaz tēpli leuatus sit: an ecōuerso: nihil tñ ad rē: dū oīa facta eē manifestuz sit. GLO. Sed qō dicit lucas magis videt sm historiā eē. Sed mattheus bas refert tentationes sm hoc q; in adā facte sunt.

¶ Cum autem audisset iesus q; ioannes traditus esset: secessit in galileā z relicta ciuitate nazareth venit: z habitauit in ciuitate capharnaum mariti ma: in finibus zabulon z neptalī: vt adimpleret qō dictū est ꝑ esaiā ꝓphetā. Terra zabulon z ter ra neptalī via maris trās iordanē galilee gētiū. po pulus q; ābulabat ī tenebris vidit lucē magnā. z sedētibus in regiōe vmbre mortis lux orta ē eis.

RABA. Postq̃ matth. de. xl. diex ieiunio ⁊ de tẽtatiõe xpi ⁊ ꝺ angelox ministerio narrauit: cõtinuo subiecit dicẽs: Cũ aũt audisset iesus qꝛ ioanes tradit⁹ eẽt. CHRY. sup matth. Sine dubio a deo qꝛ in vix scñ nemo põt aligd: nisi tradiderit eũ deus: Segr: Secessit in galilea. s. ꝺ iudea vt passionẽ suã opportuno tpi reseruaret: deinde vt nob fugiẽdi periculũ daret exẽplũ. CHRY. in ho. Nõ. n. accusabile est nõ ꝓicere seipm in periculũ: sed icidentẽ nõ stare viriliter. Recedit ẽt ꝺ iudea: iudaicã inuidiã mitigãs simul qdẽ ꝓphetiã cõplens: ⁊ magistros orbis terrax piscari studens: qui in galilea morabant. Attẽde ẽt qlr ad gẽtes abitus a iudeis accepit cãm. etenim cũ ꝓcurso̊rẽ in vincula missi sent: cõpellũt iesum trãsire ad galileã gẽtiũ. GLO. Ut aũt refert lucas: Uenit naçareth vbi erat nutrit⁹: ⁊ ibi intrauit i synagogã: vbi legit ⁊ dixit multa: ꝓpter q̃ voluerũt eũ ꝓcipitare ꝺ mõte: ⁊ tũc descẽdit capharnaũ. vñ modo ait matthe⁹: Et relicta ciui. naça. ve. ⁊ habi. capharnaũ. HIERO. Naçareth est in galilea vic⁹ iuxta montẽ tabor: Capharnaum est oppidũ in galilea gentiũ iuxta stagnũ geneçareth: ⁊ iõ dicit: Maritimã. GLO. Addit etiã: Jn finib⁹ çabulon ⁊ neptalĩ: vbi ꝑma captiuitas bebreox fuit ab assyrys. Ubi ꝑma legis oblitio ẽ: ibi ẽ ꝑma euãgely predicatio: vt ⁊ de loco q̃si medio diffluer̃et ad gẽtes ⁊ iudeos. REMI. Reliquit autẽ vnã. s. naçareth: vt ꝓdicãdo ⁊ miracula faciẽdo ples illuminaret. in quo facto religt predicatorib⁹ exẽplux vt eo tẽpore ⁊ illis in locis studeãt predicare: qñ multis prodesse põt. Segr: Ut ad imple. qꝺ dictũ est per esaiã ꝓphaz. Terra çabu. ⁊ ter. nep. Jn ꝓphetia ita br. Primo tpe aleuiata est terra çabulõ ⁊ terra neptalĩ: ⁊ nouissimo aggrauata ẽ via maris trãs iordanẽ galilee gẽtiũ. HIERO. sup esaiã. Dicit aũt ꝑmo tpe aleuiata eẽ ab onere peccatox: qꝛ in regionib⁹ duax tribuũ: primũ saluator euangeliũ ꝓdicauit. nouissimo vo tpe aggrauata est fides eox plimis iudeox in error̃e pmanẽtib⁹. Mare aũt hic lacũ appellat gẽçareth: q iordane influẽte efficit. Jn cui⁹ littore capharnaũ ⁊ tyberias ⁊ bethsaida ⁊ corozaim site sunt: in qua maxime regione xps ꝓdicauit. vel ſm hebreos in xpm credẽtes: he due tribus çabulon ⁊ neptalĩ ab assyrys capte sũt: ⁊ galilea deserta est: quã ꝓpha dicit esse aleuiatã: eo q ꝓtã pplũ sustineret: sz postea relique trib⁹ q̃ habitabãt trãs iordanẽ: ⁊ in samaria ducte sunt in captiuitatẽ: ⁊ hoc ingunt sciptura nunc dicit: q regiõis ei⁹ ppls primũ captiuat⁹ est: ipsa primã lucẽ ꝓditatis viderit xpi: vel ſm naçareos aduenĩẽte xpo: ꝑmo terra çabulõ ⁊ neptalĩ est phariseox errorib⁹ libata: postea per euangeliũ apli pauli ingrauata est. i. multiplicata ꝓdicatio in terminos gentiũ. GLO. Dic aũt ĩ euãgelio diuersi nominatĩ ad idẽ verbũ reducũt: ita ⁊ terra çabulõ ⁊ terra neptalĩ que est via maris que est trãs iordanez. s. ppls galilee gentiũ: q ambulabat in tenebris ⁊c. HIERO. Nota autẽ q due galilee sunt: vna que dicit iudeox: ⁊ alia q̃ dr gẽtiux Diuisa est enĩ galilea a tpe salomonis: q dedit. xx. ciuitates in galilea byram regi tyri: que pars ꝺcã est postea galilea gẽtiũ reliqua iudeox. Ut legẽdũ ẽ: Trans iordanẽ galilee gẽtiũ. Jta, icx vt ppls q vr sedebat vr ãbulabat ĩ tenebris: lucẽ viderit neq̃x puã vt aliox ꝓphax: sed magnã. s. illi⁹ q ĩ euãgelio logr: Ego sum lux mũdi. Et q habitabãt in regiõe vmbre mortis lux orta est eis. Inter mortẽ ⁊ vmbram mortis hoc itereſſe puto: q̃ mors eox est q cũ operibus mortis ad ĩferos perrexerũt. Umbra aũt mortis eox est q dũ peccent nõdũ de hac vita egressi sũt: pñt. n. si voluerit agere pniam.

CHRY. sup matth. Uel in regione vmbre mortis sedebãt gẽtiles: qꝛ colebãt idola ⁊ demones. Judei autẽ q legis opa faciebãt. in tenebris erãt: qꝛ dei iustitia nondũ erat eis manifesta. CHRY. in ho. Ut aũt discas: q̃ neq̃ lumen neq̃ tenebras sensibiles ait: de lumĩe dixit: lumẽ magnum qꝺ alibi ꝺr lumen vex: tenebras aũt exponẽs noĩauit vmbrã mortis. Deinde mõstrãs q̃ nõ ipsi querẽtes ĩuenerũt: sed de⁹ ipsis apparuit. dixit q lumẽ ortũ est ⁊ effulsit. nõ. n. pri⁹ ipsi ad lumẽ cucurrerũt: etenĩ in vltimis malis homines erant añ xpi pñtiam: neq̃. n. ambulabãt in tenebris: sz sedebãt: qꝺ signũ erat: qꝛ nõ ſperabãt liberari. Sic. n. nesciẽtes quo oporteret ꝓgredi: ita cõprehẽsi a tenebris sedebãt iã nõ potẽtes stare. Tenebras aũt vocat hic errorẽ ⁊ impitatẽ. RABA. Allegorice aũt ioanes est vox p̃cedẽs vbũ ⁊ aly ꝓphete. Postq̃ aũt ꝓpheta cessauit ⁊ ligat⁹ est: accessit verbũ cõplẽs qꝺ predicauerat vox. i. ꝓpha. Et secessit in galileã. i. de figuris ad vitatez. vel ĩ galileã. i. in eccliam: vbi est transmigratio de vicys ad vtutes. Naçareth interꝑtat flos. Capharnaũ villa pulcherrima. Relict ergo florẽ figuraꝛ quo fruct⁹ euãgely significabat: ⁊ venit in eccliaz q̃ est xpi vtutib⁹ pulchra. Et maritima ẽ: qꝛ iuxta fluct⁹ seculi posita quotidie tũdit ꝓcellis ꝓsecutionũ. Inter çabulõ ⁊ neptalĩ sita est. i. iudeis cõis ⁊ gẽtib⁹. Zabulõ. n. habitaculum fortitudis dicit: qꝛ apli q ꝺ iudea electi sunt: fortes fuerũt. Neptalĩ dilatatõ: qꝛ gẽtiũ eccliа ꝓ orbe dilatata ẽ. AVG. de cõ. euan. Joannes aũt euangelista ꝑsq̃ iret iesus in galileaz dicit de petro ⁊ andrea ⁊ mathanaele: ⁊ de miraculo in chana galilee: q̃ oĩa ceteri euangeliste ꝑtermiserũt: id cõtextes suis narratiõib⁹: q̃ iesus reuersus sit in galileã. vñ intelligit fuisse interpositos aliquos dies: qꝺ⁹ illa de discipulis gesta sunt: que interponũt a ioãne. REMI. Sz illõ sollerti⁹ attendendũ ẽ: q̃re ioanes dicat dñm isse in galileã añq̃ ioannes missus fuisset in carcerẽ. Naz post vinum de aqua factũ: ⁊ descẽsum ei⁹ in capharnaũ: ⁊ post ascẽsuz ei⁹ in ierlm: dicit in euangelio ioannis q̃ redyt in iudeã ⁊ baptizabat: ⁊ nõduz erat missus ioanes ĩ carcerẽ. Dic aũt dr q̃ postq̃ tradit⁹ fuit ioanes secessit in galileaz. ⁊ hoc qꝺ dic marc⁹. Nõ autẽ debet hoc ꝺriuz videri: naz ioanes ꝑmuz aduentũ domini ĩ galileaz descripsit: g. s. fuit añ icarceratio nẽ ioannis. Sz ⁊ de scꝺo aduẽtu alibi facit mẽtionẽ cũ ait: q̃ iesus religt iudeaz ⁊ abyt itex in galileã. ⁊ de hoc tñ se cũdo aduẽtu ĩ galileaz: g. s. fuit post incarcerationẽ ioannis: aly euangeliste dicũt. EXECCLE. hiſtoria: Joannẽ enĩ tradũt vsq̃ ad vltimuz pene vite sue temp⁹ absq̃ vlli⁹ scripture indicys euangeliũ ꝓdicasse: sz cuz triũ euangeliox ad ipm notitia pueniſſet ꝓbasse qdẽ vitatẽ dictox: deee tamẽ vidit aliqua: ⁊ maxime que ꝑmo ꝓdicatõis sue tpe dñs gesserat. Certuz ẽ. n. q̃ in alys trib⁹ euãgelys hec videnr̃ sola cõtineri: q̃ ĩ eo gesta sũt ãno quo ioannes baptista vel inclusus est in carcerẽ vel punit⁹. Matthe⁹ enĩ post tentatiõem xpi cõtinuo subiecit. Audiẽs aũt qꝛ ioannes tradit⁹ eẽt ⁊c. ⁊ Marc⁹ silr. Lucas vero ꝑsq̃ aligd de actib⁹ xpi referret: dicit q̃ herodes cõclusit ioannẽ in carcerẽ. Rogat⁹ ẽ ergo ioannes apls vt ea q̃ ꝑterierant ꝑores aũ traditionẽ ioanis saluatoris gesta cõscriberet: ⁊ iõ dicit ĩ euãgelio suo: Hoc fecit initium signorum iesus.

¶ Exinde cepit iesus predicare ⁊ dicere: Pniaz agite: Appropiquabit. n. regnũ celorum.

CHRY. sup matth. Ille debet xpi iustitiaz ꝓdicare: qui vẽtri suo cõtradicere põt: g seculi isti⁹ bona cõtẽnit: q vanã gliaz nõ desiderat. Et iõ ꝺr: Exinde cepit iesus ꝓdicare. i. ex quo tẽtat⁹ famẽ vicit in deserto: auaritiaz ſpreuit in monte: vanamgliaz repcussit ĩ tẽplo. vel: Exinde cepit ꝓdicare: ex quo tradit⁹ est ioannes: naz si ꝓdicante ioanne predicare cepisset: vilẽ reddidisset ioannem ⁊ inueniret ꝓdicatio ioannis cẽ supflua q̃tum ad isti⁹ doctrinaz: sicut si vno tẽpore sol cum lucifero oriat: graz luciferi celat. CHRY. ĩ ho. Jõ ẽt nõ ꝓdicauit donec ioannes in carcere mitteret: ne ex hoc multitudo sciderer: ꝑpter qꝺ etiaz ioannes nullũ fecit signuz: vt per miracula oẽs traherenr̃ ad xpm. RABA. Jn hoc etiaz docet: negs ab inferiori psona ſmonẽ ꝓtenat.

vñ apostolus: Si cui sedẽti reuelatum fuerit prior taceat.

CHRY. sup matth. Sapiẽter aũt inde predicatiõis sue sumpsit initiũ: nõ vt cõculcet ioannis doctrinam: sz vt magis cõfirmet: z testẽ eũ vex fuisse demonstret. HIERO. In quo etiã ostẽdit se eiusdẽ eẽ dei filiũ cui⁹ ille fuerat propheta. z iõ dicit: Pniam agite. CHRY. sup matth. Non enĩ statĩ iustitiã pdicauit: quã oẽs cognoscebãt: sed pniaz q̃ oẽs indigebãt. Quis g̃ ausus est dicere: Uolo bon⁹ esse z nõ possũ: Penitẽtia enĩ est correctio voluntatis: z si vos mala nõ terrẽt: vt. s. pniam agatis: saltẽ bona delectẽt: vñ segtur: Appropinquabit enĩ regnũ celox. i. btitudo regni celestis ac si dicat: Parate vos p pniam: qz appropiquauit tps mercedis eterne. REMI. Et notandũ qz nõ dicit: Appropinquauit regnũ chananeox aut iebuçeox: sed regnũ celozuz. lex. n. ꝓmittebat bona temporalia: sed dñs regna celestia.

CHRY. in ho. Considerandũ etiã q̃ in hac predicatiõe nihil ō seipso manifeste pdicabat: qõ interĩ ꝓueniẽs erat: qz nõdũ de eo decentẽ habebant opinionẽ. Incipiẽs ẽt nihil graue z onerosũ dixit: sicut ioannes dixerat: Securĩ z arborem incisã: z huiusmodi: sed in principio benigna proposuit: regnũ euangeliçãs. HIERO. Mystice autẽ ioãne tradito christus incipit predicare: qz desinente lege: consequenter oritur euangelium.

¶ Ambulãs aũt iesus iuxta mare galilee vidit duos fratres simonẽ q̃ vocatur petrus: z andreaz fratrẽ eius mittẽtes rhete ĩ mare. Erãt. n. piscatores: Et ait illis: venite post me z faciã vos fieri piscatores hoĩum. At illi ꝓtinuo relictis rhetibus secuti sũt eũ. Et ꝓcedẽs inde vidit alios duos fratres: iacobũ zebedei: z ioannẽ fratrẽ eius ĩ naui cũ zebedeo patre eox: reficiẽtes rhetia sua: z vocauit eos. Illi aũt statĩ relictis rhetibus z patre: secuti sunt eum.

CHRY. sup matth. Anteq̃ xps aliquid dicat vel faciat vocat apostolos: vt nihil illos lateat nec vbox xpi nec operum. vt postmodũ fiducialiter dicere possint: Nõ possum⁹ que vidim⁹ z audiuim⁹ non loq: Hinc ẽ qõ dr: Ambulans iesus iuxta mare galilee. RABA. Mare galilee idẽ ẽ qõ stagnũ geneçareth: mare tyberiadis z lac⁹ salinax. GLO. Decenter aũt per piscatoria vadit loca piscatores piscaturus. vñ segt: Uidit duos fratres: simonẽ q̃ vocat petrus: z andreã fratrem eius. REMI. Uidit aũt nõ tam corporaliter q̃ spũaliter ad corda eox respiciẽs. CHRY. in ho. In medys aũt opatõib⁹ existẽtes eos vocauit: mõstrans q̃ oĩbus occupatõib⁹ sequelã suã preponere oportet. vñ segt: mittẽtes rhetia ĩ mare: qõ quidẽ eox officio cõgruebat: pp qõ segt: Erãt. n. piscatores. AVGV. ĩ ser. ō calẽdis January. Nõ. n. elegit reges aut senatores: aut phos aut oratores ĩmo elegit plebeios: paupes: z idoctos piscatores. AVG. sup ioãnẽ. Si. n. doct⁹ eligeret: fortassis iõ se diceret electũ: qz doctria ei⁹ eligi meruit. Dñs aũt nr iesus xps volẽs superbox frãgere ceruices nõ quesiuit p oratorẽ piscatorẽ: sz de piscatore lucrat⁹ est impatorẽ: Magn⁹ cyprian⁹ orator: sed pri⁹ petrus piscator. CHRY. sup matth. Future ẽt dignitatis gratiã artificy ope ꝓphabant. nã sic̃ qui rhetia iactat ĩ aqua: nescit quos pisces cõprehẽsurus est: sic z doctor q̃ diuini ꝓmonis rhetia sup pplm iactat: nescit g̃ sũt accessuri ad deũ. Sed quoscũq; de⁹ excitauerit: illi adherẽt eius doctrine. REMI. De his aũt piscatorib⁹ logt dñs p ieremiã dicẽs: Mittã in vos piscatores meos z piscabũt vos. vñ et hic subdit: Uenite post me. GLO. Nõ tam pedib⁹ q̃ affectu z imitatõe. Et fa. vos fie. piscato. bominuz. CHRY. sup matth. Idest doctores: vt cũ rhete verbi dei cõphendatis hoies de mũdo tẽpestuoso z pículoso: vbi hoies nõ ãbulãt: sz ferũt: qz diabolus cũ õlectatõe ꝓpellit eos ĩ malo: vbi hoies alterutx hoĩuz se cõmedũt: sic̃ pisces fortiores deuorant iuniores: vt trãslati viuãt ĩ terra corpis christi mẽbra facti. GREGO. ĩ ho. Nulla aũt petr⁹ z andreas christuz miracula facere viderant: nihil ab eo de ꝓmio eterne retributõis audierant: z tamẽ ad vnũ dñi preceptũ hoc qõ possi dere videbant obliti sũt. vñ segt: At illi cõti. re. rhe. sc. sunt eũ. In quo affectũ debem⁹ poti⁹ pẽsare q̃ sensũ. Multum enĩ reliquit qui sibi nihil retinuit: multuz dimisit qui cũ re possessa z ꝓcupiscẽtys renũciauit. A sequẽtib⁹ ergo tãta dimissa sũt: q̃ta a nobis sequẽtib⁹ cõcupisci potuerũt. Exterioza enĩ nra dño q̃tulz pua sufficiũt: nec ꝓpẽdit q̃tũ in ei⁹ sacrificio: sed ex quãto ꝓferat. Estimatione gppe precy regnũ dei nõ bz: sz tãtũ valz q̃tũ habes. CHRY. sup mat. Nõ aũt predicti discipuli secuti sũt xpm doctoris cupiẽtes honorẽ: sed operis lucrũ: sciebãt. n. q̃ preciosa ẽ aĩa hois: q̃ grata est apud deũ salus ipsi⁹ z quãta ẽ merces. CHRY. ĩ ho. Tãte igĩ ꝓmissiõi crediderũt z p ꝓmões gb⁹ sũt capti crediderũt se alios posse piscari. CHRY. sup matt. Nec igĩ cupiẽtes secuti sũt oĩb⁹ relictis: in quo nos docuerunt: qz nemo potest terrena possidere: z perfecte ad celestia peruenire. GLO. In his ergo datũ est exemplũ illis q̃ censuz deserũt p christi amoze. Subdit aũt exemplũ eox q̃ etiaz carnales affectus p deo postponũt. vnde dicitur: Et ꝓcedẽs inde vidit alios duos. Nota quia vocat binos z binos sicut alibi legitur q̃ misit eos binos z binos ad pdicandũ.

GREGO. ĩ ho. Quater⁹ hic nobis tacit⁹ innuat: qz q̃ charitatẽ erga altex nõ habz: pdicatõis officiũ suscipere nullaten⁹ dz. Duo enĩ sunt precepta charitatis: z min⁹ q̃ inter duos charitas hr̃i nõ pot. CHRY. sup matth. Sup charitatẽ ẽt ffinitatis eccl'ie recte posuit fundamenta: vt ex radicibus charitatis exuberãs q̃si humor ascẽdat in ramis z hoc sup'naturalẽ charitatẽ: vt nõ solũ per gratiã: sed etiã per naturã ipsa charitas firmioz habeat. vñ dicit: Fratres: sic enĩ fecit deus. z in'veteri testamẽto sup moysen z aarõ fratres: ponẽs edificatõis initiũ. Quoniã aũt abũdantioz est gratia noui testamẽti q̃ veteris: ideo primũ populũ edificauit sup vnã fraternitatẽ: hunc aũt sup duas. Jacobuz ingt çebedei z ioãnẽ fratrẽ eius in naui cum çebedeo pr̃e eox reficiẽtes rhetia sua. qõ ẽ maxime pauptatis indiciũ: vetera enĩ reficiebant qui noua vnde emerẽt nõ habebãt. Et qõ ad maiorẽ pietatem eorum pertinet in tanta paupertate sic patri suo succurrebant: vt secum eum baiularent in naui: non vt ille istos adiuuaret in opere: sed vt isti illum cõsolarentur sua presentia. CHRY. in homi. Non parua autẽ ẽ hic dem̃ stratio virtutis: inopiam facile ferre: ex iustis nutririlaboribus: colligari inuicem amoris virtute: patrẽ habere secum z curare. CHRY. super matth. Estimare aũt primos vel ociozes ad predicandũ qz rhetia mittebãt: istos aũt quasi pigriozes: qz adhuc rhetia cõponebant: non sumus ausi: qz differentiã eorum cognoscere solius est christi. Sorte ergo illi ꝓpter petrũ dicti sũt mittentes rhetia qui pdicauit euãgelium: sed non composuit. Isti aũt ꝓpter ioannem componentes: qui euangelium composuit. Sequitur: Et vocauit eos. Erãt enim habitatione ciues: dilectione concordes: artificio pares: fraternitatis coniuncti pietate. Ideo simul vocauit eos: ne tot bonis coniunctos dissimilis vocatio speraret. CHRY. in homi. Uocando autez nihil eis promisit sicut prioribus: obedientia enim eorum qui preuenerant: viam eis preparauerãt. Sed z multa de ipso audierat: scilicet tanq̃ familiares z consanguinitate coniuncti. Segtur: Illi autẽ relictis rhetib⁹ z patre secuti sunt eũ. CHRY. super matth. Tria enim sunt qne relinquere debet qui venit ad christuz: actus carnales qui per rhetia piscationis fignantur: substantiam mundialem q̃ p nauẽ: z parentes q̃ p

patrē. Reliq̄rūt ergo naues vt fierēt ecclesiastice nauis gubernatores. Reliq̄runt rhetia: vt nō pisces afferrēt ad ciuitatē terrenā: sz boies ad celestē. Reliq̄runt vnuz patrē vt spūales patres oium fierēt. HILA. Eis igr artē patriā domū relinquētib⁹ docemur xp̄m secuturi secularis vite sollicitudine: paterne domus consuetudine non teneri.

REMI. Mystice autē p mare designat iste mundus: pp amaritudinē fluctuationē. galilea aūt interptat volubilis siue rota: significat mundi volubilitatē. Ambulauit igit iesus iuxta mare: dum ad nos p incarnationē venit: qr non carnē peccati: sz similitudinē carnis peccati suscepit ex virgine. Per duos fratres duo populi designant: qui ab vno deo p̄re creati sunt: quos vidit q̄do eos misericorditer respexit. Per petz eni qui interptat agnoscēs dicit simō. i. obediēs: designat iudaicus populus qui p legē deuz agnouit: p̄ceptis eius obediuit. Per andreā qui interpretat viriles siue decorus: itelligit gētilis populus q post agnitionez dei viriliter in fide pmansit. Nos populum vocauit quando p̄dicatores in mundū misit dicēs: Uenite post me. i. relīquite deceptorē: segmini creatorē. De vtroq; etiam populo facti sunt hominū piscatores. i. p̄dicatores. Relictis aūt nauib⁹. i. carnalib⁹ desideriis. Et rhetib⁹. i. mundi cupiditatibus secuti sunt xp̄m. Per iacobū etiā intelligit iudaicus populus: qui p cognitionē dei diabolum supplantauit: Per ioānē gentilis populus q sola gra saluatus ē. Zebedeus ātē quē relinquunt: interpretat fugitiuus siue labēs: significat mundum qui transit: diabolum qui de celis lapsus ē. Per petz ēt andreaz mittētes rhetia in mare designant illi qui in p̄ma etate dū de naui corporis sui mittunt rhetia carnalis cōcupiscētie in mare huius seculi: vocant a domino. Per iacobuz ioannē reficiētes rhetia designant illi q post peccata ante aduersitates veniunt ad christū recuperantes q̄ perdiderūt. RABA. Due naues duas ecclesias figurant: eaz q̄ ex circuncisione: eaz q̄ ex p̄putio vocata ē. Quilibz etiaz fidelis fit symon deo obediēdo: petrus peccatuz suum agnoscēdo: Andreas viriliter laborez patiēdo: iacobus vitia supplantando. GLO. Et ioannes vt totuz gratie dei ascribat. ideo quarta tñ vocatio ponit: p quos p̄dicatores dei a quattuor mūdi partibus vocatos signet.

HYLA. Uel in hoc futuroz euangelista numerus figurat. REMI. Per hoc etiam quattuor virtutes p̄cipales designant. prudētia enim refert ad petrum. pp̄ter diuinam cognitionē. iusticia ad andreā pp opez virilitatē: fortitudo ad iacobuz pp diaboli supplātationē: tēperantia ad ioannē: pp̄ter diuine gre effectū. AVGV. de cōcor. euā. Sane mouere pōt: quomodo ioānes dicat nō in galilea: sz iuxta iordanē andream secutū eē dñm cū alio: cuius nomē tacet: deinde petrum ab illo nomē accepisse. Ceteri autem tres euangeliste de piscatione vocatos eos dicūt: satis iter se conueniēter: maxime mattheus marcus. nā lucas andream nō nominat: qui tamē intelligit in eadē naui fuisse. Hoc etiam videt distare q tñ petro a dño dictum eē cōmemorat lucas: Ex hoc iam homines eris capiens. qō matheus marcus ambobus dixisse narrat. sz potuit p̄ius petro dici fm lucam: ambobus postea fm alios duos. Sed quod de ioanne diximus: diligēter considerandum ē: cum locoz plurimum intersit tēporis ipsius vocatiōis. Sed intelligendum ē petrum andream nō sic vidisse dominum iuxta iordanē: vt ei iam inseparabiliter inhereret: sed tñ cognouisse quis esset: eum miratos ad propria remeasse. Forte autē qō ptermiserat recapitulat: qr sine vlla consequētis temporis differentia dicit: Ambulans autem iuxta mare. Queri etiam pōt: quomodo binos binos seorsum eos vocauerit: sicut narrat mattheus marcus: cum lucas dicat iacobum ioannem tanq̄ socios petri ad aduandū vocatos fuisse: simul subductis ad terrā nauibus xp̄z secutos. vñ intelligēdū ē hoc primo esse factū qō lucas insinuat: eos ad capturā piscium ex more remeasse. Non enim erat dictū petro q̄ pisces nūq̄ esset capturus: cū post resurrectionē hoc fecerit: sz q̄ homines esset capturus: postea hoc factum ē quod mattheus marcus narrāt: nō eni subductis ad terrā nauibus tanq̄ cura redeūdi secuti sunt eum: sed tanq̄ iubentem vt sequerentur.

¶ Et circuibat Jesus totam galileam docens in synagogis eoz: p̄dicans euangelium regni: sanās omnē languorē omnē infirmitatē in populo. Et abijt opinio eius i totā syriā: obtulerūt ei oēs male hītes varijs lāguoribus tormētis cōprehensos: q̄ demonia habebāt lūatī cos paralyticos curauit eos. Et secuti sūt eū turbe multe de galilea decapoli de hierosolymis de iudea de trans iordanem.

CHRI. sup mattheum. Omnis rex pugnaturus p̄tra aduersarium p̄ius congregat exercituz sic vadit ad pugnā: sic dominus contra diabolum pugnaturus p̄ius congregauit apostolos: sic cepit euangelium p̄dicare. vnde sequitur: Et circuibat iesus. EREMI. In quo doctoruz vita instruitur. Ut enim non sint pigri: docentur per hoc quod dicitur: circubat iesus. CHRI. super mattheum. Quia eni illi vt debiles ad medicū venire non poterāt ipse sicut studiosus medicus circuibat grauiter egrotantes: dominus quidē circuibat singulas regiones. Qui autē sunt vnius regionis pastores considerando debēt circuire populi singulas passiones: vt ad remediū passiōis coz aliquod medicamētum in ecclesia ꝑferatur. REMI. Ut autē non sint acceptores psonarum docentur p̄dicatores per hoc quod subiungitur: Totam galileam. Ut aūt vacui non discurrāt: docētur p hoc quod subditur: Docēs. Ut aūt nō paucis sz multis prodesse studeant: monētur p hoc quod sequitur: In synagogis. CHRI. in homi. Dinc etiam eos erudiebat: q̄ non est deo contrarius iudeis predicans errorum predicator: sed consonans patri aduenit. REMI. Ut autē non errores neq; fabulas sed salutaria p̄dicēt: docētur p hoc q̄ subdit: Predicans euangelium regni. Distat aūt inter docēs p̄dicans: docēs enim refert ad p̄sentia: p̄dicans ad futura. docebat enim de p̄sentibus mādatis: p̄dicabat de futuris p̄missis. CHRI. sup mattheum. Uel docebat iustitias naturales quas. s. ratio naturalis docet: vt castitatem: humilitatē: huiusmodi: quos p seipsos omnes bona eē intelligūt de quibus necaria ē doctrina: nō tantū pp̄ter manifestationē quantū pp̄ter excitationē cordis. Prevalētibus enim delectationibus carnalibus sciētia iusticie naturalis quasi in oblionē deducta obdormit. Cum ergo cepit doctor reprehēdere carnalia mala: eius doctrina nō nouam sciētiam introducit: sed oblitam cōmonefacit. Predicabat autē euangelium annunciādo bona q̄ antiqui manifeste nec audierant: vt beatitudinē celestē: mortuoz resurrectionē huiusmodi. Uel docebat interpretando prophetias de ipso. Euangelium p̄dicabat denunciando in se bona futura. REMI. Ut autem doctores doctrinam suam virtutibus commēdare studeant: docētur p hoc quod subditur: Sanans omnē languorem omnē infirmitatē in populo. Infirmitas quidē est corporum: languor autē animarum. CHRI. super mattheum. Uel p laguorem anime aliquā passionē intelligimus: vt auariciam. libidinem: huiusmodi. Per infirmitatē aūt infidelitatē: p quam aliquis infirmatur in fide. Uel p languores intelliguntur graviores corporis passiones: per infirmitates autem leviores: sicut autē passiones corporales diuinitatis virtute sanabat: sic spiritales verbo pietatis. Primo autem docet q̄ postea

sanat propter duo. ꝓmo. quia ꝓmittit quod magis necessarium ē. verba enim pietatis edificant animā non miracula. deinde qz ꝑ verba ꝓ miracula cōmēdant: ⁊ non econuerso.

CHRI. in hom. Cōsiderādū aūt q̄ ꝑ vbicūq; legis cuiusdaz introductio fit: signa facere ds assueuit: pignora sue virtutis legē tribuēs suscepturis: hominē enim facturus mūdum creauit: ⁊ tūc illi legē ī paradiso ꝓposuit: ⁊ quādo noe legē laturus erat: magna signa oīdit. Et similiter iudeis legē laturus ꝓdigia ostendit: ⁊ tunc legē dedit: ita ⁊ hic sublimē illam legē introducturus: miraculoꝝ demonstratione certificat q̄ dicuntur. Quoniam enim regnum quod ꝓdicabatur non apparebat: ab apparētibus signis ipsum manifestauit. GLO. Sz quia ꝓdicatores debēt habere bonuz testimonium ab his qui foris sunt: ne si vita despicitur: predicatio contēnat: subdit: Et abyt opinio eius in totā syriā.

RABA. Syria est ois regio ab euphrate vsq; ad mare magnum: a capadocia vsq; ad egyptum: in qua est prouincia palestina in qua habitant iudei. CHRY. in hom. Intende aūt moderationē euāgeliste quia non vnūquēq; nobis enarrat curatorum: sed breuibus verbis copiositatem transcurrit signorum. vnde sequitur: Et obtulerunt ei omnes male habētes. REMI. ꝑ quos varias vult intelligi infirmitates: sz leuiores. Cum vero dicit: Uarijs languoribus ⁊ tormentis comprehēsos: illos vult intelligi de quibus subinferr: ⁊ q demonia habebāt ⁊c. GLO. Langor diuturnus ē tormentū: ē ⁊ morbus actuꝰ: vt dolor lateris ⁊ huiusmodi. qui aūt demonia habebant: sunt qui a demonibus vexabantur. REMI. Lunatici enim dicti sunt a luna: que duz mēstruis tēporibus crescit ⁊ decrescit: ipsi vexantur. HIERO. Demones enī obseruantes lunaria tēpora creaturarum infamare cupiebant vt in creatorē blasphemie redundarēt. AVGV. xxi. de ciuitate dei: Illiciū tur tamē demones ad ihabitandum ꝓ creaturas: quas nō ipsi: sed ds condidit: delectabilibus ꝓ sua diuersitate diuersis: nō vt animalia cibis: sed vt spiritus signis: q̄ cuiusq; delectationi congruunt. RABA. ꝓ paralytici autez sunt corpore dissoluti: paralysis enim grece latine dicitur dissolutio. Sequitur: Et curauit eos. CHRY. sup matth. Cū in quibusdam locis dicatur: Multos curauit: hic simpliciter dicitur: Et curauit eos. signans q̄ oēs curauit. Sicut ⁊ nouitius medicus intrans ciuitatē: omnes ad se venientes curat: ꝓpter suam opinionē commēdandam. CHRI. in hom. A nullo aūt corꝝ fidē exquisiuit: quoniam nondum virtutis sue demonstrationē dederat: ⁊ ī adueniendo ⁊ ferendo a longe non paruam ostenderant fidem. Sequitur: Et secute sunt euz turbe multe. RABA. Que quadripartite sunt: aly ꝓpter celeste magisterium vt discipuli: aly ob curationē infirmitatum: aly sola fama ⁊ curiositate: volentes experiri an verum esset quod dicebatur: aly ꝓ inuidiaz volentes eum in aliquo capere ⁊ accusare. Mystice autez syria interpretat elata. galilea volubilis vel rota: idest diabolus ⁊ mundus qui ⁊ superbus est: ⁊ ad ima semper rotatur: ī quo fama christi per predicatōez innotuit. Demoniaci enim sunt idolatre: lunatici: instabiles: paralytici: pigri: ⁊ dissoluti. GLO. Turbe aūt que sequunt dominum sunt de ecclesia: que spiritualiter est galilea trāsmigrans ad virtutes. Et decapolis. x. ꝓcepta seruans ⁊ hierosolyma ⁊ iudea: quam visio pacis ⁊ confessio illustrat. Et trans iordanem qz baptismo transito terram promissiōis intrat. REMI. Uel sequuntur dominū de galilea idest de volubilitate mundi. ⁊ decapoli que est regio. x. vbium: ⁊ significat decalogi transgressores. Et ō hierosolyma: quia scilicet prius innoxia pace detinebantur. Et de iudea idest de confessione diabolica. Et de trans iordanem: quia prius erant in paganismo constituti: sed transeuntes per aquaz baptismi venerunt ad christum.

CAP. V.

VIdēs aūt Jesus turbas: ascēdit in montē: ⁊ cū sedisset accesserunt ad eū discipuli eius: ⁊ apiēs os suū docebat eos dicēs: Beati pauperes spiritu q̄m ipsoꝝ ē regnū celoruz.

CHRY. sup matth. Omnis artifex ꝓpter ꝓfessionē suam opportunitatē opis videt gaudet. Carpentarius enim si viderit arborē bonam cōcupiscit eam ꝑcidere ad opus artificy sui. Et sacerdos cū viderit ecclesiaz plenam: gaudet animus eius: ⁊ delectat vt doceat. Sic ⁊ dominus videns magnā congregationē populi: excitatus ē ad docēdum. vñ dicit: Uidēs aūt turbas Jesus ascēdit ī mōtē. AVGV. de cōcor. euange. Uel hic pōt videri multas turbas vitare voluisse: ⁊ ob hoc ascēdisse in montē: vt solis discipulis loqueretur. CHRI. in ho. ꝑ hoc aūt q̄ nō in ciuitate ⁊ foro: sz in monte ⁊ solitudine sedit: erudiuit nos nihil ad ostētationē facere: ⁊ a tumultibus abscedere: ⁊ maxime cū de necessarys disputare oporteat. REMI. Hoc enim sciendum ē q̄ tria refugia legit dominus habuisse: nauim: montē: ⁊ desertum: ad quoꝝ alterum quotiēscūq; a turbis opprimebatur: conscēdebat. HIERO. Nōnulli aūt simpliciozuz fratꝝ putant dominum ea q̄ sequunt ī oliueti monte docuisse: quod nequaq̄ ita ē. Ex precedētibus enim ⁊ sequētibus in galilea monstrat locus quē putamus esse vt thabor vel quēlibet alium montem excelsum. CHRI. sup matheum: Ascēdit autem in montē: primo quidem vt impleret ꝓphetiam Esaie dicētis: Super montē ascēde tu. deinde vt ostēdat quoniaz in altitudine spiritualium virtutum consistere debet: qui docet dei iusticiam pariter ⁊ qui audit: nemo enim pōt in valle stare ⁊ de monte loqui. Si ī terra stas de terra loq̄re. Si aūt de celo loq̄ris: in celo cōfiste. Uel ascēdit in montē: vt ostēdat q̄ omnis qui vult discere mysteria vitatis: in montē ecclesie debet ascendere: de quo ꝓpheta: Mons ōi: mons pinguis. HILA. Uel ascēdit in montē quia ī paterne maiestatis celsitudine positus celestia vite precepta cōstituit. AVGV. de sermone domini in monte: Uel ascēdit in montē: vt significet quia minora erant precepta iusticie: q̄ a deo data sunt per prophetas populo iudeorum quem timore adhuc alligari oportebat. ꝑ filium aūt suum maiora populo qui charitate iaz cōuenerat liberari. Sequitur. Et cum sedisset: accesserunt ad euz discipuli eius. HIERO. Jō aūt non stans: sed sedens loquitur: quia non poterant eum intelligere in sua maiestate fulgentē. AVGV. de sermone domini in monte: Uel q̄ sedēs docebat: pertinet ad dignitatem magistri. Accesserunt aūt ad eum discipuli eius: vt audiēdis verbis illius bi essent ēt corꝝ vicinores: qui preceptis implendis animo appropinquabant. RABA. Mystice aūt sessio domini incarnatio eius est: qz nisi dns icarnatus esset: humanū genus ad euz accedere nō potuisset. AVGV. de concor. euange. Mouet aūt q̄ matthæus in monte dicit hunc habitum esse sermonē a domino sedente: lucas autem in loco campestri a domino stante. Dec igitur diuersitas facit videri alium fuisse illum: aliū istū. Quid enī ꝓhibet christuz q̄dā alibi repetere q̄ ante iā dixerat: aut itez facere: q̄ ante iā fecerat: Quāq̄ etiā possit illud occurere ī aliq̄ excellētiori parte montis: ꝓmo cū solis discipulis dns fuisse: quādo ex eis duodecim elegit: deinde cum eis descendisse nō de monte: sed de ipsa montis celsitudine in campestrem locum. i. in aliquam equalitatem que in latere montis erat: ⁊ multos capere poterat: atq; ibi stetisse donec ad eū turbe cōgregarentur: ac postea cum sedisset accessisse ꝓpinquius discipulos eius: atq; ita illis ceterisq; turbis ꝑsentibus vnuz habuisse sermonem: quē matthæus lucasq; narrant diuerso narrandi modo: sed eadem veritate reruz. GREGO.

quarto mora. Sublimia aũt p̃cepta dño in monte dicturo p̃mittit: Et aperiẽs os suũ docebat eos ⁊c. qui duduz apue rat ora ꝓphetaꝝ. REMI. Ubicũq; autẽ legit dñs apuisse os: inspiciẽduz ẽ quia magna sunt q̃ sequunt. AVGV. ō sermone dñi in mõte. Uel dic: Aperiẽs os suũ: vt ipsa mora ꝑmẽdet aliquanto longiorẽ futuꝝ eẽ sermonẽ. CHRY. in hõme. Uel hoc dicit vt discas quoniam nũc quidẽ docebat os aperiẽs in loquẽdo: nũc aũt vocẽ que est ab opibus emittens. AVGV. ĩ sermone domini ĩ mõte: Siquis ãt pie sobrieq; cõsideraverit: inueniet ĩ hoc sermone q̃tuz ad mores opportunos pertinet perfectum vite christiane modum. vnde sic ipse sermo cõcluditur: Omnis qui audit verba mea: hic ⁊ faĉ ea: similabo eũ viro sapiẽti. AVGV. ix. de ciuitate dei. Nulla ãt ẽ causa philosophãdi nisi finis boni. q̃ autẽ beatum facit: ipse est finis boni. Et ideo a beatitudine ĩcipit dicẽs: Beati pauperes spiritu. AVGV. ĩ sermone dñi in mõte: ꝓsumptio quidẽ spũs audaciã ⁊ superbiam significat. vulgo etiam magnũ spirituz superbi habere dicũtur: ⁊ recte. nam spiritus vẽtus vocat: quis vo nesciat superbos iflatos dici quasi vẽto distẽtos. Quapropter recte hic itelligitur: Pauperes spiritu humiles ⁊ timẽtes deũ. i. nõ habẽtes inflatẽ spiritũ. CHRY. ĩ ho. Uel spirituz hic elatiorez ⁊ animum dicit. Qz eniz sunt multi humiles nolentes reꝝ necitate coacti: nõ ẽ laus. vñ illos beatificat: qui se ex electiõe humiliãt. Ideo aũt hic ĩcipit radicitus euellẽs superbiam: qz hec fuit radix ⁊ fons malicie vniuerse: contra quam ponit humilitatẽ: velut quoddam stabile fundamentum: qua subiecta cum stabilitate alia supedificãtur. hac ãt destructa pereunt quecũq; cõgregaueris bona. CHRY. super matth. Ideo aũt dixit mãifeste: Beati humiles spiritu. vt sic humiles ostẽdat: vt semp adiutoriũ dei sint mẽditãtes. vñ ĩ greco dicit: Bati mẽduci vel egeni. Sũt enĩ multi naturaliter humiles ⁊ nõ ex fide qui non pulsant adiutorium dei: sed solum qui fm fidẽ sũt humiles. CHRY. in hõme. Uel qz paupes spũ hic dicit formidãtes ⁊ tremẽtes dei iussiones: quomodo dñs p Esaiam cõmẽdat. Quid aũt ampliꝰ q̃ simpliciter humiles? Humiliũ. n. hic qdẽ mediocriter ẽ: hic aũt supabũdãter. AVGV. Superbi ergo appetãt regna terraꝝ: sed humiliũ ẽ regnũ celoꝝ. CHRY: sup matth. Nam sicut cetera vitia deponũt ad iferos: maxime tamẽ superbia: sic ⁊ oẽs vtutes iducũt in regnũ celoꝝ: maxime tñ humilitas: qz ꝓpriũ ẽ: vt qui se humiliat: exaltetur. HIERO. Uel beati paupes spiritu: qui. s. ꝓpter spiritum sanctum volũtarie sunt pauperes. AMBRO. de offi. Inde autẽ incipit beatitudo iudicio diuino: vbi erũna estimatur humano. GLO. Pauperibus autẽ in presenti conuenienter promittũtur diuitie celi.

¶ Beati mites: qm̃ ipsi possidebunt terram.

AMBRO. sup lucã: Cum simpliciter cõtentus fuero iops: superest vt mores meos temperem. Quid enim mihi prodest carere secularibus: nisi fuero mitis? Congrue igitur sequitur: Beati mites. AVGV. Mites sunt qui cedũt imꝑbitatibus: ⁊ nõ resistũt in malo: sed vincunt in bono malum. AMBRO. super lucam: Mitiga ergo affectum tuũ vt nõ irascaris: aut certe iratus ne peccaueris. Preclarum ẽ enim motum temperare cõsilio. nec minoris virtutis dicitur prohibere iracũdiaz q̃ omnino nõ irasci: cuz plerũq; istud leuius: hoc fortius estimet. Rixent igitur immites ⁊ dimicent ꝓ terrenis ⁊ tẽporalibus rebus. Sed beati mites qm̃ ipsi hereditabũt terram: de qua euelli nõ possunt. Illã iquaz terraz de qua ĩ psalmo dicit: Portio mea in terra viuẽtium. Significat enim quãdaz stabilitatẽ hereditatis perpetue: vbi aia ꝓ bonũ affectũ tãq; loco suo requiescit: sicut corpus ĩ terra. Et ide cibo suo alitur: sicut corpus ex terra: ipsa ẽ reges ⁊ vita scõꝝ. CHRY. sup mat. Uel terra hic sic̃ qdã dicũt: q̃ diu ẽ ĩ hoc statu terra mortuoꝝ ẽ: quia vanitati subiecta ẽ. cũ aũt liberata fuerit de corruptõe: fit terra viuoꝝ vt mortales hereditẽt imortalẽ. Alteꝝ exponẽte legi: quasi celum ĩ quo habitaturi sunt sci dicat terra viuoꝝ: quod q̃tũ ad iferiorẽ regionẽ celũ ẽ: q̃tũ aũt ad superius celũ dicit terra. Alij dicũt qz corpus nostꝝ terra ẽ: ⁊ q̃diu subiacet morti: terra ẽ mortuoꝝ. Cum aũt fuerit cõformẽ factũ gliecorpis xp̃i: erit terra viuoꝝ. HILA. Uel hereditatẽ terre mitibus dñs pollicet. i. eius corpis quod ipe assumpsit habitaculũ: qz p mãsuetudinẽ mẽtis nre habitat xps in nobis: nos quoq; clarificati corpis eius gloria vestiemur. CHRY. in hõme. Uel aliter: christus hic spũalibꝰ sensibilia imiscuit: qm̃ enim estimat qui mitis ẽ omnia sua ꝓdere contrarium promittit dicẽs: q; cum stabilitate sua possidet: qui nõ ẽ ꝓpterus: qui aũt aliter ẽ multotiẽs aiam ⁊ hereditatẽ paternã pdit. Quia vo ꝓpheta dixerat: Mãsueti hereditabunt terrã: a cõsuetis vbis cõtexit sermonẽ.

GLO. Mites etiam q seipsos possederũt: hereditatem p̃ris ĩ futuro possidebũt. plus aũt ẽ possidere terram: q̃ hre regnũ celoꝝ. multa enĩ habemus: q̃ statiz amittimus.

¶ Beati qui lugent: qm̃ ipsi cõsolabunt.

AMBRO. sup lucam: Cum hoc feceris: vt. s. sis paup ⁊ mitis: meñto qz peccatoz es: lugeto petã tua. vñ segt. Beati qui lugẽt. Et bñ tertia bñdictio ẽ peccata deflẽtis: qz trinitas ẽ: que peccata cõdonat. HILA. Lugẽtes enĩ hic dicunt nõ orbitates: aut contumelias: aut dãna merẽtes: sed peccata vetera flẽtes. CHRY. sup matth. Et qui sua qui dẽ peccata lugẽt: bti sunt: iz mediocriter: beatiores aũt sũt: qui aliena lugẽt peccata: tales conuenit esse oẽs doctores.

HIERO. Luctus eniz hic non mortuoꝝ ponit cõi lege nature: iz peccatis ⁊ vitys mortuoꝝ. Sic fleuit samuel saulẽ ⁊ paulus eos qui post immũdiciam pniam non egerunt.

CHRY. sup matth. Cum aũt consolatio sit lugẽtiuz: cessatio luctus: q sua peccata lugẽt: cõsolabunt idulgẽtiã cõsecuti. CHRY. in ho. Et iz talibus sufficiat venia frui: non termiat retributionẽ in peccatoꝝ remissione: iz ⁊ multaꝝ facit ptícipes cõsolationũ: ⁊ hic ⁊ in futuro. Semp enĩ maiores laboribus ões dat retributões. CHRY. sup matth. Qui vo aliẽa peccata lugẽt consolabunt: qui cũ in seculo illo ꝓuidẽtiaz cognouerint dei: ⁊ intellexerint: q; q perierũt non fuerũt dei: de cuius manu nemo rape põt. de eis luctu derelicto ĩ sua beatitudine letabũt. Uel aliter. AVGV. in ser: dñi in monte. Luctus ẽ tristicia de amissiõe charoꝝ. Conuersi aũt ad deuz ea q̃ in hoc mundo chara habebant amittunt. nõ enim gaudẽt bis rebus qbus añ gaudebãt: ⁊ donec fiat in illis amor eternoꝝ: nõnulla mestícia sautiantur. Cõsolabunt ergo spũscõ qui maxime ꝓpterea paracli tus noiat. i. cõsolator: vt tpalẽ amittẽtes eterna leticia perfruãt. Et iõ dicit: Qm̃ ipsi cõsolabunt. GLO. Uel p luctũ duo gñia compunctionis intelligunt. s. pro miserys huius mundi ⁊ p desiderio celestiũ. vñ filia Caleph petiuit irriguum superius ⁊ inferus. hꝰ autẽ luctus non habz nisi paup ⁊ mitis: qui cũ mundũ non diligat: q; mser ẽ recognoscit: ⁊ iõ celũ cõcupiscit. cõueniẽter ergo lugẽtibus ꝓmittit consolatio: vt qui tristatus ẽ in pñti: gaudeat in futuro. Maior ẽ autẽ retributio lugẽtis q̃ paupis ⁊ mitis. plus eniz ẽ gaudere in regno q̃ hre ⁊ possidere: multa enĩm cũ doloze possidemus. CHRY. in ho. Notandum aũt q; hanc beatitudinẽ cum intẽtione q̃dã ꝓposuit: ideo non dixit: Qui tristãtur: sed qui lngent: in quo etiam pfectionis sapientie magisterium dedit. Si enĩ qui filios vel alios defunctos lugẽt: fm illud tps non desiderãt pecuniã nec gloriam: nec cõuiuys exacuunt: neq; aliqua alia passione cãpiuntur: multo magis hec seruare debent: qui lugẽt sua peccata.

¶ Beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iusticiam qm̃ ipsi saturabuntur.

AMBRO. sup lucā. Postq̄ delicta ōfleuit: esurire īcipio ⁊ sitire iusticiā. Eger enī cū ī graui morbo ē: nō esurit. vñ sequit: Beati qui esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā. HIERO. Nō nobis sufficit velle iusticiā: nisi iusticie patiamur famē: vt sub hoc exemplo nūq̄ nos satis iustos: sed semp esurie iusticie opa itelligamus. CHRY. sup mat. Qñ oē bonū qō non ex amore ipsius boni faciūt hoīes: ingratū ē ante deū. Esurit aūt iusticiā qui ꝑm iusticiā dei desiderat cōuersari. sitit aūt iusticiā: qui sciētiaz eius acquirere cupit. CHRY. in ho. Justiciā aūt dicit vl vniuersalē vl particularē auaricie cōtrariā. Quia enim de misericordia dicturus erat: ꝑmonstrat qualiter misereri oporteat: qz nō ex rapīa neq̄ ex auaricia. vñ etiam quod ē auaricie ꝓpriuz. s. esurire ⁊ sitire: iusticie attribuit. HYLA. Sitiētibus aūt ⁊ esuriētibus iusticiā beatitudin ē ribuit significans extēsam ī dei doctrinā scōz auiditatē: ꝓfecta in celo satietate repleri. Et hoc ē quod dicit: Qñ ipsi saturabūt. CHRY. sup matth. s. largitate remunerātis dei: qñ maiora erūt p̄mia dei q̄z sanctoz̄ desideria. AVGV. Uel illo cibo saturabūt ī p̄senti de quo dns dicit: Meus cibus ē: vt faciā voluntatē p̄ris mei: quod ē iusticia. ⁊ illa: aq̄ de q̄ qsqs biberit: fiet ei fons aque salientis in vitā eternā. CHRY. in ho. Uel in hoc terrenum p̄miū determinat: qz enī estimaī auaricia abūdātes facere: ipse cōtrariū dicit: q̄ iusticia hoc operaī. Qui enim iusticiā cupit: omnia cum stabilitate habet.

¶ Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur.

GLO. Justicia ⁊ misericordia ita cōiuncte sunt vt altera ab altera debeat tēperari. iusticia enī sine misericordia crudelitas ē: misericordia sine iusticia dissolutio. vñ de misericordia post iusticiaz subdit dicēs: Bti misericordes. REMI. Misericors dr quasi misez habēs cor: qz alterius miseriā quasi suā reputat: ⁊ de malo alterius q̄si de suo dolet. HIERO. Misericordia hic nō solū ī elemosynis intelligitur: sz in oī peccato fratris si alter alteri ꝓ onera portemus

AVGV. Beatos aūt dicit eē qui subueniūt miseris: qñ eis ita repēdiī: vt de miseria liberent. vñ sequit: Qñ ipsi misericordiā cōsequent. HILA. Intantū enī deus beni uolētie nostre in oēs delectaī affectu: vt suā misericordiaz sit solis misericordibus p̄statur. CHRY. ī ho. Uideī āt esse eq̄lis retributio: sz ē multo maior: nō enī ē eq̄lis humana misericordia ⁊ diuina. GLO. Merito ergo misericordibus misericordia ꝓpēdiī: vt plus accipiāt q̄z meruissent. ⁊ sicut plus recipit q vltra saturitatē hz: q̄z ille qui hz tm̄ ad saturitatē: sic maior ē glia misericordie q̄z ꝓcedētiū.

¶ Beati mundo corde: qm̄ ipsi deum videbūt.

AMBRO. Qui misericordiā defert misericordiam amittit: nisi mūdo corde misereaī. Nā si iactātiā q̄rit: nullus ē fructus. vñ sequit: Beati mūdo corde. GLO. Conuenienter aūt sexto loco ponit cordis mūdicia: qz sexto die hō cōditus ē ad imaginē dei: q̄ quidē obtenebrata erat in homine p culpam sed in mundis corde reformaī p gram. Merito autem post p̄dicta sequit: qz nisi illa p̄cedāt mundum cor ī homine nō creaī. CHRY. in ho. Mūdos aūt h̄ ait vel eos q vniuersalē virtutē possidēt: ⁊ nullius sibi malicie cōscy sunt: vel eos q in tēperantia cōsistūt: q̄ maxime necessaria est ad videndum deum: ꝑm illud pauli: Pacē sequimini cum oībus ⁊ sanctimoniā: sine qua nemo videbit deum. Quia enim multi misereī quidē: sz ipudica agūt: mōstrāz q̄ ñ sufficit p̄mū. s. misereri: hoc de mūdicia apposuit. HIERO. Mūdus aūt ōs a mūdo corde cōspicit. Tēplū. n. dei nō pōt eē pollutū. Et hoc ē qō dicit: Qñ ipsi deū videbūt.

CHRY. sup matth. Qui. n. omnē iusticiam facit ⁊ cogitat: mente sua deuz videt: qñ iusticia figura ē dei: deus enī iusticia ē. Secūdū ergo q̄ aliquis eripuerit se a malis ⁊ fecerit bona: ꝑm hoc deū videt aut paz̄ aut amplius aut īter dū aut semp ꝑm possibilitatē humanā. Jn secło aūt illo mūdi corde deū videbūt facie ad faciē: nō ī speculo ⁊ ī enigmate sicbic. AVGV. ī ser. dñi ī mōte. Stulti aūt sunt q̄ deum videre istis exteriorib⁹ oculis q̄rūt: cū corde videat: sicut alibi scriptū ē: Jn simplicitate cordis q̄rite illū: hoc ē. n. simplex cor qō mundū cor. AVGV. vlti. de ciui. dei: Si āt tātū poterūt ī corpore spirituali oculi etiam ipsi spirituales q̄tū ꝑsūt isti q̄les nūc habemus: ꝓculdubio p eos deus videri nō poterit. AVGV. ī ꝑmo de tri. Nec autē visio merces ē fidei: cui mercedi p fidē corda mūdāī: sic scriptū ē: Mūdans fide corda eoz̄. hoc autē probaī illa maxime sīa: Beati mūdo corde: qm̄ ipsi deū videbūt. AVGV. sup ge. ad lram. Nemo aūt vidēs deū viuit vita ista: q̄ moraliter viuit ī istis sensib⁹ corpis. Sz nisi ab hac vita qsq̄ funditus moriaī: siue oīno exiēs de corpe: siue ita alienaī a carnalib⁹ sensibus vt merito nesciat: sic ait apls: vtz ī corpore an eī corpus sit: nō in illā subuehiī visionē. GLO. Maiorē āt remunerationē isti habēt q̄z ꝑmi sicut q ī curia regis nō solū prandet: sz etiā faciē regis videt.

¶ Beati pacifici: qm̄ filii dei vocabuntur.

AMBRO. sup lucā: Cum interioza tua vacua feceris ab omni labe peccati: ne dissensiōes cōtentionesq̄ ex affectu tuo p̄deant: a te pacē incipe: vt sic pacem alys feras. vñ sequit: Beati pacifici. AVGV. xix. de ciui. dei: Est āt pax trāquillitas ordinis. Ordo autē ē pariū dispariūq̄ sua loca tribuēs dispositio. Sic āt nemo ē qui gaudere noluerit ita nemo ē q pacē habere noluerit: quādoq̄dē ⁊ ipsi q bella volūt: nihil aliud q̄z ad gliosam pacē cupiunt bellando puenire. HIERO. Pacifici aūt dicūt beati q primum ī corde suo: deinde ⁊ inter fratres dissidentes faciūt pacem. Quid enī p̄odest alios p te pacari: cū ī tua aīa sint bella vitioz̄?

AVGV. in ser. domini ī mōte: Pacifici aūt ī semetipsis sunt: q oēs animi sui motus componētes ⁊ subyciētes rationi carnalesq̄ cōcupiscētias habētes edomitas fiūt regnū dei: in quo ita ordinata sunt omnia: vt quod ē ī homine pcipuū ⁊ excellens: ꝑeret ceteris reluctātibus que sunt nobis bestialesq̄ cōmunia: adq̄ idipsum quod excellit ī hoie. i. mēs ⁊ ratio subyciaī peccatori: qō est ipsa vitas filius dei. Neq̄ enī impare iferioribus potest: nisi superioribus subyciaī. Et hec ē pax q̄ daī ī terra hoībus bone volūtatis. AVGV. in li. retrac. Non tamē cuiq̄ prouenire potest ī hac vita vt lex repugnans legi mentis omnino nō sit in membris. Sz hoc nunc pacifici agunt domando concupiscentias carnis: vt ad pacē plenissimā quādoq̄ vēiaī. CHRY. sup mat. Pacifici autem ad alios sunt: nō solum qui inimicos in pace reconciliāt: sed etiam illi qui immemores malorum diligūt pacem. Pax enim illa beata est que ī corde posita est, non tm̄ ī verbis. Qui autem pacē diligunt: filij sunt pacis.

HILA. Pacificoz̄ autem beatitudo adoptiōis est merces. Et ideo dicit: Qñ filij dei vocabūt. Parēs enim omnium deus vnus est: neq̄ aliter trāsire ī nūcupationez familie eius licebit: nisi fraterne inuicez charitatis pace viuamus. CHRY. ī ho. Uel qz pacifici dicūt qui nec litigāt: nec odiūt ad inuicem: sed ⁊ cōgregāt litigātes: recte filij dei vocanī: quia vnigeniti hoc est opus congregare dispersa: ⁊ pacificare cōtra se pliantia. AVGV. Uel qz in pace pfectio est vbi nihil repugnat: pacifici filij dei dicuntur: qñ nihil resistit deo. Et vtiq̄ filij similitudinem patris debent habere. GLO. Maximaz ergo dignitatē habent pacifici: sicut qui filius regis dicit in domo regia summus ē. Septimo aūt loco beatitudo hic ponitur: qz ī sabbato vere requiei dabitur vera pax: sex etatibus transactis.

¶ Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam: qm̄ ipsorum est regnum celorum.

CHRY.i ho.Posita pacificoꝝ beatitudīe:ne aligs existimaret q̄ semp pacē sibi q̄rere sit bonū:subdit:Beati qui psecutionē patiunt̄ ꝓpter iusticiā.hoc ē ꝓpter virtutē: pp defensionē alioꝝ:ꝓpter pietatē.Justiciā enī ꝓsueuit ꝓ omni vtute aīe ponere. AVGV.i ser.dñi i mōte:Pace enīz intrinsecus cōstituta ac firmata:quascūq; psecutōes ille qui foras missus ē:forinsecus cōcitauerit:augerit:auget gl̄iaz q̄ fm deuz ē. HIERO.Signāter aūt addidit:Propter iusticiā.Multi.n.pp sua peccata psecutionē patiūt̄:z nō sunt iusti.Simulq; cōsidera q̄ octaua vere circoncisiōis beati tudo martyrio terminet̄. CHRY.sup matth.Nō autez dixit:Beati qui a gētilibus psecutionē patiunt̄:ne putes illū solū beatū q̄ psecutionē patit̄ pp idola nō colēda:ideo z ab hereticis psecutionē patiēs pp vitatē nō relinquēdam beatus est:qz ꝓpter iusticiā patit̄. Sed z siquis ex potentibus qui chr̄istiani vident̄:forsitan ꝓpter sua pctā correct⁹ a te:fuerit te psecutus:btūs es cuz ioanne baptista.Si enīz vez ē q̄ ꝓphete martyres sunt q̄ a suis occisi sunt:sine dubio qui pp causaz dei aliq̄d patit̄:etsi a suis patit̄ mercedē martyrij hz.Et ideo nō posuit scriptura psonas psequētiū: sz solā causam psecutōis:vt nō aspicias:quis te psequt̄: sz pp q̄d. HILA.Sic ergo ad postremū eos ī btitudine numerat:quibus oīa ꝓ xpo pati qui iusticia ē ꝓnonus affectus ē. Bis igit̄ z regnū ꝯuat̄:qz i octēptu seculi sūt paupes spū.vñ dic̄:Qm̄ ipsoꝝ ē regnū celoꝝ. AVGV.Ul octaua btitudo tāq̄ ad caput redit:qz ꝓsumatū pfectūq; oñdit z ꝓbat. Itaq; i pma z i octaua noīatū ē regnū celoꝝ.septē enī sunt que pficiūt:naz octaua clarificat:z pfectū demonstrat:z p bos gradus pficiantur z ceteri:tanq̄ accipiat̄ rursus exordiū. AMBRO.sup lucā:Uel aliter.Primuz regnū celorum scis ꝓpositū est ī absolutōe corpis:secūdū post resurrectionē eē cū chr̄isto.Post resurrectionē.n.terrā tuā icipies possidere absolutus a morte:z ī ipsa possessiōe consolationēm repies.Cōsolationē sequit̄ delectatio:delectationē diuina missatio:Cui aūt miserēt̄ dñs z vocat:z sic vocatus videt vocantē.Qui aūt deū viderit:in ius diuine gñatiōis assumit̄:z tūc demū q̄si dei filius celestis regni diuitys delectat̄.Ille igit̄ incipit:hic repleb̄. CHRY.i ho.Ne autem mireris si fm vnā quāq; btitudinē regnū nō audis:quia cuz dicit:Cōsolabunt̄:misericordiā cōsequēt̄.z cetera hȝ.Per hec vniuersa nihil aliud q̄ regnū celoꝝ occulte insinuat: vt nihil sensibile expectes.Neq; enī btūs ē qui ī his coronatur:q̄ cū pūti vita discedūt. AVGV.Diligēter aūt attendēdus ē numerus baꝝ sniaꝝ.bis enī septē gradib⁹ cōgruit opatio spūssci septiformis quā esaias describit.sz ille a summo:hic ab imo:qz ibi docet̄ filius dei ad ima descensurus: hō de imis ad similitudinē dei ascēsur⁹.In bis ꝑm⁹ est timor qui cōgruit hoībus humilibus:de qbus dr̄:Btī paupes spū.i.nō alta sapiētes:sz timētes.Secūda ē pietas: que cōuenit mitibus:qui enī pie q̄rit:honorat:nō reprehendit:nō resistit:quod ē mitem fieri.Tertia ē scia q̄ cōuenit lugentibus:q̄ didicerūt qbus malis nūc vincti sint:q̄ q̄si bona pertierūt.Quarta q̄ ē fortitudo cōgruit esuriētibus z sitientibus:qz desiderātes gaudiū de veris bonis laborāt:a terrenis cupiētes auerti.Quinta cōsiliū cōuenit misericordib⁹: qz vnicū remediū ē de tātis malis eruī:dimittere alys z dare.Sexta ē itellectus:z cōuenit mūdis corde: qui purgato oculo pūt videre qō oculus nō vidit.Septima ē sapientia: que cōuenit pacificis:ī quibus nullus motus ē rebellis: sz obtēperant spiritui.Unū aūt ꝑmiū qō est regnuz celoꝝ varie noīatuz est.In ꝑmo sic̄ oportebat positū ē regnū celoꝝ quod ē pfecte sapiētie initiū:ac si diceret̄:Initiū sapiētie timor dñi.Mitibus hereditas:tanq̄ testiū pris cuz pietate querentibus.Lugētibus cōsolatio:tanq̄ sciētibus qd ami serūt:z quibus mersi sunt.Esurientib⁹ saturitas tanq̄ refectio laborantibus ad salutē.Misericordibus misericordia tāq̄ optimo cōsilio vtētibus:vt hoc eis exhibeat̄:quod exhibēt.Mūdis corde facultas vidēdi deū tanq̄ puꝝ oculum ad itelligenda eterna gerentib⁹.Pacificis dei sīlitudinem.Et ista quidem in hac vita pūt cōpleri: sicut completa cē in apostolis credimus.nā quod post hāc vitā ꝓmittitur: nullis verbis exponi potest.

¶ Beati estis cum maledixerint vobis hoies z persecuti vos fuerint: z dixerint omne malum aduersū vos mētiētes ꝓpter me. Gaudete z exultate:qm̄ merces vestra copiosa ē in celis. Sic enīz psecuti sunt ꝓphetas qui fuerūt ante vos.

RABA.Supiozes snīas gñaliter digerebat:iā icipit loqui pūtes compellās:pdicēs eis psecutōes quas ꝓ noīe ei⁹ passuri erāt dicēs:Beati estis cū maledixerīt vo.ho.z pse. vos fuerit.z dix.oē malū aduer.vos. AVGV. Queri āt pōt quid intersit qō ait:Cū vobis maledicēt: z dicēt omne malū:cū maledicere hoc sit malū dicere:Sed aliter ē maledictū iactatū cū ꝓtumelia coꝝ illo q̄ maledicit̄:aliter cū absentis fama ledit̄.Perseq aūt ē vim īferre vel īsidys appetere. CHRY.sup matth.Si aūt vez est:qm̄ q̄ calicez aque porrexerit:merces eius nō perit:cōsequenter qui vel vnius leuissimi vbi iniuriā fuerit passus:vacuus non erit a mercede.Ut aūt blasphematus sit btūs:duo cōuenire debēt:vt z mēdaciter blasphemet̄:z ꝓpter deum: alioquin si vnū defuerit:nō ē beatitudinis merces.Et iō dicit: Mentiētes pp me. AVGV.Qō ꝓpter illos additū puto q̄ volūt de psecutōibus z de fama siue turpitudinis glozigri:z iō dicere ad se ptinere chr̄istū:q̄ multa de illis dicunt̄ mala: cū z ve dicant̄ qm̄ z de erroze illoꝝ dicūt̄.etsi aliqm̄ falsa iactant̄:nō tm̄ ꝓpter xp̄z ista patiūt̄. GREGO.sup eçechielem.Quid aūt poterit obesse si hoies vobis derogēt: z sola vos ꝓscia defendat:Sz tm̄ linguas detrabētiū sicut nr̄o studio nō debemus excitare ne ipsi pereāt:ita p suā maliciam excitatas debemus eq̄nimiter tolerare:vt nobis meritum crescat.vñ z hic dr̄:Gaudere z exultate qm̄ merces vestra copiosa ē in celis. GLO.Gaudete mēte quidē: z exultate corpe:qz merces vestra nō tm̄ magna ē sicut alioꝝ: sed copiosa est in celis. AVGV.Non hic celos puto dici supiores ptes huius visibilis mūdi: nō.n.merces vestra ī rebus visibilibus collocāda ē:sz ī celis dictū puto ī spiritalib⁹ firmamētis vbi habitat sempiterna iusticia.Sētiūt g̃ iaz istā mercedē q̄ gaudēt spiritalibus:sed ex oī pte pficiet̄:cū mortale hoc iduerit imortalitatez. HIERO.Gaudere igit̄ z exultare debemus vt merces nobis ī celestib⁹ ꝑpareb̄.hoc qui vanā sectat̄ gl̄iaz īplere nō pōt. CHRY. sup matth. Quia q̄tū aliqs letat̄ de laude hoiuz:tātū ō vitupatōe tristat̄.q̄ vo gl̄iaz ꝓcupiscis ī celo:obꝛobria nō timeas in terris. GREGO.sup eçechielē:Aliqm̄ tm̄ detractozes debemus ꝓpescere:nedū de nobis mala disseminānt:coꝝ q̄ audire nos ad bōa poterāt corda inocētiū corrūpant. GLO. Nō solū aūt ꝑmio:sz etiā exēplo eos ad patiētiā ꝓuocat:cū subdit:Sic enī psecuti sunt ꝓphas q̄ fuerūt añ vos. REMI.Magnā.n.ꝓsolationē accipit bō ī tribulatōe positus: dū recordat̄ passiōes alioꝝ a qb⁹ exēplū patiētie accipit:ac si diceret. Memētote qz illius vos estis aplī:cui⁹ z illi fuerūt ꝓphe. CHRY.i ho.Sil̄et̄ insinuat coeq̄litatē sui bonoris ad patrē:ac si dicat:Sic̄ illi ꝓ patrē ita z vos ꝓpter me patiemini.Cū etiaz dixit ꝓphas q̄ fuerūt añ vos: monstrat z ipsos ꝓphas iā factos. AVGV.Persecutionē aūt hic gñaliter posuit:z in maledictis:z in laceratiōe fame.

¶ Vos estis sal terre. Ō si sal euanuerit: ī quo salietur. Ad nihilum valet vltra:nisi vt mittat̄ foras: z conculcetur ab hominibus.

CHRY.i bome.Quia excelsa precepta discipulis dede-

rat: vt nō dicerēt: q̄liter poterimus ea seruare: eos laudib⁹ mittigat dicēs. Uos estis sal terre. In quo monstrat q⁹ necessario hec iniūgit. nō enī ꝑ vīa vita aut ꝑ vna gēte: sed ꝑ vniuerso mūdo vos mitto. ⁊ si alios mozdētes mala audiatis gaudete: hoc enī ē opus salis: mollia mozdicare: q̄re alioꝝ maledictio nihil vobis nocet: ſz ē testis vīe vtutis. HILA. Est āt hic ꝓpzietas q̄rēda dictoꝝ: quā ⁊ apl̄oꝝ officiū ⁊ ipsius salis nā mōstrabit. hoc igit̄ i oēm vsuz hūani gn̄is effectū: incozruptionē cozpib⁹ gbus fuerit aspsuz impartit: ⁊ ad oēm sensuz ꝺditi sapozis aptissimū ē. Apl̄i aūt sunt reruz celestiū ꝑdicatozes: ⁊ eternitatis velut satozes: merito sal terre nūcupati: qz ꝑ vtutē doctrine q̄si saliētes eternitati cozpa seruāt. REMI. Sal etiā ꝑ aquā ⁊ ardozē solis ⁊ ꝑflatū vēti in näz alterā cōmutat̄. sic ⁊ apl̄ici viri ꝑ aquā baptismi ⁊ ardozē dilectōis ⁊ flatū spūssci in spiritalē regenerationē cōmutati sunt. Sapiētia etiaz celestis ꝑ apl̄os ꝑdicata exiccat humozes carnaliū opeꝝ: aufert fetozē: ⁊ putre dinē male ꝺuersationis: ⁊ vermē libidinose cogitatōis: ⁊ illuz de quo dicit ꝓpheta: Uermis eoꝝ nō morit̄. REMI. Sūt apl̄i sal terre. i. hoīuz terrenoꝝ q amando terrā terra vocāt̄. HIERO. Uel apl̄i sal terre appellant̄: qz ꝑ illos vniuersum hoīum ꝺdit̄ genus. CHRY. sup matth̄. Doctoz. n. cū fuerit oibus ꝑdictis vtutib⁹ oznatus: tūc ē q̄si optimū sal ⁊ totus ppl̄s de illo cōdit̄: videdo eum ⁊ audiēdo.

REMI. Et sciendū qz nullū sacrificiū offerebat̄ deo i veteri testamēto nisi ꝑus cōdiret̄ sale: ga nullus pōt laudabile sacrificium deo offerre absq̄ sapoze celestis sapientie.

HILA. Uez qz cōuersioni hō subiacet: iō apl̄os sal terre nūcupatos monet i tradite sibi ptātis vtute pſistere: cuz subdit: Oz si sal euanuerit: in quo saliet̄. HIERO. i. si doctoz errauerit quo alio doctoze emēdabit̄? AVGV. Et si vos ꝑ quos ꝺiēdi sunt ppl̄i metu pſecutionū tpaliū: amiseritis regna celoꝝ: q erūt hoies ꝑ quos vobis erroz auferatur? Alia lr̄a hz: Si sal infatuatū fuerit oñdens fatuos esse iudicādos q tpaliū bonoꝝ vel copiā sectātes vel inopiam metuētes amittūt eterna: q̄ nec dari pōt ab hoīb⁹ nec auferri. HILA. Si aūt doctozes ifatuati nil saliāt: ⁊ ipsi sensu accepti sapozis amissio viuificare nō pōt cozrupta: reddunt inutiles. vñ seq̄t̄: Ad nihi. ya. vltra nisi vt mit. fo. ⁊ ꝺcul. ab hoīb⁹. HIERO. Exēplū de agricultura scriptum ē. Sal enī vt in ꝺimentū cibo ꝝ ⁊ ad siccādas carnes nec̄iuz est: ita aliū vsuz nō hz. Certe legimus i scripturis vrbes q̄sdaz ira victoꝝ sale seminatas vt germē nullum in ipsis oriret̄.

GLO. Postq̄ ꝯilli qui capita sunt alioꝝ defecerīt nulli vsui apti sunt: nisi ad hoc vt mittant̄ foras ab officio docēdi. HILA. Uel etiā de eccl̄ie ꝓmptuarys ꝓiecti pedib⁹ incedētiū ꝺterant̄. AVGV. Nō aūt calcat̄ ab hoīb⁹: q patit̄ pſecutionē: sed q pſecutionē timēdo infatuat̄. Calcari enī nō pōt nisi inferioz. iferioz aūt nō ē: q q̄uis cozpe mta in terra sustineat: cozde tñ in celo fixus est.

¶ Uos estis lux mūdi: Nō potest ciuitas abscondi supza mōtē posita: neq̄ accēdūt lucernā ⁊ ponūt eā sub modio: ſz sup candelabrū vt luceat oībus qui i domo sūt. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videāt opera vestra bona: ⁊ glorificēt patrem vestrum qui in celis est.

CHRY. sup matth̄. Sicut doctozes pp bonaz conuersationē sunt sal quo ppl̄s ꝺdit̄: ita ꝓpter vbū doctrine sūt lux qua ignozātes illumināt̄. ꝑus autez est bñ viuere: q̄ bñ docere: ⁊ ideo postq̄ apl̄os dixerat sal: ꝓsequēter vocat eos lucem dicēs: Uos estis lux mūdi. Uel qz sal in eo statu tenet rem ne ad deterius mutet̄: lux āt ad melius ꝓducit illustrādo: pp quod apl̄i dicti sūt ꝑus sal, ꝓpter iudeos: ⁊ ꝓpter populum chr̄istianū a gbus deus cognoscit̄: quos seruāt i dei scia: lux aūt pp gētes quas ad scīe lumē ꝓducūt, AAGV. Oportet aūt hic mundū nō celuz ⁊ terrā: ſz hoies q sunt in mūdo itelligi: vel q diligūt mūdū: gbus illuminandis apl̄i missi sūt. HILA. Natura enī lumis ē vt lucē quocunq̄ circūferat̄ emittat: illatūq̄ edibus tenebras iterimat: luce domināte. Igit̄ mūdus ex̄ cognitionē dei positus obscur⁹: tenebat̄ ignorātie tenebris: cui ꝑ apl̄os scīe lumē inuehit̄: ⁊ cognitio ōi claret: ⁊ de puis eoꝝ cozpusculis quocūq̄ iceserint: lux tenebris ministrat̄. REMI. Sic aūt sol dirigit radios suos ita ⁊ dominus q ē sol iusticie direxit apl̄os suos ad effugādas hūani gn̄is tenebras. CHRY. in ho. Intellige aūt q̄ magna eis ꝓmittit: vt q i regiōe ꝓpria cognīti nō erāt: ad fines oꝛbis terraꝝ eoꝝ veniret fama: nec pſecutōes q̄s ꝑdixerat eos potuerūt occultare: sed ꝓpter hoc magis ꝑclari reddūt̄. HIERO. Ne aūt apl̄i abscōdant̄ ob metū: ſz tota libtate se ꝓdāt: docet eos fiducia ꝑdicādi: cum ꝓnter dicit: Non pōt ciui. abscon. supza mōtē posita.

CHRY. i ho. Per hoc etiā eos docet eē sollicitos de ꝓpria vita q̄si i oculis oīum positos: sic ciuitas q̄ ē supza mōtē posita: vel lucerna supza candelabrū lucēs. CHRY. sup mat. Nec aūt ciuitas eccl̄ia scōꝝ ē: de q̄ dr̄: Gloriosa dicta sūt de te ciuitas ōi. Ciues ei⁹ sūt oēs fideles: de gb⁹ apostol⁹: Uos estis ciues scōꝝ. Nec q̄ ciuitas posita ē supza mōtē xp̄z: de quo daniel: Lapis absciſus sine manib⁹ factus ē mons magn⁹. AVGV. Uel posita ē supza mōtē. i. supza magnā iusticiā quā significat mōs i quo disputat dom̄in⁹.

CHRY. sup matth̄. Nō pōt ergo ciuitas abscōdi posita supza montē etiā si ipsa voluerit. Mōs. n. q eā portat facit eā oībus mānifestā: sic ⁊ apostoli ⁊ sacerdotes q fundati sūt i xp̄o nō pñt eē abscōditi: etiā si voluerīt: qz xp̄s eos manifestat. HILA. Uel ciuitatē carnē quā assumpserat nūcupat: qz i eo ꝑ naturā suscepti cozpis: quedā humāi gn̄is congregatio cōtinet̄: ⁊ nos ꝑ ꝺsortiū carnis sue sumus habitatio ciuitatis. Abscōdi ergo nō pōt: qz i altitudine posit⁹ celsitudinis dei: admiratōe opeꝝ suoꝝ offert̄ oībus cōtēplandus. CHRY. sup matth̄. Quare āt sanctos suos xp̄s manifestet: ⁊ nō sinat eos eē absconditos ꝑ alterā cōparatōez oñdit: cū subdit̄: Neq̄ accē. lucer. ⁊ po. eā sub mo. sed supza candelabrū. CHRY. i ho. Uel ꝑ hoc q⁹ dixit: Nō pōt ciuitas abscon. demōstrauit suā vtutē. In hoc aūt q⁹ subdit: Neq̄ accē. lucer. eos inducit ad liberā ꝑdicationē: ac si diceret: Ego q dē lucernā accendi: vīi aūt erit study eā manere ardētē: nō solū ꝓpter vos sed ꝓpter alios q illuminabūtur: sed ⁊ ꝓpter gloriaz dei. CHRY. sup matth̄. Lucerna ē verbū diuinū de quo dictū ē: Lucerna pedibus meis verbuz tuum: Accendētis lucernā sunt p̄r ⁊ filius ⁊ spūssc̄us.

AVGV. Quid āt putam⁹ dictū eē. Et ponūt eā sub modio: vt occultatio tñ lucerne accipienda sit: tāq̄ si diceret: Nemo accendit lucernā ⁊ occultat eā: an aliqd etiā modi⁹ significat: vt hoc sit ponere lucernā sub modio: supioza facere corpis cōmoda q̄s ꝑdicationez veritatis. Sub modio ergo lucernā ponit q̄squis lucē doctrine bone cōmodis tēporalibus obscurat ⁊ tegit. Et bene modius dr̄ res cozpoza lis siue ꝓpter retributionē mēsure: qz ea quisq⁹ recipit que gessit i cozpe: siue qz tēporalia bona q̄ cozpe peragunt̄ circa diez mēsurā quā significat modius ichoant̄ ⁊ trāseūt: eterna vero ⁊ spiritualia nullo tali fine coercēt̄. Super cādelabrū aūt lucernam ponit: q cozpus suuz ministerio vbi subiacit: vt superioz sit predicatio vitatis: ⁊ inferior seruitus cozporis. per ipsam. n. cozporis seruientem excelsioz lucet doctrina: dum per vocem ⁊ ceteros cozpis motus bonis opibus insinuatur discētibus. CHRY. sup mat. Uel modij sunt homines mūdiales: qñ sicut mody desup gdē vacui sūt subtus aūt pleni: sic oēs mundi amatozes in rebus spiritalibus insensati sunt: i terrenis autem sapientes. ⁊ ideo q̄si modius verbum dei tenet absconditū: qñ ꝓpter aliquaz causam terrenam verbum dei nō est ausus palam ꝓloqui:

nec fidei veritatē. Candelabrū est ecclesia que baiulat vbū vite: et ois ecclīasticus vir. HYLA. Uel synagogam dñs modio ꝓparauit q̄ susceptos fructus intra se tantum rece ptās certū modiū diuerse obfuātie ꝓtiebat. AMBRO. sup lucā. Et iō nemo fidē suā itra mēsurā legis includat: sz ad eccl̄iā ꝓferat: i q̄ septiformi spūs relucet gra. BEDA. i ho. Uel ipe xps accēdit lucernā: q testā humane nāe flāma sue dīnitatis ipleuit: quā nec credētibus abscōdere: nec mo dio suppōere: b̄ ē sub mēsura legis īcludere: vl miratio vni⁹ gētis termios noluit cohibere. Candelabr̄ eccl̄iā dic̄: cui lu cernam supposuit: q̄ nr̄is i frōtibus fidem sue īcarnatiōis affixit. HYLA. Uel lucerna xp̄i ponit i cādelabr̄. idest i ligno p passionē suspēsa: que lumē eternū ē in eccl̄ia habitā tibus p̄bitura: Et iō dic̄: Ut luceat omnib⁹ q in domo sunt. AVGV. Sigs. n. domū vult accipe eccl̄iā: nō ē absur dū. Uel dom⁹ est ipe mundus ꝓpter id qō supius ait. Uos estis lux mūdi. HYLA. Tali etiā lumine monet fulgere aplos: vt ex admiratōe opis eor deo laus īpartiat̄. vñ seq̄t Sic luceat lux vr̄a coā boīb⁹ vt videant opa vr̄a bona. CHRY. sup matth. i. sic illuminate docētes: vt nō vr̄a tm audiāt v̄ba: sz vt opa videāt: vt quos illuminaueritis p vbū q̄si lux: cōdiatis p exēplū q̄si sales. Per illos aūt doctores q docēt et faciūt magnificat̄ ōs: nā disciplina dñi ex moīb⁹ fa milie dem⁹trat̄. Et iō segt̄. Et glo. pa. ve. q i ce. ē. AVGV. Si tm̄ nō diceret: Ut videant opa vr̄a bona: finē ꝓstituisse videret̄ i laudīb⁹ hominū: q̄s querūt hypocrite: sz addidit. Et glīficēt p̄rem vr̄m q in celis ē: vt hoc ipsum q hō p bona opa placet boībus: nō ibi finem ꝓstituat: sed referat ad lau dē dei: et ꝓpterea placet hominibus: vt i illo glorificet̄ de⁹. HYLA. Nō q ab hominibus oportet gloriā q̄rere: sed vt dissimulantibus nobis opus nostr̄ bis inter quos viu mus: in honorem dei eluceat.

¶ Nolite aūt putare: quoniam veni soluere legez aut ꝓphetas: Nō veni soluere sz adiplere. Amē quippe dico vobis: donec transeat celuz et terra: iotha vnum aut apex vnus non preteribit a lege: donec oia fiant. Qui g̃ soluerit vnū de mādatis istis minimis et docuerit sic hoies: minimus vo cabitur i regno celor: qui aūt fecerit et docuerit: hic magnus vocabitur in regno celorū.

GLO. Postq̄ hortat⁹ ē audiētes vt se ꝑpararent ad oia sustinēda p iustitia et nō abscōderēt qō accepturi erāt: sz ea benīuolētia discerēt: vt ceteros docerēt: īcipit eos ifōrmare qd doceāt: tāq̄ si q̄rerēt: Quid est hoc qō nō vis abscōdi: p quo iubes oīa tolerari: nūqd aliqd dict⁹ es extra ea q̄ i le ge sūt scripta: Jō iquit: Nolite putare q̄m veni soluere le gē: aut ꝓphas. CHRI. sup matth. Qō ꝓpter duas cās dic̄: Primū vt discipulos suos bis v̄bis ad suū ꝓuocaret exēplū: vt sic ipe oēz legē adiplebat: sic et illi studerēt iplere. Deniq; futr̄ erat vt calūniarent̄ eū iudei: q̄si legē soluentē: prius q̄ īcurrat calūniā calūnie satisfac̄: ne aūt putaret̄ sic vēisse: vt simplr legē p̄dicaret: sic ꝓphē fecerāt. REMI. Duo dixit: negat vēisse se soluere: et affirmat venisse se iplere. et ideo ad dit: Nō. n. veni legē soluere sz ad iplere. AVGV. In hac aūt sn̄ia duplex ē sensus. Nā adiplere legē aut ē addēdo ali qd qō minus hz: aut faciēdo qō hz. CHRY. in ho. Imple uit igr̄ xps ꝓphas cōplendo oīa q̄ p eos de ipso fuerāt dcā: legē aūt p̄mo qdem nihil trāsgrediēdo legaliuz: scōo iustifi cādo p fidē: qō lex p lr̄am facere nō valebat. AVGV. cō tra faustū: Demū etiā: q̄ sub gra positis in hac mortali vita difficile erat iplere: qō i lege scriptuz ē: Nō cōcupisces. Ille p carnis sue sacrificiū sacerdos effectus ipetrat nobis īdul gentiā etiā binc adimplēs legē: vt qō p nostrā īfirmitatem min⁹ possum⁹: p illi⁹ pfectionē curet̄: cui⁹ capitis mēbra ef fecti sumus. Puto etiā sic esse accipiēdū q̄ dr̄. Non veni le gē soluere sz adiplere: bis. vz. additamētis: q̄ vel ad pōnem ptinēt antiquar̄ sn̄iar̄: vel ad ꝓuersationē in eis: Aput eni dñs etiā iniquū motū ad nocēdū fratri i homicidy genere deputari. Maluit etiam nos dñs nō iurātes nō recedere a vo: q̄ ver̄ iurātes appropinq̄re periurio. Sz cur o manichei legē nō accipitis et ꝓphas: cū xps ad eos se nō venisse solue re dixit: sz adiplere: Ad hoc rsepōdet faust⁹ heretic⁹: Quis hoc testat̄ dixisse iesū: Matthe⁹. Quō ergo ioānes nō id te stat̄: q fuit in mōte: Matthe⁹ hoc scripsit: q postq̄ iesus de scēdit de mōte: secutus ē eū: Ad hoc Augu. rñdet: Si nemo de xpo vera dixit: nisi q vidit eū vel audiuit: hodie de eo va dic̄ nullus. Cur g̃ ex ore ioānis nō potuit va mattheus audi re de xpo: si ex libro ioannis possumus va log ō eo nos tāto tpe post nati: hic eni nō solū matthei: sz etiaz luce ac marci euāgeliū et nō imparē auctē receptū ē. Huc accedit: q̄ et ipe dñs potuit narrare mattheo qō egerat: anteq̄ eu⁹ vocasset. Apte aūt dicite nō vos credere euāgelio: nā q̄ in euāgelio n̄ nisi qō vultis creditis: vobis poti⁹ q̄ euāgelio creditis. Itē faustus: Probemus et matth. hoc nō scripsisse: sz aliū: nescio qué sub noīe eius. Quid. n. dicit: Cum transisset iesus vidit sedētē hominē ad teloneū matthēū nomīe. Et gs ergo scri bēs ō seipo dicat: vidit hoīez et non vidit me: Ad qō Augu. Ita mattheus de se: tanq̄ de alio scripsit: sic et ioānes fec̄ di cēs: Cōuersus petrus vidit aliū discipulu⁹ quē diligebat ie sus. Manifestū ē. n. hūc morē fuisse scriptorū cū gesta nar rarēt. Itē faustus: Quid q ēt ex ipso ꝼmone qō ꝑcepit: non putare q̄rēret legē soluere: magis itelligi dat̄ q̄ solueret: neq;. n. nihil tale eo faciēte iudei suspicari hoc posient. Ad qō Augu. Hodie qdē valde ifirmuz ē: nō. n. negamus inde is non itelligētibus videri potuisse xp̄m destructorē cē le gis et ꝓphetar̄. Itē faustus. Quid q etiaz lex et ꝓphete nec adipletōe gaudēt cuz in deutronomio dicat̄: Nec ꝑcepta q̄ mādo tibi obseruabis: nec addas qcq̄ eis: nec minuas: Ad qō aug. Nō itelligit faust⁹ qd sit legē iplere: cū hoc ō v̄borū adiectōe putat accipiēdū. Plēitudo. n. legis charitas ē quā dñs dedit mittēdo fidelib⁹ spūm scīm. Implet̄ g̃ lex vel cū fi unt: q̄ ibi ꝑcepta sunt: vel cū exhibent̄ q̄ ꝓphetata sunt. Itē faustus: Qr nouū testū iesū cōdidisse fatemur: qd aliud a de structōe fatemur veteris testi: Ad qō augu. In veteri testō figure erāt futror q̄s i reb⁹ p christū pīatis auferri opor tebat: vt eoipso lex et ꝓphe implerētur: in quibus scriptum ē: daturum deum nouum testamētum. Item faustus: Hoc igitur si dixit christus: aut aliud significans dixit: aut quod absit mētiens dixit: aut omnino non dixit. sz iesum quidem mētitum fuisse nullus dicat: ac per hoc aliter dictum ē: aut nec omnino dictum est: me quidem iam aduersus capituli huius necessitudinem manichea fides reddit hic tutum: q̄ principio mihi non cunctis que ex saluatoris nomine legū tur scripta: passim credere persuasit: Esse enim multa ꝯcā nia que in contagiuz boni seminis: scripturis pene omnib⁹ noctiuagus quidam seminator insparsit: Ad quod August. Manicheus docuit impiam peruersitatem: vt ex euange lio qō heresim tuam non impedit hoc accipias: quod autez impedit non accipias. Nos autē docuit apostolus piam ꝓ uisionē: vt quisquis nobis annunciauerit: ꝓter id qō acce pimus: anathema sit. Dominus aūt exposuit quid sint ꝯcā nia non aliqua falsa veris scripturis immissa. sicut tu inter pretaris: sed homines filios maligni. Itē faustus: Luz te iu deus interpellabat: cur legis et prophārum precepta nō ser ues: que christus dixit: non se venisse soluere sed adimple re: cogeris: aut vane superstitioni succumbere: aut capitulum profiteri falsum: aut te xp̄i negare discipulū. Ad qō Augu. Nullas ex hoc capitulo catholici patiuntur angustias: qua si legis et ꝓphetarum precepta non seruent: quia charitatez dei et p̄rimi habēt: in ḡbus preceptis pendet lex et ꝓphete

Et quecũq; ibi rebus gestis vel sacrorũ celebrationib⁹ vel locutionũ modis figurate ꝓphãta sunt: in xpo ⁊ ecclia compleri cognoscunt. Uñ nec vane supstitiõi succũbimus: nec istõ euãgely capitulũ falsũ eẽ dicim⁹: nec xpi discipl'os nos negam⁹. Qui g̃ dic̃: Si xps legẽ ⁊ ꝓphas nõ soluisset: illa sacramẽta legis ⁊ ꝓphetas xpianoꝝ celebratõibus pmanerẽt: ꝓ̃t dicere si xps legẽ ⁊ ꝓphas nõ soluisset: adhuc pmitteret nasciturus: passurus: resurrecturus: cũ ideo magis hoc nõ soluerit: sz adipleuerit: q; iã nõ pmittit̃ nasciturus passur⁹: resurrecturus: qõ illa sacra quodãmõ psonabãt. Sz annũciaꝝ: q; nat⁹ sit: passus sit: resurrexit: qõ hec sacra que a xpianis aguntur: iã psonãt. ꝓz g̃ ꝗto erroꝛe delirent: g putãt signis sacrisq; mutatis ẽt res ipas esse diuersas: q̃s ritus ꝓpheticus pnũciauit pmissas: ⁊ euãgelic⁹ demũstrat impletas. Itẽ faustus: Querẽdũ ẽ si hoc xps dixit: cur dixerit: vt̃ ne ꝓpalpãdi iudeoꝝ furoꝛis cã: g sancta sua ab eo ꝓculcari videtes: nec audiẽdũ gdẽ eũ existimabãt: aut vt nos q eis credebam⁹ ex gẽtibus istrueret legis subire iugũ. Si aũt h̃ ei fuit cã dicẽdi: illa dz esse quã dixi: nec hoc ipm mentitus ẽ. Sunt enĩ tria gña leguz: vnũ hebꝛeoꝝ: qõ peccati ac moꝛtis paulus appellat. aliud gẽtiũ: qõ nãle vocat: dicẽs: Hẽtes ãt nãlr̃ q̃ legis sũt faciũt. tertiũ ẽ vitatis: de q̃ dixit lex: spũs vite zẽ. Itẽ ꝓphe aly sunt iudeoꝝ de q̃bus notũ ẽ: aly gẽtiũ de q̃bus paulus dic̃: dixit gdẽ ꝓpri⁹ coꝝ. ꝓphã: aly veritatis de q̃bus iesus dic̃: Mitto ad vos sapiẽtes ⁊ ꝓphetas. Et g̃dem si obseruationes hebꝛaicas adipletionis gr̃a ꝓtulisset: dubiuz nõ erat: gn de iudeoꝝ lege ⁊ ꝓphis dixisset. Ubi vo sola recẽset antigoꝛa p̃cepta. i. nõ occides nõ mechaberis: q̃ olim ꝓmulgata fuerãt: p enoch ⁊ seth ⁊ ceteros iustos: cui ñ videat̃ hoc eũ dixisse de vitatis lege ⁊ ꝓphetis. Ubi vo iudeoꝝ q̃dã visus ẽ noiasse: penit⁹ eradicauit: ꝑcipiendo contraria: vt ẽ illud. Oculũ p oculo: dentẽ p dẽte. Ad qõ Aug⁹. Manifestũ ẽ quã legez ⁊ quos ꝓphetas xps nõ venerit solnere: sz iplere. Ipsa enĩ est lex q̃ p moysen data est: nõ aũt sicut faustus opinat: q̃dã dñs adipleuit: q̃ ab antigs iustis iã dicta erãt añ legẽ moysi: sic̃ Nõ occides. Quedaz vo soluit: q̃ ꝓpria videbant̃ legis hebꝛeoꝝ. nos. n. dicim⁹: Et hec ꝓtpe bñ fuisse istituta: ⁊ nũc a xpo: nõ soluta sz adipleta: vt patebit p singula. Hoc ẽt nõ itelligebãt: g in ea puersitate mãserũt vt gẽtes cogerent iudaiçare heretici. s. g naçarei dñr.

CHRY. sup matth. Quñ vo oĩa q̃ ab initio mũdi vsq; ad finẽ erãt futura: mystice erãt ꝓphetata ĩ lege ne videat̃ aliqd eoꝝ que fiũt: de⁹ nõ antea cognouisse. ꝓptꝛea dicit: Nõ põt fieri vt trãseat celũ ⁊ terra: dõec oĩa q̃ in lege ꝓphetata sunt reb⁹ ipis fuerĩt adipleta ⁊ hoc ẽ qõ dic̃: Ame gp. di. vo. do. trãse. ce. ⁊ ter. io. vnũ aut vnus apex nõ p̃te. a lege: donec oĩa fiãt. REMI. Ame hebꝛe⁹ sermo ẽ: ⁊ latine dr̃ vere fideliter: siue fiat. Duab⁹ aũt de causis hoc sermone vtit̃ dñs: siue ꝓpter duritiã illoꝝ q tardi erãt ad credendũ: siue ꝓp credẽtes vt pfundi⁹ attenderẽt ea q̃ sequunt̃. HYLA. Per hoc aũt q̃ ait: Donec trãseat celũ ⁊ terra. celũ gdẽ ⁊ terraz: maxima eleméta nõ arbitramur eẽ absoluenda. REMI. Permanebũt. n. eẽntialr̃: sed transibunt p renouationem.

AVGV. Per hoc aũt q̃ ait: Iotha vnũ aut vnus apex ñ trãsibit a lege. nihil põt aliud itelligi nisi vehemẽs exp̃ssio pfectiõis: que p lr̃as singulas demõstrata ẽ: iter q̃s lr̃as iotha minoꝛ ẽ ceteris: qz vno ductu fit. Apex etiã ẽ ipsius aliqua in sũmo pticula: q̃bus vbis oñdit in lege ad effectum ⁊ minima queq; pduci. RABA. Apte quoq; grecũ iotha ⁊ nõ ioth hebꝛeũ posuit: qz iotha in nũero. x. significat: ⁊ decalogus legis enumerat cui⁹ gdẽ apex ⁊ pfectio ẽ euãgelium.

CHRY. sup matth. Si aũt ingenu⁹ hõ vel in vilu mendacio ĩuentus fuerit erubescit: ⁊ vir sapiẽs vbũ qõ dixit: nõ relingt ĩuacuũ: quõ vba dñna sine exitu vacua poterãt pmanere: vñ ꝯcludit. Qui ergo sol. vnũ de mã. istis mĩmis: ⁊ docue. sic̃ bo. mi. vo. in regno celoꝝ. Puto aut̃ q̃ ipse dñs manifeste hoc ostẽdit. q̃ sunt minima mãdata: mõstrans dicendo: Sigs soluerit vnũ de mãdatis istis minimis. i. que mõ dictur⁹ sum. CHRY. in ho. Nõ enĩ ꝓ veterib⁹ legib⁹ hoc dixit: sz ꝓ his q̃ ipe erat p̃cepturus: q̃ qdez minima vocat: sz magna sint. Sic̃. n. multotiẽs de se humilia locutus ẽ: ita ⁊ de suis p̃ceptis humilr̃ logtur. Uel aliter. CHRY. super matth. Mãdata moysi in actu facilia sunt: nõ occides: non adulterabis. Ipa enim criminis magnitudo volũtatẽ faciendi repcutit: ⁊ iõ in remuneratõe modica sunt: in peccato aũt magna. Mãdata aũt xpi. i. nõ irascaris: nõ cõcupiscas: in actu difficilia sunt: ⁊ iõ in remuneratõe magna: i peccato ãt minima. Minima igr̃ dicit ista xpi mãdata: nõ irascaris: nõ ꝯcupiscas: ergo illi g leuia pctã ꝯmittũt minimi sũt ĩ regno dei. i. g iratus fuerit: ⁊ grãde pctñ nõ fecerit: a pena gdez securus ẽ. s. dãnatõis eterne: nõ tñ est in gl̃ia. s. quã cõsequunt illi g etiã hec minima ipleñt. AVGV. Uel ecõuerso illa q̃ p̃cepta sunt ĩ lege dñr minima: q̃ aũt xps dictur⁹ est: sunt maxima. Mãdata aũt minima significant̃ p vnum iotha ⁊ vnũ apicẽ. Qui g̃ soluerit. ⁊ docuerit sic. i. fm q̃ soluit: minimus vocabit̃ ĩ regno celoꝝ: Et fortasse iõ nõ erit: qz ibi nisi magni eẽ nõ pñt. GLO. Soluere aũt ẽ nõ agere: qõ recte gs ĩtelligit: vel nõ ĩtelligere q̃ deprauauit: aut minuere ĩteritatẽ supadditõis christi. CHRY. ĩ ho. Uel cum audieris minimũ ĩ regno celoꝝ: nihil aliud suspicare q̃s̃ suppliciũ ⁊ gehẽnã. Regnũ enĩ ꝓsueuit dicere nõ solũ regni vtilitatẽ: sz tps resurrectõis ⁊ aduẽtũ christi terribilez. GREGO. in ho. Uel p regnũ celoꝝ ecclia ĩtelligẽda est: in q̃ doctoꝛ q̃ soluit mandatuz: minimus vocat̃: qz cuius vita despicit: restat vt eius p̃dicatio ꝓtemnat̃. HYLA. Uel minima dic̃ dñi passionẽ ⁊ crucẽ: q̃ siquis tanq̃s erubescẽda nõ ꝓfitebit: erit minim⁹. i. nouissimus ac pene nullus. Cõfitenti vo magne in celo vocatõis gl̃ia pollicet̃. vñ segt̃: Qui ãt fecerit: ⁊ docuerit magn⁹ vocabit̃ ĩ regno celoꝝ. HIERO. Sugillat ĩ ꝑ phariseos q ꝓptꝛis mãdatis õi statuebãt ꝓprias traditões: q; nõ eis p̃fit doctrina in ppl'o: si vl'paruũ qõ ĩ lege ẽ destruãt. Possumus aũt ⁊ alr̃ intelligere q; magistri erudition etiã si paruo peccato obnoxia sit: deducat euz de gradu maximo: nec pꝛosit docere iustitiã quã minima culpa õstruit: beatitudoq; pfecta sit q̃ sermone docueris: ope cõplere.

AVGV. Uel aliter. Qui soluerit illa minima. s. p̃cepta legis ⁊ sic docuerit: minimus vocabit̃: Qui aute fecerit illa minima: ⁊ sic docuerit: nõ iã magnus bñdus est: sz tñ nõ tam minimus q̃s ille q̃ soluit. vt aute sit magnus: facere debet et docere que christus docet.

¶ Dico autez vobis: quia nisi abundauerit iustitia vestra plusq̃ scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ: non intrabitis ĩ regnũ celoꝝ. Audistis quia dictuz est antiquis non occides: qui aũt occiderit reus erit iudicio. Ego aũt dico vobis: quia omnis qui irascitur fratri suo: reus erit iudicio. Qui aute dixerit fratri suo racha: reus erit concilio. Qui autez dixerit fatue: rens erit gehenne ignis.

HYLA. Pulcherrimo ingressu opus legis cepit excedere aditũ in celũ: apl'is nisi iustitiã phariseoꝝ ãteissent: venũciãs nõ futuꝝ: ⁊ hoc est qõ dicit: Dico enĩ vobis. CHRY. sup matth. Justitiã aũt hic dicit vlem virtutẽ: itende autẽ gr̃e additamẽtũ. Discipulos. n. suos adhuc rudes: magr̃is q ĩ veteri testõ erãr vult esse meliores. scribas aũt ac phariseos non dixit iniquos: qz nõ dixisset eos habere iustitiã. vide etiam qm̃ hic vetus testñ cõfirmat: cõparationem faciens eius ad nouũ: plus enĩ ⁊ minus eiusdẽ generis est: scribarũ aũt ⁊ phariseoꝝ iustitie sunt mãdata moysi. per impletiões aũt illoꝝ mandatoꝛũ sunt mãdata christi. Hoc ẽ g̃ qõ dicit. Nisi gs supza legis mãdata ẽt hec mea p̃cepta q̃ apud illos

minima existimabant̃ ꝯpleuerit:nō ītrat ī regnū celoꝝ: qm̃ illa de pena liberāt:q.s. trāgressoꝝib⁹ legis debet̃: nō aūt in regnū iducūt:hec aūt ꝛ ō pena liberāt:ꝛ ī regnū iducūt. Cū aūt sit idē soluere minima mādata ꝛ nō custodire:quare su ꝓa de soluēte dic̃ q⁹ minimus vocabit̃ ī regno dei.hic autē ō nō ꝟseruāte:nō ītroibit in regnū celoꝝ. Sꝫ vide qꝛ mini/ mū eē in regno:idē est ꝛ nō ītrare in regnū. Esse aūt aliquez ī regno nō est regnare cum xp̄o:sed eē tm̃ in populo xp̄i:tan q̄ si dicat de soluēte q⁹ iter xp̄ianos quidez erit: tamē mini mus xp̄ianus. Qui aūt ītrat in regnū:fit ꝓticeps regni cum xp̄o. Cōsequēter ꝛ iste q nō ītrat in regnū celoꝝ: gloriā qdē nō habebit cum xp̄o:erit tamē ī regno celoꝝ.i.ī numero co rum sup̄ quos xp̄s celoꝝ rex regnat. AVGV.ix. de ciui. dei: Uel alr̃: Nisi abundauerit iustitia vr̃a plusq̄ scribaꝝ ꝛ pharisęoꝝ.i. sup̄ eos q solunt qō docēt:qꝛ de his alibi dictū est. Dicūt enim ꝛ non faciūt ac si dicat. Nisi ita abūdauerit iustitia vr̃a vt vos nō soluatis: sed faciatis poti⁹ qō docetis nō ītrabitis in regnum celoꝝ. Alio g̃ modo itelligenduz est regnū celozum:vbi ambo sunt:ꝛ ille.s. qui soluit qō docet:ꝛ ille qui facit:sed ille minimus:ille magnus: qō quidem re/ gnum celoꝝ ē ecclia pñs. Alio aūt mō regnū celozum dicit̃ quo nō ītrat nisi ille q facit:ꝛ hoc est ecclia.qualis in futuro erit. AVGV.ꝛtra faustū: Hoc aūt nomē: regni celozuz: qō tam crebro noīat dñs:nescio vtꝝ in libris veteris testa/ mēti qsquā iueniat. ꝓprie.n. ptinet ad reuelatōz noui testa mēti:qō ozi ei⁹ etiā noiandū seruabat̃:quē regez ad regēdū suos suos vetus testū ꝑfigurabat. Dic g̃ finis quo ꝑcepta referēda sunt: occultus erat in veteri testamēto: q̄uis fm eū etiā tūc viuerēt sci:qui futurā ei⁹ reuelatiōez videbant.

GLO. Uel ß qō dic̃ nisi abūdauerit:referēdū ē ad itelle ctū pharisęoꝝ ꝛ scribaꝝ: non ad continentiā veteris testi.

AVGV. ō faustū. Pene.n. oīa q̄ monuit vel ꝑcepit dñs: vbi adiūgebat: Ego aūt dico vobis: iueniunt̃ ꝛ ī illis veteri bus libris:sꝫ qꝛ nō ītelligebāt homicidiū nisi pemptōez cor poris humani:aput dñs oēm iniquū motū ad nocendū fra tri ī homicidy gñe deputari: vñ subdit. Audistis qꝛ dctm̃ est antiqs:nō occides. CHRY. sup̄ matth̄. Uolēs xp̄s osten dere.qꝛ ipe deus g aliqñ locut⁹ est i lege:ꝛ q nūc mandat in gra:illud mādatū qō ponit̃ i lege añ oīa.s. phibitiua q̄ sunt ꝛtra ꝓrimū:ꝛ nūc ponit in ꝓncipio mādatoruz suoꝝ.

AVGV. ꝓmo de ciui dei: Non aūt qō audiuimus: Non occides: virgultū vellere nefas ducim⁹:fm manicheoꝝ er rorē:nec de irrōnabilibus aialibus dictū itelligimus: qꝛ iu stissima ordinatōe creatoris vita ꝛ moꝛs eoꝝ nostris vsibus subdit̃. vñ restat q⁹ de hoīe itelligamus:qō dctm̃ ē. Nō occi des.nō altꝝ:ergo nec te.neq; enī qui se occidit:aliud q̄ ho minē occidit.nequaq̄ aūt cōtra hoc ꝓceptū fecerunt qui auctoꝛe deo bella gesserūt ac psonā gerētes publice ptātis iustissime rōis ī perio sceleratos moꝛte punierūt: ꝛ abrahā nō solū nō est culpatus crudelitatis crimine: vꝝ etiā lau/ datus est noīe pietatis q⁹ voluit filiū obedienter occidere. bi g̃ excipiūt quos deus occidi iubet:siue lege data: siue ad psonā ꝓ tpe exp̄ssa iussiōe: nō aūt ipse occidit: g ministeriū dat iubēti.sicut adminiculū gladi⁹ vtēti. nec Sāson aliter excusat̃ q⁹ scip̄m cuz hostibus ruina domus oppressit: nisi q⁹ latēter spiritus hoc iusserat:qui per illū miracula faciebat.

CHRY. in ho. ꝓper hoc aūt q⁹ dicit: Dctm̃ est antigs. ostē dit multū tps esse:exquo mādatū hoc acceperāt: Hoc ergo dicit:vt ꝓuocet tardos auditoꝛes ad altioꝛa ꝑcepta: sicut si magister ꝓnꝛ pigritantē ad excellētiorē doctrinaz ꝓuo/ cās dicat: Multū tps ꝓsumpsisti in syllabicādo.ꝛ iō subdit. Ego āt dico vobis qm̃ oīs q irascit̃ fratri suo reus erit iudi cio. In quo ꝓsidera legislatoꝛis ptātē. nullus enī antiquoꝝ ita locutus est:sed sic: Hec dicit dñs.qꝛ illi vt serui ea q̄ sūt dñi annūciabāt:hic aūt vt fili⁹ ea q̄ sunt p̄ris:q̄ etiā sua sūt: ꝛ illi cōseruis ꝑdicabāt: Dic aūt suis seruis legem ponebat

AVGV.ix. de ciui. dei: Due qdē sunt sn̄ie philosophoꝝ de animi passiōibus:stoicis .n. nō placet hꝺ passiones cade re in sapiētē. pipatetici vo has passiones in sapiētez cadere dicūt:sꝫ moderatas rōniq; subiectas:sicut cū ita ꝓbebet̃ mi sericordia vt iustitia ꝓseruet̃. Jn disciplina aūt xp̄iana non tam querit̃ vtꝝ pius animus irascat̃ aut tristet̃:sed vnde.

CHRY. sup̄ matth̄. Qui.n. sine cā irascit̃ reus erit:g vo cū cā:n̄ erit reus.nā si ira n̄ fuerit nec doctrina ꝓficit nec in dicia stāt nec crimina ꝓpescunt̃. Jtaq; qui cum causa nō ira scit̃:peccat.patiētia enī irrōabilis vitia seminat: negligētiā nutrit:ꝛ nō solū malos:sed etiam bonos iuitat ad malum.

HIERO. Jn gbusdaz g̃ codicibus addit̃: Sine causa ce/ tꝝ in veris definita sn̄ia est:ꝛ ira penitus tollit̃. Si.n. iube mur ozare ꝓ psequētibus:oīs ire occasio tollit̃:irascendū g̃ nō est sine cā:qꝛ ira viri iustitiaz dei nō operat̃. CHRY. sup̄ matth̄. Sꝫ tm̃ iracūdia q̄ cū cā est:nō ē iracundia: sed iu diciū. iracūdia.n. ꝓprie itelligit̃ ꝓmotio passionis: qui autē cū cā irascit̃:ira illius nō est ex passiōe: ideo iudicare dr̃ nō irasci. AVGV. i li. retracta. Illud etiā dicimus ītuendū qd sit irasci fratri suo: qm̃ nō fr̃i irascit̃ qui peccato fr̃is ira/ scit̃. Qui g̃ fratri non peccato irascit̃:sine causa irascitur.

AVGV:xiiij. de ciui dei. Jrasci autē fr̃i vt corrigat̃ nul lus sane mētis reprehēdit:huiusmodi enim motus de amo re boni ꝛ de scā charitate veniētes:vitia dicēda nō sunt: cū rectam rōnē sequant̃. CHRY. sup̄ matth̄. Puto aūt nō de iracūdia carnis loquit̃ chr̃istus:sed de iracūdia aīe:caro enī nō pōt obedire vt nō ꝓturbet̃. Quando g̃ homo irascit̃: ꝛ nō vult facere qō ira ꝓpellit:caro eius irata ē:animus aūt eius nō est iratus: AVGV. Sic g̃ ī hoc ꝓmo est vnum.i. ira sola.in scōo aūt sunt duo.s. ira.ꝛ vox q̄ irā signat.vñ segt̃ Qui autez dixe.fra.suo ra.reus erit cōci. Nōnulli de greco trahere voluerūt iterꝓtatione hui⁹ vocis:putātes pānosuz dici racha:qm̃ grece dr̃ pānus rachos. Probabili⁹ aūt ē nō esse vocē significantē aliqd:sꝫ indignantis animi motū ex/ primentē. Das aūt voces grāmatici iteriectiōes vocāt: ve/ lut cum dicit̃ a dolēte beu. CHRY. in ho. Uel racha est v̄bum ꝓtemptus ꝛ vilipēsionis. Sicut enī nos vel famulis vel iunioribus iungētes dicimus: Uade tu: dic illi tu:ita ꝛ q sꝫoꝝ vtunt̃ ligua racha dicunt ꝓ tu. Dñs eniz ꝛ que par tissima sunt euellit:ꝛ cū bonore nobis iuicem vti iubet.

HIERO. Uel racha hebraeū v̄bū ē:ꝛ dr̃ inanis aut vacu⁹ quē nos possumus vulgata iuuria absq; cerebro nūcupare. Signāter aūt addidit. Qui dixerit fr̃i suo. Frater enim nr̃ nullus ē:nisi q eundē nobiscū habet ꝑez. CHRY. super matth̄. Jndignū aūt dr̃e hoīem vacuū q hz in se spīn̄sanctū

AVGV. Jn tertio aūt significant̃ tria:ira:ꝛ vox q̄ irā si/ gnificat:ꝛ in voce vitupatiōis exp̄ssio. vñ dr̃. Qui āt dixerit fa.re.erit gehē.ignis. AVGV. Grad⁹ itaque sunt in istis pctis. ꝓmo vt qsquis irascat̃:ꝛ motū retineat corde ꝓceptū Jaz si extorsit vocē nō significantē aliqd:sed animi motum ipa eruptiōe testantē plus ē q̄ fr̃ ira surgēs silētio premere/ tur. Sꝫ adhuc plus ē si etiam v̄bum proferat̃:qō iā certam vitupationē designat. CHRY. sup̄ matth̄. Sicut autē ne/ mo ē vacuus qui hz spīn̄sanc ū:ita nemo ē fatuus q xp̄s co gnoscit. sed si racha:idē est qō vacuus:q̄tum ad sensū verbi vnū est dicere fatue ꝛ racha:sed differūt q̄tū ad dicētis ꝓ/ positū. racha.n. verbū vulgare erat apud iudeos:qō non ex ira neq; odio:sꝫ ex aliquo motu vano dicebant: magis fidu cie cā q̄ iracūdie: sꝫ si iracūdie cā nō dr̃ q̄re peccatū ē:qꝛ cō tētionis cā dr̃: nō edificatōis. si.n. nec bonū v̄buz dr̃e debe/ mus nisi ꝓ edificatōe:quāto magis illō qō ī se nāliter ma/ lū ē. AVGV. Uide ēt nūc tres reatus:iudicy:ꝛcily:ꝛ ge hēne ignis: ī gb⁹ quosdā grad⁹ factos admonet a leuioꝛib⁹ ad grauioꝛa.nā ī iudicio adhuc defēsiōis loc⁹ dat̃.ad ꝛciliū aūt ptinere videt̃ sn̄ie ꝓpatio: qm̃ iter se iudices conferunt quo supplicio dānari opoꝛteat.in gehenna vero ignis certa

est dānatio ⁊ pena dānati. vñ ꝑ quantū interſit inter iuſtitiā phariſeoꝝ ⁊ xpi. ibi. n. occidēte reū facit iudicio: hic āt ira facit reū iudicio: qō hoꝛ triū est leuiſſimū. RABA. Gehennam hic ſaluator inferni cruciatuꝫ nominat quam nomē traxiſſe putāt a valle idolis cōſecrata: q̄ est iuxta hieruſalē repleta olim cadaueribus: quā ⁊ ioſiā ꝓtaminaſſe in libro regum legimus. CHRY. i ho. Dic aūt primū gehē ne nomē poſuit: poſtq̄ in regno celoꝝ ſupradixerat: oſtendēs q̄ illud dare est ex ſuo amoꝛe: hoc aūt ex noſtra ōſidia. Multis aūt hoc graue videt: ſi ꝑ ſolo verbo tantā patiemur penā: ꝓpter qō quidā dicūt hoc bypbolice dictū esse. Sed timeo ne verbis hic noſmetipſos decipiētes: illic opē vltimū patiamur ſuppliciū. Nō ergo eſtimes hoc esse oneroſum: plures enī penaꝝ ⁊ peccatoꝝ a verbis būt principiū eteniꝫ parua verba multotiēs homicidiū peperūt: ⁊ cinitates integras euerterūt. Nec eniꝫ paruuꝫ eſtimes: fratrem ſtultū vocare: auferēs ei prudētiā ⁊ intellectū quo homines ſumus ⁊ ab irrationabilibus diſtamus. CHRY. ſuper mattheū. Uel reus erit cōcilio. i. vt ſit vnus ex cōcilio eoꝝ qui aduerſus chriſtū fuerint. ſicut apli in ſuis canonib⁹ interpretātur. HILA. Uel qui ſpirituſcō plenū cōuitio vanitatis inſinuat: fit reus concilio ſanctoꝝ: ꝓtumeliā ſpirituſſancti: ſanctoꝝq̄ iudicium animaduerſione luituruſ.

AVGV. Quiſquis aūt dixerit quo grauioꝛi ſupplicio punitur homicidiū: ſi gehēna ignis punitur cōuitiū: cogit itelligi eē oꝛiaꝫ gehēnaꝝ. CHRY. i ho. Uel iudiciū ⁊ ꝓcilia ſunt pene i pñti: gehēna āt pena futura. Ideo āt ire iudiciū appoſuit: vt oſtēdat q̄ nō est polē hoīez totalr eē ſine paſſionibus: ſꝫ refrenare eas poſſibile é: ⁊ ꝓpterea determinatā penā nō appoſuit ne videreť totalr irā ꝓhibere. Cōcilium autē poſuit nūc pro iudicio iudeoꝝ: ne videať ſemper noua inducere: AVGV. In iſtis autē tribus ſentētys ſubauditio verboꝝ intuenda est. habet enim prima ſententia omnia verba neceſſaria: vt nihil ſubaudiať. Qui iraſcitur īquit fratri ſuo ſine cauſa ſm quoſdaꝫ. In ſcōa vero cūait: Qui autē dixerit fratri ſuo racha. ſubaudiť ſine cauſa. Naꝫ i tertia vt ait. Qui autem dixerit fatue: duo ſubaudiūtur. fratri ſuo ⁊ ſine cauſa. ⁊ hoc est vñ ōſenditur q̄ apoſtolus galathas vocat ſtultos: quos etiaꝫ fratres nominat. nō enim id facit ſine cauſa.

¶ Si ergo offers munus tuum ad altare: ⁊ ibi recordatus fueris: quia frater tuus hꝫ aliquid aduerſū te: relinque ibi munus tuū ante altare: ⁊ vade prius reconciliari fratri tuo: ⁊ tunc veniēs offeres munus tuum.

AVGV: Si iraſci nō est fas fratri: aut dicere racha: aut fatue: multominus in animo tenere aliquid vt in odium indignatio conuertať. ⁊ ideo ſubdit: Si ergo offers munus tuū ad altare. ⁊ ibi recoꝛdatus fueris qꝛ frater tuus habet aliquid aduerſuꝫ te. HIERO. Nō dixit. Si tu habes aliqd aduerſus fratreꝫ tuum: ſed ſi frater tuus habet aliquid aduerſum te: vt duriοꝛ tibi recōciliatiōis īponatur neceſſitas. AVGV. Tunc enim ipſe habet aduerſus nos ſi nos eum in aliquo leſimus. nam nos aduerſus illum habemus ſi ille nos leſerit: vbi non est opus ꝑgere ad reconciliationē non enim veniam poſtulabis ab eo qui tibi fecit iniuriam. ſꝫ tiñ dimittaꝫ: ſicut tibi a domino dimitti cupis: quod ipſe commiſeris. CHRY. ſuper mattheum: Si autem ille te leſerit. ⁊ prius rogaueris magnam habebis mercedem.

CHRY. in ho. Sed ſi aliquis ꝓpter amoꝛem proximi ei reconciliari non curat: ad hoc cum inducit: vt ſaltem eius opus non remaneat imperfectum: ⁊ precipue in loco ſacro. vnde ſubdit: Relinque ibi munus tuū ante altare. ⁊ vade prius rōciliari fratri tuo. CHRY. ſuper mattheū. Ecce a diſcoꝛdantibus accipe non vult ſacrificiuꝫ. Dinc ergo ꝑdite q̄ntum ſit malū diſcoꝛdia: propter qō ⁊ illud abycitur q̄ culpa relaxať. Uide aūt miſericoꝛdiā dei: quomodo bominū vtilitates amplius aſpicit q̄ ſuos honoꝛes: plus eniꝫ diligit cōcoꝛdiam fideliū q̄ munera. q̄dm enim fideles bomines aliquā diſſenſionē habuerit: munus eoꝝ nō ſuſcipiť oꝛatio enim nō exauditur. Nemo enim iter duos inimicos pōt eē fidelis amicus amboꝝ: ideo ⁊ deus non vult eē amicus fideliū q̄dm inter ſe fuerint inimici. Et nos ergo fidez deo nō ſeruam⁹ ſi inimicos ei⁹ diligimus: ⁊ amicos ei⁹ odimus. Qualis aūt ꝑceſſit offenſio: talis oꝛ ſeq reconciliatio: ſi cogitatu offendiſti: cogitatu recōciliare. ſi verbis offendiſti: verbis recōciliare. ſi opibus rconciliare. Omne enim peccatū quomodo cōmittiť: eo modo de ipſo penitētia agiť: HYLA. Reconciliata aūt humana pace reuerti i diuina iubet: i dei charitatē de charitate hominū trāſituros. Et ideo ſeqtur: Et tūc veniens offeres munus tuū. AVCV. Si aūt qō hic dicit accipiať ad litterā: fortaſſe aligs credit ita fieri oportere ſi frater ſit pñs: non enim diutius differri pōt cū munus tuū relinquere añ alta re iubearis. Si vero abſente: ⁊ qō fieri pōt etiā trans mare ꝓſtituto aligd tale veniat in mentē: abſurdū ē credere ante altare munus relinquendū qō poſt terras ⁊ maria perrata offeras deo. ⁊ iō proꝛſus intro ad ſpūalia refugere cogimur: vt qō dictū est: ſine abſurditate poſſit intelligi. Altare itaq̄ ſpūaliter fidem accipe poſſumus. Munus enim qō offerrimus deo ſiue doctrina ſiue oꝛatio: vel quicqd aliud deo acceptum eē non poteſt: niſi fide fulciať. Si g̃ fratrem in aliquo leſimus: ꝑgendū ē ad reconciliationē: nō pedibus coꝛporis: ſed motib⁹ animi: vbi te humili affectu ꝓſternas fratri in conſpectu eius: cuius munus es oblaturus. Ita enim ⁊ ſi pñs ſit: poterit eū nō ſimulato animo lenire veniā poſtulando. atq̄ inde veniēs. i. intentionē reuocans: ad id qō agere ceperas offeras munus tuū.

¶ Eſto conſentiens aduerſario tuo cito dum es in via cū eo: ne forte tradat te aduerſarius iudici: ⁊ iudex tradat te miniſtro: ⁊ in carcerē mittaris. Amē dico tibi: nō exies inde donec reddas nouiſſimum quadrantem.

HYLA. Qꝛ nullū tps vacuū affectuꝫ placabilitatis dñs eſſe ꝓmittit: cito in vite nr̃e via reconciliari nos aduerſario ꝑcepit: ne i moꝛtis tps nō inita pace trāſeamus. ⁊ ideo dic. Eſto ꝓſentiēs aduerſa. tuo cito dum es cū eo in via ne forte tradat te aduer. iudici. HIERO. Pro eo q̄ nos habem⁹ in latinis codicibus: Cōſentiēs: in grecis ſcriptuꝫ est: Syno con: qō iterpretať beniuolus aut benignus. AVGV. Sꝫ videamus qs ſit aduerſarius: cui iubemur eē beniuoli. aut enī diabolus est: aut homo: aut caro: aut de⁹: aut ꝑceptū ei⁹. Sꝫ diabolo nō video qualr iubeamur eē beniuoli aut ꝓſentiētes: vbi. n. beniuolētia: ibi amicitia: nec qs̄q̄ dixerit amicitiā cū diabolo eē faciēdā: neqꝫ ꝓcoꝛdare cum illo expedit cui ſemel renūciādo bellū indiximus. neqꝫ cōſentire illi oꝛ cui ſi nunq̄ ꝓſenſiſſemus nunquā in iſtas incidiſſemus materias. HIERO. Quidā tamē dicūt a ſaluatoꝛe ꝑcipi: vt ſimus beniuoli erga diabolū: ne faciamus eū penaꝫ ſuſtinere ꝓ nobis: quē dicūt pro nobis eſſe toꝛquendum. ſi ei ꝓſerimus vitia ſuggerēti. quidam cautius diſputāt in baptiſmate ſingulos pactum inire cuꝫ diabolo ei abꝛenūciando. Si ergo ſeruauerimus pactuꝫ beniuoli: ⁊ conſentientes ſim⁹ aduerſario: ⁊ nequaq̄ꝫ i carcerē recludēdi. AVGV. Non autem video quomodo accipiā ab hoīe nos iudici tradi: vbi chriſtum iudicē itelligo: ante cuius tribunal omnes exhiberi oportet. Quomodo ergo iudici traditurus est: qui añ iudicē pariter exhibeť: ⁊ etiā ſi occidēdo quis nocuerit hoī: nō erit iaꝫ tps quo cōcoꝛdet cuꝫ eo in via. i. in hac vita: nec tñ iō non ſanabitur penitēdo: Carni vero multominus

video quō ꝓsentiētes eē iubeamur: magis.n. peccatores ei ꝓsentiūt. q vero eā seruituti subyciūt: nō ei cōsentiūt: sed eā sibi ꝓsētire cogūt. HIERO. Quō etiā caro mittēda erat ī carcerē si aīe nō ꝓsenserit: cū ⁊ aīa ⁊ caro pariter recludēde sint: nec qcq̄ possit caro facere nisi qō animus iperauerit:

AVGV. Fortassis ḡ iubemur iō cōsentire: qz peccando recessimus: vt aduersarī⁹ nr̄ dicere possit duz nobis resistit. Deus enī supbis resistit: Quigs ergo in hac vita non fuerit reconciliatus deo p mortē filij eius: tradet ab illo iudici. i. filio cui pr̄ iudiciū ōdit. Quomō aūt potest recte dicit hō esse in via cū deo nisi qz ōs vbiqz est: aut si nō placet dici ipios eē cum deo q vbiqz presto est: sicut nō dicimus cecos eē cū luce que eos circūfundit. Unū reliquū ē: vt hic aduersariū ꝑceptū dei itelligamus qō aduersat̄ peccare volētib⁹: ⁊ datū est nobis ad hāc vitā vt sīt nobiscū ī via: cui oportet nos ꝓsentire cito: legēdo: paudiēdo: deferēdo ei culmē auctoritatis: vt qō aliqs itelligit nō oderit pp hoc q⁹ aduersat̄ peccatis suis: sz magis diligat pp correctionē. Qz vero obscuꝝ ē ozet vt itelligat. HIERO. Sz ex p̄cedētibus manifest⁹ ē sensus q⁹ dīs nos ad ꝓcordiā primi cohortat̄: nā supradictū est. Uade recō. fra. tuo. CHRY. sup matth̄. Festinat .n. dīs vt ad amicitiā festinem⁹ inimicoꝝ nr̄oꝝ q̄diu viui mus ī hac vita: sciēs q̄ periculosū ēsī vnus ex inimicis pace nō facta mortuus fuerit. Si enī inimicātes p mortez iueritis aī iudicē tradet xp̄o: ꝓuincēs te reum iudicio eius. Tradet aūt te iudici: ēt si te p̄us rogauerit: q enī rogat p̄ius inimicū: reum fac eū ante deū. HYLA. Uel aduersarī⁹ tradet vos iudici: qz manēs in eū simultatis vestre ira vos arguit. AVGV. Judicē itelligo xp̄m: pater.n. oē iudiciū dedit filio. Ministr̄ aūt itelligo angelum: Et āgeli ingt ministrabāt ei. ⁊ cū angelis suis vēturꝰ credimus ad iudicandū. vñ segtur. Et iudex tradat te ministro. CHRI. Uel ministro. i. angelo penaꝝ crudeli: ⁊ ille mittet te in carcerē gehēne. vnde sequit̄. Et in carcerē mittaris. AVGV. Carcerē aūt itelligo penas. vz. tenebraꝝ. ⁊ negs istū carcerē ꝓtemneret: Sequit̄. Amē dico tibi: nō exies ide donec reddas nouissimū quadrantē. HIERO. Quadrans gen⁹ nūmi ē qō habet duo minuta: hoc est ergo: Non egredieris de carcere donec etiā minuta peccata p̄soluas. AVGV. Aut.n. pro eo positū est: q⁹ nihil relinquit̄ impunitum: sicut cum volumus exp̄imere aliquid ita exactū vt nihil relinquer̄ dicimus vsqz ad feces. Uel significātur sub nomine quadrantis nouissimi: terrena peccata. Quartaenim pars elementorum huius mūdi ⁊ ea nouissima terra iuenitur. In hoc aūt q⁹ dictum est. Soluas: significatur pena eterna: sicut positū est. Donec: vbi dictum est: Sede a dextris meis: donec ponaz iaimicos tuos sub pedib⁹ tuis: nō enim cum fuerint inimici sub pedibus positis: desinit regnare: ita ⁊ hic accipi potest. Non exies ide donec solueris nouissimum q̄drantem semp nō exiturum: qz soluet semp nouissimū q̄drantem dū sempiternas penas peccatorum terrenorum luit. CHRI. super matthēū. Uel siquidem in hoc seculo si pacem feciſſes etiam grauissimi operis poteris accipere indulgentiaz. Si autem semel ꝯdēnatus fueris: missus ī carcerem nō solū de grauibus peccatis: sed etiam de verbo ocioso: quod potest significari per quadrantem: exigentur a te supplicia.

HYLA. Quia enim caritas plurimuz peccatorum tegit nouissimum pene quadrantem soluemus nisi p̄tio ipsius culpa criminum redimat̄. CHRY. super matthēuz: Uel āgustie huius mūdi appellāt̄ carcer: in quas plerūq̄ peccātes mittunt̄ a deo. CHRI. ī ho. Uel loquitur hic de iudicibus qui sunt ī mūdo isto: ⁊ de via que est ad hoc iudiciuz: ⁊ de carcere isto: vt nō solum a futuris: sed a p̄sentibus auditorem īducat que sunt aī oculos: ⁊ magis cōsueuerūt mouere: sicut ⁊ paulus dicit: Si malefeceris: time potestatem: nō enim sine causa gladium portat.

¶ Audistis quia dictū est antiquis: non mechaberis. Ego aūt dico vobis: quia oīs qui viderit mulierem ad concupiscendū eā: iā mechatus est eaz in corde suo.

CHRI. ī ho. Postq̄ dīs p̄mū mādatū adimpleuit. s. Nō occides: ordiatur ꝓcedit ad scōm. d. Audistis qz dictū ē antiqs: Nō mechaberis. AVG. de. x. cordis. i. nō ibis ad aliq̄ aliā p̄ter vxorē tuā. si enī hoc exigis ab vxore: nō vis ꝫ reddere vxori cum debeas in virtute p̄cedere vxorem. Turpe autem est vt vir dicat nō posse fieri. quod femina facit vir nō potest: Noli aūt dicere: Uxorem nō habeo: ad meretricem pergo: nec hoc p̄ceptum violo: qō dicit: Non mechaberis: iaz enīz nosti p̄ciū tuū: iā nosti qō māduces qō bibas. Abstine ergo te a fornicatiōibus: Cum enī imaginez dei qō es tu corrūpis p fornicatōes ⁊ defluētias libidinis: ipse etiā dīs qui scit quid tibi vtile sit: hoc p̄cepit ne p illicitas voluptates corruat tēplum eius qō esse cepisti. AVGV. cōtra faustū. Sed quoniā putabant pharisei tm̄modo corpalem cum femina illicitā cōmixtionē vocari mechiaz: demōstrauit dīs talē cōcupiscētiam nihil aliud esse dicēs: Ego autez dico vo. qz omnis qui vi. mulierē. ad ꝓcupi. eā: iā mechatus est eā ī cor. suo. Qz autez lex p̄cipit: nō cōcupisces vxorem p̄roximi tui. videbaī iudeis itelligēdum esse de ablatione: nō de ꝓcubitu. HIERO. Inter passionē ⁊ ppassionez hoc iteresse: q⁹ passio reputatur p vitio. propassio vitij culpā habeat: tñ nō teneī ī crimine. Ergo qui viderit mulierez: ⁊ aīa eius fuerit titillata hic ppassiōe pcussus est. Si ergo cōsenserit: de propassiōe trāsiuit ad passionem: ⁊ huic nō volūtas peccati ē: sed occasio. Quicūq̄ igit̄ viderit ad ꝓcupiscēdū. i. si sic aspexerit: vt ꝓcupiscat: ⁊ facere disponat: iste recte mechatus dr̄ in corde suo. AVGV. Nā tria sūt q⁹ ipletur peccatū. s. suggestio que p memoriam fit siue p corporis sensus: q⁹ si frui delectauerit: delectatio illicita refrenāda est. Si autem cōsensio facta fuerit: plenū peccatū ē. verūtamē delectatio ante ꝓsensum vel nulla est vel tenuis: cui ꝓsentire peccatū est. Si aūt et ī factū ꝓcesserit: videt̄ satiari ⁊ extingui cupiditas: Sed postea cū suggestio repetit̄: maior accēdit̄ delectatio: q̄ adhuc minor est q̄z illa que in cōsuetudinē vtit̄: quā vincere difficile ē. GREGO. ī. xxi. moza. Quisquis vero īcaute exterius respicit: plurimūq̄z in delectatōe peccati cadit: atqz obligatus desideriis īcipit velle qō nolu it. valde nāqz est q⁹ caro deorsuz trahit: ⁊ semel spēs forme cordi p oculos alligata: vix magni luctaminis manu soluit̄. Prouidēdū ergo nobis est: quia ītueri nō debet: qō nō licet ꝓcupisci. Ut enim mūda mēs in cogitatiōe seruetur: a lasciuia voluptatis sue deprimēdi sunt oculi: quasi quidā raptores ad culpam. CHRI. ī ho. Si ergo continue velis oculos pulchris faciebus īfigere: capieris oīo: ⁊ si bis vel ter fortasse possis cōtinere. nō enim es extra humanam naturaz. Qui autem flāmam semel accendit etiam visa muliere absente formar apud se imaginem turpiū actionū a gbus multotiens procedit ad opus. q⁹ si aliqua se ornādo oculos hominum ad se attraxerit: etiam si nulli plagaz ītulerit penaz patiet̄ extremā: venenum enī ꝓfecit: etsī nullus qui bibat īuentus sīt: Qz aūt viris dicit: hoc etiaz ad feminas logī: capiti enī loquēs ⁊ corpori psuadet.

¶ Qō si oculus tuus dexter scādalizat te: erue eū ⁊ p̄ice abs te: Expedit.n. tibi vt pereat vnū mēbroꝝ tuoruz q̄z totuz corpus tuuz mittat̄ in gehēnā ignis. Et si dextra manus tua scādalizat te: abscide eam: ⁊ proiice abs te. Expedit.n. tibi vt pereat vnū membroꝝ tuoruz: q̄z totū corpus tuum eat in gehennam.

GLO. Qz nō solū peccata vitanda sunt: sed ꝛ occasiones peccatorū tollēde. Postq̄ docuit vitare mechie peccatū: nō solū in ope sed ēt in corde: nūr docet occasiones peccatorū abscidere dicēs. Qz si oculus tuus dexter scandaliçat te.

CHRI. sup matth. Sz si fm ꝓphetā nō est sanitas ī carne nr̄a: quot mēbra gs hz dz abscidere vt fz malicia carnis sufficiat pena mēbrorū. Sed videam⁹ si sic pōle ē itelligere de oculo corpali vel manu: sicut tot⁹ hō cuz ꝓuersus fuerit ad deū: mortu⁹ ē peccato: sic ꝛ oculus cū desierit male aspicere: eiect⁹ est pctō: sed neq̄ sic ꝓuenit. Si enī dexter oculꝰ scādaliçat: sinister qd facit: nūqd ꝺicit dextero vt q̄si īocēs reseruet? HIERO. In dextero ḡ oculo ꝛ dextera manu ꝛ fratrū ꝛ vxorīs ꝛ liberoꝝ atq̄ affiniū ꝛ ꝓpinquoꝝ innuit affect⁹: quē si ad ꝓtēplandā verā lucē nobis īpedimēto cernimus: debem⁹ trūcari hȝ portiones. AVG. Quē admodū aūt in oculo ꝓtēplatio: sic ī mānu actio recte ītelligīt. p oculū aūt ītelligim⁹ dilectissimū amicū. solet. n. ab eis q̄ vehemēter volūt exp̄mere dilectionē suā ita dici. Diligo eū vt oculū meū. Oportet aūt ītelligi p oculū amicū ꝓsiliariū: qz oculus iter demōstrat. Qz aūt additū ē dexter: fortas se ad augēdā vim dilectiōis valet: dextrū enī oculuz boīes magis formidāt amittere. Uel qz dexter ē: itelligīt ꝓsiliarius ī reb⁹ diuinis. sinister aūt oculus est ꝓsiliari⁹ in reb⁹ terrenis: vt sic ille sit sensus. Quicqd illud ē qō ita diligis: vt p dextero oculo hēas si scādaliçat te. i. si īpedimento ē tibi ad verā beatitudinē: eyce eū ꝛ pyce abs te. De sinistro aūt scādaliçāte supfluū erat dr̄e: q̄ndē nec dextero parcendū ē. Dextera aūt man⁹ accipīt dilect⁹ adiutor ī dīnis operib⁹: sinistra aūt in opib⁹ q̄ huic vite ꝛ corpi sunt necīa. CHRI. sup matthēū. Uel al'r. vult xp̄s vt non solū de periculo nr̄i peccati curem⁹: fz etiā ne ad nos ptinētes turpe aliqd agāt vtputa si hēs aliquē amicū: q res tuas bñ aspicit: q̄si ꝓpri⁹ oculus: aut q̄ pcuret res tuas q̄si ꝓpria manu: si eum agnoueris aliqd turpiter agere: pyce eū lōge abs te: qz scandaliçat te: qz nō solū p nr̄o peccato: fz etiā ꝓximoꝝ quos ꝓhibere possum⁹ dabim⁹ rōnē. HILA. Fit ergo inocētie gradus celsior: carere enī nō solet ꝓprius vitys: si extrīsecus īcidētibus admonemur. HIERO. Uel al'r. Quia supra de cōcupiscētia mulieris dixerat: recte nūc cogitatiōez ꝛ sensū ī diuersa volitātē oculū nūcupauit. p dexteram aūt ꝛ ceteras corpis ptes volūtatis ad effectū initia demōstrāt. CHRI. sup matthēū. Ocul⁹ enī iste carnalis speculū est īteriorīs oculi. Habet aūt ꝛ corpus suū sensū: qō ē oculus sinister: ꝛ appetitū qō ē manus sinistra. Partes aūt aīe dextre vocantur: qm̄ in libero arbitrio aīa est creata ꝛ sub lege iustitie vt recte videat ꝛ agat. Pars aūt corpis q̄ nō hz libeꝝ arbitriū ꝛ ē sub lege peccati sinistra dr̄. Nō aūt carnis sensū vel appetitū p̄cidere iubet: desideria. n. carnis retinere possum⁹. vt nō faciam⁹ qō desiderat caro: p̄cidere aūt nō possum⁹ vt nō desideret. Qñ aūt ex ꝓposito volum⁹ malū ꝛ cogitam⁹: tūc dexter sensus ꝛ dextera volūtas nos scandaliçat. ꝛ ideo hic p̄cidere iubet. Pūt enī p̄cidi pp arbitry libertatē. Uel al'r: Dē bonū gnāliter qō nos vel alios scandaliçat: prescīdere debemus a nob: sīc si visito aliquā mulierē cā religiōis: bonus respectus ē oculus dexter. fz si assidue visitās decidi in laqueū desidery eius: vel etiā qdā vidētes scādaliçant dexter oculus scādaliçat: qō bonū est scādaliçat. oculus. n. dexter ē bonus respectus. i. ītentio: manus dextera bona volūtas. GLO. Uel oculus dexter ē vita ꝓtēplatiua q̄ scādaliçat in desidiā mittēdo vel arrogātiam: vel cū ex ifirmitate ꝓtēplari ad pu㙠nō valemus. Dextera autē manus ē bona opatio vel vita actiua q̄ scādaliçat: dum per seculi frequentiam ꝛ occupationis tedio illaqueamur. Siquis ergo non potest frui ꝓtemplatiua: non torpeat ocio ab actiua. vel ne dum occupaī actib⁹ arescat ab īterna dulcedine. REMI. Sed q̄re eyciēdus sit dexter oculus ꝛ dextera manus abscindēda: manifestat cum subdit. Expedit enim. CHRI. sup matth. Qñ enī alter alteri⁹ mēbra sumus: melius ē vt sine vno tali mēbro saluemur q̄ vt volētes tales habere ꝛ ipsi pereamus cum eis. Uel melius ē vt sine vno respectu aut vno bono opere saluemur: q̄ dum oīa opera bona volumus facere cum oībus pereamus.

¶ Dictū est aūt: quicūqz dimiserit vxorē suaz det ei libellū repudij. Ego autez dico vobis: qz oīs q̄ dimiserit vxorē suā excepta fornicatiōis cā: facit eā mechari: ꝛ q̄ dimissā duxerit adulterat.

GLO. Docuerat supius dñs alienā vxorē non ee cōcupiscendā: ñter hic docet suā nō ee dimittēdā dicēs: Dictuz ē aūt: gcūqz dimiserit vxorē suā: det illi libellū repudij. HIE. In posteriori ꝑte istū locū plenius dñs ꝛ saluator expōit q̄ moyses libellū repudij dari iusserit pp duritiā cordis mariton̄: nō discidiū ꝓcedens: fz auferēs homicidiuz. CHRI. sup matthēū. Qñ enī moyses filios isr'l eduxit in egypto: genere qdē erant israelite: morib⁹ aūt egypty: pp mores gētiliū ꝓtīgebat vt vir odiret vxorē: ꝛ qz dimittere illā ñ ꝓmitteba tur: paratus erat ītericere eā: aut assidue affligere: ō iussit dari libellū repudij: nō qz bonū erat: fz qz remediū erat mali peiorīs. HILA. Sed dñs egtatem in oēs cōcilians manere eā maxime in ꝓiugioꝝ pace p̄cepit. vñ subdit. Ego aūt dico vobis: qz oīs q̄ dimiserit vxorē suā ꝛc. AVG. ꝓtra factum: Qz hic p̄cepit dñs de vxore nō dimittēda nō est ꝓtrariū ei qō lex p̄cipit: vt manicheus dicebat: neq̄ enī ait lex: Qui voluerit dimittat vxorē: cui eēt cōtrariū non dimittere: sed vtiq̄ nolebat dimitti vxorē a viro: q hanc īterposuit mozā: vt in discidiū animus p̄ceps libelli cōscriptiōe refractus absisteret p̄sertiz: qz vt phibent apō hebreos scribere fas hebreas nulli fas erat nisi scribis solis q excellentiorē ꝓfitebanī scīaz. Ad hos igr̄ lex mittere voluit eū: quē iussit libellū dare repudij: si dimisisset vxorē q inter ipm ꝛ vxorē pacifice agēdo cōcordiā suaderēt: ꝛ libellū nō scriberet. nisi iā aīo nimis puerso ꝓsiliū ꝓcordie nō valeret: Sic ergo neq̄ pmoꝝ hominū legē p vbozū additamēta īpleuit: neq̄ illam que p moysen data est: quasi ꝓrioꝝ oppōne dōstruxit: vt manicheus dicebat: fz potius oīa ex hebreoꝝ lege ꝓmemorata ita cōmendauit: vt qcqd ex pson̄a sua insup loqueret: vel ad expōnē regrendam valeret: siquid illa obscure posuisset: vel ad tutius obseruandum qō illa voluisset. AVG. de ser. do. in mōte. Qui q̄ dimittēdi morem q̄siuit: significauit quantū potuit duris boībus se nolle discidiū. Dñs ergo ad illud ꝓfirmadū vt nō facile vxor dimittat: solā cām fornicatōis excepit dicēs. Excepta cā fornicatiōis. ceteras vero vniuersas molestias sīq̄ forte extiterīt: iubet p fide ꝓuidgali fortiter sustineri. CHRI. sup mat. Si. n. extraneoꝝ vitia supportare ōbem⁹ dicēte apl̄o. Inuicē onera vr̄a portate: q̄tomagis vxoꝝ: vir āt xp̄ianus nō soluz se īquinare ñ dz: fz nec alys iquinādi occasionē p̄bere: aliogn illozum crimen ad istius redūdat pctm̄: q alys cōmittēdi crimis fact⁹ est cā. Qui q̄ dimittēs vxorē occasionē dedit adulteriorum ꝓmittēdoꝝ vt ꝛ illa adulteret ī altez. ꝛ alter ī illā p adulterys hȝ ꝓdēnat. ꝛ iō dic: q̄ q dimiserit vxorē suā: facit eā mechari. AVG. de ser. do. ī mōte. Ulterius etiā mechū dicit virū q eā duxerit: q̄ dimissa est a viro. f. p libelluz repudij. ꝛ iō subdit. Et q dimissam duxerit: adulterat. CHRI. ī hoc. Nō enim dicas qm̄ vir suus eā dimisit: qz etiam postquā dimissa est: remanet dimittentis vxor. AVGV. de ser. do. Huius autem rei apostolus terminū ostēdit: qui tādiu obseruandum dicit: quādiu vir eius viuit. Illo autez mortuo dat nubendi licētiam. Si autem non conceditur alteri nubere mulieri viuente viro a quo recessit: multo minus fas est illicita cum quibuslibet stupra ꝓmittere: neq̄ etiam cōtra istud p̄ceptū quo dīs dimitti cōiugē vetat facit q cū ea

nō carnaliʒ:ſʒ ſpūaliter viuit: cuiʒ nō eaʒ dimittat. Beatiora nāq; ſunt ꝓiugia eoꝝ:q ĩter ſe pari ſenſu ꝓtinētiā ſeruāt. Quīt aūt hic q̄ſtio: cū dñs cā fornicatiōis pmittat dimitti vxorē:q̄liter h̄ itelligēda ſit fornicatio:vtꝝ vt eaʒ fornicationē credamus dictaʒ que ſtupris cōmittit:an quēadmodum ſcripture ſolēt fornicatiōeʒ vocare oēm illicitā corruptionem:ſicut eſt idolatria vel auaricia:ꝛ oīs iam trāſgreſſio legis p illicitā cōcupiſcentiaʒ. Sʒ ſi licet ſm apoſtoluʒ: vt dimittat cōiunx infidelis: q̄uis meli⁹ ſit nō dimittere:ꝛ tamē nō licet ſm p̄ceptum dñi vt dimittat cōiunx: niſi cā fornicatōis. Fornicatio eſt etiā ipſa infidelitas:porro ſi infidelitas fornicatio ē ꝛ idolatria infidelitas: ꝛ auaricia idolatria:nō eſt dubitandū ꝛ auariciaʒ fornicationeʒ eſſe. Quis ergo iā quālibet illicitā cōcupiſcentiā poteſt recte a fornicatiōis genere ſeparare ſi auaricia fornicatio eſt. AVG. in lib.retract. Nolo tamē putare lectorē ĩ re tā difficili iſtā ſibi diſputatōem noſtrā debere ſufficere, non enim omne peccatū fornicatio ē ſpiritualis. Neq; enim oēm peccātez deus pdit:q quotidie ſanctos ſuos exaudit dicētes:Dimitte nobis debita nr̄a:cū perdat oēm qui fornicaī ab eo:vtꝝ etiā ppter hāc liceat dimittere vxorē: latebroſiſſima q̄ſtio eſt:licere tamē ppter iſtā q̄ ĩ ſtupris ꝓmittit nulla queſtio ē. AVG.ĩ li.lxxxiiij.queſtionū:Si eniʒ aliquis aſſerat ſolaʒ illā fornicationē dñm admittere ad cām relinquendi ꝓiugis que ꝓcubitu illicito ppetraī:poteſt dicere dominum de vtroq; fideli dixiſſe:vt neutri liceat alteꝝ relinq̄re:niſi cā fornicatōis. AVG. de ſer.do. Nō aūtē tātū fornicātem vxorē dimittere cōcedit: ſed quiſq; eam quoq; vxorē dimittit a q̄ tpe ipſe cogit fornicari:cā fornicationis vtiq; dimittit.nō tantum illius:ſed ꝛ ſue illius:qz fornicaī:ſiue ne fornicet. AVG. de fide ꝛ operibus: Eodez ēt mō eā rectiſſime dimittit ſi viro ſuo dicat: non ero vxor tua:niſi mihi de latrocinio diuitias congreges. aut ſiquid aliud vel facinoroſū vel flagitioſū in viro monuerit. Tunc enī ille cui hoc vxor dicit: ſi veraciter penitēs ē: membruz q̄ eum ſcādaliçat auputabit. AVG. de ſer.do.in mō te: Nihil āt eſt iniquius q̄ fornicatōis cā vxorē dimittere: ſi ꝛ ipe cōuincit fornicari: occurrit enī illud ĩ quo alterum iudicas te ipm cōdemnas. De eo aūt q̄ dicit: Et q̄ di. dux. adul. pōt queri:vtrum ſicut mechaī ille qui eam ducit: ſic ꝛ illa quā ducit. iubet enī ab apoſtolo ꝛ illa manere innupta:aut viro recōciliari. Sed tū ſi diſceſſerit a viro:multū ĩtereſt vtrum dimittat:an dimittat. ſi enim ipſa virum dimiſerit ꝛ alteri nupſerit:videt cupiditate mūdi cōiugy virum p̄orē reliquiſſe q̄ adulterina cogitatio ē:ſed ſi dimittatur a viro:ueniri non pōt:quō cū vir ꝛ mulier pari cōſenſu miſceant:vn⁹ eoꝝ mechat⁹ ſit ꝛ nō alter. Huc accedit: qz ſi mechaī ille ducēdo eā q̄ dimiſſa ē a viro: ipſa facit eum mechari:qō hic dñs vetat.

¶ Iteꝝ audiſtis qz dictū ē antiqs:nō periurabis: reddes aūt dño iuramenta tua. Ego aūt dico vobis: nō iurare oīno: neq; per celum:qz thronus dei eſt:neq; per terrā:qz ſcabellū eſt peduz eius. Neq; p ieroſolimam:qz ciuitas ē magni regis. Neq; p caput tuū iuraueris: qz nō potes vnū capillū albū facere aut nigrū. Sit autem ſermo veſter: eſt eſt:non non:quod autem bis abundantius eſt:a malo eſt.

GLO. Docuerat ſupra dñs nō eē iniuriam ꝓximo inferendam:phibēdo irā cū homicidio: cōcupiſcētiā cū adulterio:ꝛ dimiſſionē vxoris cum libello repudy.nūc aūt conſequēter docet ab iniuria dei abſtinēdū:cū phibet nō ſolum periuriū tanq̄ malū:ſed ēt iuramentū tanq̄ mali occaſionē:vñ dicit: Iteꝝ audiſtis qz di.eſt an.nō periu. Dicitur n. in leuiti. Nō periurabis in noīe meo,ꝛ ne creaturas faceret ſibi deos:p̄cepit reddere deo iuramēta:ꝛ nō iurare p creaturas.vñ ſubdit. Red.aūt do.iura.tua.i.ſi iurare cōtigerit p creatorem iurabis:nō p creaturā.vñ dicit ĩ deutro. Dñm deū tuū timebis:ꝛ per nomē eius iurabis. HIERO. Hoc aūt quaſi paruulis fuerat lege cōceſſuz: vt quō victimas ĩmolabant deo:ne eas idolis ĩmolarent:ſic ꝛ iurare permitterent ĩ deū: nō q̄ recte hoc facerēt:ſed q̄ meli⁹ eēt deo hoc exhibere q̄ ōmonyz. CHRY. ſup matth. Nemo.n. frequēter iurat q nō aliquando periuret:ſicut qui fecit cōſuetudinem multa loqui aliquādo loquitur importuna.

AVGV. cōtra fauſtū. Qz vero ꝑiurare graue peccatuz eſt:lōgius aūt remotus eſt a periurio q nec iurare cōſuevit q̄ qui verū iurare ꝓcliuis eſt: malūt nos dominus nō iurātes nō recedere a vero:q̄ vez iurantes approp̄quare periurio. vnde ſubdit: Ego aūt dico vobis nō iurare omnino.

AVGV. de ſer.do.in mō: in quo phariſeoꝝ iuſtitiā que eſt nō pererare ꝓfirmat. non enim poteſt peierare qui nō iurat:ſed qñ ille iurat:q adhibet deū teſtem ꝓſiderandū ē ne cōtra hoc p̄ceptum dñi apoſtolus feciſſe videat:qz ſepe hoc modo iurauit cū dicit: Que ſcribo vobis:ecce cozā deo qz nō mentior.ꝛ teſtis eſt mihi deus.cui ſeruio in ſpū meo: niſi forte qs dicat tunc cauēdam eſſe iurationem cum aliqd dicitur per qō iuraī:vt nō iurauerit:qz nō dixit per deū ſed dixit teſtis eſt mihi deus.ridiculū eſt hoc putare:ſed tū etiā ſciat hoc modo iuraſſe apoſtolū dicētē: Quotidie morior p gloriā veſtram fratres. Qō ne qs ita exiſtimet dictū tanquam ſi diceret: Veſtra gloria me fecit quotidie morī. Greca exēplaria diiudicāt:in qb⁹ qō ſcriptū eſt nō niſi a iurante dicitur AVGV. contra mēdac. Sed pleraq; verbis itelligere non valētes in ſcīs ſanctoꝝ colligimus: quē admodū oporteat accipi qō facile ĩ aliā partē duceretur niſi exēplis reuocaret iurauit apoſtolus in epl'is ſuis.ꝛ ſic oīdit:quō accipiendū ē:qō dcīm ē:Dico āt vo.ñ iu.om.ne.ſ.iurādo ad facilitatē iurādi veniaī: ex facilitate autez iurādi ad cōſuetudinē:a cōſuetudine in periuriū decidaī. Et ideo nō ĩueniī iuraſſe niſi ſcribēs: vbi ꝓſideratio cautōez nō hz linguā p̄cipitē:ꝛ tū dñs oio ait:nō iurare.non.n. cōceſſit vt id liceret ſcribētib⁹:ſed qz p̄cepti violati reuz paulū p̄ſerti ĩ epl'is cōſcriptis nefas ē dīe:itelligēdū ē illō qō poſitū eſt. Dio:ad hoc poſitū vt q̄ti in te ē nō affectes vbi q̄ſi p bono cū aliq̄ ōlectatōe appetas iuſiurādū. AVG. ꝺ fauſtū. In p̄ſcriptis g̃ vbi ē ꝓſideratio maior pl'ib⁹ locis apl's iuraſſe ĩueniī:ne gſq̄ putaret ēt verū iurādo peccari: ſʒ poti⁹ intelligeret hūane fragilitatis corda ñ iurādo tuti⁹ a periurio ꝓſeruari. HIER. Deniq; ꝓſidera qp̄ h̄ ſaluator nō p deuz iurare ꝓhibuit:ſʒ p celū:ꝛ terrā:ꝛ p hieroſolymā:ꝛ p caput tuū hāc.n. p eā iurādi peſſimā ꝓſuetudinē ſp̄ bñe iudei noſcūt.q aūt iurat:aut veneraī:aut diligit euz p quē iurat. iu dei āt p angelos ꝛ vtbē hierl'z ꝛ tēplū ꝛ eā iurātes: creaturas venerabāt dei honore:cū ĩ lege p̄ceptū ſit:vt ñ iurem⁹ niſi p dñs deū nr̄m. AVGV. de ſer.do.ĩ mō. Uel iō addi tū ē: Neq; p ce.nē.qz iudei nō putabāt ſe teneri iuramēto. ſi p iſta iuraſſēt ac ſi dicat:Cū iuras p celū ꝛ terrā non te arbitreris nō debere dño iuſiurādū tuū:qz p eū iurare cōuinceris:cuius celū thron⁹ eſt:ꝛ cui⁹ terra ſcabellū eſt: qō non eſt ſic dictū quaſi bēat deus collocata mēbra in celo ꝛ ĩ terra.vt nos cum ſedem⁹:ſed illa ſedes dei iudiciū ſignificat. Et quoniā in hoc vniuerſo mūdi corpore maximā ſpēm celum habet:ſedere in celo dicitur: tanq̄ p̄ſentior ſit excellenti pulchritudini vis diuina: terrāq; dī calcare q̄ minimam ſpeciem ordinet in extremis: Spūaliter autem ſanctas aias celi nomine ſignificat ꝛ terre peccatoreʒ: quoniā ſpūalis omnia iudicat. Peccatori autem dictuz eſt: Terra es ꝛ in terram ibis: Et q ĩ lege manere voluit:ſub lege ponitur.ꝛ iō cōgrueter dī: Scabellū pedū eius. Segtur: Neq; p p hieroſolymā:qz ciuitas ē magni regis qō melius dī: q̄z diceret mea:cū tū hoc dixiſſe itelligaī. Et qz ipe vtiq; eſt

dñs:domino iusiurandum debet qui p hierosolymã iurat. Segt:Neqz p caput tuuz iuraueris.Quid.n. poterat qsq̃ magis ad se ptinere arbitrari:q̃ caput suũ.Sz quo nostruz ẽ:vbi ptãt faciẽdi vnuz capillũ albũ aut nigz nõ habem⁹? Propter qõ dicit:Qz nõpotes vnũ capillum albuz facere aut nigz.Ergo deo dz iusiurandũ qsquis ẽt p caput suum iurare voluerit.ꝛ hinc ẽt cetera intelligũt. CHRY.ī ho Attẽdite autẽ q elemẽta mundi extollit:nõ ex ꝓpa nã: sed ex hitudine quaz hñt ad deum:ne idolatrie daret occasio.

RABA.Qui ãt iurare ꝓhibuit:quõ log oporteat docu it subdẽs:Sit ãt ſmo vester est:est:nõ:nõ.ī. qõ est: sufficiat dicere est:qõ nõ est:suffi.ciat dicere nõ est.Siue iõ dicit bis est est:nõ nõ:vt qõ ore affirmas opib⁹ ꝓbes:ꝛ qõ verbis ne gas:factis nõ cõfirmes. HYLA.Uel alr:Jn fidei simpli citate viuẽtib⁹ iurare op⁹nõ est:cũ gb⁹semp qõ est:ẽ:qõ nõ: nõ.ꝛ p hoc eoz ꝛ opus ꝛ ſmo omnis ī vero ẽ. HIERO. Euãgelica igit vitas nõ recipit iuramẽtũ: cũ oĩs ſmo fidel iureiurãdo sit. AVGV.Quapropter g intelligit nõ ī bonis:sed in necessarys iurationẽ bñdã:refrenet se q̃tuz põt: vt nõ ea vtat nisi in necessitate:cũ videt pigros eẽ boies ad credẽdũ:qõ vtile est credere:nisi iuratõe firmet. hoc ergo est bonũ ꝛ appetẽdũ:qõ hic dicit:Sit ſmo vester est:est:nõ: nõ:qõ aũt bis abundanti⁹ est:a malo est.i.si iurare cogeris: scias de necessitate venire infirmitatis eoz gb⁹ aliqd suades q̃ vtiqz infirmitas malũ ẽ.itaqz nõ dixit: Qõ ampli⁹ ẽ: malũ est.tu.n.nõ malũ facis q bene vteris iuratõe:vt alteri psuadeas qõ vtiliter persuades:sed a malo est illi⁹ cui⁹in firmitate iurare cogeris. CHRY.in ho.Uel a malo est.i. ab infirmitate eoz gb⁹ lex iurare ꝓmisit.Jta.n.xps nõ mõ strat veterem legem diaboli eẽ:sed a veteri impfectiõe du cit ad abundantem nouitatem.

¶ Audistis qz dictũ est:oculum ꝓ oculo:dentez ꝓ dente.Ego aũt dico vobis nõ resistere malo: sed si quis te pcusserit in dexterã maxillã tuaz: p̃ be illi ꝛ alterã.ꝛ ei qui vult tecũ in iudicio contẽ dere ꝛ tunicã tuã tollere:dimitte ei ꝛ palliũ.ꝛ q cunqz te angariauerit mille passus:vade cuz illo ꝛ alia duo.Qui aũt petit a te:da ei:ꝛ volẽti mu tuare a te:ne auertaris.

GLO.Quia superi⁹ docuerat dñs non esse ꝓximo iniu riã inferẽdã:nec irreuerẽtiã dño:ꝓnr ꝟ docet qualr se xpi anus bre debeat ad iniuriã sibi iferẽtes.vñ dic: Audi ga dictũ ẽ:ocu.ꝓ ocu.ꝛ den.ꝓ den. AVGV.ꝓtra faustũ. Qõ quidẽ ad reprimẽdas flãmas odioz in se inuicẽ seuientiuz: ꝛ īmoderatos aĩos refrenãdos ita ꝓceptũ ẽ.Quis enĩ faci le contẽtus est tñ repẽdere vindicte q̃tũ accepit iniurie? Nõne videm⁹ leuiter lesos boies:moliri cedere:sitire san guinẽ:virqz inuenire ī malis inim:ci vñ satient? Huic igit īmoderate ac iniuste vltioni:lex iustũ modũ fingẽs penam talionis instituit:hoc est vt qualẽ quisqz intulit iniuriã: tale suppliciũ repẽdat:qõ nõ fomes sz limes furõis ẽ:nõ vt id qõ sopitũ erat binc accẽderet:sed ne id qõ ardebat vltra ex tẽderet.ipsita est.n.iusta vidicta q̃ iuste debet ei q passus fuerit iniuriã.Qõ aũt debet:ꝛ si benigne remittit:nõ tamẽ inique repetit.Jtaqz cũ peccet q īmoderate vult vidicari: nõ peccet aũt q iuste vult vidicari:remotioꝛ ẽ a peccato q ñ vult oĩno vidicari.ꝛ iõ subdit:Ego aũt dico vobis non resi stere malo.ꝓteraz aũt ꝛ ego sic ponere:Dictũ ẽ antiquis Nõ iniuste vidicabis.Ego autẽ dico vobis:ne vidicetis:qõ adimpletio est.Si per hec verba qõ legi defuit a xpo addi tũ mihi videret:ac nõ poti⁹id qõ lex volebat efficere: ne i iuste se qsq̃ vidicaret:ꝓseruari tuti⁹ si oĩno se nõ vidicaz.

CHRY.sup matth.Sine hoc .n.mãdato legis mãdatũ stare nõ põt:qz si ſm legis mandatũ oĩb⁹ reddere mala pro malis ceperim⁹:oẽs efficiemur mali:eo q̃ psequẽtes abun dent:Si aũt ſm xpi preceptũ nõ resistit malo:ꝛ si mali non leniunt:tamẽ boni pmanebũt boni. HIERO.Dñs ergo noster vicissitudinẽ tollẽs trũcat initia peccatoz.ī lege nã: qz culpa emẽdat:hic pctõz aufferũt exordia. GLO.Ut põt dici q̃ dñs hoc dixit:iustitie veteris legis aliqd addẽs. AVGV.de ser.do.ī mõ.Phariseoz.n.iustitia minoz ẽ nõ excedere vidicte modũ:ꝛ hoc ẽ pacis īcohatio.pfecta autẽ paz est talẽ penit⁹ nolle vidictã. Intra illõ ergo primũ qõ p ter legẽ est:vt mai⁹ malũ p minoꝛi malo reddat:Et hoc qõ dñs pficiẽdis discipulis dicit:ne p malo vllũ maluz redda tur:mediũ locũ tenet:vt tantũ reddat:q̃tũ acceptũ ẽ:p qõ a sũma discordia ad sũmã concordiã trãsit⁹ fact⁹ est. Quis gs.n.malũ prioꝛ ifert:maxime a iustitia distat.Quisqs aũt nulli prioꝛ malefecit:sz tñ Iesus rependit grauiꝰ: necesse est ali quantulũ a sũma inigtate.Qui vero tãtũ reddit:q̃tũ acce pit:iã aliqd donat.Justũ est.n.eũ q Iesit prioꝛ grauius ledi. Hãc ergo ichoatã minime iustitiã ille pficit:q legem venit implere.Duos aũt grad⁹ q intersint:itelligẽdos relqt. Nã est q nõ reddat tantũ:sz min⁹.Et binc ascẽdit q oĩno nil re pẽderit:qõ paz videt dño:nisi ꝛ ampli⁹ sis parat⁹ suscipe re.Quapropter nõ ait:nõ reddere malũ prio malo:sed nõ re sistere aduersus malũ:vt nõ solũ non rependas qõ tibi fue rat irrogatũ:sz ẽt nõ resistas qn aliud irroget. Hoc.n.ẽ qõ cõueniẽter exponit:Sed si qs te pcus.in dexte.maxil.tuaz: prebe ei ꝛ alterã.Qõ ad misericordiam pertinere bi maxi me sentiũt:qui eis quos multũ diligũt seruiunt:vel prauis vel phreneticis a quibus multa sepe patiunt.ꝛ si eoz sa lus id exigat:prebent se etiã vt plura patiantur.Docet ergo dñs medicus animaz vt discipuli sui eoz quaz saluti con sulere vellent:imbecillitates equo aĩo tollerarent.Omnis nanqz improbitas ex imbecillitate animi venit:qz nihil ino centius ẽ eo q in vtute perfectus est. AVGV.ꝓtra men daces.Ea vero que in nouo testamẽto a sanctis facta sunt: valent ad exempla intelligendaz scripturaz:que in prece ptis digesta sũt:velut cũ legim⁹ in euangelio:Accepisti ala pam:exemplum autẽ patientie nulluz q̃ ipsius domini ex cellentius inuenim⁹:ꝛ ipse cuz alapa percussus esset:nõ ait: Ecce alteram maxillam:sed ait:Si male dixi: exprobra de malo:Si aũt bene:qd me cedis:ꝛ vbi ostẽdit illaz ꝓparatio nem alteri⁹ maxille in corde faciendaz. AVGV.de ser. domini in mon.Parat⁹.n.fuit dñs nõ solũ in alterã maxil lam cedi pro salute oĩum:sed in toto corpore crucifigi.Que ri autẽ põt quid sit dextera maxilla.Sed cũ facies sit: qua quisqz cognoscitur:in facie cedi ſm apostolũ: est contemni ac despici.Sed qm facies nõ potest dici dextera ꝛ sinistra: ꝛ tñ nobilitas est:ſm deũ ꝛ ſm seculum ita distribuit:tãq̃ in dexterã maxillam ꝛ sinistram:vt in quocunqz di scipulo xpi contemptũ fuerit q̃ christianus est multomagis ī se cõ temni paratus sit:si quos huiſmodi seculi honores habet. Omnia autẽ in quib⁹ improbitatez aliquaz patimuri duo genera diuidunt:qm vnum est:qõ restitui nõ potest:alterũ quod põt.Sed in illo qõ restitui nõ põt:videte solatiũ que ri solet.Quid.n.prodest:q̃ percussus repcutis: nũqd ꝓpte rea illõ qõ in corpore lesũ ẽ restituit?sed tumidus anim⁹ta lia fomenta desiderat. CHRY.sup matth. Nũqd autez si repercusseris eũ:cõpescuisti eum:vt te nõ percutiat: sed magis excitasti eũ vt adhuc percutiat:nam iracundia p ira cundiam non compescitur:sed ampli⁹ irritat. AVGV.in sermone domini in monte. Unde dominus potius miseri corditer perferendam alterius infirmitatem iudicat q̃ alieno supplicio suam mitigandam:neque tamen hic ea vi dicta prohibetur que ad correctionem valet. Ipsa enim per tinet ad misericordiã:nec ipedit illõ ꝓpositũ quo qsq̃ par⁹ est ab eo quẽ correctũ eẽ vult plura pferre. Regit tñ vt ꝛ ille videt:cui reruz ordine ptãs data est:ꝛ ea voluntate

vidicet:qua pr̃ in filiũ paruulũ quẽ odisse nõ põt. Sancti ãt viri nõnulla pctã morte punierũt:quo r viuẽtib⁹ vtilis metus icuteret:r illis g morte puniebãt:nõ ipa mors nocerz: sz pctm̃ qõ augeri posset si viuerẽt. Inde ẽ qp belias mltos morte affecit:õ quo cũ exẽplũ dedissent discipuli: reph̃dit eis dñs nõ exẽplũ,ppbetie:sz ignorãtiã vindicãdi:aiaduertes eos nõ amore correctõis:sz odio õsiderare vidictã. Sz postq̃ eos docuit diligere,primũ:infuso ẽt spũscõ:nõ defuerũt tales vidicte. Nã r vbis petri ananias r vxor ei⁹ exanimes ceciderunt. Et paulus apostolus tradidit quẽdam sathane in interitum carnis. r iõ gdam aduersus corpales vidictas:q̃ sũt i veteri testõ:nescio q̃ cecitate seuiãt:quo aio facta sint nesciẽtes. AVGV. ad boni. comitẽ. Quis aũt mẽte sobrius regib⁹ dicat:nõ ad vos ptineat:qs velit eẽ sue religiosus siue sacrileg⁹:qbus dici nõ põt: Nõ ãt ad nos ptinet i regno vro:qs velit pudic⁹ eẽ aut ipudic⁹. Meli⁹ẽ qdẽ ad deũ colẽdũ doctria hoies duci q̃ pena,pelli. Multis autẽ ,pfuit:qõ exprimẽto probamus:prius dolore vel timore cogi:vt postea possint doceri:aut qõ iam vbis didicerant:ope sectari. Sicut.n. meliores sunt quos dirigit amor: ita plures sũt quos corrigit timor. Agnoscãt i apostolũ paulũ prius cogentẽ xpm:r postea docẽtẽ. AVGV. in ꝓmo. do. i mõte. Tenebitur g̃ i hoc iniuria,r gñe quod p vidictã luit iste mod⁹ a xpianis vt accepta iniuria nõ surgat odiũ: sz paratus sit aius plura ppeti:nec correctõez negligat: que vl̃ ꝑsilio vl̃ auctoritate vti põt. HIERO. Scõm autem mysticos intellect⁹ pcussa dextera nostra:nõ õbemus sinistram ꝑbere:sz alteram:hoc ẽ alteram dexterã. iustus.n. sinistram nõ habet. Si nos hereticus i disputatõe pcusserit: r dextrũ dogma voluerit vulnerare:opponat ei aliud õ scripturis testimonium. AVGV. in ꝓmo. do. i mõte. Aliõ ãt iniuria,r gen⁹ ẽ qõ integr̃ restitui põt:cui⁹ due sũt spẽs. vna ad pecuniam:altera ad opa ptinet. vñ õ primo horum duorum subdit:Et ei qui vult tecũ i iudicio cõtendere:r tunicã tuam tollere:dimitte ei r pallium. Sicut g̃ quod positum ẽ õ pcussa maxilla oĩa significat:que sic ingerũt ab imꝓbis vt restitui nõ possint nisi vidicta:ita qõ positũ ẽ õ vestimento omnia significat que possunt restitui sine vindicta:r hoc etiã ad ꝓparationẽ cordis:nõ ad oõsionẽ opis ꝑceptũ recte intelligit. Et qõ õ tunica r vestimẽto dictũ ẽ:in omnibus faciẽdum ẽ:q̃ aliquo iure tpal̃r nr̃a esse dicim⁹. Si.n. õ necessarys hoc impatũ ẽ quãtomagis superflua cõtenere ꝓuenit: Et hoc ipse signat cum dicit. Qui vult tecum in iudicio cõtendere. Qia ergo itelligunt̃ õ quibus in iudicio nobiscũ cõtendi põt. Sed vtrũ r de cuius accipienduz sit magna q̃stio est. nõ.n. christianum oz sic possidere cuuz quõ equum: q̃uis fieri possit vt maiori precio valeat equus q̃ cuus. Sed si cuus rectius a te regit̃ q̃ ab illo qui eũ cupit auferre: nescio vtrũ quisq̃ audeat dicere eũ vt vestimẽtum debere cõtẽni. CHRY. sup matth̃. Indigna aũt res ẽ: vt homo fidelis stet i iudicio añ ꝓspectũ iudicis infidelis. Uel si fidelis certe secularis r q te venerari debuerat:pp dignitatẽ fidei iudicat te,ppter necessitatẽ cause:r pdes dignitatẽ xpi ꝓpter negociũ mũdi. deinde omne iudiciũ irritatio cordis ẽ r cogitationũ malar̃. nã si videris qp cã tua fraudibus aut pecunys expugnet̃:r sil̃r tu cause tue adesse festinas:r si ab initio hoc consilium nõ habuisti. AVGV. in enchiridiõ. Et iõ ,phibuit hic dominus suos de secularibus rebus cuz alys habere iudicium:tñ cum apostolus finit in ecclesia talia iudicia finiri inter fratres fratrib⁹ iudicantib⁹:extra ecclesiam vo terribiliter vetat:manifestum ẽ quid fm veniã cõcedatur infirmis. GREGO. in moralibus. Sed tamẽ qdaz dũ tpalia nob rapiũt solũmodo sunt tolerãdi. Quidã vo sunt seruata charitate,phibendi:non sola cura ne nostra subtrahantur:sed ne rapientes non sua semetipos perdãt. Plus.n. ipsis raptoribus debemus metuere q̃ rebus irratiõabilib⁹ ihiare. Cũ autẽ ,p terrena re pax a corde cũ proximo scindit̃:apparet qp pl⁹ res q̃ ,primus amat̃. AVGV. in ser. do. Tertiũ vero iniuriar̃ genus: qõ ad opam ptinet ex vtroq; confectũ ẽ:r sine vindicta põt restitui. nã g angariat hoiem:r cogit se imꝓbe adiuuari ab inuito: r penam imꝓbitatis põt luere r operam reddere. In hoc ergo gñe iniuriar̃ dñs docet aium xpianum esse patientissimũ: r ad plura ꝓferenda paratum. vñ subdit. Et qcunq; te angaria uerit mille passus:vade cum illo alia duo. r hoc vtiq; monet non tam vt pedibus agas q̃ vt alo sis pat⁹. CHRY in ho. Angariare enim ẽ iniuste trahere r sine rõne vexare.

AVGV. de sermo. do. in monte. Sic g̃ dictuz putamus: Uade cũ il. alia duo. s. milia:vt tria compleri voluerit: quo numero significat̃ perfectio vt meminerit gsquis hoc facit:perfectam se implere iustitiam:,ppter quod r trib⁹ exẽplis hoc ꝓceptum insinuauit. r in hoc tertio exemplo sũmplo duplũ addit̃:vt triplum cõpleat̃. Uel per hoc accipitur qp in ꝑcipiendo tanq̃ tolerabilius incipiẽs paulatiz creuerit. nam ꝓmo ꝑberi voluit alteram maxillam cuz fuerit dextra percussa:vt minus pferre paratus sis: q̃ ptulisti. Deide illi g tunicã vult tollere iubet r pallium dimitti:vel vestimentũ fm aliam lr̃am:qõ aut tantundẽ ẽ:aut nõ multo amplius. Tertio õ mille passibus quib⁹ addenda dicit duo milia vsq; ad duplũ pducit. Sz qñ pax ẽ non nocere:nisi r beneficiũ pstes:,nter adiũgit r dicit. Qui aũt petit a te da ei. CHRY. sup matth̃. Quia diuitie nostre nõ sũt:sz dei. Deus.n. dispẽsatores diuitiar̃ suar̃ voluit eẽ nos non dominos. HIERO. Sed si õ elemosynis tñ dictuz intelligam⁹:i pluribus pauperib⁹ hoc stare nõ põt:sz vt diuites si semp dederint semp dare nõ poterũt. AVGV. in ser. do. Dicit ergo:Omni petẽti da:nõ oĩa petẽti:vt id des:qõ dare honeste potes r iuste. Quid.n. si pecuniã petat:qz innocentẽ conet̃ oppr̃imere:qd si stupr̃ petat:? Danduz ẽ g̃ quod nec tibi nec alteri noceat:q̃tũ ab homine credi põt:r cũ negaueris qõ petit:iudicãda ẽ iustitia vt ñ eũ inanẽ dimittas: r aliquando meli⁹ aligd dabis cũ petẽtẽ iniuste correxeris.

AVGV. ad vincen. Utilius.n. esurienti panis tollit̃:si õ cibo securus iustitiam negligat:q̃ esurieti panis frãgit̃: vt vi iniustitie seductus acquiescat. HIERO. põt eni itelligi õ pecunia doctrie q̃ nũq̃ deficit:sz q̃to plus dat̃: tanto amplius duplicat̃. AVGV. Qõ aũt ait. Et volẽti mutuari a te ne auertaris:ad aium referendum est. hilarẽ.n. datorez diligit de⁹. Mutuat̃ autẽ omnis qui accipit:ẽt si ipe nõ solutur⁹ sit:qz mi⁹ icordibus de⁹ pla restituit. aut si nõ placet accipe mutuatẽ nisi eũ g accipit redditur⁹: itelligẽdũ ẽ dñm ipa duo gña pstandi eẽ ꝓplexuz. nã aut donamus aut reddituro cõmẽdamus. Recte g̃ ad hoc beneficy gen⁹ horũ tãdo dic̃. Ne auertaris. i. ne ,pptera voluntatẽ alienes: q̃si de⁹ ñ redditur⁹ sit:cũ homo reddiderit. cũ.n. ex ꝑcepto dei facis:infructuosum eẽ nõ potest. CHRY. sup matth̃. Ergo iubet nos xps mutuũ dare:nõ tñ sub vsuris: qz g sic dat non sua dat:sed aliena tollit. õ vno vinculo soluit: r multis alligat: r nõ ,ppter dei iustitiã dat:sed ,ppter ,prium lucrũ. Similis ẽ ẽt pecunia vsuraria aspidis morsui. nã sicut venenum aspidis latenter oĩa membra corrumpit:sic vsura oẽs facultates cõuertit in debitũ. AVGV. ad marcel. Obiciunt aũt qdam qp hec xpi doctrina reipublice mor⁹ib⁹ nulla ex parte cõueniat. nã gs ingunt tolli sibi ab hoste aligd patiat̃:? vel romane ,puincie dep̃datoribus nõ mala velit belli iure rependere. Sunt aũt ista ꝑcepta patientie semp in cordis ꝓparatione retinenda:ipsaq; beniuolentia ne reddat̃ malũ ,p malo semp in voluntate complenda est. Agenda sunt aũt multa ẽt cum inuitis benigna quadaz asperita te plectẽtis:ac per hoc si terrena respublica. precepta xpiana custodiat:r ipa bella sine beniuolentia non gerentur:vt ad ipietatis iustitieq; pacatam societatem victis facilius

ꝑsulatur.nã cui licẽtia iniqtatis eripiẽ vtiliter vinciẽ:qñ nihil ẽ infelicius facilitate peccantiũ:q̃ penalis nutritur impunitas:⁊ mala volũtas velut hostis iterior roboratur.

¶ Audistis quia dictũ ẽ:diliges ꝓximum tuũ: ⁊ odio habebis inimicũ tuum. Ego autem dico vobis:diligite inimicos vestros: bñfacite his q oderunt vos:⁊ orate pro persequentibus ⁊ calumniãtib⁹ vos:vt sitis filij patris vestri qui in celis est: qui solẽ suũ oriri facit super bonos ⁊ malos:⁊ pluit super iustos ⁊ iniustos. Si enim diligitis eos qui vos diligunt:quam mercedẽ habebitis? Nonne ⁊ publicani hoc faciunt? Et si salutaueritis fratres vestros tantũ: qd amplꝰ facitis? Nõne ⁊ ethnici hoc faciũt. Estote ergo vos ꝑfecti:sicut ⁊ pater vester celestis perfectus est.

GLO. Docuit dñs supra iniuriã iferẽti nõ eẽ resistẽduz: sz ad plura pferẽda paratũ eẽ:nũc ãt vlteriꝰ docet iniuriã iferẽtib⁹ ipendẽdũ eẽ charitatis affectũ siꝫ ⁊ effectũ. Et cũ ꝓmissa ad cõplemẽtũ iusticie legis ptineãt: conueniẽter hoc vltimũ ptinet ad ipletionem charitatis:q̃ fm aplm ẽ legis plenitudo. Dicit ergo: Audistis qa dictũ ẽ:diliges ꝓximũ. tuũ. AVGV. ī ꝓmo de doc. xpĩa. Or ãt nullũ hoiem excepit:q ꝓcepit ꝓximũ diligere:dñs ī parabola semiuiui relicti oñdit dicẽs ꝓximũ q erga illũ extitit misericors: vt eũ itelligam⁹ ꝓximũ cui exhibẽdũ eẽt misericordie officiũ:si idi geret:qõ nulli negandũ eẽ quis nõ videat:dño dicẽte:Bñ facite his q oderũt vos. AVGV. de ser. do. ī mõte:Hzadũ ãt eẽ ī phariseozũ iusticia:q̃ ad legẽ veterẽ ptineret:hĩc itelligiẽ q multi ẽt eos a qb⁹ diligũ oderũt. Ascẽdit ergo aliquẽ gradũ:q ꝓximũ diligit:q̃tus adhuc oderit inimicũ. vñ ad hũc designãdũ subditur:Et odio hẽbis inimicũ tuũ. Que vox nõ ẽ accipiẽda vt iubẽtis iusto:sz ꝓmittẽtis infirmo. AVGV. ꝯtra faustũ: Quero ãt a manicheis cur ꝓximum velint eẽ legis moysi qõ dictũ ẽ antiqs:oderis inimicũ tuũ:an ⁊ paul⁹ nõ dixit hoies quosdã deo odibiles:? Querẽdũ ẽ ergo quõ itelligaẽ exẽplo dei cui dixit paul⁹ quosdam odibiles odio bñdos inimicos:et rursus exẽplo dei q facit solẽ suũ oriri sup bonos ⁊ malos diligẽdos inimicos:? Dec itaq; regula ẽ qua ⁊ oderim⁹ inimicũ ꝓpter id qõ ī eo malũ ẽ.i. iniqtatẽ:⁊ diligam⁹ inimicũ ꝓpter id qõ ī eo bonũ ẽ.i. rõnalem creaturã. Audito igr ⁊ nõ itellecto qõ antiqs dictũ erat:Oderis inimicũ tuũ.ferebaṅ hoies ī hois oduũ:cũ nõ deberẽt odire nisi vitiũ. Dos q̃ corrigit dñs cũ subdit:ego ãt dico vobis:diligite inimicos vestros. vt q iã dixerat:Nõ veni soluere legẽ:sz iplere:⁊ precipiẽdo vtiq; vt diligamus inimicos:cogeret nos itelligere quõ possem⁹ vnũ eundẽq; hoiem ⁊ odisse ꝓpter culpam:⁊ diligere propter naturam.

GLO. Sed sciẽdũ ẽ in toto corpe legis non eẽ scriptum: Odio hẽbis inimicũ tuũ:sed hoc dr̃ q̃tũ ad traditionẽ scribarũ:qbus visũ ẽ hoc addẽdũ:qr dñs ꝓcepit filys isrl̃ ꝓseq inimicos suos:⁊ delere amalech de sub celo. CHRY. sup matth. Sic ãt qõ dictũ ẽ:Nõ concupisces.nõ dictũ est ad carnẽ sed ad aĩam:sic ⁊ ī hoc loco:caro qdẽ inimicũ suũ diligere nõ põt:aĩa aũt põt:qr dilectio vel odiũ carnis in sensu ẽ:aĩe vero ī itellectu. Qñ ergo nocemur ab aliquo:⁊ si sentimus odiũ:nõ tñ exeq volum⁹:cognosce qr caro nr̃a odit inimicũ:aĩa vero diligit. GREGO. xxi. moza. Inimici ãt dilectio tũc veraciter custodiẽ:cũ nõ de profectu deycimur: nec de ruĩa illi⁹ letamur. Nõ. n. amat aliqs quẽ nõ vult eẽ meliorẽ:eũq; ſtãtẽ voto pseq̃t:quẽ cecidisse gratulaẽ. Euenire tñ plerũq; solet:vt non amissa charitate ⁊ inimici nos ruĩa letificet:⁊ rursũ ei⁹ glĩa sine ĩuidie culpa cõtristet:cũ ⁊ ruẽte eo quosdã bene erigi credim⁹:⁊ pficiẽte illo plerosq; iniuste opprimi timeam⁹. Sz ad hoc seruãdũ ẽ discretiõis examẽ:ne cũ nr̃a odia exeqmur:fallamur sub specie vtilitatis aliene. Oportet etiã pẽsare qd debem⁹ ruine pctõis ⁊ qd iusticie feriẽtis. nã cũ puersuz quenq; oĩpotẽs peũtis: ⁊ cõgaudẽdũ ẽ iusticie iudicis:⁊ cõdolẽdũ miserie peũtis.

GLO. Qui aũt sũt cõtra eccleſiã trib⁹ modis ei aduersãtur:odio:vbis:cruciatu corpis: ecõtra diligit. vñ dr̃: Diligite inimicos vr̃os:bñfacite.⁊c. vñ seq̃t:Bñfacite his q̃ oderũt vos. vñ seq̃t:Et orate ꝓ ꝑsequẽ.⁊ cal. vos. HIERO. Multi ꝓcepta dĩ ibecillitate sua:nõ scõz viribꝰ estimãtes ĩpossibilia putãt eẽ q̃ ꝓcepta sũt:⁊ dicũt sufficere virtutib⁹: nõ odisse inimicos. ceteꝝ diligere pl⁹ ꝓcipi q̃z humana nã patiaẽ. Sciẽdũ ẽ ergo christũ nõ ĩpossibilia ꝓcipere: sz ꝑfecta q̃ fecit dauid in saul ⁊ absalon. Stephanus quoq; martyr ꝓ lapidãtib⁹ deꝓcatus est. Et paul⁹ anathema cupit eẽ se ꝓ ꝑsecutoribus suis. Doc aũt ieſus ⁊ docuit ⁊ fecit dicẽs: ꝓr̃ ignoſce illis. AVGV. in encheridion. Sz ꝑfectoz sunt iſta filioꝝ dei:quo qdẽ se dz oĩs fidelis extẽdere ⁊ bona manũ aĩum ad hũc affectũ orãdo deũ:secũq; luctãdo pdurare. Tñ hoc tã magnũ bonũ tãte multitudinis nõ ẽ quantã credim⁹ exaudiri:cũ in oſone dr̃: Dimitte nobis debita nr̃a:sicut ⁊ nos di. debi. nr̃is AVGV. de ser. do. in mõte:Qr̃ ãt h̃ qõ q⁹ huic ꝓcepto dñi quo nos hortaẽ orare ꝓ inimicis:multe alie scripture ptes videẽ aduerse: qr in ꝓphetis ĩueniunt̃ multe imꝓcatiões aduersus inimicos:vt ẽ illud:Fiãt filij ei⁹ pupilli. Sz sciẽdũ q⁹ ꝓphete solẽt figura imꝓcantis futura ꝓdicere. Sz illud magis mouet qõ dicit ioãnes:Est ãt pctũ ad mortẽ nõ ꝓ illo dico vt oret qs: apte. n. oñdit eẽ aliquos frẽs ꝑ qbus orar̃ nob nõ ꝓcipiẽ: ꝑ hoc qõ ꝓmittit: Siqs scit peccar̃ frẽm suũ.⁊c. cũ dñs ẽt ꝓ ꝑsecutoribꝰ nos iubeat orare. Nec ista qõ solui põt nisi fatear aliqua pctã eẽ in fratrib⁹ q̃ inimicoꝝ ꝑsecutione sunt graviora. Nã ⁊ stephan⁹ orat ꝓ eis a qbus lapidar̃: qr nõ dum christo crediderãt. Et aplus paulus nõ orat ꝓ alexãdro qr frater erat:⁊ per iuidentiã fraternitatẽ oppugnãdo peccauerat. Pro quo ãt nõ oras:iã nõ ꝯtra illũ oras. Sed qd agimus de his cõtra quos oratũ a sãctis accipim⁹ nõ vt corrigerenṫ:nã hoc mõ ꝓ ipsis poti⁹ oratũ ẽ.sed ad illã vltimã dãnationẽ nõ sic cõtra dñi traditoꝛ ꝓphetã:nã illa ꝓdictio futuroꝝ nõ optatio supplicy fuit. Sz sic in apocalypsi legim⁹ martyres orar̃ vt vindicenṫ: sz hinc nõ oportet moueri. Quis. n. audeat affirmare vtꝝ ꝯtra ipsos hoies:an ꝯtra regnum pctĩ petierit:? Nã ipa ⁊ iusticie ⁊ misericordie vindicta martyrũ vt euertaẽ regnũ pctĩ:quo regnãte tãta ppessi sũt. destruiẽ aũt partim correctõe hoium:partim dã natiõe pseuerãtiũ in pctõ. Nõne tibi videẽ paulus in seipso stephanũ vindicasse cũ dicit:Castigo corꝑ meũ:⁊ ī seruitutẽ redigo:? AVGV. de quest. no. ⁊ ve. testa. Uel aĩe occisoꝝ clamãt vĩdicari se postulãtes:sic sãguis abel clamauit de terra nõ voce sz rõne. Nã ⁊ op⁹ opificẽ laudare dr̃ ꝓ hoc ipsũ q⁹ videẽ se oblectat. nõ enim tã ipatiẽtes sũt sãcti vt vrgeãt fieri qõ sciũt tpe ꝑfinito futurũ. CHRY. i ho. Uide aũt quot grad⁹ ascendit:⁊ qualiter nos in ipsaz virtutis vertice ſtatuit. Prim⁹ grad⁹ est:non incipere in iusticiã secund⁹ eqlẽ non vindicari: terti⁹ non facere veranti quis passus est:quart⁹ exponere seipsum ad patiendũ mala:quint⁹ ampli⁹ se tribuere q̃z ille vult qui fecit mala: sext⁹ non odio habere eum qui hoc operatur:septimus diligere:octauus benefacere:nonus pro ipso orare. Et quia magnum erat preceptũ. ꝑclarũ ꝓmiũ subdit:scilicet fieri similes deo. vnde dicit: Ut sitis filij patris vestri qui est in celis. AVGV. Sigs. n. ꝓcepta dĩ custodiat:filiꝰ dĩ efficit: ergo non in natura filius est: hic scilz de quo loquitur sed arbitrio suo. AVGV. de ser. do. in mõte:Ex illa autem regula intelligendum est qõ hic dicit:qua ⁊ ioannes dicit: Dedit eis potestatem filios dei fieri. Unus enim naturali

ter fili⁹ est:nos aũt ptãte accepta efficimur fily inquantũ illa q̃ ab eo p̃cipiũt iplem⁹. Itaq; nõ ait: Facite ista qz estis fily:sz facite ista vt sitis fily. Cũ aũt ad hoc vos vocat:ad similitudinẽ suã vocat.vñ sequit: Qui solẽ suũ facit oriri sup bonos z malos:z pluit sup iustos z iniustos. Põt aũt p solẽ itelligi nõ iste visibilis:sz ille de quo dr: Uobis q timetis nomẽ dñi:oriet sol iusticie: z p pluuiã irrigatio doctrie veritatis qa z bonis z malis apparuit z euãgeliçat⁹ est xps.

HYLA. Uel in baptismi z spũs sacro tribuit solẽ z pluuiã. AVGV. Uel põt accipi sol iste visibilis z pluuia q̃ fruct⁹ gignunt: qz iniqui i libro sapie plãgũt: Sol nõ ortus ẽ nobis. Et õ pluuia spirituali dr: Mãdabo nubib⁹ meis ne pluant sup eã. Sed siue hoc siue illud:magna dei bonitate fit q̃ nobis imitãda p̃cipit:nõ aũt solũ ait:Qui facit solẽ oriri:sz addidit:Suũ.i.quẽ ipe fecit vt hic admoneremur quã ta liberalitate ex p̃cepto eius prestare debem⁹: qõ nõ creamus sz ex munerib⁹ ei⁹ accipim⁹. AVGV. cõtra vincẽtiũ: Sz sit̃ ista dona ei⁹ laudam⁹:ita etiã flagella i eos quos diligit cogitem⁹. vñ nõ oĩs q pcit:amic⁹ ẽ:nec oĩs q ẏberat inimic⁹. Meli⁹ ẽ.n.cũ seueritate diligere q̃ cũ lenitate decipe. CHRY. sup matthe. Laute aũt dixit: Sup iustos z iniustos:nõ sup iustos vt iniustos:quia oĩa bona deus:non ꝓpter boies dat:sz ꝓpter scõs:sic̃ z flagella ꝓpter pctõres: sz in bonis nõ sepat pctõres a iustis:ne desperẽt:nec in malis iustos a pctõrib⁹ ne glorient. Maxime cũ malis bona nõ ꝓsint q male viuẽtes ad iudiciũ suũ p̃cipiũt nec bonis mala noceãt:sz magis ꝓsint ad iusticie lucrũ. AVGV. in.li.i. õ ci.dei. Nã bon⁹ tpalib⁹ bonis nõ extollit̃: nec malis frãgit̃. Mal⁹ ãt iõ huiusmõi felicitate punit̃:qz felicitate corrũpit̃. Uel iõ ista tpalia bona z mala vtrisq; voluit es se cõia:vt nec bona cupidi⁹ appetant̃.q̃ mali bẽre cernunt̃: nec mala turpiter euitent̃:gb⁹ z boni afficiunt̃. GLO. Amare ãt amãtẽ nature ẽ:inimicũ vo amare ẽ charitatis: z iõ sequit̃:Si.n.diligitis eos q vos diligunt:quã mercedẽ hẽbitis.s.nĩ celo: nullã.de his.n.dr̃: Recepistis mer.vram. Sed tñ hec oportet facere:z illa ñ omittet̃. RABA. Si ergo pctõres erga dilectores suos versa vice volũt esse bñfici:multo magis vos maiozis dilectiõis signũ amplecti debetis: ẽt nõ amãtes.vñ segt̃: Nõne z publicani hoc faciũt. i.q publica vectigalia exigũt: vel q publica negocia seculi vel lucra sectantur: GLO. Si vo ꝓ his tm̃ ozaueris:qui aliqua affinitate vobis ꝓiũcti sũt:qd ampli⁹ hz beneficium vrm̃ q̃ infideliũ: vñ sequit̃: Et si saluta. frẽs ve. tãtũ. quid amplius facictis: Salutatio.n.ẽ quedam spẽs oronis. Nõ ne ethnici hoc faciũt: RABA. i. gẽtiles: nam ethnos grece latine gẽs dr̃: q tales sunt vt fuerunt geniti. s. sub pctõ.

REMI. Quia vo pfectio dilectiõis vltra dilectionem inimicoz non põt ꝓcedere. iõ postq̃ dñs precepit diligere inimicos:subiunxit: Estote ergo z vos pfecti: sicut z pr̃ vester celestis pfectus ẽ. Ipse quidẽ pfectus ẽ vt oĩpotẽs:hõ autẽ vt ab oĩpotẽte adiutus. nã sic̃:qñq; in scripturis ꝓ veritate z equalitate accipit̃: vt ibi: Sicut fui cuz moyse ita ero z tecum. aliquando autem pro similitudine vt hic. CHRY. sup matthe. Sic̃.n.fily carnales similãt pres in aliquo cozpozis signo: ita fily spirituales deuz in sanctitate.

¶ Attẽdite ne iusticiã vestrã faciatis cozã hominibus vt videamini ab eis:alioquin mercedẽ nõ habebitis apud patrẽ vestrũ qui i celis est.

GLO. Postq̃ christ⁹ legẽ quãtum ad p̃cepta impleuit: incipit nũc eã adiplere quãtũ ad ꝓmissa vt p celesti merce de precepta dei faciamus:non p terrenis que lex promittebat. Oĩa autem terrena ad duo potissima reducuntur. s. ad humanã gloriã: z ad terrenoz affluentiã:quorum vtrunq; in lege ꝓmissũ eẽ videt̃. De gloria. n. dicit i deutro. Faciet te dñs excelsiorẽ cunctis gẽtib⁹ q̃ versantur in terra. De affluẽtia vero tpaliũ ibidẽ subditur: Abũdare te faciet dñs i oĩbus bonis. z ideo domin⁹ hec duo ab intẽtione fideliũ excludit. s. gloriã z terrenoz affluẽtiã. Sz sciẽdũ q; appetitus glorie ꝓpriq; ẽ virtuti. CHRY. sup matth. Ubi.n. res agit̃ gloriosa:ibi facili⁹ inuenit locũ gloriatiõis occasio:z iõ intẽtionẽ glorie ꝓmo dñs excludit. Prc oĩbus.n.vitys carnalibus piculiosi⁹ hoc eẽ i hoib⁹ itellexit. cũ.n.oĩa.mala seruos diaboli vexẽt:cõcupiscẽtia vane glorie magis vexat seruos dei q̃ suos diaboli. AVGV. i li. de sen. ꝓpe. Quas etiã vires nocẽdi habeat humane glẽ amor: nõ sentit nisi q ei bellũ idixerit:qz etsi cuiq̃ facile ẽ laudẽ nõ cupe dũ negatur:difficile tñ ẽ ea nõ delectari cũ offert̃. CHRY. super matth. Intuere aũt q̃liter incepit velut de fera aliq̃ difficile cognita disputãs:z apta furari eũ q nõ valde vigilat: Occulte enim ingreditur z oĩa que itus sunt isensibiliter aufert.

CHRY. in ho. Et iõ hoc cautius cauẽdũ mãdat dicens: Attẽdite ne iusticiã vram faciatis cozã hoĩbus. Loz ãt nrm attẽdere debem⁹: iuisibilis.n.est serpẽs quẽ obseruare iubemur:z latenter ingredit̃ z seducit. sed in cozde mũdo si surreptio inimici succesterit:moz hõ iust⁹ discernit:qz spiritu alieno pulsat̃. Si ãt coz fuerit inigtatib⁹ plenũ: suggestionẽ diaboli nõ facile itelligit. z iõ ꝓmisit: Ne irascaris: Ne cõcupiscas rẽ. qz q malis istis subiect⁹ ẽ:coz suũ ñ põt attẽdere. Sz quõ põt fieri vt ñ cozã hoĩb⁹ elemosynã faciam⁹: aut si fiat quõ nõ sentiemus: Si.n.pñte aliquo occurrerit paup:quõ dabit̃ ei absconse: sz educẽdo cũ in secreto videt̃ qz dat̃. Sz ꝓsidera qz ñ dixit: Ne tñ cozã hoĩb⁹ faciatis. sz addidit: Ut videamini ab eis. Qui g̃ nõ iõ facit vt ab hoĩbus videat̃:et si cozã hoĩbus fecerit:non tñ cozã hoĩbus fecisse videt̃. qui enim aliqd facit ꝓpter deuz:neminẽ vidit in corde suo nisi deũ: ꝓpter quẽ facit:sic̃ artifex cum semp hz pre oculis:qui sibi opus faciẽdũ cõmisit. GREGO. Si ergo dantis gloriã querimus:z publicata nra opera in ꝓspectu illius occulta seruam⁹. si vero p hoc nostrã laudẽ conspicim⁹: fozas ab ei⁹ conspectu iam fusa sunt:etiã si a multis ignorent̃. sz valde pfectorum ẽ sic ostẽso ope actozis gloriã q̃rere:vt de illata laude:ꝓuata nesciãt exultatõe gaudere:quã ifirmi qz pfecte ꝓtẽnẽdo non supant:neceese est vt bonũ qõ opantur abscondant. AVGV. de ser. do. in monte. Jn hoc vero q; dicit: Ut videamĩ ab eis. nihil addẽs:apparet hoc cũ ꝓhibuisse vt ibi finem nri ꝓpositi collocemus. nam z apls qui dicit: Si adhuc hoĩbus placerẽ: chr̃isti seru⁹ nõ essem. Alio loco dicit: Ego oĩbus per oĩa placeo. Quod non ideo facit: vt placeret hoĩbus: sed deo: ad cuius amorem cozda hoĩum volebat conuertere ex eo quod eis placebat: Sicut nõ absurde loq̃ret̃ q; diceret: Jn hoc ope quo nauẽ q̃ro: nõ nauẽ q̃ro. sz patriã. AVGV. de sermo. do. Dic̃ aũt: Ut videamini ab eis. qz sunt gdã q sic faciũt iusticiã cozã hoĩbus vt non videantur ab eis:sed vt ipsa opera videant̃. z glorificet̃ pr̃ qui in celis ẽ:nõ enim suaz iusticiã deputãt: sz ci⁹ cui⁹ fide viuunt.

AVGV. de ser. do. in monte: Jn hoc etiã qõ addit: Alioquin mercedez non habebitis apud patrẽ vestrũ q in celis est:nihil aliud demõstrat:nisi illud nos cauere oportere ne humanam laudẽ pro nostroz operuz mercede queramus.

CHRY. sup matth. Quid autẽ a deo recipies:qui deo nihil dedisti: Nã quod ꝓpter deũ fit:deo datur:z ab eo recipitur. quod aũt ꝓpter hoies fit:in ventos effundit̃. Que ẽ aũt sapia res dare z verba vacua cõparare:z mercedez dei continere: Uel illũ aspice a quo laudez expectas: qui te ꝓpter deũ facere putat:alioquin vituperaret te magis. Ille aũt q plena qdẽ voluntate ꝓpter hoies facit:ille ꝓpter hoies fecisse videt̃. Si aũt p alicui⁹ coz cogitatio vana ascẽdit desiderans hoĩbus apparere:aĩa autem intelligẽs contradicit: ille nõ ꝓpter hoies fecisse videt̃:quia quod cogitauit passio carnis est: quod eligit iudicium anime.

¶ Cuz ergo facis elemosynam:noli tuba canere

ante te:sicut hypocrite faciũt in synagogis ⁊ vicis vt honorificẽtur ab hominibus. Amen dico vobis receperũt mercedem suam. Te autẽ faciẽte elemosynã:nesciat sinistra tua qd faciat dextera tua:vt sit elemosyna tua in abscondito:⁊ pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi.

AVGV.de ser.do in mõte.Hnãliter supra dñs iustitiã noiauit cũ dixit:Attẽdite ne iusticiã vram tc.nũc ãt ꝑ partes exeqtur. CHRY.sup mat.Ponit.ãt tria fortia bona .s.elemosynã:orationẽ:⁊ ieiuniũ:ꝯtra tria mala:aduersus q̃ dñs tẽtationis bellũ susceꝑit:pugnauit.n.ꝑ nobis cõtra gulã i heremo:cõtrã auariciã supra montẽ:contra vanã gloriã supra tẽplũ.Est ergo elemosyna q̃ dispergit:cõtra auaritiã q̃ ꝯgregat: ieiuniũ ꝯtra gulã:qz ẽ ei cõtrariũ: oro vo cõtra vanã gloriã:qz cũ oẽ malũ ex malo nascatur: sola vana gloria de bono ꝓcedit:iõ nõ destruit ꝑ bonũ:sz magis nutritur.nullũ ergo remediũ põt eẽ ꝯtra vanã gloriã nisi oratio sola. AMBRO.Dis aũt snia disciplinę christiane i misericordia ⁊ pietae ẽ:⁊ iõ ab elemosyna incipit dicẽs:Cũ ergo facis elemosynã noli tuba canere añ te. GLO.Tuba aũt ẽ ois actus vel sermo ꝑ quẽ opis iactãtia demõstraf:puta q facit elemosynã qñ aliquẽ videt ꝓtem:vel intercedente aliquo:aut honestiori psone q̃ põt retribuere: alꝫ ãt nou facit.Sz et si i loco secreto fecerit:eo ppositovt laudabilis videatur:tuba ẽ. AVGV.Sic ḡ qõ dic: Noli tuba canere añ te:ad hoc respic qõ supi⁹ait: Attẽdite ne iustitiã vraz faciatis co.ho. HIERO.Qui ãt tuba canit elemosynã faciẽs hypocrita ẽ.Et ideo subdit:Sic hypocrite faciũt. ISIDO.Nomẽ hypocrite tractũ ẽ a specie eoꝝ q i spectaculꝫ ꝯtecta facie icedũt distinguẽtes vultũ vario colore:vt ad psone quã simlant colorẽ pueniãt:mõ i specie viri: mõ i feie vt fallãt populũ dũ in ludis agũt. AVGV.de ser.do in mõte:Sic ergo hypocrite.i.simlatores tãq̃ imitatores pronarũ aliaꝝ agũt ptes illi⁹ qõ nõ sũt.nõ.n.q agit ptes agamẽnonis:ve ipse ẽ:sz simlat eum:sic ⁊ i eccleſijs i oi vita humana qsqs se vult videri qõ nõ ẽ:hypocrita ẽ.Simlat.n.se iustũ ⁊ ñ exhibet:q totũ fructũ i laude hoium ponit. GLO.Et iõ subdit'loca publica cũ dicit:In synagogis ⁊ vicis.Et finẽ in tẽtũ cũ subdit:Ut honorificẽf ab hoib⁹. GREGO.xxxv. moza.Sciẽdũ vo ẽ q̃ sũt nõnulli:q ⁊ sctitatis habitũ tenẽt: ⁊ pfect iõis meritũ exeq nõ valẽt:quos nequaquã credẽdũ ẽ iter hypocritaꝝ numeꝝ currere:qz aliud ẽ ifirmitate:aliud callida simulatiõe peccare. AVGV.de ser.do.in mõte.Tales aũt q simulatiõe peccant:ab ispectore cordis deo mercedẽ nõ capiũt:nisi fallacie suppliciũ ⁊ iõ subdif: Amẽ dico vobis receperũt mercedẽ suã. HIERO.Nõ oi mercedẽ:sz suã.Laudati.n.sũt ab hoib⁹:quoꝝ cã exercuere virtutes. AVGV de ser.do.in mõte:Hoc ãt respicit ad illõ qõ supra posuit:Aliogn mercedẽ nõ hẽbitis apũ ꝓrem vrm Sic ḡ nõ quõ illi elemosynã facias:sz quõ faciẽda sit iubet conueniẽter cũ dic:Te autẽ faciẽte ele.nef.sini. tua:qd fa. dex.tua. CHRY.in ho. Hoc ãt ꝑ supabũdãtiã dr: ac si dicat:Si possibile est teipsum ignorare:⁊ ipsas manus latere possibile esset studiosissimum est tibi. CHRY.sup mat. Apli aũt interptant in li.canonũ sic:Dextera est ppls christian⁹:q ẽ ad dexterã christi.Sinistra autem ẽ ois ppls qui est ad sinistrã. Hoc ergo dicit ne christião elemosynã faciẽte q̃ est dextera infidelis aspiciat qui ẽ sinistra. AVGV. de ser.do.in monte: Sed ꝓm hoc videbif nulla esse culpa velle placere fidelib⁹:cũ tamẽ in quozũlibet hoium laudẽ finẽ boni opis ꝓstituere ꝓhibeamur.Ut autẽ te imitentur quibus facta tua placuerit nõ tñ fidelibus:sed etiã infidelibus exhibenduz ẽ.Si aũt vt aly dicũt:sinistrã inimicum putaueris:vt nesciat inimicus tuus cũ elemosynam facis: cur ipse dñs inimicis iudeis circunstãtibus misericorditer sanauit hoies:Deide quõ cũ ipso inimico faciem⁹:vt illud ipleam⁹ ꝓceptũ:Si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba illum.Tertia opinio ẽ ridẽda eoꝝ q dicũt:sinistre noie vxorẽ significari: vt qñ in re familiari tenaciores pecuniaꝝ solẽt eẽ femine: lateat eas cũ aliqd viris alienis ipendũt ꝓpter domesticas lites.Nõ aũt solis viris hoc ꝓceptũ datũ ẽ:sz ẽt feminis.cui ergo sinistre iubet femina occultare op⁹ misericordie suę: an ẽt vir sinistra erit femie: qõ si qspiã putat: cũ ꝓceptũ sit talib⁹ vt se inuicẽ bonis moꝛib⁹ luerifaciãt:nõ sibi debẽt occultaf bona opa sua:nec furta facienda sũt vt ꝓmereaf de⁹ q̃ si occultãdũ ẽ aliqd q̃diu alteri⁹ infirmitas id equo aio nõ põt sustinere:q̃uis nõ illicite fiat: nõ tñ femia ꝑ sinistrã significari facile apparet toti⁹ capituli significatiõe.Et etiã quã sinistrã vocet:qõ.n.in hypocritis culpatũ ẽ:q.ſ.laudes hoium q̃rũt:hoc tu facere vetaris. q̃ꝓpter sinistra videt significare ẽlectationẽ laudis:ẽxtera ãt significat itẽtionẽ implẽdi ꝓcepta diuia.Cũ ergo ꝓscientie faciẽtis elemosynã misceat se appetitolaudis hũane:fit sinistra ꝓscia dextre. Ne sciat ergo sinistra.i.nõ se misceat cõsciẽtie tue laudis humane appetitio.Dñs ãt nr multo magis ꝓhibet solã sinistrã in nob opari:q̃ eã misceri opib⁹ dextre. Quo ãt fine hoc dixerit:oñdit cũ subdit:Ut sit elemosyna vra i abscõdito.i.ipa bona ꝓscia:q̃ humãis oculis demõstrari nõ põt:nec verbis aperiri q̃ndoqdẽ multi multa mẽtiunt. Sufficit ãt tibi ad ꝓmerendũ ꝑmiũ ipsa cõsciẽtia:si ab eo expectas ꝑmiũ:q solus ꝓscie ispector ẽ.Et hoc ẽ qõ subdit: Et pr tu⁹ q vi.in abscon.reddet tibi.Multa latina exẽplaria hñt: Reddet tibi palã. CHRY.sup matth. Impossibile ẽ.n.vt op⁹ bonus hoĩs in abscõdito dimittat de⁹:sz in hoc seculo manifestat ⁊ illo glorificat:qz glia dei ẽ:sic ⁊ diabol⁹ manifestat malũ:i quo malicie ei⁹ virt⁹ oñdit. Propzie ãt publicat de⁹ oẽ bonũ in scło illo:cui⁹ bona nõ sũt cõia bonis ⁊ malis. Jõ cuicũ qz illic bñfecerit de⁹:manifestũ ẽ: qz ꝑ mercede iusticie sue meruit iliud.Merces ãt iustitie in hoc scło manifesta nõ ẽ: ga hic nõ solũ boni sz etiã mali sunt diuites. AVGV.de ser.do.in mõte:Sz in grecis exẽplarib⁹ q̃ ꝓpria sũt nõ iuenimus ꝓpalam. CHRY.in homi. Si ergo vis habere in spectores eorum q̃ facis:ecce habes nõ solum angelos aut archangelos:sed deum vniuersoꝝ. CA. VI.

CUm oratis non eritis sicut hypocrite q̃ amãt i synagogis ⁊ i angulis platearũ stãtes orare : vt videant ab hoib⁹:amẽ dico vobis receꝑunt mercedẽ suã. Tu aũt cũ oraueris : intra i cubiculũ tuũ. ⁊ clauso ostio tuo ora patrez tuũ i abscondito: ⁊ pater tuus qui videt i abscondito reddet tibi.

CHRY.sup matth.Salomon dicit ante orationem prepara animam tuam. Qõ gdez facit q faciens elemosynam venit ad oronẽ:bona.n.opa excitãt fidẽ cordis ⁊ dãt ꝓfidẽtiã qe apud deũ orãdi.Ergo elemosyna ꝑparatio ẽ orationis: ⁊ idẽ dñs post elemosynã cõsequẽter de orationẽ nos istruit.

AVGV.de ser.do.i mõte:Nõ ãt hoc monet nũc vt oremus sz quõ orem⁹:sic nec supius vt faciam⁹ elemosynã:sz quo aio faciam⁹. CHRY.sup matth.Est aũt oratio quasi quoddã spiritale tributũ qõ aia offert deo de viscerib⁹ suis. Quãto ḡ glorioſior ẽ tãto cautior ẽ seruãda:ne ꝑpter hoies facta vilescat:⁊ iõ dicit:Cũ oratis nõ eritis sicut hypocrite.

CHRY.in ho.Hypocritas vocat: qui deum se fingẽtes orare homines circunspiciunt.⁊ ideo subdit:Qui amant in synagogis orare. CHRY.sup matth.Puto autẽ non ad locũ hoc referri qõ ait dñs:sz ad ꝓpositũ orãtis: i quẽtu.n. fideliũ orare laudabile est:sic dictũ est: In ecclesijs benedi

cite deū. Qui ergo sic orat vt ab hoībus videaī: nō deū aspi
cit sz hoies. ⁊ ideo quātū ad ꝓpositū suū ī synagoga orat. Lu
ius aūt orātis mēs solū aspicit deū: quāuis ī synagoga oret:
tñ apud se in secreto videī orare. Sequiī: Et in āgulis pla/
teaꝝ: vt videāī abscōse orare: Et sic duplr laudāī: ⁊ qz orāt:
⁊ qz abscōse orāt. GLO. Ul āguli plateaꝝ sūt vbi via p trās
uersum vie ducīt: ⁊ q̄driuiū reddit. CHRY. sup matth.
Eo ergo ꝓposito in cōuētu vetat orare vt a cōuentu videaī
vñ subdiī: Ut videanī ab hoībus. Orās ergo nihil nouum
faciat qō aspiciāt hoies: vel clamādo vel pectus pcutiēdo
vel man⁹ extēdēdo. AVGV. ō ser. do. Nō aūt videri ab
hoīb⁹ nefas ē: sz iō hoc ageī vt ab hoīb⁹ videaris. CHRY.
ī ho. A vana. n. gloria vbiq; erui bonū ē: maxime āt ī oīone:
si. n. in hoc cogitatiōibus circūferimur. si ad orandū īgressi
fuerim⁹: hāc hūtes egritudinē: q̄liter ītelligem⁹ ea q̄ a nob
dicunī? AVGV. de ser. do. Sic etiā fugiēdū est hoīum
sciētiā: si hoc aīo aliqd fiat vt fruct⁹ expectei placēdi hoīb⁹
vñ subdiī: Amē dico vob recepunt mercedē suā. CHRY.
sup matth. Unusqsq; n. vbi semīat: ibi metit. Uñ q ꝓpter
hoies orāt nō ꝓp deū: ab hoīb⁹ nō a deo laudāī. CHRY.
in ho. Dicit āt: Receperūt. qz de⁹ retributionē que ē ab ipo
tribuere vellet: illi aūt eā q̄ ē ab hoīb⁹ vsurpāt. Quo āt orā
dū sit subiūgit dicēs: Tu āt cū ora. intra in cubi. tuū: ⁊ clau.
ostio ora pa. tuū ī abscōdito. HIERO. Hoc simpliciter in
tellectum erudit auditorem vt vanā orādi gloriam fugiat.
CHRY. sup matt. Ut nemo sit ibi nisi ille qui orat: ⁊ il/
lum quē orat. Testis. n. orantē grauat: non adiuuat. CY/
PRI. de oīone dñica: Jn abditis etiam locis orare magis
conuenit fidei: vt sciam⁹ dñm vbiq; eē ꝓsentē ⁊ maiestatis
sue plenitudine occulta penetrare. Posum⁹ etiam intelli
gere ⁊ ostiū dom⁹ os corporis: vt non clamosa voce oremus
deū: sed tacito corde ꝓpter tria. Primo quia deus nō voce
clamosa pulsandus est: sed conscia recta placandus: qui est
cordis auditor. Secundo quia secretas orationes tuas nō
oz alteꝝ scire: nisi te ⁊ deū. Tertio qz clamose orās alteruz
iurta te non pmittis orare. EX COLLA. Luz sūmo ēt
ē orādū silētio: vt ipos quoq; inimicos nr̄os: q orātib⁹ nob
maxime insidianī: lateat nr̄e petitōis intentio. AVGV.
de ser. do. ī mōte: Uel p cubicula nr̄a sunt intelligenda cor
da nr̄a: de qbus dr̄: Que dicitis in cordib⁹ vr̄is: ⁊ in cubili/
bus vestris cōpungimini. Ostium est carnalis sensus: foris
sunt oīa tpalia: q̄ p sensū cogitatiōes nr̄as penetrant: ⁊ tur
ba vanorū phantasmatū orantib⁹ obstrepunt. CYPRI.
de oīone dñica: Que aūt segnitia est alienari ⁊ capi ineptis
cogitationibus ⁊ ꝓphanis cū dñm deꝑcauerit: q̄si sit aliud
qō magis debeas cogitare q̄ cū deo loq̄ris. Quō te audiri
a deo postulas: cū teipsum non audias? hoc est ab hoste nō
cauere: hoc est deū negligētia oīonis offendere. AVGV.
de ser. dñi: Claudendum ē ergo ostium. i. carnali sensui resi
stendum: vt oratio spiritualis dirigaī ad patrē: que sit in in
timis cordis vbi oraī pater in abscōdito. vnde sequitur:
Et pater tuus qui videt in abscōdito reddet tibi. REMI.
Et est sensus: Sufficiat tibi vt ille solus nouerit tuam ora/
tionem q oīum corda nouit occulta: qz ipse q est inspector
erit exaudito⁹. CHRY. in ho. Nō āt dixit: Gratis dabit
sed Reddet tibi. Etenim debitorē seipsum tibi constituit.

**Orātes autem nolite multū loqui: sicut ethni/
ci faciunt. Putant enī q̄ in multiloquio suo exau/
diantur. Nolite ergo assimilari eis. Scit enī pa/
ter vester quid opus sit vobis. anteq̄ petatis eū.**

AVGV. de ser. do. in mōte: Sic̄ hypocritaꝝ ē ꝓbere se
spectandos in oīone quoꝝ fructus ē placere hoībus: ita est
ethnicoꝝ. i. gētilium in multiloquio se putare exaudiri: ⁊ iō
subdiī: Orātes aūt noli. multū loqui. EX COLLA. Fre
quenter enīz sz breuiter ē orādū: ne īmorātib⁹ nobis īsere/
re aliqd nostro cordi insidiator possit inimic⁹. AVGV.
ad probā. Nō tamē vt qdā putāt: hoc ē orare in multilogo
si diuti⁹ oreī. Aliud ē sermo mult⁹: aliud diuturn⁹ affect⁹.
Nā ⁊ de ipso dño scriptū ē: q⁹ pnoctauerit in orando: ⁊ ꝓli/
xius orauerit: vt nobis ꝓberet exēplū. Dicunī fratres ī egy
pto crebras qdem habere orationes: sed eas tamē breuissi/
mas ⁊ raptim quodāmō iaculatas: ne illa vigilāter erepta
q̄ orāti plīmū ē necaria p ꝓductiores moras hebeteī iten/
tio: ac per hoc ipsi satis ostēdunt hanc ītentionē sic eē obtu
endā si pdurare nō pōt: ita si pdurauerit: non cito esse rūpē
dam. Absit aūt ab oīone multa locutio: sz non desit multa
ꝑcatio si feruēs pseuerat ītentio: nā multū loqui est in orā/
do rem necessariā superfluis agere verbis. Multū aūt ꝑca
ri est cū quē precamur diuturna cordis excitatōe pulsare:
nam plerūq; hoc negociū plus gemitibus q̄ ⁊monib⁹ agiī
plus fletu q̄ affatu. CHRY. in ho. Dissuadet igiī p hoc
inanē locutionē in orādo: puta cum non petim⁹ decentia a
deo: sz potētatus ⁊ glorias: inimicos supare: ⁊ pecūiaꝝ abū
dantiam. Jubet ergo hic non lōgas oīones facere. Lōgas
aūt dico nō tpe: sz multitudine eoꝝ: que dicunī: pmanere
tamē oportet eos q petūt. Oīoni enī ait apostolus īstantes
nō tamē iubet decē miliū versuū orōnem ꝓponere ⁊ corde
tenus enūciare: qō occulte insinuat cū dixit: Nolite multū
loq. GLO. Dānat aūt multiloquiū orātiōis veniēs de in
fidelitate. vnde segī. Sicut ethnici faciūt. Hētilib⁹. n. erat
necessaria verboꝝ multiplicitas: ꝓpter ōmones q nescirēt
qd illi peterēt: nisi illoꝝ vbis īstructi. vnde segtur. Putant
enī q⁹ in multiloquio suo exaudianī. AVGV. de ser. do. ī
mōte: Et reuera oē multiloquiū a gentilib⁹ venit: q exercē
de lingue potī⁹ q̄ mūdando aīo dant operam: ⁊ hoc study
genus etiaz ad deū ꝑce flectendum transferre conantur.
GREGO: xxxiy. moza. Sed veraciter orare est amaros
in cōpunctione gemitus ⁊ nō cōposita vba resonare. Et iō
subdiī: Nolite ergo assimilari eis. AVGV. de ser. do. in
mōte: Si. n. vba multa ad id ꝓferunī vt instruaī ignarus:
qd eis op⁹ est ad reꝝ oīuz ꝓditorē: vñ sequiī: Scit. n. pr̄ ve/
ster qd op⁹ sit vobis anteq̄ petatis eū. HIERO. Lōsur/
git aūt ī hoc loco q̄dā hereſis phoꝝ: quoz̄ūdā dogma puer/
sum dicētiuz: Si nouit deus qd oremus: ⁊ anteq̄ petamus
scit quo īdigeam⁹ frustra sciēti logmur. Quib⁹ rñdendū ē
nō narratores eē: sed rogatores. Aliud ē. n. narrare ignorāti
aliud petere sciēti. CHRY. in ho. Non ergo oras vt do/
ceas sz flectas: vt familiaris efficiaris cōtinuitate ītērpella
tōis. vt humilieris: vt rememoreris pctoꝝ tuoꝝ. AVG.
de ser. do. in mōte: Nec etiā verbis nos agere debem⁹ apō
deū: vt īpetremus qō volumus: sz rebus quas aīo gerimus
⁊ ītentōe cogitatōis cū dilectiōe pura. ⁊ supplici affectu.
AVGV. ad ꝓban. Sed iō p certa īterualla tēpoꝝ etiaz
vbis rogam⁹ deum: vt illis reꝝ signis nosipsos ammoneā/
mus: quātūq; in hoc desiderio ꝓfecerimus: nobisipsis īno
tescamus: ⁊ ad hoc augēdū nosipsos acrius excitem⁹ ne va
rys curis qō tepescere cepat: oio frigescat ⁊ penit⁹ extigua/
tur: nisi crebrius inflāmeī. Nobis q̄ necessaria sunt vba: q/
bus ꝓmoueamur: ⁊ īspiciamus qd petam⁹: nō qbus domi/
num seu docēdū seu flectendū eē credamus. AVGV. ō
ser. do. in mōte. Sed rursus queri potest siue reb⁹ siue vbis
orandū sit: qd opus sit ipsa oīone si de⁹ iaz nouit qd nobis
necessarium sit: nisi qz ipsa orātiōis intentio cor nostrum se
renat ⁊ purgat: capaciusq; efficit: ad excipienda diuina mu
nera q̄ spūalr nobis infundunī. Nō eniz ambitione precū
exaudit de⁹ q semp parat⁹ ē dare suā lucē: sed nos nō semp
parati sum⁹ accipe cū inclinamur in alia. Fit ergo in orati/
one conuersio cordis ad deū: ⁊ purgatio interioris oculi cū
ea q̄ cupiebanī: tēporalr excludunī: vt acies cordis simpli
cis ferre possit simplicem lucem: ⁊ in ea manere cum gau
dio quo beata vita perficitur

¶ Sic ergo vos orabitis: Pater noster q es ī cel'.
GLO. Inter salutaria monita ⁊ diuina ḡbus cōsulit credētibus formā orādi, ꝓponit: ⁊ oones ꝓponit breuib⁹ verbis: vt sit fiducia cito annuendi: qō breuiter vult rogari. vñ dic̄: Pater nr̄ q es in celis. CYPRI. de orone dñica: Qui fecit viuere: docuit ⁊ orare: vt dū oratione quā fili⁹ docuit apō patrem logmur: facili⁹ audiamur. Amica ⁊ familiaris oro est dñm de suo rogare: agnoscat pater fily sui verba cū p̄ces facim⁹: ⁊ cū ipm habeam⁹ aduocatū apō patrē, p peccatis nr̄is: qñ pctores: p delictis nr̄is petimus: aduocati nostri verba ꝓmamus. GLO. Nō tñ bis solis ybis orat: ſz ⁊ alys sub eodē sensu ꝓceptis quibus cor nostrū accendit.
AVGV. de ser. dñi in mōte: Cum aūt in oī deprecatione beniuolētia cōcilianda sit ei⁹ quē deprcamur: deinde discēdū qd deprcemur p laudem illius ad quez orō dirigit: solet beniuolētia cōciliari: ⁊ hoc in orōnis ꝓncipio poni solet. In quo dñs nr̄ nihil aliud nos dicere iussit nisi ·Pater noster q es in celis: Multa qdem dicta sunt in laudem dei: nusquā tñ inuenit ꝓceptum populo israel vt diceret ·Pater nr̄: ſz ē cis insinuat⁹ vt dñs tanq̄ seruis. ſz ō pp̄lo xp̄iano apostolus dicit: q⁹ spūm adoptōis accepit: in quo clamam⁹ Abba pater: qō nō est meritoꝝ nr̄oꝝ: sed gr̄e quā in orōne ponim⁹: cū dicim⁹ ·Pater: quo noīe ⁊ charitas excitatur: Quid enim charius dr̄ esse filys q̄ pater: ⁊ supplex affectus cum homines dicūt deo: ·P̄r nr̄. ⁊ quedā impetrandi p̄suppositio. Quid iā nō det filys petentibus: cum hoc ipsum ante dederit vt fily essent: ·Postremo q̄ta cura animū tāgit vt q dicit: ·P̄r nr̄: tāto p̄re nō sit īdignus. Admonent etiam hinc diuites: vel genere nobiles cuz facti fuerint ch̄istiani: nō superbire aduersus paupes vel ignobiles: quoniā simul dicunt deo: ·P̄r nr̄: qō nō possunt pie ac vere dr̄e nisi se frēs eē cognoscant.
CHRY. ī bo. Or. n. nocumētū ē ex ī feriori cognatōe: cuz fm supiorē oēs simus copulati: q etiā p̄ez dixit ⁊ pctoꝝ remissionē ⁊ adoptōez ⁊ hereditatē ⁊ fraternitatē q̄ est adynigenitū: ⁊ spūs largitōez per vnam hāc ꝓfessus est nūcupati onē. Nō. n. pol̄e ē vocare deū patrē nisi cū q est oībus istis bonis poti⁹. Dupl̄r orantiū igit̄ erigit sensū ⁊ dignitate ei⁹ q ūocatur: ⁊ magnitudīe beneficioꝝ quibus orās potit⁹ ē.
CYPRI. de orōne dñica: Nō aūt dicim⁹: ·Pater meus: ſz p̄r noster: qz pacis ⁊ vnitatis magister noluit sigillatim ⁊ ꝑuatim p̄cē fieri: vt qs cū p̄ecat̄: pro se tm̄ p̄cetur. ·Publica .n. ē nobis ⁊ cōis orō ⁊ qñ oramus: nō p vno tantū: ſz p populo toto oramus: qz totus pp̄lus vnū sumus. Sic enī vnuz orare p oībus voluit: quomō in vno omnes ipse portauit.
CHRY. sup matb. ·Pro se. n. orare necessitas cogit: p altero autem charitas fraternitatis hortat̄. Dulcior aūt ē est ante deū orō, non quā necessitas trāsmittit: ſz quā charitas fraternitatis ꝓmēdat. GLO. Dicit ēt ·Pater nr̄: qō cōe ē oībus: nō p̄r meus: qō soli xp̄o cōuenit: q est fili⁹ per naturā.
CHRY. sup matth. Addit aūt: Qui es in celis. vt sciam⁹ nos habere p̄rem celestē: ⁊ erubescant se terrenis reb⁹ substernere qui p̄rez habēt in celis. EXCOLLA. Et vt ad illam regionē in qua patrē nostꝝ cōmorari fatemur: sūmo desiderio ꝓperemus. CHRY. in bo. In celis ergo cum dicit: non illic deum cōcludēs hoc ait: sed a terra abducens orantem: ⁊ excelsis regionibus affigens. AVGV. de ser. dñi in monte. Uel dicitur eē in celis. i. in sanctis ⁊ iustis: nō enim spacio locoꝝ continetur deus. Sunt quidē celi excellentia mūdi corpa: ⁊ si ī eis locus dei eē credatur: meliozis meriti sunt aues quaꝝ vita est deo vicinior: Non aūt ē scriptuz: ·Prope est dñs, excelsis hoīb⁹: aut eis qui in mōtibus habitāt: sed cōtritis corde. Sed sicut terra appellatur peccator: cui dictū est: Terra es: ⁊ in terrā ibis. sic celuz iustus econtrario dici pōt. Recte ergo dr̄: Qui es in celis. tantum enim spūaliter ītereſſe videtur inter iustos ⁊ peccatores: q̄tum corporalr̄ inter celū ⁊ terrā: Cuius rei significāde gratia orātes ad orientē conuertimur: vnde celuz surgit: non tanq̄ deus ibi sit ceteras mūdi deserens partes: sed vt admoneat aīus ad naturā excellentiorem se cōuertere. i. ad deuz cum corpus ei⁹ qō terrenū est: ad corp⁹ excellētius. i. ad corpus celeste cōuertit̄. Cōuenit etiā vt oīuz sensibus ⁊ parui lorū ⁊ magnoꝝ bene sentiatur de deo. ⁊ ideo q nondū p̄nt aliqd incorporeuz cogitare: tolerabilior est illorum opinio si deum in celo potius esse credant q̄ in terra.

¶ Sanctificetur nomen tuum.
AVGV. Dictū ē quis sit qui petit̄: ⁊ vbi habitet. Jaz video deam⁹ q̄ sint petenda. ·Primū aūt omniū q petunt̄: hoc est: Sāctificet nomē tuū. qō nō sic petit̄: q̄si nō sit scīm dei nomen: ſz vt scīm habeat̄ ab hoībus. i. ita īnotescat deo⁹ vt non estimetur aliquid sanctius. CHRY. in bo. Uel rogare iubet orantē p nr̄am gl̄ificari vitaz: ac si dicat: Jta fac nos viuere: vt p nos vniuersa te glorificēt. sāctificet̄. n. idē ē quod glorificet̄: Digna ē aūt deū deprecantis oratio nihil petere ante patris gloriā: ſz oīa eius laudi ꝓponere. CYPRI. Uel aliter: Nō optam⁹ ōo vt sanctificet̄ orōnib⁹ nr̄is: ſz vt nomē ei⁹ sanctificet̄ ī nob. Quia. n. ipse dixit: Sācti estote: qz ego scūs sū. id petim⁹ ⁊ rogam⁹: vt q ī baptismo sāctificati sum⁹: in eo qō eē ceperim⁹ pseuerem⁹. AVGV. de pseuerātia: Cur āt pseuerātia ista poscit̄ a deo: si vt pelagiani dicūt: nō dat̄ a deo. An ⁊ ista irrisoria petito ē: cū id ab eo petitur: qō scit̄ nō ipsū dare: ſz ipso non dante eē in bois ptāte.
CYPRI. Et hoc etiā vt sāctificemur: quotidie deprecamur. Opus. n. est nobis cōtinua sāctificatiōe: vt q quotidie delinquimus: delicta nr̄a sanctificatiōe assidua purgemus.

¶ Adueniat regnum tuum.
GLO. Cōgrue sequit̄ vt post adoptionē filioꝝ regnū petam⁹: qō filys debet̄. Uñ sequit̄: Adueniat regnum tuum.
AVGV. de ser. do. in mōte: Quod nō ita dictū ē: q̄si deⁿ nūc nō regnet ēt in terra: sempq̄ ī ea regnauerit. Adueniat ergo accipiēdū ē: vt manifestet̄ hoīb⁹. nulli āt licebit ignorare regnū dei. Cū ei⁹ vnigēit⁹ nō solū itelligibiliter: ſz etiā visibiliter venerit iudicare viuos ⁊ mortuos: tūc āt eē futurū iudicy diē dñs docet: cū euāgeliū ꝑdicatū fuerit in oīb⁹ gētib⁹: q̄ res ptinet ad scificationē nois ei. HIERO. Uel gnāl̄r, p toti⁹ mūdi petit regno vt diabol⁹ in mūdo regnare dēsistat: vel vt ī vnoquoq regnet de⁹: ⁊ ñ regnet pctm̄ i mortali boīuz corpe. CYPRI. Uel nr̄m regnū petim⁹ aduenire a deo nob repromissū ⁊ christi sāguine acq̄situ: vt q in sēlo añ seruiuim⁹: postmodū xp̄o dominante regnemus.
AVGV. ad. pbā: ·Regnū nāqz dei veniet siue velim⁹ siue nolim⁹. Sz desideriū nr̄m ad illū regnū excitam⁹: vt nobis veniat: atqz ī eo regnem⁹. EXCOLLA. Uel qz nouit scūs testimōio cōscie siue cū aparuerit regnū ei: ei⁹ se futuꝝ eē ꝓsorte. HIERO. Attēdēdū āt ē q̄ grādis audacie sit ⁊ pure ꝓscie postulare regnū dei: iudicium nō timete.
CYPRI. ·Pōt ēt ⁊ ipse xp̄s eē regnū dei: quē venire quotidie cupim⁹: cui⁹ aduēt⁹ vt cito nob repesentet̄ optam⁹: nā cū resurrectio ipe sit qz in ipso resurgim⁹: sic ⁊ regnū dei pōt itelligi: qz ī illo regnaturi sum⁹. Bñ āt regnū ei petim⁹, i. celeste: qz ē ⁊ terrestre regnū. ſz q renūciauit iā scło: maioz ē ēt honorib⁹ ei⁹ ⁊ regno. Et iō q se deo ⁊ xp̄o dedicat: nō terrena: ſz celestia regna desiderat. AVGV. de pseuerātia: Cū āt petit̄: Adueniat regnū: qd orāt qd iā sācti sūt: nisi vt i ea sāctitate q̄ iā illis data ē pseuerēt. Neqz. n. aliter veniet dei regnū: qō bis q pseuerāt vsqz in finē: certū ē esse venturuz.

¶ Fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra.
AVG. In illo btitudinis regno vita btā pficiet̄ ī sanctis: sic nunc: in celestibus angel̄. Et iō post illā petitionē qua dicimus: Adueniat regnm tuū. sequit̄: Fiat volūtas tua: sicut in celo ⁊ in terra. i. sicut in angelis qui sunt in celo voluntas tua fit: vt te pfruant̄: nullo errore obnubilāte eoꝝ sapiam:

tinlla miseria ipediente eoꝝ btitudinem: ita fiat in sanctis tuis q̄ i terra sūt: ⁊ de terra quātū ad coꝝp⁹ attinet: facti sūt. Jtē fiat volūtas tua. recte itelligit̄: obediat̄ p̄ceptis tuis sic̄ in celo ⁊ in terra. i. sic̄ ab angelis ita ab boib⁹: ñ q⁹ ipi faciāt vt velit de⁹: sz qz faciūt qō ille vult. i. faciūt ꝑm voluntatez ei⁹. CHRY. i bo. Uide aūt cōsequētiā optimā qz. n. ꝓcupiscet̄ docuit celestia p hoc q⁹ dictū ē: Aduēiat regnū tuū: añq̄ ad celū puēniat̄: ipsaz terrā iussit fieri celū p hoc q⁹ dicit: Fiat volūtas tua sicut i celo ⁊ in terra. HIERO. Eruc̄at ãt ex hac sñia q quotidie ruinas i celo fieri mentiūt̄.

AVGV. de ser. do. in mōte: Ul sicut i celo ⁊ i terra. i. sic̄ in iustis ita i pctōrib⁹: tāq̄ si diceret: sic̄ faciūt volūtatē tuā iusti: ita ēt pctōres: vt ad te conuertant̄: siue ita vt sua cuiq; tribuant̄. qō fiet extremo iudicio. Ul p celū ⁊ terrā accipiamus spñ ⁊ carnē. Et qō dicit apls: Mēte huio legi dei. Ui deam⁹ factā dei voluntatē in spū. Jn illa ãt imitatiōe que ꝑmittit iustis. Fiat volūtas tua sic̄ in celo ⁊ in terra. i. sicut spūs nō resistit deo: ita ⁊ coꝝp⁹ non resistat spūi: Uel Sicut in celo ⁊ iterra. i. sic̄ in ipso iesu christo: ita ⁊ in ecclesia tāq̄ i viro q patris voluntatē ꝑplenit: ita ⁊ ī fcia q̄ illi desponsata ē. Celū. n. ⁊ terra cōueniēter itelligit̄ q̄si vir ⁊ femia: qñ terra celo fecūdāte fructifera ē. CYPRI. Nō ergo petimus vt de⁹ faciat qō vult: sed vt nos facere possim⁹ qō de⁹ vult: qō vt fiat in nobis op⁹ ē dei volūtate. i. opa ei⁹ ⁊ ptectione: qz nemo suis viribus fortis est: sed dei misericordia tutus.

CHRY. i bo. Uirtus. n. nō est nr̄i studij solū: sz supioris gr̄e. Rursū ãt hic oronē p orbe terraꝝ cuilibet nostꝝ iniunxit. Neq; n. dixit: Fiat volūtas tua i me vel i nob: sz vbiq; terraꝝ: vt soluat̄ error: ⁊ planteť veritas: ⁊ expellatur malicia: ⁊ reuertat̄ virt⁹. ⁊ sic iã nō differt celum a terra. AVGV. de bono pseuerãtie: Ex hoc ãt cuidēter oñdit̄ ꝓtra pelagianos. initiū fidei esse donū dei. gñ p̄o ifidelibus vt habere fidē incipiāt: scā orat eccl'ia. Cū ēt in sanctis iā sit facta dei volūtas: cur vt fiat adhuc petūt: nisi vt pseuerēt i eo qō eē cepunt? CHRY. sup mat. Cōiter aūt accipi oz qō ait: Sic̄ in celo ⁊ in terra. i. scificet̄ nomē tuū sic̄ in celo ⁊ in terra. Aduēiat regnū tuū sic̄ in celo ⁊ in terra. Fiat voluntas tua sic̄ i celo ⁊ ī terra. Et vide q̄z caute locut⁹ ē: nō dixit: P̄r̄ factifica nomē tuū i nob: Aduēiat regnū tuū sup nos: Fac volūtatē tuā i nob. Net itez dic̄. Scificem⁹ nomē tuū: Suscipiam⁹ regnū tuū: Faciam⁹ voluntatē tuā: ne hoc aut dei tm̄: aut hoīs tm̄ eē videat̄: sz medie dixit ⁊ ipsonaliter. nā sicut bō nō pōt facer̄ bonū nisi habuerit adiutoriū dei: sic nec deus bonum operatur in homine: nisi homo voluerit.

¶ Panē nostrū supsubalem da nobis hodie.

AVGV. Dec ergo tria q̄ in p̄missis petitiōib⁹ petunt̄ ꝟ ichoant̄: ⁊ quātūcunq; ꝓficim⁹ augent̄ in nobis. Perfecte vo qō in alia vita spandū est: sp possidebunt̄: reliquis vo q̄t tuor q̄ sequūt̄ petunt̄ tpalia q̄ ꝓpter eterna ꝓsequēda sunt necia. panis. n. g cōueniēter petit̄: hic est nec̄arius. Segtur .n. Panē nostrū supsubstantialē da nobis hodie. HIER. Qz nos supsubstātialē exprimim⁹: ī greco habet̄ epyusiō: qō verbū. lxx. iterptes pyusion frequēt̄ sume trāsferūt. Cō fideraūmus ergo in hebreo ⁊ vbicunq; illi pyusion exprest̄ serūt: nos inuenim⁹ sogolla: qō symachus exeriton. i. preciuum vel egregiū trāstulit: sz in quodam loco peculiarem iterptatus sit. Quādo ergo petimus vt peculiarem vel p̄cipuum nobis domin⁹ tribuat panē: illū petim⁹ q dicit i euāgelio: Ego sum panis viuus: qui de celo ōscēdi. CYPRI. Nam panis vite xp̄s est: ⁊ panis hic omniū nō est: sz noster est. Dūc aūt panē dari nobis quotidie postulamus: ne qui i christo sum⁹: ⁊ eucharistiam quotidie accipimus: intercedente aliquo grauiori delicto a celesti pane ꝓhibemur: ⁊ a christi coꝝpe separemur. Petim⁹ ergo vt qui in christo manem⁹: a scificatione ei⁹ ⁊ coꝝpore nō recedam⁹. AVGV. de bono pseuerantie. Perseuerātiā ergo a dño sācti poscūt qñ petūt ne a xp̄i coꝝpe sepeñ̄: sz in ea sanctitate pmaneāt vt nullū crimē admittāt. CHRY. Uel panē supsubstātialem posuit: hoc est quotidianuz. EX COLLA. Cū ēt dicit: Hodie: oñdit eum quotidie eē sumendū: oiq; tpe hec ofo debet ꝓfundi: qz nō est dies quo nō opus sit nobis hui⁹ pceptōe coꝝ iteriozis hominis ꝓfirmare. AVGV. de ser. dñi in monte: Sed cōtra hoc illi mouēt qōnem q in orientalib⁹ ptib⁹ nō quotidie eene dñi cōicant: qui de hac re suā sententiā defendūt vel ipsa auctoritate ecclesiastica: q⁹ sin̄ scandalo ista faciūt. neq; ab eis q ecclesijs p̄sunt facere phibent̄. Sed vt de istis nil in aliquā ptē desperam⁹ illud certe oz occurrere cogitantib⁹ regulā nos orādi: a dño accepisse quā trāsgredi nō oz. Quis ergo audeat dicere semel tantū nos orare debere orationē dñicam: aut si itez ⁊ tertio vsq; ad eam tm̄ hozā qua coꝝpi dñi cōmūcamus: nō enī postea dicere poterim⁹? Da nobis hodie: qō iam accepimus. Aut poterit q̄sq; cogere vt vltima pte dici sacramentū illud celebremus. EX COLLA. Licet istud qō dicit̄ Hodie: ad p̄sentem vitam possit intelligi. i. dum in hoc seculo ꝓmoramur: p̄esta nobis hunc panem. HIERO. Possumus supersubstantialem panem: ⁊ aliter intelligere: qui super omnes substantias sit: ⁊ vniuersas superet creaturas. scilz dñi. AVGV. de ser. domini. Uel quotidianuz panē accipiamus spūalem: p̄cepta. s. diuina q̄ quotidie oz meditari ⁊ opari. GREGO. xiij. moza. Nostruz autem hunc panem dicimus: ⁊ tamē vt dctur oram⁹: qz dei est ex munere: ⁊ nr̄ fit p acceptionem. HIERO. Aly simplr̄ putant ꝑm apostoli sermonē dicētis: Habētes victū ⁊ vestitū his contēti sum⁹. de p̄senti tm̄ cibo scōs curam gerere. vñ in posteriozibus p̄ceptū est: nolite cogitare de crastino. AVGV. ad ꝓbam: Sic ergo hic sufficiētiā petimus a pte que expellit. i. noie panis totuz signantes. CHRY. super matth. Nō solū aūt oram⁹ iō: Panē nr̄m da nobis hodie: vt habeamus qd mādncemus: qō cōe est iter iustos ⁊ peccatores: sz vt qō māducem⁹: de manu dei accipiam⁹: qō est tantū sancto xp̄o. Nā illi deus dat panē q cum iusticia ꝑparat: diabolus aūt ei q p̄cepat cum pctō. Uel ita vt dū a deo dat̄: scificat⁹ accipiat̄: ⁊ iō addidit: Nr̄m. i. quē nos bēmus paratū: illum da nobis: vt a te scificet̄: sic̄ sacerdos panez accipiens a laico scificat ⁊ porrigit ei. panis enī offerētis est: sz qō sanctificatū est: bñficiū est sacerdotis. Dicit aūt nr̄m, ꝓpter duo. Primo qz oīa q̄ nobis de⁹ dat: p nos alys dat: vt de eo qō accipimus: partē i potentib⁹ faciam⁹. Qui ergo de laborib⁹ suis indigentib⁹ p̄stat: nō tātū panē suū māducat: sed etiā alienū. Deide q de iusticia acgsitū panē māducat suū panē māducat. qui aūt cū peccato alienū. AVGV. de ser. do. in mōte. Sorte autem aliqs moueat̄: cur orem⁹ p his adipiscēdis q̄ huic vite sunt nec̄ia sicut est victus ⁊ tegumētuz cum dñs dicat: Nolite solliciti eē qd edatis: aut quid iduamini: nō pōt aūt qsq; de ea re p q̄ adipiscēda orat nō eē sollicit⁹.

AVGV. ad ꝓbā. Sed sufficiētiā vite nō idecēter vult qsquis vult ⁊ nō ampli⁹. hec aūt sufficiētia ñ appetit̄ ꝓpter spem: sed pp salutē corporis ⁊ cōgruentē habitum p̄sone hoīs: quo hītu nō sit icōueniens eis cū qb⁹ honeste viuēdū ē. Jsta q̄ cū habeť: vt teneāt̄: cū ñ hñtur vt hēant orādū ē.

CHRY. i bo. Cōsiderādū ē aūt q⁹ postq̄ dixit: Fiat volūtas tua sic̄ in ce. ⁊ in ter. Et qz hoib⁹ loq̄batur ī terra carne idutis ⁊ nō potentib⁹ hr̄e eandē ipassibilitatē cū angel'⁹ descendit iam infirmitati nr̄e: q̄ neeessario indiget cibo. Et iō p pane iussit orōnē facere nō ꝓ pecnnys neq; p lasciuia: sz solū p pane quotidiano: ⁊ neq; hoc sufficit: sz appesuit: Da nobis hodie. vt nō cōteram⁹ nosipos sollicitudine supuenientis diei. CHRY. sup matt. Et sic p̄ma facie videť hec vba sonare: vt q hoc dicūt: nō habeant in crastinū aut post crastinū ꝑparatū: q⁹ si ita ē: orō ista: aut paucis pōt cōuenire sicut aplis: q docēdi gra oī tpe vagabant̄: aut forsitā nulli:

doctrinã aũt xp̃i ita debem⁹ aptare vt oẽs in ea ꝓficiant.
CYPRI. Diuinũ ergo cibũ discipulus chr̃isti dz petere: ne in lõgũ desideriũ petitõis extẽdat: qz ꝓtrariũ sibi fit ⁊ repugnãs: vt q̃ram⁹ in seculo diu manere q̃ petim⁹ regnũ celoꝝ velociter aduenire. vel addit: Quotidianum. vt tñ qs mãducet: q̃tũ rõ nãl' exigit: nõ q̃tũ lasciuia carnis ꝑpellit. Si. n. in vno cõuiuio tãtũ expẽdas q̃tũ sufficere tibi põt cẽtũ dieb⁹: iã nõ quotidianũ cibũ mãducas: sz multoꝝ diebꝰ.
HIERO. In euãgelio ãt qõ appellaẽ ꝑm hebꝛeos ꝑ suphubali pane moar repiẽ: qõ dr̃ crastinũ: vt sit sensus. ꝓpanẽ nr̃z crastinũ. i. futuꝝ da nobis hodie.

¶ Et dimitte nobis debita nostra: sicut ⁊ nos dimittimus debitoribus nostris.

CHRY. ꝓpost subsidiũ cibi petiẽ ⁊ venia delicti: vt qui a deo pascit: in deo viuat: nec tñ pñti vite: sz eterne cõsulatur: ad quã venire põt si pctã donent: q̃ debita dñs appellauit: sicut alibi dicit: Dimisi tibi oẽ debitũ: qz rogasti me. vñ seq̃: Dimitte no. debi. nr̃a. Quare nec̃ie ⁊ salubr̃iter admonemur q̃ pctõres sum⁹: q̃ ꝑ pctis rogare ꝓpellimur: ⁊ neq̃s sibi q̃si inocẽs placeat: ⁊ se extollẽdo plus pereat: ĩstruitur se peccare quotidie dũ ꝑ pctis quotidie iubetur orare.
AVGV. de bono pseuerãtie: Hoc aũt telo pelagiani cõfodiũtur heretici q̃ audẽt dr̃e hoiem iustuz in hac vita br̃e nullũ oĩno peccatũ: ⁊ in talib⁹ hoĩb⁹ cẽ iaz in pñti tpe ecclesiã non hñtem maculã aut rugam. CHRY. i bo. Qñ vo fidelib⁹ hec orõ cõuenit: ⁊ leges eccl'ie docẽt ⁊ ozõnis ꝓncipium qõ docet deũ pr̃ez vocare. Qui ergo fidelib⁹ iubet remissionẽ pctõꝝ petere: ostẽdit q⁹ post baptismuz ꝓtingit pctã dimitti cõtra nouatianos. CHRY. Qui ergo ꝑ peccatis nos orare docuit pr̃nã misericordiaz ꝓmisit: sz plane addidit legẽ certa cõditõe nos cõstringẽs: vt sic nobis debitũ dimitti postulem⁹: ꝑm q⁹ ⁊ ipsi ẽbitoꝛib⁹ nr̃is dimittim⁹ ⁊ hoc est qõ dicit: Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus nr̃is.
GREGO. x. moza. Ut ꝓfecto bonũ qõ a deo ꝓpũcti petimus: hoc ꝑmũ ꝓximo cõuersi faciam⁹. GREGO. Hoc non de pecunia dr̃: sz de omnib⁹ que in nos q̃q̃ peccat: ac ꝑ hoc etiã de pecunia: peccat nãqz in te q̃ pecuniã tibi debitam cũ hẽat vñ reddere: nõ reddit: qõ pctñ si nõ dimiseris ñ poteris dr̃e: Dimit. no. de. no. si. ⁊ nos di. de. no. CHRY. sup mat. Lũ q̃ ergo spe orat: q inimicitiã seruat aduersus alteꝝ a quo forsitã lesus ẽ. Sicut. n. ipe ozãs mentit. Dicit. n. remitto: ⁊ nõ reĩttit: sic ⁊ a deo petit idulgẽtiã: ⁊ nõ illi ĩdulgeẽ. Sz multi nolẽtes dare veniã peccãtib⁹ ĩ se: fugiũt istã oronẽ orare stulti: prio qz q nõ sic orat vt docuit xp̃s: nõ est xp̃i discipulus. scõ: qz nec pr̃ libẽter exaudit oronẽ quã filiꝰ nõ dictauerit: cognoscit. n. pr̃ fily sui sensus ⁊ vba neq̃s suscipit q̃ vsurpatio humana excogitauit: sz q̃ sapia xp̃i exposuit. AVGV. i enchiri. Tñ qz hoc tã magnũ bonum. s. dimittere debita ⁊ diligere inimicos tãte multitudinis nõ ẽ quantã credim⁹ exaudiri cũ in ozõne dr̃: Dimitte no. de no. si. ⁊ nos di. de. no. ꝓinculdubio vba sponsiõis hui⁹ implentur: si bõ nõdum ita ꝓficit vt diligat inimicuz: tñ qñ rogaẽ ab hoĩe q̃ peccauit in eum: vt ei dimittat: dimittit ex corde qui ẽt sibi rogãti vt q̃z vult dimitti. Jam vero qui eũ in quẽ peccauit: si peccato suo mouẽ vt roget: non adhuc est reputandus inimicus: vt eum diligere sit difficile: sicut difficile erat q̃n inimicitias exercebat.

¶ Et ne nos inducas in tentationem

CHRY. sup mat. Qz multa magnifica supza mãdauit hoĩbus: vt deũ patrẽ suũ dicãt: vt regnũ dei petant venire: iõ nũc addit ꝓ humilitatis doctria cũ dr̃: Et ne nos idu. in tẽta.
AVG. ō ser. do. i mõ. Nõnulli codices hñt: Et ne nos ĩfe. ĩ tẽta. qõ tãtũdẽ valere arbitroꝛ. nã ex vno greco vbo vtrũ q̃z ẽ trãslatũ. Mlti ãt iterꝑtãdo ita dixit. Ne nos patiaris iduci ĩ tẽtatõez: exponẽtes quõ dcñ sit ĩducas. Non enĩ per seipsũ inducit deus: sz induci patiẽ eũ quem suo auxilio deseruerit. CYPRI. Qua ĩ pte oñdit ꝓtra nos nihil aduersariũ posse nisi de⁹ an ꝑmiserit: vt ois timoꝛ nr̃ ⁊ deuotio cõuertaẽ ad deũ. AVGV. ō ser. do. i mõ. Aliõ ẽ ãt iduci ĩ tẽtationẽ: aliud tẽtari. nã sine tẽtatõe ꝓbatus eẽ: nẽo põt: siue sibiipsi: siue aly. Deo ãt añ oẽs tẽtatões q̃q̃ nouissimus ẽ. Nõ ergo hic ozaẽ vt nõ tẽtemur: sz vt nõ iferamur ĩ tẽtatio nẽ: tã q̃z si q̃spiã cui necesse ẽ igne examinari nõ ozat vt igne nõ cõtigat: sz vt nõ exuraẽ. Inducimur. n. si tales inciderit q̃s ferre nõ possumus. AVGV. ad pbã. Lũ ergo dicim⁹: Ne nos iducas ĩ tẽta. nos admonemur hoc petere ne deseramur ꝓ ei⁹ adiutorio alicui tẽtatiõi: vel cõsentiam⁹ decepti: vl' cedam⁹ afflicti. CYPRI. In quo admonemur ifirmitatis ⁊ ibecillitatis nr̃e neq̃s se ĩsolẽter extollat: vt dũ ꝓcedit hũilis ⁊ submissa cõfessio: ⁊ daẽ totũ deo: q̃q̃d suppliciter petitur: ipi⁹ pietate ꝑsteẽ. AVGV. ō bo. pseuerãtie: Luz ãt sciẽt nr̃ ozãt: Si ãt ℔ sibi ꝓcesso qõ cẽ ō oi dono cũ ab illo poscit ōmõstraẽ: nẽo scõꝝ tz vsq̃z ĩ finẽ pseuerãtiã scitatis. neq̃. n. q̃q̃z ĩ ꝓposito xp̃iano pseueraẽ ōsistit: nisi ĩ tẽtationẽ ꝑmit⁹ ĩ ferat. Jō q̃ petim⁹ ne iferamur ĩ tẽtationẽ vt ℔ ñ fiat: ⁊ si ñ fit ōs nõ ꝑmittit vt fiat. Nihil. n. fit: nisi qõ aut ipe faẽ: aut fieri ꝑmittit. ꝓpotes est q̃ a malo ĩ bonũ flectere volũtates ⁊ lapsum cõuertere ac dirigere in sibi placitum gressũ. Cui nõ frustra dicit: Ne nos inferas ĩ tentatõez. nã q̃ ĩ tẽtatiõez sue male volũtatis nõ inferẽ: ĩ nullã ꝓrsus inferẽ: vnusq̃sq̃z. n. tentaẽ a cõcupiscẽtia sua. Voluit ergo de⁹ a se posci ne iferamur ĩ tentationẽ: qõ poterat nobis ⁊ nõ orãtib⁹ dari. qz voluit nos admoneri: a quo beneficia accipiam⁹. Attendat ergo eccl'ia quotidianas orones suas: orat vt increduli credant. De⁹ ergo conuertit ad fidem: orat vt credentes ꝑseuerẽt. Deus ergo dat perseuerantiã vsq̃z in finem.

¶ Sed libera nos a malo: amen.

AVGV. de ser. do. Orandum est: nõ solũ vt non inducamur ĩ malũ quo carem⁹: sz ab illo etiã liberemur: ĩ qõ iã ĩducti sumus. ⁊ iõ seq̃: Sed libera nos a malo. CHRY. in bo. Uel malũ hic diabolũ vocat: ꝓpter excellentiã malitie: nõ que ex natura ẽ: sed q̃ ex electõe: Et qz ad nos ĩplacabile bellũ hz: ꝓp hoc dixit: Libera nos a malo. CYPRI. ꝓpost omnia quidem supradicta in cõsũmatione oronis venit clausula vniuersas preces nr̃as collecta breuitate ꝓcludens. Nihil. n. remanet qõ vltra adhuc debeat postulari: cũ semel ꝓtectione dei aduersus malum petamus q̃ ĩpetrata: cõtra oia q̃ diabol⁹ ⁊ mũdus operatur securi sumus. Quis. n. de seculo met⁹ ẽ: cui⁹ in secl'o de⁹ tutoꝛ ẽ: AVG. ad pbã. Et hoc vltimũ qõ ĩ ozõne dñica positũ ẽ tã late pz: vt bõ xp̃ian⁹ ĩ q̃libet tribulatõe cõstitut⁹: ĩ hoc gemit⁹ edat ⁊ ĩ hoc lachrymas fũdat: hic exordiaẽ: ĩ hoc termiet ozõnẽ. vñ seq̃: Amẽ. quo desideriũ ozãtis exprimiẽ. HIERO. Amẽ. n. qõ ĩ fine cõstat scriptũ: signaculũ ẽ dñice orõis: qõ agla iterꝑtat⁹ ẽ fideli: qõ ⁊ nos ve possum⁹ dr̃e. CYPRI. Quid miꝝ si tal' ozõ ẽ quã ds docuit: q magisterio suo oẽm ꝓcem nr̃am salutari ꝑmone breuiauit: Dinc ꝑ esaiã fuerat ante ꝓdictũ. Sermonẽ breuiatũ facit ds sup terrã. Nã cuz domin⁹ iesus xp̃s oĩb⁹ venerit vt colligeret: doctos ꝑiter ⁊ indoctos oi seruii atque etati ꝓcepta salutis ediderit: precepto ꝝ suoꝝ fecit grãde cõpendiũ: vt in disciplina celesti vilescentiũ mẽozia nõ laborareꝛ: sed qõ cẽt simplici fidei necessariũ velociter discereꝛ. AVG. ad pbã. Quelibet ãt alia vba dicam⁹ q̃ affect⁹ ozãtis vl' ꝓcedẽdo formaẽ vt clareat: vel cõsequẽdo attẽdit vt crescat: nil aliõ dicim⁹ q̃z q⁹ ĩ ista oone dominica positũ ẽ: si recte ⁊ cõgruẽter ozamus: Qui. n. dicit. clarificare in oĩb⁹ gẽtibus: sicut clarificatus es ĩ nobis. quid aliõ dicit q̃z sanctificeẽ nomẽ tuũ: q dicit: Onde facti. tuã ⁊ salui erim⁹. qd aliõ dicit: q̃z Adueniat regnũ tuum: Qui dicit: Gressus meos dirige sz eloquz tuũ. qd aliõ dic̃ q̃z

Fiat vol. tua: Qui dicit: Panem tē & diuitias ne dederis mi bi. gd aliud dicit q̄ Panē no. quo. da. ne. ho. Qui dicit: Me/mēto domīe dauid: & oīs mānsuetudinis ei⁹: & si red. retri. mi bi mala. gd aliud dicit: q̄ Dimitte no. de. no. si. & nos di. de. no. Qui dicit: Aufer a me ꝯcupiscētias vētris. gd aliud dic: q̄ Ne nos īdu. in tēta. Qui dicit: Erue me ab inimicis meis de⁹ me⁹. gd aliud dicit: q̄ Libe. nos a ma. Et si p oīa p̄dica/tionū scā ꝓ verba discurras nihil inuenies: qō in ista oīone dominica nō cōtineat. Quisqs aūt id dicit: qō ad euangeli/cā istā p̄cē ptinere nō possit carnaliter ozat: qō nescio quo nō dicat illicite: quādo renatos domin⁹ nō nisi spiritualiter docet ozare. Qui ā dic̄ ī oīone: Dñe multiplica diuitias me as: & honozes meos auge: & hoc dic̄ eo ꝓ hīs ꝯcupiscētiā: ñ id attēdes vt ex his fm deū, p̄sit hoīb⁹: puto eū ñ iuenire ī oīo ne dñica quo possit hec vota aptare. quāobrē pudeat saltez petere: qō nō pudet cupe. Aut si & hoc pudet: & cupiditas vi cit: meli⁹ hoc petet: vt etiā ab isto cupiditatis malo liberet cui dicim⁹: Libera nos a malo. AVGV. de v. domi. Ui/det ēt iste numer⁹ petitionū septenario btītudinū ꝯgruere Si. n. timoz dei est quo beati fiūt paupes spū: qm̄ ipsoz ꝓ est regnū celoz: petam⁹ vt scificet ī hoīb⁹ nomē dei: timoze ca sto p̄manēte in secla seculoz. Si pietas ē q̄ btī sūt mites: pe tam⁹ vt veniat regnū ei⁹ vt miteſcam⁹ nec ei resistam⁹. Si scia est: qua btī sūt q lugēt: ozem⁹ vt fiat volūtas ei⁹ sicut in celo & in terra: qz cum coz⁹ tanq̄ terra spiritui tāq̄ celo cō senserit nō lugebimus. Si fortitudo ē: q̄ beati sūt q esuriūt ozemus vt panis nr̄ quotidian⁹ detur nobis hodie: quo ad plenissimā saturitatē venire possim⁹. Si consiliū ē: quo btī sunt misericordes: qm̄ ipsoz miserebit̄: dimittamus debita vt nobis nr̄a debita dimittant̄. Si intellect⁹ ē: quo btī sunt mūdo corde ozem⁹ nō īduci in tētationem ne habeam⁹ du plex cor: & alia & terrena sectando de q̄bus tētatiōes fiunt in nobis. Si sapia est: q̄ beati sūt pacifici: qm̄ filij dei voca/buntur: oremus vt liberemur a malo. ipsa enim liberatio li beros nos faciet filios dei. CHRY. ī ho. Quia vo sollici tos nos fecerat inimici memoria: in hoc q̄ dixerat: Libera nos a malo. rursus audaciā p̄bet p hoc q̄ in q̄busdaz libris subdit̄: Qm̄ tuū ē regnū & vt⁹ & gl̄a. qz si ei⁹ ē regnū nullū foz midare oportet: cū & q̄ pliatur ꝓtra nos: sit ei subiect⁹. Cuz āt virtus ei⁹ & gl̄a sit īfinita nō solū a malis eruere pōt: sz ēt facere gl̄iosū. CHRY. sup matth. Hec ēt ad p̄cedētia pti nent. q. n. dicit: Tuū ē regnū. rñdet ad illud qō dixerat: Ad ueniat regnū tuū. ne aliqs dicat: q̄ deus nō hz regnū in ter/ra. q̄ aūt dicit: Et virtus. rñdet ad id qō dixerat: Fiat volū/tas tua sicut ī celo & in terra. ne aliqs dicat q̄ deus non pōt facere quod vult. q̄ vero dicit: Et gloria. respondet ad om/nia que sequuntur: in quibus gloria dei apparet.

¶ Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum dimittet & vobis pater vester celestis delicta ve stra. Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra.

RABA. Per hoc q̄ dñs dixerat: Amē. significat indubi tāter illis a dño ꝓferri oīa que rite postulāt q cōditionis ad dite fuare pactū nō negligūt. vñ subdit̄: Si. n. dimi. ho. pec. eoz dimit. & vobis p̄r ve. ce. de. ve. AVGV. ī ser. do. Ubi nō ē ptereūdū q̄ ex oīb⁹ bis sentētys q̄b⁹ nos domin⁹ ora re p̄cepit: ea potissimū cōmēdandā eē iudicauit que ptinet ad remissionē pctoz: in qua nos misericordes eē voluit: qō est vnū cōsilium miserias euadēdi. CHRY. sup matth. Nō aūt dixit vt p̄r⁹ nobis deus dimittat: & postea nos debi toꝛib⁹ nr̄is. scit. n. dñs hoīes eē mēdaces. qm̄ etsi acceperint remissionem peccati sui: ipsi suis debitoꝛib⁹ nō dimittunt: ideo dic̄ vt p̄r⁹ dimittam⁹: p⁹ petam⁹ dimissionē. AVG. in enchi. Quisquis aūtē rogāti & peccati sui penitēti ex coz de nō dimittit: nullo mō estimet a dño sua peccata dimitti. & ideo subdit: Si aūt nō dimiseritis hoīb⁹: nec p̄r ve. di. vo. pec. vr̄a. CYPRI. Excusatio. n. tibi nulla ē i die iudicij: cū fm tuā sn̄iam iudiceris: & quid feceris: hoc ipse patiaris.

HIERO. Si aūt hoc qō scriptū ē: Ego dixi dy estis: vos aūt sic̄ hoīes moziemini. ad eos dr̄ q̄ ꝓpter peccata hoīes ex dys eē meruerūt. Recte ergo & hi q̄b⁹ peccata dimittū/tur: hoīes appellati sūt. CHRY. ī ho. Ideo aūt celoz & pa tris meminit vt ex hoc ꝓuocet auditoꝛē. nihil. n. ita te deo assimilat: sicut iniuriā tibi facientib⁹ ignoscere. Incōueni/ens ē aūt si talis patris fili⁹ existens feralis efficiat̄: & ad celū vocatus terrenū quēdam & vite hui⁹ ꝓpriū bēat sensum.

¶ Cum autem ieiunatis: nolite fieri sicut hypo/crite tristes. Exterminant. n. facies suas: vt pare/ant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis quia receperunt mercedem suam.

CHRY. Quia ozatio illa iam fortis est q̄ fit ī spū humi li & coꝛde ꝓtrito: q aūt ōlitys fruit̄ spūs humilē & coꝛ ꝓtritū habere non potest. manifestū est qm̄ oīo sine ieiunio graci/lis ē & infirma. & iō gcūqz p aliq̄ necessitate voluerūt oza re: ieiuniū cū oratione iūxerūt: qz ieiuniuz adiutoꝛiū ē oīo nis. vñ ꝓr domin⁹ post doctrinā de oratiōe subiungit do/ctrinā de ieiunio dicēs: Cū aūt ieiu. no. fie. si. hypo. tri. Scie bat. n. dñs gl̄am vanā ex oī bono p̄cedere. iō spinam vane gl̄ie q̄ nascit̄ ī terra bona iubz p̄cidere ne suffocz ieiuny fru ctū. Nō aūt pōt fieri vt nō sentiat̄ q ieiunat: sed meli⁹ est vt ieiuniū te oīdat: q̄ tu ieiuniū. Nō aūt pōt fieri vt sit hilaris q ieiunat. Jō nō dixit: Nolite esse tristes: sz nolite fieri tri/stes. Qui enī p imposturas aliquas fallētes apparēt: illi nō sunt tristes sz fiūt. Qui ā nāliter pp assiduū ieiuniū tristis est: nō fit tristis: sz vere est. vñ subdit: Exter. n. faci. su. vt pa. ho. ie. HIERO. Uerbū exterminat qō ī ecclīasticis scri pturis vitio īterp̄tatū tritū est: aliud multo significat q̄ vul go itelligit̄. Exterminant̄ gppe exules q mittunt̄ ex termi/nos: p quo q̄ sermōe demoliunt̄ semp accipere debem⁹. De molit̄ aūt hypocrita faciē suā vt tristitiā simulet: & aīo foz/te letante luctū gestat ī vultu. GREGO. viy. mo. Nā oza pallescūt: coꝛpus debilitate quatit̄. pect⁹ īterrūpentib⁹ su/spirys vrget̄: nihilq̄ tāto laboze aliud nisi estimatio hūana cogitat̄. LEO pa. ī k. ō epy. Nō sūt āt casta ieiunia q̄ ñ de rōe veniūt ꝓuinētie sed de arte fallacie. CHRY. sup mat. Si q̄ q ieiunat & tristē se facit hypocrita est: q̄ tomagis iniq/oz est q nō ieiunat: sed argumētis q̄busdā ī facie sua pingit venalē pallozē q̄si ieiuny signū. AVGV. de ser. do. ī mō. In hoc āt caplo maxie aduertēdū est: nō ī solo reꝛ coꝛpea ꝛ nitoze atq̄ pōpa sz ēt in ipsis sordib⁹ luctuosis esse posse ia ctantiā: & eo piculosioꝛē quo sub noīe fuitutis dei decipit. Qui q̄ īmoderato cultu coꝛpis atq̄ vestit⁹ vel ceteraꝛ reꝛ nitoze fulget: facile ꝓuincit̄ reb⁹ ipsis pōpaꝛ seculi eē secta toꝛ: nec quēq̄ fallit dolose imagie scitatis. Qui āt ī ꝓfessiōe xp̄ianitatis inusitato squalloꝛe ac sordib⁹ itentos ī se ho/minū oculos facit cū id volūtate faciat: nō necitate patiat̄. ceteris ei⁹ operib⁹ pōt cognosci vtrū hoc ꝓtēptu supflui cul t⁹ an ābitiōe aliq̄ faciat. REMI. Fruct⁹ āt ieiuny hypocri taꝛ manifestat̄: cū subinferī: Ut pareāt hoībus ieiunātes. Amen dico. vobis receperunt mercedem suam. idest quam desiderauerunt.

¶ Tu autem cum ieiunas: vnge caput tuum: & faciem tuam laua: ne videaris hominibus ieiu/nans sed patri tuo qui est i abscōdito: & pater tu us qui videt in abscondito reddet tibi.

GLO. Docuit dominus qd non est faciēdum: modo do/cet quid est faciendum dicens: Tu aūt cū ieiu. vn. ca. t. & fa tu. la. AVGV. de ser. do. in monte. Queri aūt solet quid sit quod hic dicitur: Non enī quispiā recte p̄ceperit quāuis faciem quotidiana consuetudine lauemus: vnctisq̄ capi/

tib⁹ cū ieiunam⁹ nos esse debere: qō turpissimū oēs fatent.
CHRY. sup matth. Jtē si iō iubet nos ñ fieri triste s: ne p tristitiā appream⁹ hoīb⁹ ieiunare. Si vynctio capitis ⁊ lauatio faciei a ieiunantib⁹ semp reseruent: nihilomin⁹ erūt signa ieiuny. HIERO. Sed logt iuxta ritū ꝓuincie palestine: vbi dieb⁹ festis solent vngere capita. Precipit g vt qñ ieiunam⁹ letos ⁊ festiuos nos eē mōstrem⁹. CHRY. sup mat. Simplex g iterꝓtatio h⁹ ē: qñ p aggregationē intelligēda sūt ista: sicut cetera añdicta: tangz si dicat: Sic lōge te facere debes ab oñtatione ieiuny tui vt si possz fieri qō tamē nō decet: ea ēt facias q ex diuerso luxurie ⁊ epulationis vident eē idicia. vñ segt: Ne vi. ho. ieiu. CHRY.. i ho. In elemosyna qdē nō simplr hoc posuit: sed dixit elemosynā nō eē faciendā cozā hoīb⁹: apponēs vt videremur ab eis. Jn ieiunio aūt ⁊ ozatōe nihil tale addidit: qñ elemosynā qdē impossibile ē oīno latere: ozōnē aūt ⁊ ieiuniū pole est. Nō paruus aūt fruct⁹ ē humanā gliam cōtenere: p hoc enī aligs a graui hoīuz seruitute liberat: ⁊ ꝓprius virtutis opator efficit: eā amans: nō ꝓpter alios sz ꝓpter scipaz. Sicut. n. nos cōtumeliā estimam⁹: cū nō ꝓpter nos sz pp alios diligimur: ita nec virtutem oportet propter alios sequi: nec deo ꝓpter hoīes obedire: sed propter seipm. Jō segt. Sz patri tuo q est i abscōdito. GLO. Jdest pñi tuo celesti q est inuisibilis: vel q habitat i corde per fidē. deo autez ieiunat q ꝓ ei⁹ amore se macerat: ⁊ qō sibi subtrahit: alteri largit. Et pr tuus q vi. in absco. red. tibi. REMI. Sufficit enī tibi vt q ē inspector ꝓscie. sit ⁊ remunerator. CHRY. sup matth. Spualiter aūt facies aie: ꝓscia itelligit. Sic. n. i cōspectu hoīum gratiosa ē facies pulchra sic in oculis dei speciosa ē mūda ꝓscia. Vas facies hypocrite q pp hoīes ieiunāt exterminat: fallere volētes deū ⁊ hoīes: nā semp vulnerata est ꝓscia ei⁹ q peccat. Si ergo absturleris negtiaz ab aīa tua lauasti ꝓsciam tuaz ⁊ bene ieiunas. LEO pa. in ser. de ieiu. Jmpleri. n. debet ieiuniū nō cibozū tm̄ō parcitate: sz maxime ꝓuatōe vitioꝝ. Nā cū ob hoc castigatio ista sumat: vt carnaliū desideriox fomites subtrabant: nullus magis sectandū ē ꝓtinētie gen⁹: q̄z vt sp sim⁹ ab iniusta volūtate sobzy: ⁊ ab inhonesta actōe ieiuni. q̄ deuotio nō secernit iualidos: qz ēt in lāguido corpe pōt aīe itegritas reperiri. CHRY. sup matth. Spualiter aūt caput tuū xps ē: sitientē pota: esurientē ciba: ⁊ sic olco misericordie vnxisti caput suū. i. xpm q clamat in euāgelio: qō vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. GREGO. in ho. Jllud. n. ieiunium de⁹ approbat: qō ante oculos ei⁹ manus elemosynaꝝ lauat. Hoc aūt qō tibi subtrahis alteri largire. vt vñ tua caro affligit: ide egētis ꝓximi caro repareť. AVGV. ō ser. do. Uel caput recte accipim⁹ rōnē: qz i aīa ꝓeminet: ⁊ cetera hoīs mēbza regit. Ungere g caput ad leticiā ptinet. Interi⁹ g gaudeat de ieiunio suo: g ieiunādo se auertit a volūtate seculi: vt sit subditus xpo. GLO. Ecce nō oīa i nouo testamēto ad lram accipiūt. Ridiculū. n. ē i ieiunio olco deliburi: sed spūs amoris eius cū passionib⁹ debem⁹ participare nos macerādo mēs dz inungi. CHRY. sup mat. Proprie āt debet faciē quidē lauare: caput āt nō lauare: sed vngere. Quādiu enī sum⁹ in corpore ꝓscia nostra sordida ē i pctis. Caput aūt nostrū christus: peccatū nō fecit.

¶ Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra vbi erugo ⁊ tinea demolitur: ⁊ vbi fures effodiunt ⁊ furantur. Thesaurizate aūt vobis thesauros i celo vbi nec erugo nec tinea ōmolit: ⁊ vbi fures non effodiunt nec furātur. Ubi est. n. thesaurus tuus: ibi est ⁊ cor tuuz.

CHRY. i ho. Postq̄z vanegl'ie expulit egritudinē: optime iam sermonē de cōtēptu diuitiarum iducit. Nihil enim ita pecunias ꝓcupiscere facit: vt glozie cupido: pp hoc nāq̄z famulozꝝ greges: ⁊ auro optos equos: ⁊ argēteas mēsas expetūt hoīes: nō vt vtilitatē aut voluptatē iplcāt: sz vt multis oñdāt. ⁊ hoc ē qō dicit. Nolite thesau. vo. thesa. i terra.
AVGV. de ser. do. Si. n. eo corde gsq̄z opet aligd vt terrenū eōmodū adipiscat: nō crit cor mūdū: qō i terra volutat. Sordescit. n. aligs cū iferioi miscet nature: q̄uis i suo genere nō sordidet: qz etiā de puro argēto sordidat aurꝝ si misceat: ita ⁊ aīus nr terrenozuz cupiditate sordescit: q̄uis terra i suo ordine mūda sit. CHRY. sup matth. Uel alr Qz supza dñs nihil de elemosyna vel oꝛone vel ieiunio docuerat: sz simulationē corꝝ cōpescuit tm̄: nūc fm tria predicta tres ꝓpias introducit doctrine: quaꝝ ꝑma ptinet ad elemosynā q ē hec. Nolite thesau. vo. the. i terra. vbi ꝑmo dat cōsilium vt elemosyna fiat: vt sit ordo narratōis talis: Luz facis elemosynā: noli tuba canere añ te. ⁊ postea subsequit: Nolite thesauriçare vobis thesauros i terra. vbi primo dat consilium vt elemosyna fiat. scōo ostendit q sit vtilitas in elemosyna faciēda: tertio vt neqz timor inopie accidētis impediat voluntatez elemosyne faciēde. CHRY. in homi. Dicēs aūt: Nolite vo. thesau. in terra. subdit. Ubi erugo ⁊ tinea demolit: vt demōstret thesauri q ē hic nocumētum: ⁊ eius qui est in celo: vtilitatē: ⁊ a loco ⁊ ab his q̄ nocent. q̄si dicat. quid formidas ne pecunie consument: si elemosynā dederis. Jtaqz da elemosynā ⁊ additionē accipiēt. etenī q in celis sūt apponēt: q̄ si nō dederis pereūt: ⁊ nō dixit alys de relinquis: qm̄ in hoc delectabile est hominib⁹. RABA. Tria aūt ponit fm tres diuersitates diuitiaꝝ: metalla erugine: vestes tinea demoliunt. Sunt aūt alia que neq̄ erugine neq̄ tincam timent: sicut lapides preciosi. ⁊ iō ponit generale ōtrm̄tū. s. fures: q oēs diuitias rapere pñt. CHRY. sup matth. Alia lra habet: vbi tinea ⁊ cōmestura exterminat. Dia. n. bona mūdi triplr tollit iterit⁹. Aut. n. a semetipsis veterascūt ⁊ tineāt: sicut vestimēta: aut ipsis dñis luxuriose viuētibus commedunt: aut ab extraneis vel dolo vel vi vel calūnys: vel alio iniquo mō diripuit: q oēs fures dicūt qz ꝓ inigtatē festināt aliena facere sua. Sz dices. Nū qd oēs q hec hñt pdūt ea: Jnteri qdē dicā: qz etsi nō oēs pdūt tm̄ multi pdūt. Uere āt ⁊ male fuatas diuitias ⁊ si non corꝓaliter: spiritualiter tm̄ pdidisti: qz nō ꝓficiūt tibi ad vsū salutis. RABA. Allegorice āt erugo significat superbiā q̄ ocorē vtutū obfuscat. Tica q̄ vestes latēter rodit iuidia ē: q̄ bonū studiū lacerat: ⁊ p cōpactionē vnitatis dissipat. Sz res sūt hereticī ⁊ ōmōes q semp ad hoc sūt itēti vt spiritualib⁹ spoliēt. HYLA. Letexꝝ la⁹ celestis eterna ē: nec furto surrepēti subtrabēda: nec tinea ⁊ rubigie inuidie excidētia. Et iō segt. Thesauriçate āt vob thesauros i celis. vbi neqz erugo neqz tinea ōmolit: ⁊ vbi fures nō effodiūt: neqz furātur. AVGV. de ser. do. i mōte: Celū āt hoc loco nō corporeū acceperi: qz oē corꝓ ꝓ terra habēdū ē. Totū. n. mundū debet ꝓtemnere q sibi thesauriçat in illo celo: de quo dictū ē: Celū celi dño. i. i firmamēto spirituali. Celū. n. ⁊ terra trā sibūt. Nō āt i eo qō trāsit collocare debem⁹ thesauꝝ nostꝝ sz in eo qō semp manet. CHRY. sup mat. Quid g melius ē: an sup terra reponere: vbi icertus ē ꝓseruatiōis cuet⁹: an in celo vbi ē certa custodia: Que aute stultitia ē illic relinq̄re vñ exiturus es ⁊ illic nō ꝑmittere quo iturus es: Illic g substātiam tuā colloca: vbi patriā habes. CHRY. in ho. Quia tm̄ nō oīs terren⁹ thesaurus erugine aut tinea destruitur: aut per fures aufertur ⁊ ideo aliud iducit dicens: Ubi est thesaurus tuus: ibi est ⁊ cor tuū: ac si dicat: ⁊ si nihil priozuz eueniat non paruam sustinebis iacturam inferiozibus affixus: ⁊ eozum seruus factus: ⁊ a celestibus cadens ⁊ nihil excelsorum cogitare potens. HIERO. Doc autem non solum de pecunia: sed de cunctis possessionibus sentiendus est. Fuloſi enim deus venter est. Lassiui thesaurus sunt lubrica amatozis libido. huic seruit vnusquisq̄z a quo vincit: Jbi ergo bz cor: vbi ⁊ thesauruz. CHRY. super matth:

Uel aliter:ponit nūc que sit vtilitas ī elemosyna facienda. Qui enī collocat thesauros in terra nō hz gd speret in celo. Ut quid ergo aspiciat in celū:vbi nihil repositū hz:Unde duplr peccat.primo qz mala cōgregat:scōo qz coz habet in terra:z ex ꝺrys causis duplr benefacit g thesauriçat ī celo.

¶Lucerna cozpis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex:totū cozpus tuū lucidū erit. Si aūt oculus tuus fuerit nequā:totum cozpus tuū tenebrosū erit.si ergo lumē qđ in te est: tenebre sunt ipse tenebre quante erunt:

CHRY.ī ho.Postq̄ fecit mentionē de intellectu ī seruitutē redacto z captiuato:qz hoc nō multis facile cognoscibile erat:ad exteriozē doctrinā trāsponit dicēs:Lu.coz.tui est oculꝰ tuꝰ.ac si di.Si nō nosti gd ē iactura itellectꝰ a cozpozalibꝰ hoc disce.Qđ.n.est oculus cozpozi:hoc est intellectus aīe.Sicut ergo oculis ozbatis multum operationis reliquozum membrozum amittitur lumine eis extincto:ita z mente cozrupta multis malis vita tua implet. HIERO. Hoc ergo totum transfert ad sensum:quō enī cozpus totū est in tenebris:si oculis nō fuerit simplex:ita si aīa principalem fulgozem suū perdiderit:vniuersus sensus:vel sensual pars anime in caligine ꝺmozabitur.vnde dicit:Si ergo lumē qđ in te est:tenebre sunt:ipse tenebre quāte sunt.i. si sensus qđ lumē est aīe vitio caligat:ipsa putas caligo gb⁹ tenebris obuoluet. CHRY.sup mat.Uidet aūt q̄ non de cozporali oculo hic loquat:nec ō hoc cozpoze qđ videtur a foris: alioquī dixisset:Si oculus tuus sanus fuerit aut infirmus: nūc autē subdit:Simplex z nequā.si aūt benignū oculū hz z infirmū:nūqd cozpꝰ eius in lumine est:Aut si malignum z sanū:nunqd cozpꝰ eiꝰ in tenebris est:HIERO.Sz solēt lippientes lucernas videre nūerosas:simplex aūt oculus z purus simplicia intuet z pura. CHRY.sup matth. Uel dr oculus nō a foris:sed ab intꝰ.Lucerna.n.est mens p quā aīa videt deū.Qui ergo coz habet ad deū.illius oculus lucidus est.i.illius mens mūda est:nō terrenis cōcupiscētys sozdidata.Tenebre aūt in nobis sunt sensus carnales:q semp desiderāt que sūt tenebre.Qui ergo hz oculum mundū.i. mētē spūalē:cozpꝰ suū seruat lucidū.i.sine peccato.Et si enī caro desiderat mala:virtute tñ diuini timozis repercutit eā.Qui aūt habet oculū.i.mētem aut malignitate tenebrosam:aut ꝺcupiscētia turbulentā:tenebrosū possidet cozpus: nō.n.resistit carni qñ cōcupiscit puersa:qz ñ hz spez in celo que pstat nobis vtutem vt concupiscentys resistamus.

HYLA.Uel alr:De officio luminis oculi lumen cozdis expsit:qō si simplex et lucidū manebit:claritatez eterni lumis cozpi tribuit:z splēdozē oziginis sue cozruptioni carnis ifundet.s.in resurrectōe. Si aūt obscur peccatis z volūtate erit neq̄:vitys mētis nā cozpis subiacebit. AVGV.ō ser.do.Uel alr:Oculū hic accipe debemꝰ itentionē nr̄az q̄ si mūda fuerit z recta:oīa opera nr̄a que fm eā operamur bona sunt:que gdē oīa totū cozpꝰ appellauit:qz z apls mēbza nr̄a dicit quedā opera vbi ait:Mortificare mēbra vr̄a fornicationē z imūdiciā tc.nō g̃ gd gsq̄ faciat:sed qđ anio faciat ꝺsiderādū ē. Hoc ē enīz lumē in nobis:qz hoc nobis manifestū ē bono aīo nos facere qō faciamꝰ.Qē enī qō manifestat lumē ē.Ipa vō facta q̄ ad hoium societatē pcedūt ī certū nobis hñt exitū:z iō tenebras eas vocauit. nō enim noui cū pecuniā porrigo idigēti qd sit ide factur⁹.Si ergo ipa cozdis intētio q̄ tibi nota ē:fozdidat appetitu tpaliū rerum:magis ipm factū cuiꝰ incertus est exitus fozdidū erit: qz etsi hñ alicui ꝓueniat:quod tu nō recta itentione facis: quō tu feceris:ꝑputabit tibi nō quō illi ꝓuenerit. Si autē simplici itētōe:i.fine charitatis opa nr̄a fiāt:tūc mūda sūt: z placent in ꝺspectu dei. AVGV.ōtra mēda.Sz ea q̄ cō stat ee pctā:nulla vlūt bona itētōe facieda sūt.ea gppe opa hoium si cās habuerit bonas vel malas:nūc sūt bona nunc mala:que nō sunt per seipsa peccata:sicut victū pbere pauperibꝰ bonū est:si fiat misericozdie cā:malū aūt si fiat cā iactātie.Lū vo opa ipa pctā sunt:vt furta:stupza:z huiusmōi: gs dicat causis bonis ee facienda:vel pctā nō ee:gs dicat furemur diuitibꝰ vt habeamꝰ gd dem⁹ pauperibꝰ:GRE. .xxxiy.moza.Uel alr:Si lumē qō ī te ē.i.si hoc q̄ nō bene agere cepimꝰ:ex mala itentōe offuscamꝰ ipa q̄ mala ee non ignozamꝰ etiā cū facimꝰ:quāte tenebre erūt:REMI.Ul alr:Ꝺides lucerne assimilat:qz p eā gressus iteriozis hois.i. actiō illuminat ne offēdat fm illud:Lucerna pedibꝰ meis verbū tuū:q̄ si fuerit mūda z simplex totū cozpus lucidum erit.Si vo fozdida:totū cozpus erit tenebrosū:Ul alr:Per lucernā itelligit rectoz ecclīe:qui bñ oculus dr:qz salutaria plebi subiecte ꝓuidere dz:q̄ per cozpus intelligit. Si ergo rectoz ecclie errauerit:q̄tomagis errabit ppls ei subiectus.

¶Nemo potest duobus dominis seruire: Aut enim vnum odio habebit:z alteruz diliget:aut vnum sustinebit:z alterum cōtēnet. Non potestis deo seruire z mammone.

CHRY.sup matt.Superi⁹ dixerat dñs q̄ g hz mētē spiritalē:ille pōt cozpꝰ suū fuare sine pctō:g aūt nō hz:nō pōt. cui⁹ rōnē subiungit dicēs:Nemo pōt duobus dñis seruire.

GLO.Uel aliter.Ex dictū ē supra q̄ ꝓpter intētionē tpaliū:bona mala fiūt.vñ possit aliquis dicere: Ego faciā bōa: z pp tpalia z pp celestia.Cōtra qō dñs ait:Nō potestis duobꝰ dominis fuire. CHRY.in ho.Ul aliter:In anteriozibus auaritia ꝓfit tyrrānidē p multa z magna:sed adhuc aliā apponit amplioza.Nō.n.ī hoc solū nob nocēt diuitie q̄ latrones aduersus nos armāt z q̄ intellectū obtenebrāt:sz ēt a fuiture dei nos expellūt:z hoc ꝓbat a cōibꝰ cōceptōibꝰ dicens:Nemo po.duo.do.ser.Duos aūt dicit:q cōtraria iungūt.Cōcozdia.n.multos vnū fac:qō oñdit p hoc qō subdit:Aut.n.vnū odio hēbit.Ideo aūt duo ponit vt monstret facilē esse trāsmutationē ad meliꝰ.Si.n.dicas:Seruꝰ factꝰ sū pecuniaꝝ:amādo.s.eas mōstrat q̄ possibile ē ad aliō venire .s.nō sustinēdo fuiturē:sz cōtēnēdo. GLO.Uel duo tāgere vr̄ seruientiū genera.quidā enī seruiūt liberaliter ex amoze:gdā seruiliter ex timoze.Si g̃ aligs ex amoze fuiat vni ꝺrioꝝ dñoꝝ:necesse ē vt altez odio habeat.Si vo ex timoze fuiat:nece ē vt dū vnū sustinet:altez ꝓtēnat.Res aūt terrena vl deꝰ si ī cozde hois dñet:ad ꝺria ex vtroq̄ trahit hō:nā deꝰ trahit ad supioza sibi fuiētē:res vō terrena ad inferioza:z iō q̄si ꝓcludēs subdit:Nō po:deo ser.z ma. HIE. Māmōa fmōe syriaco diuitie nūcupāt.Audiat g̃ hoc auarus q cēset vocabl'o xp̄iāo:ñ posse se sil'diuitys xp̄oq̄ fuire z tñ nō dixit:Qui hz diuitias:sz Qui seruit diuitys.Qui enī diuitiaꝝ seruꝰ ē:diuitias custodit vt seruꝰ.g āt fuiturus excussit iugū:distribuit eas vt dñs. GLO.Per māmona ēt itelligit diabolꝰ g pest diuitys:nō q̄ possit eas dare nisi qñ deꝰ pmittit:sz qz p eas hoies fallit. AVGV.de ser.do.in mon.Qui.n.seruit māmone.i.diuitys:illi vtiq̄ fuit:q rebꝰ istis terrenis merito sue puersitatis ꝓpositꝰ ꝓnceps huiꝰ seculi a dño dr.Ul alr:g sint duo dñi oñdit cū dr:Nō po.deo ser.z mā.s.ōo:z diabolo.Aut g̃ hūc odio ha.hō:z al.di.i.deū Aut al.pa.z al.ꝺtē.Patit.n.duꝝ dūm gsgs fuit māmone: sua.n.cupiditate ꝟplicatꝰ subdit diabolo:z ñ cū diligit. Sic g̃ ācille aliene cōiūctꝰ ē:pp ꝺcupiscētiā durā patit fuiturē etsi nō diligat eū:cuiꝰ ancillā diligit. Dixit aūt altez ꝓtemnet:nō odio hēbit.nullus enim vera cōscia deū pōt odisse. Cōtēnit aūt.i.nō timet eū:cū q̄si de eius bonitate securꝰ ē.

¶Ideo dico vobis ne solliciti sitis anime vestre quid manducetis:neq̄ cozpi vestro qd induamini Nōne aīa plꝰ ē q̄ esca:z cozpꝰ plusq̄ vestimētū:

AVGV.de ser.do.in monte.Quia superi⁹ docuerat dñs q̄ q̄s vult diligere deum ⁊ cauere ne offendat:nō se arbi tret duob⁹ dñis posse seruire:ne forte q̄ꝫ iam supflua nō querant:ꝓpter ipsa tñ necessaria cor duplicet:⁊ ad ea defle ctenda torqueat intētio.subiūgit dicēs. Jō di.vo.ne.sol.si. ani.ve.qd mādu.neq̄ cor.ve. qd indua. CHRY.in ho. Nō hoc dicit q̄ aīa cibo indigeat:ic̄ corporea est.n.sz ꝯ cōez locut⁹ est consuetudinem .aliter enī nō pōt morari in cor pore nisi eo cibato. AVGV.Uel aīam in hoc loco ꝓ aīa li vita posita nouerim⁹. HIERO.In nōnullis codicibus additū é:neq̄ qd bibatis.Ergo q̄ oībus natura tribuit ⁊ iu mentis ⁊ bestys hoībusq̄ cōmune est: huius cura penitus liberamur.Qō aūt hic dicit de carnali cibo ⁊ vestimēto ac cipiam⁹.Letex de spuālib⁹ cibis ⁊ vestimentis semp debe/ mus esse solliciti. AVGV. de here. Dicunt aūt euchite qdā heretici opinātes monacho nō licere sustētande vite sue cā aliqd opari:atq̄ ita seipsos ꝓhiteri vt oīno ab opibus vacent. AVGV .de opib⁹ monachor. Jngunt.n.non de hoc ope corporali ī quo vel agricole vel opifices laborant p̄cepit apl's cū dixit:Qui nō vult opari nō māducet: Neq̄ euāgelio posset oīno eē ꝓrius vbi ait dñs. Jō dico vobis ne solliciti sitis. Jn verbo ḡ apl'i p̄dicto spuālia opa debem⁹ ac cipere:de qb⁹ alibi dicit:Ego plātaui:apollo rigauit:⁊ ita se arbitrant aplīce ⁊ euāgelice obtēpare sne: cū euangelium credūt de nō curāda corpali h⁹ vite īdigētia p̄cepisse: ⁊ apl'z ō ope ⁊ cibo spuāli dixisse.Qui ñ vult opari.ñ māducz.ꝓi⁹ ergo demōstrem⁹ apl'z opa corporalia suos dei operari vo luisse.ꝓmiserat.n.dicēs:Jpsi scitis quō oporteat vos imi tari:qr nō inquieti fuim⁹ inter vos neq̄ panē ab aliquo gra tis manducauim⁹:sed ī labore ⁊ fatigatiōe die ac nocte la/ borātes:ne quē vestr̄ grauarem⁹:nō qr nō habuim⁹ ptātez sz vt nosipsos formā darem⁹ vobis q̄ nos imitaremini. Nā ⁊ cū essem⁹ apō vos:hoc denūciabam⁹ vobis: qm̄ sigs non vult operari:nō māducet.Quid ad hoc dici pōt qui exem/ plo suo docuit:quid preceperit.s.corpaliter operādo:ꝓNam q̄ corpal'r opare oīdit in actib⁹:vbi dr:q̄ mansit cū agla ⁊ vxore ei⁹ ꝑscilla opus faciēdo apō illos:erāt enī taberna/ culor artifices:⁊ tñ apl'o tanq̄ p̄dicatori euāgely militi xpi plātatori vinee:pastori gregis ꝓstituerat dñs vt de euange lio viueret q tñ stipendiū sibi debitū nō exegit:vt se formā daret eis q exigere indebita cupiebāt.Audiāt ergo q nō ha bēt hāc ptātē:quā ille habebat:vt tñmō spiritual'r opātes manducēt panē a corporali labore gratuitū.Si aūt euange liste sunt:si ministri altaris:dispēsatores sacr̄or habēt hanc ptātem:si saltem habebāt aliqd ī seculo:quo facile sine opi ficio sustentarēt hanc vitā:qō cōuersi ad deū indigentibus dispartiti sūt:⁊ credēda ē cor infirmitas ⁊ ferēda. Nec attē dendū in quo loco hoc qō habebāt ipenderit:cū oīuz xp̄ia/ nor sit vna respu.Sz q veniūt ad ꝓfessiōez fruitutis dei ex vita rusticana:⁊ ex opificū exercitio:⁊ plebeio labore siquo min⁹ operent excusari nō p̄t. Nullo enī modo decet vt ī ea vita vbi senatores fiūt laborios:ibi fiāt opifices ociosi:et quo veniūt relictis delicys suis q fuerūt p̄dior dñi:ibi sint rustici delicati.At cū dñs ait: Nolite solliciti esse.nō hoc di cit:vt ista nō ꝑcurent:q̄tū necitatis ē vñ honeste potuerūt sed vt ista intueant:⁊ ꝓp ista faciāt qcqd ī euangely p̄dica/ tione facere iubent:eam nanq̄ intētionē paulo superi⁹ ocu lum vocauerat. CHRY.in ho. Uel pōt al'r cōtinuari: Cū enī docuisset dñs pecuniaz despicere:ne aliqui dicerent:q̄li ter poterim⁹ viuere:si oīa ꝓiecerim⁹?:subiungit dicēs: Jōq̄z dico vobis. GLO. Jdest cura tpali ne retrahami ab eter/ nis. HIERO.ꝓcipit ergo nobis:ne solliciti simus qd comedam⁹?:qr in sudore vult⁹ ꝓparamus nobis panē.Ergo labor exercendus est:sollicitudo tollēda. CHRY. super matth. Non enī sollicitudinib⁹ spiritualib⁹:sz laborib⁹ cor poralibus acgrendus est panis:qui laborantibus ꝓ premio diligētie deo pstāte abūdat:⁊ negligētib⁹ ꝓ pena deo faciē te subdudit.Cōfirmat aūt spē nr̄am dñs.et pmo de maiori ad min⁹ descēdit dicēs:Nōne aīa plus est q̄ esca: ⁊ corpus plusq̄ vestimentū. HIERO.Qui maiora pstitit vtiq̄z ⁊ minora pstabit. CHRY. sup mat.Nisi.n. voluisset cō/ seruari qō erat ñ crearet:qō aūt sic creauit:vt p escā fuet ne cesse ē vt det ei escaz:q̄diu vult eē qō fecit. HYLA. Ul' alr :Qr corrupt⁹ circa futuroz curā infidelīū sensus ē calū niantiū q̄ in resurrectōe corpor spēs sit futura:q̄ in substan tia eternitatis alimonia.Jō subsequēter dr: Nōne aīa pl⁹ ē q̄ esca:Nō.n.patit spē nr̄am futuri ī resurrectiōe cibi ⁊ po/ tus ⁊ vestit⁹ sollicitudine demorari:ne redempti in corpus atqz aīam cōtumelia ī nō efficiēdis leuioꝛib⁹ inferatur.

¶Respicite volatilia celi q̄ non serūt neq̄z metūt neq̄z ꝯgregāt ī horrea:⁊ p̄r vester celestis pascit illa. Nōne vos magis plis estis ill'. Quis aūt vr̄z cogitās p̄t adjcere ad staturā suā cubitū vnuz.

CHRY.sup mat.ꝓstq̄ ꝓfirmauit spē nr̄az de maiore ad min⁹ descendens:deinde confirmat de minori ad mai⁹ ascēdēs cū dic: Resp.vo.ce.qr nō se.neq̄z metūt. AVGV. de opibus monachor.Quidā se dicunt propterea operari nō debere:qr nec volucres celi semināt neq̄z metunt. Cur ḡ nō attendūt quod sequitur:Neq̄z ꝯgregāt in horrea:Cur ḡ isti man⁹ ociosas ⁊ plena repositoria volūt hr̄e:cur deni qz molūt ⁊ coquūt:hec enī aues nō faciūt:aut si repiūt qb⁹ hoc psuadeāt:vt eis q̄ singulos dies escas afferāt ꝑparatas saltem sibi de fontib⁹ aquā afferūt ⁊ reponūt: quod volati/ lia non faciunt.Sed si nec aqua sibi vasa coguntur iplere: ⁊ iā illos qui tunc erant hierosolyme nouo gradu iustitie su pergressi sunt:qui demisso sibi ex gratia frumēto panem fe cerunt aut facere curauerunt:qō aues nō faciūt. Nō possūt aūt ista seruare:vt.s.nihil in crastinū reponāt:q̄ se p multos dies a cōspectu hoiuz separatos ⁊ nulli ad se prebentes ac/ cessū includūt seipsos:viuētes ī magna intētione oratiōnū. An forte quo sunt sanctiores:eo sunt volucrib⁹ dissimilio/ res:Quod ergo dicit de volatilibus celi ad hoc dicit: ne gs/ q̄ putet deum seruorum suorum necessaria non curare: cū eius prouidentia vsqz ad ista gubernanda proueniat. Neq̄z enim non ipse pascit eos qui manibus operantur: neq̄z etiā quia deus dixit: Jnuoca me in die tribulationis ⁊ eruaz te. non debuit fugere apostolus:sed expectare vt compreben deretur: et cum deus sicut tres pueros de medya igni/ bus liberaret.Sicut enī q̄ fugiētibus sanctis huiusmodi q̄ stionē obyceret:respōderent nō se oportuisse tētare deum: sz tūc talia deum si vellet eē factur̄:vt eos liberaret: sic da niele a leonib⁹ ⁊ petr̄ a vinculis: cum ipi qd faceret nō ha berēt.Cum vo eis fugā in potestatē dedisset : etiam si libe rarent p illam:nō nisi ab ipso liberari: sic seruis dei valēti bus manibus suis victum trāsigere si ex euangelio moue rit questionē de volatilib⁹ celi q̄ nō semināt neq̄z metunt: facile respōdebunt.Si nos p aliquam infirmitatem vel oc cupationē non possumus opari:ille nos pascet sicut aues q̄ nihil operant.Cum autem possumus non debemus tētare deum:qr hec que possumus ei⁹ munere possumus.Et cum hic viuimus:illo largiēte viuimus: qui largitus ē: vt possi m⁹?:⁊ ille nos pascit a quo aues pascūt:sicut dicit: Et p̄r ve ster celestis pascit illa:nonne vos magis plu.estis illis:

AVGV.de ser.do.in monte.i.carius vos valetis:qr rō nale aīal sicut est bō sublimius ordinat in rex nā q̄ irrati onalia:sicut sunt aues. AVGV.xi.ō ciuitate dei. Plerū qz tamē carius cōparat equus q̄ seru⁹:⁊ gemma q̄ famu la:nō rōne cōsiderātis:sed necessitate īdigētis: seu voluptā te cupiētis. CHRY.sup matth.Oia enī aialia de⁹ ꝓpter hoiem fecit:hominē autem ꝓpter se.quanto ḡ preciosior ē hominis creatio:tanto maior est dei sollicitudo de ipso.

Si ergo aues non laborãtes ĩueniunt escas: hõ nõ ĩueniet cui deus dedit ⁊ operandi scientiam ⁊ fructificandi spem.

HIERO. Sũt aũt qdã q vũ volũt terminos patrũ excedere ⁊ ad alta volitare: in ima mergunt. Volatilia celi angelos esse volunt: ceteraq; in dei ministerio fortitudines que absq; cura dei sui alantur ꝓuidẽtia. Si hoc ita est vt ĩtelligi volũt: quõ seq̃ dictũ ad hoies: Nonne vos ma. plu. estis illis: Simplr̃ g̃ accipiunt: q si volatilia absq; cura ⁊ erumnis: dei alunt ꝓuidẽtia: que hodie sũt ⁊ cras nõ erũt: quãtomagis hoies gb⁹ eternitas repromittit. HYLA. Põt aũt dici q sub noie volucr̃ exẽplo nos ĩmũdor̃ spiritũ hortat: gb⁹ sine aliquo negocio querẽdi ⁊ cõgregandi victũi tamẽ tribuit de eterni consilij potestate substantia: atq; vt ad ĩmundos istud spũs referat opportune adiecit: Nonne vos magis pluris estis illis: De cõpatõis prestãtia dñam nequitie ⁊ sanctitatis oñdens. GLO. Non solũ aũt exemplo auiũ: sed experimẽto docet q ad hoc q sumus ⁊ viuim⁹ nr̃a cura nõ sufficit sed dña ꝓuidẽtia operatur dicẽs: Quis aũt vestr̃ cogi. põt adycere ad staturã suam cubi. vnũ: CHRY. sup matth. Deus. n. est q per singulos dies incremẽta corporis tui facit: te nõ itelligẽte. Si ergo ĩ teipso quotidie dei ꝓuidentia operat: quõ in necessarijs tuis cessabit: Si aũt vos cogitãdo modicã partẽ corpi vestro addere nõ potestis: quõ cogitãdo saluandi estis ĩ toto: AVGV. de ser. do. in mon. Vel põt referri ad sequẽtia: ac si diceret: Non eẽ cura nr̃a factũ vt ad hanc staturaz veniret corpus nr̃m: ex hoc itelligi põt: q si velletis adycere vnũ cubitũ nõ possetis. Illi ergo tegẽdi corpis curã relinquite cui⁹ cura fcñ est vt eẽt tãte stature. HYLA. Vel aliter: Sicut fidẽ vitalis subẽ nr̃e de documẽto spirituũ fugant: ita opinionẽ futuri babit⁹ iudicio cõis itelligẽtie dereliquit. Cũ enĩ vniuersor̃ corpor̃ q̃ vitã hauserũt: diuersitatẽ in vnũ perfectũ viz̃ sit excitatur⁹: sol⁹ q potẽs sit ad vniuersitatẽ q̃ ꝓceritatẽ cubitũ vnũ ⁊ alterũ tertiũue ꝓstare: de vestitu. i. de specie corpor̃ cũ ei⁹ cõtumelia ambigim⁹: q vt equalẽ oẽz boiez efficiat: tãtũ mẽsure est humanis corpori⁹ additurus. AVGV vlti. de ciui. dei. Sed si xps in ea mensura corpis ĩ qua mortuus est resurrexit: nefas est dicere cũ resurrectõis oĩum tps venerit: accessurã corpi ei⁹ eaz magnitudinẽ quã nõ habuit: qñ ĩ ea discipulis in quanor̃ erat apparuit: vt lõgissimis fieri possit eq̃lis. Si ãt dixerim⁹ ad dñici corporis modũ etiã minor̃ maiorũq; corpora redigẽda peribit de multor̃ corporib⁹ pplurimũ: cũ ipse nec capillũ piturr̃ eẽ ꝓmiserit. Restat ergo vt q̃sq; recipiat suã mensurã quã vel bũit ĩ iuuẽtute: si senex ẽ mortu⁹: vel fuerat babitur⁹ si est ante defunct⁹. Et iõ nõ est dictũ ab apl̃o in mensurã stature: sed in mẽsuraz etatis plenitudinis christi: q̃ resurgent corpora mortuor̃ ĩ iuuenili etate ⁊ roboze ad quã christum peruenisse cognouimus.

¶ Et de vestimẽtis qd solliciti estis: Cõsiderate lilia agri quõ crescũt. Nõ laborãt neq; nẽt. Dico autem vobis: quoniam nec salomõ in omni gloria sua coopertus ẽ sicut vnum ex istis. Si enim fenum agri qõ hodie est ⁊ cras in clybanũ mittit deus sic vestit: q̃tomagis vos modice fidei:

CHRY. in homi. Postq̃ mõstrauit q nõ oportet nos ꝓ cibo esse sollicitos: ad id quod leuius est pertrãsit: neq; enĩ ita necessariũ est indumentum sicut cibus. vñ dicit: Et õ vesti. quid solli. estis: Nõ aũt hic vtit exemplo volucrũ vt induceret pauonẽ ⁊ cygnũ: a quibus erat similia exempla accipere: sz vtit exemplo lilior̃ dicẽs: Considerate lilia agri. Vult ex duobus monstrare superabundantiam. s. a munificentia pulchritudinis: ⁊ a vilitate ptícipãtium tali decore.

AVGV. de ser. do. in mon. Ipsa aũt documenta non sic allegorice discutiẽda sũt: vt q̃ram⁹ qd significent aues cẽli: aut lilia agri: posita sunt. n. vt õ reb⁹ minorib⁹ maiora psuadeant. CHRY. sup matth. Lilia. n. statuto tpe formant ĩ frõdib⁹: vestiunt cãdore: iplent odorib⁹. Et qõ terra radici nõ dederat: de⁹ inuisibili opatõe largit. Jn oĩb⁹ aũt eadẽ plenitudo seruat: vt nõ ab euẽtu fcã putent: sed dei ꝓuidẽtia itelligant esse disposita. Dicẽdo aũt: Nõ laborãt: viros cõfortat. Dicendo vero: Neq; nent: mulieres. CHRY. ĩ ho. Nec aũt dicẽs nõ op⁹ ꝓhibuit: sz sollicitudinẽ: sic ⁊ supra cũ de seminatõe loqueret. CHRY. Et vt magis dei ꝓuidentiã ĩ ipsis ꝓmẽdet: que oẽz supat humanã idustriã. subdit: Dico aũt vobis qñ neq; salo. ĩ om. glia sua coop. est sicut vnũ ex istis. HIE. Reuera. n. qõ sericũ: q̃ regũ purpura: q̃ pictura textricũ põt florib⁹ ꝓpari: Quid ita rubet vt rosa: Quid ita cãdet vt liliũ: Viole vero purpurã nullo superari murice: oculor̃ magis q̃ ꝛmonis indiciũ ẽ. CHRY. ĩ ho. Quãtũ. n. veritatis ad mendaciũ tñ vestimẽtor̃ ⁊ florũ dña est. Si ergo salomõ a florib⁹ supatus est: g oĩbus regib⁹ fuit preclarior: q̃do tu vestimẽtis poteris vincere florũ decorẽ: Est aũt salomõ supat⁹ a flor̃ decore non semel tñ neq; bis: sed ꝓ totũ tẽpus sui regni. Et hoc est qõ dicit: Jn oĩ glia sua: g nec ĩ vno die ita decorat⁹ ẽ vt flores. CHRY. sup mat. Vl hoc dic: qr̃ salomõ ⁊ si ñ laborabat qd vestiret: tñ iubebat. Ubi ãt iussio: illic ⁊ ministrãtiũ offensa: ⁊ iubẽtis ira frequẽter ĩuenit: h aũt qñ nesciũt sic ornãt. HYLA. Vel lilia itelligẽda sunt angelorũ celestiũ claritates: gb⁹ a deo glie candor indultus est. Non laborãt aũt neq; nent: qr̃ virtutes angelorũ ex ea quã adepte sũt originis sue sorte vt sint semp accipiũt: ⁊ cũ in resurrectiõe similes hoies angelis erũt sperare celestis glorie voluit operimẽtũ: exẽplo angelice claritatis. CHRY. sup matth. Si aũt florib⁹ terrenis sic occurrit de⁹: q nati sũt: vt tñmõ videant ⁊ pereãt: hoies negliget: quos sic creauit vt nõ ꝓ tpe videant: sed vt ꝓpetuo sint: Et hoc est qõ dicit. Si aũt fenũ agri qõ hodie ẽ ⁊ cras ĩ clybanũ mittit de⁹ sic vestit: q̃tomagis vos modice fidei: HIERO. Cras aũt ĩ scripturis futur̃ tps intelligit dicẽte iacob: Exaudiat me cras iustitia mea. GLO. Ally libri habẽt in ignẽ vel in aceruũ q babz spẽm clybani. CHRY. in ho. Nõ aũt lilia iã ea vocat sed fenũ agri: vt eorũ vilitatẽ oñdat. Sed ⁊ alia vilitatem apponit dicẽs: q̃ hodie sũt: ⁊ nõ dixit. Cras nõ erũt: sz qõ ẽ multo deficienti⁹: qr̃ ĩ clybanũ mittit. Or̃ aũt dicit. Quãtomagis vos. occulte insinuat humani generis bonor̃: ac si diceret: Uos gbus aiaz dedit: corpus plasmauit: ꝓphas misit: ⁊ vnigenitũ filiũ tradidit. Dicit autem Modice fidei: qr̃ modica fides est que nec pe minimie certa ẽ. HYLA. Vel sub feni noie gẽtes nuncupant. Si igit gẽtib⁹ iccirco tñ idulget eternitas corporalis vt mor̃ igni iudicij destinent: q̃ ꝓphanum ẽ sãctos õ glia eternitatis ãbigere cũ iniqs eternitatis op⁹ ꝓstet ad penã: REMI. Spuãlr̃ aũt p volatilia scti viri designãt q ex aqua sacri baptismatis renascũt: ⁊ deuotõe terrena õspiciũt: ⁊ celestia petũt. gb⁹ plẽs dicunt eẽ apl̃i: qr̃ ꝓncipes sũt oĩuz scõrũ. Per lilia etiã sci viri intelligunt: q absq; labore legaliũ cerimonialiũ sola fide deo placuerũt: de gb⁹ dicit: Dilect⁹ me⁹ mihi pascit inter lilia. Sctã etiã eccl̃ia p liliuz intelligit: ꝓpter candorẽ fidei: ⁊ odorẽ bone ꝏuersatõis: de qua dr̃: Sicut liliũ iter spinas. Per fenũ designant infideles: de gbus dr̃: Aruit fenũ ⁊ flos ei⁹ eccidit. Per clybanum eterna damnatio: vt sit sensus. Si deus infidelibus tribuit bona temporalia: q̃tomagis tribuet nobis eterna.

¶ Nolite ergo solliciti esse dicentes quid mãducabimus: aut quid bibemus: aut quo opiemur. Hec. n. oĩa gẽtes inquirunt. Scit. n. pater vr̃ q̃ bis oibus idigetis. Querite ergo primũ regnuz dei ⁊ iusticiam eius ⁊ hec oĩa adꝺcientur vobis.

GLO. Postq̃ sigillatim de victu ⁊ vestitu sollicitudinē excluserat argumēto ab inferioꝛib⁹ sumpto: hic cōsequēter vtrūq; excludit dicēs: Nolite ergo solliciti esse dicētes: qd manducabimus aut quid bibemus: aut quo operiemur.

REMI. Ideo aūt hoc dñs repetiuit: vt ostenderet hāc rem eē perneceſſariā: ⁊ vt artius eaꝫ in coꝛdibus nr̄is ĩculcaret.

RABA. Notandū vero q⁹ nō ait: Nolite q̃rere aut solliciti eē de cibo aut potu aut indumēto: ſꝫ Quid manducetis aut qd bibatis: aut qd vestiamini. vbi mihi videt̃ argui qui sumpto victu vel vestimēto cōmuni lautioꝛa cibi vl' austeꝛioꝛa his cū qbus vitā ducunt alimenta vel indumēta reqrūt. GLO. Est etiam alia sollicitudo superflua ex vitio hominū qñ fructus ⁊ pecuniam plusq̃ neceſſe ē reseruāt: ⁊ dimissis spiritualib⁹ illis intēti sunt quasi de bonitate dei desperātes: ⁊ hoc phibet. vñ subdit: Nec. n. oīa gētes reqrūt.

CHRY. sup mat. Quia in rebus hūanis foꝛtunā credūt esse nō puidentiā neq; iudicio dei vitas suas gubernari esti māt: ſꝫ incerto duci euētu. Et ideo merito timēt ⁊ desperāt q̃si qui neminē hāt gubernantē. Qui aūt credit se dei iudicio gubernari: escā qdē suā in mānu dei cōmittit. vnde sequitur: Scit. n. pater vester qꝛ his oib⁹ indigetis. GHRY. in homi. Nō autez dixit: Scit de⁹: sed Scit p̄ vester: vt eos in maioꝛē spē ducat. si. n. pater ē: nō poterit despicere filios cū nec boīes patres hoc sustineāt. Dicit aūt: Q̃n his oībus ĩdigetis vt magis sollicitudinē abycias: qꝛ neceſſaria sunt. Qualiter enī est p̄ q sustinet etiā neceſſaria filys nō dare: Si aūt essent supflua: nō ita oporteret cōfidere. AVGV. xv. de trini. Non aūt ista ex aliquo tpe cognouit deus ſꝫ futura oīa tpalia: atq; in eis etiā qd ⁊ q̃n ab illo petituri eramus: sine initio añ prescinit. AVGV. xy. ō ciui. dei. Qꝛ ãt dicunt quidā hec dei scientia nō posse cōprehēdi: quia infinita sūt: restat eis dicere q⁹ nō oēs numeros deus nouerit: quos ifinitos esse certissimū ē. Infinitas aūt numeri nō est ĩcōprehēsibilis ei: cui⁹ ĩtelligētie nō est numer⁹. Qua ꝓpter si quicqd sciētia cōprehendit scientis cōprehensione finit: pfecto oīs infinitas quodā ineffabili mō deo finita ē: qꝛ ei⁹ scie incomprehēsibilis non est. GRE. nesenus i libꝛo de boīe. Q̃n aūt ei⁹ puidentia p huiusmōi signa demonstrat. pmanentia enī vniuersoꝛ: ⁊ maxime eoꝛ que sūt in generatiōe ⁊ coꝛruptione: ⁊ positio ⁊ oꝛdo eoꝛ que sūt: semp custoditur ſꝫ eūdē modū: q̃r vtiq; pficeret̃ nullo puidēte. Sꝫ qdā dicūt deo curā esse existentiū pmanētie in vniuersali: ⁊ hui⁹ solius pꝛouidentiā bre. Singularia vero fieri vt contingit. Tres aūt cās solas vtiq; qs dicet non fiendi puidentiā singulariū. Aut enī hoc q̃ est ignoꝛare deū: q̃n bonum est particulariū diligentiā habere: aut nō velle: aut nō posse. Sed ignoꝛātia oīno aliena ē a beata substātia. Qualiter enī latebit deū q̃ nec hō sapiens ignoꝛabit: q⁹ singularib⁹ destructis vniuersalia destruentur: Nihil autem prohibet oīa indiuidua perire: nulla ꝓcurante potentia. Si aūt non vult: ꝓpter duas fit causas: aut ꝓpter pigritiā. aut ꝓpter indecētiā. Pigritia aūt a duob⁹ generatur: aut enī voluptate aliqua attracti pigritamur: aut ꝓpter timoꝛē desistim⁹: quoꝛum neutꝛ fas est cogitare de deo. Si aūt dicāt nō decere deū: indignū enim esse tante btitudinis puis cōdescendere: qualiter nō incōueniēs ē artifex quidē ꝓcurātem vniuersalia: nihil pticulariū neq; paruissimum derelinquere sine ꝓcuratione: scientē q⁹ ad totū ꝓficit pars. cōditoꝛē vero deū artificibus enunciare idoctioꝛē: Si aūt non pōt: imbecillis est de⁹ ⁊ impotēs benefacere. Si vero incōprehensibilis nobis est singularium puidentie rō: nō ꝓpterea oporteꝛet dicere quia nō est puidentia: ita enī diceret: qꝛ numerū hominum ignoꝛamus: neq; boīes eē. CHRY. sup matth. Sic ergo qui credit se dei iudicio gubernari: escam suam in manu dei cōmittat: cogitet aūt de bono ⁊ malo: de quo nisi sollicit⁹ fuerit neq; malū fugiet neq; bonū apprehendet. Et ideo subdit: Querite aūt primū regnum dei ⁊ iusticiam eius. Regnuꝫ dei ē retributio bonoꝛ operū. Justitia autē eius: via pietatis p quā itur ad regnū. Si ergo cogites qualis erit gloꝛia scoꝛ: necesse ē vt aut ꝓpter timoꝛē pene recedas a malo: aut ꝓpter desideriū gloꝛie festines ad bonū. Et si cogitaueris que sit dei iustitia: qd. s. odit deus ⁊ qd amat: iustitia ipsa ostendit tibi vias suas que amātes se sequitur. Nō aūt daturi sum⁹ rōnē si pauꝑes sum⁹ aut diuites: ſꝫ si bene vel male egerimus: qō est in nr̄o arbitrio. GLO. Uel dicit iusticiā ei⁹. q. di. vt p eū nō p vos iusti sitis. CHRY. sup matth. Terra aūt etiā ꝓpter pctā hoīum maledicit̃: vt nō germinet: ꝑm illud Maledicta terra in ope tuo. benedicit aūt cū bona fecerim⁹. Quere g̃ iusticiā ⁊ non deerit tibi panis. Uñ seq̃t: Et hec oīa adycient̃ vobis. AVGV. de ser. do. i mōte. s. tpalia q̃ manifeste hic oñdit nō eē talia bona nr̄a ꝓpter q̃ benefacere debeam⁹: ſꝫ tñ neceſſaria eē. Regnū vo dei ⁊ iusticia ei⁹ bonū nr̄m est: vbi finis cōstituēdus ē. Sꝫ qꝛ ĩ hac vita militam⁹: vt ad illud regnū puenire possimus: q̃ vita sine his neceſſarys agi nō pōt: apponentur ingt hec vobis. Cū aūt dixit illud ꝓmū: significauit qꝛ hoc posterius querendū ē non tpe sed dignitate: illud tāq̃ bonum nostrū: hoc tanq̃ neceſſariū ē. Neq; enī verbi grā debeam⁹ euāgeliçare vt mānducem⁹: qꝛ sic vili⁹ haberem⁹ euāgelius q̃si cibū: ſꝫ ideo manducare: vt euāgeliçem⁹. Querentibus aūt primū regnuꝫ dei ⁊ iusticiā eius. i. hoc ꝓponentib⁹ cetꝛis reb⁹: vt hoc ꝓpter cetera queramus: nō oꝫ subeē sollicitudo ne neceſſaria desint. ⁊ iō ait: Nec oīa adyciētur vob. i. ꝓsequent̃ sine vllo vr̄o impedimēto: ne cū ista queritis: illic auertamini: aut duos fines constituatis. CHRY. in ho. Et nō dixit: dabunt̃: sed apponēt̃: vt dicas qꝛ pñtia nihil sint ad magnitudinē futuroꝝ. AVGV. de ser. do. in mōte. Si aūt legim⁹ in fame ⁊ siti aplm laborasse: nō existimemus hic oñi ꝓmissa titubasse: q̃nquidē ista sint adiutoꝛia. Medic⁹ iste cui nos totos cōmisimus: nouit q̃n apponat ⁊ q̃n detrabat sicut nobis iudicat expedire. Si enī nobis aliq̃n defuerint: qō pleruq; ꝓpter nostrā exercitationē de⁹ sinit nō debilitat ꝓpositū nostrū: sed exaiatū ꝓfirmat.

¶ Nolite g̃ solliciti eē ĩ crastinū. crastinus. n. dies sollicitus erit sibꝫ ꝑpi. Suffic. n. diei malicia sua.

GLO. Prohibuerat sollicitudinē pñtiū reꝝ mō phibet sollicitudinem futuroꝝ: vanā ex vitio hoīuꝫ puenietē cū dic̃: Noli. g̃ sol. eē ĩ cra. HIE. Cras ĩ scripturis futuꝝ tps ĩtelligit̃: dicēte iacob: Exaudiet me eras iustitia mea. ⁊ ĩ samuel fantasmate phitonissa loqt̃ ad saulē: Cras eris mecū. ō pñtib⁹ g̃ ꝺcessit debere eē sollicitos q futura phibet cogitare. Sufficit. n. nobis pñtis tpis cogitatio. Futura q̃ ĩcerta sint deo relinquam⁹. Et hoc ē qō dicit̃. Crastin⁹. n. dies sollicitus erit sibꝫ ꝑpi. i. afferet sollicitudinē suā secū. Suffic. n. diei malicia sua. Dic maliciā nō contrariam virtuti posuit: sed ĩ laboꝛem ⁊ afflictionē ⁊ angustiam seculi. CHRY. ĩ ho. Nihil enim ita doloꝛem infert aĩc: vt sollicitudo ⁊ cura. Cum aūt dicat q⁹ crastina dies erit sollicita de seipsa: volens manifestius facere qō dicit̃: Prosopopeiā facit tpis ſꝫ multoꝝ cōsuetudinē loquens ad plebē imperfectā: vt enī cos magis moueat: ipsos dies cōquerētes ĩducit ꝓ supflua cura. Nunquid enim dies non sufficiens habet onus. i. curaꝫ suā: qd igitur eum aggrauas magis: curā que ptinet ad aliū diē apponendo? CHRY. super mattheum. Uel aliter: Per hodie hec solum significant̃: que habemus in vita p senti neceſſaria. Qꝛ autem dicit Cras: quod supfluum est ostendit. dicit ergo: Nolite solliciti esse in crastinum: idest nihil curetis super id habere quod neceſſarium est vobis: ad vitam quotidianam. Quod enim supfluum fuerit quod est cras curabit se. Et hoc est quod dicit: Crastinus enim dies sollicitus erit sibꝫ ꝑpi: ac si dicat: Superflua cū ꝺgregaueris: ipse se curabunt: te quidem eis non fruente

ñnenient dños multos q ea ꝓcurent. Quid ergo curas de illis quoꝝ ptãtem es alys dimissur⁹? Sufficit enī dici mali cia sua. q. d. Sufficit tibi labor quē pateris ꝓpter nec̃ia: noli de supfluis laborare. Uel aliter. AVGV. de ser. do. ī mõte. Nõ dr crastinus dies nisi ī tpe vbi ꝓterito succedit futurũ: Ergo cũ aliqd boni opamur non tpalia: sed eterna cogitemus crastinus. n. dies sollicitus erit sibypsi. i. cum oportuerit sumas cibũ ⁊ huiusmõi. s. cum necessitas vrgeř ceperit. Sufficit. n. dici malicia sua. i. sufficit q ista sumere vrgebit necessitas: quã maliciã noīat: qz penalis ẽ nobis: ptinet enī ad mortalitatẽ quã peccãdo meruim⁹. huic g̃ pene tpal'ne cessiitatis noli addeř aliqd graui⁹ ut nõ solũ eã patiaris: sz ẽt ꝓpter hãc explẽdã milites deo. Dic est cauẽdũ: ne cũ viderim⁹ aliquẽ seruũ dei puideř: ne ista necessaria desint: vel si bi vel eis quoꝝ cura sibi cõmissa ẽ: iudicemus eũ cõtra dñi ꝓcepta facer: ⁊ de crastino eẽ sollicitũ. nã ⁊ ipe dñs cui mini strabãt angeli: ꝓpter exẽplũ loculos habere dignat⁹ ẽ. Et ī actib⁹ aplo ꝝ scriptũ ẽ ea q̃ ad victũ sũt necessaria: ꝓcurata esse in futuꝝ ꝓpter ĩminentẽ famẽ. nõ g̃ hoc dñs ĩcrepat: si quis humano more ista ꝓcuret: sed sigs ꝓpter ista non militet deo. HYLA. Hoc etiã totũ sub dicti celestis significãtia ⁊tineř. Jubemur igr nõ ambigeř de futuris. Satis. n. vite nr̃e malicia diez qbus viuimus. s. pctã sufficiũt: vt circa hec purganda oĩs vite nr̃e meditatio: laborq; versetur. Cessante aũt cura nostra ipsa futura sollicita sunt dum nobis eterne claritatis ꝓfect⁹ deo ꝓcurãte ꝓponiť. CA. VII

NOlite iudicare ⁊ non iudicabimini: nolite cõdẽnare ⁊ nõ cõdẽnabimini. In quo enim iudicio iudicaueritis iudicabimini: ⁊ ī qua mensura mensi fueritis remetietur vobis.

AVGV. de ser. do. in mõte: Quia cũ ista tpalia ꝓcurañ ī futuꝝ: icertũ est quo aĩo fiat: cũ possit simplici cor̃de fieri ⁊ duplici opportũe hoc loco subiecit: Nolite iudicař. Ul'aliter. CHRY. in ho. Ducusq; exposuit cõsequentiã ad elemosynã ptinentẽ: nũc aũt icipit exponere ꝓsequẽtiã ad oro nẽ respiciẽtẽ. Et ẽ doctria hec quodãmodo ps oronis: vt sit ordo narratiõis talis. Dimitte nobis debita nr̃a. ⁊ segř: Nolite iudicař: vt nõ iudicemini. CHRY sup matth. Sed si iudicare ꝓhibet: q̃ ꝓsequẽtia paulus corinthiũ iudicat fornicantẽ: ⁊ petr⁹ ananiã ⁊ saphirã mẽdacy arguit: Sz qdã hũc locũ ſm huiusmõi sensũ exponũt: qz dñs hoc mãdato nõ ꝓhibet christianos ex benivolẽtia alios corripe: sz ne p iactãtiam iusticie sue christiani christiãos despiciãt: ex solis plerũq; suspitiõibus odiẽtes ceteros ⁊ ꝺdẽnãtes. Et sub specie pietatis ꝓpriũ odiũ exequẽtes. CHRY. ī ho. Uñ nõ dixit: ne geřcere facias peccantẽ: sz ne iudicaueris: hoc est ne amar⁹ fias index. corripe qppe nõ vt hostis expetẽs vĩdictã sz vt medic⁹ ĩstituẽs medicinã. CHRY. sup matth. Sz vt nõ sic qdẽ corripent christiani christiãos ꝓuenit sermo q dicit: Nolite iudicare. Sz si nõ sic corripuerint: nũqd ꝓpter hoc ꝓsequeř ĩdulgẽtiã pctõꝝ: qz dictũ ẽ: Nõ iudicabimini. Quis. n. ꝓsegř ĩdulgẽtiã mali ꝓpositi: qz nõ addidit alteꝝ malũ: Hoc aũt dixim⁹ volẽtes oñdere: qz hic sermo nõ ẽ posit⁹ ꝺ ꝓrimis nõ iudicãdis: q peccãt ī deũ: sz q ī nos peccãt. Qui n. nõ iudicat ꝓrimũ ꝓpter pctm̃: sz dimittit ei debitũ: sicut ⁊ ipse dimisit. CHRY. in ho. Uel aliter: Nõ simpliciter vniuersa pctã iubet nõ iudicare: sz bis q multis malis sũt pleni: ⁊ alios ꝓ minimis iudicãt: hãc ꝓhibitionẽ facit. Sicut ⁊ paul⁹ nõ simpliciter ꝓhibet iudicare eos qui peccant: sed discipulos iudicantes de magistris redarguit: docens vt eos qui supra nos sunt non iudicemus. HYLA. Uel aliter: Judicari de sponsionibus suis deum vetat: quia vt iudicia ex incertis rebus inter homines sumuntur: ita ⁊ hoc iudiciũ aduersus deũ ex ambiguitate suscipitur. quod penitus repellit a nobis: vt cõstans potius fides retineař: qa nõ sicut ī certis rebus pctm̃ fit ꝓperã iudicasse: sz si in his rebus dedero iudiciũ: initiũ fit crimis. AVGV. de cõ. euã. Uel aliter: Hoc loco nihil aliud ꝑcipi existimo nisi vt ea facta que dubiũ ẽ quo aĩo fiãt: in meliorẽ ptẽ interptemur. De⁹ aũt que nõ pñt bono aĩo fieri: sic̃ sũt stupra blasphemie ⁊ huiusmõi nobis iudicare pmittit. de factis aũt medys q̃ possũt bono ⁊ malo aĩo fieri: temerariũ est iudicare: maxime vt cõdẽnemus. Duo aũt sũt in qbus temerariũ iudiciũ cauere debemus: cũ incertũ est quo aĩo gcq̃ factũ sit vel cũ icertũ ẽ: q̃lis gsq; futurus ẽ q nũc vl' bon⁹ vel mal⁹ apparet. Nõ ergo rep̃hẽdamus ea q̃ nec scim⁹ quo aĩo fiãt: neq; ita rep̃hẽdamus q̃ manifesta sũt vt despem⁹ sanitatẽ. Pot aũt mouere qđ ait: In quo iudicio iudicaueritis: iudicabimini. Nunqd si nos temerario iudicio iudicauerim⁹ temere ẽt de nobis de⁹ iudicabit? aut nũqd si mẽsura iniq̃ mẽsi fuerim⁹: ⁊ apđ deũ ẽ iniq̃ mẽsura vñ nobis remetiatur? Nã mẽsure nomẽ ipz iudiciũ significatũ arbitroꝝ. Sz ꝑ dictũ est qm̃ temeritas q̃ punis aliũ: ipsa te puniat nec̃e ẽ. Jnigtas. n. sepe nihil nocet ei q patitur iniuriã: ei vo q facit necesse ẽ vt noceat. AVGV. xxi. de ciui. ði: Dicũt aliq qđo vez ẽ qđ ait christus: vt in q̃ mẽsura mensi fueritis remetiet vobis: si tpale pctm̃ supplicio puniať eterno? Nec attendũt nõ ꝓpter eq̃le tpis spaciũ: sed ꝓpter vicissitudinẽ mali. i. q mala fecerit mala patiať: eãdẽ dictã mẽsurã fuisse: q̃uis in ea re hoc ꝓprie possit accipi: de q̃ dñs cũ hoc diceret: loq̃bať. i. de iudicijs ⁊ ꝺdẽnatõib⁹. Prouide q iudicat ⁊ ꝺdẽnat iuste: si iudicať ⁊ ꝺdẽnať: iuste ī eadẽ mẽsura recipit: q̃uis non hoc qđ dedit. Judicio. n. fecit qđ iniquũ ẽ: iudicio patiť qđ iustũ ẽ.

¶Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: ⁊ trabẽ in oculo tuo non vides? Aut qño dicis fratri tuo: Frater sine eĳciam festucã de oculo tuo: ⁊ ecce trabs est in oculo tuo? Hypocrita eĳce primum trabẽ de oculo tuo: ⁊ tũc videbis eĳcere festucam de oculo fratris tui.

AVGV. ð ser. do. Qz temerario ⁊ iniquo iudicio dñs nos ãmõuerat: maxie ãt bi temeř iudicãt q ō icertis ⁊ facile rephẽdũt: q magis amãt vitupař ⁊ dãnare q̃ emẽdare atq; corrigere: qđ vitiũ vl' supbia ẽ vl' inuidẽtia: ñter subycit ⁊ dic̃: Quid ãt vides festucã ī oculo frĩs tui: ⁊ trabẽ ī ocu. tuo nõ vides? HIERO. De his logř q cũ mortali crimĩe detinẽař obnoxy minora pctã frĩb⁹ nõ ꝓcedũt: vt si forte ita ille peccauerit: tu odio rep̃hẽdas. Quãtũ aũt ĩter festucã ⁊ trabẽ: tm̃ ĩter irã distat ⁊ odiũ: odiũ. n. ira ĩueterata ẽ. Qđ ri aũt põt vt si irascaris boī: velis eũ corrigi: nõ ãt si eũ oderis. CHRY. in ho. Multi etiã hoc faciũt g si viderit monachũ supfluũ vestimẽtũ hñtẽ: aut copiosiozi cibo potitũ: amari fiũt accusatores: quotidie ipsi rapiẽtes ⁊ crapulã patiẽtes. CHRY. sup mat. Ul'aliter. Hoc qđ hic dr doctoribus ꝓuenit. Dẽ. n. pctm̃ diiudicař modicũ aut magnũ ſm peccãtis psonã. Laici. n. pctm̃ modicũ ẽ: ⁊ festuca q̃tũ ad peccatũ sacerdotis: qđ trabi cõpař. HYLA. Uel aliter: Peccatũ in spiritũ sanctũ ẽ diuĩe vtutis ptãtẽ negař: ⁊ xpm sbam abnuere eternitatis p quẽ ga in hoiem venit de⁹. hõ rursus veniret in deũ. Ergo q̃tũ ĩter festucã ⁊ trabẽ dñia ẽ: tãtũ oñdit peccatũ ī spiritũ sanctũ cetera crimĩa excedere: vt cũ ifideles delicta corporis alys exprobrãt: on⁹ pctī quo de pmissis dei ãbigũt: ī se añ nõ videãt ī oculo: trabe tãq; ī mẽtis acie icidẽte. Segř: Aut qño dices fratri tuo: sine eĳciam festucam de oculo tuo: ⁊ ecce in oculo tuo trabs est?

CHRY. sup matth. Jdest cũ q̃ facie arguis pctm̃ frĩs tui: ipe aũt ī eodẽ peccato vel ī maiozi existẽs. AVGV. de ser. do. Primũ ergo cogitemus cũ aliquẽ reprehendere nos necessitas coegerit: vtrũ tale sit vitium quod nunquã

habuímus. Et tũc cogitem⁹ ⁊ nos hoíes eẽ: ⁊ habere potuíſſe: vel tale qd habuímus ⁊ iam non habemus: ⁊ tũc tangat mẽoriã cõmunis fragilitas: vt illã correctionẽ nõ odiuz ſz miſericordia p̃cedat. Si aũt inuenerim⁹ nos in eodẽ vitio eẽ nõ obiurgem⁹: ſed cõgemiſcam⁹: ⁊ ad piter conandũ inuitem⁹. Raro aũt ⁊ ex magna neceſſitate obiurgatões adhibẽde ſunt: in qbus nõ nobis ſed vt dño ꝓfuiat inſtemus.

CHRY. ſup matth̃. Uel alr. Quõ dicis fratri tuo. i. quo ꝓpoſito putas ex charitate vt ſalues ꝓximũ tuũ: nõ qz teipm añ ſaluares? Uis g̃ nõ alios ſanare: ſz p bonã doctrinã malos act⁹ celare: ⁊ ſcie laudẽ ab hoib⁹ q̃rere: nõ edificationem mercedis a deo: ⁊ es hypocrita. vñ ſeq̃t: Hypocrita: eyce p̃mum trabem õ oculo tuo. AVGV. õ ſer. do. Accuſare. n. vitia officiũ ẽ bonoꝝ: qõ cũ mali faciũt: alienas partes agũt: ſicut hypocrite q̃ tegunt ſub ꝑſona qõ ſũt: ⁊ oñdunt i ꝑſona qõ nõ ſunt. CHRY. in ho. Et notãdũ q̃ vbicunq; vult mõſtrare magnũ aliqõ peccatũ a cõtumelia incipit ſic ibi. Serue nequã oẽ debitum dimiſi tibi. ⁊ iõ hic dicit. Hypocrita eyce primũ. Etenĩ que ſuypſi⁹ ſunt: magis aliqs nuit: q̃ que ſũt alioꝝ: ⁊ que maiora ſunt: magis videt q̃ q̃ minora: ⁊ ſeipm magis diligit q̃ ꝓximũ. Et iõ iubet eũ q obnoxius ẽ multis peccatis: nõ amaꝝ eẽ iudicẽ delictoꝝ alteri⁹: ⁊ maxime cũ fuerit pua quidẽ ab arguẽdo aut a corrigẽdo auertẽs: ſed ꝓhibet ꝓpa cõtẽnere ⁊ alienis inſilire. Oportz enĩ vt p̃mo cũ diligẽtia ĩueſtiges que tua ſũt: ⁊ tũc q̃ ꝓximi ſũt diſcuties. ⁊ iõ ſeq̃t: Et tũc videbis eycere feſtucã õ oculo fratris ſui. AVGV. de ſer. do. in mõte. Auferẽtes. n. õ oculo noſtro trabem inuidentie vel malicie vl̃ ſimulatõis: videbimus eycere feſtucam de oculo fratris.

¶ Nolite ſanctũ dare canibus neqz mittatis margaritas veſtras añ porcos. ne forte cõculcẽt eas pedibus ſuis: ⁊ canes cõuerſi diſrũpant vos.

AVGV. de ſer. do. in mõte. Quia poteſt aliquos per nomen ſimplicitatis ad quã p ſuperioza iduxerat decipe: vt ſic puteẽ vitioſũ eẽ aliqñ veꝝ occultare: quõ vitioſũ ẽ falſum dicere. recte ſubiungit. Nolite ſanctũ dare canibus: neque mittatis margaritas vr̃as añ porcos. CHRY. ſup mat. Ul'alr. Jusſerat ſupi⁹ dñs diligere inimicos ⁊ bñfacere his q peccãt i nos. ne ergo cogitarẽt ſacerdotes etiã q̃ dei ſunt eis cõicare: talẽ cogitationẽ cõpeſcuit dicẽs. Nolite ſanctũ dare canibus. ac ſi diceret: Mãdaui vobis diligere inimicos ⁊ bñfacere eis de vr̃is corpoꝛalib⁹ bonis: nõ tñ de meis ſpiritualibus paſſim. qm̃ in nã vobiſcuz cões ſunt nõ i fide: ⁊ de⁹ carnalia bñficia dignis ⁊ indignis ſil'r preſtat: nõ autẽ gr̃as ſpirituales. AVGV. õ ſer. do. i mon. Querẽdũ aũt ẽ qd ſit ſctm̃: qd canes: qd mãgarite: qd porci. Sctm̃ ẽ qõ corrumpe nefas ẽ: cuius ſceleris volũtas rea teneẽ: q̃uis illud incorruptibile maneat. Margarite aũt ſunt quecunq; ſpiritualia magni eſtimanda ſunt. Licet itaqz vna eademqz res ⁊ ſanctũ ⁊ margarita dici poſſit. Sz ſcm̃ dr̃ ex eo q̃ non dz corrumpi: margarita vero ex eo q̃ nõ poteſt contemni.

CHRY. ſup matth̃. Uel alr: Sanctũ ẽ ſicut baptiſmus gr̃a corporis xp̃i: ⁊ huiuſmodi. Myſteria aũt veritatis margarite ſunt: qz ſicut margarite incluſe cochleis poſite ſunt i profundũ maris: ſic myſteria diuĩa v̄bis icluſa poſita ſũt i altitudine ſenſus ſacre ſcripture. CHRY. in ho. Que quidem bis q bone mẽtis ſunt: ⁊ intellectũ bñt: reuelata bone ſta apparẽt. bis aũt q inſenſibiles ſunt magis videnẽt reuerenda: cum ignorantur. AVGV. de ſer. do. Canes autez p̃ pugnatoribus veritatis: porcos p cõemptoꝛib⁹ poſitos nõ incõgrue accipimus. Quapropter qz canes exiliũt. ad dilacerandũ: qõ autẽ dilacerãt ĩtegrũ eẽ nõ ſinunt: dixit: Nolite ſcm̃ dare canib⁹. qz q̃tũ in ipſis ẽ ſi fieri poſſet: conanẽ perimere veritatẽ. Porci aũt q̃uis non ita vt canes morſu appetant: paſſim tamen calcãdo ingnãt. Et iõ dicit. Neque mittatis mar. ve. ante porcos. RABA. Uel canes ſũt ad vomitũ reuerſi: porci nondũ conuerſi: ſed in luto vitiorum uerſati. CHRY. Uel aliter: Canis ⁊ porcus ĩmũda animalia ſunt: ſed canis ex omni pte: qz nec ruminat: nec vngulam findit: porcus autem ex parte: nã vngulã habet fiſſam: ſed nõ ruminat: ꝓpter quod canes puto intelligendos gentiles omnino ĩmundos: ⁊ ꝓpter actus: ⁊ ꝓpter fidem: porcos aũt hereticos: qz nom̃ dñi ĩuocare videẽt. Nõ eſt g̃ ſcm̃ dare canib⁹: qz baptiſm⁹ ⁊ alia ſacra nõ ſũt dãda niſi fidẽbñtibus. Itẽ myſteria veritatis. i. margarite: nõ ſũt dãde: niſi deſiderãtibus veritatẽ: ⁊ cum rõne humana viuẽtibus Si. n. porcis eas miſeris. i. cenoſe vite delectatõe grauatis: nõ itelligerẽt p̃cioſitatez eaꝝ: ſed eſtimãt eas ſimiles ceteris fabulis mũdialib⁹: ⁊ eas actib⁹ ſuis carnalib⁹ cõculcãt.

AVGV. de ſer. do. Calcari enĩ dr̃ qcqd cõteniẽ. Et ideo dr̃: Ne forte cõculcẽt eas pedib⁹ ſuis. GLO. Dicit autez: ne forte: qz reſipiſcere poſſũt ab ĩmũditia. AVGV. Qõ autẽ ſeq̃t. Et cõuerſi diſrumpãt vos. Nõ ait ipſas margaritas: illas. n. conculcãt. ⁊ cũ ꝓuertẽ vt adhuc aliqd audiãt: diſrupũt eũ a quo miſſas margaritas ꝓculcãt. nõ enĩ facile ĩueneris qõ ei gratũ eẽ poſſit: q̃ magno laboꝛe ĩuenta cõtẽnanẽ. Qui ergo tales docẽt quõ nõ diſrũpanẽ indignando ⁊ ſtomacãdo nõ video. CHRY. ſup matth̃. Uel porci nõ ſolũ carnalib⁹ actibus margaritas conculcãt: ſed etiã poſt modicũ cõuerſi per inobedientiã rũpũt p̃bitoꝛes earum. Ꝛequẽter aũt ⁊ ſcãdaliçati calũniãẽ eos q̃ſi dogmatum nouoꝝ ſeminatoꝛes. Canes etiã ꝓculcãtes ſancta ſordidis actibus: diſputationib⁹ ſuis rũpũt p̃dicatoꝛes veritatis.

CHRY. in homi. Et bene dixit: Cõuerſi. Ꝛingunt. n. mã ſuetudinẽ vt adiſcãt: deiñ cũ didicerit õtrabũt. CHRY. ſup matth̃. Rõnabiliter aũt margaritas dari porcis p̃hibuit: qz ſi porcis minus ĩmũdis mitti vetanẽ q̃to magis canib⁹ plus immundis? De ſcõ autẽ dãdo idẽ eſtimare nõ poſſum⁹: qz frequenter ẽt benedictionẽ dam⁹ peccatoꝝ moze viuẽtibus xp̃ianis: non qz merenẽ accipere: ſed ne forte plenius ſcandaliçati diſpereant. AVGV. de ſer. do. Lauendum eſt ergo ne qd aperiaẽ ei: qui nõ capit: melius enĩ que rit id qõ clauſuz ẽ q̃ id qõ apertũ eſt: aut infeſtat per odiuz vt canis: aut negligit per ꝓcẽptũ: vt porcus. Nõ eſt autẽ cõſequẽs vt ſi verum occultaẽ: etiã falſuz dicaẽ: qz dñs q̃uis nihil mẽtitus ſit vera tñ aliqua occultauit: ſm illõ: Adhuc habeo vobis multa dicere q̃ nõ poteſtis portare modo. Sz ſi aliqs non capit pp ſordes mundandus eſt vel verbo vel opere q̃tũ fieri poteſt a nobis. Qz aũt dñs quedaz dixiſſe iueniẽ: que multi q aderãt vel reſiſtẽdo vel cõtẽnẽdo nõ receperũt: nõ putãdus eſt ſcm̃ dediſſe canib⁹: aut margaritas ante porcos miſiſſe. Dedit enĩ eis q capere poterãt: ⁊ ſimul aderant quos ꝓpter alioꝝ ĩmũditiã negligi nõ oportebat: ⁊ q̃uis tentantes eum in ipſis q̃ eis reſpõdebat: cõtabeſcerent: aly tñ qui poterãt capere ex illoꝝ occaſione multa vtiliter audiebant. Qui ergo nouit quid reſpõdeat: debet rñdere ſalteẽ pp illos qbus deſperatio ſuboꝛit̃: ſi ꝓpoſitam qõnez ſolui nõ poſſe crediderint: ⁊ hoc de rebus ad inſtructionẽ ſalutis ptinẽtib⁹. De ſupuacuis aũt ⁊ noxys nihil dõz ẽ ſz hocip̃z explicãdũ: cur igr̃ẽti talia non oporteat rñdere.

¶ Petite ⁊ dabitur vobis: querite ⁊ inuenietis pulſate ⁊ aperietur vobis. Omis enĩ qui petit accipit: ⁊ qui querit inuenit: ⁊ pulſanti aperietur.

HIERO. Quia carnalia ſupra vetuerat poſtulari: quid petere debeamus oſtendit dicẽs. Petite ⁊ dabitur vobis.

AVGV. de ſer. do. Uel alr. Cũ p̃ceptũ cẽt ne ſcm̃ daret canibus: ⁊ ne margarite ante porcos mittantur: potuit auditoꝛ ſue ignoꝛãtie ꝓſcius dicere: quid ſanctuz me dare canibus vetas: cum adhuc me habere nõ videã: ⁊ ideo oportune ſubiecit dicens: Petite ⁊ accipietis. CHRY.

sup matth̄. Uel aliter: Qm̄ ad significandā oronē q̄daz derat eis mādata dicēs: Nolite iudicare. cōpetēter adiungit: Petite ⁊ dabit vobis. Quasi. d. Si hāc clemētiā huaue ritis ad iimicos: qcqd clausuz vobis videt: pulsate ⁊ apiet vobis. Petite g̃ pcib⁹ die ac nocte orātes: q̃rite studio ⁊ laboze. nec enī laborātes circa scripturas acgrimus sciam sine gra dei: nec graz acgrimus nisi studuerimus: ne donum dei negligētib⁹ det. Pulsate aūt orone ⁊ ieiunys ⁊ elemosynis. Sic enī q pulsat ostiū nō tm̄ voce clamat: sz māu: sic ⁊ q bona opa facit pulsat operibus bonis. Sed dices: Doc ipsum peto: vt sciā ⁊ faciā: quo g̃ possuz facere pulsq̄ accipiam: Sz qō potes fac: vt amplio⁹ possis: ⁊ qō scis hua: vt amplius scias. Uel aliter: Cū dixisset supza oibus vt idulgeret inimicis: ⁊ postea phibuerit ne sub obtētu dilectōis scā canibus daret: nūc dat eis bonū cōsiliū: vt petāt deū p illis: ⁊ dabit eis: q̃rāt eos q pierāt ī pctis ⁊ iueniēt. Pulsent eos q in errozib⁹ sunt ꝛcluſi: ⁊ apiet eos ōs: vt habeat sermo eoꝝ ad animas eoꝝ ingressuz. Uel alter: Qm̄ maioza erāt mandata supi⁹ posita q̄z vt⁹ hūana: trāsmittit eū ad deū c⁹ gratie nihil possibile est dicēs: Petite ⁊ dabit vobis. vt qō ex boib⁹ ꝛsumari nō pōt: p gram dei adimplear. Cū enim alia aīalia deus muniuerit veloci pedū cursu: aut velocibus pēnis: aut vngulib⁹: aut dentib⁹: aut cozнib⁹: hoiem solū sic disposuit vt vtus illi⁹ sit ipe: vt ifirmitatis sue necessitate coactus semp necessariū habeat dm̄ suuz. GLO. Petimus autē fide: q̃rimus spe: pulsam⁹ charitate. Primū petere debes vt habeas: post q̃rere vt inuenias: inuēta obseruare vt introeas. REMI. Uel aliter: Petimus oādo: q̃rimus rete viuēdo: pulsamus pseuerando. AVGV. de ser. do in monte. Petitio aūt ptinet ad ipetrandā sanitatē animi: vt eaq̄ pcipiūt iplere possimus: ingsitio aūt ad iueniēdā veritatē. Sz cū quisq̄ verā viā iuenerit: pueniet ad ipsam possessionē q̄ tm̄ pulsanti apiet. AVGV. ī li. retracta. Operose quidē ista tria gd inter se differant: sic exponēdum putaui: sz longe melius ad instātissimaz petitionē oīa referuntur. vnde postea cōcludit dicēs: Dabit bona petētibus se.

CHRY. in ho. Per hoc g̃ q⁹ addidit: Querite ⁊ pulsate. cū instātia multa ⁊ roboze peti iussit. Qui enim querit: oīa alia pcit a mēte: ⁊ ad illud solū afficit. qō querit. g ā pulsat: cū vehemētia ⁊ feruida mēte vēit. CHRY. sup mat. Quia vo dixerat: Petite ⁊ accipietis: ne forte pctōres audiētes dicerēt: Ad hoc dñs dignos hortat: nos aūt indigni sumus: iō repetit vt tam iustis q̄z peccatozibus misericoziā dei cōmendet. Et ideo dicit: Dis qui petit accipit. i. sive iustus sit sive peccator: tñ petere nō dubitet: vt constet neminē sperni nisi q petere dubitauit a deo. nō enī credibile e vt opus pietatis qō exhibeē bñfaciendo inimicis deus iniūgat boib⁹: ipse autē nō faciat cū sit bonus. AVGV. sup ioannē. Uñ peccatozes exaudit ōs. Si enī pctōres non audiret: frustra publicanus dixisset: Dñe, ppitius esto mihi peccatori. ⁊ ex ista confessione meruit iustificationem.

AVGV. in li. snīaz. pspe. Fideliter aūt supplicās deo p necessitatibus hui⁹ vite ⁊ misericoziter audit ⁊ misericoziter nō audit. Quid enī infirmo sit vtile magis nouit medicus q̄z egrot⁹. Si aūt id postulat qō ōs: ⁊ pcipit ⁊ pmittit fieri oīno quod poscit: qz accipiet charitas qō petit veritas.

AVGV. ad paulinū ⁊ hieraziaz. Bon⁹ aūt dñs q nō tribuit sepe qō volum⁹: vt qō mallem⁹ attribuat. AVGV. de v. do. Perseuerātia etiā op⁹ ē: vt accipiam⁹ qō petimus.

AVGV. de ser. dñi: Cū. n. deus aliqñ tardius dat: cōmēdat dona: nō negat: diu desiderata dulcius obtinētur: cito autē data vilescūt. Pete ergo ⁊ quere iusta. Petendo enīz ⁊ grēdo crescit appetit⁹: vt capias. Seruat tibi deus quod nō vult cito dare: vt tu discas magna magne desiderare: iō oportet semper orare: ⁊ non deficere.

¶ Aut quis ē ex vobis homo quem si petierit filiꝰ panē: nūquid lapidē porriget ei? Aut si piscē petierit: nunquid serpentē porriget ei? Si ergo vos cum sitis mali: nostis bona data dare filijs vestris: quāto magis pater vester qui ī celis est dabit bona petentibus se?

AVGV. de ser. do. Sicut ī supioribus egit ō volatilib⁹ celi ⁊ de lilys agri: vt spes de minoribus ad maiora cōsurgeret: ita ⁊ ī hoc loco cū dicit: Aut qs ex vobis homo. CHRY. sup matth̄. Ne forte aliquis ꝛsideras q̄sta ē differētia iter deū ⁊ hoiem: ⁊ ponderās pctā sua dū desperat ipetrare: nec icipiat petere: patrū ⁊ filioꝝ filiꝰtudinē introduxit: vt si pp pctā nostra despam⁹: ppter paternā bonitatē desperemus.

CHRY. in ho. duo aūt oportet adeē orāti: ⁊ petere vehemēter: ⁊ q̄ oz petere. Nec aūt sunt spiritualia. eteni salomō qz petyt qō petet oportebat: velociter accepit. CHRY. sup matth̄. Que aūt petere oz sub filiꝰtudine panis ⁊ piscis oñdit. Panis enī ē vbū de noticia dei pris. Lapis ē oē mēdaciū qō hz scādalū offensiōis ad aīam. REMI. Piscē āt possum⁹ itelligere vbū de christo: serpētē aūt ipz diabolū vel p panē intelligit doctrina spiritualis: p lapidē ignorantia: p piscē vnda baptismatis sacri: p serpētē astutia diaboli siue ifidelitas. RABA. Uel panis qui ē cōmunis cibus: charitatē significat sine q̄ alie virtutes nihil valēt. Piscis significat fidē q̄ ex aqua baptismatis orta ē: ⁊ in medys fluctibus hui⁹ vite pulsat: ⁊ tñ viuit. Lucas autē addidit tertiū. s. ouū qō ē spes aīalis: vñ spem significat. Cōtra charitatē ponit lapidē. i. odij duritiā: cōtra fidē serpētē. i. pfidie venenū: cōtra spem scorpionē. i. desperationē q̄ retro pungit sic scorpio. REMI. Est ergo sensus. Non ē timēdū q⁹ si petamus a deo pre panē. i. doctrinā vel charitatē q⁹ porrigat lapidē. i. q⁹ pmittat cor nr̄m constringi aut frigore odioꝝ aut duritia mētis. vel q⁹ si petierimus fidē ipse nos pmittat perire veneno ifidelitatis. vñ segt: Si ergo vos cum sitis mali. CHRY. ī ho. Nec aūt dixit nō detrahēs humāe nature: neq̄ malū ꝛfitēs omne gen⁹ humanū: sz ad dīam bonitatis siue: dilectionē paternā maliciā vocās: tāta ē supabūdātia amoris ipsius ad hoies. Quia q̄sto ad ꝛpationē dei q solus singulariter bon⁹ ē: oēs mali vident: sic ad ꝛpatiōez solis oē lucidū videt obscuꝝ. HIERO. Ut supza aplꝰ positōe oē hoīuz genus dānat cui⁹ ab īfantia cor ad malū appositus ē: vt ī genesi legit. nec miꝝ hoies h⁹ secli dici malos cum ⁊ apls memoret: qñ dies mali sunt. AVGV. de ser. do. Uel malos appellauit huius seculi dilectores. vñ ⁊ bona q̄ dant: sm̄ eoꝝ sensuz bona dicēda sunt: qz hoc p bonis bñt: quāq̄ ⁊ ī reꝝ nā ista bōa sint. s. tpalia. Et ad istā vitā īfirmā ptinētia. AVGV. de ser. do. Bonū enī qō facit bonos: deus ē. Auꝝ aūt ⁊ argentū bonū ē: nō q⁹ te faciat bonū: sed vñ facias bonum. Mali ergo cū simus: ⁊ bonuz patrē habeam⁹ nō semp mali remaneam⁹. AVGV. de ser. do. Si g̃ cū simus mali: nouimus id dare qō petimus: q̄sto magis sperandū ē daturum deuz nobis bona petentibus.

CHRY. sup matthēū: Qm̄ aūt nō oīa petentibus pstat: sz bona tm̄mō: iō cōueniēter addidit bona. GLO. A deo enī nōnisi bona pcipimus q̄liacūq̄ nobis videāt. oīa enīz dilectis ī bonū coopantur. REMI. Et sciēdū q⁹ vbi matthe⁹ sic dicit: Dabit bona: Lucas dicit: Dabit spm̄ bonū. sz oz videri cōtrariū: quia cūcta bōa que homo a deo accipit: per gratiam spiritussancti dantur.

¶ Oīa ergo q̄cūq̄z vultis vt faciāt vobis hoies ⁊ vos facite illis. Hec est enīz lex ⁊ prophete.

AVGV. de ser. do. Firmitas quedā ⁊ valētia ambulandi p sapiētie viam in bonis moribus ꝛstituta est: quibus p ducūtur hoies vsq̄ ad mūdatōez ⁊ simplicitatē cordis: de qua iam diu loquens ita cōcludit: Omnia quecunq̄ vultis

Nemo enīz est qui velit quēcz duplici corde secum agere.
CHRY. sup matth. Uel aliter: Supra pp sanctificādaz
ꝓatōez mādauit: vt nō iudicēt hoies eos qui peccāt ī ipos.
Et qz ab ordine narratōis sue recedēs introduxit alia q̄daz:
nūc ad mādatū qō ceperat rediēs ait: Oīa quecūcz vultis
,i. nō solū mādo nolite iudicare: sz t oīa quecūcz vultis vt
faciāt vobis hoies: t vos facite eis: t tūc impetrabiliter po
teritis orare. GLO. Uel aliter: Diuz bonoz spiritualiū di
stributoz ē spūscūs vt opa charitatis ipleatur. vñ subdit.
Oīa g̃ t c̄. CHRY. ī ho. vel aliter: vult dns demōstrare:
qñ oportet hoies t supi⁹ iquirere auxiliū: t q̄ a seipsis sūt
simul iferre. vñ cū dixisset: Petite: qrite: t pulsate: docet ap
te ipsos hoies studiosos eē. t ideo subdit: Omnia q̄cunqz.
AVGV. de ver. do. Uel aliter: Promiserat se dns petē
tibus bona largituz. Ut autē ille agnoscat mēdicos suos:
agnoscamus t nos nros. Excepta enī substātia facultatū ta
les sūt g petūt: quales a quib⁹ petūt. Quā frōtē habes petē
di ad deū tuū g nō agnoscis parē tuū: Dic ē qō in ,puer. dr:
Qui obturat aurē suā ad clamorē paupis: t ipse clamabit: t
nō exaudietur. Quid autē petēti ,primo debeamus ipēde
re: vt t ipsi audiamur a deo: ex hoc ꝓsiderare possumus qō
ab alys volum⁹ nobis ipēdi. Et iō dixit: Oīa g̃ quecūcz vul
tis t̄c̄. CHRI. in ho. Nō simplr dicit oīa: sed addidit: Er
go. q. d. Si vultis audiri cuz illis que dixi t hec facite. Nō
aūt dixit: Quecūcz vis effici tibi a deo hec fac ad ,primuz:
vt nō discas q̄liter hoc ē possibile. sz ait: Quecūcz volueris
effici tibi a cōseruo: hec t circa ,primū oīde. AVGV. de
ser. do. Quidā latini codices habēt additū Bona: qō addi
tū puto ad māifestatōis sniē. Occurrebat. n. q⁹ si q̄scz flagi
tiose aligd erga se fieri velit t ad hoc referat istam sniam:
vt hoc ꝓ illi faciat a quo sibi fieri cupit: ridiculū ē hūc pu
tare istā ipleſe sniam: itelligēdū est aūt pfectā eē sniaz etiā
si hoc nō addatur. Qz enim dictū est: Oīa quecūcz vultis:
nō vsitate ac passim: sz ,prie dictū accipi oportet. Uolūtas
nācz nō est nisi ī bōis: naz ī malis cupiditas ,prie dr: nō vo
lūtas: nō qz sic semp loquātur scripture: sz vbi oportet: ibi
oīno ,prium verbuz tenēt vt nō aliud itelligaī. CYPRI.
de oratōe dnica; Cū aūt dei verbū dns iesus christus oīb⁹
venerit: ꝓceptoz suorum fecit grādi cōpēdiū cū dixit: Que
cūcz vultis vt faciant vobis hoies t vos facite eis. vñ sub
dit: Hec est enim lex t pphete. CHRI. super matth: Naz
quecūcz lex t pphete sparsim ioībus ꝓceperūt scripturis ī
hoc ꝓpēdioso cōtinētur mādato: q̄si inumerabiles arboz
rami in vna radice. GREGO. x. moza. Qui enim cogitat
vt ea alteri faciat: que ipse sibi ab altero fieri expectat: pen
sat nimiz vt malis bōa: t bōis meliora reddat. CRRY.
in home. vnde māifestum est etiam quoniaz ex nobis que
deceant omnes scimus: t nō est possibile ad ignorātiam re
fugere. AVGV. de ser. do. Uidet autem hoc ꝓceptum
ad dilectionem proximi ptinere: non autem ad dei: cum ī
alio loco duo eē ꝓcepta dicat: ī quibus lex pēdet t ,pphete
cū aūt hic nō addit tota lex qō ibi addidit: seruauit locū al
teri ꝓcepto qō ē de dilectōe dei. AVGV. viy. de trinita.
Uel aliter: Ideo scriptura tñ dilectiōem ,proximi cōmemo
rat cum dicit: Oīa quecūcz vultis. qz g ,primum diligit: cō
sequēs ē: vt t ipsaz ꝓcipue dilectionē diligat: deus aūt dile
ctio ē. Cōsequēs ē ergo vt ꝓcipue diligat deum.

¶ Intarte per angustā portam: qz lata porta t
spacioſa via est que ducit ad perditionē: t multi
sunt qui itrāt per eā. Quā āgusta porta t arta
via ēque ducit ad vitā: t pauci sūt q̄ iueniūt eaz.
AVGV. de sermo. ī mon. Admonuerat supi⁹ dns ad ha
bēdum eoz simplex t mūdū: ī quo queritur deus: sz qz hoc
paucoz est: iā icipit de iuestigāda sapīa loqui: qui inuestigā
de t cōtemplāde talis oculus p oīa supioza pductus ē quo
videri iā possit arta via t angusta porta: vñ subdit: Intrate
p angustā portam. GLO. Uel aliter: Et si difficile sit vt
alys facias qō tibi vis fieri. tñ sic faciendū ē vt intremus p
angustam portā. CHRY. sup matth. Uel aliter: Tertia
hec ꝓueniētia ad iusticiam ieiuny ptinet: vt sit ordo narra
tiōis talis: Tu aūt cū ieiunas vnge caput tuum t postea se
quat̄: Intrarte p angustā portā. Precipue enī tres sunt na
turales passiōes t itime carnis: primo esca t potus: deinde
amoz viri ad mulierē: tertio loco somn⁹. t iō grauius ē eas
a natura carnali p̄cidere q̄z ceteras passiōes. Et iō nullius
passiōis abstinētia sic scīficat coz⁹: sicut q̄ hō sit castus ie
iunus t ī vigilys pseuerās: g̃ ,pter oēs has iusticias: t p̄ci
pue pp laboriosissimū ieiuniū dicit. Intrate p angustā por
tā. Porta pditōis ē diabolus: p quem introitur in gehēna.
Porta vite xps: p quem introitur ī regna celestia. Lata āt
porta dr eē diabolus nō magnitudine ptātis extēsus: sed ef
frenate supbie licētia dilatatus. Porta aūt angusta dicitur
christus nō paruitate ptātis exiguus: sz humilitatis ratiōe
collectus: q: quē totus nō capit mūdus: seipsum ītra angu
stias vteri virginalis iclusit. Uia āt pditōis ē oīs iniquitas.
Dicit aūt spaciosa: qz nō est itra regulā disciplineicluſa: t
ambulātes ī ea quicqd eos delectauerit: hoc sequunt. Uia
aūt vite dr esse oīs iusticia: t ,pter ctrarias causas eē arta.
Cōsiderādū aūt qz nisi qs ambulauerit p viā: nō pōt pueni
re ad portā. Qui enim nō ambulāt p viā iusticie: ipossibile
ē vt vere christū cognoscāt. Sill⁹ nec icurrit ī manus diabo
li: nisi qui in via ambulat pctōz. GREGO. sup ecechie
lē. Quāuis aūt charitas sit lata: tñ p angusta t ardua hoies
ducit a terra: Satis angustū est oīa ptermittere: vnū soluz
diligere; pspera nō ambire: aduersa nō timere. CHRY.
ī ho. Sed eū postea dicat: Jugū meū suaue ē t onus meū le
ue. qualiter hic āgustā eē viā ait t artā: sz t hic mōstrat eā
leuē eē t suauē: qñ via ē t porta ē sicut t altera q̄ lata t spa
cioſa dr: ipsa via t porta ē. horum aūt nihil māsuz ē: sed oīa
ptāseūt. Trāsire aūt laboz t sudoz t ī bonū finē deue
nire. sī vitā sufficiēs ē mitigare eos q agones patiunt. Si
enī tēpestates nautis: t vulnera militibus leuia sūt ,pter
spem ꝓmioz pereūtiū multomagis cū celuz ꝓiacēs fuerit
t immortalia premia: nullum aligs sentiet imminentium
piculoz: Sz t hoc. i. angustā vocare: maxime ad faciendū
eā leuē ꝓferebat. Uigilare enī eos ꝓparabat: hoc. n. dns dic
erigēs nrm desideriū. Qui enī ī agone certat: cū viderit ꝓn
cipē admirantē laboz agonuz animosioz fit. Ne igit me
sti simus cū multa nobis hic ꝓtigerint tristia: qz arta ē via:
sed nō ciuitas. Jō neqz hic getē oportet expectare neqz ibi
triste aligd ꝓstolari. Dicēs aūt: qñ pauci sunt q̄ inueniunt
eā: rursus hic multoz desidiā significauit: t audientes eru
dinit nō mltoz ,psperitatib⁹ attēdere: sz paucoz laborib⁹.
HIERO. Significāter igit de vtraqz via locut⁹ dixit:
q⁹ plata mlti ambulāt: angustā pauci inueniūt. latā enī nō
q̄rimus: nec inuentōe opus ē. spōte se offert: t errātiū via ē.
angustā vero nec oēs inueniūt: nec qui inuenerit: statim in
grediūtur p eā. Sigdē multi inuēta vitatis via: capti volu
ptatibus seculi de medio itinere reuertūtur.

¶ Attēdite a falsis ,pphetis qui veniūt ad vos in
vestimētis ouium: intrinsecus autē sunt lupi ra
paces: A fructib⁹ eoz cognoscetis eos. Nūquid
colligūt ō spinis vuas: aut ō tribulis ficus? Sic
oīs arboz bona fructus bonos facit: mala aūt ar
boz malos fructus facit. Non pōt autem arboz
mala bonos fructus facere: neqz arboz bōa ma
los fructus facere. Oīs arboz q̄ nō facit fructuz
bonū excidetur t in ignē mittetur. Igitur ex fru
ctibus eoz⁹ cognoscetis eos.

CHRY.sup matth̄. Supra mandauerat apl̄is dñs: ne elemosynas:orones ⁊ ieiunia corā hoib⁹ sīc hypocrite faciant:⁊ iō ad cognoscēdū qz hec oīa ī hypocrisi fieri pñt logt dicēs:Attēdite a falsis ꝓphis. AVG.ō ser.do. Ul'aliʒ Cū dixisset dñs paucos eē q̄ inueniūt āgustā portā ⁊ artā viam:ne heretici g plerūqz se sub nomine paucitatis cōmendāt:se nobis supponāt:statī subycit dicēs:Attēdite a falsis ꝓphetis. CHRY.ī ho. Uel aliter:Quia dictū ē q̄ angusta ē porta:sed ⁊ multi sunt qui puertūt eā q̄ illuc fert viaz: ideoqz iduxit:Attēdite a falsis ꝓphetis. In quo vt maiorē sollicitudinē habeāt memunit eoꝝ que ī patrib⁹ eoꝝ facta sunt:falsos ꝓphetas vocans:etenim tūc talia contigerūt.

CHRY.sup mattheū:Qō autez scriptum est ifra. Quia lex ⁊ ꝓphete vsqz ad ioānem dī.qz ꝓphetia de chr̄isto non erat futura post eum. Prophete aūt ⁊ fuerūt ⁊ sūt:sed nō q ꝓphetarē de chr̄isto:sz qui iterꝑtarētur ea q̄ de chr̄isto ab antiquis fuerāt ꝓphetata.i.doctores eccl̄iaꝝ.nec eniz pōt gs ꝓpheticos iterpretari sensus:nisi p spīm ꝓphetie. Sciēs ergo dñs futuros eē falsos doctores heresum diuersaꝝ admonet dicēs:attēdite a falsis ꝓphetis. Quia enī nō erāt futuri manifesti gētiles:sed absconditi sub nomine chr̄istano nō dixit:Aspicite:sed attēdite. vbi enī res certa ē: aspicit .i. simpliciter videt. vbi aūt īcerta:attēdit.i.caute cōsiderat. Item dicit: Attendite.qz firma tutela salutis ē scire quem fugias. Nō autem sic admonet:Attēdite.quasi inuito deo diabolus bereses introducat:sz eo pmittēte.qz enim nō sine iudicio vult seruos suos habere:iō misit tētatiōez: qz vero nō vult eos p ignorātiā perire:iō ꝑmonet Ne autē aliquis hereticus doctor dicat:qz nō dixit vos falsos ꝓphas: sz gētiliū ⁊ iudeoꝝ doctores :iō addidit dicēs. Qui ve.ad vos ī vesti.ouiū. Oues enī chr̄istiāi dicūt. vestimētū aut ouile ē spēs chr̄istianitatis ⁊ simulate religiōis.nulla aūt res sic exterminat bonū sicut simulatio. Nā malū sub specie bōi celatū:dū nō cognoscit nō cauet. Et ne adhuc dicat hereticꝰ: qz de veris doctorib⁹ loquit̄:q tñ pctōres sunt:iō addit: Intrīsecus aūt sūt lupi rapaces. Catholici aūt doctores etsi fuerīt pctōres: seruī qdē carnis dicūt : nō tamē lupi rapaces: qz nō bñt ꝓpositū pdere chr̄istiāos. Manifeste ergo de hereticis doctoribus dicit:qz eo ꝓposito specie chr̄istianoruz suscipiūt:vt chr̄istiāos iniquo seductōis morsu dilaniēt: de qbus dixit apl̄s:Scio qz post discessum meū itrabūt ī vos lupi graues:nō pcentes gregi. CHRY.ī ho. Sed tñ vide tur falsos ꝓphetas hic nō hereticos ī sinuare:sz eos quidē qui vite sūt corrupte:sz facie qdē vtutis īduūtur:qz iduxit: A fructibus eoꝝ cognoscetis eos. Apud hereticos enī ē ml'toties ⁊ vitam inuenire:apud hos aūt quos dixi nequaq̄.

AVG.de ser.do. Uñ rectissime q̄rit: quos fructꝰ nos attēdere voluerit. multi enim quedā ī fructibus deputant: q̄ ad vestitū ouiū ptinēt:⁊ hoc mō de lupis decipiūt: secuti enī sunt vel ieiunia:vel elemosynas:vel orones q̄ ptendūt hoib⁹:placere cupiētes eis:qb⁹ ista difficilia videtur. Dig nō sunt fructꝰ de qb⁹ cognosci istos monet. Ista enī q̄ cum bono aīo fiūt:sunt ꝓprie ouib⁹ vestes:cū aūt malo ī errore nō aliud q̄z lupos tegūt. sz nō iō debēt oues odisse vestimētū suū q̄ plerūqz illo se occultāt lupi. Qui sūt ergo fructus qb⁹ cognoscam⁹ arboꝛē malā:dic apl̄s: Mānifesta sūt opera carnis q̄ sūt fornicatio:īmūdicie. Qui vo sūt fructꝰ qbus cognoscam⁹ arboꝛē bonā:idē apl̄s oñdit dicēs: Fructꝰ aūt spīritꝰ sūt charitas:gaudiū:paxꝝ. CHRY.sup matth̄. Fructꝰ etiā eius ouis ē ꝓfessio eiꝰ fidei.q enī fm deū vocez būilitatis ⁊ vere ꝓfessiōis emittit:ouis ē.q aūt ꝓtra vītatē blasphemys vlulat ꝓtra deū:lupꝰ ē. HIERO. Et sic g̃ pōt de ouibus itelligi qō hic de falsis ꝓphetis dī:q aliō habitu ac sermone ꝓmittūt:aliud ope demōstrāt:specialiter de hereticis itelligēdū videt:q videt ꝓtinētia ac ieiunio q̄si q̄dā pietatis veste se circūdare: ītrinsecus autē bñtes animū vene natuz: simplicioꝝ fratꝝ corda decipiūt. AVGV.de ser. do.ī mōte:Sz ex opib⁹ cōyci pōt vtꝝ exteriorē cultū ambitōe aliq̄ faciāt. Cū enī ceperint aliqbus tētatiōib⁹ ea ipa vel subtrahi vel negari q̄ ista velamīe vel ꝓsecuti sūt:vl'cō seq cupierūt:tūc necesse ē vt appareat vtꝝ lupꝰ ī ouina pelle sit:an ouis i sua. GREGO.xxxi.moza. Ypocrita etiā sancte eccl̄ie pace ꝑmitur:iccirco ante oculos nr̄os religione vestit̄. Siq̄ vo fidei tētatio crūpat statim lupi mens rabida habitu se ouine pellis expoliat: q̄tūqz ꝓtra bonos seuiat:psequēs demōstrat. CHRY.ī ho. Facile etiā hypocrite capiūt:via enī quā iussi sunt ambulare laboziosa ē. hypocrita aūt laborare nō vtiqz eliget. Deīde vt nō dicas:qm ipole est cognoscere tales:rursuz rōnē ab humāo exemplo ponit dicēs: Nūquid colligēt de spinis vuas aut ō tribulis ficus:' CHRY.sup matth̄. Uua ī se mysteriū chr̄isti bz. sī cut enī botrus multa ī se grana ligno mediāte suspēdit: sic ⁊ chr̄istus mltos sibi fideles p lignū crucis tenet adiūctos. Ficus aūt ē ecclesia:q̄ multos fideles tenet dulci quodam charitatis amplexu:sicut fic⁹ multa grana vno tegmine tenet icluſa. Sūt ergo ficus signa hec:charitatis qdē ī dulcedine: vnitatis aūt in cōiūctōe granoꝝ. In vua aūt patiente qdē signū ē:qz in torcular mittit̄:gaudij aūt:qz vinum letificat cor hoīs. synceratis:qz nō est aq̄ pmixtū. Suauitatis āt ī delectatiōe. Spine aūt ⁊ tribuli sunt heretici. sicut g̃ spina vel tribul⁹ ex q̄cūqz pte bz aculeos: sic ⁊ seruos diaboli ex q̄cūqz parte cōsideraueris: iniquitatis pleni sunt. Nō pōt ergo bz spine ⁊ tribuli ecclesiasticos fructus ꝓferre. Qz āt pticulariter sub silitudīe fic⁹ ⁊ vitis spīe ⁊ tribuli dixerat: oñdit ꝓpter vl'ter eē veꝝ cū dicit: Sic oīs arboz bona fructꝰ bonos facit:mala aūt arboz fructus malos facit. AVGV.de ser.do. Ih boc aūt loco illoꝝ error cauendus ē qui de duab⁹ arboribus duas naturas opināt eē:quaꝝ vna sit dei:altera vo nō. Nō aūt eos adiuuare duas istas arbores dicēdū ē:qz de boībus cū dicere planū ē. sīqs ꝓcedētia ⁊ cōsequētia legerit. AVGV.xy.de ciui.dei: Noīb⁹ aūt ꝑdictis ipse nature displicēt:nō eas ꝓsiderātibus fm vtilitatē suā. nō aūt ex cōmodo vl'icōmodo nr̄o:sed p seipsaz ꝓsiderata nā dat artifici suo gl'iam. Nature igit̄ oēs qm̄ sūt: ⁊ iō bñt modū suū:speciē suā:⁊ quādā secū pacē suā ꝓfecto bone sunt. CHRY.ī ho. Ut āt nullus dicat qm̄ mala arboz fert qdē fructus malos:fert autē ⁊ bonos:⁊ sic difficilis sit cognitio duplici ꝓplatōe exist̄te: iō subiungit : Non potest arboz bona fructꝰ malos facere: neqz arboz mala fructus bonos facere. AVGV.de ser.do. Ex hoc vbo putāt mānichei neqz aīaz malā fieri posse:vt ī meliꝰ cōmutet̄:neqz bonā ī deteriꝰ:q̄si dictū sit: Nō pōt arbor bōa mala fieri neqz mala bōa fieri. sz ita dcm̄ ē: Nō pōt arboz bōa fructꝰ malos facere:nec econuerso. Arboz quippe ē ipsa aīa.i.ipse hō:fructus vo opa hominis. Nō ergo pōt malus hō bona operari:neqz bonus mala. Ergo si vult malus bona operari prīꝰ bonus fiat. Quādiu autem gsqz malus est non pōt facere fructus bonos. Sicut enī pōt fieri vt qō fuit nix:nō sit: nō aūt vt nix sit calida:sic pōt fieri vt g malus fuit:nō sit malus:nō tñ fieri pōt:vt malus bñ faciat:qz etsi aliqñ vtilis ē: non hoc ipse facit;sed fit de illo diuina ꝓuidentia ꝓcurāte.

RABA. Homo aūt ipse arboz bona vel mala dī ꝓpter volūtatē bonā vel malā. Fructus aūt sunt opa q̄ nec bona male volūtatis eē pñt:nec mala bōe volūtatis. AVGV. cōtra Julia. Sicut aūt manifestū est ex volūtate mala tanq̄z ex arboze mala fructus eius fieri oīa opa mala:sic ipam volūtatē malam. vñ dices eē exoztā nisi quia volūtas mala angeli ex angelo:ex homine boīes oztа est. Quid autem erant hec duo anteq̄z ī eis ista mala ozirētur:nisi bonū opꝰ dei ⁊ bona atqz laudanda natura: Ecce ergo ex bono oziī malum:nec fuit omnino. vñ oziri possit:nisi ex bono ipsam dico voluntatē malā: qm̄ nullum malum p̄cesserit: nō opera

mala:q̄ nō sunt nisi ex volūtate mala tāq̄ ex arbore mala: nec iō tanq̄ ex bono potuit oriri volūtas mala:q; bonū factū ē a bono ōe: sz q; ō nihilo factū ē nō de deo. HIERO. Queramus autē ab hereticis q duas ī se cōtrarias dicūt cē naturas:si iuxta intelligētiā eox arbor bona malos fructꝰ facere nō pōt:quō moyses arbor bona peccauerit ad aquaz ꝓtradictōis:petrus quoq; ī passiōe dīm negauerit dicens: Nescio hoiem:Aut qua ꝓnūtia socer moysi arbor mala qui ī deū isrl nō credebat:dedit ꝓfiluz bonū: CHRY. ī ho. Quia vero punire nō iusserat falsos ꝓphetas: iō terret eos fm penā que est a deo dicēs:Oīs arbor q̄ nō facit fructum bonū excidetur:z in ignē mittet.qbꝰ verbis z iudeos insinuare videt:ideoq; vbox ioānis baptiste meminit:p eadē vba penam eis subscribēs. Eteni z ille hoc dixit ad iudeos: securim z arbore iscisaz:z ignē iextinguibilē cōmemorans. Sigs aūt diligēter inuestigabit due pene sunt:z excidi: z cō buri.q enī ꝓburit z a regno excidit oīno:q̄ pena difficilioz ē.multi aūt gehēnaz solū abhorrēt. Ego aūt casuz illius glorie multo amarioz ē penā gehēna cē dico. Qō enī parū vel magnū malū nō suscipet pater:vt videat z potiat dulcissimo filio:hoc itaq; ī gloria illa putemus.nō enī aligs filius ita suauis ē patri vt illox bonox requies dissolui z cē cum christo. ītollerabilis quidē pena ē z gehēna:sz sigs decē mille ponat gehēnas:nihil tale dicet q̄le ē a beata gl'ia illa excidere z odio haberi a christo. GLO. Ex pmissa aūt sūmilitudine ꝓcludit qō supza iam dixerat quasi manifestuz dicens:Igit ex fructibus eox cognoscetis eos.

¶ Non omnis qui dicit mihi:domine dñe ītrabit in regnū celox:sed qui facit volūtatez patris mei qui in celis ē:ipse intrabit in regnū celox. Multi dicent mihi in illa die: dñe dñe nonne in nomine tuo ꝓphetauimꝰ: z ī nomie tuo demonia eiecimus: z ī nomie tuo virtutes multas fecimus: z tūc cōfitebor illis:q; nunq̄ noui vos. Discedite a me omnes qui opamini iniquitatem.

HIERO. Sicut supza dixerat eos q habēt vestez bōe vite nō recipiēdos pp dogmatū nequitiā:ita nunc ecōtrario asserit:nec his quidē accōmodādā fidē:q cū pollant ītegritate doctrine malis opibꝰ destruūt.vtrūq̄ enim dei seruis necessariū est:vt z opus sermōe:z sermo opibus cōprobet. z iō dicit: Nō oīs q dicit mihi: dñe dñe intrabit in regnum celox. CHRY. in ho. Ubi iudeos maxime tāgere videt ī dogmatibꝰ oīa ponētes.vñ z paulus eos icusat dicēs: Si āt tu iudeꝰ cognomīaris z regescis ī lege z̄c. CHRY. sup matth. Uel aliter:qm̄ falsos ꝓphetas z veros ex fructibꝰ eox docuit discernēdos:hic iam manifestius docet q sunt fructꝰ gbus discernūt ꝓbi doctores z reprobi. AVGV. de ser. do. Lauēdū enim ē in ipo christi noīe ab hereticis vl gbuslibet male intelligentibus:z seculi huiꝰ amatoribꝰ ne decipiamur. z iō dicit: Nō oīs qui dic mihi Dñe dñe z̄c. Sz merito pōt mouere quō huic sīe ꝓueniat illō aplī: Nemo pōt dicere dīm iesuz nisi in spūsc̄o. Nō enim possumus dicere illos qui nō intrant in regnū celox hr̄e spm̄scm. Sed apls ꝓpe posuit hoc verbū Dicit:vt significet voluntatem atq; ītellectū dicētis: Ille eniz ꝓpe dicit:q volūtatē ac mētem suā sono vocis enūciat. dīs aūt generaliter hic posuit vbū dicēdi. videt enī etiā ille dicere:q nec vult nec intelligit qō dicit. HIERO. Moris ē enī scripturax dicta pro factis accipe:fm quē sensuz dicit apls:Cōfitēt se scire deū factis āt negāt. AMBRO. Omne etiā vex a qnocūq; dicatur:a spūsc̄o est. AVGV. de ser. do. Nō g putemus ad illos fructus de qbꝰ supza dixerat ptinere: sigs dño nostro dicat:Dñe dñe:z ex eo nobis arbor bōa videat:sed illi sunt fructꝰ: facere volūtatē ōi.vñ sequit:Sz g fa. yo. pa. mei q ī celis ē:ipse ītra. in. re. ce. HILA. Celestis enim regni iter obediētia volūtatis ōi:nō nūcupatio reptura ē. CHRY. sup matth. Que aūt ē volūtas dei ipse dīs docet. Hec ē ingt volūtas eius q misit me:vt oīs qui videt filiuz: z credit in eū:habeat vitā eternā. Credulitatis aūt verbuz: z ad cōfessionē respicit:z a d actū. qui g̃ nō ꝓfitetur aut nō cōuersatur fm vbū christi:nō intrabit in regnū celox. CHRI. in ho. Nō aūt dixit:Qui facit volūtatē meaz:sz prīs:qm̄ iteriz cōueniēs erat p̄us hoc suscipi ad ibecillitatē eox: sed z per hoc illud occulte īsinuauit:nō ē enī alia volūtas filij q̄ que ē prīs. AVGV. de ser. do. Illud āt ad rē ptīet: ne decipiamur:nō soluz nomine xp̄i p eos q nomē hūt: z fcā nō agūt: sed etiā quibusdā factis atq; miraculis:qualia pp ifideles cū fecerit dīs monuit tī ne talibus decipiamur: arbitrantes ibi eē iuisibilez sapiētiā:vbi miraculū visibile videm⁹. Uñ adiungit z dicit: Multi dicēt mihi in illa die. CHRI. in ho. Uides qualiter latenter iaz seipsum ītroducit. Quia enī oēm ꝓpleuit sermonē:mōstrat seipsuz iudicē esse. Que enī pena expectat eos qui peccant:iā ante mōstrauit. Quis aūt est q punit:hoc iā reuelat dicēs: Multi dicēt mihi in illa die. CHRY. sup matth. Qñ. s. venerit in maiestate patris sui:qñ iā nemo ausus est garrula ꝓtētōe sermonuz:aut mēdaciū defendere:aut ꝓtradicere veritati:qñ opa singuloꝝ loquēt:z oza tacebūt:nec alter p altero iteruēit:sz singuli ibi timebūt. In illo enī iudicio nō erūt testes adulatores hoies: sed angeli veraces: iudex aūt dīs iustꝰ. vñ ppe timētiū hoiuz z angustias patiētiū vocē exp̄sit dicēs: Dñe dñe. Nō enī semel sufficit illi dicere Dñe:quē necessitas timoris astringit. HYLA. Iliam aūt sibi ex verbi itētiōe p̄sumūt in doctrine ꝓphetia z demonioꝝ fuga z opex virtutibꝰ:atq; hīc sibi regnū celox pollicētur dicētes: Nōne ī noīe tuo ꝓphetauimus: CHRY. ī ho. Sz sunt qdaz qui dicūt qm̄ mētiētes hi hoc dixerūt:ideo saluati nō sunt: sed nō auderēt iudice p̄sente ad ipz hoc dicere. Sz z ipsa rīsio z iterrogatio ostendit eos talia fecisse. Quia. n. h̄ mirabiles erant apud oēs miracula faciētes:illic aūt videt seipsos punitos admirātes dicūt:Dñe:nōne ī noīe tuo z̄c. Quidā aūt dicūt:qm̄ nō in tpe in quo hec miracula faciebant iniq̄ agebant:sz postea. Sed si hoc erit rursus qō dīs volebat monstrare:nō ostat q. s. neq; fides neq; miracula valēt: bōa vita nō existēte:qō z paulus dicit:Si habuero fidē vt mōtes trāsferam:charitatē aūt nō hūero: nihil suz. CRRY. sup mat. Sz ꝓsidera qz ī noīe dicūt:nō ī spū. ꝓphetāt enī ī noīe christi:sz ī spū diaboli:quales sunt diuinatores. Sed sic discernūt qm̄ diabolus iterdū falsa dic̄:spūsc̄us nūq̄.cōcessum ē aut z diabolo interdū vera dicere: vt mēdaciū suuz rara vitate cōmēdet. Demonia aūt eyciūt ī noīe christi habētes spm̄ inimici:magis aūt non eyciunt:sed eycere videtur colludētibꝰ sibi demonibus. faciūt z virtutes. i. miracula:non vtilia z necessaria.sz inutila z vacua. AVGV. de ser. do. Legāt. n. quāta fecerint resistētes moysi magi egyptiox. HIERO. Uel aliter. ꝓphare vl vtutes facere z ō monia eycere etiā diuina virtute interdum nō est eius meriti q opatur:sz vel īuocatio noīs christi hoc agit: vel ob cō dēnatōez eox qui inuocāt:aut vtilitatē eox qui videt z audiunt cōcedit:vt lz hoīes despiciāt signa faciētes:tī deum honorēt ad cuius inuocationē fiunt tāta miracula. nam z saul z balaā z cayphas ꝓphetauerūt:z in actibus aplox fily sene videbantur eycere demōia:z iudas apls cū aio, pditoris multa signa inter ceteros apostolos fecisse narratur.

CHRI. ī ho. Quia. n. non oēs ad oīa apte se habebāt sed hi gdē erāt vite pure: fidē aūt nō tātā habebāt:hi aūt ꝓtrariū: iō ōus illos p hos ꝓuertebat:vt multaz oñderet fidez: hos aūt per hoc ineffabile signox donum vt fierēt meliores euocabat. vñ z cum multa copia hāc grāz eis dabat. Dicent enim: Uirtutes multas fecimus. Sz qz circa euz qui

eos ita honorauit: ingrati fcī sūt. recte fegī. Tūc cōfitebor illis qr nūq̄ noui vos. HIERO. Signāter diē: tē pfitebor qr multo tpe aī dicere dissimulauerat. CHRY. sup matheū. Hādem enī irā grādis dilatio pcedere dr: que iustī facit dei esse iudiciū: r digniorē iteritū peccatorr. Sciendū aūt q peccatores nescit de: qr nō digni sūt vt cognoscanī a deo: nō qr oīno ipsos nō cognoscat: sed qr suos illos eē nō cognoscit. Sed videī eos nō cognoscere: qr nō eos diligit: sicut etiā nō videnī deū cognoscere q nō colūt cum digne.

CHRY. in ho. Dicit aūt eis. Nūq̄ noui vos. q̄si nō soluz ī tpe iudicy: sz neqz tūc cū miracula faciebatis. multos enī r hic iā odio hr: r ante punitionē auertit. HIERO. Obserua etiā hoc qō dicit: Nūq̄ noui vos: esse ptra quosdā dicētes: q oēs boies sp uersati sūt iter rōnabiles creaturas.

GREGO. xx. moza. Hac aūt sīa daī itelligi q ī boibus charitas: humilitas. nō aūt debeāt vtutū signa venerari. vñ nūc scā ecclīa etiā si qua sūt hereticorr miracula dspicit: qr hec scītatis spēm nō eē cognoscit. Probatio qdem scītatis nō est signa facere: sed primū vt se diligere: de deo vera: ō primo melioza q̄ ō seipso sentire. AVGV. ptra aduersariū legis r pphetarr. Absit aūt vt fm manicheos ista ō pphetis scis dns dixerit: sz dictū est ō his q posteri' euāgeliū pdicatū i eius noīe sibi log videnī: nescientes quid loquāī.

HYLA. Sic aūt hypocrite gloziati sūt: quasi aliqd prius sit q̄ loquūī aut faciūt: r nō oīa virtus dei inuocata pficiat: cui' doctrine sciam lectio afferat: demonior fugam xpi nomē exagiter. De nro igiī est beata illa eternitas pmerenda: prestandumqz est aliquid ex proprio. bonum v elimus malū oē vitem': agamusqz potius qō vult q̄ qō pōt gloziemur. Repudiās igiī eos ac expellēs pp opa inigtatis dicit. Discedite a me q operamini iigtatē. HIERO. Nō dixit qui operati estis iniquitatē: ne videreī tollere pniam: sed q operamini. i. q vsqz in pnitem bozam cum iudicy tēp' aduenerit: sz nō habeatis facultatem peccandi: tamen adhuc habetis affectum. CHRY. in homi. Naz moys gdē aiam a carne separat: aīe aūt propositum nō imutat.

¶ Omnis ergo qui audit verba mea hec: r facit ea: assimilabitur viro sapienti qui edificauit domum suprā petram: r descendit pluuia r venerūt flumia: r flauerūt vēti: r irruerūt in domū illā: r nō cecidit: Fundata enī erat suprā petram.

Et omnis qui audit verba mea hec: r non facit ea: similis erit viro stulto qui edificauit domum suaz super barenā: r descēdit pluuia r venerūt flumina r flauerunt venti: r irruerunt in domū illaz r cecidit: r fuit ruina eius magna.

CHRY. in homi. Qm̄ quidā futuri erāt: q̄ dcā sūt a dño admirātes: oīsionē aūt q̄ ē p opa nō tribuētes: preueniens eos terret dicēs. Omnis ergo q audit verba mea hec: r faī ea: assimilabiī viro sapiēti. CHRY. sup matth. Nō aūt dixit: Estimabo eum q audit r facit vir sapientē: sed assimilabiī viro sapiēti. ergo q similaī homo ē. Cui aūt assimilaī: xpo. Christ' aūt ē sapiēs vir q edificauit domū suā. i. ecclīā supra petrā. i. supra fortitudinē fidei. Uir aūt stultus. i. diabolus: q edificauit domū suā. i. oēs ipios sup barenaz. i. inconstantiā ifidelitatis: aut sup carnales boies q dñr barena pp sterilitatē. Et qr nō coberent sibi: sed sūt per diuersas opiniones dispersi: r qr sunt inumerabiles. Pluuia aūt est doctrina q̄ irrigat boiem. nubes aūt est a qb' pluuia fluit: qdaz a spūscō excitanī sicut apostoli r pphe. Et qdam a spū diaboli: sicut heretici. Uenti aūt boni sūt spūs diuersarū vtutū: vel angeli q iuisibiliter ī sensibus boīum opanī: r adducūt ad bona. Uēti aūt mali sūt spūs imūdi. Flumina aūt bōa sūt euāgeliste r doctores ppli. flumia mala sūt boies imūdo spū pleni r verbositate īstructi: sicut philosophi r ceteri secularis scie pfessores: ō quorr ventre exeunt flumina aque mortue. Ecclīaz ergo quā xps fundauit nō pluuia mēdacis doctrine corrūpit: neqz diabolic' flatus ipellit: neqz violētorr fluminū ipetus mouet. Nec est ptrariū q̄ qdā ō ecclīa cadūt. Nō. n. oēs q xpiani dñr xpi sūt: Sz nouit dom̄in' q sūt ei'. Sz ptra domū quā edificauit diabol' descēdit pluuia vere doctrīe. vēti. i. spiritnales gīe aut angeli. flumina quatuor euāgeliste r ceteri sapiētes. Et sic cecidit domus. i. gētilitas: vt surgeret xps: r fcā est eius ruina magna. solutis erroribus cōuictis mēdacys r idolis ī toto mundo destructis. xpo ergo simīlis est qui audit vba xpi r facit ea: ipse enī edificat suprā petrā. i. xpm q ē oē bonū: vt ī quacūqz spē boni aligs edicauerit suprā xpm edificasse videatur. sicut aūt ecclīa edificata a xpo dirui nō pōt: sic talē xpianum: q se edificauit suprā xpm: nulla aduersitas deycere potest: fm illud. Quis nos separabit a charitate xpi: Diabolo aūt est simīlis qui audit vba xpi r nō facit. Uerba. n. q̄ audiunt: r nō fiūt: sepata sunt r dispsa: r iō assimilāī harene. Harena etiā est oīs malicia: vel ēt mūdialia bona. Sic aūt dom' diaboli destructa ē: ita tales suprā barenā fundati destruūt r cadunt. Et est ruina magna si de fūdamento fidei aligd ruine fuerit passus. Nō aūt si fornicat' fuerit: aut homicidiū fecerit: qr hr vñ p penitentiā surget: sicut r dauid.

RABA. Uel ruina magna ītelligēda est: qua dictur' est dns audiētibus r nō facientibus. Ite in ignem eternum.

HIERO. Ul' alr. Sup barenā q̄ fluida ē r ī vnā copulā non potest redigi oīs hereticorr sermo edificanī: vt corruat.

HYLA. Uel alr. In pluuys blādarr r sensim illabētiuz voluptatū illecebras significat: gb' primū fides rimis patētib' imadescit: postquā fluuiorr pcursus. i. grauiorz cupiditatū mot' icurrit: vt exinde tota vētorr vis circūflātiū deseuiat. idest vniuersus diabolice potestatis spiritus inferatur. AVGV. de ser. do. Uel alr. Pluuia cuz ī mali alicui' significatōe ponīt: caliginosa supstitio ītelligīt. Ru mores autē hoīum vētis cōpanī: fluui' autē carnalib' conc upiscētys tāq̄ fluētib' sup terrā: r g prosperitatib' iducīt. aduersitatib' frāgīt. quorr nihil metuit: g fundataz hr domū suprā petrā. i. g nō solū audit pceptū dñi: sedēt facit. Et ī his oībus piculose subycit: g audit r nō facit. Nō. n. gs firmat i se q̄ dns pcipit: vel ipse audit: nisi faciēdo. Cōsideradū autē ē: qr cum dixit: Qui audit verba mea hec. satis significat istuz fmonē oībus pceptis quib' xpiana vita formaī: esse perfectū: vt merito qui fm eam viuere voluerit: compentur edificanti suprā petram.

¶ Et factum est: cū cōsumasset ihesus verba hec: admirabantur turbe super doctrina eius. Erat enim docens eos sicut potestatez habens: r nō sicut scribe eorum r pharisei.

GLO. Posita doctrina xpi effectū doctrīe ipsi' ī turbis oñdit dicēs. Et factū est cuz pfu. ihesus vba hec admi. tur. super doc. eius. RABA. Cōsumatio hec ad pfectionē vborum r itegritatē dogmatis ptinet. Qr autē dicīt turbas admirari aut ifideles ī turba significat: g ob hoc stupebāt: qr non credebāt verbis saluatoris: aut oēs generaliter demōstrat: g excellentiam tante sapientie in eo venerabantur.

CHRY. sup matth. Placat' rōnabilr' hoīs ītellect' latē generat: victo' āt admirationē. Quicqd enī digne laudare nō possum' admiramur. Admiratio tñ eorum magis ad glīaz xpi ptinebat q̄ ad fidē ipsorr: si enī crederēt ī xpm nō mirarenī. Illud. n. mouet admirationez qō supat faciētis aut dicētis psonā: r ideo qō a deo fcīm aut dictū ē: nō admiramur: qr oīa miora sunt q̄ dei potētia. Turbe āt erāt que mirabanī. i. ppls vulgaris: nō pncipes populi: g nō discēdi studio audire solebāt. Populus autez simplex simpliciter

audiebat:sed eox silētiū si illi iterfuissent suis ꝺditōib⁹ cō/turbasset:vbi.n.ē maioꝛ scīa illic foꝛtioꝛ malitia:q.n.festiat esse pꝛioꝛ:nō ē ꝺtēt⁹ esse secūdus. AVGV.ō cō.cuā. Ex eo aūt qō hic dr̄ pōt videri discipulox turbā deseruisse: ex qb⁹ illos.xy.elegerat ī mōte ex plurib⁹ quos aplos nomi nauit:qō matthe⁹ hic ptermisit. Solis.n. discipulis ī mōte videt ihesus hūc habuisse ꝼmonē quē matthe⁹ iterposuit: ⁊ lucas tacet. Et deinde cū descēdisset in loco cāpestri habu/isse altex similē:de quo matthe⁹ tacꝛ:lucas ñ tacet. Quāqꝫ etiā illud possit occurrere:q⁹ sicut supꝛa dcm est aplis: cete/risqx turbis pñtibus vnū habuisse sermonē quez matthe/us lucasqꝫ narrarūt diuerso narrādi modo:sed eadē vitate snīax ⁊ sic planū ē qō ḥ dr̄ ō admiratōe turbe. CHRY. in ho. Causam aūt admiratōis subdit dicēs. Erat.n. do.cos sicut po.ha.⁊ nō sīc scri.eox ⁊ pharī. Si aūt hāc ptātē vidē/tes ꝓ opera scribe eū a se abigebāt:vbi solū verba erāt po/testatē manifestātia. q̄luter scādaliçati ñ fuissent:sed turbe hoc nō passe sūt. Cū enī aīa beniuola fuerit:facile persuade/tur a sermonibus veritatis. Erat autez potestas docētis vt multos eox caperet ⁊ ī admirationē mitteret:ita q⁹ ꝓpter delectationē eox q̄ dcā erāt:neqz tacētem dimittebāt. vñ ⁊ secuti sūt eū descendentē de mōte. Stupebāt autem ei⁹ maxime potestatē:qz nō ad aliū referēs vt ꝓphete et moy ses dixerūt:q̄ dixit:sed vbiqꝫ oñdit se eū esse:q habz dñiuz. etenī legē ferēs cōtinue apponebat:Ego autez dico vobis.

HIERO. Quia quasi deus ⁊ dñs ipius moysī ꝓ liberta/te volūtatis sue vel ea que min⁹ videbāt addebat in lege: vel cōmutans ꝑdicabat ī ꝓplo:vt supꝛa legim⁹:Dictū ē an/tiquis:ego aūt dico vobis. Scribe autē ea tīn docebāt que scripta sūt ī moyse ⁊ ꝓphetis. GREGO. xxiiy. moza. Ut singulariter xps ex bona ptāte locut⁹ est:qz ex infirmitate mala nulla ꝺmisit. Nos aūt qz infirmi sum⁹ ex pꝛopꝛia īfir mitate pēsemus quo docēdi ordine infirmis fratribus con sulam⁹. HYLA. Uel ī verbox vtutib⁹ effectū potestatis metiebāt. AVGV. de ser. do. Hoc ē.n. qō ī psalmo signi ficat:fiducialiter agā ī ea. Eloga dñi:eloga casta: argētum igne examīatū terre ꝓbatū:purgatū septuplū:ꝓpquē nūex admonit⁹ suz oīa ista ꝑcepta ad septē illas referre snīas:qs ín ꝓncipio sermonis hui⁹ posuit. s. de beatitudinib⁹. Qz enīz aligs fratri iraſcat sine cā vel racha dicat:vel fatuū eū ap/pellet:supbissime admittit:ꝓtra qō ē vnū remediū vt sup/plici aīo veniā deꝑcet:q nō iactātie spū infleᷓ. Beati ergo pauperes spū:qm̄ ipsox ē regnū celox. Cōsentit aūt aduer sario. i. vbo dei reuerētiā exhibēdo:qsqs ad testamētū pr̄is operiēdū:nō litib⁹ acerb⁹ sed pietate mitis accesserit. Bea ti ergo mites:qm̄ ipsī hereditate possidebūt terrā. Quisqs etiā carnalē delectationē ꝓtra rectā volūtatē suā rebellare sentit exclamet. Infelix ego homo qs me liberabit ō moꝛ/te cozpis huius:⁊ ita lugēdo implozet ꝓsolatoꝛis auxiliuz. vñ beati q lugēt:qm̄ ipsī cōsolabunt. Quid autē laboꝛiosi⁹ cogitare pōt q̄ꝫ vt ociosa cōsuetudie supanda precidāt itra se mēbꝛa ipedientia regnū celox:nec doloꝛe frāgat:tollerz ī cōiugali fide oīa q̄ q̄uis sint molestissima crimē tīn foꝛni/catōis nō hīt. vex loquat q⁹ nō iurōnibus crebꝛis:sed ī mo rū ꝓbitate cōmēdet. Sz qs tātos laboꝛes inire audeat:nisi flagraret amoꝛe iustitie:q̄si fame ac siti vehemēti accēsus: Beati ergo q esuriūt ⁊ sitiūt:qm̄ ipsī saturabunt. Quis aūt pōt parat⁹ esse ab ifirmis iniurias sustinere:petenti a se tri/buere:diligere ĩimicos. benefacere his quise oderūt:oꝛare ꝓ psequētibus:nisi perfecte misericoꝛs: Beati ergo miseri/coꝛdes:qm̄ ipsī misericoꝛdiam cōsequent. Mundū autem coꝛdis oculū habz:q finē bonox opex suox:nō in eo cōsti/tuit vt hoībus placeat:neqz vt cōparet ea que huic vite sūt necessaria:neqz temere animū hoīs cōdemnat:⁊ gegd exhi bet hoī:hac itētione exhibet:qua sibi vult exhiberi: Beati ergo mūdo coꝛde:qm̄ ipsī deū videbūt. Oportet etiā vt per mundū coꝛ lueniatur arta via sapiētie:cui peruersoꝛ homi nū deceptōes obstrepūt quas euadere est venire ad pacem sapientie. Beati ergo pacifici:qm̄ fily dei vocabuntur: sed siue iste oꝛdo ꝓsideraᷓ⁹ sit siue ali⁹:faciēda sūt q̄ audiuim⁹ a dño:si volum⁹ edificare supꝛa petrā. CA. VIII.

Cum autē descēdissz ihesus de mōte: secute sūt eū turbe multe: ⁊ ecce le/pꝛosus veniens adoꝛabat eū dicēs: Dñe si vis potes me mundare. Et extēdēs ihesus manū:tetigit eum di/cēs: Volo:mūdare. Et cōfesti mundata ē lepꝛa eius. Et ait illi ihesus: Uide nemini dixeris: sz va de ostēde te sacerdoti: ⁊ offer munus tuū quod pꝛeccpit moyses in testimoniuz illis.

HIERO. Post pꝛedicationē atqz doctrinā signoꝛ offer tur occasio:vt p vtutū mirncula ꝓterit⁹ apō audiētes ꝼmo firmeᷓ. CHRY. Qz.n. q̄si potestatē bñs docebat vt nō estimareᷓ oñtatio eē ḥ doctrie mod⁹:opib⁹ hoc idē faᷓ: q̄si ptātē bñs curare. Et iō dicit. Cū aūt descēdiſ. de mon. secu. sūt eū tur. mul. ORIGE. Docēte.n. dño ī mōte:discipuli erāt cū ipo:qb⁹ erat datum celestis doctrie nosse secreta. Nūc aūt descēdente eo ō mōte:turbe secute sūt eū: que in montē ascēdere nequaqꝫ poterāt:qz quos delictoꝛ sarcina dēpmit:ad mysterioꝛ sublimia scādere nō valent. Descen/dēte autē dño. hoc est inclināte se ad infirmitatē ⁊ ipotētia ceteroꝛ:misertus est impfectōi eoꝛ vel infirmitati:secute sūt eū turbe multe:qdaz ꝓpter claritatē:pleriqꝫ ꝓpter do ctrinā:nōnulli ꝓpter curatōez ⁊ admīstratōez. AYMO Uel alr. Per mōtez in quo dñs sedet celū ītelligiᷓ:de quo scriptū est. Celuz mihi sedes est. Sed cū dñs ī monte sedet: soli discipuli ad eū accedūt:qz anteqꝫ fragilitatis nostre hu manitatē assumeret:not⁹ erat tīn in iudea deus. At vo post qꝫ de mōte sue diuinitatis descēdit:⁊ hūanitatis nostre fra/gilitatē assūpsit:magna turba nationū secuta est eū. Demō strat aūt doctoꝛibus:vt ī pꝛedicatiōe sua sermonē habeāt tēpatū:⁊ sīc viderīt vnūquēqz capere posse:ita ⁊ verbū dei ānūciēt. Ascēdūt enī in montez doctoꝛes: cū pꝛfectioꝛib⁹ excellētia ꝑcepta oñdunt:descēdūt vero cuz infirmioꝛib⁹ leniora demōstrant. CHRY. sup matth. Inter ceteros ät q montē nō ascēderēt:⁊ lepꝛosus surrū ascēdere nō valebat quasi peccatoꝛ baiulās pōdus. Lepꝛaenī est peccatū aīax nostrax. Ideo ergo dñs de altitudie celi:q̄si de excelso mō te descēdit:vt lepꝛā pctōꝛuz nr̄oꝛ mūdaret. Et iō q̄si iaz ꝑ/parat⁹ descēdenti occurrit ꝓpter qō dicit. Et ecce lepꝛosus veniens. ORIGE. Deoꝛsuz currit ⁊ in mōte nihil dicit:qz tēpus est oī rei sub celo:tēpus doctrine:⁊ tēpus curationis. In mōte docuit:aīas curauit: coꝛda sanauit:qb⁹ cōpletis si cut ō celestib⁹ mōtibus ad saluādos carnales descēdente: venit ad eū lepꝛosus ⁊ adoꝛabat eū anteqꝫ peteret:adoꝛare cepit:cultuz ostēdens. CHRY. sup matth. Nō enī illuz petebat quasi boīem artificē:sed adoꝛabat eum quasi deū. Oratio aūt perfecta est fides ⁊ ꝓfessio. vnde lepꝛosus fidei opus adoꝛans impleuit:sed opus cōfessionis impleuit ī ver bis. vnde adoꝛabat eū dicēs. ORIGE. Dñe ꝑ te oīa fcā sūt:tu ergo si vis potes me mūdare. Uoluntas tua opus ē: ⁊ opa tue volūtati obediūt. Tu pr⁹ naamā syrū ꝑ heliseū a lepꝛa mūdasti:⁊ mō si vis potes me mūdare. CHRY. sup ma. Nō dixit:Si rogaueris deū:neqz si adoꝛaueris sed si volueris potes me mundare. Neqz dixit:dñe munda:sed ei totuz cōcedit:⁊ dñm eū facit:⁊ potestatē vniuersoꝛum ei attribuit. CHRY. sup matth. Et ita spirituali medico spi rituale offerebat mercedē:nam sicut medici pecunys:iste oratione:placaᷓ. Nihil enim dignius offerim⁹ deo q̄ oratio nez fidelez. In hoc aūt ꝙ dicit. Si vis; non dubitat ehristi

volũtatem ad omne opus bonũ paratam:sed qz nõ oĩbus expedit coꝛpoꝛalis iũtegritas:nesciebat vtrũ ei expediret curatio illa. Dicitur ergo:Si vis:ac si diceret Credo. qz qõ bonum est vis:ignoꝛo aũt si est nihil qõ desidero bonum.

CHRY. in homi. Cũ autez volũtate ac sermõe purgare posset:manus apposuit ⁊ tactuz. vñ sequit. Et extẽdens ma nũ tetigit eũ:vt ostẽdat qñ nõ subiacet legi:⁊ qñ mũdo iã nihil est ĩmũdũ. Heliseus aũt obseruãs legis diligentiã:nõ exiuit ⁊ tetigit naamã:sz mittit eũ ad ioꝛdanẽ lauãdũ. Dñs aũt mõstrat:qñ nõ vt seruus:sed vt dñs curat ⁊ tãgit. Nõ enĩ manus a lepꝛa facta ẽ ĩmũda:sed coꝛpus lepꝛosuz a manu sçã cõstitutum est mũdũ. Nõ enĩ coꝛpoꝛa solum curatus aduenit:sed ⁊ aĩam ĩ veram sapiam ducturꝰ. Sicut igr manibus nõ lotis iaz nõ mãducare ꝓhibebat:ita ⁊ hic eruditqñ oz aĩe lepꝛã foꝛmidare solam:qõ est peccatuz :lepꝛã aũt coꝛpoꝛis nulluz impedimẽtũ esse ad vtutẽ. CHRY. sup matth. Quãuis aũt lr̃am legis soluerit: ꝓpositũ tñ eiꝰ nõ soluit. Jõ tñ lex iussit nõ tãgere lepꝛã: qz nõ poterat face re vt lepꝛa nõ foꝛdidaret tãgentẽ:ergo vetuit tãgere lepꝛã nõ vt lepꝛosi nõ sanarẽtur:sed vt tãgẽtes nõ ĩquinatus est a lepꝛa sed ipsam lepꝛam mundauit tãgẽdo. DAMA. Nõ enĩ deus solum erat:sed homo. vñ per tactum ⁊ per ꝼmonẽ diuina signa operabaꝫ: vt enĩ per oꝛganũ:ita per coꝛpus diuine perficiebãt actiones.

CHRY. in ho. Cũ autẽ lepꝛosũ tãgit nullꝰ eum incusat: qz nõdũ inuidia detenti erant auditoꝛes. CHRY. super matth. Si autẽ tacite eũ curasset:quis scire poterat cuius virtute sanatus esset:Igiꝫ volũtas mũdandi fcã est ꝓpter lepꝛosum. Uerbum aũt ꝓpter spectãtes. Jdeo dixit: Uolo mũdare. HIERO. Nõ aũt vt pleriqz latinoꝝ putãt iũcti legẽdũ ẽ:Uolo mũdare sz sepatim. vt pꝰ dicaꝫ Uolo:deiñ ipe rãs dicat:Mũdare. Ille.n.dixerat: Si vis:dñs respondit Mũdare. CHRY. in ho. Nusqz aũt vr̃ dicere hoc verbũ: qz tãtis magna signa faciens:sed hic ꝓpea apposuit: Uolo:vt opĩonẽ plebis ⁊ lepꝛosi de eiꝰ ptãte cõfirmaret. CHRY. in ho. Cessit autẽ mãdanti nã cum decẽti velocitate. Et iõ sequit. Et confe.mun.est le.eius.sed hoc qõ dicit. Cõfestim multũ est tardius velocitate q̃ ꝼm opus ẽ fcã. ORIGE. Quia enĩ nõ dubitauit credere:nõ tardaꝫ sanatio: qa nõ dubitauit ꝓfessionez:nõ differtur mũdatio. AVGV. de consuan. Dnus autẽ lepꝛosi mũdati:quem lucas memĩt:nõ sane hoc oꝛdine:sed vt solẽt ptermissa recoꝛdari: posteriꝰ fcã preoccupari:sicut diuinitus suggerebanꝫ:vt antea cognita postea recoꝛdãdo rescriberẽt. CHRY. in ho. Curans ãt eiꝰ coꝛpus iubet nulli dicere. vñ sequit. Et ait illi iesus: vide nemini dixeris. Quidaz igiꝫ aiũt quoniã ideo iussit hoc vt nõ malignẽt circa eius purgationẽ:qõ insipiẽter dr̃. Nõ enĩ ita mũdauit:vt dubitabilis eẽt mũdatio sz nulli dicere iubet:docens nõ diligere ostẽtatoẽm ⁊ honoꝛem. Qualiter igiꝫ aly sanato iubz dicere:Sed in hoc eruditi nos bone mẽtis esse. Nõ enĩ illic diuulgari se iussit:sed dari gl'iaz dõ. ꝑ lepꝛosuz ergo hunc ĩstruit nos nõ esse vane glorioſos.per illum autẽ nõ esse ingratos:sed oĩa ad laudem dei referre.

HIERO. Et reuera quid erat necesse qꝺ sermõe iactarz: qõ coꝛpoꝛe preferebat. HYLA. Uel vt salus hec nõ offerret potius q̃z quereret:silentiũ impaꝫ. Sequit: Sed vade oĩde te sacerdo. HIERO. Mittit aũt eũ ad sacerdotes:ꝓmũ ꝓ humilitatẽ:vt sacerdotibꝰ ỏferre videaꝫ:deiñ videtes lepꝛosũ mũdatũ si crederẽt saluatoꝛi:saluarẽtur: si vo nõ crederẽt:ĩexcusabiles fierent:⁊ sil'ne qõ in eo sepissime criminabanꝫ: legem infringere videreꝫ. CHRY. in ho. Necq.n.vbiqz eã dissoluebat:neqz vbiqz custodiebat:sz quãdoqz quidẽ hoc quãdoqz illud faciebat:in vno qdẽ future sapie ꝓparãs vitã:in altero aũt inuerecũdã indeoꝝ cobibẽs linguã:⁊ cõdescẽdẽs imbecillitati eoꝝ. Uñ apl'ꝰ apparẽt qñqz qdẽ obseruãtes legẽ:qñqz aũt eãpretermittẽtes.

ORI. Uel mittit ad sacerdotes vt cognoscãt:qz nõ p legis cõsuetudinẽ mũdatꝰ est:sed per gr̃e operationẽ. HIERO. Erat aũt ĩ lege ꝑceptũ:vt q mũdati fuerãt a lepꝛa:offerrẽt munera sacerdotibꝰ. vñ sequit. Et offer munus tuũ qõ precepit moyses in test. illis. CHRY. sup matth. Nõ sic itellige:qz hoc moyses ꝑcepit ĩ testioniũ ill. CHRY. in ho. ꝓuidẽs.n.xps eos ex hoc nihil pꝛofecturos: nõ dixit: In emẽdationẽ eoꝝ:sed In testimoniũ.i.in accusationez ⁊ attestationẽ.qñ q̃ a me crãt fiẽda:oĩa fcã fũt. Et licz eos ꝑuiderit nõ emẽdari:nõ tñ dimisit q̃ facere opõtebat: Illi ãt ĩ ꝓpria mãserũt malicia. Nõ aũt dixit:munus quod ego iubeo:sed qõ moyses iussit:vt iterim trãsmittat ad legẽ:⁊ iniquoꝝ obstruat oꝛa. vt enĩ nõ dicãt: qñ sacerdotũ gloriã rapuit:opus quidem ipse impleuit:ꝓbationem aũt illis cõcessit. ORIGE. Uel offer munus tuũ. vt oẽs q videt te poꝛtare:miraculo credant. CHRY. sup matth. Uel iõ iubz offerri munera:vt si postmodũ eũ expellere vellẽt diceret eis:munera q̃si a mũdato accepistis:⁊ quomodo me q̃si leꝛosum expellitis? HYLA. Uel legendũ ẽ qõ moyses ꝑcepit in testimoniũ illis.qz qõ moyses ĩ lege ꝑcepit:testimoniũ est nõ effectꝰ. BEDA in homi. Si quẽ aũt moueat: quõ dñs cũ videaꝫ moysi sacrificiũ approbare: qr̃ id eccl'ia nõ recipiat:meminerit q nõdũ xps coꝛpꝰ suũ obtulerat per passionẽ in holocaustum. Nõ autẽ oportebat auferri signi ficãtia sacrificia ꝑus q̃z illud qõ significabaꝫ ꝓfirmatũ eẽt testimonio apl'oꝝ ꝓdicantiũ:⁊ fide credẽtiũ ppl'oꝝ. Uir ãt iste genus humanũ designat:q nõ solum lepꝛosus: veꝝ etiã iuꝝ euãgeliũ luce plenꝰ lepꝛa fuisse describiꝫ. Oẽs.n.pecca uerũt:⁊ egẽt gloria dei.illa.s.vt extẽsa manu saluatoꝛis:hoc est incarnato dei verbo humanãqz ꝓtingente nãm:ab erroris pꝛisci vanitate mundẽt.⁊ qui diutius abominabiles ⁊ a castris populi dei eiecti iam aliquãdo tẽplo redditi ⁊ sacerdoti:queãt offerre coꝛpoꝛa sua hostiã viuẽtẽ:illi.s.cui diciꝫ: tu es sacerdos ĩ eternũ. REMI. Moꝛaliter aũt p lepꝛosũ designaꝫ peccatoꝛ.nã pctñ imũdã ⁊ variã aĩaz facit:q ante xpm ꝓcidit:qñ de ꝑstinis pctis cõfũdiꝫ:⁊ tñ oz cõfiteri ⁊ remediũ penitentie postulare. Nã lepꝛosus vulnꝰ oñdit:⁊ remediũ postulauit. Extẽdit aũt dñs manũ qñ auxiliũ diuñe miseratõis ipẽdit:⁊ statim cõsequtur remissionẽ delictoꝛuz: nec oz ecclesie eidem recõciliari:nisi iudicio sacerdotis.

¶ Cum autem itroisset capharnaum:accessit ad eum centurio:rogans eum ⁊ dicens: Domine puer meus iacet ĩ domo paralyticus:⁊ male toꝛquetur. Et ait illi iesus: Ego veniam ⁊ curabo eum. Et respondẽs cẽturio ait illi: Domine nõ sum dignus vt intres sub tectum meum:sed tñ dic verbo ⁊ sanabitur puer meus. Nam ⁊ ego homo sum sub potestate constitutus habens sub me milites:⁊ dico huic vade ⁊ vadit:⁊ alio veni ⁊ venit:⁊ seruo meo:fac hoc ⁊ facit.

CHRY. sup matth. Postq̃z dñs discipulos docuit ĩ mõte:lepꝛosum autẽ sanauit sub monte: venit capharnaum in mysterio:qz post iudeoꝝ mundationẽ venit ad gẽtes ꝛc.

AYMO. Capharnaum enĩ que villa pinguedinis interꝑtaꝫ:siue ager cõsolatõis:ecclesia q̃ ex gentibus ẽ collecta significat:que spirituali pinguedine est repleta:ꝼm illd. Sicut adipe ⁊ pinguedine repleaꝫ aĩa mea. Et iter pressuras seculi de celestibus cõsolaꝫ:ꝼm illud. Cõsolatões tue letificauerunt aĩam meã. vñ dr̃. Cũ aũt introisset capharnaum: accessit ad eum cẽturio. AVGV. de ver. do. Iste centurio de gentibus erat. Jam enim iudea gens habebat militem romani imperij. CHRY. sup matth. Centurio autez iste

primus fructus ex gētib⁹:ad cui⁹ fidei cōparationē oīuz iu deoꝝ fides ifidelitas ē inuenta:q neqz xp̄m audiuit docen tē neqz leprosū cū mūdaret aspexit:sz audita tm̄mō sani tate leprosi:plus credidit q̄z audiuit.erat enī ī mysterio gē tiuz futuraꝝ:q̄ neqz legē aut ꝓphetas legerāt de xp̄o:neqz ip̄m xp̄m mirabilia facientem viderūt.Accessit ergo rogās eū ⁊ dicēs.Dñe puer meus iacet ī do. para.⁊ male torquet. Uide aūt bonitatē cēturiōis q ꝓ salute fui sic sollicite festi nabat q̄si nō damnū ꝓcunie sed salutis passurus ī morte illius. Nullā enī oīam estimabat inter seruū ⁊ dñm: qz ⁊si dignitas ī hoc seculo diuersa est iter illos:vna tn̄ ē illis na tura.Ꝯidē autē cēturiōis vide:qz nō dixit veni ⁊ salua euz: qz ille ꝓstitut⁹ ī omni loco erat pn̄s.sapiam aūt:qz nō dixit: hic cōstitut⁹ salua eū:sciebat enī qz potēs ē ad faciēdū:sapi ens ad itelligēdum:misericors ad exaudiendū:ideo ifirmi tatem tn̄ exposuit.Remediū autē sanitatis ī ptāte miseri cordie eius dimisit dicēs.Et male torquet.Jn quo apparz qz diligebat eū. Nam vnusquisq; quē diligit ⁊si modice fu erit tediat⁹:grauius eū putat bre q̄ hz. RABA.Oia ista cū dolore cognominauit ⁊ iacentē ⁊ paralyticū ⁊ male de tentū.ideo vt anime sue angustias demōstraret ⁊ dñz com moueret:sic debēt oēs cōdolere seruis:⁊ eoꝝ curā habere. CHRY.ī ho.Quidā aūt dicūt qn̄ excusans se ī hāc cāz dixit ꝓpter quā nō ip̄m adduxit.Neqz.n.possibile erat dis solutū cū torquere:⁊ ad vltimas cēt expiratōes portari. Ego aūt signū hoc ē magne fidei dico.qz.n. sciebat q sola iniunctio sufficeret ad restaurationē iacentis superflue esti mabat eū ducere. HYLA.Jacētes autē in seculo:⁊ pec catoꝝ morbis dissolute: spiritualiter gētes estimāde sunt: oībus vndiqz membris fluidis ⁊ ad cōsistendi officiuz gra diēdiqz corruptis q̄rū salutis sacramētū ī puero cēturiōis expleꝛ : q̄ satis dcn̄ sit ꝑncipē esse gētiū creaturaꝝ.Quis aūt sit hic ꝑnceps:cāticū moysi ī deutronomio docet.vbi.s. dr.Cōstituit termios gētiū iuxꝝ nūeꝝ āgeloꝝ dei. REMI: Uel p cēturionē designant q ꝑmi ex gētibus crediderūt:⁊ pfecti in virtutib⁹ fuerunt.Cēturio.n.dr q cētum militib⁹ pest.cētenarius aūt nūerus pfectus ē.Recte ergo cēturio ꝓ puero suo rogat:qz ꝑmitte gētium ꝓ salute toti⁹ gētilita tis deo supplicaueꝛt. HIERO.Uidēs āt dn̄s cēturiōis fi dē hūilitatē⁊ puidētiā:stati se ituxꝝ sanatuxꝝ pmittit.vn̄ se q̄t.Et ait illi iesus:Ego veniā ⁊ curabo eū. CHRY.ī ho. Qō nūq̄z fecit hic facit iesus.vbiq;.n.sequit volūtatē sup plicātiū hic aūt pfilit ⁊ nō solū curare ꝑmittit sed ire ad do mū.facit āt hoc vt discamus cēturionis vtutez. CHRY. sup matth.Nisi enī ille dixisset:Ueniā ⁊ curabo eū. nunq̄z iste rn̄deret: Non sum dignus.deiñ qn̄ ꝓ seruo petebat:iō ire ꝑmisit:vt nos doceat nō colere magnos:⁊ ꝓtenere mo dicos:sz pauperes ⁊ diuites silr honorare. HIERO.Sic aūt ī cēturione cōmēdam⁹ fidē:eo q credidit palyticū a sal uatore posse sanari:ita patet humilitas ī hoc q se iudicauit idignum:cui⁹ tectū dn̄s intraret.vn̄ seq̄t.Et rn̄dēs cēturio ait illi.Domine nō sum dignus vt ītres sub tectum meum. RABA.Propter conscīam.n.vite gētilis:grauari se ma gis dignatōe putauit q̄ iuuari:cui⁹ ⁊si fide prædit⁹: nōdum erat sacramētis imbutus. AVGV.de ver.do.Dicendo aūt se indignū:ꝑstitit dignū nō ī cui⁹ parietes:sz ī cuius coꝛ verbi dei xp̄s ītraret.Neqz hoc diceret cū tāta fide ⁊ humi litate:nisi illū quē timebat intrare domū suā corde gusta ret.nā nō erat magna felicitas si iesus ītraret ī parietes ei⁹: ⁊ nō cēt ī pectore ei⁹. SEVERIA.Mystice āt hoc tectū corpus ē qō regit aīaz: qō libertatē mētis celesti visiōe ī se cōcludit:sz de⁹ neqz habitare carnē:neqz tecuz nr̄i corporis dedignat ītrare. ORIGE.Nūc ēt quādo sancti ⁊ deo ac ceptabiles eccl'iaꝝ antistites sub tectū tuū ītrāt:tūc ibidez p eos dn̄s īgredit:⁊ tu sic estimes q̄si dn̄m suscipiēs. Et qn̄ corpus ⁊ sanguinē dn̄i māducas ⁊ bibis:tūc dn̄s sub tectuz tuū īgeeditur:⁊ tu ergo humiliās teipz dicas.Dñe nō sū di gnus ⁊c.Ubi.n.īdigne īgreditur:ibi ad iudiciū īgredit acci pienti. HIERO.Prudētia autē cēturiōis apparet ī hoc q vltra corpis tegimē latētem vidit diuinitatem.vn̄ subiū git:Sz tn̄ dic vbo ⁊ sanabit puer meus. CHRY.super matth.Sciebat.n.qn̄ astabāt illi inuisibiliter angeli mīstrā tes qui omne verbum eius vertunt ī opus q ⁊si angeli cen sent:tamē ifirmitates ꝓceptis eius viuacibus expellunt. HILA. Dicit etiā cēturio puerum vbo posse sanari: qz salus gētium omnis ex fide est:⁊ ꝓceptis dn̄i vita ē vniuer soꝝ.⁊ ideo subiungit dicēs.Nam ⁊ ego homo sum sub pote state ꝓstitutus:habēs sub me milites.Et dico huic vade et vadit:⁊ alio veni ⁊ vēit:⁊ kno meo fac hoc ⁊ fac. CHRY. super matth.Patris ⁊ filij mysteriū spūscō suggerēte de pinxit:ac si diceret.Etsi ego sū sub potestate alterius:tn̄ ha beo potestatem iubēdi eis qui sub me sunt.sic ⁊ tu q̄uis sis sub potestate patris.i.nq̄tū homo:habes tamē potestatez iubēdi angelis.Sz forte dicit sabellius volēs ostēdere eun dem eē patrem qui ⁊ filius est:sic hic eē intelligendum.Si ego sub potestate ꝓstitutus possum iubere: q̄tomagis tu q sub nullius ptāte:Sz hāc expōnez nō recipit textus.Non enī dixit.Si ego hō sub ptāte:sz dixit:Naz ⁊ ego homo sub potestate.Jn quo patet q inter se ⁊ xp̄z nō ꝓportionis diffe rentiā fecit:sz rōnem similitudinis ītroduxit. AVGV. de ver.do.Si ego q sū sub ptāte iubēdi habeo ptātez:qd tu potes:cui oīum seruiūt ptātes: GLO.Potes per angelo rum ministeria sine corporis pñtia dicere ifirmitati vt rece dat:⁊ recedet:⁊ sanitati vt veniat:⁊ vēiet. AYMO. Pos sunt autē p subiectos cēturionis vtutes nāles itelligi.ī qb⁹ plurimi gētiliū pollebant:vel etiam cogitationes bone aut male.malis autē dicamus vt recedāt ⁊ recedent:sz bonas voceme⁹:⁊ veniēt:seruo quoq; nr̄o hoc ē corpori:vt subyciaꝛ volūtati diuine. AVGV.de cō.euā.Nunc aūt quod hic dicit:videt repugnare qō ait lucas:cū audisset centurio de iesu:misit ad eos seniores iudeoꝝ rogans eū vt veniret ⁊ saluaret seruū eius.⁊ iterum q cum lōge eēt a domo mi sit ad eum cēturio amicos dicēs.Dñe noli vexari:nō enim sum dignus vt sub tectū meum ītres. CHRY.in homi. Quidā autē dicūt:qn̄ nō est idē ille ⁊ hic:qō multas cōie cturas habz.De illo enī ait:qn̄ synagogā nr̄am cōstruxit:⁊ gētem diligit.De isto aūt ipso iesus ait.Neqz ī isr'l tātam fi dem inueni.vn̄ videt iudeū illū esse: mihi autē videt idem hic ⁊ ille cē.Sz qn̄ lucas dicit:q misit vt veniat: blāditias iudeoꝝ insinuauit.Cōueniēs.n.est credere cēturionē volētē abire ꝓhibitū eē a iudeis blādiētib⁹ ⁊ dicētib⁹:qn̄ nos abi mus ⁊ educim⁹ eū.Sz qn̄ ab eoꝝ iminētia erut⁹ ē: tūc mi sit dicēs.Ne estimes q pp desidiam nō veni:sz qz me indi gnū estimaui vt te ī domū meā susciperez.Qō aūt matthe⁹ ait nō p amicos:sz per seipm hoc eū dixisse:nihil ꝺrium est: vterqz.n.desideriū viri repūtauit. Et qn̄ de xp̄o decētem opinionē habebat:Cōueniēs aūt ē opinari ⁊ ipm postq̄z mi sit amicos aduenientē per se hoc dicere. Si aūt nō hoc di xit lucas:neqz illud mattheus nō sibi ꝺdicunt: sz cōplent q abinuicē derelinquebant. AVGV.de con. euan. Mat theus g accessum cēturionis ad dn̄m p alios factuz cōpen dio dicere voluit:qz fidem eius qua vere ad deū accedit: laudauit vt diceret. Nō inueni tantā fidē in isr'l. Lucas aūt iō totū qz gestū est aperuit:vt ex hoc itelligere cōgeremur: qualit er eū accepisse dixerit matthe⁹:q mētiri non potuit. CHRY.ī ho. Neqz.n.est ꝺriū q fabricauit synagogā sz lucā:⁊ q hic oñdit nō eē israelita:possibile.n.est iudeū non existentē ⁊ synagogā fabricasse ⁊ gentem diligere.

¶ Audiens aūt iesus miratus ē:⁊ sequētibus se dixit: Amen dico vobis:nō inueni tantaz fidem in israel. Dico autē vobis:q multi ab oriente ⁊

occidente venient ⁊ recumbent cum abraam ⁊ isaac ⁊ iacob in regno celorum:filij autez regni ejcientur ī tenebras exteriores: Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Et dixit iesus cēturiōi: Uade ⁊ sic̄ credidisti fiat tibi: ⁊ sanatus ē puer ex illa hora.

CHRY. in ho. Sicut q̄ leprosus dixerat de xp̄i ptāte:si vis potes me mūdare:christi voce cōfirmat̄ dicētis: Uolo mūdare.ita ⁊ hic centurionē de christi potestate testantem nō solū nō accusauit:ſz etiā cōmēdauit. Sed ⁊ amplius aliqd fecit:itentionē enī laudis euangelista significans dicit. Audiēs autē iesus mirat⁹ est. ORIGE. Attēde q̄tum sit aut quale q̄ de⁹ vnigenit⁹ mirat̄:aurū:diuitie:regna: p̄ncipatus ī conspectu eius sunt tanquam vmbra vel flos decidēs. Nihil ergo horū in conspectu dei mirabile est: q̄si magnū vel p̄ciosuz:ſz tm̄ fides hāc mirat̄ honorificās: hanc acceptabilē sibi estimat. AVGV. sup genesim ꝓtra manicheos. Quis aūt in illo fecerat illā fidez nisi ipse q admiratur:q̄ si ⁊ alius eam fecisset vt qd mirarer̄ q̄ pscius erat: Qō ergo mirat̄ dñs nob mirādū eē significat: qbus adhuc opus est sic moueri. oēs.n. tales mot⁹ ei⁹ nō pturbati animi signa sunt:ſz docētis magisteriū. CHRY. in ho. Uñ plebe oī p̄ñte admirat⁹ eē dr̄:⁊ alys exēplum dedit:vt euz mirent̄. Segr̄ enī:Et sequētib⁹ se dixit. Amē dico vobis:nō inueni tantā fidē ī isrl̄. AVGV. cōtra faustū: Fidē laudat illi⁹:nō aūt desertōez militie īperauit. HIERO. Hoc aūt de p̄ñtibus logr̄.nō de omnib⁹ retro p̄iarchis ⁊ ꝓphetis.

CHRY. sup matth̄. Credidit.n. andreas:ſz ioāne dicente. Ecce agn⁹ dei. credidit petrus:ſz euāgeliçāte sibi andrea credidit philippus:ſz legēdo scripturas nathanael:⁊ prius signū diuinitatis accepit:⁊ sic̄ fidei confessionem obtulit.

ORIGE. Jairus isrāelis p̄nceps ꝓ filia sua petēs: nō dixit:Dic verbo:sed veni velociter. Nicodemus ō fidei sacro audiēs ait:Quo pōt hoc fieri:? Maria ⁊ martha dicūt. Dñe si fuisses hic:frater meus nō fuisſz mort⁹: q̄si dubitantes q̄ vbiq̄ possz adeē dei potētia. CHRY. sup matth̄. Aut si volum⁹ fideliorē putare istū q̄z aplos ita testimoniū christi itelligēdū est:q̄ vnūq̄q̄z bonū bois ꝑm q̄titatē p̄sone illius laudat̄:rusticū enī dicere aliqd sapiēter magnum est: qō de p̄bo nō est mirz:sic de cēturione dcm̄ ē:ī nullo tantaz fidē iueni in isrl̄. CHRY. in ho. Nō enī erat eccl̄e iudeuz credere ⁊ gentilē. HIERO. Uel forte ī cēturiōe fides gētiū p̄ponit̄ israeli. vñ subdit. Dico āt vobis q̄ m̄lti ab oriente ⁊ occidēte venient. AVGV. de ver. do. Nō oēs ait:ſz multi.tm̄ ipse ab oriēte ⁊ occidēte istis duab⁹ partib⁹ totus orbis designat̄. AYMO. Uel ab oriēte veniūt q̄ statiz illuminati trāseūt: ab occidēte:hi q̄ persecutionē vſq̄z ad mortē tollerauerūt ꝓ fide. vl̄ ab oriēte quis venit cū ab īfantia deo fuire incipit. ab occidēte:dū in ipsa decrepita etate ad deū cōuertit̄. ORIGE. Sed quō alibi dic̄: q̄ pauci sunt electi:? q̄ diuersas.n. generatiōes pauci electi sūt:simul vero cōgregati ī tēpore visitatōis multi inueniēt. Sequit̄. Et recubent: nō carnal̄r iacentes:sed spirituāl̄r requiescētes. nō tēporal̄r potātes:sed eternal̄r epulātes cū abraaz isaac ⁊ iacob ī regno celoz̄. vbi lux:exultatio:gloria. ⁊ lōgeuitas vite eterne. HIERO. Quia aūt deus abraam celi conditor: pater christi est iccirco ī regno celorum est:⁊ abraaz cū quo accubiture sunt nationes que crediderunt in xp̄m filū creatoris. AVGV. de ver. do. Sicut autem videmus christianos vocatos ad celeste conuiuiuz: vbi est panis:iustitia: potus:sapientia:ita videmus ⁊ iudeos reprobatos. vñ seqtur. Filij aūt regni ejcient̄ in tenebras exteriores. Judei.s. qui legē acceperūt:qui celebrāt figuras omniuz futurorum que tam̄ p̄sentia non agnouerunt. HIERO. Uel filios regni dicit iudeos:qz in eis deus ante regnauit. CHRY. in ho. Uel filios regni eos dicit qbus regnū erat p̄paratū qō ⁊ magis eos mordebat. AVGV. cōtra faustum. Si ergo nō ꝓmēdauit moyses pplo israel deū:nisi deū abraaz isaac ⁊ iacob:cūq̄z ī p̄m xp̄s cōmēdat:nō ē conatus illuz populuz auertere a deo suo:sed iō minat⁹ est eos ituros ī tenebras exteriores q̄ auersos videret eos a deo suo:ī cuius regno gētes vocatas ex toto orbe terraz recubituras dic̄ cuz abraaz isaac ⁊ iacob. nō ob aliud q̄z q̄ fidem tenuissent dei abraaz isaac ⁊ iacob. Quib⁹ nō q̄si ī morte correctis: vl̄ post passionē suā iustificatis testimonium dominus perhibeat.

HIERO. Tenebre aūt exteriores dicunt̄:qui qui a dño expellit̄ foras:relīqt lumē. AYMO. Quid autē ibi passuri sint:mānifestat cū subdit:ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dētiū. ?per metaphorā enī membroz̄ penas describit tormētoz̄. Solēt enī oculi fumo tacti lachrymas ꝓducere:dētes vō a nimio frigore stridere. oñdit̄:ergo q̄ reprobi ī iferno ⁊ calore ītollerabilē ⁊ frigus sustinebūt:ꝑm illud iob: Trāsient ab aqs niuiū ad calorē nimiū. HIERO. Si aūt fletus oculorum est:⁊ stridor dentiū ossa demōstrat: vera ē corpoz̄ ⁊ eorundez membroz̄ q̄ ceciderant resurrectio. RABA. Uel stridor dentiū ꝓdit indignātis affectū: eo q̄ sero vnūquēq̄z peniteat:sero sibi irascat̄:q̄ taz ptinaci improbitate deliquit.

REMI. Uel al̄r. Tenebras exteriores appellat exteras natōes. q̄tū.n. ad hist̄oriā attinet:ꝓdicit dñs his vbis iteritū iudeoz̄:qñ pp ī fidelitatē ducēdi erāt captiui ⁊ dispgēdi p diuersa regna terrarū. fletus.n. ab igne solet fieri; stridor dentiū a frigore. Illis ergo ascribit̄ flet⁹: q in callidioribus locis habitāt:sicut ī india ⁊ ethiopia. Stridor vero dentium illis ascribit̄:q ī frigidioribus locis cōmorāt:sic̄ est Hircania ⁊ Scythia. CHRY. sup matth̄. Ne gs aūt existimet blādiriaz eē hec verba:qz dcm̄ erat:credere facit signa. vñ seqtur. Et dixit iesus cēturioni. Uade ⁊ sic̄ credidisti fiat tibi.

RABA. Quasi .d.ſz mēsurā fidei metiet̄ tibi ⁊ ista grā. ?Pōt autez meritū dñi etiā famulis suffragari:nō solūz merito fidei:ſz etiā studio disciplīne. vñ segr̄. Et sanat⁹ ē puer ex illa hora. CHRY. in homi. Ubi velocitatē admirare: neqz.n. solū curare:ſz īopinate:⁊ ī momēto tpis hoc facere: vtutē xp̄i oñdebat. AVGV. de ver. do. Sic̄ enī dñs domū cēturionis corpe nō ītrauit:ſz absens corpe: p̄ñs maiestate puer̄ ip̄m sanauit:sic ⁊ ī solo iudaico pplo corpe fuit: apō alias gētes nec ō vgine nat⁹ ē:nec passus ē:nec humana ptulit:nec diuina mirabilia fecit:⁊ tm̄ ipletū ē qō dcm̄ erat. ?Populus quem non cognoui seruiuit mihi:in auditu auris obediuit mihi. Judea enim gens cognouit ⁊ crucifixit: orbis terrarum audiuit ⁊ credidit.

¶ Et cū venisset iesus ī domum petri vidit socr̄ eius iacentē ⁊ febricitantē:⁊ tetigit manū eius ⁊ dimisit eam febris:⁊ surrexit ⁊ ministrabat eis.

RABA. ?Postq̄z oñdit matthe⁹ p leprosū totū gen⁹ humanū sanatuz:⁊ ī seruo cēturiōis gētilis pplī sanationē:cōsequēter p socrū petri designat curationē synagoge:cū dic̄. Et cū venisſz iesus ī domū petri. ?Pri⁹ aūt narrat ō fuo: qz mai⁹ miraculū fuit ⁊ maioz grā ī gētili cōuerso. vl̄ qz in fine seculi synagoga ē plenarie cōuertēda:cū plenitudo gētium subitrauerit:Dom⁹ aūt petri in bethsaida erat. CHRY. ī ho. Sz cur ītrauit ī domū petri:mihi vr̄ cibū assūptur⁹. vñ segr̄. Et sur. ⁊ mi. eis. Apud discipulos.n. diuertebat bonorās eos:⁊ auidiores ex hoc faciēs. Attēde aūt petri ad xp̄m reuerentiaz. hūs.n. socrum domi febricitantē:nō traxit eū ī domū:sed expectauit doctrinā cōpleri ⁊ alios curari. Ab exordio.n. erudiebat̄:q̄ alioz̄ erāt sibyplī ꝓponere. Quocirca neqz ipse eū inducit:sed xp̄s spōte adiuit: postq̄z dixit cēturio: Nō sum dignus vt intres sub tectuz meū. mōstrās q̄tū largiebat̄ discipulo. Nō est autē dedignat⁹ sub vilia turguria piscatoruz intrare:erudiens per omnia humanū conculcare tumorē. Et qñq̄z gdē solū vbis curat:qñq̄z aūt etiā

manū extēdit. vñ ⁊ hic dr̄. Et teti. ma. eius: ⁊ di. eā fe. Nō. n. volebat semp cū supabūdātia miracula facere: oportebat enī interī latere. Tāgēs aūt ñ febrē extīxit solū: sz ⁊ puram tribuit sanitatez. Quia. n. egritudo curabilis erat: mō curatōis suā virtutē oñdebat: faciēdo qō ars medicialis nō opera: vt. s. simul pfectā restituat sanitatē. vñ euāgelista hoc īterpuēs dīc̄ q surrexit: ⁊ mīstrabat eis. HIERO. Natura. n. hoīum īstiusmodi est: vt post febrē magis lasceſcāt corpa: ⁊ īcipiēte sanitate egrotatōis mala sentiāt. Uex sanitas q̄ cōferr̄ a dño: tota simul redit. CHRY. in homi. In hoc ergo qō dr̄ q surrexit: ⁊ mīstrabat eis: ⁊ chrīsti vtutis signum est: ⁊ dispositiōis mulieris quam erga chrīstum oñdebat.

BEDA in ho. Mystice aūt domus petri lex vl̄ circūcisio est. Socrus est synagoga: q̄ quodāmō est mr̄ ecclesie petro cōmisse. hec febricitat: qz iuidie estib⁹ laborabat: persequēs eccl̄iam: cui⁹ manū dñs tāgit: qñ carnalia eius opa īspiritualem vsuz puertit. REMI. Uel per socruz petri pōt itelligi lex q̄ fm apl̄m īfirmabat̄ per carnē. i. carnalē itelligētiā. Sz cum dñs per mysteriū īcarnatōis visibilis i synagoga apparuit ⁊ ope legē ipleuit: ⁊ spiritual̄r itelligēdam docuit: mox ipsa sociata gr̄a euāgely trī robur accepit: vt que fuerat ministra mortis ⁊ pene postmodum fieret vite ⁊ glorie.

RABA. Uel vnaqueqz aīa q̄ carnis cōcupiscētys militat: q̄si febribus estuat: sz manu misericordie diuīe tacta cōualescit: ⁊ per cōtinētie frena carnis lasciuiā cōstrīgit ⁊ membris quibus seruierat īmūditie: seruit iustitie. HYLA. Ul̄ i socru petri vitiosa īfidelitatis estimat̄ affectio cui adiacet libertas volūtatis: q̄ nos sibi q̄dā cōiugy societate cōiūgit. Ergo īgressu dñi i petri domū. i. i corpe curat̄ īfidelitas peccatoruz caloze estuās: ⁊ saluata officy famulatu ministrat.

AVGV. de cō. euā. Hoc aūt qñ fcm̄ sit. i. post qd vl̄ ante qd nō exp̄ssit mattheus. nō. n. post qd narrat̄ post hoc etiaz fcm̄ necesse ē itelligat̄. Nimirū trī ist̄e h̄ recoluisse itelligit̄: qō prius omiserat. Nā id marc⁹ h̄ narrat añq̄ illō de mūdato leproso cōmemoret q̄ post fmonē i mōte bitū ō quo ip̄e tacuit videt̄ iterposuisse. Itaqz ⁊ lucas hoc post fcm̄ narrat de socru petri. post qō ⁊ marc⁹ añ fmonē etiā quē plixū īterposuit q̄ pōt idē videri: quē dicit bitū i mōte matthe⁹. Quid aūt itereſt qs quo loco ponat: siue qō ex ordine iserit: siue qō omissū recolit: siue qō postea fcm̄ añ p̄occupat: duz trī nō aduersēt eadē alia narrāti: nec sibi nec alteri: qz enim nullius i ptāte ē res opportune cognitas quo quisq̄z ordine recordet̄: satis ꝓbabile ē q̄ vnusqsqz euāgelistarū eo se ordine credidit debuisse narrare: quo voluissz de⁹ ea q̄ narrabat ei⁹ recordationē suggerere. Quapp vbi ordo tpuz ñ apparz nihil nr̄a itereē dz: quē nārādi ordinē glz eor̄ teuerit.

¶ Uespere autem facto: obtulerūt ei multos demonia hñtes: ⁊ eiiciebat spiritus verbo: ⁊ oēs male habentes curauit: vt adimpleretur qō dictū est per esaiam ꝓphetam dicentē. Ipse infirmitates nr̄as accepit ⁊ egrotatōes nostras portauit.

CHRY. i ho. Quia multitudo credētium erat iaz aucta neqz tpe impellēte a chrīsto abscedere patiebāt̄: vespere ei īfirmos adducūt. vñ dicit̄. Uespere aūt facto obtulerūt ei multos demonia hñtes. AVGV. de cō. euā. Per hoc āt q̄ dic̄. Uespere autē facto: ad eiusdem diei tempus hoc pertiere satis iudicat̄: quātis necesse nō sit: vbi dicit̄. Uespere facto. eiusdē diei vespum accipe. REMI. Chrīstus autem diei fili⁹ auctor humane salutis fons ⁊ origo totius pietatis celestem medicinā tribuebat. vñ segtur. Et eyciebat spūs verbo: ⁊ oēs male hñtes curauit. Demones eniz ⁊ morbos solo verbo repellat: vt bis signis ⁊ virtutibus oñderet se ad salutē toti⁹ generis hūani venisse. CHRY. in ho. Intende aūt ē̄tam multitudinē curataz trāscurrūt euāgelste: nō vnūquēqz curatū enarrātes: sz vno verbo pellagus ineffabile miraculoz īducētes. Ne autē magnitudo miraculi incredulitatē imittat: si tantā plebē ⁊ varias egritudies vno tpis momēto curauit: īducit ꝓphetā attestātē his q̄ fiebāt. vñ subdit̄. Ut adim. qō dcm̄ ē per esaiam ꝓphe. di. Ipse infirmi. no. acce. RABA. Nō vt sibi haberet: sed vt nobis auferret: ⁊ egrotatiōes nr̄as portauit: vt qō p imbecillitate viriū ferre nō poteram⁹: ille p nobis portaret. REMI. Qz hūane nature īfirmitatem ad hoc suscepit: vt nos īfirmos faceret fortes atqz robustos. HYLA. Et passione corporis sui sz ꝓphetaz dcā īfirmitates humane ibecilitatis absorbuit. CHRY. i ho. Hoc aūt ō peccatis magis a ꝓphā dcm̄ eē videt̄. Qual̄r igit̄ euāgelista de egritudinib⁹ hoc exponit. Sz sciēdum q̄ vel hīstozie hic testimonium adaptauit: vl̄ oñdit qm̄ plures egritudinū ex peccatis sūt aiabus. ⁊ ipsa moꝛs a peccatis habet radicem. HIERO. Attēdendum aūtē q̄ oēs nō mane: nō meridie: sed ad vesperā curātur: qñ sol occubiturus est: ⁊ quādo granū tritici i terra morit̄: vt multos afferat fruct⁹. RABA. Sol̄. n. occubit⁹ passionē ⁊ mortē designat illi⁹ q̄ dixit: q̄diu sū i mūdo: lux sum mūdi: q̄ tpal̄r viues i carne: paucos iudeoz docuit: calcato aūt regno mortis oīb⁹ p orbē gētilibus fidei dona ꝓmisit.

¶ Uidens autem ieſus turbas multas circum se iussit discipulos ire trās fretū. Et accedēs vnus scriba ait illi. Magiſter ſequar te quocūq; ieris. ⁊ dicit illi ieſus. Vulpes foueas habent: ⁊ volucres celi nidos: Filius autē hominis non habet vbi caput ſuum reclinet. Alius autē de diſcipulis eius: ait illi. Dñe pmitte me primū ire ⁊ ſepelire patrē meū. Jeſus autē ait illi: Sequere me: ⁊ dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos.

CHRY. in ho. Quia chrīst⁹ nō solū corpa curabat: sz aiam̄ emēdabat: ⁊ verā sapiam mōstrare voluit: nō solū egritudies soluēdo: sz etiā nihil ad oītatōez faciēdo. ⁊ iō dr̄. Ui. aūt ic. tur. mul. circū se. iuſ. disci. ire trās fretū. Faciebat aūt hoc ⁊ simul moderata nos cape docēs: ⁊ iuidiā iudaicā mitigās: ⁊ docēs nos nihil ad oītationē facere. REMI. Uel hoc fecit q̄si homo volēs turbaz īportunitatez declinare. Erāt aūt ei affixi admirātes eū: ⁊ videre ipz volētes. gs. n. discederet a talia miracula operāte. gs nō in faciē eius simplicē vellet videre: ⁊ os talia loquēs: Si. n. moyses glorificatā faciem habebat: ⁊ stephanus sicut angeli: intellige cōmunē dominatorē qualē decēs ē tūc apparuisse. vñ ꝓphā dicit. Speciosus forma pre filys hoīum. HYLA. Discipuloz aūt nomē nō. xy. trī apostolis ꝓuenire estimāduz ē. nā p̄ter apostolos plēs fuisse discipulos legim⁹. AVGV. de cō. euā. Manifestū ē aūt aliū esse diez quo iussit ire trās fretū: nō eū q̄ segt̄ illuz: ī quo socrus petri sanata ē: quo die marc⁹ lucaſqz eū i desertū exisse affirmāt. CHRY. in ho. Uide aūt q̄liter turbas nō simpl̄r abycit: vt non offendat. Nō. n. dixit recedite: sed vltro discipulos iussit abire: spem dans turbe cūdi etiam illuc. REMI. Sz qd iter iussionez dei ⁊ trāſfretationē gestū sit: euāgelista studuit manifestare cum ait. Et acce. vnus scri. ait illi: Ma. se. te quo. eris.

HIERO. Iste scriba qui trī l̄ram nouerat occidentem: si dixisset. Dñe sequar te quocūq; ieris: nō fuisset repulsus a dño: sz qz magr̄m vnum de pluribus estimat: ⁊ litterator erat ⁊ nō spiritualis auditor: ideo nō habet locū in quo possit ieſus reclinare caput ſuum. Ostenditur autē nobis ⁊ ob hoc scribam repudiatum: q̄ signorum videns magnitudinem sequi voluerit saluatorem: vt lucra ex operum miraculis quereret: hoc idem desiderans quod ⁊ simon magus a petro emere voluerat. CHRY. in homi. Uide etiam quātus est tumor. Ita enim aduenit: ⁊ locutus est sicut dignans cum turba ānumerari: sz ostendēs quoniaz super

multos est ipse. HYLA. Uel aliter. Iste scriba q est vn⁹ ex doctoꝛib⁹ legis an sit securtu⁹ iterrogat: q̃si lege nõ cõtineret hũc eẽrpꝛ quẽ vtiꝛsequat. Igit ifidelitatis affectũ sub diffidẽtia interrogatõis expressit: qꝛ fidei assũptio non interrogãda est sꝛ sequẽda. CHRY. ī ho. Rñdet autẽ ei xps nõ ad interrogationẽ verboꝛ: sed ad cõsiliũ obuiãs mẽtis. vñ segt. Et dicit ei iesus: Uulpes foueas hñt: ⁊ volucres celi nidos: Fili⁹ aũt hoĩs nõ habꝛ vbi caput suũ reclinet: Ac si dicat. HIERO. Quid me pp diuitias ⁊ seculi lucra cupis sequi: cũ tãte sim pauptatis: vt nec hospitiolũ quidẽ habeaꝛ: ⁊ tecto vtar nõ meo? CHRY. ī ho. Hoc ãt nõ erat auertẽtis: sed arguẽtis quidẽ malũ cõsiliuꝫ: cõcedẽtis autẽ si vellet cũ pauptatis expectatõe seq xps. Et vt discas eius malitiã audiẽs hoc ⁊ coꝛꝛect⁹ non dixit: paratus sꝫ sequi.

AVGV. ō ver. do. Uel alr. Fili⁹ hoĩs nõ hꝫ vbi caput reclinet. s. in fide tua. Uulpes enī habẽt foueas in coꝛde tuo: qꝛ dolosus es. volatilia celi habẽt nidos in coꝛde tuo: quia elatus es. Dolosus ⁊ elatus non me sequeris: quõ enī dolosus segtur simplicitatẽ? GREGO. xix. moza. Uel aliter Uulpes valde frauduleta sũt aialia: q̃ in fossis vl specubus sbscõdunt: cũqꝫ apparuerint nũq̃ rectis itierib⁹: sꝫ toꝛtuosis anfractibus currunt: volucres vero alto volatu se subleuãt. Noie ergo vulpiũ dolosa atqꝫ frauduleta: noie autez volucꝝ hec eadẽ supba ōmonia designãt: ac si dicat. Fraudulẽta ⁊ elata demnoia ī coꝛde tuo iueniunt hĩtationẽ suã: humilitas autez mea requiẽ in supba mente non inuenit.

AVGV. de que. euan. Intelligit .n. miraculis mot⁹ pp inanẽ iactantiã euꝫ seq voluisse: quã signãt aues: finxisse autẽ discipuli obsequiũ: q̃ fictio vulpiũ noie significata est.

RABA. Heretici autẽ ī sua versutia ꝓfidẽtes significãt vulpes: ⁊ maligni spirit⁹ per volucres celi: q ī coꝛde indaici populi foueas ⁊ nidos. i. domicilia habebãt. Segt. Alius autez de di. illi⁹ ait illi. Dñe pmitte me ire primũ ⁊ sepelire patrẽ meuꝫ. HIERO. Quid sile ẽ iter scribã ⁊ discipulũ: ille magistrum vocat: hic dñm confitetur? Iste pietatis occasione ad sepeliendu patrẽ ire desiderat: ille secuturu se quolibet esse ꝓmittit: nõ magrm querẽs: sed ex magro lucru. Iste etiã discipul⁹ nõ iterrogat an sequat: iã .n. sequi se oꝛtere credidit: sed permitti sibi oꝛat sepelire patrem.

AVGV. de ver. do. Dñs aũt quãdo parat hoĩes euãgelio: nullã excusationẽ vult iterponi carnalis buius tpalisq pietatis. ⁊ iõ segtur. Jesus ãt di. ei. seqre me: ⁊ di. moꝛ. sepe. moꝛ. suos. CHRY. ī ho. Hoc ãt dixit nõ iubens ꝓtẽnere amoꝛẽ q ẽ ad pentes: sꝫ mõstrãs qñ nihil celestib⁹ negocys nobis magis necessariũ eẽ oꝛtꝫ. Et qñ cũ toto studio bis iũgi debem⁹: ⁊ neqꝫ paꝛ tardare etiã si valde ĩcitabilia ⁊ incitantia fuerĩt que attbraũt. Quid .n. magis necessarium erat q̃s sepelire patrẽ? Quid etiã facili⁹? neqꝫ .n. tps multuꝫ cõsumẽduꝫ erat. p hoc etiã eũ dñs a multis malis eripuit: puta luctib⁹ ⁊ meroꝛibus ⁊ ab his q̃ hĩc expectant. Post sepultura .n. necesse iã erat ⁊ testamẽta scrutari: ⁊ hereditatis diuisionẽ ⁊ alia hmõi: ⁊ ita fluctuatões ex fluctuatõib⁹ ei succedẽtes alõge euꝫ a vitatis abducere potuerĩt. Si ãt adhuc tumultuaris: excogita qñ multi ifirmos nõ permittũt scire: nec ad monumẽtuꝫ seq: etiã si pr̃ aut mr̃ aut fili⁹ sit q defuct⁹ est: nec ex hoc icusant crudelitatis: sꝫ ꝺtrariũ crudelitatis eẽt. Et multo mai⁹ maluꝫ est abducere hoiem a spiritualib⁹ ꝓmonib⁹? ⁊ maxime cũ fuerĩt qui hoc cõpleãt. Erãt enī q cõpleturi erãt hui⁹ funeris sepulturã. vñ dic. Dimitte moꝛ. sepe moꝛ. suos. AVGV. ō ver. do. Quasi. d. Pr̃ tuus moꝛtu⁹ ē. Sũt alȳ moꝛtui q sepeliãt moꝛtuos suos: qꝛ ifideles sũt. CHRY. ī ho. In quo mõstrat qñ hic moꝛtu⁹ non erat ei⁹. eternī qui defuct⁹ erat: sic estimo ō numero ifideliũ erat. Si aũt admiraris iuuenẽ qñ ꝓ negocio ita necessario iterrogauit iesũ: ⁊ nõ spontanee abyt: multomagis admire: qñ ⁊ ꝓhibitus pmansit qõ nõ erat ingratitudinis cũ nõ ꝓpter desidiã fecerit: sꝫ vt nõ itercideret negociũ magis ne cessariũ. HYLA. Jtẽ qꝛ accepim⁹ ī dñice oꝛonis exoꝛdio ita pmuꝫ pcandũ: Pr̃ nr̃ q es ī celis. ⁊ in discipulo credẽtis populi psona ẽ admõet q pr̃ sibi viu⁹ in celis est. Deinde inter fidelẽ filiũ patrẽqꝫ infidelẽ ius paterni nomis reliqui admonuit: etiã nõ admisceri memoꝛys scõꝝ moꝛtuos infideles: ⁊ ẽt eos eẽ moꝛtuos q extra deũ viuũt: ⁊ iccirco moꝛtui sepeliãt a moꝛtuis: qꝛ per dei fidẽ viuos viuo oporteat adherere. Si aũt moꝛtuũ sepelit moꝛtu⁹: nõ debem⁹ curaꝫ habere moꝛtuoꝝ: sꝫ viuentiũ: ne dũ solliciti sum⁹ de moꝛtuis: nos quoqꝫ moꝛtui appellamur. GREGO. iiy. moza. Moꝛtui etiã moꝛtuũ sepeliũt: cũ peccatões peccatoꝛib⁹ fauent. Qui .n. peccãtẽ laudib⁹ ꝓsequũt: extictũ sub vbꝛum suoꝝ aggeꝛ abscõdũt. RABA. Nõndũ ẽ ẽt ī hac snia: qꝛ aliquãdo minoꝛa bona ptermittẽda sũt ꝓ vtilitate maioꝛuꝫ.

AVGV. ō cõ. euã. Qꝛ ãt matthe⁹ dic tũc istõ gestũ eẽ qñ iussit vt irent trãs fretũ: Lucas vo ambulãtibus illis ī via nõ est ꝓrium: qꝛ viã vtiqꝫ ãmbulabãt: vt venirẽt ad fretũ.

¶ Et ascẽdente eo in nauiculã secuti sunt euꝫ discipuli eius: ⁊ ecce motus magnus factus est in mari: ita vt nauicula operireꝛ fluctibus. Ipse vero dormiebat. Et accesseꝛũt ad eũ discipuli eius: ⁊ suscitauerunt euꝫ dicẽtes: Domine salua nos pimus. Et dixit eis iesus: Quid timidi estis modice fidei. Tunc surgens imperauit vẽtis ⁊ mari: ⁊ facta est trãquilitas magna. Porro homines mirati sunt dicẽtes: Qualis est hic: quia vẽti ⁊ mare obediunt ei.

ORIGE. Luꝫ multa magna ⁊ mirãda oñdissꝫ xps ī terra trãsit ad mare: vt ibidẽ excellẽtia opa demr̃aret q̃tenus terr̃ marisqꝫ dñꝫ cũctis se eẽ oñderꝫ. vñ dr̃. Et ascẽdẽte eo ī nauiculã secuti sũt euꝫ discipuli ei⁹. Nõ ibecilles sꝫ firmi et stabiles ī fide. Pi q̃ secuti sũt euꝫ: nõ tñ gressus ei⁹ sequẽtes sꝫ magis scitatẽ ꝓcomitãtes. CHRY. Accepit ãt discipulos secũ ⁊ ī naui vt ad vtraqꝫ eos erigeret: ⁊ ad hoc q ī periculis nõ stupescerẽt: ⁊ ad hoc q in honoꝛib⁹ moderata ō se autumẽt. vt enī nõ magna ō se saperẽt: pp hoc q alys dimissis eos retinuerat: permittit eos fluctuari. Ubi .n. miraculoruꝫ oñsio erat: plebem pmittit adesse. vbi aũt tentationuꝫ ⁊ timoꝛuꝫ arreptio: athletas oꝛbis terrarũ quos excitatur⁹ erat: hos solos assumit. ORIGE. Ingressus ergo nauiculam fecit turbari mare. vñ segt. Et ecce motus magnus factus est in mari: ita vt nauicula operiretur fluctib⁹. Hec tẽpestas non ex se oꝛta est: sꝫ ptãti parnit ĩpantis qui educ vẽtos de thesauris suis. Facta est aũt tẽpestas magna vt magnũ opus oñderet: qꝛ quãtomagis fluct⁹ nauicule irruebãt tãto magis discipulos timoꝛ cõturbabat: vt plus desideraꝛent se liberari per mirabilia saluatoꝛis. CHRY. Quia enim viderant alios xpi beneficia accepisse: non autem similiter aliquis estimat que in alienis coꝛpoꝛibus fiunt: ⁊ q̃ in seipso oꝛtuit per familiarem sensuꝫ eos potiri beneficys christi: ⁊ ideo voluit hanc fieri tempestatem: vt per liberationez manifestioꝛẽ accipiant beneficy sensum. Erat autem hec turbatio typus futuraruꝫ tentationum: de quibus paulus dicit: Nolo vos ignoꝛare fratres: quoniam grauati sumus supꝛa virtutem. Ut ergo daret tempus foꝛmidini sequit. Ipse vero dormiebat. Si enim vigilãte eo facta fuisset tempestas: vel non timuissent: vel non rogassent: vel neqꝫ posse ipsum tale aliquid facere crederẽt. ORIGE. Est autem res mirabilis ⁊ stupenda: is qui nunquam doꝛmit neqꝫ doꝛmitat doꝛmire dicitur. Dormiebat quidem coꝛpoꝛe: sed vigilabat deitate: demonstrans quia verum humanum poꝛtabat coꝛpus: quod coꝛꝛuptib. le induerat.

Corpe itaq; dormiebat vt aplos faceret vigilare: & ne oēs nos vnq̄ aīo dormiam⁹. Tāto autē metu discipuli fuerant cōterriti & pene aīo alienati: vt irruerēt ī eu: & nō modeste ac leuiter suggererēt: sz turbulēter suscitarent eū. vñ segt. Et accesſ. ad eū di. ei⁹ & susci. eum di. Dñe: salua nos perim⁹.

HIERO. Hui⁹ signi typū ī iona legim⁹: qñ ceteris piclitantib⁹ ipse secur⁹ ē & dormit & suscitat. ORIGE. O veraces discipuli Saluatorē vobiscū habetis: & ō periculo timetis? Vita vobiscū est & de morte solliciti estis? Sz respō deant: paruuli sum⁹ adhuc infirmi: iōq; timem⁹. vñ sequit. Et dicit eis iesus. Quid timidi estis modice fidei? Quasi diceret: si potētē me sup terrā cognouistis: q̄re ñ creditis q & ī mari potēs sim? Et si mors irrueret: nōne debuistis eā cōstātissime sustinere? Qui modicū credit arguet. q nihil credit ptenet. CHRY. in ho. Si aūt aligs dixerit: qñ nō fuit modice fidei: accedētes excitare iesum: hoc signū fuit: q nō decētē ō ipso opinionē habebāt. Nouerāt. n. q excitat⁹ poterat mare īcrepare nōdū aūt q dormiēs. Propter hoc etiā neq; pñtib⁹ turbis hoc signū fecit: vt nō accusent modice fidei: sz discipulos solū accipiēs corrigit & p⁹ soluit turbationē aquar. vñ segt. Tūc surgēs īperauit vētis & mari: & fcā est trāqlitas magna. HIERO. Ex hoc aūt loco itelligim⁹ q oēs creature sentiāt creatorē. qb⁹. n. īpat: sentiūt īperātē: ñ erroze hereticoz: q oīa putāt aiantia sēsibilia cē: sed maiestate conditoris: que apud nos insensibilia sunt: illi sensibilia sūt. ORIGE. Imperauit ergo vētis & mari: & ō magno vēto fcā est trāqlitas magna. Decet enī magnus magna facere: & iō q prius magnifice cōturbauit pfūdum maris: nūc itez trāqlitatē magnā fieri iussit: vt discipuli nimiu; cōturbati: magnifice letarēt. CHRY. ī ho. In hoc ēt oñdit q oīs cōfestim soluta ē tēpestas: & neq; semita turbatōis remānsit: qō quidē extraneū erat. Cū. n. nāl⁹ fluctuatio termiat vsq; ad multū tēpus aque cōcutiūt: sed hic sil oīa soluebāt. vñ qō ō pre dcñ ē. Dixit: & stetit spūs pcelle. hoc xps ope ipleuit. solo. n. verbo & pcepto mare sedauit et refrenauit. A visu aūt & a sōno & ex vtēdo nauigio q aderāt eū hoīem estimabāt: pp hoc ī admiratōem ceciderūt. vñ sequit. Pozro hoīes mirati sūt dicentes: q̄lis est hic: q; vēti & mare obediūt ei? GLO. Chrisostom⁹ pōit hāc lram. Qualis est hic homo. sōnus. n. & qō apparebat hoiez demōstrabat: sed mare & trāqlitas deū oñdebat. ORIGE. Sz qui hoīes mirati sūt? Nō putes h aplos significatos. nusq̄. n. ī uenim⁹ pter honorē cognomiari dñi discipulos: sz semp aut apli aut discipuli noiant. Mirabāt ergo hi hoīes q cuz eo nauigabāt: quoz erat nauicula. HIERO. Si aūt quis ptētiose voluerit eos q mirabant fuisse discipulos: rñdebim⁹ recte hoīes appellatos: q; necdū nouerāt potētiaz salvatoris. ORIGE. Nō aūt īterrogātes dñt: q̄lr est iste? sz asserētes: q; iste talis est: cui vēti & mare obediūt. Qualis q̄ est iste. i. q̄tus: q̄ fortis: q̄ magnus. Jubet oī creature: & nō supgredit iussionē ei⁹: soli hoīes resistūt: & iō ī iudicio dāna būt. Mystice aūt oēs ī scē ecclie nauicula cū dño p būc vndosū supnatam⁹ mūdū. Ipse autē dñs pio obdormit sōno: patiētiā nraz & ipiozū pniaz expectās. HYLA. Uel dormit: eo q sōno nro ꝓsopiat ī nob. Maxime autē id accidit vt a deo auxiliū ī periculi metu speremus: atq; vtinam vel spes sera cōfidat se periculū posse euadere: chzisti ītra se vigilāte virtute. ORIGE. Alacriter ergo accedam⁹ ad euz cum ppheta dicētes. Exurge q̄re obdormis domine. & ipse imperauit vētis. i. demonibus: q cōcitāt fluctus: idest pnci pes hui⁹ mundi ad persecutōes scis ī mittēdas: facitq; trāquilitatē magnā circa corpus & spīm: pacē ecclesie: & serenitatē mūdo. RABA. Uel aliter. Mare est estus seculi. Nauicula quaz xps ascēdit: itelligit arboz crucis: cuius auxilio fideles trāsactis mūdi fluctibus perueniūt ad celestem patriā q̄si ad littus securum: ī qua xps vna cū suis ascēdit. vñ post ait. Qui vult venire post me: abneget semetipm: & tollat crucē suā & sequat me. Cum ergo xps ī cruce posit⁹ fuisset: mot⁹ magn⁹ fact⁹ est: quia cōmote sūt mētes discipuloz de ei⁹ passiōe: & nauicula operta ē fluctib⁹: quia tota vis pse cutōis circa crucē xpi fuit. vbi. s. morte occubuit. vñ dictus est: Ipse vero dormiebat. Suū dormire mori est. Excitant aūt discipuli dñm: oū turbati morte: maximis votis resurrectionē q̄rūt dicētes. Salua resurgēdo: q; perimus turbatiōe tue mortis. Ipse vero resurgēs increpat duritiaz cordis eoz: vt alibi legit. Jmpauit āt vētis: q; diaboli supbia struit. Imperauit mari: q vesaniā iudeoruz sisecit: & fcā ē trāquilitas magna: q; sedate sūt mētes discipuloz visa resurrctōe. GLO. Uel nauicula ē eccl'ia pñs ī q̄ xps cū suis mare seculi transit: aquas persecutorum compescit. vnde mi remur & gratias agamus.

¶ Et tūc cū venisset iesus trans fretum ī regionē gerasenorum occurrerūt ei duo habētes demonia de monumētis exeūtes seui nimis: ita vt nemo trāsire posset per viā illaz. Et ecce clamauerunt dicētes: Quid nobis & tibi filī dei? Venisti huc ante tempus torquere nos. Erat aūt nō lōge ab illis grex multorum porcoz pascens. Demones autē rogabant eū dicētes. Si eijcis nos hinc: mitte nos in gregem porcoruz. Et ait illis: Jte. At illi exeuntes abierunt in porcos. Et ecce magno impetu abijt totus grex ppreceps in mare: & mortui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt: & venientes in ciuitatem nunciauerunt hec omnia: & de his qui demonia habuerant. Et ecce tota ciuitas exijt obuiam iesu: & viso eo rogabant eum vt trāsiret a finibus eorum.

CHRY. ī ho. Quidā hoīes xpm hoiez eē dicebāt: venerūtōmōes diuitatē ei⁹ diuulgātes: vt q mare pcellosū: & rursus getū nō audierāt. demōes audirēt clamātes. vñ dī. Et cū venissz trās fretū ī regionē gerasenoz: occurrerūt ei duo hoīes hñtes demōia. RABA. Gerasa vrbs ē arabie trās iordanē iūcta mōti galaad: quā tenuit trib⁹ manasse: nō lōge a stagno tyberiadis: ī quo porci pcipitati sūt. AVGV. ō cō. euā. Oz āt matthe⁹ duos dic fuisse q demōia patiebāt: marc⁹ aūt & lucas vnū cōmemorāt: itelligas vnuz eoz fuisse pone alicui⁹ clarioris & famosioris: quē regio illa marime dolebat: & p cui⁹ salute plīmū satagebat: ō quo fci hui⁹ fama preclari⁹ fragrauit. CHRY. ī ho. Uel lucas & marcus vnū eoz seuiozē elegerūt: vñ & eius calamitatem exprimūt. Lucas. n. dic q ruptis vicul'agebāt ī deserto: Marc⁹ aūt q & lapidib⁹ seipsum ītercidebat nec tamē dñt: qñ vn⁹ solus erat: ne matthęo contraria dicere viderentur. Per hoc āt q subdit. De mōumētis exeūtes. pnitiosuz dogma imponere volebant. s. q aīe morientiuz demōes fiāt. vnde multi auruspicum occidunt pueros: vt animam eorum cōperātem habeāt: ppter quod & demōiaci clamāt: qñ aīa illi⁹ ego sum. Non est autē anima defuncti que clamat: sed demon hoc fingit vt decipiat audientes. Si enī in alteri⁹ corpus aīaz mortui possibile esset ītrare: multo magis ī corpus suum: sed neq; habet rationē iniqua passam animā cōperari iniqua sibi facienti: vel hominem posse virtutem ī corpoream in aliam transmutare substantiam. s. animaz in substantiam demonis. Neque enim in corporib⁹ hoc machinari quis potest: vt scilicz homini corpus faciat asini corpus. neq; enim rationabile est animaz a corpore separatam hic iaz oberrare. Justoz enī anime ī manu dei sunt. vñ & q puerozz: neq; enī male sūt. Sz & q pctōz sūt. cōfestim hinc

abducunt. ⁊ hoc manifestū ē ex lazaro ⁊ diuite. Qz vero nullus afferre audebat ad christum ꝓpter seuitiā hos ōmonia/cos: xps ad eos vadit. Que gdē eoꝝ seuitia designat cū subdit: Seui nimis: ita vt nemo possit trāsire p viā illaz. Sz qz alios ꝓhibebāt ptrāsire: obstruētē igit viā inuenerūt. Etenī flagellabantur iuisibiliʒ: itollerabilia patiētes ex xpi pnītia. vñ segt: Et ecce clamauerūt dicētes: Quid nobis ⁊ tibi iesu fili dei? HIERO. Nō ē aūt volūtaria ista ꝓfessio quā pre miū segt ꝓfitētiū: sed necessitatis extorsio q̄ cogit iuitos: velut si serui fugitiui post multū tpis dñm suum videāt nihil aliud nisi de verberib⁹ deꝑcant: sic ⁊ demones cernētes do minū in terris repēte versari: ad eos iudicandos se venisse credebāt. Ridiculū aūt putāt quidā demonia scire filiū dei ⁊ diabolū ignorare: eo q minoris malitie sint isti q̄ ille cui⁹ satellites sunt: cū ois scia discipuloꝝ ad magz referēda sit.

AVGV. ix. de ci. dei. Tantū aūt inotuit eis de⁹: quātuz voluit: tātū aūt voluit quātū oportuit. Innotuit g̈ eis nō p id qō vita eterna ē ⁊ lumē qō illuminat pios: sz per q̄dā tpalia fine virtutis effecta: ⁊ occultissime pnītie signa q̄ āgelicis spiritibus etiā malignis potius q̄ ifirmitati hoīum pnt esse pspicua. HIERO. Sed tñ tā demones q̄ diabolus suspicari magis filiū dei q̄ nosse itelligēdi sunt. AVGV. in li. de. q. no. ⁊ ve. testi: Qz aūt demones clamant: Quid nobis ⁊ tibi iesu fili dei? magis ex suspitione q̄ ex cognitiōe dixisse credēdi sūt. Si enī cognouissent: nūq̄ dñm glorie crucifigi pmisissēt. REMI. Sz q̄tiēscūq; ei⁹ vtute torq̄bāt: ⁊ signa ⁊ miracla faciēbāt videbāt: estimabāt eum eē filiū dei: postq̄ videbāt eum esurire sitire ⁊ his silia pati: dubitabāt: ⁊ credebāt hoīes puꝝ. Cōsiderādū ē q ēt iudei icredli dicētes xpm in beelzebub eiecisse demonia: ⁊ arriani dicētes eū eē creaturā: nō solū iudicio dei: sz etiā demonū ꝓfessiōe dānari merent. g xpm filiū dei dicūt. Recte aūt dicūt: Quid nobis ⁊ tibi? boc ē nihil cōe ē nre malicie ⁊ tue gre: qz km aplm: nulla societas ē lucis ad tenebras. CHRY. i ho. Ut aūt nō videret adulatiōis hoc eē: ab experiētia clamabāt dicētes: Uenisti añ tps torq̄re nos. AVGV. viij. de ciui. dei: Siue qz subitū illis fuit qō futuꝝ qdē: sz tardi⁹ opinabant: siue qz p ditionē suā hāc ipaz dicebāt: qz fiebat vt eoꝝ cognitio spnet: ⁊ boc erat añ tps iudicij quo eterna dānatione puniēdi sūt. HIERO. Pnītia etiā saluatoris tormēta sūt ōmonū.

CHRY. i ho. Nō aūt poterāt dre se non peccasse: qz eos xps inuenerat mala operātes ⁊ facturā dei puniēdes. vñ estimabāt pp supabūdantiā maloꝝ q̄ fecerāt q nō expectaret in eis tps extreme punitōis q̄ erit i die iudicij. AVGV. de cō. euā. Qz aūt verba demonū diuersimode ab euangelistis sūt dicta: nō hz aliqd scrupuli: cū vel i vnā redigi sniaz: vel oīa dcā possint itelligi: nec qz pliter apō matth. apō ilos aūt singulariter logt cuz ⁊ ipsi narrēt q̄ iterrogatus qd vocaret: legionē se eē rndit: eo q multa eēnt ōmonia. Segtur: Erat aūt nō lōge ab eis grex porcoꝝ multoꝝ pascēs: ōmones aūt ro. cū di. si eicis nos hīc mitte: nos in porcos. GREGO. y. mora. Scit. n. diabolus qz qōlibz agere ex semetipo non ſufficit: qz nec p semetipz in eo q ē spūs exīstit. REMI. Sz iō nō petierūt vt in hoīes mitterent: qz illum cuius virtute torquebant: humanā spēm gestare videbant. Nec ēt petierunt: vt in pecora mitterētur: qz pecora dei precepto mūda sunt aīalia: ⁊ tūc in tēplo dei offerebant. Pre alys aūt īmūdis in porcos mitti petierūt: qz nullum animal ē īmundius porco: vñ ⁊ porcus dr q̄si spurcus: eo q in spurcitijs delectetur: sic ⁊ demones spurcitijs peccatoꝝ delectant. Nō autē petierūt vt in aere mitterent pp nimiā cupiditatez nocēdi hoībus. Segtur. Et ait illis: Jte. CHRY. in ho. Nō aūt boc fec iesus q̄si a ōmonib⁹ pstasus: sed multa hinc dispensans: vnū quidē vt īstruat magnitudinē nocumēti ōmonuz qui illis hoībus īsidiabant: aliud vt discant omnes: qm̄ neq; aduersus porcos audent: nisi ipse cōcesserit. Tertium vt oīderet q̄ grauioza in illos hoīes opati essent: q̄z in porcos: nisi eēnt hoīes illi inter calamitates diuina ꝓuidētia aditi. magis. n. odio habent hoīes q̄z irrōnalia. Per hoc autem manifestū ē qm̄ nullus ē qui nō potiat diuina ꝓuidētia. Si aūt nō oēs silr neq; km vnū modū: ⁊ hec ēt prouidentie maxima spēs ē. ad id enī qō vnicuiq; expedit ꝓuidētia oīdit. Cū pdcis aūt ⁊ aliō ex B discim⁹: qm̄ nō cōiter omni ꝓuidet solū: sz singulariter vnicuiq; quod in demoniacis his aligs aspiciet manifeste q oli suffocati eēnt: nisi dīna ꝓcuratione potiti eēnt: ꝓpterea etiā cōcessit abire i gregē porcoꝝ: vt q regiōes habitabāt illas: discāt eius virtutē. Ubi. n. null⁹ eū cognouerat fulgere faciebat miracula vt eos in sue diuinitatis cognitōez trahat. HIERO. Non ergo vt ꝓcederet saluator demonibus qō petebāt dixit Jte: sz vt p iterfectionez porcoꝝ hoībus salutis occasio ꝓberet. Segt. At illi ex eūtes. s. ab hoībus: abierunt in porcos. ⁊ ecce magno ipetu abyt tot⁹ grex ꝑceps in mare: ⁊ mortui sunt i ags. Erubescat manicheus si de eadē suba ⁊ ex eadē origīe hominū bestiarūq; sunt aīe quō ob vni⁹ hoīs vel duoꝝ salutez: duo milia porcoꝝ suffocant. CHRY. i ho. Jō aūt porcos demones occiderūt: qz vbiq; hoīes in mesticiā mittere student: ⁊ de ditiōe letant. Dāni etiā magnitudo augebat ei⁹ qō factum erat famā. a multis enī diuulgabat. s. ab his q curati erāt: a porcoꝝ dominis ⁊ a pastorib⁹. vñ segt: Pastores aūt fugerūt ⁊ veniētes i ciuitatē nūciauerūt oīa. ⁊ de his q demonia habuerāt: ⁊ ecce tota ciuitas exyt obuiā iesu. Sz cum deceret eos adorare ⁊ admirari vtutē: emittebāt eū a se. vñ segtur: Et viso eo rogabāt eū vt trāsiret a finib⁹ eoꝝ. Intuere aūt ⁊ xpi māsuetudinē post virtutē: qz. n. bñficia adepti abigebant eū: nō restitit sz recessit: ⁊ eos q idignos se nunciauerunt eius doctrina dereliquit: dans eis doctores liberatos a demonibus ⁊ porcoꝝ pastores. HIERO. Uel q rogāt vt transeat fines eorum: non de superbia boc faciunt: sz de humilitate qua se indignos domini presentia iudicabāt: sicut ⁊ petr⁹ ait: Exi a me dñe: qz vir peccator sū. RABA. Interptat aūt gerasa colonū eyciēs: vel aduena ꝓpinquās boc ē gentilitas que diabolus a se eiecit. Et que prius lōge: mō facta ē ꝓpe post resurrectionē visitata a christo per ꝓdicatores. AMBRO. sup lucā. Duo quoq; ōmoniaci figuram populi gētilis accipiūt: quoniam cuz tres filios noe genuerit. sem: cham: ⁊ iaphet: sem: tantūmō familia in possessione accita est dei. ex duobus autem alys nationum populi pupullularūt. HILA. Unde extra vrbez. i. extra legis ⁊ ꝓphaz synagogā duos hoīes i monumētis demones detinebāt: duaꝝ. s. gētium originēs: itra defunctoꝝ sedes ⁊ mortuoꝝ reliqas obsederāt: efficiētes ptereūtib⁹ viā vite pnītis ifestā. RABA. Uel nō imerito i monumētis illos bitasse significauit. qd. n. aliud sūt corpa pfidoꝝ nisi q̄dam ōfunctoꝝ sepulchra: i q̄b⁹ nō ōi fmo: sz aīa peccātis morte recludit. Dic āt: Jta vt nēo possit trāsire pviā illā. qz añ ad uētū saluatoris ī via gētilitas fuit. Ul per duos iudeos ⁊ gētes accipe q ñ bitabāt i domo. i. i ꝓscia sua nō regescebāt. In monumētis māebāt. i. i opib⁹ mortuis delectabāt: nec sinūt p uiam fidei: quā viam iudei ipugnāt aliqué trāsire.

HILA. Occursus aūt eoꝝ concurrētiū ad salutē voluntas iudicat. videtes aūt demones nō sibi iā locū i gētib⁹ dereling: vt patiat bitare se i hereticis deꝑcantur: q̄bus occupatis: i mare. i. cupiditatē secularē demonū ꝓcipitant istīctu: cū reliq̄ gētiū ifidelitate mortuū. Uel porci sunt q luxurijs delectant actib⁹. nā nisi qs porci more vixerit: nō i eū diaboli accipiūt ptātē: aut ad ꝓbādū tñ nō ad pdendū accipiēt. Qz aūt in stagnū ꝓcipitati sūt porci: significat etiaz q liberato pplo gentiū a dñatōe demonū in abditis agunt sacrilegos rit⁹ suos q xpo credere noluerūt cecati ⁊ pfūda curiositate submersi. Qz aūt pastores porcoꝝ fugiētes ista nunciant: significat quosdam etiam primates impioꝝ q̄z

christianam legē fugiant: potentiā tamē christi stupēdo p̄dicare nō cessant. Q̄r aūt magno timore pcussi: rogāt vt ab eis discedat: significat multitudinē vetusta sua vita delectatā: honorare qdē se nolle xp̄ianā legē dum dicūt: q̄ eā īplere nō p̄nt. HILA. Uel vbs illa iudaici pp̄li habuit spēz: que xp̄i opibus auditis dño suo obuiā pergit: p̄hibēs ne fines suos vbēq̄ cōtingeret. neq̄ enī euāgelia recepit. CA. IX.

ET ascēdēs ihesus in nauiculā trāsfretauit ⁊ venit in ciuitatē suā. Et ecce offerebāt ei paralyticū iacētē ī lecto. Uidēs aūt ihesus fidē illorū: dixit paralytico: Cōfide fili. Remittunt tibi peccata tua. Et ecce qdā ōscribis dixerūt ītra se: Hic blasphemat. Et cū vidisset ihesus cogitatōes eor̄ dixit: Ut qd cogitatis mala in cordibus vestris? Quid ē facilius dicere: dimittunt tibi peccata tua: an dicere: surge ⁊ ambula? Ut aūt sciatis q̄ filius hois hz ptātē ī terra dimittēdi pctā: tūc ait palytico: Surge tolle lectū tuū ⁊ vade in domū tuā. Et surrexit ⁊ abīt ī domū suā. Uidētes aūt turbe timuerūt: ⁊ glificauerūt deū qui dedit potestatē talē hoibus.

CHRY. ī ho. Mōstrauit supi⁹ xp̄s suā vtutē p doctrinā qñ docuit eos vt ptātē bñs: p leprosū qñ dixit: Uolo mūdare: p cēturionē q dixit: Dic vbo ⁊ sanabit puer me⁹. p mare: qō vbo refrenauit. p demōes q eū ꝓfitebant. Hic āt rursus alio maiori mō inimicos ei⁹ cogit cōfiteri eq̄litatē honoris ad p̄ez. vñ ad hoc oñdēdū subdit. Et ascēdēs ī na. trāsfr. ⁊ ve. ī ci. suā. Nauigiū aūt ītrās ptrāsīt: q pede mare poterat ptrāsire. nō. n. sp mirabilia volebat facere: ne incarnatiōis noceat rōni. IOAN. eps. Creator aūt rex orbis terre dīs postea q̄ se pp nos nr̄a angustauit ī carne: cepit hre humanā p̄riā: cepit ciuitatis iudaice eē ciuis: parētes hre cepit. parentū oīuz ipe parēs. vt attraheret charitas quos disp̄serat met⁹. CHRY. ī ho. Ciuitatē aūt suā hic capharnaū dicit. alia. n. eū suscepat nascētē. s. bethleē: alia eū nutriuit. s. naçareth: alia āt hūit ꝓtinue habitātē. s. capharnaū. AVGV. de cō. euā. Uel alr: Qō matthe⁹ hic scribit de ciuitate dñi: Marc⁹ aūt de capharnaū: difficili⁹ solueret si matthe⁹ naçareth noīaret. nūc vo cum potuerit ipa galilea dici ciuitas xp̄i: q ī galilea erat naçareth: sicut vniuersū regnū romanū ī tot ciuitatib⁹ ꝓstitutū dr mō romana ciuitas. Quis dubitauerit vt veniēs ī galileā dīs recte diceret venisse ī ciuitatē suā. ī quocūq̄ eēt oppido galilee: p̄sertī q ipsa capharnaū extollebat ī galilea vt tanq̄ metropolis hret? HIERO. Uel ciuitatē ei⁹ nō aliā itelligam⁹ q̄ naçaret. vñ ⁊ naçarenus appellat⁹ ē. AVGV. de cō. Euā. Et fm B dicim⁹ matheum ptermisisse q̄ gesta sunt postea q̄ Jesus venit in ciuitatē suā donec vēiret capharnauz: ⁊ hic adiūxisse de sanato palytico: sic in mltis faciūt ptermittētes mediā tāq̄ hoc cōtinuo sequat: qō sine vlla ptermissiōis significatōe subiungunt. ⁊ hoc mō hic subdit. Et ecce offerebant ei paralyticū iacētē in lecto. CHRY. ī ho. Paralytic⁹ aūt h alter est p̄ter eū q ī ioāne ponit. Ille qdē in natatorijs iacebat: h aūt in capharnaū. ⁊ ille famulis carebat: hic aūt bēbat eos qui sui curā habebāt: q ⁊ portātes eū attulerūt. HIERO. Obtulerūt aūt ei iacentem in lecto: q ipse īgredi nō valebat.

CHRY. ī ho. Nō aūt vbiq̄ ab egris solū q̄rit fidez: puta cū īsaniūt: vel alr ab egritudine in excessu fuerit mētis. vñ subdit: Uidēs aūt ihesus fidē illor̄. HIERO. Non eius q offerebat: sz eor̄ q offerebāt. CHRY. in ho. Q̄r igr tantā ostēdūt fidē mōstrat ⁊ ipe suā vtutē: cū oī ptāte soluēs peccata. vñ seq̄t: Dixit paralytico: Cōfide fili remittūt tibi peccata. IOAN. eps. Quātū valet apud deū fides ꝓpria apō quē sic valuit aliēa: vt ītus ⁊ extra sanaret hoiez. Audit vēniā ⁊ tacet paralytic⁹: nec vllā rndet grāz: q̄r plus corpis q̄ aie tēdebat ad curā. Merito g̃ xp̄s offerētiū recipit fidem: nō vecordiā iacētis. CHRY. Uel erat magna fides etiā hui⁹ ifirmi. nō. n. ꝓmisisset se submitti: vt ali⁹ euāgelista dic p tectū nō credēs. HIERO. O mira humilitas: ōspectū ⁊ debilē: totis mēbror̄ cōpagibus dissolutū filiū vocat: quē sacerdotes nō dignabant attigere. aut certe ió filium: q̄ dimittunt ei pctā sua: vbi dat nobis itelligētia pp pctā pleraq̄ euenire corpor̄ debilitates. Et iccirco forsitā pus dimittunt pctā: vt causis debilitatis: ablatis sanitas restituatur.

CHRY. ī ho. Scribe aūt diffamare volētes: etiā nolentes fecerūt clarere qō factū ē. eor̄. n. emulatōe ad signi ostēsionē vsus ē xp̄s: hoc. n. ē supabūdātia ei⁹ sapie q̄ sua p inimicos manifestat. vñ seq̄t. Ecce qdā de scribis dixerūt ītra se. Hic blasphemat. HIERO. Leginus in ꝓphetia: Ego sum q deleo oēs iniqtates tuas. Consequēter ergo scribe: q̄r hoiez putabāt ⁊ vba dei nō itelligebāt: arguūt eū vitio blasphemie. Uidēs aūt cogitatōes eor̄ oñdit se deum q pōt cordis occulta cognoscere: ⁊ quodāmō tacēs logt: Eadē potentia q̄ cogitatōes vras ītueor̄ possū ⁊ hoibus delicta dimittere. Ex vobis ītelligite qd paralytic⁹ ꝓsequat. vñ seqt̄. Et cū vi. ie. cog. eor̄ dixit. Ut qd co. ma. ī cor. vris? CHRY. in ho. Nō qdē eor̄ destruxit suspitionē: q̄. s. cogitabāt eū p̄dicta dixisse vt deū. Si. n. nō eēt eq̄lis deo p̄ri operebat eū dicere: lōge sua ab hac ptāte. s. dimittēdi pctā: nunc aūt ꝓtra riū firmauit sua⁹ voce ⁊ miraculi oñsione. vñ subdit qd ē facili⁹ dicere: dimittunt tibi pctā tua: an dr: surge ⁊ ambula? Quāto qdē aīa corpe potior ē: tāto pctm̄ dimittere mai⁹ est q̄ corp⁹ sanare. Sz qr illud qdē nō māifestū: hoc aūt māifestū: fac min⁹ qō ē manifesti⁹: vt demret mai⁹ ⁊ nō māifestū.

HIERO. Utr. n. sint palytico pctā dimissa: solus nouerat q dimittebat. Surge aūt ⁊ ābula. tā ille q surgebat: q̄ hi q surgētē videbāt poterāt approbare: q̄q̄ eiusdē vtutis sit ⁊ corpis ⁊ aie vitia dimittere. Inter dre tñ ⁊ facere mlta distātia ē. fit g̃ carnale signū vt pbet spūale. vñ seq̄t. Ut autē sciatis: qm̄ fili⁹ ho. hz potestatē in terra dimittēdi peccata.

CHRY. ī ho. Supra qdē paralytico nō dixit. Dimitto tibi pctā: sz dimittūt tibi pctā. q̄r vo scribe resistebāt: altiorē suā potētiā ōmrat dicēs: q̄r fili⁹ hois hz ptātē dimittēdi peccata. Et vt oñdat se p̄ri eq̄lē nō dixit q̄ fili⁹ hois idiget aliquo ad dimittēdū pctā: sz qm̄ hz. GLO. Nec autē vba vt sciatis p̄nt eē xp̄i vl euāgeliste: q̄si euangelista diceret. Ipsi dubitabāt eū pctā dimittere: sz vt sciatis qm̄ filius hois hz ptātē ait paralytico. Si aūt xp̄s dicat p̄nūciasse hec vba sic itelliget: Uos dubitatis me posse pctā dimittere: sz vt sciatis qm̄ fili⁹ hois: tc. q̄ qdē oro īperfecta ē: sz subdit act⁹ loco ꝓsequētis. vñ dr: Ait paralytico: Surge ⁊ tolle lectū tuum.

IOAN. eps: Ut qō fuit testimoniū ifirmitatis: sit pbatio sanitatis. Et vade in do. tuā ne xp̄iana fide curat⁹. morēris in p̄fidia iudeor̄. CHRY. in ho. Hoc autē p̄cepit vt non estimet fantasia eē qō fcm̄ ē. vñ ad vitatē facti ostēdendaz subdit: Et surrexit ⁊ abyt in domum suam. Sed tñ astātes hoies adhuc deorsū trahunt. vnde seq̄t. Uidētes autē turbi. ⁊ glo. deū qui de. talē po. hoibus. Si eni bene cogitassent apud se agnouissent: q̄r fili⁹ dei erat. Interim. n. non paruū erat estimare omnibus hominibus maiorē ⁊ a deo venire.

HILA. Mystice aūt a iudea repudiatus in ciuitatē suā reuertitur. Dei ciuitas fideliū plebs est. in hāc ergo introiuit per nauim. i. ecclesiam vectus. IOAN. episcop⁹. Non autem christus indiget naui: sed nauis christo: quia sine ecclesti gubernatione nauis ecclesie per mundanum pelagus ad celestē portū nō valet puenire. HILA. In paralytico aūt gētiū vniuersitas offert medēda. hic itaq̄ āgelis mini-

strandus offerr̃:hic filius nũcupar̃:qz dei op⁹ ẽ.huic remittunt̃ aie pctã que lex laxare nõ poterat.fides.n.sola iustificat.Deinde vtutẽ resurrectõis oñdit:cũ sublatiõe lecturi firmitatẽ corpozib⁹ docuit defuturam. HIERO. Juxta tropologiã aũt iterdũ aĩa iacẽs in cozpe suo vtutibus disso lutis:a pfecto doctoze dño offerr̃ curãda. vnusqsq.n. eger petẽde salutis p̃catozes debet adhibere:p quos actuũ nr̃oz clauda vestigia:vbi celestis remedio reformenr̃.Sunt igit monitozes mẽtis q animũ auditozis ad supioza erigunt q̃z uis exteriozis cozpis debilitate tozpentem. IOAN. eps: Dñs aũt i hoc seculo insipiẽtiũ volũtates nõ q̃rit:sz respicit ad alterius fidẽ:nec medicus lãguentiũ respicit volũtatez: cũ ɔtraria regrat ifirmus. RABA. Surgere aũt ẽ aĩam a carnalib⁹ ɔsiderys abstrahere.Lectũ tollere est carmen a terrenis desiderys ad volũtatẽ spũs attollere.Domũ ire ẽ ad paradisũ redire:vel ad internã sui custodiã:ne iterum peccet. GREGO.xxiy.moza.Uel p lectuz voluptas cozporis designar̃.iubet̃ itaq⁹ vt hoc sanus portet vbi ifirmus iacuerat:qz ois q adhuc vitys delectat̃:ifirmus iacet in voluptatibus carnis:sz sanatus hoc portat:qz eiusdem carnis ɔtumelias postmodũ tolerat:qõ ĩtus pr̃ius desiderys rege sebat. HYLA.Uidẽtes ãt turbe timuerũt. Magni.n. timozis res ẽ:nõ dimissis a xp̃o peccatis ĩ mortẽ resolui:qz nullus ẽ in domũ eternã reditus si cui ĩdulta nõ fuerit venia delictoz.Lessante ãt timoze honoz deo reddit̃ q ptãs hoibus hac via data sit p verbũ eius ɔ peccatoz remissionis ɔ cozpoz resurrectiõis ɔ reuersiõis ɔ celuz.

¶Et cum transiret inde iesus:vidit hoiez sedẽtẽ in teloneo:matthеuz noie.Et ait illi: Sequre me Et surgẽs secutus ẽ eũ.Et factũ ẽ: discũbẽte eo ĩ domo:ecce multi publicani ɔ peccatozes veniẽtes discũbebant cuz iesu ɔ discipulis eius.Et videntes pharisei dicebãt discipulis eius:Quare cũ publicanis ɔ peccatozibus manducat magister vester? At iesus audiẽs ait:Nõ ẽ opus valẽtibus medicus:sz male hñtibus. Eũtes aũt discite qd ẽ misericozdiã volo ɔ nõ sacrificiũ. Non enim veni vocare iustos sed peccatozes.

CHRY.in ho.Cũ xp̃s fecisset miraculũ nõ pmãsit in eodẽ loco ne iudeoz zelũ accẽderet ãpliozẽ. Doc ɔ nos faciamus nõ obstiate obsistẽtes eis q isidiant̃:vñ dr̃:Et cũ trãsiret ide iesus.s.a loco vbi miraculũ fecerat. Uidit hoiez se. ĩ telo.mat.noie. HIERO.Ceteri euãgeliste ꝓpter verecũdiã ɔ honozẽ matthei:noluerr̃ eũ noie appellare vulgato:sz dixerũt Leui.Duplici.n.vocabulo fuit. ipe aũt matthe⁹ fz illud salomonis:Justus accusator ẽ sui:matthеũ se ɔ publicanũ noiat:vt oñdat legẽtibus nullũ debere salutẽ despare si ad meliora ɔuersus fit:cũ ipe de publicano in aplm sit repẽte mutatus. GLO.Dic aũt:Sedẽtẽ i teloneo.i.ĩ domo vbi vectigalia ɔgregãr̃.Erat.n.teloneari⁹ dict⁹:a teolõ gre ce qđ ẽ vectigal. CHRY.i ho.Per ß ẽt ĝ mõstrat vocãtis virtutẽ:qñ nõ desistẽtẽ a piculoso officio ex medys ipsum euulsit mal:sic ɔ paulũ adhuc isanientẽ.Et iõ segr̃.Et ait illi:Sequre me.Sic vidisti vocãtis virtutẽ:ita addisce vocati obedietiã:neq⁹.n.restitit: neq⁹ domũ abire rogauit ɔ suis ß cõicare. REMI.Humana etiã pericula q̃ ei q pncipib⁹ ac cidere poterãt puipẽdit:dũ officy sui rõnes ĩpfectas religt: iõ iure fact⁹ ẽ dñicoz talẽtoz dispẽsatoz. HIERO.Argumẽt aũt in hoc loco porphyri⁹ ɔ Julian⁹ Aug. vl iperitiã histrici mẽtietis:vel stulticiã eoz q statĩ secuti sunt saluatozez: qsi irrõnabilr quẽlibz vocãtem hoiez sint secuti:cũ tãte vtutes tãtaq⁹ signa ꝓcesserit q̃ aplos anteq⁹ crederẽt vidisse ñ dubiũ ẽ.Certe fulgur ipse ɔ maiestas diuinitatis occulte. q̃ ẽt in facie refulgebat humana videntes ad se trahere poterat in pmo aspectu.Si.n.ex magnete lapide hec esse vis dr̃ vt ferz trahat:q̃to magis dñs oĩum creaturaz ad se trahere poterat quos volebat. CHRY.i ho.Sz cur non cũ petro ɔ ioãne ɔ alys eũ vocauit:qñ duri⁹ adhuc disposit⁹ erat sz post multa miracula ɔ multã xp̃i famã:qũ aptiozez eũ ad obedietiam sciuit:q ĩtima cozdis nouit. AVGV.de cõ. euã.Uel ꝓbabili⁹ videt̃ q ꝑtermissa recozdãdo matthe⁹ ɔmemozat:qz añ sermonẽ babitũ i mõte credẽdũ ẽ vocatũ eẽ matth̃.ĩeo qppe mõte tũc lucas ɔmẽozat oẽs.xy.electos quos ɔ aplos noiat. GLO.Matthe⁹.n. vocatiõez suã refert iter miracula.magnũ enĩ miraculũ fuit q publicanus fact⁹ ẽ aplis. CHRY.i ho.Quid ẽ ãt q de alys aplis nob nõ dr̃:q̃lr ɔ qñ sunt vocati nisi ꝺ petro ɔ andrea ɔ iacobo ioanne ɔ matthea. hi.n. maxie erãt i ĩcõueniẽtib⁹ ɔ bumilib⁹ studys. Neq⁹.n.telõei officio ẽ aliqd deteri⁹:neq⁹ piscatiõe vili⁹. GLO.Lõgruã aũt celestis bñficy vicẽ ipẽdes matthe⁹:xp̃o magnũ ɔuiuiũ ĩ domo sua parauit:vt illi cõmoda ret sua tpalia:a quo expectabat ppetua bõa. vñ segr̃.Et fa. ẽ discũ.eo ĩ do. AVGV.de cõ.euã.Dic matthe⁹ nõ ex pr̃sit ĩ cui⁹ domo discũbebat iesus:vñ posset videri nõ hoc ex ordie subiũxisse:sz qđ alio tpe factũ est recozdatus iterposuisse nisi marcus ɔ lucas q hoc oĩno silr̃ narrãt:manifestarẽt ĩ domo leui:hoc ẽ matthei:discubuisse iesũ. CHRY.i ho. Honozat⁹ aũt matthe⁹ igressu xp̃i in domũ ei⁹ oẽs publicanos q erant eiusdẽ artis ɔuocauit.vñ segr̃.Ecce multi pu. ɔ pec.ve.discũ.cũ iesu ɔ disci.ei⁹. GLO.Publicani enĩz vocant̃ q publicis negocys iplicãr̃ q̃ sine pctõ aut vix aut nũq̃ pñt tractari:ɔ pulchrũ fuit p̃sagiũ:qz q aplis ɔ doctoz gentiũ erat futur⁹:in pma sua cõuersiõe peccãtiuz gregẽ post se trahit ad salutez:ɔ vt iam pficeret exẽplo qõ pficere debebat ɔ vbo. HIERO. Tertulian⁹ hos dic fuisse ethnicos dicẽte scriptura:Nõ erit vectigal pẽdens ex israel:q̃si matthe⁹ nõ fuerit inde⁹.dñs aũt nõ ɔuiuar̃ cuz ethnicis:cum id maxime caueret ne legẽ soluere videret̃:q ɔ discipulis p̃cepit:In viã gẽtiũ ne abieritis.Uidẽrãt aũt publicanũ a peccatis ad melioza ɔuersũ:locũ iuenisse pnĩe:ɔ ob id etiaz ipsi nõ desperãt salutẽ. CHRY.in ho.Uñ accesserũt ad redẽptozẽ nr̃z:ɔ nõ solũ ad colloquẽdũ:sz etiaz ad cõuescẽdũ recepti sũt:nõ solũ ꝺputãs aut curãs:aut arguẽs ĩimicos:sz ẽt ɔuescẽs emẽdabat multoties eos q male dispositi erant: p ß docẽs nos:q̃ñ oẽ tps ɔ oẽ opus põt nob tribuere vtilitatez: hoc aũt videtes:pharisei ĩdignati sũt de qbus subdit̃.Et vi. pha.di.disci.ei⁹.Quare cũ pu.ɔ pec.mãdu.magr̃ vr̃:Notandũ q cũ discipuli visi sunt peccare xp̃m alloquunt̃ dicẽtes: Ecce discipli tui faciũt qđ nõ licet facere i sabbato. hic aꝺ discipl̃os xp̃o detrabũt:q̃ oĩa malignãtiũ erãt ɔ volẽtiũ separare a doctoze cozda discipuloz. RABA. Duplici aũt errore tenebãr̃:qz ɔ se iustos arbitrabãr̃:q supbie fastu a iustitia lõge discesserãt:ɔ eos criminabant̃ iustos q resipiscẽdo a pctis iustitie appropinq̃bãt. AVGV.de cõ.euã.Lucas aũt aliquãto differẽti⁹ hoc vr̃ ɔmemozasse:sm quẽ pharisei dicũt discipul̃:Quare cũ publicanis ɔ pctozibus mãducatis ɔ bibitis:xp̃o ɔ discipulis ei⁹ hoc obiectũ iisinuãs:Sz cũ discipul̃ dicebar̃:magis magro obycir̃ quẽ sectãdo imitabant̃.Una ẽ ĝ snia ɔ tãto meli⁹ iinuata:q̃to gbusdã veribus manẽte vitate mutata. HIERO. Neq⁹ vo in pstinis pmanẽtes veniũt a d iesũ vt pharisei ɔ scribe murmurãt:sz pniam agẽtes:qõ ɔ pñs sermo dñi significat.vñ segr̃:At iesus au.ait nõ ẽ opus valẽ.me.sz ma.hñtib⁹. RABA.Seipm medicũ dic q miro medicãdi gñe pp inigtates nr̃as vlnerat⁹ ẽ:vt vuln⁹ pctõz nr̃oz sanaret.Sanos qdez eos appellat q suã volẽtes statuere iusticiã ve dei iusticie subti nõ sunt.Male hñtes eos vocat q sue fragilitatis ꝺscia ꝺuicti: nec p legẽ videtes se iustificari pẽitẽdo se submittũt gre ꝺi.

CHRY. in ho. Postq̃ a cõibus opinionibus eos allocutus ẽ: allogtur eos ex scripturis cũ dic̃: Ẽutes ãt discite qd ẽ misericordiã volo: & nõ sacrificiũ. HIERO. De ppheta. s. Osee sumẽs testimoniũ sugillat scribas & phariseos q se iustos estimãtes peccatoꝝ & publicanoꝝ sortia declinabãt.

CHRY. in ho. Ac si dicat: Cur accusatis me. qñ peccatores corrigo: ergo & deũ patrẽ ex hoc icusate. Sic̃. n. ille vult peccatoꝝ emẽdationẽ: ita & ego. & sic oñdit nõ solum nõ esse phibitũ qõ icusabãt: sz & fm legẽ maius eẽ sacrificio. nõ. n. dixit: Misericordiã volo & sacrificiũ: sz hoc iũxit: illõ ãt eieit. GLO. Nõ tñ despic̃ ds sacrificiũ: sz sacrificiũ sine misericordia. faciebãt ãt pharisei sepe sacrificia ĩ tẽplo: vt iusti apparerẽt coram pplo: sz nõ exercebãt misericordie opa: in q̃bus ꝓbaꝝ vera iustitia. RABA. Admonet itaq̃ eos vt p opa misericordie sibimetipsis supne misericordie ꝓmia reqrant: & nõ ꝺceptis paupeꝝ necessitatibus p oblationẽ sacrificioꝝ se deo placere ꝓfidãt. vñ dicit. Ẽutes. s. a temeritate stulte vitupatiõis ad diligẽtiorẽ scripture scẽ meditationẽ: q̃ misericordiã maxime ꝓmẽdat. vñ & suuz de misericordia exemplũ eis ꝓponit dicẽs: Non. n. ve. vo. iu. sz peccatores.

AVGV. de cõ. euan. Lucas addidit. Jn pñaz. qõ ad explanãdã sñiaz valet: ne qsq̃ pctores ob hoc ipz: q̃ peccatores sũt diligi arbitret a xpo: cũ & illa silitudo de egrotis bñ ĩtimet qd velit deꝰ vocãdo pctores tanq̃ medicꝰ egros: vti q̃ vt ab inigtate tãq̃ ab egritudie salui fiãt: qõ fit p pñaz:

HYLA. Oibus aũt xps venerat: quõ ergo non se iustis venisse dicit: Erãt ergo gbus neẽe nõ erat vt veniret: sz nemo iustus ex lege est: oñdit ergo inanẽ iusticie iactantiã: q̃ sacrificys ĩfirmis ad salutẽ: misericordia erat vniuersis in lege positis necaria. CHRY. in ho. vñ ironice videt ad eos loquẽs: sicut cũ dr̃: Ecce iaz adã factꝰ est q̃si vnꝰ ex nobis. Qñ. n. nullus iustꝰ erat ĩ terra: paulus significat dicẽs: Oẽs peccauerũt & egẽt glia dei. Jn hoc ãt & illos mitigauit q vocati erãt. q. d. Tñ renuo abominari pctores qui pp eos solos aduẽi. RABA. Uel q̃ qui iusti erãt sic̃ nathanael & ioanes baptista: nõ erãt ad pñaz ĩuitãdi. Uel nõ veni vocare iustos falsos: q̃ ꝺ iustitia sua gloriant vt phariseos: sz illos q se peccatores recognoscũt. Per matth. ãt & publicãoꝝ vocatõz fides gẽtiũ exprimit q̃ priꝰ mũdi lucris ĩhiabãt. & nũc spũalr cũ dño reficiunt: p supbiã phariseoꝝ iuidia iudeoꝝ de salute gẽtiũ. vel matth. significat boiem terrenis lucris ĩhiantẽ: qui videt iesus dum oculo misericordie respicit. Matthæus enĩ ĩterptat donatus: leuita assũpt⁹. penitẽs ãt a massa pditoꝝ assumit: & gra dei ecclesie donat. Et ait illi iesus: Seqre me vel p ꝓdicatoz: vel p scripture admonitionem: vel p internã inspiratione.

¶ Tũc accesserũt ad eũ discipuli ioannis dicẽtes: Quare nos & pharisei ieiunamus frequẽter: discipuli ãt tui nõ ieiunãt. Et ait illis ihesus. Nũqd possunt filij sponsi lugere q̃diu cũ illis sponsus? Veniẽt aũt dies cũ auferet ab eis sponsus: & tũc ieiunabũt. Nemo ãt ĩmittit ꝓmissurã pãni rudis in vestimẽtũ vetus. Tollit. n. plenitudinẽ eius a vestimẽto: & peior scissura fit. Neq̃ mittũt vinũ nouũ in vtres veteres. Alioqn rumpũtur vtres & vinũ effunditur: & vtres pereũt. Sed vinũ nouũ in vtres nouos mittũt: & ambo cõseruantur.

GLO. Cũ de quinio peccatoꝝ & de pticipatione rñdisset eis: de comestione eũ aggrediunt. vñ dr̃. Tũc accesserũt ad eũ discipuli ioanis dicẽtes: q̃re nos & pha. ieiu. fre. disc. autẽ tui nõ ieiunãt? HIERO. supba ĩterrogatio & ieiuny reprehendẽda iactãtia: nec poterãt discipuli ioanis nõ eẽ sub vitio q ĩgebant phariseis q̃s a ioane nouerãt ꝺdenatos: & calũniabãt eũ quẽ sciebãt magrm vocibꝰ pdicatũ. CHRY. i ho. Qõ aũt dicũt tale est. Esto: tu vt medicus hec facis: sed cur discipli tui dimittẽtes ieiuniũ talibꝰ mẽsis attẽdũt? de ĩde icusatõz ex ꝓpatõe augere volẽtes: ꝓmo seipos ponũt: & deide phariseos. iciunabãt illi qdẽ a lege discẽtes: sicut et phariseus dixit: Jeiuno bis in sabbato: ipsi autem a ioanne.

RABA. Joanes enim vinũ & sicerã nõ bibit: qõ abstinẽtie meritũ ñ auget: cui nulla ẽ potẽtia nãe. Dñs aũt qui peccata põt ꝺdonare cur a peccatoribꝰ mẽdicãtibus ꝺclinaret quos abstinẽtibus poterat facere iustiores. Jeiunat ãt xps ne ꝑceptũ ꝺclines. mãducat aũt cũ pctoribꝰ vt gras & ptãtẽ ĩtelligas. AVGV. de cõ. euã. Sz cũ matthe⁹ tñ discipulos ioannis hoc dixisse phibeat: ẽba q̃ apud marcuz legunt magis ĩdicãt alios hoc dixisse de alys. i. ꝙuinas de discipl' ioãnis & phariseis: qõ lucas cuidẽtiꝰ exprimit: q alios de alys dixisse narrauit. vñ & matthe⁹ dicit. Tũc accesserũt ad eũ di. ionisi q̃ & ipsi aderãt: & oẽs certatiz vt q̃sq̃ poterat: hoc obiecerũt. CHRY. ĩ ho. Uel lucas dic̃ q̃ pharisei ꝺ dixerunt ꝺ ãt dr̃ q̃ discipli ioãnis: q̃ pharisei illos secũ acceperũt ad dicẽdũ: qõ postea ĩ herodiãis fecerũt. Sz ꝙsiderãdũ q̃ qñ p extrãeis sic̃ p publicanis sermo erat vt eoꝝ turbatã mitiget aiaz vehemẽtiꝰ exprobrãtes icusauit. vbi aũt discipulos quitiabant cũ mãsuetudine rñdet. vñ segt̃: Et ait illi iesus. Nũqd pñt fi. spõ. lu. q̃diu cũ illis est sponsus? Primo qdẽ sed ipm medicũ vocauerat: ꝺ autez spõsuz: ĩ memoriã reducẽs ẽba ioãnis q̃ dixit. Qui ꝺz spõsã spõsus ẽ. HIERO. Spõsus xps ẽ: spõsa aũt ecclia. de hoc spũali ꝙnubio apli sũt cre/ati: q̃ lugere nõ pñt q̃diu spõsuz ĩ thalamo videt: & sciũt spõsuz eẽ cũ spõsa. Qñ vo trãsierũt nuptie & passiõis ac resurrectois tps aduenit tũc spõsi filij ieiunabũt. Et hoc ẽ qõ subdit: Ueniẽt ãt di. qñ aufe. ab eis spõ. & tũc ieiu. CHRY. ĩ ho. Qõ ãt dicit tale est: gaudy ẽ pñs tps & letitie: nõ q̃ ĩtro ducẽda sunt tristia: etenĩ ieiuniũ triste ẽ nõ nãliter: sz illis q ibecilliꝰ adhuc dispositi sũt. his. n. q̃ sapiẽtiã ꝺtemplari desiderãt: delectabile ẽ. vñ fm opinionẽ illoꝝ hoc dixit. p hoc aũt mõstrat q̃ nõ gule erat qõ fiebat: sz dispẽsationis cuiusdã. HIERO. Nõnulli aũt putãt iccirco dies. xl. passiõis ieiunia debere cõmitti: lz statiz dies pẽthecostes & spũssc̃us veniẽs ĩducat nobis festiuitatẽ. Ex hꝺ occasiõe testimony montanus prisca & maximilla: etiã post penthecostẽ faciũt quadragesimã. q̃ ablato spõso filij spõsi debeãt ieiunare: ecclesie aũt ꝺsuetudo ad passionem dñi & resurrectionẽ p huiusmilitatẽ carnis vẽit: vt spũalis sagine ieiunio coꝝpis ppa remur. CHRY. ĩ ho. Rursus ãt a cõibꝰ exẽplis ꝙfirmat hunc sermonẽ cũ subdit. Nemo ãt mittit ꝓmissurã pãni rudis ĩ vestimẽtũ vetus: tollit enĩ plenitudinẽ eius a vestimẽto: & peior scissura fit: q̃si diceret: nondum effecti sunt fortes mei discipuli: sz adhuc multa ĩdigent cõscensione: nondum sunt per spiritũ renouati. Sic autez dispositis non oporet grauedinẽ ĩponere ꝑceptoꝝ: hoc aũt dixit regulã dans suis discipulis: vt discipulos ex vniuerso orbe terrarũ cũ mãsuetudie suscipiãt. REMI. Uestimẽtõ vetus discipulos suos vult ĩtelligi: quia nõdum erant per oia ĩnouati. Pannuz rudem. i. nouum appellat nouam gratiã. ideſt euangelicã doctrinam cuius quedã particula est ieiuniũ. & iõ nõ cõuenire batyt seueriora ꝑcepta ieiuny illis ꝓmitterent ne forte austerirate ieiuny frangerẽt: & fidem perderẽt quã habebãt. ideo subdit: Tollit enĩ plenitudinẽ eius a vestimento: & peior scissura fit. GLO. Quasi. d. Jdeo rudis pãnus. i. nouus nõ debet poni ĩ vestimẽto veteri: quia tollit sepe a vestimẽto plenitudinẽ eius. i. pfectoz: & tũc fit peior scissura. Hz/ue enim onus rudi ĩunctum: illud boni qõ prius inerat sepe destruit. REMI. duabus aũt silitudinibꝰ positis. s. nupciaꝝ & de pãno rudi & de vestimẽto veteri: nũc tertiã addit silitudinem de vtribus & de vino. Neq̃ mittũt vinũ nouũ in vtres veteres. Utres veteres appellat suos discipulos

qui nondū pfecti erāt innouati. Uinū nouū appellat pleni tudinē spūsci ⁊ pfunda celestiū mysterioꝝ: q̄ tūc discipuli ferre nō poterāt: sz post resurrectōez vtres noui fcī fuerūt: ⁊ vinū nouū recpūt qñ spūsctus repleuit corda eoꝝ. Unde quidā dixerūt: Oēs isti musto pleni sunt. CHRY. in ho. Dic ⁊ nos cām docuit humiliū verboꝝ q̄ ⁊ cōtinuo ad eos dicebat ꝓpter imbecillitatē ipsoꝝ. HIERO. Uel aliter: Per vestimētuz vetus ⁊ vtres veteres debemus intellige re scribas ⁊ phariseos. particula vestimēti noui ⁊ vinū no uum sunt ꝑcepta euāgelica sentiēda: q̄ non pñt: sustinere iu dei: ne maioꝝ scissura fiat: tale quid ⁊ galathe facere cupie bāt: vt cū euāgelio legis ꝑcepta miscerēt: ⁊ ī vtribus veteri bꝰ mitterēt vinū nouuz. Sermo igit euangelicus aplis po tius q̄ scribis ⁊ phariseis ē infundēdus: q maioꝝ traditio nibus deprauati: synceritatē ꝑceptoꝝ christi nō poterāt cu stodire. GLO. Per hoc ergo significat q̄ aplī nō erāt in veteribus obseruātys detinēdi: quos oportebat gratie no uitate pfundi. AVGV. ī ser. de q̄dragesima. Uel aliter. Dis qui recte ieiunat aut animā suaz ī gemitu oratōis ⁊ ca stigatōe corpis humiliat: aut illecebra carnalia spiritualis sapie delectatōe suspēdit. de vtroq̄ aūt ieiuny genere dns hic rñdet. Nā de ꝑmo q̄ habet anime humiliationē dicit: Nō pñt fily spōsi lugere. De illo q̄ habet epulū mentis: ꝓse quēter locutꝰ ē dicēs: Neo mittit ꝓmissurā pāni rudis ⁊c. Deīde qz spōsus ablatus vtiq̄ nobis ē: lugēdum ē. Et recte lugemus: si flagramus desiderio eius. Beati qbꝰ licuit euz añ passionē tūc habere pñtez: ī terrogare sīc vellent: audire sicut deberēt: illos dies cōcupierūt videre patres añ aduē tū eius: neq̄ viderūt: qz ī alia dispensatione sunt ordinati q̄ quos vēturus annūciarēt: nō a qbus veniēs audiretur. in nobis aūt illud impletū ē quod ipse dicit: Ueniēt dies quā do desiderabitis videre vnū de diebus istis ⁊ nō poteritis. Quis ergo hic nō lugebit: q̄ nō dicat fcē sūt mihi lachrymē mee pānes die ac nocte dū dr mihi quotidie: vbi ē ds tuus? Merito ergo aplus cupiebat dissolui ⁊ esse cum christo.

AVGV. de con. euan. Qz ergo dixit matthaeus: Lugere: vbi marcꝰ ⁊ lucas dicūt Ieiunare: significauit de tali ieūio dñm locutū quod ptinet ad humilitatē tribulatōis: vt illō alterꝝ quod ptinet ad gaudiū mētis ī spiritualia suspense: ⁊ ob hoc alienate a corpalibꝰ cibis: posteriozibꝰ similitudini bus significasse itelligat oēs q̄ circa corpus occupatis: ⁊ ob hoc veterē sensum hītibus hoc genꝰ ieiuny nō ꝓgruat.

HILA. Mystice vo q̄ pñte sponso ieiunādi necessitate discipulis nō esse rñdet: pñtie sue gaudiū: ⁊ sacramētū scī ci bi edocet: quo nemo se pñte. i. ī ꝓspectu mētis christū habi turi ꝓtinēs idigebit: quasi eo carēs: ablato autem se ieiuna turos eē dicit: qz oēs nō credētes resurrexisse christum ba bituri nō essent cibū vite. In fide enī resurrectōis sacramē tum panis celestis accipitur. HIERO. Uel cuz pp pctā a nobis recesserit: tūc idicēdū ē ieiuniū: tūc luctus ē recipiē dus. HILA. Ponit etiaz exēpla: qbus oñdit ifirmitates vetustate pctōꝝ ⁊ animas ⁊ corpora noue gratie sacramen ta nō cape. RABA. Cū aūt date sint diuerse similitudi nes ad idē: differūt tñ. vestis. n. q̄ foris tegimur opa bona si gnificat q̄ foris agimus. vinū quo intus reficimur feruoꝝ ē fi dei ⁊ charitatis quo intus reformamur.

Hec illo loquēte ad eos: ecce princeps vnus ac cessit ⁊ adorabat eum dicēs: Dñe: filia mea mō defuncta est: sed veni impone manū tuā sup eā: ⁊ viuet. Et surgēs ihesus sequebatur eū: ⁊ discipuli eius. Et ecce mulier q̄ sanguinis fluxum pa tiebatur duodecim ānis: accessit retro: ⁊ tetigit fimbriā vestimenti eius. Dicebat enim intra se: Si tetigero tñ vestimētum eius: salua ero. At ihesus conuersus ⁊ videns eam dixit: Confide fi lia: Fides tua te saluam fecit. Et salua facta est mulier ex illa hora.

CHRY. ī ho. Post sermones opus adiunxit: in quo am plius phariseī obstruerētur: eo q̄ qui aduēit ad miraculuz petēdū archisynagogus erat: ⁊ luctꝰ magnus: qz puella vni genita erat ⁊. xy. ānoꝝ qñ incipit esse flos etatis ⁊ ideo dr: Hec illo loquēte ad eos: ecce princeps vnus accessit. AV GV. de cō. euā. Dicūt aūt hoc ⁊ marcꝰ ⁊ lucas: sz ab isto or dine iam recedūt. eo enī loco hoc īserunt: vbi post expulsa demonia ⁊ ī porcos missa transfretando redit a regione ge rasenoꝝ. Et p̄ hoc q̄ō marcus dicit: itelligendū ē hoc factuz esse: postq̄ venit rursus ihesus trās fretum: sz q̄tū post: non apparet. nisi autē fuisset aliquod īteruallū: non esset qñ fie ret: q̄ō narrat matthe⁹ īconuiuio domus sue. post hoc fcñ cōtinuo sequit de archisynagogi filia. Si enim loquēte eo de pāno nouo ⁊ vīo nouo accessit princeps: nihil aliud facto rum dictorūq̄ eius īterpositū ē. ī narratōe aūt marci patet locus vbi alia īterponi poterūt. Similiter aūt lucas nō re mittit matthaeo. quod. n. adiūxit: Et ecce vir cui nomē erat iairus: nō cōtinuo accipiēdū ē factū: sz post illud de quinio publicanoꝝ vt narrat matthaeus dicēs: Hec illo loquēte ad eos ecce princeps vnꝰ. s. iairꝰ archisynagogꝰ accessit ⁊ adora bat eū dicēs: Dñe: filia mea modo defuncta ē. Cōsiderādū ē aūt: ne repugnare videat quod alij duo euāgeliste mortiā ꝓximā: nō tñ mortuā eam dicāt: vsq̄ adeo vt dicāt vēis se postea q̄ mortuā nūciarēt: ⁊ ob hoc nō debere vexari ma gistrū: itelligēdum ē. n. breuitatis causa matthaeū hoc potiꝰ dicere voluisse rogatū dñz eē vt faceret: q̄ō ipsū fecisse māi festū ē: vt. s. mortuā suscitaret. Attēdit enim nō vba pris de filia sua: sed quod potissimū ē volūtatē. Ita enim despera uerat: vt potius eā vellet reuiuiscere: nō credēs viuā posse īueniri: quā morietē reliq̄rat. Due itaq̄ posuerunt qd dixe rit iairus: matthe⁹ aūt qd voluerit atq̄ cogitauerit. Sāe si gsq̄ illoꝝ duoꝝ prez ipz ꝓmemorasset dixisse: vt ñ vexaret ihesus q̄ puella mortua fuisset: repugnarēt ei⁹ cogitatōi vba que posuit matthaeus: nūc vo nō legit q̄ suis nūciātibus il le ꝓsenserit. Dic aūt rē pnecessariā dicimus: nihil ī cuiusq̄ vbis debere īspicere nisi volūtatē: cui debēt verba seruire: nec mētiri quēq̄ si alys vbis dixerit qō ille voluerit: cꝰ ver ba nō dicit. CHRY. ī ho. Uel hoc quod princeps dixit de morte puelle: ē augere calamitatē. Eteniz ꝓsuetudo ē rogā tibꝰ extollere sermone ꝓpria mala: ⁊ amplī⁹ aliquid eo qō ē dicere: vt magis attrahāt eos qbꝰ supplicāt. vñ subiūgit: Sz veni īpone manū sup eā: ⁊ viuet. Uide aūt eius grossi ciē. Duo enim expetit a christo: ⁊ accedere ipz ⁊ manū impo nere. Hoc etiā syrus ille naaman ⁊ a ꝓpheta expetebat. Et enī ⁊ visū idiget: ⁊ sensibilibꝰ rebꝰ q̄ grossius dispositi erāt.

REMI. Mirāda ē aūt pariter atq̄ imitāda dñi humili tas ⁊ māsuetudo: nā mox vt rogatus ē: rogātē cepit sequi. vñ subdit: Et surgēs ihesus seq̄bat eum. Dic subditos ⁊ ꝓla tos pariter istruxit: subditis exēplū obediētie reliquit: ꝓla tis vo instātiā ⁊ sollicitudinē docēdi demonstrauit: vt quo tiēscūq̄z audierīt aliquē mortuū in anima: statiz adesse stu deāt. Et cū eo ibant discipuli eius. CHRY. in ho. Et mar cus quidē ⁊ lucas dicunt: quoniam tres accepit discipulos .s. petruz: iacobum: ⁊ ioānē: matthaeū aūt non assumpsit am plioꝝē ei cōcupiscētiam īmittēs. Et qz imꝑfectius adhuc di spositus erat: propter hoc eniz illos honorat: vt alij similes illis efficiantur. Sufficiebat enim interim matthaeo vide re ea que facta sunt circa sanguinis fluxum patiētē. de qua subditur. Et ecce mul. q̄ sa. flu. patie. xy. an. ac. re. ⁊ teti. fim. vestimē. eius. HIERO. Hec autem mulier sanguine flu ens: non in domo: non in vrbe accedit ad dominum: quia iu xta legem vrbibus excludebatur: sed in itinere ambulante

dño:vt dũ pgit ad aliã: alia curaret. CHRY. Jõ aũt nõ libera ꝓpalatõe ad chꝛistũ venit:qꝛ verecũdabatur ꝓpter passionẽ:ĩmundã se existimãs. Etenĩ apud legẽ multa ĩmũ dicia estimabat eẽ hec passio:ꝓpter hoc latet ꝛ occultat.

REMI. Jn quo laudãda ẽ eius humilitas: qꝛ nõ ad faciẽ accessit sꝫ retro:ꝛ ĩdignã se iudicauit pedes dñi tãgere:ꝛ nõ plenitudinẽ vestimẽti tetigit sed tñmõ fimbꝛiaꝫ. Habuit .n. dñs fimbꝛiã iuxta legis ꝓceptuꝫ. Phariſei etiã fimbꝛias habebãt ꝙs magnificabãt: ĩ quibus etiã spĩas appẽdebãt. sꝫ fimbꝛie dñi nõ habebãt vulnerare:sꝫ potius sanare. ꝛ iõ sequit:Dicebat enĩ ĩtra se:qꝛ si tetigero tñ vestimẽtuꝫ eiꝰ: salua ero. Jn quo fides eiꝰ admirãda ẽ:qꝛ desperãs de salute medicoꝝ ĩ quo sua erogauerat:vt marcus dicit: ĩtellexit celestẽ adesse medicũ:ꝛ ĩ eo totã suã ĩtentionẽ collocauit:ꝛ ideo saluari ꝓmeruit. vñ sequit: At iesus ꝓuersus ꝛ videns eam dixit. Cõfide filia: fides tua te saluã fecit. RABA. Quid ẽ qꝺ eã ꝓfidere iussit:q̃ si fidẽ nõ haberet:salutẽ ab eo nõ q̃reret:sꝫ robur ꝛ pseuerãtiã fidei ab ea expostulauit:vt ad certam ꝛ verã pueĩat salutẽ. CHRY. ĩ ho. Uel qꝛ formidolosa erat hec mulier:ꝓpter hoc ait:Cõfide. Et filiã eã vocat:qꝛ fides eam filiã fecerat. HIERO. Nõ aũt dixit: Quia fides tua te saluã factura ẽ:sꝫ saluã fecit. in eo enim qꝺ credidisti:iam salua facta es. CHRY. ĩ ho. Nõdũ tñ pfectaꝫ de chꝛisto opiõnẽ habebat:qꝛ nequaquaꝫ estimasset eum latere:sꝫ chꝛistus nõ dimisit eam latere:nõ q̃si gl'iam cõcupiscẽs:sꝫ multoꝝ causa. Primo n. soluit timoꝛẽ mulieris:ne a cõscia pungat. quasi donũ furatura. Scõo eã emẽdat de hoc qꝺ estimauit se latere. Tertio oĩbus fidẽ eius ostẽdit:vt eã emulẽt. Quarto dedit ĩ hoc signũ qꝺ mõstrauit se nosse oĩa:nõ minus eo qꝺ fontẽ sanguinis siccauit:ꝺ quo sequit:Et sal. fa. ẽ mu. ex illa hoꝛa. GLO. Jntelligẽduꝫ ẽ ex illa hoꝛa ex qua tetigit fimbꝛiã:nõ ex illa hoꝛa ex qua iesus cõuersus ẽ ad eã:iam enĩꝫ salua facta erat vt aly euãgeliste mãifeste oñdũt:ꝛ ex vbis dñi ꝓpẽdi põt. HILA. Jn quo magna vtutis dñice admiratio ẽ:cum potestas intra coꝛpꝰ manẽs rebus caducis efficaciam adderet sanitatis:ꝛ vsq̃ ĩ vestiũ fimbꝛias opatio diuina ꝓcederet. nõ enim cõprehẽsibilis erat ꝺs vt coꝛpe clauderet. Assumptio nãq̃ coꝛpis nõ naturã vtutis ĩclusit:sꝫ ad redẽptionẽ nr̃am fragilitatẽ coꝛpis virtus assumpsit. Mystice aũt pr̃ceps hic lex eẽ intelligit:q̃ dñm oꝛat vt plebi quã ipsa chꝛisto eiꝰ aduẽtus expectatiõe ꝓdicata nutrierat:vitam moꝛtue reddat. RABA. Uel archisynagogus signat moysen. ꝛ dr̃ iairus. i. illuminãs siue illuminatus:qꝛ accepit vba vite dare nobis: ꝛ p hoc cũctos illumĩat. Jpse a spũsctõ illumĩatus. Filia igitur archisynagogi. i. ipsa synagoga velut duodecimo etatis anno. i. tpe pubertatis:postq̃ spiritalẽ sobolẽ deo gñare debebat:erroꝝ lãguoꝛe ꝺsternata ẽ. Ad g̃ hãc pr̃cipis filiã dũ properat dei verbum vt saluos faceret filios israel: sancta ecclesia ex gẽtibus ꝓgregata:q̃ ĩteriorũ lapsu criminum deperiebat paratam alys fide ꝓcepit sanitatẽ. Notãdũ autez qꝺ archisynagogi filia sit duodenis:ꝛ mulier hec ab ãnis .xy. sanguĩe fluxit:eo tpe quo hec nata ẽ:illa cepit ĩfirmari. vna enim pene seculi etate ꝛ synagoga ex patriarchis cepit nasci:ꝛ gẽtiuꝫ exteraꝝ natio idolatrie sanie fedari. Naꝫ fluxus sanguinis bifariã põt ĩtelligi:hoc ẽ sup idolatrie pollutiõe ꝛ sup his q̃ carnis ꝛ sanguinis delectatõe gerũt:ꝛ sic q̃diu synagoga viguit:laboꝛauit ecclesia:sꝫ illoꝝ delicto salꝰ gẽtibus fcã ẽ. Accedit aũt ꝛ tangit dñm ecclesia: cuz ei per fidem appropĩquat. GLO. Credidit:dixit: tetigit: qꝛ his tribus:fide:vbo:ꝛ ope oĩs salus acgrit. RABA. Accedit autẽ retro siue iuxta:hoc ẽ qõ ipe ait:Siquis mihi mĩstrat: me sequat. siue qꝛ psentẽ dñm in carne nõ vidẽs: pactis iã sacr̃is incarnatõis illius ad agnitionis eius gratiam pueĩt. vnde ꝛ fimbꝛiam vestimẽti tãgit:qꝛ cũ chꝛistũ in carne gẽtilis ppls nõ vidisset vba incarnationis recepit. Uestimentum enim chꝛisti dr̃ mysteriũ incarnatiõis eius:quo diuinitas induta ẽ:fimbꝛie vestimẽti:verba de incarnatiõe eius dependẽtia. Nõ autẽ vestẽ:sꝫ fimbꝛiam tãgit:qꝛ nõ vidit ĩ carne dñm:sꝫ susceptu ꝓ aplos ĩcarnatiõis verbũ. Beatus q̃ vel extremam partẽ vbi fide tãgit. Nõ autẽ ĩ vrbe sꝫ ĩ ĩtinere pgente dño sanat. vñ apl'i. Quia indignos vos iudicatis vitaʒ eterna:ecce cõuertimur ad gẽtes:gentilitas autem ex hoꝛa dñici aduẽtus cepit habere salutem.

¶ Et cum venisset iesus in domum pr̃cipis:ꝛ vidisset tibicines ꝛ turbã tumultuantẽ dicebat: Recedite:nõ ẽ enim moꝛtua puella:sed dormit. Et deridebant eũ. Et cũ eiecta eẽt turba ĩtrauit: ꝛ tenuit manũ eiꝰ ꝛ dixit: Puella surge. Et surrexit puella: ꝛ exiit fama hec ĩ vniuersã terrã illã.

GLO. Post mulieris emoꝛroisse curationẽ sequit ꝺ moꝛtue suscitatõe cum dicit: Et cuz vẽisset iesus ĩ domum pncipis ꝛc. CHRY. ĩ ho. Cõsiderãdũ ẽ aũt qꝺ ꝓpter hoc tardius vadit ꝛ plura loquitur mulieri curate:vt pmittat moꝛi puellaz:ꝛ sic mãifesta fiat resurrectiõis demõstratio. Et similiter ĩ laçaro vsq̃ ad tertiã diẽ mãsit. Sequit: Et cum vidisset tibicies ꝛ turbã tumlt'uãtẽ. qꝺ ẽ moꝛtis demõstratio. AMBRO. sup lucam: Moꝛe enĩ veteri tibicines ad excitãdos luctꝰ ĩ moꝛtuis ferebãt adhiberi. CHRI. Sꝫ chꝛistus tibias vniuersas ꝓcit:parẽtes aũt puelle ĩtroduxit ne posset dici qꝺ aliter curauit:sed ꝛ ante resuscitationẽ puelle sermone spem erigit. vñ sequit: Dicebat recedite:nõ ẽ enim moꝛtua puella: sed dormit. RABA. q. d. Uobis moꝛtua ẽ:deo aũt qui suscitare põt dormit tã ĩ aĩa q̃ in coꝛpoꝛe. CHRY. Per hoc ãt ꝛ tumultũ mẽtis remouet eorum qui aderãt:ꝛ oñdit qñ facile est ei moꝛtuos suscitare: qõ vtiq̃ ĩ laçaro fecit dicẽs: laçarus amicꝰ nr̃ dormit. Et ſil docuit:ñ formidare moꝛtẽ:q. n. ꝛ ipe erat moꝛitur ĩ alioꝝ coꝛpibus ĩstruxit discipl'os ꝓfidere ꝛ viril'r ferre moꝛtẽ. Et enĩ eo accedẽte iã moꝛs sõnus erat. Hoc ãt dño dicẽte deridebat. vñ sequit: Et deridebãt eũ. CHRY. ĩ ho. Nõ ãt increpauit derisionez: vt ꝛ ipsa derisio ꝛ tibie ꝛ alia vniuersa demõstratio fiãt moꝛtis:qꝛ enim multotiẽs postq̃ fcã sunt miracula nõ credũt hoĩes. antea eos ꝓuincit ꝓpꝛys rñsionibus. qõ ĩ laçaro fecit cũ dixit: Ubi posuistis eũ: vt qui dixerũt: veni ꝛ vide:ꝛ qñ fetet:q̃triduamus. n. ẽ. nõ amplꝰ possint nõ credere:qñ moꝛtuũ suscitauit. HIERO. Nõ aũt erãt digni vt viderẽt mysteriũ resurgẽtis. q resuscitatẽ idignis cõtumelys irridebãt. ꝛ ideo sequit: Et cũ eiecta esset turba ĩtrauit ꝛ tenuit manũ eiꝰ ꝛ surrexit puella. CHRI. Nõ quidẽ aliã supinducẽs aĩam eam suscitauit:sed eã que exierat reiducẽs:ꝛ velut ex sõno erigẽs vt añe:viã faciat pvisuz fidei resurrectõis:ꝛ nõ solũ puellã resuscitat:sꝫ ꝛ cibũ ei iubet dari vt aly euãgeliste dicũt:vt ñ videat pbãtasma eẽ quod fcñ ẽ. Sequitur: Et exyt fama hec ĩ vni. ter. illam.

GLO. Qꝛ ad magnitudinẽ ꝛ nouitatẽ miraculi ptinet ꝛ ad mãifestã vitatẽ ipsius ne ꝓfictũ puteꝛ. HYLA. Mystice aũt dñs domũ pr̃cipis. i. synagogã ĩgredit:cui ĩ canticis legis hymnꝰ luctuũ psonabat. HIERO. Usq̃ enĩ hodie iacet ĩ domo pr̃cipis moꝛtua ꝛ qui videt magistri tibicines sunt:carnẽ lugubꝛe canẽtes. Turba quoq̃ iudeoruz nõ ẽ turba credẽtiũ sꝫ tumultuãtiũ. sꝫ cũ ĩtrauerit plẽitudo gẽtiũ tũc omnis israel saluus fiet. HILA. Ut aũt rarus ex lege credentium electiõis numerꝰ posset intelligi turba oĩs expulsa ẽ: quam vtiq̃ saluari dñs optasset:sed irridendo dicta gestaq̃ eius resurrectionis non fuit digna consoꝛtio. HIERO. Tenuit aũt manuz eius:ꝛ surrexit:puella: quia nisi pr̃ius mũdate fuerint manus iudeoꝝ que sanguine plene sũt:synagoga eoꝝ moꝛtua nõ cõsurget. HILA. Exeũte autem fama in vniuersam terrã illã electiõis salus donũ chꝛisti atq̃ opera pr̃dicãtur. RABA. Moraliter

aũt puella ĩ domo mortua: ẽ aĩa mortua ĩ cogitatiõe. Dicit aũt q puella dormit: qz q peccãt in pñti adhuc p pniam resuscitari pñt. Tibicies sunt adulatores qui fouẽt mortuã. GREGO. xvy. mo. Foras aũt turba eycit: vt puella suscitet: qz nisi pus a secretioꝛib⁹ cordis expellat secularium multitudo curaꝛ: aĩa q̃ itrinsecus iacet mortua nõ resurgit. RABA. Jn domo ãt puella paucis arbitris surgit: iuuenis extra portã. Et laçar⁹ corã mltis: qz publica noxa publico eget remedio: leuis leuioꝛi: z secreta põt deleri pnĩa.

¶ Et transeunte inde ieſu: ſecuti ſunt euꝫ duo ceci clamãtes z dicentes: Miſerere nr̃i fili dauid. Cum autem veniſſet domuꝫ acceſſerunt ad euꝫ ceci: z dic eis ieſus: Creditis qa hoc poſſum facere vobis? Dicũt ei: Utiq; dñe. Tunc tetigit oculos eoꝝ dicẽs: Secundũ fidẽ veſtrã fiat vobis: z aperti ſunt oculi eoꝝuꝫ: z cõminatus ẽ illis ieſus dicens: Videte nequis sciat. Jlli autem exeuntes diffamauerũt euꝫ in tota terra illa.

HIERO. Prioꝛi ſigno de pncipis filia z mozboſa mulie re: pnter ſignũ de duobus cecis adiungit: vt qõ ibi mozs z debilitas: h̃ cecitas demõſtraret. z iõ dr̃: Et trãſeunte inde ieſu. ſ. a domo pncipis: Secuti ſũt euꝫ duo ceci clamãtes z dicẽtes: Miſerere nr̃i fili dauid. CHRY. Nõ aũt parua h̃ iudeoꝝ accuſatio ẽ: cũ hi gdẽ oculis carẽtes: ex auditu ſolo fidẽ ſuſcipiãt. Nõ aũt illi bñtes vilium atteſtãtur miraculis q̃ fiebãt. Vide aũt z eoꝝ deſiderlũ: neq; enim ſimplicĩter acceſſerũt ſz cũ clamoꝛe: z nihil aliud q̃ miſicoꝛdiã poſtulãtes. Filiũ aũt dauid vocabãt: qz nomẽ honoꝛis eſſe videbaꝫ. REMI. Recte ergo filiũ dauid vocãt: qz vgo maria de ſtirpe dauid oꝛiginẽ duxit. HIERO. Audiãt marchiõ z maniche⁹ z ceteri heretici: q vetus laniãt teſtm̃: z diſcãt ſaluatoꝛẽ appellari filiũ dauid. ſi enim nõ eſt natus in carne quomodo vocaꝫ fili⁹ dauid? CHRY. Cõſideranũ aũt q multotiẽs dñs voluit rogaꝫ ſanare: vt nõ alquis eſtimet eũ ꝓpter captãdam honoꝛis magnificẽtiã ad miracula ſiſſilire. HIERO. Et tñ rogãtes nõ curãt ĩ itinere: nõ tranſitoꝛie vt putabant: ſz poſtq̃ venit in domũ ſuam accedũt ad eũ vt itroeãt z p̃mũ eoꝝ diſcutitur fides: vt ſic vẽ fidei lumẽ accipiãt. vñ ſequit̃: Cũ aũt ve. do. acceſ. ad euꝫ ceci: z dixit eis ieſus. Creditis quia hec poſ. fa. vo. CHRY. Rurſum aũt h̃ erudit nos gr̃iam multitudinis expellere: qz enĩ ꝑpe erat domus: ducit eos illuc ſingulariter curaturus. REMI. Qui aũt cecis reddere poterat viſuꝫ: nõ ignorabat ſi crederẽt: ſz iõ interrogauit: vt fides eoꝝ q̃ geſtabatur coꝛde: cõ confiterent̃ oꝛe: digna fieret ampliꝰ mercede: ſm illud apl̃i: Oꝛe ꝓfeſſio fit ad ſalutẽ. CHRY. Et nõ ꝓpter hoc ſolũ: ſz vt oñderet qñ digni erãt curatione: z vt nõ aliqs dicat: qñ ſi miſericoꝛdia ſolũ ſaluabat: oẽs ſaluari oꝛtebat. Jdeo ẽt fidẽ ab eis expetit: vt ex hoc ad excelſi⁹ eos reducat. qz enĩ dixerãt eũ filiũ dauid: erudit q̃ oportet de eo maioꝛa ſentire. vñ nõ dixit: Creditis quoniam nõ poſſum rogare p̃rem: ſz creditis quoniam poſſum hoc facere. de quoꝝ rñſione ſequit̃: Dicũt ei vtiq; dñe. Nõ vltra filiuꝫ dauid eũ vocãt: ſz alti⁹ eleuant̃: z dñationẽ confitentur. Et tũc iã ipſe imponit eis manuꝫ. vñ ſequit̃: Tũc tetigit oc̃los eoꝝ dicens: Secũdum fidẽ veſtrã fiat vobis. Dic autẽ hoc fidẽ eoꝝ affirmans z conteſtans: qñ nõ adulatõis erãt verba que dixerãt. Poſtea curationem ſubiungit dicẽs: Et aperti ſunt oculi eoꝝ. Deinde poſt ſanationem iubet nulli dicere. z nõ ſimpliciter iubet: ſz cum multa vehemẽtia. vñ ſequitur: Et cõminatus ẽ eis ieſus dicẽs: Videte neqs ſciat. Jlli aũt exeũtes diffamauerũt eũ ĩ tota terra. HIERO. Dominus qdẽ pp humilitatẽ fugiẽs tactãtie gr̃iã hoc p̃cepat: z illi ꝓpter memoꝛiã gr̃e nõ põt tacere bñficiuꝫ. CHRI. Oꝛ aũt alteri dic̃: Uade z ãnũcia gloriã dei: nõ eſt ꝓtrariũ: erudit enĩ nos ꝓhibere eos qui volũt nos pp nos laudare. Si aũt ad dñi gr̃iam referr̃: nõ debemus prohibere: ſz magis iniungere vt hoc fiat. HILA. Uel ſilẽtium cecis dominus impat: qz apl̃oꝝ ꝓpium erat p̃dicare. GREGO. xix. mo. Que rẽdũ aũt nobis ẽ: qd ſit h̃ q ipe oĩpotẽs cui h̃ ẽ velle qõ poſſe: z taceri virtutes ſuas voluit: z tñ ab eis q il luminati ſunt q̃ſi ĩuitus indicaꝫ: niſi q ſeruis ſuis ſe ſequẽtibus exẽplũ dedit: vt ipſi gdẽ virtutes ſuas occultari deſiderẽt: z tñ vt alys eoꝝ exẽplo ꝓficiant: ꝓdãt inuiti. Occultenr̃ ergo ſtudio: neceſſitate publicent̃: z eoꝝ occultatio ſit cuſtodia ꝓpa: eoꝝ publicatio ſit vtilitas aliena. REMI. Allegoꝛice autẽ p̃ hos duos cecos duo ppl̃i deſignant̃. i. iudaic⁹ z gentilis. vel duo ppl̃i iudaice gẽtis: nam tpe Roboam: regnũ eius duiſuꝫ eſt in duas partes. De vtroq; autem ppl̃o in ſe credẽte chriſtus illuminauit in domo p quã itelligitur eccl̃ia: qz abſq; vnitate eccl̃ie nullus ſaluari põt. Jlli aũt q ex iudeis crediderũt aduẽtũ dñi: p vniuerſũ oꝛbẽ diffamauerũt. RABA. Dom⁹ aũt ꝓncipis ſynagoga ẽ ſubdita moyſi: dom⁹ ieſu celeſtis ẽ hieruſalẽ. Dño ergo p hoc ſeculũ trãſeũte: z ĩ domũ ſuã reuertẽte: Duo ceci ſecuti ſũt eũ: qz p̃dicato euãgelio p apl̃os multi ex iudeis z gẽtib⁹ ceperũt eũ ſeq. Sed poſtq̃ ĩ celũ cõſcẽderat: intrauit ĩ domũ .i. ĩ eccleſiam: z ibi illuminati ſunt.

¶ Egreſſis autem illis: ecce obtulerunt ei hominem mutum demoniuꝫ habentem: z ejecto demonio locutus eſt mutus: z mirate ſũt turbe dicẽtes: Nunq̃ apparuit ſic in iſrael. Phariſei aũt dicebãt: ĩ pncipe demonioꝝ ejicit demones.

REMI. Pulchre illuminatis cecis muto loquelã reddidit: z obſeſſum a demone curauit. ĩ quo facto oſtẽdit ſe dñz virtutuꝫ z celeſtis medicie auctoꝛẽ. nã p eſaiã dictũ ẽ: Tũc aperiẽt oculi cecoꝝ z aures ſurdoꝝ patebũt: z apta erit lingua mutoꝝ. vñ dr̃: Egreſſis aũt illis: ecce obtulerũt ei hoĩez mutũ demoniũ bñtẽ. HIERO. Oꝛ aũt dr̃ grece cophos: magis tritũ eſt ſermoni cõi: vt ſurdus q̃ mutus ĩtelligaꝫ. ſed moꝛis ẽ ſcripturaꝝ cophon indifferẽter vel ſurduꝫ vel mutũ dicere. CHRY. Nõ aũt nature erat hec paſſio: ſz ex demõiis inſidys: iõq; z alys ĩdiguit q eũ adducerẽt: neq; enĩ p ſeipſuꝫ rogare poterat ſine voce exiſtẽs: neq; alys ſupplicare demone aĩam cũ lingua colligante. ꝓpter hoc neqs expetit fidẽ ab eo ſz cõfeſtiuz egritudiuẽ ſanat. vñ ſequitur. Et ciec. demo. lo. ẽ mutus. HILA. Jn quo reꝝ oꝛdo fuatus ẽ. naꝫ demon p̃us eycit̃: z tũc reliqua coꝛpis officia ſuccedũt. Segt̃. Et mi. ſũt tur. di. Nũq; ap. ſic ĩ iſrl̃. CHRY. Præpõebãt gdẽ ceteris eũ: nõ q curabat ſolũ: ſz qñ facile z velociter: z ĩfinitas egretitudines z inſanabiles ſanabat. Hoc aũt maxie phariſeos ꝛriſtabat: qñ oĩbus eũ ꝓponebãt: nõ ſolũ his q tũc erãt: ſz z his q vnq̃ geniti fuerãt ĩ iſrl̃. vnde phariſei concitati ecõtrario detrahebãt. ꝓpter quod ſegt̃. Phari. aũt dicebãt. Jn prin. demo. eycit demo. REMI. Scribe nãq; z phariſei facta dñi negabãt q̃ poterãt: z q̃ nõ poterãt negare: in ſiniſtrã partẽ interꝛetabantur: ſm illud pſalmi: Jn multitudine vtutis tue mẽtient̃ tibi inimici tui. CHRI. Eoꝝ aũt dicto quid ẽ dementius? Nõ enĩ cõfingi põt demonẽ pycere altez demonẽ: ſuis enĩ applaudere cõſueuit: nõ diſſoluere ſua. Chriſtus aũt nõ ſolũ demones eyciebat: ſz z lepꝛoſos mũdabat: z moꝛtuos ſuſcitabat: z peccata ſoluebat: z regnuꝫ dei p̃dicabat: z ad patrem hominꝫ adducebat: q̃ demon neq; poſſet facere neq; vellet.

RABA. Myſtice autẽ ſicut in duob⁹ cecis ſignatus eſt vterq; ppl̃s iudeoꝝ z gẽtium: ita in hoĩe muto z demoniaco generaliter ſignatũ ẽ oẽ genus humanũ. HILA. Uel in muto z ſurdo z demoniaco gentiũ plebs indigna totius ſalutis inferr̃. oĩbus. n. vndiq; malis circũſeſſa totius coꝛ

poris vitys ĩplicabaſ. REMI. Gentilis.n.ppls mut⁹ erat: qz in ꝓfessione vere fidei z ĩ laude sui creatoris os apire nõ poterat: siue qz mutis idolis cultũ ĩpẽdebat similis illis factus. Demoniac⁹ erat: qz p mortẽ infidelitatis diaboli ĩpys subdit⁹ erat. HYLA. Dei ãt cognitõe supstitõuz oĩuz ve sania effugata: z visus z audit⁹ z ꝛmo salutis iuebiſ. HIERO. Sic̃.n.ceci luʒ recipiũt: sic z muti ad loquẽdũ lĩgua laxaſ: vt cõfiteaſ eũ quẽ antea denegabat. Jn turba ãt admirante cõfessio nationũ ẽ. Phariſei ãt p suã calũniã vsqz hodie iudeorum infidelitatẽ demõstrãt. HYLA. Administrationẽ aũt turbe talis ꝓfessio subsecuta ẽ: Nũq̃ apparuit sic ĩ israel. qz is cui p legẽ nihil opis afferri potuit verbi vtute saluaſ. REMI. Illi vo g mutũ sanandũ dño obtulerũt: intelligunt apli z p̃dicatores g aspectibus diuine pietatis gẽtilẽ pplm̃ saluãdũ obtulerũt. AVGV. de cõ. euan. Qz autez hic dr̃ de duobus cecis z demonio muto: sol⁹ matheus posuit. Illi duo ceci de quib⁹ aly narrãt nõ sunt isti: sz tñ simile fciñ est: ita vt si ipse matthe⁹ nõ etiã illius facti meminisset: posz putari hoc qõ nũc narrat dictũ fuisse etiã ab alys duobus. Qõ commẽdare memorie diligẽter debemus esse q̃dã facta similia: qõ ꝓbaſ nõ eẽ idẽ. Cũ ipse euangelista vtrũqz ꝓmemorat: vt siqñ talia singula apud singulos ĩueniremus: atqz in eis ꝓtrariũ qõ solui nõ possit occurrat nobis: nõ esse factũ idẽ: sz aliud simile vl̃ silr̃ fciñ.

¶ Et circuibat iesus omnes ciuitates z castella docens in synagogis eorum: z predicans euãgeliũ regni z curãs oẽm lãguorẽ z oẽm infirmitatẽ. Videns autem turbas misertus est eis: quia erant vexati z iacentes sicut oues nõ habentes pastorẽ. Tũc dic̃ discipulis suis: Messis quidez multa: operarii autem pauci. Rogate ergo dñz Messis: vt mittat operarios in messez suam.

CHRI. Noluit dñs ipo fcõ redarguere accusationẽ phariseoꝝ dicẽtiñ: Jn ꝑncipe demonioꝝ eycit demonia demõ .n. ꝓuiciũ passus nõ bñfacit: sz nocet eis q eũ ihonorãt. Dñs aũt ꝛtrariũ facit: q post ꝓuicia z cõtumelias nõ solũ nõ punit: sz nec etiã ĩcrepauit: quinimo bñficia p̃stitit. vñ sequiſ: Et circuiebat iesus oẽs ciui. z castel. Jn quo erudit nos accusatoribus nr̃is retribuere nõ accusatões: sz bñficia. Qui enim post accusationẽ desistit a bñficio: mõstrat qñ ꝑpter boiuz laudẽ bñfacit. Si vo ꝑpter deũ bñfacis cõseruis: qcqd illi fecerint non desistis bñfaciẽs: vt maior sit merces. HIERO. Uides aũt q eq̃liter z vicis z vrbibus z castellis. i. z magnis z paruis euãgeliuz p̃dicauerit: vt nõ ꝓsideraret nobiliũ potẽtiã: sz salutẽ credẽtiũ. Sequitur: Do. in syna. eoꝝ. hoc. s. dñs opis qõ mãdauerat pr̃ z bãc esuriẽvt p doctrinã saluos faceret ĩfideles. Docebat ãt ĩ syna. euã. regni. vñ seqtur: Et p̃di. euã. regni. REMI. Intelligẽdũ ẽ dei. Quãuis .n. annũcient bona tpalia: tñ nõ dr̃ euãgeliũ. Vinc ẽ q lex nõ nominaſ euangeliũ: qz suis obseruatoribus nõ ꝓmittebat bona celestia. sz terrena. Post p̃dicationez aũt z doctrinam curabat oẽm languorẽ z oẽm infirmitatem: vt gbus ꝛmo nõ suaserat: opa ꝓsuaderẽt. vñ sequiſ: Curãs oẽm languorẽ z oẽm ifirmitatẽ. qõ de ipso ꝓprie dr̃: nihil quippe ei ĩpossibile ẽ. GLO. Languorẽ vocat diuturnã ifirmitatem: infirmitatẽ aũt leues morbos. REMI. Sciendum ẽ aũt: qz illos quos corpe sanabat forisecus: mẽte sanabat intrinsecus. Aly vo hoc facere nõ possunt sua ptãte: sed p dei gratiam. CHRY. Nõ autẽ in hoc stat christi bonitas: sz z aliã ꝓuidẽtiam circa eos oñdit: viscera misericordie circa eos expãdens. vñ seqtur: Uidẽs aũt turbas: misertus ẽ eis. REMI. Per qõ officiũ boni pastoris magis q̃z mercenary in se christus oñdit. Quare aũt misertus sit subiũgit. Quia erant vexati z iacẽ. sicut oues non ha. pa. Uexati qui dẽ a demonib⁹: siue qz a diuersis ifirmitatib⁹ z lãguoribus erãt atriti. RABA. Uel vexati p diuersos errores: z iacẽtes. i. torpẽtes nõ valentes surgere: z cuz haberẽt pastores erãt q̃si ñ haberẽt pastorẽ. CHRY. Dec ꝑncipiũ iudeoꝝ erat accusatio: qñ pastores existẽtes: ea q̃ lupoꝝ erãt oñdebãt. nõ solũ. n. nõ emẽdabãt mltitudinẽ sz z nocebãt eoruz ꝓfectui. Illis.n. admirãtib⁹ z dicẽtib⁹: Nũq̃ appuit ita in israel. ecõtrario dicebãt: Qñ in ꝑncipe demonioꝝ eycit demonia. REMI. Postq̃ aũt dei filius de celo ꝓsperit i terra: vt audiret gemit⁹ ꝓpheticoꝝ: mox multa messis cepit augeri. turbe nãq̃ humãi generis fidei nõ appropinquassent: nisi: qz auctor humãe salutis de celis ꝓsperit i terrã. z iõ se quit̃: Tũc dixit discipulis suis: Messis qdẽ mlta opary ãt pauci. GLO. Messis g̃ dicunt̃ boies qui pñt meti a p̃dicatoribus z de collectiõe p̃ditoꝝ separari: vt grana excussa a paleis postea i horreris reponant̃. HIERO. Messis mlta: pploꝝ signat multitudinẽ: opary pauci: penuriam magistroꝝ. REMI. Paru⁹.n. erat numerus aplorum ad cõpatiẽ tãtaꝝ segetũ. Hortaſ aũt dñs suos p̃dicatores. i. aplos z eoꝝ seq̃ces: vt quotidie sui numeri augmẽtatões exposcãt. vñ subdit: Rogate ergo dñm mes. vt mit. opa. i mes. suam.

CHRY. Latẽter seipsuz dñm oñdit: Ipse.n. ẽ q messis ẽ dñs. Si.n. metere misit q̃ apli nõ semiauerũt: mãifestũ est qñ nõ aliẽa metere misit: sz ea q̃ ipe p ꝓpꝛias semiauit. Sz cũ. xy. apli sint opary: dixit: Depcamini dñz messis vt mittat oparios ĩ messez suã. z tñ nullũ eis adiec̃: qz. s. eos lã. xy. existẽtes mltiplicauit nõ numero adycẽs: sz vtutẽ largiẽs.

REMI. Uel tũc augmentatus est qñ designauit z alios. lxxy. z qñ sũt fci mlti p̃dicatores spũscõ descẽdẽte sup credẽtes. CHRY. Oñdit ãt q̃ magnũ donũ sit hoc. s. vt aliqs habeat vtutẽ decẽter p̃dicãdi: p hoc q̃ dicit hoc eẽ orandũ. Cõmemorat aũt ĩ hoc loco vboꝝ ioãnis de area z vẽtilabro z palea z frumẽto. HYLA. Mystice aũt salute gẽtib⁹ data: ciuitates oẽs z castella oĩa vtute z ĩgressu xp̃i illuminant̃: z oẽm ifirmitatẽ veterẽ lãguoris euadũt. Immũdi ãt spũs dñante violẽtia: vexatã z sub legis onere egrotã plebẽ dñs miserẽt̃: qz null⁹ adhuc eis pastor erat custodiã scispũs redditur⁹. Erat ãt doni isti⁹ copiosissimus fruct⁹ cõ copia hauriẽtiũ mltitudinẽ vicit: nã q̃tũlibz ass̃umaſ a cũctis: ad largiẽdũ tñ sp exuberat: z qz plẽs eẽ vtile ẽ p quos ministreſ: rogari dñm messis iubet: vt ad capessandum qõ ꝑparabaſ donũ spũsci: messoꝝ copiã ds pstet. p oronẽ. n. B munus a deo nobis effunditur. CA. X.

Et cõuocatis duodecim discipulis suis: dedit illis ptãtẽ spirituũ ĩmundoꝝ vt eiicerẽt eos: z curarẽt oẽm lãguorẽ z oẽz ifirmitatẽ. Duodeci aũt apostoloꝝ noia sunt hec: Primus simon q dr̃ petrus: z andreas frater eius: iacobus zebedei z ioãnes frater eius: philippus z bartholomeus: thomas z matheus publicanus: Jacobus alphei z thadeus: symon chananeus: z iudas scarioth: q z tradidit eum.

GLO. A curatiõe socrus petri vsqz huc continuationem habuerũt relata miracula. Et fuerũt ante sermonez in mõte habitũ facta: qõ ex electione matthei que ĩter ipsa refertur indubitanter habemus. Fuit.n. vnus de. xy. electus in mõte ad apostolatũ. h aũt redit ad ordinẽ rei sicut gesta ẽ: post curatũ cẽturiõis seruũ dicẽs: Et cõuocatis. xy. discipulis. REMI. Narrauerat.n. supius euangelista: quia cohortatus ẽ dñs discipulos rogare dñm messis: vt mitteret operarios in messem suã. z qõ hortatus ẽ: hoc nũc ĩplere videtur. Duodenarius enĩ numer⁹ pfectus ẽ: Nascit enĩ a sena

rio:q perfectionē habz:eo q ex suis partib⁹ q̄ sūt vnū duo ⁊ tria in seipm formaī. Senari⁹ autē numer⁹ duplicat⁹ duo denariū gignit. GLO. Que gdē duplicatio ad duo p̄cepta charitatis:vel ad duo testamēta ptiere vī. RABA. Duo denari⁹ etiā numerus q ꝓficit ex ternario ⁊ q̄ternario designat eos p q̄tuor mūdi clymata fidē scē trinitatis p̄dicaturos. Iste etiā numer⁹ p multas figuras i veteri testamento p̄signatus est. Per.xy.filios Jacob.p.xy.p̄ncipes filiorum isrl.p.xy.fōtes viuētes i Delī.p.xy. lapides i rōnali Aarō. p.xy.panes' ppōnis.p.xy.exploratores a moyse missos.per .xy.lapides vñ fcīm est altare.p.xy.lapides sublatos ō iordane.p.xy.boues q sustinebāt mare eneū. In nouo etiā testamēto p.xy.stellas i corona spōse.p.xy. fūdamēta hierlz: q⁹ vidit ioānes:⁊ p.xy. portas. CHRY. Nō solū aūt eos ꝓficere fecit eoꝝ ministeriū vocādo missionē in messez:sz ⁊ faciēdo eos potētes ad ministeriū. vñ segī:Dedit illis potestatē spirituū īmūdoꝝ vt eycerēt eos ⁊ curarēt oēm languorē ⁊ oēm infirmitatē. REMI. In quo apte demōstraī: q⁹ vexatio turbaꝝ nō fuit trīa aut simplex sed varia.⁊ hoc ē misereri turbis:dare discipulis ptātē curādi ⁊ sanandi eas. HIERO. Benign⁹.n.⁊ clemēs dñs ac magī nō inuidet suis atq; discipulis virtutes suas:⁊ sīc ipse curauerat oēm languorē ⁊ infirmitatē:aplis quoq; suis tribuit ptātez vt curēt oēm lāguorē ⁊ oēz infirmitatē. Sz multa dīa est interp̄ce ⁊ tribuere:donare ⁊ accipere. Iste q̄cūq; agit ptāte dñi agit:illi sīgd faciunt ibecillitatē suā ⁊ virtutē dñi cōfitent dicētes: In noīe iesu surge ⁊ ambula. Catalogus aūt aplōꝝ ponit vt extra hos q pseudo aplī sūt excludant. vñ segī. Duodeci aūt aplōꝝ noīa sūt hec. Prim⁹ simon q vocaī petr⁹ ⁊ andreas frater ei⁹. Ordinē gdē aplōꝝ ⁊ meritū vniuscuiusq; illi⁹ fuit distribuere q cordis archana rimaī. Prim⁹ scribit simon cognomīe petrus ad distinctionē alteri⁹ simonis q appellaī chanane⁹ de vico galilee chana: vbi dñs aquas cōuertit i vinū. RABA. Jdē ē aūt grece siue latine petr⁹:qō syriace cephas. ⁊ i vtraq; līgua nomē a petra deriuatū est. Nec dubiū gn illa ō qua paul⁹ ait. Petra aūt erat xp̄s. REMI. Fuerūt aūt nōnulli q i hoc noīe greco.s.atq; latino:qō est petr⁹:q̄rētes hebraice līgue interp̄tationē dixerūt:qꝝ interp̄taī discalciās siue dissoluēs:vl agnoscēs. Sed illi q hoc nōīt:duab⁹ tenenī p̄rietatib⁹. Prima ē ex p̄prietate hebraice līgue:i q̄.p.nō exp̄mīt:sz loco eius.f. ponīt. Vñ pilatū dñt filatū. Secūda ex interp̄tatōe euāgeliste q narrat dñm dixisse: Tu vocaberis cephas.⁊ ipe ō suo addit:qō interp̄taī petr⁹. Symō aūt interp̄taī obediēs. Obediuit.n.vbis andree ⁊ cū eo venit ad xp̄m:siue qz obediuit p̄ceptis diuinis. Et qz ad vni⁹ iussiōis vocē secut⁹ est dñm. Siue vt gbusdā placet:interp̄etaī deponēs merorē:⁊ audiens tristitiā. Dño.n.surgēte deposuit merorē dīice passiōis ⁊ tristitiā audiuit:dicēte ei dño:Ali⁹ te cinget:⁊ ducet quo tu nō vis. Segī:Et andreas frater ei⁹. CHRY. Nō pua aūt ⁊ hec laus est. Petrū.n.denoīauit a virtute: Andream vo a nobilitate q̄ ē fm morē:i hoc q p eū fratrez petri dixit. Marcus aūt post duos vtices.s.petrū ⁊ ioannē andreā numerat:h aūt nō ita:Marc⁹ enī fm dignitatē eos ordīauit. REMI. Andreas aūt interp̄etaī virilis. Sīc.n. apud latinos a viro deriuaī virilis:ita apud grecos ab anir deriuaī andreas. Bene autē virilis dī:qz relictis oībus secutus est xp̄m:⁊ virilr i mādatis eius p̄seuerauit. HIERO. Euangelista aūt paria iuga aplōꝝ queq; ꝓsociat. Jungit enim petrū ⁊ andreā fratres:nō tā carne q̄ spū. Jacobuz ⁊ ioannez q patrē corporis relīquētes verum patrē secuti sunt:vñ segtur. Jacobus çebedei ⁊ ioānes frater ei⁹. Jacobum quoq; appellat çebedei:qz ⁊ alius segī iacob⁹ alphei. CHRY. Vide aūt qz nō fm dignitatē ordīnat. Mihi enim videtur Joannes nō alys solum: sed ēt fratre maior eē. REMI. Interp̄etaī aūt iacob⁹ supplantans siue supplātator:qz nō solū vitia carnis supplātauit:sed ēt cādē carnē herode truncidante contēpsit. Joānes interp̄taī dei gra:qz p̄e oīb⁹ dilīgi a dño meruit. vñ ob p̄cipui amoris graz supra pectus domini i cena recubuit. Segī:Philipp⁹ ⁊ bartholome⁹. Philipp⁹ interp̄etaī os lāpadis siue lāpadaꝝ:qz lumē quo illuminat⁹ ē a dño morī inuēto fratri p officiū ozis studuit ꝓpinare. Bartholome⁹ syrꝝ nomē est nō hebreū:⁊ interp̄taī filius suspēdētis aq̄s.i.christi q corda suoꝝ p̄dicatoꝝ de terrenis ad celestia subleuat ⁊ suspēdit:vt quo magis celestia penetrāt:eo cōda suoꝝ auditoꝝ gutta scē p̄dicatōis magis inebriēt ⁊ ifundāt. Sequī:Thomas ⁊ mattheus publicanus. HIERO. Ceteri euāgeliste in cōiunctōe nominū p̄i mū ponūt mattheū postea thomā. Nec publicāi nom̄ ascribunt:ne antique ꝓuersatiōis recordātes sugillare euāgelistā viderēī. Iste vero ⁊ post thomā se ponit ⁊ publicanum appellat:vt vbi abūdauit pctīn. supabūdet ⁊ gra. REMI. Thomas aūt interp̄taī abyssus siue gemin⁹:qui grece dicīt dydimus. Bñ aūt dydimus ⁊ abyssus interp̄taī:qz quo diutius dubitauit:eo ꝓfundi⁹ effectū dñice passiōis credidit ⁊ mysteriū diuinitatis agnouit. vñ dixit:Dñs me⁹ ⁊ ds me⁹: Matthe⁹ aūt interp̄taī donat⁹:qz dei munere de publicano euāgelista factus ē. Segī:Et iacob⁹ alphei ⁊ thade⁹.

RABA. Iste iacob⁹ ē qui i euāgelys frater dñi noīaī:⁊ etiā i epla ad galathas:qz marie vxor alphei sozor fuit marie mris dñi:quā ioānes euāgelista mariā cleophe noīauit: fortasse qz idē cleophas ⁊ alpheus ē dictus. Uel ipa maria defūcto alpheo post iacobū natū:nupsit cleophe. REMI. Et bñ dī filī⁹ alphei.i.iusti siue docti:qz nō solū vitia carnis supplātauit:sz etiā curā carnis ꝓtēpsit. naz c⁹ meriti fuerit: testes sūt aplī q eū epz bierosolymitane eccl'ie ordīauerūt. vñ ⁊ eccl'iastica hist'oria iter cetera de eo dicit. Quia carnē nūq̄ comedit:⁊ vinū ⁊ sicerā non bibit: balneis ⁊ lineis vestib⁹ nō ē vsus:die noctuq; flexis genibus orabat. Adeo etiā magni meriti fuit vt ab oīb⁹ iustus vocarēī. Thade⁹ aūt ipse ē quē lucas iudā iacobi.i. fratrem iacobi appellatē⁹ epla i eccl'ia legīt:in q̄ se fratrē iacobi noīat. AVGV. de con.euā. Nōnulli aūt codices hñt Lebbeū.qs aūt vnq̄ phibuit duobus vel tribus noīb⁹ vnū hoīem vocari: REMI. Judas aūt interp̄taī ꝓfessus:eo q filiū dei cōfessus sit.

RABA. Thade⁹ aūt siue lebbe⁹ interp̄taī corculus.i.cordis cultor. Segī:Simō chananeus ⁊ iudas scarioth q tradidit eū. HIERO. Simō chanane⁹ ipse ē qui ab alio euāgelista scribit' çelotes:chana gppe çel⁹ interp̄etaī. Judas āt scarioth vel a vico i quo ort⁹ ē:vel ex tribu isachar vocabulū sūpsit:vt quodā vaticinio in cōdēnationē sui nat⁹ sit: Isachar enī interp̄taī ē merces vt significet' p̄ciū,pditoris.

REMI. Interp̄taī āt scarioth memoria dñi:qz secut⁹ est dñm:siue memoriale mortis q̄diu meditat⁹ ē in corde suo vt dñz traderet i mortē:seu suffocatio:qz seipz strāgulauit. Et sciēdū q⁹ duo discipuli hoc noīe sunt vocati p quos oēs christiāi designātur:p iudā iacobi illi q i cōfessiōe fidei p̄seuerauerāt:p iudā scariothē:illi qui relicta fide retro cōuertunt. GLO. Duo ⁊ duo noīatī exp̄munt:vt iugalis societas approbet. AVGV. xvij.ō ciui.dei. Elegit q̄ hos i discipulos q̄s ⁊ aplos noīauit būiliter natos. ihonoratos:illumiatos vt gcgd magnū eēnt ⁊ facerēt:ipse in eis eēt ⁊ faceret. Habuit inter eos vnū quo malo vtēs bñ:⁊ sue passionis impleret dispositū:⁊ eccl'ie siue tolerandoꝝ maloꝝ p̄beret exēplū. RABA. Qui etiā nō p ip̄rudentiā iter aplos eligīt. magna est.n.vitas quā nec aduersari⁹ minister infirmat. Uoluit ēt a discipulo p̄di:vt tu a socio p̄rodit⁹ modeste feras tuū errasse iudiciū:perisse bñficiū.

¶ Hos duodecim misit iesus p̄cipiēs eis ⁊ dicens: In viam gētiuz ne abieritis: ⁊ in ciuitates samaritanoruz ne intraueritis: sed potius ite ad

oues q̄ perierũt domus israel. Euntes aũt p̄dicate dicẽtes: q̄ appropiquabit regnũ celoꝝ. Infirmos curate: mortuos suscitate: leprosos mũdate: demões eijcite. gratis accepistis gratis date.

GLO. Quia manifestatio spũs vt aplus dicit ad vtilitatem ecclie dat̄: post datã aplis ptãtẽ mittit eos vt ptãtẽ ad alioꝝ vtilitatẽ exequãt̄. vñ dr̄. Vos duodeciz misit iesus.

CHRY. Attẽdite aũt opportunitatẽ missiõis: Postq̄ enĩ viderũt mortuũ suscitante: mare increpãte: ⁊ cetera hȯ: ⁊ sufficiẽter vtutis eĩ⁹ demõstrationez susceperãt p vba ⁊ p opa tũc eos mittit. GLO. Mittens aũt docet eos quo eant: qd p̄dicẽt: ⁊ qd faciãt. Prio qdẽ quo eant. vñ dr̄: Precipiẽs eis ⁊ dicẽs: In viã gẽtiũ ne abieritis: ⁊ ĩ ciui. samarito. ne intraue. sz poti⁹ ite ad oues q̄ pierunt dom⁹ ĩ srl̄. HIERO. Nõ ẽ aũt ꝓtrarius loc⁹ iste ei p̄cepto quo postea dr̄: Euntes docete oẽs gẽtes. q̄ hoc añ resurrectionẽ p̄ceptũ ẽ. Et oportebat p̄mũ aduẽtũ christi nũciare iudeis: ne iustã haberẽt excusationẽ dicẽtes: iõ a se dñm reiecisse: q̄ ad gẽtes ⁊ samaritãos apl̄os misit. CHRY. Jõ etiã p̄mo ad iudeos mittit: vt q̄si ĩ q̄dã palestra ĩ iudea exercitati: ad agones orbis terraꝝ ĩtrarẽt: ⁊ velut quosdaz pullos debiles ad volãduz eos inducẽs. GRECO. ĩ ho. Vl̄ q̄ p⁹ soli iudee voluit ⁊ postmodũ gẽtib⁹ p̄dicari: q̄ten⁹ redẽptoris nr̄i p̄dicatio a ppriis repulsa: gẽtiles popl̄os q̄si exneos q̄reret. Erãt ẽt tẽ qdã q ỗ iudea vocãdi eẽnt: ⁊ ỗ gẽtib⁹ vocãdi ñ eẽnt: q nec ad vitã repari mererẽt̄: nec tñ gratui⁹ de ꝓtẽpta p̄dicatõe iudicari. HYLA. Legis ẽt lectio obtĩere p̄uilegiũ euãgely debebat: hoc min⁹ isrl̄ sceleris sui excusationẽ hĩtur⁹: q̄ plus sedulitatis ĩ admonitiõe sensisset. CHRY. Jtẽ ne existimarẽt q̄ christo cõuitiebant̄ ⁊ demoniacũ eũ vocabãt: q̄ pp hoc eos odio haberet: p̄muz eos emẽdare studuit: ⁊ ab oĩb⁹ alys discipulos adducẽs eis medicos ⁊ doctores mittit: ⁊ nõ solũ p̄hibuit alys annũciare añq̄ iudeis: sz neq̄ viã q̄ ad gẽtes fert ptĩgere ꝓcedebat: qõ signat cũ dicit: In viã gentiũ ne abieritis. Et q̄ samaritãi ꝓtrary erãt iudeis: q̄uis faciliores eẽnt vt ꝓuerterent̄ ad fidẽ: tñ neq̄ samaritanis p̄iusq̄ iudeis p̄dicari p̄misit. vñ dicit: Et in ciuita. sama. ne intraueri. GLO. Samaritani qdẽ fuerũt gẽtiles dimissi in terra isrl̄ a rege assyrioꝝ post captiuitatem ab eo factã: ⁊ multis piculis coacti ad iudaismũ sunt ꝓuersi: circũcisionẽ: ⁊ q̄q̄ libros moysi recipiẽtes: cetera vero oĩno abhorrẽtes: vñ iudei samaritanis nõ coutebãtur. CHRY. Ab his ergo discipulos auertẽs ad filios isrl̄ mittit quos oues pcũtes vocat: ñ abscõdẽtes: vndiq̄ veniã eis excogitãs ⁊ attrahẽs eoꝝ mẽtẽ. HYLA. Qui tñ lz oues voc̄ẽt̄: ĩ christũ lupoꝝ ac viperaꝝ linguis ⁊ faucib⁹ seuierunt. HIERO. Juxta tropologiã vo p̄cipit̄ nobis qui christi cẽsemur noie ne in viã gẽtiũ ⁊ hereticorũ ambulem⁹. errorẽ: vt quoꝝ religio separata est: separetur ⁊ vita. GLO. Postq̄ aũt docuit eos quo eant: ĩsinuat qd p̄dicẽt. vnde subdit̄: Euntes aũt p̄dicate dicẽtes: q̄ appropinquabit regnũ celoꝝ. RABA. Dic approq̄nquare dr̄ regnũ celoꝝ p collatam nobis fidẽ iuisibilis creatoris: nõ aliq̄ motione electoꝝ. Recte autẽ celi vocant̄ sci q̄ deũ fide retinẽt ⁊ diligũt charitate. CHRY. in ho. Uides mystery magnitudinẽ: vides aplorꝝ dignitatẽ: nihil sensibile p̄cipiunt̄ dicere: vt moyses ⁊ prophete: sz noua q̄daz ⁊ iopinata. Illi. n. terrena bona p̄dicauerũt: hi aũt regnũ celoꝝ ⁊ oĩa q̄ illic sũt bõa. GRECO. ĩ ho. Adiũcta sũt ãt p̄dicatoz⁹ scis miracula: vt fidez vbis daret virt⁹ oĩa: ⁊ noua facerent q̄ noua p̄dicarẽt. vñ sequit̄: Infirmos curate: mortuos suscitate: leprosos mundate: demones eycite. HIERO. Ne. n. hoib⁹ rusticanis ⁊ absq̄ eloquy venustate idoctis ⁊ illiteratis nemo crederet pollicẽtib⁹ regna celorum: dat ptãtẽ p̄dicta faciendi: vt magnitudinẽ p̄missoꝝ probet magnitudo signoꝝ. HYLA. Tota aũt vtutis dñice potestas ĩ apl̄is refert̄: ⁊ q̄ ĩ adã imagine ⁊ similitudine dei erãt figurati: nũc pfectã xpi imaginẽ sortiuntur: ⁊ q̄cqd maloꝝ ade corpi sathane ĩstinct⁹ itulerat: hoc rursuz ipi de cõione dñice ptãtis emẽdẽt. GRECO. ĩ ho. Dec ãt signa ĩ exordio eccl̄ie nec̄ia fuerũt: vt. n. fides crescceret credẽtiũ mirac̄l̄erat nutriẽda. CHRY. Postea ãt steterũt reuerẽtia fidei vbiq̄ plãtata. Si ãt ⁊ postea fcã sũt: pauca ⁊ rara fuerũt. ꝓsuetudo. n. ẽ deo talia facere: cũ aucta fuerit mala: tũc. n. suã demõstrat potẽtiã. GRECO. in ho. Scã tñ eccl̄ia quotidie spũaliter fac̄ qõ tũc p apl̄os corpaliter faciebat. q̄ nimiꝝ tãto maiora sũt: q̄nto p hec nõ corpa: sz aie suscitãt̄.

REMI. Infirmi qppe sunt ignaues q nõ bñt vires bñ vi uẽdi. Leprosi sũt ĩmũdi ope vel delectatõe carnali. Mortui sũt q opa mortis agũt. demõiaci sũt q ĩ ptãtẽ diaboli sũt redacti. HIERO. Et q̄ sp dona spũalia si merces media sit vilioza fiũt: adiũgit̄ auaritie ꝺdẽnatio cũ subdit: Gratis accepistis gratis date. q. d. Ego magr̄ ⁊ dñs absq̄ p̄cio vob hoc tribui: g̃ ⁊ vos sine p̄cio date. GLO. Doc ãt dic̄ ne in das q loculos habebat de p̄dicta ptãte pecuniaz ꝙgregare vellet: dãnãs ẽt hic pfidiã simõiace bereseos. GRECO. in ho. Prescciebat nãq̄ nõnullos donũ accepti spũs ĩ vsum negociatiõis iflectere: ⁊ miraculoꝝ signa ad auaritie obsequiũ decliare. CHRY. Uide ãt q̄liter moꝝ diligẽtiã nõ min⁹ bz q̄s signoꝝ: mõstrãs q̄n signa sine his nihil sunt. Et enĩ supbiã eoꝝ cõprimit dicẽs: Gratis accepistis. ⁊ ab amore pecũiaꝝ mũdos eẽ p̄parat dicẽs: Gratis date. Uel vt nõ videat eoꝝ esse bñficiũ ait: Gratis accepistis. q. d. nihil vos de vro largimini susc̄ipientib⁹. neq̄. n. mercede hoc accepistis: neq̄ laborãtes ĩ ea gr̄a: gratis enĩz accepistis: ita igitur alys date: neq̄ enĩ ẽ cõdignũ p̄ciũ eoꝝ inuenire.

¶ Nolite possidere aurum: neque argentum: neq̄ pecuniaz in ꝛonis vestris: non perã in via: neque duas tunicas: neq̄ calciamẽta neq̄ virgaz: Dignus est enim operarius cibo suo.

CHRI. Quia: spiritaliuz mercationem supra dñs prohibuerat: ꝑter radicẽ oĩuz maloꝝ euellens ait: Nolite possidere aurꝝ neq̄ argẽtũ. HIERO. Si. n. sic p̄dicãt vt p̄ciũ nõ accipiãt superflua ẽ auri ⁊ argẽti nũmorũq̄ possessio. Nã si hec habuissent videbãt̄ ñ cã salutis boiuz: sz cã lucri p̄dicare. CHRI. Per hoc g̃ p̄ceptũ p̄mo qdẽ discipulos fac̄ nõ eẽ suspectos. Scõo qb oĩ eos liberat sollicitudine: vt vacationẽ oẽz tribuãt vbo dei. Tertio docet eos suã vtutem. Hoc nẽpe eis postea dixit: Nũq̄d aliq̄d defuit vobis q̄ñ misi vos sine sacculo ⁊ pera: HIERO. Qui ãt diuitias ỗtrũ cauerat q̄ p aurꝝ ⁊ argẽtũ ⁊ es signant̄: ꝓpemodũ ⁊ vite necessaria amputat: vt apl̄i doctores vẽ religiõis q ĩstituebãt oĩa dei ꝓuidẽtia gubernari: seipsos oñderẽt nihil cogitare de crastino. GLO. Unde addit: Neq̄ pecuniã ĩ ꝛonis vestris. Duo. n. sũt genera nec̄ioꝝ: vnũ quo emũt nec̄ia: qõ intelligit̄ p pecuniã ĩ ꝛonis: aliud ipsa nec̄ia: qõ itelligit̄ ꝓperã. HIERO. Per B aũt q̄ dicit: Neq̄ perã ĩ via. arguit pbos q vulgo appellãt̄ bactheopite: q̄ cõemptores scl̄i ⁊ oĩa p nihilo ducẽtes: cellariũ secũ vehant. Sequit̄: Neq̄ duas tunicas. In duab⁹ tunicis duplex mihi videt̄ inuere vestimẽtũ: ñ q̄ ĩ locis scythie ⁊ glatiali niue rigẽtib⁹ vna qs tunica debeat esse cõtent⁹: sz q̄ ĩ tunica vestimentũ intelligamus: ne alio vestiti aliud nobis futuroꝝ timore reseruem⁹. Sequit̄: Neq̄ calciamenta. Et plato etiam p̄cipit duas corpis sũmitates nõ eẽ velandas: nec assuefieri debere mollitie capitis ⁊ pedũ. cũ. n. hec bũerit firmitatẽ: cetera robustioza sunt. Sequit̄ neq̄ virgã. Qui. n. oñi habem⁹ auxiliũ: baculi p̄sidiũ cur q̄ramus: REMI. Oñdit etiã dominus his vbis: q̄ sci p̄dicatores reuocati sũt ad p̄mi hois dignitatẽ: q̄ q̄diu celestes possedit thesauros ista nõ cõcupi-

uit:sed mox peccando illa amisit:ista desiderare cepit.
CHRY.i ho.Felix autē ē ista ꝓmutatio.naz ꝓ auro ⁊ argēto ⁊ hꝺ acceperūt ptātē curādi ifirmos:suscitādi mortuos:⁊ alia hꝺ.vñ nō a ꝓncipio dixit eis:Nō possideatis aurū vel argētū:sz qñ dixerat:Leprosos mundate demões eycite.Ex quo pz ꝙ angelos cos ex hoibꝰ.vt ita dicā ꝓstituit:ab omni solues vite hꝰ sollicitudine:vt vna sola detineātur cura ē doctrie.A q̄ ⁊ eos soluit dicēs:Ne solliciti sitis qd loquamini.q̄re:qꝺ videt eē valde oneroſū ⁊ graue:hoc maxie leue eis oīdit ⁊ facile.Nihil.n.ē ita iocūdū vt a cura ⁊ sollicitudie erutuz eē:⁊ maxie cū possibile fuerit ab hac erutos in nullo minozari deo pīte ⁊ ꝓ oībꝰ nob effecto. HIERO.
Et qz nudos quodāmō ⁊ expeditos ad ꝓdicādū apostolos miserat ⁊ dura videbaī eē ꝓditio magistro:scueritatē precepti:sequēti sentētia tēperauit dicēs: Dignꝰ ē.n.oparius cibo suo.q.d.Tātū accipite quantū ī vestitu ⁊ victu vobis necessariū ē.vñ apls:Vītes victū ⁊ vestitū his contenti sīmꝰ. ⁊ alibi:Lōicet bis q catbetizaī ei q catbetizat in oībꝰ bonis: vt quoz discipli metūt spiritalia:cōsoztes faciant eas carnaliū suoz nō i auaritiā:sz i necessitatē. CHRY.A discīplis aūt apostolos cibari opoztebat:vt neqz ipsi magna saperēt aduersus eos q docebanī:sicut oia ꝑbētes ⁊ nihil accipientes.neqz rursus illi abscedāt q̄si ab his despecti.Deinde vt nō dicāt apli:Mēdicātes ĝnos iubet viuere:⁊ in hoc vere cūdarent:mōstrat hoc eis debitū eē:operarios cos vocās: ⁊ qō daī mercedē appellās.nō enī qz apl'oz ī ꝼmonibꝰ operatio erat:estimare debebāt vez eē būficiū qō ꝑstabant. ⁊ iō dicit:Dignꝰ ē oparioꝰ cibo suo:Hoc aūt dixit: Nō gdē oīdens tāto ꝓcio apl'icos dignos eē laboꝛes:sz aplis legē indutēs ⁊ tribuentibus suadens:qz qō ab ipsis daī: debituz est.
CHRY.Nō ĝ ē venale euāgeliū:vt ꝓ tpalibꝰ ꝓdicetur. Si enī sic vēdunt:magnā rē vilipendūt. Accipiāt ĝ ꝓdicatoꝛes sustētatōez necessitatis a pplo:mercedē dispēsatiōis a deo.Nō enī a pplo reddiī q̄si merces illis q sibi ī charitate euāgelȳ seruiūt:sz tāq̄ stipendiū datur quo vt possint laborare pascāī. AVGV.de ꝙ.euā.Uel aliter:Cū dixerat dominꝰ aplis:Nolite possidere auz:cōtinuo subiecit:Dignus ē.n.operiꝰ cibo suo.vñ satis oīdit:cur eos possidere hoc accipere noluerit:nō quo nēcaria non sint sustētatiōi huiꝰ vite: sz qz sic eos mittebat vt eis hoc deberi demōstraret ab illis qbus euāgeliū credētibꝰ annūciarēt:tāq̄ stipēdia militāti bus.Appet aūt hꝺ nō ꝓcepisse dñm:ita tanq̄ euāgelice viuere aliunde nō debeāt q̄s eis ꝑbentibꝰ qbus annūciāt euāgelium. Aliogn ꝓtra hoc ꝓceptū fecit paulus q victum de manu suaz laboꝛibus trāsigebat.sz apparet potestatē dedisse apostolis dñm in q̄ scirent sibi ista deberi:Cū aūt a dño aliqd ipeī:nisi fiat:iobediētie culpa ē. Cū āt a dño potestas daī:licz cuiqz nōvti ⁊ tanq̄ de suo iure recedere. Hoc ergo ordinās dñs qꝺ q euāgeliū annūciāt de euāgelio viuāt: illa aplis loq̄baī:vt securi nō possiderēt:neqz portarent huic vite necaria nec magna nec minima.iō posuit:Nec virgā: oīdens a fidelibꝰ suis oia debere ministris suis nulla supflua regrentibus. Hanc ergo ptātē ꝙge nomine signauit:cum dixit ꝼm Marcū:Ne qd tollerēt in via nisi virgam tm̄. Sz ⁊ calciamēta:cū dicit Matthe ꝰ in via nō esse portāda: curaz ꝓhibuit q̄ iō portāda cogitanī ne desint:hoc de duabꝰ tunicis itelligendū est:ne qs̄q̄ eoz ꝓter eam q̄ esset īdutus aliā portādā putaret:sollicitꝰ ne opus eēt cū ex ptāte illa possit accipere.Proīde marcus dicēdo calciari eos sandalys vel soleis:aliqd hoc calciamentū mystice significatiōis hr̄e admonet:vt pes neqz tectus sit desup neqz nudus ad terraz.i. nō occulteī euangeliū:nec terrenis cōmodis īnitanī.Et qꝺ nō portari duas tunicas:sz exꝑssius īdui ꝓhibet:monet non dupl'r:sz simpliciter ambulare: ita dñs oia dixisse nullo modo dubitandū est partim ꝓprie:partim figurate. Sz euāgelistas alia istū:alia illū inseruisse scriptis suis.Quisquis aūt putat nō potuisse dñm in vno sermone q̄dam figurate:q̄dā ꝓprie ponere eloquia:cetera eius ispiciat:⁊ videbit q̄z tenebre atq̄z inerudite arbitreī.Qz enim dñs monet vt nesciat sinistra qd facit dextra ipas elemosynas ⁊ qcqd hic aliō ꝑcipit figurate accipiendū putabit. HIERO. Dec historice dixerimꝰ cetera ꝼz anagogē:nō licet magīs auz ⁊ argentū ⁊ pecuniā que in çonis est possidere.Auz sepe legimꝰ ꝓ sensu:argētū ꝓ sermone:es ꝓ voce.hec nō licz vobis ab alys accipe:sed data a dño possidere:neqz hoc hereticoz ⁊ phorum puerseqz doctrine suscipe disciplinas. HYLA.Qz vero çona ministery apparatꝰ est:⁊ ad efficaciā operis ꝑcinctio:ꝓ hoc ꝙ eris ī zona ihibeī possessio:ne qd in ministerio venale sit:admonemur.Admonemur etiā nec perā habere in via:curā.s.secularis substātie relinquēdam:qz oīs thesaurus ī terra pniciosus ē cordi illic futuro vbi condaī thesaurus.Dicit aūt:Nō duas tunicas.sufficit enī nob semel xp̄s īdutꝰ:ne ve post itelligētiā verā:altera deiceps vl' hereī vl' legis veste iduamur.Nō calciamīta:qz ī scā terra pcōz spinis atq̄z aculeis nō obsessa:vt moysi dcīm est:nudis pedibꝰ staturi:admonemur nō alium gressus nr̄i hr̄e:q̄z quē accepimus a xp̄o apparatū. HIERO.Uel docet dñs pedes nostros mortiferis viculis nō alligari:sz scāz terrā igrediētes eē nudos:neqz hr̄e virgā q̄ vertaī ī colubz:nz ī aliquo prefidio carnis īniti:qz hꝺ virga ⁊ baculus arūdineus ē quez si paululū p̄sseris frāgiī:⁊ manū trāsfozat īcumbentis. HYLA.Potestatis autē hesterne iure non sumus indigni:habentes virgam de radice ieſſe.

¶ In quācūq̄z aūt ciuitatē aut castellū itraueritis īterrogate qs in ea dignꝰ sit:⁊ ibi manete donec exeatis.Intrātes aūt in domū:salutate eā dicentes.Pax huic domui:Et si qdē fuerit domꝰ illa digna veniet pax vestra sup eā.si aūt nō fuerit digna:pax vestra reuertetur ad vos.Et qcūq̄z nō recepit vos:neqz audierit sermōes vr̄os exeūtes foras de domo vel ciuitate excutite puluerez de pedibus vr̄is. Amen dico vobis:tolerabilius erit terre sodomoz ⁊ gomoꝛreoꝛum in die iudicij q̄z illi ciuitati.

CHRY.i ho.Quia dixerat superiꝰ dñs:Dignꝰ ē operariꝰ cibo suo:ne credereī pp boc oīuz eis ianuā aperire multaz diligētiā hꝺ iubet facere de hospite eligēdo.vñ dr̄:In quācū qz ciuitatē aut castellū itraueritis:iterogate qs ī ea dignus sit. HIERO.Apostoli nouā itroūtes vrbē scire nō poterāt qs talis eēt.ergo fama hospes eligendus ē ppli ⁊ iudicio vicinoz:ne ꝓdicatoꝛis dignitas susciptis ifamia deturpetur. CHRY.i ho.Qualiter ĝ ipse chr̄istꝰ apō publicanuz manebat:qz.s.dignꝰ effectꝰ erat ex cōuersiōe.hoc ēt nō solū ī gloriā eis ꝓderat:sz ī cibationē.Si enī dignus ē oīo dabit cibū:⁊ maxie cū nihil amplius necessarys peteret. Intēde aūt q̄liter oībꝰ eos denudās:noīa eis dedit:ꝓmittētes in domibꝰ eoz q docebanī manere.Ita.n.⁊ ipsi a sollicitudinibꝰ eruebanī:⁊ alys suadebāt:quoniā ꝓpter eoz aduenerāt salutē solā:in hoc ꝙ nihil deferebāt ⁊ nihil amplius necarys expetebāt.Et nō ad oēs simpl'r itroibāt.nō.n.signis solum volebat eos claros apparere sz magis vtute.Nihil autē ita virtutē designat:sic nō supfluis vti. HYLA.Dospes vnꝰ etiā eligiī nō tribuēs būficiū ei q apud se māsurus ē:sz accipiēs.h.n.dr̄ quis ī ea dignus sit:vt magis se nouerit accipe grāz q̄z dare. HIERO.i ho.Intēde aūt qz nōdum omnia eis tribuit.neqz enī eis largiī vt sciāt qs sit dignus:sz iubet scrutari.nō solū autē dignos iubet q̄rere:sz neqz de domo ī domū trāsmutari:cū subdit:Et ibi ma.donec exea.vt neqz suscipiētē cōtristēt:neqz ipsi opinionē accipiāt leuitatis: aut

gule. AMBRO. sup lucā. Nō g̃ ociose domus quā ingre/
diāt apl'i eligēda discernit: vt mutandi hospity causa non
suppetat: nō tñ eadē cautio receptori mādat: ne dū hospes
eligitur hospitalitas minuat. Segtur: Intrātes āt ī domū
salutate eā dicentes: pax huic domui. GLO. Quasi dice.
Pacē hospiti p̄camini: vt sopiat oīs repugnantia ꝓtra vita
tē. HIERO. In hoc etiā occulte salutationē hebrei ac sy
ri ꝑmonis expsit. Quod enī grece dr̄ Chere ⁊ latīe Aue: hoc
hebraico syroq; ꝑmone appellatur Salēlach siue Sama/
lach. i. pax tecū. Qō aūt precipit tale ē: Introeūtes aūt pacē
imp̄camini hospiti: ⁊ q̄tū ī vobis est discordie bella sedate.
Si autē orta fuerit ꝺdictio vos mercedē hēbitis de illata
pace: illi g habere noluerūt: bellū possidebūt. vnde segt̄: Et
sigdē su. do. il. di. ve. pax vr̄a sup eā. sin āt nō su. di. pax vr̄a
ad vos reuertet. REMI. Quia. s. aut erit gsq; p̄destinat⁹
ad vitā: ⁊ celeste vbū: segt̄ qō audit. aut si nullus audire vo
luerit: ipse p̄dicator sine fructu nō erit: qz ad eū pax reuerti
tur qñ ei a dño p laboze sui opis recōpēsat. CHRY. ī ho.
Instruit g̃ eos dñs q̄ nō pp hoc expectēt ab alys p̄salutari:
qz docebāt: sz añcedere salutatōe alios honozando. Deinde
mōstrat q̄ ñ sola salutatio: sz bñdictio p hoc qō dic̄. Si fue.
do. di. ve. sup eā. REMI. Docuit g̃ dñs discipulos suos of/
ferre pacē itroitu dom⁹ vt salutatōe pacis eligeret dom⁹ di
gna vl' hospes: ac si patēter diceret: Oīb⁹ offerte pacē: qz aut
accipiēdo dignos: aut nō accipiēdo idignos se mānifestabūt.
Cuius enī fama populi dign⁹ electus sit hospes: tamē salutā
dus est vt magis sua dignitate p̄dicatores vocētur: q̄ vl/
tro se ingerere videantur. hec autē pax paucoz verboz ad
totā exploratiōnē digne domus vel hospitis potest referri.
HYLA. Salutāt ergo apl'i domū cū pacis affectu: sz ita
vt potius pacis dicta sit q̄; data. Porro āt pacē propiā que
viscera miserationis sūt nō oportere in eā venire nisi sit di
gna: q̄ si digna repta nō fuerit: sacramētū pacis celestis ītra
ppriā apl'oz ꝓscīaz ē ꝓtinēdū. ī eos āt qui celestis regni p̄ce
pta respuerint: egressu apl'oz ⁊ signo pulueris a pedibus
excussi eterna maledictio relinquat. vnde sequit: Et qcūq;
nō rece. vos neq; au. ꝺ. ve. ex. fo. de do. vel de ciuitate. excu
tite puluerē de pedib⁹ vestris. Existēte enī in loco cuz loco
videt eē cōio. Totū ergo qō illi⁹ dom⁹ excusso puluere pe
dū relingt: nihilq; sanitatis de insistētium apl'oz vestigys
mutuat. HIERO. Puluis etiā excutit de pedib⁹ in testi
moniū laboris sui: q̄ ingressi sint ciuitatē: ⁊ p̄dicatio apo/
stolica ad illos vsq; puenerit. Siue excutit puluis: vt si to/
lerabili⁹ erit terre sodomoz q̄; illi ciuitati q̄ ñ recipit euāge
liū: nihil ab eis accipiāt: nec adiūctū qdē nēcia g euāgeliuz
spreuerit. RABA. Uelaliter: Pedes discipuloz ipz op⁹
īcessumq; p̄dicatōis signāt. Puluis vo quo aspgūt: terrene
leuitas ē cogitatōis: a q̄ etiā summi doctores īmunes eē ne
queūt: cū p anditoz⁹ solliciti salubrib⁹ curis ītēdūt: ⁊ q̄si
p itinera mūdi: vno calcaneo terre puluerē legūt. Qui ergo
spreuerit doctrinā docētiū: sibi labores ⁊ picula tediūq; sol
licitudinū ad testimoniū sue dānationis iflectūt. Qui vero
receperint vbū: afflictiones curasq; doctoz q̄s p se tolera
būt in argumētū sibi vtūt hūilitatis: ⁊ ne leuis culpa videa
tur eē apl'os nō recipe subdit: Amē di. vo. tole. erit ter. sodo
moz ⁊ go. in die iu. q̄ illi ciui. HIERO. Qz sodomitis ⁊
gomorreis nō fuit p̄dicatū: huic aūt cū p̄dicatū sit nō re/
cepit euāgeliū. REMI. Ul' qz sodomite ⁊ gomorrei inter
vitia carnis ⁊ hospitales fuisse legūt: q̄uis ñ tales hospites
receperint sicut apostoli. HIERO. Si autē tolerabilius
erit terre sodomoz q̄; illi ciuitati q̄ nō recipit euāgeliū: g in
ter pctores supplicia diuersa sunt. REMI. Spiritaliter tñ
sodomoz ⁊ gomorreoz mētionē facit: vt p hoc demōstret
qz illa pcta sunt deo magis odibilia q̄ fiūt ꝺ nāz: p qb⁹ dele
tus ē mūdus ags diluy: q̄ttuor ciuitates subuerse ⁊ mūdus
quotidie diuersis malis affligit. HYLA. Mystice aūt i/
struit nos dñs nō īmiscerī eoz domib⁹ aut familiaritatib⁹
q xp̄m aut inflectātur: aut nesciūt ⁊ in q̄cūq; ciuitate inter
rogare qs eoz habitatiōe sit dign⁹. i. sicubi eccl'ia sit: ⁊ xp̄s
habitator. neq; quoq; alibi trāsire: qz hec ē dom⁹ digna ⁊ iu
stus hospes. Judeoz aūt plures erāt futuri quoz tantus in
fauorē legis affect⁹ eēt: vt q̄uis p admiratiōné opez ī xp̄m
credidissent: tñ ī legis opibus mozarētur: aly vero explorā
de libertatis q̄ in xp̄o est curiosi: trāsire se ad euāgelia ex le
ge eēnt simulaturi. Multi ēt in hereſiz p intelligētie puer
sitatē traducerent. Et qz istiusmōi oēs penes se esse verita
tē catholicā mētiūtur domo ipsa. i. eccl'esia caute vtendū ē.

¶ Ecce ego mitto vos: sicut oues in medio lupo
rū. Estote ergo prudētes sic̄ serpētes: ⁊ simpli/
ces sicut colūbe. Cauete aūt ab hoib⁹. Tradent
enī vos ī ꝯcilijs. ⁊ in synagogis suis flagellabūt
vos ⁊ ad p̄sides ⁊ ad reges ducemini ꝓpter
me: in testimoniū illis ⁊ gentibus.

CHRY. in ho. Quia superi⁹ apl'oz remouit sollicitudinē
⁊ signoz eos oñsiōe armauit: ꝓsequēter p̄dicit eis mala que
debebant eis ꝓtingere. primo qdē vt discerēt p̄scie eius vir
tutē. secūdo vt nullus suspicaret: qñ ꝓpter ībecillitatē ma
gistri hec eis supuenirent mala. tertio vt ipsi sustinētes nō
obstupescerēt dū inopinabiliter ⁊ ꝓter spem euenirēt. q̄rto
vt hoc audiētes nō turbent in tpe crucis. deinde vt discāt
qñ noua hec p̄ly lex est. Nudus enī mittit: a suscipiētibus
iubet cibari. Neq; in hoc sistit: sz vlteri⁹ suā virtutē oñdit
dicēs. Ecce ego mit. vos sic̄ oues ī me. lupoz. Ubi cōsiderā
dū q̄ nō simpliciter ad lupos: sz in medio lupoz mittit: vt h̄
suā vtutē magis demōstrēt cū oues lupos superauerīt: etiā
ī medio lupoz exūtes: ⁊ plīmos morsus accipiētes ab eis ñ
soluz nō ꝓsumunt: sz ⁊ illos ꝓuertūt. Multo aūt mirabili⁹
est ⁊ maius transmutare mētes eozū q̄; interficere eos. In
ter lupos aūt ouiū māsuetudinē eos docet oñdere. GRE
GO. in ho. Qui. n. locū p̄dicatoris suscipit mala inferre
nō debet: sed tolerare: vt ex ipsa sua māsuetudine irā sume
tiū mitiget. ⁊ pctoz vulnera ipse ī alys afflictionib⁹ vulne
rat⁹ sanet. Qñ etsi qñ çelus rectitudinis exigit vt erga sub
ditos seuiat: furor ipse de amore sit: nō ō crudelitate: quate
nus ⁊ iura disciplīne foris exhibeat ⁊ intus pīna pietate di
ligat quos foris castigat. Multi āt cū regiminis iura suscī/
piūt ad lacerādos subditos īardescūt: terrorem potestatis
exhibēt: oñi videri appetunt: pres se eē minime regnoscūt:
hūilitatis locū ī elatōe dñatōis īmutāt. ⁊si qñ extrisec⁹ blā
diunt: intrisecus seuiunt. de q⁹ dr̄: Ueniūt ad vos in vesti
mentis ouiū: ītrinsec⁹ aūt sunt lupi rapaces. Cōtra q̄ nob cō
siderādū ē: qz sicut oues īter lupos mittunt: sensuz ꝺuantes
īnocētie: morsuz malicie nō habeam⁹. HIERO. Lupos
aūt scribas ⁊ phariseos vocat q̄ sunt clerici iudeozū. HY/
LA. Lupos etiaz significat oēs hos q̄ vesano furore ī apo
stolos deseuiturī erāt. CHRY. ī ho. Maloz aūt erat eis
cōsolatio mittētis virt⁹. Et nō āte oīa posuit dicēs: Ecce ego
mitto vos. q. d. Ne turbemini qñ in medio lupoz mittimi
ni. possuz. n. facere vt nihil mali sustineatis: nō solū lupis nō
suppositi: sz leonib⁹ terribiliores effecti: sz ita expedit fieri.
hoc. n. vos clariores fac̄ ⁊ meā vtutē magis diuulgat. deide
vt aliqd ēt a seipsis iferāt: ⁊ nō sine cā cozonari estimēt: sub
dit: estote g̃ pru. sic̄ ser. ⁊ sim. sicut colūbe. HIERO. Ut p
prudētiā deuitent insidias: p simplicitatē nō faciāt malum.
Et p̄petis astutia ponit ī exemplū: qz toto cozpe occultat ca
put: vt illud in quo vita ē ꝓtegat. Ita nos toto piculo copis
caput nostz q̄ xp̄s ē custodiam⁹. i. fidē integrā ⁊ īcozruptā f/
uare studeam⁹. RABA. Solet ēt p̄pēs eligere strictas ri
mas p q̄s trāsīēs veterē pellē exuat. similiter p̄dicator trans
siēs p āgustā viā veterē hoiez oīno deponat. REMI. Pul

chre ēt dñs ꝓdicatores ꝺpētis prudētiaz monet hre: qz ꝑm⁹ hō ꝙ serpēte deceptus ē. ac si diceret: qz hostis callidus fuit ad decipiēdū: vos prudētes sitis ad liberādū. ille laudauit lignū: vos laudate crucis vtutē. HYLA. Ille aūz primo molliozis sex⁹ aggressus ē: z cōione mortalitatis spopōdit. Pari ḡ opportūitate itrospecta vniuscuiusq; nā z volūtate vbor̄ adhibēda prudētia ē: spes futuror̄ bonor̄ reuelāda: z qō ille mētit⁹ ē: nos ꝓdicem⁹ ex vo ꝺz spōsionē dei āgelis files futuros eēt ḡ credāt. CHRY. i ho. Sic āt prudētiā serpētis oz hre vt i p̄ncipalib⁹ non ledamur: sic z simplicita tē colūbe i nō vidicādo cū iniusta patimur: nz ꝙ ꝺsidias ali cui nocēdo. REMI. Jō aūt dñs hec duo sociauit qz simpli citas absq; prudētia facile decipi pōt. z prudētia piculosa ē nisi simplicitate tēpereť alicui nocendo. HIERO. Sim plicitas āt colūbar̄ ex spūssci spē demōstrať. vñ dicit apls. Malicia puuli estote. CHRY. i ho. Quid āt durius his fiet iussioib⁹: nō. n. sufficiēs ē pati mala: ꝺz neqz turbari ꝓce diť qō ē colūbe. ira. n. nō ꝙ irā: ꝺz ꝙ mānsuetudinē extinguiť. RABA. Qz āt lupi de qb⁹ supra dixerat sint hoies ostendit cū subdit: Cauete āt ab hoib⁹. GLO. Jō āt nc̄iuz ē vt sitis ꝺsilys. ꝓhibēdo ne p̄dicetis i noīe meo. deīnde icorrectos flagellabūt vos. tādē ad reges z ꝓsides ducemini. HY LA. Qui extorquere silētiū vestr̄ aut ꝓniuentiā tentant. CHRY. i ho. Mirādū ē āt qlr ß audiētes ñ statī absces serāt hoīes ꝙ stagnū illō nunq; egressi fuerāt circa qō pisca bant̄: qō nō virtutis eor̄ erat soluz: ꝺz sapie doctoris. Uni cuiq; n. maloꝝ mitigationē adiūgit. vñ z hoc diť ꝓp me. nō. n. pua ꝓsolatio ē, ꝑter xp̄z pati: qñ nō vt pniciosi z nociui hec patiebāť. Et itez addidit i testimoniū illi. GREGO. Qui. s. ꝓsequēdo mōtē itulerūt vel ḡ vidēdo nō sūt mutati. Moꝛs qppe scōz bonis ē i adiutoriū: malis i testimoniuz: vt ide puersi sine excusatōe peant: vñ electi exēplū capiūt z viuūt. CHRY. i ho. Hoc āt eos ꝓsolabať: nō qz aliozuz cupiebāt penā: ꝺz vt ꝓfidētiā habeant: qñ vbiq; cū habent pñtē z ꝑsciētē. HYLA. Nō solū āt ß testimonio excusa tio ignorate ditatis adimēda ē ꝓsequētib⁹: ꝺz ēt gentib⁹ via pandēda credēdi xp̄z ptinaciter: inter seuiētiū penas cōfes sor̄ vocib⁹ p̄dicatū: z hoc ē qō subiūgit: Gentibus.

¶ Cū āt tradēt vos nolite cogitare quō aut qd lo quamini. Dabiť enim vobis in illa hora quid lo quamini. Nō. n. vos estis qui loquimini: ꝺz spūs p̄ris vestri qui loquiť i vobis.

CHRY. i ho. Cū p̄missis ꝓsolatōib⁹ nō pua z aliaz appo nit. vt. n. nō dicerēt: qlr suadere poterim⁹ hoīb⁹ talibus ꝓse quētib⁹: ꝓsecutoib⁹ exñtib⁹ iubet eos de rñsiōe cōfidere di. Cū āt tra. vos: no. co. quō aut qd loq̄mini. REMI. Duo āt diť: Quō aut qd. quoꝝ vnū referť ad sapiaz: altez ad ozis of ficiū. Qz. n. z ipse subministrabat vba q̄ loq̄reť: z sapiaz q̄ ea ꝓferrēt: ñ fuerat neče scis p̄dicatoz̄ib⁹ qd loq̄rent̄: aut quō. HIERO. Cū. n. ꝑ xp̄z ducamur ad iudices volūtatē tñ nr̄az ꝙ xp̄o debem⁹ offerre. Cetez ipe xp̄s q i nobis hītat lo qť ꝙ se z spūssci in rñdēdo gr̄a ministrabiť. HYLA. Si des. n. nr̄a oīb⁹ p̄ceptis diuine volūtatis ītēta ad rñsionem scie istrueť: i exēplo hūs abrāā cui postulata ad hostiā isaac nō defuit aries ad victimā. Et iō seq̄ť. Nō. n. vos estis q lo. ꝺz spūs pa. ve. q lo. i vo. REMI. Et ē sensus: Uos acceditis ad certamen: sed ego sū q plioz. Uos vba editis: ꝺz ego suz q loquoz. Dic paul⁹ ait. An expiētiā q̄ritis ei⁹ q i me logť xp̄s:

HIERO. Per hoc āt ad ꝓphaz̄ eos dignitatē reduxit: q. d. dei spū sūt locuti. Cū āt h̄ di. Ne solli. sitis qd loq̄mi. ali bi dr̄: Parati sp ad satisfactōez̄ hoi poscēti vos rōez̄ de ea q̄ i vobis ē spe. Cū. n. i medio amicoz̄ certam̄ erit: iubemur eē solliciti: cum autem ē iudiciuz terribile z plebes isanientes z timor̄ vndiq; auxilium a christo prebetur vt confidenter loquantur z non obstupescant.

¶ Tradet āt frater frēz i mortē z pr̄ filiū: z insur gēt filij i parētes: z morte eos afficient: z eritis odio oībus hoīb⁹ ꝓpter nomē meū. Qui autez perseuerauerit vsq; in finem: hic saluus erit.

GLO. Premissa ꝓsolatiōe subdit grauiora picula. vñ dr̄. Tradet aūt frater frez in mortē z pr̄ filiū z isurgēt fi. i pa. z moz. eos affi. GREGO. i ho. Minorē enī dolorē igerunt mala q̄ ab extraneis: maiorē q̄ ab illis patimur de quorum mentib⁹ ꝑsumebam⁹: qz cū dāno corpis mala nos crnciant charitatis amisse. HIERO. Hoc āt i ꝑsecutōib⁹ fieri cre bro videm⁹ nec vll⁹ est iter eos fidus affectus quoꝝ diuer sa ē fides. CHRY. Deīde qō ē multuz horribili⁹ apposuit di. Et eritis odio oī. hoībus. vt. n. cōes orbis terrarū hostes ita eos expellere tētabāť. Dinc ēt rursus apponiť cōsolatio cū diť: Propter nomē meū. Et cū hoc rursus aliud ꝓsolato riuz poniť cum subdiť: Qui āt pseuerauerit vsq; in finē: hic salu⁹ erit. Qm̄ enī cōsueuerunt multi in p̄ncipio quidē esse vehemētes: postea vo dissolui: ꝑter hoc ait: Qm̄ finez̄ reg ro. Que enī vtilitas ē seminū in p̄ncipio qdē flozescentiuz: Postmodū aūt tabescētiū: Propter hoc aūt sufficientē pse uerātiā expetit ab ipsis. HIERO. Nō. n. cepisse. ꝺz ꝓfecis se vtutis ē. REMI. Nec ichoantib⁹ ꝺz pseuerātib⁹ p̄miuz tribuiť. CHRY. Ne āt aliqs dicat. qz oia xp̄s in apostolos fecit: nihil mirabile ē tales illos eē effectos: nihil patiē tes onerosū: pp hoc ait: ꝙ pseuerātia eis ē opus. Etsi enī ex p̄mis eruti fuerit piculis alys difficiliozib⁹ ꝓseruanť: z post illa rursus alia succedēt: z nō stabūt qn insidias patiant̄ do nec viuūt. z hoc occulte insinuat dicens: Qui perseuerauerit vsq; in finē ꝟ saluus erit. REMI. i. q̄ p̄cepta fidei nō dese ruerit: z in ꝓsecutōib⁹ nō defecerit: salu⁹ erit: qz ꝙ ꝓsecutōi bus terenis percipiet p̄mia regni celestis. Et notanduz. Qz finis nō semp signat cōsumptōez: ꝺz aliqñ ꝓfectōez: iuxta il lud: Finis legis xp̄s est. vñ etiā pōt eē sensus: Qui pseuera uerit vsq; i finē. i. in xp̄o. AVGV. xxi. de ci. dī. In xp̄o nā qz pseuerare ē i fide ei⁹ pmanere q̄ ꝙ dilectionez̄ operatur.

¶ Cum autem persequētur vos in ciuitate ista: fugite in aliam. Amē dico vobis: nō cōsūmabi tis ciuitates israel donec veniat fili⁹ hominis.

CHRY. i ho. Postq̄ p̄dixit terribilia illa que post crucē z resurrectōez z ascēsionē eis erāt vētura: rursus ducit eos ad māsuetioza. Nō. n. iussit eos ad ꝑsecutōez audaciter ire ꝺz fugere. vñ diť: Cū aūt ꝑse. vos i ci. ista. fu in aliaz: Qz. n. in terim p̄ncipiū erat ꝓuersionis eoꝝ: cōdecēte vtiť ꝓmone:

HIERO. Hoc. n. ad illō tps referēdū ē: cū ad p̄dicatōez apl̄i mittebāť: gb⁹ z ꝓpie dcm̄ ē: In viā gētiū ne abieritis: ꝙ ꝑsecutiōez timere nō debeāt ꝺz ōcliare. Qō. qdē videm⁹ i p̄ncipio fecisse credētes qñ orta hierosolymis ꝑsecutōe di persi sūt i vniuersā iudeā: vt tribulatōis occasio fieret euan gely seminariū. AVGV. Ō faustū: Neqz tñ saluator non poterat tueri discip̄los suos gb⁹ fugere p̄cipit. Et h⁹ rei ꝓz exēplū ꝓbuit: sed istruebat hoīs ifirmitatē: ne deū tētare au deat qñ hz qd faciat: vt qō cauere oz euadat. AVG. ꝓmo ō ci. dī. Potuit āt eos āmonere vt sibi man⁹ iferrent: vt nō i man⁹ ꝑsequtiū deuēirēt. Porro si ß ille ñ iussit aut mōuit vt ß mō sui ex hac vita emigrarēt: gb⁹ migrātib⁹ se māsio nē eternā ꝓpatuꝝ eē ꝓmisit: q̄libet exēpla apponāt gētes q̄ ignorāt deū. Manifestū ē hoc nō licere credētib⁹ vnū veꝝ deū. CHRY. i ho. Ne āt dicāt: qd igr̄ ꝑsecutōz passi fuge rim⁹: z rursus hīc nos abiecerit: būc destruēs tiorē ait: Amē di. vo. nō ꝓsū. i. nō ꝓuenietis me circūeūtes palestinā: nōec vos assumā. RABA. Ul̄ ꝓdicit ꝙ nō añ p̄dicatōib⁹ suis ad fidē ꝓducēt oēs ciuitates israh̄: q̄ resurrectio dñi fuerit p petrata: z i toto orbe terraꝝ p̄dicādi enāgeliū ptās cōcessa.

HYLA. Ul'al'r. Exvna i aliã fugã suadet: qz ꝑdicatio eiꝰ ꝑmũ a iudea effugata trãsit ad greciã. Deĩde diuersis intra grecie vrbes apl'oꝝ passiõibꝰ fatigata. Tertio ĩ vniuersis gẽtibꝰ demoꝛaꝝ: ſz vt oñderet gẽtes gdẽ apostoloꝝ ꝑdicatiõi crediturας: yeꝝ vt reliquũ isrl'crederẽt esse aduẽtui suo debitũ ait: Nõ ꝓſũ. ci. isrl'. i. post plenitudinẽ gẽtiũ qõ erit reliquũ isrl'ad ĩplẽdũ numeꝝ sc̃oꝝ: futuro claritatis xp̃i aduẽtu ẽ ĩ eccl'ia cõuocãdũ. AVGV. i epl'a ad honofri. Faciãt g̃ serui xp̃i qõ ꝑcepit vel pmisit sic̃ ipse fugit i egyptũ: fugiãt oĩno ỏ ciuitate ĩ ciuitatẽ. qñ eoꝝ gſqz spiritaliꝛ a ꝓsecutoribꝰ q̃rit̃: vt ab alys q nõ ita regrunt̃ nõ deseraꝝ eccl'ia: ſz ꝑbeãt cibaria ꝓseruis: quos aliter viuere nõ posse nouerũt. Luz ãt oĩuz. i. eꝑoꝝ clericoꝝ ⁊ laycoꝝ ẽ cõe piculũ: hi q alys ĩdigẽt ñ ỏseraꝝ ab his qbꝰ idigẽt. aut igr̃ ad loca munita oẽs trãseant: aut q bñt necessitatẽ remanẽdi nõ relinquant̃ ab eis p quos illoꝝ eccl'iastica ẽ supplẽda necẽtas. vt vl'piter viuãt. vl'piter sufferãt qõ eos pr̃familias volet pati. REMI. ꝓterea sciẽdũ est q ſic̃ ⁊ preceptũ pseuerãdi in pſecutiõibus ſpãliter ad apl'os ptiet ⁊ ad coꝝ successoꝛes viros foꝛtes: sic licet licẽtia fugiẽdi satis cõuenit ifirmis in fide qbus cõdescẽdit pius magr̃: ne si se vltro ad martyriũ obtullissent foꝛtassis positi in toꝛmẽtis negarẽt: leuiꝰ enĩ erat fugere q̃ negare. Sz q̃uis fugiẽdo pfecte fidei ỏstantiã in se nõ ostẽderent tñ magni meriti erãt: qñ oĩa ꝑ xp̃o parati erãt ỏserere. f. fugiẽdo. Nisi aũt illis licẽtiã fugiẽdi dedisset: dicerẽt eos alıq alienos eẽ a glia regni celestis. HIERO. Spiritaliꝛ aũt possumꝰ dicere. Cũ ꝓsecuti vos fuerit in vna ciuitate ꝟ est ĩ scripturaꝝ libꝛo vel testimõio. nos fugiamꝰ ad alias ciuitates. i. ad alia volumĩa. q̃uis enĩ ⁊tentiosus fuerit persecutoꝛ ante pr̃sidium saluatoꝛis aduenĩet q̃ aduersarys victoꝛia concedatur.

¶ Nõ ẽ discipl's sup magz̃: nec seruꝰ sup dñz suũ Sufficit discipl'o vt sit sicut magr̃ eius: ⁊ seruo sicut dñs eius. Si pr̃familias beelzebub vocauerũt: q̃tomagis domesticos eius.

CHRY. ĩ ho. Qz futuꝝ erat vt discipl'i cũ pmissis pſecutiõibꝰ ẽt diffamati: malã opinionẽ paterent̃ qõ multis onerosiꝰ eẽ videbaꝝ: hĩc eos ỏsolaꝝ a seipo ⁊ ab his q̃ de ipo sũt vcã cui ỏsolatõi nulla poterat eẽ eq̃lis. HIERO. Dñs. n. lumẽ eternũ: duꝝ credẽtiũ: ⁊ ĩmoꝛtalitatis parẽs discipulis suis ĩ futuraꝝ passionũ solatiũ ãte pmisit: vt glozie loco amplectamur si dño nr̃o vel passiõibꝰ adeq̃mur. vñ dic̃: Nõ ẽ disci. sup ma. nec ſuꝰ sup do. suũ. CHRY. ĩ ho. Intelligẽdũ donec fuerit discipls ⁊ ſuꝰ. nõ ẽ iquã sup magistꝝ ⁊ dñz: ſm honoꝛis nãz. Necmihi ea q̃ raro cõtingunt ꝟ obycias: ſz ab his q̃ sũt ĩ plurib' suscipe bũc ſmonẽ. REMI. Magistrũ aũt ⁊ dñz semetipsuz appellat: p ſuũ ⁊ discipulum suos vult itelligi apl'os. GLO. q. d. Ne indigemini tolerare q̃ tolero: qz dñs suz faciẽs qõ volo: ⁊ magister docens qõ vtile scio. REMI. Et qz hec sentẽtia minꝰ videbaꝝ supioribus vbis ỏgrua: quo tẽdãt vba manifestat cuz subdit̃: Si patrẽ beel. voca. q̃ntoma. domeiꝰ: CHRY. ĩ ho. Nõ dixit seruos: sed domesticos: vt multã ad eos familiaritatem oñderet: sic̃ ⁊ alibi dixit: Nõ dicã vos seruos: ſz amicos meos.

REMI. Quasi di. Uos ergo tpales honoꝛes ⁊ humanam gloziã nõ q̃ratis: dũ me videtis ꝑ irrisiones: ⁊ obꝓbꝛia genus humanũ redimere. CHRY. ĩ ho. Nõ solũ ãt dixit: si domꝰ dñm ỏuitiati sũt: ſz ipsam spẽz cõuitu q̃n beelzebub eũ vocauerũt. HIERO. Beelzebub idolũ ẽ acheron qõ vocaꝝ ĩ regũ volumĩe idolũ musce. Beel ipe ẽ bel siue baal. zebub ãt musca dr̃. Pr̃cipe ergo ỏmonioꝛuz ex spurcissimi idoli appellabãt vocabulo: q musca dr̃ ꝓp ĩmundiciam que exterminat suauitatem olei.

¶ Ne ergo timueritis eos. Nihil enĩ est optũ qõ nõ reueleꝝ: ⁊ occultũ q̃ nõ sciaꝝ. Quod dico vobis ĩ tenebꝛis: dicite in lumine: ⁊ q̃ in aure auditis: ꝑdicate sup tecta. Et nolite timere eos q occidunt coꝛpus: animã aũt nõ possĩnt occidere: sed potius timete eum qui potest ⁊ aiam ⁊ coꝛpus perdere in gehennam.

REMI. Post pmissã ỏsolatiõez aliã nõ minoꝛẽ subiungit. Ne ergo timue. eos. s. pſecutoꝛes. Quare autẽ non eẽt timendũ manifestat cũ subiungit: Nihil enĩ optũ qõ nõ re. ⁊ occul. qõ nõ sciaꝝ. HIERO. Quõ ergo in pñti seculo multoꝝ vitia nescĩũ: ſz de futuro tpe scribit̃. Qñ iudicabit ỏs occulta, hoꝛuz ⁊ illuminabit latebꝛas tenebꝛaꝝ ⁊ manifesta faciet ỏsilia coꝛdiũ. ⁊ est ſensus: Nolite timere pſecutoꝝ seuitiã: ⁊ blaſphemantiũ rabiẽ: qz veniet dies iudicy in quo ⁊ vestra vtus ⁊ illoꝝ negtia demõſtrabit̃. HYLA. Igitur nõ minas: nõ ỏuitia nõ ptates insectantiũ monet esse metuendas: qz dies iudicy nulla hec fuisse atq; inania reuelabit.

CHRY. ĩ ho. Uel aliꝛ: Figura qdem eoꝝ q̃ dicũt vniuersalẽ videẽ enũciationẽ br̃e: verũ nõ de omnibus: ſz ỏ pmiſſis soluz dictũ est. quasi dicat si doletis audiẽtes ỏuitia: hoc cogitate: qz ⁊ ab hac ſuspitione post paꝝ eruemini. Uocant qdem vos ariolos ⁊ magos ⁊ seductoꝛes: ſz expectate parũ ⁊ saluatoꝛes vos oꝛbis terraꝝ vniuersi dicẽt: cum per ipas apparueritis bñfactoꝛes: nec illoꝝ attẽdẽt sermonibus homines: ſz reꝝ veritati. REMI. Quidã aũt dicũt q̃ bis ver pmiserit dñs discipul'is q̃ p eos eẽnt reuelanda oĩa occl'ta mysteria: q̃ sub velamine lr̃e legis latebant. vñ apl's dic̃: Cũ ỏuersi fuerit ad xp̃m: tũc auferet̃ velamen. ⁊ est ſensus: Quare debetis timere vestros pſecutoꝛes: cũ tãte sitis dignitatis vt p vos occl'ta mysteria legis. ⁊ ꝓpꝛaꝝ sint manifesta: CHRY. ĩ ho. Deinde gs eos ab oĩ timoꝛe liberauerat: ⁊ altioꝛes obꝓbꝛys feccerat: nũc oppoꝛtuno tpe cis logr̃ de libera ꝓpalatiõe q̃ est in ꝑdicatõe dicẽs: Qõ di. vo. ĩ te. di. ĩ lu. ⁊ qõ ĩ au. ꝑdi. sup te. HYLA. Nõ legimꝰ dñm solitũ fuisse noctibꝰ sermotiõari: ⁊ doctrinã ĩ tenebꝛis tradidisse: ſz hoc dicit: qz oĩs sermo eiꝰ carnalibus tenebꝛe sunt: ⁊ vbũ eiꝰ ĩfidelibꝰ noꝛ ẽ. Itaqz ab eo qõ dictũ est cũ libertate fidei ⁊ ỏfessiõe est loq̃ndũ. REMI. Est g̃ ſensus. Qõ di. vo. ĩ tene. i. iter iudeos ĩcredulos: Uos dicite ĩ lu. i. fidelibꝰ ꝑdicate. Et qõ in au. au. i. q̃ dico vobis secrete: ꝑdicate sup tecta. i. palã coꝛã oĩbꝰ. Solemꝰ. n. dicere. In aure logr̃ illi. i. secrete. RABA. Sane q̃ ait: Predicate sup tecta iuxta moꝛẽ puĩcie paleſtine logr̃: vbi solẽt ĩ tectis resídere: qz nõ sũt cacumĩata: ſz equalia. Ergo predicabit̃ ĩ tectis: qõ cũctis audiẽtibꝰ palã diceꝝ. GLO. Uel aliꝛ: Qõ di. vo. ĩ tene. i. dũ adhuc ĩ tioꝛe carnali estis: Dicite ĩ lu. i. ĩ fiducia vitatis: cũ a spñſcõ eritis illumĩati. Et qõ ĩ au. auditis. i. solo auditu pcipitis: Predicate. ope ỏplẽdo. Sup tecta. i. qõ vos eruditi in puulo iudee loco vniuerſ vbibꝰ ĩ toto mũdo audacter edicite. CHRY. ĩ ho. Sic̃ ãt q̃n dicebat: Qui credit ĩ me opa q̃ ego facio ⁊ ille faciet: ⁊ maioꝛa his faciet. ita ⁊ hic mõſtrat q̃n oĩa p eos opaꝝ: ẽt plusq̃ p seipm. q. d. ỏncipiũ ego dedi. ſz qõ plus ẽ p vos explere volo. ꝟ ãt nõ iiũgẽtis ẽ solũ: ſz et futuꝝ ỏdicẽtis ⁊ ostẽdẽtis: q̃n oĩa supabũt. HYLA. Lõstãter g̃ igerẽda ẽ ỏi cognitio. ⁊ ꝓfũdũ doctrine euangelice secretũ: lu mie ỏdicatõis reuelãdũ: nõ timẽdo eos qbꝰ cum sit lcentia in coꝛpa tñ: i aĩaz ius nullũ ẽ. Et iõ subdit̃: Et noti. eos q oc. coꝛ. aĩaz ãt nõ pñt oc. CHRY. ĩ ho. Uide q̃ltr oĩbꝰ eos statuit seperioꝛes: ñ sollicitudinẽ solũ ⁊ maledicti/onẽ: nz picl'a: ſz ⁊ ipsã q̃ oĩbꝰ vr̃ terribilioꝛ: moꝛtẽ suadẽs pp ỏi timoꝛẽ ỏtẽnere. vñ subdit: Sz po. eũ ti. q p̃t ⁊ aĩaz ⁊ coꝛ. p. ĩ ge. HIE. Nomẽ gehẽne ĩ veteribꝰ libꝛis ñ ĩuenit̃: ſz prio a saluatoꝛe põit̃. queramꝰ g̃ q̃ sit bꝰ ꝓmõis occasio: idolũ baal fuisse iuxt̃ bierlm ad radices mõtis moꝛia ĩ qbꝰ filea fluit

nō semel legimus: Dec vallis ꝛ parua cāpi planicies irri/
gua erat ꝛ nemorosa: plenaqꝫ delitys: ꝛ lucus in ea idolo cō
secrat⁹. In tātā aūt ppls isrl'demētiā venerat: vt ōserta tē/
pli vicina: ibi hostias īmolaret ꝛ rigorē religiōis ōlitie vice
rent: filiosqꝫ suos īcēderēt demoni. ꝛ appellabaꝫ locus ipse
gebēnō. i. vallis filioꝝ eunon. Hoc regū volumen ꝛ paraly
pomenō ꝛ hieremias scribūt plenissime. ꝛ cōminaꝫ deus se
locū ipm īpletuꝝ cadauerib⁹ mortuorū: vt nequaqꝫ voceꝫ
tophet ꝛ baal: sꝫ voceꝫ poliandrium. i. tumul⁹ mortuorum.
Futura ḡ supplicia ꝛ pene ppetue qb⁹ peccatores cruciādi
sunt huiꝰ loci vocabulo denotāꝫ. AVGV. xiy. de ciui. dī.
Hoc aūt nō antea fiet qꝫ aīa corpi fuerit copulata: vt nulla
direptiōe separētur: ꝛ tūc recta mors aie dr: qr non viuit
ex deo. mors āt corpis qr ī dānatiōe nouissima qꝫuis homo
sentire nō desinat tñ qr sensus ipe: nec volūtate suauis: nec
gete salubris: sꝫ dolore penalis: ē mors poti⁹ appellata qꝫ vi
ta. CHRY. ī ho. Uide aūt rursus: qr nō pmittit eis libati
onē a mōte: sꝫ suadet ꝓtenere mōtē: qō mlto mai⁹ē qꝫ erui a
mōte. ꝛ qō ꝑ ꝑmōe ea q̄ ō imōtalitat e sr dogmata ei⁹ ifigit.
¶ Nōne duo passeres asse veneūt: Et vn⁹ ex illis
nō cadet sup terram sine patre vestro: vī autem
ꝛ capilli capitis oēs numerati sūt. Nolite ergo ti/
mere multis passeribus meliores estis vos.
CHRY. ī ho. Postqꝫ timorē mortis excluserat ne estima
rēt apli qꝫ si iterficerēt: ceēnt derelicti a deo: rursus ꝑmonet
de ꝓuidētia dei īducit dicēs: Nōne duo passeres asse vene
unt: ꝛ vnus ex illis non cadet sup terram sine pre vestro:
HIERO. Et ē sensus: Si pua aīalia absqꝫ deo nō ōcidūt
auctore: ꝛ in oībus est ꝓuidētia: ꝛ q̄ in his peritura sunt sine
volūtate ōi nō pereūt: vos q eterni estis non debetis time
re qꝫ absqꝫ ōi viuatis ꝓuidentia. HYLA. Mistice aūt qꝫ
vēdit corp⁹ atqꝫ aīa ē: ꝛ cui vēdit: pctm est. Qui ḡ duo pas/
seres asse veneūt sei ꝓpos pctō minimo vēdunt: natos ad vo/
lādū ꝛ ad celū pēnis spūalibus efferēdos: sꝫ capti ꝑcys pñ/
tiū voluptatū ꝛ ad luxū seculi venales: totos se talib⁹ actōi
b⁹ nūdinātur. dei aūt volūtatis ē vt vn⁹ ex illis magis euo/
let: sꝫ lex ꝓstitutōe dei pfecta decernit vnū ex eis potius de
cidere. Quēadmodū. n. si euolarēt: vnū eēnt fieretqꝫ corp⁹
spūale: ita pctōꝝ ꝑcio vēditis: aīa terrenā ꝓtrahit ex vitioꝝ
sorde māz: fitqꝫ vnū ex illis qō tradaꝫ ī terrā. HIERO.
Qd aūt ait. Uestri aūt ꝛ capil. ca. oēs nu. sunt. Immēsaz dei
erga boīes ostēdit ꝓuidētiā ꝛ ineffabilē signat affectuz qꝫ ni
hil nr̄oꝝ deū lateat. HYLA. Jn numne. n. aliqd colligi
diligētie ē. CHRY. Uñ hoc dixit nō qꝫ pilos deus nume
ret: sꝫ vt diligentē cognitiōez ꝛ multā circa eos ꝓuidētiam
ostēdat. HIERO. Deridēt aūt itelligētiā eccleſiasticaz in
hoc loco: q carnis resurrectiōez negāt: quasi nos ꝛ capillos
q numerati sunt ꝛ a tōsore decisi oēs dicam⁹ resurgere: cuz
saluator nō dixerit: Uestri aūt ꝛ capilli oēs saluādi sunt: sꝫ
numerati sūt. Ubi numer⁹ est scīa numeri demōstraꝫ: non
eiusdē numeri cōseruatio. AVGV. vlti. de ciui. dī: Quā/
uis ꝛ de ipsis capillis possit īquiri: vtꝫ redeat gegd tōdēti
bus ōcidit: qō si redituꝝ ē: gs nō exhorreat illaz deformita
tē. Semel aūt ītellecto ita nihil perituꝝ eē de corpe: ita vt
deforme nihil sit ī corpore: sīl' itelligīt' ea q̄ deformez factu
ra fuerāt enormitatē masse ipsi accessura esse. nō locis gb⁹
membroꝝ forma turpeꝫ: velut si ō limo vas fieret qō rursus
ī eundē limū redactū totū de toto iterū fieret: nō eēt neces/
se vt illa pars limi que in ansa fuerat ad ansam rediret: aut
que fundum fecerat: ipsa rursus faceret fundum: dum tñ
totū reuerteretur in totum. i. totus ille limus in totum vas
nulla sui parte perdita remaneret. Quapropter si capilli
totiēs tōsi ad sua loca deformiter redeūt nō redibūt: qr ī eā
dē carnē: vt quēcunqꝫ locū ibi corpis teneāt: seruata ptium
congruentia materie in vtilitatē vertent. Quāuis qō dicit
Capillus capitis vestri non peribit: nō de lōgitudine: sꝫ de
numero capilloruz posset intelligi. vñ ꝛ hic dr: Capilli capi/
tis vestri numerati sūt. HYLA. Neqz enī dignmu ne/
gociū ē pitura numerare. Ut igit' nihil ex nob perituꝝ esse
cognoscerem⁹ ipo capilloꝝ nr̄oꝝ supputatoꝝ numero iudi
caꝫ. Nullus igit' corpoꝝ nr̄oꝝ casus ē ptimescendus. Et iō
subdit': Nolite ḡ timere: multis passeribus meliores estis
vos. HIERO. Jn quo manifestius supioꝛ expositōis sen
sus exp̄ssus ē qō timere nō debeāt eos q possunt corpus oc
cidere: qm̄ si sine dei scīa pua quoqꝫ aīalia nō decidūt: q̄to
magis hō q aplica fultus sit dignitate: HILA. Uel cū di
cit plurimis eos antestare passerib⁹: oñdit multitudini infi
deliū electōe fideliū p̄esse: qr his casus in terra ē: illis vola
tus in celū. REMI. Mystice aūt xp̄s caput ē: apli capilli q
pulchre nūerati dicunt: qr noīa scōꝝ scripta sūt in celis.
¶ Omnis ergo qui cōfitebitur me corā hoibus
cōfitebor ꝛ ego eū corā patre meo q in celis ē.
Qui autem negauerit me corā hoibus negabo ꝛ
ego eū corā patre meo qui in celis est.
CHRY. Eyciēs dns timorē q discipuloꝝ ꝓcutiebat aīaz
p ea q̄ ꝓsequunt' rursus eos ꝓfortat: nō solū timorē eyciens
sꝫ ꝛ spē p̄mioꝝ maioꝝ eos erigēs in liberā ꝓpalationē veri
tatis dicēs. Qis ḡ q ꝓfitebit' me corā hoīb⁹: cōfitebor ꝛ ego
eū corā p̄re meo q ē in celis. HYLA. Hoc cōcludēdo dic
qr doctrinis talib⁹ ꝓfirmatos oz liberā de deo ꝓfitēdi h̄re
ꝓstantiā. REMI. Cōfessio aūt hic illa intelligēda ē: de q̄
dicit apls: Corde creditur ad iusticiā: ore fit ꝓfessio ad salutē.
Ne ḡ aligs putaret se absqꝫ oris ꝓfessione posse saluari: nō
solū ait. Qui me ꝓfessus fuerit: sed addit: Corā hoibus ꝛ ite
rū addit: Qui aūt negauerit me corā hoibus: negabo ꝛ ego
eū corā p̄re meo q ē ī celis. HYLA. Jn q̄ oñdit q̄les nos
nos sui testes hoīb⁹ fuerim⁹: tales apud deum patrē testīo
eius vsuros. CHRY. Jn ho. Ubi ꝓsiderandū ē: qr in pe/
na amplius ē suppliciū: ꝛ in bōis maior retributio. Quasi. d.
Supabūdasti p̄us: me hic cōfitēdo aut negādo: supabūda/
bo ꝛ ego ineffabiliter tibi maiora dando. Illic. n. ego te ꝓfi/
tebor aut negabo. Propter hoc si feceris aliqō bonū: ꝛ non
susceperis retributionē: ne turberis: cū additamēto. n. in fu
turo tpe retributio te expectat. Et si feceris aliqō malus ꝛ
nō exsolueris vindictā nō ꝓtēnas. illic enī te excipiet pena:
nisi trāsmuteris ꝛ melior fias. RABA. Et sciēdū q̄ nega
re qꝫ deus nō sit: nec pagani p̄nt: sꝫ qꝫ nō sit deus filius ꝛ pa/
ter negari ab infidelib⁹ pōt. Cōfitebitur ḡ aliquē filius apō
patrē: q per filiū habebit accessuz ad patrē. Et qr filius di/
cet. Uenite bñdicti p̄ris mei. REMI. Negabit aūt negan
tē se: qr p ipsuz nō habebit accessuz ad patrē: ꝛ a ꝓspectu sue
diuinitatis ꝛ patris repelleꝫ. CHRY. Jdeo aūt nō soluz
fidē q̄ ē fm mētez: sꝫ ꝛ ꝓfessionem erigit oris: vt erigat nos
in liberam ꝓpalationē ꝛ ampliorē amorē: excelsos nos faci
ens. Dec aūt verba ad vniuersos logr̄: ꝛ neqz psona apl'oꝝ
vtitur solū. Nō enī solos apl'os: sed ꝛ discipulos eoꝝ facit
viriles. Qui nūc hoc seruat: nō solū cū libera, ꝓpalatiōe do
cebit: sed ꝛ omnibus facile suadebit. huius enim verbi ob/
seruatio multos ad apl'os adduxit. RABA. Uel cōfiteꝫ
gs iesum ea fide que per dilectionē operaꝫ: mādata eius fi
deliter implēdo: negat q preceptis non obedit.
¶ Nolite arbitrari: quia venerim pacem mittere
in terram. Non veni pacem mittere: sed gladiū.
Veni enim separare hominē aduersus patrē suū
ꝛ filiam aduersus matrē suā: ꝛ nuruz aduersus
socrum suā: ꝛ inimici hominis domestici eius.
HIERO. Supradixerat: Quod dico vobis in tenebris
dicite in lumine: nūc infert qd post predicationem sequaur

dicēs. Nolite arbi.qz ve.pa.mit.i ter. Nō ve. pa.mit.ſz gla.
GLO. Uel alr ꝓtinua: Sic timoꝛ moꝛtis non dz attra/
here ſic nec carnalis affectus. CHRY. Qualr g̃ eis iiun/
xit vt in vnāquāqz domuz igrediētes pacē idicerēt: Qualr
ēt ꝛ angeli dixerūt: Glia in excelſis deo: ꝛ i terra pax boib⁹:
qñ hec maxime ē pax cū id qō egrotat incidit: cū id qō lite
ifert ſepat: ita.n.poſſe erit celū terre copulari. Nā ꝛ medic⁹
ita reliquū ꝓſeruat coꝛp⁹ cū id qō ſanabilr ſe habz abſcide
rit. Ita qdē ꝛ in turri babel geſtū ē: malā.n.pacē bona diſſo/
nantia ſoluit. Ita ꝛ paulus eos g aduerſus eū ꝓſonabāt di/
uiſit. Nō.n.vbiqz ꝛcoꝛdia bonū ē: nam ꝛ latrones ꝓſonant.
Hoc aūt plīū nō ē ſui ꝓpoſiti: ſz illoꝛ ꝓſilij. HIERO. Ad
fidē.n.chriſti tot⁹ oꝛbis ꝺ ſe diuiſus ē. Unaqqz domus ꝛ ifi/
deles habuit ꝛ credētes: ꝛ ꝓpterea bellū miſſum ē bonū: vt
rūpereť pax mala. CHRY. Hoc aūt dixit q̃ſi diſcipulos
ꝓſolās: ac ſi diceret: Ne turbemini: q̃ſi ꝑter ſpez his ꝓtingē/
tibus: ꝓpter hoc.n. veni vt plīū mittā. Et nō dixit plīū: ſz qō
difficili⁹ eſt gladiū. Uoluit enī aſpitate vboꝛ eoꝛ excitare
auditū: vt nō i difficultate reꝛ deficiāt: ne aliqs dicat q̃ blā
da ſuaſit: ſed difficilia occultauit. Meli⁹ ē.n. in reb⁹ manſue
tudinē videre q̃ in verbis. ꝛ ꝓpter hoc in his nō ſtetit: ſz ex
ponēs plȳ ſpēm oñdit hoc eē ciuili bello difficilius dicens:
Ueni.n. ſeparare hoīem aduerſus patrē ſuū: ꝛ filiaz aduer.
ma. ſuā: ꝛ nuꝛ aduer. ſocꝛ ſuā. In quo oñdit q̃ nō ſolū in fa
miliarib⁹ erit hoc plium: ſz in amātiſſimis ꝛ valde neč arys
qō maxime xp̄i virtutem oñdit: qz diſcipuli hec audiētes ꝛ
ipſi ſuſceperūt: ꝛ alys ſuaſerūt. Quāuis aūt nō ipſe xp̄s hāc
ſeparationē fecerit: ſz illoꝛ malicia: tñ dicit ſe facere ꝙz ſcri
pture ꝓſuetudinē. Scriptuz eſt enim: Dedit eis deus oc'los
vt nō videāt. Hoc aūt maxime oſtendit vetus teſtamētum
nouo eē cognatū. Etenī in iudeis vnuſq̃qz ꝓximum iterfi/
ciebat: q̃n vitulū fecerūt ꝛ q̃n beelphegoꝛ īmolauerūt. vnde
vt mōſtraret eūdē eſſe cui hec ꝛ illa placuerūt ꝓphetie me/
minit dicēs: Et inimici hoīs domeſtici ei⁹. Et in iudeis tale
aliqd ꝓtigit. erant.n. prophe ꝛ pſeudo prophe ꝛ plebs ſcide/
bať: ꝛ dom⁹ diuidebanť: ꝛ hi qdē bis credebāt aly āt illis.
HIERO. Hic autez locus ꝓpe hiſdē verbis in michea
prophā ōſcribiť: Et notanduz vbicūqz de veteri teſtameto
teſtimonium poniť vtrum ſenſus tñ an ꝛ verba ꝓſentiant.
HYLA. Myſtice āt gladius teloꝛ oīuz acutiſſimū ē: in
quo ē ius ptātis ꝛ iudicy ſeueritas ꝛ aīaduerſio peccatoꝛū.
Dei igiť verbū nūcupatū meminerim⁹ in gladio: q̃ gladius
miſſus ē in terrā. i. ꝑdicatio ei⁹ hominū coꝛdib⁹ infuſa. Dic
igiť gnqz habitātes in vna domo diuidit: tres in duo: ꝛ duo
in tres: ꝛ tria ad hominē referūt. i. coꝛp⁹ ꝛ animā ꝛ volūta
tem: nā vt coꝛpi aīa data eſt: ita ꝛ ptās homini vtēdi vtroqz
vt vellet īdulta eſt. Atqz ob id lex eſt ꝓpoſita voluntati: ſz
hoc tñ in illis deꝑhendiť: q̃ ꝑmi a deo figurati ſunt. Sz ex
pctō atqz ifidelitate ꝑmi parētis ſeq̃ntibus gnātiōib⁹ cepit
eē coꝛpis nr̄i pť pctñ: mť anime ifidelitas. Uolūtas aūt ſua
vnicuiqz adiacet: g̃ iā vni⁹ dom⁹ gnqz ſunt. Cū ergo innoua
mur baptiſmi lauacro ꝑ virtutez ꝑbi ab oꝛiginis nr̄e pecca/
tis ſepamur: reciſiqz quadaz obſectione glady dei a pris ꝛ
matris affectionibus diſſidemus: fitqz grauis i domo vna
diſſēſio ꝛ domeſtica nouo hoī erūt inimica. qz ille manere i
ſpūs nouitate gaudebit: ea vo'q̃ a ꝓſapie antiqtate deducta
ſunt: ꝓſiſtere in his qb⁹ oblectant ꝓcupiſcūt. AVGV. de
q̃. euā: Uel alr: Ueni ſepare ho. aduer. pa. ſuū. qz renunciat
qs diabolo q fuit fili⁹ ei⁹. Et filiā aduerſus mťez ſuā. plebs
ꝺ aduerſus mūdanā ciuitatē hoc ē: pnitioſā ſocietatē gnis
humani: quā nūc babylonia: nūc egypto: nūc ſodoma: nunc
alys atqz alys noibus ſcriptura ſignat. Nuruz aduerſus ſo/
crum ſuā. eccleſiā aduerſus ſynagogā: que ex carnem chri
ſtum peperit ſponſū eccīe. Diuidunť aūt in gladio ſpūs: qō
eſt verbū dei. Et inimici hoīs domeſtici eius cuz qbus ante
cōſuetudine implicat⁹ erat. RABA. Nulla apud eos iu/
ra cuſtodiri pñt: iter quos fidei belluz eſt. GLO. Uel alr
Hoc dicit. q. d. Nō ad ꝺ iter hoīes veni: vt carnales affect⁹
ꝓfirmē: ſz ſpūali gladio diſſecē. vñ recte dr̄: Et inimici hoīs
domeſtici ei⁹. GREGO. in. mo. Lalidus nāqz aduerſari⁹
cuz a bonoꝛ coꝛdib⁹ repelli ſe ꝓſpic: eos q̃ ab illis valde di/
ligūť exgrit. Et ꝑ eoꝛ vba blādiēs logť q̃ plus ceteris amā/
tur: vt dū vis amoꝛis coꝛ pfoꝛat: facile pſuaſiōis eius gladi
us ad ītime rectitudinis munimen irrūpat.

¶ Qui amat patrem aut matrē pluſquā me non
eſt me dignus. Et qui amat filiū aut filiaz ſuper
me: nō eſt me dignus. Et qui nō accipit crucē ſuā
ꝛ ſequitur me nō eſt me dignus. Qui iuenit ani
mam ſuam perdet illā: ꝛ qui perdiderit animaz
ſuā ꝓpter me ĩueniet eam.

HIERO. Qz añ ꝑmiſerat: ñ veni pacē mittere: ſz gladiū:
ꝛ dīdere hoīez aduerſus pťez ꝛ mťem ꝛ ſocꝛ: ne qs pietatē
religiōi añferret ſubiecit dicēs: Qui amat pa. aut ma. pluſq̃
me: nō ē me dign⁹. Et in cāt̄ico legim⁹ canticoꝛ: Oꝛdinauit i
me charitatē. ℔. n. oꝛdo i oī affectu neč ari⁹ ē. Ama poſt deū
pťez aut mťez aut filios. Si aūt neč itas venerit vt amoꝛ pa
rentū aut filoꝛ dei amoꝛi ꝓpareť: ꝛ ñ poſſit vtrūq̃ ſaluari:
odiū i ſuos: pietas in deū eſt. Nō g̃ ꝑhibuit amari pťez aut
mťez: ſz ſignāter addidit: Pluſq̃ me. HYLA. Illi. n. q̃ do
meſticas hoīuz charitates dilectōi ei⁹ ꝑtulerīt: futuroꝛ bo
noꝛ īdignerunt herditate. CHRY. Si aūt paulus iubet
p oīa parētib⁹ obedire nō mireris. i illis enī ſoluz dicit obe
diendū q̃ nō noceant pietati: etenī ſcīn ē oēm eis aliū redde/
re honoꝛē. Cū aūt ap̄li⁹ ōbito exegerīt: nō oportet aſſentire.
Sūt aūt hec veteri teſtō ꝓſonātia: etenī illic eos g idola co
lebāt: nō odio hr̄e ſolū. ſz ꝛ lapidare dñs iubet. ꝛ in deutro/
nomio dr̄: Qui dixerit pťi ſuo ꝛ mťi ſue: neſcio vos: ꝛ fr̄ibus
ſuis ignoꝛo illos: hi cuſtodieť eloquiū tuū. GLO. Uidet
aūt vt in plīb⁹ accidere: vt parētes plus diligāt filios q̃ filȳ
diligāt eos: ꝛ iō gradati poſtq̃ ſuum amoꝛē amoꝛi parentū
eē ꝓponēdū docuit: docet ꝙñr ꝑferēdum eē filioꝛ amoꝛi di
cens: Et g amat fi. aut fi. ſup me: nō ē me dign⁹. RABA.
Per qō ſignificat illū dīno ꝓſoꝛtio eē īdignū g ꝓſanguinita
tis carnalē amoꝛē ꝓponit ſpūali amoꝛi dei. CHRY. Dei
de vt nō moleſte ferāt illi. ſ. qb⁹ amoꝛ dei ꝑferť: ad altioꝛez
adducit ſermonē. aīa.n. nihil ē familiari⁹ alicui: ſz tñ ꝛ hanc
nō ſimplr eā hr̄i odio iuſſit: ſz vt eā qs tradat in occiſiōes
ſanguines: oñdēs q̃ nō ſolū ad moꝛtē opz eē paratum: ſz ad
moꝛtē violētā ꝛ repꝛobatiſſimā. ſ. moꝛtē crucis. vñ ſeqť: Et
q̃ nō accipit crucē ſuā ꝛ ſeqť me: nō ē me dign⁹. Nihil āt ad/
huc eis de ꝓpria dixerat paſſiōe: ſz interiz in his eos erudit
vt ſermonē de paſſiōe ei⁹ magis ſuſcipiāt. HYLA. Uel q
xp̄i ſunt: crucifixerūt coꝛp⁹ ſuū cum vitys ꝛ ocupiſcentys: ꝛ
indign⁹ eſt xp̄o qui nō crucez ſuā in qua ꝓpatimur: cōmoꝛi/
mur: ꝓſepelimur: ꝓſurgim⁹ accipiēs: dñz ſit ſecut⁹ in boc ſa/
cramēto fidei ſpūs nouitate victur⁹. GREGO. in bo. Cruꝛ
ꝑpe a cruciatu dr̄: ꝛ duob⁹ modis crucē dñi baiulam⁹: cuz
aut ꝑ abſtinentiā carnē affligim⁹: aut ꝑ ꝓpaſſionez proximi
neceſſitatē illi⁹ noſtrā putam⁹. Sciendū vo ē q̃ ſunt nonnul
li q̃ carnis abſtinentiā nō ꝑ deo: ſed ꝑ inani glīa exhibent.
ꝛ ſunt nōnulli q̃ cōpaſſionē ꝓximo: nō ſpūaliter ſed carnali
ter īpendunt: vt ei nō ad vtutez: ſed q̃ſi miſerādo ad culpas
foueant. Di itaqz crucē videntur ferre: ſed dominum nō ſe
quunť. Et ideo ait. Et ſeqtur me. CHRY. Quia vero ꝑce
pta hec que iniūgunť onerosa videbātur. ponit ꝛ vtilitatez
eoꝛum maximā exiſtentē dicēs: Qui inuenit animam ſuam
perdet eam. Quaſi dicat: Non ſolū hec que ꝑmiſi nō nocēt
ſed maxime ꝓderunt: ꝓtraria vo nocebunt: ꝛ hoc vbiqz fa
cit. Ab his enī q̃ hoīes concupiſcunt inducit: ſicut ſi dicat:
Propter qd nō vis ꝓtenere aīaz tuā: qz diligis eā: Quo cir/

ca pp hoc ꝺtēne: ⁊ tūc ei maxīe ꝑderis. REMI. Aia aūt in hoc loco nō ſuba ē itelligēda: ſz hꝫ vita pñs. ⁊ eſt ſenſus: Qui iuenit aīam ſuā. ſ. hāc pñtē vitā. i. q hāc lucē ⁊ eiꝰ dilectionē ⁊ voluptates ad hoc deſiderat vt ſemp iuenire poſſit: iſtam quā ſemp ſeruare cupit ꝑdet: ⁊ aīaz ſuā eterne dānatōi ꝓpa rat. RABA. Uel alr: Qui ſalutē anime ſue q̄rit eternam: ꝑdere: hoc ē in mortē dare nō dubitat. vtriq; aūt ſenſui con gruit apte qō ſeq̄tur: Et q ꝑdiderit aīam ſuā ꝓpter me: iue/ niet eā. REMI. Jdeſt q hanc tpalē lucē ⁊ eius dilectiões ⁊ voluptates tpe pſecutionis pp ꝓfeſſionē noīs mei ꝺtēpſe/ rit: aīe ſue iueniet eternā ſalutem. HILA. Sic ḡ ꝓficit lucrū aīe i mortē ⁊ dānū in ſalutē. ꝺetrimēto eni breuis vi te fenus imortalitatis acquiritur.

¶ Qui recipit vos: me recipit: ⁊ qui me recipit: recipit eum q me miſit. Qui recipit ꝓphetam in noīe ꝓphete: mercedē ꝓphete accipiet. Et q re/ cipit iuſtum in iuſti noīe mercedē iuſti accipiet. Et quicūq; potum dederit vni ex minimis iſtis calicē aque frigide tm̄ in noīe diſcipuli: amē dico vobis non ꝑdet mercedem ſuā.

HIERO. Dñs ad ꝓdicatōez diſcipulos mittēs: docet pe ricula nō timēda: affectū ſubycit religiōi: auꝫ ſupra tulerat es de ẓona excuſſerat: dura euāgeliſtarū conditio. Uñ ergo ſūptus: vñ victus: vñ nec̄ia: ⁊ cetera. Et iō auſteritatē ꝑce/ ptoꝝ ſpe tēperat ꝓmiſſoꝝ iquiens: Qui recipit vos me rec pit. vt in ſuſcipiēdis aplis vnuſq̄ſq; credētium xp̄m ſe ſuſce piſſe arbitret. CHRY. Sufficiētia ſiqdem erant ꝓmiſſa ad pſuadendū eis q erāt aplos ſuſcepturi. Quis. n. eos q ita erāt foztes ⁊ oēs cōtēnebant: vt aly ſaluarent: non ſuſcipet cum oī ōſiderio: Et ſupi⁹ quidē penā cōminat⁹ eſt his q nō reciperēt. hic aūt retributōez ꝓmittit recipiētibus. Et ꝓmo qdē repzomittit bonoꝝē ſuſcipiētib⁹ aplos vt xp̄m ſuſcipiāt ⁊ etiā patrē. vñ ſubdit: Et q me recipit: recipit eū qui me mi ſit. Quid aūt huic bonoꝝ fiet eq̄le: vt qs prem ⁊ filiū recipi at? HILA. In qb⁹ vbis docet etiā i ſe mediatozis officiū q cum ſit receptus a nobis atq; ipe pfectus ex deo ſit: deus illū trāſfuſus in nobis ſit: ⁊ p hūc ozdinē gr̄arum nō aliud aplos recepiſſe q̄ deuz: qz ⁊ i illis xp̄s: ⁊ i chriſto ōs habitat.

CHRY. Pzomittit aūt poſt hec ⁊ aliā retributōez dicēs Qui reci. ꝓphetā in nomīe ꝓphete: mer. ꝓphete accipiet. ⁊ qui re. iuſtum in no. iuſti me. iuſti accipiet. Non autem. ſimplr dixit: Qui ſuſcipit ꝓphām: aut q ſuſcipit iuſtū: ſz ad/ dit: In noīe ꝓphe: ⁊ i noīe iuſti: hoc ē ſi nō ꝓpter vite huius eminētiā: neq; ꝓpter aliō tpaliū ſuſcepit: ſz qz vel ꝓphā eſt: vl iuſt⁹. HIERO. Uel alr. Qz ad ſuſceptionē magiſtrozuz diſcipulos ꝓuocauerat: poterat credētiū occulta eē rūſio: q ⁊ pſeudo ꝓphas ⁊ iudā ꝑditoꝝē debem⁹ ſuſcipe. vñ dñs dic nō ꝓſonas ſuſcipiēdas ē ſz noīa: ⁊ mercedē nō ꝓpire ſuſcipien tis: ſz idignus fuerit q ſuſceptus ſit. CHRY. Dicit autez Mercedē ꝓphe ⁊ mercedē iuſti accipiet. i. qualē decēs eſt accipe euz q ſuſcipit ꝓphetā vl iuſtū: vel qualē ꝓphā aut iu ſtus ē acceptur⁹. CHRY. i ho. Nō. n. ait mercedē ō ꝓphā vel iuſto. ſz mercedē ꝓphe vl iuſti. Jſte. n. foztaſſe iuſt⁹ eſt: ⁊ q̄to i hoc mūdo nihil poſſidet tāto loq̄ndi p iuſtitia fiduciā maioꝝē hꝫ: hūc cuz ille ſuſtētat q in hoc mūdo aliquid poſſi/ det illi⁹ iuſtitie libertatē ſibi pticipē facit: ⁊ cum eo pariter iuſtitie p̄mia recipiat quem ſuſtētādo adiuuit. Jlle ꝓphetie ſpū plenus ē: ſz tñ cozpozeo eget alimēto: Et ſi cozpus nō re ficiē: certū ē q vox ipſa ſubtrahaē. Qui igr ꝓphe alimenta tribuit: vires illi ad loquendum dedit. Cum ꝓpha ḡ mer/ cedem ꝓphe accipiet: qui hoc ante dei oculos exhibuit qō audiuit. HIERO. Myſtice aūt qui ꝓphetaz recipit vt p/ phetam: ⁊ itelligit eum de futuris loq̄ntez: hic ꝓphete mer cedē accipiet. Jgitur iudei carnalr itelligētes ꝓphas: mer/ cedē nō accipiēt ꝓphetaꝫ. REMI. Nōnulli vero ꝓphaz itelligūt dñm ieſuz chriſtū: de quo moyſes dicit: Prophetā vobis ſuſcitabit deus: quē ſiliter p iuſtū itelligunt: qz īcōpa rabilr iuſtus eſt. Qui ergo in noīe iuſti ⁊ ꝓphete. ſ. xpi: pzo/ phetā vel iuſtū ſuſcipit ab eo recipiet remunerationē: p cu ius amoze recipit. HIERO. Poterat aūt aliqs cāri ⁊ dr̄e Pauptate ꝓhibeoꝝ vt hoſpital'ē nō poſſiz: ⁊ hāc excuſatio nē leuiſſimo exēplo diluit: vt calicem aque frigide toto aīo pozrigam⁹ dicēs: Et qcūq; potū ꝺederit vni ex minimis iſtis aq̄ frigide calicē tm̄ i noīe diſcipuli: amē dico vobis nō ꝑdet mercedē ſuā. Frigide īgt ñ calide: ne ⁊ in calida pauptatis ⁊ peurie lignoꝝ occaſio q̄reret. REMI. Dic̄ āt mīmis. i. nō ꝓphe: ñ iuſto: ſz alicui ex mīmis. GLO. Ubi nota deū ma gis ad pū affectū dātis reſpicer: q̄ ad q̄titatē rei exhibite. Uel minimi ſūt q nihil penitus hñt in hoc mūdo: ⁊ iudices erunt cū chriſto. HILA. Ul p̄uidens plures futuros tm̄ apoſtolat⁹ noīe glorioſos: omni vero vite ſue ope ꝓbabi/ les obſequiū qō ipſis ſub religiōis opiniōe delatū ē: merce/ de nō fraudat. nā lz ⁊ ipſi mīmi eēnt. i. pctōꝝ oīuz vltimi: nō inania tm̄ in eos etiā leuia ſub frigide aq̄ noīe deſignata offi cia eſſe decernit: Non enim peccatis hominis ſed diſcipuli nomini honoꝝ p̄ſtitus eſt. CA. XI.

ET factū eſt cum cōſummaſſet ieſus p̄cipiens duodecim diſcipulis ſuis: trāſiit inde vt doceret ⁊ p̄dicaret in ciuitatibus eoꝝ.

RABA. Poſtq̄ diſcipulos ſuos dñs ad p̄dicādū mittēs: p̄miſſis vbis eos iſtruxit: Jpſe etiā qō docuerat vbis: factis ipleuit: offerēs p̄mā p̄dicationē iudeis: ⁊ hoc eſt qō dr̄: Et factū ē cum cōſummaſſet ieſus. CHRY. in ho. Dicit au/ tez: Tranſyt inde. Qz enī eos miſit: ſubtraxit ſeipſum: dans locum eis ⁊ tempus facere que iniunxerat. eo enīz p̄ſente ⁊ curante nullus ad diſcipulos vellet accedere. REMI. Pulchre aūt de ſpūali doctrina qua. ſ. apoſtolos iſtruxerat ad generalē trāſit i ciuitatibus p̄dicādo: qz i hoc de celis ad terras deſcēdit vt oēs illumīaret. in quo facto monen̄ etiā ſancti p̄dicatoꝝes vt oībus ꝓdeſſe ſtudeāt:

¶ Joānes autem cum audiſſet in vinculis opera chriſti: mittēs duos de diſcipulis ſuis ait illi: Tu es qui venturus es: an alium expectamus? Et re ſpondens ieſus ait illis: Euntes renunciate ioan ni que audiſtis ⁊ vidiſtis. Cec̄i vident: claudi am bulant: lepzoſi mundantur: ſurdi audiūt: moztui reſurgunt: pauperes euāgelizantur: ⁊ beatus eſt qui nō fuerit ſcandalizatus in me.

GLO. Poſuerat ſupra euāgeliſta quomodo per miracu/ la ⁊ doctrinā chriſti tam diſcipuli q̄ turbe iſtruebātur: nūc oſtēdit quomodo hec īſtructio vſq; ad diſcipulos ioānis p/ uenerit: qui ad chriſtum emulationem habere videbantur vnde dicit. Joannis autem cum audiſſet in vinculis opera chriſti: mittens duos ex diſcipulis ſuis ait illi: Tu es qui vē turus es: an alium expectamus? GREGO. Querendum autem nobis eſt: Joannes ꝓpheta ⁊ pluſquam ꝓpheta: qui venientem ad baptiſmum dominum oſtendit dicens: Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mūdi: cur in carcere poſitus mittens diſcipulos requirit. Tu es qui vēturus es: an alium expectamus? tanquā ſi ignoraret quem oſtende/ rat: ⁊ an ipſe ſit neſciat: quem ipſe ꝓphetiçando: baptiçādo: oſtēdendo ip̄z eē clamauerat. AMBRO. Nōnulli autez hoc ſic itelligunt. Magnū quidē ita ꝓphetā eē ioannē: vt chriſtū agnoſceret annnuciaret' remiſſionē pctōꝝ futurā: ſz tñ tāq̄ piū vatē quēventuꝝ crediderat nō credidiſſe mo riturum. Non igitur fide ſed pietate dubitauit. Dubitauit

etiam ⁊ petrus dicēs: ꝓpitius tibi esto dñe: non fiet hoc.
CHRY. ī ho. Sz nō vtiqꝫ hoc bz rōnē. Joānes. n. neqꝫ ꝫ ignorabat: sz hoc pmū testat⁹ est dicēs: Ecce agnus dei q tollit pctā mūdi. Agnū enim vocās: crucē diuulgat: nec alr̄ qꝫ p crucē pctm̄ abstulit mundi. Qualr̄ aūt maior ꝓpha ē hic: si neqꝫ q̄ ꝓphaꝝ sunt nosc̄it: Eteni Esaias dic̄: Sicut ouis ad occisionē duct⁹ ē. GREGO. ī ho. Sz alr̄ ꝫ qō soluit̄: si geste rei tps pēsat̄. Ad iordanis. n. fluēta positus: qⁱ ipse redēptor mūdi eēt asseruit: missus vo ī carcere an ipse veniat: regrit: nō qⁱ ipm eē mūdi redēptorē dubitat: sz q̄rit vt sciat: si is q p se in mūdū venerat: p se ēt ad īferni claustra ꝺscēdat.
HIERO. Uñ ñ ait: Tu es q vēīsti: sz tu es q vēturus es: Et ē sensus: Māda mihi: qⁱ ad īferna descēsurus sū: vtrum te etiā īferis debeā nūciare: an aliū ad hec sacra missur⁹ es:
CHRY. ī ho. Sz q̄liter ⁊ hoc bz rōnē: Cui ⁹enī gratia nō dixit: Tu es q vēturus es ī īfernū: sz simplr̄: Qui vētur⁹ es: q̄uis ⁊ dēnsibili⁹ videat q pp hoc ei dixerit: vt ⁊ illuc abiēs ꝓdicaret. pñs. n. vita gr̄e tēpus ē: post obitū aūt iudiciū ē ⁊ pena. q̄re ī nullo opus erat p̄cursore illic. Sz alr̄. Si īfideles post mortē credētes eēnt saluādi. null⁹ pibit aliquādo: oēs. n. penitebūt tūc ⁊ adorabūt. Oē eniz genu flectet̄: celestiū terrestriū: ⁊ īfernoꝝ. GLO. Cōsiderādū aūt ē q non iō hieronym⁹ ⁊ gregoriꝰ dixerūt q ioānes aduētū xp̄i ī īfernū p̄nūciatur⁹ eēt: qⁱ ei⁹ ꝓdicatōe alīq non credētes ꝓuerterent̄ ad fidē: sz vt iustis ī expectatōe chr̄isti manētib⁹ ex vicino aduētu ꝓsolatōez afferret. HILA. Certū est tñ q ꝫ vētuꝝ vt p̄cursor nūciauit: ꝓsistētē vt ꝫphā agnouit: adeūtez vt ꝓfessor venerat⁹ ē: ei⁹ abūdāti scīe error nō obꝺpesit. Nec sane credi pōt spūssci grāz ī carcere posito defuisse: cū apl̄is vtutis sue lum̄ eēt ī carcere positis mīstratur⁹. HIE. Nō ergo q̄si ignorās īterrogat: sed quō saluatoꝝ interrogat vbi sit laçarus posit⁹: vt q locū sepulchr̄i īdicabāt: saltez sic pararent̄ ad fidē: vt videret mortuū resurgērē. Sic ⁊ ioannes īterficiēdus ab herode discipl̄os suos mittit ad xp̄m: vt p hāc occasionē vidētes signa atqꝫ vtutes crederent in eū: ⁊ magr̄o īterrogāte sibi dīscerēt. Qⁱ āt haberēt discipuli ioānis aliqd mordacitatis ex īuidia aduersus dñm: supior quoqꝫ īterrogatio demr̄auit cū dixerūt: Quare nos ⁊ pharisei ieiunam⁹ frequēter: discipuli aūt tui nō ieiunāt: CHRY. ī ho: Dōec igit̄ ioānes erat cum ipsis: suadebat eis ꝓtinue de xp̄o: qⁱ aūt iam erat obiturus: amplius studiū facit. Eteniz formidabat: ne relīquat ī discipulis suis pniciosi dogmatis ꝓditiōez. ⁊ maneāt abiecti a xp̄o: cui ⁊ a pncipio oēs suos afferre studiuit. Si autē dixisset eis: Abite ad ipm: qⁱ melior me est: nō vtiqꝫ psuasisset: sz estimaret̄ humilia de se sentiēs hoc dr̄e: ⁊ sic magis eēnt ei affixi. Quid igit̄ facit. Expectat ab eis audire q xp̄s miracula facit: neqꝫ oēs mittit: sz duos quosdā quos nouerat fortassis alys psuasibiliores exītes: vt īsuspicabilis īterrogatio fierēt ⁊ ex rebus ipsis discerent distātiam īter eum ⁊ iesuꝫ. HILA. Joānes igitur nō sue: sed discipuloꝝ ignorātie ꝓsulit. vt enim scirēt nō alium a se ꝓdicatū: ad opa ei⁹ ītuēda: discipulos suos misit vt auctoritatē dcīs suis illius opa ꝓferrēt: nec xp̄s alius expectaret̄ qꝫ cui testimoniū opa p̄stitissent. CHRY. ī homi. Chr̄ist⁹ autem mētem noscēs ioānis: nō dixit: Quoniaꝫ ego sum. qⁱ p hoc rursus obsisteret hoc audiētibus. excogitassent enim ⁊ si nō dixissent qō iudei ad ipsum dixerunt: Tu de teipo testimoniuꝫ phibes. ⁊ propter hoc a miraculis fecit eos discere īsuspicabilem doctrinam faciēs ⁊ manifestiorem. Testimonium enim qō ē a rebus: credibilius ē testimonio: qō est a vbis: vñ ꝓfestiꝫ curauit cecos ⁊ claudos ⁊ alios multos: ñ vt doceret ioānem sciētem: sed hos qui dubitabāt. ⁊ ideo sequitur: Et respōdens iesus ait illis: Euntes renūciate ioannī que audistis ⁊ vidistis. Ceci vidēt: claudi ambulāt: lepro si mūdātur: surdi audiūt: mortui resurgunt: paupes euangeliçātur. HIERO. Qⁱ pmissis nō minus ē. Paupes autez euāgeliçatos ītellige. vel pauperes spiritu: vel certe opib⁹ pauperes: Ut nulla īter nobiles ⁊ ignobiles: inter diuites ⁊ egenos in p̄dicatione distantia sit: hec magistri rigorē: hec p̄ceptoris cōprobant veritatē: quādo omnis apud eum qui saluari potest equalis ē. CHRY. Qⁱ autem ait: Et btūs ē qui nō fuerit scandaliçatus in me: inter nuncios percutit: quia enim scādaliçabātur in ipso: dubitationem eoꝝ nō diuulgās: ⁊ soli eorū ꝓsciētie derelinquēs: redargutionē eorū latēter iduxit. HILA. Itaqꝫ cui rei ioānes cauissēt ostendit dicēs beatos eos in quibus aliquid in se scandali nō fuisset: qⁱ metu eius. s. ne scādaliçarētur: discipulos suos ioannes vt christum audirent: misit. GREGO. Uel alr̄. Infidelium mēs graue in christo scādalum ptulit: cum euz etiā post tot miracula morientem vidit. vnde paulus dicit: Nos p̄dicamus christū crucifixū: iudeis quidē scandaluz. Quid ergo ē dicere: Beatus qui nō fuerit scādaliçatus in me: nisi apta voce abiectionem mortis siue humilitatēqꝫ signare: ac si patēter dicat: Mira gdem facio: sed abiecta ppeti nō dedignor: qⁱ g̃ moriēdo te subsequor cauēdum valde ē hominibus ne in me mortem despiciant: qui signa venerantur.
HILA. Prebeт etiā mystice in his que ī ioāne gesta sūt ītelligētia amplior: vt prophetа ipso cōditionis sue genere prophetiçaret: qⁱ in eo forma legis lata ē: Chr̄istum enim lex annūciauit: ⁊ remissionē peccatorū p̄dicauit: ⁊ regnū celoꝝ spopōdit: ⁊ ioānes totum hoc opus legis expleuit: igitur cessante iam lege que pctis plebis īclusa: ne chr̄istus posset intelligi quasi vinculis ⁊ q̄si carcere ꝓtinebaт ad euāgelia cōtuenda lex mittit: vt infidelitas fidem dictorū cōtemplet in factis. AMBRO. super lucam: Et fortasse isti discipuli quos misit: sunt duo: populi: vnus qui ex iudeis credidit: alter qui ex gentibns.

¶ Illis āt abeūtibus: cepit iesus dicere ad turbas ō ioāne: Quid existis in desertum videre: Arundinez vento agitatam: Sed qd existis videre: Hominē mollibus vestitū: Ecce qui mollibus vestiunt̄: in domib⁹ regum sūt. Sed qd existis videre: Prophetā: Etiā dico vobis ⁊ plusqꝫ pphetā. Hic est enī de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meū ante faciem tuam qui ꝓparabit viam tuam ante te.

CHRY. Quātū ad discipulos ioānis satis actū erat. certificati enim de chr̄isto p signa que viderāt recesserūt. Sed oportebat ēt turbas sanari: q̄ ex īterrogatōe discipuloꝝ ioānis mlta īcōueniētia subītellexerit: ignorātes mittētis cōsiliū. Poterāt vtiqꝫ dr̄e qui tāta testatus ē de chr̄isto alr̄ persuasus ē aunc ⁊ dubitat vtrū sit ipe. Nūqd g̃ altercās ad iesum hoc dicit: nūquid timidior a carcere factus nūquid vane ⁊ inaniter prioza dixit: HILA. Ac ne illud qō īmedia te p̄miserat referri posset ad ioānē tanqꝫ scādaliçatus eēt ī xp̄o subdit̄: Illis asit abeūtib⁹ cepit iesus dr̄e ad turbas de ioāne. CHRY. ī ho. Propter ꝫ aūt abeūtibus eis vt non videaт hoī adulari. Corregēs aūt ⁊ plebē: non ducit in medium suspitōez eoꝝ: sz solutōez cogitationū eoꝝ īducit: q̄ eos ī dubitatōez mittebat demōstrās se nosse occulta. Neq. n. dixit sic iudeis: qd cogitatis mala: et. n. si mala cogitauerit: ñ tñ ex malitia: sed ex ignorātia. vñ nō loquit̄ eis dure: sed docet: nō solū ꝓpr̄io vbo: sed eoꝝ testimonio: non tñ p ea q̄ dixerūt: sz p ea q̄ egerūt. Jōqꝫ ait: Quid existis in desertum videre: ac si diceret: Propter qd ciuitates dimittētes ꝓuenistis ī desertū: Nō enī plebs tāta cū tāto desiderio in heremū veniss̄et: nisi magnū quēdā ⁊ mirabilem ⁊ petra solidiorem se videre existimans. GLO. Non autem tunc exierant in desertum ad hoc vt viderent ioannem: nec enī erat

tunc in deserto sed in carcere: sed pteritū refert: qz freqn/ter exierat ppls ī desertū videre ioānem cū adhuc eēt ī de/serto. CHRY. ī bo. Et vide qz oēm aliā malitiā ptermit tēs remouet a ioāne leuitatē de q̄ turbe dubitabāt: dicens: Arūdinē vēto agitatā. GREGO. ī bo. Qō vz. nō asseren do: sz negādo itulit. Arūdinē gppe mox vt aura cōtingit in partē flectit: p quā carnalis anim⁹ designaī: g mox vt fauo re ⁊ detractōe tangiī in ptē quālibet declinaī. Arūdo g̾ vē/to agitata ioannes nō erat: quē a statu sui rectitudie nulla rez varietas iflectebat: ac si dns diceret: HIERO. Nun qd ob hoc existis ī desertū vt videretis hoiem calamo sile/z q oi vēto circūferī: ⁊ leuitate mētis de eo ambigeret: quem antea pdicaret. An forsitā stimulus iuidie ꝺ me cogiī: ⁊ pdi catio ei⁹ vanā sectaī gliā: vt ex ea q̄rat lucra. Cur diuitias cupiat: vt affluat dapibus: locustis vesciī ⁊ melle siluestri: an vt mollib⁹ vestiaī: pili camelox sunt tegimē ei⁹. ⁊ ideo subdit: Sz qd existis videre: hominē mollibus vestitum: CHRY. ī bo. Uel alr: q nō sit Joānes sil̄is calamo mo/bili q vīm studiū significastis. s. ī ōsertū exeūtes. Nō tamen pōt aligs dicere q ioānes qdē ꝺstās erat: sed postea lasciuie seruiēs fact⁹ est mobilis: sicut. n. aligs est iracūdus nā: alius per ifirmitatez longam: ita alig sūt mobiles p naturaz: aly vero lasciuie seruiēdo mobiles fiūt. Joānes aūt neq̄ natu/ra mobilis erat: ꝓpter qō dixerat: Nū existis videre arūdi/nē vēto agitatā. Neq̄ lasciue dās seipsum pdidit quā habe/bat excellētiam. q. n. nō fuierit lasciuie mōstrat stola: soli/tudo: ⁊ carcer. Si enī vellet mollibus vestiri: nō heremū in habitasset: sz regū palatia. vñ segī: Ecce q mollib⁹ vestiunt ī domib⁹ regū sunt. HIERO: Ex B ostendit rigidā vitā ⁊ austerā pdicatōez vitare debere aulas regū ⁊ molliū homi/nū pallatia ōclinare. GREGO. ī bo. Nemo aūt existimet i fluxu atq̄ studio pciosaz vestiū peccata deesse: qz si B cul/pa nō eēt: nullo modo ioānem dominus de vestimēti sui as/peritate laudasset. Et nequaq̄ petrus feminas a pciosaruz vestium appetitu compesceret dicēs: Nō in veste preciosa. AVGV. iiy. de doctrina chr̄istiana: Cū in oibus talibus nō vsus rez: sed libido vtētis ī culpa ē: Quisq̄ enim rebus restrictius vtiī q̄ se habēt mozes eoz cum gb⁹ viuit: aut in tēperans: aut superstitiosus est. Quisq̄ vero sic vtitur vt me/tas ꝺsuetudinis bonoz iter quos versaī excedat: aut aligd significat: aut flagitiosus ē. CHRY. ī bo. A loco āt ⁊ vesti/mētis ⁊ a ꝺcursu boīuz: eius moꝛib⁹ designatis inducit iā ⁊ p/phetā ēt eū eē dicēs: Sz qd existis videre: pphetā: dico vob etiā plusq̄ pphaz. GREGO. Prophete enī ministeriū ē vēturā pdicere: nō etiā demōstrare. Joānes g̾ plusq̄ pphet⁹ ē qz eū quē p̄currēdo pphetauerat: etiam oñdēdo nūciabat. HIERO. In quo ēt ceteris pphis maioꝛ ē: Et qz ad pui/legiū pphetale etiā baptismi accessit pmiū: vt suū dūm ba/ptiçaret. CHRY ī bo. Deide mōstrat fz qd ē maioꝛ dicēs Dic ē. n. de quo scriptū ē: Ecce mitto angelū meū añ faciez tuam. HIERO. Ut. n. meritoꝛum ioānis augmētuz face ret de malachia testimoniū iferī: ī quo etiā angelus pdicaī Angeluz aūt hic dici ioānem nō putemus nature societate fz officy dignitate. i. nunciū q ventuz dominum nūciauit. GREGO. Qui. n. grece āgelus: hic latine nūcius dr̄. Re cte g̾ qui nūciare supnū nūciū venerat āgelus vocaī: vt di/gnitatē seruet ī noīe quā explet in opatōe. CHRY. ī bo. Mōstrat igr̄ fm qd ē maioꝛ ioānes pphetis: fm id. s. q est ppe xp̄m. Et iō dicit. Mitto añ faciē tuam. hoc ē ppe te: si/cut enī g̾ ppe currū regis īcedūt alys sūt clariozes: ita ⁊ ioā nes ppe xpi pñtiam. GLO. Deinde aly pphe missi sunt vt aduētum chr̄isti annūciarēt. Iste autez vt pparareт viā ipsius. vñ segtur: Qui pparabit viam tuā añ te. i. peruia red det tibi coꝛda auditoꝛum pniam pdicādo ⁊ baptiçando.

HILA. Mystice aūt desertū spūsō vacuū ē sentiēdum i quo habitatio dei nulla sit. In arūdine bō talis ostēdiī de gl̄ia seculi vite sue inanitate speciosus: in se aūt fructu veri tatis cauus: exterior placēs ⁊ nullus iteriοꝛ ad oēm vētoꝛū motū. i. imundoz spirituū flatu mouēdus: neq̄ ad ꝺsistēdi firmitatē valēs: ⁊ aīe medullis ianis. veste aūt coꝛpus quo iduiī aīa signaī: qō luxu ac lasciuys mollescit: in regib⁹ trās gressoz angeloz nūcupatio ē: bi. n. seculi sūt potētes: mūdi/q̄ dñantes. Ergo vestiti mollib⁹ in domib⁹ regū sunt: i. illo/ruz gbus p luxū fluida ⁊ dissoluta sūt coꝛpa: pz eē demonū habitatōez. GREGO. Joānes etiā mollibus vestitus ñ fuit: qz vitā peccātiū nō blandimētis fouit: sed rigoꝛe aspe ī uectōis īcrepauit dicēs: Genimina viperaz ⁊c.

¶ Amen dico vobis: nō surrexit inter natos mu lierum maioꝛ ioanne baptista. Qui autez minoꝛ est in regno celoꝛuz: maioꝛ est illo.

CHRY. Premissa ꝺmēdatōe ioānis ex pphe testimōio nō hic stetit: sz iam sniaz ppriā de ipo īducit dicēs: Amē di/co vobis: nō surre. ma. iter na. muli. io. bapti. RABA. Ac si dr̄et: Quid dicerē p singula de ꝺmēdatōe ioānis: Amē di/co vobis: iter natos muliez: īter natos īgt mulieꝛ nō virgi nū. mulieres. n. ppie coꝛrupte vocāī. Si aūt Maria aliqñ mulier ī euāgelio nūcupaī: sciēdum est iterpretem mulie/rē pro femina posuisse: sicut. ibi: Mulier ecce filius tuus.

HIERO. Dis g̾ pferī hoīb⁹ q de mulierib⁹ nati sunt ⁊ ō ꝺcubitu viri: ⁊ nō ei q nat⁹ ē ex vgine ex spūscō: q̄uis ī eo q dic̄: Nō sur: iter na. mu. ma. io. bap. nō ceteris pphis ⁊ patri archis cūctisq̄ hoīb⁹ ioānē ptulit. sz ioāni ceteros exeq̄uit. Nō enim statī sequiī. Ut si aly maioꝛes eo nō sunt: ille ma/ioꝛ aliorū sit. CHRY. sup matth. Sed tāta cum sit iusti/tie altitudo vt in illa nemo possit esse pfectus nisi solus de⁹ puto q oēs scī q̄stū ad subtilitatē diuini iudicy īuicem sibi īferioꝛes sunt aut poꝛes. exquo itelligim⁹: qñ qui maioꝛez se nō habet maioꝛ oibus est. CHRY. ī bo. Ne autem rur sus supabūdātia laudum pariat aliqd incōueniēs iudeis io annē preferētibus chr̄isto ꝺueniēter hoc remouet dicens: Qui aūt minoꝛ ē ī regno celoz: hic maioꝛ ē illo. AVGV. ꝺtra aduersariū legis ⁊ prophetaz. Argumentaī autem ex hoc hereticus: ita velut rōcinādo tāquam ioānes nō perti/neat ad regnum celoz: ⁊ ob hoc multo minus ceteri pphe/te illius populi gbus maioꝛ est ioānes. Hec autē verba dñi duobus modis pñt itelligi. Aut. n. regnum celoꝛuz appella/uit hoc qō nōdū accepim⁹: de quo ī fine dicturus ē. Uenite bñdicti pris mei pcipite regnū. ⁊ qz ibi sunt angeli: gbus in eis miꝛ maioꝛ ē quoꝛz iusto poꝛtāte coꝛp⁹ qō coꝛrūpiī. Aut si regnū celoz itelligi voluit eccl̄iā: e⁹ filij sunt ab īstitutōe gnis humani vsq̄ nūc oēs iusti: dns seipm significauit qui nascēdi tpe miꝛ erat ioāne: maioꝛ aūt diuinitatis eternita te: ⁊ dñica ptāte. Proinde fm poꝛem expōnem ita distīgui/tur. Qui minoꝛ ē in regno celoz: ac deide subīferī: Maioꝛ ē illo. Scōm hanc aūt posterioꝛē ita: Qui aūt minoꝛ ē: ac de inde subinferī: In regno celoz maioꝛ est illo: CHRI. Di cit aūt in regno celoz. i. in spūalibus ⁊ vniuersis q̄ sūt fz ce lum: qdā aūt dicūt qñ de apl̄is hoc dixit xp̄s. HIERO. Nos aūt simplr itelligam⁹: q oīs scūs g iā cū dño ē sit maioꝛ illo: g adhuc ꝺsistit in plio: aliō ē. n. victorie coꝛonā possī dere: aliud adhuc in acie dimicare.

¶ A diebus aūt ioannis baptiste vsq̄ nūc regnū celoꝛū vī patiī: ⁊ violēti rapiūt illud. Oēs enī p phete ⁊ lex vsq̄ ad ioānē pphetauerūt: ⁊ si vul/tis recipere: ipse est helias qui ventur⁹ est. Qui habet aures audiendi audiat.

GLO. Qz dixerat supius: Qui miꝛ est in regno celoz ē maioꝛ ioāne: ne videreī ioānes a regno celoz eē alienus B rēouet subdēs: A die. āt io. ba. vsq̄ nūc regnū. ce. vi pa. ⁊ vi. ra. illō GREGO. Per regnū celoz supnū soliū ōsignaī.

cum quo peccatores quolibet facinore polluti ad penitẽtiã redeũt: ⁊ semetipsos corrigũt: q̃si peccatores in locum alienũ ĩtrant: ⁊ violẽter regnũ celoꝝ rapiũt. HIERO. Si ãt p̃m⁹ ioãnes baptista pnĩaz pp'lis nũciauit dicẽs: Pnĩaz agite: appropinq̃uit. n. regnũ celoꝝ: ꝙueniẽter a diebus illi⁹ regnũ celoꝝ viz patiẽ ⁊ violẽti rapiũt illud. Hãdis ẽ. n. violẽtia in terra nos eẽ generatos: ⁊ celorũz sedẽ querere ⁊ possidere p̃ virtutẽ q̃ nõ tenuim⁹ p̃ naturã. HILA. Uel aliter Dñs ap'los ire ad ones p̃ditas isr'l iusserat: sz oĩs hec p̃dicatio ꝓfectũ publicanis ⁊ peccatorib⁹ afferebat. itaq̃ vim reguũ patiẽ: ⁊ violẽti diripiũt: qz gl'ia israel a p̃phetis nũciata: a xp̃o oblata fide gẽtiũ occupaẽ ⁊ rapitur.

CHRY. Uel rapiũt regnũ dei p̃ fidẽ xp̃i oẽs q̃ cũ festinatione veniũt. vñ dic̃: Adieb⁹ aũt ioãnis vsq̃ nũc. Et ita ĩpellit ⁊ festinare facit ad fidẽ suã: fil' ãt ⁊ his q̃ antea dicta sunt a ioãne opitulaẽ. Si enĩ vsq̃ ad ioãnez omnia cõpleta sunt: ipse ẽ q vẽtur⁹ ẽ: vñ subdit: Oẽs. n. pp̃he ⁊ lex vsq̃ ad ioãnẽ pphetiçauerũt. HIERO. Nõ q̃ post ioannẽ excludat pphetas. Legim⁹. n. in actib⁹ ap'loꝝ ⁊ Agabuz pphetiçasse ⁊ q̃tuor vgines filias philippi. Sz vt lex ⁊ p̃he quos scriptos legim⁹ q̃cq̃d pphetiçauerunt de dño vaticinati sunt. Q̃n ergo dr̃: Usq̃ ad ioãnẽ pphiçauerũt. xp̃i tp̃s oñdiẽ. ⁊ quez illi dixerũt eẽ ventuꝝ: ioãnes venisse oñdit. CHRY. Deide aliã ꝓiectura sui aduentus ponit dicẽs: Et si vultis recipere ipse ẽ helias q̃ vẽturus ẽ. Dicit dñs in malachia: Mittã vobis heliã thesbitẽ. ⁊ de isto dic̃: Ecce ego mitto angelũ meũ añ faciẽ tuã. HIERO. Helias q̃ ioãnes dr̃: nõ ꝑz stultos p̃hos ⁊ quosdã hereticos q̃ reuersionez aiaꝝ ĩtroducũt: sed q̃ iuxta aliud testimoniũ euangely venerit in spũ ⁊ virtute helye. ⁊ eãdẽ spũssancti vel gr̃az hũerit vel mẽsuram. Sz ⁊ vite austeritas rigorq̃ mẽtis helie ⁊ iohãnis pares sũt: vterq̃ ĩ heremo: vterq̃ çona pellicea cĩgebaẽ. Ille quoniã regẽ achab ⁊ ieçabel ĩpietatis arguit fugere ꝓpulsus ẽ: iste q̃ herodis ⁊ herodiadis illicitas arguit nuptias capite truncaẽ.

CHRY. Et bñ dixit: Si vultis recip̃e: libertatez oñdẽs. ⁊ volũtariã expetẽs mentẽ. Est enĩ ille hic ⁊ ꝫ ille q̃ p̃cursores facti sũt vtriq̃. HIERO. Hoc aũt q̃ dcm̃ est. Ipse ẽ Helias: mysticũ eẽ ⁊ egere ĩtelligentia sequẽs dñi sermo demõstrat dicẽs: Qui hz aures audiẽdi audiat. REMI. Ac si diceret. Qui hz aures cordis audiẽdi. i. ĩtelligendi ĩtelligat: q̃ nõ dixit ioãnem heliã eẽ in p̃sona: sed in spũ.

¶ Cui aũtẽ similem estimabo generationẽ istã? Similis est pueris sedẽtibus in foro qui clamantes coequalibus dicunt: Lecinimus vobis ⁊ nõ saltastis: lamentauimus ⁊ non planxistis. Uenit. n. ioannes neq̃z manducans neq̃z bibens: ⁊ dicunt: demoniũ habet. Uenit filius hoĩs manducãs ⁊ bibens: ⁊ dicũt ecce homo vorax ⁊ potator vini: publicanoꝝ ⁊ peccatorũ amicus. Et iustificata est sapiẽtia a filiꝫ suis.

HILA. Totus ꝫ sermo ifidelitatis obꝓbriũ ẽ: ⁊ de affectu supiorꝭ q̃rimonie ꝺscẽdit. qz insoles plebs per diuersa sermonũ gr̃a docta nõ fuerit. CHRY. Uñ ⁊ iterrogatõe vtitur mõstrans q̃m nihil quod deberet fieri ad salutez eoꝝ: derelictũ est dicẽs: Cui aũt simílem estimabo generationem istã. GLO. q. d. Tãtus est ioannes: sed vos nec sibi nec mihi voluistis credere: ⁊ ideo cui vos similes estimabo p̃ generationẽ accipit cõmuniter ⁊ iudeos ⁊ se cum ioanne.

REMI. Mox autem sibypsi respõdet subiungẽs. Similis est pueris sedẽtibus in foro qui clamãtes coequalib⁹ dicunt: Lecinimus vobis' ⁊ nõ saltastis: lamẽtauim⁹ ⁊ nõ plãxistis. HILA. In pueris p̃phe signanẽ: qui in simplicitate sensus vt pueri p̃dicauerunt: ⁊ in medio synagoge tanq̃ in publico fori ꝓuentu coarguunt: q̃ cãtantibus sibi officio corporis nõ obsecũdauerĩt: ⁊ q̃ dictis suis nõ parueriñt: ad cantantiũ enĩ modũ saltantiũ mot⁹ aptaẽ. Prophe. n. ad cõfessionẽ psallẽdi deo ꝓuocauerũt vt cãtico moysi teneẽ: vt esaie: vt dauid. HIERO. Dicũt ergo. Lecinim⁹ vobis ⁊ nõ saltastis. i. ꝓuocauimus vos: vt ad nr̃m cãticũ bona opa faceretis: ⁊ noluistis: Lamẽtati sum⁹ ⁊ vos ad pnĩaz ꝓuocauimus. ⁊ nec hoc q̃dem facere voluistis: spernẽtes vtrãq̃ p̃dicatiõez tam exhortatiõis ad virtutes q̃ pnie post peccata.

REMI. Quid ẽ aũt q̃ dicit coequalibus: Nũqd ifideles iudei coeq̃les erãt scis pphetis: Sz hoc dicit: Q̃n de vna stirpe orti fuerũt. HIERO. Pueri etiã sunt de gbus esaias logtur: Ecce ego ⁊ pueri mei quos dedit mihi dñs: isti ergo pueri sedent in foro vbi multa venalia sunt: ⁊ dicũt:

CHRY. Lecinimus vobis ⁊ nõ saltastis. hoc ẽ remissam vitã ostẽdi: ⁊ nõ p̃suasi estis. Lamẽtauimus ⁊ non plãxistis hoc ẽ ioãnes durã sustinnit vitã ⁊ no attendistis. nõ aũt dicit ille illud ⁊ ego hoc: sz cõiter: q̃z vna ĩtentio vtriusq̃ erat. vñ seq̃tur. Uenit. n. ioãnes neq̃z mãducãs neq̃z bibens ⁊ dicũt demoniũ hz. Uenit fili⁹ hoĩs ⁊c. AVGV. ꝓtra fausti Uellẽ aũt vt mihi manichei dicerẽt: qd mãducabat ⁊ quid bibebat xp̃s: q̃ in ꝓparatõe ioãnis nõ mãducãtis neq̃z bibẽtis: hic se dixit mãducantẽ ac bibẽtẽ. Nõ. n. dictũ est q̃ ioannes oĩno nõ biberet: sz q̃ vinũ ⁊ sicerã nõ biberet: bibebat ergo aquã. cibus aũt eius nõ oĩno nullus erat: sed locusta ⁊ mel siluestre. vñ q̃ dictus ẽ nõ mãducãs neq̃z bibẽs: nisi q̃ illo victu quo iudei vtebanẽ non vtebaẽ: hoc ergo dñs nisi vtereẽ: nõ in eius ꝓpatiõe mãducãs bibensq̃z diceret. Mirũ aũt si nõ mãducãs dr̃ qui locustas ⁊ mel comedit: ⁊ mandũcãs dr̃ qui pane ⁊ olere ꝓtẽtus est. CHRY. Dicit ergo Uenit iesus: ac si dicat: p̃ ꝓtrariã viã venimus ego ⁊ ioãnes ⁊ idẽ fecimus: sicut si venatores p̃ duas ꝓtrarias vias aliq̃ aĩal ĩsequantur: vt in alterꝫ ĩcidant; Uniuersum aũt hoĩum genus ieiuniũ ⁊ durã vitã admiraẽ. ⁊ ꝓpter hoc dispensatũ ẽ a p̃ima etate ita nutriri ioãnẽ vt per hoc digna fide eẽnt: que dicerenẽ ab ipso. Inceperit siquidẽ dñs p̃ hanc viã: quando. xl. dieb⁹ ieiunauit: sz tamẽ ⁊ alr̃ docuit q̃ sibi eẽt credendũ: multo. n. maius erat q̃ testareẽ p̃ eo ioãnes: qui per hãc viã ĩceperat: q̃z q̃ ipse p̃ hanc viã ĩcederet: aliter ioãnes nihil plus oñdit ꝓter vitam ⁊ iustitiã: christus aũt ⁊a nuiraculis testimoniũ hẽbat. dimittẽs ergo ioannem ieiunio fulgere: ipse ꝓtrariã ĩcepit viam: ad mẽsam intrãs publicanoꝝ ⁊ manducãs ⁊ blbẽs. HIERO. Si ergo ieiuniũ vobis placet: cur ioannes displicuit: si saturitas: cur filius hoĩs: quorũ altꝫ demoniũ habẽtem: alterũ vorace ⁊ ebrium nuncupastis. CHRY. Qualẽ igitur iam excusationez accipiẽt: ꝓpter hoc subdit: Et iustificata ẽ sapiẽtia a filiꝫ suis. hoc ẽ. Et si vos persuasi nõ estis: sed me iam incusare nõ habetis: qõ ⁊ de patre ait p̃pheta: Ut iustificeris ĩ sermonibus tuis etsi enim nihil in vobis expleatur a ꝓcuratione dei: que ẽ circa nos: oĩa que sunt ex parte sua complet: vt in verecundis: neq̃z vmbrã relinquat ingrate dubitatõis. HIERO. Justificata ẽ ergo sapiẽtia a filiꝫ suis. i. dei dispẽsatio atq̃ doctrina: vel ipse christus: qui est dei virtus: ⁊ dei sapientia iuste fecisse ab apostolis suis filiꝫ cõprobatus ẽ. HILA. Est autem ipse sapiẽtia nõ ex effectu: sed ex natura. Plures enim dictũ apostolicũ q̃ ait christũ dei sapiẽtiam ⁊ dei virtutem his modis solent eludere: q̃ in eo ex virgine creãdo effieaꝫ dei sapiẽtia. ⁊ virtus extiterit. sz ne tale posset intelligi ipsum se sapientiam nũcupauit eam in se: que non sunt eius oñdẽs. Nõ enim idem opus virtutis ⁊ virtus: ⁊ efficiẽs discerniẽ ab effectu. AVGV. de. q. Uel iustificata est sapiẽtia a filiꝫ suis: qz scĩ ap'li ĩtellexerũt regnũ dei nõ eẽ ĩ escꝫ ⁊ potu: sz ĩ equanimitate tolerãdi: quos nec copia sublevat: nec depmit egestas. vñ ⁊ paul⁹ dicebat: Scio abũdare ⁊ penuriã pati HIERO. In gbusdã libris legiẽ: Justificata est sapiẽtia ab operibus suis, sapientia nanq̃ non querit

vocis testimoniū sed opex. CHRY. Si autē exempla vi
lia fūt de pueris nō miteris: ad ībecilitatē. n. audientiū loq̄
bat: sicut ezechiel multa exēpla dixit iudeis cōueniēcia dei
magnitudine īdigna. HYLA. Mystice aūt iudeos nec
ioāns p̄dicatio iflexit: gb⁹ ꝛ lex grauis visa est potibus ci/
bisq̄ p̄scriptis ꝛ difficilis ꝛ molesta: pcīn in se qō demoniū
nūcpauit bñs: qz p obseruātie difficultatē necesse eis esset
ī lege peccare. rursusq̄ ī xp̄o euāgely p̄dicatio vite liberta/
te ñ placuit: p quā difficultates legis ꝛ onera laxata sūt. Et
ad eā publicāi peccatōesq̄ crediderūt: atqz ita tot ꝛ tātis ad
monitionū gñib⁹ frustra habitis: nec p gr̄az iustificantur: et
lege sūt abdicati: ꝛ iustificata est sapia a filys suis: ab bis. s.
q regnū celoz fidei iustificatōe diripiūt. ꝓfitētes iustū sa/
pietie op⁹: q mun⁹ suū ad fideles a cōtumacib⁹ trāstulerit.

¶ Tūc cepit exprobrare ciuitatibus ī qbus facte
sūt plūme virtutes eius: qz nō egissent penitētiaz
Ue tibi corozaiz: ve tibi betsaida: qz si ī tyro ꝛ si
donefcē essent virtutes q̄ fcē sūt in vobis olim ī
cilicio ꝛ cinere pn̄iam egissent. Uerūtamē dico
vobis: tyro ꝛ sidoni remissius erit in die iudicij
q̄z vobis. Et tu capharnaū: nūquid vsqz in celū
exaltaberis: vsqz in infernum descendens. Qz
si in sodomis facte fuissent virtutes que fcē sunt
in te forte mansissent vsqz in hanc diem. Uerū
tamen dico vobis: qz terre sodomozum remissi/
us erit in die iudicij q̄z tibi.

GLO. Ducusqz iudeos cōiter īcrepauerat: nūc autē q̄si
noīati quasdā ciuitates īcrepat: gb⁹ spāl'r predicauerat: nec
tñ cōuerti volebāt. vñ dr̄. Tūc cepit exprobrare ciuitatib⁹
ī gb⁹ facte sunt plurime virtutes ei⁹: qz nō egissent pn̄iam.

HIERO. Exprobratio. n. ciuitatū corozaim ꝛ betsaide ꝛ
capharnaū: capl'i huius titulo pandit̄: q iō exprobrauerat
eis: qz post fcās ꝟtutes ꝛ signa q̄z plūma⁹ nō egerīt pn̄iaz. vñ
subdit̄: Ue tibi corozaim: veh tibi bethsaida. CHRY. Ut
āt nō dicas a nā ipsos eē malos. ponit noīa ciuitatis. s. beth
saida: a q̄ qñqz p̄cesserūt apl'i: eteni philipp⁹: ꝛ duo binary
p̄ncipaliū apl'oz hinc fuerūt. s. petr⁹ ꝛ andreas: iaco. ꝛ ioan.

HIERO. Sz per hoc qō dicit Ue: be vrbes galilee a sal
uatoze plāgunt̄: q post tāta signa atqz virtutes nō egerint
pn̄iam. RABA. Corozaim aūt q̄ interp̄tat mysteriū meū
ꝛ bethsaida q̄ dom⁹ fructuū vl' dom⁹ venatoz dr̄. ciuitates
sunt galilee site in littore maris galilee. Plāgit g̃ dñs ciui/
tates q̄ quōdā mysteriū dei tenuerūt: ꝛ ꝟtutū iaz fructū gi/
gnere debuerunt: ꝛ in quas spūales venatores sunt missi.

HIERO. Et p̄ferunt̄ eis tyrus ꝛ sidon vrbes idolatrie: ꝛ
vitys ōdite. ꝛ iō segt̄. Qz si ī tyro ꝛ sidone facte essent virtu
tes q̄ facte sunt in vob: oli ī cilicio ꝛ cinere pn̄iam egissent.

GREGO. xxxv. mo. In cilicio qdē aspitas q̄ pūctio pec
catoz: ī cinere aūt puluis oñdit̄ moztuoz. ꝛ iccirco vtrūqz
hoc adhiberi ad pn̄iam solet: vt ī pūctōe cilicy cognoscam⁹
qd per culpā fecim⁹. ꝛ in fauilla cineris ꝑpendamus: qd p
iudiciuz facti sumus. RABA. Tyrus aūt ꝛ sidō sunt vr/
bes phenicis. īterp̄tatur aūt tyrus angustia: ꝛ sidō venatō:
ꝛ significat gētes quas venator diabol⁹ ī angustia peccato/
rum cōprehēdit: sed saluator iesus per euangeliū absoluit.

HIERO. Querim⁹ āt vbi scriptū sit: q ī corozaī ꝛ beth/
saida dñs signa fecerit. Supra legim⁹. Et circuibat ciuita/
tes oēs: ꝛ vicos curās oēz īfirmitatē: ꝛ reliq̄ Inter ceteras g̃
vrbes ꝛ viculos estimādū ē ī corozaim ꝛ ī bethsaida dñz si/
gna fecisse. AVGV. ō pseuerātia. Nō ergo vex ē q̄ his
tēpozib⁹: ꝛ bis locis euāgeliū ei⁹ predicatuz nō ē: ī gb⁹ tales
oēs futuros eē p̄sciebat: quales multi ī ei⁹ corpozali p̄nūcia
fuerūt: qui ī eū nec suscitatis ab eo moztuis credere volue
runt. Ecce enī dñs atteſtat̄ q̄ tyrij ꝛ sidonij acturi eēnt ma
gne humilitatis pn̄iam: si in eis facta eēnt diuīaz signa vir
tutū. Porro si etiā ꝛz facta que facturi eēnt si viuerēt: moz
tui iudicant̄: pfecto qz fideles futuri erāt isti si eis cū tāta
miraculis euāgeliū fuisset p̄dicatū: non sunt vtiq̄ puniēdi:
ꝛ tñ ī die iudicij puniēt̄. Segt̄ enī: Uerūtñ dico vobis: Se/
uerius g̃ punient̄ illi: isti remissius. HIERO. Quod iō ē:
qz tyr⁹ ꝛ sidon naturalē tñ legē calcauerāt: iste vero ciuita
tes post transgressionē natural' legis ꝛ scripte: etiaz signa q̄
apud eos facta sunt paruiduxerūt. RABA. Impletū āt
hodie videm⁹ dictuz saluatoris: qz. s. corozaim ꝛ bethsaida
p̄sente dño credere noluerūt. Tyr⁹ aūt ꝛ sidon postea euā/
geliçantib⁹ discipulis crediderūt. REMI. Capharnaū āt
metropolis erat galilee: ꝛ īsignis ciuitas illi⁹ ꝓuincie: ꝛ iō
dñs specialiter mētionē illi⁹ facit: dicens: Et tu capharnaū:
nunquid vsqz ī celū exaltaberis: vsqz ad infernū descēdes:

HIERO. Jn altero exēplari repim⁹: Et tu capharnaū q̄
vsqz ad celū exaltata es: vsqz ad inferna descēdes. Et est du
plex intelligentia. vel iō ad inferna descēdes: qz contra pre
dicationē meā supbissime restitisti. Ul'iō qz exaltata vsqz
in celum meo hospitio ꝛ meis signis atqz virtutib⁹ tātū ba/
bēs p̄uilegiū: maioz⁹ plecteris supplicys q̄ his quoq̄ cre
dere noluisti. REMI. Nō solū āt tyri ꝛ sidōis: sz ipsa sodo
moz ꝛ gomorreoz fecer̄t leuia peccata p cōpationē. ꝛ iō se
quit̄: Quia si ī sodomis facte eēnt ꝟtutes que facte sunt in
te: forte mansissent vsqz ī hūc die. CHRY. Jn quo auge/
tur eoz accusatio: eteni maxima malicie demōstratio ē: cū
non solum bis qui tūc erant: sed bis q̄ nūq̄z fuerāt mali ap/
parēt deteriores. HIERO. Jn capharnaū aūt que inter/
p̄tat̄ villa pulcherrima ꝏdēnatur hierl'z: cui dr̄ p eçechielē:
Justificata ē sodoma ex te. REMI. Jdeo aūt dñs qui oīa
nouit: ī hoc loco vbū dubitatiuū posuit. s. forte: vt demōstra
ret: qz libex arbitriū cōcessuz ē hoīb⁹. Sequit̄: Uerūtñ di/
co vobis: qz terre sodomoz remissius erit in die iudicij q̄z
tibi. Et sciendū est q̄ noīe ciuitatis vel terre: nō edificia vl'
domoz parietes domin⁹ increpat: sed hoīes in eis commo
rantes ꝟm spēm tropi: que ē metonomia: Jn qua p hoc qō
cōtinet: id qō ꝛtinet̄ oñdit̄: p hoc aūt qō dicit: Remissius
erit ī die iudicij. apte demōstrat: qz dūersa sunt supplicia ī
inferno: sicut ꝛ diuerse sunt mansiones in regno celorum.

HIERO. Querat āt prudēs lector ꝛ dicat: Si tyr⁹ ꝛ sidō
ꝛ sodoma potuerūt agere pn̄iaz ad p̄dicationē saluatoris si
gnoz⁹q̄z miracula: nō sunt in culpa q̄ nō crediderūt: sed vi
ty silētiū in eo ē qui acturis pn̄iaz noluit p̄dicare: Ad qō fa
cilis ꝛ aperta ē rñsio: ignorare nos iudicia dei: ꝛ singularuz
ei⁹ dispensationū sacramēta nesciri: ꝓpositum fuerat deuz
videre fines nō excedere: ne iustaz phariseis ꝛ sacerdotib⁹
occasionē p̄secutōis daret. vñ ꝛ apl'is p̄cepit: Jn viā gentiū
ne abieritis. Corozaiz ꝛ bethsaida dānant̄: q̄ p̃te dño cre/
dere noluerūt. Tyr⁹ ꝛ sidon iustificant̄: q̄ apl'is illi⁹ credi/
derūt. Non queras tpa cū credentium intuearis salutem.

REMI. Soluit̄ aūt ꝛ aliter: Fortassis erāt plurimi ī corō
çaim ꝛ bathsaida qui crediturī erāt: ꝛ erāt multi ī tyro ꝛ si/
done qui nō erāt crediturī. Et ideo nō erāt digni euāgelio.
Dñs ergo iō habitatoribus corozaim ꝛ bethsaide p̄dicauit:
vt illi qui crediturī erant: crederēt. ꝛ habitatoribus tyri ꝛ si/
donis p̄dicare noluit: ne forte illi qui nō erant crediturī: cō
tēptu euangely deteriores fcī atroci⁹ punirēt̄. AVGV.
de pseuerantia: Quidā aūt disputator catholicus non igno
bilis: hūc euangely locū sic exposuit: vt diceret p̄sciſſe dñm
tyrios ꝛ sidonios a fide fuisse postea recessuros: ꝛcuz factis
apud se miraculis credidissent: ꝛ misericordia potius non
eum illic ista feciſſe: quoniā grauiozi pene obnoxij fierēt si
fidem quam tenuerāt reliquissent. q̄z si eam nullo tpe tenu
issent. Uel aliter. Presciuit profecto de⁹ beneficia sua: qui
bus nos liberare dignatur. hec aūt est p̄destinatio sanctoz

p̄scia.s.ꝛ p̄paratio beneficioꝝ dei:gbus certissime liberā tur gcunq; liberāt̄.Ceteri aūt nō nisi ī massa pditōis iusto diuino iudicio relinquant̄:vbi tyry relicti sunt ꝛ sidony:g etiā credere poterāt si multa xpi signa vidissent: sed qm̄ vt crederēt nō eis erat datū:ꝛ vnde crederēt est negatum.Ex quo apparet habere quosdā in ipso ingenio diuinū nāl̄r mu nus intelligentie quo moueant̄ ad fidē si congrua suis mē tibus vel audiāt verba vel signa cōspiciant:ꝛ tñ si dei altio re iuditio a pditionis massa non sunt gratie p̄destinatione discreti.nec ipsa eis adhibent̄ vel dicta diuina vl̄ facta:per que possent credere:si audirēt vtiq; talia vel viderēt. In eadē pditōis massa relicti sunt etiā iudei g non potuerunt credere factis in conspectu suo tā magnis clarisq; vtutib⁹. Cur.n.nō poterāt credere:nō tacuit euangelium dicēs.Cū aūt tāta signa fecisset coꝝ eis:nō poterāt credere: qz dixit esaias.Excecauit oculos illoꝝ ꝛ induraui coꝝ eorum. Non erant ergo sic excecati oculi:nec sic induratum coꝝ tyriorū ꝛ sidonioꝝ gn credidissent:si qualia viderunt isti signa vi dissent.Sed nec illis ꝓfuit q; poterāt credere: qz p̄destinati non erant:nec istis obfuisset:q; non poterāt credere: si ita p̄destinati essent vt eos cecos dñs illuminaret: ꝛ indu ratis coꝝ lapideum vellet aufferre. AVGV.de cō.euan. Hoc aūt qō hic dr̄:etiā lucas cōmemorat ꝓtinuati cuidam ſmoni dñi etiā h̄ ex ipsius ore ꝓiūgēs.vñ magis vr̄ ipse hoc ordine illa cōmemorari quo a dño dicta sunt . matthe⁹ aūt siue recordationis ordinē tenuisse:aut illud qō matthe⁹ ait: Tūc cepit exprobrare ciuitatib⁹.sic accipiēdū putāt:vt pū ctum ipsuz tp̄is voluisse credat̄ exprimere:i hoc qō ē Tūc: nō aūt ipm tp̄s aliquāto lati⁹ quo h̄ multa gerebant̄ ꝛ di cebant̄.Quisq; ergo credit:credat hoc eē bis dcm̄.Cū eniz ꝛ apud vnū euangelistā inueniant̄ quedā q̄ bis dixerat do minus:sicut apud lucam de nō tollenda pera in via:qd mi rum si aliqd aliud bis dcm̄ sigillatim a singulis dr̄ eodem ordine quo dictū ē: Et ideo diuersus ordo apparet in sin gulis:qz ꝛ tūc qm̄ ille:ꝛ tūc qm̄ iste cōmemorat dictum est.

¶ Respōdens iesus dixit.Cōfiteor tibi pater do mine celi ꝛ terre:qz absconditi hec a sapiētibus ꝛ prudētibus ꝛ reuelasti ea paruulis.Ita pater qm̄ sic fuit placitum ante te.

CHRY.Qz sciebat dñs multos de supiori questiōe du bitaturos.s.q; iudei xp̄m nō receperūt quē gētilitas tā pna suscepit:rñdet hic cogitationib⁹ coꝝ. Et iō dicit: Rñdens iesus dixit.Cō.ti.pa.do.ce.ꝛ ter. GLO.Idest q facis celos ꝛ relīquis in terrenitate quos vis.Uel ad lr̄az. AVGV. de ver.do.Si xp̄s dixit cōfiteor:a quo lōge est oē peccatuz cōfessio nō est solius peccatoris:sed aliquādo etiā laudato ris.Cōfitemur ergo siue laudātes deū:siue accusantes nos metipsos.Dixit ergo.Cōfiteor te.i.laudo te:nō accuso me.

HIERO.Audiāt g̃ g̃ saluatorē nō natū:sz creatuz calū niant̄:q; p̄rem suū vocet celi ꝛ terre dñm.Si.n.ꝛ ipe crea tura est:ꝛ creatura cōditorē suū p̄rem appellare pōt: stultū fuit nō ꝛ sui ꝛ celi ꝛ terre dñm vel p̄rem sil̄r appellare.Gra tias aūt agit q; aplis aduētus sui aperuerit sacra:q̄ ignora uerūt scribe ꝛ pharisei:g sibi sapiētes vident̄:ꝛ ī conspectu suo prudētes.Et iō seq; t̄.Qz absco.hec a sapiē.ꝛ pru.ꝛ reue. ea par. AVGV.de ver.do.Noie sapiētū ꝛ prudētū sup bos itelligi posse ipse exposuit cū ait.Reuelasti ea par. qd enī ē paruulis nisi humilib⁹?: GREGO.xxvy.mo.Qō eniz nō subiūxit:Reuelasti ea stultis sz paruulis:tumorē se dānas se inotuit:nō acumē. CHRY.Uel dicēs sapiētes: nō ve rā sapiaz dicit:sz eā quā videbāt scribe ꝛ pharisei ab eloq̄n tia br̄e.Propter hoc neqz dixit:Reuelasti ea stultis:sz par uulis.i.ifirmib⁹ aut rusticis:ī quo erudit nos q̄ oīa ab ela tione erui :humilitatē aūt çelare. HYLA.Celestiū g̃ ver boꝝ archana atqz vtutes sapiētib⁹ abscōdit̄:ꝛ paruulis reue lant̄:paruulis malicia nō sensu:sapiētib⁹ vo stultitie siue p̄cīs ptione :nō prudētie cāe. CHRY.Reuelatū āt eē bis di gnū est letitia:occultari āt bis nō letitia:sz lachrymis dignū est.Nō ergo pp hoc letat̄:sz qm̄ q̄ sapiētes nō cognouerūt: cognouerūt bi. HYLA.Facti aūt hui⁹ egtatē dñs pater ne volūtatis iuditio ꝓfirmat:vt q indignāt paruli in deo fie ri:stulti deinceps ī sapia sua fiāt.Et iō subdit.Ita pr̄:qm̄ sic placitū fuit añ te. GREGO.xxv.mo.Quib⁹ vbis exēpla humilitatis accipim⁹:ne temere discutere supna consilia ō alioꝝ vocatōe:alioꝝ vo repulsione p̄sumam⁹:ostendens q iniustū eē nō pōt qō placuit iusto. HIERO.In his etiam vbis blādiētis affectu logt̄ ad p̄rem vt ceptū ī aplis cōple atur beneficiū. CHRY.Dec aūt q̄ dñs discipl̄s dixit stu diosiores eos fecerūt:qz.n.cōsequēs erat eos ō se magna sa pere:q; demones abigebāt:iō hic eos repmit:reuelatio.n erat qō eis fcm̄ est non illoꝝ studiū:iōq; scribe sapientes ꝛ prudētes extimantes se eē:exciderūt pp ppriū tumorē.vñ si pp hoc ab eis abscōdita sūt dei mysteria:timete dic ꝛ vos ꝛ manete paruli:hoc enī fecit vos reuelatione potiri. Sicut aūt cū paulus dicat:Tradidit illos de⁹ ī reprobū sensū. nō hoc dicit īducēs deū hoc agentē:sz illos q cām tribuerunt: ita ꝛ hic.Abscōdisti hec a sapiētib⁹ ꝛ prudētib⁹. Et propter qd abscōdita sūt ab illis:audi paulū dicētē: qm̄ querentes ppriā iustitiā statuere:iustitie dei nō sunt subiecti.

¶ Omnia mihi tradita sunt a patre meo. Et ne mo nouit filium nisi pater:neqz patrem quis no uit nisi filius; ꝛ cui voluerit filius reuelare.

CHRY.Qz dixerat:Cōfiteor tibi pater:qm̄ absconditi hec a sapientibus .vt nō estimes qm̄ ita gras agit pr̄i:sicut si ipse sit hac vtute priuatus.Cōsequenter adiūgit. Omnia mihi tradita sūt a patre meo.Luz aūt audieris qm̄ tradita sūt:nihil humanū suspiceris.vt enī nō duos deos ingenitos eē estimes:hāc ponit dictionē.Simul.n.cū genit⁹ est:oium dominator fuit. HIERO.Aliogn si iuxta nostrā fragilita tē sentire volumus:cū ceperit habere quod accipit: icipiet nō habere quod dedit.Uel tradita sibi omnia:non celuz ꝛ terra ꝛ elemēta intelligenda sunt ꝛ cetera que ipe fecit ꝛ cō didit:sed hi qui per filiū accessū habēt ad patrē. HYLA. Uel hoc dicit:negd in illo minus q̄ q; in deo est estimaret. AVGV.cōtra maximū.Nā si minus habet ī potestate aliqd q̄ pater:nō sunt eius omnia que habet pater:gignen do enī dedit pr̄ potētiā filio:sicut oīa que hz ī substātia sua gignēdo dedit ei quē genuit de substātia sua. HYLA.De inde ī mutua cognitōe pr̄is ꝛ filij dat itelligere nō aliud in filio q̄ qō in patre extitisse.Segt̄.n.Et nemo nouit filium nisi pr̄:neqz p̄rem quis nouit:nisi filius. CHRY.Ex eo enī q; solus patrē nouit:latenter ostendit eiusdem se eē sub stātie:ac si diceret:Quid mir̄ est:si oium suz dominator:cū aliquid aliud mai⁹ habeam.s.scire p̄rem:ꝛ eiusdē esse subē. HYLA.Eandem.n.vtriusq; ī mutua cognitione docet eē substantiā:cū qui filiū cognosceret:p̄rem quoq; cognitu rus esset in filio:qz oīa ei a p̄re sunt tradita. CHRY.Luz aūt dicat:neqz p̄rez aliquis cognoscit nisi filius:nō hoc ait: qm̄ eū oēs oīno ignorēt:sz qm̄ cognitōe:qua ipse eum nouit: nullus eum scit:qō ꝛ de filio dicendum est.Neqz etiam de ignoto quodā deo h̄ dixit:sicut martiō ait. AVGV.ymo de tri.Deniq; ppter subē insepabilitatem sufficiēter aliq̄ nominat̄ vel solus pater vel solus fili⁹: nec inde separatur vtriusq; spiritus qui proprie dicitur spiritus veritatis.

HIERO.Erubescat ergo eunomi⁹ hereticꝰ tāq; sibi no titiam patris ꝛ filij:quātā alterutrū inter se habent vendi cans:quod si inde contendit:ꝛ suam consolatur insaniā:qz segtur:Et cui voluerit filius reuelare.Aliud est nature eq̄ litate nosse quod noueris: aliud reuelantis dignatione.

AVGV.vy.ō ciui.dei.Reuelat̄ aūt pater p filiuz idest

per verbum suū. Si enim hoc verbū quod nos proferim⁹ tale ⁊ trāsitoriū ⁊ seipsū oñdit: ⁊ illud de quo logmur quā to magis verbū dei: q̄ quod facta sunt omnia: quod ita oste dit patrē: sicuti ē pater: ga ⁊ ipsum ita est. ⁊ hoc ē qđ pater. AVGV. de que. euā. Cum aūt diceret: Nemo nouit filiū nisi pater: ñ dixit: ⁊ cui voluerit pater filiū reuelare: sz cū di ceret: Nemo no. pa. nisi fi. addidit: ⁊ cui vo. fi. reue. qđ non ita intelligendū est quasi filiꝰ a nullo possit agnosci nisi a pa tre solo. Pater aūt nō solū a filio: sed etiā ab eis qbus reue lauerit filiꝰ. sic enī potiꝰ dictū est vt itelligamꝰ patrē ⁊ ipsū filiū per filium reuelari: ga ipse ē mēti nostre lumen vt qđ postea itulit: Et cui voluerit filius reuelare. nō tm̄ p̄em sed etiā filium accipiamus: ad totū enī quod dixit illatū ē: ver bo enī suo se pater declarat. Uerbū aūt: nō solū id quod per verbum declaratur: sed etiaz seipsum declarat. CHRY. Si ergo patrem reuelat: ⁊ seipsum reuelat. Sed hoc quidē vt manifestuz dimisit: illud aūt posuit: quia scilicet poterat esse dubium. per hoc etiam instruit q̄ adeo cōcordat patri: q̄ nō est possibile aliquem venire ad patrem nisi per filium hoc enim maxime scandaliçabat: q̄ videbatur deo cōtrari us. Et ideo per omnia hoc destruere studuit.

¶ Uenite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego reficiā vos. Tollite iugum meuz su per vos: ⁊ discite a me: quia mitis sum ⁊ humi lis corde: ⁊ inuenietis requiē animabus vestris. Jugū. n. meuz suaue est: ⁊ onus meum leue.

CHRY. Per ea que dicta sūt ī desideriū sui discipulos cōstituerat: oñdens ineffabilē suā virtutē: nūc aūt eos ad se vocat dicēs: Uenite ad me oēs q laboratis ⁊ onerati estis. AVGV. de ver. do. Quare. n. oēs laboramus: nisi q̄ su mus hoies mortales lutea vasa portātes: que faciūt inuicē angustias: sed si angustent̄ vasa carnis: dilatent̄ spatia cha ritatis: ad qđ ergo dicit: Uenite ad me oēs q laboratis: nisi vt nō laboretis: HYLA. Legis etiā difficultatibꝰ labo rātes ⁊ pctis seculi oneratos ad se vocat. HIERO. Ira uia. n. esse onera peccati ⁊ zacharias ꝓpha testat̄ iniqtatez dicēs sedere sup talētū plūbi. Et psalmista cōplenit. Inqta tes mee aggrauate sūt sup me. GREGO. xxx. mo. Aspez etiā iugū ⁊ duz̄ fuitutis pōdus ē subeē tpalibꝰ: ambire ter rena: retinere labētia: velle stare in nō stātibꝰ: appetere qui dem trāseūtia: sz cū trāseūtibꝰ nolle trāsire. Dū. n. cōtra vo tū cūcta fugiūt: que prꝰ mentē ex desiderio adeptōis affli xerāt: post ex pauore amissionis premūt. CHRY. Nō āt dicit: Uenite ille ⁊ ille: sz oēs q ī solitudinibꝰ: q̄ in tristitys q in peccatis estis: nō vt expetā noxas: sed vt soluā peccata: Uenite: nō qñ indigeo vra gl'ia: sz qz volo vestrā salutem: vñ dicit: Et ego reficiā vos: nō dixit: saluabo solū: sz qđ mul to amplꝰ erat: Reficiā vos. i. in oī gete ꝓstituā. RABA. Nō solū exonerabo: sz ī terna refectōe saturabo. REMI. Uenite dicit nō pedibꝰ: sz moribꝰ: non corpore: sz fide. Iste nāq̄ est spiritualis accessus: quo qs deo appropiquat: ⁊ iō se gtur: Tollite iugū meū sup vos. RABA. Jugū xpi ē euā gelīū xpi: qđ indeos ⁊ gētes in vnitate cōiūgit ⁊ sociat. Hoc aūt super nos iubemur sumere. i. ī honore habere: ne forte subtus ponētes. i. illud praue cōtēnētes lutulētis pedibꝰ vi tioz̄ cōculcemꝰ. vñ subdit: Discite a me. AVGV. ō ver. do. Nō mūdū fabricare: nō ī ipo mūdo miracula facere: sz qz mitis sum ⁊ humilis corde. Magnus eē vis: a minimo ꝯcipe. Cogitas magnā fabricā cōstituere celsitudis: de fun damēto prius cogita humilitatis: ⁊ quāto qsq vult super imponere maiꝰ edificiū: tāto altiꝰ fodiat fūdamētū: quo āt puēturum ē cacumen nr̄i edificij: vsq ad conspectum dei. RABA. Discendū ergo nobis ē a saluatore nostro: vt si mus mites moribꝰ: ⁊ humiles mētibꝰ: neminē ledamus: ne minē cōtemnemꝰ: ⁊ vtutes quas forīs oñdimꝰ ī ope: intus teneamꝰ in corde. CHRY. Et ideo incipiēs diuinas leges ab humilitate incipit: ⁊ maximū premiū ponit dicēs. Et in uenietis regem aīabꝰ vestris. Hoc maximū est p̄miū. nō. n. alteri efficeris vtilis solū: sz teip̄m regescere facis: ⁊ añ futu ram hāc tibi dat retributionē: ī futuro aūt perpetna gaude bis requie. CHRY. Et ne formidarēt: qz dixerat. Onus ⁊ iugū: subdit: Jugū. n. meum suaue est: ⁊ onꝰ meum leue.

HYLA. Jugi aūt suauis ⁊ leuis oneris blādimēta ꝓpo nit: vt credētibꝰ eiꝰ boni sciaz prestet: qđ ipe solꝰ nouit ī pre. GREGO. iiy. mo. Quid graue mētis nre ceruicibus ipo nit: q vitare oē desideriū qđ pturbat precipit: q declinare la borioſa mūdi huiꝰ itiera monet. HYLA. Et qđ iugo ipo suauiꝰ: qđ onere leuiꝰ: ꝓbatuz̄ fieri: scelere abstinere: bonū velle: malū nolle: amare oēs: odisse nullū: eterna ꝓseq: pūti bus nō capi: nolle inferre alteri quod sibi ppeti sit molestū. RABA. Sz quō iugū xpi suaue cū supra dicat̄: Arta est via que ducit ad vitam: Sz qđ angusto initio icipit: pcessu tēporis ineffabili dilectōis dulcedie dilatatur. AVGV. ō ver. do. Itē q iugū dñi intrepida ceruice subierūt: tā difficī lia picula patiunt̄: vt nō a laboribꝰ ad quietē: sz a gete ad la borē vocari videāt̄. Sed ꝓfecto adest spūscūs: q ī exterio ris hoīs corruptōe iteriorē renouaret de die ī die: ⁊ gustata rege spirituali ī affluētia delitiaz̄ dei ī spe future btītudis: omnia presentia deliniret: aspera ⁊ omnia grauia releuarz: secari ⁊ vri se hoies patiūtur: vt dolores nō eterni: sz aliquā to diuturnioris vlceris acrioz̄ dolor̄ precio redimant̄: qui bus tempestatibꝰ vel penis iportuni sūt mercatores: vt di uitias vēturas acgrāt. Sz q bas ñ amāt: eadē grauia patiū tur. Qui vero amāt: eadē quidē: sz nō grauia patiunt̄. Oīa euī seua ⁊ īmania prorsus facilia ⁊ ꝓpe nulla efficit amor. quanto ergo facilius ad veram beatitudinē charitas facit: qđ ad miseriam quantū potuit cupiditas fec̄. HIERO. Quomodo etiam leuiꝰ est lege euāngelium: cum in lege ho micidium ⁊ adulterium: in euangelio ira concupiscētiaq̄ puniatur: Jn lege enī multa precepta sunt: que aplꝰ nō pos se cōpleri plenissime docet. Jn lege opa requirunt̄: in euan gelio voluntas q̄ritur: que etsi effectum nō habuerit: tamē p̄miū nō amittit. Euangeliū ea precipit que possumus: ne scilicet cōcupiscamus. hoc in nostro arbitrio est: lex cū vo luntatē non puniat: punit effectum: ne adulterium facias. Finge in psecutōe aliquā virginē pstitutā: hec apud euan geliū qz voluntate nō peccat virgo suscipitur: in lege quasi corrupta repudiatur.

CA. XII.

In illo tpe abiit ihesus per sata sabba to: discipuli āt eius esurientes cepe runt vellere spicas ⁊ manducare. Pharisei āt videntes dixerūt ei. Ec ce discipli tui faciūt qđ ñ lz eis face re sabbatis. At ille dixit eis: Nō legistis qđ fece rit dauid qñ esurijt ⁊ q cū eo erāt: qūo itrauit in domū dei: ⁊ panes ꝓpositionis comedit: quos nō licebat ei edere: neqz his qui cū eo erāt: nisi so lis sacerdotibus: Aut nō legistis ī lege: qz sabba tis sacerdotes ī tēplo sabbatū violāt: ⁊ sine crimi ne sunt: Dico autez vobis: qz templo maior est hic. Si aūt sciretis qđ ē: misericordiā volo ⁊ nō sacrificium: nūq̄z cōdemnassetis inocētes. Dñs enī est filius hominis: etiam sabbati.

GLO. Narrata predicatione cum miraculis vnius anni ante questionem ioannis factis: trāsit ad. ea que facta sunt in alio anno. s. post mortem ioannis: quando iam in omni

bus xp̃o cõtradicit. vnde dicit: In illo tpe abyt iesus sabbato per sata. AVGV. de cõ. euã. Hoc aũt qõ hic segtur: sine vlla repugnãtie questione ꝓmemorat a marco ⁊ a luca. sed illi nõ dicũt: In illo tpe. vñ fortassis matthe⁹ rei geste hꝰ ordinẽ tenuit: illi aũt recordatõis siue nisi lati⁹ accipiat qõ dictũ est: In illo tpe. i. quo hec multa ⁊ diuersa gerebãt. vñ cõcipit ista oĩa post mortẽ ioãnis cõpleta cẽ. Cũ. n. ioãnes discipulos suos ad xp̃m misisset: credit post paululũ decolatus fuisse. vñ cũ dr: In illo tpe: itermiatũ tps ponere videt.

CHRY. Quare aũt per sata sabbato eos ducebat: qz oĩa ꝓscinit: nisi qz volebat soluere sabbatũ: volebat qdẽ sed nõ simplr: ideoqz nõ sine cã id soluit: sed dans occasionẽ rõnabilẽ: vt ⁊ legẽ cessare faciat: ⁊ legẽ nõ offendat: ⁊ ideo hic vt iudeos mitiget: nature necessitatẽ ꝓmittit. ⁊ hoc est qõ dicitur: Discipuli ãt ei⁹ esuriẽtes ceperũt vellere spicas ⁊ mãducare. Quãuis in peccatis que manifesta sunt: nulla sit excusatio: neqz enĩ occidẽs ad sui excusatõez potest furorẽ prẽtẽdere: neqz q adulterat cõcupiscentiã: sz nec vllã aliã cãm: hic tamẽ famẽ inducẽs: discipulos ab oĩ accusatõe liberat.

HIERO. Ut aũt in alio euãgelista legim⁹: ꝓpter nimiã importunitatẽ nec vescẽdi quidem habebãt locũ: ⁊ ideo q̃ si homines esuriebant. Qz aũt spicas segetũ: manibus cõfricant: ⁊ in eisdem cõsolant: vite austeriozis indiciũ est: nõ ꝓparatas epulas: sz simplicẽ cibum querentium. CHRY. Tu aũt admirare discipulos q ita erant oppressi: ⁊ nullã cozporaliũ habebant curã: sz ⁊ cõtemnebãt carnalez mensam: ⁊ fame ꝙpugnabãt: nec tñ desistebãt a xp̃o: nisi. n. eos coget ret vehemẽter esuries: nequaq̃ hoc feciss̃ent quid aũt pharisei ad hoc dicerent subdit. Pharisei aũt vidẽtes dixerũt ei. Ecce discipuli tui faciunt quod nõ licet facere sabbatis.

AVGV. de operib⁹ monachoz. De sabbato aũt potius q̃z de furto discipulis dñi iudei calũniati sunt: qz ꝓplo isrel per legem ꝓceptum est: vt in agris suis furem nullum tenerent: nisi qui secum aliquid vellet auferre. nã qui nihil aliud attigisset q̃z id qõ cõmedisset liberũ ꝑpunitũqz abire sinerẽt. HIERO. Nota vero q ꝓmi apostoli saluatoris litteram sabbati destruũt aduersus ebionitas: q cũ ceteros recipiãt apostolos: paulũ tanq̃ trãsgressorẽ legis repudiãt. deinde ad excusationẽ eoz subdit: Ãt ille dixit eis: Non legistis quid fecerit dauid qñ esuryt: Ad cõfutandã siquidez calũnias phariseoz veteris recordat historie: qñ dauid fugiens saulẽ inuenit nobbã: ⁊ ab achimelech sacerdote suscepтus postulauit cibos: qui cũ panes laicos non haberet: dedit eis cõsecratos panes quibus nõ licebat vesci nisi solis sacerdotib⁹ ⁊ leuitis: meli⁹ arbitrat⁹ de famis periculo homines liberare: q̃z deo sacrificiũ offerre: hostia enim deo placabilis est hominum sal⁹. Opponit ergo dñs ⁊ dicit. Si ⁊ dauid sanctus est: ⁊ achimelech pontifex a vobis non reprehẽditur: ⁊ legis vtriqz mandatũ ꝓbabili excusatõe transgressi sunt: ⁊ fames in causa est: cur eandẽ famẽ non probatis in apostolis: quã probatis in ceteris: Quãq̃ in hoc multa distantia sit: Isti spicas in sabbato manu confricãt illi panes comederunt leuiticos: ⁊ ad sabbati solẽnitatem accedebãt neomeniarum dies: quib⁹ regsit⁹ in conuiuio fugit ex aula regia. CHRY. Excusans autem discipulos dauid in medium adducit. etenĩ multa prophete huius erat gloria apõ iudeos. Nec potest respõderi q dauid ꝓpheta erat: qz nec ꝓpter hoc ei licebat: sed sacerdotibus solis. tanto autẽ magis discipulos ab accusatione liberat: quanto maior inuenitur qui hoc fecit. sed ⁊si dauid prophęta erat: non tamẽ qui cum ipso erant. HIERO. Obserua tamẽ q panes ꝓpositionis nec dauid nec pueri eius acceperunt anteq̃ mũdos se a mulieribus esse respondẽrint. CHRY. Sed dicit aliquis: Quid est exemplũ hoc ad id quod queritur: Non enim dauid sabbatũ trãsgressus est: sz in hoc ostẽdit christi sapiẽtia q aliud exemplũ fert sabbato maiꝰ. Neqz enĩz est equale trãsgredi sabbati diẽ qõ multotiens factũ est: ⁊ sacrã illã tangere mensam: qõ nulli fas erat. Deĩde rursus ⁊ aliter soluit: principaliozẽ inducens solutionẽ: cũ dicit: Aut non legistis in lege: qa sabbatis sacerdotes in tẽplo sabbatũ violant ⁊ sine crimine sunt: HIERO. Ac si diceret: calumniamini discipulos meos: cur sabbato spicas triuerit: famis necessitate cogẽte: cũ ipsi sabbatũ violetis ĩ tẽplo ĩmolãtes victimas: cedẽtes tauros: holocausta super lignozũ struem incẽdio cõcremantes: ⁊ iuxta alterius euangely fidẽ circuncidi tis paruulos in sabbato: vt duz aliam legez seruare cupitis sabbatũ destruatis. Nũq̃ aũt leges dei sibi cõtrarie sunt: et prudẽter vbi discipuli sui argui poterãt trãsgressiõis: ⁊ achimelech ⁊ dauid dicit exempla sectãtes: veram autẽ ⁊ absq̃ necessitatis obtẽtu sabbati prẽuaricationẽ in ipsos refert: q calũniam fecerant. CHRY. Ne aũt mihi dicas: qñ afferre in mediũ alium peccãtẽ nõ est erui ab accusatõe cũ enim nõ accusaꝰ q fec̃: excusatio fit circa id qõ fcm est: Uerũ hoc his ñ suffecit: sed qõ maiꝰ est dixit: q sine crimĩe sunt. Uide aũt quãta posuit: Locum vbi dicit: In templo: Tempus cũ dicit: Sabbatis. Legis remissionẽ cũ dicit: Uiolãt ⁊ non solũ soluũt. Et q nõ solũ liberãtur a pena: sed a culpa liberati sunt. vnde dicit: Sine crimĩe sũt. Neqz ãt hoc scõz simile ẽ ꝓozi qõ dixerat de dauid. Illud enĩ ⁊ semel factũ est: ⁊ a dauid nõ sacerdote: ⁊ necessitatis cã fuit. Hoc aũt secũdũ singulo sabbato ⁊ a sacercotib⁹ ⁊ fm legẽ. Et iõ nõ fm veniaz vt in ꝓmo exẽplo: sed fm legẽ sũt discipuli ab accusatione liberati. Sz nunqd discipuli sunt sacerdotes: ĩmo sũt sacerdotib⁹ maiozes: ipse enĩ aderat q templi est dñs: q veritas est ⁊ nõ typus. ⁊ iõ subdit: Dico aũt vobis qz tẽplo maior ẽ hic. HIERO. Dic nõ ꝓnomẽ: sed aduerbiũ loci legendũ est: q maior tẽplo sit locꝰ q dñm tẽpli teneat. AVGV. de que. euan. Notandũ aũt vnũ exẽplũ datũ cẽ regie potestatis de dauid: alterũ sacerdotalis de his qui ꝓ ministeriuz tẽpli sabbata violant: vt multo minꝰ ad ipsũ euulsaꝝ sabbato spicaꝝ crimen pertinet: qui ver⁹ rex ⁊ ver⁹ sacerdos ẽ.

CHRY. Deiũ qz graue audiẽtib⁹ videbaꝰ cẽ qõ dixerat: rursus cõuolat ad mificordiã fmonẽ cũ quadã vehemẽtia inducẽs: cũ dicit: Si ãt sciretis qd est: Misericordiã volo ⁊ nõ sacrificiũ: nunq̃ cõdemnassẽtis innocentes. HIERO. Quid ãt ẽ: Misericordiã volo ⁊ nõ sacrificiũ: supza dixim⁹. Quod ãt dicit: Nũq̃ cõdemnassetis innocẽtes. de apl'is intelligendũ ẽ. Et ẽ sensus: Sz misericordiã cõprobastis achimelech: eo q ꝑclitãtẽ fame dõ refocillauit: q̃re meos discipl'os cõdemnatis: CHRY. Uide aũt rursus qualiter ad veniã ducens sermonẽ discipulos rursus venia superiores oñdit: in hoc quod dicit eos innocentes: qõ quidem supza ⁊ de sacerdotibus dixerat: Deinde ⁊ aliam cãm dicit quare sunt innocẽtes dicens: Dñs enim est filius hoĩs etiã sabbati. REMI. Filium aũt hoĩs seipsum appellat. ⁊ est sensus Ille quem vos purũ hoĩem putatis: deus est oĩum creaturarũ dñs ⁊ etiã sabbati: ⁊ ideo põt legẽ mutare, ꝓ sua voluntate: qz fecit eã. AVGV. cõtra faustũ: Discipulos aũt suos vellere spicas sabbato nõ ꝓhibuit: vt inde conuinceret ⁊ pñtes iudeos ⁊ futuros manicheos q herbã non euellunt: ne homicidiũ perpetrent. HYLA. Mystice aũt in principio ẽ contuendũ sermonẽ hunc ita ceptum ee: In illo tpe quo. s. deo pr̃i gratiã data gẽtib⁹ salute ꝓfessus ẽ. Ager ãt mũdⁱ ẽ. sabbatũ otiũ ẽ. seges credituroz pfect⁹ ĩ messez. Est q̃ sabbato ĩ agz ꝓfect⁹ ĩ legis otio: dñi ꝓ gressus ĩ hũc mũdũ ẽ: Esuries fames est. s. salutis humane. RABA. Spicas vellũt dum singulos hoĩes a terrena intẽtione retrabunt. Fricant dum a cõcupiscẽtia carnis mentes exuunt. Brana comedũt: dũ emẽdatos in coꝰ ecclie trayciũt. AVGV. de que. euã. Nullus autem transit in corpus christi nisi carnalibus spoliatus fuerit indumentis: fm illud apl'i: Exuite vos veterem hominẽ, sabbato hoc agũt scilicet spe quietis

eterne ad quã alios ĩuitãt. RABA. Itẽ ãbulãt p ſata cũ dño g in ſcripturaꝝ meditatõe delectant. Eſuriunt: dũ pa/ nẽ vite. i. dei amorẽ in eis euenire deſiderãt. Uellũt ſpicas ⁊ terũt: dũ teſtimõia diſcutiũt donec ĩueniãt qđ latebat in lr̃a: ⁊ hoc ſabbato dũ a turbidis cogitationib⁹ vacãt. HY LA. Phariſei g penes ſe clauẽ celoꝝ eẽ exiſtimabãt: illici ta agere diſcipl̃os argnũt: quos dñs factoꝝ ĩ gb⁹ ſub reruꝫ argumẽto ꝓphetie rõ tonitet admonuit: atqꝫ vt oñderet oiuꝫ reꝝ efficaciã ſpẽm futuri opis cõtinere adiecit: Si aũt ſciretis qđ ẽ: Miſericordiã volo ⁊c. op⁹ enĩ ſalutis nr̃e nõ ĩ ſacrificio legis ſꝫ in miſericordia ẽ: ⁊ lege ceſſante ĩ dei bo/ nitate ſaluamur. Cuius rei donũ ſi itellexiſſent: nũqꝫ cõdẽ/ naſſent innocentes. i. apoſtolos ſuos quos ĩſimulaturi erãt tranſgreſſe legis inuidia cum ſacrificiorũ vetuſtate ceſſan te: vniuerſis p eos miſericordie nouitas ſubueĩret.

¶ Et cuꝫ inde tranſiſſet: venit in ſynagogã eorũ. Et ecce hõ manũ habens aridã: ⁊ interrogabãt eũ dicẽtes: Si licet ſabbatis curare vt accuſarẽt eũ. Ipſe aũt dixit illis: Quis erit ex vobis homo qui habeat ouez vnã: ⁊ ſi ceciderit hec ſabbatis in foueam: nõne tenebit ⁊ leuabit? Quanto ma gis melior ẽ homo oue. Itaqꝫ licet ſabbatis be/ nefacere. Tunc ait homini. Extende manum tuã. Et extẽdit: ⁊ reſtituta eſt ſanitati ſic altera.

HIERO. Quia deſtructionẽ ſabbati qua diſcipulos ar/ guebãt: pbabili exẽplo excuſauerat: ipm calũniari volunt. vñ dicit: Et cũ inde tranſiſſet vẽit in ſynagogã eoꝝ. HY LA. Dec enĩ q̃ ꝑmiſſa ſũt ĩ cãpo dcã geſtaqꝫ ſũt: ⁊ poſt hec ſynagogã ingredit. AVGV. de con. euã. Poſſet aũt pu/ tari eodẽ die factũ ⁊ de ſpicis ⁊ de iſto ſanato: qñ ⁊ ſabbatũ hic cõmemorat: niſi lucas aperuiſſꝫ alio ſabbato factũ fuiſ ſe. Proinde qđ dicit matthe⁹: Et cum inde tranſiſſet vẽit in ſynagogã eoꝝ. Nõ quidẽ venit niſi cũ inde trãſiſſet: ſed poſt quot dies in ſynagogã eoꝝ venerit poſtea q̃ a segete il la trãſyt: an rẽ cõtinuoqꝫ illuc ierit: nõ exꝑſſuꝫ ẽ: ac p hoc lo/ cus datur narratio ni luce: qui dicit alio ſabbato hꝫ manuꝫ fuiſſe ſanatam. HYLA. Ingreſſo aũt ſynagogaꝫ hoiem aride man⁹ offerunt interrogantes an curare ſabbatis lice ret: occaſionem arguendi euꝫ ex rũſione q̃rẽtes. vñ ſequit: Ecce homo ma. ha. ari. ⁊ iter. eum dicẽtes: Si licet ſabbato curare? CHRY. Nõ aũt interrogãt vt addiſcãt: ſꝫ vt ac cuſent eum. vñ ſegtur: Ut accuſarẽt eũ: q̃uis ⁊ ipꝫ opus ſuf ficeret ſi accuſare volebãt: ſꝫ ⁊ per verba volebãt captio/ nem inuenire maiorem copiã argutionum ſibi ꝑparantes. HIERO. Et interrogãt vtꝫ licet curare ſabbatis: vt ſi nõ curauerit: crudelitatis aut imbecillitatis. ſi curauerit: trãſ/ greſſionis vitio eũ accuſent. AVGV. de cõ. euã. Sꝫ põt mouere quõ matthe⁹ dixerit q̃ ipſi interrogauerũt dñꝫ ſi lꝫ ſabbato curare: cũ marc⁹ ⁊ lucas illos poti⁹ a dño interro/ gatos eẽ ꝓhibeãt: Licet ſabbato bñfacere: an male? Itaqꝫ intelligendum q̃ illi prius interrogauerũt dñm: Si licet ſabbato curare: deinde intelligẽs cogitationes eoꝝ adituꝫ accuſandi querentium cõſtituit in medio illũ quem erat ſa naturus: ⁊ interrogauit q̃ marcus ⁊ lucas eum interrogaſ/ ſe cõmemorant: ⁊ tũc illis tacẽtibus ꝓpoſuit ſimilitudinez de oue: ⁊ cõcluſit q̃ licet ſabbato bñfacere. vñ ſequit: Ipſe autez dixit illis: Quis erit ex vo. homo qui ha. ouẽ vnã ⁊c.

HIERO. Ubi ſic ſoluit ꝓpoſitã qõnẽ vt interrogantes auaritie ꝺdẽnaret. Si vos ĩgt in ſabbato ouez: ⁊ aliud qõ/ libet aĩal in foueam decidẽs eripe feſtiuitatis: nõ aĩali: ſed vr̃e auaritie conſulentens: q̃ſtomagis ego hoiem q multo melior ẽ oue: debeo liberare? RABA. Competenti ergo exẽplo ſoluit qõnẽ eoꝝ vt eos oñda t ſabbatum violare in ope cupiditatis qui eũ violare arguunt ĩ opere charitatis legẽ male ĩterpretãtes q dicũt in ſabbato a bonis feriãduꝫ in quo a malis tñ feriãdũ ẽ. Uñ opus ſeruile nõ facietis in eis. hoc ẽ pctñ: ſic ĩ eterna rege a mal'tñ feriabit: nõ a bo/ nis. AVGV. de cõ. euã. Propoſita aũt ſil'itudine de oue ꝛcludit q̃ liceat ſabbato bñfacere dicẽs: Itaqꝫ li. ſab. bñfa/ cere. CHRY. Intẽde aũt q̃liter vane excuſatõis de ſolu tiõe ſabbati ĩducit: ſꝫ qr ĩã iſanabiliter egrotabat ad op⁹ ꝑ ceſſit. vñ ſegt: Tũc ait hoĩ: Extẽ. ma. tuã ⁊ extẽ. ⁊ reſti. ẽ ſa. ſicut altera. HIERO: In euãgelio quo vtunt naçarei ⁊ ebionite: qõ vocat apoſtoliqꝫ matthei auttẽticũ. Dõ iſte q aridã hꝫ manũ: cemẽtarius ſcribit iſtiuſmodi vocib⁹ auxi/ liũ precãs: Cemẽtarius erã: manib⁹ victuꝫ queritãs: ꝑcor te ieſu vt mihi reſtituas ſanitatem: ne turpiter mẽdicez ci/ bos. RABA. Sabbatis aũt ꝑcipue docet ⁊ operat ieſus nõ ſolũ pp ſpũale ſabbatũ: ſed etiã pp celebriorẽ ppli cõuẽ/ tũ querẽs ſalutẽ oiuꝫ. HYLA. Myſtice aũt poſt reditũ de ſegete ex qua iã apoſtoli fructus ſationis acceparant: ad ſynagogã venit iã illic meſſis ſue opus paratur⁹: qr plures poſtmodũ vna cũ aplis extiterũt q curabant. HIERO. Uſqz ãt adaduẽtũ dñi ſaluatoris arida man⁹ ĩ ſynagoga iu deoꝝ fuit: ⁊ dei opa nõ fiebãt ĩ ea. Poſtqꝫ aute ille venit in terras: reddita ẽ in aplis credẽtib⁹ dextera ⁊ opi ꝑſtino re/ ſtituta. HYLA. Curatio aũt oĩs ĩ verbo ẽ ⁊ manus ſicut altera reddit. i. ſimilis miniſterio aplorꝝ ĩ officium dãde ſa lutis efficit: docetqꝫ phariſeos egre ferre nõ oportere opa tionẽ bũane ſalutis ĩ aplis: cuꝫ ipſis ad officy eiuſdez mini/ ſteriũ manus ſit reformanda ſi credãt. RABA. Uel ali/ ter: Dõ q habebat manũ aridã bũanũ gen⁹ ĩdicat ſterilita/ te boni opis arefactũ p manũ ad pomũ extẽſam: quã ſana/ uit manus ĩocẽs ĩ cruce extẽſa. ⁊ bene manus ĩ ſynagoga erat arida: qr vbi maius donũ ſcientie: ibi grauius ẽ inexcu ſabilis noxe piculũ. Sanãda aũt mãus arida iubet exten/ di: qr ĩfructuoſa debilitas aĩe nullo meli⁹ ordine q̃ elemo/ ſynaꝝ largitate curat. Dabebat aũt hõ dexterã manũ lan/ guidã: qr ab elemoſynis torpebat: ſiniſtrã ſanã: qr ſue vtili/ tati intẽdebat. Sꝫ veniẽte dño dextra ſanatur: vt ſiniſtra. qr qõ cõgregauerat auide: mõ diſtribuit charitatiue.

¶ Exeũtes aũt phariſei cõſiliũ faciebãt aduerſus euꝫ: quõ pderẽt eum. Jeſus autẽ ſciens ſeceſſit ĩ/ de: ⁊ ſecuti ſunt eũ multi: ⁊ curauit eos oẽs. Et p̃cepit eis: ne manifeſtuꝫ eũ facerẽt: vt adimple reꝫ qđ dictum eſt ꝑ eſaiã ꝓphetã dicentẽ: Ecce puer meus quẽ ego elegi: dilectus me⁹ ĩ quo bñ cõplacuit aĩe mee: ponã ſpũ meum ſuper eum: ⁊ iudiciuꝫ gẽtibus nunciabit. Nõ cõtendet neqꝫ clamabit: neqꝫ audiet aliqs in plateis vocẽ eius. Arundinem quaſſatam non confringet: ⁊ lignũ fumigãs non extinguet: donec eiiciat ad victoriam iudicium ⁊ ĩ nomine eius gẽtes ſperabunt.

HYLA. Inuidia ãt fcĩ phariſeos cõmouet: qr cõtuẽtes hoĩem in corpore: deũ in opibus nõ intelligebãt. vñ dicit: Exeuntes ãt pha. cõſi. fa. aduer. eũ: quomõ eum perderent.

RABA. Exeuntes dicit: ga eoꝝ mens a dño auerſa fuit. cõſilium fecerũt quõ vitã perderẽt: non quõ ipſi vitã inue/ nirent. HYLA. Sciẽſqz eorum conſilia ceſſit: vt a cõ/ ſilys malignãtiũ procul abeſſet. vñ ſegt: Jeſus autẽ ſciens ſeceſſet ĩde. HIERO. Sciẽs inquã eoꝝ inſidias receſſit: vt phariſeos ꝓtra ſe occaſionẽ ĩpietatis auferret. REMI. Siue receſſit ĩde quaſi hõ fugiẽs inſidias ſuorum ꝑſequen tium: ſiue qr nõ erat tps neqꝫ locus patiẽdi. nõ enim capit perire ꝓphetã extra hierlm: ſicut ipſe dicit. Declinauit etiã dñs odio ſe ꝑſequẽtes: ⁊ peruenit illuc vbi ĩueĩt plurimos ſe p amorẽ diligẽtes. vñ ſequit: Et ſecuti ſunt eũ multi. Quẽ

phariſei vnanimi ꝓſilio ꝓdere q̃rũt:turba ĩdocta vnanimi dilectõe ſeq̃t.vñ mox ſui deſidery ꝓſequunt effectũ. Naz ſeq̃t: Et curauit eos oẽs. HYLA. Dis ãt quos curauit: ſilentiũ imperauit.vñ ſequit:Et p̃cepit eis ne mãifeſtũ euz facerẽt:nã ſal⁹ vnicuiqz reddita erat ſibi ipſa teſtis. Sz iubẽdo ſilẽtiũ teneri:z gloziãdi de ſe iactãtiã declinat:z nihil ominus cognitionẽ ſui p̃ſtat:ĩ eoipſo cuz admonet de ſe tacere:qz obſeruatio ſilẽty ex re q̃ ſit ſilenda ꝓficiſcit. RABA. In hoc etiã nos iſtruit:ne cũ aliqd magni fecerimus: laudẽ foris q̃ramus. REMI. Ideo etiã p̃cipit vt non mãifeſtarẽt euz:ne ꝓſequẽtes ip̃z deteriozes fierẽt. CHRY. ĩ ho. Deide vt nõ turberis in his q̃ fiũt in inſania opinabili phariſeoz:iducit ꝓphetã hoc p̃dicẽtez.tãta erat.n. ꝓphetarum diligẽtia:vt neqz h̃ derelinquãt:ſz z vias eius z tranſitus prophetiçarẽt z intẽtionẽ cuz q̃ hoc faciebat:vt diſcas qm̃ oĩa a ſpũſcõ loqbanť.ſi enĩ cogitatões hoĩuz ĩpoſſibile ẽ ſcire:multomagis chriſti ĩtẽtionẽ niſi ſpũſſcũs reuelaret. Sequit̃ g̃:Ut ĩpleret̃ qõ dictuz ẽ p eſaiã ꝓphetã dicẽtẽ:Ecce puer me⁹ quẽ elegi. REMI. Dñs quidẽ ieſus xp̃s puer oĩpotẽtis dei dict⁹ ẽ:nõ ꝑm diuinitatẽ: ſz ꝑm aſſumpte carnis diſpẽſationẽ:qz cooperãte ſpũſcõ carnẽ ſuſcepit ex virgine abſqz macula pctĩ. Quidaz libꝛi hñt: Elect⁹ quẽ elegi. Electus enĩ fuit a deo patre.i.p̃deſtinat⁹: vt eẽt fili⁹ dei p̃priꝰ nõ adoptiu⁹. RABA. Quẽ elegi dicit ad op⁹ qõ nemo ali⁹ fecit:vt redimeret gen⁹ humanũ:z pacificaret mũdũ cũ deo. Seq̃t:Dilectus me⁹ ĩ quo hñ cõplacuit aĩe mee. qz ipſe ſolus ẽ agnus ſine macula peccati de quo p̃ dic̃:Dic ẽ fili⁹ meus dilect⁹ ĩ quo mihi hñ cõplacui. REMI. Qz aũt dicit:Aie mee.nõ ita intelligẽdũ ẽ q⁹ de⁹ p̃ aĩam habeat:ſz trãſlatiue aĩa ĩ deũ aſcribitur:vt p eã demõſtrareť dei affectus. Nec mirꝰ ſi aĩa trãſlatiue in deo dr̃:cũ etiã cetera corꝑis mẽbꝛa ei aſcribãť. CHRY. Hoc ãt ĩ ꝓncipio ꝓphetã ponit vt diſcas qz hoc qõ hic dr̃:fuit ꝑm cõſiliũ patris.dilectus enĩ ꝑm ꝓſiliũ eius q diligit facit.Sed iteꝝ elect⁹ nõ vt aduerſarius ſoluit legẽ:neqz vt inimicus exiſtẽs legiſlatoꝛi:ſed ei cõcoꝛdãs.qz q̃ dilect⁹ ẽ:ponaz ſpm̃ meũ ſuꝑ eum.

REMI. Tũc etiam deus p̃ poſuit ſpm̃ ſuũ ſuꝑ eu:cũ operante ſpũſcõ ſuſcepit carnẽ ex virgine:z mox vt hõ fact⁹ ẽ plẽitudinẽ ſpũſſcĩ ſuſcepit. HIERO. Ponit ãt ſpſũs nõ ſuꝑ dei verbũ: ſz ſuꝑ vnigenitũ q de ſinu p̃ris ꝓceſſit.ſ.ſuꝑ eũ de quo dictũ ẽ:Ecce puer meus. Quid autẽ p ipſum fatur⁹ ſit ſubdit̃: Et iudiciũ gentibu⁹ nũciabit. AVGV. xx.de.ciui.dei:Quia.ſ.iudiciũ p̃nũciauit futuꝝ qõ gẽtibus erat occultuz. CHRY. Deinde humilitatẽ eius manifeſtans dicit:Nõ contẽdet.qz ſicut illi placuit oblat⁹ ẽ:z manibus ꝓſequẽtiuz ſe vltro obtulit. Neqz clamauit. Quia ſicut agnus coꝛam tondẽte ſe obmutuit. Neqz audiet aliqs in plateis vocẽ ei⁹. HIERO. Lata eniz ẽ z ſpatioſa via q̃ ducit ad p̃ditionẽ:z multi igrediũtur p eam: q multi nõ audiũt vocẽ ſaluatoꝛis:qz nõ ſunt ĩ arta via:ſz ĩ ſpatioſa. REMI. Platea nãqz grece:latine latitndo dicit̃:ĩ plateis ergo vocẽ eius nemo audiuit:qz ſuis dilectoꝛib⁹ nõ delectabilia ĩ hoc mũdo p̃miſit:ſz aſpera. CHRY. Uolebat aũt dñs ꝑ hꝰ manſuetudinẽ curare iudeos:ſz lz iſti rẽnuerẽt: nõ tñ eis reſtitit eos deſtruẽdo.vñ z ei⁹ virtutẽ z illoꝝ imbecillitatẽ ꝓphetа oñdẽs dicit:Arũdinẽ quaſſatã nõ ꝓfringet:z lignum fumigãs nõ extĩguet. HIERO. Qui pctoꝛi nõ poꝛrigit manũ:nec poꝛtat on⁹ frĩs ſui:iſte q̃ſſatũ calamũ ꝓfringit.z q modicã ſcintillã fidei ꝓtẽnit ĩ paruulis:hic lignũ extĩguit fumigãs. AVGV. xx.de ciui.dei: Uñ p̃ſecutoꝛes iudeos qui calamo q̃ſſato ꝓdita ĩtegritate:z ligno fumanti amiſſo lumĩe cõpati ſũt nõ cõtriuit:nõ extĩxit:qz pepcit eis q nõdũ venerat eos iudicare:ſz iudicari ab eis. AVGV. de q̃.euã. Jn ligno etiam fumigante notãdum ẽ:qz deſerto lumine facit putoꝛẽ. HYLA. Uel in hoc q⁹ dicit:Arũdinẽ quaſſatam nõ ꝓfringet.oñdit q⁹ ita facile erat ei oẽs eos frãgere ſicut arũdinẽ:z nõ ſimpliciter arũdinẽ: ſed iaz ꝓtritã. Jn hoc aũt q⁹ dicit:Lignũ fumigãs nõ extĩguet.demonſtrat z illoꝝ furoꝛẽ accẽſuz:z virtutẽ chriſti potentez ad extinguẽdũ hꝰ furoꝛẽ cum oĩ facultate.vñ ĩ hoc multa manſuetudo chriſti oñditur. RABA. Uel p hoc q⁹ dicit:Arũdinẽ q̃ quaſſata ẽ nõ eẽ ꝓfractã:oñdit caduca z quaſſata gẽtiũ coꝛpa nõ fuiſſe contrita:ſz ĩ ſalutẽ poti⁹ reſeruata. Per hoc autẽ q⁹ dicit:Lig.fumigãs nõ extin.oñdit exiguitatem ignis iam tñ fumigantis in ligno nõ extĩctã.i.iſrl̃ ex reliquys veteris gr̃e ſpm̃ nõ ablatũ:quia reſumẽdi toti⁹ lumĩnis ĩ tꝑe pnĩe ſit facultas. RABA. Uel ecõuerſo. arũdinẽ q̃ſſatã vocat iudeos quos a vẽto agitatos:z q̃ſi abinuicẽ diſſipatos:nõ ſtatiz dñs cõdẽnauit:ſz patiẽter ſuppoꝛtauit. Lignũ aũt fumigãs vocat ppl̃m de gẽtib⁹ cõgregatũ: q extincto naturalis legis ardoꝛe fumi amariſſimi z ocul⁹ noxy: tenebꝛoſeqz caliginis ĩuoluebať errozib⁹:quẽ nõ ſolũ nõ extĩxit z redegit ĩ cinerẽ:ſz ecõtrario de parua ſcĩtilla z pene moꝛiẽte maxima ſuſcitauit ĩcẽdia. CHRY. Sz poſſz aliquis dicere:Quid igiť:ſemp hec erũt:z feret vſqz in finem eos q ſic ĩſidianť z ĩſaniũt:Abſit.ſz cũ ſua oĩa fcã erũt: tũc z illa opabiť. Et hoc ſignauit dicẽs:Donec eyciat ad victoriã iudiciũ. Ac ſi dicat:Cũ ea q̃ ex ſe ſunt oĩa cõpleuerit: tũc pfcãz vltõez inducet.tũc enĩ puniẽť cũ clarã fecerit ſuã victoriã:vt nõ reliquať eis ĩuerecũda contradictõis occaſio.

HYLA. Uſq̃ donec eyciat ad victoriã iudiciũ: ſublata.ſ. moꝛtis poteſtate:iudiciũ z claritatis ſue reditũ ĩtroducat. RABA. Uel donec illud iudiciũ qõ ĩ eo agebatur ad victoriã puẽiret:qz poſtq̃ moꝛtẽ reſurgẽdo ſupauit: expulſo ꝓncipe hꝰ mũdi victoꝛ ad regnũ redyt: ĩ patris dextera ſedẽs donec ponat ſub pedib⁹ oẽs inimicos ſuos. CHRY. Sz nõ in hoc ſtabũt ea q̃ ſunt diſpẽſatiõis vt ſolũ puniãť q nõ crediderũt:ſz z oꝛbẽ terraꝝ ad ſe trahet.vñ ſeqtur: Et in noĩe ei⁹ gentes ſperabũt. AVGV. xx. de ciui. dei: Hoc ãt vltimũ iam videm⁹ impletũ.z ſi p hoc qõ negari nõ poteſt crediť:z illud qõ ĩpudẽter a gbuſdã negaťnouiſſimũ iudiciũ qõ ponet ĩ terra:cũ venerit ipſe de celo:qs enĩ ſparet gẽtes ĩ xp̃i noĩe ſpaturas:qũ tenebaťligabaťcedebaťillude bať:z crucifigebaťqũ z ipſi diſcipuli ſpem p̃diderãt: quã ĩ illo habere iã ceperãt:q⁹ tũc vir vnus latro ſpauit ĩ cruce: nũc ſperãt gẽtes longe lateqz diffuſe. Et ne ĩ eternũ moꝛiãtur:ipſa ĩ q̃ ille moꝛtu⁹ ẽ cruce ſignãť. Null⁹ igiť dubiter p ieſum xp̃m nouiſſimũ futuꝝ eẽ iudiciũ. REMI. Sciẽdus ẽ autẽ:qz nõ ſolum iſtius loci ſenſus:ſz z multoꝝ alioꝝ hoc teſtimõio ꝓfirmať:nã q⁹ dicit:Ecce puer me⁹.ad illuz locũ referť vbi dixerat pater:Hic ẽ filius me⁹. Qz vo ait:Ponã ſpm̃ meũ ſuꝑ eũ.ad hoc referť q⁹ ſpũſſcũs deſcẽdit ſup dñs baptiçatũ. Qz aũt ſubiũgit:Judiciũ gẽtibus nũciabit. refertur ad id qõ infra dr̃:Cum ſederit fili⁹ hominis ĩ ſede maieſtatis ſue. Qz autem ſubdit:Non cõtẽdet neqz clamabit.ad hoc refertur q⁹ dñs pauca rñdet ꝓncipi ſacerdotuz z pilato:herodi vero nulla. Qz vo dicit:Arundinẽ quaſſatam nõ cõfringet. ad hoc ptinet q⁹ dñs ſuos perſecutoꝛes declinauit:ne fierent deteriozes. Qz vo dicit: Jn noĩe ei⁹ gẽtes ſperabũt.ad hoc qõ ipſe dixit:Eũtes docete oẽs gẽtes.

¶ Tunc oblatus eſt ei demoniuz habẽs cecus z mutus: z curauit euz ita vt loq̃retur z videret. Et ſtupebãt omnes turbe z dicebant: Nũquid hic eſt filius dauid? Phariſei autem audientes dixerunt: Hic non eiicit demones: niſi in beelzebub ꝓncipe demoniozum.

GLO. Cõfutauerat ſuperi⁹ dñs phariſeos chriſti miracula calũniãtes:ex hoc q⁹ ſabbatum ſoluere videbatur:ſed qz maioꝛi nequitia ipſa chriſti miracula diuina virtute facta puertebãt:attribuẽtes ea ĩmũdo ſpiritui: iõ euãgeliſta

premittit miraculū ex quo blasphemādi occasionē sumpse rūt dicēs: Tūc oblatus ē ei demoniū habēs: cecus ⁊ mut⁹. REMI. Q̄z aūt dicit. Tūc: ad superiora referr̄ qñ sanato homīe qui habebat manū aridā: exiuit de synagoga. Siue q̄ dicit Tūc: pōt referri ad lati⁹ atq; plixius tps: vt sit sensus: Tūc: qñ hec vel illa dicebāt vel gerebāt. CHRY. Mirāda ē aūt negtia demonis. vtrūq; īgressuz opilauit: p quez ille erat creditur⁹. s. ⁊ auditū ⁊ visuz. Sz christ⁹ vtrūq; aperuit. Uñ sequitur: Et curauit eū ita vt loq̄retur ⁊ videret. HIERO. Tria autem signa simul in vno hoīe ppetrata sunt. Cec⁹ videt: mutus logtur: possessus a demōe liberat̄. Qō ⁊ tūc gdē carnaliter factū ē: sed quotidie complet̄ ī cōuersiōe credētiū: vt expulso demone pmū fidei lumē aspiciāt: deide in laudes dei tacentia prius ora laxētur. HYLA. Nō aūt sine ratiōe cū turbas oēs curatas in cōi dixisset: nūc seorsuz demoniū habēs cecus ⁊ mut⁹ offert̄. Oportebat enī vt postq̄ māus aride hō oblat⁹ ē: qui ī synagoga curabāt̄: ī vnius hoīs forma gētiū salus fieret: vt q̄ erat habitatio demony: ⁊ cecus ⁊ mutus deo capax pararetur: ⁊ deū cōtineret ī christo: ⁊ christi opa dei confessione laudaret. AVGV. de que. euā. Demoniū enim habēs cecus ⁊ mutus est qui non credit: ⁊ subditus est diabolo qui non intelligit ⁊ nō cōfitet̄ ipsaz fidē: vl̄ q̄ nō dat laudē deo. AVGV. de cō. euā. Hoc aūt nō isto ordine: sz post multa alia lucas commemorat ⁊ mutū dicit tm̄ ⁊ nō cecū. Sz ét ex eo q̄ aliquid tacet: de alio dicere putādus ē: ea enim sequentia ⁊ ipse cōtexit q̄ matthe⁹. HYLA. Stupuerunt facti istius oēs turbe: sz phariseoꝝ īgrauescit iuidia. vñ seq̄t̄: Et stupebāt oēs turbe ⁊ dicebāt: Nūqd iste ē filius dauid? GLO. Ob misericordiā: ⁊ bñficia filiū dauid p̄dicāt. RABA. Turbe aūt q̄ minus erudite videbāt dñi sp facta mirātes: illi ꝺ vl̄ negare h̄: vel q̄ negare neguerāt sinistra īterptatōe quertere laborabāt: q̄si hec nō diuinitatis: sz immūdi spūs opa fuissent. i. beelçebub q ōs erat acharō: vñ seq̄t̄: Pharisei aūt audiētes dixerūt: Hic nō eycit de. nisi ī beel. p̄n. demoniox. REMI. Beelçebub āt ipse ē beel ⁊ baal ⁊ beelphegor. Bel fuit p̄r̄ Nini regis assyrioꝝ. Baal dict⁹ ē: q̄ in excelso colebatur: Beelphegor a loco. i. a monte phega. zebub seruus fuit abimelech filij gedeonis q occisis. lxx. fratrib⁹ edificauit tēplū baal: ⁊ cōstituit eū sacerdotem ī ipso ad abigēdas muscas: que ibi cōgregabant̄ propter nimiuz cruorez victimaꝝ. çebub nāq; musca dr̄. Beelçebub ḡ vir muscaꝝ interptatur. vñ propter spurcissimū ritū colēdi dicebāt eum eē pncipez demonioꝝ. nihil ergo sordidius iuuenietes qō dño obycerēt: dicebāt eū ī beelçebub eycere demonia. Et sciēdū q̄ nō ē legēdū p. d. vel. t. in fine vt quedā mēdosa exēplaria habēt: sed per. b.

¶ Jesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis: Omne regnū contra se diuisuz desolabit̄: ⁊ omnis ciuitas vel domus diuisa cōtra se nō stabit. Et si sathanas sathanaz eiicit: aduersus se diuisus est: qūo ergo stabit regnum eius?

HIERO. Pharisei opa dei pncipi demōioꝝ deputabāt gb⁹ dñs nō ad dicta: sz ad cogitata rūdit vt vl̄ sic ꝓpellerēt credere potētie ei⁹ qui cordis videbat occulta. vnde dicit̄: Jesus aūt sciens cogi. eoꝝ di. eis. CHRY. Superius qui dem ⁊ de hoc christū accusauerāt q̄z in beelçebub eyceret demonia: sz tunc quidē eos nō increpauit concedēs eis: ⁊ a pluribus signis cognoscere eius virtutē: ⁊ a doctrina discere eius magnitudinem. sz q̄z pmanebāt eadem dicentes: iā increpat eos q̄uis eoꝝ accusatio valde irrōnabilis esset. Inuidia autē nō q̄rit quid dicat: sed solum vt dicat. neq; tm̄ christus eos cōtempsit: sz rūdet cum decēti māsuetudine: docēs nos mites eē inimicis ⁊ nō turbari: etiā si talia dicāt que nos in nobis nō recognoscimus: neq; h̄t aliquā rationē. In quo etiā oñdit mēdacia esse que ab ipsis sunt dicta neq; n. ē demoniū habētis tātā oñdere māsuetudinē ⁊ cogitationes scire. Et q̄z valde irrōnabilis erat eoꝝ suspitio: ⁊ mltitudinē timebāt nō audebāt publicare xp̄i accusatōez: sz ī mēte voluebāt. Propter q̄ dic̄. Sciēs cogitatōes eoꝝ. Ipse aūt accusationē quidē ī rūdēdo nō ponit neq; diuulgat eoꝝ negtiā: solutionē aūt īducit: studiū enī ei⁹ erat prodesse peccātib⁹: nō publicare. Nō āt rūdet eis a scripturis: q̄z nō attēderēt aliter exponētes: sz a cōibus opionib⁹. Nō enī ita exteriora p̄lia corrūpūt: sic ea q̄ sūt ꝓtribuliū. hoc. n. fit ī corporib⁹ ⁊ ī oibus reb⁹: sz iterim a magis cognitis exē pla ducit dicēs: Oē regnū ꝓtra se diuisum desolabit̄. Nihil enī ē ī terra regno potētius: sz tm̄ p altercationē perit. Quid aūt dicēdū ē de ciuitate: vl̄ de domo: siue magn̄ siue puuz fuerit ꝺ seipz pugnās perit. HYLA. Uñ domus ⁊ ciuitatis eadē ē hic rō q̄ ē regni. pp q̄ seq̄t̄: Et oīs ciui. vel do. diꝺ se: nō stabit. HIERO. Quo. n. cōcordia pue res crescūt: sic discordia maxie dilabūt̄. HYLA. Sermo aūt dei diues ē ⁊ vel simplr̄ itellect⁹ vel īspect⁹ iteri⁹ ad oēm ꝓfectū ē necessari⁹. Relictis ḡ his q̄ ad cōez itelligētiā patent: causis iteriorib⁹ imorem⁹. Rūsurus enī dñs ad id q̄ de beelçebub dictū erat ī ipsos gb⁹ rūdebat rūsionis cōditionē recorsit. lex. n. a ꝺo ē: ⁊ regni isrl̄ pollicitatio ex lege ē: si regnū legis ꝺ se diuidit̄ dissoluat̄ nec̄e ē: ⁊ sic isrl̄ amisit legem q̄ ipletionē legis ī xp̄o plebs legis īpugnat. Sz ciuitas hic hierusalē idicat̄: q̄ postq̄ ī dñz suū furore plebis exarsit ⁊ apostolos ei⁹ cū credētiū turbis fugauit post diuisionē non stabit: atq; ita q̄ p hāc diuisionē mox ꝓsecutū ē: ciuitatis illi⁹ denūciat̄ excidiū. Deinde assumit: Et si satha. satha. eycit: aduer. se diui. ē: quo q̄ sta. reg. ei⁹? HIERO. Ac si diceret: si sathanas pugnat cōtra se ⁊ demō inimic⁹ ē demōi: ꝺberet iam mūdi vēire cōsummatio. Nec h̄t ī eo locū aduersarie potestates q̄z iter se bellū pax hoium ē. GLO. Necessaria ḡ cōplexiōe eos arguit: vel enī christ⁹ ī virtute dei ōmones eycit: vel ī pncipe demōioꝝ. si ī virtute dei frustra calūniant̄. si ī pncipe demonioꝝ regnū ei⁹ diuisuz ē nec stabit. ⁊ iō a regno ei⁹ recedāt: qō inuit sibi eos elegisse: dū ī se non credūt. CHRY. Uel sic: Si diuisus ē ꝺbecilliox fact⁹ ē ⁊ perit. si āt perit: q̄liter pōt aliū ꝓpere? HYLA. Uel aliter: Si ad diuisionē suā coact⁹ ē demō vt demones pturbaret: hīc quoq; estimādū ē plus ī eo q̄ diuiserit q̄z ī his qui diuisi sūt ieē vtutis. ḡ regnū diaboli diuisiōe facta a xp̄o ē dissolutū. HIERO. Si aūt putatis o scribe ⁊ pharisei q̄ recessio ōmonū obediētia sit ī pncipē suū vt hoies ignorātes fraudulēta simlatōe deludāt: qd potestis dicere ꝺ corpoꝝ sanitatib⁹ q̄s dns ppetrauit: Aliud ē si mēbroꝝ quoq; debilitates ⁊ spūaliū vtutū īsignia demonib⁹ assignetis.

¶ Et si ego ī beelzebub eiicio demones: filii vestri in quo eiiciūt? Ideo ipsi iudices vestri erunt. Si autem ego in spiritu dei eiicio demones: igitur peruenit in vos regnum dei.

CHRY. Post p̄mā solutionē venit ad secūdā: p̄mā māifestiorē dicēs: Et si ego in beel. ey. demo. filij ve. in quo eyciūt? Jō ip. iu. ve. erūt. HIERO. Filios iudeoꝝ vel exorcistas legis gētis illi⁹ ex more signat: vl̄ aplos ex eoꝝ stirpe gñatos. Si exorcistas: q̄z ad īuocationē dei eyciebāt demones: coartat phariseos interrogatione prudēti: vt cōfitean-tur spūsci eē opus eoꝝ. Si expulsio inquit demonū ī filys vr̄is deo: nō demonib⁹ deputat̄: quare ī me idē opus nō eādē bēat ⁊ cāz? ḡ ipsi vr̄i iudices erūt: nō ptāte: sz cōparatōe: duz illi expulsionē demonū deo assignant: vos pncipi demonioꝝ. Sin āt ⁊ de aplis dictuz ē: quod ⁊ magis intellige re debem⁹: ipsi erūt iudices eoꝝ: q̄z sedebunt ī. xy. solys iudicantes. xy. trib⁹ isrl̄. HYLA. Jccirco āt digne iudices sūt ī eos ꝓstituti quib⁹ id dedisse christus aduersus demo-

nes ptãtis repiẽ qõ ipse ẽ negatus habuisse. RABA. Uel qz apli bñ sibi cõscy erãt nihil male artis se ab eo didicisse.

CHRY. Nõ ãt dixit: Discipli mei neq apli: sz Fily vri. Ut siquidẽ voluerint reuerti ad illoz dignitatẽ multã hic accipiãt occasionẽ. si aũt igrati fuerint neq iuerecũdã bñt excusationẽ. Eyciebãt aũt apli demones: qz accepant ptãtẽ ab ipso: z tñ nihil eos icusabãt. nõ eniz reb⁹ sz psone christi aduersabãt. volẽs igit mõstrare qñ iuidie erãt q dicebãt de ipso apostolos i mediũ ducit. Kursus ãt ad sui cognitionẽ iducit eos demõstrãs qñ ꝓpꝛys aduersant bonis z cõtrariãt sue saluti: cuz deceret eos letari q magna bõa illis aduenerat donatur⁹. Uñ sequit: Si ãt ego i spiritu dei eyõmo. igit pue. i vos reg. dei. Per ℔ ãt demõstrat q magne vtutis opus ẽ demões eycere: z nõ cuiuslibz gra. Et ob ℔ q dẽ syllogiçat dicẽs: Ergo perue. i vos regnũ dei. Ac si dicat: Si ℔ est: profecto filius dei aduẽit. hoc aũt obũbrate dicit: vt nõ illis sit graue: deide vt illos alliciat non dixit simpli peruẽit regnũ. sz i vos. q. d. Uobis veniũt bõa: ꝓpter qõ vestrã ipugnatis salutẽ. hoc. n. ẽ signũ a ꝓphetis traditũ pñtie fily dei tãta fieri ptãte diuia. HIERO. Regnũ eniz dei seipsuz signat: de quo i alio loco scriptũ ẽ: Regnuz dei itra vos ẽ. z medius stat itra vos quẽ nescitis. Uel certe illõ regnũ qõ z ioãnes z ipse dñs predicauerat: Pniam agite: appropiquabit enĩ regnũ celoꝝ. Est z tertiũ regnuz scripture sctẽ: quod auferẽ a iudeis: z tradiẽ gẽti faciẽti fructꝰ eius.

HYLA. Si g discipli opant ꝓ xpz z ex spũ di xps opat: adest regnũ dei iã i apl̃os mediatoris officio trãsfusum. Diminutio ẽt regni diaboli: ẽ augñtatio regni di. AVGV. de cõ. euã. Uñ põt ẽt hic eẽ sensus: Si ego in beelçebub eycio demões: ẽt fm vestrã sniaz pueit in vos regnũ dei: qz regnũ diaboli stare nõ põt: quẽ aduersuz se diuisuz fatemini. Regnũ enĩ dei nũc dixit quo dãnant impy: z a fidelibꝰ de peccatis suis pniaz agẽtibus nũc secernũtur.

¶ Aut qõ potest q̃ intrare in domũ fortis: z vasa eius diripere: nisi prius alligauerit fortem: Et tunc domum illius diripiet.

CHRY. Posita scõa solutiõe iducit z tertiaz dicẽs: Aut qõ põt q̃ itra. i. do. fortis: Qz eniz nõ potest sathanas sathanã eycere mãifestũ ex dictis ẽ. Sed qñ neq alius põt eũ eycere nisi ꝑius eũ supauerit: oĩbꝰ ẽ mãifestuz. Ostituit g q z antea cuz mãifestiori abundãtia: dicit enĩ: Tñ absisto ab hoc q vtar diabolo coadiutoze q ꝑlioꝝ cũ eo z ligo eũ: z hꝰ cõiectura ẽ q vasa eiꝰ diripio. Et fic cõtrariũ eius qõ illi tẽtabãt dicere demõstrat. Illi eniz volebãt oĩdere q nõ propria virtute eycit demões. Ipse autẽ ostẽdit q nõ soluz demones: sz z eoꝝ pricipẽ ligauit: quod mãifestũ ẽ ab his q̃ facta sunt. Qualiter enim pricipe nõ victo hi q subiacẽt: demones direpti sũt: Hoc aũt mihi phetia videẽ eẽ qõ dicit: Nõ. n. solum demões eycit: sz z errorẽ vniuersi orbis terraruz abiget z machinationẽ diaboli dissoluet. z nõ dixit rapiet: sz diripiet: ostẽdẽs q hoc cum ptãte fiat. HIERO. Domus illius mundus ẽ: qui i maligno positus nõ creatoris dignitate: sz magnitudine delinquẽtis alligatus ẽ fortis z religatus i tartarum z dñi pede cõtritꝰ. Nõ aũt debemꝰ eẽ securi: aduersarius nr fortis victoris quoqz vocibꝰ comꝓbat. CHRY. Fortẽ ãt eũ vocat: ãtiq̃ eiꝰ oĩdẽs tyrãnidem q̃ ex nostra desidia orta ẽ. AVGV. de que. euan. Quos. s. ipse tenebat: ne possent viribꝰ suis ab illo se homines eruere sed ꝑ gratiam dei. Uasa eius dicit oẽs ifideles. Alligauit autẽ fortẽ: qz potestatẽ illi ademit impediẽdi volũtatẽ fideliũ: a sequendo christuz z obtinendo regno dei.

RABA. Domũ ergo eiꝰ diripuit: qz ereptos a diaboli laqueis eos quos suos eẽ ꝓuidit ecclie adũauit. vl qz oẽs mũdi ptes apl̃is z eoꝝ successoribꝰ cõuertẽduz distribuit: Oñdit igitur ꝑ mãifestam parabolã dicẽs q nõ cõcordat i fallaci operatione cum demonibus vt calũniabãtur: sz virtute diuinitatis homines a demonibus liberauit.

¶ Qui non est mecum contra me est: z qui non cõgregat mecum spargit.

CHRY. Posita tertia solntõe: hic ponit quartam dicẽs: Qui nõ ẽ mecũ: ꝓtra me ẽ. HYLA. In quo oñdit lõge a se eẽ vt aligd a diabolo mutuatũ sit ptãtis: z ex hoc ingẽtis piculi res itelligit: male ꝺ eo opinari cuz quo nõ eẽ idipsuz ẽ qꝺ ꝓtra eẽ. HIERO. Nõ tñ putet hoc gsq̃ ꝺ hereticis dictũ z scismaticis: quãq̃ z ita ex supfluo posset itelligi: sed ex cõsequẽtibꝰ textuqz monis ad diabolum referẽ: eo q nõ possint opa saluatoris beelçebub opibꝰ ꝓparari. Ille cupit aĩas boũm tenere captiuas: dñs liberare. Ille predicat idola: hic vniꝰ dei noticiã. Ille trahit ad vitia: hic reuocat ad virtutes. Qũo g̃ pñt iter se bñe cõcordiã: quoꝝ opa sunt diuersa: CHRY. Qui g̃ nõ mecũ ꝓgregat neq mecũ ẽ: nõ erit mihi cõparandꝰ vt mecũ demones eyciat: sz magis desiderat q̃ mea sunt spargere. Sz dic mihi: Si oportuerit cũ aliquo ꝑliari q nõ vult tibi auxiliari: hocipso nõ ẽ aduersuz te. Ipse etiã dñs alio loco dixit: Qui nõ ẽ aduersus vos ꝓ vobis ẽ. Sz nõ ẽ ꝓtrariũ hoc qõ hic dr: Dic enĩ loquit ꝺ diabolo aduersario existẽte: ibi aũt de hoie qui i parte erat cũ eis: de quo dictũ erat: Uidimꝰ quẽdã i noie tuo eycientẽ demonia. Uideẽ aũt iudeos hic occulte insinuare cũ diabolo statuẽs eos. ipsi. n. aduersus eũ erãt: z spargebãt q̃ ipse cõgregabat. Sed z deces ẽ credere hoc de seipso dixisse: quia aduersus diabolũ erat: z q̃ illius sunt dispergebat.

¶ Jõ dico vobis oẽ pctũ z blasphemia remittetur hoĩbus: spũs autez blasphemie nõ remittẽ. Et quicũq dixerit verbũ cõtra filiũ hominis remittẽ ei: qui aũt dixerit cõtra spiritũsanctũ nõ remittẽ ei: neq in hoc seculo: neq in futuro.

CHRY. Quia dñs phariseis excusando rñderat: iã eos terret. Esteni hoc correctõis nõ parua pars: nõ solum excusando rñdere sz z cõtrariari. HYLA. Phariseoꝝ. n. sentẽtiã z eoꝝ qui ita cũ his sentiũt puersitatẽ: seueriſſima diffinitiõe cõdẽnat: pctõꝝ oĩuz veniã ꝓmittẽs: z blasphemie spũs idulgẽtiaz abnegãs. Jõ dico vobis omne pctũ z blasre. hoĩbꝰ. REMI. Sciẽduz ẽ tñ q nõ passim qbuscũq dimittunt: sz illis q ꝑ suis reatibꝰ dignam pniam egerint. Destruit autẽ his vbis errorꝝ nouatiani qui dicebat q fideles post lapsuz ꝑ pniaz nõ pñt surgere: neq pctõꝝ suoꝝ veniã ꝓmereri: maxime illi q i psecutõe positi negabãt. Sequit: Spũs aũt blas. nõ remittẽ. AVGV. de v. do. Quid enĩ interest ad rẽ vtꝝ dicat: Spiritꝰ blasphemie nõ remittẽ: vt an dicat: Qui blasphemauerit in spñscñ nõ ei remittẽ: vt lucas dicit: nisi forte q eadẽ sñia aperti⁹ isto mõ q̃ illo dr. aliũ euãgelistã nõ destruit ali⁹ sz exponit. Spũs enim blasphemie clause dictũ ẽ: qz nõ ẽ expressum cui⁹ spũs. z iõ ad hꝺ expositionem subdit: Et quicũq dix. vbuz contra fi. hominis remit. ei. Jdeo post vniuersalẽ cõmemoratione ois blasphemie eminẽti⁹ voluit exꝓmere blasphemiã q̃ dr cõtra filiũ hois quã i euãgelio sz ioãnẽ valde graue oñdit: ℔ esse pctũ vbi ait de spũsco: Ille arguet mũdũ de peccato: ꝺ iustitia: z de iudicio. de peccato quidẽ qz nõ credunt i me. Sequitur: Qui aũt di. ꝓtra spi. san. vbũ: nõ remit. ei neq in hoc se. neq in futuro. Nõ ergo hoc dicitur propterea quia i trinitate maioꝝ ẽ filio spũsco: quod nullꝰ vnq̃ vel hereticus dixit. HYLA. Quid autẽ tam extra veniam est q̃ christo negare quod dei ẽ: z consistẽtem in eo paterni spiritus substantiam adimere: cum i spiritu dei omne opus consumet: z in eo deꝰ sit mundum recõciliãs sibi. HIERO. Uel ita locꝰ iste est intelligendus: Qui verbũ dixerit contra filium hominis. scandaliçatꝰ carne mea: z me hominez tñ

arbitrans talis opinio atq; blasphemia quanq; culpa non careat erroris: tamē hz veniā ꝓpter corporis vtilitatē. Qui aūt manifesta intelligēs opera dei cū dei virtutē negare nō possit cadē calūniaī stimulatꝰ inuidia: ⁊ xpm dei vbū ⁊ opa spūssancti dicit eē beelçebub: isti nō remittet neqz ī hoc seculo: neqz in futuro. AVGV. ō ver. do. Sz si hoc ꝓpter ea dcīm eēt, pfecto oc oī blasphemia taceretur: ⁊ hec sola remissibilis videret: q̄ ꝺ filiū hoīs dr: q̄si cū hō solū putaī. Cū vo ꝓmissuz sit: Oē pctm ⁊ blasphemia remittet hoīb⁹ pcul dubio ⁊ illa blasphemia q̄ ꝺ patrē dr ista gnālitate ꝛcludit: ⁊ tm hec sola irremissibilis diffinit: q̄ dr ꝛtra spm̄scm. Nunqd nā ⁊ pr formā serui accepit. q̄si sit maioꝛ spūssc̄us: Quis etiā nō ꝛuincit dixisse verbū ꝺ spm̄scm añq; xpian⁹ vel catholic⁹ fieret: ꝓmo ipsi pagani cū dicūt xpm magicis artib⁹ fecisse miracula: nōne filꝫes sūt his q dixerūt eū in ꝓncipe dmonioꝝ eiecisse demonia: Judei ēt ⁊ gcunq; heretici q spm̄ scm ꝛfitent: sed negāt eū eē in corpe xpi qđ est eccl'ia catholica: filꝫes sūt pharisei q negabāt spm̄scm eē in xpo. Quidā etiā heretici ipsuz spm̄scm vel creaturā eē cōtendunt sicut arriani: eunomiani: ⁊ macedoniani. vel eū prorsus ita negāt vt deū negēt eē trinitatē: sz solū pr̄ez esse deū asseuerant: ⁊ ipsuz aliq̄ vocari filiū: aliq̄ spm̄scm: sicut sabelliani. Photiniani quoq; patrē solū eē dicētes deū: filiū vo nō nisi hominē. negāt oīno tertiā esse personā spm̄scm. Manifestum est igitur a paganis iudeis ⁊ hereticis blasphemari spm̄sanctū. Nunqd ergo deserendi sunt ⁊ sine vlla spe deputandi: quibus si nō est dimissuz vbū qđ dixerūt ꝺ spm̄scm inaniter eis ꝓmittitur q⁹ in baptismo siue in eccl'ia remissionē accipiāt pctoꝝ. Nō enīz dictū est: Nō remittet ei in baptismo: sed Neqz in hoc seculo neqz in futuro. ⁊ sic illi soli estimandi sunt ab huiusmodi grauissimi peccati reatu liberi: q ab ī fantia sunt catholici. Nōnullis aūt videt eos tm̄modo peccare in spm̄scm qui lauacro regenerationis abluti in eccl'ia: ⁊ accepto spiritusancto velut tanto postea dono saluatoris ingrati mortifero aliquo peccato se ī merserunt: q̄lia sunt vt adulteria vel homicidia vel ipsa discessio a nomine christ'iano siue catholica eccl'ia. Sed iste sensus vnde probari possit ignoro: cū ⁊ penitentie quoꝛūcunq; criminū locus in eccl'esia nō neget: ⁊ ipsos hereticos ad hoc vtiq; corripiēdos dicat apostolus: Ne forte det illis deus penitētiā ad cognoscēdaz veritatē. Postremo nō ait dns: qui fidelis catholic⁹ dixerit verbū ꝛtra spm̄scm: sed q dixerit: hoc ē quicunq; dixerit: non remittet ei: neqz in hoc seculo neqz in futuro.

AVGV. de ser. dñi ī mōte: Uel aliter dicit ioannes apl's Est pctm̄ ad mortē: nō pro eo dico vt roget qs. peccatū aūt fratris ad mortē dico esse: cū post dei agnitōnē p gratiā dñi nr̄i iesu xpi gsq; oppugnat fraternitatē aut aduersus ipsaz gr̄am q̄ reconciliatus ē deo inuidentie facibus agitaī. Hui⁹ peccati tanta labes est: vt deprecādi humilitatē subire non possit: etiā si peccatuz suum mala ꝛscīa ⁊ agnoscere ⁊ annūciare cogaī. Quis mētis affectionē ꝓpter peccati magnitudinez iam de damnatiōe aliquos habere credēdus ē: ⁊ hoc fortasse est peccare in spm̄ scm. i. p maliciā ⁊ inuidiā fraternā impugnare charitatē: post acceptā gr̄am spūssc̄i: qđ peccatū dns neqz hic: neqz in futuro secl'o dimitti dicit. Unde queri potest vtrū in spm̄scm iudei peccauerit q̄ dixerūt q⁹ in beelçebub pr̄icipe demonioꝝ dns demonia expellebat: vtrū enim hoc in ipsuz dñm dictū accipiamus: qz de se dic alio loco: Si patrēfamilias beelçebub vocauerunt quanto magis domesticos ei⁹: an q̄ de magna inuidentia dixerāt ingrati tam pr̄ib⁹ bñficys q̄uis nondum christiani fuerit: tm̄ ꝓpter ipsam inuidētie magnitudinē in spm̄scm peccasse credēdi sūt. Nō. n. hoc colligit ō vbis dñi: videri tm̄ pōt adhuc eos monuisse vt accedāt ad gr̄am ⁊ p⁹ acceptā gr̄az nō ita peccēt vt nunc peccauerūt. Nūc enim in filiū hoīs dixerunt verbū neq̄: ⁊ potest eis dimitti: si ꝛuersi fuerint ⁊ ei crediderīt. Si aūt postq̄ spm̄scm acceperint: fraternitati inuidere ⁊ gratiaz quā acceperūt oppugnare voluerīt: nō eis dimitti: neqz in hoc seculo: neqz in futuro. Naz si eos sic haberet cōdēnatos: vt nulla spes illis reliq̄ eēt: nō adhuc monēdo iudicaret cū addidit dicēs: Aut facite arborē bonam ⁊c. AVGV. in li. retrac. Hoc aūt nō ꝛfirmaui: qz hoc putare me dixi: sed tm̄ addendū fuit si in hac tam scelerata mētis puersitate finierit hanc vitaz: qm̄ de quocunq; pessimo in hac vita cōstituto: nō ē vtiq; desperādū nec pro illo ipuidenter oraī: de quo nō desperaī. AVGV. de ver. do. Est aūt magnū secretū hui⁹ qōnis. Lumen ergo expositionis a dño queraī. Dico aūt charitati vestre forte in omnib⁹ scripturis sanctis nulla maioꝛ questio: nulla difficilioꝛ inueniī. Prius ergo vt aduertatis admoneo: non dixisse dñm: Omnis blasphemia spirit⁹ non remittet: neqz dixisse q dixerit qōcūqz verbum ꝛtra spm̄scm: sed qui dixerit verbū. Quapropter non est necesse vt oēm blasphemiā ⁊ oē verbū: qđ dicitur cōtra spm̄scm: remissionē gsq; existimet non habere: sed necesse ē plane vt sit aliqđ verbū qđ si dicaī ꝛtra spiritūscm: nullā remissionē mereaī. Solēt. n. scripture ita loquivt q̄ aliqd sic dicīt vt neqz ex toto neqz ex parte dcīm sit: nō sit necesse vt ex toto fieri possit vt ex parte nō intelligaī: sicut cū dns dixit iudeis: Si non venissez ⁊ locutus eis nō fuissez: pctm̄ nō haberēt. Nō enī ita dcīm ē: vt sine vllo oīno peccato vellet intelligi futuros fuisse iudeos: sed esse aliqō pctm̄ qđ nō haberēt nisi xps venisset. Quis autem sit iste modus ꝛtra spm̄scm ordo postulat vt dicam⁹. insinuaī siquidē nobis in pr̄e auctoritas: in filio natiuitas: in spūscō patris filyq; cōitas. Qđ ergo cōe ē patri ⁊ filio: ⁊ p hoc nos voluerūt habere cōionē ⁊ inter nos ⁊ secū. Charitas enim dei diffusa est in cordib⁹ nostris p spm̄scm q dat⁹ ē nobis: ⁊ qz pctis alienabamur a possessione bonoꝝ veroꝝ: charitas operit mlt'itudinē pctoꝝ. Qz. n. xps in spūscō pctā dimittat hinc intelligi potest q⁹ cū dixisset discipulis: Accipite spiritūscm: ꝛtinuo subiecit: Si cui, dimiseritis pctā: dimittentur illi. Primū itaq; credētiū beneficiū ē in spūsancto remissio pctoꝝ: ꝛtra hoc donū gratuitū loquiī cor impenitens. ipsa ergo impenitentia ē spūs blasphemie q̄ nō remittetur neqz in hoc seculo neqz in futuro: Contra enim spm̄scm quo pecata dimittunt verbū valde malū siue cogitatione siue lingua sua dicit: qui fm duritiam cordis sui ⁊ cor impenitens thesauriçat sibi iram in die ire: hec oīno impenitentia non hz remissionē neqz in hoc seculo neqz in futuro: qz pnia impetrat remissionē in hoc seculo q̄ valeat in futuro. sz ista ipenitentia q̄diu gsq; in hac carne viuit: nō pōt iudicari. ō nullo enim desperādū ē q̄diu patiētia dei ad pniam adducit. Quid. n. si isti quos in quocūq; genere erroris notas: ⁊ tanq̄ desperatissimos dānas anteq̄ istā vitā finiāt agāt pniam ⁊ inueniāt verā vitam in futuro: Hec aūt blasphemia q̄uis plurꝛa ⁊ plurib⁹ vbis ꝛtexta sit: solet tamē scriptura etiā multa vba vbū appellare. neqz enī vnū vbū locutus est dns cū ppheta: ⁊ tū legiī: Uerbū qđ fcīm ē ad illū vel ad illū ꝓpheta. Dic aūt fortassis aliqs q̄rat⁹ vtq; tm̄mō spūssanct⁹ pctā dimittat. an ⁊ pr̄ ⁊ filiꝰ: rndem⁹ q⁹ ⁊ pr̄ ⁊ filiꝰ: ipe. n. filiꝰ de pr̄e dic̄: Dimittet vob pr̄ vr̄ pctā vr̄a. ⁊ de se ait: Filiꝰ hoīs ptāte hz ī terra dimittēdi pctā. Cur g̃ illa ipnia q̄ nunq̄ dimittiī solū ad spūssci blasphemiā dr ptinere: tāq̄ ille q ī B impnie pctō fuerit obligatꝰ: dono spūssci resistere videaī q⁹ eo dono fiat remissio pctoꝝ. sz pctā qz pter eccl'iā ñ dimittūr ī eo spū dimitti oportebat q̄ ī vnū eccl'ia ꝓgregaī. Remissio g pctoꝝ quā tota trinitas faī ꝓpe ad spm̄scm dr ptiere: ipe. n. spūs adoptōis filioꝝ in quo clamam⁹ abba pr̄: vt ei possim⁹ dicere: Dimitte nob debita nr̄a. ⁊ in hoc cognoscim⁹ sic dic ioānes: Qm̄ xps manet in nobis ō spūscō quē dedit nob. Ad ipsum etiam pertinet societas qua efficimur vnum corpus vnici filij dei qz quodāmodo societas patris ⁊ filij ē ipse spiritussanctus. quisquis ergo reus fuerit impenitentie cōtra spm̄scm: in quo vnitas ⁊ societas cōmunionis cōgregatur

ecclie:nunc̄ illi remittit̄. CHRY. Uel aliter ſm p̄mā expoſitionē: Judei quidē ignorabāt chriſtū gs eēt: ſpūs aūt ſancti ſufficiens acceperāt experimētū: etenim pphete per eū locuti ſunt: Qz ḡ dicit hoc eſt: Eſto q̄ me offenditis propter carnē circūpoſitā: nunqd̄ z de ſpūſancto habetis dicere: qñ ignorамus eū: propter hoc nō ignoſcibilis eſt vobis hec blaſphemia: z hic z illic habitis vindictam: qz enim demones eyecere z ſanitates pficere ſpūſſancti eſt. Non ergo mihi cōtumelias infertis ſolū: ſed ſpūiſancto ideoq̄ vobis ineuitabilis erit cōdēnatio: z hic z illic. Etenim hoīum hi q̄dem hic ſolū puniunt̄: ſicut q̄ indigni participauerūt myſteryis apud corinthios: hi aūt illic ſolū ſicut diues in inferno: hi aūt hic z illic: ſicut z ipſi iudei q̄ z hic intolerabilia paſſi ſunt hieruſalē capta z ibi difficilimaz ſuſtinēt penā. RABA: In hac aūt auctoritate extinguit̄ hereſis Origenis q̄ aſſerit poſt multa ſecula oēs peccatores veniā ꝯſecuturos que refellitur per hoc quod dicitur: q̄ nō remittetur neq̄ in hoc ſeculo neq̄ in futuro. GREGO. in dialogo: Dat̄ ēt itelligi q̄ſdā clpas i ꝟ ſeclo: q̄ſdā vo i futuro relaxari. qō. n. ō vno negat̄ ō q̄buſdā ꝯceditur: ſz tñ hoc de paruis minimiſq̄ pctis fieri poſſe credēdū ē: ſicut ē aſſiduus ocioſus ſmo immoderatus riſus: vel pctñ cure rei familiaris que vix ſine culpa vel ab ipſis agit̄ q̄ culpam qualiter debeant declinare ſciunt: aut in non grauibus culpis erroꝝ ignorātie: que etiā poſt mortem grauant ſi nō i hac vita adhuc poſitis minime fuerint relaxata. Hoc tamen ſciendū eſt quia illic ſaltem de minimis nil gſq̄ purgationis obtinebit: niſi q̄ hoc bōis actibus in hac vita poſitus vt obtineat p̄meretur.

¶ Aut facite arborē bonā z fructus eius bonus: aut facite arborē malam z fructus eius malus. Sigdē ex fructu arbor agnoſcitur. Progenies viperarus: quō poteſtis bōa loqui cum ſitis mali: Ex abundantia enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono theſauro ꝓfert bona: z malus homo de malo theſauro ꝓfert mala.

CHRY. Poſt priores redargutiōes rurſus eos aliter cōfundit. Hoc autem facit nō vt ſeipſum accuſatione liberet ad hoc enim ſufficiebāt priora: ſed eos corrigere volēs vnde dicit: Aut facite arborē bonaz z fructū eius bonum: aut facite arborē malā z fructū eius malū. Ac ſi dicat. Nullus veſtrū dixit q̄ malū eſt aliquos a demone liberare. ſed qz operibus nō maledicebant: ſed diabolū dicebāt hoc operā tez: demōſtrat q̄ hec accuſatio ē p̄ter ꝯſequentiam rerus z p̄ter cōes ꝯceptiones: talia aūt ꝯfingere ē īmenſe verecundie. HIERO. Cōſtringit ḡ eos ſyloginſmo quem greci vocāt aſicton: nos ineuitabilē poſſumus appellare: q̄ interrogatos bincinde ꝯcludit: z in vtroq̄ cornu p̄emit. Si igt diabol⁹ mal⁹ ē: bona opera facere nō poteſt. ſi autem bona ſunt que facta cernitis: ſequit̄ vt nō ſit diabolus q̄ illa fecit neq̄ enim fieri poteſt vt ex malo bonus: aut ex bono oriat̄ malū. CHRY. Eteniz arboris diiudicatio a fructu appa ret nō fructus ab arbore. vnde ſeg̃: Siquidē ex fructu arbor cognoſcitur. Et ſi enī arbor fructus eſt cauſa: ſed tamen fructus arboris ē demōſtratiu⁹: vos aūt ꝯtrariū facitis. In operibus enim nihil accuſare būtes ꝯtrariā de arbore fertis ſniam: me demoniacū appellātes. HYLA. Sic ergo in pñs iudeos refellit: qui cū intelligerent chriſti opa vltra humanā eē vtutē: noluerūt tñ ea q̄ dei ſunt ꝓfiteri: futuram vo oēz fidei puerſitatē coarguit: eoꝝ. ſ. q̄ diuinitatem z cōione pñe ſube dño detrabētes i diuerſa hereſuz ſtudia effbuerūt: neutrū faciētes: nec iter gētes ſubvenia ignorātōis habitantes: nec in veritatis cognitōe vſantes. Arborē ſe in corpe poſitū ſignat: qz p̄ interiorē vtutis ſue fecunditatē exeat vbertas boīs: i fruct⁹ igit̄ arbor bōa faciēda cuz fructib⁹ bonis ē: aut mala ꝯſtituēda cū malis fructib⁹: non q̄ arbor mala poſſit ꝯſtitui q̄ bona ē: nec ecōuerſo. Sz vt p hāc ſignificantiaz intelligerem⁹ chriſtū tanq̄ vtilē relinquēdū: aut tanq̄ bonoꝝ fructuū vtilitate retinēdū: Letex inediū ſe agere z in xp̄m aliq̄ deferre. negare q̄ maxima ſunt: venerari tanq̄ deū dei cōione ſpoliare blaſphemia ſpūs ē: vt cū per admirationē tantoꝝ operū dei nomē detrahere nō audeas p maliuolētiā mētis generoſitatē ei⁹ abnegata pñe ſubſtātie cōione deturpas. AVGV. de ver. do. Uel i hoc admonuit nos dñs vt bone arbores ſim⁹: vt bonos fructus ꝓducere poſſum⁹. vbi eniz ait: Facite eniz arborē bonā z fructū ei⁹ bonū: ē p̄ceptū ſalubre: cui obediētia ē neceſſaria. Qz āt dic̄: Facite arborē malā z fructū ei⁹ malū. nō p̄ceptū ē vt faciatis: ſz mōitio vt caueatis. Contra hos. n. dixit: Qui putabāt ſe cū mali eēnt: bōa log poſſe: vl̄ bōa opa bre: b dñs dic̄ eē nō poſſe. Pri⁹. n. ē mutād⁹ bō vt opa muteut̄. ſi. n. manet bō in eo q̄ mal⁹ eſt bona opa bre nō pōt. ſi manet in eo qō bonū ē: mala opa bre nō pōt. Oēs ḡ malas arbores xp̄s iuenit: ſz dedit ptātē filios dei fieri credentib⁹ i nomine eius.

CHRY. Qz vo nō p ſeipſo: ſz p ſpūſcō facit ſmonez: eos ꝓueniēter icrepat dicēs: Progenies viperaꝝ: quō poteſtis bona log cū ſitis mali: Hoc āt dixit z eos incuſans: z eoꝝ q̄ dicta ſunt demōſtratiōez ex ipſis p̄bens. q. d. Ecce vos cuz ſitis arbores male: nō poteſtis portare fructū bonū: non ḡ miror q̄ hec logmuni: etenī male nutriti eſtis a malis pgenitoꝝib⁹ z mētez malā bētis. Et vide q̄ nō dixit: Qual⁹ poteſtis bona log cū ſitis ꝓgenies viperaꝝ: Nihil enī hoc ad illud ptinet: ſz qual⁹ poteſtis bona log cū ſitis mali: Progenies aūt viperaꝝ eos dixit: qz in pgenitoꝝib⁹ gloriabant̄: vt ḡ excluderet eoꝝ ſuꝑbiam: ſepauit eos a cognatione abraā attribuēs eis pgenitores ſimiliū moꝝ: RABA. Uel progenies viperaꝝ. i. filios z imitatores diaboli eos appellat: qz ſcienter bonis opib⁹ detrabūt qō diabolicū ē. vñ ſeqtur. Ex abūdantia enī cordis os logtur. Ille bō ex abundantia cordis logt̄: q nō iguorat ex q̄ intentione vba pmant̄: qō aptī⁹ oñdere volēs ſubiūgit. Bon⁹ bō ō bono theſauro ꝓfert bona: z malus bō de malo theſauro ꝓfert mala. Theſaur⁹ cordis intētio ē cogitationis. ex q̄ interius arbiter iudicat ꝓuentū opis: vt aliq̄ maiora minoꝝ habeāt mercedē: aliq̄ ob incuriā cordis tepidi: maioꝝ virtutū opa oſtentātes minora a dño premia ſortiūtur. CHRY. Ex his etiaz demōſtrat ſuā deitatē ſcientē cordis occulta: q̄ñ non verboꝝ ſolū: ſed etiā malaꝝ cogitationū exſoluēt vidictā. Eſt aūt nature cōtinentia ſuperemanantis inter negtie vba p os extra effundi: q̄re cū audieris hominē male loquētez: multo ampliozez extimes nequitiā q̄z verba demōſtrant. Qō enī exteri⁹ dicitur eſt ſuperfluentia eius qō intus eſt: i quo eos vehementer tetigit. Si enim qō dictū eſt ab eis ita eſt malum: excogitata radix verboꝝ q̄z magna ē: Contingit aūtez hoc decenter. lingua eniz confuſa multotiens non repente effundit nequitiam: coꝝ aūt nullū hominū bñs teſtem: ſine timore quecunq̄ vult parturit mala. dei. n. non multa cura eſt ei: ſed cū augetur multitudo malorum que intus ſunt: q̄ interim occultabant̄: extra per verba ꝓueniūt. Et ideo dicit. ex abundantia cordis os logtur. Et q̄ bō de theſauris cordis logt̄. CHRY. In hac aūtē quod dicit: Bonus homo de bono theſauro ꝛc. Uel ipſos iudeos deum blaſphemantes oſtendit de quali theſauro blaſphemiaz proferāt: Uel cum ſuperiori queſtione beret ſententia: q̄ quomodo non poſſit bonus homo proferre mala: nec malus bona: ſic non poſſit xp̄s mala nec diabolus bona opera facere.

¶ Dico autem vobis: quoniam omne verbum ocioſuz qō locuti fuerint homines: reddent rationē de eo in die iudicii. Ex verbis eniz tuis iuſtificaberis: z ex verbis tuis cōdēnaberis.

CHRY. Post ꝑmissa eis dñs multū timorē incutit: oñdēs ꝙ vltimā dabūt vindictā ꝙ talia deliquerūt. vñ dicit. Dico enim vobis ꝙ oē verbū ociosuꝫ qđ locuti fuerint homines: reddēt rōnez de eo in die iudicy. HIERO. Et est sensus: Si ociosuꝫ v̄bū qđ nequaq̄ edificat audientes: nō ē absq; periculo eiꝰ ꝙ loquit̄ & in die iudicy reddet vnusq̄sq; rōnē sermonū suoꝝ: q̄tomagis vos ꝙ opa sanctispūs calūniamini: & dicitis me in beelzebub eycere demōia: redditi estis rōnē calūnie v̄re. CHRY. Nō aūt dixit: Qđ locuti estis vos: simul quidē omne hominū erudiens genus: simul aūt minꝰ onerosuꝫ faciens suū sermonē. Ociosuꝫ autē v̄bū ē qđ mēdax ē: qđ calūniā habet. Quidā aūt dicunt: qm̄ & vanū quale ē qđ risuꝫ mouet inordinatum: vel turpe: vel inuerecudū. GREGO. in ho. Uel ociosuꝫ verbū ē: quod aut vtilitate rectitudinis: aut rōne iuste necessitatis caret: qđ. s. sine vtilitate & loquētis dr̄ & audientis: si omissis serys de rebus friuolis loq̄mur: & fabulas narremus antiq̄s. Leterū ꝙ scurrilia replicat: & cachinnis ora dissoluit: & aliqđ ꝑ fert turpitudinis: hic nō ociosi v̄bi sz criminosi tenebit̄ reꝰ.

REMI. Ex suprorib⁹ aūt verbis adhuc sequēs dependet sn̄ia cū dr̄: Ex verbis enim tuis iustificaberis & ex verbis tuis cōdēnaberis. Nō est dubiū qz vnusq̄sq; de v̄bis suis malis q̄ loquit̄ ꝺdēnabit̄. Uerūtn̄ qz ex bonis verbis nō iusti ficat̄ gs nisi ex intimo corde & deuota intētione ea ꝑferat.

CHRY. Uide aūt qz nō ē onerosuꝫ hoc iudiciū: nō ex gbꝰ alicuius dixit de te: sz ex gbꝰ ipse locutꝰ es sn̄as iudex feret. Nō igr̄ accusatos timere oꝛ sz accusantes. nō enī illi cogūt accusare se, ꝑ his malis q̄ audierī: sz hi ꝑ his q̄ male dixerī.

¶ Tunc rñderunt ei quidā de scribis & phariseis dicentes: Magister volumus a te signū videre. Qui rñdens ait illis: Generatio mala & adultera signū querit: & signū nō dabtur ei nisi signū ione ꝓphete. Sicut enī fuit ionas ī ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus: sic erit filius hōis ī cor de terre tribus diebus & tribus noctibus

CHRY. Qz dñs supius multotiens verbis inuerecūdā phariseoꝝ obstruxerat linguā: rursus ad opa veniūt: qđ admirans euāgelista dicit: Tūc rñderūt ei qdam de scribis & phariseis dicētes: Magr̄ volumꝰ a te signū videre. Tūc. s. cū flecti oportebat: cū admirari: cū obstupescere: sed tunc a malicia nō desistūt. Dicūt enim volumus a te signū videre: vt eū capiāt. HIERO. Sic signa postulant: q̄si q̄ viderant: signa nō fuerint: sed in alio euāgelista qđ petāt pleni⁹ explicat̄: Uolumus a te signū videre de celo: vel in morez belie ignē de sublimi venire cupiebāt: vel similitudinez samuelis tpe estiuo cōtra naturā loci mugire tonitrua: corusare fulgura: imbres ruere: q̄si nō possint & illa calumniari & dicere ex occultis & varys aeris passionib⁹ accidisse: nam q calūniaris ea q̄ oculis vides: manu tenes: vtilitate sentis qđ factur⁹ eēs ī his q̄ de celo veniunt: & vtiq; rñdebis & magos in egypto multa signa fecisse ꝺ celo. CRRY. Uerba aūt eoꝝ adulatiōe & ironia sunt plena: & ꝓpr⁹ qdē quitiabantur demoniacū eū dicētes: nūc aūt adulant̄: vocātes eum magistrū: ꝓp hoc & dñs eos vehemēter arguit vñ segt̄: Qui rñdēs ait illis: Generatio mala & adultera signū queirt. Et qdē cū ei quitiabant̄: mansuete eis rñdebat: cū aūt adulabant̄: cōuitiose: demōstrans ꝙ vtraq; passione erat superior: & neq; cōuitys in irā deducit̄: neq; ab adulatōe mollit̄. Qr̄ aūt dicit tale ē: Quid mirū si hoc ī me facitis: q ignotꝰ vobis: cū in p̄rez cuius tātaz accepistis experiētiā hoc idem fecistis: derelicto eo ad demones currentes? Propter hoc aūt eos dicit generationē malam: qz ingrati semp facti sunt circa benefactorez & beneficys deteriorez fiunt: qđ est vltime malicie. HIERO. Egregie aūt dixit: Et adultera: qz dimiserat virū: & iuxta eçechielē multis se amatoribus copulauit. CHRY. Uñ & mōstrat se patri eq̄lē si ei non credere generationē adulterā facit. RABA. Deinde rñdere incipit nō eis signū de celo qđ indigni erāt videre: sed de ꝓfūdo iferni tribuēs. Discipulis aūt suis signū ꝺ celo ꝺdit: gbꝰ eternā btitudīs glr̄iā: & ꝓpr⁹ ī mōte figuraliter: & pꝰ vaciter ī celū supleuatꝰ oñdit. vñ segt̄. Et signū ñ dabit̄ ei nisi signū ione ꝓphete. CHRY. Qz nō vt eos induceret signa faciebat: sciebat enim eos lapideos eē: sed vt alios emendet aut quoniam nō acciperēt signū: quale ē illud qđ petebant Signū. n. eis factū ē: qñ ꝙ ꝓpr̄iā penā coguouerūt eiꝰ virtutē: hoc igitur occulte insinuās dicit. Signū nō dabit̄ ei: ac si diceret: Multa būficia ꝺmōstraui: nihil hoꝝ vos allexit ad venerādū meā virtutē: quā cognoscetis ꝙ penā qñ ciuitatē vestrā in terrā ꝓiectā videbitis. Interim aūt sermonē de resurrectione interponit: quē cognituri erāt ꝙ ea que postea erāt passuri dicēs: Nisi signū ione ꝓphete. Crux enī ꝑfecto credita nō eēt: nisi signa testātia habuisset. Hac aūt nō credita & resurrectio vtiq; credita non esset: ꝓp hoc & signū hoc vocat. & figuraz in mediū fert vt veritas credatur: vñ sequit̄: Sicut fuit ionas in ventre ceti tribꝰ dieb⁹ & tribꝰ noctib⁹. &c. RABA. Oñdit iudeos ad ī̄star niniuitarū criminosos: & nisi peniterēt subuersioni ꝓximos: sed sicut illis denūciat̄ supplicium & demōstrat̄ remediū: ita iudei nō debēt desperare veniā: si saltem post chr̄isti resurrectionez egerint pn̄iam. Jonas enī. i. colūba vel dolēs: signū est eius sup quē ꝺscēdit spūssanctꝰ ī specie colūbe: & q dolorez nr̄os portauit. Piscis q ionā deuorauit in pelago significat mortē quā chr̄istus passus est in mundo. Tribꝰ dieb⁹ & noctib⁹ fuit ille in ventre ceti: & iste in sepulchro: ille eiectus ē in aridā: istē resurrexit in gloriam. AVGV. de cō. euā. Quidā autē modū locutionis scripture nesciētes: noctez voluerūt aduertere tres illas horas a sexta vsq; ad nonā qꝰ sol obscuratus est: & diē tres horas alias quibꝰ iterū terris ē reddi tus. i. a nona vsq; ad eius occasuꝫ. Sequit̄ enī nox futura sabbati: q̄ cū suo die ꝺputata erūt iam due noctes & duo dies: Porro aūt post sabbatū sequit̄ nox prime sabbati. i. illucescentis diei dñici in qua tūc dñs resurrexit. Erunt ḡ due noctes & duo dies: & vna nox etiā si tota posset intelligi: nec oñderemus ꝙ illud diluculū pars eius extrema sit: quapp nec ānumeratis illis sex horis quaꝝ tribus tenebratus est & tribus illuxit: ꝺstabit ratio triū dierū & trium noctium. restat ergo vt hoc inueniat̄ illo scripturarū vsitato loquēdi modo quo a parte totū intellige. HIERO. Non ꝙ oēs tres dies & tres noctes ī infernū fecerit: sed ꝙ ī parte pascues & dñice: & tota die sabbati tres dies & tres noctes intelligant̄. AVGV. iiij. de trinita. Jpsuꝫ enī triduum non plenū & totum fuisse scriptura testis est: sed p̄mꝰ dies a parte extrema totus annumeratus ē:. dies vero tertius a parte prima & ipse totus: medius aūt iter eos. i. secūdus dies absolute totus. xxiiij. horis suis. xij. nocturnis. xij. diurnis nox enī vsq; ad diluculū: quo dñi resurrectio declarata ē: ad tertiū ptinet diez. Sicut enim primi dies propter futurū hoīs lapsum a luce in noctem: ita isti propter hominis reparationez a tenebris in lucem computant̄. CHRY. Non aūt manifeste dixit ꝙ resurgeret quia eum derisissent: sed occulte insinuat: vt & illi crederēt qđ p̄sciuit. Nō ār dixit ī terra: sz in corde terre: vt & sepulchrū oñderet: & ꝙ nullus solā mortis apparentiā suspicet̄. Et tres dies propter hoc posuit: vt credatur ꝙ mortuus est. Sed ipsa figura veritatē demōstrat: nō. n. fuit ionas in ventre ceti in phantasia: sed in veritate: neq; figura fuit in veritate: & veritas in imaginatione: propter quod manifestum est ꝙ filij sunt diaboli marchionez sequētes: qui chr̄isti passionem phantasticam esse asseruit: & ꝙ ꝑ eis esset passurus licet eis non proficeret ostendit: per hoc innuit ꝙ illi generatiōi signuz daretur Jone prophete.

¶ Viri niniuite surgẽt in iudicio cũ gñatiõe ista: ⁊ ꝺdẽnabũt eã: qz pniaz egerũt in ꝓdicatõe ione. Et ecce pluſq̃ ionas hic. Regina auſtri ſurget ĩ iudicio cũ gñatiõe iſta ⁊ ꝺdẽnabit eaz: qz venit a finibus terre audire ſapientiam ſalomonis. Et ecce pluſq̃ ſalomon hic.

CHRY. Ne aligs exiſtiaret ꝙ talia deinceps futura eſſent in iudeis q̃lia niniuitis ꝺtigerãt: vt ſicut ionas illos cõuertit ⁊ ciuitas fuit a periculo liberata: ita iſti poſt reſurrectoez ꝺuerterent: dñs nũc totũ ȝriũ oñdit: qñ. ſ. ex bñficio paſſionis nullũ fructũ ꝓceperũt: ſed ⁊ grauia patient vt infra oñdit ꝙ exẽplũ demonis. Interiz aũt oñdit ꝙ iuſte patient dicẽs: Viri niniuite ſurgẽt in iudicio cũ generatiõe iſta. REMI. Oſtẽdit aũt dñs his verbis vnã eẽ maloꝝ ⁊ bonoꝝ reſurrectionẽ futurã: ꝺtra quoſdã hereticos: q̃ dixerũt vnã eẽ reſurrectõnẽ bonoꝝ ⁊ alterã maloꝝ. Deſtruit ẽt his verbis fabula iudeoꝝ q̃ ſolẽt dicere ꝙ ante iudiciũ mille ãnis celebret reſurrectio: apte his vbis oſtdẽs q̃ mox vt celebrabit reſurrectio: celebrabit ⁊ iudiciũ ⁊ ꝺdẽnabũt eã.

HIERO. Nõ ſentẽtie ptãte: ſz ꝓparatiõis exẽplo. vñ ſubdit. Qz pniam egerũt in ꝓdicatiõe ione: ⁊ ecce pluſ q̃ ionas hic. Hic aduerbiũ loci: nõ ꝓnomen intelligas. Jonas ſm. lxx. interpretes triduo prædicauit: ego tãto tpe. Ille aſſyrys gẽti incredule. ego iudeis pplo dei. Ille voce locut⁹ eſt ſim plici: nihil ſignoꝝ faciẽs: ego tãta faciẽs: beelzebub calũniã ſuſtineo. CHRY. Nõ aũt hic ſtat dñs ſed ⁊ aliã ãnunciationẽ adiũgit dicẽs. Re. au. ſur. in iu. cũ gene. iſta: ⁊ ꝺdẽ. eã qz ve. a fi. ter. au. ſap. ſalo. Jſtõ plus fuit q̃ ꝓpus. Jonas enim ad illos abyt: regina aũt auſtri nõ expectauit ſalomonẽ ad ipſaz ire: ſed ipa ad euz acceſſit: ⁊ mulier ⁊ barbara: ⁊ tantũ remota nõ morte formidãs ſola cupidine verboꝝ ſapientũ Jbi q̃ mulier aduẽit: hic ego veni. Et ipſa qdem a finib⁹ terre ſurrexit: ego ãt cĩtates: ⁊ caſtra circũeo. Et illa qdẽ ꝺ arboribus ⁊ lignis diſputauit: ego aũt de ineffabilib⁹ myſterys.

HIERO. Eodẽ ergo mõ ꝺdẽnabit regina auſtri pplm iudeoꝝ: quo ꝺdẽnabũt viri niniuite iſraelẽ incredulẽ. Jſta eſt regina ſaba: de q̃ in regũ volumine ⁊ in paralyppomenõ legimus q̃ ꝓ tantas difficultates gẽte ſua ⁊ impio derelictis: venit in iudeaz ſapiaz audire ſalomonis: ⁊ ei multa munera obtulit. In niniue aũt: ⁊ in regina ſaba occulte fides nationũ ꝓferẽ iſraeli. RABA. Niniuite ſignificãt eos q̃ peccare deſiſtũt: regina vero eos q̃ peccare neſciũt: pniã enim peccatũ abolet. ſapia cauet. REMI. Pulchre aũt eccl̃ia ꝺ gentib⁹ ꝺgregata regina dr: qz mozes ſuos regere nouit. De q̃ pſalmiſta: Aſtitit regina a dextris tuis. Auſtri aũt regina ẽ: qz ardoꝛe ſpũſſancti ſupabũdat. Auſter enĩ vẽt⁹ calidus ſignificat ſpm̃ ſanctũ Salomõ aũt qui interptat pacificus: ſignificat ipſum de quo dictũ eſt: Jpſe eſt pax noſtra.

¶ Cũ aũt imũdus ſpũs exierit ab hoie: ambulat ꝓ loca arida q̃rẽs requiẽ ⁊ nõ inuenit. Tũc dicit Reuertar in domũ meã vñ exiui. Et veniẽs inuenit eã vacãtez: ſcopis mũdatã ⁊ ornatã. Tũc vadit ⁊ aſſumit ſeptẽ alios ſpũs ſecũ neqoꝛes ſe: ⁊ ĩtrãtes habitant ibi: ⁊ fiũt nouiſſima hoĩs illi⁹ peiora prioꝛibz. Sic erit generationi huic peſſime.

CHRY. Qz dñs dixerat iudeis: Viri niniuite ſurgẽt in iudicio ⁊ ꝺdẽnabũt generationẽ iſtam: ne ꝓpter tẽpis tardationẽ ꝺtenerent ⁊ fierent pinguioꝛes: oſtendit ꝙ nõ ſolũ in futuro ſcl̃o: ſed ⁊ hic grauiſſima patiẽtur: futuram in eis penã ſub quodam enigmate ſubdẽs. vnde dicit: cũ aũt immũ. ſpi. exi. ab hoie. HIERO. Quidã iſtũ locũ de hereticis dictum putant: ꝙ immũdus ſpũs g in eis antehabitauerat: qñ gentiles erãt: ad cõfeſſionẽ vere fidei eyciaꝫ. poſtea vo cũ ſe ad hereſim tranſtulerint: ⁊ ſimulatis virtutib⁹ ornauerint domũ ſuã: tũc alys ſeptẽ neq̃ ſpiritib⁹ adiunctis: reuertaꝫ ad eos diabolus: ⁊ habitet ĩ illis: fiãtq̃ nouiſſima eoꝝ peioꝛa ꝓprib⁹. multo qdẽ peioꝛi ꝺditõe ſũt heretici q̃ gẽtiles: qz in illis ſpes fidei: in iſtis eſt pugna diſcoꝛdie: cum hec intelligẽtia plauſuz quẽdã ⁊ coloꝛẽ doctrine pferat: neſcio an habeat veritatẽ: ex eo enĩ q̃ finita vel parabola vel exẽplo: ſequiť: ſic erit gñationi huic peſſime. cõpellimur nõ ad hereticos ⁊ q̃ſq̃ hoĩes: ſed ad iudeoꝝ pplm referre parabolã: vt ꝺtextus loci nõ paſſiu⁹ ⁊ vag⁹ in diuerſuz fluctuet: atq̃ inſipientiũ moze turbeť: ſed herẽs ſibi vel prioꝛa vl̃ ad poſterioꝛa vnde rñdeat. Immũdus ſpũs exyt a iudeis: q̃ accepũt legẽ. Expulſus aũt a iudeis ambulauit ꝓ gẽtiũ ſolitudines. vñ ſequiť: Ambulat ꝓ lo. ari. q̃. ſibi regem. REMI. Loca arida appellat coꝛda gentiũ ab oĩ humoꝛe ſalutariũ aquaꝝ: hoc ẽ ſcarũ ſcripturaꝝ ſpiritaliũ vonoꝝ: ⁊ ab infuſione ſcĩ ſpũs aliena. RABA. Vel loca arida ſũt coꝛda fideliũ: q̃ a mollitie fluxe cohitationis expurgata callidus inſidiator exploꝛat: ſiquos greſſus ibi figere poſſit: ſed caſtas mẽtes effugiens diabolus in ſolo coꝛde pranoꝝ gratiaz ſibi põt inuenire quietẽ. vñ ſequiť. Et nõ inuenit. REMI. Putabat aũt diabolus ſeppetuã getẽ poſſe habere in gẽtili pplo ſed ſubdiť: Et nõ inue. qz apparẽte dei filio ꝓ myſteriũ incarnatõis ſue gẽtilitas credidit. HIERO. Que cũ dño credidiſſet: ille nõ inuẽto loco in natiõib⁹ dixit: Reuer. ad do. me. vñ exiui. Habeo iudeos quos añ dimiſeram Et veni inue. va. ſcopis mũ. ⁊ oꝛna. Vacabat enĩ tẽplũ iudeoꝛũ: ⁊ chriſtũ hoſpitẽ nõ habebat dicentẽ. Surgite ⁊ abeamus hinc. Qz igiť ⁊ dei ⁊ angeloꝝ p̃ſidia nõ habebãt: ⁊ oꝛnati erant ſupfluis obſeruatiõib⁹ legis ⁊ traditionib⁹ phariſeoꝝ: reuertiť diabolus ad ſedẽ ſuã priſtinã: ⁊ ſeptenario numero ſibi addito demonũ habitãt priſtinã domũ: ⁊ fiũt nouiſſima illius ppli peioꝛa prioꝛib⁹: multo eniz nũc maioꝛe demonũ numero poſſident: blaſſemantes in ſynagogis ſuis xpm ieſum: q̃ in egypto poſſeſſi fuerant añ legis noticiã: qz aliud ẽ vẽtuꝝ nõ credere: aliud nõ ſuſcepiſſe q̃ venerit. Septenariũ aũt numerũ adiunctũ diabolo vel ꝓpter ſabbatũ intellige: vel ꝓpter numeꝝ ſpũſſci: vt q̃o in eſaia dicit narranť ita ecõtrario vitioꝝ numerus in diabolo conſecratus ſit. Pulchre q̃ ſeptẽ ſpũs aſſumi dicũtur: vl̃ ꝓpter violationẽ ſabbati: vl̃ ꝓpter criminalia peccata q̃ cõtraria ſũt ſeptẽ donis ſpũſſci. CHRY. Vel hic penã eoꝝ demonſtrat: dicit enim ꝙ cum demoniaci liberati fuerint ab infirmitate: ſi deſidioꝛes efficiantur grauioꝛẽ attrahunt aduerſus ſe phantaſiam: ita ⁊ in vobis fiet. Eteniz ante detinebamini a demõe quãdo idola adoꝛabatis: ⁊ filios vꝝos demonib⁹ occidebatis: ſed tamẽ nõ dereliqui vos: ſed expuli demonẽ illũ ꝓ ꝓphetas: ⁊ ꝓ me metipſuz rurſus veni: ampliꝰ expurgare vos volẽs. Qz igiť nõ vultis attendere: ſed ĩ maioꝛẽ excidiſtis negtiaz: grauiꝰ enĩ eſt occidere xpm: q̃ ꝓphetas: ꝓpter hoc difficilioꝛa patiemini. Que enĩ ſub veſpaſiano ⁊ tyto cõtigerũt eis mlto grauioꝛa fuerũt his que paſſi ſũt in egypto: ⁊ in babylone: ⁊ ſub antiocho. nec hoc ſolũ oñdit: ſed quoniã ab oĩ virtute erũt deſolati: ⁊ demonũ actib⁹ occupabiles magis q̃ ante. Hoc aũt nõ ſoluz ad illos: ſz ad nos etiam dicta eẽ rationẽ habet: ſi illuminati: ⁊ a prioꝛib⁹ eruti malis rurſus ab eadem poſſideamur nequitia. Eteni difficilioꝛ iam erit pena poſterioꝝ peccatoꝝ ꝓpter qõ paralytico chriſtus dixit: Ecce ſanus factus es: noli peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. RABA. Homo eniz quilibet ad fidẽ conuerſus ẽ a quo diabolus ꝓ baptiſmum eycitur: qui eiectus inde loca arida peragat. i. coꝛda fideliũ

GREGO. xxxiv. moza: loca enim arentia: atq̃ inaquoſa ſunt coꝛda iuſtoꝛũ: q̃ ꝓ diſcipline fortitudinẽ ab oĩ carnalis

cõcupiscẽtie humore siccant. Loca vo humẽtia sunt terre nor boium mẽtes quas humor carnalis concupiscentie qr replet fluidas facit: in qbus diabolus iniqtatis sue vestigia tã to altio ipzimit: qto in cisdẽ mẽtib⁹ pes trãsit⁹ illi⁹ qsi iflu xa terra descẽdit. RABA. Rediẽs aũt ad domũ suã vñ exiuerat: Inuenit eã vacantẽ a bonis actib⁹ p negligentiã: Scopis mũdatã. s. a vitys pstinis p baptismũ: Ornatã simu latis vtutib⁹: p hypocrisim. AVGV. de q. euã. Uñ p hec vba signat dñs quosdã ita credituros: ut nõ possint ferre la borẽ cõtinẽtie r ad seculũ redituri sũt: Qr dicit: Assumit se cũ alios septẽ. intelligit: qr cũ qs ceciderit de iusticia etiã si mulationẽ hẽbit. Cupiditas enĩ carnis expulsa p pniam cõ suetis opibus cũ nõ inuenerit in qb⁹ delectationib⁹ congescat auidi⁹ redit: r rursus occupat mẽtẽ hois: si negligẽtia subse cuta ẽ: vt nõ itroducerẽ tãq habitator mũdate domui ser mo dei p sanã doctrinã: rqm nõ solũ hẽbit illa. vy: vitia que vy. virtutib⁹ sũt contraria spiritalib⁹: sz etiã per hipocrisim se ipsas habere virtutes simulabit: propterea assumptis secũ vy. alys nequioribus: hoc est ipsa septenaria simulatione redit ipsa concupiscentia: vt sint nouissima hominis illius peiora prioribꝰ. GREGO: vy. mora. Plerũq etiã fit vt cum mens ex ipso exordio sui pfect⁹ extollitur: cunq se iaz quasi de virtutibus erigit seuienti contra se aduersario adi tum pandat: tãtoq se vehemẽti⁹ in ei⁹ cõfractiõe exhibet: qto r grauius quia vel ad modicũ fuerat proiectus dolet.

¶ Adhuc eo loquẽte ad turbas: ecce mater eius r fratres stabant foris: querẽtes loqui ei. Dixit autem ei quidã: Ecce mater tua r fratres tui foris stant querentes te. At ipse respondens dicẽti sibi ait: Que est mater mea: r q sũt fratres mei: Et extendens manum in discipulos suos dixit: Ecce mater mea r fratres mei. Quicũq enim fecerit voluntatẽ patris mei qui in celis est: ipse meus frater soror r mater est.

HYLA. Quia pdcã oia ĩ pñe maiestatis vtute loqbat: nũciati sibi q⁹ foris a mre atq fril⁹ expectarẽ qd rñderit: euãgelista demõstrat subdẽs: Adhuc eo lo. ad tur. ee. ma. ei⁹ r fra. fo. sta. q. lo. ei. AVGV. de cõ. euã. Hoc sine dubio quemẽter gestũ itelligere ohem⁹. pmisit. n. cũ ad hoc narrã dũ trãsiret: Adhuc eo loqnte ad turbas. Quid ẽ ãt Adhuc nisi qñ illud loqbat: Nã r marc⁹ post illud qõ de blaspho mia ipũssi rettulerat dixit: Et veniũt mr ei⁹ r fres: Lucas ãt nõ hui⁹ rei geste ordinẽ tenuit: sz poccupauit hoc r recor datũ añ narrauit. HIERO. Alia beluidiũ: Hinc beluidy vna ppositio sumit: ex hoc q⁹ frs dñi ĩ euãgelio noiantur. Uñ igt frs dñi dci sũt: q nõ erãt frs. Sz iã nũc sciẽdũ est qttuor modis ĩ scripturis diuis frs dici: nã: gẽte: cognatio ne: r affectu. Natura: vt esau r iacob. Hẽte: vt oes iudei frs inter se vocant: vt in deutronomio. Non poteris cõstituere sup te hoiem alienũ q non est frater tuus. Porro cognatõe fratres vocãt q sunt ỏ vna familia: sicut in genesi. Dixit ãt abraã ab loth: Nõ sit rixa ĩter te r me: qm fratres sum⁹. Affectu etiã fratres dicunt: qõ in duo diuidit: in spãle r cõe: i spãle: qr oes xpiani fratres dicunt: vt saluator dicit: Uade dic fratrib⁹ meis. Porro in cõmune: qr oes hoies ex vno patre nati: pari inter nos germanitate ciungimur: sicut ibi: Dicite bis qui oderũt vos fratres nostri vos estis. Interrogo ergo iuxta quem modũ fratres domini ĩ euãgelio appellẽtur: Juxta naturã: sed scriptura nõ dicit: nec Marie eos vocãs filios nec ioseph. Juxta gentẽ: Sed absurdũ ẽ vt pauci ex iudeis vocati sint fratres cuz oes q ibi fuerãt iudei: fratres potuerit appellari. Juxta affectũ humani iuris r spũs vez sit: q magis erant fratres q aplĩ: quos dñs docebat intrise cus: Aut si oes qr hoies sũt fratres: stultuz fuit nũciare qsi pptiũ. Ecce frẽs tui qrũt te. Restat igit vt frẽs eos itelligas appellatos cognatõe nõ affectu: ñ gentis puileg: o: ñ nã.

HIERO. sup matth. Quidã vero fratres dñi ỏ alia vxore ioseph filios suspicãtur: sequẽtes delyramẽta apocripho rum: r quandã mechaz vel eschã mulierculam cõfingẽtes. nos aũt frẽs dñi: non filios ioseph: sz cõsobrinos saluatoris sororis Marie matertere dñi filios itelligim⁹: q. e. dr mater iacobi minoris r ioseph r iude quos in alio euangely loco frẽs domini legim⁹ appellatos: frẽs aũt consobrinos dici oĩs scriptura demrat. CHRY. Uide autez r fratr ei⁹ elationẽ. cum enĩ doceret eos ingredi r audire cuz turba: vl si hoc nõ vellẽt: expectarẽt finẽ sermonis r tũc eũ adire: hi exeũ vocãt r corã oĩb⁹ hoc faciũt: r supfluũ honoris amorem oñdentes r mõstrare volẽtes q⁹ cuz oi potestate xpo aliqd iniũgũt: qõ r euãgelista oñdit hocipz obscure ĩsinuãs cũ dicit. Adhuc eo loquẽte: ac si diceret: Nũqd nõ erat tps aliõ: Quid aũt r log volebãt si p vitatis dogmatib⁹ cõiter hoc ppouere oportebat: vt alios lucrarent. si aut de alys sibi ipsis pertinẽtib⁹ nõ oportebat ita festinãter vocare. vñ manifestũ ẽ qm solũ ex vanaglia hoc faciebãt: AVGV. de natura r gra. Sz qcqd dicaz de fratrib⁹ de scã virgine Maria propter honorem christi nullam prsus cum de peccatis agit habere volo qõnez. Inde enĩ scim⁹ q⁹ ei pl⁹ gre collatũ fuerit ad vincẽdũ oi ex pte peccatũ: q⁹ concipere r parere meruit eũ que cõstat nullũ habuisse peccatũ. Segt: Dixit ei quidam: Ecce mater tua r fratres tui foris stant querẽtes te.

HIERO. Uidet mihi iste qui nũciat non fortuito r simpliciter nunciare: sz iũdias tẽdere vtz spũali opi carnẽ r sãguinẽ pferat. vñ r dñs nõ q⁹ matrẽ negaret r frẽs exire ptẽpsit: sz quo rñderet isidiãti. CHRY. Necz ãt dixit: Uade dic ei qñ nõ ẽ mr mea: sz ad eũ q nũciauerat extẽdit hmonẽ. Segt. n. At ipe rñdẽs dicẽti sibi ait: Que ẽ mr mea: r q sũt frẽs mei. HYLA. Nõ ãt fastidiose ỏ mre sua sensisse existimãdus ẽ cui in passiõe posit⁹ maxie sollicitudis tribuit affectũ. CHRY. Qr si negare vellet mrem: tũc vtiqz negasset qñ iudei exprobrabãt ei ỏ mre. HIE. Nõ g iuxta marchionẽ r mãicheũ matrẽ negauit: vt nat⁹ ỏ phãtasmate putaret: sz apl⁹ cognatõi pretulit. vt r nos ĩ cõpatõe dilectiõis carni spñ preferam⁹: nec maternũ refutat obsequiũ pietatis: cui⁹ pceptũ ẽ Honora pa. tuũ r mrez tuã. Sz pñis se mysterys vel affectib⁹ ampli⁹ cq mrnis debere demrat. vñ seqtur: Et ex. ma. ĩ dici. di: Ecce mr mea r fra. mei. GREGO. in ho. Fideles quidẽ discipulos frẽs noiare dignat⁹ est dñs dicẽs: Jte nũciate fratrib⁹ meis. g g frater dñi fieri ad fidẽ veniẽdo potuit: querendũ ẽ quõ etiã possit eẽ mr: Sz sciendũ nob ẽ: qr g xpi frater vel soror est ĩ credẽdo: mr efficit predicãdo: q si. n. parit dñz quẽ corde audiẽtis ifundit: r mr ei⁹ efficit: si p ei⁹ vocẽ amor dñi ĩ pximi mẽte gnaz. CHRY. Cũ his aũt q dicta sunt r aliud nos docuit. vz. ĩ nulla cognatione cõfidẽtes vtutẽ negligere. Si. n. matri nihil pdest matrẽ eẽ nisi virt⁹ adesset: gs vtiqz ali⁹ p cognationẽ saluabit: Una. n. nobilitas sola ẽ: dei facere volũtatẽ. r iõ segt: Quicũq. n. fecerit volũtatem pris mei qui ĩ celis est rẽ. Multe mulieres btificauerũt scam vginẽ illã r ei⁹ vtez: r optauerunt tales fieri mres. Quid ẽ igit qõ phibeat: Ecce latam vob ostituit viã: r iz nõ mulierib⁹ solũ: sz r viris fieri matrẽ dei. HIERO. Dicam⁹ autẽ r alr: Saluator logt ad turbas: intrinsec⁹ erudit natões: mr ei⁹ r frẽs: hoc ẽ synagoga r ppls iudeoz foris stãt. HYLA. Cũ itaqz igrediẽdi ad eũ haberẽt vt ceteri ptãtẽ: sz qr in sua venit r sui eũ nõ receperũt: igressu ei⁹ atq aditu abstinẽt. GRE. ĩ ho. Uñ et mr ei⁹ cũ qsi ñ agscit foris stare phibet: qz. vz. synagoga iccirco ab auctore suo ñ recogscit: qr legis obstuationẽ tenẽs spũalẽ itellcñ pdidit: r se ad custodiã lre foris fixit. HIERO. Cũqz rogauerit r qsierit r nũciũ misit rñsũ accipiẽt: libos eos cẽ arbitry: r itrare posse si velit r ipi credẽt. CA. XIII.

In illo die exiens iesus ꝺ domo sedebat secus mare. Et cõgregate sunt ad eũ turbe multe: ita vt nauiculaꝫ ascendens sederet ꝛ oĩs turba stabat in littore: ꝛ locutus ẽ eis multa in pabolis dicẽs: Ecce exĩt q seminat seminare semẽ suũ. Et dum seminat: q̃dã ceciderũt secus viam: ꝛ venerũt volucres celi ꝛ comederũt ea. Alia autẽ ceciderunt ĩ petrosa vbi nõ habebant terrã multam ꝛ cõtinuo exorta sũt: qꝛ nõ habebant altitudinẽ terre. Sole autem orto estuauerunt: ꝛ qꝛ nõ habebãt radicẽ aruerunt. Alia aũt ceciderũt in spinas: ꝛ creuerũt spine ꝛ suffocauerunt ea. Alia autem ceciderunt in terram bonam: ꝛ dabant fructum: aliud centesimum: aliud sexagesimum: aliud trigesimum. Qui habet aures audiendi audiat.

CHRY. Postq̃ increpauerat eũ q mr̃is ꝛ fratꝛ pñtiã nũciauit: ꝺ hĩc fecit qꝺ illi cupiebãt. exyt. s. domũ pmo sanans egritudinẽ vanegl̃ie fratꝛ: scꝺo decẽtẽ honorẽ exhibẽs matri: vñ ꝺr̃: In illo die exiẽs iesus de do. se. se. ma. AVGV. ꝺ cõ. euã. Cũ ꝺic̃ ĩ illo die: satis ĩdica: aut hoc ꝓpr̃ gestũ post pmissa: aut nõ multa ĩterponi potuisse: nisi forte dies more scripturaꝫ tps significet. RABA. Nõ solũ aũt vba ꝛ fcã dñi: verũ etiã itiera ac loca ĩ qbus vtutes opatur ꝛ pdicat: celestibꝰ sũt plena sacr̃is. Post fmonẽ gppe ĩ domo hitũ: vbi nephãda blasphemia demoniũ hr̃e dictꝰ ẽ: egrediẽs docebat ad mare vt oñderet se relicta ob culpã pfidie iudea ad gẽtes saluãdas eẽ trãsituꝫ. gẽtiliũ. n. corda diu supba ꝛ incredula: merito timidis amarisq̃ fluctibꝰ maris assimilãt: domũ vꝺ oñi p fidẽ fuisse iudeã qs nesciat: HIERO. Cõsiderãdũ ẽt q ppl̃s domũ iesu nõ poterat ĩtrare: nec eẽ ibi vbi apl̃i audiebãt mysteria. Iccirco miseratꝛ dñs egreditꝰ ꝺ domo sua ꝛ sedet iuxta hꝰ seculi mare: vt cõgregẽt ad eũ multe turbe ꝛ audiãt ĩ littore q̃ itus nõ merebãt audire. vñ seq̃t: Et con. sũt ad eũ tur. mul. ita vt ĩ naui. ascẽdẽs sederet: ꝛ oĩs turba stabat ĩ littore. CHRY. Hoc ãt nõ simpl̃r euã gelista posuit: sꝫ vt mr̃aret q dñs hoc fecerit: volẽs cũ diligentia hoc spectaculũ statuere: vt nullũ dimittat post dorsũ: sꝫ oẽs corã facie bẽat. HYLA. Sediſſe aũt dñz ĩ nani ꝛ turbas foris stetisse ex subiectis rebus ẽ ratio. In pabolis enĩ erat locutur ꝰ: ꝛ fcĩ isti ꝰ gñe significat eos q ex̃ eccl̃iam positi sũt nullã diuini fmonis posse capere itelligẽtiã. Nauis enĩ ecclie typũ pfert: ĩtra quã vbũ vite positũ est ꝛ pdicatũ bis q eẽ sũt: ꝛ barene mõ steriles ĩtelligere ñ pñt. HIER. Jesus ẽt ĩ medys fluctibꝰ ẽ: hincinde mari tũdit: ꝛ ĩ sua maiestate securꝰ appropinq̃re facit terre nauiculã suã: vt ppl̃s neq̃q̃ piculũ sustinẽs: nõ tẽtatiõibꝰ circũdatꝰ q̃s ferre non poterat: stat ĩ littore fixo gradu vt audiat q̃ oñr. RABA. Uel q ascẽdẽs nauẽ sedebat ĩ mari: significat q xp̃s p fidẽ ascẽsurꝰ erat ĩ mẽtes gẽtiliũ: ꝛ ecclĩaz collecturꝰ ĩ mari. i. in medio natõuz ꝺicẽtiũ. Turba vꝺ q̃ stabat ĩ littore q̃ neqz ĩ naui neqz ĩ mari erat: gerit figurã recipientiũ vbũ ꝺei: ꝛ iã fide a mari. i. a reprobis sepatoꝫ: sꝫ nec ꝺũ mysterys celestibus ibutoꝫ. seq̃t: Et locutꝰ ẽ eis ml̃ta ĩ pabolis. CHRY. Quãuis ĩ mõte ita nõ fecerit non enim per parabolas sermonem contexit. Tunc enĩ turbe sole erãt ꝛ plebs incomposita: hic aũt ꝛ scribe ꝛ pharisei. Non propter hoc aũt solũ in parabolis loquitur: sed vt manifestiorẽ sermonem faciat ꝛ ampliorem memoriam imponat: ꝛ sub visu res reducat.

HIERO. Et notandũ q nõ oĩa locutꝰ sit eis in paraboł: sed multa: sĩ enim dixisset cuncta in parabolis: absq̃ emolumẽto populi recessissent. pspicua miscet obscuris: vt per ea q̃ itelligũt: pnocentẽ ad coꝛ notitiã q̃ nõ itelligunt. Turba ẽt nõ vnꝰ snĩe est: sꝫ diuersaꝫ ĩ singulis volũtatũ. vñ logt: ad eã in multis parabolis: vt iuxta varias volũtates diuersas reciperẽt disciplinas. CHRY. Primã aũt parabolaz ponit eã q̃ faciebat auditorẽ attentiorẽ: qꝛ. n. sub enigmate erat tractaturꝰ: erigit mẽtes audiẽtiũ p pmam parabolam ꝺicẽs: Ecce exyt q semi. semi. semẽ suũ. HIERO. Significatur autẽ satoꝛ ille q seminat eẽ filiꝰ ꝺei ꝛ pr̃is ĩ ppl̃s seminare fmonẽ. CHRY. Unde aũt exyt q vbiqꝫ pñs ẽ: vel q̃l̃r exyt: nõ loco: sꝫ icarnatõe. ppinquiõ factꝰ nob p habitũ carnis: qꝛ. n. nos ĩtrare nõ poteramꝰ ad eũ peccatis nostris pbibẽtibꝰ nob ingressũ: ipse ad nos egreditꝰ. RABA. Ut exyt cũ fl̃icta iudea p apl̃os ad gẽtes trãsiuit. HIERO. Ul̃itꝰ erat ꝺũ ꝺomi vsabaṫ: loq̃baṫ discipul̃ sacr̃a. Exyt ergo de domo sua vt seminaret ĩ turbis. CHRY. Cum autẽ audieris: qm̃ exyt q seminat vt seminet: nõ estimes eẽ idẽtitatẽ sermonis. Egreditꝰ. n. multotiẽs q seminat ꝛ ad alias rẽ: vel vt scĩdat terrã: vel vt malas incidat herbas: vl̃ vt spinas euellat: vel vt aliã quãdã talẽ diligentiã exhibeat: hic aũt ad seminãdũ exiuit: qꝺ igr̃ fit ꝺ semĩe isto: tres depeũt ptes: ꝛ vna saluaṫ: ꝛ hoc nõ equal̃r sꝫ cũ differẽtia quadam. vñ seq̃t: Et ꝺũ seminat: q̃dã ceci. se. viaz. HIERO. Hanc pabolã ad pbandã bereſiz suã Ualẽtinꝰ assumit tres itroducẽs eẽ nãs: spũalẽ nãlez: vel aĩalez: atqꝫ terrenã: euz hec quatuoꝛ sĩnt: vna iuxta viã: alia petrosa: tertia plena spinis: q̃rta terra bona. CHRY. Sed fm hoc q̃l̃r hr̃et rõnez inter spinas seminare ꝛ sup petrã ꝛ ĩ via: Jn seminibꝰ qꝺez ꝛ terra mãlibus nõ haberet vtiqꝫ rõnẽ: nõ enĩ est ĩ potestate petre fieri terrã: neqz vie nõ eẽ viã: neq̃ spine nõ eẽ spinaz. Jn aĩabus aũt ꝛ doctrinis multã habet hoc laudẽ: possibile enĩ est petrã fieri terrã pinguẽ: ꝛ viã nõ vltra cõculcari: ꝛ spinas destrui. q igiṫ plus seminis peryt: non est ab eo qui seminat: sed a suscipiẽte terra. i. ab aĩa. Jpse. n. q seminat nõ diuitem nõ pauperẽ discernit: nõ sapiẽtẽ neq̃ insipiẽtem: sꝫ oĩbꝰ loq̃baṫ q̃ a seipo erãt cõplẽs: puidẽs tñ q̃ futura erãt vt liceat ei ꝺicere. Quid me oportuit facere ꝛ nõ feci: Ideo autẽ nõ ꝺicit manifeste: qm̃ hec suscepерũt desides ꝛ pdiderunt: hec aũt diuites ꝛ suffocauerũt: hec ãt molles ꝛ pdiderũt: nõ voluit eos vehemẽter tãgere: vt nõ ĩ differẽtiã mittat. Per hãc etiã parabolã discipulos erudit. ꝛ sĩ plures audientiũ eos fuerĩt q peunt: vt nõ pp hoc desides sĩnt: qꝛ nec ppter me tis: terrã lenitatẽ aĩe obediẽtis: solẽ ꝺicit feruorẽ persecutõis seuiẽtis. Altitudo terre ẽ. pbitas aĩe ꝺiscipliniz celestibꝰ instituteꝫ: in qua expositione ꝺixiṁ: qꝛ nequaq̃ ipse res in vna cadẽq̃ significatiõe semper allegorice ponantur. HIERO. Pronouocamur autem ad dictorum itelligentiã: quotiẽs his sermonibꝰ cõmonemur q sequuntur: Qui habet aures audiendi audiat. REMI. Aures audiendi sunt aures mẽtis. s. intelligendi ꝛ faciendi que iussa sunt.

¶ Et accedẽtes discipuli ꝺixerũt ei q̃re in parabolis loqueris eis: Qui respondẽs ait illis. Quia vobis datũ est nosse mysteria regni celoꝝ: illis autem nõ est datum. Qui. n. habet ꝺabitur ei: ꝛ abundabit: qui autẽ non habet ꝛ qꝺ habet auferẽt ab eo. Jõ ĩ pabolis loquor eis: qꝛ videntes nõ vidẽt: ꝛ audiẽtes nõ audiũt neqz itelligũt: vt ad-

ipleat i eis pphetia esaie dicētis. Auditu audietis ⁊ nō intelligetis: ⁊ videntes videbitis ⁊ nō videbitis. Incrassatum ē.n.cor ppli huius ⁊ auribus graviter audierūt ⁊ oculos suos clauserūt: ne qn videāt oculis ⁊ auribus audiāt: ⁊ corde intelligāt ⁊ cōvertātur: ⁊ sanem eos. Vestri autē beati oculi quia vident: ⁊ aures vestre qr audiūt. Amē quippe dico vobis: qr multi pphete ⁊ iusti cupierunt videre que videtis: ⁊ non viderunt: ⁊ audire que auditis: ⁊ non audierunt.

GLO. Intelligētes discipuli eē obscura q̄ a dño ppl'o dicebāt: voluerūt dño itimare ne pabolice loq̄rer. vñ dicit: Et acce. disci. dixe. ei: q̄re in parabo. lo. eis: CHRY. Ubi digū ē admirari discipulos: q̄re discere cupientes sciūt qñ interrogare oportebat. nō. n. cor̄a oīb⁹ hoc faciūt. Et hoc ostendit matthe⁹ cū dicit. Et accedentes. Marc⁹ aūt manifestius demōrat dicēs q̄ singulariter accesserūt. HIERO. Quorendū ē aūt quō accedāt tūc ad eū: cū iesus i naui sedebat: nisi forte itelligat q̄ vndū cū ipso nauē cōscenderit: ⁊ ibi stantes sup interp̄tatōe pabole iscitati sūt. REMI. Dicit ergo euāgelista: Accedentes: vt oīderet quo sollicitati sunt: si ne poterāt accedere corpe: q̄uis eēt aliqō vl'breue spatiu iter eos. CHRY. Cōsiderāda ē ār ⁊ eor̄ rectitudo q̄liter multā p alys bñt curā. ⁊ pri⁹ q̄ alior̄ sūt querūt: ⁊ tūc q̄ sūt por̄. nō. n. dixerūt: In pabolis loq̄ris nobis: sz In pabolis loq̄ris illis. Qui rñdens ait illis: qr vobis datū est nosse mysteriū regni celor̄. REMI. Uobis inq̄ q mihi adheretis: ⁊ me creditis. Mysteria aūt regni celor̄ appellat euangelicā doctrinā. Illis aūt. s. q forus sūt: ⁊ ī eū credere nolūt: scribis. s. ⁊ phariseis ⁊ ceteris ī infidelitate pseverantib⁹ non ē datū. Accedam⁹ ergo cū discipulis ad dñz corde vt nob euāgelicā doctrinā ītērp̄tari dignet iuxta illud. Qui appropinquant pedib⁹ ei⁹: accipiēt de doctrina ei⁹. CHRY. Hoc aūt dixit nō necessitatē īducēs neqz fatū: sz mōstrās: qñ illi qb⁹ nō est datū: cā sibi sūt vniversor̄ malor̄: ⁊ ostendere volēs: qñ cognoscere diuina mysteria donū dei ē ⁊ gratia desup data: ñ tñ ppter hoc libez arbitriū destruit: ⁊ hoc expōnis q̄ sequūt manifestū est. vt enī neqz isti desperēt: neqz illi pigritētur: audiētes qñ eis datū est: demōrat a nobis pnci piū bonor̄ eē cū subdit. Qui. n. hz dabit ei ⁊ abūdabit. q aūt nō hz: ⁊ qd hz aufferet ab eo. ac si diceret. Cū aligs desideriū habuerit ⁊ studiū dabūt ei ⁊ vniversa q̄ a deo sūt. Cum aūt his vacuus fuerit: ⁊ q̄ ad se ptinēt nō inferat: neqz q̄ a deo sūt ei dant: sz ⁊ qd hz auferet ab eo: nō deo aufferente sed se indignū faciēte his q̄ hz. vñ ⁊ nos si viderim⁹ aliquē desidiose audientē: ⁊ exhortātes q̄ attēdat nō ei persuaseri mus fileam⁹: qr si magis īmorati fuerim⁹: ītendet ei desidia. Studētē aūt distere allicim⁹ ⁊ multa effūdim⁹: ⁊ bñ dixit fm euangelistā: Qd vī bre. neqz. n. hz ipm qd hz. REMI. Qui etiā hz studiū legēdi: dabit ei ⁊ facultas itelligēdi: ⁊ q nō hz legēdi studiū: hoc qd p nāe bonuz vī bre auferet ab eo, vl'q hz charitatē dabūt ei cetere vtutes: ⁊ q nō habz auferet ab eo: qr absq̄ charitate nllz bonū eē pōt. HIERO. Uel apostolis ī xp̄o credētib⁹ cōcedit. Judeis vo q nō credidērūt ī filiū dei: ēt sigd p nāe bonū possidēt tollit: neqz enī possunt aligd sapiēter itelligere: qr sapie non habēt caput. HYLA. Fidē ēt iudei nō bñtes: legē quoqz quā būerūt pdiderūt: ⁊ iō pfectū fides euāgelica hz donuz: qr suscepta nouis fructib⁹ ditat: repudiata vo ēt veteris sube opes ōtrahit. CHRY. Ut ār manifesti⁹ qd dixerat fiat: subdit: Jō in parabolis lo. eis: qr vi. nō vi. ⁊ au. non au. neqz intel. Et siquidez nature hec excecatio eēt aperire eor̄ oculos oportebat: qr vo volūtaria est hec excecatio pp hoc nō dixit simpliciter: Nō vidēt. sz vidētes nō vidēt. viderūt enim demones exeūtes ⁊ dixerūt: In beelzebub eycit demonia. Audiebāt q̄ ad deū oēs attrahebat: ⁊ dicunt: Nō ē hic hō a deo. Qr ergo otraria his q̄ videbāt ⁊ audiebāt enūciabāt: ppter hoc ipsū videre ⁊ audire eis auferēt: nihil enī hīc pficiūt: sed in iudiciū magis incidūt. unde ⁊ a principio nō eis parabolice loquebat: sz cū multa certitudine. Quia aūt audita ⁊ visa puertūt iā in parabolis logtur. REMI. Et notandū ē qa ñ solū q̄ loquebat: vez etiā q̄ faciebat parabole fuerūt. i. signa spiritaliū rer̄ qō ligdo oñdit cū dicit: Ut videntes nō videāt. Uerba nāq̄ videri ñ poterāt: sz audiri. HIER. Nec ō his logt̄ q stāt ī littore: ⁊ diuidūt a iesu: ⁊ sonitu fluctuū pstrepēte nō audiūt ad ligdū q̄ dr. CHRY. Deinde vt ñ dicerēt: qñ vt inimic⁹ noster nobis detrahit: prophetā iducit eadē sentētiantē. vñ sequit: Ut impleatur ī eis pphetia esaie dicētis: Auditu audietis ⁊ nō itelligetis: ⁊ videntes videbitis: ⁊ nō videbitis. i. auditu audietis verba: sed nō itelligetis verbor̄ archana. Uidētes videbitis carnē. s. Et non videbitis. B ē nō itelligetis diuinitatē. CHRY. Hoc aūt dixit qr sibiipis abstulerūt videre ⁊ audīr aures ⁊ oculos sibi claudētes ⁊ cor̄ īcrassātes. Nō enī solūnō audiebant: sed ⁊ graviter audiebāt. vnde sequit: Incras. ē cor̄ po. huius: ⁊ auri. gra. audi. RABA. Incrassatū ē.n.cor iudeor̄ crassitudine malicie: ⁊ abūdātia peccator̄ graviter vba dñi audierūt: qr ingrati suscepērūt. HIERO. Ac ne forte arbitremur crassitudinē cordis ⁊ gravitatē auriū nature eē nō volūtatis: subiūgit culpā arbitrij ⁊ dicit: Et oculos suos clauserunt. CHRY. In hoc aūt intensā eor̄ negtiā ostēdit: et auersionē cū studio vt aūt attrahat eos subdit. Et cōvertāt ⁊ sanem eos. In quo demōstrat: qr si cōverterent sanarentur: sicut si aliquis diceret: Si rogatus essem: cōfestiz donaturus eram. oñdit qualr aliquis sibi recōciliet: ita ⁊ ꝟ cum dicit. Neqñ conuertant ⁊ sanem eos. demōrat qñ ⁊ cōverti possibile est ⁊ pniaz agētes saluari. AVGV. de que. euā. Uel alr: Oculos suos clauserūt: neqñ oculi videāt. i. ipsi cā fuerunt vt de⁹ eis oculos clauderet. Ali⁹. n. euāgelista dicit: Excecauit oculos eor̄. Sz vtrū vt nūq̄ videāt: an vero ne vl'sic vl'sic aliqñ videāt: cecitate sua sibi displicētes ⁊ se dolētes: ⁊ ex hoc humiliati atqz cōmoti ad cōfitēdū pctā sua ⁊ ⁊ pie querendū deū. Sic enī marc⁹ hoc dicit: Neqñ cōvertant: ⁊ dimittant eis pctā. Ubi intelligunt peccatis suis meruisse vt nō intelligerent: ⁊ tñ hoc ipm misericorditer eis factū: vt peccata sua cognoscerēt: ⁊ cōversi veniā mererēt. q̄ āt ioānes hūc locū dic: ppea nō poterāt credē qr iter̄ dixit esaias: Excecauit oculos eor̄ ⁊ indu. cor eo. vt ñ videāt oculi ⁊ nō intelligāt corde: ⁊ convertant ⁊ sanē eos. Aduersari videtur huic sñe ⁊ oīno cogere vt qō hic dictū est: Neqñ oculis videant: nō accipiat ne vel sic aliqñ oculis videāt: sed pror sus vt nō videāt. qñqdē aperte dicit: Ita vt oculis non videant. Et qō ait: Propterea nō poterant credere. satis ostēdit nō ideo factā excecationē: vt ea cōmoti ⁊ dolētes se non itelligere: cōverterent aliqñ per pniaz. non enī possent hoc facere nisi pius crederēt: vt credēdo cōverterēt: ⁊ conuersione sanarēt: ⁊ sanitate itelligerēt: sed iō potius excecatos vt nō crederēt. dicit. n. aptissime: Propterea non poterant credere: qō si ita est qs nō exurgat in defensionē iudeor̄ vt eos extra culpaz fuisse pclamet: q̄ nō crediderūt. ppterea enim non poterant credere: qr excecauit oculos eoruz. Sz qñ potius deus extra culpā debet intelligi: cogimur fateri alys quibusdam peccatis ita eos excecari meruisse: qua tamen excecatione non poterant credere. verba enim ioannis ista sunt: Non poterant credere quia iterum dixit esaias. Excecauit oculos eorum. Frustra itaqz conamur intelligere ideo fuisse cecatos vt conuerterentur: cum conuerti non poterant: quia non credebant: ⁊ ideo credere non poterant: quia excecati erant. An forte nō absurde vi

ẽim⁹ quosdã iudeoꝝ fuisse sanabiles: ſz tãto tñ tumore ſuꝑbie pclitatos: vt eis expedierit primo nõ credere: vt non ĩtelligerent dñm loquentem parabolas: quibus non intellectis nõ in eum crederẽt. Nõ credẽtes autẽ cum ceteris desperatis crucifigerent eum: atqz ita post eius reſurrectionẽ cõuerterent: quãdo iam de reatu mortis domini amplius humiliati diligerent: a quo sibi tantuz scelus dimissum eẽ gauderẽt: qñ tãta eorum ſuperbia tali humiliatione esset deytiendq: quod incongrue dictum esse quilibz arbitretur: ſi non ita cõtigisse ĩ actib⁹ apostoloꝝ manifeste legerit. Nõ ergo abhorret: qõ ait ioãnes: ꝓpterea nõ poterant credere: qz excecauit oculos eorum vt non videant, Ab ea ſnĩa qua ĩtelligim⁹ iõ excecatos vt cõuerterent: hoc est iõ eis per obſcuritates parabolaꝝ occultatas ſnias dñi: vt post ei⁹ reſurrectionẽ ſalubriori penitentia reſipiscerẽt: qz per obſcuritatem ſermonis excecati: dicta dñi nõ intellexerunt: ꝛ ea non ĩtelligendo nõ in eũ crediderũt: nõ credẽdo eũ crucifixerunt: atqz ita post reſurrectionem miraculis q̃ in ei⁹ nomine fiebãt exterriti: maioris criminis reatu cõpuncti sunt ꝛ ꝓſtrati ad penitentiã: deinde accepta indulgẽtia ad obedientiam flagrãtiſſima dilectõe cõuerſi: qbusdã autẽ nõ profuit illa cecitas ad cõuerſionẽ. REMI. Et q̃ẽtũ ad hoc põt hec ſententia ſic intelligi: vt in oĩbus ſubaudiat nõ hoc mõ: neqñ oculis videant: ꝛ neqñ auribꝰ audiãt: ꝛ neqñ corde intelligant: ꝛ neqñ ꝯuertant ꝛ ſanem eos. GLO. Sic ergo oculi eorum qui vident ꝛ nolunt credere ſunt miſeri: veſtri autem beati, vñ ſeqtur. Veſtri autẽ oculi qz videt: ꝛ aures veſtre qz audiunt. HIERO. Niſi autẽ ſupra legiſſemus auditores ad intelligentiam prouocatos: ſaluatore dicẽte, Qui habet aures audiendi audiat: putaremus nũc oculos ꝛ aures que beatitudinem accipiũt corporales ĩtelligi. Sz mihi vident oculi illi beati: qui xpi possunt agnoſcere ſacramenta; ꝛ ille beate aures de quibus eſaias loquit. Dñs apposuit mihi aurẽ. GLO. Mens enim est oculis: qz naturali vigore ad intelligendum aliqd dirigit: auris qz alio docẽte diſcit. HYLA. Uel apostolici tẽporis beatitudinem docet: quorum oculis atqz auribꝰ cõtigit dei ſalutare viſere ꝛ audire ꝓphetis atqz iuſtis cupientib⁹ videre ꝛ audire in plenitudine temporum deſtinatum, vnde ſequitur, Amen quippe dico vobis: qz multi ꝓphete ꝛ iuſti cupierũt videre que vos videtis: ꝛ nõ viderunt: ꝛ audire que vos auditis: ꝛ nõ audierunt. HIERO. Uidet autẽ huic loco illud eſſe contrarium qõ alibi dicitur, Abraam cupiuit videre diem meuz: vidit ꝛ gauiſus est. RABA. Eſaias quoqz ꝛ michеas ꝛ multi alĩ ꝓphete viderunt gloriam domini: q etiã ꝓpterea videtes appellati ſunt. HIERO. Nõ autez dixit prophete ꝛ iuſti: ſz multi. Inter multos. n põt fieri vt alĩ viderint: alĩ nõ viderint: lz ꝛ in hoc periculoſa ſit interpretatio: vt inter ſanctoꝝ merita diſcretiones quãlz faceꝛe videamur. ſ. q̃ẽtũ ad fidẽ de chriſto bitaz. ergo abraam vidit in enigmate nõ vidit in ſpecie: vos aũt ĩpreſentiaꝝ tenetis: ꝛ habetis dñm vñm: ꝛ ad voluntatem interrogatis: ꝛ cõueſcimini ei. CHRY. Nec ergo q̃ apoſtoli viderũt ꝛ audierũt: preſentiã ſuã dicit: miracula: vocẽ: ꝛ doctrinam. In hoc aũt nõ ſolũ malis: ſed his qui boni fuerãt eos preponit. Etenim antiquis iuſtis beatiores eos dicit: qñ nõ ſolũ que iudei non viderant hi vident: ſed ꝛ que iuſti ꝛ prophete cupierũt videre: ꝛ nõ viderunt. Illi enim fide ſolum conſideraverunt: hi aũt viſu ꝛ multo manifeſtius. Uides autẽ q̃lr vetus teſtñ copulat nouo, non enim ſi ꝓphe alieni cuiuſdã ꝛ contrary dei ſerui fuiſſent: chriſtum cupiuiſſent.

¶ Vos ergo audite parabolam ſeminãtis. Oĩs qui audit verbum regni ꝛ nõ ĩtelligit: venit malus ꝛ rapit qnod ſeminatum est ĩ corde eiuſz: hic est qui ſecus viam ſeminatus ẽ. Qui autez ſupra petroſã ſeminatus est: hic est qui verbum audit: ꝛ continuo cum gaudio accipit illud. Non habet autem in ſe radicem: ſed est temporalis. Facta autem tribulatione ꝛ perſecutione ꝓp verbũ continuo ſcandalizatur. Qui autem ſeminatus est in ſpinis: hic est qui verbum dei audit: ꝛ ſollicitudo ſeculi iſtius ꝛ fallacia diuitiarum ſuffocat verbum: ꝛ ſine fructu efficit. Qui vero in terram bonã ſeminatus ẽ: hic est q audit verbũ ꝛ intelligit ꝛ fructum affert: ꝛ facit aliud quidẽ centeſſimum: aliud autem ſexageſimum: aliud vero trigeſimuz.

GLO. Dixerat ſuperi⁹ qz iudeis nõ ẽ datũ noſſe regnum dei: ſed apoſtolis. ꝛ iõ ꝯcludit dicẽs. Uos ergo audite pabolã ſeminãtis: gb⁹. ſ. cõmittũt celi myſteria. AVGV. ſup geneſim ad lr̃az. viij. Qõ narrauit euãgeliſta factũ ẽ: dñz. ſ. talia locutũ fuiſſe: ipſi⁹ aũt dñi narratio pabola fuit: ỏ quã nunqz exigit vt ẽt ad lr̃am fcã monſtrareť: q̃ ſimone ꝓferũtur. GLO. Unde parabolã exponẽs ſubdit, Oĩs q audit verbũ regni ꝛ non intelligit: ſic conſtruendũ est. Oĩs q audit verbum regni: ideſt predicationẽ meã q̃ ad regnũ celorũ adipiſcẽdũ valz. Et nõ intelligit. Quõ aũt nõ intelligat ſubiũgit, venit. n. malus. i, diabol⁹: Et rapit qõ ſeminatũ est ĩ corde ei⁹. Oĩs inqz q talis est: hic est qui ſecus viã ſeminatus est, Notandũ est aũt ꝙ ſeminatũ diuerſis modis accipit. Dicit. n, ꝛ ſemẽ ſeminatũ: ꝛ ager ſeminat⁹: qõtrũqz hic inuenit. Ubi. n, ait, Rapit qõ ſeminatũ est: de ſemine itelligendũ ẽ, vbi aũt ſeqt, Secus viã ſeminat⁹ est. nõ de ſemine ſed de loco ſeminis ĩtelligendũ ẽ. i. boĩe: q est q̃ſi ager diuini verbi ſemine ſeminatus. REMI. Dis autẽ vbis exponit dñs qd ſit ſemẽ: vbum. ſ. regni. i. euãgelice doctrie. Sũt. n. nõnulli q verbũ dei nulla cordis ẽuotõe ſuſcipiũt: ꝛ ideo ſemẽ vbi dei qõ in eoꝝ cordibus ſeminat: demones q̃ſi ſemẽ vie trite ſubito auferunt. Seqt. Qui aũt est ſeminatus ſuꝑa petrã: hic vbũ audit ꝛc. Semẽ enĩ verbũ dei qõ i petra: ideſt corde duro ꝛ idomito ſeminat fructificare nõ poteſt: qz multa est ejus duritia: ꝛ paruum celeſte deſiderium. vñ ꝓpter nimiam duritiã non habent in ſe radicẽ. HIERO. Attẽde aũt qõ dcm̃ ſit: Cõtinuo ſcãdalizat. Est ergo aliq̃ diſtãtia inter eum qui multis tribulationib⁹ peniſqz cõpellit xpm negare: ꝛ eũ q ad primã ꝓſecutionẽ ſtati ſcandalizat: ꝛ corruit: de qua hic logtur. Sequit, Qui aũt ſemi. est in ſpinis. Mihi videt ꝛ illud qõ iuxta litterã ad adam dicit: Inter ſpinas ꝛ tribulos panem tuum manducabis. hic ſignifica re myſtice ꝙ quicũqz ſeculi ſe dederit voluptatib⁹ curiſqz iſtius mundi: panẽ celeſtez ꝛ cibũ vez iter ſpinas comedit. RABA. Recte aũt ſpine vocant: qz cogitationũ ſuarũ punctionib⁹ mentẽ lacerãt: ꝛ quaſi ſtrãgulãdo ſpuales virtutum: frnctus gignere non permittunt. HIERO. Et elegãter adiunxit. Fallatia diuitiaꝝ ſuffocat verbum. Blande enim ſunt diuitie: aliud agentes: aliud pollicẽtes. Lubrica est illarum poſſeſſio: dum huc illucqz circũferuntur: ꝛ inſtabili gradu vel habentes deſerunt: vel non habẽtes reſiciunt, vnde ꝛ dñs diuites aſſerit difficulter intrare ĩ regnũ celoꝝ ſuffocantib⁹ diuitys verbũ dei: ꝛ vigorẽ virtutum emolientib⁹. REMI. Et ſciendum ꝙ his tribus generib⁹ terre neq̃ cõꝓhẽdunt omnes qui verbuz dei audire poſſunt: ſed tamen ad ſalutẽ perducere non valent. Excipiunt gentiles: qui nec audire meruerũt. Sequitur. Qui vero in terram bonaz ſeminatus est ꝛc. Terra bona est fidelis cõſcientia electoꝝ ſiue mẽs ſanctoꝝ: que verbum dei cum gaudio ꝛ deſiderio: ꝛ cordis deuotione ſuſcipit: ꝛ inter proſpera ꝛ aduerſa viriliter conſeruat: ꝛ ad futura perducit.

vnde sequit̃:Et facit fructū aliud cētesimū:aliud sexagesi mū:aliud vo tricesimū. HIERO.Et notādū q̄ sic in ter ra mala tres fuere diuersitates.s.sec⁹ viā:z petrosa z spino sa loca:sic ī terra bona trina diuersitas ē:cētesimi: sexagesi mi.z fruct⁹ tricesimi.Et ī illa:aut ēt ī ista nō mutat̃ substā tia:sed volūtas:z taz īcredulox q̄z credētiū corda sunt:qui semē recipiūt.vñ primo dixit:Ueit mal⁹ z rapit qō semina tū ē in corde ei⁹.z secūdo z tertio ait: Hic ē q̄ verbū audit. In expositōe quoq; terre bōe:iste ē q̄ audit vbuz. Primuz ergo debem⁹ audire:deīdē itelligere:post intelligētias fru ct⁹ reddere doctrinax:z facere vel cētesimū fructū vl̄ sexa gesimū atq; tricesimū. AVGV.xxi.de ciui.dei.Quidaz putāt hoc sic eē itelligēdū:q̄ sci p suox diuersitate merito ruz:aly tricenos hoies liberēt:aly sexagenos:aly cētenos: qō ī die iudicy futux suspicari solēt:nō post iudiciū:q̄ opio ne qdā cū videret hoies īpunitatē quersissime pollicētes: eo q̄ oēs isto mō ad liberationē ptinere posse videantur: rndit bñ pot⁹ eē vitandū vt iter eos q̄sq; repiatur:q̄ p alys intercessuri sunt liberādis:ne taz pauci sint vt cito ad nūe rum suum gueniētes multi remanēāt:qui erui iam de pēis illorum itercessiōe nō possint:z ī eis iueniat̃ q̄s̄ sibi spem fruct⁹ aliēi temeritate vāissima polliceat̃. REMI.Tricesi mū ḡ fructuz facit qui fidem sce trinitatis docet.sexagesi mum vo qui pfectionē bonox opum cōmēdat.senario enī numero ois mūdi ornat⁹ cōplet⁹ ē.Cētesimū aūt fructum facit qui vitā eternā ꝓmittit.cētenari⁹ enī de leua transit ad dexterā:p leuā aūt vita p̄sens designat̃:p dexteraz futu ra.Aliter semē vbi dei tricesimū fructū facit qñ bonā cogi tationē gignit:sexagesimū qñ bonā locutionē:cētesimū qñ ad fructū boni opis pducit. AVGV.ō q̄.euā. Ul̄ aliter: Cētesim⁹ fruct⁹ ē martyriū ꝓpter scitatē vite vel cōtēptū mortis.Sexagenari⁹ vginū pter ociū interi⁹:qz nō pugnāt cōtra consuetudinē carnis.solet enī ociū cōcedi senagenarys post militiā:vl̄ post actōes publicas:tricesim⁹ vo cōiugato ruz:qz hec ē etas p̄liantiū: ipi hñt acriorē cōflictū:ne libidi nib⁹ superent̃.Uel aliter cōfligēdū ē cū amore tpaliū bonox vt rō vicat:aut etiā edomit⁹ subditusq; eē:vt cū surgere ce pit facile reprimat̃:aut ita extinct⁹ vt se oīo nulla ex parte ꝺmoueat.Ex quo fit vt ipsam etiā mortē pp vitatē aly for titer subeant: aly eq̄miniter:aly libenter:q̄ tria gña fruct⁹ sunt terre:triceni:z sexagemi z cētesimi.In horx aliquo ge nere iueniēdus ē tpe mortis sue sigs de hac vita recte cogi tat emigrare. HIERO.Ul̄ cētesim⁹ fruct⁹ vginib⁹: sexa gesim⁹ viduis z ꝺtinētib⁹:tricesim⁹ scō mrimōio deputat̃. Nā ipa digitox ꝺiūctio:z q̄si molli se osculo cōplectēs z fe derās maritū pingit z ꝺiugem:sexagita ad viduas: eo q̄ in angustia z tribulatiōe sint posite.vnde z inferiori digito de primunt̃.quāto maior ē difficultas ex pte quondā volupta tis illecebris abstiere:tāto mai⁹ z p̄miuz.Porro centesim⁹ numer⁹ a sinistra trāsit ad dextrā:z hisdem quidez digitis nō eadē māu circulū faciēs:exp̄mit vginitatis coronā.

¶Aliam parabolam proposuit illis dicens:Si mile factū est regnū celox homini qui seminauit bonū semē in agro suo.Cum autē dormirēt ho mines venit inimicus eius z supseminauit zizania ī medio tritici:z abijt. Cū autē creuisset her ba z fructū fecisset:tunc apparuerunt z zizania. Accedentes autē serui patrisfamilias:dixerūt ei Dñe nōne bonū semē seminasti in agro tuo: Uñ ergo habet zizania? Et ait illis:Inimicus homo hoc fecit. Serui autē dixerūt ei: Uis imus z col ligim⁹ ea? Et ait. Nō: Ne forte colligētes zizāia eradicetis sil̄ cū eis z triticū. Sinite vtraq; cre scere vsq; ad messez:z ī tēpore messis dicā mes soribus:Colligite primū zizania z alligate ea ī fasciculos ad comburendum: triticum autez cō gregate in horreum meum.

CHRY.In p̄cedēti parabola locut⁹ ē dñs de his q̄ ver buz dei non suscipiūt:hic aūt de bis qui suscipiūt corrupti uū ꝓmonē.eteniz hoc ē diabolice machinatōis:vitati semp errorē inserere.vñ dr̄:Aliaz parabolā ꝓposuit illis dicens.

HIERO.Proposuit aūt aliā parabolā quasi diues pr̄fa milias:inuitatos diuersis reficiēs cibis vt vnusquisq; ꝓ naturā sui stomachi varia alimēta suscipet. Nō aūt dixit:al terā sed aliam.Si eniz ꝓposuisset alterā expectare tertiaz nō poteramus:ꝓmisit aliaz:vt pīes sequant̃.Que autez sit parabola ostendit̃ cum subdit̃:Simile factū ē regnū celo rum. REMI.Regnū celox appellat ipsuz filium dei: qō regnū simile dicit̃ esse homini qui seminauit bonum semē in agro suo. CHRY.Deīde modū īsidiax diaboli ondit dicens:Cum aūt dormirēt hoies venit inimic⁹ eius z supse minauit çiçania ī medio tritici z abyt.Demōstrat hic q̄ er ror post vitatez existit:qō z rex exitus testat̃. Etenim post prophetas fuerūt pseudo ꝓphete:z post apostolos pseudo apostoli:z post christū antichrist⁹. Nisi.n. diabolus viderit quid imitet̃:vel quib⁹ in sidiet̃:non tētat:quia igit̃ vidit q̄ hic reddit ī fructu cētū:ille.lx.alius.xxx.z nō poterat rape uecq; suffocare qō radicatum erat: p aliam deceptionē insi diat̃ iterserens sua:multis ea similitudinib⁹ colorās:vt fa cile surripiat his qui habiles sunt ad ōceptionē:ꝓpter hoc nō dicit:q̄ seminet aliquod aliud semē:sed çiçania que ꝓ visum assumulātur quodāmodo frumēto. Dic etiam appa ret diaboli malignitas:tūc enī seminauit qñ vniuersa erāt completa vt magis noceret agricole studio. AVGV.de que.euā.Dicit aūt cum dormirēt homines:qz cum negligē tius agerēt ꝓpositi ecclesie:aut dormitionez mortis accipe rēt apostoli venit diabol⁹:z supseminauit eos quos malos filios dominus interpretat̃. Sz recte querit̃ vtx heretici sint:aut male viuētes catholici.Sz q̄ dicit eos ī medio tri tici seminatos:quasi videtur illi significari qui vnius com muniōis sunt.Uerūtamē quoniam agrum ipsum nō eccle siaz:sed hūc mundum interpretatus est:bene intelligūtur heretici:qui in hoc mundo permiscētur bonis: vt illi qui ī eadem fide mali sint palea pot⁹ q̄z çiçania deputent̃:quia palea etiaz fundamētū habet cū frumēto radicēq; commu nē.Scismatici aūt videt̃ spicis corruptis etiā similiores vl̄ paleis aristax fractis vel scissis z de segete abiectis:nec tñ cōsequēs ē vt omnis hereticus vl̄ scismatic⁹ ab ecclesia cor poraliter sepetur.multos.n.portat ecclesia:quia nō ita de fendūt falsitatē sentētie sue:vt intētaz multitudinē faciāt: quod si fecerit tūc pellunt̃:Cum ergo diabol⁹ aspersis pra uis erroribus falsisq; opinionib⁹ superseminasset:hoc ē pre cedēte nomine christi hereses supiecisset:magis ipse latuit: atq; occultissimus factus ē. Hoc ē eniz quod dicit:Et abyt. quāq; ī hac parabola dñs sicut in expositione conclusit:nō quedam sed omnia scandala z eos qui faciunt iniquitatez çiçanioz nomine significasse itelligitur. CHRY.Ex po sterioribus autem diligenter hereticox formam describit dicens:Cum autem creuisset herba z fructum fecisset: tūc apparuerūt z çiçania.In principio eniz heretici obumbrāt seipsos:cum autē multā acceperint libertatē z sermone ali quis cum eis participauerit:tūc venenū effundunt. AV GV.de.que.euan.Uel aliter:Luz homo spiritualis esse ce perit dyudicans omnia tunc ei errores incipiūt apparere. discernit enī quicquid audierit aut legerit abhorrere a re gula veritatis:sed donec in eisdem pficiatnr spiritualibus potest euz mouere quare sub nomine christiāo tam multe hereticoruz extitere falsitates.vñ sequit̃:Accedētes autez

ſerui patrisfamilias dixerũt ei: Domine nõne bonũ ſemẽ ſeminaſti in agro tuo: vñ g̃ hz çiçania? Ut ꝛ autẽ ipſi ſint ſerui quos poſtea meſſores appellat: an qz in expoſitiõe pabo le meſſores dic̃ eſſe angelos? nec quiſq̃ dicere facile auſus fuerit angelos neſciſſe: quis çiçãia ſuperſeminauerit: magis oportet itelligi hoies ipos fideles ſuos ꝛ noie ℔ loco ſignifi catos. nec mirũ ſi ꝛ bonũ ſemẽ ipſi dicunt. ex diuerſis. n. ſi gnificatiõib⁹ vna res diuerſas ſiſitudies recipit ſicut ꝛ õ ſe ait: q⁹ ipſe ſit ianua: q⁹ ipſe ſit paſtor. REMI. Accedũt aũt ad deũ ſine corpe: ſed corde ꝛ mẽtis deſiderio: quo docẽte intelligũt diaboli calliditate ℔ eẽ factũ. vñ ſequit: Et ait illis: Inimicus hõ hoc fecit. HIERO. Diabolus ꝓpterea inimicus hõ appellat: qui deus eſſe deſyt. ꝛ ī. ix. pſal. ſcriptũ eſt de eo: Exurge dñe: nõ cõfortetur hõ. Quãobrez nõ dormiat qui eccleſie ꝓpoſitus eſt: ne p illi⁹ negligẽtiaz inimic⁹ hõ ſupſeminet çiçãia ℔ eſt hereticoꝝ dogmata. CHRY. Inimic⁹ aũt vocat ꝓpter iacturã quaz ifert hoibus. vexatio enim diaboli aduerſus nos ẽ. prĩcipiũ aũt vexatiõis fuit eſt nõ ab inimicitia q̃ ẽ ad nos: ſz que ẽ ad deũ. AVGV. de que. euã. Cum autez ſerui dei cognouerĩt hãc excogitaſſe diabolum fraudẽ: cuz cõtra tãti nominis auctorẽ nihil ſe valere ſentiret: vt fallacias ſuas eodez noie obtegeret: pot ſibi ſuboriri volũtas vt tales hoies de reb⁹ humanis auferãt ſi aliquã tẽporis habeãt facultatẽ: ſz vt ꝛ facere debeãt iuſticiaz dei cõſulunt. vñ ſequit: Serui autẽ dixerũt ei: vis imus ꝛ colligim⁹ ea? CHRY. Ubi intuẽda ẽ ſeruoꝝ diligentia ꝛ dilectio. etenī feſtinãt çiçania euellere: quod mõ monſtrat eorum de ſemine ſollicitudinẽ. Ad hoc enim ſolũ reſpiciũt: non vt aliquis puniatur: ſed vt ſeminata nõ pereant. Quid autem dominus reſponderit ſubditur: Et ait nõ.

HIERO. Datur enim locus penitẽtie: ꝛ monemur ne cito amputem⁹ fratrẽ: q⁹ fieri pot vt ille qui hodie noxio deprauat⁹ ẽ dogmate: cras reſipiſcat: ꝛ defendere icipiat veritatẽ. vñ ſubditur: Ne forte colligẽtes çiçania: eradicetis ſiſ ꝛ triticũ. AVGV. de q̃. euã. In quo eos patiẽtiſſimos ꝛ trãquilliſſimos reddit hoc enim dicit: qz bõi dũ adhuc ifirmi ſunt op⁹ hñt ī quibuſdã maloꝝ cõmixtiõe: ſiue vt p eos exerceãtur: ſiue vt eoꝝ cõparatiõe magna illis exhortatio fiat iuitãtur ad meli⁹. aut forte ſimul eradicaẽt triticũ cum auferãtur çiçania: q⁹ multi primo çiçãia ſunt: ꝛ poſtea tritic̃ fiũt: qui niſi patiẽter cũ mali ſint toleret: ad laudabilẽ mutationẽ nõ pueniũt: itaq̃ ſi euulſi fuerit: ſimul eradicatur ꝛ triticũ: quod futuri eẽnt ſi eis parceret. Jõ dicit tales nõ eſſe auferẽdos de hac vita: ne cũ malos cõnat iterficere: bonos iterficiat quod forte futuri ſũt: aut bõis obſit: q⁹ bus ꝛ iuitis vtiles ſũt. Sz tũc oportũe hoc fiet: cũ iaz de fine nõ reſtat vl tps cõmutãde vite vel ꝓficiẽdi ad veritatẽ ex occaſiõe atq̃ cõparatiõe aliẽi errozis: ꝛ ideo ſubdit: Sinite vtraq̃ creſcere vſq̃ ad meſſem. i. vſq̃ ad iudicium.

HIERO. Uidet autẽ hoc eẽ cõtrariũ illi ꝓcepto: Auferte malũ de medio veſtrz. Si enī prohibet eradicatio ꝛ vſq̃ ad meſſez tenẽda ẽ patiẽtia qũo eyciẽdi ſunt quidã de medio noſtrz? Sed iter triticũ ꝛ çiçania quod nos appellam⁹ loliũ: q̃diu herba ẽ: ꝛ nec dũ calamus veit ad ſpicaz: grãdis ſimilitudo ẽ: ꝛ ī diſcernẽdo aut nulla aut difficilis ſubſtantia. prio monet ergo dñs: ne vbi quod ambiguũ ẽ cito ſniaz proferamus: ſz deo iudici reſeruem⁹: vt cuz dies iudicij venerit: ille nõ ſuſpitionẽ criminis: ſz mãifeſtuz reatuz de ſancto⁹ cetu eyciat. AVGV. cõtra epiſtolã pmeniãi: Cum enī quiſq̃ chriſtiãoruz ītus ī eccleſia ꝓſtitutoꝝ ī aliquo tali peccato fuerit deꝓhẽſus: vt anathemate dignus habeatur; fiat hoc vbi periculuz ſciſmatis nõ timet cuz dilectiõe non ad eradicandum: ſed ad corrigenduz. q⁹ ſi ſe nõ agnouerit: neq̃ penitẽdo conexerit: ipe foris exiet: ꝛ p propriã volũtatẽ ab eccleſie cõione diriimet. vñ dñs eum dixiſſet: Sinite vtraq̃ creſcere vſq̃ ad meſſez. ſubiũxit cauſam dicẽs: Ne forte cũ vultis colligere çiçania: eradicetis ſimul ꝛ triticũ. Ubi ſatis oſtendit cũ met⁹ iſte nõ ſubeſt: ſz oĩno de frumẽtoꝝ ſtabilitate certa ſecuritas mãet. i. qñ ita cuiuſq̃ crimẽ notũ ẽ: ꝛ oĩb⁹ execrabile apparet: vt vel nullos prorſus vel nõ tales habeat defenſores p quos poſſit ſciſma ꝓtingere: nõ dormiat ſeueritas diſcipline: in q̃ tãto ẽ efficacio: emendatio prauitatis: quãto diligẽtior fuerit obſeruatio charitatis. Cũ vo idẽ mozb⁹ plurimos occupauerit. nihil aliud boni reſtat q̃ dolor ꝛ gemit⁹. ſic igit̃ miſericorditer corripiat hõ quod põt: qõ autẽ nõ põt: patiẽter ferat: ꝛ ex dilectõe gemat atq̃ lugeat, donec ille deſup emendet ꝛ corripiat vſq̃ ad meſſez differat eradicare çiçania ꝛ palea vẽtilare. Turba aũt iniquoꝝ cũ facultas eſt in populis ꝓmẽdi ſermonẽ generali obiurgatiõe ferieda ẽ: ꝛ maxie ſi occaſionẽ atq̃ oppoꝛtunitatẽ prebuerit aliquod dñi deſup flagellus: quo eos appareat pro ſuis meritis vapulare. tũc enī aures hũiles prebet emẽdari ſermõe calamitatis auditoꝝ: ꝛ faci li⁹ in gemitũ confitẽdi q̃ in murmura reſiſtẽdi afflicta corda cõpellit: q̃q̃ etſi nulla calamitas tribulatõis ꝓmat: cuz facultas det vtiliter corripit̃ in multitudie multitudo, nã ſicut ſeparata ſeuire: ſic ī ipſa cõgregatõe obiurgata gemere conſueuit. CHRY. Hoc autem dixit dñs prohibens occiſiones fieri. neq̃ enim oportet iterficere hereticũ: quia prelium inexpabile in orbẽ terrarum iduceretur. ꝛ ideo dicit: Ne eradicetis ſimul cuz eis frumẽtuz. i. ſi moueritis arma ꝛ occidere etis hereticos: neceſſe ẽ multos ſanctoꝝ ſimul ſubmitti. nõ ergo detiere hereticos: ꝛ abſcidere liberã eoruz ꝓpalationẽ: ꝛ ſynodos ꝛ ſtudia diſſoluere, phiber: ſz interficere ꝛ occidere. AVGV. ad vicentiũ: Hec aũt ꝓmitus mea ſentẽtia erat: neminẽ ad vnitatẽ chriſti eſſe cogenduz. verbo enī agẽduz: diſputatõe pugnandũ: ratõe vincenduz: ne fictos catholicos haberem⁹: quos aptos hereticos ñoueram⁹. Sed hec opinio mea non contradicẽtiuz vbis: ſed demonſtrãtiũ ſuperabat exẽplis. haꝝ enī leguz terroꝝ quib⁹ ꝓmulgandis reges ſeruiũt dño ī timoꝛe: ita ꝓfuit vt nũc alq̃ dicãt: Jaz hoc volebam⁹: ſz deo gratias q̃ nobis occaſionẽ ꝑbuit ꝛ dilationũ mozulas amputauit. Alq̃ dicãt: hoc eſſe verum iam ſciebamus: ſed neſcio qua cõſuetudine tenebamur: gratias õo q̃ vĩcula noſtra dirupuit. Alq̃ dicãt: Neſciebam⁹ hoc eẽ veritatẽ: nec eaz diſcere volebam⁹: ſed ad eaz cognoſcendã met⁹ fecit ītentos: gratias dño q̃ negligentiã noſtrã ſtimulo terroꝛis excuſſit. Alq̃ dicant: Nos falſis rumoꝛib⁹ terrebamur ītrare: quos falſos eſſe neſciremus niſi ītraremus: nec ītraremus niſi cogeremur: gratias deo q̃ ꝓdicationez nraz flagello abſtulit: exptos docuit q̃ vana ꝛ iania de eccl̃ia ſua mẽdax fama iactauerit. Alq̃ dicãt: Putabam⁹ qdẽ nihil ītereſſe vbi fidẽ chriſti tenerem⁹: ſz gras dño q nos a diuiſiõe collegit ꝛ hoc vni deo cõgrue vt ī vnitate colatur oſtendit. Seruiãt ergo reges terre chriſto leges edẽdo p chriſto. AVGV. ad bõifaciũ comitẽ: Quis autez veſtruz velit nõ ſoluz aliquez hereticoruz perire: verum etiaz aliquid perdere: ſz aliter nõ meruit habere pacẽ domus dauid niſi abſolon filius ei⁹ in bello quod cõtra patrez gerebat fuiſſet extinct⁹: q̃uis magna cura mãdauerit ſuis: vt eũ q̃tuz poſſent viuũ ſaluũq̃ ſeruarẽt: ꝛ eẽt cui pe nitenti patern⁹ affectus ignoſceret? Quid aũt ei reſtitit niſi perditũ flere: ꝛ ſui regni pace acquiſita ſuã meſticiã cõſolari? Sic ergo catholica mater eccl̃ia: ſi aliquoꝝ pditiõe tãmltos ceteros colligit dolorẽ materni corꝺis linit: ꝛ ſanat tantoꝝ liberatione pplorz. vbi ẽ ãt qõ iſti clamare cõſueuerũt libez ẽ credere yl nõ credere? cui vi rps itulit? quẽ coegit? ecce habẽt apoſtolũ paulũ: agnoſcãt ī eo pus cogentem chriſtum: ꝛ poſtea docentez: prius ferientẽ: ꝛ poſtea conſolantez. Miruz autẽ eſt qũo ille qui pena corꝺis ad euangeliuz coactus intrauit plus illis omnibus qui ſolo verbo vocati ſunt in euangelio laborauit: cur ergo non cogeret

ecclesia ꝑditos filios vt redirēt:si ꝑditi fily coegerūt alios vt perirēt. Sequit̄:Et in tpe messis dicā messorib⁹: Colligite ꝓmū çiçania:⁊ alligate ea in fasciculos ad cōburendum.

REMI. Messis aūt appellat̄ tps metendi: ꝑ messem vero designat̄ dies iudicy:i quo separādi sunt boni a malis.

CHRY. Sed pp qd dicit:colligite ꝓmum çiçania? Ut nō timeāt bōi:q̄si sit̄ cū çiçanys tollat̄ frumentuz. HIERO. Dz aūt dicit çiçanioꝝ fasciculos igni tradi⁊ triticū cōgregari in horrea:manifestuz ē hereticos quosq⁊ hypocritas gehēne ignibus cōcremandos:scōs vo q appellant̄ triticū horreis.i.celestibus mansiōibus recipi. AVGV. de que.euan. Queri autez pōt cur nō vnuz fascē aut vnum acerui çiçanioꝝ fieri dixerit:nisi forte ꝓpter varietatez hereticoꝝ nō soluz a tritico sz etiā a seipsis discrepantiū. Ipa vniuscuiusq⁊ hereseos in qbus sigillatiz sua cōione distūcti sunt:noīe fasciculoꝝ designauit:vt etiā tunc icipiāt alligari ad cōburendum cū a catholica cōione segregati: suas ꝓprias q̄si ecclesias habere cepint:vt ꝓbustio eaꝝ sit in fine seculi nō alligatio fasciculoꝝ. Sed si ita esset: nō taz multe respicēdo:⁊ in catholicaz remeando ad errorē discederent. Quaꝓpter alligatio fasciculoꝝ in fine ꝓfutura est: vt nō cōfuse:sz ꝑ mō quersitatis siue vniuscuiusq⁊ errozis ptinacia puniat̄. RABA. Et notādū q⁹ vbi dicit:Seminauit bonū semē.notat bonā volūtatē q̄ in electis ē.vbi vero dic̄:inimic⁹ vēit ⁊c̄.cautelā habēdā itimare voluit:de q̄ crescētibus çiçanys quasi patiēter ferēs ait: Inimicus hō hoc fecit. Patiētiā nobis ꝓmēdauit. vbi vero ait: Ne forte colligētes çiçania. donauit nobis discretionis exemplum. Quādo aūt̄ suniūgit:Sinite vtraq⁊ crescere vsq ad messez.cōmendauit longanimitatē. Ad vltimū iusticiaz cū dixit:Alligate ea in fascisculos ad cōburēdū ⁊c̄.

¶ Aliam parabolā ꝓposuit eis dicēs: Simile est regnum celoꝝ grano synapis: quod acciꝑiens homo seminauit i agro suo:qđ minimum quidem ē omnibus seminibus: Cum aūt̄ creuerit: maius ē oibus oleribus: ⁊ fit arboꝝ ita vt volucres celi veniant ⁊ habitent in ramis eius.

CHRY. Quia dns dixerat q⁹ de semine tres partes pereunt:⁊ saluatur vna. ⁊ in ipsa rursus que saluatur: multa efficit̄ iactura ꝓpter çiçania que supseminant̄: ne diceret: Qui ergo erūt ⁊ quāti fideles? ꝓpter hūc timorez aufert ꝑ parabolā synapis. ⁊ ideo dicit̄:Aliā parabolaz ꝓposuit eis dicēs:Simile ē regnū celoꝝ grāo synapis. HIERO. Regnū celoꝝ ꝓdicatio euangely ē ⁊ noticia scripturaꝝ q̄ duc̄ ad vitā: de qua dr̄ ad iudeos: Auferet̄ a vobis regnuz dei. hō ergo regnū celoꝝ est simile grano synapis. AVGV. de que.euā. Granū nāq⁊ synapis ad feruorē fidei ptinet: vt eo q⁹ dicat̄ venena expellere: Sequit̄:Quod accipiens homo seminauit i agro suo. HIERO. Homo q seminat in agro suo a plerisq⁊ saluator itelligit̄:qui in animis credētiū seminat. Ab alys:ipse homo seminans i agro suo.i. i corde suo. Quis aūt̄ est iste q seminat:nisi sensus noster ⁊ anim⁹ q suscipiēs granū ꝓdicationis:⁊ fouēs sementē humore fidei facit i agro sui pectoris pullulare: Sequit̄: Quod minimū quidē ē omnibus seminibus. Predicatio euāgely minima ē oibus disciplinis. ad ꝓmaz quidē doctrinā fidē nō habet veritatis. hominē deū:deuz mortuū:⁊ scandalum crucis ꝓdicās: cōfer hō doctrinam dogmatib⁹ philosophorū ⁊ libris eoꝝ:⁊ splēdori eloquentie: compositioniq⁊ sermonum:⁊ videbis quanto minus sit ceteris seminibus semen euangely. CHRY. Uel minimū ē semen euangely:quia discipuli vniuersis erant imbecilliores:sed tamē quia magna erat virtus in eis:expansa est eorum predicatio vbiq⁊ terraꝝ.⁊ ideo sequit̄:Cum autez creuerit:maius est oibus olerib⁹.i.dogmatibus. AVGV. de que.euan. Dogmata aūt sūt placita sectaꝝ.i. vt placuit sectis. HIERO. Pharisеoꝝ.n. dogmata cū creuerit:nihil morderaꝝ nihil vitale ōmonstrāt:totū flaccidum marcidūq⁊ ebulit in olera ⁊ ī herbas que cito arescūt ⁊ corruūt. Predicatio āt euāgelica que pua videbat̄ in ꝓncipio:cū vel i animā credētis: vel ī totuz mundū sata fuerit:nō exurgit in olera:sed crescit i arboꝛē: ita vt volucres celi q̄s vel animas credētiū:vl fortitudies dei seruitio mācipatas sentire debem⁹:veniāt ⁊ habitēt in ramis eius. vñ sequit̄. Et fit arboꝛ:ita vt volucres celi veniant ⁊ habitent in ramis ei⁹. Ramos puto euāgelice arboris qui de grano synapis creuerint:dogmatū esse diuersitates:in quib⁹ supradictaꝝ volucrū vnaquēq⁊ requiescit. Assumamus ⁊ nos pēnas colūbe vt ad altiora volitantes possimus habitare i ramis hui⁹ arboris: ⁊ nidos nobis facere doctrinaꝝ:terrenaq⁊ fugiētes ad celestia festinare. HYLA. Uel grano synapis seipz dns ꝓparauit:acri semini ⁊ oīuz seminū mimo:c⁹ vtus pssuris accendit̄. GREGO. xix.moza. Ipse qdē ē granū synapis qui in horto sepulture plātatus:arboꝛ magna surrexit. Granū nāq⁊ fuit cuz moze reā:arboꝛ cū resurgeret:granū ꝑ humilitatē carnis:arboꝛ ꝑ potētiā maiestatis. HYLA. Granū igit̄ hoc postq⁊ ī agro seminatū fuit.i. vbi a pplo cōprehēsus ⁊ tradit⁹ morti: tāq⁊ in agro fuit satōne q̄dā corpis cōsepult⁹: vltra mēsurā oīuz olez excreuit:⁊ vniuersaz ꝓphetaꝝ gloziā excedit. Oleris enī vite tanq⁊ egroto israel data est ꝓdicatio ꝓphetaꝝ: sed iaz in ramis arboris celi volucres ibabitant:aplos.s.ex xpi virtute protensos:⁊ mundū inumbrantes ī ramis intelligim⁹:ī quos gentes ī spez vite aduolabūt:⁊ auraꝝ turbine.i. diaboli spū flatuq⁊ vexate:tanq⁊ in ramis arboris cōquiescent. GREGO. xix.moza. In istis etiā ramis volucres requiescūt:qz sancte anime q̄ gbusdā virtutū pēnis a terrena cogitatione se subleuant:in eoꝝ dictis atq⁊ cōsolationibus ab huiusmodi fatigatione vite respirant.

¶ Aliā parabolā locutus est eis: Sile est regnū celoꝝ fermēto:quod acceptuz mulier abscōdit i farine satis tribus donec fermētatū ē totuz.

CHRY. Ad idē ostēdēdū dns apponit parabolā de fermēto. vñ dicit̄:Aliā parabolā locut⁹ est eis. Simile ē regnū celoꝝ fermēto. q. d. Sicut fermētuz multā farinā trāsmutat in suā virtutē:ita ⁊ vos totū mundū trāsmutabitis. Et vide xpi prudētiā:ea enī q̄ sunt nature inducit: demōstrās qm̄ sicut illa possibile ē fieri:ita ⁊ hoc. Nō āt dixit q⁹ posuit simpliciter sz abscondit: ac si diceret: Ita ⁊ vos cū subiecti fueritis impugnatoꝛib⁹ vestris:tūc eos superabitis. Et sic̄ fermētū suffodit̄ quidē non aūt destruit̄:sz paulati ad suū habitū oīa trāsmutat:sic ⁊ ī ꝓdicatiōe vīa ꝓtinget. nō itaq⁊ qz multas dixi supuenturas vobis vexatiōes timeatis. ita enim fulgebitis ⁊ oēs supabitis. tria aūt̄ sata hic ꝓ multis posuit. hunc enīz numeꝝ determinatū ꝑ multitudine indeterminata accepit. HIERO. Satuz aūt ē gen⁹ mensure iuxta morē ꝓuincie palestine: vnū modium ⁊ dimidiū accipiens. AVGV. de que.euan. Uel fermētū dicit dilectionē eo q⁹ feruescere facit ⁊ excitat. Mulierē:sapiētiaz dicit. In farine aūt̄ satis trib⁹ intelligunt̄ vel tria illa ī hoie: ex toto corde:ex tota anima:⁊ tota mēte. vel tria illa fructifera:centesimū:sexagesimuz:⁊ tricesimuz. vel tria illa genera hoīum noe:daniel:⁊ iob. RABA. Dicit autem donec fermētatū ē totū. qz charitas in nīa mēte recōdita eo vsq⁊ crescere debet:vt totam mētez in sui pfectionē commutet qđ hic qdē ichoat̄:in futuro vo pficit̄. HIERO. Uel alr: Mulier ista q̄ fermētū accipit:⁊ abscōdit:ꝓdicatio mihi videt̄ aplica. vel ecclesia de diuersis gentib⁹ congregata. hec tollit fermētum:itelligentiā.s.scripturaꝝ ⁊ abscondit illud i farine satis tribus:vt spūs:anima:⁊ corpus ī vnū redacta

nō discrepent ĩter se. Uel aliter: Legim⁹ ĩ Platone tria eē ĩ anima rōnale: ira scibile: ⁊ concupiscibile. ⁊ nos ergo si acceperim⁹ fermentū euāgelicū sacraꝝ scripturaꝝ: ĩ rōne posideamus prudētiā: ĩ ira odiuꝫ cōtra vitia: ĩ desiderio cupiditatē virtutū: ⁊ hoc totū fiet p euāgelicā doctrinā quā nobis mater ecclesia prestitit. dicā ⁊ quozūdā itelligētiā: mulierē istā ⁊ ipsi ecclesiā iterptant̄: que fidē hoīs farine satis trib⁹ ꝺmiscuit. s. credulitati patris ⁊ filꝫ ⁊ spūsci: cuꝫ ĩ vnū fuerit fermentata: nō nos ad triplicē deū ꝺfꝫ ad vni⁹ diuinitatis pduxit noticiā. pius gdē sensus: sꝫ nūq̄ꝫ parabole ⁊ dubia enigmatum itelligentia pñt ad auctozitatē dogmatuꝫ ꝓficere. HYLA. Uel alr. Ferīto se dñs ꝺpauit. ferīto enī de farina est: quod virtutez aceptā accernꝰ sui generis reddit. hoc autem fermentū acceptū mulier synagoga. s. p iudiciuꝫ mortis abscondit hoc: aut ĩ farine mēsuris trib⁹. i. legis: prophetaꝝ: euangeloꝝ equalitate coopertū: oīa vnū fecit: vt qō lex cōstituit: pphete nūciauerunt: idipsuꝫ euangelioꝝ pfectiibus expleat: q̄ꝫ ad triū gentiū vocationē: ex sem: cham: ⁊ iapbet: tres mensuras farie esse referēdas sensisse multos memini: Sꝫ nescio an hoc ita opinari ratio permittat: cuꝫ etsi oīum gentiuꝫ vocatio sit: ĩ his tamē christus non absconsus sit sed ostensus: ⁊ in tanta infidelium multitudine non fermentatum est totum.

¶ Hec omnia locutus ē iesus ĩ parabolis ad turbas: ⁊ sine pabolis non loquebatur eis: vt ĩpleretur quod dictū erat per prophetam dicentez: Aperiam in parabolis os meum: eructuabo abscondita a constitutione mundi.

CHRY. Post p̄missas pabolas ne aligs opīaret̄ q̄ christus noua iduceret: īduxit euāgelista pphetaꝫ etiā hūc pdicentē doctrīe modū. Et iō dic̄: Hec omnia locu. ē ic. ĩ para. ad turbas. Marc⁹ āt ait: Qm̄ sic̄ poterāt audire: loquebat̄ eis sermonē ĩ parabolis. vñ nō mireris si de regno disputās grani ⁊ fermenti meminit: hoīb⁹. n. loquebat̄ ideotis ⁊ idigentib⁹ ab his īduci. REMI. Parabola grece: latine dr̄ similitudo p quaꝫ veritas demonstrat̄. Ostendit gppe ĩ ipa silitudine quasdaꝫ figuras vboꝝ ⁊ imagies vitias. HIERO. Nō autē discipul⁹ fꝫ turbis parabolas loq̄bat̄: ⁊ vsqꝫ hodie turbe ĩ parabolis audiunt: ⁊ iō dr̄: Et sine parabolis nō loquebat̄ eis. CHRY. Quāuis enī multa sine pabolis non turbis dixerit: fꝫ tñ tūc nihil. AVGV. de qō. euā. Uel hoc dr̄: non qz nihil prope locut⁹ ē: fꝫ qz nulluꝫ fere sermonez explicauit: vbi nō per parabolaꝫ aliquid significauer it: q̄uis ĩ eo aliqua ⁊ ppie dixerit: ita vt sepe ĩueiat̄ totus sermo ei⁹ parabolis explicatus: tot⁹ autem ppie dict⁹ nullus ĩueniat̄. Explicatos autez sermones dico qñ ex aliqua occasione rez ptinet ⁊ transeat ad aliud. Nonnunq̄ꝫ sane alius euangelista cōtexerit: quod ali⁹ diuersis tpibus dictuꝫ indicat. nō enī omnino p̄m rez gestaꝝ ordinez: sed p̄m sue qsqꝫ recordationis facultatē: narratōez quā exordius est ordinauit. Quare autem ĩ parabolis loqueret̄: manifestat euāgelista cum subdit: Ut adimpleret̄ quod di. est p pphe. di. Apiam ĩ para. os meuꝫ eruc. absconꝫ. a consti. mūdi. HIERO. Hoc testimoniū de. lxxvy. psalmo sumptū est. Legi ĩ nōnullis codicib⁹ eo loco vbi nos posuimus ⁊ vulgata editio habet: Ut adimpleret̄ qō dcm̄ ē p pphetā dicentez: ibi scriptū ē p esaiā pphetā dicentē. REMI. Unde porphyri⁹ obiec̄ fidelibus: Euāgelista vī tāte ĩsipientie fuit: vt qō repiī ĩ psalmis: ipse deputauerit esaie. HIERO. Quia g minime ĩueniebaꝫ ĩ esaia arbitroꝝ postea a prudētib⁹ viris esse sublatū: Sed mihi videt̄ ĩ pncipio ita editū: Or scriptū est p asaph pphetā dicētez. Septuagesim⁹. n. se ptim⁹ psalmus de quo sumptuꝫ est hoc testimonium: Asaph prophete iscribit̄. ⁊ p̄muꝫ scriptorē non itellexisse asaph: ⁊ putasse scriptoris vitiuꝫ: atqꝫ emēdasse nomē esaie cuius vocabulum manifestius erat. Sciēdū ē itaqꝫ q̄ nō solū dauid: fꝫ etiā ceteri quoꝝ ĩ psalmis ⁊ hymnis ⁊ canticis dei pscripta sunt noīa pphete sūrappellandi: asaph videlicet ⁊ idithū ⁊ emā esraytes: ⁊ relīq quos scriptura ꝺmēorat: qōqꝫ in pson dñi dr̄ apiaꝫ ĩ pabolis os meū ⁊c. Considerādū atteti⁹ ⁊ ine niēdū descripti egressuꝫ israelis ex egypto: ⁊ oīa signa narrari q̄ ĩ exodi cōtinēt̄ historia. Ex quo itelligim⁹ vniuersa illa q̄ ibi scripta sunt pabolice sentiēda ⁊ manifestare abscōdita sacra. Hoc enī saluator edictuꝫ se eē p̄mittit dicēs: Apiam ĩ parabol̄ os meuꝫ. GLO. q. d. Qui pri⁹ locut⁹ sum p pphetas: modo ĩ ppria psona apiam os meum ĩ pabolis: ⁊ eructuabo de thesauro mei secreti: emittā mysteria que ab scondita erant a constitutōe mundi.

¶ Tunc dimissis turbis venit in domū: ⁊ accesserunt ad eū discipuli eius dicētes. Edissere nobis pabolā zizanioꝝ agri. Qui respondens ait: Qui seminat bonū semē ē filius hominis. Ager autē est mundus. Bonū vero semē: hi sunt filij regni: zizania aūt filij sunt nequā. Inimicus autē qui semīauit ea est diabolus. Messis vero cōsūmatio seculi ē. Messores aūt angeli sunt. Sicut ergo colliguntur zizania ⁊ igni comburuntur: sic erit ĩ consumatōe seculi. Mittet filius hominis angelos suos ⁊ colligēt ō regno eius omnia scādala: ⁊ eos qui faciūt iniquitatē ⁊ mittēt eos in caminum ignis: Ibi erit fletus ⁊ stridioꝝ dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eoꝝ. Qui habet aures audiendi audiat.

CHRY. Locut⁹ fuerat dñs turbis ĩ parabol̄ vt eos ad ĩterrogandū īduceret: ⁊ q̄uis multa in parabolis dixisset: null⁹ tñ cuꝫ ĩterrogauit: ⁊ iō eos dimīsit: vñ segtur: Tūc dimissis turbis venit ĩ domū. Null⁹ aūt eū scribaꝝ segtur. vñ manifestum est q̄ pp nihil aliud pri⁹ seq̄bāt̄: q̄ꝫ vt eū capererēt ĩ p̄mōe. HIERO. Dimittit āt turbas Jesus ⁊ domuꝫ reuertit̄: vt accedāt ad eū discipuli: ⁊ secreto ĩterrogēt q̄ populꝰ nec merebaꝫ audire: nec poterat. RABA. Mysticе aūt dimissa turba tumultuātiū iudeoꝝ ĩgredit̄ ecclesiā gentiū: ⁊ ibi fidelib⁹ exponit sacraīta celestia. vñ segt̄: Et accesserūt ad eū disc. ei⁹. o. Edis. para. çiça. agri. CHRY. Cū aliq̄ volētes discere formidauerit ĩterrogare: nūc libere ĩterrogāt ⁊ ꝓfisi sunt: qm̄ audierāt. Uobis datū est nosse mysteriū regni dei. iōq̄ꝫ singulariter ĩterrogāt: nō multitudinē emulātes: qb⁹ nō erat datū. Dimittūt aūt pabolā ferméti ⁊ synapis vt māifestiozes. Interrogāt āt de pabola çiaioꝝ: qz bz cōueniētiā ad p̄missaꝫ pabolā ō semie: ⁊ aligd ampli⁹ ostēdit. dñs autē q̄ esset pabola exponit. vñ sequit: Qui rūdēs ait eis: Qui se. bo. se. ē. fili⁹ hoīs. REMI. Idcirco dñs se filiū hoīs appellauit: vt hoc iudicio nobis exēplū būilitatis reliq̄ret. siue qz futuꝝ erat: vt heretici negarent cum vez hominem esse: siue vt p humanitatis fidem possimus cōscēdere ad diuinitatis cognitōez: Sequit: Ager āt est mūdus. GLO. Cū āt ipe sit q̄ semīat agꝝ suuꝫ: manifestuꝫ est q̄ pñs mūdus est ei⁹. Sequit: Bonuꝫ vō semen hi sunt fi. regni. REMI. i. sancti ⁊ electi viri q̄ inter filios regni cōputant̄. AVGV. cōtra faustū: çiçāia āt expōit dñs nō aliq̄ falsa veris scripturis ĩmissa: sicut maniche⁹ ĩterpretatur: fꝫ oēs filios maligni. i. imitatoꝝ diabolice falsitatis vī sequitur: çiçania aūt sunt fi. neq̄. Per quos oēs ipios ⁊ malignos vult intelligi. AVGV. de que. euā. Dis aūt īmūdicia in segete çiçania dicunt̄. Sequit: Inimicus autez qui se. ea est diabol⁹. CHRY. Etenim hoc diabolice est machinatiōis veritati sp ĩserere erroꝛē. Sequit: illesis vo

ꝓsumatio ē sc̄li. Alio ăt loco ait: ō samaritanis loq̄ns: Leua te oculos vr̄os ⁊ cōsiderate regiōes: qm̄ iaz albe sūt ad mes ses. Et rursus: Messis qdē multa opary aūt pauci. ī gb⁹ ver bis messez dicit iā adesse. Qualiter ergo h̄ eā dicit eē futu raz: Sz sciēdū q⁹ in alia significatōe messem dicit: vñ ⁊ ibi dicit q⁹ ali⁹ ē q̄ seminat ⁊ ali⁹ q̄ metit. h̄ aūt eundez dicit eē q̄ seminat ⁊ q̄ metit: qm̄ ibi non ad suu differentiā: sz apl'oz̄ ꝑphetas induxit. Et enī ipse chr̄istus p̄ ꝑphetas seminauit ī iudeis ⁊ samaritāis. Jdē ḡ noīat semē ⁊ messez sz aliud ⁊ aliud. Cū enīz de obediētia loq̄tur: ⁊ psuasiōe ad fidē h̄ vo cat messez: sīc in quo totū pficit. Sed cuz ingrit de fructu auditiōis verbi dei: tūc cōsummationē dicit messez sīc hic.

REMI. ꝑ messez. n. designaī dies iudicy ī quo separā di sunt boni a malis: qō fiet mīsterio angelo⁹. vñ ifra dr̄: q⁹ veniet fili⁹ hominis cū angelis suis iudicare. pp qō sequit: Messores aūt angeli sunt. Sequit: Sicut ergo çiça. colli. ⁊ igni cōbu. sic erit in cōsū. sc̄li. Mit. fi. ho. āge. su. ⁊ colli. de reg. ei⁹ oīa scan. ⁊ eos q̄ fa. iniqtatē. AVGV. xx. de ciui. dei. Nūqd de regno illo vbi nulla sūt scādala: ō regno ḡ isto ei⁹ qō ē hic. s. ecc̄lia colligenī. AVGV. de q̄. euā. Qz aūtē ꝑmo separanī çiçania hoc ē: qz tribulatiōe p̄cedēte separa bunī impy a pys: qō p bonos angelos itelligiī fieri: qz offi cia vidicte pñt implere boni bono aīo: qūo lex: qūo iudex: officia vero misericordie mali implere nō pñt. CHRY. Uel pōt itelligi de regno celestis ecc̄lie: ⁊ tunc oñdiī h̄ du plex pena: videlz q⁹ excidunt a gl'ia: ī hoc qō dicit: Et colli gēt de regno ei⁹ oīa scādala. s. ne scādala ī regnū ei⁹ intrēt. ⁊ hoc q⁹ cōburunī in hoc qō subdit: Et mittēt eos in cami nū ignis. HIERO. Oīa aūt scandala referunī ad çiçāia. hoc aūt qō dicit: Et colligēt de reg. ei⁹ oīa scan. ⁊ eos qui fa. iniqtatē. inter hereticos ⁊ scismaticos q̄ faciūt iniquitatez voluit distinguere: vt p eos q̄ faciūt scādala intelliganī he retici: p eos vero q̄ faciūt iniqtates: intelliganī scismatici.

GLO. Uel aliter: ꝑ scādala pñt itelligi illi q̄ ꝑbēt ꝓxi mo occasionē offensionis aut ruine: p faciētes iniquitatez quoscūq; peccātes. RABA. Obserua qō dic̄: Et eos q̄ fa ciūt iniquitatē: nō q̄ fecerūt: qz nō q̄ cōuersi sūt ad pnīaz: sz solū q̄ pmanent in peccatis: eternis cruciatib⁹ mācipandi sunt. CHRY. Uide ăt ineffabilē dei amorē ad hoīes. Est .n. ad bñficia ꝓmpt⁹ ⁊ ad penam tardus. cū. n. seminat p se ipz seminat: cuz aūt punit: p alios. mittit enī ad ꝟ angelos suos. Sequit: Jbi erit fle. ⁊ stri. dentiū. REMI. Dis ꝟbis demōstrat vā cozpoz̄ resurrectio: nihilominus ostēdit p ꝟ duplex pena ī ferni. s. nimy calozis: ⁊ nimy frigozis. sīc aūtē scādala referunī ad çiçania: ita iusti reputantī ī filios regni de gb⁹ sequit: Tūc iusti fulgebūt sīc sol in regno pr̄is eoz. ī pñti. n. sc̄to fulget lux sc̄oz̄ cozā hoīb⁹: post ꝓsūmationē ăt mūdi ipi iusti fulgebūt: sīc sol in regno pr̄is siu. CHRY. Nō qz ita solū sīc sol: sz qz ꝟ sidere aliud magis luculētum nō noscim⁹: cognitis nobis vtiī exēplis. REMI. Qz autez dicit: Tūc fulgebūt: intelligēdū ē qz ⁊ nūc fulgēt ī exēpluz alioz̄: sz tūc fulgebūt sīc sol ad laudādū deū. Sequit: Qui habet aures audiēdi audiat. RABA. i. q̄ hz intellectum itelligat: qz mystice hec oīa itelligēda sunt.

¶ Sile ē regnū celoz̄um thesauro abscondito in agro quē q̄ inuēit hō abscōdit: ⁊ pre gaudio illi⁹ vadit ⁊ vēdit vniuersa q̄ hz: ⁊ emit agrū illū.

CHRY. Parabole quas supra dñs posuerat de fermen to ⁊ synapi ad vtutē euāgelice ꝑdicationis referunī: qm̄ su pabit ozbē terraz̄. nunc autē vt ꝑciositatē ⁊ magnificētiaz eiusdē oñderet: ꝓponit parabolā de thesauro ⁊ margarita dicēs: Simile ē reg. ce. the. abscon. in agro. Predicatio enī euāgely occultata ē in mūdo. ⁊ si nō vēderis omnia: nō emes eam: ⁊ cuz gaudio hoc oportet facere. vnde sequitur Quē q̄ inuēit hō abscōdit. HYLA. Dic qdē thesaur⁹ gra tis inuenīt. Euāgelioz̄ enī ꝑdicatio in absoluto ē. Sz vtēdi ⁊ possidēdi h⁹ thesauri cū agro potestas nō pōt eē sine pre cio: qz celestes diuitie nō sine dāno seculi possidenī. HIE RO. Qz aūt abscōdit nō de inuidia facit: sz more seruātis ⁊ nolētis pdere abscōdit ī corde: quē ꝑstinis ꝓtulit facultati b⁹. GREGO. ī ho. Uel aliter: Thesaur⁹ in agro abscōditus ē celeste desideriū. Ager vo in quo thesaur⁹ abscōditur ē disciplina study celestis: quē. s. thesauz̄ cū inuenit homo abscōdit. s. vt seruet: qz studiū celestis desidery a malignis spiritib⁹ custodiri nō sufficit ei q̄ hoc ab humanis laudib⁹ nō abscōdit. ī pñti etenī vita ăsi in via sum⁹: qua ad patriā pgimus. Maligni aūt spirit⁹ iter nostz̄ ăsi quidam latrun culi obsident. Depdari ḡ desiderāt: q̄ thesauz̄ publice por tāt in via. Hoc ăt dico: nō vt ꝓximi nr̄i opa nr̄a nō videāt: sz vt p hoc qō agimus: laudes exteri⁹ nō q̄ram⁹. Leloz̄ aūt regnū iccirco terrenis reb⁹ simile dr̄. vt ex his q̄ anim⁹ no uit surgat ad incognita: vt p hoc qō scit notū diligere: discat ignotū amare. Sequitur: Et pre gau. illi⁹ va. ⁊ ven. vniuer. que hz: ⁊ emit agrū illū. Agrū ꝓfecto vēditis omnib⁹ com parat: qui voluptatib⁹ carnis renūciās: cūcta sua terrena ō sideria per disciplinę celestis custodiā calcat. HIERO. Uel thesaurus iste in quo sunt oēs thesauri sapie ⁊ scie ab scōditi: aut deus verbū ē q̄ ī carne x̄pi videī abscōdit⁹: aut scē scripture ī gb⁹ reposita ē notitia saluatoris. AVGV. de que. euan. Dunc autem thesauruz dixit in agro absconditum. s. duo testamenta in ecclesia: que cuz quis ex parte ītellectus attigerit: sentit illic magna latere: ⁊ vadit ⁊ vendit omnia sua ⁊ emit illū. i. contēptu temporaliū cōparat sibi ociū: vt sit diues cognitōe dei.

¶ Jtez sile ē regnum celoz̄ homini negociatori q̄rēti bonas margaritas. Jnuēta aūt vna p̄ciosa margarita abijt ⁊ vēdidit oīa q̄ habuit ⁊ emit eā.

CHRY. Euāgelica ꝑdicatio nō solū lucrū multiplex ꝑbz: vt thesaur⁹: sz ⁊ ꝑciosa ē vt mārgarita. Uñ p⁹ pabolā de the sauro: ponit parabolā de margarita dicēs: Jterū simile est re. ce. hoī negociatori rē. Jn ꝑdicatiōe. n. duo oportet adesse. s. ab h⁹ vite negocys separari: ⁊ vigilātē esse: qō negocia tio designat: vna aūt ē veritas ⁊ nō ptita: ⁊ pp hoc vna mar garita dr̄ inuēta. Et sicut q̄ margaritā hz: ipse qdē nouit q⁹ diues ē: alys vero nō ē cognit⁹: multotiēs eā manu detinēs ꝓpter eius paruitatē: ita est ī ꝑdicatōe euāgely: q̄ enī eā de tinent: sciūt se diuites esse. infideles ăt hūc thesauz̄ nesciē tes diuitias nr̄as ignorāt. HIERO. Bōe aūt margarite pñt intelligi lex ⁊ ꝓphete. audi ergo marchion ⁊ manichee q⁹ bone margarite sūt lex ⁊ ꝓphete. Una ergo ꝑciosissima margarita ē sc̄ia saluatoris ⁊ sacramētū passiōis ⁊ resurrectōis illi⁹: qō cū inuenerit hō negociator similis pauli apl'i: oīa legis ꝓphetarūq; mysteria ⁊ obseruationes pristinas ī quibus inculpate vixerat: q̄si purgamēta ꝓtēnit vt x̄pm lucrifaceret: nō quo inuentio bone margarite ꝓdēnatio sit veterū margaritarū: sz quo ꝓparatōe eius oīs alia gēma sit vilioz̄. GLO. Uel per margaritā ꝑciosaz intelligiī celestis vite dulcedo: quā inuētā oīa vēdens emit: qz q̄ celestis vite dulcedinē in quātū possibilitas admittit pfecte cognouerit ea q̄ in terris amauerat: libenter cuncta derelingt: deforme ꝓspicīt q̄cqd de terrene rei placebat specie: qz sola ꝑciose margarite claritas fulget in mēte. AVGV. de qō. euan. Uel homo cū querat bonas margaritas: inuenit vnā ꝑciosaz: qz querēs boīes bonos cū quib⁹ vtiliter viuat: inuenit vnū sine peccato ieſuz x̄pm: aut ꝑcepta querēs q̄bus seruatis cū boībus recte ꝓuersī: inuenit dilectionez ꝓximi: in quo vno dicit apls oīa ꝓtineri: aut bonos intellect⁹ q̄rēs iue nit illū vnū quo cūcta ꝓtinēī: ī ꝓncipio erat vbū: qō ē lucidū cādoze vitatis: ⁊ solidū firmitate eternitatis: ⁊ vndiq; sibi sile ꝑchzitudie vitatis: q̄ de⁹ penetrata testudine itelligēd⁹

ē. Quodlibet ꝥo illoꝝ triū sit: vel si aliud occurrere potuerit: qđ margarite vni⁹ ꝑcioſe noīe ſignificet: ꝑciū ei⁹ ē noſipſi: g ad eā poſſidēdā nō ſum⁹ liberi niſi oīb⁹ ꝑ nr̄a liberatione ꝓēptis q̄ tpaliter poſſidētur. Uēditis. n. reb⁹ nr̄is: nullū aliud ꝑciū mai⁹ accipim⁹ q̄ noſipſos: qz talib⁹ implicati nr̄i nō eram⁹: vt rurſus nos ꝑ illa margarita dem⁹: non qz tm̄ valet: ſed qz plus dare nō poſſumus.

¶ Itez ſile est regnū celoꝝ ſagene miſſe ī mare: z ex omni genere piſciū congreganti: quam cū impleta eēt educētes: z ſecus littus ſedentes elegerūt bonos in vaſa ſua: malos aut ē foras miſerūt: Sic erit ī conſūmatione ſeculi: Exibunt angeli: z ſepabunt malos de medio iuſtoꝝ z mittēt eos in caminū ignis: ibi erit fletus z ſtridor dentiū.

CHRY. Poſtq̄ ꝑ ꝑdictas parabolas euāgelicaꝝ ꝑdicationē ꝓmēdauerat: vt nō ꝓfidam⁹ ī ꝑdicatiōe ſolū: neq; qđz nob estimem⁹ ſufficere ad ſalutē: aliā parabolā terribilem ſubdit dicēs: Itez ſimile ē reg. ce. ſage. miſ. in mare. HIERO. Impleto. n. bieremie vaticinio dicētis: Ecce ego mitt ad vos piſcatores multos. poſtq̄ aūt audierūt petrus z andreas: iacob⁹ z ioānes: ſegmini me: faciā vos piſcatores hoīuz: ꝓtexuerūt ſibi ex veteri z ex nouo teſtamēto ſagenā euangelicorum dogmatum: z miſerūt eā in mare huius ſeculi: q̄ vſq; hodie in medys fluctib⁹ tendit: capiēs de ſalſis z amaris gurgitib⁹ qcqd inciderit. i. bonos hoīes z malos: z hoc ē qđ ſubdit: Ex oī ge. piſ. congregāti. GREGO. Uel alr̄. Scā eccl̄ia ſagene ꝓpat: qz z piſcatorib⁹ ē ꝓmiſſa z ꝑ eaz gſqz ad eternū regnū a pūtis ſecl̄i fluctib⁹ trahitur: ne eterne mortis profundo mergat: q̄ ex oī genere piſciū congregat: ga ad peccatoꝝ veniā ſapientes z fatuos: liberos z ſeruos: diuites z paupes: fortis z infirmos vocat. Que ſagena. ſ. tunc vniuerſaliter ipleť: cū in fine ſuo humani generis ſumma cōcludit: vñ ſequit: Quā cū imple. eēt edu. z ſec. lit. ſeden. ele. bo. ī va. ſua ma. āt fo. miſe. Sic. n. mare ſeculū: ita ſecl̄i finē ſignificat littus maris: in quo. ſ. fine boni piſces in vaſa eligunt: mali ꝓiciunt foras: qz z electus gſqz in taberna/cula eterna recipit: z in eterni regni luce pdita ad exteriores tenebras reprobi ꝓtrahūt. Nūc. n. malos bonoſqz cōiter q̄ſi permixtos piſces fidei ſagena ꝓtinet: ſz litt⁹ indicat ſagena eccl̄ie qđ trahebat. HIERO. Dū eniz ſagena exbet ad littus: tūc verū ſecernēdoꝝ piſciū iudiciū demōſtrabit. CHRY. Quid aūt diſtat hec parabola a pabola çiçanioꝝ: Eteniz illic bi qđē ſaluant: bi aūt pereūt: ſicut z hic. ſz il lic qđē ꝑ ꝓprauoꝝ dogmatū hereſiz: In anteriori āt pabola de ſemine: qz nō attēdebāt q̄ dicebant: hic āt ꝑ vite negtiā ꝑ quā q̄uis z piſcatiōe capti. i. cognitōe ōi fruētes: nō pūt ſaluari. Ne āt audiēs qm̄ malos foras miſerunt eſtimes hanc penā nō eſſe ꝑiculoſaz: per expoſitionē ei⁹ gratitatē oſtendit dicens: Sic erit in ꝓſumatiōe ſeculi: exibūt angeli ꝛc. q̄uis alibi dicat: q̄ ipe ſegregabit eos: ſicut ſepat paſtor oues: hic angelos hoc facere dicit: ſicut z in parabola çiçanioꝝ. GREGO. in ho. Timēdū est autē hoc poti⁹ q̄ exponēdū. apta eniz voce tormēta peccantiū dicta ſunt: ne gs ad ignorantie ſue excuſationē recurreret: ſigd de eterno ſupplicio obſcure diceret. RABA. Cū eniz venerit finis mūdi: tunc verū ſecernēdoꝝ piſciū iudiciū demōſtrabit: z q̄ſi ī quodā getiſſimo pōtu boni mittēt ī vaſa ecl̄eſtiū māſionū: malos āt tōrēdos z exiccādos: gehēne flāma ſuſcipiet.

¶ Intellexiſtis hec oīa: Dicūt ei: Etiā. Ait illis: Ideo omnis ſcriba doctus in regno celoꝝ ſimilis ē homini patrifamilias: qui profert de theſauro ſuo noua z vetera.

CHRY. Recedentibus turbis: dñs diſcipulis in parabolis loquit̄: ex gb⁹ ſapiētioꝛes ſunt fcī: ita q̄ intelligūt q̄ dicunt̄. Quo circa dic̄ eis: Intellexiſtis hec oīa: dicūt ei: Etiā. HIERO. Ad apl̄os enī ꝑprie ſmo ē: quos nō vult audire tm̄ vt ppl̄z: ſz ēt intelligēr vt magros futuros. CHRY. Deide qz intellexerūt: rurſus eos laudat. vñ ſequit̄: Ait illis: Ideo oīs ſcriba do. ī re. ce. ſi. ē hoī pfifa. g ꝑfert de theſauro ſuo no. z vetera. AVGV. xx. de ci. dei. Nō dixit. Uetera z noua. qđ vtiq; dixiſſet niſi maluiſſet meritoꝝ ordinē ſeruare q̄ tēpoꝝ. Manichei etiā dū ſola dei ꝑmiſſa noua tenere ſe arbitrant̄: remanēt ī vetuſtate carnis: z nouitatē inducūt erroꝛis. AVGV. de q̄. euā. Utrū aūt iſta cōcluſio ne exponere voluit quē dixerit theſauꝝ ī agro abſcōditū: qm̄ ſancte ſcripture intelligunt̄: q̄ noīe duoꝝ teſtamētoꝝ noui z veteris ꝓcludūt: añ oñdere voluit eū doctū habendū ī eccleſia g etiā ſcripturas veteres pabolis explicatas intellexerit: ab iſtis nouis accipiēs regulas: qz z iſta dñs p parabolas enūciauit vt ſi ipſe ī quo illa cōplent̄ z manifeſtant: ꝑ parabolas adhuc logtur donec paſſio ei⁹ velū diſcindat: vt nihil ſit occultū qđ nō reueleret̄: multomagis illa q̄ taz lōge de illo ſcripta ſunt parabolis opta eſſe nouerim⁹: que cū iudei ad lr̄az accipiāt noluerūt eſſe docti ī regno celoꝝ.

CHRY. Sz ſi ꝑ nouū z vet⁹ qđ dr̄ vtrūq; teſtam̄ accipim⁹: Abrahaz doctū fuiſſe dnegam⁹: g noui z veteris teſtam̄ti etſi fcā nouit: mīme vba nunciauit. Moyſen q̄q; doctor pfifamilias ꝓpare nō poſſum⁹: qz ſi teſtam̄ edocuit vet⁹: noui tm̄ dcā nō ꝓtulit. Sz ī eo qđ hic dr̄: itelligi valet: qz nō de his g fuerāt ſz ō his g eē ī eccl̄ia poterāt loquebat̄: g tūc noua z vetera ꝓferūt: cū vtriuſq; teſtam̄ti ꝑdicam̄ta vocib⁹ z mozib⁹ loquūt̄. HYLA. Diſcipl̄is. n. ē locut⁹: q̄s ſcribas pp ſciaz nūcupat: eo q̄ intellexerit ea q̄ illa noua z vetera. i. euāgelys z ī lege ꝓtulerit: q̄ ſūt z eiuſdē pfiſſamilias: z vnius vtraq; theſauri: ipſos etiā ſub pfiſſamilias noīe ſibi ꝓparat: eo q̄ doctrinā de ſpūſſcī theſauro ſuo nouoꝝ ac vetez ſūt adepti. HIERO. Ul̄ apl̄i inſtructi ſcribe dñr: quaſi notary ſaluatoris: g verba illi⁹ z ꝑcepta ſignabāt ī tabulis cordis carnalib⁹ regnoꝝ celeſtiū ſacramētis: z pollebāt epib⁹ pfiſſamilie: eyciētes de theſauro doctrinaꝝ ſuaꝝ noua z vetera: vt gcqd ī euāgelio ꝑdicabāt legis z prophetaꝝ vocib⁹ cōꝛobarēt: Uñ z ſponſa dicit ī cantico cantico rum: Noua cū veteribꝰ fratruelis me⁹ ſeruaui tibi. GREGO. Uel aliter: Uet⁹ ē vt ꝑ culpa humanū gen⁹ in eterna pena ītereat: z nouū vt cōuerſus ī regnū viuat. Pri⁹ aūt de regni ſilitudine theſauꝝ inuentū, ac margaritā bonā ꝓtulit: poſtmodū iferni penas de maloꝝ ꝓbuſtione narrauit: atq; ī cōcluſione ſubiūgit. Jō doct⁹ ſcriba z̄. Ac ſi dicat: Ille in ſcā eccl̄ia doct⁹ predicatoꝛ ē: g z noua ſit ꝑferre de ſuauitate regni: z vetuſta dicere ō terroꝛe ſupplicy: vt vel pene terreant: quos premia non inuitant.

¶ Et factū ē cuz cōſumaſſet ieſus pabolas iſtas: tranſiit inde. Et veniēs ī patriā ſuā docebat eos ī ſynagogis eoꝝ: ita vt mirarent̄ z dicerēt: Unde huic ſapientia hec z virtutes: Nōne hic ē fabri filius: Nōne mater ei⁹ dicit̄ maria: z fratres eius iacobus z ioſeph z ſimō z iudas: z ſoꝛores eius nōne oēs apud nos ſūt: Unde ergo huic omnia iſta: Et ſcandalizabant̄ in eo. Jeſus autez dixit eis: Nō est propheta ſine honoꝛe niſi ī patria ſua z i domo ſua: Et nō fecit ibi virtutes multas ꝓpter incredulitatem illoꝝ.

HIERO. Poſt parabolas quas dñs ad ꝑplm est locut⁹: z quas ſoli apl̄i intelligunt: trāſyt in patriā ſuā vt ibi apt⁹ doceat. Et hoc ē qđ dr̄: Et factū est cuz conſum. ieſus parabolas tranſyt inde z ve. in pa. ſuā docebat eos in ſyna. corū.

AVGV de cõ.euã. A supiozi sermone parabolaꝝ ista ꝝ sic trãsit: vt nõ oñdat cõsequẽtis ordinis nec̃itatẽ: ꝑsertim qz marc⁹ ab istis pabolis nõ in qõ matthe⁹: sz in aliud intẽdẽs in qõ ꝛ lucas: ita cõtexuit narrationẽ: vt credibili⁹ oñdaꝛ hoc eẽ poti⁹ ꝙ̃ter gestũ qõ ipsi duo ꝙ̃ter adiungũt ꝺ naui. s. i q̃ dormiebat ihesus: ꝛ de miraculo expulsoꝝ demonioꝝ: q̃ matthe⁹ supius recolens ĩterposuit. CHRY. Patriã aũt ei⁹ ꝟ naçareth vocat. nõ enĩ fecit ibi vtutes mlt̃as: vt ifra dr̃ sz ĩ capharnaũ fecit mlta signa. sz doctrinã eis oñdit nõ minozẽ admirationẽ hñtẽ q̃ signa. REMI. In sina gogis aũt docebat: vbi plurimi ꝙueniebãt: qz ꝓpter multo rũ salutẽ de celis descẽdit ad terras. Segtur: Ita vt mirarent ꝛ dicerent: vnde huic sa. hec ꝛ virtutes? Sapia referr̃ ad doctrinã: virtutes vo ad miraculoꝝ opationez. HIERO. Mira stulticia naçarẽoꝝ. Mirãt vñ hẽat sapiãz sapia ꝛ vtutes vt⁹: sz erroz ĩ ꝓmptu ẽ: qz fabri filiũ suspicãt. vñ ꝛ dicũt: Nõne hic ẽ fabri fili⁹? CHRY. Per oia ergo erãt insensati vilipẽdẽtes eũ ab eo q estimabaṫ eẽ pr̃ q̃uis multa hoꝝ exẽpla hñtes in antigs tpib⁹ ꝛ patꝝ ignobiliuz nobiles vidẽtes filios: etenĩ dauid cuiusdaz agricole ysse fuit fili⁹ ꝛ Amos cuiusdã pastoris ꝛ ipse pastor. Oportebat ꝫ pp hoc maxime ipz honozare: qñ a talib⁹ existẽs talia loquebaṫ. Ex hoc enĩ erat manifestũ qñ nõ ex humana diligẽtia erat: sz ex diuĩa gr̃a. AVGV. ĩ ser. de nati. Est autẽ pr̃ xp̃i faber ds: qui toti⁹ mũdi opera fabricatus ẽ: arcã noe disposuit: moysi tabernaculum ordinauit: arcã testamenti istituit. Fabrũ dixerĩ q mẽtẽ rigidã explanat: ac cogitatões superbas excidit. HYLA. Fabri etiã ꝟ erat fili⁹: ferrum igne vincẽtis rõez: scl̃i virtutẽ iudicio decoquẽtis massãq̃ formãtis in oẽ opus vtilitatis hũane: formã. s. corpoꝝ nrõruz ĩ diuersa mẽbroꝝ ministeria: ꝛ ad oia eterne vite opera fingẽtis. HIERO. Cũ aũt errent in patre: nõ ẽ miraduz si errẽt ĩ fatrib⁹, vñ subdiṫ: Nõne eius mr̃ dr̃ maria: ꝛ frẽs eius iacob⁹ ꝛ ioseph ꝛ simon ꝛ iudas: ꝛ sorores eius nonne apud nos oẽs sunt? HIERO. contra heluidiũ: Frẽs dñi hic appellãt̃ filij matertere ei⁹ marie: ꝛ hec ẽ mr̃ iacobi ꝛ ioseph. i. maria cleophe vxor alphei. ꝛ ꝟ dcã ẽ maria mr̃ iacobi minoris. AVGV. de q̃. euã. Nõ g̃ mirũ ẽ dictos eẽ fratres dñi ex mr̃no gñe quoscũq̃ cognatos: cũ etiã ex cognatõe ioseph dici potuerit fratres eius abillis q eũ patrẽ dñi esse arbitrabãt. HYLA. Inhonoraṫ g̃ dñs a suis: ꝛ quã q̃ docẽdi prudẽtia ꝛ opãdi virtus admiratõez cõmoueret: nõ tñ credũt hec in noĩe dñi agere: ꝛ pr̃ne artis quodaz obprobrio lacesc̃unt. Inter tot g̃ magnifica q̃ gerebat: corpis eius cõtemplatõe cõmouebãtur. ꝛ iõ dicũt: Unde huic oia ista: Segtur: Et sic scãdaliçabãtur ĩ eo. HIERO. Erroz iudeoꝝ salus nr̃a ẽ ꝛ hereticoꝝ cõdẽnatio: intãtũ enĩ cernebãt hoiem ihesum xp̃m vt putarẽt filiũ fabri. CHRY. Intuere enĩ christi mãsuetudinẽ ꝙuitiat⁹ ẽ: sz cũ multa mãsuetudine rñdit. vñ sequiṫ: Jesus ãt dixit eis: Nõ ẽ ꝓpheta sine honoze: nisi ĩ pr̃ia sua ꝛ ĩ domo sua. REMI. Prophetã seipsuz appellat: qõ ꝛ moyses mãifestat cũ dicit: Prophetã suscitabit de⁹ de fratrib⁹ vestris vobis. Et hoc sciẽdũ quia nõ solũ xp̃s q ẽ caput omniũ ꝓpheta ꝝ: sz etiã hieremias ꝛ daniel ꝛ ceteri minores ꝓphete maiozis honozis ꝛ dignitatis fuerũt apud exteros q̃ apud suos. HIERO. Propemodũ enĩ nãle ẽ ciues semp ciuib⁹ iuidere. nõ enĩ ꝙsiderãt pñtia viri opa: sed fragilis recordãtur ifantie: q̃si nõ ꝛ ipsi p eosdẽ etatũ gradus ad maturã etatẽ venerit. HYLA. Inhonorabilẽ etiã ꝓpheta ĩ pr̃ia sua esse rñdit: qz ĩ iudea eẽt vsq̃ ad crucis sñiaz ꝙdẽnãdus: ꝛ qz penes solos fideles dei virt⁹ ẽ: ꝛ ꝓpter eoꝝ ĩcredulitatẽ opib⁹ diuine virtutis abstinuit. vñ sequitur: Et non fecit ibi virtutes multas pp ĩcredulitatẽ eoꝝ. HIERO. Nõ q̃ etiã ĩcredul̃ illis facere nõ potuerit vtutes multas: sz q̃ ne multas faciens virtutes ciues incredulos ꝙdẽnaret. CHRY. Si autẽ admiratio ei adueniebat ex miracul̃: q̃re nõ mlta fecit? qz non ad oñtatõez suã inspiciebat: sz ad ea q̃ alys erãt vtilia: hoc igiṫ nõ ꝓueniẽte despexit: q̃ erat suypsi⁹: vt nõ penã eis augeat. Cur igiṫ vel pauca fecit signa: vt nõ dicãt. Si vtiq̃ facta eẽnt signa nos credidissem⁹. HIERO. Põt etiaz alr̃ itelligi q̃ ihesus despiciaṫ ĩ domo ꝛ ĩ pr̃ia sua: hoc ẽ ĩ populo iudeozũ: ꝛ iõ ibi pauca signa fecerit: ne penit⁹ iexcusabiles fierẽt: maioza aũt signa quotidie ĩ gentib⁹ p aplos facit: nõ taz in sanatione corpoꝝ q̃ ĩ aiarũ salute. CA. XIIII.

In illo tempore audiuit herodes tetrarcha famã ihesu: ꝛ ait pueris suis: Hic ẽ ioãnes baptista: ipse surrexit a mortuis: ꝛ ideo virtutes operanṫ ĩ eo. Herodes enĩ tenuit ioãnez ꝛ alligauit eũ: ꝛ posuit ĩ carcere pp herodiadẽ vxorẽ fratris sui. Dicebat enĩ illi ioãnes: Non licet tibi habere eã. Et volẽs illũ occidere timuit populũ: quia sicut prophetaz eũ habebant.

GLO. Quia supra euangelista oñderat quomõ phariſei xp̃i miracula calũniabanṫ: cõciues aũt eius hoc admirãtes christũ tñ cõtenebant: refert nũc quã opinionez ex auditis miraculis herodes de xp̃o cõceperat. vñ dr̃. In illo tpe audiuit herodes tetrarcha famã ihesu. CHRY. Non absq̃z cã hic tps euãgelista designat: sed vt discas tyrãni supbiam ꝛ negligentiam. neq̃z enim a principio didicit ea q̃ erant ꝺ xp̃o: sed post plurimũ tps: sic etiã multi q̃ in potestatib⁹ sũt multa elatiõe circũdati huiusmõi tarde addiscũt: qz non multã hoꝝ faciunt curam. AVGV. de cõ. euã. Dixit aũt matthe⁹ in illo tpe: nõ in illo die: vel ipsa hora. nã ꝛ marcus quidẽ hoc eodẽ modo dicit: sz non eodẽ ordine. sz postq̃z discipulos ad predicandũ misit: nulla tamẽ facta necessitate qua hoc ꝙsequenter gestũ eẽ intelligeret. Lucas etiã narrãdi eũ ordinez tenet quem ꝛ marcus: nec ipse tñ rerũ gestaruz ordinẽ fuisse eundẽ credi cogit. CHRY. Uide q̃ quã magnũ qd est virt⁹. nã ꝛ defunctũ ioãnez herodes formidauit: ꝛ de resurrectione philosophaṫ: ꝛ iõ segr̃: Et ait pueris suis: hic est ioãnes baptista: ipse surrexit a mortuis: ꝛ iõ virtutes operanṫ in eo. RABA. Sed quãta ẽ iuidia iudeorũ ex isto loco docemur. Joãnẽ enim a mortuis potuisse resurgere nullo attestãte herodes aliẽigena, pnũciauit. Judei vo xp̃m quẽ ꝓphete pdixerant nõ resurrexisse: sed furtim ablatũ eẽ credere maluerũt: ĩ quo insinuaṫ q̃ ꝓmptior est animus gentiũ ad credulitatez quã iudeoꝝ. HIERO. Quidaz aũt ecclĩastico⁹ interpretũ querit quare herodes ista sit suspicatus: vt putet ioãnẽ a mortuis surrexisse: quasi alieni erroris nobis reddenda sit ratio: aut ex his verbis habeat occasionẽ heresis metemischoseos: que post mlt̃os ãnozum circulos in diuersa corpora dicit animas insinuari cum eo tempore quo ioãnes decollatus est dominus trigiṫa annoꝝ esset. RABA. Bñ aũt de resurrectionis virtute oẽs senserũt: qõ maioris potentie sunt sancti futuri cuz a mortuis resurrexerint: q̃ fuere duz adhuc carnis infirmitate grauarentur. Propterea dicit: Et iõ virtutes opanṫ ĩ eo.

AVGV. de cõ. euã. Lucas aũt dicit: Et ait herodes: Joãnez ego decollaui: quis ẽ iste de quo audio talia ego: Qz ergo hesitantez lucas cõmemorauit herodem intelligenduz ẽ aut p⁹ hãc hesitationẽ ꝙfirmasse ĩ aĩo suo qõ ab alys dicebaṫ. cũ dixit pueris suis fiẽ ꝟ matthe⁹ narrat: Hic ẽ ioãnes bap. ꝛc. aut ita pnũciãda sr̃ hec vba: vt hesitãtẽ adhuc iudicẽt. vtroq̃z enĩ mõ pnũciari põt: vt aut ꝙfirmatũ eũ ex aliorũ vbis accipiam⁹? aut adhuc eũ hesitãtẽ vt lucas ꝙmemorat. REMI. Forte aũt queret aliqs: q̃re dicat mattheus: In illo tpe audiuit herodes ꝛc. cũ longe supi⁹ dicat q̃ mortuo herode reuersus est dñs ex egypto? Sz hec q̃stio soluiṫ

si itelligat duos fuisse herodes. mortuo nãq; pore herode
successit ei archelaus filius eius: q post. x. ãnos relegatus
est exilio apud viennam vrbem gallie. deinde Cesar augu
stus iussit diuidi illud regnum in tetrarchias: t tres partes
dedit filys herodis. Iste ergo herodes q ioannem decolla
uit: ē filiꝰ maioris herodis sub quo dñs natꝰ est. t vt hoc oñ
deret euãgelista addidit Tetrarcha. GLO. Quia vo di
xerat de opione resurrectõis ioãnis: cũ nihil ō morte dixis
set: iõ reuertit t narrat ql̃iter obierit. CHRY. Et hãc hi
storiã nobis euãgelista nõ pncipal̃r inducit: q; totũ studiũ
fuit ei dicere de xpo t nihil aliud; nisi ad hoc cõferre debe
ret. Dic̃ g̃. Herodes tenuit ioãnẽ t alligauit eũ. AVGV.
de con. euã. Lucas gdẽ nõ codẽ ordine id recordat̃: sed cir
ca baptismũ quo dñs baptizatꝰ ē. vñ hoc poccupasse itelli
git̃: vt narret qõ mlto post factũ ē. Cũ. n. memorasset ioã
nes verba de dño q; vẽtilabr in manu eiꝰ sit: cõtinuo hoc
subiecit: qõ nõ ptinuo factũ eẽ ioanes euãgelista expõit: cũ
cõmemoret postea q̃ baptizatꝰ ē iesus isse eũ i galileã: t pꝰ
rediisse i iudeã: t ibi baptizasse circa iordanẽ anteq̃ ioãnes
i carcerẽ missus eẽt. Sz nec matthe⁹ nec marc⁹ eo ordie de
ioãne i carcerem misso i sua narratõe posuerũt: quo factũ
apparet i eor scriptis. nam t ipsi dixerũt tradito ioãne do
minũ isse i galileã: t post multa q̃ fec̃ ibi ex occasione fame
veniẽtis ad herodẽ: de xpo narrãt oĩa q̃ de ioãne fuerũt in
cluso t occiso. Lausam aũt q̃re positus sit i carcerẽ ostẽdit
cũ dic̃: Propter herodiadem vxorez fratris sui. dicebatur
enim isti Joannes non licet tibi habere eam. HIERO.
Uel⁹ narrat historia: philippũ herodis maioris filiũ fratrẽ
hꝰ herodis duxisse vxorẽ herodiadẽ filiã arethe regis ara
bũ postea vo socerꝰ eiꝰ exortis gbusdã ꝺ genr simultatibꝰ
tulisse filiã suã: t i dolorem prioris mariti herodis inimici
eius nuptys copulasse. g̃ ioãnes baptista q venerat i spiritu
t virtute helie: eadẽ auctoritate qua ille achab corripuerat
t ieçabel arguit herodem t herodiadẽ q; illicitas nuptias
fecerit: t nõ liceat fratre viuentẽ germão vxorez eiꝰ duce
re malens periclitari apud regẽ q̃ ppter adulationẽ esse
imemor preceptor dei. CHRY. Nõ tamẽ vxori logtur
sed viro eius: qñ pncipalior erat hic, forsan enim legem iu
deor tenebat: t ideo ioãnes eũ ab adulterio ꝓhibuit. Se
gtur: Et volens eum occidere timuit populũ. HIERO.
Seditionem gdem populi verebatur propter ioannem a
quo sciebat turbas i iordane plurimas baptizatas: sed amo
re vincebatur vxoris: ob cuiꝰ ardorem etiam dei precepta
neglexerat. GLO. Timor enĩ dei corrigit: timor hoium
differt: sed volũtatẽ nõ aufert. vnde t auidiores reddit ad
crimen quos aliq̃n suspendit a crimine.

¶ Die autez natalis herodis: saltauit filia herodiadis in medio: t placuit herodi. Unde cũ iu
ramento pollicitus est ei dare quodcũq; postu
lasset ab eo. At illa ꝑmonita a matre sua: Da mi
hi inq̃t hic in disco caput ioãnis baptiste. Et cõ
tristatus ē rex: Propter iusiurãdũ q̃ũt t eos q̃
pariter recũbebãt iussit dari. Misitq; t decolla
uit ioannẽ in carcere. t allatum est caput eius in
disco: t datũ est puelle t illa attulit matri sue. Et
accedẽtes discipuli eius tulerunt corpus eius t
sepelierunt illud: t veniẽtes nũciauerũt iesu.

GLO. Postq̃ enarrauit euangelista ĩcarcerationẽ ioã
nis: pro sequtur de occisione ipsiꝰ dicẽs: Die autẽ natalis he
rodis saltauit filia herodiadis i medio. HIERO. Nullũ
uenimus aliũ obseruasse diẽ natalis sui nisi herodem t
pharaonem: vt quoz erat par ipietas esset vna solẽnitas.
REMI. Et sciendum q; cõsuetudo est nõ solũ diuitũ sed
etiam paupez mulierum: ita pudice filias suas nutrire: vt
vir ab extraneis videant̃. Nec aũt impudica mulier ipudi
ce filiã suã nutriuit. quã nõ docuit pudorez sz saltationem.
Nec minꝰ repbẽdẽdus ẽ herodes q oblitꝰ ē domũ suã esse
aulã regiã quã pdcã mulier fecerat theatr. vñ segt̃. Et pla
cuit herodi. vñ cũ iuramto pollicitꝰ ẽ ei dare qõcũq; postu
lasset ab eo. HIERO. Ego aũt nõ excuso herodẽ q; iuit
t nolẽs pp iuramtũ homicidiũ fecerit: q ad hoc forte iura
uit vt future occisiõis machinas ꝓpararet: aliogn si ob iusi
urãdũ fecisse se dic̃: si mris: si pris postulasset ĩteritũ factu
rꝰ fuerat: an nõ tulit. qõ i se g̃ repudiaturꝰ fuit: contẽnere ō
buit in ꝓpheta. ISIDO. In malis g̃ pmissis rescidere fi
dẽ. Impia ẽ pmissio q̃ scelere adimplet̃. Illud nõ est obser
uãdũ sacrm quo malũ icaute ꝓmittit. Segtur: At illa pre
monita a mre sua. da mihi inqt hic in disco caput ioãnis ba
ptiste. HIERO. Herodias enĩ timens ne herodes aliqñ
resipisceret vel philippo frĩ amicꝰ fieret: atq; illicite nuptie
repudio solueret̃: monet filiã vt i ipo statim cõuiuio Joan
nis caput postulet: digno opi saltatõis: dignũ sanguinis pre
miũ. CHRY. Duplex ẽ aũt hic puelle accusatio: t qñ sal
tauit: t qñ ita ei placuit: vt occasionẽ expeteret i mercedẽ.
Uide aũt q̃liter crudelis t q̃liter mollis est herodes. scip
sum enĩ obnoxiũ iuramẽto facit: illã aũt dñaz petitiõis cõ
stituit. qz g̃ sciuit qõ ex eiꝰ petitõe malũ euẽiebat: tristatus
ē: vnde segt̃: Et cõtristatus est rex: virtꝰ enĩ etiã apũ malos
admiratiõe t laudibꝰ digna ẽ. HIERO. Uel aliter: Con
suetudinis scripturarũ est: vt opinionẽ multor sic narret
historicus: qũo eo tpe ab hoibꝰ credebat̃: sicut ioseph ab ip
sa quoq; maria apellabat̃ pr iesu: ita t nunc herodes dr cõ
tristatꝰ: qz hic discũbẽtes putabãt. dissimulator enĩ mentis
sue t artifex homicidy tristitiã preferebat in facie: cũ letici
az haberet in mẽte. Segt̃: Propter iusurãdũ: aut propter
eos q pariter recũbebãt iussit dari. Scelus excusat iuramẽ
to: vt sub occasiõe pietatis ipius fieret. Or aũt subiycit: Et p
pter eos q pariter discũbebãt. vult oẽs sceleris sui eẽ cõsor
tes: vt i luxurioso conuiuio cruẽte epule ꝺferrẽt. CHRY.
Si aũt testes habere piuratiõis formidauit: quanto magis
timuisse oportebat tã inique occisiõis tãtos testes habere:

REMI. Sed in eo minꝰ pctm fcm̃ ẽ cã maioris pcti: nã qz
libidinosaz volũtatẽ nõ extirpit iccirco ad luxuriã vsq; pue
nit: t qz luxuriã nõ coercuit: iõ ad reatũ homicidy ꝺscẽdit.
vnde segt̃: Misitq; t decollauit Joãnẽ in carcere: t allatũ
ẽ caput eiꝰ in disco. HIERO. Legimꝰ i romana historia
flaminiũ ducẽ romanor q; accubãti iuxta meretricẽ q̃ nũ
q̃ vidisse se diceret hoiez decollatũ: accẽsus sit: vt reus qdã
capitalis criminis in cõuiuio trucaret̃: a cẽsorib⁹ pulsus cu
ria q; epulas sanguini ꝺmiscuerit: t morte q̃uis noxy hois
in alterius ỏlitias pstiterit: vt libido t homicidiũ piter mi
scerẽtur: q̃to sceleratior herodes t herodias ac puella q̃ sal
tauit i pciũ sanguis petyt caput ꝓpete: vt haberẽt in ptãte
linguã q̃ illicitas nuptias arguebat: Segt̃. Et datũ ẽ puelle
t tulit mri sue. GLO. Ut habeat in ptãte linguaz q̃ illici
tas nuptias arguebat. GREGO. iij. mõaliũ. Sz ñ sine ad
miratiõe grauissima ppẽdo: q; ille ꝓphetie spũ intra mris
vtez impletus: quo inter natos mulier nemo maior surre
xit: ab inigs in carcere mittit̃ t pro puelle saltu capite trun
cat̃: t vir tante seueritatis p risu turpiũ morit̃. Nũgd nã
credimꝰ aliqd fuisse qõ i eiꝰ vita illa sic despecta mors ter
geret: Sz iccirco ds suos sic ꝓmit i infimis: quia videt quõ
muneret in sũmis. Hinc g̃ vnusq̃sq; colligat qd illi sint pas
suri q̃s reprobat si sic cruciat quos amat. GREGO. xxix.
mora. Neq; aũt ioãnes ō confessiõe xpi: sz ō iusticie t riate re
gius occubuit. Sz qz christus est veritas: vsq; ad mortez
pro christo quasi pro veritate peruenit. Sequit̃: Et accedẽ
tes disci. eius tule. cor. eius t sepeli. illud. HIERO. In
quo ipsius Joannis t saluatoris discipulos intelligere pos

sumus. RABA. Narrat autem iosephus vinctum ioannem in castellum macheronta adductū: ibiqz truncatum. Eccliastica vo narrat histozia sepultum euz i sebastia vrbe palestinoz: q̄ quōdā samaria dicta ē. CHRY. Intēde āt qualr discipli ioānis iam magis familiares facti sūt iesu. ipi eni sūt q ānunciauerūt ei qō factū ē de ioāne. vñ segr̄ z venie. nunciaue. iesu. Eteniz vniuersos dimittētes ad ipsuz cō fugiūt: z ita paulatiz post calamitatē z rūsionē a xp̄o dataz directi sunt. HYLA. Mystice aūt ioānes p̄tulit formaz legis q2 lex xp̄m predicauit: z ioānes pfectus ex lege ē: xp̄z ex lege p̄nūciās. Herodes vo p̄nceps ē ppli: z ppli p̄nceps subiecte sibi vniuersitatis nomē causāqz pplectit. Joānes ergo herodez monebat: ne fratris sui vxorez sibi iungeret. Sūt enim atqz erant duo populi circūcisionis z gentiuz. bi igit fratres ex eodē sunt humani generis parēte: sed israelē lex admonebat: ne opa gentiū z infidelitatē sibi iūgeret: q̄ ipsis tanq̄z vinculo ꝓiugalis amozis annexa est. Die aūt natalis ideſt rerum coꝛporaliū gaudys herodiadis filia saltauit. voluptas enim tanq̄z ex infidelitate orta: p oīa isrl gaudia totis illecebꝛis sue cursib⁹ offerebat: cui se etiā sacraiñto venalē ppls addixit. sub peccatis enī z seculi voluptatibus israelite vite eterne munera vēdiderūt. Nec mīris sue ideſt infidelitatis instinctu oꝛauit deferri sibi caput ioānis ideſt gloꝛiam legis. sz populus boni ei⁹ qō in lege erat conscius: voluptatis cōditionibus nō sine piculi sui doloꝛe concedit: scitqz se talē p̄ceptoꝛ gloziā nō opoꝛtuisse ꝺcedere: sz peccatis tanq̄z sacro coactus z p̄ncipum adiacentiuz metu atqz exēplo depꝛauatus: z victꝰ illecebꝛis voluptatis mesus obtēperat. Igitur inter reliq̄ dissoluti populi gaudia: in disco ioānis caput offert: dāno. s. legis voluptas coꝛporū z secularis luxus augetur. Igitur per puellam ad matrem defert: ac sic pꝛosus israel etiā voluptati z infidelitati sue gloziā legis addixit. Finitis igit legis tpib⁹ z cū ioāne sepl tis: z discipuli eius res gestas dño annūciāt ad euangelia. s. ex lege venientes. HIERO. Uel aliter: Nos vsqz bodie cernim⁹ in capite ioannis ꝓphete iudeos xp̄m qui caput ꝓphetarū est ꝑdidisse. RABA. Sed z linguā z vocē apud eos ꝑdidit ꝓpheta. REMI. Uel aliter: Decollatio ioānis signat miꝛationē fame illius qua estimat a populo christ⁹ sicut exaltatio dñi in cruce signat profectum fidei. vnde ioannes dixerat: Illum opoꝛtet crescere: me autem minui.

¶ Qō cū audisset iesus secessit ide i nauicula i locū desertū seoꝛsum. Et cū audissent turbe secute sunt eū pedestres de ciuitatibus. Et exiēs vidit turbam multam: z misertus est eis: z curauit languidos eoꝛum.

GLO. Saluatoꝛ audita nece sui baptiste secessit in locū desertū. vnde sequit: Qō cū audisset iesus: secessit inde i nauicula: in locum desertū seoꝛsum. AVGV. de con. euā. Hoc aūt cōtinuo post ioānis passionē euāgelista factū esse cōmemoꝛat. vñ post hec facta sunt illa q̄ pꝛio narrata sunt gbus motus herodes dixit: Hic est ioannes. Illa enim posteriora debent intelligi q̄ ad herodē p̄tulit fama vt moueretur z hesitaret: quisnam iste esse posset de quo audiret talia cū ioānem ipse occidisset. HIERO. Nō aūt secedit i locū desertū: vt quidaz arbitrant timoꝛe moꝛtis. Sed parcens inimicis suis ne homicidiū homicidio iungerēt: vel in diem pasche suū iuteritū differens: in quo ꝓpter sacramē tum imolandus est agnus: z postes credentiū sanguine respergēdi. Siue iō recessit vt nobis p̄beret exēpluz temeritatis vltro se tradentiū vitande: q2 nō oēs eadez cōstantia pseuerant in toꝛmētis q̄ se toꝛquendos offerunt. Ob hanc cām in alio loco p̄cipit: Cū pꝛsecuti vos fuerint in ista ciuitate fugite in aliam. vñ eleganter quoqz euāgelista nō dicit: Fugit in locū desertū: sed Secessit: vt pꝛsecutoꝛes vitauerit magis q̄z timuerit. pōt etiaz aliā ob cām audito ioannis interitu secessisse in desertū locuz: vt credentium ꝓbaret fidem. CHRY. Uel iō hoc fecit: q2 plura humanius vult dispēsare: nōdū tpe existēte denudādi suā manifeste deitatē: pp qō z discipulis dixit: q⁹ nulli dicerēt q⁹ ipse eēt chrīst⁹ post resurrectionē āt volebat hoc fieri mānifestū. Jō āt q̄ quis p se nouerit qō factū ē: tñ añq̄ nūciaret ei: nō secessit vt demōstraret p oīa incarnatiōis vitatē. nō. n. solo visu: sz opibus hoc credi volebat. Recedēs vo nō abyt i ciuitatē: sz in desertū i nauigio: vt null⁹ seq̄ret. Turbe āt nz ita desistunt sz sequūt: z neqz qō gestū ē de ioāne eos terruit. vñ segtur: Et cū audissent turbe: secute sūt eū pedest. de ciui. HIERO. Secute sūt āt eū pedestres: nō i iumētis: nō i vehicul sz ꝓpio labore pedū: vt ardoꝛe mētis oñderēt CHRY. Et pp hoc statī retributionē acceperūt: vñ segt: Et exiēs vidit turbā multā: z misert⁹ ē ei⁹: z curauit lāguidos eoꝛū z si eni multa erat affectio eoꝛ q ciuitates dimittebāt: z diligēter eū q̄rebāt: sz tñ q̄ ab ipso fiebāt: oīs study superꝛcedunt retributionē. Jōqz cāz talis curatiōis misericoꝛdiā ponit. Est āt magna misericoꝛdia q⁹ oēs curat: z fidē nō expetit.

HILA. Mistice āt dei vbū lege finita: nauē ꝓscendens eccliam adyt: i desertū descēdit. Relicta gppe cōuersatione israel i vacua diuine cognitiōis pectoꝛa trāsit. Turba āt hoc audiēs dñm de ciuitate segt i desertū: de synagoga vz ad eccliam tēdens: quā vidēs misert⁹ est: z oēm lāguoꝛē infirmitatēq; curat: obsessas. s. mētes z coꝛda ifidelitatis vitio ad itelligētiā noue p̄dicatiōis emūdat. RABA. Illō quoqz notātū q⁹ postq̄ dñs in desertū venerit: secute sunt eū turbe multe. Nā anteq̄ veniret in solitudine gentiū ab vno tñ populo colebatur. HIERO. Relinquunt autez ciuitates suas: hoc est pristinas cōuersationes z varietates dogmatū. Egressus aūt iesus signat q⁹ turbe quidem habebant eundi voluntatez: sed pueniēdi vires non habuerūt: ideo saluatoꝛ egreditur de loco z obuiam pergit.

¶ Uespere autem facto accesserunt ad eum discipuli eius dicētes: Desertus ē locus z hoza iā p̄terijt: dimitte turbas: vt euntes i castella emāt sibi escas. Jesus autem dixit eis: Non habēt necesse ire: date illis vos māducare. Respondērūt ei: Non habemus hic nisi quinqz panes z duos pisces. Qui ait eis: Afferte mihi illos huc. Et cū iussisset turbā discūbere super fenū: acceptis quinqz panibus z duobus piscibus: aspiciens i celū bñdixit z fregit: z dedit discipul⁹ pães: discipuli āt turbis. Et māducauerūt oēs: z saturati sūt. Et tulerūt reliquas duodeci cophinos fragmētoꝛū plēos. Admāducātiū āt fuit nūerus quiqz milia virorum: exceptis mulieribus z paruulis.

CHRY. Turbarū fidē oñdit: q⁹ dñm etiā famē patiētes expectabant vsqz ad vesperā. z iō segt. Uespe autē fcō accesse. ad eū disci. eius dicētes: Desertus ē loc⁹. Libatur⁹ qdem eos dñs expectat rogari. quasi vbiqz non insiliens ꝓ oꝛ ad miracula: sed vocatus. Jō aūt nullus de turba accedit: venerabantur eniz eū abūdanter: z neqz famis sensum accipiebant amoꝛe instātie. Sed neqz discipuli accedentes dicūt: Liba eos. adhuc enī ipfectius erāt discipuli dispositi sz dicūt: Desert⁹ ē locus: qō enī videbat iudeis in heremo eē miraculū: cū diceret: Nunqd pōt pare mēsaz in deserto hoc z p opa oñdit. Propter hoc āt z in desertum eos ducit vt sine oī suspitione sit hoc miraculuz: z nullus estimet ex castello aliquo ꝓpe existenti inferri aligd ad mēsam. Sz q̄uis desertus sit locus: tñ q nutrit orbē terrarū adest z si hoza iā pteryt vt dicunt: tñ q nou erat hoze suppositus loquebatur. Et q̄uis p̄ueniens discipulos dñs multos infir-

mos curauerit:tñ interim ita ipfecti erãt:q̃ nz qõ de panib⁹ factur⁹ erat poterãt eſtimare. vñ ſubdunt: Dimitte turbas vt eũtes i caſtella emãt ſibi eſcas. Uide aũt magiſtri ſapiaz: nõ.n.ſtati dixit eis: Ego cibabo eos. neqz enim hoc facile ſu ſcepiſſent: ſed ſubdit: Jeſus ãt dixit eis: Nõ hñt neceſſe ire: date illis vos manducare. HIERO. Jn quo ꝓuocat apoſtolos ad fractionẽ panis: vt illis ſe nõ habere teſtãtib⁹ magnitudo miraculi notior fieret. AVGV. de cõ. euã. Põt autẽ mouere: ſi dñs ſm narrationẽ ioãnis ꝓſpectis turbis queſiuit a philippo. vñ illis eſce dari poſſent: quõ ſit vez qõ mattheus hic narrat ꝓus dixiſſe dño diſcipulos vt dimitteret turbas quo poſſent aliũta emere de proximis locis: Jntelligitur ergo poſt hec vba dñm inſperxiſſe mltitudinẽ z dixiſſe philippo qõ ioãnes cõmemorat. Mattheus aũt z aly ꝓtermiſerũt: z olno in talib⁹ qõnib⁹ neminẽ moueri oz: cuz ab aliquo euangeliſtaz dicit quod ab alio prętermittitur.

CHRY. Diſcipuli vo neqz p̃miſſa vba directi ſũt: ſz ad huc vt hoi loquũt. vñ ſegtur. Reſpõderũt ei: Nõ habem⁹ hic niſi qnqz pa. z duos piſces. Addiſcim⁹ aũt in hoc diſcipulorz ꝓfectum: qliter ꝓtẽpſerũt eſtã. xy. enĩ exiſtẽtes qnqz panes habebant: z duos piſces. ꝓptẽptibilia enĩ illis erãt corpalia z a ſpiritalib⁹ poſſidebant. Quia igit diſcipuli adhuc ad terrã trahebãt: iaz dñs inducere incipit q̃ ab ipſo erant. vñ ſegt: Qui ait eis: afferte illos mihi huc. Propter qd aũt nõ facit pães ex nihilo qb⁹ turbã paſcat: vt. ſ. obſtruat mãchionis z manichei os q creaturas alienãt a deo: z p opa doceat qñ oĩa q̃ videtur ei⁹ opa z creatiões ſũt: z vt oñdãt qñ ipe ẽ q fruct⁹ tradidit: q dixit a p̃ncipio: Terra germiet herbaz virẽtez: neqz enĩ hoc min⁹ illo ẽ. Nõ enĩ min⁹ ẽ de qnqz panib⁹ facere panes tãtos: z de piſcib⁹ ſilr: q̃ de terra educere fructũ: z ab aqs reptilia alia aĩata: qõ demõſtrabat eũ eſſe dñm terre z maris. Oz ãt erudiri diſcipl̃oz exẽplo: qñ z ſi pauca habuerim⁹: oz ea retribuere idigẽtib⁹. Juſſi nãqz diſcipuli afferre qnqz panes nõ dicũt: vñ mitigabim⁹ famez nr̃am: ſz obediũt ꝓfeſtiz. vñ ſegt: Et cũ iuſſiſſet turbã diſcũbere ſup fenũ: acceptis qnqz pãib⁹ z duob⁹ piſcib⁹: aſpiciẽs i celũ bñdixit ac fregit. Quare ãt aſpexit in celũ z bñdixit? Oportebat nanqz credi de eo qñ a pr̃e ẽ: z qñ ei eq̃l ẽ eq̃litatẽ demõſtrabat: cũ ptãte oĩa faceret. A pr̃e aũt eẽ ſe mõſtrabat per hoc quod ad ipz oĩa referẽs faciebat: inuocans eũ ad ea q̃ fiebãt. z iõ vt vtrũqz oſtẽdat: nũc qdẽ ptãte. nũc ãt ozãs miracula facit. Deide ꝓſiderãdũ q̃ i miorib⁹ qdẽ reſpicit i celũ: i maiorib⁹ ãt ptãte oĩa facit. Qñ.n.pctã dimiſit: mortuos ſuſcitauit: mare refrenauit: occulta cordium redarguit: oculos cõdidit ceci nati: q̃ ſoli⁹ dei ſũt nequaq̃ vr orãs. Qñ ãt panes multiplicari fecit: qõ bis oib⁹ minus eſt: tũc reſpexit in celũ: vt diſcas qñ z in minorib⁹ nõ aliunde virtutẽ hz q̃ a patre. Simul ãt erudit nos nõ ꝓus tangere mẽſam donec gratias egerimus ei q cibũ dat nobis. Propter hoc ẽt z in celũ reſpicit. alioz enĩ ſignoz multoz exẽpla hẽbãt diſcipuli: bui⁹ aũt nullũ. HIERO. Frãgẽte ãt dño ſeminariũ fit cibor. ſi enĩ fuiſſent integri: z non in fruſta diſcerpti: z nõ diuiſi in multiplicẽ ſegetem: tantã multitudinẽ alere nõ poterant. Turbe ãt a domio p apl̃os alimenta ſuſcipiũt. vnde ſegt: Et dedit diſcipulis panes: diſcipuli aũt turbis. CHRY. Jn quo qdẽ non ſolum eos honorauit: ſed voluit vt hoc miraculo facto non increduli fiant: neqz obliuiſcant eius cum preterierit manibus ipſis teſtantibus. Jdeoqz turbas dimittit ꝓus famis ſenſuz accipere z diſcipulos accedere z interrogare: z ab ipſis accepit panes vt multa eſſent teſtimonia eius quod fiebat: z multas rememorationes haberent miraculi. ex hoc autem q̃ nihil amplius q̃ panes z piſces eis dedit: z ex hoc q̃ omnibus cõiter ea apposuit: humilitatẽ: parſimoniam z charitatez qua omnia eſtimarent cõmunia cos erudiuit: qõ z a loco docuit: cum ſup fenũ eos diſcũbere fecit. nõ enĩ nutrire ſolum corpora volebat: ſed z animam erudire. Panes ãt z piſces in diſcipulorum manibus augebantur. vnde ſequitur. Et manducauerunt omnes z ſaturati ſunt. Sed neqz vſqz ad hoc ſtetit miraculum: ſed z ſuperabundare fecit non panes integros: ſed fragmenta: vt oſtendat quoniam illi panes neqz q̃tũ relige erãt: z vt abſentes diſcãt qõ fcñ ẽ. z ne vllus qõ factũ ẽ eſtimet eẽ phãtaſiã. vñ ſegt: Et tulerũt religas. xy. copbinos plenos fragmẽtorz. HIERO. Unuſqſq. n. apl̃oz de reliquys ſaluatoris iplet copbinum ſuũ: vt ex reliquys doceat veros fuiſſe panes q multiplicati ſũt. CHRY. Propter hoc. n. z. xy. copbinos ſupabũdare fecit: vt z iudas ſuũ copbinũ portaret. Accipiẽs aũt fragmẽta dedit diſcipulis z nõ turbis q̃ adhuc ipfecti⁹ diſpoſte erãt q̃ diſcipuli. Juxta numez qnqz panũ z comedẽtiũ viroz qnqz miliũ mltitudo ẽ. vñ ſegt. Mãducãtiũ ãt fuit numerus qnqz milia viroz: exceptis mulieribus z ꝑuulis.

CHRY. Hoc. n. erat plebis maxia laus qñ mulieres z viri aſtabãt: qñ he relige facte ſũt. HILA. Nõ aũt qnqz panes mltiplicãt i plures: ſz fragmẽtis fragmẽta ſuccedũt Creſcit deide materies: neſcio vtrũ i mẽſaz loco aut in ſumẽtiũ mãib⁹. RABA. Hoc ãt miraculũ ſcripturus ioannes p̃miſit qz primũ eẽt paſcha. Matthe⁹ vo z marc⁹ hoc interfecto ioãne cõtinuo factũ eẽ cõmemorãt. vñ colligit i minẽte paſchali feſtiuit ate fuiſſe decollatũ: z ãno p⁹ ſeqnte cũ paſchale tp̃s rediret myſteriũ dñice paſſiõis eẽ cõpletũ. HIERO. Oĩa ãt hec plena myſteryz ſũt. hoc. n. facit dñs nõ mane: nõ meridie: ſz veſpe qñ ſol iuſticie occubuit.

REMI. Per veſperã. n. moz dñi deſignat qz poſtq̃ ille verus ſol i ara crucis occubuit: famelicos ſatiauit. Uel per veſpez vltia etas ſeculi deſignat: i q̃ fili⁹ dei veniens: turbas in ſe credẽtiũ refecit. RABA. Qz ãt diſcipuli rogãt dñz vt dimittat turbas vt emãt ſibi cibos p caſtella: ſignat faſtidiũ iudeoz ꝺ turbas gẽtiũ: quos iudicabãt magis aptos: vt q̃rerẽt ſibi cibũ i cõuẽticulis phariſeoz: q̃ diuinoz libroz vterẽt paſtu. HYLA. Sz dñs rñdit: Nõ hñt neceſſe ire. oñdẽs eos gb⁹ medeť: venalis doctrine cibo non egere: neqz neceſſitatẽ hr̃e regredi ad iudeã cibosqz mercari: iubetqz apoſtolis vt eſcã darẽt. Nũqd ãt ignorabat non eẽ qõ dari poſſet: ſed erat oĩs typica rõ explicanda nonduz enim conceſſum apoſtolis erat ad vite eterne cibum celeſtem panem perficere ac miniſtrare: quorum reſponſio ad ſpiritualis intelligentie ordinem tẽdit: quia adhuc ſub gnqz panibus. i. quinqz libris legis continebantur: z piſcium duozum. i. ꝓphetarũ z ioannis predicationibus alebantur

RABA. Uel p duos piſces z ꝓphetias z pſalmos bemus. totum enĩ vetus teſtamentum in his tribus cõplet̃ur: lege: prophetis: z pſalmis. HILA. Nec igitur p̃mum quia in his adhuc erat apoſtoli obtulerunt: ſed ex his euangeliozum predicatio in maiorem ſue virtutis abundantiã creſcit. Accumbere poſt hoc ſupra fenum populus iubetur non iam in terra iacens: ſed lege ſuffultus: z tanq̃ terre fructibus operis ſui vnuſquiſq̃ ſubſternitur. HIERO. Uel diſcumbere iubentur ſuper fenum z ſcõz alium euangeliſtam per quinquagenos z centenos vt poſtq̃ calcauerint carnem ſuam: z ſeculi voluptates: quaſi arens fenum ſibi ſubiecerint: tunc per quinquagenary numeri preſentiam ad perfectum centeſimi numeri culmen aſcendãt Aſpicit autem ad celum: vt illuc dirigẽdos oculos doceat. Frangitur autem lex cum probetis z in eius medio proferuntur myſteria: vt quod integrum non alebat diuiſum p partes alat gentium multitudinem. HILA. Dantur ãt apoſtolis panes: quia per eos erant diuine gratie dona rededenda. Jdem autem edẽtium numerus inuenit: q futur⁹ fuerat crediturorz. nã ſicut in libro actuũ cõtinet ex iſrael populi ifinitate viroz gnqz milia crediderũt. HIERO. Comederũt ãt quĩqz milia viroz q̃ i pfectuz vir creuerãt

mulieres:autem ⁊ puuli: sexus fragilis: ⁊ etas minor numero indigni sunt. Unde est in Numerorum libro: seruimulieres. ⁊ punli: ⁊ vulg⁹ ignobile absq; numero ptermitti tur. RABA. Turbis ãt esuriẽtib⁹ nõ noua creat cibaria: sz acceptis eis q̃ bẽãt discipuli bñdixit: qz veniẽs ī carne: nõ alia q̃ q̃ pdcã sũt pdicabat: sz legis ⁊ phetaꝝ scripta mysterys grauida eẽ demõstrat. Qõ ãt supest turbis: a discipulis tollit: qz sacratiora mysteria: q̃ a rudib⁹ capi nequeũt: nõ sũt negligẽter habẽda: sz a. xy. aplis q p. xy. cophinos signãtur. ⁊ ab eoꝝ successorib⁹ diligẽter inq̃rẽda: Cophinis enim seruilia opa agũtur: ⁊ deus ifirma mũdi elegit: vt cõfũdat fortia. Quinq; aũt milia pro quinq; sensibus corporis: hi sũt qui in seculari habitu exterioribus recte vti nouerunt.

¶Et statim cõpulit discipulos ascẽdere in naniculã: ⁊ pcedere eũ trans fretũ donec dimitteret turbas. Et dimissa turba ascẽdit in montẽ solus orare. Uespe aũt facto: solus erat ibi. Nauicula aũt in medio mari iactabatur fluctib⁹. Erat enī cõtrarius vẽtus. Quarta aũt vigilia noctis veĩt ad eos ãbulãs supra mare. Et videtes eũ supra mare ambulantẽ: turbati sũt dicẽtes: qz phãtasma est. Et pre timore clamauerunt. Statiq; iesus locut⁹ ẽ eis dicẽs: Habete fiduciã: ego sũ. nolite timere. Rñdẽs ãt petrus dixit: Dñe si tu es iube me veĩre ad te sup aq̃s. At ipse ait: Veni. Et descẽdẽs petrus de naniculą ambulabat sup aquas vt veniret ad iesum. Uidẽs vero vẽtũ validũ veniẽtẽ timuit. Et cũ cepisz mergi clamauit dicẽs: Dñe saluũ me fac. Et cõtinuo iesus extendens manum apprehendit eũ: ⁊ ait illi: Modice fidei quare dubitasti? Et cũ ascẽdisset in naniculam cessauit ventus. Qui aũt in naucula erãt venerũt ⁊ adorauerũt eũ dicẽtes: Uere filius dei es. CHRY. Diligẽtẽ examinationẽ eoꝝ q̃ fcã erãt tradere volẽs: eos q pmissuz signũ viderãt iussit a se separi qz ⁊ si pñs visus fuisset phãtastice ⁊ nõ ī vitate: fecisse miraculũ dicerẽt: ñ tñ vt absẽs. Et iõ dr. Et statī cõpulit iesus discipulos ascẽdere ī nauiculã: ⁊ pcedere eũ trãsfretũ: donec dimittẽt turbas. HIERO. Quo pmõe oñdit iuitos eos a dño receſſisse: dũ amore pceptoris ne ad pũctũ gdẽ tpis ab eo volũt separi. CHRY. Cõsiderãdũ ãt q; cũ dñs magna opatur dimittit turbas: docẽs nos nusq; glaz multitudis ,pequi: neq; attrahere multitudinẽ. Et iterũ docet: nõ debere turbis nos cõmiscere cõtinue: neq; fugere multitudinem semp: sed alterutrũ vtiliter facere. vñ segt: et dimissa turba ascẽdit in montẽ solus orare. In quo nos docet qz solitudo bona ẽ: cũ nos deũ interpellare oporteat. ,pter hoc etiaz ad desertũ vadit ⁊ ibi pnoctat dũ orat: erudiens nos in oratiõe trãquillitatẽ q̃rere: ⁊ a tpe ⁊ a loco. HIERO. Quia aũt ascẽdit solus orare: nõ ad eum referas q de qnq; panibus qnq; milia hominũ satiauit: sz ad eũ qui audita morte ioanis secessit ī solitudinẽ: nõ quo personã dñi separemus: sz quo opera eius iter deum hominẽq; diuisa sunt.

AVGV. de con. euã: Põt aũt hoc videri ꝓriũ: q; matheus dimissis turbis eũ dicit ascẽdere in montem: vt illic solus oraret: Joannes aũt in mõte fuisse cũ easdez turbas pauit. Sed cũ ⁊ ipse ioanes dicat post illud miraculũ fugisse eũ ī montẽ ne a turbis teneret que eũ volebãt facere regẽ: vtiq; manifestũ est q; de mõte in planiora descenderat qñ illi panes ministrati sũt. nec illud repugnat quod matheus dixit: Ascendit in mõtem solus orare Joannes autẽ cum cognouisset: ĩquit q; venturi essent vt facerent euz regem: fugit iterũ in mõtem ipse solus: neq; enī causa oãdi ꝓria ẽ cause fugiẽdi. qñ gdẽ ⁊ hinc dñs docet hãc eẽ nobis magnã cãm oãdi: qñ ẽ cã fugiẽdi. Nec illlud ꝓtrariũ ẽ qõ matthe⁹ pus dixit eũ iussisse ascẽdere discipulos ī nauiculã: ac deide dimissis turbis ascẽdisse ī mõtẽ sol⁹ orare. ioannes vo pus eũ fugisse cõmemorat solũ ī mõtẽ: ac deide: Ut aũt sero factũ ẽ ingt descẽderũt discipuli ei⁹ ad mare. ⁊ cuz ascẽdisset nauiz ↄc. gs. n. nõ videat hoc recapitulãdo ioanẽ postea dixisse factũ a discipulis qõ iã iesus iusserat ãteq; fugisset ī mõtẽ. HIERO. Recte ãt q̃si iuiti ⁊ retractantes apli a dño receſſerãt: ne illo absente naufragia sustinerẽt. Segt. n. Uespe ãt fcõ: solus erat ibi. i. ī mõte. Nauicula ãt ī medio mari iactabat fluctib⁹: erat. n. vẽt⁹ ꝓti⁹. CHRY. Rursus ãt discipuli tẽpestatẽ sustinẽt sicut ⁊ pri⁹: sz tũc q; dẽ habẽtes eũ in nauigio hoc passi sũt: nũc ãt soli existẽtes. Paulatī. n. ad maiora eos ducit ⁊ ad ferẽdũ oĩa viriliter ĩstruit. HIERO. Dño gdẽ ī mõtis cacumĩe cõmorãte statim vẽtus ꝓti⁹ oriť ⁊ turbat mare: ⁊ piclitanť apli: ⁊ tãdiu ĩminẽs naufragiũ pseuerat q̃diu iesus veniat. CHRY. Tota ãt nocte dimittit eos fluctuari: erigẽs eoꝝ cor post timorẽ ī maiꝰ sui ꝺsideriũ ĩmitẽs eos ⁊ ī memoriã ꝓtinuã. pp hoc nõ cõfestī eis astitit. vñ segť. Quarta ãt vigilia noctis venit ad eos ambulãs supra mare. HIERO. Stationes enī ⁊ vigilie militares ī trina horarũ spatia diuidunť. Qñ ergo dicit: Quarta vigilia noctis venisse ad eos dñz: oñdit tota nocte piclitatos. CHRY. Erudiẽs eos nõ cito solutionem ĩquirere aduenientium maloꝝ: sed ferre ea q̃ cõtigũt viriliter. qñ aũt putauerũt erui: tũc intẽsus ẽ timor. vñ sequiť. et videntes eũ supra mare ambulantez turbati sunt dicẽtes qz phãtasma est: ⁊ pre timore clamauerũt. Semp enī hoc dñs facit cum soluturus sit mala aliqua: difficilia ⁊ terribilia inducit. Quia enim nõ est lõgo tpe ,tentari cũ fiñiẽdi sunt agones iustorum: volens amplius eos lucrari auget eoꝝ certamina: qõ ⁊ in abraã fecit: vltimum certamen tentationẽ filij ponens. HIERO. Cõfusius autẽ clamor ⁊ ĩcerta vox magni clamoris indicũ est. Si aũt iuxta marchionẽ ⁊ manicheũ dñs noster nõ ẽ natꝰ ex virgĩe: sz visus in phãtasmate. qũo nũc apli timẽt ne phãtasmata videãt?

CHRY. Chriſt⁹ g; nõ prius se reuelauit discipulis donec clamauerũt. q̃to enī magis ĩtẽdebatur timor: tãto magis letati sunt in eius pñtia. vñ sequitur: Statiq; iesus locutus est eis dicens: habete fiduciã: ego sum. nolite timere B aũt vbũ ⁊ timorẽ soluit: ⁊ fiduciã prepauit. HIERO. Quia aũt dicit: Ego sum. nec subiũgit qs sit: vel ex voce sibi nota poterãt intelligere eum qui per obscuraz noctis tenebras loquebatur: vel ipsuz eẽ scire poterant: quẽ locutũ ad moisen nouerant: hec dices filys israel. Qui ẽ misit me ad vos. In omnibus autez locis ardentissime fidei inuenitur petrus. Eodem igitur fidei ardore quo semper nũc quoq; tacentibus ceteris credit se posse facere per voluntatẽ magistri: quod non poterat per naturã. vnde sequitur: Respõdens aũt petrus dixit: Dñe si tu es iube me venire ad te super aquas. q. d. Tu pcipe ⁊ illico solidabũtur. vnde ⁊ leue fiet corpus quod per se graue ẽ. AVGV. de ver. do. Nõ enī possum hoc in me sed in te. Agnouit petrus qd sibi eẽt a se: quid ab illo cuius volũtate se credidit posse: qõ nulla humana ifirmitas posset. CHRY. Uide autem quãtus est feruor: quanta fides. nõ dixit Ora ⁊ deprecare: sz iube: non enī solũ credidit qñ põt christus ambulare super mare: sz qñ põt ⁊ alios ĩducere: ⁊ cõcupiscit velociter ad eũ ire. Hoc enī tã magnũ quesiuit ,pter amorẽ solũ: non pp ostentationẽ. Non enī dixit: Jube me ire sup aquas: sz Jube me venire ad te. Patet autẽ q; cũ in miraculo supra posito oñderit q; dñatur mari: nunc ad mirabilius signũ eos ĩducit: vnde sequitur: At ille ait. Veni. Et descendens pe-

quasi molle ⁊ aereū incesserit:nñ deāt quō ambulauerit petrus:quē vtiqz verū hoīez nō negabūt. RABA. Deniqz theodorus scripsit corpale pondus nō habuisse dñm ꝟz caro nē:ꝟz absqz pōdere sup mare ambulasse:ꝟz ꝟriū fides catholica p̄dicat. Nā dionysius dicit:q nō in fusis pedibus corporale pondus habētib⁹ ⁊ materiale on⁹ deābulabat sup vndā.

HIERO. Petr⁹ āt qō mai⁹ ē superās.ſ. vndas maris:a mīori turbaꝫ.ſ.a vēti īpulsu.vñ segꝫ. Uidēs aūt ven. validū.⁊c. Talis ē.n.nā būana vt multotiēs in magnis recte se habēs:in minoribus reph̄ēdaꝫ.hic aūt qō petr⁹ timuit:dñiqz ōmonstrabat magr̄i ⁊ discipl̄i:ꝟz alios discipl̄os mitigabat. Si eniz in duob⁹ fratrib⁹ sessuris ad dexterā molestati sūt multomagis hic molestati fuissent:nōduz eniz erāt spū pleni:postea vero spūales effecti vbiqz petro p̄matū cōcedūt ⁊ in ꝛcionib⁹ eū p̄mittūt. HIERO. Paululū etiā relingtur tentationi:vt augeaꝫ fides:⁊ intelligat se non facultate postulatiōis:ꝟz potētia dñi ꝟseruatū. Ardebat enī i aīo eius fides:sed būana fragilitas ī pfundū trabebat. AVGV. de v.do. Pręsūpsit ḡ petrus de dño:titubauit vt hō:ꝟz rediuit ad dñm.vñ segꝫ:Et cū cepiſ.mer.cla.di.Do. sal.me fac. Nūqd āt dñs desereret titubantē:quē audierat īuocātem:vñ segꝫ:Et ꝛti. Je.exte.ma apph̄ēdit eū. CHRY. Jō āt nō iniunxit ventis gescere:ꝟz extēdēs manū apprehēdit eū:qm̄ illius fide op⁹ erat. Cū eniz q̄ a nobis sūt defecerint:tū ea q̄ a deo sūt:stant. Ut igiꝫ mōstraret:qz nō vēti īmissio ꝟz illi⁹ modica credulitas periculū opabaꝫ.subdiꝫ: Et ait illi Modice fi.q̄re dubi. In quo manifestat:qz neqz vēt⁹ nocere potuisset si fides firma fuisset. Sicut āt pullū añ tps exnido exeūtē ⁊ casurū mr̄ alis portās rursus ad niduz reducit:ita ⁊ xps fecit.vñ segꝫ:Et cū ascē.in naui.ces.vē.q autez erāt in naui: vene.⁊ adora.eū dicē. Uere fili⁹ dei es. RABA. Qō qdē de nautis itelligēdū ē siue ō aplis. CHRY. Uide aūt q̄liter paulatiz ad id qō est excelsi⁹ vniuersos ducebat. Supra enī increpauit mare:nūc āt magis vtutē suā demōstrat sup mare ambulādo:⁊ alȳ hoc idē facere iubendo ⁊ piclitātē saluādo.iōqz dicebāt ei:Uere fi.dei es.qō supra nō dixerāt. HIERO. Si ḡ ad vnū signū trāgllitate maris reddita q̄ p⁹ nimias ꝓcellas interdū ⁊ casu fieri solz naute atqz rectores ve filiū dei ꝛfitēr:cur Arrius ipsū i ecclesia p̄dicat creaturā: AVGV. de v.do. Mystice autē mōs altitudo ē. Quid āt alti⁹ celo i hoc mūdo: Quis vo i celū ascēdit nouit fides nr̄a. Cur āt sol⁹ ascēdit i celū:qz nēo ascēdit i celū:nisi q ō celo descēdit q̄uis ⁊ cū i fine venerit ⁊ nos i celū leuauerit:ēt tūc sol⁹ ascēdet: qz caput cū corpe suo vn⁹ ē xps:nūc āt solū caput ascēdit. Ascēdit āt orare:qz ascēdit ad p̄rem,p nobis iterpellare. HYLA. Uel q ve spe solus ē: solitudinem suā i tpe passiōis ondit:ceteris trepidatiōe dilapsis. HIERO. Ascēdit ēt i mōtē sol⁹ qz turba ad sublimia seq nō pōt:nisi docuerit eā iuxta mare in littore. AVGV. de v.do. Uerūtn dū xps orat i excelso: naucula turbaꝫ magnis fluctib⁹ i pfundo.⁊ qz īsurgūt fluct⁹ pōt ista nauicula turbari:ꝟz qz xps orat:nō pt mergi. Nauiculā qppe istā eccl̄iaz cogitate:turbuletū mare ꝺ seculū. HYLA. Qz āt nauē ꝛscēdeꝛ discipl̄os iubz:⁊ ire trās fretū dū turbas ipe dimittit:⁊ dimissis turbis ascēdit i mōtē orare:eē itra eccl̄iaz iubet:⁊ piculū fieri vsqz īid tps quo fuer tēs i claritatl aduētu ppl̄o oī q ex isrl̄erit r̄liqu⁹ salutē reddat:eiusqz pctā dimittat:dimissoqz eo vl̄ celeste regnū potius admisso agēs deo patri gr̄as in gl̄a ei⁹ ⁊ maiestate cōsistat. Sz iter hec discipuli vēto ac mari deferūt:⁊ totis secl̄i motib⁹ īmūdo spū aduersāte iactanꝫ. AVGV. de v.do. Qñ.n.aligs ipie volūtatis maxie ptātis psecutionē idic ecclie:sup nauiculā xpi grādis vnda ꝛsurgit. RABA. Uñ bñ dr̄ qz nauis erat i medio mari:⁊ ipse solus i terra:qz nō nūqz eccl̄ia tātis pssuris ē afflicta:vt eaz dñs deseruisse videreꝫ ad tps. AVGV. de v.do. Uenit āt dñs ad visitādos discipl̄os suos q turbabāꝫ ī mari q̄rta vigilia noctis.i. extrema pte noctis.vigilia.n.vna tres horas hz:ac p ꝺ nor q̄ttuor vigilias hz. HYLA. Pria igiꝫ vigilia fuit legis:secūda:pphaꝝ:tertia corpalis aduēt⁹:q̄rta ī reditu claritatis. AVGV. de v.do. Quarta igiꝫ vigilia noctis: ꝺ ē pene tā nocte finita veniet ī fine seculi:inigtatis nocte transacta ad iudicādū vīuos ⁊ mortuos. venit autez mirabiliter. Surgebāt.n.fluct⁹:ꝟz calcabāꝫ.q̄tūlibet.n.ptātes secl̄i cō surgāt:p̄mit eaꝝ caput nr̄z caput. HYLA. Ueniēs āt xps ī fine īuēit eccl̄iaz fessaz ⁊ añchristi spū ⁊ toti⁹ secl̄i motib⁹ īueniet circūactā. Et qz de antichristi ꝛsuetudīe ad oēs tentationū nouitatē solliciti erūt:ēt ad dñi aduētū expauescēt falsas rer̄ imagies metuētes. Sz bon⁹ dñs timorē depellet dicēs:Ego sū.⁊ adnēt⁹ sui fide metū naufragy īminētis repellet. AVGV. de q̄. euā. Uel q dixerūt discipuli phātasma eē:signat:qz qdā q cesserit dyabolo de christi aduentu dubitabūt. Qz āt petrus īplorat auxiliū a dño ne mergatur:signat qbusdā tribulatiōib⁹ ēt p⁹ vltimā psecutionem purgatū i eccl̄ia:qō ⁊ paul⁹ signat dicēs. Saluus erit: sic tñ q̄si p ignē. HYLA. Uel q petrus ex oī ꝛfistētiū in nauinumero rñdere audet:⁊ iuberi sibi vt supra aḡs ad dñz venīat p̄caꝫ:passiōis tpe volūtatis sue designat affectū:dū vestigys dñi īherēs ad cōtēnēdā mortē conat⁹ ē. Sz ifirmita tē future tētatiōis timiditas ei⁹ oñdit. Per metū.n.mortis vsqz ad negādi necessitatē coact⁹ ē. Clamor āt ei⁹ penitētie sue genit⁹ ē. RABA. Respexit dñs:⁊ ad pnīaz cōuertit: manū extēdit:⁊ īdulgētiā tribuit:⁊ sic discipulus saluē iuenit:qz nō ē volētis nz currētis:ꝟz miserētis dei. HYLA. Qz āt trepidāte petro virtutē pueniēdi ad se dñs ñ iducit: ꝟz manu apph̄ēsuz sustinuit:hec ē rō. solus.n.passurus ꝓ oī b⁹:oīuz pctā soluebat.nec sociū admittit gegd vniuersitati p̄stāt ab vno. AVGV. de ver.do. Jn vno ēt apl̄o.i.petro in ordine apl̄oꝝ p̄rio ⁊ p̄cipuo i quo figurabat ecclesia: vtrūqz gen⁹ significādū fuit:i. firmi i ꝺ q̄ sup aḡs ābulauit ⁊ īfirmi i ꝺ q̄ dubitauit:nā ⁊ vnicuiqz sua cupiditas tēpestas ē:amas deū:ābulas supra mare. Sub pedib⁹ tuis ē seculi timor:amas seculū absorbet te. Sz cū fluctuat cupiditate cor tuū vt vīcas cupiditatem:inuoca xpi diuinitatem.

RABA. Aderit āt dñs si sopitis tētationū piculis pretis suę fiduciā retribuat:⁊ ꝺ diluculo apprōpiquāte. Cū enī būana fragilitas p̄ssuris obstra:suaꝝ viriū puritatē cōsiderat:erga se tenebras cernit. Cū āt mētē ad supnū p̄sidiū erexerit:repēte exortū luciferi ꝛspicit q totā vigiliā matutinā illumīat. Nec mirādū si ascēdēte ī nauiculā dño vēt⁹ cessauit:ī quocūqz.n.corde dñs p gr̄az adest:mox vniuersa bella gescunt. HILA. Ascēsu ēt christi in naui: vētum ⁊ mare eē sedatū post claritatis sue reditū eterna eccl̄ia pax ⁊ trāgllitas īdicaꝫ.⁊ qz tūc māifesti⁹ adueniet:recte admirātes vniuersi locuti sūt:Uere fili⁹ dei es. Confessio.u. vniuersoꝝ tūc absoluta ⁊ publica erit:dei filiū nō iā in humilitate corporea sed in gloria celesti pacē eccl̄ie reddidisse.

AVGV. de q̄. euā. Signaꝫ enī claritatez ei⁹ tūc māifestā futuraz p speciez iā vidētibus q p fidē nūc ambulāt.

¶ Et cū transfretasset venerūt i terrā genezareth
Et cū cognouissent eū viri loci illius:miserūt in
vniuersaz regionē illā:⁊ obtulerunt ei oēs male
habētes:⁊ rogabāt eū:vt vl̄ fimbriaz vestimēti
eius tāgerēt. Et qcūqz tetigerūt salui facti sunt.

REMI. Narraverat supi⁹ euāgelista dñm iussisse discipulos suos ascēdere ī nauicnlā:⁊ precedere eū trāſ fretum nūc aūt in icepta itētiōe pseuerās dicit quo transfretando puenerint:dicens:Et cū transfretaſ.vene.ī ter.gene. RABA. Terra geneçar iuxta stagnum geneçareth a loci ipsius natura nomen trahens qua crispantibus aquis de scipso sibi excitare auram perhibetur. greco enim vocabulo

quasi generãs sibi aurã dicit. CHRY. Mõstrat aũt euangelista q̃ p⁹ multũ tps ad ptes illas xp̃s venerat. Et iõ segtur. Et cũ cogno. eũ viri lo. il. mise. in vni. regi. illã. HIERO. Cognouerũt aũt eũ rumore: nõ facie. vl̃ certe p signorum magnitudine q̃ ppetrabat in populis: vultu plurimis notus erat. Et vide q̃ta fides sit boĩz terre geneçareth: vt nõ pñtiũ tñ salute ꝺtẽti sint: sed mittãt ad alias p circuitũ ciuitates. CHRY. Neqz enĩ similiter vt pri⁹ ad domos trahebãt ꝛ tactũ manus ingrebãt: sz cũ maiori fide eũ alliciebãt. vñ segt̃: Et obtu. ei oẽs ma. ba. ꝛ roga. eũ: vt fim. vesti. eius tan. Mulier. n. q̃ fluxũ sanguinis patiebat̃: vniuersos hanc sapiẽtiã edocuit: vt. s. tangẽdo fimbriã vestimenti christi saluarent̃. Pz etiã q̃ tps quo xp̃s abñs fuit: nõ solũ fidẽ eorum dissoluit: sz ꝛ maiorẽ reddidit: cuius vtute oẽs saluati sunt. ꝛ iõ segt̃: Et gcunqz tetigerũt: salui facti sunt.

HIERO. Si aũt scirem⁹ qd in nr̃a lingua resonat genezareth intelligerem⁹ quõ iesus p typũ apl̃oz ꝛ nauis ecclĩã de psecutiõis naufragio liberatã trãsducat ad litt⁹: ꝛ ĩ trãquillissimo portu faciat regescere. RABA. Geneçar enim interp̃tat̃ ortus pncipiũ. tunc aũt plena nob tribuet̃ tranquillitas: qñ paradisi p xp̃m nobis restituet̃ hereditas: ac p me stole iocunditas. HILA. Uel aliter: Finitis legis tẽporib⁹ ꝛ ex isrl̃ gnqz milib⁹ viroz intra eccl̃iam collocatis iam credẽtiũ ppl̃s occurrit: iã ipse ex lege p fidẽ saluus: reliquos ex suis infirmos egrotosq̃ offerũt dño: oblatiqz fimbrias vestimentoz ꝺtingere optabãt salui per fidẽ futuri: sz vt ex veste tota fimbrie ita ex dño nr̃o iesu xp̃o sancti spiritꝰ gr̃a virtus exyt q̃ apl̃is data: ipsis quoqz tanq̃ ex eodẽ corpe exeũtib⁹ salutẽ bis g ꝺtingere cupiũt subministrant.

HIERO. Uel fimbriã vestimẽti eius minimũ mãdatũ itelligẽ: qõ q trãsgressus fuerit: mim⁹ vocabit̃ i regno celoz: vl̃ assumptõez corpis p quã vẽim⁹ ad vbũ ꝺi. CHRY. Nos aũt nõ solũ fimbriã aut vestimẽtũ xp̃i habem⁹: sz ẽt corp⁹ ei⁹ vt comedamus. Si ergo qui fimbriam vestimenti eius tetigerunt: tantam acceperunt virtutem: multomagis q totũ ipsum sument.

CAP. XV.

Tunc accesserunt ab hiero solymis scribe ꝛ pharisei dicẽtes: Quare discipl̃i tui trãsgrediunt̃ traditiões seniorũ? Nõ enĩ lauãt manus suas cũ panẽ mãducãt. Ipse aũt rñdẽs ait illis: Quare ꝛ vos trãsgredimini mãdatũ dei, pter traditionẽ vr̃az: Mã ꝺs dixit: Honora pr̃em ꝛ mr̃em: ꝛ q maledixerit pr̃i vel mr̃i: morte moriat̃. Vos aũt dicitis q̃cũqz dixerit pr̃i vel mr̃i munus q̃cũqz est ex me tibi ꝓderit: ꝛ nõ honorificabit pr̃em suum aut mr̃em suã: ꝛ irritũ fecistis mãdatum dei ꝓpter traditionẽ vestram.

RABA. Duoes geneçareth ꝛ minus docti credunt sz q sapiẽtes videnr̃ ad pugnã veniũt: iuxta illud: Abscondisti a sapiẽtib⁹ ꝛ prudẽtib⁹ ꝛ reuelasti ea paruulis. vñ dicit̃: Tũc accesserũt ad eũ ab hiero. scri. ꝛ pha. AVGV. ꝺ cõ. euã. Ita aũt cõserit euãgelista narratiõis sue ordinẽ dicẽs. Tũc accesserũt: vt q̃tũ ipse transitus indicat rerũ etiã ꝺsequẽtiũ ordo seruet̃. CHRY. Propter hoc aũt euãgelista hic tps designat: vt oñdat ineffabilẽ illoz̃ negtiã nulli cedẽtẽ. tũc enĩz venerũt qñ pluria signa opat⁹ ẽ: qñ infirmos ex tactu fimbrie curauerat. Oz ãt ab hierosolymis venisse dñr scribe ꝛ pharisei: sciẽdũ ẽ q̃ p oẽs trib⁹ erãt dissemĩnati: sz q in metropoli habitabãt: peiores alijs erãt: velut ampliori fruentes honore: ꝛ maiorẽ supbiã possidẽtes. REMI. Duab⁹ aũt de causis repbẽdũt̃: ꝛ qz ab hierosolimis venerãt. i. a loco scõ descẽderãt: ꝛ qz seniores ppl̃i ꝛ legis doctores erãt: ꝛ nõ ad discẽdũ: sz ad repbẽdẽdũ dñm venerãt. Subdit̃ enĩ:

Dicentes: q̃re discĩ. tui trãsgre. tra. senio. HIERO. Mira phariseoz̃ scribarũq̃z stultitia: ꝺi filiũ arguũt q̃re traditiones boĩz ꝛ pcepta nõ seruet. CHRY. Uide aũt q̃liter ꝛ a sua interrogatiõe capiũt̃. Nõ enĩ dicunt: Quare trãsgrediunt̃ legẽ moysi: sed Traditionẽ seniorũ. vñ manifestũ est q̃ multa noua inducebãt sacerdotes: q̃uis moyses dixerit Nõ adijcietis ad verbũ q̃ ego ꝓpono vobis hodie: ꝛ non auferetis ab eo. ꝛ qñ oportebat eos ab obseruationib⁹ liberari: tũc ampliorib⁹ obseruationib⁹ se alligabãt: timẽtes ne aliqs eoz̃ principatũ auferret: terribiliores esse volẽtes qz ꝛ ipsi eẽnt legislatores. REMI. Que aũt fuerint traditiones manifestat marcus cũ ait: Pharisei ꝛ oẽs iudei nisi crebro lauẽt man⁹ suas: nõ mãducãt panẽ. vñ ꝛ h̃ discipl̃os repbẽdũt dicẽtes: Nõ. n. la. ma. su. cũ pa. mã. BEDA. sup mattheũ. Uerba. n. pb̃z carnal̃r acipiẽtes q̃ dctm erat: Lauamini: ꝛ mũdi estote. ꝺ corpe solũ lauãdo fuabãt. ꝛ iõ statuerãt nõ nisi lotis manib⁹ mãducandũ eẽ. HIERO. Manus aũt idest opa nõ corpis: sz aĩe lauãde sunt: vt fiat in illis vbũ dei. CHRY. Jõ aũt discipl̃i nõ lotis manib⁹ mãducabãt: qz iaz supflua despiciebãt: ea solũ q̃ sunt necessaria attẽdẽtes ꝛ neqz ñ lauari p lege habẽtes: sz vt ꝺtingebat alterutrũ faciẽtes. Qui. n. ꝛ ipsum necessariũ cibũ contẽnebãt: q̃l̃r circa hoc studiũ haberẽt? REMI. Uel repbẽdebant pharisei discipulos dñi nõ de ista lauatione q̃ ꝺsueto more ꝺgruis ꝛ necessarys tpib⁹ agit̃: sed de illa superflua q̃ ꝺ supstitiosa traditõe seniorũ fuerat repta. CHRY. Xp̃s aũt nõ excusauit: sz ꝺfestim reaccusauit demõstrans qñ cũ q magna peccat p puis pctis alioz̃ sollicitũ esse nõ oz: vñ segt̃: Ipse aũt rñdẽs ait illis. Quare ꝛ vos trãsgredimini mãdatũ ꝺi pp traditionẽ vr̃az? Nõ aũt dicit q̃ bñ faciũt transgredientes: vt nõ det eis occasionẽ calũnie: neqz tñ vituperat q̃ ab apl̃is factũ ẽ: ne approbet eoz̃ traditiões. Neqz rursus accusat seniores: ne tanq̃ iniuriatorẽ eũ repulissent: sz increpat eos q aduenerãt: tãgẽs etiã seniores q talẽ traditi onẽ statuerãt dicẽs. HIERO. Cũ vos pp traditionez hominũ pcepta dei negligatis: q̃re discipulos meos arguẽdos creditis q̃ seniorũ iussa quipendãt vt dei pcepta custodiãt? nã de⁹ dixit: ho. pa. ꝛ ma. Honor in scripturis nõ tñ i salutatiõib⁹ ꝛ officijs ꝺferẽdis q̃stũ i eleosynis ac mũer oblatione sentit̃. Honora igr apl̃s viduas q̃ ve vidue sũt. h̃. n. bonõ domũ itelligit̃. Precepat q̃ dñs vl̃ ibecillitates vl̃ etates vl̃ penurias pentũ ꝺsiderãs vt filij honorarẽt ẽt in vite necessarijs mĩstradis pentes suos. CHRY. Uoluit aũt monstrare q̃ pentes cẽnt valde bõrãdi: p hoc q̃ adiũxit ꝛpmiũ ꝛ penã: sz dñs h̃ pmiũ ptermittẽs q̃ bõrãtib⁹ repromittitur: s. eẽ lõgeuũ sup terrã ponit q̃ terribilius ẽ. s. penã: vt ꝛ ipsos stupefaceret: ꝛ alios attraheret. vñ addit. Et q maledixerit pr̃i vl̃ mr̃i: mõte moriat̃. in quo demr̃at eos morte dignos eẽ. Si. n. q vbo ꝺbonorat pentẽ mõte punit̃: multomagis vos q ope ꝛ ñ solũ debõratis pẽtes: sz ꝛ alios h̃ docetis: Qui igr̃ neqz viuere debetis: q̃l̃r meos discipl̃os incusatis? Quo ãt ꝺi mãdatũ trãsgrediãt̃: mãifestat cũ subdit: Uos ãt dicitis: Quicũqz dixe. pa. vl̃ ma. mun⁹ q̃cũqz ẽ ex me: tibi ꝓde. ꝛc. HIERO. Premissã. n. puidẽtissima ꝺi legẽ volẽtes scribe phariseiq̃z subuertere: vt ipietatẽ sub noĩe pietatis ĩducerẽt: docuer̃t pessimos filios: vt sigs ea q̃ pentib⁹ offerẽda sũt: ꝺo voluerit soluere q ver⁹ ẽ pr̃: oblatio dñi ppoatur pentũ mũerib⁹. GLO. vt sit sẽsus: Qõ ego offero ꝺo ꝛ mihi ꝛ tibi ꝓderit ꝛ iõ ñ ꝺbes sumer̃. s. res meas i tuos vsus: sz pati vt ꝺo offerã. HIERO. Uel certe ipsi pentes q̃ ꝺo ꝺsecrata cernebãt: ne sacrilegij crimẽ incurrerent: declinantes egestate conficiebantur: atqz ita fiebat vt oblatio liberoz̃ sub occasione templi ꝛ dei in lucra cederẽt sacerdotũ.

GLO. Ut sit sensus: Quicũqz. i. qsqs vr̃m o iuuenes: Dixerit. i. dicere poterit. vel dicet pr̃i vel mr̃i: O pater: munus quod est deo ex me iam deuotum: proderit tibi admirando. quasi diceret: non debes sumere: ne sis reus sacrilegij.

Uel pōt legi p defectū ℔ mō. Quicūqz dixerit pri ⁊c. ſbaudi faciet oi mādatū: vl cōplebit legē vl erit dign⁹ vita eterna. HIERO: Poteſt aūt ⁊ hunc breuiter habere ſenſum Cōpellitis ingt filios: vt dicant parentib⁹ ſuis: Quodcūqz domū oblaturus erā deo in tuos cōſumo cibos: tibiqz prodeſt o pater ⁊ mater: quaſi diceret nō. GLO. Et ſic ꝓpter iſtas pſuaſiones auaricie vſe: ille iuuenis nō honorificabit patrem ⁊ matrē. vnde ſegt: Et nō honorificabit patrē ⁊ matrē. quaſi diceret: Uos filys iſta peſſima ſuaſiſtis ⁊ propter hoc filius poſtea patrē ⁊ matrē nō honorificabit ⁊ ita mandatū dei de ſuſtentandis parentibus feciſtis irritū: propter traditionem veſtrā. ſ. auaricie veſtre ſeruiētes. AVGV. Contra aduerſariū legis ⁊ ꝓphetaꝝ. Euidenter aūt hic xps oſtendit ⁊ illā eſſe dei legē quā hereticꝰ blaſphemat: ⁊ iudeos habere ſuas traditiōes a libris prophetici⁹ ⁊ legitimis alienas: quas aplus appellat prophanas fabulas ⁊ viles. AVGV. Contra fauſtū. Multa etiā nos hic dns docet: ⁊ iudeos a deo ſuo ſe nō auertere ⁊ eiꝰ mandata nō tantū ſe nō infringere: veruz etiā illos ⁊ qbus infringerent arguere: ⁊ nō niſi p moyſen iſta mandaſſe. AVGV. ō qſti. euangeliſta. Uel aliter: Munus quodcūqz eſt ex me: tibi ꝓderit. ideſt munus quod offers cauſa mei: ad te iam ptinebit: quibꝰ verbis ſignificant fily iam ſibi nō neceſſe eē parētū pro ſe oblationē q ad eā etatem pueniſſent: vt poſſent iam ipſi offerre ꝓ ſe. In hac ergo etate cōſtitutos vt poſſent parentibus ſuis hoc dicere: cū hoc dixiſſent negabant phariſei reos eē ſi parentibns non preſtarent honorem.

¶ Hypocrite: bene ꝓphetauit de vobis eſaias dicēs: Populus hic labiis me honorat: cor autez eoꝝ longe eſt a me. Sine cauſa autem colūt me docētes doctrinas ⁊ mādata hoiuz. Et cōuocatis ad ſe turbis dixit eis: Audite ⁊ intelligite. Nō qđ itrat in os coinquinat hominē: ſed qđ ꝓcedit ex ore hoc coinquinat hoiez.

CHRY. Monſtrauerat dns q phariſei non erāt digni accuſare tranſgredientes mādata ſenioꝝ: cum dei legez deſtruerent: Rurſus aūt demonſtrat hocipſuz ⁊ a ꝓpheta. vñ dicit: Hypocrite bene ꝓphetauit de vobis eſaias dicens: Populus hic labys me honorat: cor aūt eoꝝ lōge eſt a me.

REMI. Hypocrita dicit ſimulator: qz aliud opere ſimulat ⁊ aliud corde geſtat. Iſti ergo bene hypocrite dicunt: qz ſub honore dei terrena ſibi lucra accumulare cupiebant.

RABA. Preuidit aūt eſaias ſimulationes iudeoꝝ q in dolo pugnarent ⁊tra euāgelium. Et ideo dixit ex pſona dns Popul⁹ hic labys eū honorat ⁊c. REMI. Judeoꝝ nāqz populus labys ⁊ ore deo appropinquare ⁊ honorare euz videbat: qz vnius dei cultum ſe habere gloriabat: ſz corde lōge a deo receſſit: qz viſis ſignis atqz miraculis nec diuinitatē eiꝰ cognoſcere: nec eū ſuſcipe voluerūt. RABA. Item labys eū honorabāt qñ dicebant: Magiſter: ſcimus quia verax es. ſz cor eorū lenge ab eo fuit. qñ miſerūt iſidiatores vt eū caperent in ſermone. GLO. Uel cōmendando exteriorem munditiaz eū honorabāt: ſz dum interiori que vera eſt carebant: cor eoꝝ longe erat a deo: ⁊ illis talis honor inutilis erat. Unde ſegt: Sine cauſa aūt colūt me: docētes doctrinas ⁊ mandata hoiuz. RABA. Nō enim habebunt mercedē cū vis cultorib⁹ docētes doctrias ⁊ mādata hoiuz contemptis ꝑceptis diuinis. CHRY. Augmentata ergo accuſatione phariſeorū a teſtimonio ꝓphete: ⁊ illis nō emēdatis: iam eis non loquit ſed turbis: vnde dicit. Et ꝓuocatis ad ſe turbis dixit eis Audite ⁊ intelligite. Qz turbis dogma excelſum ⁊ multa philoſophia plenum propoſiturus erat: non ſimpliciter hoc enunciat ſed ſuſceptibile facit ſermonem. primo quidem ⁊ ore ⁊ ſollicitudine exhibita circa turbas: quod oſtendit euangeliſta dicens: Et cōuocatis ad ſe turbis. Deinde etiaz ſuſceptibilem facit ſermonez ex tēpore: quia poſt mortuos ſuſcitatos: poſt victoriā cōtra phariſeos habitā: tunc legem ꝓponit: vt facilius ſuſcipiat. Et nō ſolum ſimpliciter turbas aduocauit ſed etiaz cos attentiores fecit in hoc q dixit: Audite ⁊ intelligite. i. atrendite ⁊ erigamini mēte ad hoc audiendū. Nō autez dixit eis: Nihil eſt obſeruatio eſcaruz: neqz q moyſes male iniunxerat: ſed per modū admonitionis ⁊ conſilij a rerum ipſaꝝ natura teſtimoniū accipiens ait: Non quod intrat in os coinquinat hominē. ſed quod procedit ex ore: hoc coingnat hominē. Dicronimus habz cōmunicat. HIERO. Uerbū cōmunicat ꝓprie ſcripturarū eſt: ⁊ proprio ſermone non teritur. populus autem iudeoꝝ cū partē dei ſe eē iactans: cōes cibos vocat quibus oēs vtunt hoies: vbi gra: Suillā carnē: oſtreas: lepores: ⁊ iſtiuſmodi animātia que vngulā non findunt: nec ruminant: nec ſquamoſa i piſcib⁹ ſunt. Unde ⁊ ī actib⁹ apoſtoloꝝ ſcriptū eſt: Quod deus ſanctificauit: tu ne cōmune dixeris: Cōmune ergo quod ceteris hoīb⁹ patet quaſi non de parte dei ꝓ īmūdo appellat. AVGV: Contra fauſtum: Teſtamento autē veteri non eſt contraria iſta ſententia: q dns dicit: Nō qđ intrat in os ⁊c. ⁊ qua apoſtolus dicit: Oia mūda mūdis: ⁊ oīs creatura dei bona eſt. Si poſſunt ℔ apoſtolū de ipſis dixiſſe naturis intelligāt manichei: illas autē litteras ꝓpter quaſdam prefigurationes tempori congruentes: animalia quedā non natura ſed ſignificatiōe immūda dixiſſe. Itaqz verbi gratia: Si de porco ⁊ agno regratur vtrūqz natura mundum eſt: quia omnis creatura dei bona eſt: quadā vero ſignificatione agnus mundus: porcus īmundus eſt: tanq̄ ſi ſtultū ⁊ ſapientē diceres: vtrunqz hoc verbū natura vocis ⁊ litteraꝝ ⁊ ſyllabarum quibus cōſtat vtiqz mundū eſt: ſignificatiōe aūt vnū horū verbū qđ dicitur ſtultus: immundū dici poteſt: non natura ſui: ſed qnoniā quoddā immūduz ſignificat. Et fortaſſe quod eſt in rerum figuris porcus: hoc eſt in hominū genere ſtultus. ⁊ tam illō aīal q̄ iſte due ſyllabe quod dicit ſtultus quoddā vnū idēqz ſignificant. Immūdum quippe illud aīal in lege poſituz eſt: eo q non ruminet: nō aūt hoc eius vitium: ſed natura ē. Sunt aūt hoies qui per hoc aīal ſignificant īmundi prio vitio: non natura: qui cum libenter audiāt verba ſapiētie: poſtea de his omnino non cogitant. Quod eniz vtile audieris velut ab inteſtino memorie: tanq̄ ad os cogitatiōis recordandi dulcedine reuocare: quid aliō eſt q̄ ſpiritaliter ruminare: qđ qui non faciunt: illoꝝ animaliū genere figurātur. De aūt ſimilitudines rerū in locutionib⁹ vel obſeruationibus figuratis rationales mentes vtiliter ⁊ ſuauiter mouet. ſed priori populo multa talia nō tm audienda verū etiaz obſeruanda precepta ſunt. Tempus enī erat quo nō tm dictis: ſz etiā factis prophetiçari oportebat ea q̄ poſteriore tpe: fuerāt reuelāda. qbus p chriſtū atqz in xpo reuelatis fidei gentiuz onera obſeruationū nō ſunt impoſita: ꝓphetie tamē eſt auctoritas cōmēdata. Requiro aūt a manicheis: vtrū iſta dñi ſnīa q̄ dixit: nō ingnari his hoiem q̄ in os eiꝰ intrāt: vā aut falſa ſit. Si falſaz dicūt: cur eoꝝ doctor Adimāntus a xpo ꝓlatam dicēs: ad expugnādū vetus teſtamētum obiecit: Si aūt vera eſt: cur aduerſus eā credūt ſe coingnari: HIERO. Opponat aūt prudens lector ⁊ dicat: Si qđ intrat in os non coingnat hoiez: quare idolotitis non veſcimur: Sciendū igit q ipſi quidē cibi ⁊ oīs dei creatura per ſe munda ſit: ſed idoloꝝ ⁊ demonū inuocatio ea facit īmunda apō eos. ſ. q cū ꝓſcientia idoli idolotitū manducāt: ⁊ ꝓſcientias eoꝝ cū ſit infirma polluit: vt apls dicit. REMI. Quicunqz aūt tante fidei eſt vt intelligat creaturarum dei nullo modo inquinari poſſe: ſanctificet cibꝰ p verbuz dei ⁊ oratiōnē: ⁊ comedat quicqd vult: ita tamen q̄ hec licentia offendiculum non fiat infirmis: vt apoſtolus dicit.

¶Tunc accepētes discipli eius dixerūt ei: Scis quia pharisei audito hoc verbo scandalizati sūt: At ille respondens ait. Omnis plantatio quam non plantauit pater meus celestis:eradicabitur Sinite illos:ceci sunt: t duces cecoꝝ. Cecus āt si ceco ducatum prestet:ambo in foueā cadnut.

HIERO. Ex vno sermōe dñi ois supstitio obseruatiō iudaicaꝝ fuerat elisa:qui in cibis sumēdis abominādis: qz religionē suā sitā arbitrabāt. CHRY. Premissa itaqz cū audissent pharisei:nihil ꝺdixerūt illi:qz vehemēter eos ꝺuicerat:nō redarguēdo,solū:sed t volū illoꝝ ꝓpalando:sz scandaliçati sunt:pharisei.s.nō aūt turbe vñ dicit: Tunc accedētes discipuli eius dixerūt ei:Scis qz pharisei audito ꝟbo scādaliçati sunt: HIERO. Quia crebro teritur in ecclesiasticis scripturis scandaluz:breuiter dicendum quid sit gnificat scandalū:nos offendiculū vl ruinam t impactionē pedis possum⁹ dicere. Quando ǧ legim⁹:Quicunqz scandaliçauerit:hoc intelligim⁹ q dicto vel facto occasionē ruine dederit. CHRY. Christus aūt nō soluit:phariseoꝝ scādalū sz magis eos increpauit: vñ sequit: At ille rūdēs ait: Ois plantatio quā nō plātauit pater me⁹ celestis eradicabitur. Hoc aūt manichei de lege dictū eē dicūt:sed ꝓfutant eos q̄ antea dicta sunt. Si enim de lege dixisset:qualr supius pro lege puguasset dicēs. Quare trangredimini mādatū dei ꝓpter traditionē vestrā: Qualiter etiā ꝓphetaz induxisset in mediū. Si etiā deus dixit: Honora patrē t matrē: qualiter hoc qō in lege dictū ē nō est dei plantatio: HYLA. Dicēs ǧ oēz plantationē que nō a patre sit:docet traditionem hominū eradicādā cuius fauore legis p̄cepta trāsgressi sūt.

REMI. Ois etiā falsa doctrina t superstitiosa obseruatio cū suis actoribus ꝓmanere nō pōt. t qz a deo patre non est cū eisdē eradicabitur. Illa ergo sola permanebit:que a deo patre est. HIERO. Nunquid ergo eradicabit t illa plantatio.de qua apls ait:Ego plantaui: apollo rigauit: Sed solui? qō ex eo qō segt: Deus āt icremētū ōdit. Dicit t ipe: Dei agricultura: ōi edificatio estis: t alibi: coopatores ōi sum⁹. Si āt coopatores : igit plātāte paulo t rigāte apollo : ōs cū coopatorib⁹ suis plātat t rigat. Abutūt āt hoc loco q diuersas nās introducūt dicentes:Si plantatio quam nō plantauit pater eradicabitur:ergo quā ille plantauit no pōt eradicari. Sed audiāt illud hyeremie:Ego vos plantaui vineaz verā:quō versi estis in amaritudinē vitis aliene:-Plātauit gdē ōs: t nemo pōt eradicare plātationē ei⁹. Sz qm̄ ista plātatio in volūtate ꝓpꝛy arbitry est.nullus alius eaz eradicare poterit nisi ipsa tribuerit assensum. GLO. Uel plantatio ista doctores legis significat cū sequacibus suis q ꝟpz nō habebāt fundamētū. Quare aūt sūt eradicādi subditur Sini.it. Ceci sūt t du.cecoꝝ. RABA. Ceci gdē sunt.i. luce mandatoꝝ dei priuati: t sunt duces cecoꝝ : qz alios in precipitium trabunt errantes t in errorem mittētes. vnde subditur:Cecus aūt si ceco ducatum prestet:ambo in foueam cadunt. HIERO. Hoc etiam ē qō apls preceperat: Hereticum hoīem post primā t alterā correctionē deuita sciēs q̄ puersus sit huiusmodi. In hūc sensum t saluator precipit doctores pessimos dimittēdos arbitrio suo sciens eos difficulter ad veritatem posse retrahi.

¶Respondens autez petrus dixit ei: edissere nobis parabolā istaz. At ille dixit: Adhuc t vos sine intellectu estis: Nō intelligitis qz omne qō in os intrat:in ventrez vadit: t in secessum emittit. Que autem procedūt de oze:de corde exeunt: t ea coinquinant hominez. De corde enim exeunt cogitationes male: homicidia: adulteria: fornicatiōes: furta: falsa testimōia: blasphemie: Hec sunt q̄ coinquināt hoīem. Nō lotis aūt manibus manducare nō coinquinat hominem.

REMI. Consueuerat dñs parabolice loqui. t ideo petrus cū audisset:qō intrat in os nō coinquinat hoīem:putauit illū ꝓbolice fuisse locutū: t ideo interrogauit vt subdit: Respondēs autē petrus dixit ei:Edisse no.para.istā. Et qz ex ꝓsona ceteroꝝ hoc dixerat:iccirco simul cū alys a dño repꝛhēsus ē. vnde segt. At ille dixit: Adhuc t vos si.intel. estis:

HIERO. Corripit aūt a dño quare parabolice dictum putet:qō perspicue locutus est. Ex quo animaduertim⁹ vitiosum esse auditorē qui obscura manifeste aut manifeste dicta obscure velit itelligere. CHRY. Uel ideo dñs increpat eū qz nō erat ex iucertitudine qō quesierat:sz ex scādalo quo scandaliçatus erat. Turbe enī nō intellexerāt qō dictū erat. Discipuli aūt scādaliçati fuerāt. vñ a principio q̄ si ꝓ phariseis īterrogare volebāt:sz qz audierāt eū magna dicētē:ois plātatio t̄c. repssi fuerūt: Sz petr⁹ q vbiqz feruēs erat neqz ita silet:qđ dñs increpat: t increpationi rōnē addidit dicēs: Nō intelligitis qz om.qō in os intrat in vē. va. t in secess.emittit. HIERO. Ex hac sñia gdā calūniāt q̄ dñs physice disputatiōis ignarus:putet oēs cibos in vētrez ire t i secessū digeri cū sīati infuse esce ꝓ art⁹ t venas ac medullas:nerosqz fundant. Sz sciēdū q̄ tenuis hūor t liqns esca cū in venis t artub⁹ ꝓcocta fuerit: t digesta p occultos meatus corꝛis quos greci poꝛos vocāt:ad inferioꝛa vilabit: t in secessuz vadit. AVGV. de fa religiōe: Alimēta carnis corꝛupta.i.amittētia formā suā in mebꝛoꝝ fabricaz migrant: t corꝛupta reficiūt in aliā formā p ꝓueniētiā transeūtia: t p vitalē motū dyudicāt quodāmō: vt ex eis īstructurā h⁹ pulchꝛi visibilis q̄ apta sunt assumant:nō apta vo ꝓgruos meat⁹ abyciant:quoꝝ aliud fetulētissimū reddi tur terre ad alias formas assumēdas:aliud p totū corꝑ exhalat:aliud totius aīalis latētes neruos accipit: t inchoat īplē. CHRY. Cū aūt hoc dñs dicit adhuc discipulis fm iudaicaz infirmitatē respondet.dicit.n.qm̄ cib⁹ nō manet: sed egredit:q̄uis t si maneret:nō faceret immūdū:sz nondū hec audire poterāt ꝓpter hoc aūt moyses tātuz tps dicē esse imundos:quantū cib⁹ intus manet. In vespere.n. iubz lauari t mūduz esse quasi tēpus digestionis t egestionis dimetiēs. AVGV. xv. de truni. Duo aūt quedā hoīs oꝛa dom⁹ cōplexus est vnū corꝛis:aliud cordis.nam cum dicit. Omne quod in os intrat t̄c. apertissime demonstrauit os corꝛis. At in eo quod sequitur: os cordis:ostendit dicens. Que autem ꝓcedunt de oze:de corde ex. t ea coinqui. hominē. CHRY. Que enim cordis sunt: intus ī homine manēt: t exeūtia ingnāt nō manētia solū:imo tūc magis cū exierit vñ subiungit: De corde enim exeūt cogitatiōes male quas primo ponit: qz hoc erat iudaicū vitiū qui.s.ei insidiabant. HIERO. Principale igit aīe nō ꝑz platonē in cerebꝛo est:sz iuxta chꝛistū in corde: t arguēdi sunt ex hac sñia: qui cogitatōes a diabolo immitti putāt t nō ex ꝓpꝛia nasci volūtate. Diabolus adiutoꝛ esse t incētoꝛ malaꝝ cogitationū pōt:auctoꝛ esse nō pōt: Si aūt semp in insidys positus leuē cogitationū nr̄aꝝ scintillam suis fomitibus inflāmauerit:nō debemus opinari eum queqz occulta cordis rimari: sed ex corꝛis habitu t gestib⁹ estimare qđ versem⁹ intrinsecus. verbi gra: Si pulchꝛaz mulierez nos crebꝛo viderit i spicere:intelligit coꝛ ab oculis vlneratū. GLO. Ex cogitationibus aūt malis ꝓueniūt t mala facta t mala ꝟba: que lege ꝓhibēt. vñ subdit Homicidia:que ꝓhibent illo legis p̄cepto nō occides. Adulteria:fornicatiōes. q̄ intelligunt ꝓhiberi illo p̄cepto: Nō mechaberis. Furta:q̄ ꝓhibēt illo p̄cepto. Nō furtuꝝ facies. Falsa testimōia: ꝺ illō p̄ceptū. Non dices aduersus ꝓximū tuū falsū testioniū Blasphemie: ꝺ illō p̄ceptū: Nō assumes nomē dī tuī.REMI. Noīatis āt

vitys q̄ diuina lege ꝓhibent̄ pulchre dñs subiūgit: Nec sūt q̄ coingnāt hoīez. i. imūdū ⁊ īpurū reddūt. GLO. Et quia huiusmōi v̄ba dñi ex phariseoꝝ nequitia occasionē sumpse rāt: qui traditiones suas diuinis p̄ceptis p̄ferebat: ꝓsequenter ꝓcludit incōuenientiā traditiōis p̄missę dicēs: Nō lo. āt mani. mādu. nō coin. hoīez. CHRY. Nō aūt dixit escas ī lege ꝓhibitas māducare nō coingnat hoīez: vt nō possent illi ꝓtradicere: ſz cōcludit de illo de quo disputatio erat.

¶ Et egressus inde iesus secessit in partes tyri ⁊ sidonis. Et ecce mulier chananea a finibus illis egressa clamauit dicēs ei: Miserere mei dñe fili dauid: filia mea male a demōio vexat̄. Qui nō rn̄ dit ei verbum. Et accedentes discipuli eius: rogabant eum dicētes: Dimitte eā: quia clamat post nos. Ipse aut̄ respondens ait: Non sum missus nisi ad oues q̄ perierūt domus israel. At illa venit ⁊ adorauit eū dicēs: Dñe adiuua me. Qui respondens ait: Nō est bonū sumere panē filioꝝ ⁊ mittere canibus. At illa dixit: Etiā dñe. Nam ⁊ catelli edunt de micis q̄ cadunt de mēsa dñoꝝ suoruꝫ. Tunc respondēs iesus: ait illi: O mulier magna ē fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata ē filia eius ex illa hora.

HIERO. Scribis ⁊ phariseis ⁊ calūniatoribꝰ derelictis transgredit̄ in ptes tyri ⁊ sidonis: vt tyrios sidonioſq̄ curaret: ⁊ iō dicit̄: ⁊ egressus inde iesus secessit in ptes tyri ⁊ sidonis. REMI. Tyrus ⁊ sidō ciuitates fuere gētiliū: nā tyrus metropolis fuerat chananeoꝝ: sidon terminus chananeoꝝ respiciēs ad aglonē. CHRY. Consideradum aūt q̄ quādo ab escaꝝ obseruatione iudeos eripuit: tunc ⁊ gentib ꝰ ianuā aperuit: sicut ⁊ petrus prīꝰ in visione iussus est hanc legē soluere ⁊ post ad cornelium mittitur. Siquis aūt q̄rat: cū discipulis suis dixerit: In viā gentiū ne abieritis: qualiter hāc ambulat viā: Primū gdē illud dicemꝰ: qz non erat obnoxius p̄cepto q̄ discipulis dederat. Secundo aūt quia neq; vt p̄dicaturus abyt: vnde ⁊ marcus dicit: Qui occultauit seipsum. REMI. Fuit aūt vt tyrios sidonioſq̄ curaret siue vt huius mulieris filiā liberaret a demonio: quatenus p eius fidē scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ negtiā cōdēnaret: de qua q dē muliere subdit̄. Ecce mulier chananea a finibꝰ illis egressa ꝛc̄. CHRY. Dicit aūt euāgelista eē chananeā: vt oñdat virtutē p̄tie christi. Chananei enī q expulsi fuerāt: vt non puerterēt iudeos: hi iudeis apparuerūt p̄uidētiores: vt exirent a terminis suis ⁊ accederēt ad xp̄m. Cū aūt hec mulier accessisset: nihil aliud q̄ misericordiā popposcit. vñ segt̄: Clamauit dicēs ei: Miserere mei dñe fili dauid. GLO. Magna fides chananee hic notatur: deū credit vbi dñm vocat: hoīez vbi dicit filiū dauid. Nihil ex merito postulat: sed solā misericordiaꝫ dei efflagitat dicens. Miserere. Nec dicit Miserere filie: ſz Miserere mei: qz dolor filie dolor est matris. ⁊ vt magis eū ad ꝓpassionez moueat: totuꝫ ei dolorem enarrat: vñ segt̄. Filia mea ma. a demo. vexat̄. In quo vulnera medico detegit: ⁊ magnitudinē ⁊ qualitatē morbi. magnitudinē cū dicit: Male vexat̄. qualitatē cum dicit: A demonio. ORIGE. in ho. Uide āt p̄udētiā femine: nō iuit ad hoīes seductores: nō quesiuit inanes ligaturas: sed oēs relinquēs diaboli cultꝰ venit ad dñm. Nō petiuit iacobuꝫ: nō rogauit ioānē: nō accessit ad petrū ſz suscipit ī se pnīe patrociniū: ⁊ sola cucurrit ad dñm. Sz vide in exptū negociū petit: ⁊ lamētū suū pducit in clamorē: ⁊ amatoꝛ hoīuꝫ deus nō rn̄det v̄bū. vñ sequit̄: Qui nō rn̄dit ei v̄bū. HIERO. Nō aūt de superbia phariſaica: nec ō scribaꝝ sm̄pcilio: ſz ne ipse sm̄ie sue cōtrarius videret̄ p quā iusserat: In viā gētiū ne abieritis: nolebat. n. occasionē calūniātibꝰ dar̄ pfectāqs salutē gētiū passiōis ⁊ resurrectiōis tpi refuabat. GLO. Differendo etiā ⁊ nō rn̄dendo patientiā mulieris ⁊ pseuerantiā nob oñdit. Ideo etiā nō rn̄dit vt discipuli p ea rogarent: oñdēs per hoc necessarias eē p̄ces scōꝝ ad aliqd impetrādū. vñ segt̄: Et accesi. discipuli eiꝰ: roga. eū dicē. Dimitte eā qz cla. post nos. HIERO. Discipuli adhuc illo tpe mysteria dñi nesciētes vel misericordia moti: rogabant p chananea muliere: vel importunitate eius carere cupientes. AVGV. de cō. euā. Affert aūt aliquā repugnantie q̄nēz q̄ marcus in domo dicit fuisse dñm cum ad illū venit mulier p filia sua rogās. Mathe. aūt posset intelligi de domo tacuisse: eandē tn̄ rem cōmemorasse. Sed qn̄ dicit discipulos dño ita suggessisse: Dimitte illam: qn̄ clamat p nos: nihil v̄ aliud significare q̄z post ambulātē dñm mulierē istā deprecatoriā vocē misisse. Intelligendū ē ergo dixisse quidē marcum q̄ intrauerit vbi erat iesus cū eum p̄dixisset fuisse in domo. Sz qz matthe ait: Nō rn̄dit v̄bū ōdit ei agnoscere q̄ tacuerūt ambo: ⁊ in eo silentio egressuꝫ fuisse iesuꝫ de domo illa: atq; ita cetera cōtexunt̄ que iam in nullo discordēt. CHRY. Estimo aūt ⁊ discipulos ad calamitates mulieris esse tristatos: ſz tamē nō sūt ausi dicere: Da ei hāc gratiā: sed Dimitte eā sic̄ ⁊ nos cū voluerim ꝰ alicui psuadere multotiens ꝓtraria dicim ꝰ. Ipse aūt rn̄dens ait: Nō sum miss. ni. ad oues q̄ perie. dom ꝰ isrl̄. HIERO. Non aūt hoc dicit: qn ad gētes nō missus sit: ſz q̄ primū ad isrl̄ missus ē vt illis nō recipiētib ꝰ euāgeliū iusta fieret ad gētes trāsmigratio. REMI. Spāliter etiā missus est ad salutē iudeoꝝ vt etiaꝫ corpali p̄tia eos doceret. HIERO. Signanter āt dixit: Ad oues pditas dom ꝰ isrl̄: vt ēt ex hoc loco nē erroneā oue de alia parabola ī telligam ꝰ. CHRY. in ho. Sz qz mlier vidit nihil posse aplos: iuerecūda effecta ē: bona ī uerecūdia: ātea. n. neq; ī ꝓspectū vēire audebat: vñ dcīt. Clamat p nos. Qn̄ āt videbat vt angustiata recederet tūc ꝓpi ꝰ vēit. vñ segt̄. At il. ve. ⁊ adorauit eū. HIERO. Nō q̄ ꝓpi ꝰ vēit. vñ segt̄. At il. ve. ⁊ adorauit eū. HIERO. Nō q̄ ista cananitidis pseueranter p̄mū filiū dauid: deinde dñm vocat: ⁊ ad extremū deū adorauit. CHRY. Jōq; nō dixit: Roga vel deprecare deū: sed dñe adiuua me. Quāto q̄ magis mulier multiplicabat supplicationē: tanto ⁊ ipse multiplicabat negationē. ⁊ nō adhuc iudeos oues vocat sed filios: illā aūt canē. vñ sequit̄: Qui respon. ait: Nō est bonū sume. pa. fili. ⁊ da. canib ꝰ. GLO. Filij sunt iudei generati ⁊ nutriti sub cultu vn ꝰ dei p legē. Panis ē euāgeliū miracula ⁊ alia q̄ ad salutē nostrā ptinēt. nō ē q̄ ꝓueniens vt a filijs auferant̄ ⁊ dent̄ gentib ꝰ q̄ sūt canes: donec iudei repudiēt. RABA. Canes aūt gētiles, ꝓpter idolatriā dicunt̄: q̄ sui sanguinis dediti ⁊ cadauerib ꝰ mortuoꝝ: vertunt̄ in rabiez. GRHY. Uide aūt mulieris p̄udentiaꝫ: qualr neq; ōdi cere ausa ē: neq; tristata ināliox laudib ꝰ: neq; molestata in ꝓpio ꝓuitio vñ segt̄. At illa dixt̄. Etiā do. nam ⁊ catel. edūt de mi. q̄ ca. de mē. do. suo. Ille dixerat. Nō ē bonū. hec aūt dixit: Utiq; dñe. Ipe iudeos filios vocat: hec aūt dños. ipse canē eā noīauit: hec aūt ⁊ op ꝰ canis adiecit: ac ſi dicat. Si canis suꝫ: nō suꝫ aliena. canē me dicis: q̄ nutri me vt canē: non possuꝫ relinq̄re mēsaꝫ dñi mei. HIERO. Mira aūt huius mulieris fides patiētia ⁊ humilitas p̄dicatur: fides qua credebat sanari posse filiā suā: patiētia q̄ toties ꝓtepta in p̄cibus pseuerat: humilitas q̄ se nō canib ꝰ: ſz catulis ꝓpat. Scio me ingt filioꝝ panē nō mereri: nec integros cape posse cibos: nec sedere ad mēsaꝫ posse cū p̄re: ſz ꝓtēta suꝫ religis catulorū: vt p hūilitatē micarū ad panis integri veniā magnitudinē. CHRY. Propter hoc āt xp̄s tardabat: p̄sciebat. n. eā hoc dicturam: nec occultari volebat tantā mlieris virtutē. vñ sequit̄. Tunc rn̄dēs iesus ait illi: O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Ac ſi dicat: Fides tua maiora bis

mrāz im plorat

detegit magnitudinē ⁊ qualitatē morbi

audire pōt: vex iterī fiat tibi sic vis. Uide āt q̄liter nō pa/
rū ⁊ hec mlr̄ itulit i filie medicinā. pp hoc.n. neq; christ⁹ di/
xit: Sana sit filia tua: sz magna ē fides tua: fiat tibi sic vis.
vt discas qñ simplr̄ loq̄bat ⁊ nō adulatōis: sed mlte fidei
erāt vba ipsi⁹. Hec āt xpi vox sillis ē illi voci q̄ dixit: Fiat fir
mamentū: ⁊ factū ē. vñ segtur: Et sana. ē fi. ei⁹ ex illa hora.
Intēde āt q̄lr aplis ñ ipetrātib⁹ ipetrat ipa: tā magnū gd ē
istātia oronis. Eteni pro nris noxis a nob vult magis roga/
ri q̄ ab alys pro nob. REMI. Dis ēt vbis dat nobis exē/
plū cathetiçādi ⁊ baptiçādi pueros: qñ h mlr̄ ñ ait: Salua
filiā meā: aut adiuua eā: sz miserere mei: ⁊ adiuua me. Dic
eteni, descēdit cōsuetudo i ecclia vt fideles p̄ suis paruulis
fidē deo ꝓmittāt: qñ ipi ñ sūt tāte etatis ⁊ rōis: vt p se fidez
deo ꝓmittere valeant: q̄ten⁹ sicut fide isti⁹ mulieris sanata
ē filia ei⁹: ita ⁊ fide viroꝝ catholicoꝝ pctā puulis relaxēt.
Allegorice āt hec mlr̄ sanctā ecclīaz significat de gētib⁹ cō
gregatā. Per hoc enī q̄ dis relictis scribis ⁊ phariseis vēit
i ptes tyri ⁊ sidonis p̄figurabat q̄ relictur⁹ erat iudeos: ⁊
trāsitur⁹ ad gētes. Est āt h mlr̄ egressa a finib⁹ suis: qñ ec/
clesia scā recessit a pstinis erroꝛib⁹ ⁊ vitys. HIERO. Si
liā āt chanāee puto aias eē credētū: q̄ male a dmōio vexa
bāt ignoꝛātes creatoꝛē: ⁊ adoꝛātes lapidē. REMI. Filios
āt dis appellat p̄fiarchas ⁊ ꝓphas illi⁹ tpis. Per mēsaz ō/
signat sacra scriptura: p micas vo mima p̄cepta vel iterna
mysteria qb⁹ scā ecclia pascit: p crustas vo carnalia p̄cepta
q̄ iudei obp̄nāt. Mice āt sub mēsa comedi dñr: qa ecclesia
büiliter se submittit ad iplēda dīna p̄cepta. RABA. Nō
āt crustas sz micas de pāe pueroꝝ edūt catelli: qr ꝓuersi ad
fidē q̄ erāt despecti i gētib⁹: nō lr̄e superficiē i scripturis: sz spi
ritualē sensuz q̄ i bōis actib⁹ pficere valeāt igrūt. HIE
RO. Mira āt rex cōuersio: israel quōdā fili⁹ nos canes: p
diuersitate fidei ordo noīuz cōmutat. De illis postea dr̄: cir
cūdederūt me canes mlti: nos audiuim⁹ cū mliere: Fides
tua te saluā fec̄. RABA. Que merito magna dr̄: qr cum
gētes nec lege fuerīt ibute: nec vocibus ꝓphaꝝ īstructe ad
p̄dicationē moꝝ aplorum ꝓ auditu auris obedierūt: iōq; salu/
tē ipetrare meruer̄t. Uex si ad p̄mas ecclie rogātis lachry
mas dis salutē aīe differt dare nō ē desperādū vel a peten
do cessandū: sz magis p̄cib⁹ insistēdū. AVGV. de q̄. euā.
Qr ⁊ puex ceturiōis: ⁊ filiā chananee mlieris nō veniēs ad
domos eoꝝ sanat: significat gētes ad q̄s ñ vēit saluas fore
p vbū suū q̄ rogātib⁹ fily sanant. Et itelligēda ē psona ec/
clesie: q̄ sibi ē ⁊ mr̄ ⁊ fily. nā simlr̄ oēs gb⁹ ꝓstat ecclīa mr̄ dr̄:
singuli āt idē ipsi fily appellāt. HYLA. Uel h mlr̄ pse
litoꝝ formā p̄fert: fines suos egredit: ⁊ ex gētib⁹. s. i ppli al/
teri⁹ nomē excedēs: q̄ p filia videlicet gentiū plebe dñatu
īmūdoꝝ spirituū occupata oꝛat: ⁊ qr dñz cognouit ex lege:
dauid filiū nūcupat. RABA. Itē sigs ꝓscīaz hz alicuius
vity soꝛde pollutā: filiā hz male a demōio vexatā. Itē sigs
bona q̄ gessit pctoꝝ peste fedauit: filiā hz īmūdi spūs furys
agitatā: iōq; necesse ē vt ad p̄ces lachrymasq; cōfugiat san
ctoꝛūq; intercessiones ⁊ auxilia querat.

¶ Et cuz trāsisset ide ihesus: vēit secus mare gali/
lee: ⁊ ascēdēs i mōtē sedebat ibi. Et accesserunt
ad eū turbe mlte hītes secū mutos: ceccos: clau/
dos: debiles: ⁊ alios multos: ⁊ piecerūt eos ad
pedes eius: ⁊ curauit eos ita vt turbe mirarent̄
vidētes mutos loquētes: claudos ambulantes:
cecos videntes: ⁊ magnificabant deum israel.

HIERO. Sanata chanāee filia: reuertit dns ad iudeā.
vñ dr̄: Et cū trā. ide ihesus: venit sec⁹ ma. galilee. REMI.
Hoc mare diuersis vocabul̄ appellat. Dr̄. n. mare galilee:
pp galileā adiacētē: mare tyberiadis: pp tyberiadē ciuita
tē. Segt̄: Et ascēdēs i mōtē sedebat ibi. CHRY. Cōside
rādū āt ꝙ aliqñ dns circuit vt sanet infirmos: aliqñ āt sedz
expectās eos: ⁊ iō cōueniēter hic sic subdit̄: Et acceſſerunt
ad eū turbe mlte habētes secū mutos claudos: cecos: debi
les: ⁊ alios mltos. HIERO. In eo loco vbi latin⁹ iterp̄s
trāstulit debiles: i greco scriptū ē sulloys: qō nō debilitatis
gñale: sz vni⁹ infirmitatis nom̄ ē: vt quō claudus dr̄ q̄ pede
claudicat vno: sic sulloys appelletur q̄ vnā manū debilem
hz. CHRY. Di āt i duob⁹ fidē suā demōstrabāt: ⁊ i ascē/
dēdo mōtē. Et i hoc qr existimabāt se nullo alio idigere: ni
si vt ꝓcerēt ad pedes iesu: neqz etiā adhuc tāgūt ad fim/
briā vestimēti: sz ⁊ ad altioꝛē fidē ascēdūt. vñ dr̄: Et ꝓie. eos
ad pedes eius. Et mulieris gdē filiā cū multa tarditate cu
rauit: vt ei⁹ virtutē ostenderet. Dis āt nō qr meliozes erāt:
sed vt if. delium indeoꝝ oza obstrueret: cōfesti sanationez
prebet. vnde segtur: Et curauit oēs. Multitudo autē eoꝝ
qui curabantur ⁊ facilitas sanationis eos i stupoꝛem mitte
bat. vñ segtur: Ita vt tur. mira. vi. mutos loquētes. HIE
RO. De debilibus tacuit: quia quid de contrario diceret
vno verbo nō habebat. RABA. Mystice āt cū filia cha
nanee p̄figurasset salutē gentiū: venit i iudeā: qr cuz pleni/
tudo gētiū itrauerit: tūc oīs israel salu⁹ erit. GLO. Ma/
re autē iuxta q̄ venit iesus turbida hui⁹ seculi volumina
significat: quod ē galilee: cū hoīes a vitys ad virtutes trās/
migrāt. HIERO. Ascēdit aūt in mōtem: vt quasi auis
teneros fet⁹ prouocet ad volādū. RABA. Ut. s. audito
res suos erigat ad supna ⁊ celestia meditanda. Sedebatqz
ibi: vt demōstraret nō nisi in celestibus requiē eē querēdā.
Eo autē sedēte in mōte. i. in celoꝝ arce accedūt turbe fide/
liū deuota mēte illi appropinquantes: ducētes secū mutos
⁊ cecos ⁊c. eosqz ad pedes iesu ꝓiciūt: qr peccata cōfitētes
ipsi soli curādos subyciunt: quos ita curat vt turbe miren̄
⁊ magnificēt deū israel: qr fideles qñ viderint eos q̄ spūal̄r
egrotauerāt: diuersis operib⁹ virtutū, ditatos: laudē deo de
cantāt. GLO. Muti aūt sunt q̄ nō laudāt deū: ceci q̄ nō i/
telligūt viam vite: surdi q̄ nō obtēperant: claudi per deuia
boni operis non recte euntes: debiles sunt: qui infirmi sunt
in bonis operibus.

¶ Jesus autem conuocatis discipulis suis dixit:
Misereor turbe: quia triduo iam pseuerāt me
cum: ⁊ non hīt q̄d māducent. Et dimittere eos
ieiunos nolo: ne dficiāt i via. Et dicūt ei discipli:
Unde ergo nobis in deserto panes tantos: vt sa
turemus turbā tantaz? Et ait illis ihesus: Quot
panes hētis: At illi dixerūt. septē ⁊ paucos pisci
clos. Et pcepit turbe vt discūberēt sup terrā. Et
accipiēs septē pāes ⁊ pisces: ⁊ gias agēs fregit
⁊ dedit discipulis: ⁊ discipuli dederūt pplo: ⁊ co
mederūt oēs ⁊ saturati sūt. Et qd̄ supfuit d fra/
gmētis tulerūt septē sportas plenas. Erāt aūt q̄
māducauerant quattuoꝛ milia hominum: extra
paruulos ⁊ mulieres.

HIERO. Prius christus infirmoꝝ debilitates abstule/
rat: postea vero sanatis offert cibos. Cōuocat quoqz disci
pulos suos: ⁊ qd̄ facturus ē loquit̄. vñ dicit: Je. aūt cōuo. di
sci. suis di. Misereor turbe. Hoc āt facit vt magis exēplū
tribuat: cū minoꝛibus atqz discipulis cōicandi ꝓsilia: vl̄ ex
ꝓfabulatiōe intelligāt signi magnitudinē. CHRY. Tur
be enī cū ad sanationē venissent: nō audebāt petere panes:
vñ ipse amatoꝛ hoīuz: ⁊ oīuz curaz gerēs etiā nō petētibus
dat pp quod dicit: Misereor turbe. Ne aūt dicatur: quoni
am veniētes viaticum portauerant dicit: Quia triduo iam
perse. mecū non habent quod manducēt. Etsi eniz quādo

venerũt cibos habuerunt:tamẽ cõsumpti iaz erãt:ꝛ ꝑpter hoc nõ ĩ ꝓma aut secũda die hoc fecit:sed ĩ tertia quãdo iaz oĩa erãt cõsumpta:vt ꝑus ipsi in necessitate cõstituti cũ ampliozi desideriõ suscipereẽt qõ fiebat. Mõstrat ãt ꝛ q̃ de lõge venerãt:ꝛ nihil eis reliquũ fuerat:i hoc q̃ diẽ: Et dimit. eos ieiu.no.ne defi.i via. Cũ ãt nolit eos ieiunos dimittere: iõ tñ nõ statiz signũ faẽ:vt ex hac ĩterrogatiõe ꝛ respõsione attẽtiozes discipulos faciat:ꝛ fidẽ suã ostendant dicẽtes: Fac panes. Et q̃uis xp̃s plurima fecerit vt miraculi ꝑus fcĩ recozdarẽtur:qz feẽ eos mĩstros:ꝛ ptiti sunt cophinos:adhuc tñ ĩperfecti⁹ dispositi erãt:qõ pz ꝑ hoc qõ segt̃: Et di.ci.di. Uñ ergo no.ĩ deserto pa.tan.vt satu.tur.tan. Ipsi gdẽ infirma cogitatõe hoc dixerũt: per hoc tñ miraculũ futuꝝ iusꝑicabile facientes.ne aligs.n.suspicareẽ q⁹ ab aliquo ꝓpin quo castello accepti sunt sibi:ꝑ hoc miraculũ istud in soltudĩe fit mltũ a castellis distante. Ipse aũt christ⁹ vt discipuloꝝ erigat mentẽ:eos ĩterrogat:vt ex mõ ĩterrogationis eos ꝛmemozet illoꝝ q̃ ꝑus facta sunt.vñ segtur:Et ait illis iesus:Quot pa.habetis ꝛ At illi dixeẽt sep.ꝛ pisꝫ.paucos. Nõ aũt addũt:Sz hec qd sunt ĩter tãtos:sicut antea dixerant: iã.n.paulatĩ ꝓfecerãt:lz nõ totũ apprehẽdaẽ ad eis. Admirare aũt ĩ aplis vitatis amozẽ:qualꝫ ipsi scribẽtes nõ occultãt suos ẽt magnos defect⁹.nõ.n.ẽ quãtalibet accusatio:patrũ ante tali signo facto cõfestim obliuisci. Admirare aũt ꝛ aliã sapĩaz eoꝝ qualiter vẽtrẽ supabãt:nõ multã mense curã faciẽtes. Jn beremo.n.existẽtes:ꝛ ꝑ tres dies ibi morantes:solũ septẽ pães ibi habebãt. Alia vo similiter ꝓzib⁹ fecit.etenĩ recũbere eos fecit ĩ terra ꝛ ĩ mãib⁹ discipuloꝝ crescere panes.vnde segtur:Et prece.tur.vt discũ.super terrã.

HIERO. De hoc aũt supza dixim⁹ ꝛ eadẽ repetere ociosi ẽ:tñ ĩ his q̃ discrepant ĩmozemur. CHRY. Finis autẽ vtriusq̃ miraculi nõ simlis ẽ. Segtur enĩ: Et qõ superfu. de frag.tu.sep.spoz.ple. Erãt aũt q mãdu.quatu.mi.bo. ex. paruu.ꝛ mulieres. Quare aũt mĩozes fuerĩt relige ĩ hoc miraculo q̃ ĩ ꝓmo:ꝛsi nõ tot fuerĩt q comederũt:Aut igiꝫ hoc ẽ:qz spoꝛte cophinis maiores erãt:aut ex diuersitate rememorenĩ ꝛ illi⁹ ꝛ huius miraculi:ꝛ ꝑpter hoc tũc qdẽ feẽ cophinos religaꝝ numero eẽles discipulis:nũc ãt spoztas panib⁹ eẽles. REMI. Jn hac ãt euãgelica lectõe ꝓsiderãda ẽ ĩ xp̃o operatio diuinitatis ꝛ humãitatis. per hoc.n. q⁹ turbis misereẽ:ostendit se humane fragilitatis affectõez haberẽ. Jn eo vo q⁹ pães mltiplicauit:ꝛ turbas pascit:ostendit diuinitatis opatõ. Destruit g̃ h̃ erroꝛ Eutycetis q ĩ xp̃o dicebat vnã nãz. AVGV. de cõ.euã. Sãe nõ ab re ẽ admõere ĩ ꝟ miraculo q⁹ si aligs euãgelista ꝝ ꝟ dixisset:q ꝏ gnq canib⁹ nõ dixisꝫ:ꝏri⁹ ceteris putareẽ. Sed qz illi g miraculũ de septẽ pãib⁹ narrauerũt:nec illꝰ de gnq tacuerũt:neminẽ mouet: ꝛ vtrũq factũ boles itelligũt. Hoc ideo dixim⁹: vt sicubi simile reperiẽ factũ a dño:qõ ĩ aliquo alter alteri euangeliste ita repugnare videaẽ:vt oĩno solui nõ possit:nihil aliud itelligaẽ q̃ vtrũq factũ esse ꝛ aliud ab alio cõmemoratũ.

GLO. Notãdũ ãt q⁹ ꝑus dñs aufert debilitates ꝛ postea cibat:qz ꝑus sũt remouẽda peccata:ꝛ postea aĩa verbis dei nutriẽda. HYLA. Sicut aũt illa turba quã ꝑus pauit iudaice credẽtiũ cõuenit plebi:ita hec populo gentiũ cõparatur.q⁹ vero quatuoz milia viroꝝ cõgreganẽ:multitudo innumerabiliũ ex q̃tuoz oꝛbis partib⁹ itelligiẽ. HIERO. Jsti etiam non sunt quinqz milia sed quatuoz milia: qui numerus semper ĩ laudibus ponitur.ꝛ quadrãgulus lapis nõ fluctuat:nõ ẽ istabilis: ꝛ ob hãc causam etiam euangelia ĩ hoc numero cõsecrata sunt. Jn supioꝛi ergo signo quia ꝓpinq erant:ꝛ vicini quiqz sensuum:nõ ipse dominus eoꝝz recozdatur sed discipuli. Die aũt ipse dominus misereri se dicit eoꝝm:qz triduo iam perseuerãt cũ eo:qz.ſ.patri:filio: spirituiqz sancto credebant. HYLA. Uel qz omne passionis dominice temp⁹ cũ domino agunt:siue quia venturi ad baptismũ confitenẽ se credere ĩ passione ac resurrectõe ei⁹:siue quia toto passionis dominice tempoze ieiunus domino quadã cõpassionis societate iungunẽ. RABA. Ut hoc dr̃:qz in toto seculo tertiũ temp⁹ est quo gratia datur: ꝑmuz ante legem:secundum sub lege:tertiuz sub gr̃a:quartũ est ĩ celo ad quod tendens reficit̃ in via. REMI. Uel quia peccata commissa ꝑ penitentiam corrigentes:cogitatõe:locutione:ꝛ ope conuertuntur ad dominum. Nas turbas noluit dominus dimittere ieiunas ne deficerent ĩ via: qz peccatoꝛes per penitentiam conuersi ĩ cursu labentis seculi peũt:si absqz sacre doctrĩe pabulo dimittãr. GLO. Septez panes sunt scriptura noui testamenti:i quo gratia spũssancti ꝛ reuelaẽ ꝛ daẽ. neqz sunt ozdeacei vt supza:qz non hic vt in lege vitale alimentum figuris quasi tenacissima palea tegiẽ. hic non duo pisces vt ĩ lege duo vngebãtur.ſ.rex ꝛ sacerdos:sed pauci.i.sancti noui testamenti:qui de fluctib⁹ seculi crepti ꝛ sustinent turbulentũ mare:ꝛ exemplo suo nos reficiunt:ne ĩ via deficiamus. HYLA. Turbe aũt ĩ terrã recũbunt. nullis.n.legis opib⁹ fuerant antesubstrate:sed peccatoꝝ ꝛ cozpoꝝ suoꝝ iherebant. GLO. Uel ibi super fenum:vt desideria carnis cõprimãẽ: hic super terrã:vbi ꝛ ipe mundus reling ꝑcipiẽ:vel mons in quo dñs reficit ẽ altitudo xp̃i. ibi ergo fenũ sup terrã qz ibi ẽ ecclsitudo christi ꝓpter carnales carnali spe ꝛ desiderio tegiẽ: hic remota oĩ cupiditate carnali ꝙuinas noui testamẽti spe permanẽtes solidatasq̃ ꝛtinet:ibi quiqz milia qui carnales gnqz sensibus subditi:hic quattuoz ꝓpter quattuoz virtutes quibus spiritaliter muniũ̃:tẽperãtiã:prudẽtiã: fortitudinẽ:ꝛ iusticiã:q̃ꝝ pzia ẽ cognitio rerũ appettẽdaꝝ ꝛ vitandaꝝ:secũda refreatio cupiditatis ab his q̃ ꝛ praliter ỏlectãt. tertia infirmitas ꝛtra molesta seculi:quarta q̃ ꝓ oẽs diffundiẽ:dilectio dei ꝛ ꝓximi ꝛ ibi ꝛ hic mulieres ꝛ paruuli excepti sũt:qz in veteri ꝛ nouo testõ nõ admittunẽ ad dñm qui nõ perdurãt occurrere in virũ perfectũ vel infirmitate virũ:vel lenitate mẽtis. Utraq̃ refectio in monte celebrata est:qz vtriusq̃ testamẽti scriptura ꝛ altitudinẽ celestiũ preceptoꝝ mandat ꝛ ꝓmiũ. Utraq̃ altitudinẽ xp̃i ꝑdicat:altiozia mysteria q̃ nõ capit cõis turba:apli sufferũt ꝛ implẽt. ſ. ꝑfectoꝝ cozda septifozmis spũs gr̃a ad intelligẽdũ illustrata. spoꝛte inco ꝛ folys palmaꝝ solẽt ꝛtexi:ꝛ significant sanctos qui radicẽ cozdis in ipso fonte vite collocãt:ne arescãt. vt iuncus in aqua:ꝛ palmam eterne reributionis in cozde retinent.

CA. .XVI.

ET dimissa turba ascẽdit in nauiculã ꝛ venit in fines magedã. Et accesserũt ad eũ pharisei ꝛ saducei tentantes: ꝛ rogantes eũ vt signuz de celo ostenderet eis. At ille rñdens ait illis Facto vespe dicitis:serenũ erit:rubicũdũ est enĩ celũ. Et mane:hodie tẽpestas:rutilat.n.triste celum. Faciẽ ergo celi dũudicare nostis:signa aũt tẽpoꝝ nõ potestis. Generatio mala ꝛ adultera signum querit ꝛ signũ nõ dabitur ei nisi signũ ionę prophete. Et relictis illis abĳt.

CHRY. Sic⁹ p⁹ miraclũ gnqz panũ dñs turbas dimisit: ꝛ nc̃:nec ãt pedes fcedit:sz nauigio:ne turba eũ seq̃t. vñ dr̃. Et dimissa turba ascẽdit in nauiculã:ꝛ venit in fines magedã. AVGV. de cõ.euã. Mare⁹ ãt dic̃ q⁹ in valmanutha. nec est dubitãdũ eũdẽ locũ eẽ sub vtroqz noie. Nã pleriqz codices nõ hñt ẽt ꝓm marcũ nisi magedan. RABA. Est aũt magedã regio ꝛtra gerasã:ꝛ interꝑtaẽ poma vl nuncia ꝛ significat hoꝛtũ ỏ quo dr̃: Hoꝛt⁹ ꝛclusus:fons signat⁹:vbi crescũt poma vtutũ:ꝛ vbi nũciaẽ nomẽ dñi. Docet autez q⁹

predicatores mīstrato verbo turbe: ipsi ītra cubiculū cordis virtutū pomis debēt refici. Segtur: Et accesserūt ad eū pharisei ⁊ saducei tētātes ⁊ rogauerūt eū: vt signū de celo oñderet eis. REMI. Admirāda gppe ē cecitas pharisеoꝝ ⁊ saduceoꝝ. sic.n. postulabāt signū de celo: q̄si ea non eēnt signa q̄ facere videbaī. Quod aūt signū postularent: ioānes manifestat. refert.n. post refectōez de quīqz panib⁹ turbā accessisse ad dñz ⁊ dixisse: qō signū facis vt videam⁹ ⁊ credam⁹ tibi: Patres nostri māna ī deserto comederūt: sicut scriptū ē: Panē de celo dedit eis māducare. Jdeoqz ⁊ hi dicūt: Oñde nobis signū de celo. i. fac vt vno vel duobus diēb⁹ manna pluat: vt totus popul⁹ pascaī sicut mlto tpe factū est ī deserto. Jpse vero inspiciēs cogitatōes eorūz vt deus: ⁊ sciēs q̄ si etiā signū de celo eis ostēderet non crederent: noluit eis dare signū quod postulabant. vñ segtur: At ille rīdens ait illis: Facto vespe dicitis: serenum erit. HIERO. Hoc apud grecos in plerisqz codicibus nō habet. Sensus aūt manifest⁹ ē: q̄ ex elementoꝝ ordie ⁊ consonātia: possunt ⁊ sereni ⁊ pluuiosi dies prenosci. Scribe āt ⁊ pharisei q̄ videbanī legis esse doctores ex ꝓphetaꝝ vaticinio nō poterāt cognoscer saluatoris aduētū. AVGV. de q̄. euā. Pōt etiā itelligi quod dixit dñs: Facto vespe dicitis serenū erit. etenī rubicundū est celū. i. sanguine passiōis xpi: ꝑmo aduētu idulgētia peccatoꝝ daī. Et māe: hodie tēpestas. rubet.n. cum tristicia celuz: illud ē q̄ secūdo aduētu igne precedente venturus est. GLO. vel alr: Rutilat triste celū. i. patiūī apli post resurrectōez: post quos me iudicare in futuro scire potestis: q̄z cū nō parco meis bonis q̄n patianī nō parcā alys ī futuro. Facie ergo celi iudicare nostis: signa āt tēpoꝝ nō potestis: signa tēpoꝝ dixit de aduētu suo vel passiōe: cui simile ē roseuz celū vespe: ⁊ idē de tribulatōe: ante aduētū suū futura: cui simile ē mane roseū cū tristicia celum. CHRY. Sicut ergo in celo aliud gdē ē signū serenitatis aliud pluuie: ita ⁊ ī me putare oportet: nūc.n. ſ. ī ꝑmo aduētu his signis que ī terra sunt opus ē: q̄ autē ī celo sunt cōseruanī tpi secūdi aduent⁹. Nūc.n. siē medicus veni: tūc sicut iudex adero: ꝓpter hoc nunc occultus venit: tūc autē cū multa diuulgatōe q̄n virtutes celoꝝ mouebunt. Sz nō ē nunc tps hoꝝ signoꝝ: q̄z veni mozi: ⁊ q̄ abiecta sunt pati. ⁊ ideo segtur: Generatio mala ⁊ adultera signum querit: ⁊ signū nō dabiī ei: nisi signū Jone ꝓphete. AVGV. de cō. euā. Hoc aūt ⁊ alibi iā dixit matthe⁹. vnde retinendum ē eadē dñm sepe dixisse: vt q̄ existēte contrario solui nō poterit; bis dictū intelligaī. GLO. Dicit autem generatio mala ⁊ adultera. i. īcredula: ꝓ spirituali carneum habens intellectum. RABA. Non ergo generationi illi tentantium dominū signū celeste datur: quale querebāt: quibus multa signa dedit ī terra. Sed generatio ni querentiuz dñz. i. apostolis: quibus cernētibus ascendit in celum ⁊ spiritū sanctū misit. HIERO. Quid autē sibi velit signū ione: iam supra dictum est. CHRY. Cū autē hoc secūdo pharisei audissent: oportebat interrogare ⁊ dicere. Quid est quod dicīs? Sed ipsi nō desiderio discendi hoc a dño quesierunt: ⁊ ideo dñs eos reliquit. vnde sequiī: Et relictis illis abyt. RABA. i. relicta generatione mala iudeoꝝ: abyt trans fretuz: ⁊ gentiuz secutus est populus. nota q̄ non sicut in alys legitur locis: dimissis turbis abyt: sed quia infidelitatis errorē insolentium animos obtinebat: dicitur q̄ eos reliquit.

¶ Et cū venissent discipuli eius trans fretū: obliti sunt panes accipe. Qui dixit illis: intuemini ⁊ cauete a fermēto phariseoꝝ ⁊ saduceorum. At illi cogitabant inter se dicentes: Quia panes nō accepimus. Sciēs aūt ihesus dixit eis: Quid cogitatis inter vos modice fidei: q̄z panes non habetis? Nōdū intelligitis neqz recordamini quinq̄z panū ⁊ quinqz miliū hominuz: ⁊ quot cophinos sumpsistis? Neqz septē panū: ⁊ q̄ttuor milia hominuz: ⁊ quot sportas sumpsistis? Quare nō intelligitis: quia nō de pane dixi vobis: cauete a fermēto phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ? Tūc itelexerūt: quia nō dixerit cauēdū a fermēto panū: sed a doctrina phariseoꝝ ⁊ saduceorum.

GLO. Sicut dñs phariseos religrat ꝓp eoꝝ īfidelitatē: ita ꝓinter ⁊ doctrinā eoꝝ a discipulis cauendū eē docet. vñ segī: Et cū ve. disci. ei⁹ trās fre. ob. sūt acci. panes. REMI. Tāto. n. amore magri detinebāī: vt nec etiā ad pūctū vellet ab eo recedere. Aliaduertēdū est ergo q̄tū alieī eēnt ab appetitu delitiarum cū taz paruaz haberent de necessarys curā: vt etiā obliti sint panes accipe: sine qb⁹ humana fragilitas subsistere nō pōt. Sequiī: Qui dixit illis: Intuemini ⁊ ca. a fer. pha. ⁊ saduceoꝝ. HYLA. Jn quo monētur apli nō admisceri iudeoꝝ doctrine: q̄z legis opera in effectū fidei ⁊ prefigurationem rerꝝ consequentiū constituta sunt ⁊ in quoꝝ tpa atqz etatē veritas contigisse nihil vltra in veritatis similitudinē posituz arbitrarentur: ne doctrina pharisеoꝝ xp̄m nesciēs: effectū euangelice veritatis rumperet.

HIERO. Qui enī cauet a fermēto phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ legis ac lre ꝑcepta nō seruat traditiōes hoīuz negligit: vt faciat dei mādata. Hoc est fermētū de quo apls ait. Modicū fermētū totā massam corrūpit. Jstiusmodi fermētū etiā oī rōne vitādū ē: qō habuit marchiō ⁊ valētin⁹ ⁊ oēs heretici. Fermētū. n. hāc bz viz vt si farine mixtū fuerit: qō paz videbaī: crescat ī mai⁹: ⁊ ad saporē suū vniuersaz ꝑspiciēz trahat: ita ⁊ doctrīa heretica si vl modicā scintillā iecerit ī tuū pect⁹ in breui ingēs flāma cōcrescit: ⁊ totā hoīs passionē ad se trahit. CHRY. Sed quare nō dixit: Attēdite a doctrina phariseoꝝ manifeste: q̄z vult ꝓmemorare ea q̄ facta sunt .ſ. ō mltiplicatōe panū: etenī nouerat eos eē oblitos. simpliciter aūt de hoc eos incusare nō videī rōnē habere: occasione aūt ab eis recepta eos increpare susceptibilē faciebat incusationē: ⁊ iō q̄ cogitabāt discipuli euāgelista in medium introducit dicēs: At illi cogitabāt intra se dicentes: Q̄z panes nō accepimus. HIERO. Quō aūt panes nō habebāt: qui statim impletis septē sportis: ascēderūt in nauiculā ⁊ venerūt in fines mageda. ibi audiūt nauigantes q̄ cauere debeant a fermēto phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ: sed scriptura testaī q̄ obliti sunt eos secū tollere. CHRY. Q̄z vero discipli circa obseruationes iudaicas adhuc repebāt: iō dñs vehementer eos increpat ad vtilitatē oīuz. vñ segī: Sciēs aūt ihesus dixit eis: Quid cogitatis īter vos modice fidei: q̄z panes nō habetis? GLO. q. d. Quid cogitatis me dixisse ō terrenis panib⁹ de quib⁹ nō ē vobis dubitandū: cuz de tā paucis tātas feci abūdare religas? CHRY. Hoc āt faī vt sollicitudinem escarum ab eis abyciat. Sed quare non arguit eos: cum dixerunt: vnde nobis in solitudine panes tanti? et eniz opportuni⁹ videbaī hoc dici. Sed ideo tunc nō repreh̄endit eos ne videreī se īgerere ad signa faciēda: ⁊ nolebat ante turbas eos īcrepare. Tūc etiā rationabilior hec accusatio fuit: quando iam duplici miraculo de panib⁹ facto tales erant: vt adhuc de escis dubitarent. Uide autem ⁊ increpationem cum mansuetudine: velut enim excusādo respondet ꝓ his quos increpauerat dicens: Nondum intelligitis: neqz recordamini quinqz panum? GLO. q. d. Neqz mysteriū intelligitis neqz virtutē in memoria habetis.

CHRY. Per quod in memoriam eos reducit ad ea que ꝑterierūt ⁊ ad futura attentiores facit. HIERONY. Per hoc antē q̄ dicit: Quare nō intelligitis cē. ecce ꝑ occasionē docet eos quid significent quinqz panes ⁊ septem: qn

qz milia hominu m:ꝛ quatuoꝛ milia: q̄ pasta sūt ī heremo. Si.n.fermētū phariseoꝝ ꝛ saduceoꝝ nō coꝛpoꝛalem panē sed traditiones peruersas ꝛ heretica significant dogmata quare cibi quib⁹ nutrit⁹ est populus dei nō verā doctrinaz iutegrāq̄z significent: CHRY. Ut aūt discas quātū ī discipulis potuit iterpretatio christi:ꝛ qualiter eoꝝ mentem ereꝛerit doꝛmiētē:audi qd euāgelista dicat:Tunc itellexerūt q̄ nō dixit cauendū a fermēto panū:sed a doctria phariseoꝝ ꝛ saduceoꝝ:quāuis eo hoc nō interpꝛetante. Interp tatio ergo dñi eos a iudaicis obseruationibus abduxit.de fides exīstentes attentioꝛes feē:ꝛ a parua fide eos eripuit: vt non timeāt siq̄ paucos panes habere videātur neq̄ p pane solliciti sint:sed hec despiciāt vniuersa.

¶ Uenit āt iesus ī partes cesaree philippi ꝛ interrogabat discipulos suos dicēs: Quē dīnt hoies eē filiū hoīs? At illi dixerūt: Alij ioānē baptistaz alij āt heliā:alii vero hieremiā aut vnū ex ꝓphetis. Dicit illis iesus: Uos aūt quē me eē dicitis? ¶Rñdēs simon petrus dixit: Tu es christ⁹ filius dei viui. ¶Rñdens aūt iesus dixit ei:Beatus es simon bariona:qz caro ꝛ sanguis nō reuelauit tibi sz pater meus qui in celis est. Et ego dico tibi qz tu es petrus ꝛ sup hāc petrā edificabo eccliaz meā:ꝛ portе iferi nō pꝛeualebūt aduersuz eam. Et tibi dabo claues regni celoꝝ. Et q̄cūq̄z ligaueris sup terrā:erit ligatuz ꝛ ī celis. Et quod cūq̄z solueris sup terrā:erit solutū ꝛ in celis.

GLO. Postq̄ discipulos a phariseoꝝ doctrina remouerat dñs:cōueniēter euāgelice doctrine altitudinē ī eis fundat.ꝛ vt maioꝛ solēnitas designet loc⁹ describit cuz dicit: Uenit aūt iesus ī partes cesaree philippi. CHRY. Ideo aūt nō simplr cesareā nomiat:sz cesareā philippi: ga ē alia cesarea q̄ est stratonis:non aūt ī illa:sed in hac discipulos ī terrogauit:lōge eos a iudeis abducens: vt ab omni timoꝛe eruti: libere dicāt que habebāt ī mēte. Philippus aūt iste frater fuit herodis thetrarche ithuree ꝛ tracōitidis regionis:qui ī honoꝛē tyberi cesaris cesareā philippi:q̄ nunc paneas dicit appellauit. GLO. Cōfirmatur⁹ aūt ī fide discipulos:ꝑpus opiones ꝛ errores alioꝝ a mentibus eoꝝ voluit remouere. vnde segtur:Et iter. disci. suos di. Quem dicunt homines eē filiū hoīs? ORIGE. Interrogat christus discipulos:vt ex apostoloꝝ rñsionibus nos discam⁹ diuersas opiniones fuisse tunc apud iudeos de xꝑo:ꝛ vt nos semper scrutemur: qualis opinio sit apud homines de nobis:vt siquid male dicit de nob: occasiōes illius p̄cidamus.siquid autem boni:eius occasiones augeam⁹. Sed ꝛ discipuli episcopoꝝ ꝛ apostoloꝝ instruuntur exēplo:vt qualescūq̄z opiniones audierint fozis de episcopis suis referāt eis. HIERO. Pulchre aūt interrogat:Quē dicunt hoies esse filiuz hominis? Quia q̄ de filio hoīs loquūtur:homines sunt:qui vero diuinitatē ei⁹ intelligūt:non hoies sed dy appellant. CHRY. Non aūt dicit:Quē me dicunt scribe ꝛ pharisei eē:sed quez me dicūt hoies eē:plebis mētē q̄ ad malū ꝓna inflexa nō erat inuestigans. Etsi.n.multo humilioꝛ:q̄ oporebat eoꝝ erat de christo opinio:sed tamen a nequitia libera erat: phariseoꝝ autem opīo de christo erat plena multa malicia. HYLA. Dicendo ergo. Quem dicunt hoies esse filiū hominis? significauit pꝛeter id qō in se videbatur esse aliud sentiendū: erat enim hominis fili⁹. Quod igitur de se opinandi iudiciū desiderabat non illud arbitramur q̄ se ipse confessus est:sed occultuz erat de quo querebat: in quod se credentiū fides debeat extendere. Est autē hec cōfessionis tenenda ratio:vt sicut dei filiū:ita ꝛ filiū hominis meminerimus:qz altez sine altero nihil spei tribuit ad salutē.ꝛ ideo signāter dixit:Quē dicūt homines esse filiuz hoīs? HIERO. Non enī dixit:Quē me esse dicūt hoies: sed quem dicūt eē filiū hominis? ne iactāter de se q̄rere videret. Et nota q̄ vbicūq̄z in veteri testamēto scriptū ē. Filius hoīs:in hebꝛeo positū ē. Fili⁹ adam. ORIGE. Diuersas aūt iudeoꝝ opiniones de christo discipuli referunt. vñ dicitur:At illi dixerūt:Alij ioannem baptistā.estimatiōem .s.secuti herodis. Alij aūt heliā. videlicet estimantes q̄ aut secundam natiuitatē suscēperit helias:aut ex eo tempoꝛe ī coꝛpoꝛe viuēs in tēpoꝛe apparuit illo. Alij vero hieremiaz. quem dominus in gentib⁹ pꝛophetā ꝓstituit:non itelligentes qm̄ hieremias typus fuerat christi. Aut vnuz ex ꝓphetis.ratōe simili pꝛopter illa q̄ deus ad ipsos locut⁹ ē ꝑ ꝓphetas:nō tm̄ in ipsis:sed in xꝑo sunt impleta. HIERO. Sz tm̄ turbe sic errare potuerūt ꝛ helia ꝛ in hieremia:quomodo herodes errauit in ioanne. vñ miroꝛ quosdā iterpretes causas erroꝝ īquirere finguloꝝ. CHRY. Quia vero discipuli opinionē turbe recitauerant:euocat eos ꝑ secūdam interrogationē ad opinādū aliquid maius de ipō. ꝛ ideo sequitur:Dicit illis iesus:Uos aūt quez me esse dicitis? inquam qui simꝰl mecū estis semp:qz maioza signa vidistis q̄z turbe:nō oz vos in opīone ꝓq̄ire cū turbis:ꝛ ꝓpter hoc nō a pꝛincipio p̄dicatiōis eos de hoc interrogauit:sz postq̄z multa signa fecit:ꝛ multa locutus est eis de sua deitate.

HIERO. Attende aūt q̄ ex hoc textu sermonis apostoli nequaq̄z homines:sed dy appellant. Cum.n.dixisset:Quez dicunt homines esse filiū hominis? subiecit. Uos autē quē me esse dicitis? Ac si dicat.illis quia homines sunt humanis opinātibus:vos qui dy estis:quē me esse existimatis? RABA. Nō aūt quasi nesciēs de se sententiam discipulorum vel extraneoꝝ inquirit:sed ideo discipulos quid de se sentiant iterrogat:vt ꝓfessionē recte fidei digna mercede remuneret. Jō quid aly de se sentiant inquirit:vt expositis ꝓno sententys errantium discipuli ꝓbarentur veritatē sue confessionis nō de opinione vulgata sed de ipso pcepisse dominice reuelationis archano. CHRY. Quando vero dominus de plebis opinione interrogat:oēs respondent:sed omnib⁹ discipulis interrogatis petrus tanq̄z os apl̄oꝝ ꝛ caput pro omnib⁹ rñdet. vnde sequit: Rñdēs simō petrus dixit: tu es xp̄s filius di viui. ORIGE. Denegauit qdē petrus aliquid eoꝝ eē iesuz q̄ arbitrabant iudei cōfessus est autez Tu es xp̄s.qō nesciebāt iudei:sz ꝛ qō mai⁹ ē filius dei viui q̄ ꝛ ꝑ ꝓphetas dixerat: Uiuo ego dicit dñs.ꝛ iō dicebatur viuus:sed fm superemiētiā:qz supemiet oīb⁹ habētib⁹ vitā qm̄ solus hz īmortalitatē:ꝛ est fons vite:qō ꝓprie dicitur de⁹ pater: vita āt ē q̄si de fonte ꝓcedes:q̄ dixit:Ego sum vita. HIERO. Deū etiā viuū appellat ad ꝓparationē eoꝝ deoꝝ q̄ putantur dy:sed moꝛtui sūt:Saturnū dico iouē:veneꝛē:ꝛ berculē:ꝛc. idoloꝝ portenta. HYLA. Est aūt vera ꝛ inuiolabilis fides ex deo deū filiū pꝛofectum eē cui sit ex eternitate p̄is eternitas. Nunc igit assūpsisse coꝛpus ꝛ hoieꝛ factum esse:pfecta confessio est. Complexus est itaq̄z oīa q̄ ꝛ naturā ꝛ noīa exꝑessit:in quo summa virtutū est. RABA. Mira aūt distinctione factū ē vt dominus ipse humilitatem assumpte humanitatis ꝓfit eaē:discipl⁹ excellētiā diuine eternitatis oñdat. HYLA. Dignū aūt cōfessio petri p̄miū cōsecuta est:qz dei filiū in homine vidisset. vnde segt: Rñdens autem iesus di. ei: Beatus es simō bar. qz caro ꝛ san. nō reue. tibi:sz pater me⁹ qui est in celis.

HIERO. Reddit.n.christus apostolo vicem pro testimonio quod de se petrus dixerat:Tu es christus filius dei viui. dñs āt dixit ei: Beatus es simon bariona:quare? quia non reuelauit tibi caro ꝛ sanguis sed reuelauit pater. quod caro ꝛ sanguis reuelare non potuit spiritussancti gꝛa reue-

latū ē. Ergo ex confessione sortiť vocabulū q reuelatōem ex spūscō habeat: cui⁹ ꝛ fili⁹ appellādus sit. siqdez bariona i lingua nostra sonat fili⁹ colūbe. HIERO. Aly simplici ter accipiūt: q simō. ſ. petr⁹ filius sit ioānis: iuxta alteri⁹ loci interrogatōem: Simon ioannis: diligis me: ꝛ volūt scriptorū vitio deprauatū: vt pro bar ioāna. i. fili⁹ ioānis bariona scriptū sit vna detracta syllaba. Joāna vero interpretať dei gratia. vtrūq aūt nomen mystice itelligi pōt: q ꝛ colūba spūscī: ꝛ gratia dei donū significet spūale. CHRY. Uanū āt eēt dicere: Tu es fili⁹ ione vel ioanna: nisi vt oī dat quomā ita naturaliter est xp̄s fili⁹ dei: sicut petr⁹ filius ione eiusdē substātie cū eo q genuit. HIERO. Illud aūt q ait: Quia caro ꝛ sanguis ñ reuelauit tibi. aplice narratōi compara: ī qua ait: Cōtinuo nō acqeui carni ꝛ sanguini. carnem ibi ꝛ sanguinē iudeos significās: vt hic quoq sub alio sensu demonstreť q ei nō p doctrinaz pharisęoꝝ sed p dei gratiā xp̄s dei fili⁹ reuelat⁹ sit. HYLA. Uel aliter: Beatus h: q ꝛ vltra humanos oculos ꝛ itendisse ꝛ vidisse lauda tus ē: nō id qō ex carne ꝛ sanguīe ē ꝓtuēs: sed dei filiū celestis patris reuelatōe ꝓspiciēs dignusq iudicatus ē vt p̄m⁹ agnosceret q diuinitas eēt ī xp̄o. ORIGE. Est aūt i hoc loco q̄rendū: vtꝝ cū p̄us mitterenť iā cognoscebāt discipuli qñ ipse erat xp̄s. Dic. n. sermo demōstrat: qñ tūc p̄muz cōfessus fuerit eū petrus xp̄z filiū dei viui. ꝛ vide si potes: qñ credere iesuz esse xp̄z min⁹ ē q̄ cognoscere: vt dicam⁹ q qñ mittebanť ad p̄dicādū credebāt qdem iesuz eē xp̄z. postea aūt proficiētes etiā cognouerūt. Aut ita ē rūdēdū: vt dicam⁹ qñ tūc qdē apli initia cognitōis habebāt christi: ꝛ exigua cognoscebāt de illo: postea aūt p̄fecerūt ī agnitōez ipsi⁹: vt possent cape sniaz christi reuelataz a p̄re: sicut ꝛ petrus q beatificať: nō solū ī eo quod dicit: Tu es christus. sz ī eo magis q addidit fili⁹ dei viui. CHRY. Nimiꝝ autē si non confessus esset petr⁹ christū proprie ex patre natū nō esset h reuelatione opus: neq exstimare christū vnū ex ml'tis filys adoptiuis beatitudine dignū esset: nā ꝛ ante hoc illi q erāt i naui dixerūt: Uere fili⁹ dei ē hic. Sz ꝛ nathanael dixit: Rabi tu es fili⁹ dei. nō tñ beati dicti sunt: qr nō talez cōfessi sūt filiatōez q̄lē petr⁹: sed vnū ex multis cū estimabant: nō vere filiū. vel ꝛsi p̄cipuū qdē p multis: nō aūt hec substātia patris. Uides aūt qualiter ꝛ filiū reuelat p̄: ꝛ patrē fili⁹. Nō enī ab alio ē dicere filiū q̄ a patre: nec ab alio patrē q̄ a filio. quare ꝛ hic manifestū ē q filius ē consubstātialis ꝛ coadorādus p̄ri. Oñdit aūt xp̄s ex hie iā ml'tos credituros: qō fuerat petr⁹ ꝓfessus. vñ subdit: Et ego dico tibi qr tu es petr⁹. HIERO. Ac si dicat qr tu mihi dixisti: Tu es xp̄s filius dei viui: ꝛ ego dico tibi: non ſmone cassō ꝛ nullū op⁹ hñte: sz dico tibi: qr meū dixisse fecisse ē: Quia tu es petr⁹. sic. n. ipse lumē apl'is donauit: vt lumē mūdi appellētur: ꝛ cetera q̄ a dño sortiti vocabula sunt: ita ꝛ simoni q credebat ī petrā xp̄z: petri largitus ē nom̄. AVGV. de con. euā. Null⁹ tñ arbitreť q h petrus nomē accepit. nō. n. accepit hoc nom̄ nisi vbi ioānes cōmemorat ei dcm̄ eē: Tu vocaberis cephas: qō ītērpretať petr⁹. HIERO. Secūduz aūt metaphorā petre recte dr̄ ei: Edificabo ecclīaz meā super te. ꝛ hoc ē qō segtur. Et sup hāc petrā edificabo ecclīaz meā. CHRY. i. ī hac fide ꝛ ꝓfessiōe edificabo ecclesiam meā. Dic oñdit ml'tos iam credituros qō petr⁹ ꝓfessus fuerat: ꝛ erigit ei⁹ sensum ꝛ pastorē ipz facit. AVGV. ī li. retracta. Dixi ī quodā loco de apl'o petro: q ī illo tāq̄ ī petra edificata ē ecclesia: sz scio me postea sepissime sic exposuisse qō a dño dcm̄ ē: Tu es pe. ꝛ sup hāc pe. edi. ec. meā. vt sup hūc ītelligereť: quē cōfessus ē petr⁹ dicēs: Tu es xp̄s filius dei viui: ac si petr⁹ ab hac petra appellať p̄sonā ecclīe figuraret: q̄ sup hāc petrā edificať. nō. n. dcm̄ ē illi: Tu es petra: sz tu es petr⁹: petra āt erat xp̄s: quē ꝓfessus simō sicut ei tota ecclesia confiteť: dict⁹ ē petrus. Uarū aūt duaꝝ sentētiarum q̄ sit pbabilioꝛ eligat lectoꝛ. HYLA. Est aūt ī nūcupatōe noui nois felix ecclīe fundam̄tū: dignaq edificatōe illi⁹ petra q̄ ifernas leges ꝛ tartari portas ꝛ oīa mortis claustra dissolueret. vñ ad oñdēdā firmitatē ecclīe supra petrā fundate subdit: Et porte iferi nō p̄ua. aduer. eā. GLO. i. nō sepabūt eā a charitate mea ꝛ fide. HIERO. Ego portas iferi vitia reoꝛ atq peccata. vl' certe hereticoꝝ doctrinas p q̄s illecti hoīes ducūť ad tartaꝝ. ORIGE. Sed ꝛ singlē spūales negtie ī celestib⁹ porte sūt iferoꝝ: gb⁹ ꝛriāť porte iusticie. RABA. Porte quoq iferi ꝛ tozm̄ta ꝛ blā dimēta sūt p̄secutoꝝ: sz ꝛ praua ifideliū opa ieptaq collogā porte sūt iferi: qr iter pditōis oñdūt. CHRY. Nō aūt exp̄mit vtrū petre nō p̄ualebūt: ī q̄ edificat xp̄s ecclīaz: aut ecclīe quam edificat sup petrā: tñ manifestū est: qr nec aduersus petram nec aduersus ecclīaz porte p̄ualēt iferoꝛuz.

CYRIL. ī li. thesau. Scōz aūt hāc dñi p̄missionē ecclīa apl'ica petri ab oī seductōe hertica q circūuētōe māet īmaculata: sup oēs p̄positos ꝛ epos: ꝛ sup oēs p̄mates ecclīaꝝ ꝛ ppl'oꝝ ī suis pōtificib⁹ ī fide plēissima ꝛ auctoritate petri. Et cū alie ecclīe quoꝛūdā erroꝛe sint verecūdate: stabilita inq̄ssabil'r ipsa sola r̄gnat: silētiū ponēs ꝛ oīuz obturās ora hereticoꝝ: ꝛ nos necessario salutis nō decepti supbia: neq vino supbie debriati typū vitatis ꝛ scē aplice traditōis vna cū ipsa ꝓfitemur ꝛ p̄dicamus: HIERO. Nemo aūt putet hoc de morte dici q apli ꝓditioni mortis subiecti nō fuerit: quoruz martyria videat coꝛruscare. ORIGE. Si g ꝛ nos p̄re nobis reuelāte: q ē ī celis: qñ. ſ. uersatio nr̄a in celis est ꝓfessi fuerimus iesuz xp̄m eē filiū dei viui: ꝛ nobis dicetur: Tu es petr⁹ ꝛc. petra. n. ē oīs q imitator ē xp̄i: aduersus quē aūt porte p̄ualēt iferoꝝ: ille neq petra dicēd⁹ ē: supra quā edificat xp̄s ecclīaz: neq ecclīa neq pars ecclīe: quam xp̄s edificat supra petrā. CHRY. Deide ꝛ aliū petri dicit honorē cū subdit: Et tibi dabo claues regni celoꝝ. q. d. Sic p̄r dedit me cognoscere: ita ꝛ ego aliquid dabo. ſ. claues regni celoꝝ. RABA. Qui. n. regē celoꝝ maiori p ceteris deuotione ꝓfessus ē: merito p ceteris ipse collatis clauibus regni celestis donat⁹ ē: vt ꝓstaret oīb⁹ qr absq ea ꝓfessione ac fide regnū celoꝝ nullus posset intrare. Claues aūt regni celorū ipsaz discretionē ꝛ potētiā noīat: potētiā q̄ liget ꝛ soluat: discretionē q̄ dignos vel indignos discernat. GLO. Uñ seq̄t: Et qōcūq ligaueris. i. quēcūq indignū remissiōe iudicaueris dū viuit: indignus apō deū iudicabiť. Et qōcunq solueris. i. quēcūq soluēdū iudicaueris dū viuit: remissiōez pctoꝝ ꝓseq̄t a deo. ORI. Uide āt q̄tā ptātē hz petra sup quā edificať ecclīa ei⁹ vt ēt iudicia māeāt firma q̄si do iudicāte p eā. CHRY. Uide aūt q̄l' xp̄s reducit petrū ad excelsaz de ipso intelligētiā. Nec. n. ei se p̄mittit daturū que sūt ppria dei solius. ſ. pctā soluere: ꝛ ecclīaz īmutabilē facere inter tot p̄secutionū ꝛ tētationū p̄cellas. RABA. Nec aūt ligandi atq soluēdi ptās q̄uis soli petro data videať a dño: tñ ꝛ ceteris apl'is dať: necnō ēt nūc ī epis ac p̄sbyteris oī ecclīe. Sz iō petr⁹ special'r claues regni celoꝝ ꝛ p̄ncipatū iudiciarie ptātis accepit: vt oēs p orbē credētes intelligant qr gcūq ab vnitate fidei vel societatis illius quolibet mō semetipsos segregāt: tales nec vinculis pctoꝝ absolui: nec ianuā pūt regni celestis ingredi. GLO. Spāliter ēt eā petro ꝛcessit vt ad vnitatē nos iuitaret. Jō. n. cū p̄incipē apl'orū cōstituit: vt ecclīa vnū p̄ncipalē xp̄i haberet vicariū: ad quē diuersa mēbra ecclīe recurrerēt: si forte inter se dissentirēt: Or si diuersa capita cēnt in ecclīa vnitatis vīculū rū pereť. Quidā aūt dicūt q iō dic̄: Sup terrā. Nō. n. data est ptās hoīb⁹ ligandi vel soluēdi mortuos: sz viuos. Qui autē mortuos solueret vel ligaret: nō super terram: sed post terrā hoc faceret. EX senten. ꝓstantinopol'. cōcily. Quō autē p̄sumunt quidam dicere de viuis tñmodo hec dicta esse: an ignorant: quia iudicium anatbematis nihil ē aliud q̄ se-

paratio: Euitandi sũt aũt illi q a pessimis culpis detinent: siue ĩ viuis sint siue non. Anocente enĩ semp resurgere ne cessariũ ẽ. Sed ꝛ augustini religiose memorie q ĩter aphry canos epos splẽduit diuerse epistole recitate sunt: significã tes q oportet hereticos ꝛ post mortez anathematiçare. Talẽ aũt ecclesiasticã traditõem: ꝛ aly aphricani epi seruauerũt. Sz ꝛ sancta romana ecclesia quosdã epos post mortẽ anathematiçauit lz pro fide ĩ vita sua nõ essent accusati.

HIERO. Istũ locũ epi ꝛ pb'byteri nõ intelligẽtes aliqd sibi de phariseoꝝ assumũt supcilio: vt vel dãnẽt ĩnocẽtes: vel soluere se noxios arbitrent cũ apud dñz non sñia sacerdotũ sz reoꝝ vita q̃rat. Legimus ĩ leuitico de leprosis vbi iubent ondere se sacerdotib⁹: ꝛ si leprã habuerint tũc a sacerdote immũdi fiant: nõ q sacerdotes leprosos faciant ꝛ ĩmũdos sed q habeant noticiã leprosi ꝛ nõ leprosi: ꝛ pñt discernere q mũdus: q ve ĩmũdus sit. Qũo ergo ibi leprosum sacerdos ĩmũdũ facit: sic ꝛ hic alligat vl soluit eps vl pb'byter nõ eos q ĩsontes sunt vel ĩnoxy: sz p officio suo cũ pctõruz audierit varietates: scit qui ligandus sit: q soluendus.

ORIGE. Sit ergo irreprehẽsibilis q altez ligat vl soluit: vt ĩueniat dign⁹ ligare vl soluere ĩ celo. Sz ꝛ ei q potuerit virtutib⁹ portas obstruere iferoꝝ: q̃si pmiũ dant claues regni celoꝝ. oẽs. n. species virtutũ cũ gs eã cepit operari: q̃si ipse se adapit ante eũ: dño videlicet aperiente eam per gratiam suã vt ĩueniat eadẽ virtus: ꝛ porta esset: ꝛ clauis porte. Forsitan autem ꝛ vnaquecz virt⁹ est regnũ celorum.

¶ Tũc pcepit discipulis suis vt nemini dicerent: q ipse esset iesus xps. Exide cepit iesus oñdere discipulis suis: q oporteret eũ ire hierosolymã ꝛ multa pati a senioribus ꝛ scribis ꝛ principibus sacerdotum ꝛ occidi ꝛ tertia die resurgere.

ORIGE. Postq̃ petr⁹ cõfessus ẽ xp̃z filiũ dei viui: q nouit hoc eos iterim pdicare subdit: Tunc pcepit discipulis suis vt nemini dicerẽt: q ipse esset iesus xps. HIERO. Sz cũ supra mittẽs discipulos ad pdicãdũ iusserit eis: vt annũciarẽt aduẽtũ suũ: videt eẽ ꝛtrariũ q̃ hic pcipit: ne se dicãt eẽ iesuz xp̃z. mihi videt aliud eẽ xp̃z pdicare: aliꝰ iesuz xp̃z. Et xps cõe dignitatis ẽ nomẽ: iesus ꝓpriũ vocabuluz. saluatoris. ORIGE. Uel tũc leuiter gdẽ de eo annũciabãt: q̃si de magno ꝛ mirabili viro: xp̃z aũt eẽ eum nondum ãnũciabãt. Qui ãt vult ẽt xp̃z cũ pdicatũ p⁹ ab aplis: dicet qm̃ leuiter premittere voluit eos mẽtõez noĩs sui: vt iteriz facto filẽtio pdicatõis h⁹: hoc ipz q̃ leuiter de xpo auditũ fuerat digerat ĩ sensib⁹ auditoꝝ. Aut ita ẽ soluẽda q̃stio: vt videant ea q̃ superi⁹ de ãnũciãdo xpo sunt dicta: nõ ad tẽpus ptinere q̃ fuit añ xp̃i resurrectõez: sz ad tpa post futura. Nec aũt q̃ mandat vt nemini dicãt: tũc aplis cõueire: iutile. n. ẽ ipz gdẽ pdicari: crucẽ ãt ei⁹ tacere. Propterea pcipit eis vt nemini dicerẽt: q ipse ẽ xps: ꝛ preparabat eos vt postmodũ dicãt: Qm̃ ipe est xps q crucifixus ẽ: ꝛ resurrexit a mortuis. HIERO. Q̃ negs putet nre tm̃ eẽ itelligẽtie: segtur: causas tũc ꝓhibite pdicatõis exponit. Segt. n. Exide cepit iesus oñ. disci. suis: q oporteũ ire hiero. ꝛ mul. pati q seni. ꝛ scri. ꝛ pn. sacer. ꝛ occi. ꝛ ter. die resur. Est aũt sensus: Tũc me predicate cũ ista passus fuero: ga nõ ꝓdest xp̃z publice predicari ꝛ eius vulgare ĩ populis maiestatẽ quẽ post paululũ flagellatũ visuri sũt ꝛ crucifixũ. CHRY. Quod. n. semel radicatũ ẽ ꝛ postea euulsuz: si iteꝝ plantet: difficile retinebit apud multos. q̃ aũt ifixuz semel ẽ: ꝛ mãsit postea ĩmobile facile ꝓuebit ad augmẽtũ. pp hoc aũt ĩmorat tristib⁹ pdicẽdis: ꝛ ꝑmonẽ mltiplicat: vt apiat discipulorum mẽtes. ORIGE. Et vide q nõ dixit: Cepit dicere vel docere: sz oñdere: q̃n sic corpalia oñdi dicũt: sic oñdi dicũt a xpo ea q̃ loq̃bat. Nõ aũt sic puto eis q corporaliter eũ multa patiẽtẽ viderũt: oñsa fuisse ea q̃ videbant: quõ discipulis oñsus ẽ rõnabilis ꝑmo de mysterio passionis ꝛ resurrectõis xp̃i: ꝛ tũc qdẽ cepit oñdere: ꝓiter aũt postea capacioꝝ⁹ factis pleni⁹ demonstrauit: q oẽ quod cepit iesus hoc pfecit. Oportebat aũt euz ire ĩ hierusalẽ: vt occidatur qdẽ ĩ hierosolymis q̃ sunt deorsuz: regnet autẽ resurgẽs ĩ hierusalẽ celesti. Postq̃ enĩ resurrexit xps: ꝛ aly cõsurrexerũt ei: iã nõ deorsuz q̃rit hierusalẽ vel dom⁹ oronis in ea: sed sursuz. patit aũt multa a senioribus hierusalẽ terrene: vt glorificetur ab his q capiũt beneficia ei⁹ celestib⁹ senioribus. Tertia aũt die resurrexit a mortuis: vt eripiẽs a maligno acgrat eis q liberati fuerant hoc donũ vt baptiçent spũ ꝛ aĩa ꝛ corpore ĩ noĩe patris ꝛ filꝫ ꝛ spũsci: q sũt tres dies simul ꝑpetuo instantes eis q p eos facti fuerũt filꝫ lucis.

¶ Et assumẽs eũ petrus: cepit increpare illũ dicẽs: Absit a te dñe: nõ erit tibi hoc. Qui ꝓuersus dixit petro: Uade post me: sathanas scãdalũ es mihi: q nõ sapis ea q̃ dei sunt: sed ea q̃ hominum.

ORIGE. Adhuc initia eoꝝ q̃ oñdebant dicẽs xps petr⁹ ĩdigna hec filio dei viui arbitrabat: ꝛ q̃si oblitus q̃n filius dei viui nihil dignũ increpatõe facit aut agit: cepit increpare: ꝛ hoc est qõ dr. Et assumẽs eũ petrus cepit increpare illũ.

HIERO. Sepe dixim⁹ nimy ardoris: amoziszq̃ magni fuisse petrũ in dñm saluatorẽ. Qui ergo post cõfessionez suã ꝛ pmiũ saluatoris qõ audierat: nõ vult dstrui ꝓfessionẽ suã: nec putat posse fieri vt dei fili⁹ occidat: assumit eũ in affectũ suũ: vel separatiz ducit: ne pñtib⁹ ceteris ꝓdiscipulis videat magistrũ arguere: ꝛ cepit illũ increpare amãtis affectu: ꝛ obstãs dicere: Absit a te dñe. Uel vt melius habet in greco: Propitius sis tibi dñe: nõ erit hoc. q̃si necessariã haberet propitiationẽ. cuius affectũ qdẽ suscipiẽs xps ignoratiã exprobrat. vñ segt: Qui ꝓuer. dixit pe. Uade p⁹ me sath. scãda. mihi es. HYLA. Sciẽs enĩ dñs diabolice artis instinctũ: petro ait: Uade retro post me. i. vt exẽplo sue passionis sequat. In eũ vo q quẽ opinio hec suggerebat ꝓuersus adiecit: Satha. scãda. mihi es. Nõ. n. ꝓuenit existimare petro sathane nom̃: ꝛ offensionẽ scãdali deputari: post indulta illa btitudinis ꝛ ptãtis tãta pconia. HIERO. Sed mihi error apostolic⁹ de pietatis affectu veniens: nunquã incentiuũ videbit diaboli. pudẽs q̃ lectoꝝ ꝓsideret petro illã btitudinẽ ac ptãtẽ in futuro ꝓmissaz nõ in pñti datã. quã si statiz dedisset ei: nunczq̃ ĩ eo praue ꝓfessionis errorẽ ĩuenisset locũ. CHRY. Quid ẽt mirabile ẽ hec pati petrũ q̃ õ his reuelationẽ nõ suscepit. Ut. n. discas q neqz illa q̃ de xpo cõfessus fuerat: ex se locutus ẽ: vide q̃liter in his q̃ nõ reuelata sũt ei turbationẽ patiat. humana. n. ꝛ terrestri cogitatiõe q̃ sunt christi cõsideras estimabat turpe ꝛ idignũ eẽ ei q̃ pateret. Et iõ dñs subiecit: Qr nõ sapis ea q̃ dei sũt: sed ea que hoium. HIERO. q. d. Mee volũtatis ẽ ꝛ patris: vt ꝓ hominũ salute moziar: tu tuã tm̃ ꝓsideras volũtatẽ nõ vis granũ tritici cadere ĩ terrã: vt multos afferat fructus: ꝛ iõ q̃ cõtraria loq̃ris voluntati mee debes aduersarius appellari: sathanas. n. interpretat aduersari⁹ siue ꝛri⁹: ñ tm̃ vt pleriqz putant eadẽ sathanas: ꝛ petr⁹ sñia ꝓdenat. petro. n. dr. Uade retro me satha. i. segre me q ꝛri⁹es volũtati mee. Ille audit vade sathanas. ꝛ nõ ei dr retro: vt subaudiat: Uade in ignẽ eternum. ORIGE. Dixit q̃ petro: Uade post me. q̃si desistenti p ignorantiã ire post xpm. Sathana aũt dixit ei: q̃si p ignoratiã aliquid habenti contrarium deo. Beatus autem qd quẽ cõuertit christus etiam si corripiendi causa conuertitur. Sed quare dixit ad petruz: Scãdalũ mihi es cũ ĩ psalmo dicatur: Pax multa diligẽtibus legem tuam ꝛ non est illis scãdalum? Sed respondendum est: quoniam non solũ iesus nõ scandaliçatur: sed nec omnis homo qui in dilectione dei perfectus est: sed quantum ad se qui tale aliquid: vel agit vel loquitur: scandalum est alteri: licet ille inscandali-

cabilis sit. Aut certe omnes discipulum peccantem scandalum sibi appellat: sicut et paulus dicebat: quis scandalizatur et ego non uror?

¶ Tunc iesus dixit discipulis suis: Si quis vult post me venire abneget semetipsum: et tollat crucē suā: et sequat̄ me. Qui n. voluerit aiam suam saluam facere: perdet eā. Qui autem perdiderit animam suam p̄pter me: inueniet eam.

CHRY. Postq̄ petrus dixerat: ꝓpitius esto tibi: neq̄q̄ erit tibi hoc: et audiuit: Uade retro me sathanas. nō fuit dominꝰ hac solū increpatōe ꝓtentꝰ: sz ex supabundantia voluit ondere icōueniētiā dictoꝝ a petro et fructus sue passionis. vñ subdit: Tūc iesus dixit discipl̄is suis: si quis vult pᵒ me vēre abneget semetipsum et tollat crucē suā et sequat̄ me. q. d. tu dicis mihi propitiꝰ esto tibi. Ego aūt dico tibi: qm̄ nō solum me, phibere a passiōe nociuū tibi ē: sed neq̄ saluari poteris nisi patiaris et moriaris et vite abrenuncies semp. et vide q̄ nō coactiuū facit sermonē. nō. n. dixit: si volueritis oz vos h̄ pati: sz si quis vult. hoc autez dicens magis atrahebat. q. n. libertati auditorē dimittit: magis attrahit. q vero violētiā ifert mltotiēs ipedit. nō āt solis discipl̄is suis sz et cōe hoc dogma orbi terraꝝ ꝓpōit dicēs: Si quis vult. i. si mulier: si vir: si rex: si liber: si seruꝰ. CHRY. Tria aūt sunt q̄ dicūtur: Abneget semetipsum: et tollat crucē suā: et sequatur me.

GREGO. i bome. Quia nisi qs a semetipso deficiat: ad eū q̄ super ipsum ē nō appropiquat. Sed si nosipsos relinq̄mꝰ: quo ibimus extra nos: vel qs est q̄ vadit si se deseruit? sed aliud sumꝰ p peccatū lapsi: aliud p naturā cōditi. tūc ḡ nosmetipsos relinquimꝰ et abnegamus cū vitamus qō p veritatē fuimꝰ: et ad hoc nitimur ad quod per nouitatē vocamur. GREGO. sup eccehie. Semetipz et abnegat: qcūq̄ mutat̄ ad meliora et īcipit eē qō non erat: et desinit esse qō erat. GREGO. xxiy. mora. Semetipsum et abnegat qui calcato typo superbie ante dei oculos se esse a se alienū demōstrat. ORIGE. Quānis aūt videat aliquis a peccato abstinere: tñ nisi i crucē christi crediderit: non pōt dici christo confixus sue cruci. vñ sequitur: Et tollat crucem suaz.

CHRY. Uel aliter: Qui negat aliū vel fratrē vel famulū vel quēcūq̄: etsi flagellatū viderit: et quodcūq̄ patientē non assistit: nō adiuuat: ita vult corpori nr̄o nos nō ignoscere: vt si flagellauerint vel quodcunq̄ aliud fecerit: corpori nō parcamus. hoc enī ē parcere: sicut patres tūc ignoscunt filys: cuz magistris eos tradētes iusserit: vt nō parcāt. Ne aut̄ estimes q̄ vsq̄ ad verba tm̄ et cōtumelias oportet abnegare seipz oñdit vsq̄ ad quātuz abnegare seipsum oporteat: qz vsq̄ ad mortē etiā turpissimā. s. crucis: qō significat i hoc qō dicit: Et tollat crucē suā et seq̄tur me. HYLA. Sequēdus enī ē dñs cruce assumpta passionis sue: etsi non sorte tñ voluntate comitādus ē. CHRY. Quia et latrones m̄lta gratia patiunt̄: vt nō estimes q̄ passio malozꝝ sufficiat: adiungit cāz patiēdi cuz dicit: Et sequat̄ me. vt pp eū oia sustineas: et alias ei⁹ virtutes addiscas. hoc ē. n. seq̄ christū vt oz: diligētez eē circa virtutes: et pati oia ꝓpter ipsum.

GREGO. Duobꝰ etiā modis crux tollit̄: cū aut p abstinētiā affligit̄ corpꝰ: aut p cōpassionē proximi afflgit̄ aīus. Sz q̄ ipsis virtutibꝰ q̄dā vitia mixta sūt: dicēdū nob ē q̄ abstinētiā carnis nōnūq̄ vana gloria obsidet: qz dū tenuitas i corpore: dū pallor i vultu respicitur: virtus patefacta laudat. Cōpassionē vero animi plerūq̄ latēter obsidet pietas falsa: vt hāc nōnūq̄ vsq̄ ad cōdescēdēdū vitys pertrahat. vñ ad hec excludenda subdit: Et seq̄t̄ me. HIERO. Uel aliter: Tollit crucē suā q̄ mūdo crucifigit̄. cui aūt mūdus crucifixus ē sequit̄ dñz crucifixū. CHRY. Deinde qz graue videbat̄ qō dictū ē: p ea q̄ cōsequūt̄: id mitigat premia ponēs supeminētia laborib⁹ et malitie penas. vñ sequitur: Qui n. voluerit aiaz suaz saluā facere pdet eā. ORIGE. Qō duplr̄ pōt intelligi. Primū sic: Sigs amator vite pñtis parcit aīe sue timēs mori: et putās aiaz suā p hāc mortē pire: iste volēs hoc mō saluare aiaz suā pdet eā: alienam illaz faciens a vita eterna. Sigs cōtēnēs vitā pśentē vsq̄ ad mortē p vitate certauerit: pdet qdē aiaz suā quātuz ad vitā pśentē: sz qm̄ pp xp̄m pdet eā: magis eam saluā faciet i vitā eternā. Alio mō sic: Sigs itelligit q̄ ē vera sal⁹: et acq̄rere vult eam ad salutē aīe sue: iste abnegans semetipsum pdit quātū ad voluptates carnales aiaz suam ꝓpter christuz: et pdēs aiaz suā hoc mō: saluat eā p opa pietatis: dicendo. n. Qui voluerit: p̄cedentē et sequētē vnū sensuz eē ostendit. Si ergo qō supius dixit: Abneget semetipsum: de morte corporali dixit: ꝓinter hoc de sola morte intelligere debemus dictuz eē. si autē abnegare seipsuz ē carnalē conuersationē reycere: et pdere aiaz ē depōere voluptates carnales.

¶ Quid. n. ꝓdest hoi si vniuersuz mūdū lucret̄: aīe vero sue detrimētū patiat̄? Aut quam dabit hō ꝓmutatōez p aīa sua? Filius. n. hois venturus ē i glia pris sui cū angelis suis: et tūc reddet vnicuiq̄ sz opa eius. Amē dico vob: sūt qdā ō hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant filium hominis venientem in regno suo.

CHRY. Quia dixerat q̄ vult saluare perdet: et q̄ pdet saluabit: vtrobiq̄ salutē et pditionē ponēs: ne aliqs estimet eq̄lē esse bincinde pditionē et salutē: subiūgit: Quid enī ꝓdest hoi: si mū. vni. lu. ani. vo sue detri. pa. q. d. ne dicas q̄ q̄dicula que pp xp̄m īminēt effugit: saluet aiaz suā. i. vitā tpalem. Sed pone etiā cū aīa: idest vita tpali totū orbē terrarū: gd ex his hoi erit āpliꝰ aīa i ꝑpetuum peūte? Si. n. famlos tu os videres in leticia: te aūt in malis vltimis ꝓstitutū: gd lucrareris ex coz dñio? Hoc ēt in aīa tua reputa: cū carne lasciuiēte ipsa futuraz pditionē expectat. ORIGE. Puto etiā q̄ mūdū lucrat̄ q̄ nō abnegat semetipsuz: nec pdit aiaz suā quātū ad voluptates carnales: et ipse facit aīe sue detrimētū. Jō duobꝰ nobis ꝓpositis magis ē eligēdū vt mūduz pdam⁹: et lucremur aīas nr̄as. CHRY. Sz si regnaueris sup vniuersuz orbē terraꝝ nō poteris aiaz tuā emere. vñ seqūt̄: Aut quā dabit hō ꝓmutationē p aīa sua? Ac si dicat: Diuitias si pdideris: poteris dare diuitias alias ad eas rediūdas: aiaz aūt pdens: nō poteris aiaz aliquā dare: sz neq̄ aliqd aliud. Quid aūt mirabile ē: si in aīa hoc contingit? etenī in corpore hoc vī contingere: Et si. n. x. milia diademata corpori insanabiliter egroto circūpositeris: nō curat̄. ORIGE. Et p̄ma qdē facie ꝓmutatio aīe ē substātia: vt det substantiā suā hō pauperib⁹: et saluet aiaz suā. Sz puto q̄ non hz aliqd hō: qō dans q̄si ꝓmutationem aīe sue liberet eā de morte: ds aūt p aīab⁹ hoiuz dedit ꝓmutationē p̄ciosuz sanguinē filij sui. GREGO. Uel aliter pōt ꝓtinuari: qz sancta eccl̄ia aliud hz tēp⁹ psecutionis: et aliud pacis: redēptor nr̄ ipsa ei⁹ tpa distinguit in p̄ceptis. nā psecutiōis tpe ponē da ē aīa: pacis aūt tpe ea q̄ amplī⁹ dñari pñt frāgēda sūt desideria terrena. vñ dr̄: Quid. n. ꝓdest hoi? HIERO. Prouocatis āt discipl̄is vt abnegaret se et tolleret crucē suā: grādis fit terror audiētiū. Jccirco tristib⁹ leta succedūt: et dic: Filiꝰ. n. ho. vē. ē i glia pris sui cū an. suis. Times mortez: audi glīaz triūphātis. Uereris crucē? ausculta āgelozꝝ mīsteria. ORIGE. q. d. Nūc qdē filiꝰ hois venit: sz nō i glia. nō enī decebat eū i glia ꝓstitutū petā nr̄a portare. sz tūc veniet i glia: cū añ ꝓpareuerit discipulos suos factꝰ sic illi: vt illos faceret sicut ē ipse ꝓformes glie sue. CHRY. Nō aūt dixit in tali gloria i quali ē pr̄: ne alteritatē glozie suspiceris: sed ait Glia pris: vt eadē glia oñdat̄. Si aūt glia vna ē: manifestū q̄ et suba vna ē. Quid ḡ times petre mortē audies?

tunc me videbis in gloria. Si autem ego in gloria: & vos: sed tñ dicēs gl̃az: terribilia ĩmiscuit ĩ mediuz iudiciũ ĩtroducēs. vnde segr̃: Et tũc reddet vnicuiq; ꝟz opa eiꝰ. HIERO. Nõ ẽ. n. distictõ iudei & gẽtilis: viri & mlieris: pauper & diuitũ: vbi nõ pſone ſz opa ꝓſiderant. CHRY. Hoc ãt dixit nõ solũ pctõribꝰ penas cõmemorãs: ſz iustis brauia & coronas. HIERO. Poterat autẽ aplꝰ tacita cogitatio istiusmodi scãdalũ sustinere. Occisionẽ & mortẽ nunc dicis eẽ futurã: q; aũt ꝓmittis te assutur ĩ gloria ĩ tpa lõga differtur. Preuides ergo occultoꝝ cognitor qd possent obycere: pñtẽ timorẽ pſenti cõpensat ꝓmio dicēs: Amẽ dico vobis: sũt qdã de hic stan. q nõ. gu. mortẽ do. vi. fi. ho. ve. in re. suo.

CHRY. Uolẽs ergo mõstrare qd ẽ illa gl̃ia in q̃ postea vẽturꝰ ẽ: eis ĩ pſenti vita reuelauit sicut possibile erat eos discere: vt neq; ĩ dñi morte iã doleãt. REMI. Quod ergo hic dicit: ipletũ ẽ in tribꝰ discipulis: qbꝰ dñs trãsfiguratus in monte gaudia eterne reꝛomissiõis ostẽdit: q viderunt eum ĩ regno suo veniẽtẽ. i. ĩ ea claritate fulgentẽ: ĩ qua peracto iudicio videbit ab oĩbus sanctis. CHRY. Propter hoc ãt nõ ꝓdicit noĩa eoꝝ q ascẽsuri erãt ĩ montem: qꝝ reliq valde ꝓcupiscerẽt seq: exẽplũ illius glorie visuri: & grauiter tulissent velut despecti. GREGO. Uel regnũ dei pñs ecclia vocat̃. & qꝝ nõnulli ex discipl̃is eiꝰ vsq; adeo ĩ corpe victuri erãt vt ecclẽaz dei cõstructã cõspicerẽt: & cõtra bꝰ mũdi gl̃iaz erectã: cõsolatõria ꝓmissiõe: nunc dr̃: Sunt qdã de hic stantibꝰ. ORIGE. Moraliter aũt vbũ dei bis q nouiter ĩducunt̃ ad fidẽ: formã bz serui: pfectis aũt venit ĩ gl̃ia pñs sui. Angeli aũt illiꝰ sunt ꝓphetaꝝ ꝓmones: quos nõ est possibile añ spũal̃r ĩtelligere: nisi cũ spũal̃r ĩtellectũ fuerit vbũ xpi: vt videãt sil̃appere ĩ maiestate. Tũc ãt dabit vnicuiq; de gl̃ia sua ꝟz actũ eiꝰ: qꝝ quãto qs melior fuerit ĩ actibus suis tãto spũaliꝰ ĩtelligit xpm vel ꝓphetas ipsiꝰ. Stãtes ãt vbi stat iesus: sunt q fũdatas bñt apud iesum aĩe bases. Ex qbꝰ q meliꝰ stãt: dicũt̃ nõ gustare mortẽ donec videant vbũ dei: qõ venit ĩ regno suo videʒ eminẽtiã dei quã videre nõ pñt q diuersis ĩuoluti sunt peccatis: qõ ẽ mortẽ gustare: q̃ peccãs aĩa morit̃. Sicut. n. vita ẽ & panis viuꝰ q de celo õscẽdit: sic & ĩmica eiꝰ mors pãis ẽ mortuꝰ. Ex istis ãt panibꝰ qdã modicũ mãducãt tñ gustãtes. qdã ãt abũdãtiꝰ. q. n. raro & modicũ peccãt: tãtũmõ gustãt mortẽ. q ãt pfectiꝰ susceperit spũalẽ vtutẽ: nõ gustãt eã: ſz viuo pane semp vescũt̃. q; aũt dicit: donec videãt: nõ diffinit tps: vt postq; trãsierit illõ donec: fiat qõ añ nõ fuerat fcñ: ſz rẽ q̃ nẽcia ẽ exponit. q. n. semel videt eum ĩ gl̃ia eiꝰ: iã nequaquã gustabit mortem. RABA. Sanctos aũt mortez gustare testat̃: a qbꝰ mors corporis quasi libando gustat̃: vita vero anime possidendo tenetur.

CA. XVII.

ET post dies sex assumpsit iesus petꝝ & iacobũ & ioãnẽ frẽz eius & duxit illos mõtẽ excelsũ seorsũ: & trãsfiguratus ẽ ante eos. Et resplenduit facies eius sicut sol. Uestimẽta autem eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuerunt illis moyses & helias cũ eo loquentes. Respõdẽs aũt petrus: dixit ad iesuz: Bñe bonũ est nos hic eẽ: si vis faciamus hic tria tabernacula: tibi vnũ: moysi vnum: & helie vnum.

REMI. Claritatẽ sue visiõis quã ꝓmiserat dñs discipulis suis in hac trãsfiguratione babita ĩ monte post sex dies cõpleuit. vnde dr̃. Et post sex dies assumpsit pe. et ia. & ioã. fra. eiꝰ. HIERO. Querit̃ autez quõ post sex dies assumpsit eos: cũ lucas euangelista octonariũ numerꝝ ponat: sed facilis ẽ reſpõsio: qꝝ hic medy ponuntur: dies: ibi ꝓximꝰ additur & extremꝰ. CHRY. Ideo aũt non confestim facta ꝓmissione eos sursum ducit: sed post sex dies: vt reliq discipuli nihil patianr̃ humanuz. i. aliquẽ iuidie motum. vel vt boꝝ dieꝝ spacio vehemẽtiori cõcupiscẽtia repleti: q assumẽdi erant: sollicita mẽte accederent. RABA. Merito aũt pꝰ sex dies gl̃iã illã oñdit: qꝝ pꝰ sex etates futura ẽ resurrectio. ORIGE. Uel qꝝ ĩ sex diebꝰ totꝰ pfcĩ nũeri factus ẽ visibilis mũdus: q trãscẽdit oẽs res mundi: põt ascendere sup mõtẽ: excelsum & gloriã aspicere verbi dei. CHRY. Jõ aũt hos tres assumpsit qm̃ alys potiores erãt: Intẽde ãt q̃liter matthe⁹ nõ occultat eos q sibi ꝓpositi sunt. hoc. n. & ioannes facẽ ꝓcipuas petri laudes cõmemorans. Ab emulatione. n. & vana gloria mundus fuit apostolorum chorus.

HYLA. In tribus aũt assumptis de triuz orgie: Sem: Cham: & Japhet: futura electio ppl̃i ostẽdit̃. RABA. Ut tres solũmodo discipulos secum ducit: quia multi sunt vocati pauci vero electi. Uel qꝝ qui nunc fidez sancte trinitatis ĩcorrupta mẽte seruãt: tunc eterna eius visiõe letãtur.

REMI. Ostẽsurus aũt dominꝰ gloriã sue claritatis discipulis: duxit eos ĩ mõtẽ. vñ segtur: Et duxit illos ĩ montem excelsuz seorsum. In quo docet: qꝝ necesse est oibꝰ q deum contẽplari desiderant: vt nõ ĩ infimis voluptatib⁹ iaceant: ſz amore supernoꝝ semp ad celestia erigant̃: & vt oñdat diſciplis q̃ten⁹ gl̃iaz diuine claritatis nõ ĩ bꝰ scli ꝓfũdo q̃rãt: ſz ĩ celestis btitudis regno. Ducũt̃ ãt seorsuz. qꝝ sci viri toto aĩo & fidei intẽtiõe sepati sũt a malis: funditusq; sepabũtur in futuro. vel qꝝ mlti vocati paucivero electi. Segt̃: Et trãsfigurat⁹ ẽ añ eos. HIERO. Qualis. n. futurꝰ ẽ tpe iudicandi: talis aplis apparuit. Nemo ãt putet pstinã eũ formã & faciẽ ꝓdidisse vl̃ amisisse corporis vitatẽ: & assumpsisse corpus spiritale vel aereũ. Sz quõ trãsfigurat⁹ sit: euangelista demõstrãs dicit: resplẽduit facies eiꝰ sic̃ sol: vestimẽta aũt eius facta sunt alba sic̃ nix. Ubi splẽdoꝝ faciei oñdit̃: & candoꝝ scribit̃ vestiũ: nõ substãtia tollit̃: sed gl̃ia ꝛmutatur. Certe trãsformatꝰ ẽ dñs in eã gloriã q̃ vẽturꝰ ẽ postea ĩ regno suo Transformatio splẽdorẽ addidit: faciẽ nõ subtraxit etsi corpus spiritale fuerit. vñ & vestimẽta mutata sũt. q̃ in tãtũ fuere candida vt alius euãgelista dixerit: q̃lia fullo sup terraz nõ posset facere: bꝫ aũt corpale ẽ & tactui subiacet: nõ spirituale & aereũ qõ illudat oculos: & tñ in phãtasmate aspiciat.

CHRY. Si aũt facies dñi resplẽduit sic̃ sol: & sãcti sicut sol fulgebũt: nunqd erit equalis claritas dñi & seruoꝝ: neq; q̃. Sz qꝝ nihil lucidiꝰ inueniꝛ sole: iccirco ad manifestãdũ exẽplũ future resurrectiõis: & facies dñi resplendere: & iusti fulgere dicunt̃ sicut sol. ORIGE. Mystice aũt cuz aligs trãscẽderit sex dies ꝑm q; dixim⁹: videt trãsfiguratũ iesum añ oculos cordis sui. Diuersas eniz bz verbũ dei formas apparẽs vnicuiq; ꝑm q; videnti expedire cognouerit: & nemini supra qõ capit semetipsuz oñdit. vñ nõ dixit simpliciter. Transfigurat⁹ ẽ: sed Lorã eis. In euangelys. n. iesus simpliciter intelligit̃ ab eis qui nõ ascẽdũt per exercitationẽ verborum spiritaliũ super excelsum sapientie montem. Eis autem qui ascẽdunt: iam non ꝑm carnem cognoscitur ſz ꝑm verbum intelligitur. Coram bis ergo trãsfiguratur iesus: & non coram illis: qui sunt deorsum in conuersatione terrena viuentes. Di autez coraz quibus transfigurat̃: facti sunt filij dei & ostenditur eis sol esse iusticie: & vestimenta ipsius fiunt candida sicut lumẽ: que sunt sermones & littere euangeliorum quibus iesus est indutus ꝑm illa q̃ ab apostolis dicũtur de eo. GLO. Uel vestimẽta christi sanctos significãt de quibus esaias. Oibus bis velut vestimẽto vestieris: & vi ui operant̃: qꝝ cãdidi erũt virtutibus: & oĩs vitioꝝ estus ab eis remotus erit. Segt̃. Et appa. illis moy. & beli. cum eo loquentes. CHRY. Hoc aũt multas bz rationes. Et ꝓmagdem est hec: Quia enim turbe dicebant eum esse beliam vel bieremiam aut vnũ ex prophetis: capita prophetarum

secum ducit: vt saltem hinc videatur differentia seruorum ⁊ domini. Alia ratio est. Quia enim ꝓtinue iesus accusabāt iudei tanq̄ transgressores legis ⁊ blasphemum: patris sibi gloriam vsurpantem: vt ostendatur ab vtraq; accusatione innoxius: eos qui in vtroq; fulserunt in medium ducit. et enim moyses legem dedit: ⁊ helias ꝓ gloria dei emulator fuit. Alia ratio est. vt discant: quoniam mortis ⁊ vite potestatem habet: ꝓpter hoc ⁊ moysen qui morte defecerat: ⁊ heliā qui nondū morte passus fuerat in mediū ducit. Aliaq; cām ⁊ ipse euangelista reuelat. s. monstrare crucis gloriā ⁊ mitigare petrum ⁊ alios discipulos passionē timētes. Loq̄ bant̄. n. vt alius euangelista dicit: de excessu: quem cōpletus erat in hierusalem: vnde eos in medium ducit: q̄ se mori ti exposuerunt ꝓ his que deo placebāt: ⁊ ꝓ plebe credē tiū. Etenim tyrānis vterq; se libere pñtauit: Moyses quidem pharaoni: helias autem achab. Ducit autē ⁊ ꝓpter hoc eos in medium, volebat. n. q̄ discipuli illoꝝ ꝑuilegia zelarent: vt. s. fierent mansueti sicut moyses: ⁊ ẓelantes sicut helias.

HYLA. Q̄ et iam moyses ⁊ helias ex omni sanctorum numero assistūt medius inter legē ⁊ ꝓphetas christ⁹ in'regno ē. Lū his. n. israelē gb⁹ testib⁹ ꝑdicat⁹ est iudicabit.

ORIGE. Siquis etiā intelligit spiritalē legē ꝓueniētes sermonib⁹ iesu: ⁊ ī ꝓphetis abscōditā christi sapientiaz ille vidit moysen ⁊ heliā in gloria vna cū iesu. HIERO. Conſiderādū est etiā q̄ scribis ⁊ phariseis de celo signa poscentib⁹ dare noluit: hic vo vt apostoloꝝ augeat fidē dat signū de celo: helia ide descēdēte quo cōscēderat: ⁊ moyse ab inferis resurgente: q̄ ⁊ achaz ꝑ isaiā ꝓcipit̄: vt petat sibi signū de inferno vel de excelso. ORIGE. Quid aūt feruidus petrus dixerit subditur: Rñ. ād petrus di. ad ih̄z: dñe bonū est nos hic esse. Quia enim audiuit q̄ oportet eum hierosolymā ire: adhuc timet ꝓ christo: sed post increpationem non audet dicere rursus. Propitius esto tibi. sed idem occulte per alia signa insinuat. Quia enim videbat multā getem ⁊ solitudinē cogitauit ꝓueniētē ibi stationē esse ex loci dispositione: quod significat dicens: Bonū est nos hic esse. vult etiā ibi semper esse: ideo tabernaculorum meminit dicēs. Si vis faciam⁹ hic tria tabernacula. Cogitauit enim q̄ si hoc fieret non ascenderet hierosolymā: ⁊ si nō ascēderet christus non moreretur: Ibi enim sciebat scribas insidiari ei. Cogitabat etiam q̄ helias aderat: q̄ in mōtez ignem descendere fecit: ⁊ moyses q̄ intrauit nebulaz ⁊ deo locutus est. vnde occultari poterant vt nullus persecutorum sciret vbi essent. REMI. Ul'aliter: Uisa domini maiestate ⁊ duoꝝ seruorum petrus adeo delectatus ē: vt cūcta tēporalia obliuiōi traderet: ⁊ ibi ī ꝑpetuū vellet manere. Si āt tūc petrus sic accēsus ē: quāta erit suauitas ⁊ dulcedo videre regē in decore suo ⁊ itereſſe choris angeloꝝ ⁊ oium sanctoꝝ? In eo sane quod ait petrus: Dñe si vis. deuotionem subditi ⁊ obediētis sui ostēdit. HIERO. Erras tū petre: ⁊ sicut alius euāgelista testat̄: nescis qd dicas. Noli tria tabernacula q̄rere: cū vnū sit tabernaculū euāgely ī quo lex ⁊ ꝓphete recapitulāda sūt. Si aūt q̄ris tria tabernacula neq̄q̄ seruos cū dño cōferas: sed fac tria tabernacula: imo vnū patri ⁊ filio ⁊ spiritui sancto: vt quoꝝ est vna diuinitas vnū sit ⁊ in pectore tuo tabernaculū. REMI. Errauit ēt: q̄ voluit vt regnū electoꝝ cōstitueret̄ in terra q̄ dñs ꝓmiserat dare in celis. Errauit ēt: q̄ oblitus ē se ⁊ socios suos esse mortales: ⁊ absq; gustu mortis voluit subire eternā felicitatem. RABA. Et in eo q̄ celesti cōuersationi tabernacula faciēda putauit: in qua domus necessaria non erat: cum scriptum sit: Templum non vidi in ea.

¶ Adhuc eo loquēte: ecce nubes lucida obūbrauit eos. Et ecce vox de nube dicēs. Hic ē filius meus dilect⁹ in quo mihi bene cōplacui: ipsum audite. Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam ⁊ timuerūt valde: ⁊ accessit iesus ⁊ tetigit eos: dixitq; eis. Surgite ⁊ nolite timere. Leuantes aūt oculos suos neminē viderūt: nisi solū iesum. Et descēdentibus illis de monte ꝓcepit iesus dicens. Nemini dixeritis visionem: donec filius hominis a mortuis resurgat.

HIERO. Qui carnale est frōdib⁹ aut tēporys q̄rebāt tabernaculū: nubis lucide opiunt̄ vmbraculo. vñ dr̄. Adhuc eo loquēte: ecce nubes lu. obū. eos. CHRY. Lū dñs cōminat̄ nubē tenebrosaz oñdit sicut ī sina: h̄ aūt q̄ nō terrere volebat: ſz docere nubes appuit lucida. ORIGE. Lucida aūt nubes obūbrās scōs ē vt⁹ pēna vl' forte spūssanct⁹: dicā ēt saluatorē nr̄z cē lucidā nubē: q̄ obūbrat euāgeliū ⁊ legē ⁊ ꝓphetas: sicut itelligūt q̄ pñt aspicere lumē ipius ī ꝑmissis. HIERO. Quia vo ipz audēter iterrogauerat petr⁹: ꝓptereq dñi rñsionē ñ mereb̄: ſz pr̄ rūdet ꝑ filio: vt vbū dñi ꝓpleret̄: Qui me misit ipe ō me testimōiū ꝓhibet. CHRI. Neq; āt moyses logt̄ nz helias: ſz pr̄ oib⁹ maior vocē emittit ex nube. vt discipuli credāt: q̄ a deo hec vox erat: Sem p. n. appere solet deus in nube: sicut scriptū ē. Nubes ⁊ caligo ī circuitu ei⁹: ⁊ hoc ē qō dr̄. Et ecce vox de nube. HIERO. Uox qdē pris de celo loquētis audit̄ q̄ testimoniū ꝑ bibeat filio: ⁊ petrū erroze sublato doceat vitatē: imo ꝑ petrū ceteros apl̄os: vñ subdit dicēs: Hic ē fili⁹ meus dilect⁹. huic ē fidēdū tabernaculū: huic obtēperādū. h̄ ē fili⁹: illi fui sūt. debēt ⁊ ipsi nobiscū ī penetralib⁹ cordis sui dño tabernaculū ꝓparare. CHRY. Ne igit̄ timeas petre. Si enim potēs ē deus: manifestū q̄ ⁊ filius silr̄ potēs ē. si. n. diligit̄ ne timeas. nullus. n. eū quē diligit ꝑdit: nec tu eq̄lr̄ eū diligis genitori. Neq; āt solū diligit eū q̄ genuit. ſz ⁊ q̄ vnius ē volūtatis cū ipso. Seq̄t̄. n. In quo mihi cōplacui. ac si diceret. In quo regesco. quē accepto q̄ oīa q̄ sūt pris cū dilgētia exeq̄t̄. ⁊ ē volūtas vna ipsius ⁊ pris. q̄re ⁊si crucifigi vult nō ꝺdicas. HILA. Hūc ergo cē filiū: hūc dilectum: hūc ꝓplacitū: ſz ⁊ hūc audiētiū vox ō nube significat dicēs Ipm audite. vt. s. idone⁹ ipe ꝓcepto ꝝ taliū auctor cēt: q̄ seculi dānū. crucis volūtatē: obitū corpis: ⁊ post hec regni celestis gl'am facti confirmasset exēplo. REMI. Dicit ergo: Ipm audite. ac si alys vbis diceret̄: Recedāt vmbre legales ⁊ typi ꝓphaꝝ: ⁊ solū coruscū lumē euāgely seāmini. Sic ue iō ait. Ipm audite. vt illū cē oñderet quē moyses ꝓdixerat dicens: Prophām suscitabit vobis deus de frībus vestris tāq̄ me audietis ipz. Sic ergo dñs vndiq; būit testes ex celo vocē pris: ex padiso heliā: ex iferis moysē: ex hōib⁹ apl̄os. vt ī noīe iesu oē genu flectat̄: celestiū: terrestriū: ⁊ infernoꝝ. ORICE. Uox aūt de nube aut ad moysen ⁊ heliā logt̄: q̄ desiderabāt videre filiū dei ⁊ audire eū: aut discipulos docet. GLO. Notādū aūt q̄ bñ conuenit mysteriū scōe regeneratōis: q̄. s. erit ī surrectōe: vbi caro resuscitabit̄ cū mysterio trie: que est in baptismate: vbi aīa resuscitatur. In baptismate enī christi operatio totius trinitatis: ostensa est. Fuit enī ibi filius incarnatus: apparuit in colūbe specie spiritussanctus: ⁊ pater fuit ibi in voce declarat⁹. Et similiter in transfiguratione que est sacrāmētum secunde regenerationis tota trinitas apparuit: pater in voce: filius in homine: spiritussanctus in nube. Queritur aūt qua re spiritussanctus ibi in colūba: h̄ in nube declaratus ē: Dona siquidē sua per species declarare solet. Innocentiaz aūt in baptismate donat: que per aucm simplicitatis designat̄. Daturus est aūt claritatem ⁊ refrigerium in resurrectiōe: ideo in nube refrigerium. in fulgore nubis claritas resurgentium corpoꝝ designatur. Seqtur: Et audi. disci. ceci. in fa. suā ⁊ timue. valde. HIERO. Triplicē aūt ob cām pa

uore terrenꝫ vel qꝛ se errasse cognouerant: vel qꝛ nubes lucida operuerat eos: aut qꝛ dei ꝓphetis vocē loquētis audierant. Humana.n. fragilitas ꝓspectū maioris gloꝛie ferre nō sustinet. ac toto aīo ⁊ coꝛpoꝛe ꝓtremiscēs ad terrā cadit. quanto.n. quis amplioꝛa q̄sierit. tāto magis ad inferioꝛa collabitur si ignoꝛanerit mēsurā suā. REMI. Jn eo vo q̄ sci aplī in faciē ceciderūt: fuit iudiciū scitatis qꝛ sci in faciē cadere dicūtur. ipy vo retroꝛsuz. CHRY. Sz cū añ in xpi baptismo qñ talis etiā vox de celo delata ē: nullus ex turba gaderat tale aliqd passus ē: quo discipli i mōte ceciderīt: qꝛ. s. soli tudo: altitudo: ⁊ silētiū erat mltū: ⁊ trāsfiguratio stupoꝝ plena: ⁊ lumē pux ⁊ nubes extēsa: ex qbz oīb⁹ stupoꝛ in eis congregabaꝫ. HIERO. Qꝛ vo illi iacebāt: ⁊ surgere nō poterāt: ipse clemēter accedit: ⁊ tangit eos vt tactu fuget timoꝛē ⁊ debilitata mēbꝛa solidēt: ⁊ hoc est qđ dr̄. Et ac. iesus ⁊ tetigit eos. quos aūt manu sanauerat: etiā sanauit ꝑperio. vñ segtur: Dixitq̄z eis: surgite ⁊ nolite timere: Primū timoꝛ expellit vt postea doctrina tribuaꝫ. Segt̄: Le. aūt ocu. suos: ne ve. nisi so. iesū. qđ rōnabiliter factū ē: ne si moyses ⁊ helias ꝑseuerassent cū dño pris vox videret incerta. cui potissimū daret testimoniū. Uidēt ēt Jesū stantem ablata nube ⁊ moysen ⁊ heliā euanuisse: qꝛ postq̄z legis ⁊ ꝓphetaꝝ vmbꝛa discesserat: vtrūq̄z in euangelio reperit: Segt̄: Et descēdētib⁹ illis de mōte ꝑcepit eis iesus dicēs: Nemini dixe. visi. hāc do. fi. ho. a moꝛ. resur. Nō vult g̃ī ꝓplos prædicari: ne ⁊ incredibile eēt ꝓ rei magnitudine: ⁊ post tantā gloriā apōrudes aīos sequēs crux scādalū faceret. REMI. Siue gaīi maiestas illi⁹ diuulgaret ī ꝓplo: ꝓplī ipedirēt dispensatiōné passionis eius: resistēdo ꝑncipib⁹ sacerdotū: ⁊ sic redemptio humani generis retardaret. HYLA. Silētiū etiaz rerū gestaꝝ q̄s viderant imperat: vt cuz cēnt spiritusancto repleti: tunc gestoꝝ spiritaliū testes essent.

Et iterrogauerūt eū discipli eius dicētes: Quid ergo scribe dicūt q̄ heliā oporteat primo vēire? At ille rñdēs ait eis: Helias quidē vēturus ē ⁊ restituet oīa. Dico aūt vobis: qꝛ helias iaz venit ⁊ nō cognouerūt eū: ꝫ fecerūt i eo q̄cūq̄z voluerūt. Sic ⁊ filius hois passurus ē ab eis. Tūc intellexerūt discipli qꝛ de ioāne baptista dixiſz eis.

HIERO. Traditio phariseoꝝ ē iuxta malachiā ꝓphetaz: q̄ helias veniat añ saluatoꝛis aduētū: ⁊ reducat coꝛ patrū ad filios ⁊ filioꝝ ad pres: ⁊ restituat oīa in antiquū statū. Estimant ergo discipuli trāsformationē glie hāc eē: quā i mōte viderāt. Et iō dr̄. ⁊ iterro. eū disci: ei⁹ di. gd ergo scribi. q̄ heli. oz primū ve. Ac si dicerēt: Si iā venisti in gliam quō ꝑcurſoꝛ tuus nō appet: maxīe aūt hoc dicūt: qꝛ heliaz viderāt recessisse. CHRY. Nō aūt aduētū helie discipuli de scripturis sciebant: sed scribe eis manifestabant: ⁊ febrebaꝫ hic ſmo i plebe idocta: sicut ⁊ de christo. Nō aūt vt oportebat aduētus xpi ⁊ helie: a scribis iterpretabaꝫ. Scripture.n. duos dant christi aduētus: eū. s. q factus ē: ⁊ eum q futurus ē. Sz scribe plebē euertētes: scōm aduētū solū cōmemoꝛabāt plebi: ⁊ dicebant: Qm̄ si hic est xps oportebat heliaz ꝑuenire. Est igit̄ solutio quā christ⁹ iducit. Segtur At ille rñdens ait: heli. qdē vē. ē: ⁊ resti. oīa. Dico aūt vobis qꝛ helias iaz ve. Ne aūt estimes eū in ſmone errasse: si qñ q̄z dicit heliaz vēturum: ⁊ qñq̄z venisse. Cum.n. dicit q̄ helias vēturus est: ⁊ restaurabit oīa: de ipso helia in ꝓpria ꝑsona loquitur: q quidez restaurabit oīa: duz coꝛriget infidelitatem iudeoꝝ: qui tunc inuenientur: quod est conuertere coꝛda patrum ad filios. i. iudeoꝝ ad aplos. AVGV. de q̄. euā. Uel restituet oīa. i. eos quos antichristi psecutio perturbauerit. vel vt ipse restituat moziendo que debet.

CHRY. Si aūt tot bona erūt ex helie pūtia: quare tūc nō eū misit? Dicem⁹ qꝛ ⁊ tūc christū estimātes helyā nō crediderūt ei. Tūc āt helye credēt: qꝛ cū post tātā expectatiōz venerit ānūciās iesuz: facili⁹ suscipiēt q̄ ab eodē dicent. Cū vo dicit: q̄ helias iā venit. Joannē heliā vocat: ꝑ mistery modū. sic.n. helias secūdi aduēt⁹ ꝑcurſoꝛ erit: ita ioānes ꝓcurſoꝛ fact⁹ ē ꝓmi ꝑ hoc āt ioānē heliā noīat: vt oñdat priⁿ mū suū aduētū veteri testō: ⁊ ꝓphetie ꝓuenire. HIERO. Jpse ergo q̄ vēturus ē i scōo saluatoꝛis aduētu iuxto coꝛpis fidē: nūc ꝑ ioānē venit i virtute ⁊ spū. Segt̄: Et nō cognouerūt eū: ꝫ fecerūt i eo q̄cūq̄z voluerūt. hoc ē sꝑseuerūt: ⁊ ō collauerūt eū. HILA. Ut dñi aduētū ꝑnūciās passionē quoq̄z ꝑcurreret: ⁊ iniurie ⁊ veratiōis exemplo. vñ: segt̄ sic ⁊ fi. ho. pas. ē ab eis. CHRY. Jn quo opportune suā passionē ꝓmemoꝛat ex passiōe ioānis mltā eis ꝑbēs ꝓsolatiōz.

HIERO. Queꝛit ergo cū herodes ⁊ herodias ioānē iterfecerit: quō ipsi quoq̄z iesuz crucifixisse dicāt cū legam⁹ eū a scribis ⁊ phariseis iterfectū? Et breuiter rñdēdū q̄ i ioānis nece phariseoꝝ factō ꝓsenserit: ⁊ i occisiōe dñi herodes iūxerit volūtatē suā: q illusū atq̄z despectū remisit ad pilatū vt eū crucifigeret. RABA. Ex iudicio āt passiōis suę quā dñs eis sepius ꝑdixit ⁊ ꝑcurſoꝛis sui quā iā cōpletā cernebāt discipuli cognoscebāt ioānez sibi in helye vocabulo ōmōstratū eē vñ segt̄: Tūc itel. di sci. qꝛ de io. bap. dixiſ. eis

ORIGE. Qꝛ aūt dixit q̄ ioannē helias iā venit: nō aia helie est intelligēda: ne incidamus in dogma transcoꝛporationis: qō alienuz ē ab ecclesiastica veritate: sed sicut angelus prædixit. Uenit in spiritu ⁊ virtute helye.

¶ Et cum venisset ad turbam accessit ad euz hō genibus ꝓnoluolutus ante eum dicens: Domine miserere filio meo qꝛ lunaticus est: ⁊ male patitur. Nam sepe cadit in ignez: ⁊ crebꝛo in aquā. Et obtuli eum discipulis tuis: ⁊ non potuerūt curare eum. Respondens autem iesus ait: O generatio incredula ⁊ peruersa: quousq̄z ero vobiscum? Usquequo patiar vos? Afferte huc illum ad me: ⁊ increpauit illum iesus: ⁊ exijt ab eo demonium: ⁊ curatus est puer ex illa hoꝛa.

ORIGE. Concupiscens petrus spectabilē illā vitā ⁊ ꝑponens vtilitatem suā vtilitatibus plurimoꝝ dicebat: Bonū ē nos hic cē. Sed qñ charitas nō q̄rit q̄ sua sunt: hoc qō videbaꝫ bonū petro: nō fecit iesus: ꝫ q̄si de monte excelso diuinitatis descēdit ad turbā: vt g nō poterāt ascēdere sursum ꝑ ifirmitatē aiaruz suarū illis proficiat. Unde dicit: Et cū venisset ad turbā. Nisi.n. cū discipulis suis electis vellet ad turbā: nō accessisset ad eum ille de quo subditur: Accessit ad eum homo genibus ꝓnoluolutus ante eū dicēs: Domine miserere filio meo. Ubi considerandū est q̄ quādoq̄z qui patiuntur: credunt ⁊ deprecantur ꝓ sua salute: quandoq̄z autem ꝓ eis aly faciunt: sicut nūc qui genibus voluit: ꝓ filio rogat: quādoq̄z vero a semetipso saluatoꝛ ēt a nullo rogatus sanat. Primo aūt queramus quid est qō sequitur: Quia lunaticus est ⁊ male patit. Medici ergo lo quuntur que volunt: qui nec imundū spiritum arbitrātur sed coꝛpoꝛalem aliquā passionē: ⁊ dicunt humida moueri in capite ſm aliquā cōpassionem ad lumē lunare qō humidam habet naturam. nos autem qui euangelio credimus: dicemus hanc passionem imundum spiritum in hominibus operari. Obseruat.n. quedam scismata lune ⁊ sic operatur: vt ab obsernatione lune pati hoies mētiant: ⁊ ꝑ hoc culpabilē dei creaturā oñdat: sic ⁊ aly demones ſm aliqua stellaꝝ scismata insidiant hoibus: vt iniqtatem cū in excelso logtur: quasdā stellas dicētes maleficas: quasdaz benefficas: cū nulla stella a deo sit facta: vt male faciat. Jn hoc autem quod subdit; Nam se. ca. in ig. ⁊ cre. in aquam. CHRY.

Cōsiderādū ē q̄ nisi ꝓuidētia hic hō eēt potī⁹ dudū pisset
Demō.n.q ipsū ī ignē ⁊ ī aquā mittebat interfeciſz eū oīno
nisi ōs eū refrenasset. HIERO. Qō aūt dic̄ ⁊ ob. cū dis.
tu. ⁊ nō po.cu.eū. Latēter accusat apl̄os cū ipossibilitas cu
rādi interdū nō ad ibecillitatē curātiū :ſz ad eoꝝ q̄ curādi
sūt fidē referat. CHRY. Inspice aūt ⁊ aliūde ei⁹ insipiē
tia:q̄liter cozaz turba interpellat ad iesum aduersus discí
pulos:sed ipse cos liberat ab accusatōe defectū curatiōis ī
putās illi. Ex mlt̄is.n.mōstrat eū infirmū in fide fuisse: nō
tm̄ tm̄ ī ei⁹ psonā inuehit:ne ipuz ꝓturbaret:ſz ī oēs iudeos.
Probabile ē.n.mlt̄os pm̄tiū ō discipl̄is icōuēiēcia cogitasse
⁊ iō sequit. Rñ.ie.ait:o ge. icre.⁊ puer.vſqz quo.ero vo.vſ
q̄quo pa.vos: Per ꝟ aūt q̄ dic̄. Vſqz quo ero vo.oñdit ō
fideratā ab eo eē mortē ⁊ ocupiscibilē recessū. REMI. Sci
endū quoq; qz dns nō tm̄ tūc ceperat pati ipzobitatē iudeo
rū:ſz a lōgo ꝑus tpe.⁊ iō hic dic̄. Vſqz quo patiar vos:ac si di
cat.qz lōgo tpe cepi pati vr̄as ipzobitates.ideo idigni estis
mea pm̄tia. ORI. Vl̄ qm̄ nō potuerāt eū sanare discipuli
q̄si adhuc modice fidei ꝓstituti:ꝓpea dixit:O gnātio icredu
la:⁊ q̄ ait. Peruersa:oñdit qm̄ ex puersitate malitia ē itro
ducta ex nāz.puto aūt q̄ pp puersitatē toti⁹ būani generis q̄
si grauat⁹ malitia eoꝝ dixit: Vsqz quo ero vobiscū: HIE
RO. Nō aūt credēdū ē q̄ tedio supat⁹ sit ⁊ māsuet⁹ ac mitis
ī yba furozis erupit:ſz q̄ ī sil̄itudinē medici si egrotū vide
at ꝫ sua p̄cepta se gerere dicat. Vsqz quo accedā in domum
tuā: vsqz quo artis pdā industriā: me aliud iubēte ⁊ te aliō
ꝓpetrāte.q̄ aūt nō sit irat⁹ boī ſz vitio ac p vnū boiez iude
os arguat ifidelitatis:pz ex hoc qō ifert: Affer. huc il. ad me
CHRY. Postq̄.n. discipl̄os excusauerat: ducit pr̄ez pue
ri ad spē benignā credēdi q̄ ab hoc malo eripiet:⁊ vt indu
cat pr̄ ad fidē futuri miracl̄i videt demonē tumlt̄ū pati ex
hoc solū q̄ vocabat increpauit eū. vñ sequit: Et increpauit eū
ihs. Nō ille q patiebat:ſz demō increpat. REMI. In quo
facto reliḡt exēplū ꝑdicatozib⁹ vt vitia psequāt: boies vo
lubleuēt. HIERO. Siue increpauit puez:qz pp pctā sua
a demone fuerat oppssus. Sequit: Et exyt ab eo demon: ⁊
cu.est pu.ex illa hora. RABA. Quia nulla remanet ibi ī
firmitas vbi oīpotēs salutem p̄stat. HIERO. Mihi aūt
vr̄ iuxta tropologiā lunatic⁹ eē:q̄ p horaz moneta mutat
ad vitia.⁊ nē gdē ī ignē ferat:quo adulterātiū cozda succesa
sunt:nunc in aquas.ſ. voluptatum vel cupiditatum que nō
valent extinguere charitatem. AVGV. de q̄. euan. Uel
ignis ad irā ptinet:eo q̄ alta petat:aqua ad voluptates car
nis. ORIGE. De incōstātia aūt pctōris dr̄: Stult⁹ vt luna
mutat. Et ē videre ī talib⁹ ipet⁹ quosdā q̄si opuz bonozum
subrepe. aliq̄ aūt q̄si q̄dā abzeptiōe spūs a passiōib⁹ ꝓhē
dunt ⁊ cadūt a statu bono ī quo stare putabāt. Forsitā er
go angelus q̄ sortit⁹ ē hui⁹ lunatici custodiā: pr̄ hui⁹ appella
tur:deprecans q̄si ꝑ filio medicū aīarū: vt liberet eum:qui
nō pōt sanari a passione p verbū humile discipuloꝝ xp̄i:
qz non recipit eozum admonitionē veluti surdus. Et ideo
opus est ei xp̄i sermo vt iam decetero sine ratione nō agat.

¶ Tūc accesserūt discipuli eius ad iesū secreto ⁊
dixerūt: Quare nos ñ potuimus eicere illū: Di
xit illis iesus: Propter icredulitatē vr̄am. Amē
q̄ppe dico vobis:si habueritis fidē sicut granuz
synapis dicetis monti huic:trāsi hinc ⁊ trāsibit
⁊ nihil ipossibile erit vobis. Hoc autem genus
non eicitur:nisi per oratiōnem ⁊ ieiunium.

CHRY. Acceperāt discipuli a dño ptātez spūuz īmūdo
rum:⁊ qz oblatū demoniacuz curare nō potuerāt:vr̄ q̄ in
dubitatiōnē deuenerīt:ne forte grāz q̄ erat eis tradita pdi
dissent.⁊ iō dicit: Tūc accesſ.ad ie.disci.ei⁹ secre:⁊ dixerunt
q̄re nos nō po.ey.illū: Interrogāt qdē singulariter non pp
verecūdiā:ſz qz ō ineffabili ⁊ magna re erāt eū iterrogaturi
Seq̄t. Dixit illis ie.pp icre.vr̄az. HILA. Crediderāt q̄
dē apl̄i:nōdū tm̄ erāt pfecte fidei.nā dño ī mōte demorāte:
⁊ ipis cū turbis residētib⁹ qdā tepoz eoꝝ fidē ētardauerat.
CHRY. Uñ mānifestū ē hic:qm̄ ⁊ discipuli ī fide ifirma
ti sūt:ſz nō oēs.colūne.n.ille nō aderāt.ſ.petr⁹:iacob⁹:⁊ ioā
nes. HIERO. Hoc ē aūt qō ī alio loco dns dicit: Quecun
q̄ ī noīe meo petieritis:credētes accipietis. Ergo quoties
nō accipim⁹:nō pūtātis est ipossibilitas:ſz poscētium culpa.
CHRY. Sciēdū tm̄ q̄ sic̄ mlt̄oties accedētis fides acci
pe sufficit effectū miraculi:ita mlt̄oties faciētiū miracula
sufficit vt⁹:ēt nō credētib⁹ illis q̄ expetierit miracula ope
ri.etenī q̄ circa cornelū ex ꝓpria fide allexerūt grāz ipūsci
Ille aūt mortu⁹ q̄ ꝓiect⁹ ē i sepulchz beliset:sola vtute corpis
sancti resuscitat⁹ ē. ptigit aūt ⁊ tūc discipulos īfirmari i fide:
ipfecti⁹.n. dispositi erāt añ crucē:⁊ iō fidē dicit ꝫ esse cām
signoꝝ. Uñ subdit: Amē q̄ppe di.vo. Si.ba. fi.sic̄ gra.suna.
di.mō.huic:trā.hīc ⁊ trāsibit. HIERO. Putāt aliq̄ fidē
grano synapis cōpatā puā dici:cū apl̄s dicat: Et si habuero
tātā fidē ita vt mōtes trāsferā.magna ē q̄ fides q̄ grāo sina
pis cōpar. GREGO. ꝛ. moza. Granū q̄ppe synapis nisi
terat neq̄q̄ vt⁹ ei⁹ agnoscit:sic si viꝝ scīn tritura ꝓcutio
nis oppzimat:moꝝ ī feruoꝛē vtutis vtiq̄ q̄d ī illo antea ō
spicabile ifirmūq̄ videbat. ORIGE. Ul̄ iō oīs fides gra
no synapis cōpar:qm̄ cōtenit gdē fides ab hoib⁹.⁊ modicū
aliq̄d ⁊ vile appet. Cū vo cōsecutum fuerit hoc semē bonaz
aīaz q̄si terrā: fit arboꝝ magna. sic aūt magna ē pdcā lunati
ci ifirmitas ⁊ fortis ad curādū iter oīa mala vt mōti assimi
let:nec expellat:nisi ꝓ oēm fidē eius q̄ passiones hoc sanare
voluerit. CHRY. Uñ ⁊ de trāslatione mōtiū mētionez
fac̄. Et vltra ꝓcedit dicēs.⁊ nihil ipos.erit vob. RABA.
Sic.n. fides mētē nr̄az capacē donis celestib⁹ fac̄: vt q̄cūq̄z
volum⁹ facillime a fideli dño ipetrare possim⁹. CHRY.
Si aūt dixeris vbi apl̄i mōtez trāstulerit. Illud dicā:qz mlt̄a maiora fecerūt mortuos plūmos suscitātes. Dicūt aūt p⁹
apl̄os sci qdā apl̄is miozes:mōtes necitate īminēte trāstu
lisse. Si aūt apl̄oꝝ tpe mōtes nō sūt trāslati:hoc nō fuit:qz ñ
potuerūt:ſz qz noluerūt:vtilitate nō īminēte. Nec dns di
xit q̄ hoc eēnt facturi:ſz q̄ hoc facere possent. ꝓbabiliter
tm̄ ē factū eē:ſz scriptū ñ eē.nz.n. oīa miracula q̄ fecerūt scri
pta sūt. HIERO. Ul̄ mōtis trāslatio ñ ei⁹ significat quē
oculis carnis aspicim⁹:ſz illi⁹ q̄ a dño trāslat⁹ fuerat ex lūa
tico:q̄ ꝓ ꝓbetā cozrūpe dr̄ oēz terrā. GLO. Ut sit sēsus
Dicetis mōti huic.i.supbo diabolo. Trāsi hic.i. ab obiectio
corpe ī altū maris.i.ī ꝓfundū īferni:⁊ trāsibit ⁊ nihil ipossi
bile erit vob.i. nulla icōmoditas īsanabil. AVGV. de
cō.euā. Ul̄ aliter: Ne discipuli ī miracul̄ faciēdis extolleren
tur i supbiā:admoniti sūt poti⁹ ꝓ būilitatē fidei:q̄si ꝑ syna
pis granū elatiōez terrenā q̄ mōtis noīe significata ē cura
re trāsferre. RAB. Dū aūt docet apl̄os qūo demō debeat
expelli:oēs īstituit ad vitā:vt.ſ. nouerim⁹ grauiora q̄qz vl̄ i
mūdoꝝ spūuz vl̄ boīuz tētamēta ieiunys ⁊ oīonib⁹ eē supā
da: iram quoq; dñi ꝫ remedio singulari posse placari: vñ
subdit: Hoc aūt ge.nō ey.nisi ꝑ ora.⁊ ieiuniū: CHRY. Qō
dicit nō solū de genere lunaticoꝝ:ſz ⁊ vniuersō genere de
monū. Ieiuniū.n.mlt̄a sapiaz īponit:⁊ boiez q̄si āgelū ō ce
lo cōstituit:⁊ icorpeas ptātes īpugnat:ſz ⁊ oīone opus ē:q̄si
pr̄cipaliozi. Qui.n.orat vt oz:⁊ ieiunat:nō mlt̄is indiget ⁊
ita nō fit anar⁹:ſz ad elemosynā ꝓmpt⁹ ē. Qui ēt ieiunat le
uis ē ⁊ vigilāter orat.⁊ cōcupiscētias pnitiosas extīguit ⁊ ꝑ
pitiū deū fac̄:⁊ aīaz supbā būiliat. Qui ergo orat cū ieiunio
duplices ꝫ alas:ēt ipis ventis leuiozes. Neqz.n. oscitat ⁊
torpet oraās:qō ⁊ mlt̄i patiūt:ſz ē igne vehementioꝛ ⁊ terra
fixioꝛ:iōqz tal̄ maxie ōmōys aduersat. nihil.n. ē boie decē
ter orāte potēti⁹. Si aūt ifirmū ē tibi coꝝ⁹ ad cōtinue ieiu
nādū:nō tm̄ ad orādū.⁊ si ieiunare nō potes:potes tamē nō
lasciuire. nō paruū aūt est hoc:neqz mlt̄ū a ieiunio distās:

ORIGE. Si ergo aliqñ oportuerit nos circa curationez tale aliqd patiētiū ꝑmanere: nō adiurem⁹ neqꝫ interroge/m⁹. neqꝫ loq̄mur q̄ñ audiēti ſpūi īmūdo: ſꝫ abigam⁹ ieuni/is ⁊ oꝛonib⁹ nr̄is ſpūs malignos. GLO. Uel hoc gen⁹ de mony. i. iſta carnaliū voluptatū mutabilitas nō vincit: niſi ſpūs oꝛone ꝛfirmet: ⁊ caro ꝑ ieiunū maceretur. REMI. Uel ieiuniū hic intelligit generale quo nō ſolū abſtinem⁹ a cibis: ſꝫ ab oīb⁹ illecebꝛis carnalib⁹ ⁊ pctō ꝓ paſſionibus. Sil'r oꝛo intelligēda ē generalis: que ī pys ⁊ bonis opibus cōſiſtit. De qua dicit apl's: Sine intermiſſione oꝛate.

¶ Cōuerſantib⁹ aūt eis in galilea: dixit illis ieſus fili⁹ hois tradēdus ē ī man⁹ hoiuz ⁊ occidēt eū ⁊ tertia die reſurget. Et ꝛtriſtati ſūt vehemēter.

REMI. Sepe dñs myſteria ſue paſſionis diſcipulis p̄dixit: vt q̄ñ acciderent: tāto leuius ea ferrēt: quāto p̄cognita haberēt. Et iō hic dicit: Cōuerſantib⁹ aūt eis in ga. di. il. ie. Fili⁹ ho. tra. ē in ma. hoiuz: ⁊ occidēt eū. ORIGE. Uidentur qdē hec illis q̄ ſupꝛa dixerat ſil'a eē: vt facile quis dicat dñz eadē ipſa repetere: qō nō ē ita: tradēdū. n. ſuperi⁹ nō eſt dict̄: hic aūt nō ſolū tradēdū: ſed etiā in man⁹ hoium tradē dū audiuim⁹. Traditū igit̄ apl's filiū narrat a deo pꝛe: ſꝫ ét ꝛtrarie ptātes eū in man⁹ hoium tradiderūt. HIERO. Sēp aūt ꝑſpis miſcet triſtia. Si. n. ꝛtriſtat eos qz occidēd⁹ ē dz letificare qō ſubdit: Et die tertia reſurget. CHRY. Neqꝫ. n. mltū tps dixit quo ī morte maneret: ſꝫ tertia die ſe dixit reſurrectuꝝ. ORI. Predicēte āt hec dño triſtati ſūt diſcipli. vñ ſeq̄t: Et ꝛtriſtati ſūt vehemēter. nō attēdētes ad illō qō dixerat. Et tertia die reſurget. nec ꝛſiderātes gs eēt cui ad ōſtruēdā morte triū diez tps ſufficeret. HIERO Pozzo q ꝛtriſtabāt vehemēter: nō ō ifidelitate venit: vez ꝑ dilectiōe magri: mbil ō eo ſiniſtrū ⁊ būile patiūt audire.

¶ Et cū veniſſent chapharnaū: acceſſerunt q didrachma accipiebāt ad petrū: ⁊ dixerūt ei: Magiſter veſter nō ſoluit didrachma? Ait: Etiā. Et cū intraſſet ī domuz pꝛeuenit eum ieſus dicens: Quid tibi videt ſimō? reges terre a qbus accipiunt tributum vel cenſum a filiis ſuis: an ab alienis? Et ille dixit: Ab alienis. Dixit illi ieſus: Ergo liberi ſunt filii? Ut autem nō ſcandalizemus eos vade ad mare ⁊ mitte hamū: ⁊ eū piſcē qui pꝛimo aſcenderit tolle. Et aperto oze eius inuenies ſtaterem: illū ſumens da eis pꝛo me ⁊ tc.

GLO. Quia diſcipuli audita dñi paſſiōe cōtriſtati erāt ne aliqs paſſionē xp̄i neceſſitati aſcriberet: nō būilitati: ſubiūgit factū ī quo xp̄i libertas ⁊ būilitas demonſtrat̄: vñ dr̄: Et cū ve. ca. acceſ. q didra. acci. ad pe. ⁊ di. ei: Magiſter veſter nō ſol. didrachma? HILA. Dñs didrachma ſoluere poſtulat̄. i. denarios boc. n. oī iſrael lex ꝑ redēptiōe coꝛpis ⁊ aīe ꝛſtituerat ī miſterio tēpli ſuiētiū. CHRY. Cū. n. ꝑmogenita egyptioꝝ īterfecit de⁹ tūc tribuz leui ꝑ eis accepit. Deīde qz p̄mogenitis q erāt apud iudeos: mioꝛ hui⁹ tribus numer⁹ erat ꝑ deficiētib⁹ ī numeꝝ ſiclū iuſſit inferri: ⁊ ex tūc tenuit ꝛſuetudo vt p̄mogenita vectigal hoc īferrēt. Quia igit̄ p̄mogenit⁹ erat chriſt⁹: videbat̄ āt diſcipuloꝝ primus ē petr⁹: ad eū accedūt. Et vt mihi vr̄: nō ī vnaq̄q ciuitate hoc expetebāt. Ideoq; in capharnaū adeūt chriſtū: qz ei⁹ patria exiſtimabat̄. HIERO. Uel aliter: Poſt auguſtū ceſarē iudea facta ē tributaria: oēs cenſi capite ferebātur. vñ ⁊ ioſeph cū maria cognata ſua, pfeſſus ē ī bethleez. Rurſus qñ domin⁹ nutrit⁹ erat in nazareth: quod ē oppidum galilee: ſubiacens capharnaum vbi ibi depoſcitur tributa: ⁊ pro ſignozum magnitudine hi qui exigebant non audebāt ipſuz repetere: ſꝫ diſcipulū cōueniūt. CHRY. Et nz hūc cū mlta vehemētia: ſꝫ māſueti⁹. nz. n. icuſantes ſꝫ iterrogātes dixerūt: Magr̄ veſter nō ſoluit didrachma:

HIERO. Siue malicioſe iterrogāt vtrū reddat tributa an ꝺdicat ceſaris volūtati. CHRY. Quid igit̄ petr⁹? Ait Etiā. Et bis qdē dixit qñ ſoluit: Chriſto āt nō dixit: crubeſcens fortaſſis ꝑ bis ei log. GLO. Uel aliter: Et petr⁹ rñ dixit: Etiā. i. ita ē q nō ſoluit. Uoluit āt petr⁹ dño ītimare q herodiani peterēt cēſuz: ſꝫ dñs pꝛuenit eū. vñ ſeq̄t: Et cum ītraſ. do. pꝛe. eū ie. di. Reges terre a qb⁹ acci. tri. vl' cēſuz. i. redditū de capite: a filys ſuis: an ab alienis? HIERO. Añ qdē q̄ petr⁹ ſuggerat: dñs iterrogat: ne ſcādaliz̄ēt diſcipuli ad poſtulationē tributi: cū videāt eū noſſe q̄ abſente geſta ſūt. Seq̄t. At ille di. Ab alie. Dixit illi ieſus. Ergo liberi ſūt fily. ORIGE. Sermo iſte duplicē hz ſenſuz. Secūdū vnū. n. fily reguz terre liberi ſūt apud reges terre: extranei āt extra terrā liberi nō ſūt pp eos q deꝛimūt eos: ſicut egypty filios iſrael fui. Scōm alteꝝ āt pp hoc ipſum q alig ſūt alieni a filys reguz terre: ſꝫ ſūt fily dei: liberi ſūt q manēt ī vbis ieſu ⁊ cognouerūt vitatē: ⁊ vitas liberauit eos a fuitute pctī. Fily āt reguz terre liberi nō ſūt: qñ oīs q facit peccatū: fu⁹ ē pctī. HIERO. Dñs aūt nr̄ ⁊ fm ſpūz fili⁹ erat regis: vel ex dauid ſtirpe genera⁹: vl' nē ⁊ fm ſpūz fili⁹ erat regis: vel ex dauid ſtirpe generat⁹: vl' oīpotētis pr̄is vbū. q̄ tributa q̄ſi fili⁹ regū nō dēbat. AVGV. De cō. euā. Dicit. n. ī oī regno liberos eē filos. i. nō eē vectigabiles. Mlto ergo magis libi eē debēt ī quolibet regno terreno fily regni ipſi⁹: ſub quo ſūt oīa regna terrena.

CHRY. Si āt nō erat fili⁹: inaniter hoc exēplū īduxit. Sꝫ dicet aliqs: Fili⁹ ē ſꝫ nō ꝓpꝛi⁹: ē ergo alien⁹: ⁊ ſic hoc exēplū nō hz vitatē. Ipſe. n. de ꝓpꝛys filys diſputat: ad quoꝝ dr̄iam alienos vocat: q ñ ex parētib⁹ ſubſtātialiter nati ſūt. Intēde āt q̄liter ⁊ hīc xp̄s certificat eā cognitionē q̄ petro reuelata ē de eo: p quā dixit: Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. HIERO. Quāuis ergo liber eēt: qz tū būilitatē carnis aſſumpſerat: debuit oēm iuſticiā adiplere. vñ ſeq̄t: Ut āt nō ſcādalizemus eos va. ad mare. ORIGE. Cōſequēs quoq; ē itelligere: qñ quotiēs exurgūt qdā q ꝑ iuſticiā tollāt nr̄a terrena: reges hui⁹ terre eos trāſmittūt: vt exigāt a nobis q̄ ſūt ipſoꝝ ⁊ ſuo exēplo ꝓhibet dñs aliqō ſcādalū fieri ēt hꝫ hoibus: ſiue ne āpli⁹ peccēt: ſiue vt ſaluēt. Fili⁹. n. dei q nullū op⁹ fecit ſeruile: q̄ſi habēs formā ſerui quā ꝑ hoiem ſuſcepit: tributū ⁊ cēſuz dedit. HIERO. Quid pꝛimū ī hoc loco mirer nescio: vt ꝛ p̄ſciam an magnitudinē ſaluatoꝛis. Pꝛeſciētiaz q nouerat hēre piſcē in oꝛe ſtaterē: ⁊ q pꝛimus ipſe ea piendus eēt: magnitudinē atqz virtutē ſi ad ei⁹ vbū ſtater in oꝛe piſcis creat⁹ ē: ⁊ qō futurū erat: ipſe loquendo fecerit. Ipſe ergo xp̄s ꝓpter eximiaz charitatē ⁊ crucē ſuſtinuit ⁊ tributa reddidit: nos infelices qui chriſti cēſemur nomine: ⁊ nihil tanta dignū facimus maieſtate: pro illius honore ⁊ tributa nō reddim⁹: ⁊ q̄ſi fily regis a vectigalibus īmunes ſumus. Hoc ēt ſimpl'r intellectuz edificat auditoꝛē: duz audit dūm tante fuiſſe pauptatis: vt vñ tributa pro ſe ⁊ apl's redderet: nō habuerit. Quod ſiquis obycere voluerit: quomodo iudas in loculis portabat pecuniam: reſpondebim⁹: rem pauperum in vſus ſuos conuertere nephas putauit. nobiſq; idem tribuit exemplum. CHRY. Uel ideo nō ex repoſitis iubet dare: vt oſtendat q maris ⁊ piſcium dominetur. ORIGE. Uel quoniam ieſus non habuit imaginem ceſaris: princeps enim huius ſeculi nihil habebat in eo: propterea non ex pꝛopꝛio: ſed ex mari imaginem ceſaris accepit. non autem ſuſcepit ipſe ſtaterem: neq; fecit eum ſibi poſſeſſionē: ne ſit aliqñ imago ceſaris apud imaginem inuiſibilis dei. Uide etiaz chriſti pꝛudentiā: qualiter nec rennuit tributū: nec ſimpliciter iubet dari: ſed pꝛi⁹ oſtendit ſe nō eſſe obnoxiū: ⁊ tunc dat quoꝝ vnū fecit. ſ. dare tributum: vt illi. ſ. ex actoꝛes nō ſcandalizentur. hoc aūt. ſ. q

ostendit se libex vt non scãdalizẽnt discipuli. Alio vo loco tenuit phariseox scandalũ: qñ de escis disputabat: docens nos scire tpa fm q̃ oz nõ tenere eos q̃ scãdalizant: & fm q̃ oz tenere. GREGO. sup eçechielẽ. Cõsiderãdũ. n. ẽ: qz in quantũ sine pctõ possumus vitare proximox scãdalũ debe mo. Si ãt de vitate scãdalũ sumit: vtilius pmittit nasci scãdalũ q̃ veritas relinq̃tur. CHRY. Sicut aũt stupescis ō xpi vtute: ita admirare petri fidẽ quoniã rei tã difficili obe/diuit. Ideoq3 de fide eũ remunerãs: copulauit eũ sibi in tri/buti datione quod fuit abundãtis honoris. Et hoc ẽ qō dr: Inue. sta. il. su. da eis p me & te. GLO. Cõsuetudo. n. erat vt vnusq3 p se didrachma redderet. Stater vo ẽ põdus duox didrachmatũ. ORIGE. Mystice aũt in agro cõso latiõis: sic. n. interptat capharnaũ: solat oẽm discipulũ & li/berũ filiũ eẽ pnunciat: & dat ei vtutẽ piscãdi pmũ piscẽ: vt ascẽdẽte eo solationẽ accipiat petrus sup eũ quẽ piscat ẽ.

HYLA. Cũ ãt pmũ piscẽ admõeat petr⁹ ingrere: ascensu ri oñdunt & plures. Beatus ille pmus martyr stephanus: p m⁹ ascẽdit: & stateretẽ ozo otinuit. In quo didrachma noue pdicationis tanq̃ duo denary babebãt dei enĩ gloriã & dñz xpm in passiõe otuẽs pdicabat. HIERO. Uel iste piscis q̃ pm⁹ capt⁹: ẽ pm⁹ adã: q p scõz adã liberat: & id qō i ozo ei⁹ Bẽi ofessiõe fuit ĩuẽtũ: p petro & dño reddit. ORIGE. Cũ etiã videris auax boiez ab aliquo petro cozrectũ q̃ ab/stulit de ozo eius vbũ pecunie: dices eũ ascẽdisse de mari. i. de fluctib⁹ sollicitudinũ auaritie ad hamũ rõnabilẽ & pphẽ sum atq3 saluatũ ab aliquo petro q eũ docuit veritatẽ: vt p statere habeat imaginẽ dei. i. eloga ci⁹. HIERO. Et pul chre illud ipsuz qdẽ dat pciũ: sz diuisuz est: qz p petro q̃si p petõre pciũ reddebat: Dñs aũt nr pctm nõ fec. Oñdit autẽ similitudo carnis dum eodem & dominus & seruus precio liberantur.

CA. XVIII

IN illa boza accesserũt discipli ad ie suz dicentes. Quisputas maior est in regno celox? Et aduocans iesus puulũ: statuit eũ i medio eox: & di/xit. Amẽ dico vob: nisi cõuersi fue/ritis & efficiamini sicut puuli nõ intrabitis in re/gnũ celox. Quicũq3 q̃ humiliauerit se sicut par/uulus iste: hic ẽ maior i regno celox. Et q̃ suscepe/rit vnũ paruulũ talẽ in noie meo me suscepit. Qui aũt scandalizauerit vnũ de pusillis istis qui in me credũt: expedit ei vt suspendat mola asina ria in collo eius & demergatur in pfundũ maris.

HIERO. Qz discipuli viderãt p petro & dño idẽ tribu tũ fdditũ: ex eq̃litate pcy arbitrati sũt oib⁹ apostolis petrũ eẽ platũ. CHRY. Uñ passi sũt aliqō hũanũ qō euangeli sta designat dicẽs. In illa boza accesserũt discipuli ad iesũ dicẽtes: Quisputas maior ẽ i tegno celox. Uerecũdati sig dẽ passionẽ cõfiteri quã passi sũt: nõ dicũt mãifeste. Petrũ cur pbonozasti nobis: sz ideterminate interrogant Quis ma/ior ẽ. Qñ ãt tres pbonozatos viderũt. s. petrũ iacobũ & ioã nẽ i trãsfiguratiõe: nihil tale passi sũt. qñ vo i vnũ solũ con tulit honorẽ: tũc voluerunt. Tu ãt cõsidera pmũ gdez q̃ nihil eox q̃ sunt i terris q̃runt: deide q̃ postea banc passio nẽ deposuerunt. Nos ãt neq3 ad defectus eox contingere possumus. neq3. n. q̃rimus. Quis maior est in regno celorũ sz Quis maior ẽ in regno terre. ORIGE. In his aũt imi tatores discipulox eẽ dẽmus: si qñ aliqd in nobis dubium q̃rit & nõ iuenit: vt cũ oi cõsensu accedamus ad iesum qui potẽs est illuminare cozda boium ad itelligẽdaz solutiõez oium q̃stionuz. Interrogemus ẽt aliquẽ doctoruz. Qui pre posuti hũtur in ecclesiis. Sciebant aũt discipuli hoc inter rogãtes: qz nõ ẽ eq̃litas sanctox in regno celesti: sz quo ma ioz & q̃lr viuẽs minim⁹ hoc discere cupiebãt. Uel sciebant qs eẽt minim⁹ & qs magn⁹: ex eo qō supza dns dixerat: sz ex mltis magnis qs eẽt maioz hoc eis ñ erat mãifestũ. HIE RO. Uidẽs ãt iesus cogitatiões eox voluit desiderio glie hũilitatis otẽtionẽ sanare. vñ segt: Et aduo. ie. puu. sta. eũ i me. eox. CHRY. Mihi vr valde puulũ i medio statue/re: oib⁹ passiõib⁹ exutũ. HIERO. Ut i eo & etatẽ q̃reret & sil'itudinẽ inocẽtie demõstraret. vel certe puuluz statuit in medio eox seipsuz q nõ venerat mĩstrari sz mĩstrare: vt eis hũilitatis tribueret exẽplũ. Aly puulũ iterptant spñsan/ctũ quẽ posuerit i cozdib⁹ discipulox: vt supbiã i hũilitatez mutaret. segt. Et dixit. Amẽ. di. vo. nisi. ouer. fue. & efficia. sicut puuli nõ itr. in reg. celox. Nõ pcipit apl'is vt etatẽ hẽ/ant puulox: sz inocẽtiã: & q illi p annos possidẽt. hi posside ant p idustriã: vt malicia nõ sapia puuli sint. Ac si dicat: Si cut iste puulus cui⁹ vobis exẽplũ tribuo nõ pseuerat i iracũ dia: lesus ñ meminit: vidẽs pulchrã mulierẽ nõ delectat: ñ aliud cogitat: & aliud logt. sic & vos nisi talẽ habueritis ĩno cẽtiã: & ai puritatẽ regnũ celox nõ poteritis intrare. HI/LA. Pueros ẽt credẽtes oẽs p audiẽtie fidẽ nũcupauit hi enĩ patrẽ sequũt: matrẽ amãt: velle malũ nesciũt: curã opũ negligũt: nõ isolescũt: nõ oderũt: nõ mẽtiũt. dictis credũt: & qō audiũt vex habẽt. lra g̃ sic legit. GLO. Nisi uersi fu eritis ab hac elatiõe & idignatiõe in q̃ mõ estis & efficiami/nioẽs ita inocẽtes & hũiles p virtutẽ sic puuli sũt p etatẽ: ñ itrabitis i regnũ celox & qñ gdẽ aliter nõ itrat. Quicunq3 ergo hũiliauerit se sicut puul⁹ iste: hic maioz ẽ i regno celo rũ. Quãto. n. qs erit hũilioz: tãto maioz efficit i regno celo/rũ. REMI. i. i cognitiõe gratie vel ecclistica dignitate: vel certe i eterna beatitudine. HIERO. Uel aliter: Quicun q̃ hũiliauerit se sicut puul⁹ iste. i. q se i exẽplũ mei hũiliaue rit: hic itrabit i regnũ celox: Segt. Et q̃ suscepit vnũ puu. ta. i noie meo me suscipit. CHRY. ac si. d. Nõ solũ si ta/les efficiamini: mercedẽ accipitis: sz etsi alios tales pp me honorabitis: & honoris q̃ ẽ ad illos retributionẽ vobis de/termino regnũ. Magis aũt qō multomagis ẽ ponit dicens Me suscipit. HIERO. Qui. n. talis fuerit. vt xpi imite tur hũilitatẽ & inocẽtiã: i eo xps suscipit & pzudẽter: ne cum delatũ fuerit apl'is: se putẽt honoratos: adiecit: nõ suo illos merito: sz magri honore suscipiẽdos. CHRY. Deinde fa cile susceptibilẽ bũc fmonẽ facit: penã iducens. vñ segtur: Qui aũt scãdalizat vnũ de pusillis istis &c. Ac si dicẽt. Sic q̃ bos honorãt pp me mercedẽ habẽt: ita & q̃ hos dehono/rant: vltimã sustinebũt vindictã. Si aũt cõuitiũ scandalũ vocat: ne mireris. multi. n. pusillanimes ex eo q̃ despiciun tur: scandalizati sũt. HIERO. Nota q̃ q̃ scandalizatur puulus ẽ. maiozes. n. scãdala nõ recipiũt. Et q̃q̃ generalis possit eẽ sñia aduersus oẽs q̃ aliquẽ scandalizant: tñ iurta cõsequentiã fmonis ẽt ꝺ apl'os dictũ intelligi põt q̃ inter/rogando qs maioz eẽt in regno celox: videbant iter se de dignitate cõtendere. & si in hoc vitio pmansissent. poterãt eos quos ad fidẽ vocabant p suũ scandalũ pdere: dũ apl'os viderẽt iter se de honore pugnare. ORIGE. Qũo aũt q̃ cõuersus ẽ & fact⁹ q̃si puer. & minim⁹ ẽ: & potes scãdalizari: hoc sic possum⁹ explanare. Qis q̃ filio dei credit & cõuersat fm euãgelicos act⁹. cõuersus ãbulat q̃si puer. q̃ aũt nõ cõ/uertit vt fiat sicut puer. bũc ipossibile ẽ itrare i regnũ celo rũ. In oi aũt credẽtiũ multitudie sũt qdã nup cõnersi: vt fi ant sicut puuli: nõdũ aũt sunt facti: hi pusilli hũtur in xpo & sũt scãdali receptozes. HIERO. Qz aũt dr: Expedit ei vt suspẽdat &c. sz ritũ puicie logt: quo maiox criminũ ista apud veteres iudeos pena fuerit: vt in pfundũ ligato saxo ỏmergeret. Expedit aũt ei qz mlto meli⁹ ẽ pro culpa breuẽ recipe penã q̃ eternis fuari cruciatib⁹. CHRY. Conse quens aũt erat prioribus dicere: Me non suscipit. qō erat

omni pena amarius. sed q̃ grossi erant ⁊ predicta pena eos nõ mouebat ꝓparatione exẽpli cogniti manifestat ꝓparatã penã. pp hoc. n. dicit q̃ expedit ei hoc sustinere: qm̃ eos alia grauior pena expectat. HYLA. Mystice aũt mole opꝰ labor est cecitatis. nã clausis iumẽtoꝝ oculis aguntr̃ in gyꝝ ⁊ sub asini qdẽ noĩe frequẽter gentes cognonminatas reperimus: q̃ ceci laboris ignorantia ꝓtinentur. Judeis aũt sciẽter in lege ꝑstitũ ẽ. q̃ si xp̃i apl̃os sc ãdalizauerĩt: rectiꝰ alligata collo mola asinaria ẽmersi ĩ mare fuissẽt. i. gẽtiũ labore deꝑssi ignorantia seculi demõstrarenr̃: q̃ illis tolerabiliꝰ fuerat nescisse xp̃m q̃s ꝓphetaꝝ dñm nõ recepisse. GRE. vy. moza. Uel aliter: Quid ꝓ mare nisi seculũ: qd ꝓ molaꝫ asinariã nisi actio terrena significat: q̃ cũ colla mentis perstulta desideria stringit: hãc in laboris circuitũ mittit. Sũt vtiq̃ nõnulli q̃ dũ terrenas actiões deserũt: ⁊ ad ꝓtẽplationis studia hũilitate postposita vltra intelligẽtie vires surgunt: nõ solũ se in errores deyciũt: sed infirmos quosq̃ de gremio veritatis diuidũt. Qui g̃ vnũ de minimis meis scãdalizat meliꝰ ei fuerat: ligata collo mola asinaria ĩ mari ꝓyci: q̃ nimiruꝫ puerse mẽti expediẽtius esse potuissꝫ: vt occupata mũdo terrena negocia ageret: q̃s ꝓ ꝓtẽplatiõis studia ad multoꝝ pernicie vacaret. AVGV. de q̃. euã. Uel alr. Qui scandaliçauerit vnũ ex pusillis istis. i. ex humilibꝰ quales vult esse discipulos suos nõ obtẽperãdo vel etiam contradicẽdo: sicut de alexandro apostolus dicit: expedit ei vt mola asinaria suspẽdat collo eius: ⁊ ꝑcipitet̃ in ꝑfundũ maris. i. ꝓgruit ei vt cupiditas reꝝ tpalium: cui stulti ⁊ ceci alligãtur eũ deuict̃ põdere suo deducat ad interitũ.

¶ Ue mũdo a scandalis: Necesse ẽ. n. vt veniãt scandala. Uerũtñ ve hoĩ illi ꝑ quẽ scãdalũ venit. Si aũt manus tua vel pes tuus scãdalizat te: abscide eũ ⁊ ꝓjce abs te. Bonũ tibi ẽ ad vitã ingredi debilẽ vel claudũ: q̃s duas manus vel duos pedes habentẽ mitti in ignẽ eternũ. Et si oculus tuus scandalizat te: erue eũ ⁊ ꝓjce abs te. Bonũ ẽ tibi vnũ oculũ habẽtẽ in vitã intrare q̃s duos oculos habentem mitti in gehennã ignis.

GLO. Dixerat dñs q̃ expedit ei q̃ scandaliçat: vt suspendat̃ mola asinaria ĩ collo eiꝰ. Cuiꝰ rõnem assignans subdit: Ue mundo a scandalis. i. ꝓpter scãdala. ORIGE. Hoc nõ de eleñtis mũdi ĩtelligamꝰ: sz hic hoĩes q̃ sũt ĩ mũdo dicunt̃ mũdꝰ. Nõ sũt aũt discipuli xp̃i de hoc mũdo. vñ nõ ꝑt eis eẽ a scãdalis ve. naz etsi mlta sũt scãdala: nõ tãgũt eũ q̃ nõ ẽ de hoc mũdo. Si aũt adhuc ẽ de hoc mũdo: ꝓpea q̃ diligit mũdũ ⁊ q̃ sũt ĩ eo: tãta scãdala cõꝑhẽdẽt eum q̃ntis fuerat obligatꝰ ĩ mũdo. Segt: Necesse ẽ. n. vt veniãt scãdala. CHRY. Lũ aũt dicit: Necesse ẽ: nõ ostruit libertatẽ arbitry: nz uecessitati aliq̃rũ reꝝ supponit: sz q̃ oĩno futuꝝ est ꝑdicit: scãdala qdẽ sũt ꝓhibitiões recte vie. nõ aũt ꝑdicatio xp̃i scãdala ĩducit. nz. n. q̃ ꝑdixit: ꝓp hoc fit: sz q̃ oĩno futurũ erat ꝓp hoc ꝑdixerit. Sz dicet aliqs: Si oẽs corrigantr̃: ⁊ nullus sit q̃ scãdala asserat: nõne mẽdacy arguet̃ hic ḳmo: Nequaq̃. q̃. n. ꝑuidit inemẽdatos futuros hoĩes eẽ ꝓpter hoc dixit: Necesse ẽ vt veniãt scãdala. i. oĩno veniẽt. si aũt corrigẽdi eẽnt: nõ dixisset. GLO. Uel necesse ẽ vt veniãt scãdala: q̃ sũt necessaria. i. vtilia. vt q̃ ꝑ hoc ꝓbati sũt manifesti fiãt. CHRY. Scãdala. n. erigunt hoĩes ⁊ acutiores eos faciũt: ⁊ eũ q̃ cadit velociter erigũt ĩquãtũ. s. ĩgerũt solicitudinẽ. HILA. Uel hũilitas passiõis scãdalũ mũdo ẽ: q̃ sub deformitate crucis eterne gl'ie dñz voluit accipe. Et qd ĩ mũdo tã piculosũ q̃s nõ recepisse xp̃z. Jõ vo necesse ait venire scãdala: q̃ ad sacramẽtũ reddẽde nobis eternitatis: oĩs ĩ eo passiõis hũilitas eẽ cõplẽda. ORIGE. Uel venie tia scãdala sũt ãgeli satbane: nec tñ putes ḳz näm vl' substã tiã eẽ hmõi scãdala: sz libertas arbitry ĩ q̃busdã genuit scãdalũ: volẽs suscipe ꝑ virtute laborẽ. Nõ põt aũt esse verũ bonuz nisi habeat ipugnationẽ mali. Sic ergo necesse est venire scãdala sicut necesse est sustinere malitiã celestiũ q̃ magis irritantur: quãtomagis vbũ xp̃i in hominibus mualescens: expellit ab eis malignas virtutes. Qu erũt aute ozgana ꝑ que scandala openr̃: q̃bus est magis ve. nã miſto peius erit ei q̃ scãdalizat: q̃s ei qui scãdalizat. vnde sequitur. Uerũtñ ve hoĩ illi ꝑ quẽ scan. venit. HIERO. Ac si. d. Ue hoĩ illi q̃ vitio suo facit vt ꝑ se fiat: q̃ nõ necesse est vt in mũdo fiat. Simulq̃ ꝑ generalẽ sniaz ꝓcutit iudas q̃ pditioni aiuz ꝓpauerat. HILA. Uel sub hoĩs nuncupatiõe actoꝝ scãdali huius q̃ est extra passionẽ chr̃isti iudaicum ppl'm designat: ꝑ quẽ oẽ huic mũdo piculum comparat: vt chr̃istũ in passione abnegent quẽ lex ⁊ pphe passibilẽ pdicauerũt. CHRY. Ut aũt discas q̃ non sunt absolute necessitatis scãdala. audi que sequuntur: Si autẽ manus tua vl' pes tuus ⁊c. Nõ autẽ hoc de mẽbris corꝑalibus dicit: sed de amicis quos in ozdie necessarioꝝ mẽbroꝝ hẽmus. nihil ẽ. n. ita nociuũ vt cõuersatio mala. RABA. Scãdalũ q̃ppe ḳmo grecus ẽ: q̃ nos offendiculũ vel ruinã ⁊ ipactionẽ pedis dicere possium⁹. Jlle g̃ scãdalizat fratrẽ qui ei dcõ factoue min⁹ recto occasionẽ ruie õderit. HIERO. Jgit̃ oĩs truncat̃ affect⁹: ⁊ vniuersa ꝓpingtas ãputat̃. ne ꝓ occasionẽ pietatis vnusq̃sq̃ credẽtiũ scãdalis pateat. Si iquit ita ẽ tibi ꝓiunct⁹ vt man⁹: pes: ocul⁹: ⁊ ẽ vtilis atq̃ sollicitus ⁊ acut⁹ ad ꝓspiciẽdũ: scandalũ aũt tibi facit: ⁊ ꝓp morũ dissonãtiaz te ꝑtrahat in gehẽnã: melius ẽ vt ꝓpingtate eius careas ⁊ emolumẽtis carnalibus: q̃s dũ vis lucrifacere cognatos ⁊ necessarios: cãm habeas ruinaꝝ. Nouit enim vnusq̃sq̃ credẽtiũ qd sibi noceat: vel ĩ quo sollicitetur animus: ac sepe tẽtetur. melius ẽ. n. vitã solitariam ducere: q̃s ob vite pñtis necessaria vitã eternã pdere. ORIGE. Ut sacerdotes rõnabiliter pñt dici ecclesie oculus: qm̃ speculatozes habẽtur: Diacony aũt ceteriq̃z man⁹: q̃ per eos opa spiritualia geruntr. ppl's aũt sunt pedes corꝑis ecclesie q̃ bus oĩbus parcere non opoꝛtet si scandalum ecclesie facti fuerint. vel actus aĩe: peccans manus ĩtelligitur: ⁊ icessus aĩe: peccans pes: ⁊ visus aĩe: peccans oculus: quos opoꝛtet ꝓcidere si scandalum ꝓbent: frequenter enim ipsa opa membꝛorum ꝓ membꝛis in scriptura ponuntr.

¶ Uidete ne cõtẽnatis vnũ ex his pusillis. Dico eni vobis: q̃ angeli eoꝝ in celis semꝑ vident faciem patris mei qui in celis est. Uenit. n. filius hoĩs saluare quod perierat. Quid vobis vi?: Si fuerint alicui centũ oues: ⁊ errauerit vna ex eis nonne relinq̃t nonagintanouẽ in mõtibus ⁊ vadit q̃rere eã q̃ errauit. Et si ꝓtigerit q̃ inueĩat eã: amẽ dico vobis: q̃ gaudebit super eã magis q̃s super nonagintanouẽ que non errauerunt. Sic non est voluntas ante patrem vestrum qui ĩ celis est: vt pereat vnus de pusillis istis.

HIERO. Supra dixerat dñs per manũ ⁊ pedem ⁊ oculum: oẽs ꝓpingtates ⁊ necessitudines q̃ scandalum facere poterãt ãputãdas: austeritatẽ itaq̃ sñie subiecto ꝑcepto tẽperauit dicẽs. videte ne contẽnatis vnũ ex his pusillis: Ac si. d. Quantum in vobis est nolite cõtẽnere: sed post vestrã salutẽ ẽt illoꝝ querite sanitatez. Sinaũt perseuerãtes in peccatis videritis: melius est vos saluos fieri q̃s perire cum multis. CHRY. Uel aliter: Sicut fugere malos: ita bonozare bonos magnum habet lucrum. Supra ergo docuit scandalizantium abscindere amicitias: hic autem docet exhibere sanctis bonozem ⁊ procurationem.

GLO. Uel aliter: Qz tñ malũ puenit ex scadaliçatis fratrib⁹. videte ne ꝓtẽnatis vnũ ex his pusillis. ORIGE. Pusilli ãt sũt q nup in xp̃o sũt nati: aut tales q ꝑmanẽt sine ꝓfectu q̃si nup nati. Nõ ãt habuit neçe mãdare xp̃s de pfectiozib⁹ fidelib⁹ nõ cõtẽnẽdis: sz de pusillis sicut ⁊ supza dixerat: Sigs scandaliçauerit vnũ ex pusillis istis. Ali⁹ autẽ forte dicit Pusillũ: hic dic̃ pfectũ: ꝑm q alibi ait: Qui minimus fuerit in vob: hic erit maioz. CHRY. Uel qz pfecti paruuli apõ multos estimanť. s. paupes ⁊ contemptibiles. ORIGE. Sz huic expositiõi nõ vr̃ ꝓuenire qõ dr̃: si qs scãdaliçauerit vnũ ỏ pusillis istis ⁊c. pfect⁹. n. nõ scãdaliçatur nec perit. Sz q hãc expositionẽ estimat verã dic̃ q iusti bois ala vtibilis ẽ ⁊ scãdaliçať aliq̃ etsi nõ facile. GLO. Ideo ãt nõ sũt ꝓtẽnẽdi: qz adeo chari sũt deo: q angeli sunt eis ad custodiã deputati: vñ segť. Dico enĩ vobis: qz angeli eorũ in celis semp videt faciez pr̃is mei qui in celis est.

ORIGE. Quidã volũt ex eo dari boib⁹ angelũ adiutozẽ ex quo ꝓ lauachzũ regeneratiõis nati sũt infantes in xp̃o di cẽtes nõ eẽ credibile incredulis ⁊ errãtib⁹ ꝑesse ãgelũ scñ: sed tpe infidelitatis ⁊ pctoꝝ ẽ hõ sub angelis sathane. aly ãt volũt mox cũ qs fuerit nat⁹: eoꝝ q ꝓcogniti sũt a deo accipere sibi ꝓpositũ ãgelũ. HIERO. Magna. n. dignitas animaꝝ vt vnaq̃q3 hẽat ab oztu natiuitatis in custodiã sui angelũ delegatũ. CHRY. Hic aũt nõ de qbuscũq3 angelis logť: sed de supueniẽtib⁹. Cũ. n. dicat: Uidẽt faciẽ pr̃is mei. nihil aliud oñdit q̃ magis liberã pñtiã ⁊ maiozẽ coꝝ apud deũ. GREGO. in ho. Dionysius ãt dicit q ex minozibus angeloꝝ agminib⁹ ad explẽdũ ministeriũ vl̃ visibiliter vel inuisibiliter mittũtur. nã superioza illa agmina vsuq exteriozis ministery nequaquã hñt. GREGO. y. moza. Et facie ergo pr̃is angeli semp vident: ⁊ tñ ad nos venũt: qz ⁊ ad nos specialĩ pñtia foras exeũt: ⁊ tñ ibi se vñ r̃cesserãt p iteratã ꝓtẽplationẽ seruãt. Neq3. n. sic a diuina visiõe foras exeunt: vt interne ꝓtẽplationis gaudys priuẽtur. HIERO. Saluãdoꝝ igiť p xp̃m orationes angeli deo quotidie offerunt. ergo piculose ille ꝓtẽniť: cuius desideria ac postulationes ad eternũ ⁊ inuisibilẽ deũ angeloꝝ famulatu ac ministerio peruebũtur. AVGV. vlti. de ci. õi. Uel angeli nr̃i dicunť q sunt angeli dei. Dei sũt: qz deũ nõ relinquerũt. nr̃i sunt: qz suos ciues nos habere ceperũt: Sicut q̃ nunc illi videnť deũ: ita ⁊ nos sumus visuri facie ad faciem. de qua visione dicit ioãnes. Uidebim⁹ eũ sicuti ẽ. facies. n. dei mãifestatio ei⁹ itelligẽda ẽ: nõ aliqõ tale mẽbrũ q̃le nos hẽm⁹ in corpe: atq3 isto noĩe nũcupam⁹. CHRY. Rursus aliã rõnẽ ponit: q̃re pusilli nõ sint ꝓtẽnẽdi ꝑoze maiozẽ dicẽs. Uenit. n. fi. ho. sal. qõ pierat. REMI. q. d. Nõ cõtẽnatis pusillos: qz ego ꝓ hoib⁹ hõ fieri dignat⁹ sũ. Cũ. n. dicit: qõ pierat. subitelligẽdũ ẽ gen⁹ humanũ. oĩa. n. elemẽta suũ ordinem seruãt: sz hõ errauit: qz suũ ordinẽ pdidit. CHRY. Deide ad hãc rõnẽ pabolã copulat: p quã ⁊ patrẽ iducit salutẽ hominũ volẽtẽ dicẽs: Quid vobis vr̃ si fuerit alicui centum oues ⁊c. GREGO. i ho. Doc ad ipsũ auctozẽ hoim ptiet qz. n. cẽtenari⁹ pfect⁹ ẽ numer⁹: ipse cẽtũ oues hũit: cũ angeloꝝ ⁊ hominũ substantiã creauit. HILA. Quis autem vna hõ intelligẽdus est. ⁊ sub homine vno vniuersitas sentiẽda est: in vnius. n. ade erroze oẽ boium gen⁹ oberrauit. Igiť ⁊ qrens boiem chr̃istus ẽ: ⁊ nonagintanouẽ relicte celestis glozie multitudo ẽ. GREGO. Dicit aũt euãgelista eas relictas i montib⁹ vt significet in excelsis: qz nimirum oues q̃ nõ pierãt i sublimib⁹ stabant. BEDA. Quẽ ergo dr̃s iuenit qñ boiez restauranit. Et sup eã iuẽtã mai⁹ gaudiũ ẽ in celo q̃ sup nonagintanouẽ: qz maioz mã diuine lauꝺis ẽ in restauratiõe boium q̃ i creatiõe angeloꝝ. Mirabiliter. n. ãgelos creauit: sz mirabili⁹ boiez restauranit. RABA. Nota q vnũ deest a nouẽ vt. x. sint: ⁊ a nonagintanouem vt cẽtũ sint. Uariari ergo p breuitatẽ ⁊ magnitudinẽ numeri pñt qb⁹ vnũ deest ⁊ vt pficiať. ip̃m vo vnũ sine varietate i se manẽs cũ accesserit: ceteros pficit. Et vt pfecta sũma ouiũ itegrareť i celo: hõ pdit⁹ q̃rebať in terra. HIERO. Aly vo nonagitanouẽ ouib⁹ iusto ꝓ putãt numeꝝ in telligi: ⁊ i vna ouicula peccatoꝝ ꝑm q in alio loco dixerat: Nõ veni vocare iustos: sz peccatozes: GREGO. i ho. Cõsiderãdũ ãt nobis ẽ cur dñs plus de ꝓuersis peccatozi b⁹ q̃ ỏ stãtib⁹ iustis gaudiũ eẽ fateať: qz. s. plerũq3 pigri remanẽt ad exercẽda bona ꝓpua q valde sibi securi sũt q nulla cõ miserit mala grauioza. At ỏ nõnũq3 bi q se aliqd egisse illicite meminerũt: ex ipo suo dolore cõpũncti iardescũt i amore dei. Et qz se erraſe a deo ꝓsiderãt: dãna ꝓcedẽtia lucris subsequẽtib⁹ recõpẽsant: sic ⁊ dux i ꝓlio pl⁹ eũ militẽ diligit q p⁹ fugã ꝓuersus hostẽ fortiter ꝑmit: q̃ illũ q nũquã terga ꝑbuit ⁊ nũquã aliqd fortiter fecit. Sz ⁊ sũt qdã iusti de quibus tãtũ ẽ gaudiũ: vt eis null⁹ penitẽs ꝓponi possit: q ⁊ si ñ sint sibi maloꝝ cõscy: tñ licita respuũt. ⁊ in oĩb⁹ sc h̃ũiliãt. Quãtũ ergo gaudiũ ẽ si h̃ũiliter plãgat iust⁹: cũ gaudiũ sit: si qõ male gessit dãnat iniust⁹. BEDA. Uel p nonaginta nouẽ oues q̃s i mõtib⁹ religt: supbos significat: qb⁹ ad pfectionẽ vnitas deest. Cũ ergo iuenerit peccatozẽ magis sup eũ gaudet. i. suos gaudere facit q̃ sup iustos falsos. HIERO. Qz ãt subdiť. Sic nõ ẽ volũtas ⁊c. fferť ad supi⁹ ꝓpositũ: de quo dixerat. Uidete ne cõtẽnatis vnum de pusillis istis. ⁊ docet iccirco parabolã positã. vt pusilli nõ ꝓtẽnanť. In eo ãt q dicit: Nõ ẽ volũtas añ patrẽ ⁊c. ostẽdit q quotiẽscũq3 pierit aliqs ex pusillis nõ voluntate patris perit.

¶ Si at peccauerit i te frať tuus vade ⁊ corripe eũ iter te ⁊ ipsum solũ. Si te audierit: lucrat⁹ eris frẽm tuũ. Si ãt: nõ te audierit: adhibe tecũ adhuc vnũ vl̃ duos vt i ore duozũ vel triũ testiũ stet oẽ verbũ. Qỏ si ñ audierit eos: dic eccl̃ie. Si ãt eccl̃iam ñ audierit sit tibi sic̃ ethnicus ⁊ publican⁹.

CHRY. Quia supi⁹ vehemẽtẽ ꝑmonẽ aduersus scãdalizãtes ꝓposuit: vndiq3 eos terrẽs: ne rursus hi qb⁹ scãdala iferũť. hic fiãt resupini: vt totũ cõtẽnẽtes i aliỏ vitiũ icidãt. s. negligẽtie: ⁊ scãdalizãtes q oĩa sibi pci volẽtes i elatiõez icidãt: ꝟ dñs eos cõpmit: ⁊ redargutiõez fieri iubet dicẽs: si ãt pec. i te fra. tu⁹: va. ⁊ coz. eũ iter te ⁊ ip. solũ. AVGV. de v. do. Admonet nos qdẽ dñs nr̃ nõ negligere iuicẽ pctã nr̃a: nõ q̃rẽdo qd reꝑhẽdas: sz videdo qd corrigas. Dẽmus enĩ amãdo corripe nõ nocẽdi auiditate: sz studio corrigẽdi si neglexeris: peioz eo fact⁹ es. Ille iuriã fecit: ⁊ iuriã faciẽdo graui seipsum vulnere pcussit: tu vuln⁹ fris ꝓtẽnis peioz es tacẽdo q̃ ille nuitiãdo. AVGV. i. de ci. dei. Plerũq3 enĩ a mal' docẽdis: admonẽdis: aliqñ ẽt obiurgãdis ⁊ corripiẽdis male dissilať: vl' cũ laboris piget: vl' cũ coꝝ inimicitias deuitam⁹ ne ipediãt ⁊ nocẽt i istis tpalib⁹ reb⁹: siue q̃s adipisci adhuc nr̃a cupiditas appetit: siue q̃s adhuc amittẽ formidat ifirmitas. Si ãt ꝑpea gsq3 obiurgãdis ⁊ corripiẽdis male agẽtib⁹ pcit: qz opportuni⁹ tps ingriť vl' eisdẽ ipis metuit ne ỏterioꝛes ex h̃ efficiãť: vl' ad bonã vitã ⁊ piã eruditos ipediãt alios ifirmos: aut ꝑmãt atq3 auertãt a fide: nõ vr̃ eẽ cupiditatis occasio: sz ꝓfiliũ charitatis. Lõge autẽ grauioz hñt cãz eccl̃iaꝝ ꝓpositi q i eccl̃ys ꝓstituti sũt vt nõ pcãt obiurgãdo pctã. nec iõ tũ ob huiuscemõi culpã penit⁹ alien⁹ ẽ: q lz ꝓpositi⁹ ñ sit: i eis tñ qb⁹ vite h̃ necẽitate ꝓiũgit: mlta monẽda vl' arguẽda nouit ⁊ negligit: deuitãs eoꝝ offẽsiões pp illa qb⁹ i hac vita nõ idebite vtiť. sz pl⁹ q̃ ỏbuit delectať. CHRY. Cõsiderãdũ ãt q qñq3 dñs cũ q ꝓtristauit ad eũ q ꝓtristat⁹ ẽ ducit. sicut cũ dicit: si recordat⁹ fueris q frater tuus h3 aliqd aduersus te: vade reconciliari fratri tuo. Quãdoq3 ãt eũ qui iniusta passus ẽ iubet dimittere proximo sicut ibi: Dimitte nobis ỏbita nr̃a: sicut ⁊ nos

di.de.nr̃is. Dic aũt aliũ excogitat modũ.eũ.n. q ꝓtristat⁹ ē ducit ad eũ q ꝓtristauit:ꝛ ideo dicit:Si peccauerit in te frater tuus. Quia enī ille q iniusta fecit nō facile veniret ad excusationē:verecũdatus hũc q pasius est ad illũ trahit:ꝛ nō simpliciter:sed vt corrigat qō factũ est:vñ dicit. Uade ꝛ corripe eũ. RABA. Nō passiz iubet peccāti dimittere.sz audiēti.i. obediēti ꝛ pniaz agēti:ne vel difficilis sit venia vel remissa indulgētia. CHRY. Nō ãt dicit:accusa:nz ire pa:nz vindictas expete:sz argue.i.rememora tibi peccatũ. dic ei que ab eo passus es. Ipse enī ira ꝛ verecũdia detinet ebrius factus quasi graui somno. Uī oz te qui sanus es ad illũ qui egrotat abire. HIERO. Sciēdũ tñ q ꝑ si peccauerit in vos frater vester:ꝛ in q̃libet cā vos leserit: dimittēdi habetis ptātez imo necessitatē:q̃ precipit̃:vt debitoribus nr̃is debita dimittam⁹. ꝓpter qō ꝛ hic dicit. Si peccauerit in te frater tuus. Si aũt in deũ quis peccauerit:nō ē nr̃i arbitrij. Nos ecōtrario in dei iniuria benigni sum⁹:i nr̃is ꝓtumelijs exercem⁹ odia. CHRY. Jō aũt precepit arguere ci⁹ q passus ē iniuriā ꝛ nō alij. q̃ ille q fecit iniuriā ab eo mā/suet⁹ sustinet:ꝛ maxime cũ solus eũ corripiat. Cũ enī q vindictā expetere debebat:hic salutis videt̃ diligētiaz habere maxīe hoc eũ pōt ꝓpitiũ facere. AVGV. de v̄.do. Quãdo ergo in nos aliquis peccat:habeam⁹ magnā curā:non ꝑ nob:nā gloriosuz est iniuriā obliuisci:sz obliuiscere iniuriā tuā nō vuln⁹ fratris tui: ergo corripe eũ inter te ꝛ ipsuz solũ studēs correctiōi:parcēs pudori. Fortc enī pre verecũdia incipit defendere pctīm suũ:ꝛ quē vis facere correctionē facis peiorē. HIERO. Corripiēdus est enī seorsum frater ne si semel pudorē atq verecũdiaz amiserit pmaneat in peccato. AVGV. de v̄.dñi. Apl's ãt dicit. Peccātez coraz oīb⁹ argue:vt ꝛ ceteri timorē habeāt. Aliquādo ergo scias corripiēdũ esse fratrē solũ.aliq̃ autem coram omnibus. Quid aũt ante facere debeam⁹ intendite ꝛ videte:Si peecauerit inquit in te frater tuus corripe eum inter te ꝛ ipsum soluz. quare:quia in te peccauit:tu scis quia peccauit.. Quid ē in te peccauit:Quia.n.secretũ fuit q̃ in te peccauit:secretnz quere cũ corrigis q̃ peccauit.nā si solus nosti:q̃ peccauit in te:ꝛ eũ vis coā oīb⁹ arguere:nō es corrector sed proditor. Peccauit ergo in te frater tuus:sz si tu solus nosti:tũc vere in te solũ peccauit. Nã si multis audiētibus tibi fecit iniuriaz:ꝛ in illos peccauit quos testes sue iniquitatis effecit:q̃ ipsa corripiēda sũt coā oīb⁹ q̃ peccant coā oīb⁹: ipsa corripiēda sũt secretius q̃ peccant secreti⁹. Distribuite tpa:ꝛ cō cordate scripturas. Quare ãt ꝓmũ corripis:q̃ tu doles q peccauerit i te:absit.si ãt amore tui id facis:nil facis.si amore illi⁹ facis:optie facis. Deniq; i ipsis vbis attēde cui⁹ amore id facere debeas:vtrũ tui:an illi⁹:Segt̃.n. Si te audierit:lucreris fra.tuũ. Ergo pp illum fac vt lucreris illum. Agnosce q̃ i boiez peccādo pisti:nā si nō pieras qūo te lacrat⁹ ē:. Nemo q̃ cōtēnat qñ peccat i fratrē. CHRY. In quo ēt demōstrat̃ q inimicitia dānũ ē cōe:ꝛ pp hoc ñ dixit q ille lucrat⁹ ē seipsuz sz q tu lucrat⁹ es euz.ex quo oñdit: qñ ꝛ tu ꝛ ille dānũ passi etatis ex discordia. HIERO. Per salutē.n.alteri⁹ nobis quoq; acqrit̃ salus. CHRY. Quid ãt facere dēas si nō ꝓsuadeat̃:subdit̃. Si ãt te nō audierit:adhibe tecũ vnũ vl' duos. Quãto.n.ũerecũdior fuerit ꝛ ptinatior:tãto magis nos ad medicinā studere oz:nō ad irā ꝛ odiũ. Eteni medicus cũ viderit morbũ nō remitti nō desistit:sz tũc magis ꝑparat̃ ad curādũ. Uide ãt q̃liter nō vidicte gr̃a hec corceptio fit:sz emēdatiōis:ꝛ pp hoc nō cōfestim iubet duos accipere:sed qñ ipse corrigi nō voluerit:neq; tũc ad euz mittit multitudinē:sed vnuz vel duos: ꝛ ad hoc legis testimoniū inducit dicens:Ut in ore duoruz testiũ vel triũ stet oē verbũ.q.d. Habes iam testimonium q totũ fecisti qō tuũ erat. HIERO. Uel itelligendũ est hoc mō:Si te audire noluerit:adhibeat̃ vn⁹ frater tñ q si nec illũ audierit:adhibeat̃ ꝛ terti⁹: vel corrigēdi studio: vt.s. vel admonitiōe.aut pudore corrigat̃ vel ꝓueniēdi subtestib⁹. GLO. Uel si dixerit:nō eē peccatũ:vt ꝑbēt illud eē peccatum. HIERO. Porro si nec illos audire noluerit:tũc multis dicēdũ ē vt detestatiōi eũ hēant: vt q nō potuit pudore saluari:saluet̃.obprobrys. vñ segt̃. Qz si nō audierit eos: dic ecclesie. CHRYSO.i. his q ecclesie presidēt. GLO. Uel dic toti ecclesie:vt maiorē erubescētiā patiat̃. Post hec oīa seq̃tur excōicatio q̃ fieri oz ꝑ os ecclesie.i.p sacerdotē:quo excōicāte tota eccl'ia cū eo opat̃. vñ segt̃:Si ãt eccl'iaz nō audierit sit tibi sicut ethnic⁹ ꝛ publican⁹. AVGV. de v̄.do.i. noli illũ iā deputare in numero fratrũ tuoꝝ:nec sic tñ sal⁹ei⁹ negligēda ē:nā ꝛ ipsos ethnicos.i.gētiles ꝛ paganos i numero qdē fratrũ ñ ꝓputam⁹.sz tñ eoꝝ salutē semp ingrim⁹. CHRY. Nihil tñ tale ꝑcipit dñs obseruādũ in his q extra ecclesiā sũt:q̃le ꝑcipit hic de fratrib⁹ corripiēdis. Sz de exteriorib⁹ dicit:Sigs peccauerit te i vna maxilla:ꝑbe ei ꝛ aliā:qō ꝛ paulus dicit: Quid mihi ē de his q foris sũt iudicare:. HIERO. Fratres ãt ꝛ arguere ꝛ auertere iubet. Qō ãt dicit: Sicut ethnicus ꝛ publican⁹:ostēdit̃ maioris eē detestatiōis q sub noīe fidel' agit opa infidelitū:q̃z hi qui aperte gētiles sunt. Publicani enī vocant̃ qui seculi sectant̃ lucra ꝛ exigunt vectigalia p negociationes ꝛ fraudes ac furta scelerata atq; periuria.

ORIGE. Uideamus aũt ne forte sñia hec:non de quocunq; peccato posita sit:quid eniz si aliquis peccauerit aliquod peccatoruz que sunt ad mortez:puta masculoꝝ cōcubitor factus:adulter:homicida:aut mollis: nunquid talez rationis est arguere solus ad solũ:ꝛ si audierit statim eum dicere lucrifactũ:ꝛ nō prius expulerit eum de ecclesia:nisi post q̃z coraz testibus argutus ꝛ ab ecclesia:pstiterit in actu priori. Ali⁹ aũt respiciens ad ĩmēsaz misericordiā christi: dicet quoniā cũ verba christi nullā faciāt differētiā peccatorũ:cōtra christi misericordiā faciunt qui hec ad minima tñ peccata pertinere distinguunt. Alius cōtra caute ipsa verba cōsiderans:nō de omni peccato hec dicta defendet: q̃ñ qui grādia illa peccata facit:nō ē frater:sed noīat̃ frater:cũ quo ꝫm aplm nō oportet nec cibũ sumere. sicut ãt negligentibus peccādi occasionē dant:q ad oē peccatum hoc ptinere exponunt: sic econtra qui docet in minimis ꝛ non mortiferis peccatis.peccātē post argutionē testium vel ecclesie fieri oportere:sicut erhnicũ ꝛ publicanũ:aligd crudelitatis videt̃ inducere. Utrũ.n.oīno peat pronũciare non possumus.primũ q̃ qui ter argutus nō obediit:pōt in ãrto obedire. deinde q̃ aliquādo non ꝫm opera bois reddit̃ ei. sed ampli⁹:q̃z peccauit:qō expedit in hoc mundo. demũ q̃ nō dixit solũ:Sicut ethnicus ꝛ publicanus. sed Sit tibi. Qui ergo in peccato leui correctus ter nō se emendat: nos quidē debem⁹ eũ hērē sicut ethnicũ ꝛ publicanuz:abstinentes ab eo vt cōfundat̃:an ãt ēt a deo q̃si publican⁹ ꝛ ethnicus iudicet̃:nō est nostruz ꝓnunciare:sed ē in iudicio dei.

℣ Amē dico vob q̃cūq; alligaueritis sup terraz erūt ligata ꝛ i celo ꝛ q̃cūq; solueritis sup terraz erūt soluta ꝛ i celo. Iterū dico vob:q̃ si duo ex vob ꝓsēserit sup terrā de oi re quācūq; petierit fiet illis a ꝑe meo q̃ i celis ē. Ubi.n. sūt duo vel tres cōgregati i noīe meo:ibi sū in medio coruz.

HIERO. Quia dixerat si ecclesiaz nō audierit:sit tibi sicut ethnicus ꝛ publican⁹:ꝛ poterit cōtēpti fris hec eē rūsio vel tacita cogitatio. Si me ōspicis:ꝛ ego te ōspicio:si me cōdēnas ꝛ tu mea sñia ꝓdēnaberis:ptātē tribuit aplis vt sciant q̃ q talib⁹ cōdēnant̃:humanaz sñiam diuina sñia corroborari. vñ dr̃:Amē dico vobis:q̃cūq; alligaueritis sup terraz erūt li.ꝛ in

celo.ꝛ quecũq; sol.sup ter.erũt so.ꝛ in celo. ORIGE.Nõ dixit.In celis:sicut petro:sed ī celo vno:qz nõ sũt tante pfe ctionis sicut petrus. HYLA.Per hoc tamẽ ad terroꝛẽ maxmi mer⁹ quo ad pñs oẽs cõtinenť:īmobile seueritatis aplice iudiciũ demſrauit:vt quos ī terris ligauerīt.i. petꝛũ nodis inexos reliquerīt:ꝛ quos soluerīt: ꝓcessionẽ.s. venie acceperit ī salutẽ:hi in celis ligati sũt vel soluti. CHRY. Et notandũ qꝺ nõ dixit ꝓmati ecclesie:Liga talẽ:sz Si liga ueris:idissolubilia erũt ligamina:q̃si hoc ei⁹ iudicio dimit tens.Uide aũt qualiter icoꝛrigibilẽ duplicib⁹ colligauit ne cessitatib⁹.s.ꝛ pena que ẽ hic.s.,picctõe ab eccl'ia:quã supꝛa posuit dicens.Sit tibi sic ethnicus ꝛc.ꝛ supplicio futuro:qõ est ligatũ eẽ in celo:vt multitudine iudicioꝛ dissoluat fris irã. AVGV.de ver.do.Uel alr:Cepisti habere fratrem tuũ tanq̃ publicanũ ligãs eũ ī terra:sed vt iuste alliges vi de.Nã iniusta vicula disrũpit iustitia.Cũ aũt coꝛrexeris et cõcoꝛdaueris cũ fratre tuo:solusti illũ ī terra.cũ solueris ī terra:solutus erit ꝛ in celo.Multũ p̃stans:nõ tibi sz illi:qz multũ nocuit nõ tibi:sz sibi. GLO.Nõ solũ aũt de excõi catõe:sed ẽt de oĩ petitõe q̃ fit a cõsentiẽtib⁹ ī vnitate eccle sie dat ꝓfirmationẽ cũ subdit:Jteꝛ dico vobis:qz si duo ex vobis cõsenserint super terrã.Uel penitẽtẽ recipiẽdo:vl' su perbũ abyciẽdo:vel de alia re quã petierīt q̃ nõ est ꝓria ec clesie vnitati.Fiet illis a pr̃e meo q ī celis ẽ.Per hoc aũt qõ dicit:Qui ī celis ẽ:eũ sup oĩa ,eẽ oñdit:ꝛ p hoc ꝓplere eũ pos se qõ petiť.Uel in celis est.i. in scis:qõ valet ad ,pbandum qꝺ fiet illis gcgd petierīt qõ dignũ sit:qz illũ apõ se habẽt a quo petũt.Uñ rata est snia ꝓsentientiũ:qz deꝰ cũ eis hitat.ꝛ iõ segť:Ubi enī sũt duo vel tres ꝓgre.in no.meo:ibi sũ ī me dio eoꝝ. CHRY.Uel qz dixerat:Fiet illis a pr̃e meo: vt oñdat se etiã eẽ datoꝛẽ simul cũ patrẽ.subdit:Ubi sũt enim duo vl' tres. ORIGE.Nõ aũt dixit:In medio eoꝝ ero:sz sum.Moꝝ.n.vt alig cõsenserīt xps iueniť ī eis. HYLA. Ipse.n.qui paꝝ atqz charitas est:sedẽ atqz habitationẽ ī bo nis atqz pacificis volũtatib⁹ collocabit. HIERO.Ul'alr: Omnis superioꝛ sermo ad concoꝛdiã nos ,puocauerat: igiť ꝛ premiũ pollicet:vt solliciti⁹ festinemus ad pacẽ cũ se di cat iter duos vel tres mediũ foze. CHRY.ī bo.Non aũt dixit simplr:Ubi cõgregati fuerīt:sz addit:In noie meo.q. di.Si qs ,pter me p̃cipalẽ cãm amicitie ad ,primũ hũe rit:cum eo ero:si ꝛ in alys virtuosus erit.Quõ g̃ non ibi con sentientes consequunť id qõ petũt:Primo qdem qz nõ ex pediẽtia petũt.Scõo qz indigni sũt qui petunt:ꝛ ea que sũt a seipsis nõ inferunt.vnde diť:Si duo ex vobis: q euãgeli cã oñditis cõuersationẽ.Tertio:qz aduersus eos q cõtrista uerũt oꝛãt vidictã querẽtes.Quarto:qz petũt misericoꝛdiã peccantib⁹ q nõ penituerũt. ORIGE.Et ista est etiam cã ,pter quã nõ exaudimur oꝛãtes:qz nõ cõsentim⁹ nobis per oĩa super terram nẽqz dogmate nẽq; cõuersatõe. Sicut.n. i muſicis nisi fuerit cõuenientia vocũ nõ delectat audien tẽſic in ecclesia nisi consensum habuerit nõ delectať deꝰ in ea:nec audit voces coꝝ. HIERO.Possum⁹ aũt ꝛ hoc spi ritualr itelligere:qꝺ vbi spirit⁹ ꝛ aĩa coꝛpusq; cõsenserīt ꝛ ñ intra se bellũ diuersarũ habuerīt volũtatũ:de omni re quã petierint impetrẽt a patre.nulli enī dubiũ ẽ:gn bonaꝝ rex postulatio sit vbi coꝛp⁹ vult bre ea q̃ spirit⁹.ORIGE.Uel in quo duo testamenta consentiunt sibi:eius inuenitur oꝛo de omni re acceptabilis deo.

¶Tunc accedens petrus ad eũ dixit: Dñe quo tiens peccauerit ī me frater meus:ꝛ dimittã ei: Usq; septies: Dicit illi ieſus: Nõ dico tibi vsq; septies:sed vsq; septuagies septies.

HIERO.Supꝛadixerat dñs:Uidete ne cõtẽnatis vnũ ð pusillis istis.ꝛ adiecerat:Si peccauerit ī te frater tuꝰ ꝛc.ꝛ premiũ repꝛomiserat dicẽs:Si duo ex vob ꝛc. vñ ,puocat⁹ apl's petr⁹ ītꝛrogat.ꝛ hoc ẽ qõ dr:Tũc accedẽs ad eũ pe.di xit:Dñe quo.pec.ī me fra.me⁹ ꝛ di.ei:ꝛ cũ ītꝛrogatiõe pꝛo fert snĩam dicẽs:Usq; septies: CHRY.Putauit qdẽ pe tr⁹ aliqd se magnũ dicere.Sz qd amatoꝛ hoĩuz xps rñderit subdiť:Diť illi ie.Non tibi di.vsq; sep.sed vsq; sep.septies.

AVGV.de v.do.Audeo diceꝛ ꝛ si septuagies octies pec cauerit ignoscas:ꝛ si centies:ꝛ oĩno quotiẽs peccauerit igno sce:Si.n.christ⁹ milia peccatoꝝ iuenit ꝛ tũ oĩa donauit:no li subducere misericoꝛdiã.Ait.n. apl's:Donãtes vobismeti psis sigs aduersus aliquẽ hẽt querelã:sic deus in christo do nauit nobis. CHRY.Cũ g̃ dicit:Usq; septuagies septies. nõ numeꝝ determiatũ ponit vt nũero ꝓcludat remissionẽ: sz qõtinue ꝛ semp ẽ significauit. AVGV.de ver.do.Nõ tũ sine cã dñs septuagies septies dixit:nã lex ī decẽ ꝑceptis ꝓmedať.lex.n.p decẽ:peccatũ p.xi.significať:qz trãſgressio denary ẽ.Septẽ ãt solet,p toto cõputari:qz septẽ dieb⁹ vo luiť tps.Duc ãt septies.xi.fiũt septuagies septies.Oĩa ergo pctã dimitti voluit:qz ea septuagesimo septimo numero p̃ signauit. ORIGE.Ul' qz nũer⁹ sex vr̃ eẽ opis ꝛ laboꝛis: septim⁹ ãt repausatiõis diť remissionẽ fieri,oportere fribus ī hoc mũdo de gẽtib⁹:ſm res hui⁹ mũdi peccãtib⁹.Si ãt ali qs vltra ea pctã peccauerit:iã nõ hẽbit remissionẽ. HIE. Ul'itelligẽdũ ẽ septuagies septies.i.q̃drigẽtis nonagĩta vi cib⁹:vt totiẽs peccãti frĩ dimitterz quotiẽs ille peccare pos set. RABA.Aliter tũ dať venia petẽti frĩ: vt nob.s.socia charitate cõicet:sic Joseph fribus:aliter inimico psequẽti: vt bonũ ei velimus:ꝛ si lz faciamus:vt dauid lugens Saul.

¶Ideo assimilatũ est regnum celoꝝ homini regi :qui voluit rationem ponere cũ seruis suis. Et cũ cepisset rationẽ ponere oblatus est ei vn⁹ qui debebat ei decem milia talenta. Cum autez non haberet vnde redderet:iussit eum dñs eius venundari ꝛ uxoꝛem eius ꝛ filios ꝛ omnia que habebat;ꝛ reddi. Procidens aũt seruus ille oꝛa bat eum dicens: Patientiam habe in me: ꝛ oĩa reddam tibi. Misertus autem dñs serui illius dimisit eum:ꝛ debitum dimisit ei. Egressus aũt seruus ille:inuenit vnũ de conseruis suis:qui de bebat ei centum denarios: ꝛ tenens suffocabat eũ dicẽs: Redde qõ debes. Et ꝓcidẽs cõseruus eius:rogabat eum dicens: Patientiam habe in me:ꝛ omnia reddã tibi. Ille autẽ noluit: sz abĳt ꝛ misit eũ ī carcerẽ.donec redderet vniuersũ de bitũ. Uidẽtes aũt conserui eius que fiebant con tristati sunt valde ꝛ venerunt ꝛ narrauerũt dño suo omnia que facta fuerant. Tunc vocauit illũ dñs suus:ꝛ ait illi: Serue nequã:omne debituz dimisi tibi:quoniã rogasti me. Nõne ergo opoꝝ tuit ꝛ te misereri ꝓserui tui:sicut ꝛ ego tui miſ tus sum: Et iratus dñs eius tradidit eũ toꝛtoꝛi bus quoad vsq; redderet vniuersuz debitũ. Sic ꝛ pater meus celestis faciet vobis:si nõ remiseri tis vnusquisq; fratri suo de coꝛdibus vestris.

CHRY.Ne aligs existimaret magnũ qd ꝛ graue dñum iniũxisse:cũ dicit dimittẽdũ vsq; septuagies septies:adiecit parabolã. HIERO.Familiare enī ẽ syris ꝛ maxime pale stinis ad oẽm sermonem suũ parabolã iũgere.vt quod per simplex ꝓceptum ab auditoꝛibus teneri non potest per si militudinez exemploq; teneať. vñ diciť:Ideo assimi.ẽ re

gnū celo.ho.re.q vo.rōnē pone.cum ser.suis. ORIGE. Filiꝰ dei sic̄ est sapia iustitia ⁊ veritas:ita ipse ēregnū. nō ātalicuius eoꝝ q̄ sūt deorsū:sz oīum q̄ sūt sursū:in quoꝝ sensibꝰiustitia ⁊ cetere vtutes regnāt:q facti sūt celi p hoc qꝺ portant celestis imaginē. Hoc ḡ regnū celorū.i.filius dei qñ factus ē ī similitudinē carnis peccati:tūc similis factꝰ est hoi regi vniēs hoiem sibi. REMI. Uel regnū celoꝝ congrue scā ecclia itelligiť:in qua dñs operať hoc qō in ista parabola logtur. Noīe aūt hoīs aliqñ designat pater:sicut ibi: Similē ē regnū celoꝝ homini regi q fec̄ nuptias filio suo.⁊c. aliqñ vo designať filius:hic aūt vtrūqz itelligi pōt ⁊ pater ⁊ filius:qui sūt vnꝰ deꝰ. Deꝰ aūt rex dr̄:cūcta q creauit regnando ⁊ gubernādo. ORIGE. Serui aūt hi soli sunt q̄tū ad istas parabolas:q dispēsatores vbi habenť:⁊ qbꝰ hoc ē commissū vt negocienť. REMI. Uel p suos huiꝰ hoīs regis. designanť oēs hoīes quos ad laudandū se creauit:qbusqz legē nature dedit:cū qbꝰ rōnē ponit:qñ vitā ⁊ mores ⁊ actꝰ singuloꝝ discutit:vt vnicuiq; ꝑm qꝺ gessit tribuat. vñ segť. Et cū cepisset rōnē poobla.ē ei vnus:qui debebat decē milia talenta. ORIGE. Dis aūt vite nr̄e ratio ponēda ē a rege:qñ oēs nos pñtari oportuerit ante tribūal xp̄i:Nec hoc dicimꝰ vt suspitio sit:ne forte res ipsa necessariū hēat lōgū tps. Uolēs.n.deꝰ vētilare oīum mētes:cito oīa ab oībꝰ omni tpe gesta singulis quibusq; faciet in mentem venire ineffabili quadā virtute. Dicit aūt:Et cum cepisset rōnez ponere.qz initiū iudicy est vt icipiat a domo dei. In p̄ncipio ergo ponēde rōnis oblatꝰ est debitor talētoꝝ multoꝝ:g .s. multa fecerat dāna ⁊ magna ei erāt iniūcta:⁊ nullū attulit lucrū:q forsitan tot talēta pdidit quātos pdidit boies. ⁊ iō talentoꝝ multoꝝ ē factꝰ debitor:qñ secutꝰ ē mulierē super talētū plūbi sedētē:cuius nomē inigtas. HIERO. Scio quosdā istū q debebat.x.milia talenta diabolū interptari: cuius vxorē ⁊ filios venūdandos pseuerāte illo in malicia insipientiā ⁊ malas cogitatōes itelligi volūt. Sicut.n. vxor iusti dr̄ sapia:sic vxor iniusti ⁊ peccatoris appellať stultitia. Sz quō ei dimittat dñs.x.milia talēta:⁊ ille nobis cōfuis suis.x.denarios nō dimiserit:nec ecclīastice interptatōis ē: nec a prudentibꝰ viris recipiēda. AVGV. de ver.do. Jō dicendū ē q qz lex in decem p̄ceptis cōmendať: ille debebat decē milia talētoꝝ:p qō oīa peccata significat:q ꝑm legem fiunt. REMI. Homo aūt sua volūtate ⁊ sponte peccans suo conatu nullo mō surgere valet:⁊ nō habet vñ reddat:qz nihil in se inuenit p qō se a peccatis soluat. vñ segť: Cū aut nō ha.vñ redde.iussit eū dñs venūdari ⁊ vx.eiꝰ. et fi.⁊ oīa q̄ habebat.⁊ reddi. Uxor qdē stulti ē stultitia:⁊ carnis voluptas seu cupiditas. AVGV. ō que.cuā. Per hoc ergo significať trāsgressorē decalogi p cupiditate ⁊ prauis opibꝰ:tāq̄ vxore ⁊ filys penas soluere debuisse:qō ē pciumeiꝰ.pciū.n.vēditi ē suppliciū dānati. CHRY. Hoc autem nō ex crudelitate iussit:sed ex ineffabili affectōe. Ult enim eū terrere p has minas vt supplicet ⁊ nō vēdať:qō ⁊ factum oñdit:cū subdit: Procidēs aūt ser.ille: ro.eū di. Patiētiā habe ī me:⁊ oīa reddā tibi. REMI. His aūt vbis humilia tio ⁊ satisfactio pctōis demſtratur dū dr̄:Procidēs. In hoc vo qꝺ dicit:Patientiā habe ī me:vox exp̄mit peccatoris posc̄tis tēpus viuēdi ⁊ spatiū corrigēdi. Est autē larga dei benignitas ⁊ clemētia erga peccatores ꝺuersos:qñ ipe semp parať ē p baptismū aut penitētiā pctā dimittere. vñ segť. Mis.āt do.ser.il.dimisit eū:⁊ debitū dimisit ei.i.a pctis eū absoluit. CHRY. Uide āt diuī amoris supabūdātiā:petit seruus solius tpis dilationē:ipse aūt maius eo qō petyt dedit:dimissionē ⁊ concessionē totius mutui. volebat autē ⁊ a principio dare:sz nolebat solū suū esse donū:sed ⁊ suppliscatōis illius vt nō incoronatꝰ abscedat. Ideo autem anteq̄ rationē poneret:debitū nō dimisit:qz docere voluit a quātis debitis eum liberat:vt saltem ita ad conseruos mansuetior fieret. Et quidē vsq; ad hec q̄ p̄missa sūt acceptabilis fuit. etenim confessus ē ⁊ ꝑmisit se reddere debitū: ⁊ ꝑcedēs rogauit:⁊ debiti magnitudinē cognouit. Sz g postea fecit indigna fuere p̄miorib⁹. Segť.n. Egressus aut ser. il. inuenit vnū de cōseruis suis:q debe.ei cētū denarios. AVGV. de ver.do. Qō aūt dicit q debebat ei centū denarios:ab eodem nūero.s.decem sumiť:g ē numerꝰ legis.nā ⁊ cētū centies fiūt decē milia:⁊ decies deni sūt cētū:⁊ illa decē milia talētoꝝ:⁊ illi decies deni:⁊ a legitimo numero nō recedūt: in quo vtroq; inuenies pctā. vterq; ē g̃ debitor: vterq; venie deprecatoꝝ. Dis.n.hō ⁊ debitor ē deꝰ: ⁊ debitor ē habet fratrē suū. CHRY. Tanta autem differentia ē peccatoꝝ q̄ cōmittūť ī hoīem:⁊ q̄ cōmittūť ī deū:q̄ta est differēria.x. miliū talentoꝝ ⁊ centū denarioꝝ:magis aūt ⁊ multo plus: patet ex differentia psonaꝝ ⁊ a paucitate peccantiū. Noīe cnī videte ⁊ desistimꝰ:⁊ pigritamur peccare:deo aūt videte ꝑm vnū quēq; die nō obsistimꝰ: sz agimꝰ infozmidabiliter omnia ⁊ loquimur. Non hinc aūt solū grauioza parent peccata in deum:sed ēt a beneficio quo sumꝰ potiti ab ipso. Sēcit enim nos esse ⁊ omnia propter nos operatus est. Animā rōnalem nobis inspirauit:filiū suum misit:celum nob apuit: ⁊ nos filios suos fecit. Nunqd ergo si vnaquaq; die mozemur ꝓ illo:retribuerem⁹ ei aliqō dignum:neq̄q̄. Sz hoc rursus ad vtilitatē nr̄am pertineret. Nos aūt ecōtrario ilegibus eius offendimus. REMI. Sic ergo p debitorem decem miliuꝝ talentoꝝ signanť illi q maioza crimina cōmittūt:p debitorē aūt cētuꝝ denarioꝝ q minoza ꝺmittit.

HIERO. Qō vt manifestius fiat dicamus sub exemplo:Sigs vestrū cōmiserit adulteriū:homicidiū:sacrilegiū maioza crimia decē miliū talētorum rogāti dimittuntur: si ⁊ ipse dimittat minoza peccātibꝰ. AVGV. de ver.do. Sz ille seruꝰ ingratus:iniquꝰ:noluit pstare qō illi idigno pstitiū fuit. Sequiť.n. Et tenēs suffocabat eum dicēs: Redde qō debes. REMI. i. acriter isistebat vt vindictā ab eo exigeret. ORI. Jō vt arbitror suffocabat: qñ a rege exierat: nō.n. suffocaret cōseruū suū si nō exisset a rege. CHRY. Per hoc etiā q dr̄:egressus:ostēdiť q nō post multū tēpus: sed confestim adhuc q̄si in aurib⁹ habēs beneficiū in malicia abusus ē liberatiōe a ꝑpio dño sibi data. Quid igiť ille fecerit subdiť:Et p̄roci. cōser. eius:rogabat eū dicens: Patiētiā habe ī me ⁊ oīa reddā tibi. ORI. Cōfidera subtilitatē scripture:qñ seruꝰ multoꝝ debitor talentoꝝ ꝑcidēs adorauit regē. q aūt centū debebat denarios: ꝑcidēs nō adorabat:sz rogabat cōseruū dicēs: Patientiaz habe. CHRY. Sz neq; hec vba ingratus seruꝰ reuerit ē: q bus saluať est. Sequiť.n. Ille aūt noluit. AVGV. de que. cuā. i. tenuit ⁊tra eū būc animū vt supplicia illi vellet:sz abyt. REMI. .i. magis ira exarsit vt ab eo vindictā exigeret: ⁊ misit eū in carcerē donec redderet debitum. i. appzhēso fratre vindictā ab eo exegit. CHRY. Uide dñi charitatē ⁊ serui crudelitatē:hic ꝑ decē milibꝰ talētis:hic aūt ꝑ centū denarios. Ꝟ ꝓxūm:Ꝟ āt dñz rogabat. ⁊ Ꝟ qdē totalē absolutionē accepit:ille āt solā dilationē petebat nec tñ Ꝟ ōdit. Cōdoluerit q nō debebāt. vñ segť: Uidētes aute cōserui eius q̄ fiebāt ⁊tristati sunt valde. AVGV. de. q. euā. Per ꝺseruos intelligiť ecclīa:q illū soluit ⁊ ligat. REMI. Uel conserui forte angeli sūt intelligendi aut ꝑdicatores sācte ecclesie:sine quicunq; fideles qui videntes aliquē fratrez remissionem peccatorū adeptū:nō velle misereri conserui sui:contristantur de eius ꝑditione. Sequitur: Et venerūt ⁊ narrauerunt domino q̄ fcā fuerāt. Ueniūt quidē non corꝑe sed corde. Dño aūt narrare est dolorez ⁊ cōtristationes cordis in suo affectu demonstrare. Sequiť: Tūc vocauit eū dñs sui⁹. vocauit quidem per sententiaz mortis:⁊ ab hoc seculo migrare iussit. ⁊ dixit ei: Serue neq̄:omne ōbitū dimisi tibi:quoniam rogasti me. CHRY. Et quādo quidē decē milia ta

lenta debeb at:nō vocauit eum neq̄:neq; est cōuitiat⁹ sed miserr⁹.Quādo autē cōtra seruuz īgratus ē effect⁹:tunc dr: Serue neq̄.ꝛ hoc ē qō dr: Nōne ḡ oportuit ꝛ te ꝛ.REMI. Et sciendus qz seruus ille nullus rūsum legit dño dedisse:i quo demōstrat ꝙ in die iudicy ꝛ statī post hāc vitā omne argumētuz excusatōis cessabit. CHRY.Qz vero bene/ficio nō est fact⁹ melior:relingt vt pena corrigat. vñ segt: Et irat⁹ dñs ei⁹ tradidit euz tortoribꝰ quoadusqz redderet vniuersuz debituz. Nō āt simplr dixit:Tradidit euz:sz ira/tus:qō nō posuit qñ iussit eū vēdi.nō.n.hoc erat ire: sz ma/gis amoris ad correptionē:nūc autez hec sūa est supplicy ꝛ pene. REMI. Tunc enī dicit de⁹ irasci qñ aduersus pec/catores vidicat.Tortores aūt dicunt demones:qz semper ad hoc parati sunt vt perditas animas suscipiant:ꝛ in pena eterne dānatōis eas torqueāt. Nūqd āt post q̄ aligs ōmer/sus fuerit i eternā dānatōez poterit inēire spatiū corrigēdi: aut adituz exeūdi:ꝛ Nō:sz Quousqz ponit ꝓ infinito.ꝛ ē sen/sus:semp soluet:sz nūq̄ psoluet:ꝛ sp penā luet CHRY. Per hoc ḡ oñdit ꝙ cōtinue.i.eternal⁹ punier neq; reddet aliqñ.cuius aūt irrecuocabilia sint charismata ꝛ dei vocatio nes:tñ tāt ū valuit malicia vt ꝛ hāc legem soluere videat. AVGV.de ver.do.Dicit.n.de⁹:Dimittite ꝛ dimittetur vobis.sz ego ꝓz dimisi:dimittite vel postea.nā si nō dimi/seris:reuocabo te.ꝛ qcqd tibi dimiserā:replicabo tibi.nō.n. fallit aut fallit xps:q subiecit dicēs:Sic ꝛ pater meus cele/stis faciet vobis:si nō remiseritis vnusqsq; fratri suo ō cor/dib⁹ vestris.Meli⁹ est.n.vt clames ore ꝛ dimittas in cor/de:q̄ sis bland⁹ ore ꝛ crudelis i corde. Jō.n.dñs subdit:De cordib⁹ vestris.vt si p charitatē iponitis disciplinā: de cor/de lenitas nō recedat:Quid.n.tā piū q̄ medic⁹ ferens fer/ramentū:seuit i vulnus vt homo sanet:qz si vuln⁹ palpat bō pdit. HIERO.Jō ꝛ dñs addidit:De cordib⁹ vris: vt oēs simulatione ficte pacis auerteret.ꝓcipit ḡ dñs petro sub cōpatōe regis dñi ꝛ serui q debitoꝛ.x.miliū talētoruz a dño rogās veniā īpetrauerat:vt ipe quoq; dimittat conser/uis suis minora peccātib⁹. ORIGE.Vult etiā docere sa/ciles nos eē ad indulgēdū eis q nocuerūt nobis:maxime si satisfaciāt ꝛ deprecent sibi veniā dari. RABA.Allegori/ce aūt seruus hic q decē milia talēto ꝛ debuit iudaic⁹ē ppl's decalogo legis astrict⁹:cui dñs sepi⁹ dimisit debita quando in angustys cōstituti illi⁹ misericordiā deprecabant:sz libe/rati oēs debitores atrociter repetebāt:ꝛ a gētili ppl'o:q̄si si/bi obnoxio:circūcisionē ꝛ cerimonias legis expetunt:ꝛ pro/phetas ꝛ apl'os crudeliter trucid āt.vñ tradidit eos domin⁹ in manus romanoruz vel malignoꝛ spirituum qui eternis cruciatibus eos punirent. CA. XIX

ET factū ē cum cōsummasset iesus ser/mōes istos migrauit a galilea:ꝛ ve/nit i fines iudee trās iordanē:ꝛ secu/te sūt eū turbe multe:ꝛ curauit eos ibi. Et accesserūt ad eū pharisei ten/tantes eū ꝛ dicētes:Si licet hoi dimittere vxo/rē suā quacūqz ex causa:Qui rndēs ait eis. Nō legistis qz qui fecit hoiem ab initio masculuz ꝛ feminā fecit eos:Et dixit:Propter hoc dimit/tet hō patrez ꝛ matrē:ꝛ adherebit vxori sue:ꝛ erūt duo i carne vna. Itaqz iā nō sūt duo sz vna caro.Quod ergo deus cōiunxit hō nō separet. Dicunt illi:Quid ergo moyses mādauit dari li/bellum repudij ꝛ dimittere:Ait illis:Quoniaz moyses ad duritiā cordis vestri permisit vobis dimittere vxores vestras:ab initio āt nō fuit sic.

CHRY.in ho.Domin⁹ pri⁹ iudeā relinquens pp illoꝝ emulationē:nūc ibidē iā imorat:qz passio i ꝓximo futura erat:nō tamē ad iudeā interī ascēdit:sz i termios iudee.vñ dr:Et fcm ē cū cōsū. Jesus ser.istos:mi.a galilea. RABA. Hic ergo īcipit narrare q̄ i iudea fecit:docuit:siue passus ē. ꝛ ꝓmo qdē trans iordanē ad oriētē:deinde ēt cis iordanem quando venit hierico ꝛ bethphage ꝛ hierl'z. vnde segt. Et ve.in fines iudee trans iordanē. CHRY.Quasi iust⁹ do minus oīum q sic diligit alios seruos:vt alios nō ꝓtemnat. REMI.Sciendū ē aūt ꝙ ois illa israelitaꝝ ꝓuincia gene/raliter iudea dicebatur ad cōparationē aliarū gentiū. Ue/rūtamē meridiana ei⁹ plaga i qua habitabat tribus iuda:ꝛ tribus beniamin spāliter dicebatur iudea ad distinctiōem aliaꝝ regionū q̄ i ipsa ꝓuincia cōtinebāt:i.samaria:galilea: decapolis:ꝛ reliq̄ alie.Segt:Et secute sūt eū turbe multe. CHRY.super matth.ꝓducebāt eū quasi paruuli fi/ly patrē peregre lōge ꝓficiscentē:Ipse aūt tanq̄ pater ꝓfi/ciscens:pignora charitatis filys relīqt remedia sanitatum. vnde dr:Et curauit eos. CHRY .in ho.Consideradum etiam ꝙ neqz doctrine verboꝝ cōtinue dñs insistit: nec signoꝝ operationi:sz nunc quidem hoc:nūc autem illud facit:vt a signis credibilis appareret in his que dicebat.Et sermonum autez doctrina vtilitas q̄ erat isignis oñderet. ORIGE.Sanabat aūt domin⁹ turbas trās iordanē vbi baptism⁹ dabat. Uere.n.oēs a spiritualib⁹ infirmitatibus saluantur etiā in baptismo.ꝛ multi quidē sequūtur xp̄m sic turbe:tamē nō surgentes vt matthe⁹ q surgens secutus ē dominū.RABA.Curat etiā galileos in iudee finibus vt pctā gētiū i eā veniā q̄ iudee pabat admitteret. CHRY. in ho.Curabat siquidē xps hoies:ꝛ illis benefaciens ꝛ per eos multis alys. Uox enīz sanatio alys erat occasio diuine cognitiōis:sz nō phariseis q ex signis durioꝝ fiebāt. vñ se quit:Et accesserunt ad eū pharisei.tētates eū ꝛ dicētes: Si licet hoi dimittere vxorē suā quacūqz ex cā:ꝛ HIERO. Ut q̄si coꝛ nuto eū teneāt syllogismo:ꝛ qdcūqz rndeat pateat captiōi Si dixerit dimittēdā vxorē qualibet ex cā ꝛ ducēdaz aliā: pudicitie pdicatoꝛ sibi videt dicere cōtraria. Sin aūt rndeꝛit:nō oēm ob cām debere dimitti q̄si sacrilegu re⁹ tenebi/tur:ꝛ aduersus doctrinā moysi ꝛ dei facere. CHRY.i ho. Intuere aūt ex mō ēt iterrogatiōis maliciā.dñs.n.supra de lege hac disputauerat:ipsi aūt q̄si iaz nullo dcō interrogāt .s.opinātes ꝙ oblit⁹ eēt coꝛ q̄ dixerat. CHRY.sup mat. Sic aūt si videas hoiem assidue amicitias medicoꝝ colētē itelligis qz infirm⁹ ē:sic ꝛ cū videas vixꝝ siue mulierē de di/mittēdis vxoꝛib⁹ aut viris iterrogātes: cognosce qz vir ille lasciu⁹ ē:mulier illa meretrix ē.nā i mrimōio castitas dele ctatur:libido āt q̄si vincl'o ꝓiugy alligata torqueꝛ.Sciebāt āt qm̄ nullā cām idoneā hēbat circa dimittēdas vxores:p ter solā turpitudinē:ꝛ alias atqz alias sibi iūgebāt.Timue/rūt āt iterrogare ex gb⁹ cāis:ne seipsos īfra āgustias certaꝝ cārū astrigerēt.sz iterrogauerūt si ex oībus causis licet:scie/tes qz modū nescit:nec īfra terminos vnius cōiugy capit li/bido:sed quātomagis exercet:magis accendit. ORI.Tē/tato aūt dño:nullus discipuloꝝ ei⁹ q positus ē ad docendū grauiter ferat:si tētatus fuerit a quibusdā:tñ ꝛ tentatoꝛib⁹ respondet dogmata pietatis. HIERO. Sic aūt respōsio nez tēperat:vt disciplinā transeat:scripturā sanctam addu/cens in testimoniū ꝛ nālem legē:primāqz dei sniam:secūdo opponēs.vñ sequit:Qui respondens ait eis:Non legi.quia q fec ab initio masculū ꝛ feminā fecit eos:Doc in exoꝛdio geneseos scriptū ē.Dicēdo aūt masculum ꝛ feminā: ostendit scōa vitanda ꝓiugia.nō enim ait:Masculum ꝛ feminas qō ex prioꝝ repudio q̄rebatur:sed Masculum ꝛ feminam:vt vnius cōiugy cōsortia necterent. RABA.Salubri autē consilio dei factum est vt sui corporis portionez vir ample/cteretur in femina:nec a se putaret esse diuersuz:quod de se

cognosceret fabricatū. CHRY.sup mat.Si ergo ad hoc deus marē ⁊ feminā ex vno creauit vt sint vnū. quare ergo ō cetero vir ⁊ mulier nō ex vno vtero nascuntur:sīc volatilia quedā:qz deus masculū quidē creauit ⁊ feminā:pp necessitatē filioz generādoz:tamē semp fuit ,castitatis amatoz:⁊ cōtinentie auctoz. Jō illū typū nō seruauit ī oibus: vt siquidem vult homo nubere ſm primā dispotionē creationis humane ītelligat gd est vir ⁊ vxor.Si aūt noluerit nubere:nō habebit necessitatē nubēdi ,ppter cōiunctōez nati uitatis:ne forte videaī per suā cōtinentiā ī alterū perdere q nolebat eē cōtinēs:sicut dominꝰ post cōiunctū matrimoniū iubet:ne alter altero nolēte se separet. CHRY.in ho. Nō solū autē ex modo creatōis:ſz etiā ex modo legislatōis monstrauit:qm̄ vnū oportet vni cōiungi:⁊ nunq̄ rescindi. vñ sequitur:Et dixit:propter hoc relinquet homo patrem ⁊ matrē ⁊ adherebit vxori sue. HIERO.Similr ait:vxori:nō vxoribꝰ.Et expresse subdit:Ete runt duo ī carne vna. Premiū enī est nuptiaꝝ ex duobꝰ vnā carnē.s.prolis fieri.

GLO.Uel in carne vna.i. ī carnali copula. CHRY.super matth.Si ergo qz ex viro ē vxor:⁊ ex vna carne sūt ambo: relinquet homo patrē suū ⁊ matrē:maior nūc charitas debet esse iter fratres ⁊ sorores:qz hi quidez ex eisdē pentibus exeunt:illi aūt ex diuersis.Sed hoc magnū ē nimis/ qz fortior est dei ꝓstitutio q̄z virꝰ nature. Nō.n.pcepta dei: nature subiecta sunt:sed natura dei preceptis obtemperat. Deinde fratres ex vno nascuntur vt diuersas vias petant: vir aūt ⁊ vxor ex diuersis nascuntur:vt ī vnū ꝓueniant:Ordo etiā nature dei ordinationē loquitur. Quod enim est in arboribus humor:hoc est ī hominibus amor. humor autez de radicibus ascēdit in herbam:⁊ sursum transmittitur ī semen. Jdeo parētes quidē diligūt:sed nō sic diligunt a filys: homo.n.nō ad parētes:sed ad procreādos filios trāsmittit affectū.⁊ hoc ē qō dicit:Propter hoc relinquet homo patrez ⁊ matrē ⁊ adherebit vxori sue. CHRY.in.ho. Uide etiā sapiaz doctoris.Interrogatꝰ.n.si licet:nō ꝓfestim dixit:Nō licet:vt nō turbarent:ſz p ꝓbationē hoc cōstituit.Deus.n.a principio masculū ⁊ feminā fecit ⁊ non simplr eos cōiunxit: sed matrē iussit dimittere ⁊ patrē:⁊ nō simpliciter virū mulieri dixit aduenire:ſz cōiungi:ex ipso mō locutiōis indiuisibilitatē oñdens.Sed ⁊ maiorē copulā adiunxit cū dixit:Et erunt duo ī car.vna. AVGV.ix.sup ge.ad lit.Hec tñ ẏba cū pmis bois fuisse scriptura testaī:dñs tū h deū hoc dixisse declarat vt hīc intelligerem⁹ ppter extasim q̄ pcesserat in adam hoc diuinitus tāq̄ ꝓphetā dicere potuisse. REMI. Mysteriū.n.hoc eē aplis dic̄ in xpo ⁊ eccl̄ia:dñs enim iesus chr̄istus quasi patrē deseruit:cū de celis ad terrā descēdit:⁊ matrē deseruit.i.synagogā ,ppter infidelitatē:⁊ adhesit vxori sue sācte.s.eccl̄esie:⁊ sūt duo in carne vna.i. chr̄istꝰ ⁊ eccl̄esia in vno corpore. CHRY.in ho.Postq̄ vero veteris legis ⁊ verba ⁊ facta īduxit cū ptāte:iā ⁊ ipse interptaī ⁊ legē īducit dicēs:Jtaq̄z iā nō sūt duo:ſz vna caro. Sicut.n.g spiritualiter se diligūt:vna aīa eē dicunt:dicēte scriptura:Omniū credētiū erat cor vnū ⁊ aīa vna. sic vir ⁊ vxor g carnaliter se diligūt:vna caro eē dicunt. Quēadmodū igr carnē incidere ē scrīdū:ita ⁊ mulierē diuidere ē iniquū. AVGV. xiy.de ciuita.dei:Unū etiā dicunt vel ,ppter cōiunctionez: vel ,ppter originem femine:q̄ de masculi latere creata est.

CHRY.in ho.Ulterius autē ⁊ deus induxit dicens:Qō ergo deus cōiunxit homo non separet.demonstrans q ⁊ p̄ter naturam ⁊ preter legē ē vxorē dimittere. preter naturā quidē:quia vna caro diuidit.ꝑter legē aūt:qm̄ deo copulante ⁊ iubēte nō diuidi vxor dimittit. HIERO. Deus enīz ꝺiunxit vnā faciēdo carnē viri ⁊ femine. hanc g̃ homo non pōt separare:sed solus deꝰ. Homo sepat qm̄ pp̄ desideriū secūde vxoris prima dimittit. Deus separat q ⁊ cōiunxerat: quādo ex consensu ,ppter seruitutē dei sic habemus vxorē quasi nō habētes. AVGV.cōtra faustū.Ecce iudei ex tribus moysi cōuincūtur nō eē vxorē dimittēdā:q ſm voluntatē legis moysi arbitrabātur se facere:cū dimitterēt. Sit ⁊ illō hoc ipso xpo attestāte cognoscimꝰ deū fecisse ⁊ cōiunxisse masculū ⁊ feminā:qō manichei negādo damnant xpi euāgelio resistētes. CHRY.sup matth.Hrauis ē aūt fornicarys interptatio castitatis:sed cōtra rōnem rndere non possunt:veritati tamen credere nō acquescūt. Cōferūt ergo se ad patrociniū moysi:sicut boies malā cām habētes cōfugiūt ad potētes viros:et si p iustitiā nō pñt:vincāt p psonā. vñ seqūt:Dicūt illi:Quid ergo moyses mandauit dari libellū repu.⁊ dimittere:. HIERO.Aperiūt calūniā quā paraue rāt:ſz domin⁹ nō ,ppriā sniam ,ptulerit:ſz veteris historie ⁊ mādatoz dei fuerit recordat⁹. CHRY.ī ho.Si āt dominus alien⁹ eēt a veteri testō:nō decertassz p moyse: neq; q suā sūt mōstrassz veteribꝰ ꝓuenire.Sz ineffabilis xpi sapiē tia:⁊ p his excusando respondit.vnde segt:Et ait illis:Qm̄ moyses ad duritiā cordis vestri pmi.vo.dimit. vxo. ve. Jm quo liberat moysen:ab accusatōe ⁊ totū illoz caput cōuertit. AVGV.cōtra faustū.Quāta.n.erat duritia:q̄ nec per libelli interpositionē vbi dissuadēdi locus iustis ⁊ prudentibus tribuebaī:solui ⁊ flecti posset ad recipiendā vel reuocandā ꝺiugy charitatē.Porro qua calliditate reprebēdūt manichei moysen tanq̄ cōiugia dirimentē p libellu⁹ repudy ⁊ laudāt xp̄z tāq̄ eius ī oī vinculū cōfirmantē:cū fz suā sacrilegā sniam moysen laudare debuerūt sepantē:qō coniunxerat diabol⁹:⁊ xp̄m vituperare diaboli ligamenta soluentē. CHRY.in ho.Deniq̄z qz graue erat:qō dictū erat: stati reducit sermonē ad antiquā legē dicens:Ab initio aūt nō fuit sic. HIERO.Qō dicit hmōi est:Nūgd pōt deꝰ sibi eē cōtrari⁹:vt aliud añ iusserit:⁊ sniam suā nouo frangat imperio:Nō ita sentiendū est:ſz moyses cū videret ,ppter desideriū cōiugū secūdaz:q̄ illis ditiores vel iuniores vel pulchriores eēnt:pmas vxores interfici:aut malā vitā diuorcere:maluit idulgere discidiū:q̄z odia ⁊ homicidia pseuerare. Simulqz cōsidera q nō dixit:Propter duritiaz cordis vestri permisit vobis deꝰ:sed moyses vt iuxta apostolū cōfiliū esset bois nō imperiū dei. CHRYꝰ sup mat.Propterea bene dixit:Qz moyses hoc pmisit nō pcepit. Qō.n. precimus semp volumꝰ:qō aūt pmittimꝰ nolētes idulgemꝰ:qz malā volūtatē hoium ad plenū ,phibere nō possumꝰ.Permisit ergo vobis facere mala ne faceretis peiora. ergo hoc vobis pmittēdo nō vobis dei iusticiā demōstrauit:ſz a peccato abstulit culpam peccandi:vt quasi ſm legez agētibus vobis:pctm̄ vestrum nō videatur esse peccatum.

¶Dico autem vobis:qz qcunq; dimiserit vxorem suam nisi ob fornicationem: ⁊ aliam duxerit:mechatur. Et q dimissaz duxerit mechatur.

CHRY in ho.Quia os illorum opilauerat:iaz cū auctoritate legem inducit dicens:Dico aūt vobis qz quicunq; dimi. vxo.suam:nisi ob for.⁊ aliā duxerit mechaī.ORIGE. Forte aūt dicet aliqs:qm̄ iesus dicens:Quicunq; dimiserit vxorē suam :nisi ob fornicationem:pmisit vxorem dimittere:quēadmodū moyses:qué rettulit ,ppter duritiā cōdis ut deoz hoc p̄cepisse.Sz ad hoc respondendū:qm̄ ſi ſm legez adultera lapidaī:nō ſm hoc ītelligit res turpis:,ppter quā moyses pmittit libellū repudy.nec enim in causa adultery oportebat libellum dare repudy.Sed forsitan moyses oēz culpam mulieris turpem rem appellauit:que ſi inuēta fuerit in vxore:scribitur ei libellus repudy.Querendū ē autez si ,ppter solam causam fornicatiōis dimittere iubet vxorē: gd est ſi mulier non fuerit fornicata:sed aliud quid grauius fecerit:puta venefica inueniatur:aut interfectrix filiorum:/ Sed dominus exponens rem alibi dixit.Qui ,dimiserit ex/ cepta causa fornicationis facit eam mechari: dans ei occa/

sionē secundaꝝ nuptiaꝝ. HIERO. Sola ergo fornicatio est que vxoris vincit affectū: imo cū illa vnā carnē in aliaz diuiserit. ⁊ se fornicatione separauerit a marito nō debet te neri: ne virū quoq; sub maledictōe faciat dicēte scriptura: Qui adulterā tenet stult⁹ ⁊ impius est. CHRY. sup mat. Sicut. n. crudelis est ⁊ iniquus q castaz dimittit: sic fatuꝰ ē ⁊ iniquꝰ q retinet meretricē. Nā patronꝰ turpitudinis ē: qui crimē celat vxoris. AVGV. de adulterinis cōiugys: Nō tamē erit turpis: nec difficilis etiam post patrata ⁊ purgata adulteria reconciliatio cōiugy. vbi p claues regni celoꝝ nō dubitaꝫ fieri remissio peccatoꝝ: nō vt post viri diuoꝛtium adultera reuocet: sed vt post xpi cōsoꝛtiū adultera nō voce tur. CHRY. sup matth: Oīs aūt res p quas cās nascitur p ipsas soluitur. Matrimoniū autē nō facit coit⁹ sz volun tas. ⁊ iō nō soluit illud separatio coꝛporis: sz sepatio volūta tis. Ideo q dimittit cōiugē suā ⁊ aliā nō accipit: adhuc ma ritus ē. nā ⁊ si coꝛpoze iā separat⁹ est: tñ adhuc volūtate cō iunct⁹ est. Cū ergo aliā accepit: tūc plene dimittit. Et iō dns nō dicit: Qui dimittit mechaꝫ: sz q alterā ducit. RABA. Una ergo solūmō carnalis est cā. i. fornicatio: vna spūalis: hec est timoꝛ dei vt vxoꝛ dimittaꝫ. nulla aūt cā ē vt viuen te ea q relicta ē alia ducaꝫ. HIERO. Poterat āt accidere vt aliquis calūniā faceret īnocēti vxoꝛi ⁊ ob secūdam copu lā nuptiaꝝ veteri crimen īpingeret. Ideo sic p̄oꝛē dimittere iubet vxoꝛē vt scōaz p̄ma viuēte nō hēat. Necnō q; poterat euenire vt iuxta eandē legē vxoꝛ quoq; marito daret repu diū: eadē cautela p̄cipitur ne scōm accipiat vix. ⁊ q; mere triꝛ: ⁊ q; semel fuerat adultera opprobriū nō timebat. secun do non nubere p̄cipitur viro. q; si talē duxerit: sub adultery crimine sit. vñ segt: Et q dimissā duxerit mechaꝫ. GLO. Accipientē terret: q; adultera nō timet opprobriū.

¶ Dicunt ei discipuli eius: Si ita est causa hois cum vxoꝛe: non expedit nubere. Qui dixit illis: Non omnes capiunt verbum istud sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi q de matris vte ro sic nati sunt: ⁊ sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus: ⁊ sunt eunuchi q seipsos castraue runt ppter regnū celoꝝ: Qui pōt cape capiat.

HIERO. Graue pondus vxoꝛ est: si excepta causa forni catōis eā dimittere nō licet. Quid. n. si temulenta fuerit: si iracūda: si malis moꝛib⁹ tenēda erit? Uidētes ergo apli gra ue vxoꝛum iugum: pferūt motū animi sui. vñ dr: Dicūt ei discipuli eius: Si ita est cā. ho. cū vxoꝛe nō expedit nubere. CHRY. in ho. Leuius. n. est contra cōcupiscentiā pliari ⁊ contra seipsum q̄ ad mulierem malam. CHRY. super matth. Non autem dixit: q; expedit: sed magis consensit q nō expedit: sed infirmitatē carnis cōsiderauit. vnde segtur. Qui dixit eis: Nō oēs capiunt verbum istud. i. non oēs hoc possunt. HIERO. Nemo aūt putet sub hoc verbo quod addit: Sz quib⁹ datū est: vel fatū vel foꝛtunā introduci: q hi sunt virgines: quos ad hoc casus adduxit. Sz bis datum est a deo q petierūt q voluerūt: q vt acciperēt laboꝛauerūt.

CHRY. sup matth. Ideo ergo nō oēs cape possūt: q; nō oēs volūt. palma ꝓposita est: q cōcupscit gliam: nō cogitet de laboꝛe. Nemo viceret: si oēs periculum timerent: Ex eo ergo q quidam a ꝓposito continentie cadunt nō debem⁹ circa virtutē castitatis fieri pigrioꝛes: sicut ⁊ qui i pugna ca dūt nō exanimant ceteros. Nō ergo dicit: Quibus datū est: illud ostendit: q; nisi auxiliū gratie acciperem⁹: nihil nobis valeret. Hoc aūt auxiliū gratie volētib⁹ nō denegaꝫ. Dicit enim dns: Petite ⁊ inuenietis. CHRY. in homi. Deinde possibile hoc esse ostendens ait: Sunt enī eunuchi. q. d. Ex cogita si ab alys excisus esses: qd vtiq; faceres ⁊ voluptate quidem priuatus: mercedem aūt non haberes. CHRY. super matth. Sicut enī peccatū opus sine volūtate nō faꝫ ita ⁊ iusticia ex ope nō consumaꝫ: nisi ⁊ volūtas affuerit. Il la ē ḡ gloꝛiosa cōtinētia: nō illa quā trāsgredi nō pōt necessi tas debilitatis coꝛporis: sz quā cōplectīt voluntas sācti p̄o positi. HIERO. Triplex ḡ genus eunuchoꝝ posuit: quo rum duo sūt carnales: ⁊ terty spirituales. Alij enīz sunt qui de vtero mr̄is sic nascunt: alij quos vel captiuitas facit: vel delitie matronales. terty sunt q seipsos castrauerunt pp re gnū celoꝝ: ⁊ q cū possint eē viri: ppter chr̄istū eunuchi fiūt. Jstis ꝓmittit̄ ꝓmiū: supioꝛibus aūt: qbus necessitas castimo nia ē: nō voluntas: nihil oīno ōbeꝫ. HYLA. In vno. n. co rum posuit naturā. s. i eo q nascit. in altero necessitatē. s. i eo q factus ē: in tertio volūtatē: q. s. spe regni celestis talis esse decreuit. CHRY. sup matth. Qr ăt alij sic nascunt hac rōne fit: sicut ⁊ nascunt sex digitos hūtes aut q̄ttuoꝛ. Si. n. deꝰ sicut ab initio ꝓstituit vnāquāq; naturā: sic dimitteret illā īmutabiliter semp i suo oꝛdie pmanere: i obliuionē de ducereꝫ coꝛā hoibus opatio dei. Jō ḡ iterdū nā rex ꝓuertit̄ ꝓtra suā naturā: vt semp deꝰ nature opifex i memoriā redu caꝫ. HIERO. Posiumus ⁊ alr dicere: Eunuchi sūt ex ma tris vtero q frigidioꝛes nature sunt: nec libidinē appetētes: ⁊ alij q ab hoibus fiūt: quos aut pharisei faciūt: aut pp ido loꝝ cultū emoliunt̄ i femias: vel psuasiōe hereticа simulāt castitatē: vt mētiant̄ religiōis vitatē. Sz nullus coꝛ ꝓsequi tur regnū celoꝝ: nisi q se ppter chr̄istū castrauerit. vñ sequi tur: Qui pōt ca. ca. vt vnusqsq; ꝓsideret vires suas: vtrū pos sit virginalia ⁊ pudicitie iplere p̄cepta: p se. n. castitas blāda ē: ⁊ quēlibet ad se alliciēs. Sz ꝓsiderāde sūt vires: vt q pōt cape capiat. Que hoꝛtātis dñi voꝛ ē: ⁊ milites suos ad pudi citie pmiū ꝓcitātis: q̄si q pōt pugnare pugnet ⁊ supet: ac tri umphet. CHRY. in ho. cū aūt dicit: Qui se castrauerūt. nō mēbroꝝ dic̄ absciſionē: sz malaꝝ cogitationū interēptio nē. maledictiōi. n. ē obnoxi⁹ q mēbrū abscidit: eteni q que ho micidaꝝ sunt talis pſumit. Et manicheis q detrahūt crea turis tribuit occasionē: ⁊ eadē cū gentibus membra detrū cātib⁹: iniq̄ agit: Abscidere. n. mēbra demoniace tētatiōis ē. Cū his aūt que dcā sūt neq; ꝓcupiscētia māsuetioꝝ ita fit: sz molestioꝝ. Aliūde. n. hz fontes spma quod in nobis est: ⁊ p̄ci pue a ꝓposito incōtinenti ⁊ mēte negligente. si ipsa sobria fuerit: nāliū motuū nullū ē nocumentū. nec ita abscisio mē bri ꝓmit tētatiōes ⁊ tranqllitatē facit vt cogitatōis frenū.

¶ Tunc oblati sunt ei paruuli: vt manus eis im poneret ⁊ oꝛaret. Discipuli autem increpabant eos. Jesus vero ait eis: Sinite paruulos ⁊ no lite eos ꝓhibere ad me venire: taliū ē. n. regnū ce loꝝ. Et cum imposuisset eis manus abiit ide.

CHRY. sup matth. Dns de castitate sermonez fecerat: audiētes aūt qdā abtulerūt ei infantes castitate mūdissi mos: putabāt enīz qr dns coꝛpe mūdos tñ laudaret. ⁊ hoc est quod dr: Tunc ob. sunt ei par. vt manus eis impo. ⁊ oꝛa. ORI. Jā enīz ex p̄cedētibus vtutibus ei⁹ expti erāt: quoni am p ipositionē manuū ei⁹ ⁊ oꝛationē repellunt̄ mala. Offe rūt ḡ ei pueros: ꝓsiderātes q̄n impossibile est vt post q̄ per tactū dns dederit in eis diuinā virtutē: vt ruina aut demo nium aliquod tāgere eos possit. REMI. Consuetudo eti am fuit apud veteres vt paruuli offerrēt̄ senioꝛibus: q̄ten⁹ eoꝝ manu vel oꝛe bñdicerent̄: ⁊ iuxta hāc consuetudinem paruuli oblati sunt dño. CHRY. sup matth. Caro autez qr non delectaꝫ in bonū: facile obliuiscīt bonū: malū autez quod audierit retinet semp. Aū modicū aūt tps chr̄istus ac cipiens puerū dixit: Nisi facti fueritis sic̄ puulus iste non in trabitis in regnum celoꝝ. ⁊ ecce statim obliti discipuli pue rilis innocentie: vetabant pueros ad chr̄istum quasi indi gnos accedere. vñ segt. Discipuli aūt ic̄repabāt eos. HIE RO. Nō quia nollēt eis saluatoꝛis ⁊ mānu ⁊ voce bñdici: sz q; nōdū hūtes plēissimā fidē putarēt eū i silitudinē alioꝝ

bolum offerentiū importunitate lassari. CHRY. in ho. Uel discipuli expellebant pueros cā dignitatis xpi. Dñs aūt docēs eos moderata sape: t tumorē ꝯculcare mūdanū: accepit puulos t in vlnis tenuit eos: t talib⁹ regnū celoꝝ p mittit. vñ sequit: Jesus ā ait eis: Sini. par. t noli. phi. eos veni. ad me: taliū ē. n. re. celo. CHRY. sup matth. Quis n. mereat appropinq̄re xpo si repellit ab eo simplex infantia: Jō dixit: Noli. phi. eos. Naz si sācti futuri sūt: qd vetatis filios ad patrē venire: Si ā pcōres futuri sūt: vt qd sētiā cōdēnatiōis pfertis āteq̄ culpā videatis: HIERO. Signāter ā dixit: Taliū ē reg. celoꝝ: nō istoꝝ: vt ostēderet nō etatē regnare sz mores: t bis q similē hērent īnocentiā t simplicitatē p̄miū repromitti. Seq̄t: Et cū ipositssz eis ma. abyt ide. CHRY. sup mat. Pñs loc⁹ istruit oēs parētes: vt filios suos sacerdotibus offerā t. non. n. sacerdos manus īponit: sz christ⁹ in cui⁹ noīe man⁹ imponit. Si. n. q escas suas p oronē offert deo scificatas eas māducat. Scificat. n. p vbū dei t orationē vt apls dic: q̄tomagis pueros offerri ōo t scificari necesse ē: Cā ā scificandaꝝ escaꝝ hec est: qm̄ tot⁹ mūdus ī maligno posit⁹ ē: vñ t res corpales q̄ sūt magna ps mūdi ī maligno posite sūt. Cōsequēter ifantes qñ nascūt t ipsi quātū ad carnē ī maligno positi sūt. ORI. Pueros ā mystice dicim⁹: q ī xpo adhuc carnales sūt: t lacte op⁹ habētes. Qui ā pfitent vbi doctrinā: simpliciores qdē t q̄si puerilē sermonē būtes quo nutriunt: adhuc nouity sunt q offerūt saluatori pueros t ifantes. Qui ā vident eē pfectiores: t iō sūt discipli ihesu p̄iusq̄ discā t rōnē iusticie de pueris: reprehēdūt eos q p simplicē doctrinā pueros t ifātes. i. min⁹ adhuc eruditos offerūt xpo. Dñs ā hortās discipulos suos iā viros cōstitutos ꝯdescendere vtilitatib⁹ puerorꝝ: vt fiāt pueris q̄si pueri vt pueros lucrent: eic: Ta. ē reg. celo. Nā t ipe cū ī forma ōi eēt: fact⁹ ē puer. Nec q̄ debem⁹ attēdere ne estimatiōe sapie excellētioris t pfect⁹ spiritualioris ꝯtēnam⁹ quasi magni pusillos ecclesie phibētes pueros venire ad iesum. Qñ ā pueri nō oia q̄ dicunt seq̄ p̄t: ipositit eis man⁹ ihesus: t vtutez relinquēs ī eis p tactū: abyt ab eis q̄si nō potētib⁹ seq xpz sic ceteri discipuli ei⁹ pfecti. REMI. Manib⁹ etiā īpositis bñdixit pueris: significās q humiles spū sūt digni ei⁹ gra t bñdictiōe. GLO. Imposuit etiā eis man⁹: viris ꝯtinentib⁹ vt graz sui auxily ꝯferendā significaret. HYLA. Infantes etiā gētiū forma sūt: qbus p fidez t auditū salus reddit. Uerū ex affectu p̄mo saluandi isrl'a discipulis inhibent accederc: quos dñs ait nō oportere prohiberi. Mun⁹ enī spūssci t p ipositionez manus t precationem: testante legis opere erat gentibus largiendum.

¶ Et ecce vnus accedēs ait illi: Magister bone: quid boni faciam vt habeam vitaz eternā: Qui dixit ei: Quid me iterrogas de bono: Unus est bonus deus. Si autem vis ad vitā ingredi: serua mandata. Dicit illi: Que: Jesus autē dixit: Nō homicidium facies: non adulterabis: non facies furtum: nō falsum testimoniū dices: honora patrē tuū t mīez tuā: t diliges p̄imū tuū sic teipz. Dic illi adolescēs: Omnia hec custodiui a iuuētute mea: qd adhuc mihi deest: Ait illi iesus: Si vis perfect⁹ esse vade t vēde omnia que habes t da pauperibus: t habebis thesaurū in celo: t veni sequere me. Cuz audisset aūt adolescēs verbū: abiit tristis. Erat. n. hñs multas possessiōes.

RABA. Audierat forsan homo iste a dño tātū eos qui volunt paruulis similes esse dignos introitu regni celestis t iō certior cupiēs eē: nō p parabolas sz aperte postulat exponi: qbus meritis vitam eternā cōsequi possit. Et iō dicitur. Et ecce vn⁹ acce. ait il Magr bo. qd bo. fa. vt ha. vitaz eternā: HIERO. Iste qui interrogat t adolescēs t diues erat t supb⁹: t nō voto discētis sz tētantis interrogat: qō ex eo p̄bare possim⁹ q̄ dicēte sibi dño: si vis ad vitā ingredi: fua mādata. Rursū fraudulenter īterrogat: q̄ sūt illa mandata: q̄si nō t ipse legere: aut dñs posset eidē hec iubere cōtraria: CHRY. ī bo. Ego aūt auarū gdem eū: t pecuniarum amatorē nequaq̄ recuso dicere: qz t xps talē cū esse recdarguit: simulatorē aūt nequaq̄: qz nō est securꝝ de icertis iudicare: t maxime accusādo. Marc⁹ aūt hāc suspitionem ōstruit. dic enī q occurrēs t genu flectēs rogabat eū: t q̄m inspiciens eū ihesus amauit eū: si etiā tentās accessisset: demonstrasset nobis ℔ euāgelista: sicut in alys facit. Si autē t ipse siluisset xps eū non permisisset latere: sed redarguisset manifeste. aut occulte insinuasset. Doc aūt nō fac. Sequit. n. Qui dicit ei: Quid me iter. de bono: AVGV. de cō. euā. Pōt aūt videre distare aliqd qō ℔ fm matth. dicit: Quid me iterro. ō bo. Scōm alios aūt: Quid me dicis bonū: Nā quid me interrogas de bono: ad illō magis referri potest: qō ait ille querēs: qd boni faciā: Jbi. n. t bonū noīauit t interrogatio est. Magr aūt bone nōdū est interrogatio. Cōmodissime ḡ intelligit vtrūq; dictū: Quid me dicis bonū. t inter me. de bo. HIE. Qz vo magr̄m vocauerat bonū t nō deū: vl' dei filiū ꝓfessus erat: dixit quēuis sanctū bominē cōparatōe dei nō eē bonū. de quo dr: cōfitemini dño q̄n bon⁹. Et iō dicit. Unus ē bo. de⁹. Ne gs aūt putet ī eo: q̄ bon⁹ de⁹ dicit excludi a bonitate filiuz dei. legimus in alio loco: Pastor bon⁹ pōit aiaz suā p ouib⁹ suis. AVGV. p̄mo de ci. dei. Uel qz ille vitā eternā q̄rebat. Uita ā eterna ē in illa cōtēplatōe: q̄ nō ad penā videt de⁹: sz ad gaudiū sempiternū: t nō intelligebat: cū quo loq̄bat: q̄n tm̄mō eū filiū hois arbitrabat. iō dic: Quid me iterro. ō bo. t vocas me fm q̄ vides magr̄m bonū: Nec forma filij hois apparebit ī iudicio: nō tm̄ iustis: sz t ipys. t ipsa visio malis eis erit: qz penalis erit. Est aūt visio forme mee ī q̄ eq̄lis sū deo. Nisi ergo vn⁹ de⁹ p̄r filij⁹ t spūssc⁹: ipe est sol⁹ bon⁹: qz nemo videt eū ad luctū t plāctū: sz tm̄ ad salutē t letitiam veraz.

HIERO. Saluator ēt noster bonitatis testimoniū nō renuit: sz magr̄i absq; deo exclusit errorez. Que aūt vtilitas ē vt ita rñderet: Reducit. n. eū paulati t erudit liberari ab oī adulatōe: t ab his q̄ sūt sup terrā eū adducēs: deo adhere suadet: t futura q̄rere: t nosse eū q vē est bon⁹ t radix: t fons vniuersoꝝ bonoꝝ. ORIGE. Rñdet ēt sic xps pp eū q dixit: Quid bo. fa. qñ. n. declinam⁹ a malo t facim⁹ bonū q̄tū ad cōpationē ceteroꝝ hoium dr bonū q̄ facim⁹, q̄tū aūt ad vitatē fm q̄ hic dr: Un⁹ ē bon⁹. bonū nr̄m nō ē bonū. Dicere aūt pōt qs: qm̄ sciēs dñs ꝓpositū iterrogātis nō eē vt faciat: vel humanū bonū dixit: Quid me iterrogas de bono: Ac si. d. Cū sis īparat⁹ ad ea q̄ dñr: cur me iterrogas de bono: Post hoc aūt dicit: Si vis ad vitā ingre. fua man. Ubi ꝓsidera qm̄ adhuc q̄si ex vitā ꝓstituto rñdit: Si vis ad vitā ingre. fm. n. vnū modū bō ē ex vitaz q est ex eū q dixit: Ego sū vita. al's aūt ois q sup terrā ē q̄uis iustissim⁹, pōt q̄dez ī vmbra eē vite: nō aūt ī ipsa vita cū sit corpe mortis circūdat⁹. Introibit aūt qs ī vitā abstinēs se ab opib⁹ mortuis: appetēs aūt opa viua. Sūt aūt t vba mortua: t vba viua: t cogitatōes mortue t cogitatōes viue. t iō dicit: Si vis ad vi. ingre. fua mā. AVGV. ō ver. do. Nec ēt dixit: Si vis venire ad vitā eternā: sz Si vis venire ad vitā eā diffiniēs vitā q̄ fuerit eterna vita. Dic ḡ ꝓsiderādū ē quēadmodum amāda sit eterna vita: qñ sic amat misera ista: t qñq; finiēda vita. REMI. Demrat ā bis vbis: qz lex suis ipletoribꝰ nō solū bōa tpalia dabat: sz t vitā eternā. Et qz h audierat sollicit⁹ fact⁹ iterrogauit. vñ seq̄t: Dic illi: Que. CHRY. in ho. Doc aūt nō tentās dixit: sed estimans alia quedā p̄ce

pta esse p̃ter legalia que vite eā fierent ei. REMI. Jesus vo q̃si firmo cōdescēdens: clemētissime legis p̃cepta expo suit. vñ segtur: Jesus aūt dixit: Nō homici. faci. nē. quoꝝ p̃ ceptoꝝ expositio ē sequēs sñia: q̃ dr: Et diliges ꝓximū tuū sic teipm. Eteni apls dicit: Qui diligit ꝓximū legē ipleuit. Querendū est aūt: q̃re dñs tñ scōe tabule p̃cepta ꝯmemorauit. Jccirco. s. q̃ forte iste studiosus erat ī dilectiōe dei: si ne q̃ dilectio ꝓximi grad⁹ ē ascēdendi ad dilectiōem dei.

ORIGE. Fortitan aūt ista p̃cepta sufficiūt vt in p̃cipio vt ita dicā: vite ingrediat̃ gs: nō aūt sufficiūt hec vel alia similia istis ad iteriora vite ītroducere quēq̃. Qui aūt p̃terierit vnū istoꝝ mādatoꝝ nec ī p̃ncipiū vite ītrauit. CHRY. in ho. Qz g̃ dñs ea p̃cepta cōmemorauerat q̃ erāt in lege: iō segt̃: Dicit illi adolescēs: Hec oīa seruaui a iuuentute mea. Et neq; h̃ stetit: sz rursus īterrogat: Quid adhuc mihi deē? Qz ipsū signū est vehemētis desidery. REMI. Illis aūtē q̃ in gra perfecti eē volūt oñdit q̃liter ad pfectōem venire possūt. vnde segtur: Ait illi iesus: Si vis pfect⁹ esse: vade t vēde oīa q̃ habes t da paupib⁹. Notāda sūt ista verba: nō ait: Uade t māduca oīa que habes: sz Uade t vēde. Et non ait: Aliqua: sicut ananias t saphira: sz Oīa. Et pulchre subiūgit: Que habes. Illa enī habem⁹ que iuste possidem⁹. Illa ergo que iuste possidenť: vēdenda sūt. Que vo iniuste: sunt erogāda illis quibus fuerāt ablata. nec ait: Da ꝓximis aut diuitibus: aquibus accipies símilia. Sed da pauperibus.

AVGV. de opib⁹ monachoꝝ. Nec attēdendū ī gb⁹ monasterys vel in quo loco indigentib⁹ fratrib⁹ hoc q̃ hēbat aligs impēderit. Oīum. n. xp̃ianoꝝ vna respu. ē. Et iō q̃sqs xp̃ian⁹ necessaria vbilibet erogauerit: vbicūq; etiā ipse q̃ necessariū est sibi accipit: de eo q̃ est xp̃i accipit. RABA. Ecce duas vitas hoīb⁹ ꝓpositas audim⁹: actiuā: ad quā ptinet: Nō occides t cetera legis mādata: t ꝯtēplatiuā: ad quā ptinet: Si vis pfect⁹ eē. tc. Actiua ad legē ptiet: cōtēplatiua ad euāgeliū: qz sicut vet⁹ nouū p̃cessit testū: ita bona actio p̃cedit cōtēplationē. AVGV. ꝯtra faustū: Nec tū illi soli q̃ vt sint pfecti vēdūt vel dimitūt oīa sua: ptinēt ad regnū celoꝝ: sed huic militie xp̃iane ꝓpter quoddā ꝯmercium caritatis subiūgit̃ et q̃dā stipēdiaria multitudo: cui dicet̃ ī fine. Esuriui t dedistis mihi mānducare: quos absit vt istos a mādatis euāgelicis alienos a vita eterna separādos iudicem⁹.

HIERO. cōtra vigilātiū: Qz āt vigilāti⁹ asserit eos meli⁹ facere q̃ vtant̃ reb⁹ suis t paulati fruct⁹ possessionū pauperibus diuidant: q̃ illos q̃ possessionib⁹ venundatis semel oīa largiant̃: nō a me ei: sz a deo rñdebit̃: Si vis eē pfect⁹: vade t vēde. Iste quē tu laudas: scōs aut terti⁹ grad⁹ ē: quē t nos recipim⁹. dūmō sciam⁹ p̃ma secundis t tertys p̃referenda.

GENADIVS. de eccles. dog. Bonus est. n facultates cum dispensatōe paupib⁹ erogare. meli⁹ ē ꝓ intentōe sequē di dñm ĩsimul donatē t absolutū sollicitudie egere cū xp̃o.

CHRY. in ho. Et qz de pecunys erat sermo: a gb⁹ denudari admonuit: ostendit q̃ ampliora his retribuet: quanto terra maius est celū. t iō dicit: Et ba. thesau. in ce. Jn thesauro enī copiā t permanentiā retributōis oñdit. ORIGE. Si aūt oē mandatū ī hoc vbo impleť: Diliges ꝓxi. tuū si. te ipm. perfect⁹ aūt est q̃ impleuerit oē mandatū: quō dñs dicēti adolescēti: Hec oīa seruaui a iuuētute mea: q̃si nonduz pfecto dicit: Si vis pfect⁹ eē. forte aūt q̃ ait: Dili. ꝓxi. tuū: non a dño positū est sz ab aliquo additū: qz nec marc⁹ nec lucas hunc locum exponētes h̃ addiderūt. Ul'alr. Scriptū ē in euangelio fm hebreos q̃ cū dñs dixisset ei: Uade t vende oīa que ha. cepit diues scalpere caput suum: t non placuit ei. Et dixit ad eū do. Quō dicis: feci legē t ꝓphas. q̃m scriptū ē in lege. Diliges ꝓximū tuū sic teipm. Et ecce multi frēs tui filij abrae amicti sunt stercore morientes p̃ fame: t dom⁹ tua plena est multis bonis: t nō egreditur oīno aliquid ex ea ad eos. Uolēs ergo dñs arguere diuitē illū dicit: Si vis pfect⁹ esse: vade t vēde oīa q̃ hēs t da paupibus. Sic. n. apparebit si diligis ꝓximū tuū sicut teipsū. Sz si pfect⁹ ē q̃ hēt oēs virtutes quō fit pfectus q̃ vēdit oīa sua t paupibus dat? Pona m⁹. n. aliquē hoc feciss̄e: quō statiz erit sine ira: siue ꝯcupiscētia: suscipiēs oēs virtutes t deponēs malitiā vniuersā: Sapienti g̃ videbit̃ forsā dicere: q̃m q̃ paupibus tradidit bona sua ipsoꝝ oratiōib⁹ adiuuat̃: accipiēs ad suā spiritualē iopiā illoꝝ spiritualē abūdātiā. t fit hoc mō pfect⁹: cuius aliquas hūanas hūerit passiōes: aut ita iste q̃ mutauit ꝓ diuitys pauptatē: vt fiat pfect⁹ credēs fm mōib⁹ christi: adiuuabit̃ vt sapiēs fiat in christo iust⁹ t cast⁹: t absq; oi passiōe: nō tū sic vt ī ipo tpe quo tradiderit bona sua paupib⁹: fiat oīno pfect⁹: sz ex illo die icipiet speculatio dei adducere eū ad oēs virtutes. Aliter āt ad expositionē moralē trāsibit dicēs substātiā eē vniuscuiusq; actus aīe ei⁹. Jmpat g̃ christus vēdere oēz substantiā malā: t q̃si tradere eā virtutibus opantibus eaz q̃ ab oī bono paupe sunt. Sicut. n. pax apl̄oruz reuertit̃ ad ipsos: nisi fuerit filius pacis: sic vniuersa peccata reuertuntur ad actores eoꝝ cum nō fuerit gs vtens malis eoꝝ: t sic neq; dubitatio erit gn statim erit pfectus: q̃ sic vēdidit oēs ꝓprias facultates. Manifestū ē aūtē: q̃ g talia agit habet thesaurū in celo: t ipse factus celestis. Jn suo enim celo habebit thesaurum glorie dei t diuitias in omni sapiētia dei. Talis aūtē poterit sequi christum: qz nō distrahitur ab aliqua mala possessiōe: quo min⁹ christuz sequat̃. HIERO. Multi etiā diuitias relinquētes dñm nō sequunt̃: nec h̃ ad pfectionē sufficit nisi post contēptas diuitias saluatorem sequantur. i. relictis malis faciāt bona. Facilius enim saccul⁹ contēnit̃ q̃s volūtas. Et iō sequitur: Et veni sequere me. Sequitur enim dñm q̃ imitatoꝛ ē eius: t p vestigia illius gradit̃. Sequit̃: Cū audisset aūt adolescēs verba hec: abyt tristis. Hec ē tristitia q̃ ducit ad mortē. Lāq; tristitie reddit̃: Erat enim habens multas possessiones. i. spinas t tribulos q̃ sementē dñicā suffocauerūt. CHRY. Non enim siliter detinent̃ q̃ pauca habēt: t qui multis abūdant: q̃m abiectio diuitiaꝝ maiorē accendit flammam: t violētioꝛ fit cupido.

AVGV. in epl'a ad paulū t therasiam: Nescio autez quō cū superflua terrena diligunt̃: artius adepta q̃s cōcupita constringunt. nā vnde iuuenis iste tristis discessit nisi quia magnas habebat diuitias? Aliud ē eniz iam nolle incorporare que desunt: aliud iam incorporata diuellere. Illa enī velut extranea repudiant̃: ista velut mēbra precidunt̃. Scōm hystoriā aūt iste adolescēs laudabilis quidē ē: qz non occidit: nō adulteratus ē. vitupabilis autē qz ꝯtristatus ē in verbis christi vocantibus eum ad pfectionē. Adolescēs q̃ppe erat fm animam: t propterea relinquēs christum abyt.

¶ Jesus āt dixit discipulis suis: Amē dico vob: quia diues difficile intrabit in regnum celorum. Et iterum dico vobis: Facilius est camelum p foramen acus transire: q̃s diuitem intrare in regnum celorum. Auditis autem his discipuli mirabantur valde dicentes: Quis ergo poterit saluus esse? Aspiciens autez iesus dixit illis: Apud homines hoc impossibile est: apud deum autem omnia possibilia sunt.

GLO. Occasiōe huius auari de quo p̃dictuz ē: habuit sermonem dñs de auaro. vñ dr: Jesus autē dixit discipulis suis: Amen dico vobis. tc. CHRY. Qō quidem dixit non pecunys quidem detrahens: sed eis qui detinent̃ ab ipsis. Et discipulos paupes existētes non verecundari ob inopiam.

HYLA. Habere enim diuitias criminis nō ē: sz modus in habendo retinendus ē. Nam quō cōicandū ē necessitatibus scōz si cōicandi materia non relinquitur? RABA. Sed inter pecunias habere t pecunias amare nonnulla

distantia ē:tutius ãt est:nec bẽre nec amare diuitias. REMI. Unde dñs in marco exponẽs hꝰ loci sensum dixit.difficile ē ꝓfidẽtibus in diuitys intrare in regnũ celoꝝ.illi.n.in diuitys cõfidũt:q oẽm siã spez in diuitys collocãt. HIERO. Quia vero diuitie habite difficile cõtẽnuntur:non dixit:qꝫ impossibile est diuitẽ itrare in regnũ celoꝝ:sz difficile vbi difficile ponit:nõ ipossibilitas ptendit:sz raritas demõstrat. HYLA. Periculosa.n.cura ē velle diteſcere:t grue onus inocentia subit icremẽtis opuz occupata. Rẽ enĩ seculi famulatus dei nõ sine seculi vitys assequet: hinc difficile est diuitẽ regnũ celoꝝ adire. CHRY. in ho. Quia vero dixerat difficile diuitẽ intrare in regnũ,pcedit ad ostẽdendũ qꝫ ē impossibile.vñ sequit:Et itez dico vobis:facilius ē camelũ p foramẽ acus trãsire:qꝫ diuitẽ itrare in regnũ celoꝝ. HIERO. Scõm hoc nullꝰ diuitũ saluus erit. Sz si legamꝰ Esaiã:quõ cameli madian t epha veniãt ad hierusalẽ cũ donis atqz muneribus:t q quõdam curui erãt:t vitioꝝ grauitate distorti:ingrediantur portas hierusalẽ:videbimus quomõ t isti cameli qbus diuites cõparant cũ depoſuerit graue sarcinã peccatoꝝ:t totiꝰ corporis prauitatẽ:intrare põt p angustã t artã viã q duc ad vitã. CHRY. sup mat. Hẽtiũ ẽt aie assimilate sũt torտuosis camelis.ĩ qbꝰ erat gibbus idolatrie:qñ cognitio dei erectio ẽ aiaꝝ. Acus autẽ ẽ filius dei:cuius prima pars subtilis est ꝑm diuinitatẽ:alia vero grossior ꝑm icarnationẽ eius. Tota aũt recta est:t nullam hẽt deflexionẽ:p cuiꝰ vulnꝰ passiõis gẽtes igresse sunt in vitã eternã.hac acu consuta ē imortalitatis tunica:ipa ē acus que spiritui consuit carnem.hec acus iudaicum populum iunxit t gentiuz.hec acus amicitiam angeloꝝ t homiñ copulauit. Facilius ē g̃ gentiles trãsire p foramen acus: qꝫ diuites iudeos intrare in regnum celoꝝ. Si enim gentes cũ tanto laboꝛe diuelluntur ab irrationabilibus idolorũ culturis:quãtomagis iudei diuelluntur a rationabilibꝰ dei culturis. GLO. Aliter dr:Quia hierosolymis quedaz porta erat que foramẽ acus dicebat̃ p quã camelus nisi depoſito onere:t flexis genibus trãsire nõ poterat:p qõ significat̃ diuites nõ posse trãsire viã artã que ducit ad vitã:nisi sordibꝰ peccorũ t diuitys ꝺpositis:saltẽ ñ amãdo. GREGO. xxxv. moza. Uel noie diuitis quẽlibet elatũ:cameli appellatione ꝓpriã cõdescẽsionẽ significat. Camelus aũt p foramen acꝰ trãsit:cũ redẽptor noster vsqz ad suſceptionẽ mortis per angustias passiõis intrauit:que passio velut acus extitit:qz dolore corpus pupugit. Facilius autẽ camelus foramen acus qꝫ diues regnũ celoꝝ ingredit. qz nisi ipse prius p passionẽ suam formam nobis humilitatis ostenderet:nequaqꝫ se ad humilitatẽ ipsiꝰ supba nra rigiditas inclinaret. CHRY. in homi. Discipuli autẽ inopes existentes turbantur pro salute alioruz dolentes:t doctorum iam viscera assumentes. vnde sequitur:Audientes autẽ discipuli:mirabant̃ dicẽtes Quis g̃ poterit saluus esse: AVGV. de que. euan. Cum autem pauci sint diuites in cõparatione multitudinis pauperũ intelligendũ est qꝺ oẽs q diuitias cupiũt in diuituz numero haberi discipuli animaduerterunt. CHRY. in homi. Dei autem opus hoc eẽ consequenter ostendit:quoniã multa opus est gratia vt homo in diuitys dirigatur. vnde sequitur: Aspiciens autem iesus dixit eis .Apud homines hoc impossibile est:apud deum autẽ omnia possibilia sunt. Per hoc quod dicit. Aspiciens:significat euangelista qꝺ mã sueto oculo timidam eorum mentem mitigauit. REMI. Non autem hoc sic intelligendum est qꝺ possibile sit apud deum qꝺ diues cupidus auarus t superbus intret in regnuz celorum:sed vt cõuertatur t sic intret. CHRY. in homi. Neqz etiam hoc ideo dicitur vt resupinus iaceas: t sic̃ ab impossibilibus abstineas:sed magnitudinem iustitie considerans insilias deum rogans.

¶ Tunc respõdẽs petrus dixit ei:Ecce nos reliquimus omnia: t secuti sumus te. Quid ergo erit nobis: Jesus autẽ dixit illis: Amen dico vobis:qꝺ vos qui secuti estis me ĩ regeneratõe cum sederit filius hois ĩ sede maiestatis sue:sedebitis t vos super sedes duodecim:iudicantes duodecim tribus israel. Et oĩs qui reliquerit domũ: vl fratres:aut sorores:aut patrez:aut matrem:aut vxores: aut filios:aut agros propter nomẽ meum: centuplum accipiet: t vitam eternam possidebit. Multi autem erunt primi nouissimi: t nouissimi primi.

ORIGE. Audiuerat petrꝰ verbũ dñi dicẽtis:Si vis perfectus eẽ:vade t vende omnia que habes. Deinde cõsiderauit adolescentẽ cũ tristitia abeuntẽ t difficultatẽ diuitũ ingrediẽdi in regnũ celoꝝ:iõ quasi q nõ facilẽ rem consumaturam fiducialiter quesiuit. Etsi enĩ minima cũ fratre reliquit:sed nõ minima estimata sunt apud deũ cõsiderantem qñ ex tanta plenitudine dilectiõis illa minima reliquerũt vt etiã si multas habuissent possessiões oĩa reliquissent. Et puto qꝺ magis petrꝰ confidẽs de affectu suo qꝫ de ipa ẽptita re relictaꝝ fiducialiter ĩterrogauit. vñ dicit: Tũc respondens petrꝰ dixit ei:Ecce nos reliquimꝰ oĩa. CHRY. i ho. Qualia oĩa o beate petre:arundinẽ:rbete: nauigiũ. Oĩa qꝺem hec dicis:nõ ꝓpter munificentiã:sz vt p ĩterrogatiõez hanc inopẽ inducat plebẽ.qz.n.dñs dixerat: Si vis pfectꝰ ẽ:tẽ.ne dicat aliqs inopũ:Quid igr:si ñ habuero:ñ possũ ẽ perfectꝰ: Interrogat petrꝰ:vt tu ipos discas:qñ i nullo hic diminutꝰ es. Qui.n.claues regni celoꝝ accepat:p his q ibi sunt iã cõfidit:t p orbe terraꝝ vniuersa ĩterrogat. Intuere aũt t qualr respõdet diligẽter sicut xps ingsuit. eteni xps duo a diuite expetyt:dare paupibꝰ q hẽbat:t seg se.pp ꝑ ipe addit:Et secuti sumꝰ te. ORIGE. Põt dici sz oĩa q pater reuelauit petro eẽ filiũ suũ:secuti sumus te iustitiaz scificationẽ t hõr:Propter hoc quasi victor athleta ĩterrogat que sint ꝑmia certamis. HIERO. Qz g̃ ñ sufficit tñ relinqre iungit qõ pfectũ est:Et secuti sumꝰ te.fecimꝰ qdẽ qõ iussisti: qd g̃ nobis dabis ꝑmy:t hoc ẽ qõ dicit:Quid g̃ erit nobis: Segt:Je.aũt di.il.Amẽ di.vo.qꝺ vos qui secuti estis me:tẽ.

HIERO. Nõ dixit:Qui reliquistis oĩa. Hoc enĩ t socrates phs fecit.t multi alꝫ diuitias cõtẽpserũt. Sed q secuti estis me:qõ ꝓpie aplorꝝ est atqz credẽtiũ. HYLA. Secutr sũt qdẽ discipuli xꝑm ĩ regeneratõe.i. in lauacro baptismi:i fidei scificatiõe.hec.n.illa regeneratio ẽ quã aplĩ sũt secuti:quã lex ĩdulgere nõ potuit. HIERO. Ul alr oz construi:Uos q secuti estis me:sedebitis ĩ regeneratõe.i. quando mortui ex corruptõe resurgẽt ĩcorrupti: sedebitis t vos ĩ solys iudicantiũ cõdẽnantes.xy.tribꝰ isrl:qz vob credẽtibus illi credere noluerũt. AVGV. xx.ō ciui. dei. Sic enĩ caro vra regenerabit̃ p ĩcorruptionẽ: quẽadmoduz aĩa nra regenerabit̃ per fidẽ. CHRY. sup math. Futuraꝝ.n. erat vt ĩ die iudicy respõderẽt iudei:Dñe nõ te cognouimꝰ filiũ dei ĩ corpe cõstituti.qs hoiuz videre potetat thesaurũ i terra absconditũ:solẽ nube celatũ: Rñdebũt ergo discipuli:Et nos hoies fuimus rustici t obscuri ĩ plebe:vos sacerdotes t scribe:sed in nobis bona volũtas facta est qsi lucerna rusticitatis nre:i vob ãt malicia fcã ẽ quasi caligo scientie vestre.

CHRY. ĩ ho. Propter aũt hoc nõ dixit:Et gẽtes t orbez terrarũ:sz tribꝰ isrl:qz i eisdẽ erãt educati t legibꝰ t cõsuetudinibꝰ aplĩ t iudei.Cũ ergo dixerit iudei:qñ ꝓpter hoc nõ potuimꝰ credere xꝑo:qz lex ꝓhibuit:discipuli ĩ mediũ indu centur qui eandem suſceperunt legem. Sed dicet aliquis Quid magnũ ꝓmisit eis:si id quod niniuite habẽt t regina

austri hoc ꝛ ipsi bẽbũt:ꝰ Maxia qdẽ alia ꝓmia añ ꝛ post eis ꝓmittit:ſz ꝛ hic occulte iſinuat aliqd plꝰ illis. De illis.n.ſim plr dixit:qꝫ surgẽt ꝛ ꝺdẽnabũt generationẽ hãc:de his aũt: Cũ sederit filiꝰ boĩs:sedebitis ꝛ vos. Manifeſtũ eſt g̃ qꝫ cõ regnabũt ꝛ cõicabunt in gloria illa:honorẽ.n.ꝛ gloriã ineffa bilẽ ſignificauit p thronos. Qualr ãt hec ꝓmiſſio ꝓpleta ẽ: nũqd.n.ꝛ iudas ſedebit:ꝰ nequaq̃. Lex.n.a dño poſita eſt p/ hieremiã ꝓphetã:loquar ſup gentẽ ꝛ regnũ vt edificẽ ꝛ plã tẽ illud.ſz ſi fecerit malũ in cõſpectu meo penitebo ꝛ ego de bonis q̃ locutꝰ ſum vt facerẽ eis.q.d. Si idignos ſeipſos ꝓmiſſiõe faciãt nõ adhuc faciã qõ ꝓmiſi. Indignũ ãt ſeipz ꝓcipatu iudas oñdit:ꝛ ꝓpter hoc tũc loquẽs diſcipulis nõ ſimplr eis ꝓmiſit.neqz.n.dixit: Uos ſedebitis.ſed adiũxit: Qui ſecuti eſtis me.vt ꝛ hinc iudaz excludat:ꝛ eos g postea futuri erãt attraheret.nõ.n.ad illos ſolos dictuz ẽ: neqz ad iudã iã idignũ effectũ. HYLA. Sequela g̃ chriſti apl̃os ſup.xy.thronos iudicãdis.xy.tribuꝰ iſrael:in.xy.ꝑiarcha rũ gloriã copulauit. AVGV.xx.de ciui.dei. Ex hoc eniz loco.diſcimꝰ cũ ſuis diſcipulis iudicaturũ ieſum.vñ ꝛ alibi iudeis dicꝫ:Jõ iudices veſtri erũt.nec qñ ſup duodecim ſe des ſeſſuros eẽ ait.xy.ſolos boĩes cũ ipo iudicaturos putar debemꝰ. Duodenario qppe numero vniuerſa quedã ſignifi cata ẽ iudicantiũ multitudo:pp duas ptes numeri ſeptena ry quo ſignificaꝫ plerũqz vniuerſitas:q̃ due partes.i.tres ꝛ q̃tuor altera p alterã mlt̃iplicate.xy.faciũt:aliogn qñ ĩ lo cũ iude traditoris apoſtoluz mathiã legimꝰ ordinatũ. Apl̃s paulus qui plus illis oĩbus laborauit:vbi ad iudicandũ ſe/ deat nõ habebit:qui ꝓfecto cũ alys ſanctis ad numerũ iu/ dicum ſe ptinere demonſtrat cuz dicit: Neſcitis quia ange los iudicabimus:ꝰ AVGV. in libro de penitẽtia: In hoc ergo numero iudicantiũ omnes intelligũtur q̃ ꝓpter euan/ geliũ ſua oĩa dimiſerũt:ꝛ ſecuti ſũt dñz. GREGO.x.mo. Quiſqs.n.ſtimuloꝰ diuini amoris excitatus hic poſſeſſa reli querit:illic ꝓculdubio culmẽ iudiciarie poteſtatis obtine bit:vt ſimul tũc iudex cũ iudice veniat:qui nũc conſidera/ tione iudicy ſeſe ſpontanea pauptate caſtigat. AVGV. xx.de ci.dei. De ipſis quoqz iudicandis in hoc numero duo denario ſimilis cauſa ẽ.nõ.n. quia dictum eſt:Judicantes. xy.tribus iſrael:tribus leui que.i zª.eſt ab eis iudicãda nõ erit:aut ſolum illum populum:non etiam gẽtes ceteras iu/ dicabunt. CHRY.ſup matth̃. Uel per hoc quod dicit: In regeneratione.ꝑmittit chriſtus tẽpus chriſtianitatis fu turũ poſt aſcẽſionẽ ſuã.qñ.ſ.hoĩes regenerãt p baptiſmum ꝛ illud ẽ tempus:quãdo chriſtꝰ ſedet in ſede maieſtatis ſue. Et vide qꝫ nõ de tpe futuri iudicy dicit:ſz de vocatione gẽ tiũ vniuerſaꝫ.nõ.n.dixit:Cũ venerit filiꝰ boĩs ſedẽs ſup ſe dẽ maieſtatis ſue:ſz ĩ regnãtõe cũ ſederit in ſede maieſtatis ſue. Qõ extunc fuit exqu o gẽtes credere ceperũt in chriſtũ ſm illud pſalmi:ꝰ Regnabit dñs ſup gẽtes:deus ſedet ſup ſe dẽ ſanctã ſuã. Et extũc apl̃i ſederũt ſuper.xy. thronos.i.ĩ oĩ bus chriſtianis.oĩs.n.chriſtianus qui ſuſcipit verbuz petri thronꝰ fit petri:ꝛ ſic de alys apoſtolis.ſedẽt ergo apoſtoli in bis thronis.i.ĩ.xy.partes diſtinctis ſm differẽtias animarũ ꝛ diuerſitates cordiũ:q̃s ſolus deus cognoſcit. Sicut.n. iu deoꝝ populus.in.xy.tribus fuit diuiſus: ſic ꝛ vniuerſus po pulus chriſtianus diuidit̃ in.xy.tribus:vt q̃dam anime ſint de tribu rubẽ:ꝛ ſic de alys ꝓpter diuerſas virtutes. Nõ.n. oẽs gre in oĩbꝰ equalr ſunt:ſz vnus pcedit in iſta: alius in il la. Et ſic apoſtoli iudicabũt.xy.tribꝰ iſrl̃.i.oẽs iudeos p hoc qꝫ verbũ apoſtoloꝝ eſt a gẽtibus receptũ. Oẽs aũt chriſtia ni ſunt qdẽ.xy.ſedes apoſtoloꝝ:ſed vna ſedes chriſti. Chri ſti enim omnes virtutes ſunt q̃ſi vna ſedes: quia in omni virtute equaliter ipſe ſolus pfectus eſt.vnuſqſq ẽt apl̃orũ in aliquo bono ſpeciali fit perfectior: vt petrus in fide: ꝛ iõ petrus requieſcit in fide:ioãnes in innocentia:ꝛſic de alys. ꝛ qꝫ de retributione apoſtolis in hoc mũdo ꝺanda chriſtus loquaꝫ ꝺemõſtrat qõ ſegr̃:Et om.g reli.do. vel fra. Si enĩ in hoc ſeculo cẽtuplũ recipiũt:ſine ꝺubio ꝛ apl̃oꝝ etiã ĩ hoc ſeculo merces futura ꝓmittebaꝫ. CHRY.in homi. Uel diſcipul ꝓmittit futura:qz excelſiores erãt iã ꝛ nihil ꝑſen tiũ q̃rebant:alys aũt que ſunt hic repromittit. ORIGE. Uel alr:Sigs reliq̃rit oĩa ꝛ ſecutꝰ fuerit xp̃m que ꝓmiſſa ſunt petro ꝛ ipe recipiet. Si autem nõ oĩa reliquit:ſz q̃dã q̃ ſpãliter referunt hic multiplicia recipiet: ꝛ vitã poſſidebit eternã: HIERO. Ex occaſione ãt hui ſententie gdã intro ducũt mille ãnos poſt reſurrectionẽ dicẽtes: Tunc nob cẽ tuplũ omniũ rerꝝ quas dimiſimꝰ:ꝛ vitã eternã cẽ reddẽdã: q̃ ſi in ceteris digna ſit ꝓmiſſio:in vroribꝰ appareat turpi tudo:vt g vnã pro dño dimiſerit: centũ recipiat in futuro. Senſus igr̃ iſte ẽ:Qui carnalia ꝓ ſaluatore dimiſerit: ſpũa lia recipiet:que cõpatiõe ꝛ merito ſui q̃ſi paruo numero cẽ tenarius numerꝰ cõpareꝫ. ORI. Sz i hoc ſeclo qz p fratri bus carnalibꝰ multos ĩueniet frẽs ꝺz fidẽ:ſic ꝛ parẽtes oẽs epos ꝛ ꝑſbyteros ꝛ filios oẽs etatẽ filioꝝ hñtes. Sunt aũt ꝛ angeli frẽs ꝛ ſorores oẽs:q̃ exhibuerũt ſe xp̃o virgines ca ſtas tã iſte q̃ nunc habenr̃ in terris:q̃ ille q̃ iaz viuũt in ce/ lis. Agros ãt ꝛ domos multiplices itellige in rege paradiſi ꝛ ciuitate ꝺi:ſup hec ãt oĩa poſſidebũt vitã eternã. AVG. xx.de ci.dei:B etiã qõ B ꝺr̃:Cẽtuplũ accipiet. exponẽs quo/ dãmõ apl̃s ait:q̃ſi nihil hñtes ꝛ oĩa poſſidẽtes. Centũ enim ꝓ ipſa vniuerſitate ponunt aliqñ. HIERO. qꝫ aũt dicit: Et oĩs g reli.fra.cõgruit illi ſnĩe q̃ dixerat:Ueni ſepare bo/ minẽ a pr̃e ſuo. Qui enim ꝓpter fidẽ xp̃i ad p̃dicationẽ euã gely oẽs affectus ꝓtẽpſerint atqz diuitias ꝛ ſeli voluptates: iſti cẽtuplũ accipiẽt: ꝛ vitã eternã poſſidebũt. CHRY. ĩ ho. Cũ aũt dicit:Qui reli.vroribꝰ nõ B ait vt ſimplr nuptie di uellanr̃:ſz vt oibꝰ p̃feramꝰ fidei pietatẽ. Uideꝫ ãt mihi ꝛ p ſecutõis tps occulte iſinuare.qz enĩ multi futuri erãt filios ad ipietatẽ trahẽtes:cũ B acciderit:neqz ꝓ pr̃ibꝰ neqz ꝓ vi/ ris hẽanr̃. RABA. Uez qz multi vtutũ ſtudia non eadẽ q̃ icipiũt intẽtiõe pietatis cõſummãt:ſz vel tepeſcũt vel ac celerare labunr̃. Segr̃:Mul.aũt erũt ꝑmi no.ꝛ no. primi.

ORIGE. Per hoc exhortaꝫ eos g nup accedũt ad vbuz diuinũ:vt feſtinẽt ad pfectũ aſcẽdere p̃ multis q̃ videnr̃ ſe nuiſſe in fide. Põt ẽt hic ſenſus deſtruere eos g gloriant̃ eo qꝫ xp̃ianis parẽtibꝰ ſũt enutriti in ipſa xp̃ianitate: neqz pu/ ſillanimes fiant qꝫ chriſtianitatis dogmata nouiſſime rece perunt. Habet ẽt aliũ itellectũ vt ſint primi iſraelite:g facti ſũt nouiſſimi pp̃ ifidelitatẽ: gẽtes aũt nouiſſime ꝑmi. Lau te aũt dicit: Multi.nõ enĩ oẽs ꝑmi erũt nouiſſimi: nec oẽs nouiſſimi primi. Adhuc ãt multi hominũ g natura nouiſſi/ mi ſunt efficiunr̃ p vitã angelicã gbuſdã angelis ſupiores: ꝛ gdã angeli g fuerũt ꝑmi ſunt nouiſſimi ꝓpter culpaz.

REMI. Põt ẽt ſpãliter referri ad triſtitiã diuitis q ꝑmꝰ videbaꝫ legis p̃cepta iplẽdo: ſz qz terrenã ſubaz p̃tulit ꝺo: nouiſſimꝰ factꝰ ẽ. Sãcti vo apl̃i nouiſſimi videbanr̃:ſz reli quẽdo oĩa p humilitatis gratiã facti ſunt ꝑmi. Sunt etiam pl̃imi g poſt ſtudia bonoꝝ opeꝝ a bonis opibus deficiunt. ꝛ cum fuerit primi:fiunt nouiſſimi. CA. XX.

SImile ẽ regnũ celorũ hoi patrifami/ lias qui exĩt primo mane cõducere opariosin vineã ſuã. Cõuentõe aũt facta cũ oparijs ex denario diurno: miſit eos ĩ vineã ſuam. Et egreſſus circa horam tertiã vidit alios ſtãtes in foro ocio ſos:ꝛ dixit illis:Jte ꝛ vos ĩ vineã meã:ꝛ qõ iu ſtũ fuerit ꝺabo vobis. Jlli autẽ abierũt. Jterũ ãt exĩt circa ſextã ꝛ nonã horã:ꝛ fecr̃ ſilr. Circa vn ꝺecimã vero exĩt ꝛ iuenit alios ſtãtes:ꝛ dixit illꝫ

Quid hic statis tota die ociosi? Dicũt ei: quia nemo nos cõduxit. Dicit illis: Ite & vos in vineã meã. Cũ sero ãt factũ eẽt: dicẽ dñs vinee pcuratori suo: Voca oparios: & illʒ redde mercedẽ suã: incipiẽs a nouissimis vsq ad primos. Cũ vẽissent ergo q circa vndecimã horã venerãt: acceperũt singulos ẽnarios. Veniẽtes ãt & primi arbitrati sunt: q plus eẽnt accepturi. Acceperũt ãt & ipi singulos denarios. Et accipiẽtes murmurabãt aduersus patrẽfamilias dicentes: Hi nouissimi vna hora fecerũt & pes illos nob fecisti: q porta uimus pondus diei & estus? At ille rñdẽs vni eo rũ dixit: Amice nõ facio tibi iniuriã. Nõne ex denario conuenisti mecũ? Tolle qd tuũ ẽ & vade. Volo ãt huic nouissimo dare sicẽ & tibi. An nõ licet mihi qd volo facere? An oculus tu⁹ nequã ẽ: q ego bon⁹ sũ? Sic erũt nouissimi primi: & primi nouissimi. Multi.n. sũt vocati pauci vero electi.

REMI. Quia dixerat dñs: Multi erũt primi nouissimi & nouissimi primi: vt hãc sñiam confirmaret subiũxit similitudinẽ dicẽs: Si. ẽ reg. cel. ho. pfamilias. CHRY. sup matth. Nõ pfamilias christ⁹ ẽ: cui celi & terra q̃si vna ẽ dom⁹. familia autẽ celestiũ & terrestriũ & iferioꝝ creaturaꝝ: vinea ãt eius iustitia ẽ: in q̃ diuerse spẽs iusticiaꝝ posite sũt quasi vites: puta mãsuetudo: castitas: patiẽtia: cetereq vtutes: q̃ oẽs generaliter iusticia appellanť: hoies ãt vinee cultores ponũť. vñ dr: Qui ex. pri. ma. cõ. ope. i vi. suã. De⁹. n. iustitiã suã dedit i sensib⁹ nr̃is: nõ ppter suã vtilitatẽ. sz ppter nr̃az. Scitote g̃ qz mercẽnarij sum⁹ conducti. Sicut g̃ nemo iõ cõducit mercẽnariũ vt hoc solũ faciat q mãducat: sic & nos ñ iõ vocati sum⁹ a xp̃o vt hec solũ opemur que ad nr̃m ptinẽt vsũ: sz ad gl'az dei. & sicẽ mercẽnari⁹ pius aspicit op⁹ suũ: deide quotidianũ cibũ: sic & nos pmũ debem⁹ aspicere q̃ ad gl'az dei ptinẽt: deinde q̃ ad nr̃az vtilitatẽ. Et sicut mercẽnarius totã diẽ circa dñi op⁹ ipẽdit: vnã ãt horã circa suũ cibũ: sic & nos oẽ tps vite nr̃e debem⁹ ipẽdere circa gl'iaz dei. modicã ãt ptẽ circa vsus nr̃os terrẽos. Et sicẽ mercẽari⁹ ea die q̃ op⁹ nõ fecerit: erubescit itrare in domũ & peteť panẽ: qũo tu nõ confunderis itrare in eccl'az & stare ante cõspectũ dei: quãdo nihil boni in cõspectu dei gessisti? GREGO. in ho. Uel pfamilias. i. ditor nr̃ hz vineã. vniuersã. s. eccliã q̃ ab abel iusto vsq ad vltimũ electũ q̃ in fine mũdi nascitur⁹ ẽ quot scõs ptulit q̃si tot palmites misit. Ad erudiẽdã ãt dñs plebẽ suã q̃si ad excolẽdã vineã suã nullo tpe destitit oparios mittere: qz & pus p pr̃es: & postmodũ p legis doctores: deinde p. ppr̃as: ad extremũ vo p aplos quasi p opparios in vinee cultũ laborauit: q̃uis in quolz modulo vel mẽsura gsgs cũ fide recta bone actiõis extitit: hui⁹ vinee opari⁹ fuit.

ORIGE. Totũ ãt ℔ seculũ pñs vnũ diez dicere possumus: magnũ qdẽ q̃tũ ad nos: modicũ ãt q̃tũ ad dei vitã.

GREGO. i ho. Mane ãt mũdi fuit ab adã vsq ad noe. Et iõ dr. Qz exyt pmo mane conducere opparios in vineã suã. & modũ conductois subiũgit dicẽs: Cõuen. ãt fa. cuz ope. ex de. diur. ORIGE. Salutis ãt arbitroz nomẽ eẽ ẽnariũ.

REMI. Denari⁹ eni dr q antigtus p. x. nũmis iputabat: & figurã regis habz. Recte ergo per denarium designatur obseruati decalogi pmium. pulchre ergo dic: Cõuentiõe facta ex dena. diur. qz vnusqsq in agro sancte eccl'ie p spe future remuneratõis laborat. GREGO. Tertia vero hora a noe fuit vsq ad abrahã: de q̃ dr: Et egressus circa horaz tertiã vidit alios i foro stãtes ociosos. ORIGE. Forũ ãt ẽ qcqd ẽ extra vineã. i. extra eccliã xp̃i. CHRY. super mat. In boc. n. mũdo vẽdẽdo & emẽdo viuũt hoies & iuicez sibi fraudez faciẽtes: vitã suã sustẽtãt. GREGO. Qui ãt sibi viuit qui carnis sue voluptatib⁹ pascit recte ociosus ãt guit: qz fructũ diuini opis nõ sectat. CHRY. sup matth. Uel ociosi sũt peccatores: illi. n. mortui dñr. ociosus ãt est q op⁹ dei nõ opat. Uis g̃ nõ eẽ ociosus: nõ aliena tollas: nõ tuis des: & opat⁹ es in vinea dñi misericordie vitez colens. Segt: Et dixit illis: Ite & vos in vineã meaz. Nota q⁹ solis pmis conuenit spãl'r dare ẽnariũ. alios ãt sub incerto pacto conduxit dicẽs: Qõ iu. fue. dabo vo. Sciens. n. dñs qz puaricaturus fuerat adã: & oẽs postmodũ in diluuio erãt peritur: certũ feẽ pactũ ad eũ: nequãdo dicat se iõ neglexisse iusticiã: qz nesciebat q̃ pmia fuerat recepturus. Istis autem nõ fecit pactum: qz tantũ parat⁹ est retribuere: q̃tum mercenary recipe nõ sperabãt. ORI. Uel qz opparios tertie horẽ nõ inuitauit ad totũ opus: qcquid autẽ poterunt operari: suo arbitrio reseruauit. Poterant eniz equale opus facere in vinea eis qui ex mane sunt opati quicunq in tẽpore bze ui volebant operantẽ virtutẽ ad opus extendere: que ante nõ fuerat opata. GREGO. Sexta quoqz hora ẽ ab abrahã vsq ad moysen. Nona ẽ a moyse vsq ad aduentum domini. vñ segt: Itez ãt exyt circa sextã & nonam horã & fecit silr. CHRY. sup matth. Iõ ãt cõiunxit sextam & nonam: qz in sexta & nona generatione vocauit iudeoz: & frequẽtauit cum hoibus disponere testamẽta q̃si diffinito salutis oi tpe iam appropinquãte. GREGO. Undecima vo hora est ab aduentu dñi vsq ad finẽ mundi. Opatoz ergo mane: hora tertia: sexta: & nona antiqu⁹ ille & hebraicus pop⁹ designat q i electis suis abipo mũdi exordio dñ recta fide deũ studuit colere quasi non destitit in vinee cultura laborare: ad vndecimã vero gentiles vocantur. vnde sequitur: Licca vndecimam vero exyt & inuenit alios stantes: & dixit illis: Quid hic statis tota die ociosi? Qui enim transacto tẽlõgo mũdi tpe pro vita sua laborare neglexerant: quasi tota die ociosi stabant: sed pensate quid inquisiti respõdeant. Sequitur enim: Dicunt ei: qz nemo nos conduxit. Nullus quippe ad eos patriarcha: nullus prophẽta ad eos venerat. & quid est dicere? Nemo nos conduxit: nisi vite nobis nemo viam predicauit? CHRY. super matthẽũ: Que ẽ eni conductio nostra & cõductionis merces? promissio vite eterne. gentes enim sole: neqz deum sciebant neqz dei promissa. HYLA. Hi igitur mittuntur ad vineam. vñ segt: Dixit eis: Ite & vos in vineam meã. RABA. Postquaz aũt operis diurni ratio reddita est ad remuneratõis tempꝰ opportunuz dicit: Cum autem sero factum esset hoc est cũ dies totius mũdi ad vesperã cõsummationis inclinata eẽt.

CHRY. super matthẽum: Considera quia sero non alio mane mercedem reddit: ergo adhuc stante seculo iste iudicium est futurum: & vnicuiqz merces sua reddẽda. & hoc ppter duas rationes prima est quia ipsa beatitudo futura est merces iustitie: ideo non in illo seculo fit iudicium sz ante illud. Deinde ante aduentum diei illius remittitur iudicium ne videant peccatores diei illi⁹ beatitudinez. Sequitur: Dicit dominus procuratori suo. i. filius spiritui sancto.

GLO: Uel si voluerit dicit pater filio: qui scilicet pater operatur per filium & filius per spiritum sanctum: non propter aliquã differẽtiã substantie aut dignitatis. ORIGE. Uel dicit dominus procuratori suo: idest alicui angelorum qui super mercedes retribuẽdas est positus: siue alicui ex multis pcuratoribus sm q⁹ scriptum est: Sub curatoribꝰ & tutoribꝰ esse beredem in tempore quo puulus ẽ. REMI. Uel domin⁹ iesus christ⁹ ipe est paterfamilias & vinee procuratoz: sicut & ipe est & hostiũ & hostiarius. ipse. n. est ventur⁹ ad iudicium vt vnicuique reddatur sm q⁹ gessit. Uocat ergo operarios & reddit illos mercedẽ: qũ oẽs congregabunť

in iudicio: vt vnusq; scz accipiat ſm opa ſua. ORIGE. Pri mi ãt opary teſtimoniũ habẽtes p fidẽ nõ acceperũt dei p miſſionẽ p nob aligd meli⁹ pſpiciẽte pfamilias: vt nõ fi ne nob pficiant. Et qz miſericordiã cõſecuti ſum⁹ pmi mer cedẽ ſpam⁹ accipe g ſumus xpi: poſt nos aũt g añ nos opati ſunt: z iõ dr: Voca oparios z redde illis mer. ſuã: ici. a noui. vſq; ad pmos. CHRY. ſup matth. Semp enĩ libẽti⁹ ali qd dam⁹ illis qb⁹ gratis donam⁹: qz p ſolo nr̃o honore do nam⁹. Ergo oĩb⁹ ſanctis de⁹ reddẽs mercedẽ iuſtus oñdit: gẽtib⁹ aũt dans miſericors: dicẽte aplõ: Hentes autez ſuper miſericordiã honorare deũ. z ideo dicit: Incipiens a nouiſ ſimis vſq; ad primos. Aut certe vt oſtendat deus ineſtima bilẽ miſericordiã ſuaz: primũ nouiſſimis z idignioribꝰ red dit mercedẽ: poſtea pmis. nimia. n. miſericordia ordinẽ nõ aſperit. AVGV. ŏ ſpũ z lr̃a. Uel iõ velut pores repiunt minores: qz min⁹ dilati ſũt. Segt: Cũ veniſſent aũt q circa vndecimã horã venerãt ꝛc. GREGO. Eũdẽ ònariũ acci piũt q laborauerũt ad vndecimã: quẽ expectauerũt toto õ ſiderio z q laborauerũt ad pmã: qz eẽlẽ vite eterne retribu tiõez fortiti ſũt cũ his q ab initio mũdi vocati fuerãt: hi q ĩ fine mũdi ad deum venerũt. CHRY. ſup matt. Nõ aũt iniuſte: nam z q in prima pte ſeculi natus eſt: z nõ ãplius vi xit cz ſtatutũ tps vite ſue: z qd illi nocuit ſi poſt illi⁹ exituz mũdus ſtetit: z q circa finẽ naſcunt nõ minus viuent cz di es q numerati ſũt eis: z qd illis pdeſt ad cõpendiũ laboris: ſi cito mũdus finit cũ penſũ vite ſue cõpleant ante mũdũ. Deinde nõ eſt in hoie qñ naſcat pus aut poſtea: ſz ptãtis di uine. Nec ille qdẽ ſibi prioꝛẽ dz locũ defendere: q pri⁹ nat⁹ e: nec ille ꝛteptibilioꝛ dz eẽ q poſtea. Segtur: Et acci. mur mu. aduer. patrẽfa. Si ãt verũ eſt qõ dixim⁹: qz pmi z poſte rioꝛes tps ſuũ vixerũt z non ampli⁹ neqz minus: z vnicuiqz moꝛs ſua ẽ ꝛſumatio ipſi⁹: qd eſt qõ dicũt: Portauim⁹ pon dus diei z eſtus: qz. ſ. magna eſt nobis virt⁹ ad faciẽdã iuſti ciã: cognoſcere ppe eẽ finẽ mũdi. Uñ z xps nos armans di cebat: Appropinquit regnũ celoꝛ. Illis aũt ifirmatio erat ſcire mũdi ſpatia eẽ lõginq. cuis g nõ p oẽ ſeculũ vixerint: tñ toti⁹ ſeculi grauamina ptuliſſe videnr: aut pondus toti⁹ diei dic̃ oneroſa legis mãdata: eſtũ aũt vrentẽ erroꝛis tẽta tionẽ quã ꝛflabãt ſpũs maligni in eos ad emulatõez gẽtiũ eos irritãtes: a qb⁹ oĩb⁹ gẽtiles liberi extiterũt chriſto cre dẽtes: z p cõpendiũ gr̃e ad plenũ ſaluati. GREGO. Uel põdus diei z eſtus ferre ẽ p lõgioꝛis vite tpa carnis ſue calo re fatigari. Sz pt qri quõ murmurare dei ſunt q ad regnũ vocãt celoꝛ: eteni regnũ null⁹ g murmurat accipit: null⁹ g accipit murmurare põt. CHRY. in ho. Non aũt oꝛ ea que in pabolis ſunt ſz totum qõ dicit inueſtigare: ſz intẽti snẽ ppter quã cõpoſita eſt itelligere: z nihil vltra ſcrutari. Nõ ergo iducit hoc vt oñdat aliquos eſſe inuidia moꝛſos: ſed vt oſtẽdat hos tanto potitos eſſe honore q⁹ z inuidiam alys poterat ẽnerare. GREGO. Uel quia antiq pres vſq; ad aduentũ domini cztũlibet iuſte vixerant: ducti ad regnũ non ſunt coꝛ: hoc ipſũ murmuraſſe eſt. Nos autem q ad vndecimã venimus poſt laborẽ non murmuram⁹: qz poſt mediatoꝛis aduentum in hoc mũdo venientes: ad re gnum ducimur moꝛ vt õ coꝛpoꝛe eximus. HIERO. Ut omnis retronocatio gentilibus inuidet: z in euangelij toz̃ tur gratia. HYLA. Et ſm inſolentiaz populi iã ſub moꝛ ſe cõtumacis hoc murmur operantium eſt. Sequitur: At il le reſpõdens vni coꝛ dixit: Amice: non facio tibi iniuriam. REMI. Per hunc vnum poſſunt intelligi omnes qui ex iudeis crediderunt: quos amicos ppter fidez nominat.

CHRY. ſuper mattheũ. Non autem dolebant quaſi de fraudati de mercede ſua: ſz qz illi amplius cz merebanr ac ceperãt. Sic. n. dolent inuidi qñ alteri aliquid additur q̃ſi eis ſubſtrahat: ex quo patet q⁹ ex vanagloria naſcit̃ iuidia Ideo cuiz dolet eẽ ſecundus: quia deſiderat eẽ prioꝛ: z ideo inuidie motũ remouet dicẽs: Nõne ex denario ꝛueniſti me cũ: HIERO. Denari⁹ figurã regis hz. Recepiſti g merce dẽ quã tibi pmiſerã: hoc eſt imaginẽ z ſilitudinẽ meã: quid q̃ris ampli⁹: z nõ tã ipſe plus accipere cz aliũ nihil accipere deſideras. Tolle qõ tuũ eſt z vade. REMI. Jdeſt recipe mercedẽ tuã: z vade in gl̃iam. Uolo aũt z huic nouiſſimo. i. gentili pplo dare ſm meritũ: ſic̃ z tibi. ORIGE. Forſitan aũt ade dicit: Amice nõ facio tibi iniuriã: nonne ex denario cõueniſti mecũ: tolle qõ tuũ eſt z vade. Tuũ ẽ ſal⁹ qõ ẽ de narius. Uolo aũt z huic nouiſſimo dare ſicut z tibi: nõ icre dibiliter põt gs arbitari hũc nouiſſimũ eẽ apl̃m paulũ: qui vna hoꝛa opatus eſt: z fil̃r oẽs g añ eũ fuerũt. AVGV. de ſancta virgi. Qz vo ipſa vita eterna pariter erit oĩb⁹ ſanctis equalis denarius oĩb⁹ ẽ attributus g ẽ oĩuz merces. qz vo ĩ ipſa vita eterna diſtincte fulgebũt lumina meritoꝛ: multe mãſiones ſũt apud patrẽ. ac ĩ denario quidẽ ſpari nõ viuet alius alio plixius: ĩ multis aũt mãſionib⁹ honoraf ali⁹ alio clari⁹. GREGO. Et qz ipa regni pceptio ei⁹ ẽ bonitas vo lũtatis recte ſubiũgit: Aut nõ licet mihi quod volo facere: Sulta. n. ẽ qõ hois ꝛ bõitatẽ ði murmurare. Conqrẽdũ gp pe eẽt nõ ſi dat qõ ñ dz: ſz ſi ñ daret qõ deberet. vñ apte ſub dit: An ocul⁹ tu⁹ neqz ẽ: qz ego bon⁹ ſũ: REMI. Per oculũ .n. vult intẽtẽz itelligi. Judei nãqz neqz bũerũt oculũ. i. in tẽtẽz malã: qz de ſalute gẽtiũ dolebãt. ad qd aũt ſenſus h⁹ pabole tẽdat: mãifeſtat cũ ſubdit: Sic erũt pmi nouiſſimi z nouiſſimi pmi: eo. ſ. q⁹ iudei de capite vertanr ĩ caudam: z nos de cauda mutamur ĩ caput. CHRY. ſup matth. Aut iõ primos dicit nouiſſimos: z nouiſſimos pmos: nõ vt nouiſ ſimi digniores ſint cz primi: ſed vt coequentur: z nulla ſit in ter eos differẽtia tpis cã. Qz aũt dicit. Mul. ſũt vo. pa. ve. electi. Nõ ad ſuperioꝛes ſcõs ptinet ſz ad gẽtes: qñ ex ipſis gẽtib⁹ qui mlti vocati ſũt: pauci ſũt eligẽdi. GREGO. Ad fidẽ. n. plures veniũt: z ad celeſte regnũ pauci perducũtur. pleriqz. n. deũ vocib⁹ ſequunr: moꝛib⁹ fugiunt. Ex hoc ergo: duo penſare debem⁹. Primũ ẽ vt de ſe gſqz mĩme pſumat qzetſi iã ad fidẽ vocatus ẽ: vtz ad regnũ eligend⁹ ſit neſcit. Secundũ vo ẽ vt vnuſqſqz primũ ſuũ: quẽ iacere in vitys ꝛſpicit: deſpare non audeat: qz diuine mĩe diuitias ignorat. Uel aliter: Mane noſtrum pueritia ẽ. hoꝛa tertia adoleſcẽ tia intelligi põt: qz q̃ſi iã ſol in altuz ꝛficit: dum caloꝛ etatis creſcit. Sexta aũt iuuẽtus ẽ: qz velut in cẽtro: ſol figit̃ dũ in ea plenitudo roboris ſolidat̃. Nona ſenect⁹ aũt itelligit̃: in q̃ velut ſol ab alto axe deſcẽdit: qz etas a caloꝛe iuuentutis õficit. Undecĩa vo ẽ ea etas: q̃ õcrepita vl̃ veterana vocat̃.

CHRY. i ho. Qz aũt nõ oẽs ſil̃ ꝛduxit: ſz alios mane: ali os hoꝛa tertia: z ſic de alys: ex oĩa mẽtis coꝛ ꝛceſſit. Tũc .n. eos vocauit: qñ erant obediturі. nã z latroni ẽ vocauit: qñ obeditur⁹ erat. Si ãt dicãt: qz nemo nos ꝛduxit: ſicut dcm̃ eſt: Nõ oz oĩa ſcrutari q̃ in pabolis ſũt: Jtẽ hoc ñ dic̃ dñs ſz opary. q⁹ ipſe. n. oẽs cztũ ad ſe ptiet a pma etate vocet ſigni ficatur cum dicit: Exyt primo mane operarios conducere.

GREGO. Qui g vſq; ad vltimã etatẽ deo viuere negle xerũt: vſq; ad horã vndecimã ocioſi ſteterũt: z tñ tal̃ pfa milias vocat: z plerũqz añ remunerant̃: qz pus ad regnũ de coꝛpe exeũt. cz bi: g mõ in pueritia vocati eẽ videbantur.

ORIGE. Non aũt dicet̃: Quid hic ſtatis tota die ocioſi⁹ his q ſpũ iſipietes carne ꝛſumunt̃: ſi poſtea regredi volũt: vt itez ſpũ viuãt: qõ nõ dicim⁹: diſſuadẽtes ne ad domũ pr nam reuertant̃ laſciui fily: g viuẽdo luxurioſe enangelice doctrine ſubſtantiã cõſumpſerũt. Sz qñ nõ ſil̃es ſunt eisq peccauerũt in iuuẽtute ſua dum nõ adhuc didiciſſent q̃ fi dei erant. CHRY. i ho. Qz aũt dic̃: Erũt pmi no. z no. pmi eos occ̃te iſinuat g a pn⁹ clarueri: z poſtea vtutẽ ꝛtẽpſerũt z rurſus eos q a malitia reducti ſũt. z ml̃os ſuperceſſerũt. Cõpoſita ẽ g̃ hec pabola vt eos auidioꝛes faceret: q ĩ vltia ſenectute ꝛuertũt: ne exiſtimarẽt ſe min⁹ aligd bituros.

¶Et ascendens iesus hierosolymā assūpsit duodecim discipulos secreto: ⁊ ait illis: Ecce ascendimus hierosolymā: ⁊ filius hois tradet̄ pncipib⁹ sacerdotū ⁊ scribis. ⁊ cōdemnabūt eū morte: ⁊ tradent eum gētibus ad illudendū. ⁊ flagellandum: ⁊ crucifigendum: ⁊ tertia die resurget.

CRHY. in ho. Domin⁹ a galilea veniēs nō repēte hierosolymā ascēdit: sz ꝓpus miracula fec̄: phariseos ꝓfutauit: ⁊ discipulos de vite pfectōe ⁊ remuneratōe īstruxit: nūc iā ascēsurus hierusalē rursus eis de passiōe loq̄t̄. vnde dr̄: Et ascēdie. hie. assū. duode. disci. secreto. ORI. In. xy. adhuc erat ⁊ iudas: adhuc. n. fozsitā dign⁹ erat cū alys seozsū audire que passur⁹ erat magr̄. CHRY. sup matth. Dis āt sal⁹ hoīuz ī chzisti mozte posita ē: nec ē aliqd ꝓpter qō magis deo gr̄as agere debeam⁹: q̄z ꝓp mozte ipsi⁹. Jdeo. xy. aplis in secreto mozt̄is sue annūciauit mysteriū: qz semꝑ ꝓciosioz thesaur⁹ ī meliozib⁹ vasis icludit̄. Si āt aly audissent passionē chzisti futurā: viri fozsitā turbarent̄ ꝓp ifirmitatē fidei: ⁊ mulieres ꝓp mollitiē sue natur̄: ex q̄ ī tali negocio ad lachzymas excitāt̄. CHRY. i ho. Dcm̄ ē gdē ⁊ ad multos: tm̄ occulte sic̄ ibi: Soluite tēplū ℔. ⁊ signū nō dabit̄ ei: nisi signū ione ꝓphete. Discipulis āt mānifeste exposuit dicēs: Ecce ascēdim⁹ hierosolymā. CHRY. sup matt. Qz dicit Ecce: ꝓstātie sermo est vt memoriā ꝑsentie h⁹ in cozdib⁹ recondant. Dicit autē Ascendim⁹. ac si. d. Uidete q⁹ volūtarie vado ad mozt̄e. Cū g̃ videritis me in cruce pendētē ne estimetis me hominē eē tm̄: nā etsi posse mozi: hois ē: velle tamē mozi: hois nō ē. ORI. Doc igit̄ cōsiderātes scire debem⁹: qm̄ frequēter etiā cognoscētes qm̄ ⁊ tentatiōes aliq̄s subituri sumus: nosipsos offerre debemus: sz supza dictū est. Si qs vos pse cutus fuerit in vna ciuitate fugite in aliaz. sapientis in xp̄o est vt cognoscat q̄le tp̄s exigit declinationē q̄le āt obuiationem piculoz. HIERO. Crebzo aūt de passiōe sua discipulis dixerat: sed qa multis in medio disputans poterat labi de memoria quod audierant: iturus hierosolymā: ⁊ secum ducturus aplos ad tēptationē eos parat: ne cū venerit persecutio ⁊ crucis ignominia scandelic̄entur. CHRY. super matth. Tribulatio. n. cuz supuenerit expectantibus nobis leuioz uenit̄ q̄s eēt futura si repētina venisset. CHRY. in ho. Predicit etiā eis vt discāt: qm̄ ꝑsciēs ad passionē venit ⁊ volens: sed a ꝓncipio qdē mozt̄e ꝓdixit eis solā. qm̄ aūt exercitati sunt adducit alia. s. qm̄ tradidit eum gentibus.

RABA. Tradidit. n. iudas dominū iudeis: ⁊ ipi tradiderūt eū gētib⁹. i. pilato ⁊ ptāti romano ꝓz. Jō aūt domin⁹ ī mūdo noluit ꝓspari sz grauia pati: vt oñderet nobis q per delectationē cecidim⁹: cū q̄ amaritudine redire debeamus. vñ segt̄: Ad illu. ⁊ fla. ⁊ crucifigendū. AVGV. xviy. de ciui. dei: Passiōe oñdit qd sustinere ꝓ vitate: resurrectōe qd sperare ī trinitate debeam⁹. vñ dic̄: Et ter. di. re. CHRY. in ho. Que qdē huius gr̄a dixit: vt cū tristia viderint: resurrectionē expectarēt: vñ subdit: Et ter. di. re. AVGV. iiy. de ci. dei. Una. n. mozs. s. saluatozis ꝼm cozp⁹ duab⁹ mozt̄ibus: nr̄is saluti fuit. s. aīe ⁊ cozpis: ⁊ vna ei⁹ resurrectio duas nobis resurrectōes ꝓstitit. Dec aūt rō simplici ad duplū: oz̄ gdē a ternario nūero: vnū ꝓpe ⁊ duo tria sunt. ORIGE. Dic aūt nō referunt̄ discipuli dixisse aut fecisse aliqd: cū audissent tristia hec xp̄o futura recozdantes q̄ dominus dixit ad pet̄z: ne audiant talia vel peioza. ⁊ nunc quidē qui diuinas lr̄as scire se arbitrant̄ scribe: cōdēnāt iesū mozte ⁊ in lr̄is suis flagellant: ⁊ crucifigunt euz per hoc ꝙ tollere volunt doctrinā ipsius. Jlle aūt paululū deficiēs: surgit appares his qui acceperūt posse videre.

¶Tūc accessit ad eū mater filioz zebedei cum filiis suis adozās ⁊ petēs aliqd ab eo: Qui dixit ei. Quid vis? Ait illi: Dic vt sedeāt hi duo filii mei vn⁹ ad ỏxterā tuā: ⁊ vn⁹ ad sinistrā ī regno tuo. Rñdēs aūt iesus dixit: Nescitis qd petatis. Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sū? Dicūt ei: possumus. Ait illis: Calicē qdē meū bibetis: sedere āt ad dexterā meā vel ad sinistrā nō ē meū dare vobis: sed q̄bus paratū est a patre meo.

HIERO. Qz post oīa dixerat dñs: Et tertia die resurget putauit mulier post resurrectōez eū regnatur̄z: ⁊ auiditate femínea pūtia cupit: īmemoz futuroz. vnde dr̄: Tūc accessit ad eū mr̄ fili. çebe. cū fi. suis. CHRY. sup matth. Dec mr̄ filioz çebedei ē salome: cui⁹ apō alterū euangelistaz ponit nomē ꝑ pacifica: q̄ vere filios genuit pacis. Magna laus mulieris ex hoc loco colligit̄. qz nō solū filȳ reliquerūt patrē: sz ipa reliq̄rat vir̄ suū: ⁊ secuta fuerat xp̄m: quia ille sine ista viuere poterat: ista aūt sine chzisto salua eē nō poterat nisi forte qs dicat: qz infra tēp⁹ vocationis apl̄oz ⁊ passiōis xp̄i mortuus ē çebede⁹: ⁊ sic illa sexu fragilis: etate ꝑfecta: xp̄i vestigia seq̄batur. qz fides nunq̄ senescit: ⁊ religio fatigationē nō sentit. Audacē aūt fecerat eā ad petendū nāe affect⁹. vnde dr̄: Adozās ⁊ pe. ali. ab eo. i. reuerentia exhibita petit vt q̄ petierit sibi det̄. Seq̄t̄: Qui dixit ei: qd vis? Interrogat q̄si nesciēs: sz vt illa exponēte manifestuz faceret irrōnabilē eē petitionē. vñ subdit̄: Ait illi: Dic vt sedeāt hi duo filȳ. AVGV. de cō. euā. Qz aūt hoc ꝙ matrē dictum eē mattheus exꝑsit: marc⁹ ipsos filios çebedei perhibet dixisse cū illa eoz volūtatē attulisse ad dominū: vnde magis ipos q̄s illā dixisse qō dictū est: marc⁹ breuiter ītimauit.

CHRY. i ho. Uidebāt. n. seipos honozatos ꝓe alys ⁊ audierāt: ꝙ sup. xy. thzonos sedebitis. vñ primatū ipsi⁹ cathedre petebant acccipe. Et ꝙ quidē plus alys honozis apud chzistū habebant nouerant: timebant vero petrū sibi ꝓferri. vñ ⁊ ali⁹ euāgelista dicit: ꝙ quia ꝓpe erāt hierusalē putabāt ꝙ regnū ds eēt in ianuis. i. aliqd sensibile. Unde manifestū est ꝙ nihil spūale petebāt: nec itelligētiā supiozis regni habebāt. ORIGE. Sic̄. n. in regno mūdiali in honoze eē vident̄ q̄ sedēt cū rege: non fuit mirū si mulier mulieb̄ri simplicitate vel īpitia talia se ỏbere petere estimauit: ⁊ ipsi fratres adhuc ipfecti: ⁊ nihil alti⁹ cogitantes de regno chzisti talia arbitrati sunt ỏ his qui sedebūt cū iesu. CHRY. sup mattheū. Uel aliter: Nō dicimus ꝙ recte peteret hec mulier: sz hoc dicimus: qz nō terrena sed celestia filȳs suis optabat. non enim sentit sicut cetere matres que cozpoza natoruz suoꝝ amant: animas autem contēnunt. desiderant illos valere in seculo isto: ⁊ non curant quid sint passuri in illo: vt ostendant quia cozpoꝝ sunt parentes: nō animarum. Estimo aūt ꝙ hi fratres cum audissent dominum de passione ac resurrectione sua ꝓphetantem: ceperūt discere intra se cum essent fideles: Ecce rex celestis descendit ad regna tartarea: vt regem mozt̄is destruat. Cum autez victozia fuerit cōsummata: quid aliud restat: nisi vt regni gloria subsequat̄? ORIGE. Destructo enim peccato quod regnabat in cozpozibus mozt̄alibus hominum ⁊ omni ꝓncipatu malignarum virtutum: eminentiam chzisti in hominibus chzistum recipit: quod est ipsuz sedere in sede glozie sue. ꝙ autem omnia deus facit ad dextram ⁊ sinistraz: hoc est vt iam nullum malū sit ante eum. ⁊ qui quidem ꝓcellunt ꝓe ceteris appzopinquantibus chzisto sunt a dextris eius: qui autem inferiores sunt: a sinistris sunt eius. Dextrā autem chzisti vide si potes intelligere inuisibilez creaturā: sinistrā aūt visibilem ⁊ cozpozalē. Appzopinquantiū. n. chzisto quidam dextrā sortiuntur vt intelligibilia: aly sinistraz vt sensibilia. CHRY. sup matth. Qui aūt seipsū donauit hominibus: quomodo regni sui societatem non donabit:

petentis negligentia reprehendit: vbi de dantis misericor-
dia nō dubitat. Si nos rogam⁹ magistr̄: fortitā ceteror̄ fra
trū corda cōcutim⁹. Etsi.n. vinci a carne nō p̄t quasi iā spi
rituales: tñ pcuti p̄t q̄si adhuc carnales. ergo submittam⁹
matrē nr̄az: vt suo noīe deprecet̄ pro nobis. Si.n. reprehensibi
lis inuēta fuerit: facile merebit̄ veniā. ipse.n. sexus excusat
errorē. Si āt nō fuerit importuna: facili⁹ impetrabit mr̄ p filys
suis rogās. Ipse.n. dñs q maternos aīos filior̄ miseratione
ꝓpleuit: facili⁹ audiet maternū affectū. Tūc dñs occultor̄
cognitor̄ nō ad vba intercedētis mulieris rñdit: sed ad ꝓsilia
suggerētiū filior̄. Bonū qdē erat eor̄ desideriū: sz icōside-
rata petitio. iō ⁊ si impetrare nō debebāt: simplicitas tñ peti
tiōis eor̄ cōfundi nō merebat̄: qz ō amore dñi talis petitio
nascebatur: pterea solā ignorantiā in eis dñs reprehendit.
vñ segt̄: Nescitis āt ie.di. Nesci.qd petatis. HIERO. Nec
mirꝫ si ista arguat̄ ignorātie: cū ⁊ de petro dicat̄: Nescis qd di
ceret. CHRY. sup matth. Nā frequenter dñs patit̄ discī
pulos suos aliqd nō recte aut dicere aut agere aut cogitare
vt ex illor̄ culpa occasionē iueniat exponendi regulā pieta
tis: sciēs qz error eor̄ nō nocet p̄te magro: ⁊ nō solū i p̄nti:
sz et i futuro doctrīa ei⁹ edificat. CHRY. in homi. Hoc
aūt dic ostēdes q vl nihil spirituale petebāt: vel si nouissēt
q petebāt: nō ausi fuissēt tñ qd petere qō superexcedit supio-
res vtutes. HYLA. Nesciūt ēt qd petāt: qz nihil de glo-
ria aplor̄ ābigendū erat: iudicaturos.n. eos fmo supior̄ ex
posuit. CHRY. sup matth. vel Nescitis qd petatis. q. d.
Ego vos vocaui ad partē dexterā de sinistra: ⁊ vos vro cōsi
lio curritis ad sinistrā: iō fortitā ⁊ p mulierē res agebat̄. Cō
tulit.n. se diabolus ad conflicta arma mulierū: vt sicut adā
per mulierem spoliauit: ita ⁊ istos separaret per matrē. sed
iam nō poterat p mulieres pditio introire in scōs: exquo de
muliere salus cūctor̄ pcessit. Uel ideo dicit: Nescitis quid
petatis. Nō enim solū debem⁹ cogitare qualē gl̄iā ꝓsequa
mur: sed quo cuadam⁹ ruinā peccati: qz ⁊ in seculari bello
qui semper de pda victorie cogitat difficile vincit. iō peten-
dum erat: Da nobis auxiliū gratie tue vt omne malum vin
camus. RABA. Nesciebāt etiā qd peterent: qz sedē glie
a domino: quā nōdū merebant̄ inquirunt. Delectabat eos
culmē honoris: sz p̄us habebant exercere viā laboris. vnde
subdit. Po. bi. cali. quē ego bibi. sū: HIERO. Calicem in
scripturis diuinis passionē intelligimus. vt in psalmo: Cali-
cem salutaris accipiam. statimqz infert quis iste sit calix:
Pciosa in conspectu dñi mors sanctor̄ eius. CHRY.
sup matth. Sciebat aūt dom⁹ qz passionē ipsius poterāt
imitari: sed iō interrogat vt oēs audiam⁹: qz nemo pōt cum
xpo regnare: nisi passionē xpi fuerit imitat⁹: res.n. pciosa ñ
nisi pciosо pcio ꝓpat̄. Passionē āt dñi dicim⁹ nō solū psecu
tōes gētilū: sz oēz violētiā quā patimur extra pctā certātes.
CHRY. i ho. Dic g: Potestis bibere ⁊c: Ac si. d. Uos mi
bi de honore ⁊ coronis loquimini: ego autem de agonib⁹ vo
bis ⁊ sudorib⁹. nō. n. hoc ē premior̄ tps. Ex modo aūt inter
rogationis eos attrahit. nō enī dixit: Potestis sanguinē ve-
strū effundere: sz potestis bibere calicē: Deīde addit: Quē
q̄ bibitur⁹ sū: REMI. Ut ex cōione ad ipz auidiores fiāt:
at illi qui iam martyrij libertatē ꝓstantiāq; retinebāt: bibi-
turos se pollicent̄. vñ segt̄: Di. ei. possumus. CHRY sup
matth. Uel dicunt hoc nō tā ex fiducia sue fortitudinis q̄m
ex ignorātia: In exptis.n. leuis videt̄ esse tētatio passiōis et
mortis. CHRY. in homilia. Uel hoc ex desiderio ꝓmit-
tunt: Neq; enī hoc dixissent nisi expectassent audire quod
petebant. Dñs aūt eis ꝓphetat magna bona. i. martyrio di
gnos efficiēdos. Segt̄. Ait il. Cali. q. me. bibetis. ORIG.
Non ita respōdit christus: Calicē meum bibere potestis: sz
ad futurā eor̄ pfectionē respiciēs dixit: Calicē quidē meū
bibetis. HIERO. Querit̄ aūt quomodo calicē martyrij
filij zebedei: iacobus videlicet ⁊ ioannes biberint, cum scri
ptura narret iacobū tñ aplm ab herode capite trucatū: ioā
nes aūt ꝓpria morte vitā finierit: Sz si legim⁹ in eccl̄asti-
ca historia q ipe ioānes ꝓpter martyriū sit missus i feruen
tis olei doliū: ⁊ relegat⁹ in pathmos īsulā sit: videbim⁹ mar
tyrio aīum nō defuisse: ⁊ bibisse ioānē calicē confessionis: quē
⁊ tres pueri in camino ignis biberūt: sz psecutor nō fuerit
sanguinē. HYLA. Domin⁹ g collaudās eor̄ fidē ait: mar
tyrio qdē eos secū ꝓpati posse: sz leue ei⁹ ac dextre assidere
alys a do pre fuisse dispositū. vnde segt̄: Sede. aūt ad dex.
meā. Et qdē q̄tū arbitramur: ita bonor̄ iste alys est reserua
tus: q tamē nec apli ab eo erūt alieni: q in. xy. prīarcharar̄
sede ꝓsidētes: israelē iudicabūt. ⁊ q̄tū sētire ex ipsis cuāge
lys licet: in regno celor̄ moyses ⁊ helias assidebūt q⁹ co-
mitantib⁹ cū glie sue hītu in monte apparuit. HIERO
Sz mihi hoc neq; videt̄ sz iō sedētiū i regno celor̄ voca-
bula nō dicunt̄: ne paucis noīatis ceteri putarēt̄ excluſi. re
gnū. n. celor̄ nō est tñ dātis: sed accipiētis. Nō. n. ē psonar̄
acceptio apō deū: sed qcūq; talē se pbuerit vt regno celor̄
dign⁹ fiat: h accipiet qō nō psone. sed vite paratū ē. Si ita-
q; tales estis q cōsequamini regnū celor̄: qō pr̄ me⁹ victori
bus ꝓpauit: vos quoq; accipietis illō. Jō tamē nō dixit: Ne
que nō sedebitis. ne duos cōfunderet: neq; sedebitis. ne ce-
teros irritaret. CHRY. i ho. Ul alr: Uidet̄ iuius oīb⁹ eē lo
cus ille nō solū hoīb⁹: sz etiā angelis. sic. n. precipuū vnige-
niti ponit id paul⁹ dicēs. Ad quē aūt angelor̄ dixit vnquā.
Sede a dextris meis. Dñs g nō q̄si existētib⁹ gbusdaz q as
sessuri sunt: sz cōdescēdēs interrogātiū suspitōi rñdit. hoc. n.
vnū solū q̄rebāt prē alys stare apud ipsum. Sz dom⁹ rñ
det: Moziemini qdē ꝓpter me: non tñ hoc sufficit vos face
re primū ordinē obtinere. Si. n. aliquis alius venerit cum
martyrio ampliorē virtutē possidēs: nō quia vos amo illū
expellā: ⁊ vobis dabo ꝓmatum. Propter hoc aūt vt nō īfir
mus eē ostēdat̄ nō dixit simplr: Nō est meū dare: sed Nō ē
meū vobis dare: sed qbus paratū est. bis. s. qui ab operibus
pūt fieri clari. REMI. Uel alr. Non est meus dare vobis
idest supbis talib⁹ q̄les vos estis: sed humilibus corde: qb⁹
paratū est a pre meo. AVGV. primo de trini. Uel aliter
Secundū formā serui discipulis dñs rñdet: Sedere autez
ad dextrā ⁊c. Qō autē paratū est a pre eius: ⁊ ab ipso filio ē
paratū: qz ⁊ ipse ⁊ pater vnuz sunt.

¶ Et audientes decem indignati sunt duobus fra
tribus. Jesus autez vocauit eos ad se ⁊ ait: Sci
tis quia principes gentiū dominant̄ eorum: ⁊ q
maiores sunt potestatem exercent in eos. Non
ita erit inter vos. Sed quicūq; voluerit inter vos
maior fieri: sit vr̄ minister. Et qcūq; voluerit inter
vos primus ē: erit vester seruus. Sicut filius hois
nō venit ministrari sed ministrare: ⁊ dare aiam
suā redemptionez pro multis.

CHRY. in ho. Donec xpi sententia incerta erat nō trista
bant̄ alij discipuli: sz tūc tristati sunt qñ eos increpauit. vñ
dr̄: Et audiēs. x. idi. sunt de duo. fratrib⁹. HIERO. Nō ad
mulierē audaciā referūt postulātis: sed ad filios q ignor ā
tes mēs urā suam nō modica cupiditate exarserunt.

CHRY. in ho. Intellexerūt enim: qz hec petitio discipu
lor̄ fuit quādo eos dñs increpauit. Quando aūt eos a domi
no ꝓhonoratos viderūt in trāsfiguratōe: etsi fm mentē vo
lebāt: in mediū efferre nō audebāt venerātes doctorem.

CHRY. sup mattheū. Sicut aūt duo carnal̄ petierūt.
ita. ⁊. x. carnaliter cōtristati sunt. nam velle quidem esse su
per oēs vituperabile est: sustinere autem aliuz super se mi
nus est gloriosum. HIERO. Humilis autem magister ⁊
mitis nec cupiditatis duos arguit postulantes: nec. x. reli-
quos indignatōis increpat ⁊ liuoris, vñ segt̄: Jesus āt vocauit

eos ad se. CHRY. in ho. Quia enī turbati erāt: vocatiōe eos ꝓsolaī de ꝓpinquo eis loquēdo. etenī duo a societate. x. seipsos sepantes ꝓpius stabāt: seorsū domīo loquētes: nō tī sicut ꝑus pueros ī mediū ducēs eos ꝓsolaī: sz a cōtrario inseruit dicēs: Scitis qz ꝑncipes gentiū dñanī eox. ORI. i. Nō ꝓtēti tīn regere suos subos: sz violēter eis dñari nitūtur ītervos aūt q estis mei nō erūt hec. qm̄ sicut oīa carnalia in necessitate sunt posita: spiritualia aūt in volūtate: sic z q ꝑncipes sunt spirituales: principatus eorum in dilectione subditox dz esse posit⁹: nō in timore corporali. CHRY. ī ho. Ostēdit aūt in hoc q gētiliū ē ꝑmat⁹ cupere: z sic gentiū cō paratiōe eox aīam estuātem cōuertit. CHRY. sup matt. Et opus gdē desiderare bonū: bonū ē: quia nr̄e voluntatis est: z nostra ē merces. primatū aūt honoris cōcupiscere vanitas ē: hoc. n. ꝓseq iudiciū dei ē: pp qō ex primatu honoris nescimus si mercedē iusticie meremur. Neqz. n. apls laudē hēbit apud deū qz apls fuit: sz si op⁹ aplatus sui bene impleuit. nec apls p merito suo antecedenti honoratus ē vt esset aplūs: sed ad hoc ministeriū aptus ē iudicatus ꝑm motū aīe sue. Primatus ēt fugientē se desiderat z desiderātez se horret. Quersatio g̃ melior desideranda est: nō dignior gradus. Uolēs ergo dñs z duox fratrū cebedei z aliox īdignationē extinguere: ītroducit dr̄iam ītер ꝑncipes mūdiales z ecclīa sticos: oīdēs qz ꝑmat⁹ in christo nec ab aliquo appetendus est nō habente: nec alteri īuidendus ē habenti: qz principes mundi ideo sunt vt dominentur minoribus suis: z eos seruituti subyciant z expolient: z vsqz ad mortem eis vtantur ad suam vtilitatem z gloriam. Principes autem ecclie fiūt vt seruiant minoribus suis: z ministrent eis quecunqz acceperunt a christo: vt suas vtilitates negligant z illorū procurent: z mori nō recusent p salute inferiox. Primatum ergo ecclesie concupiscere neqz iustū est neqz vtile. Nullus sapiens vult vltro se subycere seruituti z periculo tali: vt det rationem p omni ecclesia: nisi forte qui nō timet dei iudiciuz abutens ꝑmatu suo ecclastico secularīter: ita vt cōuertat illū ī secularē. HIERO. Deniqz sui ꝓpōit exēplū vt si dicta ꝓnipēderent erubescerēt ad opera. vī subdit. Sicut filius ho. nō. ve. mini. sed ministrare. ORIGE. Nā z si angeli z martha ministrauerunt ei: tī non iō venit vt ministrer̄: sed vt ministret: z tantuz creuit ministrās: vt implerer̄ qō seqr̄ Et daret aīam suaz redēptionē pro multis. s. q crediderunt in eū: daret inquā in mortem. Sz qm̄ solus erat inter mortuos liber: z fortior oī potestate mortis: oēs seq se volētes liberauit a morte. Ecclesiax g̃ ꝑncipes imitari debēt christū accessibilē: z mulierib⁹ loqntē: z pueris man⁹ ꝓponētē: et discipul' pedes lauantē: vt ipi silr̄ faciāt frībus. Nos aūt tales sum⁹ vt ēt principū mūdi excedere videamur supbiam: vl nō itelligētes: z cōtenētes mandatū xpi: z querim⁹ sicut reges acies ꝓcedētes: z terribiles nos z accessu difficiles maxime paupib⁹ exhibem⁹: nullā affabilitatē habētes: vel br̄e ad nos pmittētes. CHRY. ī ho. Quantocūqz g̃ tu humiliat⁹ fueris: nō poteris tantū descēdere q̄tū dominus tu⁹.

¶ Et egredientibus illis ab hierico secuta ē eū turba multa. Et ecce duo ceci sedentes secus viam audierūt quia iesus transiret: z clamauerūt dicētes: Dñe miserere nr̄i fili dauid. Turba aūt increpabat eos vt tacerent. At illi magis clamabāt dicentes: Dñe miſere nostri fili dauid. Et stetit iesus z vocauit eos z ait: Quid vultis vt faciam vobis? Dicūt illi: Dñe vt aperiant oculi nostri. Misert⁹ aūt eox iesus tetigit oculos eox. Et cōfestim viderunt: z secuti sunt euz.

CHRY. sup matth. Sicut testimonium studiosi agricole est messis fecūda: ita assidui doctoris ē documētū ecclīa plena. vī z h̄ or̄. Et egre. il. ab hierico. secu. ē eū tur. multa. Neminē labor itīeris ꝑpediuit: qz amor spūalis fatigatōez nō sentit. Neminē passionū suax recordatio retraxit: qz ingrediebant in possessionē regni celestis. Uere. n. nō hz sup terrā qō amet: q bonū celeste ī veritate gustauerit. Oppor tune aūt oblati sūt añ faciē xpi duo ceci: vt aptis oculis q̄si testes virtutis ascēderent cū eo in hierlm. vī seqr̄: Et ecce duo ceci. Di currētiū strepitū audiebāt z psonas non videbāt: nihil solutū hītes de toto corpe nisi vocē. Et iō qz pedibus eū seq nō poterāt: voce sequebāt̄. vnde or̄. Audi. qz ie trā. z cla. dicētes. Dñe miserere nr̄i fili dauid. AVGV. ō cō. euā. Hoc aūt factū marc⁹ cōmemorat: sz de vno ceco fcīt: Que ita soluī qō. nā duox cecox q̄s matthe⁹ ītерposuit: vnū fuisse in illa ciuitate famosissimū ex ꝟ satis apparet q z nomē ei⁹ z pr̄is ei⁹ marcus ꝓmemorauit. Bartheus .n. timei filius ex aliq magna felicitate delectus notissime fuit: q nō solū cecus: vex etiā medicus sedebat. Dine est g̃ q ipm solū voluit ꝓmemorari marc⁹: cui⁹ illuminatio taz claram famā huic miraclo cōparauit: q̄ erat illi⁹ nota calamitas. Lucas vero q̄uis oīo eodē mō fcīt: tī in alio ceco ī telligēdus ē par ꝓmemorare miraculū. Ille qppe hoc fcīt dicit: cū appropinq̄ret hierico: aly cū egrederet ab hierico. Seqr̄: Tur. ās icre. eos vt tacerēt. CHRY. sup matthеū Uidebāt. n. sordidas vestes: z nō ꝓsiderabāt cōscie claritatē. Ecce fatua sapia hoīum: existimabant. n. iuriā pati magnos si a paupib⁹ honorenī. Quis. n. paup ausus ē diuitem publice salutare? ORIGE. Uel silētiū nō cā honoris exigūt: sz q acerbe a cecis audiebāt qō negabāt. s. dñm eē dauid filiū. ORIG. Uel q crediderant īcrepabāt eos: vt nō appellarēt eū ꝓtēptibili noīe filiū dauid: sz poti⁹ dicerēt. Si li ōi misere nr̄i. HYLA. Irritabanī autez magis veritī q̄ cōpescebanī: fides. n. qñ vetaī magis accendit̄. z ideo ī piculis secura ē: z ī securitate piclitaī. vnde seqr̄: At illi magis cla. dicētes. Mise. no. fili dauid. Prio. n. clamabant: qz ceci erant. Sedo magis clamabant: qz vetabanī ad lumen accedere. CHRY. in ho. Eps aūt pmittebat eos vetari: vt plus eox desideriū apperet. Dic aūt dilige: quoniā si abiecti fuerim⁹ cū studio accedētes ad deū: p nosipsos asseqūmur qō petim⁹. Seqr̄. Et ste. ie. z vo. eos z ait. Quid vul. vt fa. vo. HIERO. Jō aūt stetit iesus: qz ceci quo pergerent ignorabāt. Multe fouee erāt in hierico: multe rupes: z pruꝑta in pfundū vergētia: iccirco dñs stat: vt venire possint.

ORIGE. Uel iesus nō ptrāsit: sz stat: vt stāte eo nō trāfluat bñficiū: sz q̄si de fōte stāte misericordia defluat vsqz ad eos. HIERO. Uocari aūt iubet ne turbe ꝓhibeāt: z interrogat qd velit: vt ex rñsione eox manifesta debilitas appareat: z virtus ex remedio cognoscat. CHRY. sup matheum: Uel interrogabat ꝓpter fidē: vt dū ceci christum filium dei ꝓfitenī: ꝓfundanī videntes q eum tm̄ hominem putant. Dominū quidē christum vocauerant: z verū dixerant. Sz dicentes filium dauid: dissipabāt qō bene cōfessi sunt: nam abusiue z hoīes dñi dicunī: vere aūt nemo dominus nisi de⁹. Cum ergo dicunt: Domine fili dauid: abusiue christum ꝑm hominē honorāt: Si auté solūmodo dominū dicerent: deitatē ꝓfiterenī. iō iterrogat: Quid vultis? Tūc illi iā nō dixerūt: Domine fili dauid: sz tātū dñe. Seqr̄. n. dicūt illi: Domine vt aperiani oculi nostri. Fili⁹ enī dauid cecos illuminare nō pōt. fili⁹ dei pōt. Quādiū g̃ dixerūt: Dñe fili dauid: suspēsa ē sanitas. Mox aūt vt dixerūt domine: ī fusa est sanitas. Sequitur enī: Misert⁹ aūt eorū iesus tetigit oculos eorū z confestī viderūt. Tetigit autē vt hō carnaliter: sanauit vt deus. HIERO. Prestat enī artifex qō natura non dederat: aut certe qō debilitas tulerat misericordia donat. CHRY. ī ho. Di aūt sicut ante dationem fuerūt ꝑseuerantes: ita z post donationem nō fuerūt ingrati.

CHRY. sup mat. Bonū. n. mun⁹ obtulerūt xp̄o sanati. Segtur. n. Et secuti sunt eū. Doc. n. ōs a te regrit ꝼm ꝓphe tam: sollicitū te ambulare cū dño deo tuo. HIERO. In hierico ꝓtracti sedebant nec clamare tīn nouerāt: postea sequunt ihesū: nō tam pedib⁹: q̄ vtutib⁹. RABA. Hierico aūt q̄ iterp̄etat luna: defectū nr̄e mutabilitatis significat. ORIGE. Mystice aūt hierico itelligit mūdus ī quē xp̄s descēdit. Qui aūt sunt in hierico exire nesciūt de sapīa mūdi: nisi viderīt nō solū ihesum exeūtē de hiericho: sed etiā discipulos ei⁹. Dec ergo vidētes: secute sunt eū turbe multe: mūdū ꝛ mūdana oia cōtēnentes: vt xp̄o duce ascendant in hierl̄z celestē: Duos cecos possum⁹ dicere iudā ꝛ israel: qui ad xp̄i aduētū ceci fuerūt: qz nō videbāt verbū vez qō erat i lege et ꝓphetis tū sedētes secus viā legis ꝛ ꝓphetaz: ꝛ ꝯz carnem tīn itelligētes: clamabāt tīn ad eum qui factus ē ex semine dauid ꝯz carnē. HIERO. Uel duos cecos ple rīq̄ phariseos ꝛ saduceos itelligūt. Uel alr: Duo ceci sedētes inxta viā: significat ō vtroqz ppl̄o quosdā iā coberētes p fidē dispēsatōi tpali: ꝼm quā x̄ps via ē: ꝛ desiderātes illuminari. i. aliqd ō vbi eternitate itelligerc: qō trāseunte ihesu ꝓterrare cupiebāt. i. p meritū fidei qua credīt filī⁹ ōi ꝛ nat⁹ bō ꝛ passus ꝓpter nos. p hāc. n. dispēsationē quasi transit ihesus: qz actio tpalis ē. oportebat aūt vt tātū clamarēt: donec resistētis sibi turbe strepitū vincerēt. i. tam pseuerādo animū itenderēt orādo atqz pulsādo quousq̄z ꝓsuetudinē desiderioꝝ carnaliū q̄ tanq̄z turba obstrepit cognitōi lucē vīta tis eterne videre conāti: vel ipsā boīum carnaliū turbā studia spūalia ipedientē fortissima itentōe superārēt. AVGV. de verbis dñi: Bonos. n. xp̄ianos volētes facere p̄cepta ōi: xp̄iani mali ꝛ tepidi, phibēt: clamant tamē illi nō ōficiētes: cū. n. gsqz xp̄ianus cepit bñ viuere: nōdūqz ꝛ ēnere: in ipsa sui nouitate patīt reph̄ēsores: frigidos christianos: sed si p seuerauerit ipsi iā obsequētur q añ phibebāt. AVGV. ō. q. euā. Itaqz audiēs ihesus: qz pulsanti apietur: stās eos tāgit: ꝛ illuminat. qz. n. fides incarnatiōis tpalis ad eterna intelligēda nos p̄parat: trāseunte ihesu admoniti sunt vt illuminarētur: ꝛ ab eo stāte illuminati sunt: tpalia enī trāseunt eterna stant. CHRY. sup matth̄. Quidā iterp̄tant duos cecos gētiles: vnus ex cham: ali⁹ ex iaphet: q secus viam sedebāt. i. iuxta veritatē ꝓuersabant: ꝯz veritatez inuenire nō potērāt: vel ꝼm rōnē verbi cōsistentes: qz noticiā verbi nō dū acceperāt RABA. Agnita aūt fama nois x̄pi ꝓticipes ei⁹ fieri q̄rebāt: ꝺicebāt multi. p̄mo iudei vt in actib⁹ legimus. deinde ēt gentiles psecutione instabāt: nec tamē eos q erāt ad vitā p̄ordinati: salute p̄uare valebāt. CHRY. sup matth. Cōsequēter aūt gētium oculos mentis tetigit ihesus: dans eis gratiā spūssancti: q̄ illuminate secute sunt eū. operib⁹ bonis. ORIG. ꝛ nos ergo sedentes iuxta scriptu rarum viaz: ꝛ intelligentes in qnib⁹ ceci sum⁹: si ex affectu petierim⁹: tanget oculos animarum nostrarum ꝛ recedet a sensibus nostris tenebra ignorantie: vt eum videamus ꝛ sequamur qui ōdit nobis posse videre: ꝓpter nihil aliud: nisi vt eum sequamur. CA. XXI.

ET cū appropinq̄ssēt hierosolymis: ꝛ venissent betphage ad mōtē oliueti: tūc ihesus misit duos discip̄los dicēs eis: Ite ī castellū qō ꝓtra vos ē: ꝛ statī inuenietis asinā alligatā ꝛ pullū cum ea soluite ꝛ adducite mihi. Et siquis vobis aliqd dixerit dicite: qz dñs his op⁹ habz: ꝛ cōfestim dimittet eos. Hoc aūt factuz est: vt adimpleret qō dictū est per ꝓphetā dicentē: Dicite filie syon: ecce rex tuus venit tibi māsuetus sedens super asinā: ꝛ pullū filiū subiugalis. Euntes aūt discipuli fecerūt sicut p̄cepit illis ihesus. Et adduxerunt asinam ꝛ pullū: ꝛ imposuerunt sup eos vestimenta sua: ꝛ euz desuper sedere fecerunt. Plurima aūt turba strauerūt vestimēta sua in via: Alii autez cedebant ramos de arboribus: ꝛ sternebant in via. Turbe autē que p̄cedebant ꝛ que sequebant: clamabāt dicētes: O sanna filio dauid: benedictus qui venit in nomīe domini osanna in excelsis.

REMI. Narrauit supius euāgelista dñm egressuz a galilea ꝛ cepisse ascēdere hierosolymā. Postq̄ g̃ narrauit qd ī via gesserit ī icepta itentiōe pseuerās dic̄: Et cū appropinquasset hierosoly. ꝛ ve. betpha. Betphage vicul⁹ fuit sacerdotū: sit⁹ ī latere mōtis olīueti: distās vno miliario a hierusalē. sacerdotes. n. q̄ p certos dies ī tēplo defuiebāt ꝓpleto officio vicis sue: illic diuertebāt ad manēdū. similiter ꝛ illi q accipiebāt officiū illuc diuertebāt qz p̄ceptū fuit ī lege: vt null⁹. dieb⁹ sabbatoruz pl⁹ q̄z mille passus iciderct. ORI. Unde ꝛ iterp̄tat betphage dom⁹ maxilla: qm̄ maxilla p ꝓria erat ps sacerdotū in lege. Segtur: Tūc ie. mi. duos di.

CHRY. sup matth̄. Nō dixit discipulis dicatis: Dñs tu⁹ his op⁹ hz: vl̄ dñs vester: vt itelligāt qz ipe sit sol⁹ dñs: nō solū aīaliū ꝯz oīuz boīuz: nā ꝛ peccatorez ꝓditiōe qdē sui sūt: volūtate āt sua diaboli. CHRY. in ho. Neqz paruū enīz existimes qō factū ē: qs enim suasit dñis iumentoꝝ nō vel le ꝺicere: volētes silere ꝛ ꝓcedere: ꝛ in hoc discipulos erudit qm̄ poterat ꝛ iudeos phibere: ꝯz noluit: ꝯz ꝛ docet vt qō cunqz petitum fuerit darēt. si enī q ignorabant christuz: ita concesserunt: multomagis discipulos cōuenit oibus dare: qō autē dr̄: Et cōfestim dimittet eos. CHRY. sup matt. Intelligenduz ē q̄ aīal postq̄ ingressū est in hierl̄z ad dñuz sūm remissū ē a xp̄o. GLO. Uel dñs iumēto ꝓ confestim dimittet eos in dñi seruitio mancipandos. Adhibeī autez huic facto ꝓphete testimoniū: vt appareat dominū oīa que de ipso scripta erāt ipleſſe: sed inuidia cecatos scribas ꝛ phariseos ea que ipsi legebāt itelligere noluisse. ꝛ iō segt̄: Doc āt totū factū ē vt adim. qō di. ē p. ꝓphe. dicētē. s. ꝯzachariaz.

CHRY. sup matth̄. Sciēs enīz ꝓpheta maliciam iudeorū qz ꝺicturi erāt christo ascēdenti in templū p̄monuit vt p hoc signū cogn̄scerēt regē sūm dicentem: Dicite filie syon.

RABA: Filia syon hīstorialr dr̄ hierl̄z ciuitas: q̄ sita ē in mōte syō: mȳstice āt ē ecclia fideliū ptinēs ad supnā hierl̄z

CHRY. sup matth̄. Ecce oñdētis verbū. i. carnali aspectu: ꝯz spūali itellcū opa virtutū eius aspicite. Añ tpa gdem multi dicebēt Ecce: vt oñderet qz ille de quo loq̄bāt ante q̄z nasceret iā erat. Rex tu⁹. Cū g̃ videritis eum nolite dr̄e: Nō hēm⁹ regē nisi cesarē. Uenit tibi. Si itellexeris: vt saluet te: si nō itellexeris: venit ꝺ te. Māsuet⁹. Non vt ꝓpter potētiā timeret: ꝯz vt ꝓp māsuetudinē amaret. vnde nō sedet ī curru aureo p̄ciosa purpura fulgēs: nec ascēdit sup feruidū equū discordie amatorē ꝛ litis: sed sup asinā trāgllitatis ꝛ pacis amicā. vnde segt̄: Sedēs sup asi. ꝛ pul. fi. subiu.

AVG. ō cō. euā. In ꝺ āt testimōio ppḥico aliq̄to diuersa ē euāgelista ꝛ locutio ꝺ. n. matthe⁹ sic adhibet vt asinam dicat ꝓmēorasse ppham: nō āt ita se hz vl̄ qō ioānes iterponit: vel codices ecclīastice iterp̄tatōis. lxx. Cui⁹ reicā mihi vr̄ q̄ matthe⁹ hebrea ligua phibet euangeliū ꝓscripsisse. Manifestū est aūt iterp̄tationē illam q̄ dr̄. lxx. in nōnullis alr se hr̄e q̄z iueniūt in hebreo: q eam liguam nouerūt: ꝛ q ī terp̄tati sunt singuli eosdem libros hebreos. Huius autem distantie causa si q̄ratur nihil ꝓbabilius estimo q̄z eos. lxx. eo spiritu interp̄retatos quo: ꝛ illa q̄ interpretabantur dcā

fuerāt:qō ex ipsa eox mirabili que p̄dicatur cōsentione firmatū est:g̃ ipsi nōnulla ī eloquio variando ⁊ volūtate dei cuius verba erāt nō credēdo nihil aliud demōstrare voluerūt:q̃z hoc ipsū in euangelistax cōcordia q̃dam diuersitate narrat:qua nobis ondit nō eē mēdaciū:sicut qsq̃z ita diuerso mō aliqd narret vt ab eo volūtate cui cōsentiēdū est nō recedat:qō noscere in moribo vtile est ꝓpter cauēda mēdacia:⁊ ipsi fidei ne putem q̃si cōsecratis sonis ita muniri veritatē tanq̃z de nobis quē admodū ipsax rē:sic vba que pp illū sūt dicēda cōmendet:cū potius ita res sermonibus ꝓferāt:vt istos oīno querere nō deberem: si rem sine his nosse possemus:sicut illā nouit deus:⁊ in eo angeli eius.Segt. Eum. aūt discipuli fece. sic prece.il. ie. ⁊ ad asi.⁊ pul. Ceteri aūt euāgeliste de asina tacēt . Nō deberet aūt mouere lectorē nec si mattheus de pullo tacuisset sicut illi de asina tacuerūt:q̃tomin mouerī oportet:quia vn ista cōmemorat asinā de q̃ ceteri tacuerūt:vt tamen pullū nō taceret de quo illi dixerūt.vbi.n.vtrūqz pōt intelligi factū nulla repugnantia est:nec si alius aliud memoraret: q̃to min vbi vnus vnū:alius vtrūqz.Segtur. Et imposuerunt super eā vesti.sua ⁊ eū desup se.fe. HIERO.Sz videt qꝫ sup vtrūqz aīal ī paruo itineris spatio dns sedere neguerit.g̃ cuz historia aut ipossibilitatē hēat aut turpitudinē:ad altiora trāsmittimur.i.ad mysticū sensū. REMI.Lz potuerit fieri vt sup vtrūqz aīal dns sederit. CHRY.in bo.Mihi āt videtur qꝫ nō pp mysteriū solū sup asinā sedit:sed ⁊ mensurā nobis sapīe tribuens demōstrat.s.qꝫ nō sup equos ferri necesse ē:sz sufficit asino vti:⁊ eo qꝫ necessitatis ē eē contentū.Interroga aūt iudeos gs rex sup asinā delatus intrauit hierosolymā sz nō vtiqz aliū bñt dicere:nisi istū solū. HIERO.

Turbe g̃que egresse fuerāt de hiericō ⁊ secute saluatorez: supposuerūt vestimēta sua ⁊ strauerunt viā ramis arborū. ⁊ iō segtur:-plu.autē tur.stra.vesti.sua ī via.pedibus asini. nec vbi offēdat in lapidē:nec calcet spinā:nec labat in foueam.Sequitur:Aly autē cede.ra.de arbo.⁊ ster.in via de arboribus.s.fructiferis quibus mons olīueti consitus est.Cū qz ope cūcta fecissent: vocis quoqz tribuūt testimoniū.vñ sequitur:Turbe aūt que p̄cede.⁊ seque.cla.di. Osan fi.da. Quid autē significet osanna:nūc pstringā breuiter. In cēte simo.xvy.psalmo qui manifeste de aduentu saluatoris scriptus est iter cetera hoc quoqz legimus:O domie saluū me fac:o domie bene ꝓspare.Bñdictus q venturus es in noīe domini.-Pro eo qō in.lxx.habet iterpretb: O dñe saluuz me fac:in hebreo legimus:Anna adonay osi anna . Quod manifestus est interpretatus Symmachus dicens : Obsecro dñe saluuz me fac.Nemo ergo putet ex duob verbis greco.s.⁊ hebreo sermonē esse cōpositū: sed totū hebraicuz ē. REMI. Et est cōpositus ex integro ⁊ corrupto: Osi enī latine dicit salua siue saluifica:Anna vero apud illos iterie ctio est obsecrantis. nā sic apō illos ab obsecrāte dr āna:sic apō latios a dolēte dr heu. HIER. Significauit.n.qꝫ ad uētus xpi salus mūdi sit.vnde segt:Bñdict q venit in nomine dñi.Saluatore quoqz idipz in euangelio cōprobante Ego ingt veni in noīe pris mei. REMI. Quia.s. in oībus bonis operibus nō suaz:sed patris gloriā quesiuit. GLO. Et est sensus:Bñdictus.i.gloriosus sit:Qui venit.i.incarnatus ē.In noīe dñi.i.pris euz glorificādo.Itex repetūt:Osāna.i.salua obsecro.⁊ determināt vbi se vellēt saluari.In altissimis.i.in celestib:nō ī terrenis: HIERO.vel ꝓ hoc qō iungit Osanna.i.salus ī excelsis:pspicue ostēditur qꝫ aduētus christi nō tantū hominis salus sed totī mundi sit:terrena iūgēs celestib. ORIGE.Ul humanā gdē xpi dispēsationē laudāt ī eo qꝫ dicebāt: Osanna filio dauid bñdict qꝫ vēit ī noīe dñi: Restitutionē aūt ei ī scā: ī eo qꝫ dicebāt: Osāna ī excelsis. CHRY.sup mattheū.Osana ēt gdā interptant gliā:alq vero redēptionē. Nam ⁊ glia illi debet:⁊ redēptio illi ꝓuenit g oēs redemit. HYLA. Laudatiōis enī vba redēptionis in eo exprimūt ptātez. filiū aūt dauid nūcupant in quo agnoscerent eterni regni hereditatem.

CHRY. Nunq̃ aūt antea domin sibi adhibuit ministeria iumētoz:nec ramorū virētia circa se ornamēta ꝓstituit: nisi mō qñ hierlm vt pateret ascēdit. Excitauit enim videntes vt facerēt qō prs volebāt:ergo ptās eis data est: nō mutata volūtas. HIERO. Mystice āt appropinqt dns hierosolymis egrediēs de hierico: turbis īde eductis q̃pluribus diēs:īgredi cupit vbē pacis ⁊ locum visionis dei.Et venit bethphage.i.ad domū maxillax ⁊ cōfessionis portabat typū ⁊ erat sit in mōte olīueti vbi est lumē scie laborx ⁊ dolorū reges.-Per castellū enī qō cōtra apl̄os erat mundus iste ꝺ signat:ꝺ apl̄os enī erat:nec lumē doctrinax volebat accipe

REMI. Dns g̃ ō mōte olīueti discipl̄os ad castellū misit: qz ō p̄mitiua eccl̄ia p̄dicatorez in mundū direxit. Duos qp pe misit pp duos ordines p̄dicatox quos manifestat apl̄s dicēs:Qui opatus est petro in apl̄atū circūcisiōis opatus ē ⁊ mihi iter gētes:siue qz duo sunt p̄cepta charitatis:siue pter duo testamēta:siue ꝓpter litterā ⁊ spiritū. HIERO Scire pp theoricā ⁊ practicam.i.scientiaz ⁊ opa. Asina aūt ista q̃ subiugalis fuit ⁊ edomita ⁊ iugum legis traxerat: synagoga itelligitur.-Pullus asine lasciuus ⁊ liber gentiū populus.Judea enim ꝑm deū mater est gētiū :RABA. Uī matthe sol q iudeis euāgeliū scripsit asinā dño referto adductā:vt eidē ēt genti hebree si peniteat nō desperādā mō stret eē salutē. CHRY. sup matth. -Propter q̃sdā aūt similitudines aīalib assimilati sunt hoies ōi filiū non cognoscentes.Est.n.animal īmundū ⁊ pre ceteris pene iumentis magis irrōnabile ⁊ stultū et infirmum et ignobile et onerifer ū.Sic fuerūt hoies ante xpi aduentum:passionibus diuersis īmundi:irrōnabiles verbi rōne carētes: stulti ꝓpter del cōceptū:infirmi ꝑz animā:ignobiles:qz obliti generationis celestis facti fuerāt serui passionū ⁊ ōmonū:oneriferi:qz sufferebant sarcinā erroris a ōmonibus vel phariseis ꝓpositā. Ligata āt erat asina.i. diabolici erroris vinculo impedita:vt nō haberet libertatē eundi quo vellet: naz ante q̃ peccem:libex habem arbitriū sequi volūtatē diaboli an non.Oz si semel peccātes obligauerimus nos operibus eius,iā nostra virtute euadere non possumus:sed sic nauis fracto gubernaculo illuc ducit vbi tēpestas voluerit:sic et hō diuine gre auxilio pdito p peccatum non qō vult agit: sed quod diabolus vult.Et nisi ōs valida manu misericordie sue soluerit eum:vsq̃ ad mortē in peccatox suox vinculis ꝓmanebit.⁊ iō dicit discipl̄is:Solute.s. per doctrinam vram ⁊ p miracula vra:quia omnes iudei ⁊ gētes p apostolos sunt liberati.Et adducite mihi.idest ad gliaz meā illos cōuertite. ORIG. Unde ⁊ ascēdēs in celuz iussit discipulis suis vt soluerēt peccatores dans eis spiritū sanctū.Absoluti antē ⁊ proficiētes:⁊ nutritivbi diuinitate digni habent remitti in locum ex quo erāt assumpti nō iaz ad opera prava:sed vt p̄dicarēt eis filiū dei.⁊ hoc est qō significat dicēs: Et ꝓfesti di.eos. HYLA.Uel ꝓ asinā ⁊ pullū duplex vocatio ex gētibus oñditur.Erant .n.samaritani sub q̃daz observantie sue cōsuetudine seruiētes ⁊ feroces:g.s, significātur ꝓ asinā.erant etiā idomite gētes.⁊ feroces que. scilz significāt ꝓ pullum.Igit duo mittunt vt soluāt ligatos erroris vinculis ꝓphilippū enī samaria credit.per petrx cornelius christo tanqnā primitie gētium adductus est. REMIGI. Sicut autē tunc dictum ē apostolis: Siquis vobis aliquid dixerit:dicite: qz dns his opus habet: sicut nunc p̄dicatoribus est preceptum vt si aliquid aduersitatis obstiterit a p̄dicando non cessarent. HIERO. Uestis aūt apostolica que iumento supponit:vel doctrina virtutuz vel discretio scripturarx intelligi potest:siue ecclesiasticorū dogmatuz

varietates:qb⁹ nisi aīa īstructa fuerit ⁊ ornata:sessorez hre
dīz nō mereī. REMI. Dīs aūt sup asellū sedēs hieroso
lymā tēdit:qz pīsidens sancte ecclesie vel aīe fideli:⁊ eam ī
hoc seculo regit:⁊ post hāc vitā ad visionē celestis patrie ī
troducit. Apostoli aūt ⁊ ceteri doctores vestimēta posuerūt
sup asinā:qz gloriā quaz acceperūt a xp̄o:gentib⁹ dederūt.
Turba aūt vestimēta sternebat ī via: qz credētes ex circū
cisiōe gētiaz:quā habebāt ex lege:p̄tenebant. Ramos autē
de arboribꝰ pcidebant:qz ex pphetis acceperūt exēpla de
xp̄o:q̄si de arboribꝰ virētibꝰ. Uel turba q̄ vestimēta strauit
ī via:significat martyres q vestimēta sua.i.corpa q̄ tegumē
ta sunt aīaz:p xp̄o ad martyriuz tradiderūt. Uel significā
tur illi q corpora sua p abstinentiaz domāt. Illi aūt ramos
arboz pcidūt qui dicta ⁊ exempla sanctoz patrū querunt
ad suam vel filioz salutē. HIERO. Qz autē ait: Turbe
aūt que p̄cedebant ⁊ que sequebant. vtrūq; populum ostē
dit:⁊ qui ante euangelium:⁊ q post euangeliū dño credide
rūt:consona iesum confessionis voce laudarūt. CHRY.
sup matth. Et illi qdē pphetātes de xp̄o venturo clamaue
runt:hi aūt laudātes clamāt de aduētu xp̄i iaz adimpleto.
¶ Et cū itrasset hierosolymā:cōmota ē vniuersa
ciuitas dicēs: Quis est hic? Populi āt dicebāt:
Hic ē iesus p̄pheta a nazaret galilee. Et intra
uit ī tēplū dei:⁊ ejiciebat oēs vēdētes ⁊ emētes
i templo:⁊ mēsas nummulariorū ⁊ cathedras
vendentium columbas euertit. ⁊ dicit eis: Scri
ptū ē: domus mea domus oīonis vocabit: vos
aūt fecistis illā spelūcā latronū. Et accesserūt ad
eū cecī ⁊ claudi ī tēplo:⁊ sanauit eos. Uidentes
aūt p̄cipes sacerdotū ⁊ scribe mirabilia que fe
cit:⁊ pueros clamātes ī tēplo ⁊ dicētes:osanna
filio dauid:idignati sunt ⁊ dixerūt ei: Audis qd
isti dicūt? Jesus aūt dixit eis: Utiqz. Nunq̄ legi
stis:qz ex ore infantiū ⁊ lactentiū p̄fecisti laudē?
HIERO. Introcūte iesu cū turba tota hierosolymoz ci
uitas cōmouet:mirans frequentiā:nesciēs veritatē. vñ dr: Et
cū itrasset hieroso.ymo.ē vni.ciui.di. Quis ē hic? CHRY.
sup matth. Merito aūt ꝓmouebant vidētes rez mirabilē:
bō laudabat q̄si ōs:sz deus laudabat ī hoīe. Puto autē q
nec ipi q laudabāt sciebant qd laudabant:sz spūs subito in
gressus ī eos vitatis vba fūdebat. ORIGE. Sz ⁊ qñ itra
uit iesus hierosolymā veterani admirātes vtutes celestes
dicebāt: Quis ē iste rex glōe? HIERO. Alys aūt vel am
bigētib⁹ vel iterrogantibus nisi plebecula ꝓfiteī. vñ segī:
Populi aūt dicebāt: Hic ē iesus pphēta a naçareth galilee.
A minoribus icipiūt vt ad maiora pueniant. pphētā.n. di
cūt quē moyses sui similē dixerat eē vēturū. A naçareth āt
galilee:qz ibi educat⁹ fuerat: vt flos cāpi nutriret ī floze vir
tutū. RABA. Notādū aūt q hic itroit⁹ ei⁹ ī hierusalem
fuit ante qnqz dies pasche. Narrat.n. ioānes q aī sex dies
pasche venerit ī bethaniā ⁊ ī crastinū asino sedēs: venerit ī
hierusalē. vbi notanda ē ꝓcordia nō solū ī reb⁹ sed ēt in tpi
bus veteris ⁊ noui testamēti. Decia enī die mēsis p̄mi agn⁹
q in pascha īmolarēt: domū itroduci iussus ē: qz ⁊ dīs deci
ma die eiusdē mensis: hoc ē ante quinqz dies pasche ciuita
tes: in q̄ patereī: erat ingressurus. Segtur: Et itrauit iesus
in templū dei. CHRY. sup matth. Hoc erat p̄priū boni
filij vt ad domum curreret patris ⁊ illi honorē redderet: ⁊
tu imitator christi factus cū ingressus fueris in aliquam ci
uitatem primo ad ecclesiam curras. hoc ēt erat boni medi
ci: vt ingressus ad infirmam ciuitatē saluandaz: primuz ad
originē passiōis intēderet: nam sicut de tēplo oē bonū egre
dīt: ita de tēplo oē malū p̄cedit. si.n. sacerdotiū integrū fu
erit: tota ecclīa floret: si aūt corruptū fuerit tota fides mar
cida est. sic.n. cū videris arborē pallētib⁹ folys: itelligis qz
vitiū hz ī radice: sic cū videris pplz indisciplinatū: sine du
bio cognosce qz sacerdotiū ei⁹ non ē sanū. Sequit: Et eycie
bat oēs vēdētes ⁊ ementes. HIERO. Sciendū qdē ē q
iuxta mandata legis ī venerabili toto orbe tēplo dñi: ⁊ de
cūctis pene regionib⁹ iudeoz illuc populo cōfluente: innu
merabiles immolabant hostie maxime festis dieb⁹: tauro
rum: arietū: hircoz: pauperibus ne absqz sacrificio eēnt pul
los colūbaz ⁊ turtures offerentib⁹. Accidebat aūt vt q de
lōge venerāt victimas nō haberēt: excogitauerūt igitur sa
cerdotes quō p̄dā de populo facerēt: ⁊ oīa aīalia qb⁹ op⁹
erat ad sacrificia vendebāt: ⁊ vt venderent nō habētibus:
⁊ vt ipsi rursus empta susciperēt. hāc ergo strophā.i. fraudē
se ī diuersa vertentē crebro veniētiū iopia dissipabat: q ī di
gebāt sumptibus: ⁊ nō solū bostias nō habebāt: sed nec vn
de emerēt. Posuerūt itaqz nūmularios q mutuā sub cau
tione darent pecuniā: sz qz erat lege p̄ceptū vt nemo vsu
ras acciperet: ⁊ prodesse non poterat pecunia fenerata que
commodi nihil haberet: ⁊ interdū pderet: forte excogitaue
rūt ⁊ aliā thecbuyn.i. artem vt p nummularys collibistas
facerēt huius verbi p̄petatē latina lingua nō exp̄mit. Colli
ba apud illos q̄ nos apellam⁹ tragemata vel vilia munus
cula: verbi gra frixi ciceris vuarūq; passarū: ⁊ poma diuersi
generis. Jgit qz vsuras acci pe nō poterāt: collibiste p vsu
ris accipiebāt varias spēs: vt q̄ in nūmo nō licebāt in his re
b⁹ exigerēt q̄ nūmis coemūt: q̄si nō hoc ipsuz eęechiel p̄di
cauerit dicēs: Usurā ⁊ supabūdātiā ñ accipietis. Jstiusmōi
dīs cernēs in domo patris negociatione seu latrociniū ar
dore spūs cōcitatus tantā boiuz multitudinē eiecit ō tēplo
ORIGE. Jn q̄ nō debēt vēdeī ⁊ emere: sz oīonib⁹ tm̄ va
care: q ogregāī q̄si ī domo orōis. vñ segī: ⁊ dic eis. Scriptū
ē. s. in csaia: Domus mea dom⁹ orōnis vocabit. AVGV.
in regula. Nemo ergo in oratorio aliqd agat nisi ad qō fcm
ē. vñ ⁊ nomē accepit. Sequit: Uos autez fecistis illam spe
luncā latronū. HIERO. Latro enī ē ⁊ tēplū dei in latro
nū cōuertit spelūcaz q lucra de religiōe sectāī: Mihi aūt i
ter oīa signa q̄ fecit dīs: hoc videī eē mirabili⁹ q vn⁹ hō: ī
illo tpe cōtēptibilis: in tm̄ vt postea crucifigereī: scribis ⁊
pharisei otra se seuiētib⁹ ⁊ vidētib⁹ lucra sua destrui potu
erit ad vni⁹ flagelli vbera tātam eycere mltitudinē. Igne
uz enī qddā atq; fidereū radiabat ex oculis eius: ⁊ diuinita
tis maiestas lucebat in facie. AVGV. de cō. euā. Mani
festū aūt ē hoc nō semel: sz iterū a dño eē factū: sz p̄mū ꝓme
moratū ē a ioāne: hoc āt vltimū a ceteris trib⁹. CHRY.
in ho. Jn quo maior ē accusatio iudeoz qm̄ cū bis hoc idez
fecisset morabant tm̄ in sua demētia. ORIGE. Mystice
āt tēplū dei est ecclīa xp̄i. Sūt aūt mlti in ea nō sic decet vi
uētes spiritaliter: sz km carnē militāt: q domū orōnis de la
pidib⁹ viuis ꝓstructā faciūt spelūcaz eē latronū actib⁹ suis
Si aūt oz tres spēs ejectas a tēplo cautius exponere: possu
m⁹ dicere: Quicūq; in pplo xp̄iano ad nihil aliud vacant ni
si circa emptiōes ⁊ vēditiōes: rari⁹ aūt in orōnib⁹ pmanent
vel in alys actib⁹ rectis: ipsi sūt: vēdētes ⁊ ementes in tēplo
dei. Diaconi q nō bñ tractāt ecclīaz pecunias: ⁊ diuites fi
unt de reb⁹ paupez: ipsi sunt nummulary pecuniarum mē
sas habentes quas christus euertit. q autē mensis ecclesia
sticaz pecuniaz diacōi p̄sint: docemur ī actib⁹ apl'oz. Epi
aūt g tradūt ecclīas gb⁹ nō oportet: ipsi sūt g vēdunt colū
bas. i. gratiā spūssancti: quoz cathedras christus euertit.
HYLA. Juxta simplicem.n. intelligētiaz columbe non
erant in cathedris: sed in caueis: nisi forte colūbarū institu
tores sedebāt in cathedris qō absurdum ē: qz in cathedris
magistroz magis dignitas īdicaī: q̄ ad nihilū redigīt cuz
mixta fuerit lucris. Obserua etiā ppter auaritiā sacerdotū

altaria dei nūmulariorū mensas appellari. Quod aūt de ecclesys diximus: vnusqsq; de se itelligat. dicit enī apostol⁹: Uos estis templū dei: nō sit ḡ ī domo pectoris vestri negociatio: nō donorū cupiditas: ne ingrediat̄ iesus iratus ⁊ rigidus ⁊ nō aliter mūdet tēplū suū: nisi flagello adhibito: vt ō spelūca latronū domū faciat oratiōis. ORIGE. Uel ī se cūdo aduētu eyciet vel euertet quos inueniet ī tēplo dei īdignos. CHRY. sup matth. Jō etiā nūmulariorū mēsas euertit: qō significat ꝙ ī tēplo dei nō debēt esse nummi nisi spūales q dei habēt imaginē: nō q portāt imaginē terreni. Cathedras vendētiū columbas euertit: loquēs ipso facto qd faciunt ī templo multe colūbe venales: ex quo vna columba gratuita descēdit ī tēplū corporis mei. Qō aūtē turbe vbis clamauerūt: domin⁹ factis oñdit: vnde sequit̄: Et accesserūt ad eū ce. ⁊ clau. ī tem. ⁊ sa. eos. ORIGE. Jn tēplo enī dei. i. ī ecclesia nō sunt oēs vidētes neq; recte ambulantes: sed qui ex eis intelligunt: qz nullius est opus nisi christi: vt sanentur: accedētes ad verbū dei sanant̄. REMI. Qz aūt ī tēplo sanant̄: significat ꝙ homines nō nisi ī ecclesia sanari pūt: cui data ē ptās ligandi atq; soluendi. HIERO. Nisi aūt mēsas nummulariorum subuertisset: cathedrasq; colūbas vēdentiū: ceci ⁊ claudi lucē pstinā ⁊ cōcituz gradū ī tēplo nō meruissent recipere. CHRY. in ho. Prīcipes autē sacerdotū neq; ita pluadebant̄: sed ex reliquis miraculis ⁊ ex pconys pueroꝝ euz extollētib⁹ īdignabāt̄. vñ segtur: Ui. aūt prin. sacer. HIERO. Luz. n. manū non audeant ī euz inycere sacerdotes: tm̄ opa calumniātur ⁊ testimoniū populi atq; pueroꝝ q clamabant: Osana filio dauid benedictus q venit ī noīe dñi. ꝙ videlz hoc nō dr̄ nisi soli filio dei. Uideāt ergo epi ⁊ qlibet sancti hoīes cū quanto periculo dici sibi ista patiant̄: si vero dño cui hoc dicebatur: qz nondū solida erat credentium fides pro crūnie īpingit̄. CHRY. sup matth. Sic ā tū colūna si modicū obliq̄ta fuerit accepto pondere amplius vadit in latus: sic ⁊ cor hominis cū peruersum fuerit: si alicui⁹ viri iusti opera videat vel audiat nō ꝙfirmat̄: sed magis ad inuidiam cōcitatur. Hoc mō sacerdotes ꝙcitati sunt ꝙtra christum dicētes: Audis qd isti dicūt? HIERO. Sed christi responsio moderata fuit. Nō dixit qō scribe audire cupiebāt: hñ faciunt pueri: vt mihi testimoniū phibeāt: nec rursuz: errant: pueri sunt: debetis etati ignoscere: sz pfert exēplū de octauo psalmo: vt tacēte dño testimoniuz scripturaꝝ pueroꝝ dicta firmaret. vnde sequit̄: Jesus aūt dicit eis: Utiqz: Nunq̄ legistis ⁊c̄. CHRY. sup mat. Tanq̄ si dicat: Esto: mea culpa ē: qz isti clamāt: Nunqd mea culpa ē: qz añ tot milia ānoꝝ hoc futuꝝ ꝓphēta pdixit. Jnfantes aūt ⁊ lactētes nec itelligere aliquē: nec laudare pūt. Dicūt ergo infantes non etate sed simplicitate cordis: laetentes aūt qm̄ ḡsi lactis suauitate: ita mirabiliū delectatōe excitati clamabāt. Lac. n. dr̄ opus miraculoꝝ: qz miracula nullum laborem vidētibus ponūt: sed videntes admiratione delectāt: ⁊ ad fidē molliter inuitāt. Panis aūt ē doctrina pfecte iusticie quam accipere nō possunt nisi exercitati sensus circa res spirituales.

CHRY. in ho. Hoc aūt ⁊ typus gētiū erat ⁊ apostolis nō parua cōsolatio: vt. n. non angustiarent̄ qualiter idiote existētes possent pdicare: preueniētes pueri coꝝ eiecerunt timorez: qm̄ scilicet dabit eis sermonē q bos fecit laudē cantare. Hoc etiaz miraculū significat ꝙ christus cōditor erat nature: qz pueri significatiua loquebāt̄ ⁊ prophetis ꝓsona: viri autem insipientia ⁊ insania plena.

¶ Et relictis ill' abijt foras extra ciuitatē ī bethaniā: ibiq; māsit ⁊ docebat eos ō regno dei. Mane aūt reuertēs ī ciuitatē esuriit. Et vidēs fici arborē vnā secus viā vēit ad eā: ⁊ nihil inuēit in ea nisi folia tm̄. ⁊ ait illi: Nūq̄ ex te fructus nascat̄ ī sempiternū: Et arefcā ē ꝓtinuo ficulnea. Et vidētes discipli mirati sūt dicētes. Qō ꝓtinuo aruit? Respondens autē iesus ait eis: Amen dico vobis si habueritis fidem ⁊ non hesitaueritis: non solum de ficulnea facietis: sed ⁊ si monti huic dixeritis tolle ⁊ iacta te in mare: fiet. Et oia quecūq; petieritis in oratione credentes: accipietis.

CHRY. sup matth. Malū hoiez melius locū dādo pōt aliqs vincere q̄z rūdendo: qz malicia nō instruit̄ ꝛmonib⁹: sed excitat̄: ⁊ iō dns recedēdo ꝓfecere studuit: quos rūdendo nō cōpescuit. vñ dr̄: Et relic. il. abi. fo. extra ciui. i betha.

HIERO. Dine aūt intelligēdū ē ꝙ dns tāte fuerit pauper tatis ⁊ ita nulli adulat⁹ sit: vt ī vrbe maxima nullus hospitē: nullā iuenerit māsionē: sz ī vico puulo apud laçaz sororesq; ei⁹ habitaret. eoꝝ gppe viculus bethania ē. vñ segtur: Jbiq; māsit. CHRY. sup matth. Ut. s. ibi maneret corpal'r vbi spūaliter repausabat. nā scōruz viroꝝ ē ꝙ non gaudēt vbi epule large sunt: sz vbi sanctitas floret. HIERO. Discussis aūt noctis tenebris: cū ī ciuitatē reuerteret dns esuryt. vnde segt̄: Mane aūt reuer. ī ci. esu. veritatē. s. būanecarnis oñdens. CHRY. sup matth. Qñ. n. cōcessit carni qō ꝓpuz erat pati: tūc demōstrat eius passionē. RABA. Nota aūt maiorē studiosi opatoris affectū oū dicitur mane reuertisse in ciuitatē vt pdicaret: ⁊ vt aliquos deo patri acquireret. HIERO. Dns aūt passurus ī populis ⁊ ba iulatur⁹ scādālū crucis: voluit discipulorū aīos signi anticipatione firmare. vñ segt̄. Et vi. fici. arbo. vnā ve. ad eā: ⁊ nihil inue. in ea nisi fo. tm̄. CHRY. in ho. Nō pp hoc veniebat qz esuriebat: sz pp discipulos: qz. n. vbiq; bene faciebat: nullū aūt puniebat: oportebat ⁊ punituris eius virtutis demonstrationē tribuere: Noluit aūt in hominibus hoc ostendere sed in planta. HYLA. Et in hoc quidē bonitatis dominice argumētum reperim⁹. Nā vbi afferre voluit pauperare p se salutis exēplū: virtutis sue ptātez in humanis corporibus exercuit. spez futuroꝝ ⁊ aīe salutē curis pūtiū egritudinū cōmendās nūc vero vbi in cōtumaces formā seueritatis constituebat: futuri spēm dāno arboris indicauit. vñ segt̄. Et ait illi: Nunq̄ ex te fruc. na. in sempi. HIERO. Uel in seculū: vtrūq; enī vno mō grec⁹ sermo significat.

CHRY. in ho. Suspitionis aūt discipuloꝝ erat existimare propter hoc eam esse maledictā qz nō habebat fructum: cur igitur maledicta ē discipuloꝝ gra.? vt discāt qm̄ poterat siccare eos q crucifixerunt euz. vñ segt̄. Et arefacta est ficulnea. Jō aūt nō in alia planta. sed in oīum humidissima miraculū hoc fecit: vt ⁊ hīc maius hoc miraculū appareat. Lū aūt in plātis vel in brutis fit aliqd tale: nō queras qualiter iuste siccata est ficus si tempus nō erat. hoc enim querere ē vltime demētie: qz. s. in talibus nō inuenit culpa ⁊ pena: sz mireculum inspice ⁊ admirare miraculi factorez: vñ segt̄: Et viden. disci. mi. sunt di. qūo ꝓtinus aruit? GLO. Nō facit creator iniuriaz possidēti: sed creatura suo arbitrio ad vtilitatē alioꝝ mutat̄. CHRY. in ho. Et vt discas qm̄ pp eos hoc fcm̄ ē. s. vt ad ꝓfitēdū cos erigat: audi qd deinceps dicat̄. Segt̄. n. Rñ. aūt iesus ait illis. Amē dico vo. si habu. fidē.

HIERO. Latrāt cōtra vos gētiliū canes: asserētes apostolos nō habuisse fidē: qz mōtes trāsferre nō potuerūt. Quib⁹ rūdem⁹ multa fcā eē signa a dño: q̄ scripta ñ sūt: igit̄ ⁊ hec credim⁹ fecisse apl'os: sz iō scripta nō eē ne fidelib⁹ cōtradicēdi maior daret occasio: aliogn interrogemus cos vtrum credāt his signis que scripta narrātur an non: ⁊ cū incredulos viderimus: ꝓnter ꝓbabim⁹ nec maioribus eos creditu ros fuisse: qui minoribꝫ nō crediderunt. CRHY. in ho. Hoc āt qō dns dic oroni ascribit ⁊ fidei: vñ itez dic. Dia q̄ cunqz pe. in ora. creden. acci. ORIGE. Discipuli enim

ꝑi nihil eoꝝ q̄ nō oportet petūt ⁊ q̄si credētes magistro ni
hil aliud petūt nisi magna ⁊ celestia. RABA. Quotiēscū
qꝫ aūt petētes non exaudimur: iō fit qꝛ vel cōtra auxilium
nre salutis petimus: vel qꝛ eoꝝ ꝑ q̄bus petimus puersitas
ne ꝑtrem⁹ obsistit: vel i futuꝝ petitōis nre differt effect⁹:
vt desideria crescant: ⁊ pfectius capiāt gaudia q̄ regrūt.
AVGV. de q̄. euan. Cōsiderādum aūt miratos eē discī
pulos de hoc q̄ arbor aruerat: ⁊ eis dñs rūdisse qō dcm̄ est
ō fide: nō ipo scō die quo maledixerit arbori: ſz tertio die
marcus dicit. Ipso q̄ppe die scō ꝓmemorauit marc⁹ de tē
plo eiectos vendentes: qō ꝑmo die fcm̄ ꝑtermiserat. ipso ḡ
scō die dicit facta vespera egressuꝫ de ciuitate: ⁊ cū mane
trāsirēt vidisse discīplos mane factā ficū aridā. Matthe⁹
aūt sic logt tanq̄ scō die hoc totū: sit fcm̄: vñ intelligit qō
cū matthe⁹ dixisset arefacta ē cōtinuo ficulnea: ꝑtermissis
ceteris ad scōaz diē ptinētib⁹ adiunxit statiz: Et videtes di
scipuli admirati sunt: ita tamē q̄ alio die viderit dñs ficul
neam: ⁊ alio die discipuli mirati sunt. itelligit enī non tunc
aruisse qñ viderūt arefactā: sed ꝓtinuo qñ maledicta ē: nō
.n. aresctē: sed penitus arefactā viderūt: ac sic eā ꝓtinuo ī
ꝟbo dñi aruisse itellexerūt. ORIGE. Mystice aut relī
quēs dñs ꝑncipes ⁊ scribas: fact⁹ ē extra hierusalē terrenaz
q̄ iō cecidit: Uēit ām ī bethaniā ad domū obediētie. i. eccl'iā
vbi cū regressisset post ꝑncipiū ꝓstituēdi eccl'iā reuertit ī ci
uitatē quā pauloāte reliq̄rat: ⁊ reuertēs esuryt. CHRY.
sup mat. Si aūt q̄si homo esurisset cibū carnalē: nūq̄ māe
esurisset: ſz mane esurit: g alioꝝ esurit salutez. HIERO.
Arborē aūt quā vidit ī via itelligim⁹ synagogā q̄ iuxta viā
erat: qꝛ legē habebat: non tñ credebat in viā. i. in chr'istum.
HYLA. Que ficus arbori cōparat qꝛ credentes ꝑmi ex
israel apli grossoꝝ mō: ceteros resurrectōis gl'ia ⁊ tpe ante
ibunt. CHRY. sup mat. Sic⁹ ēt ꝑpter multitudinē grāo
ruꝫ sub vno cortice ē q̄si ꝯgregatio mltoꝝ fideliū. Nihil āt
ī uenit ī ea nisi folia tñ. i. traditōes phar'saicas: iactatōem
legis absq̄ fructib⁹ veritatis. ORIGE. Et qñ arbor illa
erat figuraliter aīam hīs: q̄si audiēti dīc: Nūq̄ ex te fruct⁹
nascaꝫ in sempiternū: iō ifructuosa est synagoga iudeoꝝ: ⁊
hoc erit vsq̄ ad cōsumatōez secl'i: donec itrauerit gentium
multitudo: ⁊ aruit ficulnea adhuc peregrināte in hac vita
chr'isto: ⁊ videntes discipuli oculis spūalibus mysterium fi
dei siccate mirati sūt. sed ⁊ discipl'i chr'isti fideles ⁊ nō besī
tantes relinq̄ntes eā siccā faciūt: cuz vitalis virt⁹ trāsierit
ab eis ad gētes: sed ⁊ a singl'is q̄ adducunt ad fidē: tollitur
mōs ille sathanas ⁊ mittit ī mare. i. in abyssuz. CHRY.
sup matth. Uel ī mare. i. ī istū mundū vbi sunt aq̄ salse. i. po
puli inīq. RABA. Exclusionē. n. suā ab electis ampli⁹ se
uidēdo vindicat ī reprobis. AVGV. de q̄. euā. Uel hoc sī
bi fuus dei dicere dz de mōte supbie: vt eā a se repellat. vel
qꝛ ꝑ eos euāgelium ꝑdicatū ē ipse dñs q̄ mons appellat⁹ ē
a iudeis ī gentes tanq̄ in mare iacit. ORIGE. Dis etiaz
q̄ obedit ꝟbo dei bethania ē: ⁊ regescit chr'istus ī eo: malos
qdē ⁊ pctōres relingt. qñ aūt fuerit apud iustos fit ⁊ apud
alios post illos ⁊ cū illis: nō. n. dī q̄ relinquēs bethaniā ve
nit ī ciuitatē. Esurit autē semp dñs ī iustis: volēs manduca
re fructū spūsci in eis: q̄ sūt charitas: gaudium ⁊ paz. Erat
autē secus viam hec ficus que folia tñ habuit sine fructu.
CHRY. sup matth. i. iuxta mundum. Si. n. hō iuxta mū
dū vixerit nō pōt ī se fructū iusticie tenere. ORIGE. Si
aūt venerit dñs ī tentatiōnibus fructū regrens: ⁊ iuentus
fuerit aliquis nihil iusticie hīs: nisi ꝑfessionē tñmodo fi
dei: qō ē folia sine fructu: mox exiccat: hoc ipz ēt qō videt
fidelis amittens. sed ⁊ vnusq̄sq̄z discipuloꝝ ficum arescere
facit māifestuz faciēs eū ē vacuū a chr'isto: sicut petrus di
xit ad simonē: Cor tuum nō ē rectū coraz deo. Melius est
enim vt fallacē ficū q̄ viuere estimat: non āt fructif. cat: sic
cari ꝟbis discipuloꝝ chr'isti ⁊ fieri māifestam q̄z vt furetur
per figmentum innocentium corda. Est aūt ⁊ in vno quoq̄
infideli mons ſm mensuram infidelitatis siue qui verbis
discipulorum chr'isti tollitur.

¶ Et cū venisset ī tēplū: accesserūt ad eū docētez
ꝑncipes sacerdotū ⁊ seniores populi dicētes:
In qua ptāte hec facis? Et quis tibi dedit hanc
ptātē? Rñdēs ihesus dixit eis: Interrogabo vos
⁊ ego vnuz sermonē quē si dixeritis mihi: ⁊ ego
vob dicā in q̄ ptāte hec facio. Baptismus ioan
nis vnde erat: e celo: an ex hominibus? At illi co
gitabāt ī ter se dicentes: Si dixerimus e celo: di
cet nobis: Quare ergo nō credidistis illi? Si āt
dixerimus ex hominibus timemus turbā. Oēs
enī habebant ioannez sicut ꝓphetam. Et rñden
tes ihesu dixerūt: Nescimus. Ait illis ⁊ ipe: Nec
ego dico vobis in qua potestate hec facio.

CHRY. Quia viderāt sacerdotes chr'istū cū magna gl'ia
introeuntē in tēplo: iuidia torquebant. Itaq̄ non sufferen
tes in pectore suo iuidie stimulātis ardorē ꝑrūpūt ī vocē.
vñ segt. Et cū ve. ī tē. ac. ad eū do. ꝑn. sa. ⁊ se. po. di. In q̄ po.
h fa. CHRY. in ho. Qz. n. signis detrabere nō habebant
ex his q̄ inhibebant in tēplo vēdere: afferūt rephēsionē: ac
si dicerēt. Nūqd magīalē suscepisti thronū? Sacerdos ꝓse
cratus es. qñ tātā demōstrasti ptātez. CHRY. sup mat
theū. Per hoc aūt q̄ subdunt. Et qs de. tibi hāc ptātē. Ostē
dūt multas eē personas: q̄ dant hoīb⁹ ptātē siue corpalē sī
ue etiā spiritalē: q̄si dicerēt: De sacerdotali familia gēit⁹ nō
es: senatus tibi hoc nō ꝓcessit: cesar nō donauit. Si aūt cre
didissent qꝛ oīs ptās ex deo est: nunq̄ interrogassent qs de
dit tibi hāc ptātē. Dis. n. hō ſm se estimat altoꝝ: fornicari⁹
neminē estimat castū: castus nō facile de fornicario suspica
tur: sic q̄ nō ē ex deo sacerdos: nulli⁹ sacerdotiū putat ex ō.
HIERO. Uel bis ꝟbis eādez quā supra calūniā struunt:
qñ dixerūt: In beelzebub ꝑncipe demonioꝝ eycit demōia.
Qñ enī dicūt: In qua ptāte hec facis. dubitāt de dei ptāte:
⁊ subintelligi volūt diaboli cē qō faciat. Addentes quoq̄z:
Quis tibi dedit hāc ptātē. māifestissime dei filiū negāt: quē
putāt nō suis ſz alienis virib⁹ signa facere. Poterat autem
dñs apta rñsione tētatoꝝ calūniā ꝓfutare: ſz prudenter in
terrogauit vt suo ipi vel silētio vel scia ꝓdēnarent. vñ segt:
Rñ. ihs di. eis. Interrogabo vos ⁊ ego vnuz sermonem.

CRHY. sup matthe. Nō qdē vt rñdentes audiāt sed vt
impediti nō interrogēt: qꝛ ipse ꝑcepat: Nolite scīn dare ca
nib⁹. Deīde ēt si dixissz nihil ꝓficeret: qꝛ nō pōt sentire q̄ lu
cis sūt tenebrosa voluptas. Interrogātez. n. oz docere: tēta
tē aūt rōnabili pcussiōe ꝓfundere: nō aūt ei vtutē mystery
publicare. Dñs ḡ simplici interrogatiōi laq̄uz ponit ī sua in
terrogatōe. ⁊ qꝛ eū vitare nō poterāt: subdit: Quē si dixeri
tis mihi ⁊ ego vobis dicā in q̄ ptāte hec facio: Est āt īterro
gatio talis: Baptis. io. vñ erat: ex ce. an ex hoīb⁹. AVGV.
sup ioan. Accepit qdē ioānes vt baptiçare posset ab eo quē
postmodum baptiçauit: baptism⁹ aūt quez accepit. baptis
mus ioānis hic dr. Solus tale donū accepit nullus añ ipm
iusto: ū: null⁹ p⁹ ipsuz accepit baptismū: q̄ baptism⁹ dicere
ipi⁹. Uēit. n. ioānes baptizare in aq̄ pnīe viā dño ꝑparādo:
nō āt interi⁹ mūdando: qō pur⁹ hō nō pōt. HIERO. Ipsi
āt sacerdotes qd in sua malitia ptractauerint oñdit cū sub
dit: At illi cogitabāt iter se. Si. n. rñdissent baptisma ioan
nis eē ō celo: ꝓsequēs erat rñsio: q̄re ḡ ñ estis baptiçati a ioā
ne? Si aūt dicere voluissent humana deceptiōe ꝓposituz ⁊
nihil habere diuinum seditionē populi formidabāt. Oñes
enim congregate multitudines ioānis receperāt baptisma
⁊ sic habebant eū vt ꝓphetā. Rñdit itaq̄z impyssima fictio

& hūilitatis verbo quo nescire se diceret versa ē ad īsidias cooperiēdas. vnde segtur Et respōdētes iesu: dixerūt nescimus. In eo q̄ nescire se responderāt mētiti sunt: cōsequēs ergo erat iuxta respōsionē eoꝝ dñs quoq; dicere: Nec ego scio. sed mētiri veritas nō pōt. Segt cnī. Ait illis & ipse: nec ego dico vob ī q̄ ptāte hec facio. Ex quo oñdit & illos scire: sed respondisse nolle: & se nosse & ideo non dicere: q̄ illi qō sciāt taceāt. ORIGE. Sed dicet aligs ꝓtra hoc q̄ ridiculū erat īterrogare ī q̄ ptāte hec faceret iesus: nec. n. poterat fieri vt rñderet: q̄ ī ptāte diaboli faceret: ſz nec ipe peccatoꝝ rñderet qō erat vex: qm̄ ī ptāte ꝑpa fac. Sigs āt dicat: qm̄ īterrogabāt p̄cipes vt illū terrerēt vtputa si fac aligs qō nobis non placet in nr̄is: dicimus ei: qs te iussit hoc facere: euz terrētes vt recedat ab actu: sed qd q̄ & christ⁹ ita respondit: Dicite mihi vos hoc: & ego vob dico ī qua ptāte hec facio. forte ergo sic itelligiē hic locꝰ: gnāliter qdez sunt due ptātes diuerse: vna ex pte dei: altera ex pte diaboli: Spāliter at fūt plures. Nō. n. vna ptās oibꝰ ꝑphis faciētibꝰ signa coopabat: ſz alia istis: alia illis: & ad res forsitā iferiores iferioꝝ: ad res āt eminētiores eminētioꝝ. P̄cipes āt sacerdotū videbāt iesū mlta ꝓdigia faciētē & iō ptātis sibi coopātis spēz & ꝓprietatē volebāt audire a xp̄o. Aly qdē q̄ signa fecerūt: in ꝑmis qdē in ista ptāte fecerūt. Proficiētes aūt ī alia ptāte maioꝝ tamē saluatoꝝ vniuersa fecit ī vna ptāte quaz accepit a pr̄e. Qm̄ āt nō erāt digni talia audire mysteria: ꝓpterea nō dat eis rñsuz ſz ecōtra īterrogat. RABA. Ob duas. n. cās scīa veritatis ē occultāda q̄rentibꝰ: cū. s. his q̄ q̄rit aut mīnꝰ capax ē ad itelligēdū: aut odio vel ꝓtēptu veritatis ſdignus ē: cui debeat aperiri quod querit.

¶ Quid autē vobis videt̄: Hō qdā hēbat duos filios: & accedens ad p̄mū dixit: Fili: vade hodie opari ī vineā meā: Ille aūt rñdēs ait: Nolo. Postea aūt pnīa motus abīt. Accedēs autē ad altez dixit silr. At ille rñdens ait: Eo dñe: & nō iuit. Quis ex duobus fecit volūtatē patris: Dicūt ei: Primus. Dic illis iesus: Amē dico vob q̄ publicani & meretrices precedent vos in regno dei. Uēit. n. ad vos ioānes ī via iusticie: & ñ credidistis ei. Publicāi autē & meretrices crediderunt ei: vos autem videntes: nec penitentiā habuistis postea vt & crederetis ei.

HIERO. Post ꝑmissa īfert dñs pabolā q̄ & illos impietatis arguat: & ad gentes regnū dei doceat transferendū dicens. Quid aūt vobis videt̄: CHRY. sup matth. Quos reos ꝓponit ī causa: ipsos & iudices petit: vt q̄ nullo mereā̄tur soluī: q̄ seipos cōdēnant. Magna ē fiducia iusticie: vbi aduersario ipsi⁹ cā ꝓmittit̄. In paraboliꝭ ḡ figurat psonas eoꝝ vt nō itelligāt: quo ipsi aduersus se sniam dicerēt. Segtur. n. Homo qdā habe. duos filios. qs ille nisi de⁹: q̄ oēs hoīes creauit: q̄ cum sit natura dñs: tamē vult magis diligi q̄si pater q̄ timeri vt dñs. Maioꝝ filius gentium: populus erat: minoꝝ vero: populus iudeoꝝ: qm̄ gentes qdez erāt ex tempore noe. Segtur: Et ac. ad p̄mum dixit: fili vade hodie. ī vi. meā. Hodie. i. tpe seculi huius. locutus est autē nō ī facie vt hō; sed ī corde vt deus sensibus īgerens itellectū. Operarī autez ī vineā ē iusticiā facere: nescio aūt si totam qs boīum sufficiat opari. HIERO. P̄cio ergo dr̄ gētiliū populo p naturalis legis noticiam: Uade & operare ī vineā meam: hoc ē qō tibi nō vis fieri: alteri ne feceris: q̄ superbe respōdit. vñ segt̄: Ille āt respōdēs ait: Nolo. CHRY. sup matth. Hentes. n. a p̄ncipio relīquentes deū & iusticiā eiꝰ & transeuntes ad idola & peccata in cogitationibus suis respondere videntur; Nolumus facere dei iusticiam. HIERO. Postea vero ī aduentu saluatoris: gentium populus acta pnīa operatꝰ est ī vinea dei & sermōis cōtumaciā laborē correxit: & hoc ē qō dr̄: Postea pnīa motꝰ abyt. Segtur: Accedēs aūt ad altez dixit similiter: At ille rñ. ait: Eo dñe. Scōus. n. filiꝰ: populꝰ iudeoꝝ ē q̄ respondit moysi: Oia q̄cūq; dixerit nobis dñs faciemꝰ. CHRY. sup matth. Sz postea auersi: mētiti sunt deo: ſm illud: Filij alieni mentiti sunt mihi: & hoc ē qō dr̄: Et nō iuit. Interrogat ḡ dñs ꝓseqn̄ter. Quis ex duobꝰ fec̄ voluntatē p̄ris: Dicūt ei: P̄rimꝰ. vide quo aduersus se ꝓtulerūt snīam dicētes: P̄riorē filium volūtatē patris fecisse. i. ppl̄z gentiū: q̄ melius ē nō ꝑmittere deo iusticiā & facere q̄̄ ꝑmittere & mētiri. ORIGE. Unde pōt ꝓsiderari dominū eē locutū ī pabola ista ad eos q̄ modicū aut nihil ꝑmitttunt: opibus aūt ostēdūt: & cōtra eos q̄ magna ꝑmittuut: nihil aūt ſm ꝑmissionē suā agunt.

HIERO. Sciendū est aūt in veris exēplaribꝰ nō habere nouissimum sed p̄mū: vt ꝓpio iudicio cōdemnent̄. Si aūt nouissimū voluerimus legere vt qdā habēt manifesta ē iterptatio vt dicim⁹ itelligere qdē iudeos: veritatē: ſz tergiuersari & nolle dicere qd sentiunt: sic & baptismū ioānis scientes esse de celo dicere noluerunt. CHRY. sup mat. Eoꝝ autem iudiciū domin⁹ abundāter ꝓfirmat. vnde segtur. Dixit illis iesus: Amen dico vob: q̄ publicāi & meretrices p̄cedūt vos in regno dei: ac si dicat. Nō solū popul⁹ gētiū melioꝝ ē vobis: sed etiam publicani & meretrices. RABA. Potest aūt regnū dei euāgeliū vel ecclesia pñs intelligi: ī quo gētes iudeos precedūt q̄ citius credere voluerūt.

ORIGE. Per hoc aūt non excluditur quin iudei aliquādo intrent in regnū dei: sed cū plenitudo gentium intrauerit: tunc omnis israel saluus fiet. CHRY. super matthēū. Puto aūt q̄ ex ꝑsona oīuz mulierū peccatricū meretrices: q̄ ponunt̄: & ex ꝑsona oīuz virorum peccatoꝝ publicāi auaritia p̄cipue in viris abūdat: fornicatio autē in mulieribus: Mulier enim in quiete sedet inclusa: fornicatio autē maxime ex ocio nascitur. vir autem quoniam in acibus rerū diuersaꝝ est assidue ī auaritie peccatum facile incurrit: in fornicationē autē nō facile: nisi multū sit lasciuus: naz occupatio viriliū sollicitudinū: voluptatez plerūq; excludit. vnde ꝓpriū ē hoc adolescētiū nihil agentiū. Cōsequenter exponit cām eius qō dixerat dicēs. Uenit. n. ioānes ad vos in via iusticie & non credidis ei. RABA. Uiam iusticie ioannes predicans venit: q̄ xp̄istum qui consumatio legis est digito monstrauit. CHRY. super matth. Uel venit in via iusticie sic manifeste vt conuersatio eius venerabilis peccatoꝝ corda ꝓcuteret. vnde segt̄: Publicani aūt & meretrices crediderūt ei. Considera quō ꝓuersatio bona ꝑdicatoris predicationi p̄stet virtutē: vt etiaz indomita domet corda. Sequit̄: Uos āt videtes nec pniaz habuistis postea vt crederetis ei. ac si diceret: Illi fecerūt qō maius ē credēdo. Isti autem neque penitentiam fecerunt quod minus est. In hac autem expositione quam ſm multoꝝ expositionem tractauim⁹ aliquid mihi videtur esse contrarium Si enī duo filij. iudei: & gentes intelligēdi sunt: postq̄z sacerdotes interrogati responderūt p̄riorem filiū patris voluntatē fecisse: cōcludēs xp̄s parabolā: sic debuit dicere: Amen dico vobis: q̄ gentes precedēt vos ī regnū dei. Nunc autē dicit q̄ publicani & meretrices p̄cedēt vos in regnū dei: qō magis popularium hoīuz oñdit ꝓditionē q̄̄ gētiū: nisi forte itelligam⁹ vt ꝑus dcm̄ ē. In tātū gētiū ꝑplus magis placet deo q̄̄ vos: vt etiā publicani & meretrices sint acceptabilio res deo q̄̄ vos. HIERO. Unde alij putant nō gentilium & iudeoꝝ esse parabolā: sed simpliciter peccatoꝝ & iustoruz eo q̄ illi qdē per mala opera deo seruire negauerāt: postea p̄nīe baptismū acceperāt a ioāne. Pharisei autem qui iusticiam p̄referebant & legem dei se facere iactabant: ioannis contēpto baptismate eius p̄cepta non fecerūt. CHRY.

super matth. Hoc autem ideo introducit: qz sacerdotes non discendi causa: sed tentandi interrogauerant: In qua ptate hoc facis? Multi autē ex populis crediderant: & ideo intro ducē parabolam duoꝝ filioꝝ ostendēs eis pcām: qz meliores sūt populares q a pncipio seculare ꝓfitent vitā q̄ sacerdo tes: q a pncipio ꝓfitentur deo fuire: qui populares qdē ali quādo cōpuncti cōuertunt ad deū: sacerdotes aūt ipeniti biles cōstituti: nūq̄ desinūt peccare i deū. Prioꝝ.n. filiꝰ po pulus ē. nō.n. pplꝰ ē pp sacerdotes: sz sacerdotes pp pplm.

¶ Aliaz parabolā audite: Homo erat paterfami lias qui plātauit vineā: & sepē circūdedit ei: & fo dit in ea torcular: & edificauit turriz: & locauit eā agricolis: & peregre profectꝰ ē. Cuz aūt tps fru ctuū appropinq̄sset misit seruos suos ad agrico las vt acciperēt fructus eius. Et agricole appre hēsis seruis eiꝰ: aliū ceciderūt: alium occiderūt: alium vero lapidauerunt. Iteruz misit alios ser uos plures prioribus: & fecerunt illis similiter. Nouissime āt misit ad eos filiū suū dicēs: Vere buntur forte filium meū. Agricole aūt videtes fi liuz: dixerūt inter se: Hic ē heres: venite occida mus eū: & habebimꝰ hereditatē eius. Et appre hensum eū eiecerūt extra vineā: & occiderūt. Cū ergo venerit dñs vinee quid faciet agricol' illis? Ainnt illi. Malos male perdet & vineā suaz lo cabit alijs agricol': qui reddāt ei fructū tempori bꝰ suis. Dicit illis ihesus: Nunq̄ legistis i scriptu ris: Lapidē quē reprobauerūt edificantes hic ē factꝰ in caput anguli. A dño factum ē istud: & ē mirabile i ocul' nostris. Ideo dico vob qz aufe retur a vobis regnū dei: & dabitur genti facienti fructuz eius. Et qui ceciderit super lapidē istum confringetur: sup quē vero ceciderit: cōteret eū.

CHRY. i ho. Post pozē parabolā aliam ponit vt oñdat eoꝝ accusatōez esse maiozē & venia idignaz. vñ dr: Aliā pa rabolā au. Hō erat pa. q planta vineaz. ORIGE. Homo paterfamilias deus ē q dr homo i gbusdā parabolis: sicut ꝑ pater cū puulo filio suo loquat ifantilia vt descendat ad verba filij sui & istruat eū. CHRY. sup matth. Homo āt dr noie nō natura: similitudie non veritate: ꝑscius enim fi lius qz propter appellatiōem humani nois quasi hō purus fuerit blasphemandus: etiam deuz patrē iuisibilē boiez ap pellauit: q angeloꝝ & boiuz natura dominus est: beniuolen tia pater. HIERO. Plātauit aūt vineā. de q̄ isaias logt Vinea domini Sabaoth domꝰ israel est. Segt: Et sepē cir cūdedit ei: vel murū vrbis vel āgeloꝝ auxilia. CHRY. super matth. Uel per sepez itellige custodiam patruz iusto rum q tāq̄ murus facti sunt populo israel. ORIGE. Ut custodia dei fuit sepes ipsius: torcular aūt locus libationuz de quo segt: Et fodit i ea torcular. HIERO. Altare. s. aut torcularia illa quoꝝ titulo tres psalmi ꝓnotāt: octauꝰ: octo gesimꝰ: octogesimusteriꝰ. s. martyres. HYLA. Ut pphe tas q̄si q̄dā torcularia aptauit: i quos musti mō q̄daz vber tas spūssēt feruētis ifluerēt. CHRY. sup matth. Uel tor cular est verbū dei: q̄ cruciat boiem contradicēte carnis natura. Segtur: Et edificauit turrim. HIERO. i. tēpluz de quo dr p Micheā: Et tu turris nebulosa filie syō. HY LA. Uel i turre eminētiā legis extruxit: q̄ i celū ex solo egressu, pueberet & ex q̄ speculari xp̄i posset aduentus. Se quitur: Et locauit eā agricolis. CHRY. sup matth. Quā do. s. p legē constituti sunt sacerdotes & leuite: & ꝑcuratōez regēdi populū susceperunt. Sicut aūt colonꝰ q̄uis de suo munere obtulerit domio: nō sic eū placat sicut si de vinea eius redditus ei obtulerit: sic & sacerdos non tantū pp suaz iusticiā placet deo quo si populū dei i sanctitate docuerit: qm̄ ipsius iusticia vna est: populi āt multiplex. Segtur: Et peregre ꝓfectus. HIERO. Non loci mutatōe: nec enī ōs alicubi abesse pōt: quo complent oīa: sed abire videtur a vi nea: vt vinitoribꝰ libez operandi arbitrium derelinquat.

CHRY. i bo. Uel peregre profectus est: cū longaminita tem habuit non semper eorum peccatis penas ducens.

ORIGE. Uel qz dñs q fuerat cum illis i nube diei & i co lumna ignis p noctem: nequaq̄ postea similiter apparuit illis. In esaia ergo iudaicus populus vinea noīatur: & com minatio patrisfamilias cōtra vineā fit. In euāgelio aūt vi nea non culpatur: sed eius coloni. sed forte in euangelio vi nea est regnum dei. i. doctrīa que scripturis iserta est scien tie: vita autem irreprehensibilis boīum: est vince fructus. Littera aūt scripture est vinee sepes circūposita: vt non vi deantur ab his q foris sunt fructus q sunt i absconso. ꝓfun ditas autem elogoruz dei est vince torcular: i quod q profe cerūt de eloquys dei infundūt studia sua quasi fructꝰ. Tur ris autez edificata ē verbū de ipso deo & de dispensationibꝰ christi. hanc vineā tradidit colonis. i. populo ante nos: tam sacerdotibus q̄ laycis: Et peregre profectꝰ ē ad suā profe ctionem dans occasionē colonis. Appropinquat aūt tempꝰ fructuū: & ꝑz vnūquēq̄z & generaliter populo vniuerso. ꝓzi mū enīz vite tps ē ꝑm infantiam: & tūc nihil vinea oñdit: ni si tm̄ hīs in se vitalem virtutē: cum aūt ceperit posse loqui tēpus est generationis. Quantum aūt ꝓficit anima pueri & tantū vinea. i. verbū dei. & post profectū vinea operat fru ctū matuz charitatis & gaudij & pacis & huiusmodi. Sed & populo q acceperūt legem p moysen tēpus fructuū appro pinquat aliquādo. vnde sequit: Cū autē tps fruc. appropin quasset misit seruos suos ad agri. vt acci. fruc. eius. RA BA. Unde tps fructuū posuit nō prouentuum. nullus enīz est fructus populi contumacis. CHRY. in ho. Seruos dicit prophetas: qui offerūt quasi sacerdotes domini popu li fructus & obedientie oñsionem p opa. Di aūt nō solū ma litia potiti i non dādo fructū sed etiā i idignādo ad eos qui venerūt & sanguine manus impleuerūt. vnde sequit: Agri. app̄. ser. eiꝰ: ali. ceci. ali. occi. aliū vo lapi. HIERO. Lecide rūt qdē vt hieremiā: occiderūt esaiā: lapidauerūt: vt nabot & ꝯachariā quē interfecerūt iter tēplū & altare. CHRY. sup matth. Per singulos aūt gradus malitie dei misericor dia addebaī: & p singulos gradus diuine misericordie mali tie iudeoꝝ crescebāt: & sic contra dei clemētiā malignitas humana certabat. vnde sequit. Iterum misit alios seruos plu. po. & fe. illis similiter. HYLA. Missi aūt plures poꝝ ribꝰ illud tempꝰ designat quo post singuloꝝ ꝓphetarū pre dicationē: plurimus simul numerus ꝓphetātiū emissus ē.

RABA. Uel primi serui qui missi sunt: ipse legifer moy ses intelligit: & aaron primus sacerdos dei: quos cesos fla gello lingue vacuos emiserūt. alios aūt seruos ꝓphetarum chorus intellige. HYLA. In filio aūt ad vltimum misso domini nostri aduentus significaī. Segt enīz: No. aūt mi. ad eos fi. suū. CHRY. in ho. Quare aūt nō cōfestim mi sit: vt ex his q̄ ad alios fecerant: seipsos accusarēt: & furoreꝝ dimittentes verecundarentur propter filium aduenientez vnde sequitur. Uere. fi. meū. CRHY. Nunc autem mi sit non quasi ad obnoxios pene sniam baiulantem: sed peni tentie veniam misit eos ꝓfundere non punire. HIERO. Quod autem dicit: Uere. fi. meum. nō de ignorātia venit. Quid enim nesciat paterfamilias qui hoc loco deus in telligatur: sed semper ambigere deus dicitur vt libera vo luntas boi reseruet. CHRY. i ho. Uel hoc dicit annūci-

ans qd fieri debebat: qm̃ oportebat eos verecũdari: p hoc .n. vult ostendere peccatũ eoꝝ magnuz ⁊ oĩ excusatõe p̃ua tũ. ORIGE. Uel illud quod ait: Uerebũr filiũ meũ: videtur impletũ illis iudeis qui itelligentes xp̃z crediderũt in eũ. Hoc aũt qõ sequit̃. Agricole aũt videntes filiũ: dixerunt ĩtra se: hic ẽ heres: venite occidamus euz. i illis impletũ est: q videntes christum: ⁊ cognoscẽtes filium dei: nihilominus crucifixerunt eũ. HIERO. Interrogem⁹ Arriuz ⁊ Eunomiũ: Ecce pater dr̃ ignorare. quicqd pro patre respõderint: hoc intelligant de filio: q se dicit ignorare consumatõis diem. CHRY. sup matth. Dicũt autẽ quidam: quia post incarnatõem dictus est christus filius ex baptismo: sicut ceteri sancti: quos ex hoc loco p̃uincit dñs. vbi dicitur: Mittam filiuz meũ. Quãdo ergo adhuc cogitabat ad trãsmittendũ filiũ post ꝓphetas: iam filius erat: deide si eo modo dr̃ filius sicut omnes sancti ad quos factũ est verbũ dei debuit ⁊ ꝓphetas dicere filios sicut ⁊ christũ: aut ⁊ xp̃z seruum dicere sicut ⁊ ceteros ꝓphetas. HIERO. Per hoc autem qõ dicũt: Hic est heres. manifeste dñs probat iudeorum p̃ncipes: nõ per ignorantiam: sed per inuidiaz dei filiũ crucifixisse. Intellexerũt enim eũ esse illũ cui pater p. ꝓphetam dicit: Postula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatẽ tuã. Hereditas q̃ppe filio sancta ecclesia data est: quã non moriens pater illi reliquit: sed ipse sua morte mirabiliter acquisiuit. CHRY. super matth. Tamen postq̃ introiuit in tẽplũ: ⁊ vendentes animalia: que ad sacrificiũ pertinebãt: foras eiecit: tũc precipue cogitauerũt euz occidere. vnde dicunt: Uenite occidamus eum: Dicebant enim intra se: Necesse est vt populus per istum dimittat consuetudinem hostiaꝝ que ad nostrum pertinent lucrum: ⁊ acquiescat offerre sacrificium iusticie quod ad gloziam pertineat dei: ⁊ sic iam non erit populus iste possessio nostra: sed dei. Si autem occiderimus eum: dum non est qui iusticie fructũ a populo querat: semper durabit cõsuetudo offerendarum hostiarum: ⁊ sic populus iste erit nostra possessio. ⁊ hoc ẽ quod sequitur: Et nostra erit hereditas: hec est cogitatio communis omnium sacerdotum carnaliũ: qui nõ sunt solliciti quomodo viuat populus sine peccato: sed aspiciunt quid in ecclesia offeratur: ⁊ hoc estimant sacerdoty sui lucruz. RABA. Uel hereditatem occiso eo p̃cipere moliebanr̃ iudei: cũ fidem q̃ per eũ est extinguere: ⁊ suã magis que ex lege ẽ iusticiam preferre: ac gentibus imbuendis conabantur inserere. Sequitur: Et apprehensum eum eiecerunt extra vineam ⁊ occiderunt. HYLA. Christus enim extra hierusalem tanq̃ extra vineam in sententiam damnatiõis abiectus est. ORIGE. Uel quod dicit: eiecerũt extra vineaz. tale mihi videtur. Quantũ ad se alienum eum esse iudicauerũt a vinea ⁊ colonis. Segtur: Cũ ergo venerit dom⁹ vineę quid faciet agricolis illis? HIERO. Interrogat quidem eos dominus: nõ q̃ ignoret quid respõsuri sint: sed vt propria responsione damnentur. Sequitur: Aiũt illi: Malos male perdet: ⁊ vineam suam locabit alys agricolis.

CHRY. super matth. Quod autem veꝝ responderunt non est illoꝝ qui iuste iudicauerunt: sed ipsius cause: veritas enim ipsis violentiam fecit. ORIGE. Sicut enim cayphas: sic ⁊ isti nõ ex se prophetauerunt contra se: qm̃ tollenda ab eis erãt eloquia dei ⁊ danda gentibus fructum ĩ tempore daturis: vel dominus quem occiderunt statim venit resurgens a mortuis: ⁊ malos quidem colonos male perdit: alys autem colonis. i. apostolis vineam suam consignauit ideſt eis qui ex iudaico populo crediderunt.

AVGV. de con. euan. Marcus autem hoc ab ipsis non rñsum esse cõmemozat: sed dominũ hoc consequenter locutũ post interrogationẽ suã ipsum sibi quodãmodo rñdisse. Sed facile potest intelligi vel illoꝝ vocem ita subiectaz vt non ĩterponeretur: illi responderunt: sed tamen ĩtellige retur: aut ideo rñsionẽ istam domino potius attributaz: qz cum veꝝ dixerũt: etiaz de illis hoc ipse respõdit q veritas ẽ. CHRY. ĩ ho. Uel nõ est contradictõis: ⁊ enĩ vtraq; facta sunt: qz. s. ⁊ ipsi p̃mo hoc responderunt: ⁊ postea dominꝰ ĩtrauit. AVGV. de con. euã. Sed illud magis mouet q lucas nõ solum eos hoc respondisse nõ dicit: veꝝ etiã cõtrariã rettulisse rñsionẽ. Ita enĩ narrat: Quo audito. s. hac sententia ex ore domini prolata dixerunt: Absit. Restat ergo vt intelligamus ĩ plebe que audiebat quosdam respõdisse quod mattheus commemozat: quosdam vero illud quod lucas dicit. i. absit. Nec moueat q̃ mattheus p̃ncipes sacerdotum ⁊ seniozes populi dixit accessisse ad dñm. ⁊ sic sine ĩterpositione alicuius persone sermo cõtexitur: vsq; ad hoc q̃ de locata agricolis vinea commemozatur. Potest enim putari oĩa hec cum p̃ncipibus sacerdotum locutum fuisse: sed matthe⁹ breuitatis causa tacuit quod lucas nõ tacuit: parabolam. s. istam nõ ad eos solos dictam: q̃ de potestate ĩterrogauerãt: sed ad plebem ĩ qua erant q̃ dicerent: pdet illos: ⁊ vineã suam dabit alys: que vox recte etiam ipsi⁹ dominii fuisse ĩtelligitur: siue ꝓpter veritatẽ: siue ꝓpter membrozum eius cum suo capite vnitatem. Erant etiam qui talia respondentibus dicerent: Absit: quia intelligebãt cõtra seipsos parabolã esse dictam. CHRY. super matthe. Uel aliter. Lucas quidem ſm responsionem ozis eoꝝ narrauit. Mattheus ſm responsionem cozdis. naz vere visibiliter quidem in facie contradixerunt dicentes. Absit: In cõscientia aũt fuscepũt dicentes. Malos male perdet: Sicũ homo deprehẽsus fuerit in malo: verbis quidez excusat: intus autem eius conscientia recognoscit. CHRY. in ho. Uel aliter: Dominus propter hoc eis parabolam proposuit vt ipsi non intelligentes cõtra se sententiã proferrent: sicut ⁊ ad dauid factũ est per nathã. rursus aũt intelligentes que dicta sunt contra se esse dixerũt: Absit. RABA. Moraliter autẽ cuiqz vinea locatur colenda cum baptismi mysteriũ datur: q̃ operando exerceat. Mittitur seruus vnus alter ⁊ tertius cum lex psalmus prophetia legitur: quoꝝ monita bene operetur. Sed missus cedit̃ ⁊ eycit̃: cũ sermo cõtenitur: vel quod peius ẽ: blasphematur. Heredẽ quãtũ ad se occidit qui filiũ dei cõculcauerit ⁊ spiritui gratie cõtumeliam fecerit. Perdito malo cultoze vinea aly datur: cum donum gratie quod superbus spreuerit humilis accipit.

CHRY. sup matth. Deinde quasi non acquiescẽtibus illis testimoniũ scripture inducit. Sequitur enim: dicit illis iesus. Nũquã legistis in scripturis: Lapidẽ quẽ reprobauerũt. ideſt si parabolam meã non intelligitis: vel istaz scripturaz cognoscatis. HIERO. Uarys aũt parabilis res cedẽ conteruntur. quos enĩ supra operiarios ⁊ agricolas appellarat. nunc edificatozes ideſt cementarios vocat. CHRY. in ho. Lapidem autẽ christũ vocat: Edificatozes autez doctozes iudeoꝝ qui christũ reprobauerũt dicẽtes. Hic nõ est a deo. RABA. Sed illis nolentibus ideo lapis caput anguli firmauit qz de vtroq; populo: quotquot ipse voluit sua fide coniunxit. vnde sequit̃ Hic factus ẽ in caput anguli. HYLA. Est enim caput anguli factus: quia ẽ inter legem ⁊ gentes lateris vtriusq; coniunctio. GHRY. in ho. Deinde vt discant quoniam nihil eoꝝ que fiebant: deo contrarium erat. subdit: A domino factum est. ORIGE. Ideſt iste lapis donum est donatũ a deo edificio vniuerso: ⁊ admirabile caput in oculis nostris q̃ possumus eũ videre oculis mentis. CHRY. super mattheum. Quasi diceret Quare non intelligitis in cuius edificij angulo ponendus est ille lapis: non in vestro quando reprobatus est: sed ĩ alio Si autem aliud edificiũ est futurũ: ergo vestra edificatio ẽ contemnenda. vnde subdit: Ideo dico vobis: qz auferetur a vobis regnum dei: ⁊ dabitur gentibus facientibus fructũ eius. ORIGE. Regnũ dei dicit mysteria regni dei. i. diui

nas scripturas quas tradidit dominus: ꝓmo qdē populo illi ꝓzi cui credita sunt eloqa dei: secūdo autē gentib⁹ faciēbus fructū: nemini enim datur verbū dei nisi faciēti fructū de eo: ⁊ nemini in quo peccatum regnat datur regnum dei: quomodo ergo illis datū est: a quo ⁊ ablatum est? Sed cōsidera quomodo quod dat intelligitur gratis datū. Quibus ergo locauit nō omnino q̄si electis ⁊ fidelibus dedit. quib⁹ aūt donauit cū iudicio electōis donauit. CHRY. super matth. Lapis autem dicitur christus: non solum ꝓpter firmitatem: sed etiam qa est inimicoꝝ magna confractio. vnde sequitur: Et qui ceciderit super lapidem istū ⁊c. HIERO. qui peccatoꝝ est ⁊ tamen in illum credit: cadit quidem super lapidem ⁊ confringit. sed non omnino conteritur. Reseruatur enim per patientiam ad salutem: super quem vero ille ceciderit: hic est cui lapis ille irruerit: ⁊ qui christum penitus negauerit: sic conteret eū vt nec testa qui dem remaneat in qua hauriat aque pusillum. CHRY. super matthe. Aliud est enim confringi: ⁊ aliud comminui: de eo enim quod confringitur: aliquid remanet. quod aūt comminuitur quasi in puluerem conuertitur. quod autem cadit ad lapidez non frangitur ꝑm q̄ est lapidis virtus: sed inquantuz fortiter cadit: aut ꝓpter pondus suuz: aut ꝓpter altitudinē casus: sic ⁊ christianus peccans: non tantuz perit quantū potest perdere christ⁹: sed quantū ipse se perdit per opa sua: aut ꝓpter magnitudinem peccati: aut ꝓpter altitudinem dignitatis. Infideles autem pereūt tantū quantū potest eos perdere christ⁹. CHRY. in hom. Vbi hic duas perditiones coꝝ ostendit: vnā ab eo q̄ offenderūt ⁊ scandalizati sunt: quam designat dicens: Qui ceciderit sup lapidē ⁊c. aliaz a captiuitate eis superuētura: quā manifestat dicens: Super quē vero ceciderit. AVGV. de q̄. euange. Uel de his dicit q cadent super eum qui illuz modo contemnūt vel iniurys afficiūt. Ideo nondū penit⁹ intereūt: sed tamen confringunt vt non recti ambulent super quos cadet: dū veniat desuper in iudicio cū pena perditionis: Ideo dixit: Conteret eos: vt sint impy tanq̄ puluis quem proycit ventus a facie terre.

¶ Et cū audissent principes sacerdotum ⁊ pharisei parabolas eius: cognouerunt q̄ de ipsis diceret. Et querētes eum tenere timuerūt turbas quoniam sicut prophetam eum habebant.

HIERO. Quanuis duro corde iudei ꝓpter incredulitatez essent: tamen intelligebant contra se omnes domini sententias dirigi. vnde dicit: Et cū audissent pnci. sacerdo. ⁊ phari. pabo. eius: cogno. q̄ de ipsis diceret. CHRY. super matthe. Nec est autem differentia bonoꝝ hominum ⁊ maloꝝ. Bon⁹ eniz comprehensus in peccato gemit qa peccauit: malus aūt fremit: non qz peccauit: sed qz comprehensus est in peccato: ⁊ nō solū penitentiam nō agit: sed magis aduersus coꝛripientē irascit. vnde ⁊ isti comprehēsi: magis ad maliciam sunt excitati. Sequitur enī: Et querentes tenere eū timuerūt turbas: quoniaz sicut prophetaz eum habebant. ORIGE. Sapiūt qdez aliquid de eo qō veꝝ est prophetaz euz estimantes: non aūt magnitudinez ei⁹ intelligūt ꝑz quod erat fili⁹ dei. Turbas aūt sic sapientes de eo: ⁊ paratas ꝓ eo pugnare timēt pncipes: neqz. n. ad coꝝ scientiam ptingere possunt: nihil dignū sentientes de eo. Deide sciendū est: quoniā volentiū iesuz tenere differentia ē. Alter enim pncipes ⁊ pharisei q̄rebant eū tenere: aliter sponsa q̄ dicit: Tenui eum: nec dimittam. adhuc eum tentura melius sicut dicit: Ascendam in palmam ⁊ tenebo altitudinez eius. Omnes enim nō recte sapientes de diuinitate tenere volūt iesum ⁊ pdere eū. Et alia qdem verba ꝓter verbum christi possibile est comprehendere ⁊ tenere. Uerbū aūt veritatis nemo potest cōprehendere. i. intelligere neqz tenere. i. conuincere: neqz separare a sensu credētiū neqz mortificare. i. destruere. CHRY. sup matthe. Dis etiam homo mal⁹ q̄ztū ad voluntatē suā ⁊ man⁹ mittit in deū ⁊ occidit eū. Qui enim ꝓcepta dei cōculcat: q murmurat cōtra deū: ⁊ turbato vultu aspicit celū: nōne si fieri potuisset manus mitteret i deum ⁊ occideret eū: vt iā licēter peccaret?

RABA. Sz tñ q̄ timēt mittere manū i iesuz ꝓp turbaz quotidie i ecclesia gerit: cū glibz solo noie frater fidei ⁊ pacis vnitatē quā nō diligit: pp bonos cohabitātes vl erubescit ipugnare vel timet. CA. XXII.

ET respōdēs iesus dixit iterꝝ in parabolis eis dicēs. Simile factum ē regnū celoꝝ hoi regi: q fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias: ⁊ nolebāt venire. Iterū misit alios ꝓuos dicēs: Dicite inuitatis: Ecce prandiū meū parauī: tauri mei ⁊ altilia occisa sūt: ⁊ oia parata: vēite ad nuptias. Illi aūt negleꝛerūt: ⁊ abierūt: ali⁹ in villā suā: alius vero ad negociationē suā. Reliq vero tenuerūt seruos eius: ⁊ ꝓtumelijs affectos occiderūt. Rex aūt cū audisset iratus ē: ⁊ missis exercitibus suis pdidit homicidas illos ⁊ ciuitatē illoꝝ succēdit. Tūc ait ꝓuis suis: Nuptie qdē parate sūt: sz q̄ inuitati erāt nō fuerūt digni. Ite ergo ad exitus viarū ⁊ quoscuqz inueneritis vocate ad nuptias Et egressi ꝓui eius i vias ꝓgregauerūt oēs quos inuenerūt malos ⁊ bonos: ⁊ iplete sūt nuptie discūbentiū. Intrauit autem Rex vt videret discūbentes:: ⁊ vidit ibi hoiem nō vestitum veste nuptiali: Et ait illi: Amice qūo huc itrasti ñ bñs veste nuptialē? At ille obmutuit. Tūc dixit rex ministris: Ligatis mānibus ⁊ pedibus eius mittite eū i tenebras exteriores: ibi erat fletus ⁊ stridoꝝ dētiū. Multi autem sunt vocati: pauci vero electi.

CHRY. in ho. Quia dixerat: Dabit gēti faciēti fructus eius: hic ostēdit cui genti. vnde dicitur. Et respondens ihs dixit iterum in parabolis eis dicens: Simile fac. ē regnū celoꝝ ⁊c. GLO. Dicit aūt. Rūdens: idest obuians praue cogitationi coꝝ de morte sua. AVGV. de con. euan. Parabolā aūt istaz solus mattheus narrat: simile quidem etiā lucas commemorat: sed nō est hoc: sicut ⁊ ipse ordo indicat

GREGO. in ho. Hic p nuptias pñs ecclesia: illic per cenam eternum ⁊ vltimū conuiuiuz designat: qz ⁊ in hanc nō nulli exituri intrāt: ad illud gsquis semel intrauerit vlteri⁹ non exibit. At siquis forte contendat hanc eandem esse lectionem: intelligi fortasse potest: quia de ꝓiecto eo q cū nuptiali veste non intrauerat: quod lucas tacuit Mattheus dixit. q̄ vero per illum cena: per hunc autem prandium dicit nequaq̄ obsistit: quia cum ad horam nonam apō antiquos prandium fieret quotidie ipsum quoqz prandium cena vocabatur. ORIGE. Regnum autem celoꝝ simile ē ꝑm eum quidem qui regnat homini regi: ꝑm eum autem qui cō regnat filio regis: ꝑm ea vero que sunt in regno regis: seruis ⁊ inuitatis ad nuptias: inter quos est ⁊ exercitus regis. Additum est autem homini regi: vt hominibus quasi homo loquatur: ⁊ dispensat homines non cupientes dispensari a deo. Sed tunc cessabit regnum celoꝝ esse simile homini cum cessante zelo ⁊ cōtentione ⁊ ceteris passionibus ⁊ peccatis cessauerimus ꝑm hominem ambulare: ⁊ videbimus

eum sicuti est. Nunc.n. videmus eum non sicuti est: sed sicuti p nrāz dispēsationē factꝰ fuerit nob. GREGO. i ho. Tūc aūt deus pr̄ deo filio nuptias fecit qñ hunc ī vtero virginis hūane nāe cōiunxit. Sz qz ex duabus psonis fieri solet nuptiaꝝ cōiunctio: absit hoc ab itellectibꝰ nr̄is: vt psonā redēptōris nr̄i ex duabꝰ psonis credamus eē vnitā. Ex duabꝰ q̄ppe atq; ī duabꝰ būc naturis existere dicimus: sz ex duabꝰ psonis credere ꝓpositū vt nephas vitamꝰ. Securiꝰ ergo dicī pōt: qz ī hoc rex pr̄ regi filio nuptias fecit: q̄ ei p incarnatōis mysteriū scām ecclīaz sociauit. Uterus aūt genitricis virginis hꝰ spōsi thalamus fuit. CHRY. sup mat. Uel aliter: Cū resurrectio fuerit facta sāctoꝝ tūc suscipiet hoiez vitā q̄ ē xp̄s: mortalitatē eiꝰ sua mōtalitate absorbēs. Nūc.n. q̄si arras futuri ꝺiugy spūmsciā accipimꝰ: tunc aūt ipz xp̄m plenius in nob habebimꝰ. ORIGE. Uel cōiunctionē spōsi ad sponsam. i. xp̄i ad aīam v̄bi susceptionē itelligе: partus āt opa bona. HYLA. Merito aūt a pr̄e iam sunt he nuptie facte: qz eternitatis huiꝰ societas: ⁊ noui cozpozis despōsata cōiūctio habeť iā pfecta ī xp̄o. Sequiť: Et misit ꝟuos suos vocare ītuitatos ad nuptias: ⁊ noluerūt vēire. CHRY. sup mat. Ergo qñ misit seruos suos iā ītuitati ꝑus erāt. Inuitati sūt.n. hoies a tpe abrae cui xp̄i icarnatio ꝓmittebať. HIERO. Misit āt seruū suū: necdubiū qn moysen p quē legē ītuitatis ōdit. Si āt seruos legerimꝰ: vt pluraq; hūt exēplaria: ad ꝓphetas referēduz ē qz ītuitati p eos venire cōtēpserūt. Sequiť: Itez misit alios seruos dicēs: Dicite ītuitatis: Serui q scōo missi sunt meliꝰ ē vt pphe te itelliganť q̄ apl̄i: ita tū si ꝟuꝰ supza fuerit scriptꝰ: sinaūt seruos ibidem legas: hic ꝟui secundi apl̄i sunt intelligendi.

CHRY. sup mat. Quos misit cū eis dixit: In viā gētiz ne abieritis: sed potius ite ad oues perditas domus israel. ORIGE. Uel q ꝑmo mittunť ꝟui vocare ītuitatos ad nuptias: hūť ꝓphe cōuertētes ex ppl̄o p suas ꝓphetias ad letiā ⁊ restitutōez eccl̄e ad xp̄z. Qui āt noluerūt vēire ī p̄mis ītuitati: sunt q noluerunt audire v̄ba ꝓphetaꝝ. Iterum alq; transmissi: alia congregatio prophetarum est. HYLA. Uel ꝟui p̄mo missi q ītuitatos vocarēt apostoli sunt: q āt admoneť vt veniāt ītuitati antea: populus israel est. ī gl̄am. n. eternitatis p legē ē aduocatꝰ. Apostoloꝝ ḡ erat ꝓpriū commonefacere eos quos inuitauerant ꝓphete. Qui vero itez cū ꝑceptoꝝ cōditōe mittunť apl̄ici viri sunt successores eoꝝ. GREGO. Sz qz hi q p̄us ītuitati sūt ad nuptiaꝝ cōuiuiū vēire noluerūt: ī scōa ītuitatōe iā dr̄: Ecce prādiū meū paraui. HIERO. Prādiū patū ⁊ tauri ⁊ altilia occisa vel p methaphorā opes regie describunť vt ex carnalibꝰ itelligāť spūalia: vl̄ certe dogmatū magnitudo ⁊ doctrīa ōi lege plenissima sentiri pōt. CHRY. sup mat. Cū q dns apl̄is dixit: Ītes ꝑdicate dicētes: qz appropiquauit regnuz celorū: hoc significauit qō hic dr̄. Prādiū meū paraui. i. ex lege ⁊ ꝓphetis scripturaꝝ mēsas ornaui. vnde segť. Tauri mei ⁊ altilia occisa sunt. GREGO. i ho. Per tauros aūt pres veteris testamēti figurantť: q ex pmissione legis ūmicos sibi os vtutis corpee: cornu feriebāt. Altilia vo sagīata dicimꝰ: ab eo enī q ē alere altilia: q̄si alitilia: vel q̄si alita vocamꝰ. Per altilia q̄ pres noui testamēti figurāť: q dū grāz pīguedinis iterne dulcedinis ꝑcipiūt aterrenis desiderys ad sublimia ꝓtēplatōis sue pēna subleuanť. Dic̄ ergo. Tauri mei ⁊ altilia occisa sunt, ac si. ꝺ. Patz ꝑcēdētiū mortes aspicite ⁊ remedia vite v̄re cogitate. CHRY. sup mat. Uel al̄r. Jō dic̄. Et saginata ⁊ tauros: nō qz ⁊ tauri nō fuerīt saginati: sz qz nō oēs saginati fuerūt tauri: q̄ saginata trīmō dic̄ ꝓphetas q fuerūt spūsc̄ō repleti: tauros āt q ꝓphete fuerūt ⁊ sacerdotes: sicut hieremias ⁊ eçechiel. vt. n. tauri duces sunt gregis: ita ⁊ sacerdotes ꝓncipes sunt populi. HYLA. Ul̄ al̄r: Tauri glorioſa martyꝝ spēs est q cōfessiōi dei tanq̄ hostia electa sunt īmolati. Saginata vero sunt homines spūales tanq̄ celesti pane ad euolandū aues paste: ceteros accepti cibi vbertate expleture. GREGO. Notandū vo q ī ꝓze ītuitatōe nil de tauris ⁊ altilib⁹ dr̄. In secūda aūt iam tauri ⁊ altilia mactata memorant̄: qz oīpotēs deus cū ꝟba eius audire nolumus adiungit exēpla: vt omne quod ipsi/fibile credimus tanto nob ad sperandū fiat facilius quanto p hoc transisse ⁊ alios audimus. ORIGE. Uel qz prādium quod paratur est elogum dei: fortia queq; elogiorum dei tauri itelligantur: suauia vero ⁊ delectabilia eoz sunt saginata. Sigs. n. proferat quedam dicta modica ⁊ non firma: ⁊ non magnaz virtutē rōnis habētia: vidētur macra eē que ꝓferuntur. Saginata autez sunt cū ad vnāquāq; ꝓpositōem exempla multa rōnis probatōe repleta īducunť: puta si aliquis de castitate sermonem loqtur: recte itelligitur turtur. Sed cum ipsum sanctitatis sermonē cuz ratōis ꝓbatōe de scripturis repletum protulerit: ita vt delectet ⁊ confirmet animū audiētis ꝓtulit eū saginatū. CHRY. sup matth. Quod autem dr̄: Et omnia parata sunt: intelligitur quia quicquid queritur ad salutem: iam adimpletuz est in scripturis. Qui enim ignorās est inuenit ibi quod discat. Qui contumax est: inuenit ibi quod timeat: qui laborat inuenit ibi ꝓmissa: qbꝰ excitеť ad opꝰ. GLO. Uel oīa parata sunt: introitus regni paratus est per fidem mee incarnationis qui ante fuerat clausus. CHRY. super matthe. Uel omnia parata dicit que ptinent ad mysteriū dñice passionis ⁊ nostre redēptiōis. Dicit aūt: Uenite ad nuptias nō pedibꝰ sed fide ⁊ moribꝰ. Sequiť. Illi aūt neglexerūt. Quasi āt re neglexerint manifestat eū subdiť. Et abierūt: alius in villam suaz: alius vero ad negociationē suā. CHRY. in ho. Quānis aūt videanť rationabiles occasiones esse: sed hinc discimus etiaz si necessaria sunt que detinent: omnibꝰ tamē ꝓponere spiritualia oportet: Mihi aūt videť q his occasionibꝰ vsi negligētie velanima ꝓponebāt. HYLA. Ambitione eniz seculi tanq̄ villa hoies occupanť: plures vero ꝓpter pecunie cupiditatē negociatione detinentur.

CHRY. sup matthe. Uel aliter: Cū laboze manuū nr̄aꝝ aliquid facimꝰ: puta exercētes agrū vel vineā aut opus lignі vel ferri: villā colere videmur. Cū aūt nō laboze manuz nr̄aꝝ alia lucra sequimur: totū hoc negociatio appellať. O miserrimꝰ mūdus ⁊ miseri q eū sequunť: Semp. n. mundialia opa hoies excluserūt a vita. GREGO. Qui ergo ītentus labori terreno: vel mūdi actionibꝰ dedit mysteriū icarnatiōis dñice pensare: ⁊ p̄m illud viuere dissimulat q̄si ad villā vel negociū pergēs: venire ad regias nuptias recusat. ⁊ plerunq; q est grauiꝰ nōnulli vocati: gratiā nō solū respuūt: sed etiā psequunť, vnde subdiť: Reliq vero tenuerūt seruos eiꝰ ⁊ ꝓtumaffecerūt, ⁊ occiderūt. CRHY. sup mat. Ul̄ p occupationē ville populares iudeoꝝ significat quos mūdi ōlectatio sepauit a xp̄o. Per occupationē vo negociatiōis sacerdotes ceteroscz mīstros tēpli significauit quos lucri obtutu vēietes ad mīsteriū legis ⁊ tēpli auaritia sepauit a fide, quibus nō dixit q malignati sūt: sed neglexerūt. q eni odio aut inuidia crucifixerūt xp̄m: illi malignati sunt: q autē negocys ipediti ñ crediderūt: illi neglexisse dicūť ñ maligna ti. De sua tū morte dñs tacet: qz ī ꝓzi pabola dixerat: sz oñ dixit mortē discipuloꝝ suoꝝ quos pꝰ ascēsuz ipsius occiderūt iudei: Stephanū lapidātes ⁊ Jacobū alphei occidentes: ꝓpter q̄ hierusalē destructa est a romānis. Et notādū q ira in deo non ꝓprie sed translatiue dr̄. Tūc eniz irasci dicit qñ vlciscit, vñ ⁊ hic dicit. Rex aūt cū audirat pꝰ est. HIERO. Qñ inuitabat ad nuptias ⁊ agebat opera clemētie: hoīs nomē appositū est. nūc āt qñ ad vltionē vēit: hō sileť ⁊ rex tūc dicit. ORIGE. Dicāt aūt q peccāt in deū legis ⁊ ꝓphetarū ⁊ totius creatiōis vtrū iste q ⁊ homo dicitur ⁊ iratus ꝓponitur. ipse est pater christi: q si dixerint hunc ipsum esse cogendi sunt confiteri quoniam multa in eo fm pas-

sibilē hominū naturā esse dicunt: nō qz ipse passibilis est: sz qz morē gerit passibilis nature hominū. Et sm hāc cōsequē tiā susc̄ipere cōuenit z irā dei z pnās z cetera huiusmodi in prophetis. Sequit: Et missis exerciti. HIERO. Per hos exercitus romanos intelligim⁹ sub duce vespasiano z tito: qui occisis indee populis p̄uaricatricē incenderūt ciuitatē. CHRY. sup matth. Roman⁹ aūt exercit⁹: dicit exercit⁹ dei: qz dñi est terra z plenitudo eius: nec etiā venissent romani hierusalē: nisi eos dñs excitasset. ORIGE. Ul an geloz agmina sunt exercit⁹ regis nostri. missis ergo exercitib⁹ extinxisse homicidas dr: qz in hoīb⁹ oē iudiciū per angelos exercet. Homicidas ergo pdit: quia psequētes interimit. Ciuitatē eoz igni succēdit: qz illoz nō solū aīe: sed carno quoqz in qua habitauerant eterna gehēne flāma cruciatur. ORIGE. Uel ciuitas impioz est sm vnūquodqz domā congregatio eoz q̄ inuenīt in sapiētia p̄ncipū huius seculi quā succēdit rex z exterminat q̄si ex malis edificationib⁹ cōsistentē. GREGO. Sed his q inuitātez se ptēni ostendit: filij sui nuptias vacuas nō hēbit. qui ēqz enī sermo dei inuē turus est vbi requiescat. vñ subdit. Tunc ait seruis suis.

ORIGE. Idest aplis aut angelis q ꝓpositi erāt in vocatione gēriū. Nuptie qdē parate sūt. REMI. Idest oē sacramētū būane dispēsatiōis iā pactū atqz cōpletū ē. Sed q inuitati erāt. i. iudei nō fuerūt digni: qz dei iusticiā ignorātes z suaz statuere volētes idignos se iudicauerūt eterne vite: Reprobato ergo iudaico pplo ad has nuptias gentilis populus est suscept⁹. vñ segt: Ite ergo ad exi. viarū: z quoscunqz inueneritis vocate ad nuptias. HIERO. Hētiliū. n. ppls nō erat i vys sz i exitib⁹ viaz. REMI. Qui sūt errores gentiliū. CHRY. sup matth. Uel vie sūt oēs pfessiones huius mūdi: vtputa phīe militie z huiusmodi. Dicit ergo: Ite ad exitus viaz vt cuiuslibet ꝺditiōis hoīes vocent ad fidē. adhuc sicut castitas via est q̄ ducit ad deū: sic fornicatio via est que ducit ad diabolū: z sic de alys vtutib⁹ z vitys. Jubet ergo vt cuiuscūqz ꝺuersatōis vl ꝺditōis hoīes inuitēt ad fidē. HYLA. Per viā etiā tēp⁹ seculi intelligēdū est atqz iō ad exit⁹ viaz iubent ire: qz oībus retroacta donant. GREGO. Uel aliter in scriptura sacra vias actiōes accipim⁹. Exit⁹ viarū itelligim⁹ defect⁹ actionū: qz illi plerūqz facile ad deū veniūt quos ī terrenis actiōib⁹ pspa nulla comitant. ORI. Ul aliter. Puto hāc pmā vocatiōez fuisse ad nuptias aliq̄z īgēuaz aiaz. Principal'r. n. ōs vlt vēire ad epulatōez diuini eloquy: eos q ad itelligēdū sūt īgēiosiores z q̄n hȝ sunt nolūt ad istā vocatiōez venire: transmittunt alȝ fui, puocātes eos z pmittētes q̄ si venerīt: pcipiēt prā diū patrū a rege. Sicut. n. n corpalib⁹ alia ē q̄ nubit sponsa. alȝ inuitatores. alȝ q inuitāt ad nuptias: sic de⁹ scit diuersos ordines: aiarū: earūqz virtutes z cās: ob q̄s hi qdē in cōstitutiōe spōse accipiūtur: alȝ in ordie suoz vocatiū: alȝ i numero inuitatoz ad nuptias. Sz q principaliter qdē fuerāt in uitati primos inuitatores q̄si pauper sensu neglexerūt z abierūt sua sequētes: in qb⁹ magis sūt delectati: q̄z in bis q̄ rex p̄ seruos suos ꝓmittebat: sz hi leuiores sūt: his q seruis trās missis iniuriant z iterficiūt: q. l. ꝓparatiōe ptēciosoz vboz ausi sūt tenuisse suos missos q nō sūt ꝓparati ad soluēdas qōnes eoz vsitas z ptumelys afficiunt vel iterficiunt ab eis. Segt. Et egressi sui ei⁹ in vias cōgregauerūt oēs quos inue. ma. z bonos. ORIGE. Egrediētes serui siue de iudea z hierlm aplī xpi: siue ab iteriozib⁹ angeli sancti: z venientes ad vias diuersas diuersoz moz ꝺgregauerūt quoscūqz inuenerunt. Et non curant vtrū aliqū ante vocationem mali fuerint aut boni. bonos autē intelligere hic simpliciter cōuenit humiliores z rectiores ex eis qui veniebāt ad cultum dei: quibus cōueniebat qō apls ait. Cum gentes q̄ legē nō hāt: ea q̄ legis sunt faciūt ipsi sibi sunt lex. HIERO. Inter ipsos. n. gentiles infinita est diuersitas: cuz alios sciam⁹ eē ꝓclioriores ad vitia. alios ad honestatē moruz virtutib⁹ deditos. GREGO. Uel hoc dicit: qz in hac ecclesia nec mali sine bonis: nec boni sine malis eē pñt: bon⁹ aūt non fuit q malos tolerare recusauit. Segtur: Et iplete sūt nuptie discūbētiū. ORIGE. Nuptie. s. xpi z ecclesie sūt iplete. dū restituti deo q̄ ab aplis sūt inuēti recubuerunt ad epulādū in nuptys: sz q̄n bonos z malos oportuit gdez vocari: nō āt vt mali pmanerēt mali: sz vt deponerēt vestimēta ꝺria nuptys z īduerēt nuptialia īdumenta. s. viscera misericordie benignitatis z̄c. Jō rex egredit vt videat discūbētes ꝓiusquā opponat eis prādiū vt retineat hītes nuptialia vestimēta z delectet: cōdēnetqz ꝺrios. vñ segt. Intrauit aūt rex vt videret discūbentes. CHRY. sup mat. Nō qz alicubi ipse nō ē: sz vbi vult p iudiciū aspicere: ibi dr p̄sens: vbi āt nō vult: absens vr. Dies āt aspectiōis est dies iudicy: q̄n visitatur⁹ ē christianos: qui sup mēsaz scripturarū recūbūt. ORIGE. Ingrediēs āt inuēit quēdā q nō mutauerat ꝓprios mores. vñ segt: Et vidit ibi hoīez nō vestitū veste nuptiali. Sigulariter dixit: qz vni⁹ sūt generis oēs q fuāt malitiā p⁹ fidē quā habuerāt añ fidē. GREGO. Quid āt debem⁹ itelligere p nuptialē vestē: nisi charitatē: qz hāc in se dñs habuit: dū ad sociāde sibi ecclesie nuptias veniret. Intrat ergo ad nuptias: sz sine veste nuptiali: q in ecclesia fidē hȝ: sz charitatē nō hȝ. AVGV. ō faustū: Ut sine veste nuptiali nuptias adit q̄rit ibi gloriā: nō spōsi sz suā. HILA. Uel vestis nuptialis ē gratia spiritussancti z cādor habit⁹ celestis q bone iterrogatiōis cōfessiōe susceptus vsqz in cetū regni celoz imaculat⁹ z iteger ē reseruādus. HIERO. Uel vestis nuptialis ꝓcepta sūt dñi: z opera que complent ex lege z euangelio nouiqz hominis efficiunt vestimentum quod qui in die iudicy iuēt⁹ fuerit sub nomine christiano nō habere: statiz corripitur: vnde sequitur. Et ait illi: Amice quomodo huc intrasti nō habens vestem nuptialem? Amicum vocat: qz est inuitat⁹ ad nuptias quasi sit amicus per fidem: Arguit autez imprudētie q̄ veste sordida mundicias polluerit nuptiales. ORIGE. Et q̄n qui peccat z non induit dñm iesum xpm: nō hȝ excusationē aliquā. iō segtur: Ar ille obmutuit. HIERO. In tēpore enī illo nō erit locus iprudentie: nec negandi facultas cum omnes angeli z mundus ipse testes sint peccatoz.

GREGO. Nō aūt solū reiectus est a nuptys qui iniuriā nuptys fecit: sed adhuc a ministris regis super vincula cōstitutis ligatus incessiōe qua non est vsus ad bonum: z apprehensoria virtute qua nullum opus ad bonum impleuit: cōdemnatus est in loco ab omni lumine alieno qui vocātur tenebre exteriores. vnde sequitur. Tūc rex dixit ministris Liga. ma. z pe. mit. eum in tene. exteriores. GREGO. Ligātur tunc pedes z manus per districtionem sñe: q modo a prauis operib⁹ ligari noluerūt per meliorationē vite: vel tūc ligat pena quos modo a bonis operibus ligauit culpa. AVGV. xi. de tri. Prauarum vero atqz distortarū volūtatū iplicatio vinculū est quo alligat qui hoc ait: Ut proiciat in tenebras exteriores. GREGO. Interiores āt tenebras dicim⁹ cecitatē cordis: exteriores vo tenebras eternā noctē dānatiōis. CHRY. sup mat. Uel per hoc designatur dīa tormētorum in pctōribus. Sunt. n. prime tenebre exteriores: interiores aūt minores: z nouissima loci. Segtur. Jbi erit fletus z stridor dentiū. HIERO. In fletu oculoz z stridore dētiū per methaphorā mēbrorū corporaliū: magnitudo oñdit tormētoz. Man⁹ quoqz ligatas z pedes: fletū oculoz z stridorē dētiū. ad cōprobādā resurrectionis itellige veritatē. GREGO. Ut illic dētes strideant qui de edacitate gaudebāt: illic oculi defleant qui h⁹ per illicitas cōcupiscētias versabantur. quatenus singula mēbra supplicio subiaceant que hic singulis gbusqz vitys subiecta fuiebāt. HIERO. Et qz īcōuiuio nupti

ali nō initiū ſz finis queritur:Subditur.Multi eniz ſūt vocati pauci vero electi.HYLA.Jn inuitāte enim ſine exceptione publice bonitatis humanitas ē:in inuitatis vero vel vocatis ō iudicio meritoꝝ pbitatis electio ē. GREGO. Nōnulli enī bona nec incipiūt:nōnulli vero in bonis q̄ ĩcepūt minime pſiſtūt.Tanto ergo ſibi vnuſqſq; ſollicite metuat:q̄to ignorat q̄ reſtāt. CHRY.ſup matth̄.Uel aliter Quotiēs deus tētat eccleſiā ſuaz ingredīr ad eā vt videat diſcūbentes:ꝛ ſi inuenerit aliquē nō habētez veſtē nuptialē interrogat eū vtqd factꝰ es chriſtianꝰ ſi hec opa diligebas:Talē ergo xp̄s tradit miniſtris ſuis.i.aligbꝰ magiſtris ſeductionis.ꝛ ligant manus eius.i.opa.ꝛ pedes.i.motꝰ aīe: ꝛ mittunt eaz in tenebraz.i.ĩ errores vel gentiū vel iudeoꝝ vel hereſim.propingores enī ſunt tenebre gentiliū:quia veritatē ſpernūt quā nō audierūt:ſed exteriores iudeoꝝ q audierūt:ſed non crediderunt:ſed magis exteriores hereticoruz qui audierunt ꝛ didicerunt.

¶ Tūc abeūtes phariſei ꝓſiliū inierūt vt capent eū ĩ ſmōe. Et mittūt ei diſcipulos ſuos cū herodianis dicētes. Magī:ſcimus q; verax es ꝛ viā dei ĩ veritate doces: ꝛ nō ē tibi cura de aliquo. Non enī reſpicis pſonā hoiuz. Dic ḡ nob qd tibi videtur:Licz cēſuz dari ceſari an nō:Cognita aūt ieſus negtia eoꝝ ait.Quid me tētatis hypocrite: Oñdite mihi nūmiſma cēſus.at illi obtulerūt ei denariū. ꝛ ait illis ieſus:Cuius ē imago hec ꝛ ſuperſcriptio:Dicūt ei:Ceſaris. Tūc ait illis: Reddite ergo q̄ ſūt ceſaris ceſari: ꝛ q̄ ſūt dei deo. Et audientes mirati ſunt: ꝛ relicto eo abierunt.

CHRY. ſuper matheū.Sicut ſi aligs claudere voluerit aque currentis meatuz ſi excluſa fuerit per aliquā violētiā: aliunde ſibi ſemitā querit:ſic iudeoꝝ malignitas ex vna pte ꝓfuſa.aliū ſibi aditū adinuenit.vñ dr̄. Tunc abeū. pha. ꝓſili. inie.vt ca.eū in ſermōe. Abierūt iquā ad herodianos Quale ꝓſiliū:tales ꝛ cōſiliatores.ꝛ iō ſeḡt.Et mittūt ei diſcipu.ſu.cū herodianis. GLO.Tanḡ ignotis vt facilī deciperent ꝛ p eos illū caperent:cū timētes turbā hoc p ſe non pſumerēt facere. HIERO.Nup qdē ſub ceſare augu.iudea ſubiecta romāis:qñ ĩ toto orbe ē celebrata ōſcriptio ſtipēdiaria fcā fuerat.Et erat ĩ ppl'o magna ſeditio:dicētibꝰ aliis p ſecuritate ꝛ gete q̄ romāi p oibꝰ militarēt:ōbere tributa pſolui. Phariſeis vo q ſibi applaudebāt ĩ iuſticia: e ꝓximitētibꝰ ñ dēre populū dei q ōcias ſolueret.ꝛ p̄mitias daret: ꝛ cetera q̄ in lege ſcripta ſūt:būanis legibꝰ ſubiacere.Ceſar aūt auguſtꝰ herodē filiū antipatris alienigenā ꝛ pſelitū regē iudeis ꝓſtituerat:q tributis peſſet ꝛ romano pareret imperio:Mittūt igit phariſei diſcipulos ſuos cū herodianis ideſt militibꝰ herodis.ſeu quos illudētes phariſei:q; romanis tributa ſoluebāt:herodianos vocabāt:ꝛ nō diuino cultui deditos. CHRY.in ho. Propter hoc āt ſuos diſcipulos ꝛ herodis milites ſimul mittūt:vt quodcūq; dixerit reprehēdaī.cupiebāt.n.magis aduerſuz herodiāos eū aliqd dicere.q;.n.eū detinere timebāt pp turbas:voluerūt ei piculum ĩmittere ex hoc q̄ eſſet publicis tributis obnoxius. CHRY.ſup matth̄.Nec ē aūt hypocritaꝝ p̄ria ſimulatio: q; laudāt quos pdere volūt.Et iō in laudē p̄rūpūt dicētes. Magiſter ſcimꝰ q; verax es:Magiſtrū eū vocāt vt q̄ſi honorāt ꝛ laudātꝰ myſteriū ſui cordis ſimplr eis apiat tanḡ volēs eos hēre diſcipulos. GLO.Tripliciter aūt ꝓtingit aliquē veritatē ñ docere.p̄rio ex pte ipſi ꝰ docētis: q;.ſ. vitatē vl' nō nouit:vel nō amat.ꝛ ꝺ hoc dicūt.Scimꝰ q; verax es.Scō ex parte dei:cuiꝰ timore poſtpoſito qdā vitatē de deo quā nouerūt:nō pure ānūciāt.ꝛ ꝺ hoc dicūt. Et viā dei in vitate doces.Tertio ex pte p̄rimi:ex cuiꝰ timore vel amore aligs vitatē tacet.ꝛ ad hoc excludēdū dicūt.Et non eſt tibi cura de aliquo.ſ.hoīe:nō.n.reſpicis pſonam hoīum.

CHRY.in ho. Hoc de herode ꝛ ceſare occulte inſinuabāt. HIERO.Blāda qdē ꝛ fraudulēta ĩterrogatio illuc p̄uocat rñdētē vt magis deū q̄ ceſarē timeat.vñ dr̄.Dic ergo nobis qd tibi vi.li. cēſuz dari ceſari an nō:Ut ſi dicat nō dēre tributa ſolui:ſtatī audiētes herodiāi:ſeditiōis reū ꝺ romanū p̄ncipē eū teneāt.CHRY.ĩ ho.Quia.n. ſciebāt q; qdā hāc diſcordiā meditātes occiſi erāt:volebāt ꝛ ipſiuz p ſmones bos in talē ſuſpitionē ĩmittere. Segt̄. Cognita āt ie.neg. eoꝝ ait.Quid me tēta.hypocrite: CHRY.ſup matth̄.Nō ſm ſmones eoꝝ pacificos blāde rñdit: ſed ſm cōſciētiā eoꝝ crudelē aſpa dixit:q; de volūtatibꝰ rñdet:nō vbis. HIERO.Pria ergo vt ꝰ ē rñdētis:ĩterrogātiū mentes cognoſcere:ꝛ nō diſcipulos ſz tētatores vocare.hypocrita ergo vocaī q aliud eſt ꝛ aliud ſimulat. CHRY.ſuper matth̄.Dicit ergo eis hypocrite:vt ꝓſideratēs eū hūanoꝝ cordiū cognitorē q̄ facere cogitabāt pficere nō auderent Uide ḡ q; phariſei blādiebāī vt pderēt:ſz ieſus eos ꝓfude bat vt ſaluaret:q; vtilioꝝ ē hoī deirat ꝰ q̄ bō ppiti ꝰ. HIERO.Sapientia.n.ſp ſapiēter egit:vt ſuis potiſſimū tētatores ſmonibꝰ ꝓfutent.Et iō ſequit.Oñdite mihi nūmiſma cēſus.At illi obtulerūt ei denariū.Hoc genꝰ nūmi ē q̄ p decē nūmis cōputabaī:ꝛ hēbat imaginē ceſaris. vñ ſequit Et ait illis ieſus.Cuiꝰ ē imago hec ꝛ ſuperſcriptio:Qui putāt ĩterrogationē ſaluatoris ignorātiā eē ꝛ nō diſpenſationē:diſcāt ex pñti loco q; vtiq; poterat ſcire ieſus cuiꝰ imago eſſet ĩ nūmo.Segt̄:Dñt ei:Ceſaris.Ceſarē ñ putemꝰ auguſtū:ſz tyberiū puignuz eū ſignificari ſub quo ꝛ paſſus ē dñs.Dēsāt reges romani a p̄rio caio ceſare:q ipiuz arripuerat:ceſares appellanī.Segt̄.Reddite ergo q̄ ſunt ceſaris ceſari.i. nūmū:tributū ꝛ pecuniā. HILA.Si.n.nihil qō ceſaris ē penes nos reſederit:ꝺditiōe reddēdi ei q̄ ſua ſūt nō tenebimur.Porro aūt ſi rebꝰ illiꝰ incūbamꝰ:ſi iure ptātis ſue vtimur:extra q̄relā iniurie eſt reddere ceſari quod ceſaris eſt.

CHRY. Tu aūt cū audieris:Redde que ſūt ceſaris ceſari:illa ſcito eū dicere ſolū:q̄ in nullo pietati nocēt:q; ſi aliqd tale fuerit nō adhuc ceſaris ē:ſz diaboli tributū. Deide vt non dicant:qñ hominibꝰ nos ſubycis:ſubdit.Et q̄ ſunt dei deo. HIERO.i.decimas.p̄mitias:oblatiōes: ꝛ victimas:ſicut ꝛ ipſe dñs reddidit ceſari tributa pro ſe ꝛ petro: ꝛ deo reddidit q̄ dei ſunt:patris faciēs volūtatē. HILA. Deo ēt q̄ eius ſunt reddere nos oꝝ.i.corpus ꝛ aiam ꝛ voluntatem.Nūmiſma.n.ceſaris in auro ē in quo eſt eius imago depicta. Dei.āt nūmiſma hō ē in quo ē dei imago figurata iō diuitias veſtras date ceſari:deo aūt inocētie veſtre conſcientiā ſeruate. ORIGE.Ex hoc loco diſcimus ſaluatoris exēplo vt nō his q̄ a multis dicunī:ꝛ ꝓpterea glorioſa videntur:occaſiōe pietatis attēdam ꝰ:ſz q̄ cōuenienter ſm ordinē rōnis dicūtur:Poſſumus aūt ꝛ moraliter ĩtelligere locū iſtū:qñ debemus corpori quedā dare q̄ſi tributū ceſari.i.neceſſaria:Quecūq; aūt ſunt cōuenientia aiarum nature.i.ea que ducunt ad virtutē:debemus deo offerre. qui ergo ſupra modū docent legem dei:ꝛ de rebus debitis corpori nihil curare p̄recipiunt:ſunt phariſei qui reddere ceſari tributū vetabant:.phibētes.ſ.nubere ꝛ abſtinere a cibis quos deus creauit.q; vero ſupra modum eſtimāt oportere corporibus ĩdulgere:ipſi ſunt herodiani.Saluator aūt nō vult vt nec virtꝰ minoreī dū ſupra modū carni ſeruimus: nec carnis nā graueī dū abūdāti ꝰ vtutibꝰ adherem ꝰ. Uel p̄inceps mūdi.i.diabolꝰ dr̄ ceſar:nō.n.poſſumꝰ reddere deo q̄ dei ſūt niſi p̄rꝰ reddiderimꝰ p̄rincipi q̄ ſūt ſua.i.niſi ōpoſiemꝰ malitiā vniuerſaz:Hoc ēt diſcamꝰ ex loco pñti q; ꝺ tē tantes nec oīno tacere debemus nec ſimplr rñdere:ſed circūſpecte vt p̄recidamꝰ occaſionē querētiū in nobis occaſio

nē: ꝛ doceam⁹ irreprehēsibiliꝫ q̄ pñt saluare volētes saluari.
HIE. Qui āt credere debuerāt ad tātā sapiaz mirati sūt
ꝙ calliditas eoꝝ īsidiandi nō inuenisset locū. vnde sequit:
Et audientes mirati sunt ꝛ relicto eo abierūt. Infidelitatē
pariter cū admiratione reportantes.
¶ In illa die accesserūt ad eū saducei qui dicunt
non esse resurrectionem ꝛ interrogauerūt eum
dicentes Magister: moyses dixit: Si quis mor
tuus fuerit non habens filiū: vt ducat frater eius
vxorem illius ꝛ suscitet semen fratri suo. Erant
autem apud nos septem fratres: ꝛ primus vxo
re ducta defunctus est: ꝛ non habens semē reli
qt vxorē suā fratri suo. Similiter secūdus ꝛ ter
tius vsqz ad septimū. Nouissime aūt oiuz ꝛ mu
lier defuncta ē: In resurrectione ergo cuius erit
de septem vxor? Oēs enim habuerunt eā. Ihs
dens autē ieſus: ait illis: Erratis nescientes scri
pturas neqz virtutem dei. In resurrectione eniz
neqz nubēt neqz nubent: ħ erunt sicut angeli dei
in celo. De resurrectiōe autez mortuorum nō le
gistis qđ dictum est a deo dicēte vobis: ego suz
deus abraam: ꝛ deus isaac: ꝛ deus iacob. Non
est deus mortuorum sed viuentium. Et audien
tes turbe mirabantur in doctrina eius.
CRHY. in ho. Cōfutatis phariseoꝝ discipl'is cū herodia
nis: saducei se īmittūt: cū tam ex cōfusione ꝓoꝝ eos oporte
ret effici pigriores: sed ꝓsumptio inuerecūdū quid est ꝛ p
tinax ꝛ ipossibilia tētans: propter hoc ꝛ euangelista stupens
eoꝝ demētiā hocipsuz significat dicēs. In illa die acces. ad
eū saducei. CHRY. super matth. Qñ recedebāt phariſei
accedebāt saducei: forte tali cōsilio: qz decertabāt qs eū an
te depbēdere posset: vel si rōne eū nō possent superare: saltē
p ipsaz frequētiaz subuerterent sensum eius. HIERO.
Due bereses erāt in iudeis: vna phariseoꝝ: ꝛ altera saduceo
rū. phariſei traditionū ꝛ obſuationū iusticiā ꝓferebāt. vñ ꝛ
diuisi vocabāt a pplo: saducei aūt q iterptant iusti: ꝛ ipsi vē
dicabāt sibi qđ nō erāt ꝓoꝝ? ꝛ coꝝpis ꝛ aīe resurrectionez
credentibus confitentibusqz: ꝛ angelos ꝛ spiritū sequentes
iuxta actus apostoloꝝ oīa denegabant. vnde ꝛ hic dicitur.
Qui dīt resurrectionē nō eē. ORIGE. Nō solū āt carnis
resurrectionē negabāt: sz ēt anime īmortalitatē tollebāt.
CHRY. sup matth. Uidēs. n. diabolus: qz iusticiā dei oī
no extiguere nō potuit: itroduxit beresim saduceoꝝ q di
ceret nō eē resurrectionē mortuoꝝ: q̄ res oē ꝓpositū faciē
de iusticie frāgit. qs. n. ꝛtētus erit aduersus seipsuz quotti
die: luctamina exercere nisi ad spē resurrectiōis aspiceret.
GREGO. c. iij. moza. Sūt āt nōnulli ꝟsiderātes q spūs
a carne soluit. q caro ī putredinē vertit: q putredo in pul
uerē reducit: q puluis ī elemēta soluit: vt neq̄q̄ ab buma
nis oculis videat: resurrectionē fieri posse desperāt: ꝛ dum
arida ossa īspiciūt: hec vestiri carnib⁹: rursumq̄ ad vitā vi
rescere posse fieri diffidūt. AVGV. in enche. Nō āt pe
rit deo terrena materies: de q̄ mortaliū creat caro: sz ī quē
libet puluerē cinerēue soluat: in quoslibet halitus auraſqz
diffugiat: in quācūqz aliox coꝝpox substātiā vel in ipsa ele
mēta vertat. in quozūcūqz aīaliū: aut ēt hominum cibum
ꝛdat: carnēqz mutet: aīe illi humane ī pūcto tēporis red
ditur q̄ eā ꝓmit⁹ vt hō fieret: viueret ꝛ creſceret: aīauit.
CHRY. sup matth. Ad defensionē autem sui errozis in
uenisse se argutissimā rōnē saducei putabāt. vñ sequit: Et ī
terro. eum dicētes. Magr: moyses dixit: Si quis mortuus
fuerit ꝛc. CHRY. ī ho. Quia. n. īmitigabile malum mors
erat apud iudeos: q oīa ꝓ pñti vita faciebāt: ī legē deduxit
moyses defuncti sine filys vxorē fratri dari oportere vt ō
functo fili⁹ nasceret ex fratre: ꝛ nō excideret nomē eius qđ
erat q̄dā mortis mitigatio. nō aūt ali⁹ q̄z frater vel ꝓpinqu⁹
iubebat accipe vxorē defuncti: qñ nō ita putaret q ex tali
cōiunctione erat nascitur⁹: eē fili⁹ ei⁹ q obyt: ꝛ iterū extra
neus nō ita bēret necessitatē statuere domū ei⁹ q obierat
sicut frater: cui ēt ex cognatione hoc facere iustū erat. Se
gtur: Erāt aūt apud nos septē fratres. HIERO. Qui re
surrectionē coꝝpoꝝ nō credebāt ꝛ aīaz putabāt iterire cuz
coꝝporib⁹: recte istiusmodi fingūt fabulā q̄ delyramēti ar
guat eos q resurrectionē asserāt mortuoꝝ. Turpitudinem
ergo fabule opponūt: vt resurrectōis denegēt vitatē. vnde
cōcludūt. In resurectōe ergo cuius erit: pōt aūt fieri vt ve
re in gēte coꝝ hoc aliqñ acciderit. AVGV. de que. euā.
per hos aūt septē frēs mystice itelligunt hoies ipy: q fru
ctū iustitie nō potuerūt afferre in terra p oēs. vy. mūdi eta
tes: qb⁹ ista terra cōsistit. postea. n. ꝛ ipsa terra trāsiet: p quā
oēs illi q̄si septē steriliter trāsierūt. Segt. Rñdēs autez ie
sus ait illis: Erratis nescientes scripturas neqz virtutez dei.
CHRY. sup matth. Sapiēter ꝓmū arguit stultitiā coꝝ:
qz nō legebāt. scōo ignorātiā: qz nō cognoscebāt deū. Ex di
ligētia. n. lectiōis nascit sciētia dei: ignorātia aūt negligētie
filia ē. HIERO. Propterea ergo errāt qz scripturas ne
sciūt: ꝛ qz scripturas nesciūt ꝟsequēter ignorāt virtutē dei.
ORIGE. Duas aūt res dicit eos nescire: vnam qdē scri
pturas: alterā aūt virtutē dei p quā resurrectio fit ꝛ noua
vita in ea: Uel dīs arguēs saduceos nescire virtutē dei se
eos nō cognoscere arguebat. ipse. n. erat virt⁹ dei ꝛ non co
gnoscebāt eū q̄si nesciētes scripturas q̄ loquunt de eo. pro
pterea nec resurrectionē credebāt quā factur⁹ fuerat ipse.
Querit aūt cū saluator dicat. Erratis nesciētes scripturas.
an dicat: ꝙ in gbusdā scripturis positū ē qđ segt: In resur
rectiōe nz nubēt: ꝛc. qđ ī veteri testō nō legit scriptū. Nos
aūt dicim⁹: qz scriptū est nō in ipsis ꝼmonib⁹ manifeste ista
dicētib⁹: sz in mysterio ĩdicātib⁹ ꝼm ītellectū morale: nā cū
sit lex vmbra futuroꝝ bonoꝝ: dicens quodlibet de viris ꝛ
vxoꝝib⁹: de spiritualib⁹ nuptys ꝑncipaliter dicit. Sed nec
hoc īuenio alicubi scripturā dicētē sanctos post exitū fore
sic angelos dei: nisi forte qs ꝛ hoc moraliter intelligat: ꝼm
illud qđ dr. Tu āt ibis ad pres tuos. Itē appositⁿ ē ad ppl'z
suū. Dicet aūt aligs. Jō eos īcrepabat q̄a non legebāt cete
ras scripturas q̄ sūt extra legē: ꝛ iō errabāt. Ali⁹ aūt dicit q
nesciebant mosaice legis scripturas: ex eo ꝙ diuinū sensuz
eaꝝ nō scrutabant. CHRY. sup matth. Ul qđ dicit. In
resurrectōe nz nubēt: ꝛc. rettulit ad ℟ qđ dixerat. Nescitis
virtutē dei. Qz āt dixit: ego suz de⁹ abraā: ꝛc. ad illō qđ dixe
rat: Nescitis scripturas. Et qdē calūniatoꝝ ꝑmū oz ī aliq
qōne auctoritatē scripture ꝓferre: deide rōnē exponere: in
terrogātib⁹ āt p ignorātiā pus rōnē exponamus: postea au
ctoritate cōfirmemus: qñ calūniatores cōuincere oz: iter
rogatores autem docere: ideo bis īterrogantibus per igno
rantiā prius rōnē exposuit dicēs. In resurrectione. HIE
RO. in hoc aūt qđ dicit. Neqz nubent nz nubent. Latina
ꝟsuetudo greco ydiomati ñ rndet. Nubere. n. apō latinos
ꝓpe dīr mulieres: sz nos simplr dcm̄ itelligam⁹ q̄ nubere
de viris. ꝛ nubi ō mulierib⁹ dcm̄ sit. CHRY. sup mat. Jn
ℬ qđē seculo qz morimur: iō nascimur. qz nascimur iō vxo
res ducimus. vt qđ moriēdo mīuit: nascēdo suppleat. ibi āt
moriēdi necitas tollit. vñ ꝛ nascēdi cā soluta ē. HILA. Et
qdē suffecerat aduersus saduceos opiniones illecebre coꝝ
poree recedisse: ꝛ officys cessantib⁹ īania hec coꝝporum gau
dia sustulisse: sz adiecit: sz sūt sic āgeli dei in celo. CHRY.
in ho. p qđ ad iterrogatū ꝟueniēter rndet: qz. n. hec erat eis
cā estimandi resurrectionē nō esse: quia credebant eandez

fore resurgẽtiũ ꝯditionẽ. Hãc causaꝫ remouit: oñdens eos alteri⁹ ꝯditiõis futuros. CHRY. sup matth. Notanduꝫ vo q cũ de ieiunys ⁊ elemosynis ceteriſqꝫ vtutib⁹ ſpiritali/b⁹ locut⁹ fuit: nũqꝫ angl'oꝝ ſiℓitudinẽ itroduxit: niſi cũ de absolutiõe a coitu loq̃reℓ: qñ ſiℓ oẽs act⁹ carnales opa ſũt aĩa liũ: p̃cipue tñ act⁹ libidinis: ſic oẽs virtutes ſũt res angeli ce: p̃cipue tñ caſtitas: p quã vincit nãvirtutib⁹. HIERO. Quod ergo inferℓ. Sed ſun t ſiℓ angeli dei in celo. ſpiritalis ꝓuerſatio repromittit. DIO. Tunc. n. qñ icorruptibiles ⁊ ĩmortales erim⁹ viſibili gdẽ ipſius dei apparitione in caſtiſſimis ꝓtẽplatiõib⁹ adiplebimur. ĩtelligibilis ãt luminis datiõe participabim⁹ ĩ impaſſibili ⁊ in ĩmateriali mẽte ſꝫ imitationẽ ſupceleſtiũ mẽtiũ: ꝓpter qõ dicit: q erim⁹ angelis equales. HYLA. Eãdẽ aũt calũniã quã ſaducei afferũt de cõiugio afferre plures ſolẽt: in quã formã muliebris ſexus reſurgat. Sed qualis in ſcripturis auctoritas ẽ de angelis opinãdo: talẽ in reſurrectione ſp̃ei noſtre ſenſum oportet eẽ de feminis. AVGV. xxy. de ciui. dei. Sꝫ mihi melius videt ſape q vtrũqꝫ ſexũ reſurrectuꝝ eẽ nõ dubitant. Non enĩ libido ibi erit: q̃ ꝓfuſionis cã ẽ: Nã priuſq̃ peccaſſent nudi erãt: natura aũt ſeruabit: q̃ tunc qdẽ ⁊ a ꝓcubitu ⁊ a partu ĩmunis erit: erũt tamen mẽbra feminea nõ accomodata vſui veteri. ſed decori nouo: quo nõ allicit aſpiciẽtis ꝓcupiſcentia: q̃ nulla erit: ſꝫ dei laudeℓ ſapientia atqꝫ clemẽtia: q ⁊ quod nõ erat fecit: ⁊ liberauit a corruptione quod fecit.

HIERO. Nemo enĩꝫ dicit de lapide ⁊ arbore ⁊ bis reb⁹ que nõ habẽt mẽbra: genitalia q nõ nubẽt neqꝫ nubentℓ: ſꝫ de bis qui cũ pñt nubere: tñ aliq̃ rõe nõ nubũt. RABA. Hec aũt que dicta ſunt de reſurrectionis cõditionib⁹ ꝓpoſite reddidit queſtioni. de ipſa vero reſurrectione cõtra corũ infidelitatem conuenienter loquitur. CHRY. in ho. Et qz illi interrogando moyſen premiſerant: p moyſen eos confutat: vnde ſubdit. De reſurrectione autem mortuoꝝ nõ legiſtis ⁊c̃. HIERO. Ad ꝓbãdũ reſurrectiõis veritatẽ multis alys exẽplis manifeſtiorib⁹ vti potuit: ex quib⁹ eſt illud. Reſuſcitabũtur mortui: ⁊ reſurgẽt qui in monumẽtis ſunt. ⁊ in alio loco. Multi dormientium de terre puluere reſurgent. Queritur ergo qd ſibi voluerit dñs hoc proferre teſtimoniũ qõ videtur ambiguum: vel non ſatis ad reſurrectionis pertinens veritatem? ⁊ quaſi hoc prolato probauerit quod volebat ſtatim intulerit: Nõ ẽ deus mortuoꝝ: ſed viuẽtiũ. Supra diximus aũt ſaduceos nec angelũ nec ſpũm nec reſurrectionẽ corporũ cõfitentes: ⁊ animarum quoqꝫ interitum predicaſſe. hi gnqꝫ tñ libros moyſi recipiebãt. ꝓphetaꝝ vaticinia reſpuẽtes. Stultũ ãt erat ĩde ꝓferre teſtimõia: cui⁹ auctoritatẽ ñ ſequebãt. Porro ad eternitatẽ aĩarũ ꝓbãdã: de moyſe ponit exẽplũ. Ego ſum deus abraaz. ſtatiqꝫ ifert: Nõ ẽ de⁹ mortuoꝝ ſꝫ viuẽtium: vt cũ pbauerit aĩas pmanere poſt mortẽ: nꝫ. n. poterat fieri vt coꝝ eẽt de⁹ q neqꝫ ſubſiſterẽt: ꝙueniẽter ĩtroduceret ⁊ corpoꝝ reſurrectio q̃ cũ aĩabus bona malaqꝫ geſſerunt.

CHRY. in ho. Sꝫ q̃liter alibi ait: vt viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ dñeℓ: ſꝫ hoc nõ ẽ ſiℓ ei qõ hic dr: mortuoꝝ. n. ibi dr eẽ dñs: coꝝ. ſ. q victuri ſũt: nõ aũt coꝝ q ſemel diſparuerũt: ⁊ vltra nõ reſurgẽt. HIERO. Cõſiderãdũ ẽt q ꝓmo hic ad moyſen iam factus fuerat ſanctis patriarchis iã pridẽ geſcentibus: erãt ergo quoꝝ de⁹ erat. nihil. n. bẽre poterant ſi non erãt: qz in natura rei eſt vt eſſe id neceſſe ſit cuius ſit altꝝ: atqꝫ ita habere deũ viuẽtiũ eſt cũ de⁹ eternitas ſit: ⁊ nõ ſit coꝝ que mortua ſunt hẽre id qõ eternuꝫ eſt: ⁊ qũo eſſe illi futuri ſemp negabunt: quoꝝ ſe eſſe profiteatur eternitas:

ORIGE. Deus ẽt ẽ q dicit: Ego ſuꝫ qui ſuꝫ. Sic ergo ĩpoſſibile ẽ vt dicaℓ coꝝ de⁹ eẽ q nõ ſũt. Et vide qz nõ dixit Ego ſum deus abraaz iſaac ⁊ iacob: ſed de⁹ abraaz deus iſaac: ⁊ deus iacob. In alio aũt loco ſic dixit De⁹ hebreoꝝ miſit me ad te. Qui. n. perfectiſſime ſunt circa deũ: quantũ ad cõparationẽ ceteroꝝ boñꝫ totũ habent deũ in ſe: ꝓptereã nõ cõiter ſꝫ ſingulariter dr coꝝ de⁹: vtputa ſi dicam⁹: Ager ille illoꝝ ẽ: oñdim⁹ q vnuſqſqꝫ eoꝝ nõ hꝫ eũ in toto. Si ãt dicim⁹ q ager ille illi⁹ ẽ. demõſtram⁹: qz totũ agrũ poſſidet ille. Ubi ergo dr: De⁹ hebreoꝝ: ipfectio demõſtraℓ coꝝ: ga vnuſqſqꝫ eoꝝ aligd modicũ de deo hẽbat. Dicit aũt: Deus abraaz: deus iſaac: ⁊ deus iacob: qz ſinguli coꝝ totũ hẽbãt deũ. nõ ãt ad modicã laudẽ reſpicit patriarchaꝝ q deo vi uebãt. AVGV. ꝯ fauſtũ. Oportũe itaqꝫ eadẽ voce nũc cõuincũt manichei: q̃ tũc cõuicti ſunt ſaducei. nã ⁊ ipſam reſurrectionẽ alio qdẽ mõ: ſꝫ tñ ẽt ipſi negãt. AVGV. ſu ꝑ ioãnẽ. Jõ ãt ſpãliter de⁹ abraã de⁹ iſaac ⁊ de⁹ iacob dr: q in. iſtis trib⁹ oẽs modi gnãtiõis filioꝝ dei vocant. Generat enĩ de⁹ multotiẽs de bono ꝓdicatoꝛe bonũ filiũ: ⁊ de malo malũ: qõ ſignificat p abraaz q de libera vxore fidelẽ filiũ habuit: ⁊ ꝯ ancilla ifidelẽ genuit. Aliqñ vo generat p bonũ ꝓdicatoꝛe bonũ ⁊ malũ filiũ: qõ ſignificat ĩ iſaac q de libera vnũ bonũ ⁊ altꝝ malũ genauit. Aliqñ generat bonos p bonũ ⁊ malũ ꝓdicatoꝛe: qõ ſignificat p iacob q bonos filios genuit: ⁊ de liberis: ⁊ de ancillis. CHRY. ſup matth. Et vide qũo ſit ifirmioꝛ cõgreſſio iudeoꝝ ꝯ xp̃m. Pria fuit cũ terroꝛe: dicẽdo: Jn q̃ ptãte hec facis? ꝯ quam neceſſaria fuit cõſtãtia coꝛdis. Secũda fuit cũ dolo: ꝯ quã neceſſaria fuit acuta ſapiẽtia. hec aũt fuit cũ ꝑſumptiõe ignara: q̃ precedentibus facilioꝛ eſt. Dominẽ. n. putantẽ ſe aliquid ſcire cũ neſciat: viro ſciẽti facile eſt cõuincere. Sic ⁊ opatio inimici in primis grauis eſt: ſed ſigs foꝛti aĩo ſuſtinuerit: inueniet eũ infirmioꝛẽ. Segtur. Et audiẽtes turbe mirabantur in doctrina ei⁹. REMI. Nõ quidẽ ſaducei ſed turbe mirãtur. Doc ẽt quotidie agit in eccleſia. cũ. n. diuina inſpiratione aduerſary eccleſie ſuperantur: turbe fidelium letantur.

¶ Phariſei ãt audiẽtes q ſilẽtiũ ipoſuiſſet ſaduceis ꝙuenerũt i vnũ: ⁊ iterrogauit eũ vn⁹ ex eis legis doctor tẽtãs eũ. Magiſt qõ ẽ mãdatũ magnũ i lege? ait illi ieſus: diliges dñꝫ deũ tuũ ex toto coꝛde tuo: ⁊ ex tota aĩa tua: ⁊ i tota mẽte tua. Hoc ẽ maximũ ⁊ ꝑmũ mãdatũ. Scõꝫ ẽt ſiℓ eſt huic: Diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipſum. Jn his duobus mãdatis vniuerſa lex pẽdet ⁊ ꝓphete.

HIERO. Qz ſupra phariſei in oñſiõe denary fuerãt cõfutati ⁊ aduerſe ptis viderant factionez ſubtrahtã: debuerãt ex hoc moueri ne vltra molirentur inſidias: ſed maliuolẽtia ⁊ luꝛoꝛ nutrit impudẽtiã. vñ dr: Phariſei aũt au. q̃ ſilẽ. ipo. ſadu. cõ. in vnũ. ORIGE. Silẽtiũ aũt ſaduceis ipoſuit ieſus: volẽs oſtẽdere qñ mẽdacy vocem obmutescere facit claritas vitas. Sicut. n. ꝓpriũ eſt iuſti tacere cũ ſit tempus tacẽdi: ⁊ log cũ ſit tps loquẽdi: non tñ obmutescere: ꝓpriũ ẽ oĩum q mẽdacy ſunt doctoꝛes obmutescere quãtũ ad rẽ: nõ aũt tacere. HIERO. Phariſei ergo ⁊ ſaducei q iter ſe ꝯry ſũt ad tentãdũ ieſuꝫ pari mẽte ꝯſentiũt.

CHRY. ſup matth. Uel ꝙuenerũt i vnũ phariſei vt multitudine vincerẽt quẽ rõnibus ſupare nõ poterãt: a vitate nudos ſe profeſſi ſunt q multitudine ſe armauerunt. Dicebant. n. apud ſe. Unus loquatur pro oĩbus: ⁊ oẽs loq̃mur q vnum vt ſi gdem vicerit oẽs videamur vicisſe. ſi autez cõuictus fuerit vel ſolus videaℓ confuſus. ⁊ ideo ſequitur: Et interrogauit eum vnus ex eis legis doctor tentans eum.

ORIGE. Oẽm ergo q non diſcendi ſed tẽtãdi cauſa interrogat aliquẽ doctoꝛum: eſtimare debemus illius phariſei fratrez ꝓm illud: Qõ vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. AVGV. de con. euan. Non moueat autem q matthæus hic dicit tentantem fuiſſe: a quo dominus interrogatus eſt: marcus autem hoc tacet: ⁊ in fine ita concludit q ei dominus ſapienter reſpondenti dixerit. Non

lōge es a regno dei. Fieri enī potest vt q̄uis tentās accesse rit:dñi tamē reſpōſiōe correct⁹ ſit:Aut certe ipſaz tētationē nō accipiam⁹ malā tanq̄ decipe volētis iuimicū:ſz cā poti⁹ tāq̄ expiri āpli⁹ volētis ignotū.neq; fruſtra ſcriptū ē: Qui facile credit leuis ē corde.qd aūt īterroget ſubdit: Magr̄ qđ ē mādatū i lege? ORIGE.Tētās dicebat: Magr̄ qm̄ nō tāq̄ diſciplūs xp̄i pferebat hāc vocē.Siquis g̃ nō diſcit aliqd a vbo:nec tradit ſe ei ex toto aīo ſuo:dic aūt ei Magr̄. frater phariſei eſt xp̄m tētātis.Cū g̃ añ ſaluatoris aduētuz legeret lex:forſitan q̄rebat qđ ē mādatū magnū in ea. Ne q̄z eniz īterrogaſſet hoc phariſeus niſi diu apō illos ō hoc q̄ ſtū fuiſſet ⁊ nō īuentū:donec veniens ieſus hoc doceret.

CHRY.ſup matth.De magno tam mādato īterrogat:q nec minimū obſeruabat:ille dz īterrogare ō maiore iuſtitia q̄ minore ꝓpleuit. HIERO.Uel nō de mādatis inter rogat:ſed qđ ſit p̄mū mādatū magnūq;:vt cū oia q̄ de⁹ mā dauerit magna ſint:gegd ille rn̄deat occaſionē hēat calūni andi. CHRY.ſup matth.Dn̄s,aūt ſic ei rn̄dit vt īterroga tionis ei⁹ fictā ꝓſciaz ſtatiz p̄mo rn̄ſo pcuteret.vn̄ ſeq̄t:Ait illi ieſus.Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua:⁊ in tota mēte tua.Diliges īgt nō timore:q; dilige re magis ē q̄z timere.timere enī ſernoz ē:diligēr filioz Ti mor ſub neceſſitate ē:dilectio ī libertate.Qui in timore ſer uit deo penā qđē euadit:mercedē vo iuſticie nō bz :q; inui tus fecit bonū ꝓpter timorē. Nō vult g̃ de⁹ vt timeat ſer uiliter ab hoibus quaſi dn̄s:ſz vt diligat q̄ſi pater g adopti onis ſpūz donauit hoib⁹.Diligereaūt deū ex toto corde:eſt vt cor tuū nō ſit inclinatū ad alicui⁹ rei dilectionē magis q̄ deī.Diligere aūt deū in tota aīa.ē certiſſimū aīuz habere in vitate:⁊ firmū eē in fide.Ali⁹ ē.n. amor cordis:⁊ ali⁹ ē amor aīe.Amor cordis quodāmō carnalis ē:vt etiā carnaliter di ligam⁹ deū:qđ facere nō poſſumus:uiſi recedam⁹ ab amore mūdialiū rez.Cordis g̃ amor ſentit in corde amor vo aīe nō ſentit ſed intelligit: q; iudicio aīe ꝓſiſtit.Qui.n. credit apō deū eē oē bonū ⁊ nihil boni eē ex ipm hic diligit deū in tota aīa.Tota vero mēte diligere deū ē vt oēs ſenſus deo vacēt.Cui⁹.n.ītellect⁹ deo miniſtrat:cui⁹ ſapia circa deū ē: cuius cogitatio ea q̄ dei ſūt tractat:cuius memoria q̄ bona ſūt recordat tota mēte diligit deū. AVGV. De doctrīa chriſtiana:Uel aliter:Deū ex toto corde deligere p̄cipis vt oēs cogitationes tuas:Ex tota aīa:vt oēz vitaz tuam:Ex to ta mēte tua:vt oēm intellectū tuū in illū ꝓferas:a quo bēs ea q̄ confers. Nullā g̃ vite nr̄e partē reliquit que vacare de beat ⁊ quaſi locū dare vt alia re velit frui.Sed quicqd ali ud diligēdū venerit.ī animū:illuc rapiat quo tot⁹ dilectio nis ſpēs currit:tūc.n.ē optim⁹ hō cū tota vita ſua pgit ī icō mutabile bonū. GLO.Ut ex toto corde.i.ītellectu.Aīa.i. volūtate:Mēte.i.memoria:vt nihil ei ꝓriuz velis:ſentias: aut recorderis. ORIGE.vel aliter .Et toto corde .i. fm totā recordationē ⁊ opationē ⁊ cogitatōnē.Ex tota aīa.i.vt pati ſint eā ponere ꝓ pietate dei.In tota mēte nihil aliō.ſ. pferētes niſi q̄ dei ſunt.Et vide ſi potes cor qđē accipe p ītellectu:quo ītelligibilia ſpeculāt: mēte āt ad proferēdas res.Mēte.n.proferim⁹ ſingulas res:⁊ p vnūquodq; qō ſi gnificat q̄ſi mēte nr̄a inābulam⁹ atq; proferim⁹.Si aūt tē tāti phariſeo dn̄s nō rn̄diſſet:eſtimare poſſem⁹ nō eē vnuz mādatū mai⁹ altero: Sed dn̄s reſpondens ſubdit: hoc eſt maximū ⁊ primū mādatū.vbi diſcim⁹ ſniam o emandatis: qō eſt magnū ⁊ ſunt inferioza vſq; ad minima. Reſpōdet aūt dn̄s nō ſolū qō eſt magnū mandatū:ſed ēt primum:nō pro ordine ſcripture:ſed pro dignitate virtutis. Di autem ſoli huius mādati in ſe ſuſcipiūt magnitudinē ⁊ primatum q̄ nō ſolū diligūt dn̄m deū ſuū:ſz etiaz illa tria ſuſceperint mū ſz ēt q̄ cēt ſcōm ſimile priori.vn̄ ſegtur. Secūdū aūtē ſimile ē huic:Diliges proximū tuum ſicut teipſuz. Si autē q̄ diligit iniqtatē odit aīam ſuā:manifeſtū q̄ nō diligit p̄xi mū ſicut ſeipſuz:cū nec ſeipſuz diligat. AVGV.i. de doctri.chriſtiana:Manifeſtū ē āt oēz hoiez primū eē deputādū.q; erga neminē opandū ē malū.Jā vo ſi vel cui pbēdū:vel a quo pbēdū ē nobis officiū miſericordie recte p̄xi mus dr̄:manifeſtū ē hoc p̄cepto quo tenemur diligere p̄xi mū ēt ſanctos āgelos ꝓtineri:a gb⁹ nobis tāta miſericordie īpēdūt officia:quāta nobis in ſcripturis aīaduertere facile ē:ex quo ⁊ ipſe dn̄s nr̄:primū ſe nobis dici voluit:qm̄ ſeipz dn̄s ieſus xp̄s ſignificat opitulatū eē ſemiuiuo iacēti ī via. AVGV.viij.de tri.Qui aūt amat hoies:aut q; iuſti ſunt aut vt iuſti ſint amare dz.ſic.n.⁊ ſeipſuz amare dz:aut q; iuſtus ē:aut iuſt⁹ ſit:ſic.n.diligit primū ſic ſeipſum ſine vllo piculo. AVGV.i.de doc.chriſtiana:Si āt teipſum nō pp te debes diligere:ſz pp illū vbi dilectiōis tue rectiſſimus fi nis ē:nō ſucceſſeat aliqs hō ſi ⁊ ipſuz pp deū diligis.qſqs g̃ recte,primū diligit:hoc cū eo dz agere vt ēt ipe toto corde diligat deū. CHRY.ſup matth.Qui aūt hoiem amat ſi mile ē:ſicut q deū amat:q; imago dei eſt hō:in quo deus di ligit:ſicut rex in ſua imagine honoratur.Et propter hoc dr̄ hoc mandatum ſimile eē p̄mo. ORIGE.Uel aliter:Qō mādatū ſequēs p̄mo ē ſimile:ſignificat idē eē officiū ⁊ me riti in vtroq;:nz.n.aut dei ſine xp̄o aut xp̄i ſine deo pōt vti lis eē dilectio ad ſalutē.Segtur.In his duobus mandatis tota lex pendet ⁊ pphete. AVGV.de q̄.euā.pendet di xit.i.illo refert vbi habet finē. RABA.Ad duo.n. hec p̄cepta pertinet totus decalogus.p̄cepta qđē p̄ie tabule ad dilectionē dei:p̄cepta ſecūde ad dilectionē p̄rimi. ORIGE.Uel q; qui oia īpleuit que ſcripta ſunt de dei dilectio ne ⁊ p̄rimi:dignus eſt magnas gratias a deo pcipe vt ītelli gat oēm legē ⁊ prophetas. AVGV.vij.de trini.Cū autē ſint duo p̄cepta in gb⁹ pēdet lex ⁊ pphete:dilectio dei ⁊ p̄ximi:nō īmerito ſcriptura plerūq; pro vtroq; vnum ponit ſine dilectionē dei:ſicut ē illud:Scimus enī qm̄ diligentibus deū oia cooperant in bonū:ſiue dilectionē proximi:ſicut eſt illud.Dis lex in vno ſermone īpletur. Diliges proximū tuū ſicut teipſum.Sed hoc ideo:q; qui proximū dili git cōſequens eſt vt deū diligat:Ex vna enī eadēq; charita te deū proximūq; diligimus:ſed deū ꝓpter deū:nos aūt ⁊ proximū ꝓpter deū. AVGV.i.de doctri. chriſtiana. Sed tñ qm̄ excellentior ⁊ ſupra noſtrā naturaz eſt diuina ſubſtantia:preceptū quo diligimus deū a proximi dilectio ne diſtinctum eſt.q; ſi te totū intelligas.i. aīam ⁊ corpus ⁊ proximū tuum.i.aīam ⁊ corpus nullum diligendarum rez genus in his duobus preceptis prętermiſſum eſt.Cum enī precurrat dilectio dei ſequitur dilectio proximi ciuſq; dile tionis modus preſcriptus ſit: vt eum ſicut teipſum diligas ſimul ⁊ tui abs te dilectio prętermiſſa non eſt.

¶ Cōgregatis āt phariſeis īterrogauit eos ieſus dicēs:Quid vobis vī de chriſto cuius filius ē? Dicūt ei:Da uid.Ait illis:Quō ergo dauid in ſpū vocat eū dn̄z dicēs:Dixit dn̄s dn̄o meo ſede a dextris meis:Donec ponā inimicos tuos ſca bellū pedū tuoz? Si ergo dauid vocat eū dn̄m quō filius ei⁹ ē? Et nemo poterat ei rn̄dēverbū: nz auſus fuit q̄ſq; ex illa die eū āpliuſ īterrogare.

CHRY.in home.Judei eſtimantes chriſtū eē hoiez pu ruz:eum tentabant:nec eum tentaſſent ſi filium dei credi didiſſent.Uolens ergo chriſtus oſtendere q; cognoſcebat fallaciā cordis eoz:⁊ quia deus erat:nec manifeſte voluit vincere veritatē:ne occaſionē blaſphemie inuenientes in dei amplius inſanirent. Nec omnino tacere q; ad hoc ve nerat vt veritatez annūciaret:ideo talē īterrogationez eis propoſuit: vt ipſa interrogatio eis oſtenderet quis eſſet.

Uñ dicit: Cõgregatis aũt phariseis interrogauit eos iesus dicens: Quid vobis videt de xpo cui⁹ filius ē? CHRY. in ho. Discipulos qdē pmũ interrogauit qd alij dicerēt de xpo: t tũc qd ipsi dicerēt: hos ãt nõ ita. Profecto. n. seducto rē eũ dixissent t malũ: existimabãt ãt qñ xps pur⁹ hõ erat: t iõ dixerũt eũ esse filiũ dauid: t hoc ē qõ subdit: Dicunt ei dauid. Ipse aũt hoc rephẽdens: inducit ꝓphetaz dñationē eius t ꝓphetatē filiatõis t cohonorationē q̄ ē ad pfectz testãtē Uñ subdit. ait illis: Quõ g̃ dauid i spũ vocat eũ dñm dicẽs Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. dõec. HIERO. Testimõiũ hoc de. ioꝫ. psalmo sũptũ ē. Dñs g̃ fili⁹ dauid vocat: nõ fz id q̄ ō eo nat⁹ ē fz iuxta id q̄ nat⁹ ex pfe sp fuit p̄ueniẽs ipz carnis sue pfectz: vocat ãt eũ dñz suũ ñ errore ĩcerto nec ꝓpa volũtate: sed spũsctõ. REMI. Or aũt dic: Sede a dextris meis: nõ intelligẽdũ ē q̄ deus corpore⁹ sit vt dextrã vel sinistrã habeat: sed a dextris dei sedere ē i honore t equalitate paterne dignitatis manere. CHRY. sup mat. Puto aũt hãc interrogationē nõ solũ cõtra phariseos: fz ēt cõtra hereticos posuit. nã fm carnē vere filius erat dauid: dñs autē fm diuinitatē. CHRY. in ho. Non aũt in hoc stat: sed vt timeant subdit. Donec ponam inimicos tuos, sca bellũ pedũ tuoꝝ: vt saltē ita eos inducat. ORIGE. Deus etiã nõ ad pditionē solũ ponit scabellũ pedũ xpi inimicos ipsius. fz t ad eoꝝ salutē. REMI. Donec ãt pro infinito ponit: vt sit sensus: Sed semp: t inimici tui i sempiternũ subycient pedibus tuis. GLO. Or autez a patre inimici subyciunt filio: nõ infirmitatē fily: fz vnitatē nature significat. nã t fili⁹ subycit inimicos patri: q̄ patrē clarificat super terrã. Et ex hac auctoritate ꝯcludit: Si g̃ dauid vocat eũ dñm quõ fili⁹ eius ē? HIERO. Interrogatio hec nobis ꝓficit vsqz hodie ꝓtra iudeos. Et hi. n. qui ꝓfitent christũ eē vẽturũ hoiem simplicē t scñ virũ asserũt de genere dauid. Interrogẽus g̃ eos docti a dño si simplex hõ ē. t tñ fili⁹ dauid: quõ dauid vocat eũ dñm suũ? iudei aũt ad diludendã interrogatõis vitatē: friuola mlta ꝯfingũt: vnaculũ abrae asserẽtes cuius filius fuerit damascus elieçer: t ex ipsius psona scriptum psalmum: quod post cedem quinqz regum dominus deus domino suo abraã dixerit: Sede ad dexterã meã donec ponaz tc̄: Quos interrogem⁹ quõ dixerit abrae ea q̄ sequuntur: t respondere cogamus quõ abraã ante luciferũ genit⁹ sit: t quõ sacerdos fuerit fm ordinẽ melchisedech: p quo melchisedech obtulerit panẽ t vinũ: t a quo decimas prede accepit. CHRY. in ho. Hoc tñ imposuit finem ipsoꝝ disputationib⁹ q̄si magnũ t sufficiẽs pcludere eoꝝ ora. vñ segtur: Et nemo poterat rñdere ei verbũ. Neqz ausus fuit quisq̄z ex illa die eũ amplius ĩterrogare. Siluerũt enī extũc nõ volẽtes: fz nõ habẽdo aliqd dicere. ORIGE. Si aũt interrogatio eoꝝ fuisset ex volũtate discẽdi: nunq̄z eis talia ꝓposuisset: vt amplius nõ eẽnt ausi eũ ĩterrogare.

RABA. Ex hoc aũt ĩtelligim⁹ venena iuidie superari posse: sed difficile gescere. CA. XXIII.

TUnc iesus locutus ē ad turbas t ad discipulos suos dicens: Sup cathedrã moysi sederũt scribe t pharisei. Oĩa ergo quecũqz dixerit vob̃ seruate t facite: scõm opa vero eoꝝ nolite facere. Dicunt. n. t non faciunt. Alligãt aũt onera grauia t ipportabilia t iponũt ĩ humeros hominuz: digito autem suo nolunt ea mouere.

CHRY. sup matth. Postq̄z dñs sacerdotũ rñsionez p̄strauit: t incorrigibilẽ eoꝝ cõditionē oñdit: sicut clerici si male fecerint inemendabiles sunt: laici vero delquentes facile emẽdant: tunc cõuertit sermones ad apostolos t ad populũ. vnde dicitur. Tunc locut⁹ est iesus ad turbas t ad discipulos suos. Infructuosuz nãq̄z ē vbũ ĩ quo sic alter ꝯfundi tur: vt alter nõ erudiat. ORIGE. Sũt aũt meliores discipuli xpi reliqs turbis: t iuenis in ecclesijs quosdã affectuosius accedẽtes ad vbũ dei eẽ discipulos xpi: ceteros aũt populũ eẽ ipsi⁹: Et iterdũ q̄dã discipulis solis dicit: q̄daz vero turbis: alia vo turbis simul atqz discipulis sic̄ sũt hec. vñ segtur: Dicẽs sup cathedrã moysi tc̄. Qui legẽ moysi, pfitẽt ĩterptari se gloriant hi sedẽt sup cathedrã moysi. Qui g̃ nõ recedũt a lra legis: scribe dicunt. Qui aũt maius aliqd pfitẽtes: diuidũt seipsos q̄si meliores a multis: pharisei dicuntur: qõ ĩterptat diuisi. Qui ãt moysen fz spirituale virtutẽ ĩtelligũt t exponũt: sedẽt qdē sup cathedrã moysi: fz nõ sũt scribe t pharisei: fz his meliores dilecti xpi discipuli. Post aduẽtũ aũt xpi sedẽt sup cathedrã, eccleſie: que ē cathedra xpi. CHRY. sup matth. Uidẽdũ ē tñ quõ qs sup cathedrã sedeat: q̄ nõ cathedra fac̄ sacerdotẽ: fz sacerdos cathedrã: nõ locus sanctificat hoiez: fz hõ locũ. Ideoq̄z malus sacerdos de sacerdotio suo crimen acgrit: non dignitatem.

CHRY. in ho. Ne aũt aliqs dicat: qñ pp hoc defidior fact⁹ sum ad agẽdũ q̄ malus ē doctor: hãc destruit occasionẽ: cũ subdit: Oĩa ergo q̄cunqz dixe. vo. ser. t facite. Nõ. n. sua dicũt: fz que dei sunt: q̄ p moysen deus in legẽ dedurit. Et ĩtuere quãto circa moysen vtit honore: eã itez q̄ ad vetus ē testñ ꝯcordiã ostẽdẽs. ORIGE. Si autez scribe t pharisei sedẽtes sup cathedrã moysi sunt iudeoꝝ doctores fm litterã docẽtes legis mãdata: quõ iubet nos dñs fz oĩa q̄ dicũt illi facere: cũ apli in actib⁹ vetẽt fideles viuere fm litterã legis: fz illi docẽt fm litterã legẽ spiritualiter non ĩtelligẽtes. Quecũqz ergo dicũt nobis ex lege ĩtelligentes sensuz legis facim⁹ t seruam⁹: neq̄q̄ faciẽtes fm opa eoꝝ. Nõ. n. sicut lex docet faciũt nec ĩtelligũt velamẽ eẽ sup litterã legis. Ul' cũ oĩa audieris nõ oĩa ĩtelligas p̄cepta legis: puta multa q̄ de escis sunt t q̄ de hostys t filia: fz ea q̄ cozigũt mozes. Sed q̄re nõ de lege gratie hoc mãdauit: sed de doctrina moysi? q̄. s. nõdũ erat tps p̄cepta noue legis ante tps passiõis manifestare. Mihi ãt vr̃ q̄ t aliqd aliud pdit pẽsans hoc dicit: q̄. n. accusaturus erat scribas t phariseos in sequẽtib⁹ fmonib⁹: ne videret apud stultos ex hoc eoꝝ principatũ cupe: vel propter inimicitiaz hoc facere: primũ a se banc suspitionẽ remouet: t tũc eos incepit reprehendere: vt turbe non in eadez vitia incidant: t ideo ne existimẽt q̄ q̄ debent eos audire: ideo eos debeant in operibus imitari. Subditur enī. Scõm vero opera eoꝝ nolite facere. Quid est ãt doctore illo miserabilius: cuius vitam discipuli eoꝝ non sequunt saluant: cũ imitant pdunt? CHRY. sup matth. Sicut aũt aurũ de terra eligit: t terra relinquit. ꝙre sic t auditores doctrinã accipiãt t mozes relinquant. ꝙre quẽter. n. de hoie malo bona doctrina ꝓcedit: sicut autẽ t sacerdotes meli⁹ iudicãt ꝓpter bonos malos docere q̄ ꝓpter malos bonos negligẽ. sic t subditi ꝓpter bonos sacerdotes etiã malos honorẽ. ne ꝓpter malos boni ēt contemnãtur. meli⁹ est. n. malis iniusta pstare q̄z bonis iusta subtrahere. CHRY. in ho. Cõsidera vero vñ incipit eos rephẽdere. Nã segtur: Dicũt. n. t nõ faciũt. Maxie enī accusatione dign⁹ est q̄ doctrine auctoritatē habẽs: legẽ trãsgredit. ꝓmo qdē q̄ puaricat q̄ alios corrigere dz: deide q̄ peccãs maiore pena dignus est ꝓpter honorẽ: tertio q̄ plus cozrupit velut in ordine doctoris peccans. Rursus autez t aliã eoꝝ reprehensionem ponit: qñ graues sunt sibi subiectis. vñ segtur. Alligant. n. onera grauia, tc̄. In quo duplicẽ eoꝝ malitiã oñdit: vnã qdē in hoc q̄ sine venia expetũt a subiectis summã diligẽtiaz vite: aliã vo in hoc q̄ sibiipsis multam cõcedũt licẽtiã. Oportet aũt bonũ ꝓncipẽ econtrario se habere. in his enī que fm seipsuz sunt: graue indicem eẽ, in subiectis aũt mansuetum. Intende aũt qualiter t eoꝝ

rēpbēsionē aggrauat. Nō enī dixit: Nō possunt: sz Nolū t. neqz dixit. Portare: sz Digito mouere. i. neqz ppe fieri nz tā gere. CHRY. sup matth. Et quidē quātū ad phariseos t scribas de qb⁹ logī: onera grauia t iportabilia dīc legis mā data: de qb⁹ petrus in actib⁹ dicit: Ut qd vultis iponere in gū sup ceruices discipulox: qō neqz nos neqz pres nri por tare potuim⁹. Onera. n. legis quibusdā rōnib⁹ fabulosis cō mēdantes: auditoribꝫ qsi vincula sup humeros cordis eox alligabāt: vt velut rōnis vinculo ostricti nō reycerēt ea a se Ipsi aūt nec ex modica parte ea iplebāt. i. vt nō dicāt pleno opere: sed nec modico tactu. i. digito. GLO. Uel alligant onera. i. vndecūqz traditiones colligūt que scientiam non leuant: sed grauāt. HIERO. Humeri aūt t digit⁹: t onera t vincula qb⁹ alligant onera: spiritaliter sunt intelligenda. Dic etiaz generaliter dns aduersus oēs magistros logtur. qui grādia iubēt t minora nō faciūt. CHRY. sup mat. Tales aūt sūt q graue pōdus venientib⁹ ad penitētiam im ponūt: t sic dū pena psens fugīt: otēnit pena futura. Si. n. fascē super humeros adolescētis quē nō pōt baiulare posue ris: necesse hz vt aut fastē reyciat: aut sub pondere confrin gatur: sic t homini cui graue pondus penitētie imponis: ne cesse est vt aut pniam reyciat: aut suscipiens dum sufferre non potest: scandaliçatus amplius peccet. Deinde t si erra mus modicā pniam iponētes nōne meli⁹ ē ꝓpter miserior diā reddere rationē qz pp crudelitatem? vbi paterfamilias largus ē dispensator non debet esse tenax. Si deus benign⁹ vt quid sacerdos eius auster⁹? Uis apparere sanctus: circa tuā vitā esto auster⁹: circa alioz benign⁹. audiant te hoīes parua mandantē t grauia faciētez. Talis est aūt sacerdos q sibi indulget t alios exigit: quēadmodū malus descriptor tributi in ciuitate q se releuat t onerat tribuentes.

CŌia vero opa sua faciūt vt videant ab hoībus Dilatāt. n. philateria sua: t magnificant fimbri as. Amāt aūt primos accubitus i cenis: t prias cathedras i synagogis: t salutatōes i foro: t vo cari ab hoīb⁹ rabbi. Uos āt nolite vocari rabbi. Unus ē. n. magī vester: oēs āt vos frēs estis. Et patrē nolite vocare vobis sup terrā. vnus ē. n. pa ter vester q in celis est. Nec vocemini magī: qz magī vester vnus est christus. Qui maior ē ve strū: erit minister vī. Qui aūt se exaltauerit hūili abit t qui se humiliauerit exaltabitur.

CHRY. in ho. Supra dns arguerat scribas t phariseos crudelitatis t negligētie: ꝓsequēter āt arguit eos ianis glo rie q fecit eos a deo recedere: vñ dicit. Oia aūt opa sua fa. vt vide. ab hōib⁹. CHRY. in ho. In oī re nascit ꝙ ipam exterminat: sic ex ligno vermis: t ex vestimēto tinea. vñ sa cerdotū misteriū q positi sūt ad edificatōez sanctitatis cor rūpe diabolus nitit: vt hoc ipz bonum dū pp hoīes fit: fiat malū. Tolle hoc vitiū de clero: t sine labore oia resecabis ex hoc. n. fit vt difficile clerici peccātes penitētiā agāt. Ut aūt dns in hoc ostēdere cām pp quā nō poterant credere christo: hoc ē qz oia faciūt vt videāt ab hoīb⁹. ipossibile. n. ē vt credat christo celestia predicāti. qui glozią hoīuz ꝓcu piscit terrenā. legi. n. aliquē sic iterpretātē būc locū. sup ca thedra. i. i honore t gradu quo fuerat moyses ostituti sunt scribe t pharisei idigne q ꝓphetātes de christo vēturo ꝓdi cabāt alys: ipsi āt non recipiebāt pñtē: pp hoc hortat popu lū audire legē quā predicabāt. i. credere i christū predica tū a lege: t nō imitari scribas t phariseos incredulos. t red dit cām qre predicabāt ex lege christū vēturū. t nō crede bāt in eū: qz. s. oia opa sua faciūt: vt ab hoībus videant. i. qz nō predicabāt christū venturū desiderio aduentus eius: sz vt doctores legis esse ab hoībus viderentur. ORIGE. Ad hoc aūt opa sua faciūt vt ab hoībus videant: visibilem susciṗiētes circūcisionē: t visibiliter corporalia ferméta au ferētes de domib⁹ suis: t silr bis silia agētes: xpi vo discipu li legē in occultis iplēt qsi in occulto ostituti iudei: vt apo stolus dicit. CHRY. in ho. Uide āt hic ꝙ cū ꝙdā itētioe eos icusat. Nō enī simplr ait: ꝙ faciāt opa sua: vt videant ab hoīb⁹: sz addidit oia. Deide monstrat ꝙ neqz in magnis vane gliabant: sz i gbusdā vilib⁹ reb⁹. vñ subdit. Dilatāt. n. philateria sua t magnificāt fimbrias. HIERO. Dns. n. cū dedisset mādata legis p moysen: ad extremū itulit. ligabis ea in manu tua: t erūt semp añ oculos tuos t ē sensus. Pre cepta mea sint in manu tua: vt ope ꝓpleant. sint añ oculos tuos: vt die ac nocte mediteris in eis. Hoc phariseī male in terptātes scribebāt in mēbranis decalogū moysi. i. decē le gis vba: ꝓplicātes ea t ligātes in frōte: t qsi coronā capitis faciētes: vt semp añ oculos moueret. Jusserat quoqz aliud moyses vt in qttuor angulis pallioz hiacintinas fimbrias facerēt ad israel populū discernēdū: vt quo i corporib⁹ cir cūcisio signū iudaicę gētis daret: ita vestis hēret aliquā dif ferentiā. Supstitiosi vo magri captātes aurā popularem: atqz ex mulierculis captantes lucra: faciebāt grandes fim brias t acutissimas in eis spinas ligabāt: vt vz ambulātes t sedētes iterdū pūgerent: t qsi hac cōmonitōe retraherēt ad misteria seruitutis dei. Dictatiola ergo illa decalogi phi lateria vocabāt. i. ꝓseruatoria eo ꝙ qcūqz habuissent ea: qsi ob custodiā t munimētū sui hērent. Nō itelligētib⁹ phari seis ꝙ hec in corde portāda sūt non in corpore: aliogn t ar maria t arce habēt libros: t noticiā dei ñ habēt. CHRY. Illoz aūt exēplo t nunc multi aliq noia hebraica angeloz cōfingūt t scribūt t alligāt: q nō itelligētib⁹ metuēda vidē tur: qdā vero aliquā partē euāgely scriptā circa collu⁹ por tant. Sed nōne quottidie euāgeliū in ecclesia legīt: t audi tur ab oīb⁹? Cui ergo in auribꝫ posita euāgelia nhil ꝓsunt qūo eū possunt circa collū suspensa saluare? Deinde vbi est virtus euangely: in figuris litterarū: an in itellectu sensuū? si in figuris: bene circa collum suspendis. si in intellectu: er go melius in corde posita prosunt: qz circa collu⁹ suspensa. Alij vero sic exponunt hunc locū: qz dilatabant verba sua de proprijs obseruantys: qsi philateria. i. cōseruatoria salu tis ea populo assidue pdicātes: Fimbrias autem vestimen torum magnificatas dicit supereminentias eorundē man datorū. HIERO. Cū aūt superflue philateria dilatant t magnas faciant fimbrias: gloriam captantes ab hominib⁹: ꝓsequēter arguūt i religs. vñ segī: Amāt. n. ꝑmos accu. in ce. t primas cathe. in synago. RABA. Notādū ꝙ nō sa lutari i foro: nō prio sedere vl discūbere vetat cos: qb⁹ B of ficij ordie ꝓpetit: sz eos q hec siue bita siue ñ bita indebite amāt a fidelibus: qsi iprobos docet eē cauēdos. CHRY. Non enim vituperat eos qui in primo loco recumbunt: sz eos q: i amant primos discubitus: ad voluntatem vitupe rationem referens: non ad factum Sine causa enim loco se humiliat: qui corde se prefert. aliquis enim iactator au diens laudabile esse in vltimo loco discumbere discumbit post omnes: t non solum iactantiam cordis nō dimittit. sz adhuc aliam iactantiam humilitatis acquirit: vt qui vult videri iustus t humilis videatur. Multi enim superbi corpore quidem in nouissimo recumbentes: cordis autez elatione videntur sibi in capite recumbere: t multi sunt humiles in capite recumbentes: t conscientia se in vlti mo esse existimant. CHRY. in ho. Intende autem vbi in eis vana gloria dominabatur: in synagogis scilicet in quas intrabant: alios directuri. In cenis hoc pati qualiter cunqz tolerabile erat cuius doctorem in admirationē esse oporteat: non in ecclesia solum sed vbiqz. Si autem dilige re talia est incusatio qz malū est studere: vt his aligs potia

tur. CHRY. sup matth. Primas etiã salutatiões amant non solũ in tpe vt eos primũ salutem⁹: sed etiã ĩ voce vt cla mãtes dicam⁹: Aue rabbi ⁊ in corpore vt flexis capitib⁹ eis incuruemur: ⁊ in loco, vt in publico salutenť. vñ dic̃. Et salu tationes in foro. RABA. Quãuis in hoc culpa nõ careat si ydẽ ĩ foro litib⁹ intereſſe q in cathedra moyſi magri ſyna goge cupiũt appellari: ⁊ vocari ab hoib⁹ rabbi. CHRY. sup matthæũ. i. vocari volũt ⁊ nõ eẽ: nom̃ appetũt ⁊ officiuz negligunt. ORIGE. In eccl̃ia ẽt xpi inueniunť mẽſaz ſu ſcipiẽtes ꝑmatũ vt diacões fiãt: ꝯſequẽter aũt ꝑmas cathe dras eoz q dicunť pręſ byteri ꝓripe ambiũt. qdã aũt ma chinanť vt ep̃i vocenť ab hoib⁹: hoc ẽ rabbi. xpi aũt diſcipu lus diligit qdẽ in ſpiritalib⁹ cenis recubit⁹ primos vt melio ra ſpiritaliũ ciboz mãducet. Diligit etiã cũ apl̃is ſedentib⁹ ſup. xy. thronos ꝑmas carbedras: actib⁹ bonis dignũ ſe pre bere feſtinans cathedris h⁹. ſic aũt ⁊ ſalutationes diligit q̃ fiũt in nũdinis celeſtib⁹. i. celeſtib⁹ ꝑmitiuoz ꝯgregatiõib⁹. Uocari ãt rabbi neqz ab hoibus neqz ab aliquo alio diligit iuſtus: qz vn⁹ ẽ magiſter oĩuz. vñ ſubdit: vos aũt nolite vo cari rabbi. CHRY. in ho. Uel aliter: Premiſſoz de gb⁹ phariſeos incuſauerat: alia qdẽ ſicut parua ⁊ vilia ꝓterm̃i ſit. q̃ſi diſcipl̃is de his inſtrui nõ indigẽtib⁹: ſz qõ erat oĩuz maloz cã. i. thronũ appetere magr̃alẽ ẽ ĩ mediũ duc̃ ad di ſcipl̃os inſtruẽdũ. vñ ſubdit: Uos ãt nolite vo. rab. vn⁹ ẽ eni magr̃ veſter. CHRY. ſup matth. q. o. Nolite vocari rab bi: ne qõ deo debeť vobis ꝑſumatis. Nolite ⁊ alios vocare rabbi: ne diuinũ honorẽ hoib⁹ ꝺferatis. Un⁹ ẽ. n. magr̃ oĩuz q oẽs hoies nãliter docz. Si. n. hõ hoiez erudirz: oẽs hoies diſcerẽt q hñt doctores. nũc aũt qz nõ hõ docet: ſz ds: multi quidẽ docẽť: pauci aũt diſcũt. Nõ. n. hõ intellectũ p̃ſtat hoi docẽdo: ſz a deo pręſtitũ p admõitionẽ exercet. HYLA. Et vt meminerit diſcipl̃i ſe filios vni⁹ parẽtis: ⁊ p noue nati uitatis gnãtoez terreni ozt⁹ exceſſiſſe ꝑmordia ſubdit. Oẽs aũt vos fratres eſtis. HIERO. Extra beluidiũ: Oẽs autez hoies affectu fratres dici p̃t qõ in duo diuidiť ĩ ſp̃ale ⁊ cõ mune. Jn ſpeciale quia omnes chriſtiani fratres vocantur ꝓprio in commune: quia omnes homines ex vno patre na ti pari inter nos germanitate coniungimur. Sequitur: Et patrem nolite vocari ⁊c̃. CHRY. ſuper mattheum Jn mundo enim q̃uis homo hominem generet: tamen vnus eſt pater qui omnes creauit. Non enim initium vite habe mus ex parentibus: ſed tranſitum vite per eos accipimus. ORIGE. Sed quis non vocat patrem in terris qui per omnẽ actum ſm deũ impletũ dicit: Pater nr̃ qui es ĩ celis. GLO. Quia vo appebat qs eẽt oĩuz p̃r: ĩ hoc qõ dixerat: Qui es ĩ celis: vlt exponere qs ſit oĩuz magr̃. vñ p̃ceptũ de magro itez repetit dicẽs: Ne vocemini magri qz magr̃ ve ſter vn⁹ ẽ xp̃s. CHRY. ĩ ho. Nõ tñ dũ dr̃ xp̃s magr̃: exclu ditur p̃r: ſicut nz ex hoc q deus p̃ nr̃: dr̃ hoĩuz p̃r: excludiť xp̃s. HIERO. Querit ãt q̃re aduerſuz hoc p̃ceptũ apl̃s doctorẽ gẽtiũ ſe eẽ dixerit: aut qũo ĩ monaſterys vr̃lgato ſmone ſe iuicẽ pręs vocãt: Qõ ſic ſoluiť: Aliud eſt eẽ nã pa trem vel magr̃m: aliud idulgẽtia. Nos ſi hoiez patrẽ voca mus: honorẽ etati deferimus: nõ auctorẽ nr̃e oñdimus vi te. magr̃. n. dr̃ ex cõſortio vi magr̃i. ⁊ ne ifinita replicẽ qũo vn⁹ p nãm de⁹: ⁊ vn⁹ filius nõ p̃iudicat ceteris ne p adoptio nẽ dy vocenť ⁊ fily. ita ⁊ vnus p̃r ⁊ magr̃ nõ p̃iudicat alys vt abuſiue vocenť ⁊ pręs ⁊ magiſtri. CHRY. in ho. Nõ ſolũ aũt dñs ꝑmatus cupe ꝓhibet: ſz ad ꝓriũ auditorẽ idu cit. vñ ſubdit: Qui maior ẽ veſtrũ: erit miſter veſter: ORI GE. Uel aliter. Et ſi miſtrat qs vba diuina: ſciens qz xp̃s ĩ eo fructificat: neq̃ ſe magiſtrũ ſz miſtrũ p̃fiteť. vñ ſequi tur: Qui maior eſt veſtrũ: erit miſter veſter. qm̃ ⁊ ipſe xp̃s cũ eẽt vere magiſter: miſtrũ ſe cẽ p̃feſſus ẽ dicẽs: Ego ſum in medio veſtrũ q̃ſi g miſtrat. bñ aũt poſt oĩa gb⁹ vane glie vetauit ꝯcupiſcẽtiã: addidit dicẽs: Qui ãt ſe exaltauerit hu miliabiť: ⁊ q ſe hũiliauerit exaltabiť. REMI. Qõ ſic ĩtelli giť. Dis q ſe de ſuis meritis extollit: apõ deũ humiliabiť: ⁊ qui ſe de beneficys humiliat apud deũ exaltabitur.

¶ Ue aũt vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite: q clauditis regnũ celoz ante homines. Vos enim non intratis nec introeuntes ſinitis intrare

ORIGE. Chriſtus q̃ſi vere filius dei illius q legẽ dedit ſm ſil̃itudinẽ bñdictionũ q̃ ſunt in lege dixit ⁊ ipſe beatitu dines eoz q ſaluãtur: ſm ſil̃itudinẽ aũt maledictionũ poſi tarũ ĩ lege ponit ve: aduerſus peccatores dicens: Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite: q fatẽtur bonitatis cẽ aduerſus peccatores iſta ꝓnũciare itelligãt: qz ſil̃e ẽ ꝓpoſitũ dei i ma ledictionibus legis: ſiue autẽ illa maledictio ſiue iſtud ve nõ ex ꝓnũciãte cõtingit peccãti: ſz ex peccatis gb⁹ dignũ ſe ꝑbet ad ſuſceptionẽ iſtoz q̃ deus diſcipline cã ꝓnunciauit: vt cõuertãť hoies ad bonũ: ſicut pater ĩcrepãs filiuz, pfert vba maledictionis: nec tñ vult illũ dignũ fieri maledictiõi bus illis: ſed magis ab eis diuertere. Huius aũt ve cãs ſub diť: Qui clau. reg. celo. añ ho. vos au. nõ ĩtra. nec introe. ſini tis intra: Nec duo p̃cepta naturaliter inſeperabilia ſũt q̃n hoc ipſum ſufficit ad expulſionẽ q alios non ꝓmittit intra re. CHRY. ſuper matth. Regnũ celoz dicũtur ſcriptu re. qz in illis ĩſertũ eſt regnũ celoz: ianua eſt ĩtellectus exp Uel regnũ celoz eſt beatitudo celeſtis: ianua aũt eſt xp̃s p quẽ ĩtroiť in eã. Clauiculary aũt ſunt ſacerdotes: gb⁹ cre ditũ eſt verbũ docẽdi ⁊ ĩterꝑtandi ſcripturas. clauis aũt eſt verbũ ſciẽtie ſcripturaz. p quã apiť hoibus ianua vitatis. Apertio aũt ei⁹ eſt ĩterꝑtatio vã. Uide aũt qz nõ dixit: Ue vobis q apitis: ſz q clauditis: ergo nõ ſunt ſcripture clauſe: lz ſint obſcure. ORIGE. Phariſei ergo ⁊ ſcribe nec intra bant: nec eũ volebãt audire q dixit: Sigs p me ĩtroierit ſal uabiť. Et nec ĩtrãtes. i. eos q credere poterãt ꝓpter ea q a lege ⁊ ꝓphetis ante fuerant declarata de chriſto introire ſi nebant: cũ oĩ terrore ianuam claudẽtes adhuc derogabãt doctrine eius: ⁊ ſubuertebant oẽm ꝓpheticam ſcripturaz de eo: ⁊ blaſphemabant oẽ opus ipſius q̃ſi falſuz ⁊ a diabo lo factũ: Sed ⁊ oẽs q mala cõuerſatione ſua dant exẽplum peccãdi in populo: ⁊ q faciunt iniuriã ſcandalizantes puſil los: claudere videtur ante hoies regnũ celoz. Et hoc pec catum inueniť qdem in popularibus maxime autem i do ctoribus q docent qõ decet ſm iuſticiaz euãgelỹ hoies: nõ autem faciũt qõ docent. Bene autẽ vuẽtes ⁊ bene docen tes apiunt hoibus regnũ celoz: ⁊ dũ ipſi intrãt alios, puo cant ĩtroire. Sz ⁊ multi nõ ꝓmittũt ĩtrare: in regnũ celoꝝ ĩtrare volẽtes: qñ ⁊ ſine rõne excõicãt quoſdã ꝓ aliquẽ ẽe lũ q meliores ſunt q̃ ipſi ⁊ ipſi qdẽ nõ ꝓmittũt eos ĩtroire. Illi aũt q ſobrẽ ſunt mẽte: patia ſua tyrãnidẽ eoz vicẽtes q̃uis vetiti: tñ ĩtrant ⁊ hereditãt regnũ. Sz ⁊ q cũ multate meritate ſeipſos dederũt ad p̃feſſionẽ docendi p̃iuſq̃ di ſcerent: ⁊ iudaicas fabulas imitãtes: detrabunt eis qui ea que ſurſum ſunt in ſcripturis requirunt: claudunt quãtum ad ſe ante homines regnum celorum.

¶ Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite qui co meditis domos viduaz: oratiões lõgas oratẽs propter hoc amplius accipietis iudicium.

CHRY. in ho. De reliquo dñs de gula eos repbendit: ⁊ qõ deterius ẽ: qm̃ nõ a diuitib⁹ ſz a viduis accipiebãt vnde vẽtrẽ ipleret: ⁊ illoz inopiã cõterebãt quã rcleuare oporte bat. vnde dr̃. Ue vo. ſcri. ⁊ pha. hypo. qui come. do. vidu.

GLO. i. q vestra ſupſtitione nihil intenditis: niſi vt p̃das de ſubiecta plebe faciatis. CHRY. ſup matth. Sexus aũt mulieꝝ incautus eſt: qz nõ oĩa q̃ videt aut audit cuz rõ ne cõſiderat. Mollis etiã eſt: qz facile flectitur vel de ma lo ad bonum: vel de bono ad malum. virilis autem ſexus ⁊

cautior ꝛ durior est: ꝓpterea simultatores sanctitatis circa mulieres maxime negociant. Quia nec intelligere eorū simulatões pñt: ꝛ facile ad eoꝝ dilectionē inclinant religio/ nis causa. ꝑcipue tamen circa viduas negociant. ꝓmo qdez qꝛ mulier nō facile decipit habēs cōsiliariū virū. deinde qꝛ nō facile de facultatib⁹ suis aliquid dāt cū sint in ptāte viri. ꝓpterea ergo domin⁹ dū iudaicos sacerdotes cōfūdit: xp̄i/ anos monet ne viduis mulieribus ampli⁹ ꝓmoreant q̄s cete ris: qꝛ ꝛ si volūtas mala nō sit: tñ suspitio mala ē. CHRY. in ho. Deinde ꝛ bui⁹ rapine modus erat grauior. Addit. n. Orationes lon. oran. Quicūq; enī malū facit dign⁹ ē pena sed q̄ a religione cām accipit negtie: grauior est obnoxius pene. vnde segt. ꝓpter hoc āpli⁹ acci. iudiciū. CHRY. super matth. Primū quidē pro eo q̄ estis inig: alterū ꝑ eo q̄ figmentū accipitis sanctitatis. auariciā. n. vestrā religio/ nis colore depīgitis. ꝛ quasi ꝓstatis diabolo arma dei: vt amet iniquitas dū pietas estimat. HYLA. Uel qꝛ hic p/ cedat regni celestis obseruatio vt i obeundis viduaruꝫ do/ mib⁹ retineat ambitio: iō accipiēt ampli⁹ iudiciū: qꝛ penaꝫ ꝓpter peccati ꝛ reatū aliene ignoratie debebūt. GLO. Uel qꝛ seruus sciens ꝛ non faciēs vapulabit multis.

¶ Ue vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite q̄ circui/ tis mare ꝛ aridā: vt faciatis vnum ꝓselitū: ꝛ cū fuerit factus facitis eū filiū gehēne duplo q̄ vos. CHRY. in ho. Post premissa rursus eos dns alr icusat. ꝛ qꝛ inefficaces sūt ad multoꝝ salutē: cū multo labore idige ant: vt ad salutē vnū cōuertāt. Et qꝛ nō solū desides sūt cir ca eos quos cōuertūt: sed eoꝝ etiā destructores: dū eos coꝛ rūpunt praue vite exemplis. vñ dicit. Ue vob scri. ꝛ pha. by po. qui circ. ma. ꝛ ari. vt fa. vnū ꝓse. HYLA. Maris āt ꝛ terre pagratōe significat i toti⁹ orbis finib⁹ eos eē: xp̄i euāge lio obtrectaturos ꝛ legis iugo ꝫ iustificatões fidei aliquos subdituros. Proselliti. n. sūt ex gētib⁹ i synagogam recepti: quoꝝ futuroꝝ raritas i vno indicat. Neqz. n. post christi predicatiōe doctrine eoꝝ fides relicta est: sz q̄s q̄s acq̄sit⁹ fuerit ad fidem iudeoꝝ: filius fit gehēne. ORIGE. Qui/ cūq; enī post saluatorē iudaiçant: docētur imitari affectū eoꝝ q̄ dixerunt illo tempore: Crucifige: crucifige eū. vnde segtur: Et cū fa. fue. faci. eū fi. gehēne du. q̄ vos. HYLA. Ideo aūt pene duplicate erit filij⁹ q̄ neqz sit remissionē pec catoꝝ gentiliū cōsecut⁹: ꝛ societatē eoꝝ q̄ xp̄m ꝓsecuti sunt sit secutus. HIERO. Uel alr: Scribe ꝛ pharisei totuz lu dr̄ates orbē id study babebant: de gentibus facere ꝓselitū: ideſt aduenā incircūcisū miscere populo dei. CHRY. su/ per matth. Nō aūt ꝓpter misericordiā volētes eū saluare quē docebāt: sz aut ꝓpter auariciā: vt additis i synagoga iu deis sacrificioꝝ adderet oblatio: aut ꝓpter vanāgl̄iaz. Qui enī seipsū mergit in gurgite peccatoꝝ quo alteꝝ a peccatis velit eripere? Nunqd magis misericors pōt alteri aliqs esse q̄ sibi? Ex ipsis ergo actib⁹ ostenditur q̄ ꝓpter deū aliquez vult cōuertere aut ꝓ vanitatē. GREGO. xxi. moza. Qꝛ vero hypocrite q̄uis puersa semp operent: loqui tñ recta ñ desinunt. Bene loquēdo qdē i fide vel cōuersatōe filios pa riunt: sed eos bene viuendo nutrire nō possunt. q̄to. n. se li/ bentius terrenis actib⁹ inserunt: tanto negligēti⁹ eos quos generant agere terrena ꝑmittūt. Et qꝛ obduratis cordibus viuunt: ipsos etiā quos generant filios nulla pietate debiti amoris agnoscunt. vnde ꝛ hic de hypocritis dicit: Et cum fue. fa. faci. eū fi. gehēne du. q̄ vos. AVGV. ꝛra faustū. Hoc aūt nō qꝛ circūcidebat dixit: sz qꝛ eoꝝ mores imitant. a quibus imitandis suos cohibuerat dicēs: Sup cathedrā morsi ꝛc. In quib⁹ verbis vtrunq; debz aduerti: ꝛ quantus bonoꝝ delatus sit doctrine moysi: in cuius cathedra etiam mali sedentes: bona docere cogebant: ꝛ inde fieret ꝓselit⁹ filius gehēne: non quidē verba legis audiendo: sz eoꝝ se ctā sectādo. Propterea autē duplo q̄ illi: qꝛ hoc negligebat implere: qđ ꝓpria volūtate susceperat: nō ex iudeis nat⁹: sz spōte iude⁹ fact⁹. HIERO. Uel qꝛ añ dū eēt gētilis sim/ pliciter errabat: ꝛ erat semel filij⁹ gehēne. Uidēs magistro/ ruz vitia: ꝛ itelligens destruere eos opere qđ vbo docebāt: reuertit ad vomitū suū ꝛ gentilis fact⁹ q̄si ꝓuaricatoꝝ ma/ ioꝝ pena dign⁹ erat. CHRY. sup matth. Uel qꝛ forte sub cultura idoloꝝ cōstitut⁹: vel ꝓpter boies iustitiā seruabat: fact⁹ autē iude⁹ maloꝝ magroꝝ ꝓuocat⁹ exēplo fiebat peioꝝ magistris. CHRY. i ho. Cū. n. virtuosus fuerit magr discipul⁹ imitat: cū aūt fuerit mal⁹: superexcedit. Filij⁹ āt vocat gehēne quō filij⁹ pditōis ꝛ filij⁹ h⁹ seculi. Unusqsq;. n. c⁹ opera fac: h⁹ filij⁹ appellat. ORIGE. Ex hoc aūt loco discimus: qm̄ ꝛ eoꝝ q̄ i gehēnā futuri sūt erit dr̄ia tormēt oꝝ. qm̄ alter ē simplr filij⁹ gehēne: alter vo duplr. Sz ꝛ ꝑ videre oz: ꝛ si gn̄aliter ē fieri aliquē filiū gehēne: vt puta iudeū aut gē tilē: aut ēt spāl̄r vt p singl̄as spēs pctōꝝ fiat gs filij⁹ gehēne: vt iust⁹ quidē ꝓm numeꝝ iustitiaꝝ suaꝝ augeat i gl̄ia: pec/ catoꝝ aūt ꝓm numeꝝ peccatoꝝ suoꝝ multiplicet i gehēna.

¶ Ueh vobis duces ceci: q̄ dicitis qcūq; iurauerit p templū nihil ē: q̄ āt iurauerit i auro tēpli debitor ē. Stulti ꝛ ceci: q̄d. n. maius ē: auꝝ: an templū qđ sc̄ificat auꝝ? Et qcunq; iurauerit i altari nihil est. qui aūt iurauerit i dono qđ sup illud est debz. Ceci: quid. n. maius ē: donū: an altare qđ sanctificat donū? Qui ergo iurat in altari: iurat i eo ꝛ in oibus que super illud sunt. Et quicunq; iurauerit in templo: iurat in illo ꝛ in eo q̄ habitat in ipso. Et qui iurat in celo: iurat in throno dei ꝛ in eo qui sedet super ipsum.

HIERO. Sicut i phylacteryis ꝛ fimbrijs dilatatis opio sanctitatis captabat gl̄iam: ꝛ p occasionē gl̄ie q̄rebāt lucra: sic alia traditōis fraude inuenta ipietatis arguit transgresso res. Sigs enim in cōtentione seu in aliquo iurgio vel in cāe ambiguo iurasset i templo ꝛ postea ꝓuict⁹ eēt mēdacy: non tenebat crimis re⁹. Et hoc est qđ dicit. Ue vo du. ce. qui di. Quicunq; iurauerit p tem: nihil est. q. d. Nihil oz. Sināt iu rasset i auro ꝛ pecunia q̄ i templo sacerdotib⁹ offerebatur: statim id in quo iurabat cogebat exsoluere. vnde segt. Qui aūt iura. i au. tē. debet vl̄ debitor est. CHRY. sup matth. Templū qdē ad gl̄iam dei ptinet ꝛ ad hoiuz spūalē salutez Aurū aūt tēpli ꝛsi ad gloziam dei ptineat: tñ magis ad dele ctatōem hoium ꝛ ad vtilitatē sacerdotū offertur. Judei er go auꝝ quo ipi delectabāt: ꝛ dona gbus ipsi pascebant sanctioza dicebāt eē q̄ ipsū tēplū: vt boies ꝓmptiores facerēt ad offerēda dona q̄ ad pces fundēdas i tēplo: vñ ꝓueniēter repbēdit eos dns dicēs: Stulti ꝛ ceci: Quid. n. maiꝰ ē: auꝝ an templū qđ sc̄i. au. Mlti āt nūc christiani sic ipiētes itelligūt. Ecce. n. si aliq̄ cā fuerit: modicū vr̄ facere q̄ iurat p deū. Qui aūt iurat p euāgeliū: maiꝰ aliqd fecisse vr̄. Quib⁹ simi/ liter dicēdū ē: Stulti ꝛ ceci. nā scripture pp deū scripte sūt: nō de⁹ pp scripturas. Maioz q̄ ē de⁹ q̄ sc̄ificat euangeliū: q̄ euāgeliū qđ sc̄ificat ab eo. HIERO. Rursus sigs iurasset in altari: piuriū reū nemo retinebat: si āt iurasset i dono vel i oblationib⁹: hoc ē i hostia vl̄ in victimis i similia ꝛ ceteris que offerūtur deo super altar: hoc studiosissime repetebāt. Totū aūt faciebāt nō ob dei timorē: sz ob diuitiarum cupi ditatē. vñ sequit: Et q̄ iura. in altari nihil est. Qui autē iurat in dono: qđ sup illō ē debz. Arguit enīz eos dns ꝛ stultitie et fraudulentie q̄ multo maiꝰ sit altare q̄ hostie q̄ sc̄ificant ab altari: vñ segtur: Ceci: qd enī maiꝰ ē: donū: an altare qđ sanctificat donū? GLO. Et ne forte in tantā īsaniā ꝓrūperēt vt dicerēt aurū sancti⁹ eē tēplo: ꝛ donum altari: eos alia ra/

tione cõuicit:qz videlicet iuramẽto qõ fit p templũ ⁊ altare ꝓtineꝛ iuramẽtũ qõ fit p auꝝ vl p donũ. Et hoc ẽ qõ subdit Qui g̃ iurat i alta.iurat i eo ⁊ i oiꝫ q̃ sup illud sunt. ⁊ g iurauerit ⁊c. ORI. Similr qñ iudei cõsuetudinẽ hẽbãt p celũ iurare ad reꝛhẽsionẽ eoꝝ subdit: Qui iurat in celo:iurat in throno dei ⁊ in eo g sedet sup ipm. Nõ g̃ sic̃ arbitrãtur:eua dũt piculũ i eo q nõ p deũ iurãt:sz p thronũ ei scilicet celũ. GLO. Qui.n.p subiectã creaturã iurat:⁊ p diuinitatẽ ꝑsidentẽ creature iurat. ORI. Est aũt iuramẽtũ cõfirmatio vbi de quo iurat. Juramẽtũ g̃ itelligẽdũ ẽ testimoniũ scripturaꝝ qõ ꝓfert ad cõfirmationẽ vbi qõ logmur: vt sit gdẽ tẽplũ ei scriptura diuina:auꝝ aũt sensus i ea. Sic̃ aũt aurũ qõ fuerit extra tẽplũ nõ est sanctificatũ:sic eis sensus g fuerit extra diuinã scripturã:cuius admirabilis videat non est sanctus. Nõ g̃ debem⁹ ad ꝓfirmãdã doctrinã nros itellect⁹ assumere:nisi oñderim⁹ eos eẽ scos ex eo q in scripturis cõtinent diuinis:Altare ãt ẽ hois cor:qõ ꝑncipale habet i homine. Uota ãt ⁊ dona que ponunt sup altare ẽ oẽ qõ supponit cordi:vt orare:psallere:elemosynas facere:ieiunare. Sãctũ g̃ fac̃ oẽ votũ hois cor ei⁹ ex quo votũ ei offert. Jõ non põt honorabili⁹ eẽ votũ cui hois ex quo trãsmittit votũ. Si ergo cõscia hominis nõ pugnat:fiduciã hz ad deum:nõ pp dona:sz qz vt ita dicã altare cordis sui bñ cõstruxit. Tertiũ ẽ vt dicam⁹:q sup tẽplũ.i.sup oẽs scripturã:⁊ sup altare.i. sup oẽ cor ẽ itellect⁹ qdã g dr celũ:thron⁹ ipsi⁹ dr dei:i quo ẽ videt facie reuelata cũ venerit qõ pfectũ ẽ faciẽ veritatis HYLA. Aduenieẽte ẽt xpo:inutilẽ docet eẽ fiduciã legis qz nõ in lege christ⁹:sz lex scificatur i xpo i quo veluti sedes: thronusq̃ fit posit⁹:atq ita stulti ceciq sunt qui scificante pretermisso scificata venerantur. AVGV. de q̃.euan. Tẽplum etiã ⁊ altare ipz xpum intelligim⁹:aurũ ⁊ donum laudes ⁊ sacrificia ꝑcum:que in eo ⁊ per eum offerimus. Non enim ille per hoc:sed ista per illum sanctificantur.

¶ Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite:q decimatis mentã:⁊ anethũ:⁊ cyminũ:⁊ reliq̃stis q̃ grauiora sũt legis:iudiciũ ⁊ misericordiã ⁊ fidẽ. Et hec oportuit facere ⁊ illa non omittere. Duces ceci excolãtes culicẽ: camelũ aũt glutientes.

CHRY. in ho. Supra dñs dixerat q ligabãt grauora onera ⁊ alys ponebant:q̃ ipsi nec tangere volebant. Dic ãt rursus ostẽdit:q i paruis q̃rentes diligẽtiã magna contẽnebant. vnde dr veh vo.scri.⁊ pha.hypo.q deci.mẽtam ⁊ ane. ⁊ cymi. HIE. Pharisei.n.qz ꝑceperat dñs pp alimoniã sacerdotũ ⁊ leuitaꝝ:quoꝝ ps erat dñs:oiuz rex offerri i tẽplo ẽcimas:vt itellect⁹ mysticos dimittam⁹ hoc vnũ hẽbãt study:vt q̃ vilia fuerãt ꝓportaret:cetera q̃ erãt maiora parui pẽdebãt. vñ segtur: Et reli.q̃ grauio. sũt le.iud.⁊ miſi.⁊ fi. Ex hoc capitulo arguit eos auaricie:q studiose ẽt viliũ olerũ decias exigãt:⁊ iudiciũ in disceptatiõe negocioꝝ:miseri cordiãqz i paupes:⁊ fidẽ i deũ:q̃ magna sũt:pretermittant. CHRY. sup matth. Ul qz sacerdotes auaricia pleni:sigs decimas alicui⁹ rei minime nõ obtulisset corripiebãt eũ:q̃ si magnũ crimẽ fecisset. Sigs ãt alteꝝ ledebat:aut i deum peccabat:nõ curabãt eũ corripe:de lucro ãt suo solliciti:⁊ de glia dei ac salute hoium negligẽtes. Seruare.n. iusticiã ⁊ facere misericordiã:⁊ hẽre fidẽ pp suã gliã de⁹ mãdauit. Decimas ãt offerre ꝓpter vtilitatẽ sacerdotũ:vt sacerdotes gdẽ pplo i spiritualib⁹ obsequantur:pplꝰ aũt i carnalibus sacerdotibus submistrent:sic ⁊ mõ fit:qz oẽs de honore suo sunt solliciti. De honore aũt dei nulli portiões etiã suas vigilanter defendũt:sz circa obsequm ecclie curã ipẽdere non attẽdũt. Si pplꝰ decimas non obtulerit:murmurant omnes. si peccantẽ pplm viderit:nemo murmurat cõtra eos. Sed qz scribarũ ⁊ phariseoꝝ ad quos loq̃batur:quidam populares erãt nõ ẽ icõgruũ vt aliã expositionẽ faciamus ꝓpter eos q decimã dabãt. nã g accipit decimas:recte decimare dicit:⁊ g dat. Scribe ergo et pharisei mimaꝝ gdẽ rex decimas of ferebãt:oñende religiõis gra. Jn iudeys aũt erãt inuolti.i fratrib⁹ sine mistcordia:i veritate icreduli. ORIGE. Sz qñ cõtingens erat vt audiẽtes qdã dñm ista loquẽte ꝓtem nerẽt minimaꝝ rex decimationẽ:sapiẽter addidit:⁊ h̃ oportuit facere:hoc ẽ iudiciũ:misericordiã:⁊ fidẽ:⁊ illa nõ omittere.i. decimationẽ mẽte:anethi ⁊ cymini. REMI. Oñdit gppe dñs his vbis:qñ oia ꝑcepta legis tã maxima q̃ minima sunt implẽda. Redarguũt ãt q elemosynas de fructib⁹ terre faciũt putãtes se minie posse peccaꝛ:gb⁹ nihil ꝑsũt ele mosyne nisi a peccatis studeãt cessare. HYLA. Et qz minoris piculi eẽt ẽcimatõez oleris:q̃ beniuolẽtie officiũ ꝓtendere:irridet eos ñr dñs dicẽs. Duces ceci exco. culi. camelũ aũt glu. HIERO. Camelũ puto eẽ magnitudinẽ ꝑceptorũ:iudiciũ:miam ⁊ fidẽ. Culicẽ decimatõez mẽte:anethi:⁊ cymini ⁊ reliquoꝝ olerũ viliũ. Hec aũt ꝑcepta dei q̃ magna sũt deuozam⁹ atqz negligim⁹:⁊ opationẽ religiõis i ꝑuis q̃ lucrũ hñt:cũ diligẽtia demam⁹. ORIGE. Uel excolãtes culicẽ.i. expellẽtes a se mẽma delicta q̃ culices noiauit. Camelũ aũt glutiũt.i. cõmittẽtes maria delicta q̃ noiat camelos:aialia .vz. tortuosa ⁊ grandia. Scribe aũt mozaic sũt q ãpli⁹ nihil estimãt positũ i scripturis q̃ simplex ſmo ẽmõstrat:pharisei aũt sũt oẽs q iustificãt semetipos:⁊ diuidunt se a ceteris dicẽtes: Noli mihi appropinq̃re:qñ mũd⁹ sum. Menta ãt ⁊ anethũ ⁊ cyminũ ciboꝝ cõditure sũt:nõ ꝓcipales cibi. Sic i ꝓuerbiis nra q̃dã sũt necia ad iustificationẽ:vt iudiciũ:misericordia ⁊ fides. Allia sũt ẽt q̃si ꝓdictia actꝰ nros:⁊ suauiores eos faciẽtia vt abstinẽtia risus:iciuniũ:flexio genuũ:⁊ hꝺ. Quo ãt ñ estiant ceci g ñ videt:qñ nihil ꝑ dest cautũ eẽ dispẽsatorẽ i reb⁹ mimis:cũ ꝓncipalia negligũtur. Vos g̃ ſmo pñs ꝓfũdit:nõ qdẽ leuia ꝓhibẽs obſuare: sz ꝓncipalia ꝑcipiẽs cauti⁹ custodire. GREGO. i. moz. Ut aliter. Culex susurrãdo vulnerat. camel⁹ ãt spõte se ad susci ꝑida onera iclinat. Liquerũt g culicẽ iudei:q seditiosiꝝ latronẽ dimitti petierũt. Camelũ vo glutierũt:qz eum qui ad suscipiẽda nostre mortalitatis onera sponte descẽderat extinguere clamando conati sunt.

¶ Ue vob scribe ⁊ pharisei hypocrite:q mũdatis qõ de foris ẽ calicis ⁊ parapsidis:itus ãt pleni estis rapina ⁊ imũdicia. Pharisee cece:munda ꝓius qõ intus est calicis ⁊ parapsidis vt fiat ⁊ id quod de foris est mundum.

HIERO. Diuersis vbis codẽ sensu quo supra arguit pharisceos simulatõis ⁊ mẽdacy:q aliud oñdãt hoib⁹ foris aliũ domi agãt. vñ dicit. Ue vo.scri.⁊ pha.hypo.q mũdatis qõ de foris est cali.⁊ para. Nõ hoc dic̃ q i calice ⁊ parapside corũ supstitio mozaret:sz q foris hoib⁹ oñderẽt scitatẽ:quod manifestũ est ex eo qõ addidit dicẽs. Int⁹ aũt pl. estis ra.⁊ imun. CHRY. sup matth. Uel hoc dicit:qz iudei quoties igressuri erãt i tẽplũ:aut sacrificia oblaturi:aut per dies festos seipos ⁊ vestimẽta sua ⁊ vtensilia lauãt:⁊ a pctis nemo seipm purgabat:cũ de⁹ neqz corporis mũditiã laudet:neqz sordes cõdẽnet. Pone tũ q de⁹ odit sordes corpoꝝ ⁊ vasorũ:que necesse ẽ vt ipo vsu sordidentˉ:q̃tomagis sordes cõsciẽtie horret:quã si volum⁹ semp mũdã habeam⁹? HYLA. Arguit g̃ eos q iactãtiã iutilis study sequẽtes:vtilitatis pfecte misterium derelinquũt. Calicis nãqz vsus iterior ẽ:qui si obsorduerit:qd ꝓficiet lor⁹ exterior:atqz iõ iteriozis ꝓfectionitor ẽ obtinẽd⁹:vt ea q corpis sũt:fozinsec⁹ abluant. ⁊ ideo subdit:⁊ Pharisee cece:mũda ꝓius qõ int⁹ ẽ ca. ⁊ pa. vt fiat et id qõ ẽ foris ẽ mũdum. CHRY. sup mat. Nõ autez hoc dicit de sensibili calice aut parapside:sed de intelligibili:q nũq̃ tetigerit aquã:mũdus potest esse apud deum. Si ãt peccauerit ⁊ tota aqua pelagi ⁊ fluminũ se lauerit: sordid⁹

est ⁊ miser ante deū. CHRY. in homi. Attende aūt q̄ vbi de decimis loquebat̄: cōuenienter dixit: Hec oportuit facere ⁊ illa nō omittere. Decima. n. elemosyna q̄dā est: Quid aūt nocet elemosynā dare: nō tñ hoc dixit sicut legalem observationē inducens. Dic aūt vbi de purgatōib⁹ ⁊ imūdicys disputat: nō ad hoc addit: ſz oñdit q̄ ō necessitate ad iterioꝛ mundiciā exterioꝛ segt̄: qō gdē extra calicis ⁊ parapsidis coꝛp⁹ vocās: qō aūt ē ītus aiam. ORIGE. Dic sermo nos instruit vt festinem⁹ eē iusti: nō apparere. Qui n. studet vt appareat iust⁹: q̄ a foris sūt mūdat: ⁊ q̄ vident̄ curat: cor āt ⁊ oscia negligit. Qui aūt studet ea q̄ intus sunt. i. cogitatōes mūdare: ꝓsequēs ē vt ēt ea q̄ a foris sūt faciat mūda. Sed oēs falsi dogmatis ꝓfessoꝛes calices sūt a foris q̄si mundati ꝓpter spēm religiōis quā simulāt: abint⁹ aūt pleni rapia ⁊ simulatōe: dū rapiūt hoīes ad errorē. Calix ēt ē vas ad potū: parapsidis ad cibū. Dis ergo ꝯmo p quē potamur spiritualiter: vel dis narratio p quā nutrimur: vasa sunt potus ⁊ cibi. Qui ergo studēt cōpositū ꝓferre ꝯmonē: magis q̄ salutari sensu repletū: calix ei⁹ a foris mūdat⁹ est: abintus autē sordibus vanitatis ipleꝛ. Sz ⁊ lr̄e legis ⁊ ꝓphetaꝝ calices gdē ⁊ pharisei studēt sensū exterioꝛē mūdū demōstrare. discipuli autē xp̄i sensum spirituales mūdare festinant.

¶ Ve vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: q̄ similes estis sepulchris dealbatis: q̄ a foris parent hoībus speciosa: intus vero plēa sūt ossibus mortuoꝝ ⁊ oi spurcitia. Sic ⁊ vos a foris qdē ꝓpetis hominibus iusti: intus āt plēi estis hypocrisi ⁊ iniqtate. ORIGE. Sic dr̄ superi⁹: intus pleni rapina ⁊ intēperātia sit: hic pleni sūt hypocrisi ⁊ iniqtate: q cōpantur ossib⁹ mortuoꝝ ⁊ imūdicie vniuerse. vñ dicit. Ve vo. scri. ⁊ pha. hypo. q̄ similes estis sepulchris dealbatis. CHRY. sup mat. Merito qdē iustoꝝ corpa tēpla dñr: q̄ aīa ī corpe xp̄i dñat: sic de⁹ in tēplo: vel q̄ ipse de⁹ ī corporib⁹ habitat iustis. Corpa āt pctoꝝ sepulchra dr̄ mortuoꝝ: q̄ aīa mortua ē ī corpe peccatoris. nec. n. viuēs putāda ē: q̄ nihil viuū aut spuāle agit ī corpe. HIERO. Sepulchra aūt foris ꝯsec⁹ leuigata sūt calce ⁊ ornata marmoꝛib⁹ ī auro: colorib⁹q̄ distictis: intus āt plena sūt ossib⁹ mortuoꝝ. vnde dr̄. Que appent hoīb⁹ speciosa: intus aūt plena sunt ossib⁹ mortuoꝝ: ⁊ oi spurcitia. Sic aūt ⁊ pueri magistri q̄ alia docēt: ⁊ alia faciūt: mūdiciā habitu vestis: ⁊ verboꝝ humilitate demōstrāt: intus aūt pleni sunt oi spurcitia ⁊ auaritia ⁊ libidine. ⁊ hoc manifeste exprimit inferens: Sic ⁊ vos a foris qdē appa. ho. iusti: intus aūt pleni estis ⁊ mūdicie: q̄sta bona simulāt ex malo affectu. Videt̄ aūt a foris iusti coraz hoīb⁹: nō eis quos scriptura apellat deos: ſz corā eis qui sicut hoies moriūt̄. GREGO. xxvi. moza. Ante districtū vo iudicē excusationē iō de ignorātia habere nō possūt: q̄ dū añ oculos hoīuz oēm modū sanctitatis ostendūt: ipsi sibi sūt testimonio: q̄ bñ viuere nō ignorant. CHRY. sup mat. Dic āt hypocrita si bonuz ē eē mala: vt qd nō vis apparere qō vis eē: Nā qō turpe ē apparere: turpi⁹ est eē: q̄ autē formosū est apparere: formosius est eē. Ergo aut esto quod appares: aut apparere quod es.

¶ Ve vob scribe ⁊ pharisei hypocrite: q̄ edificatis sepulchra ꝓphaꝝ ⁊ ornatis monumēta iustoꝝ: ⁊ dicitis: Si fuissemus ī diebus patꝝ nroꝝ ñ essemus socij eoꝝ ī sanguīe ꝓphetaꝝ. Itaq̄ testimonio estis vobismetipsis: q̄ filij estis eoꝝ qui prophetas occiderunt.

HIERO. Prudētissimo syllogismo arguit eos esse filios homicidarū: dū ipi opiniōe bonitatis ⁊ glie ī ppl'o edificant sepulchra ꝓphetaꝝ: quos maiores eoꝝ iterfecerūt. Et hoc ē qō dicit: Ve vo. scri. ⁊ pha: hypo. q̄ edificatis sepulchra prophetaꝝ ⁊ ornatis monumēta iustoꝝ. ORI. Nō satis rōnabiliter cōminari dr̄ aduersus eos q̄ edificāt sepulchra prophetarū. quantū. n. ad hoc laudabile aliqd faciebāt quō ergo erāt digni suscipe ve: CHRY. in ho. Non ḡ eos icusat: qñ sepulchra edificāt ſz intētioni eoꝝ detrahit: cū qua edificabāt: qñ nō propter honorem eoꝝ q̄ occisi fuerāt: ſz sic pōpā sibi statuētes in occisiōib⁹ illoꝝ: ⁊ formidātes: ne forte tpe ꝓcedēte sepulchris destructis: tabescat tāte audacie memoria. CHRY. sup matth: Ul'q̄ dicebant apō se: Si bñ fecerim⁹ paupib⁹: nō multi vident ⁊ pro tpe videt. Nōne ergo meli⁹ edificia facim⁹ que oēs aspiciunt: nō solū in hoc tē poze: ſz ēt in posterū. O insipiēs homo q̄d tibi prodest post mortē ista memoria: si vbi es toꝛqueris: ⁊ vbi non es laudaris: Dū āt iudeos castigat dñs: christianos docet. nā si ad illos solos dixisset hec dicta fuissent tñ: nō etiā scripta: nunc āt ⁊ dicta sunt pp illos: ⁊ scripta pp istos Si ḡ iuxta alia bona fecerit bō edificia sancta: additamētū ē bonis opibus: si aūt sine alys bonis opib⁹: passio ē glie secularis. Nō. n. gaudēt martyres qñ ex illis pecūys honorātur in qbus pauperes plorāt. Semp ēt iudei ꝓteritoꝝ sanctoꝝ cultoꝛes fuerūt ⁊ ꝑsentiū cōtēptoꝛes: magis āt ⁊ ꝓsecutoꝛes. Nō. n. sustinētes increpatiōes ꝓphetaꝝ suoꝝ: ꝓsequebant̄ eos ⁊ occidebāt: postea vo nascētes filij itelligebāt culpas patrū suoꝝ: ⁊ iō q̄ si nō morte inocētiū ꝓphetaꝝ dolētes edificabāt memorias eoꝝ. Et ipsi tñ similiter ꝓsequebātur. ⁊ iterficiebāt suos ꝓphetas: increpātes eos pp peccata sua. ⁊ iō subdit̄: Et dicitis: Si fuissem⁹ in dieb⁹ patꝝ nroꝝ: nō essem⁹ socy eoꝝ ī sanguine ꝓphetaꝝ. HIERO. Hoc āt ⁊si ꝯmone nō dicāt: operi loquūt̄: ex eo q̄ ambitiose ⁊ magnifice edificant memorias occisoꝝ. CHRY. sup matth. Qualia ḡ cogitabāt ī corde: talia loquebāt̄ ⁊ factis. Nālez āt cōsuetudinē oium malorū hoīum hic christ⁹ exponit: q̄ alter alteri⁹ culpā cito intelligit: suā aūt difficile. Nō. n. in cā alteri⁹ trāquillum hz coꝛ: in sua vero turbatū. In cā ḡ alteri⁹ de facili possum⁹ oēs iusti iudices eē. Ille aūt vere iust⁹ ⁊ sapiēs est: q̄ sibiipsi iudex fieri pōt. Sequit̄: Itaq̄ testimonio ēstis vobismetipsis: quia filij estis coꝝ q̄ ꝓphetas occiderunt. CHRY. in ho. Qualis autez ē incusatio filium eē homicide eū qui nō cōmunicat mēti pr̄is: patet q̄ nulla. vñ manifestū ē q̄ ꝓpter hoc dicit: q̄ occulte insinuat malitie similitudinez. CHRY. sup matth. Testimonia enim sūt de filys moꝛes parentem. si enim pr̄ fuerit bon⁹ ⁊ mater mala: aut econuerso: filij interdū patrē sequuntur: interdū matrē. Si aūt ambo fuerīt equales: fit quidē aliqñ vt de bonis parentib⁹ mali exeant filij: aut ecōuerso: sed raro. Sic enim hoc ē: sicut cum extra regulā nature nascitur bō: aut sex digitos habēs aut oculos non habens. ORIGE. Sz ⁊ in ꝓpheticis dictis narratio ſz histioriā est coꝛpus: spiritualis autē sensus est anima. Sepulchra ipse littere scripturarum ⁊ libri. Qui ergo solam historiā attendunt coꝛpora ꝓphetarum colunt in litteris posita qnasi in quibusdaz sepulchris: ⁊ dicūtur pharisei. i. precisi: quasi animam prophetarum precidentes a coꝛpore.

¶ Et vos implete mensurā patrū vestroꝝ. Serpentes genimina viperaꝝ: qñō fugietis a iudicio gehēne: Jō dico vobis: Ecce ego mitto ad vos ꝓphetas ⁊ sapientes ⁊ scribas: ⁊ ex illis occidetis ⁊ crucifigetis: ⁊ ex eis flagellabitis ī synagogis vestris ⁊ ꝓsequmini de ciuitate in ciuitatē vt ve-

niat sup vos oīs sāguis iust⁹ q effusus ē sup terrā a sāguine abel iusti vsq3 ad sāguinē zacharie filij barachie: quē occidistis ĩter tēplū ⁊ altare. Amē dico vobis venient hec oīa sup generationē istā.

CHRY. ĩ ho. Quia dixerat cōtra phariseos ⁊ scribas q filij eēnt eoꝝ q occiderūt pphetas: nūc manifestat q in malicia eis similes erāt: ⁊ q⁹ fictio erat hoc q⁹ dicebāt: q nō cōmunicassent opibus eoꝝ si fuissent in tēpore illo. Et iō dic: Et vos iplete mēsurā pa. vestrozū. Nō gdē hoc dicit q̄si iubēs: sz quasi pdicēs qō futuꝝ erat. CHRY. sup matth. Prophetizat. n. illis futuꝝ eē vt sicut patres eoꝝ interfecerunt pphetas: sic ⁊ ipsi ĩterficerēt christuz ⁊ apostolos ⁊ ceteros sctōs: vtputa si ꝺtra aliquē litiges aduersariū: dicis illi: fac mihi qō es factur⁹. nō iubes vt faciat: sz oñdis te ĩtelligere qō cogitat facere. Et gdē quantū ad veritatē excesserunt mēsurā patꝝ suoꝝ. Illi. n. boies occiderūt: isti deū crucifixerūt. Sz qz volūtate sua descēdit ĩ mortē: nō iputat illis sue mortis peccatū: iputat aūt illis mortē apostoloꝝ ceterozūq3 sctōrū. Et iō dicit: Implete ⁊ nō supimplete. Nā benigni ⁊ iusti iudicis ē suas iniurias cōtenere: ⁊ alioꝝ iniurias vindicare. ORI. Implent ēt mēsurā paterne inigtatis: p hocipsuz q⁹ nō credūt in christū. Cā āt ĩcredulitatis fuit: qñ semp aiuz suū dederūt circa hīstozias cozporales: nihil spirituale in eis volētes ĩtelligere. HYLA. Qz g̃ mēsurā paterne volūtatis iplebūt: iō ⁊ serpētes ⁊ vipina generatio sunt. vnde segtur Serpētes genimia viparū quō fugietis a iudicio gehēne? HIERO. Nocipsū ⁊ ioānes baptista dixerat. Sic g̃ de vipis ingt nascuntur vipe: sic de homicidis patrib⁹ vos nati estis homicide. CHRY. sup matth. Henimina aūt viperarum dicunt: qñ talis ē viperarū natura vt filij rūpāt vteꝝ matris: ⁊ sic procedant: sic ⁊ iudei semp parentes cōdēnāt: reprehendētes eoꝝ facta. Dicit autē: Quō fugietis a iudicio gehēne? Nunquid sepulcbza sanctoꝝ edificantes? Sz primus gradus pietatis ē sanctitatez diligere: deinde sctōs: fine cā. n. iustos bonozat q iusticiam spernit. Nō pñt sancti amici eē illozum qbus deus est inimicus: an forsitan nomen vacuū vos liberabit: qz videmini eē ĩ pplo dei: puto aūt q⁹ melius ē inimic⁹ apert⁹ q̄ amicus falsus: sic ⁊ apud deum odibilioz ē q seruū dei se dicit: ⁊ mandata dyaboli facit. apud deū quidem q boiem occidere disponit: an teq̄ occidat: homicida habet. Voluntas. n. est q̄ aut remuneratur ꝓ bono: aut condēnat ꝓ malo: opa autē testimonia sunt voluntatis. Nō ergo querit deus opa pp se vt sciat quō iudicet: sz pp alios vt oēs ĩtelligāt qz iust⁹ ē de⁹. Prouidet aūt deus occasioni peccādi malis: nō vt peccare faciat: sz vt peccatozē oñdat: ⁊ bonis ꝓbet occasionē: p quā oñdāt pposītū volūtatis sue. Sic ergo ⁊ scrib ⁊ phariseis dedit occasionem oñdēdi volūtatē suā. vñ cōcludit. Iō ecce mitto ad vos pphetas ⁊ sapiētes ⁊ scribas. HYLA. i. apostolos qui de futuroꝝ reuelatiōe pphete sunt: christi agnitiōe: sapientes: de legis ĩtelligentia: scribe. HIERO. Uel obserua iuxta apostolū scribētē ad corinthios: varia dona esse discipuloꝝ christi: alios pphetas q ventura predicant: alios sapientes qui nouerunt q̄ debent pferre sermonē: alios scribas in lege doctissimos: ex quibus lapidatus est stephanus paulus occisus: petrus crucifixus: flagellati in actibus apostolozū discipuli: ⁊ persecuti sunt eos de ciuitate in ciuitatē: expellentes de iudea vt ad gentium populos transmigrarent. ORIGE. Uel scribe q mittūt a christo sūt ꝑz euāgelium quos ⁊ spūs viuificat ⁊ littera nō occidit: sicut littera legis: quā sequētes in vanas supstitiōes ĩcurrūt. Simplex aūt ē euangelij narratio sufficit ad salutē. Scribe autē legis scribas noui testameti adhuc per detractionē flagellant in synagogis suis. sed ⁊ heretici q sunt spirituales phariseī: linguis suis christianos flagellāt ⁊ persequūtur de ciuitate in ciuitatē: ĩterdū corporaliꝝ: aliquādo aūt spualiꝝ: volēs eos expellere: q̄si de ꝓpria ciuitate legis ⁊ pphetaꝝ ⁊ euangelij in aliud euangeliū. CHRY. sup matth. Deinde vt oñdat qñ nō ipune hoc faciūt ĩeffabilē eis ex his timozē ĩcutit: vñ subdit: Ut veniat sup vos oīs sanguis ⁊c. RABA. Idest oīs debita vltio p effuso sanguine iustoꝝ. HIERO. De abel qdē nulla ē ābiguitas qn is sit quē cain frater occiderit. Iust⁹ aūt nō soluz ex dñi nūc sñia: sz ex genesis testimonio cōprobat: vbi accepta ei⁹ a deo narrant munera. Querim⁹ autē quis fuerit iste zacharias fili⁹ barachie: qz m̄tos legimus zacharias: ⁊ ne libera nobis tribueret errozis facultas. additū est: Quē occidistis ĩter templū ⁊ altare. Alij zachariā filiū barachie dicunt q ĩ. xy. pphetis vndecimus est: patrisq3 in eo nomē cōsentit. sed vbi occisus sit ĩter templū ⁊ altare scriptura nō loquit: maxime cū tpib⁹ ei⁹ vix ruine templi fuerit. Alij zachariā patrē ioānis ĩtelligi volūt.

ORIGE. Uenit. n. ad nos traditio talis: q̄si sit aliqs locꝰ ĩ tēplo: vbi vginib⁹ quidē licet adozare deū: ex pte aūt eaꝝ thozuz virilē nō ꝓmittebāt in eo ꝓsistere. Maria āt postq̄ genuit saluatozē: ĩgrediēs ad ozanduz stetit ĩ illo vginū locꝰ co: pbibentib⁹ aūt eis q nouerāt eā iam filiuz genuisse: Zacharias dixit qñ digna est virginū loco cū adhuc sit virgo. Ergo quasi manifestissime aduersus legē agentem occiderunt eū ĩter tēpluz ⁊ altare viri gnātōis illi⁹. ⁊ sic veꝝ ē verbuz xp̄i qō dixit ad pñtes: quē occidistis. HIERO. Hoc tamē qz de scripturis nō habet auctozitatē: eadē facilitate cōtemnit q̄ pbat. Alij istū volūt eē zachariā q occisus sit a ioas rege iude inter tēplū ⁊ altare. i. ĩatrio tēpli. Sz obstāduz q⁹ ille zacharias nō fuit fili⁹ barachie sz ioiade sacerdotis. Sz barachias ĩ ligua nr̄a bñdicēs deuz dr̄: ⁊ sacerdotis ioiade iustitia hebreo noie demr̄atur. Jn euangelio vo quo vtunt nazareni: p filio barachie filiuz ioiade scripturz reperim⁹. REMI. Querēduz ē āt qūo vsq3 ad sanguinē zacharie dixerit: cū plimozū sanctozū sanguis postea fuit effusus? Soluit āt sic. Abel pastoz ouiū ĩ cāpo fuit occisus. Zacharias fuit sacerdos ⁊ ĩ atrio tēpli iterfect⁹. Iō g̃ dñs hos duos cōmemozat: qñ p hos oēs sci martyres designant laycalis sez ⁊ sacerdotalis ordis. CHRY. ĩ ho. Abel ēt cōmemozat: oñdens qñ ex iuidia eēnt xp̄m ⁊ discipulos ei⁹ occisuri. Zacharie aūt mētionē fecit: qñ duplex ꝓsumptio fuit ĩ ei⁹ occisiōe. nō. n. solū in sanctū hoiez facta ē: sz ⁊ ĩ loco sancto.

ORIGE. Zacharias ēt ĩterptat memoria dei. Qis g̃ qui memoriā dei dispdere festinat: ĩ eis quos scādaliçat Zacharie sanguinē videt effūdere filij barachie. Per benedictiones. n. dei: memozes sum⁹ dei. Ab ipys ēt memoria ĩterficitur dei: qñ ⁊ tēplū dei a lasciuis cozrūpit: ⁊ altare ei⁹ p negligentiā ozationū sozdidaꝝ sozdidat. Abel aūt luce⁹ ĩterptatur. Qui g̃ nō recipit qō scriptū est: Beati q lugēt: sanguinē effūdit abel: hoc ē vitatē lucr⁹ salutaris. Effūdunt ēt aliqui vitatē scripturaꝝ: q̄si sanguinē eaꝝ: qz oīs scriptura nisi fim veritatē ĩtelligat: mortua ē. CHRY. ĩ ho. Et vt oēz excusationē illis adimeret: ne dicerēt: qñ ad gētes eos misisti: propter hoc scādaliçati sum⁹: pdixerat q⁹ ad eos essent mittendi discipuli. ⁊ iō de vltōe eoꝝ subdit: Amē dico vob: veniēt hec oīa sup gnātōez istā. GLO. Nō hos tñ pñtes dicit: sz oēm generationē pcedentē ⁊ futurā: qz oēs vna ciuitas sūt ⁊ vnū cozpus diaboli. HIERO. Regula aūt scripturaꝝ est: duas generatōes bonoꝝ ⁊ maloꝝ nosse. De gnātōe bonoꝝ dicit: Generatio iustoꝝ benedicet: de malis vo ĩ pñti loco generatio viperaꝝ. Ergo ⁊ isti qz similia sicut chain: et ioas cōtra aplos gesserūt: de vna gnātione esse referuntur.

CHRY. in ho. Uel alr qz gehēne pena quā eis cōminatus fuerat tardabat. Cōmiat ēt eis pñtia mala cū dicit: Uenient hec oīa sup generationē istā: CHRY. sup mat. Sic enī oīa bona: q̄ in singulis gnātionibus a cōstitutōe mundi omnes sancti merebantur: illis nouissimis sūt donata: g re-

ceperũt xpm:sic oĩa mala que in singulis generatiõib⁹ a cõ stitutõe mũdi pati meruerũt oẽs iniqui:sup nouissimos iu deos venerũt:qz xpm repulerunt. Aut ita:sicut oĩs iustitia precedentium scõz ĩmo omniuz scõrum tãtũ mereri nõ po tuit q̃tũ gratie datũ est hoib⁹ ĩ xpo:sic oĩum peccata ĩpiorũ tantũ malũ mereri nõ potuerũt:q̃tuz venit sup iudeos vt corporalia paterent:qualia passi sũt a romanis:sic postmo dũ oẽs generatões eoz vsqz ĩ finẽ seculi ꝓuerent a deo:t iudibriũ fierent gentib⁹ vniuersis. Quid.n.pei⁹ põt fieri q̃ filiuz cũ misericordia t humilitate venientẽ nõ suscipe sed ta li mõ iterficere:Uel ita:oĩs gens vel ciuitas nõ statĩ cũ pec cauerit punit eã de⁹:sed expectat p multas generatões. qñ aũt placuerit deo:pdere ciuitatẽ illã aut gentẽ videt oĩum generationũ precedẽtiũ pctã reddere illis:qñ que oẽs me rebamur:hec sola passa:sic t generatio iudeoz p pñb⁹ suis videt punita. Uere aũt nõ p illis sed p se condẽnati sunt.

CHRY.ĩ ho. Qui.n. mltos iã peccãtes vidit t ĩcorrect⁹ pmãsit:ead rursus vl grauiõa faciẽs:maõi ẽ pene obnoxi⁹.

¶Hierusalẽ hierusalẽ:que occidis ꝓphetas t la pidas eos q ad te missi sũt:quoties volui ꝯgre gare filios tuos quẽadmodũ gallina ꝯgregat pul los suos sub alas:t noluisti. Ecce relinquet vo bis domus vestra deserta. Dico enĩ vob nõ me videbitis ammodo donec dicatis: Benedictus qui venit in nomine domini.

CHRY.ĩ ho. Post predicta ad ciuitatẽ cõuertit dñs ser monẽ.ex hoc erudire volẽs auditores.vnde dicit: Hierlm hierlm. Nec. aũt duplicatio miserẽtis ẽ:t valde diligentis.

HIERO. Hierlm ãt nõ sãcta t edificia ciuitatis sz hostato res vocat:quã pñs plãgit affectu. CHRY.sup math. Pre uidẽs ruinã ciuitatis illi⁹ t plagam:que a romanis supuen tura erat:recordabat quidẽ sanguinis scõz suoz.q effusus erat ab illis t postmodũ effũdendus.vnde addit: Que occi dis ꝓphetas:t lapidas eos q ad te missi sũt. Missum ad te isaiã occidisti:t seruũ meũ hieremiã lapidasti: Ezechielem tractũ q lapides excerebrasti:quo saluaberis:q̃ ad medicũ nõ venire ꝓmittis:t nõ dixit Occidisti aut lapidasti:sz occi dis t lapidas.i.q̃si hoc ꝓpriã t naturalẽ ꝙsuetudinẽ habes vt occidas t lapides sanctos. Sadẽ.n. fecꝫ aplis q̃ fecerat ali quãdo ꝓphetis. CHRY.in ho. Deinde cũ vocasset eaz:t aboĩabiles ei⁹ occisiões dixissz:q̃si se excusãdo dixit subdẽs: Quotiẽs volui cõgregare filios tuos.q.d.necꝫ pdictis occi sionib⁹ me a tua benuolẽtia auertisti:sed volui te mihi ad iungere:non semel aut bis sz multotiẽs. Magnitudinẽ aũt amoris sub similitudĩe galine ostẽdit. AVGV.de q̃.euã. Doc.n gen⁹ animãtis magnũ affectũ in filios habet:ita vt eoz infirmitate affecta infirmet t ipsa. Et qõ difficile in ce teris aiantibus ĩuenies:alis suis filios ꝓtegẽs cõtra miluuz pugnat:sic t mater nostra dei sapientia:p carnis susceptõez infirmata quodãmõ:ꝑm illud apli. Qõ ifirmũ est dei: fortiꝰ est hoĩbus:ꝓtegit ifirmitatẽ nr̃am t resistit diabolo ne nos rapiat. ORIGE. Filios ãt hierlm dicit ꝑm qõ dicim⁹ semp ciuiũ successores pcedẽtiũ filios. Dic aũt:Quotiẽs volui:cũ sit manifestum semel euz docuisse ĩ corpore iudeos. Semp enĩ xps presens fuit t ĩ moyse t ꝓphetis t ĩ angelis mĩstrã tib⁹ saluti humane p singulas generatões. Sigs aũt nõ fue rit congregatus ab eo:iudicabit quasi noluerit congregari

RABA. Lessent igit hereticiꝰ xpo principiũ ex virgie da re:omittant aliũ legis t ꝓphetarũ deũ pdicare. AVGV. in encheridion. Ubi ẽ aũt illa oĩpotẽtia q̃ ĩ celo t ĩ terra oĩa q̃cũqz voluit fecit:si colligere filios hierusalem voluit t nõ fecit: An nõ poti⁹ illa gdẽ filios tuos ab ipso colligi noluit: sed ea quoqz nolente:filios eius colligit ipse quos voluit.

CHRY.in homilia. Deinde ꝓminat penã quã semp for midauert.s. ciuitatis t tẽpli euersionẽ dicẽs:Ecce relinquet vobis domus vestra deserta. CHRY.sup matth. Sic.n. corp⁹ aĩa recedẽte pri⁹ gdẽ frigescit:deide putrescit t solui tur:sic t tẽplũ nostrũ dei spiritu recedẽte pri⁹ seditionib⁹ t idisciplinatiõe replebit:deide veniet ad ruinã. ORIGE. Semp ẽt eis q noluerũt cõgregari sub alis ei⁹ cõminat chri stus:Ecce relinquet vobis domus vestra deserta.i.aĩa t cor pus. Sz t sigs ex vobis noluerit congregari sub alis christi: ex tpe illo ex quo cõgregationem refugit actu magis q̃z cor pore:nõ videbit pulchritudinẽ verbi:donec penitens a pro posito malo dicat:benedict⁹ q venit in noĩe dñi. Tũc.n. ver bũ dei benedictũ venit sup cor hoĩs:qñ fuerit quis conuer sus ad deuz.vñ sequit:Dico enim vobis:non me videbitis ammõ donec dicatis:Benedict⁹ qui venit in noĩe domini. HIERO.q.d. Nisi penitẽtitiã egeritis t cõfessi fueritis ip sum eẽ me:de quo ꝓphete cecinerũt filiũ oĩpotẽtis patris: faciẽ meã nõ videbitis. Vẽnt ergo iudei datũ sibi tẽpus pe nitẽtie. Cõfiteant benedictũ q venit ĩ noĩe dñi:t christi ora conspicient. CHRY.in ho. Uel aliter:Per hoc occulte se cundũ aduẽtũ significauit:qñ tũc oĩno eũ adorabunt. Qõ aũt dic ammõ ad tps crucis refert. CA. XXIIII.

EGressus iesus de tẽplo ibat. Et accesserunt ad eũ discipuli eius: vt oñderent ei edificatões tẽpli. Ipse aũt rñdens dixit illis: Uidetis hec omnia: Amẽ dico vobis:non reli quet hic lapis super lapidem q non destruatur.

ORIGE. Postq̃ oĩa q̃ super hierusalẽ vẽtura erant chri stus predixit:exyt de tẽplo q cõseruauerat tẽplum ne cade ret donec fuit in eo.vnde dr. Et egre.iesus de templo ibat. Sz t vnusquisqz cũ sit tẽplũ dei ꝓpter spiritũ dei inhabitã tẽ in se:ipse fit cã sue desertõis vt egrediat ab eo christ⁹. Se quit: Et accesserũt ad eũ discipuli ei⁹ vt oñderẽt edificatio nes tẽpli. Dignũ ẽ videre quomõ oñdũt ei structuras tẽpli: q̃si nunq̃z viderit tẽplũ. Ad qõ rñdẽdũ ẽ:q cũ christ⁹ ꝓphe tiçasset supius ruinã tẽpli futurã:audiẽtes discipuli mirati sũt talẽ ac tãtã tẽpli structurã ad nihilũ redigẽdã: ꝓpterea oñdũt ei vt flecterẽt eũ ad misericordiã loci illi⁹ ne faceret qõ fuerat cõminat⁹. Sz t cũ sit humane nature admirabi lis cõstructio facta videlicet tẽplũ dei:discipuli ceteriqz sã cti etiam modo miranda opa dei erga figmẽtũ humanũ cõ fitẽtes:ante cõspectũ christi intercedũt:ne deserat gen⁹ hu manum propter peccata ipsorum. Sequitur. Ipse autez re spondens dixit eis:Uidetis hec omnia:Amen dico vobis: non relinquetur hic lapis super lapidẽ qui non destruatur.

RABA. Juxta historiam manifestus ẽ sensus: quia.xly. anno post passionem domini:sub Uespasiano t Tito roma nis principibus ciuitas eversa est cum templo. REMI. Di uinitus autem procuratũ est vt reuelata iã luce gratie:tem plũ cum suis cerimonys tolleret:ne forte aliquis parvulus in fide dum videret omnia illa que a domino fuerãt institu ta t a ꝓphetis sanctificata adhuc permanere:paulatim re cedendo a synceritate fidei:ad carnalem iudaismũ trãsirz.

CHRY.in homi. Sz qualr verꝫ est q nõ mãsit lapis su per lapidem. Uel enĩ desolationẽ eius ostendens oĩmodaz hoc dixit:vel ꝑm illũ locũ vbi erat:sunt.n.eius partes vsqz ad fundamẽta destructe. Cũ his t illud dicam:qñ ex his q̃ facta sũt:t de reliqs oportet credere q peribunt perfecte.

HIERO. Mystice aũt recedente dño de templo:oĩa le gis edificia t cõpositio mãdatorum ita destructa est:vt nihil a iudeis possit impleri:t capite sublato vniuersa inter se mem bra cõpugnẽt. ORIGE. Dis etiã bõ q suscipiens in se ver bũ dei templũ est:si post peccatũ adhuc seruat ex parte ve stigia fidei t religionis templũ est ex parte destructum t ex

parte cõsistens. Qui aũt postq̃ pecc̃auerit curã sui nõ habz paulatĩ minuĩt donec ad plenũ recedat a deo viuẽte. ⁊ sic ñ relinquet lapis sup lapidẽ mãdatoꝝ dei g nõ destruatur.

¶ Sedente aũt eo sup montẽ olíueti: accesserunt ad eũ discipuli secreto dicẽtes: Dic nobis quã do hec erũt: ⁊ qõ signũ aduentus tui: ⁊ ꝓsũmationis seculi? Et rñdens iesus dixit eis: Uidete ne qs vos seducat. Multi.n. venient i nomine meo: dicẽtes: ego sum xps ⁊ multos seducent.

REMI. Perseuerans dñs in itinere peruenit ad mõtem oliueti: ⁊ quibusdã discipulis in via ostendentib⁹ ⁊ laudan/tibus edificationẽ templi: ipse palã ꝑdixerat oĩa eẽ destruẽ da: iccirco cũ pueniss̃et ad mõtez oliueti: accesserunt ad euz ĩterrogãtes. vñ dr: Sedente autem eo sup motem oliueti.

CHRY. Propter hoc ãt secreto accesserũt: qz ꝏ magnis erãt ĩterrogaturi. Etenĩ cupiebãt discere diẽ aduent⁹ ei⁹: qz vehemẽter desiderabãt gl̃iam ei⁹ videre. HIERO. Et ĩ terrogant tria. ꝓmo quo tẽpoze hierusalẽ destruẽda sit dicentes: Dic nobis qñ hec erũt: secũdo quo tẽpoze xps vẽturus sit. vnde dicũt: Et qõ signũ aduẽtus tui: tertio quo tpe cõsũmatio seculi sit futura. vnde dicũt: Et cõsumatõis seculi? CHRY. Lucas aũt ait vnã esse ĩterrogatõez q̃ ẽ ꝏ hierosolyma: quasi estimantibus discipulis tunc futurum esse xpi aduẽtũ ⁊ finẽ mũdi: qñ hierosolyma destrueret. Marcus aũt ait nõ oẽs eos de cõsumatõe hyerosolyme: sz petrũ iacobũ: ioãnẽ: ⁊ andreã: q̃si liberi⁹ ⁊ securi⁹ xp̃o loquentes.

ORIGE. Puto aũt montẽ oliueti mysteriũ eẽ ecclie que ex gentib⁹ est. REMI. Mons ãt oliueti nõ habz ifructuo sas arbozes: sz oliueta quib⁹ lumẽ nutrit ad fugãdas tenebras: ⁊ gb⁹ fessis reges: infirmis salus ꝓstat. Sedẽs aũt do min⁹ supra montẽ oliueti cõtra templũ: de ruina ipsi⁹ ⁊ excidio iudaice gẽtis disputat vt ẽt ipso situ corꝑis mõstret: qz quiet⁹ manẽs ĩ eccl̃ia ipioꝝ supbiã cõdẽnat. ORIGE. Agricola enĩ residens ĩ mõte oliueti: vbũ dei est ĩ eccl̃ia cõfirmatuz: xps. s. g semp oleastri ramos inserit ĩ bonã oliuaz patrũ. Qui autẽ hñt fiduciã ante xp̃m: discere volũt signuz aduentus christi ⁊ cõsũmationis seculi. Est autẽ duplex aduent⁹ verbi in aĩa. Prim⁹ qdez stulta ꝓdicatio de xp̃o: qñ ꝓdicamus xp̃m natũ ⁊ crucifixũ. Secũd⁹ aũt aduent⁹ est ĩ viris perfectis: de qbus dr: Sapientiã loqmur inter perfectos: ⁊ huic secũdo aduẽtu adiungit cõsũmatio seculi in viro ꝑfecto cui mũdus crucifixus ẽ. HYLA. Et qua tria a discipulis quesita sũt: distinctis ⁊ tꝑib⁹ ⁊ itelligẽtie signifi catõib⁹ separant. Respõdet ergo ꝓmo de ciuitatis occasu: ⁊ quãdo cõfirmat veritate doctr̃ie: ne quis fallax ignorãti bus possit obrepe. vnde segt: Et rñdens iesus dixit eis: Uidete ne qs vos seducat: Multi.n. veniẽt in noie meo dicentes: Ego sũ xps. CHRY. Neq.n. de hierosolyme destructiõe: neq; de secũdo aduẽtu respõdit stati: sz de malis quibus statim obuiandũ erat. HIERO. Un⁹ aũt eoꝝ de quibus loquitur fuit simon magus: quem in actibus apostoloruz legim⁹: qui se magnã dicebat esse virtutẽ: hic quoq; inter cetera in suis voluminib⁹ scripta dimittens: Ego sũ sermo dei: ego oipotens: ego oĩa dei. Sed ⁊ ioãnes apostol⁹ in epistola sua loquit: Audistis qz antichr̃istus ventur⁹ est: nũc aũt antichr̃isti multi sũt. Ego reor omnes hereſiarchas antichr̃istos esse: ⁊ sub noie chr̃isti ea docere: que cõtraria sũt chr̃isto: nec mirꝝ si aliquos ab his videam⁹ seduci: cum dñs dixerit: Et multos seducent. ORIGE. Multi autem sũt q̃ seducũt: qz larga ẽ porta q̃ ducit ad ꝑditionẽ: ⁊ mlti sũt q̃ intrant per eam. Hoc autem solum sufficit ad cognoscẽdũ seductionem antichr̃istoꝝ qui dicunt: Ego sum chr̃istus: quod nunq̃ legitur chr̃istus dixisse. Sufficiebant.n. ad credendum q̃ ipse est chr̃istus: opera dei: ⁊ ꝓmo quẽ docebat: ⁊ virtus ipsius. Omnis ẽt sermo qui ꝓfitetur expositionem scripturarũ ꝓm fidẽ eaꝝ ⁊ non habet veritatẽ: antichr̃istus est: veritas enim xps est: ⁊ simulata veritas antichr̃istus. Sed ⁊ oẽs virtutes inuenimus esse xp̃um: ⁊ oẽs simulatas virtutes antichr̃istũ: quoniã oẽs spẽs boni q̃scũq; hẽt chr̃i⁹ ĩ se: i vitate ad edificationem hoĩum: oẽs eas hẽt diabolus in specie ad seductiones scõꝝ. Opus ergo est nobis deo auxiliatoze: ne quis nos seducat vel sermo vl̃ virtus. Malum.n. inuenire aliquẽ ꝓm mozes vite errantẽ. Multo ãt pei⁹ arbitror eẽ nõ ꝓm verissimã regulã scripturaꝝ sentire.

¶ Auditurí enĩ estis ꝓlia ⁊ opiniones ꝓlioꝝ: videte ne turbemĩ. Q̃ portet enĩ hec fieri: sz nõdũz statim est finis. Cõsurget.n. gens ĩ gentez: ⁊ regnũ ĩ regnũ: ⁊ erũt pestilẽtie ⁊ fames: ⁊ terremotus ꝑ loca. Hec aũt oĩa initia sunt dolorũz.

AVGV. Ad esichiũ. Interrogãtib⁹ discipulis: ea dñs respõdit que iã ex illo tẽpoze fuerãt secutura: siue de excidio hierusalẽ. vñ oꝛta ẽ ipsius ĩterrogatiõis occasio: siue de aduẽtu suo ꝑ eccl̃iã in qua vsqz ad finẽ veniret nõ cessat. in istis.n. veniẽs agnoscit. dũ ei⁹ quotidie mẽbra nascũt: siue de ipso fine in quo apparebit viuos iudicatur⁹ ⁊ mortuos. Cũ itaqz signa dicat que ad ista tria ptinẽt: qõ eoꝝ trũ signoꝝ ad aliqd hoꝝ referẽdũ sit diligẽter cõsiderãdu est: ne forte qõ ptinet ad vnũ referẽdũ putem⁹ ad altez. CHRY. Vie ãt loquit de ꝓlys q̃ hierosolymis erãt futura cũ dicit. Audituri.n. estis ꝓlia: ⁊ opiniones ꝓlioꝝ. ORIGE. Qui audit ipsas voces que fiũt in ꝓlys: audit ꝓlia. qui aũt de ꝓlys longe gestis audit: opiniones vel rumozes audit preliorum.

CHRY. ĩ ho. Qz vero ꝑ hoc turbari ẽt discipuli poterãt ĩõ subdit: Uidete ne turbemini. Deĩde qz estimabãt post illud bellũ quo hierusalẽ destrueret: statĩ finẽ mũdi eẽ vẽturũ: eos in vera opiniõe stabilit dicẽs: Oportet.n. hec fieri: sz nondũ statiz ẽ finis. HIERO. i. nõ putem⁹ diẽ istare iudicy: sz in tẽpus aliud reseruari: cui⁹ signũ ꝓspicue in cõsequẽtib⁹ ponit: Cõsurget.n. gens in gentẽ ⁊ regnũ i regnũ. RABA. Uel admonent apostoli ne his aduenientib⁹ terreant: vt hierosolymã iudeãq; deserãt: qz nõ statiz finis: sz i q̃dra gesimũ ãnũ desolatio ꝓuicie: vltimũq; vrbis ⁊ tẽpli sequt excidiũ: de gb⁹ subdit: Cõsurget.n. gens in gentẽ ⁊ regnũ i regnũ. Cõstat aũt hic acerbissimos dolores gb⁹ oĩs vastata ẽ ꝓuincia ad lr̃am cõtigisse. CHRY. in ho. Deĩnde vt ostendat quoniã ⁊ ipse ꝓliabit̃ ꝏ iudeos nõ solũ bella ꝓnũciat: sz ⁊ plagas diuinit⁹ illatas. vnde subdit: Et erũt pestilẽtie ⁊ fames ⁊ terremot⁹ per loca. RABA. Notãdũ q̃ in hoc qꝏ dicit: Cõsurget gẽs ĩ gentẽ: oñdit ꝓturbatio hominũ: Erũt pestilentie: ecce ineq̃litas corꝑoruz. Erit fames: ecce sterilitas terre. Terremot⁹ ꝑ loca: ecce respect⁹ ire desup. CHRY. in homi. Et non simplr̃ hec fient ꝓm consuetudinem antea in hoĩbus existentẽ: sed ex ira que erit desuper. Et propter hoc non simplr̃ dixit ea esse ventura neq; repente: sed cum quadam significatõe. vnde subdit: Hec aũt oĩa sunt initia dolorꝝ. i. iudaicoꝛum malorum. ORIGE. Uel alr̃. Sicut egrotant corꝑa ante mortẽ: sic necesse ẽ ante corꝛuptiõez mundi: vt q̃si languens terra frequẽti⁹ terre motib⁹ ꝏquat̃ set. Aer.n. vim mortiferã cõcipiens pestilens fiat: ⁊ vitalis virtus terre deficiẽs: suffocet fruct⁹. Cõsequens aũt ẽ vt ꝑpter inopiã ciboꝝ in auariciã ⁊ bella hoies excitentur: sz in insurrectiones ⁊ lites interdum fiunt ꝓpter auariciam: interdum autẽ ꝓpter cõcupiscentias principatus ⁊ gloriã vanam: adhuc ꝓfundiozem dabit aliquis cãm eoꝛũ que ante finem mũdi sunt ventura. Sicut.n. aduentus chr̃isti ꝑ pluribus gentibus diuina virtute fecit pacem. sic ꝏs est vt ꝓpter abundantiã iniquitatis refriguerit charitas multoꝝ: ⁊ iõ dereliquerit illos deus ⁊ xps ei⁹: itez fieri ꝓelia dũ nõ ꝓhibentur a sanctitate operationes seminatrices belloꝝ: sz ⁊ aduersarie virtutes dũ nõ vetant a sanctis: ⁊ a chr̃isto abiq;

phibitione operabunt in cordib⁹ holum vt excitent gētes aduersus gentē:⁊ regnū aduersus regnū. Si aūt sicut gbus dam placet:⁊ fames ⁊ pestilētie ab angelis sathane fiunt: hi etiā tūc inualescent ab aduersis vtutib⁹ quādo nō fuerint tales terre ⁊ lux mundi xpi discipuli: destruentes q̄ ex ōmo num malicia seminantur. Et aliquādo gdē in israel fames ⁊ pestilētie fiebant ꝓpter peccata: quas ofones scōz solue bant. Bene aūt per loca: nō enī insimul vult de⁹ pdere hu manū gen⁹: sz iudicās per ptes: dat penitētie locū. Si āt in cipientib⁹ huiusmodi malis: nō fuerit facta correptio: pfici ent ad pei⁹. vñ segt. Hec aūt oia initia sunt dolorz: genera liū. i. in vniuerso mūdo: ⁊ eoz q̄ secuturi sunt aduersus im pios vt in doloribus acutissimis crucient. HIERO. My stice aūt videt regnū cōtra regnū cōsurgere: ⁊ pestilētia eo rum quoz fmo serpit vt cācer: ⁊ fames audiēdi verbū dei: ⁊ commotio vniuerse terre: ⁊ a vera fide sepatio. i bereticis magis intelligi: q̄ cōtra se inuicē dimicātes: ecclie victoriaz faciunt. ORIGE. Oportet aūt hec fieri añq̄z videam⁹ p fectōem sapiētie q̄ est i xpo: sz nō statī erit finis quē q̄rim⁹. pacifice⁹. n. finis lōge est ab hoib⁹ istis. HIERO. Hec aūt oi xit: Hec oia initia sūt doloz: meli⁹ träsfert parturitionū: vt q̄si cōcept⁹ gdam aduentus antichristi nō part⁹ itelligat.

¶ Tūc tradent vos i tribulationē: ⁊ occidēt vos: ⁊ critis odio oibus gētibus ꝓp nomē meuz. Et tūc scandalizabunt multi ⁊ inuicē tradēt ⁊ odio habebūt inicez. Et multi pseudo ꝓphete surgēt: ⁊ seducent mltos: ⁊ qñ abundabit iniqtas refri gescet charitas mltoz. Qui āt pseuerauerit vsq̄z in finem hic saluus erit. Et p̄dicabit hoc euange liū regni in vniuerso orbe in testimoniū oibus gē tibus: ⁊ tunc veniet consummatio.

RABA. Quo merito hierosolymis ac puincie iudeorū vniuerse: tot irroganda fuerit aduersa dns manifestat sub dens: Tūc tradēt vos ⁊c. CHRY. in homi. Uel alr: qz di scipuli audiētes ea q̄ de hierosolyma p̄dicebāt: sic dispositi erant vt extra turbationē eēnt q̄si de alia pena audiētes: si bi vero prospera superuentura sperabant: que aduenire valde desiderabāt: ꝓpter hoc eis grauia p̄nūciat i sollicitu dinē eos statuens: ⁊ pri⁹ gdē iusserat eos vigilare ꝓtra de ceptōes seductoz: nūc āt tyrannorū violentiā eis p̄dicit di cens: Tūc tra. vos i tribu. ⁊ oc. vos. Opportune. n. coz ma la interposuit mitigationē babētia a cōib⁹ malis: nec solum ita eos consolatus est: sz ostendendo tribulatōis cām: adiū gens q̄ ꝓpter nomē eius hec essent passuri. vnde segtur. Et eri. odi. oi. ho. pro. no. meū. ORIGE. Sz qūo ēt in vltimis ptibus terre commorantib⁹ gētib⁹ odio habeb⁹ popul⁹ xpi: nisi forte ⁊ h aligs dicat ꝓpter exaggerationē positū oibus p multis. sed ⁊ hoc qō dic: Tūc tradēt vos. hz qōnez. Nā ⁊ pūusq̄z hec fierent traditi sunt xpiani i tribulatōes: sz aligs rūdebit: qñ tūc maxime tradentur xpiani i tribulationes quēadmodū vnq̄z. Amant enī qui in calamitatibus sūt: cās carū discutiētes inuenire aliqd quod loquant. Cōsequēs ḡ est vt quasi dereliquētib⁹ hoib⁹ deoz cultura pp multitu dinē xpianoz dicāt fieri: bella: fames: ⁊ pestilentias: sed et terremot⁹ cām dicerent xpianos: ꝓpter qō ⁊ persecutiōes passe sunt ecclesie. CHRY. in ho. Postq̄z autē iā duplex p̄liū posuit. s. qō ē a seductorib⁹ ⁊ qō ē ab inimicis: osequē ter tertiū p̄liū ponit: qō est a falsis fratrib⁹. vñ subdit. Et tūc scā. mul. ⁊ inui. tra. ⁊ odio ha. inuicē. Uide aūt ⁊ paulum hec plora tē ⁊ dicētē: Foris pugne: intus timores: Et alibi. Pericula i falsis fratrib⁹. De quib⁹ alibi dicit: Tales sūt pseu do apostoli operary subdoli. vnde ⁊ h subdit. Et mul. pseu. pro. sur. ⁊ sedu. multos. REMI. Imminente. n. captiuita te hierusalem: multi insurrexerūt christianos se esse dicen tes: ⁊ multos seduxerūt: quos paul⁹ noīat falsos frēs: Joā nes vo antichristos. HYLA. Ut nicola⁹ vn⁹ ex septē dia conib⁹ fuit: q multos mētita vitate puertit. CHRY. i ho. Deīde qō his difficili⁹ ē oñdit: ga tales pseudo ꝓphe nullā mitigationē a charitate accipiēt. vñ segt: Et quoniam abū. ini. re. cha. mlto. REMI. i. vera dilectio erga deū ⁊ pximū. Nā quātomagis ab vnoquoq̄z iniqtas suscipit: tātomagis i corde ipsi⁹ ardor charitatis extinguit. HIERO. Cōside rādū aūt q̄ nō negauit oīz futurā ee charitatē: sz multoz. Nā in apostolis ⁊ eoz similib⁹ pmāsura ē charitas: de qua paul⁹ dicit. Quis nos separabit a charitate xpi: ꝓp qō ⁊ hic subdit: Qui āt pse. vsq̄z in fi. h sal. erit. REMI. Usq̄z in fi nē dic: vsq̄z ad terminū vite sue: q. n. vsq̄z ad terminū vite sue i cōfessiōe nois christi persenerauerit: ⁊ in charitate sal uus fact⁹ ē. CHRY. in ho. Deīde ne dicerēt: q̄l⁹ ergo in ter tot mala viuem⁹: qō plus est ꝓmittit. q̄ non solūz viue rent: sz ēt vbiq̄z docerēt. vñ subdit: Et p̄di. hoc euan. reg. in vni. orbe. REMI. Quia. n. nouerat dns corda discipulorū cōstristāda ee de excidio hierusalē ⁊ pditione sue gētis: hoc solatio consolatur eos: q̄ multoplures crediturī erant de gētib⁹ q̄z de iudeis pirēt. CHRY. in ho. Oz autē ⁊ añ ca ptionē hierosolyme vbiq̄z p̄dicatū ē euangeliū: audi qō ait paulus: In oēz terrā exiuit son⁹ eoz. Et vides eū a hierusa lē ad hispaniā currēte. Si āt vn⁹ tantā portionē accepit ex cogita: relig q̄ta opati sunt: Uñ ⁊ quibusdā scribēs de euan gelio dicit: q̄ fructificat ⁊ crescit in oī creatura q̄ sub celo ē. Hoc āt ē maximū signū virtutis xpi: q̄ in. xxx. ānis vel paz āpli⁹ euāgely fmo fines orbis terraz ꝑcluit q̄uis aūt euā geliū vbiq̄z p̄dicatū fuerit. nō tñ oēs crediderūt pp qō sub dit: In testi. om. gētib⁹. i. i acculationē bis q nō crediderūt. Qui enim crediderunt: testabuntur aduersus eos qui non crediderunt ⁊ condemnabunt eos. Cōueniēter autem post q̄z p̄dicatū ē euāgeliū p orbē terraz tūc hierosolima pyt. vñ segt: Et tūc ve. cōsūmatio. i. finis hierosolymorū. Qui. n. viderūt xpi virtutē vbiq̄z refulgētē: ⁊ i breui tpe orbē terra rū supgressaz: quā veniā bere debuerūt i ingratitudine pma nētes? REMI. Pōt āt ⁊ tot⁹ loc⁹ iste referri ad cōsumma tionē sec'li. Tūc. n. plurimi scādaliçabūt recedentes a fide: videtes mlt'itudinē ⁊ diuitias maloz ⁊ miracula ātichristi ⁊ cōsocios psequētur: ⁊ antixps mittet pseudo ꝓphetas q̄ se ducēt mltos: ⁊ abūdabit iniqtas: qñ numer⁹ maloz auge bitur: ⁊ refrigescet charitas: qñ numer⁹ bonoz minuetur.

HIERO. Signū ēt dñici aduēt⁹ ē in toto orbe euāgeliū p̄dicari: vt null⁹ sit excusabilis. ORIGE. Qō aūt dr: Eri tis odio oib⁹ hoib⁹ pp nomē meū: sic saluare qs poterit. qz nūc quidē in vnum ꝓfenserūt oēs gētes aduersus xpianos Cū aūt ꝓtigerit q̄ xps p̄dixit: tūc fiēt psecutōes iā nō ex par te sicut añ: sz generaliter vbiq̄z aduersus pplm dei. AV GV. ad esichi. Sz q̄ putāt hoc qō dr. Predicabit euāgeliū regni i vniuerso orbe: ꝓ ipsos aplos factū ee: nō ita ee certis documētis ꝓbatū ē. Sūt. n. in aphrica: barbare inumerabi les gētes: i gbus nōdū p̄dicatū ee euāgeliū ex his q̄ ducē tur ide captiui addiscere i. pmptu ē. Neq̄z tñ vllo mō recte dici pōt istos ad pmissionē dei nō ptinere. Nō. n. romanos solū sz oēs gētes dns semini abrae iurando pmisit. In qui bus ergo gentib⁹ nōdū est ecclesia: oportet q̄ sit: ñ vt oēs q ibi fuerint credāt: qūo enim ⁊ illud iplebitur: Eritis odio oī bus gētibus propter nomen meum: nisi in omnibus genti bus sint: ⁊ qui oderint: ⁊ quos oderint. Nō est igitur ab apo stolis p̄dicatio ista cōpleta quando adhuc sunt gentes: i qui bus nonduz cepit ipleri. q̄ aūt dixit aplus: In oēm terram exiuit sonus eorū. q̄uis locutus sit preteriti tēporis: verbis tñ quod futurū erat dixit. nō qō iā factū atq̄z completum: sicut ⁊ ipse prophetа quo vsus est teste fructificare ⁊ cresce re dixit euāgelium i vniuerso mūdo: vt ita significaret: vsq̄z quo crescendo cēt vēturū. Si ḡ latet qñ euangelio vniuer

sus orbis īplebitur: pculdubio latet quando finis erit: ante qppe nō erit. ORIGE. Cū ergo oīs gens audierit euāgelij p̄dicationē: tū erit seculi finis. ⁊ hoc ē qđ sequtur: Et tunc erit cōsumatio. Multe. n. nō solū barbaroꝝ: sz ēt nr̄oꝝ gētium nōdū audierūt christianitatis vbū. GLO. Utrūqz ād dictoꝝ tueri p̄t: si tū diuerso mō diffusio p̄dicatiōis euangely ītelligat. Si. n. ītelligat quātū ad fructū predicatiōis: q ē vt īsingulis gentib⁹ fundet ecclesia credētiuz ī christū: vt Augustin⁹ exponit: ē signū qđ oportet p̄cedere ante finez mūdi: nō tū p̄cessit ante destructionē hierosolyme. Si aūt ītelligat quātū ad famā p̄dicatiōis: sic ante finē hierosolyme fuit cōpletū: discipulis christi p q̄ttuor mundi ptes dispsis. Unde hiero. dicit. Nō puto aliquā remānsisse gētē q̄ xpi nomē ignoret: ⁊ q̄s nō habuit p̄dicatorē: tamē ex vicinis gētib⁹ opinionē fidei nō p̄t ignorare. ORIGE. Mozaliter āt q visur⁹ ē fm vbuz dei aduētū gloriosuz illū ī aiaz suam: necesse ē vt fz mēsurā pfect⁹ sui īsidias a cōtrarys opatiōib⁹ patiat q̄si magn⁹ athleta: ⁊ christ⁹ ī eo ab oīb⁹ odiat nō tātū a gētib⁹ fm carnē q̄tū a gentib⁹ spiritualiū negciarū: sz ⁊ in qōnib⁹ pauci erūt veritatē pleni⁹ attingētes. Plures āt scādaliçabūt ⁊ cadēt ab ea p̄ditores ⁊ accusatores alterutr⁹: pp dissēsionē dogmatū veritatis: q̄ cā fiet vt odiāt seinuicē. Multi ēt erūt nō sane tradētes de futuris fmonez: ⁊ qūo non oportet interp̄tātes pp̄has: quos pseudo prophetas dicit: seducētes multos ⁊ feruentem dilectionē q̄ prius fuerat in simplicitate fidei refrigescere facient: sed qui poruerit manere in apostolice traditionis p̄posito: ipse saluabitur: ⁊ sic p̄dicatū euangeliū in aīas oīum erit in testimonium oīb⁹ gentib⁹. i. oīb⁹ cogitatiōib⁹ īcredulis animaruz.

¶ Cū ergo videritis abominationē desolatiōis q̄ dicta est a daniele pphēta stantē in loco scō: q legit ītelligat: Tūc q ī iudea sūt fugiāt ad mōtes ⁊ qui ī tecto nō dēscēdāt tollere aliqd ē domo sua. ⁊ q ī agro non reuertat tollere tunicā suā. Ue āt pgnātib⁹ ⁊ nutrientib⁹ ī illis dieb⁹. Orate autez vt non fiat fuga vestra hyeme vel sabbato. Erit enī tūc tribulatio magna: qualis non fuit ab initio mundī vsqz modo: neqz fiet. Et nisi breuiati fuissent dies illi nō fieret salua omnis caro: sz p̄pter electos breuiabuntur dies illi.

CHRY. ī ho. Qz supra occulte īsinuauit hierosolyme finē: p̄nr idē manifeste oñdit: pphetiā īducēs q̄ destructōem iudeoꝝ credere facit. vñ dic. Cū ḡuide. abo. deso. q̄ dē a daniele. stan. ī lo. san. q le. intelligat. HIERO. Hoc āt qđ dictū est: Qui legit ītelligat: ponit vt ad ītelligētiā mystică p̄uocemur: Legim⁹ āt ī daniele hoc mō: Et ī dimidio hebdomadis auferet sacrificiū ⁊ libamia: ⁊ ī tēplo desolationum abomīatio erit vsqz ad cōsūmatōez tpis: ⁊ cōsūmatio dabitur sup̄ solitudinē. AVG. ad esic. Lucas qdē vt oñderz tē facta fuisse abomīatōez desolatōis: q̄ a daniele p̄dicta ē: qñ expugnata ē hierlīm: eodē loco hec dñi vba cōmemorat. Cū videritis circūdari ab exercitu hierlīm: tūc scitote qz appropiquauit desolatio ei⁹. CHRY. ī ho. Unde abomīationem dēsolatōis vī mihi exercitū dicere. quo. s. dēsolata ē ciuitas scā hierlīm. HIERO. Aut p̄t ītelligi ō imagie cesaris: quā pilat⁹ posuit ī templo: aut de hadriani eq̄stri statua: q̄ ī ipo scā scōz loco stetit vsqz ī p̄ntē diē. Aboīatio. n. ꝺz veterem scripturā idolū nūcupat: ⁊ iccirco addit desolatōis: q ī desolato tēplo atqz dēcto idolū positū sit. CHRY. ī ho. Ut qz ille q desolauit ciuitatē ⁊ tēplū: statuā int⁹ posuit. Ut āt discāt q̄ñ viuētib⁹ gbusdā eoꝝ hec erūt: pp hoc dixit: Cū videritis. Ex quo admirare xpi virtutē ⁊ discipuloꝝ fortitudinez qui in talibus tpibus p̄dicabāt in quibus oīa iudaica impugnabant. Apostoli aūt ex iudeis existētes leges ītroduxerūt nouas: aduersus romanos tūc dominātes: ifinita milia iudeoꝝ ceperūt romani: ⁊ duodeciz viros nō superauerūt nudos ⁊ inermes. Qz vo multotiēs cōtigerat ī grauibus pelys indeos restauratos fuisse: sicut tpib⁹ senacherib ⁊ antiochi: ne aligs suspicet tale aliqd futuꝝ: suis fugiendū ē p̄cepit cū subdit: Tūc q in iu. sūt fu. ad mō. REMI. Dec enim oīa īminēte desolatōe hierlīm cōstat fuisse ipleta. appropinquāte nāqz romano exercitu: oēs xp̄iani qui ī ꝓuincia erāt: sicut historia ecclīastica refert: diuino miraculo moniti longius recesserūt: trāseūtes iordanē venerūt ī pellā ciuitatez: ⁊ ibi sub tutela agrippe regis: cui⁹ mētio ī actibus apl̄oꝝ fit: ali q̄to tpe māserūt: ipse āt agrippa cuz parte iudeoꝝ: q̄sibi obtēperabat romano subdit⁹ erat imperio. CHRY. ī ho. Deīde ostendens ineuitabilia mala futura esse iudeis: ⁊ infinitā calamitatē subdit: Et qui in tecto est: non descen. tol. ali. de do. sua. Eligibilius enī erat nudo corpore saluari: q̄ī trare domū: vt tolleret vestimentū ⁊ occidi: ꝓpter qđ ⁊ de eo q ē in agro subdit: ⁊ qui in agro est nō reuer. tol. tu. suam. Si enim qui in ciuitate sunt fugiūt: multo magis qui foris sunt: nō oportet ad ciuitatē refugere: ⁊ quidē pecunias contēnere facile ē: ⁊ ꝓuidere sibi in vestimētis nō difficile: que aūt a natura sunt: q̄liter aligs fugiet: Qual⁹ enīz p̄gnans fiet leuis ad fugā: aut lactās poterit eū quē peperit ōscerere: pp quod subdit: Ue autē preg. ⁊ nut. in il. diebus. Dis quidem qz pigriores sunt: ⁊ quia facile fugere non possunt: one re conceptionis grauate: his autē qz detinent vinculo compassionis filiorū: ⁊ nō p̄nt simul saluare eos quos lactant.

ORIGE. Uel qñ nō erit tūc tēpus miserendi: neqz sup pregnantes: neqz sup lactantes: neqz sup ifantes eaꝝ. ⁊ qua si ad iudeos loquēs: arbitrabantur ī sabbato non oportere ambulare viā amplius q̄ē sabbati iter subdit: Orate autē vt nō fiat fuga ve. hie. vel sabbato. HIERO. Qz. ī. in altero duricia frigoris prohibet ad solitudines pergere ⁊ in mō tibus desertis latitare: in altero aūt transgressio legis est fugere voluerīt: aut moꝝs īminēs sī remānserint. CHRY. in ho. Uide āt qñ aduersus iudeos ēb fmo. nō. n. apostoli sabbatū erāt obseruaturi: neqz ibi mansuri: cū vespasianus hoc egit: eteniz plures eoꝝ iā pmortui erāt. Si aūt aligs remānserat in alys p̄tib⁹ orbis terrarū tūc cōuersabat. ꝓpter qđ āt oz̄ādū ee dixerit subdit: Erit. n. tribula. mag. qua non fu. ab ini. mū. vsqz mo. ne. fiet. AVGV. ad esichiū. Apud lucā sic legit: Erit autē p̄ssura magna sup terrā: ⁊ ira pplo huic: ⁊ cadēt in oze gladij: ⁊ captiui ducētur ī oēs gētes. Ita ⁊ iosephus q iudaicā scripsit historiā talia mala dicit illi populo tūc accidisse: vt vix credibilia videant. vñ nō immerito dictū est: talē tribulationē nec fuisse a creature initio: nec futurā: sz ⁊ sī tpe antichristi talis aut maioꝝ forsitan erit. intelligendū ē de illo pplo dictū: q⁹ eis talis āpli⁹ futura nō erit. Si. n. antichristū illi p̄mit⁹ ⁊ precipue recepturi sunt: facturus ē tūc idē popul⁹ tribulationē potius q̄ passurus.

CHRY. in ho. Interrogo aūt iudeos vñ tam intolerabilis ira diuinitus venit super eos oībus q̄ añ facte sunt difficilioꝝ: nam manifestum est qñ ꝓpter crucis manifestationē: sed adhuc ostendit ipsos grauiori pena fuisse dignos in hoc q⁹ dr̄. Et nisi breuiati fuissent dies illi: non fieret salua omnis caro. Ac sī dicat: Si ampli⁹ dur. assz p̄liū romanoꝝ aduersus ciuitatez: vniuersī perissent iudei. Omnem enim carnem iudaicā dicit: ⁊ qui foris ⁊ qui intus erāt. nō. n. solūz eos qui in iudea erāt ipugnabant romani: sed ⁊ eos qui vbiq̄s dispersī erant persequebant. AVGV. ad esichiū. Quidā āt ꝓueniēter mihi ītellexisse videt mala ipsa significata nomina dierum: sicut sunt dicti dies mali in alys scripturis diuine locis. Neque enim dies ipsi mali sunt: sed ea que fiunt in eis. ipsa. n. dicta sunt breuiari: vt deo tolerantiā donante mīn⁹ sentirentur: ac sic q̄ magna essent fierēt breuia.

CHRY.ī ho. Nevo iudei dicerēt qm̄ pp p̄dicatōez ⁊ disci
pulos xp̄i hec mala euenerūt: oſtdit q̄ nisi illi eēnt: radicit⁹
pissent. vnde subdit: Sz pp ele. bze: di. illi. AVGV. ad esi
chiū. Nō. n. debem⁹ ambigere: qm̄ euersa est hierl'm fuisse in
illo ppło electos dei q ex circūcisiōe crediderāt: siue fuerāt
creditur: electi añ ꝯstitōez mūdi: pp quos breuiarent di
es illi: vt tolerabilia mala fierēt. Nō āt desunt: q existimāt:
ita breuiozes dies illos futuros: q̄ cursu solis celeriozē bre
uient sic fuit lōgior dies oāte iesu naue. HIERO. Nec
recordāt illi⁹ scripti: Ordinatōe tua pseuerat dies: sz iuxt tē
poz q̄litatē. i. abbreuiatos nō mēsura: sz numero: ne tēpoz
moza ꝯcutiat credētiū fides. AVGV. ad esichiū: Nō tm̄
putem⁹ bebdomadas Dāiel: vl' pp diez breuiatōes fuisse
turbatas: vl' illo iā tpe n̄ fuisse ꝯpletas: sz ī fine tēpoz cē cō
plēdas. Aptissime. n. lucas testat dauiel' pphiā tūc fuisse cō
pletā: qm̄ euersa ē bierl'z. CHRY. ī ho. Intende āt spūssci
dispēsatōez qm̄ nihil hoz scripsit ioānes: vt non videret ex
ipa coz q̄ fcā sūt historia scribere. ⁊. n. post captōez bierl'z vi
xit mlto tpe. Sz q añ mortui sunt ⁊ nihil hoz viderūt ipsi
scribūt: vt vndiqz fulgeat p̄nūciatōis vtus. HYLA. Uel
De ātixp̄i. n. tpib⁹ h locut⁹ ē ppha. abominatio ex eo dcā ē:
q aduersus deū veniēs honorē ōi sibi vēdicet: ōsolatōis āt
abomiatio: qz belt' ⁊ cedib⁹ terrā ōsolaturus sit: atqz ob id a
iudeis suscept⁹ loco scificatōis īstituit: vt vbi scōz p̄cib⁹ ōs
iuocabat: illic ab ifidelib⁹ recept⁹ ōi honore venerabilis sit.
⁊ qz pus iste iudeoz erroz erit: vt q veritatē respuerūt: susci
piāt falsitatē: iudeam ōseri monet: ⁊ trāsfugere ī mōtes: ne
admixtiōe plebis illi⁹ antixp̄o credituri vis aut ꝯtagio affe
rat. Oz āt ait: Et q ī te. sūt nō desc. tol. ali. de do. sua. sic intell'r
Tectū ē dom⁹ fastigiū ⁊ bītatōis tot⁹ excelsa pfectio: Qui
igit ī ssumatōe dom⁹ sue. i. ī cordis sui pfectōe ꝯstiterit: re
gnātiōe spūs noui celsus nō descēdere ī hūlioza rex secla
riū cupiditate ōbebit. Et q ī agro erit: non re. tol. tuni. suā. s.
posit⁹ ī opatōe p̄cepti non ad curas p̄stinas reuertat: ob q̄s
vetez exide peccaminū qb⁹ antea ꝯtegebat erit tunicā re
laturus. AVGV. ad esichiū: In tribulatōibus. n. cauēdū
ēne q̄sz ōuictus ad carnalē vitā ō spūali sublimitate ōscē
dat: aut q pfecerat ī anteriora se extēdēs: deficiēdo ī poste
rioza respiciat. HYLA. q āt dr̄: Ue pgnā. ⁊ nu. ī il. die. nō
ō fetaz onere dñz admōuisse credēdū ē: sz aīaz peccatis re
pletaz oñdisse grauitatē: q neqz ī tecto posite: neqz ī agro
manētes reposite ire tēpestatē vitare possint: illis quoqz ve
ēne q̄sz ōuictus ad carnalē vitā ō spūali sublimitate ōscē
dat: aut q pfecerat ī anteriora se extēdēs: deficiēdo ī poste
rioza respiciat. HYLA. q āt dr̄: Ue pgnā. ⁊ nu. ī il. die. nō
ō fetaz onere dñz admōuisse credēdū ē: sz aīaz peccatis re
pletaz oñdisse grauitatē: q neqz ī tecto posite: neqz ī agro
manētes reposite ire tēpestatē vitare possint: illis quoqz ve
erit q nutriēt. Infirmitatē. n. aīaz q̄ ad cognitōz ōi tāq̄ la
cte educant ī his oñdit: ⁊ iccirco ve ipis erit. qz ad fugiēdū
ātixp̄m graues ⁊ ad sustinēdū īpite: nec pctā effugierūt: nec
cibū veri panis acceperūt. AVGV. ōver. d. Ul' pregnās
ē q res aliēas ꝯcupiscit. nutriēs ē q iā rapuit q̄ ꝯcupierat.
isis. n. ve erit ī die iudicy: q āt dñs dixit: Ora. ne fi. fu. ve.
hye. vl' sab. AVGV. ō. q. euā. i. ne ī letitia vl' tristitia rez
tpaliū qs ſueniat ī die illo. HYLA. Uel ne ī pctoz frigo
re: aut ī ocia bonorū operū repiamur: qz grauis vexatio in
cūbet: nisi q̄ cā electorum dei diebus illis fit breuitas affe
rēda vt vi maloz coartatū tēpus exupet. ORIGE. My
stice āt ī loco scō oium scripturarū: tā veteris testī q̄z noui:
Antixp̄s q ē falsū vbū stetit freq̄nter: q autē hoc videt ex iu
dea sfe: fugiēt ad sublimes vitatis mōtes. Et sigs inuēt⁹ fu
erit ascēdisse supza tectū vbi ⁊ stare sup fastigiū ei⁹: nō descē
dat ide: occasiōe vt auferat aliqd ō domo sua. Et si fuerit in
agro ī quo abscōdit⁹ ē thesaur⁹ ⁊ reuersus fuerit retro ī cur
ret ī seductiōez vbi mēdacis: ⁊ maxīe si spoliauerat se vesti
mētū vet⁹. i. veterē hoiez ⁊ itez ꝯversus fuerit tollere ipz. tē
āt aīa ī vtero bñs q̄ necdū fructificauit ex vbo īcurrit ī ve.
pycit. n. ꝯceptū: ⁊ euacuat a spe q̄ ē in actib⁹ vitatis. sil'r āt
si videat formatū ⁊ fructificatū vbuz nō āt fuerit enutritū
sufficiēter. Oret aūt q fugiūt in mōtes: ne fuga coz fiat hye
me vl' sabbato: qm̄ in tranqllitate aīe ꝯstitute: p̄t īpetrare
viā salutis: ⁊ ī sabbato q̄ homo bona opa nō facit: fuga ve
stra nō fiat. Nemo. n. ī piculo falsi dogmatis facile supat ni
si q nud⁹ fuerit ab opib⁹ bonis. Que est aūt maioz tribula
tio q̄ videre fratres nostros seduci: ⁊ q aliqs videat sc̄ptm
moueri ⁊ cōturbari: Dies āt ītelligunt p̄cepta ⁊ dogmata
vitatis. oēs aūt ītellect⁹ a scia falsi nois venientes addita
menta sūt diez que deus abbreuiat per quos vult.

¶ Tūc si qs vob dixerit: ecce hic est xp̄s aut illic:
nolite credere. Surgēt. n. pseudo xp̄i ⁊ pseudo
pphete: ⁊ dabūt signa magna ⁊ p̄digia: ita vt in
erroz̄ iducant si fieri pōt etiā electi. Ecce p̄dixi
vobis: Si ergo dixerit vobis: ecce ī deserto est:
nolite exire: ecce ī penetralibus: nolite credere.
Sicut. n. fulgur exit ab oriēte: ⁊ apparet vsqz in
occidentē: ita erit ⁊ aduentus filij hois. Ubicun
qz fuerit coz̄pus: illuc cōgregabuntur ⁊ aquile.

CHRY. ī ho. Tū cōplesz dñs ea q̄ de hierosolymis sunt
ad suū ō cetero puenit aduētū: ⁊ dic ei⁹ signa nō illis vtilia
solū: sz ⁊ nob ⁊ his q post nos erūt oib⁹. vñ dic: Tūc si qs vo.
dix. Ec. hic ē xp̄s. aut illic. no. cre. Sic aūt cū supza dixit cuā
gelista: In dieb⁹ illis ioānes baptista. nō tp̄s q̄ō imediate ē
ꝯs exposuit cū. xxx. āni ī medio eēnt: ita ⁊ hic cū dicit. Tūc
tū mediū tp̄s ptermisit: q̄ō futuz erat a captiōe hierosoly
me: vsqz ad initia cōsumatōis mundi: dans aūt eis signa sui
secūdi aduēt⁹: de loco cos certificat: ⁊ de seductoribus. nō. n.
sicut ī p̄ozi aduētu ī bethleez apparuit: ⁊ ī pmulo angulo oz
bis terraz: ⁊ nullo sciēte a p̄ncipio: ita ⁊ tunc erit: sz manife
ste veniet: ita q̄ nō īdigeat q aliqs ei⁹ aduētū annūciet pp
q̄ō dicit: Si qs vobis dixerit. Ecce hic ē christus aut illic: nō
credatis. HIERO. In quo ostēdit q secūdus aduent⁹ nō
in humilitate vt p̄m⁹: sz ī gloria demōstrādus ē. Stultū est
itaqz cū in paruo loco vel in absc̄dito q̄rere q toti⁹ mūdi
lumen est. HYLA. Et tm̄ qz ī magna vexatiōe positi erūt
hoies pseudo pphe tāq̄ p̄sītē ī xp̄o opē sint iudicaturi mul
tis ī locis xp̄m esse atqz b̄ri mētient: vt ī antichristi famula
tum depressos vexatosqz deducant: ⁊ ideo subdit: Surgēt
eni pseu. christi ⁊ pseu. pphe. CHRY. in homi. Dic ō anti
christo loquitur ⁊ de quibusdā eius ministris: quos pseudo
christos ⁊ pseudo pphas appellat quales ⁊ tpe aplōrum
multi fuerunt: sz añ scōm aduentū christi erūt multo p̄ozi
bus amarioz̄es. vñ subdit. Et da. sig. mag. ⁊ p̄di. AVGV.
in li. lxxxiy. qōnū. Admonet aūt hic dñs: vt itelligam⁹ q̄dā
miracla ēt sceleratos hoies facere q̄lia sci facere n̄ p̄t nec
tm̄ ió potioris loci apō deū arbitrādi sūt. Nō. n. acceptioz̄es
erāt ōo: q̄ ppls isr'l magi egyptioz: qz nō poterat illeppls fa
cere qō illi faciebāt: q̄uis moyses in vtute ōi maioza potue
rit. Sed ió non oib⁹ scis ista attribuunt ne pniciosissimo er
roze ōcipiant ifirmi: existimātes ī talib⁹ scis maioza dona
q̄ ī opib⁹ iustitie: gb⁹ vita eterna cōpat. Cum ḡ talia faciūt
magi q̄lia nōnūq̄ faciūt sci: diuerso fine ⁊ diuerso iure fiūt.
Illi. n. faciūt querētes gliā suā: illi querētes gliā ōi: ⁊ illi fa
ciūt p quedā ptātib⁹ cōcessa ī ordie suo: q̄si puata cōmertia
vl' bñficia: illi āt publica admīstratione iusu ei⁹ cui cuncta
creatura subta ē. Alr. n. cogit possessor equū dare militi: alr
tradit emptori vt cuilibet donat aut commodat. Et quēad
modu pleriqz mali mlites quos īpialis disciplina condem
nat: signis īpatoris sui nullos possessores territant: ⁊ ab eis
aliquid qō publice non iubet extorquēt: ita nōnunq̄ mali
xp̄iani vel scismatici vl' heretici: p nomē christi vl' per vba
vel sacramēta xp̄iana exigunt aliqd aptātibus: cū autē ma
lis iubētibus voluntate cedūt: ad seducēdos hoies cedunt
quoz erroze letāt. Quapropter aliter faciūt miracula ma
gi: aliter boni xp̄iani aliter mali xp̄iani: Magi p p̄natos
ꝯtractos: boni xp̄iani per publicam iustitiam: mali christia
ni per signa publice iustitie. nec hoc etiam opoꝛtet mirari:

qz oĩa q̃ visibiliʳ fiũt:ẽt p inferiozes ptãtes aeris huius nõ absurde fieri posse credunt. AVGV.iy.de tri. Nec iõ tũ putãdũ ẽ trãsgressio aliq̃ ãgelis ad nutũ ꝑuire hãc visibiliũ rez mãz:sz deo potiʳ a quo eis ptãs dat:nec sane creatozes illi mali angeli dicẽdi sũt:sz ꝑ subtilitate sua semĩa rez ista rum nobis ocultioza nouerũt:ꝛ ea p ꝯgruas tẽtatões electo rum latẽter spergũt atqz ita ꝛ gignẽdaz rez ꝛ accelerãdoz ĩcremento ꝑbent occasiões. nã ꝛ mlti boies nouerũt ex q/ bus herbis aut carnib⁹ aut succis aut humozib⁹ ita obtutis vel cõmixtis q̃ aĩalia nasci soleãt:sz hec ab hoĩb⁹ tãto diffici lius fiũt:q̃to desũt sensuũ subtilitates ꝛ cozpoz mobilita/ tes ĩ membris terrenis ꝛ pigris. GREGO. xv.mo. Cũ ḡ antixps cozã carnaliũ oculis mirãda ꝓdigia fecerit:post se tũc hoies trahet:qz q bonis pñtib⁹ ẽlectãt:ptãti illi⁹ se abs/ qz retractõe subiyciẽt.vñ segt. Ita vt ĩ erro. ĩdu.si fie.po. ẽt electi. ORIGE. Exaggeratozi⁹ ꝟmo ẽ dicẽs:Si poſe ẽ.nõ eni ꝓnũciauit neqz dixit:vt ĩ errozẽ mittant electi:sz oñde/ re vult qñ frequẽter valde ꝑsuasozy sũt ꝟmones heretico/ rũ:ꝛ cõmouere potẽtes:ẽt cos q sapiẽter agũt. GREGO. xxxiy.mo. Uel qz electoz cozꝛ trepida cogitatõe ꝯcutiť:ꝛ tũ coz ꝯstãtia ñ mouet:vna snĩa dñs vtrũqz cõplexus ẽ:q̃si eni iã errare ẽ in cogitatõe titubare:sz si fieri põt subiũgiť: qz fieri nõ põt vt ĩ errozẽ electi capiant. ORIGE. Uʳ nõ iõ hoc dicit qꝺ electio diuĩa frustreť:sz q hũano iudicio ele/ cti videbãť illi ĩ errozẽ mittẽtur. GREGO. ĩ ho. Min⁹ ãt iacula ferũt q̃ ꝓuidẽť:ꝛ ꝓpter hoc subdit: Ecce ꝓdixi vob. Dñs.n.nr̃ ꝑturi mũdi pcurẽtia mala denũciat: vt comin⁹ ꝑturbẽt veniẽtia quo fuerit ꝑscita: ꝓꝓ qꝺ ꝯnr cõcludit. Si ergo dixerit vob:Ec.i dez.no.exire.ꝛ ec.i pe. noli. credere. HYLA. Nã pseudo ꝓpha ỏ gb⁹ supra dixerat:nũc ĩ dez tis xp̃m eẽ dicẽt:vt hoies errozẽ depꝛauẽt nũc ĩ penetrali/ bus asserẽt eũ eẽ:vt hoies diũantis antixpi ptãte ꝯcludant: sz dñs se nec loco occultãdũ:nec a singulʳ seozsũ ꝯtuẽdz eẽ ꝓ fiteť:sz vbiqz ꝛ ĩ ꝯspectu oĩum pñtẽ se futuz eẽ denũciat. vnde segt. Sic̃.n.ful.exit ab ozi.ꝛ ap.vsqz ad oc.ita erit ad/ uen.fi.hoĩs. CHRY. ĩ ho. Sic̃.n.supra ꝓdixit q̃lʳ antixps vẽtur⁹ ẽ:ita ꝛ ꝓ hoc ostẽdit q̃lʳ ipe sit vẽtur⁹. Sic̃.n. fulgur nõ idiget ãnũciãte aut ꝑcone:sz instãti momento tpis mõ/ strať sz vniuersũ ozbẽ terraz ẽt bis q ĩ thalamis sedẽt:ita ꝛ aduẽt⁹ xp̃i siť appebit vbiqz ꝓꝓ gliẽ fulgozẽ.ꝟnr aũt dr̃ ꝛ aliõ signũ sui aduẽt⁹:cũ subdit:Ubicũqz fue.coz.il.cõ.ꝛ ag. ꝑ agles multitudinẽ ãgelozz martyz:ꝛ scoz oĩuz õsignãs. HIERO. De exẽplo.n.nãli qꝺ quotidie cernim⁹ xp̃i ĩstru imur sacro. Agle.n.ꝛ vultures ẽt trãsmariã dñr sẽtire cada uera:ꝛ ad escã buiuscemõi ꝯgregari. Si ḡ irrõnabiles volu cres nãli sẽsu tãtis terraz spacys sepate:puũ cadauer senti ant vbi iaceat:q̃tomagis ois mltitudo credẽtiũ dz ad xp̃m festinare:cui⁹ fulgur exit ab oziẽte:ꝛ pz vsqz ad occidentez:/ Possum⁹ ãt ꝑ coꝛp⁹.i. Joathõ qꝺ significãti⁹ latine dr̃ cada uer:ab eo q ꝓ mõtẽ cadat passiõez xp̃i itelligere. HYLA. Uñ vt nec loci ĩ quo vẽtur⁹ eẽt esseu⁹ ignari dic̃: Ubicũqz fuerit coz.ibi ꝯgregabũť ꝛ agle. Sctõs de volatu spũaľ coz pis aglas noĩauit:quoz ꝯgregãtib⁹ ãgelʳ ꝯuẽtuz futuz ĩ lo/ co passiõis oñdit:ꝛ digne illic claritatis aduẽt⁹ expectabiť: vbi nob gliã eternitatis passiõe cozpee bũilitatis opatus ẽ. ORIGE. Et vide qꝛ ñ dixit:Ubicũ.fue.coz.ibi.ꝯgre.vul tures:aut cõut:sz agle. Uolẽs oñdere magnificos ꝛ regales oẽs:q ĩ passiõe dñi credideŕt. HIERO. Agle.n. appellãť gb⁹ ĩuẽt⁹ renouata ẽ vt agle:ꝛ q assumunt pẽnas vt ad xp̃i veniãt passionẽ. GREGO. xiiy.mo. ꝑt ẽt itelligi:Ubicũ. fue.coz.tc̃.ac si dicat:qz celesti sedi icarnat⁹ ꝑsideo electoz aĩas cum carne soluero:ad celestia subleuabo. HIERO. Uel alʳ. Qõ ħ de pseudo ꝓpha oʳ itelligi ꝑt. Multi.n.tpe captiuitatis iudaice ꝓncipes extitere: q xp̃os se eẽ diceret:ĩ tm̃ vt obfidẽtib⁹ romãis tres itᵃ fuerit factiões:sz meli⁹ de ꝟsumatiõe mũdi dr̃: vt expositũ ẽ. Põt aũt ꝛ tertio de bere/ ticozũ ꝺ ecclĩa pugna ĩtelligi:ꝛ ỏ istiusmõi ãtixp̃is q sub opi niõe false scie ꝺ xp̃m dimicãt. ORIGE. Snãlʳ.n.vn⁹ ẽ an tixp̃s:spẽs aũt ei⁹ mlte:tãq̃ si dicam⁹:Mẽdaciũ nihil oťa mẽdacio. Sic̃ aũt veri xp̃i fuerunt sci ꝓphe: sic itellige ꝟm vnũquẽq̃ pseudo xp̃s:multos ei⁹ falsos ꝓphas qui antixpi alic⁹ falsos ꝟmões pdicãt q̃si veros:quoz dicet aligs:Ecce ħ ẽ xp̃s.ecce illic q̃si nõ extra scripturã foras aspiciẽdũ est. Ex lege.n.ꝛ ꝓphis ꝛ aplis ꝓferũt q̃ videnť defẽdere mẽda ciũ. vel ꝑ hoc qꝺ dicit. Ecce hic ẽ xp̃s:ecce illic.oñdũt nõ xp̃s sz aliqué fictũ eiusdẽ noĩs: vtputa ꝟm marchiõis doctrinã aut valẽtini ꝛ basilidis. HIE. Sigs ḡ ꝓmiserit vob q ĩ ỏ serto gẽtiliũ ꝛ ꝓhozũ dogmate xp̃s mozeť:aut hereticozus penetralib⁹ q dei pollicẽť archana:nolite credere:sed q ab oziẽte vsqz ĩ occidẽtem fides catholica ĩ ecclesiys fulget.

AVGV.de.q.euã. Oziẽtis ꝛ occidẽtis noĩe totũ ozbem voluit significare:ꝑ quẽ futura erat ecclĩa. Scõz aũt illũ se sum quo dixit:Amodo videbitis filiũ hoĩs veniẽtẽ in nubi b⁹:ꝯueniẽter ẽt nũc fulgur noĩauit:qõ marie solet emicare ỏ nubib⁹. Cõstituta ḡ auẽte ecclĩe ꝑ ozbẽ terrarũ clara atqz meifesta:cõueniẽter discipl'os admõet atqz oẽs fideles ne sciſmaticis atqz hereticis credãt. Unũqꝺqz scisma aut vna queqz heresis locũ siũ hz:i ozbe terrarũ aliquã tenẽs ptez: aut obscuris atqz occultis cõsẽticulis curiositatẽ hoĩz de cipit:quo ptinet qõ ait:Sigs vobis dixerit:ecce ħ ẽ xp̃s aut illic.qõ significat terrarũ ptes aut ꝓnciarũ: aut in penetra lib⁹ aut in deserto: qõ significat occulta ꝛ obscura ꝯsẽticu/ la hereticozũ. HIERO. Uel ꝑ hoc qꝺ dic̃. In õserto ꝛ i pe netralib⁹ oñdit qꝺ psecutiõis ꝛ angustiarũ tpe sp̃ pseudo ꝓ phe ỏcipiẽdi ĩueniunt locũ. ORIGRE. Uel qñ secretas ꝛ nõ vulgatas scripturas ꝓferũt ad cõfirmatiõez mẽdacy sui videť dr̃c:Ecce i solitudine vbũ ẽ vitatis. Quotiẽs aut canonicas ꝓferãt scripturas ĩ gb⁹ oĩs xp̃ian⁹ cõsentit vidẽ/ tur dr̃e:Ecce in domib⁹ ẽ vbum vitatis. Sz nos exire nõ ỏ/ bemus a ꝓma ecclĩastica traditõe: vel eis ꝟmones q sunt oĩs extra scripturã oñdere volẽs dixit. Si dixerint vobis: Ecce ĩ solitudie ẽ:nolite exire dei regula fidei. Eos aũt q su mulãt diuinas scripturas oñdere volẽs dixit. Si dixerit vo bis Ecce ĩ penetralib⁹ ẽ:nolite credere. Ueritas.n. silẽs est fulguri egrediẽti ab oziẽte:ꝛ apparẽti vsqz ad occidẽte. Ut hoc dic̃:qñ vitatis fulgur ex oĩ scripturarũ loco defẽditur. Exit ḡ vitatis fulgur ab oziẽte.i.ab initys xp̃i:ꝛ apparet vſ qz ad passionẽ ipi⁹ in q̃ ẽ occasus eius:vel a ꝓmo initio crea ture mũdi vsqz ad nouissimã apl'ozũ scripturã. Uel oziens quidẽ est lex:occidẽs aũt finis legis ꝛ ꝓphetie io ãnez: sola aũt ecclesia:neqz subtrahit huⁱ⁹ fulguris verbũ ꝛ sensũ ne/ qz addit q̃si ꝓphetiã aliqd aliud. vel hoc dicit: qz nõ debe/ mus attẽdere eis q dicũt. Ecce hic xp̃s. non aũt ostendunt eũ in eccl'ia:in qua tota totus ẽ aduentus fily hominis dicẽ tis:Ecce ego vobiscum sum oĩbus diebus vsqz ad cõsũma/ tionẽ seculi. HIERO. Prouocamur aũt ad passionẽ xp̃i: vt vbicũqz in scripturis legiť. Congregemur: vt ꝑ illam ve nire possumus ad verbum dei.

¶ Statĩ aũt post tribulationẽ dierũ illoz̃ sol obscurabiť:ꝛ luna nõ dabit lumẽ suũ:ꝛ stelle cadẽt de celo:ꝛ virtutes celoz cõmouebunť:ꝛ tũc ap parebit signũ filꝰ hominis in celo. Et tunc plan/ gent omnes tribus terre.

GLO. Postq̃ dñs ꝓmunuit fideles ꝺ seductõez antixpi ꝛ ministrozũ eius:oñdẽs se manifeste eẽ vẽturũ:nũc ordinẽ ꝛ modũ sui aduẽt⁹ demũat dicẽs:Statĩ aũt post trib.die.il. sol obscu. CHRY. ĩ ho. Tribulatiõez dic̃ dierũ antixpi ꝛ pseudo ꝓpharũ. Tribulatio.n.tũc erit magna: tot existẽti/ bus deceptozib⁹:sed nõ extẽdeť ꝑ tpis lõgitudinẽ. Si.n. iu daicũ bellũ ꝓꝓ electos decurtatũ ẽ: multo magis ꝓꝓ eos hꝰ tribulatio abbꝛeuiabiť. ꝛ ꝓpter hoc non simplʳ dixit: Post

tribulationē:ſz addit ſtatiz:iſpe.n. ꝓfestī aderit. HYLA. Hāz āt aduēt⁹ ſuū īdicat obſcuritate ſol:ꝛ defectiōe lunę ꝛ cāu ſtellaꝝ.nā ſequūt. Et lu.nō da.lu. ſuuz ꝛ ſtel.ca.de celo.

ORIGE. Dicet āt aligs ſīc ī magnis ignib⁹ ſuccēdi īcipientib⁹ tenebre ex fumo plūmo videnť extolli:ſic ī ꝓſūmatione mūdi ab igne q ſuccēdēd⁹ ē:obſcurabūť ét luminaria magna:marceſcēte ſtellaꝝ luie: reliquū eaꝝ corp⁹ cuz exaltari nō valeat:ſīc ꝑmū cū a luie iſpo portatū extollebať cadet de celo. Dis accidētib⁹ :ōnſ ē celoꝝ rōabiles vtutes patiētes ſtupozē ꝛ ꝓmotionē aliquā pati ꝛ ꝓturbari: remotas.ſ.a pnis fūctōib⁹ ſuis. vñ ſeqť: Et v. ce.cō.ꝛ tūc ap.ſi. fi. ho. ī ce. ꝛ ī celo appebit maxie ſignū illi⁹ vt hoies de oīb⁹ tribu⁹ q ꝑus nō crediderūt xp̄ianitati ānūciate:tūc recognoſcētes p ſignū illō māifeſtatū plāgēt ꝛ lamētabūť pp ignorātiā ſuā atqz pctā. vñ ſeqť: Et tūc plā.om.tri. terre. Ali⁹ āt alr arbitrabiť: qñ ſīc lucerne pulati ōficit lum̄: ſic celeſtiū luminū deficiēte nutrimēto ſol obſcurabiť ꝛ luna:ꝛ ſtellaꝝ lumē deficiet:ꝛ qō remāſerit ī eis q̄ſi terrenū cadet de celo. Sz qūo pōt dici de ſole qñ obſcurabiť lumē ei⁹:cū eſaias ꝓpheta ꝑfectū aliquē ſol ī ꝓſūmatiōe foze declaret: ſimilr ꝛ de luna eſaias refert:qñ erit ſīc ſol.ō ſtellis āt gdā dicere tētāt: aut oēs aut plures eaꝝ maiores eē tota terra. Quō g̃ cadēt ō celo cū magnitudini eaꝝ nō ſufficiat terra. HIERO. Nō g̃ diminutiōe lumīs bui⁹ mūdi accidēt:aliogn ſolē legim⁹ ſep tuplū habituꝝ lumis:ſz ꝓpatōe vere lucis oīa viſui appare būt tenebroſa. RABA. Nihil tñ ꝓhibet ītelligi veraciter tūc ſolē ꝛ lunā cū ceteris ſiderib⁹ ad tps ſuo lumīe ꝑuari:ſīc de ſole fcm̄ ꝓſtat tpe dn̄ice paſſiōis. vñ iobel dīc. Sol ꝓuertetur ī tenebras.ꝛ luna ī ſanguinē añq̄ veniet dies dn̄i magn⁹ ꝛ māifeſt⁹. Letaꝝ pacto die iudicy:ꝛ clareſcēte future glie vita:cū fuerit celū nouū ꝛ terra noua:tūc fiet qō eſaias ꝓpheta dīc. Erit lux lune ſicut lux ſolis:ꝛ lux ſolis erit ſeptē pliciter. Qđ āt de ſtellis dictū ē: Et ſtel. ca. de celo. ī marco ita ſcriptū ē: Et ſtelle celi erūt decidētes.i.ſuo lumīe carentes. HIERO. Per vtutes aūt celoꝝ:angeloꝝ multitudines ītelligim⁹. CHRY. ī ho. Qui valde decēter ꝓmouebunť vt ꝓcuciencť videtes tātā trāſmutatiōez fieri:ꝛ ꝓſeruos ſuos puniri:ꝛ ozbē terraꝝ terribili aſſiſtētē iudicio. ORIGE. Sīc āt ī diſpēſatiōe crucis ſole deficiēte tenebze facte ſūt ſup terrā:ſic ꝛ ſigno fily hois apparēte ī celo deficiēt lumīa ſol:lune:ꝛ ſtellaꝝ:q̄ſi cōſūpta ex mlta vtute ſigni illi⁹: vñ ſeqť: Tūc ap.ſig.fi.ho.ī celo. Signū āt crucis hic intelligam⁹:vt videāt iuxta ẓachariā ꝛ ioannē iudei quē cōpunxerāt:ꝛ ſignū victozie. CHRY. ī ho. Si aūt ſol gdē obtenebraſ cruꝝ nō apperet:niſi multo ſolarib⁹ radys luculētioz eēt. Ne āt diſcipli verecūdenť:ꝛ doleāt ō cruce: eā ſignum noīat cū q̄dā claritate. Appebit āt ſignū crucis: vt iudeoz verecūdiā ꝓfutet. aduenietn. n xp̄s ī iudicio ñ vulnera ſolū: ſz moztē exprobratiſſimā oñdēs. vñ ſeqť ꝛ tūc plāgēt ſe oēs trib⁹ terre: Uiſa.n.cruce ꝓſiderabūť q̄ moztuo eo nihil pfecerūt:ꝛ qñ crucifixerūt eū quē adozari oportebat. HIE. Recte āt dīc trib⁹ terre. Di.n.plāgēt g municipatū nō bnt ī cel:ſz ſcripti ſūt ī terra. ORI. Mozal⁹ aūt dicet aligs ob ſcurādū ſolē eē diabolū:q ī ꝓſūmatōe ē arguēd⁹ cū ſit tenebze:ſimlat āt ſe ſolē: Luna āt q̄ vī illumiari ab hō ſole ē oīs eccl̄ia malignātiū q̄ freq̄nter lum̄ ſe bře ꝛ dare ꝑmittit. tūc autē redarguta cū reprobatis dogmatib⁹ ſuis claritatē ſuā: ſz ꝛ gcūq̄z:ſiue ī dogmatib⁹:ſiue ī vtutib⁹ falſis hoīb⁹ gdem vītatē ꝑmittebāt:mēdacys āt ſeducebāt:hi ꝓnienēter dicē di ſūt ſtelle cadētes ō celo:vt ita dicā ſuo:vbi erāt in altitudine ꝓſtitute:extollētes ſe aduerſus ſciaz ōi. Ad ꝓmēdatione āt p̄mōis hꝫ vtemur exēplo ꝑuerbioꝝ dicēte. Lumē in ſtoꝝ ſp iextīguibile ē:lumē āt ipioꝝ extīgueť. tunc claritas ōi appebit ī oī q portauit imaginē celeſtis:ꝛ celeſtes letabūť tur:terrēi āt plāgēt. Uel eccl̄ia ē ſol:luna:ꝛ ſtelle cui dcm̄ ē: Speciosa vt luna:electa vt ſol. AVGV. ad eſichiū. Tūc .n. ſol obſcurabiť ꝛ luna ñ dabit lum̄ ſuū:qz eccl̄ia ñ appebit ímpys tē pſecutoz⁹ vltra mōz ſeniētib⁹. Tūc ſtelle cadēt ō celo:ꝛ virtutes celoꝝ ꝓmouebunť:qñ multi q gr̄a fulgere videbāt pſeq̄ntib⁹ cedēt ꝛ cadēt:ꝛ qdē fideles fortiſſimi turbabūť hoc āt poſt tribulatōez dieꝝ illoꝝ dn̄ē eē futuꝝ: ñ qz trāſacta tota illa pſecutōe accidāt iſta:ſz qz p̄cedet tribulatio vt ſeq̄ť quorūdā ōfectio:ꝛ qz p oēs dies illos ita fiet ꝑ ptera poſt tribulatōez dieꝝ illoꝝ:ſz tū in eiſdē dieb⁹ fiet.

¶ Et videbunt filium hominis venientez ī nubibus celi cum virtute multa ꝛ maieſtate.

CHRY. ī ho. Qz crucē audiuerāt:ne rurſus exiſtimarēt aligd turpe eē futuꝝ ſubiūgit. Et vi.fi.ho.ve.ī nu.ce.cū vir. mul.ꝛ ma. AVGV. ad eſichiū. Cui⁹ gdez ꝑpioz ſēſus ē:ꝛ cū hoc gſq̄ audierit vl legerit:ipz eē aduētū accipiat qñ vēturꝰ ē ad viuos ꝛ moztuos iudicādos ī corpe ſuo:ī quo ſedet ad ōrterā pr̄is:ī quo ēt moztu⁹ ē ꝛ reſurrexit:ꝛ aſcēdit ī celū. ꝛ ſīc ī actib⁹ apl̄oꝝ legiť. Nubes ſuſcepit eū ab oc̄lis eoꝝ:et qz illic dcm̄ ē ab angel: Sicvēiet quō vidiſtis eū cūtē ī celū: merito credēdus ē ñ ſolū ī eoō corpe:veꝝ ēt ī nube vēturꝰ.

ORIGE. Uidebūt g̃ ocul corpalib⁹ fi.hoīs ſpē hūanaꝝ ve. ī nu.ce.i.ſupnis. Sīc.n.cū trāſformatꝰ ē:vorvēit ō nube:ſic cū vēiet iteꝝ ī ſpēz trāſformatꝰ glioſā:ꝛ nō ſup vnā nubē: ſz ſup mltas q̄ erūt vehiculū ei⁹. Et ſigdē vt ne terrā calcaret fili⁹ ōi hieroſolymā aſcēdēs. diligētes eū ſtraucrūt veſtimēta ſua ī via neq̄ aſellū q portabat eū volētes terrā calcare: qd miꝝ ſi pr̄ ꝛ ōs oīuz nubes ſternat celeſtes ſub corpe fily deſcēdētis ad op⁹ cōſūmatōis? Dicet aūt aligs:qñ ſīc in factiōe hoīs accepit de⁹ limū ō terra ꝛ finxit hoiez:ſic vt appeat glia xp̄i accipiēs dn̄s de celo ꝛ ō celeſti corpe: corpauit ꝑmū gdē ī trāſfiguratōe ī nubē lucidā.i.ī ꝓſūmatiōe ī nubes lucidas:pp qō nubes celi dn̄r:fm q ꝛ lim⁹ terre ē dict⁹:ꝛ de cet patrē talia mirāda dare filio ſuo q ſe humiliauit:et ꝓpter ea exaltauit illū:nō ſolū fm ſpm̄:ſz ēt fm corp⁹:vt ſup tali⁹ nubib⁹ vēiret:et foztitā ſup nubib⁹ rōnalib⁹ ne irrōnabile eēt vehiculū fily hoīs glīficati. ꝑmū gdē vēit ieſus cū virtute ex q̄ faciebat ſigna ꝛ ꝓdigia ī ꝓplō. Qis āt illa virt⁹ cōparatōe illi⁹ virtutis mlte:cū q̄ ī fine vēturꝰ ē modica erat. virt⁹.n.erat exinaniētis ſeip̄m. ōnſ eſt ēt vt ad maiozē glīā reformet:q̄ fuit trāſformatꝰ ī mōte.tē.n. pp tres tm̄ modo trāſformatꝰ ē:in ꝓſūmatiōe aūt mūdi totī apparebit ī glīa multa:vt videāt eū oēs ī gloria. AVGV. ad eſichiū: Sz qñ ſcripture ſcrutāde ſunt:nec earū ſupficie debem⁹ eē cōtenti:diligēter ſunt iſpiciēda ſeq̄ntia. poſt panca.n.ſeq̄ť: Cū videritis hec oīa fieri:ſcitote qz ꝓpe ē iā in ianuis. tunc enī ſcimus ꝓpe eē:cum nō aliq̄ videm⁹ eē p̄miſſoꝝ:ſz hec oīa:in quibus ꝛ hoc eſt:q videbiť filius hoīs veniens ꝛ mittet angelos ſuos de q̄tuoz ptib⁹ mundi.i. de toto orbe terrarū ꝓgregat electos ſuos que tota hora nouiſſima facit veniēs in ſuis mēbris tanq̄ in nubib⁹:vl in tota ipſa eccl̄ia tā q̄ī nube magna:ſīc nūc vēire nō ceſſat:ſz iō cum ptāte magna ꝛ maieſtate:qz maioz ptās ꝛ maieſtas illi⁹ appebit ſctis gbus magnā virtutē dabit:ne tāta pſecutiōe vincantur.

ORIGE. Uel cū magna virtute venit quotidie ad aīam oīs credētis in nubib⁹ ꝓpheticis. in ſcripturis ꝓpheta rum ꝛ apoſtoloz⁹:q verbū dei ſup humanā nām in intellectib⁹ ſuis declarat:ſic ēt eis q intelligunt dicimus appere gliam multā:q̄ qdē vī in ſcdo vbi aduētu qō eſt pfectoz⁹:ꝛ ſic fortaſſe oīa que a trib⁹ euāgeliſtis dicta ſunt de chriſti aduētu diligētius inter ſe collata ꝛ bene diſcuſſa inueniētur ad hoc pertinere q quotidie venit in corpe ſuo: quod ē eccleſia de quo aduētu ſuo alibi dixit. A modo videbitis filiū hoīs ſedentē a dextris virtutis dei ꝛ veniētē ī nubib⁹ celi: exceptis locis vbi ab eo ille aduētus vltimus in ſeipſo ꝑmittit.

¶ Et mittet angelos ſuos cum tuba ꝛ voce ma-

gna: ⁊ congregabunt electos eius a quatuor vẽ
tis: a summis celorum vsq; ad terminos eorũ.
ORIGE. Quia de planctu mentionẽ fecerat: qui ad hoc
erit vt sponte ꝓtra se ſnïam ꝓferant: ⁊ seipsos ꝓdemnent. ne
putet q; ĩ isto plãctu mala eoꝝ terminent subdit. Et mit. an
ge. ſu. cũ tu. ⁊ vo. magna. REMI. Hec ãt tuba non reuera
corpea ẽ ĩtelligenda: ſz archangelica vox: que adeo magna
erit: vt ad clamorẽ illi⁹ oẽs mortui ỗ terre puluere reſurgãt.
CHRY. Son⁹ aũt tube ꝓtinet ad reſuſcitationẽ: ad gau
diũ ad repꝛeſentandũ ſtuporẽ q; tũc erit ad dolorẽ illoꝝ qui
relinquent: ⁊ in nubibus nõ rapient. ORIGE. Scriptuꝝ
ẽ aũt ĩ numeris: q; ex quattuor vẽtis ꝓgregabũt ſacerdotes
tubicinãtes eos q; ſunt ex caſtris iſrl: ſm quoꝝ ꝓpationẽ de
angelis chriſti ꝓnter dr. Et cõgregabũt electos eius a quat
tuor vẽtis: REMI. i. a quattuor climatib⁹ mũdi. i. oriẽte:
occidẽte: aglone: ⁊ auſtro. ORIGE. Et ſimpliciores qdez
opinant eos tm̃ q; tũc iuenti fuerint in corpore aggregãdos
ſed melius eſt dicere congregandos non ſolum ab ange
lis chriſti eẽ oẽs nõ ſolũ ab adẽtu xpi ⁊ vſq; ad ꝓſũmatio
nẽ vocatos atq; electos: ſz ⁊ oẽs q; a ꝓſtõne fuerit mũdi: q; vi
derũt ſicut abraã chriſti diẽ: ⁊ exultauerũt in illã. Quoniaꝝ
aũt nõ tantũ illos q; ĩ corpore fuerint ꝓphenſi dicit cõgregã
dos chriſti electos ſz etiã illos q; de corporibus ſunt egreſſi:
manifeſtat ſermo dicẽs ꝓgregatos electos: nõ ſolũ a q̃ttuor
vẽtis: ſz ẽt ſubdẽs: A ſũmis celoꝝ vſq; ad terminos coruꝫ.
Qõ nemini ſup terrã exñti arbitror cõuenire. Uel celi ſunt
ſcripture diuine: aut auctores eoꝝ in q; habitat de⁹. Sũ
ma aũté ſcripturaꝝ ſũt initia illaꝝ: termini aũt ꝓſũmatões
eaꝝ. Cõgregant q̃ ſci a ſũmis celoꝝ. i. ab eis q; viuũt in ini
tys ſcripturaꝝ vſq; ad eos q; viuunt in cõſumationib⁹ eaꝝ
Congregabunt. n. tuba ⁊ voce magna: vt quĩ audierint ⁊ ad
uerterint parent ſe ad viã ꝓfectionis: q̃ ducit ad ftlium dei.
REMI. Uel aliter: Ne forte aliquis putaret q; ſolummõ
a q̃ttuor ptibus mundi ⁊ non a mediterrancis regionibus
⁊ locis: iõ addit: A ſummis celoꝝ vſq; ad terminos eorum:
per ſummũ. n. celi mediũ orbis ĩtelligit: quia medio orbis
ſummũ celi ꝓſidet. per terminos autẽ celoꝝ: fines terre ſi
gnificat vbi longe diſtantibus circulis celi: terre iſidere vi
dent. CHRY. Qõ autẽ p angelos dñs electos vocat: ad
electorum bonorem pertinet: nam ⁊ paulus dicit: q; rapien
tur in nubibus: quia eos quidem qui reſurrexerunt congre
gabunt angeli: congregatos autem recipient nubes.

¶ Ab arbore ãt fici diſcite parabolã: cũ iã ramis
eius tener fuẽit ⁊ folia nata: ſcitis q; ꝓpe ẽ eſtas.
Ita ⁊ vos cũ videritis hec oĩa: ſcitote: q; ꝓpe ẽ
in ianuis. Amẽ dico vobis: q; nõ ꝓteribit gñã
tio hec: donec oĩa fiant. Celũ ⁊ terra tranſibunt
verba aũt mea non ꝓteribũt.

CHRY. ĩ ho: Qr dixerat q; ſtati poſt tribulatõez diex il
loꝝ q̃ ꝑdicta ſũt ꝓtingerẽt: ipi aũt q̃rere poterãt: poſt quan
tũ tps: iõ exponit exẽplũ ponẽs ỗ ficu dicẽs: Ab ar. fi. diſci.
para. cũ iã ra. eius te. fu. ⁊ fo. na. ſci. q; p. ẽ eſtas. HIERO.
q. d. Sic̃ q̃ teneri fuerit ĩ arbore fic⁹ cauliculi: ⁊ gẽma erũ
pit in florẽ: cortexq; folia parturit: ĩtelligitis eſtatis aduen
tũ: ⁊ fauony ac veris ĩtroitũ. Ita cũ oĩa q̃ ſcripta ſũt videri
tis: nolite putare iã adeſſe ꝓſũmationẽ mũdi: ſz q̃ſi ꝓuia et
ꝑcurſores quoſdã venire: vt oñdãt q; ꝓpe ſit ⁊ ĩ ianuis. vñ
ſeq̃: Ita ⁊ vos cũ vide. hec om: ſcito. q; ꝓpe eſt in ianuis
CHRY. ĩ ho. per qõ oñdit q; nõ multũ erit tpis mediũ
ſz ſtati aduẽtus xpi occurret. per hoc aũt ⁊ aliõ qddã ꝓnun
ciat. ſ. eſtatẽ ſpũalẽ ⁊ trãqllitatẽ iuſtis poſt hyemez eẽ futu
rã: peccatorib⁹ aũt ecõtrario hyemẽ poſt eſtatẽ. ORIGE.
Sic̃. n. ficus in tpe qdẽ hyemis vitalẽ virtutẽ habet in ſe ab
ſconditã: poſtmodũ aũt cum virtus ipſa vitalis ꝓdire cepe
rit ad manifeſtationẽ ꝓtereũte hyeme ⁊ ipa valitudie ei⁹ ra
mi⁹ efficit tener ⁊ folia ꝓducit: ſic ⁊ mũdus ⁊ vnuſqſq; eoꝝ
q; ſaluant ante xpi aduentũ q̃ſi in hyeme in ſe abſcõſaꝝ hñt
vitalẽ vtutez. xpo aũt inſpirãte fiũt teneri ⁊ nõ duri cordis
rami: ⁊ q̃ abſcõdita erãt in eis ꝓgrediunt in folia: ⁊ manife
ſtos fruct⁹ oñdũt: talib⁹ ãt ꝓpe ẽ eſtas: ⁊ aduẽt⁹ glie vbi di.
CHRY. ĩ ho. Propter hoc ẽt iſtõ poſuit: vt credere faciat
hũc ſmonẽ oĩo ita eẽ vẽturuꝝ. vbicũq; n. q̃ oĩo cuẽturuꝝ ẽ dic̃,
nãles nec̃itates in exẽplum ĩducit. AVGV. ad eſchiuꝫ
Qr aũt de ſignis enãgelicis ⁊ ꝓpheticis q̃ fieri cernim⁹ ꝓpi
quũ dñi aduẽtũ ſperare debemus qs negat: quotidie gꝓpe
magis magisq; fit ꝓxim⁹. ſz q̃to iteruallo ꝓpinq̃t: ỗ hoc di
ctũ eſt. Nõ ẽ veſtrũ ſcire tpa vel momẽta. Ut q̃ dixit apls:
Nunc ꝓpior ẽ nr̃a ſalus: q̃ cũ credidim⁹: ⁊ ecce tot ãni trã
ſierũt: nec tñ qđ dixit falſũ ẽ: q̃to magis nũc dicẽdũ eſt ꝓpi
quare dñi aduentũ quãdo tantus fact⁹ eſt ad finẽ acceſſus.
HYLA. Myſtice aũt ſynagoga ficus arbor ꝓparat. ra
mus igr̃ fic⁹ antixp̃s eẽ ĩtelligit: diaboli fili⁹: peccati porro
legis aſſertor: q; cũ virеſcere cepit ⁊ frõdeſcere: q̃dã peccato
rũ exultãtiũ viriditate: tũc ꝓxia ẽ eſtas. i. dies iudicy ſẽtiet:
REMI. Uel cũ hec ficus rurſuꝫ germinabit. i. cũ ſynago
ga vbũ ſcẽ ꝑdicatõis accipiet: ꝑdicãtib⁹ enoch ⁊ helia: itelli
gere debem⁹ qz ꝓpe ẽ dies ꝓſũmationis. AVGV. de q̃
cuã. Uel p arborẽ fici intellige genus humanũ ꝓpter puri
tum carnis. Cũ iã ramus ei⁹ tener fuerit. i. cũ fily hominũ p
fidẽ xpi ad ſpũales fructus ꝓfecerit: ⁊ ĩ eis honor adoptio
nis filioꝝ dei emicuerit. HYLA. Ut aũt fides certa eẽt
futuroꝝ ſubiũxit: Amẽ di. vo. qz ñ ꝑte. gẽ. hec vo. oĩa fiant.
Amẽ aũt dicẽdo ꝓfeſſionẽ veritatis adiũxit. REMI. Et ſim
plices qdẽ ad deſtructionẽ hierl̃z referũt vba: ⁊ de illa gña
tiõe eſtimãt dcã: que paſſionẽ chriſti aſpexit: q; nõ eẽt trãſi
tura ꝓuſq; fieret õſtructio ciuitatis illius. Neſcio aũt ſi ver
bũ a vbo exponere poſſint ab eo q; ait. Nõ relinq̃tur hic la
pis ſup lapidẽ: vſq; ad illud qđ ait. Prope ẽ in ianuis: forſi
tã. n. in q̃buſdã potuerũt: in alys autem nõ potuerũt oĩo.
CHRY. ĩ ho. Hec g̃ oĩa de fine hieroſolymoꝝ dicta ſũt
⁊ que de pſeudo ꝓphis ⁊ pſeudo xpi: ⁊ alia oĩa que diximus
vſq; ad xpi aduẽtũ futura. Qr ãt dixit generatio hec: nõ de
ea q̃ tunc erat dixit: ſz de ea q̃ eſt fideliũ: ꝓſuevit. n. ſcriptura
gñationẽ nõ ſolũ a tpe deſignare: ſz a loco: cultu: ⁊ cõuerſati
one: ſic̃ cũ dr. Hec ẽ gñatio querẽtiũ dñz. Ex hoc aũt oñdit
q; hierl̃m peribit: ⁊ amplior ps iudeoꝝ deſtruet: gñationẽ
ãt fideliũ nulla ſepabit tẽtatio. ORIGE. Hñatio tñ eccle
ſie tranſibit aliq̃ tñ totũ hoc ſeculũ vt hereditet futuꝝ: tñ
donec hec oĩa fiãt: nõ trãſibit. Cũ ãt oĩa hec fcã fuerit trãſi
bit nõ ſolũ terra: ſz ẽt celũ. vñ ſeq̃: Celũ ⁊ terrena. i. nõ ſolũ
hoĩes quoꝝ vita terrena ẽ: ⁊ ꝓpterra terra dñr: ſz ẽt illi quo
rũ ꝓuerſatio ẽ icelis: ⁊ iõ celũ vocãt trãſibũt aũt ad futura:
vt veniãt ad melioꝛa. Uerba ãt q̃ a ſaluatore ſũt dcã nõ trã
ſibunt: qñ q̃ ſua ꝓpa ſunt opant ⁊ ſp opabunt: pfecti aũt ⁊
q; nõ recipiũt vt iaꝫ meliores efficiãt: trãſeũtes qõ ſunt: ad
illud qõ nõ ſunt: ⁊ hoc ẽ qõ ſubdit: Uerba aũt mea nõ ꝓteri
bũt. Et forte qdẽ vba moyſi ⁊ ꝓphaꝝ tranſierunt: qñ q̃ ꝓ
phetiçabant ab illis ĩpleta ſunt. vba aũt xpi ſemp ſunt plẽa
⁊ quotidie ĩplent: ⁊ adhuc ſunt ĩplẽda in ſcis. Aut forte ne
qz moyſi verba aut ꝓphetarum dicere debemus impleta
omnino. ꝓpe enim ⁊ illa verba fily dei ſunt: ⁊ ſp ĩplentur.
HIERO. Uel hic per generationem omne hominuꝫ ſi
gnificat gen⁹: aut ſpãliter iudeoꝛuꝫ. Deinde magis eos ad
fidem ꝓmiſſoꝝ inducat cum ſubdit. Celũ ⁊ ter. tranſi. ver.
aũt mea nõ ꝓteribũt: Ac ſi dicat facilius eſt fixa ⁊ immo
bilia ỗſtrui: q̃ ſermonũ meoꝝ aliquid ỗcidere. HYLA.
Celum enim ⁊ terra ex conditionie ſue creationis nihil ha
bent in ſe neceſſitatis vt non ſint. verba autẽ chriſti ex eter
nitate deducta: id in ſe continent virtutis vt maneant.
HIERO. Celũ autez ⁊ terra trãſibũt in mutatione: nõ

abolitione sui:alioquin quo sol obscurabitur ⁊ luna non dabit lumen suum:si celū in quo ista sunt terraq; non fuerint:
RABA.Celū tamē qđ trāsibit:nō sidereū sed aereū itelligere debem⁹:qđ prius diluuio peryt. CHRY.i ho. Elementa aūt mūdi ī mediū adducit:ostēdens qm̄ p̄cisior celo ⁊ terra est eccl̄ia.simul ēt ⁊ hinc cōditorē se hoiuz oñdit.

¶De die āt illo ⁊ hora nemo scit:neq; angeli celoꝝ nisi p̄ solus. Sic aūt i diebus noe:ita erit aduētus filij hois. Sic.n.erāt i diebus ante diluuiū cōmedētes ⁊ bibētes:nubētes ⁊ nuptui tradentes vsq; ad eū diē quo itrauit noe i archā:⁊ nō cognouerūt donec venit diluuiū:⁊ tulit oēs: ita erit ⁊ aduentus filij hois. Tunc duo erunt in agro vnus assumet̄:⁊ vnus relinquet̄. Due molētes i mola:vna assumet̄:⁊ vna reliquet̄. Duo i lecto vno:vnus assumetur:⁊ vnus relinquetur. CHRY.in ho.Cū dixisset dñs oīa que precedūt xp̄i aduētū ⁊ ad ipsas ianuas narrationē duxisset:diē tacere voluit. vñ dicit:De die aūt il.⁊ ho.ne.scit ne.an.ce. ni.so.p̄r. HIERO.In qbusdā aūt latinis codicib⁹ additū est:Neq; filius: cū in grecis ⁊ maxime Adamanty ⁊ Pierey exēplaribus hoc nō hēat ascriptū: ſz qz in nōnullis legit̄: disserēdū videtur
REMI. Marcus etiam euangelista non solum dicit angelos nescire:ſz ēt filiū. HIERO.In quo gaudēt Arrius ⁊ Eunomius.Dicūt.n. Nō pōt eq̄lis ee:q nouit ⁊ q ignorat. Cōtra quos breuiter ista dicēda sūt:cū oīa tpa fecerit iesus. hoc ē vbū dei.oīa.n.p ip̄m facta sūt ⁊ sine ipso factū ē nihil. In oibus aūt tpibus cū dies iudicij sit: q̄ p̄sequētia pōt ei⁹ ignorare ptē:cui⁹ totū nouerit:hoc quoq; dicēdū ē.Quid ē magis noticia p̄ris an noticia iudicij:si mai⁹ nouit:qūo ignorat qđ min⁹ ē? HYLA.Nūquid ēt de⁹ p̄ cognitionē illi⁹ dieī filio denegauit:cū dictū ab eo sit: Oīa mihi tradita sūt a p̄re meo:q nō oīa sūt tradita:si ē aliqd qđ negatur. HIERO.Igit qz pbauim⁹ nō ignorare filiū dei p̄sumatiōis diē: cā reddēda ē:cur ignorare dicat̄.Post resurrectionē qdem interrogat⁹ ab ap̄lis de hac die manifesti⁹ rñdit. Nō est vr̄uz scire tpa ⁊ momēta:q̄ p̄r posuit in sua ptāte. In quo oñdit q ipe sciat:ſz nō expediat nosse ap̄lis:ut semp̄ incerti de aduentu iudicis sic quotidie viuāt:q̄si die alia iudicādi sint. AVGV.i.de trini.q; q̄ dic̄. Nescit:itelligēdū ē nescientes facit.i.

¶ Vigilate ergo :qz nescitis qua hora dñs vester venturus sit. Illud aũt scitote qm̃ si sciret paterfamilias qua hora fur venturus eẽt: vigilaret vtiqz: ⁊ nõ sineret pfodi domũ suã. Jõqz ⁊ vos estote parati:qz nescitis q̃ hora filius hois venturus est.

HYLA.Perspicue oñdit dñs qz supra dixit: De die aũt illa nemo nouit nisi pr̃ sol⁹ qz.s.non expediebat aplis scire: vt pẽdule expectatiõis icerti:sp credãt eũ ee vẽturꝫ: quem ignorãt qm̃ vẽtur⁹ sit. ⁊ iõ q̃si ex supiorib⁹ ꝓcludẽs dic̃:Vigi. q̃ qz nesci.qua ho.do.ve.ven.sit. Et non dixit: Qz nescim⁹ sz Nescitis.s.vt oñdat se die iudicij nõ ignorare. CHRY.in ho.Vult aũt eos semp in sollicitudine ee:pp hoc dic̃:Vigilate. GRE.Vigilat q ad aspectũ veri luminis oculos aptos tenet.Vigilat:q fuat opando qõ credit.vigilat q a se torporis ⁊ negligẽtie tenebras repellit. ORI.Dic̃ aũt:q simplici or ẽ:qm̃ de secũdo aduẽtu i quo vẽtur⁹ fuerat: hũc dicebat fmonẽ:ali⁹ aũt q intelligibilẽ ⁊ futurꝫ in sensũ discipulorum vbi dicebat aduẽtũ:qz nõdũ erat i sensu eorꝫ quẽadmodu erat futur⁹. AVGV.ad eficiũ:Nõ solũ aũt illis dixit vigilate qb⁹ tũc audiẽtibus loquebaf: sz ẽt illis q fuerũt post illos ãnos:⁊ ad nosipsos: ⁊ q erunt post nos vsqz ad nouissimũ ei⁹ aduẽtũ:qz ad oẽs ptinet quodãmõ:tũc.n.vnicuiqz veniet dies ille:cũ venerit ei⁹ dies vt talis binc exeat:q̃lis iudicãd⁹ ẽ illa die:ac p hoc vigilare dz oĩs christian⁹:ne ipa ratũ eũ iueniat dñi aduent⁹. Imparatũ.n. iueniet ille dies: quẽ iparatũ iuenerit sue vite vltima dies. ORI.Uani aũt sũt oẽs siue q cõsũmationẽ mũdi scir̃ se pfitẽr qm̃ erit:siue q vite ꝓprie finẽ scire se glorianr̃ quẽ nemo cognoscere põt nisi spũsc̃ illuminat⁹. HIERO.Premisso aũt pr̃ifamilias exẽplo cur reticeat cõsummatiõis diẽ: manifesti⁹ docet cuz subdit:Illud aũt sci.qm̃ si sci.pr̃fa.q̃ ho.fur ven. es.vigi.vti.⁊ ñ sine.pfo.do.suã. ORI.Pr̃familias dom⁹:ẽ sensus hois: domus aute ei⁹ ẽ aia:fur aũt diabolus.Est aũt ois fmo contrarius q nõ p nãlem itroitũ intrat ad aiam negligentis:sz q̃si qui foderit domũ:primum destruẽs q̃dã naturalis edificia aie i.naturales itellectus: ⁊ p ipsam dirutionẽ igressus spoliat aiam.Aliquotiẽs iuenit gs furẽ in ipsa perfossione:⁊ ꝓhendens eũ pcussorẽ sermonẽ imittens interficit ipz. Nõ aũt i die fur venit:qm̃ illuminata ẽ a sole iusticie aia hois studiosi:sz in nocte.i.in tpe adhuc malicie pmanẽtis:i q̃ cuz fuerit aliquis possibile est ⁊ si non habuerit virtutẽ solis:q tñ illustretur ex aliquo splendore.Vbi:qõ ẽ lucerna:adhuc q dẽ manẽs i malicia:sz tñ hñs ppositũ melioꝛ ⁊ vigilantiuz ne pfodiaf hoc eius ppositũ:vel in tpe tẽtationũ:vel in qua rũcũqz calamitatũ maxie fur solet vẽire:volẽs pfodere aie domũ. GRE.Uel nesciẽte pr̃familias fur domũ pfodit: qz dũ a sui custodia spũs dormierit: iprouisa mors veniens carnis nr̃e hĩaculũ irrũpit:⁊ eũ quẽ dñz dom⁹ dormiẽtẽ iuenerit necat:qz dũ vẽtura dãna spũs mĩme puidet:hũc mors ad suppliciũ nescientẽ rapit:furi aũt resisteret si vigilaret:qz aduẽtũ iudicis q occl̃te aias rapit p̃caues ei pẽitẽdo occurreret:ne ipẽites piret. Dozã vltimã iccirco dñs voluit eẽ ĩcognitã.vt sp possit eẽ suspecta:vt dũ illã puidere mĩme possum⁹:ad illã sine itermissiõe pparemur:pp qõ segt̃. Ideoqz esto.para.qz ne.q̃ ho.fili.ho.vẽ.est. CHRY.in ho.Dicvideꝛ ꝓfundere eos q nõ tñ studiũ faciũt aie sue: q̃tũ studẽt circa pecunias q furem expectant.

¶ Quisputas ẽ fidelis seruus ⁊ prudẽs:quẽ cõstituit dñs supra familiã suã:vt det illis cibũ i tpe: Beatus ille seru⁹ quẽ vt venerit dñs eius iuenerit sic faciẽtem : Amẽ dico vobis qm̃ sup omnia bona sua cõstituet eũ. Si aũt dixerit malus seru⁹ ille in corde suo: Adorã facit dñs meus vẽire: ⁊ ceperit penitere cõseruos suos:mãducet aũt ⁊ bibat cũ ebriosis : veniet dñs serui illius i die q̃ nõ spat: ⁊ hora q̃ ignorat: ⁊ diuidet eũ:ptẽqz eius ponet cũ hypocritis. illic erit fletus ⁊ stridor dẽtiũ.

HYLA.Quãuis dñs supra in cõi nos ad ifessã vigilãie curã fuerit adhortat⁹:spãlẽ tamẽ populi pncipib⁹.i. epis in expectatõe aduẽtuqz suo sollicitudinẽ mandat. Hũc.n.seruũ fidelẽ atqz prudẽtẽ ppositũ familie significat:omoda atqz vtilitates ppli sibi omissi curãtẽ.vñ dicit: Quis putas ẽ fide.ser.⁊ pru.quẽ ꝓsti.do.su.fa.suã:vt det illis ci. in tpe:

CHRY.i ho.Qz aũt dicit.Quisputas:nõ ẽ ignorãtis: sine nit̃.n.⁊ pr̃ interrogando loqns vt cum dicit: Adam vbi es:

REMI.Nec.n.signat hec interrogatio ipoltatẽ pficiende virtutis sz difficultatez. GLO.Rarus.n. est fidel⁹ seruus domino pp dominũ seruiẽs:oues xpi nõ ad lucrꝫ:sz p amore xpi pascẽs:prudẽs q subditoꝛ capacitatẽ vitã ⁊ mores discutiat:quẽ ꝓstituat dñs q.s.sit vocat⁹ a deo ⁊ nõ se ĩecerit.

CHRY.i ho. Duo aũt expetit ab huiusmodi fuo.s. prudentiã:⁊ fidẽ:fidelẽ enim cũ dicit:qm̃ nihil qõ domini sui ẽ sibi ppriũ fecit:nihil ẽt de reb⁹ sui dominivane ⁊ ianiter cõsumpsit. Prudẽtẽ aũt cũ vocat:qm̃ cognouit id:ad qõ oz dispẽsare que data sunt. ORIGE.Uel q in fide proficit: nõdum in ea pfect⁹:ẽ cõiter fidelis vocat̃: ⁊ q naturalez hz mẽtis velocitatẽ:oꝛ prudẽs. Siquis aũt cõsideret: iueniet fideles multos ⁊ studiũ fidei exercẽtes: nõ aũt ⁊ prudẽtes: qm̃ que stulta sũt mũdi elegit ds. Et iterũ videbit alios vel loces gdem eẽ ⁊ prudentes: modice aũt fidei. Cõuenire ãt in vnũ fidelẽ atqz prudentẽ: rarissimũ est: Ut aũt i tpe det cibũ:neciã hz gs prudẽtiã.vt ãt nõ admet cibos indigẽtiũ op⁹ẽ fides:qm̃ ⁊ sz simplicẽ itellectũ op⁹ hẽmus vt fideles sim⁹ ad dispẽsandũ eccl̃ie redditus: ⁊ nõ deuozem⁹ q̃ sũt vtduaꝫ vt mẽores sim⁹ paupeꝫ: ⁊ ne occasionẽ accipiẽtes ex eo qõ scriptũ est. Domin⁹ cõstituit his qui euangeliũ predicant de euãgelio viuere:ãplius q̃ramus q̃s cibũ simplicem ⁊ necessaria vestimẽta:⁊ vt nec ampli⁹ teneam⁹ nob q̃s his q necessitatez patiuntur .Prudentes autem vt prudenter intelligam⁹ indigentiũ causas : propter quas sũt idigẽtes:⁊ vniuscuiusqz dignitatẽ: qũo educat⁹ est: ⁊ quãtũ necessariũ habet. Multa enĩ sapientia opus est ei qui bene vult dispẽsare ecclesiasticos reddit⁹. Sic ẽt fidelis seru⁹ ⁊ prudens vt non effundat rationabilez ⁊ spiritualẽ cibũ qb⁹ nõ oportet: volens ostendere se esse prudentẽ illis scilicet qui magis necessariũ habẽt verbũ q̃ mores eorum edificet :⁊ vitã cõponat: q̃s qõ illuminat scientie lucem:aut vt ne eis q posũt acuti⁹ audire : piget expõere altiora:ne exponẽtes vilia cõtemnant̃ ab his q naturaliter sunt ingenioſi: aut p exercitationem secularis sapientie acuti. CHRY.in homilia. Adaptatur etiam ⁊ ad principes seculares hec parabola: vnumquenqz enim bis que habet ad communem vtilitatem vti oportet:non ad nocumentum conseruorum neque ad perditionem suipsius:siue habet sapientiam siue primatum siue aliud quodcunqz. RABA. Dominus autem christus est:familia autem supra quã constituit:est ecclesia catholica.Difficile est ergo inuenire in vno ⁊ vt prudens sit ⁊ fidelis:non autem impossibile:nec enim beatificaret eum qui non potest esse cum subdit:Beatus ille seruus quez cũ venerit dominus eius inuenerit sic facientem. HYLA. idest precepto domini sui obedientem: vt doctrine opportunitate verbum vite in eternitatis cibum alende familie dispenset. REMI. Notandum autem q sicut magna distantia est meritorum iter bonos predicatores ⁊ bonos auditores: ita magna distantia est premiorum. Bonos enim auditores si vigilãtes iuenerit:faciet discumbere: vt lucas dicit. Bonos autem predicatores super omnia bona sua constituet. Unde sequitur: Amen dico vobis quoniam

super omnia bona sua cōstituet eū. ORI. vt. s. cōregnet cū ꝓpo: cui oīa sua tradidit pr̄: sicut boni patris filiꝰ super oēm patris substātiā cōstitutus: participat huiusmōi dignitatez ⁊ gliā fidelibꝰ: ⁊ prudētibꝰ dispēsatoribꝰ suis: vt sint ⁊ ipi super oēm creaturā. RABA. Nō vt soli sz vt ꝑ ceteris eterna ꝓmia bēant: tū ꝑ sua vita: tū ꝑ gregis custodia. HYLA. Uel sup oīa bōa ꝓstituet̄. i. i dei gl̄a collocabit̄: qr nihil ē vltra qō meliꝰ sit. CHRY. Deide nō solū ab honore g ūmi/net bonis: sz a pena quā minat̄ malis erudit auditorez cum subdit. Si aūt dixe. ma. ser. ille ī cor. suo: moram fa. do. me. veni. ⁊ cepe. pcutere. AVGV. ad esichiū: Ex moribꝰ huiꝰ fui apparet aīus eius: quos mores lz breuiter magister bonus curauit exprimere. i. supbiā cuz dicit: Et ceperit percu. ꝓser. suos. atqz luxuriā cum dicit. Manducet aūt ⁊ bi. cum ebrio. ne qō dicebat. Morā facit dominꝰ me⁹. desiderio sui dñi dicet̄ crederetur. Quō. n. ardebat ille qui dixit: Sitiuit aīa mea ad deū viuū quādo veniā. Dicēdo. n. qñ veniā. mo/ras se ꝑpeti moleste ferebat: qr etiā qō tpe accelerat̄: deside/rio tardū vr̄. ORI. Peccat āt ī deū qcūqz ep̄us q nō quasi cōseruus ministrat: sz q̄si dñs: ⁊ frequēter vt amarus dñs p vim dominat̄: ⁊ nō esurientes suscipit sz epulat̄ cū ebriosis ⁊ semꝑ somniat: q ꝑ multū tpis vēturus ē dñs. RABA. Typice ēt pōt intelligi ꝓseruos pcutere ꝓsciētias īfirmoꝝ: verbo vel exēplo vitiare. HIERO. Qr aūt dicit: Ueniet dñs ser. i. ī die q̄ nō sperat ⁊ ho. q̄ igno. Ad hoc dic̄: vt sciat qñ nō putat̄ dñs tūc eū eē vēturū: ⁊ vigilātie ac sollicitudis dispēsatores admonet. Porro q dic̄: Diuidet eū: nō ē itelligēdū q gladio eū dissecet: sz a scō ꝓsortio eū sepet. ORI. Uel diuidet eū: qū spūs eiꝰ. i. spūale donū reuertet̄ ad deum q dedit eū. Aia aūt cū corpe suo vadit ī gehēnā. Justꝰ āt nō diuidit̄: sz aīa eiꝰ vadit cum spū. i. spūali dono ad regna celestia. Qui aūt diuidūt̄: ñ būt postmodū ī se ptē spūalis doni q erat a deo: sz relinquet̄ ps q̄ ē ipi. i. aīa q̄ cū corpore punie/tur. vnde segt̄. Et ptē eiꝰ ponet cū hypocritis. HIERO. Cum bis. vz. q erant ī agro: ⁊ q molebāt: ⁊ nihilominꝰ dereli/cti fūt. Sepe. n. dicimꝰ hypocritā aliud esse ⁊ aliud ostende/re: sicut ⁊ ī agro ⁊ ī mola idē facere videbant̄: sz exitꝰ diuer/se voluptatis apparuit. RABA. Ul̄ cū hypocritis suscipit partē suā. s. duplicē gehēne penā. i. ignis ⁊ frigoris. vñ segt̄: Ibi erit fletꝰ ⁊ stridor dentiū. ad ignē. n. ptinet fletꝰ oculoꝝ. ad frigus stridor dētiū. ORIGE. Ul̄ fletꝰ erit eis q male in hoc mundo ridentes fuerūt: ⁊ his qui regeuerunt irrōna/biliter erit dentiū stridor. nolētes enī dolores māl̄ suffer/re: ꝓpulsi tormētis dētibꝰ stridēt: illi scilicet q manducaue/runt acerbitatē malitie. Ex his aūt cognoscere ē: qñ nō so/lum q fideles sūt ⁊ prudētes: ꝓstituit dñs sup familiā suā: sz ēt malos: ⁊ qō nō soluat eos. de hoc q ꝓstituti sūt a dño sup familiā eiꝰ: sz illō vt dēt ī tpe cibos: ⁊ vt abstineāt a specula tōibꝰ ⁊ comessatōibꝰ. AVGV. ad esichiū: Hoc aūt seruo malo remoto q ꝑculdubio dñi sui odit aduētū: cōstituam⁹ aīs oculos tres suos bonos aduētū dñi sui desiderātes. Siꝰ eoꝝ citiꝰ: alter tardiꝰ dñm suū dr̄ esse ventur̄: tertiꝰ de hac re suā ignorātiā cōfitet̄. videmꝰ tū qr magis euangelio cōsonet. vnde dic̄ Uigilemꝰ ⁊ orem⁹: qr citiꝰ ventur⁹ est do/minꝰ. Alter dicit: Uigilemꝰ qr breuis ⁊ incerta est vita ista: cuius tardiꝰ vēturꝰ dñs. Tertiꝰ dic̄ vigilemꝰ: qr breuis ⁊ i/certa ē ista vita: ⁊ nescimꝰ tps qñ vēturꝰ ē dñs. Quid āt aliō dic̄ q̄ ꝑ cū audimꝰ euāgeliū dicere. Uigilate qr nescitis qua hora venturus sit dominus: omnes quidez pre deside/rio regni dei hoc volunt esse verum quod putat primus: de inde si factum fuerit gaudebit cuz illo secundus ⁊ tertius: si aūt factum non fuerit: metuendū est ne inter ipsas mo/ras perturbentur qui crediderant qō dixerat primꝰ ⁊ īcipi ant domini aduentū non tardū putare sed nullū. Qui aūt credit qō dicit secundꝰ: tardius dominū esse venturū: si fal/sum fuerit nulli turbabunt̄ in fide: sed inopinato gaudio perfruentur. Qui autez quid borum verum sit ignorare se cōfitetur illō optat: hoc tolerat: in nullo eoruz errat: qr nil eorum aut affirmat: aut negat. CA. XXV.

TUnc simile erit regnū celoꝝ decem virginibꝰ: q̄ accipientes lāpades suas exierūt obuiā sponso ⁊ sponse. Quiqz aūt ex eis erāt fatue: ⁊ qnqz prudentes. Sz qnqz fatue acceptis lāpadi/bus nō sumpserūt oleū secū. Prudētes vero ac/cepunt oleū in vasis suis cū lāpadibus: Morazaūt faciēte sponso dormitauerūt oēs ⁊ dormie/runt. Media aūt nocte clamor factus ē: ecce spō/sus venit: exite obuiā ei. Tūc surrexerūt oēs vir/gines ille: ⁊ ornauerūt lāpades suas. Fatue autē sapientibus dixerūt: Date nob ō oleo vr̄o: qr lāpa/des nostre extinguūt̄. Rñderūt prudētes dicētes. Ne forte non sufficiat nobis ⁊ vobis: ite potiꝰ ad vēdentes ⁊ emite vobis. Dū aūt irent emere venit sponsus ⁊ q̄ pate erāt ītrauerūt cū eo ad nu/ptias: ⁊ clausa ē ianua. Nouissime veroveniūt ⁊ reliq̄ virgines dicētes: Dñe dñe: aperi nobis. At ille rñdens ait: Amē dico vobis nescio vos. Ui/gilate itaqz: qr nescitis diē neqz horam.

CHRY. In supiori parabola dñs penā oñdit eiꝰ q̄ percu/tiebat: ⁊ inebriebat̄. ⁊ bona domini sui dispgebat: In hac āt parabola punitiōez īducit ēt ei qutilitatē nō affert: neqz co/piose hec quibꝰ indiget sibi prepārat. habebāt enī fatuē vgi/nes oleū: sed nō copiose. vnde dicit̄: Tūc si. erit re. ce. ꝑ. vir.

HYLA. Jō āt dic̄. Tūc: qr de magno die domini ō quo supra agebat̄ omnis hic sermo est. CHRY. Regnū autē celoꝝ ꝓsentis tpis eccl̄ie dr̄ sic̄ ⁊ ibi: Mittet filiꝰ hominis angelos suos: ⁊ colligent de regno eius omnia scandala.

HIERO. Similitudinē autē. ꝑ. virginum fatuaruz atqz prudentiū quidā simpliciter iterpretantur in virginibꝰ q̄ꝝ alie iuxta apostolum ⁊ corpore ⁊ mente sunt virgines: alie virginitatem tm̄ corporū reseruantes: vel cetera opera nō habent: vel parentum custodia reseruante nihilominꝰ mēte nupserūt. Sed mihi videtur ex superioribꝰ aliꝰ esse sen/sus q dicit̄: Et non ad virginalia corpora: sed ad omne ho/minū genus banc cōparationem pertinere. GREGO. in ho. In quinqz. n. corporis sensibꝰ vnusquisqz subsistit gemi/natꝰ: geminatꝰ autem gnarius denarium perficit. Et qr ex vtroqz sexu fidelium multitudo colligit̄: sancta eccl̄ia. ꝑ. virginibus similis denunciat̄: vbi mali cum bonis: reprobi cum electis admixti sunt: recte simile virginibꝰ prudenti/bus ⁊ fatuis perhibetur. CHRY. in homi. Ideo autē po/nit parabolā banc in virginum ꝓsona: vt ostēdat q lz virgi/nitas magnum quid sit: tū si ab operibꝰ misericordie sit de/serta: cum adulteris foras eycietur. ORIGE. Uel sēsus omnium qui receperūt verbuz dei virgines sunt. Tale enī est verbum dei vt de sua munditia accommodet omnibꝰ qui per suam doctrinā recesserūt ab idoloꝝ cultura: accesse/rūt aūt per christū ad dei culturā. vnde segtur: Que accipi/lam. suas exierūt ob. spon. ⁊ sponse. Accipiunt enim lampa/des suas: idest organa sua nālia ⁊ egrediunt̄ de mundo ⁊ ō errorib⁹: ⁊ veniūt obuiam saluatori qui semper paratus ē venire: vt ingrediatur simul cum dignis ad beataz sponsā ecclesiam. HYLA. Uel sponsus atqz sponsa dominꝰ no/ster est in corpore deus: nanqz spiritui caro sponsa est: lam/pades aūt quas acceperunt: animaꝝ splendentiū lumē ē q̄ sacramēto baptismi splēduerunt. AVGV. de verbis do/

mini:Uel lampades que manib⁹ gestant opa sūt.dictū ē.n. Luceant opa vestra coꝝ hoīb⁹. GREGO. Qui āt recte credūt:ꝛ iuste viuūt:assimilant gnqꝫ prudētib⁹:ꝛ q aūt pro fitent qdē fidē iesū:nō aūt ꝓparāt se bonis operib⁹ ad salutē:reliqs gnqꝫ virginib⁹ fatuis.vñ subdit:Quiqꝫ āt ex eis erāt fatue ꝛ gnqꝫ prudētes. HIERO.Sūt.n.gnqꝫ sensus q festināt ad celestia ꝛ supna desiderāt. De visu aūt ꝛ audi/tu ꝛ tactu specialr dictū ē. Qō vidum⁹:qō audiuim⁹:qō oculis nr̄is pspexim⁹ ꝛ man⁹ nr̄e palpauerūt.De gustu:Gustate ꝛ videre q̄m suauis ē dñs:De odoratu:In odore vnguentorum tuoꝝ currim⁹. Aly aūt sūt gnqꝫ sensus terrenis fecib⁹ inhiātes. AVGV.de ver.do.Uel p gnqꝫ virgines signi/ficat gnqꝫ ptita ꝓtinētia a carnis illecebris. cōtinend⁹ ē.n. aī appetit⁹ a voluptate oculoꝝ:auriū:olfaciēdi:gustādi:ꝛ tāgendi.Sꝫ qꝛ ista ꝓtinētia ptiꝫ coꝝ ōo fit:vt illi placeat ī iteriori gaudio cōscientie: ptim coram hoīb⁹ tm̄:vt glia humana capiat:gnqꝫ dicūt sapiētes:ꝛ gnqꝫ stulte. vtreqꝫ tm̄ virgines.quia vtraqꝫ ꝓtinētia ē:q̄uis diuerso fomite gaudeat.

ORI.Sic āt sequunt seipsas iuicē vtutes:ꝛ q vnā hūerit oēs hēat:sic ꝛ sensus oēs alterutꝝ se subsequūt:pp ea necesse esse ē:vt aut oēs quinq sensus sint prudētes:aut oēs fatui. HYLA.Uel absolute in gnqꝫ prudētib⁹ ꝛ gnqꝫ fatuis:fideliū atq infideliū ē ꝓstituta diuisio. GREGO. Notāduꝫ vero ē q⁹ oēs lampades hēnt:sed nō oēs oleuꝫ hm̄t. Sequitur.n.Sꝫ gnqꝫ fatue acce.lampa.nō sumpse.oleū secū:ꝓprudētes vero acce.oleū ī va.suis cū lāpadibus.HYLA.Oleum boni opis fruct⁹ ē.vasa humana sūt coꝝpora ītra quoꝝ viscera thesaurus bone ꝓsciētie recōdēdus ē. HIERO. Oleū q̄ hm̄t virgines q̄ iuxta fidē opibus adornant.nō hm̄t oleū q̄ videt simili qdē fide ꝓfiteri:sꝫ virtutū opa negligūt.

AVGV.de ver.do.Uel p oleuꝫ ipam letitiā significari arbitroꝝ:m illud:Unxit te de⁹ tu⁹ oleo exultatiōis.Qui ergo nō ꝓpterea gaudet:qꝛ deo intrinsecus placet:nō hꝫ oleū secū.gaudiū.n.nō hm̄t dum cōtinenter viuūt:nisi in laudib⁹ hoīum.Prudētes āt acce.oleū cū lāpadib⁹.i.letitiā bonoꝝ opeꝝ.In vasis suis.i.in coꝛde atq ꝓscientia posuerūt: sicut ꝛ apostolus monet:Probet inqt seipꝫ hō:ꝛ tūc gloriā hēbit ī seipso ꝛ nō in altero. CHRY.in ho.Uel oleuꝫ hic vocat charitatē ꝛ elemosynā:ꝛ quodcūq circa idigentes auxiliū. Lāpades aūt vocat virginitatis charisma:pp hoc ꝛ stultas eas vocat:q̄m maioꝛē sustinentes laboꝛē pp minoꝛē oīa perdiderunt:maioꝛi.n.laboꝛe vincitur carnis cupido q̄ꝫ pecuniaꝝ. ORIGE.Ul oleū ē verbū doctrine quo vasa aīaꝝ īplent. Nihil.n.sic cōfoꝛtat sicut moꝛalis ꝛmo:q oleū lumi nis appellat.Prudētes ergo acceperūt huiusmodi oleum qō satis sit eis etiā tardante exitu:ꝛ moꝛante verbo venire ad cōsūmationē eoꝝ. Fatue aūt acceperunt lāpades: in primis qdē accensas:sꝫ tātū oleū non acceperūt vt eis sufficeret vsqꝫ ad finem:negligētes circa susceptōez doctrine que cōfoꝛtat fidē:ꝛ bonoꝝ actuū lumē illuminat. vnde segtur. Moꝛā autē fa.spon.doꝛ.oēs:ꝛ dormierunt. AVGV. de ver.do.Ex vtroqꝫ.n.genere dominū moꝛiunt hoc interuallo tpis:donec sub aduētu domini fiat resurrectio mortuorum. GREGO.Dormire ꝛ enim moꝛi est.Ante somnum vero dormitare est a̅ mortē a salute lāguescere: qꝛ p pōd⁹ egritudinis pueni ad sōnū moꝛtis.HIERO.Uel dormitauerunt.i.moꝛtue sunt. Cōsequēter aūt dr̄:Dormierūt.qꝛ postea suscitande sunt:ꝓper hoc aūt q⁹ dicit.Moꝛā autē faci.spon.ostēdit q⁹ nōpaꝝ tpis īter pꝛioꝛē ꝛ secūdū dñi aduētū ptergredit. ORIGE.Uel spōso tardāte ꝛ nō citoveniente verbo ad ꝓsummationē vite patiunt aliqd sensus dormitantes:ꝛ q̄si in nocte mundi agentes:ꝛ dormierūt:vt puta remissi⁹ agentes a sensu illo vitali:non tamen lampades perdiderūt:neqꝫ despauerunt de cōseruatiōe olei ille prudentes.vnde segtur:Media autē nocte ciamoꝛ fact⁹ est ecce spon.veni.exite obuiam ei. HIERO.Traditio iudeorum ē:christū media nocte ventuꝝ in filitudinem egrpti q̄ pasca celebꝛatū ē ꝛ exterminatoꝛ venit:ꝛ dñs sup tabernacula trāsiit:ꝛ sanguine agni postes nr̄aꝝ frontiū ꝓsecrate sunt:vñ reoꝛ ꝛ traditionē apostolicā ꝓmansisse:vt die vigiliaꝝ pasche a̅ noctis dimidiū pplꝫ dimittere nō liceat expectātes xp̄i aduētū:postq̄ illō tēp⁹ transierit securitate p̄ sūpta festū cuncti agant diē.vū psalmista dicebat:Media nocte surgebā ad ꝓfitendū tibi. AVGV.de ver.do.Uel media nocte.i.nullo sciēte aut sperāte. HIERO.Subito q̄ q̄si in tēpesta nocte:ꝛ securis oīb⁹:q̄ grauissim⁹ sopoꝛ est ꝓ angeloꝝ clamoꝛē ꝛ tubas p̄cedētiū fortitudinū christi resonabit aduētus.qō significat cum dr̄:Ecce spō.venit exite obuiā ei. HYLA.Tuba.n.excitāte spōso tm̄ obuiaꝫ pcedit.Erūt.n.iam ambo vnū.i.caro ꝛ ōs:qꝛ in gloriā spūalem hūilitas carnis trāsformata erat. AVGV.ō ver.do.Uel qō dicit spōso tm̄ obuiā venire vgines:sic itelligendū puto: vt ex ipis virginib⁹ ostet ea q̄ dr̄ spōsa:tanq̄ fi oīb⁹ christianis in eccl'ia cōcurrentib⁹ fily ad matrē currre dicant.cuꝫ ex ipsis filys ꝓgregatis ostet ea q̄ dicit mater.nunc eniꝫ de spōsata ē eccl'ia:ꝛ virgo est ad nuptias pducenda illo tempoꝛe quo vniuersa moꝛtalitate in ea ptereunte:imoꝛtali cō iunctōe habeat. ORIGE.Uel media nocte.i.in altitudine remissiōis fact⁹ est clamoꝛ oēs suscitare volentiū sic existimo angeloꝝ q sunt administratoꝛy spūs int⁹ clamātes īsensib⁹ oīum dormiētiū.Ecce spō.ve.exite obuiā ei.ꝛ suggestionē qdē hāc oēs audierūt:ꝛ surrexerūt: nō aūt oēs vecē ter ꝓposuerūt lāpadib⁹ suis oꝛnatū.vñ sequit. Tunc surrexerunt oēs vir.ille ꝛ oꝛna.lāpa.su. Oꝛnant aūt lāpades sensuū eā gelicis vsib⁹ atq rectis:Qui aūt male vtunt sensib⁹:oꝛnamētū nullū hm̄t in sensib⁹. GREGO. Uel tūc qdem oēs virgines surgūt:qꝛ ꝛ electi ꝛ reprobi a somno sue moꝛtis excitantur. Lāpades oꝛnāt:qꝛ sua secū opa numerāt:p quib⁹ eternā recipe beatitudinē expectāt. AVGV.de ver. do. Aptauerūt.n.lāpades suas.i. rōnes reddēdas opeꝝ suoꝝ.

HYLA.Uel lāpadaꝝ assūptio aīaꝝ est redit⁹ ī coꝛpoꝛa: earūq̄ lux est ꝓscia boni operis elucēs:q̄ vasculis coꝛporis ꝓtinet. ORIGE.Sed lāpades fatuaꝝ virginū extinguitur:qꝛ earum opa que clara hoīb⁹ foris apparuerāt ī aduētu iudicis int⁹ obscurant.vñ segt:Fatue aūt sapientib⁹ dixerunt:Date nob de oleo vestro:qꝛ lāpades nostre extinguūtur.Quid est aūt q⁹ tūc a prudentib⁹ oleuꝫ petunt:nisi q⁹ in aduentu iudicis cum se int⁹ vacuas inuenerint:testimoniū foris querūt:ac si a sua fiducia decepte ꝓprimis dicāt:Quia nos q̄si sine ope repelli cōspicitis: dicite de nostris operib⁹ q̄ vidistis. AVGV.de ver.do.De ꝓsuetudine.n. id sem p ingrit vñ gaudere animus solet. Itaqꝫ hoīum q corda ñ vidēt testimoniū volūt hr̄e apō deū q coꝛdis īspectoꝛ est: sed quoꝝ fcā aliena laude,fulciunt eadē subtracta deficiūt:vñ ꝛ eaꝝ lāpades extīguūt.Uel virgines q̄ lāpades suas q̄rūt extīgui:oñdūt eas ex pte lucere ꝛ tm̄ ñ hm̄t lumē ideficies: nec opa ppetua.Sigs igr hꝫ aīuꝫ virginalē ꝛ amatō ē pudicitie:nō dꝫ mediocriter eē ꝓtent⁹ his q̄ cito exaresc̄unt: ꝛ oꝛto caumate arefiūt: sꝫ pfectas vtutes sequat: vt lumē hēat sēpiternū. CHRY.ī ho.Ul alr.Nō solū he vgines stulte erāt q̄m hīc recesserūt mīficoꝛdia carētes: sꝫ qꝛ estimabāt ibi se accepturas vbi ꝓportune q̄sierūt.Quātus aūt ill vgini b⁹ prudentib⁹ nihil misericoꝛdius sit:que pp misericoꝛdiā maxime fuerunt approbate:nō tamē stulte virgines sua petitiōe potite sūt:Segt:Respōderūt prudētes dicētes:Ne forte nō suffi.no.ꝛ vo.Hinc aūt discim⁹ q⁹ nullus nostrum adire poterit nisi operib⁹ cum gb⁹ iuēti erim⁹. HIERO. Non.n.hoc virgines prudentes de auaritia sꝫ de timoꝛe rīdent:vñ qsqꝫ p suis opib⁹ mercedē accipiet:neq possunt in die iudicy alioꝝ virtutes alioꝝ vitia subleuare.Dāt āt prudētes cōsiliū:vt nō debeāt sine oleo lāpadaꝝ spōso occurre. Et hoc ē qō sequitur. Ite potiꝫ ad venden.ꝛ emitte vob.

HYLA. Uēdētes hi sūt q̄ misericordia fideliū īdigentes: reddūt ex se petita ꝓmertia īdigētie sua sacietate boni opis nr̄i cōsciētiā venundātes. Dec ē.n. īdefessi luminis copiosa mā q̄ misericordie fructib⁹ emēda est ⁊ recondenda.

CHRY. i ho. Uides ergo q̄ta nob sit a paupib⁹ negociatio: paupes aūt nō sunt ibi sz hic: iōq; h̄ oleū cōgregare oz: vt illic vtile sit cuz tps nos vocet. HIERO. Uēdit etiaz hoc oleū ⁊ multo emit̄ p̄cio ac difficili labore cōgrit̄: qō nō solū ī elemosynis: sz ī cunctis virtutibus ⁊ cōsilys itelligimus magistroꝝ. ORIGE. Uel aliter: Etsi fatue erāt: tn̄ hoc itelligebāt: qm̄ cū lumine debebāt obuiā ire spōso: oēs lāpades sensuū habētes illumiatas. videbāt āt ⁊ illud qm̄ ex eo q̄ minus habebāt oleuz rōnabile: iā ꝓpinquātib⁹ tenebris lāpades eaꝝ fuerāt obscurāde. Sz sapiētes trasmittunt fatuas ad olei vēditores: videtes qm̄ non tm̄ oleuz. i. verbū doctrīe cōgregauerāt: vt sufficeret: ipsis ad vitā ⁊ illos doceret. vñ dicunt: Ite potius ad ven. i. ad doctores: Et emite vob. i. ab eis accipite: ⁊ p̄ciuz ē pseuerātia ⁊ amor discēdi ⁊ diligētia: ⁊ labor cupiētiū discere. AVGV. ō ver. do. Uel nō sunt putāde dedisse ꝓsiliū: sz crimē eaꝝ ex obliquo ꝓmemorasse. Uēdunt. n. adulatores oleuz: g̃ siue falsa siue ignorata laudādo: aīas ī errores mittūt: ⁊ eis vana gaudia tāq̄ fatuis ꝓsiliādo: aliquā de his mercedē cōmodi tēporalis accipiūt. Dn̄ g̃: Ite ad ven. ⁊ eme. vo. i. videam⁹ nūc qd vos adiuuēt q̄ vobis laudes vēdere ꝓsueuerūt. Dicunt aūt: Ne forꝫ nō sūf. no. ⁊ vo. qz aliēo testimōio nō iuuaī q̄sq̄ apud deuz cui secreta cordis apparēt: ⁊ vir q̄sq̄ sibi suffic: cui testimoniū phibebat ꝓsciētia sua. HIERO. Uexꝫ qz iā emēdi tps excesserat: ⁊ aduenīēte iudicy die loc⁹ nō erat penitētie: nō noua patrare opa: sz p̄teritoꝝ rōnē cogūt exoluere. vñ segt̄. Luz autē irēt emere ve. spon. ⁊ q̄ parate erāt ītra. cuz eo ad nuptias. HYLA. Nuptie āt īmortalitatis assumptio ē: ⁊ iter corruptōez atq; incorruptōez ex noua sacietate cōiunctio. CHRY. ī ho. ꝑ hoc autem qō dicit. Duz irēt emere: oñdit qz etsi misericordes efficiamur post mortē nihil hīc lucrabimur ad effugiēduz: sic nec diuiti p̄fuit q̄ fact⁹ ē misericors ⁊ sollicit⁹ circa eos q̄ sibi attiebāt.

ORIGE. Uel dicit. Dū irēt emere: ē.n. īuenire quosdā q̄ sū debuer̄t neglexerūt aliqd vtile discer̄: ī ipo āt exitu vite sue dū disponūt discere: ꝓhendunt a morte. AVGV. ō ver. do. Uel aliter: Euntib⁹ illis emere. i. iclinātib⁹ se ī ea q̄ foris sunt: ⁊ solitis gaudere q̄rentib⁹: qz gaudia īterna non nouerāt: venit iste q̄ iudicat. Et q̄ parate erāt. i. q̄bus corazdeo ꝓscia testimoniū phibebat. ītra cū eo ad nup. i. vbi mūda aīa: puro ac pfecto dei vbo fecūda copulaī. HIERO. Post iudicy āt die bonoꝝ opeꝝ ⁊ iusticie occasio nō relingtur. vñ segt̄: Et clausa ē ianua. AVGV. de ver. do. Recepīs. n. illis q̄ sunt ī angelicā vitā ꝓmutati: claudit̄ adit⁹ ad regna celoꝝ. nō. n. post iudiciū pz p̄cū ac meritoꝝ locus.

HYLA. Et tn̄ cū iā pnīe nullū ē tps: fatue occurrūt. api ri sibi aditū rogāt. vñ segt̄. Nouiss. āt. veni. ⁊ reliq̄ vgi. dicētes. Dn̄e dn̄e apiri nob. HIERO. Egregia ī dño appellatōe ꝓfessio idiciū fidei ē. Sed qd ꝑdest voce iuocare: quē opib⁹ neges: GREGO. Dolore āt repulsionis ꝓpulse appellationē īgeminat dñatōis iuocādo p̄ez: cuius ī vita sua misericordiā cōtēpserūt. AVGV. de ver. do. Nō aūt deinde q̄ emerūt oleuz: ⁊ iō intelligende sunt nullo iam remanē te de alienis laudibus gaudio: in angustys ⁊ magnis afflictionibus redire ad īplorationez dei. sed magna eius est seueritas post iudiciū: cuius ante iudicium ineffabilis misericordia p̄rogata ē. Propter quod segtur. At ille respondens ait. Amē dī. vo. nescio vos. Ex illa. s. regula: qz nō bz ars dei .i. eius sapiētia vt ītrent ī gaudiū eius q̄ nō cognōscit deo: sed vt placerent hoīb⁹ conati sunt aliqd ex p̄cepta eius operari.

HIERO. Nouit. n. dn̄s eos q̄ sūt ei⁹: ⁊ q̄ ignorat: ignorabitur. ⁊ sz virgines sūt vel corpis puritate: vel vere fidei cōfessione: tn̄ qz oleuz nō bn̄t: ignorant̄ a sponso. Ex hoc āt q̄ sequit: Uigilate itaq; qz nescitis diez neq; horam: ītelligit vniuersa q̄ dicta sunt eē p̄missa: vt qz ignoram⁹ iudicy die: sollicite nobis lumē bonoꝝ opeꝝ p̄parem⁹. AVGV. de ver. do. Non aūt soluz illius futuri tpis quo venturꝰ ē spōsus: sed sue q̄sq; dormitōis diem ⁊ horā nescit: ad quā q̄sq; paratus ē: etiā paratus iuenīt̄ cum illa vox sonuerit q̄ oēs euigilaturi sūt. AVGV. ad esichiū. Non defuerūt aūt q̄ docere voluerūt has q̄nq; ⁊ q̄nq; vgines ad hūc eius aduentum q̄ nūc fit p ecclesiā p̄tinere: sz hec non sunt temere pollicēda: ne aliqd ocurrat quod valide cōtradicat.

¶ Sicut enī hō pegre ꝑficiscēs vocauit p̄ suos: ⁊ tradidit illis bona sua. Et vni dedit quinq; talēta: alīj aūt duo: alīj vero vnū: vnicuiq; sc̄uz p̄priā virtutē: ⁊ ꝑfectꝰ ē statim. Abīt aūt q̄ quinq; talēta accepat ⁊ opatus ē ī eis: ⁊ lucratus est alia q̄nq;. Silr̄ q̄ duo acceperat: lucratus ē alia duo. Qui āt vnū accepat abiēs fodit ī terrā: ⁊ abscōdit pecūiā dn̄i sui. Post mltū vero tpis vēit dn̄s seruoꝝ illoꝝ: ⁊ posuit rōnē cuz eis. Et accedēs q̄ q̄nq; talēta accepat: obtulit alia q̄nq; talēta dicēs: Dn̄e q̄nq; talēta tradidisti mihi: ecce alia q̄nq; suplucrat⁹ sū. Ait illi dn̄s ei⁹: Euge p̄ue bōe ⁊ fidel̄: qz sup pauca fuisti fidelis: sup mlta te ꝓstituā: ītra ī gaudiū dn̄i tui. Accessit āt ⁊ qui duo talēta accepat ⁊ ait: Dn̄e duo talēta tradisti mihi: ecce duo alia suplucrat⁹ sū. Ait illi dn̄s ei⁹ Euge p̄ue bōe ⁊ fidelis: qz sup pauca fuisti fidel̄ sup multa te ꝓstituā ītra ī gaudiū dn̄i tui. Accedēs āt ⁊ q̄ vnū talētū accepat ait: Dn̄e: scio q̄ hō durus es: metis vbi nō seminasti: ⁊ ꝓgregas vbi nō sparsisti: ⁊ timēs abīj ⁊ abscōdi talētū tuū ī terra. Ecce hēs q̄ tuū ē. Rn̄dēs aūt dn̄s eius dixit ei. Serue male ⁊ piger sciebas qz meto vbi nō semino: ⁊ ꝓgrego vbi nō sparsi. Oportuit ergo te ꝓmittēr̄ pecuniā meā nūmalarijs: ⁊ veniēs ego recepissez vtiq; q̄ meū ē cū vsura. tollite itaq; ab eo talētū ⁊ date ei q̄ hz decē talēta. Q̄ i. n. hīti dabit̄ ⁊ abūdabit: ei aūt q̄ nō hz ⁊ q̄ videt̄ habere auferet̄ ab eo. Et inutilē seruū eīcite ī tenebras exteriores: illic erit fletus ⁊ stridor dentiū.

GLO. In p̄cedēti parabola demōstrata est eoꝝ ꝺdēnatō q̄ oleū sibi sufficiēter nō p̄parauerāt: siue p oleū nitor operū: siue gaudiū ꝓscie: siue elemosyna q̄ ē p pecuniā itelligat̄. Dec āt parabola inducitur cōtra eos q̄ nō solū pecunys: sz nec verbo nec alio modo prodesse ꝓximis volūt: sz omnia occultant. vñ dicit: Sicut. n. ho. pere. p. vo. f. su. ⁊ tradidit illis bona sua. GREGO. Dō āt iste q̄ pegre ꝑficiscit redē ptor nr̄ ē q̄ in ea carne quā assumpserat abyt in celū. Carnis eni loc⁹ ꝓpius terra ē: q̄ q̄si ad pegrinādū ducit̄: cū p redemptorem nr̄m in celo collocatur. ORIGE. Scōm. n. diuinitatis sue nām nō peregrinaī sz fm dispēsationē corporis qō suscepit. Qui. n. dicit discipls suis: Ecce ego vobiscū sum vsq; ad ꝓsumationē seculi: vnigenit⁹ dei est: q̄ nō est corpeo habitu circūclusus: hoc āt dicētes nō solum⁹ ih̄m: sz vnicuiq; substātie ꝓprietatē ei⁹ saluam⁹. Possum⁹ ⁊ talia dicere q̄ pegrinaī dn̄s p fidē ambulātib⁹ ⁊ nō p spēz: si āt pegrinātes a corpe cū dño fuerim⁹: tūc ⁊ ipe erit nobiscū. Simul et

cõsidera: q nõ videt redditio ꝑmõis ita cõscripta sicut hõ peregrinãs: ita ego aut filiꝰ hois: qñ ipse est qui in parabola ꝓponit pegrinãs q̃si hõ: nõ sic filiꝰ dei. HIERO. Uocatis ãt aplis doctrinã eis euãgelioꝝ tradidit: ñ q̃si ꝑ largitate pcitate ⁊ alteri plꝰ ⁊ alteri minꝰ tribuẽs: ſz ꝑ accipiẽtiũ viribꝰ: quõ ⁊ apls eos q solidũ cibũ cape ñ poterãt: lacte potasse se dic. vñ segt: Et vni dedit qnqz talẽta: aly ãt duo: alyvo vnũ: vnicuiqꝝ ꝙ ꝑpaz vtutẽ. CHRY, In qnqz ⁊ duobus ⁊ vno talẽto diuersas grãs itelligimꝰ: q̃ vnicuiqz tradite sũt. ORIGE. Si qñ. n. videris eoꝝ q accepũt a xp̃o dispẽsatõez elogoꝝ dei: alios gdẽ hr̃e amplioꝰ: alios ãt minꝰ: ⁊ vt ita dicã: neqz ĩ dimidio itelligẽtes rexꝝ negocia ꝓparatõe melioꝝ: alios aũt adhuc minus hr̃e videbis dr̃ias eoꝝ q eloga dñi suscepunt a xp̃o: qñ alia fuit vtus eoꝝ gbus data sũt qnqz talẽta: alia gbus duo: alia gbꝰ vnũ: ⁊ alter alteri nõ capiebat mẽsurã: ⁊ q accepit talẽtũ vnũ: accepit gdẽ datũ nõ ꝺceptibile: Multũ ẽ. n. ⁊ vnũ talẽtũ talis dñi: tñ tres sũt ꝑpꝛy fui: sic tria sũt gña eoꝝ q fructũ faciũt. ⁊ qnqz gdẽ accepit talẽta: q oĩa sensibilia scriptura ꝓpõt adducere ad sensus diniozes: duo ãt q ẽ corpalẽ doctrinã edoctꝰ: duo. n. videt carnalis numerꝰ eẽ. ſz adhuc minus potẽti vnũ talẽtũ pr̃familias dedit. GREGO. Ul'alr: Quiqz talẽtis dona qnqz sensuũ. i. exterioꝝ scia exp̃mit: duobꝰ vo itellectus ⁊ opatio designat. vniꝰ ãt talẽti noie itellectus tñ designatur. Segt: Et ꝑfectꝰ ẽ statiz. GLO. Nõ locũ mutãs: ſz liberã eis operãdi ptãtẽ ꝑmittẽs ⁊ suo arbitrio reliquẽs. Segt: Abyt ãt q quiqz talẽta acce. ⁊ ope. ẽ ĩ eis: ⁊ lucratꝰ ẽ alia qnqz. HIERO. Acceptis. n. terrẽis sensibꝰ: celestiuz sibi noticiã duplicauit: ex creaturis itelligẽs creatorẽ ex corpalibꝰ icorpalia: ex breuibꝰ sempiterna. GREGO. Sũt ẽt nõnulli q ⁊ si iterna ac mystica penetrare nesciũt: ꝑ itẽtiõe tñ supne pr̃ie docẽt recta q̃ pñt de ipsis exterioribꝰ q̃s acceperũt: dumqz se a carnis petulãtia: a terrenaꝝ rexꝝ ambitu: atqz a visibiliũ voluptate custodiũt: ab his ẽt alios admonẽdo ꝓpescũt. ORIGE. Uel q bñt sensus exercitatos cõuersati salutariter: ⁊ ad maiorẽ sciaz seipos erigentes ⁊ studiose docentes: lucrati sũt alia qnqz: qz nemo facile addita mẽtũ accipit vtutis alteriꝰ nisi eiꝰ quã bz: ⁊ q̃sta ipa scit: tanta altexꝝ docet: ⁊ nõ ãplius. HYLA. Uel ꝺuꝰ ille q qnqz talẽta accepit: ppls ex lege credẽtiũ ẽ: ex q̃ ꝑfectꝰ merituz ipsiꝰ recte iplete euãgelice fidei opatõe duplicauit. Segt: Similiter ⁊ q duo accepat: lucratꝰ ẽ alia duo. GREGO. Sũt. n. nõnulli q duz itelligẽdo ⁊ operãdo alys ꝑdicãt: q̃si duplicatũ de negocio lucꝝ reportãt: qz dñ vtriqz serui ꝑdicatio ipẽdit: q̃si accepta talẽta geminãt. ORIGE. Ul'lucrati sũt alia duo. i. corporalẽ editõez ⁊ aliã paulo sublimiorẽ. HYLA. Uel ille ꝺuus cui duo talẽta ꝓmissa sũt: gẽtiũ ppls ẽ: fide atqz ꝓfessiõe ⁊ fily iustificatꝰ ⁊ pr̃is dñz nr̃uz ie suz xp̃z deũ atqz hoiez ex spũ ⁊ carne ꝓfessus ẽ. h̃ q̃ huic sũt duo talẽta ꝓmissa. Sz vt ppls iudeoꝝ oẽ sacrñ qõ ĩ quiqz talẽtis. i. i lege coguerat. idipz fide euãgely duplicauit: ita iste icreñto duoꝝ talẽtoꝝ itellcñ atqz opatõez pmeruit. Segt: Qui aũt vnuz acce. abiẽs fodit ĩ terra ⁊ absco. pecu. dñi sui. GREGO. Talẽtũ gppe ĩ terra absc̃dere: ẽ acceptuz igeniũ ĩ terrẽis actibus iplicare. ORIGE. Uel al'r: Si q̃do videris aliquẽ: qui virtutẽ bz docẽdi ⁊ aiabus ꝑficiẽdi: ⁊ hãc vtutẽ occultat: q̃uis bẽat q̃dã religionẽ ꝓuersatõis: nõ dubites dicere talẽ eẽ: q accepit vnũ talẽtũ: ⁊ absc̃dit ipz ĩ terra. HYLA. Uel iste ꝺuus q vnuz talẽtũ accepit ⁊ ĩ terra recõdidit: populus ẽ i lege pſistens: qui pp inuidiã saluãdaꝝ gentiuz ĩ terra acceptũ talẽtuz absc̃dit. In terra. n. talẽtũ absc̃dere: ẽ noue ꝑdicatõis gl'iaz sub obtrectatõe corporee passionis occultare. Sequit: Post multuz ve. tem. ve. do. ser. illoz̃: ⁊ posuit ra. cũ eis. In rõne autem ponẽda iudicy examẽ ẽ. ORIGE. Et obserua ĩ hoc loco qñ nõ fui ad dñz vadũt vt iudicent: ſz dñs vẽit ad eos: cũ tꝑs fuerit ĩpletuz: de quo dicit: Post multum vero tpis. i. postq̃ dimisit aptos ad negociãdũ aiaꝝ salutẽ: ⁊ iõ forsitã nõ facile iuẽit gs ex eis q apti fuerit ad hꝺ opꝰ vt cito trãseant õ hac vita: sicut ẽ mãifestũ ex eo q ⁊ apli senuerũt. Ex gbus dr̃ ad petꝝ: Cũ senueris: extẽdes manũ tuã. de paulo ãt dcim ẽ ad philemonẽ: Nũc ãt vt paulꝰ senex. CHRY. ĩ ho. Uide ⁊ dñm vbiqz nõ cõfesti expetẽtẽ rõez vt discas eius lõganimitatẽ. Mihi ãt videt q resurrectõez occulte isinuãs hoc dixit. HIERO. Jõ ergo dic: Post mltũ tpis: qz grãde tꝑs ẽ iter ascẽsionẽ saluatoris: ⁊ scõz eiꝰ aduẽtuz. GREGO. Hec aũt lectio huius euãgely cõsiderare nos admõet: ne q plus ceteris ĩ hoc mundo accepisse aliqd cernũt: ab auctore mũdi grauius iudicẽt. Luz. n. augent dõa: rões ẽt crescunt donoꝝ. Tãto ergo humilioꝝ q̃qz dz esse ex mũere: q̃nto se obligatioꝝ eẽ cõspicit in reddenda rõne. ORIGE. Fiducia aũt fec̃ eũ q qnqz talẽta accepat aude re: vt ad dñm ꝑus accederet. Segtur. n. Et acce. q qnqz talẽta. acce. obtu. alia qnqz dicẽs. Dñe qnq̃ ta. tra. ec. alia qnqz suplu. sum. GREGO. Seruꝰ ergo q geminata talẽta recepat audet: laudat a dño: atqz ad eternã remũeratõez ꝓducit. vñ subdit: Ait illi dñs: Euge. RABA. Euge iteriectio ẽ letãtis: ꝑ q̃ gaudiũ suũ dñs ĩsinuat: q bene laboratẽ seruuz ad gaudiũ eternũ iuitat: de quo ꝓpheta ait. Letificabis nos in gaudio cũ vultu tuo. CHRY, ĩ ho. Serue bone: q õ bono loquit q̃ est ad ꝑmũ. Et fidelis qz nihil eoꝝ q̃ fuit dñi sibi appꝛopauit. HIERO, Dicit ãt: Sup pauca fuisti fidelis: qz oĩa q̃ in pñti hẽmꝰ: ſz magna videant ⁊ plurima: tu cõparatiõe futuroꝝ pua ⁊ pauca sũt. GREGO. Sz tunc fidelis fuꝰ supra mltã cõstituit: qñ devicta ois cozzuptionis molestia de eternis gaudys ĩ illa celesti sede gloriat. Tunc ẽt ad dñi sui gaudiũ ꝑfecte itromittit qñ ĩ eterna illa pria assumptꝰ atqz angeloꝝ cetibꝰ admixtꝰ sic interiꝰ gaudet de mũere vt nõ sit q̃ exterius doleat tã de corruptiõe. HIERO. Quid aũt põt maiꝰ dari fideli seruo q̃ eẽ cũ dño ⁊ videre gaudiũ dñi sui? CHRY. in ho. Per hoc eni vbũ oẽs beatitudinẽ oñdit. AVGV. i. de tri. Hoc. n. erit plenum gaudiũ nr̃uz quo amplioꝰ nõ ẽ: frui deo: trinitate: ad cuiꝰ imaginẽ facti sumꝰ. HIERO. Utriqz aũt seruo ⁊ q de qnqz talẽtis. x. fecerat: ⁊ q de duobꝰ q̃ttuoz: idẽ pr̃ifamilias ꝺmonstrãdit. Utrũqz ẽt simili recipit gaudio: nõ ꝓsiderans lucri magnitudinẽ: ſz study volũtatẽ. vñ segt: Accessit aũt ⁊ qui duo tal. accepat. ORIGE. Qz aũt dic: vel in eo q qnqz talẽta accepat: vl'ĩ isto q duo: accedẽs: itellige accessiuz trãsitiũ ẽ hoc mũdo ad illũ: ⁊ vide qñ eadẽ dcã sũt ãbobꝰ: ne forte ⁊ q miorẽ bũit virtutẽ: ⁊ totã illã quã habuit ꝺm q̃ oportebat exercuit: nihil minꝰ habiturꝰ sit apũ deũ: q̃ ille q fuerit toto eo vtaꝰ ad gloriã dei. GREGO. Seruꝰ ãt q operari de talẽto noluit ad dñm cũ vbis excusatiõis redit. vñ subdit. Acce. ãt ⁊ q vnũ talẽ. acce. ⁊ ait: Dñe scio: qz hõ duꝰ es. HIERO. Uere. n. hoc q̃ scriptũ ẽ: Ad excusandas excusationes ĩ pctis: ẽt huic ꝺuo ꝓtigit: vt ad pigritiã ⁊ negligẽtiã supbie quoqz crimẽ accederet. Qui. n. debuit simplr̃ inertia ꝓfiteri ⁊ oare pr̃emfamilias ecõuerso calũniat: ⁊ dic̃ se ꝑuꝺẽti fecisse ꝓfilio: ne dũ lucra pecũie q̃reret: ẽt forte periclitaret. ORIGE. Uidet. n. mihi iste ꝺuus fuisse iter credentes qdẽ: nõ aũt fiducialiter agẽtes: sed latere volẽtes ⁊ oĩa faciẽtes vt nõ cognoscant q̃si xp̃iani. adhuc videnꝰ mihi q huiusmodi sũt timoꝛẽ dei habere: ⁊ sape de eo q̃si de aliquo austero ⁊ iplacabili. hoc. n. signat cũ dic̃. Dñe scio: qz hõ duꝰ es. intelligimꝰ ãt q vere dñs nr̃ metit vbi nõ seminauit qñ iustus seminat in spũ: ex quo metet vitaz eternã. Metit ẽt vbi nõ seminat: ⁊ ꝓgregat vbi non spargit: qz sibi cõputat eẽ collata q̃cũqz ĩ paupibꝰ fuerit seminata. HIERO. Ex eo ẽt q hic seruus ausus ẽ dicere: Metis vbi nõ seminasti: intelligimꝰ ẽt ⁊ gentiliũ pꝛoz bonã vitã recipere dñm.

GREGO. Sūt ãt pleriqz intra ecclĩaz quozũ iste seruus imaginẽ tenet: qui meliozis vite vias aggredi metuũt: ⁊ tñ iacere ĩ sui cozpozis ignauia nõ ptimescũt. Cũqz se peccato res cõsiderãt: scitatis vias arripe trepidant: ⁊ remanere in suis inigtatib⁹ nõ fozmidãt. HYLA. Uel p hũc seruum itelligit ppls iudeoz ĩ lege pfistẽs q dic̃: Timui te: tãqz me tu vetez ꝓceptoz ab vsu euãgelice libertatis abstineat: dicatqz: Ecce qõ tuũ ẽ. velut ĩ his q̃ a domino ꝓcepta sunt fuerit imozatus: cũ tamẽ sciuerit metẽdos illic iusticie fructꝰ vbi lex sata nõ sit: ⁊ colligẽdos ex gẽtibꝰ q nõ ex abzae sint stirpe dispsi. HIERO. Sz qõ putauerat se ꝓ excusatõe dixisse: ĩ culpã ꝓpriã vertit̃. Uñ segt̃: Respõdẽs ãt dñs eiꝰ di. ei: Ser. male ⁊ pi. scis qz meto vbi nõ semino. Seruꝰ ãt malus appellat̃: qz calũniã dño fecit: piger qz talẽtũ noluit duplicare: vt ĩ altero supbie: ĩ altero negligẽtie ꝓdẽnet̃. Si quit duz ⁊ crudelẽ ne noueras: ⁊ aliẽa sectari tu scires mea diligẽtius q̃situz: ⁊ dares pecunia meã siue argẽtũ nũmularys: vtrũqz. n. argylion grecus ℔mo significat. Eloga ingt domini cloga casta: argẽtũ igne examiatuz. pecunia q̃ ⁊ argẽtũ: ꝓdicatio euãgely ⁊ ℔mo dñus ẽ q dari debuit nũmularys. i. vel ceteris doctoꝛib⁹ qõ fecerũt apli p singulas ꝓuincias ꝑsbyteros ⁊ epos ordinãtes: vel cũctis credẽtibꝰ q ꝑt pecuniã duplicare ⁊ cũ vsuris reddere: vt qcquid sermõe didicerãt: ope explerẽt. GREGO. Sic̃ q̃ piculũ do ctoz aspicit̃: si dñicã pecuniã teneãt: ita ⁊ audito z: qz cum vsuris ab eis exigit̃ qõ audierũt: vt. s. ex eo qõ audiũt ẽt studeãt itelligere nõ audita. ORIGE. Nõ ãt cõfessus ẽ dñs se eẽ duz sicut ille arbitrabat̃: ceteris ãt eiꝰ ℔monibꝰ cõcessit. Sz ve durus ẽ q his mifficordia dei abutunt̃ ad negligẽtiã suã nõ ad cõuersionẽ. GREGO. Pigz vo fuũ q̃ snia domiꝰ feriat audiam⁹. Tollite itaqz ab eo talentũ: ⁊ date ei q hz decẽ talẽta. ORIGE. Põt qdẽ domiꝰ sue dinita tis vtute auferre sufficiẽtiã ab eo qui pigriꝰ ẽ eo vsus: ⁊ dare ei q eã mltiplicauit. GREGO. Opoztunũ ãt videbat̃ vt ei potiꝰ qui duo q̃ qui quiqz talẽta accepat dareꝫ. illi. n. dari debuit q miꝰ babebat: sz cũ p quiqz talẽta exterioz scia designet̃: Per duo ãt itellectꝰ ⁊ opatio: plus babuit qui duo q̃ qui quiqz talẽta accepit: qz qui p talẽta quique exterioz admiſtratiõe meruit: ab itellectu eternoz adhuc vacuus fuit. Unũ q̃ talẽtũ p qõ itellcm̃ significari dixim⁹: illi dari debuit qui bene exteriora q̃ accepat miniſtrauit quod quotidie ĩ scã eccla cernimus vt ẽt de iterna itelligẽtia pol leãt qui exteriora fideliter adminiſtrant. HIERO. Uel dat̃ ei qui. x. talẽta fecerat vt itelligam⁹ lz eẽle sit domini gaudiũ ĩ vtriuſqz labore: eiꝰ. s. qui gnqz ⁊ q duo duplicauit: tamẽ maiꝰ deberi ꝓmiũ ei qui plus ĩ domini pecunia laborauit. GREGO. Hnãlis etiã mor snla subdit̃ q̃ dr: Oi. n. ba. da. ⁊ abũda. ei autẽ qui nõ hz: ⁊ qõ videt̃ hre auferet̃ ab eo. Quiſqs ãt charitatẽ hz alia ẽt dona pcipit: quiſquis ãt charitatẽ non hz: etiam dona q̃ percepiſſe videbat̃ amittit.

CHRY. ĩ ho. Qui ẽt grãm sermõis ⁊ doctrie ad ꝓficiendum hz: nõ vtẽs ea: grãm pdit. qui ãt studiũ adhibet amplius attrabit donũ. HIERO. Multi ẽt cũ sint sapientes naliter: ⁊ habeãt acumẽ igeny si fuerit negligẽtes ⁊ õsidia bonũ nãe corruperint: ad ꝓparationẽ eius qui paululũ tardior labore ⁊ idustria ꝓpẽsauit qõ minus hũt: pdũt bonuz nature: ⁊ ꝓmiũ qõ eis fuerat repromiſſuz videt̃ transire ad alios. Põt ẽt sic itelligi: Ei qui fidẽ hz ⁊ bonã ĩ domino volutatẽ: ẽt si quid minus vt hõ ĩ ope habuerit: dabit̃ a bono iudice. Qui ãt fidẽ nõ habuerit: ẽt ceteras vtutes q̃s videbat̃ naliter possidere pdet. Elegãter igt: Qõ videt̃ hre auferet̃ ab eo. quicquid. n. sine fide xpi ẽ: nõ ei debz ĩputari q male eo abusus ẽ: sz illi q etiaz malo seruo nature bonum tribuit. GREGO. Uel quiſquis charitatez nõ hz: etiam ea q̃ ꝓcepiſſe videbat̃ amittit. HYLA. Dabẽtibꝰ ẽt vsũ euãgeliozũ ⁊ legis bonoz reddit̃: nõ habẽtibꝰ ãt fidẽ xpi ẽt qõ ex lege sibi esse videbat̃ honoris auferet̃. CHRY: in ho. Seruꝰ ãt malus nõ solũ dãno punit̃: sed ẽt itolerabili pena ⁊ cũ pena accusabili denunciatõe. Unde segt̃. Et inutilẽ seruũ eycite ĩ tenebras. ORIGE. Ubi. s. nulla illumiatio ẽ fozsitã nec cozpalis: nec ẽ respectio dei illic: sed q̃si idignis speculatõe dei qui talia peccauerũt: ꝓdẽnant̃ in his q̃ exteriozes tenebze appellant̃. Legimus ẽt aliquẽ ante nos exponẽtẽ de tenebzis abyssi q̃ est extra mũdũ: vt q̃si idigni toto mundo ĩ abyssuz illã fozas eyciant̃ ĩ q̃ sunt tenebze nemine eas illuminãte. GREGO. Et sic p penã ĩ tenebzas exteriozes cadet: q p suã culpã sponte ĩ iteriozes tenebzas decidit. HIERO. Quid sit aũt fletus ⁊ stridoz dentium supza diximus. CHRY. ĩ ho. Uide autẽ qz nõ solũ qui rapit aliena: aut qui mala operat̃ punit̃ vltima pena: sed etiã q bona non facit. GREGO. Dabẽs igit̃ intellectũ curet oĩo ne taceat: babẽs rerũ affluentiã a misericozdia nõ tozpescat. babẽs artẽ q̃ regit̃: vsum illius cũ ꝓximo ꝓciat̃: babens loquẽdi locuz: apud diuitẽ ꝓ pauperibus intercedat. Taleti. n. noie cuilibet reputabit̃: qõ vel minimũ accipiet.

ORIGE. Si autem displicet tibi quod dicit̃ si ꝓpter qõ non docuit quis iudicat̃: recozdare illud apostoli: Ue mihi est: si non euangeliçauero.

¶ Cũ aũt venerit filiꝰ hois ĩ maiestate sua ⁊ oẽs ãgeli eiꝰ cũ eo: tũ sedebit sup sedẽ maiestatis sue ⁊ congregabũt̃ añ cũ oẽs gẽtes: ⁊ sepabit eos ab iuicẽ sic̃ pastoz segregat oues ab hedis. Et statuet oues qdẽ a ꝺxtris: hedos ãt a sinistris. Tũc dicet his q a dextris eius erũt. Uẽite bñdicti ꝑris mei possidete patũ vob regnũ a ꝓstitutiõe mũdi. Esurini. n. ⁊ dedistis mihi mãducare: Sitiui ⁊ dedistis mihi bibere. Hospes craz: ⁊ collegistis me. Nud⁹: ⁊ opuistis me. Infirmꝰ: ⁊ visitastis me. In carcere erã ⁊ venistis ad me. Tũc respondebũt ei iusti dicẽtes: Bñe: qñ te vidimꝰ esurientẽ ⁊ pauimꝰ: sitiẽtẽ: ⁊ ꝺdimꝰ tibi potũ: Qñ ãt te vidimꝰ hospitẽ ⁊ collegimꝰ te: aut nudũ ⁊ coopuimꝰ te: Aut qñ te vidimꝰ ifirmũ: aut ĩ carcere: ⁊ venimꝰ ad te: Et rñdẽs rex dicit illis: Amẽ dico vob q̃z diu fecistis vni de his fratribꝰ meis minis: mihi fecistis. Tũc dicz ⁊ his q a sinistris erũt: Discedite a me maledicti ĩ ignẽ eternũ: q paratꝰ est diabolo ⁊ ãgelis eiꝰ. Esurini. n. ⁊ nõ dedistis mihi mãducare. Sitiui: ⁊ nõ dedistis mihi potũ. Hospes erã: ⁊ nõ collegistis me. Nud⁹: ⁊ ñ opuistis me. Infirmꝰ ⁊ ĩ carcere: ⁊ ñ visitastis me. Tũ rñdebũt ei ⁊ ipsi dicẽtes: Bñe qñ te vidimꝰ esurientez: aut sitiẽtez: aut hospitẽ: aut nudũ: aut ifirmũ aut ĩ carcere: ⁊ nõ ministrauimꝰ tibi: Tũc rñdebit illis dicẽs: Amẽ dico vob: q̃z diu nõ fecistis vni de minoribus his: nec mihi fecistis.

RABA. Post pabolas ō fine mũdi: tã exegt̃ dñs modũ futuri iudicij. CHRY. in ho. Est ãt hec ps delectabilissima: quã cõtinue ĩ aĩo vertẽtes cũ studio audiam⁹ ⁊ ol cõpũctiõe: nã ⁊ ipse xps terribilius ⁊ lucidiꝰ hũc pertractat ℔monẽ. Iccirco nõ dic̃ de cetero. Simile factũ ẽ regnũ celoz: sz reuelate seipz ondit dicẽs. Cũ ãt ve. fi. ho ĩ maiestate sua tẽ.

HIERO. Post biduũ qdẽ pascha fact⁹ ⁊ tradẽdus crucifixus illudẽdus ab hoĩb⁹: recte ꝓmittit gliaz triũphãtis: vt se cutura scandala pollicitatiõis ꝑmio ꝓpẽsaret. Et notãdũ q

q̄ ī maiestate cernēdus ē.filiꝰ hoīs fīt: AVGV.sup ioānē Jn forma.n.humana videbūt eū ipi: videbūt ⁊ ad ōrterā positi. Jn iudicio.n.appebit ī forma quā ex nob accepit: ſz postea futuꝝ ē vt videaī ī forma dei: quā sciūt oēs fideles.

REMI. Destruiī āt his vbis illoꝝ erroꝝ q dixerūt dñz nī ī eadē forma ꝯui manere: maiestatē aūt appellat dīnitatē q̄ eq̄lis ē pri ⁊ spūisco. ORIGE. Uel qz cū glia huc reuerte tur: vt corpus eiꝰ sit q̄le fuit cū trāsfigurat⁹ fuit ī mōte. Sedes āt eiꝰ: aut gdā pfectiores scoꝝ dicūt: de qbꝰ scriptuz é: Qm̄ illic sederūt sedes ī iudicio. aut q̄dā vtutes angelice ō qbus dr. Siue throni siue dñationes. AVGV. xx. de ci. dei. Descēdet.n.cū angelis quos aduocabit de supnis locis ad faciēdū iudicium. Unde dr: Et omnes angeli eiꝰ cū eo.

CHRY. ī ho. Oēs.n.angeli cū ipo aderūt testātes ⁊ ipsi q̄tū admīstrarent missi a dño ad hoīuz salutē. AVGV. de pnīa. Uel angeloꝝ noīe significauit hoīes: q cū xpo iudicabūt. Angeli.n.nūcy sunt. Nūcios āt rectissime accipim⁹ oēs q salutē celestē hoīb⁹ nūciauerūt. Segī. Et congre.ante eū om.gen. REMI. Dis vbis vera hoīs futura demōstratur resurrectio. AVGV. xx. ō ci. dei. Nec aūt cōgregatio p ministeriū āgelicū fiet: qbꝰ ī psalmo dr: Cōgregate illi sāctos eiꝰ. ORIGE. Uel nō localr intelligamus q congregabūt āte eū oēs gētes: ſz qz iā nō erūt dispse ī dogmatib⁹ falsis ⁊ mltis de eo. Māifesta.n.fiet diuinitas xpi: vt nō solū nullus iustoꝝ: ſz nec aliqs pctoꝝ ignoret. Nō.n.ī aliquo loco apparebit filius dei ⁊ ī altero nō appebit: sīc ipe ex ꝯparatione fulguris voluit demōstrare: q̄ diu ḡ iniq nec se cognoscūt nec xp̄z: vel iusti p speculū ī enigmate videt: tādiu nō sunt segregati bōi a malis. Cū aūt pp māifestatōez fily dei oēs ad itellcīm venerīt suuz: tūc saluatoꝝ segregabit bonos a malis. vñ segī: Et sepa. eos abin. sīc pa. segre. oues ab hedis: qz ⁊ peccatores cognoscēt sua delicta: ⁊ iusti māifeste videbūt semīa iusticie sue ad q̄lē eos pduxerit finē. Oues āt dcī sunt q saluanī pp māsuetudinē quā didicerunt ab eo q dīc. Discite a me qz mitis sum. ⁊ pp qō vsq ad occisionē pati fuerūt vēre imitātes xpm: q sīc ouis ad occisionez ductꝰ é. Hedi aūt dicūī mali: q aspa ⁊ dura saxa ascēdūt: ⁊ p pcipitia eoꝝ icedūt. CHRY. ī ho. Uel hos vocat hedos: illos aūt oues: vt hoꝝ ifructuositatē oñdat: nullꝰ.n.fit ab hedis fructus. Hoꝝ aūt vtilitatē: multus.n.ē ouium fructꝰ: ⁊ a lana: ⁊ a lacte: ⁊ a fetibus q parturiunt. noīe aūt ouis ī scripturis diuinis simplicitas ⁊ īnocētia solet designari. Pulchre ḡ in hoc loco p oues electi designāī. HIERO. Hedus āt lasciuū ē aīal: ⁊ feruēs semp ad coitū: ⁊ sp̄ p peccatis offertur ī lege: nec dīc capras: q̄ possūt hr̄e fetus: ⁊ tōse egrediūt ō lauacro. CHRY. ī ho. Deide segregat eos ēt situ. Nam segī: Et statuet oues qdē a dextris: hedos autez a sinistris.

ORIGE. Sci.n.q dextera opa opati sunt acceperunt p mercede suoꝝ dexteroꝝ dexterā regis ī q̄ reges ⁊ glia est. Mali vō pp opa sua pessima ⁊ sinistra ceciderūt ī sinistrā .i. ī tristiciā tormētoꝝ. Segī: Tūc di. rex eis q a dextris eiꝰ erūt: Uēite: vt qcqd minus fuerat eis cū pfectius vniti fuerit xpo: ꝯsequūī. Addit aūt: Bñdicti prīs mei. vt eminētia bñdictōis eoꝝ manifestēt: qz pus bñdicti sunt a dño q fec celū ⁊ terrā. RABA. Uel vocanī benedicti qbus p bonis meritis debeī eterna benedictio. Prīs aūt sui dicit esse regnū: qa ad eū refert ptātem regni a quo ipe rex ē genit⁹. vnde p auctoritatem regiā q̄ ipse solus exaltabiī ī die illa pferet iudicy sniam. vnde signanter dicīt. Tunc dicet rex.

CHRY. ī ho. Not āt q nō dixit accipite: sed possidete siue hereditate: sicut familiaria bōa: sicut paterna: sicut vestra vob antiquitus debita. vñ dr: Para. vo. reg. a cōstī. mūdi. HIERO. Hec aūt iuxta pscietiā oī accipiēda sūt: apō quē futura iā fcā sūt. AVGV. xx. de ci. dei. Excepto aūt illo regno de quo ī fine dicturus ē: Possi. para. vo. reg. licz lōge impari mō: ēt pns ecclesia dr regnū eius in quo ad/ huc cū hoste cōfligiī: donec veniaī ad illud pacatissimum regnū vbi sine hoste regnabiī. AVGV. de pnīa: Sed dicet aliqs regnare nolo: sufficit mihi salūū eē: ī quo pnū eos fallit: qz eoꝝ nec salus ē vlla quoꝝ inigtas pseuerat: deide si ē aliq̄ dīta inter regnātes ⁊ nō regnātes: oz tamē vt ī vno regno sint oēs: ne ī hostiū aut alioꝝ numero deputent: ⁊ ceteris regnātib⁹ ipsi pereāt. Oēs.n.romāi: romanū regnum possidēt: q̄uis nō oēs ī eo regnēt. CHRY. ī ho. Pro qbꝰ ergo sci celestis regni bōa accipiāt: manifestat cuz subdit: Esuriui.n.⁊ dedistis mihi māducare. REMI. Et notādū q ī hoc loco sex opa misericordie a dño ꝯmemorant: q̄ qui cūq̄ implere studuerit: regnuz a ꝯstitutione mundi ꝑparatuz electis pcipere merebiī. RABA. Mystice aūt q esurientē ⁊ sitientē iusticiā pāe verbi reficit: vel potu sapiētie refrigerat: ⁊ qui errantē p hereſz vel p peccatū ī domū matris ecclesie recipit: ⁊ q īfirmuz ī fide assumit: vere dilectionis obseruat iura. GREGO. xxv. moraliuz. Ui āt qbꝰ iudex veniēs ī dexterā consīstētiū dīc: Esuriui. ⁊c. sunt qui ex parte electoꝝ iudicantur ⁊ regnant: q vite maculas lachrymis tergūt: q mala pcedētia factis sequētibus redimentes qcqd illicitum aliquando fecerant: ab oculis iudicis elemosynaꝝ suppductione cooperiunt. Aly vero sunt q nō iudicantur ⁊ regnāt: q etiā pcepta legis pfectionis virtute trāsce dūt. ORI. Hūilitatis q̄ cā laude bñficioꝝ suoꝝ idignos se pclamāt: nō obliti eoꝝ q̄ fecerūt: Jpe āt eis oñdit suā cō passionē ī suis. vñ segī. Cū rñdebūt ei iusti. di. Dñe q̄n tevidim⁹ ⁊c. RABA. Hoc qdē dicūt ñ diffidētes ō vbis dīis: ſz stupēt de tanta sublimatiōe ⁊ de maiestatis siue magnitudine. Uel qz videbiī ei⁹ puuz eē bonū qō egerant p̄m illud apli: nō sūt ꝯdigne passiōes huiꝰ tpis ad futurā glīaz q̄ reuelabiī in nob. Segī: Et rñdēs rex di. eis. Amē di. vo. q̄diu fecistis vni de fra. meis mihi fecistis. HIE. Libera qdē nob erat ītelligētia qō ī oī paupe xps esuriēs pascereī: sitiēs potareī: ⁊ sic de alys. sed ex hoc q segī q̄diu fe. ⁊c. nō mihi videtur generaliter dixisse de paupib⁹. ſz de his q paupes spū sūt: ad quos extēdens manū dixerat: fratres mei sunt q faciūt voluntatē prīs mei. RABA. Sz si frēs eiꝰ sūt q̄reos minios vocat: ꝓpter hoc qz sūt būiles: qz paupes: qz abiecti. Nō āt p hos monachos solū intelligit q ad mōtes secesserunt: sed vnūquēq̄z fidelē ēt si fuerit secularis ⁊ fuerit esuriens aut aliud huiusmodi vult mīe ꝑcuratione potiri. Fratrem enī baptisma facit ⁊ ministeriꝝ ꝯmunicatio. Segī: Tunc dicet ⁊ his q a sini. eiꝰ erūt: Discedite a me male. ī ignē eternū. q ꝑpa. ē dia. ⁊ ange. eiꝰ. ORIGE. Sicut iustis dixerat: venite: ita iniustis dīc discedite. nā ꝓping sūt vbo q seruāt dei mādata ⁊ vocāī vt adhuc ꝓpingores efficianī. Lōge aūt ab eo sūt ⁊ si videanī ei assistere q nō faciūt mādata ipiꝰ: pp hoc audiunt. Discedite: vt q mō vel videnī eē añ eū: postea nec videanī: Cōsiderādū ē āt qm̄ in scīs dictū ē: bñdicti prīs mei. nō aūt nūc dr maledicti prīs mei. nā bñdictionis qdē minister ē pater: maledictionis aūt vnusq̄sq̄ sibi est actor: q maledictione digna est operatus. Qui aūt recedunt a ieſu decidunt in ignē eternū q alterius ē generis ab hoc igne quem habemus in vsu. Nullus eniz ignis inter hoīes est eternus sed nec multi tpis. Et ꝯsidera qm̄ regnū quidē nō angelis ꝑparatū dicit. Ignē aūt eternū diabolo ⁊ angelis eiꝰ: qz q̄tū ad se homines non ad perditionē creauit: peccantes aūt cōiungunt se diabolo: vt sicut q saluanī: scīs angelis coequantur: sic qui pereūt diaboli āgelis coequāī. AVGV. xxi. ō ci. dei. Ex hoc aūt hētur q idē ignis erit hoīum supplicio attributus ⁊ demonū. si aūt erit corporalis tactu noxi⁹: vt eo possint corpora cruciari: quomodo in eo erit pena spirituz malignorum: nisi qz sunt quedam demōibus corpora sicut gbusdā visuz est ex isto aere crasso atq̄ humido. Si autez aliquis nulla habere demones corpora asserat. nō est ō hac re contentiosa disputatione certāduz. Cur.n.non dicamus

q̃uis miris tamẽ veris modis etiã ſpũs incoꝛpoꝛeos poſſe pena coꝛpalis ignis affligi. Si ſpũs boiuꝫ ẽt ipſi ꝓfecto icoꝛ poꝛei ꝛ nũc potuerũt ꝟcludi coꝛpalibus mẽbꝛis: ꝛ tũc poteꝛ runt coꝛpoꝛ ſuoꝝ viculis iſolubiliter alligari. Adherebũt ḡ demões ꝫ icoꝛpoꝛei coꝛpalibꝰ ignibꝰ cruciãdi: accipiẽtes ex ignibꝰ penã: nõ dãtes ignibus vitã. Ignis aũt ille coꝛpoꝛ reus erit: ꝛ cruciabit bõ coꝛpa cũ ſpiritibus: demones autẽ ſpũs ſine coꝛpibus. ORIGE. Uel foꝛſitan ignis ille talis ſubſtantia ẽ vt iuiſibilia ꝟburat: ipe iuiſibilis cõſtitutꝰ: ſm q̃ ait aplꝰ: Que videñ tpalia ſunt: q̃ aũt nõ videñ eterna. Ne autẽ mireris audiẽs eẽ iuiſibilẽ ignẽ ꝛ punientẽ: ꝛ cum videas ĩteriꝰ caloꝛẽ coꝛpibꝰ accidẽtẽ: ꝛ nõ mediocriter cruciãtẽ. Sequiñ. Eſuriui. n. ꝛ nõ de. mi. mã. ſcriptũ eſt ad fideles: Uos eſtis coꝛpꝰ xp̃i. ſicut ḡ aĩa habitãs ĩ coꝛpe cuꝫ non eſuriat q̃tuꝫ ad ſuã ſubaꝫ ſpũalẽ: eſurit tñ coꝛpis cibum: qꝛ copulata ẽ coꝛpi ſuo: ſic ꝛ ſaluatoꝛ patiñ q̃ patiañ coꝛpus eiꝰ eccleſia: cũ ſit ipe ipaſſibilis. Et hoc ꝟſidera: qꝛ loquens ad iuſtos ꝑ ſingulas ſpẽs eoꝝ bñficia dinumerat. Ad iniuſtos aũt ꝑſcindẽs narrationẽ adunauit vtrũq; dicẽs. Infir. fui. ꝛ ĩ car. ꝛ non viſi. me: qñ miſicoꝛdis iudicis erat bñfacta q̃ dẽ hominũ largiꝰ ꝓdicare ꝛ ãpliare: malefcã aũt eoꝝ trãſitoꝛie memoꝛari ꝛ abbꝛeuiare. CHRY. ĩ ho. Intuere aũt qꝛ nõ ĩ vno tñ vel duobꝰ ſꝫ ĩ oĩbꝰ miſicoꝛdiã deſeruerunt: nõ. n. eſurientẽ ſolũ nõ cibauerũt: ſꝫ neq; qõ leuius erat infirmũ viſitauerũt. Et vide q̃lr leuia iniũgit: nõ. n. dixit: In carcere erã ꝛ nõ eripuiſtis me. Infirmꝰ: ꝛ nõ curaſtis me: ſꝫ ñ viſitaſtis: ꝛ nõ vẽiſtis ad me. In eſuriendo ẽt nõ ꝓcioſam petit mẽſaꝫ: ſꝫ neciuꝫ cibũ. Oĩa ḡ ſufficiẽtia ſunt ad penam: ꝓmo qdẽ facilitas petitõis: panis. n. erat. ſcõo miſeria eiꝰ q̃ petebat: paup. n. erat. tertio ꝟpaſſio nãe: hõ. n. erat. q̃rto deſideriũ ꝑmiſſionis: regnũ. n. ꝑmiſit. qnto dignitas eius qui accipiebat. deꝰ. n. erat q̃ ꝑ pauperes accipiebat. ſexto ſuꝑabundantia bonoꝛis: qñ dignatus ẽ ab hoibus accipe. ſeptimo iuſticia dationis: ex ſuis. n. a nob accipit: ſꝫ ꝟtra vniuerſa hec homĩes ꝑ auariciã excecãt. GREGO. xxv. moza. Iſti aũt qꝫ hoc dr̃: ſunt mali fideles q̃ iudicañ ꝛ pereunt: alij vero ſcilicet infideles non iudicantur ꝛ pereunt: Nõ. n. eoꝝ tũc cauſa diſcutiñ q̃ ad ꝟſpectũ diſtricti iudicis iã cuꝫ dãnatõe ſue ĩ fidelitatis accedũt: ꝑfeſſionẽ vo fidei retinẽtes: ſꝫ ꝑfeſſiõis opa nõ bñtes redarguũñ vt peãt. Iſti. n. ſalti vba iudicis audiũt: qꝛ eiꝰ fidei ſalte vba tenuerũt. Illi in dãnatõe ſua eterni iudicis nec vba percipiũt: qꝛ eiꝰ reuerentiã nec vbotenus ſuare voluerũt: nã ꝛ ꝑnceps terrenã rẽpu. regẽs: alr̃ punit ciuẽ ĩteriꝰ deliquẽtẽ: a: q; aliter hoſtem exteriꝰ rebellãtẽ: ĩ illo. n. iura ſua ꝟſulit: ꝟtra hoſtẽ vo bellũ mouet: ꝛ de pena eiꝰ gd lex bẽat nõ regrit. CHRY. ĩ ho. Uerb ãt iudicis redarguti: cũ mãſuetudine loquiñ. Segñ. n. Tũc rñ. ei ꝛ ipi di. Dñe qñ te vidimꝰ ꝛc̃. ORIGE. Cõſideꝛa q̃ iuſti ĩmoꝛãñ ĩ vno quoq; vbo: ĩuſti ãt non ita ꝑ ſingla ſꝫ curſiꝫ dicũt: qñ ꝑuꝫ ẽ iuſtoꝝ bñfcã ſua relata ſibi ĩ facie diligẽter ꝛ ꝑ ſingla refutare cã bũlitatis: maloꝝ autẽ boiuꝫ ẽ culpas ſuas excuſatõis cã aut nullas eẽ oñdere: aat leues ꝛ paucas: ſꝫ ꝛ rñſio xp̃i bociꝫ ſignat. vñ ſequiñ: Tũc reſpõ. il. di. Amẽ di. vo. Uolẽs. n. iuſtoꝝ bñfcã oñdeñ grãdia: petoꝝ ãt culpas nõ grãdes. ad iuſtos qdẽ dic̃: Ex eo qõ feciſtis vni ex minimis meis fratribꝰ. ad iiuſtos ãt non adiecit fratribꝰ. reuera. n. fratres eiꝰ ſũt q ꝓfecti ſũt: Fratriꝰ ẽ autez apud deũ opus bonũ qõ fit ĩ ſanctioꝛibꝰ q̃ ĩ minus ſcis: ꝛ leuioꝛ culpa ẽ negligere minꝰ ſctõs q̃ ſanctioꝛes. AVGV. xx. de ci. dei. Nũc ãt de nouiſſimo iudicio agiñ qñ xp̃s de ceſpõ. il. di. Amẽ di. vo. Uolẽs. n. iuſtoꝝ bñfcã oñdeñ grãdia: petoꝝ ãt culpas nõ grãdes. ad iuſtos qdẽ dic̃: Ex eo qõ feciſtis vni ex minimis meis fratribꝰ. ad iiuſtos ãt non adiecit fratribꝰ. reuera. n. fratres eiꝰ ſũt q ꝓfecti ſũt: Fratriꝰ ẽ autez apud deũ opus bonũ qõ fit ĩ ſanctioꝛibꝰ q̃ ĩ minus ſcis: ꝛ leuioꝛ culpa ẽ negligere minꝰ ſctõs q̃ ſanctioꝛes. AVGV. xx. de ci. dei. Nũc ãt de nouiſſimo iudicio agiñ qñ xp̃s de celo vẽturꝰ ẽ: viuos ꝛ moꝛtuos iudicaturꝰ: ℔ dñi iudicy vltimuꝫ hunc diẽ dicimꝰ. i. nouiſſimũ tp̃s. nã ꝑ quot dies iſtud iudiciũ ꝓtendañ icertũ eſt: ſed ſcripturaꝝ ſctãꝝ moze dies poni ſolet ꝑ tpe. Ideo aũt dicimus vltimuꝫ iudiciũ vel nouiſſimũ: qꝛ ꝛ nunc iudicat: ꝛ ab humani generis initio iudicauit: a ligno vite ſeparans ꝓmos boies ꝛ angelis peccantibus non ꝑcens. In illo aũt finali iudicio ſimul ꝛ boies ꝛ angeli iudicabunñ: fiet. n. virtute diuĩa: vt cuiq; opa ſua vl̃ bõa vel mala cũcta ĩ memoꝛiã reuocenñ: ꝛ mẽtis ĩtuitu mira celeritate cernãñ: vt accuſet vel excuſet ſcia cõſciẽtiã.

¶ Et ibunt hi in ſupplicium eternum: iuſti autez in vitam eternam.

AVGV. de fide ꝛ opib⁹: Nõnulli ſeipos ſeducũt dicentes igne eternũ nõ deiñ ĩpaꝫ penã eternã. Hoc ꝓuidẽs dominꝰ ſnĩaꝫ ſuã ita ꝟcluſit dicẽs. Et ibũt hi ĩ ſup. eter. iuſti vero ĩ vi. eter. ORIGE. Attẽde qñ cũ ꝑ⁹ dixiſſꝫ. Uẽite bñdicti. deĩde: Diſcedite maledcĩ. ꝓpea q; ꝓpũ bõi dei ẽ ꝑmũ recoꝛdari bẽfacta bonoꝝ q̃ malefcã maloꝝ. hic ꝓpus noĩat penã maloꝝ: deinde vitã bonoꝝ: vt ꝑmũ q̃ timoꝛis ſunt euitemꝰ mala: poſtea q̃ bonoꝛis ſũt appetamꝰ bõa. GREGO. xv. mo. Si ḡ tãta pena mulctañ q nõ dediſſe ꝟuiciñ q̃ pẽa feriẽdꝰ ẽ q redarguiñ abſtuliſſe aliẽa: AVGV. xix. de ci. dei: Eſt aũt vita eterna ſummuꝫ bonũ nr̃um ꝛ finis ciuitatis dei: de quo fine dicit aplꝰ: Finẽ vero vitã eternam. Sz rurſus qꝛ vita eterna ab his q familiaritatẽ nõ bñt cuꝫ ſcripturis ſcĩs põt accipi ẽt ĩ vita maloꝝ ꝓꝓ aĩe ĩmoꝛtalitatẽ: vl̃ ꝓꝓ ĩterminabiles pẽas ĩpioꝝ ꝓfecto finis ciuitatis bꝰ ĩ q̃ ſũmũ habebiñ bonũ: vl̃ pax ĩ vita eterna vl̃ vita eterna ĩ pace dicẽdus ẽ vt ab hoĩbꝰ poſſit intelligi. AVGV. zº. de tri. Qõ. n. dixit dñs famulo ſuo moyſi: Ego ſuꝫ q ſuꝫ. hoc ꝟtẽplablimus cũ viuemꝰ in eternũ. Ita. n. dñs ait: Hec ẽ vita eterna: vt cognoſcãt te vcꝝ deũ. Hec. n. nobis ꝟtẽplatio ꝓmittiñ actionũ oĩum finis: atq; eterna ꝑfectio gaudioꝝ ꝺ q̃ dic̃ ioãnes. Uidebimꝰ eũ ſicuti ẽ. HIERO. Prudẽs ãt lector intende q; ꝛ ſupplicia eterna ſũt: ꝛ vita ꝓpetua metũ deiceps nõ bẽat ruinaꝝ. GREGO. xxxiy. mo. At ĩgũt iõ peccãtibꝰ miatꝰ ẽ vt eos a petis ꝟpeſceret. gbꝰ rñdemꝰ ſi falſa minatꝰ ẽ vt ab iniuſticiã coꝛrigeret: ẽt falſa ꝓmiſerat vt ad iuſticiã ꝓuocaret. ꝛ ſic dñ ſatagũ deũ ꝓhibere miſericoꝛdẽ: nõ verenñ ꝓdicare fallaceꝫ. at ingunt ſine fine puniri nõ ꝺz culpa cũ fine. gbꝰ rñdemꝰ q; recte diceret: ſi iudex iuſtus nõ coꝛda boĩum: ſꝫ facta pẽſaret. Ad diſtricti ḡ iudicis iuſticiam ptinet: vt nonq̃ careãt ſupplicio quoꝝ mẽs ĩ hac vita nunq̃ voluit carere pctõ. AVGV. i. de ci. ꝺi. Nulliꝰ etiã legis iuſticia attẽdit: vt tãta moza tpis q̃ſq; pũiañ: q̃ta moza tpis vñ pũireñ admiſit. Nullꝰ. n. extitit q cẽſeret tã cito nocẽtiũ finiẽda tozmta: q̃ cito fciñ ẽ hõicidiũ vl̃ adulteriũ. Qui vero ꝑ aliquo grãdi crimine moꝛte mulctañ numquid moꝛã q occidiñ ei⁹ ſuppliciũ leges exiſtimãt: ꝛ ñ q; eũ in ſempiternũ auferãt a ſocietate viuẽtiũ: Jam vo dãnuꝫ ignominia: exiliũ: ƒuitus: cũ plerũq; ſic infigunñ vt nulla venia relaxenñ: nõne ꝑ huius vite mõ ſil̃ia penis videnñ eternis: Ideo q̃ppe eterna eẽ non pñt: qꝛ nec ipſa vita q̃ his plectiñ põzigit ĩ eternũ. Sz ĩgũt. Quõ ḡ veꝝ ẽ qõ ait xp̃s. In q̃ mẽſura mẽſi fueritis remetieñ vob ſi tpale petiñ ſupplicio puniñ eterno: nec attẽdũt ñ ꝓꝓ eq̃le tpis ſpaciũ: ſꝫ ꝓꝓ viciſſitudinẽ mali. i. vt q mala fecerit mala patiañ eã dẽ dictã mẽſurã fuiſſe. Factꝰ ẽ ãt bõ malo dignꝰ eterno: q hoc in ſe peremit bonũ qõ eẽ poſſet ĩ eternuꝫ. GREGO. xx. mo. At in gũt: Nullꝰ iuſtꝰ crudelitatibꝰ paſcitur ꝛ deliquẽs fuꝰ a iuſto dño iccirco cedi ꝑcipiñ: vt a negtia coꝛrigañ. Inig aũt gehẽne ignibꝰ traditi: quo fine ſp ardebũt: Quibꝰ rñdemꝰ q; oĩ potẽs ꝺs qꝛ piꝰ ẽ miſeroꝝ cruciatu nõ paſciñ: qꝛ ãt iuſtꝰ eſt: ab iniquoꝝ vltiõe nõ ſedañ: ꝛ tñ ad aliquid inig ſp ꝟcremãtur: vt. ſ. iuſti tãto in eternũ magis diuine gratie debitoꝛes ſe eẽ cognoſcãt: q̃to ĩ eternũ mala puniri ꝟſpiciũt: q̃ eiꝰ adiutoꝛio vitare potuerũt. AVGV. xxi. li. de ci. dei. Sz nullũ ẽ igunt coꝛpꝰ qõ dolere poſſit: moꝛi non poſſit. Neceſſe eſt ãt vt viuat dolẽs: ñ ẽ neceſſe vt occidat doloꝛ: qꝛ nec coꝛpoꝛa iſta mõtalia oĩs doloꝛ occidit. Et vt doloꝛ aligs poſſit occidere illa cã ẽ: qñ ſic ꝟnexa ẽ aĩa huic coꝛpoꝛi: vt ſũmis doloꝛibꝰ cedat atq; diſcedat: tũc ãt tali coꝛpoꝛi aĩa ꝛ eo ꝟnecti

tur modo vt illud vinculuz nullo dolore vincatur.nō ergo tunc nulla: sed sempiterna moꝛs erit:quādo nec viuere anima poterit deum non habendo:nec doloꝛibus coꝛporis carere moꝛiendo. Inter huiusmodi autez eternitatem suppli cy negantes:misericoꝛdioꝛ fuit. Origenesq ꝛ ipsum diabolum ꝛ angelos eiꝰ post grauioꝛa ꝓ meritis ꝛ diuturna supplicia ex illis cruciatibus eruendos ꝛ sociādos scīs angelis credidit.Sz illū ꝛ pp B ꝛ pp alia nōnulla nō īmerito repꝛobauit eccl'ia:qꝛ ꝛ hoc q̄ misericoꝛs videbaꝛ amisīt faciēdo veras mīas gbꝰ penas lueret:ꝛ falsas beatitudies ī gbꝰ sectuꝫ ꝛ sempiternū bōi gaudiū ñ haberēt. Lōge āt al'r alioꝫ misericoꝛdia ab hūano erat affectu q̄ hoīum illo iudicio dānatoꝫ mīas tpales.hoiuzvo q vel citius vel tardiꝰ liberāt eternā felicitatē putāt.Cur aūt hec mīa ad vniuersaz naturaz manat humanā:ꝛ cū ad angelicā ventū fuerit:moꝛ are sciꝛ. GREGO.xxxv.moza.At inquiūt: Ubi ē q̄ scī sunt: si ꝓ inimicis suis quos tūc ardere viderīt:nō oꝛabūt:Orāt qdē ꝓ inimicis suis eo tpe quo pñt ad fructuosaz pniam eoꝝ coꝛda ꝓuertere:quo āt ꝯ tūc oꝛabiť ꝓ illis q̄ iā nullaten⁹ possunt ab inigtate ꝛmutari: AVGV.xxi.de ci.ōi. Itez sunt aly ab eterno supplicio liberatōez nō oīb⁹ boīb⁹ ꝓmittētes:sz tm̄mō xp̄i baptismate ablutis:q̄ particípes sūt coꝛporis ei⁹ quōlibet vixerīt:pp illud qō ait dn̄s. Sīgs mādducauerit ex hoc pāe:nō moꝛiet ī eternū. Itē sūt q nō oīb⁹ baptizāt xp̄i sacrm̄ nō solū catholicis q̄uis male viuētibus hoc pollicēť:q nō solū sacraīnto sz reīpa mādducauerūt coꝛpus xp̄i:ī coꝛpe ei⁹ qō ē eccl'a ꝛstituti:ēt si postea in aliquaz hereſiz vl'i gētiliū idolatriā fuerīt lapsi.Sūt āt q pp id qō scriptū ē:Qui pseuerauerit vsqz ī finē hic salu⁹ erit:nō nisi ī catholica eccl'ia pseuerātib⁹ hoc ꝓmittūt:q̄ merito fūdamti.i.fidei p ignē saluēť:quo igne ī vltīo iudicio puniēť mali: Sz oīb⁹ his ꝺdicit apl's dicēs:Mānifesta sunt opa carnis q̄ sunt īmūdicia:foꝛnicatio:ꝛ his sīmilia q̄ ꝓdico vob:q̄m̄ q talia agūt regnū ꝺi nō possīdebūt.Sīgs āt tpalia ī coꝛde suo ꝓponit xp̄o:ꝛ si videať bñe fidē xp̄i:nō ē tm̄ ī eo fundamētū xp̄s cui alia ꝓponunť: q̄tomagis si ꝛmittat illicita:nō ꝓposuisse sz postposuisse xp̄z cōuincit. Lōperi ēt quosdā putare eos soluz arsuros illi⁹ eternitate supplicy:q ꝓ pctis dignas elemosynas faceꝛ negligūt:iō iudicē ipz noluisse existimāt ꝛmemozare aliō se eē dictuꝫ nisi elemosynas siue fcās siue ñ fcās.Sz q dignę ꝓ pctis suis elemosynas faꝛt:p⁹eas faceꝛ īcipit a seipo:idignū ē.n.vt ipe sib i nō faciat q faꝛt ī ꝓximū cū audiat dicētē deū;Diliges ꝓximū tuū sic te ipz. Itemq audiat:Miserere aīe tue placēs deo. Hāc elemosynaz.i.vt deo placcat nō faciēs aīe siue quō dignas ꝓ pctis suis facere elemosynas dicēdus ē:Propter hoc ꝯ elemosyne faciende sunt:vt cū de ꝓteritis pctis deꝑcanrur exaudiamur:nō vt ī eis pseuerātes licētiā malefaciēdi nos ꝓ elemosynas ꝛpare credam⁹. Jō āt dn̄s a dextris elemosynas ab eis fcās ī sinistris nō fcās se īputatuꝫ eē ꝓdixit:vt hinc oīderet q̄tū valēt elemosyne ad ꝓza deleda:nō ad ꝓpetua īpune ꝛmittenda pctā. ORIGE.Ul' nō vni⁹ tm̄ iusticie spēs remunerātur sīc existimāt m'lti. In q̄ibusc̄uq.n. causis mādatū xp̄i gs fecerit:xp̄z cibat ꝛ potat q fideliū iusticiā ꝛ vitatē mādducat ꝛ bibit. Itē xp̄o algēti texim⁹ vestimētū accipiētes sapiētie texturā:adeo vt ꝓ doctrinā aliquos doceam⁹ ꝛ iduam⁹ eos viscer mīsericoꝛdie.Q̄n ꝛ ꝓparam⁹ coꝛ nr̄uz diuersis virtutib⁹ad receptaculū ei⁹ vl'illoꝫ q̄ s't ipsi⁹:ipz pegrinātē suscipim⁹ in domū pectoꝛis nr̄i. Itē cū frēz īfirmū siue ī fide siue in bono ope visitauerim⁹:aut ꝓ doctrinā aut ꝓ icrepatōez:aut ꝓ cōsolatōez ipz xp̄z visitam⁹. Deide oē qō hic est: carcer ē xp̄i ꝛ coꝛ q̄ sunt ei⁹ q̄ sunt ī hoc mūdo degētes:q̄si etiā in carcere nature necessitate constricti. Cum ergo bonum opus in eis fecerimus:visitamus eos in carcere ꝛ christum in eis.

CAPITVLVM. XXVI.

FT factum est cum cōsummasset ie/sus sermones hos omnes: dixit discipulis suis: Scitis q̄ post biduz pascha fiet ꝛ filius hominis tradetur vt crucifigatur.

HYLA.Post ꝑmonē quo vētuꝫ se dn̄s ī reditu:claritatis oīderat:nūc passuꝫ eē se admonet:vt sacrm̄ crucis admixtū eē gl'ie eternitatis a gl'scerēt.vñ dr̄:Et fa.ē cū ꝛsu.ie. ꝑ.hos oēs. RABA.ō ꝛsūmatōe scl'i ꝛ ō die iudicy Ul'q̄ ab initio euāgely vsqz ad passionē oīa faciēdo ꝛ ꝓdicando ꝛpleuerat. ORIGE.Nō sūpl'r aūt dixit oēs:sz hos oēs. adhuc.n.opōtebat cū ēt alios log ꝑmōes ꝓseqū traderet.dixit discipl'is suis:Sci.qꝛ p⁹bi.pa.fiet. RABA.Sic ex ioānis narratōe colligiť:ante sex dies pasche vēit iesus ī bethaniā:ide venit hierl'z sedēs sup asellū postea gerūt ea q̄ narrant hierosolymis gesta. Ex illo ḡ die quo vēit ī bethaniā: ītelligimus cōsūmatū q̄dri duū: vt occurreret dies ante biduū pasche. Hoc autē iter pascha ꝛ açima distat: q̄ pascha ipe solus dies appellať in quo agnus occidebatur ad vesperam:hoc ē.xiiij.luna primi mensis.xv. aūt luna q̄do egressus ē populus de egypto succedebat festiuitas açimozum: vez euāgeliste vnū ꝓ altero ponere solēt. HIERO.Pascha aūt qō hebꝛaice dr̄ phase:nō a passione vt pleriq̄s arbitrāť:sed a trāsitu noīat eo q̄ exterminatoꝛ videns sanguinē in foꝛibus isr'litaꝫ ptrāsierit nec percusserit eos:vl'ipe dn̄s pbēs auxiliū ppl'o suo desup ābulauerit. REMI. Siue qa auxiliāte dn̄o ppl's isr'letic⁹ libaꝰ ab egyptiaca fuitute trāsiuit ad libertatē. ORIGE. Nō aūt dixit:Post biduū pascha erit aut veniet:ne oīderet illō pascha futuꝫ q̄ fieri solebat ꝛm legē:sz pascha fiet:hoc ē q̄le nunq̄ factuz fuerat. REMI.Mystice enī pascha dicit:siue qꝛ ea die xp̄s transiuit de mūdo ad p̄ez:de coꝛruptiōe ad incoꝛruptionez: de moꝛte ad vitā.Siue qꝛ salubꝛi trāsitu a demoniaca futture mundū redemit. HIERO.Post duos ēt dies clarissimi luminis veteris ꝛ noui testī:verū ꝓ mūdo celebrať pascha: trāsit⁹ etiā nr̄.i.phase ita celebrať si terrena dimittētes ad celestia festinem⁹. ORI.Predic aūt discipl'is se tradēdū cū subdit:Et fi. bo.tra.vt crucifi.Premuniēs eos ne ꝓsq̄ audiāt q̄ fuerāt futura subito videtes tradi magr̄m ad crucē obstupescāt.iō āt ipsonal'r posuit. Tradeť:qꝛ ō⁹ tradidit eū pp mīam circa genus humanū: Judas pp auaritiā:facerdotes pp īuidiā:diabolus pp timoꝛē:ne auelleret de manu ei⁹ gen⁹ hūanū per doctrinā ipsius:nō aduertēs q̄m magis fuerat eripiēdū genus humanū per moꝛtē ipsi⁹ q̄ ereptum fuerat per doctrinā ꝛ miracula.

¶Tunc ꝛgregati sunt principes sacerdotū ꝛ seniozes populi in atriuz principis sacerdotū: qui dicebatur cayphas: ꝛ ꝛsiliū fecerūt vt icsum dolo tenerent ꝛ occiderent. Dicebāt autem: Non in die festo: ne forte tumultus fieret in populo.

GLO.Oñdit euāgelista appatū ꝛ machinationez dñice passionis quā xp̄s ꝓnunciauerat.vñ dic.Tūc ꝛgre.sunt ꝑn. sa. REMI.Qꝛ aūt dicit Tūc:supioꝛib⁹ vbis ꝛiungiť.i.anteq̄ pascha celebꝛaret. ORIGE. Nō āt veri sacerdotes ꝛ seniozes sz illi⁹q̄ videbať ppl's ōi:vere āt erat ppl's gomoꝛre:nō itelligētes sūmū sacerdotē dei:infidiati sūt ei.ꝛ nō cognoscētes ꝓmogenitū vniuerse creature ēt seniozē oīb⁹ ꝛsiliati sunt ꝺ eū. CHRY.in ho. Iniqua vo negocia tētātes ad ꝓncipē sacerdotū veniūt.ide volētes ptātez accipe vñ ꝓhibere oꝑtebat.Multi aūt erāt tūc ꝓncipes sacerdotuz: lex vero vnū esse volebat.vñ manifestū ē q̄ iudaica dissolutio accipiebat ꝓncipiū.Moyses enī vnū principez sacerdotū eē iussit:ꝛ eo moꝛtuo alterū fieri:postea vo ānui facti sūt Eos igiť ait hic principes sacerdotū:q̄ de ꝓncipib⁹ sacerdo

tū erāt. REMI. Cōdēnant̄ āt isti ⁊ qz ꝯgregati sūt: ⁊ qz p̄n cipes ⁊ sacerdotes fuer̄t. quo.n. plures ad pagēdū aliquod malū ꝓueniūt: ⁊ quo sublimiozes: ⁊ nobiliozes fuerīt: eo de teri⁹ b̄r malū qō ꝓmittit̄: ⁊ eo maioꝛ pēa illis p̄parab̄. Ad oñ dēdā āt oñi simplicitatē ⁊ inocētiā addit euāgelista. Ut ie/ sus do.te. ⁊ occi. In quo.n. nullā mortis cāz inuēire poterāt: ꝓsiliū fecer̄t vt dolo tenerēt ⁊ occiderēt. CHRY. i ho. Cō siliati sūt ḡ vt tenerēt eū occulte ⁊ iterimerēt: formidabāt āt pplz: iōq̄ expectabant festiuitatē p̄terire. pp qō segt̄. Di. au. nō i di. fe. Diabol⁹. n. nolebat i pascha xp̄z pati: vt nō ma nifestā ei⁹ ꝓstitueret passionē. Principes āt sacerdotū nō ea q̄ dei sūt timuerūt: ne. s. pctō i hoc tpe pacto maioꝛ eius inq natio fierz: sz vbiq̄ q̄ būana sūt cogitabāt. vñ segt̄: Ne foꝛ tu. fi. i po. ORIGE. Propter diuersa studia ppli diligētis xp̄z ⁊ odiētis: credētis ⁊ nō credētis. LEO pa. i f. ō pas. Prouidētib⁹ ḡ p̄ncipib⁹ ne i scō die tumlt⁹ oziret̄: nō festiui tati sz faciꝛi studebāt. seditōes. n. turbaꝛ fieri i p̄cipua so/ lēnitate metuebāt: nō vt ppls nō peccaret: sz ne xp̄s euade ret. CHRY. i ho. Sz tñ furoꝛ feruētes ꝛmutati sūt a suo ꝓsilio: qz. n. traditoꝛē iuenerunt: i ipa festiuitate xp̄z occide rūt. LEO pa. i f. ō pas. Dīno āt itelligim⁹ disposituꝫ fuisse ꝓsilio: vt iudeoꝛ p̄ncipes q seuiēdū i xp̄z occasiones sepe q̄ sierāt: nō nisi i solēnitate paschali exercēdi furoꝛis sui acci/ perēt ptātē. Oportebat. n. vt māifesto ip̄lerēt effectu: q̄ diu figurato fuerāt ꝓmissa mysterio: vt ouē significatiuā: vera remoueret ouis: ⁊ vno expleretur sacrificio variaꝛ oꝛia vi ctimaꝛ. Ut ḡ vmbꝛe cederēt coꝛpi ⁊ cessarēt imagines sub p̄sentia veritatis: hostia i hostiā trāslyt: sanguine sanguis aufertur: ⁊ legalis festiuitas dum mutatur: mpletur.

¶ Cuz autem eēt ihesus in beathania i domo simo nis lepꝛosi: accessit ad eū mulier hñs alabastruz vnguēti p̄cios̄i: ⁊ effudit sub caput ip̄i⁹ recūben/ tis. Videtes āt discipuli: idignati sunt dicentes: Ut qd pditio hec? Potuit. n. istud venūdari mlt̄ to ⁊ dari paupib⁹. Sciēs āt ihesus: ait illis: Quid molesti estis huic mulieri? Opus. n. bonū opata ē i me. Nā sp paupes hēbitis vobiscū: me āt ñ sp hēbitis. Mittens. n. hec vnguētū hoc in coꝛpus meuz: ad sepeliendū me fecit. Amē dico vobis: vbicunq̄ p̄dicatū fuerit hoc euāgeliuz in toto mundo dicetur: ⁊ q̄ hoc fecit in memoriā eius.

GLO. Oñso ꝓsilio p̄ncipiū de xp̄i occisiōe vult exeq euā gelista ꝓpletiōez eius: oñdēs q̄lr iudas būit ꝓuētōem cū iu deis vt xp̄z traderet: sz p⁹ cāz pditōis p̄mittit. Doluit. n. qz nō erat venūdatū vnguētū qō mlt̄er sup caput xp̄i effudit: vt de p̄cio aliqd tolleret. vñ voluit b̄ dānuz pditōe magri recōp̄ēsare. Dic̄ ḡ. Cū āt eēt ie. i bet. i do. sy. le. HIE. Nō q̄ lepꝛosus illo tpe pmāeret: sz qz ātea lepꝛosus postea a salua toꝛe mūdat⁹ ē: noie p̄stino pmanēte: vt vt⁹ curantis appeat. Segt̄: Acce. ad eū mu. ba. ala. vn. p̄ci. RABA. Est āt ala bastꝛ gen⁹ māmoꝛis cādidi varys colozib⁹ ītincti: qō ad va sa vnguētaria cauare solēt: eo q̄ optie fuare ea īcoꝛrupta di cat̄. HIE. Alius āt euāgelista p alabastro vnguēti p̄cios̄i narduz pistic̄ posuit: b̄ ē veꝛ ⁊ absq̄ dolo. RABA. Pi stis. n. grece: latīe dr̄ fides: vñ pistic̄. i. fidele. Erat. n. illud vnguētū fidele. i. puꝛ ⁊ ñ adultetatū. Segt̄: Et ef. su. ca. ip. rec̄. ORI. Foꝛsitā gs diceret q̄ttuoꝛ fuisse mlieres ō gb⁹ ꝓscripser̄t euāgeliste. Ego āt magis ꝓsētio tres fuisse: ⁊ vnā qdē de q̄ scripserūt matthe⁹ ⁊ marc⁹: alterā āt de q̄ scripsit lucas: aliā de q̄ scripsit ioānes. HIE. Nemo. n. putet ean/ dē eē q̄ sup caput vnguētuz: ⁊ q̄ sup pedes effudit: Illa. n. la chrymis lauit: ⁊ crine tersit: ⁊ māifeste meretriꝛ appellat̄. De hac āt nihil tale scriptū ē: nec. n. poterat stati capite dñi meretriꝛ digna fieri. AMBRO. sup lu. Pōt ḡ ñ eadē eē/ ne sibi ꝓria dixisse euāgeliste videāt̄. Pōt ēt qō meriti ⁊ tē pis diuersitate dissolui: vt adhuc illa peccatriꝛ sit: iā ista p/ fectior. CHRY. i ho. Et ꝓz b̄ apō tres euāgelistas. s. mat theū marcū ⁊ lucā: vna ⁊ eadē eē vr̄. Nō āt absq̄ rōe lepꝛe simōis mēinit euāgelista: sz vt oñdat vñ fiduciā sumēs hec mlr̄ accessit ad xp̄z. qz. n. lepꝛa īmūda passio eē videbat̄: vi dēs q̄ ihesus illū hoīez curauerat apō quē māebat: ꝓfidit q̄ ⁊ aīe ei⁹ īmundiciā facile expurgabit. ⁊ alys mlr̄ib⁹ ꝓcura tōe coꝛpis ad xp̄z accedētib⁹ sola ipa hōris gr̄a ad xp̄z accef sit ⁊ pp aīe curatōz: cū nihil i coꝛpe īfirmū b̄ret. Quapp ma ꝛie aliqs eādē admirari dz. Apō ioānē āt nō ē eadez mlr̄: sz altera q̄dā mirabilis laçari soꝛoꝛ. ORI. Qm̄ matthe⁹ qdē ⁊ marc⁹ i domo simōis lepꝛosi b̄ fcm̄ fuisse exponūt: ioānes aūt q̄ venit ihesus vbi erat laçar⁹ ⁊ nō simō: sz maria ⁊ mar tha mīstrabat. Adhuc fm ioānē āte sex dies pascbe venit i bethaniā: q̄n fecerunt ei cenā maria ⁊ martha: hic āt q̄n re/ cūbit i domo simōis: post biduū pascha erat futuꝛ. Et apō matthēū ⁊ marcū discipuli īdignānt̄ ex bono ꝓpositō: apō ioānē aūt solus iudas furādi affectu: apō lucā aūt murmu rat nemo. GRE. i ho. Uel dicēdū q̄ hāc eādē quaz lucas peccatricē mlr̄ez: ioānes mariā nōīat. AVGV. ō cō. euā. Lucas aūt q̄uis silē fcm̄ ꝓmemoꝛet ei quod b̄ dr̄: nomēq̄z ꝓueniat ei⁹ apō quē ꝓuinabat̄ dñs: nā ⁊ ip̄z simonē dicit: tñ qz nō ē ꝯ nāz vl moꝛez hoīuz vnū nomē hr̄e duos hoīes: po tius credibile ē fuisse aliuz illū symonē nō lepꝛosuz i cuius domo hec in bethania gerebant̄. Nihil igt̄ aliō arbitroꝛ: ni si q̄ ñ qdē aliā fuisse mlr̄ē q̄ peccatriꝛ tūc accessit ad pedes iesu: sz eādē mariā bis hoc fecisse: semel. s. q̄ lucas narrauit. nā ioānes mariā ꝓmēdās ꝓmemoꝛauit anteq̄z veniret i be thaniā: Erat igt̄ lāguēs laçar⁹ i bethania de castello marie ⁊ marthe soꝛoꝛis ei⁹. Maria āt erat q̄ vnxit dñm vnguēto ⁊ extersit pedes ei⁹ capill̄ suis cui⁹ fr̄ laçar⁹ ifirmabat̄. iam itaq̄z hoc maria fecerat. Qō aūt i bethania rursus feē aliō ē qō ad luce narratōez nō ptiet: sz pariter narrat̄ a trib⁹: ioan ne. s. matthēo: ⁊ marco. q̄ āt matthe⁹ ⁊ marc⁹ caput dñi vn guēto illo pfusū dicūt: ioānes āt pedes: oñdit̄ non eē ꝓriū: si accipiamus nō solū caput: sz ⁊ pedes dñi pfudisse mlr̄ez: nisi forte q̄n marcus fracto alabastro pfusū caput ꝓmemoꝛat: tā q̄z calūnioſus ē vt aliqd i vase fracto neget remanere potuisse: vñ ēt pedes dñi pfūderet. Ille āt q̄ sic calūniat̄: p⁹ accipiat pfusos pedes anteq̄z illō fractū eēt: vt in integro re maneret: vñ ēt caput pfunderet̄ vbi fractura illa totū effu derat. AVGV. de doc. chri. Neq̄z vllo mō q̄q̄ fieri cre diderit dñi pedes ita vnguēto p̄cioso a mlr̄e pfusos vt luxu rioso⁹ ⁊ neq̄z hoīum solent. In oīb⁹ enī talib⁹ nō vsus re⁹ sz libido vtētis i culpa ē. Quisqs. n. rebus sic vtit̄: vt metas ꝓsuetudis bono⁹ inter quos vsat̄ excedat: aut aliqd signifi cat aut: flagitioſus ē. Itaq̄z qō i aliys psonis plerūq̄z flagitiū ē: i diuina vel ꝓphetica psona magnū cuiusdā rei signū est. odoꝛ. n. bon⁹ fama bōa ēquā q̄q̄z bōe vite opib⁹ habuerit: dū vestigia xp̄i segt̄ q̄si pedes ei⁹ p̄cioſissimo odoꝛe pfūdit.

AVGV. ō q̄. euā. Sz hoc videri pōt eē ꝓriū q̄ matthe⁹ ⁊ marc⁹ postea quā dixerūt pasca post biduū futuꝛ: deīde ꝓmemoꝛauerūt q̄ erat ih̄s i bethania: vbi ō vnguēto illo p/ cioso dr̄: Joānes aūt añ sex dies pasce de vnguento eadem narratur⁹: Sz q ita mouēt nō itelligūt mattheū ⁊ marcū il/ lō qō i bethania ō vnguēto fcm̄ erat recapitulādo posuisse. Nō. n. q̄q̄z eoꝛ cū dixiſſz post biduum pascha futurum: sic adiūxit vt diceret: Post hec cū eēt bethanie. CHRY. i ho. Sz qz discipuli audierāt magr̄z dicētē: Mificoꝛdiā vo lo ⁊ nō sacrificiū: apō se cogitabāt: Si holocausta non acce/ ptat: mlto min⁹ olei hō vsū. vñ segt̄. Uidētes āt discipli in/ dignati sūt dicētes. Ut qd pditio hec: potuit enī istō venun dari mlto: ⁊ dari paupib⁹. HIE. Scio quosdaz hūc locuz calūniari: q̄re ioānes iudā solū dixerit ꝓristatū: eo q̄ locu/ los tenuerit: ⁊ fur ab initio fuerit: ⁊ matthe⁹ scribat oēs di/ scip̄los idignatos nesciētes tropuz q̄ vocāt̄ synodoche: q̄ ⁊

p mlr̃is vn⁹:ꝛ p vno mlr̃i soleãt apellari.nã ꝛ paulus ī epl̃a ad hebꝛeos dic̃:Secti sũt:cũ vnũ tm̃mõ.s.ysaiã sectũ autu mẽt. AVGV.ō cõ.euã.Põt ẽt ītelligi q ꝛ alꝫ discipuli aut senserũt hoc:aut dixerũt:aut eis iuda dicente psuasum sit:atqꝫ oĩuꝫ volũtatẽ matthe⁹ ꝛ marcus ẽt vbis exp̃sserit. ſꝫ iudas ꝓpterea dixerat qꝛ fur erat:ceteri vo pp pauperuꝫ curã. Joannes aũt de solo illo id ꝓmemozare voluit cuius ex hac occasiõe furandi cõsuetudinem credidit ītimandã.

CHRY.ī ho.Discipl̃i g̃ ita existimabãt.ſꝫ dñs mẽtẽ mu lieris vidẽs pmittit:mlr̃ta.n.erat ei⁹ religio ꝛ ineffabile stu diũ:iccirco ꝓdescẽdẽs cõcessit sup caput suũ vnguẽtũ efun di.Sic̃.n.p̃ ei⁹ odorẽ victime ꝛ fumum patiebat:ita ꝛ xp̃s mlr̃erẽ ōuote vngẽtẽ:cui⁹ discipuli mẽtẽ nesciebãt q̃relã fa ciẽtes.vñ segr̃.Sciẽs ãt ihesus ait ill̃. Quid mo.es.huic mu. REMI.Per qō apte oñdit q apl̃i aliqd moleste locuti fue rãt aduersus eã.Pulchꝛe ãt subdit.Op⁹ bo.ope.ẽ ī me. Ac si di.Nõ ẽ pditio vnguẽti sic̃ vos dicitis:ſꝫ op⁹ bonũ.i.pieta tis ꝛ deuotõis obseguꝫ. CHRY.ī ho. Jõ autẽ nõ simplr̃ dixit:Bonũ op⁹ opata ẽ in me:ſꝫ p̃us posuit. Quid molesti estis huic mlr̃ieri:etrudiẽs nos qõcũqꝫ gerit̃ bonũ a q̃cũqꝫ: ꝛsi nõ valde diligenter fcm̃ fuerit:suscipe ꝛ augere ꝛ fouere ꝛ nõ ex p̃ncipio oẽꝫ diligẽtiã expetere.Quisqs.n.eũ ĩterro gasset anteq̃ fecisset hoc mlr̃ier:nõ mãdasset hoc fieri: ſꝫ p⁹ effusum vnguẽtũ nõ hẽbat locũ discipuloꝝ ĩcrepatio: ꝛ iõ ipse vt nõ obtũderet desideriũ mulieris: oĩa bec ī ꝓsolatio nẽꝫ mlr̃is dixit.Segr̃:Nã pau.sp ha.vo. REMI. Oñdit .n.dñs his vbis q̃si ex q̃dã rõne:qm̃ nõ erãt illi culpandi q sibi adhuc ī mortali coꝛpe cõuersãti:aliqd de suis facultati b⁹ mistrarẽt:cũ paupes sp̃ hñdi cẽnt ī eccl̃ia:qb⁹ fideles cũ vellẽt bñfacere possent:ipse vo bꝛeui tpe coꝛpaliter mansu rus erat cũ eis:vñ segr̃:Me ãt nõ sp habebitis.HIERO. Dic̃ ãt ꝟ qō:q̃re dñs p⁹ resurrectiõez dixerit ad discipl̃os: Ecce ego vobiscũ sum vsqꝫ ad ꝓsũmatõez mũdi:ꝛ nũc logr̃: Me ãt nõ sp hẽbitis.Sꝫ mihi videt̃ ī ꝟ loco ō p̃tia dicer̃ coꝛpali:q neq̃q cũ eis ita futur⁹ sit post resurrectõez qũ nũc ī oĩ quietu ꝛ familiaritate. REMI. Ut̃ soluit̃ ita vt i telligat̃ q soli iude dcm̃ sit:ſꝫ iõ nõ dixit:hẽtis ſꝫ hẽbitis:qꝛ ī psona iude oĩb⁹ imitatoꝛib⁹ illius dcm̃ ẽ.Jõ ãt dic̃:Nõ sp: cũ nec ad tps hẽant:qꝛ mali videt̃ hr̃e xp̃z ī p̃nti.scĺo qñ mi scẽt se mẽbꝛis xp̃i:ꝛ accedũt ad mẽsaꝫ ei⁹:ſꝫ nõ sp sic hẽbũt: qñ solis electis dicturus ẽ:Uẽite bñdicꝫ p̃ris mei. Sequit̃: Mit.n.hec vn.hoc ī coꝛ.me.ad sepe.me fe.Cõsuetudo erat illi⁹ ppl̃i vt coꝛpa mortuoꝝ diuersis aromatib⁹ ꝓdirẽt q̃te ten⁹ diuti⁹ illesa ꝓseruarent̃.Et qꝛ futuꝝ erat vt hec mlr̃ coꝛ pus dñi mortuũ vellet pũgere:ꝛ tñ nõ possꝫ:qꝛ resurrectõe ãticiparẽt:iccirco dĩna ꝓuidẽtia actũ ẽ vt viuũ dñi coꝛpus pungeret.ꝟ ẽ g̃ qō dic̃.Mit.hec ꝛc̃.i.cũ hec mlr̃ coꝛp⁹ meuꝫ viuũ pũgit:me mozituꝝ ꝛ sepeliẽdũ oñdit. CHRY.ī ho. Qꝛ g̃ sepulchꝝ ꝛ mortẽ ꝓmemozauerat vt nõ videaꝫ ī tristi cĩã:mittere mlr̃erẽ:rursus eã ꝓsolaꝛ p ea q̃ ꝓsequunt̃.Amẽ di.vo.vbicũqꝫ p̃di.fu. RABA.i.i quocũqꝫ loco dilatabi tur eccl̃ia p totũ mũdũ dicet̃:ꝛ q ꝟ fec̃ ꝛc̃.istud ꝛ appositus notat q sic̃ iudas ꝓtradicẽs adepr⁹ ẽ pfidie ifamiã:sic ꝛ ista pie deuotõis gl̃iaꝫ. HIERO. Attẽde noticiã futuroꝝ q passur⁹ post biduũ ꝛ mozituꝝ:sciat euãgeliũ suũ ī toto oꝛ be celebꝛandũ. CHRY.ī ho.Ecce aũt q dixit:fcm̃ est: ꝛ vbicũqꝫ terraꝝ abieris:videb hãc mulierem famosam ef fectã qō virtus p̃dicẽtis effecit.Et regnũ gdẽ multoꝝ ꝛ du cũ victozie silentur:ꝛ multi g ciuitates cõstruxerũt:ꝛ gẽtes multas suituti subegerũt:neqꝫ ex auditu neqꝫ ex noie sũt cogniti.quoniaꝫ aũt hec mulier oleũ effudit in domo lepꝛo sũ cuiusdã.xy.viris p̃sentib⁹:hoc oẽs ꝓcinunt p orbẽ terra rum:ꝛ tps tantũ ptransyt:ꝛ memozia eius qō factũ ẽ nõ est tabefacta.Sꝫ q̃re nihil spãle ꝓmisit mulieri:sed sempiter nam memoriã:qꝛ ex bis q̃ dixit ītelligi potuit. Si.n.op⁹ bo nũ fec̃:manifestũ est q ꝛ mercedẽ dignaꝫ suscipiet. HIE RO.Mystice aũt passurus p oĩ mundo mozat̃ ī bethania in domo obediẽtie:q̃ quondã fuit symonis lepꝛosi. Symõ quoqꝫ ipse obediẽs dr̃ q iuxta aliã intelligentiaꝫ mundus iterpretari potest:ī cuius domo curata est ecclesia. ORI GE. Oleũ ãt vbiqꝫ ī scripturis aut opus misericodie ītelli gitur:quo lucerna verbi enutrita claresciť: aut doctrĩa cui⁹ auditu verbũ fidei quod ẽ ascẽsuꝫ nutritur. Generaliter q̃ omne quo qs vngitur oleũ appellatur.olei aute aliud ẽ vn guẽtũ. itẽ vnguẽti aliud ẽ p̃ciosum:sic oĩs actus iust⁹ opus bonũ dr̃.Operis aũt boni aliud ẽ qō facimus pp hoĩes vel ſꝫ hoĩes:aliud qō pp deum ꝛ fm deũ. Jtẽ hociꝫ qō facim⁹ pp deũ:aliud ꝓficit ad vsuꝫ hoĩum:aliud tñ ad gloriã dei. vt puta aliqs benefacit hoi nãli iusticia motus:nõ pp deũ: qũo faciebãt iterdũ ꝛ gentes.opus illud oleum est vulgare non magni odoris:ꝛ ipsum tamẽ acceptabile apud deũ:qñ vt dic̃ petrus apud clemẽtez.Opera bona q̃ fiunt ab ifide libus ī hoc seculo eis ꝓsunt:non ī alio ad cõsequendũ vitaꝫ eternã:q aũt ꝓpter deũ faciunt:magis illis ī illo seculo pfi cit.hoc est vnguentuꝫ boni odoris:Sed aliud fit ad vtilita tem hoĩuꝫ:vtputa elemosyne ꝛ cetera hꝺ.hoc q facit ī xp̃ia nos:pedes dñi vngit:qꝛ ipsi sũt domini pedes qō p̃cipue so lẽt facere penitẽtes ꝓ remissiõe pctoꝝ suoꝝ.Qui aũt casti tati studet ī ieiunys:ꝛ oratoĩb⁹ ꝓmãet:ꝛ ceteris:que tñ ad gl̃iaꝫ dei ꝓficiunt:hoc ẽ vnguẽtũ qō vngit dñi caput:ꝛ hoc ẽ vnguẽtũ p̃ciosum ex cuius odore tota repleť ecclesia.ꝛ ſ ẽ opus ꝓpriũ nõ penitentiũ sꝫ pfectoꝝ: aut doctrĩa que ne cessaria ẽ hoĩbus:hoc ẽ vnguẽtũ quo pedes dñi vngunt̃. Agnitio aũt fidei q̃ ad solũ ptinet deũ ẽ vnguentũ quo vn gir̃ caput xp̃i:quo cõsepelimur xp̃o per baptismuꝫ ī mortẽ.

HYLA.Mulier autẽ hec ī p̃figuratione plebis gentiũ ẽ q̃ in passione xp̃i gl̃iaꝫ deo reddit. Caput.n.ei⁹ perũxit:ea put autẽ xp̃i deus ẽ:nã vnguẽtũ boni operis est fructus.sed discipuli fauore saluãdi isr̃l̃is vẽdi hoc ī vsũ pauperꝝ dicũt debuisse:pauperes autẽ iudeos fide idigentes:istinctu pro phetico nũcupãt:q̃bus dñs ait plurimũ eẽ tpis quo hr̃e cu rã pauperꝝ possent.Letetꝝ non nisi ex p̃cepto suo salutẽ gen tib⁹ posse p̃stari:que secum infuso mulieris huius vnguẽto sunt ꝓsepulte.qꝛ regeneratio non nisi cum mortuis ī baptis mi ꝓfessione reddetur.ꝛ iccirco vbi predicabitur hoc euã geliuꝫ narrabitur opus eius:quia cessante israel euangelij gloria fide gentium predicatur.

¶Tunc abĳt vn⁹ de duodecĳ q̃ dicebatur iudas scariothꝫ ad p̃cipes sacerdotũ: ꝛ ait illis:Quid vltis mihi dare ꝛ ego vobis cũ tradã?At illi cõ stituerunt ei triginta argẽteos. Et exinde quere bat opportunitatem vt eum traderet.

GLO.Posita occasione ꝓditionis:ꝓnter de ꝓditione iu de agit euãgelista.vñ dic̃:Tũc abi.vn⁹ ō.xy.ꝛc̃. CHRY. in home.Tunc.s.quando hoc audiuit quoniam predicabi tur hoc euangeliũ vbiqꝫ.timuit enim:nã virtutis ineffabi lis erat qō dictum est. AVGV.de con.euan.Jta enim ser mo dirigitur:dicente dño:Scitis qꝛ post biduꝝ pas.fi.tũc cõ gre.sũt p̃inc.sacer.Tũc abi.vnus de.xy.Inter illud eni qō dictum est:Ne tumultus fieret in populo.ꝛ hoc qō dicitur. Tunc abyt vnus de.xy. interpositũ est illō de bethania qō recapitulãdo dictũ ẽ. ORIGE. Abyt aũt aduersus vnũ p̃ncipẽ sacerdotũ q factꝰ sacerdos in eternũ ad multos p̃nci pes sacerdotũ:vt venderet precio volentem redimere toti mũduꝫ. RABA.Abyt aũt dicit:qꝛ nõ coactus:non iuita tus:sed sponte sceleratũ inyt consiliũ. CHRY.in ho.Ad dit autem:vnus de.xy.ac si diceret:de primo choro eoꝝ q sublimiter electi sunt: ꝛ ad designationem eius adiungit: Qui dicitur iudas scharioth.Erat enim alius iudas. RE MI. Scariotha nãq fuit villa vnde oꝛtus est iste iudas.

LEO pa.in ser:de pas.Qui non timoris perturbatiõe chri stum deseruit:sed pecunie cupiditate distraxit:amoꝛe enim pecunie vilis est omnis affectio:ꝛ anima lucri cupida etiam

pro exiguo perire non metuit: nullumq; est iusticie in illo corde vestigium: in quo sibi auaritia facit habitaculum. Dic perfidus iudas inebriatus veneno dum sitit lucrum: tam stulte impius fuit: vt ⁊ dñm vēderet ⁊ magistrū. vñ dixit principibus sacerdotum: Quid vul. mi. da. ⁊ ego vo. eum tra. HIERO. Infelix iudas dānū qō ex effusione vnguēti se fecisse credebat: vlt magistri precio cōpēsare nec certā ñ postulat summam: vt saltem lucrosa videret proditio: sz ēsi vile tradens mancipium in potestate ementium posuit ētum vellent dare. ORIGE. Hoc aūt faciunt omnes q accipiunt aliquid corporalium aut mundalium rerū: vt tradant ⁊ ejciant ab anima sua saluatorem ⁊ verbum veritatis quod erat in eis. Sequit. At illi consti. ei. xxx. argen. Tā tam mercedem constituentes: quantos annos saluator conuersatus fuerat in hoc mundo. HIERO. Joseph autem non vt multi putant iuxta lxx. interpretes. xxx. aureis venditus est: sed iuxta hebraicam veritatem. xxx. argenteis. ne q; enim poterat seruus preciosior esse q̄ dñs. AVGV. dā iudeos iniquosq; qui psequētes carnalia ⁊ temporalia q̄ ad quinq; pertinent sensus corporis christus habere nolue rūt. ⁊ quia sexta mundi etate fecerunt sexies gnq; eos q̄si preciū venditi dñi accepisse signatum est. ⁊ quia eloquium domini argentum est: illi aūt ipsaz legem etiam carnaliter intellexerūt tanq; in argento impressam secularis principatus imaginem quā amisso domino tenuerunt: Sequitur Et exi. que. op. vt eum traderet. ORIGE. Qualem autez opportunitatem querebat iudas: lucas manifestius explanat dicens: Et querebat opportunitatem vt traderet eum sine turba: idest quando populus non erat circa eum: sed secretus erat cum discipulis: quod ⁊ fecit tradens eum post cenam cum secretus esset in predio gethsemani: ⁊ inde vsq; nunc opportunitas ista videtur his qui volunt prodere dei verbū in tempore persecutionis: quando multitudo credentium non est circa verbum veritatis.

¶ Prima autē die azimorū accesserūt discipuli ad iesū dicētes: Ubi vis pem⁹ tibi comedere pascha: At iesus dixit: Jte ī ciuitatē ad quēdā: ⁊ dicite ei: Magr̄ dicit: tps meū ppe est: apud te facio pascha cū discipul meis. Et fecerunt discipuli sicut cōstituit illis iesus: ⁊ parauerūt pascha.

GLO. Prosecutus fuerat euangelista de bis q̄ erāt ꝑambula ad xpi passionē. s. de ꝓnunciatiōe passiōis: de ꝓfilio ꝓncipū: ⁊ de tractatu ꝓditionis: nūc aūt tēpus ⁊ seriē passiōis incipit. pseq dicēs: ꝓma āt die aci. HIERO. Prima dies azimorū. xliij. dies mēs ꝓmi ē: qñ agn⁹ īmolat ⁊ luna plenissima ē ⁊ fermētū abycit. REMI. Et notādum q; apud iudeos primo die pascha celebrat: reliq vo. vij. sequētes dies azimorū vocabant: sz nunc dies azimorū dr̄ ꝑ die pasche. CHRY. in ho. Uel hāc ꝓmā diē azimorū dicit: qr. vij. dies azimorū erāt: assueuerunt. n. iudei a vespa sp numerare diē. vñ hui⁹ diei facit mētionē sm quā ī vespa pascha erat īmolāduz qō qnta feria fuit. REMI. Sz forte dicet aliqs: Si ille typic⁹ agn⁹ figurā huius veri agni gestabat: q̄re non ea nocte passus ē xps qñ solebat agnus īmolari: Sz sciēdū q; eadē nocte mysteria sanguis ⁊ corpis sui discipulis celebrāda tradidit: ⁊ sic tētus ⁊ ligatus a iudeis ⁊ sue īmolationis. i. passiōis sacrauit exordium. Segt. Accesserūt. ad ie. dis. dicentes. Ubi vis pte ti. co. pas. Inter eos āt discipulos g accesserūt ad iesuz iterrogātes: ⁊ iudā fuisse estimo ꝓditorē. CHRY in ho. Ex hoc āt mānifestū ē: qñ nō erat ei dom⁹ nz tugurīū. Ego āt estimo nz discipl⁹ habuisse. pfecto. n. euz illuc rogassent vēire: segt: At ie. dixit Jte ī ciui. ad quēdā ⁊c. AVGV. de cō. euā. Eū. s. quē marc⁹ ⁊ lucas dicūt pfemfamilias vl dñz dom⁹. Qō ḡ iterposuit matthe⁹: Ad quēdā: tāq; ex psona sua studio brcuitatis illō ꝓpēdio voluit insinuare: nā neminē sic log vt dicat Jte ad quēdā: gs nesciat: Ac per hoc cū matthe⁹ vba dñi posuisset dicētis: Jte in ciuitatē: iter posuit ipe Ad quēdā: ñ qr ipe d ñs ꝺ dixerit: sz vt ipe nob īsinuaret tāto noie fuisse quēdā: citate ad quē dñi discipli mittebāt vt ꝑparēt pasca. Mānifestū ē. n. discipl⁹ a dño nō ad quēlibet: sz ad quēdā hoiez. i. ad certū aliquem missos esse.

CRHY ī ho. Uel dicēdū q; ꝑ hoc qō diē. Ad quēdā: ostēdit q; ad ignotū hoiez mittit: mōstrās binc qñ poterat non pati. Qui. n. mēti h⁹ psuasit vt eos suscipet qd nō vtiq; opatus eēt ī his q cū crucifigebāt: si tñ voluisset nō pati: ego aūt neq; hoc admiror solū qñ eū suscepit ignot⁹ exīs. sz qñ suscipiēdo xpm mlt; odiū ꝓtēpsit. HYLA. Uel ideo hominē cū q̄ pascha celebratur⁹ eēt nō noīat: nō. n. xpiani nois bonor credētib⁹ erat ꝑscit⁹. RABA. Ul' noñ ptermittit vt oīb⁹ verū pascha celebrare volētib⁹ xpm q; hospitio siue mētis suscipe dāda facultas designet. HIERO. In hoc ēt more veteris testī noua scriptura ꝓfuat. Frequēter enim legim⁹. Dixit ille illi: ⁊ ī loco illo ⁊ illo: ⁊ tñ nom̄ psonar̄ lorūq; ñ ponit. Segt: Et dicite ei: Magr̄ dic: tps meū ppe ē. CHRY. ī ho. Doc āt dixit discipl⁹ passionē ꝺmēorās: vt ex mltiplici passiōis enūtiatōe exercitati meditarēt qō futur̄ erat: sil' āt demōstrās q; volēs ad passionē vēit. Sequitur: Apō te facio pascha. Jn quo demōstrat' qñ vsq; ad vltimū diē ñ erat ꝺri⁹ legi. Addidit āt: Cū discipl⁹ meis: vt sufficiēs fieret ꝑpatio: ⁊ vt ille ad quē mittebat non existīaret cū occultari velle. Segt. Et fece. disci. sic; sti. ill' ihs: ⁊ para. pascha. ORI. Fortitā āt aliqs regret ex eo q; ihs celebrauit more iudaico pascha: qr ꝺuēit ⁊ nos imitatores xpi sil' facere: nō considerās q; ihs fact⁹ ē sub lege: nō vt eos q; sub lege erāt sub lege reliq̄ret: sz vt ex lege educeret: quanto ergo magis nō ꝺuenit illos introire in lege q; ꝑus fuerant extra legē: sed spiritualiter celebrātes q̄ ī lege corporaliter celebrāda mādant̄: vt in azimis synceritatis ⁊ veritatis celebrem⁹ pascha sm voluntatem agni dicentis: Nisi māducaueritis carnē meā: ⁊ bibe. san. meū nō habe. vitā in vobis.

¶ Uespere aūt facto: discūbebat cum duodecim discipulis suis. Et edētib⁹ illis dixit: Amē dico vobis: quia vn⁹ vestrū me traditurus ē: Et ꝓtristati valde: ceperūt singuli dicere: Nūqd ego sū dñe: At ipse rñdēs ait: Qui intingit mecū manū ī parapside: hic me tradet. Fili⁹ quidez hominis vadit sicut scriptū ē de illo. ve aūt homini illi: ꝑ quē filius hoīs tradetur. Bonū erat ei: si nat⁹ nō fuisset hō ille. Rñdēs aūt iudas qui tradidit euz dixit: Nūquid ego sum rabbi: Ait illi: Tu dixisti.

HIERO. Quia supra domin⁹ de passi. sua ꝑdixerat: nūc ēt de proditore predicit dans ei pnie locum: vt cum intelligeret sciri cogitationes suas ⁊ occulta cordis consilia: peniteret cum facti sui vnde dicit: Uespere autem sa. discū. cū xij. disci. suis. REMI. Cum. xij. dicit: qr iudas adhuc erat in numero: qui iā recesserat merito. HIERO. Omnia. n. sic agit iudas vt tollat suspicio ꝓditoris. REMI. Et notādum: qr pulchre vespa facto discubuisse dicit: qñ ad vesperam agnus īmolari solebat. RABA. Jdeo ēt vespere discubuit cū discipulis: qr in passione christi quādo verus sol ad occasum properauit: refectio eterna oībus fidelibus preparata fuit. CHRY. in ho. Designat autē euangelista q; comedētibus illis disputat iesus de traditione iude: vt ⁊ a tēpore ⁊ mēsa ostēdat malitiā proditoris ⁊ ideo sequit. Et edētib⁹ illis dixit amē dico vo. qr vn⁹ ve. me tra. ē. LEO papa in ser. de pas. Jn quo notā sibi esse ꝓditoris sui ꝑscias demōstrauit: nō aspa ac aperta īpiū increpatione cōfundēs sed leni: ⁊ tacita admonitione ꝓueniēs: vt facili⁹ corrigeret penitēdo: quez nulla deformasset abiectio. ORIGE. Ut

dixit gnāliꝛ: vt testimōio pcussi cordis singulorꝫ q̄litas pba
ret: ⁊ vt iude ostēderet malitiā q nec cognitori ꝓfilioꝫ suo
rū credebat: esto qꝛ in primis putauit latere q̄si boiem qui
postq̄z vidit conscīam suā positā in vbis ipsius: quoꝫ ꝑmū
ifidelitalis erat: scōz iprudētie: ⁊ vt ēt discipuloꝫ ostēderet
bonitatē. qꝛ pl⁹ credebāt vbis xp̄i: q̄z ꝓscie sue. vnde segt: ⁊
cō. sūt val. ⁊ cep. sin. di. Nūqd ego sū dñe: Unusqsqz. n. discī
puloꝫ sciebat ex his q̄ docuerat iesus: qñ ad malū vtibilis
ē būana natura: ⁊ ī colluctatōe aduersus rectores hui⁹ mū
di tenebꝛaꝫ: ⁊ pp bāc cāz vnusqsqz coꝫ timēs ī terrogauit:
vnde ⁊ de oīb⁹ futuris timēdū ē nobis ifirmis. Uidēs aūt
dñs de seipsis timētes discipulos: demōstrauit ꝑditorē idi
tio ꝓphetice vocis dicētis: Qui manducat panē mecū am
pliauit aduersū me supplātationē. vñ segt: At ipse rñs ait:
Qui ītin. me ma. ī pap. h̄ me tradet. HIERO. Omira dñi
patiētia. ꝑus dix erat: Un⁹ vestrū me tradet. pseuerat ꝑdi
tor ī malo. māifestius arguit: ⁊ tū nomē ꝓpriū nō designat.
Judas. n. ceteris ꝓtristatis ⁊ retrahētib⁹ manū ⁊ īterdicēti
bus cibos ozi suo: temeritate ⁊ īpudētia q̄ ꝑditur⁹ erat: ēt
manū cū magistro mittit ī papsidē vt audacia bonā ꝓscīaz
mētiret. CHRY. i ho. Mibi āt yſ ⁊ hoc xp̄z fecisse: q. s.
iudas cū eo ī papside ītigeret: magis eū ꝓfūdēs ⁊ ī amoꝛez
suū attrahēs. RABA. Qꝛ āt dicit h̄ matthe⁹: In papside
marcus dicit In catino: ꝓparapsis. n. ē vas escaꝫ q̄drāgula
tū a pib⁹ assibus. i. egs lateribus dictū. catinū vo vas fictile
aptū ad īmittēdū liquorē: ⁊ potuit fieri vt i mēsa vas ficti
le q̄drāgulatū ꝓtineret. ORIGE. Dec ē āt ꝓpria ꝓsuetu
do boīuz nimis maloꝫ: vt post salē ⁊ panē isidient boībus
maxīe nihil inimicitie ab eis habētib⁹. Si āt ⁊ post spūalē
mēsaz abūdātius videbis: mlt̄itudinē malitie eius nō r̄cor
datus: nec ī corporalibus bonis magistri dilectionē: nec īn
spūalibus doctrinā: Tales sūt oēs ī eccl̄ia q isidiāt fribus
suis: cū qb⁹ ad eādē mēsaz corpis xp̄i frequēter sil'fuerūt.
HIERO. Judas āt nec ꝓio nec scōo correctus: a ꝑditio
ne retrahit pedē: ſz patiētia dñi nutrit īpudētiā suā. ⁊ iō pe
na ꝑdicit: vt quē pudor ñ vicerat: corrigāt ōnūciata suppli
cia: vnde segt. Ꝿili⁹ qdē bois va. sic scri. ē de illo. REMI.
Humanitatis nāqz est ire ⁊ redire: diuinitatis sp manere ⁊
eē: ⁊ qꝛ humanitas pati potuit ⁊ mori: iccirco pulchre dicit
filius hois abire. Apte ēt dicit: Sicut scriptū ē de eo: qñ q̄
cunqz passus ē: ꝑus a pphetis ꝑdicta sunt. CHRY. in ho.
Hoc aūt dixit ad cōsolādū discipulos: vt non existimarent
infirmitatis id eē qō passurus erat: ⁊ vtinam ēt corrigeret
proditorē. Quāuis aūt scriptū fuerit passurū esse christum
nihilominus tamē icusat iudas. Nō. n. traditio iude salutē
nostrā operata est sed sapientia christi q aliorum nequicys
ad id quod nobis expediebat vtebat. vnde segtur: Ue aūt
ho. il. per quē fi. hois tradet. ORIGE. Nō dixit ve boīni
illi a quo tradit: ſz p quē tradet: oīdēs alterū a quo trade
bat. i. diabolo: ipsuz āt iudā mīstrū eē traditiōis. Ue aūt oī
bus ꝑditorib⁹ xp̄i: qcūqz. n. discipulos xp̄i tradit ipsuz xp̄z
tradit. REMI. Ul'ēt erit oīb⁹ q maligna ꝓscīēria ⁊ polluta
ad mēsaz xp̄i acedūt. Quāuis. n. xp̄z nō tradāt iudeis cruci
figēdū: tradūt tū suis inigs mēbris sumēdū ⁊ ad maiorē ex
aggeratiōne subdit. Bonū erat il. si na. ñ fu. hō ille. HIE
RO. Nō āt iō putād⁹ ē añ fuisse q̄ nascereť: qꝛ nulli posset
eē bñ: nisi ei q fuerit: ſz simplr dictū ē mlto meli⁹ eē nō sub
sistere q̄ male subsistere. AVGV. de q. euā. Etsi q̄spiam
ꝓtendit aliquā vitā eē añ istā: nō iude tū vt nō nascereť: ſz
nulli expedire cōuicit. An diabolo dicit nō expedire nasci
scz ad peccatū: an ēt bonū erat illi vt xp̄o non nascereť per
vocationē nec eēt apostata. ORIGE. Judas āt post oīuz
aplorū iterrogatiōes: ⁊ post christi narrationem de ipo vix
aliquādo ⁊ ipse interrogauit versuto cōsilio: vt similia cete
ris interrogando celaret proditionis ꝓsiliū. Nā vera tristi
tia nō sustinet morā. vnde segtur. Respon. aūt iu. q tradi:
eū dixit: Nunqd ego sum rabbi: HIERO. In quo blan/
diētis fingit affectū siue īcredulitatis signū. Ceteri. n. q nō
erāt proditurī dicunt: Nūquid ego sum dñe: Iste q ꝑditu
rus erat nō dīm: ſz magistrū vocat: q̄si excusationez bēat
si dño denegato saltē magistruz ꝑdiderit. ORIGE. Uel
hoc ipsuz q̄si subsaniēs dicit: qꝛ vocabat magist̄er cū nō eēt
hoc vocabulo dign⁹. CHRY. in ho. q̄uis āt dñs poterat
dixisse: argētū es pact⁹ accipe ⁊ adhuc audes īterrogare: ſz
nihil hoc dixit mitissimus iesus: nobis terminos ⁊ regulas
prefigēs. Segt. n. Et ait illi: tu dixisti. REMI. Qō sic pōt
ītelligi. Tu dicis ⁊ vex dicis: siue tu dixisti ⁊ nō ego: vt ad/
huc ei locus penitētie ꝓcederet: dū nō aptius ei⁹ puersitas
manifestat. RABA. Potuit hoc ēt sic dici a iuda ⁊ a do
mino responderi: vt nō omnes aduerterent qō dictuz erat.

¶ Cenantibus autem eis: accepit iesus panez ⁊
benedixit: ac fregit: deditqz discipulis suis ⁊ ait:
Accipite ⁊ comedite: hoc est corpus meum.

HIERO. Postq̄z typicū pascha fuerat īpletū ⁊ agni car
nes cū aplis comederat: ad vex pasche trāsgredi sacramē
tū: vt qñ oī ꝓfiguratiōe ei⁹ melchisedech sūmi dei sacerdos
panū ⁊ vinū offerēs fecerat: ipse quoqz ī vitate sui corpis ⁊
sanguis repzesentaret. vñ dr. Cenātib⁹ āt illis. AVGV.
ad ianuariū: In quo ligdo appet: qñ prio acceperunt discipu
li corp⁹ ⁊ sanguinē dñi: nō eos accepisse ieiunos. Nūqd tñ
ꝓpterea calūniādū ē ritus vniuerse ecclesie q a ieiunis sp
accipit. Placuit. n. spūisc̄o vt ī honorē tāti sacramēti in os
christiani pri⁹ dñicū corpus īraret q̄z ceteri cibi. Saluator
nāqz quo vehemēti⁹ eōmēdaret mysteri⁹ hui⁹ alitudinem:
vltimuz hoc voluit ifigere cordib⁹ ⁊ memorie discipulorū
a qb⁹ ad passionē digressur⁹ erat: ⁊ iō nō ꝓcepit quo dein/
ceps ordie sumeret: vt aplis p quos ecclesiā dispositurus
erat fuaret hūc locū. GLO. Sub alia tū spē carnē ⁊ san/
guinē suū tradidit christ⁹: ⁊ deiceps sumēdum istituit: vt fi
des hēret meritū: q̄ de his ē q̄ nō videt. AMRBO. de sa
cramētis. Et vt null⁹ horroꝛ cruoris sit: ⁊ preciū tñ operi re/
dēptiōis. AVGV. sup ioā. Cōmēdauit āt dñs corp⁹ ⁊ san
guinē suū ī eis reb⁹ q̄ ad vnū aligd redigūt ex mlt̄is. Panis
nāqz in vnū ex mlt̄is granis ꝓficit: vinū vo ī vnū ex mlt̄is
acinis ꝓfluit. ita dñs iesus christ⁹ nos signauit: ⁊ mysteriuz
pacis ac vnitatis nr̄e ī sua mēsa ꝓsecrauit. REMI. Apte ēt
fructū terre obtulit vt p h̄ ōmōstraret qꝛ ad h̄ venerat: vt
illā maledictionē auferret q̄ maledicta ē terra ꝓpter pec̄atū
ꝑmi hois. Cōgrueter ēt iussit offerri q̄ de terra nascunt: ⁊ p
gb⁹ hoies maxīe laborāt vt nō eēt difficultas in acgrēdo: ⁊
hoies de labore manuū suaꝫ sacrificiū deo offerrēt. AM
BRO. de sacramē. Ex hoc āt accipe anteriora eē mysteria
christianoꝫ q̄z iudeoꝫ. Obtulit. n. melchisedech panē ⁊ vi
nū: filius p oīa filio dei: cui dr. Tu es sacerdos ī eternū ſz or
dinē melchisedech: de quo ⁊ h̄ dicitur: Accepit iesus panē.

GLO. Qō de pane frumēti ītelligi dz. grano. n. frumēti
se cōparauit domin⁹ dicēs: Nisi granū frumēti cadēs ī ter
ra. Talis ēt panis cōpetit sacramēto: qꝛ ei⁹ vsus ē cōioz: naz
aly panes ꝓpter eius defectū fiunt. Qꝛ vo christus vsq ad
vltimuz die demonstrauit se nō esse ꝓiuz legi: vt supra ex
verbis Chryso. habitum est: in vespera vero quādo pascha
īmolabat fim legis preceptuz azima comedendum erat: ⁊
oē fermētatuz abyciendum: manifestū est q panis iste q̄
dominus accepit vt discipulis traderet azim⁹ fuit. GRE
GO. in regist̄o: Solet autē nōnullos mouere: q̄ in eccle/
sia aly offerunt panes azimos: aly fermētatos. Ecclesia uā
qz romana offert azimos panes ꝓpterea q dñs sine vlla
ꝓmixtiōe suscepit carnē: alie vo ecclesie offerunt fermēta
tum: pro eo q verbuz patris indutuz est carne: ⁊ est verus
deus ⁊ verus hō. nā ⁊ fermentuz ꝓmisceť farine: ſz tamen
tā azimuz q̄z fermētatuz duz sumimus vnuz corp⁹ domini
nr̄i saluatoris efficimur. AMBRO. de sacramētis: Iste
autē panis ante verba sacramēto ꝛ panis est vsitatus: vbi
accesserit consecratio: de pane fit caro Christi. Consecra/

tio aũt gb⁹ verbis est ⁊ gb⁹ sermonib⁹ nisi dñi iesu: Si eniz tãta vis ẽ in eius sermõe vt inciperent eẽ q̃ nõ erãt quanto magis opatoziꝰ est: vt sint q̃ erãt: ⁊ in aliud ꝯmutẽtur. Si eni opatus ẽ sermo celestis in alys reb⁹: non opaꝫ in celesti b⁹ sacramẽtis: Ergo ex pane coꝛp⁹ fit xp̃i: ⁊ vinũ fit sanguis ꝯsecratõe vbi celestis. Modũ regris: Accipe. Cõsuetudo ẽ vt nõ generet homo nisi ex viro ⁊ muliere: sed qz voluit dominus de spiritusancto ⁊ virgine nat⁹ est xp̃s. AVGV. de ver. do. Sicut ergo per spiritumsctm̃ vera caro sine coitu creatur: ita ⁊ per eundem substãtia panis ⁊ vini idem coꝛp⁹ cheisti ⁊ sanguis ꝯsecratur. ⁊ ideo quia verbo domini fit pre dicta consecratio subditur: Benedixit. REMI. Per hoc etiam monstrauit quia bũmanam naturam vna cũ patre ⁊ spiritusancto gratia diuine virtutis implenit: ⁊ eterne immoꝛtalitatis munere ditauit. Sed vt monstraret quia coꝛpus eius non absqz sua voluntate subiectum erat passioni: subditur. Ac fregit. AVGV. in li. senten. Prosperi. Cum enim frangitur hostia dum sanguis de calice in oza fideliuz funditur, quid aliud q̃z dominici coꝛporis immolatio in cruce: eiusqz sanguinis effusio de latere designatur: DIONY. in eccle. hierar. In hoc etiam ostenditur ꝙ vnuz ⁊ simplum dei verbum per humanationem compositum ⁊ visibile ad nos peruenit: ⁊ ad se nostram societaiez benigne pagens: spiritalium bonoꝛum distributoꝛum nos participes fecit vnde sequitur: Deditqz discipulis suis. LEO papa: ī ser. de passi. Nec ab hoc quidẽ mysterio traditoꝛe submoto vt ostenderet iudas nulla iniuria exasperatus: qui impieta te voluntaria erat prescitus. AVGV. super Jo. De vno enim pane ⁊ petrus accepit ⁊ iudas: sed petrus accepit ad vitam: iudas ad moꝛtem. CHRY. in ho. Et hoc ioannes ostendit dicens: Quoniam post hoc intrauit in eum satbanas. Etenim maius peccatum est factum: ⁊ quoniam cuz tali mente ad mysteria accessit. ⁊ quoniam cum accessiſſz: nõ factus ẽ melioꝛ: neqz timoꝛe: neqz beneficio: neqz bonoꝛe: cheistus autem non prohibuit eum q̃uis omnia nouerit: vt discas quoniam nihil dereliquit eoruz que incoꝛreptionem conuenunt. REMI. In hoc etiam facto reliquit exẽplũ ecclesie: vt neminem a societate sui neqz a cõione coꝛporis ⁊ sanguinis domini segreget: nisi pro aliquo mãifesto ⁊ publico crimine. HYLA. Uel sine iuda pasca accepto calice ⁊ fracto pane conficitur: dignus enim eternoꝝ sacramentoꝛum cõmunione non fuerat. Discessisse autem eum hinc intelligitur ꝙ cum turbis reuersus ostenditur. Segt: Et ait accipite ⁊ comedite. AVGV. ō v. do. Inuitat dñs seruos vt ꝑpararẽt eis cibũ seipsum. Sed quis audeat mãducare dñm suũ: ⁊ quidẽ q̃n manducatur reficit: sed non deficit. viuit mãducatus: qz surrexit occisus: nec q̃n mãducatur partes de illo facim⁹: ⁊ quidẽ in sacramẽto sic fit: Nouerunt fideles quẽadmodũ: manducent carnẽ xp̃i. vnusquisqz partẽ suã accipit: per partes mãducatur in sacramẽto ⁊ integer manet: totus in celo: totus in coꝛde tuo. Ideo autẽ ista dicunt sacramenta: qz in eis aliud videtur: ⁊ aliud itelligitur: quod videtur habet speciẽ coꝛporalẽ: quod intelligitur: fructuz habet spiritualez. AVGV. super ioãnẽ Carnem autẽ xp̃i non edamus tm̃ in sacramẽto: qõ ⁊ multi mali faciũt: sed vsqz ad spiritus participationẽ manducemus: vt in domini coꝛpoꝛe tanq̃ mẽbra maneamus: vt eius spiritu vegetemur. AMBRO. de sacra. Ante enim q̃z consecretur panis est. vbi autem verba xp̃i accesserint dicentis Hoc est coꝛpus meum: coꝛpus xp̃i est.

¶ Et accipiens calicem gratias egit: ⁊ dedit illis dicens: Bibite ex hoc oẽs. Hic est eniz sanguis meus noui testamenti: qui pro multis effundet in remissionem peccatoꝛum. Dico autez vobis non bibã ãmodo de hoc genimine vitis vsqz in diem illum: cum illud bibam vobiscum nouum in regno patris mei.

REMI. Quia coꝛp⁹ suũ sub specie panis dñs discipulis derat: pulcheꝛe ẽt calicẽ sui sanguinis tradit eisdẽ. vñ dr: Et accipiens calicẽ gras egit. In quo demõstrat quãtũ de nostra salute gratuleꝫ. p gb⁹ etiaz sanguinem suum funderet.

CHRY. in ho. Ideo etiã gras egit: vt nos doceret q̃liter oporteret nos hoc mysterũ pficere: ⁊ ẽt monstrauit qm̃ ad passionẽ nõ venit nolens. Erudiuit eni nos quodcũqz patimur cũ gratiaꝝ actiõe ferre: ⁊ ẽt ex hoc bona spẽ nobis dedit. Si eni figura bui⁹ sacrificy. s. ĩmolatio agni paschalis: facta est liberatio populi ab egyptiaca seruitute: multomagis veritas liberabit oꝛbẽ terrarũ. Segtur: Et dedit illis dicens: Bibite ex hoc oẽs. Ne aũt hoc audiẽtes turbarentur primũ ipse sanguinẽ suũ bibit: ĩducens eos sine turbatione ad cõionẽ mysterioꝝ. HIERO. ō Melnidiũ: Sic igiꝫ dñs iesus fuit cõuiua ⁊ ꝯuiuiuz: ipse comedens ⁊ q̃ comeditur. Segtur: Hic ẽ sanguis me⁹ noui testameti ⁊c. CHRY. in ho. Hoc ẽ annunciatiõis legis noue: hoc eni ꝑmittebat vetus testm̃ qõ cõtinet nouũ. Sicut eniz vetus testm̃ habuit sanguinẽ vitulozꝝ ⁊ ouiũ: ita nouũ habet sanguinẽ dñicum

REMI. Sicut. n. legiꝫ: qz accepit moyses sanguinẽ agni ⁊ misit in craterã: ⁊ intincto fasciculo hisopi aspsit populũ dicens: hic est sanguis testamenti qõ mandauit ad nos deus.

CHRY. in ho. Sanguinẽ aũt noians: ⁊ passionẽ suã ꝑnũciat dicẽs: Qui pro multis effundeꝫ: Et tursus dicit moꝛtis cãm cũ subdit: In remissionẽ peccatoꝝ. q. d. sanguis agni ī egypto effusus ẽ ꝑ salute ꝑmogenitoꝝ ppli israelis. hic aũt in remissionẽ peccatoꝝ vniuersi oꝛbis terraꝝ. REMI. Et notãdũ qz nõ ait: Pro paucis: aut ꝑ oib⁹: ſz pro multis quia nõ venerat vnã tm̃ gẽtẽ redimere: ſz multos de oib⁹ gentibus. CHRY. in ho. Hoc aũt dicẽs oñdit q̃ passio ei⁹: mysteriũ ẽ salutis bũane ꝓ qõ ẽt discipulos consolaꝫ. Et sicut moyses ait: Hoc erit vobis memoriale sempiternũ ita ⁊ ip se dixit vt lucas refert: hoc facite ī meã cõmoꝛationẽ. REMI. Nõ solũ aũt panẽ: ſz ẽt vinũ offerendũ docuit: vt esuriẽtes ⁊ sitientes iusticiã his mysterys doceret eẽ recreandos. GLO. Sicut eni coꝛporalis refectio fit ꝓ cibũ ⁊ potũ: ita sub specie cibi ⁊ pot⁹ nobis spirituale refectionẽ dñs ꝑparauit. Cõueniens ẽt fuit ad signãdũ dñicam passionem vt sub duplici specie hoc sacramẽtuz instituereꝫ. In passione eni sanguinẽ suũ effudit: ⁊ sic sanguis eius fuit a coꝛpoꝛe separatus. Oportuit ergo ad dñicaz pssionẽ repꝛesentãdã seoꝛsuz ꝓponi panẽ ⁊ vinũ q̃ sũt coꝛporis ⁊ sanguinis sacramẽta. Sciendũ tm̃ est: ꝙ sub vtraqz specie tot⁹ xp̃s cõtineꝫ: sub specie qdẽ panis simul sanguis cũ coꝛpoꝛe: ⁊ sub specie vini simul coꝛp⁹ cũ sanguie. AMBRO. in epla ad coꝛin. Jõ ẽt in duab⁹ spẽb⁹ celebraꝫ: valet eni ad tuitionẽ coꝛpis ⁊ aĩe qõ ꝓcipim⁹. CHRY. ad cõciliũ. Calix vo dñi nõ ẽ aq̃ sola ⁊ vinũ solũ: nisi vtrũqz misceaꝫ. qũo nec coꝛp⁹ dñi pot esse farina sola aut aqua sola: nisi vtrunqz fuerit adunatuz.

AMBRO. de sacra. Si autem Melchisedech panem ⁊ vinum obtulit: quid sibi vult aque mixtio: Accipe rationẽ: Tetigit moyses petram: ⁊ petra vndam maximaz fudit: petra aũt erat cheistus: ⁊ vnus de militibus lancea tetigit latꝰ cheisti: ⁊ de latere eius aqua fluxit ⁊ sanguis: aqua vt mundaret: sanguis vt redimeret. REMI. Sciendum etiam ꝙ vt ioannes dicit Aque multe populi sunt. Et quia nos oz semper manere in cheisto: ⁊ cheistum in nobis: vinum aque mixtum offertur: vt ostendatur: qz caput ⁊ mẽbra. i. cheist⁹ ⁊ ecclesia vnum sunt coꝛpus: vel vt demõstretur quia nec xp̃s passus est absqz amoꝛe nostre redẽptionis: nec nos saluari possumus absqz illi⁹ passiõe. CHRY. in ho. Quia vero de passione ⁊ cruce eis locutus erat. consequenter eum qui de resurrectione est sermonem inducit dicens. Dico autem vobis non bibam ãmodo de hoc geni. vitis vsqz

in'oi.il.cum il.bi.vobiſ.no.in regno pa.mei. Regnum autem reſurrectionē ſuā noīat. Ideo autez hoc de reſurrectione dixit:q.ſ.cū aplis eēt bibiturus:ne alig exiſtimarēt phātaſiā eē reſurrectionē:t ideo pſuadentes hominib⁹ de chriſti reſurrectione dixerūt:Simul comedim⁹ t bibim⁹ cū eo poſtq̄ reſurrexit a mortuis:p hoc ergo oſtendit q⁹ videbūt eū reſuſcitatū:t cū ipis rurſus erit. Qz āt dicit:Nouū clare intelligēdū eſt noue.i.nouo mō:nō q̄ſi corpus paſſibile hīs t indigēs cibo. Nō enī poſt reſurrectionē comedit t bibit: qz cibo indigeret:ſz ppter reſurrectiōis certitudinē. Qz vero ſunt qdā heretici in ſacris myſterys aqua vtētes non vino demōſtrat per hec vba:quoniā t cū ſacra myſteria tradidit vinū dedit qō t reſuſcitat⁹ bibit. ppter hoc dicit:Ex hoc genimine vitis. Uitis enī vinū nō aquā generat. HIERO. Uel aliter:de carnalib⁹ domin⁹ trāſit ad ſpiritalia.q⁹ vinea de egypto trāſplantata populus ſit iſrl:ſacra ſcriptura teſtatur:dicit ergo dñs ſe de hac vinea nequaq̄ eſſe bibiturū niſi in regno pris. Regnū pris fidem puto eſſe credētiū:ergo cū iudei regnū recepint pris tunc de vino eoz dñs bibet. Attē de aūt q⁹ dicat:Patris:t non dei:Dis enim pater nomen ē fily ac ſi diceret cum crediderit in deū patrem:t adduxerit eos pater ad filium. REMI. Uel aliter:nō bibaz de geni. vi.huius.i.nō vltra ſynagoge carnalib⁹ oblatōibus delecta boz:in quibus illa paſcalis agni īmolatio precipuum locum tenere ſolebat:Aderit autem mee reſurrectionis t dies in quo in regno patris conſtitutus:ideſt glozia eterne immortalitatis ſublimatus vobiſcum illud bibam nouum:hoc eſt de ſaluatione illius populi iam renouati per aquam baptiſmatis:quaſi nouo gaudio letabor. AVGV. de q̄. euā. Uel aliter cum dicit:Bibam illud nouum:vult intelligi hoc vetus eſſe. Quia ergo de propagine adam qui vetus homo appellatur corpus ſuſcepit:quod in paſſione morti traditurus erat:vnde etiam per vini ſacramētū cōmendauit ſanguinē ſuū:ſz gd aliō nouū vinū niſi īmortalitatē renouādorū corpozū intelligere debemus:Qz autē dicit:Uobiſcū bibaz.ēt ipſis reſurrectionē corporum ad induendam immortalitatē pmittit.vobiſcū.n.non ad idē tēpus:ſz ad eādē innouationē eē dictū accipiēdū eſt:nam t nos dicit apoſtolus reſurrexiſſe cum xpo:vt ſpes rei future iā leticiā preſentem afferat. Quod autem de hoc genimine vitis etiam illud nouuz eſſe dicit.ſignificat vtiqz eadem corpora reſurrectura ſm innouationem celeſtem que nūc ſm terrenam vetuſtatem ſunt moritura. HYLA. Uidetur autem ex hoc q⁹ iudas cum eo non biberit: quia non erat bibiturus in regno:cū vniuerſos tūc bibētes ex vitis iſtius fructu bibitu ros ſecum poſtea polliceret. GLO. Sed ſuſtinendo aliorum ſanctorum ſententiam: q⁹.ſ. iudas ſacramenta receperit a chriſto:dicendum eſt quod hic dicit. Uobiſcum ad plures eozum non ad omnes referendum eſſe.

¶ Et hymno dicto:exierūt in mōtē olīueti. Tūc dicit illis ieſus: Omnes vos ſcandaluz patiemini in me in iſta nocte. Scriptum eſt enī: Percutiā paſtorem: t diſpergētur oues gregis. Poſtq̄ autem reſurrexero:precedaz vos in galileaz. Reſpondens autem petrus:ait illi: Et ſi oēs ſcādalizati fuerit in te:ego nunquā ſcandalizabor. Ait illi ieſus: Amen dico tibi:quia in hac nocte anteq̄ gallus cāteт:ter me negabis. Ait illi petr⁹ Etiam ſi oportuerit me mori tecū:non te negabo. Similiter t omnes diſcipuli dixerūt.

ORIGE. Diſcipulos qui acceperant benedictionis panem t biberant calicem gratiarum actionis: docebat dñs pro his omnibus hymnum dicere patri: vnde dicitur: Et hymno dicto exierūt in mō.oli.vt de alto trāſirēt ad altuz qz fidelis nō pōt aliqd agere ī oualle. CHRY. in ho. Audiāt gcūqz velut pozci ſimplr māducātes cū ebrietate ſurgunt:cū deceret gratias agere t in hymnū mēſaz deſinere. Audiāt gcūqz vltimā oratiōnē in ſacris myſterys nō expectāt. vltia enī ofo miſſe illi⁹ hymni ē ſignū. Hīas ergo egit anteq̄ ſacra myſteria diſcipulis daret: vt t nos gratias agamus. Hymnū dixit poſtq̄ ōdit: vt t nos hoc ipſuz faciam⁹.

HIERO. Juxta hoc exēplū ſaluatoris q pane xpi t calice ſaturat⁹ t iebriat⁹ fuerit pōt laudare deū t ꝓcēdere mō tē olīueti: vbi laboz refectio dolozis ſolatiū t veri luminis noticia ē. HILA. Per hoc ēt oſtēdit q⁹ hoies ꝓſumari in vniuerſis diuinoz myſterioz virtutib⁹ gaudio exultatiōe qz cōi in celeſtē gloriā efferunt. ORIGE. Apte ēt mons miſericordie ē elect⁹ vbi pnūciaturus fuit ſcādalū ifirmitatis diſcipuloz:iā tūc parat⁹ vt non repelleret diſcipulos diſcedētes:ſed vt recipet reuertētes. vñ ſeqt. Tūc dixit il.ie ſus:Oēs vos ſcā.patie.in me in iſta nocte. HIERO. Predicit qdē qō paſſuri ſunt: vt cū paſſi fuerit nō deſperēt ſalutē.ſz agētes penitētiā liberent. CHRY. in ho. In quo ēt docet nos q̄les ante crucē fuerūt diſcipuli t q̄les p⁹ crucē. Etenī q neqz cū xpo dū crucifigebat ſtare poterāt p⁹ mozтem xpi adamāte fuerūt fortiozes. Fuga enī diſcipuloz t timoz demōſtratio ē mortis xpi vt ꝓfundant q bereſi machiōis egrotāt Si enī neqz ligat⁹ ē neqz crucifix⁹. vñ petro t relīqs apoſtolis icuſſus eſt tātus timoz. HIERO. Et ſignanter addidit: In iſta nocte.qz quo q iebriantur: nocte ebrianť:ſic t q ſcandalū patiunť in nocte t in tenebris ſiſtinent. HILA. Huius ēt pdicatiōis fides auctozitate prophetie veteris cōtinebať. vnde ſegtur. Scriptū ē enī. percuſto.t diſper.oues gregis. HIERO. Uoc alys verbis in zacharia propheta ſcriptū eſt:t ex pſona prophete ad deum dicit. Percute paſtorē t diſpergenť oues:petitur aūt paſtor bonus vt ponat aīam ſuam pro ouib⁹ ſuis:t de multis gregib⁹ erroz fiat vnus grex t vn⁹ paſtor. CHRY. in ho. Hanc autem prophetiam inducit:ſimul quidez ſuadēs eis attendere ſemp que ſcripta ſunt:ſimul etiā oſtendens quoniam ſm dei conſilium crucifigebantur:t vndiqz mōſtrās non alienum ſe eē a veteri teſtō t a deo qui in eo pnūciabatur. non autem permiſit eos in triſtibus permanere: ſed t leta prenūnciat dicens: Poſtq̄ autez reſurrexero precedā vos in galileam:non enim confeſtim poſt reſurrectionem in celo eis apparuit:neqz in longam quandam regionez vt eis appareat vadit:ſed in ipſa gente t in ipſis fere regionibus:vt t hīc crederent:quoniam qui crucifixus eſt: ipſe eſt qui reſurrexit. Propter hoc etiam ſe in galileam abire dīc: vt a timoze iudeozum liberati:crederent ei quod dicebať.

ORIGE. Predicit etiam hoc eis vt qui ad modicum diſperguntur ſcandalum paſſi.poſt congregentur a reſurgente chriſto t precedente eos in galileam gentiuz. HILA. Sed petrus intantum t affectu t charitate chriſti efferebatur:vt t imbecillitatem carnis ſue t fidez verboum domini non contueret:quaſi dicta eius efficienda non eſſent, vnde ſequitur: Rñdens petrus ait illi. Et ſi oēs ſcādalizati fuerit in te:ego nūq̄ ſcādaliçabor. CHRY. in ho. Quid ais o petre: Prophetа dixit:Diſpgenť oues.t xps ꝓfirmauit qō dictū ē:t tu dicis: Nequaq̄. Qñ dixit: Unus ex vōbis me tradet:timebas ne tu eſſes traditor:q̄uis nihil tibi tale conſcius eras:nūc aūt manifeſte eo dicente: quoniam oēs ſcandaliçabimini. Ꝺdicit ſed qz erutus erat ab anxietate quam de proditione habuerat confidens de reliquo dicebat:Ego nunquā ſcandaliçabor. HIERO. Non tamē eſt temeritas nec mendacium:ſed fides eſt apoſtoli petri: t ardens affectus erga dominum ſaluatorem. REMI. Qō ergo ille die preuidendo:iſte denegat amando. vbi mo

raliter instruimur vt quãtum confidimus de ardore fidei: rantum timeamus de carnis fragilitate. videtur tamen ac cusabilis petrus: & quoniã contradixit: & quoniã alys seipm preposuit: & tertio: quoniã totus sibi attribuit q̃si fortiter esset perseueraturus. vt hoc igitur in eo sanaret. permisit fieri eius casum: non impellens eum ad negandum: sed eũ sibi deserens: & naturas humanas de fragilitate conuincens.

ORIGE. Unde aly discipuli scandaliçati sũt in iesu. Petrus autez non soluz scandaliçatur: sed abundantius relinquitur vt ter denegaret. vnde sequitur: Ait illi iesus: Amen dico tibi: quia in hac nocte antequam gallus cantet: ter me negabis. AVGV. de concor. euange. Potest autem mouere q̃ tã diuersa nõ trã verba: sed etiaz snias euangeliste premittunt: quibus premonitus petrus illã presumptionez proferret vel cum domino vel pro domino morien di: ita vt cogant intelligibiliter euz expresse presumptionez suam diuersis locis sermonis christi: & ter illi a domino responsuz q̃ eũ esset ante galli cantũ ter negaturus: sicut etiã post resurrectionẽ ter illũ interrogat vtrũ eũ amet: & mãdatum de pascendis ouibus ter precepit. Quid enim habent hec verba matthei vel sententie simile illis vl̃ q̃bus ẽm ioãnem vel quibus ẽm lucam petrus protulit presumptionem suam. Marcus autez pene ipsis verbis hoc cõmemorat q̃ bus & matthеus: nisi q̃ distinctius quemadmodum futurũ esset: expressit dictum esse a dño: Amen dico tibi quia tu hodie in nocte hac priusq̃z bis gallus vocem dederit ter me es negaturus. vnde non nullis qui parum attendunt: Marc⁹ videtur non congruere ceteris. tota enim negatio petri trina est: que si post primum galli cantum inciperet: falsum dixisse viderentur tres euangeliste qui dicũt dixisse dominũ q̃ anteq̃z gallus cantaret eũ petrus esset negaturus. Rursus si totam trinam negationem ante peregisset q̃z cantare gallus inciperet: superfluo dixisse marcus deprehẽderetur ex persona domini: Priusq̃z gallus bis vocem dederit ter me es negaturus. Sed quia ante primum galli cantum cepta est illa trina negatio: attenderunt tres euangeliste non quando eam completurus esset petrus: sed quanta futura esset & quando inceptura: idest ante galli cantum: quam in animo eius & ante primum galli cantũ tota posset intelligi: quoniam ante galli cantum tantus timor obsedrat mentem: qui eam posset vsqz ad tertiam negationem perducere. Multominus igitur mouere debet: quia trina negatio etiam trinis negantis vocibus ante galli cantuz cepta: & si nõ ante primũ galli cantũ peracta est: tanq̃z si alicui diceret: Anteq̃z gallus cantet ad me scribes epistolam. in qua mihi ter cõuiciaberis: nõ vtiqz si eã añ oẽz galli cantum scribere inciperet: & post primũ galli cãtũ finiret: iõ dicendũ erat falsuz fuisse pdictũ. ORIGE. Queres autem si possibile erat vt nõ scãdaliçaret petrus: semel saluatore dicẽte: qm̃ oẽs vos scãdalũ patiemini in me. Ad qõ aliquis respõdebit: qm̃ necesse erat fieri qõ predictum erat a iesu. Alius aũt dicit: qm̃ qui exorat⁹ a ninivitis: que predixerat p Jonã nõ fecit: possibile fuit vt repelleret etiaz scandalũ a petro deprecante. Nuncautez ꝓmissio eius audax in affectu quidẽ prõpto: nõ sine prudenti facta est ei causa: vt nõ soluz scandeliçaret: veruz etiaz ter denegaret. postq̃z autẽ cum affirmatione iuramenti ꝓnunciauit: dicet aliquis q̃ nõ erat possibile vt non denegaret. Si enim iuramẽtũ erat christi amen: mentitus fuisset dicendo: Amen dico tibi. si verũ dixisset petrus: quia non te negabo. videntur autem mihi ceteri discipuli cogitantes quod primũ fuerat dictuz Omnes vos scandaluz patiemini: Ad hoc autem quod dictuz est petro: Amen dico tibi &c. ꝓmiserũt similiter petro: quia non erant cõprehensi in illa prophetia. vnde sequitur Ait illi petrus: Etiam si oportuerit me mori tecum non te negabo. Similiter & omnes discipuli dixerunt: hic etiaz petrus nescit quid loquatur: Cum iesu enim mori pro omnibus moriẽte hoiuz nõ erat: qm̃ oẽs fuerãt in peccatis: & oẽs opus habebãt vt ꝓ eis alius moreret: nõ ipsi ꝓ alys. RABA. Sz qz itellexerat petr⁹ dñz pre timore mortis eũ se prodixisse negaturz: ob hoc dicebat: q̃ lz piculũ mortis ĩmineret nullo mõ ab eius fide posset auelli: & sil̃r aly apostoli per ardorẽ mentis nõ timuerunt damnum mortis. sed vana fuit ꝓsumptio hũana sine protectione diuina. CHRY. in ho. Dic ergo magnũ discimus dogma q̃ nõ sufficit desideriũ hominis: nisi diuino aliquis petiatur auxilio.

¶ Tunc venit iesus cum illis in villam que dicitur gethsemani. Et dixit discipulis suis: Sedete hic donec vadam illuc & orem. Et assumpto petro & duob⁹ filijs zebedei: cepit ꝓtristari: & mestus esse: tunc ait illis: Tristis est anima mea vsqz ad mortem. Sustinete hic & vigilate mecuz.

REMI. Paulo supi⁹ euãgelista dixerat: qz hymno iã dcõ exyt cũ discipulis in mõtẽ olineti: & vt ostẽderet ad quẽ locũ ipsi⁹ mõtis diuerterit: ꝓsequẽter adiũxit: Tunc venit iesus cũ illis in villã q̃ dr̃ gethsemani. RABA. Lucas dic̃: In mõtẽ olineti. Joãnes Trãs torrentẽ cedron. qõ idẽ est qõ gethsemani: & est locus in quo orauit ad radicem mõtis olineti: vbi ortus est. vbi ẽt ecclesia ẽ edificata. HIERO. Gethsemani iterptaẽ vallis pinguissima: in q̃ iussit discipulos sedere paulisper. & expectare redeuntẽ: donec ꝓ cũctis dñs solus oraret. ORIGE. Nõ enĩ ꝓueniebat vt ibi capetur: vbi cũ discipulis mãducauerat pascha. ꝓueniebat autẽ & priusq̃z ꝓderetur orare: & eligere locũ mũdũ ad orationẽ. vnde sequtur. Et dixit discipulis suis: se. hic do. va. il. & orez.

CHRY. in ho. Hoc aũt dicit: qz discipuli indiuisibiliter seq̃bant̃ christũ. Cõsuetudo enĩ ei erat sine discipulis orare: hoc autez faciebat erudiens nos in orationibus quietez nobis constituere & solitudinem querere. DAMA. in li. iy. Sed cum oratio sit ascensus intellectus ad deum. vel petitio decentium a deo: qualiter dominus orabat? Neq̃z enim ascensione que ad deum est indigebat intellect⁹ eius semel ẽm personam deo verbo vnit⁹: neq̃z. n. ea que a deo ẽ petitione: vnus enim deus & homo christus est. Sed formans in seipso quod nostrum est: docuit nos a deo patre petere: & ad ipsum extendi: sicut enim passiones sustinuit vt triumphans nobis aduersus eas victoriam tribueret: ita orat: nobis viam faciens ad eam que ad deum est ascensionẽ: & pro nobis omnem iustitiam implens: & reconciliãs nobis patrem suum: & vt principium ipsum honorans. & monstrans q̃ non est deo contrarius. REMI. Cum autem dominus in monte orauit: Docuit nos in oratione pro celestib⁹ dominum supplicare. Luz vero in villa orauit nos instruxit vt in oratione semper humilitatem seruare studeamus. RABA. Pulchre autem appropinquans passioni: in valle pinguedinis orasse dicitur: vt demonstraret q̃ per vallem humilitatis & pinguedinem charitatis mortem pro nobis susceperit. Moraliter etiam nos instruxit: vt non gestemus cor aridum a pinguedie charitatis. RABA. Appropinquãs morti dominus in valle pinguedinis orauit: quia per vallem humilitatis & pinguedinẽ charitatis ꝓ nobis mortẽ subyt. REMI. Qz vero fidẽ discipulorum & constantiam deuote sibi voluntatis accepetat: sed turbandos illos & dispergendos presciebat: ideo iussit eos in loco sedere: nã sedere regescẽtis est: laboraturi. n. erãt eũ negaturi. Qualiter aũt ꝓgressus sit manifestat: cũ subiũgit Et assum. petro & duob⁹ filys zebedei: cepit cõtristari & mestus esse. Illos vz assumpsit quibus in monte claritatem sue maiestatis ostenderat. HILA. Sed quia dicit: Cepit contristari & mestus esse: hereticorum omnis hic sensus est:

vt opinentur metum mortis in dei filiũ icidisse:qz asserũt nõ de eternitate ꝓlatũ:neqz de infinitate pñe subie extitisse:sz ex nihilo per eũ:q oĩa creauit effectũ:z iõ in eo doloris anxietas:iõ metꝰ mortis:vt q mortez timere potuit z mori possit:q vero mori potuit: lz in futuꝝ erit:nõ tñ p eũ q se genuit ex ꝓterito sit eternus.q si per fidẽ capaces euãgelioꝝ essent scirẽt verbũ in ꝑncipio deũ:z hoc i ꝑncipio apꝺ deũ: z eãdẽ esse eternitatẽ gignẽtis z geniti.Sz si virtutẽ illã in corrupte subie imbecillitatis sue forte assumptio carnis infecerit:vt sit ad dolorẽ infirma:ad mortẽ trepida iã z corruptioni subdita erit:ac si eternitate ꝺmutata i metũ:hoc qꝺ i ea est poterit aliqñ non esse.Deus aũt sine mẽsura temporũ semper ẽ:z q̃lis est talis semꝑ eternꝰ est.Mori igitur nihil in deo potuit:nec ex se metꝰ deo vllus est. HIERO. Nos autem ita dicimus hominem passibilem a dei filio susceptũ:vt deitas ipassibilis ꝑmaneret.Passus ẽ enim dei filiꝰ non putative sz vere oĩa q̃ scriptura testat̃:ſm illꝺ qꝺ pati poterat:ſm.ſ.subiam assumptã. HYLA.io.de trinitate:Puto aũt nõ alia hic ad timẽdũ q̃ passionis z mortis cã a gbusdã ꝓtẽditur.Interrogo aũt eos q hoc ita existimãt an ratione subsistat vt mori timuerit:q oẽm ab apostolis timorẽ mortis expellens ad gloriam eos sit martyrꝝ adhortatus.qd enĩ ipse in mortis sacrameto doluisse existimãdus est:q ꝑ se moriẽtibꝰ vitã repẽdit:Deinde quez dolorẽ mortis timeret:potestatis sue libertate moriturus:Si ẽt passio honorificatura cũ erat:quomodo tristẽ eũ metus passiõis effecerat:Hyla.Quia ergo mestũ dominũ fuisse legimꝰ causas mestitie repiamꝰ.admonuerat superius oẽs scãdaliçãdos:Petrũ ẽt dñs ter negaturũ eẽ respõdit:assũptisq eo:z iacobo z ioãne cepit tristis eẽ:ergo nõ añ tristis est q̃ assumit:sed oĩs metus illis eẽ cepit assumptis:atqz ita non de se orta est:sz de eis quos assumpserat mestitudo. HIERO. Contristabatur ergo dominus non timore patiendi qui ad hoc venerat vt pateretur z petrum temeritatis arguerat:sed ꝓpter infelicissimum Judam:z scandalum omnium apostolorum:z resurrectionem populi iudeorum: z euersionẽ miſe hrlez. DAMA.i li.iy.Uel alr oĩa q̃ ꝺ ñ ente ad eẽ deducta sũt a ꝺditore:exñdi nãlr ꝺsideriũ dñt:z ñ existere nãlr fugiũt:z ds igiꝛ ꝙbũ hõ factꝰ ẽ habuit hoc ꝺ sideriũ quod desiderauit escã z potũ z somnũ:qbus.ſ.ꝺseruat̃ vita desiderãs: z naturaliter i experiẽtia hoꝝ factus:z eꝺrio ꝺsiderauit corruptioꝝ amotionẽ.vñ z tpe passionis quã volũtarie sustinuit:habuit mortis timorez nãlẽ z tristiciã:est.n.timor naturalis anima nolens diuidi a corpore ꝓpter eã que ex principio a cõditore iposita ẽ nãlẽ familiaritatẽ. HIERO.Dñs ergo noster vt veritatez assumpti ꝓbaret hoĩs:vere qdẽ cõristat̃ ẽ:sz ne passio in aĩo illiꝰ dñaretur:ꝑ passionẽ cepit cõristari.aliud est enim cõristari:z aliud incipere cõristari. REMI.Destruũtur aũt i hoc loco manichei q dixerũt illũ phantasticũ corpus assumpsisse: nihilominus z illi qui dixerũt eũ verã aĩam nõ habuisse:sz loco aĩe diuinitatez. AVGV.in lib:lxxxiy.qõnũ:Habemus enĩ euangelistarũ narrationes:per quas christũ z natum de beata virgine maria cognouimꝰ z cõprehensuz a iudeis:z flagellatũ z crucifixũ atqz iterfectũ z sepultũ in monumẽto:que oĩa itelligere sine corpore nemo põt facta eẽ: nec figurate accipiẽda q̃ſq̃ vel demẽtissimꝰ dixerit:cũ dcã sint ab eis qui res gestas vt meminerant narrauerunt. sic ergo isti corpus cum habuisse testantur:sicut z eũ habuisse indicant animam affectiones ille que non possunt esse nisi in anima:quas nihilominus eisdem euangelistis narrantibus legimus:Et miratus est ieſus:z iratus:z contristatus.

AMBRO.sup lucã:Cũ ergo in euangelia ista referuntur nõ falso vtiqz referuntur:verũ ille hos motus certissime dispẽsationis gratia ita cũ voluit suscepit aĩo hũano.vt cũ voluit factus est hõ:Habemus qdẽ z nos hꝺ affectus ex humane ꝺditiõis ifirmitate:nõ aũt ita dñs ieſus.cuiꝰ infirmitas fuit ex ptãte. DAMA.in.iy.lib. Qua propter naturales nostre passiões ſm naturã z supra naturã fuerũt in xpo.ſm naturã.n.qz ꝑmittebat carni pati q̃ ꝓpria: sup naturã aũt:qz nõ ꝑcedebãt in eo volũtate naturalia.nihil enĩ coactũ in xpo ꝺsideraẽ:sz oĩa volũtaria:volés enĩ esuriuit: timuit:z cõristatꝰ est.Et iõ de manifestatiõe tristitie subdi tur.Hũc ait illis:tristis est aĩa mea vsqz ad mortẽ. AMBRO.sup lucã.Tristis aũt ẽ:nõ ipse sz aĩa.Nõ enĩz tristis sapiẽtia:nõ diuina substãtia:sz aĩa.suscepit enĩ aiaz meam suscepit corpus meũ. HIERO.Nõ ãt ꝓpter mortẽ:sz vt q̃ ad mortẽ dꝰ ꝺtristatꝰ:donec apostolos sua liberet passione.Dicãt q irrationabilẽ ieſuz sumpſisse aiaz suspicãt:quone.Dicãt q irrationabilẽ ieſuz sumpſisse aiaz suspicãt:quõ cõristet z nouerit tps tristitie:q̃uis enĩ z bruta mereant aialia:tñ nõ nouerũt nec cãs neqz tps vsqz ad qꝺ debeant cõristari. ORIGE.Uel aliter:Tristis est aĩa mea vsqz ad mortẽ.q.d.Tristitia cepta est in me:nõ sꝙ:sz vsqz ad tẽpus mortis:vt cũ mortuus fuero peccato:moziar z viuiter se tristitie:cuiꝰ principũ tñ fuit in me. Segtur: Sustinete hic z vigilate mecũ.ac si dicat:Leteros quidez iussi sedere ibi quasi infirmiores ab agone isto seruãs eos securos:vos autem quasi firmiores adduxi:vt collaboretis mecuz in vigilys z orationibus:tamẽ z vos manete hic vt vnusquisqz in gradu sue vocationis consistat: quoniam omnis gratia quãuis fuerit magna habet superiorem. HIERO. Uel ideo a somno prohibet cuius tempus nõ erat ĩminente discrimine:sed a somno infidelitatis z corpore mentis.

¶Et progressus pusillũ:procidit in faciez suam orans z dicẽs:Pater mi: si possibile ẽ trãseat a me calix iste:Uerũtamẽ nõ sicut ego volo:sed sicut tu.Et venit ad discipulos suos z iuenit eos dormiẽtes: z dicit petro:Sic nõ potuistis vna hora vigilare mecũ:Uigilate z orate vt nõ intretis i tẽtationẽ.Spiritus qdẽ ꝓptus ẽ:caro aũt infirma. Iterũ secõdo abiit z orauit dicens Pater mi:si nõ põt hic calix transire nisi bibã illũ fiat voluntas tua.Et venit iterũ z iuenit eos dormientes.Erãt enĩ oculi eoꝝ grauati:Et relictis illis iterum abiit z orauit tertio eundẽ ſmonẽ dicẽs.

ORIGE.Petrum magis de se confidentem z alios adduxit:vt videant cadentem in faciẽ z orantẽ:z discant non magna sed humilia de se sapere:nec veloces esse ad promittendum:sed sollicite ad orandũ.z ideo dicitur: Et progressus pusillum. Nolebat enim lõge fieri ab eis:sed iuxta eos constitutus orare z qui dixerat:Discite a me quia mitis sum z humilis corde.laudabiliter se humilians cadit in faciem vnde sequitur. Procidit in fa.suam orans z dicens:Mi pater si posibile est:transeat a me calix iste. Manifestans autem in oratiõe sua deuotionem quasi dilectus z compla cens dispositioni patris addidit: Uerumtamen non sicut ego volo:sed sicut tu.Docens vt non oremus fieri nostram voluntatem sed dei.ſm autem qꝺ cepit pauere z tristari ſm hoc orat calicem passionis transire:z non sicut ipse vult.sed sicut pater:hoc est non ſm substantiam eius diuinam z impassibilem:sed ſm naturam humanã z ifirmã. suscipiens enĩ naturã carnis humane oẽs proprietates impleuit:vt nõ in phantasia habuisse carnem estimaretur:sed in veritate.Proprium est autem hoĩs fidelis:primũ quidẽ nolle pati aliquid doloris maxie quod ducit vsqz ad mortem:qz homo carnalis est:si autez sic voluerit deus acquiescere:quia fidelis est.nam sicut multuz confidere nõ debemus ne nostram virtutez videamur profiteri:sic diffidere nõ debemus:ne dei adiutoris nostri ipotentiaz videamur

pnũcigare. Notãdũ ẽ aũt qñ marcus qdẽ ⁊ lucas hoc ip̃m scripserũt: Joãnes aũt oratẽ iesuz: vt trãsiret ab eo calix nõ introducit qñ hi qdẽ magis ſm humanã nãm eius exponũt de eo: q̃ ſm diuinã: Joañnes aũt magis ſm diuinaz. Aliter autẽ iesus videſ qualia erant iudei passuri petentes eũ ad mortẽ dicebat: ꝓ̃ ſi possibile ẽ: transeat a me calix iſte.

HIERO. Unde signãter dic̃: Calix iſte. hoc ẽ ppũ iudeo rũ: qui excusationẽ ignorãtie habere nõ pñt ſi me occiderĩt hãtes legẽ ⁊ ꝓphas q me vaticinãt. ORIGE. Rursus vi dẽs quãta vtilitas toti⁹ mũdi eẽt futura: p passionẽ ipius di cebat: Sed nõ sicut ego volo: ſz sicut tu. i. ſi possibile eſt: vt sine passione mea oĩa illa bona ꝓueniãt: q̃ p passionẽ meam sunt ꝓuentura transeat passio hec a me: vt ⁊ mũdus saluet: ⁊ iudei in passione mea nõ pereãt. Si aũt sine pditiõe quo rũdaz multoz salus nõ põt introduci: q̃tũ ad iusticiã tuam nõ trãseat. Calicẽ aũt hũc q bibit: passionis in multis locis noĩat scriptura. Bibit aũt calicẽ totũ q patitur pro testimo nio gcqd fuerit ei illatũ. Effundit aũt accipiẽs q denegat: ne aliquid patiat. AVGV. de con. euan. Et ne quis eum putaret pñs minuiſſe potestatẽ: nõ dixit: Si facere põt sed Si fieri põt. vel ſi possibile eſt: ac ſi diceret: Si vis: fieri enĩ põt qõ ille voluerit. vñ ⁊ lucas hoc ipsuz planius intimauit. ñeni ait: Si fieri põt: ſz ſi vis. HYLA. Ul aliter: Nõ ait: Transeat a me calix iſte: hec enĩ eẽt ꝓ se timẽtis oro. q̃ aũt vt a se trãseat rogat: nõ vt ipſe prętereat orat: ſed vt in alte rũ illud qõ ad ſe transit accedat. Totꝰ igit̃ supra eos q pas suri erat metus eſt: atqz iõ ꝓ bis orat qui passuri pꝰ se erant dicẽs: Transeat calix a me. i. qũo a me bibit̃: ita ab his biba tur: ſine spei diffidẽtia: ſine ſenſu doloris: ſine metu mortis. Jõ aũt ait ſi possibile ẽ: qz carni ⁊ ſanguini hoc terror eſt. ⁊ difficile eſt eorũ acerbitate corpora nõ vinci humana. Or aũt ait: Nõ ſicut ego volo: ſed ſicut tu. vellet qdẽ eos nõ pa tine forte in passione diffidãt ſi cohereditatis ſue gloriam ſine passionis ſue difficultate mereanť. Nõ ergo vt nõ pati antur rogat dicẽs: Nõ vt ego volo: ſz vt tu. ait eo q̃ pr̃ vult vt bibẽdi calicis in eos ex ipſo transeat fortitudo: qz ex vo lũtate pr̃is nõ tã per chriſtũ vinci diabolũ q̃z etiã per ei⁹ di ſcipulos oportebat. AVGV. in enchi. Sic igit̃ xp̃s hoiez gerẽs oũdit ꝓuatã quãdã hoĩs volũtatẽ: in qua ⁊ ſuã ⁊ no ſtrã figurauit: q caput nr̃m ẽ: cũ dicit: Trẽseat a me. Dec. n. erat bũana volũtas ꝓpriũ aliqd ⁊ tanq̃ ꝓuatũ volẽs: ſz ga rectũ vult eẽ hoiem ⁊ ad deũ dirigi: ſubdit: Uerũtã non ſic ego volo: ſed ſicut tu. ac ſi diceret videte: in me qz potes ali quid ꝓpriũ velle. ⁊ ſi de⁹ aliud velit concedit̃ hoc huma ne fragilitali. hec vox capitis: ſalus ẽ toti⁹ corpis. LEO papa in ſer. de paſ. Dec vox oẽs fideles inſtruit. oẽs ꝓfeſſo res accẽdit: oẽs martyres coronauit. Nã qs mũdi odia: qs tẽtationũ turbines: qs posſet ꝓſecutoz ſupare terrores: niſi xp̃s in oĩb⁹ ⁊ ꝓ oĩb⁹ patri diceret: fiat volũtas tua? Diſcant igit̃ hãc vocẽ oẽs eccleſie filij. vt cũ aduerſitas violẽter ali cui⁹ tẽtatiõis incũbit: ſepato timore fornidinis: accipiant tollerãtiã passiõis. ORIGE. Puſillũ aũt ꝓgrediẽte ieſu ab eis: nec vna hora potuerũt vigilare eo abſẽte: ꝓpter qõ orem⁹ vt nec modicũ aliqñ ieſ⁹ ꝓgrediať. Segť. Et ve. ad diſcipulos ſuos ⁊ iuenit eos dormientes. CHRY. in ho. Quia tps intẽpeſte noctis erat: ⁊ oculi eoz a triſtitia erant grauati. HILA. Poſtq̃ ergo ad diſcipulos redit ⁊ dor mientes deꝑhẽdit: Petrũ arguit: vñ ſegtur: Et dicit petro: ſic nõ potuiſti vna hora vigilare mecũ. petrum iõ pre oĩb⁹ ex trib⁹ arguit: qz pre ceteris nõ ſe ſcandaliçandum fuerat gloriat⁹. CHRY. in ho. Sz qz ⁊ alij idẽ dixerũt: oĩum ẽt infirmitatem arguit: q enĩ mori ſimul cũ xp̃o elegerãt: ne q̃s ſimul cũ eo potuerũt vigilare. ORIGE. Jnueniẽs aũt eos dormiẽtes ſuſcitat vbo ad audiẽdũ: ⁊ ꝓcipit vigila re dicens: vigilate ⁊ orate ne intretis in tẽtationẽ. vt pmũ vigilem⁹ ⁊ ſic vigilantes orem⁹. Uigilat q facit opa bona ⁊ q ſollicite agit ne ĩ aliqõ teneb̃roſuz dogma ĩcurrat: ſic. n. vigilãtis exaudiť oratio. HIERO. Jmpoſſibile ẽ humanã aĩaz nõ tẽtari. Ergo nõ ait: Uigilate ⁊ ora. ne tẽte. ſz ne ĩ tretis in tẽta. hoc ẽ ne vos tẽtatio ſupet. HILA. Cur aũt ne ĩ tẽtationẽ venirẽt admonere eos voluiſſet orare: oũdit dicẽs: Spũs qdẽ ꝓmpt⁹ ẽ: caro ãt ĩfirma. Nõ. n. de ſe hoc di cit: ad eos enĩ hic ſm ꝓuerſus ẽ. HIERO. Hoc ãt ẽ ad uerſus temerarios: q qõ crediderĩt putãt ſe posſe ꝓſeq. Jta q̃z quãtũ de ardore mẽtis ꝓfidim⁹: tãtũ de fragilitate car nis timeam⁹. ORIGE. Hic ꝓſiderãdũ ẽ vtrũ ſic oĩuz ca ro ĩfirma ẽ: ſic oĩuz ſpũs ꝓmpt⁹ ẽ: an oĩuz qdẽ caro ĩfirma ẽ nõ aũt ⁊ oĩum hoĩuz ſpũs ꝓmpt⁹ ẽ: ſz tñ ſcõz: ĩfideliũ aũt ſpũs ſegnis ẽ ⁊ caro ĩfirma. Eſt ãt ⁊ alio mõ caro ifirma eo ſolũ quoz ſpũs ꝓmpt⁹ ẽ: q cũ ſpũ ꝓmpto opa carnis morti ficãt. Vos ergo vult vigilare ⁊ orare: vt nõ ĩtrẽt in tẽtatiõz q̃n q ſpiritalior ẽ: ſollicitior oz eẽ: ne magnũ bonũ ipſi⁹ gra uẽ bẽat lapſuz. REMI. Uel aliter his vbis oũdit ſe verã carnẽ ex vgine ſumpſiſſe: ⁊ verã aĩaz habuiſſe. vñ ⁊ nũc dic̃ ſpũm ſuũ ꝓmptũ eẽ ad patiẽdũ: carnẽ vo ĩfirmã timere do lorẽ passiõis. Segť: Jteꝝ ſcõo abyt ⁊ orauit dicens: Pater mi ſi nõ põt calix iſte trãſire niſi bibã illũ: fiat volũtas tua.

ORIGE. Eſtimo q̃ calix ille passiõis oĩno a ieſu fuerat trãſitur⁹ ſz cũ dr̃ia: vt ſigdẽ biberet eũ ⁊ ab ipo trãſiret: poſt modũ ⁊ ab vniuerſo genere hoĩuz. Si ãt ñ biberet eũ: ab ip ſo qdẽ forſitã trãſiret: ab hoĩb⁹ ãt nõ trãſiret. Hũc ergo cali cẽ passiõis volebat qdẽ a ſe trãſire: ſic vt oĩno nz guſtaret amaritudinẽ ei⁹ ſi tñ possibile eẽt: q̃tũ ad iuſtitiam dei. Si aũt nõ poterat fieri magis volebat vt ſumeret eũ ⁊ ſic trãſi ret ab eo ⁊ ab vniuerſo hoĩuz genere: q̃z vt ꝺ volũtatẽ pr̃nã bibitionẽ eius effugeret. CHRY. in ho. Qz qdẽ ſcõo vel tertio orat: ex affectu. ſ. humãe ifirmitatis quo mortẽ time bat: certificat q̃ vere fact⁹ ẽ ho. Scõo. n. vel tertio aliqd fi eri vitatis ẽ marie demõſtratiuũ in ſcripturis. vñ ioſeph di xit pharaoni: Qõ vidiſti ſcõo ad eãdẽ rẽ ptinẽs: ſomniũ fir mitatis iudiciũ ẽ. HIERO. Uel aliter: Scõo orat vt ſi niniue. i. gẽtilitas aliter ſaluari nõ põt: niſi aruerit cucurbi ta. i. iudea fiat volũtas patris: q̃ nõ ẽ ꝺ̃ria filij volũtati dicẽ te ipſo p ꝓphetã: vt facerẽ volũtatẽ tuã de⁹ me⁹ volui. HI LA. Uel aliter. Paſſuris diſcipulis oẽz in ſe corporis no ſtri ifirmitatẽ aſſumpſit: crucigz ſecũ vniuerſa gbus ifirma mur affixit: ⁊ iõ trãſire ab eo calix nõ põt: niſi illũ bibat: qa pati niſi ex ei⁹ passiõe ñ posſum⁹. HIERO. Chriſt⁹ ãt ſol⁹ orat ꝓ oĩb⁹: ſicut ⁊ ſolus patiť ꝓ vniuerſis. Segť. n. Et ve. iterũ ⁊ iuenit eos dormi. Erãt enĩ oculi eoz grauati: lãgue ſcebant enĩ ⁊ oppzimebãtur apoſtoloz oculi negatione vi cina. ORIGE. Puto enĩ q̃ nõ tantũ corpoz oculi quan tum aĩarũ grauati erãt. nondũ. n. erat eis ſpũs datus. vnde nõ eos reꝑhẽdit: ſz vadẽs iterũ orauit: docẽs vt nõ deficia mus: ſed pmaneam⁹ in oratiõe: donec impetremus ea que poſtulare iam cepimus. vnde ſegtur: Et relictis illis iteruz abyt ⁊ orauit tertio: eũdẽ ſermonẽ dicẽs. HIERO. Ter tio aũt orauit: vt in ore duoz vel trium teſtiũ ſtaret oẽ ver bum. RABA. Uel ideo tribus vicib⁹ dñs orauit: vt nos a peccatis prętertis veniam ⁊ preſentibus malis tutelã: ⁊ futuris periculis cautelam oremus: ⁊ vt oẽm orationez ad patrem ⁊ ad filium ⁊ ad ſpiritũ ſanctum dirigamus: ⁊ vt in teger ſpũs noſter ⁊ anima ⁊ corpus ſeruetur. AVGV. de que. enan. Non abſurde etiaz intelligitur propter trinã tentationẽ passionis ter dominum oraſſe. Sicut enim ten tatio cupliditatis trina ẽ. ita ⁊ tẽtatio timoris trina eſt. Cupi ditati que in curioſitate eſt opponiť timor mortis. ſicut. n. in illa cognoſcendarum rerum eſt auiditas ita ⁊ in iſta me tus amittende talis noticie. Cupiditati vero honoris vel laudis opponitur timor ignominie ⁊ cõtumeliarũ. cupidi tati aũt voluptatis opponitur timor doloris. REHI. Ul ter orat ꝓ apl̃s: ⁊ marie ꝓ peto q̃ ter erat cũ negatur⁹.

¶ Tunc venit ad discipulos suos: & ait illis: Dormite iam & requiescite. Ecce appropinquauit hora: & filius hois tradet in manus peccatorum. Surgite eam⁹. Ecce appropinq̃uit q me tradet.

HYLA. Post oratione frequẽtẽ: post discursus recursusq; multiplices metũ demit: securitatẽ reddit in regez. adhortatur. vñ dicit. Tũc venit ad discipulos suos & ait illis dormite iam & requiescite. CHRY. in ho. Et qdẽ tũc vigilare oportebat: sz hoc dixit: vt ostenderet: quoniã neqz visuz possent ferre futurorũ malorũ: & qm̃ eoz nõ indiget auxilio: qm̃ oino tradi eũ oportebat. HYLA. Uel hoc dic̃: qz volũtatez pris de discipulis iã secur⁹ expectabat de qua dixerat. Fiat volũtas tua: q̃. s. transiturũ in nos calicẽ bibens infirmitatẽ corpis nr̃i: & timoris sollicitudinẽ & ipsuz dolorẽ mortis absorbuit. ORIGE. Uel nõ ẽ ille ipse somnus: quẽ iubet nunc discipulos suos dormire: & ille q eis superius scribit̃ ꝓtigisse. Illic enĩ dormiẽtes inuenit: nõ regescẽtes sz grauatos oculos hũtes: nũc aũt precepit eis nõ simpliciter dormire: sed cũ requie: vt ordo seruetur: vt primũ qdẽ vigilemus orãtes vt nõ intrem⁹ in tẽtationẽ: vt postea dormiam⁹ & requiescam⁹: vt cũ aliqs inuenerit locũ dño: tabernaculũ deo iacob: ascẽdat supra lectũ strat⁹ sui & det somnũ oculis suis: Forsitan aũt & aĩa non potẽs semp sufferre laborez: quasi incarnata remissiones aliquas sine reprehensione consequet̃: q̃ moraliter dormitiones dicunt̃: vt vsqz aliquãtũ tẽporis habẽs remissionem renouata resuscitet̃. HYLA. Quod autẽ ad eos reuertens dormiẽtesqz reperiẽs primuz reuersus obturgat: scõo silet: tertio quiescere iubet: rõ ista est: q primũ post resurrectionẽ dispersos eos: & diffidentes ac trepidos reprehẽdit: secũdo misso spũ paracluto: grauatis ad cõtuendã euãgely libertatẽ oculis visitauit: nã aliquãdiu legis amore detenti: quodam fidei somno occupati sunt. tertio vero. i. claritatis sue reditu securitati eos quietiqz restituet. ORIGE. Postq̃ aũt resuscitauit eos a sõno: vidẽs in spũ appropinquatẽ iudã traditiõi: q nõdũ videbatur a discipulis eius dicit: Ecce appropin. hora & fili⁹ homi. tradetur in man⁹ peccatorum.

CHRY. in ho. Per hoc aũt qõ dicit: Appropinquauit hora: ostendit qm̃ diuine dispositiõis. erat qõ gerebatur. per hoc aũt qõ dicit in man⁹ peccatorũ demõstrat: qm̃ illorũ nequitie hoc op⁹ erat: nõ q ipse delicto eẽt obnoxi⁹. ORIGE. Sed & nunc in manus peccatorum traditur iesus: quando hi qui videntur iesum credere habẽt euz in manib⁹ suis: cũ sint peccatores. Sz quotienscũqz iust⁹ habẽs in se iesuz in ptãte fact⁹ fuerit peccatoz: Jesus ẽ tradit⁹ in manus peccatoz. HIERO. Postq̃ ergo tertio orauerat: & apostolozum timorẽ sequẽte prãia ipetrauerat corrigẽdũ secur⁹ ꝺ passiõe sua pgit ad psecutores: & vltro se ad iterficiẽdũ pbet. vñ sequit̃. Surgite eam⁹. q. d. Nõ vos iueniãt q̃si timẽtes: vltro pgam⁹ ad mortẽ: vt cõfidẽtiã & gaudiũ passuri videant. Sequit̃. n. Ecce appropinq̃uit q me tradet. ORIGE. Nõ dicit appropinquauit mihi: nec. n. ipsi appropinq̃bat traditor eius qui se elongauerat peccatis suis ab eo. AVGV. de conse. euã. Uidet̃ aũt hic sermo ꝑm matthei sibyplicẽ cõtrarius. Quo enĩ dixit Dormite iã & regescite: cũ cõnectat Surgite eamus. q̃. velut repugnãtia qdã cõmoti conantur ita pnunciare qõ dictũ est: Dormite iã & requiescite tanq̃ ab exprobrante: nõ a pmittẽte sit dictum: qõ recte fieret si esset necesse. Lũ ꝺo marcus ita cõmemorauerit: vt cum dixisset: Dormite iã & regescite. adiungeret: Sufficit. & deide inferret: Uenit hora: Ecce tradet̃ filius hois. vtiq; itelligit̃ post illud qõ eis dictũ est. Dormite iã & requiescite: siluisse dominũ aliquantũ: vt hoc fieret qõ promiserat: & nunc itulisse. Ecce appropinquauit hora. Propter quod ꝑm marcũ positum est. Sufficit. idest q iam requiescitis.

¶ Adhuc eo loquẽte: ecce iudas vnus de duodecim venit: & cum eo turba multa cũ gladiis & fustibus missi a principibus sacerdotũ & senioribus populi. Qui autẽ tradidit eum dedit illis signũ dicẽs: Quẽcunqz osculatus fuero ipse est tenete eum. Et confestim accedens ad iesum dixit: Aue rabbi. Et osculatus est eum. Dixitqz illi ihe sus: Amice ad qd venisti? Tũc accesserũt ad eũ & manus iniecerunt in iesum & tenuerunt eum.

GLO. Quia supra⁹ dictũ ẽ q ꝺns vltro se psecutoribus exhibebat: ꝓnter euãgelista oñdit qõo sit a psecutoribus detẽtus vñ dicit: Adhuc eo loquẽte ecce iudas vn⁹ de duodecim venit. REMI. Unus vz numero: nõ merito. Hoc autẽ dixit ad oñdẽdũ ĩmane facin⁹ illi⁹ q de apostolica dignitate fact⁹ fuerat pditor. Segt̃. Et cũ eo turba multa cũ gladys & fustibus. Ut ãt oñderet euãgelista iuidẽtie cã illũ depheñũ subiungit: Missi a pnci. sacer. & senio. populi. ORIGE. Potuerat dicere aliqs qm̃ pp multitudinẽ eoz q iã crediderant multi venerũt aduersus eũ timẽtes ne multitudo credẽtium de manib⁹ eoz tollerẽt eũ: Ego estimo ẽt alterã cãm: qm̃ q putabãt in beelzebub eycere solere demonia arbitabãtur eũ exgbusdã maleficys posse effugere de medio volẽtiũ eus tenere. Multi ẽt nũc spiritalib⁹ gladys militãt ꝺ iesum vatrys. s. & diuersis de deo dogmatib⁹: Segtur: Qui ãt tradidit eũ dedit eis signũ dicẽs: Quẽcũqz osculat⁹ fuero: ipse ẽ tenete eũ. Dignũ ẽ ãt q̃rere cũ ꝑm faciẽ not⁹ eẽt oib⁹ bitãtibus in iudea q̃re q̃si nõ cognoscentibus effigiẽ eius dedit eis signũ: Uenit aũt traditio talis de eo ad nos: qm̃ nõ solũ one forme in eo fuerũt: vna ꝑm quã eũ oẽs videbãt: altera ꝑm quã trãsfigurat⁹ ẽ coram discipul⁹ i mõte: sz ẽt vnicuiqz apparebat ꝑm q fuerat dign⁹. sicut & de mãna scriptũ ẽ: q̃ habebat saporẽ ad oẽm vsuz cõuenientẽ: & verbũ dei nõ similiter cunctis apparet. Propter huiusmodi ergo trãsfigurationes ei⁹ signo indigebãt. CHRY. in ho. Uel iõ signum eis dedit: qz multotiens detẽtus ab ipsis ptransiit nescientibus eis: qõ & tũc factũ eẽt: si ipse voluisset. Segtur: Et cõfestim accedẽs ad iesuz dixit. Aue rabbi. & osculatus est eũ.

RABA. Suscipit dns osculũ traditoris: nõ q̃ simulare nos doceat: sz ne proditionẽ fugere videat̃. ORIGE. Si aũt aliqs q̃rat Cur osculo iudas tradidit iesuz: ꝑm quosdã qdem voluit reuerẽtiam ad magistrũ seruare: nõ audens manifeste in eũ irruere. ꝑm alios aũt hoc fecit: timens ne si fortẽ se manifestũ aduersariũ pbuisset: ipse ei fieret cã euasionis: cũ posset ꝑm opinionẽ eius effugere: & facere se iperuium. Ego aũt puto q oẽs proditores veritatis amare veritatem fingentes: osculi signo vtunt̃. Oẽs etiã heretici fiẽt & iudas iesu dicunt Rabbi: Jesus autem placabilia respondet. vnde sequitur: Dixitqz illi iesus. Amice ad quid venisti? Dicit autem amice improperans simulationem: hoc. n. noie neminem bonorum in scripturis cognoscimus appellatum. ad malum. n. dicit̃: Amice quomodo huc intrasti? Amice non facio tibi iniuriã. AVGV. i ser. do. de pas. dicit autem. Ad quid venisti? tãq̃ si diceret: osculare is & isidaris? noui quare veneris: amicũ fingis: cũ proditor sis. REMI. Siue Amice ad quid venisti? hoc fac: subintelligitur. Sequitur: tunc accesserunt & manus iniecerunt in iesum & tenuerunt eum. Tunc. s. quando ipse permisit. frequenter enim voluerunt. sed non potuerũt. RABA. Exulta ecclesiane in cõmertio inimicorum tuorum vicisti: quod iudas vẽdidit: & quod iudeus emit tu acquisiuisti.

¶ Et ecce vnus ex his q erant cũ iesu extẽdẽs manum exemit gladium suũ & percutiens seruũ principis sacerdotũ amputauit auriculaz eius. Tũc ait illi iesus: Cõuerte gladiuz tuum in locũ suũ.

Omnes enim qui acceperint gladiuz: gladio pe
ribunt. An putas quia non possum rogare patrē
meum: ⁊ exhibebit mihi modo plus q̄z duode/
cim legiones angelorum? Quomodo ergo im/
plebuntur scripture? Quia sic oportet fieri.
CHRY. in ho. Sicut lucas refert: domin⁹ in cena discipu
lis dixerat: Qui bēt sacculū tollat similiter ⁊ perā: ⁊ q nō bēt
vēdat tunicā suā ⁊ emat gladiū. ⁊ discipuli rēspōderūt: Ec/
ce glady duo hic. Cōueniēs aūt erat illic gladios eē pp agnū
.s. paschalē quē comederāt. Audiētes quoq; quoniam veni
rent p̄secutores ad christū capiēdū: a cena exeūtes gladios
sumpserūt in auxiliū aduersus p̄secutores: quasi p̄o magi/
stro p̄liaturi. vñ ⁊ hic dicit: Et ecce vn⁹ ex his q erāt cū iesu
extēdēs manū exemit gladiū suū. HIERO. In alio euā/
gelio scriptū ē: q̄ petr⁹ hoc fecerit eodē ardore quo ⁊ cetera
fecit. vñ sequtur: Et percutiēs ser. p̄in. sacer. ampu. auriculam
ei⁹. Seru⁹ p̄incipis sacerdotū malchus appellat: auricula
quoq; que amputat dextera est. trāsitorie oñdēdū ē q̄ mal
chus .i. rex quōdā popul⁹ iudeor seru⁹ factus est impieta/
tis ⁊ deuotiōis sacerdotū. Dextrāq; p̄cidit auriculā: vt lit
tere veritatē audiat ī sinistrā. ORIGE. Nā si vident le/
gē audire: mō cū sinistro auditu audiūt vmbrā traditionis
de lege: nō veritatē. Popul⁹ aūt ex gentibus significatus p
petrum per hoc ipsum quod crediderunt in christum: facti
sunt causa vt p̄cideretur iudeorū auditio dextera. RA/
BA. Uel petr⁹ non tollit audientibus intelligendi sensum:
sed diuino ablato iudicio negligentibus pandit: verū eadē
dextera auris in his qui ex eodem populo crediderunt diui
na pietate p̄stino restituta ē officio. HYLA. Uel aliter.
Seruo p̄incipis sacerdotuz auricula ab apostolo desecat.
populo scilicet sacerdotio seruienti per christi discipulū ino
bediens auditus exciditur: ⁊ ad capacitatem veritatis hoc
quod erat non audiens amputatur. LEO papa in ser. de
pas. Dominus autē zelantis apostoli pium motū p̄gredi
vltra nō patitur. vñ sequitur: Tunc ait illi iesus. Conuerte
gladiū tuum in locū suū. Cōtra sacramētū eniz erat redem/
ptiōis nostre: vt qui mori p̄o omnibus venerat: capi nollet
Dat ergo in se furētibus licentiam seuiēdi: ne dilato glorio
se crucis triūpho: ⁊ domīatio diabolica fieret lōgior: ⁊ capti
uitas būana diuturnior. RABA. Oportuit etiā vt actor
gratie fideles patiētiā suo exēplo doceret: ⁊ potius ad susti/
nendū fortiter aduersa instrueret: q̄z ad vindicandū p̄ono
caret. CHRY. in ho. Ad hoc autē vt discipl⁹ p̄suaderetur
cōminationem addit dicens: Omnes enim qui acceperint
gladium gladio peribunt. AVGV. cōtra faustuz: Idest
oīs qui vsus fuerit gladio: Ille aūt vtitur gladio qui nulla
superioritate aut legitima potestate vel iubente vel concedē
te in sanguinem alicuius armatur. Nam vtiq; dominus
iusserat vt ferrum discipuli eius ferrent: sed non iusserat vt
ferirent. Quid ergo indignum si petrus post hoc pecca/
tū factus est pastor ecclesie: sicut moyses post p̄cussum egy/
ptū fact⁹ ē rector ⁊ p̄nceps synagoge? Uterq; n. ñ ōtestabili
inanitate: sz emēdabili animositate regulā excessit: vterq;
odio iprobitatis aliene: sed ille fraterno: iste dñico lz adhuc
carnali: tamē amore peccauit. HYLA. Sed nō oībus gla
dio vtentib⁹ mors solet eē per gladiū. nam plures aut febzis
aut ali⁹ accidēs casus absumit qui gladio aut iudicy officio
aut resistendi latronib⁹ necessitate sunt vsi. Et si sm sniam
eius omnis gladio vtēs gladio perimeret: recte d necem
eoz gladius eximebatur qui eodem vtebantur ad facinus.
HIERO. Quo ergo gladio peribit quicunq; gladiū sum
serit? Illo nempe qui igneus vertitur ante paradisum: ⁊
gladio spiritus qui in dei describitur armatura. HYLA.
Recondi ergo gladium p̄cipit dominus: quia eos non bu
mano: sed oris sui gladio esset peremptur⁹. REMIGIVS.
Uel aliter: Qui gladio vtitur ad occidendū hominem ipse
sue p̄ius malicie moritur gladio. CHRY. in homi. Non
solū autē mitigauit discipulos per cōminationem pene: sed
etiam ostendendo q̄ voluntarie hoc sustinebat. vnde se/
quitur: An putas q̄z non possum rogare patrez meū: ⁊ exhi
bebit mihi modo plus q̄z duodecim legiones angelorum?
Quia multa humane infirmitatis ostenderat: non videret
credibilia dicere: si dixisset q̄ eos perdere posset. Et iō dic
An putas q̄z non possum. HIERO. Quasi diceret: Nō in
digeo duodecim apostolorum auxilio: etiam si omnes me
defenderent: qui possum habere duodecim legiones ange/
lici exercitus. Una legio apud veteres sex milibus hoium
complebatur. de. xv. ergo legionib⁹. lxxv. milia angelorum
fiunt ī quot gentes hoiuz lingua diuisa ē. ORIGE. Ex hoc
autem demonstrat: qm̄ sm similitudinem legionum mili/
tie mundialis: sunt ⁊ angelor legiones militie celestis mili
tantium contra legiones demonum. militia enim omnis
propter aduersarios intelligitur constituta. Non autem
quasi indigens auxilio angelor hoc dicebat: sed sm estima
tionem petri volentis ei auxilium ferre. Magis eni angeli
opus hūt auxilio vnigeniti fily dei q̄z ipse illorū. REMI.
Possumus etiā intelligere per angelos romanorum exerci
tum. cum Tyto enim ⁊ Uespesiano omnes lingue aduer/
sus iudeam surrexerunt: ⁊ impletum est: Quia pugnabit p
eo orbis terra? contra insensatos. CHRY. in homilia.
Non solum autem per hoc timorez discipulorū euacuat: sz
etiā per hoc q̄ scripturas in medīū introducit dicens: Quo
ergo implebuntur scripture: q̄z sic oportet fieri. HIERO.
Hec sententia promptum ad patiendū demonstrat aīum:
q̄ frustra prophete cecinerint: nisi dominus eos vera dixis
se sua passione asseueret.

¶ In illa hora dixit iesus turbis: Tanq̄z ad latro
nem existis cum gladijs ⁊ fustibus cōp̄hendere
me. Quotidie apud vos sedebam docens in tē/
plo: ⁊ non me tenuistis. Hoc autem totū factuz
est vt adimplerētur scripture p̄phetarū. Tūc
discipuli oēs relicto eo fugerunt. At illi tenētes
iesum duxerunt eum ad cayphan p̄incipem sa
cerdotum: vbi scribe ⁊ seniores p̄uenerant. Pe
trus autē sequebatur eum a longe: vsq; in atriū
p̄incipis sacerdotum. Et ingressus intro: sede/
bat cum ministris vt videret finem.

ORIGE. Postq̄z dixit petro: Reconde gladium tuū qō
est patientie: postq̄z etiam auriculā restituit amputatam si/
cut alter dicit euangelista: qō sūme benignitatis initiuz fue
rat ⁊ diuine virtutis: subditur: In illa hora dixit iesus tur/
bis: vt si p̄terita beneficia nō recordantur vl p̄sentia re
cognoscant: Tanq̄z ad latronem existis cū gladys ⁊ fustib⁹
comp̄hendere me? REMI. Ac si diceret: Latronis offi/
cium est nocere ⁊ latitare: ego vero nemini nocui: sz plures
sanaui: ⁊ in synagogis semper docui. Et hoc est quod subdi/
tur: Quotidie apud vos sedebam in templo docens ⁊ non
me tenuistis. HIERO. Quasi diceret: Stultum est eū cū
gladys ⁊ fustibus querere qui vltro se vestris trdaet mani/
bus: ⁊ in nocte quasi latitantem per proditorem inuestiga/
re qui quotidie in templo doceat. CHRY. in homi. Ideo
autem cum in templo non tenuerunt: q̄z non ausi erant p/
pter turbam: propter qō ⁊ dominus foras exiuit: vt ex loco
⁊ tempore daret eis aptitudinem se capiendi. Ex hoc ergo
docet: qm̄ nisi voluntarius permisisset: nequaq̄z eū capere
valuissent. Deinde euangelista questionem soluit: propter
quid dominus capi voluit: cum subdit: Hoc autem totuz fa
ctum est vt adimplerentur scripture p̄phetaz. HIERO.

foderũt manus meas ⁊ pedes meos. Et alibi. Sicut ouis ad victimã ductꝰ ẽ. Et in alio loco. Ab iniqtatibus ppli mei ductus est ad mortem. REMI. Quia enim oẽs ꝓphete ꝑ dixerunt xpi passionem: ideo nõ posuit fixum testimoniuꝫ: sed generaliter dicit impleri vaticinia omnium ꝓphetarꝫ.

CHRY. in homi. Discipuli autem qui quando detentus est dominus ꝓmanserunt: quando hec locutus est ad turbas: fugerunt. vnde sequitur: Tunc discipuli oẽs relicto eo fugerunt. sciebant enim quoniã iam non erat possibile effugere eo se volũtarie illis tradente. REMI. In hoc tamẽ facto demonstratur fragilitas apostolorum: qui enim de ardore fidei ꝓmiserant se mori cum eo: nũc timore fugiunt ĩmemores sue ꝓmissionis: quod etiã videmus ĩpleri ĩ bis qui ꝓ amore dei magna se ꝓmittunt facturos: ⁊ postmodũ non implent: non tamen desperare debent: sed cum apostolis resurgere: ⁊ per penitentiam resipiscere. RABA. Mystice aũt sicut petrus qui culpam negationis penitentie lachrimis abluit: recuperationẽ eorꝫ ostendit: qui ĩ martyrio labuntur: ita ceteri discipuli fugiẽtes: cautelam fugiẽdi docent eos qui se minus idoneos ad tollerãda supplicia sentiunt. Sequitur. At illi tenentes iesum duxerunt ad cayphã principem sacerdotum. AVGV. de con. euan. Sed taĩ ꝓmo ad annam ductus est socer cayphe sicut ioannes dicit: Ductus est autẽ ligatus cum adessent ĩ illa turba tribunus ⁊ cohors. vt ioannes cõmemorat. HIERO. Refert autẽ iosephus istum cayphan vnius tñ anni pontificatũ ꝓtecio redemisse: cum tamen moyses deo iubẽte ꝑceperit: vt pontifices patribꝰ succederent: ⁊ generatõis in sacerdotibus series texeretur. non ergo mirum est si iniquus pontifex iniq̃ iudicet. RABA. Cõuenit etiã noñactiõi cayphe: idest inuestigator vel sagax ad implendam suam nequitiã vel vomens ore. quia impudẽs fuit ad ꝓferendum mendacium: ⁊ ad perpetrandum homicidium. Ideo autem illuc eum adduxerunt vt cum consilio omnia facerẽt. Unde sequit: Ubi scribe ⁊ pharisei ⁊ seniores ꝓuenerãt. ORIGE. Ubi cayphas ẽ ꝓnceps sacerdoũ illic congregantur scribe idest litterati: qui ꝓsunt littere occidenti: ⁊ seniores non in veritate: sed in vetustate littere. Sequitur: Petrus autẽ sequebat eum a longe. Non enim poterat de proximo cum sequi: sed de longinquo: nec tamẽ omnino recedens ab eo.

CHRY. in ho. Multus enim erat feruor petri: qui cum alios fugientes vidisset: non fugit: sed stetit ⁊ intrauit. Si autem ⁊ ioannes intrauit: tamen notus erat principi sacerdotum. Longe autem sequebatur: quia erat dominum negaturus. REMI. Neq; enim negare potuisset si domino ꝓximus adhesisset. Per hoc etiam significatur q̃ petrꝰ dominum ad passionem euntem erat secuturus. i. imitaturꝰ.

AVGV. de concor. euan. Significatur etiam ecclesiam secuturam quidem: hoc est imitaturam passiones domini: sed longe differenter. ecclesia enim ꝓ se patitur: at illi ꝓ ecclesia. Sequitur: Et ingressus intro sedebat cũ ministris vt videret finem. HIERO. Uel amore discipuli: vel humana curiositate scire cupiebat quid iudicaret de dño pontifex: vtꝫ eũ neci addiceret: an flagellis cessũ dimitteret.

¶ Principes aũt sacerdotũ: ⁊ omne consilium querebant falsum testimonium contra iesuꝫ: vt eum morti traderent: ⁊ non inuenerũt: cuꝫ multi falsi testes accessissent. Nouissime aũt venerũt duo falsi testes ⁊ dixerunt: Hic dixit: Possũ destruere templum dei: ⁊ post triduꝫ reedificare illũ. Et surgens ꝓceps sacerdotum ait illi: Nihil respondes ad ea que isti aduersum te testificantur? Jesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi: Adiuro te per deum viuum: vt dicas nobis si tu es christus filius dei. Dixit illi iesus: Tu dixisti. Uerutamen dico vobis: amodo videbitis filium hominis sedentez a dextris virtutis dei: ⁊ venientem in nubibus celi. Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua dicens: Blasphemauit. Quid adhuc egemus testibus? Ecce nunc audistis blasphemiã. Quid vobis videtur? At illi rñdentes dixerunt: Reus est mortis. Tunc expuerunt ĩ faciem eius: ⁊ colaphis eum cederunt. alij autem palmas in faciẽ eius dederunt dicentes: prophetiza nobis christe quis est qui te percussit.

CHRY. in hom. Congregatis ꝓncipibus sacerdotum: ⁊ tota pestilentie conuenticula: volebant suis insidijs iudicy formam imponere. vnde dicitur. Principes autez sacerdotum ⁊ omne consilium querebant falsum testimonium contra iesum vt eum morti traderent. Sed q̃ fictum erat iudiciuꝫ. ⁊ omnia tumultus ⁊ turbationis plena: manifestatur per hoc quod subditur. Et non inuenerunt cum multi falsi testes accessissent. ORIGE. Falsa enim testimonia tunc locum habent: quando cum colore aliquo proferũtur. Sed nec colos inueniebatur qui posset contra iesum aduare mendacia: quanuis essent multi gratiam tribuere volentes ꝓncipibus sacerdotum: quod maximaꝫ laudem exhibet iesu: qui sic omnia irreꝓhensibiliter dixit ⁊ fecit: vt nullam verisimilitudinem inuenirẽt in eo reprehẽsionis ⁊ mali ⁊ multi astuti. Sequit: Nouissime autẽ venerunt duo falsi testes ⁊ dixerũt. hic dixit: possum destruere templum dei: ⁊ post triduum reedificare illud. HIERO. Quomõ autem falsi testes sunt si ea dicunt que dominum dixisse legimus? Sed falsus testis est qui non eodem sensu dicta intelligit: quo dicuntur. dominus enim dixerat de templo corꝓoris sui: sꝫ in ipsis verbis calumniãtur: vt paucis additis vel mutatis quasi iustam calumniam faciant. Saluatoꝛ dixerat: Soluite templũ hoc. isti commutant ⁊ aiunt: Possuꝫ destruere templum dei. Uos inquit soluite: non ego: quia illicitum est vt nobis ipsis inferamus manus. deinde illi vertunt: Et post triduuꝫ reedificare illud: vt ꝓꝓrie ẽ templo iudaico dixisse videretur. dominus autẽ vt ostenderet animale et spirans templum dixerat: Et ego in triduo suscitabo illud. aliũ est edificare: aliud suscitare. CHRY. in homine. Sed quare non attulerunt in medium accusationem de solutione sabbati? quia multotiens eos super hoc cõfutauerat. HIERO. Ira autem ꝓceps ⁊ impatiẽs non inueniens calumnie locum: excutit de solio pontificem: vt vela mentis motu corꝓoris demonstraret. vnde sequitur. Et surgẽs princeps sacerdotũ ait illi. Nihil rñdes ad ea que isti aduersuꝫ te testificãtur? CHRY. in ho. Voc aũt dixit volens ab eo inexcusabilem rñsionez elicere: vt ex ipsa eius capiat. Inutilis autez erat excusationis responsio: nullo cã exaudiente. Et ideo sequitur: Jesus autẽ tacebat. Ereniz solum figura iudicy ibi erat: ĩ veritate autẽ latronum erat incursus sicut in spelũca. ⁊ ideo silet. ORIGE. Ex hoc autẽ loco discimꝰ contẽnere calũniantiũ ⁊ falsorũ testiũ voces: vt nec responsione dignos eos habeamꝰ qui non cõuenientia dicunt aduersus nos: maxime vbi maius ẽ libere ⁊ fortiter silere: q̃ defendere sine vllo ꝓfectu. HIERO. Sciebat. n. q̃si deus geqd dixisset torquendũ ad calũniã. Quanto ergo iesus magis tacebat ad indignos rñsione sua falsos testes ⁊ sacerdotes impios: tantomagis põtifex furore ꝓperatus eũ ad rñdendum ꝓuocat: vt ex qualibet occasiõe sermonis locum inueniat accusãdi. vñ sequtur: Et ꝓnceps sacerdotũ ait illi: Adiuro te per deũ viuuꝫ vt dicas nobis si tu es chri-

stus filiꝰ dei. ORIGE. In lege quidē adiurādi vsū aliquo tiens iuenimꝰ. Estimo aūt qm̄ nō oportet vt vir q; vult m̄ euāgelīū viuere adiuret alterꝝ. Si.n. iurare nō licet: nec ad iurare: ꝫ q respicit ieſū impantē demonibꝰ ꝛ poteſtatē dā tem diſcipulis ſuꝑ demonia: dicet q m̄ ptātem datā a ſal uatore nō eſt adiurare demonia. Priceps āt ſacerdotū pec catū faciebat inſidiās ieſu: ꝛ ideo imitabaſ ꝓpriū pr̄ez: qui bis dubie iterrogauit ſaluatorē. Si tu es xp̄s filius dei. vn de quis recte dicere poteſt qm̄ dubitare de filio dei vtrum ipſe ſit chriſtus: opus diaboli eſt. Non decebat aūt dn̄m ad adiurationem p̄cipis reſpōdere ſacerdotū quaſi vim paſ ſum: ꝓpter quod nec denegauit ſe filium dei eſſe: nec mani feſte cōfeſſus eſt. vnde ſegtur: Dicit illi ieſus: tu dixiſti. Nō eni erat dignus chriſti doctrina: ꝓpterea non eū docet: ſed verbum oris eius accipiens: in redargutionē ipſius conuer ſus. Sequiť. Uerūtamē dico vo. ammo. vide. filiū homi. ſe dentē a dex. vir. dei. Uidetur mihi qm̄ firmitatē quandam regalem ſignificat ſeſſio filij hois. iuxta virtutē ergo dei q ſolus eſt virtus: fundatus eſt qui accepit omnem poteſtatē a patre ſicut in celo ꝛ in terra. Erit autem quando hanc fun dationē videbūt etiā aduerſarij q a tempore diſpēſatiōis incepit impleri. Uiderunt.n. eius diſcipuli eum reſurgentē a mortuis: ꝛ ꝙ hoc viderūt eū fūdatū ad dexterā vtutis. Ut q; fm longitudinē ſempiternā que ē apud deum a conſtitu tione mūdi vſq; ad finē ē vnus dies. Nihil ergo mirum q; dic dicit ſaluator. Ammodo. ſpacium eſt breuiſſimuz vſq; a finem oſtendēs: ꝛ non ſolū ſedentez eū ad dexterā virtu tis viſuros ꝓphetabat: ſed etiam venientē in nubibus celi vnde ſegtur: Et veni. in nubibus celi. De nubes ſūt ꝓphe ꝛ apoſtoli chriſti: quibus mandat pluere cū oportet: ꝛ ſunt nubes celi nō trāſcuntes: quaſi portantes imaginē celeſtis: ꝛ digne ſūt vt ſint ſedes dei quaſi heredes dei ꝛ coheredes xp̄i. HIERO. Pōtificē autē quē de ſolio ſacerdotali fu roꝛ excuſſerat: eadem rabies ad ſcindēdas veſtes ꝓuocat. vnde ſequiť: Tunc p̄ceps ſacerdotū ſcidit veſtimenta ſua dicens: Blaſphemauit. Conſuetudinis.n. iudaice eſt: q; cuz aliquid blaſphemum ꝛ q̄ſi contra deū audierit: ſcidant ve ſtimēta ſua. CHRY. in hom. Hoc igiť fecit vt accuſatio nē redderet grauioꝛez: ꝛ qō vbis dicebat: factis extolleret. HIERO. Per hoc aūt q; ſcidit veſtimēta ſua: oñdit iude os ſacerdotalē gloriā pdidiſſe: ꝛ vacuaz ſedē hēre pōtificis. Dū.n. veſtē ſibi diſcidit: ipſū quo tegebaſ velamentū legis abrupit. CHRY. in ho. Luz ergo ſciduſſet veſtimēta ſua: nō fert ſniaz a ſeipſo ſed ab alys eā exgrit dicēs: Quid vob videť: Sic in cōfeſſis peccatis ꝛ blaſphemia manifeſta fieri ſolet: ꝛ q̄ſi cogēs ꝛ violētiā iferēs ad ſniam ꝓferēdā puenit auditorē dicēs: Quid adhuc egem⁹ teſtib⁹: Ecce nūc audi. blaſphemiā. Que āt fuit illa blaſphemia: Eteni ante eis cō gregatis dixerat: Dixit dn̄s dn̄o meo: ſede a dextris meis: ꝛ interpretatus eſt eis ꝛ ſiluerūt: nec de cetero cōtradixerūt: qualiter ergo nūc quod dictū ē blaſphemiā vocant: Sequi tur: At illi reſpōdētes dixerūt: Reus eſt mortis. Ipſi accu ſantes: ipſi diſcutiētes: ipſi ſententiā ꝓferētes. ORIGE. Quantum putas fuit erroꝛis: ipſam p̄cipalē oīuz vitā reā mortis ꝓnunciare: ꝛ per tantoꝛū reſurgentium teſtimonia non reſpicere fontem vite de quo in omnes reſurgentes vi ta fluebat. CHRY. in ho. Ut aūt venationē inuenientes ita ſuam demonſtrabant ebrietatē: ꝛ inſania ferebanť. Se quitur: Tūc expue. i fa. ei⁹: ꝛ colaꝑ eū ceciderūt. HIERO. Ut compleretur quod dictū eſt: Dedi maxillā meā alapis: ꝛ faciem meā nō auerti a confuſione ſputoꝛ. Segtur: Aly autē pal. in faci. eius dede. dicen. Prophetiza no. chriſte: qs eſt qui te percuſſit. GLO. In cōtumeliam ei hoc dicit: qui ſe ꝓphetam haberi voluit a populis. HIERO. Stultum autem erat verberantibus reſpōdere ꝛ prophetare ceden tem: cum palam percutiētis inſania videretur. CHRY. in ho. Attēde aūt q; euāgeliſta cū ſūma diligētia ea q̄ videť eē exprobratiſſima exponit: nihil occultās aut verecūdans ſed gloriā exiſtimās maximā: dominatorē orbis terraꝝ pro nobis talia ſuſtinere. Hoc aūt legamus cōtinue: hoc noſtre mēti inſcribamus ꝛ in his gloziemur. AVGV. de q̄. euā. Quod āt dictū eſt: Expuerunt in faciē eius: ſignificauit eos qui preſentiam gratie eius reſpuunt. Item tanꝗ colaphis cum cedunt: qui ei honores ſuos preferunt. Palmas in fa ciem eius dant: qui perfidia cecati: euz nō veniſſe affirmāt: tanꝗ preſentiam eius exterminantes ꝛ repellentes.

¶ Petrus vero ſedebat foris in atrio: ꝛ acceſſit ad eum vna ancilla dicens: Et tu cum ieſu gali eo eras. At ille negauit coram oibus dicens: Ne ſcio qd dicis. Exeūte aūt illo ianuā: vidit eū alia ancilla: ꝛ ait his q; erāt ibi: Et hic erat cū ieſu na zareno. Et iterꝝ negauit cū iuramēto: quia nō no ui hoīem. Et poſt puſillū acceſſerūt qui ſtabāt ꝛ dixerunt petro: Uere tu ex illis es. Nā ꝛ loquel la tua manifeſtum te facit. Tunc cepit deteſta ri ꝛ iurare: quia non nouiſſet hominem. Et con tinuo gallus cantauit. Et recordatus eſt petrus verbi ieſu quod dixerat: priuſq̄ gallus cāret ter me negabis. Et egreſſus foras fleuit amare.

AVGV. de cō. euā. Inter p̄dictas dn̄i cōtumelias trina negatio petri fcā ē. quā nō oēs euangeliſte eodē ordine nar rant. Lucas.n. explicat prius tentationē petri: nūc demuz cōtumelias dn̄i. Sed mattheus ꝛ marc⁹ eas p̄mo ꝓmemo rāt: ꝛ deīde petri tētationē. Sic.n. hic ſequiť. Petrus vero ſedebat foris i atrio. HIERO. Foris ſedebat vt videret exitū rei: ꝛ nō approꝓinquabat ieſu: ne miſtris aliq̄ ſuſpicio naſceretur. CHRY. in ho. Et q; quādo detentū magiſtrū vidit ſolū: ita efferbuit vt gladiū euaginauerit: ꝛ auriculaz abſciderit: quādo cōtumelias chriſti audiuit negatoꝛ effici tur: ꝛ vilis puelle minas nō ſuſtinet. Segtur enim: Et acceſ ſit ad eū vna ancilla dicens: Et tu cuz ieſu gali. eras. RA BA. Quid ſibi vult quia prima eum prodit ancilla cum viri magis eū potuerint recognoſcere: niſi q; iſte ſexus pec care i ne ce domini videretur: ꝛ eius paſſione redimeretur. Segtur: At ille negauit coram oib⁹ dicens: Neſcio qd dicis. Palā coram oibus negauit: qz ſe manifeſtare expauit quod dicebaſ ſe neſcire: rndit: qz ꝓ ſaluatore adhuc mori noluit.

LEO papa in ſer. de paſ. Ob hoc autē ſicut apparet beſi tare pmiſſus eſt: vt i eccleſie principe remediū penitētie cō dereť: ꝛ nemo auderet de ſua virtute cōfidere: quādo mu tabilitatis periculū: nec beatus petrus potuiſſet euadere.

CHRY. in ho. Non ſolū aūt ſemel ſed ꝛ ſecūdo ꝛ tertio negat in breui tempore. vnde ſequitur. Exeunte autē eo ia nuam: vidit eū alia ancilla ꝛ ait his q; erāt ibi: Et hic erat cū ieſu nazareno. AVGV. de cō. euā. Intelligiť āt q; poſtq̄ exyt foras cū iā ſemel negaſſet: gallus cāt auit p̄mū qō mar cus dicit. CHRY. in ho. Ut oñdat q; neq; vox galli eum a negatione detinuit. neq; i memoziam ſue pmiſſionis re duxit. AVGV. de cōcoz. euā. Nō aūt foris ante ianuā ite rum negauit: ꝫ cū rediſſet ad focū: neq; enī iaz exierat ꝛ fo ris eum vidit altera ancilla: ſed cū exiret eū vidit. i. cuz ſur geret ꝛ exiret aīaduertit: ꝛ dixit his q; erant ibi. i. qui ſil' ade rant od ignem in atrio: Et hic erat cum ieſu nazareno. Ille aūt qui foris exierat: hoc audito regreſſus ē: vt ſe quaſi pur garet negando. Uel quod eſt credibilius: nō audiuit quod de eo dictum fuerat cum foras exiret: ꝛ poſteaq̄ redyt q; dictum eſt ei qō lucas commemoꝛat. Segtur: Et iterū ne gauit cum iuramento: qz non noui hominem. HIERO. Scio quoſdā pio affectu erga apoſtolū petrū locū hunc ita

interptatos:vt dicerent petrū hoīem negasse:nō deuz: ⁊ eē
sensū:Nescio hoīem qz scio deū. Hoc q̄ friuolū sit:prudēs
lector intelligit.si.n.iste non negauit:ergo mētitus est dñs
q dixerat:Ter me negabis. RABA. In hac aūt negatiōe
petri dicimus non solum abnegare christum:q dicit euz nō
esse xp̄m:sed qui cum sit:negat se eē christianū. AVGV.
de con.euan. Nunc iam de tertia negatōe inspiciam⁹. Se/
quitur enī:Et post pusil.accesserūt qui sta.⁊ dixe.petro:Uere et
tu ex illis es. Lucas āt dixit:Interuallo facto q̄si hore vni/
us ⁊ vt cum conuincant:subsequenter adiungūt. Nā ⁊ loque
la tua manifestum te facit. HIERO. Nō quo alteri⁹ ser/
monis eēt petrus aut gentis externe:omnes quippe hebrei
erant ⁊ q arguebāt:⁊ q arguebaī: sz quo vnaquecz puincia
⁊ regio hēat pprietates suas ⁊ vernaculū loquēdi sonū vi
tare nō possit. REMI. Uide aūt q̄ sint noxia prauorū bo
minum colloquia:ipsa gppe coegerūt petrum negare domi
num:quē prius confessus fuerat esse dei filium. Seq̄ī enī.
Tūc cepit detestari ⁊ iurare:qz nō nouissz hoīez. RABA.
Nota qz p̄mū ait:Nescio qd dicis.secūdo cū iuramēto ne
gat.tertio qz cepit ōtestari ⁊ iurare:qz nō nouit hoīez:Per/
seuerare quippe ī peccato dat incrementū sceleri:⁊ gmini
ma spernit:cadit in maiora. REMI. Spiritualī āt p hoc q
petrus ante primū galli cantum negauit:illi designanī qui
ante xp̄i resurrectionē nō credebāt eū esse deū eius morte
turbati. Per hoc aūt q post galli cātuz negauit:illi designā
tur q in vtrāq domini nām:⁊ fm deū:⁊ fm hominē errant.
Per primam aūt ancillaz designatur cupiditas: p secūdaz
carnalis delectatio:per illos qui astabant:demones intelli
guntur.bis.n.trabunī hoīes ad xp̄i negatōem. ORIGE.
Uel per primaz ancillaz intelligitur synagoga iudeorum q
frequenter cōpulerunt denegare fideles:per secundam cō
gregatio gentium:q ⁊ persecuti sunt xp̄ianos:per tertios stā
tes in atrio:ministri heresum diuersarum. AVGV. de
que.euan. Ter etiā petrus negauit.nā ⁊ erroz hereticorum
de christo tribus generib⁹ terminaī. Aut enī ex diuinitate:
aut ō hūanitate: aut de vtroq fallunī. RABA. Post ter
tiā autē negatōem segī galli cantus.⁊ hoc est quod subdiī:
Et conti.gallus cātauit. Per quē doctoz ecclie intelligiī q
somnolentos increpās ait:Euigilate iusti ⁊ nolite peccare.
Solet aūt sacra scriptura sepe meritū cārum per statuz de/
signare tempoz. vnde petrus qui media nocte negauit: ad
galli cantum penituit. vnde segtur:Et recordatus ē petrus
verbi iesu quod dixerat. Priusq̄ gallus cantet: ter me ne/
gabis. HIERO. In alio euangelio legimus:q⁹ post nega/
tionem petri ⁊ galli cantum:respexit saluator petrū:⁊ intui/
tu suo eū ad amaras lachrymas puocauit.non.n.fieri pote
rat vt in negationis tenebris pmaneret: que lux pspexerat
mūdi. vnde ⁊ hic segtur:Et egressus foras fleuit amare. In
atrio.n.cayphe sedens nō poterat agere pniam. vnde foras
egrediī de impioz cōsilio:vt pauide negatōis sordes ama/
ris fletibus lauet. LEO papa. Felices o apostole sancte la
chryme tue:que ad diluendam culpā negatōis:vtutē sacri
būere baptismatis. Affuit enī dextra domini iesu christi:q̄
labentē te puscz deycereris excipet:⁊ firmitatē stādi ī ipso
caden di periculo recepisti:cito itaq ad soliditatem redyt
petra tanq̄ recipiens fortitudinem: vt qui tunc in christi
expauerat passione:in suo post supplicio non timeret:sed cō
stans permaneret. CAPI. XXVII.

Mane aūt facto:consiliū inierūt oēs pri/
cipes sacerdotū ⁊ seniores populi
aduersus iesum:vt eum morti tra/
derent. Et vinctum adduxerunt eū:
⁊ tradiderunt pontio pilato p̄sidi. Tunc videns iudas qui eū tradidit q⁹ dāna/
tus esset:penitentia ductus rettulit triginta argē
teos principib⁹ sacerdotū ⁊ senioribus dicens:
Peccaui:tradens sanguinem iustum:At illi di
xerūt:Quid ad nos:Tu videris. Et proiectis
argēteis ī templo recessit ⁊ abiēs laqō se suspēdit.
AVGV. de con.euā. Cōtexuerat supius euangelista nar/
rationē in his que cū domino acta sunt vsqz ad mane. Sz
postea redyt ad narrandā petri negationē: qua terminata
redyt ad mane:vt inde cetera ꝓtexeret. Et hoc est quod di
citur:Mane aūt facto consiliū inierunt oēs pncipes sacer
dotū ⁊ seniores populi aduersus iesum:vt eum morti trade
rēt. ORIGE. Putātes p morte extinguere ei⁹ doctrinā
⁊ fidē apud eos q crediderūt in eū quasi in filiū dei. Talia
aūt cōtra eū cōsiliantes:alligauerūt iesum soluentē a vincu
lis.vñ sequiī:Et vinctū adduxerūt eū:⁊ tradiderūt pontio
pilato p̄sidi. HIERO. Uide sollicitudinē sacerdotū i
malū.tota nocte vigilarūt vt homicidiū faceret:⁊ vinctum
tradiderunt pilato. Debant.n.hūc morē: vt quē adiudicat
sent morti:ligatū iudici traderent. RABA. Attamē no
tādū q⁹ nō tūc primū ligauerūt:sz mox cōprehēsum ī horto
vt ioānes declarat. CHRY. in ho. Ideo autem eū nō oc
culte interfecerunt:quia volebant eius glorie detrahere.
multi enim eū admirabanī:⁊ propter hoc studuerūt publi
ce ⁊ cozā hominib⁹ eū occidere:⁊ ideo ad p̄sidē eū duxe/
rūt. HIERO. Uidēs aūt iudas dominū adiudicarū mor
ti:preciū rettulit sacerdotib⁹: quasi in ptāte sua essēt perse
cutoz mutare sniam. vnde sequiī:Tunc videns iudas qui
tradidit eū q⁹ dānatus esset:penitentia ductus:rettulit tri/
ginta argenteos principibus sacerdotū ⁊ seniozibus popu/
li dicens:Peccaui:tradēs sanguinē iustū. ORIGE. Re/
spondeant mihi qui de naturis q̄sdā fabulas introducunt:
vnde ē q⁹ iudas cognoscens peccatū suū dixit:Peccaui:tra
dens sanguinē iustum:nisi ex bona plantatione mentis ⁊ se
minatiōe virtutis que seminata ē in omni rationabili ani
ma:quā nō coluit iudas:⁊ ideo cecidit in tale peccatuz. Si
aūt nature percuntis ē aliquis hominū:magis huius natu
re fuit iudas:Et siquidem post resurrectionē christi hoc di
xisset iudas:forsitā erat dicēdū qñ cōpulit eū penitere de
peccato ipsa virt⁹ resurrectiōis. Nūc aūt vidēs eū traditū
eē pilato penituit:forsitan recordat⁹ q frequēter iesus dixe
rat de sua resurrectione futura. Forsitan ⁊ sathanas qui in
gressus in eū fuerat:presto fuit ei donec iesus traderetur pi
lato. Postq̄ aūt fecit q⁹ voluit recessit ab eo:quo recedēte
penitētiā cape potuit. Sed quomō vidit iudas qñ cōdem
natus ē:nōdū.n.a pilato fuerat īterrogat⁹. forsitā dicet ali
quis qñ consideratiōe mētis sue vidit exitum rei ex eo q⁹
traditū aspexit. Alius aūt dicet: qñ q⁹ scriptū ē. Uidēs iu
das qz cōdēnat⁹ ē. ad ipz iudā referī:tūc.n.sensit malū sui
⁊ intellexit se condēnatum. LEO papa. Dicendo tamen
Peccaui tradens sanguinez iustum:in impietatis sue perfi
dia perstitit:qui iesuz nō dei filiū:sed nostre tantummodo
conditionis hominē:etiā inter extrema mortis sue pericu/
la credidit: cuius flexisset misericordiam si eius omnipo/
tentiam non negasset. CHRY. i ho. Uide aūt quoniam
penitentiā agit qñ cōpletū ē ⁊ finē accepit peccatū. Non.n.
permittit diabolus eos qui non vigilāt videre malū ante/
q̄ perficiāt. Sequiī. At illi dixerūt: Quid ad nos:tu vide
ris. REMI. Ac si dicant: Quid ad nos pertinet si iustus
est:tu videris.i.opus tuum quale sit manifestabitur. Qui
dam aūt cōiunctiz voluerūt legere hec verba vt sit sensus
cuius estimationis deputaris apud nos:qui eū q⁹ tradidi
sti:iustū cōfiteris:. ORIGE. Recedēte aūt ab aliquo dia
bolo:obseruat iterum tempus. ⁊ postq̄ cognouerit ⁊ ad se
cundum peccatū induxerit:obseruat etiam tertie deceptio
nis locū. Sicut ille qui primo vxorem prīs habuit: de hoc

malo postea penituit. Sed postea diabolus voluit hāc ipaz tristitiā exaggerare: vt ipsa tristitia abundantioz facta ab/ sorberet tristantē. Simile aliqd factum est in iuda. postq̄ eni penituit nō seruauit coz suū: sz suscepit abūdantiorē tri/ stitiā a diabolo sibi submissam: qz voluit euz absorbere. vñ sequitur: Et abiens laqueo se suspendit. Si autē locum pe/ nitentie requisisset: z tēpus pnie obseruasset: forsitan iueniſ set eū qui dixit: Nolo morte peccatoris. Uel forte estima/ uit preuenire magistz mortuz: z occurrere ei cū aīa nuda: vt confitens z deprecans misericordiaz mereret: nec vidit qz non cōuenit seruum dei seipsum expellere de hac vita sz expectare dei iudicium. RABA. Suspēdit āt se laqueo vt se ostenderet celo terreq̄ perosum. AVGV. de nouo testa. Sed occupatis principibz sacerdotū ad necem domini a mane vsq̄ ad horam nonam: quō iudas eis rettu/ lisse precium sanguinis: quod acceperat ante crucē domini putatur: z dixisse illis in templo: peccaui q̄ tradiderim sangui/ nem iustum: cū cōstet oēs principes z seniores ante passionē domini nō fuisse in templo: Quippe cū in cruce posito ipsi/ us est cū sint multa que ante facta p̄bant: z nouissima ordi/ nantur. Sed ne forte post horā nonā factū sit: vt videns iu/ das occisum saluatorē: z ob hoc velū templi scissū: terrā tre/ muisse: saxa fixa: elemēta cōterrita ipo metu corrept⁹ dolue/ rit. Sed post horaz nonam occupati erāt vt existimo senio/ res z principes sacerdotū ad celebratōem pasche. Sabbato aūt sm legē nō licet nūmos portare: ac p hoc nō ē p̄habile apudme quo die imo tpe laqueo vitam finieritiudas.

¶ Principes autem sacerdotuz acceptis argē/ teis dixerunt: Nō licet eos mittere in corbonā: qz precij sanguinis est. Consilio autē inito: eme/ runt ex illis agrum figuli in sepulturā peregrino/ rum: propter hoc vocatus est ager ille achelde/ mach: hoc est ager sanguinis: vsq̄ in hodiernuz/ diem: Tunc impletū ē qđ dictū ē p hieremiā p/ phetā dicentē: Et acceperūt triginta argēteos p/ cium appreciati quez appreciauerūt a filijs israel z/ dederūt eos i agz figuli: sicut p̄stituit mihi dñs. CHRY. in ho. Quia principes sacerdotū nouerant q̄ oc/ cisionem emerant a p̄pria conscientia cōdemnati fuerunt. z ad hoc ostendendū subdit euāgelista. Principes aūt sacer/ dotū acceptis argenteis dixerūt: Non licet eos mittere in corbonam: qz precium sanguinis est. HIERO. Uere culi/ cem linquentes z camelum glutientes. si. n. iō non mittunt/ pecuniam in corbonam: hoc est i gazophylatiū z dona dei. qz precium sanguinis ē: cur ipse sanguis effūdit? ORIGE. Videbant aūt quoniam circa mortuos magis eā pecuniaz conueniebat expendi. quia precium sanguinis erat. Sed qz z inter loca mortuozum sunt differentie: vsi sunt precio san/ guinis iesu ad comparationem agri figuli alicuius: vt in eo/ peregrini sepeliantur: non sm votum suum in monumētis/ paternis. vnde sequitur: Consilio aūt inito emerunt ex illis/ agrum figuli in sepulturam peregrinorum. AVGV. in/ ser de cc. do. Prouidentia aūt dei factum puto vt precium/ saluatoris nō peccatoribus sumptū prebeat: sed peregrinis/ requiem subministret: vt iā exinde christus z vinos sangui/ nis sui passione redimat: z mortuos preciosa passione susci/ piat. Precio ergo dominici sanguinis ager figuli cōparat⁹/ Legim⁹ in scripturis q̄ totius generis humani salus redē/ pta sit sanguine saluatoris. Ager ergo iste mūdus hic totus/ est. Figulus autem qui mundi possit habere dominatum: ipse est qui vascula corpis nostri fecit de limo. Istius itaq̄ figuli ager xp̄i sanguīe empt⁹ ē: pegrīs inq̄ q̄ sine domo pa/ tria z toto orbe exules iactabant: requies christi sanguine prouideť. Istos aūt pegrinos cē dicim⁹ deuotissimos chri/ stianos: q renūciātes seculo: nihil possidētes ī mūdo: in chri/ sti sanguine requiescunt. Sepultura enim christi nihil aliō ē q̄z reges christiani. Cōsepulti. n. sumus: sicut ait apostolus cū illo p baptismū in morte. Nos ergo pegrini in hoc mun/ do sum⁹ z tāq̄ hospites in hac luce versamur. HIERO. Qui ēt pegrini eramus a lege z pphetis prana indeoz stu/ dia suscepimus in salutē. ORIGE. Uel pegrinos dicim⁹ q vsq̄ ad finē extranei sunt a deo: nam iusti cōsepulti sunt christo ī monumēto nouo qō excisum est in petra. Qui aūt alieni sunt a deo vsq̄ ad finē sepulti sunt in agro figuli ꝓpa/ rantis lutuz: qui precio sanguinis ē comparatus et ager san/ guinis nominatur. vnde sequitur. Propter hoc vocatus/ est ager ille achelde mach: hoc est ager sanguinis vsq̄ ī ho/ diernā diē. GLO. Quod referendū ē ad tēpus quo euan/ gelista hoc scripsit. deinde confirmat idē pphetico testimo/ nio dicens. Tunc impletū ē quod dictū est p hieremiā pro/ phetā dicentē: Et acceperunt triginta argenteos precium/ appreciati quem appreciauerunt a filijs israel: z dederunt/ eos in agz figuli: sicut cōstituit mihi dominus. HIERO. Hoc in hieremia penitus non inuenitur: sed in zacharia qui/ penultimus ē duodecim pphetaz quedā similitudo refer/ tur: z q̄z̄q̄ sensus non multum discrepet: tamē ordo z verba/ diuersa sūt. AVGV. de cōcor. euā. Siqs ergo putat ideo/ fidei euāgeliste aliqd derogandū: primo nouerit nō oēs co/ dices euāgeliorz hēre: q p hieremiā dictū sit: sed tantum/ modo per pphetā. Mihi aūt hec nō placet defensio. quia z plures codices habent hieremie nomē z antiquiores z nul/ li fuit causa cur adderet hoc nomē: z mēdositas fieret. Cur/ āt tolleret fuit vtiq̄ causa vt hoc audax imperitia faceret: predicta questione turbata. Potuit āt fieri vt aīo matthei euangelium scribentis pro zacharia hieremias occurreret: vt fieri solet: quod tamē sine vlla dubitatiōe emēdaret sal/ tē ab his admonitus: qui ipso adhuc in carne viuente hec legere potuerūt: nisi cogitaret recordatiōis sue que spiritu/ sancto regebatur: non occurrisse aliud p alio nomē prophe/ te: nisi quia dom⁹ hoc ita scribi constituit. Cur aūt consti/ tuerit: prima causa est: qz sic insinuat ita omnes prophetas/ vno spiritu locutos: mirabili inter se consensione constare: vt hoc multo amplius sit: q̄z si omniū verba prophetarum/ vno vnius dominis ore demōstrētur: z ideo īdubitanter ac/ cipi debent quecūq̄z per eos spiritussanct⁹ dixit: z singula esse omniū: z oīa singulorum. Si enim z bodie quisq̄ volens/ alicuius verba iudicare: dicat nomen alterius a quo dicta/ sunt: qui tamen sit amicissimus illius: cuius verba dicere/ voluit: z continuo recordatus aliū pro alio se dixisse ita se/ corrigat: vt tamē dicat: bene dixi: nihil aliud intuens nisi in/ ter ambos eē cōcordiaz: quāto magis de prophetis sanctis/ hoc cōmendāduz fuit. Est ēt alia causa cur hoc nomen hie/ remie in testimonio zacharie sit manere pmissum: vel po/ tius sanctispiritus auctoritate preceptum sit: Est apud hie/ remiam: q̄ emerit agrum a filio fratris sui: z dederit ei ar/ gentum: non quidem sub hoc nomine precij: quod positum/ est apud zachariam triginta argenteis. q̄ aūt pphetiam de/ tringinta argenteis ad hoc interpretatus sit euāgelista: qō/ modo de domino completum est: manifestuz est. sz ad hoc/ pertinere etiam illud de agro empto: quod hieremias diē: hinc potest mystice significari: vt non hic zacharie nomen/ poneretur qui dixit: triginta argenteis: sed hieremie qui di/ xit de agro empto: vt lecto euangelio atq̄ inuento nomi/ ne hieremie: lecto autem hieremia: z non inuento testimo/ nio de triginta argenteis: inuento tamē agro empto admo/ neatur lector vtrunq̄ conferre: z inde sensuz enucleare p/ phetic: quomodo pertineat ad hoc quod ī domino comple/ tuz est. Nam illud quod subiecit huic testimonio Matthe/ us cum ait: Quem appreciauerunt a filijs israel: z dederūt

eos in agrum ℭiguli sicut constituit mihi dominus: nec apud zachariam: nec apud hieremiam reperitur. Unde magis ex persona euangeliste accipiendus est: ꝛ mystice inserus: quia hoc ex domini reuelatione cognouerit: ad hāc rem que de christi precio facta ē huiusmodi pertinere prophetias. HIERONYMVS de optimo genere interptandi: Absit ergo de pedissequo christi q̄ possit argui de falso: cui cura fuit non verba ꝛ syllabas aucupari: sed sententias dogmatum ponere. CHRY. in ho. Legi nuper ī quodā hebraico volumīe: quod nazaree secte mihi hebreus contulit hieremie apocryphum: in quo hoc ad verbum scriptus reperi: sed tamen mihi videtur magis de zacharia sumptū testimonium euangelistarum: ꝛ apostolorum more vulgato: quo verborus ordine pretermisso: sensus tamen de veteri testamento proferunt exemplum.

ℭIesus autem stetit ante presidem ꝛ interrogauit eum preses dicens: Tu es rex iudeorū? Dic̄ illi iesus: Tu dicis. Et cū accusaret̄ a principibus sacerdotum ꝛ senioribus: nihil rñdit. Tunc dicit illi pilatus: Non audis quanta aduersus te dicunt testimonia? Et nō respondit ei ad vllum verbum: ita vt miraretur preses vehemēter.

AVGV. de con. euā. Finitis his que Mattheus de Juda proditore interposuit ad ordinē narrationis reuertitur dicēs: Jesus ār stetit añ pſidē. ORIGE. Judex. totiꝰ creatu re constitutꝰ a patre: vide quantū se humiliauit: vt acquiēscēret stare ante iudicē tunc terre iudee: ꝛ interrogatꝰ est interrogationē quā forsitan derides aut dubitans pilatꝰ interrogat. vnde sequit̄: Et interrogauit eum preses dicens Tu es rex iudeoꝝ? CHRY. in ho. Jd pilatus interrogat: quod aduersaꝝ contra ipsum cōtinue reuoluebāt. Quia enim sciebant pilatū nullā curā facientē legaliū: ad publicas accusationes rē ducūt. ORIGE. Uel pnunciatiue hoc dixit pilatꝰ. vñ ꝛ alibi scripsit in titulo: Rex iudeoꝝ. Principi autē sacerdotū rñdens: Tu dixisti: oblique arguit eius dubitationē. Pilati vero sententiā cōfirmat ꝓnūciātis. vnde sequitur: Dicit ei iesus: Tu dicis. CHRY. in ho. Confessus est se eē regē: sed celestē: vt in alio euangelio manifestiꝰ legit̄. Regnū inquit meū nō ē de hoc mundo: vt neq̄ iudei neq̄ pilatꝰ excusationez habeant: huic accusationi insistentes. HYLA. Uel interroganti pontifici: an ipse eēt iesus christus dixerat: Tu dixisti: quia semper futurū christus ex lege ipse dixisset: huic vero legis ignaro interroganti an ipe esset rex iudeorum dicitur: Tu dicis: ga per fidez presentis cōfessionis salus gentiū est. HIERO. Attende autem q̄ pilato qui inuitus promebat sententiā aliqua ex parte respondit: sacerdotibus autem ꝛ principibus sacerdotū respōdere noluit: indignos eos suo sermone iudicans. vnde sequitur: Et cū accu. a prin. sacer. ꝛ senio. nihil rñdit. AVGV. de con. euan. Lucas autē ipsa crimina que accusantes obiecerunt aperuit: dicit enim: Ceperunt illum accusare dicentes: Hunc inuenimus subuertentez gentem nostrā ꝛ prohibentem tributa dari cesari: ꝛ dicentē se christū regez eē. Nihil autē interest ad veritatez quo ordine ista rettulerint: sicut nihil interest si aliꝰ aliud tacet qō alius commemorat.

ORIGE. Accusatus autem iesus sicut tunc illis nihil respondit: sic nec ꝛ modo. non fit enim eis verbū dei: sicut aliquando fuerat ad prophetas: sed neq̄ dignum erat vt pylato interroganti responderet: qui non habebat permanens ꝛ firmum de christo iudiciuz sed ad contraria trahebatur. vnde sequit̄: Tunc dicit ei pilatus: Non audis quanta adner. te dicunt testimonia? HIERO. Gentilis quidē ē qui contēnit iesum: sed causam refert in populum iudeorum.

CHRY. ībo. Jō aūt hoc dicebat: quia volebat eū liberare: dū se excusādo responderet. Sequitur. Et non respondit ei. ad vl. verbū: ita vt mira. preses vehemēter. Quia. n. multas habentes demonstratōes ex ipsis rebꝰ: vtutis ꝛ māsuetudinis eius ꝛ humilitatis. tū in ipsū indignabant̄: ꝛ quasi iudicio agebantur cōtra ipm: ꝓpter hoc nihil respōdet. ℭi aliquando respondet: breuia quidem dicit: ne ꝓtinua raciturnitate pertinacie opinio de ipso accipiat̄. HIERO. Uel ideo iesus nihil rñdere voluit: ne crimen diluēs dimitteret̄ a preside ꝛ crucis vtilitas differret̄. ORIGE. Miratus est aūt preses ꝓstantiā eius: forsitan sciēs q̄ idoneus eēt ꝓnunciare crimē: ꝛ tamē videbat eū in trāgilla ꝛ quieta sapiētia ꝛ grauitate nō turbabili stare: sed ꝛ vehemēter miratur. Dignū enī ei videbat̄ magno miraculo vt exhibitus christus ad criminale iudiciuz: imperturbabilis staret ante mortem: q̄ apud oēs hoies terribilis estimatur.

ℭPer diem autem solennem consueuerat preses populo dimittere vnum vinctum quē voluisset. Habebat autem tunc vnum victum insignez qui dicebatur barrabas. Congregatis ergo illis dixit pilatus: Quem vultis dimittaz vobis: barrabaz an iesuz qui dicitur christus? Sciebat enī q̄ per inuidiam tradidissent eum. Sedente autē illo ꝓ tribunali misit ad eū vxor eius dicens: Nihil tibi ꝛ iusto illi. Multa enim passa suz hodie per visum propter eum. Principes autez sacerdotum ꝛ seniores persuaserunt populis vt peterent barrabam: iesum vero perderent. Rñdens autem preses ait illis: Quē vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerunt: Barrabam. Dicit illis pilatꝰ: Quid igitur faciam de iesu qui dicit christus? Dicunt omnes: Crucifigat̄. Ait illis preses: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicentes: Crucifigatur. Uidens autem pylatꝰ q̄ nihil proficeret sz magis tumultꝰ fieret: accepta aqua lauit manus coram populo dicēs: Innocens ego sum a sanguine iusti huius: vos videritis. Et rñdens vniuersus populus dixit: Sāguis eius super nos: ꝛ super filios nostros. Tunc dimisit illis barrabam: iesum autem flagellatum tradidit eis vt crucifigeretur.

CHRY: in homi. Quia christus ad accusationē iudeorū nihil responderat: per quod posset eū pilatus ab accusationibus iudeorum excusatum habere aliud machinat̄: ꝙ q̄ eum liberare possit. vnde dicitur. Per diem autem solēnē consue. pre. dimit. po. vin. vnum quē voluisset. ORIGE. Sic enim quasdā gratias prestāt gentes eis quos subiugāt sibi: donec cōfirmet̄ super eos iugum ipsorum. tamen consuetudo hec aliquando fuit apud iudeos. Saul enim nō interfecit ionathā: omni populo petēte eū ad vitā. CHRY. in homi. Per hanc autem consuetudinē christū eripere tentauit: vt neq̄ vmbram excusationis iudei sibi derelinquāt: manifestus homicida in cōparatione christi adducitur: de quo sequitur: Habe. aūt tūc vnū vinctū insignē q̄ dicebat barrabas. Non simplr dicit latronē: sed insignē: hoc ē i malicia diffamatum. HIERO. Iste barrabas in euāgelio qō inscribit̄ iuxta hebreos: filiꝰ magistri eoꝝ interptat̄: q ꝓpter seditionē ꝛ homicidiū fuerat cōdemnatꝰ. Offert autē optionem eis pilatus dimittendi quem vellent: latronem an iesum: non dubitans iesum potiꝰ eligendū. vñ sequitur Cōgre. ergo illis dixit pilatus. Quē vultis dimittam vobis

barrabam an iesum qui dicitur christus: CHRY. in ho. quasi dicat. Si nō vultis sicut innocentē dimittere: saltem ordinatū festiuitati dimittatis. Si enī oportebat ī pctis manifestis existētē dimittere: multomagis in dubys. Uide ātordinē cōuersuz: Petitio pro condemnatis solet eē plebis: cōcessio autē principis: nūc aūt cōtrariū gestū est. ꝓnceps. n. petit a plebe: ⁊ plebs ferocior reddit. GLO. Quare autez pilat⁹ ad liberationē christi laborauit manifestat euāgelista cū subdit: Sciebāt. n. q⁹ per inuidiā tradidissent eū. REMI. Que aūt iniuria fuerit ioannes manifestat: qui narrat eos dixisse: Ecce mundus totus post eū vadit: ⁊ si dimittim⁹ eū sic: oēs credent in eū. Notandū etiā q⁹ loco ei⁹ qō matheus dicit: An iesuz qui dicitur christus. Marcus dicit: Vultis dimittaz vob regez iudeoꝝ: soli nanq; reges iudeorum vngebant: ⁊ ab ipsa vnctione xp̄i vocabāt. CHRY. in homi. Deinde subdit aliud qō sufficiēs erat oēs a passione reuocare. Segt enī: Sedente aūt illo ꝑ tribunali: misit ad eū vxor eius dī. Nihil tibi ⁊ iusto illi. Cū demōstratione enī que erat a rebus: ⁊ sōnus non puū qd erat. RABA. Nōndū vo q⁹ tribūal iudicis: sedes ē iudicis: soliū regū: cathedre magꝝ. In visiōib⁹ aūt ⁊ sōnys gentilis viri vxor boc intellexit: qō iudei vigilātes nec credere nec intellige re voluerunt. HIERO. Nota ēt q⁹ gentilibus sepe a deo somnia reuelantur. ⁊ q⁹ in pilato ⁊ vxore ei⁹ iustū dīm confitētib⁹ gētilis populi testimoniū fit. CHRY. ī ho. Sz c⁹ gra nō ipse pilat⁹ somniū videbat: q⁹ illa magis digna erat: vel q⁹ si pilatus vidisset: nō equal'r sibi creditū eēt: vl' forte neq; dixisset: ꝓpter hoc dispēsatur a deo q⁹ mulier vidit: vt manifestū oibus fieret. Et nō simpl'r videt: sed ⁊ patit multa. Segtur. n. Multa. n. passa sū ho. per vi. ꝓpter eū: vt. s. a cōpassione que erat ad vxorē: desidioz fieret vir circa occisionem: sed ⁊ tempus nō paz cōferebat. eteniz eadē nocte vidit. AVGV. in ser. de pas. Sic ergo iudex terret in coniuge: ⁊ vt crimini iudeoꝝ non prebeat in iudicio consensuz: p tulit in vxoris afflictōe iudiciū: iudicat ipse q iudicat: ⁊ torquetur anteq̄ torqueat. RABA. Uel aliter: Nūc demū diabolus intelligens per xp̄z se spolia sua amissuz: sicut pri muz per mulierem mortē intulerat: ita p mulierē vult xp̄z de manibus iudeoruz liberare: ne per eius mortez: mortis amittat imperiū. CHRY. in ho. Nihil autē premissoruz christi aduersarios mouit: quia eos omnino inuidia excecauerat. vnde ex propria malicia plebez corrumpūt. ⁊ hoc est quod sequitur: Principes aūt ⁊ seni. persuasse. populo vt peteret barra: Je. vo perderent. ORIGE. Et est videre nunc quō populus iudeoꝝ a senioribus suis: ⁊ iudaice culture doctoribus suadetur: ⁊ excitatur aduersuz iesuz vt perdant eū. Sequit. Respon. aūt pceses ait illis. Quez vul. vo. de duo. dimitti? GLO. Respōdisse autē dicit pilat⁹ hec dicens: si ne ad ea que vxor nūciauerat: siue ad petionē populi: q iuxta consuetudinem aliquem in die festo sibi dimitti petebant. ORIGE. Turbe aūt quasi fere que spaciosaz ambulant via: voluerūt sibi barrabā habere solutū. vñ subdit. At illi dixe. barrabā. Jdeo gens illa habet seditiones ⁊ homicidia ⁊ latrocinia ꝑm quosdaz gentis sue in reb⁹ que foris habentur: ꝑz aūt oēs int⁹ in aīa. Ubi. n. non est iesus: illic lites ⁊ p/lia sunt. vbi aūt est: ibi sunt oīa bona ⁊ paz. Oēs etiam q iudeis sunt similes vel in dogmate vel in vita: barrabaz sibi solui desiderāt. Quicunq; enī mala agit: solutus est in corpore eius barrabas. Christ⁹ aūt vinctus. Qui aūt bona agit xp̄z habet solutū: barrabā vinctū. Voluit aūt pylat⁹ pudore tante inigtatis eis icutere. vñ segtur: Dicit il. pyla. Quid igit fa. de ie. q dicit christus. Nō solū aūt hoc: sed ⁊ mensuraz colligere volēs ipietatis eoꝝ. Illi āt nec hoc erubescūt q⁹ pylatus iesuz christū eē cōfitebāt: nec modū impietatis ferūt. vñ segt: Dicūt oēs: Crucifigat. Jn quo multiplicauerunt ipietatis sue mēsurā: nō solū homicidā postulātes ad vitam: sed etiā iustum ad mortē: ⁊ ad mortē turpissimā crucis. RABA. Pendentes siquidē in ligno crucifixi: clauibus ad lignū pedib⁹ manibusq; confixi: ꝓducta morte nec abant ⁊ diu viuebāt in cruce: nō quia lōgioz vita eligebat: sed q⁹ mors ipsa protendebat: ne doloz citius finiretur. verum iudei de morte pessima cogitabāt: sed a domino nō intelligentibus eis electa erat. ipsam. n. crucē diabolo supato erat tāq̄ tropheū in frōtibus fideliū posituz. HIERO. Cū aūt hoc rīderēt: nō statiz acqeuit: sed iuxta suggestionē vxoris que mādauerat: Nihil tibi ⁊ iusto illi. Ipse quoq; respōdit. vñ segtur: Ait illis pceses: Quid. n. mali feč? Hoc dicendo pilat⁹ absoluit iesum. Sequitur: At illi magis clamabāt dicētes: Crucifigat. Ut ipleret qō in psalmo dicit. Circūdederūt mecanes multi: cōgregatio malignātiū obsedit me. Et illō hieremie: Facta ē mihi hereditas mea: sicut leo in silua: dederūt sup me vocē suā. AVGV. de con. euan. Sepius aūt pilat⁹ cū iudeis egit: volens vt dimitteretur ie sus qō paucissimis verbis testat matthe⁹ cū subdit: Uidēs pila. ga nihil ꝓfice. sed magis tumultus fieret. qō non diceret: nisi multum ille conat⁹ fuisset: quāuis tacuerit quotiēs boc tentauit vt erueret iesum furori coꝝ. Sequit: Accepta aqua latuit manus coram populo dicens: Innocens ego sum a san. iusti huius. REMI. Mos. n. erat apud antiquos vt cū vellet qs se ostēdere imunē ab aliquo crimine: accepta aq̄ lauaret man⁹ suas coram populo. HIERO. Pilat⁹ ergo accepit aquā iuxta illud prophetic̄: Lauābo inter innocentes man⁹ meas: quodāmodo in hoc cōtestans ⁊ dicēs: Ego quidē innocēte volui liberare: sed qm̄ seditio oriť: ⁊ rebellionis mihi cōtra cesarē crimē impingitur: innocens sum a sanguine iusti huius. Judex ergo q cogit contra dominū ferre sententiā: nō damnat oblatū: sed arguit offerentes: iustū eē pronūciās eū q crucifigēdus ē. Sequit: Uos videritis. q. d. Ego minister legū suaz: vox vestra sanguinez fundit. Sequitur. Et respon. vni. po. dixit. San. ei⁹ sup nos ⁊ su. fi. nostros. Perseuerat vsq; in pītē die hec iprecatio sup iudeos: ⁊ sanguis dñi nō auferť ab eis. CHRY. in ho. Intuere autē ⁊ ḥ iudeoꝝ multā insaniā. coꝝ. n. ipetus ⁊ pnicioſa cōcupiscētia nō pmittit eos que oportet inspicere ⁊ sibi maledicunt di. Sanguis eius super nos: qd ad filios maledictionem attrahunt di. Et sup filios nostros. Sz tamen misericors de⁹ eoꝝ sententiā nō firmauit: sed ex eis ⁊ eoꝝ filys suscepit q penitentiā egerunt eteniz ⁊ paulus ex ipsis fuit: ⁊ multa milia coꝝ q in hierosolymis crediderunt. LEO papa. in ser. de pas. Excessit ergo pilati culpam facinus iudeorū: sed nec ipse euasit reatum qui reliquit ꝓpriū iudiciū: ⁊ in crimen transiuit alienū. sequtur. n. Tūc dimi. il. bar. Jesum autem flagellatū tradidit ut crucifigeret. HIERO. Sciēdū ē āt pylatū romanis legib⁹ ministrasse quibus sancituz ē: vt qui crucifigit ꝓius flagellis verberetur. Traditur igitur iesus militibus verberandus: ⁊ illud sanctissimum corpus pect⁹ dei capax flagellis secuerūt. AVGV. in ser. de pas. Ecce dominus aptat ad vbera: ecce iā ceditur. rupit sanctā cutē violentia flagellorum repetitis ictibus crudelia verbera scapularum terga conscindunt. Prohdoloz iacet extensus ante hominem deus: ⁊ supplicium patitur rei in quo nullus peccati vestigium potuit inueniri. HIERO. Hoc autem factum est: vt quia scriptum erat: Multa flagella peccatorum: illo flagello nos a verberibus liberemur. Jn lauacro etiā manuū pilati: gentilium omnia opera purgantur: ⁊ ab impietate iudeoꝝ nos alieni efficimur. HYLA. Portantibus autem sacerdotibus populus barrabam elegit: qui interpretatur patris filius: in quo archanuz future infidelitatis ostenditur: christo antichristū peccati filium preferedo.

RABA. Barrabas etiam qui seditiones faciebat in turbis: dimissus est populo iudeorum. i. diabolus qui vsq; hodie regnat in eis: ⁊ iccirco pacem habere non possunt.

¶ Tunc milites p̃sidis suscipiẽtes iesum i p̃to-
rio: congregauerunt ad eũ vniuersam coho-
rtem: & exuẽtes eũ: chlamidẽ coccineã circũdede
runt ei. Et plectẽtes coronã de spinis posuerũt
super caput eius: & arundinẽ in dextra ei⁹: & ge
nu flexo ante eũ: illudebãt ei dicẽtes: Aue rex iu
deorum. Et expuentes in eũ acceperunt harun-
dinem & percutiebant caput eius.

AVGV. de cõcor. euan. Post accusatões christi: conse-
quens est vt ipsaꝫ dominι passionẽ videam⁹: quaꝫ matthe⁹
sic incipit. Tũc milites p̃sidis suscipiẽtes iesuꝫ i p̃torio
congregauerũt ad eũ vniuersaꝫ cohortẽ. HIERO. Quia
enĩ rex iudeo ꝑ fuerat appellatus: & hoc ei scribe & sacerdo
tes crimẽ obiecerãt: q̃ sibi in populo israel vsurparet impe
riuꝫ: illudẽtes hoc faciũt vt nudatũ p̃istis vestib⁹ induãt
chlamydẽ coccineã p̃o rufo lĩbo quo reges veteres vtebã
tur: & p̃o diademate imponãt ei coronã spineã: p̃o sceptro
regali dent calamũ: & adorẽt q̃si regẽ. & hoc est qõ subditur.
Et exue. eũ chlamy. cocci. circũ. ei: & plectẽ. coro. de spinis.

AVGV. de con. euan. Per hoc aũt intelligiť Marcum
dixisse ĩdutũ purpura. Pro regia enĩ purpura chlamys illa
coccinea ab illudentibus adhibita erat: & est rubra quedaꝫ
purpura cocco simillima. Potest etiã fieri: vt purpurã etiã
marcus cõmemorauerit quã chlamys bẽbat: q̃uis eẽt coc-
cinea. CHRY. in ho. Que igitur erit nobis cura ō reliquo
si contumelias ab aliquo patiamur: postq̃ christus hoc pas
sus est: Etenĩ quod fiebat in xp̃m vltimus termin⁹ contu
melie erat: nec vna pticula tm̃: sed vniuersũ corp⁹ patieba
tur iniurias: caput per coronã & harundinẽ & colaphos: faci
es q̃ inspuebať: gene q̃ alapis cedebanť: corpus totũ p̃ fla
gella. Et q̃ denudatũ est p̃ circũdatõez chlamydis & p̃ fictã
adorationẽ: man⁹ p̃ harũdinẽ quã dederũt ei p̃ sceptro: ac
si timerẽt ne aliquid p̃etermitterent grauissime p̃esump
ptionis. AVGV. de con. euan. Apparet autẽ matthẽũ re
capitulando ista cõmemorasse: nõ quo tũc factũ sit: cũ eum
pylatus crucifigendũ tradidisset. Joannes enĩ anteq̃ dice
ret: q̃ eum pylatus crucifigendum tradiderit ista ꝓmemo
rauit. HIERO. Nos aũt oĩa hec ĩtelligam⁹ mystice. Quõ
enĩ cayphas dixit: Oportet vnũ hominez mori ꝓ oĩbus: ne
sciens quid diceret: sic & isti quodcũq̃ fecerũt: ꝛ alia men
te fecerint: tamen nobis q̃ credim⁹ sacramẽta tribuebant
In clamyde coccinea: opa gentiuꝫ cruẽta sustẽtat. In coro
na spinea maledictũ soluit antiquũ. In calamo venenata
occidit anĩalia: siue calamũ tenebat in manu: vt sacrilegiuꝫ
scriberet iudeoꝝ. HIERO. Uel alr̃: Susceptis oĩb⁹ cor
poris nostri infirmitatib⁹ a dño: oẽ deinde nostꝝ gbus re
gnũ secũ erat debitũ: sanguine cocci colore perfundiť. Spi
nis quoq̃. i. cõpungentiũ quõdã pctis gentiũ coronaťr̃. ẽ. n.
acule⁹ in spinis: ex gbus xp̃o victorie corona cõtexiť. In ca
lamo vero carũdem gentiũ infirmitas atq̃ inanitas manu
cõprehensa firmať: quin etiã capiti ei⁹ illidiť: vt ifirmitas
gentiũ manu xp̃i cõprehẽsa etiã i deũ patrẽ: qui caput ei⁹ ẽ:
cõquiescat. ORIGE. Uel calam⁹ mysteriũ fuit q̃ p̃usq̃
crederem⁹ cõfidebam⁹ i virga harũdinea egypti: vel cuiusq̃
cũq̃ regni cõtrary deo quẽ accepit: vt triũphet eũ in ligno
crucis. Percutiũt aũt cũ hoc calamo caput xp̃i iesu: q̃n sp
regnũ illud verberat deũ patrẽ caput saluatoris. REMI.
Uel alr̃: Per chlamydẽ coccineaꝫ caro domini designaťr̃ q̃
rubra dicitť ꝓpter sanguinis effusionẽ: p̃ spineã coronaꝫ su
sceptio peccatoꝝ nostroꝝ: qz in similitudinẽ carnis peccati
apparuit. RABA. Calamo igiť christi caput pcutiũt: q di
uinitati ei⁹ cõtradicẽtes: errorẽ suũ auctoritate sancte scri
pture: que calamo scribiť: cõfirmare conanť. Spuũt i faciẽ
ei⁹ q̃ pñtiã gre illius verbis execrandis respuũt: & iesum in
carne venisse denegãt. Falso aũt illũ adorant q̃ i eũ credũt
sed puersis actibus despiciũt. AVGV. de cõ. cuã. Qz aũt
dñz in passione exuerũt vestẽ, ꝓpriã & idueruũt fucatã: signa
ti sunt heretici: q̃ eũ dicũt veꝝ corp⁹ nõ habuisse sed ficti.
¶ Et postq̃ illuserũt ei: exuerunt eũ chlamyde &
iduerũt eũ vestimẽtis eius: & duxerũt eũ vt cru-
cifigerẽt. Exeuntes autẽ inuenerunt hominẽ cy-
reneum nomine simonem: hunc angariauerunt
vt tolleret crucem eius. Et venerunt in locuꝫ q̃
dicitur golgatha: quod est caluarie locus. Et de
derunt ei vinum bibere cuꝫ felle mixtum: Et cũ
gustasset noluit bibere.

GLO. Postq̃ euãgelista cõmemorauit ea q̃ ad illusionẽ
xp̃i ptinent: nũc narrare ĩcipit ꝓcessuꝫ crucifixiõis ipsi⁹. vñ
dr̃. Et postq̃ illu. ei exue. eũ chlamyde: & indue. eũ vestimẽ.
suis: & duxe. eũ vt crucifigerẽt. AVGV. de cõ. cuã. Hoc
aũt in fine factũ eẽ intelligiť: cũ iã ducereť ad crucifigẽdũ.
Postq̃. s. pilat⁹ tradidit eũ iudeis. HIERO. Notãdũ aũt
q̃n flagellať iesus: & cõspuiť nõ bẽt ꝓpria vestimẽta: qz ea q̃
pp peccata nr̃a sũpserat: cũ aũt crucifigiť & illusiõis põpam
pterierit: tũc p̃istinas vestes recipit & propriũ assumit ozna
tũ: statimq̃ elemẽta turbãť: & creatori dat testimoniũ crea
tura. ORIGE. Et de chlamyde gdẽ scriptũ ẽ: q̃n dem̃o
expoliauerũt eũ. De corona aũt spinea nihil tale euãgeliste
scripserũt: vt iã nõ sint spine nr̃e ãtiq̃: postq̃ semel eas a no
bis abstulit iesus sup venerabile caput suũ. CHRY. i ser.
de pas. Nõ aũt voluit dñs pati sub tecto: nõ in tẽplo iudaico,
ne putares ꝓ illa tm̃ plebe oblatũ: & iõ fozas ciuitatez: fozas
muros: vt scias sacrificiũ eẽ cõmune q̃ toti⁹ terre est obla
tio: q̃ cõmunis ẽ purificatio: & hoc signať cũ dr̃: Exeũtes aũt
inuenerũt hoiez cyre. noie simonẽ bũc angari. vt tolle. crucẽ
ei⁹. HIERO. Ne qs aũt putet huic loco euãgeliste ioãnis
histoziã eẽ cõtrariã. ille. n. dicit exeũtẽ dominũ de p̃torio
portasse crucẽ suã: Matthe⁹ aũt refert q̃ inuenerũt hoiem
cyreneũ cui ĩposuerũt crucẽ iesu. Sz h ĩtelligẽdũ ẽ q̃ egre
diẽs de p̃torio iesus ipe portauerit crucẽ suã: postea obulas
habuerũt simonẽ: cui portãdã crucẽ ĩposuerũt. ORIGE.
Aut egressi gdẽ angariauerũt simonẽ, ꝓpropiquãtes aũt ad
locũ i quo cũ fuerãt susp̃esturi: ĩposuerũt crucẽ ipsi: vt ipse
eã portaret. Nõ fortuito aũt ãgariat⁹ ẽ simõ: sz fm dispositio
nẽ dei duct⁹ ẽ ad hoc vt euãgelica scriptura dign⁹ inueniret
& ministerio crucis christi. Nõ solũ aũt saluatorẽ conuenie
bat accipe crucẽ suã: sz & nos cõueniebat eã portare: saluta
rẽ nobis angariã adiplentes. nec tũ sic p̃fecisset nobis eã
accipe: sic eũ ipse eã accepit. HIERO. Mystice. n. crucẽ
suscipiunt nationes: & peregrinus obediens portat ignomi
niam saluatoris. HYLA. Indignus enim iudeus erat
christi crucem ferre. quia fidei gentium erat in reliquum &
crucem accipere & cõpati. REMI. Iste enim simon non
erat hierosolymita: sz peregrinus & aduena. s. cyreneus. Cy-
rene enim ciuitas ẽ libye. Interpretaťr̃ aũt simon obediẽs:
cyrene⁹ heres: vñ pulchre per eũ designaťr̃ populus gentiũ
qui peregrinus erat testamẽtoꝝ dei: sed credẽdo factus est
ciuis scõrũ & domestic⁹ & heres dei. GREGO. in ho. Uel
alr̃: Per simonẽ q̃ crucẽ dominicã in angariam portat: design
gnantur abstinentes & arrogãtes: qz p̃ abstinẽtiã quidẽ car
nẽ afficiũt: sed fructũ abstinẽtie interi⁹ nõ requirũt. vñ idẽ
simon crucẽ portat: sz nõ mozitur: qz abstinentes & arrogan
tes p̃ abstinẽtiã quidẽ corpus afficiunt: sed per desiderium
gdẽ glorie mũdo viuũt. Segtur. Et vene. i lo. qui dr̃ golga.
q̃ ẽ caluarie loc⁹. RABA. Holgatha. n. syrũ nomẽ ẽ: & in
terpretaťr̃ caluaria. HIERO. Audiui quẽdaꝫ exposuisse
caluarie locũ: in quo sepult⁹ ẽ adã: & ideo sic appellatũ: quia
ibi antiqui hominis sit conditũ caput. Fauozabilis interp̃

tatio ⁊ mulcēs aurem populi: nec tamē vera. Extra vrbē. n. ⁊ foris portā loca sūt in ḡbus trūcantur capita dānatorū: ⁊ caluarie. i. decollatorū sūpsere nomē. Propterea āt ibi crucifixus ē iesus: vt vbi pri⁹ erat area dānatorum: ibi erigeren tur vexilla martyrū. Adaz vero sepultū iuxta ebrō ⁊ arbee in iesu filij nauevolumine legim⁹. HYLA. Locus autez crucis talis est vt positus in medio terre ad capescendā dei cognitionē vniuersis gentib⁹ esset eālis. Segtur: Et dede. ei bi. vinū cū fel. mixtū. AVGV. de psen. euā. Hoc marcus ita narrat: Et dabāt ei bibere mirrhatū vinū. Fel ḡppe pro amaritudine matthe⁹ posuit: mirrhatū enī vinū amaris simū ē quāḡ fieri possit vt ⁊ fel ⁊ mirrha vinū amarissimū redderent. HIERO. Amara vitis: amaz vinū facit: quo potāt dominū iesū: vt ipleat qō scriptum est: Dederūt in cibū meū fel. Et deus loquit ad hierusalē: Ego te plantaui vineam verā: quomō facta es in amaritudine vitis aliene: Et cū gustasset noluit bibere. AVGV. de con. euan. Qz aūt marcus ait: Et nō accepit. intelligit: non accepit vt biberet: gustauit aūt sicut matthe⁹ testis est. ⁊ qō idē matthēus ait: Noluit bibere: hoc marcus dixit: Nō accepit. tacuit etiā ḡ gustauit. Qz autez cum gustasset noluit bibere hoc idicat ḡ gustauerit ḡdem pro nobis mortis amaritudinem: sed tertia die resurrexit. HYLA. Uel ideo oblatum vinuz fel le admixtū bibere recusauit. nō enim eterne glorie incorruptioni peccatorū amaritudo miscet.

¶ Postquā autē crucifixerūt eum diuiserunt vestimenta eius sortem mittentes: vt adipleret qō dictum est p prophetā dicentē: Diuiserūt sibi vestimenta mea: ⁊ sup vestē meā miserunt sortez. Et sedētes seruabāt eū. Et iposuerunt sup caput eius cām ipsius scriptā: hic est iesus rex iudeoz. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: vnus a dextris ⁊ vnus a sinistris.

GLO. Premisso quō christus ad locū passionis est ductus euangelista ipaz passionē pseqtur: gen⁹ mortis exponēs cū dicit: Postq aūt crucifixerunt eum. AVGV. in libro. lxxxiij. questionū: Sapientia quidē dei hominem ad exemplum quo recte viueremus suscepit. ptinet aūt ad vitaz rectam ea q̄ non sunt metuēda nō metuere. Sunt autem homines ḡ quamuis mortē ipsam non timeant: genus tñ mortis horrescūt. vt ergo nullū mortis genus recte viuenti homini metuendū eēt: illius hominis cruce ostendēdum fuit. Nihil enī erat inter oīa genera mortis illo genere execrabilius ⁊ formidabilius. AVGV. in ser. de pas. Quantū aūt valeat virtus crucis: aduertat sanctitas vestra. Contempsit adam preceptū accipiens ex arbore pomū: sed ḡquid adaz pdidit: christus in cruce inuenit. de diluuio aquaz humanū gen⁹ archa lignea liberauit. de egypto dei populo recedēte moyses mare virga diuisit: pharaonem prostrauit: ⁊ populū dei redemit. Idem moyses lignum in aquam misit: ⁊ amaram aquā in dulcedinem cōmutauit: Ex lignea virga ō spirituali petra salutaris vnda profert: ⁊ vt amalech vincere tur circa virgam: Moyses expansis manib⁹ extendit. ⁊ lex dei arche testamēti credit lignee: vt bis omnibus ad lignū crucis quasi p gradus quosdam veniat. CHRY. in ser. ō pas. Ideo ⁊ in excelso ligno non sub tecto passus est: vt ēt ipsius aeris natura mūdet. sed ⁊ terra simile beneficiū sentiebat decurrentis de latere sanguinis stillatione mundata. GLO. Lignum etiaz crucis significare videtur ecclesiam in quattuor mūdi partib⁹ diffusaz. RABA. Uel fz morale sensū crux p suā latitudinē significat hylaritatēope rātis: qz tristitia ā gaudias fac. latitudo enī crucis ē i trāsuerso ligno vbi figunt man⁹. per man⁹ aūt opa itelligim⁹. palitudinē autē cui caput adiūgit: significatur expectatio retributionis de sublimi iustitia dei. longitudo autem q̄ totū corpus extendit: tolerantiā designat. vñ longanimes dicūtur qui tolerant. pfundū aūt quod terre infixū est: secretuz sacramēti prefigurat. HYLA. Sic ergo in ligno vite cū ctorū salus ⁊ vita suspendit. vñ dicit: Postq āt crucifi. euz diuise. vesti. ei⁹: sorte mittētes. AVGV. de cō. euā. Hoc breuiter a matthēo dictū ē: Joānes aūt distinctius explicat quēadmodū gestū sit: Milites inqt cū crucifixissent eū: acceperūt vestimēta ei⁹: ⁊ fecerūt ḡttuor partes: vnicuiq; militi partē ⁊ tunicā. Erat aūt tunica inconsutilis. CHRY. in ho. Notandū ergo ḡ nō parua hec abiectio christi erat: quasi. n. circa debonoratū ⁊ oīuz vilissimū i christo hoc agebant. in latronib⁹ aūt nihil tale operati sunt. Diuidere enīz vestimēta in cōdēnatis valde vilibus ⁊ abiectis fit: ⁊ nihil aliud habētib⁹. HIERO. Hoc aūt qō circa christū gestū est: in psalmo fuerat pphetatū. ⁊ iō sequit. Ut adipleret qō dictū ē p prophetā dicentē: Diuiserūt sibi vestimenta mea ⁊ super vestē meā miserūt sortē. Sequit: Et sedentes seruabant eū. s. milites. Diligentia militū ⁊ sacerdotū nobis profuit: vt maior ⁊ apertior resurgentis virtus appareat. Segtur: Et iposuerunt super caput ei⁹ cām ipsius scriptā: Hic ē iesus rex iudeorum. Nō possum aūt digne admirari pro rei magnitudine ḡ emptis falsis testib⁹ ⁊ ad seditionē clamore q̄z infelici pplo concitato: nullā aliā inuenerūt cām interfectionis ei⁹ nisi ḡ rex iudeoz eēt. ⁊ illi forsitan illudētes ridentesq; hoc fecerunt. REMI. Diuinitus aūt procurātū fuit: vt talis titul⁹ sup caput eius poneretur: vt p hoc iudei agnoscerent: qm̄ nec ēt occidendo facere potuerunt vt eum regem non haberēt. per mortis enīz patibulū nō amisit iperiū: sed potius corobozauit. ORIGE. Et princeps ḡ dē sacerdotū fm litteraz legis portabat in capite suo sancti ficationē dñi scriptā. Uerus autez princeps sacerdotum: ⁊ rex iesus in cruce gdē habet scriptum: Hic ē rex iudeoruz. Ascendens autē ad patrē pro litteris: ⁊ pro noīe quo nominatur habet ipsū patrē. RABA. Quia. n. rex simł ⁊ sacerdos ē: cum sue carnis hostiaz in altari crucis offerret: regis quoq; dignitatez titulus pretendit qui non infra: sed supra crucē ponit: qz licet in cruce pro nobis bois infirmitate dolebat: super crucez tamē regis maiestas fulgebat: quā p crucem non perdidit: sed poti⁹ cōfirmauit. Segtur: Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: vnus a dextris: ⁊ vnus a sinistris. HIERO. Sicut enim pro nob maledictū crucis factus est christus: sic pro omniuz salute inter noxios quasi noxius crucifigit. LEO papa. in ser. de pas. do. Duo autez latrones vnus ad dexterā ⁊ alius ad sinistraz crucifigunt: vt iu, ipa patibili specie mōstrarēt illa q̄ in iudicio ipi⁹ oīuz hominū ē faciēda discretio. Passio igr christi salutis nostre cōtinet sacramētū: ⁊ de istrumēto quod iniquitas iudeorū parauit ad penā: potentia redēptoris gradū fecit ad gloriā.

HYLA. Uel aliter: Duo latrones leue ac dextre affigūtur: oēm humani generis vniuersitatē vocari ad sacramētū passionis dñi ostendētes. sed qz per diuersitatē fidelium ac infidelium fit omnium fm dextram sinistrāq; diuisio vnus ex duobus ad dexteram eius situs: fidei iustificatiōe salvatur. REMI. Uel per istos duos latrones designātur oēs: q̄ artioris vite continentiā apprehendunt. quicunq; enim sola itensione placendi deo hoc faciunt: designant per illū: qui a dextris dei crucifixus ē. qui vero pro appetitu humane laudis: vel aliqua minus digna intentione: designantur per illum qui a sinistris crucifixus est.

¶ Pretereūtes aūt blasphemabāt eū: mouentes capita sua ⁊ dicentes: Uah qui destruis templū dei: ⁊ i triduo illō reedificas. Salua temetipz. si filius dei es: descende de cruce. Simil'r ⁊ prīcipes sacerdotū illudētes cuz scribis ⁊ seniorib⁹

dicebant: Alios saluos fecit: seipsum non potest saluum facere. Si rex israel est: descendat nunc de cruce ⁊ credimus ei. Cōfidit in deo: liberet nunc eum si vult. Dixit enim: quia filiꝰ dei sum. Idipm autem ⁊ latrones qui crucifixi erāt cum eo improperabant ei.

CHRY. in ho. Cuꝫ christū denudassent ⁊ crucifixissent: vltra procedunt: ⁊ in cruce videntes affixuꝫ exprobrant ei. vnde dicitur: Pretereuntes autem blasphemabant eum mouentes capita sua. HIERO. Blasphemabant quidez q; pretergrediebantur viaꝫ: ⁊ in vero itinere scripturarum ambulare nolebant. Mouebant autē capita sua: quia iā ante mouerant pedes: ⁊ non stabāt supra petrā. Idipsuꝫ autē insultans dicit fatuus populꝰ quod falsi testes cōfinxerāt. vnde sequitur: Et dicentes: Uah qui destruis tēplum dei: ⁊ in triduo illud reedificas. REMI. Uah iteriectio est insultantis siue irridentis. HYLA. Quid ergo venie erit cum post triduū reedificatū tēpluꝫ dei in corporis resurrectione cernetur. CHRY. in ho. Ut quasi priorib⁹ signis incipientes detrahere subiungunt: Salua temetipsum. si filius dei es: descende de cruce. CHRY. in ser. de passione. Sed econtrario quia filius dei est: ideo nō descēdit de cruce: nam ideo venit: vt crucifigeretur pro nobis. Sequitur. Similiter ⁊ principes sacerdotum illudentes cum scribis ⁊ seniorib⁹ dicebāt: Alios saluos fecit seipsum non potest saluum facere. HIERO. Etiam nolentes scribe ⁊ pharisei confitentur q; alios saluos fecerit. Itaq; vestra ⁊ vos condemnat sentētia qui enim alios saluos fecit: vtiq; si vellet seipsum saluare poterat. Sequitur. Si rex israel est descendat nūc de cruce ⁊ credimus ei. CHRY. in ser. de passione domini. Considera aūt nunc vocem filiorū diaboli quo modo imitantur vocem paternā. Diabolus enim dicebat: Mitte te deorsum si filius dei es: ⁊ iudei dicunt: Si filius dei es: descende de cruce. LEO papa: De quo erroris fonte iudei talium blasphemiarum venena potastis: Quis vobis magister tradidit: que doctrina persuasit: q; illum regē israel: illum dei filium credere deberetis qui se aut crucifigi non sineret: aut a confixione clauorum liberum corpus excuteret? Non hoc vobis legis mysteria: aut prophetæ ora decinerunt. Sed illud vere legistis: Faciem meam non auerti a confusione sputorum. Et iterum: Foderunt manꝰ meas ⁊ pedes meos: dinumerauerunt omnia ossa mea. Nūq̄d legistis dñs descēdit ꝺ cruce: ſz legistis dñs regnauit a ligno. RABA. Si aūt tūc de cruce surgeret insultātibꝰ cedēs: virtutē nobis patiētie nō demſraret: ſz expectauit paululū: irrisionē sustinuit: q; de cruce surgere noluit: ꝺ sepulchro resurrexit. HIERO. Fraudulēta aūt est ꝓmissio cuꝫ addūt: Et credimꝰ ei. Quid enī plus de cruce adhuc viuētem descēdere: an de sepulchro mortuū resurgere? Resurrexit: ⁊ nō credidistis: q̄ etiā si de cruce descēderet nō crederetis. Sed mihi videt hoc demones imittere. statī enim vt crucifixus ē dñs: senserūt virtutē crucis: ⁊ intellexerūt fractas vires suas eē: ⁊ hoc agūt vt de cruce descēdat. Sed dñs sciēs aduersariorꝫ insidias pmanet in patibulo: vt diabolū ꝺstruat. Segtur: Cōfidit in ꝺo: liberet eū si vult. CHRY. in ho. O ingnati valde. Nunquid prophete: ⁊ iusti nō erāt q; eos nō eripuit a periculis deꝰ? Si autem illoꝝ glorie nō obfuit: q; eis pericula induxistis: multo magis in isto non oportebat vos scandaliçari per ea que patitur: quia semp per ea que dixit: hanc vestram remouit suspitionem. segtur: Dixit enī: quia filius dei sum. Per quod ostēdere volebant eum pati ob seductoris ⁊ erronei causam: ⁊ sicut superbum ⁊ vane gloriātem in his que dicebat. Sic ergo non solum iudei ⁊ milites desubtus eum deridebant: sed ⁊ desuper latrones cum eo crucifixi. vnde sequit. Idipsum aūt ⁊ latrones qui crucifixi erāt cū eo improperabāt ei. AVGV. de cōsen. euāgelistaꝝ Potest autē putari lucas repugnare ei quod hic dicit: qui dicit q; vnus de latronibus blasphemabat eum quē alter increpabat: nisi itelligamꝰ matthеum breuiter restringentez hunc locum pluralē numerū pro singulari posuisse: sicut in epistola ad hebreos legimus pluraliter dictū: clauserūt ora leonum: cū solus daniel significari intelligitur. Quid autez vsitatius q̄ vt aliquis dicat: En rustici mihi insultant: etiaꝫ si vnus insultet. Esset autem contrariuꝫ si matthеꝰ dixisset ambos latrones conuiciatos domino. Cum vero dictum est latrones: nec additū est ambo: potuit vsitato locutionis modo per pluralem numerum significari. HIERONI. Uel potest dici q; primum vterq; scilicet blasphemauerit: deide sole fugiente: terra cōmota: saxisq; diruptis: ⁊ ingruentibus tenebris vnus crediderit in iesum: ⁊ priorem negationem sequenti confessione emendauerit. CHRY. in ho. Ut enim non existimes ex quadam cōuenētia id gestum fuisse neq; latronem fuisse: qui latro videbatur a consuetudine: ostendit tibi quoniam etiam in cruce positus latro erat ⁊ inimicus: ⁊ repente transmutatus est. HYLA. Q̄z autē latrones ambo conditionem ei passionis exprobrant: vniuersis etiam fidelibus scandalum crucis futurum eē significat. HIERO. Uel in duobus latronibus vterq; populus gētilium ⁊ indeorum primo dominū blasphemauit: postea signorū multitudine alter exterritꝰ egit penitētiaꝫ ⁊ vsq; hodie iudeos increpat blasphemantes. ORIGE. Sed ⁊ latro qui saluatꝰ est pōt eē mysteriū coꝝ: qui post multas iniquitates crediderunt in christum.

¶ A sexta autez hora tenebre facte sūt sup vniuersam terrā: vsq; ad horam nonam. Et circa horā nonam clamauit ihesus voce magna dicēs: Heli heli: lamazabathani. Hoc est: Deus meus: deus meus: vt quid dereliquisti me? Quidam autē illic stātes: ⁊ audiētes dicebāt: Helias vocat iste. Et continuo currens vnus ex eis acceptā spongiam iplenit aceto: ⁊ imposuit harundini: ⁊ dabat ei bibere. Ceteri vero dicebāt: Sine: videamus an veniat helias liberans eū. Jesus autez iterum clamans voce magna emisit spiritum.

CHRY. in sermone de passione. Non poterat ferre creatura iniuriam creatoris: vnde sol retraxit radios suos: nec deret impiorum facinora. Et ideo dicitur: A sexta autez hora tenebre facte sunt super vniuersam terram vsque ad horam nonam. ORIGENES. Ab hoc textu quidaz calumniantur euangelicam veritatem. Defectio enīz solis a seculo semper fuit in suo tempore facta. Sed defectio solis que ꝑm consuetudinē temporum ita currentium fieri solet: non in alio tempore fit nisi in conuentu solis ⁊ lune quando luna subtus currens: solis impedit radios occurrentis ei. In tempore autem quo passus est christus: manifestum est quoniam conuentus non erat lune ad solem: quoniam tempus erat paschale quod consuetudinis est agere quando luna plena est. quidam autē credentiuz volentes defensionem aliquam inducere contra hoc dixerunt: quoniaz illa defectio solis conuenienter ꝑm cetera prodigia nouaꝫ: contra consuetudinem facta est. DIONY. in epistola ad policarpum. Inopinabiliter. n. soli lunā icidentem videbamꝰ. non enim erat conuentus tēporis: ⁊ rursus ipsam a nona hora vsq; ad vesperā ad oyametꝝ solis supernaturaliter restitutam. Eclypsim etiam ipsam ex oriente vidimus inchoatam: ⁊ vsque ad solarem terminum venientem postea regredientem: ⁊ rursus non ex eodem ⁊ defectum ⁊ repu-

gnationē:sed ecōtrario ſm diametrū factā. CHRY.in homi.Tribus etiā horis tenebre permanſerūt:cū eclypſis in momento trāſeat.non enī habet morā vt ſciūt illi qui cō ſiderauerūt. ORIGE.Sed aduerſus hoc fily huius ſecu li dicunt.Quomodo hoc factum tam mirabile nemo greco rum:aut barbarorum ſcripſit eorum qui notauerunt: ſi quid tale notum factum eſt aliquādo:⁊ Et plegon quidē i chro nicis ſuis ſcripſit:in principatu tybery ceſaris factum: ſed non ſignauit in luna plena.Arbitror ergo ſicut cetera ſigna que facta ſūt in paſſiōe ipſius:ſcilicet velum ſciſſum:⁊ ter ra tremuit:⁊ cetera in hieruſalem tantummodo facta ſunt. Aut ſi latius voluerit quis extendere ad terram iudeam:ſi cut in tertio libro regum dixit abdias ad heliam:Uiuit de⁹ tuus:ſi eſt gens aut regnum:vbi non miſit dominus meus querere te:oſtendens quoniam ſatis eum in gentibus que fierat circa iudeam.Eſt autem conſequentis itelligere quaſ dam tenebroſiſſimas nubes⁊ multas⁊ magnas concurriſ ſe ſuper hieruſalem:⁊ terrā iudee.⁊ ideo facte ſunt tenebre profunde a ſexta hora vſq; ad nonam.Hue enim creature ī ſexta die facte fuiſſe intelliguntur:ante ſextam quidem ani malia:in ſexta autem homo.⁊ ideo conueniebat pro ſalute hominis morientem in hora ſexta ſuſpendi:⁊ a ſexta hora ꝓpter hoc tenebras fuiſſe factas ſuper omnem terram vſq; ad nonam.Et ſicut moyſe manus extendente in celum:fa cte ſunt tenebre ſuper egyptios:ſeruos dei tenentes in ſer uitute:ſimiliter⁊ chriſto in ſexta hora manus extendente ī cruce ad celum ſuper populum qui clamauerat. Crucifige eum:facte ſunt tenebre:⁊ ab omni lumine ſunt priuati:in ſi gnum futurarum tenebrarum:que comprehenſure erāt gē tem iudeam. Item ſub moyſe facte ſunt tenebre ſuper oēm terram egypti tribus diebꝰ:omnibus autē filys iſrael erat lumen.Sub chriſto autem facte ſunt tenebre ſuper omnem iudeam tribus horis:quoniā ꝓpter peccata ſua priuati ſūt a lumine dei patris⁊ a ſplendore chriſti:⁊ ab illuminatione ſpiritusſancti. Lumen autem fuit ſuper omnes reliquā ter ram:quod vbiq; illuminat omnem eccleſiam dei in chriſto. Et ſi vſq; ad horam nonā tenebre facte fuerūt ſuper iudeā: manifeſtum eſt quoniam iterum eis lumen refulſit:qr cū ple nitudo gentiū itrauerit:tūc oīs iſrael ſaluus fiet.CHRY. in homi.Uel aliter. Hoc admirandum erat:ꝙ in omnē ter ram tenebre ſunt facte:quod nunq; priꝰ contigerat.In egy pto enim ſolum tenebre facte ſunt:quando paſcha perficiē dum erat.que enim tunc agebantur:horum typus erāt. Et intuere ꝙ fiunt tenebre in media die quando vbiq; ter rarum dies erat:vt omnes qui habitabant terram: hoc mi raculum cognoſcerent. Hoc autem eſt ſignū quod petenti bus promittebat dare dicens.Generatio praua⁊ adultera ſignum querit:⁊ ſignum non dabitur ei:niſi ſignum ione ꝓ phete crucem ſignans⁊ reſurrectionem.Eteniz multo mi rabilius eſt in eo qui crucifixus erat hoc fieri:q; ambulan te eo ſuper terram. Hoc autē ſufficiens erat eos cōuertere: non ſoluz magnitudine miraculi:ſz quia hoc geſtū eſt poſt quā omnia locuti fuerant:que voluerant:⁊ ſatietatez acce perant cōtumeliarum.Qualiter autem non admirati ſunt miuerſi neq; eſtimauerunt eum eſſe deum:quia ſcilicet ho minum genus tunc multa malitia⁊ deſidia detinebatur:⁊ hoc miraculum factum cōfeſtim tranſyt⁊ non nouerant q̄ eēt cauſa eius qō gerebaſ.Et ꝓpter hoc ipſe poſtea loqui tur vt oſtendat ſe viuere:⁊ ꝙ ipſe hoc miraculuz fecit. vn de ſequitur.Et circa horam nonaz clamauit ieſus voce ma gna dicens: Heli:heli:lamaçabatani: Hoc eſt:Deus meus: deus meus:vt quid dereliquiſti me:⁊ HIERO.Principio vicesimi primi pſalmi vſus eſt. Illud vero quod eſt in me dio verſiculi.⁊ Reſpice in me:ſuperfluum eſt. legitur enī in hebreo.Deus meus deus meus:quare me dereliquiſti:⁊ Er go impy ſunt:qui pſalmum ex perſona dauid ſiue beſter et mardochei dictum putant:cum etiam euangeliſte teſtimo nio ex eo ſumpta ſuper ſaluatore intelligant:vt eſt illō: Di uiſerunt ſibi veſtimenta mea:⁊ foderunt manus meas.

CHRY.in homilia. Ideo autem emiſit prophetica vo cem:vt vſq; ad vltimam horam teſtimoniuz perhibeat ve teri teſtamento:⁊ vt videant quoniam honorat patrem⁊ non eſt deo contrarius:⁊ ideo hebraicam vocem emiſit: vt eis fieret cognita⁊ manifeſta. ORIGE. Requirendum eſt autem:quid eſt ꝙ a deo derelictus eſt chriſtus. Et qui dam quia non poſſunt exponere:derelinqui chriſtuz a deo: dicunt ꝙ per humilitatem dictum eſt. Sed manifeſte in telligere poteris quid ſit quod dicit:faciens comparationē glorie illius quam habuit apud patrem:ad confuſionē quā contemnens ſuſtinuit crucem. HYLA. Per hec autem verba ingenia contendunt hereticа: ꝙ aut defeciſſe omni no deū verbum in animaz corporis volunt: dum corpus of ficio anime viuificat:aut omnino nec fuerit chriſtus homo natus:quia in eo dei verbum modo ſpiritus habitauerit p phetalis:quaſi ieſus chriſtus anime ſoluz⁊ corporis homo cōmunis. hoc habet ſui exordium:quo eſſe cepit homo: q nunc a dei verbo contracta rurſum protectione deſertus clamet:Deus meus:quare me dereliquiſti:⁊ Uel certe ī ani ma verbi natura mutata paterno chriſtus ī omnibus vſus auxilio:nunc inops eius mortiq; permiſſus ſolitudinem ſu am conquerat:relinquentēq; ſe arguat.Sed inter has im pias infirmaſq; ſentētias eccleſie fides imbuta apoſtolicis doctrinis non partit ieſum chriſtū ne filius dei:non⁊ filius hominis intelligatur:nā querela derelicti morientis ifirmi tas eſt.promiſſio autē paradiſi viuentis dei regnū eſt. Da bes in conquerente ad mortē relictum ſe eſſe:qr hō eſt. Da bes eum qui morit profitentē ſe in paradiſo regnare:qr deꝰ eſt. Nō ergo mireris verborū humilitatem⁊ querimoni as derelicti:cum formam ſerui ſciens:ſcandalum crucis vi deas. GLO.Dicitur autē deus eum deſeruiſſe in morte: quia poteſtati perſequentiū eū expoſuit:ſubtraxit eniz pro tectionem:ſed non ſoluit vnionē. ORIGE.Poſtquā aūt vidit ſuper omnem terram iudeam tenebras: hoc dixit oī dere volēs:Dereliquiſti me pater.ideſt talibus exinanituz calamitatibus tradidiſti:vt populus qui fuerat apud te ho norатus recipiat que in me auſus eſt: vt priuetur a lumine tue proſpectionis:ſed⁊ pro ſalute gētium dereliquiſti me. Quid autem tam bonū fecerunt:qui ex gentibus credide runt:vt precioſo ſanguine ſup terram effuſo pro eis emerē eos a maligno:⁊ Aut quid tale dignum facturi ſunt homi nes:pro quibus patior iſta:⁊ Forſitan autem⁊ videns pecca ta hominum pro quibus patiebatur dixit:Quare me dere liqſti:⁊ vt fierē quaſi qui colligit ſtipulā in meſſe:⁊ racemos in vindemia. Non autem eſtimes humano more ſaluato rem iſta dixiſſe propter calamitatez que comprehenderat eum in cruce.Si enim ita acceperis:non audies magnā vo cem eius que oſtendit aliquid eſſe magnum abſconditū.

RABANVS. Uel ſaluator hoc dixit: noſtros circunfe rens motus. qui in periculis poſiti a deo deſeri nos puta mus. Humana enim natura propter peccatum a deo fue rat derelicta:ſed quia filius dei factus eſt noſter aduocat⁹: quorum ſuſcepit culpam.deplorat miſeriam: in quo oſten dit quantum flere debeant qui peccant: quando ſic fleuit qui nunquam peccauit.Sequitur:Quidam autem illic ſtā tes⁊ audientes dicebant: Helyam vocat iſte. HIERO. Non omnes:ſed quidaz quos arbitror milites fuiſſe roma nos: non intelligentes hebraici ſermonis proprietatem: ſed ex eo qō dixit: Hely hely:⁊ putant helyam ab eo inuoca tum.Sin autem iudeos qui hoc dixerint intelligere volue rimus:hoc more ſibi ſolito feciſſe: vt dominuz imbecillita tis infament:q helye auxiliū deprecet. Sequit: Et otinuo currens vnus ex eis:acceptam ſpongiam impleuit ace

to ⁊ imposuit arundini: ⁊ dabat ei bibere. AVGV. in ser. de passione: Sic ergo propinatoꝛ fontiũ potatur aceto: mellis datoꝛ cibatur felle: flagellatur remissioꝛ: ꝺemnatur venia: illuditur maiestas: rideꝫ virtus: profundit largitoꝛ imbriũ sputis. HYLA. Est aũt acetũ vinũ qꝺ per vitiũ aut ĩcurie aut vasis acescit: vinuꝫ aũt est honoꝛ immortalitatis aut virtus. Cũ igitur in adã coacuisset: ipe accepit ⁊ potauit ex gentibus. In calamo enim ⁊ spongia vt potaret offertur .i. ex corpib⁹ gentiũ in se ad ꝯmunionẽ ĩmortalitatis ea que in nobis erãt vitiata trãsfudit.. REMI. Uel aliter: Judei acetũ erãt degenerãtes a vino patriarchaꝝ ⁊ prophetaruꝫ: habebãt frauduleta corꝺa: quasi spõgiã cauernosis atqꝫ toꝛtuosis latibulis. per arundinẽ designaꝝ sacra scriptura: que in hoc facto iplebatur. sicut.n. lingua hebrea vel greca dicitur loquela q̃ fit p linguã: sic ⁊ arũdo ꝺici posset lra vel scriptura que in hoc facto iplebatur: que fit p arũdinẽ. ORIGE. Et foꝛsitã qcunqꝫ fm doctrinã ecclesiasticã sapiũt: viuũt ãt male: ꝺant ei vinũ bibere felle pmixtũ. Qui aũt alienas a veritate sentẽtias applicãt christo: quasi eas dicenti: hi spongiaꝫ implẽtes aceto ponũt calamo scripture: ⁊ offerunt oꝛi eius. Sequit: Ceteri vero ꝺicebãt: Sine: videam⁹ an veniat helyas liberans eum. RABA. Quia.n. milites praue sonũ vocis ꝺominice intelligebant: ideo inaniter aduentũ helye expectabãt. Deũ ergo quez saluatoꝛ hebraico sermõe ĩuocabat: inseparabiliter semp secũ habebat. AVGV. in ser. ꝺe passiõe: Cũ ergo nil iã xpo restaret ex penis: moꝛs moꝛaꝝ: quia suũ esse ibi nil sentit. Suspecta est vetustati nouitas. Dũc primũ hũc solũ vidit hoies peccati nescium: noxa libeꝝ: iuris sui legib⁹ nil ꝺebentẽ. Accedit tamen cõfeꝺerata iudaico moꝛs furoꝛi: ⁊ desperata vite ĩuadit auctoꝛẽ. vnde sequiꝝ: Jesus autem iteꝝ clamans voce magna emisit spirituꝫ. Quare aũt displicet si christ⁹ ꝺe sinu patris ad nostrã seruitutẽ venit: vt nos sue redderet libertati: nostrã moꝛtẽ suscepit: vt nos eius moꝛte liberemur: q̃ndo nos despectu moꝛtis moꝛtales in ꝺeos rettulit: terrenos celestibus estimauit. Quantũ.n. diuina virtus opeꝝ contemplatione lucebat: tantum pati pro subiectis: p seruis moꝛi insigne est charitatis ũmẽse. Ergo hec prima cã ẽ ꝺominice passionis: qꝛ sciri voluit q̃tum amaret hominez ꝺeus: qui plus amari voluit q̃tum timeri. Secunda causa ẽ vt sententiaꝫ mortis quã iuste ꝺeclarat: iustius aboleret. Qꝛ nãqꝫ prim⁹ homo aꝺiuꝺicante ꝺeo: ꝺe reatu incurreret moꝛteꝫ: ⁊ eam transmisit ad posteros: venit ꝺe celo secũꝺus homo peccati nescius: vt moꝛs ꝺamnaretur: que rapere iussa reos innocentie ipsum inuaꝺere presumpsit auctoꝛẽ. Nec miranꝺuꝫ est si pro nobis posuit quod suscepit a nobis. s. animaꝫ qui propter nos fecit tanta: ⁊ talia largitus est nob. AVGV. contra felicianum: Absit enim a fideliꝺus ista suspitio: vt sic christus senserit moꝛtem nostram: vt quantũ in se est vita perꝺat vitam. Nam si hoc ita esset: quomoꝺo illo triꝺuo potuisse ꝺicimus aliquiꝺ viuere: si vite fons ꝺicit aruisse: Sensit igiꝝ moꝛtẽ ꝺeitas christi participatione humana: sine humani affectus: quẽ sponte susceperat: non nature sue potentiam pꝺidit: per quam cuncta viuificat. In moꝛte enim nostra sine ꝺubio ꝺestitutũ corpus vita aĩam nostrã non perimit. ꝺum ꝺiscedens anima non vim suã perꝺit: ſꝫ quod viuificauerat hoc ꝺimittit: ⁊ quantum in se est: alterius moꝛtem facit: ipsa non recipit. De saluatoꝛis nunc anima ꝺicemus: qui vt non ꝺicam propter inhabitantem ꝺiuinitatem ⁊ propter iusticiam singularem: certe ꝓpter cõmunem moriendi soꝛtẽ corpus illo triꝺuo sic potuit ꝺeserere: vt ipa nõ posset penitus interire. Credo enim ꝺei filium moꝛtuum esse non fm penam iniusticie quaꝫ ex toto non habuit: sed fm legem nature: quam pro humani generis redẽptione suscepit. DAMASCENVS. Etsi tamen moꝛtuus ẽ vt homo: ⁊ sancta eius anima ab incontaminato ꝺiuisa est coꝛpoꝛe: sed tamen ꝺeitas inseparabilis ab vtriſque permansit: ab aĩa ꝺico et coꝛpe. Et neqꝫ vna ita hypostasis i ꝺuas ꝺiuisa est. coꝛpⁿ enim ⁊ aĩa sic a pncipio in vbi hypostasi cũerũt existentiam etiam in moꝛte. Neqꝫ enim anima neqꝫ coꝛpus propriã hũerunt hypostasim pter hypostasiꝫ verbi. HIERO. Diuine aũt ptãtis inꝺiciuꝫ e emittere spiritũ. ⁊ vt ipe quoqꝫ ꝺixerat. Nemo põt tollere aĩam meaꝫ a me: sed ego pono eaꝫ ⁊ iteꝝ sumo eaꝫ. Spiritũ enim in hoc loco p aĩa intelligamus. Sed qꝺ vitale aut spũale coꝛpus faciat seu q ipsius aĩe suba spiritus sit: iuxta id qꝺ scriptum est. Auferes spm̃ eoꝝ ⁊ ꝺeficiẽt. CHRY. in ho. Propter hoc aũt ⁊ voce magna clamauit: vt ostẽꝺatur quoniã fm eius potestatẽ id geriꝝ. Per hoc.n. q⁹ moziens vocem emisit magnã: ꝺocet ꝺiuinitatis se verũ ꝺeũ eẽ ostendit: quoniã hoies cũ moꝛiunt: vix tenuẽ vocẽ emittere possunt. AVGV. ꝺe con. euan. Quiꝺ aũt voce magna ꝺixerit: lucas ꝺeclarauit: ꝺixit enim Et clamãs iesus voce magna ait: Pater in manus tuas cõmẽꝺo spm̃ meũ. HYLA. Uel spiritũ cũ clamoꝛe magne vocis emisit: ꝺolẽs nõ se omnia peccata poꝛtare.

¶ Et ecce velũ tẽpli scissuꝫ est i ꝺuas ptes: a summo vsqꝫ ꝺeoꝛsũ: Et terra mota est: ⁊ petre scisse sunt: ⁊ monumẽta apta sunt: ⁊ multa coꝛpoꝛa sanctoꝝ qui ꝺoꝛmieraṅ surreꝛexerũt. Et exeuntes ꝺe monumẽtis post resurrectionẽ eius venerũt in sanctã ciuitatem ⁊ apparuerũt multis. Centurio aũt ⁊ qui cũ eo erãt custoꝺientes iesum: viso terremotu: ⁊ his que fiebãt timueꝝ valꝺe ꝺicẽtes. Uere filius ꝺei erat iste. Erant aũt ibi mulieres multe a lõge: que secute erãt iesuꝫ a galilea ministrãtes ei: iter quas erat maria magꝺalene: ⁊ maria iacobi: ⁊ ioseph mr̃: ⁊ mater filioꝝ zebeꝺei.

ORIGE. Magna facta sunt ex eo q⁹ magna voce clamauit iesus. vnde sequitur: Et ecce velum templi scissuꝫ est in ꝺuas partes a summo vsqꝫ ꝺeoꝛsum. AVGV. ꝺe cõcoꝛꝺ euange. In quo satis ostenꝺit tunc esse scissum cum emisit spiritũ. Si autẽ non aꝺꝺiꝺisset: Et ecce simpliciter ꝺixisset: Et velum templi scissum est. incertũ esset vtrum ipse ⁊ matheus hoc recapitulanꝺo cõmemoꝛassent: lucas aũt oꝛꝺinem tenuisset: qui cum ꝺixisset: Sol obscuratus est. ꝓtinuo subiungenꝺũ estimauit: Et velum tẽpli scissuꝫ est: An lucas recapitulasset: quoꝺ illi oꝛꝺine posuissent. ORIGE. Duo autem fuisse vela intelligũtur: vnuꝫ quoꝺ velat scã scoꝝ: aliuꝺ exterius siue tabernaculi siue templi. In passione ergo ꝺomini saluatoꝛis: velum quoꝺ erat a foꝛis conscissuꝫ ẽ a surſum vsqꝫ ꝺeoꝛsum: vt ab initio mundi vsqꝫ aꝺ finẽ conscisso velamine: mysteria publicantur: que vsque aꝺ aꝺuentum ꝺomini rationabiliter fuerunt occultata. Cum autem venerit quoꝺ perfectum est: tunc auferetur etiam secunꝺũ velum vt viꝺeamus etiam que interius sunt occulta: scilicet veram arcam testamenti. ⁊ sicut ipsa se habet natura viꝺeamus cherubin ⁊ alia. HYLA. Uel ideo velum templi scinꝺitur: quia exinꝺe populus est ꝺiuisus in partes: ⁊ve li honoꝛ cum custoꝺia angeli protegentis aufertur. LEO papa in sermone ꝺe passione. Est autem aꝺ testimoniuꝫ veneranꝺa passionis sufficiens signum elementoꝝ inoꝺinata turbatio. vnde sequitur. Et terra mota ẽ: ⁊ petre scisse sunt: ⁊ monumenta aperta sunt. HIERO. Nulli enim ꝺubium est quiꝺ significet iuxta litteram magnituꝺo signoꝝ: vt crucifixum ꝺominum suum ⁊ celũ ⁊ terra omnia ꝺemõstrarent. HYLA. Mouetur terra: qꝛ capax huius moꝛtui esse non poterat: petre sciſſe sunt: oĩa enim valiꝺa ⁊ foꝛtia penetrãs ꝺi vbũ ⁊ potestas eterne vtutis irrupat: Et monumenta apta sunt: erãt enim moꝛtis claustra reserata. Segꝫ:

Et multa coꝛ sanc. q dormi. sur. Illuminans eniꝫ mortis tenebꝛas: ⁊ infernoꝝ obscura collustrans: mortis spolia ōtrahebat. CHRY. i bo. Ipso qdē in cruce manēte cū irridentes dicebāt. Alios saluos fecit: seipm nō pōt saluuꝫ facere: ⁊ qō in se facere noluit: in seruoꝝ coꝛpib⁹ cū multa supabundātia ōmōstrauit. Si. n. q̄triduanū laçaꝝ exurgere magnū fuit: multo magis eos repēte: qui olī dormierāt apparere uiuētes: qō future resurrectōis erat īdiciū: vt aūt nō putaret eē phantasma qō factū ē: euāgelista subiūgit: Et exeū. ō monu. post resurre. eius ve. i san. ciui. ⁊ appa. mul. HIERO. Quō aūt laçarus mortu⁹ resurrexit: ⁊ sic multa coꝛpa scoꝝ resurrexerūt: vt dñm ostēderent resurgentē: ⁊ tū cū monumēta apta sunt: nō añ resurrexerūt: q̄ꝫ resurgeret dñs vt eēt ꝓmogenitus resurrectōis ex mortuis: sanctā aūt ciuitatē in qua visi sunt resurgētes: aut hierl'm celestez itelligam⁹: aut hāc terrenam que ante scā fuerat: scā. n. appellabaī ciuitas hieruſalē: pp templū ⁊ sancta scoꝝ: ⁊ ob distinctionez aliaꝝ ydolā colebant. Q̄n vero dr: Apparu. ml'tis. ostenditur nō gnālis fuisse resurrectio q̄ oībus appareret: sz spālis ad plurimos: vt hi videret: q cernere merebāt: REMI Queret aūt aliqs qd de illis factū sit q resurgēte dño surrexerūt: Credēdū ꝑpe ē quoniā iō surrexerūt: vt testes eēnt dñice resurrectiōis: Quidā aūt dixerūt qꝫ itez moꝛtui sūt: ⁊ in cinerē cōuersi: sicut ⁊ laçar⁹ ⁊ ceteri quos dñs resuscitauit. Sed istoꝝ dictis nullo modo ē fides accōmodāda: qñ maius illis eēt tormētū q surrexerūt si itez moꝛtui eēnt: q̄ꝫ sinō resurgerēt. Incūctāter ḡ credere debem⁹: qz q resurgē te dño a moꝛtuis resurrexerūt: ascendēte eo ad celos ⁊ ipsi piter ascēderūt: ORIGE. Sp āt ꝫ eadē magna quotidie fiūt: velum enim tēpli ad reuelandū que intus habent scinditur sanctis. Terra etiā mouet. i. omnis caro nouo verbo ⁊ nouis reb⁹ ꝑm nouū testamētū. Petre aūt scindūt: qz mysteriū fuerūt ꝓphetarum: vt in pfundis coꝝ posita spūalia mysteria videamus. Monumēta autē dicunt coꝛpora pectricū aiaꝝ. i. moꝛtuaꝝ deo: cum aūt p gram dei anime bu iusmodi fuerīt suscitate: coꝛpora eoꝝ que prius fuerūt monumenta: fiunt coꝛpora sanctoꝝ: et videnī a seipsis exire: ⁊ sequuntur eum qui resurrexit: ⁊ in nouitate vite ambulant cum eo. Et qui digni sunt habere conuersationem in celis ī grediunt in sanctam ciuitatez p singula tēpora ⁊ apparent multis vidētibus opera bona ipsoꝝ. Sequit. Lēturio autē ⁊ q cū eo er. cus. ie. viso terremotu ⁊ bis q̄ fie. ti. val. di. ve. fi. dei er. iste. AVGV. de con. euange. Non est contrarium qꝫ matthēus viso terremotu dicit admiratum centurionē ⁊ eos qui cū eo erant: cū lucas dicat hoc admiratuz: qꝫ emissa magna voce expirasset. In eo. n. qꝫ matthēus nō soluz dixit. Viso terremotu: sed ēt addidit: Vis q̄ fiebant integruz locum fuisse demonstrauit luce: vt diceret centurionem: ipsam domini moꝛtem fuisse miratum: quia ⁊ hoc inter illa est que tunc mirabiliter facta erant. HIERO. Ex hoc cō siderandum qꝫ centurio in ipso scandalo passionis vere dei filium confiteaī: ⁊ arrius in ecclesia predicet creaturam. RABA. Unde merito per centurionē fides ecclesie designaī: que vo mysterioꝝ celestiū p moꝛtē domini reserato: continuo iesuz ⁊ vere iustū hominē, ⁊ vere dei filiū synagoga tacente confirmat. LEO pa. i ser. de pas. Exēplo igit centurionis contremiscat in redēptoꝛis sui supplicio terrena suba: rūpāt infidelium mētiū petre: ⁊ qui moꝛtalitatis grauabātur sepulchꝛis: discussa obstaculoꝝ mora prosiliāt: appareant nūc quoqz in ciuitate sācta. i. ecclesia dei future resurrectionis indicia: ⁊ quod credendum est in coꝛpoꝛib⁹: fiat in coꝛdibus. Sequit. Erant autem ibi muli. mul. a lon. que secute erāt ie. a gali. mi. ei. HIERO. Cōsuetudinis enim iudaice fuit: nec ducebatur in culpam moꝛe gentis antique: vt mulieres de substantia sua victum atqz vestituz preceptoꝛibus ministrarēt. boc: qz scādalū facere potē rat in gentib⁹: paul⁹ abiecisse se memoꝛat. Ministrabāt aūt dño de substātia sua: vt meteret illaꝝ carnalia cui⁹ille metebāt spiritualia: nō qz īdigebat cibis dñs creaturaꝝ: sz vt typū oñderet magistroꝝ: qz victu atqz vestitu ex discipulis deberēt eē ꝓtēti. Sz videam⁹ q̄les comites habuerint. Secquit. n. Inter quas erat maria mag. ⁊ ma. iaco. ⁊ ioseph mr ⁊ mr filioꝝ çebedei. ORIGE. Apō marcū aūt tertia illa salome appellaī. CHRY. i bo. De aūt mulieres ꝓsidera bāt q̄ gerebant: q̄ maxie erāt ꝓpassibiles: ⁊ q̄ seq̄bant mini strātes vsqz ad picula affuerūt: maximā foꝛtitudinē oñdentes: qz cū discipuli fugerūt: ipse affuerūt. HIERO. cōtra beluidiū. Ecce ingt beluidi⁹ Jacob⁹ ⁊ ioseph sunt filij Marie mris dñi: quos iudei appellauerūt frēs xpi. Dicit aūt iacobi minoꝛis ad distīctionē iacobi maioꝛis: q erat fili⁹ çebedei. Impiū. n. dicit eē beluidi⁹ boc sentire de maria: vt cū alie femine ibi fuerint: mr em eius abesse dicam⁹. aut alterā eē mariā neseio quā ꝓfingamus: pser tiz cū euāgelio ioānis testeī eā illic fuisse ꝑsentē. O furoꝝ cec⁹ ⁊ ī ꝓpriū exitiū mens vesana: audi qd ioānes euā. dicat. Stabāt iuxta cruce iesu mr ei⁹ ⁊ soꝛoꝝ mris ei⁹: maria cleophe: ⁊ maria magdalene. Nulli dubiū ē duos fuisse aplos iacobi nūcupatos vocabulo: iacobū çebedei: ⁊ iacobū alphei. Iste autē nescio qs minoꝛ iacobus quē marie filiū scriptura ꝓmemoꝛat. Si aplus ē alphei filius erit. si nō ē aplus: sz tertius nescio qs iacobus quō putād⁹ ē fr dñi: ⁊ quō tertius ad distinctionē maioꝛis minoꝛ appellabit: cū maioꝛ ⁊ minoꝛ nō iter tres: sz iter duos soleāt pbere distātiā: ⁊ frater dñi aplus fit: paulo dicēte. Alium aplōꝝ vidi neinē: nisi iacobū frēz dñi. Ne āt būc iacobū putes filiū çebedei: lege act⁹ aplōꝝ: iā ab herode fuerat ite rēptus. Restat ꝓclusio: vt maria ista q̄ iacobi minoꝛis scribit mr: fuerit vxoꝛ alphei: ⁊ soꝛoꝛ marie mris dñi: quaz maria cleophe ioānes euā. cōmemoꝛat. Si āt ide tibi alia atqz alia videt: qꝫ alibi dicaī maria iacobi mioꝛis mr: ⁊ alibi maria cleophe: discces scripture cōsuetudinē eūdē boiez diuersis nois appellari: sicut raguel socer moysi ietro dicī. Et sil'r dr maria cleophe vxoꝛ alphei. hec eadē dicta est maria mater iacobi minoꝛis: q̄ si mater esset dñi: magis eam vt in oībus locis matrem alteri⁹ voluisset intelligi. vez ⁊ si alia fuerit maria cleophe: ⁊ alia maria iacobi ⁊ ioseph mater ꝫ tamen cōstat non eandē mariam iacobi ⁊ ioseph esse quā matrem domini. AVGV. de con. euan. Possemus aūt dicere alias mulieres a longe: vt tres euangeliste dicunt: ⁊ alias iuxta crucez fuisse: vt ioannes dicit: vbi mattheus ⁊ lucas mariā magdalene noiassent. iter stātes lōge: quā. s. ioānes noiauit iter stātes iuxt crucē. Quō āt ꝫ itell'r: nisi qz eo iteruallo erāt. vt ⁊ iuxt dici possent qz ī ꝓspcū ei⁹ ꝑsto ad erāt: ⁊ a lōge ī ꝓpatōe turbe ꝓpingus circūstātis cū cēturione ⁊ militib⁹. Possumus ēt itelligere: qꝫ ille q̄ simul aderāt cū mre dñi: postq̄ꝫ eā discipulo cōmēdauit: abiere iā cepant: vt a dēsitate turbe se exuerēt: ⁊ cetera q̄ fcā sunt longi⁹ itue rent: vt euāgeliste q post moꝛtē dñi eas ꝓmemoꝛauerunt: ⁊ longe stantes cōmemoꝛent:

¶ Cū aūt sero factū eēt venit qdā bō diues ab arimathia: noīe ioseph: q ⁊ ipe discipul⁹ erat iesu. ꝫ accessit ad pilatū ⁊ petijt coꝛp⁹ iesu. Tē pilat⁹ iussit reddi coꝛp⁹. ⁊ accepto coꝛpe ioseph inuoluit illud i syndōe mūda: ⁊ posuit illō i monumēto suo nouo: q̄ō exciderat i petra: Et aduoluit saxū magnū ad ostiū monumēti ⁊ abijt. Erāt āt ibi maria magdalene ⁊ altera maria sedētes ꝓtra sepl'chꝝ. GLO. Postq̄ꝫ euāgelista rettulerat oꝛdinē dñice passiōis ⁊ moꝛtem: nunc agit de eius sepultura dicens. Cum sero āt factuz eēt venit qdam homo diues ab arimathia nomine ioseph: qui ⁊ ipse discipulus erat iesu. REMIGI. Arima

thia ãt ipsa est ⁊ ramatha ciuitas helcane ⁊ samuelis :q̃ sita est in regiõe chananitica iuxta diospoliz. Iste aũt ioseph ꝑz seculi statũ magne fuit dignitatis:sed multo maioris meriti apud deũ fuisse laudaꝫ:siquidẽ iustus fuisse describitur. Decebat qppe eũ talẽ existere qui corpus domini sepeliret: quatenꝰ ꝙ iusticiã meritoꝫ dignꝰ eẽt tali officio. HIERO. Diues aũt referẽ nõ de iactãtia scriptoris:quo virũ nobilez atqz ditissimũ referat iesu fuisse discipulũ. Sed vt ostẽdat causaz quare a pylato corpus christi potuerit ꝑpetrare.Sequitur. Dic accessit ad pilatũ ⁊ petyt corpꝰ iesu. Pauperes eni ⁊ ignoti nõ essent ausi ad pilatũ ꝓsidẽ Romane potestatis accedere:⁊ crucifixi corpus impetrare. In alio autez euangelio ioseph iste bulites appellaꝫ.i.cõsiliarius:⁊ de ipso quidẽ putãt primũ psalmũ fuisse cõpositũ:Beatus vir q nõ abyt in cõsilio ipioꝝ ⁊c. CHRY.in hom. Inspice aũt huius viri fortitudinem:in mortis enim periculum se tradidit inimicitias ad omnes assumens:propter beniuolentiaz christi:⁊ non solum audet corpus christi petere: sed ⁊ sepelire.vnde sequitur:Et accepit corpus Jesu ⁊ inuoluit illud in sindone munda. HIERO. Ex simplici sepultura domini ambitio diuitum condemnatur: qui nec in tumulis quidem possunt carere diuitys.Possumus aũt iuxta intelligẽtiaz spiritualẽ ⁊ hoc sentire: ꝙ corpus domini non auro: nõ gẽmis:non seryco:sed linteamine puro obuoluẽdũ sit:quãq̃ ⁊ hoc significet:ꝙ ille in sindone munda inuoluit Jesuz: qui paura mente euz susceperit. REMI.Uel aliter.Quia sindon lineus pannus est:linũ aũt ex terra procreatur:⁊ cũ magno labore ad candorẽ producitur: designatur:qz corpꝰ illius quod ex terra.i.ex virgine sumptũ ẽ:per laborem passionis peruenit ad candorem immortalitatis. RABA. Dinc etiaz ecclesie mos obtinuit vt sacrificium altaris nõ serico neqz in pãno tincto:sed in lino terreno celebretur:Ut a beato papa siluestro legimus esse statutũ.Sequtur:Et posuit illud in monumẽto suo no.quod exciderat in petra. AVGV.in sermone de sabbato sancto. Ideo autẽ saluator in aliena sepultura ponitur:quia pro aliorum mortebatur salute:vt qd ergo in propria sepultura qui in se mortem propriam nõ habebat:vt quid illi tumulus in terris:cuius sedes manebat in celis:vt quid illi sepultura propria qui tridui tñ temporis spacio in sepulchro non tam mortuus iacuit: q̃z velut in lectulo conquieuit:Sepulchruz autẽ mortis est habitaculum:Necessarium ergo non erat mortis habitaculũ christo:quia vita est: nec opus habebat semper viuens habitaculo defunctorum. HIERONI. In nouo autez ponitur monumento ne post resurrectionem ceteris corporibus remanẽtibꝰ surrexisse aliꝰ fingereꝫ:Põt aũt ⁊ nouuz sepulchrum:marie virginalẽ vteꝝ demõstrare. In monumento aũt excisо in petra conditus est: ne si ex multis lapidibꝰ edificatũ fuisset suffossis tumuli fundamẽtis ablatus furto diceret. AVGV. in ser.de sabbato sancto. Si etiam sepulchrum fuisset in terra:dicere poterãt:suffoderũt terraz ⁊ furati sunt eum. Si fuisset lapis paruulus suppositus: dicere poterãt:dormiẽtibꝰ nobis tulerũt eũ.vnde segꝫ. Et aduol. sax.ma.ad ost.monu.⁊ abyt. HIERO.Saxũ eni magnũ appositũ oñdit:nõ absqz auxilio pl'imoꝝ sepulchꝝ potuisse reserari. HYLA.Mystice aũt ioseph apostolorũ habet spẽm:hic in munda sindone corpus inuoluit:⁊ quidẽ in hoc eodẽ linteo reperimus de celo ad petꝝ vniuersoruz animãtium genera submissa. ex quo intelligitur sub lintei illius nomine consepeliri christo ecclesiam.Domini ergo corpus infertur in vacuam ⁊ nouam requiẽ lapidis excisi:quia per apostolorum doctrinaz ꝑtus duritie gentilis quodam doctrine opere excisum christus infertur:rude.ſ. ac nouum:⁊ nullo antea ingressu timore dei peruium:⁊ quia nil preter eum oporteat in pectora nostra penetrare:lapis ostio aduoluitur: vt quia nullus antea in nos diuine cognitionis auctor fuerat illatꝰ: nullus absq̃ eo postea ĩferatur. ORIGE. Non autem fortuito scriptum est:quoniã inuoluit corpus in syndone mũda:⁊ posuit in monumẽto nouo:⁊ ꝙ ad uoluit lapidẽ magnũ:quoniã oĩa que sunt circa corpꝰ iesu mũda sũt ⁊ noua ⁊ oĩa magna valde. REMI.Postq̃ aũt corpꝰ dñi sepultũ ẽ:ceteris ad ꝑpa remeãtibꝰ:sole mlieres q̃ eũ artius amauerũt pseuerauerunt: ⁊ diligẽti cura notauerunt locũ in quo corpꝰ dñi ponereꝫ:quatenus ꝛgruo tpe munus siue deuotõis ei offerrẽt.⁊ iõ sequit: Erãt aũt ibi mag.⁊ altera ma.se.cõ.sepulchrũ. ORIGE.Mater aũt filioꝝ çebedei nõ scribit sedere cõtra sepulchrum: fortitã.n. vsq̃ ad crucẽ puenire potuit. Iste aũt quasi maiores in charitate:neq̃ his q̃ postea gesta sunt defuerunt. HIERO. Uel ceteris relinquẽtibus dominũ mulieres in officio perseuerant:expectãtes qõ ꝑmiserat iesus.Et iõ meruerunt ꝑ me videre resurrectionẽ: quia q̃ pseuerauerit vsqz in finez hic saluꝰ erit. REMI.Qz vsqz bodie sancte mulieres.i.humiles aĩe sanctoꝝ:in hoc seclo faciũt.⁊ pia curiositate attẽdunt quẽadmodũ passio xpi cõpleta sit.

¶ Altera aũt die q̃ est post paraseeuen:conuenerunt principes sacerdotũ ⁊ pharisei ad pilatum dicẽtes:domine recordati sumus:quia seductor ille dixit adhuc viuens: post tres dies resurgaz. Jube ergo custodiri sepulchrũ vsqz in diẽ tertiuz ne forte veniant discipuli eius ⁊ furẽtur eũ:⁊ dicant plebi surrexit a mortuis:⁊ erit nouissimꝰ error peior priore. Ait illis pilatꝰ:Habetis custodiam:ite custodite sic scitis. Illi aũt abeũtes munierũt sepulchrꝝ signantes lapidez cũ custodibus.

HIERO.ibo. Non sufficerat ꝓncipibꝰ sacerdotũ crucifixisse dñm saluatorẽ:nisi sepulchrꝝ custodirẽt ⁊ q̃tũ in illis ẽ:manꝰ ꝙponerẽt resurgẽti.vñ dr:Altera aũt die q̃ ẽ post paraseeuen ⁊c. RABA.Paraseeue dr ꝑparatio.Bnoie vocat. sexta sabbati:in q̃ ꝑparabãt necia sabbato: vt de manna dictũ ẽ.Sexta die colligetis duplũ.qz.n. sexta die factꝰ ẽ hoꝛ: septia die regeuit deꝰ:iõ sexto die iesus ꝑ hoie mozit:⁊ sabbato geuit i sepulchro. HIERO.Principes aũt sacerdotũ lz ĩmensũ facinꝰ in nece dñi ꝑpetrauerint:tñ nõ sufficit eis; nisi ẽt post mortẽ eiꝰ ꝛcepte negtie virus exerceãt:famã eiꝰ lacerãtes:⁊ quẽ ĩnocẽtẽ sciebãt: seductorẽ vocant.vnde dicũt. Dñe recor.sumus qz seductor ille dixit ⁊c.Sicut aũt cayphas ignorans ante ꝑphetauerat dicẽs:Expedit vnũ hominẽ mori ꝑ populo ⁊ nõ tota gens peat:sic ⁊ modo: sed a falli enim erat christꝰ: nõ a vitate in errorem mittẽs:sed a falsitate in veritatẽ:a vitys ad virtutes:a morte ad vitã ducẽs.

REMI.Ex hoc autem dicunt eum dixisse ꝙ post tres dies resurgam:qz dixerat:Sicut fuit ionas tribꝰ diebus:⁊ tribus noctibus in ventre ceti ⁊c.Sed videdũ quomodo post tres dies resurrexerit. Nõnulli voluerunt tres horas tenebrarum vnam intelligi noctem:⁊ lucem que secuta est tenebras diem: sed hi vim figurate locutionis ignorauerunt. Figurate enim sexta feria qua passus,est comprehendit noctem precedentem.Sequitur autem nox sabbati cum suo die:nox vero dominici diei comprehendit suum diẽ:ac per hoc vez est ꝙ post triduum resurrexit. AVGV. in ser.ô pas. Ideo autem post tres dies resurrexit: vt in passione ly totius trinitatis monstraretur assensus: triduum enim legitur in figura:quia trinitas que in prĩcipio fecerat hominem:ipsa in fine hominem per christi reparat passionẽ.Sequitur: Jube ergo custodiri sepulchrũ vsqz in tertium diẽ. RABA.Discipuli.n.christi fures spiritualiter erãt:qz abingratis iudeis scripta noui ⁊ veteris testamenti ablata in vsuz eccl'ie cõferebãt:⁊ saluatorẽ ꝙ eis ꝑmissus fuerat:illis

nocte dormientibus:hoc est infidelitate torpentibus abstulerũt:gẽtib⁹ credẽdũ tradẽtes. HYLA.Metus furandi corpis ⁊ sepl'chri custodia atq; obsignatio:stultitie atq; infidelitas testimoniũ ẽ:q; signare sepulchr̃ eius voluerũt:cuius ꝓcepto cõsperisset de sepulchro mortuũ suscitatuz.

RABA.In hoc aũt q; dicũt: Et erit nouissim⁹ error peior ꝑ̃e.ignorãter ver̃ dicũt.⁹Peior.n.fuit cõtẽptus penitẽtie in iudeis:q̃ error ignorãtie. CHRY.i ho.Uide ẽt q̃li ter nolẽtes cõcertãt ad demrandã vitatẽ.irrefragabilis.n. demratio resurrectõis fcã ẽ p ea q̃ ꝓtenderũt:qz.n. custodiũ ẽ sepulchr̃:nulla fraus facta est.Si aũt fraus fcã nõ est: mãifeste ⁊ irrefragabilr dñs surrexit. Quid aũt pilatus rñdeat subiungit̃.Ait illis pilat⁹: habetis custodiã. Jte custodite sicut scitis. RABA.q.o.Sufficiat vobis q; consensi in necẽ innocentis:de cetero vester error vobiscũ ꝑmaneat. Segt̃.Jlli aũt abeũtes munierũt sepulchrũ signantes lapidẽ cũ custodib⁹. CHRY.i ho.Nõ ãt ꝑmittit pilat⁹ solos milites sigillare.si.n.soli milites sigillassent possent dicere q̃ milites ꝑmiserũt q; discipuli corpus dñi furarent̃: ⁊ ita resurrectõis ifringere fidẽ:nũc hoc dicere ñ ꝑsit cũ ipsimet sepulchrum sigillassent. CA. XXVIII

VEspere aũt sabbati que lucescit i prima sabati: vẽit maria magdalene ⁊ altera maria videre sepulchr̃. Et ecce terremot⁹ fact⁹ est magn⁹: Angelus.n.dñi descẽdit ꝺ celo: ⁊ accedẽs reuoluit lapidẽ: ⁊ sedebat sup eũ. Erat ãt aspect⁹ eius sicut fulgur: vestimẽta aũt eius siẽ nix. Pre timore aũt ei⁹ exterriti sunt custodes: ⁊ facti sũt velut mortui. Respondens aũt angelus dixit mulieribus: Nolite timere vos. Scio.n.q; iesum qui crucifixus ẽ q̃ritis. Nõ ẽ hic:surrexit.n. sic̃ dixit. Uẽite ⁊ videte locũ: vbi posit⁹ erat dñs. Et cito eũtes dicite discipul' ei⁹:qz surrexit: ⁊ ecce ꝑcedet vos i galileã. Jbi eũ videbitis:ecce ꝑdixi vob

AVGV.in ser.ꝺ resur.⁹Post illusiones ⁊ vbera: post aceti ⁊ fellis pocula mixta:post supplicia crucis ⁊ vulnera:⁊ postremo post ipsã mortẽ ⁊ inferos: surrexit de suo funere carnem nouã.redit ab occiduo latẽs vita ⁊ i morte salus reseruata resurgit pulchrior reditura post funus. AVGV.ꝺ cõ. euan.⁹De hora vero q̃ mulieres venerũt ad monumẽtũ nõ cõtẽnenda exorit̃ questio.Cum enĩ matthe⁹ hic dicat:Uespere ãt sab.q̃ lu.i ꝓma sab.qꝺ est qꝺ dicit marcus: Et valde mane vna sabbator̃ vẽit maria magda.⁊ altera maria videre sepulchrũ.Apte qppe ꝓma noctis qꝺ est vespere:ipsaz noctem voluit significare matthe⁹:cuius noctis fine venerũt ad monumẽtũ.q̃ qñ sabbato ipediebant̃:vt nõ añ facerẽt: ab eo tpe noiauit noctẽ ex quo eis licere cepit:vt facerẽt qꝺ cũqz vellẽt tpe eiusdẽ noctis.Sic itaqz dcñ est:Uespe aũt sab.ac si diceret̃: nocte sabbati.i.nocte q̃ segt̃ diez sabbati: qꝺ ipa verba ei⁹ satis idicãt.Sic.n.ait:Que lucescit in ꝓma sabbati.qꝺ fieri nõ pꝺt nisi tm̃mꝺ primã noctis pticulã.i.solũ initiũ noctis itellexerim⁹ dcꝺ vespere significatum. Neqz.n.ipsum initiũ noctis lucescit in prima sabbati: sed ipsa nox q̃ in luce incipit terminari:⁊ vsitatus mod⁹ loquendi ẽ diuine scripture:a parte totuz significare.Uespere ergo nocte voluit significauit:cuius extremũ est diluculũ:diluculo enĩz venerũt ad monumẽtũ. RABA.Uel aliter qꝺ dictuz ẽ. qs fcẽ mulieres vespere sabbati q̃ lucescit i ꝓma sabbati venire ceperint: sed lucescente mane in prima sabbati ad sepulchrũ puenerunt.i.vespere aromata parauerunt:quibus corp⁹ dñi vngere desiderabãt:sed aromata vespe ꝑparata: mane ad sepulchrũ detulerũt.Qꝺ matthe⁹ qdẽ breuitatis cã obscuri⁹ posuit:sed cuãgeliste aly quo ordine factum sit euidẽtius oñdũt.Sepulto nãqz sexta feria domino:reuerse a monumẽto mulieres ꝓparauerũt aromata ⁊ vnguenta q̃ꝺiu opari licebat:⁊ sabbato quidẽ siluerũt ꝝm legis mandatũ:sicut lucas apte designat.Cũ aũt trãsisset sabbatũ:vesperaqz adueniẽte tps opandi redyisset:ꝓmpte ad deuotionẽ emerũt:que minus ꝓparauerant aromata: sicut marcus ꝓmemorat.Ut veniẽtes vngerẽt iesuz.⁊ valde mane veniunt ad monumentũ. HIERO. Uel aliter:q; diuersa tpa ista mulier̃ i cuãgelys describunt̃:nõ mẽdacij signũ ẽ vt ipų obyciũt:sz sedule visitatõis officia dũ crebro abcũt ⁊ redeũt:⁊ nõ patiũt̃ a sepulchro domini diu abesse vel lõgius.

REMI.Sciendũ aũt qz matthe⁹ mystice loquẽs fluduit nobis insinuare illa sacratissima nox q̃ntã dignitatẽ ex honore deuicte mortis ⁊ dñice resurrectõis accepit.iõ dixit:Uespe ãt sab.q̃ lu.i ꝓma sab.Cũ cõsuetus ordo tpuz bẽat.vt vespe nõ lucescãt i diẽ:sz potiꝰ obtenebrescãt i noctẽ: oñdit his vbis q; dñs totã hãc noctẽ luce sue resurrectionis festiuã ⁊ chorusca reddidit. BEDA.i ho.Ab exordio ẽt mundane creatõis vsqz huc:ita tẽpoꝝ cursus distinguebat̃ vt dies noctẽ ꝑcederet:qz hõ a luce padisi peccãdo lapsus i hui⁹ secli tenebras erũnasqz decidit.Aptissime ãt nũc dies sequit̃ noctẽ:qñ p fidẽ resurrectiõis a pctõ tenebris ⁊ vmbra mortis ad lucẽ vite xp̃o largiẽte reducimur. SEVE.i ser.pas.Est ãt vespa sabbati q̃ lucescit qz illuminat̃ p xp̃z:sabbatũ ñ deleꝝ:Nõ ingt veni soluere legẽ:sz adimplere Jlluminat̃ vt i diẽ dñicã luceat:clarescat i eccl'ia qꝺ in synagoga iudeis obscurãtib⁹ fuscabat̃.Segt̃: Uenit ma.mag.⁊ al. ma.vi.sep. Sero qdem mulier currit ad veniã q̃ mature cucurrit ad culpã:q̃ de paradiso pfidiã sũpserat: festinat fidẽ sum.re ꝺ sepulchro.⁹tẽdit rape de morte vitã: que de vita rapuerat mortẽ.nõ ãt dixit:Uenerũt sz venit sub vno noie: veniunt due mysterio ñ casu.Uẽit ipa:sz altera vt mutaret̃ mlier ꝙtute ñ sexu.⁹Precedũt ãt apl'os femĩe:q̃ eccl'ax typũ ad dñi cũ ꝺferũt sepl'chr̃:maria.s.⁊ maria:mĩnũ xp̃i vnũ noiñ i duas gemiat̃ femĩas:qz ꝫ eccl'a ex duob⁹ pp̃lis veniẽs.i.ex gẽtib⁹ ⁊ iudeis:vna eẽ figurat̃:venit ãt maria ad sepulchr̃:sic̃ ad resurrectõis vtex̃:vt itex̃ xp̃s ex sepl'chro nasceret̃ fidei q̃ carni fuerat gnãt⁹ ex vẽtre:⁊ eũ qué clausa vginitas ad pñtẽ tulerat vitã: clausũ sepl'chr̃ ad vitã redderet sẽpiternã. Diuinitatis isigne ẽ clausã vginẽ relicsse post ptũ:⁊ ꝺ sepulchro clauso exisse cũ corpe.Segt̃:Et ec.ter.fa.ẽ ma. HIERO.Dñs nr̃ vnus atq; idẽ filiꝰ dei ⁊ hois iuxta vtrãqz nãz diuinitatis ⁊ carnis: nũc magnitudis sue: nũc hũilitatis signũ demõstrat.vñ ⁊ i pñti loco quãq; hõ sit q̃ crucifixus ẽ: q̃ sepult⁹:tñ q̃ foris agunt̃:oñdũt filiũ dei. HYLA.Mortus.n.terre resurrectõis est virtus cũ ꝓcusso mortis aculeo: ⁊ illumiatis illi⁹ tenebris resurgẽte vtutũ celestiũ dño:infer̃ trepidatio ꝓmouet̃. CHRY.i ho.Uel ideo terremotus factus est:vt exurgãt ⁊ euigilẽt mulieres.etenĩ accesserant vt vnguentũ mitteret̃:⁊ qz in nocte hec gerebant̃ probabile est quasdã obdormisse. BEDA in ho.q; etiam terremotus resurgẽte dño de sepulchro sicut etiam moriente in cruce factus est magnus:significat terrena quidez corda per fidem passionis prius ac resurrectionis eius ad penitẽtiam concutienda salubri pauore permota. SEVE.in sermone pasche: Si autem sic terra tremuit: cum dom⁹ ad veniam sanctorum resurgeret:quomodo cõtremiscet:cũ noxios omnium surget ad penã:dicẽte ꝓphẽta.Terra tremuit cum resurgeret in iudiciũ deus.Et quõ domini pñtiã sustinebit:que angeli pñtia sustinere nõ valuit:naz sequitur: Angelus domini descendit de celo.Surgente siquidem christo:morte pereũte terrenis redditur celeste cõmercium:⁊ mulieri cui fuerat cum diabolo letale consi-

lium:cum angelo colloquium fit vitale. HYLA. Misericordie.n.dei patris insigne ē resurgēte filio ab inferis virtutū celestiū mysteria mittere:atq; ꝯ prior resurrectionis ipe ē iudex:vt quodā famulatu paterne voluntatis resurrectio nūciaret. BEDA i ho. Qz.n.xps de⁹ z hō ē:iter acta hūanitatis sp ei angelor ministeria deo debita nō desunt. Segtur: Et accedēs reuoluit lapidē: Nō vt egressuro dño ianuā pandat:sz vt egressus ei⁹ iā fcī hoīb⁹ pstet idiciū:Qui .n.mortalis clauso vginis vtero potuit nascēdo igredi mundū:ipse fact⁹ īmortalis clauso sepulchro potuit resurgendo exire de mūdo. REMI. Significat aūt reuolutio lapidis reserationē sacror xpi q̄ lra legis tegebat:lex nāq; i lapide scripta fuit:z ꝯ p lapidē ostignat. SEVE. Nō āt dixit:Voluit. sz reuoluit lapidē:qz lapis aduolut⁹,pbauit mortē:z reuolut⁹ extitit resurrectōis assertor. Mutat hic ordo rex:sepulchr mortē nō mortuū deuorat:dom⁹ mortis:mansio fit vitalis. vteri noua forma mortuū recipit:reddit viuū. Segtur: Et sedebat sup eū. Sedebat iquā cui nulla erat lassitudo vt fidei doctor:vt resurrectōis mgr:sedebat supra petrā vt soliditas sedētis daret credētib⁹ firmitatē:ponebat angel⁹ sup petrā fūdamēta fidei:sup quā xps erat ecclīaz fundaturus. Ul'p lapidē monumēti pōt designari mors q̄ oēs pmebāt p hoc ğ ꝯ angel⁹ sup lapidē sedit:significat ꝯ xps morte sua vtute subiecit. BEDA i ho. Et recte stās apparuit angel⁹q aduētū dñi i mūdo pdicebat:vt stādo designaret qz dns ad debellādū mūdi principē veniret. preco āt resurrectiōis sedisse memorat:vt sedēdo significaret eū supato mortis auctore sedē regni iā ꝯscēdisse ppetui. sedebat āt sup ladidē reuolutū quo hostiū monumenti claudebat:vt claustra iferor sua ipz vtute deiecisse doceret. AVGV. de cō.cuā. Pōt āt mouere quō fm matthēū angel⁹ sup lapidē sedebat reuolutuz a monumento: cū marc⁹ dicat mulieres itroeūtes i monumētū vidisse iuuenē sedētē i dextris:nisi itelligam⁹ aut matthēū tacuisse de angelo:quē itrātes viderūt:marcū āt de illo quē viderūt sedētē sup lapidē:vt duos viderit z a duob⁹ sigillati audierit q̄ dixerūt angeli de iesu.aut certe ꝯ dic: Intrātes i monumētū i aliqua septa macerie debemus accipe qua ꝛmunitū locuz tunc fuisse credibile ē.i.in aliquo spacio ante petraz:in qua excisa loc⁹ fact⁹ fuerat sepulture:vt ipz viderint in codē spacio sedentem a dextris: quē dicit matthēus sedentē sup lapidē. Sequitur Erat autem aspe.ei⁹ sicut fulgur:z vesti.eius sicut nix. SEVE. Vultus claritas a vestium cādore separatur: z facies fulguri:nīu vestis angeli cōparat:qz fulgur de celo:nix de terra. vñ ꝓpha: Laudate dñm de terra:ignis:grādo nix ꝛc. In facie ğ angeli claritas celestis seruat nāe:in veste significat gra cōionis humāe.z sic tēperat spēs angeli colloquētis: vt carnales oculi z vestiū ferāt placitā claritatem: z ex fulgure vult⁹:nūciū sui tremerēt z reuererent auctoris.

IDEM. i alio ser. Quid aūt facit idumētū vbi tegēdi neēcitas nō hr:sz angelus nr̄m hītū nr̄am formā in resurrectiōe pfigurat: vbi hō ipa corpis sui claritate vestit. HIERO. In cādido ēt vestitu āgelus significat glīaz triūphantis.

GREGO. i ho. de pas. Uel alr i fulgure terror timoris ē: i nive āt blādimētū cādoris:qz vo oīpotēs de⁹ z terribil' est pctōrib⁹ z blādus iustis:recte testis resurrectōis ei⁹ angel⁹: z i fulgure vult⁹:z in candore habitus demōstrat:vt de ipa sua spē:z terreret reprobos z mlceret pios. vñ segt: Pre timor aūt ei⁹ exter. sunt custo. z facti sunt ve.mortui. RABA. Timoris anxietate sunt exterriti:qz amoris fiduciaz nō habebāt:z fcī sunt velut mortui q̄ resurrectionis vitatē credere noluerūt. SEVE. i ser. pasche. Custodiebāt.n.crudelitatis studio nō p etatis obsego:stare.n.nō pōt quē ꝛscia destituit: ipellit reat⁹.hinc est ꝯ angelus pcellit impios:pios alloquit:z solat. Sequit: Respōdēs autez ang. dixit mulie.

HIERO. Custodes qdem timore pterriti ad instar mortuor stupefacti iacēt: z angelus tamen nō illos: sed mulieres ꝛsolatur dicens. Nolite ti.vos.q.d. Illi timeant i gh⁹ manet incredulitas:ceteruz vos qz iesum queritis crucifixum:andite ꝯ surrexerit: z ꝓmissa pfecerit. vñ segt. Scio .n.q⁹ iesuz q crucifix⁹ ē q̄ritis. SEVE. Adhuc.n. crucifixū z mortuū regrebāt:quaz fidē seua passionis ,pcella turbauerat:z tētationis ita eas pōdus icuruauerat:vt celi dñz q̄rerēt in sepulchro. Non est hic. RABA. per pīsentiā caro nis:qui tamē nusq̄ deest per pīsentiam maiestatis. Sequit: Surrexit enim sicut dixit. CHRY. in homilia.q. dicat. Et si mihi nō creditis:illius mementote verboz:deinde et alia sequit demonstratio:cum subdit. Uenite z videte locum vbi positus erat dns. HIERO. Ut si meis verbis nō creditis vacuo credatis sepulchro. SEVE. Angelus ergo pdicit nomen:crucem dicit:loquitur passionē:sz mox resurrectionē:mox dñm cōfitetur:z angelus post tāta supplicia: deū in carne iudicat:aut i passiōe existimat ōfeciſſe vtute:post sepulchrū agnoscit dominū snū. Cur hō aut minorarū Dicit āt crucifixū:z ostēdit locū vbi positus erat dns:ne alter z non ideꝫ resurrexisse crederet ex mortuis. Et si dominus in eadē redit carne:z sue resurrectionis facit indicia:q̄ re homo in alia putat se carne rediturū: aut carnem fortē seruus dedignat suam cum nostrā dominus non mutauit:

RABA. Non autem solis vobis hoc gaudiū magnuz cōcessum ē occulto corde tenere:sed simliter amantibus deberetis illud pandere. vñ segtur. Et cito eū.di. dic.e. qz surre.

SEVE. q.d. Reuertere ad vir mulier iam sanata:z fugade fidē que pfidiam ante suasisti. Refer homini resurrectōis indiciū:cui ante cōsilium ruine dedisti: segtur. Et ecce pce. vos in gali. CHRY. in ho. Hoc aūt dicit eripies eos a periculis ne timor fidem impediret. HIERO. Mystice āt precedet vos in galileam:hoc est in volutabz gentiliū: vbi ante error erat z lubricū:z firmo ac stabili pede vestigiū nō tenebat. Segt. Ibi eū videbitis:ecce pdixi vob. BEDA i ho. Bene āt dns in galilea videt a discipl⁹ q iam de morte ad vitam:iam de corruptione ad incorruptionem trāsierat: Galilea quippe trāsmigratio iterpretat. felices femine que triumphū resurrectōis mūdo annunciare meruerūt: felices quoq; triuphū resurrectōis mūdo annunciare meruerūt: felices femine liciores anime: que in die iudicij pcussis pauore reprobis: gaudiū beate resurrectiōis itrare meruerint.

¶ Et exierūt cito de monumēto cū timore z gaudio magno:currētes nunciare discipl' eius. Et ecce iesus occurrit illis dicēs: Auete. Ille aūt accesserūt z tenuerūt pedes ei⁹: z adorauerunt eū: Tūc ait illis iesus: Nolite timere: ite nūciate fratribus meis vt eāt in galileā:ibi me videbunt.

HIERO. Mulieribus per angelū adhortatis cōfestim dominus occurrit vt nūciature expectātibus discipulis resurrectionē nō angeli potius q̄ christi ore loquerentur. vnde dicitur: Et exierunt cito de monumento cum timore z gaudio magno. AVGV. de.con.euāgelistaz. Egresse āt dicuntur a monumēto:hoc est ab illo loco vbi erat ozti spacium ante lapidem effosum. HIERO. Duplex aūt mentes mulierum tenebat affectus:timoris z gaudij: z alter de miraculi magnitudine:alter ex desiderio resurgentis: z tamen vterq; femineum concitabat gradum. vnde sequitur: Currentes nunciate discipulis eius. Pergebant enī ad apostolos:vt per illos fidei seminarium spargeretur. Que aūt sic querebant:que ita currebant merebantur obuiaz habere dominum resurgentem. vnde sequitur: Et ecce iesus occurrit illis dicens:Auete. RABANVS. Per hoc ostendit se omnibus iter virtutum inchoātibus:vt ad salutem ꝑpetuā peruenire queant adiuuādo occurrere. HIERO. Pīe mulieres merēt audire Auete:vt maledictiō euc mul

eris:in mulieribus solueret. SEVE. In istis vo feminis ecclesie figuram manere euidenter ostendit:qz discipulos suos christus de resurrectiõe arguit trepidantes. Occurrens autem istis non potestate terret:sed preuenit charitatis ardore:christus enī ī ecclesia se salutat qnā suũ recipit in corpus. AVGV. de concor. euangelista. Colligimus ꝛ angelox allocutionẽ bis numero eas habuisse venientes ad monumẽtum:scilicet cũ viderant vnuz angelũ de quo narrat matthеus ꝛ marcus:ꝛ cũ postea viderũt duos vt narrãt lucas ꝛ ioannes. Et similiter ipsius domini bis. semel scilicet illic quando maria ortulanum putauit:ꝛ nunc iterum cum eis occurrit in via:vt eas ipsa repetitiõe firmaret:atqz a timore recrearet. SEVE. Sed ibi marie nec tangendi data facultas:hic non solũ tangendi sed tenẽdi copia tota concedit̃. vnde sequitur: Ille autem accesserunt ꝛ tenuerũt pedes eius:ꝛ adorauerunt eum. RABA. Superius quidẽ dictum est:qz clauso surrexit monumento:vt imortale:iam factũ doceret esse corpus quod in monumento clausuz fuerat mortuum. Tenendos autem mulieribus nunc prebuit pedes:vt intimaret veram se carnem habere:que a mortalibus tangi posset. SEVE. Iste quidem tenent pedes christi que in ecclesie typo euãgelice predicationis tenent ꝛ mẽrentur excursuz ac sic fide astringũt sui vestigia saluatoris: vt totꝰ deitatis perueniant ad honorem. Illa autem meritо audit: Noli me tangere:que in terris deflet dominum:ꝛ sic in sepulchro querit mortuũ: vt in celis eũ nesciat regnare cũ patre. Qz ergo eadez maria nũc in fidei vertice ꝓstituta tangit christum:ac tenet toto sanctitatis affectu:nũc imbecilitate carnis ꝛ feminea ifirmitate deiecta dubitat:ꝛ tactum sui nõ meretur auctoris:nõ facit questionẽ. Siquidẽ illud de figura est:hoc de sexu. illõ est de diuina gratia: hoc de humana natura:quia nosipsi cum diuina scimus deo vicinius:cum humana sapimꝰ:cecamur ex nobis. Tenuerũt aũt pedes eius:vt scirent in capite christi virũ eẽ:se autẽ eẽ in pedibus christi:ꝛ datum sibi virum sequi:non preire ipz. Quod ãt dixerat angelus:Dicit ꝛ dñs:vt quas firmauerat angelus:christus redderet firmiores. Segtur: Tũc ait illis iesus: Nolite timere. HIERO. Et ī veteri ꝛ in nouo testõ hoc semp obseruandus est:qꝰ qñ aliqua angustior apparuerit visio:primum timor pellatur:vt sic mẽte placata possint que dicuntur audiri. HYLA. In contrariũ aũtordo cause ꝓcipalis est redditus:vt qz a sexu mulierbri cepta mors esset ipsi primum resurrectionis glorie ꝛ visus ꝛ nũcius redderetur. vnde dominus subdit: Ite nunciate fratribꝰ meis vt eant in galileaz:ibi me videbũt. SEVE. Uocat fratres quos corporis sui fecit eẽ germanos vocat fratres quos benignꝰ heres sibi ꝓstitit coheredes: vocat fratres quos patris sui adoptauit in filios. AVGV. de concor. euan. Qz aũt dominus non vbi primum se mõstraturus erat: sed in galilea:vbi postea visus est:se videndum mãdauit:ꝛ per angelum ꝛ per scipsum:cuius fidelẽ facit intentũ ad querẽdũ in quo mysterio dictũ intelligitur:Galilea nãqz iterptatur vel trãsmigratio vel reuelatio. Prius itaqz ꝑm transmigrationis significationem quid aliud occurrit intelligendum: nisi qz christi gratia de ppło isral trãsmigratura erat ad gentes: quibus apostoli predicantes euangelium nullo modo crederent nisi eis ipse dominus viam in cordibus boiuz pararet:ꝛ hoc intelligitur. Precedet vos in galileam. Qõ autem subditur: Ibi eum videbitis:sic intelligitur:idest ibi membra eius inuenietis:ibi viuum corpus eius in his qui vos suscepерunt agnoscetis. Secundum autem qꝰ galilea interpretatur reuelatio:non iam in forma serui intelligendum est:sed in illa in qua equalis est patri. Illa erit reuelatio tanqz vera galilea:cum similes ei erimus:ꝛ videbimus eum sicuti est. Ipsa etiam erit beatior transmigratio ex isto seculo in illam eternitatem.

¶ Que cuz abijssent:ecce quidã de custodib⁹ venerunt in ciuitatez ꝛ nunciauerũt principibus sacerdotũ omnia que facta fuerãt. Et cõgregatiq̃ cũ senioribus ꝓsilio accepto pecuniã copiosam dederunt militibus dicentes: Dicite quia discipuli eius nocte venerunt: ꝛ furati sunt eũ nobis dormiẽtibus. Et si hoc auditũ fuerit a preside:nos suadebimꝰ ei: ꝛ securos vos faciemꝰ. At illi accepta pecunia:fecerũt sic̃ erant edocti. Et diuulgatum est verbum istud apud iudeos: vsqz in hodiernum diem.

CHRY. in ho. Signoz que circa xp̃m apparuerũt:q̃daz fuerũt orbi terraz cõia:puta tenebre:quedã ꝓpria militibꝰ custodientibus:sicut mira angeli apparitio:ꝛ terremotus q̃ pz milites facta sũt vt stupifierẽt:ꝛ ab ipsis fiat testimoniũ vitatis: veritas. n. a ꝓtrarys diuulgata magis refulget qđ ꝛ cõtigit. vñ dr: Que cũ abyssent. s. mulieres. Ecce qdã de custodibus venerũt in ciuitatẽ:ꝛ nunciauerũt principibus sacerdotum oĩa q̃ fcã fuerãt. RABA. Simplex qdẽ aĩ qualitas ꝛ idocta hoĩum rusticitas:sepe veritatem rei vt ẽ sine fraude manifestat:at ꝺ versuta malignitas:falsitatẽ verisimilibꝰ verbis ꝓ vero ꝓmendare decertat. HIERO. Principes q̃ sacerdotũ q debuerãt ꝓuerti ad pniaz:ꝛ iesuz q̃rere resurgentẽ psseuerãt in malicia:ꝛ pecuniã q̃ ad vsus tẽpli data fuerat vertũt ī redẽptionẽ mẽdacij:sic̃ ꝛ ante .xxx. argenteos iude dederũt pditori. vñ sequit̃: Et cõgre. cũ seni. cõsilio accepto pecu. copio. dederũt militibꝰ dicẽtes: Dicite qz discipuli eiꝰ nocte venerũt ꝛ furati sũt eũ nobis. SEVE. Nõ. n. ꝓtenti sũt iterfecisse magistrũ: imo ẽt qũo discipulos pdere possint moliunt̃: discipuloz crimẽ eẽ faciũt vtutez magistri: planeamiserũt milites:pderũt iudei:sz discipuli magistrũ suũ: nõ furto sz fide:vtute nõ fraude:scitate nõ crimine: viuum nõ mortuũ sustulerũt. CHRY. ī ho. Qualiter. n. furarẽt discipuli boies paupes ꝛ idcote:ꝛ neqz appere audẽtes: Si enī adhuc xp̃z viuũ videtes fugerũt:q̃liter mortuo eo nõ timuissent tot militũ multitudinẽ: Nungd ostium sepulchri poterãt euertere: lapis. n. ĩminebat magnꝰ: multis idigens manibꝰ. Nungd ẽt non erat sigillũ supposituũ: ꝓpter qd aũt nõ furati sunt prima nocte: qñ nullus sepulchro affuit. Sabbato. n. petierũt a pilato custodiã. Quid aũt sibi volunt hec sudaria q̃ petrus vidit iacẽtia: Si. n. vellẽt furari non ẽent nudũ corpus furati: nõ solũ ne iniuriarent̃: sed ne ẽt in exuendo tardarẽt: tribuerẽt militibꝰ se detinẽdi facultatẽ: maxime qz mirrha erat corpori ꝛ vestimẽtis affixa: ita glutinosa vt nõ facile esset a corpore auellere vestimẽta quare nõ psuasibilia sũt que de furto dicta sunt. Unde p q̃ resurrectionẽ obũbrare conãtur: p hec eã faciũt clarere. Dicẽtes. n. qꝰ discipuli furati sũt: cõfitent̃ nõ eẽ corpus in sepulchro: furtũ aũt oñdit eẽ mẽdax custodia militũ ꝛ discipuloz pauor. REMI. Sed si custodes dormierũt: quo furtuz viderunt: ꝛ si non viderunt: quomodo testes fuerunt: ꝛ ideo qđ voluerũt facere non potuerũt. GLO. Ne aũt timore principis a mendacio reuocarentur: timentes ꝓpter negligentiã puniri subdũt: Et si hoc auditũ fuerit a pside:nos suadebimus ei ꝛ securos vos faciemus. CHRY. in. home. Uide omnes corruptos. Pilatus enī ipse per suasus est: plebs iudaica cõmota est: milites corrupti sunt. vnde segtur: At illi accepta pecunia fecerũt sic̃ erãt edocti. Si pecunia apud discipuluz tantã habuit virtutẽ: vt eũ faceret magistri proditorẽ: nõ mireris: si pecunia milites supantur. HYLA. Emitur ergo resurrectiõis silentiũ: ꝛ mẽdaciũ furti argẽto: qz honore. s. seculi: q in pecunia ẽ ꝛ cupiditate: xp̃i gloria denegatur. RABA. Sic̃ aũt sanguinis reatus quẽ sibi ꝛ po

steris suis ipsi imprecabãtur:grauis peccatorũ sarcina illos ꝑmit:ita emptio mẽdacy ꝙ qõ resurrectiõis d. negãt veritatez:reatu eos cõstringit ꝑpetuo.vñ segtur Et diuulgatũ est verbũ istud apũ iudeos vsqz in hodiernũ diẽ. SEVERI. Apud iudeos quidem diuulgatum est:non apũ christianos quod enim in iudea iudeus obscurabat auro:fide toto claruit in mũdo. HIERO. Oẽs autem q̃ stipe templi:z his que cõferuntur ad vsus ecclesie abutunt in alys rebꝰ ꝙbus suã expleãt volũtatẽ:similes sunt scribaꝝ z sacerdotum redimentium mendacium z saluatoris sanguinem.

¶ Undecim aũt discipuli abierunt in galileaz in montẽ vbi constituerat illis iesus. Et videntes eũ adorauerunt:quidã autẽ dubitauerũt. Et accedens iesus locutꝰ ẽ eis dicẽs: Data est mihi oĩs potestas in celo z in terra. Euntes ergo docete oẽs gẽtes:baptizãtes eos in nomine patris z filij z spiritussancti: docentes eos seruare omnia quecunqz mandaui vobis. Ecce ego vobiscum sum oĩbus diebꝰ: vsqz ad ꝯsummationẽ seculi.

BEDA. in ho. Postq̃ dominicã resurrectionẽ ab angelo nunciatã beatus matthæus asseruit visionẽ domini etiaz a discipulis impletã refert dicẽs: Undecim autem discipuli abierunt in galileã in montẽ vbi constituerat illis iesus. nã ꝓgens dominus ad passionez ait discipulis: Postq̃ resurrexero:precedã vos in galileã. Angelꝰ quoqz mulieribus ait: Dicite discipulis eius:quia precedet vos in galileam. Quapropter iussioni magistri obediẽtia discipulorꝝ obsequitur. Recte aũt vndecim discipuli ad adorandũ pergũt iã enim vnus pierat:q dominuz ac magistrꝝ suũ tradiderat. HIERO. Post resurrectionẽ ergo iesus in galilee mõte cõspicitur:ibiqz adoratur: licet gdam dubitent z dubitatio eorũ nostram angeat fidem. Sequitur: Et videntes eũ adorauerunt:quidã autem dubitauerunt. REMI. Hoc aũt lucas euãgelista plenius manifestat: Refert enim quia cuz dominus resurgens a mortuis ipse apparuisset discipulis:ipsi cõturbati z exterriti: existimabant se spiritum videre. RABA. In monte quidem apparuit eis dominus:vt significaret quoniam corpus quod de cõmuni generis humani terra nascẽdo susceperat: resurgẽdo iam super terrena omnia subleuauerat:z vt admoneret fideles:si illic celsitudinem resurrectionis eius cupiunt videre:hic ab infimis voluptatibus ad superna studeant desideria transire. Jesus autem discipulos in galileaz precedit qꝛ xps resurrexit a mortuis primitie dormientiũ. Sequuntur autez hi qui sunt christi: z suo ordine ad vitam de morte transmigrant in sua specie diuinitatez contemplantes:z huic congruit q̃ galilea reuelatio interpretatur. AVGV. de con. euange. Sed considerandus est quomodo corporaliter in galilea dominus videri potuerit: quia enim non ipso die quo resurrexit visus est manifestum est. nam in hierusalez visus est eo die in initio noctis:vt lucas z ioannes apertissime consonant:neque etiam in sequentibus octo diebus:post quos dicit ioannes discipulis apparuisse dominũ:vbi primo vidit euz thomas qui eum non viderat die resurrectionis eius:nisi quis dicat non illos vndecim qui iam tunc apostoli vocabantur: sed discipulorum illic vndeciz fuisse ex multo numero discipulorum. Sed occurrit aliud qõ obsistit: Joannes enim quãdo commemorauit non in monte ab vndeciz: sed ad mare tiberiadis a septem piscantibus visum esse dominum. Hoc iam tertio inquit manifestauit se iesus discipulis suis quod intelligendum est ad numerum dierum retulisse:non ad numerum manifestationum. Si autem acceperimus intra illos octo dies antequaz eum thomas vidisset ab. xi. discipulis quibusqz dominum visum:non erit ad mare thyberiadis tertio manifestũ eẽ:sed quarto: Ac per hoc cogimur intelligere post omnia factum eẽ:q̃ eũ in monte galilee discipuli vndecim viderunt. Jnuenimꝰ itaqz apud quatuor euãgelistas decies cõmemoratuz dominũ visũ ab hoibus esse post resurrectionẽ: Semel ad monumẽtũ mulieribꝰ. Jterꝝ eisdem egredientibus a monumento in itinere: Tertio petro: Quarto duobus cũtibus in castellũ: Quinto pluribus i hierusalem vbi nõ erat thomas: Sexto vbi vidit eum thomas: Septimo ad mare tyberiadis: Octauo i mõte galilee ſm matthæũ: Nono q̃ dicit marcꝰ: nouissime recũbentibꝰ quia iam nõ erant in terra cũ illo cõuiuaturi: Decimo i ipo die non iam in terra sed eleuatum in nube: cum in celũ ascẽderat quod marcus z lucas ꝯmemorant: sed nõ omnia scripta sunt: sicut oãnes fatetur: crebra enim erat eius cũ illis conuersatio per dies. xl. ꝑusq̃ ascẽdisset in celum. REMI. Uidentes ergo discipuli dominũ cognouerunt: z iccirco omissis in terram vultibus adorabant. z ideo pius z clemẽs magister vt oẽm dubietatem aufferret a cordibus eorum: accedens ad eos corroborauit in fide. vnde sequitur: Et accedens iesus locutus est eis dicens: Data ẽ mihi omnis potestas in celo z in terra. HIERO. Illi aũt ptãs data ẽ qui pauloante crucifixus: qui sepultus in tumulo: qui postea resurrexit. RABA. Nõ. n. hoc de coeterna patri diuinitate sed de assumpta loquor humanitate ſm quã minoratus est paulominus ab angelis. SEVE. Filius quippe dei: virginis filio: deus homini: diuinitas cãrni ꝓtulit quod semper ipe cũ pre possedit. HIERO. Jn celo aũt z i terra ptãs data est: vt q̃ ante regnabat in celo per fidẽ credentiũ regnet in terris. REMI. Qõ ergo psalmista de resurgente dño dicit. Constituisti eũ super opera manũ tuaꝝ: hoc nũc dñs dicit: Data est mihi oĩs ptãs in celo z i terra. Et hic sciendũ qz añq̃ dñs surrexisset a mortuis nouerãt angeli se subiectos homini christo. Uolens ergo christus etiam hominibus notum fieri q̃ data esset sibi omnis potestas i celo z in terra: predicatores misit: qui verbuz vite cunctis nationibus predicarent. Unde sequit̃: Euntes ergo docete omnes gentes:

BEDA. in homi. Qui enĩ ante passionem suam dixerat Jn viam gentium ne abieritis: surgens a mortuis dicit: Jte docete omnes gentes. Qua ꝓpter confudantur iudei q̃ dicunt christũ tm̃o ad suam salutẽ esse ventuꝝ. Erubescãt z donatiste qui localiter xp̃m cõcludere cupientes dixerũt tm̃o in aphrica esse: non in alys regionibus. HIERO. Primum ergo docent omnes gentes: deinde doctas intingunt in aqua: non enim potest fieri vt corpus baptism̃ recipiat sacramentum: nisi añ oĩa fidei susceperit veritatẽ baptizantes eos in nõe patris z filꝝ z spiritussancti: vt quoniam est vna diuinitas sit vna largitio nomenqz trinitatis vnus deus. SEVE. Omnes ergo gentes potestas vna eademq̃ recreat ad salutẽ quas creauit ad vitam. DIDI. in lib. de spiritusancto. Licet autẽ quis possit existere mentis alienę qui ita baptizare conetur: vt vnum de predictis nominibꝰ pretermittat: videlicet cõtrarius christo legisdatori, tamẽ sine perfectione baptizabit: imo penitus a peccatis liberare nõ poterit: quos a se existimauerit baptizatos. Ex his ãt colligitur q̃ indiuisa sit substantia trinitatis: z patrem vere filꝝ esse patrem: z filium vere patris filium: z spiritussanctum vere patris z dei filꝝ esse spiritum: z insuper sapientie z veritatis. i. filꝝ dei. Hec est salus credentium. z dispensatio ecclesiastice discipline i hac trinitate pficit. HYLA. Quid enim in hoc sacramento salutis humane non continet: plena sũt omnia vt a pleno z perfecto prolata. Habet enim natura siue nomen in patre: sed pater tantum est. Non enim humano modo habet aliunde q̃ pater est. Jpse ingenitus, eternus: habens in se semper: vt semper sit soli filio notus. Filius autez est progenies ingeniti: vnus ex vno: verus ex vero: viuus a viuo: perfectus a perfecto: virtutis virtus: sapiẽ-

tie sapientia:glozie glozia:imago inuisibilis dei:forma pris ingeniti.Spiritus autem sanctus non potest a confessione patris ⁊ filij separari: ⁊ quidem vbiq; non deest hoc expectatõis nostre solatium.hic in donozum operationibus future spei pignus est:hic mentium lumen:hic splendoz aioz est.Dec igitur lz mutare non possint heretici:afferunt tamen humana cõmenta:vt sabellius patrem ex quo tendat in filium:idq; noĩbus potius confitendum putat esse q̃ rebus: cum ipsis filium proponat ⁊ patrem:vt ebion omne initiũ ex maria concedens:non ex deo hominem: sed ex homine deuz proferat:vt arriani qui ex nihilo atq; ex tempore forman ⁊ sapientiam ⁊ virtutẽ dei producunt. Quid aũt mirum est vt de spũsancto diuersa sentiant:qui in filio largitore eius iam temerary sunt auctozes. HIERO.Consideratur aũt hic ozdo p̃cipuus.Jussit apostolos vt primũ docerent vniuersas gentes:deinde fidei tigerent sacramento: ⁊ post fidem ac baptisma que eẽt obseruanda p̃ciperent.vñ sequitur.Docentes eos seruare omnia q̃cũq; mandaui vobis. RABA.Quia sicut corp⁹ sine spiritu mortuũ est:ita ⁊ fides sine operibus mortua ẽ. CHRY.in ho.Quia vero eis magna iniunxerat:erigens eoz sensus dicit.Et ecce ego vo.sum oĩbus di.vsq; ad consu.seculi.q.d.ne dicatis difficile esse iniunctum negocium:ego sum vobiscum qui oĩa facio leuia.Non aũt cum illis solũ dixit se futurum esse:sed ⁊ cum omnibus qui post illos credunt:nõ enim vsq; ad ꝯsummationem seculi apostoli mansuri erant:sed sicut vni corpori fidelibus loquitur. RABA.Ex hoc autem intelligit̃ q̃ vsq; ad finẽ seculi non sũt defuturi ĩ mundo qui diuina mansione ⁊ inhabitatione sũt digni. CHRY.Rememorat aũt eis ⁊ consumationẽ:vt eos magis attrahat:⁊ ne presentia solum inspiciant:lz ⁊ futura bona ⁊ sine fine mansura.q.d.Tristitia quã sustinebitis simul cũ pũti vita consumetur:⁊ totum seculum in consumationem deueniet:bona autẽ quibus potiemini sunt in eternũ pmansura. BEDA in ho.Querit autẽ quare hic dicat:Ecce ego vobiscum sũ: cũ alibi dixisse legatur.Uado ad eum qui me misit: lz alia sint que humanitati ascribũtur: ⁊ alia que diuinitati. Jbit ad patrem per humanitatem:manet aũt cũ discipulis ĩ forma qua est patri equalis.Qz aũt dicit:Usq; ad consumationem seculi:finitũ pro infinito ponitur.nam qui in presenti seculo manet cum electis eos p̃tegendo:ipse post finem cũ eis manebit:eos remunerando. HIERO.Qui ergo vsq; ad ꝯsummationẽ seculi cũ discipulis se eẽ p̃mittit:⁊ illos oñdit semp esse victuros:⁊ se nũq; a credentibus recessurum. LEO pa.in ser.de pas.Qui enĩ ascẽdit in celos non deserit adoptatos:⁊ ipse deorsum confortat ad patientiã:q; sursum inuitat ad gloziam.Cuius glozie participes nos faciat ipse xps rex glozie:qui est deus benedictus in secula amen.

Incipiunt capitula euangely matthei per ordinem.

Primum natiuitas domini nostri iesu christi.
Scdz magoz munera.occultatio iesu.Jnfantes iterficiũt.
Tertium:Regressus iesus exegypto in naçareth:a ioanne in iordane baptiçatur.
Quartum:Jesus in deserto tentatus a diabolo vicit:petrũ ⁊ andream:iacobum ⁊ ioannem piscatores conuocat:⁊ circuiens varios languores hominum curat.
Quintum de beatitudine ⁊ ceteris mandatis.
Sextum:Orationem docet:⁊ inter cetera mandata non eẽ cogitandum de victu ⁊ vestitu predicit.
Septimum.Non esse preproperẽ iudicandũ:de margaritis ante porcos non mittẽdis:petendum:querendu:z:⁊ pulsandum:a pseudo prophetis cauendum: quia non omnes qui dicunt mihi:domine domine intrabunt in regnum celozũ. De domo edificata supra petram vel harenam.
Octauo:Leprosũ mũdat:puerũ cẽturionis paralyticum curat:socruz petri a febzibus liberat.De p̃mis curis:⁊ vt moztui mortuos suos sepeliant cuidã dicit:nauigans tempestatem sedat:⁊ in terram geraçenozum demonia eycit.
Nonum paraliticus curatus lectum suũ baiulat. Matthẽũ conuocat.dicit phariseis non esse opus medico validis:parabolam panni ⁊ scissure ⁊ vtriũ ⁊ vini ponit.Mulierem a pfluuio liberat:⁊ filiã principis cuiusdam mortuam suscitat:cecis oculos aperit:surdũ ⁊ mutũ demonium eycit.
Decimum:Duodecim apostolos premittit cũ oĩ doctrina ac dicit q̃ non venerit pacem mittere sup terram sed gladiũ.
Undecimum:Testimonium dicit iesus de ioanne:atq; increpat ciuitates que credere noluerunt. Confessio domini ad patrem ⁊ iugum domini leue est.
Duodecimum:Discipuli spicas vellunt:manum aridam habentem sanat:hominem a demonio cecum ⁊ mutum liberat.⁊ in principe demoniozum facere opinantes destruit. Jone:⁊ niniuitarum signum phariseis tradidit:matrem ⁊ fratres spernit.
Decimumtertium:De nauicula turbis parabolas exponit: prophetam in patria sua sine honoze esse dicit.
Decimumquartum de ioannis capite in disco:de quinq; panibus ⁊ duobus piscibus in quinq; milia viros:Jesus supra mare ambulans petrum mergentem releuat.
Decimumquintum. q̃ ea magis que de coꝛde exeunt coinquinant hominem.Filiam mulieris syropheniſſe a demonio liberat:⁊ multos alios sanat.
Decimumsextũ.De septem panibus in quattoz milia viros. A fermento phariseoꝛum cauendum christum dei viui filium esse petrus confiteꝛ:quêq; post paululũ dure increpat.
Decimumseptimum.Jn mõte transfiguratur.puerum lunaticum curat:de statere in oze piscis.
Decimumoctauum:Humilitatem docet sicut pueri:⁊ nec minimum fidelium scandaliçandum:quozum angeli faciem patris semper vident.corripiendos fratres ⁊ sepius indulgendum.
Decimumnonum.Similitudo de illo qui conseruum suum propter centum denarios suffocat. De eunuchis.infantes non esse arcendos a benedictione. Difficile diuitem intrare in regnum celozum.
Uicesimũ. De primis nouissimos futuros:parabolam operariozum in vinea conductozum. De petitione filiozum ze bedei ⁊ de primis accubitibus cene:De duobus cecis secus viam curatis.
Uicesimumprimum.De asino ⁊ pullo eius. De ficu arefcã. Jnterrogat⁹ in q̃ ptate hec faceret:interrogat de ioãnis baptisma:subiungens parabolaz duoz filioz in vineã miſſoz:parabolã de vinee colonis q̃ interficiunt ad se missos.
Uicesimũsecũz:Parabolam de his q̃ inuitati ad nuptias venire ptenũt:De denario cesaris:õ muliere q̃ septẽ viros habuit.Jesus tentatus a phariseis iterrogat:cui⁹ filius ẽ xps.
Uicesimũtertium:Increpans scribas dicit.Ueh vobis scribe ⁊ pharisei.Increpatio ciuitatis bierusalem:de occisione prophetarum ⁊ lapidatione.
Uicesimumquartum de signis nouissimoꝛuz dierum:de aduentu saluatoris.
Uicesimum quintum:de decem virginibus: de talentis:de ouibus a dextris ⁊ hedis a sinistris.
Uicesimumsextum.Judeoꝛum consilium de cõprehendendo iesu:⁊ cetera que in cena domini gesta sunt.
Uicesimumseptimum.Petro predicit q̃ tertio eum abnegaturus esset:oratio iesu ad patrem:⁊ cetera cum detraberetur.Passio domini ⁊ sepultura.
Uicesimumoctauum.Resurrectio eius:Item mandata ⁊ doctrina eius de baptismo.

Dominica secunda in aduentu.
Cum audisset ioannes in vinculis. xi.
In festo sancti stephani martyris.
Ecce ego mitto ad vos. xxiy.
In festo innocentiū: Angelus domini apparuit. y
In epiphania domini.
Cum natus esset iesus in bethleem. y
Dominica secunda post octauam epiphanie.
Cum descendisset iesus de. viy.
Dominica tertia ascendente iesu in naui. viy.
Dominica quarta Sile factum est regnū celoꝝ. xiy.
In septuagesima Simile est regnū celorum. xx.
Feria quarta in capite ieiuny.
Cum ieiunatis nolite fieri sicut hy. vi.
Feria quinta. Cum introisset iesus capharnaum. viy.
Feria sexta. Audistis quia dictum ē antiquis. v.
Dominica prima in quadragesima.
Ductus est iesus in desertum. iiy.
Feria secūda. Cum venerit filius hominis. xxv.
Feria tertia. Cum intrasset iesus hierosoly. xxi.
Feria quarta. Accesserūt ad iesum scribe ⁊ pha. xy.
Feria quīnta. Egressus iesus: secessit in partes. xv.
Dominica secunda in quadragesima.
Assumpsit iesus petrum iacobum ⁊ ioannem. xvy.
Feria tertia. Locutus est iesus ad turbas ⁊ ad. xxiy.
Feria quarta. Ascendens iesus hierosoly. xx.
Feria sexta. Homo quidam erat paterfami. xxi.
Feria tertia post tertiam dominicam i quadragesima.
Respiciens iesus discipulos suos. xviy.
Feria quarta. Accesserunt ad iesum scri. ⁊ pha. xv.
Dominica in ramis palmarum.
Cum appropinquasset iesus hierosolymam.
Scitis quia post biduum pascha fiet. xxvi.
Sabbato. Uespere aūt sabbati. xxviy.
Feria sexta post dominicam in pascha
Undecim discipuli. xxviy.
Dominica quinta post penthecosten.
Nisi habundauerit iustitia. v.
Dominica .vy. Attendite a falsis prophetis. vy.
Dominica.xiy. Nemo potest duobus dñis seruire. vi.
Dominica.xvy. Accesserunt ad iesum. xxy.
Dominica.xviy. Ascendens iesus in naui. ix.
Dominica.xix. Simile ē regnū celoꝝ homini regi. xxy.
Dominica.xxy. Abeuntes pharisei. xxy
Dominica.xxiy. Loquente Jesu ad turbas. ix.
Dominica.xxiiy. Cum videritis abomina. xxiiy.
In festo sancti andree. Ambulans iesus iuxta mare. iiy.
In festo sancte agnetis. Sile ē reg. cel. thesauro. xiy.
In conuersione sancti pauli apostoli. xix.
Ecce nos relinquimus omnia. xvi.
In cathedra sancti petri. Uenit iesus in partes. xi.
In festo sci matthie apli. Cōfiteor tibi pater. xvi.
In festo sancti petri apostoli. Uenit iesus in partes. xix.
In festo sancti pauli apli. Ecce nos q religm⁹ oia. xy.
In festo sanctorum .vy. fratrum. Ecce mater. xx.
In festo sci iacobi apli. Accessit ad iesum mater. i.
In natiuitate sancte marie virginis.
Liber generationis iesu christi.
In octaua apostolorum petri ⁊ pauli. xiiy.
Jussit iesus discipulos suos ascen. in naui.
In festo sancti matthei apostoli. ix.
Uidit iesus hominem sedentem in the.
In dedicatione sancti michaelis. xviy.
Accesserunt discipuli ad iesum di. quisputas.
In vigilia plurimorum apostolorum. x.
Ecce ego mitto vos sicut oues. xix.
Ecce nos relinquimus omnia.
In natali vnius martyris. x.
Nolite arbitrari quia venerim mit. xvy.
Si quis vult post me venire. x.
Nihil opertum quod non reueletur.
In natali plurimorum martyrum. xi.
Confiteor tibi pater celi ⁊ terre. xxiiy.
Sedente iesu super montem olieti. v.
Uidens iesus turbas ascendit in montem.
In vigilia natinitatis domini nostri iesu christi. i.
Cum esset desponsata mater iesu.
In natali confessorum pontificum. v.
Uos estis sal terre: quod si cua. xxv.
Uigilate quia nescitis qua hora. xxv.
Homo quidam peregre proficiscens. xxv.
In natali virginū. Sile ē regnū ce. x. virginibus. xiy.
Simile est regnum celorum thesauro abscondito.
In honore sancte crucis. xx.
Assumpsit iesus duodecim discipulos secre.

Finit tabula.

Querēdo in xp̄o patri dño Danibaldo: Basilice .xy. apl'oz venerabili p̄sbytero Cardinali frater Thomas de aquino oidis fratz predicatoz se totū. Rex opifex deus solo sue bonitatis intuitu cūcta in esse produ cens: nālem boni amorez oīb⁹ indidit creaturis: vt dū vnaquecz res bonuz sibi conueniens nālr amat z appetit: quadā cōuersione mirabili i suū recurrere demfetur auctorē. sed in hoc pfert ceteris rōnalis nā: q ip̄m vniuersalē bonitatis fontē p sapientiam itueri potest: z p charitatis amorē suauiter degusta re. vñ fit: vt sapientie bonū: quo ad ip̄m fontē bonitatis accedimus: oībus humanis bonis fm recte rōnis iudicium p feraī. Nec est. n. que fastidiū nescit: ita vt q eaz edit adhuc esuriat: z q eā bibit sitire nō cesset. Nec ē que intantū pctō repugnat: vt qui fm ipsam operanī: nō peccēt. Nec é q̄ ide ficientē fructū suis mīstris largit: vt q eā elucidāt vitā possideāt sempiternā. Precellit itaqz voluptates dulcedie: securitate sedes z regna: vtilitateqz diuitias vniuersas. Du inismodi igit delectat⁹ muneribꝰ euāgelice sapiētie a secul' in mysterio abscondite: quā in lucē p duxit dei sapia icarnata: ministeriū expositōis adhibui: sacroz doctoz snīas cōpilando: ad qō me iduxit p̄mit⁹ felicis recordatōis Urbani pape quarti mādatū. Uez/qz eo sūmo pōtifice ex hac vita subtracto: tria euāgelia: Marci: Luce: z Joānis exponēda restabāt: ne op⁹ qō obediētia iceperat: negligētia iperfectū relinqueret: cū multo labore diligens adhibui studiū: vt q/ moz euāgelioz expōnē cōplerē: eadē i oīb⁹ forma seruata in ponēdis scōz auctoriꝰ z eoz noīb⁹ p̄scribēdis: Et vt magis integra z cōtinua pdicta scōz expositio redderet: q̄sdaz expones doctoz grecoz i latinū feci trāsferri: ex quibus pla expōnib⁹ latinoz doctoz iterserui: auctoz noīb⁹ p̄notatis Uez qz cōgruit vt de laboz fructib⁹ oblatōes sacerdotib⁹ offerant: expones euāgelice op⁹: laboris mei fructū apl'oz p̄sbytero cēsui offerendū. i quo vestra suscipiat auctoritas debitū: vt sciētis idustria iudicy cēsurā exerceat: z antiq̄ di lectio amoris affectū i offerētis mūere cōprehēdat. GLO.

Occasionē gētiū z cām salutis eaz isaias p/ pheta manifesto p̄nūciat oraculo dicēs: Dei me⁹ fact⁹ ē fortitudo mea. z dixit: Parū est vt sis mihi seru⁹ ad suscitādas trib⁹ iacob z feces isrl' quertēdas. Dedi te i lucē gētiū vt sis sal⁹ mea vsqz ad extremuz terre .HIE. sup isaiā. In qb⁹ vbis oñdit xp̄m appellari suū i q̄tū ē formaī ex vtero. Nā añ vba ista p̄mittit: Dec dicit dūs formās me ex vtero suū sibi. Fuerat sigdē volūtas p̄ris vt pessimi vinitores missū susciperent filiuz. vñ de ip̄sis xp̄s ad discipl'os logī: In viā gētiū ne abieritis: sed ite magis ad oues pditas dom⁹ isrl'. q̄ igī isrl' nō ē reduct⁹ ad deū: ppea dei filī⁹ logī iudeis nō credētib⁹ dicēs. De⁹ me⁹ fact⁹ ē fortitudo mea q z cōsolat⁹ ē me sup abiectōe populi mei. Et dixit mihi. Parum est si sernias mihi ad suscitandas tribus iacob: que suo vitio corruerunt: z ad feces siue reliquias israel conuertendas. Pro illis enim dedi te in lucē gētiū oiuz: vt illumies vniuersū mūdū: z salutē meā per quā boies salui fiūt vsqz ad extrema terre facias puenire. GLO. Ex p̄missis igī vbis duo possum⁹ colligere: quoz p̄mū ē dīna vtus q̄ fuit i xp̄o: ex q̄ efficax fuit ad gētiū illuminationē: q̄z dicit: de⁹ me⁹ fact⁹ ē fortitudo mea. De⁹ igit erat i xp̄o mūdū recōciliās sibi: vt apl's ad corinthios dic. vñ z euāgeliū p qō credētes saluant: vtns dei ē i salutē oi creatur. vt idē apl's ad ro. dicit. Scōz āt ē illumiatio gētiū: z salus mūdi ex dispōne patris p xp̄z ꝓplexa: q̄z dr: Dedi te i lucē gētiū. vñ post resurrectōez suā dīs vt dispōnē p̄ris ip̄le/ret ad pdicādū discipl'os misit: dicēs: Docete oēs gētes. q̄z gdā ad pdicādū iudeis: gdā ad pdicādū gētib⁹ mīsteriū ac ceperūt. Q̄z vo euāgeliū oportuit nō solū pdicari pp. p̄ītes sz ēt scribi pp futuros: eadē distinctio ē i scriptoribꝰ euāgely obseruata. nā matthe⁹ iudeis euāgeliū hebraico fmōe scripsit. Marc⁹ aūt p̄m⁹ euāgeliū scripsit i gētib⁹. EVSE. i ecclesiastica histo. Cū. n. romane vrbi claz vbi oī lumē fuissz exortū: fmo vitatis z lucis q̄ p petrū pdicabaī: vniuersoz mētes placido illustrauit auditu: ita vt quotidie audiētib⁹ eū nulla vnq̄ sacietas fieret. vñ neqz eis auditio sola sufficiebat: sz marcū discipulū ei⁹ oīb⁹ pcib⁹ exorāt: vt ea q̄ ille vbo pdicabat ad ppetuā eoz cōmonitōez būdaz scripture traderet: quo domi forībusqz i hō meditatōib⁹ vbi p̄manerēt. nec p⁹ ab obsecrādo desistūt q̄ q orauerāt ip̄etrarēt. et hoc fuit cā scribēdi euāgeliū fz marcū. Petr⁹ vo vt p spīm sanctū religioso se cōperit furto spoliatū: delectat⁹ ē: fidem eoz p ꝟ deuotionēq; ꝓsideras: factū ꝓfirmauit: z i ppetuā legēdā scripturā ecclys tradidit. HIE. sup marcū. Principiū āt q̄z a pfectōis etatis xp̄i pdicatōe īchoat: nec laborat i natiuitate ifantuli q logī ō pfectōe filꝰ dei. CHRY. Cō pendiosā aūt ac breuē narrationē facit: i quo magīm imitatus est. s. petz brenitatis studētē. AVGV. ō cōsen. euāge. Unde matthe⁹ q regiā xp̄i psonā narrandā suscepat: būit marcū sibi tāq̄ comitē z abreuiatorē adiūctuz: q sua vestigia quodāmō seq̄retur. Reguz. n. ē nō ee sine comitū obsequio. Sacerdos aūt qm i scāscoz sol⁹ itrabat: ppea lucas c⁹ circa sacerdotiū xp̄i erat itētio: nō būit tāq̄ sociū obsequentē q suā narrationē quodāmō breuiaret. BEDA. Nōndū ē ēt q euāgeliste sci diuersū narratiōis sue p̄mordiū singli diuersū statuere terminū. Matthe⁹ nāqz a natiuitate dīca exordiū sumēs: ad tps vsq; dīce resurrectiōis serie sue nāratōis pduxit. Marc⁹ ab itio euāgelice pdicatōis icipiēs p uenit vsqz ad tps ascēsiōis dñi z predicatiōis discipl'oruz ei⁹ cūctis gētib⁹ p orbē. Lucas aūt a natiuitate p̄cursoris i/cohans euāgeliū termiauit i ascēsiōe dīca. Joānes ab eternitate vbi dei p̄ncipiū sumēs: vsqz ad tps dīce resurrectionis euāgeliçādo ptingit. AMBRO. sup lucā. Q̄z igī marcus a potētie cepit exp̄ssiōe diuine: recte sub leonis imagie figurāī. REMI. sup mat. Per leonē ēt signaī marc⁹: q̄z sīc leo terribilē vocē i deserto emittit: sic marc⁹ a voce i deserto icepit dicēs: Uox clamātis i deserto. AVGV. ō cōsen. euā. Quāuis z de figura alr dici posset: Marc⁹. n. g neqz stirpez regiā vt matthe⁹ ob hoc per leonē signatus: neqz sacerdotalē: vt lucas signat⁹ p vitulū: vel cognatōem vel ꝓsecratiōnē narrare voluit: z tñ i eis vsat⁹ oñdit q̄ homo xp̄s opat⁹ ē: per boīs figurā i illis q̄tuor aialib⁹ signat⁹ videt. THEOPHRAS. Uel euāgeliū fm marcū aquila inuit: a ꝓphetia enim ioannis incepit. Prophetia enim acute que a longe sunt speculatur vt aquila.

Capi. I.

Initium euangelij Jesu christi filij dei.

HIERO. i plogo. Marc⁹ euāgelista sacerdotiū i isrl' agēs fm carnē leuita ad: dñz cōuersus euāgeliū i italia scripsit: oñdēs in eo qd z generi suo ōberet xp̄s. nā initiū euāgely in voce pphetice exclamatōis īstituēs: ordinē leuitice electōis oñdit: pdicās ioānē zacharie filiū i voce āgeli emissuz dicens: Jnitiū euā. Jesu xp̄i filꝰ dei. HIERO. Euāgeliū grece dr: latine bona ānūciatio pdicat: qō ꝓpe ad regnū dei z remissionē ptinet pctōr: eteni euāgeliū p qō venit redēptio fideliū z btitudo scōr. Quatuor aūt euāgelia vnuz sūt: z vnū q̄tuor. Jn hebreo iesus: Jn greco sother: i latio saluator dr. Christus aūt grece: Messias hebraice: latine vnct⁹: idest rex z sacerdos dr:. BEDA. Cōferēdū aūt ē boc euan-

gely ꝓncipiū ꝑncipio matthei quo ait: Liber generatiōis Jesu christi filij dauid: filij abrahaz: Dicaute ꝺ̄ filij dei. Et ex vtroqz .n. vn⁹ dñs ihesus xp̄s: dei: ⁊ hoīs fili⁹ ē itelligēdus. Et apte ꝑm⁹ euāgelista filiū hoīs cū: secūd⁹ filiū dei noiat: vt a mīoribꝫ ad maiora paulati sensus nr̄ assurgeret: ac p fidē ⁊ sacr̄a humanitatis assūpte: ad agnitiōez diuine eternitatis ascēderet. Apte ēt q humanā erat gn̄atōez ōscripturꝫ a filio hoīs cepit: Dauid. ſ. siue abraam. Apte ēt his q librum suū ab initio euāgelice ꝑdicatōis ichoabat filiū dei magis appellare voluit iesū xp̄z: qz būane erat nāe ō ꝓgenie p̄riarchaꝝ vitatē carnis suscipe. Et dīne fuit potētie euāgelium mūdo ꝑdicare. HYLA. sup lucā. Nō aūt solo noīe ꝓtestatus ē xp̄m filiū dei: ſz ēt ꝓpetate. Nos filij dei sum⁹ ſz nō talis hic fili⁹. Dic.n. verus ⁊ ꝓpri⁹ ē fili⁹ ozigine: nō adoptōe: veritate: nō nūcupatōe: natiuitate: non creatione.

¶ Sic̄ scriptū ē i isaia ꝓpha: Ecce mitto angelum meū añ faciē tuā q ꝑparabit viā tuaz añte. Vox clamantis in deserto: Parate viam domini: rectas facite semitas eius

BEDA. Scriptur⁹ euāgeliū marc⁹: cōgrue ꝑmo ponit testimonia ꝓphetaꝝ: vt eo cūctis sine scrupulo dubietatis suscipiēda q̄ scriberet itimaret: quo ꝺ̄ a ꝓphetis añea ꝑdcā eē demōstraret. Simulqz vno eodēqz euāgely sui ꝓncipio: et iudeos q legē ac ꝓphas suscepat ad suscipiēdā euāgely gratiā ac sacr̄a q̄ ipoꝝ ꝓphete ꝑdixerāt istituit: Et gētiles q p euāgely p̄coīa ad dñz venerāt: ad auctozitatē quoqz legis ⁊ ꝓphaꝝ suscipiēdā venerādāqz ꝓuocat. vñ dic̄. Sic̄ scriptū est i isaia ꝓpha: Ecce ego mit. an. meū an. fa. tu. HIERO. de optimo genere iterptādi. Hoc aūt nō scribit i isaia: sed i malachia i nouissimo. xy. ꝓphaꝝ. CHRY. Pōt āt dici q falsitas est scriptozis. Uel alr. Dicet q duas ꝓphetias i diuersis locis dictas a duob⁹ ꝓphetis i vnū cōgregās posuit. In isaia. n. ꝓpha post eçechie describit historiā. Uox cla. in ōser. In malachia vo: Ec. mit. an. meū. Scōs igr euāgelista duas ꝓphias posuit: vt ab isaia dictas: ⁊ ad vnā lectōez ꝺ̄ referens: tacēs vo a q̄ dicat. Ec. e. mit. an. me. AVGV. ō q̄. euā. Sciēs. n. oīa ad auctorē referēda dicta hec ad isaiā reuocauit: q sensū istū ꝓz itimanerat. Deniqz post vba malachie stati subiecit dicēs: Uox cla. i deserto. vt iungeret vba vtriusqz ꝓphete ad vnū sensū ptinētia sub ꝓzis ꝓphete p̄sona. BEDA. Uel alr itelligēdū ē qz si nō hec vba inueniunt in isaia. sensus tñ coꝝ inuenit i multis alys locis: ⁊ manifesti⁹ i hoc q subiunxit: Uox cla. i deser. Nā q dixit malachias mittēdū angelū ante faciē dñi q ꝑpararet viaz ei⁹: hoc ē qō dixit isaias vocē clamātis i deserto audiēdā q̄ diceret: Parate viā dñi. In vtraqz āt sn̄ia silr parāda via domini ꝑdicat. Potuit āt fieri vt aio marci euāgeliū cōscribētis p malachia isaias occurrerit: vt fieri solet: qō tñ sine vlla dubitatōe emēdaret: saltē ab alys admonitus: q ipo adhuc i carne viuēte legere potuerunt: nisi cogitaret recordationi sue q̄ scō spū regebat: nō frustra occurrisse aliō ꝓ alio nomē ꝓphete. Sic eni ifinuant q̄cūqz p ꝓphetas spūscūs dixit: ⁊ singula eē oīuz ⁊ oīa singuloꝝ. HIERO. Per malachiā g̃ patris vox sonat ad filiū q ē facies p̄ris vñ agnit⁹ ē.

BEDA. Angelus aūt vocat ioānes nō nāe societate iuꝝ heresim ozigenis: sed officy dignitate. Angelus. n. grece: latine nūcius ꝺ̄: quo noīe recte appellari potuit hō ille qui fuit missus a deo: vt testimoniū ꝓhiberet de lumīe: ⁊ venīē i carne dñm mūdo nūciaret: cū ꝓstet oēs q sacerdotio fūgunt ob euāgeliçādi officiū angelos posse vocari: dicēte ꝓpheta malachia: Labia sacerdotis custodiūt sciaz: ⁊ legem regrūt ex ore ei⁹: qz angel⁹ ē dñi exercituū. THEOPHI. Precursoz igr xp̄i angelus ꝺ̄ ꝓpter vitā angelicā ⁊ reuerētiā excelsā. Qz āt dicit: Ante faciē tuā. hoc significat q̄st diceret iuꝝ te ē nunci⁹ tu⁹. vñ oñdit ꝓpiquitas p̄cursoris ad xp̄m. Et enī iuxta reges ambulāt q ꝓpiqui sūt magis. Segtur. Qui ꝑparabit viā tuā ante te. Per baptismū. n. ꝑparatur aīas iudeoꝝ vt xp̄m suscip̄eret. HIERO. Ut via dñi ad hoīes igredit pnīa est: p quā de⁹ ad nos descēdit et nos ad illum ascēdim⁹. Hinc aūt initiū ꝑdicatōis ioānis sumit: Pniam agite. BEDA. Sicut aūt ioānes angel⁹ potuit vocari ꝓ eo q facie dñi euāgeliçādo ꝓuenit: ita recte appellari ⁊ vox potuit: qz vbū dei sonādo ꝓbat. vñ segt: Uox clamātis i deser. Lōstat. n. q vnigenit⁹ fili⁹ vbū p̄r̄is vocat. et ex ipa nr̄a locutōe cognoscimus: qz ꝓus vox sonat vt vbum postmodū possit audiri. HIERO. Dicit aūt vox clamantis: qz clamoz ad surdos ⁊ lōge positos siue cū idignatōe fieri solet q̄ iudaico certū ē ꝓplo euenisse: dū lōge ē a pcōzib⁹ salus. ⁊ aures suas obturauerūt sicut aspides surde: ⁊ indignatōez ⁊ iram ⁊ tribulatiōez a christo audire meruerunt.

CHRY. Per hoc āt qō ꝺ̄: i deserto. Manifeste oñdit ꝓphetia nō in hierlm dīna fieri dogmata: ſz i deserto. Uō immediat ad lr̄am ioāne baptista i deserto iozdanis: vbi dei apparitionē salutiferā ꝑdicante. Oñdit ēt ꝑmo ꝓphetic⁹ ꝓter desertū qō a moyse ostensū fuit: vbi semitas faciebat aliud ee ōsertū: i quo ꝓpētē cē salutē xp̄i significabat. HEIRO. Uel i deserto fit vox ⁊ clamoz: qz deserti erant a spū dei: sic dom⁹ vacās ⁊ scopata: dcti etiā a ꝓpha rege atqz sacerdote. BEDA. Quid āt clamaret: apit cū subdit: Parate viā dñi: rec. fa. se. ei⁹. Omnis. n. q fidē rectā ⁊ opa bona ꝑdicat: qd aliō q̄z veniēti dño ad corda audientiū viā parat: vt hec ſcz corda vis gratie penetret ⁊ lumē vitatis illustret: Rectas aūt semitas facit dū mūdas i aīo cogitatōes ꝓ fmonē ꝑdicatōis formāt. HIERO. Uel alr: Parate viā dñi: hoc ē penitētiā agite ⁊ ꝑdicate. rectas facite semitas ei⁹: vt via regia icedētes ꝓximos nr̄os vt nos ⁊ nosmetipos vt ꝓximos diligam⁹. Qui. n. semetipz diligit ⁊ nō diligit ꝓximū ad deterā ōcliat. Nā multi bñ agūt ⁊ ñ bñ cōzigūt vt fuit hely. q̄ semetipsū odiens ꝓximū diligit ad sinistrā diuertit. Multi. n. corrigūt ſz ñ bene agūt: vt fuerūt scribe ⁊ pharisei. Semitas aūt post viā sequūt: qz mādata moralia post ꝓphaꝝ ꝑplanant. THEOPHI. Uel via est nouū testīm: semite vo vet⁹ q̄si attritū. ad viā. n. neçe erat ꝓparari. ſ. ad nouū testamētū. Ueteris āt testamēti semitas rectas fieri opoꝛtebat.

¶ Fuit ioānes i deserto baptizās ⁊ ꝑdicās baptismū. pnie i remissionez pctoꝝ. Et egrediebat ad eū oīs iudee regio: ⁊ hierosolymite vniuersi: ⁊ baptizabant ab illo i iozdanis flumie: confitētes pcta sua. Et erat ioānes vestit⁹ pilis camelozū: ⁊ zona pellicea circa lumbos eius: ⁊ locustas ⁊ mel silueſtre edebat: ⁊ ꝑdicabat dicens: Uenit fortioꝛ me post me: cuius nō sū dign⁹ pcūbēs solue re corrigiam calciamentoꝝ eius. Ego baptizo vos aqua: ille vero baptizabit vos spūsco.

HIERO. Scōm ꝓmissaz isaie ꝓphetiā via dñi a ioāne paraꝝ: ꝓ fidē: baptismū: ⁊ pniam. recte semite fiūt p austera iditia vestis cilicie ⁊ çone pellicee: ⁊ cibi locustini: ⁊ mellis siluestri ⁊ humillime vocis. vnde ꝺ̄: Fuit ioānes i deserto. Joānes eni ⁊ iesus q̄runt qō in deserto amissū est. vbi vicit diabolus: ibi vincit. vbi cecidit hō: ibi exurgit. Joānes aūt gratia dei iterꝓetat. a gr̄a aut̄ narratio icipit. Segt. n. baptiçans. Per baptismū. n. gr̄a dat q̄ peccata gratis dimittūtur. Qō aūt cōsumat ꝓ sponsū initiat per paranimphū. Unde cathecumini hoc ē istructi: icipiūt ꝓ sacerdotē ⁊ christū mant ꝓ episcopū ⁊ ad hoc designādū subdit: Et predicans baptismuz pnie i remissionē pctoꝝ. BEDA. Liquet qz ioānes baptismū pnie nō solū predicauit: verū etiā q̄busdā dedit: ſz baptismū i remissionē pctoꝝ dare ñ potuit. Remissio enī pctoꝝ i solo baptismo xp̄i nob tribuit. Dicit ergo predicans baptismū pnie i remissionē peccatoꝝ: quoniam ba-

ptismum quod peccata solueret: quia dare non poterat: vbo pdicatiõis:ita baptismũ pnie quo peccata soluũt pcur reret suo batismate quo pctã solui non possunt. THEO PHI. Ut alr: Baptism⁹ Joãnis ⁊ si nõ hrt peccator remis sionẽ:tñ boies ad pniaz iducebat. Suũ ergo baptismũ pnie pdicabat:sz hec pdicatio pnie ducebat in remissionẽ pctõ rũ:ẽsi q penitẽtes xp̃z recipent: remissionẽ recipẽt pctõrũ. HIERO. Per Joãnẽ aũt sicut p amicũ spõsi iducit spon sa ad xp̃z:sicut p puer rebecca ad Jsaac. vñ segtur: Et egre diebat ad illũ ois Ju.re.⁊ Die. vni.⁊ bap. ab illo i iozda. flu mine. Cõfessio. n.⁊ pulchritudo i ꝓspectu ei⁹. s. spõsi. Desilit eni sponsa ỏ camelo cũ humiliat se. Nunc eccl̃ia viso viro Jsaac. i. iesu xp̃o. Jozdanis aũt descẽsio aliena iterp̃tat: vbi peccata abluũt. Nos. n. oli alienati a deo p supbiã: p baptisi mi symbolũ humiliati erigimus in alta. BEDA. Exẽplũ aũt sumit ꝓfittẽdi peccata: ac meliorẽ vitam ꝓmittẽdi eis q baptisma desiderãt p hoc quod subdit: Cõfitẽtes peccata sua. CHRY. Quia vo Joãnes pniaz p̃dicabat pnie signa gerebat i vestitu ⁊ cibo. vñ segtur: Et erat Joãnes vestitus pilis cameli. BEDA. Pilis ingt vestitus nõ lana: aliõ au stere vestis idiciũ ẽ: aliud luxurie ẽ molliozis. zona aũt pel licea q̃ accinct⁹ fuit: vt Helias mortificatiõis idiciũ ẽ. Poz ro qđ segtur: Et locustas ⁊ mel silueſtre edebat: habitatozi bus ⁊ pot⁹ totã austerã vitã p̃dicãtiũ significat: ⁊ futuras gẽtes ad gr̃az dei q̃ ẽ Joãnes intus ⁊ foris eẽ cõiungendas. Pilis. n. cameli diuites gẽtiũ significãt: ⁊ zona pellicea pau pes mũdo mortui: ⁊ locustis errãtib⁹ sapiẽtes hui⁹ mũdi: q̃ trahũt: ⁊ in calore fidei salt⁹ in altũ dant: ⁊ melle silueſtri fi deles ispirati de iculta silua saginant. THEOPHI. Ut alr. Uestis ỏ pilis camelor doloris erat oñsiuũ inuẽte ioã ne q̃ penitẽtẽ dolere oz. Dolorẽ. n. sacc⁹ significat. ẽona vo pollicea mortificationẽ iudaici significat ppli. Esca ẽt Joã nis nõ solũ abstinẽtiã notat: sz ẽt ẽ idicatiuũ itelligibil esce: q̃ tũc ppls vescebat nõ qđ altũ itelligẽs: sz tamẽ in alta sali ens iterũq̃ se deprimẽs. Talis. n. ẽ locusta i altũ saliẽs ⁊ ite rũz cadẽs. Sic igt ⁊ melle qđẽ vescebat ppls qđ erat ex api b⁹ narũ. s. ex pphetis: nõ tamẽ cultũ sz silueſtre. Dẽbãt eniz scripturas hebrei sicut mel qđdam: sed nõ bene itelligebãt. GREGO. xxxi. moral. Uel ipsa cibor specie designauit dominũ quẽ preuenit. qz ifructuose gẽtilitatis dulcedinem sumpsit: mel silueſtre edit. Qz vo iudeor plebẽ i suo corpe i pte ꝙuertit: i cibo locustas accepit: q̃ subito salt⁹ dãtes pti nus ad terrã cadũt. Salt⁹. n. iudei dabãt cũ p̃cepta dñi se i pleñ ꝓmitterẽt. Sz ad terrã cadebãt: cũ p prava opa b̃ se au disse ỏnegarẽt. Dẽbãt g̃ saltũ p vocẽ: ⁊ casũ p actionẽ. BE DA. Pot ẽt babit⁹ ⁊ vict⁹ Joãnis q̃litatẽ iterne ꝙuersatõis ei⁹ exprimere. Nãqz austeriozib⁹ vtebat idumẽtis: qr vitã peccãtiũ nõ blãdimẽtis fouit: sz vigore aspe iuectiõis increpauit. zonã pelliceã hẽbat circa lũbos: qr carnez suã crucifi xit cũ vitys ⁊ cupiscẽtys. Locustas ⁊ mel silueſtre edebat: qr dulce qđdã sapiebat turbis p̃dicatio ei⁹: existimãte ppl̃o ne ipse eẽt xp̃s. sz ocius finẽ sortita ẽ itelligẽtib⁹ ei⁹ auditori b⁹. qr nõ ipe xp̃s: sz p̃cursor ⁊ ppheta eẽt xp̃i. In melle eteni dulcedo: in locustis ẽ alacer volat⁹. vñ segt: Et p̃dicabat di cẽs: Uenit fortior me post me. GLO. Hoc dicebat ad re mouẽdũ turbe opinionẽ: q̃ eũ xp̃uz eẽ credebat: fortiorẽ aũt xp̃s eẽ p̃nũciat q remissur⁹ erat pctã qđ ipe facere non vale bat. HIERO. Quis ẽt fortior ẽ gr̃a q̃ abluũt pctã: quã ioã nes significat: ille q̃septies ⁊ septuagies dimittit pctã. Hr̃a qđẽ por ẽ: sz semel dimittit pctã. p baptismũ: mia vo ad mi Fos ab adã vsqz ad xp̃z p. lxxvi. generatões: ⁊ vsqz ad cẽtũ. xliij. milia gnenit. CHRY. Ne ãt estimaret hoc sz ꝓpa tionẽ sui ad christũ dicere subiũgit: Cui⁹ nõ sum dign⁹ pcũ bẽs soluere corrigiã calciamẽtor ei⁹. Nõ ẽ aũt idẽ soluere corrigiã calciamẽtor ei⁹: qđ hic Marc⁹ dicit: ⁊ calciamẽta portare: qđ dic̃ Matthe⁹. Et qđẽ narratiõis ordinẽ psequẽ tes euãgeliste: nec i aliquo fallẽtes dicũt vtrũqz Joãnez di xisse fz altez sensum. ꝓmẽtãtes vo circa hoc differenter ex posuerũt vnũqđq̃. Corrigiã. n. vocat ligamen calciamtor. Ad excellẽtiã igr̃ ptãtis xp̃i ⁊ diuinitatis magnitudinẽ ex tollẽdã hoc dicit: ac si diceret neq̃ in ministri ordie deputa ri sufficiẽs sum. Magnũ. n. est i bis qne sũt corpis xp̃i q̃si p cũbẽdo iferi⁹ attẽdere: ⁊ imaginẽ supnor iferi⁹ videre ⁊ sol uere vnũqđq̃ iexplicabiliũ q̃ sunt circa mysterium icarna tionis. HIERO. Calciamẽtũ. n. i extrema pte corpis est. In fine. n. ad iusticiã ẽ saluator icarnat⁹. vñ p pphetã dr̃: In idumeã extendã calciamẽtũ meũ. GREGO. in homel. Calciamẽta ẽt ex mortuis aĩalibus fiũt. Incarnatus g̃ dñs veniẽs q̃si calciat⁹ apparuit: q i diuinitate sua morticina no stre corruptiõis assumpsit. vel alr. Mos apud veteres fuit vt siqs eã que sibi ꝓpeteret accipe vxorẽ nollet: ille ei calcia mentũ solueret: q ad hãc spõsus iure ꝓpingtatis veniret. recte ergo se idignũ eẽ ad soluẽdã corrigiã calciamẽti eius denunciat: ac si apte dicat: Ego redẽptoris vestigia denuda re nõ valeo: quia spõsi nomen mihi immeritus nõ vsurpo.

THEO. Intelligit ẽt vo sic: Oẽs q veniebant ⁊ a Joan ne baptiçabant̃ p pniaz soluebant̃ a ligamie peccator i xp̃z credẽdo. Igit̃ dñus alior Joãnes sic soluebat corrigiã: idest vinculum peccatorũ. Jesu vero non valuit corrigiaz solue re: qr nõ iuenit i eo peccatũ. BEDA. Sic g̃ Joãnes dñuz: nõ adhuc manifeste dñm aut dei filiũ: sz tñ vnũ se fortiorẽ p̃dicat. Nõ. n. rudes adhuc auctores tãti capiebãt archana sacramẽti: q̃ filiꝰ dei eternus boie assumpto ex virgine de nuo natus esset in mundũ: sed paulatim p agnitionẽ glorifi cate humilitatis introducẽdi erant ad finẽ diuine eternita tis: qbus tñ latẽter deũ hũc esse vez declarãs subdit: Ego baptiço vos in aq̃: ille vo baptiçabit vos in spũsc̃o. Cui eniz dubiuz est nullũ posse aliũ gr̃am spũssancti nisi deuz dare?

HIERO. Quid enim interest inter aquã ⁊ spñsanctum que ferebat̃ sup aquas? aqua mysteriuz est bois: spũs vero mysteriũ dei ẽ. BEDA. Baptiçamur aũt a dño in spiritu sancto: non solũ cum in die baptismatis fonte vite in remis sionẽ peccator abluimur: vez etiam quotidie per gratiam eiusdem spiritus ad agenda que deo placent accendimur.

¶ Et factũ est i dieb⁹ illis: venit iesus a nazareth galilee: ⁊ baptizatus ẽ a ioãne in iordãe. Et statim ascendens de aqua: vidit celos aptos ⁊ spñm scuz tãq̃ colũbã descẽdẽtẽ ⁊ manẽtẽ i ipo. Et vox fa cta ẽ ỏ celis: Tu es filiꝰ me⁹ dilect⁹? in te cõplacui.

HIERO. Marc⁹ euãgelista sic ceru⁹ ad fontes aquaruz desiderãs: salt⁹ i planis ⁊ arduis dat: ⁊ velut apis melliflua flores summatiz ỏgustat: vñ a naçareth veniẽtẽ iesuz enar rauit dicẽs: Et factũ ẽ i die. illis: ve. iesus a naçareth galilee ⁊ baptiçat⁹ est a Joãne i ior. CHRY. Alterz sigdẽ baptis ma ordinãs ad Joãnis venit baptisma: qđ respectu sui bap tismi incõpletũ erat: a iudaico vo baptismate alienũ tãq̃ in amborz medio existẽs: vt p baptismi naturã oñdat: qr nõ in pcti remissionẽ baptiçat̃: aut q̃si idigẽs spũssancti acceptio ne: bis. n. ambob⁹ baptisma Joãnis carebat. Baptiçat⁹ ẽ ãt vt notꝰ oĩb⁹ fieret ⁊ in eũ crederent: ⁊ ad iplenduz oẽz iusti tiam q̃ ẽ obseruatio mãdatorz, mãdatum sigdem erat hoĩb⁹: baptismũ subire ꝓphete. BEDA. Baptiçat⁹ est: ⁊ vt bap tismate suo Joannis baptisma cõprobaretur: ⁊ vt iordanis aquã sanctificãs p descensionẽ colũbe spũssancti i lauacro credẽtiũ mõstraret aduentũ. vñ segt̃: Et statim ascendẽs de aqua vidit aptos celos ⁊ spñm sactũ tanq̃ colũbã descenden

tem ⁊ manētē ī ipso. Aperiunt aūt celi: nō reseratiōe elemē/
toꝝ ſz ſpiritalib⁹ oculis: q̄bus eçechiel ī p̄ncipio voluminis
ſui eos aptos eē ꝓmemorat: hoc aūt q̄ aptos celos post bap
tiſma vidit nr̄i vtiq; gratia factū ē: q̄bus p lauacꝝ regenera
tiōis ianua pādit̄ regni celeſtis. CHRY. Ul'vt de cel'hoi
b⁹ ſcificatio tribuat̄: ac terrena celeſtib⁹ cōiūgant̄. Spūs āt
ſcūs ſup eū ꝺſcēdiſſe dr̄: nō tāq̄ tūc p̄mū ad eū acceſſerit: nō
.n. ab eo vnq̄ fuerat derelict⁹: ſz vt oñderet xp̄z q̄ a Joāne
p̄dicabat̄ tāq̄ digito quodā fidei oīb⁹ demōſtratū. BE/
DA. Q̄ ēt ī baptiſmū ꝺſcēdere viſus ē ſpūſcūs: ſignū erat
cōferende nobis in baptiſmo gratie ſpiritalis. HIERO.
Dece ā̄t vnctio xp̄i p̄m carnē. ſ. ſpūſanctus de qua dr̄: Un
xit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo leticie p ꝓxtib⁹ tuis. BEDA. Bñ
aūt ī ſpecie colūbe deſcēdit ſpūſanct⁹: qō multū ſimplex ē
aīal atq; a malicia fellis alienū: vt figurate nobis iſinuaret
q̄ ſimplicia corda q̄rit: nec habitare dignat̄ ī mētib⁹ impys
HIERO. In ſpē ēt colūbe ſpūſanct⁹ deſcēdit: q̄ ī cāntico
de eccl'ia canit̄. Spōſa mea. amica mea. dilecta mea. colum
ba mea. Sponſa in patriarchis: amica in ꝓphetis: p̄xima ī
ioſeph: ⁊ mea dilecta ī Joāne baptiſta. Colūba in xp̄o ⁊ apo
ſtolis: q̄bus dr̄: Eſtote p̄udētes ſic̄ ſerpentes: ⁊ ſimplices ſic̄
colūbe. BEDA. Sedit aūt colūba ſup caput ieſu: neq; pu
taret vocē p̄ris ad Joāne factā: nō ad dñm. Bñ aūt addidit
manētē ī ipso: hoc. n. ē xp̄o ſpāle vt iplens eū ſemel ſpūſan/
ctus nūq̄ recedat. Nā fidelib⁹ ei⁹ ad ſigna virtutū ⁊ mira/
cula faciēda aliq̄ gr̄a ſpirit⁹ cōfert̄: aliq̄ tollit̄: q̄bus tñ ad
opationē pietatis ⁊ iuſticie ad amorē dei ⁊ p̄ximi ꝓſeruādū
nūq̄ gr̄a ſpiritus abeſt. Ipſum aūt q̄ baptiçand⁹ cū alys ad
Joāne venit: vex eē filiū dei in ſpū ſancto baptiçare volen
tez vox p̄ris docuit. vñ ſegtur: Et vox fcā eſt de celis: Tu es
fili⁹ me⁹ dilect⁹ in te ꝓplacui. Nō aūt p̄ hoc ipſe filius q̄ ne
ſciebat doceā̄t: ſz nobis q̄d credere debeam⁹ oñditur. AV
GV. de cō. euā. vñ Matthe⁹ ait dēz eē: fili⁹ me⁹ dilect⁹. q̄
oñdere voluit ad id valere q̄ dictū ē: Hic eſt filius me⁹. vt
illis potius q̄ audiebāt indicaret̄ q̄ ipſe filius eſſet dei. Si
aut̄ queris: quid hoc in illa voce ſonuerit: quodlibet acci
piendum dummodo itelligas eos q̄ nō eandē locutionē ret
tulerunt eandē rettuliſſe ſniaz. Q̄ aūt deus in filio ſibi pla
cuiſſe videat̄: admonemur ex eo q̄ dctm ē: in te complacui.
BEDA. Nos quoq; vox eadē docuit p aquā ablutionis
⁊ ſpūs ſanctificationis dei poſſe filios effici. myſterium etiā
trinitatis in baptiſmate demōſtrat̄. fili⁹ baptiçatur: ſpūs de
ſcendit in ſpē columbe. p̄ris vox filio teſtimoniū perhiben
tis audit̄. HIERO. Moraliter ⁊ nos de volubilitate mū
di: odore floꝝ mundicie tracti cum adoleſcētibus poſt ſpō
ſum currimus: ⁊ baptiſmi ſacr̄o deuobus fontibus dilectio
nis dei ⁊ p̄ximi gr̄a remiſſionis abluimur: ⁊ aſcendētes ſpe
celeſtia ſecreta mundi cordis oculis intuemur. Debīc ſpūs
ſanctum ſpiritu cōtrito ⁊ humiliato cum ſimplici corde de
ſcendentem ad manſuetos: ⁊ cum charitate nunq̄ cadente
manentē ſuſcipimus. Et vox dñi de celis ad nos a deo dile/
ctos dirigitur: Beati pacifici quoniam filij dei vocabūtur.
⁊ nunc in nobis complacet pater cum filio ⁊ ſpiritu ſancto
ſcilicet quando efficimur vnus ſpiritus cum deo.

¶ Et ſtatim ſpirit⁹ expulit eū in deſertū. Et erat
in deſerto quadraginta dieb⁹ ⁊ quadraginta no
ctibus: ⁊ tentabatur a ſathana. Eratq; cum be/
ſtijs: ⁊ angeli miniſtrabant illi.

CHRY. Quia chriſtus oīa ad doctrinā nr̄am opabatur
⁊ ſuſtinebat: incepit poſt baptiſmū ab heremi habitatione
⁊ pugnauit cōtra diabolū: vt vnuſq̄ſq; baptiçato xp̄i tentatio
nes maiores patienter ſuſtineat poſt baptiſmuz: nec turbe
tur tāq̄ p̄ter ſpem hoc ꝓtingente: ſed oīa ſuſtinens maneat
triūphator. Etſi. n. deus p̄mittat tētatiōes fieri multis alys
modis: ob hoc etiā p̄mittit: vt cognoſcas q̄ homo tentatus
in maiori honore ꝓſtituit̄. nō. n. accedit diabol⁹: niſi vbi al/
quē ī maiori honore viderit ꝓſtitutū. ⁊ ideo dr̄: Et ſtatim ex
pulit eū ſpirit⁹ in deſertū. Propter hoc āt non oñdit eū ſim
pliciter eūtē in deſertū ſz expulſuz: vt hoc itelligas fieri iux
ta diuine diſpoſitiōis v̄bum. p q̄ ēt īnuit ne hō ſeipſuz in tē
tationē īgerat: ſz aliunde in tētationē q̄ſi expulſos victores
exiſtere. BEDA. Uex ne cui veniret in dubiū a quo cum
ſpū expulſuz diceret in deſertū: occulte lucas p̄mo poſuit.
q̄ ieſus plenus ſpūſancto regreſſus eſt a iordane: ac deinde
ītulit: ⁊ agebat̄ a ſpū ī deſtuz: ne q̄ ꝓtra eū valuiſſe ſpūs pu
tar̄t̄ īmundus: q̄ plen⁹ ſpū ſancto quo volebat digredies: q̄
volebat agebat. CHRY. Expulit aūt eū ſpūs in deſertū:
q̄. n. diabolū: ad tētandū, p̄uocare, pponebat: nō ſolū fame
ſz etiā loco occaſionem dedit. Tūc. n. maxime diabolus ſe
ingerit: cum videt aliquos ſolitarios permanentes. BE/
DA. Secedit etiā ī deſto: vt nos doceat relictis mūdi ille
cebris: ⁊ ſocietate p̄rauoꝝ diuinis p oīa fuire mādatis. Le/
tat̄ ſol⁹ a diabolo: vt nobis inſinuet: q̄ oēs q̄ volūt pie viue
re in chriſto p̄ſecutiōes patiunt̄. vñ ſegtur: Et erat in deſerto
.xl. diebus. ⁊. xl. noctib⁹ ⁊ tētabat̄: a ſathana. Tentatur āt.
xl. dieb⁹ ⁊. xl. noctib⁹: vt idicet: q̄ quādiu hic viuentes dño
ſeruimus: ſiue p̄ſpera blandiant̄ q̄ ad dies p̄tiner: ſeu ad
uerſa fiant: q̄ noctis figure ꝓgruit: toto tpe aduerſarius ſa
ſit: q̄ iter noſtruz tentando impedire nō ceſſat. xl. n. dies ⁊ no
ctes totum hui⁹ ſeculi tēpus inſinuant: q̄ quadripartitus eſt
mūdus: ī quo dño famulamur. x. vo ſunt p̄cepta: p quoꝝ ob
ſeruātiā ꝓtra hoſtē certam⁹: decē aūt quater ducta. xl. fūt.
Sequitur: Eratq; cum beſtijs. CHRY. Hoc aūt dicit vt
oñdat quale erat deſertum: Inuiū. n. erat hoibus ⁊ beſtijs
plenū. Segtur: Et angeli miniſtrabant ei. Poſt tentationē
enī ⁊ victoriā contra diabolū opatus eſt hoīum ſalutez. Et
ſicut apoſtolus dic̄: angeli ī miniſterium mittunt̄ ꝓpter eos
qui hereditatē capiūt ſalutis. Notandumq; eſt q̄ vincenti
tentationē aſſiſtunt angeli miniſtrantes. BEDA. Cōſide
randū etiā q̄ chriſtus inter beſtias ꝓmorat̄ vt hō: ſed miſte
rio tif̄ angelico vt deus: Et nos cū ī heremo ſancte conuer
ſationis beſtiales hoīum mores ipolluta mēte toleramus:
miniſterium angelorum meremur: a q̄bus corpore abſoluti
ad eternā beatitudinē trāſferemur. HIERO. Ul'tūc be
ſtie pacate nobiſcū ſunt ſic̄ in arca aīalia mūda cū īmūdis:
cū caro nō cōcupiſcit aduerſus ſpīm. poſt B angeli miniſtri
mittunt̄ nobis: vt rīſa ⁊ ſolatia cordib⁹ vigilantibus dent.

¶ Poſtq̄ aūt traditus eſt Joannes venit ieſus
in galileam p̄dicās euangeliū regni dei: dicēs:
Quoniā impletuz eſt tēpus: ⁊ appropinquabit
regnum dei. Penitemini ⁊ credite euangelio.

CHRY. Marc⁹ euāgeliſta Mattheū in ordine ſegtur.
⁊ ideo poſtq̄ dixit angelos miniſtrare ſubiūgit: Poſtq̄ aūt
traditus eſt Joānes venit ieſus in galileā. Poſt tētatiōes ⁊
angelos miniſtrātes recedit in galileā inſtruens nos nō re
ſiſtere violentys malignorū. THEOPHI. Et vt oñdat
nobis q̄ in p̄ſecutiōibus decet recedere ⁊ nō expectare: cū
vero īciderimus decet ſuſtinere. CHRY. Receſſit etiaz
vt ad doctrinas ⁊ ſanatiōes ſeipſū ꝓſeruaret p̄ſq̄ pateret:
hiſq̄ oīb⁹ adimpletis: fieret obediēs vſq̄ ad mortē. BE/
DA. Joāne tradito recte īcipit dñs p̄dicare. vñ ſegt̄: Pre/
dicans euāgeliū regni dei. Deſinēte. n. lege ꝓſequenter oīa
euāgeliū. HIERO. Leſſante vmbra: adeſt veritas: Joan
nes ī carcere: lex ī iudea: Jeſus in galilea: Paulus in gētib⁹
predicans euāgeliuz regni. Regno enim terreno ſuccedit
paupertas: paupertati chriſtianoꝝ regnuz tribuitur ſempi
ternum. Honor autem terrenus ſpume aque vel fumo ſeu
ſomno cōparat̄. BEDA. Nemo aūt putet traditionem
Joānis in carcere ſtatim poſt tentationē. xl. dierum ⁊ ieiu
niū dñi factā. Quiſqs. n. euāgeliū Joannis legerit: inueniet

dñm ante traditionē Joānis multa docuisse ⁊ multa mirabilia fecisse. habes. n. in euāgelio ipsius. Hoc fecit initiuz signoꝝ iesus. ⁊ postea. Nec dū. n. erat missus Joānes in carcere. Ferē aūt qz cū legisset Joānes Matthei Marci ⁊ Lucē volumīa: ꝓbauerit qdē textuz historie: ⁊ vera eos dixisse firmauerit: ſz vnⁱ tm̄ anni in quo ⁊ passus ē post carcerem Joānis historiā texuisse. Pretermisso itaqz anno cuiⁱ acta a tribus exposita fuerāt supioris tpis anteqz clauderet Joānes in carcere gesta narrauit. cū ergo dixisset Marcus: Qz venit iesus in galileā: ꝑdicās euāgeliū regni: subiūgit dicēs: Qm̄ ipletū est tēpus: ⁊ approꝑinqbit regnū dei. CHRY. Si quidez ꝓpleto tpe qm̄. ſ. venit plenitudo tēporis: misitqz deus filiū suū: ꝓueniēs fuit humanū genⁱ vltimā cōseq dei dispēsationē. Et iō dicit ꝙ approꝑinquauit regnū dei. Regnū aūt dei idē ē qm̄ subam cum regno celoꝝ: q̄uis differrōne. Regnū. n. dei intelligitur quo deⁱ regnat. hoc vero ē in regione viuētium: quādo facie ad faciez deum videntes in bonis ꝓmissis exist̄. Sive amorem quis velit suscipere illā regionem: sive aliquam aliam cōfirmationem eoꝝ qui imagina induūt supernoꝝ que ꝓcelos itelliguⁿt. Satis. n. apparēs ē ꝙ regnū ði neqz loco neqz tpe ꝓcludit. THEOPHI. Uel cōpletū esse dicit dñs tēpus legis: quasi diceret: vsqz ad tempus ꝓsens operabat lex: amodo operabit. regnum dei qđ ē qm̄ euāgeliuz cōuersatio que conuenienter assimilat regno celoꝝ. Cū enim vides aliquē carne indutū qm̄ euangeliuz viuere: nūquid nō dices qm̄ iste habz regnū celoꝝ quod nō est esca ⁊ potus: ſz iust̄icia ⁊ pax ⁊ gaudiuz in spūsancto: Sequit̄: Penitemini. HIERO. Pniam. n. agit qui vult eterno bono. ſ. regno dei adherere. Qui enim desiderat nucleū: frangit nucem. Amaritudinem radicis dulcedo pomi cōpēsat. Periculū maris spes lucri delectat. Dolorez medicine: spes salutis mitigat. Preconiā aūt christi illi narrare digne possunt: q ad palmā īdulgentie meruerūt peruenire. ⁊ ideopostqz dixit: Penitemini. subiūxit: Et credite euangelio. Nam nisi crederitis: non itelligetis. penitemini igr ⁊ credite. i. renūciate operibus mortuis. Quid enim prodest credere sine bonis operibus: nō tamē bonoꝝ operum meritum adducit ad fidem: sed fides incipit vt bona opera cōsequantur.

¶ Et ꝓteriēs secus mare galilee: vidit Simonē ⁊ Andream fratrē eius mittētes retia in mare. Erant enī piscatorez. Et dixit eis iesus: Uenite post me ⁊ faciā vos fieri piscatorez hominū. Et protinus relictis retibⁱ secuti sūt eū. Et ꝓgressⁱ inde pusillū vidit Jacobū zebedei ⁊ Joānē fratrez eius: ⁊ ipsos cōponētes retia i naui: ⁊ statiz vocauit illos. Et relicto patre zebedeo in naui cum mercēnarijs secuti sunt eū.

GLO. Posita ꝑdicatione christi ad turbas agit euangelista de vocatione discipulorum quos fecit sue predicationis ministros. vñ sequit̄: Et preteriens secus mare galilee vidi Simonem ⁊ Andream fratrem eius. THEOPHI. Sicut Joannes euangelista refert: precursoris erant discipuli Petrus ⁊ Andreas. Uidētes vō ꝙ Joannes ō iesu testimonium dederat adiūcti sunt ei post hec dolētes: qz Joannes traditus erat: ad artem ꝓpriam sunt reuersi. vnde segtur: Mittentes retia in mare. Erāt enim piscatorez. Uide aūt eos de laboribus ꝓpriis enutritos: ⁊ nō ex inigtate. Tales eniz digni erant christi ꝓmi discipuli fieri. vnde subdit: Et dixit eis iesus: Uenite post me. nūc sēdo illos vocet. Est enī hec secunda vocatio respectu illius que legit̄ in Joāne. Ad qđ aūt vocent̄: ostēditur cū subditur: Faciā vos fieri piscatorez hominum. REMI. Quia per rete sancte predicationis pisces. i. homines de profundo pelagi. i. infidelitatis ad lucē fidei traxerunt. Admirāda āt ē ista piscatio. Pisces enī cuz capiunt̄ moꝝ moriunt̄. hoīes cuz capti sūt vbo ꝑdicatōis potiⁿ viuificāt. BEDA. Piscatorez āt ⁊ illitterati mittunt̄ ad predicandū: vt fides credētiū ī vtute dei nō in eloquētia dei atqz ī doctrina eē putaret̄. Sequit̄: Et ꝓtinⁿ relictis rbetibⁱ secuti sūt euz. THEOPHI. Nō. n. oportet interualluz facere: ſz statī seq dñm. Post hos vō piscat̄ Jacobū ⁊ Joannē. qz ⁊ illi pauperes exītes tm̄ senectutem nutriebāt paternā. vnde segtur: Et ꝓgressus ide pusillum: vi. iaco. zebedei. Reliq̄runt āt patrē: qz ī scḡla xp̄i eos erat ꝓditurⁿ. Sic ⁊ tu cū a pentibus ꝓdieris: relinque eos et accede ad deū. Ostendit̄ autē qꝝ zebedeⁱ nō credidit: Mater vō apl̄oꝝ credidit q̄ secuta ē xp̄z moztuo zebedeo. Queri aūt pōt quō binos vocauerit de nauiculis piscatorez. Primo Petrū ⁊ Andreaz: deinde ꝓgressus paululū alios duos filios zebedei: cuz lucas dicat iacobū ⁊ ioannē vocatos fuiss̄e ad adiuuandū petrum ⁊ andreā: ⁊ xp̄m petro tm̄ dixisse: Noli timere ex hoc iā hoīes eris capiēs: simul tm̄ subductis ad terrā nauibus eos fuisse secutos. Unde itelligendū est hoc primo esse factuz qō lucas insinuat: ⁊ postmodū ad capturā pisciuz eos ex more remeasse vt postea fieret: quod marcus hic narrat: Tunc. n. secuti sunt dñm nō subductis ad terrā nauibⁱ tanqz cura redeūdi: ſz tanqz vocantē ac iubentē vt sequerent̄. HIERO. Mystice aūt hac quadriga piscatorꝝ vehimur ad betera vt Helias. His quatuor angulis cōstruit̄ ꝓma ecclia. bis q̄tuor lr̄is hebraicis tetragramaton nomē dñi agnoscitur a nob: qbus fili exēplo ꝓcipit̄: vt audiamus vocē dñi vocātis: ⁊ obliuiscamur pplm vitiorum: ⁊ domū paterne conuersatōis q̄ ē stultitia deo ⁊ rhete araneaꝝ: in quo nos velut culices pene lapsos tenebat aer: qui pēdet ī nihil: nauē ꝓstine ꝓuersatōis abominātes. Pellibus. n. moztuis tegit̄ adam q est genitoz nr̄ qm̄ carnem: ⁊ nūc depōsito vetere hoīe cuz actibⁱ suis nouum sequentes hoīem pellibus tegimur salomonis: qbus spōsa gloziatur se esse formosam factam. Simō aūt obediens: Andreas virilis: Jacobus supplantans: Joānes gr̄a ī latino sonant. Quibus quatuor noībus ī imaginē dei cōuertimur obedientia vt audiamⁿ: virilitate vt pugnemⁿ: supplantatione vt perseueremⁿ: gratia vt cōseruemur. Que quatuor vtutes cardinales dicunt̄: p prudētiā. n. obedimⁿ: p iustitiā viriliter agimus: p tempantiaz serpētē calcamⁿ. per fortitudinem gratiam dei meremur. THEOPHI. Sciendum est etiaz ꝟ quoniam primo vocatur actio: deinde contemplatio. q quidem est circa petrum: actionem significat. qui vero circa ioannē ꝓtēplatōz. Petrⁿ. n. seruidissimⁿ ⁊ magis sollicitⁿ alys: Joānes vō theologus fuit excellētissimus.

¶ Et ingrediunt̄ capharnaum: ⁊ statiz sabbatis ingressus in synagogam docebat eos. Et stupebāt super doctrina eius. Erat. n. docēs eos q̄si ptātem habēs: ⁊ nō sicut scribe.

HIERO. Marcⁿ dcā euāgely in seipo disponēs ordinē historie nō secutⁿ: mysterioꝝ ordinez seruat. vnde sabbatis ꝓmā vtutez narrat dicēs. Et īgre. capbar. HEOPHI. a naçareth recedēs. In die aūt sabbati quādo scribe cōgregabātur: tūc docēs synagogā itrauit. vnde segtur: Et statiz sabbatis īgressus in synagogaz docēs eos. Eteni lex ad hoc sabbatis festare iubebat: vt lectōi studētes cōueniret ī vnū. Docebat aūt christⁿ arguēdo nō adulādo sic̄ phariseī. vnde segtur. Et stupebāt sup doctrina ei⁹. Erat. n. docēs eos qua si ptātē habēs ⁊ nō sicut scribe. docebat etiam in ptāte trāsmutans hoīes ad bonū: ⁊ p penā nō credētibⁱ minabatur.

BEDA. Scribe etiā docebāt pplos q̄ scripta sunt ī moyse ⁊ pphetis. Jesus vero quasi deus ⁊ domin⁹ ipsius moysi libertate voluntatis sue: vel ea que minus videbant̄ addebat ī lege. vel cōmutans ꝑdicabat in populo vt in matthēo

legimus: dictum est antiquis: ego autem dico vobis.

¶ Et erat i synagoga eoꝝ homo i spū imundo ⁊ exclamauit dicēs: Quid nobis ⁊ tibi iesu nazarene? Venisti añ tps pdere nos? Scio q̄ sis sanctus dei. Et cōminat⁹ ē ei iesus dicēs: Obmutesce: ⁊ exi de hoie. Et discerpēs eū spūs imūdus: ⁊ exclamans voce magna exīt ab eo. Et mirati sūt oēs: ita vt cōqrerēt iter se dicētes: Quidnaz ē hoc? Que nā doctria hec noua? Qz i ptāte spiritib⁹ imūdis ipat: ⁊ obediūt ei. Et processit rumor ei⁹ statī i oēm regionez galilee: qm̄ inuidia diaboli mozs ītrauit i ozbē terraꝝ cōtra ipm.

BEDA. Mortis auctorez p̄mo debuit medicina salutis opari. ⁊ iō dr̄: Et erat in syna. eoꝝ hō i spū imū. CHRY. Spūs quidē angelus ⁊ aer ⁊ aīa nūcupaī: ⁊ ēt spūssūs. Ne igit̄ ppter cōicantiā nois i errorē decidam⁹ addit: Immūdo. imūdus āt dicit̄ ppter ipietatē ac elōgationē a deo: ⁊ qz oīb⁹ imūdis ⁊ prauis opatoīb⁹ se imiscet. AVGV. x. de ciui. dei. Cōtra supbiā pozo demonū q̄tā vtutē habeat dei humilitas q̄ i forma serui apparuit: ipsi demones ita sciunt vt eidem domino infirmitate carnis iduto hoc exp̄merēt. Segt̄. n. Et exclamauit dicēs: Quid nob ⁊ tibi iesu naçare. Ue. añ tē. per. nos? Claꝝ ē i his vbis q̄ i eis ⁊ scīa erat: ⁊ charitas nō erat. Penā q̄ppe suā formidabāt ab illo: non i illo iustitiā diligebāt. BEDA. Demones. n. dominum in terris cernētes se cōtinuo iudicādos cernebāt. CHRY. Ut hoc ita dicit: q̄si diceret: auferens imūditiam: diuinamq̄z i ponens cognitionē hominum aīabus: nobis locū i hoibus non das. THEOPHI. Exire enī ab hoie predicationez suā dicebat demonū. īmisericordes. n. existūt demones: malū aliquod pati se existimātes cū hoies non molestant. Segtur: Scio q̄ sis sanctus dei. CHRY. Quasi diceret. Cō si dero aduentuz tuū: nō enī firmaz ac certā aduent⁹ dei habebat notitiaz. Sanctū aūt dicit eū: nō vnū de plurib⁹: qz ⁊ sanctus erat vnusq̄sq̄ ppharuz: sz vnū eū eē denūciat. Per articulum qui in greco ponitur vnuz ostēdit: p timorē vero oīum dīm recognoscit. AVGV. Tantū enī eis īnotuit q̄tum voluit: tantum aūt voluit q̄tuz oportuit. Sz innotuit: nō sicut angelis sanctis: q ei⁹ fm id qō est verbū ptici pata eternitate pfruunt̄: sz sicut eis terrendis īnotescēdus fuit: exquo tyrānica ptāte fuerat liberaturus p̄destinatos. īnotuit q̄ demonib⁹ nō p id qō ē vita eterna: sz p quedā tpalia fue vtutis effecta q̄ āgelicis sensib⁹ i malignoꝝ spirituū poti⁹ q̄z ifirmitati boiuz possint eē ꝓspicua. CRHY. Nō aūt volebat vitas testimonia spirituū imundoꝝ. vñ segtur: Et cōminat⁹ ē ei iesus dicēs: obmute. ⁊ exi. de hoie. Uñ dogma salutifeꝝ nob dat̄: ne credam⁹ demonib⁹ quātuncūqz denūcient vītatē. Segtur: Et discerpēs eū spūs imūdus: ⁊ exclamās voce magna exiuit ab eo. Qz. n. hō ille tanq̄ sapiens loq̄bat̄ ac discrete vba ꝓferebat. ne putaret̄ q̄ non ex ōmone: sz ex corde vba ꝓōeret: viz̄ discerpi p̄misit a ōmone: vt oñderet ōmonez eē q̄ loquebat̄. THEOPHI. Ut videntes cernerēt a quo malo liberabat̄ hō ⁊ ppter miraculum crederēt. BEDA. Pōt aūt videri ꝓtrariū quō discerpēs: vel sic q̄dā codices hīt: cōuexās eū exiuerit cuz nihil ei nocuerit fm Lucā: sz et ipse Lucas dicit: ⁊ cum proiecisset eum: demoniū in medū exīt ab eo nihilq̄z ei nocuit. vnde itelligitur hoc dixisse marcū: Cōuexās eū siue discerpens: q̄ lucas dic: Cū piecisset eū i mediuz: ⁊ q̄ secut⁹ ait: Nihilq̄z ei nocuit. hoc itelligat̄ q̄ illa iactatio mēbrorum atq̄z vexatio nō eum debilitauit. sicut solent demōia exire etiā quibusdā mēbris amputatis atq̄z euulsis. Uisa autem virtute miraculi: nouitatez dīuice admirant̄ doctrine: atq̄z ad īgsitionē eoꝝ q̄ audierāt p ea que viderāt excidāt. Uñ segt̄: Et mirati sunt oēs ita vt ꝓquirerēt. Ad hoc enī fiebāt signa vt p hoc euāgelio regni dei q̄ō p̄dicabat̄ certi⁹ crederet: dū bi q̄ celestia terrigenis gaudia ꝓmittebāt celestia i terris ac diuina opa mōstrabant. Pri⁹ aūt teste euāgelista erat docēs eos q̄si potestatē hīs: ⁊ nūc turba attestāte i potestate iperat spiritib⁹ imūdis ⁊ obediūt ei. Segtur: Et p cessit rumor ei⁹ statim in oēm regionē galilee. GLO. Ea. n. q̄ hoies multū miranī ꝓmpte diuulgāt: qz ex abūdātia cordis os logī. HIERO. Mystice aūt capharnaū villa ꝓsolatōis iterp̄taī: sabbatū āt reges. Nō i spū imūdo rege ⁊ ꝓsolatōe sanaī: vt loc⁹ ⁊ tps ꝓgruāt saluti. hō i spū imūdo genus humanū est i quo imūditia regnauit ab adā vsq̄ ad moysen. nam sine lege peccauerunt: ⁊ sine lege perierunt. Qui sciēs sanctum dei obmutescere iubet: dū scientes gdē deum nō sicut deū glorificauerūt: sz seruierūt potius creature q̄z creatori. Spiritus discerpens hominem exīt ab eo Appropinquante salute: approp̄inquauit tentatio. pharao dimissurus israel persequitur israel. diabolus contemptus surgit in scandala.

¶ Et protinus egredientes de synagoga venerūt in domū simonis ⁊ Andree cum iacobo ⁊ Johanne. Decūbebat autez socrus symonis febricitās: et statim dicunt ei de illa. Et accedens eleuauit eam apprehensa manu eius: ⁊ cōtinuo dimisit eā febris: ⁊ ministrabat eis.

BEDA. Primo debuit lingua serpentina ne vltra virus spargeret concludi: deinde femina que primo seducta est a carnalis ꝓcupiscētie febre sanari. vñ dr̄: Et ptin⁹ egredie. de synagoga venerūt in domū Simonis ⁊ Andree cuz Jacobo ⁊ Joanne. THEOPHI. Recessit. n. vt ꝓsuetudo erat i sabbato circa vesperā ad edēdū i discipulorū domū. Que āt ministrare debebat febrib⁹ tenebaī. vnde segtur: Decūbebat autez socrus simonis febricitans. CHRY. Discipuli aūt tanq̄ exinde vtilitatē aliquā recepturi nō expectātes vespe socꝝ Petri sanari p̄cabant̄. vñ segtur: Qui statī dicunt ei de illa. BEDA. Jn euāgelio aūt luce scriptū est q̄ rogauerūt illū p ea. Modo enī saluator rogatus. vltro curat egrotos: ostēdens se cōtra vitiorū quoq̄ passiones ⁊ p̄cib⁹ semp annuere fideliū: ⁊ ea nōnunq̄z que ipsi minime itelligūt vel itelligēda dare: vl pie petētibus etiaz nō itellecta dimittere: iuxta id quod psalmista postlat. Ab occultis meis mūda me dñe. vnde hic rogatus sanat. Segtur enī: ⁊ accedens eleuauit eam apprehēsa manu eius.

THEOPHI. Per hoc significaī q̄ si aliquis infirmat̄ a deo curabitur si sanctis ministrauerit ob xp̄i amorem.

BEDA. Qz autem sabbatis maxime medicine doctrineq̄z siue dona frequentat: docet se non sub lege esse: sed sub gra legem: nec iudaicū eligere sabbatū: sed verum sabbatū delictāq̄z domino esse requiē: si saluti studētes animarum ab opere seruili. i. a cunctis contineamus illicitis. Segtur. Et cōtinuo dimisit eam fe. ⁊ ministrabat eis. Sanitas que dñi cōfertur iperio simul tota redit. tanto roboze comitante. vt eis continuo qui se adiuuant ministrare sufficiat: Si aūt virum a demonio liberatū: mozalr animum ab immunda cogitatōe purgatū significare diximus: conuenienter femina a febrib⁹ ad iperiū dñi curata: carnez ostēdit a ꝓcupiscentie siue feruoze per cōtinentie p̄cepta frenatā. HIERO. Febris. n. intēperātiā significat: de q̄ nos filij synagoge p manū discipline: desideriꝝ eleuatiōe sanamur: ⁊ hui⁹ q̄ sanat nos ministram⁹ voūtati. THEOPHI. Febricitat aūt q̄ irascit̄. vt ex ira manus effrenatus extēdat: sz si rō retineat manū eius surget: ⁊ sic rō ministret.

¶ Uespe aūt facto cum occidisset sol afferebant

ad eum omnes male habẽtes ⁊ demonia habentes: ⁊ erat ois ciuitas congregata ad ianuaz. Et curauit multos q vexabantur varijs languoꝛib⁹ ⁊ demonia multa eijciebat ⁊ non sinebat ea loqui: quoniam sciebant eum.

THEOPHI. Qꝛ turbe cõsiderabãt neminẽ licere die sabbati curare. huius gratia solis expectabant occasum: vt curãdos ad ieſuz adducãt: vñ dr: Uespe aũt fa. cũ occi. sol. Segr: Et curauit multos q vexabant varys languoꝛibus.

CHRY. Per hoc ãt q dic mltos oẽs oz itelligere iuxta scripture ꝓsuetudinẽ. THEOPHI. Ul mltos dic. Erãt .n. gdã ifideles q minime curati sunt pp icredulitatẽ eoꝝ. Multos ẽ ex oblatis sanauit: illos. s. q fidẽ habebãt. Segr Et dmonia multa eyciebat: ⁊ nõ sinebat ea log: qm sciebãt eum. AVGV. de q. no. ⁊ ve. te. Sciebãt. n. demonia christum eẽ q p legẽ fuerat repꝛomissus. oia. n. signa videbãt in eo q dixerãt. ppbe. mysteriũ aũt diuinitatis ei⁹ ignoꝛabant sic ⁊ ꝓncipes eoꝝ. Si. n. cognouissent nũq dñm maiestatis crucifixissent. BEDA. Quẽ. n. diex. xl. ieiunio fatigatuz diabol⁹ hoiem cognouerat: nec tẽtando valuit an dei filius eẽt expiri. Jã nũc p signoꝝ potẽtiã vel itellexit: vel poti⁹ suspicat⁹ ẽ eẽ filiũ dei. Nõ igr iõ iudeis cũ crucifigere ꝓsuasit qꝛ dei filiũ nõ eẽ putauit: sz qꝛ se morte illi⁹ nõ pꝛeuidit eẽ dãnandũ. THEOPHI. Jdeo aũt nõ sinebat log demonia: docẽs nos nõ credere eis ẽt si vꝛa dicãt. Si. n. iuenerint aliquos sibi credẽtes: vitatib⁹ mẽdacia miscẽt. CHRY. Nõ est aũt ꝓtrariũ ei qõ hic dr: hoc qõ Lucas dic: q exibãt dmonia a mltis clamãtia ⁊ dicentia: qꝛ tu es xps filius dei. Subiũxit enim. Et icrepãs nõ sinebat ea log. Marc⁹ enim multa sub breuitate ptrãsiens circa finẽ pdictoꝝ vboꝝ log itur. BEDA. Mystice aũt solis occubit⁹ passionẽ mortẽ: q̃ significat illius q dixit: Quãdiu i mũdo sum lux mundi sum. ⁊ sole occidẽte plẽs q̃ añ demõiaci ⁊ egroti sananr. q. q. tepoꝛaliter i carne viuẽs: paucos iudeoꝝ docuit: omnibus per orbẽ gẽtib⁹ fidei salutisq dona trãsmisit. HIERO. Janua ãt regni moꝛaliter penitẽtia est: cũ fide que operat salutem lãguoꝛibus varys, varia etenim sunt vitia: quibus languescit ciuitas mundi.

¶ Et diluculo valde surgens egressus abyt i desertuz locũ: ibiq oꝛabat. Et psecutus est eum simon ⁊ q cũ illo erant. Et cũ venissent ad eũ dixerunt ei: Quia oẽs q̃runt te. Et ait illis: Eamus i ꝓxios vicos ⁊ ciuitates vt ⁊ ibi pdicez ad hoc eniveni. Et erat pdicans i synagogis eoꝝ in oi galilea: ⁊ demonia eijciens.

THEOPHI. Postq̃ dñs ifirmos curauit seoꝝsuz recedit. vñ dr: Et diluculo valde surgẽs egressus abyt i desertũ locum. In quo docuit nos nõ facere aliqd ad apparentiaz: sed ⁊ si boni aliquid operamur nõ ꝓpalare. Segtur: Jbiq oꝛabat. CHRY. Nõ qꝛ indigeret: Ipse enim erat qui hominum oꝛationes suscipiebat: sz hoc quidem dispensatiue agens forma bone operatiõis nobis est factus. THEO. Ostẽdit. n. nobis q⁹ deo debet attribui si aliquid boni facimus: ⁊ ei debemus dicere. Oñ oẽ datũ optimũ desuper est descendens a te. Segtur: Et psecutus est illũ symon: ⁊ qui cum illo erant. CHRY. Lucas ãt dicit turbas accessisse ad xpm ⁊ dixisse: qõ Marc⁹ hic dicit dixisse apostolos subdens: Et cum venissent ad eum dixerunt ei: qꝛ oẽs querunt te. Non aũt inuicẽ cõtradicunt. Suscepit. n. christus ⁊ post apostolos turbam cõiungi christi pedibus anhelantẽ. gaudens aũt cos suscipiebat: sed volebat cos dimittere: vt ⁊ reliqui doctrine eius participes eẽnt tanq̃ non multo tpe in mũdo moꝛaturus. Et ideo sequit: Et ait eamus in ꝓximos vicos ⁊ ciuitates vt ⁊ ibi pdicẽ. THEO. Transit. n. ad illos magis idigẽtes: qꝛ doctrinã ꝓcludere nõ ꝓuenit in vno loco: sz vbiq radios ei⁹ extendere. Segtur: Ad hoc. n. veni.

CHRY. Jn quo manifestat exinatiõis. i. icarnatõis mysteriũ ⁊ diuinitatis sue dñiuz: dũ. s. asserit spõte se in mũdũ veniſſe. Lucas vo dic: Ad hoc missus suz: denũciãs dispẽsatione ⁊ dei pris bonã volũtatẽ de filij icarnatiõe. Segtur: Et erat pdicãs i synagogis eoꝝ in oi galilea. AVGV. de cõ. cuã. Jn hac aũt predicatiõe quã dic cũ habuisse i oi galilea: itelligit etiã sermo dñi habitus in mõte cui⁹ ꝓmemoratione fac Matthe⁹ quẽ Marc⁹ oino nõ cõmemoꝛauit: nec aliqd simile ei dixit: nisi q̃sdã snias nõ ꝓtextiz sz sparsim repetiuit: q̃s dñs alys locis dixit. THEO. Doctrine ãt opationẽ imiscuit. pdicãs. n. postmodũ fugauit demõia. Segr. n. Et demõia eyciẽs. Ni. n. oñderet xps miracula: ei⁹ fmõi nõ crederẽt: sic ⁊ tu post doctrinã opare vt nõ sit i te vacuꝰ tu⁹ fmo. BEDA. Mystice ãt si occasu solis moꝛs exꝑmitur saluatoꝛis: quare non diluculo redeunte resurrectio ei⁹ indicetur: Cuius manifesta luce abyt in desertum gentiuz: ibiq in suis fidelibus oꝛabat: quia coꝛda coꝛum per gratiã sancti spiritus ad virtutem oꝛationis excitabat.

¶ Et venit ad eũ lepꝛosus deprecans cũ: ⁊ genu flexo dixit: Si vis potes me mũdare. Jesus aũt miſtus ei⁹ extẽdit manũ suã: ⁊ tãgẽs eum ait illi Volo: Mũdare. Et cũ dixiſſz statim discessit abeo lepꝛa: ⁊ mũdat⁹ est. Et ꝓminat⁹ est ei: statiq ejecit illũ ⁊ dic ei: Vide nemini dixeris: sz vade ostẽde te pꝛincipi sacerdotũ ⁊ offer pro emũdatione tua que pꝛecepit moyses i testimoniũ illis. At ille egressus cepit pdicare ⁊ diffamare fmonem: ita vt iã non posset manifeste introire in ciuitatem: sed foꝛis in desertis locis esse. Et conueniebant ad eum vndiqz.

BEDA. Postq̃ lingua serpẽtina demonũ obclusa ẽ ⁊ femia q̃ ꝓmo seducta ẽ a febre curata: tertio vir q male suadẽtis dcã ꝓiugis audiuit ab erroꝛis sui lepꝛa mũdar: vt ipe eẽt oꝛdo restauratiõis i dño q erat oꝛdo casus in ptoplastis. vñ segtur: Et vẽit ad eũ lepꝛosus deprcãs eũ. AVGV. De cõ. cuã. De hoc lepꝛoso mũdato talia Marc⁹ ꝓnectit: vt ipe intelligar: quẽ Matthe⁹ cõmemorat tũc eẽ mũdatũ: qñ dñs post fmonẽ ō mõte dscẽdit. BEDA. Et qꝛ dñs ait: Nõ vẽi soluere legẽ sz adiplere: ille q excludebar a lege purgari sedñi ptãte psumẽs: nõ ex lege sz supra legẽ eẽ grãz idicauit: q̃ lepꝛosi maculã possz abluere. vex sic i dño ptãtis auctas: ita i illo fidei cõstãtia ꝺclarar. Segr. n. Et ge. fle. di. Dñe si vis po. me mũ. Jn faciẽ pcidit: qõ hũilitatis ẽ ⁊ pudoꝛis: vt vnusq̃sq ō vite sue macul erubescat: sz ꝓfessionẽ vencũdia nõ repssit: oñdit vuln⁹ ⁊ remediũ postulauit: ⁊ipa ꝓfessio religiõis ⁊ fidei plena est. Jn volũtate. n. dñi tribuit ptãtem.

THEOPHI. Nõ. n. dixit. si deũ depcat⁹ fueris: sz si vis q̃si ipm credens deũ. BEDA. De volũtate aũt dñi nõ q̃si pietatis icredul⁹ dubitauit: sz q̃si colluuiõis sue ꝓscius nõ psumpsit. Segtur: Jesus aũt miserꝰ ei⁹ extẽdit manũ suã ⁊ tãges eũ ait illi: Volo: mũdare. Nõ vt pleriq latinoꝝ putant itelligẽdũ ẽ ⁊ legẽdũ: volo mũdare: sed sepati dicat volo: deide iperet: mũdare. CHRY. Propter hoc ãt lepꝛosum tãgit: ⁊ non solo vbo cõtulit sanitatẽ: qꝛ in lege a Moyse dictũ est: Qui lepꝛosum tetigerit: immundus erit vsq ad vespeꝝ. Ut enī oñdat q⁹ sz naturã ẽ hec imũditia: ⁊ q⁹ lex nõ erat ꝓpter eũ posita: sz ꝓpter hoies puros: ⁊ q⁹ ipe est p pie dñs legis: et qꝛ nõ sic seruus infert: sz sic dñs sanitatem lepꝛosũ tetigit ꝓgruẽter: sitñ existẽte nẽcario tactu ad curatõis operationẽ. BEDA. Jdeo etiam tetigit vt ꝓbaret qꝛ

contaminari nō poterat q alios lībabat: simulq illud mirabile: q eo sanauit genere quo fuerat obsecratus. Si vis ingt leprosus potes me mūdare. Uolo ingt. ecce habes volūtatē. Mūdare. ⁊ iā habes pietatis effectū. CHRY. Per hoc aūt nō solū opinionē leprosi nō destruxit: sz magis cōfirmauit. vbo. n. morbū fugat. ⁊ qō leprosus vbo dixerat: hic ope adimpleuit. vñ sequtur: Et cū hoc dixissz statim discessit ab eo lepra: ⁊ mūdat⁹ ē. BEDA. Nihil. n. mediū iter opus dei atq; p̄ceptū q; in p̄cepto est op⁹. dixit. n. ⁊ facta sunt. Sequtur: Et cōminatus ē illi: statimq; eiecit eū: ⁊ dixit ei: Uide nemini dixeris. CHRY. Quasi diceret: tēpus nondū est mea opa p̄dicari. tua nō īdigeo p̄dicatione. Per hoc aūt doceat nos ex nostris opibus honorē apud hoīes p̄oretributione nō querere. Sequtur: Sz vade oñde te p̄ncipi sacerdotū. Propter hoc aūt nunc ab sacerdotē mittit saluator: ad pbationē medele: ⁊ ne extra tēplū fieret: sed in oratiōe cū populo ꝓuet. Mittit etiā que sunt legis adimplēs: vt iudeozū linguā maliloquā obturaret. Op⁹ qdē ipse ꝓpleuit: pbationē opis illis dimittēs. BEDA. Ut. s. itelligerēt sacerdos eū nō legis ordine: sz gratia dei supra legē esse curatū. Sequtur. Et offer p emūdatiōe tua: qō p̄cepit Moyses i testimoniū illis. THEO. Precepit qdē mun⁹ offerre qō hēbant in cōsuetudine q mūdabant offerre: tāq; in huiusmōi testimoniū: qō nō erat cōtra legē: sz magis legē cōfirmabat intā tū q ipse legis oparetur p̄cepta. BEDA. Siqué vero mouet qūo dñs iudaicū videt approbare sacrificiū: cū id nō recipiat eccl'ia: meminerit q nondū obtulerat i passiōe dolo caustū suū. Nō aūt oportebat offerri significātia sacrificia priusq; illud qō significabat ꝓfirmatū eēt cōtestatiōe apostoloz p̄dicātiū: ⁊ fide credentiū populoz. THEO. Leprosus aūt q̄uis dom⁹ ꝓhibuerit būficiū: patefecit: vnde sequtur: At ille egressus cepit p̄dicare ⁊ diffamare sermonē. Oportet. n. bñficiatū gratū esse ⁊ gras reddere etiā si bene faciēs nō īdigeat. GREGO. xix. moral'. Merito āt q̄rit: qd nam sit q dñs que gessit abscondi iussit: ⁊ nec ad horaz potuerūt abscōdi: Sz notādū: miraculū faciēs: taceri iussit ⁊ tamen taceri non potuit: vt videlz electi eius exempla doctrine illius sequētes in magnis que faciūt latere qdē in voluntate habeant: sz vt p̄sint alys ꝓdant inuiti. Nō ergo voluit qcq; fieri: ⁊ minime potuit: sz qd velle eius membra deb̄at: quidue de eis etiam volētib⁹ fiat: doctrine magisterio exemplū dedit. BEDA. Unius aūt pcā saluatio multas ad dñm cogit turbas. vnde subdit: Ita vt iaz nō posset manifeste introire in ciuitatem: sed foris in desertis locis esse.

CHRY. Leprosus. n. vbiq; p̄dicabat mirabilē curatōz: ita vt oēs currerēt ad visū ⁊ fidē curātis: vt pp hoc dñs i ciuitatib⁹ euāgeliçare nō posset: sz i eremis uersaret. vnde sequt: Et cōueniebāt ad eū vndiq;. HIERO. Mystice lepra nostra pctm̄ p̄mi hoīs ē q a capite cepit qñ regna mūdi desideravit. Radix. n. oīuz maloz ē cupiditas. vnde Hieçi auaritiā secut⁹ lepra suffūdit. BEDA. Extenta vo manu saluatoris: hoc ē icarnato di vbo: humanāq; ꝓtingēte nām ab erozis p̄sci varietate mūdat. HIERO. Que qdem lepra vo sacerdoti sz ordinē Melchisedech oñsa oblatione mūdat eo dicēte nob: Date elemosynā: ⁊ oīa mūda sūt vobis: Q; aūt nō poterat Jesus mānifeste in ciuitatē itroire ꝛc. significat q nō oīb⁹ manifestat⁹ est Jesus q latis atq; plataneis fruiunt laudibus ⁊ ꝓpzys volūtatibus: sed his q foris cū petro exeūt. ⁊ in desertis locis sūt: que elegit dñs ad orandum ⁊ reficiendū populū: q. s. deserunt delectationes mundi: ⁊ oīa que possident: vt dicant: Portio mea dom⁹. Gloria vo domini manifestat bis q cōueniunt vndiq;. i. p plana ⁊ ardua quos nihil pōt separe a charitate xpi. BEDA. Post fcm̄ etiā in ciuitate miraculū secedit dom⁹ i desertum: vt ostendat se magis quietam ⁊ a seculi curis remotam diligere vitam: atq; ob huius appetitum se sanandis curā adhibere corporibus.

CA. II.

ET iterū itrauit capharnaū post dies octo: ⁊ auditū est q i domo eēt: ⁊ cō uenerūt multi ita vt nō caperet eos domꝰ neq; ad ianuā: ⁊ loquebat⁹ eis verbū. Et venerūt ad eū ferētes paraliticū q a q̄ttuor portabat: ⁊ cū nō possent offerre eū illi p turba: nudauerūt tectū vbi erat: ⁊ patefacientes submiserūt grabatū: i quo paralyticus iacebat: Cū āt vidisset Jesus fidē illoz: ait paralytico: Fili dimittūt tibi pcā tua. Erāt āt illic qdā scribis sedētes ⁊ cogitātes i cordib⁹ suis. Quid sic loq̄t: Blasphēat. Quis p̄t dimittere pcā nisi sol⁹ deus: Quo statim cognito Jesus spū suo quia sic cogitarent intra se: dicit illis. Quid ista cogitatis in cordibus vestris. Quid est facilius: dicere paralyco: Dimittūt tibi peccata tua: an dicere: Surge tolle grabatum tuum ⁊ ambula: Ut aūt sciatis: q; filius hoīs habet potestatē in terra dimittendi peccata: ait paralytico. Tibi dico surge: tolle grabatū tuū: ⁊ vade i domū tuā. Et statim surrexit ille: ⁊ sublato grabato abijt inde corā oīb⁹ ita vt mirarent oēs: ⁊ honorificarēt deū dicētes: q nūquā sic vidimus.

BEDA. Q; nec carnales supna pietas deserit: qn ēt his gras sue visitatōis: per quā ⁊ ipsi spiritales effici valeant indulget: post desertū dominus redit in ciuitatē. vnde sequt. Et iterū itrauit capharnaū post dies octo. AVGV. de cōsen. euan. Matthe⁹ aūt hoc miraculū qō sequtur ita scribit: tāq; in ciuitate dñi factū sit: Marcus aūt hoc in capharnaū: qō difficilī⁹ solueret: si Matthe⁹ etiā naçaret noīaret. Nūcquid cum potuerit ipa galilea dici ciuitas xpi: q; i galilea erat naçareth: qs dubitauerit i ciuitate sua hoc fecisse dominū: cū hoc fecerit i capharnaū ciuitate galilee: p̄sertim q; ⁊ ipa capharnaū ita excellebat i galilea: vt ta nq; metropolis haberet. Uel matthe⁹ p̄termisit que gesta sunt postq; venit i ciuitatē suā donec veniret capharnauz: ⁊ sic adiungit de sanato paralytico subiūgens: Et ecce offe. ei paraly. postq; dixerat q venit in ciuitatē suā. CHRY. Uel capharnaū ciuitatē ei⁹ dixit Matthēus eo q sepius illuc ibat: ac multa ibidē miracula ꝓpetrabat. Sequtur: Et auditū est q; in domo esset: ⁊ conuenerunt multi ita: vt non caperet eos domus neq; ad ianuam. Laborem. n. accedendi: desiderium audiendi superabat. Post hoc paralyticum introducūt: de quo ⁊ Mattheus ⁊ lucas dicunt. vnde sequitur. Et venerūt ferentes ad eum paralyticuz qui a quattuor portabat. Inuenientesq; multitudine ianuam obturataz: per eā nō ualuerunt aliquatenus itroire. Sperantes autem poritores eius qui portabatur curationis gratiam posse ꝓmereri: lectum cum bonere subleuantes nudato tecto intromiserunt cum lecto paralyticū añ faciem saluatoris: ⁊ hoc est qō subditur Et cū nō possent offerre eū ꝛc. Sequtur: Cum vidisset autem Jesus fidem illoz: ait paralytico: Fili: dimittunt tibi peccata tua. Non quidē dixit fidem paralytici. sed portantium. Cōtingit. n. aliquando q; aliqs fide alterius conualescit.

BEDA. Intuendum sane quāti ꝓpria cuiusq; fides apud deum valeat vbi tantum valuit aliena: vt totus homo repente interius exteriusq; salutatus exurgeret: aliozuz meritoz: alys relaxarent errata. THEO. Ipsi⁹ etiā paralytici fidē vidit. etenim ille portari nō sineret nisi curatiōis fidē

haberet. BEDA. Curaturus aũt hoiez a paralysi dñs pri mo pctõz vincula dissoluit: vt oñderet eũ ob nexus culpa rum artiũ dissolutõe fuisse dãnatum: nec nisi his relaxatis membrozz posse recuperatõe sanari. Mira aũt humilitas de spectuz z debilẽ totisqz mẽbrozz dissolutũ cõpagib⁹ filium vocat: quẽ sacerdotes nõ dignabanr attĩgere. aut certe iõ fi liũ: qz dimittũtur ei pctã sua. Segr: Erãt aũt illic qdam de scribis sedẽtes z cogitãtes in cozdibus suis. Quid hic sic lo quitur: blasphemat. CYRIL. Arguũt ãt eũ blasphemie: mozris ẽcipitãtes sniaz. erat. n. i lege mãdatũ: q⁹ qcũqz blas phemaret i deũ mozte puniret. Hoc aũt ei imponebãt: qz sibi attribuebãt diuinã potestatẽ remittẽdi pctã. vñ subdi tur. Quis põt dimittere pctã nisi solus õs? Solus. n. iudex oium ptãtem habet dimittẽdi peccata. BEDA. Qui per eos quoqz dimittit quib⁹ dimittẽdi tribuit ptãtẽ. z iõ Chri stus vere de⁹ esse probar: qz dimittere peccata quasi deus potest. Errant itaqz iudei qui cũ xpm z deũ esse z peccatuz dimittere posse credant: Jesum tamen xpz esse nõ credũt. Sed multo dementius errãt arriani qui cũ iesuz z christũ esse z peccata posse dimittere: euangely verbis deuicti ne gare non audeant: nihilominus deũ negare non timent. At ipse perfidos saluare desiderans: z occultozum cognitione z virtute operum deũ se esse manifestat. Nã sequitur: Quo statim cognito Jesus in spiritusancto: quia sic cogitarent i tra se dicit illis. Quid ista cogitatis in cozdibus vestris? in quo ostendit se deum: qui potest cozdis occulta cognoscere z quodãmodo tacens loquitur. Eadem maiestate z poten tia qua cogitationes vestras intueoz: possum z hominibus delicta dimittere. THEOPHI. Sed quamuis fuerint eoz cogitatiões reuelate: tamẽ permanent insensibiles nõ i hoc cõsentiẽtes q⁹ peccata valeat dimittere qui nouit eo rum cozda. vnde dominus certificat de curatione anime p curationem cozporis: demonstrans per visibile inuisibile: per id. qõ est facile difficilius: cuius ipsi non ita crederent. Pharisei enim difficilius credebant sanare cozpus tanqz manifestum: animam vero curare facilius: qz inuisibilis est medela: ita vt talia cogitarent. Ecce cozpus curare desinit z inuisibilem curat animã. magis aũt si valuisset: cozpus iã curasset: z nõ ad inuisibile refugisset. Saluatoz igitur osten dens q⁹ vtraqz potest ait: Quid est facilius. q. d. Ego quidez per cozporis medelam que fm veritatem facilioz est: diffi cilioz autez vobis videt: ostendam vobis anime sanitatem que difficilioz ẽ. CHRY. Et quia dicere qz facere facili⁹ est: adhuc manifesta erat contradictio: quia opus nondum erat manifestum. vnde subdit. Ut autem sciatis quia pote statem habet fili. q. d. Quoniam de verbo diffiditis opera tionem inducam qõ erat inuisibile confirmantẽ. Signãter aut dicit: In terra dimittẽdi pctã: vt ostenderet q⁹ humane nature potestatẽ diuinitatis vnium idiuisibili vniõe: qz etsi factus est hõ: tamẽ dei verbũ pmansit etsi p dispensationez i terris cũ boibus conuersaret: nõ tñ ꝓhibebat miracula ꝓpe rare: ac remissionẽ tribuere peccatoz. non enĩ humanitas diminuit aliqd de ꝓprietatib⁹ diuinitatis. nec diuinitas im pediuit dei verbũ icõmutabilr: z veraciter in terris fm car nem fieri filiũ hois. THEOPHI. Dicit autẽ. Tolle gra batũ tuũ. ad maiozem miraculi certitudinẽ: oñdens q⁹ non est fm fantasiam: simulqz vt oñderet q⁹ nõ solum curauit: sed z fortitudinẽ dedit. sic animas nõ solum a peccato cuer fit. sed eis virtutem tribuit ad operandum mandata. BE DA. Fit igitur carnale signũ vt probetur spiritale: quanqz ciusdem virtutis sit z cozpis z aĩe vitia dimittere. vnde seq tur. Et statim ille surrexit: z sublato grabato abyt cozaz oĩ bus. CHRY. Prius autem id qõ querere venerat. s. ani mam remittendo peccata curauit: vt cũ nõ credẽtes dubi tauerunt: tunc opus adducat in medium: vt verbum opere cõfirmetur: z per manifestum occultum anime: scz sanitas per medelam cozporis ostendat. BEDA. Datur etiaz no bis ĩtelligentia propter peccata pleraqz euenire cozporum debilitates. z iccirco fortitan prius dimittunr peccata: vt causis debilitatis ablatis sanitas restituatur. Quinqz enim de causis affligunr homines molestys carnis: aut propter merita augenda: vt Job z martyres: aut propter humilita tem cõseruãdam: vt paulus ab angelo sathane. aut ob pec cata ĩtelligenda z corrigenda: vt maria sozor Moysi: z hic paraliticus. aut ad gloziam dei sicut cecus natus z laçarus. aut ad initiũ dãnationis: sicut herodes. Mirãda est aũt di uine potẽtie virtus: vbi nulla tpis interueniẽte mozula iuf fu Saluatozis salus festiua comitat. vnde sequit: Jta vt ad mirarenr. Relinquẽtes maius. s. remissionez peccatoz ad miranr tantũmodo qõ apparet: cozpis scilicet sanitatem.

THEOPHI. Non est aũt hic paralyticus qui a ioanne curatus narrat. ille enim hoiem non habebat: hic vero q̃t tuoz. ille in probatica piscina curatur: hic vero in domo. Est aũt vnus qui a Mattheo z Marco curatus narrat: My stice autẽ est z nũc christus in capharnaum: in domo. s. con solationis. i. in ecclesia que est dom⁹ paralytici. BEDA. Predicante aũt domino in domo nõ capiuntur neqz ad ia nuam: qz pdicãte in iudea christo gẽtiles ad audiẽdum nõ dum intrare valuerunt: ad quos tamen etsi foris positos doctrine sue verba per pdicatozes direxit. HIERO. Pa ralysis aũt typus est cozporis: quo piger iacet ĩ mollitie car nis habẽs desideriũ salutis. THEOPHI. Si g̃ ego disso lutis potentys anime quasi paralyticus ĩ virtuosis habear ad bonũ: z attollar a. iij. euangelistis: ad christuz adducar: audiãqz tunc Fili: z relinquunr mihi peccata. filius enĩ dei fit aligs propter mãdatoz operationez. BEDA. Seu qz quattuoz sunt virtutes quibus ad ꝓmerendã sospitatez homo fiducia mẽtis erigit: q̃s nõnulli prudentiam fortitu dinem: tẽperantiã z iustitiam nũcupant. Desiderant autez paralyticũ christo offerre: sed turba iterposita ab omni par te recluduntur: qz sepe anima post infirmi cozporis desidiã superne gr̃e remedio cupiẽs innouari: prisce cõsuetudinis obstaculo retardat. Sepe inter ipsas oronis secrete dulce dines: z q̃si suaue cũ dño colloquiũ turba cogitationum in terueniẽs aciẽ mẽtis ne xps videat ipedit. Non itaqz est in ifinis: vbi turbe cumulãt: remanẽdũ: sz tectuz dom⁹. i. sacre scripture sublimitas est appetẽda: lexqz dñi meditanda.

THEOPHI. Sz quõ ferar ad xpm: nisi tectũ reperiat. Tectũ. n. est itellect⁹ qui supponit oĩbus his q̃ in nobis sũt. hic multũ hz terre q̃tũ ad lateres fictiles: terrẽas dico res sed si hec subleuet virtus: itellect⁹ in nobis exonerat. Post hoc submittat. i. humilietur. nõ enĩz decet extolli õ hoc q⁹ itellectus est exoneratus: sed magis humiliari. BEDA. Ut patefacto tecto eger submittitur: quia reseratis scriptu rarum mysterys ad notitiam christi peruenitur: hoc est ad eius humilitatem fidei pietate descenditur. Qz autem cuz grabato deponitur infirmus significat ab homine adhuc ĩ ista carne cõstituto christum debere cognosci. De grabato autem surgere est animam se a carnalibus desiderys vbi egra iacebat abstrahere: Grabatum tollere est ipsaz quoqz carnem per continentie frena corrceptam spe celestium pre miozum a delictys segregare terrenis. Sublato autem gra bato domum ire: ad paradisum redire est: Uel sanus qui languerat domum repozrat grabatum cum anima remis sione accepta peccatozum cum ipso suo cozpore ad internã sui custodiam se refert. THEOPHI. Oportet etiã gra batum. idest cozpus tollere ad operationẽ boni. tunc enim ad contemplationem pertingere valebimus: ita vt q̃ in no bis sunt cogitationes dicãt: qñ nunq̃ sic vidim⁹. i. nunquã sic intellexímus sicut nunc paralysi curati. q enĩ a peccatis mũdatus est mundius videt.

¶ Et egressus ẽrursus ad mare. oisqz turba ve

niebat ad eū: ⁊ docebat eos. Et cū ꝓteriret vidit leui alphei sedētē ad teloneū: ⁊ ait illi: seqre me Et surgēs secut⁹ est eū. Et factū est cū accūberet in domo illi⁹: multi publicāi ⁊ paccatores simul discūbebāt cū iesu ⁊ discipulis eius. Erāt. n. multi q̄ sequebant̄ eū. Et scribe ⁊ pharisei videtes q̄ māducaret cū publicāis ⁊ peccatozib⁹: dixerūt discipulis eius: Quare cū publicāis ⁊ peccatozibus māducat ⁊ bibit magist̄ vester: Hoc audito iesus ait illi: Nō necesse hn̄t sani medico: sz q̄ male hn̄t. Nō. n. veni vocare iustos: sz pctōres.

BEDA. Postq̄ dns in carpharnaū docuit: egressus ē ad mare vt nō solū ciuilē vitā hoīz īstrueret: vez ēt bītatozibus maris euāgeliū regni ꝑdicaret: eosq̄ fluctiuagos rerū labētiū mot⁹ ꝓtenere: ac fidei firmitate supare doceret. Uñ dr̄. Et egressus rursus ad mare: oisq̄ turba veniebat ad eū: ⁊ docebat eos. THEO. Vl̄ post miraculū ad mare egredit q̄si solitarie volēs esse: sz turba ꝓcurrit itez vt addiscas q̄ q̄tū fugis gl̄iā: tātū ipsa te pseq̄tur. Et sigdē tu ipaz pseq̄ris: ipa te fugiet. Inde āt trāsciēs dns vocauit Mattheū. vñ segtur. Et cū ꝓteriret: vidit leui alphei sedē. ad teloneū.

CHRY. Idem āt publican⁹ a trib⁹ euāgelistis noīat⁹. s. Matthe⁹ a matthe o. leui āt simplr̄ a Luca: Leui āt alphei a Marco. fili⁹. n. erat alphei. Binomios āt ꝑm scripturā ⁊ alios ē videre: sic̄ socer Moysi q̄q̄z ietro q̄q̄z raguel vocatur. BEDA. Sic ⁊ idē est Leui q̄ ⁊ Matthe⁹. Sz Lucas Marcusq̄z pp verecūdiā ⁊ honorē euāgeliste nom̄ ponere nolūt vulgatū. Ipe āt matthe⁹ iuxta illō qō scriptū ē: Just⁹ accusator ē sui: mattheū se ⁊ publicanū noīat: vt oñdat legētib⁹ nullū debere ꝓuersū ō salute diffidere cū ipe de publicano ī aplīn sit repēte mutat⁹. Ad teloneū aūt. i. ad curā dispēsationēq̄z vectigaliū sedentē dic̄. telos. n. grece latine vetigal noīat̄. THEO. Sedebat. n. in teloneo vt ꝓsuetudinis ē: aut aliquos īpetēs: aut vba vēdēs: aut aliqd huiusmodi faciēs: qb⁹ ī suis māsionib⁹ telonary vtunt̄: q̄ de hoc statu sic subleuat⁹ ē: vt reliquēs oīa xp̄o sequeret̄. vñ sequit̄: Et ait illi: Seqre me. ⁊ sur. se. ē cū. BEDA. Sequi autem imitari ē: iōq̄z ⁊ pauperē xp̄z non tam gressu q̄ affectu imitari posset: reliquit ꝓpria: qui rapere solebat aliena. Non solū aūt lucra reliquit vectigaliū: sed ⁊ piculū ꝓtēpsit qō euenire poterat a ꝓncipibus seculi: q̄z vectigaliū rōnes impfectas atq̄z incōpositas religt. Ipse. n. dns qui hunc exterius humana allocutione vt sequeretur vocauit: intus diuina inspiratiōe vt mox vocātē sequeret̄ accēdit. HIERO. Sic ergo Leui q̄ appositus iterptat̄ a teloneo negocioz secularū solū sequit̄ verbū qō dicit: Qui nō renūciauerit oīb⁹ q̄ possidet nō pōt me⁹ eē discipulus. THEOPHI. Qui āt ꝓpius alios īpetebat sic fact⁹ est beniuolus vt ad cōuestiōez plurimos cōuocaret. vñ segt̄: Et factus est cū accū. s. iesus ī domo illi⁹ multi publicāi ⁊ peccatozes simul discūbebant cū Jesu ⁊ discipulis ei⁹. BEDA. Publicāi āt appellāt hi q̄ vectigalia publica exigūt: siue q̄ ꝓductozes sunt vectigaliū fisci vt rez publicaz. necnō ⁊ hi q̄ seculi hui⁹ lucra p negocia sectant̄ eodē vocabulo cēsent̄. Qui viderāt publicanū a peccatis ad meliora ꝓuersū: locū īuenisse pnīe: ⁊ ob id etiā nō desperāt salutē: neq̄z vero in pristinis vitys pmanētes veniūt ad iesū ⁊ pharisei ⁊ scribe murmurant: sz pniam agētes vt sequēs euāgeliste sermo designat dicēs: Erāt enī multi q̄ seqbāt̄ eū. Jbat. n. dns ad quāuis pctōz. vt occasionē haberet docēdi: ⁊ spūales imitatozib⁹ suis ꝓberet cibos: qō in mysteriōz figuris ꝓgnit. q̄ enī domicilio christum recepit iterno: maximis delectationibus exuberantiū pascit̄ voluptatū. Itaq̄z dns libēter īgreditur: ⁊ in eius q̄ credidērit recūbit affectu: ⁊ hoc est bonoz opez spūale ꝓuisū quo diues ppl's eget: ⁊ paup epulat̄. THEO. Pharisei āt Bargnūt q̄si puros se faciētes. vñ segt̄. Et scri. ⁊ pha. q̄z vi. mācū pu. ⁊ pec. dix. di. ei⁹ q̄. cū pu. ⁊ pec. man. ⁊ bi. ma. vī. BEDA. Si p matthei electōez ⁊ vocatōez publicanoz fides exp̄mit gētiū q̄ ꝑus mūdi lucris ībiabāt, pfecto supcilium scribaz ⁊ phariseoz iudeoz īuidiā īsinuat q̄ de gentiū salute tozquent̄. Segt̄: Hoc au. Je. ait il. Nō ne. hn̄t sa. me. sed q̄ ma. hn̄t. Sugillat scribas ⁊ phariseos q̄ iustos se putātes pctōz ꝓsortia declinabāt. Seipz medicū dic̄ q̄ miro medicādi gn̄e vulnerat⁹ ē pp inigtates nr̄as: ⁊ ei⁹ liuoze sanati sumus. Sanos āt ⁊ iustos appellat eos q̄ suā iustitiaz nolētes statuere: iustitie dei sunt subi. Pozro male hn̄tes ⁊ peccatores vocat eos qui sue fragilitatis ꝓscie ōuicti nec per legem se iustificari posse vidētes: Christi gratie penitēdo colla submittūt. vñ subdit̄. Nō enī ve. vo. iu. sz pec. Non gdē vt maneāt pctōres: sz vt ad pniam ꝓuertant.

¶ Et erāt discipuli ioānis ⁊ phariseorū ieiunantes: ⁊ veniūt ⁊ dicūt illi. Quare discipli ioānis ⁊ pharisеoz ieiunāt: tui āt discipli nō ieiunant: Et ait illi Jesus: Nunqd pōt filij nuptiaz q̄diu spōsus cū illis ē ieiunare: Quāto tpe habēt secū sponsū nō pōt ieiunare. Veniēt āt dies cū auferet ab eis spōsus: ⁊ tūc ieiunabūt ī illa die⁹. Nemo assūmētū pānī rudis assuit vestimēto veteri. Alioqn aufert supplemētū nouū a veteri: ⁊ maior scissura fit. Et nemo mittit vinū nouū ī vtres veteres: alioqn disrūpet vinū vtres: ⁊ vinū effūdet̄ ⁊ vtres pibūt. Sz vinū nouū ī vtres nouos mitti dz.

GLO. Sicut supius apō discipl's magr̄ arguebat̄ ō cōsortio peccatoz ī quibus: ita nūc ecōuerso apō magr̄z discipuli icusātur ō ieiunioz omissiōe: vt sic iter eos mā discidium oz̄etur. vñ dr̄. Et erāt di. Jo. ⁊ pha. ie. THEOPHI. Jo annis. n. discipli ī ipfecto positi ī cōsuetudinib⁹ iudaicis q̄ manebant. AVGV. De cō. euā. Pōt aūt putari ō addisse phariseos. q̄ sil̄ cū discipl's Joānis hoc qō segtur dño dixerit: cū Mathe⁹ hoc discipl's Joānis tñ dixisse phibeat. Sz vba q̄ sequūt̄ magis īdicāt alios hoc dixisse ō alys. Segtur. n. Et ve. ⁊ dicūt illi: Quare di. Jo. ⁊ pha. ieiu. tui aūt discī. nō ieiu: Dec. n. vba īdicant cōuiuas q̄ aderāt venisse ad Jesū ⁊ hoc idē discipul' dixisse. ita vt qō ait: Uenīūt. non de ipsis dixerit ō qb⁹ iterposuerat: Et erāt di. Jo. ⁊ pha. ieiu. sz cū illi eēnt ieiunātes veniūt illi quos hoc mouit. vñ ḡ Mathe⁹ dic̄: Et accesserūt ad eū discipli Joānis dicētes: nisi q̄ ⁊ apli aderāt: ⁊ oēs certati vt gsq̄z poterat hec obiecerunt.

CHRY. Discipli ḡ Joānis ⁊ phariseoz ō Christū ꝯloti pe se hn̄tes: ipz īterrogāt vt̄ solus discipul' suis absq̄z abstinētia ⁊ labore pugnas supet passionū. BEDA. Sz Joānes ⁊ vinū ⁊ sicerā ñ bibit: q̄z illi abstinētia meritū auget cui potētia nulla īerat nāe. Dns āt cui nāl̄r suppetebat ōlicta donare: cur eos ōclinaret: q̄s abstinētib⁹ poterat reddere priores: z ieiunauit ⁊ xp̄s ne ꝑceptū declinaret. māducauit cū peccatozib⁹ vt q̄z cerneres: agnosceres ptāē. Segtur Et ait illi Je. nū. pos. fily nu. q̄diu ē cū illis spō. ie. AVGV. Marc⁹ ḥ filios nuptiaz appellat: Matthe⁹ āt filios spōsi. filios. n. nuptiarū ñ tñ spōsi sz ēt spōse ītelligim⁹. CHRY. Spōsuz ḡ seipz vocat tanq̄z eccl'iā despōsatur⁹. Est. n. ōspōsatio datio arre. s. gre spūsci: p quam credidit ozbis terre.

THEOPHI. Spōsū ēt seipz vocat: nō solū tanq̄z vgina les aīas despōsantē: sz q̄z tps primi aduētus ei⁹ nō est dolo ris neq̄z tristitie his q̄ credūt in eū: neq̄z labozes cōtinēs: sz regez. Est. n. absq̄z opatiōe legali dās requiē per baptismuz p quē facile sine labore salutē cōsegmur. Fily aūt nuptiaz

siue spōsi sūt apli: qz ipi di gra digni sūt facti oi bono celesti: ac oi delectatiōe pticipes. CHRY. Cōuersationē aūt suā: ois angustie dicit eē alienā: cū subdit: Quāto tpe ha. se. spō. nō pūt ieiu. Ille tristat̄ g p̄sens bonū nō hz: g vero in pūti ac cipit: gaudet ⁊ nō tristat̄. Ut autē elationē illoz destrueret ⁊ oīderet q nō ad lasciuiā ꝓprios discipl̄os ꝓseruabat. sub iūgit: veniūt aūt dies cū auferet̄ ab eis spōsus. ⁊ tūc ieiuna/ būt in illis dieb⁹. q. d. Tempus erit in quo suā virilitatē de/ fectates aduentū: vt spūs illi ꝓiungāt p cozpales angustias emūdatos. oīdit etiā q nulla necessitas est vt sui discipuli ieiunēt sicut ⁊ illi qui sponsuz humane nature g vbiq; p̄sen/ tes ꝓfitent: regalē sp comedēt cenā. THEO. Intelligenduz est aūt ⁊ sic: qm̄ oīs homo g bene operat̄ est spōsi filius: ⁊ sponsuz secū hz. i. Christū: ⁊ nō ieiunat. i. opera penitētie nō oīdit: qz non peccat. quādo vero auferet̄ spōsus hoie in peccatū labēte: tūc ieiunat ⁊ penitet: vt curet ōlictū. BEDA. Mystico aūt sensu pōt sic exponi: q discipuli Jo annis ⁊ pharisei ieiunāt: qz oīs g de opib⁹ legis sine fide glo riat̄: ⁊ g traditiōes segtur hoīum: ⁊ p̄coniū Christi aure coz pozis nō fide cozdis p̄cipit: spiritualib⁹ abstinēs bonis ieiu/ no cozde tabescit. g vo Christi mēbris fideli īcozporat̄ amo re nō pōt ieiunare: qz carne ipsi⁹ epulat̄ ⁊ sanguine. Segtur: Nemo assumentū panni rudis. i. noui ⁊c. CHRY. q. d. qz bi noui p̄dicatozes testamēti existūt: legib⁹ eas fuire veteri bus possibile nō est. vos aūt ꝓgrue veteres sequētes ꝓsuetu dines mosaica ieiunia obseruatis. Isti vero nouas ac mira/ biles obseruatiōes tradituri hoībus veteres obseruare nō est necesse: sz cē mentib⁹ virtuosos: aliquo vo tpe ieiuniū cū ceteris virtutib⁹ obseruabūt. Sz hoc ieiuniū differt a ieiu/ nio legis: qz illō erat ex necessitate: hoc ex voluntate p̄pter seruozē spūs cuius nōdū sunt capaces. vñ sequit̄: Et nemo mit. vi. no. BEDA. Discipulos. n. veteribus cōparat vtri bus quos vino nouo. i. spiritualibus p̄ceptis facilius dis/ rumpi q̄ posse cōtineri dicit. Erunt autē vtres noui cū post ascensuz dñi desiderio consolatiōis eius inoubunt̄: ⁊ tunc nouū vinum nouis vtribus adueniet: hoc est spūsancti fer uoz spiritaliū cozda replebit. Doctozi etiā cauendum est ne aīe in vetustate malicie pdurāti: nouoz mysterioz secreta cōmittat. THEOPHI. Ut aliter: discipuli veterib⁹ ve/ stimentis assimilati sunt pp eoz mentis infirmitatē: q bus non erat congruū īponere statutū graue ieiuny. BEDA. Est aliq̄ particula doctrine q̄ ad noue vite tēpantiā pti/ net: q̄ gnāle docet ieiuniū ab oī letitia tpaliū delectationū: qz si hoc fiat: ⁊ doctrina scindit̄: ⁊ nō cōuenit vetustati. Ue stimēto aūt nouo bona opa q̄ foris agūt̄ insinuāt̄. vino aūt nouo seruoz fidei spei ⁊ charitatis q̄ intus reformamur exp̄mitur.

¶ Et factū est itez cum dñs sabbatis ambularet p sata: ⁊ discipuli ei⁹ ceperūt ꝓgredi ⁊ vellere spi cas: Pharisei aūt dicebāt ei: Ecce qd faciūt discipuli tui sabbatis qō nō licet. Et ait illis: Nunq̄ legistis qd fecerit dauid qn̄ necessitatē habuit: ⁊ esurijt ipse ⁊ q cū eo erant: quō introiuit in domū dei sub abiathar p̄cipe sacerdotū: ⁊ panes p̄po positiōis māducauit: quos nō licebat māducare nisi solis sacerdotibus: ⁊ dedit eis ⁊ q cū eo erant Et dicebat eis: Sabbatū p̄propter hominē factū est: ⁊ nō homo p̄propter sabbatū. Itaq; dominus est filius hominis etiam sabbati.

CHRY. Liberati a figura: ⁊ veritate vniti Christi discipuli: figurale sabbati festū nō seruāt. vñ dī: Et factū est itez cū sab. am. p sa. ⁊ disci. eius ce. pgre. ⁊ vel. spicas. BEDA. Legim⁹ ⁊ ī sequētib⁹ q̄ erāt q̄ veniebant ⁊ redibāt multi. ⁊ nec māducādi gdē spaciū bēbāt: ⁊ iō q̄si boies esuriebāt.

CHRY. Esuriētes autē escā simplicē comedebāt: nō ad voluptatē: sz ꝓpter nature necessitatē: Pharisei aūt figure ⁊ vmbre seruientes discipulos accusabāt tāq̄ iniuste agen/ tes. vñ segt̄: Pharisei ēt dicebant ei: ecce qd fa. dis. t. sab. qō non licet. AVGV. De opibus monachoz: Populo sig/ dē Israel p legē scriptā p̄ceptū est: vt in agris suis furē nul/ lus teneret. nisi q̄ secū aliqd uellet auferre. nā q̄ nihil aliud attigisset q̄ id qō comedisset: libez ipunitū q; abire sinerēt. vñ ēt spicas vellētib⁹ discipul⁹ dñi ō sabbato potiusq̄ ō fur/ to iudei calūniati sunt: CHRY. Dñs aūt dauid ī mediū ī troducit: cui aliqñ ꝓtigit nō fm legē comedere: cū sacerdo/ talē tetigit cibū: vt illi⁹ exēplo accusatōez discipl̄oz soluat. Segtur. n. Et ait ill̄: nūq̄ legistis qd fe. da. THEOPHI. Fugiēs enī Dauid a facie Saul: ad p̄incipē sacerdotuz de/ uenit: ⁊ panes ppōnis comedit: ⁊ gladiū abstulit Holie: que dño erāt oblata. Quer ūt vo aliq: q̄liter nūc euāgelista Abia thar p̄ncipē sacerdotū noīauit: cū liber regū hūc noīet abi/ melech: BEDA. Hoc aūt nihil hz dissonātie. ambo etenī fuerūt illic: cū veniens Dauid panes petyt: ⁊ accepit abime lech videlicet p̄ceps sacerdotū: ⁊ Abiathar fili⁹ eius. occi/ so āt abimelech a saule fugit abiathar ad dauid: ⁊ comes fa ctus toti⁹ exilij ei⁹: postea eo regnāte: summi sacerdoty ⁊ ip̄e gradū accepit: multoq; maiozis excellētie fili⁹ q̄z pater effe ctus est. iō dign⁹ fuit cui⁹ memoriā dñs etiaz viuēte p̄re q̄si sūmi sacerdotis faceret. Segt̄: Et dicebat eis: Sabbatum ꝓpter boiez factū est. ⁊ nō hō ꝓpter sabbatū. Maioz enī ē cura sanitati ⁊ vite hoīs q̄z custodia sabbati adhibēda. Sic igr̄ mādatū est sabbatū custodirī: vt tū si necessitas eēt: re⁹ nō esset g sabbatū violasset. iō sabbato circūcidi nō est ꝓhi/ bitū: qz necesse erat fieri. Et machabei necessitate īstāte sab bato pugnabāt. vñ discipulis esurientib⁹ qō licitū nō erat in lege necessitate famis factū est licituz: sicut bodie siqs eger ieiuniū corrupit: nulla rōne reus tenet̄. Segtur: Itaq; dñs est fili⁹ hois ēt sabbati q. d. Dauid rex sacerdotali cibo pa/ stus excusabil' est: q̄to magis fili⁹ hois ver⁹ rex ⁊ sacerdos ⁊ dñs sabbati euulsaz sabbato spicarū noxa non tenetur.

CHRY. Dñm gdē sabbati ⁊ filiuz hois seipm ꝓprie vo cat: qm̄ qdem dei exñs fili⁹: filius hois ꝓpter hoīes dignat⁹ ē dici: Legis āt latori ⁊ dño lex nō dñat̄: plus. n. licz regi q̄z legib⁹ statuat̄. Infirmis qdē dat̄ lex: nō pfectis ⁊ opantib⁹ supra legē. BEDA. Mystice aūt discipli p sata trāseunt cū doctozes sci quos in fide īstituerunt cure pie sollicitudi nis īspiciūt quos esurire nihil meli⁹ q̄z salutē itelligim⁹ bo minū. vellere aūt spicas ē hoies a terrena itentiōe eruere: Fricare aūt manib⁹ ē exēplis vtutū a carnis ꝓcupiscētia: q̄ si a gbusdā follicul' puritatē mētis exuere. Grana manduca re ē emūdatū quēq; a sordib⁹ vitioz p oza p̄dicātiū. eccl'ie mēbris īcozpari. ⁊ bñ hoc discipli pgrediētes ante faciē do mini feciss̄e memorant̄: qz doctozis neče ē fmo p̄cedat: ⁊ sic coz auditozis subsequēs gra supne visitatiōis illustret. Bñ sabbatis: qz ⁊ ipi doctozes ī p̄dicādo p spe future getis labo rant: ⁊ auditozes suos monent p eterna requie īsudare la boz⁹. THEOPHI. Ul' qz cū babēt ī passiōibus requi ez: tē alys ad vtutē ductozes fiūt euellētes terrēa. BEDA. Itē p sata ābulāt cū dño: q eloga sacra meditari delectant̄. esuriūt cū ī eis panē vite īuenire desiderāt: ⁊ b in sabbatis cū sopita mēte a turbulētis cogitatōib⁹ vacare gaudēt. vel/ lūt spicas ⁊ otritas purgāt: dōec ad escā pueniāt cū testimo/ nia scripturaz ad q̄ legētes pueniūt meditādo assumunt: ⁊ tādu discutiūt dōec ī eis medullā dilectōis īueniāt. vez h mētiū refectio stultis displicet: sz a dño approbat̄. CA. III.

Et introiuit iterꝫ i synagogã: ⁊ erat ibi hõ hẽns manũ aridã. Et obseruabãt eũ si sabbatis curaret vt accusarẽt illũ. Et ait hõi hẽnti manũ aridã. Surge i mediũ. Et dicẽ eis: licꝫ sabbatis bñ facere an male: aiaꝫ saluã facere an ꝓdere: At illi tacebãt. ⁊ circũspiciẽs eos cũ ira: cõtristatus sup cecitate cordis eoꝝ ⁊ dicit homini: Extende manũ tuam. Et extẽdit: ⁊ restituta est manꝰ illi.

THEOPHI. Postq̃ dñs iudeos: q discipulos accusaue rãt: q spicas sabbato euellebãt: exemplo dauid cõfudit: nũc amplꝰ ipsos ad veritatẽ reducẽs: miraculũ in sabbato operatur. oñdẽs q si opari sabbato miracula i salutẽ boiuꝫ piũ est: nõ est malũ in sabbato necessaria corpis opari. dicẽ ergo. Et introi. iterꝫ in syna. ⁊ erat ibi hõ hẽns ma. ari. ⁊ obser. eũ si sab. cu. vt accu. eũ. BEDA. Quia. n. destructionẽ sabbati quã in discipul' arguebãt, ꝓbabili excusauerat exẽplo: nunc ipm obseruãdo calũniari volũt: vt si sabbato curet: trãsgressiõis. si nõ curet: crudelitatis aut ibecillitatis arguãt. Segtur: Et ait ho. ha. ma. ari. surge i mediũ. CHRY. Statuit gdẽ illũ in medio vt terrerent aspectu: ac viso eo cõpatiãt ⁊ maliciã deponãt. BEDA. Et preueniẽs calũniã indeoꝝ quãei parauerãt: arguit eos: qz legis p̃cepta ꝓaua tẽtatione violabãt. vñ sequit: Et dicit eis: licet sabbato bñ facere: an male: Hoc aũt q̃rit: qz estimabãt in sabbato ẽt a bonis opibus feriandũ: cũ lex a malis abstinere iubeat dicẽs: Omne opꝰ seruile nõ facietis in eo. i. peccatũ: qz q facit peccatũ seruus ẽ pctĩ. Idẽ ãt est qõ ꝓmiserat: bene facere an male. ⁊ qõ postea subdit: Aiaꝫ saluã facer an ꝓdere. hoc ẽ boiez curare an nõ: nõ q deꝰ sume bonꝰ auctor ꝓditiõis nobis eẽ possit: sed q eiꝰ nõ saluare scripture ꝓsuetudine ꝓdere dicitur. Si quẽ vero mouet quare dñs cũ corpus esset curaturꝰ de aĩe saluatiõe iterrogauerit: itelligat vel aĩam more scripturaꝝ ꝓ boie positã: sicut dicit: De sũt aĩe que exierũt de femore Jacob. vl' q illa miracula propter aĩe salutẽ faciebat: vel q ipsa manꝰ sanatio salutẽ aĩe significabat. AVGV. De cõuã. Sed põt mouere: quõ Matthe⁹ dixerit q ipsi interrogauerint dñm: si licet sabbato curare: cũ marcus illos potiꝰ interrogatos a dño phibeat: licet sabbato bñ facere: an male: Itaq intelligẽdũ est q illi ꝓius interrogauerũt dñm: si licet sabbato curare: deinde q intelligẽs cogitatiões eorũ aditũ accusandi q̃rẽtiũ: ꝓstituerit in medio illuꝫ quẽ fuerat sanaturus: ⁊ iterrogauerit: q̃ Marcus ⁊ Lucas eum iterrogasse cõmemorãt: ac tũc illis tacẽtibꝰ, ꝓposuisse filitudinez de oue: ⁊ cõclusisse q licꝫ sabbatis bñ facere. Segt': At illi tacebant. CHRY. Sciebãt. n. q eũ oĩno curaret. Segtur. Et circũspi. eos cũ ira. q eos cũ ira circũspicit ac tristatur sup cecitate cordis eoꝝ: humanitati ꝓuenit: quaꝫ ꝓ nob suscipe dignatꝰ ẽ. vbo aũt miraculum ꝓiungit: vñ sola voce hõ curat'. vñ sequit'. Et exten. ⁊ resti. est ma. illi. per hec oĩa ꝓ discipulis rñdens: simulqz oñdens suã vitã existere supra legem. BEDA. Mystice aũt homo q manũ habebat aridam humanũ genus indicat in fecũditate boni operis arefactũ: sed dñi miseratõe curatũ: cuiꝰ dextera q̃ in primo parente: dũ vetite arboris poma decerperet: aruerat: ꝓ redẽptoris gratiã: dum insontes manus in cruce arboris tenderet: bonoꝝ operꝝ succis est restituta saluti. Et bene i synagoga manꝰ erat arida: qz vbi scie donũ maius ẽ: ibi grauius est inexcusabilis noxe periculum. HIERO. Uel significant auaros q valentes dare volunt accipe predari ⁊ nõ largiri: qbus dr vt extendant manus suas. i. q furabãt iam non furẽt: magis aũt laboret operãs manu sua qõ bonuꝫ est: vt habeat vnde cõmunicet indigentibꝰ. THEOPHI. Uel aridam dextrã hz manũ q si quis nõ operat' que sunt dextre partis. exquo. n. manꝰ nr̃a ꝓstituit' in opibꝰ, phibitis: extincta resicit in opatione boni. Iteruꝫ vo restaurabit' qñ in virtute stabit. vnde xps dicit. Surge. s. a peccatis: ⁊ sta i medio. ⁊ ne qz ad diminutũ neqz ad supabundantiã se extẽdit.

Exeuntes autẽ pharisei statim cũ herodianis ꝓsiliũ faciebãt aduersus eũ quõ eũ pderẽt. Jesus ãt cũ discipulis suis secessit ad mare: ⁊ multa turba a galilea ⁊ iudea secuta est eũ: ⁊ ab hierosolymis ⁊ ab idumea ⁊ trans iordanẽ: ⁊ q circa tyrũ ⁊ sidonẽ multitudo magna audiẽtes q̃ faciebãt venerũt ad eũ. Et dixit iesus discipulis suis: vt navicula sibi deseruirẽt ꝓpter turbã: ne ꝓmerẽt eũ. Multos. n. sanabat: ita vt irruerent in eũ vt illi tangarẽt. Quotquot ãt habebãt plagas: ⁊ spiritus imũdi cũ illũ videbãt: pcidebãt ei: ⁊ clamabãt dicẽtes: Tu es filius dei. Et uehementer cõminabatur eis: ne manifestarent eum.

BEDA. Pharisei reputãtes in crimẽ q ad verbũ oñi salutem q languebat extẽdit dexterã: de voce saluatoris fecerunt ꝓsiliũ. vñ dr. Exeũtes aũt pharisei: statim cũ herodianis aduer. eũ quõ eũ pderent. quasi non ipsoꝝ q̃qz maiora sabbatis ageret. cibos portãdo: pozzigẽdo calicẽ: et cetera q̃ vi ctui sunt neccia exequẽdo. Neqz eni ille q dixit ⁊ facta sunt: sabbato laborasse poterat, cõuinci. THEOPHI. Herodiani aũt dicunt milites Herodis regis. heresis nãq̃ quedã noua surrexerat: q̃ Herodẽ xpm eẽ dicebat. Prophetia enim Jacob inuebat q quãdo deficerẽt pncipes de Juda: Tũc xps veniret. ⁊ qz Herodis tpe nullꝰ superat iudaicoꝝ pncipũ: sz ipe solus regnabat aliẽigena existẽs: gdã ipm cẽ Xpistũ pntauerũt: ⁊ heresiz ꝓstituerũt. Isti g̃ cuz pharisei Xpistũ interficere conabant'. BEDA. Uel herodianos Herodis tetrarche mistros dicit: q pp inimicitias q̃s eorũ domin⁹ aduersus Joanẽ hẽbat: etiã saluatorẽ: que Joannes pdicabat: isidys pseqbant' ⁊ odys. Segt'. Jesus aũt cuz discipulis suis. secess. ad mare: q̃si homo fugiẽs psequentiũ iniidias: quia neqz adhuc venerat hora passiõis eius: neqz extra Hierusalem fuit locus passiõis: vbi ⁊ exẽpluz dedit suis: si in vna ciuitate psecutoẽz paterẽt' i alterã fugiẽdi. THEOPHI. Sil'etiã secedit vt plũmis benefaciat ab ĩtegratis recedẽs. eteni ml'ti secuti sunt eũ ⁊ sanauit eos. Segtur eni: Et multa tur. a ga. Tyry ⁊ sydony alienigene existentes: vtilitatẽ q Xpisto accipiũt: ꝓping vero eius iudei. i. ipm psequebant: ⁊ sic nulla ẽ ꝓpinquitatis vtilitas nisi similitudo bonitatis existat. BEDA. Illi eni videtes opa virtutũ eiꝰ: ⁊ verba doctrine audiẽtes: eũ psequebant'. Isti aũt opinione tñ virtutũ eiꝰ: cõgesto agmine ꝓmaximo veniunt ad audiendũ eũ: opẽq salutis flagitandã. Unde segtur: Et dixit discipulis suis vt in nauicula sibi deser. THEOPHI. Uide autem occultatam gloriam eius: eteni ne lederet cũ turba, petit nauiculã: vt intrans in eaz conseruetur illesus. Segtur: Quotquot aũt ha. pla. ⁊ spi. imun. cũ illũ vide. pci. ei. plagas aũt dicit infirmitates. ipse nanqz deus nos vulnerat vt filios pater. BEDA. Procidebant ergo vtiqz domino: ⁊ q habebãt plagas ifirmitatũ corporaliũ: ⁊ qui a spiritibus vexabant' imũdis: sed infirmi simplici intentõe obtinẽde salutis. demoniaci aũt vel potius i eis habitãtes demones vi diuini timoris coacti: nõ solũ ad ꝓcidendũ ei: verum etiã ad cõfitendũ eius maiestatem cõpulsi. Unde segtur. Et clamabãt dicẽtes. Tu es filiꝰ dei. vbi miranda est arrianoꝝ cecitas: qui post resurrectõis gloriã filiũ dei negãt: quem demones adhuc mortali carne indutũ filiuꝫ dei cognoscẽt'. Segt': Et vehemẽ. cõmi. eis ne ma. eũ. Peccatori enim dixit deus. Quare tu enarras iusticias meas: Prohibet' q

dñm predicare peccatoꝝ:negs dum predicantē audit:sequa
tur errantē.improbus enim magister est diabolus qui fal/
sa veris sepe permiscet:vt spiritꝰ veritatis testimoniū frau
dis obtegat. Ceterū nō solū demones:sed ⁊ a christo sanati:
⁊ apostoli ante passionē precipiunt reticere de illo:ne diui/
na maiestate p̄dicata passionis dispensatio differret. Juxta
allegoriā vero in hoc q̄ dñs egressus ō synagoga secessit ad
mare gentiū saluationē prefigurauit:ad quas venire p fidē
relicta ob perfidiā iudea dignatus est. Recte enim diuer/
sis errorꝝ anfractibus iactate nationes instabilitati pelagi
p̄parantur. Multa aūt turba a diuersis ꝓuincys secuta est:
eū:q; predicātibus aplis multas nationes ad se venientes
benigne suscepit. Nauicula vero dño in mari deseruiēs ec/
clesia est de gentibꝰ ꝯgregata. ꝓpter turbam aūt ne se ꝓpri
mat nauiculā ascēdit:q; turbidas carnaliū mentes fugiens
ad eos qui gloriā secli spernūt venire ⁊ māsionē facere gau
det. Distat aūt inter ꝓmere dñm ⁊ tangere. cōprimūt enī
eū carnalibus cogitationibꝰ aut factis pacē turbāt in q̄ veri
tas manet. tangit vero q̄ p fidē ⁊ dilectionē eū suscepit cor/
de:vñ qui eū tetigerūt saluati esse perhibentur. THEO.
Mozaliter aūt herodiani.i.carnales christū interficere vo
lunt. Herodes enim pelliceus interpretatur. Qui vero ō pa
tria sua egrediunt.i.a carnali habitudine hi sequūt christū
⁊ eoꝝ plage curant.i.peccata q̄ ꝓfiaꝝ vulnerāt. Jhs aūt in
nobis est ratio que precipit vt nauicula nostra.i.corpus ei ō
seruiat:ne rationē turbatōnes oppugnant rerum.

¶Et ascendens in montē vocauit ad se quos vo
luit ipse ⁊ venerūt ad eū: ⁊ fecit vt essent. xii. cuꝝ
illo:⁊ vt mitteret eos predicare. ⁊ dedit illis po
testatē curandi infirmitates ⁊ eiciēdi demonia
Et imposuit symoni nomē Petrus: ⁊ Jacobū
zebedei. ⁊ Joānē fratē Jacobi: ⁊ imposuit eis
noia boanerges:quod est filius tonitrui: ⁊ An/
dreā ⁊ Philippū ⁊ Bartholomeū ⁊ Matthe
um ⁊ Thomā ⁊ iacobū alphei ⁊ Thadeū:symo
nē chananeū ⁊ Judā scarioth q̄ tradidit illum.

BEDA. Postq̄ nephandos spūs se p̄dicare ꝓhibuit:ele
git sōs q̄ ⁊ imundos spūs eycerēt:⁊ euāgeliū predicarent.
vñ dr. Et ascē. i mō. vo. ad se quos vo. ipe. THEO. Lu
cas aūt dicit q̄ ascēdit ad orādū. post miraculoꝝ enī oñsio
nē orat docens nos q̄ oz gratias agere cū ꝓsequimur aligd
boni:⁊ hoc diuine virtuti appropriare. CHRY. Prelatos
etiā ecclie instruit in orationibꝰ pnoctare anteq̄z ordinatio
nē faciāt vt eoꝝ officiū nō frustret. Cū ergo ꝑz lucā dies fa
cius esset vocauit quos voluit. Erant enīz plures q̄ eū seq̄/
bantur. BEDA. Non enī illoꝝ electionis ac study:ꝑz di/
uine erat dignationis ⁊ grē:vt in aplatū vocarent: Mons
eriā ille in quo aplos dñs elegit altitudinē designat iusticie
in qua erant instituendi:⁊ quā erant hominibꝰ p̄dicaturi.
HIERO. Uel christus spiritaliter mōs ē ex quo aq̄ vi
ue fluunt: lac in paruloꝝ salute p̄paratur:pinguēdo spiri
talis agnoscit:⁊ qcqd sūme bonū credit in mōtis istius est
gratia ꝓstitutuz. In mōtē ego vocant excelsi meritis ⁊ ver
bis:vt locꝰ ꝯgruat meritis altis. Segt: Et ve. ad eū ⁊ fe. vt
ēent. xy. cū illo:⁊ vt mit. eos p̄dicare: Spēm enī Jacob di
lexerit dñs:vt sint ipsi sup thronos. xy. iudicantes. xy. tribus
Israel:qui etiā trini ⁊ quaterni circa tabernaculū dñi excu
bāt: sctā dñi verba humeris opū portāt. BEDA. In hoc
enim sacramento quondā filij Israel circa tabernaculum
castrametabātur vt ex omni parte p quadrū trine tribꝰ ma
nerent. Ter aūt quattuoꝝ. xy. faciunt:⁊ ter quaterni ad pre
dicandū sūt missi apli: vt per vniuersas q̄drati orbis plagas
baptizarēt gētes in noīe p̄rīs ⁊ filij ⁊ spūsancti. Segtur: Et
dedit illis potestatē cu. ifir. ⁊ eyci. de. vt. s. pmissoꝝ celestiuz
magnitudine attestarēt magnitudo factoꝝ ⁊ noua facerēt
q̄ noua predicarent. THEO. Numerat aūt aplorū noīa:
vt ꝓpter falsos aplos euitandos sint noti ⁊ veri. ⁊ ideo seq
tur: Et impo. Simo. no. Petrus. AVGV. ō cō. cuā. Nul
lus aūt putet nūc accepisse Symonē nomē vt petrus voca
ret ne sit ōriū Joāni q̄ lōge añ dictū eē illi ꝓmemorat: Tu
vocaberis Cephas:qō interpretat Petrus. Marcus aūt re
capitulādo hoc ꝓmemorauit. Cū enīz vellet noīa. xy. aplorꝝ
enumerare:⁊ necesse bēret Petrū dicere: breuiter insinua
re voluit q̄ nō hoc antea vocarēt:ꝑz hoc ei dñs nouū ꝓpositū
erit. BEDA. Ideo aūt dñs voluit eū ꝑius aliter vocari:vt
ex ipsa cōmutatiōe noīs sacrm ꝓmēdaret. idē ē q̄ grece siue
latine Petrus qō syriace Cephas:⁊ in vtraq̄z lingua nomē
a petra deriuatū ē. nec dubiū qn illa de q̄ Paul⁹ ait. Petra
autem erat Christus. Nā sicut lux vā erat ⁊ Christus dona/
uit aplis vt lux mundi vocēt:sic ⁊ Simōi q̄ credebat in pe
trā:Christus petre largit⁹ est nomē. HIERO. De obediē
tia aūt quā Simon significat. ascenditur ad agnitionē quaz
significat Petrus. Sequitur ⁊ iacobū ẓebe. ⁊ Jo. fra. Jaco.

BEDA. Subaudit a supioribꝰ vocauit ad se ascēdēs in
mōtē. HIE. Jacobū. s. q̄ supplātata bz tota desideria car
nis ⁊ Joānē q̄ grā accepit:qō alu p laborē tenēt. Segt: Et
mpo. eis noia boanerges. CHRY. Filios qdem zebedei
sic noīat pp hoc q̄ magna ⁊ clara dīnitatis edicta debebāt
orbi terre diffundere. HIERO. Uel p hoc triū supioꝝ su
blime oñdit meritū:q̄ i mōte merēt audire tonitruuz prīs
p nubē de filio tonātis: Hic ē filiꝰ meus dilectꝰ. vt ⁊ ipi per
nubē carnis:⁊ i ignē vbi q̄si fulgura i pluuiā i terris sparge
rēt:qñ dñs fulgura i pluuiaz fecit: vt extiguat mīsericordia
qō iudiciū vrit. Segt: Et Andreā. q̄ viriliter vim facit pdi
tōi:⁊ vt rūsum mortis i se sp habeat ⁊ aīa eius sit semp i ma
nibꝰ suis. BEDA. Andreas. n grecum nomen est:⁊ inter
ptaī virilis:ab arach qō ē vir:qz viriliꝝ dño adhesit. Segt:
Et Philippū. HIERO. Qui est os lāpadis q̄ illuminare
pōt ore qō corde cōcepit:cui dedit dñs aptōez oris illumi
nātis. Scimꝰ hūc modū locutōis ꝓpriū eē diuinaꝝ scriptu
raꝝ q̄ hebrea noīa ad aliqō mysteriū significatōis sunt po
sita. Segt: Et Bartholomeū. q̄ est filius suspēdentis aq̄s:il
lius. s. q̄ dixit: Et mādabo nubibus meis ne pluāt sup eum
imbrē. Nomen vō filij dei p pacē ⁊ dilectionē acgrit inimi
ci. Beati. n. pacifici:qñ filij dei sūt. Et diligite inimicos ve
stros vt filij dei sitis. Sequit: Et Mattheū:q̄ est donatus
cui donaī a domino:vt nō solū remissionē peccatoꝝ adipi
scaī ꝑz numero ascribaī aplorꝝ. Et Thomā. q̄ ē abyssus:
multa. n. pfunda sciētes dei numine pferūt. Segtur: Et Ja
cobū Alphei. i. docti vel. millesimi:cuius a latere cadēt mil
le. Halter Jacobꝰ ē:cui colluctatio nō ē aduersus carnē ⁊ sā
guinē:ꝑz aduersus spūales negtias. Segtur: Et Thadeū is
ē corculus. i. cordis cultor q̄ ꝓseruat cor suū omni custodia.

BEDA. Thadeus aūt ipe est quē Lucas in euangelio ⁊
in actibus aplorꝝ iudā iacobi noīat. erat. n. frater iacobi fra
tris domini vt ipe in epistola sua scripsit. Segtur: Et symo
nē chananeū ⁊ iudā scarioth q̄ tradidit illū. Dec cū addita
mēto posuit distinctionem Simonis Petri ⁊ iude Jacobi.
Simon aūt chananeus dicīt ab chana vico galilee: Judas
aūt scarioth a vico in quo ortus est:aut ex tribu isachar dici
tur. HIERO. Quomō iter apostolos cōputaī: vt discā
mus q̄ deus nō repellit aliquē ꝓpter futurā maliciam sed
ꝓpter p̄sentez virtutē dignū facit habere. HIERO. Sy
mon autē ponens tristiciā interptatur. Beati nanq̄z qui lu
gent nunc:qñ ipsi cōsolabunt. Chananeus aūt. i. celotes di
cit quē celus domus dei comedit. Judas autem scarioth ē
qui non delet peccatū suū p penitentiā. iudas. n. confitens
vel gloriosus interpretatur:scarioth autem memoria mor/
tis. Sunt autem confessores multi in in ecclesia superbi et
glorioſi:vt symon magus ⁊ arrius ⁊ ceteri heretici:quoruz

memoria mortalis ideo in ecclesia celebratur vt euitetur.
¶Et venit̃ i domũ: ⁊ ꝓuẽit iterꝝ turba: ita vt nõ possent neqꝫ panẽ manducare: ⁊ cum audissent sui exierunt tenere eũ. Dicebãt.n.qm̃ in furorẽ versus ẽ. Et scribe q ab hierosolymis ꝺescẽderãt dicebant quoniã beelzebub habet: ⁊ qꝛ in prinçi pe demoniorũ eiçit demonia.

BEDA. Electos in mõte apl̃os dñs ad domũ reducit q̃si eos admonẽs: vt post acceptũ apl̃at⁹ gradũ ad ꝓfectꝫ suam redeant. vnde dicit̃: Et veniũt i domũ ⁊ ꝓuenit̃ iterũ turba itavt non possent neqꝫ pa.mã. CHRY. Ingrate quidem erãt principũ multitudines: quos ipedit a cognitiõe elatio: grata vero ppli mltitudo venit ad ieſuꝫ. BEDA. Quã beata vo frequẽtia turbe ꝓfluẽtis cui tantũ fuit cure ad obtinẽdã saluteꝫ vt auctori salutis cũ his q secũ erãt: nec vescẽdi q dẽ hora libera maneret: ſꝫ quẽ turba freqntat externa hũc ꝓpinquoꝫ estimatio paruipẽdit. Sequit̃ enĩ. Et cum audisũi exi.te eũ. Qꝛ enĩ altitudinẽ sapie quã audiebãt cape nõ poterãt: q̃si in alieno eũ sensu locutũ esse credebant. vñ seqtur. Dicebãt enĩ quoniã in fur.ver.ẽ. TEOPHI. Jdest ꝺmõiũ hꝫ ⁊ furit: ⁊ iõ eũ tenere volebãt: vt icarcerarẽt tanq̃ demoniacum. Et qdem sui hoc volebant. i. propinqui forte compatriote eius vel fratres eius. Stulta autem fuit insania q̃ tantorũ miraculorũ dinine sapie factorẽ i furiã verti ꝓcipiũt. BEDA. Multũ aũt distat inter eos q verbũ dei pro mẽtis tarditate nõ intelligũt: q̃les fuerũt de qb⁹ dictũ ẽ: ⁊ eos q hoc qõ itelligũt de industria blaſphemãt de qb⁹ subdit̃: Et scribe q ab hiero. desce. dice. qm̃ beelçe. hꝫ. Que enĩ negare neguerãt: sinistra iterꝓtatõe puertere laborãt: q̃ si nõ deitatis opa eñt: ſꝫ imũdissimi spũs. i. beelçebub: q ꝺs erat acharon. Nã beel qdẽ ipse ẽ baal: çebub aũt musca vocat̃. Beelçebub ĝ. i. vir muscarũ iterꝓtat̃: ob sortes ĩmolati cruoris ex cui⁹ spurcissimo ritu ꝓncipẽ demoniorꝝ eũ noiabãt cũ subdũt: Et qꝛ i ꝑn.ꝺ. eycit demõia. HIERO. Mystice aũt dom⁹ ad quã veniũt ꝓmitiua ẽ eccl̃ia. Turbe q̃ impedũt panẽ mãducari: peccata ⁊ vitia sũt: qꝛ q mãducat indigne: iudiciũ sibi mãducat ⁊ bibit. BEDA. Scribe ẽt ab hierosolymis descẽdẽtes blaſphemãt. Turba vo ab hierosolymis veniẽs secuta ẽ dñm: ⁊ ab alys legionibus iudeorꝝ siue gẽtiũ: qꝛ sic erat passionis tẽp⁹ futurũ: vt turba illũ ppli iudeorꝝ cũ palmis ac laudib⁹ hierosolymã ꝓduceret videre gẽtiles ꝺsiderarẽt: ſꝫ scribe et pharisei ꝺ ei⁹ morte tractarẽt.
¶Et ꝓuocatis eis: in pabolis dicebat illis: Quõ põt sathanas sathanã eĵcere? Et si regnũ in se diuidat̃: nõ põt stare regnũ illud. Et si dom⁹ supra semetipam ꝺispartiatur: nõ põt dom⁹ illa stare. Et si sathanas ꝓsurrexerit in semetipsũ: ꝺispartit⁹ ẽ ⁊ ñ poterit stare: ſꝫ finẽ hꝫ. Nẽo pt vasa fortis i domũ igressus diripe: nisi pri⁹ fortẽ alliget: ⁊ tũc domũ ei⁹ diripiet. Amñ dico vobis qm̃ oĩa dimittent̃ filiis hoũꝫ peccata ⁊ blaſphemie quib⁹ blaſphemauerint. q aũt blaſphemauerit i ſpiritũ scm̃ nõ hꝫ remissionẽ i eternũ: sed reus erit eterni delicti quoniã dicebãt: spm̃ imundũ habet.

CHRY. Posita blaſphemia scribarũ: dñs oñdit impossibile forꝛe qõ dicebant suã ꝓbationẽ exẽplo ꝓfirmãs. vñ dicit: Et cõ. eis i pa. di. illis: Quõ põt sa. sat. eycere? q̃si diceret: Regnũ ꝓtra se intestino bello diuisum: necesse ẽ desolari. Quod ⁊ in domo ⁊ in ciuitate videtur. Quocirca etsi sathane regnum in seipsum diuisum est: ita q̃ sathanas ab hominibus repellat sathanam: desolatio regni demonum ap, propinquauit. regnũ aũt eorũ est i hoc q̃ hoĩes subditos teneant. Si igr̃ ab hoĩbus pellũt̃: hoc nõ est aliud q̃ regnũ eorũ dissolui. Si aũt adhuc in hoĩb⁹ tenẽt ptãtez manifestũ ẽ q̃ regnũ maligni adhuc stat: ⁊ nõ est cõtra seipsũz diuisum.

GLO. Et qꝛ iam ostendit exẽplo q̃ demõ ꝺemonẽ nõ expellit: oñdit quõ possit expelli dicẽs: Nemo põt va. fo. rẽ.

HIERO. Exẽplũ tale est: fortis est demõ: vas ei⁹ sunt homines i q̃b⁹ recipit̃. Nisi ergo qs ꝓius vincat demonẽ ⁊ alliget: quõ vasa eius. i. demoniacos ab eo diripiet: Sic ⁊ ego q̃ diripio vasa eius. i. libero hoĩes a demoniaca passione: p⁹ alligo demones ⁊ supero eos ⁊ inimicus eoꝝ fiũz. Quõ ergo dicitis q̃ beelçebub habeo ⁊ demoniũ amicus exñs demonia eycio? BEDA. Alligauit ẽt dñs fortẽ. i. diabolũ: hoc est electorũ seductiõe ꝓfecuit: ⁊ ingressus in domũ. i. in mũdũ: domũ eius ⁊ vasa. i. hoĩes diripuit: qꝛ ereptos a diaboli laqueis ecclesie sue adunauit. Uel domũ eius diripuit: q̃ omnes mundi partes quib⁹ olim hostis dñabatur antiqui apostolis eorũq̃ successoribꝰ distribuit: vt populos ad viaz vite ꝓuerterẽt. Oñdit ãt dñs q̃ grãde scelus ꝓmitterent: q̃ hoc quod dei eẽ cognouerãt: diaboli esse clamabãt cuz subdit: Amen dico vobis qm̃ oĩa dimit. offi. qui ho. pec. ⁊ blaſ. q̃ passum dimittunt̃ oĩbus hominibus: sed his qui dignã ꝓfructib⁹ suis in hac vita pniaz egerint: ⁊ sic neqꝫ vllũ habz locuz. Uel nouat⁹ nõ penitẽtib⁹ qui i martyrio lapſi sunt: veniã neget esse tribuẽdã: vel Origenes q̃ asserit post iudiciũ vniuersale transactis hꝫ seculoꝝ voluntatib⁹ cũctos peccatores veniã peccatoꝝ esse cõsecuturos: cuius erroꝛẽ sequẽtia domini verba redarguũt cuz subdit̃: Qui aũt blaſph. in spm̃scm̃ nõ habet remissionẽ i eternũ. CHRY. Et quidẽ blaſphemiã q̃ circa eũ erat excusatõez habere dic̃: qꝛ tũc videbat̃ homo despect⁹ ⁊ infimi generis: sed iniuria dei remissionẽ nõ habet. Blaſphemia aũt in spiritũsanctũ cõtra deũ fit. Est.n. spiritussancti operatio regnũ dei: ⁊ ꝓpter hoc irremissibilẽ dicit esse spiritussancti blaſphemiã. Pro eo autez q̃ hic subdit̃: Sed erit reus eterni delicti. ali⁹ euangelista dicit: Neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro. Per qõ itelligit̃ in duciũ qõ est fm legẽ ⁊ futurũ. Cũ. n. lex maledicentẽ deum occidi iubeat: in hoc legis secũde excusationẽ nõ habet. omnis ãt q̃ baptiçat̃ extra hoc seculũ fit. Latebat aũt iudeos remissio q̃ fit per baptismũ. Qui ergo miracula ⁊ demõiuz eiectionẽ que solũ sunt ꝓpria spiritussancti: demoni appro priat: nulla excusatio sibi de blaſphemia relinquet̃. Sed ne q̃s blaſphemia talis: cũ sit ꝓtra spiritũscm̃ remitti videtur. vnde exponẽs: subdit: Qm̃ dicebãt: Spiritũ habet imũdũ.

THEOPHI. Est autẽ intelligenduz q̃ veniã non cõsequent̃ nisi peniteant. Luz vero in carne christi scandaliçantur etiaz si non peniterent aliquid excusationis habebant: ⁊ remissionis aliquid consequebant̃. HIERO. Uel hoc dicit quia non merebitur penitentiaz agere vt recipiatur q̃ christuz intelligens principem demoniorum esse dicebat.

BEDA. Neqꝫ tamẽ hi qui spiritumsanctũ non esse deũ credunt irremissibilis blaſphemie crimine tenentur: quia non inuidentia diabolica: sed humana ignorãtia ducti hoc faciunt. AVGV. de verbis domini. Uel ipsa impenitentia est blaſphemia spiritussancti que non remittetur. Contra enim spiritumsanctum quo peccata dimittuntur: verbum dicit siue cogitatione siue lingua: qui sibi coꝛ impiens thesauriçat. Subiungit autem quoniam dicebant spiritum immunduz habet: vt ostenderet hinc fuisse exortam causam vt hoc diceret: eo q̃ dicerent eum in beelçebub demonem expellere: non quia esset blaſphemia que non remittitur: cuz ⁊ hec remittatur si recta penitentia consequatur: sed hinc causa extitit vt a domino illa sententia proferetur facta mentione spiritus immundi quem aduersus seipsum diuisum dñs ostendit propter spiritumsanctum: qui

etiã quos colligit efficit ĩ diuisos: ꝑcãq aduersus se diuisa sunt dimittẽdo: cui dono remissiõis non resistit: nisi q duriã cordis ꝑnitẽtis habuerit. Nã alio loco dixerunt iudei de dño q demoniũ haberet: nec tñ ibi aliquid dixit de blasphemia spiritussci: qñ nõ ita obiecerũt spiritũ ĩmundu: vt ĩ se diuisus exore eor posset oñdi sicut beelzebub: a quo demones eyci posse dixerunt.

¶ Et venerũt mater ei⁹ ⁊ frẽs: ⁊ foris stãtes miserunt ad eũ: vocãtes eũ. Et sedebat circa eũ turba ⁊ dicũt ei: Ecce mater tua ⁊ fratres tui foris querunt te. Et rñdens eis ait: Que ẽ mater mea ⁊ frẽs mei: Et circũspiciens eos q in circuitu ei⁹ sedebãt ait: Ecce mater mea ⁊ fratres mei. Qui enim fecerit voluntatem dei: hic frater meus: ⁊ soror mea: ⁊ mater mea est.

THEOPHI. Quia ꝓping dñi venerãt tenere eũ tanq̃ ĩ furiã versuz: mater eius amoris cõpassiõe detẽta vẽit ad ihꝫ. vñ dr: Et venertũ mater ei⁹ ⁊ fratres: ⁊ foris stãtes miserunt ad eum vocãtes eum. CHRY. Ex hoc aũt manifestũ fit q nõ semp cũ eo erãt fratres eius ⁊ mater: qz vero dilectus erat: ad eũ ꝓpter reuerẽtiã ⁊ affectũ veniũt de foris expectãtes. vñ segtur: Et sedebat circa eũ turba ⁊ dicũt ei: Ecce mr̃ tua ⁊ fratres tui foris q̃runt te. BEDA: Fratres dñi: nõ filij sp̃ virginis marie iuxta beluidiũ: Nec filij ioseph ex alia vxore iuxta quosdã putãdi sunt: sed ei⁹ potiꝰ itelligẽdi sunt eẽ cognati. CHRY. Alter aũt euangelista dicit: q fratres ei⁹ nõdũ credebant ĩ eũ: Cui ꝓuenit qõ hic dr. q eũ q̃rebant de foris expectãtes. ⁊ fm eandẽ itentiõez dñs eor non sicut ꝓpinquoz meminit. vñ segt: Et respondẽs eis ait: Que ẽ mater mea ⁊ fratres mei: Hoc aũt nõ dixit matrẽ ⁊ fratres oĩno reꝓbãdo: sed ostendẽs q̃ super oẽm cognatonẽ tpalẽ oportet ꝓpriã animã ꝓhonorare. vñ conuenienter hoc dr his q vocabãt ad ꝓpinquoz collocutionẽ ẽũ ad aligd vtilius q̃ sit doctria salutis. BEDA: Ro gat⁹ q̃ officio verbi dissimulat egredi: nõ materne refutans obsequiũ pietatis: sz paternis se misterys amplius q̃ matris debere mõstrat affectib⁹. Nec iniuriose fratres ꝓtẽnit: sz opus spũale carnis cognatõi ꝓferens religiosiorẽ cordiũ copulã docet eẽ quã corpoz. vnde segt: Et circũspic. eos q̃ in circuitu ei⁹ sedebãt ait: Ecce mr̃ mea ⁊ fratres mei. CHRY. In quo dominus ostẽdit q̃ oz eos q̃ fidei sunt ꝓpinqui ꝓcãdo: q̃si. n. parit dñm quẽ cordi audiẽtis infuderit. HIERO. Sciam⁹ aũt nos esse fratres ei⁹ ⁊ sorores: si voluntatẽ pris ipleuerimus: vt coheredes simus ei⁹. vnde segt: Quicunq̃ fecerit volũtatẽ dei hic frater me⁹ ⁊ soror mea ⁊ mater est. THEOPHI. Non ergo negãs matrẽ hoc dixit: sed ostẽdens q nõ solũ est digna honore pp hoc q genuit xp̃z: sed ⁊ ꝓpter oẽz aliã virtutẽ. BEDA. Mystice aũt mater ⁊ fratres iesu sunt synagoga ex cuius carne est edit⁹ ⁊ populus iudeoz: q saluatore int⁹ docẽte: veniẽtes ĩtrare neq̃unt cũ spũaliter itelligere dicta neq̃unt. ꝓoccupãs aũt turba egredit: qz differẽte iudea: gẽtilitas fluxit ad xp̃z. foris eniz stãtes volũt dñz videre cognati ipi⁹: cũ iudei se ad custodiã lẽ foris fixerũt: ⁊ xp̃z poti⁹ ad carnalia docẽda cogũt exire q̃ se ad discẽda spũalia cõscentiũt irgedi: Si q̃ foris stãtes nec ipsi agnoscũt parẽtes quẽadmodũ nos agnoscemur si foris stem⁹. intus. n. ẽ verbũ: Intus est lumẽ. CA. IIII.

ITerꝫ cepit docere ad mare: ⁊ cõgregata ẽ ad euz turba multa: ita vt ĩ nauim ascẽdens sederet in mari. ⁊ omnis turba circa mare super terrã erat: ⁊ docebat eos ĩ parabolis mlta: ⁊ dicebat illis in doctrina sua: Audite: Ecce exĩt seminãs ad seminãdũ. Et dũ seminat aliud cecidit circa viã: ⁊ venerunt volucres celi ⁊ comederũt illo. Aliꝰ vero cecidit sup petrosa vbi nõ hũit terrã mltã: ⁊ statim exortũ ẽ: qñ nõ hẽbat altitudinẽ terre: ⁊ qñ exort⁹ est sol exestuauit: ⁊ eo q nõ hẽbat radicẽ exaruit. Et aliud cecidit in spias: ⁊ ascẽderũt spie ⁊ suffocauerũt illo ⁊ fructũ nõ dedit. Et aliud cecidit in terrã bonã: ⁊ dabat fructũ ascẽdẽtẽ ⁊ crescentẽ: ⁊ afferebat vnũ triceſimũ: ⁊ vnũ sexagesimũ: ⁊ vnũ centesimuz. Et dicebat: Qui hz aures audiẽdi audiat. Et cũ esset singularis: iterrogauerũt eũ hi q cũ eo erãt duodecim parabolã. Et dicebat eis: Vobis datũ ẽ nosse mysteriũ regni dei: illis aũt q foris sunt ĩ parabolis oĩa fiũt: vt videntes videãt ⁊ non videãt: ⁊ audiẽtes audiãt ⁊ ñ itelligãt: ne qñ ꝓuertãt ⁊ dimittãt eis pcã. Et ait illis: Nescitis parabolã hanc: Et qõo oẽs pabolas cognoscetis: Qui seminat: verbum seminat. Hi autẽ sunt q circa viaz: vbi seminatur verbũ: ⁊ cum audierit ꝓtinus venit sathanas ⁊ aufert verbũ qđ seminatũ est ĩ cordib⁹ eoz. Et hi sũt similiter q sup petrosa seminãtur: q cũ audierint verbũ: statim cũ gaudio accipiũt illud ⁊ nõ hũt radicẽ ĩ se: sed tẽporales sunt: deinde orta tribulatione ⁊ persecutione ꝓpter verbũ cõfestim scãdalizãt. Et alĩ sunt q in spinis seminãtur. Hi sunt q verbum audiunt ⁊ erũne seculi ⁊ deceptio diuitiaꝝ ⁊ circa reliq̃ cõcupiscentie ĩtroeuntes suffocãt verbuz: ⁊ sine fructu efficitur. Et hi sunt q super terram bonã seminati sunt q audiũt verbũ ⁊ suscipiunt ⁊ fructificant: vnum trigesimũ: ⁊ vnum sexagesimum: ⁊ vnum centesimum.

THEOPHI. Licet mrez dñs supi⁹ negligere videret: tamẽ reuerẽ eã. Cũ ꝓpter eã nãq egredit circa mare. vñ dr: Et iterꝫ cepit iesus docere ad mare. BEDA: Si. n. euãgeliũ Matthei ispicim⁹ patet hãc doctrinã dñi ad mare ea dẽ die q̃ supioꝛẽ ĩ domo celebratũ eẽ fmonẽ. terminato. n. ꝓio fmõe cõtinuo subiũxit matthe⁹ dicẽs: In illo die exiẽs de domo sedebat ad mare. HIERO. Cepit ãt docere ad mare vt loc⁹ docẽdi idicet auditores amaros fuisse ⁊ instabiles. BEDA: Relicta ẽt domo cepit docere ad mare: qz relicta synagoga ad colligẽdã p apostolos ppli gẽtilis multitudinẽ vẽit. vñ segt: Et cõgre. ẽ ad eũ turba mul. ita vt in nauẽ ascẽdẽs sederet ĩ mari. CHRY. Quod nõ sine cã factũ oz itelligi: sz vt post se neminẽ dimitteret: sz oẽs audito res ante faciẽ bret. BEDA: Prefigurabat aũt hec nauis ecclã ĩ medio natõuz edificandã: in q̃ dñs dilectã sibi consecrat mãsionez. Segt: Et dicebat illis ĩ para. mul. HIERO. Parabola ẽ rez nã discrepãtiũ sub aliq̃ similitudine fcã ꝓparatio. Greco. n. vocabulo dr similitudo qñ illo qđ ĩtelligi volum⁹: p ꝓpatões aliqs idicam⁹. Sic. n. ferreũ quẽ piã dicimus: qñ duz ac fortẽ ỏsideram⁹ itelligi cũ velocẽ vẽtis aut auib⁹ cõparam⁹. Logt ãt turbis ĩ parabolis: more puidẽtie sue: vt q celestia capere nõ poterãt: p similitudinẽ terrenã: audita ꝓcipere potuissent. CHRY. Erigit enĩ

p parabolā audiētiū mētē vt māifestiozem fmonē faceret res visui oñdēs. THEOPHI. Et vt attētiozes faceret auditozes pmā pabolā pponit de semine qō ē vbuz dei. vñ segt: Et diccbat illis ī doctrīa sua nō moysi: nō pphetaz: qz suū pdicat euāgeliū. Exyt seminās ad seminādum. Seminās aūt xps ē. CHRY. Nō āt loco exiuit q psens extitit oīb⁹ 7 iplet: sz habitu 7 disp̄satōe q̄ nob fact⁹ ē, ppingoz p carnis amictū. Quia.n.nō valebam⁹ ire ad eū peccatis ipe diētib⁹ iter nr̄uz: ipe exyt ad nos. Exyt āt pdicās pietatis seminare sermonē quē copiose loqbat. Nō aūt iculcat fmonē eūdē ī eo qō dicit: Exyt seminās ad seminādū. exit eniz aliq̄ seminās: aut vt faciat nouale: aut herbas malas cuellat: aut aligd aliud opet. Iste aūt exyt ad seminandū. BEDA. Uel exyt ad seminādū cū post vocatā ad fidez suam ptē synagoge electā ad vocatōez quoq; gētiū gr̄e sue dona diffudit. CHRY. Sicut āt seminās nō discernit terram subiectā: sz simplr 7 absq; discretione semē mittit: sic 7 ipe oēs allogt. Et ad hoc significādū subdit: Et dum seminat aliō cecidit circa viā. THEOPHI. Uide qz nō dixit q̄ piecit illud ī via: sz qz cecidit. g enī seminat quātū ī se ē in terrā bonā, pycit: sz illa si fit, mala cozrūpit vbū. Uia āt xps ē. ifideles aūt sunt circa viā. i. extra xp̄z. BEDA: Ul via ē mēs sedulo malaz cogitationū motu trita: ne vbi semen ī ea germīare sufficiat. Et iō qcqd bōi seminis vicinia talis vie ꝓtigerit perit: 7 a demōib⁹ rapit. vñ segt: Et vene. volucre. 7 cōme. illud. Recte aūt demōes volucres celi dicūt: siue qz celestis spūalisq; sunt nāe: siue qz ī acre habitāt. Uel g sunt circa viā sunt negligētes 7 desides. Segt: Aliō vero cecidit supra petrosa. Petrā dicit duritiā ꝑterue vētis: terrā leuitatē aīe obediētis: solē feruoz̄ pscutōis seuiētis. Altitudo g̃ terre q̄ semē dei debuerat accipe ꝓbitas ē animi disciplinis celestib⁹ exercitati: atq; ad obediēdū dīnis eloquys regl̄ariter īstituti. Petrosa āt loca q̄ viz radicis susci piēde nō habēt illa sūt ꝓcordia q̄ dulcedīe tm̄ auditi fmonis ac pmissis celestib⁹ ad horā delectāt: sz ī tpe tētatōis recedūt: qz paz ē ī eis salutaris ōsidery qō semē vite ꝓcipiat.

THEOPHI. Uel petrosi sūt q modicū adherentes petre. i. xp̄o inq̄tū ad tps vbū recipiūt: postmodū abyciūt recedētes. Segt: Et aliud cecidit iter spinas. p qō signantur aīe ml̄ta curātes. Spine.n.cure sūt. CHRY. Ulteri⁹ vo ponit terrā bonā dicēs: Et aliud cecidit ī terrā bonā. Secūdū.n.conditōez terre ē dīa fructuū. Multa ē aūt dilectio seminātis ad hoīes qm̄ 7 pmos cōmēdat: 7 secūdos nō reycit: 7 tertys tribuit locū. THEOPHI. Uide ēt qūo mali sūt plurimi: 7 pauci q saluāt: q̄rta.n.pars seminis iuenit saluata. CHRY. Nō tm̄ maioz ps seminis occasiōe amittitur seminātis: sz terre recipiētis. i. aīe audiētis. 7 qdē materialis agricola hoc mō seminādo cōgrue icusaret. Nō.n. ignozat lapidē aut viā aut terrā spinosaz: terrā pinguē non fieri. Jn rōnabilib⁹ vo nō ē sic. Petrā.n.possibile ē fieri terrā pinguē: 7 viā nō cōculcari 7 destrui spinas qō si fieri non posset: nō ibi seminasset. Per hoc g nob tribuit penitentie spez. Segt: Et dicebat q hz aures audiendi audiat. HIERO. Quotiēs hec admōitio ī euāgelio aut ī apocalipsi ioānis ītexponit: mysticū ß qō dr atq; ad audiēdū discēdūq; īsinuat. Aures.n.audiēdi sunt cozdis 7 sensus īteriozis aures obediēdi 7 faciēdi q̄ iussa sunt. Segt: 7 cū esset singularis īterrogabāt eū bi q cū eo erāt. xy. pabolam exponere. 7 dice. eis: Uob datū ē scire mysteriū regni dei. illis aūt q foris sūt ī para. oīa fiūt. BEDA: Qua si diceret: vos q estis digni oīa q̄ ad p̄dicatōez sūt cōgrua edoceri: parabolaz manifestationē addiscetis. Ad istos aūt pabolis versus suz: qz digni nō sūt addiscere pp eoz malicīā. Qui.n.legis quā accepant obediētiā nō tenebāt: iustū fuit vt noui sermōis pticipationē nō haberēt: sz ab vtroq; sunt aliēi. Ostēdit.n.per discipulos obediētiā q̄ p ꝓtrariū idigni facti sūt relig mystice doctrīe. Postea vo īductōe vocis ꝓphetice eoz ꝓfundit negtiaz tāq; a lōge cōfutatā. vnde segt: Ut videntes videant 7 nō videāt: 7 audiētes audiant 7 nō itelligāt. Quasi dei. vt ꝓphetia īpleat q̄ hoc p̄dicit. THEOPHI. Deꝰ.n. eos fecit videntes. i. itelligētes bonū. Ipsi vo nō vidēt volūtarie se fingētes nō videre: ne ouertant 7 cozrigāt se tanq; sue saluti īuiderent. Segtur: Nequando ouer. 7 di. eis pec.

CHRY. Sic g̃ vidēt 7 nō vidēt: audiūt 7 nō itelligūt. Qō.n. vidēt 7 audiūt: cōtingit eis ex gr̄a dei. sed qō vidēt 7 nō itelligūt: ꝓtingit eis: qz gr̄az recipe nolūt sz oculos claudūt 7 fingūt se nō videre: neq; dictis acgescunt: 7 sic a peccatis nō mutant p hoc qō vidēt 7 audiūt: sed ꝓtrariū patiuntur.

THEOPHI. Uel pōt alr itelligi qz religs loqbat in parabolis: vt videntes nō videant: 7 audiētes nō itelligāt. Deꝰ.n. dat visuz 7 itellectum bis q petūt: reliquos aūt obcecat ne ī maiozē redargutionē fit eis: qō cū itelligeret: noluerūt facere q̄ oz. vñ segt: Ne qñ ouer. 7 di. eis pec. AVGV. de cōcoz. euā. Uel hoc itelligunt peccatis suis meruisse vt nō itelligerēt 7 tū hoc ipz misericozditer eis factū vt peccata sua cognoscerēt: 7 ouersi veniam mererēt. HIERO. Illis g̃ g foris sūt ī pabol' oīa fūt: 7 fcā. s. 7 vba saluatozis qz nz ī bis q̄ opabat vtutib⁹ nz ī eis q̄ pdicabat archāis eū cognoscere deū valēt. CHRY. Jōqz ad remissionē pctoz attīgere ñ valēt. Qz āt ñ loqbat eis nisi ī pabol': nec oīno lo g ōsistebat: demōstrat qz bis g bono ꝓpīq sūt: 7 si ī scipis bonū ñ habeāt: occultū tñ eis oñdit. Cū āt aligs cū reuerētia ac recto cozde accedit: occultoz reuelatione cōsegt abūdāter. Cū aūt non sana sentit: nec bis q̄ ml̄tis facilia sūt, digne fiet: nec etiā coz auditu. Segt: Et ait illis nescitis parabolā hāc: 7 qūo oēs parabolas cognoscetis? HIERO. Oportebat sigdē vt illi gb⁹ ī parabolis loqbat: regrerēt qō nō intelligerēt: 7 p apl'os quos cōtēptos habebāt discerēt mysteriū regni qō ipsi nō habebāt. GLO. Et iō dns hec dicēs oñdit oportere eos 7 hāc pmā 7 oēs ꝓītes pabolas ītellige re. pp qō exponens subdit: Qui seminat: verbum seminat.

CHRY. Et qdē pphete docrinā populi plātatiōi vinee ꝓparauit: hoc vē seminatōi: manifestās p hoc q̄ breuioz est: nūc 7 facilioz obediētia 7 statiz fructū dabit. BEDA. In hac aūt dñi expositōe oēs coz q̄ audire vba salutis portē rūt si ad saluté puenire neq̄unt distātia ꝓphēdit. sunt nāq; q̄ vbū qō audiūt: nulla fide: nullo itellectu: nulla saltē tēptādi vtilitatis occasiōe pcipiūt. de qb⁹ ꝓpe dicit: Di autē sunt q circa viā. Cozdib⁹.n.coz mādatū vbū: ꝓfestim īnūdi spiritⁿ q̄si vie trite volucres semē eripiūt. Sunt g audiri vbi 7 vtilitatē ꝑbāt 7 desideriū gustāt. sz ne ad id qō ꝑbant puenīāt: alios hⁿ vite aduersa terrēdo: alios ꝓspa blandiēdo retardāt. de quoz ꝓmis dr: Et hi sunt similiter q supra petrosa. De alys dr: Et alij sunt q ī spinis. Spine aūt diuitie vocātur: qz cogitationū suaz pūctōib⁹ mētē lacerāt: 7 cū vsq; ad peccatū ptrahūt q̄si iflicto vulnere cruētāt. Dicit autē: Et erūne seculi 7 deceptio diuitiaz. Quēcūq; z.n. supuacuⁿ diuitiaz decipit apetitus: necesse ē mox curaz erūna contra nuaz affligat. Addit āt. Et circa reliq̄ ꝓcupiscētie. qz g̃ mādatis dei ōtēptis circa reliq̄ cōcupiscēs aberrat: ad gaudiū beatitudinis nō pōt attīgere. Suffocāt aūt hⁿ cōcupiscētie vbū: qz bonū ōsideriū ad coz ītrare nō sinunt: q̄si aditū fitⁿ vitalis necāt. Excipiūt aūt ab his boīuz differētys gentiles q nec audire vba vite merēt. THEOPHI. Eoz vo q semen suscipiūt q̄uēiēter rursus tres sūt gradus. vñ segt: Et hi sunt q sup terrā bonam semi. Qui ī centū fructificāt: sunt q pfectā 7 obediētē habēt vitā vt vgines 7 heremite. Qui āt ī. lx. q mediocriter se hñt vt ꝓinētes: 7 q ī cenobio sūt: Qui aūt. xxx. q pui qdē sūt fm ppriā vtutē fructū ferētes: vt layci 7 q ī cōiugio sūt. BEDA: Ul. xxx. fructificat cum aligs fidem sancte trinitatis electoꝝ cozdibus insinuat. lx. cum perfectionem docet bone operationis: cen-

Semē sm. i. sanctū sm̄ euāz̄

Semīando oēs allo. quit⁹

via xp̄us. ex̄ viam infideles

Sup̄ petrosa. no q

Inter spinas. id

q. ta semis pars sal. vnus

nō vnde pmīs spes

Indei se indignos of rendebāt

tum cū celestis regni ꝓmia demōstrat. Lētū nāq; cōputādo i dexterā trāferunt. vnde recte in significatiōe ponunt ppe tue btitudis. Terra āt bōa ē electoꝝ ꝓscia q̄ oīb⁹ ꝑdictis tri b⁹ terris ꝛria facit: qz ꝛ ꝓmēdatū sibi semē vbi libēter exci pit: ꝛ exceptū iter aduersa ꝛ pspa ꝓstāter ad fructū vsq; tpa ꝓseruat. HIERO. Uel fructū terre i. xxx°. ꝛ. lx°. ꝛ cēteſi mo ꝓtineꝫ: hoc est lege ꝛ ꝑphetia ꝛ euangelio.

¶ Et dicebat illis: Nunqd venit lucerna vt sub modio ponaꝫ aut sub lecto? Nōne vt sup cādela brū ponaꝫ? Nō ē. n. aliqd absco ditū qō nō mani festeꝫ: nec factū ē occltū qō nō veniat i palā. Si qs hz aures audiēdi audiat. Et dicebat illis: Ui dete qd audiatis: In q̄ mēsura mensi fueritis re metietꝫ vobis: ꝛ adꝺicietꝫ vobis. Qui. n. hz dabiꝫ illi: ꝛ q nō hz etiā qō habet auferet ab eo.

CHRY. Post interrogatiōez discipuloꝝ de parabola ac explanatiōne bñ subiūgit. Et dicebat illis: Nunqd venit lu cerna vt sub modio ponaꝫ aut sub lecto: nōne vt sup cā.po: ōsi. d. ꝓpter ꝫ parabola dicta est: nō vt ūmanifesta maneat aut occulta: tanq̄ sub modio aut sub lecto: sz vt dignis ma nifesteꝫ: Lucerna in nobis ē intellectualis nā q̄ fm ꝓporti onē illuminationis aut clare apparet: aut obscure: Si. n. me ditatiōes q̄ nutriūt lumē: ac recordationes in qbus lucerna talis accēditur: negliganꝫ: mox extinguiꝫ. HIERO. Uel lucerna verbū ē de trib⁹ seminib⁹. Modi⁹ aut lect⁹ audit⁹ est inobediētiū. Cādelabꝝ apli sunt quos illuminauit vbū dei. vñ segt. Nō ē. n. aliqd absco. Absconditū ꝛ occultū: pabo la seminis ē. In palā vo venit dū a dño tractaꝫ. BEDA Uel hic dns discipulos monet lucidos eē fm vitā ꝛ ꝓuersa tionē. q. d. Sicut lucerna ad lucēdū ponit: sic ad vitaz nraz oēs respiciēt. Itaq; studete bonā vitā hre: nō i angulis sede atis: sed lucerna estote. Lucerna. n. nō sub lecto: sz supra cā delabrū posita lucet. Quā qdē lucernā necesse ē ponere su pra candelabrū. i. in altitudinē ꝓuersatiōis que fm deū est vt a alys lucere valeat: nō sub modio. i. circa gulā: neq; sub lecto. i. ocio. Nemo. n. q escis studz ꝛ requiē diligit: pōt eē lu cerna oīb⁹ lucēs. THEOPHI. Ul' qz tps vite nre sub cer ta diuīe puisiōis mēsura ꝓtineꝫ: recte modio cōparaꝫ. Lect⁹ vero aīe corpus ē: in quo tēporaliter habitās gesci. Qui er go amore vite tēporalis ꝛ illecebrarū carnaliū occultat ver bū dei: modio vel lecto lucernā opit Supra cādelabrū aūt ponit lucernā q̄ corpus suum ministerio verbi dei subycit. vñ his typice figuram docet predicandi. vnde sequitur. Non enim aliquid est absconditū qō nō reueleꝫ: neq; factū ē occultū qō nō in palā veniat. Quasi. d. nolite erubescere euangeliū: sz inter tenebras psecutoꝝ lumē verbi dei supra corpus vri cādelabrū leuate: fixa mēte retinētes illū diez quo illūinabit ōs absconditū tenebrarū: tūc. n. ꝛ vos la⁹: ꝛ ad uersarios pena manet eterna. CHRY. Uel aliter. Non est aliqd absconditū. q. d. Si vos cū diligētia vitā duxeritis: accusatōes lucernā vraz nō potērūt obūbrare. THEO. PHI. Unusq̄sq̄z. n. nrz seu bonū aliqd seu malū i ꝑterito fe cerit manifestatur in ꝑsenti ꝛ mlto magis in futuro. Quid eni est deo occultius: sed tamen ipse manifestaꝫ est in car ne. Sequitur: Siquis habz aures audi. au. BEDA. Jdest siqs hz sensuz intelligēdi verbū dei: non se subtrahat: nō au ditū ad fabulas ꝺuertat: sed his q̄ veritas dixit: accōmodet aurē scrutandi: manus ꝛplendi: linguā ꝑdicādi. Segt Et di cebat illis: Uidete qd audiatis. THEOPHI. Ut scilz nihil eoꝝ que vobis a me dicuntur subterfugiatis. Jn q̄ mensura mensi fueritis: remetietur vobis. i. quantamlibet mensuram intētionis introducetis: tantā recipietis vtilita tē. BEDA. Uel aliter: Si solerter oīa q̄ valetis bōa face re ac ꝓximis ītimare studueritis: aderit diuīa pietas q̄ vob ꝛ in ꝑfti sensum altioza capiēdi: ac potioza gerēdi affectū cō ferat: ꝛ in futuro eternā retributionē adyciet. Et ideo sub di tur: Et adyciet vob. HIERO. Uel al'r: Scom mēsurā si dei vnicuiq; diuidit itelligētia mysterioꝝ: ꝛ scie ēt adyciē tur vtutes. Segt. Qui eni hz dabiꝫ ei. i. q fidē hz: hēbit vir tutē: ꝛ q hz op⁹ vbi: hēbit ꝛ itelligētiā mysteryꝝ. Et q non hz ecōtra fidē: defiet vtute: ꝛ q nō hz op⁹ verbi: ei⁹ itelligētia ca ret: ꝛ q nō itelligit: iā auditū pdidit. CHRY. Ul' al'r: Qui hz. s. affectū ꝛ volūtatē audiēdi ꝛ petēdi: dabiꝫ ei. Qui vero nō hz diuini audit⁹ desideriū: ꝛ qō ꝓtingit hre scripte legis auferet ab eo. BEDA. Nōnunq̄ eni lector igeniosus ne gligēdo se: ꝑuat se sapīa: quā tardus igenio studiosius clabo rando degustat. CHRY. Pōt āt iō dici q̄ non hz: qz vita tē nō hz. dicit aūt qō hz ꝑpter hoc q̄ mēdaciū hz. putat eni aliquid se hre qui mendacis intellectus existit.

¶ Et dicebat: Sic ē regnū dei: quēadmodū si hō iactet semē in terrā ꝛ dormiat ꝛ exurgat nocte ꝛ die: ꝛ semē germiet: ꝛ icrescat dū nescit ille. Ul tro. n. terra fructificat primū herbā: deinde spicā deinde plenū frumētū i spica. Et cū ex se ꝑduxe rit fructus statiz mittit falcē q̄m adest messis.

CHRY. Posuit supra parabolā de trib⁹ seminib⁹ diuer simode pditis: ꝛ vno saluato: cui⁹ fm ꝓportionē fidei ꝛ ope rationis tres differētias oñdit. h̄ vero parabolā ponit soluz de saluatis. vñ dicit: Et dicebat: Sic ē regnuz dei quēadmo dū si hō iactet semē i terrā. HIERO. Regnū ōi ecclesia ē q̄ regiꝫ a deo: ꝛ ipa regit hoies: ꝛ ꝓtrarias virtutes ꝛ vitia calcat. CHRY. Ul' regnū dei dic fidē q̄ est i ipz ac dispē satione humanitatis: qō qdē regnū ē sicut si iaciat hō. Ipse. n. exps deus ꝛ dei filius hō incōmutabiliter factus ꝑ nob: terrā seminauit. i. totū mūdū verbo diuine cognitionis illu minauit. HIERO. Semen. n. verbū vite est: terra corda hūana: ꝛ dormitio hois mors est saluatoris. Exurgit semen nocte ac die qz post somnū christi: numerus credētiū p ad uersa ꝛ pspera: magis magisq̄ germinabat i fide: ꝛ creuit i opere. CHRY. Uel exurgit ipe xps q̄ sedebat expectās p lōganimitatē q̄ recipiētes semē fructificarēt. Surgit āt. i. benuolētie siue verbo ad fructificatōez nos erigens ꝑ ar ma iusticie a dextris: qb⁹ significaꝫ dies: ꝛ a sinistris: qb⁹ si gnificaꝫ nox psecutionū. ꝑ hec. n. semē germiat nec aresci. THEOPHI. Ul' al'r: Christ⁹ dormit. i. ascēdit i celū: vbi lz dormire videaꝫ: surgit tñ nocte cū ꝑ tētatōes nos erigit i suā cognitōez: die vero cū ꝓpter ofones nostrā disponit sa lutē. HIERO. Qz aūt dicit: Dū nescit ille. tropica ē locu tio. i. nescire nos faciat qs fructus vsq; in finem afferat.

CHRY. Uel dic: Nescit ille: vt oñdat liberā volūtatem eoꝝ q̄ vbū suscipiūt: volūtati. n. nre cōmittit op⁹: ꝛ nō totuz ipe sol⁹ opaꝫ: ne bonū iuolūtariū videaꝫ. vñ subdit: Ultro. n. terra fructificat. i. nō necessitate coacta ꝺtra ꝓriā volū tatē: sz volūtate adducit ad fructificādū. Primū herbam.

HIERO. Jdest timorē. Jnitiū. n. sapiētie timor dñi. Dei de spicā. i. penitētiā lachrymosaz. Deide plenum fru. i spi. i. charitatē: plenitudo. n. legis ē charitas. CHRY. Uel pri mo herbā fructificat i lege nature paulatiz ad ꝑfectuz cre scēs. postmodū ꝓducit spicas i manipulū colligēdas: ꝛ in al tari dño offerēdas in lege. s. moysi. postea plenū fructum in euāgelio. vl' qz nō solū oportet nos frondere ꝑ obediētiaz: sz eē prudētes: ꝛ q̄si barūdinis spicas erectos ꝑsistere: ō vē tis agitantibus nō curātes. Oportet nos etiā aīam curare p assiduitatē memorie: vt tanq̄ spicas fructū gestemus. i. operatōez virtutis cōpletā demōstrem⁹. THEOPHI. Verbā eniz germinamus cū principiū boni ostēdim⁹. deī de spicā cū resistere in tētatōib⁹ possumus. deinde fructum cū ꝑfectū qs operaꝫ. Sequiꝫ: Et cū ex se ꝓduxerit fructus

statim mittit fal. qñ adest messis HIERO. Falx ē mors vel iudicium: qō secat oīa: messis ē ꝯsumatio seculi. GREGO. Uel aliter. Semē homo iactat ī terrā: cū cordi suo bonā intentionē īserit. Dormit autē q iā ī spe boni opis qescit. Nocte vero exurgit ac die: qr īter aduersa ꝛ pspa ꝓficit: dū ille nescit q adhuc metiri incrementa sua nō valet: ꝛ tñ ꝓcepta vīus ad ꝓfectū ducit. Cū igit desideria bona ꝓcipimus semē in terrā mittim⁹. Cū recte opari īcipim⁹: herba sumus Cū ad ꝓfectū boni opis crescimus: ad spicam peruenimus cū in eiusdē opatiōis pfectione solidamur: iam plenum frumentum in spica proferrimus.

¶ Et dicebat: Cui assimilabimus regnū dei: aut cui pabole cōpabim⁹ illud? Sicut granū synapis qō cū semiatū fuerit in terra mīn⁹ est oīb⁹ seminib⁹ q̄ sūt in terra: ꝛ cū natū fuerit ascendit ī arborē: ꝛ fit maī⁹ oībus olerib⁹: ꝛ facit ramos magnos: ita vt possint sub vmbra ei⁹ aues celi habitare. Et talib⁹ multis pabolis loq̄bat eis verbū ꝓut poterant audire. sine pabola aūt nō loq̄bat eis. Seorsum aūt discipulis suis disserebat oīa.

GLO. Postq̄ posuit pabolā de fructificatiōe seis euāgelij subiūgit aliā pabolā ad oñdēdā excellētiā doctrīe euāgelice ad oēs alias doctrīas. vñ dr. Et dicebat: Cui assimilabim⁹ regnū dei?

THEO. Paruissimū qdē ē fidei vbū: Crede ī deū ꝛ saluus eris: ſz sparsiz sup terrā: ꝑdicatio dilata ē ꝛ augmētata: ita vt celi volatilia. i. ꝓtēplatiui hoīes ꝛ alti ītellectu ꝛ cognitiōe sub eo habitēt. Quāti. n. sapiētes gētiluz flinq̄ntes sapiaz sub ꝑdicatiōe euāgely regeuerūt. oīuz igit maior ꝑdicatio fcā ē.

CHRY. Et ēt qr qō fuit hoīb⁹ ī bre uib⁹ ꝓmōib⁹ nūciatū sapia q̄ īter pfectos dr: dilatauit super oēs ꝓmōes: qr nihil maī⁹ ē hac vītate.

THEOPHI. Ramos āt magnos fecit. qdā. n. apl'oꝝ ī Romam: ꝛ quidamin indiā: ꝛ qdā ī alias terre ptes sūt diuisi sīc rami.

HIERO. Uel semē istō minimū ē timore: magnū āt ī charitate: q̄ est maior oīb⁹ olerib⁹: qr ōs charitas ē: ꝛ oīs caro fenū. fecit āt ramos mīficordie ꝛ ꝓpassiōis: cū sub vmbra paupes xpi: q sūt celi aīalia delectāt habitare.

BEDA. Nō āt q seminat q plerisq̄z saluator ipe ītelligit: ab alys aūt ipe hō seminās in corde suo.

CHRY. Postea vo Mare⁹ brcuitate gaudēs oñdens pabolaꝝ nāz subiūgit: Et talib⁹ multis pabolis loq̄bat eis vbū ꝓut po. audire.

THEO. Qñ. n. turbe erāt indocte a comestibilib⁹ ꝛ ꝓsuetis noīb⁹ īstruit eas: ꝛ ꝓpter hoc subdit sine pabola āt nō loquebat eis: vt. s. mouerentur ad accedēdū ꝛ īterrogādū. Segr: Seorsuz āt discipl'is suis disserebat oīa. s. de qb⁹ īterrogabāt: vt ignorātes: nō simplr oīa tā mānifesta q̄ imānifesta.

HIERO: Illi enī digni erāt seorsum audire mysteria ipenetrali ī timore sapie: q remoti a cogitationū malaꝝ tumultibus in solitudine virtutum permanebant. Sapiā enim in tempore ocy percipitur.

¶ Et ait illis in illa die cū sero eēt factuz: Trāseam⁹ ꝓtra. Et dimittētes turbā assumūt euz ita vt erat in naui ꝛ alie naues erāt cū illo. Et fcā ē pro cella magna venti: ꝛ fluctus mittebat in nauim ita vt ipleret nauis. Et erat ipse ī puppi sup ceruical dormiēs: ꝛ excitāt eū: ꝛ dicunt illi: Magr: nō ad te ptinet qr pim⁹? Et exurgēs ꝛmīat⁹ ē vēto: ꝛ dixit mari: Tace: obmutesce. Et cessauit vēt⁹. Et facta ē trāqllitas magna. Et ait illi. Quid timidi estis? Necdū hētis fidē? et timuerūt timore magno: ꝛ dicebāt ad alterutrū: Quisputas est iste: quia mare ꝛ venti obediūt ei.

HIERO. Post doctrinā de hinc ad mare⁹ veniūt ꝛ fluctib⁹ turbant: vnde dr. Et ait illis in illa die cū sero eēt factuz transeam⁹ ꝺ.

REMI. Tria enī legit dns habuisse refugia .s. nauis: mōtis ꝛ deserti: quotiēs a turbis ꝓmebat ad aliqō istoꝝ refugebat. Cū ergo vidit dns turbas multas circa se earū importunitatē q̄si hō volēs declinare iussit discipulos suos trāsfretare. Segr: Et dimit. tur. assu eū: ita vt erāt in naui.

GHRY. Discipl'os qdē assūpsit dns vt visores fierēt futuri miraculi: ſz solū ipos assumit: ne aly cognoscerēt ipsos eē tā modice fidei. vñ ad oñendū q̄ sepatim aly trahebāt: subiūgit: Et aliena. er. cū illo. Ne āt supbirēt discipuli q̄ eos solos assūpserat: piclitari eos ptmittit. Et vt etiaz per hoc discerent tentationes viriliter sustinere. vnde segr: Et fa. ē pro. ma. Ut aūt futuri miraculi maiorē eis ipimat sensum: dat tēpus timori dormiēdo. vnde segr: Et erat ip. ī pup. su. cer. dor. Si. n. vigilasset. aut nō timuisset neqz rogasset tēpestate orta: aut eū aligd tale facere non putassent.

THEOPHI. Dimisit q̄ eos īcidere ī timorē piclitatōis vt ei⁹ vtutē ī scipis cognoscerēt: q alios ab eo būficiatos vidēt. Dormiebat āt sup cer. nauis ligneū figdē.

CHRY. Oñdēs suā būilitatē: ꝛ ex hoc mīta sapiaz docēs. Nōdū āt discipli q circa eū existebāt ei⁹ gliā cognoscebāt. ꝛ qdē q̄ surgēs poterat vētis ipārare credebāt: sed q̄ gescens seu dormiēs neq̄q̄. Et iō segr: Et excitāt eū ꝛ dicūt ei. Magr non ad te ptinet qr pim⁹?

THEOPHI. Ipse aūt exurgens: cōminat ꝓmo qdē vēto: q maris tēpestatē ꝛ fluct⁹ faciebat ꝛ hoc est qō subdit. Et exurgēs cōmi. ē vēto. deide vero pcipit mari. vñ segtur: Et dixit mari: tace: obmutesce.

GLO. Ex cōmotōe. n. maris gdā sonitus ꝓsurgit: q videt eē q̄daz maris locutio piculū cōminātis: ꝛ iō ꝓueniētes sub q̄dā metaphora trāquillitatē imperat taciturnitatis vocabulo: sicut ꝛ in cohibitōe ventoꝝ q̄ sua violētia mare cōturbat: cōminationē noīauit. Solēt. n. ptātē habētes eos q violentia pacē hoīum cōturbāt: cōminatōe penaꝝ refrenare. Per hō ergo dat intelligi: q̄ sicut rex aligs pōt cōminatōe violētes cōprimere ꝛ suis edictis murmur subiecti ppli mitigare: ita christus rex vniuerse creature exīs: sua cōminatōe vētoꝝ cohibuit violētiā: ꝛ mari taciturnitatē indixit: ꝛ statim ē effectus secur⁹. Segtur enī: Et cessauit vē. cui. s. fuerat cōminat⁹. Et facta ē trangllitas magna. s. ī mari: cui taciturnitatē idixerat.

THEO. Cōminat⁹ ē etiā ꝛ discipulis tāq̄ fidē nō habētib⁹. Segr. n. Et ait illis: Quid timidi estis: nec dū habetis fidē? Si. n. habuissent fidē credidissent q̄ etiaz dormiēs fuare eos potuisset īcolumes. Segr: Et timuerūt timore magno ꝛ dicebāt ad alterutrū: Quisputas est iste: qr venti ꝛ mare obediūt ei? Etenī dubie habebāt se erga eus. Inquantū. n. iussu mare placuit: nō baculo vt moyses: nō pcib⁹ vt helise⁹ iordanē: neqz arcaz vt iesus nauē: ſz ꝺ vere de⁹ eis videbat: ꝺm vo q̄ dormiebat hō.

HIERO. Mystice enīuero puppis eccl'ie est initiū: ī q̄ dns corporalr dormit: qr nūq̄ dormit q̄ custodit israel. puppis. n. mortuis pellib⁹ vīuos cōtinet: ꝛ fluct⁹ arcet: ꝛ ligno solidat. i. cruce ī mōte dñi eccl'ia saluat. Cervical corp⁹ dñi ē cui diuinitas sicut caput iclinata ē. Uent⁹ aūt ꝛ mare: demones ꝛ p'secutores sūt: qb⁹ dicit: Tace: qñ cōpescit edicta reguz iniquoꝝ vt voluerit. Trāqllitas magna ē pax eccl'e post ꝑsurā: siue theorica post vītā actiuā.

BEDA. Uel nauicula quā ascēdit: passiōis arbor ītelligit p quā fideles ad securitatē securi litoris pueniūt. Alie naues q̄ fuisse dicunt cū oño: illos significāt q fide dñice crucis ībuti sunt: nō tñ turbine tribulationū pulsati. Uel post tētationū ꝓcellas serenitate pacis vtuntur. Discipl'is āt nauigātib⁹ xps obdormiuit: qr fidelib⁹ futuri regni getē mediātib⁹ tps dñice passiōis aduenit. vñ ꝺ sero factū fuisse phibet: vt vī solis occubitū nō sola dñi dormitio ſz ipa discedētis lucis hora significet. Ascēdēte āt illo puppim crucis: fluct⁹ blasphemātium ꝓsecutoꝝ assurgūt:

demoniacis excitati procellis: qb⁹ tñ nō ipi⁹ patiētia turba
tur: ꝫ discipulorū ibecillitas ꝛcutit: Excitāt āt discipli dñz:
qz cui⁹ mortē viderāt: maximis votis resurrectōez q̄rebāt.
Ueto exurgēs ꝛminatus ē: qz resurrectōe celebzata diabo
li supbiā strauit. Mare silere p̄cepit: qz iudeorū rabiē resur
gendo deiecit. Discipli āt arguūt: qz p⁹ resurrectionē expro
brauit eis icredulitatē eoz. ⁊ nos quoqz cū signo dñice cru
cis ibuti seculū relinq̄re disponim⁹: nauē cū Jesu ꝛscēdim⁹
mare trāsire conamur. ꝫ nob nauigātib⁹ inter equorīs fre
mit⁹ obdormit: qñ iter medios virtutū visus: vl imūdorum
spūz vl boīuz prauoz vl ipsaz nraz cogitationū īpet⁹ amo
ris flāma refrigescit. Uez inter hō ꝓcellas illū sedulo exci
tem⁹: mox tēpestatē ꝓsecet: refundet trāqllitatē: portū sa
lutis indulgebit.

Capitulum. V.

ET venerūt trās fretū maris i regio
nē gerasenoz. Et exeunti ei ō naui
stati occurrit ō monumētis hō i spū
imūdo: q domiciliū hēbat i monu
mētis. Et neqz cathēis iā q̄qz pote
rat eū ligare: qm̄ sepe ꝓpedib⁹ ⁊ cathēis vinct⁹ di
rupisset cathēas: ⁊ ꝓpedes ꝓminuisset: ⁊ nēo po
terat eū domare. Et sp die ac nocte i mōumētis ⁊ i
mōtib⁹ erat clamās ⁊ ꝓcidēs se lapidib⁹. Uidēs
āt ihm a lōge cucurrit ⁊ adorauit eū: ⁊ clamās
voce magna dixit: qd mihi ⁊ tibi ihu fili dī altissi
mi adiuro te p deū ne me torq̄as. Dicebat.n. illi:
Exi spūs imūde ab hoīe isto. Et interrogabat eū
Qd tibi nom̄ ē: Et dic ei: Legio mihi nom̄ ē: qz
multi sum⁹. Et depcabat eū multū ne se expelleret
extra regionē. Erat āt ibi circa mōtē grex porco
rū magn⁹ pascēs in agris. Et depcabāt eū spūs:
dicētes. Mitte nos i porcos vt i eos ītrocam⁹.
Et ꝓcessit eis stati ihs. Et exeūtes spūs imūdi i
troierūt i pōcos ⁊ magno īpetu grex p̄cipitat⁹ ē i
mari ad duo milia ⁊ suffocati sūt i mari. Qui āt
pascebāt eos fugerūt ⁊ nūciauerūt i ciuitatē ⁊ in
agros. Et egressi sūt videre qd eēt fci: ⁊ venerūt
ad ihesū: ⁊ vidēt illū: q a demonio vexabat sedētē
vestitū ⁊ sane mētis: ⁊ timuerūt. Et narrauerūt il
lis q viderāt q̄lr fcm̄ eēt ei q dēoniū hūerat: ⁊ de
porcis. Et rogare ceperūt eū: vt discederet ō fi
nib⁹ eoz. Cūqz ascēderet nauī: cepit illū ōp̄cari
q a dēonio vexat⁹ fuerat vt eēt cū illo: ⁊ nō admi
sit eū: ꝫ ait illi: Uade i domū tuā ad tuos: ⁊ an
nūcia illis q̄ta tibi dñs fecerit: ⁊ miser⁹ sit tui.
Et abīit ⁊ cepit predicare i decapoli quanta sibi
fecisset ihesus: ⁊ oēs mirabantur.

THEOPHI. Qz q ī nauicula erāt ꝓgrebāt adinuicem
Quisputas est iste: inimicoz testimonio ꝓfirmaī qs esset:
Accessit.n. demoniac⁹ ꝓfitēs ipsum eē filiū dei. ad qō narrā
dū euāgelista accedēs dī. Et vene. trās fre. ma. in regi. gera
senoz. BEDA. Heraça est vrbs īsignis arabie trās iorda
nē iuxta mōtez galaad: quā tenuit tribus manasse: nō lōge
a stagno tyberiadis: ī qō porci p̄cipitati sūt. CHRY. Sz
tñ neqz geraçenoz neqz gerasinoz exq̄sita scriptura conti
net, ꝫ gergesinoz. geraça. n. ciuitas ē iudee: ⁊ nequaq̄z in ea
est mare. geraça vero arabie ciuitas est: neqz mare neqz sta
gnū p̄mū dñs. Et ne tā euidēs mēdaciū euāgeliste dixis
se videāt: viri tā diligēter sciētes q̄ circa iudeā erāt: gerge
se qdē aq̄ gergesei ātiq̄ citas fuit: nē tyberias nūcupata: cir
ca quā p̄cipuū ē circūpositū stagnū. Segt̄: Et exe. ei de na.
sta. occur. ei de monu. homo. AVGV. de cō. euan. Cum
Matthe⁹ dicat duos fuisse: marcus ⁊ lucas vnū cōmemo
rāt: vt intelligas vnū eoz fuisse psone alicui⁹ clariorīs quē
regio illa maxime dolebat. CHRY. Ul videt q marc⁹
⁊ lucas illud qō erat miserabilius narrauerunt: ⁊ propter
hoc diffusius qō illi ꝓtigebat enarrāt. Segt̄. n. Et neqz ca
the. iā q̄qz eū po. ligare. Dixerūt ergo simplr demōiacū: nu
merū nō q̄rendo: vel vt virtutē maiorē ostēderēt operātis
Nā q vnū talē curauerat: nō erat ei impossibile multos ali
os curare. nec tñ hic dissonātia demōstrāt. Nō enī dixerūt
q vnus solus erat: qō si dixissent: Matthęo ꝏdicere vide
rent̄. Habitabāt aūt in monumētis demones: erroneū do
gma multis volētes īmittere q decedētiū aīe in demones
ꝛuertebant̄. GREGO. Nisse. ꝓparauerat aūt se cet⁹ de
monū ad resistēdū diuine potestati. Cū autē appropinq̄ret
qui ptātē hz sup oīa exclamāt eminētē ei⁹ virtutē. vnde se
gtur: Uidēs aūt ihesū a lō. cucur. ⁊ adora. eum: ⁊ cla. vo. ma
gna ⁊ di. ei: qd mi. ⁊ tibi iesu fili dei altissimi. CHRY. Ui
de demonē duplici passiōe diuisum: audacia ⁊ timore: relu
ctāt ⁊ orat: q̄si q̄stionē aliquaz intentans vult scire quid si
bi ⁊ iesu cōe. q. d. q̄ de cā eycis me ab hoībus cuz sint mei?

BEDA. Que aūt ipietas ē iudeoz cū dicere i p̄ncipe de
monioz eiecisse demonia: qué ⁊ ipsa demonia fatent̄ nihil
secū habere cōe. CYRIL. Deinde orās subiūgit: Adiuro
te p deū: ne me torqueas. emissionē. n. reputabat tormētū:
vl ēt īuisibiliter torq̄bat̄. CHRY. Quāuis. n. mali sint ō
mones: sciūt tñ q ipos ꝓpter peccata expectat vltimo aliq̄
pena. qz vero nōdū eis tps vltime pene aduenerat: firmis
sime cognoscebāt: maxime cū pmissuz eēt eis hoībus cōmi
sceri. Sz qz christus cōprehenderat eos tanta mala ppetra
re: putabant q ꝓpter factoz excessum vltimū punitionis
tps minime expectarēt pp hoc supplicant ne torqueantur.

BEDA. Magnū. n. tormētū ē demōia lesiōe hoīs cessa
re: ⁊ tanto dimittit graui⁹ quāto possidet duri⁹. Segt̄. n. Di
ce. n. illi: Exi spūs im. ab ho. isto. CYRIL. Attēdas expu
gnabilē virtutē xpi: cōquassat sathanā: cui vba christi sunt
ignis ⁊ flāma: ꝛm q psalmista dicit: Liq̄facti sunt mōtes a
facie dei. i. sublimes ⁊ supbe virtutes. Segt̄: Et iter. cuz qō
tibi nomē est? THEOPHI. Interrogat qdē dñs nō vt
ipe sciret: ꝫ vt ceteri sciāt ml̄titudinē habitantiū demonū.

CHRY. Ne si ipe diceret q ml̄ti sunt: icredibile fieret.
vult g̃ q ipsi ꝓfiteāt: q multi erāt. vnde segt̄: Et di. ei: legio
mi. no. ē: qz mul. sumus. Nō dicit determinatū numeꝛ sed
ml̄titudinē. nō. n. pdest ad sciaz exqsitio nūeri. BEDA:
Cōfessa aūt publice peste quā furēs tolerabat virt⁹ curan
tis gratioꝛ appet. Sed ⁊ nr̄i tpis sacerdotes q p exorcismi
gratiā eycere norūt solēt dicere patiētes non aliter valere
curari: nisi quātū sape possunt oē quod ab īmundis spiriti
b⁹ visu: auditu: gustu: tactu: vl alio quolibet corpis aut ani
mi sensu vigilātes dormiētes ve ptulerīt: ꝓfitēdo patenter
exponāt. Segt̄: Et p̄ca. eū. mul. ne se expel. extra regionez.
CHRY. Aut lucas dicit: ī abyssuz. Abyssus. n. ē separatio
hui⁹ mūdi. pmerent̄. n. demones mitti ad tenebras exteri
oꝛes diabolo ⁊ suis angelis p̄paratas. Uoc āt xps facere po
terat: pmisit tamē eos ī hac terra eē ne absentia tētatoris:
hoīes coꝛona victorie p̄uaret. THEOPHI. Et vt nobi
scū pugnātes: nos pitiores ꝓstituant. Segt̄. n. Erat aūt ibi
cir. mō grex por. mag. pascēs. AVGV. de cō. euā. Qz h di
cit marcus circa mōtes fuisse gregē: Lucas aūt in mōte: ni
hil repugnat. Hrex. n. porcoz tā magnus fuit vt aliqd eius
eēt in monte: ⁊ aliquid circa montē. Sequit̄: Et depca. cuz
spi. di. Mitte nos in poꝛ. vt in eos ītrocamus. REMI. su
per mattheū: Jccirco aūt ītrauerūt in porcos nō sponte: ꝫ

petierunt vt eis cõcederetur. vt demõstrarẽ qz nõ possunt nocere hoibus: nisi pmissione diuina. Ideo aũt nõ petierũt mitti i hoies: qz illũ cuj⁹ vtute tozq̃bãt: bũanã speciẽ gesta re videbãt. nec petierũt: vt i pecora mitterent velut mũda aialia i tẽplo ỏi offerebant. Petierũt vt i porcos mitterẽt qz nullũ aial est imundi⁹ porco: t ỏmones sp in spurcitys ỏ lectant. Segt: Et cõcessit eis statiz ihesus. BEDA. Ideo gdẽ pmisit: vt p interfectionẽ porcoꝝ hoib⁹ salutis occasio pbeat. CHRY. Uolens furiã: quã ỏ hoies hñt demones oib⁹ ỏmõstrare t qp multo peiora vellẽt hoib⁹ infligere si possent: virtute nõ ipediti diuina: t qz in hoib⁹ hãc demõstrationẽ fieri eius pietas nõ ferebat: ipsos in porcos intrare pmisit: vt in illis virtus t furor demonũ videat. Segtur: Et exe. spũs imũdi. TITVS. Fugã aũt arripuerũt pastores ne cũ porcis perirẽt: t hỏ terrorẽ ciuib⁹ intulerũt: vnde sequitur: Qui autez pasce. eos. Illos autem ad salutem adduxit damni necessitas. frequẽter. n. cum deus homines damnat in rebus possessis: ꝓfert beneficium aiabus. vnde segt: Et ve. ad Je. t vi. illũ q a de. vexa. se. s. iuxta pedes a qbus nactus erat salutẽ: quẽ antea nec cathene cõpescere poterãt: vestitũ t sane mẽtis q cõtinuo nudus erat: t obstupuerũt. vñ segt: Et ti. hoc igt miraculũ ptiz visu: ptĩ vbis ꝓueniunt. vñ segt: Et nar. illi q vide. THEOPHI. Stupẽtes ãt pp miraculũ qỏ aud ierãt timuerũt: t pp hoc depcant ipz vt ab eoꝝ recedat finib⁹: t hoc ẽ qỏ subdit: Et rogare eũ cepe. vt dilce. a fin. coꝝ. timebant. n. ne aliqñ tale aliqd paterẽt. Cõtristati. n. de porcoꝝ pditõe pñtiã renuũt saluatoris. BEDA. Uel ꝓcy fragilitatis ꝓprie: pñtia domini se iudicabãt idignos. Segt: Luqz ascẽ. na. ce. illũ dep. q a demo. vexa. fue. vt. es. cũ illo. THEO. Timebat. n. ne aliqñ ꝟueniẽtes eũ demones reintrarẽt i eũ. dñs vero remittit eũ i domũ suã inuẽs ei qp q̃uis ipe pñs nõ eẽt: tñ sua virtus ipz custodiet: simul etiã vt curat⁹ alys ꝓsit. vnde sequit: Et nõ admi. eũ: sz ait illi: vade i do. tuã ad tu. t nũcia illis q̃ta ti. dñs fece. t mi. sit tui. Uide saluatoris bũilitatez nõ dixit denũcia oia q̃ feci tibi: sz oia q̃ fecẽ tibi dñs. sic t tu cũ aliqd boni feceris: nõ tibi sz deo attribuas. CHRY. Sz ãt alys sanatis pcepit nemini dicere ꝟueniẽter tñ huic pcepit qp ãnũciet: qñ ois illa regio demõib⁹ detẽta sine ỏo manebat. THEOPHI. Ipe igitur pcepit pdicare t oẽs mirãtur: t boc ẽ qỏ sequit. Et cep. pdicare. BEDA. Mystice aũt gerasa siue gergese: vt qdã legũt: colonũ eyciẽs siue aduene appropiqns iterptat: qz gẽtiũ ppls t hostẽ ỏ corde repulit: t q erat lõge fact⁹ ẽ ppe. HIERO. Uic ãt demoniac⁹: desperatissim⁹ gẽtiũ ppls ẽ: nec lege nãe: nec dei: nec hũano timore alligat⁹. BEDA. Qui i monumẽtis hitabat qz i mortuis opib⁹: hoc ẽ i pctis delectabat. sp nocte ac die furebat: qz i ꝓsperis t aduersis a seruitio malignorũ spũz nõ cessabat. sed per operũ feditatẽ q̃si in monumentis iacebat. p factũ supbie in mõtib⁹ errabat. p vba durissime infidelitatis q̃si lapidib⁹ se ꝟcidebat. Dicit aũt: Legio mihi nomẽ ẽ. qz ppls gentiũ diuersis idolatrie cultib⁹ erat mãcipatus. Qz aũt exeũtes spũs imũdi ab hoie intrãt porcos quos in mare pcipitãt: significat qp liberato pplo. gẽtiũ a dñatõe demonũ q ipo credere noluerũt: i abditis agũt sacrilegos rit⁹. THEOPHI. Uel p hoc significat qp demões intrãt in hoies ad modũ porcorũ viuẽtes: t volutabro voluptatũ se inuoluẽtes: pcipitãt cos pcipitio i mare vite isti⁹ t suffocant. HIERO. Uel suffocant in iferno sine respectu misericordie p impetũ mature mortis a qb⁹ fugiunt multi: qz flagellato stulto: sapiẽs prudẽtior fit. BEDA. Qz ãt dñs volẽtez esse cũ illo nõ admisit: significat qp q̃sq̃z intelligat post remissionẽ pctoꝝ ingrediẽdũ sibi eẽ in ꝓscientiam bonã: t seruiẽdũ euãgelio ꝓpter aliorũ salutẽ: vt deinde eum christo requiescat. GREGO. vy⁹. moraliuz: Luz. n. quantũlibz paꝝ de diuina cognitione pcepim⁹: redire iã ad bũa na nolum⁹: getẽ ꝟteplatiõis q̃rẽtes. sz dñs pcipit: vt mẽs prius exudet in opere: t postmodũ refici debeat p ꝟteplationẽ. HIERO. Dõ ãt sanat⁹ pdicabat in decapoli: dũ a romano nũc regno iudei ꝟuertũtur: q i lra tm̃ pẽdẽt ỏcalogi.

¶ Et cũ ascẽdisset iesus i naui rursus trãs fretuz ꝟuenit turba mlta ad eũ t erat circa mare. t venit qdã de archisynagogis noie Jair⁹: t videns eũ pcidit ad pedes ei⁹ t deprecabat eũ mltũ dicens qm̃ filia mea i extremis ẽ: veni ipone manũ tuã sup eã: vt salua sit t viuat. Et abijt cũ illo t sequebat eũ turba mlta: t ꝓmebãt eũ: Et mulier q erat in pfluuio sanguis ãnis. xij. t fuerat mlta ppessa a ꝟplurib⁹ medicis: t erogauerat oia sua nec q̃q̃z pfecerat: sz magis deteri⁹ hẽbat: cũ audisset ỏ iesu vẽit i turba retro: t tetigit vestimẽtũ ei⁹. Dicebat. n. qz si vl vestimẽtũ ei⁹ tetigero: salua ero: t pfesti siccat⁹ ẽ fons sanguis eius: t sensit corpe qz sanata eẽt a plaga. Et statim iesus cognoscẽs i semetipo virtutẽ q̃ exierat de illo: ꝟuersus ad turbã aiebat: Quis tetigit vestimẽta mea? t dicebãt ei discipli sui: Uides turbã ꝓmitẽte te: t dicis: qs me tetigit? Et circũspiciebat videre eã q̃ hoc fecerat. Mulier vero timẽs t tremẽs sciẽs qỏ fcm̃ eẽt i se: vẽit t pcidit añ eũ t dixit ei oẽz veritatẽ: Jhs ãt dixit ei: Filia fides tua te saluã fecẽ vade i pace: t esto sana a plaga tua.

THEOPHI. Post miraculũ demõiaci: aliỏ miraculũ dñs opat⁹: filiã. s. archisynagogi refuscitãs: ad cuius miraculi narrationẽ euãgelista accedẽs dicit: Et cũ ascẽ. ie. in naui. trans fretũ. AVGV. de cõ. euã. Intelligẽdũ ẽ autez qỏ de archisynagogi filia subdit factũ eẽ cũ trãscendisset iesus i naui rursus trãs fretũ: sed quantũ post nõ apparet: nisi eniz fuisset iteruallũ: nõ eẽt qñ fieret qỏ narrat matthe⁹ de ꝟuinio dom⁹ sue: post qỏ factũ nihil aliud ꝟtinuo segt: Et ve. qdã de archisy. noie iairus. CHRY. Nom̃ posuit ꝓpter iudeos q tũc erãt vt nomẽ miraculi fieret oñ sinũ. Segt: Et vi. eũ pci. ad pe. ei⁹: t depẽ. eũ mul. dicẽs: Quia filia mea in extremis ẽ. Et qdez matthe⁹ narrat archisynagogũz puellã mortuã nũciasse: Marcus vero grauiter ifirmataz: sed postmoduz archisynagogo cũ quo viis ire debebat nunciatuz fuisse puellã mortuã eẽ. Matthe⁹ q̃ eadem rez silr significat: q. s. mortuã suscitauerit: breuitatis cã cãdicẽs abisse: quã ꝟstat mortuã suscitatã fuisse. AVGV. de cõ. euã. Attẽdit. n. nõ verbo pris de filia sz qỏ est potissimũ: volũtatẽ. ita. n. desperauerat: vt poti⁹ eaz vellet reuiuisce re: nõ credẽs viuaz posse inueniri quã morientẽ reliquerat.

THEOPHI. Fuit aũt hic vir ex pte fidelis inq̃ntũ dit ad pedes iesu: iquantũ vero deprecat vt vẽiat: nõ quantã oportebat hre fidẽ ostẽdit. Oportebat. n. dicere: Dic verbo: t sanabit filia mea. Segt: Et abyt cum illo: t sequebatur. multa: t cõprimebat euz: t mulier q erat i pfluio. an. xij. annis. CHRY. Mulier ista famosa t nota oibus: ꝓpter hoc ad saluatorẽ in manifesto accedere non audebat: neqz ante eũ venire: qz fim legẽ imunda erat. ꝓpter hoc retro tetigit t nõ ante: qz nec hoc facere audebat: sz vestimentoꝝz fimbriã. nõ aũt fimbria sz eius cogitatio eã saluaz fecẽ. Secut: Dicebat. n. qz si vel vestimẽta eius tetigero: salua ero.

THEOPHI. Fidelissima gdẽ ẽ hec mulier q a fimbrys

curationē sperauit ꝓpter qđ ꝓsequit̄ sanitatē. vnde seq̄t: Et confestim sic. est fons san. eius ⁊ sensit corp̄ q̄ sa. es. a plaga.

CHRY. Dis ār q̄ fide tāgūt xp̄z: vtutes ei⁹ cū cā sua vo lūtate donāt. vñ seq̄t: Et statiz Je. cog. i semetipo vir. q̄ exi. de eo ꝓuer. ad tur. di. Quis teti. vesti. meū: Uirtutes qdem saluatoris exeunt ab eo nō localiter aut corp̄aliter: ipz mō aliquo reliquētes. icorp̄ales. n. cū sint ad alios exeūt alysq̄z donāt: nz tñ ex eū sunt a quo exire dicunt: sicut scie q̄ a doctore discētib⁹ tribuūt. Dicit g̃: Cognoscēs in semetipo virtu. q̄ exi. de eo. vt itelligēs: q̄ eo sciēte nō ignorante mulier salutē recepit. Interrogabat vero qs me tetigit: lz sciret tā gētē: vt mulierē veniētē manifestet ⁊ ei⁹ publicet fidē: ⁊ ne vir⁹ miraculosi opis obliuiōi tradat̄. Seq̄t: Et dice. ei dis. sui: vides tur. ꝓpi. te: ⁊ di. qs me tetigit: Quesierat ār dñs: qs me tetigit. i. cogitatōe ⁊ fide. nō. n. cōprimētes turbe me tāgunt: q̄z nō cogitatu ⁊ fide accedūt. Seq̄t: Et circūspi. vi. eā q̄ ꝑ fecerat. THEOPHI. Uolebat. n. dñs mulierez manifestare ꝑmo qdē vt fidē approbet mulieris: deide: vt archisynagogū ad cōfidētiā ꝓuocaret: q̄z sic ei⁹ filia curare tur: simulq̄z vt mlierē solueret a timore. Eteni timebat mulier: q̄z furata fuerat sanitatē: ꝓpter qđ seq̄t. Mlier aūt tremēs ⁊ ti. scie. qđ fac. eēt ī se: ve. ⁊ pci. āte eū ⁊ dixit ei oēz vitatē. BEDA: Ecce quo tēdebat interrogatio: vt. s. mlier ꝓfiteat̄ veritatē diuturne īfidelitatis: subite credulitatis ⁊ sanatōis. ⁊ ita ipa ꝓfirmat̄ ī fide ⁊ alys ꝓbet exēplū. Seq̄t: Ille ār dixit ei: filia fi. tua te sal. fecit: vade in pa. ⁊ esto sa. a plaga tua. Nō dixit: fides tua te sal. factura ē: sz te saluā fecē q̄. d. i eo q̄ credidisti iā salua fcā es. CHRY. Filiā vo vocat saluatā fidei rōe. fides. n. xp̄i dei filiatōez p̄stat. THEOPHI. Dic ār ei: vade ī pace. i. ī rege. q. d. vade regesce: q̄z bucusq̄z fuisti ī angustys ⁊ curatiōib⁹. CHRY. Uel dic: vade ī pace. mittes eā ī finē bonoꝝ. ī pace. n. de⁹ bitat: vt cognoscat q̄ nō solū corpe curata ē: sz ēt a causis corp̄alis passiōis. i. pctis mutata. HIERO. Mystice ār p⁹ ꝓdicta venit Jayrus archisynagog⁹: q̄z cū itrauerit plenitudo gētiuz: tūc ois israel salu⁹ fiet. Jair⁹ siue illuminās siue illuminatē⁹ iterꝑtat̄. i. iudaic⁹ ppl's vmbra lr̄e deposita: spū illustrat⁹ ⁊ illuminās: pcidēs ad pedes vbi. i. ad incarnationez Jesu se humiliās rogat ꝑ filia: q̄z q̄ sibi viuit: alios viuere facit. Abrahā etiā ⁊ moyses ⁊ samuel rogāt ꝑ plebe mortua: ⁊ segtur Jesus pces eoꝝ. BEDA. Ad puellaz aūt sanandam pgēs dñs a turba cōprimit: q̄z gēti iudee salutaria monita pōes: noxia carnaliū ppl'oꝝ ē ꝓsuetudine grauar⁹. Mulier aūt sanguine fluēs sz a dño curata: eccl'ia ē ꝓgregata ō gēti⁹. fluxus. n. sanguīs ⁊ sup idolatrie pollutōe: ⁊ sup his q̄ carnis ac sanguīs delectatione gerūtur pōt recte itelligi. Sz dū verbū dei iudeā saluare decerneret: plebs gentiū para tā ꝑmissāq̄z alys ꝓripuit spe certa salutē. THEOPHI. Uel ꝑ mulierē q̄ emorroissa erat itelligas humanā nām. ꝑ fluebat. n. peccatū qđ aīam occidēs q̄si sanguinē fudit aīa rū nr̄arū. Nec a plurib⁹ medicoꝝ: sapiētū dico hui⁹ mundi ⁊ legis ⁊ ꝓphaꝝ curari nō valuit: moꝝ vt fimbriaz xp̄i tetigit. i. carnē ei⁹ sanata ē. q. n. credit filiū dei icarnatū: ꝑ est q̄ vestimētoꝝ fimbriā tangit. BEDA. Unde vna credula mlier dñm tāgit: turba ꝓximit: q̄z q̄ diuersis heresib⁹ siue puersis mozib⁹ grauat̄: solo ecclesie catholice corde fideli ter veneraī. Uenit aūt ecclesia gētiū retro: q̄z p̄sentē ī carne dominū nō vidēs: pactis iā sacr̄is icarnatiōis illi⁹: ad fidei ei⁹ gr̄az puenit: sicq̄z dū pticipatiōe sacr̄oꝝ ei⁹ saluari a peccatis meruit: q̄si tactu vestimētoꝝ ei⁹ fontē sui sanguīs siccauit. Circūspiciebat ār domin⁹ videre eā q̄ ꝑ fecerat: q̄z oēs q̄ saluari merēt: suo dignos ītuitu ac mirabatiōe iudicat.

¶ Adhuc eo loquēte: veniūt nūcij ad archisynagogū dicētes: q̄z filia tua mortua est: qđ vltra vexas magīm. Jesus ār audito verbo qđ dicebāt: ait archisynagogo: Noli timere: tm̄m mō crede.

Et nō admisit quēq̄z seq̄ se: nisi Petrū ⁊ iacobū ⁊ ioānē frēm iacobi: Et veniūt ī domū archisynagogi: ⁊ vidit tumultū ⁊ flētes ⁊ eiulātes multū. Et igressus ait illis: Quid turbamini ⁊ plorat̄is: Puella ñ ē mortua sz dormit. Et irridebāt eū. Ipse vero eiectis oib⁹: assumit pr̄em ⁊ mr̄em puelle ⁊ q̄ secū erāt: ⁊ igrediūt vbi puella erat iacēs: ⁊ tenēs manū puelle ait illi: thabitha cumi. qđ ē iterꝑtatū: puella tibi dico surge. Et ꝓtestim surrexit puella ⁊ ābulabat. Erat ār ānoꝝ. xij. Et obstupuerunt stupore magno. Et p̄cepit illis vehementer: vt nemo id sciret. Et iussit illi dare manducare.

THEOPHI. Di q̄ circa archisynagogū erāt: xp̄m vnū ex ꝓphetis eē credebāt: ⁊ pp ꝑ eū depcandū putabant: vt veniēs sup puellā orāret. q̄z vo iā expirauerat puella: putabāt nō eē pcādū. ⁊iō dr̄: Adhuc eo loquēte veniūt ad archisynagogū dicētes: q̄z filia tua mortua est: quid vltra veras mgr̄m: Sz ipse dñs ad ꝓfitēdū pr̄ez iducit. Seq̄t. n. Jesus autē vbo qđ dicebat̄ audito: ait archisynagogo: Noli. ti. tm̄ mō crede. AUGU. ō cō. euā. Nō legit̄ q̄ suis nūciātib⁹ ⁊ ꝓhibētib⁹: ne iā mgr̄ veniret: ille ꝓsenserit: ac ꝑ ꝑ q̄ dñs dixit ei: Noli timere: crede: nō diffidētē rep̄hēdit: sz credētez robusti⁹ ꝓfirmanit. Si ār euāgelista archisynagogū cōme morasset dixisse: q̄ sui a domo venientes dixerūt q̄ iā nō verareī iesus: r̄pugnarēt ei⁹ cogitatiōi vba q̄ posuit Matthe⁹ cū dixisse: q̄. s. puella mortua eēt. seq̄t: Et nō admisit quēq̄z seq se nisi Petrū ⁊ Jacobū ⁊ Joānē frēz Jacobi. THEOPHI. Nō. n. būilis xps ad oñtatōez voluit aliqd opari. Segtur: ⁊ veniūt ī domū archisynagogi: ⁊ videt tumultū: ⁊ flētes ⁊ eiulātes mltū. CHRY. Ipse ār iubet non vllulare tāq̄z puella nō sit mortua sz dormiēs. vñ seq̄t: Et ingresus ait: qđ tur. ⁊ plo. pue. nō ē mor. sz dor. HIERO. Archisynagogo dr̄: filia tua mor. ē Jesus ār dixit: Nō ē mor. sz dor. vtrūq̄z vez ē. q. d. mōtua ē vob⁹: mihi dormit. BEDA. Uobus. n. mortua erat q̄ suscitare nequerāt: deo dormiebat: ī cui⁹ dispōne ⁊ aīa viuebat: ⁊ caro resuscitāda gescebat. vñ mos apō xp̄ianos obtinuit vt mortui q̄ resurrecturi nō dubitāt dormiētes vocēī. Seq̄t: Et irri. eū. THEOPHI. Deridēt ār eū tāq̄z vlteri⁹ nō posset aliqd facere: sz ipemet ꝫ seipsos attestātes disputat: tāq̄z ve mortuā suscitauerit: ⁊ iō miraculosū erit si suscitauerit eā. BEDA. Qz ḡ vbū resuscitātis irridere q̄z credere malebāt: merito foras excludūt: vt pote idigni q̄ potētiā resuscitātis ac resurgētis mysteriū viderēt. vñ seq̄t: Ipse vo eie. oib⁹ ⁊c. CHRY. Ul' vt oñtatio nē auferret ꝑ ꝑ nō oēs secū eē sinit: vt vero testes postmodū beret diuine virtutis: tres ꝑcipuos ex discipul' elegit: ⁊ pr̄ez ⁊ mr̄ez puelle tāq̄z ꝑ oib⁹ magis necr̄ios. māu vo ⁊ verbo puellam viuificat. vñ seq̄t. Et te. ma. pu. ait illi. thabitha cumi: qđ ē iterꝑ. puella tibi dico surge. Man⁹. n. iesu viuificatiua exūs: mortuū corp⁹ viuificat. vox ār iacentē excitat. vñ seq̄t: Et ꝓtestī surrexit pu. ⁊ ābulauit. HIERO. ō optimo genere iterꝑ. Arguat aliqs euāgelistā mēdacy q̄re ex ponēdo addiderit: tibi dico: cum ī hebraico thabitha cumi tm̄ significet puella surge: sz vt sensū vocātis ⁊ īperātis exꝑmeret addit tibi dico surge. Seq̄t. Erat an. xy. GLO. Doc euāgelista addidit ad ostēdēdū puellā hui⁹ etatis eē q̄ poterat ambulare. In ābulatiōe ei⁹ nō solū suscitata: sz ēt pfecte sanata ostēdit. Segtur. Et obstu. stu. magno. ⁊ pre. illis vehementer: vt ne. id sciret: ⁊ iussit illi dare manducare.

CHRY. Ad demonstrandū q̄ eā vere suscitauerit. ⁊ nō fm phantasiaz. BEDA. Mystice aūt saluata a ꝓfluuio sanguinis muliere: moꝝ filia archisynagogi mortua nunci-

atur:qz dum eccl'ia gentiũ a vitioꝝ labe mũdata ⁊ ob fidei meritũ filia ē cognominata:ꝓtinuo ſynagoga pfidie ſimul ⁊ iudie ꝯcelo ſoluta ē.pfidie gdē:qz ī chriſto credere noluit. iudie vo:qz eccleſiã credere voluit. ⁊ q̄ aiebāt nũcy archi ſynagogo:qd vltra vexas mgr̃m:ꝑ eos bodie dr̃ q̄ a deo de ſtitutũ ſynagoge ſtatũ videt:vt reſtaurari poſſe nõ credāt: iõqꝫ ꝑ reſuſcitatõe illi⁹ ſupplicādũ nõ cē eſtimāt. Sꝫ ſi archiſinagog⁹.i.cetus doctoꝝ legis credere voluerit:⁊ ſubiecta ei ſynagoga ſalua erit.qz vo ſynagoga letitiaꝫ dñice ihabitatõis merito ifidelitatis amiſit:q̄ſi iter flẽtes ⁊ eiulãtes mortua iacet.Tenẽs aũt puelle manũ dñs eã ſuſcitauit:qz niſi ꝑus mũdate fuerit man⁹ iudeoꝝ q̄ ſanguĩe plene ſunt ſynagoga mortua nõ reſurget. Jn ſanatione aũt emoꝝroiſſe mulieris ⁊ ſuſcitatõe puelle:ſalus oſtẽdit generis humani: q̄ a domino ita diſpẽſata ẽ: vt ꝑmo alig ex iſrael ad fidem veniret:deide plenitudo gẽtiũ itraret:ac ſic oĩs iſrael ſalu⁹ fieret.annoꝝ aũt .xy. erat puella:⁊ ānis .xy. mulier erat paſſa:qz peccata nõ credẽtiũ apparuerũt in initio fidei credentiũ.vnde dr̃:Credidit abraam deo ⁊ reputatũ eſt ei ad iuſticiam. GREGO.iiy.mo. Mozaliter vo redẽptoꝝ noſter puellã ī domo:iuuenẽ vero extra portã:in ſepulchꝝ aũt laçaꝝ ſuſcitat.adhuc gdẽ in domo mortu⁹ iacet q̄ latet in peccato.iã extra portã educit̃ cui⁹ inigtas vſq; ad vecordiam publice ꝑpetratiõis aperit̃: ſepulture vero aggere ꝑmit̃: q̄ perpetratõe negtie etiã vſu ꝺſuetudinis ꝑſius grauatur.

BEDA.Et notãdũ q̄ leuiores ⁊ quotidiani errat⁹:leuioris pnie poſſunt remedio curari.vnde iacẽtẽ ī ꝺclaui domin⁹ facillima voce puellã reſuſcitat dicẽs: ⁊puella ſurge.vt vero q̄driduan⁹ mortu⁹ ſepulchꝝ claustra euadere poſſ: fremuit ſpũ turbauit ſeipꝫ:lachrymas fudit.Quãto igr̃ gratioꝝ aĩe moꝝs:tãto acrioꝝ neceſſe ē vt penitẽtis feruoꝝ inſiſtat.Sꝫ ⁊ ꝟ notãdũ qz publica noxa publico eget remedio. vnde laçar⁹ de monumẽto vocat⁹ pplis inotouit. Leuia ãt pctã:ſecreta queũt pnia deleri.vñ puella ī domo iacẽs pauĉis arbitris exurgit:eiſdẽ vt nemini mãifeſtẽt ꝓcipit̃.Turba etiã foris eycit̃ vt puella ſuſcitet̃:qz ſi nõ ꝑus a ſecretioꝝ cordis expellit̃ ſeculariũ m⁹titudo curaꝝ: aĩa q̄ itriſecus iacet mortua:nõ reſurgit.Bñ ãt ſurrexit ⁊ ambulat:qz aĩa a pctis reſuſcitata: nõ ſolũ a ſordib⁹ ſceleꝝ exurgere: ſꝫ ⁊ bõis ꝓficere debet opib⁹:⁊ moꝝ neceſſe ē vt celeſti pane ſatiet̃:dñi.ſ.vbi ⁊ altaris ꝓticeps effecta. CA. VI.

EGreſſus ĩde abĳt ī ꝑtriaꝫ ſuã ⁊ ſeqũbāt eũ diſcipuli ſui.et fcõ ſabbato cepit ī ſynagoga docere: ⁊ m⁹lti audiẽtes admirabāt ī doctria ei⁹ dicentes: Unde huic hec oĩa:Et q̄ ē ſapia q̄ data ē illi: ⁊ virtutes tales q̄ ꝑ man⁹ ei⁹ efficiunt̃: Nõne hic ē faber fili⁹ marie:frẽ Jacobi ⁊ ioſeph ⁊ iude ⁊ Symonis:Nõne ⁊ ſoꝝores ei⁹ hic nobiſcũ ſũt:Et ſcãdalizabāt̃ ī illo. Et dicebat illꝭ ieſus:qz nõ ē ꝓpheta ſine honoꝝe niſi ī ꝑria ſua: ⁊ ī domo ſua: ⁊ ī cognatiõe ſua. ⁊ nõ poterat ibi virtutẽ vllã facere niſi paucos ifirmos ipoſitis manibus curauit: ⁊ mirabantur ꝓpter incredulitatem eoꝝum.

THEOPHI.Poſt ꝑmiſſa miracula dñs in patriã ſuaꝫ reuertit̃:nõ ignoraꝫ qñ ſpnerẽt eũ:ſꝫ vt occaſionẽ ñ hẽrẽt vlteri⁹ dicẽdi:qz ſi veniſſes credidiſſem⁹ tibi.vñ dicitur. Et egreſ.ide abyt in pa.ſu.⁊ ſe.eũ diſc.ſui. BEDA. Patriaꝫ ei⁹ naçareth dicit:in q̄ erat nutrit⁹.Sꝫ quãta naçareoꝝ ceĉitas q eũ quẽ vbis factiſqꝫ illi⁹ xp̃m cognoſcere poterãt:ob ſolã gẽtis notitiã ꝺtenũt.Segt̃.Et fcõ ſab.cepit ī ſyna. do. ⁊ mul.au.admi.in doc.ei⁹ di.vñ huic hec oĩa:⁊ q̄ ē ſa.q̄ da.ẽ illi:⁊ vir.ta.q̄ ꝑ ma.ei⁹ efficiũt̃:Sapiaꝫ.ad doctrinã:vtutes ferũt ad ſanitates ⁊ miracula q̄ faciebat.Segt̃:Nõne hẽ faber:fili⁹ Marie:AVGV.de cõ.cuã.Matthe⁹ gdẽ fabri filiũ eũ dictũ eẽ dicit:nec mirãdũ ẽ cũ vtrũqꝫ dici ponerit.eo.n.fabrũ credebãt quo ⁊ fabri filiũ. HIERO. Ĳuli⁹ gdẽ fabri Jeſus vocat̃:ſꝫ fabri q̄ fabricat⁹ ẽ aurozaꝫ ⁊ ſolẽ.i.eccliaꝫ ꝑmã ⁊ ſequẽtẽ:ī q̄ꝝ figura mulier ⁊ puella ſanatur. BEDA. Nã etſi bũana nõ ſint ꝓpanda diuinis: typ⁹ tñ iteger ẽ q ꝑ Chriſti igne opat̃ ⁊ ſpũ.Segt̃. Frater iacobi ⁊ ioſeph ⁊ iude ⁊ ſymonis.nõne ⁊ ſoꝝores ei⁹ ꝟ nobiſcum ſũt:Frẽs ⁊ ſoꝝores ei⁹ ſecũ eẽ teſtãt̃:q tñ ñ liberi ioſeph aut Marie iuxta hereticos ſũt putãdi:ſꝫ poti⁹ iuxta morem ſancte ſcripture cognati ſũt iteligẽdi:qũo abzaam ⁊ loth frẽs appellãt̃:cũ eẽt loth fili⁹ fris abrae:Et ſcãdaliçabãt̃ in illo. Scãdalũ ⁊ erroꝝ iudeoꝝ ſal⁹ nr̃a eſt:⁊ hereticoꝝ ꝺdẽnatio. Jntãtũ.n.ſpnebãt dñm Jeſũ xp̃m:vt eũ fabrũ ⁊ fabri vocarẽt filiũ.Segt̃:Et dicebat eis Jeſus:Qz nõ ē ꝓpha ſine honoꝝe niſi ī pa.ſua ⁊ ī cogna.ſua.⁊ ī do ſua.prophetã dici ī ſcripturis dñz Jeſũ ẽt Moyſes teſtis ẽ:g futurã ei⁹ icarnatiõnẽ ꝑdicẽs filys iſrael ait:Prophetam vobis ſuſcitabit dñs de⁹ vr̃ de frib⁹ vr̃is. Nõ ſolũ ãt ipe g dñs ē ꝓpheta:ſed ⁊ helyas:hieremias:ceteriqꝫ pphete miozes in pria ſua:q̄ in exteris ciuitatib⁹ hĩti ſũt:qz ꝓpemodũ naturale ē ciues ſp ciuib⁹ inuidere.nõ.n.ꝺſiderãt pñtia viri opa:ſꝫ fragilẽ fcoꝝ dant̃ ifantiã. HIERO.Comitat̃ ẽt ſepe vilitas originẽ: vt ẽ illõ:Quis ē fili⁹ Jſai:qz hũilia dñs reſpicit ⁊ alta a longe cognoſcit. THEOPHI.Siue ẽt ꝑclaros ꝺſanguineos ꝓpheta hẽat:ciues odiũt eos:⁊ ꝓp ꝟ debonozãt ꝓphetã. Segt̃:Et ñ pote.ibi vir:vllã facere:niſi pau.ifir.ipo.ma.cura.Qz ãt dicit:nõ poterat.ĩtelligere oz nõ acceptabat:qz nõ ipſe ipotẽs:ſꝫ illi ifideles erãt:q̄ ibi nõ opat̃ vtutes: parcẽs eis ne maioꝝ reꝑhẽſiõe digni eẽnt:ẽt factis miraculis non credẽtes.vl'aliter:Jn miracul' faciẽdis nẽcia ẽ virt⁹ opãtis ⁊ recipiẽtiũ fides:q̄ ibi deficiebat.vñ nõ acceptabat Jeſus ibi ſigna facere.ſegt̃. Et mira.ꝓ icre. illoꝝ. BEDA. Nõ q̄ſi ĩopiata ⁊ ipromiſa mirat̃ q nouit oĩa añq̄ fiãt:ſꝫ q nouit occulta coꝝdis:qd mirãdũ ĩtimare vult hoĩb⁹:mirari ſe cora hoĩb⁹ oñdit.iudeoꝝ.n.mirãda notat̃ cecitaꝫ:q nec ꝓphetis ſuis credere de xp̃o:nec ipſi inter ſe nato voluerunt credere chriſto.Myſtice autẽ Jeſus deſpicitur in domo ⁊ in patria ſua:ꝟ eſt in ꝓplo iudeoꝝ ⁊ iõ pauca ibi ſigna fecit:ne penit⁹ excuſabiles ibi fierent:Maioza aũt ſigna quotidie ī gentiũ ꝓplo facit:nõ tã ī ſanitate coꝝpoꝝ q̄ꝫ in aiaꝝ ſalute.

¶Et circuibat caſtella in circuitu docẽs. Et ꝓuocauit duodeci: ⁊ cepit eos mittere binos: ⁊ dabat illis ptãtẽ ſpũz ĩmũdoꝝ. Et precepit eis ne qd tollerẽt ī via niſi virgã tm̃:nõ perã:neq; panẽ neq; ī zona es:ſꝫ calciatos ſandalĳs: ⁊ ne iduerent duab⁹ tunicis. Et dicebat eis: Quocũqꝫ introieritis ī domũ illic manete donec exeatis ide. ⁊ qcũqꝫ nõ receperit vos nec audierit vos:exeũtes ide excutite puluerem de pedib⁹ vr̃is in teſtimonium illis. Et exeuntes predicabant vt penitentiã agerent: ⁊ demonia multa eĳciebãt: ⁊ vngebant oleo multos egrotos ⁊ ſanabantur.

THEOPHI.Nõ ſolũ in ciuitatib⁹ predicabat dñs:ſꝫ ⁊ in caſtellis:vt diſcam⁹ parua nõ ſpernere:neq; magnas ſp q̄rere ciuitates.ſed verbũ dei in vicis abiectis ⁊ vilibus ſeminare.Unde dr̃:Et circui.caſtel.ī circuitu.do. BEDA. Benignus aũt ⁊ clemens domin⁹ ac magr̃ nõ inuidit ſuis atq; diſcipulis ſuis virtutes ſuas.⁊ ſicut ipſe curauerat omnem languoꝝ ⁊ omnez infirmitatẽ: aplis quoq; ſuis dedit poteſtatẽ.Unde ſegtur:Et ꝓuo.xy.⁊ ce.eos mit.bi.⁊ da.

illis po.spi.īmun. Sed multa dīstātia est inter donare ⁊ accipe. Iste qđcūqz agit potestate dñi agit: illi siquid faciunt: ībecillitatē suā ⁊ virtutes dñi ꝓfitēt dicētes: Jn noīe Jesu surge ⁊ ambula. THEOPHI. Binos autē apl̄os mittit vt fierēt ꝓmptiores: qz vt ait ecclesiastes: Melior ē sil' duos ee ꝙ vnū. Si aūt plures q̄z duos misisset nō esset sufficiens numer⁹ vt ī plura castella mitterent. GREGO. ī ho. Bi nos aūt in p̄dicationē discipl̄os mittit: qm̄ duo sunt p̄cepta charitatis: dei videlicet amor ⁊ ꝓximi: ⁊ min⁹ q̄z iter duos charitas hr̄i nō pōt. p B g̃ nob innuit: qz q charitatē erga alterꝝ nō hz: p̄dicatōis officiū suscipe nullaten⁹ debet: Sequitur: Et p̄ce. eis ne qđ tol. ī via nisi virgā tm̄: nō pe. nō pa. nz ī ç̄ona es: sz cal. san. ⁊ ne īdu. du tunicis. BEDA: Tāta. n. quātū a diuitiaꝝ desiderio distabant. THEOPHI. Jn struēs etiā eos p B nō eē amatores muner⁹: ⁊ vt vidētes eos p̄dicare pauptatē acquiescāt: cū apl̄i nihil habeant. AVGV. de cō. euā. Vl' qz cū ꝛz matth. dñs cōtinuo subiecerit: Dign⁹ est. n. operarius cibo suo. satis oñdit cur eos possidere hec aut ferre noluerit: nō q̄ necessaria ñ sint necessitati huius vite: sz qz sic eos mittebat: vt eis hoc deberi demōstraret ab illis: qb⁹ euāgeliū credētib⁹ nūciarēt. vnde apparet hec nō ita p̄cepisse dñs tāq̄z euāgeliste viuere aliūde nō deb̄ēt: q̄z eis ꝑbentib⁹ qbus annūciāt euāgeliū: aliogn cōtra hoc p̄ceptuz fecit apl̄s q victū de manuū suaꝝ labore trahebat: sz ptātē dedisse in q̄ scirēt sibi ista deberi. Solet itē q̄ri quō matthe⁹ ⁊ lucas cōmemorauerint dixisse dñs discipulis vt nec virgā ferrēt: cū dicat Marc⁹: Et p̄cepit eis: ne qđ tol. ī via: nisi virgā tm̄. Qđ ita soluī: vt itelligamus sub alia significatōe dictā virgā: q̄ ꝑm Marcū ferēda est: ⁊ sub alia illā q̄ ꝛz matthēū ⁊ lucā nō ē ferēda. Potuit enī sic breuiter dici: Nihil necessarioꝝ vobiscū feratis: nec virgā: nisi virgā tm̄: vt illō qđ dcm̄ ē: Nec virgā: itelligaī nec minias qđē res. Qz vero adiūctū ē: Nisi virgā tm̄: itelligaī qz p ptātem a dño receptā q̄ virge noīe significata ē: etiā q̄ nō portātur nō deerūt. Utrūqz ergo dñs dixit: sz qz nō vtrūqz vn⁹ euāgelista cōmemorauit: putaī ille q virgā cū alia significatōe posita tollendā dixit: ei q virgā rursus aliud significātē nō tollēdā dixit: eē cōtrari⁹: sz iā rōne reddita nō putetur. Sic ⁊ calciamēta cū dicit Matthe⁹ in via nō eē portāda: curaz ꝓhibet: qz iō cogitanī portanda ne desint. hoc ⁊ de duabus tunicis itelligēdū ē: ne gsq̄z eoꝝ ꝓter eā q̄ cēt idut⁹: aliā portādā curaret: sollicit⁹ ne op⁹ eēt cū ex illa ptāte posset accipere: pinde Marc⁹ dicēdo calciari eos sandalys vl' soleis aligd hoc calciamētū mystice significatiōis hr̄e admonet: vt pes neqz tect⁹ sit desup: nec nud⁹ ad terrā. ī. nec occulte tur euāgeliū: nec terrenis cōmodis īnitatur. ⁊ q̄ nō hr̄i vel portari duas tunicas: sz exꝑssi⁹ idui ꝓhibet: qđ eos monet nisi nō dupliciter: sz simpl'r ambulare. Quisqs āt putat nō potuisse dñm in vno ꝑmone q̄dā figurate q̄dā ꝓpria ponere eloga: cetera eius inspiciat: ⁊ videbit q̄ hoc temere ac īerudite arbitret. BEDA. Jn duabus aūt tunicis videt mihi duplex ostēdere vestimentū: nō quo in locis scythie glaciali niue rigentibus: vna quis tunica debeat esse contēta: sed in tunica vestimentū intelligamus ne aliud vestiri: aliud vobis futurozuz timore seruetur. CHRY. Uel aliter: Matthe⁹ ⁊ lucas nō calciamēta neqz baculū porta re ꝑmittit: qđ oñdit pfectissimū eē. Marcus vero baculuz iubet assumere ⁊ sandalys calciari: qđ dictū est permissius. BEDA. Allegorice aūt p peraz onera seculi: per panez delitie temporales: per eius ç̄onā occultatio sapie designat: qz quisqs officium doctoris accipit: nz oneribus secularīū negociorum deprimi: neqz desiderys carnalibus resolui: neqz cōmissum sibi talentū verbi sub ocio dz lenti corpis abscōdere. Segt̄: Et dice. eis: quocūqz ītro. in do. ma. illic do. ex. inde. Ubi dat ꝓstātie generale mādatū: vt hospitalē necessitudis iura custodiāt: alienū a predicatore regni celestis astruēs cursitare p domos. THEOPHI. Ne. s. ō gula ꝓtingeret eos repbēdi: ab alys in alios trāseūtes. Segt̄: Et geūqz nō re. vos: nec au. vos exe. inde ex. pul. de pe. vestris in testi. illis. Doc āt dñs p̄cepit vt ostēderēt q̄ lōgā ꝓpter eos viā ābulauerunt: ⁊ nihil eis ꝑfuit. Uel qz nihil ab eis acceperūt ēt neqz puluerē: sz ⁊ hūc excutiūt: vt hoc sit ī testimoniū illis. i. in redargutionē illis. CHRY. Uel vt sit in testimoniū laboris vie quā sustinebāt ꝓ eis: aut tāq̄z puluis peccatoꝝ p̄dicātiū ꝓuertaī in ipsos. Segt̄. Et exe. p̄di. vt penitētiā ageret: ⁊ demonia mlta eyciebāt ⁊ vngebāt oleo mlt̄os egrotos ⁊ sanabanī. Qz oleo vngerēt solus Marcus enarrat. Jacobus āt in epla sua canonica sil'ia dicit. Oleū. n. ⁊ labores curat: ⁊ lumīs ⁊ hilaritatis cā existit. Significat aūt oleū vnctiōis dei misericordiā: ifirmitatis medelā: ⁊ cordis illumīationē: qō totū oro opaī. THEO. significat ēt gr̄az spūs sc̄i: ꝑ quā a laborib⁹ trāsmutamur: ⁊ lumē ⁊ leticiā spūalē suscipim⁹. BEDA. Uñ ꝑz ab ipsis apl̄is hūc sc̄ē eccl̄ie morē eē traditū: vt energumini vel aliquibet egroti vnganī oleo pōtificali benedictiōe ꝓsecrato.

¶ Et audiuit herodes rex: manifestū. n. factū est nomē eius: et dicebat: qz Joannes baptista resurrexit a mortuis: ⁊ ꝓpterea opanī virtutes ī illo. Alij aūt dicebāt quia helias est. Alij vero dicebant quia ꝓpheta est quasi vnus ex prophetis. Quo audito herodes ait: Quem ego decollaui Joānes: hic a mortuis resurrexit.

GLO. Post p̄dicationē discipuloꝝ x̄pi: ⁊ miraculoꝝ operationē ꝓuenīēter euāgelista subiūgit de fama q̄ ꝓsurgebat ī ppl'o. vñ dicit: Et audiuit Hero. rex. CHRY. Herodes iste filius erat p̄mi herodis sub quo ioseph Jesuz duxerat ī egyptū. Tetrarchā aūt matheus noīat hūc atqz lucas: tāq̄z p̄ncipātē sup q̄rtā ptē regni p̄ris sui. Romani enim post mortē p̄ris regnū in ptes q̄ttuor diuiserūt. Marcus vo regē eū vocat: aut p̄ris ꝓsuetudine: aut qz hoc loco ei⁹ ꝙgruū existebat. HIERO. Segt̄: Mānifestū enī factū ē nomē eius. Lucernā enim sub modio abscōdi fas nō est. Et dicebāt. s. aliqui ō turba: qz Joannes baptista resur. a mor. Et ꝓpterea operantur vir. in illo. BEDA. Quanta enim fuit iudeoꝝ inuidia docemur. Ecce enī Joannez de quo dictū est: qz signū fecit nullu⁹ a mortuis potuisse resurgere: nullo attestante credebāt: Jesum aūt approbatū a deo virtutib⁹ ⁊ signis cuius resurrectionē angeli: apostoli: viri ac femine p̄dicabant. nō resurrexisse: sed furtiz esse ablatuz credere maluerunt. qui cuz dicerent Joānē resurrexisse a mortuis: ⁊ propterea virtutes operatas esse in illo: bene de virtute resurrectionis senserūt: q̄ maioris potentie futuri sunt sancti cuz a mortuis resurrexerint: q̄z fuerūt cuz carnis adhuc infirmitate grauarentur. Sequitur: Aly auté dice. qz he. ē.

THEOPHI. Cōfutabat enī multos hoīes Joānes qñ dicebat. Benimina viperaruz. Segtur. Aly aūt dicebāt: qz ꝓpheta est quasi vnus ex ꝓphetis. CHRY. Mihi qui dē videt hūc ꝓphetā dicere de quo moyses dixit: Prophetam suscitabit vobis deus de fratribus vestris. Recte quidez: sed qz manifeste dicere trepidabant ꝺ est x̄ps. Moysi vtebanī voce: ꝓpriaz suspitionē velātes p̄positoꝝ suorum timore. Sequitur: Quo audito: Hero. ait: Quē ego decol. Jo. hic a mor. resur: Per ironiā hoc herodes expresse ꝓnūciat. THEOPHI. Uel aliter: Sciēs herodes q̄ Joānē iustū existentē sine causa occiderat: credebat eū a mortuis surrexisse: ⁊ q̄ ex resurrectione suscepisset miracu

lor operationez. AVGV. de con. euan. In his aũt verbis Lucas Marco attestatur: ad hoc duntaxat q̃ alq̃ dixerint nõ herodes Joannem surrexisse: sed hesitantem Lucas commemorauit herodez: verbaq; eius ita posuit dicẽtis: Joannem ego decollaui. Quis autem est iste de quo audio talia? Intelligẽdũ est aũt post hanc hesitationẽ confirmasse in animo suo q̃ ab alys dicebaẽ: cum ait pueris suis sicut Mattheus narrat: hic est Joannes baptista: ipe surrexit a mortuis. Aut ita pronunciandа sunt hec verba: vt hesitantem adhuc indicent: presertim quia ⁊ Marcus qui superius dixerat ab alys dictum fuisse: q̃ Joãnes a mortuis resurrexerit: in extremo tamen ipsum herodez dixisse non tacet. Quez ego decol. Joan. hic amor. resur. Que item verba duobus modis pronunciari possunt: vt aut confirmantis: aut dubitantis intelligantur.

¶ Ipse enī herodes misit ac tenuit Joãnẽ ⁊ vinxit euz in carcere ꝓpter herodiadẽ vxorẽ philippi fratris sui: q̃ duxerat eã. Dicebat. n. ioannes herodi: Nõ licet tibi hẽre vxorez fratris tui. Herodias ãt insidiabaẽ illi: ⁊ volebat occidere eum nec poterat. Herodes ãt metuebat ioãnẽ sciens eũ virũ iustuz ⁊ scñm: ⁊ custodiebat euz: ⁊ audito eo multa faciebat: ⁊ libenter eũ audiebat. Et cuz dies opportunus accidisset: herodes natalis sui cenã fecit principib⁹ ⁊ tribunis ⁊ primis galilee. Cũq; introisset filia ipius herodiadis ⁊ saltassz ⁊ placuisset herodi: simq; recũbẽtib⁹ rex ait puelle: Pete a me q̃ vis ⁊ dabo tibi. ⁊ iurauit illi: q̃ q̃cq̃d petieris dabo tibi: lz dimidiũ regni mei. Que cũ exisset: dixit mr̃i sue. Quid petã? At illa dixit: Caput ioãnis baptiste. Cũq; introisset statim cũ festinatõe ad regẽ petiuit dicẽs: Volo vt ꝓtinus des mihi i disco caput ioãnis baptiste. Et contristatus ẽ rex: propter iusiurandu: ⁊ propter simul discũbentes noluit eã cõtristare: sed misso speculatore ꝑcepit afferri caput ioãnis in disco: ⁊ decollauit eũ in carcere. Et attulit caput eius i disco: ⁊ dedit illud puelle: ⁊ puella dedit matri sue. Quo audito discipuli ei⁹ venerũt ⁊ tulerũt corpus eius: ⁊ posuerunt illud in monumento

THEOPHI. Ex p̃missis marc⁹ euãgelista occasionẽ sumẽs: hic de morte ꝓmemorat p̃cursoris dicẽs. Ipe. n. herodes misit ac tenuit Joãnẽ: ⁊ vinxit eũ i carcerẽ. ꝓp herodiadẽ vxorẽ frꝫ sui: q̃ duxerat eã. BEDA. Uer⁹ narrat historia philippũ herodis maioris filiũ sub quo dñs fugit i egyptũ fratrẽ hui⁹ herodis sub quo passus ẽ xps duxisse herodiadẽ vxorẽ filiã regis arethe: postea vo socerũ eius exortis gbusdã ꝛ generꝫ simultatib⁹ tulisse filiã suã: ⁊ i dolorẽ mariti ꝓ ris inimici ei⁹ nuptys copulasse. ḡ Joannes baptista arguit herodẽ ⁊ herodiadẽ q̃ illicitas nuptias fecerit: ⁊ nõ liceat fratre viuẽte germano illi⁹ vxorẽ ducere. THEOPHI. Lex ẽt p̃ciebat q̃ frater vxorẽ fratris acciperet cum defunctus plẽ non hẽret. Ibi aũt erat filia: ꝓpter quod erãt nuptie scelerate. Segtur: Herodias aũt insi. illi: ⁊ vole. occ. eũ: ⁊ nõ poterat. BEDA. Timebat enī herodias ne herodes aliquando resipisceret: vel philippo fratri suo amicus fieret: atq; illicite nuptie repudio soluerentur. Sequitur. Herodes aũt metu. Jo. q̃ sciebat eũ virũ iustũ ⁊ sanctum.

GLO. Timebat inquã eũ reuerẽdo. sciebat enī euz esse iustum quo ad homes: ⁊ sanctuz quo ad deum. Et custodiebat eũ: ne. s. ab herodiade interficeret. Et audito eo multa faciebat. q̃ putauit eũ spiritu dei log. Et libẽter euz audiebat. q̃ reputabat vtilia q̃ ab eo dicebanẽ. THEOPHI. Ui de aũt q̃stũ opaẽ ꝓcupiscẽtie rabies: q̃ cũ herodes tãtã circa Joãnẽ hẽret reuerẽtiã ⁊ timorẽ: horũ fit imemor: vt sue fornicationi ꝓuideret. REMI. sup Mattheũ libidinosa. mulieris voluntas eũ coegit in illũ manũ mittere. quẽ sciebat iustũ ⁊ sanctũ. At p hoc daẽ itelligi q̃ min⁹ peccatũ factũ est ei cã maiozis peccati: fm illud: Qui in fordib⁹ ẽ: fordescat adhuc. Segẽ: Et cũ di. oppor. acci. hero. nata. sui ce. fe. p̃n. ⁊ tri. ⁊ p mis ga. BEDA. Soli mortaliũ herodes ⁊ pharao legũtur diẽ natalis sui gaudys festiuis celebrasse. lz vteraq; rex ifausto hospitio natiuitatẽ suã sanguine fedauit: vex herodes tãto maiore ipietate q̃sto sanctũ ⁊ innocẽtẽ doctorem veritatis occidit: ⁊ hoc ꝓ voto ac petitiõe saltatricis. Segtur enī: Cumq; itro. filia ip. hero. ⁊ sal. ⁊ plac. hero. simulq; recũ. rex ait: Pete a me q̃ vis ⁊ dabo tibi. THEO. Duz enī ꝓuiniũ fit: sathanas ꝓ puellã saltat: ⁊ iusiurandũ pficit sceleratũ. Segtur enī: Et iura. illi q̃ q̃cq̃d pet. da. tibi: licet dimi. regni mei. BEDA. Nõ excusaẽ ab homicidio ꝓ iuramẽtũ. iõ ei forte iurauit vt occasionẽ inueniret occidẽdi. ⁊ si patris aut matris iteritũ postulasset: nõ vtiq; cõcessisset herodes. Segtur: Que cũ exis. di. ma. sue: q̃d petam? At illa di. Ca. Jo. ba. Digno operi saltationis: dignuz postulaẽ sanguinis ꝓmiũ. Segtur. Cũq; intro. statim cum fes. ad re. pe. di vo. vt pro. des mi. in di. ca. io. ba. THEO. Maligna mulier protinus sibi caput Joãnis dari petit. i. stati in illa horra. Timebat. n. ne herodes resipisceret. Segtur: Et contristatus est rex. BEDA. Cõsuetudinis est scripturarũ: vt opinionẽ multoꝛ sic narret historicus: quo eo tempore ab omnibus credebatur: sicut ⁊ Joseph ab ipsa quoq; Maria appellaẽ pr̃ Jesu: ita ⁊ nunc herodes dicitur cõtristatus: quia hoc discumbentes putabant. dissimulator enim mentis rei sticiam preferebat in facie: cum leticiam haberet in mẽte; sceluscq; excusat iuramento: vt sub occasione pietatis ipius fieret. vnde sequitur: Propter iusiurandum ⁊ propter simul discumbentes noluit eam contristari. THEO. Herodes quidem non sui compos sed voluptuosus iusiurandum impleuit: ⁊ iustum interimit. Decebat autem magis in hoc periurare ⁊ non tantũ scelus operari. BEDA. Decebat autem subdit: Et propter simul recumbentes. vult omnes sceleris sui esse consortes: vt in luxurioso impuroq; conuiuio cruẽte epule ꝓferrẽt. Uñ segẽ: Sz mis. spi. pre. af. ca. io. i disco. et de. illud puelle: ⁊ puella dedit matri sue.

THEO. Speculator carnifex dicitur: qui constituit ad homines interficiendum. BEDA. Non autem herodes puduit caput occisi hominis ante conuiuas inferre. pharao vero nil talis vesanie cõmisisse legit. Ex vtroq; tamẽ exemplo probatur vtilius esse nobis diem mortis futurę timendo: ⁊ caste agendo sepius in memoriam reuocare q̃m diem natiuitatis luxuriando celebrare. Homo enim ad laborem nascitur in mundo: ⁊ electi ad requiez per mortem transeunte mundo. Sequitur: Et decol. eum in carcere: ⁊ attu. caput ei⁹ in disco. ⁊ de. illud puelle: ⁊ puella dedit matri sue. GREGO. in. y. moralium. Non sine grauissima admiratione perpendo q̃ ille prophetie spiritu intra matris vteruz ipletus: quo inter natos mulieruz nemo maior surrexit: ab iniquis in carcerez mittitur: ⁊ pro puelle saltatu capite truncatur: ⁊ vir tante seueritatis pro vsu turpiuz moritur. Nunquid credimus aliquid fuisse quod in eius vita illa sic despecta mors tergeret? Sed quando ille vel in cibo peccauit: q̃ locustas solũmõ ⁊ mel siluestre edit? Quando conuersatiõe sua offendere potuit qui de heremo nõ recessit? Quid est q̃ omnipotens deus sic vehemẽter in hoc seculo despicit: quos sic sublimiter ante secula elegit? nisi hoc q̃ pietati fideliũ pz: q̃n iccirco sic eos ꝓmit in ifimis: q̃ videt q̃o remuneret in sũmis: ⁊ foras vsq; ad despecta

deycit:qz intus vsqz ad incõprehensibilia pducit. Hic ergo vnusqsqz colligat:qd illic passuri sint quos reprobat si hic ñ cruciat quos amat. Segt:Quo audito discipuli ei⁹ venerunt ⁊ tulerũt corpus ei⁹:⁊ posuerũt illõ in monumẽto. Narrat Joseph⁹ vinctũ Joañẽ in castellum macheronta adductũ:ibiqz truncatũ. narrat vero ecclesiastica historia sepultũ eũ in sebaste palestine vrbe que quondã samaria dicta est. Decollatio aũt Joãnis:minoratione fame illi⁹ q̃ christus a pplõ credebatur insinuat:sicut exaltatio saluatoris ĩ cruce ꝓfectus designabat fidei:qz ⁊ ipse g prius a turbis ꝓpheta esse credebaꝫ:dei fili⁹ a cunctis fidelib⁹ ẽ agnit⁹. vñ ioãnes quẽ oportebat minui:cum diurnũ lumẽ decrescere incipit natus est:dñs autẽ eo tpe anni:quo dies crescere incipit.

THEOPHI.:Mystice aũt hero.g interpretaꝫ pellicens ppls est iudeozũ g hẽbat vxorẽ.s. innanẽ gloriã cuius filia saltat ⁊ mouet etiã nũc circa iudeos.s.falsus intellect⁹ scripturaꝝ:decapitauerũt siquidẽ Joañẽ.i.verbũ prophetic ũ ⁊ sine capite xpo bñt eus. HIERO.Uel aĩ:Caput legis q̃ ẽ xps ꝺ corpore abscindiꝫ ꝓprio.i.iudaico populo:⁊ daꝫ gẽtili puelle.i.romane ecclesie:⁊ puella dat matri sue adulterẽ.i.synagoge crediture in fine. Corpus Joãnis sepeliꝫ:caput ĩ disco collocatur. Littera humata tegiꝫ. Spiritus ĩ altari honorat ur ⁊ sumitur.

¶Et cõueniẽtes apostoli ad iesuz:renũciauerũt ei oĩa que egerãt ⁊ docuerãt. Et ait illis:Uẽite seorsuz in desertũ locũ:⁊ requescite pusillũ. Erãt enĩ q veniebãt ⁊ redibãt multi:⁊ nec spaciũ mãducandi hẽbãt. Et ascẽdentes in nauim abierunt ĩ desertuz locũ seorsũ. Et viderũt eos abeũtes:⁊ cognouerũt multi:⁊ pedestres de oĩb⁹ ciuitatibus cucurrerũt illuc:⁊ p̃uenerũt eos. Et exiẽs vidit turbã multã ibs ⁊ misert⁹ ẽ sup eos:qz erãt sic oues ñ hñtes pastorẽ:⁊ cepit illos docere multa.

GLO.:Postq̃ euãgelista narrauit mortẽ Joãnis:narrat ea que christus cum suis discipulis post mortẽ Joãnis egerit dicẽs:Et cõue.apo.ad iesuz renũ.ei oĩa que ege.⁊ docue. HIERO.Ad locũ.n.vnde exeũt flumina reuertunt.ꝺo semp referũt gratias missi sup his que acceperãt. THEOPHI.Discam⁹ aũt ⁊ nos cuz in ministeriũ aliq̃ mittimur nõ elongari:⁊ vltra ꝓmissuz officiũ non efferri:sed mittentẽ visitare ⁊ renũciare ei oĩa q̃ egim⁹ ⁊ docuim⁹. BEDA. Nõ.n.solũ oz docere sz facere.nõ solũ aũt q̃ ipsi egerant ⁊ docuerant apostoli dño renunciant:sed etiã que Joannes eis in docendo occupatis sit passus:⁊ sui ⁊ Joãnis discipuli dño renunciãt:sicut Matthe⁹ describit. Sequiꝫ:Et ait illi:Uenite seorsum in desertuz locuz:⁊ requi.pu. AVGV. de cõ.euã. Hoc cõtinuo post ioãnis passionẽ factũ esse commemorat. vñ post hec facta sunt illa q̃ primo narrata sũt:g bus motus herodes dixit: Hic est ioãnes bap.quez ego decollaui. THEOPHI. In desertũ ãt recedit locũ ꝓpter humilitatẽ. Quiescere aũt facit xps suos discipulos:vt addiscãt ppositi:q̃ g laborant in opere ⁊ sermone requiez ꝓmereãtur:⁊ q̃ nõ dñt ꝓtinue laborare. BEDA. Que ãt necessitas fuerit ꝺcedẽde regei discipulis: oñdit cum subdit: Erãt.n.q ve.⁊ redi.multi.⁊ nec spaciũ mãducandi habebãt. vbi magna tpis illi⁹ felicitas ꝺ laboze docẽtiũ sil'⁊ discẽtiũ studio demõstraꝫ. Segt:Et ascẽdentes ĩ naue abierũt ĩ ꝺsertũ locũ seorsuz. Nõ discipuli soli sed assumpto dño ascẽdentes ĩ nauim:locuz petiere desertũ vt Matthe⁹ demõstrat. Tẽtat aũt fidẽ turbaꝝ:petẽdo.n. solitudinẽ:an sequi curent exploꝓ labore pedum quãtam salutis sue curam gerant ostendãt:Segt:Et viderũt eos abeũ.⁊ cog.multi:⁊ pedes.de oĩbus ciuitatib⁹ cucurrerũt illuc ⁊ p̃ue.eos. Dũ pedestres eos p̃uenisse dicunt:ostẽdiꝫ qz nõ in alia maris siue iordanis rip̃a:nauigio puenerũt discipuli cũ dño: sz ꝓpria eiusdẽ regionis loca adierũt quo ẽt idigene pedestres poterãt p̃uenire.

THEOPHI. Ita tu christũ nõ expectans q⁹ ipse reuocet:sz p̃curres cũ p̃uenias. Segtur: Et exiens vi.tur. mul. Jesus ⁊ miſ.est sup eos:qz erãt sicut oues nõ habẽtes pastorẽ. Pabrisei lupi existẽtes rapaces:nõ pascebãt populũ:sed deuorabãt ꝓpter hoc ad christũ vez cõgregant.pastorem: g tradidit illis cibuz spiritualẽ.s.verbi dei. vnde segtur: Et cepit eos docere multa: Uidens.n.eos g miraculoz occasione eum sequebãtur pre lõgitudine vie fessos coz miserans:voluit coz satisfaccre volũtati docẽdo eos. BEDA. Mattheus dicit q⁹ curauit languidos eoruz:ꝺ ẽ.n. veraciter pauperum misereri:eis veritatis viam docendo aperire:⁊ molestias corporales auferre. HIERO. Mystice autem seorsum ducit dominus quos elegit:vt inter malos viuentes:mala non intendant:vt loth in sodomis:⁊ iob in terra hus:⁊ abdias in domo achab. BEDA. Derelicta ẽt iudea in deserto ecclesie predicatores sancti qui apud iudeos tribulationum sarcina premebantur:de gratia fidei gẽtibus collata requiem nacti sunt. HIERO. Pusilla tamen est ꝺ sanctis requies longus labor. sed postea dicitur illis:vt requiescant a laboribus suis:Sicut autem in arca noe animalia que intus erant foris mittebantur.⁊ que foris erant intro erũpebant:sic agitur in ecclesia.iudas recessit:latro accessit.sed q̃diu receditur a fide in ecclesia nõ est requies sine meroze. Rachel.n.plorans filios suos noluit consolari.non est etiam hoc conuiuiuz in quo bibitur vinũ nouũ:cũ cantabiꝫ cãticũ nouum ab hoibus nouis cuz moztale hoc induerit ĩmortalitatem. BEDA. Christum autẽ petentem deserta gentium:multe fidelium caterue relictis menibus prisce conuersationis sequuntur.

¶Et cum iam hora multa fieret:accesserunt discipuli ei⁹ dicẽtes: Desertus ẽ locus hic: ⁊ iã hora ꝑteriit dimitte illos vt eũtes ĩ primas villas ⁊ vicos emãt sibi cibos quos mãducent. Et rñdens ait illis: Date illis manducare. Et dixerũt ei: Eũtes emam⁹ ducẽtis denarijs panes: ⁊ dabim⁹ illis manducare. Et dicit eis: Quot panes hẽtis: Ite ⁊ videte. Et cũ cognouissent dicunt: qnqz ⁊ duos pisces. Et p̃cepit illis vt accũbere facerent oẽs sz ꝓtubernia sup viride fenũ. Et discubuerũt in partes per cẽtenos ⁊ per quinquagenos. Et acceptis quinqz panib⁹ ⁊ duob⁹ piscibus intuens in celũ:bñdixit ⁊ fregit panes ⁊ dedit discipulis suis vt ponerẽt añ eos:⁊ duos pisces diuisit oĩbus. Et mãducauerũt oẽs:⁊ saturati sunt. Et sustulerũt reliqas fragmẽtoz duodecĩ cophinos plenos:⁊ de piscibus. Erant aũt qui manducauerunt quinqz milia virorum.

THEOPHI. Preponens dñs qõ vtilius est.s. cibũ sermonis dei:deinde etiã corporalẽ cibum p̃buit turbe:ad cuius narrationem euãgelista accedit dicens:Et cum iam hora multa fieret:acces.dis.ei⁹ di.Deser.lo.est hic. BEDA. Horam multam vesptinũ tps dicit.vñ Lucas dicit: Dies aũt ceperat declinare. THEOPHI. Uide ãt quõ discipuli Christi circa hoium amorẽ pficiunt.turbaꝝ.n.misereri accedũt ad Christũ:⁊ pro eis itercedũt. Dñs ãt tẽtauit eos si ei⁹ virtutẽ tantã esse cognouerant q⁹ turbas pascere posset.vñ segtur:Et rñdens ait illis:Date eis man. BEDA.

ꝓuocat ēt apostolos: ꝫ dicēs ad fractionē panis: vt illis se ñ bēre testātib⁹ magnitudo signi notior fieret. THEOPHI. Discipuli āt arguebāt eū tāq̄ ignorātē qō illis cēt necessariū ad tātā mltitudinē turbaꝝ pascēdā: vñ turbati ñ dēt. Segt̄. n. Et dixe. ei: Ēutes emam⁹ de. ou. pa. ⁊ dabi. ill' man. AVGV. de cō. euā. Hoc ꝓbilipp⁹ apud Joānē ñ det: ſz Marc⁹ a discipulis rñsuz eē ꝓmemorat: volēs itelligi ꝫ ex ore ceteroꝝ philippū rñdisse: q̄q̄ ⁊ pluralē numeꝝ p singulari vsitatissime ponere potuerit. Segt̄: Et dic eis: Quot pa. habe. ite ⁊ vi. Noca dño fcīñ eē ceteri euāgelistē ptermiserunt. Segt̄: Et cū cog. dicunt: gnqz ⁊ ou. pi. Qr An dreas apō Joānē de gnq̄ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹ suggesserit: ꝫ ceteri euāgelistē pluralē numeꝝ p singulari ponētes ex discipuloꝝ ꝑsona rettulerūt. Segt̄: Et ꝑce. illis vt accū. fa. om. ſz ꝓtu. sup vi. fe. ⁊ discu. i ptes p cē. ⁊ gnq̄. Qr āt Lucas dic̄ gnq̄genos iussos eē discūbere: Marc⁹ vo gnquagenos ⁊ cētenos: iō ñ ꝫ mouet: qz vn⁹ ptē dixit: alter totū. Qui enī de cētenis rettulit: ꝫ retulit qō ille ptermisit. THEOPHI. ꝑer ꝫ āt daī itelligi q⁹ seq̄strati discubuerūt p ptes ⁊ ptes. i greco. n. qō ꝫ dī ſz ꝓtubnia duplicaī: ac si diceret: p ꝓtubnia ⁊ ꝓtubnia. segt̄: Et acce. gnqz pani. ⁊ duob⁹ pisci. ituēs i ce. bñdixit ⁊ fre. pa. ⁊ de. dis. vt po. añ eos: ⁊ duos pisces diuisit oīb⁹. CHRY. Decenter āt i celū aspexit: qz i deserto māna accipiētes iudei: de deo dicere attētauerunt Nūqd poterit dare panē? Ne vero hoc ꝓtigat añq̄ faceret ad prez rettulit qō erat factur⁹. THEOPHI. Intueī ēt in celū: vt īstrueret a deo petere escā ⁊ nō a diabolo sicut faciunt illi: g alienis iniuste laboribus nutriunt. Ex hoc etiaz turbis tunc innuit q⁹ non esset deo ꝫrius: sed deū inocaret. Dat aūt panē discipulis apponēdum turbis: vt tractando panē non dubiū sed miraculū videat. segtur: Et mā. oēs: ⁊ sa. sunt. ⁊ sustu. reli. freg. xy. cophi. Duodecī cophini supabūdant fragmentoꝝ: vt quolibet apostolorum vnum cophinum super humeꝝ apꝛortante: ineffabile miraculū videat. Supabundantis. n. virtutis erat nō solū tot hoīes pascere: sed ⁊ tantā superabundantiaz relinquere fragmentorum. Moyses. n. ⁊ si māna dabat: ꝫ vniuscuiusq̄ necessitatem illud largiebat: supfluū vero vermib⁹ scaturiebat: Helias ēt viduaz pascens: q̄tum ei erat sufficiens tribuebat: iesus vero tanq̄ dñs supbūdanter opabat. BEDA. Mystice aūt die declinata turbas saluator reficit: qz vel fine seculorum ꝓpinquante: vel cum sol iusticie ꝓ nobis occubuit: a spiritualis inedie sumus tabe saluati. ꝓuocat apostolos ad fractionē panis: insinuans q⁹ quottidie p eos ieiuna sūt corda nra pascēda: eoꝝ. s. lris ⁊ exēplis. ꝑer quinq̄ panes gnq̄ mosayce legis libri: p duos pisces psalmi sūt ⁊ ꝓphete figurati. THEOPHI. Ul' duo pisces sūt piscatoꝝ ꝑmōes. s. epl'e ⁊ euāgeliū. BEDA. Qz vo gnqz sūt exteriozis hois sensus: gnqz milia viri dñm secuti: designāt eos q i⁹ seculari adhuc hītu posīti: exteriozib⁹ bñ vti nouerūt. GREGO. xvi. moza. Diuersi quiuātiū discubit⁹ distictiones eccl'iarū q̄ vnā catholicā faciūt designāt. Jubilei āt reges gnq̄genary numeri mysterio ꝓtinet ⁊ gnq̄genari⁹ bis ducī vt ad cētenariū pueniat. Quia g̃ ꝑus a malo gescit ope vt post aia pleni⁹ gescat i cogitatiōe: aly gnq̄genary: aly cēteni discūbūt. EBDA. Sup fenū aūt discūbētes dñicis pascūt alimētis. q p cōtinētiā calcatis cōcupiscētys audiēdis iplēdis q̄ dei verbis opam ꝑpendunt. saluator autē nō noua creat cibaria: qz veniens in carne nō alia q̄ ꝓdicata sunt ꝓdicat: sed legis ⁊ ꝓphetarū scripta q̄ grauida sint mysterys gre demonstrat. Intueī in celū vt ibi lucē doceat esse querendā. Frāgit ⁊ ante turbas ponēda distribuit discipulis: qz sacramēta ꝓphetie sanctis doctorib⁹ q hec toto orbe ꝓdicēt patefecit. Qō turbis supest a discipulis tollitur: qz sacratio ra mysteria q̄ a rudibus capi nequeūt: nō negligēter omittenda ſz sunt ingrenda pfectis. Nā p cophinos. xy. apostoli ⁊ sequētes doctores figurāt: foris qdē hoīb⁹ ōspecti: ſz intus saluatoris cibi reliquys cumulati. Constat. n. cophinos opa fuilia geri solere. HIERO. Ul' duodecī cophini pleni fragmentis colliguntur: cum sint super thronos iudicantes. xy. tribus israel: qui sunt fragmenta abraam: isaac: ⁊ iacob: quando ex israel reliquie salue fient.

¶ Et statim coegit discipulos suos ascēdere navim vt precederēt eū trās fretū ad bethsaidā dīs ipse dimitteret pplm. Et cum dimisisset eos ascēdit in mōtē orare. Et cū sero esset erat nauis i medio mari: ⁊ ipe solus in terra. Et videns eos laborantes in remigādo: erat. n. ventus ꝓtrari⁹ eis: ⁊ circa quartā vigiliā noctis vēit ad eos ambulās supra mare: ⁊ volebat preterire eos. At illi vt viderunt eū ambulantē supra mare: putauerūt fantasma eē ⁊ exclamauerūt: Oēs. n. viderūt eū: ⁊ ꝓturbati sunt. Et statim locutus est cū eis ⁊ dixit eis: Cōfidite: Ego suz. Nolite timere: Et ascendit ad illos in nauim: ⁊ cessauit ventus. Et plus magis intra se stupebant. Non. n. intellexerunt de panibus. Erat. n. cor eorum obcecatum.

GLO. Dñs qdē in miraculo panū q⁹ eēt ꝓditor rex ostendit: nūc āt ābulādo sup vndas q⁹ bēret cor⁹ ab oīuz peccatoꝝ grauedīe libeꝝ edocuit: ⁊ in placādo vētos: vndarūq̄z rabiē sedādo: q⁹ elemētis dñarē mōstrauit. vñ dī: Et statī coc. dis. suos asc. na. vt pre. eū trāsfretū ad Beth. dum ipse dimit. populū. CHRY. Dimittit qdē pplm i bñdictiōe ⁊ aligb⁹ curatiōib⁹. Coegit āt discipulos: qz nō de facili ab eo poterāt separi: ⁊ ꝫ qdē tū pp nimiū affectū quē ad eū bēbāt: tū qz sollicitabāt q̄liter ad eos veniret. BEDA. Merito āt mouet qūo Marc⁹ dicat pacto miraculo panū: discipulos venisse trāsfretū ad bethsaidā: cū videat lucas dicere q⁹ i locis bethsaide fcīm fuerit miraculū illud: nisi forte intelligam⁹ q⁹ lucas ait i desertū locū q ē bethsaida: nō ipīa ītima ciuitatis: ſz loca deserti ad eā ptinētis eē designata. Marc⁹ āt dic̄ vt ꝓcederēt cū ad bethsaidā vbi ipsa ciuitas notaī. segt̄: Et cū di. eos: abyt i mōtē orare. CHRY. Oō cet itelligere de xp̃o ꝑm q⁹ ē hō. hoc ēt fecit īstruēs nos assi duos eē i oratiōe. THEOPHI. Dimissa āt turba ascendit orare. regez. n. ⁊ silētiū oro exigit. BEDA. Nō ois āt gorat ascēdit i mōtē: ſz q bñ orat: q deū orādo q̄rit. Qui vo de diuitys aut honore seculi aut de inimici morte obsecrat ipse in īfimis iacēs viles ad deuz p̃ces mittit. Quare āt dīs dimisso pplo i mōtē oratur⁹ adierit: Joānes declarat dicēs Jesus g̃ cū cognouisset qz vēturi eēnt vt raperēt eū: ⁊ facerent eū regē: fugit iterū i mōtē ipse sol⁹. Segt̄: Et cuz sero eēt: erat nauis in medio ma. ⁊ ipse sol⁹ in terra. THEO. ꝑmisit aūt dñs piclitari discipulos vt patiētes fierent. vñ nō stati eis astitit: ſz p totā noctē piclitari pmisit: vt doceret eos patiēter expectare: ⁊ nō a principio ſpare in tribulationib⁹ subsidiū. Segt̄. n. Et videns eos labo. in remi. erat enī vētus ꝫrius eis: ⁊ circa quartaz vigi. noctis venit ad eos amb. sup ma. CHRY. Quattuor vigilias noctis dicit scriptura: vnāquāq̄z diuidens in tres horas. vñ quartā vigiliā dicit: q̄ est post horā nonā. s. in hora. x. vel posteriori hora. Segt̄: Et vo. ꝑte. AVGV. de cō. euā. Quo āt ꝫ intelligere potuerūt: nisi qz in diuersuz ibat: eos volēs ptēre tāq̄ alienos a q⁹ ita nō agnoscebaī: vt fantasma putaret. Segt̄. n. At illi vt vi. eū am. supra ma. pu. fan. eē: ⁊ exclama. oēs enī eū vide. ⁊ contur. sunt. THEOPHI. Unde aūt qñ cū christus debebat eoꝝ pericula cōspescere: tunc maiorē eis incutit timorē. Sed statim p vocē confortauit

eos.Segtur.n.Et statiz locutus est cũ eis:ꝛ dixit eis:Confidite:ego suiz no.time. CHRY.Statiz aũt in voce cognouerũt eũ ꝛ timoꝛ solutꝰ est: AVGV.de con.enan.Quo ḡ eos volebat ꝓterire:quos pauentes ita cõfirmat:nisi qꝛ illa uoluntas ꝓtereũdi ad eliciẽdũ illũ clamoꝛẽ valebat: cui sub ueniri oporebat: BEDA.Scripsit aũt Theodozus sarapanus quondã epꝰ:coꝛpale pondus nõ habuisse dñz ꝟz carnẽ ꝟz abscꝫ pondere sup mare ambulasse:sed fides catholica pondus ꝟz carnẽ bre euz ꝓdicat.Ait.n.Dionysius.Ignoram ꝙliter nõ ifusis pedibꝰ coꝛpale pondus hũtibꝰ ꝛ materiale onus:deambulat in humidã ꝛ instabilẽ substantiam. THEO.Deide per itroitũ in nauiculã dñs cõpescuit tẽpestatẽ.Segtur.n.Et ascẽ.ad ill.i na.ꝛ ces.ventꝰ.Magnuz quidẽ miraculũ est ꝙ ambulat dñs sup mare: sed tẽpestas ꝛ uenti ꝓtrarietas opposita fuerũt ꝓpter maius miraculuz. Apostoli.n.ex miraculo gnqz panũ nõ itelligẽtes christi potẽtiã:nũc ex maris miraculo pleniꝰ cognouerũt.vñ sequit: Et plꝰ itra se stupebãt.Nõ.n.intelle.de panibꝰ. BEDA. Stupebant qdẽ carnales adhuc discipuli ꝟtutũ magnitudinez:necdũ tñ in eo ritatẽ diuine maiestatis cognoscere valebant.vñ segtur:Erat.n.coꝛ eoꝝ obcecatũ.Mystice aũt labor discipuloꝝ in remigãdo ꝛ ventus ꝓtrariꝰ:labores sancte ecclesie designat:q̃ inter vndas seculi aduersantes:ꝛ immũdoꝝ flatus spirituũ:ad getẽ patrie celestis pueire conatur.Bene aũt dr:qꝛ nauis erat i medio maris: ꝛ ipe solus i terra:qꝛ nõnũq̃ ecclesia tantis gẽtiliũ pssuris afflicta ẽ: vt redẽptoꝛ ipsi eã ꝓsus deseruisse videreꝛ.Sed videt dñs suos laborãtes in mari:qꝛ eos ne in tribulatõibus deficiãt: siue respectu pietatis coꝛroborat: ꝛ aliqñ manifesto adiutorio liberat.Quarta aũt vigilia venit ad eos diluculo appꝛopinquãte:qꝛ hõ mẽtẽ cũ ad supni lumẽ ꝑsidẽ erexerit: ꝛ tentationũ pericula sopiẽt. CHRY. Uel ꝑma vigilia ẽ vsqz ad diluuium:secunda vsqz ad moysen:tertia vsqz ad aduentum dominiꝰi quarta venit dñs ꝛ discipulis locuꝰ ẽ. BEDA.Sepe aũt fideles in tribulatõe positos: supna pietas deseruisse visa est:vt quasi laborãtes in mari discipulos ꝓterire iesus voluisse putareꝛ.Adhuc autem beati putant fantasma fuisse dominũ:nec verã assumpsisse carnem de virgine. HIERO.Dicit autez eis: Confidite: ego suiz:quia videbimus eũ sicuti est. Cessauit autẽ ventus ꝛ ꝓcella iesu sedente.i.regnante in naui que est vniuersa ecclesia. BEDA.In quocũqz etiã coꝛde ꝑ gratiaz sui adest amoris:moꝝ vniuersa vitioꝝ ꝛ aduersantis mũdi siue spirituum malignoꝝ bella cõꝓssa gescunt.

¶Et cũ transfretassent venerunt in terram genezareth: ꝛ applicuerũt.Cũqz egressi essent de naui cõtinuo cognouerũt eum: ꝛ percurrẽtes vniuersam regionẽ illã ceperũt in grabatis eos qui se male habebãt circũferre vbi audiebãt eũ esse. Et quocũqz introibat in vicos vel in villas aut i ciuitates:in plateis ponebãt infirmos: ꝛ deꝓcabãtur eũ vt vel fimbriã vestimẽti eius tangerẽt. Et quotquot tangebant eum salui fiebãt.

GLO.Quia euãgelista exposuerat piculũ qõ discipuli in nauigãdo sustinuerãt:ꝛ qũo fuerãt liberati:nũc oñdit quo nauigãdo puenerit:dicẽs:Et cũ trãsfre.pue. in terrã gene. ꝛ applicuerũt. THEO.Post magnũ aũt spatiuz tpis ad ꝓdictũ locũ dñs trãsfretauit.Et iõ euãgelista subdit:Cũqz egressi essent.de naui ꝓtinuo cognouerunt eũ.s.icole. BEDA.Cognouerunt autem eum rumoꝛe non facie:vel ꝓ signoruz magnitudine ꝛ vultu plurimis notus erat. Uide autem quãta fides sit hominum terre geneçareth: vt non ꝓsentium tñ salute ꝓtenti sint:sed mittant ad alias ꝑ circuitũ ciuitates:quo oẽs currãt ad medicũ.vñ segt:et ꝓcurr. vniuer.regi.illã:cepunt i graba.illos q se male hẽbãt circũ ferre vbi audi.eũ eẽ. THEOPHI.Nõ.n.ad domos iuitabãt eũ vt curaret:sz magis ipsi male hñtes afferebãt ad eũ.vñ et segt:Et quocũqz itroi.in vicos aut i vil.aut i ciui: in plateis ponebãt ifirmos ꝛ deprecabãt eũ:vt vel fimb.vesti. eiꝰ tãgerẽt.Miraculũ.n.qõ circa mlierẽ emoꝛroissaz ꝓtigerat:ad aures mltoꝝ deuenerat:ꝛ multã fidẽ eis dabat ex ꝙ sanabant.Segt.n.Et quotquot tãgebãt euz:salui fiebant.

BEDA.Mystice aũt fimbriã vestimenti eius minimum mãdatũ itellige:qõ gcũqz trãsgressius fuerit: minimus vocabitur in regno celoꝝ:vel assumptionẽ carnis per quã venimus ad verbum dei:ꝛ illius postea fruimur maiestate.

HIERO.Qꝛ aũt dr: Et quotquot tãgebãt eũ:salui fiebãt: iplebitur qñ fugiet doloꝛ ꝛ gemitus. CAP. VII.

ET ꝙuenerũt ad eũ pharisei ꝛ qdã ꝺ scribis:venientes ab hierosolymis. ꝛ cũ vidissent quosdã ex discipulis eiꝰ cõibꝰ mãibꝰ.i.nõ lotis mãducare panes vituperauerũt. Pharisei.n. ꝛ oẽs iudei nisi crebꝛo lauerit manꝰ ñ mãducãt:tenẽtes traditiõez senioꝝ: ꝛ a foꝛo nisi baptizẽt:nõ comedũt: ꝛ alia mlta sũt ꝙ tradita sũt illi ꝙare:baptismata calicũ ꝛ vꝛceoꝝ ꝛ eramẽtoꝝ ꝛ lectoꝝ. Et iterrogabãt eũ pharisei ꝛ scribe:Quare discipuli tui nõ ãbulãt iuxta traditionẽ senioꝝ:sz cõibus manibꝰ mãducãt panẽ: At ille rñdens dixit eis: Bñ ꝓphetauit Esaias de vobis hypocritis:sicẽ scriptũ ẽ:Populus hic labijs me honoꝛat:coꝛ aũt eoꝝ lõge ẽ a me. Inu anũ aũt me colũt docẽtes doctrinas ꝛ ꝓcepta hoiuz.Dereliquẽtes.n. mandatũ dei tenẽtes traditiones hominũ baptismata vꝛceoꝝ ꝛ calicũ ꝛ similia his facitis multa.Et dicebat illis:Bñ irritũ fecist is ꝓceptuz dei:vt traditionẽ vestrã seruetis. Moyses eniz dixit:Honoꝛa patrẽ tuũ ꝛ matrẽ tuã: ꝛ q maledixerit patri vel matri moꝛte moꝛiaꝛ. Uos autẽ dicitis:Si dixerit hõ patri aut matri coꝛban:qꝺ est donũ quodcũqz ex me tibi ꝓfuerit: ꝛ vltra non dimittitis eum quicq̃ facere patri suo aut matri:rescindẽtes verbũ dei per traditionẽ vestrã quã tradidistis.Et silia huiusmõi mlta facitis.

BEDA.Noies terre geneçareth q minus docti videbãtur:nõ solũ ipsi veniũt:sz ꝛ suos ifirmos adducunt ad dñz: vt vel fimbriã eius mereanꝛ cõtingere.At vero pharisei ꝛ scribe q doctoꝛes eẽ populi debuerant non ad querenduz medelã:sz ad mouendas questionũ pugnas ad dñm cõcurrunt.vnde dicit:Et cõuenerunt ad eũ pha.ꝛ qdam de scri: ve.ab hiero.ꝛ cum vi.quosdã de disc:eius cõibus ma.i.non lotis mã.pa.vituperauerũt. THEO.Discipuli nãqz domini instructi ea que virtutis tñ sunt opari nõ lotis manibꝰ simpliciter comedebant.pharisei aũt volentes occasionez inuenire:ꝟ acceperunt:ꝛ nõ vtiqz vituperabant eos vt legis trãsgressoꝛes:sz qꝛ traditiones senioꝝ trãsgrediebanꝛ. vñ segtur:Pharisei enĩ ꝛ omnes iudei nisi crebꝛo la.ma:nõ mã.te.tradi.senioꝝ. BEDA.Spiritualia enĩ ꝓphetaꝝ verba carnaliter accipientes:que illi de coꝛdis ꝛ operis castigatione ꝓcipiebant:dicentes. Lauamini mundi estote ꝛ mundamini qui fertis vasa domini, isti de coꝛpoꝛe solo

lauando seruabant. Superstitiosa ergo est hoiuz traditio: se mel lotos ob manducādū panē crebrius lauare: ꝛ a foro ni si baptiçent nō comedere. Sz necessariū ē cos q panē ō celo descēdēte: pticipare desiderāt crebro elemosynis lachrymis ꝛ alys iusticie fructib⁹ sua opa purgare. Necessariū ēt est ingnamēta que ex tpalibus negocioz curis gscz contraxerit subsequēti bonaz cogitationū ꝛ actuū pmūdet instātia. Frustra autē iudei lauāt man⁹ ꝛ a foro baptiçant: qdiu cōtenunt fonte ablui saluatoris inuanū baptisma fuant vasoz q corpoz suoz ꝛ cordiū negligūt abluere sordes. Segtur: Et iter. eū pha. ꝛ scri. di. Quaꝫ disc. tui nō am. iuxta tra. se. sz cōmunib⁹ manib⁹ mā. pa. CHRY. sup matth. Mira phariseoz scribarūq stulticia: dei filiū arguūt quare traditiones hoium ꝛ pcepta nō fuet. Cōe aūt ꝫ pmundo ponit. populus. n. iudeoz: partem dei se esse iactitans: cōes cibos vocat gb⁹ oēs vtunt. HIERO. Phariseoz aūt superfluū latratum furca rationis obtundit. i. moysi ꝛ esaie interpatōe: vt nos aduersantes hereticos vbo scripture vincam⁹. vnde segt: At ille rndēs ait: Bene ppe. de vob hypo. Esaias sic scriptū ē: Populus hic labys me honorat: coz aūt eoz lōge ē a me. CHRY. Quia. n. nō de legis trāsgressione: sz senioz discipulos accusabāt: iniuriose ipos confundit hypocritas vocās: q si cōmēdantes cū reuerētia qdā id qō nō cōueniebat. Supaddit aūt Esaie pphete vbū: q si de eis dcm: ac si diceret: Sicut hi de gb⁹ dicit q deū labys honorant coz aūt coz ab eo longe est: inuanū pietatē custodire se dicūt: doctrias hoiuz honorātes: ita ꝛ vos q derelingtis id qō iteri⁹ curabile ē: ꝛ iusticiā colētes accusatis. HIERO. Traditio aūt pharisayca i mēsis ꝛ vasis abscidenda ē ꝛ radenda. Sepe. n. traditionib⁹ hoiuz mandata dei cedūt. vñ segt: Derelinquētes māda. dei te. tra. hoium: baptisma vrceoz. CHRY. Ut aūt eos arguat tāq dei reuerentiā nō fuantes: pter traditionē a senioz⁹ factā diuinis scripturis oppositā: subiūgit: Moyses enī dixit: honora patrem ꝛ ma. tu. ꝛ q maledixerit pa. vl' ma. morte moriat. BEDA. Honor i scripturis nō tantū i salutatōe ꝛ officys deferēdis: quantū i elemosyna ac munez collatōe sentit. honora ingt apostolus viduas q vere vidue sunt. CHRY. Tali autē existēte diuina lege ac talib⁹ ministris trāsgredientib⁹ illatis: vos de leui diuinū trāsgredimini pceptū: obseruātes senioz traditōes. vnde segt: Uos āt di. Si dixe. hō pa. ꝛ ma. Corbā: qō ē donū qōcunq ex me tibi proderit. supple: liberit ab obfuatōe pmissi mādati. vñ segt: Et vltra ñ dimit. eū gcq fa. pa. suo aut mri. THEOPHI. Uolētes. n. pharisei q offerebant comedere: istruebāt filios q cū peculia aliq hēbant: ꝛ parētes hec peterēt: rndērēt illis: Corbam. ꝫ est donū qō a me petis: iā obtuli dño: ꝛ ita hec nō exgrerēt q si dño oblata. i. ad salutē parētū pficua: ꝛ sic decipiebant filios: vt parētes nō honorarent: ꝛ ipsi oblata deuorarent. Hoc ergo dns exprobrat eis: qz ppter lucrū legē diuinam trāsgrediebant. vñ segtur: Rescī. verbū dei p tradi. vestrā quā tra. ꝛ multa silia hs facitis. s. trāgredientes pcepta dei: vt obseruetis hominū traditiones. CHRY. Uel pōt dici q phariseī iuuenes docebāt q sigs ꝓ iuria patri aut mri illata munus offerat deo. erat imunis: quasi deo dans munera que patri debentur. ꝛ ꝫ dicētes parentes honorari non permittebant. BEDA: Pōt autē ꝛ hunc breuiter hre sensum. Munus qō ex me ē tibi pderit. Cōpellitis ingt filios: vt dicāt parētibus suis: Quodcunq donuz oblaturus eram deo: in tuos cōsumo cibos: tibiq pdest o pr ꝛ mater: q si dicant: nō pdest: vt sic illi timētes acciperēt qō deo videbāt mācipatū: inopez magis vellent vitaz ducere q edere de cōsecratis. HIERO. Mistice āt discipulos nō lotis manibus māducare futurā gentiū cōionē significat. Mundicia ꝛ baptisma phariseaicuz sterile est. cōicatio nō lota apostoli ca extendit palmites suos vsqz ad mare.

¶ Et aduocans iterū turbā dicebat illis: Audite me oēs ꝛ intelligite. Nihil est extra hominē itro iens i eū quod possit eū coingnare: sz que de homine pcedunt illa sunt que coingnant hominē. Siquis hz aures audiēdi audiat. Et cū itroisset in domū a turba: interrogabant euz discipuli ei⁹ pabolā. Et ait illis: Sic ꝛ vos imprudētes estis? Non itelligitis: qz oē extrīsecus introiens in hominē nō pōt eū coinquinare: qz non intrat in cor eius: sz in ventrē vadit ꝛ in secessuz exit purgās oēs escas? Dicebat āt: qm̄ illa que de hoie exeūt illa coinquināt hoiem. Ab intus. n. de corde hominū male cogitationes pcedunt: adulteria: fornicatiōes: homicidia: furta: auaricie: negtie: dolus: impudicitie: oculus malus: blasphemia: superbia: stulticia. Omia hec mala ab intus pcedunt ꝛ coinquinant hominem.

CHRY. Judeis psiderātib⁹ corporalē mūdiciā legis ꝛ de hac murmurātibus: dns hiū vult itroducere: vñ dr. Et aduo. itez tur. di. illis: Audite me om. ꝛ itel. Nihil ē extra ho. itro. in eū. qō pos. eū coinq̄nare: sz q de ho. pce. illa sunt q coing. ho. i. imūdū faciūt. Ea enī q xpi sunt itra hoiez ñ derant. ea vo q legis sunt: magis cernunt extra hoiem. quibus q si corporalibus crux xpi finez in breui dare debebat. THEO. Hoc aūt dns dicit volēs istruere hoies: q obseruationes escarū qs lex cōmemorat nō oz corporaliter itelligere: ꝛ ex ꝫ itētionē legis eis manifestare icepit. CHRY. Subiūgit āt: Sigs hz aures au. au. Nō. n. manifeste apparuerat q eēnt illa q de hoie pcedebāt ꝛ hoiez coinq̄nāt: ꝛ p pter ꝫ verbū apostoli crediderūt q aliqō aliud pfundum pdict⁹ dñi fmo inueret. vñ segtur: Et cū itro. i domū a turba iter. eū disci. ei⁹ para. Parabolā autē imanifestū fmonem vocabant. THEO. Dns aūt prius increpat. vñ segt: Et ait illis: Sic ꝛ vos ipru. estis. BEDA. Uitiosius enī ē auditor: q obscura manifeste: aut manifeste dicta obscure vt intelligere. THEO. Deinde dns manifestat id qō erat occultū dicens: Non intelli. qz oē ex. intro. in ho. nō potest eum coinquinare. BEDA. Judei. n. se partem dei iactantes: cōes cibos vocant gb⁹ oēs hoies vtunt: vt ostrea: lepores ꝛ huiusmodi aīalia: nec etiam idoloticum inquātum cibus ꝛ dei creatura est: sed demonū inuocatio ꝫ facit īmundum. Et cām subdit dicens: Quia non introyt in cor eius. Anime locus principalis iuxta platonē in cerebro: sz iuxta christū in corde est. GLO. Dicit ergo in cor eius. i. in mētē: q ē pncipalis pars aīe ex q tota hois vita pendet. vnde ea q ad mētē nō pueniunt nō pūt hōi imundiciam afferre. Cibi ergo qz ad mētē nō pueniūt fm suā naturā hoiez ingnare nō possunt: sz ordinat⁹ cibox vsus q ex ordinatiōe p uenit mētis: ad hois imundiciā ptinet. Qz aūt cibi ad mentē nō pueniāt: ostēdit p id qō subdit: dicēs. Sz in vē. vadit ꝛ in secess. exit pur. oēs escas. Hoc aūt dicit ne intelligat q inde ex cibis in corpore maneat. Manet enim quod est necessarium ad corporis nutrimentum ꝛ augmentū. Egredi tur aūt qō est superfluū: q si purgatio quedā interius remanē tis nutrimēti. AVGV. in libro. lxxxiij. questionuz. Quidam enī sic accedunt vt etiā mutent ꝛ mutent: sicut ꝛ ipse cibus amittēs spēm suā in corpus nrm vertit ꝛ nos refecti in robur mutamur. Sed ꝛ tenuissimus humor: cū in venis ꝛ alys arterys cocta fuerit esca ꝛ digesta: per occultos meatus quos greci porros vocāt dilabitur: ꝛ in secessum vadit. BEDA. Sic ergo cibi nō faciūt hoies imundos: sed ma-

licia que opaꝝ passiones ab interioꝛib⁹ ꝓcedentes. vnde subdit: Dicebat aũt: qñ que de ho. exe. illa coi. ho. CHRY. Cuius rõne significat cũ subdit: Ab intus eni de coꝛ. ho. cogi. ma. ꝓcedũt. Et sic patet q̃ male cogitatiões ad mentez pertinent: que ℔ coꝛ noiaꝝ: fm quã homo dicit bonus vel malus: mũdus vel imundus. BEDA. Hinc autẽ arguũt qui cogitatões a diabolo imitti putant: nõ ex ꝓpa nasci volũta te. Diabolus icentoꝛ z aduitoꝛ malaꝝ cogitationũ cẽ põt: z auctoꝛ esse non potest. GLO. Ex malis aũt cogitatiõibus vlterius mali actꝰ ꝓcedunt: de q̃bus subditur: Adulteria. q̃ in violatõe alieni thoꝛi cõsistunt. Fornicatões. que sũt illici ti coitus ꝑsonaꝝ a matrimõio solutaꝝ. Homicidia: q̃bus in ꝑsonas ꝓximoꝝ nocumẽtũ iferꝝ. Furta. q̃bꝰ res subtrahũtur. Auaritie: inq̃tũ aliq̃ iniuste retinent. Nequitie: que cõsistunt i ꝓximoꝛum calumnys. Dolus: in eoꝛũ deceptione. Impudicitie: q̃tũ ad quãlz coꝛruptionẽ mentis vel coꝛporis. THEOPHI. Oculus malus. i. odiũ z adulatio. nã q̃ odit: oculũ malũ z inuidũ habet ad eũ quẽ odit. z adulatoꝛ non recto oculo videns que sunt ꝓximi: ad malũ ipsum deducit. Blasphemie. i. iniurie in deũ. Supbia. i. dei cõtemptus: dũ. s. q̃s bonũ q̃ operaꝝ nõ deo: sz sue virtuti ascribit. Stultitia. i. iniuria in ꝓximũ. GLO. Uel stultitia est cum nõ recte de deo sentit. Cõtrariaꝝ. n. sapiẽtie que est diuinarum reruz cognitio. Segtur: Omnia hec ma. ab intus ꝓce. z coi. ho. Hoc eni in culpaz hoi imputatur q̃n in sua potestate exist. Talia aũt sũt que ꝓcedunt ab interioꝛi voluntate: ꝑ quam homo est suoꝛum actuum dominus.

¶ Et inde surgens abiit i fines tyri z sidonis. Et ingressus domũ neminẽ voluit scire z nõ potuit latere. Mulier eni statim vt audiuit de eo cuius filia habebat spiritũ imũdũ intrauit z procidit ad pedes eius. Erat eni mulier gentilis syrophenissa genere. Et rogabat eũ: vt demoniũ eiiceret de filia eius. Qui dixit illi: Sine ꝓꝰ saturari filios. Nõ est. n. bonũ sumere panẽ filioꝝ: z mittere canibus. At illa rñdit: z dixit illi: Utiq̃ dñe: nã et catelli comedũt sub mensa de micis pueroꝝ. Et ait illi. ꝓpter hunc sermonem: vade: exiit demoniũ ꝺ filia tua. Et cũ abissz domũ suã: iuenit puellam iacentem supra lectum: z demoniũ exiisse.

THEOPHI. Postq̃ de escis dñs docuerat: videꝫ icredulos eẽ iudeos: fines ingredit gentiũ. Judeis. n. infidelib⁹ expletib⁹. salus ad gentes cõuertit. vñ dicit: Et inde surgens abiit in fi. ty. z si. CHRY. Tyrus z sidon loca chananeoꝝ erant. venit igit ad eos dñs: nõ tanq̃ ad ꝓpinquos: sz tanq̃ ad eos q̃bus nihil ẽ cõmune ad patres q̃bus ꝓmissio facta est. Et ideo sic venit vt aduentus suus tyrys z sidonys non appareret. vñ segtur: Et ingresꝰ. domũ neminẽ. vo. scire. Nõdũ eni tempus aduenerat: vt cũ gentib⁹ hĩtaret: z eas ad fidez adduceret. huiꝰ. n. tempus debitũ erat post crucẽ z resurrectionẽ. THEOPHI. Uel iõ clã ingredit: ne occasionez iudei sumerẽt ꝺtra eũ: tãq̃ ad imũdas gẽtes trãsisset. Segtur: Et nõ potuit latere. AVGV. de q̃. no. z ve. te. Si aũt voluit z nõ potuit: ifirma volũtas eius eẽ videt. Impoſe ẽ aũt vt saluatoꝛis volũtas ñ ipleat: nec põt velle qõ sic fieri nõ deberet. Iccirco qõ factũ est: ℔ voluisse dicẽdus est. Adtuertendũ est aũt q̃ istud in finib⁹ gestũ ẽ gentiliũ: q̃bus adhuc tẽpus ꝑdicãdi nõ erat. vltro tñ veniẽtes ad fidez: nõ suscipe iudicie erat. Sic ergo factũ est vt saluatoꝛa a discipulis ꝓditus nõ eẽt: ab alys tñ q̃ igredientẽ domũ viderãt. pdit⁹ est: z incepit sciri q̃ eẽt i domo: A suis ergo noluit predicari: requiri aũt se voluit: z ita factũ ẽ. BEDA. Ingressus etiã domũ ꝓcepit discipulis: ne se cuiq̃ in regione ignota q̃s eẽt aperirẽt: vt exẽplo eiꝰ discerẽt q̃bus sanãdi ifirmos gratiaz ꝺferret. In exhibitione miraculoꝝ humani fauoris gloriã quãtũ possent declinare: nec tñ a pio vtutis ope cessare: qñ hoc fieri vel fides bonoꝝ iuste mereꝝ: vl infidelitas prauoꝝ necessario cogeret. Ipse. n. suũ illo itroitũ gẽtili femine z q̃buscũq̃z voluit publicauit. AVGV. de q̃. no. z ve. test. Deniq̃z mulier chananea audiẽs de illo intrauit ad eũ: que nisi ꝓꝰ subiecisset se deo: iudeoꝝ bñficiuz cõsecuta nõ eẽt. de qua sequit: Mulier. n. statim vt au. de eo: cui⁹ fi. ha. spi. imũ. intra. z ꝓci. ad pedes eius. CHRY. Per hoc aũt voluit dñs discipulis oñdere: q̃ etiã gẽtibus aput ostiũ salutis. vnde z mulieris gen⁹ describit cũ subdit: Erat. n. mulier. gẽ. syrophenissa gñe. i. desyria phenicis: Segt: Et rogabat vt ꝺmoniũ eyceret de filia ei⁹. AVGV. de cõsen. euã. Uidetur aũt afferre aliquã repugnãtie questionẽ: q̃z dicit i domo fuisse dñz: cũ ad illũ venit mulier ꝓ filia sua rogans. Sed qñ matthe⁹ dicit discipulos dño ita suggessisse: Dimitte illã qñ clamat post nos. nihil aliud videt significare q̃z post ambulantẽ dñz mulierẽ illã deprecatoꝛias voces emisisse. Quõ g̃ i domo: nisi q̃z itelligẽdũ ẽ dixisse gdẽ marcus. q̃ itranerit vbi erat iesus: cũ eũ ꝑdixissz fuisse i domo. Sz q̃z matheus ait: Nõ rñdit ei vbum. dedit agnoscere in eo silentio egressuz fuisse Jesuz de domo illa: atq̃z ita cetera ꝺtexunt: q̃ iã i nullo discordãt. Segtur: Qui dixit illi: Sine ꝓꝰ saturari filios. BEDA. Quasi. d. futuꝝ ẽ vt ẽt vos q̃ de gentib⁹ estis salutẽ ꝺsequmini: sz ꝑus oꝛ iudeos q̃ merito antiq̃ electiõis filioꝝ dei solẽt nomine cẽseri: panẽ celesti reficiaz: z sic tãdẽ gẽtib⁹ vite pabula ministrari. Segtur. Non ẽ. n. bonũ sumere pa. fi. z mit. ca. CHRY. Hoc aũt vbũ dixit: nõ q̃ in eo sit defectꝰ vtutis ad bñfaciẽdũ oĩb⁹: sz q̃ bñficiũ ei⁹ distributũ iudeis z gẽtib⁹: cõionẽ iter se nõ bñtib⁹: ꝓuocationẽ magis oparet. THEO. Canes vocat gẽtiles: tãq̃z a iudeis sceleratos reputatos. Panẽ vo dic bñficiũ: q̃ filys. i. iudeis dñs ꝓmisit. Est g̃ sensus: q̃ nõ decet gẽtiles bñficys ꝑmo eẽ ꝑticipes: q̃ iudeis ꝑncipaliter ꝓmissuz ẽ. Jõ aũt dñs nõ statim exaudit: sz gram differt vt ẽt oñdat mulieris fidẽ ꝺstãtẽ: z vt discam⁹ nõ stati õficere cũ oram⁹: sz vt ifistam⁹ donec recipiamus. CHRY. Similiter ẽt vt iudeis oñderet: q̃ nõ eq̃liter eis dabat z alienigeis sanitatẽ: z vt patefacta mulieris fide: magis patefieret ifidelitas iudeoꝝ. Mulier. n. nõ grauiter tulit: sz vocẽ dñi cũ mlta reuerẽtia cõfirmauit. vñ segtur: At illa rñdit z dixit ei: Utiq̃ dñe. nã z catel. co. sub mẽ. de micis pueroꝝ. THEO. Quasi. d. Judei panem totuz hñt. s. descendẽtẽ de celo: z tua etiã beneficia ego micas postulo. s. modicã bñficy ꝑtem. CHRY. Qz ergo in ordine canũ se reputat reuerentie ẽ: quasi. d. ꝑ gra habeo etiã in numero canũ cẽ: z nõ ab aliena: sed a ꝓpria mensa comedere dominãtis. THEO. Qz ergo mulier sapientissime rñdebat: obtinuit qõ optabat. vñ segtur. Et ait illi. Nõ dixit: vt⁹ mea te saluã feẽ: sz ꝓpter hũc ꝺmoniũ. i. ꝓpter fidẽ tuã q̃ ℔ ꝺmõe demõstraꝝ: Uade: exyt demo. a filia tua

Segtur: Et cũ abyssẽt i do. su. iue. pu. ia. su. le. z õmo. exyisse. BEDA: Propter humilẽ. n. mris fideliq̃z ꝺmoniũ filiã deseruit demoniũ: vbi daꝝ exẽplũ catheticãdi: z baptiçãdi infantes: qz videlicet ꝑ fidẽ z ꝺfessionẽ pentũ in baptismo liberanꝝ a diabolo puuli: q̃ nec dũ ꝑ se sapẽ: vel aliqd agere boni possunt vel mali. HIERO. Mystice autez mulier gẽtilis q̃. ꝑ filia rogat: ẽ mater nra romana eccl'ia. Nata ei⁹ demoniaca barbarica ẽ occidẽtalis natio: cuius fides fecit de cane ouẽ. Micas aũt spiritualis itellectus: nõ panẽ ifractũ lre sumere cupit. THEO. Unusquisq̃z etiã nostrum cum peccat: mulier est aia eius. Infirmaz vero filiã ℔ hec aia actus prauos: que filia demoniũ ℔: naz actus praui demoniũ sunt. Peccatoꝛes aũt exiites nuncupantur catuli impleti imũdicys. Propter qõ nõ sumus digni panẽ dei recipere aut participes fieri immaculatoꝛuz mysterioꝛum dei.

Q. nunc catezizandi et baptizandi sint ꝓmi

Si vero cognoscētes nosmetipsos p humilitatē catulos eē cōfiteamur pctā nr̄a tūc sanabit̄ filia.s.operatio prava.

¶Et itē exiens de finibus tyri venit p sidonem ad mar̄ galilee iter medios fines ꝺcapoleos. Et adducunt ei surduz ⁊ mutū. Et deprecabāt̄ euz vt ponat illi manū. Et apprehēdēs eū de turba seorsum misit digitos suos ī auricula ei⁹: ⁊ expuens tetigit linguā eius: ⁊ suspiciēs in celū igemuit ⁊ ait illi: Effeta: quod ē adapire. Et stati apte sunt aures ci⁹: ⁊ solutū ē vinculū ligue ei⁹: ⁊ loq̄bat recte. Et precepit illis ne cui dicerēt. Quāto aūt eis p̄cipiebat tanto magis plus p̄dicabant: ⁊ eo amplius admirabantur dicentes: Bene omnia fecit: ⁊ surdos fecit audire: ⁊ mutos loqui.

THEO. Jn gētiliū locis morā domin⁹ facere non volebat ne occasionē iudeis daret: vt trāsgressorē legis euz estimarēt q⁹ se gētib⁹ admiscebat: ⁊ iō p̄festim reuertit̄. vñ dr̄: Et itē exi. de fi. Tyri ve. p sido. ad ma. gali. iter me. fi. ꝺcapoleos. BEDA: Decapolis ē regio. x. vrbiū trās iordanē ad orientē ꝫ galileā. Qz ergo dr̄ q⁹ domin⁹ venit ad mare galilee iter medios fines ꝺcapoleos: nō ipsos fines decapolis ītrasse significat. neqz. n. mare nauigasse dr̄: sed poti⁹ ad mare vsqz venisse: atqz ad ipsum pueniſse locū q medios fines decapolis lōge trans mare positos respiciebat. Segtur: Et addu. ei sur: ⁊ mu. ⁊ deprca. eū vt ipo. illi manuz. THEO. Qō recte p⁹ demōiace liberationē ponit̄: ex demōio. n. tal' passio erat. Segtur: Et apprehendens euz de tur. seor. mi sit di. su. in auri. ei⁹. CHRY. Seorsū a turba oblatū surdū ⁊ mutū apphēdit: vt diuina miracla non faceret manifeste: īstruēs nos vanā glīaz eycere ⁊ tumorē. nihil. n. ē exquo aligs sic miracla opet̄: sic̄ si hūilitatē colat: ⁊ modestiā seq̄tur: Misit vo digitos in auriculā potēs vbo sanare: vt oñderet q⁹ diuina vtute dicatū erat cor⁹ diuinitati vnitū: ⁊ opatio ei⁹. Qz. n. pp. trāsgressionē ade: natura humana multā incurrerat passionē: ac mēbror ⁊ sensuū lesionē: veniēs christ⁹ in seipo pfectionē demōstrauit hūane nature: ⁊ pp hoc digitis aures aquit ⁊ sputo loqlā dedit. vñ segt̄: Et expu. te. li. ei⁹.

THEO. Ut. s. oñderet q⁹ oia mēbra sacri corpis ei⁹ diuina existūt ⁊ scā: sic̄ ⁊ sputū qō vinculum lingue dissoluit. Et eniz oē sputū supfluitas ē: sz ī dño oia diuina fuerūt. Segt̄: Et suspiciēs ī celū igemuit ⁊ ait: Effeta: qō est adapire. BEDA. Suspexit qdē ī celū: vt ide mutis loqlā: ide auditum surdis: ide cūctis ifirmātib⁹ medelā doceret eē q̄rēdā. Jngemuit āt: nō qz ipi op⁹ eēt cū gemitu aligd petere a p̄re qui cūcta petētib⁹ donat cū p̄re. sz vt nob gemēdi daret exēpla: cū vl' p nr̄i: vl' p nror erratib⁹, prioz supne pietatis p̄sidia īuocam⁹. CHRY. Simul ēt igemuit: nr̄az cām suscipiēs ī seipo: ⁊ natur̄ miser⁹ hūane: videns miseriā ī quā humanū gen⁹ iciderat. BEDA: Qz āt ait: Effeta. i. adaperire: ad aures ꝑtinēt. aures. n. ad audiēdū apiēde: līgua vo vt loq posset a retinaculis erat siue tarditatis soluēda. vñ segt̄: Et stati ap. sūt au. ei⁹. ⁊ solu. ē vin. lin. ei⁹: ⁊ loq. recte. Ubi vtra qz nā vni⁹ ⁊ eiusdē Christi māifeste distincta ē. Suspiciēs q/dē ī celū q̄si hō deū deprcat⁹ igemuit: sz mox vno fmōe q̄si potēs diuia maiestate curauit. Segt̄: Et precepit eis necui dicerent. HIERO. Per qō nō ī vtutib⁹ gloriādū eē docuit: sz ī cruce ⁊ humilatiōe. CHRY. Precepit ēt miraculū occultare: ne ante tēpus accēderet iudeos ad homicidiuz per īuidiā ꝓpetrandū. HIERO. Ciuitas autē in mōte posita vndiqz circunspecta abscondi non pōt: ⁊ humilitas semper p̄cedit gloriā. vñ segt̄: Quāto aūt eis p̄cipiebat: tāto magis plus p̄dicabant. THEO. Docemur autē ex hoc cū alicui beneficia elargimur: mīme applausus ⁊ laudes petere cum vo accipimus bñficia bñfactores p̄dicare ⁊ laudare q̄uis nolint. AVGV. de cō. euā. Si aūt sciebat eos: sunt ille g notas hēbat ⁊ pītes ⁊ futuras hoīum volūtates tanto magis p̄dicaturos: q̄to magis ne p̄dicarēt eis p̄ciebat: vt qd hoc p̄cipiebat: nisi pigris volebat oñdere q̄to gaudiosius: q̄to feruenti⁹ eū p̄dicare debeāt: gbus iubet vt p̄dicēt: qui illi q ꝓhibebāt̄ tacere nō poterāt. GLO. Ex p̄dicatōe aūt saluator a xp̄o: crescebat admiratio turbaz ⁊ cōfessio bene ficioz xp̄i. vnde sequitur: Et eo ampli⁹ admira. di. Bñ oia fecit. hoc. s. surdos fecit audire ⁊ mutos loqui. HIERO. Mystice aūt tyrus interp̄tat̄ angustia: ⁊ significat iudeas; cui dns dicit: Coangustatu est stratū a qua transfert se ad gentes alias. Sidon venatio interp̄tat̄. ⁊ era aūt idomita nra natio est: ⁊ mare: qō fluctuosa volubilitas ē. Jnter medios aūt fines decapoleos: qō interp̄tatur decalogi mādata: saluator ad saluandas gentes venit. Hen⁹ aūt humanū p mulꝓtoplasto: cecat̄ dū male vidit: surdus fit: cū audit: obmutescit cū logt̄. Depcant̄ aūt eū vt ponat illi manū: qz incarnatū fore dns multi iusti ⁊ pphete cupiebāt ⁊ optabant.

BEDA. Uel surdus ⁊ mut⁹ ē g nec aures audiēdi verba dei habz: nec os aperit p loquendis: q̄les necesse est vt habeāt log iā ⁊ audire dna eloga didicerūt: dño sanādos offerant.

HIERO. Seorsū āt sp a turbulētis cogitatōib⁹ ⁊ actib⁹ inordinatis fmonibusqz incōpositis educit: g sanari meretur. Digiti āt g ī aures mittūtur: vba vel dona spūs sunt: de quo dr̄: Digitus dei est hic. Sputū aūt diuina sapia ē q̄ soluit vinculū labioz hūani generis: vt dicat: Credo in deum p̄rem oīpo. ⁊ reliq̄. Suspiciēs aūt in celū igemuit. i. gemere nos docuit: ⁊ ī celū thesauros nr̄i corꝺis erigere: qz p gemitū opūctionis intime friuola letitia carnis purgat. Aperte sunt autem aures ad hymnos ⁊ cantica ⁊ plasmos. Solvit linguam vt eructet verbum bonum: quod nō possunt nec verbera cohibere. Lapi. VIII.

IN diebus illis iterū cū turba multa eēt cū iesu nec hēret qō māducarēt: vocatis discipulis: ait illis: Misereor super turbā: qz ecce iā triduo sustinēt me: nec hñt qō māducēt. Et si dimisero eos iciunos ī domū suaz deficiēt ī via. Quidā. n. ex eis ō lōge venerūt. Et rñderūt ei discipli sui: Uñ illos qs poterit h saturare panib⁹ i solitudie? Et iterrogauit: quot pānes hētis? Qui dixerūt: Septē. Et p̄cepit turbe discūbere sup terrā. Et accipiēs. vii. panes: gīas agēs fregit: ⁊ dabat discipl⁹ suis vt apponerēt: ⁊ apposuerūt turbe. Et hēbant pisciculos paucos ⁊ ipos bñdixit: ⁊ iussit apponi. Et māducauerūt ⁊ saturati sūt. Et sustulerūt qō superat ō fragmētis. vii. sportas. Erant autem qui manducauerant quasi quatuor milia: ⁊ dimisit eos.

THEOPHI. Postqz dns superi⁹ miraculum de multiplicatione panū perpetrasset: nūc itez occasione habita congruenti adducit simile miraculū operari. vñ dicit. Jn diebus illis itez cum tur. mul. es. cū iesu: nec haberēt qō man. con. disc. ait illis: Misereor su. tur. qñ ecce iā tri. sustinet. me. nec habent qō man. Non enim semp circa alimenta miracula faciebat: ne ꝓpter cibum ipsum sequerent̄. Et nūc igit̄ hoc miraculuz non fecisset nisi qz videbat turbis periculū iminere. vñ ieqnit̄: Et si dimi. eos ie. in do. su. defi. in via. Quidā. n. ex eis de lon. ve. BEDA. Quare triduo sustinent de lōge venientes: Matthēus plenius dicit sic: Et ascendens in montem sedebat: ⁊ accesserunt ad eum turbe multe: habentes mutos infirmos ⁊ proiecerūt eos ad pedes eius: ⁊ curauit eos

THEOPHI. Discipuli adhuc non intelligebãt: nec virtuti eius ꝓpter ꝓiora miracula credebant. vnde sequitur: Et nõdum erãt ei discipuli sui vnde istos quis pote. hic satu. pa. in soli. Ipse aũt dñs nõ eos vituperat: ex hoc ĩstruẽs nos q nõ debemus ignorantib⁹ ⁊ nõ intelligentib⁹ grauiter irasci: sz eoꝝ ignorãtie cõpati. vnde segtur: Et iter. eos: Quot pa. ha. Qui dixe. vy. REMI. sup matth. Nõ ideo ĩterrogauit q ignoraret quot haberent: sz vt dũ illi nõdẽt. vy. quo pauciores eẽnt: eo magis miraculũ diffamaret: ⁊ noti⁹ fieret. Sequitur: Et ꝑce. tur. dis. sup terrã. In superiori refectõe supra fenũ discubuisse dicunt: Hic vero super terram. Segt. Et fac. vy. pa. gra. agens fre. In eo q gras egit. nobis reliquit exemplũ: vt de oĩbus donis nobis celit⁹ collatis illi gratias referam⁹. Et notãdũ q dñs panes nõ dedit turbe: sz discipulis: discipuli aũt dederũt turbis. Segt. n. Et da. dis. su. vt appo. ⁊ appo. tur. Nõ solũ panes: sz ⁊ pisciculos bñdicẽs iussit ꝓponi. Segt. n. Et habebãt pisciculos pau. ⁊ ipos ben. ⁊ iuss. appo. Et mã. ⁊ sa. sũt. BEDA. In hac g lectõe ꝓsideranda est ĩ vno eodẽq redẽptore nr̃o distincta opatio diuinitatis ⁊ humanitatis: atq Euticetis erroꝝ q vnã tm̃ ĩ xp̃o opatiõez dogmatiçare ꝑsumit ꝓcul a xp̃ianis finib⁹ expellẽd⁹. Quis enim nõ videat b q sup turbã miserẽt dñs: affectũ eẽ ⁊ ꝓpassionẽ buane fragilitatis. Qz aũt. vy. panib⁹ ⁊ pisciculis pauca qtuor milia boium satiauit: dine op⁹ ẽ vtutis. Segt. Et sa. qõ supe. õ fra. vy. spor. THEOPHI. Turbe ꝓmedentes ⁊ saturate nõ secũ tollũt panũ reliquas: sz ipas discipuli sublulerũt: fiẽ ⁊ supi⁹ cophinos. In quo ꝛz historiã discim⁹: q̃m oz nos bis q̃ sufficiũt eẽ cõtẽtos: ⁊ nõ q̃rere vltra. Deiñ numer⁹ mãducãtiũ describit cũ dr̃: Erãt aũt q mã. q̃si qtuor milia. ⁊ dimi. eos. Ubi ꝓsiderãdũ ẽ: q xp̃s neminẽ ieiunum dimittit. oẽs. n. vult sua gra enutriri. BEDA. Hoc vo typice iter hãc refectõez: ⁊ illã qnq panũ ac duoꝝ pisciuz distat: q ibi lra veteris testamẽti spuali gra plena significata est. b aũt vitas ⁊ gra noui testi fidelib⁹ mistrãda mõstrata est. Turba aũt triduo dñz sustinet pp sanationẽ ifirmoruz vt matth. narrat: cũ electi i fide scẽ trinitatis ꝑ pctis perseuerãti instãtia supplicãt. Uel q ad dñz se ope locutõe atq cogitatõe cõuertunt. THEOPHI. Uel per eos q p tridnũ expectãt: significat baptiçatos. Baptism⁹. n. illũinatio aũt eos ieiunos dimittere ne deficiãt i via. oz. n. q ĩ pdicatõe vbũ ꝓfolatõis accipiãt: ne a vitatis pabulo ieiuni remanẽtes: ih⁹ vite laboze succũbãt. AMBRO. sup lucã. Bonus gdẽ dñs studia exigit: vires mistrat: nõ vult ieiunos dimittere ne dficiãt i via: hoc ẽ vl i ist⁹ cursu vite: vl añq ad caput vie queniãt. s. ad pr̃z ⁊ itelligãt q ex pr̃e xp̃s ẽ: ne forte cũ acceperit q nat⁹ ex vgine est: icipiãt nõ dei vtutẽ: sz hominis estiare. Diuidit g escas dñs iesus: ⁊ ille qdẽ vult dare oĩb⁹: negat nemi: dispẽsatoz ẽ oĩuz. sz cũ ille panes frãgat et det discipulis: si tu man⁹ tuas nõ extendas vt accipias tibi escas: deficies i via: nec poteris i eũ culpã referre q miserẽt ⁊ diuidit. BEDA. Qui vo post carnis flagitia: post furta: violẽtias: ⁊ homicidia ad pniaz redeũt: ad dñm ꝺ lõginquo veniũt. Quãto. n. q̃q plus i prauo ope errauit: tãto aboĩ potẽte deo lõgi⁹ recessit. Credẽtes ꝺ gẽtib⁹ ꝺ lõge venerũt ad xp̃m: iudei vo ꝺ ꝓpe: q legis ⁊ ꝓphaꝝ erãt lr̃is edocti ex illo. Supra aũt i refectõe q̃q panũ turbe sup fenũ viride discũbebãt: h ãt sup terrã: qz p scripturã legis ꝺfideria carnis cõpmere iubẽur. In no. ãt test. ipaz quoq terram: ac facultates tpales reliq̃re ꝑcipimur. THEOPHI. Septem aũt panes sũt spũales sermones. nã septenari⁹ numer⁹ spirituffancti significatiuus est: q pficit oĩno. in septenario enĩ numero dierũ nostra vita perficit. HIERO. Uel septez panes dona sunt spũssancti. fragmenta panũ mystici intellectus sunt hui⁹ septimane. BEDA. Qz. enim dñs panes fregit: apertionem significat sacramẽtoꝝ. q̃ gratias egit oñdit quantuz de salute hamani generis congaudeat. q̃ panes discipulis dedit vt turbe apponerent: significat gaspiritualis dona sciẽtie tribuit apostolis: ⁊ p eoꝝ ministeriũ voluit ecclesie sue vite cibaria distribui. HIERO. Pisciculi bñdicti libri sunt noui testamẽti: q̃m piscis asci partẽ dñs resurgẽs postulat. vel in pisciculis sanctos accipim⁹: quoꝝ scriptura noui testamẽti fidẽ: vitã: ⁊ passiões ꝓtinet: qui turbulẽtis hui⁹ seculi fluctib⁹ erepti: refectionẽ nob internam exẽplo suo ꝑbuerũt. BEDA: Qz aũt turbis saturatis superat: apostoli tollunt: q altioza pfectiõis ꝓcepta que turba nequit attingere: ad illos ꝓtinent qui generalem populi dei ꝓuersationẽ transcendunt: ⁊ tamen turba saturata esse memoratur: q ⁊ si sua relinquere nequeãt neq explere qõ de virginibus dr̃: tamen audiẽdo mandata legis dei: ad vitam peruenium eternã. HIERO. Septem autẽ spoꝛte. vy. ecclesie. Quattuor milia: annus est noui testamenti: cuz quattuoz tẽpoꝛibus. Bene etiam quattuoz milia sunt: vt in ipso numero docerent euangelicis se pastos esse cibarys.

THEOPHI. Uel quatuoz milia sunt. i. q̃ttuoz virtutibus pfecti: ⁊ pp boc veluti foztiozes plura comedẽtes pauciora reliquerũt. In isto. n. miraculo. vy. spoꝛte remanent: in miraculo aũt quinqz panuz. xy. cophini: q quinqz milia erãt. i. gnqz sensib⁹ fuiẽtes. ⁊ pp b nõ potuerũt comedere: sz paucis cõtenti multe supabundabãt relige fragmẽtoꝝ.

¶ Et statim ascẽdẽs nauiz cuz discipulis suis: venit ĩ ptes dalmamitha. Et exierunt pharisei ⁊ ceperũt cõgrere cũ eo: querẽtes ab illo signũ de celo tentãtes eũ. Et igemiscẽs spũ ait: Quid generatio ista signũ q̃rit? Amẽ dico vobis si dabit generationi isti signũ. Et dimittẽs eos ascẽdit itez nauiz: ⁊ abijt trãs fretũ. Et obliti sũt panẽ sumere ⁊ nisi vnũ panẽ nõ hẽbãt secũ i naui. Et ꝑcipiebat tis dicens: Uidete ⁊ cauete a fermẽto pharisẽoꝝ: ⁊ fermẽto herodis. Et cogitabãt ad alterutruz dicẽtes: q panes nõ hẽmus. Quo cognito ait illis iesus: Quid cogitatis: q panes ñ hẽtis? Nõdũ cognoscitis nec intelligitis? Adhuc ceca tũ hẽtis coꝛ vz̃? Oculos hñtes nõ videtis: ⁊ aures hñtes nõ auditis? Nec recoꝛdamini q̃ñ qnq panes fregi in qnq milia: ⁊ quot cophinos fragmẽtoꝝ plenos sustulistis? Dicunt ei: Duodeci. Q̃n ⁊ septẽ panes in quattuoz milia: quot sportas fragmentoꝛum tulistis? Et dicũt ei: Septẽ. Et dicebat eis: Quomõ nondum intelligitis?

THEOPHI. Postq̃ dñs opatus est miraculũ panũ: statim in aliũ secedit locũ ne ꝓpter miraculũ ip̃m turbe caperent: vt facerent regem. vnde dr̃: Et statim ascen. nauim cũ disci. su. ve. in par. dalma. AVGV. de con. euan. In matheo autem legitur: q venit in fines magedaz. Non aũt dubitandũ est eundẽ locũ esse sub vtroq noie. Naz pleriq dicunt nõ hẽnt etiã ꝑm marcũ nisi magedã. Segtur: Et exi. pha. ⁊ cepe. cong. cũ eo: queren. ab il. sig. de ce. tem. eũ. BEDA: Pharisei sigdẽ signũ querunt de celo: vt g multa hominuz milia secundo de paucis panibus saturauit: nunc in exẽplo moysi mãna celit⁹ missa: ⁊ p oĩa passim disperso: populũ oẽm in vltimo tempe reficiat: qõ in euangelio Joãnis querunt dicẽtes: Qõ sig. fa. vt vide. ⁊ cre. ti. Patres nr̃i mãna in deserto. sicut scriptuz est. Panẽ de celis de. eis mãdu. THEOPHI. Uel querunt signuz de celo scilicet, vt solem ⁊ lunam sisteret: grandinem peteret: ⁊ aerem immutaret. Credebant enim q de celo signa facere non poterat

sed q̄ in beelzebub solum poterat facere signum in terra.
BEDA. Sicut aūt turbā supra credentē refectur⁹ grās agebat: ita nūc ob stultā phariseoꝝ petitionez gemit: q̄ humane nāe circūferēs affect⁹: sicut de boīuz salute letat: ita sup eoꝝ dolet erroꝛib⁹. vñ segt̄: Et inge. spū. ait. Quid gnā/tio ista sig. q̄rit: amē dico vo. si dabi. gene. isti signū. i. nō dabit̄: iuxta illud ī psalmo: Semel iurauī ī scō: si dauid mentiar. i. nō mētiar dauid. AVGV. de cō. euā. Nō aūt moueat q̄ marcus nō dicit respōsū eē q̄rentib⁹ signū ō celo idem q̄ matthe⁹ de iona: q̄z ait dominū rūdisse: Signū nō dabit̄ ei. intelligendum ē. n. quale petebāt hoc est ō celo. Pꝛeter/misit aūt dicere de iona q̄ matthe⁹ p̄mēoꝛauit. THEO. Ideo aūt eos dñs nō exaudit: q̄ aliō ē tps signoꝝ celestiū: sc̄z tps aduēt⁹ scōi: cū vtutes celoꝝ cōmouebūt̄: ⁊ luna non dabit lumē suū. Tpe aūt p̄mi aduētus nō fiūt talia: sed oīa māsuetudine plena. BEDA. Nō etiā dandū erat celeste signū gnātōi tentantū dñz. Letexꝝ gnātioni q̄rentiū dñm si gnū de celo oñdit: q̄ñ cernētib⁹ apl̄is ascēdit ī celū. Segt̄: Et di. cos. asc. ite. na. ⁊ abyt trās fretū. THEOPHI. Dimittit q̄dē dñs phariseos q̄si icoꝛrectos. nā vbi spes ē coꝛrectōis: ibi moꝛandū est. vbi vo malū icoꝛrigibile est: inde recedendū. Segt̄: Et ob. fūt pa. su. ⁊ nisi vnū pa. nō ha. secum in naui. BEDA. Querit aūt aliqs: Qūo panes non habebāt: q̄ statī ipletis. vy. spoꝛtis ascēderūt ī nauiculā. Sed scriptura testat̄ q̄ obliti fūt eos secū tollere: q̄ō īdiciū ē q̄ꝫ modicā carnis curā hērent ī religs: q̄b⁹ ipa reficiēdi coꝛporis necitas ītētōe dīuici comitat⁹ mente excesserat. THEO. Dispēsatiue ēt panes sumere discipl̄i fūt obliti: vt repꝛehensi a xp̄o fierēt meliōes: ⁊ ad vtutis xp̄i notitiā pueniꝛēt. Sequit̄. n. Et p̄. eis di. Ui. ⁊ ca. a fer. pba. ⁊ fer. hero. CHRY. Matthe⁹ dicit a fermēto phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ: Lucas vo phariseoꝝ solum. tres g̃ phariseos noīant: quasi p̄ncipales. Matthēus vo ⁊ marcus sibi secūdarios diuiserūt. Cōgruebāt marc⁹ posuit herodis: q̄si relictis a matthēo herodianis ī supplementū narratōis ipsi⁹. Hoc aūt dicēs: paulatī īducit discipulos ad sensū ⁊ fidē. THEO. Fermētū phariseorū ⁊ herodianoꝝ vocat doctrinā eoꝝ q̄si dānosam ⁊ coꝛruptiuā: ⁊ malicia veteri plenā. herodiani. n. doctoꝛes erant q̄ herodē xp̄m eē dicebāt. BEDA. Uel fermētū phariseoꝝ ē decreta legis diuine traditōib⁹ boīuz postponere: legem vbis p̄dicare: ⁊ factis impugnare: dñm tētare: doctrine ei⁹ aut opib⁹ nō credere. Fermētū aūt herodis est adulteriuz homicidiū: temeritas iurādi: simulatio religiōis: ⁊ odiuz in xp̄m ⁊ p̄recurſoꝛē ei⁹. THEO. Ipsi aūt discipl̄i de fermēto panū dixisse dñm putauerūt. vñ segt̄: Et cog. ad al. di. q̄ pa. nō ha. Hoc aūt dicebāt: q̄si nō ītelligētes xp̄i virtutē: q̄ poterat panes facere ex nō ente. vñ dñs eos reꝑhēdit. Segtur. n. Quo cog. iesus ait il. Quid cogi. q̄ pa. nō habe. BEDA. Per occasionē aūt p̄cepti q̄ō saluatoꝛ iusserat dicēs: Cauete a fermēto pbari. ⁊ fer. hero. docet eos q̄d significēt q̄nq̄z panes ⁊ septē: de q̄b⁹ subdit: Nec recoꝛda. q̄ñ q̄nq̄z panes fregi ⁊c. Si. n. fermētū p̄dictū traditiōes puersas significaꝛz: q̄ſcibi q̄b⁹ nutrit⁹ ē ppl̄s ōi: nī vaz doctrinā significaꝛz:

¶ Et veniūt bethsaida: ⁊ adducūt ei cecū: ⁊ rogabāt eū vt illū tāgeret. Et apprehēsa manu ceci eduxit eū extra vicū: ⁊ exp̄uēs ī oculos ei⁹ impositis manib⁹ suis: iterrogauit eū si aliqd videret. Et aspiciēs ait: Uideo boīes velut arboꝛes ambulātes. Deide itex̄ iposuit manus sup oculos ei⁹ ⁊ cepit videre: ⁊ restitut⁹ ē: ita vt clare videret oīa. Et misit illū ī domū suaz dicēs: Uade in domū tuā: ⁊ si in vicū itroieris: nemini dixeris.

GLO. Post refectionē turbaꝝ euangelista de illuminatione ceci subiungit dicens: Et veniūt bethsaida ⁊ adducunt ei cecū ⁊ roga. eū vt illū tāgeret. BEDA. Sciētes q̄z tactus domini sic̄ leꝛpsū mūdare: ita cecū illuminare valeret. Segtur. Et app̄. ma. ce. edu. eū extra vicū. THEOPHI. Uidet̄ nāq̄z bethsaida multa īfidelitate fuisse īfecta. vnde dom⁹ exꝛobrat ei: veh tibi bethsaida. q̄z si ī tyro ⁊ sidōe ⁊c. In hac g̃ adductū cecū extra vicū educit. non. n. erat vtilis ducētiū fides. Segt̄: Et expu. ī ocu. ei⁹. ipo. ma. suis īterroga. eū si. ali. vide. CHRY. Spuit q̄dē ⁊ man⁹ imponit cecō: volēs ostēdere q̄ vbū diuinū opationi adiūctum mirabiliter pficit. Man⁹. n. opationis est ostēsiua. sputū vo fmonis exꝛoꝛplati. Interrogat aūt si aliqd videret: quod in aliis sanctis nō fecit: significās pp̄ ipfectā adducentiū fidē: ac ipius ceci oculos ei⁹ non eē oīno aptos. vnde segt̄: Et aspi. ait: Uideo ho. ve. ar. am. Q̄. n. ī īfidelitate adhuc detinebāt: obscure se videt̄ boīes declarabat. BEDA. Ꝯsuetā q̄dē corporū iter vmbras aspiciēs: sed nulla mēbꝛoꝝ liniamēta vitu adhuc caligāte discernere valēs: quales p̄dēse arboꝛes aliō sage spectātib⁹: vl̄ ī luce nocturna solēt apparere: ita vt nō facile: arbor an hō sit possit dinosci. THEOPHI. Jō aūt nō statī eū pfecte fac̄ videre: sed ipte q̄ nō pfectā fidē hēbat. Nā fꝛ fidē dat̄ medela. CHRY. Deducit aūt eū ab initio sensus redditi ī fidei ap̄hēsionē: ⁊ sic fec̄ eū pfecte videre vnde segt̄: deide itex̄ ipōit ma. sup ocu. ei⁹ ⁊ cepit videre. ⁊ postea subiūgit: Et rest. ē: ita vt vi. cla. oīa: sensu. s. ⁊ itellectu pfecte curat⁹. Sequit̄: Misit eū ī do. se. di. Uade ī domum tu. ⁊ si ī vicū ītro. ne. dixe. THEOPHI. Hoc q̄dē p̄cepit ei q̄ ifideles erāt vt dictū ē: ne forte ab eis ī aīa lederet̄ ⁊ ipsi nō credētes grauiꝛ crimē incurrāt. BEDA. Uel exemplū suis tribuit ne de his quē faciūt mirandis: fauoꝛem vulgi regrāt. Mystice aūt bethsaida dom⁹ vallis ītꝛpꝛtat̄. i. mūdus q̄ est vallis lachꝛymaꝝ. Adducūt aūt ad dominū cecū. i. q̄ nō videt q̄d fuit: q̄d ē: ⁊ q̄d erit. Rogāt illū vt eū tāgeret. Quis. n. est qui tangit̄: nisi q̄ cōpungit̄: BEDA. Tāgit. n. nos dom⁹ cū mētē afflatu sui spūs illustrāt: atq̄z agnitionē nos p̄prie īfirmitatis studiūq̄z bone actionis accendit. Apl̄hēdit manū ceci: vt eū ad executionē bone opationis cōfoꝛtaret. HIERO. Et ducit eū extra vicū. i. ciuitate maloꝝ. Exp̄uit autem in oculos eius: vt videat voluntatē domini p flatū spūssancti. Impositis aūt manib⁹ interrogat eū si videret: q̄z p opa dñi vī maiestas ei⁹. BEDA. Uel exp̄uens in oculos ceci iponit man⁹ suas vt videat q̄z cecitatē humani generis ⁊ p īuisibilia dona: ⁊ p sacramēta alsumpte hūanitatis extersit. Sputū. n. q̄ō ō capite boīs p̄cedit: gr̄am spūssancti designat. Sz quē vno vbo totuz simul curare poterat: paulatiz curat: vt magnitudinē būane cecitatis oñdat: que vix ⁊ quasi p grad⁹ ad lucē redeat. Et gr̄az suā nob īdicat: p quā singula pfectiōis īcrementa adiuuat. Quisq̄s aūt ita lōgi tpis obscuritate depꝛssus ē: vt iter bonū ⁊ maluz discernere nesciat: quasi ambulātes boīes ista arboꝝ cernit: q̄z fcā multitudinis absq̄ luce discretōis videt. HIE. Uł videt boīes velut arboꝛes: q̄ oēs boīes existiat se supioꝛes. Itex̄ aūt man⁹ posuit sup oculos ei⁹ vt videret clare oīa. i. p opa visibilia īuisibilia intelligeret: ⁊ q̄ oculus non vidit: ⁊ clax̄ anime sue statum post rubiginem peccati mundi coꝛdis oculo cōtempleꝛ. Misit eū in domū suaz. i. coꝛ suum: vt videret in se q̄ō añ non vidit. Non enim putat homo desperans de salute oīno posse: quod illuminatus facile pōt pficere. THEOPHI. Uel post q̄ꝫ sanauit mittit ī domū: nā dom⁹ vniuscuiusq̄z nostꝝ celū ē: ⁊ māsiones que sunt ī eo. HIERO. Dicit aūt ei. Et si in vicū introi. nemini dixeris. i. vicinis cecitatē tuā semp enarraz: nō virtutem.

¶ Et ēgressus ē iesus ⁊ discipuli eius castella cesaree philippi: ⁊ ī via iterrogabat discipl̄os suos dicens eis: Quē me dicunt boīes: Qui rīderūt

illi dicêtes: Alꝫ ioannem baptistaz: alꝫ heliam: alꝫ vero quasi vnum de prophetis. Tũc dic̃ illi: Uos vero quem me esse dicitis? ¶Respõdens petrus ait ei: Tu es christus. Et cõminat⁹ est eis: ne cui dicerent de illo. Et cepit docere eos qm̃ oportz filiũ hois pati mlta: z reprobari a seniorib⁹: z a sũmis sacerdotib⁹ z scribis occidi: z post tres dies resurgere: z palam verbum loquebatur. Et apprehendens eũ petrus: cepit increpare eũ: Dñe ppicius esto tibi: nã hoc nõ erit. Qui conuersus z videns discipulos suos comminatus est petro dicens: Uade retro me sathana: qm̃ non sapis que dei sũt: sz que sũt hominum.

THEOPHI. Postq̃ eduxit lõge a iudeis discipulos suos tũc de seipso iterrogat: vt nõ timẽtes iudeos respõdeãt veritatẽ. vñ dr: Et ingress. est ie. z disci. eius i castel. cesa. phi.

HIERO. Philipp⁹ iste fuit frater herodis de quo supra dixim⁹ q in honorẽ tyberij cesaris cesareã philippi: que nũc paneas dicit appellauit. Segt: Et in via iter. disci. di. Quez me dicũt eẽ hoies?

CHRY. Sciẽs qdẽ iterrogat: qz decebat vt discipuli qñq eũ meli⁹ laudarẽt q̃z turbe.

BEDA. Unde p̃mũ hoiuz sniaz iterrogat: discipulorz fidẽ explorat: turus: ne illorz cõfessio vulgi videret opione firmata. Segtur: Tui ref. illi di. Alij io. ba. alij heliã: alij vero q̃si vnuz de pphetis.

THEO. Multi nãq putabant q̃ ioãnes a mortuis resurrexisset: siẽ z herodes credebat: z post resurrectionẽ suã miracula ppetrassz. Postq̃ vo ab eis sciscitat⁹ ẽ alio rũ suspitionẽ: ipos iterrogat qd de boc ĩ eorz mente⁹ ꝓsistat. vñ segt: Tũc dic̃ illi: Uos vo quẽ me eẽ dicitis?

CHRY. Ex ipso aũt iterrogatõis mõ: i maiorẽ eos reducit sensuz ad mai⁹ aliqd estimandũ ẽ eo: ne cũ turbis ꝓueniant. Quid vo vertez discipl'orz: os aplorz interrogatis oib⁹ rñderit: manifestat cũ subdit. Rñdẽs petr⁹ ait ei. Tu es xps.

THEO. Cõfiteť qdẽ illũ eẽ xpm a pphetis denũciatũ. Sed qd ad cõfessionẽ petri rñderit dñs: z q̃lr ipz beatificauit: Marc⁹ euãgelista ptrãsit: ne huiusmodi narrãdo: petro suo magro gratz pstare videret: Matth. aũt hoc plane ptractat. ORI. sup matth. Uel qz marcus z lucas scripserũt petrũ respondentẽ: Tu es xps. nõ adyciẽtes qõ positũ est i matthe. Qi⁹ filius dei viui. ppterea nõ scripserũt ad ꝓfessionẽ relatã beatitudinẽ. Segt: Et cõmi. ẽ il. ne cui di. de illo.

THEO. Uolebat. n. interim suã gl̃iaz occultare: ne multi scãdaliçarent ẽ eo: z penã mererẽt maiorẽ.

CHRY. Uel vt scãdalo cruc̃is ꝓpleto purã infigat fidẽ in mentẽ eorz. pri⁹. n. pfecta cruc̃a ascẽsionẽ dixit eis: Euntes docete oẽs gẽtes.

THEO. Postq̃ aũt dñs ꝓfessionẽ discipulorz acceptauit dicẽtiũ verũ deũ: tũc ipsis revelat crucis mysteriũ. Uñ segt: Et cepit docere eos qm̃ oz fi. bo. mul. pati z repro. a se. z a sũ. sacer. et scri. occi. z post tres dies resur. et pa. vbũ loquebat. s. de futura passiõe. Nõ aũt itelligebãt discipli ordinẽ veritatis: ne q̃z resurrectionẽ ꝓhendere poterãt: sz putabãt eẽ meli⁹ q nõ pateret.

CHRY. Predixerat tñ hoc eis dñs hac occasiõe: vt oñderet q̃ oporteret post crucẽ z resurrectõez xpm a teslib⁹ pdicari. Rursus petr⁹ exñs feruidus sol⁹ ꝺ bis sumit audaciã disputãdi. Uñ segt: Et apphẽdens eũ petrus: cepit increpare eũ: Dñe ppicius esto tibi: nã hoc nõ erit. Doc aũt amãtis affectu z optãtis dixit: q̃si diceret: Doc non potest fieri: nec recipiunt aures mee vt dei filius occidendus sit.

CHRY. Quid est aũt hoc: q̃ petrus qui revelatione patris potitus erat sic velociter cecidit z ĩstabilis ẽ effect⁹? Sed dicim⁹ non esse mirum si hoc ignorauit qui de passione revelationez non accepit. Qz enĩ christus filius dei viui esset: revelatione didicerat: mysterium vero crucis z resurrectionis nondũ ei fuerat revelatũ. Ipse vero ostẽdens q̃ oporteret eũ ad passionẽ venire: petz increpauit. vñ segt. Qui conuer. z vi. di. su. cõmi. est pe. di. vade retro me sathana.

THEOPHI. Dñs nãq volẽs oñdere q̃ ppter salutez hoiuz debebat ei⁹ passio fieri: z q̃ sol⁹ sathanas christũ pati nolebat: vt gen⁹ nõ saluaret humanũ: petz sathanã noiauit: eo q̃ sapet que sũt sathane: nolẽs christũ pati: sz aduersans eidẽ. Sathanas. n. aduersari⁹ iterptat.

CHRY. Demoni aũt ipm tentãti nõ ait: Uade post me: sz petro dic̃: vade retro me: ideſt sequere me: z volũtario mee passiõis cõsilio nõ resistas. Segt: Qm̃ nõ sa. ea que dei sũt: sz q̃ hoiuz.

THEOPHI. Que hoiuz sunt dicit petrũ sape fm q̃ affectiones carnales quodammõ sapiebat: volebat. n. petrus q̃ sibi christus prestaret requiem z non crucifigeretur.

¶ Et cõuocata turba cũ discipulis suis: dixit eis: Siquis vult me sequi: deneget semetipm: z tollat crucem suã z sequatur me. Qui enim voluerit aiaz suã saluã facere pdet eã. Qui aũt pdiderit aiaz suã ppter me z euangeliũ: saluam faciet eam. Quid enĩ pderit hoi si lucret totum mundum z detrimentũ aie sue faciat? Aut qd hõ cõmutationis dabit paia sua? Qui enĩ me confessus fuerit z verba mea ĩ gnatione ista adultera z peccatrice: z filius hois cõfitebitur eũ cuz venerit in gloriã patris sui cũ angelis sanctis. Et dicebat illis: Amen dico vobis: qz sunt quidaz de hic stantibus qui non gustabunt mortez donec videant regnum dei venientis in virtute.

BEDA. Postq̃ discipulis mysteriũ sue passiõis z resurrectiõis oñdit: hortat eos vna cũ turba ad sequẽdũ sue passionis exẽplũ. vñ segt: Et con. tur. cũ. disc. su. dixit eis: Siqs vult post me seq: deneget semetipm.

CHRY. Quasi dicere ad petz: Tu qdẽ icrepas me passionẽ sustinere volẽtẽ: ego ãt dico tibi q̃ nõ solũ phibere me pati nociuũ ẽ: sz neqz saluari poteris nisi ipse moriaris. Dic̃ ãt: Siqs vult post me seq. q. d. ad bona voco que qs velle dz: nõ ad mala z grauia vt cogaris. Qui. n. ifert violentiã freq̃nter ipedit: q vo audiorẽ ĩ libertatẽ dimittit: magis attrahit ipm. Aliqs ãt abnegat seipz: cũ nullã sui corpis curam hz: vt siue flagellet: sive aliqd simile patiat: sustineat patiẽter.

THEOPHI. Nã sic q̃ abnegat altez frem aut prez: q̃uis vulnerent z moriãtur nõ cõpatit nec imitat: sic z nos debem⁹ spnere corpus nr̃m: vt si vulnerari ꝓtingat: vl aliquid sile pati. nõ curem⁹:

CHRY. Nõ ãt ait q̃ peat sibypi: sz q̃ ãpli⁹ ẽ q̃ abneget semetipm q̃si nihil cõe ad se bẽat: sz piculis exponat: z circa ea sic disponat ac si ali⁹ pateret: z B ẽ sibiipi peere: qz pres tũc liberis suis ignoscũt: cũ tradentes eos doctorib⁹ illis iubeat non pci. Usqzquo ãt oporteat seipsuz abnegare oñdit cũ subdit: Et tol. cru. su. q. d. vsqz ad mortẽ exprobrabilissimã.

THEO. Nam tũc crux exprobrabilis videbat: qz ĩ ea malefici figebãt.

HIERO. Ul aliter: Sic̃ gubernator pit⁹ tẽpestatẽ ĩ trãgllitate pcauẽs: nautas suos vult eẽ paratos: ita z dñs dic̃: Siqs vult me seq: de. semet. i. alter ex altero fiat.

BEDA. Tũc. n. nosipos abnegam⁹ cũ vitam⁹ qõ p vetustatẽ fuim⁹: z ad B nitimur quod p nouitatẽ vocamur. Crux autẽ tollitur: cũ aut p abstinentiam afficitur corpus: aut p ꝓpassionẽ ꝓximi affligit an⁹.

THEOPHI. Qz vo post crucẽ vtutez aliam nos bre oz: adiecit: Et sequatur.

CHRY. Doc aũt dic̃: qz ꝓtingit aliqẽ patiẽtẽ nõ sequi christũ: cũ. s. aliqs nõ patitur ppter xpz. Segt. n. christũ qui post cũ ambulat: q morti ei⁹ se cõformat: ꝓncipes etiã z ptãtes cõtenẽs: sub qbus añ christi aduẽtũ peccabat. Segtur: Qui vo. ani. su. sal. fa. per. eã. Qui autem p. ani. su. pp. me z

ꝓpter euã.sal.fa eã.q.d. Nec vobis mãdo quasi vobis parcens:etenī g filio suo pcit:pdit eũ:g vo nō pcit:saluat. Oportet g̃ nos eẽ ad mortẽ ꝓtinue ꝑparatos. Si.n. in mãlibus ꝑplus g parat⁹ est ad mortẽ melior ẽ alys:nullo post mortem eum resuscitare valẽte:multomagis ī spũalib⁹ ꝑplus cũ spes tãta resurrectõis existat:g g ponit aiaz suã ī mortẽ:saluam facit eã. REMI. Aia aũt hoc loco ītelligenda est vita pñs nō aũt ipsa substantia aie. CHRY. Qr ergo dixerat. Qui vo.ani.su.sal.fa.p.eã.negs pditionẽ hãc ⁊ salutẽ illã ẽsliet eq̃lem:subiũgit:Quid.n.p.ho.si lu.to.mũ.⁊ detri.fa.anime sue:Aut quã da.hõ.ꝺmu.p aĩa sna:q.d.ne dicas qñ aiam suã saluauit:g crucis effugit pericula. Qñ.n.cũ aĩa sua.i.vita ista lucrar aligs orbẽ terre:qd amplⁱ⁹ erit ei aĩa peunte:Nũgd aliã hz aiaz ꝑ aĩa dare:Preciũ.n. ꝑ domo ꝑt aligs cõmutare:aiaz vo pdens:aliã aiaz dare nō potest. Caute ãt dicit:Aut quã ꝺmu.da.ho. Deꝰ enī ꝓpter nraz salutẽ dedit cõmutationẽ ꝑciosũ sanguinẽ iesu xp̃i. BEDA. Uel hoc dicit:qr psecutõis tpe ponẽda est aĩa:pacis aũt tpe frangenda sũt desideria terrena:qõ significat cũ dicit:Quid.n. pderit hoi rẽ. Plerũq; aũt verecũdie vsu ꝑpedimur:vt rectitudines quã seruamus ī mente nō exꝑmere valeam⁹ ī voce. Et ideo subdit:Qui enī me cõ.fu.⁊ ver.me ī gene.ista adul.⁊ pec.⁊ fi.ho.cõfi.eũ:cũ ve.in glo.pa.sũ.cũ ang.su. THEO. Nõ enī est sufficiens fides que solũ ī mente ꝺsistit: sz ⁊ oris ꝓfessionẽ dñs requirit:sanctificata enī ꝑ fidẽ aĩa:oz ⁊ corpus ꝑ ꝓfessionẽ sanctificari. CHRY. Qui aũt hoc didicit subiecit se cũ desiderio ad hoc q; sine cõfusione xp̃m ꝓfiteat. Dr ãt adultera gñatio q̃ deũ vex aĩe spõsũ ꝺreliqt:⁊ nõ ẽ secuta xp̃i doctrinã:sed ōmõib⁹ pstrata:semia ipietatis susscepit pp qõ ⁊ pecatrix dr. Qui g̃ iter hos xp̃i dñationẽ negauerit ⁊ vba dei ī euãgelio reuelata:dignã ipietatis penã suscipiet audiẽs ī scõo aduẽtu:Nõ noui vos. THEOPHI. Qui g̃ ꝓfusus fuerit crucifixũ eẽ suũ deũ:⁊ ipe ꝓfudet illũ non h vbi reputat xp̃s paup ⁊ miser:sz in glia ⁊ cũ multidune angelorũ. GREGO. in ho. Sũt aũt nō nulli g xp̃m iō cõfitẽtur:qr cũctos xp̃ianos eẽ cõspiciũt. Nõ ergo ad pbationez fidei vox sufficĩ quã defẽdit a verecũdia pfessio gnãlitatis. Pacis ergo tpe est aliud vbi ostẽdamur vobis:veremur sepe a primis despici:ōdignamur iniurias vbi tollerare. Si cõtigerit iurgiũ fortasse cũ primo:erubescim⁹ priores satisfacere. Cor gppe carnale dũ hui⁹ vite gliam q̃rit humilitatem respuit. THEOPHI. Qr vo ō sua glia dixerat volẽs ostẽdere q; nõ ianua ꝑmittebat. subditur:Et dicit ill'. Amẽ dico vo.qr sũt qdaz de hic stantib⁹:g nõ gusta. mor.do.vi.re. dei venien.ī virtute. Ac si diceret:qdã.i.petr⁹⁊ iacob⁹⁊ io. annes nõ gustabunt mortem:donec eis ostendaz in transfiguratõe cũ qua gloria venturus sim in secũdo aduẽtu. Nõ enī erat aliud trãsfiguratio:nisi secũdi aduẽtus ꝑnũciatio:i quo ⁊ ipse christus ⁊ sancti lucebũt. BEDA. Pia vero ꝑuisione factũ est:vt ꝺtẽplatõe semp manẽtis gaudy ad bre ue momẽtũ delibata:fortius aduersa tollerarẽt. CHRY. Nõ aũt cox g ascẽsuri erãt noia declarauit:ne relig discipuli aligd paterent humanũ. ꝑdicit aũt vt docliores circa hz cõtẽplatõez fiãt. BEDA. Uel regnũ dei pñs eccl'ia vocatur. Aliq aũt ex discipl'is vsqz adeo ī corpe erãt victuri:vt eccl'esiaz cõstructã ꝺspicerẽt:⁊ ꝺ mũdi gliaz erectã. Discipulis enī rudib⁹ de pñti vita aligd ꝑmittẽduz fuit:vt possent robusti⁹ ī futuro solidari. CHRY. Mystice aũt vita xp̃s est:mors vero diabol⁹. Hustauit aũt mortẽ g peccatis ĩmoratur:adhuc ois hõ habẽs dogmata bona aut prava: mortis aut vite panẽ degustat. Et qdem minus malũ ẽ videre mortẽ:malũ aũt est eã gustare:sed adhuc peius eã seq;:pessimum autem ei supponi. Capi. IX.

ET post dies sex assũpsit iesus petrũ ⁊ iacobũ ⁊ ioãnẽ:⁊ duc̃ illos ī mõtẽ excelsum solos:⁊ trãsfiguratus est coram ipsis. Et vestimẽta eius facta sunt splendentia ⁊ cãdida nimis velut nix:qualia fullo non potest super terrã cãdida facere. Et apparuit illis helias cum moyse:⁊ erãt loquẽtes cũ iesu. Et rñdens petr⁹ ait iesu:Rabbi:bonũ est nos hic esse:⁊ faciam⁹ tria tabernacula:tibi vnuz: moysi vnum⁊ helie vnũ. Non.n. sciebat qd diceret. Erãt.n. timore exterriti. Et fcã ẽ nubes obumbrans eos:⁊ venit vox de nube dicens:Hic est filius meus charissimus audite illum. Et statim circumspicientes:neminem amplius viderunt nisi iesum tm̃ secum.

HIERO. Post ꝺsũmationẽ crucis:gl'a resurrectiõis ostendit:vt nõ timerẽt obprobria crucis:g oculis suis visuri erãt gl'iaz resurrectiõis future. vñ dr:Et post di.sex: assumpsit petrum⁊ iacobum⁊ iohannem fratrem eius:ip. CHRY. De ãt lucas dicẽ post octo dies:nõ ꝺriat huic. Lucas.n.⁊ diẽ quo christus ꝑdicta locut⁹ fuerat:⁊ diẽ ī quo eos assumpsit numerauit. Jõ ãt post sex dies eos assumpsit:vt vehemẽtiori repleti ꝺsiderio ī hoc diex spacio vigilãti⁊ sollicita mẽte ea que videbãt attenderẽt. THEOPHI. Assumit ãt tres vtiq; apl'os:petr⁹ tãq̃ ꝓfitẽtẽ⁊ diligẽtẽ:ioanẽ tãq̃ dilectum:iacobũ vo tãq̃ altinocũ⁊ theologũ. Intãtũ.n. grauis erat iudeis:vt herodes volẽs iudeis placer:ipz occiderit. CHRY. Nõ ãt ī domo suã gl'iaz demõstrat:sz ī monte excelsus illos assumit:qm̃ mõtis sublimitas ꝺueniẽs erat ad gl'ie sublimitatẽ oñdẽdã. THEOPHI. Seorsũ ãt eos ducit:qr debebat eis mysteria reuelare. Trãsfigurationẽ ãt oz ītelligere nõ figure ĩmutationẽ:sz qr manẽte vt ꝑus erat figura:appositio fcã ẽ cuiusdã ienarrabilis claritatis. CHRY. Neq; g̃ ocet aliquã figure trãsformatoez ī regno di eẽ futurã:aut circa ipz saluatorẽ:aut circa eos g assimilabũt:sz appositionẽ claritatis BEDA. Trãsfigurat⁹ igr saluator nõ subtiã vere carnis amisit:sz gl'iaz future vel sue vel nr̃e resurrectiõis oñdit:g q̃lis tũc apl'is apparuit:talis post iudiciũ cũctis apparebit electis. Segt̃:Et ve.ei⁹ fa.sũt spl'e. GREGO. xxxv. mor. Qr ī supne claritatis culmie ei vite iusticia fulgẽtes adherebũt. vestiũ.n. noie iustos quos sibi adiũgit ĩsinuat. Segtur: Et appa.il.he.cum moy.⁊ erãt lo.cum ie.

CHRY. Moysen ⁊ heliã in medio ītroducit: ꝑmo qdez qr turbe dicebãt christũ heliã:aut vnũ ꝑphetarum: apl'os se eis oñdit:vt differẽtiã huox ⁊ dñi cerneret. Et ẽt qr de trãsgressiõe legis iudei christũ accusabãt:⁊ blasphemũ cũ putabãt:tãq̃ sibi gloriã pr̃is attribuẽtẽ:eos q ī vtroq; fulserũt ī mediũ duc̃. Etenī moyses legẽ ōdit:⁊ helias glorie dei zelator fuit:vñ ei nõ assisterẽt:si deo⁊ legi ei⁹ ꝺry cẽnt. Et vt ostenderẽt q; vite ptãtẽ⁊ mortis hz:pp ß⁊ moysen g mortu⁹ erat:⁊ heliã g nõdũ mortẽ passus fuerat ī mediũ ītroducit. Jtez ꝑ ß significauit q; doctrine legis xp̃i ꝑphetarum doctrina pedagog⁹ fuit. Significat ẽt ꝺiũctionẽ noui⁊ veteris testi. Et qñ in resurrectiõe cũ ꝑphetis apl'i ꝺiũgẽtur:⁊ vna erit obuiatio regi cõi. Segtur: Et res.pe.ait ie. Rabbi bonũ ẽ nos ß eẽ:⁊ faciam⁹ hic tria ta.ti.vnũ:mo.vnũ:⁊ he. vnum. BEDA. Si tm̃ trãsfigurata xp̃i humanitas: duoruq; societas scorum ad pũctũ visu ōlectat:vt eos ne discedãt ẽt obsego petrus sistere velit:q̃nta erit felicitas visiõi deitatis ĩter angelorum choros adeẽ ꝑpetuo. Segt̃. Nõ.n. scie. qd dice. Etsi.n. petr⁹ ꝑ stupore humãe fragilitatis nesciat qd dicat ī siti tñ sibi dat effectũ idiciũ. nesciebat.n. qd diceret: qr oblit⁹ ẽ recordar⁹ ẽ se suosq; coapl'os mortali adhuc carne circũsep tos ĩmortalis vite statũ subire ñ posse:cui ẽt mẽte excesse

rat:qz ī domo patris q̄ in celis est:dom⁹ manufacta necessaria nō sit.Sz ⁊ vsqz nūc ip̄eritie notat gsqs legi ꝑphetis et euāgelio tria tabernacula facere cupit:cū hec adinuicē nullaten⁹ valeāt separi. CHRY. Nō etiā itellexit petrus q̄ ad demōstratōez vere glie trāsfigurationez dn̄s est opat⁹: neq; ꝓpter doctrinā boiuz hoc faciebat. nā plurimi erāt relicturi multitudinē in heremo habitātes. Seq̄t: Erāt.n. timo.ex.Erat aūt h timoz fm quē de cōi mēte ī statum eleuabant meliorē. qō enī in exteriozib⁹ videbat moyses ⁊ belias erat.Ducebat aūt aīa ad quendā diuinū affectū:q̄si ex diuina visione ab humano sensu abstracta. THEO. Ul aſt:Petrus timēs a mōte descēdeꝛ:qz iā pn̄s erat q̄ christ⁹ crucifigi debebat dixit:Bonū est nos hic eē:⁊ nō illic descēdere in mediū.s.iudeoz.Si āt huc veniēt furentes ꝓtra te: habem⁹ moysen q egyptios debellauit. habem⁹ ⁊ heliaz q ignē edurit de celo ⁊ quinquagenos destruxit. ORIGE. sup matth.Marcus aūt ex ꝑsona sua dic:Nō.n. sciebat qd diceret.Ubi cōsiderandū ne forte ꝑ excessū mētis ꝺ loquebatur:motus quodā spū alieno:ne forte.s.ille spūs q voluit q̄tū ad se xp̄m scādaliçare:vt recederet a passione oīb⁹ hominib⁹ salutari. Ipse operans etiā hic seductorie vult euelere christum sub colore boni:vt nō cōdescēdat hoīb⁹: nec veniat ad eos:nec suscipiat morte ꝑ eis. BEDA.Qz vero petr⁹ māle quesiuit tabernaculū: nubis accepit vmbraculū:vt discat ī resurrectōe nō tegmine domoz sed spūssancti glia eos eē ꝓtegendos. vñ segt:Et facta ē nubes obū.eos. Qz vo ip̄ude̅ter iterrogauerūt ꝓterea respōsionē dn̄i nō merent:sz pater respōdet ꝑ filio.vñ seqtur:Et venit vox ō nube dicens:Dic est filius me⁹ carissimus. CHRY.A nube qdē vox emittit ī qua de⁹ apparere consueuit vt crederent q̄ vox illa ferretur a deo.Jn hoc aūt q̄ dicit: Dic ē fi. me⁹ carissimus nā volūtate p̄ri ⁊ filio ꝓtestat:⁊ q̄ salua filiatōe q̄tū ad oīa cū eo q genuit vnū eē. BEDA.Quē autē moyses cū venerit ī carne audiēdū ab oī aīa q̄ saluari vellz ꝓdixit:hūc iā venientez ī carne de⁹ p̄ audiēdū discipul⁹ ostēdit.Seq̄t:Et sta.cir.ne .am.vi.nisi ie.tm̄ secū. Ubi enīz ceſſante filio designari mox fuit discesserūt:ne ad illos p̄na vox emissa putaret. THEOPHI.Mystice aūt post ꝓsūmationē b⁹ sc̄li qō in sex dieb⁹ factū est:assumet nos ies⁹ si ei⁹ sum⁹ discipuli ī mōtez excelsū.i.in celū:⁊ tūc videbim⁹ ei⁹ gliam singularē. BEDA.Uestimēta aūt dn̄i recte sancti eius accipiūt q nouo cādore fulgebūt. Sullo aūt intelligendus ē cui psalmista logt:Amplius laua me ab iniq.mea:⁊ a delī.meo mū.me.q nō pōt suis fidelib⁹ dare claritatē ī terra:q̄ eis ꝓseruata manet ī celis. REMI.sup matth.Uel p full onē sc̄i: designāt ꝓdicatoꝛes:⁊ aīaꝝ purgatores: quoꝝ ī hac vita null⁹ ita viuere valz:vt alicui⁹ pctī macul ñ obfuscēt.Jn futura.n.resurrectōe sci ab oī macula peccati purgabunt. Tales q̄ eos faciet dn̄s:q̄les ne ipi mēbra sua casti gāda nec vllus ꝓdicatoꝛ suo vl exēplo vel doctrina facere pōt. CHRY.Ul vestimenta alba euāgelica sūt ⁊ aplica scripta oium clarissima:qb⁹ filia nll's expositoꝛ facere pōt. ORIGE.sup matth.Ul fossitā fullones sup terrā possu m⁹ mozal' existimare sapiētes sc̄li h⁹:q putant ornare etiā turpes intellect⁹ ⁊ dogmata falsa fullonicatōe igeny sui: sed illoꝛ ars fullonica pōt facere aliqd silē ꝼmoni q ostēdit spiritualiū intellectuū splēdoꝛe ī dictis scripturaꝝ ipitis:q̄ a plīmis cōtenūt. BEDA.Moyses ⁊ helias quoꝝ vnū mozſicat:q vz.tpe iudicy:vl viui ī carne repiēdi:vl ab oli⁹ guastata morte resuscitandi ⁊ pariter sunt regnaturi cum illo. THEO.Ul ꝺ significat qz ī glia videbim⁹ ⁊ legē ⁊ pphetas cū ipo loq̄ntes.i.q̄ p eū fuerūt dcā p moysen ⁊ alios ꝓphas:tē videbim⁹ eē ꝓsona reb⁹:⁊ tē audiem⁹ vocē p̄nā. s.reuelātē.s.nob filiū p̄ris ⁊ dicētē:qm̄ h ē filius me⁹:obūbrā te nube.i.spūsc̄o q ē sapie fōs. BEDA.Et notādū sic dn̄o ī iordāe baptiçato:sic ⁊ ī mōte clarificato tot⁹ sc̄e trinitatis mysteriū declarat:qz gloriā eius quā in baptismo credētes ꝓfitemur.ī resurrectione videtes collaudabimus. Nec frustra spūssanctus h ī lucida nube:illic appuit in colūba:quia nūc simplici corde fidē quā ꝑcepit ꝺuat:tūc luce apte visionis qd crediderat ꝓtēplabit. Cū autē fieret vox sup filiū: ī uēt⁹ ē ipse sol⁹.qz cū mānifestauerit se ipz electis:erit de⁹ oīa ī oibus:imo cū suis q oīa christ⁹ caput cū corpe splendebit.

¶Et descēdētibus illis de mōte ꝑcepit illis ne cuiq̄z q̄ vidissent narrarēt:nisi cū filius hois a mortuis resurrexerit. ⁊ verbū cōtinuerūt apud se cōquerentes qd eēt cū a mortuis resurrexerit. Et iterrogabāt eū dicētes. Quid ergo dicūt pharisei ⁊ scribe:qz heliā oz venire primū. Qui rndens ait illis: Helias cū venerit ꝑio restituet oīa: ⁊ qūo scriptum ē ī filiū hois:vt multa patiat ⁊ cōtēnatur. Sed dico vobis:quia ⁊ helias venit:⁊ fecerunt illi q̄cūq; voluerūt: sicut scriptū est de eo.

ORIGE.sup mat.Post mysteriū oñsuz ī mōte descēdēti b⁹ de mōte discipul:ꝑcepit vt ei⁹ trāsfiguratio nō māifestet añ glīaz passiōis ⁊ rectōis ipi⁹.vñ dr:Et desc.illis ō mō. ꝑ.il.ne cu.q̄ vi.nar.nisi cuz fi.ho.a moz.re. CHRY. Ubi nō simplr silet iubet:sz passionē insinuās cāz īsinuat pp quā silere ꝺebuit. THEOPHI. Ne.s.hoies scādaliçent:au diētes de xp̄o tā glīosa q eū crucifixū erāt visuri. Nō igitur erat ꝓgruū talia de xp̄o dicet añq̄z patret.post resurrectionē vo credibile videbat. CHRY. Illi vo resurrectionis mysteriū ignrātes:vbū qdē retinētes inuicē disputabāt.vñ sequit:Et v cō.apō se cō.qd eēt cū a moz.re. HIERO. Hoc qō ꝑpe marci est:id significat:qz cū absorpta fuerit mors ī victoriā:nō erūt ī memoria ꝓra.Seq̄t:Et iter.eū.di.Quid q̄ di.pha.⁊ scri.qz he.oz ve.p̄. CHRY. Intētio qdē discipulorz sup hac iterrogatōe talis mihi eē vr. Nos qdē heliā tecū vidim⁹:⁊ ꝑus te vidim⁹ q̄z heliā.Scribe vo ꝑus heliā venire docēt:credim⁹ itaq; eos mēdaciū ꝑtulisse. BEDA. Uel ita estimabāt discipuli trāsformationē glie hāc eē quā ī mōte viderāt ⁊ dn̄i:Si iā venisti ī glīa:qūo p̄curſor tu⁹ nō appz:maxīe qz heliā viderāt recessisse. CHRY.Quid āt ad hoc xp̄s rndērit:appz ꝑ hoc qō sbdit:Qui rndēs ait.Deū ve.p̄.re.om.Jn quo oñdit q̄ helias veniet añ sc̄z aduētū.Scripture.n.duos aduēt⁹ xp̄i p̄nūciāt:vnū.s.q fact⁹ ē:⁊ aliū q vēturꝰ ē.Dn̄s aūt sc̄i aduēt⁹ heliā asserit p̄cursorē.

BEDA.Restituit aūt oīa: vtiqz illa q̄ malachias oñdit dicēs:Ecce ego mittā vob heliā ꝓphetā:vt cōuertat cor patrū ad filios:⁊ cor filioꝝ ad p̄res eoꝝ. restituet ēt ꝺ qō mozti debz ac diu viuendo distulit. THEO.Proponit āt hoc dn̄s ad resistēdū opīoni phariseoꝝ:q tenebāt q̄ p̄mi aduēt⁹ p̄cursor erat helias:q̄si ad icōueniēs ducens.vñ subdit: Et qūo scriptū est ī fi.ho.vt ml'.pa.⁊ cō. Ac si dicat: Helyas thesbytes cū venerit pacificabit iudeos:⁊ ad fidē adducet ipsos.ita vt sit secūdi aduētus p̄cursor.Si q̄ p̄mi aduēt⁹ helias est p̄cursor qūo scriptū est q filius hois oz pati:Ex his ergo duob⁹ vnū erit:aut q ñ sit p̄mi aduēt⁹ helias p̄cursor: ⁊ scriptur:erūt vēr.aut q⁹ p̄cursor p̄mi ad ēt⁹:⁊ scriptur nō erūt vere:q̄ dicūt q oz xp̄z pati:cū helias debeat oīa restituere:⁊ nō debeat eē iude⁹ aligs ī credulus:sz oēs credere debeāt ad p̄dicationē ei⁹ q̄cūq; audiēt eū. BEDA.Ul ita ⁊ quō scriptū est.i.quō de xp̄i passione multifarie ꝓphe mlta scripserūt:sz ⁊ helias cū venerit mlta passus ē ⁊ ꝺtēnendus ab impys. CHRY. Sicut aūt dom⁹ sc̄i aduentus heliā asseruit p̄cursorē:sic ⁊ ioān̄ eē p̄cursorem p̄mi aduentus. vñ subdit:Sz di.vo:qz ⁊ helias ve.GLO. Joannē vocat heliā:nō qz helias erat ī ꝑsona:sz qz helie ministeriū adimplebat.sicut enī ille p̄curſor erit sc̄i aduēt⁹:sic

iste factus ē ꝑmi. THEO. Erat ēt ioannes redarguto⁹ ⁊ çelotes ⁊ heremita vt helias: nō tñ audiuerūt illū sic heliaz audiēt. nefario vo ludo eū occiderūt caput illius amputā/tes. vñ segt̄: Et fe.il.q̄ vo. sic̄ scriptū ē de eo. CHRY. Uel alr. iterrogabāt discipli iesū: quo scriptū ē pati filiuz hois: Ad ℬ āt q̄si rñdēs dic̄: Sic̄ ad filitudinē helie ioānes venit ⁊ ei mala itulerūt: sic �fm scripturas oportet filiū hois pati.

¶ Et veniēs ad discipulos suos vidit turbā magnā circa eos: ⁊ scribas ꝙrētes cū illis. Et confesti ois ppls videns iesum stupefact⁹ ē ⁊ expaue runt: ⁊ accurrētes salutabāt eū. Et interrogauit eos: Quid iter vos cōq̄ritis: Et rñdens vn⁹ de turba dixit: Magister attuli filiū meū ad te hñtē spm̄ mutū: q vbicūq; eū apprehēderit allidit illuz ⁊ spumat ⁊ stridet dētib⁹ ⁊ arescit. Et dixi discipulis tuis vt eīcerēt illū ⁊ nō potuerūt. Qui respōdens eis dixit: O gñatio incredula: q̄diu apō vos ero: Quādiu vos patiar: Afferte illum ad me: ⁊ attulerūt eū. Et cū vidisset eum stati spūs ꝙturbauit illū: ⁊ elisus i terrā volutabatur spumans. Et interrogauit patrē ei⁹: Quātū tpis ē ex quo ei hoc accidit: At ille ait: ab ifātia. Et freq̄nter eū i ignē ⁊ i aquā misit: vt eū pderet. Sz si qd potes adiuua nos misert⁹ nr̄i. Jesus aūt ait illi: si potes credere: oia possibilia sunt credēti. Et cōtinuo exclamans pr̄ pueri cū lachrymis aiebat: Credo dñe: adiuua incredulitatē meā. Et cū vidisset iesus cōcurrentē turbā cōminat⁹ ē spiritui imūdo dicēs illi: Surde ⁊ mute spūs ego p̄cipio tibi: exi ab eo: ⁊ ampli⁹ ne itroeas i eū. Et exclamās ⁊ multū discerpēs eū: exīt ab eo: ⁊ factus est sic̄ mortuus: ita vt multi dicerēt: q⁹ mortu⁹ est. Jesus aūt tenēs manū ei⁹ eleuauit eū ⁊ surrexit. Et cū itroisset in domū discipuli ei⁹ secreto i terrogabāt eū: Quare nos nō potuim⁹ eīcere: ⁊ dixit illis: Hoc genus in nullo potest exire: nisi in oratione ⁊ ieiunio.

THEO. Postq̄ glīaz suā trib⁹ discipulis i mōte oñderat: reuertitur ad alios discipl'os q cū eo nō ascēderāt i mō/te. vnde dicit̄: Et ve. ad di. su. vi. tur. ma. circa eos: ⁊ scri. cō. cū il. Pharisei nāq; captātes horā cū pñs nō exiterat xps accesserūt vt ipsos ad se attraherēt. HIE. Nō ē āt hoi reges sub sole: sp pusilos occidit iuidia. magnos pcutiunt fulgura mōtes: alq discētes cū fide vt turbe: alq iuidētes cū fastu vt scribe ad ecclīaz ꝓueniūt. Segt̄: Et cō. om. po. vi. ie. stu. ē ⁊ ex. BEDA. Notādū i oīb⁹ locis distātiā mētis scriba⁹ ⁊ turbe. Scribe. n. nihil deuotōis: fidei: būilitatis: ⁊ reuerētie ei exhibuisse narrāt̄: sz veniēte dño mox ois turba stupefacta expauit: eūq; salutās accurrit. vñ segt̄: Et ac. sa. eum. THEO. Affectabāt enī turbe eū videre: ita vt euz vēientē a lōge salutarēt. Quidā vo dñt q⁹ aspect⁹ ei⁹ ex trās figuratōe specioz fact⁹: turbā ad salutatiōez ei⁹ attrahebat. HIERO. Popul⁹ aūt videns stupefact⁹ ē ⁊ expauit: nō discipuli: q⁹ nō est timor i charitate: timor ē fugax: stupescere stultor. Segt̄: Et iter. eos. Quid iter vos cō. Quid. s. dñs interrogat: vt ꝓfessio pariat salutez: ⁊ murmur cordis nīsi ꝑmonib⁹ pys soluat̄. BEDA. Pōt vo: nisi fallor: itelligi de hoc qōnē fuisse motā: q̄re ipi cū essent discipuli saluatoris saluare ōmoniacū q i medio erat posit⁹ nō possent: qō ex seq̄ntib⁹ pōt cōnici cū dicit̄: ⁊ respōdēs vnus de tur. di. Magister attu. fi. me. ad te ba. spi. mu. CHRY. Hūc hominē scriptura ifirmū i fine oñdit: ex hoc qō christ⁹ dic̄: O gñatio incredula. ⁊ p hoc q⁹ sūdit: Si potes credere. Sz ⁊ si fidelitas ei⁹ occasio extiterit demonē nō pellēdi: iculsat̄ discipulos. vñ subdit̄: Et di. dis. tu. vt ey. il. ⁊ nō po. Unde āt isti⁹ infirmitā. Jesū i medio turbaꝝ pcat̄ discipulos iculsans. vñ ⁊ dñs cora plebe multo magis hoc ei ꝙputat nō solū in gsonā ei⁹ accusatione itendēs: sz i psonā oīuz iudeoꝝ. pbabile. n. ē mltos pñtiū scādaliçatos: ea q̄ nō cōueniebāt de discipulis cogitasse. vñ segt̄: Qui eis rñdēs dixit: O gñatio incredula: q̄diu apō vos ero: q̄diu vos patiar: In quo oñdit: ⁊ morte se ōsiderare: ⁊ graue ei ee cū illis cōuersari. BEDA. Intrīnsecā nō ē hoi ira⁹: sz vitio vt stati itulerit: Afferte illū ad me: ⁊ at. eū. Et cum vidiss. il. sta. spi. ꝙtur. illū: ⁊ eli. i ter. volu. spumans. Et ēt interrogat patrē ei⁹: Quātū tpis ē ex quo ei hoc accidit: At ille ait: Ab ifā. ⁊ fre. eū in ignē ⁊ in aq. mi. vt eū p. BEDA. Erubescat iulian⁹ q dicere audet oēs boies ab sq; pctō ꝙtagiōe nasci i carne tāq̄ ino/cētes p oīa: vt fuit adā q̄ creat⁹ ē. Quid. n. būit iste puer vt ab ifātia demōio vexarer̄ acerbissimo: si nullo originali pcti/culo tenebat̄: q⁹ ꝙstat illū adhuc ꝓpriū nō hēre potuisse pctm̄: GLO. Exp̄mat āt i vbis sue petitiōis fidei defectū vñ subdit: Sz si qd po. adiu. nos mi. no. Cū. n. dic̄: Si qd potes mātifestat se de ei⁹ potētia dubitare: q⁹ viderat filiū suū a discipul' xpi curatū nō ee. Dic̄ aūt Mistus nr̄i: vt designaret miseriā filij q patiebat̄: ⁊ pr̄is q ꝙpatiebat̄. Segt̄: Jesus āt ait illi: Si po. cre. om. pos. fūt cre. HIERO. Libertate arbitrij hoc īdicat q̄ dic̄: Si potes. Que āt sunt oia q̄ possibilia sunt credēti: nisi q̄ i noie iesu. i. salutis postulant̄ cū lachrymis. BEDA. Aptū āt rñsuz dñs dedit petēti. Jpe. n. ait: Si qd potes adiuua nos: Et dñs: Si potes igt credere. Ac ꝙtra leprosus q fideliter clamabat: Dñe si vis potes me mūdare: cōgruum sue fidei accepit rñsum: Uolo: mūdare. CHRY. Nō āt dic̄ tale ē: Tāta ē vtutis apō me supabūdātia: vt nō solū hoc possiz: sz ⁊ alios hoc facia⁹ operari. q̄re si ere/dideris vt oz: ⁊ hūc ipe curare poteris: ⁊ alios mltos. Sic ē cū ad fidē reducebat: q adhuc de ifidelitate logt̄. vñ segt̄: Et cō. excla. pr̄ pu. cū la. aiebat: Credo dñe: adiu. ic̄redu. me am. Sz si crediderat dicēs: Credo: quō subdit: Adiuua ic̄redulitatē meā: Dicam⁹ igr̄ qñ mltiplex ē fides: ⁊ introductoria. s. ⁊ pfecta. Dic āt ic̄ipiēs credere saluatorē depcabat̄: vt apponeret reliquū ad suā vtutē. BEDA. Nemo. n. repēte fit summ⁹: sz i bona ꝓuersatōe a minimis gsq; ic̄hoat: vt ad magna ꝓueniat. Alia nāq; sūt vtutis exordia: aliō pfect⁹ aliud pfectio. Qz igr̄ p occultā īspiratiōe gr̄e meritoꝝ suoꝝ grādib⁹ fides crescit: vno eodēq; tpe is q necdū pfecte crediderat: simul ⁊ credebat: ⁊ incredul⁹ erat. HIERO. Per hoc ēt mōstrat q⁹ credulitas nra ifirma ē: nisi ī nra subsistat adiutorio subsidy ōi. Fides aūt cū lachrymis optata vota capit. vñ segt̄: Et cū vi. iesus cōcur. tur. cōmi. ē spi. imū. di. illi: Surde ⁊ mu. spi. ego tibi p̄ci. exi ab eo: ⁊ amplius ne itro. in eū. THEO. Jō āt cū videret turbā ꝓcurrere: ꝓminat⁹ est spūi imūdo. nolebat. n. cora turba curare: vt oñtatione fugere doceret. CHRY. Qz āt cōminat ⁊ dixit: Ego tibi p̄cipio diuine attribuit ptāti. Qz vo dic̄ nō solū: Exi ab eo. sz et amplius noli itroire i eū: oñdit qz ad reitrādū pmptus erat: qz ille nōdū erat i fide pfect⁹: sz ℬ dñi iussio ihibebat. Segtur Et exclama. ⁊ mul. dis. eū exyt ab eo: ⁊ fact⁹ ē sic̄ mortu. ita vt mul. di. qz mor. est. Non. n. valuit mortē diabol⁹ imponere pp vere vite aduentū. BEDA. Quē autez hostis impius mortī filez reddidit: hūc pius saluator pie dextere tactu sue

uauit.vnde seq̃t:Jesus aũt te.ma.eius ele. eũ ⁊ sur. Ex quo ficut ve᷒ se eẽ deum potẽtia saluãdi docuit: ita ⁊ verum se habuisse carnis nãz more tact᷒ bumãi ỏclarauit. Negat nã q᷒ Manes ĩsan᷒ vaciter eũ carne idutũ fuisse .sz ipse cũ tot laguentes suo tactu erexit mũdauit: illumĩauit: berefiz illi us anteq̃z nata eẽt dãnauit. Seq̃t:Et cũ itro.i do.di.ei᷒ se.ĩ ter.eũ:Quare nos nõ po.ey. CHRY. Timebãt.n. ne foꝛ te collocatã sibi gr̃az amisissent.recepant.n.tãtã iã spirituũ imũdoꝛ. Seq̃t:Et di.il.Hoc ge.i nul.põt exi. Ni.i oro.⁊ ie. THEOPHI. ſ.lunaticoꝛ:vl simplr oĩuz ỏmõioꝛ gen᷒. Oz nãqz ieiunare eũ q curari dz ⁊ illũ q curat. Sic.n.va oro pficiẽ:cũ ꝺiũgit oroni ieiuniũ:qñ ñ grauat q orat ex sũptoe cibor:sz sorbi᷒ ẽ. BEDA. Mystice ãt dns surdũ discipul᷑ myſteria regni reserat: deoꝛsũ turbis pctã infidelitatis exꝓbꝛat:⁊ spũs malos ab bis q vexant᷑ expellit. Naz carnales adhuc ⁊ ĩsipietes ꝓfortat:docet:castigat:⁊ pfectõez libe᷒ ri᷒ ỏ eternis ĩstruit. THOPHI. Demõ ãt iste surd᷒ ⁊ mu t᷒ ẽ surd᷒ inq̃tũ nõ vult dei ꝟmones audire: mut᷒ vo inq̃ tũ nõ vult alios qỏ cõdecens ẽ docere. CHRY. Pecca toꝛ ãt spumat stultitia:stridet iracundia:aresĉit ignauia. Di scepit aũt spũs appꝛopinq̃ntẽ ad salutẽ:⁊ sil᷑ quos ventrẽ suũ trahere ỏsiderat:discerpit p terroꝛes ⁊ dãna vt feĉ iob. BEDA. Sepe.n.dum ꝟuerti ad deũ post pctã conamur: maioꝛib᷒ nouisq̃ antiq hostis pulsamur ĩsidys:qỏ facit: vt vel odiũ vtutis ĩcutiat:vl expulsiõis sue vidicet iniuriam. GREGO. ꝑ.moꝛa. Uelud moꝛtu᷒ ãt oñdit᷑:qꝛ a maligni spũs ptãte liberat᷑:qꝛ q᷒q᷒s iã terrena ỏsideria subegit: vitã ĩ se carnalis ꝟsatỏis extiguit.⁊ mõ moꝛtu᷒ apparet:quẽ multi moꝛtuũ dicũt:qꝛ q spiritualr viuere nesciũteuz q carnalia bona nõ sequit᷑ extictum fundit᷒ arbitrantur. HIERO. Per hoc aũt q᷒ ab ĩfantia vexat᷒ ẽ:significat᷑ gẽtilis ꝑplus:cui᷒ a natiuitate creuit cultus iutil᷑ idoloꝛ: vt stulte immolaret filios suos demonys:Uñ dr:q᷒ in ignẽ ⁊ aquaz eũ misit. Aly.n.degẽtibus ignen venerabantur:aly aquaz. BEDA. Uel ĩ hoc demõiaco siginficant᷑ q original᷑ culpe reatu astricti veniũt in mundũ:rei ꝟm gr̃am saluãdi. Ignis autẽ ad feruoꝛẽ iraucũdie referẽd᷒ ẽ:aq̃ ad voluptates carnis que dissoluere mẽtẽ p delitias solẽt. Nõ autẽ ꝓnero qui vim patiebat᷑:sz demoni qui inferebat ꝟminat᷒ ẽ: qꝛ q pec cantẽ emẽdare desiderat: vitium vtiq̃ ĩcrepãdo ⁊ exeĉan do dz exterminare:sz hoiez amãdo refouere. HIERO. Imputat autẽ dns spũi qỏ bõi ꝑstat dicens:Surde ⁊ mute spũs.qꝛ ille nũq̃ audiet nec loquet᷑.qỏ peccatoꝛ penitẽs au dit ⁊ loquit᷑:Exies autẽ demõ ab hoĩe: nũq̃ reueritur:si hõ coꝛ suũ seruerit clauib᷒ bumilitatis ⁊ charitatis ⁊ ostium obtinuerit ĩmunitatis. Fact᷒ ẽ hõ sanat᷒ velud moꝛtu᷒. Sa natis et enĩ dr̃:Moꝛtui estis:⁊ vita vestra abscõdita ẽ cum chr̃isto ĩ deo. THEOPHI. Sz si iesus.i.euãgelic᷒ sermo teneat manũ.i.vtutẽ actiuã:tũc a demone liberabimur. Ui de etiã q᷒ ꝓmo de᷒ nos iuuat:deide regritur a nobis q᷒ bonũ opemur. Uñ dr̃ q᷒ iesus ekeuauit illum:ĩ quo oñdit᷑ dei auxiliũ ⁊ surrexit:in quo mõstrat᷑ hoĩs studium. BEDA. Dũ aũt docet dns apl᷑os qũo demõ nequissimus debeat expelli:oẽs instituit ad vitam:vt.ſ.nouerim᷒ grauioꝛa queq̃: vel immundoꝛ spũuz:vel hoĩuz tentamẽta:ieunys ⁊ oꝛõni b᷒ eẽ supanda. Jrã quoq̃ dñi cũ in vltionẽ celerũnoꝛ fue rit accẽsa: hoc remedio singulari posse placari. Jeiunium ãt gnãle ẽ nõ solũ ab escis:sz ta cũctis illecebꝛis abstinere carnalibus:imo ab oĩb᷒ vitioꝛ passionibus. Sic ⁊ oro gnãl᷑ nõ soluz ĩ vbis ẽ gb᷒ diuinã clemẽtiã ĩ uocam᷒:veꝛ etiã in oĩbus q ĩ obseq̃uz nr̃i ꝟditoꝛis fidei deuotione gerim᷒ teste aplo qui ait. Sine ĩtermissiõe oꝛate. HIERO. Uel stultitia que ad luxuriã carnis ptinet sanat᷑. Jra ⁊ ignauia oratione depellit. Medicina cuiusq̃z vulneris adhibẽda ẽ ei. Non sanat oculũ:qỏ calcaneo ad hibetur: Jeiunio passiões coꝛporis:⁊ oratione pestes sanãde sunt mentis.

¶ Et ide pfecti p̃tergrediebãt galileã: nec volebãt q̃nq̃z scire. Docebat ãt discipl᷑os suos ⁊ dicebat ill᷑:Uñ fili᷒ hois tradet᷑ ĩ man᷒ hoĩuz ⁊ occidẽt eũ: ⁊ occisus tertia die resurget. At illi ignorabãt verbũ: ⁊ timebãt ĩterrogare eũ. Et venerũt capharnaũ q eũ domi eẽnt ĩterrogabãt eos: Quid ĩ via tractabatis? At illi tacebãt. Siqdẽ ĩ via iter se disputauerãt.qs coꝛ maioꝛ eẽt. Et residẽs vocauit.xp̃m.⁊ ait illis: Siqs vult p̃mus eẽ:erit oĩuz nouissimus: ⁊ oĩuz miniſter. Et accipiẽs puez statuit eũ ĩ medio coꝛ:quẽ cũ cõplexus esset ait ill᷑:Quisqs vnum ex hmõi pueris recepit in noie meo:me recipit. ⁊ qcũq̃z me suscepit:nõ me suscipit:sed eũ qui misit me.

THEO. Post miracla ĩterpõit dns ꝟmonẽ ỏ passiõe: ne putaret᷑ q᷒ iuolũtarie passus ẽ. Uñ dr̃:Et in.p.pter gal.nec vo.quẽ.sci.i.se ibi eẽ. Do.ãt di.su.⁊ di.il.qm̃ fi.ho.tra.ĩ ma. ho.⁊ oc.eũ. BEDA. Spꝑsis miscet tristitia: vt cũ repẽte venerit:ñ terreãt apl᷑os:sz ꝓmeditatis aĩs ferãt. THEOPHI. Post̃q̃z vo dixerat q᷒ triste erat: tũc adiũgit qỏ letificare dz. Uñ seq̃t:Et oc.ter.die re.vt discerem᷒ ex ỏ q᷒ post angustias letitie subsequunt᷑. Seq̃t:At illi ign.ver.⁊ ti.euz iter. BEDA. Nec ignorantia discipuloꝛ:non tam de tarditate ĩgeny:q̃z de amoꝛe nascit᷑ saluatoꝛis:qui carnales ad huc ⁊ myſteꝛy crucis ignari quẽ deũ veꝛ cognouerãt moꝛtuũ credere neqbãt.⁊ qꝛ ꝑ figuras eũ loquentẽ sepe audire ꝓsueuerãt:hoꝛrẽtes euẽtũ moꝛtis ei᷒ ẽt in eis q̃ de sua traditione ac passiõe apte loq̃bat:figurate aligd si gnificari volebãt. Seq̃t:Et venerũt capharnaũ. HIERO. Capharnaum dr̃ villa ꝓsolatiõis.⁊ ꝓgruit ĩterp̃tatio ad p̃dictã sniaz q̃ dixerat:Et occisus:ter.die resur. Seq̃t:Qui cũ domi eẽnt:ĩ terro.eos:Quid ĩ via tractabatis:at illi tacebãt. CHRY. Matthe᷒ ãt dic᷑ q᷒ accesserũt ad iesũ:discipli dicẽtes:Quisputas maioꝛ ẽ ĩ regno celoꝛ:Nõ.n.ab initio narrationẽ incepit:sed tacuit de ĩtelligẽtia saluatoꝛis circa discipuloꝛ cogitatiões ⁊ dcã:q̃uis possz ĩtelligi q᷒ ea ẽt q̃ seoꝛsum cogitabãt aut dicebãt:dicebãt ad eũ:qm̃ oĩa erãt ei ita cognita:ac si ad eũ dcã fuissent. Seq̃t:Sigdẽ iter se ĩ via disputauerãt gs eẽt illoꝛũ maioꝛ. Lucas ãt dic᷑ q᷒ cogitatio ĩtrauit ĩ discipulos gs eẽt illoꝛ maioꝛ. Cogitationẽ.n.⁊ intẽtionẽ eoꝛum dns ex illoꝛ vbis mãifestauit ꝟ bistoꝛiã euãgelicã. HIERO. Recte ãt ĩ via tractabãt de ꝓcipatu. Silis.n. ẽ hec tractatio loco. Principat᷒.n.sic᷑ igredit᷑: sic deseri᷑:⁊ q̃diu tenet᷑:labi᷑:⁊ icertũ ẽ ĩ q̃ mãsiõe.i.in q̃ die finiat᷑. BEDA. Jnde ãt videt᷑ oꝛta disputatio discipuloꝛ de ꝓmatu:qꝛ videbãt petꝛ iacobũ ⁊ ioãnẽ seoꝛsuz ductos ĩ mõtẽ:secretũq̃z eis ibi aligd eẽ creditũ.ſz ⁊ petro ꝟ Matt. claues regni celoꝛ eẽ ꝓmissas. Uidẽs ãt discipuloꝛ cogitatões dns:curat desiderũ glie hũilitate sanare:ꝓmatũ nõ eẽ q̃rendũ: ⁊ ꝑus simplici humilitatis cõmonet ipio. vñ Seq̃t:Et residẽs vocauit.xp̃.⁊ ait ill᷑:Sigs vult ꝓm᷒ eẽ:erit oĩuz nouissim᷒:⁊ oĩuz miniſter. HEIRO. Ubi notãdũ q᷒ illi eũtes disputabãt de ꝓcipatu:ipe sedẽs docet humilitatẽ. Principes.n.laborant:hũles gescũt. CHRY. Appetebãt qdẽ discipuli bonoꝛẽ hr̃e adño.ỏsideriũ ẽt eis ĩerat vt magnificarent᷑ a ꝓpo Quãto.n.qs maior ẽ:tãto maioꝛib᷒ bonoꝛib᷒ dign᷒ existit pp hoc nõ eoꝛ desideriũ ipediuit:sed hũilitatẽ introduxit. THEO. Non.n.vult vt vsurpemus nobis ꝓmatus:sed per humilitatem altitudinẽ cõsequamur. Moꝛ aũt monet eos ĩnocẽtie puerilis exẽplo. vñ seq̃t:Et ac.pu.sta. eũ ĩ me. eo. CHRY. Ipso visu eis persuadẽs humiles esse ⁊ simplices. Etenĩ ab iuidia ⁊ vana gl᷑ia puulus mũd᷒ extitit:⁊ a ꝟcupiscẽdo ꝓmatũ. Nõ solũ ãt ait si tales efficiamũ: mercedẽ magnã accipietis:sz ⁊ si alios tales honorabitis pp me. vñ seq̃t:Quẽ cũ ꝟplex᷒ eẽt:ait ill᷑:Quisquis vnuz ex huiusꝛ

modi pue.re.ī no.meo:me recipit. BEDA. In quo vīsim plr paup est christi ab his q volunt eē maiores: p eius ostē dit honore recipiēdos: vel in malitia puulos esse suader: vt simplicitatē sine arrogātia:charitatē sine inuidia:deuotōez sine iracūdia cōseruent. Qz aūt cōplectit̄ pueruz significat humiles suo,dignos eē complexu ac dilectione. Addidit āt In noīe meo.vt formā vtutis quā natura duce puer obser uat:ipsi p noīe christi rōnis industria sequant̄. Sed qz se ī pueris recipi docebat:ne putaret̄ hoc esse solū qō videbat̄: subiūxit:Et qcunqz me suscē.non me su.sz eū qui me misit. Talem seytiqz ac tantū credi volēs qualis z quātus est pr̄.

THEOPHI. Uide q̄tum valet humilitas pr̄is nanqz z filij inhabitationē mereī:z etiā spūssancti.

¶ Rndit illi Joannes dicens: Magister vidim⁹ quendā ī noīe tuo eiciētē demonia q nō seqtur nos: z phibuim⁹ eū. Jesus aūt ait: Nolite phibere eū. Nemo est enī qui facit virtutem in noīe meo: z possit cito male loq de me. Qui.n.non est aduersum vos pro vobis est. Quisqs.n.potum dederit vobis calicē aque frigide in nomīe meo: Qz xp̄i estis: Amē dico vobis non perdet mercedē suā. Et qsqs scādalizauerit vnū ex his pusill̄ credētib⁹ ī me: bonū ē ei magis si circūdaret̄ mola asinaria collo ei⁹ z in mare mitterret̄.

AVGV. Joānes p̄cipua deuotōe dñz amās excludēdū bñficio putauit eū q nō recte vtaī officio. Unde dr̄: Rndit illi ioānes dicēs: Magister: Uidi.quēdā in nomi.tuo eycie. demo.q nō seqt̄ nos:z phi.eū. CHRY. Multi.n. credēti um charismata recepunt:nec tñ cū xp̄o erāt:q̄lis erat hic q demōes eyciebat.nō.n.oēs ad oīa ordiare se hēbāt. Aly.n. erāt pure vite:fidē āt tā pfecte nō hēbāt: aly vo ecōtrario.

THEOPHI. Ul'ēt qdā īcreduli vidētes nomē iesu virtuosuz:dicebāt z ipsi hoc noīt̄:z signa faciebāt:lz diuīa gfa cēnt īdigni.volebat.n.dñs ēt p īdignos nomē suū ampliaī.

CHRY. Nō āt çelo seu īuidia mot⁹ ioānes,phibebat illū q demōes expellebat:sz volebat q⁹ oēs q nomē dñi inuocabāt:seqrent̄ christū:z cēnt cū discipulis vnū. Sz dñs per hos q miracula faciūt:lz sint īdigni:alios ,puocat ad fidē z ipsosinet p hāc ineffabilē gratiā īducit:vt fiāt meliores. Uñ seqt̄: Jesus āt ait: Noli.p.eū. BEDA. In quo docet nemi nē a bono qō ex pte hz eē arcēdū:sed ad hoc poti⁹ qō nōdū hz eē,puocādū. CHRY. Deçēter āt eū nō eē ,phibēdum oñdit,sequēter dicēs: Nemo ē.n. qui fa.vir.ī nomi meo.z pos.ci.ma.lo.de me. Hoc āt dicit pp eos qui in heresim ceciderūt:q̄les erat simon z menāder z cherint⁹. neqz.n.illi ī noīe xp̄i miracula faciebāt:sz deceptiōib⁹ gbusdā facere videbant̄. Jsti vo z si nō sequunt̄ nos:nō tñ ō nos aliqd firmiter dicere valebūt:eo q⁹ honorāt ī opando vtutes nom̄ meum. THEOPHI. Qualiter.n.male de me loqtur.q ex noīe meo occasionē gl'ie hz:z p hoc q⁹ ipm īuocat miracula opaī:Segt̄:Qui.n.nō ē aduer.vos:,p vo.ē. AVGV. ō cō.euā. Uidēdū ē:ne b̄ illi snīe dñi videaī ꝺriū:vbi ait. Qui mecū nō ē:aduersū me ē.an hoc itereſſe aligs dicit:qz hic discipul'ait: Qui nō ē aduer.vos:,p vo.ē. Ibi āt de seipo locutus ē. Qui mecū nō ē:aduersū me ē.q̄si nō possit cū illo non eē:q discipulis ei⁹ tāq̄ mēbris ei⁹ sociaī. Aliogn qūo verū erit:Qui vos recipit:me recepit.:Aut pōt ēt nō eē aduersus eū:q fuerit aduersus discipulos suos:nā vbi erit illud:Qui vos spnit:me spnit: Sz nimiz hoc vult itelligi tātū cū illo nō eē aliquē:inquātū ē aduersus illū:z cū illo eē inquātum cū illo ē.Exempli gfa:sicut iste q in noīe christi vtutes faciebat:z in societate discipuloz nō erat:inquātū opabaī virtutes ī illo noīe:intātū cum ipsis erat z aduersus eos non erat Inquātū vo eoz societati nō adherebat:intātuz cum ipsis nō erat:z aduersus eos erat.Sed qz illi hoc eū facere phibuerūt:in quo cum ipsis erat:dixit eis dñs: Nolite,phibere Illud enī ,phibere debuerūt qō extra eoz erat societatez: vt illi vnitatē eccl'ie suaderent:nō illud in quo cuz illis erat nomē.s.magri z dñi eoz in expulsiōe demonū ꝛmēdans:sicut eccl'ia catholica facit:nō īprobans,in hereticis sacramēta cōia:sed diuisionē vel aliquā aduersuz paci veritatiqz sē tētiā. Jn hoc enī aduersus nos sunt. CHRY. Uel aliter. Doc dr̄ de credētibus in eū:qui tamē ipm non sequunt̄ pp vite laxatōez. Illō aūt de dmonib⁹ dr̄:qui a deo omnes istu dēt separe z cōgregationē ei⁹ dispgere. Segt̄: Quisqs enim po.de.vo.ca.aq̄ fri.in no.meo.qz xp̄i estis: Amē diço vobis: nō per.mer.su. THEOPHI. Quasi.d. Nō solū hunc q ī noīe meo miracula opaī non phibeo:sed z quisqs minimū qd ōderit vobis ,pter nomē meū z recepit vos ,pter me: non ,pter humanā gr̄am z mūdanā: nō perdet mercedem suam. AVGV. de ꝓsen. euā. Uñ oñdit qō z ille ō quo Joannes suggesserat nō ita separabaī a societate discipuloz: vt eam tanq̄ hereticus īprobaret:sz sicut solent hoīes: nodum audere xp̄i suscipe sacramēta:z tamē noī fauere xp̄iano:ita vt xp̄ianos etiā suscipiāt: z nō ob aliud nisi q⁹ xp̄iani sunt obsequunt̄:de qbus dicit q⁹ nō perdent mercedē suā: nō quia iam tuti atqz securi sibi debeāt videri ex hac benivolētia quā erga xp̄ianos habēt etiā si xp̄i baptismo nō abluant̄ nec vnitati ei⁹ incoꝛporent̄:sz qz ita iaz dei misericordia gubernent̄:vt ad ea quoqz pueniant:ad que ita securi ī hoc seculo abscedant. CHRY. Et ne qs pauptatem allegret: ponit illud quo nō cōtingit egere.s.calicē aque frigide: p̄o quo etiā consequetur mercedē non enim p̄ciū dat:sz dignitas recipientiū z affectus dantiū facit op⁹ dignū mercede. Non solū autē recipiēdos discipulos verbo ostendit ex mercede quā aligs sequit̄:sed etiā qz retrahit a tormento.Segtur:Et quis.scā.vnū ex his pu.cre.in me:bonū est ei ma.si.cir.mo.asi.col.ei⁹ z in ma.mit.q̄si.d.Si q vos pp me honorāt:mercedē hñt: sic z honorātes.i.scādalizātes vltimaz accipiēt vltōez. Ex māifestis aūt nob tormētū describit itollerabile:faciēs mētōez mole z submersiōis.z nō ait:mola susp̄dat̄ in collo:sz bonū ē ei hoc sustiere:ōmīans qñ eū graui⁹ aligd malū expectat. Pusillos āt ī se credētes dicit cos q īuocant nomē ei⁹:non solū seqntes ēt eos q calicē frigidū offerūt:z nō opant̄ alia maiora. Jsto aūt nemine vlt scādaliçari nz supplātari: Doc.n.ē,phibere nom̄ ei⁹ īuocare

BEDA. Recte āt q scādaliçari pōt: pusillus appellat̄.q .n.magn⁹ ē:qōcūqz passus fuerit nō ōclinat a fide: q aūt pusillus ē aīo z paru⁹: occasiōes q̄rit quo scādaliçet̄. ,pprerea oz nos maxīe his cōsulere qui parui sūt in fide:ne occasiōe nr̄i offēdāt z recedāt a fide:ac ōcidāt a salute. GREGO. sup eçe. Notādū tñ q⁹ in nr̄o bono ope aliqñ cauēdū ē scandalū ,primi:aliqñ āt ,p nihilo cōtēnendū.inq̄tuz enim sine peccato possum⁹ vitare ,primi scādalū debem⁹. Si aūt de vitate scādalū ponit̄ :vtili⁹ pmittit̄ scādalū nasci:q̄ veritas reliquaī. GREGO. ipa. Mystice āt ī mola asinaria secularis vite circuit⁹ ac labor exp̄mit̄ z p,pfundū maris extrēa dānatio ōsignat̄. Qui q̄ ad scitatis spēz deducet⁹ vl'vbo cetē ros destruit:vl'exēplo. Meli⁹ pfecto erat vt hūc ad mortē sub exteriore hītu terrena acta cōstrigerēt q̄ sacra officia culpa ceteris imitabilez demīarent.qz nimiz si solus caderet:vtrūqz hūc tolerabilior iferni pena cruciaret.

¶ Et si scādalizauerit te manus tua:abscide illaz Bonū ē tibi debilē itroire ī vitā q̄z duas manus hñtē ire ī gehēnā:in ignē iextinguibilem: vbi vermis eoz nō morit̄:z ignis nō extinguit̄. Et si pes tuus te scādalizat:amputa illū. Bonū ē tibi claudū itroire in vitā eternaz: q̄z duos pedes hñtem mitti in gehēnā ignis inextinguibilis: vbi vermis

eoꝝ nō moꝛitur: ⁊ ignis non extinguitur. Quod si oculus tuus scandalizat te: eȷce eum. Bonū ē tibi luscum itroire in regnum dei: q̄m duos oculos habentem mitti in gehennam ignis: vbi vermis eoꝝ nō moꝛit: ⁊ ignis non extinguitur. Oīs enim igne salie: ⁊ oīs victima sale salietur. Bonū est sal: Qđ si sal insulsum fuerit: in quo illud cōdietis: Habete in vobis sal: ⁊ pacē habete iter vos.

BEDA: Quia supra docuerat dñs ne scādaliçarem⁹ eos q̄ credūt in eū: nūc cōsequēter admonet q̄tū cauere debeamus eos q̄ scādaliçare nos. i. verbo vl exēplo suo ad ruinaz peccati ꝓpellere certāt. vñ dicit: Et si scā. te. ma. tu. absc. il.

CHRY. Nō ō mēbris hoc dic: sz ō ꝓpings amicis: quos q̄tū ad necessaria ī membroꝝ ordīe nos hēm⁹. Nihil. n. tā nociuū vt pniciosa societas. BEDA: Manū q̄ppe nr̄am appellat neciū amicū: cui⁹ auxilio quotidiano op⁹ hēmus: sz si talē nos ledere in cā aīe voluerit: excludend⁹ ē a nr̄a societate: ne si cū pdito ī hac vita partē hēre volumus: sīl ī futuro cū illo ꝙeam⁹. vñ segtur: Bo. ē ti. de. ītro. i vi. q̄m du. ma: ha. ire in ge. i ig. inex. GLO. Debilē dic: adiutorio alicui⁹ amici ꝑuatū. Nā meli⁹ ē absq̄ amico ire in vitaz: q̄m cuz eo ire in gehēnā. HIERO. Vl aliter. Bonū ē tibi debilē ingredi ī vitā. i. fine cupito ꝓncipatu: q̄m duas man⁹ habētem. Due man⁹ ꝓncipat⁹ sunt humilitas ⁊ supbia. absc̄ide supbia: tenēs humilē ꝓncipatū: CHRY. Deīde testimoniū ꝓ pbetic⁹ ex esaia pphēta īducit dicēs: Ubi ver. eo. nō mo. ⁊ ig. nō ex. Nō de sēsibili verme hoc dic: sz vermē cōsciētiā vocat moꝛdentē aīaz: q̄ nō sit opata bonū. Unusq̄sq̄z. n. sui ipsi⁹ accusatoꝛ fiet: rememoꝛās q̄ gessit in vita moꝛtali: ⁊ sic eoꝝ vermis īmoꝛtalis pmanet. BEDA: Sicut aūt vermis est doloꝛ interi⁹ accusans: sic ignis ē pena extrinsecus ſeniens. Uel in verme putredinē gehēne sic ī igne aꝛdoꝛez designat. AVGV. xxi. de ciui. dei: Utrūq̄z aūt hoꝝ ignē. s. ac vermē q̄ volūt ad aīe penas nō ad coꝛpis pertinere: dicūt ēt vri doloꝛe aīe sero ac ifructuose penitentis: eos q̄ fuerint a regno dei separati. Et ideo ignē ꝓ isto dolore vrente nō cōgrue ꝙponi posse ꝓtēdūt: ſm illō apostoli: Quis scādaliçatur ⁊ ego nō vroꝛ? Ēūdē ēt vermē putāt itelligēdū eē: fz illud: Sicut tinea vestimētū ⁊ vermis lignum: sic meroꝛ exterminat coꝛ viri: qui si penas ⁊ aīe ⁊ coꝛpis i illo supplicio futuras cē nō dubitāt: igne vri coꝛpus: aīam vo rodi quodam nō verme merozis affirmāt. Qđ ꝙsi credibili⁹ dr: q̄z vtiq̄z absurdū est ibi doloꝛē aut coꝛpis aut aīe defutuꝝ. Ego tū facilī⁹ estimo vt ad coꝛp⁹ vtrūq̄z dicā ꝓtinere q̄m neutꝝ: ⁊ iō tacitū cē in istis divine scripture vbis animi doloꝛē: q̄z ꝓnis cē itelligit vt coꝛpe dolēte animus quoq̄z crucie. Eligat g̃ q̄ placet: aut ignē tribuere coꝛpi: aīe vermē. hoc ꝓprie: illud tropice: aut vtrunq̄z ꝓprie coꝛpi. Pñt. n. aīa lia etiam in ignib⁹ viuere: in ystiōe fine ꝙsumptōe: in doloꝛe fine moꝛte ꝑ miraculū potētissimi creatoꝛis. Segt: Et si pes tu. scā. te. BEDA. Pes amic⁹ dr ꝓpter ministeriū discursus q̄si in nr̄is vsib⁹ accōmodatos. Sequitur. Oꝛ si oculus tu. scā. te. Oculus dr amic⁹ vtilis atq̄ sollicit⁹ ⁊ acutus ad ꝓspiciēdū. AVGV. de cō: euā. Dic ꝓfecto apparet: q̄ illi q̄ noīe christi sunt denoti: ⁊ priusq̄z xp̄iano ꝝ numero socient: vtiles oꝛes sunt q̄z hi q̄ cū iaz xp̄iani appellent: ⁊ christianis sacramētis ībuti sunt talia suadēt vt q̄b⁹ ea ꝓsuaserit: secū ī eternā penā ꝑtrahāt quos mēbroꝝ coꝛporaliū noīe tāq̄z manū vel ocꝶlū scandaliçantē iubet erui a coꝛpe: hoc ē ab ipa vnitatis societate: vt sine his poti⁹ veniat ad vitā: q̄m cū eis eat in gehēnā. Hoc ipso aūt separant: a q̄bus sepant: q̄ eis mala suadentib⁹ hoc est scādaliçantib⁹ nō ꝙsentit. Et si q̄dez oīb⁹ bonis cū q̄b⁹ eis notitia ē: de hac q̄uersitate inotescūt: ab oī penitus societate atq̄ ab ipsa diuinoꝝ sacramētoꝝ participatione separent. Si aūt q̄busdā ita noti sunt: plurib⁹ aūt ista eoꝝ est ignota peruersitas: ita tolerādi sunt: vt neq̄ illis ad iniq̄tatis cōsionē ꝙsentiat: neq̄z ꝓp illos bonoꝝ societas ōserat. BEDA. Quia vo dīs tertio mētione vermis ⁊ ignis fecerat: vt hoc valeam⁹ cuitare toꝛmētū subdit. Oīs enim igne salie. Fetoꝛ. n. vermiū de coꝛruptione solet nasci carnis ⁊ sanguinis: iōq̄z caro recēs sale condit: vt exiccato humoꝛe sanguineo vermescere neq̄at. Et qđē qō sale salit: vermis putredinē arcet. qō vo igne salit. i. ignib⁹ sale aspsis recondit: nō solū vermes abycit: sz ipam quoq̄z carnē consumit. Caro ergo ⁊ sanguis vermes creat: q̄z delectatio carnalis cui ꝙdimētū cōtinentie non resistit: penaz luxuriosis generat eternā: cui⁹ fetoꝛē q̄sq̄ vitare desiderat: ⁊ coꝛp⁹ sale cōtinentie ⁊ mētē studeat cōdimento sapie ab erroꝛis ⁊ viciozꝝ labe castigare. Sal. n. dulcedinē sapie: ignis spūssancti gr̄az ōsignat. Dic ergo: Oīs igne salit: q̄z oīs electⁿ sapia spū ali dz a coꝛruptōe ꝙcupiscētie carnal⁹ expurgari. Ul ignis ē tribulatōis: quo patiētia fideliū vt pfcm̄ op⁹ hr̄e possint exercer̄. CHRY. Silē aūt ē huic qō dic apls: Uniuscuiusq̄z opus q̄le sit ignis ꝓbabit. Postea a leuitico testimoniū introducit di. Et oīs victima salie. HIERO. Victima dñi ē gen⁹ humanū: qō hic rōne sapie salit: dū coꝛruptio sanguinis custodia putredinis ⁊ mr̄ vermiū consumer̄: ⁊ illic purgatoꝛio igne examiabit. BEDA. Possumus ⁊ ita itelligere q̄ altare ōi sit coꝛ electoꝝ: hostie vo ⁊ sacrificia i hoc altari offerēda: bona sūt opa fideliū. In oīb⁹ aūt sacrificys sal dz offerri: q̄z nullū ē op⁹ bonū qō nō sal sapiētie: ab oī coꝛrupti one vane laudis: ceteriq̄z prauis siue superfluis cogitatiōlb⁹ expurgat. CHRY. Ul hoc dr q̄z oē mun⁹ victime nr̄e: q̄ ē ſm oratione ⁊ ꝓximi subuētione salit igne dīno de quo dr. Ignē veni mittere i terrā. ō quo subdit. Bonū ē sal. i. ignis dilectōis. Oꝛ si sal ifui. fue. i. seipso ꝑuatuz: ⁊ ꝓpria q̄litate p quā dr bonū: i quo illud cōdietis: Sunt. n. sales sal hītes: g. s. hīt gr̄e plenitudinē. ⁊ sunt sales sal nō hītes: g. n. uō sunt pacifici: sal sunt insulsum. BEDA. Uel bonū ē sal: bonū ē dei verbū audire freq̄ntius: ⁊ sale sapie spūalis coꝛdis archana condire. THEOPHI. Sicut. n. sal carnes conseruat: ⁊ vermes eas non sinit generare: sic ⁊ sermōe doctoris si desiccatiuus erit: carnales boīes cōstringit: ⁊ in eis inexti guibilē vermē nō sinit generari. Si vero sit insulsus. i. si virtutē desiccatiuā ⁊ cōseruatiuam non babeat in quo condietur: CHRY. Uel ſm matthēum: discipuli christi sūt sal: q̄ totū oꝛbē cōseruāt: resistēres putredini q̄ ē ab idolatria ⁊ foꝛnicatione peccatoꝛuz. Pōt etiā intelligi q̄ vnusq̄sq̄ nostrum babeat tantū salis: q̄tū capaꝝ est dei gratiaꝝ. vnde ⁊ apls cōiūgit gr̄az sali. di. Sermo vester sit in gratia sale cōditus. Sal etiā est dñs Jesus xp̄s qui fuit sufficiēs totā terram cōseruare: ⁊ mr̄tos ī terra fecit sales: quoꝝ si alig marcescant: possibile est. n. ⁊ bonos in putredinē trāsmutari: dignū est vt foras mittātur. HIERO. Uel alr̄: Sal insulsū est qui amat ꝓncipatū: ⁊ increpare nō audet. vñ segtur: Habete in vo. sal. ⁊ pa. ba. iter vos. vt. s. salsedinez coꝛreptionis amoꝛ ꝓximi tēperet: ⁊ dilectionē ꝓximi sal institie cōdiat.

GREGO. sup Ezechie. Uel hoc dicit cōtra quosdā quos dum maioꝛ cōscientia erigit: a ceteroꝝ societate disiungit: ⁊ quo plus sapiunt: eo a concordie vtute resipiscunt. GREGO. in pasto. Qui etiā loqui sapienter nititur: magnopere metuat ne eius eloquio audientiū vnitas confundatur: ne dum sapiens videri desiderat: vnitatis cōpagē insipienter absc̄idat. THEOPHI. Uel qui cōstringit se vinculo dilectiōis ad ꝓximum. hic salē habet: ⁊ ex hoc pacē cū fratre suo. AVGV. de con. euan. Dec Marcus dominuz locutum fuisse contextiz commemoꝛat: ⁊ aliqua posuit que nullus alius euangelistarū posuit. Alia vero que matthe⁹ quoq̄z posuit: ⁊ aliqua que matthe⁹ ⁊ lucas. sed illi ex alijs occasionibus: ⁊ in alio rerum oꝛdine. vnde nubi videtur eriaz

hoc loco dñz dixisse q̃ alys locis dixit: ga satis ptinebãt ad
bãcipsam ei⁹ sñiam: qua vetuit phiberi virtutes i noie suo
fieri: ẽt ab illo g cũ discipulis eũ nõ seq̃bañ. CA. X.

ET ide exurgẽs venit i fines iudee vl
tra iordanẽ ⁊ ꝓcuniũt itez turbe ad
eũ ⁊ sicẽ consueuerat itez docebat il
los. Et accedẽtes pharisei iterroga
bãt eũ: si licet viro vxorẽ dimittere
tẽtãtes eũ. At ille rñdẽs dixit eis: Quid vob pre
cepit moyses? Qui dixerunt: Moyses pmisit li
bellũ repudij scribere ⁊ dimittere. qb⁹ rñdẽs Je
sus ait: Ad duritiã cordis vr̃i scripsit vobis pce
ptũ istud. Ab initio aũt creature masculũ ⁊ femi
nã fecẽ eos de⁹. Propter hoc relinq̃t hõ pr̃em suũ
⁊ matrẽ ⁊ adherebit ad vxorẽ suã: ⁊ erũt duo in
carne vna. Itaq; iã nõ sũt duo: sz vna caro. Qõ
ergo de⁹ cõiunxit: hõ nõ separet. Et in domo ite
rum discipuli eius de eodẽ interrogauerunt eum.
Et ait illis: Quicũq; dimiserit vxorẽ suaz ⁊ aliã
duxerit adulterium cõmittit super eã. Et si vxor
dimiserit virum suum ⁊ alij nupserit: mechatur.

BEDA. Hucusq; marc⁹ ea narrauit de dño q̃ in galilea
fecit ⁊ docuit: Hic icipit enarrare q̃ i iudea fecit ⁊ docuit si
ue passus est: ⁊ ꝑmo qdẽ trãs iordanẽ ad oriẽtẽ. Et hoc ẽ qõ
dr̃: Et ide. exur. ve i fi. iu. vl. ior. Deide etiã citra iordanẽ qñ
venit iericho: bethaniã: ⁊ hierosolymã. Et cũ ois iudeoz ꝑ
uincia gñaliter ad distictionẽ aliaz gẽtiũ iudea sit dcã spã
li⁹ tñ meridiana ei⁹ plaga appellabaꝫ iudea ad distinctiõez
samarie: galilee: decapolis: ⁊ ceteraz in eadẽ ꝓuncia regio
nũ. THEOPHI. Uisitat ãt regionẽ iudee: quaz sepe pp
iudeoz emulationez reliquerat: qz passio in ea erat futura
nõ tamẽ ascendit tũc hierosolymã: sz iudee ꝓfinia vt turbe
nõ maliciose pficeret. Hierosolyma. n. erat opatrix omnis
negtie ob maliciã iudeoz. vnde sequiꝫ: Et cõue. ite. tur. ad
eum: ⁊ sicut cõ. ite. doce. illos. BEDA: Notanda est men
tiuz distãtia in turbis ⁊ phariseis. he conueniunt vt doceã
tur: ⁊ sui sanentur infirmi: sicut matthe. cõmemorat: illi ac
cedunt vt saluatorẽ tentando decipiãt. vñ sequiꝫ: Et acce.
pha. iter. eũ si li. viro vx. di. tẽ. eũ. THEOPHI. Accedũt
quidẽ nõ deserentes euz ne turbe in eũ crederent: sed cõti
nue accedentes credebant eum in dubitationẽ inducere: ⁊
eum per interrogationes cõfundere. Proposuerunt autem
ei questionẽ ex vtraq; parte ꝑcipitiũ habentẽ: vt si dicat q
licet viro vxorẽ dimittere: vel non licet: accusarẽt ipm con
tradicẽtes eidẽ ex dogmatib⁹ moysi. Chris⁹ igitur sapiẽtia
ipa rñdit eis respõsionẽ illoz laqueos fugientẽ. CHRY.
Interrogat⁹. n. si licet: nõ stati rñdit: nõ licet: ne tumultuen
tur: sz ꝑmo eis legis sñiaz voluit respõdere: vt qõ eũ dicere
oportebat hoc i lli rñderẽt. vñ segr̃: At ille re. ait: Quid vo
bis ꝑce. moyses? Segtur: Qui dixerunt: Moyses pmisit li
bellũ repudy scribere ⁊ dimittere. Proponũt qdẽ moysen
hoc dixisse: aut ꝑpter interrogationẽ saluatoris: aut volẽtes
in eũ viroz multitudinẽ icitare. Eteni hoc iudeis erat idif
ferens: ⁊ oẽs hoc opabañ tãnq̃ a lege pmissũ. AVGV. ò
cõ. euan. Nihil ãt ad rei veritatẽ itereſt: vtrũ domino sepa
tionẽ ꝓhibẽti: ⁊ sñiaz suã de lege firmãti ipi turbe: vt Ma
the⁹ narrat itulerint qõnez õ libello repudy ꝑ eũdẽ moysen
sibi pmisso: an hoc qdẽ illi: de ꝑcepto moysi illos interrogan
ti respõderit: vt Marc⁹ hic dicit. nã ⁊ volũtas eius ita se hẽ
bat: vt nõ eis redderet rõnẽ: cur illud Moyses pmiserit: ni
si ꝑus ipi hoc cõmemorassent. Cũ g̃ volũtas loq̃ntiũ: cui de
bẽt ẏba fuire ab euãgelista vtroq; mõstrata sit: nihil itereſt
iã: sz diuersus iter ambos fuerit modus narrãdi. Põt etiã
hoc itelligi: ꝙ sicut dicit Marcus: ꝑus eos de vxore dimit
tenda iterrogãtes: dñs vicissiz iterrogat: qd eis ꝑcepit moy
ses: q cũ rñdissẽt: Moysen pmisisse libellũ repudy scribere
⁊ dimittere: rñdit eis de ipa lege ꝙ moysen data: quomõ õs
istituerit cõiugium masculi ⁊ femie: dicẽs ea q̃ ponit Mat
theus: qbus auditis: illi id qõ ei ꝑmo iterrogãti rñderãt re
petierũt: dicẽtes: Quid ergo mãdauit moyses? AVGV. ò
faustũ: Nolebat aũt dimitti vxorẽ a viro q̃ hanc iterposuit
mozã: vt in. discidiũ animꝰ preceps libelli cõscriptioe refra
ctus absisteret: ꝑserti qz vt ꝓhibent: apud hebreos scribere
lras hebreas nulli fas erat nisi solis scribis. Ad hos igitur
quos oporteret eẽ prudẽtes legis iterptes: ⁊ iustos dissua
sores: lex mittere voluit eũ quẽ iussit libellũ dare re
pudy si dimisisset vxorẽ. Nõ. n. poterat ei scribi libell⁹ nisi
ab ipsis quẽ ꝙ hãc occasionẽ ⁊ necessitatẽ venientẽ quodã
mõ in manus suas bono ꝓsilio regerẽt: atq; inter ipz ⁊ vxo
rẽ pacifice agẽdo dilectionẽ ꝓcordiaq; suaderẽt. q̃ si tantũ
intercideret odiũ vt extingui emẽdariq; nõ posset: tũc vi
qz scriberẽt libellus: qz frustra ñ dimitteret: quã sic odisset
vt ad debitã cõiugio charitatẽ nulla prudentiũ suasione re
uocareẽt. pp hoc subdit: Quib⁹ re. ie. ait: Ad dur. cor. ve. scri.
vo. ꝑ. istõ. Magna. n. duritia erat: q̃ nec ꝙ libelli iterpõez
vbi dissuadẽdi loc⁹ iustis ⁊ prudẽtib⁹ tribuebaꝫ solui vl fie
ri posset ad recipiendã vel reuocandã ꝓiugy charitatem.

CHRY. Uel dr̃: Ad du. cor. vr̃i: qz si aia fuerit purgata õ
sideryz ⁊ ira: pole est mulierẽ negssimã tolerare. Multipli
catis aũt in aia passiõib⁹ pdictis: multa mala ꝓtingẽt circa
odiosũ cõnubiũ. sic igr̃ ab icusatioe eoz moysẽ eripit q̃ de
rat legẽ: ⁊ totũ in eoz caput cõuertit. Sz qz graue erat: qõ
dcm̃ ẽ: stati ad antiquã legẽ sermonẽ reducit dicẽs: Ab ini.
aũt crea. ma. ⁊ fe. fecit eos de⁹. BEDA. Non ait masculũ ⁊ femi
nã: vt vni⁹ cõiugis cõsortio necterent. CHRY. Si ãt vo
luisset hãc qdẽ dimitti ⁊ alteraz introduci: creasset plimas
mulieres. Nec solũ hoi deus mulierẽ coniunxit: sz ⁊ relinq̃
re parẽtes ꝑcepit ⁊ mlieri adherere. vñ segr̃: Et dixit. ſos q
adã. Propter hoc re. ho. pa. su. ⁊ ma. su. ⁊ adhe: ad vxo. suã.
Ex ipo mõ locutõis iseparabilitatẽ mrimony demñans q: di
cit. Adherebit. BEDA. Et silr̃ qz dic̃. adherebit ad vxorẽ
suã: nõ ad vxores. Segr̃: Et er. duo i car. vna. CHRY. i.
ex vna radice fcã: i vnũ corꝰ cõueniũt. Segr̃: Itaq; iã non
sũt duo: sz vna ca. BEDA. Primũ igr̃ nuptiaz ẽ ex duab⁹
vnã carnẽ fieri. Castitas iũcta spiritui: vn⁹ efficitur spus.

CHRY. Post hec terribile faciẽs argumẽtũ nõ dixit: ne
diuidatis: sz cõclusit: Qõ g̃ de⁹ cõiũxit: hõ nõ sepet. AVG.
õ faustũ: Ecce iudei ex libris moysi cõuicuñ: nõ eẽ vxorem
dimittẽdã: g sz volũtatẽ legis moysi arbitrant se facere cũ
dimitterẽt. Silr̃ ⁊ illõ hic cũ ipo xpo attestãte cognoscim⁹
deũ fecisse ⁊ cõiũxisse masculũ ⁊ feminã: qõ manichei negã
do dãnãr̃: nõ iã moysi libris: sz xpi euãgelio resistẽtes. BE
DA. Qõ er. õs cõ. vnã faciẽdo carnẽ viri ⁊ femie. ß hõ nõ
põt separe: sed solus õs. Nõ sepat: qñ pp desideriũ scẽ vxo
ris primã dimittim⁹. Deus sepat: qñ ex consensu pp seruitu
tem dei sic habemus vxores: quasi non hñtes. CHRY.
Si aũt duo quos de⁹ cõiunxit separari non debent: multo
magis ecclesiam quã deus christo coniunxit: ab eo non cõ
uenit separare. THEOPHI. Quia vero scã daliçabañt
discipuli: tanq̃ ex ꝓdictis nõ plene eis fuerit satisfactuz pro
pter hoc enim iterum interrogant. vñ sequiꝫ: Et ite. i do. di
scipuli eius de eodez iter. eum. HIERO. Secunda inter
rogatio ab apostolis iterum dicta est: quia de eadem re de
qua pharisei eum interrogauerunt. idest de coniugy statu
⁊ hoc ꝓprie. Iterata enī verbi sñia: nõ fastidiũ sz esurie: ⁊i
tim pstat. vnde g me comedunt: adhuc esuriẽt: ⁊ qui me bi-

būt adhuc sitient. Melliflua'enī sapiētie eloqa gustata:di/ligentib⁹ multimodū sapozē reddūt. vnde domin⁹ iterato discipulos instruit.nam segtur.Et dixit illis: Quicunqz di/mi.vr.su.ꝛal.ou.adul.cō.su.eā. CHRY. Adulteriuz vo/cat nō cum sua simul esse: Nō enim est sua quā accepit ꝑma derelicta:ꝛ ꝓpter hoc cōmittit adulteriū sup eā.i.sup scdaz quā introducit. Idē aūt est ꝛ de muliere. vnde segtur: Et si ꝓz di.virum suū:ꝛ aly nup.mechaꝝ. Non enī alteri vt ꝑ/ꝓbuit adulteriū māifestū:sz saluator hoc nō māifestū:ne qz ab oīb⁹ notū:nature tñ cōtrariū. BEDA. Jn mattheo vero scriptū est pleni⁹:Quicunqz dimiserit vxoꝛē suam nisi ob fornicationē.Una ergo solūmodo carnalis ē causa: fo/nicatio.Una spūalis timoꝛ dei:vt vxoꝛ dimittaꝝ: sicut mul/ti religionis causa fecisse legunt. Nulla aūt causa est dei le/ge ꝓscripta:vt viuente ea que relicta est alia adducatur.

CHRY. Qz autem Mattheus dicit phariseis hec ver/ba dixisse:Marcus vero discipulis: non est ꝓtrariū:cōtigit enim hec bis:ꝛ illis dicta esse.

¶Et offerebāt illi puulos:vt tāgeret illos.disci/puli aūt cōminabant offerētib⁹. Quos cū videret Jesus:idigne tulit.Et ait illis:Sinite paruulos venire ad me:ꝛ ne ꝓhibueritis eos:talium.n.est regnū dei. Amē dico vobis:quisqs nō recepit re/gnū dei velut puul⁹ nō ītrabit in illud.Et cōple/xās eos ꝛ ponēs man⁹ sup illos:bñdicebat eos.

THEOPHI. Ostēsa supius nequitia phariseoꝝ chzistū tētantiū:nunc oñdit multa fides turbaꝝ:que tantū manuū ipositione putabant xp̄m benedicere paruulos quos illi of/ferebant.vñ dicit:Et offe.illi paruu.vt tan.eos. CHRY. Sed discipuli ꝓhibebāt offerētes ꝓpter chzisti dignitatez. Et hoc est qđ subdit:Disci.aūt ꝓm/.offe.Saluator aūt eru/diens discipulos sapere moderata:ꝛ tumozē cōculcare mū/danū:accipit pueros ꝛ eis p̄nūciat regnū dei. vñ segtur: Et dixit illis:Sinite par. ve:adme:ꝛ ne ꝓhi. eos. ORIGE. Siquis ergo eoꝝ q doctrinā ecclesiast caz ꝓfitent: videat aliquē offerētē quosdā stultos mūdi ꝛ ignobiles ꝛ ifirmos: q ꝓpter hoc appellati sunt pueri ꝛ infantes:nō ꝓhibeat q̄si sine iudicio faciētē eū q offert talē saluatoꝛi. ꝓst h̄ exhoꝛ/tat discipulos suos iā viros cōstitutos ꝺdescendere vtilita/tibus pueroꝝ:vt fiāt pueris quasi pueri:vt pueros lucrent. Nā ꝛ ipe cum in forma dei esset:humilians se factus est pu/er.vñ subdit:Taliū est eni regnū dei. CHRY. Eteniz ab oībus passionibus pura existit aīa pueri:ꝓpter hoc opoꝛtet vt hec ex volūtate operemur: que pueri hūt per naturam.

THEOPHI. Unde nō dixit boꝝ ē regnū dei:sz talium.s. habentiū ꝛ studio ꝛ laboꝛe innocētiā ꝛ simplicitatez quam habēt pueri ex natura. ꝓuer.n.non odit neqz maliciose ali/qđ operaꝝ:neqz verberatus a matre discedit.sed etsi euz vi/ciis induat vestimētis:p̄fert ea regalibus indumētis:sic ꝛ ille q viuit fm virtutē ecclesie matris sue nihil huic ꝑhono/rat:neqz etiam reginā multoꝝ voluptatē. vñ ꝛ dñs subdit: Amē dico vobis:Quisqs nō rece.reg.dei velut puu.non in/trabit i illud. BEDA. Jdest nisi talē habueritis ĩnocētiā ꝛ animi puritatē sicut puulus habet:regnuz celoꝝ nō pote/ritis intrare. Alr regnū dei.i.doctrinaz euangely:sicut puu/lus recipe iubemur:qz quomodo paruulus in discendo nō ꝺdicit doctoribus:neqz rōnes ꝛ verba cōponit:eis resistens sz fideli⁹ suscipit q̄ docent:ꝛ cū metu obtēperat ꝛ discit:ita ꝛ nos obediēdo simpli⁹:ꝛ sine vlla ꝺdictione verbuz domini suscipe debem⁹.Segt:Et cō.eos.ꝛ im.ma.sup il.bene.eos.

CHRY. Bene aūt amplexaꝝ eos ad bñdictionez:tanqz in ꝓpium sinum eleuans ꝓpitiatus facturam suā ab eo ca/dentē ab initio ꝛ diuisaz. Imponit ār puulis man⁹:docens diuine virtutis operationē.Et qdē fm cōsuetudinē aliozū man⁹ ponit:sed nō fm cōsuetudinē opaꝝ. De⁹.n. existens: humanū modū fuabat tanqz verus hō fact⁹. BEDA. Cō/plexus ēt benedixit puulos:vt humiles spū sua bendictio/ne ꝛ gratia ꝛ dilectōe dignos esse significet.

¶Et cū egressus cēt i viam,pcurrēs qdā genuflexo ante eū:rogabat eū dicēs: Magister bone: quid faciā vt vitā eternā pcipiaz? Jesus aūt dixit ei: q̄d me dicis bonū? Nēo bon⁹ nisi vn⁹ ds. Pre/cepta nosti? Ne adlteres:ne occidas:ne fureris ne falsū testimoniū dixeris:ne fraudē feceris.ho/noza patrē tuum ꝛ matrē. At ille respōdēs ait il/li: Magister:Hec oīa obꝛuaui a iuuētute mea. Jesus aūt ituitus eū;dilexit eū:ꝛ dixit ei: vnum tibi deest: Uade quecūqz habes vēde ꝛ da pau/peribus:ꝛ habebis thesaurū in celo:ꝛ veni seq̄/re me. Qui cōtristaꝝ ī verbo:abīt merēs. Erat eni habens multas possessiōes. Et circūspiciēs iesus:ait discipulis suis: Quādifficile q pecuni/as habent in regnum dei ītroibūt. Discipuli aūt obstupescebant i verbis ei⁹. At iesus rursus rn̄/dēs ait ill̄: Filioli: q̄ difficile ē ꝓfidētes i pecūīs ī regnū di ītroire. Facilius est camellū per foza/men acus transire:q̄ divitem intrare in regnum dei. Qui magis admirabātur dicētes ad semet/ipsos: Et quis potest salu⁹ fieri? Et intuēs illos iesus ait: Apud hoies impossile est:sed nō apd deum. Omnia eni possibilia sunt apud deum.

mEDA. Audiuerat qdā a dño tñ eos q punloꝝ volunt eē siles:dignos eē ītroitu regni celoꝝ: atqz iō poscit sibi ex/poni nō pabolis:sz apte:gb⁹ opeꝝ meritis vitā eternā ꝓseq̄ possit. vnde dicit̄:Et cū egressus eēt i via,pcur.q.genu.ante eū:roga.eū dicens:Ma.bo.qd fa.vt vi.eter.pci. THEO PHI. Miroꝝ de hoc iuuene q oībus alys ꝑ infirmitatib⁹ ad chzistū accedētib⁹:hic vite eterne possessionem postulat cū maligna sit passio auaricie ꝓpter quā postmodū cōtrista/tus est. CHRY. Qz vero accesserat ad chzistū: tanqz hō ad hoiem ꝛ ad vnū iudaicoꝝ doctorū xp̄s tanquam homo rñdit eidē.vñ seqt̄:Jesus aūt dixit ei: Quid me di.bo. Ne/mo bo.n isi vn⁹ deus. Nec aūt dicēs nō exaudit hoies a bo/nitate:sz a ꝓparatiōe bonitatis diuine. EDA:Un⁹ aūt deus bon⁹:nō p̄ solus itelligēdus ē:sz ꝛ fili⁹ q dicit:Ego sum pastoꝝ bonus:sz ꝛ spūssanctus:qz dr. ꝓ de celis dabit spiri/tū bonū ꝑetētib⁹ se. Ipsa.n.vna ꝛ idiuidua trinitas p̄:fili⁹ ꝛ spūssanct⁹:solus ꝛ vn⁹ ds bon⁹ ē. Nō igr̄ dns se bonū negat: sz eē deū significat:nō se magr̄z bonū nō eē: sz magr̄z absqz deo nullū bonū eē testaꝝ. THEOPHI. Uoluit igit̄ dns hec verba mētē iuuenis facere altiozē: vt ipm cognosceret tanqz deum.Sed ꝛ aliud quidē innuit in his verbis:vt quā/do debes cōferre cum aliquo:non adulando cum eo confe/ras:sed respicias radicem bonitatis ꝛ fontem deuz:ꝛ ei pre/stes bonozem. BEDA. Notandū autem q ꝓ iustitia legis suo tpe custodita:nō solū bona terre:veꝝ etiam suis electo/rib⁹ vitā cōferebat. vñ dns de vita eterna querenti conse/quenter dixit:ꝓcepta nosti? Ne adulteres:ne occi. Hec est enī puerilis innocentia que nobis imitanda ꝓponitur: si regnum dei volumus intrare.vnde sequit̄: Et ille respon/dēs ait:Magister hec oīa ob.a iuuentute mea. Nō est putā/dus homo iste vel voto tentantis: vt quidam putauerunt: dominum interrogasse: vel de sua vita esse mentitus: sed

simpliciter vt vixerat esse confessus: qō patet ex hoc quod subdit: Jesus āt ītuitus eū: dilexit eū: ⁊ dixit ei. Si aut mēdacy aut simulatiōis nox re⁹ teneret: nequaq̄ intuitus archana cordis ei⁹ diligere diceret iesus. ORIGE. sup mat Jn hoc.n.q⁹ dilexit eū vel osculatus est eū: videt affirmasse pfessionē ei⁹ q dixit se oīa ista īplesse. Intēdēs.n. mente in eū vidit boīez ex bona ꝓsciētia cōfitentē. CHRY. Dignū tñ est ingrere q̄liter hūc dilexit: q eū nō erat secutur⁹. est aūt hoc dicere. qm̄ q̄tū ad ꝑiora dignus erat amore: q̄ legis sunt obſuans a iuuētute. circa finē vero neq3 diminutionē ꝑiorīs dilectiōis ꝓsecutus est: sicut neq3 pfectionē susscepit. Etsi.n. nō excesserat mēsurā: humanā christi pfectionē nō sequēs: nullo tñ crimine existebat re⁹: iuxta possibilitatē boīs legē obseruās: ⁊ in hac obseruatiōe christ⁹ eū dilexit. BEDA. Diligit.n. dñs eos q mādata legis q̄uis minora custodiūt: sz nihilomin⁹ q̄ in lege minus fuerāt bis q pfecti eē desiderāt oñdit: qz nō venit soluere legē sed adimplere. Unde segtur: Et dixit ei: Unū tibi deest. Uade q̄cunq3 ha. vēde ⁊ da paupibus ⁊ ha. thesau. in celo. ⁊ veni ⁊ se. me. Quicūq3 enī pfectus eē voluerit debet vendere q̄ hz: nō ex pte: sicut ananias fecit ⁊ saphira: sz totū. THEOHPI. Et cū vendiderit dare paupibus: nō histrionibus ⁊ luxuriosis. CHRY. Bene aūt nō fecit eterne vite mentionē sed thesauri: dicēs: Et habe. thesa. in celo. Quia.n. de pecunys erat ſmo: ⁊ de abrenūciatiōe oīum: ostēdit q⁹ reddit plura bis q̄ ꝑcepit relinquere: quāto maius est celū q̄ terra. THEOPHI. Sed qz multi sūt paupes nō humiles: sz ebry aut aliquā aliā bēntes maliciā: pp̄ h̄ dic̄: Et veni sequere me. BEDA: Segtur.n. dominū q imitator ei⁹ ē: ⁊ p vestigia eius gradit. Segt̄: Qui ꝓtristat⁹ in vbo abyt merēs. CHRY. Et cām tristicie subdit euāgelista dicēs. Erat.n. possessiōes habēs multas. Nō.n. eodē mō afficiunt̄ q pauca bēnt ⁊ qui multa. Adiectio.n. acqsitarū diuitiarū maiorē flāmā cupiditatis accēdit. Segt̄: Et circū. iesus ait discī. suis. Quā difficile pecu. ba. in reg. dei introi. THEOPHI. Nō hoc dicit q diuitie male sint: sz bēntes ipsas vt custodiāt. docet.n. nō ipas bre. i. retinere ⁊ custodire: sed eis in necessarys vti: ⁊ in fuitio boīs eē. CHRY. Dixit āt ℔ domin⁹ discipulis paupibus existētib⁹ ⁊ nihil possidētib⁹: īstruēs eos inopiam nō erubescere: ⁊ q̄si excusando eis respōdens ꝑ eo q⁹ nihil eos bēre ꝓcesserat. Sequit̄: Discipuli aūt obstu. in verbis eius. Manifestū est. n. qm̄ iopes existētes pro alioꝝ salute dolebant. BEDA. Sed quia inter pecunias habere ⁊ amare multa distantia est. vnde ⁊ salomon nō ait: Qui hz: sed qui amat diuitias: fructū nō capit ex eis. iō dñs obstupescentibus discipulis vba p̄misse sñe exponit. vñ sequit̄: At Jesus rur. rñdens ait illis: Filioli: q̄ difficile est cōfi. i pe. regnū in troire: Ubi notādū ē q⁹ nō ait q̄ īpole est: sed q̄ difficile ē. quod.n. īpole est: omnino fieri nō pōt. Quod difficile: cuz labore potest. CHRY. Uel dicēs difficile ostendit esse impossibile: ⁊ non simplr: sed cū quadā intentione. ⁊ hoc oñdit exēplo: di. Facili⁹ ē came. ꝑ foza. acus trāsire q̄ diuitē itra. in regnū dei. THEOPHI. Camelū siquidē oz intellige re aut ipz aīal: aut funē illū grossū quo naues magne vtunt̄.

BEDA. Quomodo ergo vel ī euāgelio matthe⁹ ⁊ ioseph vl'in veteri testamēto q̄plurimi diuites ītrauerūt ī regnū dei: nisi forte qz diuitias vel p nihilo bre vel ex toto relinquere dño īspirāte didicerūt? Altioze āt sensu facili⁹ ē christū pati p dilectorib⁹ suis: q̄ dilectores eccl'i ad christū posse ꝑuerti. Cameli.n. noīe se itelligi voluit: qz īfirmitatis nre onera sustulit. p acū aūt significat pūctiōes. i. dolores ī passione susceptos. Fozamē ḡ ac⁹ dicit angustias passiōis quas scisa nre q̄si vestimēta nature quodāmō resarcire dignat⁹ est: Segtur: Qui mag. admira. dice. ad semetipsos: Et quis potest saluus fieri: cuz incōparabiliter maior sit turba pauperum que diuitibus perditis potest saluari. intellexerunt tñ cūctos q diuitias amāt: etiā si adipisci nequeāt: in diuitū numero deputari. Segt̄: Et ītuens eos Jesus ait: Apud homi. ipossi. est: sz nō apud deū. Quod nō ita intelligēdū est q⁹ si cupidi ⁊ supbi in regnū celoꝝ sint ītraturi cū cupiditate ⁊ supbia: sz pole est deo vt a cupiditate ⁊ supbia ad charitatē ⁊ humilitatē ꝑuertant̄. CHRY. Jō aūt hoc op⁹ dei esse dixit: vt oñderet q⁹ multa opus ē illi gra: q ad hoc a deo diriguit̄. vñ mōstrat̄ q⁹ non ꝓpria merces est diuitib⁹ valēribus xpi philosophiā sequi. THEOPHI. Uel intelligendū ē qō dic̄: Apō boīes īpole est: sed nō apō deū. qz cuz deū audimus: hoc fit possibile. cum vero humana sapim⁹: ipossibile Segt̄: Oia enī possibilia sunt apō deū. Cum oīa dicit: entia subītelligas. peccatū.n. nō est ens. Est.n. res absq̄ cēntia et hypostasi peccatū. Uel alr: Peccatū nō virtutis sz infirmitatis est: ⁊ iō peccatū siē ⁊ īfirmitas īpole est apud deum. Sed nunqd de⁹ facere pōt vt id qō factū est: non sit factū? Ad qō dr q⁹ deus est sūma veritas. facere aūt qō factū ē vt non sit factū: falsū est. Qualiter ḡ vitas faciet falsū? ꝓtinus igr̄ destruet ꝓpriā naturā: vt quidā dicūt. Nunquid pōt dꝰ nō esse dꝰ: hoc enim ridiculum est.

¶ Et cepit ei petrus dicere. Ecce nos dimisimus omnia: ⁊ secuti sumus te. ℟ñdens Jesus ait: Amē dico vobis: nemo est qui reliquerit domū aut fratres aut sorores aut patrē aut matrez aut filios aut agros ꝓpter me ⁊ ꝓpter euangeliū: q nō accipiet cēties tantū nunc in tpe hoc domos ⁊ frēs ⁊ sorores ⁊ mres ⁊ filios ⁊ agros cū psecutionibus ⁊ in seculo futuro vitā eternaz ℣lti āt erūt primi nouissimi: ⁊ nouissimi primi

GLO. Quia iuuenis audito consilio saluatoris de rerum dimissione tristis absesserat. Discipuli aūt christi premissū cōsilium iam adipleuerant: sollicitare ceperunt de premio: estimātes se magnū aligd fecisse cum iuuenis qui ꝑceptale gis impleuerat: hoc sine tristitia nec audire potuerit. vnde petrus pro se ⁊ alys dominū interrogat. Et hoc est quod dr Et cepit ei petrus dicere: Ecce nos dimisimus omnia: ⁊ secuti sumus te. THEOPHI. Petrus etsi pauca dimisit: tamen hec omnia vocat. Nam ⁊ pauca habent vinculū passionis: ita vt beatificetur ille qui pauca reliquit. BEDA. Et qz nō sufficit tñ dimittere: iungit quod perfectus est: Et secuti sumus te. Quasi dicat. fecim⁹ quod iussisti. Quid igit dabis nobis premy: Petro aūt de discipulis tārū ītroga te: domin⁹ vniuersalem responsionē facit. Uñ sequit̄: ℟espondens Jesus ait: Amen dico vobis: nemo est qui reliquerit domū aut fratres. Hoc autē dicens: nō innuit vt patres relinquamus: non adiuuantes eos: neq3 vt ab vxoribus seꝑemur: sz nos īstruit ꝓferre honorē dei secularib⁹ reb⁹.

CHRY. Mihi autem videtur q⁹ in hoc intendebat persecutiones futuras occulte prenunciare: quia futurum erat vt multi patres ad pietatem filios inducerent: ⁊ vxores viros. Non autem differt dicere: Propter nomen meum aut euangelium. vt Marcus dicit: aut ꝓpter regnum dei: vt ait lucas. Etenim nomen christi virtus euāgely est: ⁊ regni. Euangelium enim recipit̄ in nomine iesu christi: ⁊ regnum dei per nomē ipsius cognoscitur ⁊ venit. BEDA. Quidā autem ex occasione huius sententie qua dicit̄: Accipiet centies tantū nunc in tēpore hoc: iudaicam mille annoꝝ fabulam post resurrectionē iustorum dogmatizant: quando oīa que ꝓpter deum dimisimus multiplici sunt fenore reddenda: insuper ⁊ vita eterna donāda. Nec videt q⁹ ⁊si in ceteris digna sit promissio: in vxoribus tamen centenis iuxta alios euāgelistas appareat turpitudo ꝑsertī cuz dñs in resurrectione nubendum nō esse testetur: ⁊ ea que ꝓpter se dimissa fuerint: recipiēda in hoc tpe cū ꝑsecutiōib⁹ asseueret: quas

mille ānis suis abesse affirmat. CHRY. Et qdē igr cēties
tū merces p̄m cōicationē ⁊ nō p̄m possessionē p̄. n. adimple
uit eis dñs nō corpaliter: sed alio quodā modo. HIERO.
Uxor. n. i domo circa viri cibū negociat ⁊ vestimēta. Uide
igr hoc ⁊ ī aplis Mlte. n. mulieres sollicite erāt ō eoz cibo
⁊ vestimētis ⁊ ministrabāt eis. Silr ⁊ patres ⁊ matres plu
rimas aplī habuerūt. s. eos q ipos diligebāt: sz ⁊ petr⁹ vnā re
linq̄ns domū: postea oīuz discipulorz domos hēbat. Et ma
ius é: qz cū p̄secutōib⁹ hec oīa possidebūt sancti: si p̄secutio
nē sint passi ⁊ angustiati. ppter qō sequit: Multi aūt erunt
primi nouissimi ⁊ nouissimi primi. Pharisei enim primi exi
stētes facti sunt nouissimi. Qui vo oīa reliquerūt: ⁊ christū
secuti sūt: fuerūt nouissimi in seculo isto per āgustias ⁊ per
secutiones: sed erūt primi p̄ spem q̄ est in deū. BEDA: pōt
sane hoc quod ait: Accipiet cēties tantū. altius itelligi. Cen
tenarius qppe numer⁹ de leua trāslatus in dexterā. sz ean
dem inflexu digitorz videat hr̄e figurā: quaz habuerat de
narius in leua: tñ quātitatis magnitudine sursuz crescit: qz
videlicet oēs q ppter regnum dei tpalia spreuerūt: ⁊ in hac
vita p̄secutionibus plenissima eiusdē regni gaudiū fide cer
ta degustāt: atq; in expectatione patrie celestis q̄ significat
in dextera oīuz electorz delectatiōe fruunt. Uex qz multi
virtutū studia nō eadē q̄ incipiūt intētiōe pietatis ꝓsūmāt:
morz subinferr̄: Multi aūt erunt ⁊c. Quotidie. n. videmus
multos in laico habitu cōstitutos: magnis vite meritis ex
cellere: ⁊ alios a prima etate spirituali studio feruentes: ad
extremum ocio torpente lascescere: atq; inerti stultitia qō
spiritu cepere: carne consummare.

¶ Erāt aūt ī via ascēdētes hierosolymā: ⁊ p̄cede
bat illos iesus. Et stupebāt: ⁊ sequētes timebāt.
Et assumēs itez duodecī cepit illis dicere q̄ eēnt
ei vētura. Quia ecce ascendim⁹ hierosolymā: ⁊
filius hois tradet̄ p̄ncipib⁹ sacerdotū ⁊ scribis
⁊ senioribus: ⁊ ꝺēnabūt eū morte. Et tradēt eū
gentibus: ⁊ illudent ei: ⁊ cōspuent cū: ⁊ flagella
būt eū: ⁊ interficient eum: ⁊ tertia die resurget.
BEDA: Meminerāt discipuli p̄mōis quo dominꝰ se pas
surū multa a sūmis sacerdotib⁹ ⁊ scribis p̄dixerat: ⁊ ideo
hierosolymā tēdētes stupebāt. Et hoc est qō dicitur: Erant
aūt in via ascēden. hiero. ⁊ p̄ce. illos iesus. THEOPHI.
Ut oñdat q̄ ad passionē p̄curit: ⁊ q̄ nō refugit mortē pro
nra salute. Et stupe. ⁊ sequē. time. BEDA: Ne vel ipi eu
eo occiderēt: vel saltē ille cui⁹ vita ⁊ magisterio gaudebāt:
inimicorz manib⁹ occūberet. Preuidēs aūt dñs ex passione
sua discipulorz aīos pturbādos: eis ⁊ passiōis penaz ⁊ resur
rectiōis sue gloriā p̄dicit. vnde seq̄t: Et assumens itez. cē.
cepit illis dicere q̄ ei eēnt vētura. THEOPHI. Ut. s. di
scipulorz corda cōfirmaret vt cum hec audirēt leui⁹ post
modū sustinerent: ⁊ in repētinis nō formidarēt: ⁊ etiā vt oñ
deret q̄ volūtarie patī. Qui. n. p̄noscit ⁊ pōt fugere ⁊ non
fugit: manifestū est q̄ volūtarie seipm passionibus tradit.
Seorsū aūt assumit discipulos: nāq; cōueniēs erat passiōis
mysteriū p̄pingoribus sibi reuelare. CHRY. Cōmemo
rat aūt singula q̄ passurus erat ne si aliqd ptermissuz rema
neret: cernētes postmodū illud subito turbarentur. vñ sub
dit: Quia ecce ascēdimus hierosolymā. GLO. Ad quē. s.
pertinet pati: nā diuinitas pati nō pōt. Tradet̄. s. a. iuda p̄
ci. sacer. ⁊ scri. ⁊ seniorib⁹: ⁊ cōdem. eū morte iudicātes euz
esse reuz mortis. Et tradēt eū gentib⁹. s. pilato gentili. Et il
ludēt ei milites eius. Et cōspuēt cū ⁊ flagellabūt eū. ⁊ iter
fic. eū. CHRY. Ut aūt cū fuerint contristati ppter passio
nē ⁊ mortē: tūc ⁊ resurrectionem expectēt: subdit: Et tertia
die resurget. Cū. n. tristitias ⁊ obprobrias q̄ cōtigerūt nō oc
cultauerit: cōueniēs erat vt ei ⁊ de religs crederent.

¶ Et accedunt ad eū iacobus ⁊ ioānes filij zebe
dei dicētes: Magister volum⁹ vt qcūq; petie
rim⁹ facias nobis. At ille dixit eis: Quid vultis
vt faciam vobis? Et dixerunt: Da nobis vt vn⁹
ad dexteram tuaz: ⁊ alius ad sinistram tuā sedea
mus ī gloria tua. Jesus aūt dixit eis: nescitis qd
petatis. Potestis bibē calicē quē ego bibo: aut
baptismo quo ego baptizor baptizari? At illi dix
erūt ei: Possum⁹. Jesus aūt ait eis: Calicē q̄dē
quē ego bibo bibetis: ⁊ baptismo quo ego bapti
zor baptizabmini: sedere aūt ad dexterā meā vel
ad sinistrā nō ē meū dare vobis: sz qb⁹ paratū ē.
CHRY. Audiētes discipuli christū frequēter de suo re
gno loq̄ntē putabant q̄ hoc regnū post ei⁹ mortē non eēt. ⁊
iō nūc p̄nūciata christi morte: accesserūt ad euz vt honori
bus regni statim fierēt digni. vnde dicit: Et access. ad. eū ia.
⁊ io. fi. ce. di. Magister vo. vt qōcūq; pe. fa. nobis. Erubescē
tes enī q̄ aliquid humanū passi erāt: accesserūt ad christuz
seorsū eū a discipulis assumētes. Saluator vo nō ignorans
qd petere debebāt: sz ad rūdendū eos inducēs iterrogatio
nem subiūgit: At ille dixit eis: Quid vultis vt faciā vobis?
THEOPHI. Credebāt aūt p̄dicti discipuli q̄ pp hoc
hierosolymā ascēderet vt regnaret: ⁊ postmodū paterer̄: q̄
se passiurz p̄dixerat: ⁊ hoc cogitātes dexterā ⁊ sinistrā sedez
appetebant. vnde sequit: Et dixerunt. Da nob vt vnus ad
dexteram: ⁊ alius ad sinistrā sedeat in gl̄ia tua. AVGV.
de cō. euā. Hoc ab eis nō p̄ eos ipsos: sed p̄ matrē dictū esse.
matthe⁹ exp̄sit: cū illa eorū volūtatē attulisset ad dñm. vñ
magis ipsos q̄ illā dixisse: qō dictū est Marc⁹ breuiter iti
mauit. CHRY. Uel cōuenienter dici pōt vtrunq; factū
esse. Uidētes enī se p̄ alys honoratos: p̄dictā petitionē
se cōseq estimabāt: ⁊ vt facili⁹ petitionē obtinerent: matrē
assumpserūt: vt cū hac simul christū precarent̄. AVGV.
de cō. euan. Deniq; ⁊ dñs etiam p̄m Marcum ⁊ p̄m Mat
theū ipsis potius q̄ matri respōdit. Nam segtur: Jesus aūt
dixit eis: Nescitis qd pe. THEOPHI. Quasi. d. Non est
hoc qō creditis q̄ sim tpaliter in hierlm regnatur⁹ sz oīa
hec que. s. ad regnū meū ptinent supra itellectū sunt. Etenī
sedere a dextris meis tam magnuz qd est: vt excellat ordi
nes angelorz. BEDA. Uel nesciunt qd petant: qui sedem
glorie a dño quā nondū merebant ingrunt. CHRY. Ut
dicit: nescitis quid p̄ etatis. ac si diceret: Uos de honore lo
quimini: ego vero de agonib⁹ ⁊ sudorib⁹ disputo. Non enim
est hic p̄miorū tēpus: sed occisiōis: prelior̄ ⁊ periculorz. vñ
subdit: Potestis bibere ca. quē ego bi. aut bap. quo ego ba
pti. baptiçari? Per modū iterrogatiōis attrahit eos: vt ex
cōicatione q̄ est ad ipz auidiores fierent. THOPHI. Ca
licē aūt ⁊ baptismū crucē noīat: calicē qdē tanq̄ potū dulci
ter ab ipso susceptū: baptismū vero tanq̄ emūdationē nro
rum faciēte peccatorz. Qui nō itelligentes qō dixerat. rūde
runt. vnde sequitur: At illi dixerunt: Possum⁹. Credebant
enim q̄ de calice sensibili ⁊ baptismo quo iudei baptiçari
solebant lauantes. s. se anteq̄z comederent loqueretur.
CHRY. Respōderūt aūt tam pmpte expectātes in eo
qō petierunt exaudiri. Sequit: Jesus aūt ait eis: Calicem
quidē quem ego bibo bi. ⁊ bapti. quo ego bapti. baptiçabi
mini. i. martyrio digni eritis ⁊ patiemini sicut ⁊ ego. BE
DA: Querit̄ autē quomodo calicē martyrij iacobus ⁊ io
annes biberunt: aut quomodo baptismo dñi fuerunt bapti
çati: cū scriptura narret iacobum tm̄ apostolum ab herode
capite truncatum: Joannes autem propria morte finiuit vi
tam. Sed si legamus ecclesiasticas historias in quibus fer
tur q̄ ⁊ ipse propter martyrium in feruentis olei dolium

missus sit: statimq; relegatus in pathmos insula: sic videbimus martyriū aīo nō defuisse: ⁊ bibisse ioannē calicē cōfessionis: quē ⁊ tres pueri in camino ignis biberūt: ꝛ psecutor nō fuderit sanguinē. Sequitur. Sedere aūt ad de. me. vel ad si. nō est me. da. vo. sed quib⁹ paratū est. CHRY. Ubi duo querūt. vnū est si paratū est alicui sedere a dextris ei⁹ Alterꝛ aūt: si oīum dñs bis qbus paratū est potestatē tribuendi nō habet. Ad p̄mum ergo dicim⁹ q; nullus a dextris neq; a sinistris sedet. inuius enī est omni creature thronus ille. Quō ergo dixit: Sedere ad dexterā meā vl ad sinistrā nō est meū dare vobis: q̄si qbusdā sessuris: Ad suspitionem quidē interrogantiū rndit eoꝛ intentioni ꝺdescēdēs: neq; enī nouerāt illū thronū excelsū ⁊ cathedrā que ē a dextris patris: sed vnū solū petebant. s. potiri p̄matu ⁊ alys p̄esse. Quidā. n. audiuerāt dictuꝫ de apostolis: q; sup. xy. thronos essent sessuri: qd eēt qō dictū ē ignorātes: iter ceteros petierunt p̄matū. Ad scōꝫ dicendū est q; tale donū ptātez filij dei nō trāscēdit: sed qō in mattheo dicīt. Paratū ē a patre meo. idē ē ac si diceret: a me. vñ ⁊ marc⁹ nō dixit h: a patre meo. Q̄ g̃ hic xp̄s dic̄ tale ē. Moriemini inq; ꝓpter me: nō tamē hoc sufficit ad hoc q; vos p̄mū ordinē obtineatis. Si enī aliqs ali⁹ cū martyrio venerit: omnē aliā virtutē possidēs: m̄ta vob̄ maiora possidebit. his. n. parat̄ p̄mat⁹ q; p opa p̄ñ fieri p̄mi. Sic igit̄ dñs sua rnsiōe eos īstruxit vt nō vane ⁊ īaniter p̄ p̄matib⁹ molestēt̄: sil'ār ⁊ eos noluit ꝓtristari.

BEDA. Ul nō ē meū vobis dare. i. supbis: hoc. n. adhuc erāt. Alys paratū ē: ⁊ vos aly estote. i. būiles: ⁊ vob̄ patū ē.

¶ Et audiētes decē idignati sunt ō iacobo ⁊ ioāne. Jesus aūt vocās eos. ait illis: Scitis q; hi q vident̄ p̄ncipari gētib⁹ dominant̄ eis: ⁊ p̄cipes eoꝛ ptātē hñt ipoꝛ. Nō ita ē ār in vobis: sꝫ quicūqz voluerit fieri maioꝛ erit vester minister. Et qcūqz voluerit ī vobis p̄im⁹ eē: erit oīuꝫ ꝑuus. Nā ⁊ fili⁹ hoīs nō venit vt ministraret̄ ei: sꝫ vt ministraret: ⁊ daret aīaꝫ suā redēptōem p multis.

THEOPHI. Quia reliqui apostoli vident iacobū ⁊ ioannem honorē petere: patiēter ferre nō p̄ñt. vñ dicīt: Et audiē. decē indignati sūt de iacobo ⁊ ioāne. Patiētes. n. humana ī uidia mouebant̄: sꝫ tūc p̄mo idignati sūt: cū viderūt ipsos a domino nō susceptos. nō aūt p̄ius indignabantur: q; videbant ipos alys p̄honorari. tūc igit̄ sic ipfecte se habebāt apli: sꝫ postea in p̄matib⁹ sibi cedebāt adinuicez. chr̄ist⁹ aūt eos sanat: p̄mo qdē ad eoꝛ ꝺsolationē eos iuxta se adducendo: ⁊ h̄ significat̄ cū dr̄: Jesus ār vo. eos. deīde ōm̄ando q; vsurpare honorē ⁊ ōsiderare p̄matū gētiliū ē. vñ segt̄: Ait illis: Sci. q; hi q; vi. p̄n. gen. do. eis: ⁊ p̄n. eo. po. ha. ipoꝛ. Hentiliū p̄nceps tyrānice ⁊ dñabil⁹ ad p̄ncipatū se ingerūt. Sequitur: Nō ita est aūt in vobis. BEDA. Jn quo docet eū maiorē eē q; minoꝛ fuerit. ⁊ illū dñm fieri q; oīum seru⁹ fit: frustra igr̄ aut illi īmoderata q̄sierāt: aut ist̄ volēt sup maiorū desiderio: cū ad sūmitatē vtutū nō potētia sꝫ humilitate veniat̄. Deīde ꝓponit exemplū vt si dcā peruipēderēt: erubescerēt ad opa. ⁊ dicit. Nā ⁊ fili⁹ ho. nō. ve. vt mini. ei: sed vt mini. ⁊ da. ani. suā redē. p multis. THEO. Qō maiꝰ ē q̄z ministrare. Cū. n. aliqs p eo cui ministrat moriāt: qd isto pōt eē maiꝰ ⁊ mirabili⁹? sꝫ tñ ista mīstratio ⁊ humilitatis descēsus glīa ei⁹ erat ⁊ omniū. Ante. n. q̄z hō fieret: solū ab angel⁹ not⁹ est. Cū aūt fact⁹ est hō ⁊ crucifixus est: nō tñ ipse glīā hz: sꝫ ⁊ alios in p̄ticipatōe sue glīe suscepit: ⁊ dñat⁹ ē p fidez ozbi terre. BEDA. Nō aūt dixit aīaꝫ suā redēptionez dare p oīb⁹: sed pro multis. i. qui credere voluerunt.

¶ Et veniūt hierico. Et ꝓficiscēte eo ō hiericho ⁊ discipulis eius ⁊ plurima multitudie: fili⁹ thimei barthime⁹ cec⁹ sedebat iuxta viaz mēdicās. Qui cū audisset qz iesus nazarenꝰ ē: cepit clamare ⁊ dicere: Jesu fili dauid miserere mei. Et cōminabant̄ illi multi vt taceret. At ille multomagis clamabat: fili dauid miserere mei. Et stans iesus p̄cepit illū vocari. Et vocāt cecū: dicētes ei: Aiegoꝛ esto: surge vocat te. Qui ꝓiecto vestimēto suo: exiliēs vēit ad eū. Et rndēs iesus dixit illi. Quid tibi vis faciā? Cec⁹ āt dixit ei: Raboni vt videā. Jesus āt ait illi: Uade: Fides tua te saluuz fecit. Et confestim vidit: ⁊ sequebatur eum in via.

HIERO. Passioni dñi appꝛopinquāti: ciuitatis nomen rndet. dr̄. n. Et veniūt hiericho. Hiericho luna sic anathema ītrptat̄. Defect⁹ aūt carnis xp̄i p̄paratio est hierlm celestis. Segt̄: Et ꝓfi. eo de hie. ⁊ di. ei⁹ ⁊ plu. multi. fi tibi. bar thime⁹ ce. sede. iuꝛ. viā men. BEDA. Matthe⁹ duos iuxta viā sedētes ⁊ ad dñm clamātes: cecos dicit eē illuminatos. Lucas āt. cū appꝛopinq̄ret hiericho pari ordine illuminatū ab eo cecū eē ꝓhibet: vbi nemo saltē sap'ēs putet euāgelistas sibimet ꝛria scribere: sꝫ aliū plen⁹ scribere q; alter omisit. Intelligendū ē g̃ vnū eoꝛ fuisse potissimū: qō ex h̄ apparet ⁊ q; nomē ei⁹ ⁊ nomē p̄ris ei⁹ Marc⁹ ꝓmemorauit.

AVGV. de. cō. euā. Hinc ē ergo q; ipm solū voluit ꝓmemorare marc⁹: cui⁹ illumīatio tā clarā famā huic miraculo ꝓpauit q̄z erat nota calamitas. lucas vō q̄uis oīa eodē mō factū: tñ in alio ceco ītelligēd⁹ ē par ꝓmemorare miraculū: ⁊ eiusdē miraculi paré modū segt̄. Qui cū audisset q; iesus naça. ē: ce. cla. ⁊ di. Fili da. ie. mise. mei. CHRY. Filiuꝫ da. quid vocat cec⁹ dñm p̄tereūtis turbe laudē audiēs: ac ꝑhbta expectatōe ꝓpleta certificat⁹. Segt̄. Et cōmi. il. mul. vt taceret. ORIGE. Tanq̄ si dicat: Qui p̄mi crediderāt increpabāt ei clamanti: Fili dauid: vt taceret ⁊ nō appellaret eū ꝓptēptibili noīe qz diceret: Fili dei miserere mei. ille āt nō destitit. vñ segt̄: Jlle ār ma. cla. fi. dauid mi. mei. Cuius clamorē dñs exaudi. vñ segt̄: Et stās iesus p̄ce. illū vocari. Ubi de aūt q; iferior ē cec⁹ de quo lucas logt̄: nā nec iesus eū vocauit vt matthe⁹ dic̄: nec iussit eū vocari vt h̄ dr̄: sꝫ iussit eū ad se adduci: q̄si nō potētē p se venire. Jste āt cec⁹ ad ipius dñi vocat̄. vñ segt̄: Et vocāt eū dicētes ei: Animegoꝛ esto: surge vocat te. Jlle āt abyciēs vestimētū venit ad eū. Sequitur: Qui ꝓiecto vesti. suo venit ad eū. Forte vestimētū cecī ⁊ mēdicātis velamētū ītelligt̄ cecitatis ⁊ mēdicitatis quo fuerat circūdatus: qō abyciēs venit ad iesum quē appꝛopinquātē dñs interogat. vñ segt̄: Et rndens iesus ait illi: Quid tibi vis faciā? BEDA. Nungd q lumē reddere poterat: qd vellet cec⁹ ignorabat? Ad hoc g̃ regrit vt petat: ad hoc regrit vt coꝛ ad oratione⁊ excitet. CHRY. Ul q̄rit: ne. s. estimaret q; aliud volēti accipe: aliud daret. Et eniꝫ ꝓfuetudo erat ei⁹ volūtatē curādoꝛ vniuersis facere manifestā ⁊ tūc medelā inducere: vt alios duceret in celū: ⁊ vt oñderet eū q; curādus erat gratie dono digne potiri. Sequit̄: Cecus autem dixit ei: Raboni vt videam. BEDA. Parumpēdit enim extra lucem cecus aliqd querere: qz etsi habere cec⁹ qōlibet pōt: sine luce non potest videre qō hz. HIERO. Cōsiderās aūt iesus p̄ōptā voluntatem cōplexione desidery remunerat. ORIGE. super mattheū: Dignius aute est dicere Raboni: vel sicut in alys dicīt domine: q̄z fili dauid vnde ꝓpter illud qō dixit: fili dauid. nō p̄stitit ei sanitatē sed ꝓpter h̄ qō dicit: Raboni. vñ sequit̄: Jesus aūt dixit ei: Uade fides tua saluū te fecit. Et ꝓfestim vidit: ⁊ sequebat eū ī via. THEOPHI. Grata enim est anima ceci i eo q; sanus effectus iesum non reliquit: sed secutus est eum.

BEDA. Mystice aūt hiericho que ītrptari dicīt luna:

defectum nostre mutabilitatis designat. appropinquans dominus hiericho lumen ceco reddidit: quia veniens in carne & passioni appropinquans: multos ad fidem adduxit. Non enim primis incarnationis sue temporibus: sed paucis antequ pateretur annis: mysterium verbi mundo exhibuit. HIERO. Cecitas etiã ex pte facta iudeis illustrat in fine qñ eis mittit heliam prophetam. BEDA. Qui aũt appropinquans hierico vnũ illuminauit: ac proficiscẽs de hiericho duos: hoc ĩtimauit q̃ ante passionẽ suã vni tm̃ populo iudeorũ p̃dicauit: post resurrectionẽ vero atq; ascensionẽ suam per apostolos & iudeos & gentibus diuinitatis & humanitatis sue archana patefecit. q̃ vero Marc⁹ vnũ illuminatũ scribit ad gentiũ salutẽ respicit: vt eorum quos instruebat ad fidẽ saluatõi figura ꝓgrueret. Matthe⁹ vo q credentibus ex hebreis suũ scribebat euãgeliũ: qõ in gẽtiũ quoq; notitiã erat puenturus: recte duos dicit illumĩatos vt ad vtrũq; pplm̃ fidei gratiã ptinere doceret. Proficiscẽte igitur domino & discipulis eius & plurima multitudine ỏ hiericho: cecus sedebat iuxta viã medicans: qui ascẽdente ad celos domino & multis fideliũ seq̃ntib⁹: immo cunctis ab initio mũdi electis: vna cũ illo ianuam regni celestis ingrediẽtib⁹: mox gentiũ ppls cepit sue illuminatõis spes habere: q medicat iuxta viã sedẽs: qz necdũ ĩter veritatis ingrediẽs ad hoc peruenire contẽdit. HIERO. Populus etiã iudeoꝝ q̃ scripturã ꝓseruat nec ꝓplet: iuxta mẽsurã mẽdicãs esurit. Clamat aũt: Eili dauid miſere mei. qz p meritã patriarcharũ iudaicus ppls illumĩatur. Cõminant aũt ei multi vt taceat: qz peccata & demonia ꝓpescunt clamorẽ pauperis: sz ille magis clamabat: qz ingraueſcẽte bello: manus ad lapidẽ adiutoꝝ: ỹ est iesus naçarenũ cũ clamore leuande sũt. BEDA. Populus etiã gẽtiũ agnita fama nominis x̃pi: pticeps eius fieri q̃rebat: cui cõtradicebãt multi ꝑmo iudei: deinde etiã gẽtiles: ne illuminãdus mũdus chr̃i sz inuocaret: nec tamẽ ipugnãtiũ furor eos q̃ ad vitã erãt ꝓordinati valebat salute puare. Clamãtẽ aũt cecũ transiẽs audiuit qz p humanitatẽ suã miser⁹ ẽ: q̃ p diuinitatis potẽtiã mẽtis nr̃e tenebras exclusit. q̃. n. propter nos nat⁹ & passus est iesus q̃si transiit: quia hec actio temporalis est. Stare aũt dei est ĩmutabiliter cuncta disponere. Claman tem autẽ cecũ dominus vocat: cum populo gentiũ p predicatorẽs verbũ fidei mittit: q vocantes cecum aiequitorẽ esse & surgere atq; ad dñm venire ꝑcipũt: cũ p̃dicando indoctis spes eos salutis hr̃e: ac ỏ corpore vitioꝝ erigi: atq; ad virtutũ studia se accingere iubent. ꝓiecto aũt vestimẽto exilit: q abiectis mũdi retinaculis expedito mẽtis gressu: ad largitorẽ eterne lucis ꝓperat. HIERO. Uenit ẽt iudaic⁹ populus exiliẽs: nudus veteri hoĩe vt binnulus saliẽs sup mõtes: qz segnitiẽ deponẽs p̃riarchas pp̃tas apl̃os ĩ altis cõsideras ad supna se extẽdit: Oꝝ queniẽs ãt est ordo salutis: audituiṁ⁹ ꝑmo p ꝓphetas: deinde clamam⁹ p fidẽ: postea vocamur p apl̃os: surgim⁹ p pniaz: eximur p baptismũ: interrogamur p volũtatẽ. Lec⁹ aũt interrogat⁹ ỹ regrit: vt videat volũtatez dñi. BEDA. Imitemur g̃ & nos eũ: nõ diuitias: nõ terrena bona: nõ honores a dño: sz lucẽ q̃ram⁹ quã videre cũ solis angelis possim⁹ ad quã via fides est. Unde & ceco rñdet: Fides tua te saluũ fecit. Uidet ãt. & segt̃: qui bonũ qõ intelligit opat̃. Jesus. n. segt̃: q bonus qõ intelligit operat̃: q imitat̃: q̃ ꝑpari in hoc mũdo noluit: obprobria ac irrisiões tolerauit. Et qz rerũ corpaliũ delectationẽ a gaudio interno cecidim⁹: cũ qua amaritudine illic redeat̃ oñdit. THEOPHI. Dicit aũt q̃ secutus ẽ dñm ĩ via. s. in hac vita: qz post hãc excludũtur oẽs q̃ ỹ eũ non sequunt̃ ab opãdo mãdata eius. HIERO. Uel via ista est q̃ dixit. Ego sũ via veritas & vita. Hec est via angusta q̃ ducit ad ardua hierosolyme & bethanie ad montem oliuarũ qui est mons luminis & consolationis. CA. XI.

ET cũ appropiquarẽt hierosolyme & bethanie ad montẽ oliuaꝝ mittit duos ex discipl̃is suis: & ait ill̃. Jte ĩ castellũ qõ ꝓtra vos ẽ: & statim ĩtro eũtes illuc inuenietis pullũ ligatũ sup quẽ nẽo adhuc hoĩuz sedit: Soluite illũ: & adducite. Et sigs vob dixerit: qd facitis? dicite qz dño necẽsar⁹ ẽ: & ꝓtinuo illũ dimittet huc. Et abeũtes ĩ uenerũt pullũ ligatũ añ ianuã foris ĩ biuio: & solũt eũ. Et qdã ỏ illic stãtib⁹ dicebãt ill̃: Quid facitis soluẽtes pullũ? Qui dixerũt eis: sic̃ ꝑcepat ill̃ ihs̃: & dimiserũt eis. Et duxerũt pullũ ad iesũ & ꝑonũt illi vestimẽta sua: & sedit sup eũ. Multi ãt vestimẽta sua strauerũt ĩ via: alij ãt frondes cedebant ỏ arborib⁹ & sternebãt ĩ via. Et q p̃cedẽbant & q seq̃bant̃ clamabãt dicẽtes: Osanna: bñdictus q̃ venit ĩ noie dñi: bñdictũ qõ venit regnuz patris nostri dauid: osanna in excelsis.

CHRY. Postq̃z dñs sue virtutis sufficiẽtẽ experientiaz dederat: & crux instabat ĩ ianuis: oĩa cũ iã maiori agit claritate q̃ aduersarios iflãmatura erãt. & iõ q̃uis multoties p̃ ascẽderit hierosolymã: nunq̃z tamẽ cum tanta excellentia sic̃ mõ. THEOPHI. Ut si velit valeãt gl̃iaz ei⁹ agnoscere & p ꝓphetias de eo cõpletas scirẽt q̃ ẽ verus de⁹. Si vero noluerint maius fieret eis iudiciũ: qz tot claris miraculis nõ crediderũt. h⁹ igit̃ aduẽt⁹ claritatẽ euangelista describẽs dicit: Et cũ appro. hiero. & betha. ad mon. oli. mittit duos ex disci. suis. BEDA: Bethãia villula ẽ sine ciuitas ĩ latere mõtis oliueti: vbi laçarus est suscitatus a mortuis. Quo aũt discipulos miserit & ad qd: oñdit subdẽs: Et ait illis: Jte ĩ castellũ qõ ẽ ỹ vos. THEOPHI. Considera vo quãta dñs discipl̃is ꝑdixerit. s. q̃ ĩuenirẽt pullũ. vnde segt̃: Et statim ĩtroeũtes illic ĩuencitis pullũ ligatũ sup quẽ nemo adhuc hoĩum sedit: soluite illũ & adducite. & q̃ ỹpediret̃ ab accipiẽdo. Unde segt̃: Et sigs vob dixerit: qd facitis? dicite qz dño necẽsar⁹ ẽ. & q̃ ỹ dcõ ꝓmitterẽt accipe. Unde sequit̃: Et cõtinuo illũ dimittet huc. Et sic̃ dñs ꝑdixerat: ita impletur. Uñ segt̃: Et abeũtes ĩuenerũt pullũ ligatũ ãte ianuam foris ĩ biuio: & soluũt eũ. AVGV. De cõ. euã. Matteus asinã dic̃: & pullũ: ceteri ãt de asina tacẽt. vbi q̃ vtrũq; fcm̃ põt ĩtelligi: nulla repugnãtia ẽ: nec si ali⁹ vnũ: ali⁹ aliũ cõmemoraret: q̃to min⁹ moueri oz si ali⁹ vnũ: ali⁹ vtrũq; cõmemoraret. Segt̃: Et qdã de illic stãtib⁹ dicebãt ill̃: Quid facitis: soluẽtes pullũ? Qui dixerũt eis: sic̃ ꝑcepat illis ihs̃: & dimiserũt eis. s. pullũ. THEOPHI. Nõ ãt hoc ꝓmitterẽt: nisi diuia virt⁹ eis ĩcuberet cogẽs illos ꝑsertim qz rurales existẽtes & colõi ꝓmiserunt pullũ auferre. Segt̃: Et duxerũt pullũ ad iesuz: & ꝑonũt illi vestimẽta sua: & sedit sup eũ.

CHRY. Nõ qdẽ q̃ ex necitate a mõte oliueti vsq; hierusalẽ sup pullũ ire dñz oportebat: cũ iudeã & oẽz galileã pedes pambulauerat: sz signũ erat qõ fiebat. Segt̃: Multi ãt vestimẽta sua strauerũt ĩ via. HIERO. Sub pedibz pulli asine. Aly aũt frõ. cede. de arbo. & sterne. ĩ via. Magis autẽ ad ornatũ & ad sacramẽtũ ptinet: q̃z ad necitatẽ. Segt̃: Et q p̃ei. & q seq̃. clama. dicẽ. Osanna: bene. q̃ ve. ĩ no. dñi. Multi tudo. n. donec corrupta nõ fuit cognouit q̃ ỹ gruũ erat: pp qõ bonorificauit iesus ynusqsq; fz, ppriã virtutẽ. vñ laudãtes ipz: hymnũ leuiticũ assũpserũt dicẽtes: Osanna. qõ fm quosdã idẽ ẽ qõ saluũ me fac: fz vo quosdã idẽ qõ hymn⁹. Estimo ãt pmũ eẽ veri⁹: nã ĩ cẽtesimo decimoseptimo psalmo habet̃: O dñe saluũ me fac. quod ĩ hebraico scriptũ ẽ: Osanna. BEDA: Est aũt osanna verbũ hebraicũ cõposi-

tū ex duob⁹:corrupto ⁊ ītegro. Salua nanq3 fiue saluifica apō eos dī osy. At vo ānā itericctio ē depcātis:quo apō lati nos ē dolētis hcu. HIERO. Osāna igr̄.i.saluifica dicūt vt hoies saluēt ab eo būdicto vicēte ⁊ veniēte ī noīe dñi.i. pr̄is sni qm̄ filī⁹ ō pr̄e nomē suscepit:⁊ pr̄ ō filio. CHRY. Sic g̈ dāt deo gloriā dicētes. Būdict⁹ qui venit ī noīe dñi. Būdicūt etiā regnuz xp̄i dicētes:Būdictū qō venit regnū pr̄is nr̄i dauid. THEOPHI. Regnū āt dauid regnum xp̄i dicebāt:⁊ qz ō semīe dauid xp̄s ōscēderat:simlr̄q3 qz da uid iterptat manufortis.gs.n.fuit mānfortis nisi dñs cui⁹ man⁹tot ⁊ talia miracula opata ē. CHRY. Uā ⁊ mltoti ens ꝓphe dauid xp̄m nūcupāt:ꝓpter originē xp̄i ex dauid fm carnē. BEDA. Legim⁹ aūt in euāgelio ioānis:qz ne facerēt cū regē in mōtez fugit. Nūc aūt ybi passurus hiero solymā venit:nō refugit eos q se regē nūcupāt: vt apte do ceret qz nō tpalis ⁊ terreni:sz eterni ī celis rex esset impery atqz ad regnū p ꝓtēptū mortis pueniret. Notādū aūt q̄ta sit ꝓsonātia turbe cū voce gabrielis q ait. Dabit illi dñs de⁹ sedē dauid pr̄is sui: vt.s.gētē cui dauid quōdā tpalis regni gubernacla ꝓbuit:hāc ipe ybis ⁊ factis ad regnū celeste vo caret. CHRY. Et ulteri⁹ dāt glām deo cū subdūt:Osan na in excelsis.i. hymnus ⁊ glia sit vniuersoꝝ deo q ē in ex celsis. HIERO. Uel osāna.i.saluifica in excelsis ⁊ imis .i. vt iusti edificēt ī ruinā angelorū:⁊ terreni ⁊ subterranei etiā salnētur. Mystice aūt appropinquat dñs hierosolyme q̄ est visio pacis. Jn q̄ manet fixa imobilisq3 felicitas q̄ fm aplm est otium credētiū. BEDA. Bethania aūt domus obediētie dr̄: qz mltos añ passionē suā docēdo domū sibi obediētie effecit:⁊ ī mōte oliueti posita eē dr̄:qz eccl̄iā vn ctione spūaliū charismatuz: ⁊ scie pietatisq3 luce refouet. Misit aūt discipulos in castellū qō ꝺ eos erat:hoc ē docto res q indocta orbis loca quasi ꝺpositi castelli menia euāge liçādo penetrarēt destinauit. HIERO. Bini vocant ⁊ bi ni mittunt discipuli xp̄i:qm̄ charitas nō cōsistit cū vno vt dicit. Ue soli. Duo educūt hebreos de egypto: duo depor tant botrū de terra sancta:vt sp ꝓpositi iūgāt opus ⁊ sciam ⁊ duo mādata de duab⁹ tabulis ꝓferāt:⁊ duob⁹ fontib⁹ ab luant:⁊ de duob⁹ vectib⁹ arcā dñi portēt:⁊ īter duos cheru bin deū cognoscāt spū ⁊ mēte psallentes. THEOPHI. Nō aūt erat ei nēcari⁹ pullus:sz eū q̄siuit oīdēs q⁹ ōbebat se ad gētilē pplm trāsferre. BEDA. Pullus.n. asine lasci uus ⁊ liber pplm nationū significat:sup quez nemo adhuc hoīuz sedit:qz nēo rōnabiliū doctorū frenū correctōis quo vl̄ linguā cohibere a malo vel ī artā vite viā ire cogeretur vtilia suadēdo ꝓtulerat. HIERO. Jnuenerūt aūt pullū ligatū añ ianuā foris: qz ppl⁹ gētilis ligat⁹ erat vīculis pec catoꝝ suoꝝ añ ianuā fidei.i. ex eccl̄iam. AMBRO. sup lucā:Uel inuenerūt eū ligatū añ ianuā:qz ex xp̄m qcūq3 ē foris ē ī via.g aūt in xp̄o est:foris nō ē in trāsitu siue ī biuio addidit ybi nulli⁹ certa possessio:nō p̄sepe:nō alimēta:non stabulū:misera fuit⁹ cui vagū ius ē. Plures.n.dños hz qui vnū nō hz. Alieni alligāt vt possideāt:iste soluit vt teneat. Uehemētioza enī dona nouit eē q̄ vincula. BEDA. Ut recte in biuio stabat:qz nō viā certā vite fideiq3 tenebat sz ples dubioscq3 secta⁹ calles seq̄bat erroneus. HIERO. Uel in biuio.i. in libertate arbitrij dubitās īter vitā ⁊ mor tē. THEOPHI. Uel in biuio.i.in vita hac:solutus ē āt a discipulis p baptismū ⁊ fidē. HIERO. Quidā aūt dice bāt:qd facitis:ac si dicerēt. Quis pōt dimittere peccata:

THEOPHI. Ut ꝓhibētes sūt demōes gb⁹ fuerūt apli fortiores. BEDA. Ut magr̄i erroꝝ q veniētib⁹ ad salutē gētiū doctorib⁹ obsistebāt:at postq3 fidei dñice ptās appa ruit credētibus aduersarioꝝ q̄relis:liber credētiū ppls ad dñm quē corde portaret adducebaī. Uestimēta aūt apl̄oꝝ q̄ illi ꝺponūt:vl̄ doctria vtutū vl̄ discretio scripturaꝝ vl̄ ec clesiasticoꝝ dogmatū varietates ītelligi pñt:gb⁹ illi corda hoīuz añ nuda ⁊ frigida q̄ xp̄o sessore digna fiāt operiunt.

HIERO. Uel ꝺponūt vestimenta sua.i.stolā primam in mortalitatis p baptismi sacramēta afferūt. Sedit aūt ibs sup cū.i.in eis regnare cepit:vt nō regnet peccatū ī lascīa carne:sz iustīcia ⁊ pax ⁊ gaudiū ī spūscō. Multi aūt straue rūt vestimēta sua in via sub pedib⁹ pulli asine. Qui sūt pe des:nisi extremi q portant qō ad iudicāduz ꝺstituit apl̄s:q ⁊ ipsi etsi nō sūt deorsuz in quo sedit dñs:tñ cū militib⁹ a io āne instruunt. BEDA. Uel multi vestimēta sua ī via ster nunt: qz sancti martyres ꝓpie se carnis amictu exuentes simplicioꝝ dei famulis viā suo sanguine parant. Multi ēt vestimēta sua in via sternūt:qz corpa sua p abstinētiā do māt:vt dei iter ad mōtē parēt:vl̄ exēpla bona sequētib⁹ p beāt. Erōdes aūt vel ramos de arboꝝ cedūt q in doctri na veritatis semina patrū de eoꝝ elogo rapiūt.⁊ ꝺ in via ōi ad auditoris aīuz veniētis:humili ꝓdicatiōe submittūt.

THEOPHI. Sternam⁹ ⁊ nos viā vite nr̄e:cedētes ra mos de arboꝝ.i. scōs imitātes. Nā arbores sci sūt ō qb⁹ ille ramos cedit:q vtutē imitāt eoꝝ. HIERO. Justi.n. vt palma florebūt: āgusti radicib⁹:lati floꝝ⁹ ⁊ fructib⁹: qm bon⁹ odor xp̄i sūt. Sternūt viā mādatoꝝ ōi bona fama.g p ibāt ꝓphe sūt:⁊ g seq̄bant apli. BEDA. Et qz oēs electi siue q ī iudea eē poterāt:siue q nūc ī ecclesia existūt:i medi atorē dei ⁊ hominū crediderūt ⁊ credūt. Qui precūt ⁊ g pe quunt Osanna clamabāt. THEOPHI. Sz ⁊ g peunt:⁊ qui sequūt nostroꝝ actuū ad laudē sunt dei. Quidaz enim in preterita vita bonū fecerūt initiū: sequēs vero non ē vt prior:neqz in laudem dei finita.

¶ Et ītroiuit hierosolymam in templum: ⁊ cir cunspectis oībus cuz iā vespera esset hora: exijt in bethaniam cum duodecim. Et alia die cum exirent a bethania esurijt. Cumq3 vidisset a lōge ficum habentem folia: venit siqd forte ineniret ī ea. Et cum venisset ad eaz:nihil ūuenit preter fo lia. Non enim erat tempus ficorum. Et respon dens dixit ei: Jaz nō amplius ī eternū ex te q̄ſ̄ fructū manducet. Et audiebant discipuli eius.

BEDA. Appropīquāte tpe passiōis:appropinq̄re volui dñs loco passiōis: vt p ꝺ intimaret qz suā spōte mortē subi ret. vnde dr̄: Et ītroiuit hierosolymā in tēplū. Qz aūt īgres sus ciuitatē ꝓmo tēplū adyt:formā nobis religiōis quā seq̄ mur ꝓmōstrat:vt cū forte quēlibet locū ī quo fit dom⁹ ōro nis ītramus:ꝓmo ad hāc diuertamus. Hoc quoq3 itelligē dū ē:q⁹ tāte dñs fuerit pauptatis ⁊ ita nulli sit adulat⁹: vt i vrbe maxīa nullū hospitē:nullā ūuenerit mansionē:sz i age rulo puulo apud laçaruz sororesq3 ei⁹ habitaret. eoꝝ ꝓpe vic⁹ bethania ē. vnde seq̄t: Et circūspectis oīb⁹. sigs cū ho spitio suscipet. Cū iā vespa esset hora exyt in bethaniā cuz duodeciz. Nō hoc semel fec̄:sz p oēs gnqz dies:exquo hie rosolymā ascēderat vsqz ad tps passionis hocip̄z sempe re solebat:vt p die in tēplo doceret:nocte vero exiēs mora retur ī mōte oliueti. Sequit̄: Et alia die cuz exiret a betha nia esuryt. CHRY. Qualiter āt mane esuriebat vt mat⁹ the⁹ dic̄:nisi qz dispēsatiue ꝺ carni sue ꝓcessit. Seq̄t: Cūq3 vidisset a lōge ficū habētē folia vēit siqd forte ūueniret in ea. Mānifestū ē aūt q⁹ hoc fm suspitionē discipl̄oꝝ dr̄ g esti mabāt pp hoc xp̄z ad ficulneā accessisse:⁊ pp hoc ficulneaz ipaz maledictā esse:q⁹ ī ea fructū nō ūuenit. Nā seq̄t: Et cū venisset ad eā:nihil ūuenit ꝑter folia. Nō.n.erat tps ficoꝝ. Et rndēs dixit ei: Jam non amplius ī eternū q̄ſ̄ ex te fru ctuz manducet. Maledicit ergo ficulneā ꝓpter discipulos vt cōfidāt. Quia eniz vbiq3 beneficia tribuebat: nullumq3 puniebat:oportebat autem eius punitiue virtutis demon strationē prebere:vt discerēt q⁹ posset etiā ūdeos p̄sequi

tes siccare: noluit hoc demõstrare in hoib⁹: vñ in plãta siue virtutis punitiue ꝓbuit signũ: vnde oñdit q⁹ ꝑncipaliter ꝓpter hoc ad ficulneã venit: nõ ꝓpter esurié. Quis enĩ taz insciꝰ ẽ q⁹ matutino tpe tali stimularet esurie: aut qd ẽ qõ impediret eum comedere anteq̃ domũ exiret? Neqz põt dici q⁹ visio fruct⁹ excitauit ĩ esurié appetitũ. nõ. n. erat ficorũ tps. Sz si esuriebat: cur de alio comedere nõ q̃rebat: sed de ficu fructus añ tps tribuere nõ valẽte? Qua etiaz ꝑna erat dignũ ficũ fructũ nõ habere añ tps? Jdeoq̃ ex his sufficiẽter syllogiçari põt q⁹ ꝓpriã volebat demõstrare virtutẽ: vt nõ frangerẽtur ais in eius passione. THEOPHI. Uolẽs oñdere discipul' q⁹ si vellet hos g crucifixuri erant ipm in momẽto poset eterminare. Mystice aũt dñs intrauit in tẽplũ: sz rursus exiuit: oñdens q⁹ ipm reliqueret desertũ z in rapinã. BEDA. Circunspicit aũt oia cozda: z in Jdicẽtib⁹ veritati: z nõ inueniẽs vbi caput reclinet secedit ad fideles: z in eis g obediũt mãsionẽ facit. Bethania nãq̃ dom⁹ obediẽtie dr. HIERO. Mane aũt ad iudeos venit: atq̃ nos in vespa mũdi visitat. BEDA. Sicut aũt parabolas loquit ita z opaf: iõ esuriẽs in ficu fructũ q̃rit: cui nõdũ tps eẽ nouit: z tñ eã ꝓpetua sterilitate dãnauit: vt oñderet plebẽ iudeoz ꝓ folia. i. vba iustitie q̃ hẽbat sine fructu. i. bono ope nõ posse saluari: sz scindi z in ignẽ mitti. Esuriẽs g. i. salutẽ humãi generis desiderãs: vidit ficũ. i. iudeũ habẽtẽ folia. i. eloqa legis z ꝓphetaz: z q̃siuit in ea fructũ boni opis: docẽdo: corripiẽdo: miracula faciẽdo: z nõ inuẽit z iõ dãnauit. Tu quoq̃ si nõ vis dãnari a xp̃o ĩ iudicio: arbor sterilis eẽ caueto: sz potius pauperi xp̃o fructũ pietatis quo indiget offer. CHRY. Est aũt z aliter dicere q⁹ dñs ante tẽp⁹ fructũ q̃siuit in ficu: z nõ inueniens maledixit: qz oẽs g mandata legis adimplẽt: isti⁹ suo tpe fructificare dicũtur. sicut est illud mãdatũ: nõ mechaberis. Qui aũt nõ solũ nõ mechaf sz ꝓmanet vgo: qõ est magis virtutib⁹ excedit. Dñs aũt a pfectis nõ solũ exigit vt vtutes obseruẽt: sed supra mãdata fructificent.

¶ Et veniũt iterꝫ hierosolymã. Et cũ itroisset ĩ tẽplũ cepit cẽcere vẽdẽtes z emẽtes i tẽplo: z mẽsas nũmulariozꝫ z cathedras vẽdentiũ colũbas euertit. Et nõ sinebat vt q̃sq̃ trãsferret vas p tẽplũ. Et docebat eos dicẽs: ¶Nõne scriptũ est: qz dom⁹ mea dom⁹ oratonis vocabit oib⁹ gentib⁹? Vos aũt fecistis eã spelũcã latronũ. Quo audito principes sacerdotũ z scribe q̃rebant quõ eũ pderẽt. Timebãt enĩ eũz: quoniã vniuersa turba admirabatur super doctrina eius.

BEDA. Quia maledicẽdo ficũ infructuosaz ꝑ figuram dñs fecit: hoc idẽ mox aptius oñdit eyciẽdo ipzobos de tẽplo. Ficus. n. nõ peccauit si añ tps fructũ nõ habuit: sz sacerdotes. vñ dr: Et veniũt hierosolymã. Et cũ introisset ĩ tẽplũ cepit eycere vẽden. z emẽ. in tẽplo. Et qdẽ credẽduz ẽ q⁹ ea nõ vẽdi vel emi reppit ĩ tẽplo: q̃ ad ministeriũ tẽpli necessaria cẽnt. Si g ea q̃ alibi libere geri poterãt: dñs ĩ domo sua tpalia negocia geri nõ patif. q̃ tomagis ꝑ ea q̃ nunq̃ fieri licet: plus celestis ire merentf: si ĩ edib⁹ deo sacratis agunt. Segf. Et mẽsas nũmulariozũ. THEOPHI. Nũmularios vocat campsores nũmoz. Nũm⁹. n. gen⁹ eris minuti est. Segf: Et cathe. vẽdẽ. colũ. euertit. BEDA. Qz spũs scũs i colũba sup dñm apparuit: recte ꝑ colũbas spũsci charismata designant. Colũba igr vendit: qñ man⁹ ipositio ꝑ quã spũscũs recipit: ad ꝑciũ ꝑtinet. Cathedras aũt vẽdẽtiũ colũbas euertit: qz g spũalẽ grãz venundant: vel ante homines vel añ dei oculos sacerdotio puãt. THEOPHI. Sz z siquis baptismatis gratiam z puritatẽ tradiderit demoni ꝑ peccatũ: suã colũbã vẽdidit: z ꝓpter hoc foras ó tẽplo eycit. Segf: Et nõ sin. vt gsq̃ trãsfer. vas p tẽplũ. BEDA. De vasis illis dicit: q̃ mercãdi gra inferebant. Cetez absit vt vasa deo dicata dñs eyceret ó tẽplo: vl' itroferre ꝑ hiberet in tẽplũ: vbi futuri examinis ꝓtendit exẽplũ: qz de ecclesia repellit reprobos: z ne vltra ad inturbandam ecclesiã itrẽt. eterno eos verbere ꝓpescit. Sz z peccata q̃ cordibus fideliũ inerãt: diuinit⁹ immissa cõpũctio tollit: z ne vltra repetant: diuina in eis gratia adiuuat. Segf. Et docebat eos dicẽs: Nõne scriptũ ẽ: qz dom⁹ mea domus oratonis vocabit cũctis gentibus? HIERO. Juxta esaiam. Uos aũt fecistis eã spelũcaz latronũ: iuxta hieremiã. BEDA. Omnibus inquit gẽtib⁹ nõ vnigeniti iudee: nec ĩ vno hierosolyme vrbis loco: sed in toto orbe terrarũ: Et nequaq̃ taurorum z hircorũ z arietum: sed orationis. THEOPHI. Spelũcã aũt latronũ templũ nominat ꝓpter lucrũ. Genus nanq̃ latronũ ad lucrũ se ꝓgregat. Quia ergo illa animalia q̃ ad sacrificiũ oblata erãt cã lucri vendebãt: latrones ipos dixit. Ad hoc. n. in templo erãt: vel vt nõ dantes corporaliter persequerent: vel dãtes spiritualiter necarẽt. Tẽplũ etiã z domus dei mens est z ꝓscia fideliũ: q̃ si in lesiõe ꝓrimi peruersas cogitatiões ꝑfert: quasi in spelũca latrones residẽt. Ergo mens fideliũ spelũca latronis fit' qñ relicta simplicitate sanctitatis illud conaf agere: quo valeat ꝓximis nocere. AVGV. de cõ. euã. Joãnes aũt longe diuerso ordie hoc narrat. vnde manifestũ ẽ nõ semel: sz iterum hoc eẽ a dño fctm: sed illud ꝑmũ ꝓmemoratũ a Joãne: hoc vltimũ a ceteris trib⁹. THEOPHI. Quod ẽt est in maiorẽ redargutionẽ iudeoz: qz cũ dñs hoc toties fecerit: ipsi minime se correxerũt. AVGV. de cõ. euã. In hoc ẽt marcus nõ eundẽ ordinẽ tenet cũ matthẽo: sed qz matthe⁹ ita connectit: Et relictis illis abyt foras extra ciuitatẽ ĩ bethaniã. vñ mane reuertẽtẽ ĩ ciuitatẽ: arbori maledixisse cõmemorat. pbabilius credif ipe potius tenuisse ordinẽ tpis de vendẽtibus z emẽtibus z eiectis de tẽplo. Pretermisit ergo marcus quod ꝓxima die factũ ẽ: cũ intrauit in tẽplo: z recordatũ interposuit cũ dixisset q⁹ nõ inuenerit aliqd in ficulnea ꝓter folia: quod secũdo die factum est sicut ambo testãtur. GLO. Quẽ aũt effectũ correctio dñi ĩ ministris tẽpli habuerit: ostẽdit euãgelista cũ subdit. Quo audito ꝓnci. sacer. z scri. que. qũo eum perderẽt. Secundũ illud Amos: Odio habuerunt corripientẽ in porta: z loquentẽ perfecte abominati sunt. Ad hoc autẽ tam iniquo ꝓposito ad tẽpus: solo timore retrabebantur. vnde subditur: Timebant enĩz eum quoniã vniuersa turba admirabaf super doctrina ei⁹. Erat enim docens eos sicut potestatez habens: z non sicut scribe eorum z pharisei vt alibi dicitur.

¶ Et cum vespera facta esset: egrediebatur de ciuitate. Et cũ mane transirent: viderunt ficũ aridã factã a radicibus. Et recordatus petrus dicit ei. ¶Rabbi: ecce ficus cui maledixisti aruit. Et respõdens ihesus ait illis: ¶Habete fidẽ dei: Amẽ dico vobis: qz quicunq̃z dixerit huic mõti tollere: z mittere ĩ mari: z nõ hesitauerit ĩ corde suo: sz crediderit: qz quodcũq̃z dixerit fiat: fiet ei. ¶Propterea dico vobis: oia quecunq̃z orãtes petitis credite quia accipietis: z cuenient vobis. z cuz stabitis ad orandum dimittite siquid habetis aduersus aliquem: vt z pater vester qui ĩ celis est dimittat vobis peccata vestra. Quod si vos nõ dimiseritis: nec pater vester qui ĩ celis est dimittet vobis peccata vestra.

HIERO. Relinquēs dñs post se tenebras in iudeozuz cozdib⁹: vt sol egrediebaſ de ciuitate ad aliā q̄ ē beniuola ⁊ obediēs: Et hoc significaſ cū dr: Et cū vespa cēt facta egrediebaſ de ciuitate. Sz occidit sol: ⁊ ozīſ sol. lux. n. ablata a scribis: lucet ī aplis. vñ in ciuitatē reuertīſ: ꝓpter qō subditur: Et cū mane trāsirent. s. ī ciuitatē euntes: viderūt ficuz aridā factaz a radicib⁹. THEOPHI. Qō miraculū magnū videſ in hoc q⁹ tā hūidam ⁊ viridē arborē ficcauerit. Cuius āt matthe⁹ dicat ficulneā ꝓtinuo arefactā: ⁊ q⁹ videntes discipli admirati sūt: nō admireris si nūc a marco audis ficū in crastinū arefactā vidisse discipl⁹. Nā sic intelligendū ē hoc qō dr a matthe⁹. s. q⁹ nō statiz viderūt: sed ī crastinū. AVGV. de cō. euan. Intelligiſ aūt nō tūc aruisse qñ viderūt: sz ꝓtinuo qñ maledicta ē: neqz enī aresceret: sz peni⁹ arefactā viderūt: ac sic eā cōtinuo ī vbo dñi aruisse itellexerūt. HIERO. Ficus aūt arida a radicib⁹: synagoga ē a caym: ⁊ a ceteris a q⁹ oīs sanguis ab abel vsqz ad çachariā regriſ. BEDA. A radicib⁹ aūt arefacta ē ficus: vt oñderet ges ipia: nō ad tps vel ex pte corripiēda externoz icursibus: ⁊ p pnāz liberāda sicut sepe fcm ē: sz eterna dānatione feriēda. vl arefacta ē a radicib⁹: vt oñdat nō solū humano extrinsecus: sz diuino intus fauore fundi⁹ destituenda. Nā ⁊ vitā pdit in celis ⁊ patriā ī terris. HIERO. Petr⁹ aūt agnoscit aridā ⁊ abscisaz radicē: cui succedit oliua fructifera pulchra vocata a dño. vnde seqt: Et recoz. pe. dixit ei: Rabbi: ecce fi. cui male. aruit. CHRY. Qz aūt petrus ⁊ aly discipuli mirati sūt: nō erat pfecte fidei: nō. n. magnū erat hoc deo. Quia g̃ nō manifeste nouerant eius virtutez eoz ignoratia fecit eos in admirationē prūpe. ⁊ iō subdit: Et respōdēs ihesus ait illis: Habetis fidē dei: Amē dico vo. qz q di. huic mōti. q. d. nō solū lignū ficcare poteritis: sz ⁊ mōtē iussu ac pcepto transmutare. THEOPHI. Mirare aūt diuinā miraz q̄liter nobis appropinquātib⁹ ad eū p fidē miraculoz̄ virtutē ꝓdonat quā ipse possidet p nāz: intiñ vt et mōtes trāsmutare possimus. BEDA. Solēt aūt gētiles q ꝫ ecclīaz maledicta scripsere imprecari nris qz nō habuerūt plenā fidē dei: q nunq̄ mōtes transferre potuerūt. Quibus respōdēdū est: nō oīa scripta eē q̄ in ecclīa sunt gesta: sicut ⁊ de factis ipi⁹ xpi scriptura testaſ. Fieri āt potuit: si necessitas id fieri poposciſſet: quō factū legim⁹ pcib⁹ gregoz. hernocesariēsis: cui⁹ pcib⁹ mōs tāti spacy relict structoz̄ib⁹ ecclīe: q̄tū op⁹ habuerat. CHRY. Uel aliter. Sicut ficū nō ꝓpter se siccauit. sz in signū hierusalē ad arefactionez puerture: ⁊ ad demōstrationē virtutis sue: sic intelligēdū ē ⁊ de ꝓmissiōe q̄ est circa mōtez: q̄uis hō transmutatio nō sit ipossibilis fm dei virtutez. HIERO. Christus igit q est mons crescēs de lapide absciſo sine manibus: tollit ⁊ mitti tur in mare: qñ aplī dicūt: digne trāsferamur ad gētes alteras: qz vos ī dignos iudicastis audiētes vbū dei. BEDA. Uel qz mōtis noīe diabolus significaſ ꝓpter supbiā: mōs ad pceptuz eoz q fortes sūt in fide tollit de terra. ⁊ ī mare ꝓicit cū pdicātib⁹ verbū. dei doctozibus sanctis: īmūdus spūs ab eoz corde repellit q ad vitā ꝓdinati: ⁊ ī turbulētis amarisqz ifideliū mētib⁹ vesaniā sue tyrānidis exercer pmittit. In quo tāto acri⁹ deseuit: q̄to amplius se dolet a lesione ꝓzū fuisse depulsuz. Seqt: Propterea di. vo. oīa q̄. oā. pe. cre. qz acci. ⁊ eue. vo. THEOPHI. Qui. n. ex affectu credit manifestū ē q⁹ in deū erigit coz suū ⁊ illi cōiungitur: ⁊ certificaſ coz ei⁹ calefactū q̄si suā petitionē iā ꝓsecutū: qō qdē intelligibile ē ei qui passus ē hoc: ⁊ mihi qdē videt illos hoc pati q mēsurā ⁊ modū attēdūt: pp hoc dñs dicit q⁹ oīa accipietis que cuz fide petieritis. Qui. n. credit se totū disponi a deo: cū lachrymis itercedēs: ⁊ q̄si dñi pedes in oīone tenere se cogitās: que iuste postulat consequetur. Uis aūt ⁊ aliter que petis accipere: dimitte si q̄d ꝫ te peccauerit frater tuus. Et hoc est qō subdit: Et cū sta. ad oran dū di. siquid habetis aduersus aliquē: vt ⁊ pr̄ vester q in celis est dimittat vobis peccata vestra. HIERO. Septē vsus oīonis dñice marcus suo more in vna oratione cōprehendit. Is aūt cui dimissa sūt oīa pctā quid amplius rogabit: nisi vt perseueret in eo quod obtinuit? BEDA. Notāda autem distinctio depe cantium: q perfectam habet fidem que per dilectionē operatur: ille orando vel cetiā iubendo pōt trāsferre montes spiritales: quō fecit paulus de helima mago. qui vero tāte vestigiū pfectionis necdū ꝓdescēdere q̄unt: postulēt sibi pctā dimitti: ⁊ ipetrabūt: si tñ ī se peccātib⁹ alys ꝑmo ipsi dimittāt. Sin aūt hoc facere ꝓtēnūt: nō solū orādo virtutes facere: sz nec seruoz pñt veniā ꝓseq pctoz. Et ℟ ē qō subdit. Qz si vos non dimiseritis: nec pater vester qui in celis est: di. vo. peccata vestra.

¶ Et uenīūt rursus hierosolymā. Et cū ambularet i tēplo: accedūt ad eū sūmi sacerdotes ⁊ scribe ⁊ seniores: ⁊ dicūt ei: In q̄ ptāte hec facis: ⁊ qs dedit tibi hanc potestatē vt ita facias? Jesus aūt rndēs ait illis. Interrogabo vos ⁊ ego vnū verbū: ⁊ respōdete mihi: ⁊ dicā vobis ī q̄ ptāte hec faciā. Baptismū ioannis de celo erat: an ex hoib⁹? Respōdete mihi. At illi cogitabāt secuz dicētes: Si dixerimus ō celo: dicet nobis: Qua re ergo nō credidistis ei? Si dixerim⁹ ex hoib⁹: timemus populū. Omnes. n. habebāt ioānē q̄ vere ꝓpheta eēt. Et respōdentes dicūt ihesu: Nescimus: Et respondens ihesus ait illis. Neqz ego dico vobis in qua potestate hec faciam.

HIERO. Quia dominus de templo ciecerat eos q tem plū q̄si tabernā rez venaliū faciebāt: irati fuerāt: ⁊ iō accedunt vt interrogēt ⁊ tētent. vnde dicit: Et veni. rur. hiero. ⁊ cū ambu. ī tē. ac. ad eū sū. sa. ⁊ scri. ⁊ se. ⁊ di. illi: In q̄ po. hec facis: ⁊ qs de. ti. po. vt ista facias. q. d. Quis es tu q talia facis? Nunquid doctoz̄ te cōstituis: ⁊ te ordinas ꝓncipē sacerdotū? BEDA: Et qdē quādo dicūt: In q̄ ptāte hec facis: de dei dubitabāt potestate: ⁊ subintelligi volūt diabo li esse qō facit: Addētes quoq̄: Quis dedit tibi hāc potestatē. manifestissime dei filiū negāt: quē putāt nō suis: sed alienis virib⁹ signa facere. THEOPHI. Hec aūt dicebāt credētes ipz ī iudicationē reducere: vt si diceret: In ptāte mea: ipm tenerent. Si aūt diceret: In ptāte alterius: ab eo discedere pplm, pcurarēt: q ipm deū esse credebant. Dominus vero illos interrogat de ioanne: nō frustra ne qz sophistice: sz qz de eo ioannes phibuerat testimoniū. vnde sequitur: Ille aūt respōdēs ait illis: Inter. vos ⁊ ego. BEDA. Poterat qdē dominus apta respōsione temptato⁹ calūnias ꝓfutare: sz prudenter interrogat vt suo vel filētio vel ſnia ꝏdēnent: qō apparet ex eo qō subdit: Et illi cogi. secū di. Si dixerim⁹ de celo. di. no. Quare g̃ nō creditis ei? Quasi quē cōfitemini de celo habuisse ꝓphetiā: mihi test moniuz perhibuit: ⁊ ab illo audistis: i q̄ ista facio ptāte. Sequit: Si dixerimus: ex hominib⁹. Uiderūt ergo qōlibet bo⁹ respondisse nt: i laqueū se casuros: timentes lapidatōez: sz magis timētes vitatis cōfessionē. vnde seqt: Et respōdētes: dicunt iesu: Nescim⁹. HIERO. De lucerna iuidi obscurāt: vt dicitur: parauit lucernā christo meo: inimicos ei⁹ iduā ꝓfusione. Seqt: Respōdens iesus ait illis: Neqz ego dico vobis ī qua ptāte hoc faciā. HIERO. q. d. Nō vobis dico quod scio qz nō vultis fateri qō scitis. Notādum aūt q⁹ duas ob causas maxime scīa veritatis ē occultanda q̄rētib⁹. s. cū is q q̄rit: aut minus capax est ad intelligenduz quod queriſ: aut contemptu veritatis: aut aliquo alio indignus est cui debeat aperiri quod querit.

Et cepit illis ī pabolis loq. Vineaz pasti auit hō: ⁊ circūdedit sepe: ⁊ fodit lacū: ⁊ edificauit turrī: ⁊ locauit eā agricolis ⁊ pegre ꝑfect⁹ ē. Et misit ad agricolas ī tpe seruū: vt ab agricol' accipet ō fructu vinee. Qui app̄hēsū eū ceciderūt ⁊ dimiſ̄ūt vacuū. Et itez misit ad illos aliū ſeū ⁊ illū ī capite vlnerauer̄t: ⁊ ꝓtūelys affecer̄t. Et rursū aliū misit: ⁊ illū occiderūt: ⁊ plures alios quosdā cedētes: alios vero occidētes. Adhuc ḡ vnū hns filiū charissimum ⁊ illū misit ad eos nouissimū dicēs: qz reuerebūt filiū meū. Coloni aūt dixerūt ad inuicē. Hic ē heres: venite occidam⁹ eū ⁊ nā erit hēditas. Et app̄hēdētes eū ceciderūt: ⁊ eiecerūt extra vineā. Quid ḡ faciet dns vie: Veniet ⁊ pdet colonos: ⁊ dabit vineā alys. Nec scripturā hāc legistis: Lapidē quē reprobauer̄t edificātes: h fact⁹ ē ī caput āguli. a dño fcm ē ist⁹ ⁊ ē mirabile ī ocul' nr̄is. Et q̄rebāt eū tenere ⁊ timuerūt turbā: Cognouerūt. n. qm̄ ad eos pabolā hāc dixerit. Et relicto eo abierunt.

GLO. Postq̄ dns prudēti interrogatiōe tētato⁹ ora cōcluserat: ꝑter eo⁹ malicia pabolice demonstrat. vñ dicit. Et ce. il. ī para. loq. Vineā pasti. hō. HIERO. Nō ōs pr̄ dr̄ būano affectu. vinea dom⁹ israel ē. Sepis ē custodia angelo⁹. Lacus ē lex. turris tēplū. agricole sacerdotes. BEDA. Uel sepis mur⁹ ē orbis: lac⁹ siue torcular altare: aut illa torcularia quo⁹ tres psalmi p̄notāt titulo. THEOPHI. Uel sepis ē lex: phibens eos alienigenis cōmisceri. Segt: Et pe. pfe. ē. BEDA. Nō loci mutatōe: sz abire videt a vica: vt vinitor⁹ libe⁹ opandi arbitriū derelīquat. Segt: Et misit ad agri. in tpe ser. vt ab agri. ac. ō fru. vinee. Seruū missi ꝑphe: fruct⁹ vinee obediētia ē. De ꝑphis alys est: alys vulnerati: alys occisi sūt. vñ segt: Qui app̄. cū ce. ⁊ dimi. eū va. BEDA. Seru⁹ ḡ p̄mo missus ē ipe legifer moyses itelligit. Sz cessuz eū dimiserūt vacuū: irritauerunt. n. moysen ī castris. Segt: Et te. mi. ad il. ali. ser. ⁊ il. in ca. vul. ⁊ ꝓtu. affe. Seru⁹ alter dauid regez ⁊ ceteros psalmistas significat: sz hūc affectū ꝓtūelys in capite vulnerauerūt qui psalmista⁹ carmīa puipēdētes: ipz dauid abiecer̄t dicētes: Que nob ps cū dauid: Segt: Et rur. ali. mi. ⁊ il. oc. ⁊ plu. al. quos. ce. ali. vo occi. Tertiū cū suis socys seruū ꝑphā⁹ chorū itellige. Sz quē ꝑphā⁹ nō sūt psecuti: Dis sane tribus suo⁹ gradib⁹: oīuz sub lege doctorū figurā posse ꝓphēdi dns alibi ꝑnunciat dicēs: qm̄ neče ē ipleri oia q̄ scripta sūt in lege ⁊ ꝑphis ⁊ psalmis de me. THEOPHI. Uel alr. Per p̄mu seruū itellige ꝑphas: q circa tp̄s helie fuerūt: qm̄ micheā vberauit sedechias pseudo ꝑpha. Scōm vo seruū quē in capite vulnerauerūt. i. affecerūt iniuria itellige ꝓphetas q fuerūt circa tp̄s Osee ⁊ Esaie. Tertiū vo ſuū itelige ꝑphas q fuerūt circa tp̄s danielis ⁊ eçechielis. Segt: Adhuc er. vnū ha. fi. cha. ⁊ il. mi. ad eos nouiſ. dicēs: qz fore. reue. filiū meū. HIERO. Filius charissim⁹ ⁊ nouissim⁹ vnigenit⁹ est. Qz aūt dicit: Reuerebūt fi. me. p ironiā hoc dr̄. BEDA. Uel alr. q ait: qz fortereuere. filiū meū: nō de ignorantia dicit: sz ambigere dr̄ deus: vt libera volūtas boi reseruet. THEOPHI. Uel aliter. Nō ignorans qō futu⁹ erat: hoc dixit: sz oñdens qd erat decens ⁊ ꝓgruum eos opari. Coloni aūt dixerūt ad iuicē. hic est heres: venite occidamꝰ eū: ⁊ no. erit here. BEDA. Manifestissime dns ꝓbat iudeo⁹ ꝓncipes nō ꝑ ignorātiā: sz ꝑ inuidiā crucifixisse filiū dei. Intellexerūt enim hūc eē eni dictū est: Dabo tibi gētes hereditatē tuā: Hāc occasionē eius mali coloni p̄ripere moliebant': cū crucifigētes eū iudei. fidē q̄ ꝑ eū est extīguere ⁊ suā magis q̄ ex lege ē iusticiā p̄ferre: ac gētib⁹ imbuendis conaban' ī serere: Segt. Et app̄. cū. occi. ⁊ eie. ex̄ vineā. THEOPHI. Scilz extra hierusalem: ex̄ ciuitatē quippe crucifixus ē dns. HIERO. Uel eiecerūt eū extra vineā. i. ex̄ plebē dicētes: Samaritanus es ⁊ demoniū habes. Ul' qz q̄tū in se erat: ex suis eū finib⁹ excludētes: gētibus suscipiēdū dederūt. Segt: Quid e. fa. dns vinee: Ue. ⁊ p. co. ⁊ da. vi. alys. AVGV. de con. euā. Et qdē matthe⁹ illos respondisse subiungit atq; dixisse: Malos male pdet: qō mar cus h nō ab ipis rñsum eē ꝓmemorat: sz dns post interrogationē suā ipz sibi quodāmō rñdisse: Sz facile pōt ītelligi vel illo⁹ vocē ita subiunctā vt nō īteponeret': illi rñderūt aut illi dixerūt: sz tū intelligeret': aut iō rñsionē istā dño q⁹ ti⁹ attributā: qz cū vez dixerūt: etiā ō illis h ipe rñdit q ve ritas ē. THEOPHI. Dns ḡ vinee ē pr̄ fily interēpti: ⁊ ipse filius interēptus q pdet colonos: tradēs ipos romanis ⁊ pplm dabit alys colonis. i. aplis: Perlegas actus aposto lorum ⁊ inuenies tria milia ⁊ quinqz milia repente credentium ⁊ fructificantiū deo. HIERO. Uel dat' vinea alys. i. ab oriente ⁊ occidēte ⁊ austro ⁊ ab aquilone venientib⁹ ⁊ recumbentib⁹ cū abrahā isaac ⁊ iacob in regno dei. BEDA. Hoc aūt ita diuinitus fuisse ꝑcuratū ꝓphetico statiz affirmauit exēplo: subiciēs: Nec scrip. hanc le. La. quē reꝓro. edi. hic fac. est. ī cap. anguli: q. d. Quō iplebit hec ꝓphetia. nisi qz xp̄s a vobis reꝓbat⁹ ⁊ occisus: traditus est gentib⁹ p̄dicādus: vt quasi lapis angularis duos populos condat ī semetipsum: atq; ex vtroq; ppl'o vnā sibi fideliū ciuitatē: vnū tēplū edificet: Eosdē enī synagoge magr̄os quos supra colonos dixerat: nūc edificantes appellat: qz subitaz sibi plebē ad ferendos vite fructus q̄si vineā videban' excolere: ipsi quoq; hāc deo inhabitatore dignā q̄si domū cōstruere atq; ornare p̄cipiebant'. THEOPHI. Lapis ergo qué reꝓbauer̄t doctores: hic factus est in caput anguli. i. in caput eccl'ie. Angulus náq; eccl'ia est q̄si cōiungēs iudeos ⁊ gētiles. hic aūt angulus. s. eccl'esia a domino fact⁹ ē: ⁊ est mirabilis ī oculis nr̄is. s. fideliū: nā ab īfidelib⁹ miraculis detrahit'. Mirabilis qdē ē eccl'ia q̄si miracl'is fist'ēs domino coopante apl'is ⁊ ꝓmonē confirmāte sequētib⁹ signis. ⁊ hoc ē qō dr̄: A dño fcm ē istud: ⁊ ē mirabile in oculis nr̄is.

HIERO. Uel aliter. Dic lapis reꝓrob⁹ quez gestat āgulus cōiungēs ī cena agnū cū pane: finiēs vet⁹: nouū īchoās testamētū: prestat mira ī oculis nr̄is: vt topaciō. BEDA. Pr̄icipes aūt sacerdotū ostēdebāt vera eē q̄ dominus dixerat: qō pz ex hoc qō subditur: Et q̄rebāt eū tenere. Ipse. n. ē heres cui⁹ iuſtā necē dicebat eē vindicandā a patre. Moraliter aūt cuiqz fideliū cū mysteriū baptisīni cōmittit' q̄si vinea quā excolat locat'. Sed missus seru⁹ ꝓtumelys affectus vel cesus eycit': cū sermo audit⁹ vel ꝓtēnit': vel qō peius ē etiā blasphemat'. Missum insup heredē quātū in se ē occidit: g filiū dei cōculcauit. Perdito malo cultore vinea dat' alteri: cum dono gratie: qō supb⁹ spreuit: humilis gsqz ditabit'. Sed ⁊ hoc q⁹ pncipes sacerdotū manū mittere q̄rentes in iesuz: timore turbe retinent': quotidie gerit' in ecclesia: cū glibet solo noīe super eā quā nō diligit: ecclesiastice fidei ⁊ pacis vnitatē ꝑpter cohabitātiū fratrum bonoꝝ multitudinē aut erubescit aut timet impugnare.

¶ Et mittūt ad eū quosdā ex phariseis ⁊ herodianis vt eū caperēt ī verbo. Qui venientes dixūt ei: Magister scim⁹ qz verax es: ⁊ ñ curas quēq;. Nec. n. vides in faciē hoīuz: sed in veritate viam dei doces: Licet dari tributū cesari: an nō dabi-

mꝰ: Qui sciēs versutiaz illoꝝ ait illis: Quid me tētatis: Afferte mihi denariū vt videā. At illi tu lerūt ei. Et ait illis: Cuiꝰ ē imago hec ⁊ iscriptio: Dicūt ei: Cesaris. Rñdens autē ihesus dixit illis. Reddite igitur que sunt cesaris cesari. ⁊ que sūt dei deo. Et mirabant super eo.

BEDA. Querētes dñm cōphendere sūmi sacerdotes ti muerūt turbā: ateꝫ iō qō p se nō potuerūt: terrenis ptātibꝰ efficere tētabāt: vt vel ipsi a morte eius vider ētur imunes. Et ideo dicit: Et mit. ad eū quosdā ex phari. ⁊ hero. vt euꝫ caperēt in verbo. THEOPHI. Diximꝰ alibi de herodianis: qꝫ heresis quedā noua erat dicētiū xpm eē herodē p pter hoc qꝫ defecerāt successiones regni iudeoꝝ. Alij vero dicūt herodianos milites fuisse herodis quos phariseiꝫ p te stibus inducebant de his q̄ dicebātur a xpo: vt eū caperent ⁊ adducerēt. Uide aūt eoꝝ malicia: qualr cū adulatōe xpm decipere volebāt. Nā segt: Qui ve. di. ei: Magr: scimꝰ quia ve. es. HIERO. Mellitis. n. vbis eū iterrogabāt: ⁊ circū dabāt eū sicut apes mel portantes in ore: aculeū in tergo.

BEDA. Blanda aūt ⁊ fraudulēta interrogatio illuc pro uocat respōdētē: vt magis deū q̄ cesarē timeat: ⁊ dicat nō debere tributa solui: vt statim audientes herodiani: seditionis ɔ romanos auctorē habeāt. Et iō subdūt: Et nō curas quēq̄, nec. n. vides fa. hoiuz. THEOPHI. Ita vt cesarē nō honores. s. ɔ veritatē. Ideo subdūt: Sz in veri. viaz dei do. Licet tri. dari ce. an nō dabimꝰ? Totū enī artificiū eoꝝ erat vndiqz p̄cipitiū hīs: vt si diceret: qꝫ licet cēsū cesari da ri, puocēt ɔ eū plebē q̄si i seruitutē reducētē ipz pplz. Si ve ro diceret qꝫ nō licz dari: sic accusarēt eū tāq̄ excitaret pplz ɔ cesarē: sz sapie fons fugit dolos eoꝝ. vñ segtur: Qui sciēs ver. eoꝝ: ait illis: Quid me ten. Afferte mihi denariū vt vi. At illi attu. BEDA. Denarius ē genꝰ nūmi: qō p. x. nummis ꝑputabāt: ⁊ hēbat imaginē cesaris. vñ segt: Et ait illis. Cuius ē imago hec ⁊ iscriptio: Dicūt ei: Cesaris. Qui putāt interrogationē saluatoris ignorātiā eē nō dispēsationez: ex hoc discāt qꝫ potuit scire cuius imago esset: sz interrogat: vt ad sermonē eoꝝ ꝓpetēter rñdeat. vñ segt: Respōdēs aūt ie sus dixit illis: Reddite igit que sūt ce. cesari: ⁊ que sunt dei deo. THEOPHI. Quasi. d. Date qō imaginē habz ima ginato: idest denariū cesari. Potestis. n. ⁊ censum cesari da re: ⁊ deo ꝓpria offerre. BEDA. Idest decimas ⁊ p̄mitias ⁊ oblationes ⁊ victimas: quō ⁊ ipe reddidit q̄ dei sūt: p̄is fa ciēs volūtatē. HIERO. Uel aliter: Nūmū hūtez cesaris imaginē reddite coactū cesari. vosipsos libenter deo reddi te. Signatum est. n. super nos lumen vultꝰ tui dñe nō cesa ris. THEOPHI. Quasi cesar etiā est vnicuiusq̄ nostrū corporū ineuitabilis necessitas. Jubet ergo dñs dari corpo ri cibaria ꝓpa ⁊ vestitū: ⁊ que sūt dei deo. Sequitur: Et mi rabantur super eo. Qui credere debuerāt: ad tantā sapien tiam sunt mirati: qꝫ calliditas eoꝝ nō inuenisset locum.

¶ Et venerūt ad eū saducei q dicūt resurrectiōez nō eē: ⁊ iterrogabāt eū dicētes: ⁊ Magr moyses nob scripsit: vt si frater mortuꝰ fuerit ⁊ dimittit vxorē: ⁊ filios nō reliq̄rit: accipiat frater eiꝰ vxo rē ipiꝰ: ⁊ resuscitet semē fratri suo. Septē q̄ frēs erāt ⁊ primꝰ accepit vxorē: ⁊ mortuꝰ ē ñ relicto semīe. Et secūdꝰ accepit eā: ⁊ mortuꝰ est: ⁊ nec iste reliqt semē. Et tertiꝰ similr. Et acceperūt eā similiter septē: ⁊ nō reliquerūt semē. Nouissime oium defuncta ē ⁊ mulier: In resurrectiōe ergo cū resurrexerint: cuius de his erit vxor: Septez enī habuerūt eā vxorē. Et rñdens ihesus ait illis: Nōne iō erratis: nō sciētes scripturas neqz virtu tē dī: Cū. n. a mortuis resurrexerint: neqz nubēt neqz nubēt: ꝫ erūt sicē angeli dei in celis. De mor tuis autem qꝫ resurgāt non legistis i libro moy si sup rubuz: quomodo dixerit illi deus inquiēs Ego sum deꝰ abraam: ⁊ deus isaac: ⁊ deus ia cob: Non est deus m ortuorum: sed viuorum. Uos ergo multum erratis.

GLO. Postq̄ dñs sapiēter phariseorū callidā tētationē euitauit: oñdit quō et saduceos tētantes ɔfundit. vñ dr: Et ve. ad eū sadu. q di. resur. nō eē. THEOPHI. Heresis quedā iudeoꝝ erat: q dicebant saducei: ⁊ hi resurrectionez negabāt ⁊ dicebāt qꝫ nō sit angelus neqz spūs. Hi q̄ accedē tes ad ihm: dolose narrationē quādā ingressi sunt p quā osten derēt resurrectionē nō eē nec factā nec fiēdā. Et iō subdit: Et inter. eū di. Magr. In qua qdē narratione septē ponūt qui mulierem acceperant: vt magis rez trahāt a resurrecti one. BEDA. Recte. n. istiusmodi fingūt fabulā q̄ delyra mēti arguat eos qui resurrectionē asserūt corporū. Pōt aūt fieri vt vere in gente eoꝝ aliq̄ hoc acciderit. HIERO. Mystice aūt mulier sterilis nō relinquēs semē ex septē tri tribus nouissime moriēs: quid aliud significat q̄ iudaicam synagogā relictam a spiritu septiformi: q. vy. patriarchas ꝛ pleuit: q non reliq̄runt ei semē abrae: quod ē ihesus christus. Iz. n. puer natus ē illis: nob tamē gētibus datꝰ est: q̄ mulier mortua erat christo: nec cuiq̄ patriarche de. vy. in resurre ctione cōiungetur. Septenario nanq̄ numero vniuersitas pfertoꝝ significatur vt versauice p esa. dicit. Apprehēdent . vy. mulieres vir vnum. i. vy. ecclesie quas dominꝰ amat arguit: ⁊ castigat: eū vna fide adorant. vnde segt: Et respon dēs ihesus ait illis: Nōne ideo er. non sci. scrip. neqz vir. dei:

THEOPHI. Quasi di. Uos itelligitis q̄lē resurrectio nem scriptura annunciet. Creditis eniz qꝫ restauratio eoꝝ talium sit futura: qualia nunc sunt: nō aūt sic erit. Sic igit ignoratis scripturaz: sz etiā virtutē ignoratis diuinam. Uos enim consideratis q̄si difficile dicētes: Qualiter pote runt mēbra dissoluta coniungi ⁊ aīab adunari: hoc enizꝫ re spectu diuine potētie quasi nihil ē. Segt: Cū enī a mor. re surr. neqz nubēt: neqz nubēt: sz erūt sicut angeli dei i celis. Quasi. d. Diuina q̄daz erit vite restauratio ⁊ angelica cū vl terius nō corrumpemur: sz eodē modo manebimꝰ: ⁊ pp hoc nuptie auferētur. Nā nuptie quidē nunc sunt ꝓpter corru ptionē: vt p successionē generis p̄sistamus ⁊ nō deficiamus: tunc vero sicut angeli erimus: q sunt sine successiōe nuptia li ⁊ nunq̄ desinūt. BEDA. Considerādū ē hic qꝫ latia cō suetudo hic greco idiomati nō respōdet. Nubere enī, ꝓprie dicūt mulieres: ⁊ viri vxores ducere: sz nos simplr dcm in telligam⁹: vt nubere de viris: ⁊ nubi ō vxoribus scriptū sit.

HIERO. Sic igit erant nō itelligētes scripturas: qz re surrectōe hoies erunt sicut angeli dei. i. nemo ibi morit: ne mo ibi nascit: nec infans ē ibi nec senex. THEOPHI. Et aliter ēt decipiunt nō itelligētes scripturas. Si. n. has ꝛel legissent: itelligerent quomō p scripturas resurrectio mor tuoꝝ possit probari. vñ subdit: De mōtuis āt qꝫ resur. nō le. i libro moy. su. ru. quomodo dixit illis deꝰ ingens: Ego sum deus abra. deus isa. ⁊ deus iacob. HIERO. Dico aūt sup rubum: i quo est similitudo vestra: i quo ignis ardebat: sed non eiꝰ spinas consumebat: sic vos iflāmat elogium meum nec spinas vestras sub maledicto germinatas absumit.

THEOPHI. Dico aūt: Ego sum deꝰ abra. deus isa. ⁊ deus iacob. Quasi. d. deus viuētiū. vnde subdit: Nō ē deus mor tuoꝝ sz viuoꝝ. Nō enī dixit: ego fui: sed ego sum: tanq̄ illi ꝑsentes existant. Sz forte aliquis dicet qꝫ hoc dixit solum deus de anima abrae: non de corpore. Ad quod dicimus: qꝫ

abzaam vtrunqꝫ imꝑortat.ſ.coꝛpus ⁊ aiam:ita vt ⁊ coꝛpꝰ ipſe ſit deus:⁊ coꝛpus viuat apud deū.i.in dei oꝛdinatione.

BEDA.Uel qꝛ cū ꝓbauit animas ꝑmanere poſt moꝛtē:neqꝫ enī poterat fieri:vt eoꝝ eſſet deus qui nequaqꝫ ſubſiſterent:conſequenter introduceretur ⁊ coꝛpoꝝ reſurrectio:que cuꝫ animabus bona malaqꝫ geſſerūt. HIERO. Cum autē dicit deus abzaam: deus iſaac: ⁊ deus iacob:terdeum nominando:trinitatem imtimauit.Cum autez dicit: Non eſt deus moꝛ.vnum deū iterans: vnam ſubſtantiam ſignificauit. Uiuunt autem qui vendicant poꝛtionem quam elegerant.moꝛtui aūt ſunt:qui quod vendicauerunt perdiderūt.Uos ergo multū erratis. GLO.Quia videli cet ⁊ ſcripturis ꝓtradicebant:⁊ virtuti dei derogabant.

¶Et acceſſit vnus de ſcribis: qui audierat illos cōquirentes: ⁊ videns qm̄ bene illis reſpōderit interrogauit eū qō eſſet primū omniū mandatorū.Jeſus aūt reſpondit ei:qꝛ primū omniū mandatum eſt: Audi iſrael. Dominꝰ deus tuus deꝰ vnꝰ eſt: ⁊ diliges dñm deū tuū ex toto coꝛde tuo et ex tota aīa tua:et ex tota mente tua: ⁊ ex tota virtute tua.hoc eſt primū mandatū. Secunduz aūt ſimile eſt illi: Diliges proximū tuū tanqꝫ teipſuz. Maius horū aliud mandatū nō ē. Et ait illi ſcriba:bene magiſter in veritate diꝛiſti:quia vnus eſt deus ⁊ non eſt alius ꝓeter eum. Et vt diligaī ex toto coꝛdo: ⁊ ex toto itellectu: ⁊ ex tota aīa: ⁊ ex tota foꝛtitudine: ⁊ diligere ꝓximū ſicut ſeipſum:maius eſt oibus holocauſtomatibus ⁊ ſacrificijs. Jeſus aūt videns q ſapiēter reſpōdiſſet:diꝛit illi: Non es longe a regno dei. Et nemo iam audebat eū interrogare.

GLO.Poſtqꝫ dñs ꝓfutauit phariſeos ⁊ ſaduceos tentātes:hic oñdit quō ſatiſſecit ſcribe q̄rēti.vnde dī. Et acceſ. vnus de ſcri.q au.il.cō.⁊ vi.qm̄ bñ il.reſ.inter.eū:qō eſ.pri. om.mā. HIERO.Que ē hec queſtio ꝑbleumatis qō eſt cōmune omnibus peritis in lege:niſi q diuerſa in exodo ⁊ leuitico ⁊ deutronomio oꝛdinantur mandata:vnde non vnum:ſed duo iutulit mandata:quibus quaſi duobus vberibus ſuper pectus ſponſe eleuatis:noſtra alitur infantia. Et ideo ſubditur:Primū mādatuz eſt:Audi iſrael.dñs deꝰ tuus deus vnꝰ eſt.Primū oiuz maximū mādatū dicit:hoc eſt: q ante oīa debemus in coꝛde finguli quaſi vnicū pietatis fundamētū locare.i.cognitio atqꝫ cōfeſſio diuine vnitatis cū execution̄e bone opationis que in dilectione dei ⁊ ꝓximi perficīt.vnde ſubdīt:Et dili.do.de.tu.ex to.coꝛ.⁊ ex to.ani.tu.⁊ ex to.men.tu.⁊ ex to.vir.tu.hoc. eſt ꝓmum mā.

THEOPHI.Attende qualiter oēs anime vires enūerauit.Eſt enim virtus anime animalis quā expedit in dicēdo:Ex tota anima tua:ad quā pertinet ira ⁊ deſideriuz:queoīa tribui vult diuino amoꝛi.Eſt ⁊ alia vis que dicīt naturalis:ad quā pertinet nutritiua:⁊ augmentatiua:⁊ iſta eſt ēt danda dño tota:ꝓpter qō dicit:Ex toto coꝛ.Eſt ⁊ alia vis rationalis quā mentē vocat.⁊ iſta etiā eſt danda deo tota.

GLO.Qꝛ aūt aūt ſubdit:Et ex tota foꝛtitudine. ad vires coꝛporales referri poteſt.Sequitur:Secundū aūt ſimile ē huic:Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſum. THEOPHI. Propter hoc dicit eſſe ſimile:quia hec duo mandata alterutra ſunt ſibi ꝓpona:⁊ recipꝛoce conuertuntur. nam qui diligit deū:diligit ⁊ factūrā ſuā.principale aūt factoꝝ eius eſt homo.vnde qui diligit deū:diligere debz omnes homines. Qui vero diligit ꝓximū:qui mltotiēs dat cauſaz ſcādali: multomagis eū debz diligere q ſemꝑ ꝑſtat bñficia: Et iō ꝓpter coherentiā horū mandatoꝝ ſubdit: Maius horum aliō mandatū nō ē.Sequit:Et ait illi ſcri. Bñ magr̄ī veri. diꝛiſti. BEDA.Oſtendit ex hoc qō dic:Maiꝰē oībus holocauſtomatibus ⁊ ſacrificijs grauē ſepe iter ſcribas ⁊ phariſeos qōnez eſſe verſatā:qō eſſet mandatū primū ſiue maximū diuine legis:qbuſdam videlz hoſtias ⁊ ſacrificia laudantibus:alijs vero fidei ⁊ dilectionis opera ꝑferētibꝰ: eo q plurimi patrū ante legē ex fide tm̄ que ꝑ dilectionē operatur placerent deo. In hac ſentētia ſcriba iſte ſe fuiſſe declarat.Sequit. Jeſus aūt vi.q ſapi.rn̄.diꝛit illi. Nō lōge es a regno dei. THEOPHI. In quo nō eū eē ꝑfectuz teſtat non enī diꝛit:Intra regnū celoꝝ es:ſed non longe es a regno dei. BEDA. Jdeo aūt nō fuit longe a regno dei: qa ſententie illius qui noui teſtamenti ⁊ euangelice perfectionis eſt ꝓpꝛia:fautoꝛ extitiſſe ꝓbatus eſt. AVGV.ō con.euan. Nec moueat qō matthēus dicit tētantē fuiſſe: a quo dominus interrogatus eſt. Fieri enī poteſt vt quāuis tentās acceſſerit.domini tamen reſponſione coꝛrectus ſit. Aut certe ipſaz tētationē nō accipiamus malam tanqꝫ decipere volentis inimicum:ſz cautam potius tanqꝫ experiri amplius volentis ignotum. HIERO.Uel nō eſt lōge q venit callide. Longioꝝ nanqꝫ eſt ignoꝛantia a regno dei q̄ſciētia vñ ſupra ſaduceis:Erratis inquit neſciētes ſcripturā neqꝫ virtutē dei. Sequitur: Et nemo audebat eum interrogare.Quia enim in ſermonibus cōfutati ſūt vltra nō iterrogant:ſz aptiſſime comꝓhēſuz Romāe tradant poteſtati.Ex quo iutelligimus venena inuidie poſſe quidem ſuperari:ſed difficile conquieſcere.

¶Et reſpondens ieſus dicebat docens in tēplo: Quomodo dicunt ſcribe Chriſtū filiuz eſſe dauid:Ipſe enīz dauid dicit i ſpirituſancto: Diꝛit dominus dño meo: ſede a dextris meis: donec ponaz inimicos tuos ſcabellū pedū tuoꝝ:Ipſe ergo dauid dicit ipſum dominuz: ⁊ vnde eſt filius eius:Et multa turba euz libēter audiebat.

THEOPHI.Quia chriſtus ad paſſionē vēturus erat: opinionē falſam coꝛrigit iudeoꝝ q chriſtū filiū Dauid eē dicebant nō dominū eius.vñ dī:Et reſpondēs ieſus di.do.in tēplo. HIERO.Jdeſt palā eis de ſe loqtur vt ieꝛcuſabiles ſiut.Seqtur.n.Quomodo dicunt ſcribe xp̄z filiū dauid eē: THEOPHI.Oſtēdit vero chriſtus ſe eē dñz ꝑ vba dauid:Nam ſeqtur:Ipſe enī dicebat i ſpirituſancto: Diꝛit dñs dño meo:ſede a dextris meis.q.d. Non poteſtis mihi dicere q dauid abſqꝫ gratia ſpirituſſancti hoc diꝛerit:ſz in ſpirituſancto vocauit euz dñs.Et q ſit dñs oñdit per hoc qō ſubdit:Donec po.ini.tu.ſca.pedum tuoꝝ. Jpſi.n.erant inimici eius:quos deus pater poſuit ſcabellum chriſti. Qꝛ aūt a patre ſubyciunt ei inimici:nō ifirmitatē filij ſz vnitatē nature:q̄ i altero alter opaī ſignificat. Naz ⁊ filius ſubycit inimicos pr̄i:qꝛ patrē clarificat ſup terrā. GLO. Sic ergo dominus ex ꝓdictis concludit dubitabilē q̄ſtionē.Nā ex verb dauid ꝓmiſſis habetur q chriſtus ſit dominus dauid.ex dicto aūt ſcribaꝝ habetur q ſit filius eius. Et hoc ē quod ſubdīt:Jpe ergo dauid dicē eū dñm: ⁊ vnde eſt filius eius: BEDA.Jterrogatio ieſu nobis ꝓfuit vſqꝫ hodie contra iudeos.⁊ hi enī q confitētur xp̄z eē vēturum: hominem ſimplicem ⁊ ſanctum viruz aſſerunt de genere dauid. Interrogemus ergo eos docti a domino:ſi ſimplex homo eſt:⁊ tm̄ filius dauid:quomodo vocet eum dauid dominuz ſuuz in ſpirituſancto:Non autē reprehenduntur q dauid filium dicunt:ſed q dei filium eum eſſe non credunt.Seqtur.Et mlta tur.libē eū.au. GLO.Quia ſcilicet videbāt euz ſapienter reſpondentem ⁊ interrogantem.

¶Et dicebat eis i doctrina ſua:Cauete a ſcribis

qui volũt in stholis ambulare: ⁊ salutari in foro ⁊ in primis cathedris sedere in synagogis: ⁊ primos discubitus in cenis. Qui deuorant domos viduarum sub obtentu prolixe orationis: hi accipient prolixius iudiciuz.

HIERO. Confutatis scribis ⁊ phariseis: vt ignis eorum arida exẽpla incendit. vnde dicit: Et dice. eis in doctrina sua Ca. a scri. qui vo. in sch. ambula. BEDA. Ambulare i stholis: cultioribus vestimẽtis idutos: ad publicũ procedere significat: in quo inter cetera diues ille qui epulabatur quotidie splendide peccasse describit. THEOPHI. In stholis aũt venerabilibus ambulabant ex hoc volentes phonorari: ⁊ similr alia appetebant que cedũt ad gloriã. Naz segtur: Et salu. l fo. ⁊ i pri. ca. se. in sy. ⁊ pri. discu. in ce. s. volunt.

BEDA. Notãdum aũt q; nõ salutari in foro: nõ primos sedere vel discũbere vetat eos gbus hoc officiu ordine cõpetit: sed eos qui hec: siue habita siue non habita indebite amant: a fidelibus quasi improbos docet esse cauẽdos: animũ videlz nõ gradũ redarguẽs: licet culpa nõ careat: si ydẽ in foro litibus interessent: qui in cathedra moysi synagoge magistri cupiũt appellari. Duplici sane rõne vanegloꝛie cupidis attendere iubemur: ne. s. eoꝝ: vel simulatione seducamur: estimantes bona eẽ q̃ faciũt: vel emulatiõe inflammemur frustra gaudẽtes i bõis q̃ laudari simulãt. THEOPHI. Specialiter etiã aplos docet vt nullã cũ scribis habeant ꝺuersationẽ sed ipz xpz imitentr: ordinãsq; ipos magistros i his que sũt circa vitam agẽda: alios eis supponit.

BEDA. Nõ solũ aũt laudes ab hominibus: veꝝ ẽt pecunias querũt: vnde sequit. Qui de. do. vi. sub obtẽ. proli. ora. Sũt. n. q se iustos simulãtes a pctõꝝ suoꝝ ꝺscia turbatis q̃ si pfoni pro eis in iudicio futuri: pecunias accipere nõ dubitant: ⁊ cũ porrecta manꝰ pauperi ẽces iuuare soleat: illi obhoc maxime in precibus pnoctant vt paupi nũmũ tollant. THEOPHI. Accedebãt aũt scribe ad has mulieres q̃ si ne ꝓtectiõe viri manebãt: q̃si carũ fierẽt ꝓtectores: ⁊ simulatione orationis ⁊ habitu reuerentie ⁊ hypocrisi viduas ꝺcipiebant: ⁊ sic etiã deuorabãt diuitũ domos. Sequit. Di acci. plix. iudiciũ. s. q̃ ceteri iudeorum peccantium.

¶ Et sedens iesus ꝓtra gazophilaciũ aspiciebat quõ turba iactaret in gazophilaciũ: ⁊ multi diuites iactabant multa. Cũ venisset aũt vna vidua pauper misit duo minuta: qꝺ est quadrans. Et cõuocãs discipl'os suos ait illis: Amẽ dico vob qñ vidua hec pauper plus omnibus misit: q mi serunt in gazophilaciũ. Omnes enĩ ex eo quod abundabat illis miserũt: hec vero ꝺ penuria sua omnia que habuit misit totũ victum suuz.

BEDA. Dominus qui appetituros primatus ⁊ vanegloꝛie cauendos esse monuerat: etiã dona ferentes in domuz domini certo examine discernit: vnde dicit: Et sedens ibs ꝺ gaço. aspi. quõ tur. iactaret in gaço. Sermone greco phylaxe seruare dicit. ⁊ gaça pſica lingua diuitie vocantur. vnde gaçophilaciũ locus appellari solet quo diuitie seruant: quo nomine ⁊ arca in qua donaria populi ꝛgregabant ad vsus templi necessarios: ⁊ porticus in quib⁹ seruabant appellabant. Habes exẽplũ de porticib⁹ in euangelio. Dec i quit verba locutus est in gaçophilatio docens in templo. Habes ⁊ de arca in libꝛo regũ: Et attulit ioiada põtifex gaçophilacium vnum. THEOPHI. Erat autem laudabilis consuetudo apud iudeos: vt. s. habentes ⁊ volentes aliquid in gaçophilacio ponerent quod esset ꝓ sacerdotibus ⁊ pauperib⁹ ⁊ viduis: vt ex inde nutrirent. vnde subditur. Et multi ꝺi. ia. mul. Multis aũt hoc facientibus accessit ⁊ vidua: ostẽdens affectũ in oblatiõe pecunie: ſm ꝓpriã virtutẽ. vñ subdit. Cũ ve. ãt vna vi. pau. mi. duo mi. qꝺ est quadrans.

BEDA. Quadrãtẽ vocãt calculatores quartã partẽ cuiuslibet rei videlicet ⁊ loci: aut tpis aut pecunie. Fortitan ergo hoc loco quartã partẽ sicli. i. quinqz obolos significat. Sequit: Et cõ. disci. su. ait illis: Amẽ dico vobis qñ vi. hec pau. plus omnibus misit q mise. in gaço. Deus. n. nõ subtrahentium sed ꝺsciẽtiaz pensat: nec perpendit quãtuz in eo sacrificio: sz ex q̃to ꝓferat. vñ subdit: Omnes. n. ex eo qꝺ abunda. illis: mi. hec vero in pe. sua omnia que ha. mi. to. victum suum. HIERO. Mystice aũt diuites sũt q ꝓferunt de thesauro cordis sui noua ⁊ vetera: que sunt incerta ⁊ occulta sapientie diuine vtriusq; testamẽti. paupercula aũt q̃ est vt ego ⁊ mei similes: qui mitto quod possuz: ⁊ desidero quod non possum vobis explanare: nam nõ quantũ vos autdistis: sed ex q̃to cõsiderat deus vnusq; aũt quadrantes potest offerre que est voluntas prompta: que ꝺcitur quadrans: qz cum tribus consistit. s. cogitatu verbo: ⁊ facto. Et ꝺcit: Totum victum suum misit. hoc significat: quia tota voluntas corporis in victu cõsistit. vnde ꝺcitur: Totus labor hominis in ore suo est. THEOPHI. vel aliter: Vidua ista anima bois est: reliquẽs sathanã cui fuerat adiuncta q̃ mittit in tẽpli erario duo minuta: carnẽ. s. ⁊ mẽtẽ, carnẽ qdẽ p abstinẽtiã: mentẽ vero p humilitatẽ vt sic audire valeat q; totũ victũ suũ posuit ⁊ sacrũ fecit: nihil de suo mũdo relinquens. BEDA. Allegorice aũt diuites q̃ in gaçophylaciũ munera mittebant iudeos de iusticia legis elatos designãt. Uidua pauper: ecclesie simplicitatẽ designat. pauper qdẽ: qz ipsã superbie vel cõcupiscentias tpaliũ abiecit. vidua vo: qz ei⁹ ꝓ ea mõtẽ ptulit. Dec i gaçophylaciũ duo minuta mittit: qz dilectionẽ dei ⁊ primi seu fidei ⁊ orationis munera defert: q̃ ꝺsideratur ꝓpie fragilitatis minuta: sed merito pie itentõis accepta: cũctis supientibus iudeoꝝ operibus pstant. ex abundanti sibi iudeus mittit i munera dei q̃ de iusticia sua presumit. Omnẽ aũt victuz suum i dei munera mittit ecclesia: qz omne quod viuit: non sui meriti sed diuini muneris esse intelligit.

XIII. CAPITVLVM.

Et cuz egrederetur de templo ait illis vnus ex discipulis suis: Magister aspice q̃les lapides: ⁊ q̃les structure. Et rñdens iesus ait illi: Uides has magnas edificatiões? Nõ relinquet lapis sup lapidez qui non destruatur.

BEDA. Quia fundata eccl'ia xpi: Judea dignas sue pfidie pẽas erat luitura: apte dñs post laudatã i paupe vidua deuotionez eccl'ie egredit de tẽplo: ruinãq; ei⁹ futurã atq; edificia nũc admirãda: nõ mlto post ꝓtẽnẽda eẽ pdixit. vnde dr: Et cũ egre. de tẽp. ait illi vn⁹ ex di. suis. Mgr aspi. q̃les la. ⁊ q̃. structure. THEOPHI. Quia. n. mlta circa destructõez hierusalẽ dñs locut⁹ fuerat: discipli ei⁹ mirabant q; tã magna ⁊ pulchra edificia destrui debeãt: ⁊ pp hoc oĩdũt ei tẽpli decorem: q nõ solũ ait ꝺ destruẽda foze: sz ⁊ q̃ i eis lapis sup lapidẽ ñ relinquerẽt vñ segt: Et rñs. ibs ait illi: Uides has oẽs mag. edifica. Nõ reli. la. su. lapi. q nõ ꝺstruatur. Sz ꝺcerẽt alig q; mlte relige remãserũt: vt xpm mendacẽ nitãt ostẽdere: sed nequaq̃ est hoc. Etsi. n. aliq̃ relige remansissent: tamẽ vsq; ad vlem cõsummatõez nõ relique tur lapis sup lapidẽ. Preterea narrat q; beli⁹ hadrian⁹ ciuitatẽ ⁊ tẽplũ a fundamẽto euertit: ita q; verbũ domini qꝺ hic dr sit ipletũ. BEDA. Diuinitus aũt ꝓcuratũ ẽ: vt pfectum p orbẽ fidei euãgelice gre tẽplũ ipm cũ cerimonys tolleret: neqs forte puulus i fide si videret illa pmanere q̃ a deo sunt ist̃ituta paulati a synceritate fidei que ẽ i christo iesu ad carnalẽ labereꝝ iudayſmũ. HIERO. In ꝺ ẽt enu

merat dñs discipul' cladē nouissimi tpis.i.ōstructōem tēpli cūplebet littera sua.de q̄ lapis super lapidē nō relinq̄t.i.testimonia ꝓphetaꝝ sup eos i quo iudei retorquebant ea vt i esdram t ꝯrobabel t machabeos. BEDA. Recedente etiā domino de tēplo oīa legis edificia t compositio mādatoꝝ ita destructa ē vt nihil a iudeis impleri possit: t capite sublato: vniuersa inter se membra cōpugnant.

¶ Et cū sederet i mōte oliuaꝝ cōtra tēplū interrogabāt eū sepatis petrus t iacobus t ioannes t andreas: Dic nobis q̄n ista fiēt: t q̄ sīgnū erit q̄n hec oīa icipient ꝓsummari. Et rīndens ihesus cepit dicere illis: Videte neqs vos seducat. Multi.n. venient i noīe meo: dicentes q̄ ego sum: t multos seducent. Cuz audieritis aūt bella t opiniones belloꝝ ne timueritis. Oportet.n. hec fieri: sed nōdū finis. Exurget.n. gens contra gentē: t regnum super regnum: t erunt terremotus p loca t fames initium dolorum hec.

BEDA. Quia laudātibꝰ q̄busdā edificatōes templi dñs palā rīderat hec eē oīa destruenda: discipuli secreto tps t signa p̄dicte destructōis interrogāt. vnde dr: Et cū sederet i mōte oliuaꝝ ꝯtra tēplū: cū de ruina t excidio tēpli disputat: vt etiā ipso corpis situ verbis q̄ loquit cōgruat: mystice designās q̄ gentis manens i sanctis: supboꝝ detestatur amētia. Mons.n. oliueti fructiferā designat sancte eccl'ie celsitudinē. AVGV. Interrogantibꝰ aūt eū discipulis: ea rīdit dñs q̄ iam ex illo tpe fuerāt secutura: siue de excidio hierusalē vnde orta ē ipsius interrogationis occasio: siue de aduētu suo p ecclesiaz i qua vsq; ad finē venire nō cessat. In suis.n. veniēs agnoscit: nō ei quotidie mēbra nascūt: siue de ipo fine in quo appebit vīuos iudicaturꝰ t mortuos. THEOPHI. Sz anteq̄ eis ad interrogata rīdeat: mētē eoꝝ cōfirmat vt nō seducant. vndē sequt. Et rīn. iesus cepit di. il. Vide. neqs vos seducat. Hoc aūt dicit q̄ icipiētibꝰ circa iudeaz passionibꝰ īsurrexerūt qdā q̄ se doctores esse dicebāt. vnde sequitur: Multi.n. ve. in noīe meo di. q̄ ego sum. BEDA. Multi enim imminēre hyerosolimoꝝ excidio extitere qui se eē christos dixerunt: tpsq; libertatis iā appropinquare. Multi etiaz i ecclesia ipsis etiā tēporibꝰ apostoloꝝ hereśiarche pdiere. Multi etiaz i noīe christi venere antichristi: quoꝝ primus est simon magus: cui sicut in actibus apostolorum legimus auscultabāt q̄ in samaria erāt dicētes: Hec est virtus dei q̄ vocat magna. vñ t hic subdit: Et mul. sedu. A tpe aūt dominice passionis in pplo iudeoꝝ q̄ latronē seditiosuz elegerūt: t xp̄m saluatorē abiecerūt: nec hostiū: nec seditiones ciuiū cessauerūt. vñ sequtur: Cū au. autē bella t opi. bel. ne ti. Sed his aduētantibꝰ: apli ne terreant' ne hierusalem iudeāq; deserāt admonent: q̄ vz. nō statī finis: q̄n poti⁹ in q̄dragesimū differēdū sit ānū. Et b ē q̄ subddit: Oportet eni hec fie. sz nondū finis. i. desolatio p̄uincie vltimūq; vrbis ac tēpli excidiū. sequtur: Exurget aūt gens ꝛ gētē: t reg. sup regnū. THEOPHI. Idest romani ꝛ iudeos: quod iosephus narrat ante destructionē hierusalē factū. Cū eni gens iudeoꝝ tributū nō redderet: romani venerūt turbati. sed q̄ tunc tēporis romani misericordes erāt: cepissent q̄ deoꝝ spolia: nō fuisset tīa destructio hierusalē. sz q̄ deus ꝛ iudeos preliaret: ostendit p id q̄ subdit: Et erūt terremotus per loca t fames. BEDA. Cōstat aūt hoc tpe iudaice seditionis ad litteram contigisse. Potest vero regnum sup regnum: t pestilentia eorum quoꝝ ꝓmo serpit vt cancer: t fames audiendi verbum dei: t cōmotio vniuerse terre: t a vera fide separatio in hereticis magis intelligi: qui contra se inuicem dimicantes: ecclesie victoriam faciunt.

¶ Videte aūt vosmetipsos: tradēt.n. vos i ꝯcilijs t i synagogis vapulabitis: t añ pīsides t reges stabitis pp me in testimoniū illis. Et in oēs gentes primū oz p̄dicari euangeliū. Et cuz duxerint vos tradētes: nolite p̄cogitare q̄d loquamini: sz q̄ datuz fuerit vobis in illa hora id loquamini. Nō eni vos estis loquētes: sz spūssanctus: Tradet aūt frater fratrē in mortē: t pater filiū: t cōsurgent filij in parētes: t morte afficiēt eos. Et eritis odio omnibus hoib⁹ propter nomē meū. Qui autem sustinuerit in finem hic saluus erit.

BEDA. Quo merito hierosolymis ac puicie iudeoꝝ vniuerse irrogāda tot fuerūt aduersa dñs māifestat cū dic: videte aūt vosmetipsos. Tradēt.n. vos in ꝯci. t i syna. vapu. Ea q̄ppe iudaice gēti maxia cā erat excidij: q̄ post occisionē saluatoris nois quoq; ac fidei ei⁹ p̄cones ipia crudelitate vexabāt. THEOPHI. Cōueniēter aūt ꝓposuit narrationē de his q̄ circa apl'os erāt: vt i ppzys tribulationib⁹ alios ꝓsolationē hērēt ex cōib⁹ tribulationib⁹ t passionibus. Sequtur.n. Et añ re. t pre. sta. pp me: in testi. illis. Reges āt t pīsides dicit: sicut agrippā: neronē: t herodē. Qz āt dic. Añ re. t pre. sta. p. me. nō modicā eis cōsolationē dedit: q̄. s. pter eū erāt passuri. Qz aūt dicit. In testimoniū illis. sic itelligit. i. in p̄iudiciū eoꝝ: vt. s. eēnt i excusablies q̄. s. aplis laborātib⁹ illi nō potuerūt veritati ꝓiungi. Deide vt crederent q̄ pp tribulatiōes t picula p̄dicatio īpediret: subdit: Et in om. gen. p̄mū oz p̄dicare euā. AVGV. de cō. euan. Matthēus addit: Et tūc veniet ꝓsumatio. Sz hoc q̄ dr marcus ait: Primū: signat vtiq; anteq̄ veniat ꝓsumatio. BEDA. Hoc ita fuisse cōpletū eccl'iastice testant' historie: i q̄bus refert q̄ apli oēs mlto añ excidiū iudee puincie ad p̄dicādū euangeliū toto orbe fuerunt dispsi: excepto iacobo zebedei: t iacobo frater dñi q̄ in iudea p verbo dñi pri⁹ sanguinē fuderāt. Qm̄ ergo nouerat dñs corda disciploꝝ ō excidio ac p̄ditione sue gentis eē cōtristanda: hoc eos solatio alleuat vt nossent sibi ēt iudeis abiectis socios non deesse gaudij regniq̄ celestis: imo multoplures ex iudea perirent ex oībus toto orbe hoībus esse colligendos. GLO. Poterat etiā alia sollicitudo in discipuloꝝ cordibus oriri. q̄ enī audierant q̄ ante reges t pīsides essent ducēdi: ne dubitarent q̄ ex defectu proprie scientie ac facūdie ad rīdēdū īsufficientes essent: dñs eos cōsolat' cū subdit: Et cuz dux. vos tra. no. p̄cogita. q̄d loq̄. sed q̄ da. fu. vo. in illa ho. id loquamini. BEDA. Cū enī ꝓpter christū ducimur ad iudices: voluntatem tīa nostraz pro xp̄o debemus offerre: Ceterum ipse christus q̄tū in nobis habitat loqtur: t spūssancti in rīndendo gratia dabit'. vñ sequtur: Nō enī vos estis lo. sed spiritussanctus. THEOPHI. Predicit ēt eis q̄ erat grauius: q̄. s. a ppings psecutionē patient'. vñ sequtur: Tradet aūt frater fra. in mor. t pater fi. t ꝓsur. fi. i parētes. t mor. affici. eos. BEDA. Hoc in psecutionibus fieri crebro vidimus: nec vllus ē inter eos fidus affect⁹ quoruz diuersa fides ē. THEOPHI. Hoc autē dicit: vt audito b preparēt se vt psecutiones t mala patiētius sustinerēt. Deide ꝓsolationē inducit dicēs: Et eritis odio oīb⁹ hoib⁹ pp nomen meū. q̄. n. habeamur odio ppter christū: cā ē sufficiēs patiēter psecutiones sustinēdi: nō. n. martyrē facit pena: sz cā. Sed in hoc etiā q̄ sequtur: Qui aūt susti. in fi. hic saluus erit. t nō modica cōsolatio esse videtur iter persecutiones.

¶ Cū aūt videritis abomiationē desolatōnis stātem vbi non debet: qui legit intelligit: tunc qui i iudea sunt fugiant in montes: t qui super tectū

nō descendat in domū:nec introeat vt tollat quid de domo sua: ⁊ q̄ i agro erit non reuertat retro tollere vestimētū suū. Ueh aūt prēgnātib⁹ ⁊ nutriētibus i illis diēb⁹. Orate ergo: vt hyeme nō fiant. Erunt enīz dies illi tribulatiōis tales:quales non fuerunt ab initio creature:quā condidit deus vsqz nūc:neqz fient. Et nisi breuiasset dominus dies:non fuisset salua omnis caro. Sed propter electos quos elegit breuiauit dies.

GLO. Premissis his q̄ āte excidiū ciuitatis erāt futura: nūc dñs pdicit ea q̄ circa ipaz cuitatis destructiōem ꝓtigerūt dicēs:Cū aūt vide.abomi.deso.stantē vbi nō dz: g legit ītelligat. AVGV.de cō.euā.Matthe⁹ dicit:Stātē i loco scō.i hac aūt mutatōe vbi marc⁹ exposuit eandē sniam. Ideo gppe:Ubi nō debet.s.i loco scō:vbi nō dz. BEDA. Quādo aūt ad ītelligētiā puocamur mysticū mōstrat esse qō dcīm ē. Pōt autē simplr aut de antichristo accipi:aut de imagīe cesaris:quā pilat⁹ posuit i tēplo: aut de hadriani eq̄ stri statua q̄ i ipo scō sancto⁹ loco multo tpe stetit. Abominatio quoqz sm veterē scripturā idolū nuncupat: ⁊ iccirco addidit. Desolatōis:q⁹ in desolato tēplo:atqz deserto idolū positū sit. THEOPHI. Uel abominationē desolatiōis dicit īgressum hostiū i ciuitatē p violentiā. AVGV. ad esichium: Lucas vo vt oñderet tūc factā fuisse abominationē desolationis:aut expugnationē hierusalē hoc eodem loco dñi vba cōmemorat:Cū videritis circūdari ab exercitu hierusalē:tūc scitote q⁹ appropīquauit desolatio ei⁹. Sequitur:Tūc q̄ i iudea sunt:fu.i mōtes. BEDA. Dec iuxta litterrā facta eē ostat:cū appropīquāte romano bello:⁊ exterminio iudaice gentis:oraculo admoniti oēs q̄ erāt i pui cia christiani:lōgius discesserūt vt ecclesīstica narrat historia:⁊ trās iordanē secedentes: manebant ad tps i ciuitate Pella:sub tutela agrippe regis iudeoz:cui⁹ i actib⁹ apl'oz mētio ē:q cū ea q̄ sibi obtēperare volebat parte iudeoz: sp impio romāoz subdit⁹ agebat. THEOPHI. Bene aūt dixit:Qui i iudea sunt:q⁹ apli i iudea adhuc nō erāt:sz ante pliū fugati sūt a hierusalē. GLO. Ul'magis ipsi exierūt: spū ducti diuīo. Segt:Et q̄ sup tectū:nō descē.i do.nec ītro. vt tol.qd de do.sua. Desiderabile.n.erit etiā nudo corpe ō tanta tribulatiōe saluari. Sequit:Ueh aūt preg.⁊ nutri.in illis diēb⁹. BEDA. Quaz.s.vl'vteri vl'man⁹ filioz sarcīa pgrauate fugę nčitatē ñ nunime īpediēt. THEOPHI. Mihi aūt vr q⁹ filioz esuz i his oñdat:nā fame ⁊ pestilētia afflicti manus filys iniecerūt. GLO. Postq̄ aūt fecerat mētionē de duplici īpedimēto fuge: q⁹.s.posset eē vel ex cupiditate reż asportādaz:vl'ex ōportatiōe natoz:tāgit tertiū īpedimētū:qō.s.ē ex pte tpis dicēs:Orate ģ vt hyeme ñ fiāt. THEOPHI. Ne.s.ex difficultate tpis īpediāt g fugere cupiūt. Cāz āt tāte nečitatis ad effugiēdū ꝓueniēter assignat cū dīc:Erūt.n.i diēb⁹ illī tribula.ta.q̄.nō fuc.ab initō crea.quā ꝓdi.de⁹ vsqz nūc:nz fiēt. AVGV. ad esichium. Joseph⁹.n.g iudaicas scripsit historias:talia mlta dicit illi pplo tūc accidisse:vt vix credibilia videāt. vñ nō īmerito dictū est talē tribulatōnē nec fuisse a creature initio nec futurā. Sz etsi tpe antichristi tal'aut maior forsitā erit: ītelligēdū ē de illo pplo dictū:q⁹ eis tal'āpli⁹ futura non erit. Si enī ātichristū illi pmi ⁊ pcipui recepturi sūt factur⁹:ē tē idē ppls tribulatione poti⁹ q̄ passur⁹. BEDA. Doc āt solū ē ī tātis malis ffugiū:vt de⁹ g dat vtutē patiēdi:breuiet potē tiā psequēdi:vñ segt:et nisi breui.do.di.cē. THEOPHI. Idest nisi ī breui spacio bellū romano⁹ fuisset: nō fuis.sal. oīs caro.i.null⁹ euasisset iudeus:sz pp electos quos elegit.i. pp iudeos credētes:aut i poste⁹ credituros:breuiauit dies .i.cito bellū ē terminatū.nā psciebat de⁹ q⁹ multi post desolationē ciuitatis crederēt iudeoz.hui⁹ gra eoz gen⁹ ex to to destrui nō pmisit. AVGV. ad esichiū: Quidā āt cōuenięti⁹ ītellexisse mihi videt mala ipa significata noie diez: sic dicti sūt dies mali in alys scripture diuine locis:neqz.n. dies ipsi mali sūt:sz ea q̄ fiūt i eis. Ipsa ergo dcā sūt breuiari:vt deo donāte tolerātiā min⁹ sētirēt:ac sic q̄ magna erant breuia fierent. BEDA. Uel alr:Dec q̄ dicit ab illo loco. Erūt dies tribulatiōis.tpib⁹ antichristi ,ppie ꝓgrūt:qui ñ solū tormēta crebriora ⁊ acerbiora q̄z pus ꝓsueuerāt īgerē da sūt fidelib⁹:sz qō graui⁹ ē signoz quoqz opatio eos qui tormēta īgerūt comitabit. Dec āt tribulatio q̄to ceteris q̄ pcessere pssuraz pōdere grauior fuit:tāto ē tpis breuitate moderatior futura: Nāqz trib⁹ ānis ⁊ dimidio q̄tū de prophetia danielis ⁊ apocalypsi ioānis cōyci pōt:ecclīa prohdē ipugnāda eē credit Jnxta vo sensus spuales:cū videremus abominationē desolatiōis stare vbi nō dz:h ē hereses ⁊ flagitia regnare iter eos q⁹ celestib⁹ mysterys videbāt eē cōsecrati:tūc qcūqz i iudea:hoc ē i confessiōe vē fidei pfistimus:tanto alti⁹ vtutū culmē debem⁹ ascēdere:q̄to plures āpla viatioz itinera seq videm⁹. HIERO. Fuga.n. i mōtes ē: vt nō descēdat ad ima q̄ ascēdit ad alta. BEDA. Tūc q̄ fugiendo tectū ē:hoc ē q̄ excedēs aīo carnalia fcā tāq̄ in aura libera spualiter viuit:ne descēdat ad ifimos act⁹ pstine ꝓuersationis:nz ea q̄ religīrat mūdi: carnisue ōsideria repetat. Dom⁹ nāqz nra vl'mūd⁹ h:vl'ipsa ī q̄ degim⁹ nra ītelligēda ē caro.

HIERO. Dicit.n. Orate vt hyeme nō fiat fuga vra vel sabbato.i.ne finiāt fruct⁹ nri opis cuz fine tpis.hyeme.n.finit fruct⁹:sabbato vero tempus. BEDA. Si autem de consumatione mundi intelligatur hec precipi: vt non refrigescat fides nostra ⁊ in christum charitas: neqz vt ociosi in opere dei torpeamus virtutū sabbato. THEOPHI. Oportet etiam nos a peccato fugere cum feruore:⁊ non frigide ⁊ gete. HIERO. Tribulatio āt erit īgēs ⁊ dies breues pp electos:ne malitia hui⁹ tpis mutet intellectū eoz.

¶ Et tunc siquis vobis dixerit:Ecce hic est christus:ecce illic:ne crediderītis. Exurgēt enī pseudo christi ⁊ pseudo prophete: ⁊ dabūt signa ⁊ prodigia ad seducendos si fieri potest etiam electos. Uos ergo videte. Ecce predixi vobis omnia. Sed in illis diebus post tribulationem illā sol contenebrabitur: ⁊ luna non dabit splendorē suū. Et stelle celi erunt decidētes: ⁊ virtutes q̄ in celis sūt mouebūtur. Et tūc videbunt filium hois venientē i nubib⁹ cū virtute mlta ⁊ glia. Et tē mittet āgelos suos: ⁊ ꝓgregabit electos suos a q̄ttuor vētis a sūmo terre vsqz ad summū celi.

THEOPHI. Postq̄ ea que ad hierusalem pertinebāt dñs cōpleuit:nunc de aduentu loquitur antichristi dicēs: Et tunc siquis vobis dixerit:ecce hic est christus:ecce illic: ne crediderītis. Doc autem q⁹ dicit Tunc:non sic ītelligas idest statim cum completa fuerint supradicta circa hierusalem:sicut ⁊ matthęus post christi generationem dicit: In diebus illis venit Joannes:nunquid īmediate post christi natiuitatem:non.sed indeterminate vel indistincte: sic ⁊ in hoc loco Tunc accipi potest:non.s. quando hierusalē desolabitur:sed circa tempus aduētus antichristi. Sequitur Exurgent.n.pseudo christi:⁊ pseu.prophe.⁊ da. si. ⁊ pro. ad se. si fieri potest etiā electos. Multi enim christi nomen sūscipient:ita etiam vt fideles seducant. AVGV. xx. de ci. dei: Soluetur enim tunc sathanas: ⁊ per antichristum in omni virtute sua mirabiliter quidez sed mēdaciter operabitur. Solet autem ambigi:vtrum propterea dicta sint ab apostolo signa ⁊ prodigia mēdacy:quoniā mortales sensus

per fantasmata deceptturus est: vt quod non facit: facere videatur: an qz illa ipsa etiam si erunt vera prodigia: ad mēdacia pertrahent crediturōs non ea potuisse nisi diuinitus fieri: vtutem diaboli nesciētes: maxime qñ tātam: q̄tā nunq̄ habuit accepit ptātē: sz pp qōlibz boz dcñ sit seducent eis signis atqz pdigys q seduci merebunt. GREGO. sup eçe. Lur āt sub dubitatiōe dr: Si fieri pōt. Lū gd futuz sit a dño ꝓsciat. Unū vo ex duob⁹ē: qz si electi sunt fieri nō potest. si aūt fieri pōt: electi nō sūt. Ista ergo dominici ꝓmōis dubitatio in electis exprimit trepidationē mentis: quos t electos noīat: qz cernit q ī fide t bono ope psistent: qz q electi sunt ad psistēdū: p signa p̄dicatoz ātichristi tētabūt ad cadēdū. BEDA. Quidā āt ꝟ ad captiuitatis iudaice tps referūt: vbi mlti christos se ee dicētes ōceptas post se cateruas pplī trahebāt: sz ī illa ciuitatis obsidione null⁹ erat fidelis ad quē diuina exhortatio ne falsos magistros seqret fieri deberet. vnde meli⁹ de hereticis accipiēdū ē: q contra ecclesiā veniētes christos se eē mētirent: quoz pm⁹ simō magus fuit: extrem⁹ aūt ille maior ceteris ē antichristus. Seqtur. Uos q̄ vi. ec. p. vo. oīa. AVGV. ad plebē hippo. Nō .n. solū bōa q̄ sanctis t fidelibus suis ē redditur⁹ vez etiaz mala q bus erat hic mūdus abūdatur⁹: aut p̄dixit vt bona post secli finē secutura certiozes expectaremus: qñ mala si militer p̄nūciata ante seculi finē precedentia sentiremus. THEOPHI. Post ātichristi āt aduētū alterabit t mutabit machia mūdialis obscuratis siderib⁹: pp abūdātiam claritatis xpi. vñ segt. Sz ī dieb⁹ illis post tribulationē illā sol cōte. t lu. nō da. splē. su. t stel. ce. erūt deci. BEDA. Si dera. n. ī die iudicy videbūt obscura: non diminutōe sue lucis accidēte sz supueniēte claritate veri lumis: hoc est sūmi iudicis q̄uis nil phibeat ītelligi veraciter solē tūc t lunam cū siderib⁹ ceteris ad tps sui lumīe puari: qūo de sole factū ꝟstat tpe dñice passionis. Letez pacto die iudicy cū fuerit celū nouū t terra noua: tūc fiet qō esa. dic. Erit lux lūe sicut lux solis: t lux solis septēpliciter. Segt. Et vir. q̄ sūt ī celo mouebūt. THEOPHI. Idest vtutes āgelice stupebūt tāta magnalia videtes fieri: t coz iudicari cōseruos. BEDA. Quid miz hoīes ad hoc iudiciū pturbari: c aspectū t ipe āgelice tremūt ptātes? Quid faciunt ibi tabule qñ tremunt colūne? Quid virgula deserti patit: cū cedrus padisi cutit? HIERO. Uel alr: Sol obtenebrabit ad gelida corda vt hyeme. Et lūa nō dabit splēdorē suū. serēa a tēpestate dissensionū. Et stelle celi erūt decidētes ī lumīe qñ pene deerit semē abrae: cui sūt similate. Et vtutes q̄ sunt ī celis mouebūt. ad irā vidicte q̄ mittet a filio hoīs vēiente: de cui⁹ aduētu subdit: t tūc vi. fi. ho.. ve. ī nu. cū virtu. mag. t glīa. g. f. pus sit pluuia ī vellus Gedeō descēdit cū būilitate. AVGV. ad esichiū: Qz. n. dictū ē apostolis ab āgelis: Sic veniet qūo vidistis eū eūtē ī celū. merito credēd⁹ē nō solū ī eodē corpe: vez et ī nube vētur⁹: qñ sic veniet sicut abyt: t nubes suscepit eū abeūtē. THEOPHI. Uidebūt āt dñz tāq̄ filiū hoīs. s. ī corpe: qō. n. vr corp⁹ē. AVGV. ꝓrio ō trinitate: Uisio qppe fily hoīs exhibet et malis: nā visio forme dei nō nisi mūdis corde: qz ipsi deū videbūt: Et qz filiū dei fm id qō ī forma dei eqlis ē pri: inig videre nō pōt: oz āt vt iudicē viuoz t mortuoz corā quo iudicabūt t iusti videāt t inig: iō oportebat vt filius hoīs accipet iudiciariā ptātē: de cui⁹ executiōe mox subdit: Et tūc mittet angelos su. THEOPHI. Uide q xps ihs mittit āgelos sūc t pr̄. Ubi q̄ sunt q dñt q pri nō ē eqlis: Egrediēt nāqz āgeli ogregare fideles electos: vt ī aera rapti obuiāt iesu xpo. vñ segt: Et ogre. elec. suos a q̄ttuor ventis. BEDA. A q̄tuor āt ꝟtis a q̄ttuor mūdi ptib⁹ dicit: oriēte: occidēte: aglone: t austro. Et ne gsq̄ putaret a q̄ttuor solūmō plagis terre: t ñ poti⁹ a cūctis ei⁹ finib⁹ simul t mediterraneis regionib⁹ electos eē ogregādos apte subiunxit: A summo terre vsq̄ ad summū celi. i. ab extremis terre finib⁹ vsq̄ ad vltimos terminos eius: vbi lōge aspectātibus circulus celi terre finib⁹ ꝟsidere vr. Nullus ergo ī die illa remanebit electus: q non venienti ad iudiciū dño in aera occurrat. Ueniunt ad iudiciū t reprobi: vt pacto iudicio dissipēt t pereāt a facie dei.

¶ A ficu aūt discite parabolaz. Cum iam ramus eius tener fuerit t nata fuerit folia: cognoscitis qz in ꝓrio sit estas. Sic t vos cū videritis hec fieri: scitote q ī ꝓrio sit in ostijs. Amē dico vobis qm̄ nō trāsibit generatio hec: donec oīa ista fiāt. Celū t terra trāsibūt: verba aūt mea nō trāsiēt.

BEDA. Sub exēplo arboris docuit dñs ꝓsumatiōis ex ēplū dicēs: A ficu āt discite pabolā. Cū iaz ra. eius te. fue. t na. fue. folia. cog. qz ī ꝓrio sit estas. Sic t vos: cū vi. h fi. sci. q ī ꝓ. sit ī ostys. THEOPHI. q. d. Sē cū ficui nascūt folia stati ē estas: sic t post āgustias antichristi statī nullo sequēte medio: xpi erit aduētus. q estas erit iustis ex hyeme: pecatoribus vo hyems ex estate. AVGV. ad esichiū. Ul aliter: Oīa q̄ a tribus euāgelistis dcā sūt de dñi aduētu: dili gētius iter se collata atqz discussa fortasse iueniunt ad hoc ptinere: qō quottidie venit ī corpe suo qō ē eccl'ia exceptis his locis vbi ille aduētus vltimus ita ꝓmittit: vt ꝓpinq̄re dicat: t q ī vltio ꝓmōis fz matthеū ipse aduētus euidēter exꝑmit: vbi dr: Lū vene. fi. ho. ī ma. sua. Quid. n. ē: Lū videritis h fieri: nisi ea q̄ supra dixit ī qbus ē et id qō ait: Et tūc videbūt filiū hoīs veniētē ī nubibus. Nō itaqz tūc erit finis: sz tūc erit ī ꝓrio. an dicēdū ē nō oīa q̄ supra comemorata sūt eē itelligēda: sz aliq̄ eoz: h vz excepto qō dictū ē: Et tūc vide. fi. ho. veniētē. Ipse qppe finis erit: nō tūc ꝓximus erit: sz matthеus apuit nullis exceptis eē accipiēdū dicēs: Lū vide. h oīa: scitote qz ꝓpe ē ī ianuis: Intelligitur q̄ qō supra dictū ē sic: Et mittet āgelos suos de q̄ttuor mūdi partibus. i. ō toto orbe terraz ogregabit electos suos: q̄ tota hora nouissima faē veniēs ī suis mēbris tāq̄ in nubibus. BEDA. Pōt āt h fructificatio fici mystice intelligi sup statu synagoge: q̄ veniēte ad se dño qz fructū iusticie nō bēbat in eis q tūc icreduli erāt: eterna sterilitate dānata ē. Sz qñ dixit apls q cū plenitudo gētiū ītrauerit: oīs israel saluus erit. Quid ē h: nisi q diu sterilis arbor fici fructuz quēne ganerat reddet: qō vbi factuz fuerit estatē vere pacis eē in ꝓrio nō ābiges. HIERO. Uel folia fici nata verba sunt pītia: estas ꝓxia dies ē iudicy ī q̄ vnaq̄q arbor māifestabit q̄ ītus habuit: aridū ad obūrēdū: an viride ad plātādū cuz ligno vite. Segt. Amē di. vo. qm̄ nō transi. gene. h: donec oīa fiāt. BEDA. Noīe gnātionis āt oē hoīum significat genus: aut spāliter iudeoz. THEOPHI. Uel alr: Non trāsib. gene. h. s. xpianoz donec oīa fiāt: q̄ circa hierusalē t antichristi aduētū dcā sūt. Nō. n. dicit gnātiones apl'oz: qz maior ps apl'oz nō puenit vsq̄ ad hierusalē ꝓsumationez. Dicit āt hoc de generatiōe xpianoz: volēs discipulos ꝓsolari ne crederēt q illis tpib⁹ fides deficeret. ꝑpus. n. elemēta ī mobilia deficiēt q̄ verba xpi. vñ subdit: Celū t terra trāsibūt: vba aūt mea nō trāsiēt. BEDA. Celū qō trāsibit nō ethereū sine sidereū: sz aereū ītelligere dēm⁹. Quocūq̄. n. puenire potuit aq̄ deluuy: eo iuxta beati Petri sniam ignis iudicy perueniet. Trāsient aūt celū t terra p eam quā nūc hūt imaginē: attamen per essentiā sine fine subsistent.

¶ De die aūt illo vel hora nemo scit: neq̄ angeli ī celo: neq̄ fili⁹: nisi pater. Uidete: vigilate: t orate. Nescitis enīz quando tempus sit. Sicut homo qui peregre pfectus reliquit domū suam t dedit seruis suis ptātez cuiusq̄ opis: t ianitori pcepit vt vigilet. Uigilate ergo. Nescitis enīz quādo dñs dom⁹ veniat: sero: an media nocte:

an galli cantu:an mane:ne cum venerit repente inueniat vos dormiētes. Quod aūt vobis dico: omnibus dico. Vigilate.

THEOPHI. Uolēs dñs discipl'os ipedire ab iterrogatione illi⁹ diei ⁊ hore dixit: De die aūt illo ⁊ hora ne. scit: nz an. i ce. ne. fi. nisi pr̄. Si. n. dixisset: qz scio: tamē nolo vob revelare: ipos nō modicū ꝓtristasset. Nūc vo sapiētius egit: ⁊ ipos excludit ab hꝭ iterrogatōe: ne ei molesti fierent i hoc q dixit: Neqz ageli sciūt neqz ego. AVGV. ix. de trini. Ignoratio aūt diei atqz hore obycit̄ vnigenito deo: vt de⁹ ex deo nat⁹ nō sit in ea nature pfectione q̄ de⁹ ē. Sz p̄muz sensu cōis iudicy sentiēdū ē: an credibile eē possit vt aliqd ex oībus nesciat: q oībus ad id quod sunt atqz erunt auctor ē. Qūo. n. extra ei⁹ nature sciam ē p quaz ⁊ i q̄ id qō efficiē dū sit cōtinet̄: Hanc aūt ille diē ignorat que aduentus sui dies ē: humane nature qō agere diffiniūt: q̄tū i se ē pſciūt: ⁊ seqtur gerēdoꝝ cognitio volūtatē agendi. Qūo ergo dñs gl'ie aduētus sui ignorata die nature cē iperfrcte creditur: q ⁊ necessitatē habeat adueniēdi: ⁊ sciaz aduēt⁹ sui nō adepta sit: Jam vo q̄ta ipietatis geminat occasio: si deo pri deputabit̄ idignitatis affect⁹: si ei ademerit btitudinis cognitōez cui mōtis iduxerit pſciētiā: q si i eo oēs sciēte thesauri sunt: diē hūc nō ignorat: sz meminisse nos ꝓuēit occultos i eo scie thesauros cē. Ignoratio ig̃ ei⁹ ē fz q thesauri sciētie i eo latēt. In oībus. n. que de⁹ ignorare se logtur ignoratōe nō ōtinet̄: sz aut tps ē nō loq̄ndi aut dispēsatio ñ agēdi. Si āt tūc cognouisse de⁹ dr̄: q abrahā eū amauerit cū hoc nō celauit abrae: necesse ē ⁊ vt pr̄ ob id diē scire dicatur: qz nō celauerit filio. Si itaqz diē fili⁹ nescit: sacramētū est vt taceat. ecōtrario pr̄ solus ostēdit scire: qz nō tacet. Absit āt corporaliū mutationū nouitates in patre ⁊ filio existimari. Deniqz ne p ifirmitatē ignorare dicat̄ cōtinuo subiecit: Uidete: vigilate ⁊ orate: nescitis. n. quādo tps sit. HIERO. Uigilia. n. op⁹ ē mētis ante mortē corpis. THEOPHI. Docet aūt vigilare ⁊ orare: duo hec. Multi nāqz vigilam⁹: sz noctes ducētes i prauitates. ad hoc aūt ꝓuter silitudinez iducit dicēs: Sic hō q pe. pfec. re. do. su. ⁊ de. f. su. po. cu. op. ⁊ ia. pce. vt vigilet. BEDA. Domo q pegre pfect⁹ relict domū suā xp̄s est: q ad patrē post resurrectionē victor ascēdens: ecclesiā corpaliter reliqt: quā tamē nūq̄ diuine p̄sentie p̄sidio destituit. GREGO. i bo. Carnis eteni loc⁹ propie terra ē. que velut ad pegrinādū ducta ē: cuz p redēpto rē nr̄m ē i celis collocata. Dedit autē seruis suis ptātem cuiusq opis: qz fidelib⁹ suis ꝓcessa sanctispūs gra: facultatez tribuit bonis opibus fruiēdi. Janitori quoqz p̄cepit vt vigilarz: qz ordini pastoꝝ ꝓmisse sibi ecclie curā iubet ipēdere. Nō solū āt rectores eccle: sz oēs vigilare p̄cipimur: ianuas corduiū custodiētes: ne antiq hostis mala suggestio subitret: ne nos dñs dormiētes iueniat. vñ ex hac silitudie ꝓcludēs subdit: Uigilate q̄. nescitis. n. qñ dñs do. ve. sero: an me. no. an gal. cā. an ma. ne cū vene. re. iue. vos dormiētes. HIERO. Nā q dormit: nō corpora va sz phātasmata itendit ⁊ vacuus vigilat de his q̄ viderat: sic nimiꝝ sūtq quos mūdi amor rapit i vita deserūt post vitā qō somniabāt p certo.

THEOPHI. Uide aūt qz nō dixit: Nescio qñ tps erit: sed nescitis. Propter q̄. n. hoc occultauit: qz nobis expediebat. nā si nūc ignorātes finē nō curam⁹ qd facerem⁹ si finē scirem⁹: malicias nāq z nr̄as differrem⁹ vsqz ad vltimū. Attēdamus ēt dictiōes: sero nāqz finis existit: cū qs moriē senectute. media nocte: cū qs moriē i medio iuuētutis. galli cātu vo: cū rō ꝓplex i nob. Cū. n. icipit puer fz rōnē viuere: tūc gall⁹ i eo vociferat̄ excitās a somno sensualitatis. mane aūt puerilis ē etas. Oz. n. oēs istos finē p̄scire: nam ⁊ puero cauēdū ne baptiçatus ptrāseat. HIERO. Hoc aūt fine cōcludit mōnē: vt cōe oīum preceptū nouissimi p primos audiāt: vñ subdit: Qō aūt vo. di. oīb⁹ dico: vig. AVGV. ad besiciū. Nō solū. n. illis dixit q̄b⁹ tūc audiētib⁹ loq̄bat: sz ēt illis q fuerūt post illos añ nos ⁊ ad nos ipsos: ⁊ q erūt p⁹ nos vsqz ad nouissimū ei⁹ aduētū. Nūqd āt oēs iuetur⁹ est dies ille i hac vita: aut gsq̄ dictur⁹ ē q ad defunctos ēt pti neat qō ait: Uigilate: ne cū vene. repē. iue. vos dormiētes. Cur itaqz oīb⁹ dicit q ad eos solos ptineat: q tunc erūt: nisi qz ad oēs ptinet qūo dixi: Tūc. n. vnicuiq veniet dies ille cū venerit ei⁹ dies: vt tal' hic exeat q̄lis ē iudicād⁹ illo die; ac p̄ b vigilare dz oīs xp̄ian⁹: ne iparatū cū iuēiat dñi aduē t⁹: Imparatū aūt iueniet dies ille quē imparatum iueniet sue vite huius vltimus dies. CAP. XIIII.

ERat āt pascha ⁊ azima post biduū ⁊ q̄rebant summi sacerdotes ⁊ scribe qūo eum dolo tenerent ⁊ occiderent. Dicebant enim: Non in die festo: ne forte tumult⁹ fieret in pp̄lo.

HIERO. Nūc aspgam⁹ libū nr̄z de sanguīe: ⁊ limia domoꝝ: ⁊ funē coccineū circūdem⁹ domi: oīonis nr̄e: ⁊ coccū in manu nr̄a: vt ⁊ aree ligem⁹: vt vaccā ruffam i valle occisam enarrare possim⁹. De xp̄i. n. occisiōe narratur⁹ euāgelista p̄mittit: Erat āt pascha ⁊ açima post biduū. BEDA. Pascha gdē hebraice dr̄ pbase: nō a passiōe vt pleriqz arbitrant: sz a trāsitu noiat̄: eo q exterminator videns sanguinē postib⁹ israelitaꝝ ptrāsierit nec pcusserit eos: vl' ipe dñs p bēs auxiliū pp̄lo suo desup ābulauit. HIERO. Uel pascha trāsit⁹ iterptat̄. pbase vo imolatio. De imolatiōe agni ⁊ trāsitu pp̄li p mare vel p egyptū. Prefigurat̄ āt passio xp̄i ⁊ redēptio pp̄li de iferno: qñ nos post biduū visitat. i. plenissima luna etate xp̄i pfecta: vt nec cū aliq̄ pte tenebrosa carnes agni imaculati q tollit peccata mūdi i vna domo: q̄ est eccl'ia catholica: calciati charitate: ⁊ armati vtute comedamus. BEDA. Hoc āt iuxta veteris instr̄i scripturā intr̄ pascha ⁊ açia distat: q pascha ipe sol⁹ dies appellat̄: i q̄ agn⁹ occidebat̄ ad vesp̄az: b̄ ē. xiiij. lūa mēsis p̄mi. xv. āt luna q̄ egressū ē ō egypto succedebat festūtas açimoꝝ: q̄ septē diebus. i. vsqz ad. xxi. diē eiusdē mēsis ad vesp̄az ē statuta solēnitas. vex euāgeliste idifferēter ⁊ diē açimoꝝ p pascha: ⁊ p dieb⁹ açimoꝝ pascha ponere solēt. vñ ⁊ marc⁹ h̄ dicit. Erat aūt pascha ⁊ açima post biduū: qz ⁊ pasche dies i açimis panib⁹ ē celebrari p̄cept⁹: ⁊ nos q̄si pascha ꝓpetuū facientes: sp ex b̄ mūdo trāsire p̄cipimur. HIERO. A p̄ncipibus aūt egressa ē iniqtas i babylone: q tēpluz ⁊ vasa ⁊ se purificare fz legē ad esum agni debuerāt. vñ segt̄: Et q̄re. sum. sacer. ⁊ scri. quo eū dolo tene. ⁊ occiderēt. Occiso āt capite totum corp⁹ inerue efficit̄. vñ miseri faciūt q caput moriat̄: Uitāt āt die festū q euenit illis: nō. n. ē festiuitas bis q vitaz ⁊ misericordiā pdiderūt: vñ segt̄: Dicebāt āt: Nō in die festo ne forte tumult⁹ fieret i pp̄lo. BEDA. Nō qdē mentiētes seditōez vt simplex fmo demōstrat: sz cauentes ne auxilio pp̄li de suis manib⁹ tolleret̄. THEOPHI. Ipse tamen christus tempus sibi constituerat passionis: voluit. n. i pascha te crucifigi: qz ipse verum erat pascha.

CEt cū eēt bethanie in domo symonis leprosi: ⁊ recūberet: venit mlier habēs alabastr̄ vnguēti nardi spicati pciosi: ⁊ fracto alabastro effudit sup caput ei⁹. Erāt āt qdā idigne ferētes itra semetipsos: ⁊ dicētes: Ut qd pditio ista vnguenti fcā ē: Poterat. n. vnguētū istō venūdari plusq̄ trecentis denarijs: ⁊ dari paupibus. Et fremebant in eaz. Jesus aūt dixit: Sinite eā. Quid illi molesti estis: Bonum opus operata ē in me.

Semper enim pauperes habetis vobiscum: ⁊ cum volueritis potestis illis benefacere: me aũt non semper habebitis. Quod habuit hec fecit: preuenit vngere corpus meum in sepulturam. Amen dico vobis: vbicũq; predicatum fuerit euangelium istud in vniuerso mundo: ⁊ q̃ fecit hec narrabitur in memoriam eius.

BEDA. Passurus dñs p toto mũdo ⁊ vniuersas natões sub sanguie redẽptur⁹: morat̃ i bethania. i. i domo obedien tie, vñ dicit̃: Et cũ eẽt be. i. do. si. lepro. ⁊ recũ. venit mulier.

HIERO. Hinul⁹. n. Huoz semp ad lectũ suũ redit. i. fili⁹ patri obediens vsq; ad mortem: a nobis obedientiã petit.

BEDA. Dic̃ aũt: Simõis lepro si nõ q̃ leprosus illo tpe manseret: sz q̃ antea leprosus: postea a saluatore mũdatus est noĩe pristino permanente: vt virtus curantis appareat.

THEOPHI. Quãuis aũt q̃tuor euãgeliste vnguẽtũ mu lieris memorarẽt: nõ ẽ tũ vna: sz due. vna gdẽ q̃ describi a ioanne: q̃ sozor ẽ laçari: q̃. s. ante sex dies pasche vnxit pe des iesu: alia vo q̃ a relĝs trib⁹ euãgelistis describit̃. Adhuc aũt si attẽdas: iuenies has tres eẽ. A ioãne. n. vna describit̃. altera vo a Luca: a duob⁹ vero relĝs altera. Que. n. a luca describit̃ meretrix eẽ dr̃: i medio pdicatõis tpe ad iesum ve nisse. Dec vo q̃ a matthEo ⁊ marco describit̃: dr̃ i tpe passio nis vẽisse nõ pfitẽtẽ se peccatricez. AVGV. de cõ. euan. Ego aũt nihil aliud itelligẽdũ arbitroz: nisi q̃ nõ aliã gdẽ fu isse mulierẽ: q̃ peccatrix tũc accessit a pedes iesu: sz eãdem mariã bis hoc fecisse: semel. s. qñ lucas narrauit cũ pmo ac cedẽs cũ hũilitate ⁊ lachrymis: meruit pctõz remissionez. nã ⁊ ß ioãnes memorauit: cuz de laçaro resuscitãdo cepis set log: ãteq̃ vẽiret i bethaniã dicens: Maria aũt erat q̃ vn xit dñz vnguento: ⁊ extersit pedes ei⁹ capillis suis: cui⁹ fra ter laçar⁹ ifirmabat̃. Qñ aũt i bethãia rursus fec̃: aliud ẽ qñ ad luce narratõez nõ ptinet: sz pariter narrat a relĝs trib⁹. Qñ q̃ matthe⁹ ⁊ marc⁹ caput dñi vnguẽto illo pfusũ dicũt: Joanes aũt pedes: accipiam⁹ nõ solũ caput: sz ẽt pedes domi ni pfudisse mulierẽ: nisi forte qñ marcus fracto alabastro pfusuz caput memorat: tã gsq; calũnioslus ẽ: vt i vase fra cto neget aliqd remãere potuisse vnde ẽt pedes domini p funderet Sz religiosi⁹ ptẽdet aligs nõ ita fractuz eẽ: vt to tũ effunderet: vel pus accipiat pfusos pedes: anteq̃ illud fractũ eẽt: vt i itegro remãeret. vñ ẽt caput pfũderet̃. BE DA. Est aũt alabastrum gen⁹ marmoris candidi: varys co loribꝰ itercincti: qñ ad vasa vnguẽtaria caiare solent: eo q̃ optie seruare ea icorrupta dicat̃. Nard⁹ vo ẽ frutex aromati cus grãdi vt aiũt ⁊ crassa radice: sz breui ac nigra fragiliq;. Quãuis aũt piguis sit tũ redolet vt cupressus aspo sapore: fo lio quo dẽioq; cui⁹ cacumia i aristas se spgũt: iõq; gemina dote pigmẽtary nardi spicas ac folia celebrãt. Et ß ẽ qñ ait marc⁹: Unguẽti nardi spicati pcios. q̃. vz vnguẽtũ illũ qñ attulit maria dño: nõ solũ de radice cõfectũ ẽ nardi: vez ẽt quo pcios⁹ eẽt: spicaz quoq; filioz ei⁹ adiectiõe odoz ac vi tutis illi⁹ erat accumulata gra. THEOPHI. Ut sic̃ i gre co dr̃: Nardi pistici. i. fidelis: eo q̃ vnguẽtũ nardi erat abs q; dolo cũ fide pfectũ. AVGV. De cõ. cuã. Põt aũt vide ri quiũ q̃ matthe⁹ ⁊ marc⁹ postea q̃z dixer̃t: pascha ⁊ biduũ. deide comemorauerũt q̃ erat iesus in bethania: vbi de illo pcioso vnguẽto dr̃. Joanes aũt añ sex dies pasche dic̃ iesuz venisse in bethaniã: de codẽ vnguẽto narraturus. Sz q ita mouen̄t: uõ itelligunt matthEũ ⁊ marcũ illud q̃ in betha nia de vnguẽto factũ erat: nõ post illã pdicationẽ de biduo sz adhuc cũ sex dies eẽnt añ pascha recapitulãdo posuisse.

HIERO. Mystice aũt symon leprosus mũdũ ifidelem pzõ: ⁊ postea fidelẽ significat. mulier ãt cũ alabastro eccle siasticã fidẽ: q̃ dic̃: Nard⁹ mea dedit odorẽ suũ. Pistica nar dus dr̃. i. mystica ⁊ pcios. Dom⁹ ipleta odore celũ ⁊ terra ẽ. Fractũ alabastrũ: carnale ỏsideriũ ẽ: qñ frãgit̃ ad caput ex quo oẽ corp⁹ cõpaginatũ ẽ. recũbẽte ipso. i. humiliãte se vt eũ tãgeret fides peccatricis: q̃ de pedib⁹ ascẽdit ad caput: ⁊ ad pedes a capite descẽdit p fidẽ. i. ad xpm ⁊ ad mẽbra ei⁹. Segt̃: Erat aũt qdã idig. ferẽ. itra semetip. dicẽ. vt qd pdi. ista: Per synodochen dr̃ vn⁹ p mltis: ⁊ multi p vno. Per dit⁹. n. iudas de salute pditionem iuenit: ⁊ i vite fructifera mortis laqueus nascit̃. Sub ptextu aũt auaritie mysteriuz fidei logt̃. Etenī nra fides trecẽtis emit̃ denarys in decez sensib⁹: iteriozib⁹. s. ⁊ exteriozib⁹. s. p corp⁹ ⁊ aiam ⁊ spiritũ triplicatis. BEDA. Qz aũt dicit: Et fremuerũt in eã: neq̃ q̃ dẽm⁹ de diligẽtib⁹ xpm apostolis dictũ credere: sz de iu da poti⁹ sub numero plurali. THEOPHI. Uel ꝓuenie ter vr̃ inui q̃ discipuli plures mulierẽ arguerũt: eo q̃ sepe xpm audierãt de elemosyna docẽtẽ. Judas vo nõ eadẽ itẽ tione idigne tulit: sz pp amorẽ pecunie ⁊ turpe lucruz: vñ ⁊ ioãnes ipsuz solũ memorat tãq̃ fraudulẽta itẽtiõe mulie rẽ arguẽtẽ. Dicit aũt: Et fre. in eã. i. molesti erant ei expro brãtes ⁊ iniurias iferẽtes. Arguit ãt dñs discipulos eo q̃ ỏ sideriũ ipediũt mulieris: vñ segt̃: Jesus aũt dixit: Sinite eã qd illi molesti estis: Postq̃ enī mun⁹ obtulerat: illaz p ob prozbria puertebãt. ORIGE. sup mat. Doluerũt. n. de p ditiõe vnguẽti: qñ poterat venũdari multo pcio ⁊ dari pau pibus. tũ nõ dẽbat fieri hoc: qz ꝓuẽiẽs erat vt sup caput xpi funderet̃ sancta ⁊ decẽti ifusiõe. vñ segt̃. Bonũ op⁹ opata ẽ in me. Usq; adeo aũt efficax ẽ laus hui⁹ opis boni: vt exhoz tet̃ nos oẽs odoziferis ⁊ pciosis opibus iplere dñi caput: vt de nobis dicat̃: Qz bonũ op⁹ fecim⁹ sup caput xpi: qz semper qdẽ habem⁹ q̃diu in hac vita sum⁹ paupes nobiscũ ⁊ opus habẽtes cura coz q̃ pfecerũt in verbo ⁊ diuites facti sunt in sapĩa dei. Nõ aũt possunt sufficere vt semp diebus ⁊ no ctibus habeãt secũ filiũ dei. i. verbũ ⁊ sapiam dei. Segt̃. n. Sẽp. n. paupes hẽbitis vobiscũ: ⁊ cũ volueritis potestis illi benefacere: me aũt nõ semp hẽbitis. BEDA. Mihi qdẽ videt̃ in hoc loco de presentia corpali locut⁹: q̃ nequaq̃ cũ eis ita futurus sit post resurrectionẽ qñ tunc in oĩ cõiunctu ⁊ familiaritate. HIERO. Dicit ẽt: Bonũ opus opata est in me: qz q̃ credit in deũ: reputat̃ ei ad iusticiã. Aliud est. n. credere ei: ⁊ aliud credere in eũ: idest totũ eycere te in illũ Segtur: Qñ habuit. i. qñ potuit hoc fecit: preuenit vngere corp⁹ meũ in sepulturã. BEDA. Quasi diceret: Uos pu tatis pditionẽ eẽ vnguenti: officiũ sepulture est. THEO PHI. Preuenit. n. q̃si a deo ducta vngere corpus meuz in signũ sepulture future: in quo pditorẽ cõfundit: ac si ei di ceret. Qua cõscientia mulierẽ cõfundis q̃ i sepulturã corp⁹ meũ vngit: teipsuz vero nõ ꝓfundis q̃ me in mortẽ trades: Prophetiçat aũt dñs cõsequẽter duas pphetias. s. q̃ euã geliũ eius predicabit̃ in vniuerso mũdo: ⁊ q̃ opus mulieris laudabit̃. vñ segtur: Amẽ dico vobis: vbicũq; predicatum fu. rit. BEDA. Notandũ aũt q̃ sic̃ maria gloziã adepta ẽ in toto orbe de obsego qñ dño exhibuit: ita ecõuerso ille q̃ obsequio eius detrahere non timuit: longe lateq; infama tus est. sed dominus bonuz laude digna remunerans: futu ras impz contumelias tacendo preteryt.

¶ Et iudas schariotes vnus de duodecim abiit ad sũmos sacerdotes: vt pderet eũ illis. Qui au dientes gauisi sunt: ⁊ promiserũt ei pecuniã se da turos. Et q̃rebat qñ illuz opportune traderet.

BEDA. Infelix iudas damnuz quod ex effusiõe vnguẽ ti fecisse credebat: vult magistri precio compensare: vñ dicit̃: Et iu. sca. vnus de duo. abyt ad sum. sa. vt pderet eum illis. CHRY. in ser. de pas. Quid mihi eius patriã dicis vtinam ipsum quoq; nescire licuisset. Sz alter erat discipu lus qui iudas Jacobi çelotes vocabatur: ⁊ ne appellatio-

ne cognominis fiat cōfusio pſonaꝝ: ꝓpterea hūc ab illo ſeparauit. Nō aūt dixit: Judas ꝓditoꝛ: vt doceat detractationes neſcire ⁊ accuſationes declinare. Qꝛ aūt dicit: Unus de .xy. auget deteſtabilitatē ꝓditoꝛis. naꝫ ⁊ alij diſcipuli erāt: qui fuerant numero. lxx. ſꝫ illi non ītimi: nō tanta confidentia ſociati ſunt: iſti autem .xy. fuerunt cōꝓbati. hec erat caterua legalis de q̄ ꝓditoꝛ malignus exiuit. HIERO. Unus tamē erat de .xy. numero: nō vnus merito: vnus coꝛpoze: nō vnus aīo. Abyt aūt ad ꝑncipes poſtq̄ exyt ⁊ intrauit in eū ſathanas: vnūqōqꝫ aīal ad ſimile ſibi iungit. BEDA. Qꝛ aūt dixit: Abyt. oſtēdit eū nō a ꝑncipibus inuitatū: nō vlla neceſſitate cōſtrictuꝫ: ſed ſponte ꝓpria ſcelerate mentis iniſſe conſilium. THEOPHI. Dicit aūt vt ꝓderet eū illis. i. vt annunciaret illis quādo ſolus exiſteret. Timebāt aūt ī eū irruere quādo docebat ꝓpter turbā. HIERO. Promittit aūt ſe tradere vt magiſter ei⁹ diabol⁹ ante dicebat: Tibi dabo ptātē hāc vniuerſaꝫ: Segt: Qui audiētes gauiſi ſūt: ⁊ ꝓmi. ei pecu. ſe da. Promittūt qdē pecuniā: ⁊ amittūt vitā quā ipe recipit cū vitā amittit. CHRY. ī ℔. de paſ. O dementiā: imo cupiditatē ꝓditoꝛis. cūcta. n. mala cupiditas ꝓcreauit: Nā cupiditas captas aīas retinet: ⁊ oībus nodis alligatas ꝛſtringit: ⁊ rez obliuionē imponit: ⁊ alienatōnē mētis oſtēdit. Ab hac iudas captiu⁹ cupiditatis inſania: conuerſationis: menſe: diſcipulat⁹: admonitōis: ſuaſionis: oblit⁹ ē. Nā ſegt: Et q̄rebat qūo eū oppoꝛtune traderet. HIERO. Sꝫ oppoꝛtunitas doli nunq̄ inuenitur: vt non vindicet hic aut illic. BEDA. Multi hodie ſcelus iude q̄ dominum ac magiſtꝝ deūq̄ ſuū pecunia vendiderit: velut īmane ⁊ nephariuꝫ exboꝛēt: nec tamē cauēt. nam cū ꝓ muneribus charitatis ⁊ veritatis iura ſpernunt: deuꝫ qui eſt charitas ⁊ veritas ꝓdunt.

¶ Et ꝓ͛ die azimoꝛū quādo paſcha īmolabāt dicunt ei diſcipuli: Quo vis eamus ⁊ paremus tibi vt manduces paſcha? Et mittit duos ex diſcipulis ſuis: ⁊ dic̄ eis: Jte ī ciuitatē: ⁊ occurret vobis homo lagenam aque baiulans. Segmini eum: ⁊ quocūq̄ ītroierit dicite dño domus q̄ magiſter dic̄: Ubi ē refectio mea: vbi paſcha cū diſciꝑlis meis maducē? Et ipſe vobis ōmōſtrabit cenaculū grāde ſtratuꝫ: ⁊ illic parate nobis. Et abierunt diſcipli eius: ⁊ venerūt ī ciuitatē: ⁊ īuenerūt ſicut dixerat illis: ⁊ parauerūt paſcha.

CHRY. in ℔mone de paſ. Qñ iudas de ꝓditiōe tractabat: aly diſcipuli ſūt de ꝓparatiōe paſche ſolliciti. vñ dr: Et ꝓ͛ die açi. qñ paſcha im. o͛. ei diſci. Quo vis eam⁹ ⁊ paremꝰ tibi cō. paſcha? BEDA. Primū die açimoꝛ. xiiy. diez ꝑmi mēſis appellat: qñ fermēto abiecto īmolare. i. agnū occidere ſolebāt ad veſperā: qō exponēs apoſtol⁹ ait: Paſcha noſtrū īmolat⁹ ē xp̄s. q lꝫ die ſequēti. i. xy. luna ſit crucifix⁹ attī nocte q̄ agn⁹ īmolabāt: ⁊ coꝛpoꝛis ſanguiniſq̄ ſui tradens myſteria celebꝛanda: ⁊ a iudeis tētus ac ligatus: ipſi⁹ īmolatōis: hoc ē paſſiōis ſue ſacrauit exoꝛdiū. HIERO. Açima vo q̄ cū amaritudīe. i. lactucis agreſtib⁹ māducant: redēptio nr̄a ē: amaritudo vo paſſio dñi. THEOPHI. Ex hoc aūt q̄ dicūt diſcipuli: Quo vis eam⁹? manifeſte vī q̄ xp̄s hoſpitiū aliqō nō hēbat: ſꝫ neq̄ diſcipuli ꝓpꝛias domos: ſi enī habuiſſent: duxiſſent eū ad illas. HIERO. Dicūt ēt. Quo vis eam⁹? vt cū volūtate dei dirigam⁹ greſſus nr̄os: dñs aūt indicat cū quo manducat paſcha: ⁊ moze ſuo mittit duos: qō ſupꝛa expoſuimus. vñ ſegt: Et mittit duos ex diſci. ſuis ⁊ di. eis. Jte in ciui. THEOPHI. Mittit qdē ex diſcipulis ſuis petrū. ſ. ⁊ ioānē vt lucas dic̄ ad ignotū bominē: īnuēs ex ℟ q̄ poſſet nō pati. Nā q̄ mentez ignoti nouit vt ipſos recipet: qd nō opareť in alys? Dat ēt eis ſignū vt domū. ſ. īuenirēt cū ſubdit: Et occurret vobis hō la. aq̄ baiulās. AVGV. de cō. euā. Marc⁹ lagenā dicit quā lucas amphoꝛā: ille vaſis gen⁹: iſte modū ſignificauit: vterq̄ veritatē ſnīe cuſtodiuit. BEDA. Indiciū āt pītie diuini tatis ē: q̄ cū diſcipulis loquēs qd alibi futurū ſit nouit. vñ ſegt: Et abi. diſci. ei⁹ ⁊ ve. in ciui. ⁊ iue. ſic̄ dixit illis ⁊ pa. paſ.

CHRY. in ſer. de paſ. Nō illud qō nr̄z: ſꝫ iterim iudeoꝛ: illud āt qō nr̄m ē nō ſolū ꝓſtituit: ſꝫ ipſe fact⁹ ē paſcha. Sꝫ ⁊ cur illud māducauit? qꝛ fact⁹ ē ſub lege: vt eos⁹ qui ſub lege erāt redimeret: ⁊ ipſe legi requiē daret: ⁊ vt nemo dicat: q̄ iō eā euacuauerit: qꝛ eā īplere vt moleſtā ⁊ arduā ñ valuit ipſe ꝑus eā cōpleuit: ⁊ ſic fecit eā requieſcere. HIERO. Myſtice aūt ciuitas eccleſia ē: que muro fidei cingitur. hō occurrens populus ꝓmitiuus eſt: amphoꝛa aque: lex lꝛe.

BEDA. Uel aqua: lauacrū gr̄e: lagena fragilitatem deſignat eoꝝ ꝑ quos eadem erat gratia mundo monſtranda.

THEOPHI. Lagenā aque poꝛtat qui baptiçat⁹ eſt. q̄ aūt baptiſma baiulat: venit ad requiē ſm rōnez viuēs: ⁊ ſit cut in domo requie potitur. vnde ſubdit: Sequimini eum.

HIERO. Qui. ſ. ducit ī altū vbi eſt refectio chriſti. Dominus dom⁹ petrus aplūs eſt: cui dñs domū ſuā credidit: vt ſit vna fides ſub vno paſtoꝛe. Cenaculū grande eccleſia magna eſt: in q̄ narrať nomen dñi ſtrata varietate virtutū ⁊ linguaꝝ. BEDA. Uel cenaculuꝫ magnuꝫ ſpiritualiter lex eſt: q̄ de anguſtys lr̄e egrediens ⁊ ſublimi loco. i. in alto mētis ſolario recipit ſaluatoꝛē. Cōſulte aūt ſiue aq̄ baiulaſti ue dñi domus ſunt ꝑtermiſſa vocabula: vt oībus veruꝫ paſcha celebꝛare volētibus: hoc eſt chriſti ſacramētis imbui. eumq̄ ſue mentis hoſpitio ſuſcipere querentibus: facultas dāda ſignet. THEOPHI. Uel dñs dom⁹ itellect⁹ eſt: q̄ oſtēdit cenaculū grāde. i. altitudinē itelligentiaꝝ. qō ⁊ ſi altum ſit: tū nihil hꝫ vanegloꝛie ⁊ tumoꝛis: ſed ſternit ⁊ plānū fit humilitate. Ibi aūt. i. in tali mēte paſcha chriſto parātur a petro. ſ. ⁊ ioanne. i. ab actione ⁊ contemplatione.

¶ Veſpere aūt facto: venit cum duodecim. Et diſcūbentibus eis ⁊ māducātib⁹ ait ieſus: Amē dico vobis: qꝛ vnus ex vobis tradet me qui mā ducat mecū. At illi ceperunt cōtriſtari ⁊ dicere ei ſingulatim. Nunqd ego? Qui ait illis: Unus ex duodecim q̄ intigit mecū manū in catino. Et filius quidem hois vadit: ſicut ſcriptū eſt de eo. Ue aūt hōi illi: per quē filius hominis tradetur. Bonum erat ei ſi non eſſet natus homo ille.

BEDA. Dñs q̄ de ſua paſſione ꝑdixerat: ēt de ꝓditoꝛe ꝑdicit: dans locū pnīe: vt cum ītellexiſſet ſciri cogitationes ſuas peniteret eū facti ſui. vñ dr: Veſpe aūt fac. ve. cuꝫ. xy. ⁊ diſcū. eis ⁊ man. ait ieſus: Amen dico vobis qꝛ vn⁹ ex vobis me tradet: q̄ manducat meū. CHRY. in ſer. de paſſi. Ubi ꝑꝫ q̄ nō apte euꝫ oīb⁹ publicabat: ne īpudentioꝛe eū faceret: nec ēt penit⁹ ſilentio ꝓteribat: ne celari arbitratus: audacter ad ꝓditionem ꝓperaret. THEOPHI. Sed q̄ō diſcūbentes cenabāt: cū lex ꝑcipet: q̄ ſtātes erecti deberēt paſcha comedere? Probabile aūt ē ꝑi⁹ eos adiplesſe paſcha legale: deīde diſcubuiſſe: icipiēte eo ꝓpriū tradere paſcha. HIERO. Veſpa aūt dieī: veſperā īdicat mundi. Circa vndecimā nāq̄ hoꝛā veniūt nouiſſimi: qui ꝑmi deinariuꝫ eterne vite accipiūt. Oēs igiť diſcipuli tanguntur a dño: vt fiat armonia citharę: oēs nerui bñ ſuſpenſi cōſona voce rñdent. Nā ſegt: At illi ceperūt cōtriſtari: ⁊ dicere ei ſingulati: Nunqd ego? Un⁹ aūt remiſſus ⁊ pecunie amoꝛe madefactus dixit: Nunqd ego ſum rabi? ſicut in matheo legiť. THEOPHI. Ceperūt aūt alij diſcipuli ⁊triſtari ꝓpter dñi verbuꝫ. Nam ⁊ ſi extra banc exiſterent paſſio

nem:magis tñ credūt illi q oīuz nouit corda q̄z sibi. Segt: Qui ait illis:vn⁹ ex duodecim:q itingit mecū manū i catino. BEDA:Judas.s.q ceteris ꝓtristatis ⁊ retrabētib⁹ mānz cū magistro manū mittit i catinū. Et q̄ pus dixerat:Unus ex vob me tradet.ꝓseuerat ꝓditor i malo: mānifesti⁹ arguit: ⁊ tamē nomē ꝑpriū nō designat. HIERO.Dicit ān: Un⁹ de duodecim:q̄si ab eis sepat⁹:sepat.n. seorsuz lup⁹ ouē quaz capit. Quis q̄ de ouili egredit:lupi morsib⁹ ps:Judas ān nec ꝑmo:nec secūdo corrept⁹ a ꝓditōe retrahit pedez. vñ pena ꝑdicit:vt quē pudor nō vicerat:corrigāt denūciata suppli/cia.⁊ ꝑ ē qō subdit:Et filī⁹ qdē ho.va.sicut scriptū ē de eo. THEOPHI.ꝑ ꝑ qō dr:Uadit:oñdit q⁹ mors xp̄i fu it volūtaria ⁊ nō necia. HIERO.Sz q̄ ml'ti bonū vt iu das faciūt:sz oīno illis nō ꝓficit:recte subdit: Ue ān ho.illi q̄ quē fi.ho.tradet. BEDA:Sz ⁊ bodie quoq̄ i sempiter nū ve illi homini:q ad mēsaz dñi malign⁹ accedit. Etenī il/le i exēplū iude filiū hois tradit:nō qdē iudeis pectōribus: sz tñ peccatorib⁹ mēbris suis. Segt:Bonū erat ei:si nō eēt nat⁹ hō ille. HIERO.Scilicet ītimo latēs vtero m r̄ no: meli⁹.n.ē nō eē:q̄z ad tormēta eē. THEOPHI.Quātū .n.ex fine meli⁹ fuisz ei q⁹ eēt si nō ꝓditor existeret: nā de⁹ fecit ipz ad opera bona:sz postq̄z ad tantā deuenit maliciaz melius fuisset ei si natus non fuisset.

¶Et manducantibus illis: accepit iesus panez: ⁊ bñdicens fregit:⁊ dedit eis:⁊ ait:sumite:hoc ē corpus meuz. Et accepto calice gratias agēs dedit eis. Et biberūt ex illo omnes. Et ait illis. Hic ē sanguis meus noui testamenti:q ꝓ mul tis effundetur. Amen dico vobis q⁹ iam non bi/bam de genimine vitis:vsqz in diem illum cum illud bibam nouum in regno dei.

BEDA:Finitis pasche veteris solēnys trāsit ad nouum vt.s.ꝓ carne agni ac sanguine:sui corporis sanguinisq̄z sa/cramentum substituēret.vnde dr:Et man.ill.acce.iesus pa nē.vt.s.ipz se esse mōstraret:cui iurauit dominus: Tu es sa cerdos in eternū sm ordinē melchisedech. Segt:Et bene. fre. THEOPHI.Jdest gras agens fregit:qō ⁊ nos faci mus oones supaddētes. BEDA:Frāgit etiā ipe panem quē discipulis porrigit:vt ostēdat corpis sui fractōem non abisq̄z sua spōte vl'pcuratōe futurā:quē etiā bñdixit:q⁹ na/turā humanā quā passurus assumpsit:ipe vna cum patre ⁊ spūscō gra diuine vtutis ipleuit. Bñdixit panē ac fregit: q⁹ hoīez assumptū ita morti subdere dignat⁹ ē: vt ei diuine i/mortalitatis iesse potētiā demōstraret: Jōq̄z velociº eum a morte resuscitādū eē doceret. Segt. Et dedit eis ⁊ ait:Su mite:ꝑ ē corp⁹ meū. THEO. Doc.s.qō nūc do: ⁊ qō nunc sumitis:Nō aūt panis figura tñ corpis xp̄i ē:sz ī ꝑpriū xp̄i corp⁹ trāsmutat.nā dñs ait:Panis quē ego dabo caro mea ē.sz tñ caro xp̄i nō vr pp nraz ifirmitatē:panis.n.⁊ vinū de nra ꝓsuetudie ē:si vo carnē ⁊ sāguinē cernerem⁹:sumere nō sustinerem⁹.pp ꝑ dñs nre ifirmitati ꝓdescēdēs: spēs panis ⁊ vini ꝓseruat:sz panē ⁊ vinū i veritatē ꝓuertit carnis ⁊ san guis. CHRY.in ser.de pas.Et nūc ēt ille ꝑsto ē xp̄s:q illā ordinauit mēsaz:ipse istā quoq̄z ꝓsecrat. Nō.n.hō ē q ꝓposi/ta corp⁹ xp̄i facit ⁊ sanguinē:sz ille q ꝓ nobis crucifixus est xp̄s.Sacerdotis ore ꝑba ꝓferunt:⁊ dei virtute cōsecrāt ⁊ gra:ꝑ verbo qō dicit. Hoc ē corp⁹ meū. ꝓposita ꝓsecrant:⁊ sic illa vox q̄ dicit. Crescite ⁊ mltiplicamini ⁊ replete terrā semel qdē dcā ē:sz oī tpe sentit effectū ad gnātionē opante natura:ita ⁊ vox ista semel qdē dcā ē sz ꝑ oēs mēsas ecclie vsq̄z in hodiernū diē ⁊ vsqz ad ei⁹ aduētū ꝑstat sacrificio fir mitatē. HIERO.Mystice aūt in pane transfigurat dñs corp⁹ suū:qō ē ecclesia pñs:q̄ accipit in fide: bñdicit in nu mero:frāgit ī passionib⁹:dat ī exēplis: sumit in doctrinis: formā in sanguinē suū in calice vino ⁊ aq̄ ꝓmixtū: vt alio purgemur a culpis:alio redimamur a penis: Sāguis nāqz agni fuāt dom⁹ a pcussiōe angeli:⁊ aq̄ maris rubri extīguū tur inimici:q̄ sunt mysteria ecclie xp̄i. Un̄ segt:Et acce.ca. gras agēs de eis:Hra.n.⁊ non meritis saluati sumus a deo:

GREGO.y.mora.Luz appropinq̄ret ēt passiōi accepto pane gras egisse phibet.gras itaqz egit q flagella aliene īi gtatis suscepit:⁊ q nil pcussiōe dignū exhibuit: humiliter ī passiōe bñdicit:vt hic oñdat qd vnusq̄sqz in flagello culpe facere dēat:si ipse eq̄nimiter flagella culpe portat aliene. vt hic ēt oñdat qd ī correctiōe faciat subdit⁹: si in flagello posit⁹ pri gras egit eq̄lis. BEDA.Qr ⁊ nos in xp̄o ⁊ in no bis xp̄m manere oz:vinū dñici calicis aq̄ misceт. Attestan te.n.ioāne aq̄ ppli sunt:⁊ neqz aquā solā:nz solū vinū cuiq̄z lz offerre:ne talis oblatio caput a mēbris secernēdum cē si gnificet:⁊ vel xp̄m sine nostre redēptōis amore pati potuis se:vel nos sine illi⁹ passiōe saluari ac pati posse offerri ꝓtin/gat. Segt:Et biberūt ex illo oēs. HIERO. Ebrietas fe lix:satietas salutaris:q̄ quāto copiosi⁹ sumit:tāto sobrietg/tē mētis donare dignat. THEOPHI.Quidā aūt dicūt iudā mysterioz nō fuisse pticipē: sz q⁹ exiuerit anteq̄z dñs mysteria largiret. Alij ēt dicūt q⁹ illi tradidit de illo myste rio. CHRY.in ser.de pas.Ebrist⁹.n.sanguinē ei q eū ven didit offerebat:vt hēret remissionē pctōr: si tñ impi⁹ exi/stere noluisset. HIERO.Bibit ergo iudas:sz non satura tus:nec siti extīguit ignis eterni:qr in igne sumit mysteria xp̄i:cui⁹ sacrificiū nō emūdat.sz eos cogitatio isipiēs pduc ad culpas: q se cenosis crudelitatis fetoribus miscuerunt.

CHRY.in ser.de pas. Nullus ergo sit iudas in dñi mensa.hoc sacrificiū cib⁹ spūalis est: nā sicut corporalis cibus cū vētre iuenerit aduersis humoribus occupari amplius ledit:ita est ⁊ iste spiritualis cibus si aliquē reperit malign tate pollutū:magis eū pdit nō sua natura:sz accipientis vi tio. Pura igit sit mens in oībus:pura cogitatio:qr ⁊ sacrifi cium purū est. Segtur:Et Ait illis:hic est san. me⁹ noui te stamēti. BEDA. Hoc ad distinctiouē respicit veteris te stamēti qō bircorr ⁊ vitulorr est sanguīe dedicatū: dicente īter aspgēdū legislatore.Ih ē sanguis testamēti qō mādauit ad nos deus. Segtur:Qui pro mul. effundet. HIERO. Non enim oēs emundat. Sequitur:Amē dico vobis q⁹ iā non bi.de geni.vi.vsqz in diem illum cum illud bi. no.in re gno dei. THEOPHI.Quasi diceret:Non bibam de vi no vsqz ad resurrectionem:regnū enī resurrectionē vocat: quasi tunc regnauerit cōtra mortez.Post resurrectionem vero bibit cū discipulis:⁊ comedit:ostendens q⁹ idem ipse esset q passus est:Nouuz aūt bibit illid.i.nouo quodāmō ⁊ alieno:Non enī corpus habebat passibile indigens cibo:sz īmortale ⁊ incorruptibile. Intelligendum est autem ⁊ sic: Uitis est ipse dominus genimen vitis mysteria ⁊ itellect⁹ occultus quē ipse generat:qui docet hoīem scientiaz. In re gno autem dei.i.in futuro seculo bibet cum suis discipulis mysteria ⁊ sapientiaz:noua quedam nos docens:⁊ reuelās quē nunc occultat. BEDA.Uel aliter:Uitez siue vineā domini appellatam esse synagogam esaias testatur dicens: Uinea domini sabaoth domus israel est. Iturus ergo dñs ad passionem ait:Jam non bibam de ge. vi. ac si aperte di cat:Nō vltra carnalibus synagoge cerimonys delectabor: in quibus ēt ista paschalis agni sacra locū tenuere ꝑcipuū. Aderit enī tēpus mee resurrectionis:aderit dies illa cū in regno dei positus.i.gloria vite īmortalis sublimatus:de sa lute eiusdē populi fonte gratie spiritualis regenerāt vobis cum gaudio pfundar. HIERO.Consiederandum autem q⁹ hic dominus mutat tñ sacrificium: sed non mutat tem pus:vt nos nunq̄z cenā dñi ante quartādecimā lunā facia mus:q facit in.xiiij.resurrectionē in.xi.luna cenaz domini faciet:qō nunq̄z in veteri testamēto nec in nouo factuz est.

¶Et hymno dicto:exierũt in montẽ oliuaꝝ. Et ait eis ihesus:Oēs scãdalizabimini i nocteista:qꝛ scriptuz ẽ:percutiã pastorẽ ⁊ dispergent oues. Sed postq̃ resurrexero precedam vos i galileam:Petrus aũt ait illi:Etsi oēs scãdalizati fuerit:sed nõ ego. Et ait illi ihesus:Amẽ dico tibi:qꝛ tu hodie in nocte hac priusq̃ gallꝰ vocẽ bis dederit:ter me es negaturus. At ille amplius loq̃bat. Et si oportuerit me simul commori tibi:nõ te negabo. Similiter autem ⁊ omnes dicebãt.

HYLA. Sicut gras egerũt anteq̃ biberẽt:ita etiã gras agũt ⁊ postq̃ biberũt.vñ dr. Et hymno dicto exi.i mon.oli. vt.s.adiscas: ⁊ ante cibũ: ⁊ post cibũ graꝝ reddere actiões.

HIERO. Hymnũ.n.dicit laudẽ dñi vt ẽ i psalmo: Edẽt pau.⁊ sa.⁊ lau.domi.q reg.eũ. Et adoraverũt ⁊ mãducaverũt oēs pingues terre. THEOPHI. Simul etiaz ⁊ hic ondit qõ amplectibile erat sibi ꝓ nobis mori:qꝛ cũ traden dus erat deũ laudare dignatꝰ ẽ. Docet ẽt nos cũ i ãgustias icidimus ꝓpter multoꝝ salutẽ nõ ꝓtristari:sz deo gras agere:q i nostra tribulatõe opaꝝ mltoꝝ salutẽ. BEDA: Põt etiã hymnus ille itelligi quẽ dñs sz Joãnẽ patri gras agẽs decantabat: in quo ⁊ ꝓ seipo:⁊ ꝓ discipulis:⁊ ꝓ eis q ꝓ vbũ ipoꝝ crediturierant:eleuatis sursum oculis precabatur.

THEOPHI. Exiuit ãt i mõtẽ:vt ad eũ solitariũ existẽtẽ: exeuntes ipz caperẽt absqz tumultu. Si.n.accessissent cũ i ciuitate mãebat forte fuisset multitudo populi conturbata:⁊ tunc manifeste occasionẽ inimici captantes viderẽtur ipz iuste iterficere tãq̃ populũ concitantẽ. BEDA: Pulchre ẽt dñs discipulos sacramẽtis ibutos i mõtẽ educit oliuaꝝ:vt typice designet nos ꝓ acceptionẽ sacramẽtoꝝ ad altiora vtutũ dona ⁊ charismata sanctispũs:gbus i corde pungamur ascẽdere debere. HIERO. In monte etiã oliueti ihesus tenet:vñ ad celos ascendit:vt nos sciamus qꝛ inde ascendimus ad celos vnde vigilamꝰ ⁊ oramꝰ ⁊ ligamur: nec repugnamus i terra. BEDA: Predicit aũt dominus discipulis qd passuri sunt:vt cũ passi fuerit:nõ desperent salutẽ sz agẽtes penitẽtiã liberẽt.vñ seqt. Et ait illis ihesus:Omnes scãdalizambini i me i nocte ista. HIERO. Oēs qdẽ cadũt:sz nõ oēs iacẽt. Nunqd.n.q dormit nõ adyciet vt resurgat:Carnale ẽ cadere:sz diabolicũ ẽ iacere. THEOPHI. Permisit ãt eos dñs cadere:vt nõ i seipsis confidãt. ⁊ ne videret B qõ ꝓdixerat ex quodã argumto apparẽti ꝓdixisse iducit testimoniũ çacharie ꝓphete.vñ segtur. Percutiã pastorẽ ⁊ dispgẽt oues gregis. BEDA. Hoc alys verbis in çacharia ꝓpheta scriptũ ẽ:⁊ ex psona ꝓphete ad dñz dr. Percute pastorẽ ⁊ dispgent oues. Prophet.a.n.postulat passionẽ dñi:pr rñdet: Percutiã pastorẽ:pcibꝰ iferioꝝ. Filiꝰ a patre mittit:⁊ pcutit.i.icarnat ⁊ patit. THEOPHI. Dicit aũt pr: Percutiam pastorem:qꝛ ipsum pcuti dimisit. Oues discipulos dicit:q̃si inocentes ⁊ quasi absqz malitia Ultimo cosolationem inducit dicẽs:Sed postq̃ resurrexero pcedã vos in galileã. HIERO. In quo vera ꝓmittit resurrectio:vt spes non extinguat. Segtur: Petrus aũt ait ei. Et si oēs scan.fu.sed nõ ego. Ecce auis sine pẽnis in altũ volare nititur:sed corpus aggrauat aiam:vt timore humane mortis timor dñi supetur. BEDA. Et petrus ergo de ardore fidei ꝓmittebat:⁊ saluator quasi deus futura nouerat.vnde segtur: Et ait illi ihesus: Amen di. tibi qꝛ tu ho. in noc.hac priusq̃ gal.bis vo.de.ter me es negatu. AVGV. De con.euan. Cũ oēs euangeliste dicãt predixisse dominuz ꝙ eũ petrus esset negaturus:anteq̃ gallns cãtaret: Marcus hoc solũ narrauit expressius.vnde nõnullis videt non cõgruere ceteris:qꝛ parũ attendunt. Tota.n. petri uegatio trina ẽ:q̃ si tota post primũ galli cãtũ iciperet:falsuz dixisse viderent tres alij euãgeliste:ꝙ.s.anteq̃ gallus cantaret: ter eũ esset negaturus. Kursus si totã trinã negationẽ antepegisset q̃ cãtare gallus inciperet:supfluo dixisset marcus ex psona dñi: Priusq̃ gallus bis vocẽ dederit:ter me negaturus es. Sed qꝛ ante primũ galli cãtũ cepta est illa trina negacio:attẽderũt illi tres nõ quãdo eã cõpleturus eẽt petrus:sed quãta fatura esset.i.trina:⁊ quãdo ceptura.i. ante galli cantũ q̃q̃ in aio eius ⁊ ante primũ galli cantum tota cõcepta est. Marcus aũt de ipsarũ vocũ iteruallo planius elocut est. THEOPHI. Qõ sic itelligit: Petrus semel negauit:deinde gallus cãtauit:negante vero eo duab alys negationib:tũc gallꝰ scõo vocẽ emisit. HIERO. Gallus lucis nũtius quis est nisi spiritussanctus:cuius voce in prophetia ⁊ in apostolis nos de trina negatione excitamur ad amarissimos post lapsum fletus:qui male cogitauimus deo:⁊ male locuti sumus ad proximos:⁊ male fecimus ad nosmetipsos. BEDA. Fides autem apostoli petri:⁊ ardens affectus ad dominũ cõsequenter ostenditur. Segt.n. At ille ampli.loque. Et si opoꝛ.me si.cõmo.tibi nõ te negabo. THEOPHI. Feruorem etiam itrepiduz ⁊ alij discipuli ostenderunt. Nam sequitur: Similiter autem ⁊ omnes dicebãt.sed tñ resistebãt veritati:quã christus predixerat.

¶Et venit in prediũ cui nomen gethsemani:⁊ ait discipulis suis: Sedete hic donec orem. Et assumit Petrũ ⁊ Jacobuz ⁊ Joãnez secũ:⁊ cepit pauere ⁊ tedere. Et ait illis:Tristis ẽ anima mea vsq ad mortẽ. Sustinete hĩ ⁊ vigilate. Et cũ pcessisset paululũ:pcidit sup terrã: ⁊ orabat vt si fieri posset trãsiret ab eo hora: ⁊ dixit: Abba pr:oia tibi possibilia sũt:trãsfer calicẽ hunc a me:Sed nõ qõ ego volo:sz qõ tu. Et venit ⁊ iuenit eos dormientes. Et ait petro:Symon dormis:Nõ potuisti vna hora vigilare:Vigilate ⁊ orate:vt nõ intretis i tẽtationẽ. Spirituꝰ qdem pronptus ẽ:caro vero infirma. Et iterũ abiens orauit eũdẽ sermonẽ dicẽs. Et reuersus denuo:iuenit eos dormientes. Erãt.n.oculi eorum grauati: ⁊ ignorabãt qd rñderẽt ei. Et venit tertio:⁊ ait illis: Dormite iã: ⁊ requescite. Sufficit. Venit hora:ecce filius hois tradet in manus peccatorũz. Surgite eamus:Ecce qui me tradet prope est.

GLO. Postq̃ dñs scãdalũ discipulorũ ꝓdixerat:nũc euãgelista narrat de oratõe ipsius:i q̃ ꝓ discipulis credit orasse:⁊ prio describens locũ orationis dicit:Et veniunt in prediũ cui nomẽ gethsemani. BEDA. Monstrat vsq̃ hodie locus gethsemani:in quo dominus orauit ad radices mõtis oliueti. Interptat aũt gethsemani vallis pinguiũ siue pinguedinum. Cum aũt dominus in mõte orat:nos docet sublimia orando inquiri debere. At cum in valle pinguedinis orat:insinuat nobis humilitatem semper in orationibus:⁊ interne pinguedinem dilectionis esse seruandam. Ipse ẽ per vallem humilitatis ⁊ pinguedinẽ charitatis pro nobis mortem subyt. HIERO. In valle etiam pingnedinum tauri pingues obsederunt euz. Sequitur: Et ait discipulis suis. Sedete hic donec orem. Separantur in oratione qui seperantur in passione:qꝛ ille orat: illi dormiunt:pingnedine cordis oppressi. THEOPHI. Singulariter etiã erat consuetudo illi semper orare:formam nobis tradens vt lentiuz ⁊ solitudinem in orationibus requiramus. Sequitur: Et assumit petrum ⁊ Jacobuz ⁊ Joannẽ secum. Illos

tres dñs assumit q glorie eius ī mõte thabor ispectores exti
terãt: vt q glorioſa viderãt: videret: ⁊ triſtia: ⁊ addiſcerent
q verus erat hõ ī hoc q triſtat. Unde segt. Et cepit pauere
re ⁊ tedere. qz. n. totum assumpserat hominẽ: assũpsit ⁊ na
turales ꝓprietates hoĩs: pauere ⁊ tedere ⁊ cõtriſtari natu
raliter: nã hoies naturaliter inuiti tẽdunt ad mortẽ: vñ se
quit: Et ait illis: Triſtis est aĩa mea vsq ad mortẽ. BE
DA. Quasi de⁹ ī corpore cõſtitutus fragilitatẽ carnis ex
ponit: vt eoꝝ q sacramẽtũ ĩcarnatiõis obũrgãt excludere
tur ipietas: nã q corpus suscepit oĩa debuit suscipe q corpo
ris sũt: vt esuriret: sitiret: angeret: cõtriſtaret. Diuinitas. n.
q hos ꝛmutari nescit affectus. THEOPHI. Quidã ãt
hoc sic itellexerũt. q. d. Triſtor. n. nõ q mori debeo: sed q
israelite ꝓpinq mei me crucifixuri sũt: ac p hoc a regno dei
debẽt excludi. HIERO. In hoc ẽt pauere ⁊ triſtari doce
mur añ iudiciũ mortis: qõ nõ possumus p nos dicere: sz p il
lũ: Uenit ꝓnceps mũdi hui⁹ ⁊ ī me nõ hz qcq. Segt: Su
ſũ. hic ⁊ vigilate. BEDA: Nõ a sõno dormitiõis ꝓhibet
cui⁹ tps nõ erat ĩminẽte diſcrimĩe: sz a sõno infidelitatis ⁊
corpore mẽtis. Paululũ aũt ꝓcedẽs ruit ī faciẽ suã: ⁊ bum
litatẽ mẽtis habitu carnis oñdit. Uñ segt: Et cũ ꝓcess. pau.
proci. sup ter. ⁊ ora. vt si fieri posset trãsi. ab eo hora. AV
GV. de cõ. euã. Nõ dixit si facere posset: sz si fieri possz: fie
ri. n. põt qõ ille voluerit. Sic itaq dictũ ẽ: Si fieri põt: ac
si diceret: si vellet. Et negs putaret eũ prĩs minuisse ptatẽ:
manifestauit quo ĩtellectu accipiẽdũ sit qõ dictũ ẽ. Nã seq
tur: ⁊ dixit. Abba pr̃: oia tibi possi. sunt. In quo satis oñdit
nõ ex ipossilitate: sz ex volũtate prĩs dictũ eẽ: si fieri põt. Oz
aũt marc⁹ nõ solũ pr̃: sz abba pr̃ eũ dixisse ꝛmemorat. hoc
ẽ abba hebraice: qõ latine pr̃. Et fortasse dñs ꝓpter aliqõ
sacramẽtũ vtrũq dixit: volẽs ostẽdere se illã triſtis psonã
iã sui corporis. i. ecclie suscepisse: cui fact⁹ é angularis lapis
veniẽti ad eũ partĩ ex hebreis: ad quos ptinet qõ ait abba:
partim ex gẽtib⁹ ad quos ptinet qõ ait pr̃. BEDA. Orat
aũt transire calicẽ: vt ostẽdat vere q hõ erat. vnde subdit.
Transfer calicẽ hũc a me. Reminiscẽs aũt ⁊ ꝓpter qd mis
sus est: pficit dispẽsationẽ ad quã missus est: ⁊ clamat: Sz
nõ qõ ego volo: sz qõ tu. Quasi. d. Si morit̃ mors me non
moriente fm carnẽ: trãseat calix. vex qz nõ aliter hoc fiet:
nõ qõ ego volo: sz qõ tu. Multi adhuc ꝓtristantur futura
mortis: sz habeãt rectũ cor: vitẽt mortẽ quã possunt: sz si nõ
possunt dicant id qõ ꝓpter nos dñs dixit. HIERO. Ex
quo etiã vsq ī finẽ nõ cessat nos docere patrib⁹ obedire: ⁊
volũtatẽ eoꝝ: volũtati nostre ꝓponere. Segt. Et venit ⁊ ĩ
uenit eos dor. Sicut. n. dormiũt mẽte: sic ⁊ corpe. Post oro
nẽ aũt dũs veniẽs ⁊ videns discipulos dormiẽtes petrũ solũ
ĩcrepat. Unde segt: Et ait petro: symõ dormis: nõ po. vna
hora vigi. mecũ: Quasi. d. Qui vna hora nõ potuisti mecũ
vigilare: quo mortẽ spernes tu q spõdes mori mecũ: Segt
Uigilate ⁊ orate vt nõ ĩtre. ĩ tẽta. s. negãdi me. BEDA
Nõ ait: Orate ne tẽtemini: qz ipossibile est humanã aiam
nõ tẽtari: sz ne ĩtretis ĩ tẽtationẽ: hoc ẽ ne vos tẽtatio supe
ret. HIERO. In tẽtationẽ aũt ĩtrare dr̃ q orare negli
git. Segt: Spirit⁹ qdẽ ꝑpmt⁹ ẽ: caro ãt ĩfirma. THEO
PHI. Quasi. d. Spũs qdẽ vester ꝓmpt⁹ est ad me non ne
gãdũ: ⁊ ꝓpterea hoc ꝓmittitis: sz caro vestra ī tãtũ ĩfirma
ta ẽ: q nisi dñs p oronẽ virtutẽ carni dederit: ī tẽtationẽ ĩ
trabitis. BEDA. Temerarios hic reprimit: q qcqd ere
diderit: putãt se cõseq posse: sz q̃tũ ex mẽtis ardore cõfidi
mus tãtũ ex fragilitate carnis timeam⁹. Facit ẽt hic locus
aduersus eos q dicũt vnã ī domino opationẽ ⁊ vnã volun
tatẽ fuisse. Duas. n. volũtates ostendit: humanã. s. que pro
pter infirmitatẽ carnis recusat passionẽ: ⁊ diuinã que ꝓm
ptissima est. Segt: Et iterũ abi. ora eundẽ sermonẽ diſcẽs.
THEOPHI. Ut. s. p secũdariã orationem q verus hõ
eẽt affirmaret. Sequitur: Et reuersus denuo ĩuẽ. eos dor.
tamẽ nõ vehemẽter redarguit. Erãt. n. oculi eoꝝ grauati.
. s. sõno. Et igno. qd respõderẽt ei. p hoc ifirmitatẽ hũanã
addiscas: ne. s. grauati sõno ꝓmittam⁹ ea que nobis impos
sibilia sunt. Ideo tertio abyt ad orandũ oronẽ ꝑdicta. vn
de sequitur: Et venit tertio. ⁊ ait illis: Dormi. iam ⁊ requi.
Nõ turbat cõtra illos cũ post redargutionẽ peius fecerint
sed ironice dicit illis: Dor. iam ⁊ req. qz iã sciebat q prodi
tor appropinq̃bat. Et q ironice dixerit apparet per hoc qõ
subdit: Sufficit. venit hora: ecce tra. fi. ho. ĩ ma. pec. Hoc
dicebat deridẽs somnũ eoꝝ: q̃si diceret: nunc tẽpus est vt
dormiatis quãdo inimicus appropinquat. Deinde subiun
git: Surgite eamus: ecce q me tradet ꝓpe ẽ. Nõ vt fugerẽt
hoc dixit: sz vt inimicis obuiarent. AVGV. de cõ. euan.
Uel aliter: Per hoc q cũ dixisset Dor. iã. ⁊ req. adiungit
Sufficit. ⁊ deinde infert: Uenit hora: ecce tra. fi. ho. vtiq
ĩtelligendũ est post illud: Dor. ⁊ req. siluisse dominũ aliquã
tũ: vt hoc fieret qõ permiserat: ⁊ tunc intulisse: Uenit ho
ra. ⁊ ideo ĩterponit: Sufficit. s. q requieuistis. HIERO.
Trina autem discipulorum dormitio tres mortuos quos
dominus suscitauit significat: primus in domo: secundus
ad sepulchrum: tertius de sepulchro. Trina aũt domini vi
gilia docet nos orando ⁊ de preteritis ⁊ de futuris ⁊ de pre
sentibus veniam rogare.

¶ Et adhuc eo loquente venit iudas scharioth
vn⁹ de duodeci ⁊ cũ eo turba multa cũ gladijs
⁊ lignis: missi a sũmis sacerdotibus ⁊ scribis ⁊
senioꝝib⁹. Dederat aũt traditor eis signũ dicẽs:
Quẽcũq osculat⁹ fuero ipse est tenete eum: ⁊
ducite caute. Et cũ venisset statim accedens ad
eum ait: Rabbi. Et osculatus ẽ eũ. At illi man⁹
iniecerũt in iesum: ⁊ tenuerunt eum. Unus qutẽ
de circumstãtib⁹ educẽs gladiũ percussit seruum
sũmi sacerdotis: ⁊ ãputauit illi auriculã. Et res
põdẽs ait illis: Tãq̃ ad latronẽ existis cũ gladi
is ⁊ lignis cõprehendere me: Quotidie erã apũd
vos ī tẽplo docens: ⁊ nõ me tenuistis: sz vt iple
anẽ scripture. Tũc discipuli eius relinquẽtes eũ
oẽs fugerunt. Adolescens aũt qdã sequebat̃ illũ
amictus syndone sup nudo: ⁊ tenuerunt eum.
At ille relicta syndone: nudus ꝓfugit ab eis.

BEDA. Postq̃ tertio dñs orauerat: ⁊ apostoloꝝ timo
rẽ seq̃nte penitẽtia ipetrauerat corrigendũ: securus de pas
sione sua pgit ad psecutores: de quoꝝ aduẽtu euãgelista di
cit: Et adhuc eo loq̃nte ve. iudas scarioth vnus de. xij.

THEO. Hoc nõ frustra ponit̃: sz ad maiorẽ ꝓditoris re
dargutionẽ q cũ de ꝑmo choro discipuloꝝ existeret: ꝑ do
minũ ī rabiẽ versus est. Segt: Et cũ eo tur. mul. cũ gla. ⁊ li
gnis missi a sũ. sa. ⁊ scri. ⁊. senio. HIERO. Incũbit. n. virtu
ti seculi: q despat de aduentorio dei. BEDA. Adhuc tamẽ
hz aliqd iudas de verecũdia discipuli: cũ eũ nõ palã tradi
dit psecutorib⁹: sz p signũ osculi. vnde segt: Dederat ãt tra.
eis signũ dicẽs: Quẽcumq osculatus fuero ipse ẽ te. cũ. ⁊ du. caute.
THEOPHI. Uide ei⁹ isensibilitatẽ: quomõ credebat
in osculo christũ decipere: vt q̃si amicus estimaret̃. Si aũt
amicus eras o iuda: cuius grã cũ inimicis accessisti: sed ois
prauitas sine ꝓuidentia est: Sequit̃: Et cũ ve. statĩ ac. ad
eum ait: Rabbi: ⁊ oscu. est eum. HIERO. Dat iudas si
gnum osculi cum veneno doli: sic chayn obtulit sacrifici
um subdolum ⁊ reprobatum. BEDA. Innidens ãt ⁊ sce
lerata cõfidentia magistꝝ vocat: ⁊ osculuz ĩfert ei qđ tra
dit. Suscipit ãt domin⁹ osculuz traditoris: nõ quo simula
re nos doceat: sz ne ꝓditionẽ fugere videat̃: simul ⁊ illud

psalmi cõplens:Luz his q oderunt pacẽ erã pacificus. Sequiť: Et illi ma. inie.i eum.ꝛ tenue.euz. HIERO. Vic adest ioseph venditus a fratrib⁹ ꝛ ferrũ ptransiuit animã ei⁹. Sequiť: Un⁹ aũt de circũ.edu.gla.pcuſ. ser. sũmi sa.ꝛ am.illi auri. BEDA. Petrus hoc fecit vt ioãnes declarat codẽ mẽtis ardoze quo cetera faciebat. Sciebat enim quomõ phinces puniẽdo sacrilegos: mercedẽ iusticie ꝛ sacerdoty perẽnis acceperit. THEOPHI. Tacet ãt nomẽ ei⁹ marcus: vt nõ videreť suũ laudare magistrũ q̃si ꝑ lãtẽ ꝑ christo. Innuit aũt petr⁹ ex hoc q̃ iobediẽtes erãt ꝛ icreduli spernẽtes scripturas:nã si habuissent aures audiẽtes scripturas:nõ crucifixissent dominũ glorie. Amputauit aũt auriculã serui sũmi sacerdotis:nã sũmi sacerdotes p̃mo preteribãt scripturas:q̃si serui nõ audiẽtes facti. Sequiť. Et rñdẽs ihesus ait illis. Tãq̃ ad latro.exi.cũ glo. ꝛ lignis. BEDA. Quasi di. Stultũ ẽ cũ gladys ꝛ fusti⁹ querere eũ q vltro se vestris tradidit manib⁹: ꝛ i nocte q̃si latitantẽ ꝑ pditozẽ iuestigare:q quotidie i tẽplo docebat. THEOPHI. Istud ãt diuinitatẽ ei⁹ ostẽdit.q̃.n.i tẽplo docebat nõ valuerũt ipm capere:q̃uis i manib⁹ eorũ eẽt:qz nõdũ tẽpus aduenerat passionis.q̃ aũt ipe voluit:tũc tradidit seipsuz vt adimplerenť scripture: qz tanq̃ agnus ad occisionẽ ductus ẽ.nõ clamans neq; vociferãs: sz volũtarie patiẽs. Segť: tũc discipuli eius re. eũ oẽs fugerũt.

BEDA. In hoc ipleť p̃mo:quẽ dñs dixerat: q oẽs discipuli scandaliçarenť i illo in ipsa nocte. Sequiť: Adolesãt qdaz sequebať illũ.amic.syn.supnudo.subaudiť corpore: qz nõ aliud indumenti q̃ solã habebat syndonẽ. Sequiť: Et tenuerũt eũ. At ille re.syn.nu.pfu.ab eis.quoꝛ.s.pñtiã detestabať ꝛ facta nõ a dño: cuius amozẽ ꝛ absens corpore fixũ suauit i mẽte. HIERO. Sic etiã ioseph relicto pallio nudus de manib⁹ ipudice femie aufugit. Qui vult effugere manus iniquoꝛ:relinq̃ns mente que mundi sũt fugiat post ieſus. THEOPHI. Probabile ãt videť q̃ hic adolescẽs erat ỏ illa domo:i q̃ pascha comederãt. Qui dã vero dicũt hũc adolescẽtẽ fuisse iacobũ fratrẽ dñi: q dicebať iustus:q ab apostolis post christi ascẽsionẽ cathedrã hierosolymoꝛ accepit. GREGO. xiiy.moz. Ut hoc de ioãne dr̃.q ꝛsi post vt vba redẽptoris audiret ad crucẽ redut:prius tñ territus fugit.nã ꝛ illũ eo tpe fuisse adolescẽtẽ lõga post hoc i carne vita ei⁹ iditio ẽ. Potuit.n. fieri vt ad hozã tenẽtiũ manib⁹ elapsus:moꝛ resumpto idumẽto redierit:ꝛ sub dubia lucis nocte:se turbis ducentiũ ieſum q̃si vnus de ipsis imiscuerit:donec ad artiũ pontificis cui erat notus peruenireť:vt ipse in suo euãgelio cõmemozat. Sic aũt petrus q culpã negationis pñe lachzymis abluit recupationẽ ostẽdit eoꝛ q i martyrio labunť. ita ceteri discipuli q articulũ cõprehensionis fugiendo ꝓuenerũt:cautelam fugiendi docent eos qui se minus idoneos ad toleranda supplicia sentiunt.

¶ Et adduxerunt ieſum ad summũ sacerdotez: ꝛ cõuenerũt oẽs sacerdotes ꝛ scribe ꝛ seniozes. Petrus aũt a longe secutus est eum vsq; itro i atrium sũmi sacerdotis: ꝛ sedebat cũ ministris ad ignẽ ꝛ calefaciebat se. Sũmi vero sacerdotes ꝛ oẽ conciliũ:querebãt aduersus ieſum testimoniũ: vt eum morti traderent:nec inueniebãt. Multi.n.falsum testimoniũ dicebãt aduersus eum: ꝛ cõuenientia testimonia nõ erãt. Et qdã surgentes:falsum testimoniũ ferebãt aduersus eũ dicẽtes: Quomã nos audiuimus eũ dicẽtẽ: Ego dissoluã tẽplũ hoc manufactũ: ꝛ post triduũ aliud nõ manufactũ edificabo. Et nõ erat conueniens testimonium illozum.

GLO. Narrauerat euãgelista supius:quomõ dñs a ministris sacerdotũ fuerat captꝰ:nũc narrare icipit qũo i domo p̃cipis sacerdotũ morti adiudicatꝰ fuit. vñ dr̃: Et adduxerunt ieſum ad sũmũ sacerdotẽ. BEDA. Sũmũ sacerdotẽ significat cayphã:q sicut ioãnes scribit erat põtifex ãni illius:ỏ quo testať Josephus:q̃ põtificatũ sibi emerit a p̃cipe romano. Segť: Et cõuenerunt in vnuz oẽs sacerdotes:ꝛ scribe ꝛ seniozes. HIERO. Tũc facta est ꝓgregatio tauroꝛ i vaccis populoꝛ. Segtur: Petrus ãt a longe sequebať euz vsq; itro in atriuz sũmi sacerdotis. Timoꝛ .n. retrahit:sz charitas trahit. BEDA. Merito ãt a longe seq̃bať:giã erat p̃time negaturus. Neq;.n. negare poſſet:si christo p̃xim⁹ adhesisset. Segtur: Et sede. cuz ministris ad ignẽ ꝛ calefaciebat se. HIERO. In atrio cũ ministris calefacit se ad ignẽ. Atriũ sacerdotis ẽ secularis circuitus. ministri demonia sunt:cuz qb⁹ q manet:flere peccata ñ põt. ignis desideriũ carnale. BEDA. Est.n. ignis charitas:de quo dr̃: Ignẽ veni mittere in terraz:q supcrescentes descẽdẽs varys linguis eos laudare dñm docuit. Est ꝛ ignis cupiditatis:de quo dr̃: Oẽs adulterãtes velut clybanus cozda eoꝛ. hic ignis i atrio cayphe instinctu maligni spũs accensus:ad neganduz:ad blasphemandũ dñm pfidoꝛ linguas armabat. Qõ enĩ itus i domo maligna synodus gerebat.hoc ignis in atrio iter frigoza noctis accensus figurabat. Quoniã enĩ abũdat iniqtas: refrigescit charitas multoꝛ. hoc frigoze torpens ad hozã petrus:q̃si pannis ministroruz cayphe calefieri cupiebat: qz tẽpozalis cõmodi solaciũ pfidoꝛ societate querebat. Segtur. Sũmi vo sacer.ꝛ oẽ cõ.que.aduersus ie.te.vt euz moz. traderẽt.

THEOPHI. Lege p̃cipiẽte q̃ vnus existeret sũmus sacerdos:tunc multi erãt substituti:ꝛ destituti ãnis singulis ꝓ principẽ romanoꝛ. Sũmos ergo sacerdotes dicit illos:q determinatũ eis tẽpus cõplentes iaz cõpleuerãt:ꝛ a sacerdotio destituti erant. Figuraz aũt iudicy: qõ in pretudicium agebant operantur:testimonia querentes vt videantur ieſuz iuste dãnare ꝛ pdere. HIERO. Sz mẽtita est inigtas sibi:vt regina aduersus Joseph:ꝛ sacerdotes aduersus susannã.sz ignis sine materia deficit. vnde segť: Nec inueniebãt. Multi.n.fal. testi.di.aduersus eũ:ꝛ cõ. testi.non erant. Qõ enĩ variať:icertũ habeť. Segtur: Et qdaz sur.fal.testi.ferebãt. Moris est hereticoꝛ vmbram de veritate trahere.nõ ille dixit quod ille dicũt. sz simile verbum de templo corporis sui:qõ post biduũ resuscitauit. THEOPHI. Nõ.n. dñs dixerat: Ego dissoluã illũ sz soluite.neq; manufactũ dixit: sz simpliciter templum.

HIERO. Dixit etiam: Suscitabo vuũ afal significãs ꝛ sprans templum. Falsus testis est qui in eo sensu dicta ꝓtelligit:quo non dicuntur.

¶ Exurgẽs ãt sũmus sacerdos i mediũ iterrogauit ieſũ dicẽs: Nõ rñdes q̃q̃ ad ea q̃ tibi obijciunť ab his? Ille aũt tacebat: ꝛ nihil rñdit. Rursus sũmus sacerdos iterrogabat eũ: ꝛ dixit: Tu es christus filiꝰ dei benedicti? Jesus ãt dixit illi: Ego sũ. Et videbitis filiũ hominis sedentẽ a dextris virtutis dei: ꝛ venientẽ cũ nubib⁹ celi. Sũm⁹ ãt sacerdos scindẽs vestimẽta sua ait: Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiã. Quid vobis videť? Qui oẽs cõdẽnauerũt eũ eẽ reũ mortis. Et ceperũt qdã cõspuere eũ ꝛ velare faciẽ eius: ꝛ colaphis eũ cedere ꝛ dicere ei: prophetiza. Et ministri alapis eũ cedebant.

BEDA. Quanto iesus tacebat ad idignos rñsione sua falsos testes ⁊ sacerdotes ipios: tanto magis põtifex furore supatus eũ ad rñdẽdũ puocat. vt ex ql̃ibet occasiõe sermonis: locũ inueniat accusandi. vñ dr̃: Et exur. sum. sa. ī medio iter. ipm di. Nõ rñdes gcq̃ ad ea q̃ tibi obyci. ab his: ⁊ iratus qdẽ pnceps: ⁊ ipatiẽs non inueniens calũnie locus: exurgit de solio vt isaniã mẽtis motu cozporis demõstraret. HIERO. Sz ipse de⁹ ⁊ saluator noster q mũdo salutẽ cõtulit: ⁊ humano generi⁹ sua pietate subuenit: sic̃ ouis ad occisionẽ sine voce ducit̃: ⁊ obmutuit ⁊ siluit a bonis. Unde segtur: Ille ãt tacebat ⁊ nihil rñdit. Taciturnitas christi apologiaz. i. excusationem ade absoluit. THEOPHI. Tacebat ãt sciẽs q nõ attẽderẽt vbis eius. vñ scõz iteratã rñdit: Si dixero vobis: nõ creditis mihi. vnde segt̃. Rursus sum. sacer. iter. eũ ⁊ dix. ei. Tu es christus fili⁹ dei bñdicti? Interrogat qdẽ hoc sũmus sacerdos: nõ vt addiscẽs crederet. sz vt ex hoc aliquã occasionẽ captaret. Quare ãt. Tu es christus fili⁹ dei benedicti? Multi. nãq erãt christi. i. vncti. sic̃ reges ⁊ summi sacerdotes: sz nullus eorũ dicebat̃ fili⁹ dei bñdicti. q̃si semp collaudati. HIERO. Dunc ãt expectabant de longe: ī ppe nõ vident: sic̃ isaac caligãtib⁹ oculis iacob sub manib⁹ nõ agnoscit: sz lõge de eo futura canit. Segtur. Jesus ãt dixit illi. Ego sũ. vt. s. inexcusabiles sint. THEOPHI. Sciebat. nãq qñ nõ crederẽt. tñ rñdit. ne postea dicerẽt. si audissemus aliqd ab eo. credidissemus ei. hoc ãt est ī eoz piudiciũ: qz audierũt ⁊ nõ crediderũt. AVGV. de cõ. cuã. Mattheus ãt nõ dixit respõdisse iesũ. Ego sũ. sed tu dixisti. sz marcus tantũ valere ostẽdit qõ ei dicit Jesus. tu dixisti quantũ si diceret: Ego sum. Segtur: Et vide. fi. ho. se. a dex. vir. dei. ⁊ ve. cum nubib⁹ celi. THEOPHI. Ac si. d. Uidebitis me tanq̃ filiuz hominis a dextris patris sedẽtẽ. Uirtutẽ nãq hic patrẽ dicit: nõ ãt sine corpore veniet: sz qualis apparuit crucifigẽtib⁹ ī iudicio eis apparebit. BEDA. Si ergo tibi ī christo o iudee: o pagane ⁊ heretice cõẽptus īfirmitas ⁊ crux cõtumelia ẽ: vide qz p hoc filius hoīs ad dextrã dei patris sessurus: ⁊ in ꝓ sua cuz nubibus celi est maiestate futurus. HIERO. Et qdẽ sacerdos interrogat filiuz dei: Jesus aũt respõdet filiuz hominis: vt hic intelligamus dei filiuz idẽ esse ⁊ filiuz hominis: ⁊ ne quaternitatez faciamus in trinitate: sz hõ in deo: ⁊ de⁹ in hoie sit. Dicit ãt a dextris virtutis sedentẽ. i. in vita regnantẽ sempiterna: ⁊ virtute diuina. Et veni. cũ nu. celi. In nube ascẽdit: cũ nube veniet. i. i corpe suo solo: qõ sumpsit a virgine ascendit: ⁊ cũ multiformi ecclesia: q̃ corpus ipsius ⁊ plenitudo eius: ad iudiciũ venturus est. LEO papa. Cayphas aũt ad exaggerandam auditi ꝓmonis inuidiã. scidit vestimenta sua: ⁊ neq̃s diẽs qd hec significaret isania: sacerdotali se honore ꝓuauit: oblitus precepti illius: qõ legitur de pncipe sacerdotũ: De capite suo cidarim non deponet: ⁊ vestimenta sua non dirumpet. Naz segtur: Sum. autẽ sa. sci. vestimẽ. sua ait: Quid adhuc desi. testes: audi. blas. quid vobis videtur?

THEOPHI. Adiplet qdẽ sacerdos cõsuetudinẽ iudaicã. Cũ. n. aliqd itolerabile ⁊ triste illis occurrebat: vestimẽta scindebant. Ut ergo mõstraret: q christus magnã ⁊ itolerabilẽ blasphemiã dixerit: vestimenta scidit. BEDA. Altiori autẽ mysterio factuz est: vt ī passione dñi pontifex iudeoꝝ sua ipse vestimẽta discinderet: hoc est ephot: cũ tunica dñi nec ab ipsis q euz crucifixere militib⁹ scidi potuit. Figurabat enī: qz sacerdotiũ iudeoꝝ ꝓ scelerib⁹ ipsoꝝ pontificũ esset scidendũ. Soliditas vero ecclie q̃ vestis sui redẽptoris solet appellari nunq̃ valet disrũpi. THEOPHI. Ex eo ãt sacerdotiũ iudeoꝝ scidẽdũ erat: q cõdẽnauerũt christũ eẽ reũ mortis. vnde segt̃: Qui oẽs cõdẽ. eum eẽ reũ mortis. HIERO. Cõdẽnant qdẽ eũ eẽ reũ mortis vt reatu suo reatũ nostrũ solueret. Segt̃: Et ceperũt qdã conspuere eum. vt. s. sputaminib⁹ suis susceptis faciem q̃ nostre lauaret: ⁊ velamine faciei sue velamẽ cordiũ nostrorum auferret: ⁊ colaphis quibus in caput pcussus est: caput humani generis: quod ẽ adam' sanaret: ⁊ alapis q̃bus expalmatus est: maxima laus eius nostris manib⁹ labyrinthꝫ p̃auderet: vt dicitur: Omnes gentes plaudite manibus. BEDA. Qz vero dicunt ei: Prophetiza: quis est qui te percussit? quasi in contumeliam faciunt eius q se a populis ꝓphetam haberi voluit. AVGV. de cõ. euan. Hoc autem intelligitur passus dominus vsq̃ ad mane in domo pncipis sacerdotum: quo prius adductus est.

¶ Et cũ esset petrus in atrio seorsum: venit vna ex ancillis summi sacerdotis ⁊ cũ vidisset petrũ calefacientẽ se: aspiciens illũ ait: Et tu cũ iesu nazareno eras. At ille negauit dicẽs: Neq̃ scio neq̃ noui qd dicas: Et exĩt foras añ atriũ: ⁊ gall⁹ cãtauit. Rursus ãt cũ vidisset illũ ãcilla cepit dicere circunstãtib⁹. qz hic ex illis ẽ. At ille iterq̃ negauit. Et post pusillũ rursus q astabãt dicebãt petro: Vere ex illis es: nã ⁊ galileus es. Ille autẽ cepit anathematizare ⁊ iurare: qz nescio hoiez istũ quẽ dicitis. Et statiz gallus iterũ cãtauit: Et recordatus ẽ petrus verbi q dixerat ei iesus priusq̃ gallus cantet bis: ter me negabis. Et cepit flere.

AVGV. De cõ. euan. De petri tẽtatione que ĩter prędictas domini cõtumelias facta est: nõ eodẽ ordine oẽs euãgeliste narrant. Nã lucas explicat ꝑus tẽtationẽ petri: tuz demũ has dñi cõtumelias. Joãnes aũt ĩcipit petri tẽtationẽ dicere: ⁊ ĩterposuit quedã de cõtumelys dñi. ⁊ adiũxit q̃ inde missus est ad cayphã pontificẽ: ⁊ inde recapitulat vt explicet quã ceperat tẽtationẽ petri. Mattheus aũt ⁊ marcus primo cõmemorant christi cõtumelias: deide petri tẽtationẽ: de qua dr̃: Et cuz esset petrus ī atrio seor. vna ex ancil. sum. sacer. BEDA. Quid autẽ sibi vult q ꝑ mã eũ ꝓdit ancilla: cuz viri vtiq̃ cuz magis potuerint recognoscere: nisi vt ⁊ iste sexus peccasse ī necẽ videreť dñi: ⁊ iste sexus redimereť ꝑ dñi passionẽ? Segtur: At ille ne. di. Neq̃ scio neq̃ noui qd dicas. HIERO. Petrus sine spiritu voci ancille cessit: cũ spũ nec ꝓncipib⁹ nec regib⁹ cedit.

THEOPHI. Hoc aũt eũ pati dispensatiue pmisit dñs ne. s. extolleret se simulq̃ vt peccantib⁹ misericors ostẽdatur: tãq̃ ex seipso īstructus humane īfirmitatis euẽtũ. Segtur. Et exi. fo. ante atri. ⁊ statī gal. cantauit. BEDA. De hoc galli cantu ceteri euangeliste tacẽt: nõ tamẽ factuz negant: sic̃ ⁊ multa alia aly silẽtio ꝓtereunt q̃ aly narrãt. Segtur: Rursus autẽ. cuz vide. euz an. cepit dicere circun. qz hic ex illis est. AVGV. de cõ. euan. Nec ancilla nõ eadẽ sz alia est: sicut dicit mattheus. Sane hoc quoq̃ itelligitur qz in secunda negatiõe a duob⁹ cõpellatus est: ab ancilla. s. quã cõmemorãt matthe⁹ ⁊ marc⁹: ⁊ ab alio quẽ cõmemorat lucas. Segt̃. At ille iterq̃ negauit. Jã petr⁹ redierat vt quẽadmodum dicit ioannes: ad focũ stans iterum negaret. vnde ancilla dicebat qõ supra dictum est: non illi. s. petro: sz bis q illo exeunte ibi remanserant: sic tamẽ vt ille audiret. vnde rediens ⁊ rursus ad ignem stans resistebat negãdo verbis eoruz. Liquido enim colligitur collatis de hac re omnibus euangelistarum testimonys: non ante ianuaz secundo petrum negasse: sz intus in atrio ad ignem: Matheum autẽ ⁊ marcum qui cõmemorauerunt exisse eũ foras: regressum eius breuitatis causa tacuisse. BEDA. In hac autem negatione petri discimus non solum abnegari christum: ab eo q dicit eum non esse christum: sed ab illo etiã qui cuz sit negat se esse christianũ. Dominus enim

nō ait petro:Discipulū meū te negabis:ſz me negabis.Ne gauit ergo christū cū se negauit eⁱ⁹ discipulum. Segt̄: Et post pusi.rur.g asta.di.pe.vere ex illis es:nā ⁊ gali. es. Nō q̄ alia lingua galilei q̄ hierosolymite loq̄rent̄ : q̄ vtiq; fuerūt hebrei:ſz q̄ vnaq̄q; ꝓuincia ⁊ regio suas habet ꝓpꝛietates ac vernaculū loquēdi sonum vitare non possunt.

THEO.Igit̄ timore petrus ꝓterritⁱ⁹ ⁊ dñi ꝑmone oblitⁱ⁹ dicētis:Qui me ꝓfessus fuerit coꝛā hominib⁹:ꝓfiteboꝛ ⁊ ego eū coꝛā patre meo:dūm abnegauit.vnde segt̄: Ille āt cepit anathe.ma.⁊ iura.q; nesci.ho.istum quem di. BEDA. Quā noxia sunt pꝛauoꝛ cōsilia:iter infideles hoiem negauit se nosse:quē inter discipulos deū fuerat confessus. Solet āt scriptura sacra merituꝫ causaꝛ ꝑ statū designare tēpoꝛ.vnde ꝓetrus qui media nocte negauit: ad galli cantuꝫ penituit.vnde subdit̄:Et statim iteꝛ gal.can.Et recoꝛda.est petrus uer.qō dixit ei iesus: priusq̄ gal. cantet bis: ter me negabis.Et cepit flere. THEOPHI. Lachryme eniꝫ petꝛ christo per penitentiaꝫ adduxerunt.Cōfundantur itaq; nouatiani q̄ dicunt q̄ qui post susceptionē baptismatis peccauerit:nō suscipitur ut sibi delictuꝫ remittat̄. Ecce eniꝫ petrus q̄ ⁊ christi coꝛpus sumpsit ⁊ sanguinē:ꝑ penitentiaꝫ est susceptus.Eteniꝫ sanctoꝛ defectus ꝓpter hoc scripti sunt ut ⁊ nos si per incautelaꝫ deciderimus: recursum haberemus per eoꝛ exēplū:⁊ speremus ꝑ penitentiaꝫ subleuari. HIERO. Mystice aūt prima ancilla tribulatio est:secunda cōsensio:tertius vir actus est.Hec trina negatio quā ablut ꝑ fletⁱ⁹ verbi christi recoꝛdatio.Tūc nobis gallus cantat:quādo ꝑdicatoꝛ gsq̄ ꝑ penitētiaꝫ coꝛda nostra ad compūctionē excitat.Tunc incipimus flere: quādo ignimur intus per scintillaꝫ scīe: ⁊ foris eximus cū extra eycimus quod intus fuimus. Ca. XV.

ET ꝓfestiꝫ mane ꝓsiliū facientes sūmi sacerdotes cū senioꝛib⁹ ⁊ scribis ⁊ vniuerso ꝓcilio vicētes iesū duxerūt.Et tradiderūt pilato ⁊ iterroga uit eū pilatus: Tu es rex iudeoꝛuꝫ:⁊ At ille respondēs:ait illi:Tu dicis . Et accusabāt eū sūmi sacerdotes in multis. Pilatus aut̄ē rursū iterrogauit eū dicēs. Non respōdes q̄q̄ꝫ: Vide i quātis te accusant: Jesus aūt nihil amplius respondit: ita vt miraretur pilatus.

BEDA. Debebant iudei hunc moꝛē:vt quē adiudicaſſent moꝛti:ligatuꝫ iudici traderēt.vnde post cōdēnationē christi subiungit euangelista.Et cōfestiꝫ mane cōsi. faciē. sum.sacer.cū senio.⁊ scribis ⁊ vniuer.cōci.vinci. iesum duxe.⁊ tradi.pilato.Attamē notandū q̄ nō tunc ꝑmū ligauerunt eū:ſz moꝛ cōprehensum nocte in oꝛto vt ioannes declarat:ligauerunt. THEOPHI. Tradiderūt itaq; iesū romanis.ſz ⁊ ipsi a deo traditi fuerūt i manib⁹ romanoꝛ: vt adimplerent̄ scripture dicētes.Scōz opa manuū coꝛū retribue illis.Segt̄:Et inter.cū pila.Tu es rex iudeoꝛuꝫ:⁊ BEDA. Pilato nihil aliud criminis iterrogāte nisi vtꝛ rex iudeoꝛ sit:arguunt̄ ipietatis iudei:q̄ nec falso qđē inuenire potuerunt qō obiycerent saluatoꝛi.Segtur:At ille respōdens ait illi:Tu dicis.Sic respōdet:vt veꝛ diceret: ⁊ sermo eius calūnic nō pateret. THEOPHI. Dubiaꝫ eni respōsionē emisit.nā:Tu dicis:pōt sic intelligi:Tu dicis hoc:sed ego non dico.Et nota q̄ pilato q̄ iuitus fert sententiaꝫ aliqua i parte responderit:sacerdotibus aūt ⁊ ꝓncipibus respondere noluerit:indignosq; sermone suo iudicauerit.Segtur.Et accusauerūt euꝫ sum.sacer.in multis

AVGV. de cō.euā. Lucas etiam ista crimina que fallo obiecerūt aperuit:sic eni narrat:Ceperūt accusare eum dicentes:Hunc inuenimus subuertentē gētē nostrā:⁊ ꝓhibētē tributa dari cesari:⁊ dicentē se christū regē esse. Segtur:Pilatus aūt rursus interrogabat eū dicēs:Non rūdes qcq̄ꝫ:vides in q̄tis te accusāt: BEDA. Ethnicus qđē est qui condēnat iesū:sed cām refert in populū iudeoꝛ: Segt̄ Jesus aūt amplius nihil resp.ita vt mira.pilatus. Nihil q̄dem respōdere voluit ne crimē diluens dimitteretur a pēde ⁊ crucis vtilitas differretur. THEOPHI. Miraba tur aūt pilatus:q̄ cum legis doctoꝛ esset ⁊ eloquēs ⁊ potēs rūsione sua eoꝛū accusatiōes īfringere:nō rūdebat qcq̄ꝫ ſz magis accusationes viriliter sustinebat.

¶ Per diem autem festum solebat dimittere illis vnum ex vinctis quēcūq; petissent. Erat aūt qui dicebatur barrabas:qui cū seditiosis erat vinctus q̄ i seditiōe fecerat homicidiū. Et cū ascēdisset turba:cepit rogare sicut semper faciebat illis. Pilatus aūt respondit eis ⁊ dixit: Vultis dimittam vobis regem iudeoꝛ⁊: Sciebat eniꝫ q̄ ꝓ inuidiam tradidissent eum summi sacerdotes . Pōtifices aūt concitauerūt turbā: vt magis barrabā dimitteret eis. Pilatus aūt iterū respōdens ait illis:Quid ergo vultis faciam regi iudeoꝛ⁊: At illi iterū clamauerunt:Crucifige eum. Pilatⁱ⁹ vero dicebat illis:Quid eniꝫ mali fecit:⁊ At illi magis clamabāt:crucifige eū. Pilatⁱ⁹ aūt volēs populo satisfacere: dimisit illis barrabā:⁊ tradidit iesum flagellis cesum vt crucifigeretur.

BEDA. Multas liberandi saluatoꝛē pilatus occasiōes dedit:primo latronem iusto conferens.vnde dicitur:⁊ Per diem aūt festū dimit. sole.il.vnū ex vinctis quēcūq; petissent. GLO. Qō qđē solitus erat facere ut gratiam populi captaret.⁊ precipue in die festo qñ de tota ꝓuincia iudeoꝛ populus hierosolymam ꝓfluebat.Et vt maioꝛ iudeoꝛum ꝓbitas appareat:describitur cōsequenter enoꝛmitas culpe latronis quē iudei christo pretulerunt.vnde segtur:Erat aūt q̄ dicebatur barrabas:q̄ cū seditiosis vin. erat:qui in sedi.fecerat homicidiū.In quo ostendit̄ ⁊ exꝛ grauitate culpe notabilis q̄ homicidiū fecerat:⁊ exꝛ modo faciendi:q̄ cū ꝓturbatione ciuitatis hoc fecerat:seditionē ꝓcitando:⁊ etiaꝫ q̄ culpa eius manifesta erat:nam ⁊ cum seditiosis vinctus erat.Segtur.Et cū ascen.tur.cepit ro.sicut sem.facie.illis

AVGV. de cō.euā. Nulla questio est q̄ mattheus tacet ipsos petiisse vt aliquis eis dimitteret̄:qō marcus hic dicit. Nihil.n.iteresset si alius aliud tacet:quod alius cōmemoꝛat. Segtur:-Pilatⁱ⁹ ergo rñ.eis dixit.Vul.di.vo.re.iud.Scieni q̄ ꝑ īuidiā tradi.eū sum.sacer.Queri potest q̄ ꝑba pilatus dixerit:vtrum que a matthēo:an que a marco referuntur: Aliud.n.vī esse:Quem vultis dimittam vobis: barraban: an iesum q̄ dicitur xps:vt matthⁱ⁹ refert:aut.Vultis vobis dimittā regē iudeoꝛū vt hic dicit̄.Sed q; christos reges dicebant:⁊ q̄ dixit illū an illū :manifestum est eum dixisse an vellent dimitti regem iudeoꝛum.i.xpm.Nihil aūtē iteresse q̄ hic tacuit marcus de barraba hoc solum volēs dicere qō ad dominū ꝓtinebat:quādo qđē in eoꝛ respōsione ſtis ⁊ ipse ostendit quem sibi dimitti voluerunt.Nam sequitur:-Ponti.autez concita.turbam vt magis barrabā dimitteret eis. BEDA. Neret iudeis vsq; hodie sua petitio: quā tanto laboꝛe impetrarunt:quia eni data sibi optione ꝓ iesu latronem:ꝓ saluatoꝛe interfectoꝛem elegerunt:meri to salutem perdiderunt ⁊ vitam:⁊ latrocinys ac seditiōib⁹ se intantum subdiderunt vt patriam regnumq; suum:qō plus christo amauerunt:perdiderint:⁊ libertatem: coꝛpus

ꝛaĩam nũq̃ reciperen t. Deĩde aliaꝫ occasionẽ dat pilatus liberandi saluatorẽ cũ segq̃t: ¶Pila. aũt ite. rñ. ait il. Quid ergo vult. fac. regi iudeoꝝ: AVGV. de. cõ. euan. Jã satis apparet ꝙ id marcus velit oĩdere: dicendo regẽ iudeoꝝ: qđ matthe⁹ dicẽdo christũ. Non. n. dicebant̃ christi reges nisi iudeoꝝ. In hoc enĩ loco ꝑz matheũ dicit̃. Quid igr̃ faciam de iesu q̃ dr̃ christus: Segq̃t: At illi clamabant: Crucifige eum. THEOPHI. Uide autẽ iudeoꝝ prauitatẽ: ꝛ pilati cõmensurationẽ: q̃uis ꝛ ipse dignus sit condẽnatione pro eo ꝙ populo nõ resistebat. Jlli nãq̃ clamabant: Crucifige. hic tẽtat humiliter ab illo preiudicio eruere iesum: ꝛ ideo rursus interrogat. vnde segtur: ¶Pila. autez dice. eis: Quid enĩ ma. feĉ: Occasionẽ nãq̃ ex hoc sumere volebat vt christũ solueret inocentẽ. BEDA. Judei vero iſanie sue satisfaciẽtes: interrogationi p̃sidis nõ respõdent. vñ segtur: At illi magis clamabant: Crucifige eum. vt iplereť illõ hieremie: Facta est mihi hereditas mea: sicut leo in silua: dederunt sup me vocẽ suã. Segq̃t: ¶Pila. autẽ vo: satisf. po. dimi. il. bar. ꝛ tradi. iesum fla. ce. vt crucifigereť. THEOPHI. Uolebat qdẽ satisfacere populo. i. eoꝝ facere volũtatez: ꝛ nõ qđ erat placituꝫ iusticie ꝛ deo. HIERO. Dic duo birci assunt: vnus apõpeius. i. emissarius cuꝫ peccato populi in desertũ inferni absolutus dimittit̃: alter ꝑ peccatis absolutoꝝ vt agnus occiditur. pars dñi semp mactat̃: pars diaboli q̃ est magister couꝫ qđ sonat barrabas effrenata in tartaꝝ precipitat̃. BEDA. Jesus autez flagellatus non ab alio q̃q̃ ab ipso pilato itelligendus est: Scribit nãq̃ ioannes. Apprehendit pilatus iesuꝫ ꝛ flagellauit: qđ quidez ideo fecisse credẽdus est: vt satiati penis ac opprobrys eius iudei mortẽ vltra sitire desisterent.

¶Milites ãt duxerunt eũ i atriũ pretorij̃ ꝛ cõuocant totam cohortem: ꝛ induĩt eũ purpura. Et ĩponũt ei plectentes spineã coronam: ꝛ ceperũt salutare eum: Aue rex iudeoꝝ. Et percutiebãt caput eius arũdine: ꝛ conspuebant eum: ꝛ ponẽtes genua adorabãt eũ. Et postq̃ illuserũt ei exuerũt illũ purpura ꝛ iduerũt eũ vestimẽtis suis.

THEOPHI. Militaris vana gloria semp ĩordinatis gaudens ꝛ obprobys sibi ꝓpria oñdebat. vñ dicit̃: Milites autẽ duxe. eũ i atri. p̃to. ꝛ cõuo. to. coho. i. totũ ordinẽ militie. Et indu. eũ pur. sicut regẽ. BEDA. Quia enĩ rex iudeoꝝ fuerat appellatus: ꝛ hoc ei scribe ꝛ sacerdotes crimẽ obiceerant: ꝙ sibi in populo israelitico vsurparet ĩperiũ: illudẽtes boc faciunt: vt nudatũ p̃stinis vestib⁹ iduant purpura: q̃ reges veteres vtebant̃. AVGV. de cõ. euã. Jntelligit̃ ãt qđ mattheus ait. Chlamydẽ coccineã circumderunt ei: hic marcũ dixisse ĩdutuꝫ purpura. ꝓ regia enĩ purpura chlamys illa coccinea ab illudentibus adhibita erat: ꝛ est rubra quedaꝫ purpura cocco simillima: põt enĩ fieri vt purpurã etiaꝫ marcus cõmemorauerit: quaꝫ chlamys habebat: q̃uis cẽt coccinea. BEDA. ¶Pro diadema te autẽ ponunt ei coronaꝫ spineã. vñ segt̃: Et impo. ei plec. spi. coronã. ¶Pro sceptro autẽ regali dant calamũ vt matheⁱ scribit ꝛ adorãt q̃si regẽ. vñ segq̃t. Et cepe. salu. eũ. Aue rex iudeoꝝ. Et ꝙ milites eũ q̃si ꝙ deũ seipsũ falso dixisset adorabãt illudentes. ꝑz ex hoc qđ subdit̃: Et percu. ca. eius arũ. ꝛ ospu. eũ. Et ponẽ. genua ado. eũ: quasi falso se dixisset deum. HIERO. Opprobria autem eius nostrum abstulere obprobriũ. Uincula eius nos liberos fecerunt. Corona spinea capitis eius diadema regni adepti sum⁹. Uulneribus eius sumus sanati. AVGV. de cõ. euan. Appet autem matheũ ꝛ marcũ recapitulãdo ista posuisse. non quo tunc factũ sit: cũ eũ pilatus iam crucifigendum tradidisset: Joãnes. n. apõ pilatũ dicit hec gesta. hoc autem quod segt̃. Et postq̃ illuse. ei. exu. eũ pur. ꝛ idu. eũ vesti. suis. ĩ fine factũ intelligit̃: cũ iã adduceret̃ ad crucifigẽdũ. HIERO. Mystice aũt vestimẽtis suis nudat̃ iesus. i. iudeis. purpura iduit̃. i. gẽtili ecclesia q̃ de scopulis collecta est. Jtez ea exutus ĩ fine scandaliçante iudaica rursuꝫ iduit̃ plebe. Cũ enĩ intrauerit plenitudo gẽtiuꝫ: tunc oĩs israel saluus erit:

BEDA. Uel ĩ purpura qua ĩdutus est dñs: ipsa eius caro quã passionibus obiecit in sinuat̃: in corona vo quã portabat spinea: nostroꝝ susceptio peccatoꝝ. THEOPHI. Jnduam⁹ ꝛ nos purpurã stolaꝫ regalez: qz vt reges ambulare debem⁹: calcãtes sup serpentes: ꝛ scorpiões: ꝛ suppeditantes peccatũ. Christiani nãq̃ dicimur. i. vncti: sicut ꝛ tũc reges vncti dicebant̃. Sumam⁹ ꝛ coronã spineam. i. festi nemus coronari vita arta: ꝛ abstinentyꝫ ꝛ puritate. BEDA. Caput autẽ christi percutiunt: qm̃ eũ vez deuꝫ eẽ negant. Et qz per arundinẽ scriptura solet confici: quasi arundine caput christi feriunt: q̃ diuinitati illius cõtradicentes errorẽ suũ confirmare auctoritate sacre scripture conant̃. Spuũt in faciẽ eius qui gratie p̃tiam verbis execrandis respuũt. Sunt ꝛ hodie q̃ eum certa fide vt deuꝫ vez adorant: sꝫ quersis actibus v̄ba eius quasi fabulosa despiciunt: ac ꝓmissa verbi illius tpalibus illecebris postponunt. Sic autẽ cayphas nescius dixit: Oportet vnuꝫ hoiez mori pro pplo: sic ꝛ milites nescientes faciunt.

¶Et educũt illũ vt crucifigerent eũ. Et angariauerunt pretereũtẽ quẽpiã simonẽ cyreneũ venientem de villa: patrem alexandri ꝛ ruffi vt tolleret crucẽ eius. Et perducunt illũ in golgatha locũ: qđ ẽ interpretatũ caluarie locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinũ ꝛ nõ accepit. Et crucifigẽtes eũ: diuiserũt vestimenta eius: mittẽtes sortem super eis quis qđ tolleret. Erat ãt hora tertia: ꝛ crucifixerunt eũ. Et erat titulus cause ei⁹ inscript⁹ rex iudeorũ. Et cũ eo crucifigũt duos vnũ a dextris: ꝛ aliũ a sinistris ei⁹ latrões. Et ipleta ẽ scriptura q̃ dicit: Et cũ iniqs deputatus est.

GLO. ¶Post cõdẽnationẽ christi ꝛ contumelias cõdẽnato illatas. ad crucifixionẽ ei⁹ narrandã euangelista accedit dicens: Et edu. illum: vt crucifige. eũ. HIERO. Dic educit̃ abel in agrũ a fratre vt perimat̃. Dic adest isaac cuꝫ lignis: ꝛ abraã cũ ariete veprib⁹ berẽte. Dic etiã ioseph cuꝫ fasce somniato ꝛ tunica talari sanguine lita. Dic adest moyses cũ virga ꝛ ꝛpẽte suspẽso in ligno. Dic est botrus in ligno portatus. Dic adest beliseus cũ ligno ad q̃rendã securim q̃ in imo demersa est: ꝛ natauit ad lignũ. i. genus humanũ qđ a ligno vetito in infernũ decidit: ꝑ lignũ crucis xp̃i ꝛ ꝑ baptismũ aque ad paradisuꝫ natauit. Dic adest ionas de ligno sorti in mare ventrẽq̃ ceti triduo missus. Segtur. Et angari. quẽpiã p̃te. simo. cyre. veni. de villa pa. alex. ꝛ ruf. vt tol. cru. ei⁹. THEOPHI. Joãnes autẽ ait ꝙ ipemet baiulabat sibi crucẽ. vtrũq̃. n. fuit: nã ipse gdẽ p̃ baiulauit sibi crucẽ donec ꝓteret gdã quẽ angariauerũt: ꝛ tũc ille portabat. Dixit autẽ quoꝝ filioꝝ erat p̃r. ad maiorẽ fidẽ ꝛ affirmationẽ: nã homo ille adhuc viuebat: qui poterat oĩa que circa crucẽ facta sunt enarrare. HIERO. Cũ autẽ aly per merita patꝝ suoꝝ ꝛmemorent̃: aly ꝙ merita filioꝝ suoꝝ. hic symõ qui crucẽ in angaria portat: meritis filioꝝ suoꝝ qui erant discipuli cõmemoratur. De hoc nos ĩ p̃senti vita admonemur parẽtes adiuuari. per natoꝝ suoꝝ sapientiã vl̃ merita: vt populus iudaicus ꝓpter patriarchaꝝ ꝛ ꝓphetaruꝫ ꝛ apostoloꝝ merita semp cõmemorat̃. Simon ãt iste q̃ portat crucẽ in angaria: ipse est q̃ laborat ꝑ laude hũana. Logũt. n. boies hũc laborare: quẽ nõ cogit timor ꝛ dilectio

dei. BEDA. Uel q3 simō iste nō hierosolymita: sz cyrenē eē phibeť. Cyrene. n. libye ciuitas est: recte p eū ppli gētiū designanť: q quōdā pegrini ⁊ hospites testamento3: nunc obediēdo heredes sūt dei: coheredes āt christi. Uñ apte si mon obediēs: cyrene heres iterptať. De villa āt venisse referť. villa. n. grece pagus dr̄. vñ paganos appellamus eos quos a ciuitate dei alienos videm⁹. De pago igť egrediēs simon crucē portat post iesum: cuz ppls nationū paganis ritibus derelictis: vestigia dñice passionis obedienter āplectiť: Segtur: Et pdu. euz in gol. lo. qō est iterp. cal. loc⁹. Extra vrbē ⁊ foris portā: loca sunt in qb⁹ truncanť capita dānato3: ⁊ caluarie. i. decollato3 sumpsere nomen. ℞ropter rea āt ibi crucifixus est dñs: vt vbi pius erat area dānato3 ibi erigerenť vexilla martiry. HIERO. Tradunt āt iudei q in hoc mōtis loco īmolat⁹ ē aries, p isaac: ⁊ ibi decaluatur christus. i. a carne sua: carnali videlicet iudea separatur. Segtur: Et da. ei bib. myr. vinū. AVGV. de cō. euā. Hoc itelligendū est matthеū dixisse cū felle mixtū: fel gpe p amaritudīe posuit: ⁊ myrrhatū vinū amarissimū est: q̄q̄ fieri possit: vt ⁊ fel ⁊ myrrha vinū amarissimum rederent. THEOPHI. Uel ordinatiōe quadā exīte aly alia afferebant gdā acetū ⁊ fel: gdā vinuz myrrhatum.

HIERO. Uel myrrhatū vinū hoc ē acetū: p hoc succ⁹ letalis pomi abstergiť. BEDA. Amara vitis amaz vinū fecit quo ꝓpinat dñm iesū vt īpleat qō scriptū ē: Dederūt i cibuz meū fel: ⁊ i siti mea potauerūt me aceto. AVGV. de cō. euā. Qđ āt subdit: Et nō accepit. itelligitur nō accepit vt biberet: gustauit āt vt matthe⁹ testis ē: ⁊ sic idē matthe⁹ ait: Noluit bibere: hoc marc⁹ dixit: Et nō accepit tacuit āt q gustauit. HIERO. Nō accepit ēt id pro quo patiť. vñ de eo dr̄. Que nō rapui: tūc ex oluebā. Segť: Et crucifi. eū diuisse. vesti. sua: mittē. sortē sup eis qđ qsz tolleret. Hoc loco figurať sal⁹ lignū. ꝑmū lignū scie boni ⁊ mali fuit. secundū lignū boni tm̄ nobis ⁊ vite lignū ē. Extensio manus ꝑme ad lignū: mortē appēdit. Extēsio āt scē: vitā que pierat iuenit. Ligno hoc vehimur p mare vndosū ad terrā viuētiū. cruce. n. sua xp̄s cruciatū nostruz absoluit. ⁊ morte sua mortē nostrā necauit. Cū forma serpētis serpētē necat q3 serpente de virga facto aly absorbenť serpentes Ipsa aūt species crucis qđ ē nisi forma: quadrata mūdi: Oriēs de verrtice fulget Arctos dexterā tenet. Auster leua ꝓsistit Occidēs. sub plātis firmať Uñ apls: vt sciam⁹ q̄ sit altitudo ⁊ latitudo: lōgitudo ⁊ pfūdū. Aues qñ volāt ad ethera formā crucis sumūt. hō natans p aq̄s: forma crucis vehiť. Naus marina attēta cruci similata sufflatur. Tau lr̄a: signū salutis ⁊ crucis describiť. BEDA: Uel i trāsuerso: ligno crucis vbi figūť man⁹ gaudiū spei signať. ℞er man⁹ gaudiū spei signať. ℞er man⁹. n. opa: p latitudinē hilaritatē opātis itelligim⁹: q3 tristicia faē angustias p altitudinē cui caput adiungiť expectationē retributionis de sublimi iusticia dei: p lōgitudinē q̄ totū corp⁹ extēdiť tolerātiā: vñ lōganimes dicūť p pfūdū qō terre ē ifixū ipz sacramētū secretū. Quādiu ergo hic agūt corpa nr̄a: vt destruať corpus peccati: tēp⁹ nobis ē crucis. THEOPHI. q3 autē ponebāt sortē sup vestimēta ei⁹: ⁊ hoc bodie illudentes fecerūt quasi regis vestimēta diuidēs. etenī vilia erāt nō valde ꝑciosa. ℞oc āt ioānes cuāgelista pleni⁹ exponit: q3 scilicet milites cetera in quattuor partes iuxta suū numerū diuidētes de tunica que in consutilis erat desup cōtexta p totū sortez miserūt. HIERO. Uestimenta autem dñi eius mādata sunt quibus tegitur corp⁹ eius. i. ecclesia. que diuidunt iter se milites gentium: vt sint quattuor ordines cū vna ꝓfide. i. coniugati ⁊ viduati: ꝓpositi ⁊ separati. Sortiti sunt tunicam indiuisam que est pax ⁊ vnitas. Sequiť: Erat autē hora tertia ⁊ cruci. eū. Hoc vere ⁊ ꝓpie marcus tulit: naz sexta hora tenebre suffunderūt terrā: vt non qsq̄ potuissz mouere caput. AVGV. de cō. euā. Si hora q̄si sexta pilato sedēte p tribunali tradit⁹ ē iesus crucifigendus iudeis vt ioānes refert: qūo hora tertia crucifix⁹ ē: sic vba marci nō itelligētes qdā putauerūt. ℞ri⁹ ergo q̄ hora crucifigi potuerit videam⁹: deīde videbim⁹ cur hora tertia crucifixū dixerit marc⁹: Hora erat q̄si sexta cū tradit⁹ ē crucifigēd⁹ a pilato sedēte p tribunali: vt dictū ē. nō. n. iā plena sexta erat: sz q̄si sexta. i. pacta gnta ⁊ aligd ēt de sexta eē cepat: vt pacta gnta: ⁊ ichoata sexta gererenť hec q̄ narrata sūt i crucifixione dñi nostri donec cōpleta sexta: illo pēdēte fieret he q̄ dicunť tenebre. Queram⁹ aūt iam cur dixerit marcus: Erat aūt hora ter. ⁊. cru. eū: Jaz certe dixerat: Et crucifigētes eū: diui. vesti. ei⁹ sic ēt ceteri attestanť: q3 eo crucifixo vestimēta diuisa sūt. Si enī rei geste tēp⁹ voluit cōmemorare marc⁹ sufficeret dicere: Erat aūt hora tertia. vt qđ ad iunxit: Et crucifixerūt eū: nisi q3 voluit aligd recapitulando significare qō q̄situ iueniret cū scriptura ipa illis tpib⁹ legeret: qb⁹ vniuerse ecclie notū erat q̄ hora dñs ligno fuit pēsus ē: vñ possz huiusmodi vl erroz tolli: vl mēdaciū refutari. Sz q3 sciebat a militib⁹ suspēsuz dñm: nō a indeis sic ioānes aptissime dicit: occulte ostendere voluit eos magis crucifixisse: q3 illos q milite riū ꝓncipi suo fz suū officiū ꝑbuerūt. Intelligiť ergo fuisse hora tertia cū clamauerūt iudei vt dñs crucifigereť ⁊ vissime demōstrať tūc eos crucifixisse: qñ clamauerūt. In conatib⁹ āt pilati ad excipendū dñm: ⁊ i tumultu iudeoꝝ dicētiū: ꝓsūptū tēs duaz horaz itelligim⁹: ⁊ circa horam fuisse sextā: q nōdū terminata gesta sūt q̄ ab eo tpe quo pilat⁹ dñz tradidit vsq̄ ad tenebras factas narranť. Facile āt videbit g sine īpietatis duritie voluerit attēdere: q3 opz portūo loco marc⁹ hoc de tertia hora posuerit: vbi. s. factu ministroz multū cōmemoratū ē. Ergo ne q̄q̄ cogitatione tāti criminis auersus a iudeis i milites illos conuerteret. Erat igť hora tertia: ⁊ cru. eū. vt illi eū poti⁹ crucifixisse inueniant: quos hora tertia vt crucifigereť clamare potuisse diligēs īquisitor inueniet: cū aduerterit hoc qō a militib⁹ factū est hora sexta factū eē. AVGV. de quest. ve. ⁊. no. testamēti. Judeoꝝ g̃ sniaz de crucifixiōe christi: tertia hora datā vult itelligi. Ominis. n. g morti addiciť: ex eo iam mortu⁹ cōputatur quo sniaz excepit. Manifestauit g̃ marcus: q3 nō iudicis snia saluator crucifixus ē. difficile est eni innocētē ꝓbare eū: g sniā iudicis punit. AVGV. de cō. euā. Quāq̄ nō desint: g parasceue quā ioānes commemorat dicēs: Erat āt pasceue hora quasi sexta: horā dici tertiā velint itelligi. dicūt. n.: Die qdē illo quē dies sabbati seqbatur pasceuē fuisse pasche iudeoꝝ: q3 ab eodē sabbato iaz inciperet azima: sz tū vez pascha qō iam in passione dñi celebrať non iudeorum: sed xp̄ianorum cepisse ꝑ p. rari. i. pasceuez bere ab ea hora noctis. ix. in eo q3 dñs a iudeis occidendus ꝑparabatur. ℞arasceuē gppe interpretatur ꝓparatio. Ab illa ergo hora noctis vsq̄ ad eius crucifixionē occurrit hora pasceuē sexta fm̄ ioānem: ⁊ hora dici tertia fm̄ marcum. Quis fidelis nō huic faueat solutiōi questionis: Si modo possit aliquis articulus conyci vnde ab hora nona noctis cepisse pasceuē pasche nostre. i. ꝑparationē mystis xp̄i congruenter intelligamus. Si enim dicamus eā cepisse qñ a iudeis apphensus est dñs adhuc noctis partes ꝑme erāt: sed qñ ad domū pductus ē soceri cayphe: vbi ⁊ auditur⁹ ē a ꝓncipib⁹: adhuc gallus nō cātauerat. Si autē quando pilato tradit⁹ ē: iā mane fuisse apertissime scriptū ē. Restat ergo vt itelligam⁹ tūc cepisse ꝑparationē mystis dñi: qñ oēs ꝓncipes sacerdotū dixerūt reus ē mortis: Non enim audirde conyciť eo tpe nonā horā noctis eē potuisse: vt recapitulando intelligať de petri negatione postea dictum eē quod antea factum erat. Sequitur: ⁊ erat ti. cau. eius inscrip. rex iudeoꝝ. THEO. Scripserunt āt hunc titulum

.s.cām ppter quā crucifix⁹ ē:q̄si vituperātes ei⁹ opinionē
g regē seipsū faciebat: vt sic ptereūtes misereri nō valerēt
ꝫ magis ei īproperarēt tāq̄ tyrāno. HIERO. Scripse-
rūt āt hoc trib⁹ līguis: Hebraice Malchus iudeoꝝ: Grece
basilios eromoloseon: Latine rex ꝓfessoꝝ. Ne tres lingue
ad p̄ncipatuz in crucis titulo cōsecrate sunt: vt ois lingua
cōmemoraret pfidiaz iudeoꝝ. BEDA. Titulus aūt hic
positus supra crucē illud oñdit qz nec occidēdo potuerūt
efficere vt euz regez nō haberent: q eis fm sua opa reddi-
tu⁹ ē. Segtur: Et cū eo cru. ou. latro. vnū a dex. z vnū a si
ni. ei⁹. THEO. Ut. s. hoīes prauā opinionez ɔ eū ꝓcipe-
rēt: q̄ z īpe latro z malefic⁹ eēt. hoc āt dispēsatiue factū ē
ad īplēdū scripturā. vñ segtur: Et īpleta ē scrip. q̄ dicit: Et
cū iniqs reputat⁹ ē. HIERO. Cū iniqs veritas deputata
vnū reliqt sinistꝝ: alteꝝ assumit dexterū: sicut in die iudi-
cij faciet. z similī crimine tā dissimiles sortiuntur vias: al-
ter antecedit petrū in paradisū. alter iudā ī infernū. Cōfes-
sio breuis vitā acqsiuit lōgā: z blasphemia finita pena plec
titur eterna. BEDA. Mystice āt latrones q cū dño cru
cifixi sūt: significāt eos q sub fide z ꝓfessiōe christi: vl'ago
nē martyrij vel q̄libet artioris discipline instituta subeūt.
Sed qui hoc p eterna glia gerūt: dextri latronis fide desi
gnant: q vo humane laudis intuitu sinistri latronis men-
tē imitant z actus. THEO. Ul'aliter: Indiciū erāt duo
latrones duoꝝ ppl'oꝝ. s. iudaici z gentilis: ambo nāq̄ iniq:
gentilis qdē tanq̄ legē naturalē ptergrediēs: iudaicus ve-
ro scriptaz legē quā ei tradiderat dñs: ꝫ gentilis penitēs:
iudaicus vsq̄ in finē blasphemus: ī quoꝝ medio crucifigi-
tur dñs: ipse enī est lapis angularis nos cōiungens.

¶Et ptereūtes blasphemabāt eū: mouētes capi
ta sua z dicētes: Vah q ɔstruis tēplū ɔi: z ī tri
bus die⁹ reedificas. Saluū fac temetip̄m descē
dēs ɔ cruce. Sil'r z sūmi sacerdotes illudētes ad
alterutrū cū scribis dicebāt: Alios saluos fecit:
seip̄m nō potest saluū facere. Christ⁹ rex isrāel: de
scendat nūc de cruce: vt videam⁹ z credam⁹: Et
qui cum eo crucifixi erant: conuitiabantur ei.

HIERO. Pullo iude ligato ad vitē z ei⁹ pallio ī sangui
ne vue intincto: lacerāt hedi vineā blasphemātes christū:
z mouētes capita sua. vñ dr: Et p̄te. blas. eū mo. ca. sua: z di.
vah q̄ des. tē. dei. THEOPHI. Trāseūtes. n. christuz
blasphemabāt: exprobrātes ei tāq̄ seductoi. Diabolus āt
mouebat illos ad dicēdū q̄ de cruce descēderet. qz. n. no-
uerat q̄ sal⁹ fiebat p crucē: rursus īgerebat se ad tētandū
christū: vt si a cruce descēderet: cert⁹ fieret q̄ nō ē vē filiꝰ
dei: z sic sal⁹ q̄ p crucē est destruereī: ꝫ ipe dei ver⁹ existēs
filiꝰ nō descēdit. Si enī descēdere debuisset nō illuc a p̄nci
pio ascēdisset: ꝫ qz videbat q̄ p hūc modū salutē fieri opoz
tebat: sustinuit crucifigi z multa alia pati: z pficere opus
suū. Segt. Similiter z sūmi sacer. illu. ad alter. cū scri. di-
ce. Alios saluos fecit: seip. ñ po. sal. facere. Hec dicebāt ei⁹
miracula abolētes q̄si ab eo ꝫ apparētiam ppetrata fuis-
sent. opās nāq̄ miracula multos saluabat. BEDA. Sic
et nolētes cōfitent q̄ alios saluos fecit. Itaq̄ vos vestra
ꝺdēnat sn̄ia: q. n. alios saluos fecit: seipz saluare poterat.
Segt: Christus rex isrāel descēdat nūc de cruce: vt videa-
m⁹ z credam⁹. HIERO. Et viderūt postea resurgentez
de sepulchro: quē de crucis descendere nō credebāt posse
patibulo. Ubi est o iudei infidelitas vestra: vosipsos con-
fulo: vosipsos iudicium peto. Quāto mirabilius ē mortuū
posse resurgere: q̄z adhuc vinū de cruce velle descendere
Parua petistis: dū maiora ꝓuenerint: ꝫ infidelitas vestra
non potuit sanari signis multo fortioribus q̄z petistis. hic
oēs declinauerūt simul inutiles facti sunt. vnde sequitur.

Et q cū eo crucifi. erāt: cōuicia. ei. AVGV. ɔ cōcor. euā.
Quo hoc vex ē qñ q̄dē vn⁹ eoꝝ cōuiciat⁹ ē ꝫ luce testimo
niū: alter: z ꝓpescuit eū: z ī deū credidit: nisi itelligam⁹ mat
theū z Marcū breuiter pstringentes hūc locū: pluralē nu-
merꝝ p singulari posuisse. THEOPHI. Uel duo a prin
cipio cōuitiabantur ei: deinde vnus cognoscēs ipsū innocē
tē increpat alterum blasphemantem.

¶Et facta hora sexta: tenebre facte sunt super to
tam terram vsq̄ in horam nonam. Et hora no-
na exclamauit ihesus voce magna. dicēs: Heloy:
heloy: lamazabatāi. Quod est iterpretatū: De
us meus: deus meus: vt q̄d dereliquisti me: Et
quidam de circunstantibus audientes dicebāt:
Ecce heliam vocat. Currens autem vnus z im
plens spongiā aceto circūponensq̄z calamo po-
tum dabat ei dicēs: Sinite: videamus si veit he
lias ad deponendum eum. Jesus autem emissa
voce magna: exp̄irauit.

BEDA. Clarissimū lumē mūdo retraxit radios suos: ne
aut pēdētē viderent dominū: aut īpy blasphemātes sua lu
ce fruerētur. vnde dr. z facta hora sexta tenebre facte sunt
per totā terrā vsq̄ ī horā nonā. AVGV. ɔ cōcor. euāge.
Addidit aūt lucas. Uñ facte sūt tenebre. i. solē obscuratū.
THEOPHI. Si aūt tps eclypsis fuisset posset qs dice-
re q̄ nālis fuisset hec passio: sed tūc. xiiij. erat luna: cū nālis
eclypsis fieri ñ possz. Segt: Et hora nona exclamauit iesus
voce magna dicens Heloy: heloy. HIERO. Nona hora
īuenit euersa domo: decima dragma q̄ perierat. BEDA.
Nā z adā peccante scriptū ē q̄ audiuerit vocē dñi dei am-
bulantis in paradiso ad aurā post meridiē: z q̄ hora p̄im⁹
adā peccādo mortē huic mundo inuexit: eadē hora secūd⁹
adā mortē moriēdo destruxit Et notādū q̄ recedente a cē
tro mundi sole crucifixus est dñs: oriēte aūtē sole: resurre-
ctionis sue mysteria celebrauit: qz mortuus est p̄pter pec-
cata nr̄a: z resurrexit p̄pter iustificationē nostrā. Nec mire
ris verboꝝ humilitatē querimonias derelicti: cū formam
serui sciēs scandalū crucis videas. Sicut enim esurire z si-
tire z fatigari nō erāt p̄pa deitatis: sed corporales passio
nes: ita quod dicit: Ut q̄d dereliqsti me: corporalis vocis
erat p̄prium: qz solet fm naturā corpus nullatenus velle a si
bi coniūcta vita fraudari. Ꝫz. n. ipse saluator dicebat hoc:
sed p̄pe oñdebat corporis fragilitatē. vt hō ergo loquit in
eos circūferēs motus q̄ ī periculis positi a dño deseri nos
putamus. THEOPHI. Uel hoc loquit homo crucifi-
xus deo p me. nos enī homines sumus derelicti: ipse nūq̄
a patre derelictus fuit. Audi enī quid dicit: Nō sum solus
sed quia pater mecū est. Etsi etiā hoc p iudeis dixerit: q̄si
z ipse fm carnē iudeus exīstens: ac si diceret: Ut quid he-
braicū populū dereliquisti: vt tuū crucifigerēt filiū: Sic
enim aliquādo cōsueuimus dicere: Deus induit me. i. meā
naturā. s. humanā: sic z hic: dereliquisti me: oportet intelli-
gere humanā naturā vel iudaicum populū. Sequit: Et q̄-
dam de cir. au. di. Ecce heliam vocat. BEDA. Sz quos
arbitror milites fuisse romanos: non intelligentes sermo-
nis hebraici p̄prietatē: sed ex eo q̄ dixit heloy putantes
ab eo heliam vocatū. Si autem iudeos qui hoc dixerunt
intelligere volueris: hoc faciunt vt eum imbecillitatis in-
famēt: q̄ helie auxiliū deprecetur. Sequit: Currens aūt
vnus z im. spon. ace. Quā ob causaz dño acetū sit potui da
tum ioannes plenius ostendit dicens: q̄ iesus vt cōsūma-
reī scriptura dixit: Sitio. Illi autez spōgiam plenā aceto
obtulerūt ori ei⁹. HIERO. Inuenit autē hic iudeoꝝ si
militudinē. spongiā. s. cānā infirmā aridaz: ignibus aptam

ꝑplet aceto:hoc ē malicia ⁊ dolo. AVGV. de cō. cuā. De helia vo nō ips g obtulit spōgiā cū aceto:ſz ceteros dixiſſe matthe⁹ narrauit. vñ itelligim⁹ ⁊ illū:⁊ ceteros hoc dixiſſe HIERO. Infirmata ăt carne vox ſualuit diuina q̄ dicit. Apite mihi portas iuſticie. vñ ſegt: Jeſus ăt emiſ. vo. mag. expirauit. Cū ima voce ſiue ſine voce nos mozimur: g de terra ſum⁹. Ille voce cū exaltata voce expirauit g de celo deſcēdit. THEO. Et g mozti dñaī ⁊ precipit: ſicut dñs poteſtatiue expirat. Qualis ăt ꝟ vox fuerit lucas ꝺclarat. Pater in gt: ī man⁹ tuas cōmēdo ſpiritū meū. Etenī chriſt⁹ extunc g hoc nobis voluit declarare: q̄ ſancto⁊ anime in manus dei aſcēdunt. Nā ꝑus ab inferis oīum anime tenebanī donec venit g predicauit captiuis remiſſionem.

¶ Et velū templi ſciſſū ē in duo: a ſūmo vſq̄ deozſū. Uidēs ăt cēturio q ex aduerſo ſtabat: q⁹ ſic clamās expiraſſet: ait: Uere hic homo filius dei erat. Erāt ăt ⁊ mulieres ꝺ lōge aſpiciētes: iter q̄s erat maria magdalene ⁊ maria iacobi minozis ⁊ ioſeph mater: ⁊ ſalome. Et cū eēt ī galilea ſequebanī eū: ⁊ miniſtrabāt ei: ⁊ alie multe que ſimul cū eo aſcenderant hieroſolymam.

GLO. Poſtq̄ narrauit euangeliſta paſſionē ⁊ moztem chriſti: nūc ꝓſegt de his q̄ poſt moztē dñi ꝓtigerūt. vñ dr: Et velū tē. ſciſ. ē ī duo a ſū. vſq̄ de. HIERO. Uelū tēpli ſcindit. i. celū aperit. THEOPHI. Sciſſū ē et velū innuēte deo: q̄ ſpiritusſancti gra a tēplo recedit ⁊ ſcindit vt ſanctaſāctoz ab oīb⁹ videda eēnt: ⁊ q⁹ tēplū lugebit ī iudeis cū calamitates deplorabūt ⁊ veſtimēta ſcindēt. Hoc ēt ⁊ tēplū animatū. ſ. coꝛpus chriſti oñdit: in cui⁹ paſſione veſtimentū ei⁹ laceratū ē. ſ. caro. ⁊ aliud etiā ſignificat. Caro nāq̄ velū eſt nr̄i tēpli. ſ. mentis nr̄e. Uirtus aūt carnis ſciſſa ē ī chriſti paſſionib⁹ a ſūmo vſq̄ deozſū. ſ. ab adā vſq̄ ad vltimos hoies. Naz ⁊ adaz effectus eſt ſanus ꝑ paſſionem chriſti ⁊ eius caro nō manet ſub mlaedicto neq̄ digna ēcoꝛruptiōe: ſz oēs īcoꝛruptione honozati ſum⁹: Uidēs aūt centurio. Cēturio dicit cētū militū ꝓnceps. Uidēs ăt q⁹ ita poteſtatiue ⁊ dominabiliter expiraſſet: mirat⁹ eſt ⁊ ꝓfeſſus ē.

BEDA. Manifeſta aūt cā miraculi cēturionis exponit: q⁹ videſ dominū ſic expiraſſe. i. ſpūz emiſiſſe dixerit: Uere hō hic fili⁹ dei erat. Null⁹. n. hz poteſtatē mittēdi ſpirituz niſi q aīaz ꝓditoꝛ ē. AVGV. iiy. de trini. Et hoc maxie mirat⁹ eſt q⁹ poſt illā vocē in qua figurā peccati nr̄i edidit cōtinuo tradidit ſpiritū. demōſtrauit enī ſpiritus mediatoꝛis q⁹ nulla pena peccati vſq̄ ad moztē carnis eius acceſſerit: q̄ non eum deſeruit inuitus: ſed quō voluit: quippe dei verbo ad vnitatē pſone ꝓiunctus. HIERO. Nouiſſimi aūt nūc primi efficiūt. Gentilis ꝓfiteī ꝑpl⁹. Judea cecata negat ne fiat eis erroꝛ peioꝛ ꝓoꝛe. THEOPHI. Et ſicoꝛ do ꝓuertit dū iudei occidunt: ⁊ gētilis ꝓfiteī: ⁊ diſcipuli fugiunt ⁊ mulieres expectāt. Sequit⁹. n. Erāt aute ⁊ mulie. de longe aſpici. iter quas erat ma. magda. ⁊ ma. ia. mi. ⁊ ioſeph mater ⁊ ſalome. Salome dicta eſt mater filioꝛum çebedei.

ORIGE. Opinatus autem ſū hoc videſ apud matthēū ⁊ marcū hic tres preciptuas mulieres nominatas: ⁊ duas q̄dem vteq̄ euāgeliſta exponit: Mariā magda. ⁊ mariam ia. Tertia aūt a matthēo dicit mr̄ filioꝛū çebedei: a Marco aute tertia illa ſalome appellaī. BEDA. Jacobum aute minoꝛē dicit iacobū alphei: q⁹ ⁊ frater dñi dicebatur: eo q⁹ eſſet filius marie matertere dñi: cui⁹ meminit ioannes dicens. Stabāt iuxta crucē ieſu mater eius: ⁊ ſoꝛoꝛ matris ei⁹ maria cleophe: ⁊ maria magda. Mariā aūt cleophe videī eā dicere a patre ſiue cognatiōe. Uocabaī autem minoꝛ iacobus ad diſtinctionem maioꝛis iacobi: videlicet filij çebedei: q iter primos apoſtolos vocat⁹ ē a dño. Cōſuetudinis

qūt iudaice fuit: nec inducebaī in cultū moze gentis antique: vt mulieres de ſua ſubſtantia victū atq̄ veſtitū ꝑcꝛioꝛib⁹ miniſtrarēt. vñ ſequit: Et cū eēt ī galilea ſeque. eū ⁊ mi. ci. Miniſtrabāt dño qdē de ſubſtātia ſua: vt meteret eaꝝ carnalia cuius ille metebāt ſpiritalia: ⁊ vt tꝛpū oñderet magiſtroꝝ: q⁹ victu atq̄ veſtitu ex diſcipulis deberent eſſe ꝓtenti. Sz videam⁹ q̄les comites habuerint. Sequitur. n. Et alie multe q̄ ſimul cū eo aſcen. hieroſolymam.

HIERO. Sicut nō excludiī mulieb⁹ ſexꝰ a ſalute q̄ mariā vginē: ita nō repellit a myſtery crucis ſcia ⁊ reſurrectionis q̄ viduā: Magdalenā: Mariā ⁊ ceteras mꝛes.

¶ Et iā cū ſero eēt factū: q⁹ erat paraſceue: q̄ eſt añ ſabbatū: venit ioſeph ab arimathia nobilis ꝺcurio: q⁹ ⁊ ipſe erat expectās regnū ꝺi. Et audacter introiuit ad pilatū: ⁊ petijt coꝛp⁹ ieſu. Pilat⁹ ăt mirabaī ſi iā obiiſſz. Et accerſito cēturiōe: iterrogauit eū: ſi iā moꝛtu⁹ eēt. Et cū cognouiſſet a cēturiōe donauit coꝛp⁹ ioſeph. Joſeph ăt mercatus ſyndonē: deponēs eū inoluit ī ſyndōe: ⁊ poſuit eū in monumēto q̄ erat exciſū ꝺ petra: ⁊ ad uolut lapidē ad oſtiū mōumēti. Maria ăt magdalene ⁊ maria ioſeph aſpiciebāt vbi poneret.

GLO. Poſt paſſionē ⁊ moztē chriſti euangeliſta ſepulturā ei⁹ enarrat dicēs: Et iā cū ſero eſſet fac. q⁹ erat para. q̄ eſt añ ſabbat. ve. io. ab ar. BEDA. Paraſceue grece: latine ꝓparatio dr: quo noīa iudei qui inter grecos moꝛabanī ſexta ſabbati appellabāt: eo q⁹ ī illo ea q̄ regei ſabbati necia eēnt: ꝓparare ioleret. Quia g ſexta die hō fact⁹ ē: ſeptima ăt die conditoꝛ ab oī ope ſuo regenit: recte ſaluatoꝛ ſexta die crucifix⁹ hūane reſtauratōis ꝓleuit archanū. Sabbato ăt ī ſepulchꝛo geſcēs: reſurrectiōis q̄ octaua die ventura erat expectabat euentū. Sic ⁊ nos ī hac qdē ſeculi etate mūdo neēe ē crucifigi. ī ſeptima vo die. i. cū moztis gs debitū ſoluit: coꝛpa qdē ī tumulis: aīas aūt ſecreta ī pace cū dño poſſunt bona opa oꝛ geſcere. donec octaua etate ēt coꝛpa ipa reſurrectiōe glorificata cū aīab⁹ icoꝛruptionē accipiāt. Talē ăt eē ꝺcebat q̄ coꝛp⁹ dñi ſepeliret: q ēt p iuſticiā meritoꝛ⁊ tali miniſterio digⁿ eēt: ⁊ p nobilitatē potētie ſecularis facultatē poſſz obtinere miſtrādi. ⁊ iō dr q⁹ erat nobil⁹ ꝺcurio expectās regnū dei. Decurio vocaī q⁹ ſit de oꝛdie curie ⁊ officiū curie adminiſtraret: q ēt curial⁹ a ꝓcurādo mūera ciuilia ſolet appellari. Arimathia ăt ipa ē ramathain ciuitas helchāe ⁊ ſamuelis. HIERO. Que iterptaī ꝺponēs ꝺ q̄ fuit ioſeph q venit ad ꝺponēdū coꝛp⁹ xpi ꝺ cruce. Segt: Et audacter introiuit ad pi. ⁊ pe. coꝛ. ieſu. THEO. Audet aūtū laudabile. nō. n. excogitauit: a diuinys decidā: ⁊ expellar a iudeis: ſi coꝛp⁹ petā ei⁹ q̄ ē blaſphem⁹ cōdēnat⁹. Segt. Pilat⁹ ăt mirabaī ſi iā obiiſſz. Putabat. n. q⁹ diu viueret ī cruce: ſic ⁊ latrones ī patibulo viuebāt diu. Segt. Et accer. cē. iter. eū ſi iā moztu⁹ eēt. ſ. añ hoꝛā q̄ ceteri moꝛi ꝓſueuerūt. Segt: Et cū cog. a cē. ſ. q⁹ moztu⁹ eēt donauit coꝛpus ioſeph. BEDA. Nō ăt glibet ignot⁹ aut mediocris ad ꝓſidē accedere ⁊ crucifixi coꝛp⁹ poterat ꝑpetrare. Segt: Joſeph aūt mer. ſyn. ⁊ depo. cū inol. in ſyn. THEOPHI. Preciosū coꝛp⁹ ꝑcioſe ſepeliēs. cuz. n. eēt diſcipul⁹ dñi ſciebat q̄liter coꝛp⁹ honozari deberet. BEDA. Poſſum⁹ ăt ꝛz itelligētiā ſpiritalem hoc ſentire: q⁹ coꝛp⁹ dñi nō auro nō gemmis ⁊ ſerico ſed linteamine puro obuoluendū ſit: hinc eccl̄ie mos obtinuit: vt ſacrificiuz altaris nō in ſerico neq̄ ī panno tincto ſed in lino terreno celebreī: ſic coꝛp⁹ ē dñi ī ſyndōe mūda ſepultū: iuxta qō ī geſtis pōtificalib⁹ a. b. ſiluеſtro legim⁹ eē ſtatutū: q̄q̄ ⁊ ꝟ ſignificz q⁹ ille ī ſyndōe mūda inoluit ieſu q̄ pura eū mēte ſuſcepit. ſegt. Et po. eū ī mo. qō erat exci-

pe.⁊ aduol.la.ad ostī.mo. Dicit̄ qꝫ mōumentū dñi domus rotūda fuit. de subiacēte rupe excisa: tāte altitudinis vt̄ hō rect̄ exīs vix extēta manu culmē posset attigere: ⁊ hz itroi tū ab oriēte: cui lapis magn⁹ iuolut⁹ atq; ipositⁿ est. in eius pte aglonari ipz sepulchrū. i. loc⁹ dñici corporis de eadē pe tra fcīa est: septē hūs pedes lōgitudinis: trū palmoꝝ meliu ra a pauimēto alti⁹ eminēs. g. s. loc⁹ nō desup: sz a latere me ridiano p totū patet: vñ corpus iferebat̄. Color aūt monu mēti ⁊ loculi albo ⁊ rubeo dr̄ cē pmixtus. HIERO. Se pultura aūt xpi resurgim⁹: descēdim⁹ ad īferos nos ascē dimus ad celos. hic inuenitur mel in ore leonis mortui.

THEOPHI. Imitemur autē ⁊ nos ioseph: recipientes xpi corp⁹ p vnitatē: ⁊ ponam⁹ illud in monumēto excīso de petra. i. i aīa memorante ⁊ nō obliuiscēte deū. illa enim aīa ex petra excisa. i. ex christo q est petra q ꝓtinet firmitatē. Inuoluere etiā debem⁹ ipm i syndone. i. i corpe puro susci pe. Syndon nanqz ē corp⁹ qō est aīe īdumentū: Decet eniz nō solū pura aīa corp⁹ christi suscipe: sz i corpe puro. Inuol uere aut oportet: sz nō apire: nā secretū clausum est ⁊ occul tū. Sequit: Maria aūt magda. ⁊ Maria ioseph aspiciebāt vbi poneret̄. BEDA. In luca legimus qꝫ stabāt noti ei⁹ a lōge ⁊ mulieres q̄ secute erāt eū. His ergo notis iesu post depositū eius corp⁹ ad sua remeātib⁹ sole mulieres q̄ arti⁹ amabāt fun⁹ subsecute quō ponerēt respicere curabāt: vt ei tpe ꝓgruo munus possent deuotiōis offerre. Die aūt pa rasceues sancte mulieres. i. aīe humiles idē faciūt: cū amo re saluatoris feruētes passionis eius vestigys in hoc seculo quō pparāda est reges futura: diligēter obsequunt̄: ⁊ si fo rte valeāt imitari pia curiositate: quo ordine sit eius passio cōpleta ppendūt. HIERO. Dec etiā ꝓgruūt ad populuꝫ iudaicū in fine credentē: q nobilitat̄ fide vt abrae sit filius deponit desperationē: expectat regnū dei. Intrat ad xpia nos vt baptiçet̄: qō significat nomen pilati. i. malleatoris. q domat ferreas gētes: vt regat eas in vga ferrea: ⁊ petit sa crificiū qō donat̄ penitētibus in fine viaticū: ⁊ corde mūdo ⁊ peccatis mortuo inuoluit munimine fidei stabilitū opis spei p opa charitatis ꝓcludit. Finis. n. ꝓcepti est charitas: aspiciētibus a lōge electis q sunt stelle maris: qñ si fieri pōt scandaliçabunt̄ etiam electi. Capi. XVI.

Et cū transisset sabbatū: maria magdalene ⁊ maria iacobi ⁊ salome emerūt aromata: vt veniētes vngerēt ie sū. Et valde māe vna sabbatoꝝ vēiūt ad monumētū: orto iā sole. Et dicebāt adiuicē. Quis reuoluet nob lapidē ab ostio monumēti: Et respiciētes viderūt reuolutū lapidē. Erat qppe magn⁹ valde. Et introeūtes i monumētū viderūt iuuenē sedentē i dextris cooptū stola cādida: ⁊ obstupuerūt. Qui dicit illis: Nolite expauescere Jesuꝫ q̄ritis nazarenū crucifixū: surrexit ñ ē hic. Ecce loc⁹ vbi posuerūt eū. Sz ite dicite discipulis ei⁹ ⁊ petro: qz p̄cedet vos i galileā. Ibi eū videbitis: sicut dixit vobis. At ille exeūtes fugerūt ꝺ monumēto. Jnuaserat. n. eas tremor ⁊ pauor: ⁊ nēini qcq̄ dixerūt. Timebant. n.

HIERO. Post sabbati tristitiam felix irradiat dies: que primatū in diebus tenet: luce prima in eo lucescente: ⁊ dño in eo cū triūpho resurgēte. vñ dicit: Et cū transis. sab. ma. magda. ⁊ ma. ia. ⁊ sa. eme aro. vt ve. vn. iesum. GLO. Religiose. n. mlieres sepulto dño cum licuit operari. i. vsq; ad solis occasum vnguēta parauerūt vt lucas dicit. Et qz ꝑ angustia tpis non poterant explere: mox transacto sabbato. i. occidēte sole vt opandi licentia redit festinauerunt emere aromata: sicut marc⁹ dicit hic: vt veniētes mane vngerent corp⁹ iesu: neq; vespe sabbati poccupāte iaz noctis articulo monumētū adire valuerunt. vñ sequitur: Et valde ma. vna sab. ve. ad monu. ortā iā sole. SEVE. Mulieres hoc loco fe minea deuotiōe discurrūt: q̄ nō vt viuēti fidē sz vt mortuo vnguēta deferūt ad sepulchrū. ⁊ vt sepulto parant merozis obsequia: nō vt resurgēti pparant diuinoꝝ gaudia triūpho rū. THEOPHI. Non. n. magnitudinē atq; dignitatem diuinitatis christi sapiūt. Uenerūt autem iuxta consuetu dinē iudeoꝝ vngere corpus iesu vt. s. maneret odoriferū: ⁊ ne humiditate scaturiret: nā aromata virtutē habēt desic catiuā humiditatē corpis absoꝛbētia. vñ icorruptū corpus ꝓseruāt. GREGO. i ho. Nos āt i eū q ē mortu⁹ credētes si odore vtutū refecti cū opinione bonoꝝ opeꝝ dñz q̄rim⁹ ad monumētū illi⁹ cū aromatib⁹ venim⁹. Sequit̄: Et valde ma. vna sab. ve. ad mo. orto iā sole. AVGV. de cō. euā. Dr̄ lucas dicit: valde diluculo ⁊ ioānes: Mane cū adhuc tene bre essēt: hoc itelligit̄ marc⁹ dicere: valde mane oriēte iā sole. i. cum celū ab orientis parte albesceret: qō fit vtiq; solis orientis vicinitate. Ei⁹. n. ē ille fulgor q noīe auroꝛe appellari solet: iō nō ꝛpugnat ei q ait. Cū adhuc tenebre eēnt. Die qp pe surgēte aliq̄ rlige tenebraꝝ tāto min⁹ fūt: q̄to magis ori tur luxꝛ. nec accipiēdū ē qō ait: Ualde māe orto iā sole. tāq̄ sol ipe iā videret̄ sup terrā: sz de ꝓximo aduenīēte i has p tes sole. i. ortu suo iā celū illuminare icipiēte. HIERO. Ualde g̃ mane dicit qō alius euāgelista dicit: diluculo. Di luculū āt ē iter tenebras noctis ⁊ diei claritatē. In q̄ salus humani generis ꝓuenit: felici vicinitate in eccl̄am declarā da more solis q ꝓxima luce ꝓsurgēs roseā ꝑmittit auroraz: vt gratiā ꝑclari splendoris ꝑparatis oculis possit itueri qñ tps dñice resurrectiōis illuxit: vt tūc laudes christi tota ca neret fin exemplū feminarū eccl̄ia. q̄ genus humanū exē plo sue resurrectionis aiauit: qñ vitā pstitit ⁊ lumē credulitatis īfudit. BEDA. Sicut aūt q valde mane mulieres venerūt ad monumētū. iuxta historiā magnus feruor charitatis oñdit̄: ita iuxta itellectū mysticū nobis dat̄ exēplū vt illuminata facie: discussisq; vitioꝝ tenebris: odoreꝫ bonoꝝ opeꝝ dño ⁊ orationū suauitatem studeamus offerre.

THEOPHI. Dicit aūt. Una sab. i. prima dieꝝ hebdomade. Sabbata nāqz dies hebdomade nūcupant̄: vna vo dr̄ ꝓma. BEDA. Uel ꝓma sabbatoꝝ prima dies est a die sabbatoꝝ. i. regetionū q̄ i sabbatis custodiebant̄. Sequit̄. Et di. adin. gs re. no. la. ab os. mo. SEVERI. Obscuratū erat vr̄z pect⁹ oculi clausi: ⁊ iō patefcī sepulchri gloriā ꝑ⁹ nō videbatis. Segtur. n. Et respi. vi. re. la. BEDA. Quō lapis p angelū reuolutus sit. Matthe⁹ sufficiēter exponit. Dec reuolutio lapidis mystice reserationem sacramētoꝝ xpi: q̄ velamine lre legalis tenebant̄: ꝛsinuat. lex. n. lapide scripta ē. Segtur. Erat quippe magn⁹ valde. SEVERI. Et plus iaz magnus merito q̄z fozma q creatoris mūdi corpus ⁊ claudere ⁊ opire sufficit. GREGO. Mulieres aūt angelos videt̄ q̄ cū aromatib⁹ venerūt: qz ille mentes supnos ciues aspiciūt: que cū virtutib⁹ ad sancta desideria ve niunt. vnde segtur. Et ītro. in mo. vi. iuue. se. in dex. cooper. stola cādi. ⁊ obstu. THEOPHI. Si matthe⁹ dicit angelū sedere sup lapidē. Marcus vero ꝙ mulieres introeuntes monumētū viderunt sedentē iuuenē: nō mireris: nam quē viderūt prius sedentē sup lapidē: ipm etiā intus in monumēto postmodū viderunt. AVGV. de con. euan. Aut itelligam⁹ matthe⁹ tacuisse de illo angelo quē ītrātes viderūt: marcū vo de illo quē foris sup lapidē sedētē viderūt: vt duos viderit: ⁊ a duob⁹ sigillati audierint q̄ dixerūt angeli de Jesu. aut certe ītrātes in monumētū in aliqua septa macerie debemus accipere: qua cōmunitū locū tūc fuisse credibile est in aliquo spatio ante petraz: q̄ excisa locus

factus fuerat sepulture: vt ipsum viderint in eodem spatio iedentē a dextris quē dicit matthe⁹ sedētem sup lapidē.
THEOPHI. Quidā aūt dicūt q⁹ alie fuerūt mulieres q̄ dicunt a matthe⁹: alie q̄ a marco: sz Maria magda. seq̄bat oēs feruidā festinationē bñs ⁊ ardētē affectū. SEVE. Introierūt g̃ mulieres ad sepulchrū vt cōsepulte xp̄o: xp̄o ꝓsurgerēt de sepulchro. videt iuuenē vt cerneret nr̄e resurrectōis etatē: q⁹ nescit resurrectio senectutē: ⁊ vbi nasci moriq; nescit: ibi etas nec admittit detrimēta: nec idiget īcremētis. vñ iuuenē nō senē: nō infantez: sz iocūdā etatem videbāt. BEDA. Uiderūt aūt iuuenē sedentē in dextris. i. ad meridianā partē loci illi⁹ vbi positū erat cor⁹. n. qō supinū iacēs: caput habebat ad occasū: dextrā necesse erat hr̄e ad austrum. GREGO. in ho. Quid autez p̄ sinistrā: nisi vita pñs? Quid vero p̄ dextrā: nisi vita ꝑpetua designat? Quia igit redēptor noster iā pūtis vite corruptionē trāsierat: recte angelus q nūciare phennē ei⁹ vitā venerat: in dextera sedebat. SEVE. Uidēt etiā iuuenē sedētē a dextris: q⁹ resurrectio recipit nil sinistrū. Uidēt etiā cooptū stola candida. Stola ista nō est ex mortali vellere: sed ex vtute vitali splēdēs celesti lumine. nō colore terreno dicēte ꝓpheta: Amict⁹ lumine sicut vestimēto. ⁊ de iustis: Tūc iusti fulgebūt sicut sol. GREGO. in ho. Uel stola cādida cooptus apparuit: q⁹ festiuitatis nr̄e gaudia nūciauit: cādor etenim vestis: splēdor nr̄e denunciat solēnitatis. HIERO. Uestis etiā cādida vera letitia est hoste depulso regnoq; adepto: rege pacis q̄sito ⁊ īuēto ⁊ nunq̄ dimisso. Hoc igit̄ īnuēs formā resurrectōis timētib⁹ mortē oñdit. Qr aūt obstupuerūt. i. qō oculus nō vidit nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascēdit q̄ ꝑparauit de⁹ diligētib⁹ se. Segtur: Qui dicit illis: no. expa. GREGO. in ho. Ac si dicat. Paueāt illi qui nō amāt aduētū supnor̄ ciuiū. ptimescāt q⁹ carnalib⁹ desideriis pñs: ad eor̄ societatē ptigere se posse desperāt. vos aūt cur ptimescitis: q⁹ vr̄os ꝓcives videtis? HIERO. Nō. n. ē timor īcharitate. Quid expauescerēt q̄ īuenerūt quē q̄sierūt? GREGO. In ho. Sz iā gd angelus subiūgit audiamus: Jesum q̄ritis nazarenū. Jesus latino elogo salutaris. i. saluator īterptat. at vo tūc m̄lti Jesus dici poterāt: nec tñ substātialr: sz nūcupatiue: iō ⁊ loc⁹ subiūgit: vt de quo iesu dictū sit manifestet: naçarenū. Et cāz ꝓtin⁹ subdit: Crucifixū. THEO. Nō enī erubescit crucē: i hac nāq; sal⁹ hominū ē ⁊ beator̄ ꝓncipiū. HIERO. Radix āt amara crucis euanuit. Flos vite cū fructib⁹ erupit. i. qui iacuit morte surrexit ī gl̄iā. vñ addit. surrexit: nō ē hic. GREGO. i ho. Nō ē hic: dr̄ p̄ ꝓsentiā carnis: q tñ nusq̄ derat p̄ ꝓsentiā maiestatis. THEO. Et q̄si dicat. Ultis certificari ō ei⁹ resurrectiōe subdit: Ecce loc⁹ vbi posuerūt eum. Propter hoc .n. ⁊ reuoluerat lapidē vt locū oñderet. HIERO. Oñdit āt īmortalitas mortalib⁹ ad gr̄az actionē debitā: vt ītelligam⁹ qd fuerim⁹ ⁊ sciam⁹ qd futuri erim⁹. Segtur. Sz ite dic. dis. ei⁹ ⁊ pe. q⁹ ꝑce: vos ī galileā. Mulierib⁹ dr̄ vt nūciēt aplis: q⁹ p mulierē mors annūciata ē. p mulierē vita resurgēs. Dic aūt specialiter: Et petro: q⁹ se īdignū iudicauit discipulatu cū ter negauit magistrū: sed peccata ꝑterrita non nocēt qñ nō placēt. GREGO. i ho. Si āt būc angel⁹ non nōiatī exp̄meret q magistrū negauerat: venire iter discipulos nō auderet. vocat̄ g̃ ex noīe ne desperaret ex negatiōe.
AVGV. de con. euā. Qr autē dicit: Pre. vos in ga. ibi cū vi. si. di. vo. videt hoc sonare q⁹ Jesus nō erat demonstraturus se discipulis post resurrectionem nisi in galilea: quā demonstrationem nunc ipse marcus commemorauit. Qr enī dixit: Mane p̄ma sabbati apparuit marie magdalene, post hoc duobus euntibus in villam: factum est in hierusalem ipso die resurrectionis. deinde venit ad vltimam manifestationē: quā factā scimus in mon⁹ oliueti nō longe a hierusalē. Nūquā igit̄ commemorat marc⁹ īpletū qō ab āgelo ꝑnunciatū eē testat̄. Matthe⁹ vero nullū aliū locū omnino cōmemorat: vbi discipuli post q̄z surrexit viderit dñm nisi in galilea sz angeli ꝑdicationē. Sz cū nō sit exp̄ssū qñ id futur̄ eēt: vt p̄ mū antez alibi ab eis visus eēt: idq; ipse q⁹ discipulos matthe⁹ dicit isse in galileā in montē: nō exp̄mit die nec narrādi ordinē: nō aduersat̄ qd matthe⁹ narrationib⁹ ceteror̄: sz dat eis ītelligēdi atq; accipiēdi locū. Uerūtamē q⁹ dñs nō ibi p̄mū se demōstrat⁹ erat: sz in galilea vbi postea visus est se videndū mādauit: q̄uis fidelē facit ītentū ad q̄rendū in quo mysterio ocñ ītelligat̄. GREGO. in ho. Galilea nāq; trāsmigratio īterptat̄. iā q⁹ pp̄e redēptor noster a passione ad resurrectionē: a morte ad vitā trāsmigrauerat: ⁊ nos resurrectōis ei⁹ gloriā post leti videbim⁹: si mō a vitys ad vtutū celsitudinē trāsmigram⁹. Qui ergo in sepulchro nūciat̄: in trāsmigratione oñdit: q⁹ is q⁹ in mortificatiōe carnis agnoscit̄ in trāsmigratione mētis vidēt. HIERO. Breuis ergo snīa in syllabis: sz īgēs in q̄titate ꝓmissio. Ibi est gaudy nr̄i fons ⁊ salutis eterne origo ꝑparata. Ibi congregant̄ discipiones ⁊ sanant̄ ꝓtriti corde. Ibi ingt eū videbitis: sz nō sicut vidistis. AVGV. de cō. euā. Significat etiā q⁹ gr̄a xp̄i de populo israel erat trāsmigratura ad gētes: a quibus apostoli nullo modo ꝑdicantes suscipiētur: nisi eis viā dñs in eor̄ cordibus preueniēs ꝑparasset. ⁊ hoc est. Pre. vos in ga. ibi eū vi. i. ibi mēbra eius inuenietis. Sequitur: At ille exeūtes fugierunt de monimento. Jnuaserat. n. eas tremor ⁊ pauor. THEOPHI. Idest stupor ꝓpter visionē angeli ⁊ admiratione resurrectionis. SEVE. Angelus qdē sedet in monumēto de mgo numēto fugiūt mulieres: q⁹ ille de celesti substātia cōfidit: turbant̄ iste de ꝓditione terrena. Sepulchrū qui mori non potest: timere nescit. mulieres autem ⁊ de ꝑsenti facto trepidāt: ⁊ sepulchrum vt mortales adhuc mortaliter expauescūt. HIERO. Hoc etiā dicit de futura vita in qua fugiet dolor ⁊ gemitus. Jmitant̄ .n. mulieres ante resurrectionē omniaq; faciūt: post resurrectionē fugientes mortem ⁊ pauorē. Sequitur: Et ne. quicq̄ dix. time. eniz. THEOPHI. Aut ꝓpter iudeos: aut timore visionis detente tacebant hoc qō audierant. AVGV. de cō. euan. Queri aūt potest quēadmodū hoc dicat marcus cū dicat matthe⁹: Et exierunt cito de monumēto cum timore ⁊ gaudio magno: currētes nūciare discipulis eius. nisi ītelligamus ipsor̄ angelor̄ nemini ausas fuisse aliqō dicere: idest respondere ad ea que ab illis audierāt: aut certe custodibus quos iacētes viderunt. nam illud gaudiū qō matthe⁹ cōmemorat: nō repugnat timori de quo marcus dicit. Debuimus enim vtrūq; in illar̄ aīo fcñ ītelligere: etiā si matthe⁹ de timore nō diceret. Cū vero ⁊ ipse dicat. Exierūt cito de monumēto cū timore ⁊ gaudio magno nihil ex hac re qōnis remanere ꝑmittit. THEO. Signāter etiā dr̄ q⁹ nemini gq̄ dixerūt: q⁹ mulierib⁹ audire nō log datū est: discere nō docere.

¶ Surgēs aūt iesus: mane prima sabbati apparuit primo marie magdalene de qua ieceraт septē demonia. Illa vadens nunciauit his qui cum eo fuerāt lugentibus ⁊ flentibus. Et illi audientes: quia viueret ⁊ visus esset ab ea: non crediderunt. Post hec autē duobus ex his ambulantib⁹ ostēsus est in alia effigie euntibus ī villaz: ⁊ illi exites nunciauerunt ceteris: nec illis crediderunt.

AVGV. de cō. euā. Jā post resurrectionē quēadmodus apparuit dñs ꝓsiderādū ē. Dicit. n. marc⁹: Surgēs aūt mane p̄ma sab. ap. pri. ma. mag. de qua eie. septem demonia.
BEDA. Hec apparitio quomodo et vbi facta sit: Johannes plenissime docet. Surrexit autem dominus mane de monumento in quo sero iam facto erat depositus: vt

adimpleretur illud psalmiste. Ad vesperaz demorabit fle tus:z ad matutinū letitia. THEOPHI. Uel alr: Qz di cit. Surgēs iesus. ibi pūcta. deide dicas. Mane pri. sab. ap. primo Marie magda. GREGO. in ho. Ut enim sanson media nocte nō solū de gaça exyt: sed etiā portas tulit: sic z redēptor noster ante lucē resurgēs nō soluz liber de iferno exyt: sed ipsa etiā iferni claustra destruxit. De Maria aūt hic marc⁹ septē demonia iecta fuisse testat: z gd septē de monia nisi vniuersa vitia significāt: qz enī septē diebus oē ps cōprehēdit: recte septenario numero vniuersitas figu raf. THEOPHI. Septē ergo demonia Maria habuit q vniuersis vitys plena fuit. aut septē demonia septez vtu tibus spūs ꝛios dicit: vt spūs absqz timore absqz sapientia: absqz intellectu: z quecūqz alia donis spūssancti opponunt.

HIERO. Ei aūt de qua eiecerat septem demonia p̄mo ostēdit: qz meretrices z publicani p̄cedēt synagogam in re gnum dei vt latro p̄cessit aplos. BEDA. In pncipio etiā mulier iductrix culpe viro fuit: nūc q̄ morte p̄mo gustauit: resurrectionē p̄mo videt: ne ppetui reatus apud viros op probriū sustineret. z q̄ viro culpā trāsfuderat: transfudit: z graz. Nā segtur. Illa va. nū. bis g cū eo fu. lu. z flen. HIE RO. Flēt z lugēt g nōdum viderūt: sz nō post multū ꝛsola bunt. Beati. n. g lugēt nunc: qm̄ ipsi ꝛsolabunt. BEDA. Recte aūt hec mulier que letitiā dñice resurrectiōis p̄ma nunciauit: a septē demonibus curata eē memorat: ne q̄sq̄ digne penites de admissoꝝ venia desperaret: z vt vbi abū dauit pctm̄ supabūdasse z gratia mōstraret. SEVERI. Nūciat aūt Maria: sed iā nō femina: sed ecclesiā gestans: vt supra sicut femina tacebat: hic in ecclesia z nunciet z lo quat. Sequitur: At illi au. q̄ vixe. z vi. esset ab ea: non cre. GREGO. in ho. Qz resurrectionē dñicā discipuli tarde crediderunt: nō tā illoꝝ infirmitas q̄ nra vt ita dicā futura firmitas fuit. Ipsa nāqz resurrectio illis dubitātib⁹ p̄ mul ta argumēta mōstrata est: q̄ dū nos legētes agnoscimus: qd aliud q̄ de eoꝝ dubitatione solidamur. Sequit: Post hec aūt dū. ex his am. ostē. est in alia effi. eun. i vil. AVGV. de cō. euā. De istis duobus quoꝝ vnus erat cleophas. Lu cas totū narrat: sed Marcus hic breuiter pstrigit. Castellū ppe illud de quo lucas logtur: nō absurde accipimus etiā villā potuisse appellari. z in codicibus qdem grecis magis agrū inuenimus q̄ villā. Agri aūt noīe non castella tm̄: veꝝ etiā municipia z colonie solēt vocari extra ciuitatē: q̄ quasi caput z mater est ceteraꝝ. Qz autez ait Marcus eis in alia effigie dñz apparuisse: hoc lucas dicit q eoꝝ oculi teneban tur: ne agnoscerēt eū. Oculis. n. eoꝝ acciderat aliqd qō ita manere p̄missum est vsqz ad fractionē panis. SEVERI. Nemo aūt putet xp̄m sua resurrectione sui vultus effigiez cōmutasse: sed mutat effigies dū efficit ex mortali īmorta lis: vt h̄ sic acq̄siuisse vultus gloriā: nō vultus substātiā p̄di disse. Duobus aūt visus est: qz duobus populis. i. gētibus z iudeis resurrectionis fides p̄dicāda monstrat. Segtur: Et illi eū. nū. cete. nec il. cre. Qō marcus dicit. Nūciauerūt ce teris: nec illis crediderūt. cū Lu. dicat q̄ iam ide loq̄bant vere resurrexisse dñz: z Simoni apparuisse: qd itelligendū est nisi aliquos ibi fuisse q nollēt credere: THEOPHI. Non. n. de. xi. apostolis hoc dicit: sz de quibusdā alys quos ceteros nominat. HIERO. Mystice aūt intelligit q̄ fi des hic laborat agēs actiuā vitā: illic cōtemplatiua secura visione regnat. Dic per speculuz ꝛtuemur imaginē: illic fa cie ad faciē videbimus veritatem. vnde ambulātibus. i. la borātibus ostensus est in alia effigie z nunciātibus non est creditū: dū sicut Moyses viderūt q̄ nō sufficiebat eis qui dicit. Ostēde mihi temetipm. Oblitus enim carnis sue po stulat in vita ista quod speramus in futura.

¶ Nouissime aūt recūbētibus illis vndecim ap paruit: z exprobrauit incredulitatē coꝝ z duritiā cordis: quia his qui viderāt eum resurrexisse non crediderunt: Et dixit eis. Euntes in mūdum vni uersū: predicate euāgelium omni creature. Qui crediderit z baptizatus fuerit: saluus erit: q vero nō crediderit condemnabit. Signa autē eos qui crediderint: hec sequent: In nomine meo demo nia ejcient: linguis loquent nouis: serpentes tol lent. Et si mortiferū quid biberint: nō eis nocebit. Super egros manus iponent: z bene habebūt.

GLO. Cōpletur⁹ euāgelicā narrationē Marc⁹ nouissi mā apparitionē qua xp̄s post resurrectionē discipulis ap paruit cōmemorat di. Nouissime autem recū. illis. xi. appa.

GREGO. i ho. Notādū aūt qd lucas in actibus referat dicens. Cōuescens precepit eis ab hierosolymis ne discede rent. z post pauca. Uidentibus illis eleuat⁹ est. Comedit. n. z ascēdit: vt videlicet p affectū comestionis veritas patesce ret carnis. vnde z hic dicit q̄ recūbētib⁹ illis nouissime ap paruit. HIERO. Apparuit autem. xi. simul ꝛgregatis: vt oēs testes sint z enarrārēt oibus qō cōiter viderūt z audie runt. Segt: Et exprobrauit incredulitatē coꝝ z duricordiā coꝝ: qz his q vi. eū re. nō cre. AVGV. de cō. euā. Quō aūt nouissime hoc fa ctū ē: Nouissimū qppe illud est: q⁹ dñs in terra apl̄s viderūt qō factū ē. xl. die post resurrectionē ei⁹. Nūqd nā tūc exprobraturus erat: q⁹ nō credidissent eis q eū viderāt resurrexis se: qñ iā z ipsi post resurrectionē toties eū viderant. Restat igit vt itelligam⁹ nūc marcū breuiter cōmemorare voluis se: z iā dixisse: Nouissime: qz ipo die hoc nouissimū fuit iā in cipiēte nocturno tpe postea q̄ discipuli ō castello redierūt i hierusalē: z inuenerūt sicut dicit lucas. xi. z qui cū illis erāt colloquētes de resurrectione dñi. Sed erāt ibi vtiq̄ nō cre dētes. Dis ergo sicut marcus dicit discūbētibus: z adhuc i de sicut dicit loquētibus: stetit i medio coꝝ dñs z ait illis: Pax vobis. sicut lucas z ioānes dicunt. Uerbis itaqz dñi: q̄ tūc eū locutū eē discipulis lucas: ioannesqz dixerūt: iterpo nit z illa exprobratio de q̄ marcus hic dicit. Sz hic rursus mouet. quō discūbentibus. xi. dicit apparuisse marcus si il lud tps est diei dñici iā noctis initio: cū apte ioānes dicat ñ cū eis fuisse thomā: quē credim⁹ exysse ide añq̄ dñs ad eos intraret postea q̄ illi duo redeūtes de castello cuz ipsis. xi. collocuti sūt: sicut apud lucaz inuenit. Sed lucas in sua nar ratiōe dat locū: quo possit itelligi dū hec loquerētur pri⁹ in de exysse thomā: z postea dñz intrasse. marcus aūt g dicit Nouissime discūbētib⁹ illis. xi. apparuit. etiā thomam illic fuisse cogit⁹ fateri: nisi forte q̄uis vno absente. xi. tñ voluit appellare: qz eadē tūc apostolica societas hoc numero nun cupabat: anteq̄ matthias in locū iude subrogaret. Aut si b dux é accipe: illud accipiam⁹ post mltas ōmr̄atiōes ei⁹ cuz nouissime recūbētib⁹. xi. apparuisse. i. ipo. xl. die. Et qm̄ iaz erat ab eis ascēsur⁹ i celū: hoc eis illo die magis exprobrari voluisse: qz his q audierāt eū resurrexisse nō crediderāt añ q̄ ipsi cuz viderēt: cū vtiq̄ post ascēsionē suā p̄dicātib⁹ euā geliū etiā gentibus q̄ nō viderūt fuerāt credituri post illaz quippe exprobrationē ait idē marc⁹: Et dixit eis. Euntes in mūdū vniuer. Et infra: Qui vo nō cre. ꝺdē. Hoc ergo p̄dica turi: nōne ipsi p̄mit⁹ fuerāt obiurgandi g anteq̄ dñm vidis sent nō crediderūt eis qbus pri⁹ apparuisset: GREGO. in ho. Iccirco etiā tūc dñs discipulos increpauit cū coꝝ pal̄r religt: vt vba que recedēs diceret: in corde audiētiū artius ipressa remanerēt. HIERO. Exprobrat aūt incredulita tē vt succedat credulitas. Exprobrat duritiam cordis lapi dei: vt succedat coꝝ carneū charitate plenū. GREGO. in ho. Increpata igit coꝝ duritia: qd admonēdo dicat audia mus. Segtur. n. Euntes in mū. vni. p̄di. euā. oi cre. Dis crea ture noīe signat homo. Omnis. n. creature aliqd hz ho

mo.hz nãqz cõe esse cũ lapidibus:viuere cũ arboribus:sentire cuz aialibꝫ:itelligere cũ angelis.Omni.n.creature ꝓdicaꝫ euangeliũ:cum soli hoi ꝓdicaꝫ:qz ille videlicet doceꝫ: ꝓpter quẽ in terra cũcta creata sunt:ꝛ a quo oĩa ꝑ quandã filitudinẽ aliena nõ sunt.Põt etiã oĩs creature noie oĩs natio gẽtiũ designari.añ.n.dciñ fuerat.In viã gentiũ ne abieritis.nũc aũt dr.Predicate euan.omni creature.vt.s.ꝑus a iudea aplꝰ repulsa ꝓdicatio:tũc nobis in adiutoriũ fieret cum hãc illa ad dãnatiõis sue testimoniũ supbe repulisset.

THEOPHI.Uel omni creature.i.credẽti ꝛ nõ credenti.Segtur.Qui cre.ꝛ bap.fu.sal.erit.Nõ.n.sufficit credere: nã q credit ꝛ nõdũ est baptizatꝰ:sz cathecuminus nõdũ est pfecte salutẽ adeptꝰ. GREGO.in ho.Fortasse aũt vnusqsqz apud semetipm dicat.Ego iã credidi:saluus ero.vez dicit si fidẽ operibus teneat.Uera etenĩ fides est:q̃ in hoc qõ vbis dicit:operibꝰ nõ ꝓdicit.Segtur:Qui vero nõ credẽ. BEDA.Quid adhuc hic dicemꝰ de paruulis qui ꝑ etatẽ adhuc credere nõ valẽt:nã de maioribus nulla q̃stio est.In eccl̃ia.n.saluatoris ꝑ alios paruuli credunt sicut ex alys ea q̃ illis in baptiſmo petã remittunt̃ ptraxerũt.Segtur.Signa aũt eos q cre.hec sequẽ.In no.meo demo.eycient.lin.lo.no.scrp.tollẽt. THEOPHI.Hoc est disp̃gẽt itellectuales:sicut illud.Calcabitis sup serpẽtes ꝛ scorpiones.itellectualiter itelligit.Põt aũt itelligi de sensibilibꝰ ſpẽtibus:sicut etiã paulus a vipera nullũ habuit nocumentum.Segtur:Et si morti.qd bi.nõ eis no.Multa talia fcã in hist̃ys legimus.Multos nãqz venena bibita xp̃i munita signaculo ledere nõ valebãt.Segtur:Sup egros ma. ipo.ꝛ bñ habebunt. GREGO.in ho.Nunqd autez:quia ista signa nõ facimus minime credimus:Sed hec necessaria in exordio eccl̃e fuerunt:vt.n.fides cresceret credẽtiũ: miraculis fuit nutriẽda:qz ꝛ nos cũ arbusta plãtamꝰ:tãdiu eis aquã fundimus quousqz ea in terra ꝓualuisse videamꝰ: at si semel radicẽ fixerit a rigãdo cessamus.Habemus de his signis atqz virtutibus q̃ adhuc subtiliꝰ ꝓsiderare debeamus.Sãcta qppe eccl̃ia quottidie spiritaliter facit:qõ tũc ꝑ apostolos corporaliter faciebat:Nã sacerdotes eius cuz ꝑ exorcisimi gram manũ credẽtibus iponũt:habitare malignos spũs in corꝝ mẽtibus ꝓtradicũt:qd aliud faciunt:nisi demonia eyciunt:Et fideles quiqz qui iam secularia verba derelinquunt:sancta aũt mysteria ĩsonãt.linguis loquũtur nouis:qui dum bonis suis exhortationibus malitiã de alienis cordibus auferunt.serpẽtes tollunt:ꝛ dũ pestiferas suasiones audiunt:sed tamẽ ad operationẽ ꝓuã minime ptrahuntur:mortifeꝝ est qõ bibunt:sed nõ eis nocebit:qui quotiẽs proximos suos in bono opere ĩfirmari cõspiciunt: dum exemplo sue operationis illoꝝ vitam roborant:super egros manus iponunt vt bene habeant.Que nimiꝝ miracula tanto maiora sunt:quãto spiritalia:ꝛ quãto per hec nõ corpora:sed anime suscitantur.

¶Et dominus quidem iesus postq̃ locutus est eis:assumptus est in celuz:ꝛ sedet a dextris dei. Illi aũt profecti ꝓdicauerũt vbiqz dño cooperãte:ꝛ sermonẽ ꝓfirmante:sequentibus signis.

HIERO.Dñs iesus qui de celo descẽderat ad liberãdã ĩfirmitatis nostre naturã:ipse etiã sup celos ascendit:vnde dicit.Et dñs quidẽ iesus postq̃ lo.est eis assum.est in celũ.

AVGV.de cõ.euã.In quo satis videt ostẽdere nouissimũ cũ illis in terra ꝑmissũ habuisse ꝓmonẽ:q̃uis nõ oĩmodo ad id coartari videat.non.n.ait.Postq̃ hec locutus est eis.vñ admittit si necessitas cogeret:non illã fuisse nouissimã locutionẽ:sed ad oĩa que cũ eis oĩbus illis diebus locutus est posse ptinere qõ dcñ est.Postq̃ locutus est eis.ass. est in cel̃o.Sed qz ea q̃ supra diximus magis suadẽt nouissimũ diẽ fuisse:ideo post premissã locutionẽ quã marcꝰ cõmemorauit:adiunctis etiã illis verbis q̃ cõmemorãt̃ ĩ actibꝰ apostolorꝝ credẽdũ ẽ assũptũ eẽ dñz ĩ celũ. GREGO. in ho.In veteri testam̃to cognouimus qꝺ helias sit raptꝰ ĩ celũ.Sed aliõ ẽ celũ etherẽũ:aliõ celum aereũ.Celũ qppe aereũ terre est ꝓximũ.In celũ itaqz aerũ helias subleuatꝰ est vt ĩ secreta q̃dã regione terre repẽte duceret: vbi ĩ magna iã carnis ꝛ spũs gete viueret:quoadusqz ad finẽ mũdi redeat:ꝛ mortis debitũ soluat.Notãdũ quoqz est qꝺ helias in curru legit̃ ascẽdisse:vt videlicet apte illis demõstraret qz homo purus adiutorio ĩdigebat alieno.Redẽptor aute noster nõ curru:nõ angelis subleuatus legit̃.quia qui fecerat oĩa super oĩa sua virtute ferebat̃.Considerãdum vero nobis ẽ quod marcus subdit:Et sedet a dextris dei.cũ Stephanus dicat:Uideo celos apertos ꝛ filiuz hominis stantẽ a dextris dei.sed sedere iudicãtis ẽ:stare vero pugnãtis vl adiuuantis.Stephanus ergo in laboris certamine positus stantẽ vidit quem adiutorem habuit:sed hũc post assũptionis sue gloriã nẽ marcus sedere describit:quia post assũptionis sue gloriã iudex in fine videbit̃. AVGV.De symbolo.Sessionem igitur istã non accipiamus quasi sit in humanis membris positus:tanq̃ pater sedeat in sinistra vt filius sedeat a dextris:sed ipsã dexterã intelligimus potestatem quaz accepit ille homo a deo vt veniat iudicaturus q ꝓmo venerat iudicãdus.Sedere enĩ habitare itelligitur.quomodo dicimus de quocũqz hoie.In illa patria sedit ꝑ tres ãnos. Sic ergo credite habitare xp̃m in dextera dei patris: Beatus enim est ꝛ habitat ĩ beatitudine que dextera p̃ris vocat̃. Ibi.n. oĩs dextera ẽ:qz nulla ẽ ibi miseria.Segtur. Illi aũt ꝓfecti ꝓdi.vbiqz dño coop.ꝛ ser.ꝓfir.sequẽ.signis. BEDA.Nota qꝺ marcꝰ euãgelista euãgeliũ suũ q̃sto inchoauit tardius tanto in longinquioza tpa scribendo porrexit.ab initio.n. euãgelice ꝓdicationis qõ a ioãne factũ ẽ cepit ꝛ ad illud vq̃z tps narrando puenit quo aplꝰ idẽ euãgely verbũ ꝑ totuz orbẽ seminauerũt. GREGO.in ho.Quod aũt ĩ his ꝓsiderãdum ẽ:nisi qꝺ ꝑceptũ obedientia:obedientiã vo signa secutã sũt.Precepat.n.dñs:Euntes in mũdũ vniuersũ predicate euãgeliũ.ꝛ in actibus:Eritis mihi testes vsqz ad extremã terre. AVGV.ad eſichiũ.Quo aũt pacto ab aplis ẽ ꝓdicatio ista ꝓpleta:q̃ vsqz adhuc sũt gẽtes in gbus mõ cepit ꝛ ĩ gbus nõdũ cepit ipleri:Nõ vtiqz hoc a dño sic mãdatũ est aplis tãq̃ ipi soli qbꝰ tũc loqbãt̃ tm̃ munus fuerit ipleturi:sed sicut eis solis vr̃ dixisse:Ecce ego vobiscũ sũ vsqz ad cõsumationẽ seculi:qõ tamen eum vniuerse ecclesie pmi sisse:que alys morientibus alys nascentibus hic vsqz in seculi cõsũmationẽ futura ẽ:gs.nõ itelligat̃ THEOPHI. Sciẽdũ est aũt ꝛ hic qꝺ sermo ꝑ opa ꝓfirmat̃ sicut ĩ apostolis tũc opationes cõfirmabãt ꝓmonẽ sequẽtibus signis.Si at aũt o xp̃e vt nostri sermones quos de virtute dicimus ꝑ opa cõfirmenẽ ꝛ actus vt tandẽ simus pfecti te coopante in omnibꝰ verbis ꝛ opibꝰ:quia te decet ꝛ sermonum ꝛ operum gloria. AMEN.

Feria tertia post dominicam.In ra.pal. xiiii.
Erat pascha azimorum. xvi.
Dominica in sancto pascha. Marie magdalene. vltimo
In ascẽsione dñi. Recũbentibus.xi. viij.
Dñica sexta post pẽtecostẽ. Cũ turba multa. vij.
Dñica. xi. Exiens iesus de finibus. vi.
In decollatiõe Joãnis baptiste. Misit herodes
In vigilia sancti Jacobi apostoli. v.
Accesserũt ad iesũ iacobus ꝛ ioannes fi.
In sanctorum cyriaci largi ꝛ smaragdi. xvi.
Euntes in mundum vniuersum. xij.
In natali ꝓfessoꝝ Uidete vigilate ꝛ orate.
Feria quarta quattuor temporum septembris. ij.
Respondens vnus de turba. vi.
Sabbato primo quadragesime.Cum sero esset fcm̃.

Super euangelio sancti Luce Lōtinuum sancti Thome.

NTer cetera incarnationis xpi mysteria q̄ esaias ꝓphe ta diligēter ⁊ apte ꝑnūciat: dic̄: Induaz celos tenebris: ⁊ saccū ponā opimētū eoꝝ. dñs dedit mihi liguā eruditā vt sciā sustentare eū q̄ lapsus ē verbo. Erigit mane: mane erigit mihi aurem: vt audiā quasi magr̄z. Ex qb⁹ verbis accipe possum⁹ euāgely ꝼm Lucā māz: modū scribēdi: finē: ⁊ cōditionem scriptoris. AVGV. ō cō. euā. Lucas. n. circa sacerdotalē dñi stirpē atq̄ psonā magis occupat⁹ videt: vnde p vitulū significatus est: ꝓpter maxi mā victoriā sacerdotis. AMBRO. Uitulus. n. sacerdota lis ē victima: vnde bene ꝯgruit vitulo hic euāgely liber q̄ a sacerdotib⁹ ichoauit: ⁊ ꝓsumauit in vitulo: q̄ oiuz pctā susci piēs ꝓ toti⁹ mundi vita ē īmolat⁹: ⁊ ipsaz vituli īmolationē lucas stilo quodā plenioꝛe diffudit. GLO. Qꝛ igit̄ passio nē xpi ꝑncipalr exponere lucas intēdit: hui⁹ euāgely mā si gnificari pōt ī eo q̄ dr̄. Induā celos tenebris. ⁊ saccū ponā opimētuz eoꝝ. Nā ad lr̄az ī passione xpi tenebre facte sunt ⁊ in discipulis fides obscurata est. HIERO. sup esaiā. Et xp̄us despectus erat ⁊ ignobilis quādo pendebat in cruce: ⁊ abscōditus est vult⁹ eius atq̄ despect⁹: vt humano coꝛpoꝛe diuina potētia celaret̄. HIERO. Sermo autē luce tā in euāgelio q̄ ī actib⁹ apl̄oꝝ cōptioꝛ est: ⁊ secularī redolet elo quētia. vnde subdit̄. Dñs dedit mihi liguā eruditā. AM BRO. Nā lz scriptura diuina mūdane euacuet sapie disci plinā: q̄ in maioꝛe fucata ꝛboꝝ ambitu: q̄ re ꝛōne subni xa sit: tñ sigs in scripturis diuinis etiā illa q̄ imitāda illi pu tāt q̄rat: iueniet. Scūs. n. lucas velut quēdā hīstoricū ordi nez tenuit: ⁊ plura nobis gestoꝝ dñi miracula reuelauit: ita tñ vt oēs sapiētie virtutes euāgely ipsi⁹ cōplecterē hīsto ria. Quid. n. p̄cellēti⁹ ad sapiaz nālē: q̄ q̄ spūsc̄ creatoꝛē etiā dñice īcarnatiōis extitisse reserauit: Docet moralia in eodē libꝛo: quēadmodū. s. amare inimicū debeā. Docet etiā rōnalia cū lego: qm̄ q̄ fidelis est in minimo ⁊ ī magno fide lis est. EVSE. In eccl̄iastica hīstoria. Is q̄ genere qdē an tiochenus: arte medic⁹: ꝼm hāc medicinā quā ex apl̄oꝝ vel societate vel traditiōe susceperat: duos nobis medicinales libꝛos qbus nō coꝛpoꝛa: sz aīe curent̄ explicuit. vñ segtur: Ut sciā sustētare eū q̄ lapsus est ꝛbo. HIERO. sup esaiā. Dicit. n. se a dño accepisse ꝼmonē: qm̄ lapsum errantēq̄z po pulū sustētet ⁊ reuocet ad salutē. GRECVS expositoꝛ. Cū aūt lucas bone īdolis eēt ⁊ capacitatis strēnue: ⁊ greco ꝛ scias ꝓsecut⁹ est. Grāmaticā sigdē atq̄ poesim adept⁹ pfe cte. Rhetoricā aūt ⁊ psuadendi lepoꝛe assecutus ad plenū: neq̄z ph̄. osophie munerib⁹ caruit: deniq̄ ⁊ medicinā acq rit. Et quoniā nature velocitate satis de humana gustaue rat sapiētia: ad altioꝛē ꝓuolat. Accelerat igit̄ ad iudeā ⁊ vi sibiliter ⁊ verbotenus xp̄s adit. Cūq̄z veritatē cognosceret verus efficit̄ xpi discipulus: plurimum magr̄o cōmoꝛatus. GLO. vñ subdit̄. Erigit mane q̄si a iuuētute ad secularē sapiētiā. Mane erigit mihi aurē ad diuina: vt audiā quasi magr̄z. s. ipz xp̄z. EVSE. in eccle. hīstoria. Tradunt aūt q̄ euāgeliū suū ex pauli oꝛe ꝓscripserit: sicut ⁊ marcus q̄ ex pe tri oꝛe fuerāt p̄dicata ꝓscripsit. CHRY. sup matthēum. Uteraz aūt coꝝ magr̄z imitat⁹ est: hic qdē paulū sup flumi na fluentē: ille aūt petꝝ breuilogo studentē. AVGV. de cō. euā. Eo aūt tpe scripser̄ut quo nō solū ab ecclia xpi: ve ꝛ etiā ab ipsis adhuc in carne manētib⁹ apostolis p̄bari me ruerunt. Et hec p̄oemialiter dicta sufficiant.

QVoniā quidē multi conati sūt oꝛdia re narrationē q̄ ī nob cōplete sūt reꝝ. sic̄ tradiderūt nob q̄ ab initio ipi vide rūt ⁊ ministri fuerūt ꝼmōis. Uisuz ē ⁊ mihi assecuto a p̄ncipio oia diligē ter ex oꝛdine tibi scribere optie theophile: vt co gnoscas coꝝ verboꝝ de qb⁹ eruditus es veritatē.

EVSE. In eccl̄iastica hīstoria. Lucas ī initio euāgely sui cām cur scripserit īdicauit: videlicet qm̄ m̄lti aly temere p̄ sūpserāt enarrare res q̄ sibi magis erant ad ligdū cōpte. Et ꝺ ē qō dicit: Qm̄ qdē multi conati sūt oꝛdinare narratiōez reꝝ. AMBRO. Nā sicut m̄lti ī iudeoꝝ populo diuino ī fusi spū ꝓphetauerunt: aly āt pseudo ꝓphete erāt poti⁹ q̄z ꝓphete: sic ⁊ nūc ī nouo testamento m̄lti euāgelia scribere conati sūt: q̄ boni nūmulary nō ꝓbarunt. ⁊ aliō qdē fertur euāgeliū qō duodeciz scripsisse dicūt. Ausus ē ēt basilides euāgeliū scribere. Ferr̄ aliō ꝼz thomā: ⁊ aliō ꝼz matthiam.

BEDA. Multos ḡ eos nō tā numerositate q̄z hereseos multifarie diuersitate cōmēdat: q̄ nō spūsc̄i munere dōati: sz vacuo laboꝛe conati magis oꝛdinauerūt narrationē q̄z hi storie texuerūt vitatē. AMBRO. Qui. n. conat⁹ ē oꝛdina re: suo laboꝛe conat⁹ ē: nec īpleuit suo cōatu. Sūt. n. ⁊ dona tōes: ⁊ gr̄a dei q̄ vbi se ifuderit rigare ꝓsueuit: vt nō egeat: sz redūdet scriptoris ingeniū. Et iō bñ dic̄: Rex q̄ ī nobis ꝓple te sūt vl̄ q̄ ī nobis redūdāt. qō. n. redūdat nulli ōfic̄: ⁊ de cō pleto nemo dubitat: cū fidē effectus astruat: exitus p̄odat.

ORIGE. Dicit āt Rex: qz nō ꝼz phātasiā iuxta bereti cos exercuit iesus carnalē ipi⁹ aduētū: sz cū vitas eēt re ve ra negociuz ꝓsecutus ē. Affectuz āt suuz īdicat ex hoc qō ait: Que ī nobis cōplete sunt. i. q̄ ī nobis manifestissime sūt ostēse. certa. n. fide ⁊ rōne cognouerat: neq̄z ī aliquo fluctua bat. CHRY. Euāgelista āt nō soluz testimōio ꝓtētus est ꝓpo: sz ad apl̄os totuz refert: ide robur venar̄ sermoni: ⁊ iō subdit: sicut tradiderunt nobis q̄ ab initio ipsi viderunt.

EVSE. in eccle. hīsto. Certus ē q̄ veritatem uel paulo ex ponēte: uel alys apostolis q̄ ab initio ipsi uiderāt ul̄ sibi tra diderāt ꝓsecutus sit. GHRY. Dicit āt: Uiderunt: qz hoc maxime robur nāciscit̄ credulitatis. qō addiscitur ab his q̄ p̄sentialiter uiderunt. ORIGE. Pala ē āt q̄ cuiusdaz doctrine finis est ī ipsa doctrina: sicut geometrie. alteri⁹ vo doctrine finis ī opere cōputar̄: sicut medicine: ⁊ ita ē ī ꝼmo ne dei: Et iō postq̄z significauerat sciam ex hoc q̄ dixerat: Ipsi viderūt: demōstrat opa: ex hoc qō segtur. Et ministri fuerūt ꝼmonis vel verbi. AMBRO. Nā cōgruit ista lo cutio vt mai⁹ mysteriū verbi q̄z auditū eē credamus. sz qz nō p̄olatiuū verbū sz substātiale significat̄: nō vulgare ver bū: sed celeste intelligamus: cui apostoli ministrarūt. CY RIL. Qꝛ autem dicit huius verbi visoꝛes fuisse apl̄os ꝓcoꝛ dat cū ioanne q̄ dicit: Uerbū caro factū ē ⁊ habitauit in no bis: ⁊ vidim⁹ gloriā eius. Uerbū nāq̄z mediāte carne visibi le factū est. AMBRO. Nō solū aūt ꝼm coꝛpus viderūt. dñm: sed etiā ꝼm verbū. Uiderūt. n. verbū q̄ cū moyse ⁊ he lia viderūt gloriaz verbi. aly nō viderūt: q̄ coꝛpus tātūmō videre potuerūt. ORIGE. Et in exodo quidē scriptum ē: Populus videbat vocē dñi: vox autē audit̄ poti⁹ q̄z videt̄ Sz ꝓptereā ita scriptū est: vt oñderet̄ nobis alys videre oculis vocē dñi q̄bus illi aspiciūt q̄ merent̄. Porro ī euāge lio nō vox cernit̄: sz ꝼmo q̄ voce p̄stātioꝛ ē. THEOPHI. Ex hoc enī manifeste innuit̄: q̄ lucas nō fuit discipulus ab initio: sed ꝓcessu tpis. Aly aūt fuerunt discipuli ab initio vt petrus ⁊ filꝫ zebedei. BEDA. Et tñ matthe⁹ quoq̄z ⁊ io annes ī multis q̄ scriberēt ab his q̄ ifātiā puericiā: genealo giāq̄z eius scire ⁊ gestis interesse potuerāt: audire op⁹ habe bant. ORIGE. Deide facultatē scribēdi replicat: quoniā

ea que scripsit:non rumore cognouit:sz ab initio fuerat ipse subsecut⁹.vñ segtur:Uisũ est ⁊ mihi assecuto a p̃ncipio oĩa diligẽter ex ordine tibi scribere optime theophile. AMBRO.Cũ dicit:Uisũ est ⁊ mihi:nõ negat deo visũ:a deo.n. p̃parat̃ volũtas hoĩus.Prolixiorẽ aũt hũc euangelij libr̃ũ q̃z ceteros eẽ nemo dubitauerit:⁊ iõ non ea q̃ falsa sunt:sz q̃ vera sib' vẽdicat.Et iõ dicit:assecuto q dẽ oĩa visus est scribere nõ oĩa:sz ex oĩb⁹:qr q̃ fecit ihesus si scribant̃ oĩa:nec ipz mundũ cape arbitror.Cõsulto aũt q̃ ab alijs sunt scripta p̃teryt.vt p̃prijs qbusdã singuli euãgelior̃ libri mysterior̃ gestorũq; miraculis eminerent. THEOPHI.Scribit aũt ad theophilũ vir̃ iclytum fortassis ⁊ p̃ncipẽ.qr q dicit Optime.nõ dicebat̃ nisi p̃ncipib⁹ ⁊ p̃sidib⁹.sicut ⁊ paulus festo presidi dixit.Optime feste. BEDA.Theophilus aũt iterp̃tat̃ amãs deũ.vel amatus a deo.q̃s q̃ amat deũ siue a deo se desiderat amari:ad se scriptũ putet euãgeliũ. ⁊ vt sibi datũ mun⁹ sibiq; cõmendatũ pign⁹ p̃fuet.Nõ aũt nouor̃ quorũlibet eidẽ theophilo ⁊ velut ignotor̃ rõ pãdẽ da:sz eor̃ de q⁹ erudit⁹ est verbor̃ p̃mittit veritas expri mẽda cũ subdit̃:Ut cognoscas eor̃ verborũ de q⁹ erudit⁹ es:veritatẽ.s.vt quo qd ordine a dño gestũ dcm̃ue sit:agno scere queat. CHRY.Uel alr:vt certitudinẽ habeas ⁊ se curus cristas:que auditu perceperas p̃spiciẽs in scriptura.

THEOPHI.Plerũq;.n.cũ sine scripto aliqd dr̃:calũni anr̃ illud q̃si falsũ.cum vero qs q̃dicit scripserit:tũc magis credim⁹:q̃si nisi putaret vera:nõ scriberet. CHRY.Uel alr:Totũ euãgeliste phemiũ duo p̃tinet:p̃ditionẽ eor̃ q añ eũ euãgeliũ scripserãt puta' matthei ⁊ marci:⁊ rursus cur ⁊ ipe scribere p̃posuit.Cũ vo dixisset:Conati sũt.vocabulũ po tes applicari ⁊ ad p̃sũptuose aggrediẽtes mãs:⁊ ad honeste ptractãres illã:Duabus additiõibus,dubiã sniaz certificat: p̃mo qdẽ qr dixit:Que in nobis cõplete sunt rer̃.scõ qr di xit:Sicut tradiderũt nobis q ab initio ipi viderunt.Simul aũt hoc qõ dico.Tradiderũt.ĩdicare mihi videt q⁹ ⁊ ipi mo neanr̃ p̃pagare:velut.n.illi tradiderũt:ipsos quoq; oportebit accipiẽtes seriati adiuicẽ p̃mulgare.Nõdũ aũt cõmen dãtes scripture q̃ tradita fuerãt:p̃tigebat icõueniẽtia pluri ma p̃uenire diuturnitate tp̃is.vñ merito q de p̃mis visori bus vbi ⁊ ministris vbi acceperãt i scriptis vniuerso mundo traditionẽ p̃stiterũt:⁊ calũnias p̃pellẽtes:⁊ obliuionem de struẽtes:⁊ ex ipsa traditiõe ĩtegritatẽ accõmodãtes. Ca.I.

FUit ĩ diebus herodis regis inde sacerdos qdã noie zacharias de vice abia:⁊ vxor illi⁹ ẽ filiab⁹ aarõ:⁊ nomẽ ei⁹ helisabeth. Erãt ãt iusti ãbo añ deũ icedẽtes i oĩb⁹ mãdatis ⁊ iu stificatiõib⁹ dñi sine q̃rela. Et ñ erat illis fili⁹ eo q̃ esset helisabeth sterilis ⁊ ambo processissent in diebus suis.

CHRY.Euãgelice narratõis exordiũ a zacharia sumit ⁊ natiuitate ioanis.mirũ añ mir̃ edisserẽs.min⁹ añ mai⁹.nã qñ vgo paritura erat.p̃parauit gr̃a vt vetus p̃us p̃ciperet. Declarat aũt tps cũ dicit. Fuit ĩ dieb⁹ herodis ⁊ aducit di gnitatẽ cũ subdit:Regis iude. Ali⁹ aũt herodes fuit q ioan nẽ occidit.sz ille tetrarcha fuit.hic aũt rex. BEDA.Tẽ pus autẽ herodis alienigene regis dñico attestat̃ aduẽtui. Predictus nãq; fuerat qr nõ deficiet p̃ceps de iuda.neq; dux de femore ei⁹ donec veniat q mittendus ẽ.Ex quo.n. pr̃es ex egypto exierũt siue gẽtis iudicib⁹ vsq; ad samuel p̃ phetã:ac deide regib⁹ vsq; ad trãsmigrationẽ babylonie re gebãtur.Post redituz vo babylonie p̃ põtifices rex sũma gerebat̃ vsq; ad hircanũ regẽ fil'⁊ põtificẽ quo ab herode iterẽpto iudee regnũ ipi herodi alienigene iussu augusti ce saris tradit̃ gubernãdũ:cui⁹.xxxi.ãno iuxta ppheti̇ supra dictã:q mittẽdus erat aduenit. AMBRO.Docet autẽ nos diuina scriptura nõ solũ mores in his q p̃dicabiles sũt, sed etiã parẽtes oportere laudari.vt veluti trãsmissa ĩma culate puritatis hereditas ĩ his quos volum⁹ laudare p̃cel lat.Nõ solũ igit̃ a parẽtib⁹ sz ẽt a maioribus sãcti ioanis no bilitas ppagat̃.nõ secularj ptãte sublimis sz religionis suc cessiõe venerabilis.Plena ẽ igit̃ laudatio q̃ genus:mores: officiũ:factũ iudiciũ cõprehẽdit.officiũ ĩ sacerdotio.vñ di cit.Sacerdos qdã noie zacharias. BEDA.in ho.De sa cerdotali.n.,psapia Joãnes ort⁹:vt eo potẽti⁹ imitationẽ sa cerdotij p̃conizaret quo ipz ad sacerdotale gen⁹ pertinere clarescret. AMBRO.Genus aũt cõprehẽdit ĩ maiori b⁹.vñ segt̃:De vice abia.i.nobilis ĩter familias. BEDA. Erãt.n.p̃ncipes sãctuary.i.sũmi sacerdotes tã de filijs elea zar q̃ de filijs ithamar.quor̃ vices sz ministeria sua vt in grederẽt̃ domũ dei.xxiij.sortib⁹ dauid distinxit:i qb⁹ fami lie abia ẽ qua zacharias ort⁹ ẽ:sors ꝓtigit octaua. Nõ antẽ frustra p̃mus noui testamẽti p̃co ĩ octaue sortis iure nascit̃ qr sicut septenario sepe numero ,ppter sabbatũ vetus testa mẽtũ:sic nouus aliquotiẽs p octonariũ ,ppter sacramẽtum dñice vl'nr̃e resurrectiõis exp̃mit̃. THEOPHI.Uolẽs etiã oĩdere q⁹ legaliter ex sacerdotali genere erat:subdit. Et vxor illi de filiab⁹ aaron:⁊ nomẽ ei⁹ helisabeth.Lxxi. xxy.Nõ.n.p̃mittebat̃ ẽ alia tribu vxorẽ accipe:sz ẽ sua.De lisabeth ĩterp̃tat̃ reges:zacharias vero memoria dñi. BE DA.in ho.Justis.n.parẽtib⁹ ioãnes ẽ genitus:vt eo p̃fidẽ ti⁹ iusticie p̃cepta populis daret:quo hec ipsa nõ q̃si nouitia didicisset:sz velut hereditario iure a ,pgenitorib⁹ accepta fa uaret.vñ segtur.Erãt aũt ãbo iusti añ deũ. AMBRO. Et sic mores ĩ egtate cõprehẽdit.Bñ aũt dicit añ deũ,fieri .n.põt ut aliqs affectata bonitate populari iust⁹ videat̃ mi bi.iustus aũt ante deũ nõ sit:si iustitia nõ ex mẽtis simplici tate formet̃:sz adulatiõe simulet̃.Perfecta igit̃ laus est añ deũ iustũ eẽ:solus.n.p̃fectior est q ab eo ,pbat̃:q nõ põt falli. Ecñ aũt cõprehẽdit in mãdato:in iustificatiõe iudiciũ.vñ segtur:Incedẽtes in oĩb⁹ mãdatis ⁊ iustificatiõib⁹ dñi.Cũ .n.mãdatis celestibus obedimus:in mãdatis dñi icedimus cũ ꝓgrue iudicam⁹:tenere dñi iustificatiões videmur.Ꝓo uidere aũt oportet bona nõ solũ corã deo:sz etiã corã hoĩb⁹ vñ segtur:Sine q̃rela.Nulla.n.q̃rela ẽ vbi ⁊ mẽtis bonitas ꝓcordat ⁊ facti:⁊ plerũq; iustitia durior hoĩus q̃relã excitat. ORIGE.Põt etiã aliqd iust⁹ iniuste fieri:vt si iactantie cã qs paupi elargiat̃:qõ nõ ẽ sine q̃rela.Segtur:Et nõ erat illis filius:eo q⁹ erat sterilis helisabeth:⁊ ambo ,processissent i diebus suis. CHRY.Nõ solũ aũt helisabeth erat sterilis sz ⁊ p̃triarchar̃ ꝯiuges:Sara:Rebecca:Rachel:qõ dedec erat antigs.nõ possumus dicere q⁹ peccati effectus esset ste rilitas:cũcti iusti:cũcti virtuosi.Hec aũt fuit sterilitatis cã: vt cũ videris virginẽ parientẽ dñz:nõ sis icredulus exerci tãs mentẽ tuã in aluo sterilių. THEOPHI.Et vt etiã tu addisceres q⁹ lex dei multiplicationẽ filior̃ nõ appetit,co porale:sz magis spũale.Processerãt autẽ ambo:nõ solũ fm corpus:sz fm spm̃ ascẽsiones in corde ponẽtes:⁊ vitã suã vt die ⁊ nõ vt noctẽ habẽtes:quasi in die honeste ambulãtes.

CFactũ ẽ aũt cũ sacerdotio fũgeret̃ zacharias i ordine vicis sue añ deũ fm ꝓsuetudinẽ sacerdo tij sorte exijt vt icẽsũ poneret:ingressus in tẽplũ domini.Et omnis multitudo populi erat orãs foris hora incensi.

BEDA.Per moysen dñs vnũ ꝓstituit sũmuz sacerdotẽ cui mõtuo vnũ succedere iussit:⁊ hoc vsq; ad dauid tpa fuis tũ est:a quo plẽs fieri dño agẽte decretũ est.vnde nũc çacha rias in ordine vicis sue sacerdotio functus cẽ asserit cuz dr̃. Factũ est aũt cum sacerdotio fungeret̃ çacharias in ordine vicis sue ante deum fm ꝓsuc.sacer.sorte exijt vt incensum

poneret ire. in te. dñi. ¶ AMBRO. Uidet aũt hic zacharias sũmus designari sacerdos: qz semel in ãno solus sũmus sacerdos i scõo sanctuario intrabat: nõ sine sanguine quẽ offerret p se z p ppli delictis. BEDA. Nõ aũt nunc noua sorte electꝰ est cũ icensũ eẽt adolendũ: sz pisca sorte cũ ex ordine sui põificatꝰ i vicẽ Abia succederet. Segtur: Et ois multi. po. erat orãs foris hora icẽsi. Incẽsũ in sancta sanctoz a põtifice deferri expectante foris tẽplũ oĩ pplo decimo die septimi mẽsis est iussũ: z hãc diẽ expiatiõis siue ppiatiõis vocari: cuiꝰ diei mysteriũ aplis ad hebreos pãdes ieſu oñdit põtificẽ eẽ vez g in sanguine ppio celi secreta subyt: vt ppitiũ nobis faceret patrẽ: z iterpellaret p peccatis eoz g adhuc p forib⁹ orãtes expectãt. AMBRO. Dic ẽ ãt ille sumus sacerdos g adhuc sorte ꝙrit: qz ver⁹ adhuc ignorat: g. n. sorte eligit: hũano iudicio nõ cõprehẽdit. Ille igr ꝙrebat: z alius figurabat: ver⁹ i eternũ sacerdos g non bostiarũ cruore. sz ppo: patrẽ deũ generi recõciliaret hũano: z tũc gdẽ vices erant: nũc aũt est ppetuitas.

¶ Apparuit autẽ illi angelus dñi stans a dextris altaris icensi. Et zacharias turbatus ẽ vidẽs z timoꝛ irruit sup eum. Ait aũt ad illũ angelus: Ne timeas zacharia: qñ exaudita ẽ oõcatio tua. Et uxor tua helisabeth pariet tibi filium: z vocabis nomen eius ioãnẽ: z erit gaudiũ tibi: z exultatio: z multi in eius natiuitate gaudebunt.

CHRY. Ingressus zacharias i tẽplũ vt ꝑces ferret p cũctis ad deũ: z ql̃i dei z hoĩz mediatoꝛ: vidit angelũ ĩt⁹ stãtẽ. vñ dr: Apparuit aũt illi angel⁹ dñi stãs a dextris altaris icẽsi. AMBRO. Bene apparuisse dr ei g eũ repẽte ꝟspexit: z hoc specialiter: aut ō ãgelis: aut ō deo scriptura diuina tenere ꝟsueuit: vt q⁹ nõ põt puideri apparere dicat. Nõ. n. sit sensibilia videt: z is cuius i volũtate sitũ ẽ videri: z cui nãe ẽ nõ videri. ORIGE. Et ℔ tñ i pñti sclo dicimus: z i futuro cũ migrauerimus a mũdo: nõ oĩb⁹ vel de⁹ vel angeli apparebũt: sz ille tñ videbit q mũdum habuit coꝛ. Loe⁹ ãt nec nocere poterit quẽq̃ nec iuuare. CHRY. Manifeste aũt apparuit ñ i sõnis: eo q⁹ nimis grauiũ annũciabat. vñ manifestioꝛi z mirabilioꝛi visiõe egebat. DAMA. Tñ ãgeli nõ vt sũt hominib⁹ patefiũt: sed trãsfigurati put possũt visoꝛes aspicere i qbcũq⁹ iusserit dominꝰ. BASI. Dicit aũt: Altaris icẽsi. eo q⁹ altez erat altare de⁹ putatũ ad holocausta. AMBRO. Nõ imerito aũt angelus vr i tẽplo qz veri sacerdotis annũciabat iã aduẽtus: z celeste sacrificiũ parabat: i quo ãgeli ministrarẽt: nõ. n. dubites assistere angelũ qñ christus imolat. Apparuit autẽ a dextris altaris icensi: qz diuine insigne misericordie õfere bat. Dñs. n. a dextris ẽ mihi: ne cõmouear. CHRY. Nõ põt ãt hõ quãtũcunq⁹ sit iustus absq⁹ timoꝛe cernere ãgelũ. vñ z nũc zacharias aspectũ nõ tolerãs ꝑsentie ãgeli: nec fulgoꝛe illũ valẽs sufferre turbat. Et ℔ ẽ qõ subdit: Et zacharias turbatus est vidẽs. Sic ãt auriga pterrito: loraq⁹ dimittẽte coꝛrũt eq̃ ꝑcipites: totaq⁹ q̃driga puertit: sic accidere ꝟsueuit aĩe quotiẽs ab aliquo stupoꝛe velsollicitudine deꝑmit. vñ z hic subdit. Et timoꝛ irruit sup eũ. ORIGE. Noua q⁹ppe facies hũanis se obtutibus ꝑbẽs turbat metẽ aiumq⁹ ꝟseruat. vñ angel⁹ sciẽs hãc hũanã eẽ nãm ꝑ mũ pturbationi medet. Nã segt: Ait aũt ad illum angel⁹ ne timeas zacharia. ATHANA. Invita ãtony. Uñ nõ difficilis ẽ bonoꝛ spirituũ maloꝛũq⁹ discretio. si. n. post timoꝛẽ succesꝛerit gaudiũ: a dño veniſſe sciam⁹ auxiliũ: qz se caritas aĩe pñtis maiestatis idiciũ ẽ: si aũt icussa formido p mãserit: hostis ẽ q vr. Nõ solũ ãt trepidãtẽ refocillat: sz ẽt nouo letificat nuncio: subdẽs: Quoniã exaudita est oẽpcatio tua: z uxoꝛ tua helisabeth pariet tibi filiuz. AVGV. de questi. etiã. Ubi ꝑ hoc attẽdẽdũ ẽ: qz ñ ẽ visile vt cuz ꝑ peccatis ppli vel salute vl redẽptione sacrificiũ ille offerret: q⁹ potuerit publicis votis relictis hõ senex uxoꝛẽ hĩs ꝑ accipiẽdis filys oꝛare ꝑsertiñã nemo oꝛat accipe qõ accepturũ eẽ despat. Usq⁹ adeo aũt ille iã se habiturũ filios despabat: vt hoc angelo ꝑmittẽti nõ crederet. Ergo qõ ei dr: Exaudita est depcatio tua. p pplo itelligẽdũ ẽ: cui⁹ ppli qñ salus z redẽptio z peccatoꝛũ abolitio p christũ futura erat: adhuc nũciat cacharie nasciturus filiꝰ: qz ꝑcursoꝛ xpi destinabat. CHRY. Uel q⁹ exaudita ei⁹ depcatio ꝑbat p hoc: q⁹ gignẽdus erat ei filiꝰ clamãs: Ecce agnꝰ dei q tollit peccata mũdi. THEO. Quasi ipso dicente: vñ erit mihi hoc manifestũ: ait angelus ex hoc q⁹ helisabeth pariet: credes q⁹ peccata pplo sũt remissa: AMBRO. Uel alr. Plena sp z redũdantia sũt diuina bñficia nõ exiguo constricta munere. sed verbi bonoꝛũ coꝛceruata ꝟgestu: vt hic ꝑmus ꝑcatiõis fructꝰ ꝑmittit: deinde sterilis partus vxoꝛis: Cuius nomẽ ꝑnũciat subdẽs: Et vocabis nomẽ eiꝰ ioannem.

BEDA. Singularis meriti idiciũ dat: q̃tiẽs hoibꝰ a deo vel iponit nomẽ vel nũciat. CHRY. sup ioannẽ: Illud quoq⁹ oꝛ exprimere: qñ in q⁹bus ab ipsa teneritate infantie virtus refulgere ꝏbebat: a ꝓncipio diuinit⁹ sumebãt noĩa. Uis vero q⁹ postea debebant excrescere: nomẽ postea iponebat. BEDA. Joannes g̃ iterptat i q̃ ẽ gra: vl dñi gra: q̃ noĩe declaratur ꝓmo parẽtibus ei⁹ gr̃az: q⁹bus decrepitis nasceret filiꝰ eẽ donatã. deinde ipsi ioanni q magnus coꝛã dño erat futurus: postremo etiã filys israel quos ad dñm erat cõuersur⁹: vñ segt: Et erit gau. tibi z exul. CHRY. Qñ. n. iustus oritur in mundo. ministri natiuitatis eius letãtur: qñ vo ille nascitur q q̃si ad penas z ergastulũ relegatur: minister ꝟsternatur z concidit. AMBRO. Sanctus aũt nõ solũ parẽtũ gra: sed etiã salus ẽ plurimoꝛ. vñ sequitur: Et multi i natiuitate eius gaudebũt. Admoneꝛ hoc loco sancto⁹ generatiõe letari: admonẽtur parẽtes gras agere. nõ. n. mediocre munꝰ ẽ dei: dare liberos ꝑpagatoꝛes generis successionis beredes.

¶ Erit eni magnus coꝛã dño: z vinũ z sicerã nõ bibet. Et spiritusco replebit adhuc ex utero matris sue: z multos filioꝛ israel ꝓuertet ad dñm deum ipoꝛ. Et ipe ꝓcedet añ illũ i spũ z virtute helie vt cõuertat coꝛda patrũ in filios: z icredulos ad prudẽtiã iustoꝛ: parare dño plebẽ pfectam.

AMBRO. Post letitiã plurimoꝛ magnitudo vtutis ꝑ mittit cũ dr: Erit. n. magnꝰ coꝛã dño. Nõ coꝛpis sz aĩe magnitudinẽ declarauit. ẽ coꝛã dño magnitudo aĩe magnitudo virtutis. THEOPHI. Multi nanq⁹ magni dicũtur: sed coꝛã hoibꝰ: nõ coꝛã deo sic hypocrite. ita ãt z parẽtes ioãnis iusti coꝛã dño dicti sũt. AMBRO. Deide nõ fines alicui⁹ ꝓpagauit ipy: nõ triũphos bellici certamis reportauit: sz qõ ẽ ãpli⁹ ꝓdicãs: i õserto; õlitias hoiuz coꝛpisq⁹ lasciuiã magna aĩ vtute depssit. vñ segt. Et uinũ z sicerã nõ bibet.

BEDA. Sicera iterptat ebrietas quo uocabulo hebrei oẽ qõ iebriare põt poculũ: siue ō pomis: siue ō frugibꝰ: seu ō q̃libz alia mã ꝓfectũ significãt. Propuzvo i lege naçareorũ erat uino z sicera tpe obsecratiõis abstinere. Uñ ioãnes ceteriq⁹ tales vt sp naçarei. i. sãcti manere possint sp his abstinere satagũt. nõ. n. ꝏcet uino i quo ẽ luxuria iebriari cuz q musto spũssãcti õsiderat ipleri. vñ recte cui vini ebrietas tollit: spũs gra cumulat. Segtur ãt Et spũsãcto replebitur adhuc ex utero mris sue. AMBRO. Cui spũssãctus ifundit magnaꝛ est plenitudo virtutũ. Sigdẽ scus ioannes añ q̃ nasceret mris adhuc in utero posit⁹: spũs accepti gras ō signauit: cũ i utero parẽtis exiliẽs dñi euãgeliçauit aduentũ. Aliꝰ ẽ spũs uite huius: alius gre. Ille nascendo sumit ex-

ordiū:motūdo defectū. Iste nō etatibus coercef:nō obitu extīguitur: non aluo mris excludit. GRECVS. Qō aūt erit op⁹ ioānis:qdue p spīm scm paget:oīdit subdēs. Et multos filioz isrl conuertet ad dnm deū ipoz. ORIGE. Joānes qdē plīmos conuertit: Dūi aūt opus est vt oēs ad deū pfez cōuertat. BEDA. Cū aūt ioānes q xpo testimoniū phibēs: in ei⁹ fide pplos baptizabat:dr filios isrl ad dnm deū ipsoz conuertisse. pz xpm dnz deū eē isrl. vnde desināt arriani xpm dnz deū eē:negare. Erubescāt photiniani xpo ex virgine pn ciplū dare. Cessent manichei aliū ppli isrl atq; aliū xpianoz deū credere. AMBRO. Nō autē egemus testimonio:q plūmoz scūs ioannes corda conuertit:in quo nobis ppbetice scripture t euāgelice suffraganf: Uox.n. clamatis in deserto parate viā dño. Nō.n de sc:sz de dño pdicabat prenūcius xpi. t iō sequitur: Et ipe pcedet ante illū in spū t virtute helie. Bene pcedet ante illū q pnūcius nat⁹ et pnūcius mortuus est. Bene etiā iūgit Jn spū t virtute helie. ORIGE. Nō dicit in aīa helie:sz in spū t virtute. Spūs.n. q fuerat ī helia venit in ioāne:t silr virt⁹ eius. AMBRO. Nunq̄.n. sine virtute spūs vel sine spū virt⁹:t iō i spū t virtute:q; scūs helias t virtutē būit magnā t grām. virtutē;vt ad fidē aīos populoz a pfidia retorq̄ret. virtutē abstinētie atq; patiētie t spū ppbetādi:in defto helias:in defto ioannes. Jlle achab regis grāz nō q̄siuit:hic sprenit herodis. Jlle iordanē diuisit: hic ad lauacrū salutare conuertit. Jlle pozis:hic sequētis dnici peurso aduēt⁹. BEDA. Qz aūt de helia p malachiā pdictū est:hoc p angelū de ioanne dr:cū subdit:Ut conuertat corda patz in filios. spūalē antiquoz scōz scīaz populis pdicādo infūdēs. Et icredulos ad prudētiā iustoz. q̄ē nō ō legis operibus iustitiā psumere:sed ex fide salutē q̄rere. GRECVS. Uel aliter:Parētes ioānis t apostoloz iudei fuerūt sz tamē ɔ euāgeliū ex supbia t ifidelitate seniebant. Jtaq; tanq̄ benigni filij ioannes pus:t apostoli ɔsequenter eis veritatē mōstrabāt:in ppriā iustitiā t prudētiam eos attrahētes:sic etiā helias religas hebreoz conuertit ad apostoloz veritatē. BEDA. Qz vero zachariam p plebe supplicantē direxerat exauditū:subiungit:Parare dño plebē pfectā. in quo doceat quo ordine plebs cadē saluari t pfici debeat:ad predicationē. s. ioānis penitēdo t credēdo ī xpm. THEOPHI. Uel aliter:Joānes plebē parauit:nō icredulā:sed pfectā. i. preparatā ad suscipiēdū xpm. ORIGE. Sacramentū aūt ioānis vsq; nūc explef in mūdo. Quicūq;.n. crediturus est in iesum christū:antea spīritus t virtus ioānis ad aīaz illius venit:t pparat domino populū perfectū.

¶ Et dixit zacharias ad angelū: Unde hoc sciaz Ego.n. sū senex: t vxor mea pcessit i dieb⁹ suis. Et rndēs āgelus dixit ei: Ego sū gabriel q asto ante deū: t missus suz loq ad te: t hec tibi euāgelizare. Et ecce eris tacēs t nō poteris loq vsq; in diez quo hec fiāt: p eo q nō credidisti verbis meis q̄ implebūt ī tpe suo. Et erat plebs expectās zachariā t mirabāt q tardaret ipe ī templo. Egressus āt nō poterat loqui ad illos. Et cognouerunt q visionē vidisset ī templo: t ipse erat innuens illis: t permansit mutus.

CHRY. Habito respectu zacharias ad ppriā etatē:qnetiā diugis sterilitate ɔspecta diffisus est. vnde dr: Et dixit zacharias ad angelū: vnde hoc scīa: q̄si dicat. quō hoc fiet: Et cāz dubitatiōis subdit: Ego.n. suz senex: t vxor mea pcessit ī diebus suis. q. d. Et as intēpesta:nā septa:ego generās debilis: terra sterilis. Nō aūt cessef ppter hoc dignus eē venia sacerdos:dū seriē rez expostulat. qñcunq;.n. deus aliqd indicat oportet in fide suscipe:nā sup huiusmodi disceptare ɔtuma-

nō.

cis est anime. vnde segtur: Et respon. angē. dixit ei: Ego sum gabriel q asto ante deū. BEDA. q. d. Si hō talia signa p mitteret:impune signū flagitare liceret: at cū angelus pmittat iā dubitare nō decet. Segtur: Et missus sum log ad te bec tibi euāgeliçare. CHRY. Ut cū audias me a deo missum fore:nihil humanū estimes ex his q̄ tibi dicunf. Neq; .n. ex me loquor:sz mittētis relata denūcio. hec est enī nūcij bonitas:vt nihil ex se referat. BEDA. Ubi notandus est q̄ angelus se t ante deū stare t ad euangeliçandū cacharie missū esse testat. GREGO. in ho. Qz t cū ad nos venit angeli sic exteri⁹ implent ministeriū vt tñ nunq̄ iteri⁹ desint p ɔtēplationē. q. etsi circūscript⁹ est angelicus spūs:summus tamē spūs q deus est circūscriptus non est. Angeli itaq; etiā missi ante ipz sunt:qz quōlibet missi veniāt:itra ipz currūt.

BEDA. Dat aūt ei signū:qđ rogaf; vt q̄ diu incredulitatem cut⁹ ēiā tacēdo credere discat. vñ segf: Et ecce eris tacēs t nō poteris log. CHRY. Ut avi generatiua ad organa vocalia vicia la trāsferātur:nec ituitu sacerdoty ei parcit:sed ob hoc plectebaf āpli⁹:qz circa fidē ceteris pesse debebat. THEO. Sed qz verbū qđ iugi aīo habeē pōt etiā surdū significare. qz bene talis eris surdus t nō poteris log. Cōuenienter. n. hec duo passus est:tanq̄ enim iobediens surditatem incurrit: tanq̄ ɔdictoz taciturnitatem. CHRY. Dicit aūt: Et ecce .q. d. in hoc īstanti. Sed ɔsidera miserationē domini in hoc qđ segtur: Usq; in diē quo hec fiēt. q. d. Cū p euētus rez q̄ dico oſtēdo: t noueris te iure punitū tunc te de pena cripiā. Et causam pene oīdit cū subdit:Pro eo q̄ non credidisti verbis meis. q̄ implebuntur in tpe suo:nō attendens virtutē eius q misit me:cui ego assisto. Si aūt is q erga natiuitatē moztalē icredulus erat punif:qualiter q celestē t ineffabilē calūniaf vitabit vltionē? GRECVS. Dū aūt hec ītrinsecus agerenf dilatio tpis admirati cogebat expectantē foris ecus multitudinē. vnde sequit. Et erat plebs expectans zacharias t mirabat q tardaret ipe ī templo. Cūq; per diuersa vagaret suspitio:qlibet dictabat ad libitū dōec zacharias egrediēs ad cuit filēdo qđ latendo perpessus ē. vñ sequitur: Egressus aūt non poterat loq ad illos: t cognouerunt q̄ uisionē vidisset ī templo. THEOPHI. Innuebat aūt populo zacharias forte cām taciturnitatis interrogāti:quā loqui nō ualens. p nutū declarabat. vnde sequitur: Et ipse erat innuens illis t permansit mutus. AMBRO. Estāt mut⁹ qđē sine verbo corpales actus indicare moliēs:nec exprimens eius uoluntatē.

¶ Et factū est vt impleti sūt dies officij eius abiit in domū suā. Post hos aūt dies concepit helysabeth vxor eius: t occultabat se mēsib⁹ q̄nq; dicēs: Quia sic fecit mihi dns i diebus quibus respexit auferre opprobriū meū iter hoies.

BEDA. Uicis sue tpe pontifices tēpli tm officys manducipati nō soluz a cōplexu uxoz:sed ab ipso quoq; domorum suaz abstinebāt ingressu. vnde dr: Et factuz ē ut ipleti sunt dies officij eius:abyt in domuz suā. Qz.n. tunc sacerdotalis ex stirpe aaron successio q̄rebaf necessario tps substituendę soboli procurabatur: At ga nunc nō carnalis successio:sz spūalis electio spiritalis ingritur:sacerdotib⁹ vt semp altari queāt assistere: semp castitas obseruāda pcipitur. Segtur: Post hos autē dies concepit helysabeth vxor eius. Post dies. s. officij sui charie cōpletos. Hesta sunt autē hec mēse septēbri. viz. calendas octobris:quando oportebat iudeos iciunium scenopegie celebrare:iminente equinoctio in quo icipit nox cē nisi ioz q̄z dies:quia christuz oportet crescere:ioannē autem minui. Nec frustra tunc dies ieiunioz erāt:qz per ioannē erat hoibus afflictio penitentie predicāda. Segtur: Et occultabat se mensibus q̄nq;. AMBRO. Que causa occultationis nisi pudor: Sunt enim quedā tempore prescripta cōuersationi:quando dare operam procreandis liberis sit decorum

dū anni vigent:dū suscipiendoꝝ liberoꝝ spes est. At vbi ꝛ matura eui secutus successerit:ꝛ etas est regēdis liberis habiliorꝫ creādis:pudor est legitimis licet fetus gestare indecia:ꝛ grauari aliene etatis onere:ꝛ tumescere aluū nō sui tē pōris fructu. Pudebat ergo ꝓpter etatē:vnde intelligi pōt cā:qꝛ iā nō ꝓueniebāt ĩter se ꝓcubitu ꝓingali.neqꝫ enī ea q̄ senilē nō erubesceret coitū:erubesceret ptū:ꝫ tū erubescit onus parētis: q̄ diu nescit mysteriū religionis. Sed que occultabat se qꝛ ꝓcepat filiū:iactare se cepit qꝛ generabat prophetā. ORIGE. Et iō dicit:Mēsib⁹ gnqꝫ.i.donec maria ꝓciperet:ꝛ fetus eius exultās cū gaudio ꝓphetaret. AMBRO. Et q̄uis partus sui erubesceret etatē:rursus caruis se se gaudebat obprobrio dicēs:Quia sic fecit mihi dñs.

CHRY. Scilicꝫ soluit sterilitatē:donū supra nāꝫ ꝓcessit ꝛ petra ifructuosa spicas virētes ꝑduxit. abstulit ōdec⁹ dū genetricē fecit. vñ segt: In die.g.re.au.ob.me.it.bo. AMBRO. Pudor enim est feminis nuptiaꝝ ꝑmia nō brē:qb⁹ hec sola ē cā nubēdi. CHRY. Dupliciter igit gaudet dū ꝛ a nota sterilitatis ipaꝫ eripuit dñs:ꝛ qm illustrē partū enixa est. Nō enī vt in ceteris gignētiū solus ꝓcubitus interuenit:sed gratia celestis huius ortus fuit exordiū. BEDA. Mystice aūt p̄ zachariā sacerdotiuꝫ iudeoꝝ: p̄ helisabeth pōt lex ipa designari:q̄ sacerdotū doctrinis exercitata spiritales deo filios gignere debebat:sed nō valebat:qꝛ neminē ad pfectionē adduxit lex. Erāt ābo iusti.qꝛ bona ē lex ꝛ sacerdotiū p illo tpe sanctū. Ambo ꝓcesserāt in dieb⁹ suis.qꝛ aduenīēte xp̄o iā incuruant ad senīū. Ingredit zacharias tēplū qꝛ sacerdotū ē ītrare in sanctuariū mysteriorū celestiuꝫ. Foris orat multitudo:qꝛ mystica penetrare negt. Dū alta rimat thimiama ip̄ōit:nascituꝝ ioānē agnoscit: qꝛ dū doctores flāma diuine lectiōis ardēt:grāꝫ dei p ill⁹ ꝓdituā reperiūt ꝛ hoc p angelū:qꝛ lex p angelos ordinata est. AMBRO. In vno aūt vox totius plebis obmutuit:qꝛ ī vno totus ad deū loq̄bat ppls. trāsiuit enī ad nos dei verbū ꝛ ī nobis nō tacet. Mutus ē g nō intelligit legē. Cur enī tibi magis vide at mut⁹ ee g sōnū:q̄ g mysteriū nescit: Innuēti similis est ppls iudeoꝝ:g actuū suoꝝ p̄stare non potest rationem.

BEDA. Et tū helisabeth ꝓcipit ioannē:ga iterioꝛa legis sacramentis christi abundant. Cōceptum quinqꝫ mēsibus occultat:ga moyses quiqꝫ libris mysteria christi designat. seu ga christi dispensatio in quinqꝫ mundi etatibus per sanctorum dicta vel facta figuratur.

¶ In mense aūt sexto : missus ē angelus gabriel a deo ī ciuitatē galilee cui nomē nazareth:ad virginē desponsatā viro cui nomē erat ioseph ꝺ̄ domo dauid: ꝛ nomen virginis maria.

BEDA. Quia christi incarnatio vel sexta etate seculi futura:vl̄ ad impletionē legis erat ꝑfutura:recte sexto mēse ꝓcepti ioānis missus ad mariā angelus nasciturū nūciat saluatorē. vnde dicit. In mēse aūt sexto. Mēsē sextū martiuꝫ intellige:cui⁹. xxv. die dns nr̄ ꝛ cōceptus traditꝰ ꝛ passus:siē ꝛ xxv. die mensis decembris natus. q̄ si vel hoc die vt non nulli arbitrant equinoctiū vernale:vl̄ illo solstitiū bruma le fieri credam⁹:ꝓuenit cū lucis incremēto ꝓcipi vel nasci eū q̄ illuminat oēꝫ hoīes veniētes in hūc mundū. At siqs añ dñice natiuitatis ꝛ ꝓceptiōis tēp⁹ cōsiderat lucē vel crescere vel tenebras supare ꝓuicerit: dicim⁹ ꝛ nos qa ioānes ante faciē aduentus eius regnū celorum euāgeliçabat. BASI. Adeūt aūt nos celestes spūs:nō q̄si ex seipsis:sed ex eo q̄ diuine sapie decorē ꝓspiciūt. vnde segt: Missus est angelus Gabriel a deo. GREGO. in ho. Ad mariā.n. virginez nō quilibet angelus:sed grabriel archangelus mittit. ad hoc quippe ministeriū sūmū angelū venire dignū fuerat:q̄ sum mū omniū nūciabat:Qui iccirco priuato noīe censet:vt signet p vocabulum in operatiōe quid valeat. Gabriel enī ꝺ̄i fortitudo noiatur.p dei ergo fortitudinē nunciādus erat:q̄ virtutū dns ꝛ potēs in p̄lio ad debellādas ptātes aereas veniebat. GLO. Additur aūt ꝛ locus quo mittitur cū subdit. In ciui.gali.cui no.naçareth. Naçareus enīꝫ.i.sanctus sanctoꝝ nunciabat venturus. BEDA. in ho. Aptū autē humane restauratiōis principiū: vt angelus a deo mittere tur ad virginē partu ꝓsecrādū diuino:qꝛ prima pditōis humane fuit cā:cum serpēs a diabolo mittebat ad mulierem spiritu supbie decipiēdā:vñ segt: Ad virginē. AVGV. de sancta virginitate: Illum enī solū virginitas decēter parere potuit.qui in sua natiuitate parem habere non potuit Oportebat enim caput nostrum ꝓpter insigne miraculum ſm corpus nasci de virgine:qō significaret mēbra sua de virgine etiā ſm spm̄ nascitura. HIERO. in sermōe assum. Et bene angelus ad virginē mittit. ga semp est angelis cognata virginitas. Profecto in carne ꝑter carnē viuere nō terrena vita ē:sed celestis. CHRY. sup matth. Nō aūt angelus post partū annūciat virgini:ne nimiū exinde turbaret. Et ideo ante ꝓceptionē illā alloquit:nō ī somnis immo visibiliter assistit. nā q̄si magnā valde relationē accipiēs egebat añ rei euētū visione solēni. AMBRO. Bñ aūt vtrūqꝫ posuit scriptura:vt ꝛ ōspōsata eēt:ꝛ virgo. Segt. n. De. viro. Virgo:vt expers virilis consortꝫ videretur. Desponsata:ne temerate virginitatis adureretur infamia: cui grauis aliuus corruptele videretur isigne ꝓferre. Maluit aūt dom⁹ aliquos de suo ortu q̄ de matris pudore dubitare. sciebat.n. tenerā eē virginis verecundiā ꝛ lubricam famā pudoris:nec putauit ortus sui fidē mr̄is iniurys astruē dā. Seruat itaqꝫ sancte marie sicut pudore ītegra: ita ꝛ ūi olabilis opione virginitas. nec decuit finistra virginib⁹ opinione viuētib⁹ velamen excusatiōis relinq̄:q̄ ifamata mr̄ quoqꝫ domini videret. Quid aūt ē iudeis:qd herodi posset ascribi:si natū videret ex adulterio pcuti: Quēadmoduꝫ aūt ipe diceret: Nō veni legē soluere:sed adiplere si videretur cepisse a legis iniuria: cū ptus inupte lege dānet. Quid q̄ etiā fides marie verbis magis adsciscitur:ꝛ mendacꝫ cā remouet: videt. n. culpā obūbrare noluisse mendacio inupta pregnans. Causam aūt mentiēdi desponsata nō habuit: cū cōiugy premiū ꝛ gra nuptiaꝝ part⁹ sit feminaꝝ. Nō mediocris quoqꝫ causa ē vt virginitas marie falleret pricipes mūdi:q̄ cū desponsatā viro cerneret:partū nō potuit habere suspectū. ORIGE. Si. n. nō habuisset sponsuꝫ: stati cogitatio tacita diabolū surrepsisꝫ: quō q̄ nō accubuit cū viro pregnās eēt: debet iste ꝓcept⁹ esse diuin⁹: debet aliqd humana natura eē sublimi⁹. AMBRO. Sꝫ tamē magis refellet pricipes seculi. demonū enī malicia facile ēt occulta deprehēdit. At vero q̄ secularibus vanitatibus occupant: scire diuina nō possunt. gnetiā locupletior testis pudoris maritus adhibet:q̄ possꝫ ꝛ delere iniuriā ꝛ vindicare obprobriū: si nō agnosceret sacramētū. de quo subdit: Cui nomē erat ioseph de domo dauid. BEDA. ī ho. Dō nō trī ad ioseph: sꝫ etiā ptinet ad mariā. Legis nanqꝫ erat ꝑceptū:vt de sua q̄sqꝫ tribu aut familia acciperet vxorē. Segtur: Et nomen vginis maria. BEDA. sup lucam: Maria hebraice stella maris:syriace vero dña vocat:ꝛ merito:qꝛ hec totius mundi dñm lucē seculis meruit generare perennem.

¶ Et ingressus angelus ad eam dixit : Aue gratia plena dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. Que cū audisset turbata est ī sermone ei⁹: ꝛ cogitabat qualis esset ista salutatio.

AMBRO. Discite virginē moribus: sola in penetralibus quaꝫ nemo viroꝝ videret:sol⁹ angelus reperiret. vnde dr: Et ingress.ange.ad eā. Et ne qd̄ degeneri deprauaretur affatu:ab angelo salutat. GRECVS. Cōtra vocē ꝑ⁹ editaꝫ mulieri:dirigit nunc sermo ad virginem. In illa dolori

bus ptus est causa peccati punita: ī hac per gaudiū mestitia pellit. vnde iocunditatē nō absurde p̄nunciat angelus virgini dicēs: Aue. Ex autē digna cognoscereť spōsaliū attestatur: cū dicit: Gratia plena, quasi enī quedā arra aut dos spōsi ostenditur: q̄ fecūda sit gratys. Dozū. n. q̄ dicit: hec sunt sponse: alia sponsi. HIERO. in sermone de assū. Et bene gr̄a plena: qa ceteris per ptes p̄stať: Marie vo simul se totam infudit gr̄e plenitudo. Uere gr̄a plena: p quā largo spiritus sancti imbre supfusa, est' oīs creatura. Jam aūt erat cū vgine: q ad vginē mittebat angelū: r p̄cessit nūciū suuz dns nec teneri potuit locis: q oībus habeť in locis, vnde sequit. Dns tecū. AVGV. in ser. de nati. Magis q̄z mecuz: ipse enī in tuo est cozde: in tuo fit vtero: adimplet mētez: adimplet ventrem. GRECVS. Hoc aūt est totū legationis cōplemētū, dei. n. verbū vt spōsus supra rationē vnionē efficiēs tanq̄z ipse germinās: idēq̄z germiať totā nāz hūanā sibypsi ꝓfortauit. Ultimū vo ponit tāq̄z pfectissimū r cōpdiosū. Bñdicta tu ī mulieribꝰ. Una. s. p cūctis mulieribus. vel etiā bñdicātur in te mlieres: sicut mares in filio: sz magis vterqz in vtrisqz. Uelut. n. p vnā r vnū feminā r marē peccatū simul ac tristicia intrauit: sic r nūc p vnā r vnū bñdictio renouata est r leticia: r adꝰ singulos est p̄fusa. AMBRO. Discе āt virginē a verecūdia: qa pauebat: nā segtur: Que cū audisset: turbata est in sermone eiꝰ. Trepidare virginū est: r ad oēs ingressus viri pauere: oēs viri affatꝰ vereri. Discе virgo vbozꝝ vitare lasciuiā: Maria etiā salutatōez angeli verebať. GRECVS. Cū assueta fozet his visionibꝰ: euangelista nō visioni: sz relatibꝰ turbatiōez attribuit dicēs: Turbata est in sermōe eiꝰ, Attende aūt virginis r pudicā r prudētē r aīaz simlr r vocē. audita letitia dictuz exaiauit: r neqz māifeste obstitit p ieredulitatē: nec statī parz ex leuitate: eue leuitatē euitās simul r duritiā çacharie. vñ sequit: Et co. qua. es. is. sal. Nō ꝓceptio: nā adhuc ignozabat īmēsitatē mystery: sz salutatio nūqd libidinosa: vt a viro ad virginē: an diuīa: dū dei faceret mētionē dicēs: Dns tecuz

AMBRO. Bñdictiōis ēt nouā formulā mirabať: q̄ nusq̄z ē añ cōpta: soli marie h̄ fuabať. ORI. Si. n. sciuisz maria ad aliū quēpiā similē fcm eē fmonē: vtpote q̄ bēbat legis sciaz: nunq̄z eā q̄si peregrinā talis salutatio exterruisset.

¶ Et ait angelus ei: Ne timeas maria: inuenisti enī gr̄am apud deū. Ecce ꝓcipies in vtero r pari es filiū: r vocabis nomē eiꝰ ieſū. Hic erit magnꝰ r filius altissimi vocabit. Et dabit illi dns deꝰ sedem dauid patris eius: r regnabit ī domo iacob ī eternū: r regni eius non erit finis.

BEDA. Quia salutatiōe in solita virginē turbataz vidērat: q̄si familiariꝰ notā vocās ex noīe: ne timere debeat iubet. vñ dr: Et ait ei āgelus: ne timeas maria. GRECVS. .q. d. Nō accessi decepturus: imo deceptōis absolutiōez de pmere. Nō veni p̄daturus iuiolabilē tuā virginitatē: sz cōditoris puritatis r custodis cōtubernia reserare. Nō suz serpētis mīster sz pimētis serpētē legatꝰ spōsaliū tractatoz ñ īsidiaz molitor: Sic g̃ neq̄q̄z distrabētibꝰ ipaz ꝓsideratōibꝰ venari pmisit: ne oyudicaret' ifidꝰ mīster negocy. CHRY. Qui aūt apud deū meret' gr̄az: nō bz gd timeat, vñ segť: Inuenisti enī gr̄az apō deū. Qualr āt illā gsaz repiet: nisi būilitate mediāte: Būilibꝰ. n. dat ds gr̄az. GRECVS. Innuit enī gr̄az vgo cozā deo: qa splēdoze pudicitie ppriā exoznās aīaz: gratū deo se bitaculū pparauit: nec solū celibatuz iuiolabilē ꝓfuauit: sz ēt imaclatā ꝓsciaz custodiuit. ORIGE. Inuenerāt enī plēs gr̄az añ eā: Et iō subdit q̄ ꝑpum ē dicēs: Ecce ꝓcipies ī vtero. GRECVS. Ex dr: ecce: cōceleritatē r pntiā denotat: isinuās cū ei vbo celebratā eē ꝓceptionē. Dic āt: Cōcipies ī vtero: vt demonstret dnm ab ipo vtero vginali r de nra suba carnē suscipe. Uelut. n. diuinum vbū emūdatuz nāz hūanā r ptū r nr̄e gnātiōis p̄mozdia. Et iō sine pctō r hūano semine p singula sicut nos in carne cōcipitur r nouē mēsiū spatio gestať in vtero. GREGO. nisenus: Sz qñ ꝛtigit special'r diuinū cōcipi spūm: r spūm parere salutarē fm pphām iō addidit: Et paries filium.

AMBRO. Nō aūt oēs sūt sicut maria: vt dū de spūsco cōcipiūt vbū pariāt. Sūt aūt q̄ abortiuū excludāt vbū añ q̄z pariāt. Sūt q̄ ī vtero xp̄m bēant: sz nōdū formauerint.

GREGO. nisenꝰ. Lū āt expectatio partꝰ mlieribꝰ tiozez incutiat: sedat timoris metū dulcis partꝰ relatio: cū subdit. Et vocabis noīa eiꝰ ihz. Saluatoris. n. aduētꝰ ē cuiuslibet timoris ppulsio. BEDA. Jhs aūt saluator sine salutaris ītерptať. GRECVS. Dicit aūt: tu vocabis nō p̄: p̄se enī caret q̄tū ad inferioze ē generationē: sicut r matre respectu superne. CYRIL. Hoc aūt noīa de nouo fuit vbo imposītū natiuitati ꝓgruens carnis: fm illud ꝑphēticū: Uocabitur tibi nomē nouū qđ os dñi noiauit. GRCVS. Uerus qz hoc nomē cōe est sibi cū successoze moysi: Jccirco innuens angelꝰ q̄ nō erit fz illiꝰ similitudinē subiūgit: Hic erit magnus. AMBRO. Dictum est quidem etiam de ioāne qa erit magnus: sed ille q̄si homo magnꝰ: hic q̄si magnꝰ ds. Late. n. fundit' dei virtꝰ: late celestis substātie magnitudo pozrigit'. nō loco claudit': nō opione cōprehēdit': nō estimatōe ꝓcludit': non etate variať. ORIGE. Uide g̃ magnitudinem saluatoris quō ī toto ozbe diffusa sit. ascende ī celos: quō celestia replcuerit. descēde cogitatōe ad abyssos et vide eū illuc descēdisse. si hoc videris: pariter intueberis opem cōpletū: hic erit magnꝰ. GRECVS. Neqz carnis assumptio deitatis derogat celsitudini: imo potiꝰ humāitatis humilitas sublimať. vnde segť. Et filiꝰ altissimi vocabit: Nō vtiqz tu ipones vocabulū: sz ipe vocabit'. a quo: nisi a ꝓsubstātiali genitoze. nullus. n. filiū nouit nisi pater. Penes quē vero ifallibilis ē noticia geniti: nec verꝰ iterpres ē erga ipositionē ꝓgruā noīs. pp qđ dicit: Hic ē filiꝰ meus dilectꝰ, ab eterno sigdē est q̄uis nūc ad nostrā doctrinā nomē eius patuerit. Et iō ait: vocabit': nō fiet vl' generabit'. nā r ante secula fuerat ꝓsubstātialis patri. Nūc ergo ꝓcipies: huiꝰ mater efficieris: būc virginalis cella cōcludet: cuiꝰ celeste spatium capax nō extitit. CHRY. Letex sigdē enorme gbusdaz videť: deū habitare cozpus. Nōne sol cuiꝰ ē cozpus sensibile quocūq̄z radios mittit: nō ledit' in ppria puritate: Multo g̃ magis iusticie sol ex vtero virginali mundissimū cozpꝰ assumēs: nō tm̄ cōtaminatꝰ nō ē: imo etiā ipaz matrē sanctificē ostēdit. GRECVS. Et vt vginē redderet memozem ꝑphetaz subdit: Et da. il. do. deus se. dauid patris eius. vt noscat liquido: qm̄ q nascitꝰ ē ab ea ipse ē xp̄s quē illi pmiserunt ex dauid semine nascitur. CYRIL. Nō tamē ex ioseph ē editū cozpꝰ xp̄i mūdissimū: fm. n. vnā lineā cognōis ꝑfluxerāt ioseph r virgo: ex q̄ fozmā humanitatis vniuersalis genitꝰ sumpsit. BASI. Nō aūt ī materiali sede dauid sedit dns translato indaico regno ad herodē: sz sedē appellat dauid: ī qua resedit dns: īdissolubile regnū. vñ segť: Et regnabit ī do. iacob ineternū. CHRY. Dicit aūt ad pns domuz iacob eos q de numero iudeoz crediderūt ī illū. Ut. n. paulus dicit. Nō oēs q ex israel sunt: hi sunt israelite: sz q̄ sunt filij pmissiōis cōputant' ī semīe. BEDA: Ul' domuz iacob nō tā ecclesiā dicit: vel q̄ de bona radice nata: vel cuz oleaster eēt: merito tamē fidei ī bonā ē inserta oliuā. GRECVS. Nullius āt ē ineternū regnare nisi dei solius: quo fit vt dū pp incarnationē dicať dauid sedē accipe: tamē idē ipe iquātū deus rex eternus agnoscit'. Segť: Et regni eiꝰ nō erit finis. nō solū inquantū deus ē: sed etiā in eo q̄ homo. r i presenti quidē bz regnū multoz: finaliter vero vniuersoz cuz ei oīa subyciāt'. BEDA. Omittat ergo Nestorius dicere hoīem tm̄ ex virgine natū: r būc a verbo dei nō in vnitatę

ꝓsone esse receptū. Angelus enī qui eūdē ipm patrē habe re dauid: quē filiū altissimi vocari ꝓnūciat: in quab⁹ natu ris vnā xpi ꝓsonā demōstrat. Nō aūt ideo futuri temporis ꝟbis angelus vtit ga ꝟz hereticos xps añ Mariā nō fuerit ꝟz ga ꝓm eandē personā homo cū deo idē fily nomē sortit.

¶ Dixit aūt maria ad angelū: Quō fiet istud qm̄ virū non cognosco? Et rn̄dens angelus dixit ei: Spūssanctus superueniet in te: ⁊ virtus altissimi obūbrabit tibi. Jdeoq3 ⁊ qō nascet ex te sanctum: vocabitur filius dei.

AMBRO. Neq3 nō credere ãgelo maria ōbuit neq3 tã temere vsurpare diuīa. vñ dicit. Dixit autem maria ad angelum: Quomodo fiet istud? Tempatio⁹ est ista rn̄sio q̄ ꝟba sacerdotis. Nec ait: Quomō fiet istud? Jlle respōdit vnde hoc sciã? Negat ille se credere: ⁊ quasi fidei adhuc alius q̄rit auctorē. Jsta se facere profitet: nec dubitat esse faciendū: qō quomō fiat inquirit. Legerat maria: Ecce ꝯcipiet in vtero: ⁊ pariet filiū: iō credidit futuꝝ sed quomō fieret ante nō legerat. nō. n. quēadmodū fieret: vel ꝓphete tāto fuerat reuelatū: tantū enī mysteriū nō hoīs fuit: sed angeli ore ꝓmēdū. GREGO. nisen⁹: Attēde etiā mūde vgis vocē partū ānunciat angelus: ipsa vero virginitati innitit: ꝓstantiorē incorruptibilitatē angelica visione ꝯdicās. vnde dicit. Quoniā virū non cognosco. BASI. Cognitio multifarie dicit: dicit. n. cognitio nr̄i cōditoris sapientia: ac magnaliū suoꝝ notitia: necnō mādatoꝝ custodia: ⁊ que fit apud eū appropinquatio ⁊ copula nuptialis: vt hic accipit. GREGO. nisen⁹: Nec igit Marie ꝟba iditiū sūt eoꝝ q̄ tractabat i mētis archano: nā si cā copule cōiugalis iosepb desponsari voluisset: cur admiratiōe ducta est dū sibi narrat cōceptio: cū nimiruꝝ ipsa ꝓstolaret ad tempus matere effici iuxta legis nāz. Uerū ga oblatū corp⁹ deo quasi quoddam ex sacris inuiolabile reseruari decebat: ⁊ iō dicit. Qm̄ virū nō cognosco. q. d. Et si sis angelus: tamē q̄ virum cognoscā: ex impossibilibus cernitur. qualiter igitur materno carens cōiuge: ioseph quidez in spōsiz agnoui. GREGVS. Sz cōsidera qualiter virgini soluit dubiū angelus: ac explanat intemeratū cōnubiū ⁊ ineffabilē partū. Segt enī: Et respondēs angelus dixit ei: Spiritussanctus superuenier in te. CHRY. q. d. Nō q̄ras ordinem naturalē vbi natura trāscēdunt ⁊ superāt q̄ tractant. Dicis: quō fiet istō qm̄ virū nō cognosco: q nimmo coipso cōtinget q̄ es coniugis inexpta. nā si virū expta fuisses: nō digna cēsereris hoc mysterio: nō q⁹ ꝓphanū sit cōiugiū: sz q⁹ virginitas potior. Decebat enī cōmunē omniuꝝ dn̄m: ⁊ in natiuitate nobiscū participare ⁊ ab ea discrepare. q̄ enim ex vtero nasceret: habuit cōe nobiscuꝝ. q̄ autem absq3 concubitu nasceretur plus a nobis obtinuit q̄ beatuꝝ corp⁹ illud qō ob exuberā tē mundiciā virginis marie: vt videt donū anime ad seipz allexit. In singulis enī ceteris vir vtiq3 anima syncera sanctū spiritus impetrabit presentiam: sed nunc caro recepta/ culū efficitur spiritus. GREGO. nisen⁹. Tabulas enim nostre nature quas culpa cōfregerat: denuo verus legislator de terra nostra sibi dolauit: absq3 cōcubitu diuinitatis fiue corpus susceptibile creās: quod diuinus digitus scul sit. s. spiritus superueniēs virgini. CHRY. Insup ⁊ virt⁹ altissimi obūbrabit tibi. Altissimi regis virtus christus est: qui per aduentum spūssancti formatur in virgine. GREGO. xviy. moralium. Per obumbrationis enim vocabulum incarnādi dei vtraq3 nā significatur: vmbra enim a lumine formatur ⁊ corpore. Dn̄s aūt q̄ diuinitatē lumē ē. ga ergo lumen incorporeū in eius erat vtero corporandū: recte ei dr̄. Uirtus altissimi obūbrabit tibi. i. corp⁹ in tebumanitatis accipiet incorporeū lumē diuinitatis: Hoc enī marie dr̄ ꝓpter mētis refrigeriū celitus datū. BEDA. Non ergo virili qō nō cognoscis semine: sz spūssancti quo impleris ope cōcipies. cōcupiscentie in te nō erit est⁹: vbi vmbrā faciet spūssc̄us. GREGO. nisenus. vel dicit: Obūbrabit tibi. ga sicut corporis vmbra ꝓcedentiū caractere cōformatur: ita indicia deitatis fily ex virtute generandi patebunt Sicut enim in nobis q̄dā viuifica virtus i materia corporali cōspicit qua homo formāt: sic in virgine altissimi virtus q̄ viuificantē spūm pariter corpori insitā materiā carnis ex virgineo corpore ad formādū nouū hoiez assumpsit. vnde segt: Jdeoq3 ⁊ qō nascetur ex te sanctuz. ATHANA. Profitemur enī qm̄ nature humane assumptū ex maria corpus verissimū extitit. ⁊ idē ꝓm nāz corpori nr̄o: sororꝝ nanq3 nr̄a maria est: cū oēs ab adaz descēderim⁹. BASI. Unde ⁊ paulus dicit Qm̄ misit deus filiū suuz natum non per mulierem: sz ex muliere. Nā hoc qō dico q̄ mulierē trāsitura poterat indicare natiuitatis sn̄iam. qō aūt dr̄: ex muliere: manifestat ꝓmunionē nature geniti respectu parētis.

GREGO. xviy. moza. Ad distinctionē aūt nostre sanctitatis iesus singulariter sanctus nasciturus asseritur. nos q̄ppe etsi sancti efficimur: nō tamē nascimur. ga ipsa nature corruptibilis cognatiōe cōstringimur. ille aūt solus veraciter scūs ē: q ex cōiunctiōe carnalis copule cōcept⁹ nō est: q nō sicut hereticus desipit: alter in humanitate: alter in deitate est. vt purus homo cōceptus atq3 editus: ⁊ post q̄ meritū vt deus esset accepit: Sz nunciante angelo ⁊ adueniente spiritu: mox ꝟbuz in vtero: mox intra vteꝝ verbuz caro. vnde sequit: Uocabit filius dei. GRECVS. Tu ãt attēde q̄liter vgini angelus totā trinitatē edidit: duz spn̄sctn̄ cōmemorat virtutē ⁊ altissimū: trinitas. n. indiuisibilis est.

¶ Et ecce helisabeth cognata tua: ⁊ ipsa cōcepit filium i senectute sua. Et hic mēsis ē sextus illi: q̄ vocatur sterilis: q⁹ non erit ipossibile apud deū omne verbū. Dixit autē maria: Ecce ancilla dn̄i fiat mihi ꝟz verbū tuū. Et discessit ab illa angel⁹.

CHRY. Quoniā precedēs dn̄s supabat virginis mentē ad humiliora declinauit: ꝓmonē per sensibilia ipsi suadēs. Unde dicit: Et ecce helisabeth cognata tua. Animaduerte Habzielis idustriā: nō memorauit eā Sare vl̄ Rebeccę vl̄ Rachelis: q⁹ antiquiora erāt exēpla: sz īminēs fem̄ īducit: vt eius mentē corroboret: ⁊ ob hoc ⁊ etatē ꝓmemorauit: cū dicit: Et ipsa cōcepit filiū i senectute sua. Et defectuz naturę. Sequit. n. Et hic mensis est sext⁹ illi que vocat sterilis. Nō. n. a ꝓncipio ꝓcept⁹ helisabeth statiz annūciauit: sz acto sex mēsiū spatio: vt tumor ventris perbibeat argumentuz. GREGO. Naçançen⁹. Sz q̄ret aligs: Qualiter ad dauid xps refert? Sigdē maria de sanguīe manauit aaron: cuius cognatā angelus helisabeth asseruit: sz ꝑ nutu supno ꝓtigit vt regiū genus sacerdotali stirpi iungeret: vt christ⁹ q̄ rex ē ⁊ sacerdos ab vtrisq3 ꝟz carnē nasceret. Legit etiā i exodo: Qm̄ aaron ꝓmus ꝓm legē sacerdos: duxit ex tribu iude ꝓiugez helisabeth filiā aminadab: ⁊ attende sacratissimā spūs admīstrationē: dū ⁊ banc çacharie ꝓiugē statuit helisabeth vocari: reducens nos ad illā helisabeth quā duxerat aarō.

BEDA. Sic ergo ne virgo se parere posse diffidat: accepit exēplum sterilis anus pariture: vt discat oīa deo possibilia eē: ēt q̄ nature ordine videntur eē ꝓtraria. vñ segt: Quia nō erit ipossibile apud deū oē vbū. CHRY. Ipe nāq3 cū sit nature dn̄s cuncta pōt cū velit: q cūcta pagit ⁊ disponit: vite mortisq3 loza gubernans. AVGV. contra faustuz. Quisq3 aūt dicit: Si omnipotēs deus ē: faciat vt ea q̄ facta sunt facta nō fuerit: nō ꝓcipit se dicere vt ea q̄ vera sunt eo ipo q⁹ vera sunt falsa sint: Potest enī facere q⁹ aligd non sit qō erat: velut cū aliquē q cepit eē nascēdo: faciat non eē moriēdo. Quis aūt dicat: vt id qō iā non est: faciat non eē? quicqd enī ꝓteritū est: iam non ē. si de ipo fieri aliquid pōt:

adhuc est de quo fiat. Et si est: quō preteritū est: nō ergo est qō vere dixim⁹ fuisse: sz ideo verū est illud fuisse: qz in nra sntia verū est: nō in ea re q̄ iaz nō est: hanc aūt sniam de⁹ falsam facere nō pōt. Omnipotēte ät deū nō ita dicimus ac si cū ēt mozi posse credamus. Ille plane ꝯpotēs vere sol⁹ dr qō vere est: etiam a quo solo est geqd aliquo mō est. AMBRO. Uide aūt humilitatē vginis vide deuotiōez. Segr enī: Dixit ät ma. Ecce an. dñi. Ancillā se dicit q̄ mr eligitur nec repentina exaltata ꝓmissiōe est. Mitē. n. humileqz patritura humilitatē debuit etiā ipsa ꝓferre. simul etiā ancillā se dicēdo: nullā sibi ꝓrogatiuā tante gratie vendicauit: qn faceret qō iuberet. vnde segr fiat mihi ſm verbū tuū. Habes obsequz: vide votū. Ecce ancilla dñi. apparatus officy est: Fiat mihi ſm vbz tuū. ꝓceptus est voti. EVSE. Ali⁹ aliud qddā in pñti sermone virginis extollet apicib⁹: hic q/ dē ꝓstātiā: hic obedietie ꝓmptitudinē: ali⁹ q⁹ nō allecta ē tā splēdidis z arduis p magnū archāgelū ꝓmissis pollicitis: ali⁹ q⁹ nō excessit modū i dādo instātias: sz eq̄r cauit z euelenitatē z çacharie inobedietiā: mihi aut būilitatis ꝓfundi tas nō min⁹ ꝓspicit admirāda. GREGO. xvij. mo. Per ineffabile nāqz sacramētū ꝓcepto scō partu iuiolabili ſm veritatē vtriusqz nāe eadē vgo ācilla dñi fuit z mr. BEDA. Accepto ät vgis ꝓsensu mox angelus celestia repetit: vñ segr: z discessit ab illa angelus. EVSE. Nō solū ipetrās qō optabat sz stupēs in virginea forma z vtutis plenitudine.

Exurgens aūt maria i diebus illis abyt in montana cum festinatione in ciuitatē iuda: z intrauit in domuz zacharie: z salutauit helisabeth. Et factū est vt audiuit salutationē marie helisabeth: exultauit infans i vtero eis. Et repleta est spūsācto helisabeth: Et exclamauit voce magna z dixit: Bñdicta tu iter mulieres: z benedict⁹ fructus vētris tui. Et vnde hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me? Ecce enim vt facta est vox salutationis tue in auribus meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo. Et beata que credidisti qñ perficiētur ea que dicta sunt tibi a domino.

AMBRO. Angel⁹ cū abscōdita nūciaret vt fides astrueret: exēplo femine sterilis cōceptū virginis nūciauit. Ubi hoc audiuit Maria: nō quasi incredula de ozaculo: nec q̄si incerta de nūcio: nec quasi dubitās de exēplo: sed q̄si leta p voto: religiosa p officio: festina pre gaudio in mōtana prexit: vnde dr: Exur. aūt ma. in di. il. abi. in mōtana. Quo enīz iā deo plena: nisi ad supioza cum festinatione ꝓscenderet.

ORIGE. Jbs enī q in vtero illius erat festinabat adhuc in ventre matris ioānē positū sanctificare. vnde sequit: Cū festinatione. AMBRO. Nescit tarda molimina spūssancti gratia. Discite virgines nō deqnozari in plateis: non aliquos i publico mlscere sermōes. THEOPHI. Propter hoc abyt in mōtana: quia çacharias in mōtanis habitabat: vnde sequitur: In ci. iu. z intra. i do. çacharie. AMBRO. Discite vos sancte mulieres sedulitatem quam pregnantibus debeatis exhibere cognatis. Mariam autem que sola in intimis penetrabilibus versabatur: non a publico virginitatis pudoz: non a studio asperitas montium: non ab officio prolixitas itineris retardauit. Discite etiaz virgines bumilitatem marie: venit propinqua ad proximam: iunioz ad senioꝛem: nec solum venit: sed z prioz salutauit. vnde sequitur. Et saluta. helisabeth. Decet enim vt quanto castioz vir go tanto humilioz sit: noueritqz deferre senioribus. Sit magistra humilitatis in qua est professio castitatis. Est etiam causa pietatis: quia superioz venit ad inferioꝛem: vt inferioz adiuuetur: Maria ad helisabeth: christus ad ioannem.

CHRY. sup mat. Uel aliter celabat que supradicta fūt in se virgo: nec cuiqz hoīum pandit: nō. n. credebat ab aliqs posse fidē adhiberi mirandis relatib⁹: imo magis putabat se pati conuitia: si diceret. quasi volēs scelus proprium paliare. GRECVS. Ad solam ät refugit helisabeth: sic enī consueuerat propter cognationem z ꝓterceteram huius/ modi cōiunctionem. AMBRO. Lito aūt euētus marie z presentie dominice beneficia declarantur. naz sequit: Et fac. est vt audi. salu. ma. helisa. exul. inf. in vte. eius. Uide vt stinctionē singuloz ūqz verboz proprietates: vocē pr heli sabeth audiuit: sz ioānes pr gratiā sensit. illa nāe ozdie audiuit: iste exultauit rōe mysterij. illa marie iste: dñi sēsit aduētū. GRECVS. Prophēta enim parēte acutius videt z audit: salutatqz ꝓphetatū: sz qñ vbis nō poterat: saltat in vtero: qō maximū existit in gaudio. Quis vnqz nouit tripudiū natiuitate antigus? Insinuauit gra que nature ignota extiterant: reclusus ventre miles agnouit dñm ac regē ozis tuz: ventris tegmine nō obstāte mystice visiōi. inspexit. n. nō palpebris: sed spiritu. ORIGE. Nō autē antea repletus fuerat spiritu donec assisteret: que christum gerebat in vtero. tunc aūt z spū erat plenus: z resultabat in parente: vñ sequit: Et reple. ē spiritusācto helisabeth. Nō ät dubiū est quin q̄ tūc repleta ē spūscō: ꝓpter filiū sit repleta. AMBRO. Illa aūt q̄ se occultauerat z cōcepat filiū: iactare se cepit qz generabat ꝓphetā: z que erubescebat ante: benedicit. vnde segr: Et excla. vo. mag. z dixit. Bñdi. tu iter mulieres. Magna voce clamauit: vbi domini sensit aduentū: qz religiosuz credidit partū. ORIGE. Dicit aūt: Benedicta tu inter mulieres. Nulla enī vnqz tante fuit grē particeps aut esse poterat. Unius enim diuini germinis parens est vnica. BEDA. Eadē aūt voce ab helisabeth q̄ a gabriele benedicit: q̄tenus z angelis z hoībus venerāda monstret.

THEOPHI. Quia vo alie sancte mulieres fuerūt q̄ tñ genuerūt filios peccato ingnatos subiūgit: Et bene. fru. vē. tui. Uel aliter intelligit: dixerat: Benedicta tu inter mulieres. deide q̄si iterrogāte aliquo. q̄re subiūgit: Et bñ. fru. vē. tui. sicut dicit i psalmo: Benedict⁹ q venit in noīe dñi deus dominus z illuxit nobis. Cōsueuit enīz sacra scriptura: z: p qz recipe. ORIGE. Fructum autē vētris dei genetricis dñm dixit: qz nequaqz ex viro: sed ex sola maria ꝓcessit: nazq semē sumpserunt a patrib⁹ fructus eoꝝ existūt. GRECVS. Solus q̄ hic fruct⁹ benedict⁹: qz absqz viro z absqz peccato ꝓduxit. BEDA. Jste ē fruct⁹ q dauid ꝓmittit: De fructu ventris tui ponā sup sedē tuā. SEVE. In q̄ parte emergit eutycis redargutio: dū fructus ventris christus asserit. Ois. n. fructus ē eiusdē nature cuz plāta. vnde z virginē relinquit eiusdē fuisse nature cū secūdo adam q tollit peccata mundi. Sz z q phantasticā opinionē de carne christi cōfingunt: in vero dei genetricis partu erubescāt: nā ipe fructus ex ipa substātia ꝓcedit arboris. Ubi sunt etiā dicētes: quasi per aqueductum christū transisse per virginē. aduertāt ex dictis helisabeth: quā repleuit spūs christū fructū fuisse ventris. Sequitur: Unde hoc mihi vt veniat mater domini mei ad me? AMBRO. Non quasi ignorans dicit. scit enī esse sancti spiritus gratiam z opationē: vt mater domini matrē ꝓphete ad ꝓfectū sui pignoris saluret: sed q̄si non humani hoc meriti: sed diuine gratie munus esse cognoscat. Ita dicit: Unde hoc mihi? hoc est qua iusticia: quibus factis: pro quibus meritis? ORIGE. Conuenit aūt hoc dicens cum filio: nam z ioannes indignum se sentiebat aduentu christi ad ipsum. Matrem autem domini nunciat adhuc virginē existentem: ꝓeoccupans euentum ex dicto prophetico. Diuina autem promissio duxerat mariam ad helisabeth: vt ioannis testimonium ab vtero peruēiret ad dominum. z tunc enim ioannē dominus in prophetam constituit. vnde sequitur: Ecce enīz vt fa. est vox salu. tue in

auri.me.exul.in.in vte.meo. AVGV.ad dardanū: Hoc aūt vt diceret sic euangelista ꝓlocutus ē:repleta est spūs sancto:quo ꝓculdubio reuelāte cognouit gd illa exultatio si gnificasset.infantis enim illius veniſſe matrē cuius ipſe ꝓcursor ⁊ demōstrator eēt futurus. Potuit ergo cē ista signi ficatio rei tante a maioribus cognoscēde non a paruulo co gnite.nō.n. dixit:Exultauit in fide infans in vtero meo sed exultauit in gaudio. Uidemus autez exultationē non solū paruloꝝ:sz etiā pecoꝝ.nō vtiqz de aliq̄ fide vel religione vl̄ q̄cūqz rōnabili cognitōe veniētē:sz hec inusitata ⁊ noua extitit:qz in vtero ⁊ ei⁹ aduētu q̄ oīuz saluatorē fuerat pari tura. Jō hec exultatio ⁊ tanq̄ mīi dñi reddita resalutatio sicut solēt miracula fieri:facta est diuinit⁹ in ifante:nō hūa nit⁹ ab infante:q̄q̄ etiā si vsqzadeo in illo puero ē accele raꝝ vſus rōnis ⁊ volūtatis:vt intra viscera mīna iaz posz agnoscere:credere:⁊ ꝓsentire:etiā hoc in miraculis baben dū diuine potētie:nō ad humane trahēdū exēplar nature.

ORIGE. Uenerat aūt mater dñi visura belisabeth miraculosū ꝓceptū quē rettulerat āgelus:vt p hoc seq̄tur credulitas potioris ad virginē manaturi. Et ad hāc fidē facit sermo belisabeth dicētis:Et beata que credidisti:qm̄ pfici enī ea q̄ dicta sūt tibi a dño. AMBRO. Uides minime dubitasse Mariā sz credidisse: ⁊ ideo fructuz fidei ꝓsecutā

BEDA. Nec mirū si dñs redēpturus mūdu:opationez suā inchoauit a matre:vt p quā salus oīb⁹ parabat eadē p/sona fructū salutis bauriret ex pignoze. AMBRO. Sz ⁊ vos btī q audiuistis ⁊ credidistis.q̄cūqz.n. crediderit aīa ⁊ ꝓcipit ⁊ gnāt ōi vbū ⁊ opa ei⁹ agnoscit. BEDA. Oīs āt aīa q̄ vbū ōi mēte ꝓcepit:vtutū statiz celsa cacūina gressu ꝓcē dit amoris:q̄ten⁹ ciuitatē iuda.i.confessionis ⁊ laudis arcē pe netrare ⁊ vsqz ad pfectionē fidei spei ⁊ charitatis:q̄si trib⁹ in ea mēsib⁹ valeat ꝓmorari. ORIGE. sup eccch. Simil ⁊ de ꝓterito ⁊ ō pūti ⁊ de futuro p.pphie spū tacta ē:q̄ ⁊ eā ꝓmissionib⁹ angeli credidisse cognouit:⁊ mīem noīans:ga redēptorē būani generis i vtero portare itellexit:et cū oīa pficiēda ꝓdiceret:qd ēt de futuro sequeret aspexit.

¶ Et ait Maria: Magnificat aīa mea dominū.

AMBRO. Sicut pcūn a mlierib⁹ cepit:ita ⁊ bona a mulieribꝰ ichoātur. vñ nō ociosuz videt q⁹ ⁊ añ ioannē belisabeth pphetiçat:⁊ Maria añ dñi gnātionē. Sequit autez vt marie quo pſona melior:eo pphetia sit plenior. BASI. Uirgo enī itētiōe sublimi ac speculatiōe pfunda īmēsitatē cōtēplās mystery q̄si pfundi⁹ gradiēs magnificat deū. vñ dr. Et ait ma. Mag. aīa ma. do. GRECVS. q̄si diceret. Mirabilia q̄ de⁹ pnunciauit i meo corpe exercebit:sz aīa mea ifructuosa apō deū nō erit. Cōuenit aūt mihi ⁊ voluntatis fructū afferre:nā q̄tū amplo doceor miraculo: tantū teneor glorificare i me mirabilia opātē. ORIGE. Si āt dñs nec augmētū nec detrimētū recipe pōt:qd est qō Maria logī: Magnificat aīa mea dñm: Sz si ꝓsiderē dñm salutatorē imaginē eē inuisibilis dei:⁊ aīaz factam ad eius imaginē vt sit imago imaginis:tūc videbo q̄n in exēplo eoꝝ q̄ solēt imagines pingere:q̄n magnificauero aīam meā opere cogitatione:sermōe:tūc imago dei grandis efficit:⁊ ipse domin⁹ cuius imago ē in aīa mea magnificatur.

¶ Et exultauit spūs meus:in deo salutari meo.

BASI. Prim⁹ spūs fruct⁹ ē pax ⁊ gaudiū. Quia ergo vir go sancta totā sibi hauserat spūs grāz:merito subiungit:Et exul.spi.me. in ō.sa.me. Idē animā dicit ⁊ spm̄. Consueta autem in scripturis exultationis ꝓlatio insinuat alacrem quendam ⁊ iocosum habituz aīe in his qui digni sunt. Pro inde virgo exultat in dño ineffabili cordis tripudio:⁊ resultione in strepitu honesti affectus. Sequit. In deo salutari meo. BEDA. Quia eiusdē iesu.i.saluatoris spiritus virginis eterna diuinitate letat:cui⁹ caro tēporali ꝓceptiōe fetat. AMBRO. Magnificat ḡ aīa marie dñz:⁊ exultat spūs eius in deo:eo q⁹ aīa ⁊ spū patre filioqz deuota. vnū deuz p quē oīa pio venerant affectu. Sit aūt in singulis marie aīa vt magnificet dñm. Sit ī singul' spūs marie vt exultet ī dño. Si fm carnē vna mr̄ est xpi:fm fidē tū oīum fructus ē xps. Oīs enī aīa accipit dei vbū:si tū imaculata ⁊ immunis a vitys intemerata castimoniū pudoris custodiat.

THEOPHI. Ille aūt deū magnificat:qui digne sequit xpm:⁊ dū xpian⁹ vocat:xpi nō minuit dignitatē: magna ⁊ celestia opando:⁊ tūc spūs ei⁹.i.spiritale christma exultabit .i.pficiet:⁊ nō mortificabit. BASI. Siqñ vero lux in cor suū irrepserit:⁊ ad deū diligēdū ⁊ ꝓtēnēda corpozea:p illaz obscurā ⁊ breuē imaginē pfectā pcipe iustoꝝ ꝓsciaz absqz vlla difficultate ꝓsequētiū in dño gaudiū. ORIGE. Prius aūt aīa magnificat dñm vt postea exultet ī deo:nisi enīz antea crediderimus exultare nō possumus.

¶ Quia respexit humilitatē ancille sue ecce enim ex hoc beatā me dicent omnes generationes.

GRECVS expositor:Causam manifestat cur se magnificare deū deceat:ac exultare in illo dicens. Quia respexit humilitatem ancille sue:quasi diceret: Ipse prouidit non ego expectaui:hūilib⁹ erā cōtenta. Nūc āt ad ieffabile consiliū eligor:⁊ exaltor de terra ad sydera. AVGV. i ser. de assum. O vera hūilitas:q̄ deū hoibus pepit:vitā mortalib⁹ edidit:celos inouauit:mūdū purificauit:padisuz apuit:⁊ hominū aīas liberauit. Facta ē marie hūilitas scala celestis p quā deus descēdit ad terras. Quid enī est dicere respexit nisi approbauit? Multi.n. videt ī cōspectu hoiuz humiles eē:sz eoꝝ humilitas a dño non respicit. Si.n. veraciter humiles essent:deīde ab hoibus nō se laudari vellent: non in hoc mundo:sed in deo spūs eoꝝ exultaret. ORIGE. Sz gd humile atq̄ deiectū que dei filiuz gestabat ī vtero? Sz considera qm̄ humilitas ī scripturis vna de virtutibus predicat:q̄ a philosophis modestia dr. Sed ⁊ nos eaz possum⁹ appellare quodā circuitu:cuz aliqs non est inflatus:sed ipe se deycit. BEDA. Cuius aūt humilitas respicit recte btā ab oībus cognominat. vnde seq̄t:Ecce.n.ex hoc beatā me dicēt omnes generationes. ATHANA. Si.n. fz pphetam beati sunt q̄ habēt semen ī syon:⁊ primos ī hierusalē: quantuz debet esse preconium diuine ac sacrosancte virginis marie:que fm carnē verbi genitrix est effecta? GRECVS. Non aūt se beatā appellat iani vexata gloria. vnde enī locus in ipsa superbie:que se ancillā domini nūcupauit? sed sacro tacta spiritu que futura sunt ꝓsciuit. BEDA. Debebat enī vt sicut per superbiā ꝓmi parentis moz in mundum intrauit:ita per humilitatem marie vite introitus videretur. THEOPHI. Et ideo dicit:Oēs generationes. non solū belisabeth:sz etiā oēs credentiū nationes.

¶ Quia fecit mihi magna qui potens est: ⁊ sanctum nomen eius.

THEOPHI. Ostendit virgo nō p suā virtutē se beatā predicādā:sz cām assignat dicens:Quia.fe.mi.ma.q̄ po.est. Que tibi magna fecit? Credo vt creatura ederes creatorē: famula dñm generares:vt per te mundū deus redimeret: per te illuminaret:per te ad vitam reuocaret. TITVS. Quomodo vero magna? nisi q⁹ manens illibata cōcipio superans nutu dei naturaz? Digna reputata sum viro nō quo modocunqz genitrix efficiar:sed vnigeniti saluatoris. BEDA. Respicit autē hoc ad initiuz carminis vbi dictuz est Magnificat anima mea dominū. Sola enīz aīa illa cui dominus magna facere dignat dignis euz ꝓconys magnificare pōt. TITVS. Dicit aūt Qui potēs est, vt sigs diffidat in conceptionis negocio:dū virgo manēs cōcepit. retorqat miraculū ad potentiā operantis. Nec quia vnigenitus accessit ad feminā:ex hoc iquinatur: qz sanctuz est nomē ei⁹.

BASI. Sanctū vero dicit nomē dei: non qa in syllabis quādam significatiuā virtutē ꝓtineat: sed qz quomōlibet dei speculatio sancta dignoscitur ⁊ syncera. BEDA. Singularis. n. potētie diuine transcēdit oēs creaturas: ⁊ ab vniuersis q̄ fecit lege segregat: qō greca locutōe meli⁹ intelligit. In quo ipsius vbū qō dic agiō: q̄si ex terrā eē significat.

¶ Et misericordia eius a progenie in progenies: timentibus eum.

BEDA. A specialibus se donis ad generalia dei iudicia ꝓuertēs totius humani generis statū describit subdēs: Et mīa eius a ꝓge. in ꝓge. ti. eū. q. d. Nō solum mihi fecit magna q potens est: sed in omni gēte q timet deū acceptus est illi. ORIGE. Misericordia enī dei vt dic Augu. nō i vna generatiōe sed in sempiternū extēdit a generatiōe in generationē. GRECVS: Et misericordia eius quā habz in generatōe gnātionū: ego ꝓcipio: ac ipse corpori aīato ꝓiungit: nostrā tractās salutē solius intuitu pietatis. Miserē autē nō qualitercūqz: sed his quos timor eius ꝓsequit in qualibet natiōe. vnde dicit: Timētibus eū. qui. s. penitētia ducti ⁊ ad fidē ⁊ penitētiā ꝓuertunt. nā qui obstinati sunt: incredulitatis vitio clauserūt sibi ianuam pietatis. THEOPHI. Uel per hoc innuit q̄ timētes misericordiā ꝓsequēt in generatione ista. i. in presenti seculo: ⁊ futurā. i. in scō futuro. In hoc scō cētuplū accipiētes: i illo vo mto maiora.

¶ Fecit potentiā i brachio suo: dispersit superbos mēte cordis sui.

BEDA. Humani generis statū describēs: qd superbi ⁊ qd humiles mereantur ostendit dicens: Fecit potentiaz in brachio suo. i. in ipso dei filio. sicut. n. tuū brachiū est quo operaris: sic brachiū dei dictū est eius vbū: p quod opatus est mūdū. ORIGE. Timētib⁹ autem se fecit potentiam in brachio suo: qa lz infirmus ad deū accesseris: si timueris eū. p missaz virtutē ꝓsequeris. THEOPHI. In brachio suo. s. eius filio incarnato potētiaz fecit: qz natura deuicta ē virgine pariente: ⁊ deo humanato. GRECVS: Uel dic. Fecit p faciet potētiā: nō vt dudū per moysen ꝓtra egyptios: nec per angelum: puta quando multa milia rebellium prostrauit assyrioꝝ. nec quoq̄ alio mediāte nisi in proprio brachio triumphuz docuit intelligibiles hostes superando. vñ sequitur: Dispersit super. mē. cor. sui. s. quālibet mentez elata non parentē eius aduentui: quinetiam aperuit ⁊ vitiosas ostendit superbas cogitationes eorum. CYRIL. Magis aūt ꝓprie de demonū hostili caterua intelligēda sunt hec: hos enī seuientes i terra dissipauit aduenies dñs ⁊ ꝓperitos ab eis obediētie sue restituit. THEOPHI. ꝑōt ℟ etiā de iudeis intelligi: quos in omnem dispersit regionez: sicut nunc dispersi sunt.

¶ Deposuit potentes de sede: ⁊ exaltauit humiles.

BEDA. Qz dixit fecit potentiam in brachio suo. ⁊ q̄ premiserat: Et misericordia eius a progenie in a proge: his versiculis p singula ꝓtinuata est annectēduz: qz. s. p oēs seculi generatiōes ⁊ perire superbi ⁊ humiles exaltari: pia iustaq̄ diuine potētie dispensatione non cessant. vnde dicit: Depo. po. de se. ⁊ exaltauit humiles. CYRIL. Magna sapiebant demōes ⁊ diabolus: gētiliū sapiētes: pharisei ⁊ scribe: hos tamē deposuit: erexitq̄ humiliantes se sub potenti manu dei: dās illis virtutē calcādi serpentes ⁊ scorpiones: omnēq̄ ptātez inimici. Erant ⁊ q̄ñq̄ iudei potestate superbi: sed prostrauit hos incrudelitas: ex gētib⁹ aūt ignobiles ⁊ humiles per fidem ad apicē cōscēderūt. GRECVS. Deitatis. n. tribunal nr̄ intellectus esse cognoscitur: sz iniq̄ vtutes post trāsgressionē icubuerunt precordys protoplastis: tanq̄ in propō solio. Ob hoc q̄ venit dñs: ⁊ spūs iniquos eiecit a sedib⁹ uolūtatū: ⁊ ꝓstratos a demonys exaltauit eoꝝ cōsciētias purgās: ⁊ eoꝝ mētē statuēs ꝓpriā sedem.

¶ Esurientes ipleuit bōis: ⁊ diuites dimisit ianes.

GLO. Qz būana ꝓspitas p̄cipue i honorib⁹ potēratuū ⁊ i abūdantia diuitiaꝝ ꝓsistere videt: p⁹ deiectionē potētiaz ⁊ exaltationē humiliū de diuitū examinatiōe ⁊ paupeꝝ repletiōe mētionē fac di. Esu. ip. bo. ⁊ di. di. ina. BASI. sup psal. Disponit qdē nos pñs vbū ēt quo ad sensibilia edoces rex mūdanaꝝ incertitudinē. Laduca sigdē sunt hec: sicut vnda q̄ ab impetu vētoꝝ hincinde diffundit. Intellectua liter aūt sumēdo esuriebat gen⁹ hūmanū exceptis iudeis: hos nanqz ditauerat legis traditio ⁊ sctoꝝ dogmata ꝓphārū. Qz vo nō hūiliter beserūt vbo hūanato dimissi sunt inanes: nihil deferētes: nō fidem: nō sciam: ⁊ spe bonoꝝ ꝓuati sunt: ⁊ a terrena hierusalē: ⁊ a vita futura excluſi. Quos vero ō gētibus fames ⁊ sitis ꝓtruerat: cū bessent dño repleti sunt spiritalibus bonis. GLO. Qui etiā eterna toto studio quasi esurientes desiderant saturabūtur: cum christus apparuerit in gloria: sz g terrenis gaudēt in fine totius beatitudinis inanes dimittentur.

¶ Suscepit israel puerū suum recordatus misericordie sue. Sic locutus est ad patres nros abraam, ⁊ semini eius i secula.

GLO. Post generalē diuīe pietatis ⁊ iusticie ꝓmotiōez ad singularē noue icarnatōis dispēsatōez ꝓuertit vba dicēs: Susce. israa. pu. suuz. q̄si medic⁹ egr̄: visibilis iter homines factꝰ vt faceret israel. i. videntem deū puer suū. BEDA. Obedientē. s. ⁊ būilē: nā q cōtemnit būiliari nō pōt saluari. BASI. Israel. n. dicēnō mālē quē sola nobilitabat appellatio: sz spūalē g nōmē fidei retiebat: habēs oculos tēdētes ad deū videdū p fidē. Pōt ēt ad israel carnalē hoc adaptari: cū ex eo infiniti crediderūt. Hoc aūt fecit recordatus misericordie sue. hoc. n. ipleuit qō abrae ꝓmisit di. Qm̄ bene dicēt i semine tuo oēs cognatōes terre. Dui⁹ g ꝓmissionis dei genitrix recordata dicebat: Sicut lo. ē ad pa. no. abra. ⁊ se. ei⁹ in secula. Nā ⁊ abrae dcm̄ ē: Statuā pactū meū iter me ⁊ te: ⁊ iter semē tuū post te i genātionib⁹ suis federe sempiterno: vt sim deus tu⁹ ⁊ seminis tui post te. BEDA. Semē aūt dicit nō tā carne ꝓgēit⁹ q̄z fidei eius vestigia secut⁹, q̄bus aduētus saluatoris i secula ꝓmissus ē. GLO. Quia ipa ꝓmissio hereditatis nullo fine claudet: ⁊ vsqz i finē seculi credētes nō decrūt: ⁊ beatitudinis gloria erit perēnis.

¶ Mansit autem maria cuz illa quasi mensibus tribus: ⁊ reuersa est in domum suam.

AMBRO. Tādiu māsit maria: q̄diu helisabeth parendi tempus ipleret. vñ dr̄: Māsit au. ma. cū illa q̄. men. tri.

THEOPHI. In sexto. n. mēse ꝓceptōis p̄curſoris vir ągel⁹ ad mariā q̄ māsit cū helisabeth mēsib⁹ trib⁹ ⁊ fic nouē mēses iplenī. AMBRO. Nō āt sola familiaritas ē cā q̄ diu māsit: sz ēt tāti nati pfectio. nā si prio igressu tāt⁹ ꝓgrel sus extitit vt ad salutationē marie exultaret ifans i vtero: repleī spūsco mr̄ ifantis: q̄tum putam⁹ vsu tāti tpis sancte marie addidisse pūtiā: Bñ ergo iducit exhibuisse officiū: ⁊ mysticū nūcz custodisse. BEDA. Aia. n. casta q̄ spiritalis vbi desiderū cōcipit: neēe ē vt alta celestis exercit⁹ iuga subeat: ⁊ q̄si triū mēsiū dies ibidē demorata: quousq̄ fidei ⁊ spei ⁊ charitatis luce radiet: pseuerare nō desistat. THEOPHI. Quādo vo helisabeth paritura erat: virgo recessit, vñ segī: Et re. ē i do. sua. s. pp multitudinē q̄ ad partū cōgregari debebat. icōueniēs āt erat i talib⁹ vginem esse pūtez. GRECVS. Mos. n. est virginib⁹ cedere: quotiēs pgnās parit. Ut aūt ꝓpriā applicuit domū: alio qdem nullatenus abyt. ibi vero manebat vlteri⁹: donec adesse part⁹ borā cognouit: ibiq̄ ioseph dubitans ab angelo edocetur.

¶ Helisabeth autē impletū est tēpus pariendi ⁊

peperit filiū. Et audierūt vicini ⁊ cognati eius qz magnificauit dñs misericordiam suam cum illa ⁊ congratulabantur ei.

AMBRO. Si diligenter aduertas plenitudinis verbum nusq̄ inuenies positū nisi in generatōe iustoꝝ: vñ ⁊ nūc dr: Deli. ät iple. ē tē. pari. Plenitudiné. n. hz iusti vita: ianes ät sunt dies ipioꝝ. CHRY. Iccirco ät ös helisabeth partū retardauit: vt gaudiū augereť ⁊ famosiorē faceret mlierē. vñ segť: Et audi. vi. ⁊ cog. eius qz ma. do. mi. suā cū illa. ⁊ cō. ei. Nā g sterilitatē eius cognouerāt: testes diuine gre sūt effecti. Nemo aūt viso infante cū silētio discedebat: sed deū g illū ex insperato cōcesserat collaudabat. AMBRO. Da bet enī sanctoꝝ editio letitiā plurimoꝝ: qm̄ cōmune est bonū. Iusticia enī cōmunis est virtus: ⁊ ideo in ortu iusti futu re vite insigne p̄mittit: ⁊ gra secuture virtutis exultatione vicinorum prefigurate designatur.

Et factum est in die octauo venerunt circūcidere puerū: ⁊ vocabāt eū noīe p̄is sui zachariam. Et rndens mater eius dixit: Nequaq̄: sed vocabitur ioannes. Et dixerūt ad illā: Quia nemo ē in cognatiōe tua qui voceť hoc noīe. Innuebāt aūt p̄i ei⁹ quē vellet vocari eū. Et postulās pugillarē scripsit dicēs: Joānes est nomē eius. Et mirati sunt vniuersi. Apertū est aūt ilico os ei⁹ ⁊ lingua eius: ⁊ loquebatur benedicens deum.

CHRY. Circūcisionis norma p̄imo tradita est abrae in signū distinctiōis vt gen⁹ patriarche ipermixtū ꝓseruet: ⁊ sic p̄missa bona cōseq valeāt. Ubi aūt pacti cōsummat ne gocīū: appositū signū de medio tollit. sic igit ⁊ p xp̄m circūsione cessante baptismus succedit: sed antea ioānē circunci di decebat. vñ dr: Et fac. ē ī die octa. vene. circū puerū. Dixerat. n. dñs. Infans. viij. diez circūcidatur in vobis. Hāc ät tēporis mēsurā a diuina clemētia cōstitutā autumo duplici de cā. p̄imo qdē vt in tenerrima etate leuius patiať dolorē sectionis carnis. Secūdo vt ex ipsis opibus moneamur: qm̄ hoc agebať in signuz. Tener enim puer minime discernit que circa ipsuz fiūt. Post circūcisionē ät nomē impone bať. vñ segtur: Et vo. eū no. sui çachariā. Hoc aūt iō fiebat ga p̄ius oportet sumere signaculū dñi: ⁊ postea nomē būanū, vel qz nullus nisi p̄i⁹ abyciat carnalia qō significat circūcisio: dign⁹ ē qp ī libro vite noīa ei⁹ scribať. AMBRO. Miretur ät sanctus euāgelista p̄mittēdū putauit: qp pluri mi infantē p̄is noīe çachariā appellādū putarūt: vt aduertas matri nō nomē alicuius displicuisse degeneris: sz id scō infusuz spū: qō ab angelo ante çacharie fuerat ꝓnunciatuz Et qdē ille mutus intimare vocabulū filij negt vroꝝ: sz p ꝓphetiā helisabeth didicit: qō nō didicerat a marito. vnde sequiť Et res. ma. ei. di. Neq̄q̄ sz vocabiť ioānes. Nec mireris si nomē mulier qō nō audiuit asseruit: qñ spūs ei scūs g angelo mādauerat reuelauit. neqz poterat dñi ignorare p̄nūcium: g ꝓphetauerat xp̄m. Et bene segť: Et dix. ad il. qz ne. ē in co. tua: q vo. hoc no. Ut intelligas nomē nō generis ēe sed vatis. Zacharias quoqz nutu interrogatur. vnde segť: Innuebāt aūt patri eius quē vellet vocari eū. Sz ga incredulitas ei affatū eripuerat ⁊ auditū: qō voce nō poterat manu ⁊ lris est locut⁹. vñ segť: Et po. pu. scr. di. Joā. ē no. ei. Hoc est nō ei nos nomē ponim⁹ q iā a deo nomē acccepit.

ORIGE. Zacharias qdē iterp̄tať memoꝝ dei: Joānes ät significat dñōstrātē: Ceteruz ⁊ absētis memoꝝ p̄tis demōstratio est. Debebat aūt ioānes nō memoriā dei vt absētis exp̄mere: imo digito demōstrare p̄item dicēs: Ecce agnus dei. CHRY. Quinetiā hoc noīa ioānes gra dei iterp̄tať Qz g gra diuina fauente nō nā helisabeth būc filiū cepit: bñficij memoriā in noīe pueri ꝓscripserť. THEOPHI. Qz vo cū muliere circa hoc noīa pueri p̄ mut⁹ ꝓcordauit: Segť. Et mirati sūt vniuersi. Nemo enī b⁹ noīs erat in cognatione eoꝝ vt aligs diceret. qp antea b ambo cogitassent.

GREGO. naçançen⁹. Editus g ioānes: çacharie soluit silētiū: vnde segť: Apertū est aūt illico os ei⁹: ⁊ lingua ei⁹. Absurdū enī erat vt cū vox vbi ꝓgressa fuisset: p̄ maneret eliguis. AMBRO. Merito ēt ōtinuo resoluta est ligua ei⁹. qa quā vinxerat incredulitas soluit fides. credamus igit ⁊ nos vt lingua nostra que incredulitatis viculis est ligata: rationis voce soluatur. scribam⁹ spū mysteria: si volumus loqui. Scribam⁹ prenūcium xp̄i: sed nō in tabulis lapideis: sz in tabulis cordis carnalib⁹. Eteni g ioānez logť xp̄m ꝓphetiçat. Segť. n. Et lo. be. deū. BEDA. Allegorice aūt ioannis celebrata natiuitas gra noui testi est inchoata: cui vicini ⁊ cognati noīa p̄is: q̄z ioānis ponere mallebāt: quia iudei g legis obstinatiōe q̄si affinitate iuncti erāt: magis iusticiā q̄ ex lege ē sectari: q̄z fidi graz suscipe cupiebāt. sz ioānis b ē gre ōi vocabulū: mf vbis: p̄ lris nūtiare satagūt: qz ⁊ lex ipsa psalmiqz ⁊ prophete apertis sententiarū vocibus graz christi predicant: ⁊ sacerdotiū illud vetus figurans cerimoniarum ac sacrificioꝝ vmbris eidem testimonium phibet. Pulchreq̄z çacharias. viij. die ꝓphs edite loquiť: qz p domini resurrectionē que octaua die: hoc ē post septimū sabbati facta est: occulta legalis sacerdotij archana patuerunt.

¶ Et factus est timor super omnes vicinos eorum: ⁊ super oia montana iudee diuulgabantur oia verba hec: ⁊ posuerūt omnes q audierant ī cor de suo dicētes: Quisputas puer iste erit? Eteni manus domini erat cum illo.

THEOPHI. Sicut in taciturnitate çacharie mirat⁹ ē populus: ita ⁊ cuz locut⁹ est. vnde dicit: Et fa. ē ti. sup oēs vici. eo. ⁊ su. oia mon. iu. diuul. om. ver. hec. vt ꝓpter hec duo magnū aliquid circa natū puez vniuersi existimēt. hec aūt oia dispēsatiue fiebant: vt qui testis esse christi debebat existeret fidedign⁹. vnde sequitur: Et posue. omnes qui audie. in corde suo di. Quisputas puer iste erit? BEDA. Precurrē tia enim signa prebēt iter p̄cursori vitatis ⁊ futur⁹ ꝓpheta p̄missis commēdatur auspicys. vñ segtur: Etenim ma. do. erat cū illo. GLO. Prodigia enī ös ī illo peragebat: q̄ nō faciebat ioānes: sz dextra diuina. GRECVS. Mystice aūt tēpore diuine resurrectōis predicata gratia christi salubris timor non solum iudeoꝝ: qz erant vicini vel situ loci vel scia legis: sed etiam exteroꝝ gentium corda cōcussit: nec tñ montana iudee: sed oīa mūdani regni mundaneqz sapientie culmina christi fama transcendit.

¶ Et zacharias pater eius repletus est spūsc̄o: ⁊ prophetauit dicens: Benedictus dñs deus isrl: qz visitauit ⁊ fecit redemptionem plebis sue.

AMBRO. Bon⁹ deus ⁊ facilis indulgere peccatis non solū ablata restituit: sz etiā insperata concedit. Nemo ergo diffidat: nemo vetez consciusdelictoꝝ premia diuina desperet. Nouit deus mutare sententiā: si tu noueris emendare delictū. Ille siquidē dudū mutus ꝓphetiçat. vnde dicitur: Et çacha. pa. eius reple. est spūsc̄o. CHRY. Scilicet operatione sancti spūs: nec quocunqz modo gratiā spūssancti nactus: sed ad plenū: ⁊ fulgebat in eo prophetie donum. vnde segtur: Et prophetauit. ORIGE. Plenus aūt spū sancto çacharias duas prophetias generaliter nūciat: p̄mā de christo: alteram de ioanne: quod manifeste de verbis illius probatur in quibus quasi de presenti: ⁊ quasi iaz versarentur in mundo loquitur de ioanne: ⁊ primo de saluatore dicēs: Benedictus do. de. isl. qz visi. ⁊ fe. redem. plebis sue.

CHRY. Duz deū benediceret çacharias: visitationē diē

esse factã ab eo erga ppl'z suũ:siue materiales israelitas qs velit accipere.venit enĩ ad oues que perierant domus isrl' siue spiritales.i. fideles q digni fuerũt hac visitatiõe effica cẽ erga se diuinã ꝓuisionẽ faciẽtes. BEDA.Uisitauit ãt dñs plebẽ suã ꝙsi lõga infirmitate tabescẽtez:ꝛ ꝙsi vẽditam sub pctõ vnici filij sui sanguĩe redemit. Oꝛ qꝛ çacharias ꝓ/phetiam faciẽdũ cognouerat ꝓphico moꝛe ꝙsi iã fcm narrat.Dicẽ ãt:ꝓplebẽ suã.nõ qꝛ veniẽs suã inuenit:sz qꝛvisitãdo suã fecẽ.

¶Et erexit cornu salutis nobis in domo dauid pueri sui.

THEOPHI.Uidebaꝫ deus dormire peccata mlta respiciens:sed in nouissimis incarnatus tẽporibus excitat⁹ ẽ ꝛ ꝓtriuit demones q nos oderant.vñ dr̃:Et er. co. sa. no. in do.da.pue.sui. ORIGE.Oꝛ de semine dauid fm carnez natus ẽ xps:vñ dr̃:Cornu salutis nobis ĩ domo dauid: sicut ꝛ alibi dictũ est:Uinea facta ẽ in cornu.i.in iesu christo.

CHRY.Cornu aũt noiat ptãtẽ:gliaz ꝛ famã: metaphoꝛice a brutis aialib⁹ illud accipiẽs:gb⁹ loco muniminis ꝛ glia cornua de⁹ dedit. BEDA.Cornu etiã salutis regnũ saluatoris xpi vocatur.Ossa figdẽ oĩa carne inuoluta sũt.Cornu excedit carnẽ:ꝛ iõ cornu salutis regnũ xpi vocaꝫ:quo mundus ꝛ carnis gaudia superãtur:in cuius figurã dauid ꝛ salomon cornu olei sunt in regni gloriã consecrati.

¶Sicut locutus est per os sanctorum:qui a seculo sunt prophetarum eius.

THEOPHI.Oꝛ de domo dauid xps nasceret̃:micheas mẽtionẽ facit dicẽs:Et tu bethleez terra iuda nequaq̃ minima es:ex te enĩz exiet dux:q reget ppl'z meũ isrl'.Sz ꝛ oẽs ꝓphẽ de incarnatõe dixerũt:Et iõ dr̃:Sicut lo.est ꝓ os san. ꝓph. GREGO.ꝓper qõ innuit deũ per illos cẽ locutũ. ꝛ nõ eẽ humanũ qõ dixerũt. BEDA.Dicit ãt.Qui a seculo sunt.qꝛ tota veteris testamẽti scriptura ꝓphetice de xpo ꝓcessit:nam ꝛ ipse pater adam ꝛ ceteri patrum:factis suis ei⁹ dispensationi testimonium reddunt.

¶Salutem ex inimicis nostris:ꝛ de manu omnium qui oderunt nos.

BEDA.Cũ ꝓmo breuiter ꝓmisisset:Erexit cornu salutis nobis:ꝓtinuo explanãs qd dixerit subdit:Salutẽ ex inimicis nr̃is.q.d.erexit nobis cornu.i.erexit nobis salutẽ ex inimicis nr̃is.Et de mãu oĩuz qui oderũt nos. ORIGE.Nõ aũt putemus nũc de corpalib⁹ inimicis dici:sz de spiritalib⁹.Uenit enĩ dñs ihs fortis in ꝓlio destruere oẽs inimicos nr̃os:vt nos de eoꝝ insidys ꝛ tẽtatiõib⁹ liberos faceret.

¶Ad faciẽdã misericordiã cũ ꝓibus nostris:ꝛ memorari testamẽti sui sancti.Jusiurandum qõ iurauit ad abraã patrẽ nostrũ datuꝝ se nobis.

BEDA.Dixerat dñz iuxta elogium ꝓphaꝝ in domo dauid nasciturũ:dicit eũdẽ ad explẽdũ testametuz qõ abrae disposuit nos eẽ liberatuꝝ:qa bis precipue patriarchis de suo semine:vel congregatio gentium:vel christi est incarnatio ꝓmissa.ꝓmittit aũt dauid:qꝛ abrae sanctus ecclesie cetus est promissus:dauid autẽ q ex eo xps nasciturus esset: audiuit.Et ideo post id qõ dictũ ẽ de dauid:subdit de abraã dicẽs:Ad faciẽdã mĩam cũ pa.nostris. ORIGE.Ego puto q in aduentu dñi saluatoris ꝛ Abraam ꝛ Jsaac ꝛ Jacob functi sunt mĩa eius.Non est.n.credibile vt qui ꝓius viderũt diẽ illius ꝛ letati sunt;postea in aduẽtu ipsius nihil vtilitatis accipent cũ scriptũ sit:ꝓPacẽ faciẽs per sanguinẽ eruc̃is sue:siue sup terrã siue in celis. THEOPHI. Christi etiã gratia se vsqz ad illos extendit:qui mõtui extiterũt:qꝛ per eũ resurgemus nõ solũ nos:sed ꝛ qui fuerunt ante moꝛtui.Fecit ꝛ misericordiam cũ patribus nostris:fm q eoruz spem ꝛ desiderium iplenit,vnde segtur:Et memorari testamẽti sui sancti.illi⁹.s.õ quo dr̃.Bñdicẽs benedicã tibi.ꝛ mltiplicabo te.Multiplicatus ẽ enĩ abraã ĩ oĩb⁹ gẽtib⁹ ꝓimitationẽ fidei eius adoptatis in filios:sz ẽt ꝓes videtes suos filios talia beneficia recepisse cõgaudẽt ꝛ recipiũt mĩaz in se ipsis.vnde segt̃:Jusiurandũ qõ iu.ad abra. pa. no. datu. se nobis. BASILI.Nemo autẽ audiẽs q iurasset dñs abrae:ad iuradũ sit ꝓmptus.sicut.n.furor de deo dict⁹ non significat passionẽ sz punitionẽ:sic neqz deus iurat vt hõ:sz vbum eius loco iuramẽti nobis ad veritatez exprimit̃ immutabilis sententia quod promissuz est approbans.

¶Ut sine timore de manu inimicorum nostroꝝ liberati seruiamus illi.

CHRY.Quia exortũ nob cornu salutis ex domo dauid dixerat.ostendit q per ipsum ꝛ gloziam participamus ꝛ dispendia inimici vitauimus:vnde dicit:Ut sine ti.de manu inimicorum no.li.serui.illi.Duo predicta nõ facile reperiet aliquis sese comitantia.plures enĩ euitãt pericula:sed vita gloriosa ꝓuiãtur:sicut sceleris patratores qui decarcere ex indulgentia regia absoluũtur.econtra gaudent angeli gloria:sed ob banc periclitari coguntur: sicut milites bellico si vitam inclytam amplexantes securitate multotiẽs carnerunt.Sz ꝟ cornu ꝛ saluat ꝛ glificat.saluat qdẽ eripiẽs a manib⁹ hostiũ:nõ leuiter sz mirifice:vt nõ sit vltra timẽdũ.Et ꝟ ẽ qõ dicit:Ut sine timore. ORIGE.Uel'alr crebro de hostiũ manu alig liberãtur:sed nõ absqz timore.Luz enim met⁹ ꝛ discrimẽ ante ꝑcesserint:ꝛ sic de inimicoꝝ manu qs eruatur:liberatus ẽ qdẽ:sz nõ sine timore: ideo dixit q xpi aduentus sine timore nos a mãibus hostiũ cripi fecit. Nõ enĩz eoꝝ insidias sensimus: sed repẽte ab eis nos segregãs eduxit ad sortis ꝓprie mansionem.

¶In sanctitate ꝛ iusticia coram ipso omnibus diebus nostris.

CHRY.Glorificat çacharias dñz:qꝛ fecit nos sibi fuire cũ plena fiducia nõ carnaliter vt iudei ĩ sanguĩe victimaꝝ: sz spiritaliter ĩ bonis opib⁹. Et hoc ẽ qõ dicit: In sci.ꝛ iusti. Est.n.sanctitas apta circa deũ egtas. Justicia vo que ẽ circa hoĩes:puta q aliqs reuerenter exequaꝫ diuia: ꝛ quo ad homines laudabiliter cõuersetur.Dicit aũt:non coꝛã hoĩbus: vt hypocrite volentes hoĩbus placere sz coraz deo: sicut hi quoꝝ cõmendatio nõ est ab hoĩb⁹ sed a deo:ꝛ hoc nõ semel aut ad tps sz singulis diebꝰ ꝛ q̃diu vixerint.vñ dicit: Oĩb⁹ diebus nr̃is. BEDA.Nã q vel ante moꝛtẽ ab eius fuitio discedit:vel imũdicia qualibet siue iniusticia fidei siue sanceritatem cõmaculat:vel coꝛã hoĩb⁹ tm̃ ꝛ nõ coꝛã deo sanctus ꝛ iustus eẽ contẽdit:nõdũ perfecte de manu spiritaliũ inimicoꝝ liberatus domino seruit:sed exẽplo veteꝝ samaritanoꝝ dys gentiũ pariter ꝛ demonio fuire conatur.

¶Et tu puer prophetа altissimi vocaberis:preibis enim ante faciem domini parare vias eius.

AMBRO.ꝓPulchre cũ de dño ꝓphetaret:ad ꝓphaz sua ẽba ꝓuertit: vt hoc quoqz bñficiũ esse dñi designaret:ne cũ publica numeraret:sua q̃si ĩgrat⁹ tacuisse videret.vnde dr̃.Et tu.pu.ꝓ.al.vo. ORIGE.Jõ reoz çachariã festinasse vt loq̃reꝰ ad puerꝝ:qꝛ sciebat eũ post paulũ ĩ heremo moraturꝝ:nec se eius posse hr̃e ꝑntiã. AMBRO.Sz fortasse q octo diez infantẽ alloqtur.vez si tenem⁹ supioza:intelligimus profecto q potuit vocẽ patris nat⁹ audire;q marie salutatõez anteq̃ nasceretꝰ audiuit.sciebat ꝓpheta alias eẽ aures ꝓphete:q̃ spũ dei nõ corpis etate refant̃: hẽbat intelligendi sensuz:q exultãdi hẽbat affectũ. BEDA.Nisi forte putãdus ẽ çacharias ꝓpter eos q aderãt potius istruẽdo futura sui filij q̃ dudũ p ãgelũ didicerat:moꝝ:vt log potuit ꝑdicare voluisse.Audiãt arriani q xpz quẽ ioannes ꝓphetãdo ꝑibat altissimũ vocat:sicut ĩ psalmo dr̃:Nõ natus ẽ in

ea:ꝛ ipe fundauit eã altissimus. CHRY. Sicut ãt regibꝰ commilitones sunt qui eis viciniores existũt: sic ioãnes cũ esset amicus sponsi de prope eiꝰ aduentuꝫ ꝑcessit. ꝛ hoc est quod subdit: Preibis eniꝫ ãte faciez dñi parare vias eius. Alij eniꝫ prophete eminꝰ xꝑi mysteriũ ꝑdicauerãt: hic vero ꝑpiꝰ ꝑdicauit: vt ꝛ xꝑm videret ꝛ eũ ceteris idicaret. GREGO. xix. mor. Quisquis ãt ꝑdicãdo a sordibꝰ vitioꝝ corda audientium mũdat: veniẽtis sapiẽtie ad coꝛ viã ꝑparat.

¶ Ad dandam scientiam salutis plebi eius: in remissionem peccatorum eorum.

THEOPHI. Qualiter ꝑcursoꝛ viã dñi ꝑparauit expõit subdens: Ad dan. sciam salu. ple. eius. Salus dñs iesus est: data est aũt plebi scia salutis. i. christi a ioãne: q testimoniũ phibebat de christo. BEDA. Qui eni iesu. i. saluatoꝛis nomen exponere desiderans salutis mentionem frequentat: sed ne tẽporaleꝫ salutez promitti putarẽt subdit: In remissionẽ peccatoꝝ eoꝝ. THEOPHI. Nõ eniꝫ aliter cognitus eẽt deus: nisi plebi peccata dimisset. Dei eniꝫ ẽ peccata dimittere. BEDA. Uel iudei nõ christũ suscipe: sed anti christũ malũt expectare: q̃ non itus a peccati dominio: sed foꝛis ab humane seruitutis iugo cupiunt liberari.

¶ Per viscera misericordie dei nostri: i quibus visitauit nos oriens ex alto.

THEOPHI. Quia deꝰ peccata nobis dimisit: nõ ꝓpter opa nr̃a sꝫ ꝓpter miseicordiã suam: ideo cõuenienter addidit: Per visce. mise. dei nostri. CHRY. Quã qdẽ miꝛi coꝛdiã nõ ipsimet ingrẽtes inuenimus: sed desuper nobis deꝰ aperuit. vnde segtur: In qbus. s. misericordie operibꝰ: Uisitauit nos. assumpta carne: Oriens ex alto. GRECVS. In altis pmanẽs tamẽ in terrẽnis pñs: nõ diuisionẽ patiens: neq̃ circunscriptionẽ: quod intellectus noster comprehendere nõ põt: nec vlla serie verboꝝ exprimere.

¶ Illuminare his qui i tenebris ꝛ in vmbra moꝛtis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

BEDA. Recte xꝑs oriens vocaꝛ: q̃ nob oꝛtũ vere lucis aꝑuit. vnde segtur: Illuminare bis q̃ in tene. ꝛ in vm. moꝛ. sedent. CHRY. Tenebras hic appellat non materiales: sed errorem ꝛ a fide distantiam. BASI. Tenebrosa enim erat plebs gentilis que idolorũ cultu grauabaꝛ: donec lux orta dispersit caliginem ꝛ splendoꝛem veritatis expandit. GREGO. iiy. mo. Umbra vo moꝛtis obliuio mẽtis accipitur. Sicut eni moꝛs hoc qõ itercipit agit vt nõ sit in vita: ita obliuio hoc qõ itercipit agit vt nõ sit in memoria. vnde iudeoꝝ ppls q̃ dei oblitus fuerat: dicit in vmbra moꝛtis sedere. Umbra ẽt moꝛtis moꝛs carnis accipit: q̃ sic ꝛa moꝛs est q̃ aia sepaꝛ a deo: ita vmbra moꝛtis est q̃ caro seꝑatur ab aia. vñ voce martyꝝ dicit: Operuit nos vmbra moꝛtis. Per vmbrã ẽt moꝛtis imitatio diaboli q̃ moꝛs in apocalypsi doꝛ designaꝛ: q̃ sic vmbra iuxta q̃litatez coꝛporis ducit: ita actiões iniquoꝝ de specie imitatõis eius exprimuntur. CRHY. Recte aũt dicit: Sedẽt. nõ eni ambulabamus in tenebris: sꝫ sedebam⁹. THEOPHI. Nõ solũ autem oriẽs dñs bis q̃ in tenebris sedent illuminat: sꝫ aliqd ãpliꝰ facit. vñ segtur: Ad dirigẽdos pedes nr̃os in viã pacis. Uia pacis ẽ via iusticie ad quã direxit pedes. i. affectꝰ aiaꝝ nr̃a. CREGO. in ho. Tũc eni gressus nr̃os in viã pacis dirigimus: qñ per illud actionũ iter pergimus: in quo ab auctoris nr̃i gra nõ discordemus. AMBRO. Simul ꝛ illõ aduerte q̃ paucis beliçabeth: q̃ multis çacharias ꝑpheti: ꝛ vterq̃ sancto ipletus spiritu loq̃baꝛ: sꝫ disciplina ꝛuaꝛ vt mulier discere magis que diuina sũt studeat q̃ docere.

¶ Puer aũt crescebat ꝛ cõfortabatur spiritu: ꝛ erat in desertis vsq̃ ad die ostẽsiõis sue ad israel.

BEDA. Predicatoꝛ penitẽtie futurꝰ: vt liberius audito res suos a mundi illecebris erudiendo substollat primeuaꝫ in desertis trãsigit vitam. vnde dicit: Puer autẽ crescebat. THEOPHI. Scõs coꝛpalẽ etatẽ: ꝛ cõfoꝛtabaꝛ. Simul eni cũ coꝛpoꝛe spũale donũ crescebat: ꝛ spũs operatões i co magis ac magis oñdebanꝛ. ORIGE. Uel crescebat spiritu nec i eadẽ pmanebat mẽsura q̃ cepat: sꝫ semp crescebat spũs i eo: semp volũtas eiꝰ ad melioꝛa tendẽs habebat ꝓfectꝰ suos: ꝛ mens diuinius aligd contẽplabaꝛ. Exercebat se memoꝛia: vt pura i thesauro suo recõderet. Addit ãt: Et cõfoꝛtabaꝛ. Infirma. n. ẽ humana nã. Legimus eni: Caro aũt ifirma. Cõfoꝛtãda ẽ itaqꝫ spũ: spũs eni pmptꝰ ẽ. Multi cõfoꝛtãtur carne: athleta dei spũ roboꝛãdꝰ ẽ: vt sapiaꝫ carnis elidat. vñ recessit: fugiẽs tumultũ vbiũ ꝑ frequẽtiaꝫ. Sequit̃. n. Et erat in desertis: vbi purioꝛ aer ẽ: celũ aptiꝰ: ꝛ familiarioꝛ deꝰ: vt q̃ nõdũ baptismi ꝛ ꝑdicationis tps aduenerat: vacaret oꝛationibus: ꝛ cũ angelis ꝓuersaꝛeꝛ: appellaret dñm: ꝛ illũ audiret dicẽtẽ: Ecce assuꝫ. THEOPHI. Uel erat i desertis vt extra multoꝝ malitiã nutriꝛeꝛ: ꝛ vt neminẽ vereꝛeꝛ arguere. Si. n. fuissꝫ in mũdo: forte fuisset amicitia ꝛ ꝓuersatione boiuꝫ depꝛauatꝰ: simlẽt vt eẽt fidedignꝰ q̃ ꝑdicaturus erat xꝑm. Occultabaꝛ ãt in desertis: do nec placuit deo ipsum israelitico populo demõstrare. vñ sequitur. Usq̃ ad diẽ ostẽsionis sue ad israel. AMBRO. Pulchre ãt tempus quo fuit in vtero propheta describit: ne Marie presentia taceatur: sed tempus siletur infantie: eo q̃ presentia matris domini in vtero roboꝛatur: qui ifantis impedimenta nesciuit. CAPI. II.

Factũ ẽ aũt i diebus illis exĩt edictũ a cesare augusto: vt describeꝛeꝛ vniuersus oꝛbis. Hec descriptio pria facta ẽ a ꝑside syrie cyrio. Et ibãt oẽs vt ꝑfiterenꝛ singuli i suã ciuitatem. Ascendit aũt ꝛ ioseph a galilea de ciuitate nazareth i iudeã ciuitatẽ dauid que vocaꝛ bethleem: eo q̃ esset de domo ꝛ familia dauid: vt profiteretur cũ maria desponsata sibi vxoꝛe pregnante.

BEDA. Nasciturus in carne dei filius: sicut de virgine natus virginitatis sibi decus ostendit esse gratissimum: ita pacatissimo tpe seculi procreatur: q̃ pacẽ querere docuit: ꝛ pacis sectatoꝛes inuisere dignaꝛ. Nullũ autẽ potuit magis esse pacis indiciũ q̃ vna totũ oꝛbez descriptione cõcludi cuius moderatoꝛ augustus: tanta duodecim annis circa tẽpus dñice natiuitatis pace regnauit: vt bellis toto oꝛbe sopitis ꝓphete presagiũ ad litterã videaꝛ ipleꝛe. vñ dicit: Factum est aũt in diebus illis: Exyt edic. a ces. augusto vt descri. vniuersus oꝛbis. GRECVS. Tunc etiam nasciꝛ christꝰ: cũ ꝑncipes iudeoꝝ defecerant: ꝛ ad romanos princi pes translatum erat ipeꝛiũ: qbus iudei tributa solnebant. ꝛ sic ipletur ꝓphetia ꝑdicens nõ deficere ducẽ de iuda: nec principẽ de femoꝛibꝰ eiꝰ: donec veniat q̃ mittendus est. Jã vero cesare augusto. xly. annum ipery peragẽte: exyt ab eo edictum totũ oꝛbẽ cõscribi ad tributa soluẽda: quod cuidã cyrino cesar cõmiserat: quẽ iudee ꝛ syrie presidem statuit. vñ segtur: Hec descriptio prima facta est a preside syrie cyrino. BEDA. Signat hãc descriptionẽ vel primã eẽ eaꝝ que totũ oꝛbẽ cõclnserint: q̃ pleregq̃ iã partes terrarũ sepe legunt fuisse descripte: vel primo tunc cepisse quando cyrinus in syriam missus est. AMBRO. Pulchre autem pre fidis nomen addidit: vt seriem temporis designaret. naꝫ si consules ascribũtur tabulis emptionis: quanto magis redẽptioni omnium debuit tempus ascribi. BEDA. Superna autem dispensatione professio census ita descripta est: vt in suam quisq̃ patriam ire iuberetur: ꝟm q̃ sequitur:

Et ibant oēs vt ꝓfite.singuli i ciuita.suaz.Qō ideo fcm̄ est: vt dñs alibi concept⁹:alibi natus:insidiantis herodis furo ré faculi⁹euaderet.vnde segtur:Ascen.au.t ioseph a galilea de ciuita.naça.in iudeā. CHRY.Domino autez dirigente augustus ꝟ edictū censuit:vt vnigeniti pītia famuletur: nā ꝟ edictuz matrez attrahebat in patriā:quaz ꝓpbete pdixerāt.s.i bethleē iude.vñ dicit:Ciuitatē dauid que vocatur bethleē. GRECVS.Jō aūt addidit ciuitatez dauid : vt ꝓmissionē factaz dauid a deo ex fructu ventris ei⁹ rex ꝓpetuus adueniret:eē ꝓpletā annūcict.vñ segtur:Et q̄ esset de domo t familia dauid.Per ꝟ autē q̄ ioseph erat de cognatōe dauid:cōtent⁹ fuit euangelista ipaz quoqz v̄ginez de cognatōe dauid ꝓmulgare: cū lex diuina pciperet cōiugales copulas ex eadē ꝓgenie ꝓtrahi.vñ segtur:Cū maria despōsata sibi vxore prægnāte. CYRIL.Dicit aūt eā fuisse desponsataz:inuēs q̄ solis sponsalib⁹ precedentib⁹ ē cōceptio subsecuta:neqz.n.ex virili semine sancta virgo concepit.

GREGO.i ho.Mystice aūt nascituro dño mundus describit:q̄ ille appebat in carne q electos suos ascriberet in eternitate. AMBRO.Et dū ꝓfessio secularis oñdit:spiritalis ꝟplicat:nō terraꝝ regi dicanda:sed celi.ꝓfessio ista fidei census aioꝝ ē.Abolito.n.synagoge cēsu vetusto:nouus cēsus ecclesie parabat.deniqz vt scias censuz nō augusti cē sz christi:tot⁹ orbis ꝓfiteri iubet.Quis aūt poterat ꝓfessionē toti⁹ orbis exigere:nisi q toti⁹orbis hēbat īperiū:Nō.n. augusti sed dñi est terra t plenitudo ei⁹. BEDA.Qui ēt vocabulū augusti ꝓfectissime ꝓpleuit:vtputa suos t augere desideräs:t augere sufficiēs. THEOPHI.Cōueniēs ēt erat:vt ꝓ xp̄z cult⁹ multoꝝ deoꝝ deficeret:t vnus de⁹ colet retur:vnde vn⁹ rex orbi īperasse describit. ORIGE. Diligentius aūt intuēti sacramētū quoddā videt figurari: q̄ ī toti⁹ orb ꝓfessione describi oportuit christuz: vt cum oīb⁹ script⁹ sanctificaret oēs: t cū orbe relat⁹ in cēsuz: cōmunionē sui præberet orbi. BEDA.Sicut aūt tūc īperāte augusto t presidente cyrino ibāt singuli ī suā ciuitatē vt ꝓfiterē tur censuz.sic modo īperāte christo ꝓ doctores ecclesie præsides ꝓfiteri debem⁹ censuz iusticie. AMBRO. Nec est ergo prima ꝓfessiomentiū dño cui oēs ꝓfitent:nō ꝑconis euocatōe:sz vatis dicētis:oēs gētes plaudite manib⁹. Deniqz vt sciant censum eē iusticie:veniunt ad eum ioseph t maria:hoc ē iustus t virgo. Ille qui verbū seruaret: ista q̄ pareret. BEDA.Ciuitas nostra t patria ē beata ad quā crescētib⁹ quotidie virtutib⁹ ire debem⁹.Quotidie autem sancta ecclesia suum comitata doctorem de rota mundana cōuersatiōis qō galilea sonat:in ciuitatē iuda.s.ꝓfessiōis t laudis ascēdens:īcensum sue deuotiōis regi eterno ꝓsoluit:q̄ in exemplo beate virgis Marie cōcepit nos virgo de spū:q̄ alyqdē despōsata ab alio fecūdat:dū ꝓpositio sibi pōtifici visibiliter iungitur:sed iuisibilis spūs virtute cumulatur: iudicans ipso nomine:q̄ instātia loquētis magistri nil valet: nisi augmētum superni iuuaminis vt audiatur acceperit.

¶ Factum est autem cum essent ibi:impleti sunt dies vt pareret.Et peperit filium suuz primogenitum:t pānis eum inuoluit:t reclinauit eū in presepio:qz non erat ei locus in diuersorio.

AMBRO.Breuiter sanctus lucas t quō t quo tēpore t quo loco ꝼm carnē christus natus sit:explicauit dicēs:Factum est aūt cuz essent ibi:īpleti sunt dies vt pareret. Quō qdē:qz nupta cōcepit:sed virgo genrauit. GREGO. nisenus.Apparēs.n.vt hō nō ꝓ oīa legib⁹ hūane nature subycitur:nā q̄ ex muliere nascit:humilitatē redolet. Virginitas vero que ortui deseruiuit:ostēdit q̄ trāscēderet boiez Dui⁹ergo iocūda portatio:ort⁹ imaculat⁹:part⁹ facil:absqz corruptela natiuitas:nec ex luxu īcipiens.nec dolorib⁹ edita:qz nāqz ea que nature nr̄e mortem per culpam inseruit dānata ē:vt cū doloribz pareret:oportebat parētē vite cuz gaudio partū pficere.Eo aūt tpe ꝓ icorruptionē virgineaz ad vitā trāsmigrat mortaliū:ī quo diminui īcipiūt tenebre t nocturna īmēsitas exuberātia deficere cogit.Moꝝ enī peccati finē prauitatis attigerat:sz de cetero tēdit ad nihilū ꝓ ve lucis pītiā:q̄ radys euāgelicis totū orbē lustrauit.

BEDA.Eo ēt tpe dignat⁹ē icarnari:quo moꝝ nat⁹ censu cesaris ascriberet:atqz ob nostri liberationē ipse fuitio subderet:vñ ēt nō solū ꝓ iudiciū regy schematis;sz ēt ꝓ nostris sacramētū dñs ī bethleē nascit. GREGO.Bethleē gppe dom⁹panis īterptat.Ipse nāqz ē q̄ ait:Ego sum panis viuus q̄ de celo descēdi.Locus ḡ in quo dñs nascit dom⁹ panis antea vocabat:qz futurū erat vt ibi ille p nāz carnis appareret:q̄ electorum mentes interna satietate reficeret.

BEDA.Sed t vsqz ad cōsummationē seculi dñs in nascareth cōcipi:in bethleez nasci nō desinit:cū q̄libet audientium verbū floze suscepto domum in se eterni panis efficit quotidie in vtero virginali:hoc est in aio credētiuz ꝓ fidez cōcipit:ꝓ baptismū gignit:Segtur:Et pepit filiū suū ꝓmogenitū. HIERO.cōtra beluidiū:Ex hoc beluidi⁹nitit approbare ꝓmogenitū dici nō posse:nisi eū qui habeat:t frēs: sicut vnigenit⁹ille vocat q̄ parētibus sit solus fili⁹. Nos aūt ita diffinim⁹:Vnigenit⁹ē ꝓmogenit⁹:nō oīs ꝓmogenit⁹ est vnigenit⁹.Primogenitū nō esse dicim⁹eum quē aly subsequuntur:sed ante quē nullus.Alioqn si nō est ꝓmogenit⁹ni si is quē sequātur t fratres tādiu sacerdotib⁹ primogenita nō debētur:quādiu t aly fuerit procreati:ne forte partu postea nō sequēte vnigenit⁹sit t nō primogenitus. BEDA. Est etiā vnigenit⁹ in substantia diuinitatis: primogenitus susceptione humanitatis.primogenit⁹in gar:vnigenitus in natura. HIERO.Cōtra beluidiū:Nulla aūt ibi obstetrix nulla mulierculaꝝ sollicitudo īterfuit.Ipsa pānis inuoluit infantem.ipsa mater t obstetrix fuit:vnde sequitur: Et pānis eum inuoluit. BEDA.Qui totū mundū vario vestitu ornatu pānis vilib⁹ inuoluit:vt nos stolam primā recipere valeamus:per quē oīa facta sunt:manus pedesqz astringit vt nostras man⁹ad opus bonum exerciter: pedesqz sint in viam pacis directi. GRECVS.O admirabilem coarctationem t peregrinationē quā subyt q ꝓtinet orbē.ab initio captat penuriam:t eam in seipso decorat:uimirum si voluisset venire poterat mouēdo celū: cōcutiendo terraz. emittens fulmina:nō autē sic processit.nō enī perdere:sed saluare volebat:ab ipsis primordys humanā cōculcare superbiaz atqz ideo nō tīn homo fit:sed etiā hō pauper:t pauperē matrem elegit:que caret bis quib⁹ natū infantē reclinet.Segtur.n.Et reclinauit eū ī ꝓsepio. BEDA.Duri ꝓsepis angustia continetur cui celum sedes ē:vt nos per celestis regni gaudia dilatet.qui panis est angelorum in ꝓsepio reclinat: vt nos quasi sancta animalia carnis sue frumento reficiat.

CYRIL.Reperit etiam hominem factum bestialez in anima:t ideo in presepio loco pabuli ponitur:vt vitā bestialem mutantes:ad cōsonam homini perducamur scientiaz: pertingentes non fenum:sed panem celestem vite corpus.

BEDA.Qui autem ad dextram patris sedet:in diuersorio eget:vt nobis in domo patris sui multas māsiones preparet:vnde segtur: Quia nō erat ei locus in diuersorio. Nascitur non in parentum domo:sed in diuersorio t in via quia per incarnationis mysterium via factus est: qua nos ad patriaz vbi veritate t vita fruemur adduceret. GREGO.in homi.Et vt ostenderet:qz per humanitatem quaz assumpserat.quasi in alieno nascebatur non ꝼm potestatē sed ꝼm naturam. AMBRO. Propter te ergo ifirmitas in se potentia:propter te inopia in se opulentia:noli hoc esti mare quod cernis:sz quod redimeris agnosce. Plus domine iesu iniurys tuis debeo q̄ redemptus sum:q̄ opibus q̄ creatus. Non prodesse nasci: nisi etiam redimi profuisset.

¶Et pastores erāt i regione eadez vigilantes: ⁊ custodietes vigilias noctis sup gregē suū. Et ecce āgelus dñi stetit iuxta illos: ⁊ claritas dei circūfulsit illos: ⁊ timuerūt timore magno. Et dixit illis angelus: Nolite timere. Ecce.n. euāgelizo vobis gaudiū magnū qđ erit oi populo: qz natus ē vobis hodie saluator: qui est christus dñs in ciuitate dauid. Et hoc vobis signū: Inuenietis infantem pānis inolutum: ⁊ positum in p̄sepio.

AMBRO. Uidete quēadmodū dīna curia fidē astruat: Angelus mariā: angel⁹ ioseph: angel⁹ pastores edocet. de q bus dr: Et pastores erāt i regiōe eadē vigilātes ⁊ custodientes vigilias noctis sup gregē suū. CHRY. Joseph gdē in somnis appuit angel⁹: pastorib⁹ aūt visibiliter q̄si rudiori⁹. nō aūt angel⁹ iuit hierosolymā: nō regsuit scribas ⁊ pharisēos: erāt.n. corrupti: ⁊ p̄ inuidia cruciabantur. Sz hi erāt syncerī: antiquā ꝓuersationē patriarchaꝝ ⁊ moysi colētes. Est aūt semita quedā ad philosophiā pducens innocentia.

BEDA i ho. Nusq̄ āt in tota veteris testamēti serie reperim⁹ angelos q tā sedulo apparuere p̄ribus: cum luce apparuisse. Sz hoc p̄uilegiū recte huic tp̄i ē fuatū. qñ exortū ē i tenebris lumē rectis corde. vñ segr̄: ⁊ claritas dei circūfulsit illos AMBRO. Ex vtero fundit̄: sz coruscat a celo: terrēo i diuersorio iacet: sz celesti lumīe viget. GRECVS. Uez pauidi facti sunt i miraculo. vñ segtur: Et timuerunt timore magno. Sed angel⁹ cū pauor inerecuerit: fugat tm̄. vnde segtur: Et dixit illis angelus: nolite timere. nō solū sedat terrorē sed etiā alacritatē infundit. Segr̄ enī: Ecce enī euā. vo. gau. ma. qđ erit oi populo. Nō soli pp̄lo iudeoꝝ: sed etiā oībus. Causa aūt gaudy ostendit̄: nouus ⁊ admirabilis partus manifestat̄ ex ipsis noīb⁹. Nā segr̄: Quia natus ē vobis hodie saluator q est christus dñs: quoꝝ p̄mus. i. saluator est actionis: tertium autē. s. dominus maiestatis. CYRIL. Sed id quod in medio ponit̄. s. christus non naturaz significat: sed hypostasim cōpositaz. In christo.n. saluatore vnctionez fore celebratā fatemur: non tamē figuralē sicut olim in regibus ex oleo q̄si ex ꝓphetica grā: neq; ad perfectionē alicuius negocy: iuxta illud esaie: Hec dicit dom⁹ christo meo cyro. Qui quāq̄ esset idolatra: dict⁹ ē christ⁹ vt celesti censura totā occuparet babyloniorꝝ puinciaz. Fuit autē vnctus saluator spiritusco humanitus in forma serui: vnges aūt vt de⁹ spūsco credētes in eū. GRECVS. Dum ius aūt natiuitatis ⁊ tp̄s ostēdit: cū dicit: Hodie. ⁊ locū cuz subdit: In ciuitate dauid. ⁊ signa cū subiūgit. Et h vobis signum: Inuenietis infantē pānis inolutū: ⁊ positum in p̄sepio. Ecce pastoribus angeli pastorem p̄cipuuz p̄dicant tanq̄ agnū in antro manifestatuz ⁊ editū. BEDA. Ere/ dis aūt infantia saluatoris ⁊ angeloꝝ p̄conys ⁊ euangelistarū nobis est oculata testimonys: vt nostris altius cordibus qđ p̄o nobis factū sit infigat̄. Et notādū q⁹ signum nati saluatoris dat̄ nō tyrio excepto ostro: sz pānis squalentibus inolutū: nō in ornatis auro stratorys: sz in p̄sepib⁹ inueniendū. MAXIMVS in sermone natiui. Sz si tibi pāni fortassis vilescunt: angelos collaudantes admirare. Si p̄sepe despicis: erige parūper oculos: ⁊ nouam in celo stellā p̄testantē mundo natiuitatē dñicam cōtuere. Si credis vilia: crede mirifica. Si de his que humilitatis sunt disputas: que alta sunt celestia venerare. GREGO. in ho. Mystice aūt q⁹ vigilātib⁹ pastorib⁹ angelus apparet: eosq; claritas dei circūfulsit: hoc est q⁹ illi p̄ ceteris videre sublimia merentur: qui fidelib⁹ gregib⁹ p̄esse sollicite sciūt. Dūq; ipsi pie super gregē vigilant: diuina sup eos lati⁹ grā coruscat. BEDA. in homi. Significant enī mystice pastores isti gregū doctores quosq; ac rectores fidelium animarum. Nox cuius vigilias custodiebant sup gregem suuz pericula tentationū indicat: a qbus se suosq; subiectos custodire nō desistunt. Et bene nato dño pastores sup gregez vigilant: qz natus est q dicit: Ego sum pastor bonus: sed ⁊ tp̄s imminebat quo idem pastor oues suas que dispersserant: ad uite pascua reuocaret. ORIGE. Ceteruz si ad secretiorē oportet ascendere intellectū: dicā quosdam fuisse pastores angelos q res humanas regerēt. Et cū hoꝝ vnusq̄sq; suam custodiā cōseruaret: venisse angelū nato dño: ⁊ annūciasse pastoribus q⁹ uerus eēt pastor exortus. Angeli enī ante aduētum saluatoris: paꝝ poterāt cōmissis sibi utilitatis afferre Uix enī aligs unus ex singulis gentibus credebat in deuz: nunc aūt populi accedunt ad fidem iesu.

¶Et subito facta ē cū angelo multitudo militie celestis: laudantiū deū ⁊ dicētiū: Gloria in altissimis deo ⁊ in terra pax hoib⁹ bone voluntatis.

BEDA. Ne parua unius angeli uideretur auctoritas: postq̄ unus sacramētum noue natiuitatis edocuit: statim multitudo celestiū agminuz affuit. unde dr. Et subito facta ē cuz angelo multitudo militie celestis. Bñ chorus aduenies angeloꝝ militie celestis uocabuluz accipit: Qui ⁊ duci illi i p̄lio q ad debellandas aereas ptātes apparuit humiliter obsecūdat: ⁊ ipse ptātes easdem cōtrarias: ne mortales tantū tentare valeant quātuz volunt fortiter armis celestibus perturbat. qz vero deus ⁊ hō nasc̄it̄: iure hoibus paz ⁊ deo gloria canit̄. vnde segtur. Laudantium deū ⁊ dicentiuz Gloria in altissimis deo. vno angelo: vno euangeliçante nūcio: natuz in carne deuz: moꝝ multitudo militie celestis in laudem creatoris prorūpit: vt ⁊ christo deuotionē ipendat ⁊ nos suo instruat exēplo: quotiens aligs fratrū sacre eruditionis verbum insonuerit: vel ipsi que pietatis sunt ad mētem reduxerimus: deo statim laudes corde: ore: ⁊ ope reddamus. CHRY. Et olim quidē angeli ad puniendū mittebantur. puta ad israelitas: ad dauid: ad sodomitas: ad gentes cōuallē. nūc ecōtra canūt in terra grās agentes deo: eo q⁹ suū descensum ad hoīes eis reserauit. GREGO. xxviy. moraliū. Simul etiā laudāt qz redemptioni nr̄e voces sue exultationis accōmodāt: simul etiā qz duz nos cōspiciunt recipi: suū gaudent numerū ipleri. BEDA. Optāt ēt pacē hoībus cū subdunt: Et in terra paz hoībus. qz quos infirmos p̄ius abiectosq; desperarāt: nascente in carne dño iam socios veneranr̄. CYRIL. Hec autē pax per christū facta est. Reconciliauit enī nos per se deo ⁊ patri: culpam hostilem de medio auferens: duos populos in vnum hominem pacificauit: ac celicolas ⁊ terrenos in vnuz gregem cōposuit. BEDA. Quibus aūt hoībus pacez poscant. exponunt dicentes: Bone voluntatis. eis. s. q suscipiunt natum christū. nō enī est paz impys: sz pax multa diligentibus nomen dei. ORIGE. Sed diligens lector ingrat quo saluator dicat: Nō veni pacē mittere sup terrā. ⁊ nunc angeli de eius natiuitate cantāt: In terra paz hoibus: sed hoc q⁹ pax eē dr̄ in hoibus bone volūtatis soluit questionē. pax.n. quā nō dat dñs sup terrā: nō ē pax bone volūtatis. AVGV. xiy. de trinitate. Pertinet.n. iusticia ad bonam voluntatē.

CHRY. Aspice aūt m irandus ꝓcessum angelos ad nos deduxit p̄ius: ac deinde duxit hominē ad superna. factum est celū terra: cū terrena deberet recipere. ORIGE. Mystice autem videbant angeli se opus quod eis creditum fuerat implere nō posse: absq; eo qui vere saluare poterat: ⁊ medicinā suā iferiorem eē q̄ hoīuz cura poscebat. vñ sīē si veniat aligs q habeat summā in medicina notitiaz: ⁊ illi q p̄ius sanari nequiuerant: cernētes ad magistri man⁹ putredines cessare vulnerum: nō inuideant: sed in laude medici erūpant: ⁊ dei qui sibi egrotātibusq; tāte scientie hoīez miserit: multitudo angeloꝝ p̄o christi aduētu deuz laudent.

¶ Et fcm̃ ê vt discesserunt ab eis angeli ĩ celũ: pastores loquebantur ad inuicez: Trãseamus vsqz bethleẽ: ⁊ videamus hoc verbũ quod factũ est quod fecit dñs ⁊ ostẽdit nobis. Et venerũt festinantes: ⁊ inuenerunt mariam ⁊ ioseph: ⁊ infantẽ positũ ĩ psepio. Uidentes aũt cognouerunt de verbo: quod dcm̃ erat illis ō puero hoc. Et oẽs q audierunt mirati sunt: ⁊ de his que dicta erãt a pastoribus ad ipos. Maria aũt ꝑseruabat oia verba hec: ꝑferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores glorificantes ⁊ laudãtes deuz ĩ oibus que audierant ⁊ viderãt: sicut dictuz ê ad illos.

GRECVS. Que visa fũt ⁊ relata stupozẽ igesserunt pastoribus: ⁊ sic ouilia sua omiserũt: ⁊ ꝓfecti sunt nocte bethleẽ: lucẽ idagãtes saluatoris. vñ dr: Et fcm̃ ê vt discesserunt ab eis angeli ĩ celũ: pastores loquebãtur adinuicẽ: Trãseamus vsqz bethleez ⁊ vi. hoc ver. qō. fa. est. BEDA. Uere q̃si vigilãtes: nō dixerũt videamus puerꝝ: sz verbũ qō fcm̃ ê. i. verbũ quod semp erat videam⁹ qũo ꝓ nobis caro fcm̃ ẽ: sigdẽ hocipz verbũ dñs est. Segtur enĩ: Quod fecit dñs: ⁊ ostẽdit nobis. i. videamus quō verbũ ipm ipse se fecerit ⁊ ostẽdit nobis carnẽ suã. AMBRO. Uide q̃ singulariter scriptura singulorꝝ libzet momẽta verborꝝ. Etenĩ cũ caro dñi videt: videt vbuz: qō ê filius. nō mediocre fidei tibi ꝑ videat exẽplũ: nō vilis psona pastorꝝ. simplicitas. n. querit: nō ambitio desiderat. Segt: Et venerũt festinãtes. Nemo. n. cũ. desidia christũ regrit. ORIGE. Quia vo festinãtes venerũt: ⁊ nō pededẽtiz. Ideo segt: Et inuenerũt mariã q̃. s. fudit iesuz ĩ partu. Et ioseph. s. dispẽsatorẽ ozt⁹ dñici. Et infantẽ positũ in psepio. s. ipsum saluatorẽ. BEDA. Est aũt iusti ordinis: vt bonoze digno celebzata vbi incarnatiõe: ad ipam q̃nqz vbi gloziã intuendã pertingat. vñ sequit: Uidẽtes autẽ cognouerunt de vbo quod dictũ erat illis de puero hoc.

GRECVS. Occulta. s. fide felicia relata cõtuentes: nec cõtenti de veritate: stupere q̃ primitus viderant ⁊ percepe rant angelo nũciãte: nõ solum marie ⁊ ioseph promebãt: sz etiam ceteris: ⁊ quod est amplius eorꝝ mentib⁹ infigebant. vnde segt: Et oẽs q audierũt mirati sunt: ⁊ de his que dicta erãt a pastoribus ad ipsos. Quomõ enĩ nõ erat mirandum v'dere celicolã in terrenis: ⁊ terrã pace ꝯciliari celestib⁹: ⁊ ineffabilẽ illũ infantulũ numine quidẽ celestia: humãitate vo terrestria ꝯnectẽtẽ adinuicẽ: ⁊ sui cõpagine fed⁹ mirãdũ pstãtẽ. GLO. Nec solũ mirãtur de incarnatiõis mysterio: sz ẽt de tãta pastorꝝ attestatiõe: q fingere laudita nescirẽt: sz simplici facũdia vã pdicarẽt. AMBRO. Nec ꝓtẽenda putes q̃si vba vilia ꝓphetarꝝ a pastoribꝫ: ⁊ maria colligit fidẽ: vñ segt: Maria aũt cõservabat oia verba hec cõferẽs in corde suo. Discam⁹ sancte virginis in oib⁹ castitatẽ: que nõ minus ore pudica: q̃ corpore: argumẽta fidei ꝓferebat in corde. BEDA. in homi: Uirginalis enĩ pudicitie iura custodiens: secreta xpi q̃ nouerat nemini diuulgare uolebat: sz ꝓferebat ea q̃ faciẽda legerat cuz bis q̃ iã facta cognouit nõ ore ꝓmẽs: sz clauso in corde custodiens. GRECVS. Quiegd ẽt ei rettulerat angel⁹: gegd a pastoribꝫ audierat: cuncta ꝓgerebat in mẽte ⁊ adinuicẽ cõparãs: unã in oibus mater sapie cernebat ꝯcordiã: vere de⁹ erat q nat⁹ erat ex ea. ATHANA. Singuli ãt in xpi natiuitate exultabãt nõ humanit⁹ sicut in puero nato soliti sunt boles ꝯgaudere sz in xpi ꝑsentia ⁊ lucis diuine fulgore. unde segt: Et reuersi sunt pastores glorificantes ⁊ laudantes deuz in oibus q̃ audierãt. BEDA. s. ab angelis. Et uiderãt. s. in bethleez sicut dcm̃ ê ad illos. i. in hoc glorificant ꝙ non aliud ueni/entes inuenerãt q̃ dictũ est ad illos: siue sicut dictũ est ad illos: gloziam deo laudesq̃ referunt: Etenĩ hoc illis facere dictũ est ab angelis nõ quidẽ verbo ꝑantibus: sed formã sue deuotionis offerentibus: cum deo in excelsis gloziaz resonarẽt. BEDA. in ho. Mystice aũt intellectualiũ pastores gregum: imo cuncti fideles exẽplo horꝝ pastorꝝ trãseãt cogitatione vsqz in bethleẽ. ⁊ incarnationẽ christi dignis celebzent honoribus. Transeam⁹ aũt abiectis cõcupiscentijs carnalibus toto mẽtis desiderio: vsqz in bethleez supernã idest domũ panis viui: vt quẽ illi in ꝑsepio vid ere vagiẽtẽ nos in patris solio mereamur videre regnantem. Non est aũt tanta beatitudo cũ desidia ac torpore querẽda: sed alacriter sunt christi sequenda vestigia. Uidentes aũt cognouerũt. Et nos que dicta sunt de saluatore nostro plena dilectiõe festinemus amplecti: vt hoc in futuro perfecte cognitionis visu cõprehẽdere valeamus. BEDA. super lucam: Dñici ẽt gregis pastores precedẽtium patrum vitaz in qua panis vite seruat quasi bethleẽ pozt⁹ contẽplando subeunt nihilqz in hac aliud reperiunt: q̃ virginalẽ ecclesie pulchritudinẽ q̃si Mariã: virilẽ spiritualiũ doctoruz cetum: quasi ioseph: ⁊ humilẽ christi aduentuz scripture paginis sacre insertũ: quasi in psepio positũ xpm ifantẽ. ORIGE. Uel psepe illud israel erat pm illud esaie: Cognouit bos possessorem suũ: ⁊ asin⁹ psepe dñi sui. BEDA. in homi. Nõ celauere aũt filẽtio pastores que agnouerãt: qz ecclesie pastores in hoc ordinati sunt: vt que in scripturis didicerunt auditoribus ostendant. BEDA. super lucã: Magistri etiaz spiritualiũ gregũ mõ ceteris dormientibus cõtemplando celestia subeunt: mõ fideliũ exẽpla querẽdo circũeunt: mõ ad publicũ pastoralis officij docendo reuertunt. BEDA. in ho. Unusquisq̃z ẽt qui priuatus viuere creditur: pastoris officiũ tenet: si bonoꝝ actuuz cogitationũq̃z mundaruz aggregãs multitudinẽ: hãc iusto moderamine gubernare: scripturarũ pastu nutrire: ⁊ ꝺ demonũ insidias seruare ꝓtẽdit.

¶ Et postquã cõsũmati sunt dies octo: vt circũcideret puer: vocatũ ê nomẽ ei⁹ iesus: Qd vocatum est ab angelo priusq̃ in vtero cõciperetur.

BEDA. in homi. Exposita natiuitate dñica: subiungit euangelista atq̃z ait: Et postq̃ cõsũmati sunt dies octo vt circuncideretur puer. AMBRO. Quis puer nisi ille de quo dictũ est: Puer natus est nobis ⁊ filius dat⁹ est nobis. factus est enĩ sub lege: vt eos qui sub lege erãt lucrifaceret.

EPIPHA. Dicunt autez hebionis ⁊ cherinthi sequaces sufficit discipulo: si sit sicut magister eius. Circuncidit autẽ se christus: tu ergo circũcidaris: Fallunt autem destruẽtes sua principia. Si enĩ fateretur hebion christum deum celitus descendentem octauo die fuisse circũcisum: tunc prebere circũcisiõi materiam argumẽti: sed cum nudũ hũc asserit hoiem: non puer est cã vt circũcidatur. sicut nec ifantes sunt sue circũcisiõis auctores. Nos enĩ deũ ipsum fatemur celitus descendentem ⁊ in claustro virgineo mozam habitaz fetibus ꝓtraxisse: quoadusq̃z sibi ex vtero virgineo humanitatis carnẽ perfecte cõponeret. q̃ circũcisus est veraciter: non apparenter octauo die: q̃tenus cũ ad spiritalem effectũ figure puenerit tã ab ipso q̃ a suis discipulis diuulgent nõ vltra figure: sed veritas. ORIGE. Sicut. n. mortui sum⁹ cũ illo moziẽte: ⁊ ꝯsurrexim⁹ resurgẽti: sic cũ eo circũcisi sumus. vñ nequaq̃ nunc indigemus circũcisione carnali. EPIPHA. Pluribus aũt ex causis circuncisus est christus. Et primo quidẽ vt ostẽdat carnis veritatẽ contra manicheum: ⁊ illos qui apparenter cũ dicunt ꝓdisse. Deinde vt pateat ꝙ nequaq̃ deitati cõsubstantiale corpus extulerit: vt fatur apolinaris. neqz celit⁹ detulit illud: vt asserit valẽtinus. ⁊ vt cõfirmet circũcisionem quam olim instituerat eius aduentui seruientem. quinetiã vt nulla sit iudeis excusatio: nã nisi circũcisus fuisset obycere poterãt: ꝙ non

possent icircūcisum xp̄m receipe. BEDA ibo. Ut ēt nobis obediēdi virtutē ꝓmēdaret exēplo:ꝛ vt eos q̄ sub lege posi ti legis onera portare nequerāt:sua ꝓpassiōe iuuaret: vt q̄ i similitudīe carnis pctī aduenit:remediū quo caro pctī con fuerat mūdari nō respuit. Idē enī salutifere curatōis au xiliū circūcisio i lege cōtrā oīgialis pctī vulnus agebat:qō nūc baptismus reuelate gr̄e tpe consuevit:excepto q̄ regni celestis ianuā nōdū itrare poterāt:tūc i sinu abrae post mor tē brā rege ꝓsolati supne pacis igressum spe felici expecta bāt. ATHANA. Nihil.n.aliud exp̄mebat circumcisio nisi gr̄atōis vetuste spoliationē p̄ q̄ circuncidebaī pars corp̄is:q̄ corp̄alis natiuitatis cā existit. Hoc āt tūc tp̄is age baī i signū futuri p xp̄m baptismatis: Jccirco postq̄ venit si gnatū:cessauit figura.vbi nāq̄ tota vetustas tollit p baptis mū:supfluū est qō partis sectio p̄figurat. CYRIL. Octa uo aūt die cōsuetū erat carnalē celebr̄ari circūcisionē.octa ua.n.die chr̄ist⁹ a mortuis resurrexit:ꝛ sinuauit nobis spūa lē circūcisionē dicēs: Euntes docete oēs gētes baptiçantes eos. BEDA. In ei⁹ aūt resurrectōe p̄figurata est vtraq̄ nr̄a resurrectio ꝛ carnis ꝛ spūs.chr̄ist⁹.n.circūcisus n̄r̄az na turā docuit ꝛ nūc p ip̄m a vitioꝝ labe purgandā: ꝛ i nouissi mo die a mortis peste restaurādā.ꝛ sic dn̄s octaua die: ꝗ est post septimā sabbati resurrexit:ita ꝛ ipsi post sex hui⁹ seculi etates:ꝛ septimā sabbati aīaꝝ:q̄ nūc iteriꝫ i alia vita gerit: q̄si octauo tpe surgem⁹. CYRIL. Scōm āt legis p̄ceptū eodē die ipositionē nois recepit. vnde segt̄:Uocatū ē nom̄ eius ies⁹.qō iterp̄tat saluator.edit⁹ enī fuit ad totius orb̄ salutē:quā sua circūcisiōe p̄figurauit:ſm q̄ apostolus dicit: Circuncisi estis circūcisiōe nō mānufacta i expoliatōe corpo ris carnis,ſ.i circūcisiōe xp̄i. BEDA. Sz ꝛ ꝗ eodē die fecit. Abraam.n.q̄ p̄mum circuncisionis sacramentum ac cepit:i die sue circuncisionis amplificatione nominis bene dici ꝓmeruit. ORIGE. Nomē autē iesu gr̄iosuz oīq̄ cul tu dignissimū:nomē qō ē sup oē nomē:nō decuit p̄mum ab bobus appellari:neq̄ ab eis afferri i mūdū. vndesignāter euāgelista subdit:Qō vocatū est ab angelo p̄usq̄ i vtero cō cipetur. BEDA. Nuius aūt nois etiaz electi in sua spūali circūcisione participes existere gaudēt:vt sicut a xp̄o chr̄i stiani:ita etiam a saluatore saluati vocent̄:quod illis a deo vocabuluz nou solum p̄usq̄ i vtero ecclesie per fidē conci perēt:sz etiaz ante tempora secularia vocatū est.

¶ Et postq̄ ipleti sunt dies purgatiōis ei⁹ ſm le gē moysi:tulerunt illū in hierusalē:vt sisterēt eū dn̄o:sicut scriptū est in lege dn̄i:Quia oē masculinum adaperiens vuluā sanctū dn̄o vocabitur. Et vt darent hostiam ſm q̄ dictū est in lege domini:par turturum aut duos pullos colūbarū.

CYRIL. Post circūcisionē rursus expectaī purgatiōis tēpus.vñ dr̄. Et postq̄ ipleti sunt dies purgationis eius ſm legē moysi. BEDA. Si legis ipsius verba diligēti⁹ inspe xeris:p̄fecto reperies q̄ ipsa dei genitrix sicut a cōmixtiōe virili:sic a legali fit iure īmunis. Non.n.ois mulier pariēs: sed ea que suscepto semine peperit designaī īmunda:ritu q̄ legis doceī esse mun dāda:ad distinctionē.ſ. illius q̄ vir go concepit ꝛ peperit. Sed vt nos a legis vinculo soluere mur sicut chr̄istus:ita ꝛ beata maria legi ē sponte subiecta.

TITVS. Uñ elegāter euāgelista ꝓtulit q̄ cōpleti sunt dies purgationis ei⁹ ſm legē.nā reuera nō incūbebat neces sitas virgini sacre:vt dies purgationis ei⁹ expectareī: que cū ex spūscō cōcepisset carnit coniugio. Segtur: Tulerunt illū in hierusalē vt sisterent eū dn̄o. ATHANA. Sed q̄a paternis aspectib⁹ latuit dn̄s:aut gs locus excipit ab ius imperio:vt ibi existēdo semotus a patre sit: nisi afferaī hierosolymā:ꝛ introducaī in tēplum:Sed forte cā nr̄i hꝫ scripta sunt. Sicut.n.nō gr̄a sui hō factus est:ꝛ circūcisus i carne:sz vt nos p gr̄az faceret deos:ꝛ vt spiritualiter circū cidamur: sic pp nos sistit̄ dn̄o:vt discam⁹ deo p̄tare nos ipsos. BEDA. Post tricesimū āt ꝛ tertiū circūcisiōis die dn̄o sistit̄:mystice insinuās neminē nisi circūcisum vitys: dn̄i eis dignū cē ꝓspectib⁹.neminē nisi mortalitatis nexib⁹ absolutū supne ciuitatis gaudia posse pfecte subire.segtur:Sic̄ scriptū ē i lege dn̄i. ORIGE. Ubi sūt q̄ deū legis negāt a xp̄o fuisse in euāgelio p̄dicatū:An putādū ē:q̄ filiū suū bonꝰ deꝰ sub lege inimici fecit:quā ipse nō dederat: Jn lege.n. moysi scriptū ē qō segt̄:Qz oē masculinū adapiens vuluā sanctū dn̄o vocabit̄. BEDA. Qz dicit:Adapiens vuluā.ꝛ hois ꝛ pecoris ꝓmogenitū significat:qō vtrūq̄ dn̄o vocari: atq̄ iō sacerdotis cē ꝑceptū ē:ita dūtaxat vt p hois p̄moge to pciū accipet:ꝛ oē aīal imundum redimi faceret. GRE GO. nise. Hoc āt legis decretū i solo icarnato deo singula riter:ꝛ ab alys differēter ipleri vr̄. Jpse nāq̄ solus ieffabili ter ꝓcept⁹ ac incōp̄hēsibiliter edit⁹ virginalez vteꝝ aperuit: nō añ a cōnubio reseratuz:fluans ꝛ post ꝑtū mirabile iuio labiliter signaculū castitatis. AMBRO. Nō enī virilis coit⁹ vulue virginalis secreta reserauit:sz imaculatū semē i uiolabili vtero spūsanct⁹ infudit. Qui g̃ vuluā sanctificauit alienā: vt nasceret̄ ꝓpheta.hic ē q̄ aperuit matri sue vuluā:vt imaculat⁹ exiret. BEDA. Qz ergo ait Adapiens vuluaz. cōsuete natiuitatis more logt̄:nō q̄ dn̄s sacri vēteris hospi tiū:qō igressus sanctificaret:egressus deuirginasse credēd⁹ sit. GREGO. nisen⁹. Sol⁹ aūt hic pt⁹ masculin⁹ spirituali ter eē cōspicit̄:q̄ nil de femineitate culpe portauit:vñ renera sanct⁹ vocat⁹ ē.vñ ꝛ gabriel q̄si ꝗ decretū ad ip̄m solū p tinere memorās dicebat:Qō ex te nasceī sanctū vocabit̄ filiꝰ dei. Et in ceteris qdē ꝓmogenitis sanctos illos vocari euāgelica solertia statuit:tāq̄ oblatione diuina sortitos hō nomē:at in totiꝰ ꝓmogenito creature:qō nasciī sanctū,pnū ciat angelus:q̄si ꝓprie scīm existēs. AMBRO. Solus.n. p oīa in natis de femia sanct⁹ dn̄s iesus q̄ terrene ꝓtagia cor ruptele imaculati ptus nouitate nō senserit:ꝛ celesti maie state depulerit:nā si litterā segmur:qūo scūs oīs masculus cū multos sceleratissimos fuisse nō lateat:sz ille sanctus p quē figurā futuri mysteriꝫ legis diuine p̄scripta signabant: eo q̄ sol⁹ sanct⁹ ecclesie virginis ad generādos ppl̄os aperi ret genitale secretū. CYRIL. O ꝓfunditas sciaꝝ sapie ꝛ sciētie dei.offert hostias q̄ p singulas hostias honorat cū p̄re:figuras legis custodit veritas:q̄ legis ē cōditor: sic̄ de⁹ legē custodiuit vt hō:vñ segtur: Et vt darēt hostiā ſm q̄ dictū erat in lege dn̄i:Par turturū:aut duos pullos colūbarū. BEDA. in bo. Hostia aūt hec paupez erat.ꝑcepit q̄ pe dn̄s i lege:vt q̄ possent agnū ꝓ filio aut filia:simul ꝛ tur turē siue colūbā offerrēt. Qui vero nō sufficiebāt ad offerē dum agnū:duos iaz turtures vel duos colūbe pullos offer rent:ergo dn̄s cum diues eēt:paup fieri dignat⁹ est: vt nos sua paupertate diuitiarū suarum donaret esse participes.

CYRIL. Uidēdū aūt q̄d hec oblata insinuant. Nimiruz loquacissima est tutur in auib⁹:at colūba est aīal māsuetū. Talis aūt fact⁹ est erga nos saluator māsuetudinez pfecte colens:ꝛ vt tutur orbē allexit:replēs hortū suū ꝓphys me lodys. Occidebaī ergo tutur aut colūba:vt ipse p figuras nobis pādaī passur⁹ in carne ꝓ vita mūdi. BEDA. i bo. Uel colūba simplicitatē:turtur idicat castitatem:q̄ ꝛ colū ba simplicitatis:ꝛ castitatis amator est turtur:ita vt si cōiu gē casu pdiderit nō vltra aliā gr̄ere curet. Merito g̃ tur tur ꝛ colūba domino offerunt̄ in hostiā:q̄ simplex ꝛ pudi ca fidelium conuersatio est illi iusticie sacrificium gratum.

ATHANA. Jdeo vero bina iussit offerri:q̄ hoīe con sistente ex aīa ꝛ corpe:duplū a nobis poscit de⁹: castitatem ꝛ mansuetudinē:nō solū corporis sed ēt anime:alioquī erit

ꝛgis maria ꝓuilegium hz.

Turtur sanctissima Columba māsueta

homo fictor ⁊ hypocrita:gerens ī tegumentum occulte malicie innocentiā apparentez. BEDA.in ho.Cum vo vtraq3 auis ꝓpter cōsuetudinē gemēdi ꝑsentes sanctoꝝ luctꝰ designat:in hoc tñ differūt q turtur soliuagus:colūba autē gregatiz volare cōsueuit:⁊ ob id iste secretas oratiōnum lachrymas:illa publicos ecclesie cōuētus insinuat. BEDA sup lucam:Uel colūba que gregatim volat:actiue vite frequentiaz demonstrat.Turtur qui singularitate gaudet:speculatiue vite culmina denunciat.Et q3 eque vtraq3 conditori accepta est hostia:consulte lucas vtrū turtures an pulli colūbaꝝ ꝓ dño sint oblati nō dixit: ne vnuz alteri viuendi ordinem ꝓferret:sed vtrunq3 sequendum doceret.

¶ Et ecce homo erat in hierusalem cui nomē symeon. Et homo iste iustus ⁊ timorat⁹ expectās ꝓsolationē israel ⁊ spūssanctus erat i eo. Et responsum accepat a spūsco:non visurum se mortē nisi ꝓius videret christū dñi. Et venit ī spiritu in tēpluz. Et cuz inducerēt puerū iesum parētes eius: vt facerēt ꝑm consuetudinem legis ꝓ eo: ⁊ ipse accepit eum in vlnas suas.

AMBRO.Nō solū ab angelis ⁊ ꝓphetis a pastoribꝰ ⁊ a parētibꝰ:ſz etiā a senioribꝰ ⁊ iustis generatio dñi accepit testimoniū.vñ dr:Et ecce hō erat ī hierusalez cui nomē symeon:⁊ hō iste iustus ⁊ timorat⁹. BEDA.Quia difficulter iusticia sine timore custodit:nō illū dico timorē q tpalia sibi bōa subtrahi phorrescit:quē ꝑfecta dilectio foras mittit: ſz timorē dñi sanctū q manet i secula:quo iustꝰ deū q̄to ardētius diligit:tāto solertiꝰ offendere cauet. AMBRO.Et bene iustꝰ q nō suā ſz ppli gr̄az regrebat.vñ seq̄t:Expectās ꝓsolationē israel. GREGO.Nisenus.Nō vtiq3 mūdanā felicitatē ī ꝓsolationē israel prudēs symeon expectabat:sed verā trāslationē ad vitatis decorē ꝑ separatōez a legis vmbra:habuerat nāq3 ꝑ oracula q visurus eēt xp̄m dñi ꝑusq̄ de seculo pūti trāsmigraret.vnde seq̄t:Et spūssanctus erat i eo.a quo.s.iustificabat.Et respō.ac.a spūssan.nō vi.se mor. nisi ꝓius videret xp̄z dñi. AMBRO.Cupiebat ipe qdez corꝓree vinculis fragilitatis absolui:sed expectabat videre ꝓmissuz.sciebat.n.q3 beati oculi q viderēt. GREGO. xviij.mora.In quo etiam discimus quāto desiderio ex plebe israelitica sancti viri incarnationis eius mysteriuz videre cupierunt. BEDA.Uidere aūt mortē experiri eam significat:multūq3 felix mortez videbit carnis q̄cunq3 christuz dñi ꝓius oculis carnis videre sategerit:quersationē babēdo in celesti hierusalē:tēpli dei limīa frequētādo:ꝫ ē sanctoꝝ i gbꝰ deꝰ bītat exēpla sectādo.Eadē aūt spūs gr̄a qua olī vēturū ꝓcognouerat:⁊ nūc veniētē cognouit.vñ seqtur Et venit in spiritu in tēplū. ORIGE.Et tu si vis tenere iesum:⁊ amplexari manibꝰ:oī labore nitere:vt ducez bēas spūm:veniasq3 ad tēplū dei.Seq̄t.n.Et cū idu. pue. iesum parē.eiꝰ.s.Maria mr̄ ⁊ ioseph q putabat pr̄.Ut faceret ꝑm cōsuetudinem legis ꝓ eo:⁊ ipse accepit eum in vlnas suas.

GREGO.nisenꝰ.Quā beatꝰ ille sacer ad sacra ītroitꝰ: ꝑ quē ad vite terminū maturauit.Beate manꝰ q̄ verbū vite palpauerūt:⁊ vlne quoq3 q̄s ad suscepti5z pauit. BEDA. Accepit aūt iustꝰ ꝑm legē puerꝝ suū in vlnas suas vt significet iusticiā operꝝ q̄ ex lege erat ꝑ manꝰ ⁊ brachia figuratoꝝ humili qdē:ſz salutari fidei enāgelice gr̄e imitādū.Accepit senior ifantē christū:vt insinuet ꝫ seculū q̄si senio iā defessum ad ifantiā ⁊ inocētiā christiane cōuersatiōis redituru.

¶ Et bñdixit deum ⁊ dixit: Nunc dimittis seruū tuum domine ꝑm verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuum. Quod parasti ante faciem omnium populoꝝ. Lumē ad reuelationē gentium:⁊ gloriā plebis tue israel.

ORIGE.Si aūt ad tactū fimbrie vestimēti mulier sanata ē:qd putādū ē de symeone q in suas vlnas accepit ifantem ⁊ gaudebat videꝫ puulū a se gestari:q venerat ad victos,redemptos:sciēs neminē eū posse de claustro corꝓris emigrare cū spe future vite:nisi is quē in brachys cōtinebat. vita dr:Et bñdi.deū:⁊ dixit: Nūc dimit.ser.tuū dñe. THEOPHI.Qr dicit dñe:ꝓfitētis ē:q ipse mortis est ⁊ vite dñs:⁊ sic puerꝝ quē suscepit deū ꝓfitet. ORIGE.q.d.q̄diu xp̄s nō tenebā:clausus erā:⁊ de vīculis exire nō poteraz. BASI.Si aūt voces iustoꝝ ingras:oēs sup ꝫ mūdo ⁊ eius fragili moza īgemiscūt.Deu mihi dicit dauid:qr incolatꝰ meus plongatꝰ ē. AMBRO.Uiō ḡ iustū velut corꝓree carcere molis iclusuz velle dissolui vt īcipiat eē cū xp̄o. ſz q vltra dimitti:veniat in tēplū:veniat in hierusalez:expectet xp̄m dñi:accipiat in manibꝰ vbū dei: ⁊ cōplectat velut gbusdaꝫ fidei sue brachys.tūc dimittet:vt nō videat mortē q videbit vitā. GRECVS.Symeon aūt bñdicebat deū iter cetera:q ꝓmissa sibi facta sortita erāt efficacie veritate:nam cōsolationē israel oculis ꝑspicere meruit:⁊ manibꝰ portare ⁊ iō dicit: ꝑm verbum tuum.i.cū finē obtinueri ꝓmissoꝝ. at vbi visibiliter sensi qō desiderabā:nūc soluis tuū fuum nec gustu mortis attonitū:nec befitatiōis cogitationibꝰ cō turbatū.⁊ iō subdit:In pace. GREGO.nisenus:Qr post q̄ xp̄s culpā hostilē destruxit:nos quoq3 patri recōciliauit facta ē trāslatio sanctoꝝ in pace. ORIGE. Quis ē aūt q de seculo isto recedit in pace.nisi is q ītelligit q deꝰ erat in xp̄o mūdū reconcilias sibi:nihilq3 habet inimicū deo:sed oēm pacē bonis ī se opibꝰ assumpsit. GRECVS.Fuerat aūt sibi repromissuz nō visurū se mortē: nisi ꝓius videret xp̄z dñi:⁊ iō ꝫ ipletū oīdens subdit:Qr viderūt oculi mei salutare tuū. GREGO.nisenus:Beati oculi tui tā aie q̄ corꝓis:hi qdē visibiliter deū suscipiētes:illi vo nō solū q̄ visa sunt attēdētes:imo illuminati fulgore spūs dñi verbuz in carne cognoscētes:salutare nāq3 qō tuis oculis ꝓcepisti: ipse iesus ē:quo noīe salus declarat. CYRIL.Fuerat aūt xp̄i mysteriū qō patuit in vltimis tēporibꝰ seculi ꝑparatus aī mūdi originē.vñ seqtur:Qō parasti aī faciē oiuz pploꝝ.

ATHANA.s.ꝓfectā toti mūdo ꝑ xp̄m salutē. q̄liter q̄ supradictū est:q expectabat israel cōsolationē:eo q.s. tūc futurā esse cōsolationē israel agnouit in spū:cuz ⁊ in oībus pplis paratū est salutare. GRECVS.Attēde ēt sagacitatem digni ⁊ venerādi senis:aūq̄ dignꝰ videret beate visionis:ꝑstolabat solamē israel.Ut autē qō sperabat obtinuit: exclamat se vidisse salutē oīum pploꝝ:adeo.n.infantis ineffabile iubar illustrauit eū:vt ꝓcessu tpis secutura mor ꝑbi fierent nota. THEOPHI.Signāter aūt ꝓicit: Ante faciē:vt.s.oībꝰ ei⁹ incarnatio appareret.hoc aūt salutare dicit esse gentiū lumē.⁊ gloriā israel:vnde seqtur:Lumē ad revelationē gentiū. ATHANA.Sētes,n.ante xp̄i aduētum in vltimis tenebris erāt constitute: cognitione diuina ꝑuate. CYRIL.Sed xp̄s adueniens factus est lux tenebrosis ⁊ erraticis:quos diabolica manꝰ pressit.Uocari sunt aūt a deo patre ad noticiā filij: q est lux vera. ATHANA.Israel aūt ꝛz tenuiter lege illuminabat:⁊ iō nō dicit q lumē illis ꝓtulerit:sed subdit:Et gloriā plebis tue israel Memorās antiquā histoziaz:q sicut olī moyses dñm allocūdo glorioſaz rettulit faciē:sic ⁊ ipsi diuinā humanitatis lucē ptingētes:vetus abyciētes velamē:in eādē imagines trāsformarent de gloria in gloriā. CYRIL. Nā ⁊ ſi quidam eoꝝ iobediētes fuerīt:tñ reliquie salue facte sunt:⁊ ꝑ xp̄m q̄uenerunt ad gloriā.Parū ꝓmitie fuere diui apostoli:quoꝝ fulgores vniuersum orbē illumināt.fuit etiaz christus singulariter israel glia.q ꝑm carnē ex eis processit: q̄ uis cunctis vt deus ꝑesset ꝓ secula bñdictus. GREGO. nisenꝰ: Et ideo signāter dixit:plebis tue:qr non ab eis tñ

est adoratus: sed īsuper ex eis ē ꝼm carnē natus. BEDA. Et bene reuelatio gentiū israelis glorie ꝑfertur: qz cū pleni tudo gentiuz itroierit: tunc ois israel saluus erit.

¶ Et erant pater eius ⁊ mater eius mirātes sup bis que dicebantur de illo. Et benedixit illis symeon: ⁊ dixit ad Mariā matrē eius. Ecce positus est hic i ruinam ⁊ i resurrectionez multoꝝ in israel: ⁊ i signum cui contradicetur: Et tuam ipsius animam pertransibit gladius: vt reuelentur ex multis coꝛdibus cogitationes.

GRECVS. Trāscēdentiū reꝝ noticia: quotiēs ī memoriā venerit: totiēs renouat ī mente miraculuz. vnde dr̄. Et erāt pr̄ eiꝰ ⁊ mr̄ mirātes sup bis q̄ dicebanť de illo. ORIGE. Tā ab angelo q̄z a multitudīe celestis exercitꝰ: necnō ⁊ pastoꝛibꝰ ⁊ ipo symeone. BEDA. Patrē saluatoꝛis appellat: nō q̄ vere pr̄ fuerit ei: sz quo ad famā marie cōseruā dā pater sit ab oībꝰ estimatus. AVGV. Quāuis ⁊ eo mō pater illius valeat dici quo ⁊ vir marie: recte intelligiť sine cōmixtiōe carnis: ipsa copulatiōe cōiugy multo videlicz cōiunctius q̄z si eēt aliūde adoptatꝰ. neqz. n. ꝓpterea nō erat appellandus ioseph pater christi: qz nō eū concūbēdo genuerat: q̄quidē pater esset: ⁊ ei quē nō ex sua ꝺiuge ꝓcreatuz aliūde adoptassz. ORIGE. Qui autē altius aliqd ingrit: pōt dicere qm̄ generatōis oꝛdo a dauid vsqz ad ioseph ōdu cit: ne videreť fruſtra ioseph noīari: qz pr̄ nō fuerat saluatoris: vt gñatōis oꝛdo hēret locū: pr̄ dñi appellatus ē. GREGVS. Laudibus aūt dīnis exhibitis: vertit se symeō ad benedictōez adducētiū puerꝝ. vñ seqť: Et bñdixit illis symeō. Bñdictōe igiť vtrūqz donat: occultoꝝ vo ꝓfagia virgit tñ ad matrē: q̄tenus p cōmunē bñdictionē non ꝓueť ioseph si militudie pr̄is: p ea vo q̄ dicit mr̄i seoꝛsuz a ioseph: verā eaz ꝓdicit genitricē. vñ seqť: Et dixit ad ma. matrē ei⁹: ecce posi. ē hic i rui. ⁊ resurrec. mul. ī isr̄l. AMBRO. Uide vberē i oēs grāz dñi ī generatōe diffusam: ⁊ ꝓphetiā īcredulis nega tā eē. nō inuſtis. Ecce ⁊ symeō ꝓphetiçat ī ruinā ⁊ resurrectionē multoꝝ vēisse xp̄z iesuz. ORIGE. Qui simpl'r expōit pōt dicere i ruinā cū vēisse ifideliū: ⁊ i r̄surrectionē credētium. CHRY. Sicut. n. lux ⁊si oculos debiles turbet lux ē hoc mō saluatoꝛ pseuerat: ⁊si coꝛruant plurimi: nz. n. ē eius officiū destructio: sz coꝛ vesanie. quāobꝛē non solū ex salute bonoꝝ: sz etiā ex maloꝝ dissipatiōione vtus eius oñdit: nā sol qnoniā multū radiat: ꝓpterea visus debiles pcipue ꝓturbat. GREGO. nisen⁹: Attēde aūt distinctiōis exgsitā ꝓlationē: ꝑparatio qppe salutis dr̄ cozā oī populo: sz casus ⁊ subleuatio pluriū. Diuinū. n. ꝓpositū ē salus ⁊ nō deificatio singuloꝝ: casus āt ⁊ subleuatio ꝓsistit in plurium intētione credētiū ⁊ nō credētiū. Oꝛ aūt iacētes ⁊ īcreduli subleuētur: nō ē absurdū. ORIGE. Qui aūt curiosus iter ꝓtes ē: dicit neq̄q̄ eū cadere q̄ añ nō steterit: Da mihi igiť q̄ fuerit ille q̄ stetit: ī cui⁹ ruinā saluatoꝛ aduenerit: GREGO. nise. Sz p hoc designat ruinā ad ifima: q̄si nō puniendus eq̄liter añ īcarnatiōis mysteriū ⁊ p⁹datā dispēsatiōez ꝺpdicatione. Et marie hi sūt ex israel: quos nēe erat ⁊ pristinis bonis carere ⁊ penas luere grauioꝛes q̄z oēs alie gētes: eo q̄ dudū ꝓphetatū in eis ⁊ adoratū: ⁊ ex eis ꝓductuz minime suscēperūt. Iccirco spāliter eis minať ruinā. nō soluz a spiritali salute: sz ēt ꝓpter destructionē vrbis ⁊ habitātiū ciuitatē. Resurrectio vero ꝓmittiť credētibus: partī qdē velut sub lege iacētibus ⁊ ab eius fuitute subleuandis: partim vero velut consepultis cum christo ⁊ ei consurgētibus. His autē verbis ītellige p cōcoꝛdiaz intellectuuz: ad dicta ꝓphetica vnū ⁊ eūdē deū ⁊ legislatoꝛē: ⁊ in ꝓphetis in novo testamēto locutū eē. lapidē nāq̄ ruine ⁊ petram scāda li futuruz: ne confundanť credētes in eū ꝼmo ꝓphetic⁹ declarauit. ORIGE. Est āt ⁊ altiꝰ qd ītelligēduz aduersus eos q ꝺoctoꝛē latrāt dicētes: Ecce deꝰ legis ⁊ ꝓphetaꝝ: videte q̄lis sit: Ego ingt occidaz: ⁊ ego viuificabo. si ꝓpterea cruētus ē iudex ⁊ crudelis cōditoꝛ: manifestissimū ē ⁊ iesuz eē illiꝰ filiū: cadē sigdē de eo ꝺ scripta sūt: q̄ veniat ī ruinā ⁊ resurrectionē multoꝝ. AMBRO. Ut. s. iustoꝝ iniquoꝝq̄ merita discernat: ⁊ p nostroꝝ q̄litate factoꝝ iudex verus ⁊ iustꝰ: aut supplicia decernat: aut p̄mia. ORIGE. Ui dēdū ē aūt ne forte saluatoꝛ nō eque alys ī ruinā venerit ⁊ in resurrectionē: qz. n. peccato stabā: p̄mo mihi vtilitas fuit vt caderē: ⁊ peccato mozerer. Deniqz ⁊ sci ꝓphete qñ angustius aligd cōtēplabanť cadebāt in faciē suaz: vt peccata p ruinā pleniꝰ purgarenť. hoc ipsuz ⁊ saluatoꝛ tibi p̄mū cōcedit. peccatoꝛ eras: cadat in te peccatoꝛ: vt possis debinc resurgere ⁊ dicere: Si cōmoꝛtuus sumꝰ: ⁊ ꝓuiuemꝰ. CHRY. Resurrectio gdē ē cōuersatio noua. cū eni lasciuꝰ castꝰ efficiť: auarus misericos: atroꝝ māsuescit: resurrectio celebratur: moꝛtuo gdē peccato: resurgēte vo iustīcia. Segq̄ť: Et insignū cui ꝺicetur. BASI. Signum cōtradictionē accipiēs ꝓprie crux dr̄ a scriptura. Xp̄c. n. ingt moyses serpētē eneū ⁊ posuit p signo. CREGO. nise. Miscet aūt dedecꝰ gloriē: Dui⁹. n. rei nobis christicolis ē hoc signū idiciū: ꝺdictionis vo dū ab his gdē accipiť vt ridiculosum ⁊ horribile: ab his vo admodū aduenerādū. Uel forsan ipm xp̄m noīat signū: tanq̄ supra naturam existentem ⁊ signoꝛum auctoꝛez.

BASI. Est. n. signū alicuius rei mirabilis ⁊ occulte indicatiuū: visum gdē a simplicioꝛibus: ītellectū vero ab habētibus exercitatū ītellectū. ORIGE. Oibus aūt q̄ de xp̄o narrat hist̄oria ꝺdicť: nō q̄ ꝺdicant hi q credebāt in eum. Nos qppe scimꝰ oia vera eē q̄ scripta sunt: sed qz apud īcredulos vniuersa q̄ de eo scripta sunt: signuz sunt cui ꝺicetur.

GREGO. nisenus: Hec sigdē de filio dicunť: spectāt tñ ad eius genitricē: duz singula sibi assumit simul piclitata ⁊ glorificata: nec tñ pspera: sed illa denunciat ēt doloꝛosa. nā seqtur. Et tuā ipsi⁹ aīam ptrāsibit gladius. ORIGE. Nulla docet hist̄oria beatā mariā ex hac vita gladij occisiōe migrasse: pserti cū nō aīa: sz coꝛpus ferro soleat iterfici. vñ restat ītelligi gladiū illū de quo dr̄. Et gladius in labys eoꝝ, hoc est doloꝛē dñice passionis aīam eius ptransisse: que ⁊ si xp̄m vtpote dei filiū sponte ꝓpria moꝛi: moꝛtēq̄z ipsam nō dubitaret esse deuicturū: ex sua tñ carne ꝓcreatū: non sine doloꝛis affectu potuit videre crucifigi. AMBRO. Uel prudentiā marie nō ignarā mysterij celestis ostēdit: viuuz est. n. verbū dei ⁊ validū: ⁊ acutius omni gladio acutissimo.

AVGV. de que. no. ⁊ ve. testamēti. Ul'per hoc significauit q̄ Maria: p quā gestū est. īcarnationis mysteriū ī moꝛte dñi stupoꝛe quodā dubitauit: videns filiū dei sic humiliatum vt vsqz ad moꝛtē descenderet. Et sicut gladius ptransiens iuxta hominē timoꝛē facit: non pcutit: ita ⁊ dubitatio mestitiaz fecit: nō tñ occidit. qz nō sedit in aīo: sed ptransyt quasi per vmbrā. GREGO. nisenus: Sed nec ipsaz solā in ea passione occupari significat cū subdiť: Ut reuelentur ex multis coꝛdibus cogitationes: quod dicit vt euentuz designet. non autem causualiter ponitur. Dis enim omnibus euenientibus: secuta est erga multos intentionuz directio. Quidam enim deum fatebantur in cruce: alij ne sic ab ipsa mys ⁊ criminationibus desistebant. Uel hoc dictū ē: quatenus tempoꝛe passionis pateant ex plurium coꝛdibus meditationes: ⁊ emendentur per resurrectionem. veloꝝ eni illis post ambiguitatem certitudo superuenit: nisi forte reuelationem: illuminationem quis estimet: vt solitum est scriptura. BEDA. Sed ⁊ vsqz ad cōsumationē seculi presentis ecclesie aīam gladius durissime tribulationis pertransire non cessat: cum signo fidei ab imꝓbꝛis contradici: cuz audito dei verbo multos cū xp̄o resurgere: sed plures a credulitate ruere gemebūda pertractat: cum reuelatis multoꝝ

cordiū cogitatōib⁹: vbi optimū euāgely semē: vbi çiçania vitioꝝ vel pl⁹ iusto p̄ualare vel sola germinare cōspicit.
ORIGE. Cogitatōes ēt male ī hoīb⁹ erāt: q̄ pterea reuelate sūt vt occideret eas ille q p nob mōtu⁹ é. Quādiu. n. abscōdite erāt: iposibile erat eas penit⁹ iterfici. vñ & nos si peccauerim⁹: debem⁹ dicere: Inigtatez meā nō abscōdi. Si. n. reuelauerim⁹ peccata nr̄a: nō solū deo: sed his q possunt mederi vulneribus nostris: delebuntur peccata nostra.

¶ Et erat Anna pphetissa filia phanuel de tribu aser: hec p̄cesserat ī diebus multis: & vixerat cum viro suo ānis septē a virginitate sua. Et hec vidua vsq ad annos octogitaquatuor: que non discedebat de templo ieiunijs & obsecrationibus seruiens nocte ac die. Et hec ipsa hora superueniens confitebaī dño: & loquebaī de illo oibus qui expectabant redemptionem israel.

AMBRO. Prophetauerat symeon: pphetauerat copulata coniugio: pphetauerat ẏgo: debuit & vidua pphetare: ne q̄ pfessio deesset aut sexus. & ideo dr̄: Et erat āna pphetissa filia phanuel ō tribu açer. THEOPHI. Immorat⁹ euāgelista circa anne descriptionē: & patrē & tribū enarrās: testes q̄si multos adducēs q patrē & tribū viderūt. GREGO. Nisenus: Uel q: tūc tpis cū hac alie q̄daz eodē nomine nūcupabaī. Ut igiī ad eā manifesta discretio fieret: patrē ei⁹ cōmemorat: & generis q̄litatē ōscribit. AMBRO. Antea vero & stipendys viduitatis & moribus talis iducīt: vt digna fuisse credaī q̄ redēptorē oīuz nunciaret, vnde sequtur: Hec pcesserat ī diebus multis & vixerat cuz viro suo ānis septē a vginitate sua: & hec vidua vsq ad annos octuagintaq̄tuor. ORIGE. Neq; n. spūssanct fortuitu habitauit ī ea: bonū. n. est pmū siq̄ potest virginitatis grāz possidere. Si aūt hoc nō potuerit: fz euenerit ei vt pdat vigz: vidua pseueret. q̄ō qdē nō solū post mortē viri: sed etiā cum ille viuit oz habere in animo: vt etiā si nō euenerit: volūtas ipsi⁹ & pposituz a domino cozonef̄: & dicat: Hoc voueo: hoc p̄mitto: si mihi humanū aliqd quod nō opto cōtigerit: nihil aliud faciaz q̄ incontaminata & vidua pseuerē. Juste ergo sancta mulier spūz pphetandi meruit accipere; q: longa castitate: longis etiā ieiunys ad hoc culmē ascēderat. vnde sequtur: Que nō discedebat de tēplo ieiunys & obsecrationib⁹ seruiens die ac nocte. GREGO. In quo liquet q̄ cetera rū virtutū ierat ei congeries: & aspice ꝓfozmez symeoni virtutib⁹: simul. n. erāt in tēplo: simul ēt digni reputati sūt pphetica grā. vñ sequtur: Et hec ipsa hora supueniens cōfitebaī dño. GREGO, nisen⁹: Hoc est regratiabaī videdo mūdi salutē in israel. & ꝓfortabaī de iesu: qm ipse esset redēptor: idēq; saluator. vñ seq̄ī, et loq̄baī ō illo oīb⁹ q expectabant redēptionē israel. Uez q: anna pphetissa modicum aliqd & nō nimis claz de xp̄o disseruit euāgeliū; nō seriati iduxit q̄ ab ea sunt dicta. Fortan aūt ob hoc aligs symeonē pueniss̄e fatebiī: eo q⁹ is qdē formā legis gerebat. nā & ipm nomē notat obedientiā: illa vo grē: qō iterptatio nois manifestat: iter quos xp̄s medi⁹ erat: iccirco illū qdē dimisit cuz lege morientē: hāc vo fouet vltra vitētē p grāz. BEDA. Juxta ītellectū ēt mysticū anna ecclesiā significat: q̄ in pūti spōsi sui est morte q̄si viduata. Numer⁹ ēt annoꝝ viduitatis eius tp̄s ecclesie designat: quo in corpore ꝓstituta pregrinaī a dño. septies qdē duodeni. lxxxiiij. faciunt: & vij. q dē ad hui⁹ seculi cursum q dieb⁹, vij. voluiī. xij. vo ad perfectionem doctrine apostolice pertinent. Ideoq; siue vniuersalis ecclesia: seu quelibet anima fidelis que totuz vite sue tēpus apostolicis curat mancipare institutis: octogita quattuor annis dño seruire laudatur. Tempus etiaz septē annoꝝ quo cū viro suo māserat ꝓgruit: naz pp dñice pulegiū maiestatis quo in carne versat⁹ docuit: in signū pfectionis simplex septē annoꝝ ē numer⁹ exp̄ssus: Arridet ēt ecclesie mysterys & anna: & gra ei⁹ iterpretabaī: & filia ē phanuelis: qui facies dei dicitur & de tribu açer. i. beati descendit.

¶ Et vt pfecerunt oia p̄m legē dñi reuersi sunt in galileam in ciuitatē suam nazareth. Puer autez crescebat: & cōfortabaī plenus sapientia: & gratia dei erat in illo. Et ibant parētes eius per oēs annos in hierusalem in die solenni pasche.

BEDA. Pretermissit hoc loco lucas que a matheo satis exposita nouerat. dñm videlicet post hoc ne ab herode necandus inueniretur: in egyptum a parentibus esse delatum: defunctoq; herode sic demū in galileam reuersum: nazareth ciuitatē suaz inhabitare cepisse. Solent eni euangeliste singuli sic omittere quedaz: que vel ab alys cōmemorata viderunt: vel ab alys cōmemorāda in spiritu p̄uide runt: vt continuata sue narrationis serie: quasi nulla p̄termisisse videanī: q̄ tñ alterius euāgeliste cōsiderata scriptura quo loco trāsita fuerint: diligens lector inueniat. Unde multis p̄termissis lucas dicit: Et vt perfecerunt oia fz legē dñi: reuersi sūt in galileā ciuitatē suaz nazareth. THEOPHI. Erat qdē eoꝝ ciuitas betthleē sicut patria: nazareth vero tāq̄ habitaculū. AVGV. de cō. euāge. Fortē aūt fz mouet: quō dicat mattheus propterea cum puero parētes eius isse in galileam: q: metu archelai in iudeam ire noluerunt: cum propterea magis isse in galileam videantur: q: ciuitas eoꝝ erat nazareth galilee: sicut lucas hic nō tacet. Sed itelligendū est: vbi angelus in somnis in egypto dixit ad ioseph: Surge & accipe pueruz & matrem eius & vade in terram israel: sic intellectum p̄mo eē a ioseph: vt putaret iussum se esse pergere in iudeam. ipsa. n. intelligi p̄mitus potuit terra israel. porro autem postea quoniam comperit illic regnare filiuz herodis archelaū: noluit obuiere se illi periculo: cum posset terra israel etiā sic intelligi: vt etiaz galilea illi deputaretur: q: & ipsam populus israel incolebat.

GRECVS. Uel aliter: Enumerat hic lucas tempus aī descensum in egyptum: neq; n. ante purgationē eā ioseph deduxisset. Ante vero q̄ in egyptum descenderent: non receperant per oracula vt nazaret pergerent: imo quasi libentius in patria conuersantes illuc vltro pergebant: Cum eni ad nihil aliud ascensus in bethleem euenisset: nisi causa descriptionis: expedito eo: cuius causa ascenderant: descēdūt in nazareth. THEOPHI. Poterat autez p̄m corpus ex ipso vtero in mensura mature etatis p̄odire: sed videretur hoc p̄m phantasiam: propterea paulatim crescit. vnde sequtur: Puer aūt crescē. & confortabatur. BEDA. Notanda est distinctio verboꝝ: q: dñs iesus christus in eo q⁹ puer erat. i. habitū humāe fragilitatis induerat: crescere & cōfortari habebat. ATHANA. Ceterum si p̄m quosdam carnem in diuinam naturā mutata est: quō capiebat augmentū: increato enim augmentuz attribuere nefarium est. CYRIL. Decenter vero etatis incremento sapiē ꝓuixit augmentum cū dicit. Et cōfortabatur. s. spū: nam iuxta mensuram etatis corporee: natura diuina sapiam propriā reuelabat. THEOPHI. Si eni dū paruus etate erat omnem sapientiā demonstrasset: videret p̄odigiū: fz p pfectū etatis seipsum ostēdebat: vt totū impleret oꝛbē. Non aūt quasi suscipiens sapiaz spū confortari dicitur: quod eniz abinitio pfectissimum est: quō pōt deinde perfectius fieri: vñ sequitur: Ple. sapi. & gratia dei erat in illo. BEDA. Sapientia quidem: q: in ipso habitat oīs plenitudo diuinitatis corporaliter, gratia āt: q: homini iesu christo magna gratia donatum ē: vt exquo homo fieri cepisset: perfectus esset & deus: multo autē magis in eo q⁹ verbum dei & deus erat. nec confortari indigebat: nec habebat augeri. Adhuc autē eis

parulus esset habebat gratiam dei: vt quō in illo oīa mirabilia fuerant ita ꝛ pitia mirabilis esset: vt dei sapia cōpiere/tur. Segtur: Et ibant parentes eius p oēs annos ī bie. i die soleni pasche. CHRY. In hebdoꝝ solēnitatib⁹ nō soluꝫ tps: sed etiā locum obseruare lex iusserat: ꝛ ideo nec domini parētes extra hierosolymā celebrare pascha volebant.

AVGV. de cō. euan. Quō aūt ibant parētes eius p oēs annos pueritie xpi in hierlm: si archelai timore illuc prohibebant accedere: hoc mihi dissoluere non eēt difficile: nec si aliqs euangelistaꝝ expressisset q̄dīu regnaret archelaus. Fieri. n. poterat vt p die festū iter tam ingentē turbā latenter ascenderēt mox reuersuri: vbi tū alys diebꝰ hitare meruerunt: vt nec solēnitate ptermissa essent irreligiosi: nec cōtinua mansione cōspicui cū vero etiā de regno archelai oēs q̄ fuerit diuturnū tacuerint. iste quoqꝫ intellectus patꝫ: q̄ lucas dicit: per omnes annos eos ascēdere solitos ī hierlm: tunc accipimus factum: cum iam non timereī archelaus.

¶ Et cum factus esset annorum duodecim: ascendentibus illis in hierosolymam ſm ꝓsuetudinē diei festi: consumatisqꝫ diebus cum redirent: remansit puer iesus in bierusalē: ꝛ nō cognouerūt parentes eius. Existimātes aūt illū esse in comitatu: venerunt iter diei: ꝛ regrebāt eū iter cognatos ꝛ notos. Et non inuenientes: regressi sunt ī bierusalem requirentes eū. Et factū est post triduum inuenerunt illum in templo sedentem i medio doctoꝝ audiētē illos: ꝛ iterrogātē eos. Stupebant aūt oēs q eū audiebāt sup ꝓuidētia ꝛ responsis eiꝰ. Et videntes admirati sūt. Et dixit mater eiꝰ ad illū: Fili qd fecisti nobis sic? Ecce pater tuus ꝛ ego dolētes querebamꝰ te. Et ait ad illos. Quid ē q̄ me q̄rebatis? Nesciebatis q̄ in his q̄ patris mei sunt oportet me eē? Et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad eos.

CYRIL. Quia dixerat euangelista q̄ puer crescebat ꝛ confortabatur: ꝓprium sermonē verificat: inducens iesum vna cū sacra virgine in bierusalem ascendentē. vñ dr: Et cū factꝰ esset ie. an. xy. ascen. illis bie. GRECVS. Non enim iudiciū sapie trāscēdit etatis mensuram: sed quo tēpore pernes nos discretionis ratio perfici cōsueuit. xy. f. anno dñice sumitur disputationis exordium: hic. n. ꝑdicāde fidei euāgelii ꝓpientia demōstratur. AMBRO. Uel a. xy. anno dñice sanctiū numerus debebatur. BASI. Possumus ꝛ hoc dicere: q̄ sicut septenario numero sic ꝛ duodenario q̄ multiplicatis inter se inuicez septenary partibus constat: vt rex vel temporum vniuersitas ac perfectio designetur: atqꝫ iō quo oīa loca vel tempora doceat occupari: recte a duodecimo numero iubar xpi sumit exordiuꝫ. BEDA. in homi. Q̄ aūt dominus per oēs annos cum parentibus ī pasca hierosolymā venit: humilitatis est humane indiciū: bois nāq̄ est ad offerenda deo sacrificia cōcurrere: ꝛ eū orationib⁹ cōciliare. Fecit ergo dominus iter homines homo natus: qō faciendū hominibus per angelos imperauit deus. vnde dicitur. Scōm cōsuetudinē diei festi. Sequamur igit iter bumane cōuersationis eius: si deitatis gl'iam delectamur in tueri. GRECVS. Celebrato autem festo alys remeantibus: iesus latenter remansit. vnde sequitur. Cōsummatisqꝫ diebus cum redirent: remansit puer iesus in bierusalem: ꝛ non cognouerunt parentes eius. Dicit autem. cōsummatis diebus: q̄ septem diebus durabat solēnitas. Ideo antez latenter remanet: ne parentes ipedimēto eēnt disputatiōi patrē de eū legispitis: vl' forsitā hoc euitās ne videaī parentes/contēnere: si mandantibus nō pareret. Latēter ergo remanet: ne aut retrabatur: aut sit inobediens. ORIGE. Non aūt miremur parētes vocatos: quoꝫ alter ob partum alter ob obsequiū patris ꝛ matris meruerūt vocabula. BEDA. in ho. Sz queret aliqs: Quomō dei filius tāta parentuꝫ cura nutritus potuerit obliuiscendo relinq̄: Cui respōdendū: Quia filys israel moris fuit vt tēporibus festis vel hierosolymā cōfluentes: vel ad ꝓpria redeūtes: seorsiuꝫ viri: seorsiuꝫ femine incederēt: infantesq̄ vel pueri cū quolibet parente indifferēter ire potuerint: ideoq̄ mariā vel ioseph vicissim putasse puerū iesum quē secū nō cernebāt: cū altero parente reuersum. vnde segtur. Existi. au. il. esse ī comi. vene. iter diei: ꝛ requi. eū iter cognatos ꝛ notos. ORIGE. Sicut āt qñ insidiabantur ei iudei: elapsus est de medio eoꝝ ꝛ nō apparuit. sic ꝛ nunc puto remansisse puerꝫ iesuꝫ: ꝛ parentes ciꝰ vbi remanserit ignorasse. Segtur. n. Et nō inue. re. sunt in bie. reg. eum. GLO. Una quidē die reuersi sunt a bierusalē. secūda querūt iter cognatos ꝛ notos: ꝛ nō inuenientes tertia die regressi sunt in bierusalē: ꝛ ibi inuenerūt. vnde sequitur: Et factū est post tri. iue. eū in tēplo. ORIGE. Nō statim vt querīt inuenīt: nō. n. iter cognatos ꝛ carnis ꝓpinquos inuenitur iesus: neq̄. n. poterat humana cognatio dei filiū cōtinere. Nō inuenīt inter notos: q̄ maior est mortali noticia in multoꝝ comitatu nō pōt inueniri: nec vbiqꝫ inuenerūt: sed in tēplo. Et tu ergo quere iesum in templo dei: quere in eccla vbi xpi ſmonē atqꝫ sapiaz. i. filiū dei reperies. AMBRO. Post triduū repīt in tēplo: vt esset idicio q̄ post triduuꝫ triūphalis passionis in sede celesti ꝛ honore diuino filius nr̄e se oīderet: resurgens q̄ mortuꝰ credebaī. GLO. Uel q̄ quesitꝰ aduētus christi a patriarchis aū legē nō est inuentus: quesitus a ꝓphetis ꝛ iustis sub lege nō est inuentꝰ: quesitꝰ a gentilibꝰ sub gra inuenīt. ORIGE. Quia vo parvulus erat: inuenīt in medio ꝑceptoꝝ sanctificās ꝛ erudiēs eos. vñ dr: Sedentē ī medio doctoꝝ audientē illos ꝛ interrogantem. ꝛ hoc pietatis officio vt nos doceret quid puerisq̄uis sapiētes ꝛ eruditi sint cōueniret: vt audiāt potiꝰ magistros q̄ docere desiderent: ꝛ se vana ostētatiōe nō iactent. Interrogabat aūt nō vt addisceret: sed vt iterrogans erudiret. ex vno ꝓpe doctrine fonte manat ꝛ interrogare ꝛ rñdere sapiēter. vñ segī: Stupe. āt om. q eum audie. su. pru. ꝛ rñ. suis. BEDA. Ad oīendū. n. q̄ homo erat: bonos magistros humiliter audiebat. ad ꝓbādū vo q̄ ꝺus erat eisdē loquētibus sublimiter rñdebat. GRECVS. Querit. n. rationabiliter: audit prudēter: rñdet q̄ prudēti⁹ q̄ stupore faciebat. vñ segtur: Et vi. admi. sunt. CHRY. sup ioānē: Nullū ꝓpe miraculū egit dñs in pueritia. hoc tamē vnum pdit lucas: p q̄ mirabilis videbaī. BEDA. Diuina sigdē lingua sapiaz, pdebat: sed infirmitatē etas ꝓtendebat humanā. vñ iudei iter alta que audiūt: ꝛ infirma que vidēt dubia admiratiōe turbātur. nos aūt nequaq̄ miremur: si sciētes ſm ꝓphetam q̄ sic paruul⁹ natus est nobis: q̄ pmanet deꝰ fortis. GREGVS. Mirāda vo di genitrix maternis affecta visceribꝰ quasi cū lamētis ingsitionē dolorosaz oīdit: ꝛ oīa sicut mater ꝛ fiducialiter ꝛ humiliter ꝛ affectuose exprimit. vñ segtur: Et dixit mater eius ad illū: Fili qd fecisti nobis sic. ecce pa. tuus ꝛ ego do. quere. te. ORIGE. Noverat virgo sacrata hūc nō eē filiū ioseph: ꝛ tū patrē vocat illiꝰ spōsuꝫ suū: ꝓp iudeoꝝ suspitioēz estimātiū ipm vulgo fore cōceptū. Dicet aūt forte simpliciꝰ q̄ eū honorauit spūs sanctus prīs noīe: eo q̄ puerꝫ iesū educauit. artificiosius vero eo q̄ genealogiam ioseph ex dauid, pduxit: ne superflua censeret. Cur autē dolētes eū querebāt: an ex eo q̄ pierit puer: an errauerit? Absit. Nūquid. n. fieri poterat vt perditum formidarent infantem: quē dñm esse cognouerant: ſz quomodo tu si qñ scripturas legis queris in eis sensum cuz dolore: non q̄ scripturas errasse arbitreris: sed veritatem

quã intrinsecus hñt queris ĩuenire.ita illi querebãt iesum: ne forte relinquẽs eos reuersus cẽt ad celos:cũ illi placuiſſet iterꝝ descẽsurus.Oportet ergo eũ qui querit ieſuꝫ nõ negligenter ⁊ dissolute trãsire ſiĕ multi querũt ⁊ nõ ĩueniũt:ſꝫ cũ labore ⁊ dolore. GLO.Uel metuebãt ne qõ herodes ĩ ãfantia eiꝰ patrasse quesierat:tũc iã in pueritia positũ inuenta opportunitate aly iterficerẽt. GRECVS.Sꝫ ipſe dñs rñdet ad oĩa ⁊ corrigẽs quodãmõ dictũ eiꝰ de eo q putabãt pater.vel patrẽ manifestat docẽs nõ p ĩfima gradi:ſꝫ in altũ extolli.vñ ſequtur:Et ait ad illos:Quid est qꝺ me quereba tis? BEDA.Et qõ potiꝰ debebat ei cui est eternus filius: mentis oculos attolere cogit.vñ ſequtur:Nescie.qz in his q̃ pa.mei sunt opor.me eẽ? AMBRO. Due sunt in christo generatiões:vna ẽ paterna:altera materna.pꝛ̃na diuinior: mꝛ̃na vero q̃ in nr̃z laborẽ vſũqꝫ descẽdit. CYRIL.Hoc igit̃ dicit oñdẽs se mẽsurã humanã trãscẽdere:⁊ innuẽs qꝺ sacra virgo effecta sit ministra negocy cũ peperit carnẽ.ipe vero nãliter ⁊ vere deꝰ erat:⁊ filiꝰ patris excelsi. Hinc aũt valẽtini seq̃ces audiẽtes qꝺ tẽplũ erat dei pudeãt dicere qꝺ creator ⁊ legis deꝰ:⁊ tẽpli nõ ipe pꝛ̃ est christi. EPIPHA. Attẽdat ⁊ hebion qꝺ post ãnos.xy.⁊ nõ post tricesimũ annũ christus repitur stupẽdus in ꝓmonibus gre. quãobrẽ nõ est dicere qꝺ postq̃ venit ad eũ spiritus in baptismo: factꝰ fuit xp̃s:ſꝫ ab ipa pueritia ⁊ tẽplũ agnouit ⁊ pꝛ̃ez. GRECVS. Hec ẽ demõstratio pꝛ̃ma sapie ⁊ virtꝰ pueri ieſu. que nãq̃ puerilia eius vocant:diabolice putamus esse consideratio nis:nisi quis ea sola velit acceptare nequaq̃ his q̃ tenemꝰ oppugnantia:sed magis consona ꝓpheticis dictis: quia speciosus ꝓ filys hoĩum:⁊ matri obediens:⁊ moribus facetus: ⁊ visu nõ modicũ venerãdus ⁊ placidus:ad loquendum facundus:dulcis ⁊ ꝓuidus:⁊ multũ strẽnuitate cognitꝰ tanq̃ qui repletus sapia fuerat:⁊ sicut in alys sic conuersationis humane atq̃ locutionis q̃uis supra hominem terminus ⁊ rõ:manſuetudo.n.sibi pꝛecipuũ. Super hec aũt omnia vbi ascendit super verticem eius:nec humana manus excepta mꝛ̃na. Nic aũt possumus vtilitatẽ cõsequi.Dum.n.mariaꝫ increpat dñs querentẽ ipsum inter ꝓpinquos: omissionem vinculoꝝ sanguinis apertissime suggerit:oñdens qꝺ nõ contingit metã pfectionis attingere eũ:q adhuc vagatur in his que coꝛpori cõferunt:⁊ qꝺ homo deficit a pfectione per affectũ cognatoꝝ.Segtur:Et ipſi nõ intel.ver.quod locu.est ad illos. BEDA.Quia.ſ.de sua diuinitate ad eos loquebatur. ORIGE.Uel nesciebant vtrũ dicẽs:in his que patris mei sunt:significaret ĩ tẽplo:an aliqd altius ⁊ qõ magis edificat.Unusqsq;.n.nr̃z si bonꝰ fuerit:potiꝰ sessio ỏi pr̃is ẽ. Sigs aũt nostꝝ sessio dei patris est:hẽt in medio sui iesum.

¶ Et descendit cum eis: ⁊ venit nazareth ⁊ erat subditus illis. Et mater eius cõseruabat omnia verba hec ꝓferẽs ĩ corde suo. Et ieſus ꝓficiebat sapientia ⁊ etate ⁊ gratia apud deum ⁊ hoies.

GRECVS:Totam intermediã christi vitã que est iter ostensionẽ etatis ⁊ tempus baptismatis velut immunẽ alicuius famosi ⁊ publici miraculi ⁊ doctrine euangelista sub vno verbo colligit dicẽs:Et descẽ.cũ eis: ⁊ venit naçareth. ORIGE.Crebro ieſus descẽdit cũ discipulis suis nec sem ꝓ versat̃ ĩ mõte.qz nõ valebãt q varys morbis laborabant ascendere in montẽ.iccirco ⁊ nunc descẽdit ad illos q deor sum erãt.Segtur:Et erat subdit̃ illis. GRECVS:Quãdoqz.n.verbo pꝛius leges instituens:ipse secundario opere cõprobabat:sicut illud:Bonꝰ pastor aĩaꝫ suã ponit pro oue bus suis.Ipse nãq̃ paulo post nostram salutem exquirens aĩam exposuit ꝓpriã.aliquando vero pꝛius viuẽdi ꝓponit exemplar:⁊ postea ꝓmebat verbotenus sanctionem: sicut hic:hec tria pre ceteris opere monstrans:diligere deum:honorare parentes: deum vero ⁊ ipsis pre ferre parentibus Cũ.n.reprehẽderet̃ a parentibꝰ minoꝛis cure cetera reputat q̃ que sunt dei:deniqz ipsis quoqz parẽtibꝰ obedientiã prestat. BEDA.Quid.n.magister virtutis nisi officiũ pietatis ꝑleret:Quid iter nos aliud q̃ quod agi a nobis vellꝫ agꝛet? ORIGE.Discamꝰ ergo ⁊ nos fily parẽtibꝰ nostris esse subiecti:qꝺ si patres nõ fuerint: subyciamur his qui patrum habent etatẽ. Jesus filiꝰ dei subycitur ioseph ⁊ marie: ego vo subyciar episcopo q mihi cõstituꝰ est pr̃:puto qꝺ intelligebat ioseph:qz maioꝛ se erat iesus:⁊ trepidus modera bat imperiũ. Uideat ergo vnusqsqz qꝺ sepe q subiectꝰ ẽ maioꝛ sit.qõ si intellexerit:nõ elenabit̃ supbia q est sublimioꝛ dignitate:sciẽs sibi meliorẽ eẽ subiectũ. GREGO.misenꝰ. Amplius qm̃ impuberibꝰ adhuc ẽ ipfecta discretio: egerq; per ꝓuectos ad statũ ꝓuebi perfectionẽ.iõ cũ ptigisset duodecimũ ãnũ:paret parentibꝰ vt oñdat qꝺ gcqd p.pmotionẽ pficit̃:añq̃ ad finẽ pueniat:obedientiã tanq̃ pducentẽ ad bonũ vtiliter amplexat̃. BASI.in libro religionũ.Ab ipa aũt ꝓneua etate parentibꝰ obediẽs quẽlibet laborẽ coꝛporeum humiliter ⁊ reuerenter sustinuit.Cum.n. hoies, eẽnt honesti ⁊ iusti:egeni tam ẽ necessarioꝝ penuriã patiẽtes:te ste ꝓsepi partꝰ venerãdi ministro.manifestũ est qꝺ sudoꝛes coꝛporeos cõtinuo frequẽtabãt:necessaria vite sibi querentes:iesus aũt obediens illis vt scriptura testat̃ etiã in fustinẽdo labores subiectionẽ plenariã sustiebat. AMBRO. Et miraris si patri defert qui subditur matri:? nõ vtiqꝫ ifirmitatis:sed pietatis est ista subiectio.Attollat lz caput hereticus vt alienis auxilys asserat q mittit̃ idigere. Nũqd q humano egebat auxilio:vt materno seruiret imperio:? deferebat ancille:deferebat simulato patri:⁊ miraris si deo detulit:an homini deferre pietatis ẽ:deferre deo:ifirmitatis? BEDA.Uirgo aũt siue q̃ intellexit siue q̃ nõdũ itelligere potuit oĩa sua pariter ĩ coꝛde q̃si ruminãda ⁊ diligentius scrutãda recõdebat.vñ segt̃:Et mr̃ ei? ꝓser.oĩa ver.hec ꝓferebat ĩ coꝛ. suo. GRECVS.Cõsidera pudẽtissimã mulierẽ mariã:ve sapie mr̃em q̃r scholaris sit pueri. Non.n.vt pueroneqz vt viro:ſꝫ vt ỏ vacabat: vlteriꝰ ⁊ illius voces ỏinas ⁊ opa reputabat:iccirco nil ex victis aut actis ab eo icassũ illi patebat:sed siĕ ipm verbũ pꝛius in visceribus ita nunc eundem modos ⁊ dicta cõcipiebat:⁊ in coꝛde suo quodammodo fouebat:⁊ hoc quidẽ iã secũ in pñti cõtẽplabat̃.hoc aũt expectabat in futuꝝ clarius reuelandũ:⁊ hac quidem rãq̃ regula ⁊ lege ⁊ per totã vitã vtebat̃.vñ segtur:Et iesus pficiebat etate ⁊ sapia ⁊ gra apõ deũ ⁊ hoies. THEOPHI. Sꝫ iquiũt: Quo põt equalis patri eẽ in suba:q quasi imperfectus crescere dr̃:nõ aũt in eo qꝺ est vbũ dr̃ incrementũ suscipere:sed in eo qꝺ factꝰ est hõ.Si cuĩ vere ꝓfecit:postq̃ factum est caro q añ imperfectꝰ extiterat:qd ergo gras agim? ei velut incarnato pro nobis:Qualiter aũt si ipse est vã sapiẽtia:in sapientia põt augeri:vel qualr̃q ceteris largitur gram:ipe ĩ gra ꝓmouet̃:Amplius si nemo scãdaliçat̃ cu audit qꝺ vbũ seipm humiliauerit:ifima q̃dã de deo vbo sentiens:sed potiꝰ mirat̃ miam eiꝰ:quo nõ ẽ supuacaneũ scãdaliçari audiẽdo qꝺ ꝓficit:Nã siĕ ꝓ nob humiliatꝰ ẽ:sic ꝓ nobis ꝓfecit vt nos in eo ꝓficiamꝰ q lapsi fuimꝰ p pctñ.nã gd spectat ad nos ipse vere pro nobis xp̃s suscepit:vt cũcta reformet in melius. CYRIL.Et attẽde qꝺ nõ dixit ꝓficere võũ ꝛ ieſũ:ne simplex vbũ ꝓficere intelligas:ſꝫ vbũ caro factũ. THEOPHI.Et siĕ vbũ ĩ carne passum fatemur: q̃uis sola caro fuit passa:qz caro vbi erat q̃ patiebat̃:ita pficere dr̃ ex eo qꝺ humanitas ꝓficiebat in ipso. GREGO. naçançenus.Dicit̃ aũt fm humanitatẽ ꝓficere:nõ qꝺ ipa sciẽpiat augmentũ que ab initio fuit pfcã:ſꝫ ex eo qꝺ paulatim manifestabat̃. THEO.Nãlis.n.lex respuit hoiem sensu maioꝛe vti q̃ etas coꝛpis patiat̃:erat itaq; vbũ factũ hõ qꝺ fectũ cũ sit virtꝰ ⁊ sapia pr̃is.Uerꝝ:qz dandũ erat aliqd nãe moꝛib?:ne aliqõ extraneũ a videtibꝰ reputeẽ tãq̃ ho

paulatī crescēte corpore manifestabat scīpm: ꝛ quotidie sapiētior ab audientib⁹ ꝛ videntib⁹ censebaꝫ. GRECVS. Proficiebat ergo fm etatē gdē corpore in virilē statū promoto. sapīa aūt p eos q ab eo diuina docebanꝫ. gratia vero qua cū gaudio promouemur: credētes in fine obtinere que ab ipso ꝓmissa sūt: vt hoc quidē apō deū ex eo q assumpta carne paternū opus peregit: apō hoīes vo p cōuersationem eoꝝ a cultu idoloꝝ ad sūme trinitatis notitiā. THEO. Dicit enī: Apud deū ꝛ hoīes: qz prius decet placere deo ꝛ postea hoībus. GREGO. nisenus. Differenter etiaz ꝓficit verbū in bis q ipm suscipiūt: fm enim mensuram illius apparet: aut infans: aut adultus: aut perfectus. Capi. III.

Anno autē quintodecimo īperij tyberij cesaris: procurāte pōtio pilato iudeā: tetrarcha aūt galilee herode: philippo aūt fratre eiꝰ tetrarcha ituree ꝛ traconiditis regionis: ꝛ lysania abiline tetrarcha: sub principibus sacerdotū anna ꝛ caypha: factum est verbum domini sup ioannem zacharie filium in deserto.

GREGO. in ho. Redēptoris ꝑcursoꝝ quo tempore vbuz ꝑdicationis accepit: memorato romane reipu. principe ꝛ iudee regibus designaꝫ cū dicit: Anno aūt quintodecimo imperij tybery cesaris. qz. n. illū ꝑdicare veniebat: q ex iudea quoqdā: ꝛ multos ex gentib⁹ redēptur⁹ erat: per regē gentiū ꝛ ꝑncipes iudeoꝝ ꝑdicationis ei⁹ tpa designanꝫ. Qz autez gentilitas colligenda erat in romana repu. vn⁹ prefuisse describiꝫ cū dr: Imperij tybery cesaris. GRECVS. Mortuo enī augusto monarcha a quo romani ꝑncipes nomē augusti adepti sunt: tyberius post illuz ad iura monarchie succedēs. xv. annū susceptī principat⁹ agebat. ORIGE. Et in ꝓphetico quidē sermone solis iudeis ꝑdicato: solū iudeoꝝ regnū describiꝫ. Visio ingt esaie ī dieb⁹ oçie ioathā ꝛ achaz regū iuda. at in euāgelio qō erat ꝑdicandū vniuerso mūdo dnium describiꝫ tybery cesaris: g toti⁹ orbis dns videbaꝫ. vez si solū bi qui sunt de gentib⁹ essent saluandi: satis erat soli⁹ tybery facere mētionez. Sz qz oportebat ꝛ iudeos credere. ob hoc etiā iudeoꝝ regna describunꝫ: seu tetrarchie cū subdiꝫ: Procurāte pontio pylato iudeā: tetrarcha autez galilee herode: philippo autem fratre eius tetrarcha ituree ꝛ traconitidis regionis: ꝛ lysania abiline tetrarcha. GREGO. in homi. Quia enim iudea erat pro culpa pfidie dispgenda in iudee regno: per partem ꝛ partem plurimi princi pabātur: fm illud: Omne regnum in seipm diuisum desolabitur. BEDA. Pylatus qdē. xy. āno tybery cesaris ī iudeam missus ꝓcurationē gētis susceptī: atqz ibi p. x. cōtinuos annos vsqz ad ipm pene finē tybery pdurauit. Herodes āt ꝛ philippus ꝛ lysanias filij sunt herodis illius: sub quo dns natus est: inter quos ꝛ ipse herodes archela⁹ frater eoꝝ decē ānis regnauit: q a iudeis apud augustū criminat⁹. apō vienneñ exilio peryt. Regnū aūt iudee quo minus validum fieret idē august⁹ per tetrarchias diuidere curauit. GREGO. in ho. Et qz ioānes illū ꝑdicauit: q simul rex ꝛ sacerdos existeret: lucas euangelista ꝑdicationis ei⁹ tpa nō solū per regnū: sz ēt p sacerdotiū designauit. vñ subdiꝫ. Sub ꝑn ci. sacer. anna ꝛ caypha. BEDA. Ambo quidē incipiente ꝑdicatōe ioānis. i. annas ꝛ caypbas ꝑncipes fuere sacerdotū: sed annas illū annū: caypbas vo eū quo crucē dns ascendit admīstrabat trib⁹ alijs ī medio pōtificatu pfunctis: vez hi maxime q ad dni passionē ptinēt: ab euāgelista cōmemorā tur. Legalib⁹ nanqz tūc preceptis vi ꝛ ambitōe cessantibus nulli pontificat⁹ honoz vite vel generis merito reddebaꝫ: sz romana ptāte sūma sacerdotij pstabaꝫ. Joseph⁹. n. refert q valerius graccbus āno a sacerdotio ōturbato ismaelem pontificem designauit filiū baphi: sz ēt hūc non multo post abyciēs: eleaçaꝝ ananie pōtificis filiū subrogauit. post ānū vo ꝛ hūc arcet officio ꝛ simōi cuidā caphi filio pōtificat⁹ tradidit ministeriū: quo nō ampli⁹ ipse q̄z vni⁹ āni spatio pfunctus iosephū: cui ꝛ caypbas nomē fuit: ita accepit successorē q hoc oē tps quo dns nr docuisse destribiꝫ: ītra quadrieny spatia coartaꝫ. AMBRO. Cōgregatur⁹ āt eccl'a dei filius añ opaꝫ in ꝓnulo. Et iō bñ dr: Factū ē vbū dñi sup ioānē çacharie filiū: vt ecclesia nō ab hoīe cepit sz a vbo. Bñ autē lucas ꝓpendio vsus ē: vt ioānē declararet ꝓphetā di. Factū ē sup eū vbū dei: alia non adderet. nullⁿ. n. eget iudiciō sui q vbo dei abūdat: vnū itaqz dicēs: oīa declarauit. At vo matthe⁹ ꝛ marc⁹ ꝛ vestitu ꝛ cinctu ꝛ cibo ꝓphetā declarare voluerūt. CHRY. Uerbū aūt dei hic mādatū eē dr: qz non a se venit çacharie fili⁹ sz deo ipz mouēte. THEOPHI. Per totū aūt tps ꝑteritū vsqz ad sui oñsionē occult⁹ fuit in deserto. ꝛ hoc est qō subdiꝫ: In deserto. vt nulla suspitio innascaꝫ hoībus vt gra affinitatis ad christū vel cōuersatiōis a teneris ānis: talia ō ipo testareꝫ. vñ ipe testificās dicebat Ego nesciebā illū. GRE. nisen⁹. Simul etiā qui in spiritu ꝛ vtute helie hāc vitā igressus ē: amot⁹ a cōuersatiōe humana inuisibilium speculatiōi vacans: ne huiusmodi fallacys que p sensus ingerūt assuetus: q̄ndā ꝓfusionē ac errorē īcurreret erga viri boni discretionē. Et iō ad tantam diuinaruz gratiaꝝ eleuat⁹ ē apicē: vt plusq̄z ꝓphetis sibi gra īfundere tur. qz mundū ꝛ exps cuiuslibz nālis passionis: desideriū sum a principio vsqz ad finem diuinis aspectibus obtulit.

AMBRO. Desertū etiam est ipsa eccl'ia: quia plures filij deserte magis q̄z eius que hz viruz. Factū est ergo verbum dñi vt q̄ erat ante deserta: fructū nobis terra generaret.

¶ Et venit in oēm regionem iordanis predicans baptismum pnie in remissionem peccatoꝝ: sicut scriptum est in libro sermonum esaie prophete: Vox clamantis in deserto: parate viam domini: rectas facite semitas eius. Omnis vallis implebitur: ꝛ omnis mons ꝛ collis humiliabitur. Et erunt prava in directa ꝛ aspera in vias planas: ꝛ videbit omnis caro salutare dei.

AMBRO. Factū verbū vox secuta ē. Uerbū. n. prius intus opaꝫ: segtur nobis officiū. vñ dr: Et ve. in oēm regionez iordanis. ORIGE. Jordanis idē ē qō descēdēs: descēdit. n. dei filius aqua salubris. Que aūt loca ōcebat pambulare baptistā: nisi iordani circūadiacētia: vt siquē penitere cōtingeret ꝓtinus occurreret fluēti humilitas ad recipiendū pnie baptismū. Subdiꝫ. n. ꝑdi. bapti. peni. ī remissio. pctoꝝ. GRE. in ho. Luctis legētib⁹ liq̄t: qz ioānes baptismū pnie nō solū ꝑdicauit: vez ēt qbusdā ōdit: tñ baptismū suū in remissionē pctoꝝ dare nō potuit. CHRY. sup ioannē: Lū. n. nōdū oblata eēt hostia nec ōscēdisset spūs: qualiter erat fieda remissio? Quid ē g̃ q̄ lucas dic̄: In remissionē pctoꝝ? Erāt sigdē iudei ignari: nec culpas ꝓpas ꝑpendebāt. Qui igr h erat cā maloꝝ vt pctā agnoscerēt ad redēptorē q̄rēdū: venit ioānes hortās illos pniam agere: vt p pniam effecti meliozes atqz cōtriti ad recipiendā veniā satagant. Apte ergo cū dixisset: q̄ venit ꝑdicans baptismū pnie in remissionem peccatoꝝ. q. d. Jccirco suadebat illis penitere: vt subsequē tem veniam facilius īpetrarēt: credētes in christū. nam nisi pnia ducerenꝫ: nequaq̄z exposcerēt gram. vnde baptima illud nullā aliā hz cāz: nisi q̄ pparatoriū erat ad fidē christi.

GRE. in ho. Uel ioannes dr ꝑdicans baptismum pnie in remissionē pctoꝝ: qm̄ baptismuz qō peccata solueret: quia dare nō poterat ꝑdicabat: vt sicut incarnatū verbum prīs ꝑcurrebat vbo ꝑdicationis: ita baptismū pnie quo pctā solui nō possunt. ꝑcurreret suo baptismate: quo pctā solui nō possunt.

AMBRO. Et ideo pleriqz sancto ioāni typū legis impo nunt: eo q̄ lex pctiā denūciare potuit: donare non potuit.
GREGO. naçançenus. Et vt aliquatenꝰ de baptismatū dīa disseramꝰ baptiçauit moyses: ſz ī aq̄ nube ⁊ mari. hoc aūt figuraliter agebaſ. Baptiçauit quoq; ioānes non vtiqz ritu iudeoꝝ: nō. n. solū ī aqua: ſz etiā in remissionē pctoꝝ: nō tū oīno ſpiritaliter: neq; n. addit in ſpū. Baptiçat ieſus: ſz in ſpū: ⁊ hic est pfectio. Est quoq; quartū baptisma: qđ fit per martyriū ⁊ ſanguinē: quo ēt ipſe xps est baptiçatus: qđ cete ris est venerabilius nimis eatenus quatenus iteratis con tagys nō fedaſ. Est etiā gntū ex lachrymis: laboriosius tñ iuxta qđ qdem ſingulis noctibꝰ ſuū rigat cubile ⁊ ſtratum in lachrymis. Segt: Sicut ſcriptū est in libro esaie ꝓphe: Uox clamātis in deserto. AMBRO. Bñ vox dī ioānes vbi p̄nūciꝰ: q; vox p̄cedit inferioꝝ: vbū sequiſ quod p̄cellit. GREGO. Qui ēt in deserto clamat: q; derelicte ac desti tute iudee ſolatiū redēptōis ānunciat. Quid aūt clamaret apiſ: cū dī: Parate viam dñi: rectas facite ſemitas ei. Dis eni q fidē rectā ⁊ bona opa p̄dicat: qd aliud q̄ veniēti dño ad corda audiētiū viaz parat: vt rectas deo ſemitas faciat: dū mūdas ī aīo cogitatōes p ſmonem bone p̄dicatōis for mat: ORIGE. Uel ī corde nostro via ꝓparāda ē dño ma gnū. n. ē cor hoīs ⁊ ſpatioſū: ſi tñ fuerit mūdū: neq; ī corpo ris q̄titate: ſz ī vtute ſenſuū magnitudinē eiꝰ itellige: q̄ tātā ſciaz capiat vitatis. Prepara g̃ ī tuo corde viā dño p̄ uer ſationē bonā: ⁊ egregys vl pfectis opibꝰ dirige ſemitā vite: vt ī te ſmo ōi absq; offensa pambulet. BASI. Et q; semi ta ē via quā p̄cedentes calcauerāt: ⁊ quā p̄ores hoīes corru perūt eā iterato dirigere iubet ſmo illꝰ q a p̄cedētiū çelo re cedūt. CHRY. Clamare aūt: Para. viā do. nō regis erat ſz p̄cursoris officiū. Et iō eū vocauerat vocē: q; vbi erat p̄e cursor. CYRIL. Sz q̄ſi gs rñderet ⁊ diceret: Qualr viaz ꝓparabimꝰ dño: vl q̄lr eiꝰ ſemitas rectas faciemꝰ: cum pla ſint impedimēta honestā vitā volētibꝰ ducere: Ad hoc ꝓ pheticus ſmo rñdet. Sūt. n. vie q̄dā ⁊ semite neq̄q̄ ad eun dū habiles: adeo vt alicubi ad tumulos ⁊ iuga tollāt: alicu bi declīues ſint. ⁊ ad hoc remouendū dic. Oīs val. imple. et om. mons ⁊ col. humiliabiſ. Quedā viaꝝ inequalr diſpoſi te ſunt: ⁊ dū nūc ſurſū erigunt: nūc vergūt deorſū: valde sūt ad eundū difficiles: ⁊ q̄tū ad hoc ſubdit: Et erūt prava in directa: ⁊ aspera ī vias planas. Hoc aūt itelligiſ actuz ē: p noſtri ſaluatoris potētiā. quōdā. n. cuāgelice cōuerſatiōis ⁊ vite iter erat ad eundū difficile: ex eo q; ⁊ mētes ſingulorū mūdane voluptates oppreſſerāt: vt aūt deꝰ factus hō petiā dānauit in carne explanata sūt oīa: ⁊ reddita sūt ad eunduz facilia: ⁊ nec collis nec vallis proficere volentibus obuiat.
ORIGE. Qñ. n. venit ieſus ⁊ ſpūs ſuū miſit: oīs vallis re pleta ē operibꝰ bonis ⁊ fructibꝰ ſpūſci: quos ſi habueris nō ſolū vallis eē deſiſtis: ſz ēt mōs dei eē icipies. GREGO. niſenus. Uel quietā in virtutibus cōuerſationē ſignificat p cōualles: ſm illud pſalmi. Ualles abundabunt frumento.
CHRY. Elatos aūt ſuperbos noīe montis denunciat: quos xps humiliauit. Colles aūt deſperatos appellat: nō ſo lum ob ſuperbiam mentis ſue: ſed ꝓpter deſperatiōis ſteri litatem: collis. n. nullus fructus ꝓducit. ORIGE. Ul' in telligas qñ mōtes ⁊ colles q ſūt aduerſarie ptātes: p aduē tū xpi ꝓſtrati sūt. BASI. Sicut aūt colles reſpectu mon tiū magnitudine differūt ī alys sūt idem: ſic ⁊ aduerſe pote ſtates ꝓpoſito quidem conformes ſunt: īmanitate tñ offen ſionū ſecernuntur. GREGO. in homi. Uel vallis imple ta creſcit: mons aūt ⁊ collis humiliatus decreſcit: quia ī fi de chriſti ⁊ gentilitas plenitudinē gratie accepit: ⁊ iudea p errorem perfidie ℞ vnde tumebat perdidit. Humiles eniz donū accipiunt quod a ſe corda ſuperbientium repellunt.
CHRY. Uel p hoc declarat legis difficultatē in fidei fa citatem conuerſam: ac ſi dicat: non vlterius ſudores ⁊ do lores īminent: ſed gra ⁊ remiſſio peccatoꝝ facilē viā pariuṁ ro colles ⁊ mōtes: volēs oīdere q; nec ob defectū virtutis ordo ſit concauus: nec diſcrepet ob exceſſum. GRE. Ā bo. Praua aūt directa fiunt: cū maloꝝ corda p iniuſticiā detor ta ad iuſtitie regulā dirigunt. Aſpa aūt in vias planas īmu tant: cū īmites atqz iracūde mētes p infuſionē ſuperne gre ad lenitatē māſuetudinis redeūt. CHRY. Deinde bonū ſubycit cāz dicēs: Et vide. om. ca. ſalu. dei. oīdens qñ vſq; ad fines mūdi diffundeſ euāgely virtꝰ: atqz cognitio ex mo re ferino ⁊ obſtinata volūtate: ad māſuetudinē ⁊ lenitatez humanū genus cōuertens. Nō āt ſolū iudei ⁊ pſeliti: immo tota humana natura ſalutare dei videbit. CHRY. i. p̄ris qui filium miſit vt noſtrū ſaluatorē. Caro aute ad pñs acci pitur pro toto homine. GRE. ī bo. vel alter: Omnis caro .i. omnis homo ſalutare dei videlicz chriſtuz in hac vita vi dere non potuit. ꝓpheta ergo oculū ad extremuz iudicij di em tendit: qñ hunc oēs ⁊ electi ⁊ reprobi pariter videbunt.

¶ Dicebat ergo ad turbas que exibant vt bapti zarēt ab ipſo. Genimina viperarū: quis oſtẽ dit vobis fugere a ventura ira? facite ergo fructus dignos pnie: ⁊ ne ceperitis dicere: patrez hēm abraā. Dico. n. vobis: q; potens est deus de la pidibus iſtis ſuſcitare filios abrae. Jā. n. ſecuris ad radicē arboris posita est. Omnis ergo arbor non faciēs fructū bonū excideſ ⁊ in ignē mittēſ.
CHRY. Manēs aligs ī priſtino ſtatu ⁊ moꝝes ſuos ⁊ co ſuetudinē nō relīquēs: nequaq̄ rite ad baptiſmū venit. Si gs ergo velit baptiçariſ: egrediaſ. vñ ſignanter dī: Et dice. ad tur. q̄ exi. vt ba. ab ipo. Egrediēti bꝰ itaqz ad lauaq̄ tur bis loquiſ que ſequūſ. Si. n. iā egreſſi eſſēt: nequaq̄ ad eos diceret: genimina viperaꝝ. CHRY. Ille itaqz cultoꝝ de ſerti videns oēs īcolas paleſtine circūſtātes ipz ⁊ admiran tes: nō fleetebaſ p tanta reuerētia: ſz īſurgēs in ipſos argue bat eos. Sacra āt ſcriptura ſz ſtimulātes paſſiōes plerūq; ferarū noīa īponit hoībus. Interduz canes eos noīans cā ꝓcacitatis: equos ob luxū: aſinos ꝓpter demētiā: ⁊ leones: ⁊ pardos cā rapacitatis ⁊ petulātie: aſpides cā doli: ſerpētes ⁊ vipas cā veneni ⁊ calliditatis. Uñ ⁊ nunc ioānes iudeos audacter genimina viperaꝝ vocat. BASI. Oportet aute ſcire q; hec noīa natꝰ ⁊ filiꝰ de aīalibꝰ dicūſ. geniné vo pot dici fetꝰ aſiq̄ efficiſ: fructꝰ etiā palmaꝝ genimina dicunt: raro aūt in aīalibus accipiūſ ⁊ ſemp ī malo. ORIGE. Se rūt aūt viperā marē coeūdo necare: cuius semē excreſcens pimit matrē: ⁊ ſic ꝓdit ī lucē ſciſſo parētis vtero in vindicta quodāmō parētis genitoris. itaq; parricida ē ꝓples vipa. Tu les erāt iudei q; patres ſpiritales eoꝝ atqz doctoꝝ occide bāt. Quid aūt ſi īuenit eos peccātes ſz icipiētes cōuerti: debebat eis cōuitiari ſz ꝓmulcere: Dicēdum q; nō adhibe bat mentē his q̄ fiebāt exteriꝰ. mētis. n. eoꝝ archana cogno uerat dño reuelāte. nimis. n. ſe iactabāt ī ꝓgenitorib. Dāc ergo radicē ſcindēs noīat illos genimina viperaꝝ nō qdez vituperans patriarchas: aut eos vipas noīans. GRE. Sed q; p hoc q; bonis īuidēt eoſq; pſequunt: patꝝ ſuoꝝ carnali um vias ſequētes: q̄ſi venenati filij de veneficis parētibus nati ſunt. Quia vo ſupradicta ſnīa intēdit q; extremo chri ſtus examine ab oī carne videbiſ: recte ſubdit: Quis oſten dit vobis fugere a vētura ira: Uētura ira est animaduerſio vl tionis extreme. AMBRO. Oſtendiſ aūt his dei mīsera tione infuſa prudētia: vt gerant ſuoꝝ pniam delictoꝝ futu ri terrore iudicij prouida deuotione metuentes: aut fortaſ ſe iuxta qđ ſcriptum est: Estote prudentes ſicut ſerpētes. oñ dunt hre prudētiā naturalē q; futura videāt ⁊ ſpōte deꝝ ſcant: ſed adhuc noxia non relinq̄nt. GREGO. in homi.

Qui vero tunc fugere ab ira peccatorū nō valet: q nūc ad lamenta pnie nō recurrit. Subdit: Facite ergo fructū dignos pnie. CHRY. Nō. n. satis est penitētib⁹ peccata dimittere: sed opus est eius fructus ferre ſm illud: Declina a malo: z fac bonū. sicut nō sufficit ad sanationē sagittā euellere: sz oportet vlceri medicamētū apponere. Nō aūt dicit fructū sed fructus: copiā designās. GREGO. in homi. Nec solū fructū pnie: sz dignos pnie admonet eē faciēdos. Quisqs. n. illicita nulla cōmisit: huic cōcedit vt licitis vtat: ac sigs in culpaz lapsus est: tāto a se licita dz abscidere: q̄to meminit se ppetrasse illicita. Neqz. n. par fructꝰ eē boni operis debz eiꝰ q min⁹ z q ampliꝰ deligt: aut eius qui in nullis: z eius q i quibusdā facinorib⁹ cecidit. p hoc ergo cuiusqz ꝺscientia cōuenit: vt tāto maiora querat bona p opa lucra p pniaz: q̄to grauiora sibi intulit dāna per culpaz. MAXI. Pnie fructus est impassibilitas aīe qua plenarie non fruimur: dū interdum passionibus instigamur: nōdū enī fructꝰ pnie dignos pegimus. peniteamus ergo veraciter vt a passionib⁹ expediti pctō p veniā cōsequamur. GREGO. in ho. Sz iudei de generis nobilitate gloriantes: iccirco se agnoscere peccatores nolebant: qz de habrae stirpe descēderant: gbꝰ recte dr. Et ne cepitis dicere: pfez hēm⁹ abraā. CHRY. Nō hoc indicās q ab abraā nālī origine nō descenderāt: sz qz nihil pdest ab abraā descendisse: nisi ſm virtutez cognationē obseruent. Cognationis nāqz leges cōsueuit scriptura vocare: nō eas que ſm naturā cōsistunt: sz que deriuant a virtute vel vitio. Quibꝰ nāqz se gsqz cōformē statuit: boni filiꝰ vel frater vocat. CIRYL. Quid. n. confert carnalis generositas: nisi cōsimilibus studys fulciat? Uanū est igit extolli de bonis pdecessorib⁹: z deficere ab eoꝝ vtutibus. BASI. Neqz. n equū velocē eē facit pris erga cursum strē nuitas: sed veluti ceteroꝝ aialiū pbitas cōsideraī in singulis: sic quoqz laus ppria viri discernit quā pītiū bonoꝝ in se probat argumentū. Turpe nāqz ē alienis ornari decoribus: quē virtus ppria nō venustat. GRE. nisenus: Scigr iudeoꝝ pmulgato exilio: pīter ingerit cōuocationē gentilium: quos lapides appellat. vñ segtur: Dico. n. vobis qz pōt deꝰ de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae. CHRY. q. d. Ne putetis q si vos perieritis filys priuet patriarcha. pōt enī deus etiā ex lapidibus boies illi prebere: z ad illū pducere sanguinē: nā z ab ipso pncipio sic euenit. Et nāqz qō est ex lapidib⁹ boīes fieri: equipollet exitus fily ab illo emorruo vtero sare. AMBRO. Sz lz deꝰ possit diuersas querere z mutare naturas: tū mihi plus mysteriū q̄ miraculuz pdest. Quid. n. aliō q̄ lapides habebāt: q lapidib⁹ fuiebāt: siles vtiqz bis q fecerāt eos. Prophetaī igitur saxosis gentilium fides ifundēda pectorib⁹: z futuros per fidē abrae filios oraculo pollicent. Ut aūt scias qz lapidib⁹ comparati sunt boīes: arborib⁹ quoqz boīes cōparauit cū subdit. Jam enī securis posita est ad radicē arborꝭ. Exēpli aūt iō facta est mutatio: vt illo cōparatōis pcessu qdā intelligaī boī cle mētioꝝ iā pfectꝰ. ORIGE. Et qdē si iā igrueret ꝺsūmatio z tēpoꝝ finis īstaret: nulla mihi qō nasceret. dicerē enim ꝓpterea hoc ppbatū eē: qz illo tpe ꝺplebīt. Lū āt tāta post secula fluxerit quo spūscūs ℞ dicit: ego puto israelitico populo ppbetari q pcisio eius vicina sit. Dis. n. q egredieba tur ad eū vt baptiçarent: ℞ iter cetera loqbaī. CYRIL. Securi ergo i pītī noīat mortiferā iram: q diuinitus irruit in iudeos ppter exercitā ipietatē i xp̄z: nō tñ besisse radici securi prenunciat: sz ad radicē. i. iuxta radicē positaz. Decisi nanq fuerūt rami. nec radicitus extirpata est plāta: relige enī israēl salue fiēt. GREGO. in ho. Uel aliter: Arbor hꝰ mundi est vniuersum genus humanū. Securis vo ē redemptor noster: q velud ex manubrio z ferro tenetur ex būanitate: sed iscidit ex diuinitate: que videlicet securis iam ad radicem arboris posita est: qz z si p patiētiā expectat: videtur tñ quid factura ē. Et notādū ē q nō iuxta ramos securiz posita: sed ad radicē dicit. Cum. n. malorum fily tolluntur: quid aliud q̄ rami infructuose arboris abscinduntur? Cuz vero tota simul pgenies cū parente tollitur: infructuosa arbor a radice abscisa est. Unusqsqz aūt puersus paratam citius gehenne cōcremationē inuenit q fructū boni operis contenit. vnde segtur: Omnis ergo ar. que nō fa. fru. bo. exci. z in ig. mittet. CHRY. Eleganter dictū est: Nō faciēs fructum. z adycit: Bonū. officiosum enī hoc animal deꝰ z creauit z naturalis est sibi exercitioꝝ istantia: ocium vero innaturale. Obest enīz iertia etiā cūctis corporis membris: nulli aūt vt aīe. Ea namqz cū cōtinuo sit naturaliter mobilis: ociari non patit. sicut autez ociū malū est: ita z indecens exercitiū. Ex eo aūt q pmisit pniam predicat q securis adiacet: nō qdē inscidēs: sed terrorē incutiens. AMBRO. Faciat ergo fructū qui pōt gratie: q debz pnie: adest dominus q fructū requirat: fecundos viuificet: steriles reprehēdat.

¶ Et interrogabant eum turbe dicētes: Quid ergo faciemus? Respondēs aūt dicebat illis: Qui hz duas tunicas det non habēti: z q hz escas: similiter faciat. Uenerūt āt z publicāi vt baptizarent: z dixerūt ad illū: Magister: qd faciem⁹? At ille dixit ad eos: Nihil amplius q̄z quod constitutū est vobis faciatis. Interrogabant aūt cū z milites dicētes: Quid faciem⁹ z nos? Et ait illis: Neminem concutiatis: neqz calumniam faciatis z contenti estote stipendijs vestris.

GRE. in homi. In premissis verbis baptiste ioānis cōstat q audientiū corda turbata sunt que conciliuz querebāt: cū subinfertur: Et iter. eū tur. dicē. Quid ergo faciem⁹. ORIGE. Tres ordines inducūtur sciscitantiū ioānē sup salute sua: vnus quē scriptura appellauit turbas: aliꝰ quē publicanos noīat: tertiꝰ q militū appellatōe cēset. THEOPHI. Et qdē publicanis z militibus a malo abstinere p̄cipit: Turbis autē quasi non malicios existentib⁹ bonum aliqō precipit obseruari. vnde sequitur. Respondens autē di. il. qui habz. duo. tu. det nō hñti. GREGO. in ho. Propter hoc q tunica plus ē necessaria vsui nr̄o q̄z pallium: ad fructum dignū pnie pertinet: vt nō solū exteriores quecunqz sed ipsa nobis valde necessaria diuidere cuz proximis debeamus: scz vl tunicā qua vestimur: vel escā qua carnaliter viuim⁹. vnde sequitur. Et qui habet escas similiter faciat. BASI. Dic aūt docemur q ex omni eo quod affluit supra ppriu victus necessitatē: tenemur erogare illi q non hz ppter deū: q quecunqz possidemus largitus est. GREGO. in hom. Qz enī in lege scriptum est: Diliges primum tuū sicut teipsuz. minus proximum amare conuincit qui non cū eo in necessitate illius etiam ea que sunt sibi necessaria partitur: iccirco de diuidendis cum proximo duab⁹ tunicis datur precepiuz: qñ si vna diuidit nemo vestitur. Inter hec aūt sciendum est q̄tum mīe opera valeāt: cū ad fructus dignos penitētie ipsa p ceteris precipiunt. AMBRO. Alia enī officiorum precepta propria sunt singuloꝝ: misericordia cōis ē vsus. iō cōe preceptū ē oīb⁹ vt cōferāt nō habenti. Misericordia est plenitudo virtutū: misericordie tamē ipsi⁹ p possibilitate cōditioni humane mēsura fuatur: vt nō sibi vnus q sq totum eripiat: sed quod habet cum paupere partiat.

ORIGE. Profundiorē āt locꝰ iste recipit itellectū. Quo enī nō debem⁹ duob⁹ fuire dūis: sic nec duas hre tunicas: ne sit vnū idumētū veteris boīs z altez noui: sz ōbem⁹ nos exuere veterē boīez z ei dare q nudus est. Alius. n. hz vnū: alius vo oīno nō habet. Cōtraria. s. fortitudo. z quō scriptuz ē vt in pfundū maris p̄cipitem⁹ nr̄a delicta: sic pyci a nob oportz vitia atqz pctā: z iacere sup eū q eoꝝ nob cā extitit.

THEOPHI. Quidã ãt tunicas duas esse dixit: spñs scripture ⁊ litterã. habentẽ vero duo hec monet ioannes vt instruat ignorantẽ ⁊ det ei ad mĩ⁹ lr̃am. BEDA. Quãtã ãt baptiste fmo vtutẽ bũerit: hĩc ꝓbaf̃: cũ ⁊ publicãos ⁊ milites ad cõsiliũ salutis sue coegerit ingrẽdũ. vñ segf̃: Uenerũt aũt publicani vt baptizarẽt ⁊ dixerũt: Magr̃ qd faciem⁹?

CHRY. Magna est vtutis fortitudo dũ felicitatis viã regrũt ab indigno locupletes. BEDA. Precepit ergo eis ne vltra prescriptũ exigãt. vñ segf̃: Et ille dixit ad eos: Nihil ampli⁹ q̃s qõ vobis cõstitutũ est faciatis. Publicani vo appellantur hi q vectigalia publica exigunt: siue q cõducto res sũt vectigaliũ fisci: vl̃ rex publicax: necnõ ⁊ hi q secli h⁹ lucra p negocia sectanf̃: eodẽ vocabulo cẽsenf̃: quos oẽs pariter ĩ suo quẽq; gradu ab agẽda fraude coercet: vt dũ ꝑmo se ab alienox tentarẽt appetitu: tãdẽ ad ꝓpa cũ ꝓximis cõmunicãda ptingerẽt. Segtur: Interro. ãt eũ ⁊ mi. di. Quid faciemus ⁊ nos? Justissimo aũt moderamĩe ꝑmonet: ne ab eis calũniãdo ꝑdã regrãt: qbus militãdo ꝓdesse debuerãt. vnde segtur: Et ait illis: Neminẽ cõcutiatis. s. p violentiaz Neqz calũniaz faciatis. s. p fraudulentã maliciã. Et cõtẽti estote stipẽdys vr̃is. AMBRO. Docens iccirco stipẽdia militie constituta: ne dũ sumpt⁹ q̃ritur: ꝑdo crasset̃. GREGO. naçançenus. Stipẽdiũ. n. appella ipiale ꝓuisionẽ: ⁊ deputata per legẽ dignitatib⁹ munera. AVGV. ꝫ faustũ. Sciebat. n. eos cũ militarẽt ñ eẽ homicidas: sz mĩstros legis: ⁊ nõ vltores iniuriax suax: sz salutis publice defensores: aliogn rñderet eis: Arma abycite: militiã istã descrite: neminẽ ꝓcutite: vulnerate: ꝓsternite. Quid. n. culpaf̃ ĩ bello: an qz moziũf̃ q̃ñqz mozituri: vt domẽter ĩ pace victuri? hoc reꝓhendere timidox est nõ religiosox: nocẽdi cupiditas: vlciscẽdi crudelitas: impacat⁹ atq; ĩplacabilis aĩus: feritas rebellãdi: libido dominãdi ⁊ siqua talia. Hec sũt q̃ ĩ bell' iure culpanf̃: q̃ plerũq; vt etiã inde puniant̃ aduersus violẽtiã resistẽtiũ: siue deo siue aliquo legitimo ĩperio iubẽte: gerenda ipsa bella suscipiũt̃ a bonis: cũ in eo rex humanaruz ordine inueniunt̃: vbi eos vel iubere tale aligd vl̃ ĩ talibus obedire iuste ipe ordo ꝓstrigit. CHRY. sup mat. Uolebat ãt ioãnes qñ publicanis ⁊ militib⁹ loq̃bat: ad aliã maiorem philosophiam ipsos traducere: sed quoniam nondum erant ad illa idonei: mĩora reserat ne si potiora ꝓferret: neq̃q̃ illis intenderent: ⁊ his etiam ꝓuarentur.

¶ Existimãte aũt ppl̃o ⁊ cogitantibus oĩbus in cordibus suis de ioanne ne forte ipse eẽt christ⁹ Rñdit ioannes dicens oĩbus: Ego quidẽ aqua baptizo vos. Ueniet ãt fortior me post me: cui⁹ nõ sũ dign⁹ soluere corrigiã calciamẽtox ei⁹: ipse vos babtizabit in spũsco ⁊ igni. Cui⁹ ventilabx in manu eius: ⁊ purgabit aream suã: ⁊ cõgregabit triticum in horreum suum: paleas autem cõburet igni inextinguibili.

ORIGE. Dignũ erat vt plus ioãni q̃s ceteris hoĩb⁹ deferret̃: q alr̃ q̃s cũcti mortales vixerat: quam ob cãm diligebãt gdẽ eũ iustissime: sed nõ seruabãt in charitate modũ. vñ dr̃: Exi. au. po. ⁊ cogi. om. in cor. sti. de ioãne: ne for. ipe eẽt xp̃s.

AMBRO. Quid aũt inepti⁹ q̃s q̃ is q ĩ alio estimat̃: in se ipso eẽ nõ credit̃: quẽ p mulierẽ vẽturx putabãt: p virginez venisse nõ credũt: ⁊ vtiq; diuĩ aduent⁹ signũ ĩ virginis partu: non in mulieris constitutũ est. ORIGE. Habet ãt periculũ dilectio si modũ trãseat. debet. n. q aliquã diligit nãm ⁊ cãs cõsiderare diligendi: ⁊ non plus diligere q̃s meretur. nam mensuraz charitatis modũq; si trãscẽderit: ⁊ qui diligit ⁊ qui diligitur in peccato erunt. GREGO. Unde ioannes non fuit gloriatus in habita opinione de ipso ab omnibus: nec aliquatenus visus est primatum appetere: sed infimam humilitatẽ amplexus est. vñ segtur: Rñdit ioã. di. oĩ. Ego quidẽ bapti. vos in aqua. BEDA. Quo aũt respõdit eis q in secreto cordis quia christus eẽt cogitabant, nisi qa nõ solũ cogitabãt: sz etiã sicut alius euãgelista declarat: missis ad eũ sacerdotibus ac leuitis an essz christus ingrebant. AMBRO. Uel videbat ioannes cordis occulta. Sed consideremus cuius gratia: dei. n. munus est qui renelat: non virtus hominis q diuino magis adiuuat beneficio q̃s naturali cernit officio. Cito aũt respõdens probauit non esse se christũ qui visibili opatur officio: nã cum ex duabus naturis. i. ex aĩa hõ subsistit ⁊ corpe: visibile p visibilia: iuisibile p iuisibile mysteriũ ꝓsecraf̃. aqua. n. corpus abluitur spiritu aĩe delicta mundanf̃: sz etiã in ipso fonte sanctificatio diuinitatis aspiret: ⁊ ideo aliud fuit baptisma penitentie aliud est gratie: Istud baptisma ex vtroq;: illõ ex vno. Qp⁹ hominis est gerere penitẽtiã delictox. dei munus ẽ gratiaz implere mystery. Declinãs ergo maiestatis inuidiã nõ vbo sed ope declarauit nõ esse se christũ. vnde segtur: Uenit. n. fortior me post me. In hoc q dicit fortior me: cõparationez nõ fecit. neqz. n. inter dei filiũ ⁊ hominẽ vlla poterat esse cõparatio: sed quia multi fortes fortior nemo nisi christus. Denizz nõ fecit comparationẽ eo q addiderit: Cuius nõ sum dignus soluere corrigiã calciamentox eius. AVGV. de con. euã. Mattheus quidẽ dicit: Cuius nõ sum dignus calciamenta portare. Itaq; si ad rem pertinet aliquid aliud intelligere in eo q dictum est. Calciamẽta portare: corrigiã calciamentox soluere: vt vnus euangelistax hoc: alij aliud dicerent: oẽs verũ narrauerunt. Si aũt nihil intendit ioannes cũ de calciamentis domini diceret: nisi excellẽtiam ei⁹ ⁊ humilitatẽ suã: quodlibet horx dixerit: siue de soluẽda calciamentox corrigia: siue de portandis calciamẽtis: eandez tñ sniam tenuit. Quisquis etiã verbis suis per calciamentorũ memoriã eãdẽ significationẽ humilitatis exꝑsit. AMBRO. Per hoc etiã q dicit: Cuius non sum dignus calciamẽta portare: euãgelice ꝑdicationis oñdit apostolos gratiã esse collatã: q sunt calciati in euãgeliũ. videf̃ tamẽ ideo hoc dicere: q plerunq; ioãnes personã accipit populi iudeozz.

GRE. Sed ⁊ ioãnes se indignũ esse ad soluendũ corrigiã calciamenti eius denunciat. ac si aperte dicat. Ego redemptoris vestigia denudare nõ valeo: q spõsi nomẽ mihi ĩmeritus nõ vsurpo. Mos. n. apõ veteres fuit: vt siquis eã que sibi cõpeteret accipe nollet vxorẽ: ille ei calciamentũ solueret: qui ad hanc sponsus iure ꝓpinquitatis veniret. Uel q; calciamenta ex mortuis aĩalibus fiunt: incarnatus dñs q̃si calciatus apparuit: q morticina nostre corruptionis assumꝑsit. Corrigia ergo calciamenti est ligatura mysteri. Joãnes itaq; soluere corrigiam calciamenti eius non valet: quia incarnationis mysteriũ nec ipse inuestigare sufficit: qui hãc p prophetie spiritũ agnouit. CHRY. Et qz dixerat q̃ suuz baptisma nil plus haberet q̃s aquã: ꝓsequẽter oñdit excellẽtiam exhibiti p xp̃m baptismatis cũ subdit: Ipse vos baptiçabit in spũ sancto ⁊ igni. p ipsam dicti meraphozam ostendens abũdantiã gr̃e. nõ. n. ait: Dabit vobis spiritum scm̃: sed baptiçabit. ac rursus p id quod de igne subycit: ostendit virtutẽ gr̃e: ⁊ sic christus aquã vocat: spũs gratiam: ostendens per vocabulũ aque nitorẽ qui ꝓtingit ea: ⁊ cõsolationem ĩmensam que mentibus capacibus illius ingerit̃. sic ⁊ ioannes p ignis vocabulum exꝑimit feruorẽ ⁊ rectitudinẽ gratie: necnõ ⁊ peccatox ꝓsumptionẽ. BEDA: Põt ⁊ spũsanctus noie ignis sanctificatus intelligi: qz incẽdit p amorem ⁊ p sapiam corda q̃ replet illuminat. vñ ⁊ apostoli baptisma spiritus in ignis visione percipiunt. Sũt qui ita exponũt q̃ in presenti in spũ ⁊ in futuro baptiçaremur in igne: vt videlicet sicut in remissionẽ oĩum peccatox ex aqua ⁊ spũ renascimur: ita ⁊ tũc de leuibus quibusdam peccatis purgatozũ ignis baptismate mũdemur. ORIGE. Et quõ ioãnes in

iordanē fluuiū veniētes ad baptismū p̄stolabat̄ :ꝛ alios abigebat dicēs:Generatio viperaꝝ.eos vero q̄ ꝓfitebant̄ pctā suscipiebat.sic stabit in igneo flumine dñs iesus iuxta flam meā rūpheā:vt q̄cunq; post exitū vite huius ad paradisum trāsire desiderat:ꝛ purgatiōe idiget:hoc eū lauamine baptiset:ꝛ ad paradisuꝫ trāsmittat:eū vero q̄ nō hēt signū p̄riorū baptismatū lauacro igneo nō baptiçet. BASI. Nō aūt pp hoc q̄ dicit:Baptiçabit vos in spū̄sancto. integrū q̄s eē baptisma fatebit̄:i quo nomē soli⁹ spūs inuocatuꝫ est.oportet .n.semp illibatā manere assignatā traditionē in viuificāte gratia.nā addere vl minuere quicq̄ excludit a vita ꝑpetua. sicut.n.credim⁹:sic ꝛ baptisma suscipimus i noīe p̄ris ꝛ filꝫ ꝛ spū̄sancti. GRECVS:Per hoc ergo q̄ dicit:Baptiçabit i spū̄sancto.oñdit abūdantiā gr̄e ꝛ beneficy copiaꝫ. Ne aūt aliqui putēt̄ q̄ dona largiri ꝛ ptās ꝛ volūtas est creatori:punire vero inobediētes nullā sibi foꝛe cām: ob hoc subdit:Cui⁹ ventilabꝝ in manu ei⁹.ostēdens q̄ nō solū munificus est dignis:sed etiā p̄uaricationū vltor. Uētilabꝝ aūt ꝑmptitudinē iudicy exp̄mit.nō.n.cū inducys:sed in ist̄anti ꝛ absq; quolibet interuallo separat dānādos a collegio salvandoꝝ. CYRIL. Per hoc aūt q̄ subdit · Et p̄mūdabit aream suā.designat baptista ecclesiā ptinere ad xp̄m quasi ad dñm. BEDA. Per aream.n. p̄sens ecclesia figurat̄:in qua multi sunt vocati:pauci vo electi . cui⁹ aree purgatio ꝛ nūc viritim geri t̄:cū quisq; puersus vel ob manifesta peccata de ecclesia sacerdotali castigatiōe eyciāt̄:vl ob occulta post mortē diuina districtiōe dānat̄. Et vniuersaliter in fine p̄fici t̄:q̄n mittet filius⁹ hois angelos suos ꝛ colliget de regno ei⁹ oia scādala. AMBRO. Uentilabꝝ ergo indicio discrimi nandoꝝ dñs declarat̄ ius hēre meritorū:eo q̄ dū frumēta ventilant̄ in area:plena a vacuis velut quodā aure spirātis examine separant̄. vñ segtur:Et ꝯgre.tri.in hoꝛ.suum pale. aūt cōbu.igne inexting. Hec hāc cōparationē dñs oñdit q̄ iudicy die solida merita:fructusq; virtutis ab inanis iactātie exilyq; factoꝝ ifructuosa leuitate discernat: p̄fectioris meriti viros locatur⁹ in mānsiōe celesti. Ipe.n. p̄fectioꝛ fructus est q̄ meruit eius eē cōformis:q̄ sicut granū tritici excidit:vt p̄rimos fructꝰ afferret. CIRYL. At palee lentos ꝛ inanes signāt:ꝛ quolibet vento peccati ventilatos ꝛ volubiles. BASI. Cōferūt aūt his q̄ digni sunt regno celoꝝ vel ut palee tritico:nō tñ intuitu diuine charitatis ꝛ proximorū hoc faciūt:siue spiritalibus donis siue coꝛporalib⁹ beneficys. ORIGE. Uel q̄ absq; vēto nō possunt triticū ꝛ palee separari:ideo hēt ventilabꝝ in manu sua q̄ alios paleas: alios triticū eē demōstrat. Cū enī esses palea leuis.i.icredulus:oñdit te eē tētatio q̄ latebas.cū āt foꝛtiter tētamēta toleraueris:nō te faciet fidelē tētatio atq; patiētē:ſ virtutē q̄ in te latebat p̄fert in mediū. GRE.nisenus:Expedit autē scire q̄ nec bona que p repromissiōes reposita sunt honeste viuentibus talia sunt:vt verbo valeat explicari:q̄ nec oculus vidit:nec auris audiuit:nec in coꝛ hois ascenderūt. Nec peccatorum pene ad aliqd eoꝝ que in p̄senti sensum afficiunt ꝓportionē habent: ꝛ q̄uis aliqua illaꝝ penarum p nostra nominentur vocabula:differt tamen non modicū. Luꝝ enim audis ignē:aliud quiddā cōgere doceris: ex eo q̄ additur:Inexting uibili.q̄ in istū ignē non cadit. GRE.xv. moza.Miro modo expressus est ignis gehenne. ignis nā q̄ noster coꝛporeus per congesta ligna nutritur:nec valet nisi fotus subsistere.at contra gehēne ignis cum sit coꝛporeus: ꝛ in se missos reprobos coꝛporaliter exurat : lignis non nutritur:sed creatus semel inexting uibilis durat.

¶ Multa quidē ꝛ alia exhortās euāgelizabat populo. Herodes aūt tetrarcha cū coꝛriperet̄ ab illo de herodiade vxore fratris sui: ꝛ de oībus malis que fecit herodes: adiecit ꝛ hoc sup̄ omnia: ꝛ inclusit ioannem in carcerem.

ORIGE. Annunciauerat ioannes xp̄m: baptismuꝫ spiritussancti p̄dicabat ꝛc̄.q̄ enangely tradit historia . Exceptis ergo his alia annunciasse mōstratur in eo q̄ dī:Multa q̄dem ꝛ alia exhortans euāgeliçabat pplo. THEPHI. Exhortatio.n.eius erat bona doctria:ꝛ iō cōueniēter euangeliū dicit̄. ORIGE. Et qūo i euāgeliū ſz ioānē ō xp̄o refertur:q̄ multa ꝛ alia locut⁹ ē:sic ꝛ ī p̄ti loco itellige q̄ lucas hoc dixit:q̄n maioza quedā a ioanne ānunciānd̄:q̄ vt deberet l̄ris credi. Miramur aūt ioānē quo iter natos mulierū maioꝛ nemo fuerit:q̄ i tāta opionē meritis vtutis ascenderit:vt a pleriſq; xp̄s putaret̄: Sz illud multo mirabili⁹ q̄ nō timuit herodē:nō foꝛmidauit interitū. vñ segt̄. Nero des aūt tetrar.cū coꝛri.ab illo. EVSE. Dicit̄ āt tetrarcha ad dñiam alterius herodis quo regnāte nat⁹ ē xp̄s.erat enī ille rex:hic aūt tetrarcha. Erat aūt illi cōiunx arethe regis arabū filia:quā cū cōiūx eēt fratris sui philippi moꝛe sacrilego duxit:q̄uis plē hēret a fratre.his.n.solū licebat hoc agere:quoꝝ fratres sine ꝑple vitā cōpleuerāt. Sup hoc herodē reprehēderat baptista.p̄mo gdē diligēter ei⁹ audiebat sermones : cū sciret eos pōderosos ꝛ cōsolatōe plenos:ſz herodiadis cōcupiscētia cogebat eū aspnari vba ioannis. vnde ꝛ eū detrudit ī carcerē. Et hoc ē q̄ dī:Adiecit ꝛ Ē sup̄ om. et inclu.ioan.in car. BEDA. Nō aūt his dieb⁹ capt⁹ est ioannes:sed iuxta euangeliū ioannis post aliq̄ gesta signa a dño: ꝛ post eius baptismū diffamatū:ſz a luca pp exaggerandaꝝ maliciā herodis p̄occupatū ē:q̄ cū videret ad p̄dicatōez ioannis ml̄tos ꝓfluere:milites credere:publicanos penitere: totū vulgus baptisma suscipe:ipe ecōuerso nō solū ioannez cōtēnit:sed vinculat ꝛ occidit. GLO. Ante etiam q̄s lucas aliqd narret de actibus iesu:dicit ioannē ab herode captuꝫ: vt oñdat se solū mō eadē facta p̄cipue descripturum q̄ eo anno gesta sunt quo ioannes captus est vel punitus.

¶ Factū ē aūt cū baptizaret̄ oīs ppl's: ꝛ iesu baptizato ꝛ oꝛāte apertū ē celū: ꝛ descēdit spiritus⁹ sanct⁹ coꝛpali spē sic colūba ī ipꝫ: ꝛ voꝛ ō celo facta ē:Tu es filius⁹ me⁹ dilect⁹ ī te cōplacuit mihi.

AMBRO. Pulchꝛe in his que in ceteris dicta sūt:lucas cōpendiū sūpsit. Et intelligendū magis q̄ a ioanne dñs baptiçatus ē:q̄ exp̄sſū reliqt. vñ dī:Factū ē aūt cū bapti.om. po.ꝛ ie.ba.ꝛ oꝛante:aper.ē ꝛc̄. Baptiçat⁹ ē aūt dñs nō mundari volēs:ſz mūdare aquas: vt ablute p carnez xp̄i q̄ pctīs cognouit:baptismatis ius haberēt. GREGO. naçā. Accedit ēt xp̄s ad baptismū:forsan scificatur⁹ baptistā: q̄ aūt nll̄i dubiū ē vt totū veteranū adā imergat aq̄. AMBRO. Que ēt sit dñici cā baptismatis:dñs ipe declarat dicēs:Sic decet iplere oēz iustitiā.q̄ ē ḡ iustitia:nisi q̄ q̄ alteꝝ tibi facere velis:poꝛ ipe incipias:ꝛ tuo alios hoꝛteris exēplo: Nemo igit̄ refugiat lauacrū gr̄e:q̄s xp̄s lauacrū p̄prie non refugit. CHRY. Fuerat aūt baptisma iudaicū:q̄ sordes carnis amouebat:nō ꝓscie crimia. Nostrū aūt baptisma sepat a peccatis :lauat aīam:ꝛ spūs copiā elargit̄.baptisma vo ioānis iudaico p̄stanti⁹ fuit.neq; enī ad obseruātiā coꝛpaliū mūdificationū iducebat:sed monebat a vitio ī virtutē conuerti. Nostro vo baptismate min⁹:eo q̄ nec spūs scī admīstrabat:nec remissionē q̄ p gr̄am fit exhibebat: cū q̄si finis qdā eēt vt oꝛōq; baptismatū:ſz neq; iudaico baptismate nec nr̄o baptiçat⁹ est xp̄s:q̄ nec idulgētia pctōrum egebat: nec illa caro expers erat spūssci:q̄ p spūs scī ab ipso p̄ncipio cōcepta est:sed baptiçat⁹ est ioannis baptismate:vt ex ipsa nā baptismatis scias:q̄ neq; cā peccati:neq; pp indigentiā doni baptiçat⁹ est. Dicit aūt:Baptiçato ꝛ oꝛāte : vt ꝑcedas q̄ susceꝑto baptismate opportuna sit iugis oꝛo. BEDA. Quia ꝛsi peccata sunt omnia in baptismo laxata; nō adhuc terrene carnis est fragilitas solidata:nam quasi trāsito ma

ri rubro gratulamur submersos egyptios:sed in ōserto mū/
dane cōuersatiōis hostes occurrūt:aly q duce xpi gratia no
stro sudore vincant:donec pueniam⁹ ad patriā. CHRY.
Dicit aūt:apertū est celū:tāq̄ bacten⁹ recluſuz fuisset. Jam
aūt ouili superno ⁊ infimo in vnuz redacto: ⁊ vno existente
ouū pastore:celū patuit:⁊ homo terricola aggregat⁹ est an/
gelis. BEDA. Nō eniz ei celū tūc apertū est:cui⁹ oculi ce
lorū interiora cernebant:sed virtus ibi baptismatis oñdit:
de quo quisq̄z cū egredit:regni celestis ei ianua aperit:dū
q̄z caro innoxia frigentibus tangit ags opp̄osita quondā
noxys rūphea extinguit ignea. CHRY. Descēdit etiam
spūssanctus ad christū tanq̄ ad generis nostri p̄incipiū:vt
in christo sit p̄mo qui nō sibi sed nobis potius illū suscepit
vñ segtur:Et descēdit spūssanct⁹ corpali spē sicut columba
in ipsuz. Nō existimet aligs q̄ cū nō habuit eū suscepit ipz
Ipe nāq̄ illū desursuz tāq̄ de⁹ mittebat:at idē vt homo re
cipiebat iferius. Igit ex eo deuolauit in eū:ex ipsius deita/
te ad ei⁹ humanitatē. AVGV. xv. ō trini. Absurdissimū
aūt est cū iā .xxx. annoz eēt accepisse spiritūsanctū:sz venit
ad baptismū sicut sine peccato ita nō sine spūsancto. Si.n.
de ioāne scriptū est:spiritusancto replebit ab vtero matris
sue:qd de homine christo credendū est:cuius carnis ipa cō
ceptio nō carnalis sz spiritalis fuit:⁊ Nūc ergo corpus suū. i.
eccl'iam p̄figurare dignatus ē:in qua baptiçati p̄cipue acci/
piunt spūscū. CHRY. ⁊ Redolebat illud baptisma aligd
vetustatis:⁊ partim sapiebat nouitatē. q. n. baptisma susci/
peret a pphēta:oñdebat aligd vetustatis. q̄ aūt spūs descē/
derit:nouū aligd designabat. AMBRO. Merito āt spūs
se in corpe demōstrauit qñ in diuinitatis substātia nō vide
tur. Aduertam⁹ mysteriuz quare sicut colūba. simplicitatē
enī lauacri regrit gr̄a qñ in typo veteri colūba quōdā ad il
lam arcaz:q̄ sola fuit diluuy ūmunis reuersa est. CHRY.
Uel nūc vt māsuetudinē magistri declaret:in specie colum
bina apparet. in pētecoste aūt quēadmodū ignis:vt oñdat
penā. Cum.n. oportebat delictis ignoscere:mansuetudo ne
cessaria erat:sed vt adepti sumus gr̄am: restat examinis:⁊
iudicy tps. CYPRI. de vnitate eccl'ie. Est autē columba
simplex ⁊ letū aīal nō felle amarū:nō mozsib⁹ seuū:nō vn/
gule laceratiōe violētū:hospitia humana diligere:vnius do
mus nosse cōsortiū:cū generāt filios simul sedere:cū cōme/
ant volatu inuicē coherere: ⁊ uersatione cōmuni vitā suaz
degere:oris osculo ꝛ concordiā pacis agnoscere:legez circa oīa
vnanimitatis iplere. CHRY. Et qdē xp̄s ī oztu suo p pl'i/
ma se māifestauerat ozacula. vez q̄z noluerunt aduertere:
cū medio latuerit tpe:rursū se ab alio clarioze patefecit p̄n
cipio:nō stella sz desup idicabat p̄ in vndis iordāis:⁊ spūs
deuolabat ptrahēs illā vocē sup verticez ei⁹ q baptiçabat.
vñ segtur:Et vox de celo fa. est:Tu es fili⁹ meus dilec. in te
cōpla. mihi. AMBRO. Uidim⁹ spiritū sed in specie cor/
porali. Et patrē quē videre non possum⁹:audiamus. Inuisi
bilis enī est pater:sz ⁊ filius inuisibilis fm diuinitatē:sz de/
monstrare se voluit in corpe. ⁊ q̄z pater corpus nō gerebat:
ideo p̄bare voluit nob in filio sese p̄sentē dicēs: Tu es fili⁹
meus. ATHANA. Sacra quidem scriptura ex noīe fi
ly duplicē intellectū oñdit. vnū quidē vt in euāgelio dicit:
Dedit eis potestatē vt fiant fily dei. Alterz aūt intellectum
iuxta quē isaac est fili⁹ abrae. Christus ergo nō simpliciter
dicit dei filius:sed cū articuli additiōe:vt cōprehēdamus
qñ ipse solus est qui reuera ⁊ fm naturaz est filius: quāob
rē ⁊ vnigenit⁹ dicit:nā si fm insaniā arry dicit filius:sicut q
hoc nomē per gratiā assequunt:in nullo a nobis differre vi
debit. Restat ergo fm aliū intellectū fatendū esse christuz
filiū dei:fm quem isaac filius abraee esse cognoscitur: quod
enim ab alio naturaliter gignit:nō aūt ab extrinseco sumit
exordiū:filiū natura recenset:sed dicit: Nunquid vt homi/
nis est passibilis natiuitas fily ? minime. sed deus cum sit
indiuisibilis ipassibil'r p̄ est fily. vñ vbū p̄is dr̄:q̄z nec ipse
vt humanū passibiliter ꝓducit:⁊ cū simplex sit nā diuina
vnius solius fily p̄ē:⁊ ꝓpter hoc addit:Dilect⁹. CHRY.
Cū.n.gs vnū solū possidet filiū:maxime diligit. si vo p̄ fa/
ctus sit plūū:dispartit⁹ affect⁹ remittit. ATHANA. Cū
autem antea ꝓpheta ꝓtulerit dei p̄missa dicētis: Mittā
xp̄m filiū meū: nūc apō iordanē:q̄si ꝓsumato ꝓmisso dece/
ter subiūgit: Jn te com. mi. BEDA. Ac si dicat: i te placi/
tū mihi cōstitutuz. i. hoc p te gerere qō mihi placet. GRE.
super eçe. Uel al'r. Dis q penitēdo corrigit aliqua q̄ fecit:eo
ipso q̄ penitet se sibi displicuisse idicat:q̄z emēdat qō fecit.
Et q̄z oīpotens p̄ humano modo de peccatoribus locut⁹ ē
dicens: Penitet me fecisse hoīem:q̄si semetipsi displicuit i
peccatoribus quos creauit:in solo aūt xpo sibi cōplacuit:q̄z
in solo eo nō inuenit culpā:i qua se reprehēdat q̄si p̄ pnias.
AVGV. de con. euan. Q̄z aūt matthe⁹ dicit: Hic ē filius
me⁹: Lucas āt: Tu es fili⁹ meus dilect⁹. ad eandē sniam ex/
plicādā valet. vox. n. celestis vnū hoz dixit: sz matthe⁹ oñ/
dere voluit ad id valere qō dictū est: hic est fili⁹ me⁹. vt illis
qui potius audiebant: indicaret q̄ ipse esset filius dei. non
enim christo indicabatur qui sciebat: sed audiebant q̄ ade/
rant: ꝓpter quos etiā ipsa vox facta est.

¶ Et ipse ieſus erat incipiens quaſi annorum tri
ginta vt putabat filius ioſeph: qui fuit hely: qui
fuit mathat: qui fuit leui: qui fuit melchi: qui fuit
iānę: qui fuit ioſeph: qui fuit mathathie: qui fuit
amos: q fuit naū: q fuit heſl: q fuit nagge: q fuit
maath: q fuit mathathie: qui fuit ſemei: q fuit io
ſeph: q fuit iuda: q fuit ioāna: qui fuit reſa: q fuit
zorobabel: q fuit ſalathiel: q fuit neri: q fuit mel
chi: q fuit addi: qui fuit coſan: qui fuit helmadā:
qui fuit her: qui fuit ieſu: q fuit heliezer: q fuit
ior̄: qui fuit mathat: qui fuit leui: q fuit ſimeon:
qui fuit iuda: qui fuit ioſeph: qui fuit iona: qui fu
it heliachi: qui fuit melcha: qui fuit mēna: qui fu
it mathatha: qui fuit nathā: qui fuit dauid: qui
fuit ieſſe: qui fuit obeth. qui fuit booz: q fuit ſal/
mon: qui fuit naaſon: qui fuit aminadab: q fuit
arā: qui fuit eſron: qui fuit phares: qui fuit iude:
qui fuit iacob qui fuit iſaac: qui fuit abrae: qui fu
it thare: qui fuit nachor: qui fuit ſaruch: qui fuit
ragau: q fuit phalech: qui fuit heber: qui fuit ſa
le: q fuit chainam: qui fuit arphaxat: q fuit ſem:
qui fut noe: qui fuit lamech: qui fui mat huſalez:
qui fuit enoch: qui fuit iareth: qui fuit malalehel:
qui fuit chainan: qui fuit enos: qui fuit ſeth: qui
fuit adam: qui fuit dei.

ORIGE. Cū aūt baptizatū dñm dixisset: generationem
dñi exponit nō a superiorib⁹ ad iferiora deducēs: sed a xpo
vsq̄ ad ipm puenit deū. vñ dicit. Et ipse ieſus erat icipiens
quaſi annoz. xxx. Qñ enī baptizat⁹ ē: ⁊ mysteriū scōe gene/
ratōis assūpsit: tūc dr̄ incepisse: vt tu quoq̄ priorē natiuita/
tem destruas: ⁊ ī scōa regeneratōe nascaris. GREGO. na
çan. Est ergo cōsiderandū quis esset qui baptiçat⁹ ē ⁊ a quo
⁊ quando. Mundus siquidem ⁊ a ioanne ⁊ iaz inceptis mi
raculis: vt ex hinc suscipiamus doctrinā nos p̄mū dādi: ⁊
humilitatem amplexandi: quin ⁊ in perfectione ⁊ spiritalis
⁊ carnalis etatis p̄dicādi: quoz p̄imū dictuz est baptisma
suscipiētib⁹ ⁊ nō p̄munitib⁹ se p habitū bonū. nā ⁊si rela
xatione pctorū faciat donum baptismi: verendum tamen

est ne ad eūdem vomitū reuertamur. Scōm dictum est ad uersus isurgētes cōtrā dispensatores mystery: sigdez ipi dignitate pcellūt: Tertiū editū est illis q de iuuenta cōfidūt: q̄libet tēpus arbitrant̄ ad plationez vel doctrinā spectare: Purgat̄ ieſus: ⁊ tu purgatione cōtemnis a ioāne: ac tu in tuū monitorem isurgis tricenari⁹: tu aūt docendo seniores lanuginē puenis. Sed assunt danielis ⁊ filiū exēpla in ore: nā q̄libet noxius ad rūdēdū parat⁹ est. Nō ē aūt lex eccl'ie: quod raro contingit: eo q̄ nec vnica hirundo ver statuit.

CHRY. Uel iccirco vsq̄ ad illam etatē q̄ cuncta pecca/ta recipit: expectat totā legē pficiēs: negs dicat q̄ iō legem soluit q̄ eā ñ poterat ꝟsummare. GRECVS. Ob hoc ēt tricenari⁹ accedit ad baptisma: vt oñdat q̄ spirital'regene/ratio viros parit pfectos ſm spiritalē etatē. BEDA. Pōt etiā tricenalis baptiçati saluatoris etas nr̄i ēt baptismatis ītimare mysteriū ꝓpter fidē. ſ. trinitatis ⁊ opatōez ōcalogi.

GREGO. naçā. Baptiçādus ē tñ ifantulus si necessitas vgeat: nam vtilius ē isensibiliter scificari q̄z non signatos trāsmigrare. Sz dices: Chr̄istus tricenari⁹ baptiçat̄ cū de⁹ eēt: tu vo iubes accelerare baptisma: cuz dixisti ōs: ad obie/ctum soluisti. Ipse nō idigebat purgamine: nec aliqō ūmine bat ei piculū dū differret baptisma. at tibi ī paruū nō redū/dat piculū: si trāsmigres ī corruptiōe nat⁹: nō āt icorrupti onis veste idutus. Et qdē bonū ē baptismi mūditiā custodi re: ſz potⁱ⁹ ē iterdū paulisp maculari q̄z grā carcere omnino.

CYRIL. Lz tñ xp̄s ſm carnē careat pre: suspicabāt aliq eū pr̄ez bre. vñ seq̄t: Ut putabat̄ fili⁹ ioseph. AMBRO. Bñ: Ut putabat: q vere nō erat: sz iō putabat̄: qz cuz maria q̄ ioseph viro suo erat desponsata genuerat. Cur aūt ioseph magis q̄z marie generatio describit̄: cū maria de spūsco ge/nuerit xp̄m: ⁊ ioseph a gnatōe dñi videat̄ alien⁹: dubitare pos/sem⁹: nisi ꝟsuetudo nos ītrueret scriptura⁹: q̄ sp̄ viri origi/nē grit: maxie cū ī ioseph origie ēt origo sit marie: nā cū vir iust⁹ fuerit ioseph: vtiq; ex tribu sua: ⁊ ex patria sua accepit vxorē. itaq; ⁊ cēsus tpe ascēdit ioseph ō domo ⁊ de pria da/uid: vt pfiteret̄ cū maria vxore sua: q̄ ex eadē domo ⁊ ex ea dē pria professione defert: vtiq; eiusdē trib⁹ ⁊ eiusdē patrie se eē designat. vñ generationē ioseph explicans subdit: Qui fuit bely. Illud aūt aduertam⁹ q̄ scūs matthe⁹ iacob qui fuit p̄r ioseph filiū nathā eē ꝟmemorat: lucas vo ioseph: cui despōsata fuit maria: filiū bely eē describit: quō vnius duo pres. ſ. bely ⁊ iacob eē potuerūt. GREGO. naçan. Dicūt aūt qdā q̄ vnica ē successio a dauid vsq; ad ioseph: ſz diuer sis noib⁹ ab vtroq; euāgelista narrat̄. Sz hoc absurde fatē tur: qm̄ initiū bui⁹ gnātōis duos frēs obtinuit: nathā. ſ. ⁊ sa/lomonē. vñ generatiōes diuersimode pfluxerūt. EVSE. Ꝟpoz ergo vboz snīe itellectuz attētius explicem⁹. si. n. ap probāte mattheo ioseph eē filiū iacob: lucas silr approbas/set ioseph eē filiū bely: eēt aliq̄ ꝟtroversia. Cetez cū appro bāte matthēo lucas pluriū opinionē declararet: nō ꝓpriaz dicēs vt putabat̄: nō arbitror aliqō reliq̄ dubiū. Cū. n. eēnt iter iudeos diuerse opiniones de xp̄o: ⁊ oēs reducerēt ipsuz ad dauid: pp̄ ꝓmissiones ei factas: plūmi aūt assererēt christū a dauid eē futuz: p salomonē ⁊ alios reges: qdā hāc opinio nem vitabāt: eo q̄ plurima de regibus dicunt̄ enormia. Et qz de iechonia hieremias dixit: q̄ nō orieť semē ex eo collo cādum ī sede dauid: quoz opinionez ꝟmemorat lucas sen tiēs enarrare mattheū q̄lis eēt veritas generationis. ⁊ hec est ꝓma rō. Est ⁊ alia ꝓfundior: Matthe⁹. n. cum īcipet scri bere añ cōceptiōez marie ⁊ carnalez natiuitatē ieſu: oppor tune velut ī bistoria ꝓmittit carnalem ꝓgeniē: vñ ⁊ gnātio nem a supioribus deriuat descēdēs. Cum. n. verbū dei car/nem accipet descēdebat. sz lucas ad factā p lauacz regene rationē ꝓsilit: ⁊ ibi aliā genez successionē expōit: ⁊ ab imis ad ꝓma subleuās pariter: ⁊ pctōz quos narrauit mattheus memoriam abdicat: eo q̄ gcūq; ī deo renasci⁹: sit alienus a criminosis parētib⁹ dei fili⁹ fact⁹: ⁊ eoz q̄ sz deū vitaz duxe rūt honestā. Sic. n. abzae dictū ē: Tu ꝓficisceris ad patres tuos: nōqdē carnales: sz in deo pres: pp̄ similitudinez hone/statis. Igit̄ ei q̄ in deo nasci⁹ ascribit parētes q̄ sūt ſm deuz p egparātiā moz. AVGV. de que. no. ⁊ ve. testamēti: Ul' aliter: Matthe⁹ a dauid p salomonē descēdit ad ioseph: lu cas vo ab hely q̄ tpe fuit saluatoris ascēdit p traducē nathā fily dauid ⁊ hely: ⁊ ioseph iūxit tribū oñdēs vni⁹ generis eē vtrūq; ac p hoc nō solū ioseph filiū eē saluatorem: sz ⁊ hely. Jpa. n. rōne q̄ ioseph fili⁹ dr̄ eē saluator: ipa etiā ē ⁊ bely fili us ⁊ ceteroz oiuz q̄ de eadē tribu sūt. hinc ē qō dicit aplus: Quoz pres ⁊ ex q̄bus xp̄s sz carnē. AVGV. de que. euā. Ul' tres cāe occurrūt: quaz aliquā euāgelista secut⁹ sit. aut. n. vn⁹ euāgelista pr̄ez ei⁹ a quo genit⁹ ē noīauit: alter vo vl' auū maternū vl' aliquez de cognatis maioribus posuit. aut vnus erat ioseph naturalis pr̄: ⁊ alter eū adoptauit. aut mo re iudeoz cū sine filys vn⁹ decessisset ei⁹ vxorē ꝓpinqu⁹ re cipiēs filiū quē genuit ꝓpinquo mortuo deputauit. AM/BRO. Tradit̄. n. nathā: q̄ a salomone gen⁹ duxit: iacob ge/nerasse filiū: ⁊ vxore supstite decessisse: quaz postea melchi accepit vxorē: ex q̄ generat⁹ ē bely. Rursus bely ffe iacob sine liberis decedente: copulat⁹ ē fratris vxori ⁊ generauit filiū ioseph: q̄ iuxta legē iacob fili⁹ dr̄: qm̄ semē fratris defū cti iuxta legis veteris seriē suscitabat. BEDA. Ul'aliter: Jacob fratris bely. sine liberis defūcti vxorē de mādato le gis accipiēs genuit ioseph: natura qdē germinis filiū suū: sz vo legis ꝓceptū efficit̄ fili⁹ bely. AVGV. ō que. no. ⁊ ve. testamēti: Probabili⁹. n. ītelligim⁹ lucā adoptātis originez tenuisse: q̄ noluit ioseph genitū dicere ab illo: cui⁹ filiū esse narrauit. cōmodi⁹. n. fili⁹ dict⁹ ē a quo fuerat adoptat⁹ q̄z di ceret̄ ab illo genit⁹: cui⁹ carne nō erat nat⁹. Matthe⁹ āt di cēs: Abzaā genuit isaac. Jsaac aūt genuit iacob: atq; in hoc vbo qō ē genuit pseuerans donec in vltimo diceret: Jacob autem genuit ioseph: satis exp̄ssit ad eum se patrē pduxisse originē generātiū: a quo ioseph nō adoptat⁹ sz genitus erat. quāq; si ēt genituz lucas diceret ioseph ab bely: nec sic nos hoc vbū pturbare deberet: neq; n. absurde gsq; dicit̄ nō car ne sed charitate genuisse: quem sibi filium adoptauit. Me/rito autem lucas adoptionis originem suscepit: quia per adoptionem efficimur filij dei: p carnalem vero generatio nē fili⁹ dei poti⁹ pp̄ nos filius hois fact⁹ est. CHRY. Qz vo hec ps euāgely ꝟsistit ī serie noīuz: nihil pcioſuz exinde acgri existimāt. Ne igr̄ hoc patiamur: expiamur ēt hūc pas sū scrutari. Est. n. ex nudis noībus copioſū haurire thesauz qz pluriū rez ītimatiua sūt noīa: nā ⁊ diuinā clemētiā ⁊ ob/latas a mulierib⁹ gratiaz actōes sapiūt. cū. n. filios impetra bāt: nomē īponebāt a dono. GLO. Jterptat̄ igit̄ bely de⁹ meus vel scādens. Qui fuit matbat. i. donās peccata. Qui fuit leui. i. additus. AMBRO. Pulchre lucas quādo fi lios iacob nō poterat plures comphēdere: ne extra genera/tiones euagari superflua serie videret̄: lz ī alys. i. lōge posteri oribus: patriarchaz tamē ātiq̄ noīa nō pretermittēda arbi tratus est: ioseph: iude: symeonis: ⁊ leui. Quatuor. n. genera ī his cognoscimus fuisse virtutū: ī iuda passiōis dominice p figuram mysteriū ꝓphetatū: ī ioseph pcessisse castitatis exē plum: in symeone vindictam pudoris: in leui officiū sacerdo tis. vnde sequitur: Qui fuit melchi. i. rex meus. Qui fuit iā ne. i. dextra. Qui fuit ioseph. i. accrescēs: fuit autez alius iste ioseph. Qui fuit mathathie. i. donū dei. vel aliquando. Qui fuit amos. i. onerās vel oneravit. Qui fuit naum. idest cōso latio vel consolator. Qui fuit esli. idest aduma me. Qui fu/it nagge: idest meridies vel meridianum. Qui fuit naath. i. desiderium. Qui fuit mathathie. vt supra. Qui fuit semei. i. obediēs. Qui fuit ioseph. i. augmētū. Qui fuit iuda. i. cōfi tens. Qui fuit ioānā. i. dñs vel grā ei⁹ vel dñs misericors. q̄ fuit resa. i. misericors. Qui fuit çorobabel. i. ꝓnceps vel ma

giſter babylonis. Qui fuit ſalatiel. i. peritio mea deus. Qui fuit neri. i. lucerna mea. Qui fuit melchi. i. regnū meū. Qui fuit addi. i. robuſtus vel violētus. Qui fuit coſā. i. dominās. Qui fuit helmadā. qō eſt dei mēſura. Qui fuit her. qō ē vigilās: vel vigilia vl' pelliceus. Qui fuit ieſu. qō ē ſaluator. Qui fuit elieçer. i. deꝰ meꝰ adiutor. Qui fuit iozan. i. dñs exultās vel exaltans. Qui fuit mathat. vt ſupra. Qui fuit leui. vt ſupra. Qui fuit ſimeon. i. audiuit triſtitiā vl' ſignū. Qui fuit iuda. vt ſupra. Qui fuit ioſeph. vt ſupra. Qui fuit iona. i. colūba vl' dolēs. Qui fuit eliachī. qō eſt dei reſurrectio. Qui fuit melcha. i. rex eius. Qui fuit mēna. qō ē viſcera mea. Qui fuit mathathia. i. donum. Qui fuit nathan. i. dedit: vel dantis.

AMBRO. Per nathan aūt expreſſaz aduertimꝰ ꝓphetie dignitatē: vt qz vnꝰ oīa chriſtus ieſus: in ſingulis quoqz maioribus gnā vtutū diuerſa p̄cederēt. Seq̄t: Qui fuit dauid. ORIGE. Dñs deſcēdēs ī mūdū aſſūpſit pctōz oīuz ꝓſonā: ⁊ naſci voluit de ſtirpe ſalomois: vt refert mattheus cuiꝰ pctā ſcripta ſūt: ⁊ ceteroz ex qbꝰ multi fecerūt malum ī ꝓſpcū dei. Qui vo aſcēdit ⁊ ſcdo p baptiſmū ozt eē deſcribit: vt refert lucas: nō p ſalomonē ſz p nathā naſcit: q arguit p̄rem ſup vrie mozte oztuqz ſalomonis. AVGV. ī lib. retracta. Dicēdū aūt q hꝰ noīs ꝓpha arguit dauid: ne putet idē fuiſſe hō cū alter fuerit. GREGO. naçan. Sz a dauid vltra ƒz vtrūqz euāgeliſtā ē generis p̄ceſſus īdiuiſibil'. vñ ſeq̄t: Qui fu. ieſſe. GLO. Interp̄tat dauid māu fortis: Jeſſe incenſum. Seq̄t: Qui fuit obeth. qō eſt ſeruitus. Qui fuit booç. quod eſt fortis. Qui fuit ſalmon. qō ē ſenſibilis vl' pacificus. Qui fuit naaſon. qō ē auguriū vl' ƒpentinꝰ. Qui fuit aminadab. i. ppl's volūtarius. Qui fuit arā. qō ē erectus vel excelſus. Qui fuit eſron. i. ſagitta. Qui fuit phares. quod eſt diuiſio. Qui fuit iude. i. cōfitēs. Qui fuit iacob. qō ē ſupplantatoz. Qui fuit iſaac. qō ē riſus vel gaudiū. Qui fuit abraaz. qō eſt pater multarum gentium vel videns ppl'z. CHRY. Mattheus quidē tanq̄ q iudeis ſcribebat: nihil ſtatuit vlterius ſcribere: niſi q ab abraam ⁊ dauid chriſtus ꝓceſſerat. hoc enī maxime placabat iudeos. Lucas vo ſicut g oībus cōiter loquebat vlterius ꝓtendit ƒmonem attingēs vſq ad adā. vnde ſeqtur: Qui fuit thare. GLO. Qō interp̄tat exploratio ſiue nequitia. Qui fuit nachoz. qō ē regeuit lux. Qui fuit ſeruth. qō eſt corrigia vel comp̄hendēs lorum: vel perfectio. Qui fuit ragan. qō eſt egrotꝰ vel paſcēs. Qui fuit phales. qō eſt diuidens vel diuiſum. Qui fuit heber. qō eſt trāſitus. Qui fuit ſale. qō eſt tollēs. Qui fuit chinan. qō eſt lamentatio vel poſſeſſio eoz. BEDA. Nomen ⁊ gnātio cainan iuxta hebraicā vitatē neq̄ in geneſi neq̄ in vbis diez̄ inueniť: ſz arphaxat ſelaa vl' ſale filiū nullo īterpoſito genuiſſe phibet. Scito ergo lucā hāc gnātiōez de. lxx. ī terp̄tū editōe ſumſipſſe: vbi ſcriptuz eſt q arphaxat. cxxxv. annoz genuerit cainā: ⁊ ipſe cainan. cū. xxxv. fuerit annoꝝ genuerit ſela. Seq̄t: Qui fu. arpha. GLO. Qō ē ſanās depopulationē. Qui fuit ſem. qō eſt nomē vel noīatus. Qui fuit Noe. qō ē reges. AMBRO. Noe gdez iuſti iter dñicas gnātiones cōmemoratio nō debuit p̄termitti: vt qz edificatoz eccl'ie naſcebat: cū ſui gnis auctorē p̄miſiſſe videat: qz eā in typo añ fūdauerat. Qui fuit lamech. GLO. qō ē humiliatū vl' pcutiētē: pcuſſū vl' hūilē. Qui fuit mathuſale. qō ē mortis emiſſio vl' mortuꝰ ē ⁊ iterrogauit. AMBRO. Dꝰ vltra diluuiū numerēť anni: vt qñ ſolus eſt xp̄s vnꝰ eꝰ vita nullā ſentit etatē: ī maioribꝰ quoqz ſuis nō ſenſiſſe diluuia videreť. Qui fuit enoch. ⁊ hic pietatis dñice ⁊ diuinitatis manifeſtū īdiciū eſt: eo q nec mortē ſenſerit dñs. ⁊ ad celum remeauerit: cuiꝰ gnis auctoz raptꝰ ad celū ē. vñ manifeſtū eſt xp̄m potuiſſe nō mori: ſz voluiſſe: vt nobis moꝛs illa ꝓdeſſet. ⁊ ille gdem raptus ne malitia mutaret coꝛ eius. dñs aūt quez malicia ſeculi mutare nō poterat: eo vñ venerat: nature ſue maieſtate remeauit. BEDA. Pulchre aūt a baptiçato dei filio vſq ad deū patrē aſcēdens. lxx. gradu enoch ponit: q dilata mozte translatꝰ eſt in paradiſum: vt ſignificet eos q in gr̄am adoptōis filioꝝ ex aq̄ ⁊ ſpūſancto regenerant: iterim poſt corꝛis abſolutōez eternā ſuſcipiēdos in reqez. Septuagenariꝰ. n. ꝓpter ſeptimā ſabbati illoꝝ requiē ſignificat q iuuante dei gr̄a decalogū legis ip̄lerunt.

GLO. Interp̄tat aūt enoch dedicatio. Qui fuit iared qō eſt deſcēdēs ſiue ꝛtinēs. q fuit malaleel. qō ē laudat' dei vel laudās deū. Qui fuit cainan. vt ſupra. Qui fuit enos. i. hō deſperās vl' violēt'. Qui fuit ſeth. qō eſt poſitio ſiue poſitꝰ.

AMBRO. Seth poſterioz filiꝰ ade ñ ſileť: vt cū due ſint ppli gnātōes ſignificareť ī typo ī poſterioze potiꝰ q̄ in poze gnatiōe xp̄m numerādū. Seqtur: Qui fuit adam. GLO. Qō eſt hō vel terrenꝰ vel īdigēs. Qui fuit dei. AMBRO. Quid pulchriꝰ potuit ꝛuenire: q̄ vt ſcā generatio a dei filio ī cipet: ⁊ vſq ad dei filiū duceret. creatuſq̄ p̄cederet i figura vt nat' in vitate ſeq̄retur: ad imaginē factus p̄iret: pp quē dei imago deſcēderet. Putauit ēt lucas ad deū xp̄i oziginē referēdā: q ver' xp̄i generatoz ōs ſit: vel ƒm generatōez ſerā p̄: vel ƒm lauacrū ⁊ regeneratiōez myſtici auctoz muneris. Et iō nō a p̄mo gnātōez ei' cepit ōſcribere: ſed poſtea q̄ baptiſma ei' explicuit: vt ⁊ ƒm naturā ⁊ ƒm gratiā dei filiū demſtraret. Qz aūt euidētius diuine generatōis īdicinz: q̄ q̄ de generatōe dict' p̄rem p̄miſit loquentē: Tu es filiꝰ meꝰ dilectꝰ. AVGV. de cō. euā. Satis etiaz p hoc demſtauit: nō ſe iō dixiſſe ioſeph filiū hely q̄ de illo genitꝰ: ſz q̄ ab illo potiꝰ illi fuerit adoptatꝰ: cū etiā ip̄m adā filiū dixit: cū ſit factus a dō: ſz p gr̄am quā poſtea peccādo amiſit tāq̄ filiꝰ ī paradiſo ꝛſtitutꝰ ſit. THEOPHI. Jō ēt generatione finit ī deū: vt add iſcamꝰ: q̄ q in medio ſūt p̄res xp̄s ad deuz erigeť: ⁊ filios dei faciet: vt ēt crederet xp̄i gnātio ſine ſemine fuiſſe. q. d. Si nō credis q̄ ſcds adaz factus ſit ſine ſemine: deuenias ad p̄mū adā: īuenies eū abſq̄ ſemine factū a dō.

AVGV. de cō. euan. Et matthe' gdē ſignificare voluit dominū deſcēdēte ad nr̄az mortalitatez: iō generatiōes ab abraā vſq ad xp̄i natiuitatē deſcēdendo cōmemorauit ab initio euāgely ſui. Lucas aūt nō ab initio: ſz a baptiſmo xp̄i generatiōes narrat: nec deſcēdēdo ſz aſcēdēdo tanq̄ ſacerdotē ī expiādis pctis magis aſſignās: vbi teſtimoniū phibuit dicēs: Ecce q tollit pctā mūdi. Aſcēdēdo autez puenit ad deū cui mūdati ⁊ expiati recōciliamur. AMBRO. Nec ſic euāgeliſte diſcrepare videantur: qui veterē ozdinē ſimſecuti. Nec mireris ſi ab abraam plēs ƒm lucā ſucceſſiones vſq ad xp̄m ſunt pauciozes ƒm mattheū: cū p alias ꝓſonas generatiōez fatearis eē decurſā. Pōt. n. fieri vt alꝰ lōgenaz trāſegerit vitā: alteriꝰ vo generatiōis viri in matura etate deceſſerint: cum videamꝰ q̄ plures ſenes cū ſuis nepotib' viuere: alios vo viros ſtatī filys obire ſuſceptis. AVGV de cō. euā. Lōueniētiſſime āt lucas baptiçato dño generationes p. lxxvij. ꝓſonas ſurſū vſus numerat. Nā ⁊ aſcēdēs ad deū cui p pctōz abolitōez recōciliamur exp̄ſſius eſt: ⁊ p baptiſmū fit boī oīum remiſſio pctōz q̄ illo nūero ſignificat: nā vñcies ſeptē. lxx. ⁊ ſeptē ſūt. In denario āt pfectio btitudīs ē. vñ māifeſtū ē q̄ trāſgreſſio denarij deſignat peccatū p ſupbiam plus aliqd hr̄e cupiētis. hoc aūt ſepties ꝓpterea dicit: vt motu hoīs facta ſignificetur illa trāſgreſſio. Ternario. n. numero incozporea ps hoīs ſignificatur: q̄ternario vo coꝛp'. mot' aūt ī numeris nō exp̄mitur cū dicimꝰ: vnum duo tria: ſz cū dicimꝰ: ſemel bis ter. vnde p ſepties. xi. ſignificatur motu hoīs facta tranſgreſſio. Capi. IIII.

IEſus aūt plenus ſpiritu ſcō regreſſus eſt a iordane: ⁊ agebatur ſpū in deſertū diebus quadraginta: ⁊ tēptabatur a diabolo. Et nihil manducauit in diebus illis: ⁊ conſummatis

illis esurijt. Dixit aũt illi diabolus: Si filius dei es dic lapidi huic vt panis fiat. Et rñdit ad illum iesus: Scriptum est: quia non in pane solo viuit homo: sed in omni verbo dei.

THEOPHI. Post baptismũ xp̃s tẽtaꝫ: innuens nobis q̃ post q̃ erim⁹ baptiçati tẽtatiões iminẽt nobis. vñ dicit: Jesus aũt ple. spi. san. regressꝰ ẽ a iordane. CIRYL. Dudũ dixit deus: Nõ ꝓmanebit spũs meꝰ i hoĩb⁹ istis: eo q̃ sũt caro. vbi vero regeneratiõe p aquã ⁊ spiritũ ditati sum⁹: facti sumus diuine nature pticipes. p spũs aũt pticipationẽ ꝓmogenit⁹: aut in multis fratrib⁹ ꝓmus: recepit spiritũ: q̃ ⁊ spũs dator est: vt ẽt ad nos p ipm̃ ꝙueniat gr̃a spũssancti. ORIGE. Qñ igit̃ legis iesus plenũ spiritusancto: ⁊ i actibus scribit̃ de apostolis: q̃ repleti fuerint spiritusancto: vide ne eq̃les putes eẽ apostolos saluatori. Quõ. n. si volueris dicere: Dec vasa plena sunt vino vt̃ oleo: nõ statiꝫ dices q̃ eq̃li mẽsura sunt plena: sic ⁊ iesus ⁊ paulus pleni erãt spũsancto: sed vas pauli multo minꝰ erat q̃ iesu: ⁊ tñ erat ꝑfm̃ mẽsurã suaꝫ vtrũq; repletũ. accepto itaq; a saluatore pleno spũsancto baptismo: q̃ sup eũ in specie columbe de celis venerat: ducebaꝫ a spiritu: q̃ quotquot spũ deducũt̃: hi filij dei sunt. iste aũt supra oẽs ꝑprie filiꝰ dei erat. BEDA. Necui aũt veniret i dubiũ a quo spũ ductũ siue expulsũ: aly euãgeliste dicerent: i deserto: ꝙsulte lucas demũ itulit: Et agebaꝫ in desertũ spũ. xl. dieb⁹. neqd ꝓtra eũ valuisse spũs putaret̃ imũdus q̃ plenus spũsancto q̃cunq; volebat. agebat. GRECVS. Si vo nos arbitrio ꝓprio nr̃am vitã disponim⁹: quõ ipe trahebaꝫ inuit⁹? Dr̃ q̃ dicit̃ agebaꝫ spũ: huiusmõi hz intellectũ: Spõte spiritalẽ duxit ꝙuersationẽ: vt locũ exhiberet tẽtanti. BASI. Nõ. n. vbo puocãs inimicũ: sz ope visitans q̃rit desertũ: delectaꝫ. n. diabol⁹ in õserto nõ patit̃ eẽ in vrbib⁹: ꝓtristat ipm̃ ꝙcordia ciuiũ. AMBRO. Agebaꝫ igit̃ ꝙsilio in desertũ vt diabolũ ꝓuocaret. nã nisi ille certasset: non mihi iste vicisset. Mysterio: vt illũ adam de exilio liberaret: q̃ de paradiso in desertuꝫ eiectꝰ est. Exẽplo: vt oñderet nobis diabolũ ad meliora tẽdentibus iuidere: ⁊ tũc magis esse cauendũ ne mysteriũ gr̃aꝫ deserat mẽtis ifirmitas. vñ segtur: Et tẽtabaꝫ a diabolo. CYRIL. Ecce factꝰ est in athletis iubẽs agones deꝰ i his q̃ coronat sanctoꝝ vertices. GREGO. Dostis tñ noster mentẽ mediatoris dei ⁊ hoĩuꝫ tẽtatione quassare nõ valuit: sic enĩ dignatus est tẽtatiões extrinsus suscipe: vt tñ eius mens interius diuinitati inherẽs incõcussa ꝑmaneret. ORIGE. Tentaꝫ aũt iesus a diabolo xl. dieb⁹. ⁊ q̃ fuerint tẽtamẽta nescim⁹: q̃ iõ fortsitan ꝑtermissa sũt: q̃ maiora erãt q̃ vt lr̃is traderent̃. BASI. Ut̃ oñs p q̃dragenã itẽtatus mãsit. nouerat. n. diabol⁹ q̃ ieiunabat ⁊ nõ famescebat: ⁊ iõ nõ audebat accedere. vñ sequit̃. Et nihil. die. Jeiunauit sigdez ostẽdens: q̃ illi q̃ se vult ad pugnas tentationũ accĩgere sobrietas est necessaria. AMBRO. Tria igr̃ sunt q̃ ad vsum ꝑficiũt salutis humane: scilicet tẽtamẽtũ: desertũ: ieiuniũ. Nemo nisi q̃ legittime certauerit coronaꝫ. nemo aũt ad certamẽ virtutis admittit̃: nisi ꝑius ab oĩbus ablutus maculis delictoꝝ gr̃e celestis munere cõsecret̃. GREGO. naq; xl. sigdẽ dieb⁹ ieiunauit nihil mãducãs: erat. n. de⁹. nos aũt ieiuniũ politati ꝓportionam⁹: ꝛ ꝙelus aliqbus ꝓgredi suadeat vltra posse. BASI. Sed tñ nõ sic ytẽdũ est carne: vt p egestatez alimẽti nãlis vigor eius̃ soluaꝫ: neq; vt ad vltimatũ torporẽ intellect⁹ vrgeatur per dissolutõis excessũ. vñ dñs noster semel hoc pegit: sed p totum ꝙñs tps ordine debito gubernauit corp⁹: ⁊ sil̃r moyses ⁊ helias. CHRY. Ualde aũt prudẽter factũ est q̃ in ieiunando eoꝝ nõ excessit numeꝝ: ne. s. putaretur appenter venisse: nõ aũt recepisse verã carnẽ: aut ꝑter humanã eẽ naturaꝫ. AMBRO. xl. aũt dieꝝ mysticũ numeꝝ recognoscis. Tot enĩ dieb⁹ ꝑaquas abyssi effusas eã meministi: ⁊ tot ieiũio dieꝝ scificato refusã celi serenioris oñdit clementiã. tot ieiunio dieꝝ moyses ꝓceptionẽ legis emeruit: tot ãnos i hereditate ꝓstituti ꝑres panẽ ãgeloꝝ cõsecuti sunt. AVGV. de cõ. euan. Numer⁹ aũt iste laborosi b⁹ tpis sacr̃z: quo sub disciplina regis xp̃i aduersus diabolũ dimicamus. Dic. n. numerus tpalẽ vitã significat tpa. n. annoꝝ q̃dripartitis vicibus currũt. xl. aũt q̃ter habẽt decẽ. Pozzo ipa ẽcem ab vno vsq; ad q̃ttuor ꝓgredi̇te numero ꝓsumanẽ: qõ declarat q̃ xl. dieꝝ ieiuniũ: hoc est humiliatõez aĩe ꝓsecrauit ⁊ lex ⁊ pphete p moysen ⁊ heliã: ⁊ euãgeliũ p ipsi⁹ dñi ieiuniũ. BASI. Uerꝝ qr nõ esurire supra hoĩem ẽ: assũpsit dñs passionez famis ꝛ dicãs eã nõ eẽ pctm̃: ⁊ ꝙcessit cũ voluit nãe humãe q̃ sua sũt pati ⁊ agere. vñ segtur. Et ꝙsumatis ill̃ esuryt. Non coact⁹ ad necessitatẽ q̃ preest nãe: sz q̃si ꝓuocãs: diabolum ad duellũ. Sẽtiens. n. diabol⁹: qr vbi fames: ibi ibecillitas. aggredit̃ ad tẽtãdũ: ⁊ q̃si tẽtationũ excogitator: famẽ christo patiẽti: suadebat lapidib⁹ appetitũ sedare. vñ segtur: Dixit aũt illi dia. si filiꝰ dei es: dic lapidi huic vt panis fiat.

AMBRO. Tria ꝑcipue docemur tela eẽ diaboli: q̃b⁹ ad cõuertẽdã mẽtẽ hoĩs ꝙsueuit armari: gule vnũ: aliud iactãtie: tertium ambitionis. Jnde ergo cepit. vñ iã vicit. s. adaz. Discamus igr̃ cauere gulã: cauere luxuriã: qr telũ ẽ diaboli. Sz qd sibi vult talis sermo: Si filiꝰ dei es: nisi qr cognouerat dei filiũ eẽ vẽturꝝ: sed venisse p hãc ifirmitatẽ corporis nõ putabat: Aliõ ẽ explorantis: aliud tentantis: iõ ꝑfitet̃ se credere: ⁊ hoĩ conaꝫ illudere. ORIGE. Rogato aut̃ ẽ a filio panẽ. nec dãte lapidẽ ꝑ pane: iste q̃si aduersari⁹ ⁊ fallax: p pane dabat lapidẽ. BASI. Suadebat qdẽ lapidib⁹ appetitũ sedare: hoc est ꝓmutare desideriũ ab alimẽto nãli ad existentiam ꝑter naturã. ORIGE. Puto etiã q̃ vsq; hodie lapidẽ diabolus ostẽdit: ⁊ hortet̃ singulos ad loquẽdum: dic vt lapis iste panis fiat: Si videris hereticos dogmatũ suoꝝ mẽdaciũ p pane comedere: scito lapidem eorũz esse sermonẽ quẽ mõstrat ei diabolꝰ. BASI. Dissipator ãt tẽtationũ xp̃s: nõ repellit a nã famẽ. vnde segt̃: Et rñdit ad il. ie. scriptũ est qr nõ in solo pa. vi. hõ: sed in oi verbo dei.

THEOPHI. q. d. Nõ sol̃ panib⁹ humana natura sustẽtatur: imo sufficit verbũ dei ad nutriẽdũ vniuersã naturaꝫ humanã. Talr̃ pastus est israeliticus populus colligens annis. xl. manna: ⁊ gaudens volatiliũ preda. diuino cõsilio helyas cõuiuas habuit corꝰ. Heliseus herbis agrestibus socios nutriuit. CYRIL. Uel aliter: Terrenis cibis terrenũ nostrũ alitur corpꝰ: anima vero ratiõalis diuino verbo vigorat̃ ad bonã hitudinẽ spũs: nõ enĩ naturã icorpoream corpꝰ alit. GREGO. nise. Uñ nõ alitur vtus pane. nec p carnes bene se hz aĩa ⁊ piguescit: alys epulis vita sublimis educatur ⁊ crescit. nutrimẽtũ boni castitas panis: sapia pulmẽtũ: iustitia potꝰ: ipassibilis statꝰ delectatio bene sapere.

AMBRO. Uides igr̃ quo genere vtaꝫ armorũz quo bonine a spiritalis negtie icursiõe defẽdat aduersũ icitamenta gule: nõ. n. q̃si õs vtitur ptãte: qd enĩ mihi ꝑderat: Sed q̃si hõ cõi sibi accepit auxilio vt diuino pabulo lectionis intentus famẽ corporis negligat: alimẽtũ vbi acgrat. non enĩ põt q̃ verbũ segtur panẽ desiderare terrenũ: humanis enĩz diuina prestare non dubiũ est simul cũ dicit: non in solo pane viuit hõ. ostẽdit hoĩem eẽ tentatũ. hoc est susceptionem nr̃am: non suam diuinitatem.

¶ Et duxit illũ diabolus: ⁊ ostendit illi omnia regna orbis terre in momento temporis: ⁊ ait illi: Tibi dabo potestatem hãc vniuersam ⁊ gloriã illorum: quia mihi tradita sunt: ⁊ cui volo do illa. Tu ergo ꝓcidẽs si adorgueris coram me: erũt tua omnia. Et respondens iesus dixit illi: Scriptũ ẽ Dominũ deũ tuũ adorabis: ⁊ illi soli seruies.

THEOPHI. Primo inimicus xp̃z de gula tẽtauerat: sic̃ z adã. deinde de cupiditate siue auaricia: in hoc q̃ oñdit ei oĩa regina mũdi. vñ sequit̃: Et ou illũ diabol⁹ z oñdit ei oĩa reg. oz. ter. in mo. tpis. GRE. in ho. Quid mix si se pmisit ab illo in montẽ duci: q̃ se ptulit etiã a mẽbris ipius crucifigi? THEOPHI. Sz q̃liter oñdit ei oĩa regna orbis terre? Quidã dicũt q̃ mente hec ei oñdit. ego aũt dico q̃ sensibiliter z in phãtasia apparere fecit. TITVS. Uel descripsit orbẽ verbo z velut quandã domũ intẽtioni eius manifestat vt existimabat. AMBRO. Bene aũt in momento tpis secularia z terrena monstrãt̃. nõ. n. tã ꝓspect⁹ celeritas indicat̃: q̃z caduce fragilitas ptãtis exprimit̃. In momento .n. cũcta illa ptereũt: z sepe honor secli abyt anteq̃z venerit. Sequit̃: Et ait illi: Tibi da. pote. hãc vniuersaz z gloriã illorum: qr mihi tradita sunt z cui volo do illa. TITVS. In vtroq̃z mẽtiebat̃: neq̃z. n. hẽbat: nec ꝓferre poterat quo carebat. null⁹. n. obtinet potestatẽ: sz ad pugnã est aduersari⁹ derelictus. AMBRO. Alibi. n. legit̃: qr oĩs ptãs a deo est. itaq̃z a deo est potestatũ ordinatio: a malo ambitio potestatis: nec est potestas mala: sed is q̃ male vtit̃ ptãte. Quid ergo bonũ est vti ptãte: studere honori: bonuz si deferat̃ non eripiatur. Distingue tũ hoc ipm bonũ: ali⁹. n. bon⁹ in seculo: alius pfecte virtutis vsus. Bonũ est. n. deuz q̃rere: z cognoscẽde diuinitatis studiũ nullis occupationibus impediri. q̃ si is qui deũ q̃rit ppter fragilitatẽ carnis z mẽtis angustias sepe tentat̃: quãtomagis q̃ seculũ q̃rit: obnoxi⁹ est? Docemur ergo ambitiõez despicere: eo q̃ diabolice subiecit potestati. TITVS. Habet aũt forẽsis gratia domesticũ piculũ: z vt domineť alys prius fuit. curuat̃ ad obsequm vt honore doneť: z dũ vult esse sublimior: simulata humilitate fit vilior. vñ subdit: Tu ergo si adoraueris coã me: erũt tibi oĩa subdita. CIRYL. Quo tu cui⁹ fors est ĩextinguibilis flãma: q̃liter oĩuz dño q̃ sua sunt spõdes? putasti cultorẽ hre cuius metu tremũt vniuersa? ORIGE. Uel aliter totũ: Duo reges certatiz regnare festinãt pcĩ rex peccatorib⁹ diadolus: z iustitie rex iustis christ⁹. scienszq diabolus ad hoc venisse xp̃m: vt regnũ ei⁹ tolleret: oñdit ei oĩa regna mũdi: Nõ quidem regnũ persax medox: sed regnuz suũ quõ regnaret in mũdo: quõ. s. aly regnent̃ a fornicatione: aly ab auaricia. Et oñdit ei in puncto tpis: hoc est in psenti tempox cursu: quia ad cõparationẽ eternitatis: pũcti obtinet ĩstar. neq̃z. n. necessariũ hẽbat saluator: vt ei diutius huius seculi negocia mõstrarent̃: sz statiz vt aciẽ luminũ suox ad ꝓtẽplandũ vertit: z peccata regnantia z eos qui regnarent̃ a vitys ꝓspexit. dicit q̃ ad eũ: Uenisti vt aduersus me de iperio dimices? adora me z accipe regnũ qõ teneo. Uex dñs vult qdẽ regnare: z q̃si iustitia vt absq̃z peccato regnet. vult gẽtes sibi esse subiectas: vt seruiãt vitati: nec sic vult regnare ceteris: vt ipe regneť ab alio. vñ segtur: Et rñdens ihesus dixit illi: scriptũ ẽ Dñz deũ tuũ adorabis: z illi soli seruies. BEDA. Dicens diabolus saluatori: Si ꝓcidẽs adoraueris me. ecõtrario audit: q̃ ipse magis adorare eũ debeat q̃si dñm z deũ suum.

CYRIL. Qualr aũt si ꝼz hereticos filiꝰ est creatura: adorat̃? qõ crimẽ iferret̃ aduersus eos q seruierunt creature z nõ creatori: si filiũ ꝼm eos creaturã existẽtẽ colimus tanq̃z deũ. ORIGE. Uel alr. Dos igt oẽs ꝓpterea mihi volo eẽ subiectos: vt dñm deũ adorẽt: z ipsi soli seruiãt: tu aũt a me vis icipe peccatũ qõ ego dissolutur⁹ huc veni. CYRIL. Hoc aũt mãdatũ ei⁹ tetigit intima: añ aduentũ. eniz ei⁹ ipse vbiq̃z colebat̃. lex aũt diuina eyciẽs ipm a dño vsurpato. adorare statuit solũ eũ: q̃ nãliter de⁹ est. BEDA. Querat aũt aligs quõ ꝓueniat qõ hic pcipit̃: soli dño seruiẽdũ apli vbo q̃ dicit: Per charitatẽ seruite iuicẽ? Sz in greco dulia i telligit̃ seruit⁹ cõis: hoc ẽ siue deo siue hoi exhibita: ꝼz quã iubemur seruire iuicẽ. Latria aũt vocat̃ seruit⁹ diuinitatis cultui debita: q̃ iubemur soli deo seruire.

nõ. latria z dulia quo differant

¶ Et duxit illũ in hierusalẽ z statuit eũ sup pinnaculum tẽpli. z dixit illi: Si filius dei es: mitte te hinc deorsũ. Scriptũ ẽ. n. q̃ angelis suis mandauit de te: vt conseruẽt te: z quia in manibus tollẽt te: ne forte offẽdas ad lapidẽ pedẽ tuũ. Et respondẽs ihesus ait illi: Dictũ ẽ: Non tẽtabis dñm deum tuum. Et ꝓsũmata oi tẽtatiõe: diabolus recessit ab illo vsq̃z ad tẽpus.

AMBRO: Segt̃ iactãtie telũ. quo in ꝓcliue delingtur: qr dũ boies gliã virtutis sue iactare desiderant: de loco meritox z statõe decidũt. vñ dr: Et ou. il. in hieru. z statuit eus supra pinaculũ tẽpli. ORIGE. Sequebat̃ plane q̃si athleta ad tẽtationẽ spõte ꝓficiscẽs: z quodãmodo loquebatur: Duc quo vis z iuenies me in oĩbus fortiorẽ. AMBRO. Jta ẽ aũt iactãtia vt dũ se putat vnusq̃sq̃ ad altiora ꝓsilire: sublimiũ vsurpatõe factox ad iferiora trahatur. vnde sequitur. Et dixit illi: si filiꝰ dei es: mitte te hinc deorsum.

ATHANA. Nõ aũt ꝓtra diuinitatem certamẽ diabolus inyt: neq̃z enĩ audebat: z iõ dicebat: Si filiꝰ dei es. sz cũ hoie certamẽ inyt quem quondam seducere potuit. AMBRO. Uere aũt diabolica vox est: q̃ mentẽ hominis õ gradu altiori meritox pcipitare ntẽdit: sil'infirmitatẽ suã diabol⁹ malitiã q̃z designat. qr nemini põt nocere nisi ipe deorsum se miserit. nã q̃ relictis celestib⁹ terrena elegit: volutarium qõdã pcipitiũ vite labẽtis incurrit: simul q̃m telũ suũ diabolus vidit obtusum: q oẽs boies ꝓprie subiecerat ptãti: plus cepit boiez iudicare. Trãsfigurat aũt se sathanas velut angelũ lucis: z de scripturis sepe diuinis laqueuz fidelibus parat. vnde segtur. Scriptũ est. n. quoniã angelis suis mãdauit de te: vt ꝓseruẽt te: z qr in manib⁹ tollẽt te: ne forte offendas ad lapidẽ pedẽ tuũ. ORIGE. Uñ tibi diabole scire q̃ ista scripta sũt: nũqd legisti ꝓphas vel diuina eloga: legisti qdẽ: nõ vt ipe ex lectiõe eorum melior fieres: sed vt de simplici littera eos q amici sunt lr̃e interficias. scis qr si de alys ei⁹ voluminib⁹ log volueris: nõ decipies. AMBRO. Ergo nõ te capiat hereticus: qr põt de scripturis aliqua exempla ꝓferre. vtit̃ z diabolus testimonys scripturaruz. nõ vt doceat sz vt fallat. ORIGE. Uide aũt quõ ei ipsis testimõys versipellis ẽ: vult enĩ minuere gliã saluatoris: q̃si angelox idigeat auxilio offẽsurus pedẽ nisi eox manib⁹ subleueť. Hoc enĩ testimoniũ nõ de xp̃o: sed õ sanctis gnãlr̃ scriptũ est. neq̃z enĩ idiget angelox auxilio q maior ẽ angelis: qn poti⁹ disce diabole: q̃ nisi de⁹ adiuuaret ãgelos offenderet pedẽ suũ: z tu ꝓpterea cũ fulgure cecidisti: quia credere in iesũ christũ dei filiũ noluisti. Quare aũt files q̃ segtur: Sup aspidẽ z basiliscũ ambulabis? nisi qr tu es basiliscꝰ? tu draco: tu leo. AMBRO. Sz dñs rursus ne ea q̃ õ se fuerãt ꝓphetiçata ad arbitriũ diaboli putauit eẽ facieda sed diuinitatis ꝓprie auctoritate seruata versutie eius occurrit. vt ga scripturax exemplũ ptenderat: scripturax vicereť exẽplis: vñ segtur: Et respõ. ie. ait illi: Dictũ ẽ ga nõ tentabis dñm deũ tuũ. CHRY. Diabolicũ enĩ est scire: non inuicere ad picula: z tẽtare si eripiat de⁹. CYRIL. Nõ enim tentantib⁹ largitur õs auxilia: sed credẽtib⁹ in eũ. vnde xp̃s tẽtantibus eũ nõ ostẽdebat miracula: qbus dicebat: Hmõi tio praua signũ q̃rit z nõ dabit̃ ei. CHRY. Aspice aũt quõ nõ turbat⁹ ẽ dñs: imo de scripturis humillime cũ iniquo disceptat: z conformeris christo pro posse. Nouit diabolus arma christi qbus succubuit: ex mansuetudine eum cepit: ex humilitate deuicit. Tu quoq̃z cum videris boiem effectuz diabolũ: z tibi obuiantẽ eo mõ deuincas. doceas aiam tuã formare os ꝓdecens ori xp̃i: sicut enim cũ romanus forsan resident iudex: nõ exaudiet responsum ignorantis eo modo loqui quo ipse: sic z christus nisi suo modo loquaris non ex

audiet te:nec vacabit tibi. GREGO.nise. Legittime aũt pugnãti agonũ repit̃ termin⁹:vel q⁹ aduersari⁹ sua ꝑte cedat vicẽti:vel trino casu deponit̃ ſm pugnatozie artis ocre tũ. vñ segt̃: Et ꝯsum.om.tẽta.dia.recess.vsq; ad ten.ab illo. AMBRO. Nõ dixisset scriptura oẽm tẽtatõez ꝯsumma tã:nisi i trib⁹ premissis eẽt oĩum mã delictoꝝ: q; cause tẽtationũ cãe cupiditatũ sunt.s.carnis oblectatio. spes glie:auiditas potẽtie. ATHANA. Accesserat qdẽ ad eũ hostis vt ad hoiez:nõ ĩueniẽs aũt in ipo antiq sui seminis signa discessit. AMBRO. Uides q̃ ipm diabolũ in studio nõ esse ptinacẽ:cedere ve solere vtuti:z si iuidere nõ ỏsinat tñ ista re fozmidat:q; frequẽti⁹ refugit triũphari.audito itaq; dei noie recessit ingt vsq; ad tps:postea.n.nõ tẽtatur⁹:sed apte pugnatur⁹ vẽit. THEOPHI. Uel q; ỏ voluptate tẽtauerat i deserto:recessit ab eo vsq; ad tps crucis:in quo eum erat de tristitia tẽtaturus. MAXI. Uel diabolus i ỏserto xpo suggesserat ꝑferre mũdi mãm diuino amozi quez dñs retrocedere iussit: qỏ erat indiciũ diuini amozis. vñ postea fatagebat ꝓuaricationẽ eũ facere dilectõis ad ꝓximos:z iõ docẽte eo semitas vite: ꝓuocabat ad illius ĩsidias phariseos z scribas: vt ad eoꝝ odiũ puertãt:sz dñs dilectõis intuitu quẽ habebat i eos monebat:arguebat:bñficia ꝓferre nõ cessabat. AVGV. de cõ. euã. Totũ aũt hoc silr matthe⁹ narrat:sz nõ eodẽ ozdine. vñ icertũ est qd pri⁹ factũ sit:vt regna terre pri⁹ demõstrata sint ei: z postea i pinnã templi leuar⁹ sit:an ℞ pri⁹ z illud postea:nihil tñ ad rem dũ oĩa facta eẽ manifestũ sit. MAXI. Ob hoc ãt euãgelistaꝝ. hãc ĩste:illã vo ille ꝓmittit:q; inanis gloria z auaritia adinuicẽ sese gignũt. ORIGE. Joãnes aũt q; a deo exozdiũ ferebat dicẽs: In ꝓncipio erat verbũ. tẽtationẽ dñi nõ describit: q; ỏs tẽtari nõ põt:de quo ei erat sermo: q; vero i matthei euãgelio z in luca gnãtio hoĩs scribit̃ z i marco:hõ aũt est q; tentatur:ideo Mattheus Lucas z Marcus tentationem domini descripserunt.

¶ Et regressus ẽ iesus ĩ virtute spirit⁹ in galileam z fama exĩt ꝑ vniersam regionẽ de illo. Et ipe docebat in synagogis eoꝝ: z magnificabat ab omnibus: z venit nazareth vbi erat nutritus: z ĩ trauit ſm cõsuetudinẽ suã diei sabbati in synagogã: z surrexit legere. Et traditus ẽ illi liber esaie ꝓphete: z vt reuoluit libꝝ inuenit locuz vbi scriptũ erat: Spũs domĩ sup me: ꝓpter qỏ vnxit me: euãgelizare paupibus misit me: sanari cõtritos corde: predicare captiuis remissionẽ: z cecis visũ: dimittere cõfractos in remissionẽ: ꝑdicare annũ dñi acceptũ z diẽ retributionis. Et cũ plicuisset libꝝ: reddidit ministro z sedit. Et omniũ in synagoga oculi erãt intẽdẽtes in euz. Cepit ãt dicere ad illos: q; hodie impleta est hec scriptura in auribus vestris.

ORIGE. Qz dñs tẽtatoẽ vicerat: vt⁹ ei addita ẽ: q̃tũ. s. ad manifestatõez. vñ dr: Et re. est ie. in vir. spũs in galileaz. BEDA. Uirtutẽ spũs signa miracloꝝ dicit. CIRYL. Agebat aũt miracula: nõ ab extrinseco z quasi acquisitam dñs spũssancti gr̃az sicut alq sancti: sed potius cuz eẽt nãlr dei filius z cõsozs oĩum que sunt p̃ris tãq; ꝓpa vtute z opatione vtit̃ ea que ẽ spũssancti. Decebat aũt extunc eum notum fieri: z humanationis fulgere mysteriuz apud eos qui erãt ỏ sanguĩe isrl. iõ segtur. Et fa. exit p vniersã regionẽ de illo. BEDA. Et q; sapientia pertinet ad doctrinã: virtus vero referẽ ad opa: vtraq; hic conũgunt̃. vnde sequitur: Et ipse docebat in synagogis eoꝝ. Synagoga grece: latine oꝝ cõgregatio: quo noĩe nõ solũ turbaꝝ ꝓuentum sz z domũ in qua ad audiendũ vbũ dei ꝓueniebãt iudei appellare solebãt: sicut nos ecclias z loca z chozos fideliũ vocamus. veꝝ differt inter synagogã que congregatio: z ecclesiã que cõuocatio interptaẽ. q; s. z pecoza z queq; res ꝯgregari i vnũ põt: cõuocari nõ põt: nisi rõne vtẽtia: iõ noue gr̃e populũ quasi maioze dignitate ꝑditũ: recti⁹ eccl̃iaz q̃ synagogã noiare apostolicis doctr̃is visum est. Merito ãt z magnificat⁹ a põtib⁹ asseuerat̃ ꝓcedentibus factoꝝ dictoꝝnue ĩdicys cum segt̃: Et magnifica. ab oĩb⁹. ORIGE. Caue qui ẽ ne beatos tñ illos iudices: z te arbitreris ꝓuatũ esse xpi doctrina: q; nũc etiã in toto ozbe docet p ozgana sua: z nũc magis glorificat̃ ab oĩbus q̃ illo tpe quo tñ in vna prouincia cognoscebat̃. CIRYL. Largit̃ aũt sui notitiã illis inter quos educat⁹ est ſm carnẽ. vñ segt̃: Et venit naza. vbi erat nutrit⁹. THEOPHI. Ut z nos doceat ꝓius ꝓprios bñficiare z docere: deinde z ad reliquos amicitiã spargere.

BEDA. Cõsueuerãt aũt die sabbati i synagogis: vt feriatis mũdi negocys ad meditãda legis monita geto cozde residerent. vnde segt̃: Et intra. sz cõsuetu. suã die sab. in synagogam. AMBRO. Ita aũt dñs ad oĩa se curauit obsega: vt ne lectozis qdẽ aspernerẽt officiũ. vñ segtur: Et surrexit legere: z traditus est illi liber esaie. Accepit qdẽ libꝝ: vt oĩ deret seipm eẽ qui locutus est i ꝓphetis: z remoueret sacri legis pfidozum: q aliũ deũ dicũt veteris testameti: aliũ noui: vl qui initiũ xpi dicunt esse de virgine. Qũo enim cepit ex virgine: q; añ virginẽ loquebat̃? ORIGE. Nõ aũt fortuitu reuoluit libꝝ: z caput de se vaticinãs repit lectionis: sed hoc ꝓuidẽtie dei fuit. vnde segtur: Et vt reuol. li. inuelo. vbi scri. erat: spũs oñi sup me. christus enĩ est qui ita cõmemozat. ATHA. Explicãs. n. nobis causam facte i mũdo reuelationis z sue humanationis hoc dicit: sicut enĩ filiꝰ cum sit spiritus dator: non recusat fateri tãq; homo q⁹ i spiritu dei eycit ỏmonia: ita nõ recusat dicere: spũs domini super me: ꝓ eo q⁹ factus est homo. CIRYL. Similiter aũt fatemur eum vnctũ fuisse inquantũ carnẽ suscepit. vñ segtur: Propter quod vnxit me. nõ enĩ vngitur diuina natura: sz qỏ nobis cognatũ exĩstit: sic etiã z q⁹ dicit se missũ: impũtãdũ est humanitati. nã sequit̃: Euãgelizare paupe. mi. me. AMBRO. Uides trinitatẽ coeternã atq; pfectã: ipz logtur scriptura iesuz deũ hoiemq; in vtero pfectum. logtur z pr̃em z spĩnsanctũ qui coopator oñdit̃: qñ corporali specie sicut columba descendit in christum. ORIGE. Paupes aũt nationes dicit: isti aũt erãt pauperes nihil oĩno possidentes. nõ deũ: nõ legẽ: nõ ꝓphas: nõ iustitiã: reliquasq; vtutes.

AMBRO. Uel vniuersalr vngitur oleo spirituali z virtute celesti: vt pauptatẽ ꝺditiõis humane thesauro resurrectionis rigaret eterno. BEDA. Mittitur etiã euangeliçare pauperibus dicẽs: Beati paupes: q; vestꝝ est regnũ celoꝝ.

CYRIL. Fozsitan enĩ paupibus spũ in bis ostendit exhibitũ liberale donũ iter oĩa dona que per christũ obtinent̃. Segtur: Sanare cõtritos corde. vocat cõtritos corde debiles: fragilem mentẽ habẽtes: z resistere nequeuntes insultibus passionũ: qb⁹ remediũ sanitatis ꝓmittit. BASI. Ut cõtritos corde venit sanare. i. remedium dare bñtibus cor cõtritum a sathana per peccatum: eo q⁹ ꝑ ceteris peccatum cor humanuz ꝓsternit. BEDA. Uel q; scriptum est. Cor cõtritum z humiliatũ deus non spernit: ideo missum se dicit ad sanandum cõtritos corde sz illud psalmi: Qui sanat ꝺtritos corde. Sequitur: Et predicare captiuis remissionẽ.

CHRY. Captiuationis vocabulũ multiplex est. Est enĩ captiuatio bona: sicut paulus dicit: Captiuantes omnem intellectum ad obedientiam christi. Est z praua z sensibilis que est a corporalibus hostibus: sed deterioz est intelligibilis de qua hic dicit. Fingitur enim peccatum pessima tyrannide. precipiens mala: z obedientes confundens:

ab hoc intelligibili carcere nos christus eripuit. THEO. Possunt aũt ꝛ hec de mortuis intelligi: qui captiui existentes soluti sũt ab inferni dominio p xpi resurrectõez. Segt: Et visum cecis. CYRIL. Profluentes. n. a diabolo tenebras ī corda humana: christus quasi sol iusticie remouit faciẽs hoies filios nõ noctis ꝛ tenebraꝝ sz lucis ꝛ diei. Qui. n. aliquãdo errabãt: pceperũt iustoꝝ semitas. Segtur. Dimittere cõfractos in remissioẽ. ORIGE. Quid. n. ita fractuz atqz collisum fuerat vt homo: q a iesu dimissus ẽ ꝛ sanatus.

BEDA. Uel dimittere cõfractos ī remissionẽ. i. eos q legis põdere ĩportabili fuerãt depressi releuare. ORIGE. Ista ãt oĩa pdicta sunt: vt post visionẽ ex cecitate: post libertatẽ ex vinculis: post sanitatẽ a diuersis vulneribꝰ veniam ad annũ dñi acceptum. vñ segtur: Predicare annũ dñi acceptũ. Aiũt aũt qdã iuxta simplicẽ intelligẽtiã ãno vno euangeliũ saluatorẽ ī iudea pdicasse. ꝛ hoc ẽ qõ dr: Predicare annũ dñi acceptũ. Uel ãnus dñi acceptꝰ ẽ totũ tẽpus ecclesie quo dũ vsq ī corpe pegrinat a dño. BEDA. Neqz. n. solꝰ ille annꝰ quo dñs pdicabat fuit acceptabilis: sz etiã iste quo pdicat apls dicẽs: Ecce nũc tps acceptabile. Post anuũ sane dñi acceptabilẽ subdit: Et diem retributiõis. s. extreme: qñ reddet vnicuiqz sm opus suũ. AMBRO. Uel diẽ hunc ãnũ dñi acceptũ dicit ppetuis diffusuz tpibus: q redire ī or bẽ laboris nesciat: cõtinuationẽ fructꝰ hoibus ꝛ getis īdulgeat. Segtur: Et cũ pli. li. red. mini. ꝛ sedit. BEDA. Libꝝ audiẽtibꝰ illis q aderãt legit: sed lectũ ministro reddidit: qz dũ eẽt ī mũdo palã locutꝰ ẽ docẽs ī synagogis ꝛ tẽplo: sz ad celestia reuersurꝰ bis q ab initio viderãt: ꝛ ministri sm monis fuerãt euangeliçãdi offiũ tradidit. Stans legit: quia nobis scripturas q̃ de ipo erãt aperuit: qz ī carne dignatus est opari. sed reddito libro residet: qz se supne getis solio restituit. Stare. n. opantis ẽ: sedere aũt ge scẽtis vel iudicãtis: sic ꝛ pdicatoꝝ verbi surgat: legat. i. opeť ꝛ pdicet ꝛ resideat. i. pmia getis expectet. Reuolutũ aũt libꝝ legit: qz ecclesiam misso spũ oẽz vitatẽ docuit. plicatũ ministro reddidit: qz nõ oĩa oĩbus dicẽda: sz p captu andiẽtiũ cõmittit doctori dispensandũ vbũ. Segť: Et oĩuz ī syna. ocu. erãt intẽ. ī eũ. ORIGE. Et nũc ẽt si volumꝰ: oculi nr̃i pñt intẽdere saluatorẽ. Cũ. n. pncipale cordis tui direxeris ad sapientiã: vitatẽ deiqz vnigenitũ cõtẽplandũ: oculi tui ĩtuenť iesuz. CIRYL. Tũc ãt oĩuz oculos cõuertebat ad se: quodãmõ stupentiũ qualr̃as nouit qs nõ didicit: sz qñ mos erat iudeis: pmulgatas de christo ppbetias dicere cõsummari: vel in gbusdã eoruz ppositis: vel in aligbus sanctis prophetis dñs hoc predicauit. vñ sequiť: Cepit aũt di. ad il. quia bo. imple. ẽ hec scrip. in au. vestris. BEDA. Quia. s. sicut illa scriptura predixerat: ꝛ magna faciebat: ꝛ maiora dominus euangeliçabat.

¶ Et oẽs testimoniũ illi dabãt: ꝛ mirabanť ī verbis gr̃ie que pcedebãt de ore ipius ꝛ dicebãt: Nõne hic ẽ filius ioseph: Et ait illis: Utiqz dicetis mihi hãc simlitudinẽ: Medice cura teipm. Quanta audiuimus facta ī capharnauz: fac ꝛ hic in patria tua. Ait ãt: Amẽ dico vobis: qz nemo ppheta acceptus est in patria sua. In veritate dico vobis multe vidue erãt in diebus helie in israel quãdo clausum est celum annis tribus ꝛ mensibus sex: cum facta eẽt fames magna in oi terra: ꝛ ad nullã illarũ missus est helias: nisi ī sarepta sidoie ad mulierẽ viduam. Et multi leprosi erãt in isrl̃ sub heliseo ppheta: ꝛ nemo eorum mundatus est nisi naaman syrus.

CHRY. Cũ venisset naçareth dñs a miraculis abstinet: ne puocaret eos ad maiorẽ liuorẽ. Pretẽdit aũt eis doctrina nõ minus admirandũ miracul̃s. erat enī quedã diuina dra ineffabilis in dictis saluatoris cõcurrẽs: aias pmulcens auditoꝝ. vñ dr: Et oẽs testi. il. da. ꝛ mira. ī ver. gr̃e q̃ pcedebãt de ore ipsi⁹. BEDA. Testimoniũ illi dabãt attestãdo illũ ve eẽ vt dixerat: de quo ppheta cecinerat. CHRY. Sz stulti admirãtes monis vtutẽ puipẽdũt ipz ab eo qui putabať pr̃. vñ sequiť. Et di. Nõ. hic ẽ fi. ioseph: CYRIL. Sed qd ipedit vt venerabil̃ ꝛ admirabil̃ sit: si filꝰ esset vt putabať ioseph: Nõne vides diuina miracla: sathanã ia pstratũ: nõnullos ab his egritudinibꝰ liberatos: CHRY. Post mltũ enī tps ꝛ signoꝝ oñsionez pfectus ẽ ad eos: nec eũ sustinuerũt: sed itez se succedebãt iuidia. vnde segť: Et ait illis: vtiqz. dice. mi. hãc silũ. Medice cu. teipz. Quãta audiuimus facta ī capbar. fac ꝛ hic in pa. tua. CYRIL. Lõmune qdem puerbiũ erat apud hebreos ad iproperiuz excogitatũ: clamabãt. n. alig otra medicos ifirmos: Medice sana teipm. GLO. Quasi dicerẽt: Qui in capharnaũ plete curasse audimꝰ. cura etiã teipm. i. fac silr̃ in tua ciuitate vbi ocepꝰ es ꝛ nutritꝰ. AVGV. de osen. euã. Lũ aũt tam magna ab illo facta fuisse omemorãt: que se nõdũ narrasse scit: qd euidẽtiꝰ q̃z hoc eũ sciẽter poccupasse narrãdũ: Neqenī tñ ab eius baptismo pgressus ẽ vt oblitꝰ putet: nondũ se aliqd cõmemorasse de his q̃ ī capharnaũ gesta fuerãt.

AMBRO. Non ociose aũt saluator se excusat q̃ nulla ī patria sua miracula virtutis operatus sit: ne forte aliis aligs vilioꝛẽ patrie nobis esse debere putaret affectũ. Nã segnit Ait aũt. Amẽ dico vobis. qz ppheta ne. acce. ẽ in patria sua.

CYRIL. q. d. Uultis multa pdigia inter vos a me fieri: penes quos sũ nutritus: sz non latet me q̃daz cõis q̃ multis accidit passio. Otemnunť enī quodãmõ semp etiaz oprima queqz qñ non raro otingũt alicui: sz suppetũt ad velle: ꝛ fie etiam cõtingit in hoibus: familiaris enim qz semp presto ẽ debita reuerẽtia priuat a notis eius. BEDA. Prophetã aũt dici in scripturis christum ꝛ moyses testis est qui dicit: Prophetam vobis suscitabit deus de fratribus vestris.

AMBRO. Hoc aũt exẽplo declarat q̃ frustra opem mi sericordie celestis expectes: si aliene fructibus virtutis iuideas. Aspernatoꝛ enī ds inuidoꝝ est: ꝛ ab his q̃ diuina bñficia in alys psequunť: miracula sue potestatis auertit. Dñi ce quippe carnis actus diuinitatis exẽpluz est: ꝛ inuisibilia eius nobis p ea que sunt visibilia demõstranť. Uidete igr̃ qd mali iuidia afferat. indigna ppter iuidiã patria indicat in qua ciuis opereť q̃ digna sunt: in q̃ dei filius nasceretur.

ORIGE. q̃tũ ad Luce histoziã ptinet: nedum ī capharnaũ fecisse aliqõ signũ describiť: nã anteq̃ veniret ī capharnaũ in naçareth dixisse legitur quecũqz audiuimus facta ī capharnaũ. vnde puto in pñti sermõe aligd latitare mysterij: ꝛ naçareth eẽ typũ iudeoꝝ: capharnaũ typũ gentiũ. Erit enī tps q̃ dicturꝰ est populus israel. que oñdisti vniuerso orbi: oñde ꝛ nobis: pdica sermonẽ tuũ populo tuo israel: vt saltẽ cũ subitrauerit plenitudo gẽtiũ tũc oĩs israel saluꝰ fiat. Quãobrẽ videť mihi pueniẽter rñdisse salator: Neo ppha acceptꝰ est in pa. sua. plus iuxta sacrz q̃ iuxta lram: sz ꝛ hieremias in anathoth pria sua non fuerit acceptus: ꝛ reliqui ppbete. sed magis videtur mihi ītelligi vt dicamus patriam omniũ ppbetaꝝ fuisse populũ circũcisionis. Et nationes quidem suscepерunt vaticinium iesu christi: magis habentes moysen ꝛ ppbetas de christo pdicantes: q̃ illi q ex his non susceperunt iesum. AMBRO. Pene autez apto cõparationis exẽplo: arrogantia ciuiũ retundiť inuidozum dñicumqz factũ scripturis doceť veteribus cõuenire. Nam segtur: In veri. di. vo. mul. vi. erant in israel ī diebus helie. Non qz helie dies fuerunt: sed in quibus helias operatus est. CHRY. Ipse quidem terrestris angelus celestis homo: qui nec tectum nec mensam nec amictum habebat: ꝛ

multi:clauē celoꝝ gerit in lingua. Et hoc eſt quod ſegr̄: Oñ clau. eſt celū an.tri.ꝛ menſi.ſex.·Poſtq̄ aūt celū ſeruit:ter ramq; reddidit ſterilē regnabat fames:ꝛ ꝓſūpta ſūt corpa. vnde ſegr̄:Cū facta cēt fames i terra. BASI. Ut enī aſpe rit ex ſaturitate nō modicū generari obprobriū:p famē ill' ſeuiniū attulit:quo culpā eoꝝ que ī imenſū creſcebat cobi buit. Lozui aūt facti ſunt iuſto cibi miniſtri: qui cōſueuerūt alioꝝ pabula vſurpare. CHRY. Sz qñ exiccat⁹ ē fluui⁹ ex quo pocula iuſte dabanr̄: vade ingt deus in ſareptā ſido nie:illic mādabo mulieri vidue vt paſcat te. vñ ꝛ hꝫ ſequir̄: Et ad nullā eaꝝ miſſus eſt helyas niſi ī ſarepta ſidonie ad mulierē viduā. Quod ex quadam dei diſpēſatione factū ē: fecit enī deus eū per longū iter pgere vſq; in ſidonem vt vi ſa mūdi peſte poſcat a dño pluuias. Multi āt tūc tpis opu lenti erāt:ſed nullus tale aliqd fecit vt vidua.reuerentiam enī mulieris ad ꝓphetam:non prediꝝ:ſed voluntatis fie bant diuitie. AMBRO. Myſtice aūt dicit: In dieb⁹ he lie:qz dies faciebat illis qui in eius operib⁹ lucē videbant ſpē ſpiritalis. ꝛ iō apiebaſ celū videtib⁹ diuina myſteria: claudebaſ qñ fames erat:qz nulla erat cognoſcēde dīnita tis ybertas. In vidua aūt illa ad quā helias direct⁹ ē typus eccleſie ꝑmiſſus eſt. ORIGE. Occupāte.n. fame populuz iſrl. ſaludi ſermonē dei venit ꝓpha ad viduaz: de qua dicit:Multi filij deſerte magis q̄ ei⁹ q̄ habet virū:ꝛ cū ve niſſet:panem illius ꝛ alimenta multiplicat. BEDA. Si donia aūt venatio inutilis: Sarepta icendiū: vel anguſtia panis interꝑtatur. Quib⁹ oībus gentilitas exꝑmir̄:q̄ inuti li venatōi dedita.i.lucris ꝛ negocys ſeculi ſeruiēs:incendiū carnaliū cupiditatuz paniſq; ſpiritalis anguſtias patiebaſ: donec helias.i.,ꝓpheticus ſermo ceſſante ſcriptura ꝛ itelli gentia:ꝑ perfidia iudeoꝝ venit ad eccleſiam vt receptus paſceret ꝛ reficeret corda credentiū. BASI. Quelibet ēt anima viduata ꝛ priuata virtute ꝛ diuina notitia:poſtq̄ di uinuz verbū recipit ꝓpria delicta cognoſcēs:docēr nutrire verbū virtutum panib⁹:ꝛ irrigare fonte vite doctrinaz ve ritatis. ORIGE. Sed ꝛ aliud ad eundē ſenſum pertinēs loquitur cū ſubdit:Et multi leproſi erant in iſrael ſub heli ſeo ꝓpheta:ꝛ nemo eoꝝ mūdatus eſt niſi naaman ſyrus: qui vtiq; non erat ex iſrael. AMBRO. Myſtice autē po pulus eccl'iam cōtingit vt ſequatur ppl's ille ex alienigenis congregatus:ante leproſus prius q̄ myſtico baptiſmate ſacramēta baptiſmatis: maculis corporis et mētis ablutis imaculata vgo cepit eē ſine ruga. BEDA. Naaman enī qui decorus interpretatur populū ſignificat nationū: q̄ ſepties lauari iubeꝛ:qz illud baptiſma ſaluat qō ſeptiformis ſpūs regenerat. Caro ei⁹ poſt lauacrū ſiē pueri apper:qz mr̄ gra oēs in vnā parit ifantiā. vel qz chriſto con formaſ de quo dicit.·Puer natus eſt nobis.

¶ Et repleti ſunt oēs in ſynagoga ira hec audien tes. Et ſurrexerūt ꝛ eiecerūt illū extra ciuitatē: ꝛ duxerūt illū vſq; ad ſupciliuz mōtis ſup quē ciui tas illoꝝ erat edificata: vt ꝑcipitarēt eū. Ipſe āt tranſiens:per mediū illoꝝ ibat.

GRECVS. Qz prauā eoꝝ itētion ē redarguerat:iō indi gnanr̄.ꝛ hoc eſt qō or̄: Et repleti ſunt oēs in ſynagoga ira.p eo etiaz qō dixerat: hodie ꝓpleta eſt hec ꝓphetia arbitrati ſunt q⁹ ſeipſuz ꝓpararet ꝓphetis:ꝛ ideo indignanr̄ ꝛ fugant eum extra ciuitatē. vñ ſequir̄: Et ſurrexe.ꝛ eiece. illū extra ciuitatē. AMBRO. Nec mirū ſi pdiderunt ſalutem: qui eiecerunt de ſuis finib⁹ ſaluatorē. Dñs autez qui docuerat apoſtolos exēplo ſui oībus oīa fieri:nec volentes repudiat: nec inuitos alligat:nec eycientibus reluctatur: nec roganti bus deeſt:non mediocriter auté inuidia ꝓdir̄: q̄ charitatis oblita in acerba odia cauſas amoris inflectit. Cum enī ipſe dominus per ppl's beneficia diffunderet: illi in iurias ir rogabāt vñ ſegtur:Et duxit.il.vſq; ad ſupcī. mōtis ſup quez ciuitas illoꝝ erat edificata:vt ꝑcipitarēt eū. BEDA.·Pe iores ſunt iudei diſcipli:diabolo magro. Ille vero ait:Mit te te deorſum.iſti facto mittere conanr̄: ſed illoꝝ mēte mu tata ſubito vel obſtupefacta deſcēdit: qz adhuc illis penitē tie locū reſeruat.vnde ſegr̄:Ipſe au.trāſi.p mediū illorum ibat. CHRY. In quo ꝛ que ſunt humanitatis:ꝛque ſunt diuinitatis oſtēdit.ſtare.n.in medio iſidiantiū ꝛ non appre hēdi:diuinitatis eminētiā oſtēdebat: diſcedere vo diſpēſa tionis approbat myſteriū. AMBRO. Simul itelligē nō ex neceſſitate fuiſſe: ſed volūtariā corporis paſſionē. eteniz qñ vult capir̄:quādo vult elabir̄. Nam quēadmodū a pau cis teneri potuit g a populo nō teneꝛ:ſed voluit ſacrilegiuz eē multoꝝ.vt a paucis gdem affligereꝛ.ſz ꝑ toto orbe mo reꝛ. Quin etiā malebat iudeos adhuc ſanare q̄ pdere: vt efficaci furoris exitu deſineret velle qō implere nō poſſent.

BEDA. Nondū etiam venerat hora paſſionis: q̄ in para ſceue paſche futura extiterat:neccdū locū paſſionis adierat qui non in naçareth:ſed hieroſolymis hoſtiaꝝ ſanguine fi guraba:nec hoc genus mortis elegerat:qui crucifigenduz ſe a ſeculo preconabatur.

¶ Et deſcēdit i capharnaū ciuitatē galilee:ibiq; docebat illos ſabbatis. Et ſtupebant i doctrina eius:qz ī poteſtate erat ſermo ipſi⁹. Et i ſynago ga erat hō hīs demoniū imūdū ꝛ exclamauit vo ce magna dicens: Sine:qd nobis ꝛ tibi ieſu na zarene:Veniſti pdere nos. Scio.n.te:qz ſis ſan ctus dei. Et increpauit illū ieſus dicēs:Obmute ſce:ꝛ exi ab eo. Et cū ,piciſſet illud demoniuz ī meduz exīt ab illo: nihilq; illi nocuit. Et factus ē pauor i oib⁹ ꝛ colloquebanr̄ adiuicez dicētes: Quod eſt hoc verbū: qz i ptāte ꝛ virtute iperat imūdis ſpiritibus ꝛ exeūt: Et diuulgabaſ fama de illo in oēm locū regionis.

AMBRO. Non indignatione cōmotus dñs:nec ſcelere offenſus iudeā deſeruit:gn ēt imemor iiurie:memor clemē tie:nūc docēdo:nūc ſanādo in fide plebis corda demulcet. vñ dicit. Et deſcē.in ca. ciui.gali:ibi. do.il.ſab. CIRYL. Quāuis enī ſciret q⁹ iobedientes eēnt ꝛ duri cordis tū viſi tat illos:ſic bonus medic⁹ illos q vltima laborāt egritudi ne tentat ſanare. Docebat aūt in ſynagogis ꝓfidenter: ſz il lud eſaie: Nequaq̄ occulte locut⁹ ſum nec; in obſcuro loco terre. In ſabbato quoq; diſputabat cū eis:qz vacabāt. Mi rati ſūt ergo de doctrine vtute ꝛ ptātis magnitudine. vñ se qr̄. Et ſtu.ī do.ei⁹ qz ī ptā.erat ſer.ipſius.i. non blādus ſed ī periosus ad ſalutē. Judei aūt putabāt eſſe xp̄z ſicut aliquē ſanctorū aut ꝓphetarū. Ut aūt maiorem de eo opinionem accipiant trāſcendit meſuram ꝓpheticam. non enim dice bat: Hec dicit dñs. vt ꝓphete conſueuerant dicere: ſed ſic dñs legis que ſunt ſupra legem proferebat: transferens lit teram ad veritatem:ꝛ figuras ad ſpūalem intelligentiam.

BEDA. Sermo etiā doctoris in poteſtate fit: cū ea que docet operatur:qui enim facto deſtruit qō predicat:cōtem nitur. CIRYL. Opportune aūt dogmatibus plerūqz ar dua miſcet opera:quos enim non diſponit rō ad cognoſcen dū:hos iſtigat ſignorū oſtenſio. vnde ſegtur:Et ī ſyna. erat hō ha demo.immundum. AMBRO. Sabbato medici ne diuine opera cepta ſignificat:vt ide noua creatura cepe rit vnde vetus creatura ante deſinit: ne ſub lege eſſe dei fi lium:ſz ſupra legem in ipſo principio deſignaret. Bene etiā ſabbato cepit:vt ipſum ſe oſtenderet creatorez:quia opera operibus interſerit:ꝛ proſequitur opus quod ipſe ante iam ceperat:vt ſi domum faber renouare diſponat: nō a funda

mentis ſz a culminib⁹ icipit ſoluere vetuſtatē ita vt ibi pri⁹ manū admouet vbi ante deſierat. Deinde a minoribus incipit: vt ad maiora pueniat. liberare a demone etiam boies ſz in vbo dei poſſunt: reſurrectionē mortuis imperare diuine ſolius ē ptātis. CIRYL. Calumniabant aūt iudei gloriam xpi dicētes. Dic nō eycit demones niſi in beelçebub pncipe demoniorū: ad qō remouendū cū repzeſentarent demones inuicte ptāti eius: nec tolerarēt cōgreſſum deitatis: ſeuā vocē emittebant. vñ t hic ſequit. Excla. vo. ma. di. Sine: quid no. t tibi ie. naça: ve. per. nos. BEDA. q. d. Paulum a me vexando quieſce: cui nulla eſt ſocietas cum noſtra fraude. AMBRO. Nec quēq̄ mouere debet: q iesu naçareni nomē in hoc libro diabolus dixiſſe primus īducitur: nec. n. ab eo chriſtus nomē accepit: qō de celo angelus ad virginē detulit. Eſt huius impudentie diabolus. vt inter boies aliquid primus vſurpet: t ad boies quaſi nouū deferat: quo terrorē ſue ptātis incutiat. vnde ſegtur: Scio enim te: quia ſis ſanct⁹ dei. ATHA. Nō dicebat eū ſanctum dei: quaſi alys ſanctis ſilis: ſed quaſi eo ſingulariter ſancto exiſtente cū articuli adiectione. Ipſe eſt enīz nāliter ſanct⁹ cuius pticipatiōe oēs alȳ ſancti vocant neq̄ tamē hoc dicebat quaſi eū vaciter noſſet: ſz ſe cognoſcere fingebat. CIRYL. Putauerūt enim demones q p huiuſmōi laudē facerēt ipſum inanis glorie amatorē: vt abſtineret ab eoz cōtrarietate: vtpote pro gratia gr̄am recōpēſans. CHRY. Voluit etiam demō pturbare ordinē rerum: t apoſtolorū rapere dignitatē: t ſuggerere mltis vt ei obediāt. ATHA. Quānis igitur vera fateret: cōpeſcebat tamē eius ſermonē ne ſimul cū veritate etiā ſuā iniquitatē pmulget vt nos etiā aſſuefaciat ne curemus de talibus: t ſi vera loqui videantur. Nefas eſt enī vt cum aſſit nobis ſcriptura diuina: inſtruamur a diabolo. vnde ſequitur: Et increpa. il. di. obmute. t exi ab illo. BEDA. Diuina autem permiſſione liberandus a demone homo proȳcitur in medium: vt virtus patefacta ſaluatoris: plures ad viaz ſalutis inuitet. vnde ſequitur: Et cum proie. il. demo: in me. exyt ab illo: nihilq̄ illi nocuit. Videtur autem repugnare quod hic dicitur Marco qui ait: Et diſcerpēs eum ſpūs īmundus: t exclamās voce magna exiuit ab eo. Niſi intelligam⁹ hoc dixiſſe marcū: diſcerpens eum: qō hic lucas dicit: Et cuz proiecisſet illum in mediū: vt q ſecutus ait: Nihilq̄ illi nocuit. intelligatur qz iactatio illa mēbrorū atq̄ vexatio non euz debilitauit: ſicut ſolēt exire demonia etiam quibuſdam mēbris amputatis t euulſis: vñ merito pro tam ītegra reſtitutiōe ſanitatis mirant. nā ſegtur: Et fact⁹ eſt pauor ī om. t colloq. adin. dicen. Qō eſt hoc ver. qō ī ptāte t vir. ipe. īmun. ſpi. t exeunt.

THEOPHI. Quaſi dicāt: q̄le eſt pceptū hoc qō pcepit exi ab eo:: t exyt. BEDA: Expellere quidē demonia t homines ſancti: ſz in verbo dei pñt: ipſuz aūt dei verbū ppria ptāte virtutes operat. AMBRO. Myſtice āt q in ſynagoga ſpiritū habebat īmundū populus eſt iudeorū qui inodatus diaboli laqueis ſimulatā corporis mūditiā īterioris mētis ſordib⁹ inquinabat: t bñ ſpm̄ īmundum habebat qz ſpm̄ ſanctū amiſerat. itroierat enī diabolus: vnde chriſt⁹ exierat. THEOPHI. Sciēdū eſt etiā q multi nūc demonia bñt. ſ. q demoniorū deſideria īplent: vt furioſi habēt ōmoniū ire: t ſic de ceteris: ſz dñs ī ſynagogā venit cū mēboīs fuerit congregata: t tūc dicit demoni ībabitāti: obmutesce. t ſtatī eycies eū ī mediū: egredit ab eo. nō enī decet hominē ſp iracūdū eē: beſtiale, nāq̄ hoc ē: nec ſp abſq̄ ira. īſēſibile nāq̄ hoc ē: ſz mediū iter ābulare oz: t irā cōtra mala bre: t ſic pycit hō cū īmundus ſpūs ab eo egredit.

¶ Surgens aūt ieſus de ſynagoga itroiuit in domuz ſimonis. Socrus aūt ſimonis tenebat magnis febribus. t rogauerunt euz pro ea. Et ſtās ſuper illam iperauit febri t dimiſit illam t cōtinuo ſurgens miniſtrabat illis.

AMBRO. Poſtq̄ lucas vir a ſpiritu nequitie liberatū ante premiſit: ſubſtituit femine ſanitatē. Utrūq̄z enim ſexum dominus curaturus aduenerat: t prior ſanari debuit q prior creatus eſt. vñ dicitur: Surgens aūt de ſynagoga introiit in domū ſimonis. CHRY. Manebat enī apud diſcipulos honorās ipſos: t ob hoc aīoſiores reddens. CYRIL. Aſpice autem quomodo manet penes virū inopē chriſtus q ſpontanea volūtate paupertatez p nobis paſſus eſt vt diuitias cū pauperibus cōuerſari: nec ſpnere depreſſos t pauperes. Segt: Socrus aūt Simonis tenebat magnis febribus t rogauerūt illū pro ea. HIERO. ſup Matth. Mōbus t rogauerūt illū pro ea. HIERO. ſup Matth. Mōſaluator rogatus: modo vltro curat egrotos oſtēdens ſe cōtra peccatorū quoq̄z paſſiones t pcibus ſemp annuere fideliū: t ea que ipſi minime ī ſe itelligūt vel itelligēda dare: vt nō itellecta dimittere. ſz illud. Delicta q̄s itelligit: ab occultis meis mūda me dñe. CHRY. Qz aūt matthēus hic reticuit nō differt. illud enī ē breuitatis: hoc āt exgſite interpretatōis. Segtur: Et ſtās ſup illā: iperauit febri t dimiſit illā.

BASI. Jn quo lucas figurauit ſmonem tanq̄ de pcepto aīali ſenſibili facto ſic dicēs febri imperatū: et q febris nō omiſit impantis operationē. vnde ſegtur: Et ōtinuo ſurgēs miniſtrabat illis. CHRY. Qz enī morbus curabilis erat per modum medēdi poteſtatem ſuam declarauit: faciens quod minime ars medicine facere potuiſſet. Poſt febris enim ſedationem multo tempore patientes egent: vt priſtine reſtituantur ſanitati: tunc autē ſimul omnia facta ſunt.

AMBRO. Si aūt altiori cōſilio iſta ppendamus: animi debemus intelligere t corporis ſanitatez: vt prius animus qui ſerpētis laborabat inſidys abſolutus ſit. Deniq̄z nō prius eua eſuryt q̄ ſerpētis eā vſuria tētauit: t ideo aduerſus ipm auctorez peccati prius debuit medicina ſalutis opari. Fortaſſis etiā ī typo mulierisillius varys criminū febrib⁹ caro noſtra langueſcebat: nec minorē febrē amoris eſſe oportuerim q̄ calozis. BEDA. Si enī viruz a demonio liberatum moraliter animum ab immunda cogitatiōe purgatum ſignificare dixerim⁹: cōſequenter femina febrib⁹ renta ſed ad imperiū dñi curata: carnē oſtēdit a concupiſcentie ſue feruore p cōtinētie pcepta frenatam. CIRYL. Et nos ergo ſuſcipiamus ieſum. cum enim viſitauerit nos: t portamus eum in mente t corde: tunc enormium voluptatum eſtum extinguet: t incolumes faciet vt miniſtremus ei hoc eſt ei bneplacita peragamus.

¶ Cum autez ſol occidiſſet oēs q habebant īfirmos varijs lāguoribus ducebāt illos ad euz: at ille ſingul̄ manus iponens curabat eos. Exibant autē demōia a multis clamātia t dicentia qz tu es filius dei. Et increpans nō ſinebat ea loq qz ſciebant ipſum eſſe xpm.

THEOPHI. Cōſiderādū ē turbe deſideriū: naz cū ſol occidiſſet: adducunt ad eum infirmos: non a tpe impediti. vnde dicit. Cum aūt ſol occi. oēs qui habebāt infirmos varys languoribus ducebant illos ad eum. ORIGE. Jdcoquidem circa ſolis occaſum. i. elapſa die illos educebant: qz verecundabant vel timebant phariſeos: vel qz ō die itenti erant circa alia: vel qz putabant nō licere ſanare in ſabbato ipſe autem ſanabat eos: vnde ſequitur: At ille ſingu. ma. impo. cura. eos. CIRYL. Quamuis autem vt deus potuiſſet omnes verbo pellere morbos tamen tangit eos: oſtendens propriam carnem efficacem ad preſtanda remedia: nam caro dei erat. Sicut enim ignis appoſitus vaſi eneo imprimit ei proprie caliditatis effectum: ſic omnipotens dei verbum cum vniuit ſibi veraciter aſſumptū templū q

virgine animatū ⁊ intellectū particeps sue ptātis eius effectum inseruit. Tangit ⁊ nos: imo potius nos illā tangamus quatenꝰ ⁊ nos ab aiaꝝ infirmitatibus liberet: necnon a demonū impugnatiōe ⁊ superbia. Sequitur enī: Exie. ātdemonia a mul. cla. ⁊ dicē. qz tu es fi. dei. BEDA. Demonia filiū ōi cōfitētur. ⁊ sicut postea dr̄: Sciebāt ipsum esse xp̄m. quia cū ieiunio fatigatum eum diabolus videret: verum hominez intellexit: sed quia tentando non preualuit: vtrum filius ōi esset dubitabat. nunc aūt per signorum potentiaz vel intellexit vel potius suspicatus est esse filium dei. Nō igitur iō iudeis eum crucifigere persuasit: quia christum siue dei filium nō esse putauit: sz quia se morte illius nō puidit eē dānandum. De hoc enim mysterio a seculis absconditō dicit apostolus: qꝫ nemo principum huius seculi cognouit. Si. n. cognouissent: nunqꝫ dn̄m glorie crucifixissent. CHRY. In hoc autē qꝫ sequitur: Et increpans nō sinebat ea loqui. percipe christi humilitatem: non sinebat vt demones īmūdi eum manifestarent. non enī oportebat eos subripere offerq aplici gliaz: nec decebat christi mysterium lingua feda publicari. THEOPHI. Quia non est speciosa laus in ore peccatoris: vel quia nolebat inuidiā accendere iudeorū: ex hoc qꝫ ab oībus laudaretur. BEDA. Ipsi aūt aplī precipiūtur reticere de illo: ne diuina maiestate predicata: passionis dispensatio differretur.

¶ Facta aūt die egressus ibat in desertū locum ⁊ turbe requirebant eum ⁊ venerūt vsqz ad ipsuz ⁊ detinebant illū ne discederet ab eis. Quibus ille ait: Quia ⁊ alijs ciuitatibus oportet me euāgelizare regnū dei: quia ideo missus suz. Et erat predicans in synagogis galilee.

CHRY. Postqꝫ satis vtilitatis pplis p miracula est collatū oportebat eū abesse: maiora nāqꝫ putant miracla post absentiā operantis: dū ipsa magis exclamant ⁊ vice vocis fruūtur: vnde dr̄: Ega. aūt die egres. ibat in des. locū. GRECVS. Abyt etiā in desertū vt marcus dicit ⁊ orabat: nō qꝫ ipse orone indigeret: sed vt nobis bone operationis fieret forma. CHRY. Pharisei quidem ipsis prodigys pdicātibus potētiam christi scandaliçabātur. Populi vero eloquia audiētes acquiescebant: ⁊ sequebant. vnde sequitur: Et turbe requirebant eum ⁊ venerūt vsqz ad ipm ⁊ detinebāt illū ne discederet ab eis. nō qdē aliq p̄matū aut scribaꝝ sed quoscūqz malicie fucus nō denigraverat: ⁊ illesaz habebāt ꝓsciaz. GRECVS. Qz aūt marcus dicit aplos peruenisse ad eū dicētes: qꝫ oēs querūt te: Lucas vero dicat populos peruenisse: nō discrepāt ab inuicē. Applicuerāt enim ad ipsū populi: apostoloꝝ sequētes vestigia. Dns aūt gaudebat detetus: sed mādabat vt eū dimitterēt: vt etiam alij participes fierēt eius doctrine: quasi tempore sue p̄sentie nō multuz duraturo. vnde sequit: Quibus ait: Quia ⁊ alijs ciui. oz me euā. reg. dei qz ideo missus sum. Marcus dicit: Ad hoc veni ostendēs diuinitatis eiꝰ celsitudinē ⁊ volūtariam exinanitionē. Lucas vero dicit Ad hoc missus sum. i. incarnationē ostendēs: necnō beneplacitū patris missionē appellās. ⁊ ille quidem simpliciter dicit: Ut p̄dicē. iste vero regnuz dei adiungit quod est ipe christus. CHRY. Simul etiā ꝓsidera qꝫ poterat in eodē loco manendo oēs attrahere ad se: nō tamē hoc fecit: prebēs nobis exēplum vt perambulemꝰ ⁊ requiramus pereuntes sicut pastor ouē pditā: ⁊ medicꝰ accedit ad infirmū: vna enī anima occupata: poterit aliqs mille delicta abolere. vnde ⁊ hic sequit: Et erat predicans in synagogis galileee. frequētabat quidē synagogas: docēs illos qꝫ non esset seductor: nam si iugiter inhabitata coleret: diffamarent eum velut latitantē. BEDA. Si āt occasus solis mystice mors domini exprimitur: die redeunte resurrectio illius indicat cuius manifestata luce a credētiū turbis requirit ⁊ ingētiū deserto inuētus: ne abeat detinet: maxi cū hoc ꝓtigerit prima sabbati quo resurrectio celebrata est.

CAPITVLVM. .V.

Factū est aūt: cū turbe irruerēt i eum vt audirēt verbum dei: ⁊ ipse stabat secus stagnum genezareth. Et vidit duas naues stātes secus stagnū. ¶ Piscatores āt descēderāt ⁊ lauabāt rhetia. Ascēdēs aūt in vnā nauim que erat simonis: rogauit eum a terra reducere pusillum. Et sedēs docebat de nauicula turbas.

AMBRO. Ubi dns imputauit multis varia genera sanitatum: nec tempe nec loco cepit a studio sanandi turba cohiberi. vespera incubuit: sequebātur: stagnū occurrit: ⁊ turbe vrgebant: vnde dicitur: factū est cū āt turbe irruerent in eum. CHRY. Erāt enim ei cōnexi diligentes eū ⁊ mirātes: tenere cupientes. Quis. n. discessisset dū huiusmodi miracula faciebat: q noluisset solā p̄spicere faciez ⁊ os talia loquēs: neqz. n. in agēdo miracula solū admirabilis erat: sz visus eiꝰ abūdabat plurima gratia. vnde ⁊ loquētē eū audiūt in silētio: seriā locutiōis nō irrūpētes. dicitur enim. Ut audirent v̄bum dei: ⁊ ipe stabat secus stagnum geneçareth. BEDA. Stagnū geneçareth idem dicunt esse quod mare galilee vel mare tyberiadis. sz mare galilee ab adiacēte puincia dr̄: mare āt tyberiadis a p̄xima ciuitate. Porro geneçareth a laci ipsius natura: que crispantibꝰ aquis de seipo sibi exercitare aura perhibet: greco vocabulo quasi generās sibi auram dicitur. Neqz enim in stagni morem sternit aqua: sed frequētibꝰ auris spirantibus agitat: hausto dulcis ⁊ ad potāduz habilis. Sed hebree lingue ꝓsuetudie oīs aq̄ꝫ congregatio siue dulcis siue falsa mare nuncupat. THEOPHI. Fugit aūt dominus gloriā q̄tomagis ipsa euz sequebat: ⁊ ideo a turb̄ se separās ascēdit i nauē. Et vidit du. nastātes secꝰ sta. pisca. au. descē. ⁊ laua. rhetia. CHRY. Nō signum erat vacationis. Secundum vero matthеum inuenit eos reficiētes rhetia: tātus enī erat pauptatis excessus: vt laniata repararent: noua nequeūtes hre: volēs autē dilatēter congregare spectaculum: vt nemo remāeret post tergū: sed oēs facie ad faciē cernerēt: ascēdit in nauiz. vnde dicitur: Ascē. au. in vnā na. q̄ erat simo. roga. eum a ter. reduc. pusillū. THEOPHI. Uide autē christi māsuetudinem: quomodo rogat petrum: ⁊ petri obedientiā: quō in omnibꝰ fuit obsediēs. CHRY. Postqꝫ vero multa pegerat miracula itez doctrinā pponit: ⁊ existēs in mari piscatur existentes in terra. vnde sequitur: Et sedens do. tur. de nauicula.

GREGO. Naçarenus: Cunctis condescendens vt a profundis extrahat piscē: hominē. s. natātē in mobilibꝰ rebus ⁊ amaris hꝰ vite pcellis. BEDA. Mystice autē due naues circuncisionē ⁊ pputiuz figurāt: quas videt dominꝰ: qz in vtroqz populo nouit qui sunt eiꝰ: ⁊ ad future vite tranquillitatem quasi ad littus videndo: hoc est misericorditer visitando p̄uebit. Piscatores sunt ecclesie doctores: q nos p rhetē fidei comprehendunt: ⁊ quasi littori: sic terre viuentium aduehunt. Sed hec rhetia modo laxantur in capturā modo lota plicantur: quia non omne tempus est habile doctrine: sed nunc exercenda ē lingua doctoris: ⁊ nunc suimet cura gerenda. Nauis simonis est ecclesia primitiua de qua paulus dicit: Qui operatus est petro in apostolatum circuncisionis. bene vna dicta quia multitudinis credentiuz erat cor vnū ⁊ anima vna. AVGV. De con euan. De qua docebat turbas: quia de auctoritate ecclesie docet gentes. q autem dominus ascendens in nauim rogat eum a terra reducere pusillum: signficat temperate vtendum verbo ad turbas: vt nec terrena eis p̄cipiantur: nec a terrenis i p̄fun

da sacramento⁊ recedatur. Uel ꝑus in primis regionibus gentibus predicandum: vt quod postea dicit: Duc in altum ad remotiores gētes postea predicāduꝫ precipiat.

¶ Ut cessauit aūt loqui dixit ad simonē: Duc in altū: ⁊ laxate rhetia vestra in capturam. Et rñ/dens simon dixit illi: Preceptor ꝓ totam noctē laborātes nihil cepimus in verbo aūt tuo laxabo rhete. Et cū hoc fecissent ꝛcluserūt pisciū mꝫ titudinē copiosaꝫ. Rūpebatur autē rhete eorum Et annuerūt socijs qui erāt in alia naui: vt veni rēt ⁊ adiuuarēt eos. Et venerūt ⁊ impleuerunt ambas nauiculas ita vt pene mergerentur.

CYRIL. Postq̄ sufficiēter populū docuerat: regreditur iterū ad magnificētias ꝓprias ⁊ ꝓ piscatoria ministeria pis/catur discipulos. vnde sequit: Ut au. cessa. lo. di. ad simonē Duc in altū: ⁊ laxate rhe. ve. in capturam. CHRY. Lōde scēdēs eniꝫ boibus sicut magos perfidos vocauit: sic ⁊ pis/catores ꝓ piscatoriā artē. THEOPHI. Petrus aūt non distulit. vnde sequit: Et rñ. simō dixit illi. Prece. p to. no. la. ni. cepim⁹. Nō aūt addidit: Nō te audiā: nec secundis labo ribus me exponam: sed magis subdidit: In verbo autē tuo laxabo rhete. Quia vō turbaꝫ de nauicula dñs instruxerat non sine mercede nauicule dñm dereliquit: dupliciter bñ/ficians ipsiuꝫ: q⁊ primo dedit ei multitudinē piscīū: ⁊ deinde discipulū ipsum fecit: vnde sequit: Et cū hoc fecissēt: cōclu. pis. mul. co. Tot aūt pisces cepit: vt nō posset eos foras edu cere: sed a socys auxiliū peteret vnde sequit: Rūp. au. rhe. eo. ⁊ annue. so. qui erāt in alia naui: vt veni. ⁊ adiu. eos. Per nutum ipsos vocat: quia ex stupore propter capturaꝫ pisci uꝫ loqui nō poterat. ⁊ sequit de eoꝝ auxilio cū dr: Et vene. ⁊ imple. am. na. ita vt pene mergerent. AVGV. de con. euā. Joānes quidē videt simile miraculū dicere: sed illud longe aliud est quod factum est post resurrectionē domini ad mare tyberiadis: ibi enim nō solū ipsiuꝫ tempus valde di uersum est: sed etiam res ipsa plurimū distat. nā rhetia illic in dexterā partē missa cētū quinquaginta tres pisces cepe runt: magnos quidē: sed pertinuit ad euangelistā dicere: q⁹ cum tam magni essent rhetia nō sunt disrupta. respicientes scilicet ad hoc factum q̄ō lucas cōmemorat: vbi pre multi/tudine piscīū rhetia rūpebant. AMBRO. Mystice aūt nauis petri ſm matth. fluctuat: ſm lucā repletur piscib⁹: vt ⁊ principia ecclesie fluctuantis: ⁊ posteriora exuberantis agnoscas. Non turbatur ista que petrū habet: turbatur illa que iudā habet in vtraq; petrus: sed qui suis meritis firm⁹ est: turbat alienis. Laueam⁹ igitur proditorē; ne ꝓ vnū plu rimi fluctuem⁹. Illic turbatio vbi modica fides: hic securi tas vbi perfecta dilectio. Denicꝫ ⁊ si alys imperat vt laxēt rhetia sua soli tamē petro dicit: Duc in altū: hoc ē in ꝓfun dū disputationū. Quid est taꝫ altū q̄ scire dei filiū: Que sūt aūt apl̄oꝝ q̄ laxari iubētur rhetia: nisi vboꝝ ꝓplexiones ⁊ q̄ si q̄dā oīonis sinus ⁊ disputationū recessus: q⁹ eos quos ce/perint nō amittāt. Et bene apl̄ica īstrumēta piscādi rhetia sunt que nō captos ꝑmūt sed reseruāt: ⁊ fluctuantes de in fimis ad supna trāsducūt. Dicit āt: Preceptor ꝓ totā noctē laborātes nihil cepim⁹. q⁊ nō hoc humane facūdie opus: ſz supne vocationis est mun⁹. Qui aūt nihil ante ceperāt: ma gnā in vbo dñi ꝛcludūt piscīū mꝫtitudinē. CYRIL. Hoc autē fuit figura futuri: nō enī incassum laborabūt euangeli ce doctrine rhete tendētes: sed greges gētiū aggregabunt.

AVGV. De cō. euā. Or āt rhetia rūpebantur ⁊ piscīū co pia ⁊ nauicule implete sūt: ita vt pene mergerēt: significat hoīum carnaliū multitudinē tantā futurā in ecclesia vt ēt disruptione pacis per bereses ⁊ scismata scinderent. BE DA. Rūpitur aūt rhete: sed nō labitur piscis: q⁊ suos dñs iuter pſequētiū scādala seruat. AMBRO. Alia āt natio est iudea ex qua ioānes ⁊ iacobus eliguntur. Vi igit de sy/nagoga ad nauim petri: hoc est ad ecclīaꝫ ꝛuenerūt vt iple/rēt ambas nauiculas: oēs. n. ī noīe iesu genuflectūt: siue iu deis: siue grecus. BEDA. Ut alia nauis ē ecclesia gētiū: q̄ ⁊ ipsa vna nauicula nō sufficiēte piscibus īpletur electis: Quia nouit dñs q⁹ sunt eius: ⁊ apud ipsum certus est suoꝝ numerus electorū: dūq; tot in iudea credituros non inuēit quod ad fidē vitāq; predestinatos nouit eternā: q̄si alter⁹ nauis: receptacula piscib⁹ querēs suis: Lorda quoq; gentiū fidei gratia replet: ⁊ bene rupto rheti socia nauis aduocat. Quando autem iudas proditor: simon magus: ananias ⁊ saphira: ⁊ multi discipulorū abierunt retro: ac deinde bar/nabas ⁊ paulus a gentium sunt apostolatu segregati. AM BRO. Possumus tamen ⁊ aliam ecclesiam intelligere na uim alterius: ab vna enim plures ecclesie deriuantur. CI RYLLVS. Innuit autez socys vt auxiliarent eis. Mul ti enim sequuntur apostolorum labores: ⁊ prius illi qui euā geliorū ediderūt scripturas: post quos alȳ pſides ⁊ populo rū pastores: ⁊ in deitatis doctrina periti. BEDA. Varius autē impletio nauiū in fines seculi crescit: sed q⁹ īplete mer guntur. hoc ē in submersione premunt: non enim sunt sub/merse sed piclitate. Apostolus exponit dicēs: In nouissimis diebus erunt tpa periculosa: ⁊ erūt boies seipsos amātes: ⁊ cetera. nā mergi naues est homines in seculo ex quo electi per fidem fuerāt mozum prauitate relabi.

¶ Quod cū videret simō petrus, pcidit ad genua iesu dicēs: Exi a me domine: q⁊ homo peccator sum. Stupor. n. circūdederat eum: ⁊ oēs q̄ cū illo erant ī captura piscīū quā cepant. Silr aūt iaco bū ⁊ ioānē filios zebedei: qui erāt socij simonis. Et ait ad simonē iesus: Noli timere: ex hoc iam homines eris capiens. Et subductis ad terram nauibus relictis omnibus secuti sunt eum.

AMBRO. Admirabat petrus dona diuina: ⁊ quo plus metuerat presumebat magis. vnde dicit: Quod cum vide. simon petr⁹ ꝓci. ad ge. ie. di. Exi a me dñe: q⁊ hō pctōr sum.

CYRIL. Reducens enim ad ꝛscientiā patrata delicta: tremit ⁊ trepidat ⁊ velut īmundus munduꝫ non credat se posse suscipe: acceperat enim a lege distinguendū esse inter maculatuꝫ ⁊ scīm. GREGO. nisen⁹. Cum eniꝫ mandasset demergere rhetia: tota copia piscīuꝫ capta est: q̄tuꝫ ipe ma ris dñs ⁊ terre voluerat. Uox. n. vbi semp est vox virtutis: cui⁹ precepto in origine mūdi lux ⁊ cetere creature, pdibāt. In his admiratur petrus. vnde sequit: Stupor enim circū eum: ⁊ om. qui cum illo erant in captu. pisc. quaꝫ cepe. simi/liter autez iaco. ⁊ ioā. fili. zebe. qui erant so. simonis. AV GV. De con euan. Andreā non nominat: qui tamen intel/ligitur in ea naui fuisse ſm matthei ⁊ marci narrationem. Et ait ad simonem iesus: Noli timere. AMBRO. Dic ⁊ tu: Exi a me domine. q⁊ peccator sum. vt respondeat de⁹. Noli timere. Indulgēti domino peccatū fatere. Uides q̄ bonus dominus qui tantum tribuit hominibus: vt viuifi/candi habeant potestatem. vnde sequit: Ex hoc iam homi/nes eris capiens. BEDA. Hoc ad ipsum petrum speciali ter pertinet. exponit enim ei dominus quid hec captura pi sciuꝫ significet: q⁹. s. ipse sicut nunc ꝓ rhetia pisces: sic aliquā do ꝓ verba sit capturus homines: totusq; facti huius ordo quid in ecclesia: cuius ipse typuꝫ tenet: quotidie gerat ostē dit. CHRY. Considera autem eoꝝ fidem ⁊ obedientiā. habentes enim opus pre manibus appetibilis piscationis: cum audissent mandātem non distulerunt: sed relictis om nibus sequebāt. Talem enim obedientiam requirit a no bis christus: vt eam non pretermittamus: etiam si aliquid

valde necessariū vrgeat. Unde ꝛ segī: Et subductis ad terrā nauibus relic. om secu. sūt eū. AVGV. de cō. euange. Matthe⁹ ꝛ marcus breuiter hoc perstringūt: quēadmodū gestū sit qō lucas hic apertius explicauit. Hoc tamē videt distare q̄ tm̄ petro a dño dcm̄ cōmemorat: Ex hoc iā boies eris capiēs: qō illi ambobus fratrib⁹ dictū eē narrauerunt. Sed potuit vtiq; prius hoc petro dici: cū de capta ingenti multitudine piscīū mirarēt: quod lucas insinuauit: ꝛ ābob⁹ postea: qō illi duo cōmemorauerūt. vel intelligendū ē hoc primo fuisse factum qō lucas ꝓmemorat. nec tūc eos a dño vocatos: sz tm̄ fuisse p̄dictū petro: q̄ boies eēt capturus: nō autē q̄ nunq̄ pisces esset capturus. vnde datur locus intelligere eos ad capturā piscīū remeasse: vt postea fieret quod matthēus ꝛ marcus narrant: tunc nō subductis ad terrā nauibus tanq̄ cura redeūdi: sed ita eū secuti sunt tanq̄ vocantem aut iubentē. Sed si ſm ioānē iuxta iordanez secuti sūt eum petrus ꝛ andreas: quomodo ab alys euāgelistis dicīt q̄ eos in galilea piscātes inuenit: ꝛ ad discipulatū vocauit: nisi qz intelligēdū est nō sic eos vidisse dīm iuxta iordanē vt ei inseparabiliter cohererent: sed tm̄ cognouisse quis esset eūqz miratos ad propria remeasse. AMBRO. Mystice aūt quos petrus in vbo capit: in verbo credidit: negat suā predaz: negat suū munus: Exi inquit a me domine. Nobis ille concessit. AVGV. de que. euā. Uel aliter. Ex p sona ecclesie carnalibus hominib⁹ plene petrus dicit: Exi a me quia homo peccator sum. tanq̄ ecclesia turbis carnalium ipleta ꝛ eoꝝ moribus pene submersa: regnū spiritaliū in quibus maxime persona christi eminet: a se quodammodo repellit. Nō enīz hoc voce lingue dicūt homines bonis ministris dei vt eos a se repellāt: sed voce morū ꝛ actuū sua dēt a se recedi: ne p bonos merganf: ꝛ eo vehemētius quo deferūt eis honorez: vt honorificētiā coꝝ significauerit petrus cadēs ad pedes dñi: Moyses aūt in eo q̄ dixit: Exi a me BEDA. Confortat aūt dñs timorē carnalium: ne gs vel de sua ꝛsciētia culpe tremēs: vel de alioꝝ innocētia stupēs sanctitatis iter formidet aggredi. AVGV. de que. euan. Dñs aūt dū nō recessit ab eis significat in bonis ꝛ spūalib⁹ viris non esse oportere hanc volūtatē: vt peccatis turbarū cōmoti: quo quasi securius tranquilliusq; viuant: munus ecclesiasticū deserāt. Qui aūt subductis ad terraz nauibus: relictis omnibus secuti sunt eū: pōt significare finem temporis quo ab huiusmodi salo: qui christo inhesērunt: penit⁹ recessuri sunt.

¶ Et factū ē cū esset in vna ciuitatum: ꝛ ecce vir plenus lepra vidēs iesuz ꝛ pcidēs i faciē suā rogauit eū dicēs: Dñe si vis potes me mūdare. Et extēdēs iesus manū tetigit eū dicēs: Volo: Mundare. Et cōfestim lepra discessit ab illo. Et ipse p̄cepit illi vt nemini diceret: sed vade oñde te sacerdoti: ꝛ offer pro emundatiōe tua sic̄ precepit moyses in testimoniū illis. Perambulabat aūt magis sermo de illo ꝛ ꝓueniebant turbe multe vt audirēt ꝛ curarentur ab infirmitatibus suis. Ipse autē secedebat in desertum: ꝛ orabat.

AMBRO. Quarto signo ex quo in capharnaū dñs vēit leprosus sanatur. Si autem quarto die solem illuminauit ꝛ clariorem ceteris fecit: hoc clari⁹ opus estimare debem⁹ de quo dicitur. Et factum est cum esset in vna ciuita. ꝛ ecce vir plenus lepra. Bene vbi leprosus mundatur: certus non exprimit locus: vt ostendatur non vnum populum specialis alicuius ciuitatis: sed omnes populos fuisse sanatos.

ATHANA. Adorauit autē leprosus dominum deum existētē in corpore: ꝛ neq; ꝓpter carnē putauit eē creaturaz verbū dei: nec pro eo q̄ verbū erat vilipēdit carnē quā vestiebat: imo vt in tēplo creato adorabat oīum creatorem in facie ꝓcidens. Sequitur enim: Et videns iesum ꝛ procidēs in faciē rogauit eum. AMBRO. Qz in faciem procidit humilitatis est ꝛ pudoris: vt vnusquisq; de vite sue maculis erubescat: sed cōfessionē verecundia nō repressit: ostēdit vulnus: remediū postulauit dicēs: Domine si vis potes me mundare. De voluntate domini nō quasi pietatis incredulus dubitauit: sed quasi iniquitatis sue ꝛscius non presumpsit. religionis autē ꝛ fidei plena cōfessio est. in voluntate domini tribuit potestatem. CYRIL. Nouerat enī lepra experimētis medicoꝝ nō cedere: sed vidit diuina maiestate pelli demones: ꝛ ceteros ab alys valitudinibus curari: q̄ cōiecit diuina dextra fieri. TYTVS. Addiscamus etiaz ex verbis leprosi corporaliū infirmitatū medelam nō querere: sed diuino beneplacito totum committere: qui nouit oportuna ꝛ omnia iudicio disposuit. AMBROSIVS. Eo autem sanat genere quo fuerat obsecratus. vnde sequitur: Et extendens iesus manum tetigit illum. Lex tangi leprosos prohibet: sed qui dominus legis est nō obsequitur legi: sed legez facit. Nō ergo tetigit quia sine tactu mū dare non poterat: sz vt ꝓbaret qz subiect⁹ non erat legi nec cōtagiū timebat vt boies: sed qz cōtaminari nō poterat: qz alios liberabat. simul e contrario vt lepra tactu dñi fugaretur: que solebat contaminare tangentez. THEOPHI. Ipsi⁹ enī sacra caro ē purgatiua ꝛ vitā tribuēs: sicut existēs vbi dei caro. AMBRO. In hoc āt qō subdit: Uolo: munda: habes volūtatē: habes ꝛ pietatis effectū. CYRIL. A maiestate aūt ꝓcessit ꝑiosuz mādatū. Qualr igīt ī seruis cōputatur vnigenit⁹ filius qui volendo tantūmodo cūcta potest? Legitur de deo patre q̄ oīa quecūq; voluit fec̄. Qui vo sui patris ptāte fungitur: quō diuersificabīt in natura ab eo? Solent etiā quecunq; sunt ciusdē virtutis: ciusdē esse substātie. Mirare tū in his christuz diuine ꝛ corporaliter opantez. diuinū enī est ita velle vt presto fiāt oīa: humanū autē extēdere dexterā. Unus itaq; christ⁹ ex vtrisq; pficit: eo q̄ vbuz caro fcm̄ ē. GREGO. nisen⁹: Et qz cū vtraq; hominis pticula aīa. s. ꝛ corpore vnita ē deitas: p vtraq; patebāt supne nature indicia. Corp⁹ enīz reconditum in se lumē declarabat: cū palpādo pstabat remedia: sed aīa ꝑpotenti voluntate diuinā ostendebat virtutē. velut. n. sensus tact⁹ ꝓpri⁹ corporis ē: sic ꝛ anime voluntarius motus: vult anima: tangit corpus. AMBRO. Dicit ergo volo ꝓpter photinū. impat ꝓpter arrū. tangit ꝓpter manicheū. Nihil aūt mediū est inter op⁹ dei atq; ꝓceptū: vt intelligas medētis affectū: ꝛtutē operis. vnde sequit: Et cōfestī lepra discessit ab illo. Sed ne lepra trāsire possit in medicū. vnusq;sq; dñice humilitatis exēplo iactātiā vitet. nā sequit: Et precepit illi vt nemini diceret. vt. s. doceret non vulgāda nostra beneficia sz premenda: vt non soluz a mercede abstineam⁹ pecuie. sz etiam gratie. aut fortasse illa silentij causa est imperati. q̄ meliores putabat: qui fide magis spontāea q̄z speratis beneficijs credidissent. CYRIL. Leproso etiā sile te sufficiebat ipsa negocij vox ad narrādum oībus agnoscētibus per eum potestatem curātis. CHRY. Et qz vt plurimuz homines dum egrotāt dei sunt memores: vt autem conualescunt hebetātur. mādat vt deū pre oculis habeat: dans gloriā deo. vnde segtur: Sed vade: oñde te sacerdoti. vt. s. mundatus leprosus cōmitteret se sacerdotis aspectui: ac sic p illius censuram numeraret̄ iter suos. AMBRO. Et vt etiā intelligeret sacerdos non legis ordine: sed gratia dei supra legē esse curatū: vt dū mādat̄ sacrificiū ſm precep tū moysi: oñderz dñs qz legē nō solueret: sz ipleret. vnde sequit̄: Et offer p emun. tua sicut p̄cepit moyses. AVGV. de que. euā. Uidet̄ hic approbare sacrificium qō p moysen

ꝓceptū est:cū id nō recipiat eccl̃ia:qđ iō iussisse intelligi pōt
ga nōdū ceperat eē sacrificiū seū sscōz qđ corpus eius ē:nō
eniz oportebat auferri significatiua sacrificia ꝓiusq̄ illud
qđ significabaꝫ cōfirmatū esset cōtestatiōe apl̃oz p̄dicātiū
ꝛ fide credētiū ppl̃oz. AMBRO. Uel ga lex spiritalis ē:
videt sacrificiū mādasse spiritale.vñ dixit.Sic̄ ꝓcepit moy
ses.Deniqz addidit.In testimoniū ill̃. TITVS. Vereti
ci ꝑpā hoc accipiūt dicētes.in obꝓbriū legis eē dictuz.
Qualr aūt iuberet offerre ꝓ emūdātiōe ꝑm ꝓceptū moysi.
CYRIL. Dicit ergo. In testimoniū illis.qz ex hoc facto
ostenditur ehꝛistū incōpabili excellētia moysi ꝓferri:qz.n.
moyses insufficiens erat a sozoꝛe lepꝛe pellere morbū: oꝛa
bat dn̄m vt eaz liberaret.sed saluatoꝛ ī ptāte diuina ꝓtulit
Uolo mūdare. CYRIL. Uel in testimoniū illis: hoc est
ad repꝛehēsionē eoꝝ ꝛ ad ꝓbationē q̄ legē reuereoꝛ. Cum
enī te curaueri:mitto te ad sacerdotū experiētiā:vt atteste/
ris mihi q̄ nō suz pꝛeuaricat⁹ ī legē.ꝛ quāuis dn̄s impēdēs
remedia moneret nemini dicere:instruēs nos euitare sup
biā:fama tñ eius volabat vndiqz ist̃illās auditui cunctoꝛū
miraculū.vñ seq̄t.ꝑā.ma.se.de il. BEDA. Unius aūt
ꝓfecta saluatio multas ad dn̄z cogit turbas.vñ seq̄t:Et cō.
tur.ml̃.vt au.ꝛ cu.ab ifi.su.Ut enī lepꝛosus exteri⁹ ꝛ interi⁹
se sanatū doceret:ꝓceptū bn̄ficiū vt marcus ait etiā iussus
nō tacet. GREGO. vi.mo. Redēptoꝛ aūt nr̄ ꝓ die mira
cula in vrbib⁹ exhibet ꝛ ad oꝝonis studiū ī nocte ꝓnoctat.
vñ sequit̄.Ipse āūt se.in deſ.ꝛ oꝛa.vt ꝓfectis videlicet p̄di
catoꝛib⁹ ī nuat:q̄ten⁹ nec actiuā amoꝛe speculatiōis fundit⁹
deserāt:nec cōtēplatiōis gaudia opationis nimietate contē
nāt sed geti cōtēplātes sozbeāt qđ occupati erga ꝓximos lo
quētes ꝓfundāt. BEDA. Qz autē secedit oꝛare nō ei na
ture tribuas q̄ dicit:Uolo mūdare.sz ei q̄ extēdēs manū te
tigit lepꝛosuz:nō q̄ iuxta nestoꝛiū gemina sit filij ꝑsona:sed
eiusdē ꝑsone: sicut nature:sic ꝛ operatōes sunt duę. GRE
GO. naçançen⁹:Et opera qdē in populo;oꝝones aūt in de/
serto pagebat vt plurimū:fāctiēs q̄ liceat parūp gescere:vt
mēte sincera cū deo colloq̄mur. Neqz enī ipe indigebat re
motōe:qz nō erat in eo qđ remitteret cū de⁹ cēt:sz vt pate
at nobis ꝛ opatiōis hoza ꝛ altioꝛis solertie. BEDA. Typi
ce aūt lepꝛosus hūanū gen⁹ languidū peccatis designat:ple
nū lepꝛa:qz oēs peccauerūt ꝛ egēt gr̄a dei:vt.s.extēta manu
.i.vbo dei humanā cōtingēte nām;a ꝑsci erroꝛis varietate
mūdent̄.ꝛ offerāt ꝓ emundatiōe coꝛpa sua hostiā viuam.
AMBRO. Si aūt lepꝛe medicina vbū est:ꝓceptus vbi:le
pꝛa mētis est. THEOPHI. Uide aūt q̄ posſq̄ mūdat⁹
est aliquis tunc dignus est offerre hoc mun⁹.s.coꝛpus ꝛ san
guinem domini:quod est diuine vnitum nature.

¶ Et factū ē ī vna dierū: ꝛ ipe sedebat doceⁿs. Et
erāt pharisei sedētes ꝛ legis doctoꝛes q̄ venerāt
ex oi castello galilee ꝛ iudee ꝛ hierlz: ꝛ virt⁹ dn̄i
erat ad sanādū eos. Et ecce viri poꝛtātes i lecto
hoiez q̄ erat paralytic⁹. Et q̄rebāt eū iferre ꝛ po
nere añ eū. Et ñ inueniētes q̄ pte illū iferrēt ꝑ tur
ba: ascēderūt supꝛa tectū: ꝛ ꝑ tegulas sūmiserūt
eū cū lecto i mediū añ ihm. Quoꝝ fidez vt vidit
dixit:Hō remittunt̄ tibi pcā tuą. Et ceperūt co
gitare scribe ꝛ pharisei dicētes.Quis est hic qui
loquitur blasphemias:Quis pōt dimittere pec
cata:nisi solus de⁹:Ut cognouit aūt ihesus cogi
tatōes eoꝝ:rn̄dens dixit ad illos: Quid cogita/
tis i coꝛdib⁹ vestris:Quid est facilius dicere di
mittuntur tibi peccata:an dicere surge ꝛ ambu
la:Ut autem sciatis q̄ filius hois habet ptātem
i terra dimittēdi peccata:ait paralytico:Tibi di
co surge tolle grabatū tuū: ꝛ vade in domū tuā.
Et ꝓfestiz cōsurgēs coꝛā illis tulit lectū in quo ia
cebat: ꝛ abijt i domū suā magnificās deum. Et
stupoꝛ apꝛehēdit omnes ꝛ magnificabāt deū.
Et repleti sunt timoꝛe dicentes: quia vidimus
mirabilia hodie.

CYRIL. Scribe ꝛ pharisei q̄ facti fuerāt ꝓdigioꝝ ꝛpi
visoꝛes: audiebant ipsuz quoqz docentē:vñ dr̄: Et factū ē i
vna dieꝝ:ꝛ ihesus sede.do.ꝛ erāt.pha.seden.ꝛ legis doc. qui
vene.ex oi castel.gali.ꝛ iu.ꝛ hierl̃m:ꝛ vir.dn̄i erat ad sanan.
eos. Non quasi mutuo acciperet ptātez alterius:sz q̄si deus
ꝛ dn̄s ꝓpꝛia operabaꝫ vtute.fiunt aūt hoies sepe donoꝝm
spiritaliū digni:sz plerūqz deficiūt ea rōne quā nouit dono
rū largitoꝛ:quod in ehꝛisto non accidit:affluebat enī in pꝛe
standis remedys virtus diuina. Quia vero necessariū erat
vbi tanta scribaꝝ ꝛ phariseoꝝm turba ꝓuenerat: aliquid
fieri ex his que virtuti attestarent̄ ipsius:eoꝝm eis q̄ eum
ꝓpendebant factū ē quoddā miraculū ī paralytico.i quo
quia defeciſſe videbaꝫ medicinalis ars:poꝛtabaꝫ a ꝓximis
ad supnū ꝛ celestē medicū.vñ seqtur: Et ecce viri poꝛ.i lec.
homi.q̄ erat paralytic⁹ ꝛ querebāt eū infer.ꝛ po.ante eum.
CHRY. Mirādi vo sunt q̄ palyticū adduxerūt: q̄liter
cū nequissent itrare ꝓ ostiū: nouū aliqđ ꝛ alienū attentaue
rūt.vñ seqtur:Et nō iue.q̄ parte euz iferr.pꝛe.tur.ascē.supꝛa
tec.detegētes aūt tectū deponūt grabatū ꝛ ponūt ī medio
palyticū.vñ seqtur:Et ꝓ tegu.submise.illū cū lec.i me.ante
ihesuz. Dicet aligs demissum fuisse locū a quo ꝑ tegulas de/
posuerūt paralytici lectuz. BEDA. Noiez autē dn̄s a pa
lysi curatur⁹ ꝑmo peccatoꝝ vincula dissoluit vt ostēderet
eū ob nexus culpaꝝ artuum dissolutione damnari:nec nisi
his relaxatis membꝝoꝝ posse recupatione sanari. vñ seqt.
Quoꝝ fidē vt vi.dixit: Nō:remit.ti.pec.tua. AMBRO.
Magnus dn̄s q̄ alioꝝ merito ignoscit alys:ꝛ dum alios ꝓ
bat:alys relaxat errata. Tur apud te hō collega nō valeat
cū apud deū seruus ꝛ interueniendi meritū ꝛ ius bēat ipe
trādi:si grauiū pctoꝝ diffidis vēiā:adhibe ꝑcatoꝛes: adhi/
be eccl̃iā q̄ ꝓ te ꝑcet̄:cui⁹ ꝛtēplatōe qđ tibi dn̄s negare pos
set:ignoscat. CHRY. Occurrebat aūt ī hoc ipi⁹ patien
tis fides:nō.n.sustinuiſſz se iferi⁹ submitti: nisi credidisset.
AVGV. de cō.cuā. Qz āt dicē: Nō:dimittūt tibi pcā:ad
hoc insinuandum valet:qz homini dimittebant̄ peccata q̄
eo ipso q̄ hō erat nō possz dicere: Nō peccaui. Simlr et vt il
le q̄ hoi dimittebat intelligeret de⁹. CHRY. Nos aūt si
coꝛpalr patimur:satagim⁹ nociuū abycere,cuz vo male sit
aīe ꝛ differim⁹:atqz iō nec a coꝛporis nociuis curamur. Ab
scidam⁹ igit̄ fontē maloꝝ:ꝛ ceslabūt egritudinū fluꝝ. Me
tu aūt mltitudinis suā itētionē apire phariſei nō audebāt
sz solū ī coꝛdib⁹ suis meditabāt̄.vnde seq̄t. Et cepe. cogita
re scri.ꝛ pha.dicentes:Quis est hic q̄ lo.blasphemiā: CY
RIL. In quo moꝛtis ꝓpitāt sniaz. Erat enī mādatū in le
ge.q̄ qcūqz blasphemaret in deum:moꝛte puniret̄. AM
BRO. Iraqz ab ipis ex operib⁹ suis dei fili⁹ accipit testimo
niū:nā ꝛ validius est ad fidē qđ confitentur inuiti: ꝛ pnicio
si⁹ ad culpā quod negāt:q̄ suis assertiōib⁹ relinquūt.vnde
seq̄t.Quis pōt peccata dimittere nisi solus de⁹: Magna ī
fide plebis amentia: vt cum confeſſa fuerit solius dei esse
donare peccata:non credat deo peccata donāti. BEDA.
Uerum enim dicūt quia nemo pecca ta dimittere nisi de⁹
potest:qui per eos quoqz dimittit q̄bus dimittendi tribuit
potestatem. Et ideo chꝛist⁹ vere deus esse pꝛobatur:quia di
mittere peccata quasi deus potest. AMBRO. Dn̄s aūt
saluos volēs facere peccatoꝛes ex occultoꝛuz cognitōe dei
se eē demōstrat.vnde seq̄t. Ut āt cognouit de⁹ cogita.coꝛū

rñdēs dī:ad illos:Quid cogi.ī coꝛ.vr̄is:· CYRIL.q.d.O phariſei ga dicitis:Quis põt pctã dimittere niſi ſolus deꝰ:· Reſpõdeo vob.Quis põt ſecreta coꝛdis ſcrutari:niſi ſolus deꝰ:q p ꝓphas dic̄.Ego dñs ſcrutãs coꝛda ꝛ ꝓbans renes. CYRIL. Si ergo ĩcreduli eſtis erga primũ.ſ.remiſſionẽ pcti:ecce aliud adycio dũ ĩtima vr̄a patefacio.qn etiã aliud dũ paralytici coꝛp' ꝓſolido.vñ ſubdit.Quid eſt facilius di. dimit.ti.pec.an di.ſur.ꝛ am:· Palã qdẽ ẽ'qꝛ ꝓſolidare coꝛpꝰ facili' ẽ.q̃to nãqz nobilioꝛ ẽ aĩa coꝛpe:tãto ẽ excellẽtioꝛ ab ſolutio criminũ.verũ ga illud nõ creditis:eo q lateat adycią qõ minꝰ ẽ aptius tñ q̃tenꝰ qõ eſt magis occultũ p hoc demõſtret.Et qdẽ cũ allocurꝰ ẽ infirmãtez:nõ dixit dimitto tibi peccata:ꝑpriã exprimens poteſtatem:ſed remittuntur tibi pctã.Logẽtibꝰ ãt illis euidẽtiꝰ ꝑpriã declarat ptãtẽ di tẽs.Ut ãt ſcia.ga fi.ho.po.hz ĩ ter.di.pec. THEOPHI. Uidẽ q ĩ ter.di.pec.Duz enĩ ſumꝰ in terra:pctã nr̄a delere poſſumꝰ.·Poſtq̃ vo a terra tollimur:nõ valebimus ꝓfiteri: claudit'.n.ianua. CHRY.Demõſtrat aũt pctõꝝ veniaz p coꝛpis ſanationẽ.vñ ſeq̃t.Ait paly.ti.di.ſu.Ipſã vero coꝛ pis ſanationẽ demonſtrat p lecti poꝛtationẽ.vt ſic nõ repu teẽ fantaſia qõ fcm̃ ẽ.vñ ſeq̃t:Tol. gra.tu.ꝛ va.ĩ do.tu.q.d. Ego volebã p tuã paſſionẽ curare illos q ſani videtur infir mãt ãt ĩ anima.ſz ga nolũt: vade tuã coꝛrectur' familiam. AMBRO.Nec moꝛa vlla ſanitatis ĩteruẽit:vnũ dictoꝝ remedioꝛũq̃ momẽtũ ẽ.vñ ſeq̃t:Et ꝓf.ſur co.il.tu.lec.ĩ quo ia.ꝛ abyt ĩ do.ſuã ma.deũ. CYRIL.Quo fcõ patuit q fi lius hois põt ĩ terra relaxare pctã: qõ ꝑ ſe ꝛ ꝑ nob dixerat, ipe nanqz vt deꝰ factꝰ hõ tanq̃ dñs legis pctã dimitit.Soꝛ titi ſumꝰ ẽt nos ab eo tã mirabilẽ gr̃ãz.Dictũ ẽ.n. diſcipul' Quoꝝ remiſeritis pctã:remittunt eis.Q ũo aũt nõ magis ipſe peccata dimittit:q ceteris ptãtem faciẽdi hoc tradidit. CHRY.·Reges aũt terreni ꝛ ꝑncipes homicidas abſol uẽtes a pena pñti liberãt.a criminibꝰ expiare aũt nõ pñt. AMBRO.Spectãt aũt ſurgẽtẽ ĩcreduli':mirãtur abeũ tez.vñ ſeq̃t:Et ſtupoꝛ apꝑ.om.ꝛ mag.deũ. CHRI.·Pau latiz ſerpũt iudei magnificantes deũ nõ tñ putãt eũ deum: ẽ.obſtabat.n.eis caro:nec tñ erat modicũ eſtimare eũ pre cipuũ ẽ moꝛtaliũ:ꝛ a deo ꝑceſſiſſe. AMBRO.Diuini ãt opis miracula malũt timere q̃ credere.vnde ſeq̃t.Et rep. ſũt ti.d.ga vi.mi.bo.Si ãt credidiſſent nõ timuiſſent:vtiq̃ hz dilexiſſẽt:pfecta.n.dilectio foraz timoꝛẽ excludit. Non ociosa aũt hꝰ paralytici nec anguſta medicina ẽ: qñ oꝛaſſe ꝑmittitur:nõ ꝑpter ſuffragiũ:ſed ꝑpter exẽplũ. AVGV. de q̃ſti.euã.De palytico enĩz põt intelligi aiaz diſſolutã mẽ bris:hoc eſt operationibus xp̃m q̃rere.i.volũtatez v̄bi dei. Impediri aũt a turbis.ſ.cogitationum niſi tecta.i.opta ſcri pturaꝝ apiat ꝛ p hoc ad noticiã chriſti pueniat:hoc ẽ ad eiꝰ humilitatẽ fidei pietate deſcẽdat. BEDA.Et bñ domꝰ ieſu tegulis ꝓtecta deſcribit̃:ga ſub ꝓtẽptibili litteraũ vela mine ſpiritalis gr̃e v̄tus inuenit̃. AMBRO. Unuſqz aũt eger petẽdo pctõres ſalutis debet adhibere p quos no ſtre vite ꝓpago reſoluta actuũqz nr̄oꝝ clauda veſtigia v̄bi celeſtis remedio reformẽtur.Sint igitur aliqui monitoꝛes mẽtis q aĩum hois q̃uis exterioris coꝛpoꝛis debilitate toꝛ pẽtez ad ſuperioꝛa erigãt:quoꝝ rurſus adminiculis ꝛ attol lere:ꝛ humiliare ſe facilis ante ieſuz loceat̃:dñico videri di gnus aſpectu. humilitatẽ enim reſpicit dñs. AVGV.de queſti.euã.Di ergo a gbꝰ depõitur:bonos doctoꝛes eccl̃ie pñt ſignificare:q aũt cũ lecto deponit̃:ſignificat ab hoie in iſta carne adhuc ꝓſtituto xp̃z ỹbere cognoſci. AMBRO. Dñs aũt plenã ſpez reſurrectiõis oñdens pctã donat aioꝝ debilitatem carnis excludit.hoc eſt.n.totũ hoiez eſſe cura tum.Quãuis igit̃ magnũ ſit hoibus pctã dimittere.tñ mul to diuiniꝰ eſt reſurrectionẽ donare coꝛpibꝰ qñquidẽ deus reſurrectio eſt.lectus autem q tolli iubet̃:nihil eſt aliud q̃z coꝛpus humanũ. AVGV.de q̃ſ.euã.Ut nõ iã in carnali bus gaudys tanq̃ in lecto regeſcat infirmitas aĩc.ſz magis ipſa ꝓtineat affectiones carnales ꝛ tendat ad domum ſuaz ideſt requiem ſecretoꝛum coꝛdis ſui. AMBRO.Uel do mum repetere ſuam hoc eſt ad paradiſum redire. ea. n. eſt vera domus que hominem prima ſuſcepit:non iure amiſſa ſed fraude.Merito ergo reſtituitur quoniam venerat qui nexum fraudis aboleret:iuſqz reſoꝛmaret.

¶ Et poſt hec exĩt:ꝛ vidit publicanũ noĩe leui ſe dentẽ ad teloneũ ꝛ ait illi.Seq̃re me.Et relictis oĩbus ſurgẽs ſecutus eſt eũ.Et fecit ei conuiuiũ magnũ leui ĩ domo ſua:ꝛ erat turba mlta publi canoꝝ ꝛ alioꝝ q cũ illis erãt diſcũbẽtes.Et mur murabãt phariſei ꝛ ſcribe eoꝝ dicentes ad diſci pulos eiꝰ.Quare cũ publicanis ꝛ pctõribꝰ man ducatis ꝛ bibitis:·Et rñdẽs ieſus dixit ad illos. Nõ egẽt q ſani ſunt medico:hz q male hñt. Non eni veni vocare iuſtos: hz pctõres ad pniam.

AVGV.·Poſt paralyticũ ſanatũ de cõuerſione publica ni ſubiungit dicẽs:Et poſt hec exyt ꝛ vidit publicanum no mine leui ſedentẽ ad teloneũ.Ipſe eſt matthe⁹ qui ꝛ leui. BEDA.Sed lucas ꝛ marcus ꝑpter honorẽ euangeliſte nomẽ tacẽt vulgatũ.Matthe⁹ aũt in ſermonis principio accuſatoꝛ ſui factus:matthe⁹ ſe ꝛ publicanũ noĩat:ne gs a ſalute deſpet ꝑ ĩmanitate pctõꝝ cũ ipſe de publicão ĩ apo ſtolũ ſit mutatꝰ. CYRIL.·Publicanus.n.fuerat leui: vir aurꝰ:effrenis erga ſupflua: aliẽi amatoꝛ:Hoc ẽ.n.publicão rũ officiũ:ſz ab ipſis officinis malicie detrahit̃:Chriſto cuz vocãte.vñ ſeq̃t:Et ait illi.Seq̃re me. AMBRO.Seq iu bet nõ coꝛpis greſſu:ſz mẽtis affectu.Itaq̃ ille vbo vocatꝰ: ꝑpria dereligt q rapiebat aliẽa. vnde ſeq̃t:Et relictis oĩbꝰ ſurgẽs ſecutus ẽ eũ. CHRY. Ubi ꝛ vocãtis virtutẽ ꝛ vo cati obedictiã cõſidera. Neqz.n.obſtitit:neqz vacillauit: ſz ꝑtinus paruit:nec ĩ ꝑpriã domũ ire volut vt ſuis hoc inti maret:ſic̄ nec piſcatoꝛes. BASI. Nec ſolũ fenoꝛa telonei poſtpoſuit:ſed ẽt cõtẽpſit picula q̃ ſibi ac ſuis accidere pote rãt:duz calculos telonei dimitteret impfectos. THEO PHI.Et ſic ab accipiẽte cẽſuz a trãſcũtibꝰ:xp̃s cenſuz acce pit:nõ qdẽ eiꝰ accipiẽs pecuniã:ſz totaliter eũ trãſferẽs ad ſuũ ꝓfectiũ. CHRY.Uocatũ ãt leui dominꝰ honoꝛauit: dũ cũ eo ꝓfeſti epulatꝰ ẽ:hoc.n.ei maioꝛẽ ꝑſtabat fiduciaz. vñ ſeq̃t:Et fecit ei ꝓui.mag.leui ĩ do.ſua.·Nec ſolũ cũ eo di ſcũbit ĩmo cũ plurib⁹:vñ ſeq̃t.Et erat tur.ml'. publi.ꝛ alio. q cũ il.erãt diſcũbẽ.Cõuenerant.n.publicani ad eũ ſicut ad collegã ꝛ hoiez eiuſdẽ officy:ſz ꝛ ipſe glorians de pñtia xp̃i cõuocauit oẽs.Chriſtꝰ etiam qõlibz genus remedy exhibe bat:ꝛ nõ ſolũ diſputãdo ꝛ ꝑſtando ſanitatis remidia vel ẽt redarguẽdo emulos:ſz ẽt cõedẽdo nõnullos errantiũ coꝛri gebat.ide nos iſtruens q qõlz opus ꝛ tꝑs põt nob vtilitatẽ afferre.Sz nec publicanoꝝ ptcipationẽ vitauit ꝑ vtilita tẽ ſeq̃ntẽ moꝛe medici:q niſi tãgeret ſanic̄:nõ liberar a mõ bo. AMBRO.Cũ pctõribꝰ.n.mãducãdo ẽt cũ gẽtibꝰ nõ ꝓhibz nos inire cõuiniũ. CHRY.Sz tñ dñs inculpatus ẽ ide a phariſeis iuidẽtibus ꝛ volẽtibus a xp̃o diſcipl'os ſe pare.vñ ſeq̃t:Et murmur.phari.ꝛ ſcribe, dicẽ.ad diſci.eiꝰ Quare cũ publi.ꝛ pec.mandu.ꝛ bibitis:· AMBRO.Ser pẽtina voꝝ ẽ:hãc ꝑmã vocẽ xp̃s emiſit dicẽs eue: Quid di xit deꝰ.nolite manducare ꝛc.q̃ prĩs ſui venena diffundunt. AVGV.de cõ.euã.Uideꝛ ãt lucas hoc aliq̃to differẽtiꝰ ab alys euãgeliſtis cõmemoꝛaſſe.nõ.n.dic̄ tñ dño obiectũ eſſe:q cũ publicãis ꝛ phariſeis manducaret ꝛ biberet: ſz di ſcipulis q de ipſo ac de ipſis acciperetur.·Propterea enim matthe⁹ ꝛ marcus de chriſto diſcipulis obiectuz narrãt: qꝛ q diſcipuli cum publicanis ꝛ peccatoꝛibus manducabant

magistro magis obyciebaꝫ: quez sectãdo imitabantur. vna ergo sententia est tãto melius insinuata quanto quibusdaz vbis manente veritate varia. CHRY. Ipse autẽ dñs in contrariũ eozum sermonẽ cõuertit. ostendens nõ eẽ culpaz cũ pctõribus ꝺuersari: sz ẽt cõsonum mie ꝓpzie. vñ sequit. z rñdẽs iesus dixit ad il. Nõ egẽt me. q sa. sũt: sz q male habẽt In quo ꝺmemozat eos cõis ifirmitatis: z de nũero languẽ tiũ eos cẽ oñdit: se vo medicũ eẽ latẽter subiũgit. Nõ. n. ve. vo. iu. sz pctõres. GREGO. nisen⁹. q. d. Adeo peccatozes nõ abomino2. q2 coꝛ tm̃ gr̃a veni nõ vt mancãt pctõres: sz vt ꝺuertãt: z boni fiant. AVGV. de cõ. euã. Uñ addidit In pn̄iaz. qõ ad explanãdã sn̄iaz valet: ne qsq̃ pctõres ob hoc ipo q⁹ pctõres sũt: diligi arbitret a xpo: cũ z illa silitudo de egrotis bene intimet quid velit de⁹ vocando pctõres tã q̃ medicus egrotos vt ab iniquitate tanq̃ ab egritudie sal ui fiant. AMBRO. Sz quõ dũ iustificias dilexit: neqz vi dit dauid iustũ derelictũ: si iustus derelinquit: pctoꝛ ascisci tur: nõ itelligas q⁹ eos iustos dicit q ex lege ꝑsumãt z euãge ly gratiã nõ regrãt. Neo ãt iustificat ex lege: sed redimit ex gr̃a. Nõ vocat g̃ eos q se iustos dicũt. vsurpatozes. n. iusti cie nõ vocant ad gr̃az. nã si gr̃a ẽ ex pn̄ia: vtiqz q fastidit pe nitẽtiã abdicat gr̃az. BEDA. Pctõres aũt vocat eos qui sua mala attẽdentes: nec p legẽ iustificari se posse putãtes chr̃isti gr̃e se penitẽdo despiciũt. CHRY. Ironice ãt dic illos iustos sic qñ dr̃. Ecce adã fact⁹ ẽ q̃si vn⁹ nr̃m: q ãt nul lus erat iustus sup terrã oñdit paulus dicẽs. Oẽs peccaue rũt z egẽt gr̃a dei. GREGO. nisen⁹. Uel dicit nõ egere sa nos z iustos medico. s. angelos: sed male hũtes z pctõres. i. nos q2 morbũ pcti icurrim⁹ q in celis nõ ẽ. BEDA. Per Matthei aũt electionẽ fides gentũ exp̃mit: q ꝑus mũdãis ĩbiabãt: sz nũc xp̃i coꝛp⁹ sedula deuotõe ꝓficiũt. THEO PHI. Uel publican⁹ ẽ q pricipi mundi seruit z debitũ car ni reddit: cui gulosus reddit: escas: adulter voluptatẽ: z ali⁹ aliud. Cũ aũt viderit eũ dñs sedẽtẽ in teloneo. i. nõ mouen tẽ se ad maiozẽ negciã: tũc a malo erigeꝫ: z sequeꝫ iesuz: z su scipiet ĩ domo aie dñz. AMBRO. Qui aũt domicilio xp̃z recipit interno: maxis delectatiõib⁹ exuberãtiũ pascit vo luptatũ: itaqz libenter dñs ingredit z in ei⁹ recũbit affectu: sz rursus accẽdit inuidia pfidoꝛ: z future pene spẽs p̃figu rat: epulãtib⁹. n. fidelib⁹ in regno celozũ pfidia ieiunia toꝛ q̃bitur. BEDA. Uel p hoc designat iudeoꝛ inuidia q̃ de gẽtiũ salute toꝛq̃t. AMBRO. Simul etiã oñdit q̃tũ sit inter emulos legis z gr̃e: q⁹ illi q legẽ sequũtur mẽtis famẽ patiẽtur eternã. Qui vo vbũ in interioꝛib⁹ aie receperũt ali mẽti celestis z fontis vbertate recreati esurire z sitire non p̃nt. Et iõ q aio ieiunabant murmurabãt.

¶ At illi dixerũt ad eũ. Quare discipli ioãnis ie iunãt freq̃nter z obsecratiões faciũt: silr z phari seoꝛ: tui ãt edũt z bibũt: Quib⁹ ipe ait: Nũq̃d potestis filios sponsi dũ cũ illẽ spõsus facere ie iunare: Ueniẽt aũt dies: cũ ablat⁹ fuerit ab illẽ spõsus: tũc ieiunabũt in illis dieb⁹. Dicebat aũt z silitudinẽ ad illos. Q2 nemo ꝓmissurã a nouo vestimẽto mittit ĩ vestimẽtum vetus: alioquĩ z nouũ rũpit: z veteri nõ ꝓuenit cõmissura a nouo Et nẽo mittit vinũ nouũ ĩ vtres veteres: alioqn rũpit vinũ nouũ vtres: z vinũ effũdet z vtres pe reũt. Sz vinũ nouũ ĩ vtres nouos mittẽdũ ẽ: z vtraqz cõseruãt. Et nemo bibens uetus statim ult nouũ: dicit enĩ: Uetus melius est.

CYRIL. Postq̃ primũ vbũ acceperũt a xp̃o ab alys ad alia se transferunt: volentes ostendere sacros discipulos z pl̃m cũ eis iesum minime curasse de lege, vnde dr̃: At illi dixerũt ad eũ: Quare discĩ. ioan. ieiu. frequẽ: z obsecra. faci. similiter z phari. tui aũt edũt z bibũt: Quasi dicãt comedi tis cũ publicanis z pctõrib⁹: cũ iubeat lex ĩmũdo nõ cõica re: sz in excusationẽ ꝑuaricatõis vob accedit mia. Lur ergo nõ ieiunatis: vt mos ẽ fm legẽ volẽtib⁹ viuere: Sz sci gdes iccirco ieiunãt vt corpus affligẽtes getẽt passiões ipsi⁹. Sz xp̃s nõ egebat ieiunio ad pfectionẽ vtutis: cũ tãq̃ de⁹ absolut⁹ eẽt a quolibz vinculo passiõis: sz nec ei⁹ comitiua ieiũio egebat: sz pticeps gr̃e ei⁹ sine ieiunio decorata vtuose ꝓuer sabaꝫ. q⁹ si tp̃s. xl. dieb⁹ ieiunauerat: nõ hoc fuit vt i se passio nẽ mortificaret: sz vt nozmã abstinẽtie oñdat carnalibus:

AVGV. de cõ. euã. Euidẽter aũt lucas alios ꝺ alys hoc dixisse narrauit. vñ g̃ matth. dic. Tũc accesserũt ad eũ discĩ pli ioãnis dicẽtes. Quare nos z phariseĩ ieiunam⁹. nisi q⁹ z ipsi aderãt: z oẽs certatiz vt qsqz poterat hoc obiecerunt:

AVGV. ĩ eodẽ. Est aũt duplex ieiuniũ. vnũ ĩ tribulatõe ad ꝓficiãdũ deũ ĩ pctis. aliꝺ ĩ gaudio: cũ tãto min⁹ delecrãt carnalia: q̃to spiritaliũ maiꝺ sarcia ẽ. Interrogat⁹ g̃ dñs cur discipuli ei⁹ nõ ieiunarẽt de vtroq ieiunio rñdit. z ꝓmo de ieiunio tribulatõis. Segt enĩ. Quib⁹ ipse ait. Nunqd po. fi. spo. oum cum il. est spon. face. ieiunare. CYRIL. Quasi. ꝺ. Presens tp̃s leticie ẽ z alacritatis. nõ igit ĩmiscẽda sũt tri stia. CYRIL. Saluatozis. n. nr̃i ĩ hoc seculo demõstratio nihil aliꝺ fuit q̃ q̃dã festiuitas itelligibilr q̃si quãdã spõsaz copulãs illi nr̃az nãz: vt quondã sterilis fecũda fieret. Igit filu spõsi eẽ noscũt qcũq vocati sunt ab eo p nouã z euãge licã disciplinã: nõ ãt scribe cũ phariseis q solã legis vmbrã ꝓsiderãt. AVGV. de cõ. euã. Per hoc aũt q⁹ solus lucas diẽ. Nõ potestis filios sponsi facere ieiunare: intelligit eos ipsos q loqbant fuisse facturos vt lugẽtes ieiũarẽt filu spõ si: qm̃ ipi eẽnt spõsuz occisuri. CYRIL. Ubi vo ꝺceſſerat filĩ⁹ spõsi q⁹ nõ ꝺcebat eos laborare tãq̃ q spiritalẽ solẽni tatẽ habebãt: ne iter nos anullaret ieiuniũ: dispẽsatiue sub iungit dicẽs. Ueniẽt aũt dies cũ ablat⁹ fuerit ab eis spõsus: tũc ieiunabunt ĩ illis dieb⁹. AVGV. de q̃. euã. q. ꝺ. Tũc desolabũt z ĩ meroꝛe z luctu crũt: donec eis p spm̃scm̃ gau dia ꝓsolatoꝛia retribuant. AMBRO. Uel alr. Non hoc ieiuniũ relegat quo cõficit caro: z coꝛpis luxuria castigat: ieiuniuz nos cõmẽdat deo: sz nõ possum⁹ ieiunare q xp̃z ha bem⁹: z chr̃isti carnẽ epulamur z sanguinem. BASI. Filu ẽt spõsi ieiunare neq̃unt: hoc ẽ aie nutriũtũ nõ sumere nec viuere ĩ oi verbo qõ de oze dei ꝓcedit. AMBRO. Sz q sunt illi dies qbus nob chr̃istus auferet: cũ ipse dixerit. Uo biscũ ero vsqz ad ꝓsũmationẽ mundi: sz nemo tibi xp̃z pot auferre nisi te illi ipse auferas. BEDA. Quãdiu. n. spon sus nobiscũ ẽ ĩ leticia sum⁹: nec ieiunare possum⁹ nec luge re. Cũ aũt p pectã ille recedit: tunc ĩdicẽdum ẽ ieiuniũ: z re grẽdus luct⁹. AMBRO. Deniqz de aĩ dcim̃ est ieiunio vt sequẽtia declarant. Segt. n. Dicebat aũt simlitudinẽ ad il los: Q2 nemo ꝓmissurã. i. pticulã ablatã a vestimẽto nouo imittit ĩ vestimẽtũ vet⁹. Appellauit ieiuniũ vestimentũ ve tus. qõ exuẽdũ aplus estimauit dicẽs: Spoliate vos veterẽ boiez cũ actib⁹ suis. In eadẽ igit forma series ꝺuẽit ꝓcepto rum: ne actus veteris z noui hois misceam⁹. AVGV. de q̃. euã. Uel alr. Dono spũsci ꝓcepto. Hen⁹ aũt ieiuny qõ fit p leticiã iã renouati ĩ vitã spiritalẽ cõuenientissime cele bzãt: qõ anteq̃ accipiãt dicit eos eẽ tãq̃ vetera vestimẽta, gb⁹ inconuenienter pãn⁹ nou⁹ assuit. i. aliq̃ pticula doctrie q̃ ad noue vite tẽperãtiã ptiet: q2 si hoc fiat z ipsa doctrina quodãmõ scidit q̃ docet generale ieiuniũ nõ a ꝺcupia cibo rũ tm̃: sz ab oi leticia tẽpoꝛaliũ delectationũ: c⁹ pticulã q̃ ad cibos ptiet: dic nõ opoꝛtere hoib⁹ adhuc veteri consuetudi ni deditis ĩpartiri: q2 z illic quasi concisio videt fieri: z ipsi vetustati nõ cõuenit. Dicit ẽt eos esse similes veterib⁹ vtri bus. vnde sequitur: Et nemo mit. vinũ no. ĩ vtres veteres.

AMBRO. Fragilitas humãe cõditõis aperit: cũ corpo

ra nostra exuuys defunctoꝝ aialiū ꝓparanť. AVGV. de ꝗsti. euā. Ueteribus autem vtribus comparanť apli qui vino nouo ꝗsi spiritalibꝰ ꝓceptis facilꝰ disrūpunť q̄ ꝺtineāt. vñ segť. Aliogn. rū. vi. no. vtr. ⁊ ipsū ef. ⁊ vtr. pere. Erūt aūt noui vtres cū post astēsionē accepto desiderio ꝓsolationis eius: ozādo ⁊ sperādo inouabunť. vñ segť: Sz no. vi. in vtr. no. mit. ē: ⁊ vtraqz ꝓser. BEDA. Uino sigdē intus reficimur: veste aūt foris tegimur. Uestis g̃ sūt bona opa q̄ foris agimꝰ: gbꝰ cozā hoibꝰ lucemꝰ: vinū feruoz fidei: spei: ⁊ charitatis. Aliter: Ueteres vtres sūt scribe ⁊ pharisei: nouꝰ pannus: ⁊ nouū vinū ꝓcepta euangely. GREGO. nisenꝰ. Ui nū enī de nouo elicitū: pp feruoꝝ nālis hūidi fumositz ē de spumās nāli agitatione a se mālez sozdicie. Tale vinū nouū testamētū ē: qō antiq vtres q pp incredulitatē iueterati sūt: nō capiūt: imo scindunť excellētia doctrie: necnō ⁊ gratiā spūs icassuz fluere faciūt. qa ī maliuolā aiaz nō itroibit sapia. BEDA. Sz cuicūqz aie nōdū ī nouitate: sz ī vetusta te malicie pseuerāti: nouoꝝ mysterioꝝ sacramēta nō debē ti mitti: q ēt ꝓceptis euāgelicis ꝓcepta legis miscere volūt. vt galathe: vinū nouz in vtres veteres mittunt. Segť: Et ne. bi. ve. sta. vlt no. di. enī ve. me. ē: qz iudeis vite veteris saliua ibutis noue gr̃e precepta sozdebāt. ga maiozū traditiōibus cōmaculati dulcedinē spiritaliū verboꝝ percipe non valebant.

CAPI. VI.

FActū est aūt ī sabbato secundo pr̄o cuz transiret per sata vellebant discipuli eius spicas et manducabāt confricantes eas manibus suis: Quidam autē pharisecoꝝ dicebant illis: Quid facitis qō nō licet in sabbatis? Et respondēs iesus ad eos dixit. Nec hoc legistis qō fecit dauid: cū esurisset ipse ⁊ qui cū illo erāt: quō intranit ī domū dei: ⁊ panes ꝓpositōis sumpsit: ⁊ māducauit: ⁊ dedit his qui cū ipso erant: quos non licet manducare nisi tm̄ sacerdotibus. Et dicebat illis: quia dominus est filius hominis etiam sabbati.

AMBRO. Nō solū ꝓprehensione verboꝝ: sed etiā ipso vsu speciecq gestoꝝ icipit hoiez dñs veteris obseruatiōe legis exuere. vñ dr̄. Factū ē au. ī sab. se. pri. cū. trā. p sa. vel. disei. spi. ⁊ mā. of. eas ma. su. BEDA. Nō būtes enī discipuli spaciū māducādi pp ipoztunitatē turbaruz esuriebant: vt boies: sed vellētes spicas inediā cōsolabanť: qō est indiciuz austeriozis vite: nō preparatas escas: sed simplices querere cibos. THEOPHI. Dicit aūt ī sabbato secundo primo. ga iudei oēm festiuitatē sabbatuz nuncupabāt: requies enī dicit sabbatū. Multotiēs ergo cōtingebat ī pasceue festiui tas: ⁊ vocabāt pasceuez festuz pp sabbatuz. deīde p̄ncipale sabbatuz. secūdū primuz dicebāt q̄si scōm exūs a precedētis diei festiuitate. CHRY. Duplex enī erat festū: ⁊ p̄ncipalis festi ⁊ alterius solēnitatis sabbati. ISIDO. Uel dicit secundo p̄mo. qz scōm erat pasca: p̄muz autē azimoꝝ. cuz īmolarent enī pascha in sero: sequēti die festuz azimoꝝ celebrabāt. q ā ita fit: pz ex hoc q apli vellebāt spicas: ⁊ māducabant. in illo nāqz tpe spice flectuntur a fructu. EPIPHA. Die igit sabbati visi sunt transeuntes per segetes ⁊ spicas edebāt: oñdentes qñ dissolutuz ē viculuz sabbati: vbi magnuz aduenit sabbatuz. hoc est xp̄s qui fecit nos gescere ab opere delictoꝝ nostroꝝ. CYRIL. Pharisei autem ⁊ scribe ignari sacrarum scripturarum in vnum cōspirauerant ad reprehēdendum christi discipulos. vnde sequitur. Quidam autem phariseoꝝ dicebāt illis: Quid facitis quod non licet in sabbatis? Dic mihi tu cum in sabbato tibi mensa proponitur: nonne frāgis panem? Quid igitur alios reprehēdis? BEDA. Aly vero dicunt ipsi dño hec fuisse obiecta: sed a diuersis. ⁊ ipsi dño ⁊ discipulis potuerūt obyci: ⁊ cuicūqz obiectū ad ipsuz maxīe respicit. AMBRO. Dñs aūt defensozes legis arguit nescire q̄ legis sunt exēplū īducēs dauid. vnde segť: Et rñdens iesus ad eos dixit. Nec hoc legistis qō fecit dauid: ⁊ q cū eo erāt. CYRIL. Quasi. d. Cū expresse dicat lex moysi: Judicate iustum iudiciū: nec ꝺsiderabis psonā in iudicio: qualiter īcrepatis discipulos: qui vsqz in hodiernū diē extollitis dauid vt sanctuz: ⁊ prophetam: cum moysi ꝓceptū nō seruauerit? CHRY: Et attēde q̄ qñcūqz dño fit sermo pro suis. i. discipulis: seruos ducit in mediū. s. dauid ⁊ sacerdotes. qñ vo p se introducit patrem sicut ibi. Pater meꝰ vsqz modo operať: ⁊ ego opoz. THEOPHI. Aliter aūt eos reprimit cuz subditur Et dicebat illis. ga dñs est filiꝰ hoīs ēt sabbati. q. d. Ego suz dñs sabbati tanq̄ dispositoz: ⁊ sicut legislatoz ptātē habeo soluere sabbatū. filiꝰ enī hoīs vocatꝰ est xp̄s: g dei exīs filiꝰ miraculose dignatus ē filius hoīs pp hoies fieri ⁊ vocari.

CHRY. Marcus aūt de cōi nā hoc ipsum protulisse fatetur: dicebat enī ꝓpter homines sabbatū factū ē nō homo pp sabbatū. Expedit igit poti sabbatū hoī subyci q̄ huic colla subycere sabbato. AMBRO. Nō mediocre autez mysteriū hic est. Ager. n. ē hic mūdus. agri seges ī satōe hūani generis fecunditas numerosa scōz. Spice agri fructꝰ ecclesie: quos opibꝰ discutientes suis apostoli pascebanť: nro se alentes ꝓfectu: ⁊ tanq̄ follicul' cozpoꝝ mentiū fructꝰ ad fidei lucē preclaris opeꝝ suoꝝ miracul' eruebāt. BEDA. Spicas enī ꝓfricāt. qz in illis quos ī cozpus xp̄i volūt trayere: mortificant veterē hoiez: cuz actibus suis a terrēa intentōe extrahendo. AMBRO. Sed hoc putabant iudei sabbato nō licere. christꝰ autē noue gr̃e munere designabat ociuz legis opus gratie. mire tamē scōo p̄muz: non p̄mo secundū sabbatū dixit: qz sabbatū illud ex lege solutū est: qō erit p̄muz: ⁊ hoc p̄mū fcm̄ est qō secundo ꝓstitutū est. Sabbatū igitur dr̄ secunduz iuxta numeꝝ: p̄mum iuxta opationis gr̃az. melius est enī sabbatuz quo īpunitas dať: q̄ quo pena ꝓscribiť. Hoc forte p̄mū est. Hoc ī pdestinatōe ꝓsilij ⁊ secundū ī sanctione decreti. Deīde q̄ dauid cū socys fugit: hic p̄figuratꝰ in lege christus est: g cū apostolis p̄ncipez mūdi lateret. Quō autē ille obseruatoz legis atqz defensoz panes ⁊ ipse māducauit: ⁊ dedit his q secū erāt: quos non licebat manducare nisi sacerdotibꝰ: nisi vt p illaz demōstraret figuram sacerdotalē cibū ad vsuz transire populoꝝ: siue q̄ oēs vitā sacerdotalez debemꝰ imitari: siue q̄ oēs filij ecclesie sacerdotes sunt. vngimur. n. ī sacerdotiū sanctum offerētes nosmetipsos deo hostias spirituales. Si autem sabbatuz ꝓpter hoies fcm̄ ē: vtilitas aūt hoium postulabat esurientē hoiez q diu fuerit terre fructibus abdicatus veteris panis vitare ieiunia: non vtiqz lex soluitur: sed impletur.

¶ Factū ē aūt ⁊ in alio sabbato: vt itraret in synagogā ⁊ doceret. Et erat ibi hō ⁊ manꝰ eius dextera arida. Obseruabāt aūt scribe ⁊ pharisei: si in sabbato curaret: vt inuēirēt vñ accusarēt eū. Ipe vero sciebat cogitationes eoꝝ. ⁊ ait hōi q̄ hēbat manū aridā. Surge ⁊ sta ī mediū. Et surgēs stetit. Ait aūt ad illos ihs. Interrogo vos si licz sabbato bñfacere: an male? aiaz saluā facere an pdere? Et circūspectis oibus dixit hoī. Extēde manum tuā. Et extendit: ⁊ restituta est manus eiꝰ. Ipsi aūt repleti sunt isipientia: ⁊ colloquebantur adinuicem quid nam facerent de iesu.

AMBRO. Dic ad alia progredit dominus: nam qui totū

hominem saluum facere dispositurat:per singula membra currebat.vnde dr̃.Factũ est autẽ in alio sabbato vt ītraret in synagogaz ⁊ doceret. BEDA.Sabbatis maxīe curat ⁊ docet:nō solũ pp insinuandũ spiritale sabbatũ sed etiã ꝓpter celebriorẽ ppli cõuentũ. CYRIL.Docebat autẽ a re uera trãscẽdẽtia ītellectuz:⁊ que salutis future p euz resera bant audiẽtib⁹ semitã.deĩde p̃cedẽte doctrĩa.subito diuinã oñdebat virtutẽ.vñ sequit̃.Et er.ibi hõ ⁊ ma.ei.dex.arida.

BEDA.Quia vo destructionẽ sabbati quã in discipulis arguebãt ꝓbabibili magr̃ excusauerat exẽplo:nũc ipsuz ob seruãdo magr̃m calũnari volũt.vñ segtur.Obseruabãt ãt scribe⁊ pharisei si in sabbatis curaret:vt.s.li nõ curet crude litatis vel imbecillitatis:si curet transgressionis vicio argu ant.vñ sequit̃:Ut inuenirẽt.vñ accusarent eũ. CYRIL. Mic enĩ est mos aduersary:pascit in se doloris morbũ alioz̃ preconys:sed dñs nouit oĩa:⁊ corda rimat̃.vñ segt̃.Ipse ãt sciebat cogitatões eoz̃.⁊ ait hoĩ q bẽbat manũ aridã: surge ⁊ sta ī medio.Et surgẽs stetit:vt forsan ĩcitaret ad pietatez crudelẽ phariseũ: ⁊ ipsa passio flãmas mitigaret liuoris.

BEDA.Preueniẽs ãt dñs calũniã quã sibi p̃parabãt ar guit eos q̃ precepta legis male ĩterpretãdo ẽt a bonis opib⁹ sabbato estimabãt feriãduz:cũ lex a seruili ope.i.malis ab stinere precipiat in sabbato.vñ segt̃: Ait autẽ ad illos ies⁹: Interrogo vos si licet sabbato benefacere an male? CY RIL.Nimis est idonea q̃stio.nã si licet in sabbato bñface re.Nec aliqd obstat vt laborãtes a deo mĩaz ꝓseqnẽt: desi nas colligere aduersus x̃pm calũniã:Si ãt nõ licet in sabba to bñfacere ⁊ lex ꝓhibet aĩaz̃ salutẽ:factus est legis accusa tor. Ipsaz quoqz sabbati sanctionẽ si velimus discutere:ad opus pietatis introductũ fuisse r eperiem⁹. Jussit.n.in sab bato feriari: vt quiescat inquit puer tuus ⁊ ancilla tua: bos tuus ⁊ quodlibet pecus tuum.q vero bonis miserẽt ⁊ ceteroz̃ pecoz̃:quõ ñ miserebit̃ hoĩs graui morbo pplexi?

AMBRO.Lex aũt in p̃sentib⁹ formã p̃figurauit fu turoz̃:in quib⁹ vtiqz malorũ ferie sũt nõ bonoz̃:nã licet se cularia opa ꝓgescant: nõ ociosus tamẽ boni operis act⁹ est in dei laudes requiescere. AVGV.ō questi.euã. Cũ aũt dñs corpus curauerit:sic interrogauit:Aiaz saluã facere an perdere? Uel qz illa miracula pp fidẽ faciebat: vbi salus ẽ aĩe.vel qz ipsa sanatio man⁹ dextere salutẽ aĩe significabat: q̃ a bonis opib⁹ cessans:aridã quodãmõ dexterã habere vi debat̃.vel aiaz p hoĩe posuit:sicut dici solet.Tot anime ibi fuerũt. AVGV.de cõ.euã.Sz potest mouere quõ mat theus dixerit:q ipsi ĩterrogauerũt dñm si licet curare sab bato:cũ lucas hic illos potius a dño interrogatos esse perhi beat.itaqz intelligẽdũ ẽ q illi p̃us interrogauerũt dñz: si lz sabbato curare.Deinde intelligẽs cogitatiões eorũ: adituz accusandi q̃rentiũ.ꝓstituit ī medio eũ quẽ fuerat sanatur⁹: ⁊ ĩterrogauit que marc⁹ ⁊ lucas eũ ĩterrogasse ꝓmemorãt. Segt̃:Et circũspectis oibus. TYTVS.Quasi collectis oĩum oculis.gnetiã incitata mẽte eoz̃ ad ꝓsiderationez ne gocy dixit hoĩ.Extẽde manũ tuã:Ego tibi mando q creaui hoĩem.audit aũt qui lesaz habebat manũ:⁊ sanus fit.vñ se quit̃:Et extẽdit ⁊ restituta est sani.manus eius.Quos autẽ oportebat in miraculo stupere augẽt malitiã.vñ segt̃: Ipsi aũt repleti sũt insipiẽtia:⁊ colloquebantur adinuicẽ: qdnã facerẽt de ies⁹. ORIGE.Et vt narrat matthe⁹:Exeunt ⁊ ꝓsiliant̃:vt occidãt eũ. CYRIL.Cernis o pharisee opã tẽ diuĩe ac supna maiestate liberãtẽ lãguẽtes:⁊ mortez por tas ex liuore. BEDA.Nõ aũt iste bũanũ gen⁹ significat ī fecũditate boni opis arefactũ p mãu ī prio parẽte ad pomũ extẽsa quã sanauit inocẽs man⁹ ī crucẽ extẽsa:⁊ bñ man⁹ in synagoga erat arida:ga vbi mai⁹ donũ scie: ibi trãsgressoz maiozi subiacet culpe. AMBRO.Audisti igit̃ vba dicen tis.Extẽde manũ tuã.Cõis ista gnãlisqz medicia ẽ.⁊ tu q pu tas manũ hẽre te sanã:caue ne auaritia yl sacrilegio contra bat̃.Extẽde sepi⁹ eã: vt p̃imũ iuues: vt vidue p̃sidiũ feras: eripias iniurie quẽ vides iniuste ꝓtuelie subiacere.extende ad pauperẽ q te obsecrat:extẽde ad dñm p peccatis tuis:sic man⁹ extendit̃:sic sanatur.

¶Factũ ẽ aũt: ī illis dieb⁹ exĩt ī mõtem orare:⁊ erat pnoctãs ī oratione dei. Et cũ dies factus esset vocauit discipulos suos:⁊ elegit duodecim ex ipis quos ⁊ aplos noiauit:simonẽ quẽ cognominauit petrum:⁊ ãdreã fratrẽ eius: iacobũ ⁊ ioãnẽ:phi lippũ ⁊ bartholomeũ:matheũ et thomã:iacobũ alphei:⁊ simonez qui vocatur zelotes:⁊ iudam iacobi:⁊ iudam scarioth qui fuit proditor.

GLO.Insurgẽtib⁹ aduersarys ꝺ x̃pi miracla ⁊ doctrinã aplos elegit q̃si defẽsores vitatis ⁊ testes:quoz̃ electioi oro nẽ ꝑmittit:vñ dr̃.Fciñ ẽ ãt ī il.die.exi.ī mõ.oz. AMB. No li īsidiatrices apirẽ aures vt putes filiũ dei q̃si ifirmũ roga re vt ipetret qõ iplere ñ possit.ptãtis.n. obediẽtie magr̃ ad ꝑcepta vtutis suo nos iformat exẽplo. CYRIL.Scrute mur igr̃ in bis q̃ x̃ps egit:q̃liter nos doceat oronib⁹ diuinis insistere:semotim.s.⁊ secreto:nemine videte.amota quoqz mũdana sollicitudine:vt surszuz ad diuĩe speculatõis ituitũ erigatur intentio:qõ designat̃ in hoc q semotiz orabat ihs exiẽs ī mõtẽ. AMBRO.Ubiqz ẽt solus obsecrat. dei.n. ꝓsiliũ humana vota nõ capiũt. Nec q̃sq̃ ĩterioz̃ pot eẽ pti ceps x̃po:non aũt ois q orat ascendit in montẽ:sed q orat a terrẽis ad supioza pgrediẽs:sed nõ ille q de seculi dirys aut de honore sollicit⁹ ẽ. Oẽs sublimes ī montẽ ascendunt.que re ī euãgelio:iuenies solos in montẽ cũ dño ascendisse dici pulos.Spẽs autẽ tibi christiane datur forma p̃scribit̃ quã debeas emulari:cũ sequitur:Et erat pernoctans ī oratione dei.Quid.n.te ꝑ salute tua facere oz: qñ pro te christ⁹ ī ora tiõe pnoctat? CYRIL. Exurge igitur ⁊ tu tẽpore noctis. ꝓrior est.n.tũc tpis anima:ipse tenebre silẽtiũ nimiũ pos sunt sufficienter ad ꝓunctionem pducere.Ceterum si ips quoqz celũ inspicias punctatum stellis quasi infinitis lumi nib⁹:si consideres q̃ qui per diẽ saltãt:iniurianturq̃: hi tũc nihil a mortuis discrepant:detestaberis quẽlibet ausuz hu manum. Dec omnia sufficiunt ad animam erigendam: tũc non vexat inanis gloria:non accidia:non ꝓcitatio occupat: non sic ignis ferri sequestrat rubiginẽ velut nocturna ora tio eruginẽ peccatoz̃. Quẽ de die solis estus perussit:nocte refrigeratur:quẽlibet rorẽ superant nocturne lachryme:⁊ contra ꝓcupiscẽtiã valẽt ⁊ quẽlibet timorẽ:si vero predicto rore nõ foueat̃:homo arescit sub die.Quapropter licet non multum orez noctu:semel ora vigilãdo:⁊ sufficit:ostẽde q̃ non solũ ad corpus nox pertinet:sed etiam ad aiam. AM BRO.Quid aũt te facere conuenit cũ vis aliquod officiũ pietatis adoriri:quãdo christus missur⁹ apostolos pius ora uit.Sequitur enĩz:Et cũ dies fa.esset voca.disci.su.⁊ elegit .xy.ex ipsis:quos ⁊ apo.nominauit. Quos.s.ad propagãdũ auxilium salutis humane per terrarum orbez fatores fidei destinauit.Simul aduerte celeste consilium:non sapientes aliquos:non diuites:non nobiles: sed piscatores ⁊ publica nos quos dirigeret elegit:ne diuitys aut potentie nobilita tisq̃ auctoritate traxisse aliquos ad suam gratiam videret: vt veritatis ratio non disputatiõis gratia prenaleret. CY RIL.Attende autem maximam euangeliste sedulitatem non solũz dicit electos fuisse sacros apostolos:immo nomi natim eos enumerat:ne quisquam audeat alios inscribere apostolorum catalogo.Simonem quem cognominauit pe trum ⁊ andream fratrem eius. BEDA. Non modo pri mum eum cognominauit: sed longe pri⁹ cuz ab andrea ad ducto dicit̃:Tu vocaberis cephas: quod ītrpretat petr⁹. Sz volẽs lucas nomina apostoloz̃ enumerare:cũ necesse

baberet petꝝ dicere. breuiter voluit īuere qꝫ nō hoc antea cognoiaret ſz ita dñs cognomīauerit. EVSE. Scōa āt cō binatio ē iacobi ⁊ ioānis. vnde ſeq̄t: Jacobū ⁊ Joānē. ābos .ſ. filios ẓebedei. q etiā piſcatores fuerūt. Poſt hos āt dicit: Philippū ⁊ bartholomeū. Philippū dicit ioānes fuiſſe de bethaſayda: cōciuē andree ⁊ petri: ipſe quoq; bartholome⁹ vir ſimplex ⁊ exps ſciētie mundane ⁊ amaritudinis. Mat the⁹ vero ex his qui pri⁹ cenſus exigebant vocat⁹ ē. de quo ſubdit: Mattheū ⁊ thomā. BEDA. Matthe⁹ ꝓpari ſuo thome in ordine: humilitatis cauſa ſe ſupponit: cū a ceteris euāgeliſtis plat⁹ ſit. Sequitur: Jacobū alphei ⁊ ſimonē qui vocaſ zelotes. GLO. Quia. ſ. fuit de chana galilee qui in terptatur zelus: qō additur ad differentiam ſimonis petri. Sequitur: Judā iacobi ⁊ iudam ſcarioth qui fuit proditor. AVGV. de con. euā. In noie iude iacobi lucas videſ di ſcrepare a Mattheo qui eū thadeū appellat. Sed qs vnq̄ phibuit duob⁹ vel trib⁹ noibus vnū hoiem vocari? Eligit autē iudas ꝓditor nō per īprudentiā: ſz per ꝓuidētiā. ſuſce perat qdē hominis fragilitatez: ⁊ iō nec has ptes recuſauit firmitatis hūane. voluit ab apl̄o ſuo tradi: vt tu a ſocio p/ die⁹ moderate feras: tuū errāſſe iudiciū piſſe beneficium. BEDA. Myſtice aūt mōs ī quo apl̄os elegit: altitudinē deſignat iuſticie: qua inſtituēdi erāt ⁊ eā pdicaturi. ſic ⁊ lex in mōte data fuit. CYRIL. Q̄ ſi libet interpretationem apl̄oꝝ nominū ſcire: ſcito qꝫ petr⁹ dicit diſſoluens vel agnoſcens: andreas decora potētia vel reſpōdēs: iacob⁹ aūt ſupplantator doloris: ioānes domini gra: matthe⁹ donat⁹: philippus os magnuz vel orificiuz lampadis: bartholome⁹ filius aquas ſuſpendentis: thomas abyſſus vel geminus: iacobus alphei ſupplantator greſſus vite: Judas confeſſio: ⁊ ſimon obedientia.

¶ Et deſcēdēs cū illis ſtetit in loco campeſtri: ⁊ turba diſcipulorꝝ ei⁹ ⁊ multitudo copioſa plebis ab oī iudea ⁊ hieruſalē: ⁊ maritima: ⁊ tyri: ⁊ ſi dōis: q venerāt vt audirēt eum: et ſanarent a lā/ guoꝛib⁹ ſuis. Et q vexabant a ſpiritib⁹ īmūdis curabant. Et omnis turba querebat eum tange re: qꝛ virtus de illo exibat: et ſanabat omnes.

CYRIL. Celebꝛata ordinatione apl̄oꝝ: plurib⁹ congre/ gatis ⁊ de regiōe iudeoꝛū: nec nō a maritima tyri ⁊ ſidonis qui erant idolatre: conſtituit eos totius orbis doctores: vt/ pote qui euocarent iudeos a legis ſeruitute: cultoꝛes autez demonū ab erroꝛe gentili ad veritatis cognitionē: vñ dici tur: Et deſcē. de mō. cū il. ſte. ī lo. cam. ⁊ tur. diſci. el⁹: ⁊ mul. copi. ple. ab oī iu. ⁊ hieruſalē ⁊ maritīa. BEDA. Nō a p/ rimo mari galilee maritimā dic: qꝛ B nō miraculi loco po neret: ſz a mari magno cognoiaſ: in quo ēt tyr⁹ ⁊ ſidon cōp/ bēdi poterāt. de qb⁹ ſequitur: Et tyri ⁊ ſidonis Que qꝛ ciuita tes gētiū ſūt: cōſulte noīati ponunt. vt quāta ſit fama vtuſ qꝫ ſaluatoꝛis ītimeāt: q̄ externas quoq; ad ſanitatē doctrinā qꝫ capeſſendaz ciuitates accerſiat. vñ ſeq̄t: Qui venerāt vt audirēt eū. THEOPHI. Doc ē ad aiaꝝ medelaz vt ſa narent a lāguoꝛib⁹ ſuis. B ē ad medelaz eoꝝ coꝛpoꝝ. GY RIL. Poſtq̄ āt ſacerdos publicauit apoſtolos: plurima ⁊ ardua fecit miracula: vt q ꝓuenerāt iudei ⁊ gētiles: ſcirent eos decoꝛatos eſſe a xpo dignitate apoſtolat⁹: ⁊ qꝫ ipſe non erat ſic vn⁹ alioꝝ hoīum: magis aūt de⁹: vt verbū incarna/ tum. vñ ſeqtur. Et oīs turba q̄rebat eum tan. qꝛ vir. de illo exi. ⁊ ſana. oēs. Neq; n. alienam virtutem accipiebat chri/ ſtus: ſed cum naturaliter eſſet de⁹ proꝑiam virtutez ſup in firmos emittens ſanabat oēs. AMBRO. Aduerte autē oīa diligēter: qūo ⁊ cū apoſtolis aſcēdat ac deſcēdat ad tur bas: qūo eū turba ſeqtur ad excelſa. deniq; vbi deſcēdit in uenit infirmos. in excelſis. n. īfirmi eſſe nō pñt. BEDA. Raro hoc quoq; vſpiam vel turbas dominū ad altioꝛa ſe qui: vel quēpiaz debilē inuenies in mōte curari: ſz extincta febꝛe libidinū: accēſaq; ſcientie luce pederētī quēq̄ ad cul men ſubire virtutū. Turba aūt q̄ dominum tāgere potuit: ſpirit⁹ illi⁹ virtute ſanaſ: vt ſupꝛa lepꝛoſus domino tangēte mundaſ: Tact⁹ ergo ſaluatoꝛis: op⁹ eſt ſalutis: quē tangere eſt fideliter in eū credere: a quo tāgi eſt ei⁹ munere ſanari.

¶ Et ipe eleuatis oculis ſuis diſcipulos ſuos dicebat Bti paupes: qꝛ veſtrū ē regnū dei. Bti qui nūc eſuritis: qm̄ ſaturabimi. Bti qui nūc fletis: qꝛ ri debitis. Bti eſtis cū vos oderit hoies: ⁊ cū ſe/ pauerit vos ⁊ exprobꝛauerit. ⁊ eiecerit nomen veſtrū tāq̄ malū pp filium hois: Gaudete ī illa die: ⁊ exultate: ecce enī merces veſtra mlta ē i celo. Scōz hec. n. faciebāt ꝓphetis pīes eoꝝ.

CYRIL. Poſt apl̄oꝝ ordiationē ad euāgelice vite noui tatē ſaluatoꝛ ſuos diſcipulos rectificauit. AMBRO. Di uinitatis aūt ꝓmptur⁹ oꝛacula īcipit eē ſublimioꝛ: ⁊ ſi ī hūi/ li ſtabat: tñ oculos eleuauit. vnde dr̄: Et ipſe eleuatis oculs. Quid ē leuare oculos niſi iteri⁹ lumen apire. BEDA. Et q̄uis gnāliter oīb⁹ loq̄tur: ſpāli⁹ tñ oculos in diſcipulos le/ uat. Seq̄t. n. In diſcipulos ſuos: vt his q vbū ītenta coꝛdis aure pcipiūt: lati⁹ ſapoꝛis ītimi lumen apiat: AMBRO. Quattuoꝛ āt tñ beatitudies lucas poſuit: octo vo matthe⁹. ſz ī iſtis octo ille ſūt q̄ttuoꝛ: ⁊ ī iſtis q̄ttuoꝛ ille octo. Dic. n. q̄ttuoꝛ velut vtutes āplex⁹ ē cardinales: ille ī illis octo my ſticū ordinez reſeruit: ſic. n. ſpci nr̄e octaua pfectio eſt: ita octaua ſūma vtutū ē. Primā aūt btītudinē pauptatis vter q; euāgeliſta poſuit. ordie. n. pria ē: ⁊ parēs q̄dā virtutuz: qꝛ qui cōtēpſerit ſecularia: ipſe merebit ſempiterna. Nec pōt gſq̄ meritū regni celeſtis adipiſci: q mūdi cupiditatez poſt ſe emergēdi nō hz facultatē. vñ ſeq̄t. Dicebat: Bti paupes.

CYRIL. In euāgelio quidē qō eſt ſz mattheū btōs fieri dixit paupes ſpū: vt itelligam⁹ eē pauperē ſpū hñtez intelle ctū modeſtū ⁊ quodāmō remiſſuz. vñ dicit ſaluator: Diſci te a me: qꝛ mitis ſuz ⁊ hūilis coꝛde. Dic aūt btōs aſſerit pau peres nō addito ſpū: paupes appellās diuitias cōtēnētes. ō cebat. n. vt cū pnūciaturi eēnt ſalutiferi euangelij dogma: mētē nō gereret cupidā: ſz ꝓmptū affectū hēret erga maio ra. CYRIL. Nō āt oīs quē pauptas ꝓmit btūs ē: ſz q xpi ꝑceptū mūdanis ꝑtulerit opib⁹. Plures. n. paupes ſunt in ſubſtātia. auariſſimi tñ ſz affectū quos nō ſoluat pauptas: ſz affect⁹ dānat. Nihil. n. īuoluntario qꝛ btificabile eſt: eo q oīs vt⁹ libero deſignaſ arbitrio. Btūs g̃ paup: q̄ſi xpi diſci pulus q ꝓ nobis pauptatē ſuſtinuit. nā ipſe dñs qōlibet op⁹ īpleuit: qō ad btītudinē ducit: ſe ꝑbēs exemplar diſcētibus.

EVSE. Sz cū celeſte regnū ī mltis gradibus bonoꝝ oſi deret. ꝓmus gradus ſcādētiū ē eoꝝ q diuino ītuitu colunt pauptatē. tales āt feē eos q ꝓio fcī ſūt eius diſcipuli. Ob B in eoꝝ pſona dic. Qꝛ vr̄m ē regnū dei. q̄ſi demonſtratiue B ꝓferēs ad pñtes ad quos ēt oculos eleuauit. CYRIL. Poſtq̄ igiſ mādauit pauptatē colere: ea q ꝓſequunt iopiā coꝛonat honoꝛibus. Cōtingit autē pauptatem colentes ne ceſſarioꝝ incurrere defectum: ⁊ vix acquirere victuz: iccir co non ſinit diſcipulos puſillanimes ſuper hoc fieri dicēs. Beati qui nunc eſuritis. CYRIL. Jdeſt beati qui caſtiga tis coꝛpus veſtruz: ⁊ ſuituri ſubycitis qui in fame ⁊ ſiti ver bo operam datis qꝛ celeſtiū tunc gaudioꝝ habebitis vber tate pfrui. GREGO. niſi enus: Altius aūt ſic ſz ſenſibilē eſcā diuerſificaſ pticipantium appetitus ad comeſtibiliuz ſpēs: ſic ⁊ in cibo aīe: ab his qdē opinabile ab his autē appe titur qō naturaliꝛ ē bonuz. vnde B ſm̄ matheuz beatificā/ tur: g iuſticiā loco cibi ⁊ potus reputant: nō inq̄ pticularē: ſed ꝑfectionem virtutem quam qui eſurit Beatificandum dicit.

BEDA. Apertissime nos instruens nūq̄ nos satis iustos estimare debere: sz quotidianū iusticie semp amare ꝓfectū: ad cui⁹ ꝓfectā saturitatē nō i hoc seculo sz i futuro possum⁹ puenire psalmista oñdit dicēs: Satiabor cuz manifestabit gl̄ia tua. vñ seq̄t: Quia saturabimini. GREGO. nisenus. Aliquis. n. iusticie desideratoꝝ copiā spōdet. Nihil. n. eoruz q̄ ꝑm voluptatē i vita q̄runt satiat iquirētes. Solū aūt vtutis studiū subseq̄t ꝑmiū qō indeficiēs gaudiū iserit anime.

CYRIL. Consequitur āt inopiā nō solū defect⁹ rerꝝ ad delectatōes faciētiū: sz ēt deꝑssus vlt⁹ ꝓp mestitiā. vnde seq̄t: Beati q nūc fletis. Beatificat flētes ñ eos q simpl̄r ab oculis lachrymas emittūt. Cōe. n. est hoc tā fidelib⁹ q̄z īfidelib⁹ siqō tristiū accidat. Magis aūt illos beatos asserit: q leuez vitā: z iplicitā carnalib⁹ voluptatibus deditā vitāt refutantes delitias z pene lachrymantes ꝓpter odiū mundanoꝝ.

CHRY. Magnū qd vo ꝑm deū tristicia ē: z ipetrat ei penitentiā i salutē. vñ paulus cū nō b̄ret suos defect⁹ flere: ꝑ alienis lugebat. tal̄ luct⁹ ē alacritatis mā. vñ seq̄t: Quia ridebitis. Eteni si nihil ꝑsum⁹ bis ꝑ qb⁹ flemus: tñ ꝑficim⁹ nobismetipsis. nā q sic aliena deflet multomagis non ꝑteribit iflebil̄r sua delicta. Magis aūt nec facile labet i scelus: nō dissoluamur i hac breui vita: ne suspirem⁹ in ifinita. Nō q̄ramus delitias a qb⁹ manat luctus z doloz nimi⁹: sz tristemur tristicia q̄ germinat veniā. Est ēt dñz sepi⁹ repire lugētē: ridētez neq̄q̄z. BASI. Promittit aūt flētib⁹ risum: nō qdē emissuz ꝑ mandibulas sonū: sz merā z ipmixtā cuilibet tristicie alacritatē. BEDA. Qui ergo ꝓp diuitias beredi tatis xp̄i: ꝓp panē vite eterne: ꝓpter spez celestiū gaudioꝝ: flet⁹: esuriē: pauptatēq̄z pati desiderat beat⁹ ē. Multo aūt beatioz q bas virtutes iter aduersa seruare nō trepidat. vñ seq̄t: Beati eri. cū vos ode. hoies. Lz. n. hoies odiant cozde nephādo: dilectū coz christo ledere nequeūt. Seq̄t: Et cuz sepa. vos. separent: z a synagoga expellāt: christ⁹ iuenit z cō firmat. Seq̄t: Et exprobrauerit. exprobrent nomē crucifixi. Ipse cōmoꝛtuos sibi cozresuscitat: z consedere faciti celestib⁹. Sequit̄: Et eiece. no. vestꝝ tanq̄z malū. vbi nomen christianoꝝ significat quo a gentilib⁹ indeisq̄z sepissime q̄tum ad ipsos memorie abrasuz z ab hoib⁹ est abiectuz: nulla existēte causa ody: nisi ꝓp filiū hois q. s. credētes nomen christi: suū cognomē facere voluerūt. Docet ergo eos ab hominib⁹ insectandos: sz vltra hoies eē beandos. vñ sequitur Bau. in il. die z exul. ec. n. mer. ve. ml̄. est in celo. CHRY. Multū z paucū mēsurat dignitate ꝓferentis. Queramus igitur qs multā ꝓmisit mercedē: siquidem ꝓpheta vl̄ apl̄s velut bō paucū eē multū existimauit: nūc aut̄ dñs q possidet pennes thesauros: opes q̄ quēlibet itellectū trāscēdūt multā pollicit⁹ ē mercedē. BASI. Rursus magnū aliq̄ absolutā bz itentionē: sic magnū ē celū z magna ē terra. aliq̄ vero ad aliqd bz relationē: vt magnus equus z bos in cōpatiōe sil̄iuz: sic arbitroꝛ ml̄tā foze mercedē reposita patiētibus opprobria ꝓp xp̄m: nō tāq̄z cōpataz ad ea q̄ penes nos sūt: sz i se ml̄tā exīstē z tāq̄z a deo donatā. DAMA. Illa ēt q̄ mēsurari vl̄ numerari ꝑt: termiate igerūt. qō āt ex q̄dā excellētia oēz trāscēdit mensurā z numerū: ideterminate dr̄ magnū z ml̄tū: puta qū dicim⁹ ml̄tā eē dei miseri cozdiā. EVSE. Deinde munies discipulos ad pugnaz aduersarioꝝ quā passuri erāt ꝓ totū orbē ꝓdicantes subdit: se cūdū h. n. facie. ꝓ. pa. eoꝝ. AMBRO. Qz ꝓphas vt iudei vsq̄z ad mortē cozpis psecuti sūt. BEDA. Quia vera dicētes solēt psecutionē pati: nec tñ iō ꝓphete antiqui timoze psecutionis a veritatis ꝓdicatione defecerunt. EVSE. Hoc āt dicebat munies discipulos ad pugnā aduersarioꝝ ꝓdicātes ꝓ totū orbē. AMBRO. In hoc q̄ dicit: Bti paupes. hēs tēpantiā q̄ te a pctō abstinet: seculū calcat: illecebroſa nō q̄rit. beati q esuritis. hēs iusticiā. q enim esurit esuriēti cōpatit̄ cōpatiēdo largit̄: largēdo fit iustus: qz iusticia ei⁹ manet in eternū. Bti q nūc fletis. habes prudētiā cui us ē flere quotidiana: z ea q̄ eterna sūt q̄rere. Beati eritis cū vos oderit hoies. habes fortitudinē: sz eā q̄ nō odiū meret ex crimie: sz psecutiōz patiat ex fide. Sic. n. ad passiōis puenit cozonā: si grauz hoīuz negligas: diuinā seq̄ris. q̄ repertia cordis bz mūditiā: iusticia misericordiā: pacē prudentia: māsuetudinē fortitudo. Connexe sibi sūt z ꝓcathenate vtutes: vt q vnā bz: plures hr̄e videatur. z sanctis vna cōperit virt⁹: sz ei⁹ q̄ fuerit vberioꝛ vberi⁹ ē ꝑmiū. Quāta hospitalitas i abraā: q̄sta humilitas: sz qz fide p̄stitit: fidei ꝑ ceteris merūit ꝓncipatū. Ergo vnicuiq̄z plura ꝑmia qz plurima in centiua virtutum: sed quo in aliquo merito copiosius: hoc etiam in premio redundantius.

¶ Uerūtñ ve vobis diuitib⁹ q̄ hētis cōsolationē vestram. Ue vobis q saturati estis: qz esurietis. Ue vobis qui ridetis nūc: qz lugebitis z flebitis. Ue cū benedixerint vobis oēs hoies. Scōz hec eni faciebant ꝓphetis patres eoꝝ.

CYRIL. Predicto q̄ pauptas ꝓp deuz cā sit cuiuslibet boni: z q̄ esurire z flere nō vacabit mercede sanctoꝝ. trāsfert ꝑmonē ad oppositā: z inuit ipsa dānatiōis z supplicy fore materiā. vñ dr̄: Uerūtñ ve vobis diuitib⁹ q̄ ha. ꝯfo. vraz: CYRIL. Nec. n. dictio ve: semp in scripturis dr̄ his q nō ꝑñt euadere a futuro supplicio. AMBRO. Lz aūt pecuniarys copys multa sūt lenocinia delictoꝝ: pleraq̄z tñ sunt īcētiua virtutū. q̄q̄z virt⁹ subsidia nō regrat: z cōmēdatioꝛ sit collatio paupis: q̄ diuitis. liberalitas tñ nō eos q habeāt diuitias: sz eis q vti bis nesciāt: sñe celestis auctoꝛitate ꝓdenat. Nā vt ille paup laudabilioꝛ ē q̄ ꝓmpto largit̄ affectu: ita criminosioꝛ diues ē: q de eo referre graz deo debuit q̄ accepit: nec cēsuz ad cōez vsū datū sine vsu abscōdere. Nō cēsus igit̄ sz affect⁹ i crimie ē. Et q̄q̄z nulla pena grauioꝛ sit q̄ successoꝝ ꝑ futura ꝓpendys anxio timoze fuare: tū q̄ uaritie desideria ꝓgerēdi q̄dā voluptate pascunt̄: q ꝓsolationē vite ꝑñtis habuerūt remuneratiōz ꝓpetuā pdiderūt. Possum⁹ tñ hic diuitē itelligere ppl̄m iudeoꝝ vel bereticos vel certe phariseos: q vbertate vboꝝ z quodā ambitio se facūdie p̄monio delectati: simplicitatem vere fidei supgressi thesauros iutiles ꝓdiderunt. Seq̄t: Ue vo. q iam. estis. qz esurietis. BEDA. Dives ille purpurat⁹ saturabat epulans quotidie splēdide: sz dirū ve sustinebat esuriēs q̄ de laçari quē ōspexerat digito guttā aq̄ q̄rebat. BASI. Q aūt necessaria sit abstinētie rō palā ē ex eo q̄ apl̄s eā inter fruct⁹ spūs enumerauit. Subiectio. n. cozpis p nihil aliō sic obtinet̄: sic ꝑ abstinētiā q̄ sic quodā freno decet ꝓfice re iuuētutis feruoꝛē. Est igit̄ abstinētia iterēptio criminis: amotio passionū: vite spiritalis initiū: obtūdens in se illece brarū aculeū. Ne aūt coicidētia fiat cū inimicis dei: decet accipi quodlibet cū exigit tps: ad ostēdēdum q̄ mūdis oia mūda. Procedēdo qdē ad necessaria vite: abstinēdo aūt ōia ab his q̄ faciūt ad voluptatē. Attamē nec eādē horaz sibi cūctis sancire possibile: nec modū nec mēsurā: Sit aūt ēt cōis intētio nō expectare repletionē. Replere nāq̄z vētre: ipsum quoq̄z cozp⁹ iutile facit erga ꝓpr̄ias opationes: somnolētū z ad nocumēta dispositum. BEDA. aliter: Si bti sunt illi q iusticie semp esuriūt opa: ifelices eō estimādi sūt q̄ sibi in desideriys placētes nullā veri boni famē patiunt. Segtur: Ue vo. q ride. nūc: qz luge. z flebitis. BASI. Lū dñs ridētes nūc arguat palā est q̄ nunq̄z erit fideli tēp⁹ risus: z ꝑcipue in tāta multitudie eoꝝ q in pctō morīunt. ꝑ q̄ bus oz lugere. supflu⁹ aūt risus est ꝛmoderantie signum z effrenis anime mot⁹: sed vsq̄z ad vult⁹ iocūditatē exprime re passionē anime non decet. CHRY. Dic aūt mihi cur cōcuteris z defluis q debes assistere terribili iudicio et ponere rationem de oīb⁹ bic operatis. BEDA. Quia vero

ipsa petī nutrix adulatio: sicut oleū flāmis: sic ī culpa arden
tib⁹ solita ē ministrare fomnetū. Subdit: Ue cū bñ. vo. om.
boies. CHRY. Nō āt ꝓtrariū ē qō hic dr ei qō alibi dīs
dicit: Luceat lux vestra corā hoīb⁹. vt. ſ. manifestemus bñ
agere ad glīaz dei nō ad ꝓpriā. Pernicioſum. n. gd ē inanis
glīa: ⁊ ide ſumit oꝛtū inigtas atqz deſpatio ⁊ mr̄ maloꝝ aua
ritia. qꝫ ſi viā q̄ris diuertēdi ab hoc: dirigas aſpectuz ſemp
ad deū: ⁊ eſto cōtentus ea q̄ apud eū eſt glīa. nā ſi ī q̄libz fa
cultate doctiꝛes eligere oz ī arbitros: quo vtutis expimen
tū plurib⁹ credis: nō aūt illi q p̄ oīb⁹ eā nouit: ⁊ dare ⁊ coꝛo
nare pōt: a quo ſi glīaz cupis: vita laudē humanam. De nul
lo enī alio magis ꝓſueuim⁹ admirari q̄z de reſpuēte glīā. qꝫ
ſi nos multomagis dīs oīum. Deīde illud ꝓſideres: qꝫ ho
minū glīa celeriter deficit: qz ꝓ curſuz tpis obliuioni tradū
tur. Segr̄: Scdz B. n. facie. ꝓphe. pa. eoꝝ. BEDA. Pſeu
do ꝓphe ſignificanr̄: eo qꝫ ad captādū vulgi fauoꝛē futura
ꝓlog tonēr̄. Itaqz dīs ī mōte btitudines ſolūmō ꝓboꝝ: in
cāpo vo ēt veh deſcribit repꝛobaꝝ: qz rudes adhuc audito
res neceſſe ē terꝛoꝛib⁹ ad bōa cōpelli: pfectos autē ſatis eſt
ſmys inuitari. AMBRO. Et attēde qꝫ matthe⁹ ꝓmiſſis
ad virtutē ⁊ fidē ꝓpl'os ꝓuocauit. hic āt ēt a criminib⁹ atqz
peccatis futuroꝝ ſupplicioꝝ denunciatione deterruit.

¶ Sed vobis dico q̄ auditis: Diligite inimicos
vōs: benefacite his qui vos oderūt. Bñdicite
maledicētib⁹ vobis: ⁊ oꝛate ꝓ calūniātib⁹ vos.
Et qui te pcutit ī maxillā: p̄be ei ⁊ alteraz. ⁊ ab
eo qui aufert tibi veſtimētū: ēt tunicā noli phibe
re. Omni aūt petenti te tribue: ⁊ qui aufert que
tua ſūt: ne repetas. Et ꝓut vultis vt faciāt vo
bis homines ⁊ vos facite illis ſimiliter.

BEDA. Quia dixerat ſupra qd ab inimicis pati poſſent:
nunc qual'r cū eisdē inimicis agere debeāt oſtendit dicens.
Sed vo. di. q̄ auditis. AMBRO. Nō ocioſe plurimoruz
factoꝝ celeſtiū enumeratiōe pꝛogreſſus: ad hunc locū ſeri⁹
venit: vt ꝑ⁹ diuinis miracul'r roborat⁹ vltra legis tramitē
virtutum veſtigijs pꝛogredi edoceret̄. Deniqz īter tria ma
xima: ſpem: fidē: ⁊ charitatē: maioꝛ ē charitas q̄ ordinat̄ cū
dr̄: Dili. ini. vrōs. BASI. Inimici quidez pꝛoꝑium ē obeē
⁊ iſidiari. Omnis igit̄ qui q̄libercunqz nocet alicui dr̄ inimi
cus. CYRIL. Cōueniēs aūt erat huiuſmodi cōuerſatio
doctoꝛib⁹ ſcis q ꝓdicaturi erant vbiqz terrarum ſalutareꝫ
ſermoneꝫ: quos ſi ꝓtingeret velle recipe de ꝓſequētib⁹ vin
dictam: omiſiſſent eos ad cognitionem veritatis vocare.

CHRY. Nō aūt dicit: Ne odio habeas: ſz Diligas. neqz
ſimplr mādauit diligere: ſz ēt bñfacere. vñ ſegtur: Bñfaci.
his q̄ ode. vos. BASI. Uerū qz hō ex coꝛpe cōſiſtit ⁊ aīa:
fm aīaz gdē bñfaciem⁹ hō arguētes ⁊ ꝓmonētes eos: ⁊ oīo
ad ꝓuerſionē manuducētes: fm coꝛp⁹ aūt bñfaciētes eis in
neceſſarys victui. Sequitur: Benedicite maledicē. vobis.
CHRY. Qui. n. pcutiūt ꝓprias aīas: digni ſūt lachrymis
⁊ fletib⁹ nō maledictiōib⁹. Nihil. n. deteſtabili⁹ ē aīa male
dicta: nec īmūdi⁹ līgua q̄ maledictōes offert. Nō es: aſpidū
venena nō euomas: nec vtaris in beluā. Eſt tibi datū os nō
vt moꝛdeas: ſz vt alioꝝ vulnera ſanes. Inimicos āt māda
uit nobis ānumerare gradui amicoꝝ: nō quoꝛūcūqz: ſz ꝑci
puoꝝ ꝓ qb⁹ oꝛare ſolem⁹. vñ ſegtur: Oꝛate ꝓ pſequētibus
vos. Pleriqz aūt ecōtra pcūbentes: ⁊ fronte ſup terrā pcu
tientes: ⁊ man⁹ expādentes: nō ꝓ ſuis crimib⁹ oꝛant deum:
ſed aduerſus inimicos qō nihil aliud eſt q̄z ſeipſuz trāſfode
re. Cū q̄ phibuit cōtra inimicos oꝛare ꝑcaris: vt te maledi
cente inimicis exaudiat: qūo poſſibile ē audiri qñ ꝓuocas
exauditurū vberando inimicū coꝛā rege: ⁊ ſi nō manibus
verbis tñ. Quid facis hō: ſtas vt veniā īpetres peccatoꝝ: ⁊
īples os amaritudine. Mitigationū eſt tēp⁹ oꝛationis ⁊ ge
mit⁹: nō furoꝛis. BEDA. Sz merito mouer̄ qō: qūo in ꝓ
phetis iueniunt̄ mlte īpꝛecatiōes aduerſus inimicos: Ubi
vidēdū ē qz ꝓphete ꝓ īpꝛecatione qd cēt futurū cecinerūt:
nō optātis voto. ſz ſpū ꝓuidētis. GYRIL. Uet⁹ autē lex
mādabat nō offendere alios: vel ſi pri⁹ fuerim⁹ leſi: non vl
tra ꝓpoꝛtiōes ledētiū iras ꝓtēdere. ſz pfectio legis in xꝑo
eſt ⁊ in ſuis mādatis. vñ ſegr̄: Et q te pcutit in maxillā: p̄be
ei ⁊ alterā. CYRIL. Nā ⁊ medici cū calce feriunt̄ ab inſa
nis: tūc maxie miſerent̄ eis: ⁊ accīgūt ſe ad eoꝝ remedia:
Tu quoqz ſilez habeas ꝓiectura erga pſequētes. Ipſi nā
qz ſunt q p̄cipue īfirmant̄. nec pri⁹ deſiſtam⁹ q̄z totā amari
tudinē euomuerūt. tūc vberes gr̄as aget tibi: ⁊ ipſe de⁹ te
coꝛonabit: eo qꝫ frēm tuū in peſſima egritudie libaſti. BE
DA. Fere aūt cūcti ꝺ hoc mādatū ꝓcedim⁹: ⁊ p̄ſertī potē
tes vl' p̄ncipes: nō ſolū ſi paſſi fuerīt ꝓtumelias: ſz ⁊ ſi p̄ſtita
eis nō ſit reuerētia: aduerſarios reputātes qcūqz eos min⁹
reueriti ſūt q̄z ſe reputauerīt dignos. Eſt āt magna īfamia
p̄ncipis eē ꝓmptū ad vidictā: nā ⁊ q̄l'r aliū docebit nil mali
pro malo repēdere: q nocēti retribuere ſatagit: CYRIL.
Uult aūt dīs iſup eē cōtēptoꝛē reꝝ: vñ ſegtur: Et ab eo q
aufert tibi veſtimētū: ēt tunicā noli phibere. Dec ē. n. vir
tus aīe q̄ oīo auerſa ē a paſſiōe cupiditatis diuitiaꝝ. Decet
enīz eū q pi⁹ é: ⁊ obliuiſci maloꝝ: vt ⁊ ea gb⁹ caros amicos
iunam⁹ pſequētib⁹ conferam⁹. CHRY. Nō autem dixit
Ser humilr̄ iniuriantis ipetū: ſz ꝓcedas p ſapientiā: ⁊ vlte
rius te diſponas ad patiēdū q̄ ille cupiat facere: ſupans iſo
lentiā ei⁹ vbertate prudēti: vt habito pudoꝛe in excellenti
patiētia tua deſcēdat. Sz dicet aligs. Qūo pōt hoc fieri cū
videris deū factū hoīem tot paſſuz ꝓ te: adhuc q̄ris ⁊ dubi
tas: qūo poſſibile ſit negtys ignoſcere cōſeruoꝝ: qs tale paſ
ſus eſt q̄le dīs tu⁹ dū ligaret̄: flagellaret̄: ſputa pferēs: moꝛ
tez patiēs: vñ ſegr̄. Omni aūt petēti te tribue. AVGV.
de ſer. do. Nō dicit oīa petenti: ſz vt id des qō iuſte ⁊ bone
ſte potes. i. qō nec tibi nec alteri noceat q̄ſtuz ſciri aut credi
ab hoīe pōt: ⁊ cui iuſte negaueris qō petit: iudicāda eſt iuſti
cia: ⁊ aliqū meli⁹ aligd tribues: cū petētē iniuſta coꝛꝛexeris.
CHRY. In hoc tū peccam⁹ nō modicū: nō ſolū nō dan
do petentib⁹: ſed ⁊ eos increpando. Cur inquit nō laboꝛat:
cur ocioſus alīt: Dic mihi ⁊ tu laboꝛādo poſſides: Sed ⁊ ſi
laboꝛas: ad hoc laboꝛas vt vituperes alium ꝓpter vnicū
panē ⁊ tunicā. appellas cupidū. nihil tribuas: nec ꝓuitieris
Cur nec tu miſereris: ⁊ volentibus diſſuades: Si cunctis
indrñter erogauerim⁹: ſemper miſerebimur. Quia enim
abraā cūctos recipiebat recepit ⁊ angelos. Nā ⁊ ſi hōicida
ſit ⁊ predo: nonne tibi dign⁹ videtur panis habēdi: Nō igi
tur ſimus ſeueri aliozum cenſoꝛes: ne nos quoqz exquiſite
iudicemur. Segtur: Et qui aufert que tua ſunt: ne repetas.
CHRY. Adeo percipim⁹ omnia. quod autē dicim⁹ meū
⁊ tuum: nuda tm̄ ſunt verba. ſi nāqz domum tuam aſſeris
emiſiſti verbuz carens ſubſiſtētia rei. Nā ⁊ aer ⁊ ſoluz ⁊ ce
mentuz creatoꝛis ſunt. Tu etiā ipſe qui domū cōſtruxiſti:
ſed ⁊ ſi tu⁹ ſit vſus dubitatur: non ſolū ꝓpter moꝛtē: ſed ēt
ꝓpter rerū euentus. aīa tua non poſſidetur a te: ⁊ quo pa
cto tue reputabuntur opes: Uult aūt de⁹ tua foꝛe: que tibi
pro frībus credita ſunt. fient aūt tua: ſi pro alys diſpenſaue
ris. Sin vero tibi affluenter expēderis: q̄ ſunt tua iam fcā
ſunt aliena. Sed ꝓpter nefandā opū cupidinē boīes in cu
rys cōrixant̄: ꝺ qō xps ait: Et qui aufert q̄ tua ſunt ne repe
tas. AVGV. de ſer. do. Qō de veſte: domo: fundo: iumē
to: ⁊ generaliter oī pecunia dicit. Non aūt chriſtianum oz
ſic poſſidere ſeruū qūo equuz aut argentuz: ſeruus ſi bone
ſtius a te regere⁹: q̄z ab illo q eum tibi cupit auferre: neſcio
vtrū q̄ſq̄ dicere audeat eū debere ꝓtēni. CHRY. Eſt āt
nob iſita lex nālis ꝓ quā dinoſcimus qd ſit vtus ⁊ vitiū. vñ
ſegr̄. Et put vul. vt fa. vo. ho. ⁊ vos. fa. il. fil'r. Nō ait: Quecū
q̄z nō vultis vt faciāt: nec vos faciatis. Cum enim due ſint

vle que ducunt ad virtutē. ſ. abſtinētia mali: ⁊ opatio boni. hāc ponit p iſtā ⁊ p illā ſignificans: ⁊ ſigdē dixiſſet: Ut ſitis boſes: diligite beſtias: eēt mādatū difficile. ſi vero boſes diligere iuſſit: ad qō nālis monitio ē: quā difficultatē res cōtinet: quam leones ⁊ lupi ſeruant: ī qbus naturalis cognatio ad amicitiā cogit: Oſtendit igit q xp̄s nihil ſtatuit nr̄am tranſcēdens nām: ſed qō dudū iſeruit cōſciētie noſtre: docz vt pp̄ria voluntas p lege ſit tibi: vt ſi vis bene tibi: benefacias alȳ: ſi vis vt alius tui miſereat: p̄rimi miſerere.

¶ Etſi diligitis eos q vos diligūt q̄ vobis eſt gratia: Nā ⁊ pctōres diligētes ſe diligūt: Etſi benefacitis his q vobis bñfaciunt: q̄ vobis ē gr̄a: Si quidē ⁊ pctōres hoc faciūt. Etſi mutuū dederitis his a quib⁹ ſperatis recipere: q̄ gr̄a ē vobis: Nā ⁊ pctōres pctōrib⁹ fenerāt vt recipiāt eq̄lia. Verūtamē diligite inimicos veſtros: benefacite: ⁊ mutuum date: nihil inde ſperātes: ⁊ erit merces vr̄a multa: ⁊ eritis filij altiſſimi: q⁹ ipſe benign⁹ ē ſup ingratos et malos. Eſtote ergo miſericordes ſicut et pater veſter miſericors eſt.

CHRY. Dixerat dñs diligēdos eē īimicos: ne aut̄ putares hyppolice eſſe dcm̄: eſtumās ſolum ad terrorē eis dici: adycit rōnē dicēs: Etſi diligi. il. g vos dili. q̄. vo. ē gr̄a: plures gdē ꝯtrae ſunt q̄ dilectōes ꝓſtituūt. Dilectio vō ſpiritalis vniuerſas p̄cellit. nihil. n. terrenū eaz parit: nō vtilitas: nō bñficiū: nō nā: nō tp̄s ſz de celo deſcēdit. Quid aūt miraris ſi nō ꝺdiget beneficio vt cōſiſtat: quādo nec ex caſu malo p̄ueniēt. pater gdē paſſus iniurias: rūpit fedus amoris. coniunx poſt iurgia viz relingt. filius ſi lōgeuū videat p̄ez grauāt. At paulus ibat ad lapidātes bñfactor⁹ eis. moyſes lapidat a iudeis: ⁊ orat pro eis. Veneremur itaq̄ ſpiritales amicitias: q̄ ſunt iſolubiles. vnde arguēs volētes pigreſcere ſubdit: Nam ⁊ peccatores diligētes ſe diligūt. q. d. Quia volo vos bis ampli⁹ aliquid poſſidere nō moneo amicos diligere: ſz etiā inimicos: Benefacientib⁹ etiaz benefacere cōmune eſt oīb⁹. Oſtendit āt ſe paz plus petere q̄ ſit moris peccatoz qui benefaciūt amicis. vnde ſequitur: Etſi benefacitis qui vo. benefa. que vo. eſt gratia: ſigdez ⁊ peccato. hoc faciunt. BEDA. Non ſoluz aūt dilectionē vel beneficiū peccatoz quaſi infructuoſam redarguit: ſz etiam mutuuz. vnde ſegtur: Etſi mutuum dederitis his a quibus ſperatis recipere: q̄ gr̄a eſt vobis: Nā ⁊ peccatores peccatoribus fenerantur. ideſt mutuant vt recipiant eq̄lia. AMBRO. In tres aūt partes philoſophia ſibi videtur diuiſiſſe iuſticiaz: vnā in deū que pietas vocāt: alterā in parētes vel reliquū gen⁹ humanū: tertiā ī mortuos vt his exequiaz iura ſoluātur: at dñs legis oraculū ac pphetie faſtigiū ſupgreſſus in eos quoqz q leſerunt: pietatis cozrexit officiuz cum ſubdit: Verūtamen diligite inimicos veſtros. CHRY. In quo plus tibi q̄ illi cōferes. ille. n. diligit a cōſeruo: tu vero efficieris ſimilis deo. eſt aūt maxīe virtutis q̄n nocere volētes benefic⁹ cōplectimur. vnde ſubdit: Et bñfacite. ſicut. n. forma cē ſucceſſaz aq̄ proiecta extīguit: ſic irā rō cū lenitate. qō. n. eſt aq̄ ignī: hoc eſt ire humilitas: ⁊ māſuetudo. Et ſic̄ non extinguit ignis p ignē: ſic nec ira p iraz mitigat. GREGO. niſen⁹: Debet aūt homo vitare dānoſam ſollicitudinez: ne querat ab inope diuitiarū augmēta eris ⁊ auri metallozuz: ſterilīū exigens fructū. vnde ſubdit: Et mutuū date: nihil īde ſperātes. Malignā fenorū excogitationē ſigs appellet furtum ⁊ homicidium: non peccabit: naz quid refert ſuffoſſo pariete quemq̄z erepta poſſidere: ac fenorum neceſſitate poſſidere illicita: BASIL. Talis autem auaritie modus tokos merito nuncupatur in greco: apperiēdo p̄opter mali fecunditatem. Animalia ſiquidez tractu temporis adoleſcunt ⁊ pariunt ⁊ fen⁹ ſtatim cum oritur īcipit procreare. Animaliū que citi⁹ pariunt: citi⁹ a generatione deſiſtunt. Sed nūm⁹ auarorū cū tēpore propagatur: aialia trāſſerē tia partum ad proprios alūnos: ipſa parere ceſſant. ex aut̄ auarorum ⁊ ſuperuenientia procreat: ⁊ precedentia renuat. Non attentes igitur mortiferam beluam. Que namq̄z vtilitas ſi cauetur: hodierna pauperies que iterato irruet augmentata iam meditare vnde reſtituas: vnde intantum multiplicabitur cenſus: vt tuā partim releuet egeſtatē partim integret capitale: ⁊ inſuper pariat fen⁹. Sed ais. Quali ter ergo victum acquiram: laboza: ſerui: tandem mendica. vnumquodqz tollerabili⁹ eſt fenoris mutuo. Dicis autem Quodnā eſt illud mutuum cui ſpes retributionis non be ret: Cōſidera virutē ſermonis: ⁊ miraberis pietatez auctoris. Cū dat̄ur⁹ es paupi diuine charitatis ītuitu: idipſum ⁊ mutuum eſt ⁊ donum: donuz quidē ob iſperatā retributionem: at mutuum ob munificemtiam domini qui vice illi⁹ reſtituit: vnde ſequit̄: Et erit merces veſtra multa. Nō vis omnipotentem tibi obligari ad reſtitutionem: an quemq̄z opulentium ciuiū ſi fideiubeat acceptas: deum autem pro pauperibus fideiubentem repudias: CHRY. Attende mutui naturā mirabilē: alius recipit: ⁊ alius obligat ſep debitis centuplū in p̄ſenti reddens: in futuro vō vitaz eternam. AMBRO. Quanta miſericordie merces qui filius diuine miſericordie aſciſcit̄. Sequitur eni. Et eritis filij altiſſimi. Sequere igitur miſericordiā: vt merearis gratiaz. late patet benignitas dei: ſuper ingratos pluit: malis fecunda non negat terra prouent⁹. Sequitur: q⁹ ipſe benign⁹ eſt ſuper ingratos ⁊ malos. BEDA. Uel tēporalia bona largiendo: vel celeſtia dona ſingulari gratia inſpirando. CYRIL. Magnū eſt ergo preconiū pietatis. reddit. n. h̄ viros deo ꝓformes: ⁊ q̄ſi q̄dā ſigna ſublimis nature nr̄is ſpiritib⁹ mit. aīab⁹: vñ ſegtur: Eſtote ergo miſericordes ſicut ⁊ p̄r̄ miſericors eſt. ATHANA. Ut. ſ. aſpiciētes bñficia ei⁹ bona que facimus nō bonum ſed eius intuitu faciam⁹ quatenus a deo non ab hominibus p̄mia conſequamur.

¶ Nolite iudicare ⁊ non iudicabimini. Nolite condēnare ⁊ non condēnabimini. Dimittite: et dimittemini: Date ⁊ dabitur vobis. Mēſuraz bonam et cōfertā et coagitataz et ſupefluētē dabunt in ſinum veſtrum. Eadem quippe mēſura qua menſi fueritis: remetietur vobis.

AMBRO. Addidit dñs nō temere iudicandum: ne cui conſcius ipſe delicti in alteruz cogaris ferre ſententiaz. vñ dicit: Noli. iudi. CHRY. Non iudices precedentes te. i. qui diſcipulus es magiſtrum: peccator innocentez: quos nō oz increpare ſed monere ⁊ charitatiue corrigere. nec etiam iudicandum eſt in īcertis ⁊ qualibuſcūq̄z que nec ſimiliter dine bñt pctī: aut q̄ nō ſūt grauia ſiue p̄hibita. GYRIL. Sedat ergo hic peſſimā paſſionē noſtraz cōſciarū cōtemptus p̄incipū. q̄uis eni deceat aliquos ſe circūſpicere ⁊ ſz deum conuerſari: hoc non faciunt. ſed examinant aliena. Et ſi videant aliquos ifirmari: tanq̄z p̄priarū paſſionū obliti faciunt hoc detractionis materiā. CHRY. Nec facile reperies quēq̄z neq̄z patrēfamilias neq̄z clauſtralem extra pertē hui⁹ erroris. Sunt aūt ⁊ de diabolice tentationis iſidie: naz qui ſeuere diſcutit aliena: nunq̄z p̄priaz reatuū memebit̄ veniā. vnde ſegt̄: Et nō iudicabimini. Sic̄. n. p̄i⁹ ⁊ mitis repr̄imit peccatoz timorē ſic ſeuer⁹ ⁊ dir⁹ adycit crimi nibus p̄p̄ris. CREGO. niſen⁹: Nō igit̄ cū acrimonia precipietis in ſuos ſiniam: ne ſilia patiamini: vocat. n. iudicium aſpiorē dānationē. vñ ſegtur: Noli. cōdē. ⁊ nō condē. Non eni iudiciū cū venia p̄hibet. BEDA. Breui aūt ſnīa cuncta que de cōuerſando cū inimicis mandauerat: cōprehen

dēdo ꝓcludit dicēs. Dimit. ꝛ dimit. vo. Da. ꝛ da. vobis. Ubi dimittere nos iurias ꝛ dare bñficia iubet: vt ꝛ nob̄ pctā di mittenť ꝛ vita deť eterna. CYRIL. Qz ăt ăpliozi mău re cōpēsationē accipiem⁹ a deo q largiflue donat diligētib⁹ eū oñdit subdēs: mēsurā bonā ꝛ ꝓfertā ꝛ coagitatā: ꝛ supefflu entē dabunt ī sinū vr̄z. THEOPHI. q. d. Sic̄ si farinā sine pcitate mēsurare velles ꝓferres eā: coagitares: ꝛ super effunderes abūde: sic dñs mēsurā magnā: ꝛ supefluētē da bit ī sinū vr̄z. AVGV. de cō euā. Dicit aūt: Dabunt. qz illoz merita gb⁹ vel calicē aq̄ frigide ī noīe discipli dede runt: mercedē celestē recipe merebūť. Segť: Eadē qp. mē. qua mē. fuc. re. vob̄. BASI. Qua enī mēsura vnusqz ve strū mēsurat in bene opando aut peccando: eadē vel p̄mia vel penas feret. THEOPHI. Interrogabit autē fortas sis aliqs subtilius: Si enī supfluenter reddiť: quō eadē est mēsura: Ad qō dicim⁹ qz nō dixit: In tāta mēsura remetie tur vob̄: ſz ī eadē. Qui. n. bene fecit: bene fiet ei: qō ē remeti ri eadē mēsura. Sz supfluentē mensurā dicit: qz millies bñ fiet ei: Sic: ꝛ in iudicādo. Qui. n. iudicat: ꝛ deide iudicaťur: ac cipit eandē mensuraz. ſm vo qz ad plus diiudicabaťur: qz si bi similē iudicauit: ſz hoc supefluēs ē mēsura. CYRIL. Hoc aūt soluit apl's dicēs: Qui pce seminat: hoc est modice ꝛ manu tēaci: pce ꝛ metet. boc est nō copiose. ꝛ qui seminat in benedictionibus: in benedictiōibus ꝛ metet: hoc ē copio se. Si quis autē non habet si non faciat: nō delinquit. in eo enim qō habet acceptatur. non in eo quo caret.

¶ Dicebat aūt illis ꝛ similitudinē: Mūquid pōt cecus cecū ducere: Nōne ambo in foueā cadūt: Nō est discipl'us supra magistrū. Perfect⁹ autē oīs erit: si sit sicut magister ei⁹. Quid ăt vides festucaz in oculo fratris tui: trabem aūt q̄ in oculo tuo est nō consideras: Aut qūo potes dicere fratri tuo: Frater sine: eiciā festucā ō oc'lo tuo: ipe in oculo tuo trabez non vides: Hypocrita eyce primū trabem de oculo tuo: ꝛ tūc perspicies vt educas festucam de oculo fratris tui.

CYRIL. Addidit domin⁹ p̄dictis parabolā valde neca riā. vnde dr̄: Dice. au. il. ꝛ sim. Erāt enī eius discipuli futuri mundi doctores: vnde docebat eos scire viā conuersatiōis honeste quasi illustratam mentem habentes diuino fulgo re ne ceci cecos ducerent. ꝛ ideo subdit: Nūquid potest ce ce. duce. nōne am. in fo. cadūt: Atsi cōtingat aliūuos hoc at tingere: vt eq̄lē virtutē docētiū virtuti possideāt: sistant in mēsura docētiū ꝛ illoz sequantur vestigia. vnde segť: Nō ē dis. supra ma. pfec. au. om. erit. s. discipul⁹ si sit sic̄ magr̄ ei⁹. Unde ꝛ paulus dicit: Imitatores mei estote sic̄ ꝛ ego xp̄i: xpo ḡ nō iudicāte cur tu iudicas: nz. n. venit iudicare mun dū: ſz misereri. THEOPHI. Uel aliter: Si tu aliū iudi cas: ꝛ ipse in eisdē peccas: nōne assimilaris ceco cecū ducē ti: qūo'enī ille a te duceť ad bonū. cū ꝛ tu pecces. Nō ē enīz discipulus supra magistrū: Si igiť tu peccas q te magr̄z ꝛ ductorē putas: vbi erit q a te disciplinatur ꝛ duciť: Perfe ctus enī erit discipulus: si sit sicut magr̄ eius. BEDA. Ut sensus bui⁹ sñie pēdet ex supioꝛib⁹: vbi dāda elemosyna ꝛ iniuria dimittēda p̄cipiť. Si te ingt ira ꝺ violētū ꝛ ꝺ peten tē auaricia cecauerit: nūqd tu mēte vitiata vitiū ei⁹ curare poteris: Si ēt magister xp̄s q q̄si de⁹ potuit suas vlcisci in iurias: maluit psecutores patiēdo reddere mitiores: eandē necesse est q discipuli qui puri homines sunt regulam per fectionis sequantur. AVGV. de. q. enan. Uel q dicit Nunquid pōt cecus cecū ducere. iō subiunxit: vt non spe rarent a leuitis se accepturos mēsuram illam de qua dixit: Dabūt ī sinū vestrū. qñ decimas dabāt eis. quos cecos di xit: qz euāgeliū nō tenerēt: vt illā remunerationē p discipu los dñi poti⁹ plebs ī cipet iā spare: quos imitatores suos vo lens ostēdere addidit: Nō est discipulus supra magistrum.

THEOPHI. Inducit aūt dñs ꝛ aliā pabolā de eodem subdēs. Quid ăt vides festucā. i. modicū crimis ī oculo fra tris tui: Trabē aūt q̄ in oculo tuo ē ꝛc. i. peccatū tuū maxi mū nō ꝓsideras. BEDA. Hoc aūt ad supioꝛē sensuz respi cit: vbi cecū a ceco duci. i. peccātē a peccatoꝛe castigari non posse p̄monuit. vñ dr̄: Aut qūo potes dicere fratri tuo: Fra ter sine eyciā festucā de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem nō vides. CYRIL. q. d. Qui grauib⁹ obnoxi⁹ ē peccatis q̄ trabē vocat. qualiter dānat eū qui pauca vel qñq̄z nil ma li ꝓmisit: boc. n. festuca significat. THEOPHI. Cōuenit ăt hoc oib⁹ ꝛ maxīe doctoꝛib⁹ q subditoꝛ cū minima pecca ta puniant: ꝓpria īpunita relinquunt. ꝓpter hoc eos dñs hypocrītas vocat: qui ex boc alioꝛ peccata iudicāt vt iu sti videanť. vñ segtur. Hypocrita eyce p̄mū tra. de ocu lo tuo: ꝛ tūc perspi. vt edu. festu. de oculo fratris tui. CY RIL. Uidelicet teipsum p̄mū mūdū ostēdas a magnis pctis ꝓuter consules proximo modica confitenti. BASI. Uideť enī reuera cognitio suypsius grauissimū oīum. neqz enī solus oculus exterioꝛa videns sup se visu nō vtiť: sed ꝛ ipse noster intellect⁹ cū alienū velociter coniectat peccatū: lentus est erga ꝓpꝛiorum perceptionem defectuum.

¶ Nō ē enī arboꝛ bona q̄ facit fruct⁹ malos: neqz arboꝛ mala faciēs fructū bonū. Unaqueqz enīz arboꝛ de fructu suo cognoscitť. Neqz. n. de spi nis colligūt fic⁹: neqz de rubo vindemiāt vuaz. Bonus homo de bono thesauro cordis sui ꝓ fert bonū: ꝛ malus homo de malo thesauro ꝓ fert malū. Ex abundantia enī cordis os loquitť.

BEDA. Cōtra hypocrītā: q̄ cepat dñs exegť dicēs. Nō est. n. ar. bo. q̄ fa. fru. ma. ne. ar. ma. fa. fru. bonuz. q. d. Si ve rā ꝛ nō fictā vis br̄e iusticiā: q̄ verbis ostētas: ēt facto cōpē sa: qz ꝛ si se bonū fingat hypocrita: ñ ē bon⁹ q facit opa ma la: ꝛ si reꝑhēdat īsontē. nō iō malus ē q fac opa bona. TY TVS. Hoc aūt audiēs nō sumas inde tibi fauorē inertie. naturaliter enī arboꝛ moueť: tu vero libero arbitrio funge ris: ꝛ oīs arboꝛ sterilis ad aliqd ordinata ē: tu vero fact⁹ es ad opa virtutū. ISIDORVS. abbas: Nō ergo penitētiā ſz ptinaciā mali excludit: cū enī mala sit nō pōt fructus bo nos ꝓducere: ī virtutē vero cōuersa fructificabit. Qō aūt ē arboꝛib⁹ natura: boc est nobis affectio. ꝛ si ergo arboꝛ mala nō pōt fructū bonū ꝓducere: poterit tñ. CHRY. Qua uis aūt fruct⁹ causeť ex arboꝛe: facit tñ noticiam arboꝛis eo q̄ arboꝛis distinctio p fructū appet. vnde segtur. Unaque qz enī arboꝛ de fru. suo cognoscitť. CYRIL. Sed ꝛ vita moꝛū vniuscuiusqz erit significatiua: nz enī extrīsecis oꝛna mentis ꝛ fictis humilitatib⁹: vere felicitatis apprehenditť decoꝛ: sed ex his que aliquis operatur: cuius rei exemplu z ponens subdit: Neqz enim de spinis colligunt ficus. AM BRO. In spinis istius mūdi ficus illa repiri nō pōt: que fe cundis fructib⁹ melioꝛ est: bone spes ei resurrectionis apta tur. Uel qz vt legisti: Ficus dederunt grossos suos: q̄ ima turus ꝛ caduc⁹ ꝛ inutilis in synagoga fruct⁹ ante p̄cessit. vel qz immatura nostra vita est in corpoꝛe: matura in resur rectione: ꝛ ideo procul a nobis debemus seculares sollicitu dines abdicare que mordent animum: mentēqz adurūt: vt maturos fruct⁹ culture diligētis possim⁹ adipisci: hoc ergo ad mundum ꝛ resurrectionem: alterum ad animam ꝛ cor. pus referť: cum subditur. Neqz de rubo vindemiant vuaz vel qz nemo peccatis fructū acquirit aīe sue: q̄ sicut vua ꝓ xima terris corrumpitur: in superioꝛibus maturatur: vl' qz nemo pōt dānationē carnis euadere: nisi quez chr̄ist⁹ rede-

merit qui sicut vua pependit ī ligno. BEDA. Uel spinas ⁊ rubū seculi curas ⁊ punctiones puto eē vicioꝝ. ficus vo ⁊ vuā dulcedinē noue cōuersatiōis ⁊ feruoꝛē dilectionis. nō autē de spinis ficꝰ: neq; vua de rubo colligīt: qz mēs adhuc veteris hoīs ꝓsuetudie depssa similare potest: sz fructꝰ noui hominis ferre nō pōt. Sed sciendus q; sicut ferax palmes sepi inuolutꝰ recūbit: portāsq; fructū spina nō suū vsibus seruat humanis: sic dicta vel acta maloꝝ siquādo pꝛosunt bonis nō hoc ipsi faciūt mali: sed fit de illis dei cōsilio.

CYRIL. Postq; aūt ostendit q; ex operibꝰ pōt discerni hō bonus ⁊ malus: sicut ex fructibꝰ arboꝝ: nunc idē oñdit p aliud signū dicēs. Bonꝰ ho. ō bo. the. coꝛ. sui. p. bo. ⁊ ma. ho. de ma. the. p. malū. BEDA. Jdē ē thesaurꝰ coꝛdis qō radix est arboꝛis. Qui ergo in coꝛde thesauꝝ patiētie pfectiq; hz amoꝛis: optimos fructꝰ effundens diligit inimicū: ⁊ cetera facit que supꝛa edocuit. at qui thesauꝝ nequaz coꝛde seruat: contraria facit. BASI. Uerbi etiā conditio coꝛa quo pꝛocessit manifestat: euidenter ostendens dispositionē pꝛe coꝛdioꝝ nostroꝝ. vnde segtur: Ex abūdantia enī coꝛdis os loqtur. CHRY. Naturalis. n. cōsequētia est: vt cū intus abūdet negtia. effluāt oꝛetenus vba nequā. vnde cuz audieris hoīem inhoneſta ꝓferētē: nō tantā in eo putes latere maliciā: q̄sta vbis exp̄mit: sz ꝓiecta fontē riuo eē yberioꝛē. BEDA. Per oꝛis etiam locutionē dñs vniuersa que dicto vel facto vel cogitatu de coꝛde pferimꝰ insinuat: moꝛis enī est scripturaꝝ verba p rebus ponere.

¶ Quid aūt vocatis me dñe dñe: ⁊ nō facitis que dico? Omnis qui vēit ad me: ⁊ audit sermones meos ⁊ facit eos: oñdā vobis cui similis sit. Similis ē hoī edificāti domū qui fodit ī altū: ⁊ posuit fundamētū supꝛa petrā. Jnundatōe aūt facta illisuz ē flumen domui illi: ⁊ nō potuit eā mouere. Fundata enī erat supꝛa petrā. Qui aūt audit ⁊ nō facit similis ē hoī edificāti domū suā supꝛa terrā sine fundamēto: in quā illisus ē fluuiꝰ ⁊ cōtinuo cecidit: ⁊ fcā ē ruina domus illius magna.

BEDA. Ne aliquis sibi frustra blādireť ex eo q; dictuz est: Ex abūdātia coꝛdis os loqtur. quasi verba solū ⁊ nō magis opa veri chꝛistiani q̄rant: ꝓsequēter dñs adiūgit: Quid aūt vocatis me dñe dñe: ⁊ nō fa. que dico? quasi dicat. qd folia recte cōfessiōis vos germinare iactatis: qui nullos opis boni fructꝰ ostēditis? CYRIL. Cōuenit aūt soli supꝛeme oīum nature dominationis ⁊ nomē ⁊ res. ATHANA. Nō est ergo hoc verbū hois sz dei ostēdētis ꝓpriū oꝛtum a patre: dñs enī est q natꝰ est a solo dño: nō timeas aūt dualitatē: nō enī ſm naturā sepanť. CYRIL. Que aūt sit vtilitas in mādatoꝝ obseruatiōe: qōue dānuz accidere possit ex iobedientia ostēdit subdens: Oīs q ve. ad me: ⁊ au. ſmo. meos ⁊ faċ eos ostēdā vob cui filis sit: filis ē hoī edifi. do. q fo. in altū. ⁊ po. funda. supꝛa petraz. BEDA. Petra erat xps q fodit in altuz. qui ꝑceptis humilitatis terrena oīa de coꝛdibꝰ fideliū eruit: ne ꝓpter cōmodum tpale ruiāt deo.

BASIL. Ponere aūt fundamētū supꝛa petrā hoc ē initi fidei xpi: vt imobilis pseueret in aduersis siue humanitus siue diuinitꝰ accidāt. BEDA. Uel fundamētū domꝰ ipsa ē itētio bone ꝙuersatiōis: q̄ pfectꝰ verbi auditoꝛ in adiplendis xpi mādatis firmiter iserit. AMBRO. Uel oñz fundamētū docet eē virtutū obediētiā celestiuz ꝑceptoꝝ: per quā domꝰ hec nra nō in ꝓfluuio uoluptatū: nō negtie spiritalis icursu: nō ībre mūdano: nō hereticoꝝ possit nebulosis disputationibꝰ ꝛmoueri. vñ segtur. Jnūda. au. fa. illi. est fluuo. il. ⁊ nō po. eā mouere. BEDA. Jnūdatio tribꝰ mōis fit. vel imūdoꝝ spirituū: vel iꝓboꝝ hoīuz: vel ipsa mētis aut carnis ingetudie: ⁊ q̄tū ꝓꝛius viribꝰ hoīes fidūt: iclinār: q̄tū vo iuictissime illi petre adherēt. ēt labefactari neq̄unt.

CHRY. Ostēdit ēt nobis dñs q; nullā parit fides vtilitatē: si feda sit cōuersatio. vñ segť. Qui aūt au. ⁊ nō fa. filis est hoī edi. do. su. ter. sine fundamēto. BEDA. Domꝰ diaboli mūdꝰ g in malignō positꝰ ē: quē sup terrā edificat: qz obsequētes sibi de celis ad terrena detrahit: sine fundamēto edificat: qz oē peccatū fundamētū nō hz: qz nō ex pꝛoꝛia nā subsistit: malū q̄ppe sine substātia ē: qō tū qōcunq; fit ī boni natura ꝙcrescit. Quia vero a fundo oī fundamētū: posiumꝰ ēt fundamētū ꝓ fundo positū nō incōuenienter accipe: fiē q in puteo mergīť putei fundo retinet: sic aīa coꝛ ruens: q̄si in quodā fundi loco ꝓsistit: si se ī aliq̄ peccati mēsura ꝓtinet. Sed cū peccato ī quo labiť nō pōt eē ꝓtēta: dū quotidie ad deteꝛioꝛa deyciť: q̄si in puteo ī quo cecidit: fundū nō inuenit quo figať. Jngruēte aūt q̄libet tētatione: ⁊ vere mali ⁊ ficte boni peioꝛes fiūt: donec ad extremū ꝑpetuā labanť in penā: vñ segť. Jn quā illi. ē fluui. ⁊ cōti. ceci. ⁊ fcā est ruina domꝰ illiꝰ magna. Pōt ēt p ipetuz flumis extremi indicy discrimē itelligi: q̄ vtraq; domo ꝓsumata: ibūt ipꝰ in suppliciū eternū: iusti autem in vitā eternā. CYRIL. Uel sup terrā sine fundamento edificāt: qui sup barenam dubietatis que ſm opinionē est ponit fundamentū spiritalis fabꝛice: qō pauce stille tētationū dissiparūt. AVGV. de cō. euā. Dūc aūt sermonē dñi ꝓlixū sic exoꝛsus ē lucas sicut ⁊ mattheus. vteraq; enī dixit: Beati pauperes. deinde multa q̄ sequuntur in vtriusq; narratione similia sunt. ⁊ ad extremum sermonis ipsa cōclusio ꝓrsus eadē reperiť. s. de hoīe q edificat supꝛa petrā ⁊ sup barenaz. posset ergo facilime credi eundē lucas dñi interposuisse ſmonem aliquas tū ꝓtermisisse snias quas mattheus posuit. Jtē alias posuisse quas mattheus nō dixit: nisi moneret q; mattheus i monte dicit habitum sermonē a dño sedente: lucas aūt in loco cāpestri a dño stāte: nō tamē istos duos ſmones lōga tēpoꝛis distantia separi ipꝛobabiliter crediť: q; ⁊ ante ⁊ postea quedā silia vel eadē ambo narrarunt: q̄q; illud possit occurrere in aliqua excellētioꝛi pte mōtis: pꝛimo cum solis discipulis fuisse dominū quādo ex eis illos. xy. elegit: deide cum eis descēdisse de monte. s. de ipsa mōtis celsitudine in cāpestrē locū. i. in aliquā eq̄litatē que in latere mōtis erat: ⁊ multas turbas capere poterat: atq; ibi stetisse donec ad eū turbe cōgregarenť: ac postea cum sedisset accessisse pꝛopinquius discipulos suos atq; illis ceteriscq; turbis pꝛesentibus vnum habuisse sermonem. CAPI. VII.

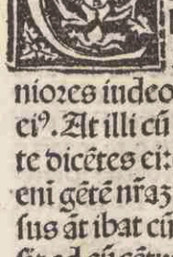

Um aūt ipleſſet oīa verba sua in aures plebis: itrauit capharnaū. Centurionis aūt cuiusdā ꝰuus male habēs erat moꝛitur. q illi erat ꝑciosus. Et cū audisset de iesu: misit ad eū seniores iudeoꝝ rogās eū vt vēiret: ⁊ saluaret fuū ei. At illi cū venissent ad iesuz rogabāt eū sollicite dicētes ei: qz dign ē vt hoc illi pstes. Diligit enī gētē nraz: ⁊ synagogā ipe edificauit nob. Jesus aūt ibat cū illꝭ. Et cū iā nō lōge eēt a domo: misit ad eū cēturio amicos dicēs: Dñe noli vexari. Nō. n. sū dignus vt sub tectū meū intres: pp q̄ ⁊ meipsū n sū dignuz arbitratus vt veniré ad te: sz dic verbo ⁊ sanabiť puer meus. Nā ⁊ ego hō sū sub ptāte ꝓstitus hās sub me milites: ⁊ dico huic vad ⁊ vadit: ⁊ alio veni ⁊ uēit: ⁊ fuo meo fac hoc ⁊ faċ. Quo audito ihs mirat ē et quer-

sus sequẽtibus se turbis dixit: Amẽ dico vobis nec ĩ isrl tãtã fidẽ inueni. Et reuersi q missi fuerant domum inuenerunt seruũ q lãguerat sanũ.

TITVS. Cũ pfectioꝛib⁹ documẽtis suos refecisset discipulos: vadit capharnaum: ibi pdigiosa opaturus: vnde dicit: Cuꝫ aũt implesset oĩa vba sua ĩ aures plebis: itrauit ĩ capharnaũ. AVGV. De cõ. euã. Dic intelligendũ ẽ: qꝛ non antecꝫ hec vba terminauit itrasset: ſz nõ esse expressuꝫ post ꝙtũ tpis interuallũ cũ istos ꝛmones terminasset itrauerit capharnaũ. ipso quippe iteruallo leprosus ille mundat⁹ est: quẽ suo loco mattheus interponit. AMBRO. Pulchꝛe aũt vbi pcepta cõpleuit: forma docet suoꝝ preceptoꝝ exequi. nã statim gentilis centurionis ꝙu⁹ dño curãdus offert. vnde sequit. Centuriõis ãt cuiusdã ꝙu⁹ male hũs erat moritur⁹ q illi erat pciosus. Qꝛ morituꝝ dixerit euãgelista nõ fefellit: moriturus. n. erat nisi fuisset sanatus a xpo. EVSE. Strenuus siquidẽ ĩ bellicis erat iste centurio: ꝛ militib⁹ romãis pfect⁹. Quia vo specialis ꝙiens ei⁹ domi lãguẽs iacebat: ꝑsiderans quales saluatoꝛ erga ceteros vtutes agebat sanãdo lãguidos. ꝛ iudicãs q̃ non ꝛm vires humanas hec agebant miracula: mittit ad eũ: vt ad deũ: non habito respectu ad apparẽs organũ: quo cũ hoĩb⁹ ꝓuersabat. vnde sequitur: Et cũ audisset de iesu: misit ad eum seniores iudeoꝝ rogãs eũ vt veniret: ꝛ saluaret ꝙuum suũ. AVGV. De con. euã. Quõ ergo veꝝ erit quod mattheus narrat: Accessit ad eũ gdã centurio: cũ ipse non accesserit: vbi diligenter aduertẽs itelligam⁹ mattheũ nõ deseruisse vsitatum modũ loquẽdi. si enĩ ipsa quentio vsitate dicit̃ p alios fieri ẽ ꝙtomagis accessus p alios fieri põt: Nõ g̃ absurde mattheꝰ p alios facto accessu centurionis ad dñm cõpendio dicere voluit: ipꝫ poti⁹ accessisse ad christum: ẽ illos p quos vba sua misit: quia quo magis credidit: eo magis accessit. CHRY. Qualiter etiã mattheꝰ dicit q ipse dixit: Non sum dignus vt ĩres sub tectũ meuꝫ. lucas aute hic dicit. Quoniã rogat vt veniat. Sz mihi videt: q lucas significat nob iudaicas blandicias. Credibile enĩꝫ est vt cũ vellet abire centurio: retineretur a iudeis blandientib⁹ ꝛ dicentib⁹: q nos eũtes ducem⁹ euꝫ. vnde ꝛ eoꝝ preces adulationib⁹ plene sunt. Sequit̃ enim: At illi cũ venis. ad iesuꝫ: roga. euꝫ. soli. dicentes: q dign⁹ est vt hoc illi prestes: dili. enĩꝫ gentem nostraꝫ ꝛ synagogaꝫ ipse edificauit nobis. Decebat siquidem ipsos dicere: quoniã ipse volebat venire ꝛ supplicare: nos autem detenuim⁹ calamitatẽ videntes ꝛ cadauer quod ĩ domo iacebat: aut ꝓmere fidei ei⁹ imensitatẽ: ſz nolebãt ꝓp ĩuidiã fidẽ viri detegere. ne magn⁹ aliqs eẽ videret cui pces pozzi gunt. Q aũt mattheꝰ significat ipsuꝫ israelitã nõ esse: lucas ꝙo dicit: Qm̃ edificauit synagogã: nõ est ꝺiũ. Potuit enĩ ꝛ iudeꝰ nõ eẽ ꝛ synagogã cõstruxisse. BEDA. In hoc autez ostẽdunt q sicut nos ecclesiã: sic ẽt illi i synagogã nõ cõuentum solũmodo fideliũ. sed etiã locũ quo cõueniebãt sint soliti appellare. EVSE. Et seniores gdem iudeoꝝ pro modicis sumptib⁹ ad opus synagoge datis grãm poscunt: sed dñs non ꝓpter hoc sed ꝓ maioꝛi: volens. s. generare credulitatem in cunctis mortalibus p suaꝫ virtutẽ seipsum exhibuit. vnde sequitur: Jesus aũt ibat cum illis. AMBRO. Qõ vtiq̃ nõ iõ faciebat: ga absens curare nõ poterat: ſz vt formã tibi daret humilitatis imitande: ad reguli filiuꝫ noluit pergere: ne videret magis diuitys detulisse: hic ipse p rexit: ne videret in cẽturionis famulo cõditionẽ despexisse seruilẽ: centurio vo militari tumore depositio reuerẽtiam summit: ꝛ ad fidẽ facilis: ꝛ ad honorificẽtiam ꝓmptus. vnde sequitur: Et cũ lõ. esset a domo: misit ad eũ cẽtu. ami. di. dñe noli vexari. Non enĩ hoĩs sed dei ptãte cõiecit daria christo hominibus sanitatem. Judei quidem dignitatẽ ei⁹ pretenderant. iste vo indignũ se asseruit: non soluꝫ bñficij: sed ẽt susceptionis dñi: Nõ. n. dign⁹ suꝫ: vt sub tectũ meũ ĩtres.

CHRY. Postq̃. n. liberat⁹ ẽ a iudeoꝝ tedio: tunc mittit dicẽs. Ne putes pre tedio me nõ venisse: ſz idignũ reputaui te domi recipe. AMBRO. Bñ ãt lucas i occursũ amicos dicẽ eẽ a cẽturiõe trãsmissos: ne pñtia sua: ꝛ generare dñi verbũ diã videret: ꝛ officio ꝓuocasse. vñ sequitur: Propter qõ ꝛ meipsuꝫ nõ sum dig. arbi. vt veni. ad te: ſz dic tñ v. ꝛ sanabit⁹ me⁹. CHRY. Ubi attẽde cẽturionẽ debitã opinionẽ hũtem de dño. nõ enĩ dixit: Oꝛa: ſz tñmõ iube: dubitans ne se humiliãdo rẽnueret. Subdit: Nã ꝛ ego hõ sum sub ptã. cõsti. ha. sub me mili. ꝛ di. huic va. ꝛ va. ꝛ alio ve. ꝛ ve. ꝛ ser. meo fac hoc. ꝛ fac̃. BEDA. Dominẽ se vt ptãti vel tribuni vl̃ ꝑsidis subditũ dicit: ĩperare tñ minoꝛib⁹: vt subaudiatur eũ multomagis qui de⁹ sit: nõ p aduẽtũ tñ corporis: sed p angeloꝝ ministeria posse iplere qõ vellet. repellẽde enĩꝫ erãt vel infirmitates corporꝝ vl̃ fortitudines ꝺie: ꝛ verbo dñi: ꝛ ministerys angeloꝝ. CHRY. Est aũt hic notandũ q̃ hoc verbũ Fac: ĩperiũ designat dictũ ꝙuo: ob hoc de⁹ cũ hoĩem vellet creare nõ ait vnigenito: Fac hoĩem sed faciamus hoĩem: vt p formã cõsensus verboꝝ declaret eqparãtiam. Quia ergo in xpo cõsiderabat excellentiã dñi: ob hoc ait: Dic verbo. nã ꝛ ego dico ꝙuo meo ꝛc̃. xps aũt nõ eũ repbendit: sed ei⁹ ĩtentionez roborauit. vñ segtur: Quo audito iesus mirat⁹ est. BEDA. Sed qs in illo fecerat ipsaꝫ fidẽ nisi ille q admirabat̃: sed ꝛ si alius eã fecisset qd miraret: q pscius erat: q̃ ergo mirat dñs: nobis mirãdũ eẽ significat. oẽs. n. tales mot⁹ cũ de deo dicũt̃: nõ pturbati animi signa sunt ſz docẽtis magri. CHRY. Ut ãt liqueat tibi q̃ dñs hoc iõ dixit vt alios istruat: prudẽter. n. euãgelista hoc aperiens subdit: Amen di. vo. nec in israel tan. fi. inueni. AMBRO. Et quidẽ si sic legas: In nullo tantã fidez inueni in israel. simplex ĩtellect⁹ ꝛ facilis est. si vero iuxta grecos: nec in israel tantã fidẽ inueni: fides huiusmodi ẽt electoꝝ⁹ ꝛ deũ videntib⁹ anteferet̃. BEDA. Nõ aũt de oĩb⁹ retro patriarchis ꝛ ꝓphetis: ſz de pñtis eui logtur hoĩbus: qbus iõ cẽturionis fides antefertur: qꝛ illi legis ꝓphetarũq̃ monitis edocti: hic aũt nemine docente sponte credidit. AMBRO. Probatur aũt fides dñi: ꝛ serui sanitas roborat̃. vñ sequitur: Et re. qui mis. fue. do. inue. ser. qui lang. sanũ: Põt ergo meritũ dñi ꝛ famulis suffragari: nõ solũ fidei merito: sed ꝛ studio discipline. BEDA. Plenius aũt hec explicat mattheus: q̃ dicẽte dño centurioni: Vade sicut credidisti fiat tibi: sanat⁹ sit puer ex illa hoꝛa. Sed beato luce moris est que plene viderit ab alijs euangelistis exposita abbreuiare: vel ẽt de industria ꝑterire: que vero ab eis omissa vl̃ breuiter cognouerit tacta dilucidare solerti⁹. AMBRO. Mystice autem seruo cẽturionis ppl̃s nationũ qui munda ne seruitutis vinculis tenebatur: eger letalibus passionib⁹ bñficio dñi sanandus exp̃mitur. BEDA. Cẽturio aũt cuius fides israeli ꝑfertur: electos gẽtibus ostendit: q quasi centenario milite stipati virtutũ spiritaliuꝫ sunt pfectione sublimes. numer⁹ enĩ cẽtenari⁹ q de leua trãsferẽt ad dexterã in celis vite significatiõe poni ꝺsueuit: Tales ergo ꝓ bis necesse est dño supplicẽt: q adhuc spũ fruitutis ꝑmunt̃. nos aũt q de gẽtib⁹ credim⁹: nõ ipsi ad dñm venire possumus quẽ in carne videre nõ valem⁹: ſz ad. eũ accedere debem⁹: p fidẽ. Seniores aũt iudeoꝝ mittere hoc ẽ sũmos ecclesie viros q nos ad dñm ꝑcesserũt: suppliciter obsecrãdo patronos acquirere: q nobis testimoniũ reddentes: q̃ ecclesiam edificare curemus: ꝓ nostris pctis intercedãt. Pulchꝛe ãt dr̃: qꝛ iesus nõ lõge erat a domo: qa ꝓpe timẽtes eũ saluture ipsius: ꝛ q nãli lege recte vtit̃: quo bona q̃ nouit operat̃: eo illi qui bon⁹ est apiat. AMBRO. Nõ vult aũt iesum vexari cẽturio: qꝛ quẽ iudeoꝝ ppl̃s crucifixit: iuiolatũ ab iniuria manere desiderat ppl̃s nationũ. ꝛ qõ ad mysteriũ spectat vidit in pectoꝛa adhuc gẽtiliuꝫ non esse penetrabilem

chriſtū. BEDA. Milites aūt ꝛ fui q cēturioni obediunt: vtutes ſūr nāles: quaꝝ copiā mlti ad dñz veniētes deferūt ſecū. THEOPHI. Ul'aliꝛ: Cēturio ē itellectꝰ q multoꝝ ī militia ꝓnceps exiſtit: dū mltas ī hac vita res bz. Dz āt ſeruū ifirmuz: irrōnabilē aīe partē: irascibile ꝛ ꝓcupiſcibilē dico. Et mittit ad ieſum mediatores iudeos. i. confeſſionis cogitationes ꝛ verba: ꝛ cōfeſtim ſuſcipit ſeruum ſanum.

¶ Et factum ē: deinceps ibat ieſus in ciuitatē q̄ vocaſ̄ nayn: ꝛ ibāt cum eo diſcipuli eius: ꝛ turba copioſa. Cū aūt approprinquaret porte ciuitatis: ecce defunctus efferebaſ̄ filius vnicꝰ matris ſue. Et hec vidua erat ꝛ turba ciuitatis mlta cū illa. Quaz cū vidiſſz dñs miſericordia motꝰ ſup eaz dixit illi: Noli flere. Et acceſſit ꝛ tetigit locu lū. Hi āt q portabāt ſteterūt. Et ait: Adoleſcēs: tibi dico ſurge. Et reſedit qui erat mortuꝰ ꝛ cepit loqui: ꝛ dedit illum matri ſue. Accepit aūtē oēs timor ꝛ magnificabant deū dicētes: Quia ꝓpheta magnus ſurrexit ī nobis: ꝛ quia deus viſitauit plebē ſuam. Et exīt hic ſermo ī vniuerſam iudeam de illo: ꝛ in omnem circa regionē.

CYRIL. Mira dñs miris ānectit: ꝛ ſupra gdē accerſitꝰ occurrit: hic vo nō vocatꝰ accedit. vñ dr̄. Et fa eſt. dein. ibat ieſus ī ciui. q̄ vocaſ̄ nayz. BEDA. Nayz ē ciuitas galilee ī ſecūdo miliario mōtis tabor. diuīo aūt nutu multa turba dñz comitaſ̄: vt multi eſſent tāti miraculi teſtes. vñ ſequit: Et ibāt cū illo diſcipli eius ꝛ turba copioſa. GREGO. Ni ſenus: Reſurrectōis aūt experimētū non ita vbis ſicut opibꝰ a ſaluatore didicimus q ab iferioribꝰ ichoās opus miraculi: fidē noſtrā aſſuefacit ad maiora. Prio quidē ī egritudine deſperata fui cēturionis: reſurrectōis icepit poteſtatez. poſt hec altiori ptāte ducit hoīes ad fidē reſurrectionis: dū ſuſcitauit filiū viduę: q ferebaſ̄ ad monumentuz. vnde ſequitur: Cuz āt approprin. por. ciui. ecce defun. effere. fi. vni. matris ſue. Diceret eniz aliquis de puero centurionis: q̄ moriturus non erat. vt igitur temerariā linguā cōpeſceret: iā defuncto iuueni chriſtum obuiare fatetur vnico filio vidue. nā ſequitur: Et hec vidua erat ꝛ tur. ciui. mul. cum illa: Erū ne molem breuibus verbis explicuit. Mater vidua erat: ꝛ non ſperabat vlterius filios procreare: nō habebat in quez aſpectū dirigeret vice defuncti. hūc ſolū lactauerat: ſolꝰ ad erat alachritatis cā in domo: qcqd mīi dulce ac p̄cioſuz hic ſolus extiterat. CYRIL. Miſerāda paſſio ꝛ ad fletuz ꝛ lachrimas potēs ꝓuocare. vñ ſegtur: Quā cū vidiſ. do. miſ. motꝰ ſup eaz dixit illi: noli flere. BEDA. q. d. Deſiſte. q̄ſi mortuū flere quē mox viuū reſurgere videbis. CHRY. Jubens aūt ceſſare a lachrymis q ꝓſolatur meſtos: monet nos p̄tibꝰ defunctis ꝓſolationē recipe reſurrectionē ſperātes: tz aūt feretrū vita obuiās morti. vñ ſegtur: Et acceſſit ꝛ tetigit locu. hi au. q porta. ſteterūt. CYRIL. Jō autez nō ſolo vbo pagit miraculū: ſz ꝛ feretrū tāgit: vt cognoſcas efficax eē ſacrū xp̄i corpꝰ ad humanā ſalutē: ē eni corpꝰ vite ꝛ caro verbi omnipotētis cuiꝰ habet virtutē ſicut eniz ferrū adiunctum igni pficit opꝰ ignis: ſic poſtq̄ caro vnita eſt verbo qō viuificat oīa: ipſa quoq̄ facta eſt viuificatiua ꝛ mortis expulſiua. TYTVS. Nō āt ſaluator ſimilis ē helie deflenti filiū ſarāptāe. nec qualis heliſeꝰ: q ꝓpriū corpꝰ applicuit corpori defuncti: nec qualis eſt petrꝰ. qui pro tha bita orauit: ſed ipſe eſt qui non entia velut entia vocat: qui mortuos, vt uiuos alloqui poteſt. vnde ſequitur: Et ait adoleſcens tibi dico ſurge. GREGO. niſenꝰ. Qui dixit adoleſcentem: florentis ſignificauit tēporis horam primā producentē lanuginē: q paulo añ mulcebris erat materiorum oculoꝝ aſpectui: iā aſpirās ad tps ſpōſalium virga generis: ſucceſſiōis ramꝰ: bacul⁹ ſenectutis. TITVS. Incōtāter aūt erectꝰ eſt cui ſunt mādata directa. diuīa eni ptās ē irrefragabilis: nulla mora: nulla orationū inſtantia. vñ ſegtur: Et reſedit q erat mor. ꝛ ce. lo. ꝛ dedit illū matri ſue. Indicia ſunt hec vere reſurrectiōis. corpꝰ eni exaīe log nō pōt. nec reportaſſet mulier ad domū defunctū filiū inaīatum. BEDA. Pulchre aūt euāgeliſta dñm ꝑpus miſericordia motū eē ſup mre ac ſic filiū reſuſcitare teſtaſ̄: vt in vno nobis exemplū imitāde pietatis oñderet: in altero fide mirāde ptātis aſtrueret: vñ ſegtur: Accepit aūt oēs ti. ꝛ magnificabant deū dicētes: q̄ ꝓpheta magnꝰ ſur. in nobis: ꝛ q̄ deus viſitauit plebē ſuā. CYRIL. Hoc magnū fuit in populo inſenſibili ꝛ īgrato: poſt modicū eni nec ꝓphetā: nec ad vtilitatē populi ꝓcedere ipm exiſtimauit. Neminē aūt habitātium iudeā hoc miraculū latuit. vñ ſegtur: Et exyt ꝫ mo in vniuerſaz iudeā: ꝛ in oēm circa regionē. AMBRO. Idoneū aūt ē dicere: q̄ ſeptē reſurrectiōes añ dñicā narrant: quaꝝ prīa ē filij ſaraptane: ſecūda filij ſunamitis: tertia q̄ facta ē in reliquijs heliſei: q̄rta q̄ facta eſt in nayn. qnta filij archiſynagogi: ſexta laçari: ſeptia in xp̄i paſſione multa nāq̄ corpora ſanctoꝝ ſurrexerūt. octaua ē xp̄i q expers mortis remāſit, vlteriꝰ in ſignū q̄ cōis reſurrectio q̄ morte futura eſt ī octaua etate: nō tolleſ̄ morte: ſed īdiſſolubilis ꝑmanebit.

BEDA. Defunctꝰ aūt q extra portā ciuitatis multis ē intuentib⁹ elatꝰ ſignificat hoīem letali funere criminū ſopōratū ꝛ aīe morte nō cordis adhuc cubili tegentē: ſz ad multorū notitiā p locutionis operiſue indiciū: quaſi p ciuitatis hoſtia ꝓpalantē. Portā eī ciuitatis puto aliquē de ſenſibꝰ eſſe corporalibꝰ: qui bñ filiꝰ vnicus matris ſue fuiſſe phibetur: q̄ vna ē ex mltis pſonis collecta mater eccleſia: vidua aūt eſſe eccleſiā: oīs aīa que ſe dñi morte redēptā meminit agnoſcit. AMBRO. Hanc eni viduā populoꝝ turba ciūſeptā plus video eē q̄ feminā q̄ reſurrectionē vnici adoleſcētis filij a pōpa funeris reuocat ad vitā ſuarū contēplatione lachrymaꝝ: q̄ flere prohibeſ̄ eū cui reſurrectio debebatur. BEDA. Uel nouati dogma cōfundit: qui dū penitentiū mundationē euacuare conatur: matrē eccleſiam de natoꝝ ſuoꝝ ſpiritali extinctione plorantē ſpe vite reddendā negat cōſolari debere. AMBRO. Nic aūt mortuꝰ in loculo materialibꝰ quattuor ad ſepulchruz ferebaſ̄ elementis: ſz ſpem reſurgēdi habebat: q̄ ferebaſ̄ in ligno: qō ꝛ ſi nō bis ante nō ꝑderat: tñ poſtea q̄ chriſtus id tetigit: pficere cepit ad vitā: vt eſſet indicio ſalutē populo p crucis patibulum refundēdam. Jn ſecreto eni iacemꝰ exanimes: cuiz vel ignis in modice cupiditatis exeſtuat: vel frigidꝰ humor exundat: ꝛ pigra quadam corporis habitudine vigor hebetaſ̄ animorum. BEDA. Uel loculus in quo mortuꝰ effertur male ſecura deſperati corporis cōſciētia eſt. q vero ſepeliēdum portant: vel īmunda deſideria vel blandimenta ſunt ſocioꝝ: qui dño loculū tangente ſteterunt: q̄ ſuperni formidine iudicij tacta cōſcientia: carnales ſepe voluptates ꝛ iniuſte laudantes cohercēs ad ſe reuertitur: vocantiqz ad vitam reſpōdet ſaluator. AMBRO. Si ergo graue peccatum eſt: qō penitētie tue lachrymis ipſe lauare non poſſis: fleat. p̄o te mater eccleſia: aſſiſtat ꝛ turba iā reſurgēs a funere: ꝛ incipies alia vita loqui timebunt oēs. vnius eni exemplo oēs corrigunt. Laudabūt etiā deū qui tanta nobis remedia vitāde mortis indulſit. BEDA. Viſitauit aūt deus plebē ſuā nō ſolū ſemel verbū ſuū īcorporādo: ſz ſemper in corda mittendo. THEOPHI. Uidua ēt poteſ intelligere aīaz virū amittentē, i. diuinū ſermonē. filiꝰ eni eſt intellectus qui extra ciuitatem effertur viuentium. Locus eius eſt corpus eius: quod quidam dixerunt eſſe per ſepulchrum: Tangens autem eum dominus eleuat ipſum

ium eneſcere faciens eũ qui ſurgens a peccato incipit loqui ⁊ alios edocere. Non enī prius ei crederetur.

¶ Et nunciauerunt ioanni diſcipuli eius de oībus his. Et conuocauit duos de diſcipulis ſuis ioãnes. Et miſit ad ieſum dicẽs: Tu es q̃ venturꝰ es: an aliũ expectamꝰ? Cũ āt veniſſẽt ad eũ viri dixerũt: ioãnes baptiſta miſit nos ad te dicẽs: Tu es q̃ vẽturꝰ es an aliũ expectamꝰ? In ipa aũt hora multos curauit a lãguoribus ſuis ⁊ plagis ⁊ ſpiritibus malis ⁊ cecis multis donauit viſũ. Et reſpondẽs dixit illis: Eũtes renũciate ioanni q̃ audiſtis ⁊ vidiſtis. Quia ceci vidẽt: claudi ambulãt: leproſi mũdanť: ſurdi audiunt: mortui reſurgũt: pauperes euãgelizãtur: ⁊ beatꝰ ẽ q̃cũq̃ nõ fuerit ſcãdalizatus in me.

CYRIL. Miraculũ q̃ oẽs ĩhabitãtes iudeã ⁊ galileã ſciuerãt: referũt ſancto baptiſte q̃dã ex eiꝰ diſcipulis. vñ ſequit: Et nũciauerũt ioãni diſcipuli eiꝰ de oĩb⁹ his. BEDA. Nõ ſimplici corde vt opinor: ſz inuidia ſtimulãte. nã ⁊ alibi inquerunť dicẽtes: Rabbi: q̃ erat tecũ trans iordanẽ: ecce hic baptiçat: ⁊ oẽs veniũt ad eũ. CHRY. Tũc āt magis ad eũ erigimur: cũ icũbit neceſſitas ⁊ iõ ioannes detrusus i carcerẽ q̃ magis diſcipuli eiꝰ indigebãt ieſu: tũc mittit eos ad chriſtũ. Segť enī: Et cõuocauit duos de diſcipulis ſuis ioannes ⁊ miſit eos ad ieſuz dicẽs. Tu es q̃ vẽturus es: an aliũz expectamꝰ? BEDA. Non ait. Tu es qui veniſti: ſz tu es qui vẽturꝰ es: Et eſt ſenſus. Mãda mihi: q̃ ĩterficiẽdus ad herode ⁊ ad ĩferna deſcenſurus ſum: vtrũ te ⁊ inferis debeã nunciare, q̃ ſuperis nunciauit: an hoc nõ ꝓueniat filio dei: ⁊ aliũ ad hec ſacramenta miſſurus es? CYRIL. Sz oĩo reprobanda ẽ talis apinio. nũq̃ enī reperimꝰ ſacramenta ſcripturã diſſerere: q̃ ĩfernalibus p̃nunciauerit baptiſta ioãnes ſaluatoris aduẽtũ. Illud ⁊ vex eſt dicere: q̃ nõ ignorauit baptiſta virtutẽ myſterij icarnationis vnigeniti. vñ ⁊ hoc cũ alijs nouerat: q̃ illuminaturus erat i ĩferno manentes cũ p oĩbus guſtauerit mortẽ tã viuis q̃z mortuis. Sz q̃n ſmo ſacre ſcripture hũc q̃dẽ predixit venturũ tã q̃z deũ ⁊ dñm: alij vo miſſi ſunt ſicut famuli ante chriſtũ iõ oĩum ſaluatoꝛ ⁊ dñs a ꝓphetis nominabať: q̃ venit: vel qui vẽturus eſt: ſm illud pſalmi. Bñdictus q̃ venit: in nomine dñi. ⁊ in Abacuc: poſt modicũ qui venturus eſt veniet: ⁊ nõ tardabit. Igitur diuinus baptiſta q̃ſi nomen accipiens a ſacra ſcriptura: miſit quoſdã diſcipulorũ ſuoꝝ q̃ſitoꝛos: an ipſe ſit q̃ venit: vel q̃ venturus ẽ. AMBRO. Sed quõ fieri poſſet vt de quo dixerat: Ecce q̃ tollit pctã mundi: adhuc eũ dei filiũ eſſe ñ crederet? aut. n. inſolentie eſt ei tribuere diuina q̃ neſcit: aut de dei filio dubitaſſe pfidie ẽ. Nonnulli āt de ipſo ioãne intelligunt magnũ q̃dẽ ita ꝓphetã vt x̃pm agnoſceret: ſed tñ non tanq̃ dubiũ ſed tanq̃ piũ vatẽ quẽ venturꝝ crediderat: nõ credidiſſet moriturꝝ. Non igitur fide ſz pietate dubitauit: ſicut ⁊ petrus dicẽs p̃pitius tibi eſto dñe: non. fiet hoc. CYRIL. Uel ex diſpẽſatiõe iterrogat nouerat. n: vt p̃curſoꝛ paſſiõis x̃pi myſteriuz: ſed vt diſcipulis ſuis oſtet quãta ſit excellẽtia ſaluatoris: ex ꝓphys diſcipulis prudentiores miſit: quos p̃cepit ſcitari: ⁊ viua ſaluatoris voce conycere: ſi ipſe eſt q̃ expectabatur. vñ ſubditur: Cũ āt ad eum veniſſ. viri dixe. Joãnes baptiſta mi. nos ad te di. Tu es q̃ ventu. es: an aliũ expectamꝰ? Sciẽs āt vt deꝰ quo aĩo miſiſſet eos ioãnes: ⁊ cãm aduentus coꝝ: tunc temporis egit vberioꝛa miracula. vñ ſeq̃tur. In ipſa autez hora curauit multos a languoribus ⁊ plagis ⁊ ſpiritibus malis: ⁊ cecis multis donauit viſum. Non dicit eis expreſſe: Ego ſũ: ſed ducit eos magis ad rei certitudinẽ: vt ꝓgrua rõne ſumẽtes fidẽ ipſius reuertanť ad eũ miſit eos. vñ nõ ad vba: ſz ad ꝓpoſitũ mittentis rñſũ exhibuit: nã ſequit: Et rñdẽs di. il. Eũtes renũciate ioanni q̃ vidi. ⁊ audiſtis. q. d. narrate ioãni: q̃ gdẽ audiſtis p̃ ꝓphetas cõſumari vo vidiſtis a me. Ea enī tũc agebat q̃ pdixerant: ꝓphete eũ factuꝝ. de qb⁹ ſubdiť: Quia ceci vidẽt: claudi ambulãt: leproſi mũdanť. ſurdi audi. mor. reſurgũt. AMBRO. Plenũ ſane teſtimoniũ q̃ dominũ ꝓphetа cognoſceret: de ipſo enī fuerat ꝓphetatũ: Quia domin⁹ dat eſcã eſurientib⁹: erigit eliſos: ſoluit ꝓpeditos: illuminat cecos: ⁊ q̃ iſta facit regnabit in eternũ. Ergo nõ humane iſta: ſz diuine vtutis inſignia ſunt. Huius aũt euãgelij exẽpla vl̃ra vl̃ nulla inueniũť. vn⁹ thobias ocnlos recepit. ⁊ hec fuit angeli nõ hoĩs medicina. helias mortuũ ſuſcitauit: ipe tñ rogauit ⁊ fleuit: hic iuſſit. beliſeus leproſũ mũdari fecit: nõ tamen ibi valuit p̃cepti auctoꝛitas: ſed myſtery figura.

THEOHPI. Sũt ẽt hec vba Iſaie dicẽtis. Deꝰ ipſe veniet: ⁊ ſaluabit nos: tũc aperienť oculi cecoꝝ ⁊ aures ſurdoꝝ patebũt. tũc ſaliet ſicut ceruꝰ claudꝰ. BEDA. Et qõ bis nõ minus ẽ ſubdiť: Pauperes euãgeliçanť paupes. ſ. ſpũ vel opib⁹ ĩtus illuminanť: vt iter diuites ⁊ egenos i p̃dicatiõe nulla diſtantia ſit. hoc magi ꝓbauit veritatẽ q̃ oĩs q̃ apud eũ ſaluari põt equaľ eſt. AMBRO. Sz tñ pua adhuc iſta dñice teſtificatiõis exempla: plenitudo fidei: crux dñi: obitus ſepultura eſt. vñ addidit. Et beatus ẽ q̃ nõ fuerit ſcãdalizatus i me. Crux enī etiã electis ſcãdalũ poſſz afferre: ſed nullũ hoc maiꝰ diuine p̃ſone ẽ teſtimoniũ. Nihil enī ẽ qõ magis eẽ vltra humana videať: q̃z totũ ſe vnũ obtuliſſe p̃ mũdo. CYRIL. Ul̃ p̃ hoc volebat oſtendere q̃ quecũq̃ vſabanť icoꝛdib⁹ coꝝ: ab oculis ipſius effugere nequerũt: ipſi enī erant, q̃ ſcandalizabanť de ipſo.

AMBRO. Myſtice aũt ĩ ioanne ſupra dixim⁹ typũ eẽ legis q̃ p̃nuncia fuit chriſti. Mittit g̃ ioãnes diſcipulos ſuos ad chriſtũ: vt ſupplemẽtũ ſcientie cõſeq̃mur: q̃ plenitudo legis ẽ chriſtꝰ. Et fortaſſe iſti diſcipuli ſũt duo populi: quoꝝ vnꝰ ex iudeis credidit: alter ex gẽtib⁹: q̃ iõ credidit: qa audiuit. Uoluerũt ergo ⁊ iſti videre: q̃ beati oculi q̃ vidẽt. Cũ aut venerint ad euãgeliũ: ⁊ cognouerunt illuminari cecos: ambulare claudos: tũc dicent: Oculis noſtris p̃ſperimus: videmur enī nobis vidiſſe q̃ legimus: aut fortaſſe in parte quadã coꝛporis noſtri: oẽs videmur inueſtigaſſe dñice ſerie paſſionis. fides. n. per paucos ad plures peruenit. Lex ergo chriſtum venturum annunciat: euãgely ſcriptura veniſſe confirmat.

¶ Et cum diſceſſiſſent nũcij ioannis cepit de ioãne dicere ad turbas. Quid exiſtis i deſertum videre? Arũdinẽ vẽto agitatã? Sz q̃d exiſtis videre? Hominẽ mollib⁹ veſtimentis indutũ? Ecce qui in veſte p̃cioſa ſũt ⁊ delitijs: in domib⁹ regum ſunt. Sed quid exiſtis videre? Prophetã? Utiq̃z dico vobis: ⁊ pluſq̃z prophetã. Hic ẽ de quo ſcriptũ ẽ: Ecce mitto angelũ meũ ante faciẽ tuã q̃ p̃parabit viã tuã ãre te. Dico. n. vobis maioꝛ iter natos mulieꝝ ꝓpheta ioãne baptiſta nõ eſt. Qui aũt minoꝛ ẽ i regno dei: maioꝛ ẽ illo.

CYRIL. Coniecit dñs tãq̃ hominũ ſecreta cognoſcẽs aliquos dicturos: ſi vſq̃ hodie ignoraꝛ ioãnes ieſum q̃liter eũ oſtendebat nobis dicẽs. Ecce agnus dei qui tollit peccatum mundi: vt igitur ſanaret hanc paſſionez que eis acciderat: damnum quod ex ſcandalo procedebat excluſit. vnde dicitur: Et cum diſceſſiſſent nuncij ioannis cepit dicere de ioanne ad turbas. Quid exiſtis in deſertum videre? Arundinem vento agitatam? q̃ſi dicat mirati eſtis de ioãne baptiſta ⁊

pluries p̃existis ad eũ p̃currẽtes tã lõga ọ̃serti itũnera frustra. siquidẽ si sic leuẽ ip̃z existimatis: vt similis sit arũdini declinanti quocunq; agitat vẽt⁹. Talis. n. eẽ vr̃: si q̃ cognouit ex leuitate se ignorare fateť. TITVS. Nõ ãt existis in deserti: vbi nulla iucunditas: ciuitatibus omissis: nisi ọ̃ hoc viro curã gerentes. GRECVS. Doc ãt post recessũ discipulo⁹ ioannis dñs dixit: Non. n. p̃titibus eis proferre volebat baptiste p̃conia: ne blandientis verba esse putarẽtur. AMBROSIVS. Non ociose ãt ioannis hic p̃sona laudatur: q vite amore post habito iusticie formã nec mortis terrore mutauit. Deserto. n. mundus hic comparari vr̃ adhuc sterilis: adhuc incultus: i quẽ negat nobis dñs ita p̃cedendũ: vt mente carnis iflatos vacuosq; vtutis iterne viros ⁊ fragilis glie seculari sublimitate iactantes: exemplari quodã ⁊ imagine nobis putemus imitandos: quos p̃celsis huius mundi obnoxios vita mobilis ingetat: iure arundini cõparandos. GRECVS. Est ẽt infallibile testimonium vite ioannis vestitus cũ carcere: in quẽ detrusus nõ fuisset: si sciuisset fauere p̃ncipibus. vnde segtur: Sed qd existis videre: ho. molli. vestimentis ĩdutum: ecce q in ve. p̃cio. sunt: ⁊ in delitys in domi. regũ sunt. Molli. vestimentis indutos: viuẽtes in delitys significat. CHRI. Mollis ãt vestis dissoluit rigidã aiam ⁊ si rigidum corpus assimat ⁊ aspe⁹: facile p huiusmodi mollitiẽ delicatus reddit ⁊ fragile. Facto vero corpore molliori necesse ẽ ⁊ aiaz participare lesionẽ. nã vt plurimũ operationes ip̃sius p̃sonant dispositionibus corporis. CYRIL. Qualiter ergo tanta sedulitas religionis vt carnales passiones subyceret: ad tã tam ignorantiã deueniret: nisi ex mentis leuitate quã non asperitates: sed illecebre mũdane delectãt? Igitur si velut non colentẽ deliciosa ioannẽ imitamini: date ei robur cõtinentie cõpetens. si vero nihil amplius debeť honeste p̃uersationi: quid omissa reuerentia delicato⁹ incolam deserti: vileq; tegumẽ ⁊ camelo⁹ vellus miramini? CHRY. Per vtrũq; ãt dicto⁹ designat: q Joãnes nec naturaliter nec facile mobilis erat: nec vlla voluptate flecteretur. AMBROSIVS. Et q̃uis pleroscz molliozis cura vestis effemiet tñ a'ĩa vr̃ hic indumenta significare būana. i. corpõa quibus aĩa nr̃a vestitur. Sunt ãt mollia indumẽta delicioſi actus ⁊ mores. hi vero q bus fluida delitys mẽbra soluuntur: regni celestis exteriores sunt: quos rectores mundi huius atq; tenebraz ceperunt. hi sunt. n. reges q dñant suoz ope⁹ emulos. CYRIL. Sz forte incõueniens ẽ circa hoc excusare ioannẽ: fatemini. n. eũ imitabilez esse. vñ subdit. Sz qd existis videre p̃phetã? vtiq; dico vobis plusq; prophetã. p̃phete nãq; p̃dicabant ventu⁹. hic ãt nõ solum ventu⁹ p̃dicauit: sz ⁊ p̃sentẽ indicauit dicens: Ecce agnus dei. AMBROSIVS. Maior sane p̃pheta: i quo finis est p̃phetaru⁹: qa multi cupierũt videre quẽ iste vidit: quẽ iste baptizauit. CYRIL. Cũ igit ⁊ a loco ⁊ a vestibus ⁊ ex cursu hoium more eius descripserit: itroducit p̃phete testimoniũ dicẽs. Hic ẽ de quo scriptũ ẽ. i. malachia: Ecce mitto angelũ meum. TYTVS. Angelũ appellat boiez: non qz nã esset angelus: hõ. n. nãliter erat: sz qz opus angeli exercebat nũciando xp̃i aduentũ. GRECVS. Quod ãt subdit: Ante faciẽ tuam: p̃figtatez designat: apparuit. n. hoibus prope xp̃i aduentũ. qua p̃ ⁊ plusq; prophetam ip̃z esse existimandũ est. nã ⁊ hi qui in militys collaterales sũt regibus digniores ⁊ familiores sũt. AMBROSIVS. Viaz ãt dño non solũ nascendi fz carnẽ ordine fideiq; nũcio: sed ẽt precursu quodã parauit passionis. vnde sequitur Qui preparabit viam tuã ante te. AMBRO. Si autez ⁊ xp̃s p̃pha quõ maior hic oibus? sz ĩter mulieris ñ vgis natos: maior. n. is fuit: qb⁹ eq̃lis poterat eẽ sorte nascẽdi. vñ segtur. Dico. n. vob: Maiõ ĩter natos mlier⁹ p̃pha ioãne baptistã nõ ẽ. CHRI. Sufficiẽ qdẽ dñi vox p̃bes testimoniũ peminẽtie ioannis ĩter hoies: repiet aũt q vult ⁊ rei vritatẽ p̃sonã: si mensã ei⁹ cõsiderauit: si vitã: si mẽtis excellentiã: velut eni q celitus descendisset: degebat i terra: fere nullã gerens curaz de corpore. intellectualiter erectus in celum: ⁊ soli deo cõiunctus: de nullo mũdano⁹ sollicitus: sermo seuer⁹ ⁊ lenis: nã cũ populo iudeo⁹ viriliter ⁊ feruenter: cũ rege audacter: cũ p̃ptys discipulis leniter conferebat: nil frustra vel leniter: sz oia pudenter agebat. ISIDO. Abbas: Maior et ĩter natos mulie⁹ ioannes. eo q⁹ ab ipso matris vtero p̃phetauit: ⁊ positus in tenebris lumẽ qd iã venerat nõ ignorauit. AMRO. Deniq; eo vsq; cũ dei filio nõ poterit ioanis esse vlla collatio: vt ⁊ ifra angelos estimet. vñ sequit: Qui aũt minor ẽ in regio dei: maior ẽ illo. BEDA. Dec sñia duobus mõis põt itelligi: aut enĩ regnũ dei appellauit: qõ nondũ accepimus: i quo sunt angeli: ⁊ quilibet in eis minor. maior est quolibet iusto portante corpus: qõ aggrauat aiam. aut si regnũ dei intelligi voluit huius tp̃is ecclesiã: seipsũ dñs significauit q⁹ nascendi tpe minor erat ioanne: maior aũt diuinitatis auctoritate ⁊ potestate dñica. pinde fm primã expositionẽ ita distinguit: Qui ãt minor est in regno dei. ac deinde subiungit: Maior est illo. fm posteriorẽ vo ita: Qui aũt minor est. ac deinde subinfertur. In regno dei. maior est illo. CHRY. Ut enim copia largiendũ ioannis occasionẽ indeis nõ daret p̃ferendi ioãne xp̃o: sto hoc subdidit: Ne aũt putes q⁹ cõparatiue se dixerit maiorẽ ioanne. AMBRO. Alia enĩ ẽ ista natura: nec humanis generationib⁹ comparanda. Nõ potest enĩ homini cũ deo vlla esse collatio. CYRIL. Mystice aute cum ioannis p̃rogatiuam oñdit inter natos mulie⁹: ponit ex opposito aliquid maius eo. s. qui per spiritum sanctũ nat⁹ est filius dei. regnũ enĩ donũ dei spũs est. Quãuis ergo fm operationem ⁊ sanctitatẽ minores sumus his qui legis mysterius sunt assecuti: quos ioannes significat: tamen maiora p̃ chr̃m attingimus p̃ticipes facti diuine nature.

¶ Et ois populus audiẽs: ⁊ publicani iustificauerũt deũ: baptizati baptismo ioannis. Pharisei aũt ⁊ legisperiti p̃silũ dei sp̃euerunt i semetipsos: nõ baptizati ab eo. Ait aũt dñs: Cui ergo similes dicã hoies generatiõis huius ⁊ cui siles sunt? Similes sunt pueris sedentibus in foro ⁊ loquentibus adinuicẽ ⁊ dicentibus: Cãtauim⁹ vobis tybijs: ⁊ nõ saltastis: lamẽtauimus: ⁊ nõ plorastis. Venit autẽ ioannes baptista: neq; mãducãs panẽ: neq; bibẽs vinũ: ⁊ dicitis: Demoniũ habz? Venit filius hois mãducãs: ⁊ bibẽs: ⁊ dicitis: Ecce hõ deuorator: ⁊ bibẽs vinũ: amic⁹ publicanoz ⁊ peccatoz. Et iustificata est sapientia ab omnibus filijs suis.

CHRY. Premissa cõmẽdatiõe ioannis: magnũ pharisco⁹ ⁊ legisperito⁹ p̃didit crimen: q nec post publicanos baptisma ioannis acceperũt. vñ dr̃. Et omnis po. au. ⁊ pub. iustificauerũt deũ baptizati. bap. ioannis. AMBRO. Justificatur deus per baptismũ: dũ se homines peccata p̃pria confitendo iustificant. qui enim peccat ⁊ confitetur deo peccatum: iustificat deũ credens ei vincenti: ab eoq; gratiam iperãs. In baptismate igit iustificatur deus: in quo est ⁊ cõfessio ⁊ venia peccato⁹. EVSE. Quia etiam crediderunt: iustificauerũt deum: apparuit enim eis iustus in oibus que fecit. pharisei autem repellendo ioannem tanq; inobedientes non consonabant prophete dicenti: Ut iustificeris in sermonibus tuis. vnde sequitur. Pharisei autem ⁊ legisperi. consilium dei spreuerunt in semetipsis non baptizati ab eo. BEDA.

Dec verba siue ex psona euangeliste: siue ex psona saluatoris vt qbusdã placet dicta sũt. q aũt dicit In semetipsis vel cõtra semetipsos: significat qa q gratiã dei respuit: contra semetipsum facit. vel ad semetipsos missum dei consiliũ stulti ⁊ ingrati vituperant noluisse recipere. Cõsiliũ ergo est dei q̃ p passionẽ ⁊ mortẽ christi saluare decreuit: qõ phariſei ⁊ legisperiti spreuerũt. AMBRO. Nõ cõdẽnamus ergo sicut phariſei cõsiliũ dei qõ est in ioannis baptismate. hoc est cõsiliũ qõ magni cõsilij angelus reperit. Joã. his cõsiliũ nemo cõtemnit: dei consiliũ quis refutet? CYRIL. Erat aũt quidã modus ludendi talis ꝓsuetus apud filios iudeoꝝ. bipartiebatur pueroꝝ caterua: qui rexꝝ pñtis vite deridentes repentinã transmutationẽ: hi quidẽ cantebant: hi vero merebant. sed nec gaudentibus cõgaudebant merentes: nec q gaudebant cõformabãt se flentibus. deinde arguebant se inuicẽ ipoperantes incompassionis malitiã. tale qd passam fuisse iudeoꝝ plebẽ vna cũ principibus christi inuebat. vnde ex persona christi subdit: Cui ergo di. similes ho. gene. huius ⁊ cui si. sunt: Similes sunt pue. sedẽ. i foro. ⁊ loquẽ. adũi. ⁊ dicẽ. Cantauim⁹ vobis ty/bys ⁊ nõ saltastis. lamenta. ⁊ non plorastis. BEDA. Genera tio iudeoꝝ ꝓparat pueris: qꝝ doctores olim ꝓphetas habebant: de qbus dicitur: Ex ore infan. ⁊ lactẽ. pfe. laudem.

AMBRO. Cantauerũt aũt ꝓphete spiritalibus modulis publice salutis oracula resultantes: fleuerũt threnis flebilibus iudeoꝝ dura corda mulcentes. Hoc canticũ nõ in foro nõ in plateis canebat: sed in hierusalẽ. ipsa ẽ enĩ dñi cũ foꝝ: in quo p̃ceptoꝝ celestiũ iura cõdunt. GREGO. Nise. Canticũ aũt ⁊ lamẽtatio nil aliud est q̃ excessus. hoc qdẽ gaudij: illud vero meroris. Resonat aũt quedã ꝓsona melodia ex organo musico: ꝑ quã dũ homo pede ⁊ motu ꝓsono corporis cõmouet: ⁊ trinsecã dispositionẽ manifestat: ⁊ iõ dicit: Lamentauimus. ⁊c. AVGV. De questio. euan. Hec aũt ptinent ad ioãnẽ ⁊ christũ. Qꝝ enĩ dicit. Lamentauimus: ⁊ nõ ploraſtis: ad ioannẽ ptinet cuius abstinentia a cibis ⁊ potu luctũ penitentie significabat. vñ exponendo subdit, Uenit enĩ ioannes baptista neq̃ manducans panẽ: neq̃ bibens vinũ ⁊ dicitis: Demoniũ hz. CYRIL. Presumunt criminari virum qualibet admiratiõe dignum. Demoniũ habere dicũt mortificãtẽ legẽ peccati: que latet ĩ mẽbris. AVGV. ō que. cuã. Qꝝ ãt dixerat: Lãtauimus tybys: ⁊ nõ saltastis: ad ipsum dñm ptinet q vtendo cum ceteris cibo ⁊ potu: leticiam regni significabat. vñ sequitur. Uenit filius ho. man. ⁊ bi. ⁊ di. Ecce hõ deuo. ⁊ bibẽs vinũ. TITVS. Noluit enĩ christus abstinere ab huiusmodi cibis ne occasionẽ daret hereticis: qui dicũt creaturas esse malas ⁊ vituperant carnes ⁊ vinũ. CYRIL. Ubi autẽ potuerũt oĩdere dñm voratoꝝ: inuenit enim christus vbiq̃ reprimere ĩmoderantiã ⁊ ad modestiã duces. Cõuersabat aũt cũ publicanis ⁊ peccatoribꝰ. vñ ꝓtra eus dicebant: Amicus publicanoꝝ ⁊ peccatoꝝ: cum tamen nullatenus ipse posset in peccatum incidere: sed ecõtra fiebat eis causa salutis: non enĩ coinquinat sol radians super totaq̃ terrã ⁊ frequenter superueniens ĩmundis corporibꝰ. nec sol iusticie ledet conuersando cum prauis. Nemo aũt conetur cõparare propriã mensuram dignitatibꝰ christi. sed quilibet propriam fragilitatẽ considerans vitet cõsortia talium. prauaq̃ colloquia mores corrũpunt bonos. Sequitur: Et iustificata est sapiẽtia ab omnibꝰ filys suis.

AMBRO. Sapientia dei filiꝰ est p naturam: non p profectum: que iustificatur per baptisma: in eo q̃ non p contumaciam refutatur: sed p iusticiam dei munus agnoscitur. In eo ergo iustificatio dei ẽ: si nõ ad ĩdignos ⁊ obnoxios: sed ad innocentes p ablutionem sanctos ⁊ iustos videat suaq̃ munera transtulisse. CHRY. Filios aũt sapientie dicit sapientes. consueuit enim scriptura malos magis ex peccato q̃ ex nomine iudicare: bonos aũt filios appellare ĩformantis eos virtutis. AMBRO. Bene aũt dicit. Ab omnibus: qꝝ circa oes iustitia reseruat: vt susceptio fiat fidelium ⁊ electio perfidoꝝ. AVGV. de que. euã. Uel q̃ dicit. Justificata est sapiẽtia ab oĩbus filys suis: ostẽdit filios sapiẽtie itelligere: nec in abstinendo nec in manducãdo esse iustitiã: sed in equanimitate tolerandi inopiã. nõ enim vsus: sed ꝯcupiscẽtia reprehendẽda est dũmodo ꝯgruas in generibus alimentoꝝ his cum qbus tibi viuendũ est.

¶ Rogabat ãt illũ qdã de phariseis vt mãducaret cũ illo. Et ĩgressus domũ phariſei discubuit. Et ecce mulier q̃ erat i ciuitate peccatrix vt cognouit q̃ iesus accubuit i domo phariſei attulit alabastrũ vnguẽti: ⁊ stãs retro secus pedes ei⁹ lachrymis cepit rigare pedes ei⁹: ⁊ capillis capitis sui tergebat ⁊ osculabat pedes ei⁹ ⁊ vnguẽto vngebat. Uidẽs autem phariſe⁹ q̃ vocauerat eũ: ait ĩtra se dicẽs: Hic si eẽt ꝓpheta sciret vtiq̃ q̃ ⁊ q̃lis ẽ mulier q̃ tãgit eũ qa peccatrix ẽ. Et rñdẽs iesus dixit ad illũ: Symon habeo tibi aliqd dicere. At ille ait: Magister dic. Duo ỏbitores erãt cuidam feneratori: vnus debebat denarios qngẽtos: ⁊ alius qnq̃gita. Nõ habẽtibꝰ illis vnde redderẽt. donauit vtriq̃. Quis ergo eum plus diligit? Respondens simon dixit: Estimo quia is cui plus donauit. At ille dixit ei: Recte iudicasti. Et conuersus ad mulierem dixit simoni. Uides hanc mulierem. Intraui in domũ tuã. aquã pedibus meis nõ dediſti. Hec autem lachrymis rigauit pedes meos: ⁊ capillis suis tersit. Osculum mihi nõ dediſti: hec autez exquo intraui: nõ cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meũ non vnxisti: hec autẽ vnguento vnxit pedes meos: Propter quod dico tibi: Remittunt ei ꝓpeccata multa: quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur: minus diligit. Dixit autẽ ad illam: Remittuntur tibi peccata. Et ceperũt q̃ simul accumbebãt dicere ĩtra se: Quis est hic qui etiam peccata dimittit? Dixit autem ad mulierem. Fides tua te saluam fecit. Uade i pace.

BEDA. Quia superius dictum fuerat. Et omnis populus audien. ⁊ publicani iustificauerunt deum baptizati baptismate ioannis. Idẽ euangelista que verbis proposuerat etiam factis astruit: iustificatam. s. sapientiam a iustis ⁊ penitentibus dicens: Rogabat autem illum quidam phariseus vt manducaret cum illo. GREGO. nisenus. Hec conscriptio quendam vtilez intellectum sapit. Sunt enim pleriq̃ eorum qui se iustificant inflati suspitione vani sensus: priusq̃ veniat verꝝ iudiciũ. separantes seipsos velut agnos ab hedis: nec tecto nec escis cum plerisq̃ communicare volentes: abominantes omnes quicunque non extremum sed medium tenent callem in vita. Lucas ergo plus medicus animarum q̃ corporum ostendit ipsum deum ⁊ saluatorem nostrum pyssime alios visitantem: vnde sequit: Et ingressus domũ phariſei discubuit. Nõ vt aliquid de vitys eiꝰ sortiat: sz vt ipartiat de iusticia ppria. CYRIL. Mulier autem inhoneste vite promens autem fidelem affectum: venit ad christum quasi potentem veniam com-

missoꝝ largiri. Sequitur. n. Et ecce mulier q̃ erat in ciuitate peccatrix: vt cognouit q̃ iesus accubuit ī domo pharisei: attulit alabastrū vnguenti. BEDA. Alabastrū ē genus marmoris cādidi varijs coloribus ītercincti: qō ad vasa vnguētaria cauari solet: eo q̃ optime seruare ea īcorrupta dicatur.

GREGO. in ho. Qz. n. hec mulier turpitudinis sue maculas aspexit: lauāda ad fontē misericordie cucurrit: puiuātes nō erubuit. nā qz semetipam grauiter erubescebat ītus nihil eē credidit qō verecundaret foris. Discite quo dolor ardet: q̃ flere z inter epulas nō erubescit. GREGO. nisenus: Indignitatez ātē suā oīdens stabat post tergū deiectis luminibus z effusa coma pedes āplectēs: lachrymisq; eos pfundens: rebus tristē aium oīdebat veniaz īplorans. Sequit. n. Et stans retro secus pedes eius: lachrymis cepit rigare pedes eius. GREGO. In ho. Oculis. n. terrena cupierat: sz hos iā p penitentiā conterens flebat. Capillos ad cōpositionez vultus exhibuerat: sz iaz capillis lachrymas tergebat. vñ sequit: Et capillis capitis sui tergebat. ore supba dixerat: sz pedes dñi osculās hoc in redēptoris sui vestigia figebat. vñ sequit: Et osculabat pedes eius. Unguentū sibi p odore sue carnis exhibuit. Quod q̃ sibi turpiter exhibuerat: hoc iā deo laudabiliter offerebat. vñ sequit: Et vnguento vngebat. Quot ergo ī se babuit oblectameta: tot deo inuenit holocausta. Cōuertit ad virtutū numeruz: numerum criminū: vt totū deo fuiret in patiētia: quicquid ex se deū ptempserat in culpa. Sic igit meretrix effecta ē bonestioz vginib⁹. Postq̃. n. accensa ē penitentia: exarsit in xpi amorē z hec gdez q̃ dicta sunt agebant exteri⁹. q̃ vero reuoluebat eius intētio multo feruentioza bis erant q̃ solus deus inspiciebat. GREGO. in ho. Dec ātē pharisеus intuens despicit: z non solū venientez peccatricē mulierez sz ēt suscipientem dñm reprehendit. videns ātē pharisеus q̃ vocauerat eū: ait ītra se dicens: Si hic eēt prophēta: sciret vtiq; q̃ z qualis mulier est que tangit eū. Ecce: pharisеus veraciter apud se supbus z fallaciter iustus egrū reprehendit de egritudine: medicū de subuentione: q̃ profecto mulier si ad pharisei pedes venisset: calcibus repulsa discederet. Inquinari. n. se alieno pctō crederet: qz hūc vera sua iustitia nō replebat. Sic z qdā sacerdotali officio pditi: sigd forsitasse iuste exterius vel tenuiter egerint: ptinus subiectos despiciunt: z peccatoz quoq; in plebe positos dedignātur. Necesse est ātē vt cū peccatoz quosq; ꝓspicim⁹: nosmetipos pius in eoꝝ calamitate defleamus: qz forsitasse in similibus aut lapsi sumus aut labi possumus. Oportet ātē vt sollicite discernamus: qz districtionē debemus vitys: cōpassionem nature. Si enim feriēdus est peccator: nutriendus est ꝓxim⁹. Cū vero iā per penitentiā pcutit ipse qō fecit: iā nr ꝓximus peccator nō est: qz hic in se punit qō iustitia diuina reprehēdit. Inter duos q̃ egros medic⁹ aderat: sz vn⁹ in febre sensuz tenebat alter sensū pdiderat mētis. Illa qppe flebat qō fecerat: pharisеus ātē de falsa iustitia elat⁹: vim sue valitudinis exaggerebat. TYTVS. Dñs ātē nō vba ei⁹ audiens: sz cogitatiōes ispiciens: dñz se ꝓphaꝝ ostēdit. vñ sequitur. Et rndēs iesus dixit ad illū. Simō hēo tibi aliqd dicere. GLO. Qz quidē dixit ei⁹ cogitatiōi rndēs. Phariseus ātē ex vbis dñi attētioz est fcūs. vnde dr. At ille ait. Magr dic. GREGO. E duob⁹ ātē ei debitoribus paradigma opponitur: quorum vnus minus: alius amplius dz. vnde sequit: Duo debitozes erant cuidā feneratoi: vnus debebat denarios gngētos: z alius quinquaginta. TYTVS. q.d. Neqz tu absqz debito es. quid igitur si in pauciozibus teneris: nō superbias: qz tu quoq; venia eges. vñ de venia subdit dicens. Non habē. ātē il. vnde red. donauit vtrisqz.

GLO. Nullus enim pōt p scipz a debito peccati liberari nisi diuina gra veniam ꝓsequat. GREGO. in ho. Utrorūqz ātē debito dimisso: qs ampli⁹ largitorē debiti diligat

phariseus ītrogat. Sequit enī: Quis ergo plus eaz diligit: Quibus vbis protinus ille rndit. Ultimo qz is cui plus donauit. Qua in re notādū est: q̃ dū sua sñia phariseus cōuincit. q̃si freneticus funē portat ex quo liget. vñ sequit: At ille dixit ei: recte iudicasti. Enumerant ātē ei bona peccatricis: enumerant z mala falsi iusti: vñ sequit. Et cōuersa ad muli. di. simoni: vides hanc mulierē. intrauī ī do. tuā.

AMBRO. q. d. facilis ē vsus aquaꝝ: nō ē facilis lachrymaꝝ effusio. tu promptis nō es vsus: hec effudit nō prompta: lauans lachrymis pedes meos lauit maculas ꝓprias: terfsit comis: vt p eas sibi assumat sacros fudores: z qb⁹ vernata est ad peccatū iuuentutez: venata est sanctitatem.

CHRY. Sicut ātē vbi vehemēs imber ꝓrumpit: fit serenitas: sic lachrymis effusis apparet trāquillitas: z pereat caligo reatuū. z sicut p aquā z spiritū: sic per lachrymas z confessionē denuo mundamur. vnde sequit: Propter qō dico tibi remittunt ei peccata multa: quoniā dile. mul. Iā qui vehementer se ingesserūt malis: rursus z bonis vehementer insistent: conscy ad quot debita se obligauerunt.

GREGO. Tanto ergo amplius peccati rubigo cōsumitur: quāto peccatoris coz magno charitatis igne cōcrematur. TYTVS. Contingit ātē sepius eaz q̃ multaz peccauit per cōfessionē purgari. Pauca vero peccantez: ex arrogantia nō venire ad cōfessionis remediū. vñ sequit: Cui ātē minus dimittit: min⁹ diligit. CHRY. Opus est ergo nobis feruenti anima: qz nihil ipedit hoiez fieri magnū. Nullus ergo cōstitutoꝝ in peccatis desperet. nemo virtuosus dormitet: nec bic confidat. Sepe enī meretrix pceder eū: nec ille diffidat: possibile nāq; est eum etiam primos superare. vnde z hic subdit Dixit ātē ad illaz: Remit. tibi peccata tua. GREGO. Ecce. q̃ ad medicū venerat egra sanata ē sed de salute eius: adhuc aly egrotāt. Sequit enī: Et cepe. q̃ simul accū. dicere ītra se: qs est hic q̃ etiā pec. dimittit: sz celestis medic⁹ egros nō respicit: quos etiā de medicamēto fieri deteriozes vidit. eam ātē quā sanauerat: p pietatis sue sñiaz cōfirmat. vnde sequit: Dixit ātē ad muli. fi. tua te sal. fecit. qz. s. hoc qō petyt posse se accipere non dubitauit.

THEOPHI. Postq̃ ātē ei peccata dimisit: nō sistit in remissionē peccati: sz adycit opationē boni. vñ subdit: Ua de ī pace. i. in iusticia: qz iusticia est paz hois ad deū: sic peccatū est inimicitia iter deuz z hoiem. q. d. operare oia que ad pacē dei te ducunt. AMBRO. Hoc ātē loco plerūq; pati vident scrupulū questionis: vtrū videant euāgeliste discordasse de fide. GRECVS. Quia enī q̃ttuoz euāgeliste dicunt christū vnctū fuisse vnguento a muliere: tres puto fuisse mulieres ex psonaꝝ qualitate: ex mō agēdi: ex differentia tempoꝝ: Joannes qdē narrat de maria sorore laçari: quoniam sex diebus ante pascha vnxit pedes iesu in ꝓpria domo. At mattheus: Postq̃ domin⁹ dixerat: Scitis qa post biduū fiet pascha: subdit q̃ in bethania in domo simonis leprosi mulier fudit vnguentū sup domini caput: nō ātē vnxit pedes vt maria. Marc⁹ etiā mattheo simiter: lucas ātē nō circa tempus pasce: sed in medio euāgely hoc refert. Chrisostomus ātē binas asserit has mulieres fuisse: vnā quidem que continetur in ioanne: alterā vero cuius mentio fit a tribus. AMBRO. Hanc ergo mulierem inducit mattheus supra caput christi effūdentē vnguentum: z ideo nolūt dicere peccatricem. naz peccatrix ām lucam supra christi pedes effudit vnguentum. Potest ergo non cadē esse: ne sibi contrarium euangeliste diuerxisse videantur. Pōt etiā questio meriti z temporis diuersitate dissolui: vt adhuc illa peccatrix sit: iam ista pfectioz.

AVGV. de con. euā. Eandē enim mariā bis hoc fecisse arbitroz intelligendū: semel. s. q̃ lucas narrauit cū primo accedēs cū humilitate z lachrymis meruit remissionē peccatoꝝ. vnde ioannes cum de laçaro resuscitando cepisset

loqui:anteq̃ veniret in bethaniaz dicit:Maria aũt erat q̃ vnxit dñm vnguento:ꝛ terſit pedes eius capillis ſuis: cui⁹ frater lazarus infirmabaꝛ. Jam itaq; hoc maria fecerat. Qd aũt in bethania rurſuz fecit:aliud eſt:qđ ad luce narra tionẽ non ptinet:ſed pariter narraꝛ ab alys trib⁹. GRE GO.in homẽ.Myſtico aũt intellectu phariſeus de falſa iuſticia ꝑſumens iudaicũ populũ:peccatrix mulier: ſed ad veſtigia dñi veniens ꝛ plozãs ꝓuerſaz gẽtilitatẽ deſignat. AMBRO.Uel ꝑnceps huius ſeculi quidã lepꝛoſus eſt. dom⁹ aũt ſimonis lepꝛoſi terra eſt:ergo domin⁹ ex illis ſu periozib⁹ locis deſcẽdit ĩ terrã:neq; enĩ ſanari potuiſſz hec mulier q̃ ſpẽm habet aĩe vel eccleſie:niſi chꝛiſtus veniſſet in terrã.Merito aũt ſpẽm accipit peccatricis: qz chꝛiſtus quoq; fozmã peccatozis accepit:itaq; ſi cõſtituas aĩam fi deliter appꝛopinquantẽ deo:nõ peccatis turpib⁹ ꝛ obſce nis:ſz pie ſeruientẽ dei verbo:habentẽ ĩmaculate fiduciaz caſtitatis:ad ipm chꝛiſti caput aſcendit:Caput autẽ chꝛiſti de⁹ eſt:ſed q caput nõ tenet chꝛiſti:ille pedes teneat.ꝓpec cator ad pedes:iuſt⁹ ad caput:habet tñ etiaz ea q̃ peccauit vnguẽtũ. GREGO.Quid aliud vnguẽto niſi bon⁹ odoꝛ opinionis exꝓimit:ſi igr recta opera agim⁹.gb⁹ opinione boni odozis eccl̃az reſpergam⁹:qd in coꝛpe dñi niſi vnguẽ tũ fundim⁹?:Sz ſecus pedes mulier ſtetit:ꝓtra pedes eniz dñi ſtetim⁹:cũ in peccatis poſiti ei⁹ itinerib⁹ retinebamur. ſz ſi ad verã penitẽtiã poſt peccata ꝓuertimur:iã retro ſec⁹ pedes ſtamus:qr eius veſtigia ſegmur quẽ ĩpugnabamus. AMBRO.Defer ꝛ tu poſt peccata penitentiã: vbicũq; audieris chꝛiſti nomẽ accurre.In cuiuſcũq; ĩteriozẽ domũ ieſũ itraſſe cognoueris:ꝛ ipſe feſtina: cũ reppereris ſapiaz: cũ reppereris iuſticiã in aliquibus penetralib⁹ recumbẽtẽ accurre ad pedes:hoc eſt vel extremam partem quere ſa pie:lachꝛymis ꝓfitere peccata.Et foꝛtaſſe i õ non lauit pe des ſuos chꝛiſtus:vt eos lachꝛymis nos lauem⁹.Bone la chꝛyme q̃ non ſolũ noſtrũ pñt lauare delictũ:ſz etiã verbi celeſtis rigare veſtigiũ:vt greſſus eius nobis exuberẽt.Bo ne lachꝛyme in quib⁹ nõ ſolũ redemptio peccatoꝝ: ſz etiã iuſtoꝝ refectio eſt. GREGO.Lachꝛymis enĩ dñi pedes rigam⁹?:ſi qbuſlibet vltimis mẽbꝛis dñi ꝓaſſionis affectu inclinemur.Capillis pedes dñi tergim⁹?:qñ ſanctis eius q/ b⁹ ex charitate cõpatimur:ex bis que nobis ſupfluũt miſe remur. AMBRO.Expande etiã capillos:ſterne ante eũ oẽs coꝛpoꝛis tui dignitates: nõ mediocres capilli ſunt qui poſſũt pedes tergere chꝛiſti. GREGO.Oſculaꝛ mulier pedes quos terſit:qđ nos quoq; plene agim⁹ ſi ſtudioſe di ligim⁹?:quos ex largitate continemus:ꝓpterea quoq; p pe des ipm myſteriũ incarnatiõis eius ĩtelligẽ. oſculamur igi tur redemptoꝛis pedes cũ myſteriũ incarnatiõis ei⁹ ex to to coꝛde diligim⁹?.Unguento pedes vngim⁹?:cuz ipſam hu militatis eius potentiam ſacri eloquij bona opinione ꝓdi camus.ſed hoc etiam phariſeus vidit:ꝛ inuidit: quia cum iudaicus populus gentilitatẽ deũ predicare conſpicit: ſua apud ſe malitia tabeſcit:ſic autez phariſeus retunditur: vt per eum pfidus ille populus oſtendatur: quia videlicet ĩ fidelis ille popul⁹ nec ea que extra ſe erant:vnq; pro dño tribuit.Conuerſa aũt gentilitas ꝑ eo non ſolum reꝛ ſub ſtantiã:ſed etiã ſanguinẽ fudit.vnde phariſeo dicit. Aquã pedibus meis non dediſti:hec autẽ lachꝛymis riga.pe.me os.Aqua quippe extra nos eſt;lachꝛymarum humoꝛ intra nos eſt:Infidelis etiã ille populus deo oſculuz non dedit: quia ex charitate eum amare noluit:cui ex timoꝛe ſeruiuit oſculum quippe dilectionis eſt ſignũ:vocata autẽ gentili tas redemptoꝛis ſui veſtigia oſculari non ceſſat: quia ĩ ei⁹ ꝑtinuo amoꝛe ſuſpirat. AMBRO.Nõ mediocris autẽ hec meriti ẽ de q̃ dr̃:Exquo intrauj: nõ ceſſauit oſculari pe des meos:vt aliud niſi ſapiaz loq neſciat:niſi iuſticiã dilige re:niſi caſtitatẽ libare:niſi pudicitiã oſculari .GREGO. Phariſeo autem dicitur:Oleo caput meuz non vnxiſti: qr ipſam quoq; diuinitatis potentiã:in qua ſe iudaicus popu lus credere ſpopondit:digna laude ꝑdicare neglexit. Pec ãt vnguento vnxit pedes meos:qr dum ĩcarnationis eius myſterium gentilitas credidit:ſumma laude eius etiam predicauit. AMBRO.Beatus qui poteſt ꝛ oleo vngere pedes chꝛiſti:ſed beatioꝛ qui vngit vnguento:multoꝝ eniz floꝝ in vnum collecta ſparſit.ꝛ foꝛtaſſe iſtud vnguentum non poſſet alius niſi eccleſia ſola deferre:que diuerſi ſpira minis ĩnumerabiles hz flozes.ꝛ ideo nemo poteſt tãtũ dili gere quantum illa que in pluribus diligit.In domo ãt pha riſei.i.in domo legis ꝛ pꝛophete:non phariſeus ſed eccleſia iuſtificaꝛ.Phariſeus.n.non credidit:iſta credebat.lex my ſterium non habet:quo occulta mundantur: ꝛ ideo quod ĩ lege minus eſt:conſummatur in euangelio.Duo ãt debito res duo populi ſũt:feneratoꝛi illi theſauri celeſtis obnoxy. Non materialem ãt feneratoꝛi huic debemus pecuniaz:ſz meritoꝝ examina:era virtutũ: quarum merita grauitatis pondere:iuſticie ſpẽ:ſono ꝓfeſſionis exꝑduntur. Nõ me diocris ãt eſt iſte denarius ĩ quo regis imago foꝛmaꝛ.veh mihi ſi non habuero quod accepi:aut qz difficile quiſq; eſt qui feneratoꝛi huic debitũ integrũ poſſit exoluere.veh mi hi ſi non petiero concedi mihi debituz.Sed quis eſt popu lus iſte qui amplius debet:niſi nos quibus amplius credi tum eſt:Illis credita ſunt eloquia dei.nobis creditur virginis partꝰ hemanuel.i.nobiſcũ deus: domini cruꝛ: moꝛs: reſurrectio:itaq; non eſt dubium q⁹ plus debet qui plus ac cipit ſz hoĩes.plus foꝛtaſſe offendit:qui plus debuerit.Sz p miſericoꝛdiaz dñi cauſa mutatur:vt amplius diligat qui amplius debuit:ſi tñ gratiam cõſequatur.Et ideo quoniaz nihil eſt quod digne deo referre poſſimus. veh mihi ꝛ ſi ñ dilexero. Reddamus ergo amoꝛem pro debito:amplius enim diligit cui donatur amplius.

Cap. VIII.

ET factũ ẽ deinceps et ipſe iter faciebat per ciuitates et caſtella predicãs et euãgelizãs regnũ dei :et duo decim cũ illo: et mulieres aliq̃ que erant curate a ſpiritib⁹ malignis et ĩfirmitatib⁹?:maria q̃ vocaꝛ magdalene:de q̃ ſeptem demonia exierãt:et ioanna vxoꝛ chuze pꝛocuratoꝛis herodis:ꝛ ſuſanna et alie multe q̃ miniſtrabãt ei de facultatibus ſuis.

HIERO.Qui celitus deſcendit vt exẽplũ fieret nobis ꝛ foꝛma:inſtruit nos nõ pigritare in docendo. vnde dr̃: Et fcm̃ eſt deinceps ꝛ ipſe iter faciebat per ciuitates ꝛ caſtel la predicans ꝛ euangelizans regnũ dei. GREGO.nazã zen⁹.Uadit quippe de loco in locum:nõ ſolum.vt plẽs lu creꝛ:ſed etiã ut multa dedicet loca.Doꝛmit laboꝛat: ut ſõ nũ ꝛ laboꝛẽ ſanctificet.ploꝛat:vt det ꝑciũ lachꝛymis:predi cat celeſtia:vt audiẽtes exaltet. TITVS.Qui enĩ de cẽ lo ad terrã deſcendit:ãnunciat habitantibus terraz regnũ celeſte:vt terraz in celum conuertat.Quis aũt ꝑdicare de bebat regnũ dei:niſi filius dei cuius eſt regnuz .venerunt plures pꝛophete:non tamen predicauerunt regnũ celoꝝ. nam qualiter eoꝝ que non viderunt ſermonẽ pretẽde rẽt? ISIDO.abbas.Hoc autẽ regnũ dei aliquibus vide tur altius ꝛ melius regno celeſti: quibuſdam vo vnum ꝛ idem fm eſſentiam ſed diuerſimode nominari: aliquãdo quidẽ regnũ dei a regnante:aliquando autẽ regnũ celoꝝ a ſubditis angelis ꝛ ſanctis qui celi dicunt. BEDA.Mo re aũt aquile pꝛouocantis ad volandum pullos ſuos domi nus pedetentim diſcipulos ſuos ad ſublimia erigit.Siqui dem primo docet in ſynagogis ꝛ miracula facit;ex bis duo decim quos apoſtolos nominat elegit:poſtmoduz omnes

predicans secuꝫ ducit. vnde sequitur. Et duodecim cū illo. Non docētes aut p̄dicātes: sꝫ īstruēdi ab eo. Ne aūt femineus sex⁹ phiberi videret seq̄ chr̄istū subdit: Et mulieres aliq̄ q̄ erant curate a spiritib⁹ malis ⁊ īfirmitatibus. Maria q̄ vocat magdalena de q̄ septē demonia exierāt. BEDA. Maria magdalena ipsa est cui⁹ tacito noīe proxima lectio penitentiā nominat. Naꝫ pulchꝝ euāgelista vbi eā cū domino iter facere cōmemorat: noto hāc vocabulo manifestat. vbi vero peccatricē sꝫ penitētē describit mulieresꝫ generaliter dicit: ne nomen tante fame p̄risci erroris nota fuscaret: de q̄ demonia septē exisse referunt. GREGO. in home. Quid enī per septē demonia nisi vniuersa vitia intelliguntur? Quia enī septē diebus omne tēpus cōprehendit: recte septenario numero vniuersitas figurat. Septē ergo demonia maria habuit: q̄ vniuersis vitys plena fuit. Sequit: Et ioāna vxor chuze procur. hero. ⁊ susanna ⁊ alie multe que ministra. ei de facultatibus suis: HIERO. contra vigilantiū. Consuetudinis iudaice fuit. nec ducebaī in culpā more gentis antiquo: vt mulieres de substantia sua victum atqꝫ vestitum p̄ceptoribus darent: hoc q̄ scandalum facere poterat in nationibus paulus se abiecisse cōmemorat. Ministrabant aūt domino de substātia sua: vt meteret eaꝫ carnalia cuius ipse metabāt spiritalia: nō q̄ indigeret cibis dominus creaturaꝫ: sed vt typū ostēderet magistroꝫ: q̄ victu atqꝫ vestitu de discipulis deberent esse cōtenti. BEDA. Interpretatur aūt maria amaꝫ mare propter penitentie rugitum. Magdalena turris: vel meli⁹ turrensis: a turre de qua dicit: Factus es spes mea turris fortitudinis: a facie inimici. Joāna dominus gratia ei⁹: vel dominus misericors interptatur: videlicet quia ei⁹ est omne quod viuimus. Si autem maria mundata a sorde vitioꝫ ecclesiam de gentibus insinuat: cur non ioanna eandem designat ecclesiam: quondam idoloꝝ cultui subdita? Naꝫ quilibet malignus spiritus dum p̄ro regno diaboli facit: q̄si herodis procurator existit. Interpretatur susanna liliuꝫ aut gratia eius propter odoriferaꝫ celestis vite candorē aureumqꝫ interne dilectionis ardorem.

¶ Cum aūt turba plurima cōueniret ⁊ de ciuitatibus properarēt ad eum: dixit per similitudinem. Exiit qui seminat: seminare semen suum. Et dū seminat: aliud cecidit secus viam: ⁊ conculcatū est ⁊ volucres celi comederūt illud. Et aliud cecidit supra petram ⁊ natum aruit: quia nō habebat humorem. Et aliud cecidit inter spinas ⁊ sīl exorte spine suffocauerūt illud. Et aliud cecidit ī terram bonam: ⁊ ortum fecit fructuꝫ centuplū. Hec dicēs clamabat: Qui habet aures audiēdi audiat. Interrogabāt aūt eum discipuli eius que esset hec parabola: Quib⁹ ipse dixit: Vobis datum est nosse mysteriū regni dei: ceteris autem in parabolis vt videntes nō videāt: ⁊ audientes nō intelligāt. Est autem hec parabola: Semē ē verbum dei. Quod aūt secus viā: hi sūt qui audiūt: deinde venit diabolus ⁊ tollit verbum de corde eorum ne credentes salui fiant. Nā q̄ō supra petrā: hi sūt qui cū audierīt cū gaudio suscipiūt verbū. Et hi radices nō hīt. q̄ ad tp̄s credūt ⁊ ī tpe tētatiōis recedūt. Qō aūt ī spinas cecidit: hi sūt q̄ audierūt: ⁊ a sollicitudinib⁹ ⁊ diuitijs ⁊ voluptatib⁹ vite cūtes suffocāt ⁊ nō referūt fructū. Qō autem in bonam terram: hi sunt qui in corde bono ⁊ optimo audientes verbum retinent ⁊ fructū afferunt in patientia.

THEOPHI. Q̄z dauid in p̄sona xp̄i p̄dixerat: aperiā in parabolis os meū: hic dñs iplet. vñ dr. Cū aūt tur. plu. conuc. ⁊ de ciuita. ppe. ad eū: dixit p̄ similitudinē. Logtur aūt dñs p̄ silitudinē: primo qdē vt attētiores faceret audītores: sic uerūt. n. hoīes in obscuris se exercitare: ⁊ spernere manifesta. deīde, vt nō caperēt īdigni q̄ mystice dicebant. ORIGE. Et iō signāter dr. Cū turba plurima ꝓueniret. Non. n. sunt multi: sed pauci qui p̄ artā viā incedunt: ⁊ qui īuenīt viā q̄ ducit ad vitā. vnde matthеus dicit q̄ extra domū docebat p̄ parabolas: sꝫ ītra domū parabolā discipulis exponebat. EVSE. Satis aūt ꝓgrue xp̄s p̄mā ꝓponit parabolā multitudini: nō solū tunc astātiū: sꝫ etiā futuroꝝ post illos īducentē ad audiētiā verboꝝ suoꝝ cum dicit. Exyt q̄ seminat seminare semē suū. BEDA. Satoꝛē istū nullum meliꝰ q̄ filium dei itelligere possumus: qui de sinu p̄ris quasi creature nō erat accessus egrediēs: ad hoc venit in mūdū vt testimoniū perhiberet veritati. CHRY. Exyt aūt ē q̄ vbiq̄ est nō localiter: sꝫ p̄ amictū carnis nobis appropinquauit. Decēter autē aduētum p̄priū xp̄us exitū nominat. eramus. n. excluſi a deo: ⁊ sicuti cōdēnati ⁊ rebelles regi eiecti sunt: qui vero cū recōciliare vult eos: exeundo ad ipsos extra cum eis loqtur: donec dignos iam factos aspectu regio eos introducat: sic etiaꝫ xp̄us fecit. THEOHPI. Exyt aūt nunc non vt agricolas p̄deret: aut cōtineret terrā: sꝫ exyt seminare. sepe. n. agricola qui seminat ob aliā causam exyt non solū vt seminet. EVSE. Exiuerūt aūt nōnulli a patria celesti ⁊ ad homines descēderunt: non tamē vt reuerēt: neq̄z. n. satoꝛes erant: sꝫ administratoꝛy spiritus in ministeriū missi. Moyses etiā ⁊ p̄phete post eum nō inseruerunt hominibus mysteria regni celoꝝ: sꝫ retrahēdo insipientes ab erroꝛe negtie ⁊ idoloꝝ cultu: quasi colebant animas hominiꝫ ⁊ in noualia redigebant. Solus aūt omnium sātoꝛ verbum dei exiuit euāgeliçaturus noua semina: scilicet mysteria regni celoꝝ. THEOPHI. Non cessat aūt dei filius semper in nostris animabus seminare: non solū cum docet: sꝫ etiā cum creat in nostris animabus seminat seminа bona. TYTVS. Exyt aūt vt seminaret semē suū: nō autē accepit verbū quasi mutuatū: cum ipse naturaliter sit verbū dei viui. Non est igitur suū p̄priū semē pauli vel ioānis: sed habēt cum acceperint. Chr̄istus autē habet p̄priū semē p̄ferēs doctrinā ex sua natura. vnde ⁊ iudei dicebāt: qualiter hic litteras nouit: quas non didicit. EVSE. Docet igit duos esse gradus eoꝝ qui recipiunt semina: primum quidē eoꝝ qui digni facti sunt vocatione celesti: sed labuntur a gratia ꝓpter negligētiaꝫ ⁊ torꝓorē. secundū vero multiplicātiū semē in bonis fructibus. Ponit aūt ꝑm matthеū tres differētias in quolibet gradu. Nā qui corrūpunt semē non similē habēt p̄ditionis modū: ⁊ qui ab eo fructificant: non equam recipiunt copiam. Sane actiones perditum ostendit semen. Quidam. n. cum non peccauerint: suis aiabus insita sibi semina salubria p̄diderunt subtracta ab intētione ⁊ memoria eoꝝ per spiritus malignos ⁊ demones: q̄ volant per aerē vel viros fallaces ⁊ callidos que volatilia nūcupauit. Unī subdit. Et dū seminat: aliō cecidit sec⁹ viā.

THEOPHI. Nō dixit q̄ seminans ꝓiecit aliud secus viam: sed q̄ semen cecidit. Qui enim seminat docet rectus sermones: sed sermo diuersimode cadit in audiētes: vt quidam eorum via dicantur: Et cōculcatum est ⁊ volucres celi comede. illud. CYRIL. Arida enim est ⁊ inculta quodammodo omnis via: eo q̄ a cunctis conculcatur: ac nihil ex seminibus humatur in ea. Sic igitur habentes cor indocile nō penetrat diuina monitio: vt possit laudē germinare

virtutum:sed tales sunt via frequētata īmundis spīritib⁹. Sunt iterum aliqui leuiter gerentes fidē in se quasi ī verbo⁹ simplicitate:horum fides caret radice:de qb⁹ subdit: Et aliud ceci.supra petraz ⁊ natū aruit:qz nō habe.humo. BEDA.Petram dicit duz ⁊ indomitū cor.hoc est autē humor ad radicē seminis:qō iuxta aliam parabolam oleū ad lampades virginū nutriendas.i. amor ⁊ pseuerātia virtutis. EVSE.Sunt etiam aliqui qui per auariciā ⁊ appetitū voluptatum ⁊ mundanas sollicitudines quas quidā spinas nuncupant immissum sibi semen suffocari fecerūt: de quibus subditur:Et aliud ceci.iter spi.⁊ simul exor.spine suffocauerunt illud. CHRY.Sicut enim spine non permittunt oriri semen:sed ex condēsatione suffocant immissum sic sollicitudines vite presentis semen spiritale fructificare nō sinunt.increpandus aūt esset agricola q super sensibiles spinas ⁊ petrā ⁊ viam seminaret.Non enim possibile est petrā terraz fieri:nec viam nō esse viā:nec spinas nō esse spinas.in rōnalibus autē secus est. Possibile ē enim petram conuerti in terrā pinguē.⁊ viam non conculcari:⁊ spinas dissipari. CYRIL.Sunt aūt terra pinguis ⁊ feraz:anime honeste ⁊ bone:que in profundo suscipiunt verbi semina ⁊ retinent ⁊ fouent.Et quantū ad hoc subditur.Et aliud cecidit in terram bonā:⁊ ortum fecit fructuz centuplū.Cum enim in mentē mundam ab omnibus perturbantib⁹ verbum diuinum infunditur:tunc immittit radices in profundum:⁊ germinat tanq̄z spica:⁊ conueniēter perficitur. BEDA.Fructum enim cētuplum fructū pfectum dicit.nam denarius numerus p pfectione semp accipitur:quia in decē ꝑceptis legis custodia continet.Denarius autem numerus p semetipsuz multiplicatus:in cētenarium surgit.vnde centenarius magna pfectio significat. CYRIL.Que aūt sit sententia parabole:accipiamus p eum qui eam composuit:vnde sequit: Hec dicens clamabat.Qui habet.au.audi.audiat. BASI.Audire ptinet ad intellectum.vnde p hoc dominus excitat ad exaudiēduz attende mentionez eor que dicunt. BEDA. Quotiens enim hec admonitio vel in euangelio vel ī apocalypsi ioā nis interponitur:mysticū esse quod dicitur : querendūq; a nobis intentius ostendit.vnde discipuli ignorantes saluatorē interrogant.Sequit enim:Interrogabāt aūt eum discipuli eius que esset hec parabola.Nemo tamē putet finita mox parabola discipulos hoc interrogasse:sz vt marcus ait cū esset singularis interrogauerūt eum. ORIGE. Est autē parabola sermo quasi facti:nō aūt facti iuxta qō dicitur: possibilis autē fieri rez significatiuus p transumptionē eaz que in parabola traduntur.Enigma vero est processus sermonis in his que dicuntur quasi facta:que tamē nō sunt facta:nec possibilia fieri: significant vo aliquid in occulto:sicut qō dicit in libro iudicū q; ligna iuerunt vt vngerent sibi regē.Non ē aūt ad litteraz factū qō dicit: Exit qui seminat.sicut ea que narrat historia possibile tamen fuit fieri. EVSE.Dominꝰ vero docuit eos cāz quare turbis p parabolas loquebat.vnde subditur.Quibus ipse dixit.Vobis est datum nosse mysterium regni dei. GREGO. naçançenus. Cū hoc audis: nō introducas diuersas naturas sz quosdā hereticos q putant hos qdē esse pereūtis nature:hos vo salubris.quosdā vo sic se habere vt eor voluntas eos ducat ad peiꝰ vel melioꝰ. Sed addas ei qō dicit:Vobis datū ē.i. volētib⁹ ⁊ similiter dignis. THEOPHI. Dis aūt qui sunt indigni tantis mysterys obscure dicunt.vnde sequit:Ceteris aūt in parabolis:vt videntes non videant:⁊ audientes non intelligant.Videre enim se putant:non vident autem:⁊ audiunt quidē:sed non intelligunt.Cui⁹ ergo gratia hoc eis christus abscondit:ne maior eis iudiciū generetur si postq̄z nouerint: christi mysteria contempserint.Qui enim intelligit:⁊ postea spernit: grauior punietur. BEDA.Recte igitur in parabolis audiūt: qui clausis sensib⁹ cordis:ñ curant cognoscere veritatez obliti eius qō dñs dixerat.Qui hz aures audiēdi audiat. GREGO.in home.Dñs āt dignatus ē exponere qō dicebat: vt sciam⁹ rez significatiōes q̄rere ēt in his q̄ p'semetipz voluit explanare.Segtur.n.Est āt hec parabola:Semen ē verbū dei. EVSE.Destruentiū āt īmissa semīa suis aīabus tres dicit esse cās.Quidaz.n.destruunt in se semen recōdituz:dantes leuiter auditū volentibus fallere.de qbus subdit:Quod āt secus viā:hi sunt q audiūt: deīde venit diabolus ⁊ tollit vbū de corde eor:ne credentes salui fiāt. BEDA.Qui.s.vbū qō audiunt:nulla fide:nullo ītellectu: nulla saltē tētāde vtilitatis actiōe pcipere dignant. EVSE. Quidā vo cuz in mētis ꝓfundo nō susceperint vbuz dei:facile extinguunt adueniente aduersitate.de qbus subditur. Nā q supra petrā:hi sunt q cū audie.cuz gau.susci.ver.⁊ hi radi.nō ha.qui ad tem.cre.⁊ in tpo.tenta.recedunt. CYRIL.Cuz.n.intrant ecclesiā letanter attētant diuina mysteria:sz ex leui voluntate:vt āt egressi sunt ecclesiā: obliui sunt sacrarū disciplinaz:⁊ si fides xp̄iana non fluctuet pmanent.turbante vo psecutione pfugaz hūt mentez: fides eor caret radice. GREGO.in homel. Multi boni opis initia proponunt:sz mox vt fatigari aduersitatibus vel tentationibus ceperint:inchoata derelinquunt.Petrosa q̄ terra humorē non habuit:q̄ hoc qō germinauerat: ad fructus pseuerantiā non pduxit. EVSE.Quidā vo suffocāt recōditū in eis semen diuitys ⁊ illecebris:q̄si qbusdaz suffocantibus spinis.de qbus subdit:Qō āt in spinis cecidit hi sunt q audie.⁊ a sollicitu.⁊ diuit.⁊ volup.vite eun.suffo.⁊ ñ refe. fructuz. GREGO.in home.Dix quō dñs diuitias spinas interptatus sit:cū ille pungant iste delectēt: ⁊ tñ spine sunt:qz cogitationū suaz punctionibus mentez lacerant:⁊ cū vsqz ad peccatū ptrahunt:q̄si inflicto vulnere cruentāt. Duo āt sūt q diuitys iungit:sollicitudines:⁊ voluptates:qz p curaz mentē opprimunt:⁊ p affluentiā resoluūt. suffocāt āt semen:qz iportunis cogitationibus guttur mentis strangulant:⁊ dum bonum desideriuz intrare ad cor non sinūt: quasi aditum vitalis flatus vetant. EVSE.Hec āt ex pmissione a saluatore predicta sunt.Sic āt se hr̄e patefacit effectus:non.n.aliter aliqui a verbo diuini cultus deficiunt: nisi ꝑm aliquem modoz predictoruz ab eo. CHRY.Et vt plura breuibus comprehendam.hi quidem tanq̄z negligentes audire:hi tanq̄z delicati ⁊ debiles.hi vero tanq̄z serui facti voluptatis ⁊ rerum mundi a bono desistunt.Bonꝰ ēt ordo vie:petre: ⁊ spinaz:opus est primo memorie ⁊ cautele:deinde fortitudinis:pñter contemptus pñtium. Consequenter ponit bonam terram contrario mō se habentez ad viā ⁊ petram ⁊ spinas cū subdit:Qō āt in terram bonaz hi sunt q in corde bono ⁊ optimo verbū retinent: ⁊ fructuz afferunt in patientia.Nā qui secus viam positi sunt.non retinent verbū:sed rapit eis semen diabolus.q vo sunt in petra:non sustinent in patientia tentationis insultū pp imbecillitatez:qui vo sunt in spinis nō fructificāt sz suffocantur.

GREGO.in home.Terra ergo bona fructū p patientiā reddit:qz nulla sunt bona que agimus:si non equanimiter ēt proximoz mala toleramus.fructum ergo p patientiam reddunt.qz cū humiliter flagella suscipiūt post flagella ad requiem sublimiter cum gaudio suscipiuntur.

¶ Neo āt lucernā accēdēs opit eā vase:aut subtꝰ lectū ponit:sz supra cādelabrū ponit: vt intrātes videāt lumē. Nō ē.n.occultū qō nō mānifestet: nec abscōditū qō nō cognoscat: ⁊ ī palā veniat. Videte ergo qd audiatis. Qui.n.hz dabit illi: ⁊ quicunq; nō habet :etiam quod puta ⁊ se habere

auferetur ab illo.

BEDA. Quia supra dixerat aplis. Uobis datū est nosse mysteriū regni dei: ceteris aūt in pabolis. nūc ostēdit p eos aliqñ etiā ceteris idē mysteriū eē reuelandū dicēs: Ne. au. lu. accē. ope. cā vase. aut sub. le. po. ſz su. cāde. po. ut ītrā. vi. lumē. EVSE. q. d. Sic̄ lucerna accēdit vt luceat: non vt operiat̄ sub modio vl lecto: sic ēt secreta regni celoꝝ in pabolis edita: q̄uis lateāt alienos a fide: nō tñ penes oēs manifestū habebūt sensuz. vñ subdit: Nō enī est oc. qō nō mani. ne. abscō. qō nō co. ⁊ ī pa. veniat. q. d. q̄uis plīma ī pabolis dicta sūt: vt videtes nō videāt: ⁊ audietes nō itelligāt. pter sui īcredulitatē: tot⁹ tñ fmo patebit. AVGV. de q̄. euā. Uel aliter: Totā his verbis typice docet fiduciā p̄dicandi: ne qs timoze carnaliū incōmodoꝝ lucē scie abscondat. vasis enī ⁊ lecti noīe carnē: lucerne aūt vocabulo verbū designat: qō ob metū carnaliū incōmodoꝝ occlūdat: qui ipam carnē ꝓponit manifestatiōi veritatis: ⁊ ea q̄si operit verbū: qui p̄dicare trepidat. Supra cādelabruz aūt ponit lucernā: qui corpus suū ministerio dei subycit: vt supioz sit p̄dicatio veritatis: ⁊ inferioz seruit⁹ corporis. ORIGE. Sed ⁊ qui vult adaptare lucernā perfectiozib⁹ christi discipulis: psuadebit nobis per ea que dicta sunt de ioanne: qñ ipse erat lucerna ardens ⁊ lucens: non decet ergo eū q lucernā rōnalem accendit in aīa: absondere eā sub lecto vbi qs requiescit: nec sub aliquo alio vase: qz q facit hoc nō puidet intrantibus domum qb⁹ lucerna parat̄: ſz oportet superponere candelabro. i. omni ecclesie. CHRY. Hoc aūt dicens inducit eos ad vite diligentiā docens eos strenuos esse quasi expositos aspectib⁹ omnium ac pugnātes in mundo quasi in theatro. q. d. ne cōsideretis q⁹ manem⁹ in modica parte mundi: eritis enī omnibus noti: quia tantā virtutē impossibile est latere. MAXI. Uel forsan se ipsuz appellat dñs lucernā radiantē cunctis habitātib⁹ domū. i. mundū: cū sit naturaliter deus: ⁊ factus dispensatiue caro: ⁊ sic quasi lux ad instar lucerne retinet̄ ī testa carnis per mediaz animam: sicut p lychinū ignis ī testa lucerne. Uocat aūt cādelabrū ecclesiā: supra quā verbū diuinū effulgēs: quasi quandā domū illuminat radys veritatis. Dixit aūt similitudinarie vas aut lectū corporalē cultū legis sub quo ꝓtineri nō vult. BEDA. Jnstāter āt nos dñs docet verbo auscultare: vt etiā ⁊ nostro illud pectoze cōtinue ruminare: ⁊ alieno eructare sufficiam⁹ auditui. vnde seq̄t: Uidete ergo qd audiatis. Qui enī ha. da. il. ⁊ quicunq; non ha. etiā qō pu. se ha. aufe. ab illo. q. d. tota intentione verbo quod auditis operam date: quia qui amoꝝ habet ꝗbi: dabitur illi ⁊ sensus intelligendi quod amat: at qui verbi audiendi amoꝝ nō habet: ⁊si vel naturali īgenio: vel litteratozio se callere putauerit exercitio: nulla sapientie dulcedine gaudebit. Sepe enīz desidiosus īgeniū accipit: vt de negligentia iustius puniatur: quia quod sine laboze asseq potuit: scire contemnit: ⁊ nōnunquā studiosus tarditate ītelligentie p̄mit̄: vt eo maioza p̄mia retributiōis īueniat: quo magis studio inuenitionis elaborat.

¶ Uenerūt aūt ad illum mater ⁊ fratres eius: ⁊ nō poterant adire eum p̄e turba. Et nunciatuz ē illi: Mater tua ⁊ fratres tui stāt foris volētes te videre. Qui respōdēs dixit ad eos: Mater mea ⁊ fratres mei hi sūt q verbū di audiūt ⁊ faciunt.

TYTVS. Derelictis cognatis carnalibus dominus insistebat doctrine paterne: quia vero desiderabatur propter absentiam accedunt ad eum. vnde dicitur: Uene. au. ad illum ma. ⁊ fra. eius. ⁊ non pote. adi. eum p̄e turba. Si audieris de fratribus domini adduce pietatem: ⁊ intellige gratiam. nullus enim fm diuinitatē saluatoris frater est: vnigenitus. n. est: ſz pietatis gratia cōmunicauit nobis in carne ⁊ sanguine: ⁊ factus ē frater noster cū esset nāliter deus. BEDA. Fratres tñ dñi ſz carnē dicunt̄: nō filij beate Marie genitricis dei ſz heluidiū: nec filij ioseph de alia vxoze fm quosdā putandi sunt: sz coꝝ potius intelligendi sunt ēt cognati. TYTVS. Putabant āt fratres eius: q⁹ cū cozuz audiret p̄sentiā dimitteret populū reuertitus maternū nomen: ⁊ flexus amoze materno. vnde sequitur. Et nuncia. est il. Mater tua. ⁊ frat. tui. fo. stāt vo. te videre. CHRY. Considera q̄le erat astante ei toto populo: ⁊ ab oze eius pendente iā inchoata doctrina: eū foras extrahere. Ob hoc dñs q̄si increpando respondit. Sequtur: Qui respon. di. ad eos. Mater me. ⁊ fra. me. hi sūt: q ver. dei audiunt ⁊ faciunt. AMBRO. Moralis magister q ō se ceteris p̄bet exēplum: p̄scripturus ceteris qñ qui non religīrit p̄ez aut matrē suam: non est filio dei dignus sentētie huic ipse primus se subycit: non q⁹ materne refutet pietatis obsequia. ipsius. n. p̄ceptū est: q non honozificauerit patrem ⁊ matrez morte moriatur: ſz qz paternis se mysterys amplio⁹ q̄z maternis affectibus debere cognoscit. neq; tñ iniuriose refutant̄ parentes: ſz religiosiozes copule mentiū docētur esse q̄z corpoꝝ: ergo hic non vt qdā heretici tendiculas aucupantur mater negat̄: que ēt de cruce agnoscitur: ſz necessitudini corporali p̄scriptoꝝ celestiuz forma p̄fertur. BEDA. Si igitur qui verbū dei audiunt ⁊ faciunt mater dñi vocātur: eo q⁹ illū quotidie suo exēplo vel dicto quasi parturit in cordibus proximoꝝ: fratres quoq; sunt eius: cum ⁊ ipsi faciant voluntatē patris eius q in celis est. CHRY. Non āt hoc dixit increpando matrē: ſz eam plurimuz adiuuādo. Nā si erga ceteros sollicitus erat: vt generaret eis de se debitam opinionē: multo magis erga matrē: non aūt eleuasset eam ad illa fastigia: si semper expectaret honoza ri ab eo tanq̄z a filio: nō aūt eum dñz reputaret. THEOPHI. Quidam vero hoc sic intelligunt: q⁹ xp̄o docēte quidam inuidentes: subsanantes euz super doctrina eius dixerunt. Mater tua ⁊ fratres tui stant foris volentes te videre: tanq̄z pp hoc ignobilem eum demonstrarent. ⁊ ideo quimentem eozum cognouit: sic eis respondit: qñ nō nocet vilis consanguinitas: sed si ignobilis quis existat: audiat aūt verbum dei: ipsuz consanguineum reputat: qz tñ audire solum neminem saluat: sed magis condemnat. subiungit: Et faciunt. Decet. n. audire ⁊ facere. verbum autem dei dicit suam doctrinam quecunq; enim ipse dicebat: patris erāt. AMBRO. Mystice autem nō debuit foris stare qui christuz querebat. Unde ⁊ ille ait: Accedite ad eum ⁊ illumimini. Si enim foris stant: nec ipsi agnoscuntur parentes: ⁊ propter nostrum fortasse non agnoscūtur exemplū: quem admodū nos nō agnoscimur si foris stemus. Illud quoq; intelligere non abhoꝝret: qz per figuram parentum demōstrat iudeos: ex quibus est christus ſz carnē: ecclesiamq; synagoge credidit p̄referendā. BEDA. Intus. n. eo docente venientes intrare nequeunt: cuius spiritaliter intellige re dicta negligunt p̄occupans āt turba intrauit in domuz: qz differente iudea gentilitas confluxit ad christum. foris autem stantes volunt christum videre: qui spiritalem in lege sensuz querentes sese ad custodiaz littere foris fixerūt. ⁊ quasi christum potius ad docenda carnalia cogunt exire q̄z se ad discenda spiritalia consentiunt intrare.

¶ Factum est autē in vna dierū: ⁊ ipse ascendit ī vnā nauiculā: ⁊ discipli ei⁹: ⁊ ait ad illos. Trāsfretem⁹ trans stagnum. Et ascenderūt. Et nauigantib⁹ illis obdormiuit. Et descendit procella vēti ī stagnū: ⁊ ꝓpellebāt̄: ⁊ periclitabāt̄. Accedētes āt suscitauerūt eū dicētes: p̄ceptor pim⁹. At ille

surgens increpauit vētum ⁊ tempestatē aque et cessauit: ⁊ facta est trāquillitas. Dixit autē illis. Ubi est fides vestra? Qui timētes mirati sūt ad iuicez dicentes: Quis putas hic est? Quia ⁊ vētis et mari imperat: et obediunt ei?

CYRIL. Quia discipuli omnes beneficiatos a xpo videbāt: decebat etiā ipsos sensim in būficijs xpi delectari: non .n. silr gs ꝓsiderat: q̄ fiūt in alienis coꝛpoꝛib⁹ ⁊ in suo: ⁊ ideo dns discipulos ⁊ mari ⁊ vētis exposuit. vñ dr. Scīn est autē in vna die ⁊: ⁊ ipe ascēdit in vnā nauiculā: ⁊ discipuli eius: ⁊ ait ad illos. Transfretemus trans stagnum. ⁊ ascēderunt.

CHRY. Uitans gdē lucas q̄stionē q̄ sibi fieri posset de tēpoꝛ oꝛdine: dicit eū in vna die ⁊ itrasse nauiculā. CYRIL. Si aūt vigilāte dño accidisset tēpestas vel nō timuissent discipuli: vel nō exhoꝛruissent: vel nō credidissent eū posse tale aliqd facere. Quapꝛopter dormit ꝑstās tps timori. Sequitur. n. Nauigātibus aūt illis obdoꝛmiuit. ⁊ descē. pcel. vē. in stagnū. AMBRO. Supꝛa habes q̄ pnoctabat in oꝛone: quō hic in tēpestate doꝛmit: ſz exꝑmīt securitas tēpestatis: quō oīb⁹ timētib⁹ solus itrepidus gescebat: ſz gescebat coꝛpoꝛis somno cū intēderet diuinitatis myste rio: nihil. n. sine vbo fit. CYRIL. Cū magna aūt dispēsatione videt eē pactū: ne moꝛ postq̄ tēpestas iuadere cepit nauiculā: q̄reret ab eo suffragiū. Sz postq̄ malū ūaluit: vt manifestioꝛ fiat diuine maiestatis ptās. vñ dr. Et cōpellebant ⁊ piclitabant. Nō gdē dns pmisit exercitationis gra vt cū ꝓfessi fuerīt piculū: cognoscāt miracli magnitudinē. Unde postq̄ magnitudo piculi in ītolerabilē metū eos vrgebat: tanq̄ aliā spez nō būtes salutis: nisi solū ips dns virtutū eū excitauerūt. Segtur. Acced. au. susci. eum dicētes. Pꝛeceptoꝛ pimus. AVGV. de cō. euā. Matthe⁹ gdē dicit. Dne salua nos pimus. Marc⁹ aūt: Magr nō ad te attinet: q̄ pim⁹? Eadē aūt ē sntia excitātiū dns volētiūq̄ salutari. Nec op⁹ est q̄rere: qd hoꝛ poti⁹ xpo dcm sit: siue. n. aliqd hoꝛ triū dixerit: siue alia vba q̄ nullus euāgelista ꝛ cōmoꝛauit: tantūdē aūt valētia: qd ad rē itereſt: q̄q̄ etiā hoc fieri potuerit: vt plurib⁹ cum excitātib⁹ oīa hec: aliud autē ab alio diceret. CYRIL. Nō aūt erat pōle eos pire exñte cū eis oīpotēte. vñ ilico surgit xps q hz oīum ptātē: ⁊ sedat ꝓfesti pcellā ⁊ vētoꝛ ipetū: ⁊ cessauit tēpestas: ⁊ fcā est trāquillitas: in quo ostēdit se dcm eē: cui in psalmo dr. Tu dnaris ptāti maris: motū aūt fluctuū ei⁹ tu mitigas. BEDA. Sic igit in hac nauigatiōe dns vtrāq̄ vni⁹ eiusdēq̄z psone nāz oñdit dū is q vt hō doꝛmit in naui furoꝛē maris vt deus vbo coercet. CYRIL. Simul autē cū tēpestate aīaꝛ: soluit tēpestatē aīaꝛ. vñ sequitur. Dixit aūt illis. Ubi est fides vra? In quo vbo oñdit q̄ timoꝛē nō facit tētatiōnū inductio: ſz ībecillitas mētis: Sicut. n. auꝛ ꝓbat in igne: sic in tētationib⁹ fides. AVGV. de cō. euā. Hoc autē ab alys euāgelistis alys vbis dcm est. Matthe⁹. n. dicit eū dixisse. Quid timidi estis modice fidei? Marc⁹ aūt ita dicit. Quid timidi estis: ne dum habetis fidē. i. illā pfectaz velut granum synapis. hoc ergo ⁊ ille ait. Modice fidei. Lucas aūt. Ubi est fides vestra? Et totuz qdē dici potuit. Quid timidi estis? Ubi est fides vestra? Modice fidei. vnde aliud hic: aliud ille cōmemoꝛat. AMBRO. Pacata igit tēpestate ad ꝑiū xpi discipuli stupefacti miraculo susurrabāt adinuicē. vñ sequit. Qui timētes mirati sūt adinuicē dicētes. Quis putas hic est quia ⁊ ventis ꝑerat ⁊ mari: ⁊ obediunt ei? Nō aūt discipuli vt ignorātes eū hoc dixerūt adiuicē. Nouerāt. n. eū deū esse ⁊ filiū dei iesum. admirant ātem inate potestatis abūdātiā: ⁊ diuinitatis gloriā: q̄uis similis nobis esset ⁊ visibilis ſm carnē. vñ dicunt: Quis est hic. i. qualis ⁊ q̄tus ⁊ in q̄ta virtute ⁊ maiestate? Imperiosum enī est opus: dñatiuū ꝓceptū: nō seruilis petitio. BEDA. Uel nō discipuli ſz naute ⁊ alij mirant q in naui erāt. Allegoꝛice ātem mare vel stagnū tenebꝛosus ē ⁊ amar⁹ mūdi est⁹. Nauicula arboꝛ crucis: cuius būficio fideles adiuti emersis mūdi fluctib⁹ obtinēt littus ꝑie celestis. AMBRO. Itaq̄ dns: q se itelligit pp diuinū in terras mysteriū venisse: relictis nauē ascēdit parētib⁹. BEDA. Ascēdūt ātem ⁊ discipuli admoniti cū eo. vñ ipse ait: Sigs vult post me venire abneget semetipz: ⁊ tollat crucē suaz: ⁊ sequat me. Discipulis nauigātib⁹. i. fidelibus seculū calcātib⁹: ⁊ futuri secli aio getez meditātib⁹: ⁊ p scīspūs flatū: vel ēt ꝓpꝛy remigy conatū ifidos mūdi fastus certatiz p⁹ terga iactātib⁹: subito obdoꝛmiuit dns. i. aduenit tps dñice passiōis: ⁊ descendit pcella: q̄ dño somnū moꝛtis in cruce subeūte: fluct⁹ psecutionū demōiacis flatib⁹ excitati exurgūt. fluctib⁹ ātem ñ dñi patiētia turbat: ſz discipuloꝛ ībecillitas ꝓcutit ⁊ trepidat: q̄ suscitarūt dñm: ne eo doꝛmiēte pereāt: q̄ cuius moꝛtē viderāt: resurrectionē optant: q̄ si differret: ipsi ī ꝓpetuū periꝛēt. Uñ surgēs increpat ventū: q̄ celeri resurrectiōe p moꝛtē destruit supbiā diaboli q̄ babebat ꝑiū moꝛtis. Tēpestatez ātem aque facit cessare: q̄ rabiē iudeoꝛ moꝛti ei⁹ insultātiū resurgēs labefacit. AMBRO. Et aduertas sine tēratiōe neminē posse ex ꝟ vite curriculo demigrare: q̄ exercitiū fidei tētatio ē. Subiecti igit sum⁹ negcie spiritaī pcellis: ſz q̄si pugiles naute gubernatoꝛē excitem⁹ q̄ nō fuiat: ſz impet vētis: q ⁊ si iaz nō doꝛmiat sui coꝛpis somno: cauteamus tñ ne nr̄i coꝛpis somno nobis doꝛmiat ⁊ gescat. Bñ ātem arguunt q̄ pūte xpo timebāt: cū vtiq̄ ibi aderat q̄ pire nō posset. BEDA. Cui silē ē: q̄ post moꝛtē discipulis apparēs exꝓbꝛauit incredulitatē eoꝛ: ⁊ sic tumidis gurgitibus sedatis: patefecit cunctis potentiam sue diuinitatis.

¶ Et nauigauerunt ad regionem gerazenoꝛum que est contra galileam. Et cū de naui egressus esset ad terram: occurrit illi vir quidam q̄ habebat demoniū iā tempoꝛibus multis: ⁊ vestimēto non induebatur: neq̄ in domo mānebat: sed i monumentis. Is vt vidit iesum: pcidit ante illū ⁊ exclamans voce magna dixit. Quid mihi ⁊ tibi ē iesu fili di altissimi? Obsecro te ne me toꝛqueas. Pꝛecipiebat enim spiritui immūdo: vt exiret ab homine. Multis enim tempoꝛibus arripebat illuz: ⁊ vinciebatur cathenis et compedibus custoditus et ruptis vinculis agebatur a demonio in deserto. Interrogauit autem illum iesus dicens: Quod tibi nomen est? At ille dixit: Legio. Quia intrauerant demonia multa in eū Et rogauerunt illuz ne imperaret illis vt i abyssum irent. Erat autez ibi grex pꝛocoꝛum multoꝛum pascentiū in monte: et rogabant eū vt pmitteret eis in illos ingredi. Et pmisit illos. Exierūt ergo demonia ab homine: et intrauerunt in poꝛcos: et impetu abijt grex per pꝛeceps in stagnuz et suffocatus est. Quod vt viderunt factū q̄ pascebant fugerunt: et nūciauerunt in ciuitatē et i villas. Exierunt autez videre quod factū est. et venerunt ad iesum: et inuenerunt hominez sedētem a quo demonia exierāt: vestitū ac sana mēte ad pedes ei⁹: et timuerūt. Nūciauerūt ātem illis et qui viderāt: quomodo sanus factus esset a legione. Et rogauerunt illum omnis multitudo

gerazenoꝝ: vt discederet ab ipsis: qꝝ magno timore tenebāt. Ipse aūt ascēdēs nauī reuersus ē. Et rogauit illū vir a quo demonia exierāt vt cū eo eēt. Dimisit āt eū iesus dicēs: Redi ī domū tuā: & narra quanta tibi fecit deꝰ. Et abīt p vniuersam ciuitatē p̄dicās quanta fecisset illi iesus.

CHRY. Saluator nauigando vna cū discipul' ad portū puenit. vñ dr: Et nauigauerūt ad regio. gerase. q̄ est contra galileā. TYTVS. Ueraciora exēplaria nec gerazenoꝝ hūt: nec gadaroꝝ: sz gergezinoꝝ. est. n. gadara ciuitas in iudea: stagnuz āt vel mare nullatenus inuenīt ī ea. sz geraza ciuitas arabie ē: nec stagnū nec mare iuxta bñs. Est āt gergeza a qua: gergesei vrbs antiq̄ iuxta tyberiacū stagnū: circa quā est rupes stagno vicino: in qō oūdīt deiectos fuisse porcos a demonibꝰ: qꝝ tñ geraza & gadara ꝓximū hūt cū terra gergezinoꝝ. verisimile ē inde ad hoꝝ terraz porcos fuisse adductos. BEDA. Geraza. n. vrbs est insignis arabie trans iordanē iūcta mōti galaad: quā tenuit tribꝰ manasse nō longe a stagno tyberiadis in quo porci precipitati sunt.

CHRY. Luz āt dñs descēdisset a mari: occurrit ei aliud terribiliꝰ miraculū. naz demoniacus tanq̄ fuus videꝝ dñz fuitutē ꝓfitēt. vñ segt: Et cū egress. eēt ad ter. occur. ei vir q daz q demoniū hēbat iaz tpibꝰ multis. AVGV. De cō. euā. Qꝝ matthēꝰ duos dic fuisse demōiacos. marcꝰ & lucas āt vnū ꝓmemorāt: intelligas vnū eoꝝ fuisse psone alicuiꝰ clariozis & famosiozis quē regio illa maxīe dolebat: & p cuius salute plīmum satagebat. Hoc volētes significare duo euāgeliste solū ꝓmemorandū iudicauerūt: de quo facti huius fama latiꝰ p̄clariusq̄ fragrauerat. CHRY. Ut lucas elegit ex illis duobꝰ cuz q senioz erat. vñ flebiliꝰ narrat eiꝰ īfortuniū cū subdit: Et vesti. ñ idue. neq̄ ī do. ma. sz in mo. Uisitāt āt ōmones mortuoꝝ sepulchra: volētes ibuere homines piculosa doctria: q. s. mortuoꝝ aīe demones fiunt.

CYRIL. Qꝝ āt nudus petebat ōfunctoꝝ sepulchra: demoniace ferocitatis erat idiciū. pmittit āt quosdā dispēsatiue deꝰ subesse ōmonibꝰ: vt nos ppendamꝰ p eos q̄les sūt demões erga nos: vt rēnuamꝰ eis subyci velle: & sic vno patiēte edif: canť q̄plures. CHRY. Qꝝ vo hoīez cū ppli fatebanť accesserūt demões diuinitatē p̄dicātes ipi: quā et mare sua trāqllitate clamauerat. vñ segtur: Js vt vidit iesuz ꝓci. añ il. & excla. vo. ma. & dixit. CYRIL. Attendas hic timoꝝ annexū audacie & desperationi multe. signū enī diabolice despationis est in audiēdo dicere. Quid mihi & tibi est iesu fili dei altissimi: Timoris ꝓ vo cū p̄cať. Obsecro te ne me torqueas. Sz si nosti eū eē filiū dei altissimi: fateris cū deū ccli & terre: & eoꝝ q̄ ꝓtinētur in eis. Qualr igit nō tua immo sua vsurpas: & dicis: Quid mihi & tibi: Quis aūt principū terrenoꝝ oīno sustinebit a barbaris lacessīri suo subiectos ipio: vñ segť. Precipie. n. spi. īmu. vt exi. ab hoīe. Et necessitatē p̄cepti oūdit subdēs: Multis. n. tē. arri. il. & vī cie. ca. & cōpe. custo. & ru. vin. age. a ōmo. ī dekto. CHRY. Uñ qz nēo audebat demoniacū tenere: ipse xps ad euz vadit alloq̄ns ipm. Segť. Interroga. au. il. ie. di. Nō ti. no. ē: Nō velut inscius nomen ingrit: sz vt confessa peste quā tolerabat: virtus curantis gratioz emicaret. BEDA. Sed & nostri tpis sacerdotes qui per exorcismi gratiā demones eycere nouunt: solent dicere patientes non aliter valere curari: nisi oē qō ab īmundis spiritibꝰ vigilātes dormiēteue ptulerint ꝓfitendo patenter exponāt: & maxime q̄ corpis humani concubitū petere se ac patrare cōfingūt. vñ & h cōfessio subdīt. At ille dixit: Legio. qz itra. demo. mul. in eū.

GREGO. nisenus. Imitātes gdaz demones supnas milītias & legiones angelicas dicunt se legionē: sicut & eorum princeps dicit se positurum thronū sup astra: vt fiat altissimo silis. CHRY. Postq̄ aūt dñs supuenerat demonibus creaturā dei pturbantibus putabāt eū ppter excessuz eoꝝ q̄ fiebāt nō expectare tps supplicy: & qz culpā differi nō poterāt: instāt ne cito sustineāt penā. vñ segtur. Et rogabāt ne im. il. vt in abyss. irēt. THEOPHI. Qꝝ quidē postulāt demones volētes adhuc cū hoībꝰ ꝓuersari. CYRIL. Hoc aūt palā est q̄ emule caterue maiestatis diuine: ieffabili potētia saluatoris detrudebanť ad inferna. MAXI. Statuit aūt deus vnicuiq̄ maneriei pctoꝝ ꝓsonā penā: gehēnā ignis ppter carnis incēdiū: stridoꝝ: dētiū propter rissum lasciuū: itolerabilē sitim ppter voluptatē & crapulaz: puigilē vermē ppter obliquū & malignū coꝝ: caligine ppter tuā ppter ignoātiā & fallaciā: lymbū abyssi ppter supbiā: vñ demonibꝰ tanq̄ supbis abyssus delegať. Segtur. Erat aūt ibi greꝝ mul. poꝝ. pascētium in mōte. AVGV. de cō. euā. Qꝝ marcꝰ dixit circa montē fuisse gregē porcoꝝ: lucas aūt in mōte nō repugnat. greꝝ. n. porcoꝝ tā magnus fuit: vt aligd eius eēt in mōte aligd circa montē: erāt. n. duo milia porcoꝝ sicut marcus exp̄sit. AMBRO. Demones aūt celestis luminis claritatē sustinere nō poterāt: vt q oculos dolēt radios solis ferre nō possunt. CYRIL. Et iō turba īmūdoꝝ spirituū petit mitti in ꝓximē sibi gregē īmūdoꝝ porcoꝝ. Sequitur. Et roga. eum: vt pmit. eos in il. ingredi.

ATHA. in vita antony. Qꝝ si sup porcos ptātē non hūt multo magis nullum habēt dominiū ꝓtra hoīes factos ad imaginē dei. oportet ergo deum solū timere: ptēnere aūt illos. CYRIL. Dñs aūt ꝓcessit eis potestatē vt hoc iter ceteris fiat nobis cā salutis & roboris spes. Sequitur. Et pmisit illos. Cōsiderare ergo oz q̄ demones prauī sunt & hostiles his qui eis sunt subditi: vt pōt patere ex eo q̄ precipitauerūt & suffocauerūt in aquis. vñ segtur. Exie. ergo demo. ab ho. & itra. in poz. & ipe. abyt greꝝ p pceps ī sta. & suffo. est. Et ideo ꝓcessit eis xp̄us petētibus: vt ex euētu appareat q̄ sint crudeles. Erat etiā necessariū ostēdere filiū dei, puidētiaꝝ reꝝ hre nō minus q̄ pater: vt eq̄litatis decoꝝ in vtroq̄ appareat. TYTVS. Fugā aūt pastores arripiūt: ne cū porcis pirēt. vñ segť. Qō vt vide. fa. q pasce. fu. & nūcia. ī ciui. & vil. & bꝰ ter. roꝝ ciuibꝰ ītulerūt. Duxit aūt eos ad saluatoꝝ dāni necessitas. Segtur. Exie. au. vide. qō fa. est: & ve. ad iesum. Ubi ꝓsidera q̄ dū deus hoīes punit in rebꝰ ꝓfert bñficiū aīabus. Cū aūt pfecti eēnt: viderūt sanū eū q iugiter vexabat. Segtur. Et inue. ho. se. a quo demo. exi. vestitus. Qui antea ꝓtinuo nudus erat: ac sana mēte ad pedes eius, nō. n. discedit a pedibꝰ a qbꝰ est nactus salutē: & sic agnoscētes signū: mirati sūt passionis remediū: & obstupuerūt in facto. Segtur. Et timuerūt. Hoc aūt fcm partī visu cōperūt parti ꝓbis audiuerāt. Segtur. Nūciauerūt aūt illis q vidērāt quō sanus fcūs est a legione. Oportebat aūt eos supplicare dño ne īde recederet: sz custos eēt regionis ne demones haberēt accessū ad eos: sz pre timoꝝ ppriā salutē amiserūt: rogātes saluatoꝝ recedere. Segť: Et rog. il. om. multitu. regiōis geraçenoꝝ vt discederet ab ipis: qꝝ timoꝝ magno tenebanť. THEO. Timebāt enī ne itez dānū aliquod paterenť: sicut passi fuerant ī submersione porcoꝝ.

CHRY. Attendas aūt christi humilitatē: postq̄ enī collatis a se talibꝰ beneficys emittebāt eū: nō obstat sz discedit: eos q seipsos īdignos sua doctrina, pmulgauerāt relinq̄ēs. Sequitur: Ipse aūt ascēdēs nauī reuersus est. TYTVS. Sz eo discedēte ille q passus fuerat a saluatoꝝ nō discedit. Sequiť: Et rogabat illū a quo demonia exierāt: vt cū eo esset. THEOPHI. Nā sic exptus timebat ne forte elōgatus la iesu rursus demonibus esset paratus: dominus autem ostēdit ei q̄ q̄uis non sit cum eo p̄sentialiter: tamē potest eum gratia sua ptegere. Sequitur enim. Dimisit aūt eū iesus dicens: Redi in domū tuā: & narra q̄ta tibi fecit deus. Non autem dixit. Quanta tibi feci ego.

formam prebens humilitatis: vt rectitudines nostras referamus in deum. TYTVS. Nec tñ prevaricatur in lege veritatis: quicqd. n. filius operatur: pater operatur. Cur ãt qui vbiqꝫ oẽs liberatos mõebat nulli dicere: huic liberato a legione dicit: narra q̃sta tibi fecit deus: qz. s. tota regio illa deũ ignorabat irretita cultibꝰ demonũ. Uel verius: qñ quidem ad patrẽ retorquet miraculũ dicit: Narra: cũ vero logtur de seipso monet nulli dicere. Ille ãt qui liberatus ẽ a demonibus: nouerat deũ esse iesum: ꝛ iõ predicauit quanta fecit illi iesus. Sequitur. n. Et abyt p vniuersaꝫ ciuitatẽ pdicãs q̃sta illi fecit iesus. CHRY. Et sic illos qui se indignos sua doctrina promulgauerant derelinquẽs: statuit eis eũ i magistrũ q fuerat demõibus liberatus. BEDA. Mystice ãt gerasa significat nationẽ gentium q̃s post passionẽ ꝛ resurrectionez suam dñs per pdicatores visitauit. vnde gerasa vel gergesi vt quidã legũt: interptatur colonũ eyciens. i. diabolũ a quo prius incolebaꝫ: vel aduena propi quans qui prius longe erat. AMBRO. Lz ãt discordet numerus curatorꝫ a xpo ſm lucam ꝛ matthеum tñ cõcordat mysterium. Ut. n. iste q habebat demoniũ populi gentilis est figura: duo quoqꝫ illi similiter figurã populi gẽtilis accipiunt: qñ cũ tres filios noe generauerit: sem: cham: ꝛ iapheth: sem tñ modo familia in possessionẽ accita est dei: ꝛ ex duobus illis diuersaꝫ nationuꝫ populi pullularunt: q multis iquit tpibus habebat ꝺmoniũ: vt pote q a diluuio vsqꝫ ad aduentum dñi vexabaꝫ. Nudus ãt erat: qz tegumentũ nature sue ꝛ virtutis amisit. AVGV. de que. euã. In domo non habitabat: hoc est in ꝺscia sua nõ requiescebat. In monumentis manebat. i. in mortuis opibus hoc est peccatis delectabaꝫ. AMBRO. Uel qd sunt corpora pfidorꝫ: nisi q̃dã sepulchra i q̃bus dei verba ñ habitãt: AVGV. de que. euã. Quod ãt cõpedibus ferreis ꝛ catbenis ligabatur significat graues ꝛ duras leges gentiũ: quibus ẽt in eorum republica peccata cohibenꝫ: q ãt vinculis talibus diruptis agebaꝫ a demonio in desertum: significat q ẽt ipsis transgressis legibꝰ ad ea scelera cupiditate ducebaꝫ: que iã vulgarẽ ꝺsuetudinẽ excederet. q vero in eo legio demonũ erat: significate sunt gentes que multis demonibus seruiebant. q in porcos pascentes in montibus demonia ire concessa sunt: significat ẽt imundos ꝛ supbos hoies q̃bꝰ demonia dñanꝫ pp idolorꝫ cultus. AMBRO. Porci. n. bi sũt: q imundorꝫ vsu aĩaliuꝫ vocis ꝛ rõis exptes: luculẽtis vite sue actibꝰ: nãliuꝫ coinquinauerũt ornamẽta vtutũ. AVGV. de que. euã. Qz ãt i stagnũ pcipitati sunt: significat q iã clarificaꝫ ecclesia: ꝛ liberato pplõ gẽtium a dñatione demoniorꝫ in abditis agũt sacrilegos ritus suos q xpo credere noluerunt: ceca ꝛ pfunda curiositate submersi. AMBRO. Impetu ãt ferunꝫ inpceps: qñ nulli meriti ꝺtem platione reuocanꝫ: sz tanq̃ de supioribꝰ ad iferioza p ipsa bitatis pcliue detrusi: iter fluenta mũdi huius itercluso pereũt spũs cõmeatu. Neqꝫ. n. in bis q fluido estu voluptatis hucatqꝫ illuc ferunꝫ illi spũs pt esse vitale cõmerciuꝫ. Uidemus igitꝫ: qz hõ ipse sue ẽ auctor erũnc: nam nisi qs porci more vixisset: nunq̃ accepisset in eũ diabolus ptãtez: aut si accepisset nõ vt pderet: sz vt pbaret. ꝛ fortasse diabolus qz post dñi aduentũ bonos iaz depdari non poterat: non oĩuꝫ hoĩum sz leuiũ querit interitũ: vt latro non armatis sz insidiaꝫ inermibus. Uiderũt hoc magistri gregum ꝛ fugerũt: Neqꝫ. n. vel philosophie professores vel prĩcipes synagoge percuntibus populis possunt ferre medicinã. solus est christus q aufert peccata pplorꝫ. AVGV. de que. euã. Uel q porcorꝫ pastores fugientes ista nunciauerunt: significat quosdã primates impiorꝫ tanq̃ christianam legem fugientes: potentiam tñ eius per gentes stupendo ꝛ mirando pdicare. q ãt gerasteni cognoscentes quod factum est: rogant iesum vt ab eis discederet magno timore perpulsi: significat magnitudinẽ vetusta suauitate delectatã: honorare qdẽ: sz nolle pati christianã legẽ: dũ dicunt q eam iplere nõ possunt. Admirantes tamen fidelẽ populum a pristina pdita conuersatione sanatũ. AMBRO. Uel in gerasenorum ciuitate species synagoge videt existere qui rogabãt vt discederet: quia timore magno tenebantur. Infirma. n. mens non capit dei verbum nec põt pondus sustinere sapiẽtie. Et ideo diutius molestus nõ fuit: sed ascendit ab iferioribus ad superiora. synagoga. s. ad ecclesiã: ꝛ egressus est p stagnũ. nemo enim de ecclia ad synagogam sine piculo transit salutis: sed ille qui de synagoga ad ecclesiam trãsire desiderat: crucẽ suam tollat: vt discrimẽ euadat. AVGV. de con. euan. Qz autẽ ille sanatus cupit iam esse cum christo: ꝛ dicitur ei. Redi in domum tuam: ꝛ narra quanta tibi fecit deus: sic intelligitur: vt sic quisqs itelligat post remissionẽ peccatorum redeundum sibi in conscietiam bonam sicut in domum ꝛ seruiendum euangelio propter aliorum salutem: vt deinde cum christo requiescat: ne cuꝫ prepropere vult esse cum christo negligat mysterium predicationis fraterne redemptioni accomomdatum.

¶ Factũ ẽ aũt cũ rediisset iesus excepit illũ turba. Erãt aũt oẽs expectãtes eũ. Et ecce vẽit vir cui nom̃ iairꝰ: ꝛ ipe princeps synagoge erat: ꝛ cecidit ad pedes iesu rogãs eũ: vt introiret i domũ eiꝰ: qz vnica filia erat ei fere ãnorũ duodeci: ꝛ hec moriebaꝫ. Et cõtigit dũ iret: a turbis oppremebaꝫ. Et mlier q̃dã erat i fluxu sãguis ad ãnis duodeci: q̃ i medicos erogauerat oẽz substãz suã: nec ab vllo potuit curari. Accessit retro ꝛ tetigit fibriã vestimẽti eiꝰ: ꝛ pfesti stetit fluxꝰ sãguis eiꝰ. Et ait ihs Quis ẽ q me tetigit? Negãtibꝰ aũt oibꝰ dixit petrꝰ ꝛ q cũ illo erãt: Preceptor: turbe te oppriműt ꝛ affligũt ꝛ dicis qs me tetigit? Et dixit ihs: Tetigit me aliquis? Nam ꝛ ego noui virtutẽ de me exisse. Uidens autez mulier: quia non latuit: tremens venit ꝛ procidit ante pedes eiꝰ: ꝛ ob quã causam tetigerit eum indicauit coram omni populo. ꝛ quẽadmodũ cõfesti sanata sit. At ipse dixit ei. Filia fides tua te saluã fecit. Uade i pace.

AVGV. de con. euã. Post narratũ apud gerasenos miraculum: transit ad narrandũ de archisynagogi filia dicẽs: Ea. est au. cum re. ie. exce. il. tur. Erant ãt om. expec. eum.

THEOPHI. Simul quidem pp doctrinaz ꝛ pp miracula. AVGV. de con. euan. Qz vero adiungit: Et ecce vir cui no. iairus. non continuo factum accipiendum est: sz prius illud de conuiuio publicanorum: sicut narrat matthеus: cui rei sic coniungit hoc. vt non possit aliud factum consequenter intelligi. TYTVS. Est ãt positum nomen iudeorum causa qui tunc nouerunt quod accidit: vt nomẽ demonstratio miraculi fiat. Accessit ãt non aliquis infimorꝫ sed princeps synagoge: vt magis obturarentur iudeorum ora. vnde sequitur. Et ip. prin. syna. erat. Accessit autem ad christum cã necessitatis: vrget. n. aliquando dolor ad agendum ea que decent ſm illud psalmi: In chamo ꝛ freno maxillas eorꝫ constringe: qui nõ approximãt ad te. THEOPHI. Unde necessitate instante cecidit ad pedes eius. Sequitur Et ceci. ad pe. iesu. Decebat autẽ vt absqꝫ necessitate cogente caderet ad pedes eius: ꝛ cognosceret ipm deum esse. CHRY. Sed considera eius inertiaz: q̃rit. n. a christo vt in domum veniat: Sequitur: Rogans eum vt intra. in do. eius ignorans scilz q absens poterat liberare. nam si

sciuisset:dixisset sicut centurio.Dic verbo & curabit filia mea.
GRECVS.Causa aut aduentus ei⁹ ponit cū subdit.Qz
vni.fi.erat illi.domus fundamentū successio generis:Sere
annoz.xy.i ipso.s.floze etatis:& hec moziebat.pro thalamis
efferēda ad tumulū.CHRY.Aduenerat autez dns:nō vt
iudicaret mūdū:sed vt saluaret.q̄propter nō examinat di/
gnitatē petētis:sed equanimiter arripit opus sciēs q⁹ mai⁹
erat futurū eo qō q̄rebat.vocabat aut ad remediū egrotā
tis:nouit ātem se suscitaturū ia mortuā & ipsum terrenis firmā
spē resurrectiōis. AMBRO.Suscitatur⁹ aut mortuam
ad faciēdū fidē:emozuissam ante curauit:sic vt & resurre/
ctio tpalis in passione dni celebrabat:vt ppetua illa creda/
tur.Et ecce vir qui erat archisynagogus:& ipse.
tigit duz iret a turba cōprimebat. CYRIL.Qō
maximū erat indiciū q⁹ verā carnē induerat:& oēm sculca/
ret superbiā.neq;.n.a lōge sequebant:sed eum circūdabant.
GREGO.Quedā aut mulier graui morbo detēta:ob cu
ius infirmitatis curā medici oēs diuitias suꝫpserant:solā
spē in tāta diffidētia reperit:vt ꝓcideret dño. de q̄ segtur:
Et mulier que erat in flu.san.ab an.xy.que in me.ero.om.
sub.suam nec ab vl.po.cu.ac.retro. TYTVS.Qualr aut
nō est digna ꝑconio hec mulier:q̄ viri⁹ extīctis corporeis
ob ꝓtinuū sanguinis fluxū:& tanto ppl̄o ꝓcurrēte circa illū
affectu roborata & fide petierat ppl̄z:& retro latēs tetigerat
fimbriā vestimēti.Segtur.Teti.fim.vesti.ei⁹. CYRIL.
Neq;.n.licebat īmūdis vel tāgere quēq̄ scōz:vel appropī
quare viro scō. CHRY.Ritu aut legis huiusmodi passio
reputabat īmūditia magna.alr etiā.Nōdū.n.nec ipsa ha/
bebat dignā opinionē de eo:nō.n.putauisset latere:sed tū
ꝓfisa de sanitate accedit. THEOPHI.Sicut aut cū ali
qs oculū lucerne lucēti adhibet aut igni spinas statim ope
rant:sic qdē q fidē affert potēti curare statī curationē ꝓse/
quit.Et ꝓfe.ste.flu.san.eius. CHRY.Nō aut sola vesti/
mēta ipsi⁹ mulierē saluauerunt:nā & milites sortiti sunt ea
itra se:sz fidei ei⁹ intētio. THEOPHI.Credidit.n.& sal
uata est:& vt ꝓgruū fuit ꝑmo tetigit xp̄z itellectualr:deīde
corporalr. GRECVS.Audiuit aut dns tacitas mulieris
ꝓsiderationes & tacēs liberauit tacētē:passus sua spōte sani/
tatis rapinā:sz postea miraculuz publicat.vñ segtur.Et ait
ihesus:qs est q me tetigit:. CYRIL.Non enim latuit dnz
ppetratū miraculū:sz q cūcta cognoscit:q̄si nesciret iterro/
gat. GRECVS.Nesciētib⁹ aut discipulis qō q̄rebatur
sz putantib⁹ de simplici quodā tactu dicere:dñi q̄stioni re/
spondēt.Sequitur.n.Negantib⁹ autē om.di.pe.& qui cū il
lo erant:ꝑceptor turbe te comp̄.& affli.& dicis quis me te/
tigit:Et ideo dns tactū sua responsione distinguit.Sequi/
tur enim.Et dixit illis ihesus.Teti.me ali.sicut etiā dicebat
Quis habet aures audiēdi audiat.q̄uis oēs habeāt huius/
modi corporalē auditū:sz nō est vere audire si audiat īcau/
te:nec vere tāgere:si ifideliter tangatur. CYRIL.Pro/
palat autē ꝓsequēter qō factū est:cum subdit.Nā & ego no
ui virtutē de me exisse.Materialius respondet xp̄z opinio/
nē audiētium.hic tamē nobis manifestat q⁹ ipse verus est
de⁹:& ex eo qō ꝑdigialiter factū est etiā ex ꝑmonib⁹. trāscē
dit.n.naturā nostrā & forsan angelicā posse quenq̄z virtutē
emittere q̄si a ꝓpria nā.Cōuenit aut hoc soli supme natu/
re:nulla nāq̄ creatura aliquā gerit sanādi ptātē vel etiā
aliqua alia.s.miracula faciēdi:sz diuinitus ꝑstitā.nō.n.am/
bitione glozie nō dimisit latere diuine virtutis ostensionē
qui multotiēs ꝑceperat taceri sua miracula:sz quia specta/
bat ad vtilitatē eoz qui vocabantur per fidē ad gratiam.
CHRY.Primo.n.soluit femineum metum:ne remoz/
sum conscientie pateretur q̄si surripiens grāz.Secūdo coz
rigit eam:qz latere putauerat.Tertio fidem eius exprimit
cunctis:vt & alq imitentur.proditq̄z nō minus miraculū re
tētione sanguinis:duz oñdit sibi cūcta patere. CYRIL.
Insup ꝓncipē synagoge psuadebat īdubitabiliter credere
q⁹ a laqueis mortis eripiet filiā eius. CHRY.Ob hoc aut
dns non statī eā manifestauerat:vt ostenso q⁹ oīa sibi līgnt
faciat mulierez ꝑdicare:qō factū est:vt suspitione miracu/
luz careat.vñ segtur:Videns aut muli.qz.non la.eū tre.ve/
& ꝓci.añ pedes eius:& ob quā cām teti.eū indi.co.om.po.&
quēad.ꝓfestim sa.sit. ORIGE.Eādem aut sanitatez quaz
nacta est mulier ex ꝓtactu vbi ꝓfirmauit saluatoz. vñ seg/
tur:At ipe dixit illi:fi.fi.t.te.sal.fe.vade ī pace.i.esto sana a
tuo flagello:& sanat gdez prio ꝑ fidē aīam:deīde vo corp⁹.
TITVS.Uocat aut filiam iā fidei cā sanataz. fides enis
gram adoptionis ipendit. EVSE.in ecc.histo. Dicunt aut
hanc mulierē in pameade q̄ est cesarea philippi:vñ fuit ori
unda statuisse triūphos insignes collati sibi būficy a salua
toze:stabat nāq̄ sup altā basiz ad limina domus eius eneu
simulacrū mulieris flexis genibus: manibusq̄ iunctis q̄si
ꝑcareť:ex cuius opposito aliud erectū simulacruz ad istar
viri:eiusdēq̄ materie amictū diploide & manū versus mu
lierē extendens:añ cuius pedes sup ipsam basiz aliena spe
cies plante orta:q̄ vsq̄ ad ence diploidis oras ptingēs me/
dicina oīum passionū esse ferebat. Hanc aut statuā dicebat
repsentare xp̄m:quā maxīus destruxit. AMBRO.My
stice aut reliq̄rat in gerasenis synagogā xp̄s:& que sui non re
cepant:recepimus alieni. BEDA.Uel in fine seculi dns
est ad iudeos rediturus:atq̄ ab eis ꝑ fidei ꝓfessionē liben/
ter excipiendus. AMBRO.Que aut putamus synagoge
principē:esse nisi legē cuius ꝓtemplationez dns synagogas
nō penitus dereliqt. BEDA.Uel ꝑnceps synagoge moy
ses intelligit:vñ bene iairus.i.illuminās vel illūinatus vo
cat:qz q accipit vba vite dare nobis & ꝑ hoc ceteros illumi
nat.& a spūsancto illuminat.Cecidit aut archisynagogus ad
pedes iesu:qz legislatoz cū tota patrū ꝓgenie xp̄z in carne
apparentē longe sibi ꝑferendus esse cognouit. Si.n.caput
xp̄i deus:ꝓuenienter pedes accipiendi sunt incarnatio:qua
terrā nre mortalitatis tetigit.rogauit aut intrare in domum
eius:quia eius videre desiderabat aduentuz. Filia autem
vnica eius est synagoga:q̄ sola legali est institutione cōpos
ta:q̄.xy.etatis anno:hoc est tpe pubertatis appropinquāte
moziebat:qz nobiliter a ꝓphetis educata:postq̄z ad intelli
gibiles annos puenerat:ī q⁹bus spiritales deo fructꝰ gigne
re debebat:subito errozꝫ languoze ꝓsternata:spiritalis vite
viā amisit.& si xp̄s non succurreret corruisset in mortē. Ad
puellam aut sanandā pergens dns a turba cōprimitur:qz ge
ti iudee salutaria monita ꝑbens:carnaliuz populoz est co/
suetudine grauatus. AMBRO.Ad banc aut principis fi/
liam dū properat dei vbuz vt saluos faceret filios ifrl:ecca
ecclesia ex gentibus congregata que inferiozuz lapsu crimi/
nuz deperibat:paratā alys fide pripuit sanitatē. BEDA.
Dupliciter aut sanguinis fluxus ꝑt itelligi:hoc est & sup ido/
latrie prostitutiōe:& super his que carnis & sanguinis oble/
ctatione patrantur. AMBRO.Quid aut sibi vult q⁹ hec
principis filia annoz duodecim moziebatur: & mulier ista
fluxu sanguinis ab annis duodecim laborauit:nisi vt intel
ligat:qz q̄diu synagoga viguit.laborauit ecclesia. BEDA.
Una.n.pene seculi etate synagoga ī patriarchis nasci cepit:
& gentiliū nationez idolatria fedauit. AMBRO.Sicut
aut illa in medicis erogauerat oēm substātiam suam:ita cō/
gregatio gentiū amiserat oīa dona nature. BEDA.Me
dicos aut intellige siue falsos theologos siue philosophos:le
gūq̄ doctoꝛes secularīū:q multa de virtutibus vitysq̄ dis/
serentes:vtilia se viuendi instituta mortalibus dare ꝓmit
tebant:seu ipsos īmundos spūs:q velut boibus ꝓsulendo:sc
pro deo colendos ingerebāt:q⁹ audiēdis gētilitas: q̄to
magis naturalis industrie vires expenderat: tanto minus
potuit ab iniquitatis sue sorde curari. AMBRO.Audi/
ens autem egrotare populū iudeoruz: sperare cepit salutis
sue remediuz.Ips venisse cognouit:quo medicus adesset

de celo:surrexit vt occurreret fide promptior:pudore pta/
etior.B.n.ē pudoris ⁊ fidei agnoscere īfirmitatē:nō ōspare
veniā:verecunda g̃ fimbriā tetigit:fidelis accessit:religiosa
credidit:sapiēs sanatā se esse cognouit:sic scā plebs gētiū q̃
deo credidit:pctiñ erubuit vt oesereret:fidē detulit vt cre
deret:deuotionē exhibuit vt rogaret:sapiētiā iduit vt sani/
tatē suā ipsa sentiret:fiduciā sūpsit:vt fateret q̄ ꝓpinquisset
alienū. Retro aūt tāgit xp̃us:qz scriptū est. Post dñz deū
tuū ambulabis. BEDA. Et ipe ait. Sigs mihi ministrat:
me sequat̃.siue qz pñtē in carne dñz nō vidēs:vel qz pactis
dispēsatiōis sacris p fidē cepit vestigia ei⁹ subseq. GRE/
GO.iy.moza. Premēte aūt turba vna redēptorē nr̄z mu/
lier tetigit:qz carnales qqz in eccl̃ia eū cōprimūt a quo lō/
ge sūt:⁊ soli tāgūt q huic veraciter humiles adiūgunt. Tur
ba igit̃ pmit:⁊ nō tāgit:qz ⁊ ipoztuna est p pñtiā:⁊ absens p
vitā. BEDA. Uel vna credula mulier dñz tāgit:qz q di/
uersis hereslb⁹ iozdinate affligit̃:solo catholice eccl̃ie coz/
de fidelr q̃rit̃. AMBRO. Nō.n.credūt q cōprimūt:cre/
dūt q tāgūt.fide tāgit̃ xp̃us:fide videt̃. Deniqz vt fidē cre/
dētis exprimeret dicit. Ego cognoui vtutē de me exisse:qō ē
euidēt⁹ idiciū:qz nō ītra politatē ꝺditionis humane atqz
ītra cozpis claustrū diuinitas coartata ē:sz vltra fines nr̄e
mediocritatis virtus exundat eterna:non.n.humana ope
plebs gētiū liberat̃:sz dei mun⁹ est ꝯgregatio nationū:que
etiā breui fide misericoꝺiā inclinat eternā. Nā si ꝓsidere/
mus q̃ta sit fides nr̄a:⁊ itelligam⁹ q̃t⁹ sit dei filī⁹:videm⁹
qz cōparatiōe eius fimbriā tm̄mō tāgim⁹:supioza vo vesti/
mēti ei⁹ nequim⁹ attīgere. Si igit̃ ⁊ nos curari volum⁹:fi/
de tāgam⁹ fimbriā xp̃i:nō aūt latet eū q̃cūq̃ tetigerit. Bea
tus q extremā ptē vbi tetigerit:nā totū qs pōt ꝓphēdere:

¶ Adhuc illo loquente venit quidam ad princi/
pez synagoge dicēs ei:quia mortua est filia tua:
noli vexare illum. Jesus aūt audito hoc verbo re
spondit patri puelle: Noli timere: Crede tm̄ ⁊
salua erit. Et cum venisset domū nō permisit i/
trare secū quenquā nisi petrū ⁊ iacobū ⁊ ioānē
⁊ patrē ⁊ matrē puelle. Flebant aūt oēs ⁊ plā/
gebant illam. At ille dixit: Nolite flere. Non est
mortua puella:sed dormit. Et deridebāt eū: sci
entes quia mortua eēt. Ipse aūt tenēs manū ei⁹
clamauit dicēs: Puella surge. Et reuersus ē spi
ritus ei⁹ ⁊ surrexit cōtinuo. Et iussit illi dare mā
ducare. ⁊ stupuerunt parentes eius:quibus pre
cepit ne alicui dicerent quod factum erat.

CHRY. Opportune dñs expectabat puelle mortem:vt
ꝓpalaret resurrectiōis miraculū:ꝓpter qō ⁊ tardi⁹ icedit.
⁊ logtur cū muliere diutius vt archisynagogi filia expira/
ret.⁊ bui⁹ aduēt⁹ nūcy aduenirēt.vñ dr̄. Adhuc illo loquē
te ve.q.ad pn.fyna.di.ei qz moz.est fi.tu.no.vex.il. AV/
GV. de cō.euā. Sz cū matthe⁹ archisynagogū nō mortu/
rā filiā suā narret dño nūciasse:sz oīno defunctā.lucas aūt
⁊ marc⁹ nōdū mortuā:vsqz adeo vt dicant venisse postea q
mortuā nūciarent:ꝓsiderandū est ne repugnare videat. Et
itelligendū est breuitatis boc cā mattheū poti⁹ dicere vo/
luisse:rogatū eē dñz vt faceret qō eū fecisse mānifestū ē:vt.s.
mortuā suscitaret. Attēdit.n.nō verba pris de filia sua:sed
qō est potissimū volūtate. Sane si aly duo vel quisqz eoꝝ
prem cōmemoꝛasset dixisse:qō veniētes de domo dixerūt:
vt iam nō vexaret ihesus:qz puella mortua fuisset:repugna
rēt eius cogitatiōi vba q̄ posuit mattheus. Nūc vero illud
nūciantib⁹ ⁊ phibētibus ne magr̄ veniret:non legit̃ q ipse
ꝓfecta erit.vñ dñs nō diffidentē reprehēdit:sed credētē ro/
bustius ꝓfirmauit.vñ sequit̃: Jesus āt au.hoc ver.resp.pa.
pu.no.ti.sz crede tm̄: ⁊ salua erit. ATHANA. Fidem
dñs exigit ab īuocantib⁹ eū:non qz īdiget adminiculo alio
rū:ipse nanqz ⁊ dñs ⁊ largitoz est fidei. Sz ne videret̃ ex ac
ceptiōe pſonaꝝ sua dona ꝓferre:oñdit q̄ credētib⁹ fauet:⁊
ne sine fide accipiāt bñficia:⁊ ea p īfidelitatē aboleāt.vult
.n.bñfaciēs durar̄ grāz:⁊ sanās īcōcussū pmanet̃ remediū.
THEO. Mortuā āt suscitatur⁹ eiecit oēs:q̄si nos docēs
absqz inani gl̃a eē:⁊ nihil ad demōstrationē facere:⁊ q̄ cū
qs dz miracula ꝑpetrare ñ decet ipz eē in medio plīmoꝝ:
sz solitariū:⁊ ab alys separatū. vñ sequit̃: Et cū pue.ad do.
nō pmis.intra.secū quēq̃ nisi petrū ⁊ ioannē ⁊ iacobū:⁊ pa
trem ⁊ matrez puelle. Solos autem hos intromisit tanq̃
discipulorꝝ vertices:⁊ potētes miraculū occultare. nō enīz
volebat ipz añ tps pluribus reuelari: forte pp inuidiam iu
deoꝝ. Sic ⁊ cū qs nobis inuidet:ñ debemus iusticias nr̄as
ei reuelar̄:ne ei maioris iuidie occasio tribuat̃. CHRY.
Ceteros aūt discipulos nō assumpsit: ꝓuocās eos ad appe/
titū maiorez:ob id quoq̃ q̄ nōduz erant plene dispositi:vt
⁊ alȳ istos imitent̃. Assumpsit ēt parentes ī testes: ne qs di
cere posset fallax eē resurrectionis indiciū. Ad hoc ēt illud
nota q̄ deflētes exclusit a domo:⁊ īdignos oñdit hꝰ visio/
ne. Segtur.n. Flebāt.n.oēs ⁊ plangebant illā. Q̄ si tūc ex
clusit multomagis nūc: tunc.n.nōduz patuerat in somnuz
morte fuisse ꝓuersā. Nullus ergo de cetero se ꝓtendat inim
riā inserens xp̃i victorie q̄ supauit morte ⁊ eaz in somnum
ꝓuertit:ad cuius ostēsionez subdit̃. At ille dixit: Nol.fle.ñ
ē.n.moz.puel.sz dormit. Oñdens singula sibi fore ī prōptu
⁊ q̄ eā vuificaret:q̄si suscitaret in sōno:nihilomin⁹ tñ de/
ridebāt euz. Segtur.n. Et deridebant eū scientes qz moz/
tua eēt. Quos nō obiurgauit:nec derisionē repssit:vt ēt de/
risio fiat mortis indiciū.naz qz vtplurimū post acta mira/
cula hoīes pseuerāt increduli:verbis ꝓphys eos puenit.vt
āt quasi pvisuz disponeret ad resurrectionis fidē tenet ma
nū puelle.vñ segtur: Ipse āt te.ma.e.cla.di.pu.surge. Cūq̃
tenuisset suscitat eaz.vnde segtur: Et reuer. est spūs eius ⁊
sur.ꝓtinuo. Nō.n.infudit aliaz aīam:sz illā eandē que expi
rauerat restituit. Nec solūmodo suscitat:īmo iubet ēt illaz
cibari. Segtur.n. Et iussit illi da.man.ne.s.phantasticū eē
videat̃ qō factuz est:nec ipse ꝓpinat:sz alys mādat. Sicut
⁊ in lazaro dixit: Soluite eū ac deinde participē mense fe/
cit. GRECVS. Deide stupefactos miraculo ⁊ pene cla/
mātes parentes cohibet ne factum ꝑdicent. Segtur.n. Et
stu.pa.e.qui.p̃ce.ne alicui dicerent qō factū erat. Oñdens
q̄ largitoz bonoꝝ est:non āt cupidus glorie: datq̃ totuz ni
hil recipiens. Qui vero venatur opeꝝ gl̃am aliqd quidem
exhibuit aliqd vero recepit. BEDA. Mystice āt saluata
a fluxu sanguinis muliere:moꝝ filia principis mortua nun
ciatur:qz dū eccl̃esia a vitioꝝ labe mundata est: ꝓtinuo sy/
nagoga pfidia atqz inuidia soluta est. Perfidia quidē:qz in
xp̃m credere noluit:inuidia vero:qz eccl̃iam credidisse do
luit. AMBRO. Adhuc aūt ⁊ seruuli principis increduli
erant ad resurrectionē quam iesus in lege ꝑdixit:in euāge/
lio compleuit. vñ dicunt: Noli vexare illū:quasi sit sibi im
possibile suscitare mortuā. BEDA. Uel p eos significāt
qui a deo destitutum synagoge statū vident: vt restaurari
posse non credant.ideoqz pro suscitatiōe illius supplicādū
eē nō estimēt. sz q̄ ipolia sūt apō hoīes.polia sūt apud deū.
vñ dñs ei dixit: Noli timere:crede tātū ⁊ salua erit. Pater
puelle cetus doctoꝝ legis accipitur:qui si credere voluerit
ēt subiecta ei synagoga salua erit. AMBRO. Itaqz cum
venisset in domum:paucos future resurrectionis arbitros
asciuit:non.n.a multis ꝓtinuo est credita resurrectio. Que
tñ tante diuersitatis est cā: Supra publice filius vidue su/
scitat̃:hic remouent̃ plures arbitri:sz puto q̄ pietas ibi dñi
declarat̃:qz vidua mater vnici filȳ nō patiebat̃ moras. est

enis forma sapientie in filio vidue cito ecclesiã creditura. In archisynagogi filia credituros gdẽ iudeos: sz ex plurib⁹ pauciores. Denicz dicẽte dño: Non ẽ mortua puella: sz dormit: deridebant eũ. Quicũcz.n. non credit: irridet. Sleant igit mortuos suos q putant mortuos. vbi resurrectionis fides est: nõ mortis spes sed getis est. BEDA. Synagoga ẽt qz sponsi leticiã qua viuere possit amisit: q̃si inter plãgẽtes mortua iacens: nec bocibz q̃re plãgat intelligit. AMBRO. Tenẽs ãt dñs manuz puelle sanauit eã: beatus.n. si cuius manus sapia teneat: inducat i penetralia sua: iubeat manducare. panis.n. celestis est dei verbũ. inde t illa sapia que dei corpis t sãguinis altaria replenit alimẽtis. Uenite ingt edite panes meos: t bibite vinũ qõ miscui vobis. BEDA. Surrexit ãt puella otinuo: qz xpo manũ porrexit: hõ a morte aie resipiscit. Sunt.n. nõnulli qui iacente tñ cogitatione peccati sibi mortẽ ꝺsciscunt. sz tales se viuificare significans dñs: suscitauit filiã archisynagogi. Alij vo ipsum maluz quod delectantur agendo mortuũ suuz quasi extra portas efferunt: t hos se suscitare demõstrans: suscitauit filium vidue extra portas ciuitatis. Quidã vo ẽt peccati cõsuetudine se q̃si sepeliẽdo corrũpunt: t ad hos ẽt erigẽdos adest gra saluatoris: ad qõ intimandũ resuscitauit lazarus q̃ttuor dies in monumẽto hãtz. Quãto ãt grauior ẽ mors aie: tanto acrior penitentis feruor insistat. vnde iacentẽ in ꝺclaui mortuã leui voce resuscitat: ꝺlatũ foras iuuenẽ plurib⁹ dictis corroborat. Ad q̃triduanũ vo suscitandũ fremuit spũ: lachrymas fudit: t voce magna clamauit. Sed t hic notãduz q⁹ publica noxia publico egent remedio: leuia petã secreta q̃unt pnia deleri. Puella in domo iacens paucis arbitris resurgit: iuuenis extra domũ turba mlta comitante suscitatur: lazarus de monumẽto vocatus multis populis innotuit.

Capitulum. IX.

Conuocatis ãt ihs duodecĩ apostolis dedit illis virtutẽ t ptãtẽ sup oia ꝺmonia: t vt lãguores curarẽt: Et misit illos ꝓdicare regnũ dei t sanare infirmos: Et ait ad illos: Nihil tuleritis in via: neq virgã: neq paz: neq panẽ: neq pecuniã: neq duas tunicas hẽatis. Et i quã cũq domũ itraueritis ibi manete: t ide ne exeatis. Et qcũq nõ recepint vos exeũtes ꝺ ciuitate illa etiã pulverẽ pedũ vroz excutite i testimoniũ supra illos. Egressi aũt circuibant p castella euãgelizantes t curantes vbiq.

CYRIL. Decebat ihs tituros ministros sacraz doctrinaz posse mira pagere t p ipsos effectus credi q⁹ cẽnt dei ministri. vñ dr: Conuocatis aũt. xy. apo. dedit illis vtutẽ t potestatẽ sup oia demonia. In quo elatum supcilium diaboli flectit: q dicebat aliqñ. Non est q ꝺdicere valeat. EVSE. Et vt p eos venet genus humanũ: nõ solum dat eis vt prauos spũs pellãt: sed etiã q̃libet ifirmitatẽ sanẽt ex eius iperio. vñ segtur. Et vt languores curarent. CYRIL. Attẽdas hic diuinã filij ptãtez nature corporali nõ ꝓuenientẽ: agere nãq miracula aderat sanctis: nõ nã: sz participatione spũs sancti. Sup hoc aũt alys ꝓcedere potestatẽ prorsus alienũ erat ab eoz virtute. Qualiter.n. posset nã creata sup spũs dona possidere dñium? At dñs noster iesus xps tanq nãlr de⁹ exist̃s ipartit huiusmodi gras gbus vult: nõ iuocãs in eos alienã virtutẽ: sed ifundens ex promptuarys proprys.

CHRY. Postq aũt satis ꝓfortati fuerãt ex eius comitiua: t cõpetes nacti sunt argumẽtũ vtutis ei⁹: mittit eos. vñ segt. Et mi. il. ꝓdi. re. dei. t san. ifir. Ubi ꝓsidera q⁹ nõ cõmittit eis aliqõ sensibile dre: sic moyses t pphe q terrã t bona terrena pmittebãt. hi vo regnũ celoz t q̃cunq continent in eo. GREGO. naçãcecus. Mittens ãt discipulos ad pdicandũ dñs multa eis iniũxit: quoz sũma est: sic eos vtuosos esse: sic ꝺstantes atq modestos: t vt breuiter loq̃r celestes: vt nõ minus pp eoz modũ viuendi q̃ pp verbũ euangelica doctrina ꝓpagaret. Et iõ cũ eris t baculi carentia t amictus singularitate mittebant. Et iõ subdit: Et ait ad illos: Nihil tuleritis in via: neq virgã neq perã: neq panẽ neq pecuniã: neq duas tũicas habeatis. CHRY. Prima qdẽ p hoc ꝺstituebat. ꝑmo qdẽ insuspectos reddẽs discipulos. secundo seqstrans eos a q̃libz cura: vt totũ studiũ adhiberẽt verbo. tertio docens eos ꝓpriã virtutẽ. Sz forsan dicet aligs cetera qdez hre rõnez: sz non hre perã i via. nec duas tunicas: nec baculũ: cuius rei cã pcipit? Uolens. s. excitare eos in q̃libz diligẽtia. Et vt loq̃r ex hoibus ãgelos faciet eos: dirimens a q̃libz cura vite vt vna sola cura deneant doctrine. EVSE. Uolens igit eos carere cupidine rez in sollicitudinib⁹ vite ptestatus ẽ hec: sinnebat. n. experimentũ fidei t aiositatis coz q habito i mãdatis extreme vitã ducere pauptatis nõ effugiũt q̃ iubent: decebat. n. eos quoddã cõmerciuz facere: t recipiẽtes salubres virtutes recõpẽsare obedietia mandatoz: t cũ milites eos faceret regni dei: accigit eos ad pugnã in hostes: monẽs colere pauptatẽ. nullus.n. militãs deo iplicat se vite secularis negocijs. AMBRO. Qualis g̃ esse debeat q euangelizat regnũ dei: ꝓceptis euãgelicis ꝺsignat: hoc est vt subtilidy secularis ãminicula nõ regrat: fideiq totus inherẽs puter quo minus ista regrat: magis posse suppetere. THEOPHI. Sic.n. ipsos mendicos mittit q⁹ neq panes ipsos portare vult: nec aliqd aliõ qbus indiget multi. AVGV. de cõeuan. Uel dñs hec possidere discipulos ac ferre noluit: non q⁹ necessaria nõ sint sustẽtatiõi huius vite: sz qz sic eos mittebat vt eis hec deberi monstraret ab illis qbus euãgelizãt credẽtibus annũciarent: vt sic securi non possiderent: neq portarẽt huic vite neccia: nec magna: nec minima. Ideo posuit ꝑm marcũ nec virgã: oñdens a fidelibus suis oia debere ministris suis nulla supflua regrentibus. Hãc ãt potestatez virge noie significauit: cũ diceret: Ne qd tollerent i via nisi virgã tñ. AMBRO. Pñt ẽt q volunt hoc ad eũ deducere tractatũ: vt spiritalẽ tñmodo locus iste firmare videat affectũ: q velut indumentũ quoddã videat corporis exuisse: non solũ ptãte reiecta ꝺtemptisq diuitys. sz et carnis ipsius illecebris abdicatis. THEOPHI. Quidaz ẽt aplos nõ portare perã neq baculũ: aut duas tunicas sicut telligũt: q⁹ nõ thesaurizent. hoc.n. pera innuit ꝓgregãs multa. neq sint iracũdi t tribulati spiritus: qõ significat baculus: neq sint ficti t duplici corde: qõ significat tunica duplex. CYRIL. Sz diceret aligs vñ eis necessaria erunt? Et iõ subdit: Et in quãcunq do. intra. ibi ma. t in. ne exeq. d. sufficiat vobis discipuloz fructus q recipiẽtes a vobis spiritalia vos ꝓcurabũt. Jussit aũt eos in vna domo manere vt nec hospitẽ grauẽt eũ. s. dimittẽdo: nec ipi gulositatis t leuitatis suspitionẽ incurrant. AMBRO. Alienũ nãq a ꝓdicatore regni celestis asserit cursitare per domos: t iuuabilis hospity iura mutare. Sed vt hospity gra deferẽda cẽseat: ita etiã si nõ recipiãtur excutiendũ pulverẽ: egrediẽ dũq de ciuitate mãdat cuz segtur. Et quicũcz nõ receperit vos exe. de ciui. illa: etiã pulverẽ pedũ ve. excu. in testi. sup illos.

BEDA. Pulvis excutit de pedib⁹ aploz in testimoniũ laboris sui q igressi sunt in ciuitatẽ t predicatio apostolica ad illos vsq puenerit. siue excutit pulvis cũ nihil ab eis accipiãt: nec ad victũ qdẽ necessariũ qui euãgeliũ sprenerit.

CHRY. Nam ꝓbabile valde est otenentes sermonẽ t patrẽfamilias se famulis benignos oñdere: vel bñdictiones coz exigere. AMBRO. Ul mediocris ẽt boni remuneratio docetur hospity: vt non solũ pacez tribuamus bo-

spitib⁹:vex etiã fiq eos terrene obũbrant delicta leuitatis receptis aplice ꝓdicatiõis vestigys auferantur. BEDA. Qui vo pfida negligẽtia vel etiã studio vbũ dei ꝓtenũt:horũ vitãda cõio est:excutiẽdus puluis pedũ:ne gestis ianib⁹ pulueri cõparãdis mẽtis caste vestigiũ polluat. EVSE. Cũ aũt pcepisset dñs discipulos suos tanq̃ milites dei diuinis vtutib⁹ z sapie monitis:mittẽs eos iudeis vt doctores: z medicos ipsi fm hoc ꝓcedebãt.vñ sequit. Egressi aũt circuibant castella.z cur.vbiq̃. Quasi doctores qdẽ euãgelizãtes:sz ẽsi medici pstãtes remedia z vba miraculis cõprobãtes.

¶Audiuit aũt herodes tetrarcha oia q̃ fiebãt ab eo:z hesitabat:eo q̃ dicẽt a qbusdã:qz ioãnes surrexit a mortuis:a qbusdã vero qz helias apparuit:ab alijs aũt qz ꝓpha vn⁹ ẽ ãtiqs surrexit:Et ait herodes. Joannem ego decollaui:Quis est aũt iste de quo ego talia audio:Et q̃rebat videre eũ.

CHRY. Multo trãsacto tpe nõ a ꝓncipio ꝓcepit herodes fcã iesu:vt pateat tibi tyrãni supbia:vñ dr. Audiuit aũt herodes tetra.oia q̃ fi.ab eo. THEO. Iste herodes erat filius magni herodis q pueros iteremit:sed ille qdẽ rex erat:iste aũt tetrarcha. Jngrebat aũt ẽ christo qs cẽt.vñ sequit: Et hesitabat. CHRY. Pctores.n.sciẽtes z nesciẽtes quẽq̃ ꝛrepitũ ptimescunt:peccatũ aũt nemine arguẽte hoiez ꝓdit:nemine accusante ꝓdẽnat:z timidũ z pigrũ reddit deliquẽtẽ.Cã ãt timoris ponit ꝓsequẽter cũ dr: Eo q̃ dicã q. qz Joãnes surrexit a mor.a q.vo qz:hel.ap.ab alys aũt qz ꝓpha vnus de ãtiquis sur. THEOPHI. Judei enĩ resurrectionẽ mortuoz expectabãt in vita carnali z in comessatiõibus z potib⁹.Sz resurgẽtes nõ erũt i carnalib⁹ actib⁹. CHRY. Cum ergo audisset herodes quibus iesus vteret miraculis ait. Joannẽ ego decollaui:qñ nõ erat ostentationis verbũ:sed cõsolantis suũ timorẽ:z persuadentis aĩe pturbate recolere q̃ ipse eũ occidit.Et qz ioannẽ decollauerat subdit:Quis aũt est iste de quo au.ta. THEOPHI.q.d.Si ioannes est z a mortuis resurrexit:videns eũ cognoscã.vñ sequit.Et que.vi.eum. AVGV.de cõ.euan. Lucas aũt hunc eundem narrandi ordinẽ quẽ marcus tenens nõ cogit credi rerũ gestaz eũdem ordinẽ fuisse. Jn his etiã verbis marco attestat.ad hoc duntaxat q̃ aly dixerint nõ herodes:ioannẽ a mortuis surrexisse:sed qz hesitantẽ cõmorauit herodẽ:intelligendũ est aut post istaz hesitationẽ cõfirmasse in aĩo suo quod ab alys dicebatur:cum ait pueris suis sicut matthеus narrat: Hic est ioannes baptista: ipse surrexit a mortuis:aut ita pronuncianda sunt hec verba matthei vt hesitantem adhuc indicent.

¶Et reuersi apostoli narrauerũt illi quecunque fecerũt:z assumptis illis secessit seorsum i locũ desertuz qui ẽ bethsaide. Quod cũ cognouissẽt turbe secute sũt illũ:z excepit eos z loquebaẽ illis ỗ regno dei: z eos qui cura indigebant sanabat. Dies autem ceperat declinare. Et accedentes duodecim dixerũt illi: Dimitte turbas vt eũtes in castella villasq̃ que circa sunt diuertant z inueniãt escas:quia hic i loco ỗserto sumus. Ait autem ad illos: Vos date illis manducare. At illi dixerunt: Nõ sũt nobis pluscq̃ qnq̃ panes z duo pisces nisi forte nos eamus z emam⁹ in omnem hanc turbã escas. Erant aũt fere viri qnq̃ milia. Ait ãt ad discipulos suos: Facite illos discumbere per ꝓuinia quiquagenos: z ita fecerũt Et discumbere fecerũt omnes. Acceptis autez quinq̃ panib⁹ z duobus piscibus:respexit in celũ z benedixit illis: z fregit z distribuit discipulis suis vt ponerẽt ãte turbas. Et mãducauerũt omnes z saturati sunt. Et sublatũ est qꝺ supfuit illis fragmentoꝛum cophini duodecim.

AVGV. de cõ.euã. Mattheus z marcus ex ꝓcedentiũ occasione narrãt quẽadmodũ sit ioannes ab herode occisus. lucas aũt q iã lõge supra de passiõe ioãnis narrauerat: postq̃ cõmemoꝛauit illã herodis hesitationẽ de dño:gsnã esset:ꝓtinuo subiungit. Et reuer.apo.nar.illi que.fecerunt.

BEDA. Nõ solũ aũt narrãt q̃ ipsi fecerũt z docuerũt:sz etiã q̃ ioãnes eis in docẽdo occupatis sit passus:vel sui vel eiusdẽ ioãnis ei discipuli renũciãt sicut matthеus insinuat.

ISIDO. Qz vero dñs viros sanguinũ abominat:z cõmorãtes cũ eis:si a ꝓꝓrys criminib⁹ nõ discedãt:post occisionẽ baptiste deseres occisoꝛes discessit.vñ segtur. Et assumptis illis secef.seoꝛ.in lo,deser.qui est bethsaide. BEDA. Est aũt bethsaida in galilea ciuitas andree z petri z philippi apostoloz ꝓpe stagnũ geneçareth. Nõ aũt timoꝛe mortis hoc egit:vt qdã arbitrant:sz parcẽs inimicis suis ne homicidio homicidiũ iũgerẽt:simul z oppoꝛtunũ sue passiõis tẽpus expectans. CHRY. Nõ aũt pus sed relato sibi qꝺ acciderat discessit manifestãs q̃ singula carnis veritatem.

THEOPHI. Jn desertũ autẽ locũ abyt dñs:qz operaturus erat miraculũ panũ:ne quis diceret:de ciuitate ꝓpe existente oblati sunt panes. CHRY. Uel vadit in desertũ locũ vt nemo sequeret. Sed nec sic plebs discessit:sz comitat ipm.vnde segtur. Qꝺ cũ cogno.turbe secu.sunt illũ.

CYRIL. Di qdẽ postulantes a demonibus liberari. Di vero languoz remotionẽ:necnõ quos eius oblectabat doctrina illũ attẽtissime visitabãt. BEDA. Jpse aũt vt potens piusq̃ saluatoꝛ excipiẽdo fatigatos:docendo ĩscios:sanãdo egrotos reficiẽdo ieiunos:q̃tũ deuotione credentiũ delectet:ĩsinuat.vnde segtur. Et excepit illos z loquebaẽ il.de regno dei:z eos qui cura ĩdigebãt sanabat. THEOPHI. Ut addiscas q̃ que fm nos est sapiẽtia diuiditur verbo z opere:z qꝺ decet dicere operata:z operari dicta. Reclinante aũt die:discipuli iam ĩcipiẽtes alioz curã habere:turbe miserẽtur.vnde sequitur. Dies autem ceperat declinare.z acce.ꝛy.z dix.illi. Dimit.tur.vt eũ.in castella villasq̃ que circa sunt diuer.z inue.escas:qz hic in loco deserto sumus.

CYRIL. Sicut.n.dcm̃ est diuersaz passionum postulabãt remedia:z qz videbãt discipuli solo nutu posse perfici: qꝺ ĩfirmi petebãt:dicunt: Dimitte eos:ne amplius anxientur. Aspice aũt exuberantẽ mãsuetudinẽ eius qui rogaẽ:nõ enim illa tm̃ largiẽ q̃ postulãt discipuli:sed sequẽtibus ipz adycit bona munifice dextre:mandans eis escas exhiberi. vnde segtur. Ait autẽ ad illos. Uos da.il.man. THEOPHI. Nõ aũt hoc dicit eoz respõsionẽ ignoraãs:sed volẽs ipsos iducere vt diceret quot panes haberẽt:z sic magnuz ostẽderet ex eoz ꝓfessione miraculũ panũ q̃titate audita.

CYRIL. Sed qꝺ mãdabaẽ ĩtolerabile discipulis erat qui nõ habebant penes se nisi quinqz panes z duos pisces vnde sequitur. At illi dixe. Nõ sunt nobis pluscq̃ qnq̃ panes et duo pisces:nisi forte nos eamus et ema.in om.hanc tur.es. AVGV. de con.euã. Jn qbus quidẽ verbis lucas in vnã sentẽtiam ꝓstrixit responsionem philippi dicentis. Ducentoz denarioruz panes nõ sufficiunt eis:vt vnusq̃sq̃ modicuz quid accipiat:z respõsionẽ andree dicẽtis. Est puer vnus hic qui habet quinqz panes hordeaceos z duos pisces:vt narrat ioannes. Quod enim ait: Non sunt nobis pluscq̃ quinqz panes z duo pisces:ad andree rettulit responsionem. Qz vo adiunxit: Nisi forte nos eamus z emamus in omnẽ hanc turbam escas:videt ad rñsionẽ philippi pertinere:nisi q̃ de ducentis denarys tacuit. quanq̃ et

in ipsi⁹ andree sñia hoc posset itelligi. Cum.n. dixisset. Est puer vnus hic q hz qnqz panes hordeaccos ⁊ duos pisces: adiũxit. Sz hec qd sunt iter tãtos: hoc est dicere: nisi forte nos eam⁹ ⁊ emam⁹ in oẽm hãc turbã escas. Ex q̃ varietate vbox: rex aũt sñiarumqz ꝓcordia satis apparet salubriter nos doceri: nihil q̃rendũ in vbis nisi loquẽtiũ volũtatẽ: cui demonstrãde iuigilare debẽt oẽs veridici narratores: cuz de hoie vel ō ãgelo vl de deo aliqd narrãt. CYRIL. Ut aũt adhuc ad magis ardua ferat miraculũ: oñdit ñ parua fuisse multitudo viroꝝ cũ sequit: Erãt aũt viri fere quinqz milia: exceptis. s. mulieribus atqz pueris: vt ali⁹ euãgelista refert. THEOPHI. Docet aũt dñs q⁹ decet cũ hospitamur aliquẽ: reclinare ipz: ⁊ oĩs ꝓsolatiõis participẽ facere. vñ segtur. Ait ãt ad disci. faci. il. discũ. p qui. gnq̃gẽos: ⁊ ita fecerũt: ⁊ discũ. fece. oẽs. AVGV. De cõ. euan. Qz lucas hic dicit: gnq̃genos iussos eẽ discũbere: marc⁹ vero gnq̃genos ⁊ cẽtenos: iõ nõ mouet: qz vn⁹ ptẽ dixit: alter totũ. vel si ali⁹ de gnq̃genis tñ cõmemorasset: alius de cẽtenis tñ: valde videret eẽ ꝛriũ: nec satis dinoscere⁊ vtrũqz dcñ eẽ. vnũ aũt ab altero: alterꝝ ab altero eẽ cõmemoratũ: ⁊ tñ attẽti⁹ ꝓsideratũ iueniri debuisse gs nõ fateat hoc ideo dici: qz existũt sepe aliq̃ eiusmodi q̃ paꝝ itendẽtibus: temere iudicãtib⁹ ꝛria videant: ⁊ nõ sint. CHRY. Et qz credẽdus erat xp̃s venisse a pr̃e factur⁹ miraculũ aspexit in celuz. vñ segtur. Ecce. aũt gnqz panibus: ⁊ duob⁹ piscib⁹ respexit in celũ. CYRIL. Hoc etiã dispẽsatiue ꝓ nobis fecit: vt discam⁹ q⁹ in ꝓncipio mẽse cũ frãgere debem⁹ panẽ: debem⁹ deo offerre ⁊ elicere sup ipz benedictionẽ supnã. vñ segtur. Et bñdixit ⁊ fregit: ⁊ disc. suis distri. vt pone. ante turbas.

CHRY. Dat gdẽ eis ꝓ man⁹ discipuloꝝ honorãdo eos: ⁊ ne dẽt oblinoni iã pacto miraculo: nõ aũt ex nõ entibus facit escas ad pascendũ turbas vt obturet os manichei asserẽtis alienã esse ab eo creaturã: ostendẽs se esse victualiũ largitorem: ⁊ eum qui dixit. Herminet terra. Multiplicat quoqz pisces: ad significandũ q⁹ taz mari q̃z aride dñabat. bene aũt in languentibus spãle pegit miraculũ: agit ⁊ bñficiũ generale alens oẽs etiã non languẽtes. vnde segtur. Et mãdu. om. ⁊ saturati sunt. GREGO. nisenus. Quib⁹ nec celũ fluebat mãna: nec tellus iuxta sui nãz ꝓducẽs frumẽtũ eoꝝ satisfaciebat egestati: sz ex ineffabilibus horreis diuine potẽtie bñficiũ affluebat. Panis parat factus in manibus ministrãtiũ: necnõ ꝓ saturitatẽ edẽtiũ augmẽtat. Esuz etiã pisciũ coꝝ necessitati non administrabat mare: sz ille q in mari pisciũ genus iseruit. AMBRO. Non exiguo sed multiplicato cibo populũ liquet esse satiatũ: vidẽs icomprẽsibili quodã rigatu iter diuidentiũ manus: quas non fregerat multiplicare particulas: ⁊ itacta frãgentium digitis spõte sua fragmẽta surripere. CYRIL. Nec vsqz adhuc tantũ puenit miraculũ: sed segtur. Et subla. est qõ supfluit eis frag. cophini. xy. Ut binc esset manifesta certificatio q⁹ opus charitatis in ꝓximos vberẽ vendicat retributionẽ a deo. THEOPHI. Et vt addisceremus q̃tuz hospitalitas põt: ⁊ q̃tũ augent nostra cũ indigentibus subuenimus.

CHRY. Fecit aũt supabũdare nõ panes: sed fragmenta: vt ostendat illoꝝ panũ esse reliquias: que tot facte sunt vt totidẽ eẽnt cophini quot ⁊ discipuli. AMBRO. Mystice aũt postq̃ illa: que ecclesie typuz accepit: fluxu curata sanguinis: postea q̃ apostoli ad euangeliçandũ sunt destinati: gratie celestis ipartitur alimentum. Sed quibus ipartiatur aduerte: nõ ociosis: non in ciuitate quasi in synagoga vel seculari dignitate residentibus: sed iter deserta querẽtibus christũ. BEDA. Qui derelicta iudea que prophetic sibi non credendo caput abstulerat: in deserto ecclesie: que virũ non habebat: verbi pabula largit. Petentẽ vero deserta gẽtiũ christũ multe fidelium caterue relictis menib⁹ prisce ꝛersationis ⁊ variox dogmatum sequũtur.

AMBRO. Qui ãt fastidiũt. ipi excipiunt a xp̃o: ⁊ cũ ipis loquit dei vbũ: nõ ō secularib⁹ sz de regno Et q corpalis gerũt vlcer⁹ passionis: his medicinã sua libenter indulget Ubiq; aũt mysteriũ ordo seruat: vt pus p remissionẽ peccatoꝝ vulnerib⁹ medicina tribuat: postea vo alimonia mẽse celestis exuberet. BEDA. Die ãt declinãte turbã recubuit. AMBRO. Quãq̃ nõdũ validioꝝ hec turba refici⁊ alimẽtis: primũ enĩ i modũ lactis quinqz sũt panes: ⁊ septẽ: tertiũ ipz corpus xp̃i ẽ esca solidioꝝ. Sigs aũt petere cibũ vereꝝ ipse relictis suis oĩbus festinet ad dei vbũ. Dum autẽ aligs audire incipit dei verbũ incipit esurire. Incipiut apostoli esurientẽ videre: ⁊ si illi adhuc nõ itelligãt qd ciuriãt itellexit xp̃s: scit q⁹ nõ secularẽ cibũ esuriãt sed cibum xp̃i. nõdũ enĩ intellexerant apostoli cibũ credẽtes nõ eẽ vernalẽ. Nouerat xp̃s nos pot⁹ esse redimendos: suas vo epulas eẽ gratuitas. BEDA. Nõdũ aũt erãt aplis nisi quinq; panes mosayce legis: ⁊ duo pisces vtriusq; testamẽti: que in abdito mysterioꝝ latẽtiũ quasi aquis abyssi regebant. Qz vero gnqz sunt exterioris hois sensus: gnqz milia viri dñm secuti designãt eos q ĩ seculari adhuc habitu positi exteriorib⁹ que possident: bene vti nouerũt: q quinq; panib⁹ alias tales necesse ẽ legalibus adhuc ꝓceptis instrui. nã q mundo ad itegrũ renũciãt euãgelica refectiõe sublimes sũt. Diuersi autẽ quiuãtium discubitus: designãt diuersos per orbẽ terrarũ ecclesiarũ conuentus: qui vnã catholicã faciunt.

AMBRO. Hic vero panis quẽ frangit iesus: mystice quidem dei verbũ ẽ ⁊ sermo de christo: qui cũ diuiditur augetur. de paucis. n. sermõib⁹ populis redundantẽ alimoniã ministrauit. Dedit sermones nobis velut panes: q nõ ꝺ libãtur ore geminant. BEDA. Turbis ãt esurientib⁹ saturatoꝝ nõ noua creat cibaria: sz acceptis his que habuerũt discipuli benedicit: qz veniẽs in carne: non alia q̃ predicta sũt ꝓdicat: sed prophetie dicta mysterijs gratie gratuita demonstrat. Respicit in celũ: ut illuc dirigendã mentis aciẽ ibi lucẽ scie doceat esse querẽdã. Frangit ⁊ ante turbas ponẽda distribuit discipulis: qz legis ⁊ prophetie sacra cis vel per mundũ ꝓdicent patefecit. AMBRO. Nõ ociose ãt que turbe supersũt a discipulis colliguntur. qz ea que diuina sunt apud electos facilius possis q̃ apud populos reperire. Beatus ille qui potest colligere: que etiã doctis superflua sunt. Qua rõne aũt cophinos christus. xy. ipleuit: nisi vt illud populi iudaici solueret: qz manus eius in cophino seruierunt: hic est populus qui ante lutũ in cophinis colligebat. sed iam per crucẽ christi vite celestis operatur alimoniam. Nec paucoꝝ hoc munus sz oĩum est. nã p. xy. cophinos tanquã tribuũ singularũ fidei firmamẽtum redũdat.

BEDA. Vel p cophinos. xy. aplõ figurãtur: ⁊ oẽs sequẽtes doctores: foris quidem hominibus despecti: sed intus salutaris cibi reliquijs cumulati.

¶ Et factũ ẽ cũ solus esset orans erant cum illo ⁊ discipuli: ⁊ interrogauit illos dicens: Quẽ me dicunt esse turbe. At illi respondẽrũt ⁊ dixerunt Joanẽ baptistã: alij aũt heliã: alij vero qz vnus ꝓphetaꝝ de priorib⁹ surrexit. Dixit aũt illis. Vos aũt quẽ me esse dicitis. Respõdens simõ petrus dixit: Christũ dei. At ille increpans illos ꝓcepit ne cui dicerẽt hec: dicẽs qz oz filiũ hois multa pati ⁊ reprobari a seniorib⁹ ⁊ a principibus sacerdotũ ⁊ scribis ⁊ occidi: ⁊ tertia die resurgere.

CYRIL. Sequestratus a populis dñs: ⁊ seorsum positus vacabat orationibus. vñ dicitur: Et factũ est cum solus esset orans: erant cum illo ⁊ discipuli. Forma enim in hoc scipsũ

constituebat docēs discipulos arte facilē doctrinaliū dogmatū. reor enī oportere pphārum antistites etiā meritis prae esse subditis suis in rebꝰ necessarys iugiter cōuersātes: et illa tractātes quibꝰ deus placat. BEDA. Aderant autem discipuli dño ꝛ ipe patrē solus orauit: qz pñt sancti dño fidei amoriscꝫ societate cōiungi: vbiqꝫ solus obsecrat: qz dei cōsilium humana vota nō capiūt: nec quiscꝫ potest interiorum particeps eē cū xpo. CYRIL. Poterat aūt oratōis negociū turbare discipulos: videbāt enī humanitus orare: quē oli viderant auctoritate diuina pagentē miracula. Ut igit huius ppelleret turbationē eos interrogat: nō qz nescirꝫ ab exteriorib⁹ sibi collata pconia: ꝛ vt eos a pluriū opinioe auferret. et rectā fidē eis insereret. vñ segtur: Et interrogauit illos dicēs: Quē me dicūt eē turbe. BEDA. Pulchre dñs fidē discipulorū exploraturus: pus turbaꝝ sniaꝫ interrogat ne illoꝝ cōfessio: nō vitatis agnitōe pbata: sed vulgi videat opione formata: nec compta credere: sed instar herodis de auditis hesitare putentur. AVGV. de cō. euan. Potest aūt illō mouere qꝫ lucas dīm interrogasse discipulos suos quē illum dicerent hoīes: tūc dixit cum esset solus orans: et adessent et ipsi. porro aūt marcus in via dicit illos hoc ab eodē interrogatos. sed hoc eū mouet: qz nūcꝫ orauit in via. AMBRO. Nō est aūt ociosa turbe opinio quā discipuli respōdent: cū subdit: At illi respōderūt et dixerunt: Joannē baptistam quē decollatū sciebāt. Aly āt heliā quē venturū putabant: aly aūt qz pphā vnus de priorib⁹ surrexit. Sed hoc querere alteri⁹ prudētie est. nā si paulo apostolo satis est nihil scire nisi xpm iesum et hunc crucifixū: quid amplius mihi desiderandū est scire cꝫ xpm. CYRIL. Ut de āt interrogatōib⁹ elegantiā. Dirigit enī pus eos ad extrinsecas laudes: vt eis cuulsis verā opionē generet. vñ cuz dixissent discipuli plebis opionē: eoꝝ sniam interrogat cum subditur: Dicit autē illis: Uos aūt quē me esse dicitis: O cꝫ pcipuū illō vos. Excipit eos ab alys vt eoꝝ vitet opiones. q. d. Uos qui cēsura mea vocati estis ad apostolatū testes miraculoꝝ meoꝝ: quē me eē dicitis: Preuenit aūt petrus ceteros: fitcꝫ os totī⁹ collegy: eructatqꝫ diuini amoris eloquia: pfertqꝫ fidei cōfessionē cum dr: Rndens aūt petrus dixit. xpm dei. Nō ait simplr eū esse xpm dei: sed magis cū articulo. vnde in greco habet: Ton christon. Nam plēs diuinitus vncti: diuersimode vocati sunt christi. Quidā enīz vncti fuerūt in reges: quidā in pphās. nos autem p christū sancto perunctī spū: nomē obtinuim⁹ christi: sed vn⁹ solus ē qui est xpi dei et patris quasi ipso solo pprium habēte prem qui in celis est: et sic lucas cōcordat qmdē in sententys cum matheo: q narrauit petrū dixisse: Tu es xps filiꝰ dei viui. sed vtens breuiloquio ait eū dixisse xpm dei. AMBRO. In vno .n. hoc noīe et dīnitatis et icarnatōis exp̄ssio et fides est passionis. Complexus est itaqꝫ oīa q et nām et nomē exp̄sit in quo summa virtutum ē. CYRIL. Sz notandum qꝫ vnū cōfessus est eē xpm prudētissim⁹ petrus ꝺ pſumentes hemanuelē in duos christos diuidere. Neqꝫ enī scisitat⁹ est eos dicens: Quē dicunt homines esse diuinum vbū. sed filiū hominis: quē petrus confessus est eē filiuz dei. In hoc ergo admirandus est et dignus factus tā pcipuis honorib⁹: qz quē admiratus est is forma nostra hūc credidit eē xpm patris. s. hoiem factū verbum qꝺ pcessit de pris substantia.

AMBRO. Dominus āt iesus xps p̄dicari se pmo noluit ne vllus strepitus nasceret. vñ segt: At ille increpās eos precepit ne cui dicerent. Multis ex causis iubz tacere discipulos: vt fallat principē mūdi: vt declinet iactātiā: doceat humilitatē. ergo christus noluit gloriari. et tu q ignobilis nat⁹ es gloriaris: Simul ne rudes et imperfecti adhuc discipuli maxime predicationis molibus opprimant. Prohibentur ergo euāgeliçare eū dei filiū: vt euāgeliçarēt postea crucifixuz. CHRY. Oportūe ēt dns tūc vetuit nulli dicere qꝫ ipse esset xps quatenꝰ sublatis de medio scādal: et crucis cō sūmato patibulo: habitualiter ipsimereret audiētiū mēti cōuenies de eo opinio. nā radicatū semel et postmodū euulsū: vix vnquā ōnuo isitū retinebit. Qd aūt semel insitū pene rat imobile de facili ꝛcrescit. nā si petr⁹ ex solo auditu scādaliçatus est: qd cꝫ plures paterent cū audissent filiū dei eē: viderēt aūt crucifixū et ꝛsputū. CYRIL. Oportebat ergo discipulos eū vbiqꝫ terrarū p̄dicare: hoc enī erat opus electorum ab eo ad apostolatus officiū. Sed vt sacra scriptura testat: tēpus est vnicuiqꝫ rei. Decebat enī vt crux et resurrectio impleret: et sic sequeret apl̄oꝝ pdicatio. vnde segt: Dec dicens qz oportet filiū hoīs multa pati et reprobari a senio. et pncipibus sacerdotū et scribis: et occidi: et tertia die resurgere. AMBRO. Fortasse qz sciebat dns difficile passionis et resurrectōis mysteriū ēt discipulos credituros: ipse voluit esse sue passionis et resurrectionis assertor.

¶ Dicebat aūt ad omnes: Si quis vult post me venire: abneget semetipm: et tollat crucez suam quotidie et sequat me. Qui enim voluerit aiam suam saluam facere perdet illam. Nam qui perdiderit animam suam ppter me saluā faciet illā. Quid enī pficit homo si lucret vniuersū mūdū: se aūt ipsū perdat et detrimentū sui faciat: Nam qui me erubuerit: et meos sermones: hūc filius hominis erubescet cū venerit in maiestate sua et patris et sanctorum angelorū. Dico aūt vobis vere sunt aliqui hic stantes: qui non gustabunt mortem donec videant regnum dei.

CYRIL. Ducū magnanimi strēnuos ī armis ad audaciā puocāt: nō solū eis honores pollicēdo victorie: sed ēt ipsuz pati generosū esse fatētes. Tale qd videm⁹ docere dīm iesum xpm: pdixerat. n. apostolis qꝫ oporteret eū perpeti iudeoꝝ calūnias: occidi: et tertia die resurgere. Ne igit putarēt xpm quidē passurū persecutiones ꝓ vita mūdi: eis vo licet lentā vitā ducere. oñdit nēcio qꝫ per equa certamina gradi decet cupiētes eius gliam obtinere. vñ dr. Dicebat āt ad oēs. BEDA. Pulchre posuit ad oēs q supiora que ad fidē dñice natiuitatis vel passionis pertinent cū solis discipulis seorsū egit. CHRY. Cū aūt saluator sit pius et benignus nullū inuitū aut coactū habere vult famulū: sed spontaneos et grās agētes ei ꝓ famulatu. et ideo neminem cogendo aut necessitatē iponēdo: sed psuadendo et benefaciendo vniuersos volētes attrahit dicēs: Siquis vult. BASI. Uitā aūt ꝓpriā informam optime ꝛuersatōis tradidit volētibus ei obedire cū dicit: Post me venire. nō obsecutōez corporalē insinuans: esset enī ī oīb⁹ ipossibilis dño iam in celis exīte: sed debitā cōuersatōis ꝓ posse imitatōez. BEDA. Nisi aūt gs a semetipo deficiat ad eū q supra ipm est nō approprinquat. vñ dr. Abneget semetipz. BASI. Abnegatio quidē suipsius ē totalis preteritorū oblitio: et recessus a propriis volūtatib⁹. ORIGE. Abnegat ēt aliqs seipm dū vitā prius ī malitia cōsuetā alteratōe debita cōmutat: puta q dudū ī lasciuia vixerat: abneget semetipm lasciuū cū sit castus. et sīlr abstinētia cuiuslibet criminis suipsius abnegatio est. BASI. Appetitus aūt mortis tolerande ꝓ christo et mortificatio mēbroꝝ que sunt sup terrā: et viriliter disponi ad omne periculū sustinendū pro christo et non affici quē cꝫ ad vitā pñtem: hoc est tollere crucē suaz. vnde subditur. Et tollat crucē suā quotidie. THEOPHI. Crucē h dic̄ mortē exprobrabilē innuens: qꝫ si quis vult christuz seq: nō oz effugere pp ipm etiā exprobrabilē mortē. GREGO. in homi. Duob⁹ etiā modis crux tollit: dum aut per abstinētiam affligit corpus: aut per ꝓpassionem afficitur animus.

GRECVS. Recte aũt cõiungit hec duo: abneget semet ipm ⁊ tollat crucẽ suã. Sicut. n. g parat⁹ est ascendere crucẽ sumit in mente sua mortis intentionẽ: sicq; vadit vt non estimãs ampli⁹ hãc vitã pticipare: ita g seq vult dñm: ꝑmo dz abnegare seipsuz: ⁊ sic tollere crucẽ: vt ei⁹ volũtas sit ꝑm pta ad oẽm miseriã sustinẽdã. BASI. Jn hoc igr ꝓsistit p fectio vt ipossibiliter se hẽat fm affectuz etiã ad ipm viuere: ⁊ hẽat i ꝓmptu mortis respõsum ut nequaq; in seipso ꝓfidat. Sumit aũt exordiũ pfectio ab exterioꝝ alienatiõe: puta possessionũ vel inanis glorie vel pcise affectiõis inutiliuz rerũ. BEDA. Predictã igit crucẽ ⁊ quotidie tollere: ⁊ ea sumpta dñm seq iubemur: g crucẽ ppriã baiulauit. vñ sequitur: ⁊ sequat me. ORIGE. Qui⁹ aũt cãz assignat subdẽs: Qui. n. voluerit aiaz suã saluã facere pdet illaz. i. g vult fm vitã pñ tẽ viuere: ⁊ ppriã aiam in sensibilib⁹ ꝓseruare: hic eã pdet. non ducẽs eã ad terminos beatitudinis. Ecõtrario ãt subdit: Nã qui pdiderit aiam suã ꝑpter me saluã faciet illã .i. qui negligit sensibilia ituitu veritatis: exponẽs se morti: hic tanq; aiam pdens pro xpo eaz potius saluabit. Jtaq; si aiam saluari beatũ est: relatũ ad eã que est in deo salutem: dz esse ⁊ quedã bona pditio aie que fit intuitu christi. Uidetur etiã mihi p simile ei qõ est abnegare seipm fm predicta dicere: pdere quẽlibet ppriã aiam peccatricẽ: vt sumat eam que p virtutẽ saluatur. CYRIL. Oz aũt incõparabiliter exercitiũ pacis xpi: supet delitias ⁊ pcioſa mũdi: insinuat subdẽs: Quid pficit boi si lucret vniuersum mundũ: seipz aũt pdat ⁊ detrimentum sui faciat: q. d. Lũ aligs aspiciẽs pñtez dulcedinẽ aut vtilitatẽ: rẽnuit gdẽ pati: eligit aũt splendide viuere si sit opulẽtus: qõ inde sibi cõmodũ erit cũ pdiderit aiam: Trãsit. n. huius mũdi figura ⁊ amena velut vmbra discedũt. Nõ. n. pderũt thesauri ipietatis: eripit aũt a morte iusticia. GRE. in ho. Quia ergo scã eccl'a bz aliud tẽpus persecutiõis: atq; aliud pacis: dñs vtraq; tpa designauit in ꝑceptis. nam psecutiõis tpe ponẽda ẽ aia: qõ significauit dicens: Qui pdiderit aiam. Pacis aũt tpe ea que ampli⁹ dña ri pñt frãgẽda sunt desideria terrena: qõ significauit dicẽs: Quid pficit homini: Plerũq; aũt labẽtia cũcta despicim⁹: sed tñ adhuc humane verecũdie vsu prepedimur: vt rectitudinẽ quã seruam⁹ in mente nõdũ exprimere valeam⁹ in voce. Sed huic quidẽ vulneri cõgruũ dñs subiungit medicamẽtũ dicẽs: Nã qui me erubuerit ⁊ meos sermones: hũc filius hois erubescet. THEO. Erubescit christuz qui dicit: Nunqd credã crucifixo: Sed ⁊ seniores eius erubescit: qui euangely ruditatẽ ꝓtemnit q ãt hunc dñs erubescet in regno suo tale est: sicut si aliquis paterfamilias hñs seruuz prauuz: erubescat eum noiare. CYRIL. Jncutit autẽ eis timorẽ dicẽs se celit⁹ descensuꝝ: nõ in pristina humilitate ⁊ mẽsura, ꝓportiõabili nobis: sed in gloria patris ministrãtib⁹ angelis. Segtur. n. Cum venerit in maiestate sua ⁊ patris ⁊ sanctoꝝ angeloꝝ. Pessimuz igr ⁊ damnosuz notari inimicitia ⁊ operis inertia: qñ tant⁹ iudex descenderit: agminibus circũstantib⁹ angeloꝝ. Dinc aũt pcipias: q carne sumpta ⁊ sanguine fili⁹ nõ minus est deus q se pollicẽt in maiestate dei patris venturum: ⁊ q ei tanq; iudici omnium ministrabũt angeli: q factus est homo sil'is nobis. AMBRO. Sẽper aũt dñs sicut exigit ad p̃mia futura virtutũ: atq; vtilẽ secularium rerũ docet esse ꝓẽptum: ita etiã infirmitatem mentis humane pñtiũ remuneratione sustentat. Arduum quippe est crucem tollere: ⁊ animam periculis: morti corpus offerre: negare quid sis: cuz velis esse qõ non sis: raroq; q̃uis excelsa virtus futuris cõmutat pñtia. ergo bonus magister ne qs desperatiõe frangat aut tedio: ꝓtinuo se videndum fidelibus pollicef dicens: Dico autẽ vobis vere: sunt aliqui hic stantes qui nõ gustabũt morte: donec videant regnum dei. THEOPHI. Jdest gloriã in qua iusti erunt. hoc aũt dixit de trãsfiguratiõe que forma erat future glorie: ac si diceret: sunt aliqui hic stãtes. s. petrus iacobus ⁊ ioannes qui non attingent morte: donec in tempore trãsfigurationis videant i qua gl'ia erũt g me cõfitẽtur. GREGO. i ho. Uregnũ dei hoc loco pñs eccl'ia vocat. ⁊ qdã ex discipl'is visus adeo in corpe victuri erãt vt eccl'iaz dei ꝓstructã ꝓspicerẽt: ⁊ cõtra mũdi huius gl'iam erectaz. AMBRO. Jtaq; si nos volum⁹ morte nõ timere: stem⁹ vbi xps est. soli enim non queunt gustare morte: qui stare possunt cũ christo: in quo licet ex verbi ipsius qualitate ꝑpendere: nec tenuẽ quidẽ sensum mortis bituros: g xpi videantur meruisse cõsortia. Certe moꝛs corporis libando gustet: vita aie posſidendo teneatur. Non enim hic moꝛs corporis: sed anime denegatur.

¶ Factũ est aũt post hec verba fere dies octo ⁊ assũpsit petrũ iacobũ ⁊ ioãnẽ: ⁊ ascẽdit in montẽ vt oraret. Et facta est dum oraret species vultus ei⁹ altera: ⁊ vestit⁹ eius alb⁹: ⁊ refulgẽs. Et ecce duo viri loq̃bãt cũ illo. Erant aũt moyses ⁊ helias visi in maiestate ⁊ dicebant excessũ ei⁹ quez completurus erat in hierusalem.

EVSE. Cum dñs discipulis suis secũ apparitionis sue p mulgauerit ingens mysteriũ: ne solis verbis credere viderentur: pcedit ad opa oñdens eis oculata fide imaginez regni sui. vnde dr: Factum est aũt post hec vba fere dies octo ⁊ as. pe. ia. ⁊ io. ⁊ ascen. i mon. vt ora. DAMA. Matheus quidem ⁊ marcus sexto die post factã pmissionẽ discipulis: ideas aũt post octauũ dicit celebratãfuisse trãsfigurationem: nec est dissonãtia in dictis: fz q sex numerauerunt demptis extremis. ꝓmo dico ⁊ vltimo quo pollicit⁹ ẽ: ⁊ quo fecit: medios cõputauerũt. At g octo cõnumerauit: vtrũq; pdictoꝝ cõputauit. Sed cur nõ oẽs fz aliq vocati sũt ad hanc visionẽ? Unus quidem erat q solus indignus erat dignitatis visionẽ. s. iudas: fm illud: Tollat impi⁹: ne videat gl'iaz dei. Si solus ergo eẽt dimissus tanq; inuidus ad maiorã eẽt malicias ꝓuocat⁹. Proinde pditoꝛi tollit pditionis occasionẽ: cum dimisit inferius reliquã apl'oꝝ cõgeriez. Assumpsit ãt tres vt i duob⁹ vel tribus stet oẽ vbũ. Petrũ quidẽ assũpsit: volẽs testimoniũ qõ testatus fuerat ei ostẽdere p pñs testimoniũ cõfirmari: ⁊ q̃si pfidem futurũ totius eccl'ie. Sz iacobũ assumpsit tanq; morituꝝ p xpo ante oẽs discipulos, ioãnem vo tanq; theologie purissimũ organũ: vt visa gl'ia filij q̃ nõ subiacet tẽpori resonet illud: Jn ꝓncipio erat verbũ. AMBRO. Uel petrus ascẽdit q claues regni celoꝝ accepit: iohannes cui cõmittit mr: iacob⁹ qui pm⁹ soliũ sacerdotale cõscendit. THEO. Ul assumit hos tãq; hãc rẽ celare potẽtes ⁊ nulli aly reuelare. Ascẽdit autẽ in mõte vt oraret: docens nos solitarios ⁊ ascẽdentes orare ad nihil terrenoz declinãtes. DAMA. Alr tamẽ orant serui: alr orabat dñs. nã fui orãtis oro est p itellect⁹ ascensũ ad eũ. sed sacer itellect⁹ xpi q fm hypostasiz deo vnit⁹ erat: manuducẽs nos ad ascẽsuz quo p oronẽ ad deũ ascendit: ⁊ docẽs q̃ aduersant deo nõ est: sed tanq; ꝓncipiũ venerat genitoreꝛ: gneriã allicies tyrannũ explorantẽ si de⁹ eẽt: qõ miraculoꝝ vtus ꝓdicabat: q̃si sub quadã esca hamũ cõtegeret: vt q spe deificationis hamauerat hoiez: corpus amictu decenter hamaretur. vñ segt: Et fcã ẽ dũ oraret spẽs vult⁹ ei⁹ altera. CYRIL. Non tanq; corpe humanã formã mutãte: sed quadã splendida gloria superueniẽte. DAMA. Uidens aũt diabol⁹ oronibus refulgentẽ: recordat⁹ est moysi cuius glorificata est facies: sed moyses quidẽ glorificat extrinsecus aduentẽte gloria. dñs aũt ex inato glorie diuine fulgore. Cum enim fm hypostasis vnionẽ vna ⁊ eadem sit gloria verbi ⁊ carnis: trãsfiguratur: non quasi accipiens qõ non erat: fz quod erat manifestãs discipl'is. vñ fz matheũ dr: q trãsfiguratus est corã eis: ⁊ q facies eius refulsit vt sol. qõ enim est i ser

sibilib⁹ sol: hoc in intelligibilib⁹ de⁹. Et sic̃ sol q̃ lucis fons de facili videri nõ põt: lux aũt ei⁹ ex eo q̃ ad terrã peruenit aspicit: sic facies xp̃i intẽsi⁹ refulget vt sol. vestimẽta ãt ei⁹ dealbãt vt nix. Vñ segũ: Et vestitus eius alb⁹ refulgens. Illustratus. s. p diuine lucis participationẽ. Vis aũt ita se hñ tibus: vt vn⁹ ostenderet dñs noui ⁊ veteris testamẽti: ⁊ hereticoꝝ ora obturent: ⁊ fides fiat resurrectõis: necnon qui trãsfigurabat viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ dñs crederet. Moyses et helias tanq̃ famuli assistũt dño in gl̃ia. vnde segũ: Ecce duo viri loquebant cũ illo: erãt aũt moyses ⁊ helias visi ĩ maiestate. Oportebat enĩ vt videtes cõseruoꝝ gl̃iaz ⁊ fiduciam mirarent quidẽ piũ dñicũ descensũ: çelarẽt vo eos q̃ prius laborauerant: visuri amenitatem futuroꝝ bonoꝝ: ⁊ magis fortificarent ĩ laborib⁹. nã qui laborũ nouerit emolumenta: labores facilius tolerabit. CHRY. Al̃r quoq̃ qñ vult gus asserebat cũ eẽ beliã vel hieremiã: vt discerneret inter dñm ⁊ famulos: ⁊ vt pateat eũ nõ esse aduersarium dei ⁊ legis trãsgressorẽ: eos sibi assistẽtes mḟauit. Nõ. n. legislator moyses: ⁊ q̃ p gl̃ia diuina çelatus est helias astitisset ei: ſz ⁊ ꝓpter virtutes viroꝝ demõstrandas: nã vterq̃ p mãdatis diuinis q̃ plꝰ se mortẽ exposuerat. Volebat ẽt discipulos eos imitari ĩ regimĩe pplĩ: vt fierẽt mites sicut moyses: ⁊ çelantes sicut helias. Inducit ẽt oẽs vt oñdat crucis gloriam: ad cõsolandũ petrũ ⁊ alios passionẽ timẽtes. vñ segũ: Et dicebant excessũ eius quẽ cõpletur⁹ erat ĩ hierlm. CYRIL. Videlz mysteriũ dispẽsatõis ĩ carne: necnõ salutiferam passionẽ cõpletã ĩ venerabili cruce. AMBRO. Mystice aũt post verba predicta trãsfiguratio xp̃i oñdit: qñ is q̃ vba xp̃i audit ⁊ credit: resurrectõis gl̃iaz videbit. octaua enĩ die fcã est resurrectio. vñ ⁊ pleriq̃ psalmi p octaua scribũt: aut forte vt oñderet nobis qõ dixerat: q̃ is q̃ ꝓpter dei vbũ pdiderit ąiam suã saluã faciet eã: qñ promissa sua in resurrectiõe restituet. BEDA. Nam sicut ipse post septimam sabbati qua in sepulchro quieuerat a mortuis resurrexit: ⁊ nos post sex scl̃i h⁹etates ⁊ septimã: quietis ąiarum q̃ interi ĩ alia vita gerit quasi octaua etate resurgemus. AMBRO. Sed matthẽus ⁊ marcus post dies sex assumptos hos eẽ cõmemorarunt: de quo possemus dicere q̃ post sex milia annoꝝ: mille enĩ anni in conspectu dei tanq̃ dies vna: sed plures q̃ sex milia cõputant anni: ⁊ malum⁹ sex dies p simbolum ĩtelligere q̃ sex dieb⁹ mundi opera sunt creata: vt p tps opa: ⁊ p opa mũdũ ĩtelligamus. Et iõ mũdi tpibus ꝑpletis: resurrectio futura mõstrat. aut q̃ is qui mũdũ ascẽderit: ⁊ hui⁹ post seculi momẽta trãscenderit: velut in sublimi locat⁹: fructure resurrectionis fructus expectabit in eternũ. BEDA. Unde in monte oraturus ⁊ transfiguratur⁹ ascendit: vt oñdat eos q̃ fructũ resurrectõis expectant: ⁊ regẽ ĩ decore suo videre desiderãt: mente in excelsis habitare ⁊ continuis p̃cib⁹ debere incũbere. AMBRO. Putarẽ ĩ tribus qui ducuntur ad mõtem mystice genus humanũ cõprehensum: q̃ ex tribus filys noe genus omne defluxit humanũ: nisi electos cernerẽ: tres igit̃ eligunt̃ q̃ ascẽdũt in montẽ: q̃ nemo põt resurrectionis videre gl̃iam: nisi qui mysteriũ trinitatis incorrupta fidei synceritate suauerit. BEDA. Trãsfiguraturus aũt saluator gloriã future vel sue vel nostre resurrectionis oñdit: q̃ q̃lis tũc apl̃is apparuit post iudicium cũctis apparebit electis. Uestitus aũt dñi sc̃oꝝ illius chor⁹ accipit: q̃ videlicet dño in terris ꝓsistente despectus videbatur: sed illo montẽ petente: nouo cãdore refulget: q̃ nũc fily dei sumus. ⁊ nõdũ apparuit quid erim⁹. Scim⁹ aũt qñ cũ apparuerit sĩles ei erim⁹. AMBRO. Al̃r. Pro tua posse tibi vbũ aut minuit aut crescit: ac nisi altioris prudentie cacumen ascendas: nõ tibi apparet q̃sta sit gloria in dei verbo. Uestimenta aũt vbi sunt sermones scripturaꝝ: ⁊ quedã ĩtellectus idumenta diuini. Et sicut vestit⁹ alb⁹ refulsit: ita in oculis tue mẽtis diuinaꝝ lectionum sensus albescit. Inde apparet moyses ⁊ helias: hoc est lex ⁊ prophẽa in verbo: neq̃ enim lex potest esse sine verbo: nec prophẽa nisi qui de dei filio prophetauit.

℣ Petrus vero ⁊ qui cũ illo erant: grauati erant somno. Et euigilantes viderũt maiestatem eius ⁊ duos viros qui stabant cum illo. Et factuz est cum discederent ab illo: ait petrus ad ieſuz. Preceptor: bonũ est nos hic esse: ⁊ faciamus tria tabernacula: vnũ tibi: ⁊ vnum moysi: ⁊ vnum helie. Nesciens qd diceret. Hec aũt illo loquẽte facta est nubes ⁊ obumbrauit eos: ⁊ timuerũt intrantibus illis in nubem. Et vox facta est de nube dicens: Hic est filius meus dilectus ipsum audite. Et dum fieret uox inuentus est ieſus solus: ⁊ ipsi tacuerunt ⁊ nemini dixerunt in illis dieb⁹ quicquam ex his que uiderant.

THEO. Christo vacãte orõni: petr⁹ somno deprimit̃: infirm⁹. n. erat: ⁊ qõ humanũ erat ipleuit. vñ dr̃: Petr⁹ vo ⁊ q̃ cũ illo erãt grauati erãt somno. Excitati aũt gloriã eius cernũt: ⁊ duos viros cũ eo. vñ segtur: Et euigilã. vi. maiest. eius: ⁊ duos viros q̃ stabãt cũ illo. CHRY. Uel somnũ vocat ingestũ eis nimiũ stupore ex illa visione: neq̃z. n. nocturnuz tps erat: sed lucis excellentia grauabat oculoꝝ debilitatez.

AMBRO. Premit. n. incõprehẽsibilis splẽdor diuinitatis nr̃i corpis sensus. nã si solis radiũ e regiõe oculoꝝ ꝓtuentiũ torpa negt acies ꝓtinere: quõ dei gl̃iaz humanoꝝ ferret corruptela mẽbroꝝ? Et fortasse ideo grauati somno erant: vt resurrectiõis videret spẽm post quietẽ: Itaq̃z vigilãtes viderũt maiestatẽ ei⁹: nemo. n. nisi vigilãs gloriã videt xp̃i. Delectat⁹ est petr⁹ ⁊ quẽ seculi hui⁹ illecebrosa nõ caperẽt gloria resurrectiõis illexit: vñ segtur: Et fa. ẽ cũ disce. ab il. ait pe. ad ie. p̃cep. bonũ ẽ nos hic eẽ. CYRIL. Estimabat forsan diu⁹ petr⁹ iminere tps regni dei: ⁊ iõ approbat montis incolatũ. DAMA. Nõ est aũt bonũ petre tibi q̃ chriſt⁹ ibi morer̃: qñ si mãsisset: nequaq̃ tibi facta ꝑmissio ꝓsequereꝛ effectũ: neq̃z. n. claues obtinuisses regni: nec mors tyrãni aboleta cẽt. Nõ q̃ras añ tps felicia: vt adaz deificationẽ. Erit qñ bũc aspectũ idesinẽter pcipias: ⁊ cohabitabis illi q̃ lux est ⁊ vita. AMBRO. Petr⁹ aũt nõ solũ affectu ſz etiã scõrũ deuotõe p̃stantior ad edificãda tabernacula tria ĩpiger oparius cõis obsequij ministeriuz pollicet̃. Segtur enim. Et faciam⁹ tria tabernacula: vnũ tibi: ⁊ vnuz moysi: ⁊ vnũ helie. DAMA. Nõ aũt te dñs tabernaculoꝝ ſz vnĩ uersalis eccl̃ie ꝓstructorẽ ꝓstituit. vba tua: tui discipli: ones tue mãdauerũt effectui: xp̃o tabernaculũ ꝓstruẽtes: necnõ ⁊ seruis ei⁹. Hoc aũt nõ ex intẽtiõe petr⁹ pferebat: ſz ispiratiõe spũs reuelãtis futura. vñ segtur: Nesciens qd diceret. CYRIL. Nesciebat ẽt qd diceret: neq̃. n. aderat tps finis secli: nec pticipãde a sanctis ꝑmisse spei. Et cũ iã sumeret ex ordiũ dispẽsatio quo pacto xp̃m oportebat desistere a mundi dilectiõe volentẽ pati p eo. DAMA. Decebat etiam nõ solũ pstringere fructũ incarnatiõis ad opus existentiuz in monte: sed diffundi ad oẽs credẽtes qõ per crucem ⁊ passionem erat consummandũ. TYTUS. Ignorabat etiaz petrus qõ dixerat: q̃ nõ oportebat tribus tria tabernacula facere. Non enim cõnumerant̃ domino famuli: nec comparãtur creature creatori. AMBRO. Neq̃ capit humana conditio in hoc corruptibili corpe facere tabernaculũ deo: siue in animo siue in corpore siue in quolibet alio loco. Et q̃uis nesciret quid diceret: tamen pollicebatur officiuz cui non inconsulta petulantia: sed primatum deuotio fructus pietatis accumulat: Nam quod ignorabat ꝯditionis fuit: quod promittebat deuotiõis. CHRY. Uel aliter. Au

diebat q̄ oportebat ipm mori ⁊ tertia die resurgere. videbat aũt multã distãtiã ⁊ solitudinẽ. vñ cõsiderauit q̄ plurimã haberet locꝰ tutelã: ob hoc dixit: Bonũ est nos hic esse. Aderat quoq; moyses q nubẽ itrauit: ⁊ helias q ĩ mõtẽ ignẽ deduxit. Igit euãgelista cõfusionẽ mẽtis eiꝰ ex qua hoc ꝓferebat oñdens dixit: Nesciens qd diceret. AVGV. de cõcuan. Q̄ aũt hic lucas dixit de moyse ⁊ helia: Et factũ ẽ dũ discederẽt ab illo: ait petrus ad iesum: Preceptor: bonum ẽ nos hic eẽ. Nõ debet putari cõtrariũ ei qõ mattheus ⁊ marcus ita cõiunxerũt petrũ hec suggessisse: quasi adhuc moyses ⁊ helias cũ domino loquerent. nõ enĩ expressert tũc ꝛz tacuerũt potiꝰ qõ iste addidit illis discedẽtibꝰ ℬ petrũ dño suggessisse. THEOPHI. Petro ãt dicẽte: Faciamꝰ tria tabernacula. dñs tabernaculũ nõ manufactũ fabricat: ⁊ in eum ingredit cũ ꝓphetis. vnde subdit: Hoc aũt illo loquẽte facta est nubes ⁊ obumbrauit eos: vt oñderet q̄ non minor est patre. Sicut enĩ in veteri testamẽto in nube hitare dñs dicebat: sic ⁊ nunc nubes suscepit dominũ: nõ caligino sa sed lucida. BASI. Nã obscuritas legis trãsierat: sic enĩ fumus ab igne: sic nubes a luce causata est. Uerũ q̄ nebula signũ trãquillitatis est: ges future mãsionis oñditur ꝑ nubem operimentum. AMBRO. Diuini enĩ spũs est obumbratio ista que nõ caligat affectibꝰ hoĩum: sed reuelat occulta.

ORIGE. Hanc aũt gloriã discipuli sufferre nequeuntes: ꝓcubuerũt humiliati sub potẽti dextra dei nimiũ timẽtes: cũ scirent q̄ dictũ fuit moysi: Nõ videbit homo faciẽ meã ⁊ viuet. vnde sequit: Et timue. intrã. il. ĩ nubẽ. AMBRO. Cognosce autẽ nubẽ istam non coacti aeris caligine piceã: ⁊ que celum tenebrarum horrore subtexat: sed lucidaz nubẽ que nos nõ pluuialibꝰ aquis imadidet: sed ō q̄ mẽtes hominũ in voce dei oĩpotentis emissa fidei ros rigauit. segt enĩ: Et vox fa. est de nube di. hic est fili. me. dile. Non helias filius: nõ moyses filiꝰ: sed: Hic est filius quẽ solum videtis.

CYRIL. Qualiter ergo oportebat eũ qui reuera filius ẽ: factũ vel creatũ existimare: deo patre desuper intonante: Hic est filius meꝰ. q. d. non vnus ex filys: sed qui vere ⁊ nãliter filius: ad cuius exemplar aly sũt adoptiui. Illi ergo iust sit obedire cum subdit: Ipsum audite. Et magis q̄z ad moysen ⁊ heliam: q̄ christus est finis legis ⁊ ꝓphetarum. vnde signanter euangelista subdit: Et dum fieret vox: inuentus ẽ iesus solus. THEOPHI. Ne. s. putaret aliqs hoc dictuz: hic est filius meꝰ dilectꝰ: de moyse vel helia fuisse ꝓlatum.

AMBRO. Recesserũt ergo illi vbi ceperat dñs designari: tres etiã in ꝓncipio vident: vnus in fide: pfecte enĩ fidei vnum sũt. Ergo ⁊ illi quasi recipiunt in christi corpus: quia ⁊ nos vnum erimus in christo iesu: aut fortasse q̄ lex ⁊ ꝓphete ex verbo. THEOPHI. Que ãt ex vbo ceperunt: ĩ verbo desinunt: per hoc enĩ inuit q̄ vsq; ad tps aliq̄ lex et ꝓphete apparerent: sicut hic moyses ⁊ helias. Postmoduz autem solus iesus illis recedentibꝰ. nam tunc euangelium manet transactis legalibus. BEDA. Et nota sicut domino in iordane baptiçato sic etiam in monte clarificato totius trinitatis mysteriũ declarari: q̄ gloriam illius quam ĩ baptismate confitemur: in resurrectione videbimus. Nec frustra spũscũs hic in lucida nube: illic apparet ĩ columba: q̄ qui nunc simplici corde fidem quam percipit seruat: tũc luce apte visionis q̄ crediderat cõtemplabitur. ORIGE. Non vult autem iesus dici que ipsius spectant ad gloriã añ suã passionẽ. vnde sequitur. Et ipsi tacue. ⁊ ne. dix. in il. die. quicq̄ ex his que viderãt. Offensi. n. fuissent: ⁊ precipue vulgus si vidisset crucifigi eũ qui sic fuerat glorificatus. DAMA. Hoc etiam precepit dñs: sciens discipulos imperfectos qui nondum sortiti erant plenã spũs participationem: ne corda aliorum qui non viderant subuerterẽtur tristitia. Et ne proditor incitaretur ad inuidie rabiem.

¶ Factum est autem in sequenti die descendentibus illis de mõte: occurrit illis turba multa. Et ecce vir de turba exclamauit dicens: magr̃ obsecro te: respice in filiuz meũ: q̄z vnicꝰ est mihi. Et ecce spũs apprehẽdit eum: ⁊ subito clamat: ⁊ elidit ⁊ dissipat eum cum spuma: ⁊ vix discedit dilanians eum. Et rogaui discipulos tuos ut ejicerent illum ⁊ non potuerunt. Respondens aũt iesus dixit: O generatio infidelis ⁊ peruersa: vsq; quo ero apud vos ⁊ patiar vos? Adduc huc filium tuum. Et cum accederet: elisit illum demoniũ ⁊ dissipauit. Et increpauit Jesus spiritũ immundũ et sanauit puerũ: ⁊ reddidit illũ patri eiꝰ. Stupebant autem omnes in magnitudine dei.

BEDA. Loca rebꝰ cõgruũt. In mõte orat dñs: trãsformatur: discipulis archana sue maiestatis aperit: ĩferioza deserẽs: turbe occursu excipit. vñ dr̃: Factũ est au. in se. die descen. il. de mon. oc. il. tur. multa. Sursũ patris vocẽ pandit: deorsuz spũs malos expellit. vñ segtur: Et ec. vir de tur. exclama. di. ma. obse. te: respi. in fil. m eũ. TYTVS. Uidet mihi sapiẽs qdẽ hic esse. nõ. n. dixit saluatori: Fac hoc vel illud: sed respice. Hoc. n. sufficit ad salutẽ: sic ꝓpheta dicebat: Respice in me ⁊ miserere mei. Et dic: In filiũ meũ: vt rõnabilem demonstret inuerecundiã: q̄ solus in multitudine clamat. Addit: Quia vnicus est mihi. q. d. nullꝰ alius expectat fructus remediũ senectutis. Cõsequenter explicat passionem vt audientẽ moueat ad pietatẽ dicens: Et ecce spi. apprehẽ. eũ. ⁊ sub. cla. ⁊ eli. ⁊ dis. eũ cũ spu. ⁊ vix disce. dila. eũ. Deinde videt criminari discipulos. Sed magis respõdet q̄ iuste verecundiã deposuerit dicens: Et rogaui discipu. tu. vt ej. il. q nõ potuerũt. q. d. nõ putes q̄ leuiter ad te puenerim: superda ẽ dignitas tua: nec statı te molestaui: ad discipulos tuos accessi ꝑmo: nũc q̄z nõ curauerunt: cogor ꝓficisci ad te. vñ ⁊ dominꝰ nõ ipm ꝛz genꝰ incredulũ ĩcrepat. Sequit: Respõ. au. ie. O gene. infi. ⁊ puer. vsq; quo ero apud vos: ⁊ pa. vos? CHRY. Sed hũc hoĩem multũ ifirmari ĩ fide euãgelioꝝ scriptura oñdit ex pluribus: ex eo. s. q̄ dixit: Adiuua incredulitatẽ meã: ⁊ si potes. ⁊ ex eo q̄ christus dixit: Credenti oia possibilia sunt. CYRIL. Unde melius puto incredulum reputatũ demoniaci patrẽ q̄ ⁊ sacros apl̃os obiurgauit vicens eos nõ posse imperare demonibus: potiꝰ aũt erat bonorãdo deũ ab eo petere gratiã: annuit enĩ veneratus. Qui ãt dicit debilitari erga virtutẽ q̄ est in spũs malignos: eos: q̄ a christo adepti sunt potestatẽ eyciendi eos: gratiaz magis extollit q̄ fulgentes ea in quibus xps operat. vnde offendit christus accusatis sanctis qbus est cõmissum verbũ ꝓdicationũ sacrarũ: pp qõ dominꝰ ĩcrepat eũ ⁊ cõcordes ei dicẽs: O generatio infidelis ⁊ puersa. q. d. Lã tue ifidelitatis gratia effectũ sortita nõ est. CHRY. Nõ aũt dirigit sermonẽ ad eũ tm̃: sed ad oẽs iudeos: ne faciat eũ hesitare: oportebat enĩ scãdaliçari q̄z plures. THEOPHI. q̄ aũt dicit: Peruersa. demostrat q̄ nõ a ꝓncipio neq; naturaliter inerat eis malicia: sed nã quidã erãt recti semen abrae exortes: sed per maliciã erãt puersi. CYRIL. Quasi nescientes ꝓcedere rectis incessibus. cum eis aũt qui sic sunt dispositi: christus commorari dedignatur. vnde dicit: Usq; quo ero apud vos ⁊ patiar vos: ferens quasi moleste eorum conuersationem propter prauitatem ipsorum. CHRY. Per hoc etiaz ostendit desideratum sibi esse suum recessum: ⁊ q̄ non erat gratue crucis patibulum: sed magis ipsorum conuersatio. BEDA. Non q̄ tedio superatus sit mansuetus ⁊ mitis: sed in similitudine medici si egrotum videat contra sua precepta

segerere dicat: vsq; quo accedam ad domum tuã: me aliud iubente: te aliud faciẽte. In tantũ aũt nõ est iratus homini: ꝙ vitio vt statꝫ itulerit. Adduc huc filiũ tuũ. TYTVS. Poterat qdẽ solo iussu eũ liberare: sed ꝓpalat suã passionẽ subiciẽs ifirmũ ꝓsentiũ visioni. Deinde demoniũ posteꝙ dominũ sensit: cõcutit puerũ. vñ segtur: Et cũ acce. eli. illuꝫ demo. & dissipauit. vt sic pri⁹ exprimat passio: deide adhibea tur remediũ. CHRY. Nõ tñ hoc dominus ad ostentatio nẽ facit: sed cã prĩs: vt cũ viderit demoniũ conturbari ꝓpter solã vocationẽ: sic saltẽ inducat ad fidẽ futuri miracu li. de quo segtur: Et increpauit ihesus spiritũ imun. & sanauit pue. & red. il. patri eius. CYRIL. Antea aũt nõ erat patris sed demonis occupãtis. Subdit aũt euãgelista stupere plebeꝫ in magnalys dei dicẽs: Stupebãt aũt oẽs in magnitudine dei. qõ dicit ꝓp donũ christi: qui sacris quoq; apostolis contulit potestatẽ agẽdi diuina miracula & imperandi demonibus. BEDA. Mystice aũt ꝓ qualitate meritoꝝ quotidie alys ascẽdit dñs: dũ pfectos quoꝝ cõuersatio in celis est sublimi⁹ extollẽdo glorificat: & de eternis ĩstruit: & docet que a turbis audiri nõ valẽt. Alys ãt descẽdit: dũ terrenos & insipiẽtes cõfortat docet & castigat. Hũc aũt demoniacũ: matheus lunaticũ: marcus surdũ & mutũ describit. Significat enĩ illos qui vt luna mutant ꝑ diuersa vitia crescentes & decrescẽtes: q muti sunt nõ cõfitendo fidẽ. Sic surdi: nec ipsum fidei audiẽdo sermonẽ. Dũ puer aũt ad dñm accedit elidit: qz cõuersi ad dñm plerũq; a demonio graui⁹ pulsantur: vt vel odiũ virtutis icutiat: vel expulsiõis sue vindicet iniuriã: sicut ecclesie ꝑmozdys tot grauissima intulit certamina: quot suo regno voluit subito illata dispẽdia. Nõ puerus aũt q vim patiebat: ꝙ demoniũ q iferebat increpat quia q peccãtes emẽdare desiderat: vitiũ arguẽdo & odiendo depellere: sed hominem debet amando refouere donec sanatum spiritalibus ecclesie possit reddere patribus.

¶ Omnibusq; mirãtibus in oibus que faciebat: dixit ad discipulos suos: Ponite vos in cordib⁹ vestris sermones istos. Filius enim hominis futurũ est vt tradat in manus hoiuꝫ. Ãt illi ignorabant verbũ istud: & erat velatũ ante eos vt nõ sentirẽt illo: & timebãt eũ interrogare de hoc verbo.

CYRIL. Oĩa q̃cũq; opabat ihesus admiratiõe digna pones oẽs erãt. irradiabat. n. gdã ꝓcupũ & diuinũ ĩ q̃lꝫ opatiõe ipi⁹ ꝙ illo: Gloriã & decorẽ suppones ei. Et si oẽs qdem mirarent ĩ his q̃ faciebat: ipse tñ hec q̃ sequunt nõ oib⁹ sed discipulis rettulit. vñ dr: Oibusq; mirã. ĩ oi. que facie. dixit ad disci. suos: Po. vos ĩ cor. ve. fmo. istos. Ostẽderat in mõte discipulis gloriaꝫ suam: & post hoc liberauerat quẽdam a spũ nequã: sed oportebat eũ sustinere passionem ꝓ nobis Poterãt aũt discipuli cõturbari dicẽtes: Nunquid decepti sumus dũ deũ eẽ eũ arbitraremur? Ut ergo scirẽt qd circa ipsuꝫ futurũ erat velut quoddã depositũ iubet eos in mente hre passionis mysterium dicẽs. Poni. vos in cor. vestris. Quod dicit: Uos: distinguit eos ab alys. Neq; n oportebat vulgares scire quoniã passurus esset: sed erãt potius certificandi: qñ mortuus resurgeret destruens mortẽ ne scandalizarent. TYTVS. Lũctis igit admirãtib⁹ signa: ipe ꝓnunciat passionẽ: nõ. n. signa saluãt: sed crux bñficia ꝓstat. vnde subdit. Fili⁹. n. ho. futu. ẽ vt trada. in ma. hoiuꝫ. ORIGE. Nõ aũt exprimit manifeste a quo tradẽdus sit: aliqs enim dicit eũ traditum a iuda: aliqs a pplo: Paul⁹ aũt dicit q deus pater ꝓ nobis oĩb⁹ tradidit eũ: sed iudas tanq; ꝓ pecunia tradẽs eũ hostiliter ꝓdidit: sed pr bñficy cã. THEO. Eoꝝ aũt infirmitati dñs ꝏdescendens: & eos disciplina quadam gubernãs: qõ de cruce dictũ ẽ itelligere nõ ꝓmisit. vñ segtur. Ãt il. igno. ver. istud: & erat vela. añ eos vt non sentirent illud. BEDA. Hec ignorãtia discipuloꝝ nõ tam de tarditate q̃ de amore nascit: qui carnales adhuc & mysteriy crucis ignari: quẽ deũ verũ crediderũt: morituꝝ credere negauerũt. Et qz per figuras eum sepe loquentẽ audire solebãt: etiã que de sua traditione loquebat: figuratiue eũ illud significare putabant. CYRIL. Dicet ãt aligs forsan: q̃liter ignorauerunt discipuli crucis xpi mysteriũ: cũ ꝑ vmbram legis ĩ plib⁹ locis tangeret? Sz vt paulus cõmemorat: vsq; ad hodiernum diem qñ legit moyses velamẽ: adiacet cordi eoꝝ. Expedit ergo accedẽtes ad xpm dicere: Detege oculos meos & ꝓtẽplabor mirabilia de lege tua. THEO. Ui de etiã discipuloꝝ reuerentiã ĩ hoc qõ segtur: Et time. iter. eum de hoc ver. Nam timor gradus est reuerentie.

¶ Intrauit ãt cogitatio in eos: qs eoꝝ maior eẽt. Ãt ihesus vidẽs cogitatões cordis illoꝝ apphẽdit puerũ & statuit illũ sec⁹ se: et ait illis: Quicũq; suscepit puerꝫ istũ i noie meo: me recipit et quicunqz me recepit recipit eũ q me misit. Nã q mior ẽ iter oẽs vos hic maior ẽ. Rñdẽs ãt ioãnes dixit. Preceptor: vidim⁹ quẽdã in noie tuo eicientẽ demonia et ꝓhibuimus eũ: qz nõ sequitur te nobiscum. Et ait ad illos ihesus: Nolite prohibere. Qui enim non est aduersum vos: pro vobis est.

CYRIL. Insidiat diabol⁹ mltimode diligẽtib⁹ optimã vitã: & sigdẽ per carnales illecebras obsidere valeat alic⁹ mẽtẽ affect⁹ voluptatũ exacuit: sigs ãt hos effugerit laqos cupidis: glie suscitat passionẽ: q̃ gdẽ passio vane glie inuasit quẽdã aplorꝝ suorꝝ. vñ dr. Intra. au. co. ĩ eos gs eo. esset ma. hoc enĩ cogitare est cupiẽtis ceteris superesse. Improbabile aũt puto oẽs discipulos hãc egritudinẽ incurrisse: & iõ nec crimẽ aliqõ ꝓtra aliquẽ discipuloꝝ euangelista machinari videret expmit ideterminate dicẽs: q intrauit in eos cogi. THEOPHI. Uidet ãt hãc passionẽ ex hoc ortã fuisse q demoniacũ curare nõ valuerũt: eis de hoc altercãtib⁹: vno dicẽte q nõ ꝑpter meã impotentiã sed alteri⁹ curari nõ valuit: vt ex hoc accensa contentio fuerit quis eoꝝ maior essz.

BEDA. Uel qz viderãt petrũ iacobũ & ioanẽ scorsuꝫ ductos ĩ mõtẽ: & petro claues regni celoꝝ ꝑmissas fuisse irati sunt: vel ipsos tres ceteris. vl petrũ oibus eẽ platũ: vl qz tributi solutione petrũ ipsi dño parificatũ viderãt: ipsum ꝑceteris arbitrabãt ꝑferẽdũ. Sz diligẽs lector hãc ĩtra eos q̃stionẽ ẽt añ didragma redditũ iueniet fuisse vsatã. Deniq; matheus hoc in capharnaũ memorat eẽ gestũ. dicit autez marcus: Et venerunt capharnaum qui cuz in domo essent interrogabat eos: quid in via tractabatis? Ãt illi tacebant: Siquidẽ inter se in via disputauerunt gs illorũ eẽt maior.

CYRIL. Dominus aũt qui nouit saluos facere videns ĩ mente discipuloꝝ super hoc cogitationẽ exortã velut q̃dã amaritudinis radicẽ ꝓius q̃ augmentũ susciperet: radicit⁹ eã euellit. cũ. n. inchoãt passiones ĩ nobis facile deuincunt: sed aucte difficile sunt mobiles. vnde segt: Ãt iesus vi. cog. cor. eo. appre. pu. sta. eũ pe. se. Discat q nudũ hoiez putat eẽ iesum se errasse. q̃uis enĩ vbũ caro factũ sit: mãsit tñ deus. nã solius dei ẽ posse rimari corda & renes. q aũt puerꝫ assũpsit & ponebat penes se: agebat cã aplorꝝ vtilitatis & nostre. Depascitur enĩ inanis glorie morbus vt plimum: qui ꝑmanent in hoibus alys. Puer aũt syncerã gerit mentez immaculatum cor: & manet in simplicitate cogitationuz: non ambit honores: nec nouit cuiusuis prerogatiue modum: nec refugit videri non minus se habere: multam gerit seueritatẽ in mente & corde. Tales autem dominus amplexatur & diligit: & prope e dignatur habere. q. qui elegerũt que sua sũt sapere. Ait enim: Discite a me: quia mitis suꝫ & humilis cor-

de.vñ segt̃:Et ait il.qcũqz suscꝑerit puꝛ istuz ī noīe meo. me recipit.q.d.qñ vna ꝛ eadē ē merces honozantibus sanctis:siue fozsan minim⁹ sit:siue pꝛeclarus honoze ꝛ gloꝛia: qz in eo xp̃s suscipit̃:qũo non vanũ est petere inuicez fungi ꝓgatiua:' BEDA.Jn hoc aũt non simplr pauperes xp̃i ab his qui velint esse maiozes ꝓ eius docet honoze suscipiẽdos:vel malicia paruulos istos esse suadet.vnde cũ dicerz: Quicũqz suscepit puꝛ istũ:addit in noīe meo: vt.s.fozmaz virtutis quã nã duce puer obseruat ipsi ꝓ noīe chꝛisti rationis industria sequant̃.Sz qz ꝛ se ī puero suscipi docet ꝛ ipe puer natus est nobis:ne putaret̃ hoc esse solũ quod videbatur subiunxit:Et qcunqz me recipit:recipit illum qui misit me.Talẽ se vtiqz ac tantũ credi volẽs:qlis ꝛ q̃tus est pr̃.

AMBRO.Qui enī imitatoꝛẽ xp̃i recipit:xp̃z recipit:ꝛ q imaginẽ dei recipit:deũ recipit.Sz qz imaginẽ dei nõ poteram⁹ videre facta est nobis ꝓ incarnationẽ verbi pñs:vt reꝯciliaret̃ nobis q̃ supza nos ē diuinitas. CYRIL.Adhuc aũt magis insinuat ꝓmissi verbi ītentionẽ dicẽs:Nã q minoz est īter vos oẽs:ꝟ maioz ē.Qõ õ modesto dicit:q nihil õ se sublime putat ꝓpter honestatẽ. THEO.Qz q̃ dñs dixerat:Qui minoz est ínter vos oẽs hic maioz est. timuit ioannes ne fozte malũ aliqõ fecerīt:ꝓpꝛia ptãte quẽdã hoīez ꝓhibentes.nã ꝓhibitio nõ minozẽ ꝓhibentẽ oñdit: sed mai⁹ aliqd sapiẽtẽ.vñ subdīt:Ñdens aũt ioãnes dixit:Pꝛeceptoꝛ vidim⁹ quẽdã ī noīe tuo eyscientẽ demonia:ꝛ ꝓhibuimus eũ.Nõ qdẽ ūidẽtes:sz opationẽ miraculoꝝ ꝺiudicãtes.nõ enī cũ eis miraculoꝝ ptãtẽ acceperat:neqz eũ dominus miserat sicut illos neqz iesum in oīb⁹ sequebat̃.vñ subdit:Qui non sequitur te nobiscũ. AMBRO.Joãnes enīz plũmũ diligẽs:ꝛ iõ reamat⁹ plũmũ excludẽdũ putat bñficio eũ q nõ vtat̃ obsẽgo.CYRIL.Sz oportebat magis pẽsare nõ hũc ipsũ eẽ miraculoꝝ auctoꝛẽ:sz gꝛaz q̃ ē in eo q ī vtute xp̃i miracula pficit.Quid aũt si nõ cõnueret̃ aplis q xp̃i gꝛa cozonat̃ mlte sũt differẽtie xp̃i donoꝝ:sz qz tradiderat saluatoꝛ ptãtez aplis vt spũs īmũdos eycerẽt:putauerũt nulli alioꝝ q̃ sibi solis licere cõcessam gerere dignitatẽ.ꝛ iõ accedunt sciscitãtes si liceat ꝛ alys hoc agere . AMBRO. Nõ reꝓhendit̃ ãt ioannes qz amoze faciebat:sz docet̃ vt nouerit infirmoꝝ eẽ firmoꝝq ꝺistãtiã.Et iõ dñs ꝛ si fozticzes remunerat:tñ non excludit infirmos.vñ segt̃.Et ait ad il.ie..Noli.phi.Qui.n.nõ ē aduer.nos:ꝓ no.ē:Bene domine.nã ꝛ ioseph ꝛ nicodem⁹ occulti discipuli ꝓpter metũ: ī tẽpoze tñ suũ tibi officiũ nõ negauerũt:sz tñ q alibi dixisti: q nõ est mecũ aduersũ me ē.ꝛ q mecũ nõ colligit dispergit: aperi nob ne videat̃ eẽ cõtrariũ.ꝛ puto qz sigs mẽtiũ ꝓsideret scrutatoꝛẽ:nõ debeat ꝺubitare vniuscuiusq factũ mẽte discerni. CHRY.Jllic enī cũ dixit:Qui nõ est mecũ adsum me ē:ostendit diabolũ ꝛ iudeos sibi esse cõtrarios: hic aũt oñdit eũ qui in noīe chꝛisti ꝺemones eyciebat in parte cũ eis exīstere. CYRIL.q.d.Pꝛo vob q xp̃z diligitis: sũt qui pꝛosequi volunt que ad ipsius gl̃iam spectant: eiusdem gratia cozonati. THEOPHI.Mirare aũt xp̃i virtutez qualiter per indignos ꝛ non discipulos eius gꝛa operat̃: siẽ ꝛ per sacerdotes scificant̃ hoīes:q̃uis sacerdotes sancti nõ fuerint. AMBRO.Luz aũt ꝟ eos:q possunt per man⁹ impositionem īmundis imperare spiritibus in noīe iesu neget eẽ ꝓhibendos:ꝟm matthеũ dicit his:Nõ noui vos. Sz aduertere debem⁹ ñ eẽ snīaꝝ discoꝛdiã:sz illõ censeri q ñ solũ officyī clericos:sz ẽt vtutis opa regãt̃:tñq eẽ xp̃i noñ,vt ẽt parũ scis opitulet̃ ad pfidiũ:ꝛsi ñ opitulet̃ ad gꝛaz.vñ nemo purgati hoīs sibi gr̃am vendicet:ī quo eterni hoīs vtus operata sit.nõ enī merito suo diabolus:sed odio sui vincit̃.

BEDA.Jtaq in hereticis ꝛ malis catholicis non sacramenta cõmunia in quibus nobiscum sunt ꝛ aduersum nos non sunt: sed diuisionem paci veritatiq contrariam qua aduersum nos sunt ꝛ dominum non sequuntur nobiscum detestari ꝛ ꝓhibere debemus.

Factũ ē aũt duz complerent̃ dies assũptõis eius ꝛ ipe faciẽ suã firmauit vt iret in hierusalẽ.Et mit sit nũcios ãte cõspectũ suũ: ꝛ eũtes itrauerũt ī ciuitatẽ samaritanoꝝ vt parẽt illi.Et ñ receperũt eũ:qa facies ei⁹ erat eũtis hierlz.Cum vidissent aũt discipuli ei⁹ iacobus ꝛ ioannes dixerũt.Dñe vis dicim⁹ vt ignis ꝺescẽdat ꝺ celo ꝛ ꝓsũat illos, Et ꝓuersus increpauit illos ꝛ dixit:Nescitis cui⁹ spũs estis.fili⁹ hominis non venit animas perdere sed saluare.Et abierunt in aliud castellum.

CYRIL.Cũ ímineret tps q̃ decebat dñm pacta passionẽ salubꝛi:celũ ascẽdere:decreuit ascẽdere hierosolymam. vñ dicit.Factũ ē au.ꝺũ cõple.di.assum.ei⁹ ꝛ ipse faci.su.firma.vt iret in hierusalẽ. TYTVS.Qz ibi oportebat ꝛp agnũ offerri vbi figuralis agnus īmolabatur.Dicit aũt:Firmauit faciem suã.i.non huc ꝛ illuc ibat:nec perambulabat vicos ꝛ municipia:sed iter tenebat versus hierusalez. BEDA.Lessent ergo pagani quasi hominez vídere crucifixũ: quem ꝛ tempus siue crucifixionis cõstat quasi deum pꝛeuidisse.ꝛ quasi sponte crucifigendus locum quo crucifigẽdus erat firmata facie ideſt obstinata atq impterrita mẽte petisse. CYRIL.Misit autez nuncios paraturos ei ꝛ coitatib⁹ eius hospitium:qui cum iuissent ad terram samaritanoꝝ:non fuerunt admissi.vnde segtur: Et mi.nun.su.ante conspe.suum.Et eun. intraue.in ciuita.samari.vt parabil. ꝛ nõ recepe.illum. AMBRO.Discе quia recipi nolunt ab his quos sciebat non simplici mente cõuersos:nam si voluisset ex indeuotis deuotos fecisset; sed deus quos dignatur vocat:ꝛ quem vult religiosum faciat. Cur autem nõ receperunt euangelista memoꝛat dicẽs:Quia facies eius erat euntis in hierusalẽ. THEO.Sed si intelligamus q̃ ꝓpter hoc illum non receperunt:quia ire hierusalez determinauerat:inueniunt̃ hi excusati q non receperunt eum:Sed dicendum est q̃ in hoc q̃ dicit euangelista:Et nõ receperunt illum: intelligitur illud q̃ neqz in samariaz venit.deinde quasi aliquo interrogante:quare non receperũt ipsum:neqz eos admouit:soluẽs ꝟ dic:nõ quia impotens esset:sed q̃ illuc ire nolebat:sed magis hierosolymam. BEDA. Uel hierusalem ire conspiciẽtes samaritani dominũ non recipiunt.nõ enīz coutuntur iudei samaritanis:vt ioannes oñdit. CYRIL. Sed cum dominus:qui añ omnia nouerat:sciret q̃ ei⁹ animi non essent a samaritanis recipiendi: ideo tamẽ pꝛeceptum eis q̃ pꝛecederent:quia mos erat ei omnia satagere erga ꝓfectum discipulorum.Ascendebat quidem hierosolymam ꝓpinquante tempoze passionis. vt igitur quando pati eũ viderẽt nõ scandaliçarentur: considerãtes q̃ oportet patientes esse cum contumelias inferunt aliqui : pꝛemisit quasi quoddam preludium samaritanoruz repulsam.Profuit autẽ eis ꝛ aliter. Futuri enim erãt doctoꝛes oꝛbis terrarum:ciuitates ꝛ villas percurrentes ad pꝛedicandũ euãgelicam doctrinam : quibus aliquando occurrerent aliqui minime recipientes sacram pꝛedicationem.quasi non concedentes secum cõmozari iesum . Docuit igitur eos q̃ ditinam annunciantes doctrinam plenī esse debebant patiẽtia ꝛ mansuetudine. Non autem hostiles ꝛ iracundi:ꝛ in peccantes in eos attrociter insurgentes:sed adhuc nõ erãt tales ímo zelo feruido ꝓcitati:volebãt ignem de celo sup eos deducere.Sequitur:Cum vi.au.disci.eius iaco.ꝛ io. dixe.Domine vis dici. vt ig . descen. de ce.ꝛ consum. illos:' AMBRO.Sciebãt enim ꝛ phinees reputatum ad iusticiam: quia sacrilegos interemerat:ꝛ ad pꝛeces helie ignem descẽdisse de celo:vt ꝓphete vidicaret̃ iniuria. BEDA.Sãcti

eniz viri qui optime scirent mortẽ istã que aiam dissoluit a corpore non esse formidandam: sed eorũ tamẽ aium qui illam timerent: nonnulla peccata morte punirent quo t ui uentibꝰ v: ilis metꝰ incuteret t illos qui morte puniebant: non ipsa mors noceret: sed peccatũ quod augeri posset si uerent. AMBRO. Sz vindicet qui timet: vindictã non querit: g nõ timet. silr ostendit nobis in apostolis fuisse merita ꝓphetaꝝ: qñ eandẽ sibi ptãtẽ quã ꝓphã meruit ipetrã di itre psumũt: t bñ psumũt q ad sermonẽ suũ ignis ỗ celo descẽderet: qñ fily sunt tonitrui. TYTVS. Censet ãt ab eis multo iustius esse samaritanos perire: dominum nõ admittẽtes: q̃ gnquaginta seruũ excludere tẽtantes. Dñs aũt in eos nõ cõmouet: vt oñderet q nõ bz vltionis studiũ pfecta virtus nec vlla sit iracũdia vbi plenitudo sit charitatis. nã nec excludẽda est ifirmitas: sz iuuãda procul a religiosis indignatio: ꝓcul a magnanimis cupiditas vltionis. vñ seq tur: Et ꝓuer. icre. il. t di. Nescitis cu. spi. estis. BEDA. Reprehendit in eis dñs nõ exemplũ ꝓphete sancti: sz ignorantiã vindicandi que adhuc erat in rudibꝰ: aiaduertẽtes eos nõ amare correptionem: sed odio desiderare vindictã. Ita q̃ postea q̃ eos docuit: qd esset diligere ꝓximũ tanq̃ seipz: infuso ẽt spũsco nõ ofuerũt tales vidicte: q̃uis multo rariꝰ q̃ in veteri testõ: qz sicut segt: Fili⁹ bo. nõ ve. ani. perde. sed saluare. q. d. t vos ergo g eius spũ signati estis etiã acta eius imitamini: nunc pie consulentes: sed in futuro iuste iudicãtes. AMBRO. Non enĩ semp in eos qui peccauerunt est vindicandũ: qz nõnũq̃ ampliꝰ ꝓdest clemẽtia tibi ad patiẽtiam: lapso: ad correptionem. Deniq̃ samaritani citiꝰ crediderunt a quibus hoc loco ignis arcetur.

¶ Factum ẽ aũt ambulantibus illis in via dixit q̃dam ad illum: Sequar te quocunq̃z ieris. Dixit illi ihesus: Vulpes foueas habent: t volucres celi nidos: filius aũt hois non habet vbi caput suũ reclinet. Ait aũt ad alterũ: Sequere me. Ille aũt dixit: Dñe ꝓmitte mihi ꝓmũ ire: t sepelire patrẽ meũ. Dixitq̃z ei ihesus: Sine vt mortui sepeliant mortuos suos: tu aũt vade t anũcia regnũ dei. Et ait alter: Sequar te dñe: sz ꝓmitte mihi ꝓmũ renũciare his qui domi sunt. Ait ad illuz ihesus: Nemo mittẽs manũ suã in aratruz t aspiciens retro: aptus est regno dei.

CYRL. Et si munificꝰ sit oĩuz dñs: nõ simpliciter t ipse tribuit singulis dat superna t diuina dona: sz illis q̃ digni sunt recipere: qui. s. aiam suã alienant a maculis prauitatũ: t hoc nos docet euãgelicoz vboz vtꝰ cũ dicit: Factũ est au. am. il. in via: di: q. ad illũ. Seq̃r te quocũq̃z ieris. Primo qdẽ plñma cõtinet inaccessu iuertia: ꝓuter oñdit q̃ plenus sit impudẽtia nimia. neq̃z. n. simplr rpz seq petebat: sic aly plures de populo: sz magis insiliebat ad aplicas dignitates: cũ paulus dicat: Nõ assumat q̃s sibi honorẽ sz a deo vocatꝰ. ATHANA. Ausus ẽt fuit eqparare se incõprehensibil' saluatoris ptãti dicẽs: Sequar te quocũq̃z ieris: eo q̃ sequi saluatorẽ simplr ad eius audiendã doctrinã possibile ẽ humane nature ꝓprietate qua fungit erga hoies: non est aũt possibile secũ cõcurrere vbilibet exñti: ipse nãq̃z incõprehensibilis est: t nõ circũscribit loco. CYRIL. Alio quoq̃z modo non immerito recusabilẽ facit eũ: decebat enĩz ipm crucẽ suã accipere ad sequendũ dñm: t abrenũciare pñtis vite affectibꝰ. t hoc dñs in eo reprehendit: non vituperans sed corrigẽs. Segtur: Et ait illi ihesus: Vulpes foueas hñt: t volucres celi nidos: filius aũt hois nõ habz vbi ca. su. reclinet. THEO. Quia enĩz viderat dñm multũ populũ adducentẽ putauit q̃ ab eis haberet preciũ: t q̃ si ipse dñm sequeret posset pecunia cõgregare. BEDA. Unde dr̃ ei: Quid me ꝓpter diuitias t lucra huiꝰ seculi cupis sequi: cũ tãte sz pauptatis vt nec hospitiolũ qdẽ habeã t nõ meo vtar tecto: CHRY. Aspice qualiter pauptatez quã dñs docuerat per opera demonstrat. Nõ erat ei mẽsa: non cãdelabrum nõ domus: nec quicq̃ aliud taliũ. CYRIL. Mistice aũt significatio: vulpes t volatilia celi malignas t astutas potestates demonũ vocat. q. d. quando vulpes t volatilia ĩ te mãsionẽ hñt: qualiter chr̃istus in te requiescet: Quid cõe ẽ luci t tenebris:

ATHANA. Uel in hoc dñs magnitudinẽ sui mũeris docet. q. d. Dia generabilia circũscribi pñt: verbũ vero dei incõprehẽsibilis ptãtis ẽ. Et iõ ne dicas: Sequar te quocũq̃z ieris. Letez si velis discipulus fieri: abdices irrõnabilia: eo q̃ impossibile est euz qui morat in irrationabilitate: vbi discipulũ fieri. AMBRO. Uel vulpes hereticis ꝓparat: fallaz q̃ppe aĩal t insidys semp intẽtũ t rapinã fraudis exercet. Nihil tutũ: nihil ociosuz: nihil patr̃ eẽ secuz eo q̃ intra ipz hospitia hominũ predã requirũt. Ita sunt heretici: q̃ domum sibi parare non norunt: sed circũscriptionibus suis alios decipere conãtur. hoc aĩal neq̃ mãsuescit vnq̃. vnde apls ait: Hereticũ post vnã correctionẽ deuita. volucres vo celi frequenter ad nequitie spiritalis similitudinẽ deriuantur: t veluti nidos quosdã struũt in pectoribꝰ iprobozꝝ: t iõ dñante versutia in affectibus singulorũ nulla põt diuinitatis esse possessio. Ubi aũt mentẽ ꝓbauerit inoxiã: supra ipz quodãmodo vim sue maiestatis reclinat: qz profusioze ẽdã gra bonoz pectoribꝰ iserat. Sic igr̃ nõ videt cõuenire rõni vt simplicẽ fidelẽq̃z ipsum arbitremur: qui domini dignatione respuit: cũ indefessi famulatus obsequium spopõdisset. Sed dñs nõ obsequioz speciem: sed pluritatẽ querit affectus nec obsequiũ eius admittit: cuius nõ probatur officium: circũspectũ eteni fidei dz eẽ hospitiuz: nedũ ifidelibus nr̃e domꝰ interna reseramꝰ: ĩ alienã pfidiã iprouida credulitate labamur. Itaqz vt aduertas deũ nõ cultus aspernãtẽ eẽ sed fraudis: qui repudiauit fraudulentũ elegit innocentem. Sequit. Ait aũt ad alterũ: Sequere me. Sed hoc dic̃ ei cuius pr̃em iam sciebat mortuũ. vñ segtur: Ille aũt dixit: Dñe ꝓmitte mi. pr̃i. ire t sepe. pa. meũ. BEDA. Non discipulatũ respuit: sed expleta primũ paterni funeris pietate: liberior assegꝰ ỗsiderat. AMBRO. Sz dñs quos mirat ad uocat. vñ segtur Dixitq̃z ihesus: Sine vt moz. se. moz. su. tu aũt va. t annũ. reg. dei. Cũ religiosuz humani corpis sepeliẽdi acceperimꝰ offiũ: quo pr̃ni quoq̃z funeris sepultura ꝓhibetur: nisi vt itelligas bũana post habẽda diuinis: bonũ studiuz sz maiꝰ ipedimẽtũ. nã qui ptitur studiũ: ꝺriuat affectũ: qui diuidit curam differt profectum: ergo prius sunt obeunda q̃ maxima: nã t apli ne occuparent studio dispẽsandi ministros paupibꝰ ordinarũt. CHRY. Quid aũt magis necessariũ pr̃nis exegis: qd facilꝰ: cũ nõ eẽt mltũ tpis dãduz: p hoc docemur q̃ minimũ tpis frustra ducere ỗcet: t si mille cogentia sunt: ĩmo pferre spiritalia cũctis admodũ necessarys. Diabolus. n. insistit artẽtus volẽs aliquẽ aditũ inuenire: t si modicã sumat negligẽtiã magnã operat pusillanimitatẽ. AMBRO. Nõ ergo paterni funeris sepultura ꝓhibetur: sed necessitudini generis diuine religiõis pietas anteferr̃. Illud ꝓsortibus reliquitur: hoc mãdatur relectis: qũo aũt mortui sepelire mortuos possint: nisi geminã hic intelligas mortẽ: vnã nature: alterã culpe. Est etiã mors tertia: ĩ qua ptõ morimur: deo viuim⁹. CHRY. Cum ergo dixisset mortuos suos: oñdit hũc nõ eẽ mortuũ eiꝰ. puto. n. de numero ifideliũ fuisse defunctum. AMBRO. Aut qz sepulchrũ patens est guttur ipiozꝝ memoria eoz abolenda pceri bit̃: quoz simlr cũ corpe meritũ occidit: nec renocat̃ ab officio pr̃is filiꝰ: sz fidelis a pfido cõicatione secernit̃: nõ iterdictũ ẽ muneris: sz religiõis mysteriũ cõmunionẽ nobis cum gẽtibus mortuis nõ futurã. CYRIL. vel aliter: Erat enĩz

pr̃ senectute grauat⁹.putat aũt honestũ aliqd agere dũ ꝓpo
neret obſuare ei debitã pietatẽ:ſz illud:Honora pr̃em tuũ
ꝛ matrẽ tuã.vñ vbi vocat⁹ ẽ ad euangelicũ mysteriũ dicẽte
dño:Sequere me.q̃rebat ĩducias q̃ ſufficere poſſent ad de
crepiti pr̃is ſuſtẽtationẽ dicẽs:Permitte mihi primũ ire ꝛ
ſepelire patrẽ meũ. nõ q⁹ defunctũ patrẽ ſepelire rogaret:
neqz.n.xp̃s hoc agere volentẽ ipediuiſſet:ſed dixit ſepelire
.i.ſuſtẽtare ĩ ſenectute vſqz ad mortez. Sz dñs ad eũ dixit:
Sine mortuos ſepelire mortuos ſuos.erant.n.ꝛ aly curato
res linea parẽtele aſtricti:ſz vt eſtimo mortui eo q⁹ nõdum
xp̃o crediderãt. Vnde pcipe q⁹ pferẽda ſit pietas qua deo te
nemur amori parẽtũ:q̃bus reuerentiã exhibemus:qz p eos
geniti ſum⁹.Sz oĩum de⁹ cũ nõ eſſem⁹ ad eẽ nos cõduxit:
parẽtes aũt facti ſũt miniſtri ĩtroitus ad eẽ. AVGV.de
con.euã. Nec q̃ dicebat dñs illi cui dixerat:Seq̃re me.Ali⁹
vo diſcipul⁹ miſit ſe in medio:cui nemo aliqd dixerat.vñ ſe
quit:Et alter ait.Sequar te dñe:ſz p̃mũ p̃mitte mihi ire ꝛ
renũciare his q̃ domi ſũt.neforte quõ fieri ſolet querãt me.
CYRIL.Imitãda aũtẽ hꝫ p̃miſſio ꝛ omni laude plena:
ſz q̃rere renũciare his q̃ domi ſunt licẽtiãdo ſe ab eis:oñdit
q⁹ vtcũq; diuiſus ſit a dño:dũ hoc pfecte adire p̃poſuerit
mẽte.nã velle cõſulere p̃ximos nõ ꝫſenſuros: huic ꝓpoſito
ĩdicat ſe vtcũqz labẽtẽ.pp qõ dñs hoc ĩprobat.Segtur:Ait
ad illũ ieſus: Nẽo mit.manũ ſuã ĩ aratrũ ꝛ reſpiciẽs retro
apt⁹ eſt regno dĩ.Appoſuit manũ aratro:q affectuoſus ẽ ad
ſequẽdũ:tñ reſpicit retro q dilationẽ petit:occaſiõe redeun
di ad dñz:ꝛ cũ ꝓpings ꝓferẽdi. AVGV.de ẏbis dñi.q.d.
ei:Vocat te oriẽs:ꝛ tu attẽdis occidẽtẽ. BEDA. Manũ
ẽt cuilibz ĩ aratꝝ mittere ẽ q̃ſi quodã ꝓpũctõis iſtro.ligno
ferro dñice paſſiõis duritiẽ ſui cordis atterere atqz ad ſerẽ
dos bonoꝝ opeꝝ fructus aptre:quã ſigs excolere incipiens
cum vxore loth ad ea que reliquerat reſpicere delectat:fu
turi iã regni mũere p̃uat. GRECVS. Crebri nãqz ituit⁹
coꝝ q̃ dekuim⁹ pp ꝫſuetudinẽ trahũt ad retroacta:violẽtũ
.n.qd vſus ẽ ad retinẽdũ ſibi: Nõne bit⁹ ex vſu.ex bitu vo
nã ĩnaſcit: Nãz vero amouere vl alterare difficile. Nã ꝛ ſi
pauliſp declinet coacta:redit ad ſeipaz velociter. BEDA.
Si ãt ſecutur⁹ dñz diſcipl⁹ us gavel domi renũciare velit ar
guit:qd fiet illis:qui nulla vtilitatis gratia ſepe viſitant do
mos illoꝝ quos in mundo reliquerunt: CA .X.

POſt hec autẽ deſignauit dñs ꝛ alios ſeptuagintaduos: ꝛ miſit illos binos
añ faciẽ ſuaz ĩ oẽz ciuitatẽ ꝛ locũ quo
erat ipſe venturus. Et dicebat illis
Meſſis quidem multa:operarij au
tem pauci. Rogat eautem dominum meſſis vt
mittat operarios in meſſem ſuam.

CYRIL.Certificauerat de⁹ p pphas:q euãgely p̃dicatio
ſalutaris ꝓphẽſura erat nõ ſolũ iſrl'ſz ẽt gẽtiũ greges. Et iõ
a xp̃o poſt.xy.apl'os ꝛ aly.lxxy.ſũt iſtituti.vñ dr̃. Poſt h ãt
ꝺſignauit dñs ꝛ alios.lxxy. BEDA.Bñ.lxxy. mittũt:qz
totidẽ mũdi gentib⁹ euãgeliũ p̃dicandũ erat:vt quõ.xy.pri
mo pp.xy.trib⁹ iſrl'ita ꝛ bi pp exteras gẽtes deſtinarẽt ibu
endas. AVGV.de que.euã.Sic ẽt.xxiiy.bozis tot⁹ozbis
pagit atqz luſtrat:ita myſteriũ illuſtrãdi ozbis p euãgeliuz
trinitatis ĩ.lxxy.diſcipul'itimat:ter.n.xxiiy ſeptuagitaduo
faciũt. BEDA.Sic ãt.xy. apl'os formã ep̃oꝝ p̃mõſtrare
nemo ẽ q dubitz:ſic ꝛ hos.lxxy.figurã p̃byteroꝝ.i.ſcõi ozdi
nis ſacerdotũ geſſiſſe ſciẽdũ ẽ: taz ꝛſi p̃mis eccl'ie tpib⁹:vt
apoſtolica ſcriptura teſtis ẽ: vtriqz p̃byteri vtriqz vocabã
tur ꝛ ep̃i:quoꝝ vnũ ſapie maturitatẽ: aliud induſtriã cure
paſtoralis ſignificat. CYRIL. Dui⁹ ẽt forma ĩ ẏbis moy
ſi figurabat:q iubẽte deo.lxx.elegit q̃bus de⁹ ſp̃m infunde
bat. In numeris etiã ſcriptũ eſt de filys iſrl' q⁹ venerũt ĩ be
lim qõ interp̃tat aſcẽſus:ꝛ erãt ibi.xy.fontes aquaꝝ:ꝛ.lxx.
palme.Cõuolãtes enĩ ad augmẽtũ ſpiritale reperiem⁹.xy.
fontes.ſ.ſacros apoſtolos: a quib⁹ haurim⁹ ſalutis ſciaz:ſic
a fontibus ſaluatozis:ꝛ.lxx.palmas:hos.ſ.q nunc deſtinati
ſunt a xp̃o.Eſt enĩ palma arboꝝ bone medulle: bñ radicata
ꝛ fertilis:ꝛ ſemper naſcẽs ĩ aquis:alta ſimul ꝛ frõdes porri
gens ſurſum.Segt:Et miſit illos binos. GREGO.i ho.
Binos ĩ predicatione diſcipulos mittit:qz duo ſunt p̃cepta
charitatis:dei.ſ.amoꝝ ꝛ p̃ximi:Et min⁹ q̃ inter duos chari
tas haberi nõ poteſt:q̃tenus h̃ nobis tacit⁹ ĩnuat:qz q charí
tatẽ erga altez nõ habz:p̃dicatõis offiñ ſuſcipere nullate⁹
debet. ORIGE.Sic ẽt ex duodecĩ bini ꝛ bini numerati
fuerũt:vt in eoꝝ cathalogo matthe⁹ oñdit:q⁹.n. bini famu
larent dei vbo ãtiquũ eẽ videt.Eduxit.n. de⁹ iſrl' ẽ egypto
p man⁹ moyſi ꝛ aaron. Joſue quoqz ꝛ caleph cõcordantes
p̃cauerunt p̃uocatũ a.xy.explozatozib⁹ pplm.vñ dr̃. Frs
fratre adiut⁹ vt ciuitas vallata. BASI.Simul ẽt p hoc i
dicauit q⁹ ſi aliqui pares ſunt in ſpiritalib⁹ donis:hoc nõ ſi
net in eis p̃ualere p̃prie opinionis paſſionẽ. GREGO.
in ho.Bene aũt ſubdit:Añ faciẽ ſuã ĩ oẽm ciuitatẽ ꝛ locum
quo erat ipſe venturus.Predicatozes aũt ſuos dñs ſegt:qz
p̃dicatio p̃ueenit:ꝛ tũc ad mẽtis nr̃e habitaculũ dñs venit
quãdo verba exhoztatõis p̃currũt:atqz per hoc veritas in
mẽte ſuſcipitur. Vic p̃dicatozibus eſaias dicit:Parate viã
domini:rectas facite ſemitas dei nr̃i. THEO.Deſignaue
rat aũt dñs diſcipulos ꝓpter multitudinẽ doctozib⁹ ĩdige
tẽ:ſic.n.nr̃i agri ſpicati multos meſſozes deſiderãt:ſic g cre
dituri erãt ĩnumerabiles exñtes:multis doctozib⁹ indige
bant.vñ ſegt:Meſſis qdẽ mlta. CHRY. Sz q̃lr meſſes
vocat:cũ res ad p̃ns exordiũ ſumãt:nõdũ iacto aratro:aut
ſulcis ꝓductis de meſſib⁹ tractat.poterãt enĩ diſcipuli va
cillare ꝛ ſecũ meditari:ꝛ dicere qual'r nos numerus bzeuis
emẽdare poterim⁹ totũ mũdum:idiote ſophiſtas:mutos
nudi:dñantes ſubiecti. Ne igit cõſideratõe taliũ turbaren
tur:vocat euangeliũ meſſẽ.q.d.parata ſũt oĩa:mitto vos ad
paratã collectionẽ fructuũ eodẽ die:ꝛ ſerere poteſtis ꝛ me
tere.Sic g̃ colon⁹ exiẽs ad meſſes letat:ſic etiã vos multo
ampli⁹ ꝛ alacri⁹ nec̃iuz eſt exire ĩ mũdũ.naz hoc negocium
meſſis ẽ:agros nob exhibẽs ꝓparatos. GREGO.i ho.Sz
nõ ſine graui meroꝝ log poſtium⁹ qõ ſubdit:Opa.aũt pau.
qz ꝛ ſi ſunt q bona audiã t:deſũt q dicãt:Ecce mũdus facer
dotib⁹ plen⁹.ſz tũ in meſſe dei rarus valde repit opator:qz
offiñ qdẽ ſacerdotale ſuſcipim⁹:ſz opus officy nõ ĩplemus.
BEDA.Sic ãt meſſis mlta ẽ oĩs turba credẽtiũ:ita ope
rary pauci ſũt aplĩ:ꝛ imitatozes eozũ q mittunt ad meſſes.
CYRIL.Sic ãt agri ſpacioſi meſſozes mltos exigũt:ſic
ꝛ mltitudo creditoꝝ xp̃m.vñ ſubdit:Ro. er.do. meſ. vt
mit.op.in meſ.ſuã. Illo ãt attẽde q⁹ cũ dixiſſz:Rogate dñz
meſſis vt mittat oparios ĩ meſſez ſuã:ipe poſtmodũ hoc q⁹
egit. Jpe igit ẽ dr̃s meſſis:ac p eũ:ꝛ cũ eo de⁹ pr̃ oĩb⁹ oñat.
CHRY.Mltiplicauit aũt poſtmodũ eos:nõ addens ad
numez ſz cõcedẽs vtutẽ. Jnſinuat aũt q⁹ magnũ donũ eſt
oparios mitti ĩ meſſẽ dĩnã.p hoc q̃ dic̃:dñz meſſis ſup hoc
eẽ regandũ. GREGO.Per hoc ẽt iducẽdi ſũt ſubdit:vt
pro ſuis paſtozibus rogẽt:vt digna eis opari valeãt:nec ab
exhortatione tozpeat ligua.ſepe enĩ p ſua negtia p̃dicantiũ
reſtringit lingua.Sepe vo ex ſubiectoꝝ culpa agit:vt eis q
preſunt predicationis ſermo ſubtrahatur.

Ite ecce ego mitto vos ſicut agnos ĩter lupos
Nolite portare ſaculum neqz peram neqz calcia
menta:ꝛ neminem per viam ſalutaueritis.

CYRIL. Narrat lucas oñr.lxx.diſcipl'os vẽdicaſſe ſibi
a xp̃o apl'icã eruditionẽ:modeſtiã:innocẽtiã:egtatẽ: nihilqz
mũdãoꝝ ſacris p̃dicatõib⁹ pferre.aſpirare ãt adeo ad fort
dinẽ mentis vt nullũ terribiliũ formident:neqz ipſã mortẽ

vñ dicit: Ite. CHRY. Erat.n. iter oĩa ꝓcula eoꝝ solatiuꝫ virt⁹ mittẽtis eos. ꝛ ideo dicit: Ecce ego mitto vos. q.d. hoc sufficit ad cõsolationẽ vestrã: hoc sufficit ad sperãdũ ꝛ nõ timẽdũ supueniẽtia mala: que significat subdẽs: sicut agnos inter lupos. ISIDO. abbas: Denotãs simplicitatẽ ꝛ innocẽtiã: nã ỏbacchãtes ꝛ sua enormitate iniuriãtes nature nõ agnos appellat sed hedos. AMBRO. Cõtraria aũt sunt sibi ista aialia. vt alia ab alys deuorent̃. s. agni a lupis: ſꝫ bonus pastoꝛ lupos gregi suo timere non nouit. Ideoqꝫ isti discipuli nõ i predã: ſꝫ ad grãm dirigũtur: sollicitudo.n. pastoris bõi efficit vt lupi i agnos audere nihil possint. Mittit ergo agnos iter lupos vt cõpleret̃ illud. Tũc lupi ꝛ agni simul pascent̃. CHRY. Hoc.n. fuit mãifestũ indiciũ ꝑclari triũphi: vt circũdati eẽnt discipli xpi ab hostib⁹: quasi agni iter lupos eos tamẽ cõuerterẽt. BEDA. Vl' specialiter lupos vocat scribas ꝛ phariseos qui sunt clerici iudeoꝝ. AMBRO. Uel lupis sunt heretici cõpandi. lupi.n. bestie sunt que ĩsidiantur ouilib⁹ ꝛ circa pastoꝛales versant̃ casas. Habitacula domoꝝ intrare nõ audẽt. sõnũ: canũ abũtiã: aut de sidiam pastoꝝ explorãt: ouiũ guttur inuadũt: vt cito strãgulẽt: feri: rapaces: natura coꝛpis rigidioꝛes: vt se facile nõ possint ĩflectere: ĩpetu quodaꝫ suo ferũtur: ꝛ iõ sepe dcludunt̃ Siquẽ pꝛioꝛes boieꝫ viderit. vocẽ eius quadã nature vi feruntur eripe. si aũt hõ pri⁹ eos viderit: exagitati mẽorãtur. Sic heretici ĩsidiantur ouilib⁹ xpi: fremunt circa caulas nocturno tpe. semp.n. pfidis noꝛ ẽ: g lucẽ xpi nebulis ꝓaue interpꝛetatiõis obducũt stabula tñ xpi intrare nõ audẽt. ꝛ iõ nõ sanant̃: sic curat⁹ ẽ ille in stabulo q icidit in latrones. Explorãt pastoꝛis absentiã: qꝛ pñtibus pastoꝛibus oues xpi incursare nõ possunt Quadã ẽt mẽtis intẽtione duri ac rigidi nequaquã solẽt a suo erroꝛe deflectere: quos scripture ver⁹ interꝑs xps illudit: vt iuuenũ suos effundãt impetus: ꝛ nocere non pñt: qui siquẽ versuta disputatõis sue circũscriptiõe preueniũt: faciũt obmutescere. mutus ẽ.n. q verbũ dei non eadẽ qua ẽ gloria ꝓfiteꝛ. Caue igit̃ ne tibi vocẽ tollat hereticus ne pꝛioꝛẽ nõ ipe deꝑhenderis. serpit.n. dũ latet ei⁹ pfidia. si aũt cõmẽta ipietatis ei⁹ agnoueris: iacturã pie vocis timere non poteris. Huttur inuadũt: vitalibus vulnus affigunt dũ aiam petũt. Si etiã audies aliquẽ sacerdotem dici ꝛ rapinas eius cognoscis: foꝛis ouis: ĩtus lupus est: qui bumane necis ĩsaturabili crudelitate rabiem suam desiderat explere. GRE. In pastoꝛali. Multi enim cum regiminis iura suscipiunt: ad lacerãdos subditos inardescũt: terroꝛes prãtis exhibent. Et quia charitatis viscera non bẽnt: deum videre appetũt: pres se esse minime recognoscũt: humilitatis locũ i elationẽ dñatiõis imutãt. Cõtra que oĩa ꝓsideranda nobis ẽ qꝛ sicut agni iter lupos mittunt̃: vt sensũ fuantes innocẽtie moꝛsũ malitienõ habeamus. Qui enĩ locũ pdicationis suscipit mala inferre nõ dꝫ: sed tolerare. Quez ꝛ si qñ zelus rectitudinis exigit vt erga subtos seuiant: intus paterna pietate diligat quos foꝛis quasi ĩsequẽdo castigat. Qꝛ tunc rectoꝛ bene exhibet: cũ terrene cupiditatis bonoribus nequaqꝫ mentis colla supponit. vnde subdit. Nolite poꝛtare sacculũ neqꝫ perã. GREGO. nazãzenus. Quoꝝ sũma ẽ vt adeo virtuosi existãt: q nõ minus ꝓpter vite modũ qꝫ ꝓpter eoꝝ vbũ euãgeliũ ꝓficiat. GREGO. in eccle. chiele. Tãta enĩ pdicatoꝛũ dꝫ esse i deo fiducia: vt pñtis vite ſũptibus qꝫuis nõ ꝓuideat: tamẽ sibi bos non deesse certissime sciat. Ne dũ mens eius occupat̃ ad tpalia: min⁹ alys ꝓuideat eterna. CYRIL. Sic igit̃ ꝑcepat: nec de ipso suo iecto curã bre cũ dixerat: Mitto vos sic agnos iter lupos Nec etiã ꝓcessit sollicitos eẽ erga extrinseca coꝛpi: cũ dixit: Nolite poꝛtare sacculũ neqꝫ perã. Nec etiã cõcessit poꝛtare aliquid eoꝝ q̃ nõdum vnita sunt coꝛpoꝛi. vnde subdit: Neqꝫ calciamẽta. Nõ aũt sacculũ ꝛ perã poꝛtare ꝓhibuit: sed nec aliquam study distractionẽ permisit assumere: qui nec ob obuiãtiũ salutatõe distrahi voluit. vñ subdit: Et neminẽ p viã salutaueritis. Qõ ꝛ dudũ ab heliseo dictũ fuit. q.d. recto tramite ad opus ꝓcedite: nõ alternãtes benedictiõibus benedictões. Damnũ.n. ẽ expẽdere tps ꝑdicatiõib⁹ ꝓpetẽs.

AMBRO. Non g̃ hic dñs ꝓhibuit q⁹ beniuolẽtie displiceret offiñ: ſꝫ q⁹ psequẽde deuotiõis intẽtio plus placeret.

GREGO. naçãzenus: Mãdauit etiã hoc eis dñs ad vbi gliam: ne videreẽ ĩ eis magis vigere blãditias: voluit etiam eos nõ eẽ sollicitos ĩ vbis alienis. GRE. in hom. Dec autẽ vba sigs etiã p allegoziã velit intelligi: pecunia clausa in sacculo ẽ sapia occulta. Qui igit̃ sapie vbũ hꝫ: ꝛ hoc crogare pximo negligit: quasi pecuniã in saeculo ligatã tenet. Perperam vero onera seculi: p calciamẽta moꝛtuoꝝ opeꝝ exẽpla significant̃. Qui ergo offiñ ꝑdicatiõis suscipit: dignũ nõ est vt opus seculariũ negocioꝝ poꝛtet. nedũ hoc eius colla demimit ad ꝑdicãda celestia nõ assurgat: nec debet stultoꝝ operũ exẽpla ꝓspicere: ne sua opa quasi ex moꝛtuis pellib⁹ credat munire: ne. s. qꝛ alios talia feciſſe cõsideraꝛ: se etiam facere licenter putet. AMBRO. Nihil etiã dñs in nobis moꝛtale vult eẽ. Moꝛtale.n. atqꝫ terrenũ calciamẽtũ moyses iubetur soluere cuꝫ mitteret̃ ad pplm liberanduꝫ. Qꝛ si quẽ mouet: qua rõne in egypto calciati iubent̃ edere agnũ: apli aũt sine calciamẽto ad ꝑdicãdum euangeliũ dirigunt̃: Js considerare debet quia in egypto positus debꝫ adhuc moꝛsus cauere serpentis: multa enim venena in egypto. Et q typo pascha celebꝛat patere põt vulneri. q aũt minister ẽ veritatis: venena nõ trepidat. GRE. in ho. Dis aũt qui salutat in via ex occasione salutat itineris: nõ ex studio optande salutis. Qui igit̃ non amoꝛe eterne patrie sed pꝛemioꝝ ambitu salutẽ audiẽtibus ꝑdicat: quasi in itinere salutat qꝛ ex occasione: ꝛ nõ ex intẽtione salutẽ audientibus exoptat.

¶ In quãcũqꝫ domum intraueritis pꝛimũ dicite: pax huic domui: ꝛ si ibi fuerit filius pacis: requiescet sup illuꝫ pax vestra: sinaũt ad vos reuerteꝛ. In eadẽ aũt domo manete: edẽtes ꝛ bibẽtes que apud illos sunt. Dignus enĩ ẽ oparius mercede sua: Nolite trãsire de domo in domũ. Et in quã cũqꝫ ciuitatẽ intraueritis ꝛ suscꝑerint vos: manducate q̃ apponunt̃ vobis: ꝛ curate infirmos q ĩ illa sunt: ꝛ dicite illis: Appꝛopinq̃bit in vos regnũ dei. In quãcũqꝫ aũt ciuitatẽ ĩtraueritis ꝛ nõ suscꝑerint vos: exeũtes ĩ plateas ei⁹ dicite: Etiã puluerẽ q adhesit nobis ỏ ciuitate vestra extergim⁹ in vos. Tñ hoc scitote qꝛ appꝛopiquabit regnum dei. Dico vobis: qꝛ sodomis in die illa remissius erit q̃ illi ciuitati.

CHRY. Bonoꝝ oĩuꝫ mater pax est. sine qua cetera inania sũt. ꝓpter qõ dñs discipulis ĩtrantib⁹ domos: illico pacẽ iussit. pferre tanq̃ bonoꝝ indiciũ dicẽs: In quãcũqꝫ domũ ĩtraueritis pmũ dicite: pax huic domui. AMBRO. Ut. s. pacis perferamus nuncium ipse primus ingressus pacis benedictione celebretur. CHRY. Unde pontifex ecclesie tradit eam dicens. Pax vobis. Implozant autem pacem sancti: non solum eam que versatur inter homines adiuuicem; sed ꝛ eam que pertinet ad nosipsos. nam sepius in pectoꝛe bellum gerimus ꝛ nullo molestante turbamur: nec non pꝛaua desideria contra nos crebꝛo insurgunt. TYTVS. Dicitur autem: Pax huic domui: scilicet habitantibus domum: omnes alloquantur maioꝛes pariter ꝛ minoꝛes: neqꝫ cum indignus vestra salutatio dirigetur. vnde subditur: Et si ibi fuerit filius pacis: requiescet super illuꝫ pax vestra. quasi. d. vos quidem pꝛofertis verbum: res autem

pacis applicabit meo iudicio vbicūqz dignū eē videbit. Si qs aūt nō fit dign⁹: nō estis delusi: nec vbozz vrozz gra pyt: imo reciprocat ad vos. Et hoc ē qō subdit Si naūt ad vos reuertet. GRE. Par.n. que ab oze pdicatozis offert: aut regescet in domo: si ī ea fuerit qsqz pdestinatus ad vitā: z celeste vbū segtur qō audit. aut si null⁹ audire voluerit: ipe pdicator sine fructu nō erit qz ad eū pax reuertit: dū ei a dño pro laboze sui operis merces recōpensat. Si aūt pax vestra recipitur. dignū ē vt ab eis terrena stipendia ꝓsequamur: g/ bus patrie celestis premia offerim⁹. vñ segtur: Jn eadē aūt domo manete edētes z bibentes que apud illos sunt. Ecce qui peram z saculū portari prohibuit: sumptus z alimenta ex eadem predicatione concedit. CHRY. Sed ne aligs diceret: cōsumo res ꝓprias parādo aduenis mēsam: illū primo intrantē facit tibi pacis donū offerre: cui nihil est equale: vt scias te maioza qz des suscipe. TYTVS. Uel aliter cōtinua: Quia nō estis ꝓstituti iudices eozz: g sunt digni vel indigni: edatis z bibatis q vobis offerunt ab eis. Dimittite aūt mihi eozz: q vos recipiunt examen: nisi vobis quoqz sit notū nō esse ibi filiū pacis: tunc.n. fortassis retrocedere debetis. THEOPHI. Uide igit qualiter discipulos mēdicare instituit: z p precio eos nutrimentū hēre voluit. nā subditur: Dignus est.n. operarius mercede sua. GRE. Sunt.n. iā de mercede opary ipsa alimēta sustentatiōis: vt hic merces de laboze pdicatiōis inchoet: que illic de veritatis visione pficit. Qua in re ꝓsiderādū ē: q vni nostro opi due mercedes debent: vna in via que nos in laboze sustētat: alia in patria que nos in resurrectione remunerat. Merces itaqz que in pātī recipit hoc in nobis oz agere: vt ad sequentem mercedē robustius tendat. Uer⁹ g qsqz pdicator nō iō predicare debet: vt i hoc tpe mercedē accipiat: sz iō mercedez recipere: vt pdicare valeat. Quisquis namqz iō predicat: vt hic laudis vel muneris mercedē recipiat: eterna mercede se puat. AMBRO. Subdit virt⁹ alia. ne de domo ad domū qs vaga facilitate demigret. Segtur.n. Nolite trāsire de domo in domū. vt. s. amoze hospitali fuemus cōstantiā: nz aliquā amicitie nectitudinē facile resoluam⁹. BEDA. Descripto āt diuerse dom⁹ hospitio: qd iā ī ciuitatib⁹ agere debeāt docet: pys. s. ī oībus cōicare: ab ipiozz vo p omnia societate secerni. vñ segt. Et in quācūqz ciuitatē itraueritis: z susceperit vos: māducate que apponunt vobis. THEOPHI. Quānis modica existāt: z vilia nihil ampli⁹ iquirētes denūciat ēt eis vt operātes miracla hoīes ad suas pdicationes attraherēt. vñ subdit: Et curate infirmos: g in illa sunt. Et dicite illis: appropinq̄bit in vos regnū dei. Si enī prius curaueritis deide docueritis: ꝓsperabit sermo: z hoīes credent regnū dei appropiquare. non.n. curarent: nisi hoc aliq̄ virtus diuina pficeret. Sed etiā cū fin aīam curant: appropinq̄t ī eos regnū dei: qō lōge ē ab eo cui dominat pcm̄.

CHRY. Uide aūt dignitatē apl⁹oz: nihil sensibile monētur ꝓferre: q̄lia circa moysen z pphas. s. bona terrena. sz q̄dam noua z mirabilia. s. regnū dei. MAXI. Dicit autē approp̄quauit. nō vt oñdat tpis breuitatē neqz enī regnū dei venit cū obseruatiōe: sz oñdit dispositionē hominum ad regnum dei: qō quidē potēcia est in oībus credētibus: actu vero ī his g respuūt corporalē vitā: z solam eligunt spiritalez: qui dicere possunt. Uiuo aūt non ego: sed viuit in me xp̄s.

AMBRO. Deinde docet excutiēdū de pedib⁹ puluerez siqs recipiēdos ciuitatis hospitio nō putauerit dicēs: Jn q̄cunqz ciuitatatē itraue. z non recc. vos: exeuntes in pla. dicite etiā puluerem pedum qui adhesit nobis de ciuitate vestra extergim⁹ ī vos. BEDA. Uel ad cōtestatōez terreni laboris: quē ꝓ illis inaniter susceperunt: vel vt oñdat vsqz adeo se ab ipsis nihil terrenū querere: vt etiam puluerem de terra eozz nō sibi patiant adherere. Uel per pedes ipsuz opus z incessus predicationis significatur: puluis vero quo aspergunt: terrene leuitas est cogitationis: a qua z summi doctores immunes eē nequeūt. Qui ergo spreuerit doctrinā laborez z picula docētiū: ad testimoniū sue dānatiōis insectūt. ORIGE. Extergēdo g puluerē pedū in eos quodā/ modo dicūt: puluis peccatozz vrozz merito veniet sup vos. Et attēde q̄ quecūqz ciuitates nō suscipiūt apostolos sanā qz doctrinā hūt plateas: iuxta illō: Lata ē via que ducit ad pditionē. THEOPHI. Et sicut recipiētib⁹ apl⁹os appropinq̄re regnū dei dicit in bñficiū: sic nō recipiētib⁹ in punciū. vnde subdit: Tamē hoc scitote qz approp̄nq̄bit regnū dei. Sicut aduētus regis est gbusdā ad penā: gbusdā vero ad honorē. vñ de eozz pena subdit: Dico aūt vobis qz sodo. ī illa die remiss. erit: q̄ illi ciuitati. EVSE. Nā ī ciuitate sodomitarū non caruerunt angeli hospitio: sed loth inuētus ē dignus eos hospitari. Si ergo ad accessum discipulozum nec vnus inuenietur in ciuitate qui eos recipiat: quomodo nō peior erit ciuitate sodomozum? Dic sermo docebat eos audacter aggredi regulā paupertatis. non enim posset consistere ciuitas z villa nec vicus sine aliquo incola noto deo. nam nec sodoma subsisteret nō reperto loth: quo recedēte tota repēte peryt. BEDA. Sodomite quoqz ipsi z si ibi/ spitales fuerint iter cetera carnis aīeqz flagitia: nulli tamē apud eos tales hospites q̄les apli repti sunt. z loth quidem aspectu z auditu iustus erat: non tamē ibi aliquid docuisse aut signa fecisse perhibetur.

¶ Ue tibi corozaim: ve tibi bethsaida: quia si in tyro z sydone facte fuissent virtutes q̄ facte sunt in vobis: oliz in cilicio z cinere sedētes peniterēt. Uerūtamen tyro z sydoni remissius erit in iudicio q̄z vobis. Et tu capharnaū vsque ad celū exaltata: vsque ad infernuz demergeris? Qui vos audit me audit z q vos spernit: me spernit. Qui aūt me spernit: spernit eum q me misit.

AMBRO. Docet dñs: grauiozi pene obnoxios foze qui euāgeliū nō seqndū q̄z g legē iudicauerūt eē soluēdāi. Ue tibi corozaiz. Ue ti. bethsaida. BEDA. Corozaiz bethsaida: z capharnaum: tyberias quoqz quaz ioānes noīat: ciuitates sunt galilee site in littoze laci genezareth: qui ab euāgelistis mare galilee vel tyberiadis appellatur. plangit ergo dominus has ciuitates que post tanta miracula atqz virtutes non penituerunt: peiozesqz sunt gentilibus: naturale tantum ius dissipantibus: quia post descripte legis cōemptum: filium quoqz dei z gloziam eius spernere non timuerunt. vnde sequitur: Quia si in tyro z sydone facte fuissent virtutes que in vobis facte sunt: oliz in cilitio z cinere sedētes peniterent. Jn cilitio quod de pilis caprarum conexit asperam peccati pungentis memoziam significat. Jn cinere autem mortis consideratione: per quam in puluerem redigimur demonstrat. Pozro in sessione humilitatem pozie cōscientie significat. impletum autem videmus hodie dictum scilicet saluatozis: quia corozaim z bethsaida ꝑsente domino credere noluerunt. Tyrus autē z sydon z quondam dauid ac salomoni amici fuere: z post euangelizantib⁹ christi credidere discipulis. CHRY. Deplorat autem dominus has ciuitates ad nostrum exemplum: eo q effusio lachrymarum z gemitus amarus super patientes īsensibilitatem doloris: non modicum antidotuz ē: z ad correctionem patientium: z ad remedium ingemiscētium super eos. Non solū aūt per deploratiōnē inducit eos ad bonū: sed et p terroreꝫ. vñ segtur: Uerūtamen tyro z sydoni remissius erit q̄z vobis in iudicio. Doc z nos audire debem⁹: non enī solis illis: sed etiam nobis peius iudicium statuit: nisi recc/ perimus intrantes ad nos hospites quoz puluerem pcc/ pit excutere. Cum autem plurima signa fecisset dominꝰ in

capharnaũ:⁊ eã ĩcolã habuisset:videbaʒ sup alias ciuitates exaltata:ſz ꝓpter ĩcredulitatẽ cecidit ĩ ruinã.vñ segt:Et tu ca.vſqz ĩ ce.exal.vſqz ad ifernũ demergeris vt.ſ.iudiciũ sit ꝓportiõabile bonozi. BEDA. Duplex ãt ĩ hac ſnĩa ſẽſus ẽ.Uel iõ ad ifernũ demergeris:qz ꝺ ꝑdicationẽ meã ſupbiſ ſime reſtitiſti:vt.ſ.ĩtelligaʒ ĩ celũ exaltata p ſupbiã. Uel iõ qz es exaltata vſqz ad celũ meo hoſpitio ⁊ meis ſignis:ma ioziꝫ plecteris ſupplicys:qz bis quoqz credere noluiſti.Et ne gs putaret hãc ĩcrepatiõez vel tm̃mõ ciuitatiꝫ vel pſo nis cõuenire q̃ dn̄z ĩ carne vidẽtes ſpernebãt:⁊ nõ oibus q bodie quoqz euãgely vba ꝺſpiciũt: Cõſequẽter adiũxit di. Qui vos audit:me audit. CYRIL.Per qꝺ docet gegd p ſcõs aplos dn̄ acceptãdũ eẽ:qz q illos audit: xp̃m audit.In ciuitabil ergo pena hereticis ĩminet: q aplozꝫ negligũt vba. Segt̃.n.Et q vos ſpnit:me ſp. BEDA.Ut.ſ.i audiẽdo gſ qz vel ſpernẽdo euãgely ꝑdicatõez nõ viles q̃ſqz ꝓſonas:ſz dn̄z ſaluatozẽ:imo ipz p̃rem ſpnere ſe vl audire diſceret.nã segt̃:Qui ãt me ſpernit:ſpernit eũ q miſit me: qz ĩ diſcipulo magr̃ audit̃:⁊ ĩ filio p̃r bonozat̃. AVGV.Dever.dñi.Si ãt ſermo dei ad vos quoqz peruenit:⁊ ĩ eo loco vos cõſtitu it:videte ne ſpnatis:nos ne ad illũ pueniat:qꝺ nobis feceri tis. BEDA.Põt ⁊ ita ĩtelligi:Qui vos ſpnit me ſpnit.i.q nõ faʒ mĩaz vni de frib⁹ meis mĩmis: nec mihi faʒ. Qui ãt me ſpnit nolẽs credere filiũ dei:ſpnit eũ q me miſit: qz ego ⁊ p̃r vnũ ſum⁹. TYTVS.Sil aũt ĩ hoc diſcipl̃os cõſolaʒ .q.d.Nõ dicatis:cur ĩmus paſſuri ꝺtumelias:accõmodate ligũã:ego ꝑbeo gr̃am:ĩ me vr̃a redundat cõtumelia.

¶ Reuerſi ſũt aũt ſeptuagĩtaduo cum gaudio di centes. Dn̄e ẽt demonia ſubĳciũt̃ nobis in noie tuo.⁊ ait illis:Uidebã ſathanã ſicut fulgur ꝺ ce lo cadẽtẽ. Ecce dedi vobis ptãtẽ calcandi ſupza ſerpẽtes:⁊ ſcozpiones⁊ ſup oẽz virtutẽ inimici: ⁊ nihil vobis nocebit. Uerũtn̄ in hoc nolite gau dere qz ſpũs vobis ſubĳciunt̃. Gaudete ãt q no mina veſtra ſcripta ſunt in celis.

CYRIL.Supza dcm̃ ẽ q dn̄s miſit diſcipulos gr̃a ſpũs ſcĩ ĩſignitos:⁊ fcĩ ꝑdicatõis miniſtri ptãtẽ ſup ĩmũdos ſpũs acceperũt:nũc aũt reuerſi ꝺfitent̃ bonozãtis eos potẽtiam. vñ dr̃.Reuerſi ſunt aũt.lxxy. cũ gau.di.dn̄e etiã demonia ſubyciũt̃ nobis ĩ noie tuo.Uidebant̃ quidẽ gaudere magis q fcĩ ſunt miraculoꝝ auctozes:q̃ q facti erãt ꝑdicationis miniſtri.Erat aũt melius eos gaudere in illis quos ceperãt fiẽ vocatis p ipm dicit paulus: Gaudiũ meũ ⁊ cozona mea.

GREGO.xxiiy.moralĩũ.Mire aũt dn̄s vt ĩ diſcipuloꝝ cozdibꝫ elationẽ p̃meret ĩdiciũ ruine rettulit:qꝺ ipſe magr̃ elatiõis accepit:vt ĩ auctoze ſupbie diſcerẽt quid de elatõis vitio formidarẽt.vñ ſequit̃:Uidebã ſathanã ſiẽ fulgur ꝺ ce lo cadẽtẽ. BASI.Dicitur ſathanas:eo q aduerſaʒ bono: boc.n.ſignificat nom̃ hebraicũ.ſed diabol⁹ dr̃ eo q coopaʒ nobis ĩ malo:⁊ accuſatoz ſit. Nã ei⁹ ẽ ĩcozpozea: loc⁹ aere⁹. BEDA. Nõ aũt dicit.Mõ video:ſed p̃us videbã:qñ coz ruit.Oz aũt ait:Sicut fulgur:vl p̃cipitẽ:de ſupnis ad ĩma la pſum ſignificat.vl qz deiectus adhuc trãſfigurat ſe ĩ ãgelũ lucis. TYTVS.Se aũt diẽ vidiſſe tãq̃ iudicẽ q nouit ĩ cozpozeoꝝ paſſiones.vl dicit:Sicut fulgur: qz nã fulgidus erat vt fulgur:ſz factꝰ ẽ tenebzoſus pp affectũ:qz qꝺ deꝰ fe cit bonũ:ꝺ ipe ĩ ſe alterauit ĩ malũ. BASI.Supne.n.vir tutes nõ ſũt nãlr ſcẽ:ſz ꝑm analogiã diuini amozis mẽſuraz ſcificatõis ſozt̃iũt̃.Et ſicut ferrũ poſitũ ĩ igne nõ deſinit eẽ ferrum:vehemẽti tamẽ flãme vnione tã effectu q̃ aſpectu ĩ ignẽ ꝑtranſit:ſic ⁊ alme vtutes ex ꝑticipatõe eiꝰ qꝺ ẽ nãlr ſacrũ:inſitã hñt ſcificatõez.neq.n.cecidiſſet ſathanas ſi na tura fuiſſet inſuſceptibil mali. CYRIL.Uel aliter.Uide bam ſathanam ſicut fulgur de celo cadentez.i.ab vltĩa vtu te in extremam fragilitatem.Nã ante ſaluatozis aduentuz ſubegerat ſibi ozbem:⁊ ab omnibus colebatur:ſed cum vni genitum v̄bum dei de celo deſcendit:cozzuit tãq̃ fulgur:ga conculcatur ab adozantibus chr̃iſtuz.vnde ſequitur: Et ec ce dedi vo.poteſ.calcan.ſupza ſerpen.⁊ ſcozpi. TYTVS. Serpentes quidem aliquando figuraliter in deſerto moz debant iudeos:⁊ necabant eos eo q infideles erant. venit autem qui ſerpentes illos perimeret eneus ſerpens crucifi xus:vt ſiquis credens in eũ ꝑſpexerit:liberet̃ a mozſibus ⁊ ſaluet̃. CHRY.Deinde ne putarem⁹ hoc dici de beſtys ſubiunxit:Et ſupza omnem virtutẽ inimici. BEDA.Hoc eſt omne genus ĩmundozꝝ ſpirituũ de obſeſſis cozpozib⁹ ey ciendi.⁊ quãtũ ad ipſos ſubdit:Et nihil vobis nocebit.Quã uis ⁊ ad litteraz poſſit accipi.Paulus enĩ a vipera inuaſus nihil mali patitur:⁊ ioannes hauſto veneno nõ ledit̃. Hoc autem inter ſerpentes qui dente:⁊ ſcozpiones qui cauda no cent:diſtare arbitroꝝ:q ſerpentes aperte ſeuientes:ſcozpio nes clanculo inſidiantes: vel homines vel demones ſigni ficent.vel ſerpentes qui inchoandis virtutibus venena pra ue perſuaſionis obyciunt:ſcozpiones qui conſummatas vir tutes ad finem vitiare intendunt. THEO.Uel ſerpẽtes ſunt qui viſibiliter nocent:veluti fornicationis ⁊ homicidij demon: qui vero ĩuiſibiliter nocent ſcozpiones vocantur: ſicut in vitys ſpiritalibus. GRE.niſenus. Uoluptas etiã ſerpẽs dicitur in ſcriptura:cuius natura eſt:q ſi caput eius muri ſtricturam attigerit:totuz ſequẽs cozpus ad ſe trabit: ſic natura neceſſariꝝ ceſſit hoĩ domicilĩũ.Sed p hãc neceſ ſitatẽ aggrediẽs voluptas animum ad ĩmoderatum quen dam ornatuz puertit:ad hoc ſubſequentẽ anaritiam trabit: quã ĩpudicitia ſeqtur.i.vltimũ mẽbzũ ⁊ cauda beſtialitatis Sed quẽadmo dñ non eſt p caudã ſerpentẽ retrabi:ſic non eſt incipiendũ ab vltimis ad cuellendũ voluptates: niſi qs priozẽ aditum obtulerit malitie. ATHANA.Deludũt autẽ nunc per chr̃iſti virtutẽ pueri voluptatez:qui quondã ſeducebat grandeuos:⁊ virgines pſeuerãt cõcultantes ſer pentine voluptatis fallacias.Sz ⁊ quidã ipſum aculeũ ſcoz pionis.i.diaboli conculcãtes.ſ.mortẽ:non timuerunt interi tum:verbi gratia: martyres facti: pleriqz vero poſtpoſitis terrenis libero greſſu cõuerſantur in celis: principem aeris non timentes. TYTVS.Sed quia letitia qua cos letos videbat:inanem gloziã ſapiebat.gaudebant.n.q quaſi ſub limes effecti:terribiles hominibus:⁊ demonibus erant.iõ dominus ſubiungit:Uerũtamẽ in hoc nolite gaudere quia ſpiritus ſubyciuntur vobis. BEDA.De ſubiectione ſpiri tuum cum caro ſint gaudere prohibentur: quia ſpiritus ey cere ſicut ⁊ virtutes alias facere interdum non eſt eius me riti qui operat̃:ſz ĩuocatio nominis chr̃iſti: hoc agit ad ꝺdẽ nationẽ coꝝ q ĩuocant: vel ad vtilitatẽ coꝝ q vident ⁊ audi unt. GYRIL.Sed cur dn̄e nõ ſinis letari ĩ bonozib⁹ a te collatis cũ ſcriptũ ſit.In noie tuo exultabũt tota die:Sed dn̄s eos ad maĩ⁹ gaudiũ erigit.vñ ſubdit: Gaudete autẽ.qz noĩa veſtra ſcripta ſunt in celis. BEDA.q.d.Nõ oportet vos de demonũ humiliatione ſed de veſtra ſublimatione gaudere.Saluberiter aũt intelligendũ eſt:q ſiue celeſtia ſi ue terreſtria quis opera geſſerit: per hoc q̃ſi lr̃is annotatus apud dei memoziam ſit eternalr affixus. THEOPHI. Scripta ſunt enim noĩa ſanctozum in libzo vite nõ incau ſtro:ſed memozia dei ⁊ gratia. Et diabolus gdem deſup ca dit:hoĩes vero inferius exiſtẽtes ſuperius aſcribunt̃ in cel̃.

BASI.Quidã aũt ſunt qui ſcribunt̃ quidẽ nõ in vita: ſed ſm hieremiã in terra:vt ſm hoc ĩtelligaʒ dupleꝝ quedã de ſcriptio:hozꝝ qdẽ ad vitã:illozꝝ ad pfectionẽ.Qõ aũt dr̃:De leant̃ de libzo viuẽtiũ ĩtelligiʒ de his q digni putabant̃ ĩ li bzo dei ꝺſcribi. Et fz hoc fieri diciʒ ſcripture mutatio:qñ a virtute delabimur in peccatũ:vel econtra.

¶ In ipſa hoza exultauit in ſpũ ſcõ ⁊ dixit:Confi

teor tibi dñe pater celi ⁊ terre: q̄ abscondisti hec a sapientib⁹ ⁊ prudentibus ⁊ reuelasti ea paruulis. Etiã pater q̄ñ sic placuit ante te. Omia mihi tradita sunt a patre meo. Et nemo scit quis sit filius nisi pater: et quis sit pater nisi filius: et cui voluerit filius reuelare.

THEOPHI. Sicut benignus pr̄ videns filios suos diligi gaudet: sic ⁊ xps exultat: q̄ aplis tãtis bõis factis sũt digni vñ dr: In ipa aũt hora exultauit spũsco. CYRIL. Inspexit gdẽ p spũs operationẽ quã aplis tradidit pluriũ acquisitionẽ. vñ i spũ scõ letat⁹ dr. i. in effectib⁹ q̄ p spm̄scm̄ pueniunt. q̄si. n. amator bonũ: gaudq; reputabat materiã puersionez errãtiũ de quo grãs agit. vñ segtur: Confiteor tibi pr̄ dñe celi ⁊ terre. BEDA. Cõfessio ñ sp pnĩz sz ⁊ gr̄arũ actionẽ significat: vt i psalmis sepissime legim⁹. CYRIL. Ecce aũt ingunt illi quor corda puersa sunt: grãs refert filius pr̄i tãq; minor. Sz qd impedit ꝓsubstantialẽ filiũ laudare ppriũ genitorẽ mũdũ saluãtẽ p eũ: q̄ si cẽses ꝓfessiõis cã hũc eẽ minorẽ: aspice q̄ vocat eũ pr̄z suũ ⁊ dñz celi ⁊ terre. TYTVS. Alia. n. p xpz ex nõ entibus pducta sunt. sz sol⁹ ipe icõprehensibiliter a pr̄e ẽ genit⁹ soli⁹. n. vnigeniti tãq; veri filij nãl'r. pr̄ ẽ. vñ sol⁹ pr̄i dic̄ Cõfiteor tibi pr̄. hoc ẽ glorifico te. Nec mireris si pr̄ez filiũ⁹ glorificat: tota. n. hypostasis vnigeniti genitoris ẽ glĩa: nã ⁊ q̄ fcã sũt ⁊ celũ ⁊ angeli glĩa sunt creatoris. verũ qr hec nimis ifime sita sunt: respectu dignitatis ipius: sol⁹ filiũ⁹ cũ de⁹ pfecte sit sil'is genitori: pfecte glorificat pr̄ez. ATHANA. Nouim⁹ ẽt sepi⁹ saluatorẽ huana, pferre: hz. n. adiũctã hũanitatẽ diuinitas: nec tñ pp corpis tegimẽ deum ignorat. Sz qd ñdẽt i hoc q̄ volũt subsistẽtiã eẽ mali formãt vo sibi deũ aliũ a vo pr̄e xpi. Et hũc dicũt eẽ vnigenitũ mali creatorẽ: ⁊ negtie pncipẽ: necnõ mũdialis machine ꝓditorẽ. Ait aũt dñs approbãs vba moysi. Confiteor tibi pr̄ dñe celi ⁊ terre. EPIPHA. Editũ aũt a martiõe euãgeliũ hz: Regratior tibi dñe celi: tacẽs qõ dr: Et terre. ⁊ qõ dr: pr̄. ne itelligat̃ q̄ vocat xps pr̄ez creatorẽ celi ⁊ terre. AMBRO. Postremo apit celeste mysteriũ: quo placuit deo vt paruulis magis q̄ prudẽtib⁹ hui⁹ mũdi suã grãz reuelaret. vñ segtur. q̄ abscõdisti hec a sapiẽtib⁹ ⁊ prudẽtib⁹: ⁊ reuelasti ea paruulis. THEO. Põt sic distĩgui vt dicat̃ a sapientibus. i. a phariseis ⁊ scribis legẽ interptantibus. Et prudentibus. i. ab his qui a scribis fuerant docti. sapiens enim ẽ qui docet: prudẽs vero q̄ docet̃. Paruulos vero vocat dñs suos discipl'os: quos nõ legis doctores: sz õ turba ⁊ piscatores elegit: q̄ sũt vocati ñ maliuoli q̄si pauli. AMBRO. Ul' paulũ hic accipiam⁹ q̄ se exaltare nõ nouerit: ⁊ phaleratis hmonib⁹ artẽ sue iactat̃ prudẽtie: qõ phariseí pleriq; faciũt. BEDA. Hrãs igit̃ agit q̄ aplis q̄si paulis aduẽtus sui aperuit sacra: q̄ ignorauerũt scribe ⁊ phariseí: q̄ sibi sapiẽtes videb̃t: ⁊ i cõspectu suo prudẽtes. THEOPHI. Abscõdita igr̃ sũt mysteria ab his q̄ putãt se eẽ sapiẽtes: ⁊ nõ sũt. nam si eẽnt: eis reuelata fuissẽt. BEDA. Uñ sapiẽtib⁹ ⁊ prudẽtib⁹ nõ ĩsipiẽtes ⁊ hebetes: sz paruulos. i. humiles apposuit: vt pbaret se tumorẽ dãnasse nõ acumẽ. ORIGE. Sẽsus. n. defectus: pparatio fit supueniẽtis perfectõis. Qui. n. nõ sentit q̄ careat vo bono pp bonũ pñs qõ sibi ĩesse vr̄: vo bono puat̃.

CHRY. Non aũt letat̃ ⁊ grãs agit: q̄ dei mysteria latebãt scribas ⁊ phariseos. hcc. n. nõ erat mã alacritatis: sz gemitus. sed de hoc grãs agit: qr qõ sapientes nõ nouerant: hi nouerunt. Hratias aũt super hoc agit pr̄i cũ quo ipse simul hoc facit: oñdens nimiã dilectionez qua diligit nos. Oñdit aũt ꝓiter q̄ huius rei prima volũtas sua sit: ⁊ patris qui pprĩa volũtate hoc agebat. vñ segt̃: etiaz pr̄ qr sic pla. ante te.

GREGO. Dis verbis exẽpla hũilitatis accipim⁹: ne temere discutere supna ꝓfilia de aliorũ vocatiõe aliorũue repulsione psumam⁹. iuste. n. eẽ nõ põt: qõ placuit iusto. i. cunctis g̃ q̄ exteri⁹ disponũt̃: apta cã rõnis ẽ occulte iusticia volũtatis. CHRY. Cũ vo dixisset. Confiteor tibi qr reuelasti ea paulis. ne putares q̄ ipe xps hac vtute puatus nõ posset hoc facere subiũgit: Omia tradita sunt mihi a pr̄e meo.

ATHANA. Hoc ñ recte itelligẽtes arry sequaces delirãt in dñm dicẽtes: Si data sunt ei oĩa. i. dñiũ creature: fuit tps quo ea nõ habuit: ⁊ sic nõ est de suba pr̄is: nã si eẽt: nõ eẽt ei opus recipe: sz ex hoc magis demẽtia eor carpet̃. Si. n. pusquã recepisset vacabat creatura a verbo: q̄lr̃ saluabit̃ illud. Omia i eo ꝓsistũt: Letet̃ si fil'post̃q; facta ẽ creatura: ro ta fuit tradita ei. nõ erat op⁹ tradere: p ipm nãq; facta sunt oĩa. Nõ ergo vt ipi putãt: significat̃ h̃ creature dñiũ: imo significatiuũ ẽ hoc verbũ facte dispẽsatõis i carne. postq̄ eni hõ peccauit: pturbata sunt oĩa. vñ verbũ caro factum ẽ: vt oĩa restauraret. Data sũt ergo ei oĩa. nõ qr potestate careret sz vt saluator emendet vniuersa: vt sicut p verbum omnia in principio introducta sunt i esse: ita cũ verbũ caro fcm̃ est. in ipo oĩa restaurent̃. BEDA. Uel dic̃: Oĩa sibi tradita nõ mũdi elemẽta sz hi q̄bus puulis spũ sacra filij pr̄ reuelauit: ⁊ õ qnor salute cũ h̃ loq̄ret̃ exultauit. AVGV. Uel cũ oĩa legis oipotẽtẽ agnoscis: nõ degenerẽ pr̄is: cũ tradita legis filiũ ꝓfiteris. Cui p nãm oĩa vni⁹ subẽ iura sunt. pria nõ dono collata p grãz. Cũ ãt dixisset oĩa sibi forte a pr̄e tradita: ascẽdit ad ppriã glĩã ⁊ excellẽtiã: oñdẽs i nullo se impari a pr̄e: subdit: Et nẽo nouit q̄ sit filij⁹ nisi pr̄: ⁊ q̄ sit pr̄ nisi filij⁹. Nõ valet. n. creature itẽtio ꝓphẽdere modũ dñe substãtie q̄ oẽz supat itellectũ: ⁊ decor ei⁹ q̄libet ꝓsideratione trãscẽdit: sed a seipa qd sit nã diuina cognoscit̃. itaq; pr̄ id quo ẽ nouit filiũ: ⁊ filij⁹ p id quo ẽ nouit patrẽ: nõ iterueniẽte aliq̄ dria q̄tũ ad diuinitatis nãm. q̄ eniz sit de⁹: credimus. Quid aũt nãliter sit icõprehẽsibile ẽ. Si vero creatus est filius: quõ solus sciret pr̄ez: aut quõ solũ a pr̄e sciret̃: Sciret nãq; nãm diuinã ipole est cuilibet creature. scire aũt q̄cũ q̄ eorum q̄ creata sunt qd sit: nõ trãscendit quẽlibet itellectum: quãuis superet nostrũ sensum. ATHANA. Hoc aũt dño dicẽte cõstat arrianos ei obsistere dum dicũt non videri pr̄em a filio. Sed eor oñdit̃ infamia si scipsum non nouit verbũ: qõ oĩb⁹ patris ⁊ sui prestat notitiã. Segtur. n. Et cui voluerit filius reuelare. TYTVS. Est autem reuelatio traditio notitionis iurta ꝓportionem nature ⁊ virtutum vniuscuiusq;: ⁊ vbi qdẽ est nã cõsil'is: ibi est cognitio sine doctrina: h̃ aũt ẽ p reuelationẽ disciplina. ORIGE. Uult aũt reuelare vt verbũ nõ irrõnabil'r ⁊ tanq; iustitia q̄ nouit digne ⁊ tẽpora reuelãdi ⁊ mẽsuras reuelationis. Reuelat aũt remouens oppositũ cordi velamen: necnon tenebras quas posuit i sui latibulũ. sed quoniã ex hoc putãt quidam alteri⁹ sunt opinionis: cõstruere nefarium suum dogma: q̄. s. ignotus erat pr̄ iesu sanctis antiqs. Dicenduz est: qm̃ qõ dr cuicunq; vult filius reuelare: non soluz reto: quet̃ ad tps futurũ: exquo saluator hoc ꝓtulit: sed etiã ad tps ꝓteritũ. q̄ si velint hoc vbũ reuelare p peccato sumere: dicẽdũ est eis q̄ non est idem cognoscere ⁊ credere. Aly datur per spm̃ hmo scie: aly fides in eodẽ spũ. Erãt ergo primo quidẽ credentes: non aũt cognoscẽtes. AMBRO. Ut scias aũt qr sicut filius patrem quibus vult reuelat etiaz pater reuelat q̄bus vult filiũ. Audi dñm dicentez: Beat⁹ es simõ barriona: qr caro ⁊ sanguis nõ reuelauit tibi: sz pr̄ me⁹ q̄i celẽ.

¶ Et ꝓuersus ad discipulos suos dixit: Bri oculi q̄ videt̃ q̄ vos videtis. Dico eñ vobis: q̄ multi pphete ⁊ reges voluerũt videre q̄ vos videtis ⁊ non viderunt: ⁊ audire q̄ auditis: ⁊ nõ audierũt.

THEOPHI. Qr superi⁹ dixerat: Nemo nouit quis sit pater nisi filius: ⁊ cui voluerit filius reuelare: verificat discipulos quibus pater per eum reuelabat̃. vnde dicitur. Et

cōuersus ad discipulos suos dixit. Bti oculi q videt q vos vi. CYRIL. Cōuertit qdē ad eos qz repellēs iudeos surdos cecā mētē gerētes nec videre volētes: totū se pbebat dili gētib⁹ eū: z btōs asserit oculos videtes q pus alys ipsi vide bāt. Illud tñ scire cōuenit: qz videre nō significat actū ocu lorz sz mētis recreationē in pstitis bñficijs: puta sigs dicat Iste vidit bona tpa. i. gauisus ē i bonis tpib⁹: sz illō: Uideas bona hierlm. Multi. n. iudeorz viderūt xpm diuine opantē: corporali. s. ituitu: nec tñ oīb⁹ btificatio cōuenit. nō. n. credi derūt: sz neqz viderūt glīā dei oculi mētis. Btificati sunt er go oculi nri i hoc q fide vidim⁹ vbū p nobis hoiem fctm i pmēs nob decorē sui numinis. vt nos sibi cōformes faciat p sctificationē atqz iustitiā. THEOPHI. Btificat āt eos z oēs simplr q eū fide respiciūt ex hoc q antiq pphete z re ges deū i carne videre z audire optauerūt. vñ segt. Dico. n. vo. q mlt. pphe. z re. vo. vi. q vos vidē. z nō vi. z au. q vos au di. z nō au. BEDA. Matthe⁹ apti⁹ pphas z iustos appel lat: ipi. n. sunt reges magni: qz tētationū suarz motib⁹ cōsē tiēdo succūbere sz regēdo pesse noluerūt. CHRY. Ex hoc āt dcō plēs existimāt pphas caruisse xpi notitia. sed si opta uerūt videre q viderūt apli: nouerūt illū vētuz ad hoies: z dispēsatuz q dispēsauit: nullus. n. bz borz appetitū q mente nō cōcepit: nouerāt g filiū dei. vñ nō simplr dic: Uoluerūt videre me: sz q vos videtis nec audire me: sz q vos auditis. Uiderāt. n. ipm: nō tñ iā icarnatū: nec sic cū hoibus cōuersā tē: nec tāta maiestate eis loqntē. BEDA. Illi enim a lōge i spiciētes p speculū z i enigmate viderūt. Apli aūt in pētiaz būtes dñz qcūqz voluissēt iterrogādo discentes: nequaqz p angelos aut alias visionū spēs, op⁹ habebāt doceri. ORI GE. Sz qre dicit plerosqz pphas optasse nō aūt oēs: qz de abzaā dr q vidit diē xpi z letat⁹ ē: quā visionē nō plures im mo pauci cōtigerūt. fuerunt autem alij pphete z iusti non cauti: vt visionē abzabe z pitiam apostolorum attingerent. Et hos dicit non vidisse sed optasse.

¶ Et ecce qdā legisp⁹ surrexit tētās illū z dicēs Magister qd faciēdo vitā eternā possidebo? At ille dixit ad eū. In lege qd scriptū ē? Quo legis? Ille rñdēs dixit. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo z ex tota anima tua: et ex oibus viribus tuis: z ex oi mente tua: et primū tuū sicut teipm. Dixitqz illi: Recte respodisti: Hoc fac z vives. BEDA. Dixerat supra dñs q noīa eorz scripta sunt i cel vñ vt puto occasionē tētādi dñz legisp⁹ assūpsit. vñ dr: Et ec. g. legis. sur. tētans illū. CYRIL. Erant. n. qdā verbosi circūeuntes totā regionez iudeorz icusantes xpm z dicētes q pceptū moysi iutile diceret: ipe aūt quasdā nouas doctri nas pmeret: volēs g legisperit⁹ seducere xpm vt aligd con tra moysen loqueret: adest tētans ipm: magistrz vocās: do ceri nō patiēs. Et qz dñs solitus erat bis q veniebāt ad euz log de vita eterna: vti legispitus eius eloquys. Et qō ten tabat astute nihil aliud audit nisi que per moysen edita sūt Segtur. n. At ille dixit ad eū: In lege qd scriptū est: quō le gis? AMBRO. Erat enī ex his qui sibi legisperiti videnī q vba legis tenēt: vim legis ignorāt: z ex ipso legis capitulo docet eē legis ignaros. pbās q in pncipio statim lex patrez z filiū pdicauerit: icarnatōis dñice annūciauerit sacramen tū. Sequit enī Ille rñdens dixit. Dili. dñm deū tuū ex to. corde tuo: z ex tota aīa tua: z ex oi. viri. tuis: z ex to. mēte tua. BASI. Qz dr: Tota mēte tua i cetera nō recipit sectionē: nam q̄tācunqz dilectionez in ifirmis expenderis: hoc tibi necessario a toto deficiet. Sicut enī in vase aliquo pleno li quore quantū emanat foras: tñ necesse ē plenitudini dero gari: sic z in aīa inquantum emanauerit ab ipsius dilectio ne ad illicita: in tantum minui necessarium est amorē ad deum. GREGO. nisenus. In tria aūt quedā aīe vis discernit. Dec enī est augmētatiua solū z nutritiua: q ēt i plantis repit. Alia est que sensualr disponit: q saluabat i nā irratio nalū aīalium. Perfecta aūt vis aīe est rōnalis: q i nā hūana cōspicit. Dicēdo ergo corz subaz corzporalē significauit. s. nutritiuā. dicēdo vo aīam mediocrē. i. sensitiuā. dicēdo ve ro mētē: altiorē nām. i. intellectiuā z cōsideratiuā potentiā.

THEOPHI. Dic igit intelligenduz est q oportet nos oēm viritutē aīe amori diuino subycere. z hoc viril r non remisse. vñ addit: Et ex oibus viribus tuis. MAXI. Cum hac igr itentōe trinā ad deū dilectionem lex pertractat: vt auellat nos a trina mūdi hitudine: qua respicit ad possessiones: ad glīaz: z ad voluptates: in quibus etiā tētatus ē xps.

BASI. Sigs aūt querat quo pacto diuina dilectio potuerit obtineri: dicem⁹ qñ indocibil ē diuina dilectio: nā nec lucis gaudere pītia: nec vitā amplecti ab alio didicimus: vel amare parētes aut alūnos: z multomagis diuine dilectiōis doctrina. Sz seminalis qdā ratio nobis insita ē intrinsecus hñs cās vt hō deo adhereat: quā rōnē accipiens doctria diuinorū pceptorz colere diligenter: cauteqz fouere: z ad pfectionē diuine gre pducere ꝓsueuit. nāl r enī bonū amamus. amam⁹ ēt ppriū z cognatū: necnō z benefactoribus spōte affectionē totā pfundim⁹. Si igit bon⁹ est de⁹: oīa vo bonuz desiderāt: qō volūtarie perficit: nāl r nobis inest: quē z si p bonitatē mīme nouissem⁹: ex hoc ipo tñ q ab ipso processimus tenemur ipz vltra modū amare: tanqz. s. nobis cognatum. Maior ēt ē z benefactor oīb⁹ q nāl r diligunt. Est igr pmū z pcipuū mādatū diuine dilectōis: z⁹ āt pmi ꝓpletiuū z ab eo cōpletū quo monemur diligere primū. vñ segt. Et pri. tuū sicut teipz. Sortimur aūt a deo potētiā ad b⁹ exe cutionē mandati. Quis aūt nō nouit qñ māsuetū z cōicatiuum aīal est hō: nō aūt solitariū z siluestre? Nihil enī tā p priuz ē nre nature: sicut adiuicē cōicare: z mutuo indigere: z cognatū diligere. Quorz g pueniēs dñs nob tradidit semina: borz ꝓr fruct⁹ regrit CHRY. Tu tñ attēde qli r fere cū eode excessu postulat vtrūqz pceptū. de deo. n. ait. Toto corde tuo. ō prio: Sic teipz. Qō si diligēter obseruaret nec seru⁹ eēt: nec liber: nec victor nec vict⁹: nec diues: nec paup: nec not⁹ vnqz eēt diabolus. Poti⁹ enī palee ignis sustineret īmissionē q̄ feruorē charitatis diabolus: adeo cūcta supat dilectōis cōstātia. GREGO. xxix. mo. Cū aūt dicat: Diliges primū tuū sicut teipm. quō alteri miserādo pius ē. qui adhuc iuste viuēdo fit ipius sibimeipsi? CHRY. Cū aūt legispitus rñdisset q ꝓtinebant i lege: Christ⁹: cui nota sunt oīa: scidit fallacie ei⁹ rhetia. Segt. n. Dixitqz illi: recte rñdisti: hoc fac z vives. ORIGE. Ex his idubitāter colligit q vita que pdicat fm mūdi creatorē deū z antiqs scripturas ab eo traditas: vita ppetua ē. Attestat enim dñs sumēti: ex deuteronomio qdē illud: Diliges dominū deū tuū: Ex leuitico vo illud: Diliges primū tuū sicut teipm. Dec aūt dicta sunt ꝓtra sequaces valētini basilidis z marchiōis. Quid enī aliud voluit nos facere ad q̄rendum vitam eternā: nisi que cōtinent lex z prophete.

¶ Ille aūt volēs iustificare seipsū dixit ab iesum Et quis ē meus primus? Suspiciens aūt iesus dixit. Hō quidā descēdebat ab hierlz i hierico z incidit i latrones: qui ēt dispoliauerūt eū: z plagis impositis abierūt seiuuio relicto. Accidit aūt vt sacerdos qdā descēderet eadē via: z viso illo p teriuit. Similiter z leuita: cū eēt sec⁹ locū z videret eū ptransijt. Samaritānus aūt qdā iter faciēs venit secus eū z vidēs eū: misericordia motus ē. Et appropians alligauit vulnera eius: infundens

oleū et vinū: ⁊ ponēs illū in iumētū suum duxit in stabulum: ⁊ curā eius egit. Et altera die protulit duos denarios: ⁊ dedit stabulario ⁊ ait. Cura illius habe: ⁊ quodcunq; supererogaueris: ego cum rediero reddam tibi. Quis horum trium uidetur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones? At ille dixit. Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi iesus. Vade ⁊ tu fac similiter.

CYRIL. Laudatus legisperitus a saluatore q̄ recte rñdit: ī supbiā ꝓrupit: nullū sibi ꝓximū putans eē: q̄si nullus eēt ei ī iustitia ꝓparandus. vñ dr̄: Ille aūt volēs iustificare seip̄m: dixit ad iesum: Et qs est meus ꝓxim⁹? Circūueniūt enī eū quodammō alternati vitia: a fallacia qua tētādo q̄si uerat: ad arrogantiā lapsus. Jn hoc aūt q̄rit: Quis ē me⁹ ꝓximus: vacuus a dilectōe ꝓximi oñditur: cū non estimet aliquē sibi ꝓximū eē: ⁊ p oñs a dilectione diuina: qñ cum fratrē nō diligat quē videt: nō pōt deū diligere quē non videt. AMBRO. Rñdit ēt q̄ nesciret ꝓximū suū: q̄ non credebat in xp̄m: ⁊ q xp̄m nescit: nescit legē. Cū. n. vitatem ignoret: quō pōt scire legē: q̄ ānūciat vitatē? THEO. Saluator aūt nō actibus aut dignitatib⁹: sz nā determinat ꝓximū. q. d. nō putes q̄ q̄uis iust⁹ sis: nll's tibi sit ꝓxim⁹. Dēs nāq; q eandē nām cōicant: ꝓximi tui sūt: fias igit̄ ⁊ tu eorū ꝓxim⁹: nō loco sed affectu: ⁊ circa eos cura: ⁊ ad hoc samaritanū ī exēplū ducit. vñ segt̄: Suspiciēs āt iesus dixit. Dō q dā descēde. ab hieru. in hic. GRECVS. Bñ ē generis appellatio. nō. n. ait: Descēdit quidā: sz bō qdā. nā sermo fit de tota hūanitate. AVGV. de que. euā. Dō. n. iste ipse adaz ītellig̃t in genere hūano. Hierusalē ciuitas pacis: illa celestis: a cuius btitudine lapsus ē. hierico interpretat̄ luna ⁊ significat mortalitatē nostrā ꝓpter hoc q̄ nascit̄: crescit senescit: ⁊ occidit. AVGV. ⁊tra pelagiū: Uel hierusalē que interpt̄at̄ visio pacis: paradisū dicim⁹. Añ. n. q̄z peccaret bō in visiōe pacis erat: B ē ī paradiso: gcgd videbat pax erat ⁊ letitia. Jnde descēdit q̄si humiliat⁹ ⁊ miser factus p peccatū. hierico. i. in mundū: in quo omnia orta occidunt sicut luna. THEO. Nō aūt dicit Descēdit: sed descēdebat: semper. n. hūana natura ad iferiora tendebat: ⁊ non in parte sz in toto vite attendebat passibili. BASI. Cōuenit etiā hoc siquis loca pspexerit. hiericho enī tenet loca ⁊uallia palestine. hierusalem vero in cacumine sita est occupans apicez montis venit igitur homo ab altis ad infima vt a latronibus caperet̄: qui incolebāt desertū. vñ sequitur: Et īcidit ī latrones.

CHRY. Primū isti⁹ bois miserādus ē casus: q inermis ac ōstitut⁹ ī latrōes īciderit: gq̄z īprouid⁹ īcautusq; eā viaz elegerit: qua euadere pdonū man⁹ nequerit. nō. n. posset inermis armatos: īprouid⁹ pessimos: īcaut⁹ nociuos effugere. Quippe cum malicia sp armata sit dolis: crudelitate septa: munita fallacia: ⁊ ad nocēdi scuitiā ꝑparata. AMBRO. Qui sūt aūt isti latrones nisi angeli noctis atq; tenebraz: ī quos nō icidisset: nisi eis mādati celestis deuius se fecisset obnoxiū. CHRY. Jn exordio igit̄ mūdi nocēdi fallaciaz diabolus ē opatus ī boīem: in quē fallēdi virus exercuit: ⁊ malitie nocētiā ōdicauit. AVGV. ⁊tra pelagiū: Jncidit g ī latrones. i. ī diabolū ⁊ angelos ei⁹: g p īobediētiā ꝑmi hominis humanū gen⁹ despoliauerūt mor̄. s. ornamētis: ⁊ vulnerauerūt bono. s. politatis liberi arbitrij pdito. vñ segtur. Qui etiā despoliauerūt eū: ⁊ plagis īpositis abierūt. Jn illo. n. peccāte plagā fecit: ī nos vō plagas: cū p vnū peccatū qō ⁊trabim⁹ supaddimus multa peccata. AVGV. de que. euā. Uel spoliauerūt boīez īmortalitate: ⁊ plagis impositis peccata suadēdo reliq̄rūt semiuiū: q̄ ex pte q̄ pōt ītellige re ⁊ cognoscere deū viuus est bō: ex pte autez qua peccatis cōtabescit ⁊ p̄mit̄: mortu⁹ est. ⁊ hoc est qō subdit̄: semiuiuo relicto. AVGV. ꝺ pela. Semiuiu⁹ enī hz vitalē motū. i. liberū arbitriū vulneratū q̄ ad eternā vitā quaz pdiderat redire nō sufficiebat: ⁊ iō iacebat: q̄ vires ei ꝓprie ad surgēdū nō sufficiebāt: vt ad se sanādū medicū. i. deum regreret.

THEOPHI. Aut semiuiu⁹ dr̄ bō post petrū: q̄ aīa īmortalis ē: corp⁹ vō mortale ita vt medietas boīs morti succumbat: aut q̄ humana nā in xp̄o sperabat cōseq salutem: ita vt nō oīo morti succūberet: sz in c̄p̄tū adā peccauerat: mors in mūdū ītrauit: ī xp̄i vā iustificatione mors erat destruenda.

AMBRO. Uel spoliāt q̄ accepimus indumenta gr̄e spiritalis: ⁊ sic vulnera iferre ꝓsueuerūt. nā si intemerata que sumpsim⁹ iduméta seruem⁹: plagas latronū sentire nō possumus. BASI. Uel pōt ītelligi q̄ expoliauerūt eū: plagis pus īpositis: pcedūt. n. vulnera nuditatē: vt ītelligas q̄ peccatū gr̄e p̄cedit carentiā. BEDA. Dicunt āt plage peccata: q̄ his nāe humane ītegritas violat̄. Abierūt aūt nō abiit sidus cessādo: sz insidiarum fraudes occultādo. CHRY. Dic itaq; bō. i. adā iacebat ōstitut⁹ salutis auxilio: cōfossus vulneribꝰ delict oz̄: cui nec sacerdos aarō transiens sacrificio potuit ꝓfuisse. Segtur enī: Accidit aūt vt sacer. q̄dā descen. cadē via: ⁊ viso eo p̄teriuit. Nec ēt eius frater moyses leuita: p legē potuit subuenire. vñ segt̄. Similr ⁊ leuita cū eēt secus locū ⁊ videret eū ptrāsyt. AVGV. contra pelagiū: Uel ī sacerdote ⁊ leuita duo tpa ītelligunt̄: legis. s. ⁊ pphaz: ī sacerdote lex p quā sacerdotiū ⁊ sacrificia instituta sunt. in leuita vaticiniū ꝓphaz: quoz tpib⁹ humanū gen⁹ sanari nō potuit: q̄ per legē ꝺdictio peccati non aboleuit.

THEOPHI. Dicit aūt pteryt. q̄ lex venit ⁊ sterit viaz ad tps p̄fixum. deinde nō valēs curare abyt. vide ēt q̄ lex nō ad hoc data est p̄cogitatiue vt hoīem curaret: non enim poterat hōa p̄ncipio suscipe christi mysteriū: ⁊ iō dicit: Accedit vt sacerdos quidā. qō cōsueuim⁹ dicere ī his que nō p̄meditatiue fiūt. AVGV. ō ver. dñi. Uel q̄ bō descēdēs a hierlim ī hierico israelita fuisse ītelligit̄: qō ītelligi pōt q̄ trāsiens sacerdos vtiq; genere ꝓximus pteryt iacentez, transit leuita ⁊ hic genere ꝓximus: iacentem ⁊ ipse contēpsit. THEOPHI. Miserti inquam illius fuere eius cogitauerunt: postmodū vero tenacitate deuicti abierunt retrorsum. hoc enī designat qō dicit: Pteryt: AVGV. de v. dñi. Trāsyt samaritan⁹ gr̄e lōginquus: misericordia ꝓximus: fecit qō sequit̄: Samaritanus aūt q̄dā iter faciens venit secus eum. Jn quo samaritano se voluit ītelligi pōt q̄ ster ie⁹us xp̄s. samaritanus. n. custos iterp̄tat̄: ⁊ de ipso dicitur: Nō dormitabit neq; dormiet q̄ custodit israel: q̄ refutgēs a mortuis iā nō moriť. Deniq; cū dcm eēt illi: Quia samaritanus es ⁊ dēmoniū habes: negauit se habere demonium. q̄ se nouerat demonū expulsorem: nō se negauit infirmi custodē. GRECVS. Uocat autē hic xp̄s se samaritanū opportune: cū. n. alloquereť legisperitū supbientem in lege voluit exp̄mere qm̄ nec sacerdos nec leuita ⁊ qui conuersabanť ī lege: legis ꝓpositū ip̄lebant: sed ipe venit cōsummaturus legis ꝓpositū. AMBRO. Dic aūt samaritanus etiā erat ōscēdens. Quis enī ē qui descēdit de celo: nisi qui ascēdit ī celū fili⁹ bois q̄ ē in celo? THEOPHI. Dicit ātiter faciēs: quasi ex ꝓposito hoc statuēs: vt nos curaret.

AVGV. ꝺ pela. Uenit autē in silitudine carnis peccati: ideo secus eum quasi in similitudine. GRECVS. Uel secus eum venit: fuit enim vere viator: non deuiator: gr̄a nisi descēdēs ad terram. AMBRO. Ueniēs aūt facť⁹ est cōpassionis nostre susceptione finitim⁹ ⁊ misericordie colatione vicin⁹. vnde segtur: Et videns eum misericordia mot⁹ ē.

AVGV. cōtra pelagiū: Uidēs qdem eū iacentē: nō valentez: nō currentē ⁊ ideo misericordia motus est. q̄ in eo nullū meritū iuenit quo curari oignus eēt. sed ipse de peccato dānauit peccatū ī carne. vñ segt̄: Et appro. alligauit vulnera ei⁹ infundens oleū ⁊ vinū. AVGV. de ver dñi. Qui

ntam lōginquū. quid tā remotū? q̄z de⁹ ab boibus ⁊mortalis a mortalib⁹: iustus a peccatoribus: nō loco lōge sed dissimilitudine. Cū ergo bret ī se duo bona. s. iustitiā ⁊ imortalitatē: ⁊ nos duo mala. s. inigratē ⁊ mortalitatē si vtrūq; malum nr̄m suscepisset: par nr̄ fuisset ⁊ liberatore nobiscū op⁹ habebret. vt ergo esset nō boc qō nos: sed ꝓpe nos: nō ē ille peccator vt tu: sed fact⁹ est mortalis qō tu suscipiēdo penā. ⁊ non suscipiēdo culpā: deleuit ⁊ penā. AVGV. de que. euā. Alligatio vulnerū ē cobibitio peccatorū: oleū ꝯsolatio spei, bone apud ī dulgētiaz datā ad reco̅ciliatiōez pacis. vinum exhortatio ad operādū feruētissime in spū. AMBRO. Uel ꝯstringit vulnera nr̄a austeritate ꝓcepto: sicut oleo fouet remissiōe peccati: sic vino cōpungit denunciatione iudicij.

GRECO. xx. moza. Uel ī vino morsus districtionis adhibet: ī oleo mollitiē pietatis: p vinū vnguāt putrida: p oleum sanāda foueant. Miscēda ē ergo lenitas cū seueritate: ⁊ faciendū ē qōdam ex vtroq; tēperamētū: vt neq; multa aspritate exulcerēt subditi: neq; nimia benignitate soluāt.

THEOPHI. Uel alr. Que ſm boiez ē ꝯuersio oleū est: q̄ vo ſm deū vinū ē: qō dinitatē significat: quā nemo potuisset sustinere: nisi oleū bret. i. ꝯuersatio būana. vñ q̄dāo pat⁹ ē būane: q̄dā dinit⁹. Infudit g̃ oleū ⁊ vinū: q⁹ nos būanitate ⁊ dinitate saluauit. CHRY. Ul vinū ifudit. i. sanguinē passiōis ⁊ oleū chrismatis vt idulgētia dare p sanguinez. ficatō ꝯferret p chrismatis vnctōz a celesti medico ꝯscisa loca ligāt: ⁊ itra semetipa retinētia medicinā opāte medicamie: pstīe sanitati reddūt. Infuso ergo vino ⁊ oleo: ipo suit eū sup iumētum. vnde segt: Et iponēs illuz in iu. su. duxit ī stabulū: ⁊ curā eius egit. AVGV. de q̄. euā. Jumētū ei⁹ est caro: q̄ ad nos venire dignatus ē. Imponi iumēto: ē ī ipsā icarnatōez xp̄i credere. AMBRO. Uel iumēto ipo/nit dū pcta nr̄a portat: ⁊ p nobis dolet. hō. n. iumēto similis fact⁹ ē: ⁊ ideo supra iumētū suū nos iposuit: ne nos essemus sicut equus ⁊ mulus, vt p nostri corpis assumptionē ifirmitatē nr̄e carnis aboleret. THEOPHI. Uel iposuit ī suū iumētū. i. ī corpus suū: mēbra nāq; sua nos fecit ⁊ ptici/pes corpis eius: ⁊ lex qdē nō oēs suscipiebat: Moabiteingt ⁊ āmonite nō itrabūt in eccliaz dei. nūc vero ī oi gente q timet dn̄m. ab eo suscipit volēs credere ⁊ ps eccleſie fieri. pp hoc dicit: q⁹ duxit eū ī stabulū. CHRY. Est. n. stabulū ecclesia que in itinere mundi lassatos: ⁊ sarcinis ōlictoꝝ ōfessos suscipit venietes: vbi ōposito onere peccatoꝝ viatoz lassus reficit. ⁊ refectus salubri pascua reparat. Et boc est qō dr̄: Et curā illius egit: Totum enim gegd cōtrariuz nocēs: ⁊ malū est: foris est: q⁹ intra stabulum reges omnis salubri tasq; incluſa est. BEDA. Et bene iumento imposituz, dixit in stabulum: q⁹ nemo nisi p baptismuz corpi christi, adnatus: ecclesiam intrabit. AMBRO. Sz q⁹ nō vacabat: samaritano huic diu in terris degere redeūdum erat vnde descenderat. vnde segt. Et alte. die, ptu. duos dena. ⁊ dedit stabulario. ⁊ ait: Curā illi⁹ babe. Quis est iste alter dies: nisi forte ille dñice resurrectōis: ō quo dcm est: Dec ē dies quā fecit dn̄s: Duo aūt denary sunt duo testamenta que imaginem in se hnt eterni regis exp̄ssam: quoꝝ ꝓcio vulnera nr̄a curant. AVGV. de que. euā. Uel duo denary sunt duo ꝓcepta charitatis: quā p spm̄scm̄ acceperūt apli ad euāgeli candū ceteris: vel ꝓmissio vite pn̄tis ⁊ future. ORI. Uel duo denary vr̄ mihi ee scīa sacr̄i: quō pr̄ in filio ⁊ filius ī patre sit: q̄ velut mercede donat eccle angelis: vt diligētius curet hoiem sibi cōmendatuz: quē pro angustia tpis etiam ipse curauerat. Et promittit ei gegd de suo in medela semiuiētis expēderet: ilico esse reddēdū. vnde segt. Et qōcunq; superogaueris ego cū rediero reddā tibi. AVGV. de que. euan. Stabulari⁹ fuit apls q superogauit. aut illō cōsiliū qō ait: De vginib⁹ aūt ꝓceptū dn̄i nō habeo: consilium aūt do. aut q⁹ etiā manib⁹ suis opatus est: ne ifirmoꝝ alterq; ē ī nouitate euāgelij grauaret: cū ei liceret ex euāgelio pasci. Multū ēt superogauerūt apli. sz ⁊ p tpe doctores q veteris ⁊ nouū testm̄ exposuere. superogauerūt p q⁹ retributionē accipiēt. AMBRO. Beat⁹ ergo ille stabulari⁹ qui alteri⁹ vulnera curat pōt. Btūs ille cui dicit ieſus: Qōcūq; superogaueris: reuertēs reddā tibi. Sed qñ reuerteris dn̄e nisi iudicij die: Nā licet vbiq; sis semp ⁊ stās ī medio nr̄m: nō cerneris a nobis: erit tñ tps quo vniuersa caro te respiciet reuertētez. Reddes ergo qō debes btīs: q⁹ es debitor. Utinā nos simus idonei debitores: vt qō accepim⁹ possim⁹ exoluere. CYRIL. Dis q̄missis: opportūe iā dn̄s legisperitū interrogat subdēs: Quis horū triū tibi vr̄ prim⁹ fuisse: illi q̄ icidit ī latrones? At ille dixit q̄ fecit misericordiā in illū. Neq; n. sacerdos neq; leuita factus fuit proximus patientis: sed ille q̄ ē eius misertus. Inutilis est enim sacerdotij dignitas ⁊ legis scia: nisi p bona opa cōfirmetur. vñ sequitur: Et ait illi ieſus: vade tu ⁊ fac similiter. CHRY. q. d. Si/quem vides oppreſſum nō dicas: vtiq; neq; ē: sz siue gentilis sit siue iudeus ⁊ ope idigeat: nō cauilleris auxiliari quecūq; mala fuerit passus. AVGV. ō doctrina xp̄iana. Ex boc itelligimus cū esse primū: cui vel exhibenduz est offiū misericordie si indiget: ⁊ exhibēdū ect si indigeret. Ex quo iam ꝓñs st: vt etiā ille a quo nobis vicissim exhibendū est primus noster sit. primi. n. nomē ad aliqd est: nec quisq; eē proximus: nisi primo pōt. Nullū autē exceptum esse cui misericordie denegetur offiū: quis nō videat: dicente dño: Benefacite bis q vos oderunt. vñ manifestum est boc p̄cepto quo iubemur diligere primum: etiam sanctos angelos ꝓtinere: a quibus tanta nobis misericordie impendunt officia: ex quo ⁊ ipse dn̄s primum nr̄m se dici voluit: significans se opitulatū esse semiuiuo iacente in via. AMBRO. Nō. n. cognatio facit primuz sed misericordia: q⁹ misericordia est sz nām. nibil. n. tā sz naturā q̄z iuuare cōsortē nature.

¶ Factū ē aūt dū irēt: ⁊ ipse ītrauit in quoddam castellū: ⁊ mulier quedā martha noīe excepit illū ī domū suā ⁊ huic erat sororꝝ noīe maria. Que ēt sedēs sec⁹ pedes domini audiebat verbū illi⁹: martha aūt satagebat circa frequēs ministeriuz. Que stetit ⁊ ait: Dn̄e: nō ē tibi cure q⁹ soror mea reliqt me solā ministrare? Dic ergo illi vt me adiuuet. Et rñdēs dixit illi dn̄s: Martha martha sollicita es: ⁊ turbaris erga pluria. Porro vnuz est necessarium: Maria optimam partez elegit: que non auferetur ab ea.

BEDA. Dilectio dei ⁊ primi q̄ supius vbis ⁊ parabolis ꝓtinebat: bic ipsis reb⁹ ⁊ varietate ōsignat. Dicit enī: Scīm ē aūt dū irēt: ⁊ ipse ītra. in qōdā castellū. ORIGE. Cuius qdē nomē lucas bic tacet: sz ioānes exprimit vocās ipm bethaniā. AVGV. de verbis dn̄i. Sz dn̄s q̄ in sua ppria venit: ⁊ sui eū nō receperūt: suscept⁹ ē tanq̄ hospes. Segt enī: Et mulier q̄dā martha noīe exce. il. ī do. suā. sic solēt suscipi pegrini: sz tñ suscepit famula dn̄m: egra saluatorē: creatura creatorē. Ne gs aūt dicat: O beati q̄ xp̄m suscipe ī domū p/priam meruerūt: noli dolere cū īgt: Qō enī vni ex minimis meis feciſtis. mihi feciſtis. Accepta autez forma serui: in illa pasci a seruis voluit dignatōe: nō ꝯditione. Habebat carnem in qua qdē esuriret ⁊ sitiret: sz in beremo esurīēti āgeli ministrabāt. ergo quo pasci voluit: pascēti pstitit: Martha igit dominū pascere disponēs: ⁊ pparās circa ministeriū occupabatur: Maria vero sorꝝ ei⁹ pasci magis elegit a domino. Sequitur enim. Et huic erat sorꝝ nomine maria: que etiam sedens secus pedes domini audiebat verbum illius.

CHRY. Non simpliciter dicitur de maria q⁹ sederet

ppe ihesuz:ꝫ sec⁹ pedes illi⁹:vt dñdat diligẽtiã assiduitatẽ:ꝛ solertiã erga auditionẽ:ꝛ multã reuerẽtiã quã habebat ad dñm. AVGV. de vbis dñi:Quãto aũt humili⁹ ad pedes sedebat:tãto ampli⁹ capiebat. ꝟfluit. n. aqua ad humilitatẽ ꝟuallis:denatat de tumozib⁹ coll'. BASI. Dis aũt opatio ꝛ vbũ saluatozis regula ẽ pietatis ꝛ vtutis:ob hoc. n. induit cozpus nostꝝ:vt nos cõuersationẽ illi⁹ imitemur ꝓ posse.

CHRY. Exẽplo igit' suo docet discipulos qualiter se gerere debeãt in domib⁹ eoꝝ q eos suscipiũt:vt. s. applicãtes ad domũ nõ resupini gescãt:sed poti⁹ repleãt suscipiẽtes sacris ꝛ diuinis doctrinis. bi vo q domũ parãt:exeãt obuiã di lariter ꝛ feruẽter duab⁹ de cãis:ꝑmo qdẽ edificabunt' in doctrinis eoꝝ:quos suscipiũt:deinde ꝛ recipiẽt charitatis mercedẽ. vñ ꝛ hic sequitur:Martha ãt satagebat circa frequẽs ministeriũ. AVGV. de vbis dñi. Bene martha circa cozporalẽ dñi necessitatẽ vel volũtatẽ ministrabat quasi mortali:ꝫ q erat in carne mortali:in ꝑncipio erat vbuz. Ecce qõ maria audiebat:Uerbũ caro fc̃m est. Ecce cui martha ministrabat:laborabat ista:vacabat illa. verũtñ martha laborãs multũ in illa occupatione ꝛ negocio ministrãdi iterpellauit dñm:ꝛ de sozore ꝟquesta é. Segt'. n. Et ait:dñe: nõ ẽ ti. cu. q sor. mea re. me so. mi. Erat. n. maria itẽta dulcedini vbi dñi. a martha ꝟuiuiũ dño pabat' in cuius cõuiuio maria iã iucũ dabat'. Cũ ergo suauiter audiret vbũ dulcissimũ ꝛ corde intensissimo pasceretur:iterpellato dño a sozore sua:qõ putamus eã timuisse ne diceret ei dñs:Surge ꝛ adiuua sozorem tuã:Mira enim suauitate tenebat'. q ꝑfecto maioz ẽ mẽtis ꝗ vẽtris:ꝫ cãz suã tãꝗ ociosa iudici maluit ꝟmittere. nec in rñdendo voluit laborare. si. n. pararet rñdẽdi ꝑmonez remitteret audiẽdi itẽtionẽ. Rñdit ergo dñs q in vbo non laborabat. qz verbũ erat. Segtur. n. Et rñdens dixit illi dñs: Martha mar. sol. es ꝛ turbaris erga plurima. Repetitio nois idiciũ ẽ dilectiõis:aut forte mouẽde itentiõis:vt audiat attenti⁹. Bis vocata audit. Turbaris erga plurima. i. circa multa es occupata:vult. n. hõ occurrere: qñ ministrat:ꝛ aliqñ nõ põt:qrit' qõ deest:parat' qõ adest:distendit' anim⁹. nam si martha sufficeret:adiutozium sozozis non posceret. multa sunt:diuersa sunt:quia carnalia sunt:quia tpalia sunt ꝓponit' aũt vnũ multis:nõ eniz a multis vnũ: sed multa ab vno. vnde segtur:Porro vnũ ẽ necessariũ. Circa vnum se voluit occupari ꝑm illud:Mihi adherere deo bonuz est. vnũ sunt pr̃ ꝛ filius ꝛ spũscũs:ad hoc vnuz non nos pducit nisi multi habeamus coz vnũ. CYRIL. Uel aliter. Cũ susceperint alig frẽs deũ nõ sollicitent' erga multuz offiñ:nec poscãt q̃ ꝓ manib⁹ nõ fũt:ꝛ op⁹ exuperãt:grauat. n. passim in q̃libz re qõ supfluit:gnãt. n. volẽtibus cõferre tediũ: ꝟuius ãt vr̃. q sũt alys cã laboris. BASI. Absurdũ ẽt ẽ cibos ad sustẽtationẽ cozpis sumere:ac p eos itez officere cozpi:ꝛ ipedire ipm erga mandatoz diuinoz offiñ. Si ergo aduenat aligs pauperꝝ:sumat formã ꝛ exẽplar modestie cibozꝝ: nec cã viuere volẽtiũ ĩ ẽlitys mẽsaz ꝓpriã ꝑparem⁹. vnifozmis eni ẽ xpiani vita. ad vnã itẽdẽs itẽtiõez. s. ad gloriã dei. Multifozmis vo ꝛ varia vita cozq de fozis sunt: ꝑ libitu variata: Tu vo cur dum copiam cibozꝝ ꝛ cã ẽlectatiõis frẽ ꝑparas mẽsam:criminaris eũ voluptatis:ꝛ diffũdis in eum gulositatis opprobria: argues delitias ei⁹ in eo qõ ꝑparas: Nõ ꝟmẽdauit dñs marthã occupatã circa freqns ministerium. AVGV. de ver. dñi. Quid ĝ putam⁹ reprehẽsũ eẽ misteriũ marthe:quã cura hospitalitatis occupauerat:q̃ tãto hospite letabat':hoc sivez ẽ:dimittãt hões q ministrãt egẽtib⁹:vacẽt vbo:occupent' circa sciaz salutarẽ. nihil sit cura eis gs pegrin⁹ ĩ vico sit:gs egeat pane. vacẽt opa mifico die. vni isset' scie. THEOPHI. Nõ ĝ dñs hospitalitatez phibet:ꝫ plimoz turbatõez. s. abstractõez ꝛ tumultũ: ꝛ vide ꝟsiliuz dñi:q ꝑus dñs nihil dixerat marthe:ꝫ postq̃ illa sozorẽ ab auditu studebat euellere:tũc dñs occasiõe habita icrepauit eã vsqz eni adeo honozat' hospitalitas:dõec ad ne cessaria nos attrahit. Cum vo icipit ab vtiliozibus ipedire: mãifestũ ẽ q honozabilioz ẽ diuinoz audit⁹. AVGV. ẽ ver. do. Nõ ĝ dñs opus rephẽdit:ꝫ mun⁹ distixit. Segt'. n. Maria optimã ptẽ elegit q̃ nõ auferet' ab ea: Nõ tu malaz ꝫ illa meliozẽ:vñ meliozẽ:qz ab ea nõ auferet':a te auferet' aliqñ on⁹ necitatis. Nõ eni cũ veneris ad illã pñiaz iuenies pegrinũ quẽ suscipias hospitio:sed bono tuo auferet': vt qõ meli⁹ est det'. auferet' a te labor vt reges det'. Tu naujgas: illa ĩ portu ẽ. eterna eni ẽ dulcedo vitatis:in hac tñ vita augeat':ĩ illa pficiet':nũqz auferet'. AMBRO. Agat ĝ te sicut maria desideriũ sapie:hoc eni mai⁹:hoc pfectius op⁹:ne mi nistery cura cognitõez vbi celestis auertat: Nec arguas eos ꝛ ociosos iudices:quos videas sapie studere. AVGV. de que. euã. Mystice aũt q martha excepit illũ ĩ domũ suam significat ecclesiã que nũc excepit dñm ĩ coz suũ. Maria sozor ei⁹ q̃ sedebat ad pedes dñi ꝛ audiebat vbuz eius:significat eãdẽ eccliã:sed ĩ futuro seculo:vbi cessans ab ope ministerioqz idigẽtie:sola sapia perfruit'. Qz ãt ꝟquerit:q̃ sozor ei⁹ eam nõ adiuuet:occasio dat' sñe dñi:q̃ ostẽdit ista eccle siam sollicitã eẽ ꝛ turbari erga plima:cũ sit vnũ necessariũ: ad qõ ꝑ ministery hui⁹ merita puenit'. Mariã vo dicit optimã ptẽ elegisse:qz p hãc ad illã tendit':ꝛ nõ auferẽ. GREGO. vi. moza. Uel p mariã q̃ vba dñi residẽs audiebat:ꝓplatiua vita exp̃mit'. p martha exteriozib⁹ obsequijs occupatã:actiua vita significat': sed marthe cura nõ rephendit: marie vo laudat'. qz magna sunt actiue vite merita:sed ꝓplatiue potioza. vñ nec auferri vnq̃ marie ps dr̃: qz actiue vite opa cozpoze trãseunt:cõtemplatiue autem gaudia mens ex fine cõualescunt. Capitulũ. XI.

IT factũ ẽ cũ esset ĩ quodã loco ozãs vt cessauit:dixit vn⁹ ex discipulis ei⁹ ad eũ:Dñe doce nos ozare sicut docuit ioãnes discipulos suos. Et ait illis:Cũ oratis dicite: Pater scificet nom tuũ. aduenia tregnũ tuũ:panẽ nostrũ quotidianũ da nobis hodie:ꝛ dimitte nobis pcta nã siquidẽ ꝛ nos dimittimus debẽti nobis: ꝛ ne nos inducas in tẽtationem.

BEDA. Post historiã sozoꝝ que duas ecclie vitas signficauerũt. nõ frustra dñs ꝛ ipse ozasse:ꝛ discipulos ozare docuisse scribit':qz ꝛ oro quã docuit:vtriusqz in se vite cõtinere mysteriũ:ꝛ iparũ pfectio vitarũ: nris nõ viribꝰ ẽ obtinẽda. ꝫ pcib⁹. vñ dr̃:Et factũ est cũ eẽt ĩ quo. lo. ozãs. CYRIL. Cũ ãt bẽat ois boni plenitudinẽ:cur ozat si plen⁹ ẽ ꝛ nullo penit⁹ eget:Ad hoc dicim⁹ q cõpetit ei ex mõ dispẽsatõis i carne. cũ voluerit bũana ꝓseq tpe ad hoc ꝟueniẽte. Si. n. co medit ꝛ bibit:nõ icongrue vtebat' ofone: vt doceat nos nõ eẽ erga hoc tepidos:sed attentius isistere ofonibus. TVS. Cum aũt nouã ꝟsatõem vidissent discipuli:nouã formam ozationis postulauerũt cum plures ozationes continerent' in veteri testõ. vñ sequitur: Ut cessauit: dixit vn⁹ ex discipulis eius ad eũ:Dñe doce nos ozare:ne. s. cõtra deũ peccemus:aliqua q̃rentes ꝓ alys:vel deo assistẽtes i ofone nõ eo mõ quo expedit. ORIGE. Et vt ofonis doctrinam proferat infert:Sic ꝛ ioan. docu. discipu. suos. de quo. s. nos docuisti:q inter natos mulierꝝ nullus eo maioz surrexit. et qz precepisti nobis petere eterna ꝛ grãdia:vnde erit nos ad hozum puenire notitiam: nisi a te deo ꝛ saluatoze nostro? GREGO. nisenus. Ozationis ergo doctrinã explicat discipulis qui solerter notitiam ozationis expostulant: ostendens q̃liter implozari opozteat diuinũ auditum Duo autẽ sunt modi ofonis. Unus quidem laudis cum humilitate:secũdus vero petitionis remissioz. Quoties ergo BASI.

oras nō p⁹ ad petēdū ꝓrūpas. Sin aūt tuum crimiaris affectū q̄si necitate coact⁹ supplices deo. Sz cū icipis orare quā libet desere creaturā visibilē ⁊ iuisibilē. Sum⁹ aūt exordi uz a laude illi⁹ q cuncta creauit. vñ subdit: Et ait illis: Cuz oraueritis dicite: pr̄. AVGV. de. v. dñi. Prim⁹ ꝼmo q̄te gr̄e. faciē tuā nō audebas ad celū attollere ⁊ subito accepisti gr̄az xp̄i. Ex malo seruo fact⁹ es bon⁹ fili⁹: iō p̄sume nō de tua opatiōe sz de christi gr̄a. Nō g̊ hic arrogantia ē: sz fides, predicare qđ accepis: nō ē supbia: sed deuotio. Ergo aut tolle oculos ad p̄ez q te p lauacrū genuit: q p filiuz te redemit: p̄ez dicas q̄si filius. Sed noli tibi aligd spāliter vendicare. solius christi spālis ē pr̄ nob est pater oīb⁹ in cōi: qa ille sōluz genuit: nos aūt creauit. Et iō ꝼm matth. dicit: Pr̄ nr̄. ⁊ addit q es in celis. In illis. s. celis de qb⁹ dictuz est. Celi enarrāt gloriam dei. Celū ē vbi culpa cessauit. vbi nullum mortis ē vuln⁹. THEOPHI. Nō aūt dicit: Qui es i celis tanq̄ ibi circūscribat: sed vt ad celos erigat auditorez ⁊ ab strahata terrenis. GREGO. nisen⁹. Uide aūt quāte p̄pationis op⁹ est: vt audacter possis deo dicere pater: qa si ad res mūdanas intuitū dirigis: aut hūanā gloriaz ambis: aut sordes passibilis appetitus: ⁊ banc oronē enuncies. Audire mihi videor deū dicētem: Cū corrupte fueris vite si patrez vocas incorruptibilitatis genitorez: fedavoce ignas incorruptibile nomē. nā qui patrē mādauit vocare: ꝓferre mēdaciuz nō cōcessit. Quuz vo bonoꝝ exordiū est glorificare nomē dei i vita nr̄a. vñ subdit Scificet nom̄ tuū. Quis. n. ē adeo bestialis q videns in credētib⁹ vitā purā nō glr̄ificet nomen i uocatuz i tali vita. Igit̄ q dicit i oro ne: scificet i me iuocatū nomē tuuz: boc orat fiam tuo ꝓcurrēte subsidio: iust⁹ absti nens a quolibet malo. CHRY. Sicut enī cū gs celi pulchritudinez aspicit dicit: gloria tibi de⁹: sic etiā cū aspicit alicuius vtutē: ga hois vtus multomagis q̄ celū glorificat deum. AVGV. de ver. do. Uel dr̄: Scificet nomē tuuz in nob: vt ad nos possit ei⁹ scificatio puenire. TYTVS. Uel dicit: Scificet nom̄ tuū. i. nota sit tua scitas toti mūdo: ⁊ laudet te decenter. Rectos aūt decet collaudatio. Jussit igit̄ orare ꝓ emēdatiōe mūdi toti⁹. CYRIL. Qm̄ penes eos ad quos nonduz puenit fides ꝓtenit̄ adhuc nom̄ dei. sz vbi iubar veritatis sup eos illuxerit: eū fatebūt scm̄ scō⁹. TYTVS. Et qz i noīe iesu ē gloria dei p̄ris tunc nom̄ p̄ris scifitabit: q̄m xp̄s erit notus. ORIGE. Uel qz nom̄ dei ab erratib⁹ attribuitur culturis ⁊ creaturis: nōduz est sanctificatū: vt sit sepatū a q̄bus debuit separi. Decet g̊ nos orare vt nom̄ dei adapteť soli vo deo: cui adaptat̄ qđ subdit: Adueniat regnuz tuū. vt. s. euacuet̄ p̄ncipat⁹ ⁊ ptās ⁊ vtus ⁊ regnū mūdi: q̄ctiā pctm̄ qđ regnat i mortalib⁹ nr̄is corporibus. GREGO. nisen⁹ Implorem⁹ etiā a dño liberari a corruptione. exui a morte. Uel ꝼm quosdaz: Adueniat regnū tuū. i. veniat sup nos spūsc̄us tu⁹ vt purificet uos. AVGV. de ver. domini. Tunc enim venit regnū dei qñ eius sumus gr̄am ꝓsecuti. Ipse enim ait regnuz dei intra vos est. CYRIL. Uel q boc dicūt videtur optare rursuz refulgentē in mūdo oīuz saluatorē. Mādauit aūt i oronē petere illud tēpus reuera terribile vt sciāt q̄ viuere decet eos nō lēte vel remisse vt illud tēp⁹ nō paret eis flammaz ⁊ vindictaz: sed magis honeste ꝼm volūtatē ipsius vt eis tēpus illud nectat coronas. vñ ꝼm matth. segr̄: Fiat volūtas tua sicut in celo ⁊ in terra. CHRY. q. d. p̄sta nobis dñe ꝓuersationē imitari celestē: quatenus quecūq tu vis: nos ēt velim⁹. GREnisen⁹. Qm̄ eniz vitā humanā post resurrectionez sil'em dic ē ventura vite angelice: ꝓsequēs ē vitā mūdanā ad vitā q̄ postmodū speratur disponi: vt in carne viuētes carnaliter nō viuam⁹. Per boc aūt ver⁹ medic⁹ aīe soluit morbi nāz: vt quos occupauit infirmitas p boc q̄ a volūtate diuina recesserāt: a morbo denuo liberet copulatio ad volūtatē diui nā. Est. n. sanitas anime executio debita voluntatis diuine.

AVGV. in encheridiō: Apud euangelistā igit̄ matheuz septē petitiones ꝓtinere videt̄ dñica or̄o: euāgelista vo lucas in oratōe dñica petitiones nō septē sed gnqz cōplexus ē: nec ab illo vtiqz discrepauit. Sz qūo illa septē sint intelligēda: ipe sub breuitate cōmōuit. Nomē gppe ei scificatur i spū: dei āt regnū in resurrectiōe futuꝝ ē. Oñdens g̊ lucas tertiā petitionē duaꝝ superioꝝ eē quodāmō repetitionē: magis eā ꝓpter mittēdo voluit itelligi. Deīde tres alias adiūxit: Et ꝓmo ō pane quotidiano dicēs: Panē no. quoti. da. no. bo. AVGV. de v. dñi. In greco dr̄ epiusiō. hoc ē supsubstātialē: ñ iste est panis q vadit i corp⁹: sz ille panis vite eterne qui aie nr̄e subaz fulc̄. Latin⁹ āt hūc quotidianū panē dic̄: quē greci dicūt aduenientē. Si quotidian⁹ ille ē panis: cur p⁹ānuz illuz sumas: quēadmōz greci in oriēte facere ꝓsueuerūt: Accipe quotidie qō quotidie tibi ꝓfit: sic vive q̄ quotidie mereris accipe. Moꝛs dñi significat̄ ⁊ remissio pctoꝝ. qui vl nus bēt medicinā querit: vuln⁹ est qz sub peccato sum⁹. medicina est celeste ⁊ venerabile sacr̄m. Si quotidie accipis: quotidie tibi est bodie. Christ⁹ tibi quotidie resurgit: bodie eni est qñ christus resurgit. TYTVS. Uel panis aīaꝝ divina ē vt⁹ afferēs futurā vitā pēnē: sic̄ pāis ex terra ꝓdiens vitā tpalē ꝓfuat. Cū āt quotidianū dixiss̄ dinū q aduenit ⁊ futur⁹ ē significat: quē nob bodie p̄stari regrim⁹: poscentes quoddā eius p̄ncipiū atqz gustū: qñ spūs in nob inhabitās vtutē opat̄: q̄ supat oēz vtutē hūanā: puta castitatē: hūilitatē. CYRIL. Putāt āt forsan alig indecēs esse scōs a deo q̄rere corpalia. ⁊ ob hāc cām applicant qō dr̄ ad spiritalem ꝓsideratoez. Ego āt ꝓcedā qp oz scōs p̄cipue satagere ab obtinēda spuritalia dona. Illud tñ decet īspicere qđ irreph̄si bil'r petūt dño p̄cipiēte panē cōez. ex eo. n. q̄ panē iussit q̄rere. i. quotidianū alimōtū: videt̄ q̄ nihil cōcedat eos bre: sed magis honestā colere pauptatē. nō. n. ē hñtiū panē petere: sz oppressoꝝ penuria. BASI. q. d. panē quotidianū q nr̄e subē ꝓpetit ad vitā diurnā: nō tibiipsi cōmēdes: sz ad deuz cā ei⁹ refugias: exponēs ei necitatē nāe. CHRY. Postulāda g̊ sunt diuinit⁹ necia vite: non ciboꝝ diuersitates. ⁊ vina odorifera ⁊ cetera q̄ delectāt guttur: onerāt aūt vētrē: ⁊ mētē pturbāt: sz panis q pōt subaz corporis sustētare: ⁊ illū qui nob bodie tñmō sufficit: vt de crastino nō cogitemus: vnā āt solā petitionē sensibilē q̄rimus: vt pātib⁹ nō affligamur. GREGO. nisenus. Postq̄z autē p bona opa fiduciā sumere docuit: ꝓcter remissionē reatuū docet ꝓplorare. Sequit̄. n. Et dimitte nob pctā nr̄a. TITVS. Doc ēt addit̄ ē necessario ꝓ eo q̄ null⁹ sine pctō repit̄: ne ꝓpediāt a sacra pticipatiōe ꝓpter hūana pctā. Luz. n. teneamur exhibere xp̄o oīmodā scitatē q spūscm̄ habitare facit i nob: redarguēdi sumus si nō obseruemus ei tēplū mūdū. Huic āt defectui subuēit̄ p dei bonitatē idulgētē humane fragilitati pctoꝝ punitionē. Doc aūt ipz iuste fit a iusto deo q̄ nos quasi debitorib⁹ relaxamus: bis. s. q nob nocuerūt: ⁊ debita nō exhibuerūt. vñ subdit: Siqdē ⁊ ipsi dimit. om. de. nob.

CYRIL. Uult enī vt ita loquar: patientie quā hoīes colūt imitatorē fieri deū: vt qualē ipsi exhibuerūt ꝓseruis bōitatē: talē pari lāce recipe petāt a deo q iuste recōpēsat: ⁊ nouit oī miſeri. CHRY. Decigr̄ aīaduertētes grates agēde sūt debitorib⁹ nr̄is: fiūt. n. nob si sapim⁹ cā idulgētie maxie: ⁊ pauca exhibētes plurima repiem⁹. naz ⁊ nos multa debemus ⁊ magna debita dño: quoꝝ si minimā ptē a nob vellet exigere: iā periss̄em⁹. AVGV. de v. do. Debitū autē qd ē nisi pctm̄? Ergo si nō accepisses alieni fenoris pecuniā non deberes. ⁊ iō pctm̄ tibi ꝑputat̄. Habuisti. n. pecuniā cuz q̄ dives nascer̄is ad imaginē ⁊ silitudinez fact⁹ dei. sed pdidisti qō habebas: sic̄ duz arrogātiā desiderās vēdicare: pdidisti humilitatis pecuniā: accepisti a diabolo debitum quod nō erat necessarium. cautionē tuam tenebat inimicus: sed eaz dñs crucifixit: ⁊ suo cruore deleuit. Potēs est autē dñs qui

ꝺ

abstulit petiñ:ꝛ debita nꝛa donauit:custodire nos aduersus diaboli insidias:q culpã generare ꝓsueuit. vñ segt̃:Et ne nos inducas in tẽtationẽ quã.s.ferre nõ possum⁹:Sz q̃si athleta talẽ vult tẽtationẽ:quã ferre possit humana conditio.

TYTVS.A diabolo enī nñ tẽtari ẽ ipossibile: sz ne a deo derelinq̃mur ad tentatiões hoc deprecamur.Qõ ãt ex promissione diuina ꝓtingit:illud de⁹ qñz facere dr̃ i scriptura. ꝛ km hoc nisi phibeat tẽtatõis inaleſcẽtiã que supra nos ẽ: tunc nos in tentationem inducit. MAXI.Ul'mãdat dns vt petamus:Ne nos inducas in tentationem.i.non permittas voluptuosarum ꝛ spõtanearuz tentationũ nos experiẽtiã pati.Jacob⁹ aũt docet ꝓ veritate certãtes nõ remitti i tẽtationibus inoluntarys ꝛ causatiuis laborũ dicens.Omne gaudiũ estimate fratres mei cum in tẽtationes varias inciderit̃is. BASI. Nõ tñ decet nos orando petere afflictiones corporales.vniuersaliter.n.ꝓcepit orare:nõ subire tentationẽ.sed postq̃ aligs subyt expedit a dño petere vtutez pferẽdi vt ꝓsumeꝛ i nobis illud.Qui sustinet vsq̃ ad finez saluus erit. AVGV.in enchiridion:At vo q⁹ matthеus l vltimo posuit:Sed libera nos a malo.iste nõ posuit: vt intelligam⁹ ad illud superi⁹ qõ de tẽtatione dictum est pertinere.Ideo qppe ait:Sz libera. nõ ait:Et libera.tanq̃ vnaz petitionẽ ōmõstrans noli b̃ sz b̃ sed sciat vnusq̃sq̃ i eo se liberari a malo:q⁹ nõ inferꝛ in tẽtationẽ. AVGV.de ver. dñi.Unusquisq̃.n.petit vt a malo:hoc est ab inimico ꝛ peccato liberet̃:sed qui deo se cõmittit:diabolũ non timet:Si enim deus ꝓ nobis:quis cõtra nos:

¶Et ait ad illos: Quis vñz hẽbit amicuz et ibit ad illũ media nocte:et dicet illi: Amice cõmoda mihi tres pães:qñ amic⁹ me⁹ vẽit de via ad me et nõ habeo qõ ponã añ illũ:et ille deiꝛ⁹ rñdẽs dicat:noli mihi molestus esse:iaz ostiũ clausũ ẽ:et pueri mei mecũ sũt in cubili: nõ possum surgere et dare tibi. Et ille si perseuerauerit pulsãs: dico vobis:et si non dabit illi surgẽs eo q⁹ amicus ei⁹ sit: pp ꝑbitatẽ tñ eius surget et dabit illi quot quot habet necessarios.

CHRY.Docuerat supra saluatoꝛ ad petitionẽ apl'oꝛ q̃ liter oportet orare:poterat aũt contingere eos q hoc salutare documẽtũ receperant:effundere qdẽ preces iuxta traditã formam:sed negligẽter ꝛ remisse hoc facere:deinde cuz nõ exaudirẽt p primã vel scõaz oꝛonẽ desistere ab oꝛonib⁹ Itaqz ne hoc pateremur:p modũ parabole manifestat: q pusillanimitas i oratiouib⁹ dãnosa est.Utilissimũ vo est in eis patiẽtiã habere.vñ dr̃:Et ait ad illos: Quis vestrũ habebit amicũ:' THEOPHI.Amicus iste deus est q oẽs amat:ꝛ oẽs saluos vult fieri. AMBRO. Quis etiaz ẽ nobis amicitioꝛ:q̃ q p nobis corpus suũ tradidit:' Datꝛ aũt nobis hic alius p̃cepti mod⁹:vt oib⁹ mometis:nõ solũ diebus sed ẽt noctib⁹ oꝛo deferat̃.Segt̃.n.:Et ibit ad il.me.nocte. Sic̃ petyt dauid qñ dicebat:Med ia nocte surgebã ad cõfitẽdũ tibi.Neqz enī timuit excitare dormiẽtem:quẽ scit sp esse vigilãtez.naz si ille tã scũs:ꝛ q regni erat necessitatibus occupat⁹ septies i die laudẽ dño dicebat:qd nos facere debem⁹ q eo amplius rogare debem⁹ quo frequẽti⁹ carnis aç mẽtis fragilitate deligm⁹:q⁹ diligẽdo dñm deũ tuũ nõ solũ tibi:sed ꝛ alys poteris emereri.Segt̃ enī:Et di.il.Amice cõmoda mihi tres pa.qñ ami. me.ve. ad me de via:ꝛ nõ ha. qõ po.añ illũ. AVGV.de v̄.do.Qui aũt sunt isti tres panes:nisi mystery celestis alimẽtũ:fieri enī põt vt aligs passus fuerit amicũ aligd iterrogãtẽ:qõ rñdere ñ possit:ꝛ tũc se inuenit nõ habere:qñ coactus ẽ dare. Uenit q̃ tibi amicus ō viq.i. vita hui⁹ seculi:in qua oẽs velut peregrini trãseũt:nec vllus quasi possessoꝛ manet:sed omni homini dicitur:Transi da venturo locum:aut forte de via mala:hoc est de vita mala fatigat⁹ nescio qs amicus tu⁹ nõ inueniẽs veritatẽ:q̃ audita ꝛ pcepta btũs fiat.Uenit ad te tãq̃ ad xpianũ ꝛ dicẽ 'Redde mihi rõnẽ.Et iterrogat qõ forte tu p simplicitatẽ fi dei nesciebas:ꝛ ñ ẽ vñ reficias esuriẽtẽ:ꝛ cõpelleris q̃rere i dñicis libris:fortassis enī q⁹ ille interrogauit:in libꝛo positũ ẽ:sz obscurũ ẽ ipz paulũ aut petrũ aut aliquẽ ꝓphaz iterrogare nõ sineris.Jaz enīregescit familia ista cũ dño isto suoꝛ ꝛ seculi h⁹ ignorãtia valida ẽ:hoc ẽ noꝛ media:ꝛ vrget amicus esuriẽs:cui simplex fides nõ sufficit:Nũqd deserendus est:q̃ ad ipm dñm:cũ quo familia regescit:pulsa orando:de quo subditur:Et il. deī.rñ.di. Noli mihi molest⁹ esse.q dif fert:dare vult vt amplius desideres dilatuz:ne vilescat citodatũ. BASI.Forsitan ẽt ob hoc differt q̃si igeminans tui assiduitatẽ:ꝛ frequẽtiã erga se:ꝛ vt agnoscas qd donũ dei sit:ꝛ i timoꝛe donata custodias.Quicqd enī aligs multo laboꝛe acgrit nitit̃ custodire:ne cum illud perdiderit suuz laboꝛem amittat. GLO.Non ergo aufert impetrãdi licentiam sed vehemẽtius accẽdit desideriũ oꝛãdi: oñsa difficultate ꝓsequẽdi.Sequit̃.n.Jã ostiũ clausum ẽ. AMBRO. Hoc ẽ ostiũ qõ apire sibi ẽt paulus exposcat:ñ solũ suis:sz ẽt ppli oꝛonib⁹ obsecrans se iuuari: vt aperiat̃ sibi ostiũ ad loquẽdũ mysteriũ xpi. Et fortasse illud ẽ ostiũ qõ aptũ vidit ioãnes.cui dcñ ẽ:Ascende huc ꝛ oñdã tibi q̃ oportet fieri.

AVGV.de q̃.euã.Significat̃ ergo tps famis vbi:cũ itelligẽtia claudit̃:ꝛ illi q apostolicã sapiẽtiã tanq̃ panẽ erogantes p orbẽ terre pdicauerũt:iã sũt i secreta gete cũ dño:Et hoc ẽ qõ subdit̃:Et pueri mei mecum sunt i cubili. GREGO.nisen⁹:Opportune eos q p parma iusticie ipassibilitatẽ vẽdicauerũt sibi pueros appellat:docẽs q⁹ bonum qõ p studia in nob acgrit ab initio fuerat i natura repositũ.naz qñ aligs abzenũcians carni p rõnẽ exercitio vite virtuose passionẽ ꝓfutauit:tũc q̃si puer isensibiliter se bz erga passiões. Cubile autẽ requiẽ itelligim⁹ saluatoꝛ. GLO.Et ppter premissa subdit:'Nõ possum surgere ꝛ dare tibi.qõ ẽ ad difficultatẽ impetrãdi referẽdũ. AVGV.de q̃.euã.Uel aliter.Amic⁹ ad quẽ venit̃ media nocte:vt accõmodet tres panes:vtiqz ad silitudinẽ ponit̃ sz quã qs rogat deũ i media tribulatõe ꝓstitut⁹:vt ei tribuat itelligẽtiã trinitatis:q̃ppe sentis vite cõsolet̃ laboꝛes.Ipsa.n.angustia media noꝛ ẽ q̃ cogit̃ vehemẽter istare.In trib⁹ aũt panib⁹ etiã illud significat̃ vni⁹ substãtie cẽ trinitatẽ.amic⁹ aũt veniẽs de via itelligit̃ hois appetit⁹:qui oꝛ rõni fuire. Fuiebat aũt ꝓsuetudini tpali:quã viã voeat ꝓpter oꝛa transeuntia.Cõuersio autẽ hoie ad deũ:etiã ille appetit⁹ a cõsuetudine reuocat̃. Sed si nõ ꝓsolet̃ interi⁹ gaudiũ de doctrina spiritali:q̃ creatoꝛis trinitas p̃dicat̃:magne angustie sunt i hoie quẽ ꝑmit crũna mortal̃:cũ ab his q̃ foꝛis ōlectãt precipit̃ abstinentia:ꝛ int⁹ nõ ẽ refectio de leticia doctrine spirital̃:ꝛ tñ oꝛãdo efficit̃ vt accipiat desideraꝛs intellectũ a dño:etiã si bõ desit̃ p quem sapia p̃dicet̃.Segt̃ enī:Et ille si pseuerauerit pulsans:dico vob.Et si non dabit illi surgẽs:eo q⁹ amic⁹ ei⁹ sit: ꝑpter improbitatẽ tñ ei⁹ surget:ꝛ dabit illi quotquot bz necessarios. Lõparatio ẽ a minoꝛi: si enīz amic⁹ hõ surgit de lecto ꝛ dat nõ amicitia sz tedio cõpulsus:quantomagis de⁹ dat: qui sine tedio largissime donat qõ petit̃:' AVGV.de v̄.do.Cũ autẽ pueneris ad tres panes:hoc ẽ ad cibũ ꝛ intelligentiaz trinitatis habes ꝛ vñ viuas: ꝛ vnde pascas.Ne timeas: ne finias:nõ enim panis ille finietur:sed indigentiaz tuam finiet.disce ꝛ doce:viue ꝛ pasce. THEOPHI.Uel aliter; Media noꝛ finis ẽ vite:i quo multi ad deũ aduenit̃.Amicus aũt est angel⁹ qui accipit animã. Uel media noꝛ ẽ ꝓfundũ tentationum in quo constitutus petit a deo tres panes:necessitatẽ.s. corporis aie ꝛ spirit⁹:p que i tentationib⁹ nõ periclitamur.Amicus autem qui de via venit ipse deus

est qui i tẽtationibus nos ꝓbat: cui nõ bz quod apponat q i tentatione infirmaf. Qõ aũt dicit. Et clausa est ianua intelligẽdum est q̃ docet nos ante tẽtatiões ꝓparatos eẽ: postq̃ vo tentationi incidimus: ꝓparationis ianua claudif ⁊ imparati inuẽti: nisi deus adiuuet periclitamur.

¶ Et ego dico vobis: Petite ⁊ dabif vobis. querite ⁊ inuenietis: Pulsate ⁊ aperief vobis. Oīs enī qui petit accipit: ⁊ qui q̃rit inuenit: ⁊ pulsanti aperief. Quis aũt ex vobis patrẽ petit panẽ: nunquid lapidem dabit illi: aut piscem: nunqd ꝓ pisce serpentem dabit illi: Aut si petierit ouum: nunquid porriget illi scorpionez: Si ergo vos cũ sitis mali nostis bõa data dare filijs vestris: quãtomagis pater vester celestis de celo dabit spiritum bonum petentibus se:

AVGV. de ver. do. Posita silitudine adiunxit exhortationẽ dñs: ⁊ oīno stimulauit nos q̃rere: petere: pulsare: do/nec accipiamus qõ petim⁹. vñ dicit: Et ego dico vobis petite ⁊ dabitur vob. CYRIL. Qz dic dico vob: vim bz iura/mẽti: deus enīz nõ mẽtif. Qñcũqz aũt inuit audiẽtib⁹ aliqd cũ iuramẽto oñdit inexcusabilẽ nostre fidei paruitatem.

CHRY. Per petitionẽ aũt oronẽ oñdit: p ingsitionẽ vo studiũ ⁊ sollicitudinẽ cũ subdit: Querite ⁊ inuenietis. que. n. querunt plurima cura indigẽt: qõ maxime ẽ in deo. Plura nãqz sunt que sensuz nr̃m impediũt: sicut g̃ auꝛ pditum q̃rimus: sic deũ sollicite ꝓgram⁹. Oñdit ẽt q ꝑquis nõ apiat ili eo ianuã tñ imorãdũ est. vñ subdit. Pulsate ⁊ apief vob. ga si querẽs imoraberis vtiqz recipies: ob hoc reclusum ẽ ostiuz vt faciat te pulsare: ideo nõ mox annuit vt exposcas.

GRECVS. Uel p hoc q dicit: Pulsate: forsitã insinuat petere cũ effectu. pulsat enī aligs mãu. Boni ãt opis signũ ẽ manus: vel hec tria pñt alr distingui. vtutis enī initiũ est petere notã fieri viã veritatis. Scõs vo gradus est q̃rere q̃liter oporteat trãsire per viã. Tertius gradus est vt cũ virtutes attigerit pulset ad ostiũ vt ītret spatiosam cognitionẽ que omnia orando aligs acgrit. Uel petere gdẽ est orare: q̃rere vo ꝓ bona opa agere oroni cõdigna. Pulsare ãt est oro ni immorari nec desistere. AVGV. de ver. do. Nõ autez nos tantũ hortaretur: vt peteremus nisi dare vellet. Erubescat humana pigritia: plus vult ille dare q̃ nos accipere.

AMBRO. Qui aũt promittit aligd: spez debz afferre ꝓmissi: vt mometis obediẽtia deferaf: ꝓmissis fides. ⁊ ideo subdit: Oīs. n. q pe. acci. ⁊ q q̃rit inue. ⁊ pul. ape. ORIGE. Queret aũt aligs q̃liter gdã orãtes nõ exaudiantur: Ad qõ dicẽdũ: q qcunqz recto tramite ad q̃rẽdũ accedit: nil omittens ex his q̃ ꝓferunt ad petitoꝛ obtẽtũ: accipiet reuera qõ precatus est dari sibi. Sigs aũt diuertẽs a ꝓpposito ẽbite petitionis: cũ nõ petat: vt decet: nõ petit: Quo fit vt cũ nõ recipiat: qõ hic dr̃: nõ falsificef. Nã ⁊ magro dicẽte: Quicunqz veniet ad me assequef disciplinaꝛ peritiã: adire magrz realiter accipimus hoc est vt feruenter ⁊ diligẽter vacet doctrinis ipi⁹. vñ ⁊ iacob⁹ dic: Petitis ⁊ nõ accipitis: eo q̃ male petatis. s. cã voluptatũ vanaꝛ. Sz dicet aligs. ĩmo cũ alii qui rogãt ꝓ diuĩa noticia obtinẽda: ⁊ recupatiõe vtutũ non obtinẽt: cui dicẽdũ q̃ nõ ꝓpter se bona petiuerũt accipe: sz vt cõmendenf p ea. BASI. Sigs ẽt ob torporẽ exhibeat se desiderys ⁊ traditor sui fiat in man⁹ hostiũ: hũcõs nec ad iuuat: nec exaudit: eo q̃ p pctñ alienũ se fecit a deo. decet g̃ offerre qdẽ qcgd interest sua: clamare ãt ad deũ vt adiuuet eũ. Est aũt diuinũ subsidiũ implorãdũ nõ remisse nec mẽte iuc illucqz vagante: eo q̃ talis nõ solũ nõ impetrabit quod petit: sz magis dñm irritabit. nã si aliquis corã pricipe stãs fixũ bz intrinsecũ ⁊ extrinsecũ oculũ: ne forsitã puniaf: quãtomagis corã deo attentũ ac tremebundũ oportz assistere: Si vo debilitatus a pctõ fixe negs orare: quãtũcũqz potes teipz cohibeas: vt stãdo corã deo ad eũ dirigas intellectuz ⁊ deus ignoscit: eo q̃ nõ ex negligẽtia sz ex fragilitate non potes vt oz assistere corã deo. Si sic g̃ teipsuz ꝓpellis ne discedas donec accipias. Ideo g̃ qñqz petis ⁊ nõ accipis: q̃ ppe/raz postulasti: vel ifideliter: vel leuiter: vel nõ ꝓferẽtia tibi: vl̃ obstitisti. Sepi⁹ ãt gdã obuiãt dicẽtes: Quare oramus: an ignorat deus gb⁹ op⁹ ẽ nob: Nouit gppe: ⁊ oia spũalia vberius dat nob ⁊ anteq̃ postulem⁹: sed opera vtutis ⁊ regnuz celorum oportet prius optare: optãtez vo q̃rere: ingerentẽ p fidem ⁊ patientiam quicquid interest sua: ĩ nullo delicto redargutũ a ppria ꝓscientia. AMBRO. Ergo preceptiu⁹ locus frequẽter orãdi spes ẽ impetrãdi: rõ aũt psuadẽdi pus fuit in pcepto: postea fit in exẽplo: qõ ostendit subdens: Quis ãt ex vob patrẽ petit panẽ: nũgd lapidẽ dabit illi:

CYRIL. In quo instruit nos saluator gddã necessariuz. frequẽter enī incõsulto voluptatũ ipetu irruimus ad q̃niti osa desideria. Cũ igif aliquid taliũ a deo petim⁹: nequaq̃ impetrabim⁹: ad qõ oñendũ vtif patenti exẽplo ex his q̃ pnes nos sunt. cũ enī filius tu⁹ petit panẽ gratãter propinas: quia cibum petit oppoꝛtunuz. Quãdo vo sensus penuria lapidẽ poscit vt comedat nõ affers ei: sz poti⁹ ꝓhibes eũ a nociuo desiderio: vt sit sensus: Quis ãt ex vo. pa. pe. panẽ. quẽ .s. pr̃ dat. Nunqd lapidẽ dabit illi: scilicz si petierit. Eadem quoq̃ rõ ẽ ĩ serpẽte ⁊ pisce de quo subdit. Aut piscẽ: nũquid pro pisce serpentẽ dabit illi: Et similiter ĩ ouo ⁊ scorpione. de quo subdit: Aut si petierit ouuz nunqd porriget illi scorpionẽ: ORIGE. Tu tñ attẽde: si panis qdẽ est aĩe cib⁹ incogitatõe: sine quo non ꝓtingit saluari: puta pspicaꝛ rõ vite debite. piscis aũt ẽ amor disciplineꝛ: puta mundi ꝓstitutionẽ agnoscere: elemẽtoꝛ effectũ: ⁊ quecũqz cõsequẽter disserit sapia. Itaq̃ nec vice panis deus ꝓpinat lapidem: quem volebat diabolus a xpo mãducari: nec vice piscis serpẽtẽ: quẽ comedũt ethiopes: idigni pisces comedere. nec simpliciter dat vite nutritiue ⁊ vtil nõ comestibilia ⁊ nociua: qõ referf ad scorpionẽ ⁊ ouũ. AVGV. de que. euã. Uel poti⁹ ĩtelligaf charitas ꝓpter maiorẽ appetitũ tam necessariũ vt sine illa cetera nihil sint: sicut sine pane mẽsa iops: cui cõtraria ẽ cordis duritia quã lapidi cõparauit. Piscis aũt ĩtelligif fides iuisibiliũ vel ꝓpter aquã baptismi: vel qz de iuisibilibus locis capif. Qõ etiã fides b⁹ mũdi fluctibus circũiactata: nõ frangif: recte pisci cõparaf. Cui cõtrariũ posuit serpentem ꝓpter venena fallacie: q̃ etiã ꝑmo hoĩ male suadẽdo psemi nauit. In ouo ĩtelligif spes. Ouũ enī nõdũ est fetus pfect⁹: sed fouendo separaf. Cui cõtrariuz posuit scorpionez: cuius aculeus venenatus retro timẽdus est: sic cõtrarium spei ẽ retro respicere: cũ spes futuroꝛ in illa q̃ ante sũt se extẽdat.

AVGV. de v. domini. Quãta tibi loquif mundus: q̃ta post dorsum strepit vt retro respicias: O mũde ĩmunde qd strepis: qd auertere conaris. tenere vis periens qd faceres si maneres. quẽ nõ deciperes dulcis: si amar⁹ alimẽta mentiris: CYRIL. Ex ꝑmisso aũt exemplo cõcludit: Si ergo vos cũ sitis mali. i. cũ mentẽ susceptiuã prauitatis geratis: nõ aũt vniformẽ ⁊ fixã in bono sicut de⁹. BEDA. Ul̃ malos vocat seculi amatores: q̃ dant illa q̃ fm sensum suũ iudicant bona que etiaz ĩ sua natura sunt bõa ⁊ ad vsum ifirme vite ptinẽt: vnde subdit: Nostis bona data dare filijs vr̃is. Apostoli etiã qui merito electionis bonitatẽ humani generis excesserãt: supne bonitatis respectu mali esse dicunf: q̃ nihil per semetipsum bonuz nisi deitas sola. Qõ vo subdif. Quantomagis pr̃ vester de celo dabit spr̃i bonũ petentib⁹ se: Pro quo matthe⁹ posuit: Dabit bona competentib⁹ se. ostendif spr̃iscũ plenitudinez bonorum dei: q̃ omnes vtilitates que ex donorum dei gratia suscipiunt: ex isto fonte emanant. ATHANA. Nisi autẽ spũsscus esset de sub

stantia dei q solus est bonus: nequaq̃ hic appellaret bonus qñ dñs renuit dici bonus: in eo q̃ hō fact⁹ est. AVGV. de v̄. do. Ergo auare qd queris: aut si aliud petas: quid tibi sufficiat: cui deus non sufficit:

¶ Et erat iesus eiciēs demoniū ⁊ illud erat mutum: ⁊ cum eiecisset demoniū locutus ē mutus ⁊ admirate sunt turbe. Quidā aūt ex eis dixerūt In beelzebub p̄cipe demoniorū eiicit demōia Et alij tētantes: signū de celo querebant ab eo.

GLO. Promiserat dñs q̃ spūs bonus daret orantib⁹: cuius. qdē beneficiū subsequēti miraculo ōmōstrat. vñ dr̄. Et erat iesus eiciēs demoniū ⁊ illud erat mutum. THEOPHI. Dicitur autē mut⁹ vt i plurib⁹ qui non loquit̄. Dicit̄ ēt ⁊ q̃ ñ audit: sz magis ꝓprie q̃ nec audit nec logt̄. Qui āt a natiuitate ñ audiuit: ex necitate nō logt̄. Ea. n. logmur q̃ p auditū log docēur. Sigs tū ex aliq̃ passione supueniēte auditū amiserit: būc nihil ꝓhibet log. Qui aūt dño oblat⁹ fuit ⁊ mutus erat lingua: ⁊ surdus auditu. TYTVS. Mutū āt vel surdū dicit dēoniū: qō hāc īgerit passionē q̃ nō audiat diuinū v̄bū. Nā demōes auferentes aptitudinē humani affect⁹: obtundūt aīe nr̄e auditū: iccirco venit xp̄s vt ⁊ eiciat demoniū: ⁊ audiam⁹ v̄bū v̄itatis. vnū eniz sanauit vt uniuersalē p̄gustationē faciat humane salutis. vñ segt̄: Et cum eiecisset demoniū locutus est mutus. REMI. Demōiac⁹ aūt iste apud matthēū nō solū mut⁹: sz ⁊ cecus fuisse narratur. Tria igit̄ signa simł i vno hoīe ꝓpetrata sunt. Cecus videt: mut⁹ logt̄: possessus a dēone libat̄. qō quotidie ꝓplet̄ i ꝓfessione credētiū: vt expulso primū demōe: fidei lumē aspiciāt. deinde ad laudes dei tacentia prius ora laxent̄. CYRIL. Hoc aūt miraculo pacto extollebat eū multitudo p̄ conys: ⁊ gloria q̃ deū decet. vñ sequit̄. Et admi. sūt turbe.

BEDA. Turbis aūt: que minus erudite videbant̄: dñi sē per facta mirātibus: scribe ⁊ pharisei vł negare: vel sinistra interp̄etatiōe puertere laborabant: quasi nō diuinitatis: sz īmūdi spūs opa fuissent. vñ segt̄. Quidā aūt ex eis dixerūt i beel. p̄nci. demo. eycit demonia. Beelzebub de⁹ erat acharon. nā beel qdē ipse baal: zebub aūt muſca vocāt̄. Dicit āt beelzebub quasi vir muscax: ex cuius spurcissimo ritu p̄nci pē demonioꝝ cognominabāt. CYRIL. Alij vō paribus stimulati liuoris aculeis: petebāt ab eo celeste videre portē tū. vñ segt̄: Alij tētantes signū de celo q̃rebāt ab eo. Quasi dicerēt: q̃uis abhoīe demōiū eiecer is: nō tū hoc ē diuīe opatiōis argumētū nōdū eni vidim⁹ aliqd p̄oribus sile miraculis. Moyses enī trāsduxit populū per mediū maris: iosue vero successor eius solem retardauit in gabaon. tu vero nihil hoꝝ ostendisti. Querere enim prodigia ō celo innuit: q̃ huiusmodi cogitationibus tunc temporis afficiebantur erga christum.

¶ Ipse aūt vt vidit cogitationes eorum dixit eis: Oē regnū in se diuisū: desolabit̄: ⁊ domus supra domū cadet: Si āt ⁊ sathanas i seipsū diuisus est quō stabit regnū ei⁹: qz dicitis i beelzebub me eiicere demonia: Si āt ego i beelzebub eiicio dēonia: filij vr̄i in quo eiciūt: Ideo ipsi iudices vr̄i erūt: Porro si i digito dei eiicio demonia pfecto peruenit in uos regnum dei.

CHRY. Cū pharisеoꝝ suspitio irrationabilis eēt: metu multitudinis nō audebāt eā diuulgare: sz īaīo suo eā vertebant. vñ dr̄. Ipse aūt vt vi. cogi. eoꝝ dixit eis: Omne reg. in se diui. deso. ⁊ do. supra do. cadet. BEDA. Nō ad dicta: sz ad cogitata respondit: vt vel sic compellerent̄ credere potētie eius q̃ cordis videbat occulta. CYRIL. Nō aūt rñdebat ex scripturis: qz nō attēdebāt falso eas exponentes: sed ex bis rñdet q̃ cōiter accidūt. Domus enī ⁊ ciuitas si fuerit diuisa velociter dissipatur: ⁊ etiā regnū quo nihil ē validius firmat enī regna ⁊ domos subditorū ꝓcordia. Si ergo ingt ego per demones demonia eycio dissensio inter eos est: ⁊ perit virtus eoꝝ: vñ subdit: Si aūt satha. in seip. diui. est: quo sta. reg. ipsius: qz dicitis me i beel. eycere demonia: Nō enī sathanas sibypsī repugnat: nec suis satellitibus nocet: sz potius statuit regnū suuz. Restat ergo q̃ diuina virtute cōterā sathanā. AMBRO. In hoc etiā oñdit regnū suū indiuiduum esse atq; ꝓpetuū: ⁊ ideo q̃ non in xp̄o spes gerūt: sed in p̄ncipe demonioꝝ eycere demones opinantur: eos regni negat esse ꝓpetui: qō spectat etiā ad populū iudeoꝝ. Quō. n. pōt regnū iudeoꝝ eē ꝓpetuū: qñ a legis pplo ihs negat̄ qui ex lege ōbet̄: ita ex parte se fides iudaice plebis impugnat. īpy glia diuidit̄: diuidēdo dissoluit̄. ⁊ ideo regnū ecclie manebit eternū qz idiuidua fides coꝝp⁹ ēynū. BEDA. Regnū etiā patris ⁊ filij ⁊ spūsancti nō ē diuisuz: qō est eterna stabilitate mānz. Desistāt igit̄ arriani iunioꝝ patre filiū: filio vō spūscū dicere: qz quoꝝ vnū ē regnū: hoꝝ est ⁊ vna maiestas. CHRY. Nec igit̄ ē ꝓpria solutio. Scēa vō q̃ ēō discipl'is: quā ponit subdēs. Si autez ego i beel. eycio demonia: filij vr̄i i quo eyciūt: Nō dic̄ discipuli mei: sz filij vestri: volēs eoꝝ pmulcere furorē. CYRIL. Judei, nāq; ⁊a in deis ſm carnē exorti sunt christi discipuli: q̃ ptātez in spūs īmūdos adepti erāt a christo: ⁊ oppssos ab eis in noīe xp̄i liberabāt. Cū ergo filij vr̄i sathanā i noīe meo cōterunt: quō nō hz multā amentiā: dicere me a beelzebub v̄tutē hr̄e: dānabimini igit̄ ex fide natoꝝ v̄roꝝ. vnde subdit̄: Ideo ipsi iudices vr̄i erūt. CHRY. Qñ enī ex vob emanantes mihi obediūt: liq̃t q̃ cōdēnabūt operantes cōtraria. BEDA. Uel alr̄. Filios iudeoꝝ exorcistas gentis illius significat: q̃ ad īuocationē dei eyciebant demones. q. d. Si expulsio demonū i filys vr̄is deo nō demonibus deputat̄: quare i me idē opus nō eandē hēat causam: Ergo ipsi vr̄i iudices erūt: nō ptāte sz opatōe: oū illi expulsionē demonū deo assignāt: vos beelzebub p̄ncipi demonioꝝ. CYRIL. Postq̃s q̃ dicitis calumnie notaz hz: manifestum ē q̃ in spū dei eycio demonia: vñ subdit: Porro si in digito dei eycio demonia: pfecto puenit i vos regnuz dei. AVGV. de ꝓsensu euā. Quod lucas digitū dei dic̄: vbi mattheus dixit spūs: ab eadem snīa nō recedit q̃n poti⁹ ⁊ aliqd docz: vt nouerim⁹ quē admodū ītelligam⁹ vbicūq; scripturaꝝ legerimus digitū dei. AVGV. de q̃. euāge. Dr̄ aūt spūsc̄us digitus dei q̃ pticipationē donoꝝ q̃ i eo dāt vnicuiq; ꝓprie siue hoiuz siue angeloꝝ. in nullis enim mēbris nr̄is magis apparet partitio q̃ i digitis. CYRIL. Ul' spūsc̄us dicitur digitus dei. filius enim manus ⁊ brachium patris dictus est: operatur enī pater cuncta p eū. Sicut igit̄ digitus non est alienus a manu: sed ei naturaliter insitus: sic spūsc̄us cōsubstantialiter connexus est filio: ⁊ p euz oīa filius opat̄. AMBRO. Nec tū tibi mēbroꝝ cōpactōe nostroꝝ portio quedā videatur facienda virtutis: idiuidue eniz rei non potest esse diuisio: ⁊ ideo ad formam vnitatis: non ad distinctionem potestatis referenda digiti nuncupatio ē. ATHANA. Ad ꝑsens aūt non rēnuit dominus gratia sue humanitatis dicere se minorē spūsancto: dicens se i eo demones eycere: quasi nō sufficiēte humana natura ad demonum expulsionez nisi virtute spirituſsancti. CYRIL. Et ideo conuenienter dicitur peruenit in vos regnum dei. i. si ego homo existens in spiritu diuino eycio demones: ditata est humana natura in me: ⁊ aduenit regnum dei. CHRY. Dicit autem. Super vos: vt eos attraheret. q. d. si vobis aduenīūt prosperā: cur vestra bona fastiditis: AMBRO. Simul ostēdit etiam imperialē quandā esse spirituſsancti ptātē: in quo regnuz ē dei: nos quoq; in quibus habitat spiritus esse regalē domū.

TYTVS. Uel dicit puenit in vos regnū dei. vt intelligatur: puenit cōtra vos: nō p vobis: hortēdus enīz est pēfidis christi secundus aduentus.

¶ Cū fortis armatus custodit atrium suū: in pace sunt ea que possidet. Si autem fortior eo superueniens vicerit eum: vniuersa arma eius auferet in quibus confidebat: ⁊ spolia eius distribuet. Qui non est mecū: contra me est: ⁊ qui non colligit mecū: dispergit.

CYRIL. Quia necessariū erat per multas ꝓsideratiōes detrahentiū retractare sermonē: vtiq; nūc exēplo manifestissimo: qō demōstrat volētib⁹ intueri. q⁹ p̄cipē huius seculi ȳtute sibi infita vicit dicēs: Cū fortē armatus custodiat atriū suū: i pace sūt ea q̄ possidet. CHRY. Fortē vocat diabolū: nō qz nāliter hmōi sit: sz inuēs antiquā ei⁹ tyrānidē: quā pusillanimitas nostra causauit. CYRIL. Erat enī ante saluatoris aduentum violētia multa: rapiēs alienos greges. s. dei ⁊ ōnēs ad p priū ducēs oule. THEOPHI. Arma aūt ei⁹ sūt oēs spes ei⁹ q̄ possidet: in gb⁹ ꝓfidēs īualuit ꝓtra hoīes. BEDA. Atrium vo illi⁹ mūdus vocat: qui in maligno positus est: in quo vsqz ad saluatoris aduētuz potiebat iperio: qz in cordibus infideliū: sine vlla ꝺdictiōe gerebat: sed fortioris potētia xp̄s victor: oēs hoīes liberādo ipm eiecit. vñ subdit Si āt fortior illo superueniet ⁊ vicerit eū vniuersa arma ei⁹ auferet: in q bus ꝓfidebat: ⁊ spolia ei⁹ distribuet. CYRIL. Postq̄. n. dei sūmi vbū totius fortitudinis dator: ⁊ dñs virtutū fcm̄ est hō: inuasit illū: ⁊ arma eius abstulit. BEDA. Sunt ergo arma eius astutie: doliqz nequitie spiritalis: spolia vero eius ipsi hoīes sūt ab eo decepti. CYRIL. Nā q dudū iretiti fuerant ab eo iudei in diuinā ignorantiā ⁊ errorē: euocati sunt per scōs ap̄los ad noticiaz veritatis: ⁊ oblati sunt deo patri p fidē adhibitā filio. BASI. Distribuit ēt spolia exhibens fideles custodie angelor ad hoīuz salutez. BEDA. Uictor ēt xp̄s spolia distribuit: qō ē īsigne triūphātis: qz captiuā ducēs captiuitatē dedit dona hoīb⁹: quosdā gdē ap̄los. alios euāgelistas: hos pp̄has: illos pastores ordinās ⁊ doctores. CHRY. Deide ponit quarta solo cū subdit: Qui nō est mecū: aduersuz me est. q. d. ego volo hoīes offere deo: sathanas aūt ꝓtrariū: qualr ergo q mihi nō coopatur sed dissipat q̄ mea sūt: tā mihi ꝓsētane⁹ fieret: vt vna mecū eyceret demones. Segt: Et q nō colligit mecū: dispergit.

CYRIL. Quasi. d. ego veni vt filios dei ab eo dispersos cōgregē: et ipse sathanas cū mecū ñ sit: q̄ collegi ⁊ saluaui tē tat dispergere. Qualiter ergo q meis dispēsatiōib⁹ refragat virtutē mihi ministrat? CHRY. At figs non coopat aduersarius est: multomagis q obstat. videt tū mihi ⁊ iudeos ad pūs sub enigmate tangere ordinās eos cū diabolo: nā ⁊ ipsi agebāt ꝓ eu: ⁊ dispergebāt quos congregabat.

¶ Cū immundus spiritus exierit de homine ambulat per loca inaquosa: querens requiē ⁊ nō inuenies dicit: Reuertar in domum meā vñ exiui. Et cū venerit inuenit eā scopis mūdataz. Et tūc vadit ⁊ assumit septem alios spiritus secū nequiores se: ⁊ ingressi habitant ibi: ⁊ fiunt nouissima hominis illius peiora priorib⁹.

CYRIL. Post premissa oñdit dñs: vñ ꝓtingit pplo iudeorum vt ad hō opiones laberētur de xp̄o dicēs: Cū īmūdus spūs exierit ab hoīe ambulat p loca inaquosa: q̄rēs requiē. Or. n. hō exēplū ad iudeos spectet matthe⁹ expressit dicēs. Sic erit ⁊ generationi huic pessime. Quādiu enī erāt in egypto viuētes ritu egyptioz: inhabitabat ī eis spūs malign⁹: q expulsus ē ab eis: q̄n macrauerūt agnū ī figura xp̄i: ⁊ liniti sūt ei⁹ sanguine: ⁊ sic euitauerūt destructorē. AMBRO. Itaqz in vno hoīe totius ppli iudaici ꝓparatio est: a quo p legē spiritus īmūdus exierat. Sz qz in gentib⁹ quorū corda prius arida erāt: sed postmodū per baptisma rore spūs humescebāt: ppter fidē xp̄i regez diabolus inuenire non potuit. Immūdis enī spiritib⁹ xp̄s incēdiū est: ideo regressus ē ad plebē iudeoz: vñ segtur: Et nō īuc. dic: Reuertar ī do. me. vñ exiui. ORIGE. i. ad eos q sūt ex isrl: quos vidit nihil diuinū in se ꝓtinētes: sed desertos ⁊ vacātes habitiōi eius. vñ sequit: Et cū ve. īue. sco. mū. AMBRO. Horēsi enī ⁊ pfunctoris specie cōpta animo manet interiore pollutior. Neqz .n. sacri fōtis irriguo aut abluebat aut restringebat ardorē: meritoqz ad eū spiritus redibat īmūdus: adducēs secum septē spūs negores. vñ segtur: Et tūc va. ⁊ assu. se. sep. alios spi. nes: ⁊ ingressi ha. ibi. qñ. s. in hebdomada legis ⁊ octaue mysteriū ꝓmisit. Itaqz vt nobis multiplicat septiformis spūs grā: ita illis īmūdoz spūuz oīs cumulat iniuria. Uniuersitas. n. hoc nūero aliquotiēs ꝓphēdit. CHRY. Incolūt āt aīas iudeorum demones peiores ꝓrib⁹: nam tē tpis in p phas seuiebāt: nūc vo ipsi dño ꝓphaz īuriāt: atqz iō a vespasiano ⁊ tito peiora passi fuerūt: q̄z ī egypto ⁊ i babylōe: vñ sequitur: Et fiunt no. ho illi⁹ pei. prioribus. Tunc etiam adrat eis diuina puisio: ⁊ gra spūssancti. nunc vero etiam hac cura pūatur: ppter qō virtutis maior penuria nūc: ⁊ erumna intensior: ⁊ demonū exactio seuior. CYRIL. Sūt etiā nouissima peiora ꝓrib⁹: fm illud aplicū: Meli⁹ erat eis vitatis viā nō cognoscere q̄z post agnitaz retroire. BEDA. Pōt ēt hoc accipi de heretico quolz vel scismatico vel etiā malo catholico: de quo tpe baptismatis spūs exierat īmundus: locaqz inaquosa pagrat. i. corda fideliū: q̄ a mollitie fluxe cogitatōis expurgata sunt. callidus īsidiator explorat si quos ibi negtie sue gressus figere possit. Dic aūt: Reuer. in do. meā. vñ exiui. In quo timēduz ē ne culpa quā in nob extīctā credebam⁹: p incuriā nos vācātes opprimat. Inuenit aūt eā scopis mundatā: hoc ē gra baptismatis a petōz labe castigatā: sz nulla bōi operis īdustria cumulatā. Per septez autē malos spūs quos assumit: vniuersa vitia designat. Negores aūt dicunt: qz nō solū habebit illa septē vitia: q̄ septē spiritalib⁹ sunt contraria virtutib⁹: sed etiā per hypocrisim ipsas se virtutes habero simulabit. CHRY. Nō solū aūt illis: sed ⁊ nob fore dicta accipiam⁹ que sequunt. Et erūt nouissima hominis illi⁹ peiora ꝓrib⁹: qz si illustrati: ⁊ a pūstinis malis remoti: denuo redimus ad eandē negtiā: grauior deinceps erit pena sequentiū peccatorum. BEDA. Posset etiam simpliciter intelligi dominū hec ad distinctionez suorum ⁊ sathane operum adiūxisse: q⁹ scilicet ipse semper polluta mundare: sathanas vero mundata grauioribus sordibus contaminare festinet.

¶ Factū est aūt cum hec diceret: extollens vocē quedam mulier de turba dixit illi: Beatus venter qui te portauit: ⁊ vbera que suxisti. At ille dixit: Quinimmo: beati qui audiunt verbū dei: ⁊ custodiunt illud.

BEDA. Scribis ⁊ phariseis dominū tētātibus: simul ⁊ blasphemantib⁹: incarnationē eius magna fiducia, quedaz mulier confitet. vnde sequitur. Factum est autem cuz hec diceret: Extol. vo. quedaz mulier de tur. di. illi: Beatus vēter qui te por. ⁊ vbera que suxisti. vbi ⁊ presentium calumniam: ⁊ futurorum confundit hereticoz pefidiam. nam sicut tunc iudei sanctispūs opera blasphemando verum dei filium negabant: sic heretici postea negando mariam semp virginem: spiritussancti cooperante virtute: nascituro vnigenito deo: carnis sue materiam ministrasse: verum consubstantialemqz patri: filium hominis fateri non debere dixerunt. Sed si caro verbi dei fm carnem nascētis a carne virginis matris pronunciatur extranea: sine causa venter qui

Christo mūdat Sathan postmit

cum portasset: & vbera que lactassent: beatificantur. Qua vero cõsequẽtia eius lacte credatur nutrit⁹: ex cuius semĩe negatur cõcept⁹: cũ ex vnius & eiusdẽ fontis origine ẽm phy sicos vterq; vigor manare phibeat: Nõ ãt tm̃õ eã q̃ vbus dei corporaliter generare meruerat: sed & omnes q idẽ ver bus spiritaliter auditu fidei cõcipe: & boni opis custodia vl̃ in suo vel ĩ pximo corde parere & q̃si alere studuerint: asserit eẽ btõs. Sequitur enĩ. At ille dixit: Quinimo: beati qui au diunt verbum dei & custodiunt illud. CHRY. Non fuit hoc responsum repudiãtis matrem: sed ostendẽtis q̃ nihil ei partus profuisset: nisi valde bona & fidelis fuisset. Lete rum si marie non proderat sine virtutibus anime christus ab ea ortum traxisse: multo magis nobis siue patrẽ siue fra trem siue filium virtuosum habeam⁹: nos autem absista mus ab illius virtute: nequaq̃ hoc prodesse valebit. BE DA. Eadẽ aũt õi genitrix: & inde quidem beata: quia ver bi incarnandi ministra est facta temporalis. sed inde mul to beatior: quia eiusdem semper amandi custos manebat eterna. Hac etiam sententia sapientes iudeorum percutit q nõ verbum dei õn̄ audire & custodire: sed negare & blasphema re querebant.

¶ Turbis aũt ꝯcurrẽtibus cepit dicere: Genera tio hec generatio nequam est: signũ querit: & si gnũ non dabit ei nisi signum ione ꝓphete. Nam sicut fuit ionas signum niniuitis: ita erit et filius hominis generationi isti. Regina austri surget ĩ iudicio cum viris generationis huius & condẽ nabit illos: quia venit a finibus terre audire sapi entiam salomonis. Et ecce plusq̃ salomon hic. Uiri niniuite surgent in iudicio cum generatio ne hac et ꝯdemnabũt illã: quia penitentiã egerũt in predicatione ione. Et ecce plusq̃ iona hic.

BEDA. Duplici domin⁹ fuerat questione pulsatus. Qui dã enĩ calũniabãtur eum ĩ beelzebub eiecisse demonia: qb⁹ hacten⁹ est respõsum: & alij tẽtantes signũ de celo querebãt ab eo: qbus ab hinc rñdere incipit. vñ sequ̇t. Turbis ãt ꝯcur rẽtib⁹ cepit dicere: generatio hec generatio nequa ẽ. AM BRO. Ut scias synagoge pplm̃ deformari: vbi ecclesie bti tudo laudatur: sicut aũt fuit ionas signũ niniuitis: ita erit & filius hois iudeis. vnde subditur: Signũ q̃rit: & signũ nõ da bit ei: nisi sig. ione ꝓphe. BASI. Signũ est res in ꝓpatu lo posita alicuius occulti cõtinẽs in se declarationẽ. sicut io ne signũ descẽsus ad inferos: ac iterũ ascẽsus xpi resurrecti onẽ a mortuis repñtat. vñ subdit: Nã sicut ionas fuit signũ niniuitis: ita & filius hois generatiõi isti. BEDA. Signum eis tribuit: nõ de celo q̃ indigni erãt videre: sed de pfundo inferni: signũ. s. incarnationis nõ diuinitatis: passiõis nõ glo ficatiõis. AMBRO. Ut aũt ione typus signũ dñice passi onis est: ita etiã grauiũ que iudei ꝓmiserũt testificatio pec catorũ est: simul aduertere licet & maiestatis oraculũ & pie tatis iudiciũ, nãq̃ ninivitas exẽplo & denũciat suppliciũ: & remediũ demõstrat. vñ etiã debẽt iudei nõ desperare in dulgẽtiã si velint agere pniam̃. THEOPHI. Sed ionas post exitũ suũ a vetre ceti sua ꝓdicatione niniuitas conuer tit: xpo vo resurgẽti iudeor̃ generatio ñ credidit, vñ iudi ciũ fuit eis: de quo iudicio subdit duplex exẽplũ cum dici tur: Regina austri sur. in iudic. cũ viris gene. huius: & cõdẽ na. illos. BEDA, Non vtiq̃ potestate iudicij: sz ꝓpatiõe facti meliores. vñ sequ̇t: Qr venit a finib⁹ ter. au. sapi. salo. & ecce plusq̃ salomon hic. Nic in isto loco nõ ꝓnomẽ est: sed aduerbiũ loci: & significat. i. in pñtia inter vos ꝓuersatur: q incõparabiliter est salomone pstantior. CHRY. Nõ ãt dixit, Maior salomõe ego sum: vt ꝑsuadeat nobis humiliari & si fecundi⁹ sum⁹ spiritaliũ gratiarũ. q. d. Festinauit ad audi endũ salomonem mulier barbara: p tam longũ iter auditura scientiã visibiliũ animãtiũ: & vires herbarũ: vos aũt cũ assi statis & audiatis õ inuisibilib⁹ & celestib⁹ ipsã sapiẽtiã vos i structurum: & verba signis & operibus comprobantem: alie namini contra verbum & miracula insensibiliter pteritis.

BEDA. Si ãt regina austri que electa esse nõ dubitatur: surget in iudicio cum reprobis: ostendit vna cunctorum: bo norum. s. malorumq̃ resurrectio mortaliũ: & hoc non iuxta fabulas iudeorum mille annis ante iudicium: sed in ipso ei se futura iudicio. AMBRO. In hoc quoq̃ iudeor̃ ple bem damnans ecclesie mysterium vehementer exprimit que in regina austri per studium percipiẽde sapie de totius orbis finibus ꝯgregatur: vt pacisci salomonis verba cogno scat. regina plane: cuius regnum ẽ indiuisum: de diuersis & distantibus populis in vnũ corpus assurgẽs. GREGO. nisenus. Sicut aũt illa regina erat ethiopũ: & longe distans sic in principio nigra erat ecclesia gentiũ: & multũ distabat a veri õi noticia. At vbi pacificus christus emicuit: tunc ec cutientibus iudeis accedũt gentiles: offerũtq̃ xpo pietatis aromata: & aurũ diuine noticie & gẽmas: obediẽtiã. s. precep torum. THEOPHI. Uel q̃ auster laudat in scriptura: si cut calidus & viuificãs. Ala igit regnans in austro. i. in spiri tali cõuersatõe: venit audire sapientiã salomonis regis pa cifici domini dei nostri. i. ĩ contemplationẽ erigit: ad quam nullus perueniet: nisi regnet in bõa vita. Ponit aute conse quẽter exemplũ de niniuitis dicẽs: Uiri niniuite surgẽt in iudicio cũ generatiõe hac & cõdemnabũt illã. CHRY. Cõdemnatõis iudiciũ ex similib⁹ vl̃ dissimilib⁹ fit. ex simi lib⁹ quidem sicut ĩ pabola de decẽ virginib⁹. ex dissimilib⁹ autem sicut cum niniuite cõdẽnãt eos q erãt tempore chri sti: vt sic fiat cõdemnatio clarior. Nam illi quidez barbari: hi vo iudei: hi refecti ꝓpheticis documẽtis: illi nunq̃ acce perãt auditũ diuinũ: illuc iuit seru⁹: huc dominus. ille euer sionẽ predicabat: iste regnũ celor̃ annunciat. notum ẽ ergo cuilibz: q̃ iudeos decebat poti⁹ credere: accidit ãt ꝓtrariũ, vnde subdit: Quia penitentiam egerũt in predicatõe ione: & ecce plus q̃ ionas hic. AMBRO. Secũdũ misterium autem: ex duobus cõstat ecclesia: vt aut peccare nesciat: q̃ .s. pertinet ad austri reginã. aut peccare desinat: q̃. s. pertinet ad niniuitas penitẽtiaz agentes. Penitentia enim delictuz abolet: sapiẽtia cauet. AVGV. de cõ. euan. Hoc autem lucas narrat eo loco quidem quo mattheus: sed aliquanto dispari ordine. Quis autem nõ videat superfluo queri quo illa ordine dominus dixerit: cũ & hoc discere debeamus: q̃ euangelistarum excellentissimam auctoritatẽ non esse me dacium. Sed quisq̃ non hoc ordine cuiusq̃ sermonem di gesserit: quo ille a quo processit: cum ipsius ordinis nihil in terfit ad rez: siue ita sit: siue ita.

¶ Nemo lucernã accendit & in abscõdito ponit: neq; sub modio sed supra candelabr̃: vt q ingre diunt lumen videant. Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: to tum corpus tuũ lucidũ erit. Si aũt nequa fuerit etiam corpus tuum tenebrosum erit. Uide ergo ne lumẽ quod in te est: tenebre sint. Si ergo cor pus tuũ totũ lucidũ fuerit non habens aliquam partem tenebraꝝ: erit lucidũ totũ. Et sicut lucer na fulgoris illumibabit te.

CYRIL. Dicebant iudei dominũ exercere miracula: nõ propter fidem: sed ꝓpter applausus videntium. Reprobat igitur presentem calumniam: inducens exemplum lucerne cum dicit: Nemo lucernam accendit: & in abscondito po

nit:neqz sub modio:sz supra candelabrū:vt qui ingrediunt lumē videāt. BEDA.De seipso dñs hic logt:ostendens t si supra dixerit nullū generationi nequaz:nisi signū ione dandū:nequaqz tñ lucis sue claritatē fidelib⁹ occultādaz.Ipse qdē lucernā accēdit:q testā humane nature flāma sue diuinitatis ipleuit:quā ꝓfecto lucernā nec credētibus abscōdere:nec modio supponere:hoc est sub mēsura legis ēcludere: vel intra vni⁹ iudee gētis terminos voluit cohibere. Sz supra cādelabrū posuit.i.ecclesiā:qz in nostris fontib⁹ fidem sue incarnationis affixit:vt q ecclesiā fideliter īgredi volunt lumē veritatis palā queāt intueri.Deniqz precepit nec opa trīmō:sed cogitationes:t ipsas cordis intentiones mūdare t castigare meminerint:nā segt: Lucerna corpis tui. AMBRO.Uel lucerna fides est:iuxta qō scriptū ē: Lucerna pedibus meis verbū tuū dñe:verbū enī dei fides nostra est.lucerna aūt lucere nō pōt:nisi aliūde lumē accepit. vnde t virtus nre mētis t sensus accendit:vt mna q̄ pierat possit repiri.Nēo g̃ fidē sub lege ꝓstituat:lex.n.ītra mēsurā ē:vltra mensurā gra:lex obūbrat:gra clarificat. THEO. Uel aliter:qz iudei videntes miracula accusabāt ex corruptis mentis malitia:ꝓpter hoc dicit dñs:q accipientes lucernā a deo:itellcm̄.s.ex emulatiōe obscurati:miracla t beneficia nō cognoscebāt:sed ad hoc intellectū a deo susceperūt:vt supra cādelabrū ponerent⁹:vt ēt alq ingrediūtur lumen videāt.Sapiēs qdē iaz ingressus est.q vō addiscit:adhuc ambulat:quasi phariseis dicat.Oz vos vti ītellectu ad miracu lorū noticiā t alys declarare:qm̄ que videtis sunt opa non beelzebub sed filꝝ dei.vñ ꝑm hunc intellectum subdit.Lucerna corpis tui est oculus tu⁹. ORIGE.Oculus quippe appellat ꝓpe intellcm̄ nostruz:totā aūt aiaz q̄uis nō corpoream hic tropologice vocat corp⁹ illustrat.n.ab ītellcū aīa tota. THEOPHI.Sicut āt corpis ocl's si lucidus fuerit:corp⁹ lucidū erit:si vō tenebrosus:t corp⁹ sil'r tenebrosū sic ꝓparat intellect⁹ad aiaz.vñ subdit:Si oculus tu⁹ fuerit simplex:totū corp⁹ tuū lucidū erit:si āt nequā:totū corpus tuū tenebrosuz erit. ORIGE.Intellect⁹.n.a suo ꝓncipio in solo simplicitatis studio est:nullā ꝓtinente duplicitatē t dolū t diuisionē in se. CHRY.Si ergo intellcm̄ corrupi nō q potest soluere passiones:totā lesimus aiam:patimur q̄ dirā caliginē: puersiōe excecati ītellectus.vñ subdit:Uide ergo ne lumē qō ī te est tenebre sint.Nō sensibiles dicit tenebras:sed intrinsecā habētes originē:t quas nobiscū passim deferim⁹:extincto nobis oculo aie:ō cuius luminis virtute subdit dicēs.Si ergo corpus tuum totū lucidū fuerit: nō hīs aliquā partē tenebrarū erit lucidū totū:t sicut lucerna fulgoris illumīabit te. ORIGE.Jdest si corpus tuum sensibile factū est luminosum illustrato corpore a lucerna: adeo vt nō amplius ī te sit mēbrū tenebrosū:multomagis te nō peccāte:in tantū fiet lucidū totū tuum corpus spiritale: vt comparētur splēdoris eius illustranti lucerne duz lux q̄ erat in corpe:que consueuerat esse caligo:dirigit quocunqz preceperit intellectus. GREGO.naçançe.Uel aliter.Ecclesie lucerna t oculus est prelatus.necesse est ergo vt sicut oculo puro vero habēte corpus dirigitur:impuro vero existente deuiat:sic t in prelato qualitercūqz se habeat:oportz pariter naufragium pati ecclesiaz vel saluari. GREGO. xxviij.moza.Uel aliter.Appellatōe corporis vnaq̄qz actio intelligitur.que intentionem suam quasi intuentium oculus sequitur.Unde dicitur:Lucerna itaqz corporis est oculus:quia per bone intentionis radium:merita illustrantur actionis.Si ergo oculus tuus simplex fuerit: totum corp⁹ tuum lucidum erit.Quia si recte intendimus per simplicitatem cogitationis:bonum opus efficitur: etiam si minus bonum esse videatur.Et si oculus tuus nequaz fuerit.totū corpus tuum tenebrosum erit.Quia cum peruersa intentione quid vel recte agitur:t si splendere coram hominibus cernitur:tamē apud examen interni iudicis obscuratur:vnde t recte subditur:Uide ergo ne lumen quod inte est:tenebre sint.Quia si hoc quod bene nos agere credimus:ex mala intentione fuscamus:quanta ipsa mala sunt que mala eē t cum agimus non ignorāmus? BEDA.Luz aūt subdit. Si ergo corpus tuū lucidū fuerit.Totū corpus nostruz omnia opera nostra dicit.Si igitur bonum bona intentiōe patraueris:nō hīs in tua cōscīa aliquā ptez tenebrose cogitationis.t si cōtigerit aliquē ꝓmoꝝ tua bona actione noceri:tu tamen pro tuo simplici corde:t hic gratia t in futuro lucis gloria donaberis.Quod significat subdēs: Et sicut lucerna fulgoris illuminabit te.Hec contra hypocresim pharisеorum sub dolo signa querētiū spāliter dicta sunt.

¶Et cū loqret:rogauit illū qdā pharise⁹ vt prāderz apd se.Jhs āt īgressus recubuit.Pharise⁹ autem cepit intra se reputans dicere:quare non baptizatus esset āte prandium.Et ait dominus ad illū: Nūc vos pharisei qō de foris est calicis t catini mūdatis qō aūt intus est vr̄m: plenuz ē rapina t iniquitate.Stulti:nōne qui fecit quod de foris est:etiā id qō de intus est fecit? Uerūtī qō supest date elemosynaz:t ecce oīa mūda sūt vobis.Sed ve vobis phariseis q decimatis mētaz t rutā t omne olus:t ꝓteritis iudiciū t charitatē dei.Hec aūt oportuit facere t illa nō omittere.Ue vobis phariseis: q diligitis primas cathedras ī synagogis et salutatōes ī foro.Ue vobis qui estis vt monumenta que non parent: et homines ambulantes supra nesciūt.

CYRIL.Phariseus q̄uis tenax eēt sui ꝓpositi dominū tñ in ꝓpriā domū vocat.vnde dicit:Et cum loque.roga.il.qdā phari.vt prandēret apud se. BEDA.Consulte lucas non ait: Et cū hec loqueret:sed cū loqueret:vt ostēdat euz non statim finitis q̄ ꝓposuerat verbis: sed aliquot iterpositis apud phariseū prandere rogatū. AVGV.de cō euā. Ut enim hoc lucas narraret:digressus est a mattheo circa illū locū vbi ambo cōmemorauerāt:quod dictū est a domino de signo ione:t de regia austri:t de niniuitis:t de spiritu īmundo.post quez ꝑmonē dicit mattheus:Adhuc eo loquēte ad turbas:Ecce mater eius t fratres stabāt foris querentes ei loqui.Lucas aūt ī eo sermone domini:cōmemoratis etiā quibusdam que mattheus dixisse dñm ꝓtermisit:ab ordine quem cum mattheo tenuerat:digredit. BEDA. Itaqz postquam nunciatis sibi foris matre t fratribus ait: q.n.fecerit voluntatez domini:hic frater meus t soror mea t mater est:datur intelligi: rogatus pharisei intrasse conuium. CYRIL.Sed ipse christus qui eorum phariseorum nequiciam nouerat:dispensatiue condescendit:satagens cōmouere eos ad similitudinem optimorum medicorum:qui grauius infirmantibus afferunt remedia sue industrie.vnde sequitur: Et ingressus recubuit. Dedit aute m occasionem verbis christi indocilis phariseus scandaliçatus:quia cum opinaretur eum iustum t prophetam:nō conformabatur irrationabili eorum consuetudini.vnde subditur:Pharisеus autem cepit intra se reputans dicere:quare nō baptiçatus esset ante prandium. AVGV.de verbis do.Omni enīz die phariseī antequā prānderent abluebāt se aqua: quasi quotidiana lauatio possit cordis esse mūdatio. Apud seipsum autez phariseus cogitauit:voce non sonuit.Ille tamen audiuit qui īteriora cernebat.vnde sequitur:Et ait dominus ad illum:Nūc vos phariseī quod de foris est calicis t catini mundatis:quod autem intus est vestrum:plenum

est rapina ⁊ iniquitate. CYRIL. Poterat aũt dñs ⁊ alys uti uerbis mouens phariseum insanũ: captat tñ tẽpꝰ ⁊ exhis que erãt pre manibꝰ ꝓtexit documẽtũ. Vora nanq; mẽse ⁊ pabuli: sum it ꝓ exẽplo calicẽ ⁊ catinũ oñdens q; mundos ⁊ lotos decet esse syncere mistrãtes deo: ñ solũ a spurcitia corpali: imo ⁊ ab ea que latet itrinsecus penes mentẽ: siẽ aliquod uasoꝝ quibus seruitur in mẽsa: bonũ ẽ ⁊ extrinsecis ⁊ intrinsecis carere cõtagys AMBRO. Uide aũt corpa nã terrenoꝝ: ⁊ fragiliũ expssione significari: que breui lapsu precipitata frangunt: ⁊ facile ea que mẽs uoluit interne per sensus ⁊ gesta corpis ꝓdit sicut illa. q̃ calix interius ꝓtinet: foris lucẽt. uñ ⁊ in posterioribꝰ nõ dubiũ est uocabulo calicis passionẽ corpis declarari. Cernis igitur q; nos nõ exteriora bꝰ calicis ⁊ catini: ſz interiora ꝓtaminãt: qꝝ dixit. Qõ intus est uestrũ: plenũ est rapina ⁊ inigtate. AVGV. de ver. do. Sed quõ nõ pepercit boi a quo fuerat inuitatꝰ? Magis gdẽ obiurgãdo pepcit ut correcto i iudicio pcerz. Deide ostẽdit nob: qꝝ ⁊ baptisma qõ sel' adhibeť p fidẽ mũdat: fides aũt intꝰ est: nõ foris. fidẽ ãt cõtinebãt pharisei: ⁊ qõ foris erat lauabãt: intꝰ ignatissimi manebãt: qõ dñs ím probat dicẽs: Stulti: nonne q fecit qõ de foris ẽ: etiaz id qõ ẽ intꝰ ẽ fecit. BEDA. q. d. Qui ytranq; bois nãm fecit: ytrãq; mũdari desiderat. hoc ẽ cõtra manicheos: q aiaz tñ a deo: carnẽ uero putãt a diabolo creatã. Hoc etiã est ꝓtra illos q corpalia pctã: fornicationẽ. ſ. furtuz: ⁊c. talia pctã q̃si grauissima detestãtur. spiritalia uo q̃ nõ minus dãnat apls ut leuia ꝓtẽnũt. AMBRO. Dñs ãt q̃si bonꝰ preceptor docuit quõ nñi corpis mũdare ꝓtagiũ debeamꝰ: dicẽs: Uerũtñ qõ supereſt date elemosynã: ⁊ ecce oia munda sunt uobis. Uides quãta remedia: Mũdat nos misericordia: mundat nos dei sermo. iuxta q; scriptũ est: Jã uos mũdi estis ꝓpter sermonẽ quẽ locutꝰ suz uob. AVGV. ō elemosyna. Misericors monet misericordiã fieri: ⁊ qꝝ seruare q̃rit quos magno redemit pcio: post gram baptismi sordidatos. docet denuo posse seruari. CHRY. Dicit ãt: Date elemosynã: non iniusticiã. est enĩ elemosyna que caret iniusticia q̃libet. hec oia facit mũda: ⁊ ieiunio est prestantior: qõ q̃uis sit laborioſus: illa tñ est lucrosior. Illustrat aiaz: ipinguat: bonã efficit ⁊ decorã. Qui cogitat misereri rogãti citius a pctis desistet. Sicut enĩ medicus q crebro uulneratis medeť: frangiť de facili in erũnis alioꝝ: sic ⁊ nos si uacauerimꝰ egenorũ auxilys de facili ꝓtẽnemꝰ pñtia: ⁊ i celũ leuabimur. nõ paruũ ẽ igiť elemosyne cataplasma: cũ ualeat oĩbꝰ apponi uulneribus. BEDA. Dicit aũt. Qõ supeſt. ſ. necessario victui ⁊ uestimẽto. Neq;. n. ita faciẽda iubeť elemosyna: ut teipsuz cõsumas inopia: sed ut tui cura corpis expleta: inopẽ q̃tũ uales sustẽtes. Uel ita intelligẽduz: Qõ supeſt. i. qõ tam multo scelere preoccupatis solũ remediũ restat: Date elemosynaz qui sermo ad oia que utili miseratione fiũt: ualet. nõ enĩ solũ qui dat esuriẽti cibũ ⁊c. hꝰ: uerũ etiã q dat ueniã precanti: atq; orat p eo: ⁊ q corripit: ⁊ aliq̃ emẽdatoria pena plectit elemosynã dat. THEOPHI. Uel dicit. Qõ supeſt. nam facultates pñdẽt cupido cordi. AMBRO. Totus itaq; pulcherrimꝰ ab hinc dirigiť locus: ut qñ nos ad studiũ simplicitatis ĩuitat: supflua iudeoꝝ ⁊ terrena ꝓdẽnet. Et tam ipsis pctõꝝ abolitio ꝓmittitur: si misericordiã ꝓsequať.

AVGV. de ver. do. Si aũt mũdari nõ pñt nisi credẽtes in eũ: qui fide mũdat cor: qd est qõ dicit. Date elemosynam ⁊ ecce omnia munda sunt uobis: Attẽdamus: forte ⁊ ipe exponit. Illi. n. de omnibꝰ suis fructibꝰ decimam partem detrahebãt: ⁊ elemosynas dabãt: qõ nõ facile aligs facit xpianus. Irriserũt ergo illũ eis hoc dicẽtez: quasi hoibꝰ qui elemosynas nõ facerẽt. Hoc deꝰ sciẽs subiungit: Sed ueh uob phariseis q decimatis mẽtã ⁊ rutã ⁊ oẽ olus: ⁊ ꝓteritis iudiciũ: ⁊ charitatẽ dei. Nõ q̃ ẽ hoc facere elemosynã: facere enĩ elemosynã ẽ facere mĩaz: Si itelligis: a te incipe. Quõ. n. es misericors alteri: si crudelis es tibi: Audi scripturã dicẽtez miserere aĩe tue placẽs deo. Redi ad ꝺsciaz tuã: qcunq; male aut infideliter uiuis: ⁊ ibi inuenis medicãtez animã tuã: uel forte egestate obmutescẽtez. In iudicio ⁊ charitate face elemosynã cũ aĩa tua. Quid ẽ iudiciũ: Diſplice tibi. Quid ẽ charitas: Dilige deũ: dilige ꝓximũ. Hãc elemosynã si ꝓtermittis q̃tũuis ames nihil facis: qñ tecũ ñ facis. CYRIL. Uel hoc dicit in phariseoꝝ reprhẽsione qꝝ illa sola precepta attẽtiꝰ obſuari iubebãt a pplis subiectis q̃ cã erãt illis redditurz fecũdoꝝ. uñ nec minĩa oleꝝ post ponerẽt: opꝰ aũt in gerẽde dilectiõis ad deũ: ⁊ iudicy iustã cẽsurã negligebant.

THEOPHI. Quia enĩ deũ cõtẽnebãt indifferenter ſa cra tractantes: precipit eis dilectionẽ dei habere. Per iudiciũ ꝙ dilectionẽ ĩnuit ꝓximi: nã q; aligs iuste iudicet, prio ex eiꝰ dilectiõe ꝓuenit. AMBRO. Uel iudiciũ iõ: qꝝ non oĩa q̃ agũt i iudiciũ referũt charitatẽ. qꝝ ñ ex affectu diligãt deũ. Sed ne rursus fidei studiosos nos faciat opeꝝ negligẽtes: pfectõez fideľ uiri breui ꝓmõe ꝺcludit: ut ⁊ fide ⁊ opibꝰ approbeť dicẽs: hec ãt oportuit facere: ⁊ illa nõ omittere.

CHRY. Ubi gdẽ ꝓmo iudaice mũdatõis agebať totaliť ꝓteriuit: ſz qꝝ decima elyna q̃dã ẽ: ⁊ nõdũ erat tps expsse iterimẽdi legalia ꝓpter hoc dicit: Hec oportuit facere. AMBRO. Arrogãtiã q̃z iactãtiũ iudeoꝝ redarguit: dũ ꝓmatꝰ appetunt. Segť. n. Ueh uob phari. q diligitis ꝓmas cathedras i synagogis: ⁊ salutatões i foro. CYRIL. Per ea quibus illos reprhẽdit: nos fať meliores. Uult etenĩ nos ambitõe carere: ⁊ nõ plus ẽari apparẽtiã q̃z ueri exñtiã: qõ tũc pharisei agebãt. Salutari. n. ab aligbꝰ ⁊ psidere eis: non uere nos idoneos eẽ oñdit: plibꝰ. n. hec ꝓtingũt cũ boi nõ sint. uñ subdit: Ueh uob q estis ut monumẽta q̃ nõ apparẽt. Uolẽtes. n. ab boibꝰ salutari: ⁊ eis psidere ut magni estiment: ab ocultis sepulchris nõ differũt: q̃ nitẽt quidẽ extrinsecus ornamẽtis: fũt ãt plena oi spurcitia. AMBRO. Et q̃si sepulchra que nõ apparẽt specie fallũt: uisuq; decipiũt trãseuntes. uñ segť. Et boies ambulantes supra nesciũt. ita. ſ. ut cum foris speciosa promittant: plena fetoris includant.

CHRY. Sz q; tales extiterint pharisei non ẽ mirabile. Si aũt nos digni reputati fieri templa dei: fiamus repente sepulcra solum fetorem cõtinẽtia: hoc est extreme miserie.

CYRIL. Ait aũt hic apostata iulianus uitanda eẽ sepulchra: que xps ipse ait eẽ ĩmũda: sed ignorauit uim uerboꝝ saluatoris. non enim iussit a monumentis discedere: sed eis comparauit phariseorum ficticium populum.

¶ Respõdẽs aũt quidam ex legisperitis ait illi: Magister: hec dicẽs etiam ꝓtumeliaz nobis facis. At ille ait: Et uobis legisperitis ueh: qꝝ oneratis homines oneribus: que portare nõ possũt: ⁊ ipsi uno digito uestro nõ tãgitis sarcinas. Ue uobis qui edificatis monumenta prophetarũ: patres aũt uestri occiderũt illos. Profecto testificamini q; ꝓsentitis operibus patrũ uestroruz: qñ quidez ipsi eos occiderũt: uos aũt edificatis eorum sepulchra. propterea ⁊ sapiẽtia dei dixit. Mittam ad illos prophetas ⁊ apostolos: ⁊ ex illis occident ⁊ persequent: ut inquiratur sãguis omnium prophetarum qui effusus est a ꝓstitutione mundi a generatõe ista: a sanguine Abel usqz ad sanguinem zacharie: qui perijt inter altare ⁊ edem. Jta dico uobis requiretur ab hac generatione. Ueh uobis legisperitis q tulistis clauez scientie: ipsi nõ itroistis: ⁊ eos qui introibãt, pbi-

buistis. Cum autem hec ad illos diceret: ceperũt phariſei ⁊ legiſperiti grauiter inſiſtere: ⁊ os eiꝰ oppꝛimere de multis inſidiantes ei et querentes aliquid capere de oꝛe eius vt accuſarent eum.

CYRIL. Redargutio q̃ manſuetos trãſfert ī melius ſu perbis boibꝰ cõiter itollerabil' eſſe ſolet. vñ cuꝫ ſaluator re pbenderet phariſeos tãq̃ deuiãtes a recto calle: pcellebaẽ ex hoc legiſperitoꝝ caterua. vñ dr: Ridens autẽ gdã ex legiſperitis ait illi: Magiſter hec dicẽs etiã nob ꝓtumeliã facis. BEDA. Oꝫ miſera ꝓſcia que audito dei verbo ſibi cõ tumeliã fieri putat: ⁊ ꝓmemoꝛata pena pfidoꝝ ſe ſp intelligit eẽ damnãdã. THEOPHI. Erant ãt alij legiſperiti a phariſeis: nã phariſei diuiſi ab alys q̃ſi religioſi videbanẽ. legis ãt periti ſcribe erãt doctoꝛeſq̃ qõnes legis ſoluentes.

CYRIL. Chriſtꝰ aũt legiſperitis iuectiuã ingerit: ⁊ deprimit vanũ eoꝝ ſupciliũ. vñ ſegẽ. At ille ait: Et vob legiſperitis veh: qꝛ boies oneratis onerib' que poꝛtare nõ pũt: ⁊ ipſi vno digito nõ tangitis ſarcinas. Exẽplo patiẽti vtiẽ ad eos dirigẽdũ. Erat lex oneroſa iudeis: vt fatenẽ xpi diſcipli: ipſi vo faſces ĩpoꝛtabiles legis colligantes: ⁊ ſubditis ſupponẽ tes: ipſi nullaten' opaꝛi curabãt. THEOPHI. Quotiẽs ẽt doctoꝛ facit q̃ docet: alleuiat faſcẽ: tradens ad exẽplũ ſe/ ipſuꝫ. Qñ vo nil agit eoꝝ q̃ docet: tũc graues faſces videnẽ cis q doctrinã ſuſcipiũt: vtpote q nec a doctoꝛe pũt poꝛtari.

BEDA. Recte ãt audiũt q ſarcinas legis vno digito nõ tangerẽt: hoc eſt nec ī minimis qdẽ eã pficerẽt: q̃ſ ſe contra moꝛẽ patꝝ ſine fide ⁊ gꝛa chriſti ſuare ⁊ ſeruandaꝫ tradere ꝓſumebãt. GREGO. Tales quoq̃ mõ plures ſunt iudices ſeueri peccãtiũ: ⁊ debiles agoniſte: itolerabiles legiſlatoꝛes: ⁊ debiles poꝛtitoꝛes: nec appꝛopiquare volentes: nec palpare vite honeſtatẽ: quã irremediabiliter exigũta ſubiectis. CYRIL. Poſtq̃ igiẽ repꝛobauit oneroſaꝫ legiſpitorũ officinã: iducit coẽm iuectiuã ī cũctos ꝓncipes iudeoꝝ dicẽs: Ueh vob q edificatis monumẽta ꝓpbetaꝝ: ⁊ patres vri occiderũt illos. AMBRO. Bonꝰ ẽ hic locꝰ aduerſus ſuperſtitionẽ vaniſſimã iudeoꝝ: qꝛ edificãdo ſepulchꝛa ꝓphetaꝝ patrũ ſuoꝝ facta damnabãt: emulãdo aũt paterna ſcelera in ſeipſos ſnĩam retoꝛquebãt. nõ eniꝫ edificatio: ſed emulatio loco criminis eſtimaẽ. vnde ſubdit: Profecto teſtificamini q̃ cõſentitis operibus patrum veſtroꝝ: quoniã qdem ipſi eos occiderũt: vos aũt edificatis eoꝝ ſepulchꝛa.

BEDA. Simulabãt quidẽ ſe ob fauoꝛẽ vulgi captandũ: patrũ ſuoꝝ hoꝛrere perfidiam: memoꝛias ꝓphetarum: qui ab eis occiſi ſunt: magnifice oꝛnãdo: ſed ipſo ope teſtificãt: q̃tum pñe neqtie ꝓſentiãt: iiurys agẽdo dñm a ꝓphetis pnunciatũ. vñ ſubdiẽ: Propterea ⁊ ſapia dei dixit: Mittam ad illos ꝓphetas ⁊ apl̃os ⁊ ex illis occidẽt ⁊ perſequentur.

AMBRO. Dei ſapia xps ẽ. Deniq̃ ī matthẽo babes: Ecce ego mitto ad vos ꝓphetas ⁊ ſapiẽtes. BEDA. Si aũt eadẽ ſapia dei ꝓphas apoſtoloſq̃ miſit: ceſſẽt heretici xpo eꝝ vgine ꝓncipiũ dare: omittãt aliũ legis ⁊ ꝓphetaꝝ: aliũ no ui teſtĩ deũ ꝓdicare: q̃uis ſepe etiã apoſtolica ſcriptura pꝛophetas nõ eos ſolũ q futurã chriſti icarnationem: ſed eos q futura celeſtis regni gaudia ꝓdicẽt: appellet. Sz nequaquã bos crediderim apl̃is in catbalogi oꝛdine pꝛeferendos.

ATHANA. Siue aũt occidãt: moꝛs occiſoꝝ altius cõtra eos clamabit: ſiue pſequanẽ: memoꝛalia ſue iniquitatis emittunt. Fuga. n. pſecutionẽ paſſoꝝ in magnuꝫ redundat pſequẽtiũ crimen. nemo enĩ pium ⁊ manſuetũ fugit: ſed potius auſtoꝝ ⁊ moꝛibus imbutum inigs. Et ideo ſegtur: Ut īquiraẽ ſanguis oĩum ꝓphetarũ: q effuſus eſt a cõſtitutione mũdi a generatione iſta. BEDA. Queritur quõ ſanguis oĩum ꝓphetaꝝ atq̃ iuſtoꝝ ab vna iudeoꝝ gñatiõe regraẽ cum multi ſancto ꝝ ſiue añ icarnationẽ ſiue poſt ab alys nationib' ſint ĩterẽpti? Sed moꝛis eſt ſcripturaꝝ duas ſepe gnãtiões hoĩuꝫ bonoꝝ maloꝝũq̃ cõputare. CYRIL. Et ſi ergo dicat demſtratiue a gnãtione: iſta nõ exꝑimit ſolũ tunc aſtãtes ⁊ audiẽtes: ſed quẽlibet. homicidã aſtruitur. n. ſili ſilẽ. CHRY. Letꝝ ſi dicat iudeos grauioꝛa paſſuros hoc nõ ĩmerito fit: eo q̃ ⁊ peioꝛa oĩb' auſi ſunt: ⁊ nullo ptericoꝝ caſtigati fuerũt: ſz cum vidiſſent alios peccaſſe ⁊ punitos fuiſſe: nõ fuerũt melioꝛes effecti: ſz ſili'a ꝓmiſerũt: nõ ãt ita q̃ pro ꝓmiſſis alioꝝ aly luãt penã. THEOPHI. Oĩ dit aũt dñs iudeos cẽ heredes malitie cayn: ex eo q̃ ſubdit A ſanguine abel: vſq̃ ad ſanguinẽ çacharie q peryt ĩteralta re ⁊ edem. Abel ſiqdem a cayn occiſus eſt. Zachariã autez quẽ occiderũt inter altare ⁊ edẽ qdam dicunt eſſe antiquũ çachariã filium ioiade ſacerdotis. BEDA. Quare igiẽ a ſanguĩe abel q ꝑmus martyriũ paſſus ẽ: miruꝫ nõ eſt: ſz q̃re vſq̃ ad ſanguinẽ çacharie: q̃rendũ ẽ: cũ ⁊ multi poſt eũ vſq̃ ad natiuitatẽ xpi: ⁊ ipſo moꝝ nato ĩocẽtes perẽpti ſint: niſi foꝛte qꝛ abel paſtoꝛ ouiũ: çacharias ſacerdos fuit: ⁊ hic ī cãpo: ille ī atrio templi necaꝝ eſt: vtriuſq̃ gradus martyres ⁊ laici. ſ. ⁊ altaris officio mãcipati ſub eoꝝ ĩtimãẽ vocabulo:

GREGO. niſe. Quidã aũt dicũt q̃ çacharias pr̃ ioannis ſpũ. ꝓphetie cõyciẽs myſteriũ vginitatis ĩacte dei genitricis neq̃q̃ ſeq̃ſtrauit illã a loco tẽpli vginib' ꝓputato: volẽs oñdere q̃ ī ptãte ꝓditoꝛis oĩum erat nouũ oꝛtũ oſtendere: q enixe vigoꝛẽ celibatꝰ nõ auferret. Erat aũt hic locꝰ medius ĩter altare ⁊ edem in q̃ erat altare eneũ ſitũ: vbi ꝓpter hoc eũ occiderũt. Aliũt ẽt cũ audirẽt regẽ mũdi vẽturum: diſpẽſatiue metu ſubiectõis aggrediũẽ eum q atteſtabaẽ oꝛtum ipſi' mactãtes ſacerdotẽ in tẽplo. GRECVS. Aly autẽ aliam cauſam dicunt eſſe ĩterit? çacharie. cum. n. occideꝛẽt ĩfantes. magnꝰ ioãnes cũ coctãeis ſuis occidẽdus erat: ſed beliſabet eripiẽs filiũ de medio cedis: petyt beremũ. vnde cum ſatellites herodis beliſabet: ⁊ puerum nõ inuenirẽt: cõuertunt iram ī çachariã: occidẽtes ipm miniſtrantẽ in templo. Segtur enĩ: Ueh vobis legiſperitis q tuliſtis clauẽ ſcie

BASI. Dec voꝛ veh: q̃ itolerabilibꝰ ꝓfertur doloꝛibus: eis ꝙuenit q paulo poſt detrudẽdi erãt ī graue ſupplicium.

CYRIL. Clauẽ aũt ſcie ipſã dicimꝰ eẽ legem. Erat. n. ex vmbꝛa ⁊ figura iuſtitie xpi. Decebat g̃ legiſperitos q̃ſi indagãtes legem moyſi ⁊ dicta ꝓphãrum reſerare quodãmõ populo iudeoꝝ ianuas notitie xpi. Hoc aũt nõ fecerunt: ſz ecõtra ꝛogabãt diuinis miracul' ⁊ ꝛtra eiꝰ dogmata clamabãt Quid eũ auditis? ſic igiẽ tulerũt. i. abſtulerũt clauẽ ſcie. vñ ſegtur: Ipſi nõ itroiſtis: ⁊ eos q itroibant: pbibuiſtis. Sed ⁊ fides ẽ clauis ſcie: fit enĩ p fidez veritatis cognitio ꝓm illud Iſaie: Niſi crediderit is: ñ itelligetis. Suſtulerũt ergo legiſpiti clauẽ ſcie. ñ pmittẽtes boies credere ī xpz. AVGV. ō q̃. euã. Sed ⁊ clauis ſcie ẽ bũilitas xpi quã nec ipſi itelligere: nec ab alys itelligi volebãt. AMBRO. Argyunẽ ẽt adhuc ſub noie iudeoꝝ: ⁊ futuro ſupplicio ſtatuunẽ obnoxy: qꝛ cũ doctrinã ſibi dĩne cognitõis vſurpẽt: ⁊ alios ipediant: nec ipi qõ pfitẽẽ agnoſcãt. AVG. ō cõ. euã. Dec ãt oĩa matthẽ narrat eẽ dicta poſtq̃ dñs ī hierlz venerat. Lucas aũt hic narrat cũ adhuc dñs iter ageret in hierlm: vñ mihi ſiles videnẽ eẽ ꝓmões quoꝝ ille altꝝ: iſte altꝝ narrauit.

BEDA. Quãtũ ãt va pfidie ſil'atõis ⁊ ipietatis ſue crimina audierit phariſei ⁊ legiſpiti: ipſi teſtanẽ g nõ reſipiſcere ſz doctoꝛẽ vitatis iſidys moliunẽ aggredi. ſegtur. n. Cũ aũt hoc ad il. di. ceperũt phari. ⁊ legiſpiti gra. iſiſte. CYRIL. Sumiẽ ãt iſiſtere p iſtare vel ĩuidere vel ſeuire: Ceperunt ãt iterrũpe ꝓmonẽ eiꝰ ī plibꝰ. vñ ſegẽ: Et os eiꝰ oppꝛi. ō mul.

THEOPHI. Cũ. n. pl'es iterrogãt vnũ ō diuerſis materys cũ neq̃at ſil' ex oibꝰ rñdere: vr̃ iſipiẽtibꝰ q̃ dubitet. hoc igr̃ igeniabanẽ ⁊ illi nefary ō ipz. ſz ⁊ al'r q̃rebant os eiꝰ oppmere. ſ. vt puocarẽt eũ ad aligd dicẽdũ: vñ poſſz dãnari. vñ ſegẽ. Inſi. ei ⁊ q̃rẽ. ali. cape de oꝛe eiꝰ vt accu. eũ. Qõ primo dixerat. Oppmere: nũc dicit Cape vl' rape aligd ex oꝛe eiꝰ

Interrogabāt eū nūc qdē de lege: vt arguāt eū q̄si blasphemū obloquētē de moyse: nūc vo de cesare. vt accusant eum tāq̄ ĩsidiosuz ⁊ hostē maiestatis cesarce. CA. XII.

MUltis ātur turbis ꝓcurrētib⁹ ita vt seinuicē ꝓculcarēt cepit dicere ad discipl̄os suos: Attēdite a fermēto phariseoꝝ: qđ ē hypocrisis. Nihil.n. optū ē qđ nō reuelet nec̄ abscōditū qđ nō sciat. Quā q̄ ĩ tenebris dixistis: ĩ lumie dicēt: ⁊ qđ ĩ aure locuti estis in cubili: ꝑdicabit̄ ĩ tectis.

THEOPHI. Pharisei qdē conabant ihesuz capere ĩ sermone: vt pplos ab eo abducerēt: hoc ātur in ꝯtrariū vertit. Magis.n. adibāt ppli ꝑ millenarios ꝯgregati adeo cupiētes audire ꝯpo: vt seinuicē ꝓmererēt. tā validū qđ ē vitas: ⁊ dolus ibecill' vbiqz. vñ dr: Multis ātur turbis circūstātib⁹ ita vt seinuicē cōculcarent. ce. di. ad di. su. Attē. a fer. pha. qđ. est hypocrisis. CYRIL. Quia.n. cauillatores erāt: ob hoc xps ab eis sibi cauere admonebat discipl̄os. GREGO. naqā. Est ātur qñ feriūtū laudat tāq̄ efficiēs panē vitalē. Est ātur qñ vitupat: significās vetustā ⁊ acidam maliciam. THEOPHI. Uocat igit feriūtū hypocresiz tāq̄ alterātē ⁊ corrūpentē itētōes boiuz qb⁹ se igesserit. Nihil.n. sic alterat mores vt hypocrisis. BEDA. Nā sic modicū fermētū totaz farie massaz corrūpit: sic simplicitatis ⁊ emuláde fidei saluatoꝝ iteruit: ne iudaice more pfidie alia ꝓmam⁹ ĩ affectu: alia voce simlem⁹: cū vltimo tpe occulta cogitationū accusantiū: aut ēt defendētiū secreta nr̄e mētis apitura videant. vñ subdit: Nihil ātur optū ē: qđ nō reuelet: nz absconditū: qđ nō sciat. ORIGE. Aut q̄ de illo tpe hoc dic: qñ iudicabit de⁹ occulta hominū. aut id dic: qz q̄tūcūq̄z conet aliquis occultare bona alioꝝ ifamys: bonū nāl'r latere non pōt. CHRY. q. d. discipl'is: q̄uis nūc qdā vocent vos seductores ⁊ magos: deteget oia tps: ⁊ arguet eoꝝ calūniā: ⁊ vraz declarabit vtutez. vñ q̄cūq̄z vob ĩ puo angulo palestine locutus fuz: hec audacter ⁊ frōte detecta ⁊ q̄libz sublata formidine toti orbi ꝑdicate. Et iō subdit: Quā q̄ ĩ tenebris dixistis: ĩ lumie dicent: ⁊ qđ ĩ aure locuti estis: ⁊ in cubili ꝓdicabit in tectis. BEDA. Uel hoc dic. qz q̄ ĩter tenebras quondaz ꝑsuraꝝ carcerūq̄z vmbras locuti vel passi sunt apostoli: nūc clarificata ꝑ orbē: ĩ eccl'ia lectis eoꝝ actib⁹ publice ꝑdicāt. Sane q̄ dic: Predicabit ĩ tectis: iuxta morē puicie palestine logtur vbi solēt ĩ tectis residere. ñ. n. tecta nr̄o more culminib⁹ sublimata: sz plano scemate faciūt eq̄lia. ergo dic. Predicabit ĩ tectis. i. cunctis audiētib⁹ palā dicet. THEOPHI. Uel hoc ꝓponit phariseis. q. d. O pharisei q̄ ĩ tene. i. qđ ĩ opacis cordib⁹ vr̄is tētare me conamini: ĩ lumine dicet: Ego.n. suz lux: ⁊ in me luce notuz fiet: qcqd vestra machinat caligo: ⁊ qđ in aure locuti estis: ⁊ in cubicul'. i. qcqd mutuis susurris vr̄is aurib⁹ ĩstillastis: ꝑdicabit in tectis. i. ita mihi fuit audibile: acsi ĩ tectis ꝑdicatū fuisset. Hic etiā itelligere potes q̄ lux sit euāgeliū: tecta vo alte apl'oꝝ aie. Quotquot vo ꝓcilia ti sunt pharisei: diuulgata sunt postmodū ⁊ audita ĩ euāgelioluce. stāte magno ꝑcone spūsc̄o sup apl'oꝝ aias.

¶ Dico autē vobis amicis meis ne terreāmini ab his qui occidūt corpus: ⁊ post hoc non habent amplius quid faciāt. Ostendā aūt vobis quez timeatis: Timete eū qui postq̄ occiderit: hz ptātez mittere in gehennā. Ita dico vobis: hūc timete. Nōne quinq passeres veneūt dipōdio: ⁊ vn⁹ ex illis nō est in obliuione coraī deo: Sed et capilli capitis vestri oēs numerati sūt. Nolite ergo timere multis passeribus pluris estis vos.

CYRIL. Qm̄ gemina est cā pfidie: que aut ex inolita malitia: aut ex accidēti metu nascit: ne qs metu territ⁹ deū quē corde cognoscit negare cogat. pulchre addit: Dico ātur vobis amicis meis: ne terreamini ab his q occidūt corpus. CYRIL. Nō qbuscunqz enī simpl'r h̄ mo conuenire videt: sz his q deū ex tota diligūt mente: qbus cōuenit dicere. Quis nos sepabit a charitate xp̄i: qui ātur nō tales sunt: labiles sūt ⁊ ad pfiliendū parati. porro dns dicit: Maiorē hanc dilectionē nemo hz q̄z vt aiaz suā ponat quis ꝓ amicis suis. Quo modo ātur non est iconuenientissimum xp̄o nōrependere: qđ ab eo recipimus: AMBRO. Mortē etiā docet nō ee terribilē: quā locupletiore fenore sit imortalitas redemptura.

CYRIL. Est ergo aduertēdum q⁹ laboribus parāt corone: ⁊ boes quibus mortales vsqz ad tempus suam iram extendunt: fitqz illis nostre psecutionis finis corporalis iteritus. vñ subdit. Et post hoc nō bñt amplius quid faciant.

BEDA. Ergo supuacua furiunt insania: qui mortua martyrum membra feris auibusq̄ discerpēda ꝓiciunt: cum nequaq̄ oipotentie dei qn ea resuscitando viuificet resistere possint. CHRY. Considera qual'r dominus discipulos oibus superiores cōstituit: ipam mortē cunctis terribilez hortans ꝓtenere. Simul autem ⁊ documēta imortalitatis aie ostēdit eis cum subdit. Ostendā autem vobis: quem timeatis: timete eum q postq̄ occiderit: hz potestatem mittere in gehēnam. AMBRO. Mors.n. nature finis non pene est ⁊ ideo mortem supplicy corpalis esse defectum: penā vo aie eē ꝑpetuaz: deūq̄ solum esse metuendū. cuius potestati nō nā pscribat: sz eadem natura subiaceat. ꝯcludit: Ita dico vobis. hūc timete. THEOPHI. Hinc nota q⁹ peccatorib⁹ qdē mors ad suppliciū fert: ⁊ hic cruciatis ipis per interitū ⁊ cōsequēter in gehennam detrusis: sed si sermonem discul'eris quid nam aliud ītelliges: non enim dicit: Qui mittit in gehennā: sed qui ptātem habet mittere. Nō enīz quicunqz cum peccato moriunt: statiz detrudunt in penā: sed fit iter dum remissio oblationū ⁊ orationū cā que ꝑ defūctis dāt. AMBRO. Inspirauerat ergo dns simplicitatis affectū: virtutem mentis erexerat: fides sola nutabat. Bene eaz de rebus vilioribus roborauit: subdens: Nōne quiqz passeres veneunt dipōdio: ⁊ vnus ex illis non est in obliuione coram deo: q. d. si de⁹ obliuionē passeꝝ non hz: hominū quō habere potest: BEDA. Dipondius genus est ponderis leuissimi ex duobus assibus cōpositi. GLO. Qđ aūt in numeris est vnum: hoc in ponderibus assis: qđ duo: hoc dipondius.

AMBRO. Fortasse autez dicat aliqs quomō apostolus dixit: Nonne de bobus cura est deo: cuz bos passere pciosior sit: sed aliud est cura: aliud sciētia. ORIGE. Ad litterā Igit acumen diuine prouisiōis que ꝓcedit vsqz ad minima per hoc significat. Mystice autem quinqz passeres spiritales sensus iuste significant: qui excelsa ⁊ supra homines sentiunt: deum ituentes: uocem audientes diuinā: gustātes panem vite: olfacientes odorē vngūtoꝝ christi: palpātes viuum verbum. Qui dipōdio veneuntes. i. vilipensi ab eis: qui ea q̄ sunt spūs stultitiā iudicāt: nō dant in obliuiōe corā dō. Dr ātur ōs aliquoꝝ imemores fieri pp eoꝝ facinora. THEO. Uel bi qnqz sēsus duob⁹ assib⁹ vēdūt nomo. s. ⁊ veteri testō et iō nō dant obliuiōi a dō. quoꝝ. n. sensus tradunt verbovite: vt sint apti ad spiritale pabulū: hoꝝ semp memor ē dns.

AMBRO. Uel al'r: Passer bon⁹ est cui volandi natura suppeditat. volandi enī nobis grām natura ōdit: voluptas abstulit. que malorum messis grauat animam: atqz in naturam corporee molis iclinat. Quinqz igit corporis sensus fructus terrenarum sordium cibū querāt: ad supioꝝ operuz fructū reuolare nō pñt. Est ergo malus passer q volādi vsuz terre-

ne vicio labis aboleuerit:q̃les sũt isti passeres:q dipõdioue
nerũt luxurie.s.p̃cio singularis.aduersari⁹ enĩ tã q̃ captiua
mãcipia viliozis p̃cio estimatõis adycit.At dñs tã q̃ specio
sa seruitia:q̃ ad imaginẽ sui fecit:idoneos sui opis estimat:
ꝛ magno p̃cio nos redemit. CYRIL.Est igitur sibi cure
diligeter nosse sc̃oꝝ vitã.vñ subdit:Sz ꝛ capilli capitis ve
stri oẽs numerati sũt.Per qõ significat qꝺ oĩa q̃ ad eos spe
ctãt:diligẽtissime nouit:diligentiã.n.cure adhibite numera
tio mãifestat. AMBRO.Deniq; numer⁹ capilloꝝ nõ in
actu ꝓputatõis:sz ĩ facilitate cognitõis accipit:bñ tñ nũera
ti dicũt:qz ea q̃ volumus ꝺuare nũeram⁹. CYRIL.My
stice ãt caput qdẽ hoĩs ẽ itellect⁹:capilli vo cogitatões q̃ pa
tẽt deo. THEOPHI.Ul caput vniuscuiusq; fideliũ itel
liges aptã xp̃o ꝓuersationẽ: crines aũt ei⁹ mortificatĩa coꝛ
poris opa:q numerant̃ a deo:ꝛ digna sunt ꝓuisione diuina.
AMBRO.Si igr̃ tãta dei ẽ maiestas:vt vn⁹ ex passerib⁹
aut nr̃oꝝ nũer⁹ capilloꝝ p̃ter sciaz dei ñ sit:q̃ idignũ ẽ estĩa
re qꝺ fideliũ coꝛda dñs aut ignoꝛet:aut spnat qui viliora co
gnoscat.vñ ꝓuẽiẽter ꝓcludit:Nolite g̃ timere:mltis passeri
bus plis estis vos. BEDA.Nõ plẽs estis legẽdũ ẽ:qõ ad
ꝓpationẽ nũeri ptinet: sz pluris estis:b̃ ẽ apud deũ maioris
dignitatis. ATHANA.Quero ãt ab arriãis si q̃si dedi
gnaret̃ de⁹ alia facere:solũ filiũ fecit:cetera vo filio subꝛo
gauit:quõ puisiõe vtit̃ vsq; ad tã modica:capillũ ꝛ passerẽ.
Quoꝝ.n. puisiõe fungit̃:hoꝝ creatoꝛ est suo verbo.

¶Dico aũt vobis: omnis qcumque ꝓfessus fue
rit me coꝛam hominibus: ꝛ filius hominis ꝓfite
bit̃ illum coꝛam angelis dei. Qui aũt negauerit
me coram hominib⁹:negabit̃ coꝛam angelis dei
Et omnis qui dicit verbum in filium hominis
rẽittet̃ illi:ei ãt q in spm̃scm̃ blasphemauerit: nõ
remittet̃. Cũ aũt inducent vos in synagogas: ꝛ
ad magistratus ꝛ potestates nolite solliciti esse
qualiter aut quid respondeatis: aut qd dicatis:
Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hoꝛa
qd opoꝛteat vos dicere.

BEDA.Supra dcm̃ est opa q̃libet ꝛ verba abscondita
esse reuelãda. Nunc aũt cõcludit hãc reuelationẽ nõ in vili
quolibet conciliabulo:sz ĩ cõspectu supne ciuitatis eterniq;
regis ac iudicis agendã dicẽs:Dico autẽ vob:oĩs quicunq;
ꝓfessus fuerit me coꝛã hoĩb⁹:ꝛ filius hoĩs ꝓfitebit illũ coꝛã
ãgel̃ dei. AMBRO.Preclare ẽt fidẽ acuẽdo itexuit ꝛ fi
dei ipsi vtutum fundam̃ta subiecit:Nãvt foꝛtitudinis ĩcen
tiũ ẽ fides:ita fidei fundam̃tũ ẽ foꝛtitudo. CHRY.Nõ
ẽ ergo dñs ꝓtẽtus ĩtrĩseca fide:sz exteriorẽ ꝓfessionez expo
stulat:vzgẽs nos ad fiduciã ꝛ maiorẽ affectũ.Et qz hocoĩb⁹
vile ẽ cõiter logr̃ dicẽs:Oĩs qcũ.ꝓfes.fue.me. CYRIL.
Ait ãt paulus:Si ꝓfitearis oꝛe tuo dñm iesum: ꝛ credas in
coꝛde tuo:qꝺ de⁹ eũ a moꝛtuis suscitauit:salu⁹ eris. Totum
xpi mysterium in his iterp̃tat̃:decet.n. p̃s oꝛtuz a deo p̃re
vbum.i.vnigenitũ ex ipsi⁹ ,suba fateri dñm. oĩuz non tanq̃
ab extrĩseco:ꝛ furtiuum soꝛtitũ dñm:sed exĩtẽ reuera ꝛ nã
liter dñm:sicut ꝛ p̃r.Cõsequnter oz fateri:qꝺ deus hũc a moꝛ
tuis suscitauit ipm.s.fcm̃ hoĩem ꝛ passum in carne ꝑ nobis:
sic enĩ resurrexit a moꝛtuis. Quisqs ergo sic cõfitebit̃ xp̃m
coꝛã hoĩbus.vz:vt deũ ꝛ dñm:xp̃s cum ꝓfitebit̃ coꝛaz ange
lis dei:tunc tpis cum ꝺscẽdet cũ sanctis angel̃ in gloria p̃ris
sui in seculi cõsummatõe. EVSE. Quid aũt erit glorioſi⁹
q̃ ipm vnigenitũ dei verbuz attestari ꝑ nobis in diuino iu
dicio:ac ipso effectu remuneratõez testimony ,pmere indi
tiuz in aĩam eius:cui testimoniũ phibet̃:nõ.n.manẽs extra
eũ cui testimoniũ reddet̃:sz bitãs ĩ eo:ꝛ iplẽs eum lumine
suo testimoniũ ꝺabit.Cũ ãt coꝛroboꝛasset eos spe bona ꝑ tã
ta ꝓmissa:itexꝝ eos ĩducit terribiliozib⁹ minis dicẽs.Qui ãt
negauerit me coꝛã hoĩb⁹:ẽnegabit̃ coꝛã ãgel̃ẽi. CHRY.
Et ĩ dãnatõe mai⁹ suppliciuz: ꝛ ĩ bonis maioꝛ recõpensatio
ponit̃.q.d.Tu hic ꝓfiteris:aut negas:ego aũt illic. Bonoꝝ
enĩ maloꝛũq; retributio cũ augmẽto ĩ futuro seculo te p̃sto
lat̃. EVSE.Oppoꝛtune ãt hãc ꝓminatõez põit:ne cõfessi
onem ipsi⁹ cõtenerẽt ꝓpter penã q̃ est negari a filio dei:qõ est
a sapia denegari:ꝛ a vita deficere:ꝛ lumĩe p̃riuari: ꝛ oĩb⁹ de
stitui bonis.Sz ꝛ hec cũcta pati coꝛã p̃re q est in celis ꝛ ãgel̃
dei. CYRIL.Negãtes ãt sunt p̃mo qdẽ q ĩminẽte psecu
tõe fidẽ postposuerũt:abnegãt ẽt hereſũ doctoꝛes ꝛ discipu
li. CHRY.Sũt ẽt aly abnegatõis modi:quos paul⁹ õscri
bit di.Cõfitent̃ se nosse deũ:factis aũt negãt.Et itexꝝ:Sigs
suoꝝ ꝛ maxie domesticoꝝ curã nõ hz:fidẽ negauit:ꝛ ifideli
ẽ deterioꝛ.Itẽ anaritiã fugite:que est idolatria:postq̃ g̃ tot
sũt modi negatõis:palã qꝺ totidẽ sunt cõfessiõis:quos qcun
q; ꝺuauerit:audiet illã btissimã vocez q̃ xp̃s laudauit oẽs q
ꝓfessi fuerit eũ.Attẽde ãt vboꝝ cautelã.In greco.n.dic̃ qsi
gs cõfitebit̃ ĩ me.oñdens qꝺ nõ ꝓpꝛys virib⁹:sz adiutus sup
na gra xp̃m aligs cõfitebit̃.De negãte vo nõ dixit:ĩ me:sed
me.nã destitut⁹ gra denegat: redarguit̃ tñ: qz destitutio pp
cum q ꝺserit̃ fit. BEDA.Ne ãt ex eo qꝺ ait eos q se nega
uerit eẽ denegãdos:vna cũctoꝝ.hoc ẽ coꝝ q studio ꝛ coꝝ q
ĩfirmitate vel ignoꝛãtia negãt cõditio putaret̃:cõtinuo sub
iecit:Et oĩs q di.ver.ĩ fi.ho.remit.illi:ei ãt q in spm̃scm̃ bla.
nõ remit. CYRIL.Sz si hocvult ĩuere saluatoꝛ qꝺ si qõ
iuriosũ vbuz dicat̃ a nob in hoĩez cõem:obtinebim⁹ si pe
niteamus vẽiã.Nulla difficultas ẽ in sermone: qz cuz nãlr
bon⁹ fit ꝺs:emẽdat volẽtes penitere.vexꝝ si ad ipm xp̃m re
toꝛqueat̃ ꝛmo:q̃lr icõdenabil̃ ẽ q dicẽ vbũ ĩ eũ:. AMBRO.
Utiq; filiũ hoĩs xp̃m itelligim⁹:q ꝺe spũscõ gñatus ex vgĩe
ẽ:eo qꝺ parẽs ei⁹ in terris sola sit vgo.Nũqd g̃ maioꝛ spũsã
ctus xp̃o vt in xp̃m peccãtes veniã ꝓsequant̃: in spm̃scm̃ de
linquẽtes remissionẽ nõ mereãtur adipisci:Sz vbi vnitas
ptãtis ẽ:nulla cõpatõis ẽ qõ. ATHANA. Uiri qdẽ ãti
q:studiosus oꝛigies:ꝛ mirãdus theognost⁹ hãc cõscribũt eẽ
spũssci blasphemiã:qñ q digni reputati sunt dono spũssci ꝑ
baptismũ regrediunt̃ ad peccãdũ.ob hoc.n.aiũt illos nec ve
niã obtinere.,put paulus dic̃:Impole est eos q fci sunt par
ticipes spũssancti:ꝛ ,plapsi sunt reuocari rursũ ad pnĩaz.Ad
dit ãt vterq; ĩtentiõez ,ppriã:nam oꝛigenes cãm hui⁹ sic ex
plicat:De⁹ qdem p̃r oĩa ꝓcurrit:ꝛ singula cõtinet.virt⁹ autẽ
fily ad sola rõnalia extẽdit̃:spũs vo sanct⁹ solus ĩest pticipã
tibus eum in domo baptismatis.Qñ ergo catbecumini pec
cãt ꝛ gẽtiles:peccant in filium q in eis manet:possunt tamẽ
veniã obtinere:cum digni fiũt dono regnãtõis: qñ vero ba
ptiçati dereliquunt:dicit hoc nephas attingere spñ:ad quẽ
cum pueniſſent:peccauerunt.ꝛ iõ irreuocabilem foꝛe dam
natõez.Theognost⁹ vero ait:q; qui p̃imum ꝛ scom̃ excessit
limem:minoꝛẽ penã mereꝝ:sed q tertiam quoq; ptranſit:ñ
amplius accipiet veniam.Primũ qdem ꝛ scom̃ limẽ voca
uit doctrinã p̃ris ꝛ fily.tertiuz vo ĩ pticipatõe spũssancti:sz
illud.Cum venerit spũs veritatis:docebit vos oẽz veritatẽ
nõ tanq̃ doctrina spũs dogma fily supet:sz qz fili⁹ cõdescẽ
dit impfectis:spũs vo signaculum est eoꝝ: q pficiunt̃.Sic
igr̃ non qz superet spũs filium:expers est venie blasphemia
spũs:sed qdez qz impfectoꝛum est remissio:perfectis vo nul
la restat excusatio:sed cum filius sit in patre:est in illis in q
bus est p̃r:nec abest spirit⁹.Indiuisibilis est enim sancta tri
tas.Ad hec si oĩa ꝑ filium fcã sunt:ꝛ oĩa in ipso ꝓsistunt:erit
ipe nimiꝝ in oĩbus:vt necessariũ sit peccantẽ in filium:ĩ pa
trẽ:ꝛ in spm̃scm̃ peccare.sacrum ãt baptisma ĩ noĩe patris ꝛ
fily ꝛ spũssancti datur:ꝛ sic peccantes post baptismũ in san
ctam trinitatẽ exercẽt blasphemiã. Ceterum si pharisei ba
ptismum non susceperant: qualiter redarguebat eos: acsi
blasphemassent in spm̃sanctum:cuius nondum erant facti

participes: ꝑserī cum nō de pctis simplr: sz de blasphemia eos īcrepabat: Differūt aūt qñ q peccat: trāsgredīt legē. q vo blasphemat: ī ipaz offendit deitatē. Sz aliter. Si eis qui deliquūt post baptisma nō idulgetur vidicta reatuū qualiter apls penitēti in corintho ꝺdonat: Retrogressos vo galathas parit: quousqz xps denuo formet ī eis. Cur aūt t nouatū arguim⁹ īterimentē pniaz post baptismū. apls aūt ad hebreos nō dissipat pniaz pctoꝝ: Sz ne putarēt ꝑm ritū legis pnie cā multa fore: t quotidiana baptismata: ob hoc penitere qdē monet: vnicā āt fore īsinuat p baptisma renouationē. Talia vo ꝺsiderās recurro ad dispēsationē q̄ fit ī christo: q de⁹ exñs hō fact⁹ ē: tauqꝫ de⁹ suscitat mortuos: sīc carne vestit⁹ sitiebat: laborabat: t patiebaī. Qñ igr alīq spectātes hūana vidēt dñz sitiētē aut patiētē: t obloquūt in salutorē: velut in boiez. peccāt qdē: pūt tñ cito cū pēituerit accipere veniaz ptendētes p cā fragilitatez corpis. Qñ vo rursus aspicientes alīq opa deitatis dubitāt de nā corpis: ipsī quoqz nimiū peccāt. Sz t his pēitētib⁹ cito pt ignosci: eo q t ipsi excusatōez hñt ab opeꝝ magnitudīe. Qñ vo diuinitatis opa retorquēt ad diabolū: merito irreuocabilē ferūt sentētiā: qñ arbitrati sunt diabolū fore deū: t veꝝ deuz nihil plusqꝫ demones ī opib⁹ putauerūt hre. Ad hāc ergo pfidiā pharisei puenerāt. saluatorē. n. oñdēte prīs opa: mortuos suscitās: cecos illuminās: t silia faciēs: hō opa dicebāt eē beelçebub. eque. n. dicere poterant vidētes mūdi ordinē: t erga eū ꝓuisionē: q mundus ad beelçebub ē creat⁹. Quādiu igitur ad hūana spectātes mēte claudicabāt dicētes: Nōne h ē carpētary fili⁹?: t quō lras q̄s nō didicit nouit: Sustiebat eos tāqꝫ in filiū hominis peccātes: sz vbi magis īsanūt dicētes: opa dei esse beelçebub nō ampli⁹ eos sustinuit. Sic enī t tādiu patres eoꝝ sustinebat: qꝫdiu cā panis t aq̄ murmurabāt: sz postqꝫ vitulū ꝺflātes in eū collata sibi dīnit⁹ bñficia referūt: puniti sūt. ꝓmo qdē nō paucis eoꝝ occisis: postmodū dixit: Ego aūt in die vltōis visitabo hoc pctū eoruz. Talē ergo t nūc pharisei audiunt sniam: vt in flāma diabolo pata ppetuo corrodant cū eo. Nō igit faciēdo collatōez inter blasphemiā dictā in ipm: t spūscīm hec dixit tāqꝫ maior sit spūs: sed vtraqz blasphemia in ipm ꝓlata: hāc minore: illā validiorē oñdit. ipm enī vidētes hoiez vitupabant: t ei⁹ opa beelçebub esse dicebāt. AMBRO. Sic igit videt gbusdā: vt eūdē t filiū t spūscīm itelligam⁹: salua distīctōe psonaꝝ t vnitate subste: q vn⁹ t de⁹ t hō xps est spīrit⁹: sicut scriptum est: Spūs ante faciez vestrā xps dñs: Idem spūssanct⁹: q t pr sanctus t filius sanctus: t spūssanctus. Si ergo vtrūqz xps est: que est diuersitas nisi vt sciamus quia diuinitatē xpi nobis negare nō liceat. BEDA. Ul aliter. Qui opa spūssancti dicit eē beelçebub: isti ñ dimittet neqz in pñti seculo neqz in futuro: nō q negemus ei si pniaz agere possit: posse dimitti a deo: sz q credamus eū blasphemū exigētib⁹ meritis: sicut nūqꝫ ad remissionē: ita nec ad ipsos digne pnie fruct⁹ esse puentuꝝ: sz illud: Excecauit oculos eoꝝ ne ꝺuertāt: t sanē illos. CYRIL. Qz si creatura eēt spūssūs: nō aūt de diuina suba prīs t filius: qliter acta in eū ꝺtumelia tātā fert penā qꝫta ꝓmulgat ꝺtra blasphemātes in deū. BEDA. Neqz tñ gcūqz spūscīm nō esse: aut deuz nō eē: sed pre filioqz minorē ꝺfitēt: hoc irremissibilis blasphemie crimīe tenent: qz hūana ignorātia ducti faciūt: nō īuidētia diabolica sicut pncipes iudeoꝝ. AVGV. de v. do. Uel alr. Si hic diceret q blasphemauerit: quancunqz blasphemiā in spūscīm oēm itelligere ōberem⁹. Sed qz dictū est: Qui blasphemauerit in spūscīm: ille intelligat q nō oīmō: sed eo modo blasphemauerit vtei nunqꝫ possit ignosci. sic enī dcīm est. Deus neminē tētat. s. nō oī: sed quodā tētatōis mō. Quis aūt sit iste modus blasphemādi ꝺtra spūscīm dicamus. Primū quidē credētiū būficiuz est in spūscō remissio pctoꝝ. ꝺtra hoc donū gratuitū logtur cor impenitēs: Jpa ergo ipenitētia est spūs blasphemia: que nō remittīt neqz ī hoc seculo neqz ī futuro: qz pnia ipetrat remissionem in hoc seculo: q̄ valeat ī futuro. CYRIL. Cū aūt tñ metū icusserit dñs discedētibus a recta ꝓfessione: ꝑcepit deinceps nō curare de rīso: eo q fidel⁹ dispositis ꝓstituit vbagrua spūs tanqꝫ doctor ihabitās. vñ segt: Cum aūt īducēt vos ī synagogas t ad magistratus t potestates: nolite solliciti eē qual⁹ aut qd rīdeatis: aut qd dicatis. GLO. Dicit aūt Qual⁹ q̄tū ad modū ꝓferēdi. Quid: quātū ad modū īuiendi. Rīdeatis īterrogātibus. Aut qd dicatis: discere volentibus. BEDA. Cū. n. ꝑpter xpm ducimur ad iudices: volūtatē tm nostrā p xpo debem⁹ offerre: Cetez ī rīdēdo spūs sancti gra ministrabit. vñ subditur: Spūs enim scūs docebit vos ī ipa hora: que oportteat vos dicere. CHRY. Alibi vo vos dr: Estote pati cūctis ad rīndendū: gcūqz q̄siuerit a vobis rōnē spei q̄ habet vos. Qñ nāqꝫ oritur īter amicos agonis pcipit nos meditari. qñ vo terribile ē ptoriū: t pauor circūquaqz dat. ꝑpriū monimētū vt audendum sit t loquēdū: nō āt obstupescēdum. THEOPHI. Qñ igit duplex ē nra īfirmitas: t aut pene formidine martyriū fugim⁹: aut qz rudes sum⁹ t nescim⁹ reddere rōnē fidei: vtrūqz exclusit. metum qdē penaꝝ: ī eo q dixit: Ne timeatis occidētes corp⁹. timorem vero inscie in hoc q dixit: Nolite solliciti esse qlīter aut quid respondeatis.

¶ Ait aūt ei qdaz de turba: Magister dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē. At ille dixit ei: Homo: qs me constituit iudicem aut diuisorez supra vos? Dixitqz ad illos. Uidete t cauete ab oī auaritia: qz nō in abūdantia cuiusqꝫ vita eius est ex his que possidet.

AMBRO. Tot⁹ fupior locꝰ ad subeūdā p cōfessiōe dñi passionē aut ꝺtemptu mortis aut spe ꝑmy: aut māsuri denunciatōe supplicy: cui nūqꝫ venia laxet īstruit. Et qñ auaritia plerūqz solet tētare virtutē: etiā hꝰ abolēde rei ꝑceptū subiicit t exēplū cum dr: Ait aūt ei qdā de turba: Magister dic frī meo vt diuidat mecū hereditatez. THEOPHI. Vni duo frēs qr de hereditate pīna diuidēda contēdebant. qñs erat vt alter alteꝝ fraudare itēderet. Dñs aūt docens nos q nō oz ad terrena flecti repellit vocātē euz ad hereditatis diuisionē. vñ segt. At ille dixit ei: Homo qs me cōstī. iudicē aut diuisorē. s. facultatuz sup vos? BEDA. Qui magno supne pacis gaudia ꝺmēdāti: terrene diuisiōis vult igerere molestiā: merito hō vocat ꝑm illud: Cū sit inter vos zelus t ꝺtentio: nōne hoies estis? CYRIL. Quit aūt dei filꝰ qñ fact⁹ est sil⁹ nobis: ꝓstitut⁹ a deo pre in regē t pncipē super syon mōtē scīm ei⁹: annūcians mādatū diuinū. AMBRO. Bñ ergo terrena declinat: q pp diuina ōscēderat: nec iudex dignatur eē litiū t arbiter facultatū: viuoꝝ bñs mortuorū qz iudiciū: arbitriūqz meritoꝝ. Nō igit qd petas: sz a quo postules ītuēdū ē. nec maiorib⁹ itēto aīo putes minoribus ob strepēdū. vñ nō īmerito refutat hic frater: q diuīsēsatorē celestiū gestiebat cōruptibilib⁹ occupare: cū iter frēs prīmōiū nō iudex medius: sz pietas debeat sequestra iuidere: quāqꝫ immortalitatis prīmonium non pecunie sit hominib⁹ expectandum. BEDA. Occasione āt huius stulti petitoris aduersus auaritie pestē: t turbas etiam discipulos ꝑceptis pariter t exēplis munire satagit. vnde segtur: Dixitqz ad illos: Uidete t cauete ab oī auaritia. Dicit aūt: Ab oi. q̄ non nulla simplr geri videnī: sed internus arbiter qua itentiōe fiant diiudicat. CYRIL. Ul dic: Ab oī auaritia. s. magna t pua. Est. n. ūtilis auaritia dicēte dño: domos çelatas edificabitis t nō hīrabitis ī eis. t alibi: Decē iugera vinearum faciēt lagūculā vnā. t. xxx. modȳ semētis faciēt modios tres. Sz t ꝑm aliū modū est ūtilis: quē oñdit subdēs: q nō

in abundantia cuiuscq; vita eius est ex his que possidet.
THEOPHI. Hoc dic dns refellés auaroz itentiões q̃ videnť coaceruare diuitias q̃si diu victuri. Sed nunquid te opulẽtia longeuum efficiet? Quid igitur manifeste susti/nes mala icerte causa quietis. nam dubiuz est an debeas at tingere senium: cuius gratia thesauriças.

¶ Dixit aũt similitudiné ad illos: dicẽs: Hois cu iusdã diuitis vberes fructus ager attulit: ⁊ cogi tabat intra se dicens: Quid faciã q̃ nõ hẽo quo cõgregẽ fructꝰ meos? Et dixit: Hoc faciaz. Be/struã horrea mea: ⁊ maiora faciam: ⁊ illuc ꝯgre gabo oia q̃ nata sunt mihi ⁊ bona mea: ⁊ dicam aie mee: Anima habes multa bona posita in an/nos plurimos: regesce: comede: bibe: epulare. Dixit aũt illi deus: Stulte hac nocte aiam tuaz repetẽt a te. Que aũt parasti cuius erũt? Sic est qui sibi thesaurizat: ⁊ non est in deum diues.

THEOPHI. Dico q̃ ex affluẽtia opũ nõ ptẽdať vita bũana: ad hꝰ fidẽ: pabolã subdit dicẽs: Dixit ãt sili. ad il. di. Do. cuius. diui. vbe. fru. ager attulit. BASI. Nõ facturi q̃ dẽ ex vbertate fructuũ aliqd bõi vt magis diuia lõganimi tas pateat: q̃ vsqz ad malos suã bonitatẽ extẽdit: pluẽs sup iustos ⁊ iustos. Que vo sunt q̃ h̃ homo bñfactoi recõpen sat? Nõ meminit cõis nature: nec arbitratꝰ est oportere qõ supfluit: dispẽsari egentibꝰ: ⁊ horrea qdez crepabãt p̃ copia ꝺitoꝝ: auarꝰ tñ aius neq̃q̃ iplebať: nolẽs veteribꝰ cedere pp auariciã: noua nõ valẽs suscipe ppter mltitudinẽ: pp qõ ipsa eiꝰ ꝓsilia ⁊ steriles cure. vñ segť. Et cogi. i se di. Quid fa. q̃ ñ ba. quo cõ. fru. meos? Lonq̃rit eq̃ paupibꝰ: an ñ quẽ ꝑmit iopia dic: qd faciã? vñ victꝰ? vñ calciamẽta? talia ⁊ locu ples ꝓfert: Urgẽt. n. ipsius aiaz diuitie a ꝓmtuarys emanã tes: ne forte cũ exierit ꝓsint egẽtibus: a sili guloſoꝝ q̃ mal lẽt edacitate crepare q̃z idigẽtibꝰ ꝺ reliquys iptiri. GRE GO. xv. mora. O angustia ex facietate nata. dicẽs. n. qd fa ciã: pfecto idicat: qz votoꝝ suoꝝ effectibꝰ ꝓssus sub quodã reꝝ fasce laborabat. BASI. Erat qdem i ꝓmptu dicere: Aperiaz horrea: cõuocabo egenos: sed cogitat non vt distri buat: sz vt cõgreget. Segť enĩ: Et dixit: hoc faciã: Destruaz horrea mea. Bene facis: nã digna ꝺstructõe negcie ꝓmptu ria dissolue horrea: ex qbꝰ nullã: cõsolationẽ accepit: subdit: Et maiora faciã. At si ⁊ hoc impleueris: nunquid destrues iterũ: qd stultiꝰ q̃z in ifinitũ laborare. Horrea sunt tibi si vis pauperũ domꝰ. sed dices: Cui iniuriã facio ꝓpria retinẽdo Nã ⁊ segtur: Et illuc ꝯgregabo oia q̃ nata sunt mihi: ⁊ bo na mea. Dic mihi q̃ tua: vñ ea sumẽs in vitã tulisti: siẽ q̃ pre ueniẽs spectacula ꝓhiberet aduenientes appropriando sibi: qꝺ ad vsum cõez ordinať. sili es sunt diuites q̃ cõia q̃ poccu pauerũt estimãt sua eẽ. si enĩ qlibet sue necessitatis sufficiẽ tiam recipiẽs: relinq̃ret supfluũ idigẽti: non esset diues nec pauper. CYRIL. Attẽde ⁊ aliter eẽ friuolũ eiꝰ vbũ cum dicit: Cõ. om. q̃ na. sunt mihi. q̃si nõ putaret ea diuinitꝰ obti nere: sz fructꝰ eẽ laboꝝ suoꝝ. BASI. Ceteruz si fateris ea tibi diuinitꝰ pueniſſe: an iniustus est deus ineq̃liter res no/bis distribuens? Cur tu abũdas: ille vo mendicat: nisi vt tu bone dispensationis merita cõsequaris: ille vero patientie brauys decoreť. At tu nõne spoliatoꝛes: q̃ dispẽsanda susce pisti ꝓpria reputãdo? Est panis famelici quẽ tu tenes nu di tunica: quã in cõclãui conseruas: discalciati calceus qui penes te marcescit: indigentis argentũ qꝺ possides ihuma tũ: quo circa tot iniuraris: quot dare valeres. CHRY. Sed ⁊ in hoc errat: q̃ bona putat que sunt indifferentia. re ruz enĩ quedã sunt bone: quedã male: quedã medie: Bona quidem sunt castitas: ⁊ humilitas ⁊ hꝺ: que cuz hõ eligit fit bonꝰ. Dis aũt opposita sunt mala. q̃ hõ dũ eligit fit malus. Media vo sunt vt diuitie. q̃ q̃ñqz qdẽ ordinanť in bonũ. s. ad elemosynã: q̃ñqz ad malũ. s. ad auariciã. ⁊ siliter inopia. q̃ñqz ad blasphemiã: q̃ñqz ad sapiam ſm affectũ vtentiuz.

CYRIL. Diues igiť nõ parat pmanẽtia horrea sz cadu ca: ⁊ qꝺ stultiꝰ ẽ: uite lõgitudinẽ sibi taxat: segtur enĩ: Et di cã aie mee. Aia habes mlta bona posita i annos plurimos. Sed o diues fructꝰ qdẽ habes in horreis: sz annos plũmos vñ poteris obtinere? ATHANA. Sigs ãt sic viuat: q̃ si quotidie moriturus: eo q̃ icerta est nãliter vita nra: non peccabit. semp. n. maioꝛ timoꝛ plũmuz voluptatis dissoluit. Sed eꝛrio diues lõgeuitatẽ sibi repꝛomittens ad uolupta tes aspirat. Segť. n. Regesce. s. a laboꝛe. Lõede: bibe: epu lare: magno. s. apparatu. BASI. Tã ipꝛouidus es erga bo na aie: ut escas coꝛpoꝛeas aie ascribas: sigdez vtutẽ hz: si fe cũda ẽ opationum bonaꝝ si deo adhesit: bona plũma possi det: ⁊ bono gaudio gaudet. Uez q̃ totꝰ carnalis es passiõi/bus subiectꝰ a vẽtre nõ ab aĩa clamas. CHRY. Nõ autẽ decet vacare delitys ⁊ impinguare coꝛpꝰ. ⁊ attenuare aiam fasceq̃ ei grauare: ⁊ tenebꝛas obducere: spissumq̃ velamẽ: eo q̃ in delitys dñatiuũ aie fuit. Fuile vo coꝛpoꝛi dñať. Alimentoꝝ aũt idiget coꝛpꝰ nõ delitiaꝝ vt nutriať: nõ vt scindať ⁊ fluat. Neq̃ enĩ aie soli: sz ⁊ ipsi coꝛpi sunt nociue deli tie: eo q̃ ex foꝛti fit debile: ex sano egrotatiuũ: ex agili grave: ex foꝛmoso ꝺforme: ex iuuene veteroſiz. BASI. Per missus aũt ẽ deliberare in oĩbꝰ ⁊ manifestare ꝓpositũ pro priũ: vt cõdignã mereať sui affectꝰ sniam. Sed dũ in abdi/to loq̃ť: eloquia eiꝰ examinãť in celo: vñ sibi rñsa ꝓueniũt. Segtur enĩ: Dixit aũt illi deꝰ: Stulte hac nocte aiam tuaz repetẽt a te. Audi ꝯueniẽs tibi stulticie nomẽ: qꝺ tibi nllus ꝑposuit hoiũm: sz ipse deꝰ. GREGO. xxy. mora. Eadẽ no cte sublatꝰ ẽ: q multa tpa fuerat ꝑstolatꝰ: vt. s. q in lõguz sibi subsidia colligẽdo ꝓspexerat: subsequẽtẽ diẽ vel vnũ mi/me videret. CHRY. Dicit aũt repetẽt a te. Exposcebãt enĩ eã forsan terribiles quedã virtutes ad hoc misse: qñ si de ciuitate in ciuitatẽ transeuntes egemus ductoꝛe: multo magis aĩa absoluta a coꝛpoꝛe: ⁊ ad futurã vitã trãsmigrãs indigebit ducatu. Ob hoc multotiens recusat aĩa: ⁊ regre/ditur in ꝓfundũ: cuz dz exire a coꝛpoꝛe. semp enĩ stimulat nos cõscia peccatoꝝ: sz ꝑcipue cũ debemꝰ trahi ad terribile iudiciũ. Tunc enĩ tota ꝯgeries criminũ innouať. ⁊ pre oculis posita mentẽ precellit. ⁊ sicut carcerati semp quidẽ do/loꝛosi sunt: tũc aũt precipue cũ debent iudici ꝑsentari: sic ⁊ aĩa marie in ipso tẽpoꝛe de peccato cruciať ⁊ dolet. Mul/to aũt magis cuz fuerit euulsa. GREGO. xxv. mora. In nocte aũt ablata est aĩa que in obscuritate coꝛdis ẽ emissa. In nocte ablata est: que cõsiderationis lucẽ habere noluit vt qꝺ pati poterat ꝑuideret. Subdit aũt: Que ãt pa. cuius erũt? CHRY. Dic. n. ea deseres: nõ soluz nullũ inde p/cipiens cõmodum: sed ⁊ sarcinã peccatoꝛũ portans sup bu meros ꝓꝛopꝛios. Et q̃ quidẽ a te ꝯgesta sunt: plerũq̃z in ma nus inimicoꝝ perueniẽt: a te vo super his rõ regreť. Segtur: Sic est qui sibi thesau. ⁊ nõ est in deũ diues. BEDA. Dic enĩ stultꝰ est: ⁊ i nocte rapiendꝰ. Ergo qui vult eẽ i deũ diues: nõ sibi thesauriçet: sed pauperibꝰ possessa distribuat.

AMRO. Frustra enĩ ꝯgreget opes q̃ se bis nescit vsuꝝ: neq̃z enĩ nostra sunt que non possumus auferre nobiscũ: so la virtus comes est defunctoꝝ: sola nos sequitur misericoꝛ dia: que tabernacula defunctis acquirit eterna.

¶ Dixitq̃z ad discipulos suos: Ideo dico vobis Nolite solliciti esse aie vestre quid manducetis: neq̃z coꝛpoꝛi vestro quid induamini. Aia plus est q̃z esca: ⁊ coꝛpus plus q̃z vestimentum.

THEOPHI. Paulatĩ dns ꝓuenit ad pfectioẽ doctrinã. Docuit enĩ supra cauenduz esse ab auaricia: subditq̃z

parabolã diuitis ĩsinuans p eã q̃ stult⁹ est q̃ supflua cupit
Deĩde ꝓcedẽte ꝑmone:neq3 ō nec̃ys sinit nos sollicitudinẽ
gerere:auaricie radicẽ euellẽs.vnde dic̃: Jdeo di.vob.q.d.
Post q̃ stult⁹ est q̃ sibi maiorẽ vite mensurã attribuit: ⁊ exĩ
de magis efficĩ cupidus. Nolite solliciti eẽ ani.ve.qd man
ducetis. Nõ q3 itelligibil'aĩa comedat:sz q3 nõ videt aliter
aĩam posse cõiunctaz manere corpi:nisi dũ nutrimur.vl'q3
aĩati corpis ẽ nutrimẽtũ suscipe:ꝺgrue aĩe nutriri attribuit.
naz ⁊ virt⁹ nutritiua dr̃ aĩa:vt sic itelligat̃: Ne solliciti sitis
nutritiue parti aĩe qd edatis:ꝑõt ãt ẽt corꝑ⁹ mortuũ vesti
ri.vñ subdit: Neq3 cor.ve.qd induami. CHRY. Q3 aũt
dr̃:nolite solliciti esse:nõ idẽ ẽ q̃ nolite opari:sz nolite reb⁹
mundanis mẽte affigi.Cõtingit.n.aliquẽ operãtez nihil sol
licitũ eẽ. CYRIL. Præeminet aũt aĩa cibo: ⁊ corpus ve
stitui. vñ subdit: Aĩa plus ẽ q̃z esca:⁊ corꝑ⁹ plus q̃z vestimẽ
tũ.q.d. Deus q̃ q̃ maius est exhibuit:quõ non dabit q̃ mi
nus ẽ: Nõ ergo multũ nr̃a itentio modicis ĩsistat:nec ĩtelle
ct⁹ noster fuiat ad vestitũ ⁊ victũ querendũ.magis aũt co/
gitet q̃cunq3 saluãt aĩam ⁊ subleuãt ad regnũ celoꝝ. AM
BRO. Nihil aũt morali⁹ ad faciendã fidẽ oĩa credẽtibus
a deo posse ꝺferri:q̃ q̃ aere⁹ ille spũs vitale collegiũ aĩe cor
poriq3 ꝺtubernio federatũ nõ defic̃:nisi cũ venerit dies su
prema moriẽdi.Cũ igit̃ aĩa ĩdumento corꝑis vestiat̃:⁊ vi
gore aĩe corꝑ⁹ aiet̃:absurdũ ẽ vt victꝰ nob copiã defuturaz
putem⁹:qui viuẽdi iugem substãtiã consequamur.

¶ Cõsiderate coruos:quia nõ seminãt neq3 me/
tunt:quibus nõ est cellariũ neq3 horreuz:⁊ deus
pascit illos. Quãto magis vos pluris estis illis.
Quis aũt vestruz cogitando potest adꝺicere ad
staturam suam cubitũ vnũ: Si ergo neq3 quod
minimũ est potestis:qd de ceteris solliciti estis:
CYRIL. Sicut supra erigẽdo nos ad spiritalẽ audaciaz
per aues induxit dicens: Multis passerib⁹ pluris estis vos:
sic ⁊ nũc ex volatilib⁹ firmã ⁊ indubitabilem fiduciaz nob
adducit dicens: Consiꝺerate coruos:q3 non seminant neq3
metunt.s.ad acgrendũ cibuz:quib⁹ nõ est cellariũ neq3 hor
reum.s.ad cõseruãduz. Et deus pascit illos:q̃to magis vos
pluris estis illis: BEDA. i. carius vos valetis:q3 rõnale
aĩal sicut homo:sublimius ordinatũ est in rez natura q̃z ir/
rõnabilia:sicut sunt aues. AMBRO. Magnũ aũt quod
fide sequamur exemplũ:nã volatilibus celi quib⁹ nullum
exercitiũ cultionis:nullus ō messiũ fecunditate,puentus ẽ
indeficientẽ ,puidẽtia diuina largit̃ alimoniã. Uerũ ẽ igit̃
cãm inopie nostre auaritiã videri:eteni illis iccirco sine la
bore pabuli vsus exuberat:quo fructus ad escam cõem da
tos:spãli quodam nesciũt vẽdicare dñatu. Nos cõia amisi
mus:dũ ,ppria vẽdicamus.nã nec ,ppriũ q̃quã vbi ꝑpetuũ
nihil:nec certa copia vbi incertus euẽtus. CHRY. Cuz
aũt posset dñs exẽplũ ab hoib⁹ sumere q̃ mime terrena cu
rauerũt beliã dico moysen:⁊ ioannẽ ⁊ ceteros hȳ: comme/
morauit volatilia:sequẽs vetus testm̃:qõ ad apẽ trãsmittit
⁊ formicã ⁊ alia hȳ:quibus naturales quosdã mores inse
ruit cõditor. THEODORICVS. Jõ aũt omissa men
tione alioꝝ volatiliũ:corꝰoꝝ mẽtionez facit:q3 pullos cor
uorũ spãli ,puidẽtia deus nutrit.nã corui pariũt qdẽ: nõ ãt
nutriũt:sz negligũt pullos suos:q̃bus miro mõ ab aere pa
bulũ q̃dã aura delatũ ad os ꝓuenit qõ hiãtes suscipiunt: ⁊
sic nutrĩuntur. forsan ẽt ⁊ talia ꝑ synodochẽ dcã sũt:toto si
gnificato ꝑ pt̃e. vñ in mattheo dñs remittit ad volatilia ce
li:hic vero spãl'r ad corꝰuos tanq3 gulosiores ⁊ rapaciores.
EVSE. Jn corꝰuis ẽt aligd plus significat.auibus enĩ col
ligẽtibus legumĩa ,pmptius ẽ alimẽtũ:vescẽtibus vo carni
bus:sic̃ corꝰuis difficilius ẽ ad habendũ:nec tñ hȳ aues de/
fectũ pabuli patiũtur ꝓp ,puidẽtiã dei diffusaz ybiq3.Utiť
aũt ad idẽ ⁊ tertio syllogismo dicẽs:. Quis autẽ ve.cogi.po.
ady.ad sta.su.cubi.vnũ. CHRY Nota q̃ aĩam qdem se
mel dedit de⁹ ⁊ eadẽ pseuerat:sz corꝰ⁹ quotidie sumit icre/
mẽtũ.ꝑtransiẽs igit̃ aĩaz q̃si nõ recipiẽtẽ augmentũ:de solo
corꝑe facit mẽtionẽ:dãs ĩtelligere q̃ nõ auget̃ p solũ alimẽ
tum:sz ,puisiõe diuina p hoc q̃ nullus nutrimẽtũ accipien
do aligd ad suã staturã adycere põt.vñ ꝺcludi t̃:Si q̃ neq3
qõ minimũ ẽ po.qd de ce.solli.estis: EVSE.q.d.Si nullꝰ
sua cura corꝑoreã ĩgeniatus est sibi staturã. Sz neq3 termi
no tpis vite põt aligs vel breuissimũ tps hore excogitando
adycere:cur oz supflue de necessarys vite cogitare: BE/
DA. Jlli ergo tegẽdi corꝑoris curã relingte:cuius videtis
cura factũ esse vt tante stature corꝑ⁹ habeatis. AVGV.
de que.euã.Cum aũt de augenda corꝑoris statura loque/
retur:dicit qõ minimũ est hoc.s.deo corꝑora operari.

¶ Considerate lilia agri quomodo crescũt. Nõ
laborant neq3 nent. Dico aũt vobis:quia nec sa
lomon in omni gloria sua vestiebat̃:sicut vnum
ex istis. Si aũt fenũ qõ hodie est in agro:⁊ cras
in clibanũ mittitur deus sic vestit:quãto magis
vos pusille fidei: Et vos nolite querere qd mã
ducetis:aut quid bibatis:⁊ nolite in sublimetol
li. Hec aũt oĩa gentes mũdi querunt. Pater aũt
vester scit quoniam his indigetis. Verumtamẽ
querite primum regnum dei ⁊ iusticiaz eius:⁊
hec omnia adꝺic̃tur vobis.

CHRY. Sicut supius dñs de alimentis monebat:ita ⁊
nũc monet de vestitu dicẽs: Cõsiderate lilia agri:quo cre/
scũt:nõ laborãt nz nent:vt.s.sibi faciãt ĩdumẽta. Sicut aũt
supra cũ dñs dixit: Nõ seminãt volatilia. nõ reprobauit se
mẽtẽ sz supfluã curã:sic cũ dixit: Nõ laborant nz nent.non
op⁹itermit:sz cogitationẽ. EVSE. Sigs aũt moralĩũ vir
decorari ꝑcioso vestitu:videat oculate q̃ de⁹ ẽt vsq3 ad flo
res q ex terra oriunt̃ multiplicẽ sui sapiẽtiã ,ppagãs: ornã
uit hos diuersis colorib⁹:tenuib⁹ mẽbranis:florũ murice:
auro lõge meliores ticturas accõmodãs:adeo q̃ nec penel
aliquẽ regẽ delicioſũ:nec ẽt ipsũ salomonẽ q apõ antiqs tẽ
in diuitys q̃z i sapiẽtia ⁊ i delitys celeber fuit tã ꝑciosũ op⁹
fuerit iuentũ.vñ segrur. Dico ãt vobis: q3 nec salomon i oi
glo.sua vestie.sicut vnũ ex istis. CHRY. Nõ vtiť hic vo
latiliũ exẽplo:cignũ cõmemorãs aut pauonẽ sz lilia. Vult
enĩ vtriq3 declarare hypbolẽ.s.ab ifirmitate rez:q̃ tñ sume
ntes decorẽ ⁊ a ꝑcio decoris:q ꝺcessus ẽ lilys. vñ postmo
dũ nõ vocat ea lilia sz fenũ cũ subdit: Si aũt fenum qõ in
agro ẽ hodie:nec dicit. Cras nõ entia.sz subdit: Sed cras in
clibanũ mittet̃.neq3 dicit simpl'r: Deus vestit. sz dicit: De⁹
sic vestit:qõ ml'tã bz exꝑssionẽ.⁊ subdit: Quãto magis vos
q̃ ẽ exꝑmẽtis ꝑciositatẽ ⁊ prudẽtiã humani generis. Deni
q̃ cũ icrepare deceret:vtiť ⁊ hic moderãtia non infidelita
tis:sed paucitatis fidei:arguens cũ subdit: Pusille fidei:vt
per hoc magis excitet nos ad dictoruz psuasionez: vt nõ so
lũ nõ cogitem⁹ de vestib⁹:sz nec affectem⁹ vestimentoꝝ
decorẽ. CYRIL. Sufficit enĩ prudẽtib⁹ soli⁹ cã necessi
tatis aptũ habere vestitũ:⁊ ciboꝝ modestiã nõ excedentẽ:
qõ satis est. Sufficiunt ẽt sanctis que sunt in christo spirita
les delitie ⁊ subsequens gl'a. AMBRO. Nõ ociosuz aũt
videt̃:q̃ flos vel hoi cõferť:vel certe plus pene q̃z hoibus
in salamõe ꝑferť: vt prę claritate colorꝭ angeloꝝ celestiũ
gloriam putem⁹ expressam:qui vere mundi istiꝰ flores sũt
q̃ eorum claritatib⁹ mundus ornatur:⁊ bonũ odorem san
ctificationis aspirant:qui nulla sollicitudine prepediti: nul
lo vsu laboris exerciti: diuine in se liberalitatis gratiam:⁊
celestis seruant dona nature.vñ bñ ⁊ hic vestiť⁹ gloria sua

salomõ:ꝛ alibi cooptus ostendit ꝙ infirmitatẽ corporee nature velut virtute q̃dã mẽtis adopertã opex gloriã vestie bat.Angeli vo quox natura diuinior expers manet iniurie corporal' recte lz maximo viro pferunt. nec tñ ĩ nob miseric'dia dei desperare debem⁹: quib⁹ p resurrectiõis gr̃am dñs sil'em angelox spẽm pollicet. CYRIL.Absonũ autẽ erat discipulos debẽtes normã ꝛ exẽplar ꝓuersatiõis bone stę alys trad ere:ĩ eã ĩcidere:a gb⁹ discedendum esse oporte bat eos ꝓsulere.Et iõ dominus subdit: Et vos nolite q̃rere gd manducetis:aut gd bibatis.Jn ß et dñs cõsuluit nõ modicũ studio sacrax pdicationũ:monẽs discipulos sollicitudinẽ humanã abycere. BEDA.Notandũ tñ est ꝙ non ait: Nolite querere aut soliciti esse de cibo aut potu aut ĩdumẽto:sed gd manducetis aut bibatis:vbi mihi videt argui q spreto victu vel vestitu cõi lautiora sibi vel austeriora p bis cũ quib⁹ vitã ducũt alimẽta vel indumẽta reqrũt. GREGO.nisen⁹.Sed dicet:alig obtinuerũt dñia:bonores:ꝛ diuitias cũ orassent:q̃liter ergo ꝓhibes nos talia orando q̃re re:Et gdẽ ꝙ oĩa hec ad diuinũ ꝓfiliũ ptineãt oĩb⁹ pz hec tñ a deo ꝓferunt petẽtib⁹ vt discẽtes deũ nos exaudire in minorib⁹ petitõib⁹:eleuemur ad altiorẽ affectũ:sicut ĩ pueris videm⁹:q mox nati maternis adherẽt vberib⁹: si vo pubuerit puul⁹ spernit mãmas:q̃rit aut monile: aut aliqd talium: gb⁹ oculus delectat:postq̃ aũt mẽs cũ corpe creuerit:cedẽs cũctis puerilib⁹ desiderys: q̃rit a parẽtib⁹ q̃ cõueniũt vite pfecte. AVGV.de q̃.euã.Prohibita autẽ sollicitudine de alimẽtis ꝓiter ne extollat admõuit dicẽs: Nolite ĩ sublime tolli.Primo enĩ hoc ad necessitatẽ ꝓplẽdã hõ q̃rit: cũ aũt his abũdauerit incipit de talib⁹ supbire. Tale est hoc: acsi se vulnerat⁹ aliqs iactet:qz habeat multa emplastra in domo:cuz hoc illi bonũ esset vt vulnera non bret: ꝛ ne vno quidẽ ĩdigeret emplastro. THEOPHI.Uel eleuatõez nihil aliud vocat q̃z vagũ mẽtis motũ:als aliud meditatis: ꝛ ex hoc saliẽtis ad aliud ꝛ sublimia cogitatis. BASI.Et vt itelligas h⁹ eleuatõem:memẽto vanitatis ꝓprie inuentutis si quãdo manẽs solus cogitasti de vita ꝛ ꝓmotõibus discurrẽs a ꝓncipatu in ꝓncipatũ:amplex⁹ es diuitias: edificasti palatia:amicis bene fecisti:vltus es inimicos.ẽ ãt pectatum talis abstractio:intenta enĩ circa supflua delectatio a veritate seducit. vnde ꝓueniẽter subdit:Dec eniz om. gẽ. mũ.q̃rũt.s.voluptatẽ:diuitias:ꝛ hȝ. GREGO.nisen⁹.Ad bibere enĩ sollicitudinẽ reb⁹ apparentib⁹ propriũ est eozuz qui nullam supponũt spem futuri seculi:neq; metũ iudicy. BASI.Sed de necessarys vite subdit: Pater autem vester:qm̃ his ĩdigetis. CHRY.Nõ dixit:De⁹ sed P̃r:vt ipsos ad maiorẽ ꝓmoueret fiduciã.Quis.n.est p̃ g patiat ne cessaria filys nõ mĩstrare:sz ꝛ aliud adycit: Nõ.n. poteris dicere:ꝙ p̃r gdẽ est:ignorat tñ his nos ĩdigere.nã g naturã creauit:ei⁹ ĩdigentiaz nouit. AMBRO.Ostẽdit aũt cõse quẽter nec ad pñs:nec in reliquũ fidelib⁹ gr̃am defuturaz: si mõ g diuina desiderãt:terrena nõ q̃rant.Indecox qppe est boies curare de cibo:g militãt ꝓ regno.Nouit rex quẽ admodũ familiã suã pascat:alat:ꝛ vestiat:vnde segt̃:Uextamẽ q̃rite primũ regnũ dei:ꝛ hec omnia adycient vobis. CHRY.Non regnũ:sed et opes xp̃s pollicet cuz eo.Si enĩ nos a curis eos eripim⁹:q pretermittẽtes sua nostrozuz diligentiam habẽt:multo magis deus. BEDA.Judicat enim aliud esse quod principaliter datur:aliud quod superadditur:qz nobis intentione eternitas: in vsu vo tempora litas esse debet.

¶ Nolite timere pusillus grex:quia complacuit patri vestro dare vobis regnũ. Uẽdite que possidetis ꝛ date elemosynã:facite vobis sacculos q̃ nõ veterascũt:thesaurũ nõ deficiẽtem in celis. Quo fur nõ appropiat: nz tinea corrũpit. Ubi enĩ thesaurus vester est:ibi et coz vestrum erit.

GLO.Postq̃z dñs tpaliũ curã a cordibus discipulox removit:hic excludit ab eis timorẽ:ex quo supflua cura pcedit dicẽs: Nolite ti.pusil.grex. THEOPHI.Pusillum gregẽ dñs vocat volẽtes discipulos ei⁹ fieri.vel qz in hoc seculo sancti pui videtur cã volũtarie pauptatis:vel qz supant a multitudie angelox:q incõpabiliter pcellũt q̃ nr̃a sũt. BEDA.Pusillũ et dñs gregẽ electox noĩat vel ad ꝓpationẽ maiozis numeri reprobox:vl'poti⁹ob humilitatis deuotionẽ. CYRIL.Quare ãt timere nõ debẽt oñdit subdens:Qz cõpla.pa.ve.da.vo.regnũ.q.d.Eũ g tã pciosa largit.q̃r pigebit erga vos clemẽtiã exercere:Quãuis.n.hic grex pusus sit ꝛ nã ꝛ numero ꝛ gl'a:bonitas tñ p̃is ꝓcessit ꝛ huic pusillo gregi celestiũ spũum sortẽ.s.regnũ celox. g vt possideatis regnũ celox opes terrenas ꝓtenite.vñ subdit: Uẽdite q̃ possi.ꝛ da.elemosynã. BEDA.q.d. Nolite timere ne pp regnũ dei militãtib⁹ hui⁹ vite neĉia desint:qn etiaz possessa pp elemosynã vẽdite:qõ tũc digne fit:qñ g semel p dño suo oĩb⁹ spretis:nihilomin⁹ p⁹ hoc laboze manuũ opatur.vñ ꝛ victũ trãsigere:ꝛ elemosynã dare q̃at. CHRY. Nõ ẽ enĩ peccatũ ꝙ elemosyna neq̃at abolere:antidotũ est cuilibet ꝓueniẽs vulneri.sz ꝛ elemosyna nõ solũ ĩ pecunys fit:sz ꝛ in reb⁹ dũ aligs aliũ ptegat:dũ medic⁹ medet: dum sapiens ꝓsulit. CREGO.naçã.Uereor ãt ne putes pietatis tibi necessitatẽ nõ eẽ sz arbitriũ.opinabar ꝛ ipse hoc:sed terrẽt me hedi ad sinistrã statuti:nõ qz rapuerũt sz qz x̃pm in egẽtib⁹ nõ placarũt. CHRY.Nã sine elemosyna ipsibile ẽ regnũ videre.Sicut enĩ fons si aq̃s in se ꝓtinuerit vitiat:sic ꝛ diuites cũ oĩa penes se teneãt. BASI.Sed q̃ret aligs gd ꝓsiderãtẽ oz vẽdere q̃ possidet:nungd tãq̃z eis naturaliter noxys vel pp tẽtationẽ accidẽtẽ aĩab⁹ ex eis: Ad hoc dicẽdũ ẽ:ꝓmo gdẽ ꝙ singulũ coꝛ.q̃ sunt si p seipsuz malũ existeret nõ eẽt creatura dei:ois enĩ creatura dei bona.ꝓiter aũt qz mãdatũ dñicũ nõ docuit abycere tãq̃z mala q̃ possidet sz dispẽsare dicens:Et date elemosynã. CYRIL.Molestũ aũt fortẽ est hoc mãdatũ diuitib⁹:sanã tñ mentẽ habẽtib⁹ nõ ẽ iutile.thesauriçant enĩ sibi regnũ celeste.vñ segtur:Ꝗa.vo.sac.qui nõ veterascũt. BEDA.Elemosynas vz operando:q̃rũ merces in eternum maneat: vbi nõ hoc preceptũ esse putandũ est:vt nil pecunie reseruetur a sanctis vel suis vel pauperũ vsib⁹:cum ꝛ ipse domin⁹ cui angeli mĩstrabant loculos habuisse legat a fidelib⁹oblata ꝓpuãs:sz ne deo pp ista fuiat:ꝛ ob iopie timorẽ iustĩcia ose rat. GREGO.nisen⁹.Precipit autẽ sensibiles ꝛ terrenas opes sursum condere:quo virt⁹ corruptiua non attingit.vñ subdit.The.non defi.in ce.quo fur non appro.neq; tinea corrumpit.THEOPHI.q.d. Dic tinea demolitur: non autem in celis.deinde qz tinea quedã nõ demolit: addidit de fure:Aurũ enĩ nõ demolit tinea:sz fur tollit. BEDA. Siue igit hoc simpl'r accipiẽdũ est ꝙ pecunia seruata deficiat:data aũt ꝓmo pennẽ fructũ conferat in celis:seu ita ꝙ thesaur⁹ boni opis si cõmodi terrestris occasione cõdat facile corrupt⁹ intereat:at si celesti solũ intentione ꝓgerat: nõ exteri⁹ hoĩum fauore:quasi a fure qui de foris rapit:non int⁹inani gl'a quasi a tinea q̃ interi⁹ scindit valet maculari. GLO.Uel fures sunt heretici ꝛ demones qui ad hoc intenti sunt vt spiritalib⁹ non spolient.tinea que vestes latenter rodit inuidia est que studiuz bonum lacerat:ꝛ cõpassionez vnitatis dissipat. THEOPHI.Porro qz nõ oĩa furto tollunt addit potiorẽ rõnem ꝛ nullã prsus patiẽtẽ istãtiã dicens:Ubi enĩ est the.ve.ibi ꝛ coꝛ ve.erit.q.d.Esto ꝙ nec tinea demoliat:nec fur tollat.hoc ipsum qõ est habere coꝛ affixũ thesauro sepulto:ꝛ diuinũ opus.s.animaz terre imergere:q̃to est dignuz supplicio: EVSE.Nam quilibet hõ naturaliter dependet ab eo erga qõ studet:illuc totũ animũ applicat:vbi totũ cõmodum possidere putauit.Unde sigs

in rebus pñtis vite hz totā mentē ⁊ intētionē quā cor noiauit:in terrenis versaī.Si vo mentē applicauerit ad celestia ibi mētē habebit:vt videaī solo cōpe cū hoīb⁹ ꝓuersari:aio vo iā sit aggressus māsiões celestes. BEDA. Hoc autem nō solū de pecunia:sz de cunctis passiōibus sentiendū ē.luxuriosi epule:sūt thesauri:lasciui ludicra:amatozis libido.

¶Sint lumbi vestri precincti:et lucerne ardentes in manibus vestris:et vos similes hominibus expectantib⁹ dominū suū quando reuertaī a nuptijs:vt cum venerit et pulsauerit cōfestim aperiant ei.Beati serui illi:quos cuz venerit dominus inuenerit vigilantes.Amē dico vobis q̄ precinget se et faciet illos discumbere:et trāsiēs ministrabit illi.Et si venerit in secūda vigilia:et si in tertia vigilia venerit:et ita inuenerit:beati sunt sui illi.Hoc āt scitote q̄ si sciret pfamilias qua hora fur vēiret:vigilaret vtiqz:et nō sineret perfodi domum suam.Et vos estote parati:q̄ qua hora non putatis:filius hominis veniet.

THEOPHI.Postq̄ suū discipulū modestū statuit dominus:spoliās eum q̄libet vite cura ⁊ eleuatōe:iā nunc ad ministrāduz iducit dicēs:Sint lumbi vestri p̄cincti.i.semp procliues ad exequenedam opera domini nostri.Et lucerne ardentes.i.non ducatis vitam in tenebris:sed assit vob lux ratiōis oñdens vob agenda ⁊ fugiēda.Est eniz hic mūdus nox:cicti vero lumbos sunt qui practicam exequunt nam talis est ministrantium habitus quib⁹ oportet adesse ⁊ lucernas ardentes.i.discretōis donum:vt valeat dinoscere practic⁹ non solū qd oporteat agere:sed ⁊ quomodo:alioquin i pcipitio supbie homines ruunt.Notandū autē q̄ primo iubet lumbos p̄cingi:secundo lucernas ardere.nā primo quidē est operatio:deinde speculatio que est illustratio mētis.Igit studeam⁹ exercere virtutes vt duas lucernas habeam⁹ ardentes.s.conceptum mētis iugiter in anima emicantez:quo nos illustramur:⁊ doctrinā qua ceteros illuminamus. MAXI.Uel lucernas accensas docet habere p oronē ⁊ ꝓtemplationē ⁊ spiritalē dilectionem. CYRIL. Uel subcingi significat agilitatē ⁊ ꝓmptitudinem ad sustinēda mala ituitu diuini amoris.Lucerne aūt accēsio significat vt nō patiamur aliquos i tenebris ignorantie viuere.

GREGO.in ho.Uel aliter.Lūbos p̄cingim⁹ cū carnis luxuriā p ꝓtinētiā coartam⁹.viris.n.luxuria in lūbis est:feminis in vmblico.a principali igit sexu lūboz noīe luxuria designaī.Sed q̄ min⁹ē mala nō agere:nisi et qsq̄ studeat bonis opib⁹ insudare addit.Et lucerne ardētes in manib⁹ vestris.Lucernas qppe ardētes in manib⁹ tenem⁹:cū p bona opa primis nris lucis exēpla mōstram⁹. AVGV. de que.euā.Ul docet ⁊ lūbos p̄cingere ꝓpter ꝓtinētiā ab amore rez secularīū:⁊ lucernas ardētes hre vt hoc ipsum vo fine ⁊ recta itentiōe fiat. GREGO.in ho.Sed si vtrunq̄ hoz agit:restat vt qsquis ille ē totā spē suā in redemptoris sui aduētū cōstituat:vñ subdit:Et vos simi.homi.expe.dominū.qñ reuer.a nuptys.Ad nuptias quippe domin⁹ abyt:q̄ ascēdens in celū:supnā sibi multitudinē angeloz nou⁹ hō copulauit. THEOPHI.Quotidie ēt in celis desponsat sanctoz aīas:quas ei paulus vel ali⁹ similis offert virginē castam.Redit aūt a nuptys celebratis in celis:forsan quidem vniuersaliter in consumatione totius:quando veniet de celo in gloria patris:forsan etiam singulis horis astans iopiate particulari vniuscuiusq̄ cōsumationi. CYRIL. Consídera etiā q̄ a nuptys q̄si a solēnitate venit:in q̄ semp existit diuinitas:nihil enim potest incorruptibili nature inferre tristitiā. GREGO.nisen⁹.Uel aliter cōsumatis nuptys:⁊ despōsata sibi eccl'ia:⁊ admissa ea i thalamū secreto rū pstolabanī angeli reditū regis ad naturalē btitudinē:q̄ bus silem fieri decet nrāz vitā:vt sic illi sine malicia cōuersantes pati fuerit dñicū regressum recipe:sic ⁊ nos vigilantes ad obediētiā ꝓmptos nos faciamus cū aduenerit pulsans.Segī.n.Ut cū vene.⁊ pulsa.ꝓfe.api.illi. GREGO. in ho.Uenit qppe cū ad iudiciū ꝓperat.pulsat vo cū iam p egritudis molestiā eē mortē vicinā designat:cui ꝓfesti apimus:si hūc cuz amore suscipimus.Apire.n.iudici pulsanti nō vult:q̄ exire de corpe trepidat:⁊ eū quē cōtēpsisse se meminit:videre iudicē formidat.Qui āt de sua spe ⁊ opatione securus ē:pulsanti ꝓfesti apit:q̄ cū tps ꝓpinq̄ mortis aduenerit:de gloria retributiōis hilarescit.vñ subdit:Beati sui illi:quos cū venerit do.inue.vigilantes. Uigilat q̄ ad aspectuz veri luminis mētis oculos aptos tz:qui fuat opando qō credit:qui a se torporis ⁊ negligentie tenebras repellit.

GREGO.nisen⁹.Propter hanc igit vigiliā obseruādas supra dñs monuit:vt sint lūbi p̄cincti:⁊ lucerne ardētes.lumen enī oppositū oculis pellit somnolētiaz oculoz. Lūbi ēt cīgulo pstricti reddūt cōp⁹ insusceptibile somni.Nā q̄ pctus est castitate:⁊ pura ꝓscia illustrat⁹ pseuerat in somnis.

CYRIL.Cum igit dñs veniens suos isomnes inueniret ⁊ pcinctos:cor illuminatū habētes:tūc eos pmulgabit beatos.Segtur.n.Amē dico vobis q̄ p̄cinget se.Exquo peipimus q̄ similia nobis retribuet:duz succinctis se p̄cinget.

ORIGE.Erit.n.p̄cinct⁹ iusticia circa lūbos suos fm Isaiam. GREGO.Per quā p̄cingit se.i.ad retributiones sempparat. THEOPHI.Uel p̄cinget se in eo q̄ nō totam vbertatē bonoz largit:sz hāc cohibet fm certā mēsuram. Quis enī deū cape pōt quant⁹ est:vñ seraphin mihi velari dicunt pp excellētiā diuini splēdoris.Segī:Et faciet illos discūbere.i.oīno regescere.Sicut enī discūbens totū corp⁹ facit pausare:sic i futuro aduētu scī totaliter regescēt.hic enī nō habuerūt requiē corpis:illic vero simī cū animab⁹ spiritalia corpora incorruptionem sortita:plena gaudebūt quiete. CYRIL.Faciet igitur illos discūbere:quasi fessos refocillans:apponens spiritales delitias:⁊ statuens dapsilē donoz suoz mensam. DIONI.in epla ad tyrū:.Discubitum enim opinātur quietē a multis laborib⁹:⁊ vitam sine lesione ⁊ conuersationē diuinam in lumine ⁊ regione viuentium vniuerso sancto affectu adipletam:⁊ copiosam donationem omnium donoz fm quā leticia adiplenī.hoc est enī q̄ iesus faciet eos recūbere dans eis perpetuaz quietem:⁊ distribuens eis bonoz multitudinem.vnde sequit Et transiens mini.illis. THEOPHI.Quasi vicez equalem eis reddēs:vt sicut ipsi ministrauerunt ei:ita ⁊ ipse eis ministret. GREGO.in home.Transiens vo dictū est eū de iudicio ad regnū redit:vel dñs nobis post iudiciuz transit:qui ab humanitatis forma in diuinitatis sue cōtemplationem nos eleuat. CYRIL.Nouit aūt dñs lubricū fragilitatis humane ad peccādū.sz qñ bon⁹ē desparе nō sinit:sed magis miserē ⁊ dat nobis pniam in salutis antidotis.⁊ ideo subdit.Etsi venerit in secū.vigi.⁊si.in ter.vig.vene.⁊ ita inue.beati sunt sui illi.Diuidūt enī excubātes in menys ciuitatū ⁊ hostiū fuantes aggressus:nocte in tres aut quattuoz vigilias. GREGO.in home.Prima ergo vigilia primeuum temp⁹ est vite nostre.i.pueritia.secunda adolescentia vel iuuent⁹.terra aūt senect⁹ accipitur.Qui ergo vigilare in prima vigilia noluit:custodiat vl'in secūda.Et qui in secūda noluit:tertie vigilie remedia non amittat:vt qui conuerti in pueritia neglexit saltem in tēpore iuuētutis vl' i senectute resipiscat. CIRYL. De pria tñ vigilia mētionē nō facit:q̄ pueritia nō punit a deo sz veniā meret.Scōs vo ⁊ tertia etas ds obedientiā deo:⁊ vitam honestam ducere ad voluntatem ipsius. GRECVS.Uel ad primaz vigiliā ptinent diligentius viuentes quasi primuz gradū sor

tiri.ad scdam vero medie ꝓuersationis mēsuram tenentes: ad tertiā vero q̄ sunt īfra hos:ꝛ idē de q̄rta putandū est:ꝛsi ꝓtingat de gnta.Diuerse.n.sunt ꝓuersationū mēsure:ꝛ bonus remuneratoꝛ metit vnicuiq; qđ dignū est. THEOPHI.Uel qꝛ vigilie sunt hoꝛe noctis ꝓuocātes soporē bominib⁹:itelligas etiā in vita nr̄a eē q̄sdā hoꝛas q̄ faciūt nos beatos si ĩsomnes repti fuerimus.Rapuit tibi aliqs facultates:defuncti sunt tibi fily:accusat⁹ es:sz si in his tpib⁹ nō feceris ꝓtra dei mādata quicq̄ vigilantē te ĩueniet in scda ꝛ tertia vigilia.i.in tpe malo pniciosum somnū aīabus lentis iferentē. GREGO.in home.Ad exeutiend⁹ ꝛ ꝛero no stre mētis desidiam etiā exterioꝛa dāna p similitudinem ad mediū deducunt:nā subdit.Hoc aūt scito.quoniā si sci. paterfa.qua hoꝛa fur ve.vigi.vti.ꝛ nō sine.pfo.domū suā. THEOPHI.Quidā hūc furē intelligūt eē diabolū:domū animā:patrēfamilias hominē:nō tamē videt hec acceptio ꝓsonare sequētibus.aduētus eniz dñi cōparat buic furi tanq̄ ex ĩopinato ꝓueniēs ꝑm illud apostoli.Dies dñi sicut fur:ita in nocte veniet.vnde ꝛ hic subdit.Et vos estote.para.qꝛ qua ho.nō pu.fi.ho.veniet. GREGO.in home. Uel aliter.Nesciēte patrefamilias fur domū pfodit:qꝛ dū a sui custodia spūs dormit:ĩprouisa moꝛs veniēs carnis nostre habitaculū irrūpit:furi autē resisteret si vigilaret:quia aduētus iudicis qui occulte animā capit:ꝑcauēs ei penitēdo occurreret:ne ĩpenitēs periret:Hoꝛā vero vltimaz dñs icciꝛco nobis voluit eē ĩcognitā:vt dū illā:ꝓuidere nō possumus:ad illā sine ĩtermissione ꝓparemur.

¶Dit autē ei petrus ꝛ Domine ad nos dicis hāc parabolā:an ꝛad omnes? Dixit autē dominus Quisputas est fidelis dispensatoꝛ ꝛ prudēs quē cōstituit domin⁹ super familiaz suam vt det illi in tempoꝛe tritici mensuram? Beatus ille seru⁹ quem cū venerit domin⁹:inuenerit ita facientē: Uere dico vobis:quoniā supra omīa que possidet;cōstituet illum. Q̄ō si dixerit seru⁹ ille ī coꝛde suo ꝛ moꝛā facit domin⁹ meus venire ꝛ cepe rit ꝑcutere seruos ꝛ ancillas.ꝛ edere ꝛ bibere ꝛ ĩebriari: ꝛ vēiet domin⁹ serui illius ī die qua nō sperat.ꝛ hoꝛa qua nescit.ꝛ diuidet eum partēqꝫ eius cum infidelibus ponet.

THEOPHI.Petrus cui iā cōmissa ecclesia fuerat q̄si dñz curā gerēs:iquirit vtꝛ ad oēs dñs parabolā ꝓtulisset. vñ dr̄.Ait aūt ei petrus.Dñe ad nos dicis parabolā hāc:an ad oēs? BEDA.Duo dñs in ꝓmissa parabola mouerat:ꝛ se videlicet subito vēturꝛ:ꝛ illū eos paratos expectare debere.Sz de quo hoꝛ:an de vtroq; petrus interrogauerit: quousq; sibi socysq; suis ꝓparauerit:cū ait.Ad nos dicis:an ad oēs? Non facile patet.Et quidē in eo q̄ ait.Nos.ꝛ Oēs. non alios q̄ apostolos apostoloz̄q; similes ꝛ ceteros fideles vel xp̄ianos:ꝛ infideles:vel eos qui viritim.i.sigillatim moꝛiētes:sui iudicis aduentū nolētes volētesq; suscipiūt:ꝛ eos q̄ in vniuersali iudicio viui sunt in carne reperiendi significare putādus est.Mirꝛ est aūt si petrus dubitauit:vel oībus sobrie ꝛ pie ꝛ iuste viuendū expectātibus beatā spez: vel iopinatū singuloꝛ ꝛ oīum futurꝛ esse iudiciū.vnde restat itelligi his.s.duobus iam bene cognitis ea que nescire poterat q̄ sisse:videlicet si sublimia illa vite celestis institutaꝛ;bus possessa vēdere:sacculos q nō veterascerēt facere: lūbis p̄cīctis:lucernisq; ardētib⁹ vigilare p̄ceperat:ad apostolos solū similesq; eoꝛ aut ad oēs q̄ saluādi sunt ptineāt.

CYRIL.Ualidā aūt mētē habētibus ꝓueniūt ardua:ꝛ excellētia mādatoꝛ sanctoꝛ.his vero q nondū ad hāc virtutē attigerūt:ꝓueniunt ea a quibus oīs facultas excludit. vnde dñs exēplo manifestissimo vtitur:ostendēs mandatum ꝑmissum ꝓuenire his qui admissi sunt in gradum discipuloꝛ.Sequit enī:Dixit aūt dominus:Quisputas est fidelis dispensatoꝛ? AMBRO.Uel aliter.Supioꝛis qdē in omnes p̄cepti forma est generalis:vez̄ series sequentis exēpli dispensatoꝛibus:hoc est sacerdotibus videt esse ꝓposita.vnde sequit:Dixit aūt dominus. Quisputas est fidelis dispensatoꝛ ꝛ prudens quē constituit dominus super familiā suā:vt det illi in tēpore tritici mensurā? THEOPHI.q.d.Predicta parabola cōiter oēs fideles attingit. sed quid vobis apostolis ꝛ doctoꝛibus cōueniat audiatis. Quero enī qs dispēsatoꝛ inueniat in se habens fidelitatē ꝛ prudentiā.sicut enim in despēsationib⁹ facultatū. sine aliquis incautus sit fidelis dño existens:sine etiā prudēs sit ꝛ infidelis:dispereunt res domini:sic ꝛ in rebus diuinis:op⁹ est fidelitate ꝛ prudētia.Noui enim multos deū colētes ꝛ fideles:quia vo non poterāt prudenter ecclesiastica tractare negocia:nō solū possessiones sed etiam animas destruebāt:vtētes ī peccatoꝛes indiscreta virtute:p ĩmoderata penitentie mandata:vl ĩpoꝛtunā mansuetudinē. CHRY. Querit aūt hic dñs non quasi fidelē ꝛ prudentē dispēsatorē ignoꝛans:sed volēs innuere raritatē rei: ꝛ huiusmodi pusulatus magnitudinē. THEOPHI. Quisquis ergo fidelis fuerit inuentus ꝛ prudēs:p̄sideat familie domini: vt singulis tēpoꝛib⁹ det tritici mensuraz vel sermonē doctrine quo pascunt anime:vel opez̄ exēplū quo vita informetur. AVGV.de que.euā.Mensurā aūt dicit ꝓpter modū capacitatis ꝓuꝛūcunq; audientiū. ISIDO. Additū est etiā in tēpoꝛe q̄ beneficiū non suo tempoꝛe datum redditur cassum:ꝛ nomē beneficy perdit.Idē est panis esurienti qdē appetibilis:satiato aūt nō multū. De huius aūt fui dispensatoꝛis ꝓmio subdit dicēs: Beat⁹ ille seruus:quē cū venerit dominus:inuenerit sic faciētē. BASI. Nō dicit agentē a casu:sz sic facientē. nō enī vincere solū conuenit: sed etiā certare legitime.hoc aūt est sic singula exequi: sic recipimus in mandatis. CYRIL.Sic ergo fidelis seru⁹ ꝛ prudēs:oppoꝛtuno tpe distribuēs prudēter cibaria famulis:hoc est spiritales escas beat⁹ erit:iuxta dn̄i saluatoꝛis: in hoc.s.q̄ obtinebit adhuc maioza:ꝛ merebit ꝓmia familiarib⁹ debita.vnde sequit: Uere dico vobis quia sup oīa que possidet constituet illum. BEDA.Quanta eniz ĩter bonos auditoꝛes ꝛ bonos doctoꝛes est meritoꝛ distantia: tanta est etiā ꝓmioꝛ.hos enī aduenies ꝓcū vigilantes inuenerit faciet discumbere:illos aūt cū fideliter prudenterq; dispēsantes inuenerit:sup oīa que possidet constituet.i. super omnia celestis regni gaudia:nō vtiq; vt hoꝛ soli domi num teneant:sz vt coꝛ abundātius ceteris sanctis eterna possessione fruant. THEOPHI.Uel sup omnia bona sua cōstituet eū: non solū super suā familiā:sz vt tam terrena q̄ celestia ei obediāt:qualis fuit iesus naue ꝛ helias: alter soli:alter nubib⁹ mādans:ꝛ oēs sancti quasi dei amici rebus dei vtunt.Quicūq; etiā vitā virtuose pagit:ꝛ seruos suos.i.iram ꝛ concupiscentiā recte dispositi:exhibens tēpoꝛibus singulis mensurā frumēti:ire quidē vt afficiat in habētes odio deum.ꝓcupiscentie vo vt necessaria vtat carnis ꝓuisione:oꝛdinans eā in deū.Talis inquā cōstituetur sup omnia q̄ possidet dominus:dignus omnia p̄ speculatiuū intellcm̄ intueri. CHRY. Dominus aūt nō solū ex honoꝛe bonis reseruato:sed ex minis pene in malos coꝛrigit auditoꝛē.vnde sequit:Quod si dixerit seru⁹ ille in coꝛde suo:moꝛā facit dñs me⁹ venire. BEDA.Nota inter vitia serui mali ascriptū:q̄ tardū domini sui reditū putauerit.Non aūt inter boni virtutes annumeratuz:q̄ hunc citū speraverit:sz tm̄ fideliter ministrauerit. Nil ergo nisi⁹ est:q̄ vt patiēter sustineam⁹?:ignoꝛare qđ sciri nō potest: sz tm̄ laboꝛemus vt idonei ĩueniamur. THEO.Ex eo aūt

q̄ nō cōsideraꝫ hora finis multa peccata eueniūt:naꝫ si cogitarem⁹ dñm venire:⁊ presto esse terminū vite nostre: min⁹ vtiqꝫ peccaremus.vñ sequitur:Et cepit percutere pueros:⁊ ācillas: ⁊ edere:⁊ bibere:⁊ iebriari. BEDA.In hoc seruo cunctoꝝ p̄sulū maloꝝ narraꝫ damnatio: q neglecto domini timore:non mō ipsi luxurie vacant:sed etiā subditos iniurys stimulant:q̄uis ⁊ typice possit intelligi pueros ⁊ ancillas percutere.corda infirmoruꝫ prauo exēplo vitiare. Edere aūt:bibere:⁊ inebriari facinorib⁹ ⁊ seculi illecebris q̄ hominē dementant occupari.De eius autē pena subdit: Veniet dominus serui illius die qua nō sperat.s.iudicy vl̄ mortis.Et diuidet eū. BASI. Non quidē diuidit corp⁹ vt hoc quidē exponaꝫ tormentis:illud vero dimittaꝫ.naꝫ fabulosum est hoc neq̄ iusti iudicy cū deliquerit totuꝫ:dimidiū pati penā.nec anima secaꝫ tota criminosaꝫ cōscientiam possidens.⁊ cū corpore mala cooperans:sꝫ diuisio ei⁹ est perpetua alienatio aīe a spū. Nunc enī ⁊si nō sit gratia spūs ī indignis: videt tamē vtcunqꝫ adesse cōuersionē eoruꝫ expectans ad salutē:tunc vō totaliter amputabit anima.Spūs ergo sanctus ⁊ bꝛauiuꝫ est iustoꝝ:⁊ prima cōdēnatio peccatoꝝ:qm̄ eū indigni amittent. BEDA.Vl̄ diuidet eū a fideliū cōsortio segregando:⁊ eis q nunq̄ ad fidem pertinuerant sociando.vñ sequit̄:Partēq̄ eius cum infidelib⁹ ponet.quia q suoꝝ ⁊ domesticoꝝ curam nō habet.fidē negauit:⁊ ē infideli deterior:vt ait apl̄s. THEOPHI.Recte etiā infidelis dispensator cū infidelibus partem accipiet quia vera caruit fide.

¶ Ille autem seruus qui cognouit volūtatē domini sui:⁊ non se preparauit: ⁊ nō fecit ꝑm volūtatem eius plagis vapulabit multis: qui autem nō cognouit ⁊ fecit digna:plagis vapulabit paucis.Omni autem cui multum datum est: multum queretur ab eo:⁊ cui commendauerūt multum:plus petent ab eo.

THEOPHI.Hic nobis dñs maius aliquid ⁊ terribilius oñdit.non enī solū dispensator infidelis accepta p̄uabitur gratia vt nihil eum iuuet ad vitandū supplicia: sꝫ magis fiet ei damnationis causa dignitatis īmensitas. vñ dr̄. Ille aūt seruus qui cognouit voluntatē domini sui:⁊ nō fecit ꝑm voluntatē ei⁹ plagis vapulabit multis. CHRY. Nō enī silr̄ in oībus omnia iudicant:sꝫ maior cognitio sit maioris pene materia.vnde sacerdos eadē peccans cum populo:multo grauiora patiet̄. CYRIL. Homo enī peccauit q turpiorib⁹ suam voluntatē inclinauit: inexcusabile pctm̄ cōmisit:quasi ꝓpter maliciam recedens a domini voluntate:sed homo rusticanꝰ rōnabili⁹ implorabit veniā vindicantis.vñ subditur:Qui au.nō co.⁊ fe.dig. pla.vapu. paucis. THEOPHI.Vic obyciunt aliqui merito punit̄ q sciens voluntatē domini nō ꝓsequit̄.Sed cur punit̄ ignorans:quia cum ipse scire potuisset noluit: sed pigritās ipse fuit ignorantie sue cā. BASI.Sed dices. si hic qdē multa sustinet verbera:hic autē pauca: qualiter dicunt q dā q nō imponit finem supplicys:Sed sciendū est q hoc qō hic dr̄:nō numeroꝝ penaꝝ: sed differentiam indicat. pōt enim aliquis eē dign⁹ inextinguibili flāma: vel remissiori vel intēsiori:⁊ indeficiente vermē: vel mitius torquēte vl̄ fortius. THEOPHI.Ostēdit aūt ꝓsequēter quare doctoribus ⁊ scientibus intensior pena debeatur:cū dr̄: Omni au.cui mul.da.ē:mul.que.ab eo:⁊ cui cōmen. mul. plus pe.ab eo.Daꝫ quidē doctorib⁹ gra faciendi miracula: sed cōmendaꝫ eis sermonis ⁊ doctrine gratia:sꝫ in dato quidē nō dicit aliquid plus petendū:sꝫ in cōmēdato siue depositō: nā gra verbi īcremēto eget:⁊ a doctore requirit̄ amplius.nō enim decet eum torpere;sed augere verbi talentuꝫ.

BEDA.Uel aliter:Multū sepe datur ēt gbusdā p̄uatis gbus ēt cognitio dñice voluntatis:⁊ exeq̄ndi q̄ cognoscunt facultas īpendit̄.Multuꝫ āt cōmendaꝫ illi:cui cū sua salute dñici quoq̄ gregis pascēdi cura ꝓmittit̄:maioꝝ g̃ē donatos si deliq̄rint:maior vidicta seq̄tur.Mitissima āt oīuꝫ pena erit eoꝝ q p̄ter pctm̄ qō originaliter traxerūt nullum insup addiderūt:⁊ ī ceteris q addiderūt tanto gsq̄ ibi tolerabiliorē bēbit dānationē:q̄to hic minorē būit inigratez.

¶ Ignem veni mittere in terraꝫ:⁊ quid volo nisi vt accēdatur:Baptisma autem habeo baptizari:⁊ quomodo coartor vsq̄ duꝫ perficiatur. Putatis quia pacem veni mittere in terrā:Nō dico vobis:sed separationē.Erunt enim ex hoc quinq̄ in domo vna diuisi:tres ī duos:⁊ duo ī tres diuidentur:pater in filium:⁊ filius ī patrē suum:mater in filiā:⁊ filia in matrē.socrus in nurum suam:⁊ nurus in socrum suam.

AMBRO.Dispēsatorib⁹.i.sacerdotibus p̄missa videnē esse p̄posita:q̄ sciant sibi graue ī futuruꝫ penā esse subeundaꝫ:si familiā dñi gubernare neglexerīt:sꝫ qr exiguus est affectus metu supplicy ab errore reuocari:ideo dñs ad querendā cupiditatez diuinitatis inflāmat dicēs:Ignē ve.mittē.in terrā.Non vtiqꝫ illū ꝓsumptorē bonoꝝ:sꝫ bone voluntatis auctorē q aurea dñice domus vasa meliorat:fenū vō ꝓsumit ⁊ stipulā. CYRIL.Mos ē āt sacre scripturē ignē q̄q̄ dicere sacros ⁊ diuinos ꝛmones. Sicut.n.q aurū ⁊ argentū purgare nouerūt:p ignē ꝓsumūt coꝝ sordicie:sic saluatoꝝ p euangelica documēta in vtute spūs abstergit intellectū coꝝ q credūt in eū. Hic est igit̄ ignis salubris ⁊ vtilis quo habitatores terre frigidi quodāmō ⁊ extincti pp pctm̄ incalescunt ad pietatis vitā. CHRY.Terraꝫ.n.ad ipsēs vocat:non eā quaꝫ pedibus terimus sꝫ plasmatā manibus eius.s.hoiem:cui dñs ignē ingerit ad ꝓsumptionē peccatoruꝫ ⁊ innouationē aīaꝝ. TYTVS.Est āt intelligendus eum de celo venisse:non enim si de terra venisset in terras diceret:Ignem veni mittere in terram. CYRL.Huius autem ignis dominus accelerabat incendium. vnde sequitur:Et quid volo:nisi vt accendatur:Credebant enim iamquidam ex israel:quoꝝ exordiuꝫ fuerant venerandi discipuli.sed ignis semel in iudea accensus totum orbem occupare debebat:consummata tamen passionis eius dispensatione.vnde sequitur:Baptisma autē habeo baptizari. Nā ante venerabilem crucem:⁊ eius resurrectionem a mortuis:in sola iudea fiebat mentio p̄dicationis ⁊ miraculorum ipsius.postq̄ aūt principē vite insanientes occiderunt tūc, apostolis precepit dicens:Euntes docete omnes gentes.

GREGO.super ezechielem.Uel aliter:Ignis ī terram mittitur:cū p ardorē sancti spūs afflata:terrena mēs a carnalibus suis desideryꝫ crematur: succensa autem spirituali amore malum quod fecit plangit:⁊ sic terra ardet:quando accusante se conscientia cor peccatoris in dolore penitētie crematur. BEDA.Addit autem:Baptismo habeo baptizari.i.sanguinis propꝛy tinctione prius habeo perfundi:⁊ sic corda credētiū spūs igne iflāmari. AMBRO.Tā ta autem est domini dignatio:vt infundende nobis deotionis ⁊ consummande perfectionis in nobis: ⁊ maturāde pro nobis passionis studium sibi inesse testetur.vnde sequitur:Et quomodo coartor vsq̄ dum perficiatur. Quidam codices habent:Et coāgor.i.contristor. Cum enim in se nihil habuit quod doleret:nostris tamē angebaꝫ erumnis:⁊ tempore mortis mesticiam pretendebat:quam nō ex metu mortis sue sed ex mora nostre redemptionis assumpserat.Qui enim vsq̄ ad perfectionez angitur de perfectione securus est:qr euꝫ ꝺditio corporalis affectus:non formido

mortis offendit: nã qui corpus suscepit: oia debuit subire q̃ corporis sunt: vt esuriret: sitiret: angeret̃: ⁊ cõtristaretur. diuinitas aũt p hos affectus nescit cõmutari. Simul etiaz ostẽdit: qp in certamine passionis mozs corporis: absolutio aurietudinis: nõ coaceruatiua sit doloris. BEDA. Quõ aũt post baptisma sue passionis: post ignis spiritalis aduentũ terra sit arsura declarat subdẽs. Putatis qz pacez veni dare i terrã: nõ dico vob: sz separationẽ. CHRY. Quid dicis domine? Nõ veniſti pacẽ daturus: qui factus es nob pax: pacificãs p crucẽ celestia ⁊ terrestria: qui dixisti: Pacẽ meã do vobis. Sed manifestũ est qp vtilis quidẽ est pax: q̃q̃ aũt damnosa: ⁊ separans ab amore diuino: per quã. s. cõsentitur his qui a deo dissident: ⁊ ob hoc federa terrena docuit vitare fideles. vnde sequit̃: Erunt enim quinq̃ ex hoc in domo vna diuisi: tres in duos: ⁊ duo in tres diuidentur: pater in filiũ. AMBRO. Cũ sex psonaz videaz fata subiectio patris ⁊ filij: matris: ⁊ filie: socr⁹ ⁊ nurus: gnq̃ tñ sũt: qz eadẽ mater que socrus accipi põt: que enim est mater filij: socrus eius vxoris est. CHRY. Per hoc aũt futuz euentũ ptulit. Contingebat enim in eadẽ domo alique esse fidelẽ: cuius pater vellet eũ ad infidelitatẽ ptrahere: sz intãtũ pualuit virt⁹ doctrine christi: ut filij patres dimitterent: matresq̃ filie: ⁊ liberos parentes. Libuit enĩ fideles christi non solũ contemnere ppria: sz ⁊ cũcta simul pati dũmodo cultu fidei nõ careant. Si autẽ purus homo esset: vnde suppeteret ei hoc posse meditari: qp a patribus plus amaret q̃s filij: ⁊ a filijs plusq̃ patres: ⁊ a viris plusq̃ uxores: ⁊ hoc non in vna domo aut centũ sed vbiq̃ terrarũ. ⁊ nõ solũ hoc p̃dixit: sed etiam opere cõsumauit. AMBRO. Mystica aũt interp̃tatiõe dom⁹ vna: domo vnus est. duos aũt legim⁹ frequenter: aiam ⁊ corpus. qp si duob⁹ aduenerit: efficit vtraq̃ vnũ. aliud est qõ seruit: aliud cui seruit. Tres aũt anime affectiones sunt: vna rõnabilis: alia cõcupiscibilis: tertia impetibilis. Duo ergo in tres: ⁊ tres i duo diuidunt̃. Etenim p aduentũ christi homo qui erat irrõnabilis: rõnabilis factꝰ est. Eram⁹ carnales terreni. misit deus spm̃ suũ in corda nostra: facti sumus filij spũales. Possumus etiaz dicere qp in hac domo sunt alij quinq̃. i. odor: tactus: gustus: visus: ⁊ auditus. Si ergo spm̃ ea que audimus aut legimus sensu visus atq̃ auditus excludamus superfluas voluptates corporis: que gustu tactuque ⁊ odore percipiuntur: duo in tres diuidimus: eo qp mentis habitus vitiorum non capiatur illecebris: Aut si quinque sensus acceperimus corporales: vitia iam corporis ⁊ peccata se separant. Possunt etiã caro videri atq̃ aĩa ab odore tactu gustuq̃ luxurie separata: fortior enim rõnis sexus velut viriles fertur affectus: hec molliorẽ studet tenere rõnẽ. Ex his itaq̃ diuersaz cupiditatũ mot⁹ inoleuit. sz vbi in se anima redit degeneres abiurat heredes. Caro qppe cupiditatib⁹ suis quas sibi ipsa generauit: tanq̃ sentibus mũdi doluit esse cõfixã. Sz velut corporis quedã atq̃ aĩe murus voluptas motui praue cupiditatis inubit. Ergo quã diu manſit in vna domo ꝓspirantibus vitijs indiuidua cõsensio nulla videbaz esse diuisio. vbi vero christus ignem quo delicta corporis exureret: vel gladiuz quo secreta penetrantur misit in terras: tunc caro atq̃ anima regeneratõis innouata mysterijs: copulam posteritatis eliminat: ut diuidantur parentes in filios: dum intemperãs motus intemperantiã abdicat: ⁊ aĩa declinat in consortiũ culpe. Filij quoq̃ in parentes diuidunt̃: dum renouati homines vitia vetusta declinant: voluptasq̃ adolescentior serioſe dom⁹ refugit disciplinã. BEDA. Uel aliter. Per tres significãt fidem trinitatis habent: p duo infideles qui a fidei vnitate dissentiũt. Pater autez diabolus est: cui⁹ filij imitando eram⁹: sed postq̃ venit ignis ille celestis: nos ab inuicẽ segauit: ⁊ oñdit altez patrẽ q est in celis. Mater synagoga filia est eccl'ie ꝓmitiua: q̃ ⁊ eã de qua gen⁹ ducit synagogaz fidei persecutricẽ sustinuit: ⁊ ipsa eidẽ synagoge fidei veritate ꝓtradixit. Socrus synagoga: nurus ecclesia de gentib⁹ quia sponsus ecclesie christus fili⁹ est synagoge ſm carnẽ. Synagoga ergo in nuz ⁊ in filiã est diuisa: q̃ credentes de vtroq̃ pplo psequũt: sz ⁊ ille in socrũ ⁊ in matrem sũt diuise: qz volunt carnalẽ circumcisionem suscipere.

¶ Dicebat aũt ad turbas: Cum videritis nubẽ orientem ab occasu statim dicitis nymbus venit ⁊ ita fit. ⁊ cũ austrũ flantem: dicitis quia estus erit: ⁊ ita fit. Hypocrite faciẽ celi ⁊ terre nostis probare. hoc autem tempus quomodo nõ probatis? Quid autem ⁊ a vobisipsis nõ iudicatis quod iustum est?

THEOPHI. Cum de p̃dicatione disceptasset: ⁊ eam nominasset gladiũ: poterant audientes turbari nesciẽtes qd diceret. ⁊ ideo dñs subdit: qᵐ sicut aereas dispositiões p q̃dam signa cognoscũt sic deberent eius aduentum cognoscere. ⁊ hoc est quod dicit. Cum videritis nubem orientez ab occasu: statim dicitis: Nymbus venit: ⁊ ita fit: ⁊ cum austrũ flantez dicitis: qz estus erit: ⁊ ita fit q̃si. d. Uerba mea ⁊ opa mea me indicãt ꝺriũ vobis. potestis igit̃ ꝺiectare qz nõ veni pacẽ dare sz ibrez ⁊ turbinẽ. Ego. n. suz nubes ⁊ venio ab occasu. i. ab humana nã p̃idẽ multa induta pctõz caligine. Ueni ẽt ponere ignẽ. i. estuz incitare. Sum. n. auster vẽtus calidus ⁊ oppositꝰ boreali frigiditati. BEDA. Uel g ex elementoz ĩmutatione statũ auraz qz volueruũt facilime p̃enoscere potuerunt: possent ẽt si vellent tempus aduentus domini ex dictis intelligere p̃phetarum.

CYRIL. Prophete. n. multipharie p̃nunciauerũt christi mysterium. Dicebat ergo si p̃udentes essent ad futura prospectum intendere: nec ignorare futuras tempestates post vitã p̃item valerent. erit. n. ventus ⁊ pluuia: ⁊ suppliciũ futuz per ignem: ⁊ hoc significat cum dr: Nymbus venit. decebat ẽt salutis tps non ignorare. s. aduentum saluatoris: per quem pfecta pietas intrauit mundum. Et hoc significatur cum dicitur: Dicitis qz estus erit. vñ in eorum reph̃ẽsionẽ subditur: Hypocrite: faciẽ celi ⁊ terre nostis p bare: hoc ãt tps quõ non probatis? BASI. Est ãt notandũ qp necessarie sunt humane vite siderũ coniecture dummõ quis vltra mensuram non perquirat eoz indicia. Est eniz nonnulla de pluuijs futuris percipere. plura quoq̃ de estibus ⁊ ipetu vẽtoz vl' pticularib⁹ vel vlib⁹ vel violẽtis vl' leuib⁹. Quãta vo cõmoditas ex eoz cõiectura vite p̃steꝝ gs nescit? Interest enĩ naute p̃nosticari p̃cellaz picula: viatori mutationẽ aeris: colono fructuũ copiã. BEDA. Sed ne alig de turba se p̃phetice lectiõis ignaros tẽpoz cursus nos p̃bare nõ posse causarẽtur: vigilãter adiũgit. Quid aũt ⁊ a vobis ipsis nõ iudicatis qõ iustũ ẽ? Ostẽdẽs eos ⁊ si lra nesciant: nãli tñ ingenio posse dinoscere eũ qui opa fecit g nullus alius fecisset: supra hominẽ ⁊ deum esse. Unde post hui⁹ seculi iniusticias: iustum creatoris iudiciũ eẽ venturũ. ORIGE. Nisi aũt esset nobis natura insitum id quod iustum est iudicare: nunquã saluator hoc diceret.

¶ Cum autem vadis cũ aduersario tuo ad p̃incipem in via, da operam liberari ab illo ne forte trahat te ad iudicem: ⁊ iudex tradat te exactori. ⁊ exactor mittat: te i carcerẽ. Dico tibi nõ exies inde donec etiã nouissimũ minutũ reddas.

THEOPHI. Postq̃ oñdit dñs laudabilẽ discordiã: ex hinc docet laudabilẽ pacẽ cum dicit: Luz aũt va. cũ aduer. tuo ad p̃in. in via da ope. li. ab illo. q. d. cũ trahit te aduersarius ad iudicium: da operam. i. omnibus modis excogi-

tes vt absoluaris ab illo. Uel da operã.i. ꝛ si nihil habeas: mntuũ accipe:ut absoluaris ab illo:ne te coꝛã iudice cõueniat.vñ sequit̃: Ne forte trahat te apud iudicẽ:ꝛ iudex tradet exactoꝛi:ꝛ exactoꝛ mittat te in carcerẽ. CYRIL. In quo angustias patieris donec etiã nouissimũ assem exigẽt. Et hoc est qõ subdit:Dico tibi:nõ exibis ide donec ẽt nouissimũ minutũ reddas. CHRY. Uidet̃ mihi de pñtib⁹ iudicib⁹ dicere:ꝛ de itinere ad pñs iudiciũ ꝛ de carcere huj⁹ mũdi.p hec enĩ q̃ apparẽt ꝛ in ꝓmptu sunt irrõnabiles homines se coꝛrigere ꝓsueuerũt .frequẽter enĩ nõ solũ ex futuris bonis vl malis cõmonet:sꝫ etiã ex pñtib⁹ ꝓpter grossiores auditoꝛes. AMBRO. Uel aduersari⁹ noster diabolus est q̃ serit illecebras delictoꝝ: ut habeat ĩ supplicio pticipes:quos habuit in erroꝛe ꝓsoꝛtes. Aduersarius etiaꝫ nobis est oĩs vitioꝝ vsus. Deniq; aduersaria est nobis mala ꝓscia:q̃ nos ꝛ hic afficit:ꝛ in futuꝝ accusabit ꝛ ꝓdet. Dem⁹ igit̃ operã ut dũ in hoc sum⁹ vite curriculo ꝓstituiti:tanq̃ a malo aduersario:ita ab ipꝛobo liberemur actu: ne dũ imus cũ aduersario ad magistratũ in via nostrũ ꝓdẽnet erroꝛẽ. Quis aũt est magistratus:nisi penes quẽ oĩs ptãs est: Hic aũt magꝛatus tradit reũ iudici:ei.s. cui viuoꝝ ꝛ mꝛtuoꝛũ tribuit ptãtẽ.s.iesu christo per quẽ occulta redarguunt̃:ꝛ ipꝛobi operis pena mandat̃. Ipse exactoꝛi tradit ꝛ ĩ carcerẽ mittit.dicit enĩ: Tollite ꝛ mittite illũ in tenebꝛas exterioꝛes:ꝛ exactoꝛes suos monstrat esse angelos:de qb⁹ dicit:exibunt angeli ꝛ separabũt malos de medio iustoꝛũ: ꝛ mittent eos in caminũ ignis. Sed subdit̃: Dico tibi:non exies donec etiã nouissimũ minutũ reddas. Si enĩ q pecuniã soluũt non pri⁹ euacuant fenoꝛis nomen q̃ toti⁹ soꝛtis vsq; ad minimũ quocũq; solutionis genere:quantitas vniuersa soluat̃.sic cõpensatione charitatis actuñq; reliquoꝝ vl satisfactione q̃cunq; peccati pena dissoluit̃. ORIGẽ. Uel aliter: Quattuoꝛ psonas hic ponit:aduersary:ꝑncipis: exactoꝛis:ꝛ iudicis.apud matthẽũ vero psona ꝑtermissa ẽ ꝑncipis:ꝛ ꝑ exactoꝛe minister incert⁹. Discrepant etiam q̃ ille quadrantẽ:iste minutũ posuit:vterq; aũt dixit nouissimũ. Cunctis aũt hominib⁹ duos angelos adesse legimus. malũ q aduersa exhortat̃:bonũ q optima psuadet. Ille autem aduersari⁹ noster quotiẽscũq; peccam⁹ exultat:sciẽs qñ habet potestatẽ apud ꝑncipẽ seculi hui⁹: qui se miserat:exultandi ꝛ gloziandi. Cũ articulo aũt in greco eũ posuit:ut ex plurib⁹ vnũ mõstraret:quia vnusquisq; sub sue gẽtis ẽ ꝑncipe. Da ergo operã vt libereris ab aduersario tuo: siue a ꝑncipe ad quẽ te aduersarius trahit:habendo sapiẽtiã:iusticiã:foꝛtitudinẽ:ꝛ tẽperantiã. Si aũt dederis operã esto in eo q dicit: Ego sum via: aliogn trahet te aduersari⁹ ad iudicẽ. Dicit aũt: Trahet. vt oĩdat nolentes ad cõdẽnationẽ cõpelli. Judicẽ autem aliuꝫ nescio nisi dñm nr̃m iesum christum:qui tradit exactoꝛi. Singuli exactoꝛes ꝓpꝛios habemus:dominantur exactoꝛes si debuerimus aliquid. si omnibus vniuersa reddidero: nemo exactoꝛ est: ꝛ intrepida mente respondeo. Nihil tibi debeo. Quod si debitoꝛ fuero:mittet me exactoꝛ in carcerẽ:nec patietur exire nisi debitũ omniũ persoluero.nõ eniꝫ habet exactoꝛ potestatẽ:vt mihi saltem quadrantẽ cõcedat:q donauit debitoꝛi quiĝentos denarios:ꝛ alij quinquaginta dñs erat. iste qui exactoꝛ est:dominus non est: sed a domino ad exigenda debita ꝓpositus. Nouissimum aũt minutũ dicit gracile ꝛ tenue.peccata enim nostra aut pĝuia sunt aut tenuia. beatus igit̃ est qui non peccat. Secundo aũt si tenue peccatuꝫ habeat:inter ipsa quoq; tenuia diuersitas est:aliogn non diceret:donec nouissimũ redderet minutũ. Si enim paꝝ debet:nõ egredieť nisi soluat minimũ quadrantẽ. qui autem magno debito fuit obnoxius:infinita ei ad reddendum secula numerabuntur. BEDA. Uel aliter. Aduersarius noster in via:est sermo dei contrari⁹ nostris carnali b⁹ desiderys in pñsenti vita:a quo liberat̃ qui preceptis ei⁹ subdit̃.alioquin tradetur iudici:quia sermone domini cõtẽpto peccatoꝛ reus tenebitur in examine iudicis: quez iudex exactoꝛi tradet.i.maligno spiritui ad vltionẽ qui mittitur in carcerẽ.i.infernũ. vbi q; semper soluere penas patiendo:sꝫ nunq; ꝑsoluendo:veniã ꝓsequi non poterit:nũq; exinde exibit:sꝫ cũ terribilissimo serpente diabolo ꝑpetuas penas luet.

XIII. CA.

Berant aũt quidam ipso in tpe nũciantes illi de galileis:quoꝝ sanguinẽ pilat⁹ miscuit cũ sacrificijs eoꝝ. Et respõdẽs dixit illis: Putatis q; hi galilei p̃ omnibus galileis peccatoꝛes fuerint:q; talia passi sũt? Nõ dico vobis: sꝫ nisi penitentiã habueritis oẽs similiter peribitis:sicut illi decẽ ꝛ octo supꝛa quos ccidit turris ĩ syloe: ꝛ occidit eos. Putatis q; ꝛ ipsi debitoꝛes fuerint:ꝑter oẽs homines habitantes in hierusalẽ? Non dico vobis sed si non penitentiam egeritis:omnes similiter peribitis.

GLO. Q; de penis peccantiũ fecerat mẽtionẽ:opportune nunciat̃ quoꝛundã peccantiũ pena:ex cuius exẽplo etiã alys peccatoꝛib⁹ penã cõminat̃.vñ dicit: Aderant qdã ipso in tpe nunciantes illi de galileis:quoꝝ sanguinẽ miscuit pilat⁹ cũ sacrificys eoꝝ. CYRIL. Erãt.n.scẽqes dogmatũ iudee galilei:cui⁹ mentionẽ lucas in actib⁹ aploꝝ fecit.q; dicebat:nõ opꝫ quẽq; vocari dñꝫ.vñ q̃ plures eoꝝ;q; cesarem non fatebant̃ dñm:a pilato puniti sunt. Dicebant et non oꝑtere alias a statutis victimis ĩ lege moysi offerre deo. vnde ꝓhibebant statutas a populo victimas ꝓsalute imperatoꝛis:ꝛ populi romani offerre. pilatus ergo iudeos in galileos iussit inter ipsas victimas q̃s ritu legis se offerre putabant occidi:ita q; sanguis offerentium obla tis victimis misceretur. Credente aũt vulgo iustissime ꝑdictos talia passos esse quasi scandala seminantes in populo incitantes principes in odium subditoꝝ: narrauerunt hoc saluatoꝛi:volentes ꝓcipere quid ei super hoc videret. Ipe autem peccatoꝛes hos esse ponit: non tamen hic asserit talia passos esse:tanq; peioꝛes non patientibus. vnde sequitur. Et respõdens dixit illis: putatis q; hi galilei pre omnibus galileis peccatoꝛes fuerunt:q; talia passi sunt:non dico vobis. CHRY. Punit enim deus quosdam peccatoꝝ ambitus eoꝝ negtiã:ꝛ penã illi statuẽs leuioꝛẽ:ꝛ plene semouens eos ab alys ꝛ viuẽtes in malicia coꝛrigẽs q; hoꝝ dãnationẽ. Rursus alios hic nõ punit vt si sibi cauerit penitentes:pñtẽ penã effugiẽt ꝛ futurũ supplicium. Si vo ꝑseuerauerint:maiꝝ patianť toꝛmẽtũ. TYTVS. Manifestat ꝛ hic q; q̃cũq; ex iudicys accidũt in reoꝝ supplicium:nõ solũ iudicantiũ ptãte:sꝫ ẽtnutu dei ꝓtingũt. vñ siue iusta conscia puniat iudex siue aliud itendẽs cõdẽnet:cõmẽdãdũ est nego ciũ diuine cẽsure. CYRIL. Remouens ergo populares ab itestinis ĩsidys occasiõe religiõis cõcitatis subiũgit. Si nisi penitẽtiã habueritis:ꝛ nisi cessaueritis cõspirare cõtra ꝓncipes:q; nutu diuino nõ agitis. Omnes simul vel similiter peribitis:ꝛ vester sanguis vestris victimis coniungẽt.

CHRY. Jn hoc autem ostendit q; illos permisit talia pati:vt viuentes alienis periculis territi fierent regni heredes. Quid igitur dices vt melioꝛ ego fiam:ille punitur, non ideo:sed punitur quidem ꝓpter ꝓpꝛia crimina. Sit vero ex hoc videntibus salutis materia. BEDA. Sed quia pñam non habuerunt.xl.dñice passionis anno:venientes Romani:quos designabat pilatus ad eoꝝ gentes

ptinēs:ꝛ incipiētes a galilea.vñ dñica p̄dicatio ceperat:ra/
dicit⁹ impiā gētē deleuerūt:ꝛ nō solū atria tēpli quo sacri/
ficia deferri ꝓsueuerāt:sꝫ interioꝛa dom⁹ humano sangui/
ne fedarūt.CHRY. Iterū aūt aly decē ꝛ octo obꝛuti fue
rāt a q̄dā turre:de gb⁹ eadē subdit dicēs. Siē illi. xviy. fu/
per quos cecidit turris in Siloe ꝛ occidit eos: putatis qꝛ ꝛ
ipsi debitoꝛes fuerūt p̄ter oēs hoīes habitātes ī hierusalē:
nō dico vobis. Non.n.hic oēs punit dās alys īducias peni
tēdi.nec tñ cūctos future punitioni reseruat:ne plures pui
dentiaꝫ abnegarēt. TYTVS. Una aūt turris cōparaꝫ
toti ciuitati vt ps totū pterreat.vñ subdit: Sꝫ si nō pniaꝫ
egeritis:oēs silr peribitis. q.d. Tota ciuitas paulopost oc/
cupabit si pseuerauerit id igene i ifidelitate. AMBRO.
Mystice aūt ī illis quoꝝ sanguinē pilat⁹ miscuit cū sacri/
ficys eoꝝ figura q̄dā videt:eos tangēs:g coactu diabolico
nō pure offerūt sacrificiū:quoꝝ oratio est in peccatū: sicut
de iuda scriptū est q ꝓditionē sanguis dñici iter sacrificia
posit⁹ cogitabat. BEDA. Pilat⁹.n.g iterpretaꝫ os mal/
leatoꝛis diabolū significat:semp cedere;patū.sanguis pec/
catū:sacrificia bonas actiones exprimūt:pilat⁹ g̃ sanguinē
galileoꝝ cū sacrificys eoꝝ miscet:qñ diabolus elemosynā
ꝛ cetera bona fideliū vl carnis delectatiōe vl humane lau
dis ambitione vel q̄libet alia peste cōmaculat.illi etiā bie
rosolymite q ruina turris oppꝛessi significāt iudeos q peni
tere noluerūt cū menib⁹ suis eē pituros:ne frustra.x.ꝛ.viii.
q numer⁹ apō grecos ex i.ꝛ H ē eisdē lris gb⁹ nomē iesu i/
cipit exprimit. Significat aūt iudeos hinc maxīe pituros
q nomē saluatoꝛis recipere noluerūt:illa turris significat
illā q ē turris foꝛtitudinis q̄ merito est ī siloe que iterptaꝫ
missus:significat enī eū q missus a patre venit in mūdū:q
omnes super quos cecidit conteret.

¶ Bicebat aūt ꝛ hāc similitudinē. Arboꝛē fici ha
bebat qdā plātatā in vinea sua: ꝛ venit querēs
fructū in illa: ꝛ nō inuenit. Dixit aūt ad cultoꝛē vi
nee. Ecce āni tres sūt exquo venio querens fru
ctū ī ficulnea hac: ꝛ nō inuenio: Succide ergo il
lā. Ut qd ēt terrā occupat? At ille rīdens dixit
illi. Dñe dimitte illā ꝛ hoc anno vsqꝫ dū fodiā
circa illā ꝛ mittā stercoꝛa. Et si qdē fecerit fru
ctū: sinaūt in futurū succides eam.

TYTVS. Jactabant se iudei ex eo q̄. x. ꝛ. vii. pierāt. īpi
ꝺo oēs remāserūt illesi. vñ ꝓponit eis fici pabolā. Dicit.n.
Dicebat aūt hāc similitudinē: arboꝛē fici hēbat qdā plātatā
ī vinea sua. AMBRO. Uinea dñi sabaoth erat: quā de/
dit ī rapinā gētiū. Apta aūt synagoge arboꝛis isti⁹ cōpara/
tio est:qꝛ sic ista arboꝛ redūdat folys fluētib⁹: spez possef/
soꝛib⁹ suis cassa sperat oꝝ ꝓuētuū expectatiōe destituit:ita
etiā ī synagoga dū doctoꝛes ei⁹ operib⁹ ifecūdi: vbis tñ ve
lut folys redundantib⁹ gloriāt:inanis vmbra legis exube
rat. Nec etiaꝫ sola arboꝛ ab initio germinat poma ꝓ flori/
b⁹ ꝛ poma decidūt. vt poma succedāt: manēt tñ aliq̄ poꝛū
pata nec decidūt. Etenī p̄mū synagoge ppls velut unutilis
decidit fruct⁹: vt de piguedine religiōis antiq̄ nou⁹ eccl'ie
ppls emergeret:p̄mi tñ ex israel grossi matureſcētis exem
plo pulcherrimoꝝ gr̃a fructuū ceteris p̄stiterūt:gb⁹ dr̄. Se
debitis sup. xy. thꝛonos. Nōnulli tñ ficū istā nō synagoge
sꝫ malitie ꝛ iꝓbitatis figurā putāt: Di tñ ī nullo distant:
nisi q ꝓ specie gen⁹ eligūt. BEDA. Ipse aūt dñs synagogā
ꝓ moysen īstituit. ī carne nat⁹ apparuit: ꝛ crebrī⁹ ī synago/
ga docēs fructū fidei q̄siuit:sꝫ ī pharisеoꝝ mēte nō inuenit.
vñ segt: Et venit fructū querēs ī illa: ꝛ non inuenit. AM/
BRO. Querebat aūt dñs:non qꝛ fructuꝫ ficulnee deesse
nesciret:sꝫ vt oñderet ī figura: qꝛ fructū synagoga iam ha/
bere debeberet. Deniq̄ ex sequentibus docet non se añ tps
venisse:g ꝓ trienniū venit. Sic.n.habes. Dixit aūt ad culto/
rē vinee. Ecce āni tres sūt exquo venio querēs fructū ī fi/
culnea hac: ꝛ nō inuenio. Uenit ad abraā: venit ad moysen:
venit ad mariā: hoc ē venit in signaculo: venit ī lege: venit
ī coꝛpoꝛe. aduētū ei⁹ ex beneficys recognoscim⁹. Alibi pu/
rificatio: alibi sanctificatio: alibi iustificatio est. Circūcisio
purificauit: lex sanctificauit: gr̃a iustificauit g̃ ppls iudeoꝝ
neq̄ purificari potuit;qꝛ circūcisionē coꝛporis nō aī habu
it: neq̄ sanctificari: qꝛ vtutē legis ignoꝛās: carnalia magis
q̄ spiritualia sequebaꝫ. neq̄ iustificari: qꝛ delictoꝝ suoꝝꝫ
pniaꝫ nō gerēs: gr̃aꝫ nesciebat: Merito ergo null⁹ fruct⁹ ī
synagoga iuent⁹ est: ꝛ iō iubet excidi. Sequit.n. succi. g̃ il/
lā: vt qd ēt terrā occupat. Bon⁹ aūt cultoꝛ: ꝛ foꝛtassis ille ī
quo eccl'ie fundamtū ē: pſagiēs alteꝝ ad gētes: se āt ad eos
q ex circūcisiōe sūt eē mittēdū. religiose ne excidaꝫ iteruе/
nit: fret⁹ vocatiōe sua: ēt pplm iudeoꝝ p ecclesiā posse sal/
uari. vñ segt At ille rñdēs dixit illi. Dñe dimitte illā ꝛ hoc
āno. Lito duritiā supbiāq̄ iudeoꝝ cās eē sterilitatis agno/
uit. Itaq̄ venit excolere: g nouit vitia rep̄hēdere. vñ sub/
dit. Usq̄ dū fodiā circa illā. Pollicet dura coꝛdis eoꝝ apli
cis ligonib⁹ eē fodiēda: ne radicē sapie: terraꝝ aceruus ob/
ruat ꝛ abscondat. Subdit aūt ꝛ mittā stercoꝛa. i. humilita/
tis affectū p quem in euāgeliū xp̄i ēt iudeus foꝛe existima/
tur fructuosus. vñ subdit: Et sigdē fecerit fructū. bñ. s. erit.
Sinautē ī futuꝝ succides illā. BEDA. Qō qdꝫ p roma
nos factū est: a q̄bus gēs iudea succisa: ꝛ a terra ꝓmissionis
expulsa est. AVGV. de ver. do. Uel aliter: Totū arboꝛ
ficulnea gen⁹ humanū ē. primus.n. hō: q peccauit folys fi/
culnee pudenda velauit: hoc est membꝛa vnde nati sum⁹.

THEOPHI. Sꝫ ꝛ gsq̄ nr̄uꝫ fic⁹ est ī vinea dei: hoc ē ī
ecclesia vel ī hoc mūdo plātata. GREGO. ī ho. Tertio
āt dñs ad ficulneā venit: qꝛ nām generis būani añ legē sꝺ
lege: sub gr̃a: expectādo: admonēdo: visitādo reglsuit. Sꝫ
tñ in trib⁹ ānis fructū se nō inuenisse ꝙquerit: qꝛ quoꝝūdā
ꝓauoꝝ mentes nec inspirata lex nālis coꝛrigit: nec p̄cepta
erudiūt: nec incarnatiōis ei⁹ miracula ꝙuertūt. THEO
PHI. Tertio āt nā nr̄a fructū petita nō tribuit: semel qdē
cū in paꝺiso ꝓuaricati sumus p̄ceptū: scō cū in lege vitulū
ꝙflauerūt: tertio cū saluatoꝛē rēnuerūt: Sꝫ in triēniū intel
ligendū ē ꝓ trib⁹ etatibus: puerili: virili ꝛ senili. GRE
GO. in ho. Sꝫ cū magno timoꝛe audiēduꝫ ē qō dr̄: Succi.
ergo il. vt qd ēt terrā occupat. Unusq̄sq̄.n. iuxta modū su/
um inq̄tū locū vite p̄tis tenet: si fructū bone opatiōis nō
exhibet: velut ifructuosa arboꝛ terrā occupat: qꝛ ī eo loco ī
quo ipse ē: ꝛ alys opandi occasionem negat. BASI. Pro
pꝛiuꝫ.n. ē diuine ꝓpiciatiōis nō silēter penas infligere: sꝫ p̄
mittere minas reuocādo ad pniaꝫ: sicut niniuitis fecit ꝛ nē
cultoꝛi dicit. Succide eā; puocās qdē ipm ad curā eius: su/
scitās vo sterilē q̄aꝫ ad ꝓducendos obitos fruct⁹. GRE
GO. naçan. Jgit nec nos feriam⁹ subito: sꝫ ꝓualeam⁹ mi/
ſi coꝛdia: ne secem⁹ ficū potentē adhuc fructū facere: quam
foꝛsitā curabit piti custodis studiū. vñ ꝛ hic subdit: Et ille
rñdens dixit illi: dimitte illā hoc āno vsqꝫ dū fodiā circa il
lam. GREGO. in ho. Per cultoꝛē vinee ꝓpositoꝝ oꝛdo
exprimit: g p̄sūt eccl'ie dñice vinee curā gerūt. THEO
PHI. Uel paterfamilias de⁹ p̄ est: cultoꝛ vo xp̄s: g ficuꝫ
amputari vt sterilē nō pmittit: q̄si ad pr̄es diceret: Si p le
gē ꝛ ꝓphetas fructū pnie ñ dederūt: meis eos irrigabo pas
sionib⁹ ꝛ doctrinis: ꝛ foꝛsitan dabūt obedientie fructum.

AVGV. de ver. dñi. Uel colonus q intercedit est oīs sā
ctus q intra ecclesiā oꝛat ꝓ eis q sunt extra ecclesiā dicēs:
Dñe: dimitte illā hoc āno. i. tpe isto sub gr̃a vsqꝫ dū fodiaꝫ
circa illā: Circūfodere ē hūilitatez ꝛ patientiā docere. Eos
sa. n. ē hūilis terra: stercus āt in bono ītellige: soꝛdes sunt sꝫ
fructū dāt: soꝛdes cultoꝛis doloꝛ ē pctoꝛis. Qui āt agūt pe/
nitētiaꝫ: in soꝛdibus agāt ꝛ vaciter agāt. GREGO. ī ho.

Ul peccata carnis stercora vocāt: ex stercore igr ad fructū reuiuiscit arbor: qz deꝛsideratiõe peccati ad bona se opa resuscitat aīus. Sz sūt plerīqz q īcrepatiões audiūt: z tñ ad penitētiā redire ꝓtēnūt. pp qō subdit: Et sigdē fecerit fructū.

AVGV. de. ver. do. Bñ. s. erit: Sinaūt ī futuꝛ succides eā. qñ. s. ī iudicio venies iudicare viuos z mortuos: iterim mō pcit. GRE. ī ho. Qui āt nūc ñ vult ad fecūditatē pīgue scere: p īcrepatonē illic cadit: vñ iā resurgeꝛ p pñiaz ñ valz.

¶ Erat aūt docēs in synagoga eorū sabbatis. Et ecce mulier q̄ habebat spiritum infirmitatis annis decē z octo: z erat inclinata: nec oīo poterat sursū respicere: Quā cū videret ihesus vocauit eā ad se: z ait illi: Mulier: dimissa es ab infirmitate tua: Et imposuit illi manus: z ꝓfestiz erecta est: z glorificabat deū. Rñdēs āt archysinagogus ī dignās qz sabbatis curasset ihesus: dicebat turbe. Sex dies sūt in qb⁹ oꝛ operari. In his ergo venite z curamini: z nō in die sabbati. Rñdit aūt ad illū dñs z dixit. Hypocrite vnusquisqz vestꝝ sabbato nō soluit bouē suū aut asinū a ꝑsepio z ducit adaquare: Hāc aūt filiaz abrae quā alligauit sathanas: ecce decē z octo ānis: nō opoꝛtuit solui a vīculo isto die sabbati: Et cum hec diceret erubescebāt oēs aduersarij ei⁹: z ois pplꝰ gaudebat in vniuersis que glorioſe fiebant ab eo.

AMBRO. Lito qō ō synagoga dixerat īdicauit: ad ipsā. vticqz arboꝛē venisse se mōstrat: q ī eadem ꝑdicabat. vñ dr: Erat āt docēs ī synagoga eoꝛ sabbatis. CHRY. Docet qdē nō seoꝛsum: sz ī synagogis secure ī nullo dubitans: nec aligd ꝺtra legē moysi statuēs. sabbato āt qz tūc iudei legi vacabāt. CYRIL. Ad expugnationē aūt corꝛuptionis z mortis z īuidie diaboli ꝺtra nos: pdyt īcarnatōe vbi. z hoc apparet ex ipsis euentib⁹. Segr. n. Et ecce mulier q̄ bēbat spīm īfirmitatis ānis. x. z viy. Dicit aūt spīm īfirmitatis ga mulier hec patiebaꝰ atrocitate diaboli: derelicta a deo pp ꝓpꝛia crimia vl pp trāsgressionē ade: ob quā hūana coꝛpora īfirmitatē z mortē īcurrerūt. Dat aūt sup hoc de⁹ diabolo ptātē: vt boīes mole aduersitatis depssi: velit ad meliora trāsire. Sen⁹ āt īfirmitatis oñdit dicēs: Et erat īclinata: nec oīo poterat sursuz respicere. BASI. Brutoꝛ sigdez caput bumi deflexū ē: terrā cernit. Caput boīs erectū ē in celū oculi supna ꝺspiciunt: ꝺuenit. n. q̄rere supna. trāscēdere terrena ītuitu. CYRIL. Oñdēs āt dñs aduētū suū in hūc mūdū dissolutiuū esse hūanaꝝ passionū: mulierē sanauit. vñ segr: Quam cuz vidissz ihesus vocauit ad se z ait illi. Mulier dimissa es ab īfirmitate tua. Uox aptissima deo plena maiestate supna. Ꝟgat. n. moꝛbuz ipatoꝛio motu: q ēt man⁹ illi ꝺponit. Segr. n. Imposuit illi man⁹ z ꝓfestī erecta ē: z glorificabat deū. Jn q̄ oportet ꝓpēdere sacrā carnē īduisse vtutē diuinā. Erat. n. ipsius dei caro: nō aūt alicui⁹ alteri⁹: q̄si separatim exīte filio boīs a filio dei: sicut falso aligb⁹ visuz ē. Sz īgrate synagoge pūl: postq̄ vidit feminā humi repētē solo tactu erectā: z diuina referēte magnalia ardēs dñi gloria irretiī īuidia: arguitqz miraculū q̄si videreī sollicitari p sabbato. vñ sequit: Rñdēs aūt archysinagogus īdignans qz sabbato curasset boīez iesus dicebat turbe: Sex dies sūt in qb⁹ oꝛ operari: in his venite z curamini z nō ī die sabbati. Noꝛtat ceteris dieb⁹ dispsos z ꝓpꝛijs vacātes opib⁹ nō sabbato videre z mirari pdigia dñi ne forte cedāt. Sz dic: lex ꝓhibuit ab opꝛe manuali die sabbati abstinere: nunquid ab eo q vbo z ore fit: Lesses ergo comedere z potare ac loqui z psallere in sabbato. Et si nec legē legis: cur tibi sabbatū: Letez si manuale opus lex ꝓhibuit: quō manuale op⁹ ē feminā verbo erigere: AMBRO. Deniqz z de⁹ ab opib⁹ mūdi geuit: nō ab opib⁹ qb⁹ sempiterna z iugis opatio est: sic filī⁹ ait: Pr me⁹ vsqz mō operaī: z ego operoꝛ. vt ad similitudinez dei secularia nr̄a opa nō religiosa cessarēt. vñ dns specialiter ei rñdit. Segr enī: Rñdit āt ad illū dñs z dixit: Hypocrita vnusqsqz vr̄z in sabbato nō soluit bouē suū aut asinum a ꝑsepio: z ducit adaquare: BEDA. Hiopocrita ē q ī theatro assimilat alie nā ꝑsonā: sic z in vita pñti qdā alia gerūt ī coꝛde: z alia superficialiter oñdūt boīb⁹. CHRY. Bñ igit dic hipocritaz ꝓncipē synagoge: qz faciē bēbat legis cultoꝛis. Mēs vo erat vsuti z iuidi. nō. n. turbat pp sabbatuz qz violat: sz pp xp̄z qz glorificat. Tu tñ attēde q vbi qdē opus fieri iussit cū palytico iussit grabatū tollere: transtulit fmonem ad mai⁹: ꝺuīcēs eos p dignitatē pr̄is cū dic: Pr meus vsqz mō opaī z ego operoꝛ. hic āt vbi totū faciēs verbo: nihil aliud adyē ex his q̄ ipi faciebāt: calūniā soluit. CYRIL. Arguitur āt archisynagog⁹ vt hypocrita: dū bruta qdē adaquat ī sabbato. mulierē vo nō magis geñre ēt fide filiā abrae nō dignā putat solui ab egritudinis vinculo. vñ suddit: Hanc aūt filiam abrae quam alligauit sathanas: ecce. x. z. viy. annis nō opoꝛtuit solui a vinculo isto die sabbati: Mallebat sigdez mulierē tanq̄ q̄drupedia cernere terram q̄ hoīs staturā recipe: dummō xp̄s nō magnificaret. Non āt erat eis qd rñderēt: sz ipi sibyp̄sis erāt irrefragabilis repbēsio. vñ seqtur: Et cū hec diceret erubescebāt oēs aduersarij ei⁹: sz pplꝰ quasi cōmoda ex miraculis ꝺñs letabaī de signis. vñ sequit: Et ois pplꝰ gaudebat in vniuersis q̄ glorioſe fiebant ab eo. Nā claritas opez oēm qōnem soluebat apud eos q non q̄rebant mētib⁹ puersis. GREGO. ī ho. Mystice āt hoc significat ficulnea īfructuosa: qō mulier inclinata. būana. n. nā ad pctiñ ex volūtate coꝛrues: qz fructū obdientie ferre noluit: statū rectitudinis amisit. z hoc significat ficulnea reseruata: qō mulier erecta. AMBRO. Uel ficus synagogā figurat. Deniqz in muliere infirma q̄si ecclesie figura succedit: q̄ cū mensuraz legis z resurrectionis īpleuerit: in illa gete ꝓpetua in sublime erecta fastigiū: ecclinationē nr̄e infirmitatis sentire nō potuit. nec aliter curari potuisset hec mulier: nisi qz legē implenit z gr̄am: naz in decē verbis legis pfectio est: in octauo nūero resurrectiōis plenitudo. GREGO. in home. Uel aliter. Sexto die hō factus ē: atqz eodē sexto die opa cuncta dñi pfecta sūt. Senarius āt nūerus in trigonū ducī⁹. x. z viy. facit. qz ergo hō q sexto die factus ē: pfecta opa hr̄e noluit: sz ante legē: sub lege: atqz in exoꝛdio īchoantis gr̄e īfirmus extitit. x. z viy. annis mulier curua fuit. AVGV. de ver. dñi. Quod ergo significauit triēniuz ī arboꝛe: hoc. x. z viy. āni in illa mulliere: qz ter seni. x. z viy. faciūt. Curua āt erat: sursū aspicere non poterat: qz sursuz coꝛda sine cā audiebat. GREGO. in ho. Dis. n. pctoꝛ terrena cogitans: celestia non regrens: sursuz respicere nō valet: qz dū desideria inferioꝛa seqtur: a mentis sue rectitudine curuaī: z hoc sp videt z sine intermissione cogitat. Uocauit eaz dñs: z erexit: qz illūinauit z audiuit. Uocat. n. qñqz: sz non erigit: qz plerūqz videmus q agenda sunt: sz opa nō implemus. vsitata. n. culpa obligat mentē: vt nequaqz surgere possit ad rectitudinē. Conatur z labī qz vbi diu spōte pstitit: ibi cū noluerit cadit. AMBRO. Opus āt sabbati signū futuri est: q̄ vnusquisqz peꝛfunctus lege z gratia: p misericoꝛdiā dei coꝛpoꝛee fragilitatis molestys exuetur. Cur āt aliud animal īdicauit: nisi vt ostenderet futurum: vt iudaicus z gentilis populus: sitim coꝛporis: estusqz mundi huius dominici fontis vbertate deponat: z sic per vocationem duoꝛum populoꝛum ecclesiam saluam futuram. BEDA. Filia autem abrae est anima quecunqz fidelis: vel ecclesia de vtroqz populo ad

fidei vnitatē collecta. Idem ergo mystice est bouē vel asi/
nū solutum a presepio potum duci:qđ est filiam abrae a vi
culo nostre inclinationis erigi.

¶Dicebat ergo:cui simile est regnū dei: ⁊ cui si
mile estimabo illđ? Simile ē grano synapis:qđ
acceptū hō misit i hortū suū ⁊ creuit: ⁊ factū ē i
arborē magnā ⁊ volucres celi requeuerūt i ramis
ei⁹. Et iterꝝ dixit:cui simile estimabo regnū dei?
Simile ē fermēto qđ acceptū mulier abscondit
i farine sata tria:donec fermētaret totum.

GLO. Erubescētib⁹ aduersarys ⁊ populo gaudente de
bis q̄ gloriose fiebāt a xp̄o: pfectū euāgely ꝓsequenter sub
gbusdā similitudinib⁹ manifestat. vñ dicit. Dicebat ergo:
Cui simile est regnū dei:⁊ cui simile estimabo illud? simile
ē grano synapis. AMBRO. Alio loco granū synapis le/
git vbi ꝓfert:q̄ si regnū celoꝝ sic granū synapis ē:⁊ fides si
cut granū synapis:fides ē vtiqꝫ regnū celoꝝ:qđ ītra nos ē.
Granū qdē synapis:res ē vilis ⁊ simplex:si teri ceperit. viz
suā fundit. Et fides simplex p̄mo vr̄:sz si atterat aduersis:
graz sue virtutis effūdit. Grana synapis martyres sūt. ba/
bebāt odorē fidei:sz latebāt. Uenit psecutio: ꝓtriti sūt gla/
dio:⁊ toti⁹ mūdi terminos grana sui sparser martyry. Ipe
tiā dns granū ē synapis. Teri voluit: vt dicerem⁹ christi
bon⁹ odor sum⁹:seminari voluit velut granuz synapis:qđ
acceptū hō misit i hortū suū. In horto enī xp̄s capt⁹ ⁊ sepul
t⁹ ē. vbi etiā resurrexit ⁊ fact⁹ est arbor. vñ sequit:Et factū
est arbor:cū eleuat i celū. Est etiā arbor mūdū obumbrās. vñ
sequit:Et requieuerūt volu.celi in ramis eius. ¶Ptātes ce
loꝝ ⁊ quicūqꝫ spiritalibus factis euolare meruerunt. Ra/
mus est petrus. Ram⁹ est paulus:in quoꝝ synus ⁊ quosdā
disputationū recessus:qui eramus longe assumptis virtu/
tū remigys aduolamus. q̄ semina i horto tuo xp̄m:hortus
vtiqꝫ loc⁹ est plen⁹ florū i quo grā tui opis effloreat:⁊ mul/
tiplex odor varie virtutis exalet. Ibi ergo xp̄s: vbi fruct⁹
est seminis. CYRIL. Uel aliter. Regnū dei ē euāgeliū
q̄đ acquirimus posse regnare cū xp̄o. Sicut igit synapis
semen superat quidē quātitate a seminibus olea aliorum.
Crescit aūt adeo vt pluriū fiat vmbraculū auiū:sic ⁊ salua/
tōis doctrina penes paucos erat i principio. sed postea re/
cepit augmentum. BEDA. Domo autem christus est:
hortus est ecclesia:eius disciplinis colenda. qui bene dicit
granum accepisse:qz dona q̄ nobis cū patre tribuit ex diui/
nitate:nobiscum accipit ex hūanitate. Creuit aūt euāgely
ꝓdicatio cunctū disseminata per orbem. Crescit ⁊ in mēte
cuiusqꝫ credentis:qz nemo repente fit pfectus. Crescendo
autem non herbarū que velociter arescunt: sz arborum i/
star exurgit. Rami huius arboris dogmatū sunt diuersita
tes:in quibus anime caste virtutū pēnis ad supna tenden/
tes nidificāt ⁊ requiescūt. THEOHPI. Uel hō qlibet
granū synapis. i. euāgelicū ꝓmonē accipiens. ⁊ in horto ani
me sue serens arborē magnā facit:vt ⁊ ramos producat: ⁊
celi volatilia. i. qui terrenis supeminent:in ramis predica/
tionis. i. in expansis considerationib⁹ requiescūt. ¶Paulus
.n. quasi granum modicum accepit Ananie rudimētū:sed
plantans illud in viridario suo:pduxit multas ⁊ bonas do
ctrinas:i qb⁹ habitant q̄ sunt intellectu excelsi: puta Dio/
nysius Hierotheus ⁊ alij ꝑplures. Deinde simile dicit fer
mēto regnū dei. Segt̄. n. Et iterū dixit:Cui simile estima/
bo illud:simile ē fermēto. AMBRO. ¶Plerīqꝫ fermentū
christū putant:qz fermentū ex farina vtute nō specie gene
ri suo pstat:sic ⁊ xp̄s ex patribus equalis corpore sed digni
tate incompabilis preeminebat. Igitur sancta ecclesia ty/
pum mulieris figurat. de qua subditur:Qđ acceptum mu/
lier abscondit in farine sata tria donec fermentaret totū
BEDA. Satum est genus mensure iuxta morē prouin
cie palestine:vnū ⁊ dimidiū modiū capiens. AMBRO.
Farina huius mulieris nos sumus:que dominū Jesum in
interioribus nostre mentis abscondit:donec nostra secre/
ta penetralia calor sapiētie celestis obducat. Et qz in trib⁹
mensuris absconditum dicit esse fermentū:congrue visum
est vt dei filiū crederemus absconditū in lege:ac opertum
in prophetis:euangelicis predicationib⁹ adimpletum: me
tamen sequi iuuat qđ ipse dns docuit:fermentū esse spiri/
talem doctrinam ecclesie. Ecclesia autez renatus hoiem i
corpore ⁊ anima ⁊ spiritu fermento spiritali sanctificat. cū
tria hec pari quadam cupiditatum lance consentiunt:⁊ eq̄
lis aspirat concordia voluptatum: Itaqꝫ si in hac vita tres
mensure in eodem manserint:donec fermententur ⁊ fiant
vnū:erit in futurum diligentibus christum incorrupta cō/
munio. THEOPHI. Uel pro femina itelligas animā:
tria vero sata trinam partem eius:rationabilez:irascibilez
⁊ concupiscibilem. Si igitur aliquis in hac trina parte cō/
diderit verbum dei:faciet hoc totum spiritale:vt nec ratio
nale peccet in documentis:nec ira aut concupiscētia enor/
miter ferantur:sed conformentur verbo dei. AVGV.
de ver.do. Uel tria sata farine:genus humanū est: qđ ō tri
bus noe filys ē reparatū. Mulier q̄ abscōdit fermētuz:dei
sapiētia ē. EVSE. Uel aliter: Fermentū dns noīat spiri/
tumsanctū:q̄si vtutē ꝓcedentē ex semīe. i. verbo dei. Tria
āt sata farine:significāt notitiā p̄ris ⁊ fily ⁊ spūssancti: quā
mulier. i. diuina sapia ⁊ spūssanctus largit. BEDA. Uel
fermētuz dilectionē dicit:q̄ feruere facit ⁊ excitat mentez.
Abscondit ergo mulier. i. ecclesia fermentū dilectionis in
sata tria:qz p̄cepit vt diligamus deū ex toto corde: ex tota
aīa ⁊ ex tota virtute. Et hoc donec fermentet totū. i. donec
charitas totam mentem i sui perfectione commutet quod
hic inchoatur:sed in futurum perficietur.

¶Et ibat p ciuitates ⁊ castella docēs ⁊ iter faci
ens i hierusalē. Ait āt illi qdā:Dn̄e si pauci sūt q̄
saluent? Ipe āt dixit ad illos:Cōtendite itrare p
angustā portā:qz multi dico vobis q̄rent itrare
⁊ nō poterūt. Cū āt itrauerit p̄familias ⁊ clau/
serit ostiū icipietis foris stare: ⁊ pulsare ad ostiū
dicētes. Dn̄e aperi nob:⁊ rñdēs dicet vob: Ne
scio vos vnđ sitis. Tūc icipietis dicere māduca
uim⁹ corā te ⁊ bibim⁹ ⁊ i plateis nostris docui
sti. Et dicet vobis: Nescio vos vñ sitis. Discedi
te a me oēs operarij iniqtatis. Ibi erit fletꝰ etstri
dor dētiū. Cū videritis: abraā isaac: et iacob:et
oēs pphetas i regno dī:vos āt expelli foras. Et
venient ab oriēte et occidēte et aqlone et austro et
accūbēt i regno dei: Et ecce sunt nouissimi:qui
erant primi:et sunt primi:qui erant nouissimi.

GLO. Premissis similitudinibus de multiplicatione
euāgelice doctrine:eius diffusioni vbiqꝫ predicando inten
dit. vnde dicit:Et ibat per ciuitates ⁊ castel.do.⁊ iter faci/
ens in hieru. THEOPHI. Non enim sola parua loca vi
sitabat: sicut faciunt qui simplices fallere volunt. neqꝫ so/
las ciuitates vt ostentatores faciunt:⁊ gloriam querētes:
sed sicut communis dominus ⁊ pater omnibus prouidēs
omnia circuibat. Non aūt visitabat municipia:vitans hie
rusalē:ac si timeret legisperitorum reprehensiones aut mo
rtem que poterat inde contingere. vñ subdit: Et iter faciēs
in hierusalem. Ubi plures erant egroti:ibi se medicus
magis ingerebat. Sequitur:Ait autem quidam illi: dn̄e si

pauci sunt q saluantur .GLO.Que qdē qstio ad hoc pti nere vr de quo supra agebat .nā in pmissa sil'itudīe dixerat q regenerūt volucres celi ī ramis eiº:p qō intelligi pōt mlt tos cē q salutis regez ꝺsequrent.Et qz ille vnº pro oibº qsie rat:dns nō singulariter ei rndet.vñ segtur:Ipse ātē dixit ad illos:Cōtendite ītra.p āgu.por. BASI.Sicut.n.ī via ter rena exit a recto multā latitudinē bz:sic q egredit a trami te ducēte ad regnū celoz in multa latitudine errozis repi tur.Rectū ātē iter ē angustū qlz ꝺclinatiōe piculosa exīte: siue dextrozsū siue sinistrozsuz:sicut ī pōte a quo vtrinq; di uertēs flūini imergit. CYRIL.Angusta ēt porta erum naz ꝛ patiētiaz sctoz significat.Sicut.n.pugnaz victoria attestat militis strenuitati:sic ꝑclaz efficiet valida ppen sio laboz ꝛ tētationū. CHRY.Quid est q̄ qō dns alibi dicit:Jugū meuz suaue ē:ꝛ onus meū leue:Nō qdē ꝺdicit ſz hoc dictuz ē pp tentationū nāz:illud vo pp affectū tran seūtiū.Est.n.molestū aliqd nature facile reputari qñ id af fectāter amplectimur.Si ēt via salutis āgusta erit ī introi tu:tū p eaz puenit ad latitudinē:eꝺrio vo lata deducit ad interitū. GREGO.xi.mo.Dicturus ātē anguste porte in troitū pmisit:ꝺtendite:qz nisi mētis ꝺtentio feruerit:vnda mūdi nō vincit:p quā aīa sp ad ima reuocat. CYRIL. Non videt ātē dns satisfacere q̄renti vtrū pauci sint q sal uent:duz declarat viā p quaz qsqz pōt fieri iustus.Sz dicē duz:q; mos erat saluatozis nō rndere interrogātibus ſz q; eis videbat quotiēs inutilia q̄rebāt:ſz respiciēdo qō vtile audiētibus foret:Quid ātē cōmodi ꝓueniret audiētibº:sci re an multi sint q saluent:an pauci? Necessariuz ātē magis erat scire modū quo aliqs puenit ad salutē.Dispensatiue q̄ ad qstionis vaniloquz nihil dicit:ſz trāffert suuz pmonē ad rē magis necessariā. AVGV.de v.do.Uel aliter.Cōfir mauit dns qō audiuit.s.q; pauci sunt q saluant .qz p angu stā portaz pauci intrāt.Alio aūt loco hoc idē ipse ait. Arta est via q̄ ducit ad vitā:ꝛ pauci sūt q ītrediunt p illā. vnde subdit.Qz mul.di.vo.q̄rūt ītrare. BEDA.Salutis amo re ꝓuocati.Et non poterunt:itineris asperitate deterriti.

BASI.Uacillat.n.aīa:qñquidē ꝺsiderat eterna eligēdo virtutē:qñ pñtia respicit:pferēdo illecebras.Ꝫ intuet ocia carnis:illic subiectionē ipsiº. Ꝫ ebrietatē:illic sobrietatem hic dissolutos risus:illic copiā lachrymaz.hic choreas:illic orationes hic fistulas:illic fletus.hic luxuriā:illic castimo niā. AVGV.de ver.do.Nō ātē ꝓtrarius sibi est dns q dī xit q; pauci sunt qui ītrant per angustā portam: Et alibi di cit:Multi ab oriente ꝛ occidente venient.pauci sunt in cō paratione perditorum:multi in societate angelorum.Uix vident grana qñ area triturat:sed tanta massa ꝓcessura ē de area hac:vt ipleat horreū celi. CYRIL. Qō aūt dete stabiles sint:qui intrare nō possunt p euidēs exemplū de clarauit subdēs:Cū aūt ītra.paterfa. ꝛ clau.ostiū: icipietis fo.sta.ꝛ pulsare ostiū dicētes.Domīe aperi nobis.Sicut si pfamilias qui multos ad cōuiniū ꝓuocauit īgresso cū cō uiuis:ꝛ ostio recluso postmodum pulsantes adueniant.

BEDA.Est aūt paterfamilias xps:qui cum vbiq; ex di uinitate sit:illis iam intus esse dicitur:quos in celū pīs sua visione letificat:sed quasi foris est his quos in hac peregri natione certantes occultus adiuuat.Intrabit vero cū to taz ecclesiā ad sui ꝓtemplationē ꝓducet.Claudet ostiū:cuz reprobis locū penitentie tollet:qui foris stantes pulsabunt .i.a iustis segregati:misericordiā quā contēpserunt frustra iplorabunt:vñ seqt:Et respondens dicet vobis:nescio vos vñ sitis. GREGO.v.mor.Nescire dei iprobare est:sicut ꝛ nescire mentiri.Uir veraz dicit qui labi per mendaciuz dedignatur:non q; si mentiri velit nesciat: sed q; falsa lo qui veritatis amore cōtēnat.Ueritatis igitur lumen tene bras quas reprobat ignorat.Sequitur:Tunc incipietis di cere:manducauimus cora te:ꝛ bibimus:ꝛ ī plateis nostris docuisti. CYRIL.Hoc israelitis ꝓuenit q ſm ritū legis offerētes deo victimas edebāt ꝛ gaudebāt.Audiebāt quo qz in synagogis libros moysi:q in suis scriptis nō q̄ sua sunt sed q̄ dei: tradebat. THEOPHI.Uel simpliciter ad israelitas dr:eo q; ex eis christus ſm carnē natº ē ꝛ cuz eo comedebāt ꝛ bibebant:ꝛ eū ꝑdicantē audiebāt.Sz ꝛ chri stianis hec ꝓgruēt.nos enī comedimº corpus christi:ꝛ bibi mº sanguinē eiº quotidie:ad mēsaz mysticā accedētes: do cetq; ī plateis aīaz nostraz. BEDA.Ut mystice mādu cat corā dño ꝛ bibit q vbi pabulū auide suscipit. vñ q̄si ex ponēdo subdit:In plateis nostris docuisti. Scriptura.n.ī obscuriozibus cibus ē:qz q̄si exponēdo frāgit:ꝛ māducan do glutit.potus ē ī aptiozibus:vbi ita fozbet sicut inuenit Nō aūt festiuitatū epulatio iuuat:quē fidei pietas non cō mēdat:nō scientia scripturaz notū deo facit:quē opez ini quitas īdignū oñdit.vñ subdit.Et dicet vobis: nescio vos vñ sitis.Discedite a me operary iniquitatis. BASI.Illis forsitan loquit quos describit apls in ꝓpria pſona dicens: Si linguis hoīuz loqr ꝛ angelorz ꝛ hēam oēm sciaz:ꝛ distri buero oēs facultates meas ī cibos paupez:charitatez aūt nō habuero nihil mihi ꝑdest.Qō eniz non fit diuini amo ris intuitu:sed ad acquirēdā ab hominibus laudē: nō inue nit laudē apud deū. THEOPHI.Attēde etiaz q; dete stabiles sunt illi: in quoz plateis dns docet. vnde si docē tem euz audierimus ī in plateis ſz in angustis ꝛ humilib cordibus:non erimus detestabiles. BEDA.Duplex aūt ostendit gehenne pena.s.frigoris ꝛ feruoris: vnde sequit: Ibi erit fletus ꝛ stridor dentiuz.Fletus.n.de ardore:stridor dentiū de frigore solet excitari.Uel stridor dentiū ꝑdit i dignantis affectū:q; qui sero penitet:sero sibi iraſcatur.

GLO.Uel stridebunt dentes q hic de edacitate gaude bant:flebunt oculi q hic per ꝓcupiscentias vagabant.Her PHI.Pertinet etiā hoc ad israelitas cū gbus loquebat:q ex hoc maxīe pcellunt q; gentiles cū patribº regnū cum:ipi vo excludunt:vñ addidit.Cū videritis abraam ysaac ꝛ ia cob ꝛ oēs ꝓphetas in regno dei:vos autem expelli foras.ꝛ venient ab oriente ꝛ occidente ꝛ ab aquilone ꝛ austro ꝛ ac cūbent in regno dei. EVSE.Predicti enī patres antepo ra legis:ſm euangelicā formā errorē multoz deoz dere linquētes:assumpserunt sublimis dei notitiaz:gbus pares facti sunt multi gentiliū:ob similē vitaz.filij aūt eoz alie nationē sūt passi ab euāgelica disciplina.vñ sequit Et ecce sūt nouissimi q erāt ꝓmi:ꝛ sūt ꝓmi q erāt nouissimi. CY RIL.Judeis enī q ꝓmū locū tenebant ꝑlate sunt gentes.

THEOPHI.Nos aūt vt videt ꝓmi sumº:q ab ipis cu nabulis rudimēta accepimº:ꝛ forsitan erimº nouissimi re spectu gētiliū:q circa finē vite crediderūt. BEDA.Mul ti etiā prius feruentes postea torpēt:multi prī frigidi sibi to inardescunt:mlti in seculo despecti in futuro sunt glozi ficandi.Aly apud homines glorioſi in fine sunt dānandi.

¶In ipsa die accesserūt qdā pharisey dicētes illi.Exi ꝛ vade hinc qz herodes vult te occidere. Et ait illi.Ite ꝛ dicite vlpi illi.Ecce ejcio dēmo nia ꝛ sanitates pficio hodie et cras. ꝛ tertia die ꝓsumor.Uerūtn oz me hodie ꝛ cras ꝛ sequēti die ābulare.qz n capit ꝓphaz pire extra hierlz. Hierlz hierlz q̄ occidis ꝓphetas:et lapidas eos q mittūt ad te:Quotiens volui ꝓgregare filios tuos quēadmodū auis nidū suū sub pēnis:et no luisti:Ecce relinquetur vobis dom vestra deser ta.Dico aūt vobis:qz n videbitis me donec ve niat cū dicetis:Benedictº qui venit ī noīe dñi.

CYRIL. Predicta dñi vba: phariseoꝝ aĩos prouocauerũt ad irã. videbãt. n. ppl'os iaz ꝓtritos fidẽ ei⁹ eripe itaqꝫ ꝙ̃ſi pdẽtes offĩ ppl'is p̃ſidendi: ⁊ deficiẽtes ĩ lucro ſimulãtes ſe eũ diligere: ſuadẽt illi vt ĩde diſcederet. vñ dr̃: In ip ſa die acceſ. g. pba. di. illi. Exi ⁊ va. hĩc qz hero. vult occi. te. Xp̃s ãt q renes ⁊ corda ſcrutaꝫ eis leniter ⁊ figuraliter rñdet. vñ ſeqtur: Et ait illis: Ite ⁊ dicite vulpi illi. BEDA. Propter dolos ⁊ ĩſidias herodẽ vulpẽ appellat: qõ plenuz fraudis eſt aſal: in fouea pp ĩſidias latẽs: odore fetẽs: nũq̃ rectis itinerib⁹ incedẽs: q̃ oĩa hereticis ꝓueniũt quoꝝ typũ herodes tenet: q xp̃z. i. hũilitatẽ chriſtiane fidei ĩ credẽtib⁹ conaꝫ extinguere. CYRIL. Uel aliter vr̃ hic ſmo mutatus eſſe ⁊ non ſpectare ad perſonã herodis: vt alĩq̃ putauerunt: ſed magis ad phariſaicas fictiões penes. n. ĩp̃z pba riſeũ oñdit prope manẽtẽ dũ dixit: Ite ⁊ dicite vulpi huic. ſicut in greco hẽtur. vñ hoc p̃cepit dicendũ qõ poterat vrgere phariseoꝝ turbã. Ecce ingt eycio demõia: ⁊ ſanitates pficio hodie ⁊ cras: ⁊ tertia die conſumor. Hoc ſe ꝓmittit opatuꝝ qõ iudeis diſplicebat. ſ. q⁹ imundis ĩparet ſpiritib⁹ ⁊ eripet a morbis ĩfirmãtes: vſqz dũ ꝓpria ſpõte ſuſtineret crucis patibulũ. Qz vo phariſei credebãt q⁹ manũ trepida ret herodis: q dñs erat vtutuz: hoc excludit dicẽs: Uerũtñ oꝑ me hodie ⁊ cras ⁊ ſeq̃nti die ambulare. Qõ dicit Oꝑ: nequaq̃ ſibi neceſſitatẽ ingruentẽ oñdit: ſz magis arbitrio ꝓprie volũtatis pergeret quo volebat: quouſq̃ finẽ veneranꝺe crucis ſubiret: cui⁹ iã xp̃s ĩminere tp̃s oñdit: cũ dixit Hodie ⁊ cras. THEOPHI. Ac ſi dicat: Quid de morte mea cogitatis? ecce fiet poſt modicum. Qz ãt dr̃: Hodie ⁊ cras. hoc multos dies ſignificat. ſicut ⁊ nos in cõmuni ſermone ſoliti ſum⁹ dicere. Hodie ⁊ cras fit hoc qõ fiat ĩ tanta diſtãtia tp̃is. Et vt euãgelicũ ꝑmonẽ euidentius exponamus: nõ intelligas q⁹ oportet me hodie ⁊ cras ãbulare: ſz ſi ſtas ĩ hodie ⁊ cras: õide ſubiũgas: ⁊ ſeq̃nti die ambulaꝝ: ſic ꝓpluries nũerãdo ꝓueniũ⁹ dicere die dñica: ⁊ ſecunda feria ⁊ tertia egrediar. q. ꝓputãdo duas: vt tertia õnoteꝫ. ſic ⁊ dñs q̃ſi cõputãdo dicit: Oportet me hodie ⁊ cras: ⁊ poſtea tertio die ire hieruſalẽ. AVGV. de q̃. euã. Uel myſtice ab illo hec dicta ĩtelligunt. vt referant ad corp⁹ eius qõ ẽ eccleſia. Expellunt. n. demonia cũ relictis illis ſuperſtitioni bus credũt in eũ gẽtes ⁊ pficiunt ſanitates cũ fz p̃cepta ei⁹ poſteaq̃ fuerit diabolo ⁊ huic ſeculo renunciatũ vſq̃ in finẽ reſurrectionis: qua tãq̃ tertia ꝓſummabit: hoc ẽ ad plenitudinẽ angelicã. q corporis ẽt ĩmortalitatẽ pficiet eccl'ia. THEOPHI. Sed qz illi dicebant ei: Exeas hinc: qz herodes te querit occidere: in galilea loquẽtes vbi regnabat herodes: oñdit q⁹ nõ in galilea: ſz in hieruſalẽ p̃ordinatũ fuerat ei pati. vñ ſeqtur: Quia nõ capit ꝓphetã pire extra hieruſalẽ. ꝓphetã. Cũ audis. Nõ capit. i. nõ occet extra hieruſalẽ ꝓphetã iteremi: nõ putes viz coactiuã iudeis iducta: ſz quãtuz ad eoꝝ affectũ ſanguis auidũ ꝓueniẽter hoc dicit: velut ſigs p̃ donẽ atrociſſimũ videꝫ dicat. Nõ oz hãc viã in q̃ pdo inſidiaꝫ viatorib⁹ imunẽ eẽ a ſanguine: ſic ⁊ nõ oportebat alibi ꝙ̃ vbi morabant p̃dones pire dñm. pphetaꝝ: nã aſſueti p̃phetaꝝ ſanguinib⁹: occidẽt ⁊ dñm. vñ ſeqtur: Hieruſalẽ hieruſalẽ q occidis pphetas ⁊ lapidas eos q mittũt ad te. BEDA. Hieruſalẽ nõ ſaxa ⁊ edificia ciuitatis. ſz habitatores vocat: quã p̃ris plãgit affectu. CHRY. Geminatio. n. vbi miſerãtis ẽ: aut nimiũ diligẽtis: nã tãq̃ ad amicã negligẽtẽ amatorẽ ⁊ iõ puniẽdã dñs logt̃. GRECVS. Sed ⁊ noĩs geminatio vehemẽtẽ reꝑhẽſionẽ oñdit. nã q̃ nouit deum: q̃o dei miſtros pſequtur? CYRIL. Qz aũt cẽnt ĩmemores diuinoꝝ bonoꝝ oſtẽdit ſubdẽs. Quotiẽs volui ꝙgrega re filios tuos: quẽadmodũ auis nidũ ſuũ ſub pẽnis ⁊ nolui ſti? Mãduxit eos p ſapiẽtiſſimũ moyſen: monuit p. pphetas. voluit ſub alis. i. ſub tegmine ſue vtutis illos hẽre: at illi caruerũt tã deſiderabilib⁹ bonis ĩgrati exiſtẽtes. AVGV in enchi. Dicit aũt: Ego volui ⁊ tu noluiſti. q. d. Illud aggregaui mea volũtate ſp efficace: te nolẽte feci: qz ĩgrata ſp fuiſti. BEDA. Pulchre aũt q herodez de ſua nece tractatẽ vulpẽ vocauerat: ſeipſũ aui ꝙparat: qz vulpes fraudulẽter ſp auib⁹ iſidias ĩtẽdũt. BASI. Filios ẽt hieruſalẽ pullis ĩ nido ꝙparauit. ac ſi dicat aues q̃ in altũ ꝓueuerũt volare excepte ſũt a nocumentis idiſidiãtiũ: tu tñ eris vt pull⁹ egẽs alieno ſuffragio. Matre igit̃ auolãte aufereris a nido q̃ſi ipotẽs ad tutelã: ⁊ debilis ad fugaz. vñ ſeqt̃: Ecce relinquo. ve. deſerta. BEDA. Ipſam ciuitatẽ quã nidũ vocauerat ẽt nũc domũ iudeoꝝ appellat. Occiſo. n. dño venerunt romani: ⁊ q̃ſi nidũ vacuũ diripiẽtes: tulerũt eoꝝ locũ: gẽtẽ ⁊ regnũ. THEOPHI. Uel dom⁹ vr̃a. i. tẽplũ: ac ſi dicat q̃diu vt⁹ erat in vobis: tẽplũ erat meũ. ſz poſtq̃ feciſtis ipſum ſpelũcã latronũ: nõ ẽ de cetero dom⁹ mea ſz vr̃a. Uel domũ dicit totã gẽtẽ iudeoꝝ: iuxta illud: Dom⁹ iacob bñdicite dño. p qõ oſtẽdit q⁹ ipſe erat q gubernabat eos ⁊ eripiebat ab hoſtiũ manib⁹. Seqt̃: dico ãt vobis: qz nõ videbitis me donec veniat: cũ dicetis: Bñdictus q ve. in no. do.

AVGV. de cõ. euã. Huic narratiõi luce nõ vr̃ aduersari q⁹ turbe dixerũt: Ueniẽte dño ĩ hieruſalẽ: bñdict⁹ q venit ĩ noĩe dñi: qz nõdũ illuc venerat: ⁊ nondũ dictũ erat. CYRIL. Diſceſſerat enĩ dñs a hierolymis tãq̃ idignos exiſtẽtes ſui pñtia deſerẽs: deide mltis miraculis factis rurſum hieroſolymã redit: vbi ei turba occurrit dicẽs: Oſãna filio dauid. Bñdict⁹ q venit ĩ noĩe dñi. AVGV. de cõ. euan. Sz qz nõ dic̃ lucas quo ĩde tẽ acceſſit dñs: vt nõ veniret niſi eo tpe quo iã illõ diceret̃: ꝑſeuerat qppe in itinere ſuo donec veniat hieruſalẽ. De illo ſuo aduẽtu quo ĩ claritate vẽtur⁹ ẽ hoc ſignificat. THEOPHI. Tũc. n. ⁊ iuiti ꝓfitebunt̃ eũ ſaluatorẽ ⁊ dñm: qñ nullus erit ĩde ꝓfect⁹. Dicens ãt: Nõ videbitis me donec veniat ꝛc. ñ ſignificat illã horã: sz tp̃s crucis. q. d. poſtq̃ crucifixeritis me: ñ ãplí⁹ videbitis me donec iterũ veniã. AVGV. de cõ. euã. Intelligẽd⁹ ẽ q̃ lucas velle ꝓoccupaſſe añq̃ ei⁹ narratio dñz ꝓduceret hieruſalẽ aut eidẽ ciuitati iã approqĩquãtẽ talia rñdiſſe monẽtib⁹ vt caueret herodẽ: q̃lia matthe⁹ dic̃ eẽ locutũ cũ iã peruenisſet hieruſalẽ. BEDA. Uel dic̃: nõ me videbitis. q. d. niſi pniaz egeritis ⁊ ꝓfeſſi fueritis me filiũ oipotẽtis p̃ris: ĩ ſcõo aduẽtu faciẽ meã nõ videbitis.

Capitulum: XIIII.

ET factũ eſt cũ itraret ieſus ĩ domũ cuiuſdaz p̃cipis phariſeoꝝ ſabbato manducare panẽ: ⁊ ipſi obſeruabant euz. Et ecce hõ quidã hydropicus erat ante illũ. Et rñdẽs ieſus dixit ad legiſperitos et phariſeos: Si licz ſabbato curare? At illi tacuerũt. Ipſe vero apprehenſum ſanauit eũ ac dimiſit. Et rñdens ad illos dixit: Cuius vr̃um aſinus: aut bos in puteũ cadet: et nõ cõtinuo extrahet illũ die ſabbati? Et nõ poterant ad hec reſpõdere illi.

CYRIL. Quãuis dñs maliciaz phariſeoꝝ cognoſceret: tñ eoꝝ fiebat cõuiua vt prodeſſet p̃ſentibus per verba ⁊ miracula. vñ ſubdit̃: Et fã. eſt cũ intra. in do. ci. princi. phariſab. mã. pa. ⁊ ipſi obſer. eũ ſi. ſ. reuerẽtiã legis cõtemneret. ⁊ an quicq̃ prohibitoꝝ faceret in die ſabbati. Itaqꝫ hydropico veniente in medium: interrogatione reprehendit inſolentiam phariſeoꝝ: eum arguere volentium: vnde dicit̃: Et ecce homo quidã hydropicus erat ante illum. Et reſpõdens ieſus dixit ad legiſperitos ⁊ phariſeos: ſi licet ſabbato curare? BEDA. Quod dicitur reſpõdiſſe ieſus: ad hoc reſpicit quod premiſſum eſt: Et ipſi obſer. eũ: Dñs. n. nouit cogitatiões hoĩz. THEOPHI. In ſua ãt iterrogatiõe

ridet eos sicut amẽtes: deo.n. bñdicẽte sabbatũ: ipi phi bẽt operari bona ī eo. dies ãt q̃ bonoꝝ opaꝝ ñ admittit: male dicta ẽ. BEDA. Sꝫ merito ĩterrogati tacẽt: qꝛ ꝺ se dictũ qcqd dixerit videt. Nã si licet sabbato curare: q̃re saluatorẽ an curet obſuãt: si nõ licet: q̃re ipso sabbato pecora curãt: vñ segt: At illi tacuert. CYRIL. Neglectis igr iudeoruꝫ iſidys: liberat a morbo hydropicũ: g metu phariseorũ remedia ñ postulabat pp sabbatuꝫ: ſꝫ solum astabat vt ex aspectu mirꝰ ei⁹ saluaret eũ. Qꝺ ꝺns cognoscẽs nõ postulat ab eo si vellet salu⁹ fieri: ſꝫ ꝓtin⁹ eũ sanauit. vñ segtur: Ipse vo app̃s. sana. eũ ac dimisit. THEOPHI. In quo ñ hoc ꝓsperit ꝺns: ne scandalizaret phariseos: ſꝫ vt bñfaciat egẽti remedys: decet. n. nos cũ magna resultat vtilitas nõ curare si stulti scãdalizent. CYRIL. Sꝫ qꝛ pharisei iepte tacuerũt: soluit xps iflexibilẽ eoꝝ ĩprudẽtiã ꝯsideratiõibus serys ad hoc vtẽs. vñ segtur: Et rñ. ad il. dixit: Cu. ve. asi. aut bos in pu. ca. r non cõ. ex. il. die sabbati. THEOPHI. q. o. Si ꝓhibuit lex misereri ī sabbato: ne curã hẽas fily tui piclitãtis ī sabbato: ſꝫ qd dico fily qñ nec bouẽ ꝓteris si piclitãtez videris? BEDA. In quo sic obſuatores suos phariseos ꝯuicit: vt eosdẽ ẽt auaritie ꝺdẽnet: q ī lẽbatione aĩalis sue auaricie ꝯsulebãt. Quãto ergo magis xps hominẽ q multo melioꝛ ẽ pecore debuit liberare? AVGV. de cõ. euã. Lõgruenter ãt hydropicũ aĩali qõ cecidit ī puteum ꝯpauit: humore. n. laborabat: sicut illã mulierẽ quã aligatã dixerat r ipse soluebat ꝯpauit iumento qõ soluit vt ad aquã ducat. BEDA. Lõpetẽti g̃ exẽplo soluit qõez: vt oñdat eos violare sabbatũ in ope cupiditatis g eũ violare arguerũt in ope charitatis. vñ segtur: Et nõ po. ad hoc rñ. illi: Mystice ãt hydropic⁹ ꝯpar ei quẽ fluxus carnaliũ vo luptatũ exuberãs aggrauat. hydropicus. n. morb⁹ ab aquoso hũore vocabulum trahit. AVGV. de q̃. euã. Uel hydropicuꝫ recte ꝯpam⁹ diuiti auaro. sicut. n. ille q̃to magis abũdat humore inordinato: tãto ampli⁹ sitit: sic r iste q̃to ẽ copiosioꝛ diuitys gb⁹ non bñ vtit: tãto ardẽtius talia cõcupiscit. GREGO. xiiy. mo. Recte g̃ hydropicus ante phariseũ curat: qꝛ p alteri⁹ egritudinẽ corꝛpoꝛis ī altero exprimit lãguoꝛ seu egritudo cordis r mẽtis. BEDA. Bñ ãt ī exẽplo bouẽ r asinũ noĩat: vt vl sapiẽtes r hẽbetes: vel vtrũq; populum significet. s. iudeum: iugo legis pressum: r gentilem nulla ratione domitum: omnes. n. a puteo, concupiscentie demersos dominus extrabit.

℣ Bicebat aũt r ad iuitatos parabolã: itendens qũo primos accubit⁹ eligerent: dicens ad illos. Cũ inuitat⁹ fueris ad nuptias nõ discũbas in primo loco. ne forte honoratioꝛ te sit inuitat⁹ ab illo: r veniens is q te r illũ vocauit dicat tibi: da huic locũ: et tũc incipias cũ ruboꝛe nouissimũ locũ tenere. Sed cũ vocat⁹ fueris: vade recũbe in nouissimo loco. vt cũ venerit q inuitauit dicat tibi: Amice ascende superi⁹. Tunc erit tibi gloria coram simł discũbentibus. Qꝛ ois qui se exaltat humiliabit: et qui se humiliat exaltabit.

AMBRO. Prius curat⁹ ẽ hydropicus in quo flux⁹ carnis exuberãs aĩe grauabat officia: spũs extinguebat ardoꝛẽ Deide doceꝛ humilitas: dũ in ꝯuiuio nuptiali appetẽtia loci supioris arceꝛ. vñ dr. Di. añt ad iui. pa. inte. qũo pri. accu. eli. di. ad il. Cũ iui. fu. ad nup. nõ dis. in pri. loco. CYRIL. Prosilire enĩ ꝓmpte ad honoꝛes g nobis nõ ꝯueniũt: indicat nos temerarios eẽ: r nra facta vitupio replet. vñ segt: Ne forte hono. te sit iui. ab eo: r ve. is q te r il. iui. di. ti. Da. huic lo. r tũc ici. cũ ru. no. lo. tenere. CHRY. Et sic qõ cõcupiuit: nequaq; obtinnit ãbitiosus honoꝛis: ſꝫ passus ẽ repulsam r satagẽs q̃liter abũdet honoꝛib⁹ nõ honoꝛat. r qꝛ nihil ẽ egpollẽs modestie: auditoꝛẽ ad oppositũ ꝺucit. Nõ solũ ꝓhibet ãbire ꝓmatũ: ſꝫ r venari vltia. vñ segt: Sꝫ cus vo. fu. va. re. in no. loco. GREGO. Si enĩ aligs non vult alys ꝓlocari: nãciscit hoc ex diuina sñia. vñ segtur: Et cum ve. q te iui. di. ti. Amice ascẽ. supius. Nec dicẽs nõ grauiter obiurgat: ſꝫ leniter iniũgit. sufficit. n. monitio apud discretos r sic ꝓ humilitate aliqs coꝛonat honoꝛe. vñ segt. Tũc erit ti. gl̃ia co. si. discũbẽtib⁹. BASI. Occupare igit locus yltimũ ī ꝯuiuys iuxta mãdatũ ꝺñicũ ꝯueniẽs ẽ ſꝫ rursus in hũc ꝓtẽtiose irruere repꝛobatũ tãq; iteréptoꝛiũ ꝺdis r cautio satiuũ tumult⁹: r de eo mota ꝓtẽtio eqparabit vos litigãtibus de ꝓmatu. Qua pp sic hic ꝺns dicit expedit ꝯuiuiũ fabri ciẽti cõmittere accubit⁹ ordinẽ: sic r in patiẽtia nos mutuo sustinebim⁹ honeste r sm ordinẽ oĩa ꝓsequẽtes: nõ ad apparẽtiã pluriũ nec videbimur humilitatez ꝓtractere ꝓ vehemẽtẽ ꝓtradictionẽ: magis aũt ꝓ humilitatẽ patiẽtiã obtinebim⁹. Mai⁹ ẽ. n. ex repugnãtia supbie ĩdiciũ q̃ ex ꝓpio accubitu qñ eũ cũ impio obtinemus. THEOPHI. Nemo aũt putet ꝓmissam xpi doctrinã modicã eẽ r idignam culminis dei vbi. nõ enĩ piũ dices eẽ medicũ pollicitũ sanare podagrã: ictũ vo digiti vel dẽtis doloꝛẽ nolẽtem curare. Poꝛro qũo pua passio vane gl̃ie: q̃ vsabat ꝓmos ꝓquirẽtes accubit⁹? Decebat igit humilitatis magr̃m oẽm ramũ pa ue radicis ãputare: ſꝫ r illud ꝯsidera: qꝛ ꝓsto cena r passiõe ꝓmat⁹ corã saluatoꝛe vexãte miseros oppoꝛtunitatẽ hẽbat monitio. CYRIL. Ostẽso igit tã modico exẽplo ambitioꝝ cõtẽptũ: r nõ ambitioſoꝝ exaltationẽ: adyeit magnus quo: gnãlẽ sñiaꝫ ꝓferẽs cũ subdit: Quia ois q se exal. bu. r q se hu. exal. qõ dr sm diuinũ iudiciũ: nõ sm humanã ſtudinẽ: sm quã plures cõcupiscẽtes honoꝛẽ cõsequunt: aly vo se humiliantes inglozy remanẽt. THEOPHI. Poro nõ finalr nec oĩb⁹ hominib⁹ est reuerẽd⁹: g se honoꝛibus ingerit: sed dũ a gbusdã honoꝛat: aly detrahũt ei: r quãdoq; etiã ipsi honoꝛantes. BEDA. Sed qñ hanc admonitionẽ euãgelista parabolã vocat: breuiter intuendũ qd mystice significet: quisquis nuptias chr̃isti r ecclesie inuitatus adierit: mẽbr̃is ecclesie per fidem coniunct⁹ non se extollat. q. sublimioꝛ ceteris de meritis gloriãdo. Dabit enim locum honoratiori post inuitato cum illoꝛuꝫ qui se in chr̃isto secuti sunt agilitate preir: r cũ ruboꝛe nonissimum locuꝫ retinet quãdo de alys melioꝛa cognoscẽs quicquid de sua opatione celsum sentiebat humiliat. Sed recũbit aliquis ī nouissimo loco sm illud: Quãto magnus es: humilia te in oibus. veniens aũt ꝺns quem humilem inuenerit: amici nomine beatificans ascendere superius precipet. Quicũq; n. humiliauerit se sicut puulus: hic est maioꝛ in regno celoꝝ. pulchꝛe ãt dr: Tũc erit tibi gl̃ia ne nũc q̃rere incipias q̃ tibi seruat in fine. Põt etiã r hoc in hac vita intelligi: qꝛ quoci die ꝺns suas nuptias intrat: superbos despiciens: r humilibus sepe tãta sui spũs onera prestans: vt discũbentium. i. fidelium cetus eos admirando glorificet. Ex conclusiõe vo generali que subditur manifeste claret precedentem vñi sermonem typice intelligeuduꝫ. Neq; enĩ ois q se exaltat humiliat: aut q se in cõspectu hoium humiliat exaltat ab eis. sed qui se de meritis eleuat humiliabitur a ꝺño: r qui se de beneficys humiliat: exaltabitur ab eo.

℣ Bicebat aũt r ei q se inuitauerat: Cũ facis pãdiũ aut cenaꝫ noli vocare amicos tuos: neq; fratres tuos: neq; cognatos: neq; vicinos. neq; diuites: ne forte et ipsi te reinuitẽt: et fiat tibi retributio. Sed cũ facis cõuiuiũ. voca paupes: debiles: claudos: et cecos. et beat⁹ eris: qꝛ ñ bñt retribuere tibi. Retribuet. n. tibi i resurrectõe iustoꝝ.

THEOPHI. Ex duabus ptibus cena cõposita. s. ex vocantib⁹ ⁊ vocatis: ptẽ vocato⁹ ad hũilitatẽ iã monuerat: ꝑgnter vocantẽ monẽdo remunerat retrahẽs cũ ne gra hoium quiuaret. vñ dr. Dicebat ãt ei q se inuitauerat: Luz facis prãdiũ aut cenã: noli vocare ami. tuos: neqz fra. neqz cogna. neqz vicinos diuites. CHRY. Multe cause sũt ꝓpter quas amicitie fedus ꝺbit: ⁊ illicitas qdem ptermittimus. Proponemus ãt nãles ⁊ mozales. nãles qdem puta ꝓis ad filiũ: fratris ad ffez: ⁊ alio⁹ huiusmodi. qõ significat dicens: Neqz fres neqz cognatos: mozales ãt sũt puta quiua fact⁹ est: aut quicin⁹ est: ⁊ q̃tũ ad hos dicit: Neqz vicinos: BEDA. Fratres igit ⁊ amicos ⁊ diuites alterutrũ conuiuia celebrare nõ q̃si scelus iterdicit: sz sicut cetera necessitatis humane cõmercia: ad promerenda vite celestis premia: nil valere oñdit. vnde subdit. Ne forte ⁊ ipsi te reinuitent: ⁊ fiet tibi retributio. Nõ ait: Et fiet tibi peccatuz. Cui simile est id qõ alibi dicit: Etsi bene feceritis his q vobis bene faciunt que vobis est gratia? Sunt tñ quedã mutua fratrũ vicinozũqz quiuia que nõ solũ in pñti retributionẽ: sz ⁊ dãnationem ꝓcipiunt in futuro: que aũt collatione oĩum celebrantur: aut vicibus solent a contubernalibus exhiberi: in quibus ad hoc ꝓuenitur vt feda gerãtur copia vini: ⁊ incitetur libidinis diuersa voluptas. CHRY. Non igit hac specie alys bñficia ꝓferamus: vt nobis retribuãt. Dec. n. frigida est intẽtio: vnde talis amicitia celerius euanescit. Si vo pauperẽ vocaueris: deũ nũq̃ obliuiscentẽ habebis debitorẽ. vnde segtur: Sz cũ facis quiuiũ: voca pauperes: debiles claudos: ⁊ cecos. Quãto. n. minoz ẽ frater: tãto magis p eũ xps accedit ⁊ visitat. Nã qui magnum susciꝑt sepe ꝓp vanã gloziam facit: sz vtilitas pluries querit vt promoueat ꝑ illũ. Possem qdez plures ꝓponere ob hoc celeberrimos sanctoz colentes: vt illis mediantibus amplioꝛẽ. gratiaz obtineant principũ. Non igit illos qneram⁹ qui nobis retribuere pñt. Sequitur. n. Et beatus eris: qz ñ hñt retribuere tibi. Nõ ergo turbemur: cũ ñ recipim⁹ bñficiq cõpensationẽ: sz cũ recepimus: qñ si recepim⁹ nõ amplius recipiem⁹ illic: sz si minime retribuat hõ: tunc tibi deus retribuet. vñ segt: Retribuet. n. ĩ resurrectione iustoz. BEDA. Etsi oẽs resurgũt: iustoz tñ resurrectio dr: qz in hac resurrectiõe beatos se eẽ nõ dubitant. Ergo q paupes ad quiuiũ vocãt: ĩ futuro ꝓmia recipiẽt. Qui ãt amicos fratres ⁊ diuites vocat: recepit mercedẽ suã. Sz si hoc ꝓp deum facit in exẽplum filiozum iob: sicut cetera fraterne dilectionis officia: ipse qui iussit remunerat. CHRY. Sed dicis immundus est pauper ⁊ sordidus: laua eũ: ⁊ fac tecũ in mẽsa sedere. Si vestes sordidas bz: mũdũ idumẽtũ exibeas. xps accedit ꝑ eũ: ⁊ tu friuola loq̃ris? GREGO. nisi nus. Nõ q̃ negligas iacẽtes q̃si nullo sint digni: cogita quid sint: ⁊ ꝓciositatẽ eoz ĩuenies. Saluatozis induerũt imagiginẽ: futuroz bonoz beredes regni clauigeri: accusatozes ⁊ excusatozes idonei: non loquentes sed inspecti a iudice. CHRY. Decet q̃ eos sursuz ĩ solario suscipe: si nõ placet saltẽ deorsuz vbi sũt subiugalia ⁊ famuli xp̃z suscipias: fiat saltẽ paup editus. vbi. n. ẽ elemosyna: nõ audet intrare diabolus. ⁊ si nõ secũ cõsedeas: mitte saltẽ eis de mẽsa fercula ORIGE. Mystice vo qui vanã gloziam vitat: vocat ad spiritale cõuiuium paupes. i. ĩperitos: vt dicet debiles hoc est lesam cõsciam habẽtes: vt sanet claudos. i. declinãtes a rõne: vt rectas semitas faciãt. Cecos. i. q carent cõtẽplatione veritatis: vt verã lucẽ videãt. Oz aũt dicit. Non possũt retribuere tibi. i. non nouerunt responsum proferre.

Hec cũ audisset qdã de simꝫ discũbẽtib⁹ dixit illi: Beat⁹ q manducabit panez in regno dei. At ipse dixit ei: Homo qdam fecit cenã magnaz ⁊ vocauit multos. Et misit seruũ suũ hora cene dicere inuitatis vt venirẽt qz iã ꝑata sũt oia. Et ceperũt simꝫ oẽs excusare. Primus dixit ei: Villam emi: ⁊ necesse habeo exire ⁊ videre illaz. Rogo te habe me excusatũ. Et alter dixit: Juga boum emi qnqz: ⁊ eo ꝓbare illa. Rogo te habe me excusatũ. Et alius dixit: Uxorẽ duxi: ⁊ iõ nõ possuz venire. Et reuersus seruus nũciauit hec dño suo. Tũc iratus pfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas ⁊ vicos ciuitatis: ⁊ paupes ac debiles: ⁊ cecos ⁊ claudos ĩtroduc huc. Et ait seruus: Dñe factũ est vt ipasti: ⁊ adhuc loc⁹ est. Et ait dñs suo: Exi i vias ⁊ sepes et ꝓpelle intrare: vt ipleat dom⁹ mea. Dico aũt vobis q̃ nemo virorũ illoz qui vocati sunt gustabunt cenam meaz.

EVSE. Docuerat supra dñs ꝑparare quiuiũ repẽdere nequeũtib⁹: cũ sit recõpẽsandũ in resurrectõe iustoz: ⁊ iõ qui dã itelligens vnũ ⁊ idẽ eẽ resurrectionẽ iustoz ⁊ regnũ dei recõpensationẽ ꝑdictã cõmẽdat. Segtur enĩ: Dec cum audisset qdã. de simul discũ. dixit illi: Bea. q mãdu. panẽ in regno dei. CYRIL. Dõ iste aĩalis erat nõ diligẽter ꝓcipiẽs ea q̃ xps ꝓtulerat: putauit. n. cozporeas eẽ remuneratiões sanctoz. AVGV. de ver. do. Uel qz in lõginq̃ iste suspirabat: ⁊ panis iste quẽ desiderabat: ante illũ discumbebat. Quis eniz est panis regni dei. nisi qui dicit: Ego sum panis viuus qui de celo descendi: nolite parare fauces: sed coz. BEDA. Sed quia nõnnulli hunc panez fidetenus quasi odozando percipiunt: dulcedinem vero eius attigere veraciter gustando fastidiunt. Subiecta parabola dominus talium tozporem celestibus epulis dignum non esse redarguit. Sequitur enim: At ille dixit ei: Homo quidam fecit cenam magnam: ⁊ voca. multos. CYRIL. Homo iste deus pater est: fm q̃ imagines ad similitudinem veritatis figurantur. CHRY. Quotiens enim punitiuam suaz virtutem indicare vult deus: vrsa pardus: leo: ⁊ huiusmodi nũcupatur: quando vero misericozdiam exꝓimere vult: dicitur homo. CYRIL. Dicergo conditoz omnium atqz glozie pater parauit cenam magnam in christo peractam. In nouissimis enim tempozibus ⁊ quasi in occasu nostri seculi illuxit nobis dei filius: ⁊ moztem ꝓ nobis sustinens: dedit nobis ꝓpzium cozpus comedere: vnde ⁊ agnus in vespe ĩmolabat iuxta legẽ mosaycã. merito igit cena dictũ est paratũ in xpo cõuiuiũ. GREGO. in ho. Uel fecit cenã magnã: qz sacietatẽ nobis dulcedinis eterne ꝓparauit qui vocauit multos: sed pauci veniunt: qz non nunq̃ ipsi q ei per fidẽ subiecti sunt: eterno ei⁹ cõuiuio viuendo contradicunt. Doc autẽ distare inter delicias cozporis ⁊ cordis solet: q cozporales delitie cum non habentur: graue in se desiderium accendunt: cum vero habite edunt: comedentes ꝓtinus in sastidiũ per sacietatem vertunt. At cõtra: spiritales delitie cũ non habẽtur in fastidio sunt: cũ vero habẽtur in desiderio. Sed superna pietas cõtemptas illas delitias ad memozie nostre oculos reuocat: atqz vt fastidium nostrum repellere debeamus inuitat. vnde segtur: Et misit seruum suum hoza cene dicere ĩuitatis vt venirẽt. CYRIL. Iste seruus qui missus est ipse christus est: qui cum esset naturaliter deus ⁊ verus dei filius: exinaniuit seipsuz formam serui accipiens. Missus est autem hora cene: nõ enim a principio verbum patris nostram naturaz suscepit sed in nouissimo tempoze. subdit autem: Quia parata sunt omnia. Parauit enim pater in christo bona collata mũdo per ipsum peccatozuz amotionem: spiritussancti participationem. adoptionis splẽdorẽ: ad hoc vocauit xps per euan

gelica documenta. AVGV.de ver.do. Uel aliter: Dō
iste mediator est dei ⁊ hois xps iesus. Misit vt venirent in
uitati.i.p missos vocati ꝑphetas:q olim iuitabāt ad cenaz
xpi:sepe missi sunt ad populū israel:sepe vocauerunt vt ad
horā cene venirent. Illi inuitantes acceperunt: cenā repu
diarunt:ꝑphetas legerunt:⁊ xpm occiderunt:⁊ tunc nobis
cenā nescientes parauerunt. Parata iaz cena.i.immolato
xpo missi sunt apostoli ad quos missi fuerant ante prophe
te. GREGO.in homē. Per hunc ergo seruū qui a patre
familias ad inuitandū mittit:ꝓdicatorꝝ ordo significatur:
sepe āt solet euenire:vt psona potens famulus habeat de/
spectum:cūqz p eum dns aliquid mandat: non despicitur
persona loquentis serui qz seruatur ī corde mittentis reue
rentia dni. Offert ergo deus quod rogari debuit:non roga
re.dare vult quod vix sperari poterat: ⁊ tamen simul om/
nes excusant. Sequitur enim: Et cepe.si.om.excusare. Ec/
ce homo diues inuitat: ⁊ pauperes occurrere festinant:ad
dei inuitamur conuiuium: ⁊ nos excusamus. AVGV.
de ver.do. Tres āt fuerunt excusationes de quibus subdi
tur: Primus dixit ei. Uil.emi.⁊ ne.ha.exi.⁊ vide.illam:ro.
te ha.me excusatuz. In villa empta dominatio notatur.er
go superbia castigatur vitium primuz. primus.n.homo do
minari voluit:qui dominiuz habere noluit. GREGO.
in ho. Uel per villam terrena substantia designatnr: Exit
ergo videre illā:qui sola exteriora cogitat pp substantiaz.
AMBRO. Sic igitur emerite militie viro contemnen
darum stipendiū pscribit facultatū:q neqz ille q studys ī
tentus inferioribus:possessiones sibi terrenas coemit: re/
gnum celi possit adipisci:cum dns dicat. Uende oia tua ⁊
sequere me. Segtur: Et alter dixit: Juga boum emi gnqz:
⁊ eo probare illa. AVGV.de ver.domini: Quīqz iuga
boum sensus carnis huius quinqz numerantur. In oculis
visus est:in auribus auditus:in naribus odoratus:in fauci
bus gustus: in omnibus membris tactus. Sed quia iuga
sunt in tribus prioribus sensibus facilius apparet. Duo sūt
oculi:due aures:gemine nares. Ecce tria iuga:⁊ faucibus.ī.
sensu gustandi geminatio quedaz inuenitur. quia nihil gu
stando sapit nisi lingua:⁊ palato tangatur: voluptas carnis
que ad tactū pertinet occulte geminat: est ⁊ forinsecus ⁊ ī/
trinsecus. Dicunt āt iuga bouz:qz p sensus istos carnis ter
rena regrunt. Boues.n.terraz versant:hoīes āt remoti a
fide terrenis dediti:nolunt credere aliqd nisi ad quod sen
su corporis pueniunt gnqz partito. Nō ingt ego credo: ni/
si quod video. Si talia cogitaremus quinqz illis iugis bo/
um a cena ipediremur. vt noueritis aūt istorꝝ quinqz sen/
suū nō delectationē q mulcet:⁊ igerit voluptatē:sz curiosi/
tatē quādā notatā fuisse. Nō ait gnqz iuga boū emi:eo pa/
scere illa:sz eo pbare illa. GREGO.in ho. Corporales ēt
sensus qz ēterna cōphēdere nequnt:sz sola exteriora agno/
scunt:recte p eos curiositas designat:q dū alienam qrit vi
tā discutere super sua ītima:nesciens studet exteriora co/
gitare. Sed notādū qꝫ is q ꝑpter villā ⁊ is q ꝑpter ꝑban
da iuga boum a cena sui inuitatoris se excusat:humilitatis
vba pmiscet.dū.n.dic: Rogo:⁊ venire ꝓtemnit. humilitas
sonat in voce:superbia in actiōe. Segt: Alius dixit. Uxorem
duxi:⁊ iō nō possum venire. AVGV.de ver.do. Ista est
voluptas carnis q multos ipedit vtinā foris ⁊ nō ītus. Qui
enī dixit: Uxorē duxi:carnē amplexat: carnis voluptatib⁹
iocūdatur: a cena excusat: obseruet ne fame ēterna moria
tur. BASI. Dicit aūt Nō possuz venire. eo qꝫ ītellectus
human⁹ vgens ad mūdanas illecebras debilis ē ad agēdū.
GREGO.in homē. Quānis aūt bonū sit cōiugium. atqz
ad ꝑpagādā sobolē diuina ꝓuidētia ꝓstitutū: nōnulli tñ p
hoc nō fecūditatē prolis:sed desideria expetunt voluptā/
tis. Et iccirco per rē iustā significari pōt: nō incōgrue res in
iusta. AMBRO. Uel cōiugiū nō reprehēdit:sz ad maio
rē honorē vocat. ītegritas:qm mulier inupta cogitat q sit
dni. vt sit sancta corpore ⁊ spiritu: q aūt nupta ē: cogitat que
sūt mūdi. AVGV.de v̄.do. Joānes āt dicēs: Oē qđ ē in
mūdo cōcupiscētia carnis ē ⁊ cōcupiscētia oculorꝝ. ⁊ ambi/
tio seculi ide cepit vbi euāgeliū terminū posuit. Cōcupisci
tia carnis vxorē duxi: ocupiscētia oculorꝝ gnqz iuga boum
emi. Ambitio seculi: villā emi. Apte āt in totū cōmemoran
sūt gnqz sensus p solos oc'los: q̄ꝝ ē ī gnqz sēsib⁹ pncipat⁹. p
pterea cū ꝑprie ad oculos ptineat visus ipsuz videre p oēs
gnqz sensus solem⁹ appellare. CYRIL. Quos aūt ī celli/
gemus fuisse eos q renuerunt ꝓdictorꝝ cā venire: nisi presby
des iudeorꝝ: quos p totā sacrā paginā de his redargutos ce
videm⁹. ORIGE. vel aliter: Di q villā emerūt ⁊ refutā/
cenā: sūt q receperūt alia dogmata diuinitatis: nec experi
sūt vbū qō possidebāt. Js āt q gnqz paria boū emit. ē q nāz
itellectualē cōtēnit: ⁊ sensibilia segt. vñ icorporeā nām cō
prehēdere nō pōt. Qui aūt vxorē duxit: ē q ꝓiunct⁹ ē carni
voluptatū magis amatorꝝ dei. AMBRO. Uel tria ge
nera hoīum a cōsortio isti⁹ cene estimem⁹ excludi: gētiliū
deorꝝ: ⁊ hereticorꝝ: iudei corporali mysterio iuga sibi legis
īponūt. Quinqz aūt iuga sunt vborꝝ decē: vel gnqz libri ve
teris legis. At vo heresis velut eua femineo rigore fidei re
tat affectū. Et aplis dicit auariciā eē fugiēdā: ne ipediri mo
re gētili ad regnū xpi puenire nequeam⁹. ergo ⁊ ille q villā
emit alien⁹ a regno ē. ⁊ ille q iugū: poti⁹ legis q̄ gratie mun⁹
elegit: ⁊ ille q se ꝑpter ducēdā excusat vxorez. Segt: Et re/
ser. nūcia. hec dño suo. AVGV. gnto sup gen̄. ad litteraz:
Nō ꝑpter īferiorꝝ sciam de⁹ nūcys īdiget q̄si p eos fier. ici
tiorꝝ: sed nouit oia stabiliter atqz incōmutabiliter. Pater
aūt nūcios ꝑpter nos ⁊ ꝑpter ipsos: qz illo mō deo parere
⁊ assistere: vt eum de inferioribus consulant: eiusqz iugnis
iussis obtēperent bonū est eis in ordie ꝑprie nature. CY
RIL. Judeorꝝ autem primatibus vocationē renuentib⁹
sicut ipsi dicebāt: Nūquid aligs pncipū credidit in eū: idi
gnatus est paterfamilias: quasi eis dignis indignatōe ⁊ ira.
vñ segtur: Tūc ira.paterfamilias. BEDA. Nō q ire pa
sio diuine substātie accidat: sz talis opatio q in nobis ab ira
fit: dei ira ⁊ idignatio dr. CYRIL. Sic ergo idignat⁹ dr
familias ī pncipes iudeorꝝ: ⁊ vocati sūt loco eorꝝ q erant de
multitudine iudeorꝝ fragilē ⁊ īpotētē mētē hītes. Loque
te.n.petro: primo quidē tria milia: deinde gnqz milia credi
derunt: ⁊ postmodū plim⁹ ppls. vnde dr: dixit ser. suo. Ex
ci.in pla.⁊ vi.ciui.⁊ pau.ac debi.ce.⁊ clau.itro. huc. AM
BRO. Inuitat aūt paupes: debiles. ⁊ cecos: vt ostendant
q nullū debilitas corporis excludit a regno rarituqz occu
quat: cui desit illecebra peccandi: vel q infirmitas pecca
torū p mīam dñi remittat: vñ mittit ad plateas: vt de latio
ribus vitys ad augustā venirēt viā. GREGO. in homē.
Quia ergo venire superbi rēnuūt paupes eligunt: dicū.n.
debiles ⁊ q iudicio suo apud semetipsos īfirmi sunt. nā pau
peres ⁊ q̄si fortes: sūt q positi ī pauptate supbiūt: ceci sūt q
nulli⁹ ingeny lumē hūt. claudi sunt: q rectos gressus in ope
ratione nō hūt. Sed dū horꝝ vitia in membrorꝝ debilitate si
gnificant sic illi peccatores fuerūt: q vocati venire nolue/
runt: ita hi quoqz q iuitant ⁊ veniūt. sz peccatores supbi re
spuunt: humiles eligunt. Nos itaqz elegit de⁹ quos despi/
cit mundus: qz plerūqz ipsa despectio hoīem reuocat ad se
metipsum. Et tāto celeri⁹ vocē dei alig audiunt: q̄to ī hoc
mūdo nō hūt, vñ delectent. Cū g de vicis ⁊ plateis ad cenā
quosdā dns vocat: illū ppl'z designat qui tenere legis vba
nam cōuersationez nouerat. Sed multitudo que exī israel
ppl'o credidit: locū supni cōuiuy non ipleuit. vnde segt: Et
ait ser. Dne fa.ē vt ipe.⁊ adhuc lo.ē. Intrauit.n.iā frequen
tia iudeorꝝ: sz adhuc locus vacat in regno vbi suscipi debe
at numerositas gētiū: vñ subdit: Et ait do. ser. Exi in vias ⁊
se.⁊ cō.intra. vt iple. do.me. Cū ꝓuinas suos colligi ex vus

ꝛ sepib⁹ p̄cepit:agreste ppl̄n.i.gētilē q̄rit. AMBRO.Ut mittit ad vias ꝛ circa sepes:q; hi apti sunt in regno celoꝝ q nullis p̄tiū cupiditatib⁹ occupati:ad futura festināt ī quo dā bono volūtatis tramite cōstituti:ꝛ q modo sepis q̄ ab ī culis culta secernat:ꝛ incursus arceat bestiaꝝ:nocit bona malaq; distīguere:ꝛ aduersus tentamēta negtie spiritalis fidei munimē p̄tendere. AVGV.de ver.do. Uenerūt de plateis ꝛ vicis gētes: veniūt de sepib⁹ heretici. Nā sepes q cōstruūt:diuisiones q̄rūt.abstrahant a sepib⁹:euellant a spinis:ꝫ cogi nolūt:volūtate īquiunt nostra ītrem⁹. Non hoc vobis ꝙ nemo viroꝝ illoꝝ qui vocati sunt gustabit cenaꝫ meam. Nemo ergo contēnat:ne dum vocatus excusat:cuꝫ voluntatem habuerit intrare non valeat.

¶ Ibant aūt turbe multe cū eo ꝛ conuersus dixit ad illos: Si quis venit ad me:ꝛ non odit patrem suum:ꝛ matrē ꝛ vxorē:ꝛ filios ꝛ fratres ꝛ sorores adhuc aūt ꝛ aīam suaꝫ:non potest meus eē discipulus. Et qui non baiulat crucem suam ꝛ venit post me:non potest meus eē discipulus. GREGO.in ho. Ad audita celestia p̄mia inardescit animꝰ:ꝛ q illic cupit assistere:vbi se sperat sine fine gaudere: ꝫ ad magna p̄mia pueniri non p̄t nisi p magnos labores. vñ d̄r. Ibāt aūt tur.mul.cū eo.ꝛ cōuer.dixit ad illos: Si qs ve.ad me:ꝛ nō odit pa.suum ꝛ ma.ꝛ vxo.ꝛ fi.ꝛ fra.ꝛ soro. ad huc aūt ꝛ ani.su.nō po.eē meꝰ discipulus. THEOHPI. Quia enī multi comitātiū ipsū nō ex toto affectu ꝫ tepide seq̄bant:oñdit q̄lē deceat eē suū discipulū. GREGO.in ho. Sꝫ p̄cōtari libet quō parētes ꝛ carnaliter p:opinquos p̄cipimur odisse: qui iubemur ꝛ inimicos diligere. Sed si vim precepti ppendimus:vtrunq; agere p discretionem valem⁹:vt eos q nobis carnis cognatiōe ꝙiūcti sūt: ꝛ quos p̄ios nouim⁹ diligam⁹:ꝛ quos aduersarios ī via dei patimur:odiēdo ꝛ fugiēdo nesciam⁹. Quasi enī p odiuꝫ diligit q carnaliter sapiēs:dū prava nobis īgerit:nō audit. AMBRO.Etenī si ꝙpter te dñs sue renūciat mīi dicēs: Que est mī mea:ꝛ q fratres mei:cur tu dño tuo cupias anteferri:Sed nꝫ ignorare nām nꝫ seuire dñs iubet.ꝫ ita indulgere nāe: vt venereris auctorē: nec a deo parētū amore desistas. GREGO.in ho. Ut aūt dñs demōstraret hoc erga p̄ios odiū nō de affectiōe p̄cedere:ꝫ de charitate: addidit dicēs:adhuc aūt ꝛ aīam suā. Cōstat ergo q; amando dꝫ odisse p̄imū q sic eū odit sicut seipsuꝫ. tūc.n.bñ aīam nr̄aꝫ odim⁹:cū ei⁹ carnalib⁹ desideryis nō acgescim⁹:cū eius appetitū frangim⁹:eius volūtatib⁹ reluctamur. Que ergo cōtēpta ad melius ducit:quasi p odiū amat. CYRIL. Nō est aūt fugiēda vita:q̄ in corpore viuit.ꝫ ꝥnāda sicut ꝛ paulus fuauit:vt xp̄s adhuc viuens in corpore p̄dicaret. Sed vbi oportebat vitā cōtēnere vt cursuꝫ cōsumaret:nec aīaꝫ ꝙciosaꝫ sibi esse fatet. GREGO.in ho. Hoc aūt aīe odiū q̄liter exhiberi debeat manifestat subdēs:Qui nō baiulat crucē suā ꝛ venit p⁹me:nō p̄t me⁹ eē discipul⁹. CHRY. Nō aūt hoc dicit vt trabē sup humeros apponam⁹: sed vt semp mortē pre oculis nr̄is habeam⁹:sicut ꝛ paulus mortē baī quotidie:ꝛ mortē contēnebat. BASI. Crucē etiā tollens mortē dñi annunciabat dicens: Mihi mūdus crucifixus est:ꝛ ego mundo.qō etiaꝫ nos in ipso baptismate antici pamus:vbi vetus hō noster crucifixus est:vt destruat corpus p̄ti. GREGO.in home. Uel q; crux a cruciatu dr̄ ꝥnobus modis crucē dñi baiulamus.cū aut per abstinentiā carnē affligimus:aut p cōpassionem p̄simi necessitatē illius nr̄am putam⁹:Sed q; nōnulli carnis abstinētiā non p̄o deo:ꝫ p inani glia exhibēt:ꝛ ꝙpassionē nō spiritaliter ꝫ carnalr̄ ipendūt:recte addit:ꝛ venit post me. Baiulare .n.crucē ꝛ post dñꝫ ire:ē vel carnis abstinentiā:vel ꝙpassionē p̄ximoꝝ p̄o studio eterne intentionis exhiberi.

¶ Quis.n.ex vobis volens turrim edificare:nōne p̄ius sedēs cōputat sumptꝰ qui necessarij sūt si habeat ad pficiēdū:ne postea:q̄ posuerit fūdamentū:ꝛ nō potuerit pficere:oēs q̄ vident incipiāt illudere ei dicētes. Q̄ h̄ hō cepit edificare ꝛ nō potuit ꝙsūmare:Aut quis rex iturꝰ ꝙmittere bellū aduersus aliū regē:nōne sedēs p̄ꝰ cogitat si possit cū decē milib⁹ occurrere ei qui cū viginti milib⁹ venit ad se:Alioquin adhuc illo lōge agēte:legationē mittens rogat ea q̄ pacis sūt. Sic ergo omnis ex vobis qui nō renūciat omnibus q̄ possidet:nō potest meus esse discipulus.

GREGO.in ho. Q̄ sublimia p̄cepta data sunt:p̄tinꝰ cōparatio edificāde sublimitatis adiūgitur cū dr̄. Quis.n.ex vobis vo.tur.edifi.nōne p̄us sedēs cō.sum.q necesſ.sunt: si habe.ad pficiendū:Dē.n.qō agimꝰ:p̄uenire p studiū ꝙsiderationis debemꝰ. Si igit̄ humilitatis turrim ꝙstruere cupimus:p̄us nos p̄parare ad aduersa huius seculi debemus.

BASI. Uel turris ē alta speculatio ad custodiā ciuitatis ꝛ ceptionē hostiliū occursuū apta:ad huiꝰ instar nobis datus ē intellectꝰ ꝙseruatiuꝰ bonoꝝ:p̄meditatiuꝰ ꝓrioꝝ.ad huius edificationē p̄cipit dñs sedentes ponere calculū:si ſpetat facultas ad finē. GREGO.nisenꝰ: Insistendū est n.vt cuiuslibꝫ ardui ꝓpositi terminꝰ attigat varys augmētis mādatoꝝ dei ꝙsumando opus diuinū:nā neq; lapis vnꝰ ē tota turris fabrica.neq; vnicū mandatū ducit ad aīe pfectionē. Sꝫ fundamentū opꝫ subsistere ꝛ ꝫ aplūs insup apparatus ē auri ꝛ argēti ꝛ p̄ciosoꝝ lapidū apponēdus. vñ sb dit̄. Ne postea q̄ posuerit fundamentū ꝛ nō potuerit pficere:oēs q viderint īcipiant illudere ei dicentes: q; hic hō cepit edificare:ꝛ ñ potuit ꝙsūmare. THEOPHI. Nos.nō debemus ponere fundamentū.i.seq xp̄i initiū: ꝛ finꝫ non īponere: sicut illi de q̄bus ioānes dicit q̄ multi ex discipulis eius abierunt retrorsuꝫ. Uel fundamentū intellige doctrinalē ꝫmonē.puta de abstinētia. Opus ē igit̄ pdicto fundamento opationis edificiuꝫ:vt pficiat̄ nobis turris fortitudinis a facie inimici. Aliogn deridet̄ hō a videntib⁹ cuꝫ taꝫ hoibus q̄ demonibus. GREGO.in ho. In bonis.n. operationibus intenti nisi ꝙtra malignos spiritus sollicite vigilemus:ipsos irrisores patimur quos ad malum psuasores habemus. Sꝫ ex mīoꝝ ad maius similitudo subditur: vt ex rebus minimis maioꝝ pēsent̄. Nā segtur: Aut quis rex iturus cōmittere bellū aduersus aliū regeꝫ:nonne p̄ius sedēs cogitat si possit cū decē milibus occurrere ei:q cū viginti milibus venit ad se: CYRIL. Incūbit.n.nobis p̄liū ꝙtra spiritalia negcie in celestibus. Urget aūt nos ꝛ aliorus hostiū multitudo:carnale flagitiū lex seuiens in membris nr̄is:ꝛ varie passiones hoc ē dira hostium multitudo. AVGV.de que.euā. Uel decē milia p̄liaturi cū rege qui bꝫ viginti milia significant simplicitatem xp̄iani boīs dimicaturi cuꝫ duplicitate diaboli. THEOPHI. Est aūt rex p̄tiū regnans in nostro mortali corpore:ꝫ ꝛ noster intellectus creatus ē rex:q̄ si repugnare velit peccato: toto aīo cogitet secū. Nā demones sunt peccati satellites qui videnꝫ viginti miliū numero p̄cellere decē milia nostrū:q; cum incorporei sint nobis cōparati corporeis multo maiorem fortitudinem habere censentur. AVGV.de que.euan. Sicut aūt de turri non perfecta per oppꝛobrium deterruit dicentiuꝫ:quia hic homo cepit edificare:ꝛ non potuit con-

summare sic in rege cū quo dimicandū est ipsam pacez ac/cusauit cū subdit: Aliogn adhuc illo longe agēte legationē mittens rogat ea que pacis sunt. Significans ēt minas im/minentuz tentationū a diabolo nō sustinere eos q renūci/ant oībus q̄ possident: t pacē cum eo facere ꝓsentiendo illi ad cōmittendū peccata. GREGO. vl' aliter: In illo tre mēdo examine cū rege nr̄o ex equo ad iudiciū nō venim⁹: decē milia gppe ad viginti milia: simplū ad duplū sunt. Cū duplo ergo exercitu ꝰ simplū venit: q nos vix in solo ope ꝓparatos sil'de ope t cogitatiōe discutit. Dū ḡ adhuc lōge est: qz adhuc pñs p iudiciū non videt. mittamus ad euz le/gatiōz lachrymas nr̄as: mificozdie opa: hostias placatiōis: hec est nr̄a legatio: q̄ regē venientez placat. AVGV. ad letū. Quō aūt ptineant iste sil'itudines ipsa occasione satis apuit dicēs: Sic ḡ oīs ex vobis q nō renunciat oībus q̄ pos sidet: nō potest meus esse discipulus. Itaqz supstus ad turriz edificandā: t valentia decē miliuz aduersus regē q viginti milia hz nihil aliud est q̄z vt renūciet vnusqz oībus que sunt eius. ꝓlocutio aūt supioz cū extrema locutione con/cordat: ī eo. n. q adhuc renunciat oībus q̄ sunt eius ēt illud ꝓtinet: vt oderit patrē suuz aut matrē t vxorē t filios t fra tres t sozores: adhuc t aīam suaz. Oīa. n. hec ꝓpria alicui⁹ sunt q̄ plerunqz ꝑplicant t ꝑpediunt ad obtinenda ñ ista ꝓ/pria tpaliter trāsitura sz ī eternū māsura cōmūia. BASI. Est aūt intētio dñi p exēpla ꝓdicta: nō vtiqz ꝓbere ptātē ei⁹ discipulū fieri vel ñ fieri sic licet: vel nō inchoare fūdamē tum vel tractare pacē: sz oñdere ipossibilitatē diuini bene placiti obfuandi iter distrabentia aīam inter q̄ piclitat̄ fa cta venalis ab astutys demōis. BEDA. Distat aūt iter re nunciare oībus: t relinq̄re oīa. paucoꝝ. n. pfectoꝝ est relin quere oīa: hoc ē curas mūdi postponere: cunctoꝝ aūt fideli/um est renunciare omnibus. hoc est sic tenere que mundi sunt: vt tamen per ea non teneantur in mundo.

¶ Bonū est sal. Si autez sal euanuerit: in quo cō dietur? Neqz in terrā: neqz in sterquiliniuz vtile ē: sz foras mittet. Qui hz aures audiēdi audiat.

BEDA. Dixerat superius turrim virtutum non solum ꝓsummandā: sz ēt inchoandā: ad quod ptinet qō dicit: Bo nuz est sal. Bonū est sale sapiētie spiritalis cozdis archana ꝓdire: īmo cum apostolis sal terre fieri. EVSE. Sal. n. ex substantiā gdez ex aqua ꝓstat t spiritu modicum gd terre streitatis participans. desiccat aūt fluidam nāz cozrupto/ cozpoꝝ: vt mortua cozpora cōseruet. Merito igitur disci/pulos suos cōpat sali: eo q ipsi regenerati sunt p aquam t spm̄. Lūqz toti spiritaliter viuerent t non ſm carnē ad mo dum salis cozruptā vitaz hoīum in terra degentiū ꝓuerte bant: t vtuosa vita suos sequaces oblectando condiebant.

THEOPHI. Nō soluz aūt eos q donati sunt magistra/li gr̄a: sz ēt idiotas exposcit ad modū salis fieri vtiles ꝓ/mis. Si vo q futurus ē vtilis alys fiat reprobus: iuuari nō poterit. vñ segtur: Si aūt sal euanuerit: in quo cōdiet. BE DA. q. d. Si qs semel ꝓdimēto vitatis illumiatus ad apo stasiā redierit quo alio doctore cozrigetur: qui. s. eā quā ip/se gustauit sapie dulcedinē: vl' aduersis seculi pterrit⁹: vl' il lecebris illect⁹ abiecit. vñ segtur: Neqz ī terrā: neqz ī sterq liniū vtile ē: sz foras mittet. Sal. n. cum ad ꝓdiēdos cibos carnesqz siccādas valere desierit: nulli iā vsui aptum erit. Neqz. n. in terrā vtile ē: cui⁹ iniectu germinare ꝓhibetur: neqz ī sterqliniū agriculture ꝓfutuꝝ: sic q post agnitionez vitatis retrocedit neqz ipse fructū bōi opis ferre: nec alios excolere valet: sz foras mittēd⁹ ē: hoc ē ab ecclesie vnitate secernēdus. THEO. Uerum quia sermo parabolicus t obscurus erat: excitans dñs auditozes ne qualitercunqz accipent qō dictū ē ō sale subdit: Qui hz aures audiēdi au/diat. hoc ē si cui sapia inest intelligat. Aures enī hic cogno/scitiuā vim aie t aptitudinem ītelligēdi accipe debemus.

BEDA. Audiat etiaz non contenendo: sed obediendo t faciendo que dicit

CA. XV.

Erant aūt appropinquātes ei publi cani t peccatozes vt audirēt illū: et murmurabāt pharisei t scribe dicē tes: Quia hic peccatozes recipit et māducat cū illis. Et ait ad illos pa/bolā istā dicēs. Quis ex vobis homo qui hz cē tū oues: t si ꝑdiderit vnā ex illis nonne dimittit nonagīta nouē in deserto: t vadit ad illā: q̄ perie rat donec inueniat eā? Et cū inuenerit eaz: impo nit in humeros suos gaudens t veniens domū cōuocat amicos t vicinos dicēs illis: Cōgratu lamini mihi: quia īueni ouē meam que perierat. Dico vobis q ita gaudium erit in celo sup vno peccatore penitentiam agente: q̄ supra nona/ginta nouem iustis qui non indigent penitentia.

AMBRO. Didiceras in supiozib⁹ secularib⁹ occupatiō/bus nō teneri: caduca nō pferre ppetuis. Sed qz fragilitas humana firmū negt in tāto seculi lubrico tenere vestigiū: ēt aduersus errorē remedia tibi bon⁹ medic⁹ demōstrauit: spez venie iudex misericors nō negauit. vñ subdit: Erāt aūt appro. ei publi. t pecca. vt audi. eū. GLO. i. g publica exi/gūt vectigalia vel ꝓducūt: t g lucra seculi p negocia sectāt.

THEOPHI. Doc enī exeq̄bat cui⁹ cā carnē susceperat: admittēs peccatozes: sic medic⁹ egrotātes. Sz pharisei re criminosi huic pietati murmurare cōpensabāt. vñ segt: Et murmu. pha. t scri. di. qz hic pec. re. t mā. cum illis. GRE GO. in homē. Ex q̄ re colligit qz va iusticia ꝓpassiones hz: falsa ōdignatōz: q̄uis t iusti soleāt recte peccatoz⁹ ꝓdigna ri. sz aliud ē qō agit̄ typo supbie: aliud qō çelo disciplinę: q: iusti t si foris īcrepatiōes p disciplinā exaggerāt: it⁹ ēt dul/cedinē p charitatē fuāt. Præponūt sibi in aīo ipsos plerūq quos cozrigūt qō agētes p disciplinā subditos t p humilita tem custodiūt semetipsos. Āt ꝓtra hi' g de falsa iusticia sup bire solēt: ceteros quosqz despiciūt: nulla ifirmantibus mi sericozdia condescendunt. Et quo se peccatozes esse non credunt: eo deterius peccatozes fiunt: de quozum numero pharisei erant: qui dyudicantes dominum q̄ peccatores susciperet: arenti cozde ipsum fontem misericozdie repre hendebant: Sed qz egri erant ita vt egros se esse nescirent quaten⁹ quod erant agnoscerent: celestis medicus blandis eos fomentis curat. Sequitur enim. Et ait ad illos para/bolam istam dicens: Quis ex vobis homo? similitudinem dedit: quā in se homo recognoscere: t tamen ad auctorem hominum pertineret. qz enim centenarius pfectus est nu/merus: ipse centum oues habuit cum sanctozum angelozū t hominum naturam possedit. vnde subdit: Qui habet cen tum oues. GYRIL. Hinc percipe latitudinem regni sal/uatoris nostri. Dicit enim oues esse centum: referens nume rum subiectarum sibi rationalium naturarum ad integras multitudinem. Est enim centenarius numerus perfectus ex decem decadibus constitutus. Sed ex his vna oberra/uit. scilicet genus humanū quod terrā colit. AMBRO. Dives pastoz cuius nos omnes centesima portio sumus, vnde sequitur: Et si perdiderit vnam ex illis. GREGO. Una ouis tunc perit: quando peccando homo pascua vite reliquit. In deserta autem nonagintanouez remanserant: qz rōnalis creature numerus. angelozum videlicet t hoīs num: qui ad videndū deum condit⁹ fuerat: pereunte hoīe erat īminutus. vnde segtur. Nōne dimittit nonagīta nouē

in deserto.qz.s.angelox choros reliquit in celo. Tunc autē homo celū deseruit:cū peccauit. Et vt pfecta summa ouiū integraret in celo:homo pditus q̄rebat in terra.vñ segtur. Et vadit ad illā q̄ perierat donec iueniat illaz. CYRIL. Nūquid aūt seniens in reliquas motus est pietate vniuse: nequaq̄. Sunt.n.ille in tuto circūsepiēte illas potētissima dextera:sz magis oportebat misereri percūtis:ne īperfecta videret residua multitudo. Una.n.reducta sortit cētenarius ppriā speciē. AVGV.de que.euan. Uel illas nonagintanouē dixit quas reliquit in deserto supbos significās. q̄ sollicitudinē gerētes i aīo dum solos se videri volūt: quibus ad pfectionē vnitas deest.cū eni q̄sq̄ a vera vnitate diuellitur: supbe diuellitur:siue quippe potestatis esse cupiens:non sequit vnū quod ē deus. vni aūt deputat oēs per ppriam reconciliatos que humilitate obtinet. GREGO. nisenus:Cū aūt pastor iuenisset ouē.nō puniuit. Non duxit ad gregez vrgendo: sed supponens humero z portans clementer annumerauit gregi.vñ segtur: Et cū iuenerit ouē imponit in humeros suos gaudens. GREGO.in hom: Quē humeris suis īposuit:quia hūanā naturā suscipiēs peccata nostra ipse portauit. Inuenta aūt oue ad domūredit: quia pastor nr reparato homine ad regnum celeste redyt. vnde sequit:Et veniens domū ꝓuocat amicos z vicinos diuitens illis:Congratulamini mihi qz inueni ouē meā q̄ perierat.amicos z vicinos vocat angelox choros:qz amici eius sunt:qz volūtatē eius ꝓtinue in sua stabilitate custodiunt. Uicini quoq̄ eius sunt:qz claritatē visionis illius sua assiduitate perfruuntur. THEOPHI.Superne igit virtutes oues dicūtur in eo q̄ omnis natura creata aspectu dei beatialis est. In eo vero q̄ rationalis est:amici z vicini dicūtur. GREGO.in ho.Et notandū q̄ non dicat.Congratulamini inuēte ouī:sed Mihi:quia videlicet eius est gaudiū vita nostra:z cum nos ad celū reducimur:solēnitatem letitie illius iplemus. AMBRO.Angeli autē quoniā sunt rationabiles:non imerito hominū redemptionē letantur. vnde sequitur.Dico vobis q̄ ita gaudiuz erit in celo super vno peccatore penitentiā agente q̄ supra nonagintanouez iustis qui non indigent penitentia. Hoc proficiat ad incentiua probitatis:si vnusquisq̄ conuersionem suam gratam fore credat cetibꝰ angelox:aut quox affectare patrociniū aut vereri debet offensaz. GREGO.in home.Plus aūt de ꝓuersis peccatoribus q̄ de stantibus iustis in celo gaudium esse fatetur:quia plerunq̄ hi qui nullis se oppressos peccatox molibus sciūt:stant quidem in via iustitie:sed tamen ad celestem patriam anxie non anbelant:z plerūq̄ pigri remanent ad exercenda bona pcipua:qz securi sibi sunt q̄ nulla cōmiserint mala graniora. At contra nonnunq̄ bi qui se aliqua illicita egisse meminerunt:ex ipso suo dolore cōpuncti ad amorē dei inardescūt. Et qz errasse se a deo ꝓfi derant dāna precedētia lucris sequentibus recompensant. Maius ergo gaudiū fit in celo:quia z dux in prelio plus eū miliute diligit:qui post fugā reuersus hostē fortiter premit: q̄ eux qui nunq̄ terga prebuit z nunq̄ aligd fortiter fecit. Sic agricola illā āpliꝰ terrā amat:que post spinas vberes fruges profert:q̄ eam que nūq̄ spinas habuit:z nunq̄ fertilem messez producit. Sed inter hec sciendū ē: quia sunt pleriq̄ iusti in quoruz vita tantuz est gaudiuz:vt eis queli bet peccatorum penitentia ꝓponi nullatenus possit:Hinc ergo colligendum quantū deo gaudium faciat quādo bumiliter plāgit iustus.si facit in celo gaudium:qñ hoc quod male gessit:per penitentiā dānat iniustus.

¶Aut que mulier hās drachmas decem: si pdiderit drachmā vnā:nōne accēdit lucernā z euertit domuz z querit diligēter:donec iueiat eā:Et cum inuenerit:cōuocat amicas z vicinas dicens

Cōgratulamini mihi:quia inueni drachmā quā pdideraz. Ita dico vobis: qz gaudiū erit coram āgelis dei sup vno peccatore penitentiā agente.

CYRIL.Per precedentē parabolā in qua genus humanum dicebat ouis erratica: docebamur nos fore creatura sublimis dei q̄ fecit nos z nō ipsi nos:cuius pascue oues sumus:subiungit secunda parabola: q̄ genus humanū cōparat drachme q̄ peryt.Per quā oīdit nos ad silitudinem z imaginē regiaz factos ee.s.sūmi dei. Nā drachma nūmus est ipressaz hās regiam figuraz.vñ dr:Aut que mulier hās decē drachmas. GREGO.in home.Qui signatur p pastorē:ipse p mulierē:ipse.n.deus:ipse z dei sapiētia. Angelorux āt hoium nāz ad cognoscendū se dās ꝓdidit:z ad sumilitudinē suam creauit. Decē ergo drachmas habuit:qz nouem sunt ordies angelox:sz vt cōpleret electox numerus: hō decimus est creatus. AVGV.de que.euā. Uel in nouē drachmis sīc z in nonagintanouez ouibus ponit eox significationem q̄ de se presumentes:peccatoribus ad salutē redeuntibus se preponūt.vnum.n.deest z a nouez vt decē sint:z a nonagintanouē vt centum sint:cui vni deputat oēs per penitentiā reconciliatos. GREGO.in ho. Et qz imago exprimit in drachma:mulier drachmā pdiderat:quando homo qui ꝓditus ad imaginem dei fuerat:peccādo a similitudine sui cōditoris recessit. Et hoc est quod subditur. Si perdiderit drachmam vnam nonne accendit lucernā: Accendit mulier lucernaz qz dei sapia apparuit i humanitate. Lucerna quippe lumen in testa est:lumen vero i testa est diuinitas i carne. Accēsa āt lucerna. Sequitur:Et euertit domū. Qz.s.moxyt eiꝰ diuinitas p carnē claruit:omnis se nostra ꝓscientia ꝓcussit: qz euersionis sermo non discrepat in eo q̄ in alys codicibus legit Emūdat: qz praua mēs si non prius pre timore euertit:ab assuetis vitys non mūdatur.euersa āt domo:inuenitur drachma. Sequitur.n.Et q̄rit diligenter donec iueniat.qz.s.cū perturbatur ꝓscia hoīs repatur in hoīe similitudo ꝓditoris. GREGO.nazanzenus:Inuenta aūt drachma:celestes virtutes facit pticipes gaudy:q̄s ministras dispēsationes fecit.vñ segtur:Et cū inuenerit conuocat amicas z vicinas dicēs:Congratulamini mihi qz inueni drachmam quam pdideram. GREGO. in home.Superne.n.virtutes tanto diuine sapiētie iuxta sunt:q̄to ei p gratiam continue visionis appropiquant.

THEOPHI.Ul amice sūt vt exequētes volūtatē ipiꝰ vicine vo vt īcorporee.vl forte amice ipsius sūt oēs supne vtutes:vicine vo sūt ppīquores.s.throni cherubi z seraphin.

GREGO.nisenꝰ.Uel aliter.Doc reor dōm nobis ꝓponere in iquisitiōe pdite drachme: qz nulla nobis a ceteris virtutibus vtilitas ꝓuenit q̄s drachmas vocat: q̄uis pīsto sint oēs vna sola deficiente anime viduate:qua.s.diuine similitudinis nitorē sortitur:ꝓpter qō primo quidē iubet lucernā accendere.s.verbū diuinū qō abscondita patefacit. Uel forsan penitentie lampadē:sz in domo ppria.i.i seipso z in sua ꝓscientia oportet pquirere drachmā pditam.i.regis imaginē:que nō penitus operyt:sed est tecta sub simo: q̄ significat carnis contagia:q̄bus studiose absterſis.i. dilutis per solertiā vite eluescit qō queritur.vnde oportet ipsā q̄ inuenit gratulari.ꝛcnō ad participia gaudy vocare vicinas .i.cōtubernales virtutes.i.rationabilē z concupiscibilez.z innatū iracundie affectum. Et sique sint tales vires circa animam considerāte:quas docet gaudere in domino:dei de concludēs parabolam subdit: Ita dico vobis: gaudium erit angelis sup vno peccatore penitentiā agente. GREGO.in ho.Penitentiā agere est preterita mala plangere: z plangenda non perpetrare.nam qui sic alia deplorat: vt tamē alia cōmittat:adhuc pnīaz agere aut ignorat aut dissimulat.Cogitādum est etiā vt per hoc conditoꝛi suo satis

nō tres vires aīe

nō. enec sit ꝓnīa vera

faciat: vt q cōmisit phibita sibi: abscīdere debeat ēt ꝓcessa. ꝛ se reꝓhēdat ī minimis: q se meminit in maximis deligsse.

¶ Dixit autem: Homo quidā habuit duos filios ꝛ dixit adolescētior ex illis patri: Pater da mihi portionē substātie que me ꝓtigit. Et diuisit illis substantiā. Et nō post multos dies cōgregatis omnibus adolescētior fili⁹ pegre pfectus est ī regionē lōginquā: ꝛ ibi dissipauit substātiā suā viuē do luxuriose. Et postq̄ oīa cōsūmassz: facta ē fames valida in regione illa: ꝛ ipse cepit egere. Et abijt ꝛ adhesit vni ciuium regionis illius: ꝛ misit illum in villaz suā vt pasceret porcos. Et cupiebat implere vētrem suū de siliquis q̄s porci manducabant: ꝛ nemo illi dabat.

AMBRO. Tres ex ordine lucas parabolas posuit. Quis q̄ perierat ꝛ inuēta est: drachma perierat ꝛ inuēta est. filius q erat mortuus reuixit: vt triplici remedio prouocati vulnera nr̄a curemus. Christus vt pastor te suo corpore vehit. q̄rit vt mulier ecclesia: recipit de⁹ pater: ꝑma misericordia: secūda suffragatio: tertia reconciliatio. CHRY. Est ēt inter pabolas supradictas nō distinctionis fz psonas vel mētes peccantiū: vt pater filiū recipiat penitētē q arbitrij sui libertate vtit vt cognoscat vñ ceciderit. Pastor vero ouez errantē ꝛ non sapientē reuerti regrat: ꝛ humeris suis referat: irrationabili aīali ꝓpudentē hoiem cōparans: q alieno dolo circūuentus errauerat sicut ouis. Presens ergo parabola ꝓponit cū dr̄: Dixit āt. Homo qdaz habuit duos filios. Sunt q dicant ō duobus filys istis seniorē angelos esse: iuniorē vo hoīez ponunt: q in longinquā peregrinationē abierit qñ in terrā de celis ꝛ padiso cecidit: ꝛ aptant ꝓsequētia respiciētes ad cām vel statū ade. fz hic sensus pius qdez vr̄: nescio tñ si verus sit: q2 iunior filius ad penitētiā venit sua spōte recordatus ꝑterite abūdantie patris sui. Dñs āt veniens ad pniam vocauit humanū genus dū sponte sua regredi vnde ceciderat non cogitaret. deinde senior filius ī reditu ꝛ salute fratris sui tristat: cū dñs dicat leticiā eē apō angelos sup vno peccatore pniam agente. CYRIL. Quidā vo p seniorē filiū dicunt significari israel ſm carnē: p aliuz vo qui discessit a patre: describit multitudo gentiū. AVGV. de que. euā. Dic q̄ hō hīs duos filios: deus hīs duos populos intelligit: ꝛ tanq̄ duas stirpes generis hūani: vnā eoz q pmanserunt in vnius dei cultu: alterā eoz q vsq ad colendū idola deseruerunt deū. Ab ipso ergo exordio creature mortaliū: maior filius ad cultū vnius dei ptinet: minor āt petit vt sibi ps substātie que eū tangeret daret a pre. vñ sequit: Et dixit adolescētior ex illis patri: Pr̄ da mihi portionē substantie q̄ me ꝓtingit. tanq̄ aīa ptāte sua delectata id qō illi ē viuere. intelligere: meminisse vel ingenio alacri excellere petit q̄ diuina sunt munera. hec āt in ptāte sua accepit p libez arbitriū. vñ sequit: Et diuisit illi substantiaz. THEOPHI. Hoīs substātia rationalitas est: quā ꝓcomitat libertas arbitrij: ꝛ silr̄ quecūqz dñs dedit nobis p substantia nr̄a putabit: vt celū terra ꝛ vniuersa creatura: lex ꝛ prophete. AMBRO. Uides āt q̄ diuinū patrimonium petentibus dat: nec putes culpā patris q̄ adolescētiori dedit nulla dei regno ifirma etas: nec fides grauat ānis. Ipe certe se iudicauit idoneum q̄ poposcit: atq̄ vtinā nō recessisset a patre ipedimentū nescisset etatis. Sequitur. n. Et ñ post multos dies congregatis oībus adolescētior filius pegre pfectus est ī regionē longinquā. CHRY. Minor filius in regionē longinquā pfectus est nō local⁹ a deo decedēs: q vbiqz ē: fz affectu. fugit. n. deū pctōr: vt a longinquo siet. AVGV. de ver. do. Quisquis. n. ita vult esse similis deo vt fortitudinē suam ad illaz custodiat: non ab illo recedat ei coherendo vt custodiat silitudinē ꝛ imaginē ad quā factus est. Porro si puerse vult imitari deum vt quō deus non bz a quo regat: sic ipse velit sua potestate vti: vt nullo regente viuat: qd restat: nisi vt recedēs a vitate vanescat;

AVGV. de que. euan. Qō āt nō post multos dies diuit factū: vt congregatis oībus pegre pficisceret in regionē longinquā: que est obliuio dei. hoc ē q2 non multo post institutionē humani generis placuit aīe p libez arbitriuz ferre se cū velut quandā potentiaz nature sue: ꝛ deserere eū a quo ꝓdita est fidēs de viribus suis: q̄s vires tanto ꝓsumit citi⁹ q̄to eum deseruit a quo date sunt. vñ sequit: Et ibi dissipauit substantiā suaz viuendo luxuriose. Luxuriosam vocat ꝓdigā vitaz vocat amantē fundere atq̄ spaciari pōpis exterioribus intus inanescentez: cum ea q̄sq̄ sequit: q̄ ad alia procedunt: ꝛ relinquit eum q sibi est interior. vñ sequit: Et postq̄ cōsummasset oīa: facta ē fames magna in regione illa. Fames est indigentia vbi veritatis. Segtur: Et ipe cepit egere. AMBRO. Merito egeꝛ cepit: q thesauros sapientie ꝛ scie dei: diuitiarūq̄ celestiū altitudinez derelinquit. Sequit: Et abyt ꝛ adhesit vni ciuiū regionis illius. AVGV. de que. euā. Unus ciuiuz regionis illius aligs acerrimus princeps est ad militiā diaboli ptinens: cuius villa est mundus ptātis ipsius. de qua segtur: Et misit illū in villā suam vt pasceret porcos. Porci sunt īmundi spūs q sub ipo erāt.

BEDA. Porcos āt pascere: est ea qbus īmundi spūs gaudent: opari. Segtur: Et cupiebat iplere ventrē suuz de siliquis q̄s porci manducabant. AMBRO. Siliqua genus leguminis est: intus ianis: foris mollis: quo corpus nō refocitur: fz impletur: vt sit magis oneri q̄ vsui. AVGV. de que. euā. Silique ergo qbus porcos pascebat: seculares doctrine sunt: steriles: vanitatē psonantes: ō qbus laudes idoloꝛ fabularūq̄ ad deos gentiū ptinētiū vario ſmone atq̄ carminibus pcrepant: qbus demonia delectant. vñ cū ille satiari cupiebat: aliqd solidū ꝛ rectuz qō ad beatā vitaz ptineret īuenire volebat ī talib⁹ ꝛ nō poterat. vñ segtur: Et nemo illi dabat. CYRIL. Sed cū iudei multipliciter arguuntur in sacra scriptura de multis criminib⁹: quō populo illi conuenient verba maioris filij dicentis: Ecce tot annis seruio tibi: ꝛ nunq̄ mandatū tuuz ꝑteriui. Est ergo hic sensus parabole: Arguentibus euz phariseis ꝛ scribis q̄ reciperet peccatores: proponit pītem parabolam: in qua hominē vocat deum: qui pater est duoꝛ fratrum: iustoꝛ. s. ꝛ peccatoꝛ quoꝛ primus gradus est iustorum ab initio iusticiā sequētium. scōus gradus est hoīum p penitentiam ad iusticiā reductoꝛ. BASILI. Facit ēt ad antigoris ꝓfectā magis aīus senilis ꝛ grauitas q̄ canicies capilloꝛ: nec qui fm etatez ē iuuenis īcrepat: fz iuuenis moribus q fm passiones vivuit. TYTUS. Abyt ergo adolescentior nondū adultus mēte: petitq̄ a patre id qō ei de hereditate ꝓtingit: vt sine ex necessitate fuiat: sumus. n. aīalia rationalia liberus arbitriū habentia. CHRY. Dicit āt scriptura diuidere patre ex equo filys duobus substaz suā. i. scientiam boni ꝛ mali: q̄ vere ꝛ ppetue sunt opes aīe bene vtenti. Que. n. ex deo ē in prima natiuitate hoībus substantia rationalis eq̄liter cunctis nascentibus datur. De subsequenti aūt conuersatione vnusquisq̄ plus aut minus huius substantie possidere iuenitur: dum vnus ea que sumpserit patris esse credens: quasi paterna custodit: alius sicut ꝓprie possessionis licentia dissipandis abutitur. Ostenditur autem libertas arbitrij: q2 pater qui neq̄ discedere volentem retinuit: ne liberi arbitrij auferat potestatem: neq̄ manere cupientez cogit abscedere. Abyt āt longe nō locoꝛ translatione: fz mētis declinatione. vñ segtur: Peregre profectus est in regionē longinquam. AMBRO. Quid. n. longinquius est q̄ a se recedere: nec regionibus sed moribus separari: etenim qui

a christo sepat: exul ē patrie: ⁊ ciuis mūdi. Merito ergo p/
degit patrimoniū qui recessit ab ecclesia. TITVS. Uñ
rectū: castimoniā: documenta veritatis: noticiam genitoris:
memoriā creationis: sensum. AMBRO. Facta est autez
in regione illa fames nō epulaꝫ sed bonoꝫ opeꝫ atqz vir/
tutū q̄ sūt miser abiliozia ieiunia: eteni q recedit a verbo ðī
esurit: qz nō i solo pane viuit hō: sed i oī verbo ðī. q recedit a
thesauro eget. Egere ḡ ideo cepit ⁊ famē pati: qz nihil pdige
re i laqueo ē: ⁊ videtur ciuis iste p̄nceps esse isti⁹ mun
di: Deniqz ad villam eius mittitur quā emit: q se excusat a
regno. BEDA. In villam eni mitti ē sūbe mūdial' cupidi
tate subiugari. AMBRO. Pascit āt porcos illos i quos
petiuit diabol⁹ itroire: i sordib⁹ ac fetoꝛe viuētes. THEO
PHI. Dos igit̄ pascit qz alios p̄cellit i vitio vt sūt lenones
archipdones: archipublicani: q alys sūt doctozes operatio/
nis male. CHRY. Uel spiritalibus destitut⁹ operibus: q̄/
si prudentia ⁊ itellectu porcos pascere dicit̄: hoc ē sordidas
⁊ imundas i aia sua cogitationes nutrire: ⁊ dedit escas irra/
tionabiles p̄auc̄ uersationis: dulces quidem egenti bono
rum: qz suaue puersis videtur omne opus carnee voluptā/
tis: que vtutes aie penitus eneruat ⁊ perimit. huiusmodi ci/
bos ḡsi porcinos ⁊ male dulces. i. carnaliū delectationum
illecebras: siliquaꝫ noie scriptura ōsignat. AMBRO. Cu
piebat āt siligs vētrē iplere suū: nec eni alia ē cura luxurio/
sis nisi vt vētrē suū ipleāt. THEO. Quibus null⁹ dat sa/
turitatez malozꝫ: distat eni a deo q talib⁹ vesciť. Demones
aūt adꝺ studēt: ne vnq̄ saturitas malozꝫ pueniat. GLO.
Uel nemo illi dabat: qz cū diabol⁹ aliquē suū facit: vltra ei
abūdantiā nō p̄curat sciens eum esse mortuum.

¶ In se autem reuersus dixit: Quanti mercēna
rij in domo patris mei abundant panibus: ego
autem hic fame pereo: Surgam ⁊ ibo ad patrez
meum ⁊ dicam ei: Pater peccaui i celū ⁊ coram
te: iaz non sum dignus vocari filius tuus: fac me
sicut vnū de mercenarijs tuis. Et surgēs venit
ad patrē suuz. Cum autem adhuc lōge eēt: vidit
illū pater ipsi⁹: ⁊ misericordia mot⁹ ē: ⁊ accurrēs
cecidit super collū eius: ⁊ osculat⁹ est eum. Di/
xitqz ei filius: Pater: peccaui i celuz ⁊ coraz te:
iam nō sum dignus vocari filius tuus. Dixit aūt
pater ad seruos suos. Cito pferte stolā primaz:
⁊ induite illum: ⁊ date annulum in manu eius: ⁊
calciamenta in pedes eius: ⁊ adducite vitulum
sanginatum ⁊ occidite: ⁊ manducemus ⁊ epu
lemur: quia hic filius meus mortu⁹ erat: ⁊ reui/
xit: perierat: ⁊ inuentus est. Et ceperūt epulari.
GREGO. nisen⁹: Lōtēpserat pez i pmo recessu adolescē
tioꝛ fili⁹: ⁊ opes p̄nas ꝓfuderat. At vbi lapsu tpis ē attrit⁹
laboꝛib⁹: dū mercēnari⁹ fieret: ⁊ eodē cū porcis pabulo pa/
sceretur: redyt i domuz p̄nā castigat⁹: vñ dr̄. In se āt re. di.
Quanti mercē. i do. pa. mei abun. pa. ego aūt hic fame pereo:
AMBRO. Bñ i se reuertit̄: q a se recessit. eteni q ad deū
regredit̄ se sibi reddit: ⁊ q recedit a christo se sibi abdicat.
AVGV. de. que. euan. In se autē reuersus est cū ab eis
que foꝛinsecus frustra illiciunt ⁊ seducunt: in ꝺscientie sue
interioꝛa suam intentionem reduxit. BASI. Est autez
tes supplicia ꝺclinam⁹ a malo: ⁊ sum⁹ i dispositiōe fuili. aut
mercēdis lucra venātes exegmur q̄ mādant̄ mercenarys
assimilati: aut ipsius gr̄a boni ⁊ dilectiōis ad euz qui dedit
legem seruimus: ⁊ sic dispositionē redolem⁹ filioꝫ. AM/
BRO. Fili⁹. n. q bēt sanctispūs pign⁹ i corde: secularis mer
cedis lucra nō q̄rit: sed ius fuat heredis. Sūt ēt mercēnary
boni q ꝺducūt ad vineā. Isti nō filigs: sz panib⁹ abundant.
AVGV. ō que. euā. Uñ aūt hoc scire poterat i quo tan/
ta erat oblīuio dei: sic̄ i oibus idolatris fuit: nisi qz ista reco/
gitatio resipiscētis ē: cū euangeliū p̄dicare t̄: iam poterat ta/
lis aīa aduertere multos p̄dicare veritatem: iter quos qui/
dā eēnt nō ipsius amoꝛe veritatis ducti: sz cupiditate cōpa/
randoꝫ secularū cōmodoꝫ: q tū nō aliud annunciāt: sicut
heretici: vñ mercēnary recte appellant̄. In eadē gppe do/
mo eundē panē vbi tractātes: nō tū in hereditatē eternam
vocati: sz tpali mercede cōducti. CHRY. Signāter aūt
subdit: Ego āt hic fame pereo. quasi diceret: Ego nō alien⁹:
sed fili⁹ boni p̄fis: ⁊ frater filij obsequentis. ego liber ⁊ gene
rosius: factus sum miseriοꝛ mercennarius: a summa celsitu/
dine p̄me nobilitatis ad infimam humilitatem delapsus.
GREGO. nisenus: Non p̄ius autez redyt ad p̄stinam
felicitatē q̄ i se rediens sentiret oppr̄imētis erumne p̄senti
am: ⁊ meditaretur penitentie vba que subdunt̄: Surgam.
AVGV. de que. euā. Qz iacebat. Et ibo. qz longe aberat.
ad patrē meum: qz sub p̄rincipe porcoꝫ erat. Cetera vo sunt
pn̄iam meditātis in cōfessione peccati: nōdū tū agētis. non
enim iā dicit p̄i sed dictuꝫ se eē ꝓmittit cū venerit. Intel/
ligas igit̄ hoc nūc accipiēdū esse venire ad patrē in ecclesia
ꝓstituti per fidē: vbi peccatoꝫ legitima ⁊ fructuosa iā possit
eē ꝓfessio. dicit ergo dictuꝫ se eē patri. pater. AMBRO
Quā misericors q offensus nec paternū nomē dedignatur
audire: Peccaui. hec est p̄ma confessio apud auctorē natu
re: p̄esulē mīe: arbitrū culpe. Sed ⁊si deus nouit oīa: vocē
tū tue cōfessionis expectat. Oꝛe. n. cōfessio fit ad salutez: qz
alleuiat pōdus erroꝛis quisquis ipse se onerat: ⁊ accusatiōis
excludit inuidiā: qui accusatorē p̄uenit confitendo. frustra
velis occultare quē nihil fallit: ⁊ sine periculo prodas quod
scias eē iā cognituz. cōfitere magis vt iteruenias p̄o te xp̄s.
roget p̄o te ecclesia: illachrymet ppl's: nec verearis ne non
impetres. Aduocatus spōdet veniā: patronus ꝓmittit recō
ciliationē. tibi paterne pietatis pollicetur assertoꝛ. Subdit
aūt. In celū coꝛā te. CHRY. Dicēs coꝛā te: oñdit būc pa/
trem deū debere intelligi: deus eni solus ꝓspectoꝛ est oīum
a quo nec i corde meditata pctā abscondi p̄nt. AVGV.
de que. euan. Utrū autē hoc est peccatum in celum quod
est coram te vt celuz appellauerit ipsam summitatē patris:
an potius peccaui in celum coram sanctis animabus: coraz
te aūt in ipso penetrali cōscientie. CHRY. Uel celū hoc
loco intelligatur: qui enim in celum peccat: quod ⁊si super/
num tamen visibile elementuz est: ipse est qui peccat in ho/
minē quē susc̄pit filius dei p̄o salute nostra. AMBRO.
Uel peccato anime celestia significantur dona spūs imīnu
ta. vel qz ab illi⁹ gremio matris hierusalem que est in celo
non oportuit deuiari. deiectus aūt se exaltare non debet.
vnde subdit iā nō sum dignus vocari filius tuus. Et vt me/
rito sue humilitatis possit attolli subdit: fac me sicut vnum
de mercēnarys tuis. BEDA. Ad filij affectuz: qui omnia
que patris sunt: sua esse nō ambigit: aspirare nequaq̄ p̄esu/
mit: sed mercēnary statū iā p̄o mercede seruituru deside
rat: verum nec hunc quidem nisi paterna dignatione se me
reri posse testatur. GREGO. nise. Dunc autem filiū p̄o/
digum spūssanctus nobis descripsit: vt ilstruamur nos quali
ter debeam⁹ coꝛdis deploꝛare peccamina. CHRY. Qui
postq̄ dixit. Ibo ad patrem meum q̄ ei cūcta attulit bona.
non mansit: sed totum iter transiuit. Sequitur enim: Et sur
gens venit ad patrem suum sic ⁊ nos faciamus. nec pigeat
nos lōgitudinis vie. quia si voluerim⁹ fiet regressus celer
⁊ facilis: dūmodo deseramus peccatū quod nos a domo pa

terna reduxit: ē aūt pr̄ redeuntib⁹ clemēs: nā subdit̄: Cū ād
adhuc lōge eēt vidit illū pr̄ suus. AVGV. ō que. euā. Añ
.n. q̄z itelligeret deū lōge existēs: cū tñ iā pie q̄reret vidit il/
lū pr̄ ipsius. Impios enī ⁊ supbos ꝓuenīter nō videre dr̄ tā
q̄z añ oculos nō bñs: Añ oculos. n. hr̄i nō nisi q̄ diligūt dici
solēt. CHRY. Sēsit aūt pr̄ pniam: nō expectauit recipe
ꝓfessiōis vba: sz̄ puenit petitionē mīficorditer agēs: vñ sub/
dit̄: Et mīficordia mot⁹ ē. GREGO. nise. Cōfessiōis me
ditatio placauit ei p̄rem: vt obuiā iret ei ⁊ oscula collo ꝓfer
ret: Segt̄. n. Et occurrēs cecidit sup collū ei⁹: ⁊ osculatus
ē eū. Qō significat rōnale iugū bois ozi ipositū p euāgelicā
traditionē q̄ abiecit obseruātiā legis. CHRY. Quid. n. ē
aliud q⁹ occurrit: nisi q⁹ nos peccatis ipediētibus nr̄a vtute
ad deū puenire nō poteramus: Ipse aūt potēs ad iualidos
puenire descēdit. osculat̄ aūt os p qō emissa ō corde ꝓfessio
peni tētis exierat: quā pr̄ letus excepit. AMBRO. Occur
rit igit̄ tibi q⁹ audit te ītra mētis secreta tractātē. Et cū ad/
huc longe sis: occurrit ne quis ipediat: ꝓplectit̄ quoq; in oc
cursu. n. p̄sciētia ē: ī cōplexu clemētia: ⁊ q̄si quodā pr̄ysamo/
ris affectu supra collū cadit vt iacētē erigat: ⁊ oneratū pecca
tis atq; ī terrena deflexū: reflectat ad celū. malo g̃ filio⁹ eē q̄z
ouis. Quis. n. a pastore repit̄: a pr̄e filio⁹ honorat̄. AVGV.
de q̄ euā. Uel occurrēs cecidit sup collū eius. non enī pr̄ vni
genitū filiū suū deseruit: in quo vsq; in nr̄az lōgīquā pegri/
nationē cucurrit: q⁹ de⁹ erat ī xp̄o mundū reconcilians sibi.
Cadere aūt sup collū eius: ē humiliari ī amplexū ei⁹ brachi
um suū: qō ē dñs ihesus xp̄s. Consolari autē vbo gratie ōi ad
spē idulgētie peccatorū: hoc ē post lōga itinera remeantem
mereri a pr̄e osculū charitatis. Incipit aūt iā ꝓstitutus in ec
clesia peccata ꝓfiteri. nec dicit oīa que dicturuz se eē ꝑmise
rat. Segtur enī: Dixitq; filius ei. pr̄ peccaui ī cēlū ⁊ coz̄ā te:
⁊ iā non sum dignus vocari filius. hoc enī vult fieri p gr̄am:
quo se idignū p merita fatet̄: Nō addit qō ī illa meditatiōe
dixerat. Fac me sicut vnū de mercēnarijs tuis. Cū. n. panez
nō bꝛet: vel mercēnarius esse cupiebat qō ē post osculū pr̄is
generosissime iā dedignabat̄. CHRY. Pr̄ aūt ad filiū ser
monē nō dirigit: sed ministris loquit̄: q⁹ q penitet ozat: sed
respōsum verbo vere non accipit: misericordiā vo effica/
citer in effectu ituet̄. Segtur eniz: Dixit aūt pater ad suos
suos: Cito ꝑferte stolā primā ⁊ induite illū. THEOPHI.
Seruos vel angelos itelligas administratorios spūs: vel sa
cerdotes qui baptismate ⁊ vbo doctrine aiam vestiunt ipso
christo. Quotquot enim in christo baptizati sumus: christū
induimus. AVGV. ō que euāge. Uel stola prima est di/
gnitas quā pdidit adā. Serui q eam ꝑferunt sunt reconci
liatiōis pdicatores. AMBRO. Uel stola ē amictus sapiē
tie: quo nuda corporis aplī tegūt. accepit aūt sapīam primā:
est enim ⁊ alia que mysterium nescit. Annulus aūt est synce
re fidei signaculū ⁊ expressio veritatis: de quo sequitur: Et
date ei annulū ī manu eius. BEDA. Idest in operatione
vt p opa fides claresc̄at: ⁊ p fidē opa ꝓfirmēt̄. AVGV. ō
q̄. euan. Uel annulus ī manu pign⁹ ē spūssancti. ꝑpter gra
tie ꝓticipationē que digito bene significat̄. CHRY. Uł iu
bet annulū dari siue signaculī salutaris symbolū seu magis
despōsatiōis isigne ⁊ nuptiarū pign⁹ quibus christus eccle
siā spōsat: cū aia resipiscēs p ānulū fidei iūgit̄. AVGV.
de q̄. euā. Calciamēta āt ipedes ꝑparatio est euāgelizādi ad
ñ tāgēda terrēa: ō gb⁹ segt̄. Et calciamēta ī pedes. CHRY.
Uł mādat calciamēta pedib⁹ ꝓponi: aut pp coopienda vesti
gia. vt p lubricū mundi istius fixus īcedat: aut ꝓpter mor
tificationem membrorum: vite enī nostre cursus in scriptu
ris pes appellatur: ⁊ mortificationis ꝑspecies calciamentis
ꝓponitur: q⁹ de aīalium mortuorum pellibus conficiūt̄. Ad
dit ⁊ vitulum illi saginatum ingulandum in conuiuij exhi
bitione: Sequitur enim: Et adducite vitulum saginatum. i.
dominum iesum christum: quem vitulum nominat ꝑpter
hostiā corporis immaculati. Saginatū autē dixit: q⁹ pīguis
⁊ optimus intantum ē: vt pro totius mundi salute sufficiat
Nō aūt ipse pr̄ vitulū īmolauit: sz̄ alys īmolādū tradidit. p
mittēte m. pr̄e cōsentiens filius ab hoib⁹ crucifixus ē. AV
GV. ō que. euā. Uł vitul⁹ saginat⁹ ē ipe dñs sz̄ carnē sacia
t⁹ opprobrijs. Q⁹ aūt ipera ⁊ vt adducāt eū: quid aliud ē nisi
vt pdicēt eū: ⁊ ānunciādo faciāt venire ī exhausta fame vi
scera filij esurientis: Nā ēt vt occidant eū iubz. hoc ē vt mor
tem eius īsinuēt. tūc enī cuiq; occidit̄: cū credit occisū. Se
qtur. Et māducemus. AMRRO. Bñ carnē vituli q⁹ sa
cerdotalis ē victima q̄ p peccatis fiebat. Epulātē aūt idē
cum dicit epulemur: vt ostenderet quoniam patern⁹ est er
bus salus nostra: ⁊ patris est gaudium nostrozum redēptio
peccatorum. CHRY. Ipse enim pater gaudet in redi/
tu filij: ⁊ conuiuatur in vitulo: quia misericordie siue fructū
in īmolatione filij sui gaudens creator in acquisitione popu
li credentis epulatur. vnde sequitur: Quia hic filius meus
mortus erat ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuentus est. AMBRO.
Ille peryt qui fuit: Itaq; gētes nō sunt: christianus est: po
test tamē ⁊ hic vna species accipi generis humani: fuit adā
⁊ in illo fuim⁹ omnes: peryt adam: ⁊ in illo omnes perierū.
Homo igitur in illo homine qui perierat reformatur. pōt q
de agente penitentiam dictum videri: quia non mortuus ni
si qui aliquando vixerit. Et gentes quidez cum crediderit
per gratiam vinificantur: qui vero lapsus fuerit per penite
tiam reuiuiscit. THEOPHI. Quantū ergo ad vitiosa
conditionē mortuus fuerat desperatus. Sed quantum ad
humanam naturam que mutabilis est: ⁊ potesta vitio ad
virtutem conuerti deperditus dicitur. nam minus est per
di q̄z mori. Quilibet aūt reuocatus ⁊ mundatus a crimine
saginati vituli particeps causa letitie fit patri ⁊ famulis eī.
idest angelis ⁊ sacerdotibus. vnde sequitur. Et ceperunt
omnes epulari. AVGV. Iste epule atq; festiuitas nūc ce
lebrantur per orbem terrarum ecclesia dilatata atq; pro/
fusa. vitulus enim ille in corpore ⁊ sanguine dominico ꝓ
fertur patri: ⁊ pascit totam domum.

¶ Erat autē filius eius senior ī agro. Et cū veni
ret ⁊ appropiquaret domui audiuit symphoniā
⁊ chorū: ⁊ vocauit vnū ō seruis: ⁊ iterrogauit qd
hec essent. Isq; dixit illi: Frater tuus venit: ⁊
occidit pater tuus vitulū saginatū: quia salum
illū recepit. Indignatus ē aūt ⁊ nolebat introire.
Pater ergo illi⁹ egressus cepit rogare illū. At ille
respōdēs dixit patri suo: Ecce tot annis seruio ti
bi: et nunq̄z mandatū tuuz preteriui: ⁊ nunq̄z de
disti mihi hedū vt cū amicis meis epularer. Sed
postq̄z fili⁹ tuus hic q devorauit substantiā sua
cū meretricibus: vēit: occidisti illi vitulū saginatū
At ipe dixit illi: Fili tu sp. mecū es: ⁊ omnia mea
tua sunt. Epulari aūt ⁊ gaudere oportebat: quia
frater tuus hic mortuus erat ⁊ reuixit: perat ⁊ iu
uentus est.

BEDA. Murmurantibus de peccatorū suscepriōe scri
bis ⁊ pharisēis: tres per ordinem parabolas salutar⁹ posuit.
Duabus primis quantū ipse cū angelis de penitentium sa
lute gaudeat insinuat. In hac vero tertia non suuz tātum
suozūq; gaudiū demōstrat: sz̄ ⁊ inuidētiū murmur reprehē
dit. Dicit̄. n. Erat aūt filius eius senior in agro. AVGV.
de que. euā. Maior filio⁹ populus israel ē. nō quidē p fectu
in lōginquā regionē: sed tamē in domo nō est. In agro aūt
est. i. in ipsa hereditaria opulentia legis: ⁊ prophetarum ter
rena potius operatur. Ueniens autem de agro domuz ap

propinquare cepit.i.labore fuilis operis improbato ex eis/dem scripturis ecclesie libertatez ꝓsiderauit. vnde sequit: Et cum veni.z appro.do.audi.simpho.z chorum idest spiri tusancto plenos vocibus consonis euangelium predicare. Segtur: Et vocauit vnū de seruis:z interrogauit quid hoc esset.idest sumit ad legendum aliquem ꝓphetaꝝ:z in eo q̄/rens quodammō interrogat.vnde ista festa in ecclesia cele brantur in qua se esse non videt. Respondet ei seruus pa/ris prophetа. Sequitur eni. Isqꝫ dixit illi: Frater tuus ve/nit:z occidit pater tuꝰ vitulū saginatuz.quia saluū illū rece pit.q.d. In extremis terre fuit frater tuus:ſz inde maior ex/ultatio cantantiuz domino canticum nouuz:qz laus eiꝰ ab extremis terre:z ꝓpter eū qui absens erat occisus ē vir sci/ens ferre imbecillitatem:qz quibus non est narratuz de eo viderunt. AMBRO. Adolescentiori ãt filio.i. pplo ex gē tibus:israel tanq̄ maior frater bñficiū paterne benedictio/nis inuidit:qđ faciebant iudei:quia christus cū gentibꝰ epu lareť.vnde sequitur: Indignatus est ãt z nolebat introire. AVGV. ō que.euã. Indignať ēt z nūc:z adhuc nō vult intrare. Cum ergo plenitudo gentiuz introierit: egredietur oppoztuno tempore pater eius:vt etiaz oīs israel saluꝰ fiat. vñ segtur: Pater ergo illius egressus cepit rogare eum. Et/ enī quādoqꝫ aperta vocatio iudeoꝝ ī saluté euangelȳ: quā manifestationē vocationis tanq̄ egressum patris appellat ad rogandū maiorem filiū. Deinde que rñdit maior filius: ſtiones duas bñt. Sequiť eni: At ille respōdens dixit pri/ suo:ecce tot annis seruio tibi:z nūq̄ mandatū tuū preteri/ui. De mandato non pretergresso facile illud occurrit:nō ō/ omni mādato dictū:ſz ō vno maxime necessario:q̄ nullum aliū deū ꝓter vnū creatorē oium colere visus ē. Neqꝫ iste filius in omnibꝰ israelitis:sed in his intelligitur personam habere qui nunq̄ ab vno deo ad simulacra conuersi sunt. Quāq̄.n.terrena desideraret:ab vno tamē deo iste deside/rabat bona:cuius cōia cū peccatoribꝰ.vñ z in psalmo dicit: Ut iumentū factus sum apud te:z ego semp tecū: Sed qs est hedus quē nūq̄ accepit ad epulandū: Segtur enim: Et nūq̄ dedisti mihi hedū vt cū amicis meis epularer. Pecca/tor hedi noīe significari valz. AMBRO. Iudeꝰ hedū reg rit:christianus agnū.z ideo illis barrabas soluť:nob agnus īmolatur. Queri etiã in hedo videť:qz iudei rudi veteris sa crificij perdiderunt.vel qui hedū querunt: expectant anti/ christum. AVGV. de q̄.euan. Sz nō inuenio exitū hui/ꝰ sñie. Multū.n.absurdū est eū cui post dicit: Tu mecum es semp:hoc a pre optasse:vt antichristo crederet. Neqꝫ oīno aliquē iudeoꝝ:q̄ antixpm crediturī sūt:istū filiū fas ē itelli gi. Quo aūt epulareť ex illo hedo si ipse ē antichristus q ci non crederet: Ac si hoc est epulari ex hedi occisione: quod est de antichristi pditōe letari:quō dicit filiꝰ quē recepit pa/ter:hoc sibi nō fuisse cōcessuz:cū oēs filȳ de eius pditione letaturi sūt: Ipsū igiť sibi dñm negatū ad epulandū cōque riť:dū eū peccatorē putat.cū eni hedus est illi genti.i.cū cū sabbati violatorē z ꝓphanatorē estimet:iuc̄dari epulis il/lius non meruit. GREGO. Qz ãt dicit: Cū amicis meis aut ex persona principuz cum plebe intelligiť: aut ex perso na populi hierosolymitani cuz ceteris populis iuda. HIE/RO. Uel dic̄: Nūq̄ ōdisti mihi hedū. idest nllꝰ sanguis ꝓ/phete vel sacerdotis a romano īperio nos liberauit. AM BRO. Impudens aūt filius similis est publicano iustificā ti se.qz legez seruabat ī lra. impie accusabat fratrem: q̄ cuz meretricibus paternam substantiam prodegisset. Segtur enim: Sed postq̄ filius tuus hic qui deuorauit substantiaz suam cū meretricibus venit:occidisti illi vitulū saginatū. AVGV. Meretrices aūt sunt superstitiones gentiliuz: cum quibus subam dissipat:qui relicto vero ꝓnubio vī dei: cuz demone feda cupiditate fornicať. HIERO. In hoc aut q̄ dicit: Occidisti illi vitulū saginatū: cōfitetur venisse xp̄m:sed inuidia nō vult saluari. AVGV. Nō aūt pater eū.q.mentientem redarguit:sed secum pseuerantiam eius approbās ad pfectionez potiozis atqz iucūdiozis exultatio nis inuitat. vnde sequitur: At ipse dixit illi: Fili tu semp me cum es. HIERO. Uel quod dixerat: iactantia est nō veri tas:cui pater non consentit:sed alia cōpescit ratione dicens: Mecū es:lege qua stringeris:nō qz non peccaueris: se quia deus eum semp castigando retraxit. Nec miruz si patri mē titur q̄ fratri inuidet. AMBRO. Sed bonus pater etiam hunc saluare cupiebat dicens: Tu mecū semp es. vel quasi iudeus in lege vel quasi iustus in cōmunione. AVGV. Quid autē sibi vult q̄ addidit: Et oīa mea tua sūt. quasi nō sint z fratris:sed sic a perfectis z īmortalibus filȳs habenť oīa: vt sint z oīuz singula:z omnia singulorum: vt enim cu/piditas nihil sine angustia:ita nihil cum angustia charitas tenet. Sz qūo oīa:nonne z angelos deus in possessionē tali filio subiecisse putandus est:si possessionem sic accipias: vt eius possessor ipse sit dñs:nō vtiqz oīa. Non enī domini eri mus:sed cōsortes potius angeloꝝ. Si vero possessio sic ītel ligiť:qūo recte dicimꝰ possidere alias:veritatē non inuenio cur nō vere ac ꝓprie id possimus accipere. Nō enī id loqui mur:vt dominas veritatis dicamus alias. Aut si noīe possessionis ab hoc sensu īpedimur:illō quoqz auferať. non enim ait pater: Oīa possides:sed oīa mea tua sunt:nec tamen vt ipsius dñi. Quod.n. est ī nostra pecunia:pōt familie nře vl alimētū esse vel ornamentū vel aliud hꝰ. Et certe cum ipm pfem recte ille possit suuz dicere:non video quomodo que ipsius recte vocari ponit:diuersis dūtaxat mōis. Cum eniz beatitudinē illam obtinuerimus:nostra erunt ad videndū superiora:ad conuiuendum equalia:ad dominandum infe/riora. Longaudeat igitur securissimus maior frater. AM/BRO. Si enim desinat inuidere: oīa sua sunt: vel iudeus sa cramenta veteris testamēti: vel baptiçatus noua etiaz pos/sidēs. THEO. Uel aliter: Totuz psona filȳ: que vī mur/murare: sumitur ꝓ oībus quicūqz scādaliçantur ī subditis: sicut Dauid introducit personam passam scandalum in pec catorum pace. TYTVS. Maior igitur filiꝰ sic agricola īsistebat agriculture:nō terrestrē sz aīe agꝫ fodiēs:z salutis arbores inserens.s.vtutes. THEO. Uel erat in agro:hoc ē in mūdo colēs ꝓpriā carnez:vt repleatur panibus:z semi/nans ī lachrymis vt in gaudio metat.sed cognitis gestis no lebat itrare ad cōe gaudiū. CHRY. Querit aūt si afficit passione liuoris:dolens in ꝓsperis alioꝝ. Dicendū est autē q̄ nullꝰ sanctoꝝ dolet in talibus: immo bona alioꝝ sua exi stimat:nō aūt oportet oīa quecunqz parabola continet ad litteraz ptractare:sed sensum eliciētes cuiꝰ cā componit ni hil aliud pscrutari. Dec ḡ parabola ad hoc ē cōposita vt pec catores nō diffidāt reuerti: sciētes q̄ magna ꝓsequent. vñ ītroducit alios turbatos ī coꝝ bonis:vt īdicet eos liuore ta besc̄tes:ſz tāto decore honoratos redeūtes: vt etiā inuidio/si possint alys fieri. THEO. Uel phariseoꝝ intentionez corrigit dñs per pītē parabolaz quos ex hypostasi noīat in stos.q.d. Esto vos vere iustos esse:nec transgressos aliquod mandatorum:nūqd igitur ꝓpter hoc non oportet admitte re a flagitys redeūtes: HIERO. vel aliter. Omnis iusti cia in comparatiōe dei:est iniustícia. vnde paulus: Quis me liberabit de corpore mortis huius. vnde apostoli ōdignati sunt pro petitione matris filiozuz zebedei. CYRIL. Nō z nosipsi qñqz patimur: viuunt enim quidam prestantissi/mam z optimam vitam: alius autē in ipso senio multotiēs ad deū cōuertitur: vel forsitā extremū diē claudere debēs hac diluit reatꝰ dño minante. Hoc qdē aliqndo respuit ex importuna pusillanimitate:nō attendētes mentē saluatoris q̄ de salute peuntiū gaudet. THEO. Dic̄ ḡ filius pri: Gra tis duxi ī doloribꝰ vitā a pctoribus molestatꝰ. z nūq̄ causa mei decreuisti mactandum esse hedum idest persequētem

me peccatorem: vt paululum recrearer: qualis hedus fuit achab helie. Qui dicebat domine pphetas tuos occiderũt.

AMBRO. Uel aĩr. Notatur hic frater vsq; adeo: vt de villa venire dicatur: hoc est terrenis opibus occupat⁹: ignorans q̃ sunt spũs dei: vt deniq; nũq̃ pro se vel bedũ quera/tur occisum: non. n. pro inuidia: sed pro venia mundi agnus est ĩmolatus. ĩuidus bedũ querit: innocens agnum p se desiderat ĩmolari. ideo z senior dr̃: eo q; cito qs p inuidiam cõsenescat: ideo z foris stat: eo q; malignolẽtis eus excludat. ideo chor̃ z symphoniã audire non põt: hoc ẽ in villa theatralis incentiua lasciuie. sed plebis concordiaz cõcinentis que de peccatore saluato dulcẽ leticie suauitatẽ resultat. q enim si/bi iusti videntur indignantur qñ alicui pctñ fatenti venia laxaĩ. Quis tu es qs dño cõtradicas: ne videlicet culpaz re/laxaret: cum tu cui volueris ignoscas: sed remittendis post penitentiam debem⁹ fauere peccatis. ne dũ venie alterius inuidemus ipsi eã nõ mereamur a dño nõ inuideamus de longinqua regione remeantibus: quia z nos fuimus in re/gione longinqua. CAPI. XVI.

DIcebat ãt z ad discipulos suos. Hõ quidã erat diues q habebat villicũ z hic diffamatus ẽ apud illũ: quasi dissipasset bona illius: Et vocauit illũ z ait illi. Quid hoc audio ỏ te: redde rationẽ villicatõis tue. Jã. n. non poteris villicare. Ait ãt villic⁹ ĩtra se. Quid faciã: qz dominus me⁹ aufert a me villicationẽ: Fodere nõ valeo: mẽdicare erubesco. Scio qd faciã: vt cũ amotus fuero a villicatione: recipiant me in domos suas. Cõuocatis itaq; singlis debitorib⁹ domini sui: dicebat primo: Quãtũ debes domino meo: At ille dixit: Cẽtũ cados oeli. Dixitq; illi: Accipe cautionẽ tuã: z sede cito z scribe quinquagita. Deide alio dixit. Tu vero quantum õbes: Qui ait: centũ choros tritici. Ait illi: Accipe lias tuas: z scribe octuaginta.

BEDA. Postq̃ murmurantes de penitentium receptione tribus parabolis saluator redarguit: quartam mox qui/tamq; de elemosyna danda z persimonia sequenda subiũgit: quia z ordo predicandi aptissimus est: vt post penitentiam elemosyna subiũgatur. vnde dicitur: Dicebat autem ad discipulos suos: Homo quidam erat diues qui habebat villicum. CHRY. Opinio quedã erronea aggrauata morta libus auget crimina: minuit bona. Ea vero est opinari: q; ea quecũq; possidemus in vsu vite possideamus vt domini: z ideo etiam oportune ea apprehẽdimus tanq̃ bona pcipua. Sed contrariũ est: nõ. n. nos vt domini in vita presenti collocati sumus in propria domo: sed tanq̃ hospites z aduene quo nolumus ducimur: z quo tempore non putamus q nũc locuples est in breui fit mendicus. Ergo quicunq; sis: noueris te esse dispensatorem alienor̃: z transitoriy vsus z breuis tibi iura concessa sunt. Abiecto ergo ab anima domini fastu: sumas humilitatem z modestiam villici BEDA. Villicus quippe ville gubernator est. vnde z a villa nomen accepit. Jconomus autem tam pecunie q̃ frugum z omnium que habet dominus dispẽsator est. AMBRO. Ex hoc ergo discimus nõ ipsos esse dominos: sed potius villicos alienaz facultatũ. THEO. Deinde q; eum non exercemus dispensationem opuz ad libitũ domini: sed ad proprias illecebras: commissis abutimur: criminosi villici sumus. vnde sequitur: Et hic diffamatus est apud illum: quasi dissipasset bona illius. CHRY. Interea cuulsus a villicatione eripiẽ. Sequitur enĩ: Et vocauit illuz: z ait ei: Quid hoc audio de te: Redde rationẽ villicationis tue. Jam enim non poteris villicare. Quotidie talia nobis per effect⁹ exclamat dominus: ostendens nobis fruentem in meridie sospitate: primsq; vesperascat exanimem: z alium inter prandia expirantem: z diuersimode ab hac villicatione discedimus. Si fidelis dispẽsator qui de ppria dispensatione cõfidit: desiderat cum paulo dissolui: z esse cum christo. Js autem cui⁹ sunt vota terrena: anxiatur in exitu. vnde de hoc villico subdit: Ait aũt villicus intra se. Quid fa. qz do. meus. au. a me villicationẽ: fodere nõ valeo: mẽdicare erubesco. Impotẽtie esse ĩ ope crimẽ est vite inertis. Nõ enĩ timeret si cõsicui/set affectare labores. q; si fm allegoriã accipiam⁹ parabolam post trãsmigrationẽ hic factam non est tẽpus operandi. Uita presens habet exercitiũ mandatoruz: futura vero solatium. Si nihil operatus es hic. frustra in futurum cupiras: sed nec mendicando pficies. Huius indiciũ sunt virgines fatue: que imprudenter a prudentibus mendicauerũt: sed reuerse sunt vacue. qulibet enĩ suã cõuersationẽ vt tu/nicã induit: non est autem eam exuere nec cambire cum alio. Sed debitorum remissiones ingeniatus ẽ negtie villicus: statues sibi maloz remediũ i cõsernis. Segt enĩ: Scio qd faciã: vt cum amot⁹ fuero a villicatõe. recip: ãt me i domos suas. Quotiens enĩ quis exitũ suũ pcipiens: leuat bnficio sarcinã peccatoz vel relaxando debita debitori: vel tribuens in opibus copiam: ea que sũt domini largies: multos amicos cõciliat prebituros sibi coram iudice testimonium veritatis: non vocibus: sed bonoruz operũ oñsione. qui eñ paraturos p testimoniũ refrigeriy mãsionẽ. Nihil aĩré nostrum: sed oĩa sunt ditiõis dei. vnde segtur: Cõuocatis itaq; singulis debitoribus domini sui dicebat primo. Quantum debes domino meo: At ille dixit: Centum cados olei. BEDA. Cados grece est amphora continens vrnas tres. Sequitur: Dixitq; illi: Accipe cautionez tuam z sede: z cito scribe quinquaginta. dimidiam ei partem dimittens. Sequitur: deinde alio dixit: tu vero q̃tũ debes ait cẽtum choros tritici. Chorus modys. xxx. cõpletur. Segtur: Ait illi: Accipe litteras tuas: z scribe. lxxx. Quintã partẽ ei dimittens. Simpliciter ergo sic potest accipi. Quisquis indigentiam pauperis vel ex dimidia vel ex quinta alleuiat parte: misericordie sue mercede donandus est. AVGV. de que. euãge. Uel q; de centum cadis olei quinquaginta fecit scribi debitore. z de centum choris tritici octoginta: ad hoc valere arbitror: vt ea que in sacerdotes atq; leuitas inde quisq; operatur in ecclesia christi abundent: vt cũ illi decimas darent: isti dimidias dent: sicut de bonis suis fecit zacheus aut certe duas decimas dando: ideſt vnam quintam superrent impendia iudeorum.

¶ Et laudauit dominus villicum iniquitatis: q; prudenter fecisset: quia filij huius seculi prudentiores filijs lucis i generatione sua sunt. Et ego vob dico: Facite vobis amicos de mammona iniquitatis: vt cũ defeceritis: recipiãt vos in eterna tabernacula. Qui fidelis ẽ i minimo: z i maiori fidelis ẽ: z qi modico iniq⁹ ẽ: z i maiori iniq⁹ ẽ. Si ergo i iniquo mãmõa fideles fi fuistis: quod verum est quis credet vobis: Et si in alieno fideles non fuistis: quod vestrũ ẽ quis dabit vobis: Nemo seruus põt duobus dñis seruire. Aut. n. vnũ odio habebit: et alterũ diliget: aut vni adherebit: z alterũ contemnet. Non potestis deo seruire et mammone.

AVGV.de que.euã.Uillicũ quẽ dñs eyciebat a villica/ tu laudauit dñs:eo q in futuꝝ sibi pspexerit.vnde dicit:Et lau.do.vil.inig.qz pru.egisset.Nõ tñ oia debem⁹ ad imitan dũ sumere.nõ enĩ dño nro faciẽda ẽ ĩ aliquo fraus:vt ỗ ipsa fraude elemosynas faciam⁹. ORIGE.Uexꝝ qz gentiles dicũt prudentiã eẽ virtutẽ:ꝛ diffiniũt eã peritiã bonoꝝ ma loꝝ ꝛ neutroꝝ:vel cognitionẽ angeloꝝ ꝛ nõ agẽdoꝝ.ꝓide de⁹ parauit celos prudẽtia:ꝓstat bonã eẽ prudẽtiã q̃ dñs ce los parauit.Dr etiã ĩ gene.fm.lxx.q̃ serpẽs prudẽtissimus erat:vbi prudentiã nõ virtutẽ dicit:ſz astutiã ad mala incli nationẽ bñtẽ:ꝛ fm hoc dr:q̃ dñs laudauit villicũ qz prudẽ ter egisset:hoc est callide ꝛ perperã.Et forsitã qõ dixit:Lau dauit:nõ fm verã ꝓmẽdatõez:sed abusiue dictũ est:vt cuz dicim⁹ aliquẽ cõmendari in mediocrib⁹ ꝛ differentibus re/ bus.ꝛ quodãmõ mirãdus esse cõcursus ꝛ acumẽ gb⁹ vigoꝝ mẽtis elicit. AVGV.de que.euã.Ecõtrario dñr iste fili/ rudines:vt itelligam⁹ si laudari potuit ipse a dño:q fraudẽ faciebat.q̃to ampli⁹ placeãt deo q fm ci⁹ pceptuz opa illa faciunt. ORIGE.Fily quoqz buius seculi nõ sapiẽtiozes ſz prudentiozes dñr lucis filys.ꝛ boc nõ absolute et simplr sed in genere suo.Segt:Qz fily b⁹ scli prudẽtiozes filys lu cis i gnãtõe sua sũt. BEDA.Fily lucis ꝛ fily b⁹ scli vocã tur:quo fily regni ꝛ fily pditiõis:cui⁹ enĩ ynusqsqz agit opa/ eius cognoiat ꝛ fili⁹. THEO.Filios g̃ b⁹ scli vocat cogita/ tões q̃ sibi cõmoda sũt i terra.filios vo lucis spiritales opes tractãtes ituitu dini amoris. Inuenimur aũt i hũanis qdẽ administratõib⁹ prudẽter oia disponẽtes:ꝛ sũmopere sata/ gentes:vt si desierim⁹ ab admĩstratõe:habeam⁹ vite refu/ giũ:cũ vo dispẽsare ỗbem⁹ dina:ñ pmeditamur q̃ nob post modũ sũt pfutura. GREGO.xviy.mo.Ut g̃ i sua manu boies post mortẽ qcq̃ iueniãt:añ mortẽ diuitias suas ĩ pau perũ manib⁹ ponãt.vñ segtur:Et ego vob dico:facite vob amicos de mãmona iniquitatis. AVGV.ỗ ver.do.Qõ debzei vocãt mãmona:latine diuitie vocanť:acſi diceret: Facite vobis amicos de diuitys inigtatis.Hoc ãt qdã ma/ le intelligendo rapiũt aliena ꝛ inde aligd pauperib⁹ largiũ/ tur:ꝛ putãt se facere qõ pceptũ ẽ.Intellect⁹ iste cozrigen dus ẽ.De iustis labozib⁹ elemosynas facite:nõ enĩ cozruptu ri estis iudicẽ xp̃m:si de pda iopis dares aligd iudici:vt pro te iudicaret:si iudex ille p te iudicabit:tãta vis ẽ iustitie:vt ẽt tibi displiceat.Noli tibi pigere talẽ deũ:fõs iustitie ẽ.No li g̃ elemosynas facere de fenoze ꝛ vsuris: fidelib⁹ dico:gb⁹ corpus xp̃i erogam⁹.sed si pecunias tales bẽtis ỗ malo ẽ qõ bẽris.Jam nolite malũ facere.Zache⁹ dixit:Dimidiũ rerũ meaꝝ do pauperib⁹.Ecce qũo currit:qui currit facere ami cos ỗ mãmona inigtatis:ꝛ ne re⁹ aliũde teneret.Si cui ali/ quid tuli:q̃druplũ reddã.Est ꝛ ali⁹ itellect⁹:Mãmone ini/ gtatis diuitie secli sũt oẽs:vndecũqz sint.Si enĩ veras diui tias queris:alie sũt quibus iob nudus abũdabat:quãdo in deũ coz plenũ habebat.Iste enĩ ab inigtate appellãt diui/ tie:quia vere non sunt:paupertate enĩ plene sunt:ꝛ semper obnoxie casibus.Si.n.vere diuitie eẽnt:securitatẽ tibi da rent. AVGV.de que.euã.Ul diuitie inigtatis dicunť:qz nõ sũt iste diuitie nisi iniquis:ꝛ qui ĩ eis cõstituũt spem atqz copiam sue beatitudinis.A iustis vo cũ h⁹ possidenť:est qdẽ ista pecunia:sed nõ sũt illis diuitie nisi celestes ꝛ spirituales. AMRRO.Uel iniquũ mãmona dixit:qz varys diuitia/ rũ illecebzis nostras auaricias tentat affect⁹:vt velim⁹ ser/ uire diuitys. BASI.Uel si succesſeris pr̃imonio ab iiustis cõgregata cepisti.ĩ plurib⁹ enĩ pdecessozib⁹ necesse ẽ aliquẽ reperiri g iniuste vsurpauerit aliena.Ponať aũt vt nec pa/ ter exegerit:ſz aurũ vnde habes:Siquidẽ dicis a me:igna rus dei es:nõ bñs notitiã creatozis:si vo a dõ:dic nob rõnez pp quã eas accepisti:an ñ dei ẽterra ꝛ plenitudo ei⁹:g̃ si cõis dñi nr̃a sunt:erũt ꝛ cõseruoꝝ nr̃oꝝ. THEO.Jlle g̃ dicũt opes negcie q̃scũqz dñs dedit ad ipẽdia necessitatis fratrũ ac ꝓseruozũ nr̃oꝝ:nos vo tenemus nobis. Dicebat igr̃ a pn cipio oia paupib⁹ tradi:verũ qz iniquitatis fuim⁹ villici neg ter retinẽtes qõ deputatũ ẽ ad aliozũ op⁹:nõ ẽ oio manẽdũ in hac credulitate:sed ipartiẽdũ ẽ paupibus vt recipiamur ab eis in celestibus tabernacul.Segt̃.n.Ut cũ defeceritis recipiãt vos ĩ eterna tabernacla. GREGO.xxy.moz.Si aũt eozũ amicitys eterna tabernacula acgrimus dãtes pen sare debemus:qz patronis poti⁹ munera offerim⁹ q̃z egenis dona largimur. AVGV.de ver.do Qui sunt enĩ q habe/ bũt tabernacula eterna nisi scĩ ỗi:Et q sũt q ab ipsis accipiẽ di sũt in tabernacula eterna:nisi q eoꝝ idigẽtie fuiunt:ꝛ qõ eis op⁹ ẽ bilariter submĩstrãt.Jsti sũt mĩmi xp̃i q̃ oia sua di miserũt ꝛ secuti sũt eũ:ꝛ qcqd habuerũt paupib⁹ distribue/ rũt:vt deo sine seculari cõpede expediti seruirẽt:ꝛ ab oneri/ b⁹ mũdi liberatos velut pẽnatos surſũ bũeros tollerẽt.

AVGV.ỗ q̃.euã.Nõ ergo eos a gb⁹ recipi volum⁹ in ta bernacula eterna tãq̃ ỗbitozes ỗi fas ẽ itelligi:cũ iusti ꝛ scĩ significẽť ỗ loco q eos ĩtroducãt:q necessitatib⁹ suis terre/ na bõa cõicauerũt. AMBRO.Ul talr:Facite vo.ami.ỗ ini quo mãmõa.vt largiẽdo paupib⁹ ãgeloꝝ ceterozũqz scõrũ gr̃az ꝓpem⁹. CHRY.Attẽde ẽt q ñ dixit:vt suscipiãt vos ĩ suis mãsiõib⁹.ñ.n.ipi sũt q suscipiũt.vñ cũ dixisset Facite vo.ami.addidit.De mã.inig.oñdẽs q ñ simplr eozũ amici/ tia nob patrocinabiť:nisi bõa opa nos comitẽť:nisi cuacue/ m⁹ iuste diuitias ꝓgestas iuste.Ars igr̃ artiũ pitissima ẽ ele mosyna.nõ.n.nobis domos fabricat luteas:ſz vitã pennẽ ĩ pẽdit.Singlaꝝ artũ alia alteri⁹ admiculo idiget.cũ ãt mi sereri oz:nulli⁹ alteri⁹:ſz soli⁹ voluntatis est op⁹. CYRIL. Sic igiť docebat xp̃s affluẽtes diuitys sũmopere diligere amicitiã pauperuz ꝛ thesauriçare ĩ celis.Nouerat ãt humane mẽtis desidiã:quõ ambientes diuitias nullũ charitatiuum opus impendunt egentibus.q̃ igiť talibus nullus spirituali/ um donozum fructus proueniat:manifestis exemplis ostẽ/ dit subdens:Qui fide.ẽ in minimo:ꝛ in maio. fide.est.ꝛ qui in modi.iniquus est:ꝛ in maio.iniquus est.Aperit aũt nobis dñs oculũ cozdis exponens qõ dixerat cũ subdit: Si g̃ ĩ ini quo mã.fide.nõ fu.qõ.vexꝝ ẽ gs cre.vobis:Est igr̃ mĩmũ ini gs mãmõa.i.terrene diuitie:q̃ supna sapientib⁹ nihil eẽ vidẽ tur.Arbitroz ergo aliquẽ eẽ ĩ modico fidelẽ cũ ỗ bis mĩmis oppressis erũna subsidiũ iptiť. Jtaqz si ĩ modico fuerim⁹ p fidi:quo pacto ab eo obtinebim⁹ vexꝝ.i. diuinoꝝ charisma/ tũ vber donũ aie humane iprimẽs diuinã spẽm.Quod aũt ad hoc tendat intentio verbozum domini:per sequentia pa tet.Dicit enim:Et si ĩ alieno nõ fuistis fideles qõ vestrũ est quis dabit vobis:' AMBRO.Aliene nobis diuitie sũt:qz pter naturã sũt:neqz nobiscũ nascunť neqz nobiscũ trãseũt. xp̃s aũt nr̃ est:qz hominum vita ẽ.deniqz ĩ prꝛopria venit.

THEO.Sic igiť hucusqz docuit nos q̃z fideliter deceat dispẽsare diuitias.sed qz opũ dispẽsatio ſz deũ nõ aliter ob tinet̃:q̃z per ipassibilitatẽ aĩ ad diuitias nõ affecti subiungit Nemo ser.põt duo.do.ser. AMBRO.Nõ qz duo ſz vn⁹ est dñs.nã ꝛ si sint q mãmone seruiãt:tñ nõ ille nouit aliq̃ iura dñatus:sed ipsi sibi iugũ seruitutis iponũt. Un⁹ ẽ dñs qz vn⁹ ẽ deus.vñ pz prĩs ꝛ fily vnũ esse dñatũ.Et huius rõ nem assignat subdẽs:Aut enĩ vnũ odio habebit ꝛ alte.dili. aut vni adherebit:ꝛ alte cõtem. AVGV.de q̃ euã. Dec aũt nõ passiz aut quasi temere dcã sunt.nemo.n. ĩterrogat⁹ vtrũ diligat diabolũ:respõdet se diligere:ſz poti⁹ odisse:de/ umãt se diligere oẽs fere pclamãt:g̃ aut vnũ odiet.ſ. diabo lũ:altꝛ diliget.ſ.deũ.aut alteri adherebit.ſ.diabolo:cũ q̃si eius pmia temporalia sectať:ꝛ alterũ cõtemnet.ſ.deũ:sicut solent minas eius postponere cupiditatibus suis qui de bo nitate eius ad ipunitatẽ sibi blandiunť. CYRIL.Cõclu/ sio aũt est totius sermonis qõ sequitur: Non pote.deo ser.ꝛ mam.Totũ igiť studiũ transferamus ad altꝛ diuitys ab/

renunciãtes. BEDA. Audiat ergo hoc auar⁹: non posse simul diuitys christoqꝫ seruiri: ⁊ tñ nõ dixit: Qui hꝫ diuitias. sed Qui seruit diuitys. Qui enim diuitiarum seruus est: diuitias custodit vt seruus: qui autem seruitutis excussit iugũ distribuit eas vt dominus. sed qui seruit mãmone: illi vtiqꝫ seruit: qui rebus istis terrenis merito sue peruersitatis prepositus ⁊ princeps huius seculi nominatur.

¶ Audiebant autem omnia hec pharisei q erant auari: ⁊ deridebant illum. Et ait illis: Vos estis qui iustificatis vos coꝝ hoibus: deus aũt nouit cozda vestra. Quia quod hoibus altũ ẽ: abominatio est apud deũ. Lex ⁊ pphete vsqꝫ ad ioãnez ex eo regnũ dei euangelizat: ⁊ omnis in illud vim facit. Facilius est aũt celũ ⁊ terrã ꝑterire: q̃ꝫ ỏ lege vnum apicẽ cadere. Omnis qui dimittit vxorem suã ⁊ alterã ducit: mechat: ⁊ qui dimissaꝫ a viro ducit: mechatur.

BEDA. Monuerat christus scribas ⁊ phariseos ỏ sua iustitia nõ presumere: sed pctõres penitẽtes recipe. ⁊ elemosynis sua pctã redimere: ꝫ illi ꝑceptozez misericozdie humilitatis ⁊ pfimonie deridebãt. vñ dicit. Audie. autem oĩa bei pha. q erãt aua. ⁊ deridebat eũ. Duas ob cãs: qz vel minus vtilia imparet. vl̃a se iã facta supfluis ĩgereret. THEOs At domin⁹ detegẽs in eis occultã maliciã: ostẽdit eos simulare iusticiaꝫ. vnde subdit: Et ait illis: Uos estis q iustificatis vos coã homi. Justificãt se coram hoĩb⁹ q pctõres tanq̃ ifirmos desperatosqꝫ cõtemnũt: se aũt ipsos tãq̃ pfectos elemosynaꝝ remedio op⁹ nõ bẽre credũt: ꝫ noxy tumoris altitudo. q̃ sit iuste dãnanda videt ille q illuminabit abscõdita tenebraꝝ. vnde sequit: De⁹ aũt no. coz. THEO. Et iõ abominabiles ei estis ob arrogantiã ⁊ ambitũ humãi fastozis. vñ subdit: Qz qõ hoĩb⁹ altũ est. abominatio est apud deũ. BEDA. Disputantẽ aũt ꝓtra auariciã saluatozẽ: pharisei deridebãt: quasi ꝓtraria legi ꝓphetisqꝫ preciperet: vbi multi ditissimi deo placuisse leguñ. ꝫ ⁊ ipse moyses pplm quez regebat: si legẽ sequereñ: oĩbus terrenis bonis abũdaturũ ꝑdixit: qbus domin⁹ occurrẽs oñdit inter legẽ ⁊ euangeliũ: sicut pmissionũ ita ⁊ ꝓceptozũ nõ minimã cẽ differẽtiã. vñ subdit. Lex ⁊ ꝓphe. vsqꝫ ad ioãnẽ. AMBRO. Nõ qz lex defecẽ: sed qz incepit euangely ꝑdicatio. videñ. n. mi noza ꝓpleri cũ potioza succedãt. CHRY. Per hoc ãt reddit eos celeres ad sui fidẽ: qz si vsqꝫ ad tps ioãnis ꝓsũmata sunt oĩa: ego suꝫ q veni. Nõ. n. destitissent ꝓphete: nisi venissem ego. Sꝫ dices. Qualiter ꝓphete vsqꝫ ad ioannẽ: cũ multo plẽs ꝓphete in nouo q̃ in veteri testõ fuerint? ꝫ de illis ꝓphetis dic̃ q pnunciauerũt christi aduentũ. EVSE. Nouerant aũt ꝓiozes ꝓphete ꝑdicationẽ regni celozũ: sed nullus eozũ expresse annũciauerat populo iudeozum: eo q puerilem mentẽ iudei babentes imbecilles erant circa prędicatiõis ĩmensitatẽ. Prim⁹ autẽ ioannes manifeste predicauit appzopinquasse regnuꝫ celozum: necnon ⁊ peccatozum remissionem per lauacrũ regeneratiõis. vnde sequitur: Ex eo regnũ dei euangeliçat: ⁊ omnis in illud vim fac̃. AMBRO. Lex. n. multa ꝓ̃ꝫ naturã tradidit: vt naturalib⁹ idulgentioꝝ desideryꝫ ad iusticie studiũ nos vocaret. x̃ps naturam incidit: quia naturales quoq; amputat voluptates: sed ideo vim facimus nature: vt non ad terrena demergat: sed ad supna se erigat. EVSE. Magna enim pugna incũbit moztalib⁹ in ascensu celozũ. q enim homines carne moztali vestiti subiugent voluptatẽ: ⁊ omnẽ illicitum appetitum: imitari volentes vitã angelicã: quõ non fit violẽter? Quis autez videns diuino insudãtes cultui: ⁊ pene suam carnem moztificantes: nõ reuera fatebit̃ illos vim ĩferre regno celoꝝ: ꝫ ⁊ siquis indagauerit mirandũ ꝓpositũ venerãdorũ martyrũ: fatebit̃ eos vim irrogare in regnum celozum.

AVGV. de que. euã. Uim etiã faciũt in regnũ celoꝝ: vt nõ solũ tpalia ista ꝓtemnãt: sed etiã linguas deridẽtiũ se tu lia ꝓtemnẽtes. Doc. n. subiũxit euãgelista cũ dixisset: Deri suꝫ fuisse ieſuꝫ: cũ de ꝓtemnẽdis terrenis diuitys loquere tur. BEDA. Ne ãt putarẽt ĩ eo q̃ dixit: Lex ⁊ ꝓphete vsq; excludit subdẽs: Facili⁹ aũt est celũ ⁊ terrã ꝑterire: q̃ꝫ de lege vnũ apicẽ cadere. Preterit. n. figura b⁹ mũdi. de lege aũt nec vni⁹ gdẽ littere sũmitas. i. nec minima q̃qz a sacris spiritalib⁹ vacãt: ⁊ tñ lex ⁊ ꝓphete vsqꝫ ad ioãnẽ: qz nõ potuit vltra vẽtuꝝ ꝓphetiçari qõ ioãnis ꝑconio iã venisse clarebat. qõ ãt de lege i ꝓpetuũ nõ violãda ꝑdixerat: vno exẽpli gñ de illo sũpto ꝓfirmat testimõio dicẽs: Qis q dimittit vxorẽ suam ⁊ ducit alterã mechaẽ: ⁊ q dimissã a viro ducit mechatur. vt ex hoc vno discerẽt ẽt ĩ ceteris eũ nõ ad soluẽda: sed implenda decreta legis venisse. THEO. Qz enĩ cũ imperfectis lex impfecte loquereñ: ex hoc patz q̃ duris ꝓcozdus iudeoꝝ ait: Si vir odio hũerit cõiugem: dimittet eaz: quia cũ homicide eẽnt ⁊ gauderent ĩ sanguine: nec astrictoꝝ sibi miserebañ adeo vt filios ⁊ filias mactarẽt demonib⁹: nũc vo pfectioris doctrine opus est. Ob hoc igit̃ dico: q̃ si quis repudiat cõiugẽ: nõ incũbente causa foznicatõis mechat: ⁊ q aliã duxerit mechat̃. AMBRO. Pri⁹ aũt dicendũ arbitroꝝ de lege cõiugy: vt postea de ꝓhibẽdo diuoꝝtio disputem⁹. Quidã putãt oẽ cõiugiũ a deo esse: qz scriptũ ẽ: Quos deus cõiunxit hõ nõ separet. Quos ergo aplus dixit: Si infidelis discedit discedat. Jn quo ostendit non a deo esse oẽ cõiugium: neqz. n. xp̃iani gentilib⁹ dei iudicio cõiungunt̃. Noli ergo vxorem dimittere ne deũ tue culpe diffitearis auctorem. Eteni si alienos multomagis vxozios debes tolerare ⁊ emẽdare mozes: que cum puulis feta dimittit̃. Durum si excludas parentẽ: pignoza teneas: vt ad ꝓtumeliã parentis addas etiã pietatis iniuriã: duri⁹ si ꝓpter matrẽ etiã filios simul pellas: pateris ne liberos tuos viuente te esse sub vitrico ac icolumi matre esse sub nouerca? Quã piculosum si fragilẽ adolescẽtie etatẽ errozi offeras: q̃ impiũ si eius destituas senectutẽ cui⁹ deflozaueris iuuẽtutem. Pone si repudiata nõ nubat: ⁊ hoc tibi debuit displicere cui adultero fidẽ fuat. Pone si nubat: necessitas illius tuũ crimẽ ẽ: ⁊ qõ cõiugiũ putas adulteriũ est. Doc mozaliter tñ: qz supra posuerat regnũ dei euangeliçari: ⁊ cũ dixisset ỏ lege vnũ apicẽ nõ posse cadere: subiecit: Qis qui dimittit vxorẽ suã ⁊c. Uir christus est: vxoz ecclesia: charitate vxoꝝ: integritate virgo. ergo quẽ deus traxit ad filium non separet pscutio: non auertat luxuria: nõ ꝑdat deprędet̃: hereticus non infestet: ut deus nõ sepet. Adulteri sunt omnes qui adulterare cupiũt fidei ⁊ sapientie veritatem.

¶ Homo quidã erat diues qui induebatur purpura ⁊ bysso: ⁊ epulabat̃ quotidie splendide. Et erat quidã mẽdicus nomine lazarus qui iacebat ad ianuã ei⁹ vlceribus plenus: cupiens saturari de micis que cadebant de mensa diuitis: ⁊ nẽo illi dabat. Sed ⁊ canes veniebant: ⁊ lingebant vlcera eius

BEDA. Admonuerat supza dominus facere amicos de mãmona iniquitatis: quod audientes pharisei deridẽbãt. deide illa que ꝓposuerat: exemplis astruit dicẽs: Homo quidam erat diues. CHRY. Erat: non est. quia ꝓterit. quasi vmbza fugiens. Non autem omnis sancta pauperras aut diuitie criminose: sed ⁊ luxuria infamat diuitias: ita paupertatem cõmẽdat sanctitas. Sequitur: Et indu. pur. ⁊ byſſo. AMBRO. Purpura color regy habitus est: ⁊ conchis

marinis ferro circũcisis emissa. byssus vo genus lini candi/
di ⁊ mollissimi. GRE. in ho. Si aũt subtiliũ pciosarumqz
vestiũ cultus culpa nõ eẽt: nequaqz sermo dei hoc tã vigilã
ter exprimeret. Nemo qppe vestimẽta pciosa nisi ad inanẽ
gloriã qrit: vt bonoratioz ceteris eẽ videaf. nemo. n. vult ibi
pciosis vestib⁹ idui: vbi ab alys nõ possit videri. CHRY.
Cinerez ⁊ pulueres ⁊ terram purpura ⁊ serico protegebat
sm vestimenta eius: ita ⁊ epule. ⁊ nos quales epule: talia
⁊ vestimenta. vnde segf: Et epulabatur quotidie splẽdide.
GREGO. pmo moza. Ubi solerter ituendũ est: qz cele/
brari sine culpa nuiuia vix põt: pene semp epula pcomitaf
voluptas. Nã cũ corp⁹ in refectiõis delectatõe resoluif: coz
ad inane gaudiũ relaxatur. Segtur: Et erat quidã mẽdic⁹
noie lazarus. AMBRO. Narratio magis qz parabola vi
deꝛ qm et nomẽ exprimit. CHRY. Parabola vo illa est:
vbi exẽplũ ponit: ⁊ tacent noia. Interptaf aũt lazar⁹ q ad/
iutus est: pauꝑ. n. erat: ⁊ illũ domin⁹ adiuuabat. CYRIL.
Uel aliter. Pñs sermo de diuite ⁊ lazaro silitudinarie scri/
ptus ẽ in pabola vt notescat qꝺ q terrenis affluũt opib⁹: ni
si velint opitulari necessitatib⁹ paupeꝛ: grauẽ icurrẽt sniaz.
Refert aũt traditio iudeoruz lazarus quendam fuisse tũc
pis in bierosolymis extrema pressum inopia ⁊ ifirmitate:
cuius meminit dñs introducẽs eũ in exẽplũ ad maiorẽ ser/
monis manifestationẽ. GRE. in. ho. Notandũ etiã est: qz
in populo plus solẽt noia diuitũ qꝺ paupeꝛ sciri. Dominus
autem nomen pauperis dicit: ⁊ nomẽ diuitis nõ dicit: quia
deus humiles nouit atqz approbat: superbos ignorat: Ut aũt
amplius ꝓbaretur pauper: simul hũc ⁊ pauptas ⁊ egritudo
tabefecit. Sequitur. enĩ: Qui iacebat ad ianuam eius vlce/
ribus plenus. CHRY. Ideo iacebat ad ianuaz: ne diues
diceret: Nõ vidi: nemo mihi nunciauit. videbat eum exiẽs:
⁊ reuertens. ideo vlceribus plenus: vt crudelitatez diuitis
suo corpoze demonstraret. mortem corporis tui vides iace
re ante ianuam: ⁊ non misereris. si dei precepta nõ conside
ras: saltem ꝺditiõis tue miserere: ⁊ time ne ipse talis efficia
ris. egrotatio aũt habet aliquod solacium: si opes hẽt. Quã
ta ergo in isto pena est: in quo inter tanta vulnera non me/
minit dolorez plagarum: sed famẽ. Segtur enim: Cupiens
saturari de micis que cadebãt de mensa diuitis. q. d. Quod
pycis de mensa: hoc ꝑbe in elemosynã: fac damna lucruz.
AMBRO. Insolẽtia aũt ⁊ tumor diuitũ in diuitys ꝓpc/
tentibus subinferf. Segtur eniz: Et nemo illi dabat. Ita. n.
sunt conditionis humane immemores: vt tanqz supza natu
ram siti: de miserys paupeꝛ incentiua suaruz capiant volu
ptatũ: rideant inopẽ: insultent egenti: ⁊ quoꝛ misereri dece
at: his auferant. AVGV. De ver. do. Inexplebilis enim
auaricia diuitũ: nec timet deũ: nec hoiem vereꝛ. non parcit
patri: amico fidẽ non seruat: viduam oppꝛimit: rem pupilli
inuadit. GRE. in ho. Insuper pauper videbat ꝓcedentez
diuitem ab obsequentibus circũfulciri: se in firmitate ⁊ in/
opia a nullo visitari. nã quia nemo ei ad visitandũ aderat:
testanf canes q licenter vulnera eius lingebant. Segtur. n.
Sed ⁊ ca. venie. ⁊ linge. vlce. eius. CHRY. Ulcera que
nllus hoiuz lauare dignabatur ⁊ otractare: fere mites lam
bunt. GRE. in ho. Ex vna ergo re omnipotens deus duo
indicia exbibuit: dũ lazarũ pauperẽ ante ianuã diuitis iace
re ꝑmisit: vt ⁊ diues impius damnatiõis sibi angeret vltio/
ne: ⁊ tẽtatus paup crescꝛet ad remũeratiõnẽ: qz ꝓspiciebat
ille quotidie cui misereref: videbat iste de quo probaref.
¶ Factũ est aũt vt moꝛeꝛef mendicus ⁊ portare
tur ab angelis in sinũ abrae. Mortuus est autez
⁊ diues: ⁊ sepultus est in iferno. Eleuans autez
oculos suos cum esset in tormentis: vidit abrahã
a longe ⁊ lazarum in sinu eius: ⁊ ipse clamãs di
xit: Pater abraam miserere mei: ⁊ mitte lazarũ
vt intingat extremũ digiti sui in aquaz: vt refrige
ret linguã meaz: quia crucioꝛ i hac flamma. Et
dixit illi abraam: Fili recordare qꝛ recepisti bo
na in vita tua: ⁊ lazarus similiter mala. Nũc aũt
hic consolatur: tu vero cruciaris. Et i his omni
bus inter nos ⁊ vos chaos magnũ firmatuz ẽ: ut
hi qui volũt hinc trãsire ad vos nõ possint: neqz
inde huc transmeare.

CHRY. Audiuim⁹ qꝺ vtriqz i terra passi sũt: videamus
qꝺ vtriqz patiãtur apõ inferos. Qõ tpale fuit ꝓpter vt: qõ se/
qtur eternũ ẽ. Uterqz moꝛtu⁹ est. illũ angeli: hũc pene susce
perũt. Dñ. n. Factũ ẽ aũt vt moꝛe. mẽdi. ⁊ porta. i sinu abrae.
Tãte pene repẽte delitys cõmutanf. Portaf post tãtos la
boꝛes: qz defecerat: ne saltẽ ambulãs laboꝛaret: ⁊ portabaf
ab angelis. Nõ sufficerat ad portãdũ pauperẽ vn⁹ angelus
sz ꝓpterea plẽs veniũt vt choꝛũ leticie faciant. gaudet vnus
qsqz ãgelus tm on⁹ tãgere: libẽter talib⁹ onerib⁹ ꝓ grauãtur
vt ducãt boues ad regna celoꝝ. Portat⁹ ẽ aũt i sinu abrae:
vt illũ palparet ⁊ refocillaret: Sinus abrae padisus ẽ. Jõ ãt
ãgeli mistrates tuleꝛt pauperez ⁊ locauerũt eũ i sinu abrae: qz
sz despect⁹ iaceret: nõ tm õspauit: nec blasphemauit dicẽs: Dic
diues in negcia viuẽs gaudet ⁊ tribulatiõez nõ patiꝛ. ego vo
nec obtinere valeo necessariã escã. AVGV. ô origie aie.
Qꝛ ãt abrae sinũ existimas eẽ coꝛporeũ vereoꝛ ne in re tãta
ioculariter nõ serio agere credaris. Neqz. n. vsqz adeo deci
pis vt arbitreris coꝛporeũ sinũ boĩs vni⁹ ferre tot aĩas. Imo
vt sm te loq̃r tot coꝛpa: quot illuc ãgeli sicut lazaꝝ pferunt
nisi opineris fortasse illã vnã aiaz solã ad eũdẽ sinũ puenire
meruisse. Si errare pueriliter nõ vis: sinũ abrae itellige re
motã sedẽ q etis atqz secretã: vbi ẽ abraã: ⁊ iõ abrae dictã: nõ
qꝺ ipsius tm̃ sit: sed qꝺ ipse multarũ gẽtiũ pater sit q ad imi
tandum fidei pncipatũ ꝓpositus est. GREGO. in home.
Cum autem duo essent iferius coꝛda paupis. s. ⁊ diuitis: vn⁹
desuper erat inspectoꝛ: qui ⁊ paupem tẽtãdo exercebat ad
glaz ⁊ diuitẽ tolerãdo expectabat ad penã. vñ segf. Moꝛtu
us est aũt ⁊ diues. CHRY. Moꝛtuus qdẽ est tunc coꝛpe
sed erat illi ante aĩa moꝛtua: nihil enim agebat ex operibus
anime. nam totus feruoꝛ eius qui prouenit ex dilectione p
rimi expirauit: ⁊ erat coꝛpoze defuncto defunctioꝛ. Nul/
lus autem est qui sepeliendo diuiti ministrasse dicatur vt
laçaro. eo nanqz qꝺ in lato itinere delectatus multos ha/
buit obsequẽtes adulatoꝛes: vt peruenit ad finem priuatus
est omnibus. Simpliciter enim sequitur: Et sepultus est in
inferno. Sed etiam anima eius dum viueret sepeliebaf ob
ruta coꝛpoze quasi sepulchꝛo. AVGV. ô que euãge. Se/
pultura aũt inferni penarum ꝓfunditas est: que superbos
⁊ immisericoꝛdes post hanc vitam voꝛat. BASI. Est autẽ
infernus gdam locus cõis in intimo terre obumbꝛatus vn/
diqz ⁊ opacus: cuius est quoddã oꝛificium in profundum tẽ
dens. per qõ patet descensus animab⁹ ad mala damnatis.
CHRY. Uel sicut regum carceres extra manent: sic ⁊
extra mundum foris alicubi est infernus. vnde ⁊ exteriores
tenebꝛe dicte sunt. THEO. Quidã vero dicũt ifernũ eẽ
transitum ab apparenti ad disparens ⁊ deformitatem ani/
me. Quamdiu enim anima peccatoris in coꝛpoze est: ap/
paret per proprias operationes: vt autem euolat de coꝛ/
poze fit deformis. CHRY. Sicut autem pauperi dum
viueret grauioꝛem penam reddebat iacere ante ianuam
diuitis: ⁊ aliena bona prospicere: sic diuiti moꝛtuo auge/
bat exitiuz accubitus in gebenna: ⁊ prospectus delectatiõis
laçari: ne solum toꝛmentoꝛum natura: sed ⁊ collatione hono
ris illius intolerabilius sentiret supplicium: vnde sequitur.
Eleuãs autẽ ocu. su. cum esset in toꝛ. vi. abꝛa. a longe. Eleua
uit quidem oculos: vt illum inspiceret nõ vt despiceret. laza

rus enī surgz erat: ille decidz. illū plures angeli portabāt: istū infinita tormēta possidebāt. vnde nō dicit: Cū cēt in tormēto: sed In tormētis. totus. n. ī tormētis erat oculos solos liberos hēbat: vt alteri⁹ letitiā possit aspicere: vt magis torqueaf: qz nō hz qō ali⁹ hz. aliorū diuitie eoz q in pauptate sunt: tormēta sunt. GRE. Si āt abraā adhuc in imis non eēt: hūc diues ī tormētis posit⁹ nō videret. Eos. n. q celestis patrie vias secuti sunt: post egressum carnis iferni claustra tenuerūt: nō ut pena quasi pctōres plecteret: sz vt illos ī locis remotioz⁹ regescētes: qz necdū itercessio mediatoris aduenerat: ab ingressu regni reatus prime culpe retineret.

CHRY. Multi aūt erāt paupes iusti: sed q tacuit ad limina ei⁹ aspectui occurrit ad ei⁹ tristiciā. Segtur: Et laça. ī si. ei⁹. Vnde inotescit q oēs q a nobis offenduntur: obyciuntur nrō cōspectui. Diues aūt laçaz nō penes aliū iustū: sz in sinu abrae videt. erat. n. abraā charitatiu⁹: hic aūt crudelitatis arguitur. Ille sedēs ante fores venabatur trāseuntes: z ī domū ppriā ingerebat: hic vero z manētes ītus auertebat.

GRE. in ho. Qui nimiz diues eū cuius in hac vita misereri non voluit: in suo iam supplicio posit⁹ patronum querit.

THEO. Nō tñ dirigit sermonē ad laçaz sz ad abraā: qz forsā erubescebat z putabat laçaz remisci malox ex pprys iudicās de illo. vñ segtur: Et ipse cla. dixit. CHRY. Magne. n. pene: magnam vocēz reddebat: Pater abraam. q. d. Patrē te voco nā: quō filius q pdidit suā substātiaz. lz meo vitio te patrez pdiderim. Miserere mei. Fruſtra agis penitentiā vbi nō est pnie loc⁹. Tormēta te cogūt: nō mentis affectus. Quicūqz in regno celoz est: nescio an eius qui in inferno ē valeat misereri. Creator creature misereť sue. Un⁹ venit medicus qui sanaret morbos: alȳ sanare nō poterāt. Mitte laçaz: erras miser. Abraā mittere nō pōt. sz suscipe pōt: vt intīgat extremū digiti sui in aquā. Laçaz videre nō dignabaris: z nūc digitū eius desideras. Hoc qō petis: tu ei debebas facere cum adhuc viueret. Aquā desideras: q deliçatos cibos ante fastidiebas. Uide cōsciaz pctōris: nō totū audet poscere digitū. Instruimur aut ē q̄ sit vtile in diuitys nō cōfidere: ecce diues idiget paupe q qñqz esuriebat. Mutātur res: z notificaf oībus quis eēt diues: qs esset paup. sic. n. in theatris cū aduespascit: z astātes recedūt: exeuntes z amictū deponētes: q reges z ptores visi fuerāt: oīb⁹ vlcerib⁹ pleni videñ vt sūt: sic z aduenīēte morte: z soluto spectaculo: vniuersi laruis egestatis z diuitiaz depositis: ex solis opibus diiudicañ q nā vere sint diuites: q paupes: q glorioſi que inglory. GRE. in ho. Diues. n. iste q vlcerato pauperi: mēse sue vel minuta dare noluit: in inferno positus vsqz ad minīa querēda puenit. nā guttā aque petiuit: q micas panis negauit. BASI. Cōdignū āt pmiū reddit diuiti illi: ignis z ifernalis pena: lingua arefacta: vice lire sonātis gemitus: vice pot⁹ desideriū stille: vice speculatoz enormiū: caligo pfunda: vice ambit⁹ incessantis puigil vmes. vñ segtur: Ut refrigeret lin. me. qz crucior in hac flāma. CHRY. Nō āt qz diues fuerat torqbatur: sz qz mist⁹ nō fuit. GRE. in ho. Vnde colligēdū ē qua pena mulctādus sit q aliena diripit: si iferni dānatiōe pcutit q ppria nō largit. AMBRO. Cruciatur ēt: qz luxurioso carere delitys pena ē: aq āt ē refectō sic in doloribus cōstitute. GRE. in ho. Quid aūt est q ī tormētis posit⁹ liguā suā refrigerari postulat: nisi q is q cōuiuē do de loqctate peccauerat: p retributiōis iusticiā in lingua atrocius ardebat: Abūdare. n. incōuiuys loquacitas solet.

CHRY. Multa etiā lingua eius superba locuta est: vbi pctīn: ibi z pena. z qz plīmū lingua peccauit: amplius torquetur. AVGV. ō q. euā. Uel q linguā suā vult refrigerari cū in flāma tot⁹ arderet: significat qō scriptum ē: Mors et vita in mānib⁹ lingue. z qz ore cōfessio fit ad salutē: quod per sīp biā ille non fecit. Extremū aūt digiti: vel mīmā opatiōnē significat: q̄ p spīnscm subuenit. AVGV. de origie aie. Dicis āt: mēbra hic aīe describunt: z vis p oculū totū caput ītelligi: qz dict⁹ ē leuare oculos suos: p linguā fauces. p digitū manū: Quid aūt cause est vt noia ista mēbroz in deo tribz corp⁹ nō faciāt: in aīa faciāt: An vo qñ de creatura dicuntur ppie accipiēda sūt. qñ aūt de creatore tropice atqz trāslate: Pennas itaqz corpeas datur⁹ es nobis qñ nō creatoris creatura. i. hō dicit: Si assūpsero pēnas meas diluculo. Horo si. ppterea linguā hūit diues ille corporeā: qñ dixit. Refrigeret linguā meā. ī nobis quoqz adhuc in carne viuēnib⁹ manus hz ipsa lingua corporea: qz scriptū est: Mors z vita in manib⁹ lingue. GRE. nisen⁹. Sic āt pstantissima spes lox tales repīāt faciērū imagines: qles z ipse obiecte faces extāt: letas qdē letātiū: tristū vo tristes: sic z iustū dei iudiciū sile fit dispōnib⁹ nris. vñ qz diues nō fuit miser⁹ pauper iacētis ad ianuā: cū mia egeat nō exaudit. Segtur: Et dixit. Abra. i. Frecor. qz re. bo. in. vi. tua. CHRY. Aliqui de principe bonitatē vocat illū filiū: qō mānsuetudinem eius pōt exprimere: nullū tū pbet auxiliū ei q se remedio pmanuerat. vnde dic̄: Recordare. i. aīa duertas pctā: ne oblīniscaris q fueris oblectat⁹ diuitys: recepisti bona in vita tua id est illa que vera bona esse putabas: nō potes z ī terra regnare z hic regnare. diuitie non pñt esse vere z in terra z in inferis. Sequitur: Et laça. silr mala. Nō q laçar⁹ ea mala putauerit: sed ex cēsura diuitis hoc dicebat: qui inopiam z famē durā egritudinē estimabat mala. Quādo igit ifirmitatis z egrotatiōis magnitudo pmit laçarus cogitem⁹ z letanter accipiam⁹ mala in vita nra. AVGV. de q. enā. Nec igitur ei dicunt: qz felicitatē dilexit seculi: nec aliā vitā pter illam in q superb⁹ tumebat a damaunt. Laçaz āt dic̄ mala recepisse: qz itellexit h⁹ seculi mortalitatē: labores: z dolores z erumnas: penā esse pctī: qz oēs in adā morimur: quia face⁹ est transgressiōe mortal⁹. CHRY. Dicit ēt: Recepisti bona in vita tua: q̄si debita. q. d. Sīqd boni fecisti vñ pmius dēret: oīa recepisti illo mūdo: epulās: ditat⁹: oblectat⁹: fuicessib⁹ pspis. hic āt sīqd mali pmisit vniuersa recipit pauptate: fame. z extrēis oppssus mifys: z vterqz vīz huc nudus accessit. hic qdē a pctis pp qō z ɔsolatiōnē fortit: tu vo iusticia: pp qō īmitigabilē pfers penā. vñ segtur: Nūc āt hō so. tu vo cruciaris. GRE. ī ho. Quecūqz g̃i h⁹ scło bñ hēris cū vos bōa egisse recolitis: valde de ipsis ptimescite: ne cessīa vob⁹ pspitas cozūdē remūeratio sit bonoz: z cū quoslibz paupes nōnull⁹ a reprhēsibilia ppetrare cōspicitis: q forte quos supfluitas tenuissime prauitatis coingnat: caminus pauptatis purgat CHRY. Sed dices: Nōne ē aligs q z hic z illic venia pfruat⁹: hoc quidē difficile ē: z de nimiro ipossībiliū. nā z si pauptas nō vrgeat: vrget tñ ābitio. Si egritudo nō stimulet: ira īflāmat. si tētatōes nō īpetūt emergūt sepi⁹ cogitatōes iniq. Nō ē āt pu⁹ labor iracūdiā refrenare: ꝓpescere illicita ōsideria: ositatiōes sedare: delgatiōes remittere. vitā asperā ducere. Talia vo nō agēte: ipossībile ē saluari. GRE. ī ho. Rideri ēt pōt q mali ī hac vita bōa rcipiūt qz oē suū gaudiū felicitatē trāsitoriā putāt. Iusti āt bñe h⁹ qdē pñt bōa: nec tñ ī recōpēsatiōe recipe: qz dū melio ra. i. eterna appetūt: eoz iudicio q̄libet bōa affuerit: bōa mia me videť. CHRY. Post miam āt ōi in pprys studys seprandū ē de salute: nō nūerādo pres aut prios vl aicos. Frater. n. nō liberat. z iō subdit: Et ī his oīb⁹ ma. cha. firma. ē inter nos z vos. THEO. Chaos magnū significat iustoz a pctōrib⁹ distātiā. nā sic affect⁹ eoz vary fuerāt: sic ēt māsiones nō modicū differūt. CHRY. Qō firmatū or: qz non pōt dissolui: agitari: vl cōcuti. AMBRO. Inter diuitē igit z paupez chaos magnū ē: qz p⁹ morte neq̄unt merita mutari: vñ segt: Ut hi q volūt hīc ad nos trāsire ñ possīt: nec ide huc trāsmeare. CHRY. q. d. Uidere possum⁹: trāsire non possum⁹. z nos videm⁹ qd fugerim⁹: z vos videtis qd pdideritis: z nra gaudia cumulāt vra tormēta: z vra tormenta cu

mulāt nr̄a gaudia. GREG.i ho.Sic.n. trāsire reprobi ad electos cupiūt.i.a supplicioꝝ suoꝝ afflictōe migrare:ita ad afflictos atq; ī tormētis positos trāsire iustorū ē mēte ire p misericordiā:eosq; velle liberare:s; iustoꝝ aīe q̄uis ī sue natūre bōitate misericordiā habeāt:iā tñ a noticis sui iusticie coniūncte:tanta rectitudine cōstringūt:vt nulla ad reprobos ꝓpassiōe moueāt:nec iniusti ergo ad beatoꝝ sortē trāseunt:qr dānatiōe ꝑpetua ꝓstrīgūt.nec iusti ad reprobos trāsire pūt:qr erecti iā p iusticiā iudicy eis nllo mō ex aliq̄ cōpassiōe miserēt. THEO. Hic elicis argumētū ꝓ origenis seq̄ces q dicūt:Cū termin⁹ sit ponēd⁹ supplicys: erit tps quo aggregabūt pctores iustis ꝛ bo. AVGV.ō q̄.euā. Oñdit .n.pīcōmutabilitatē diuīe snie nullū auxiliū misericordie posse ꝑberi pctoꝛib⁹ a iustis etiam si velint ꝑbere:quo admonet vt in hac vita boīes subueniāt q̄bus possunt ne si postea etiam optime recepti fuerint eis quos diligunt opitulari nō valeant. Illud enim qō scriptū est.vt ꝛ ipsi recipiant vos in eterna tabernacula:nō de superbis ꝛ immisericordib⁹ scriptum est:sed de his q sibi eos amicos de opibus misericordie fecerūt.quos iusti nō velut ꝓpria potestate quasi gratificando recipiunt:sed permissione diuina.

¶ Et ait: Rogo te pater vt mittas eum in domū patris mei. Habeo.n.quinq; fratres:vt testet illis:ne ꝛ ipsi veniant in hunc locū tormētorū. Et ait illi abraam: Habēt moysen ꝛ ꝓphetas audiant illos. At ille dixit: Nō pater abraā: sed siqs ex mortuis ierit ad eos: penitentiā agēt. Ait aūt illi: Si moysen ꝛ ꝓphetas nō audiūt:neq; siquis ex mortuis resurrexerit credent.

GREG.i bo. Postq̄ ardenti diuiti de se spes tollit:ei⁹ animꝝ ad ꝓpiquos quos reliq̄rat incurrit.vñ dr̄. Et ait: Rogo te.pa.vt mit.eū ī do.pa.mei. AVGV.ō q̄.euā. Laçarum petit mitti qa sensit se idignū q testimoniū phibeat vitati. Et qr nō ipetrauerat paululū refrigerari:multo minus credit se relaxari posse ab iferis ad predicationez veritatis.

CHRY. Uide aūt puersitatē:nec ī ipsis penis ꝓtinet vitatē. Si pr̄ ē abraā:quō dicis: Mitte eū in domū pr̄is mei: sed non es oblit⁹ pr̄is tui:qr ille te pdidit. GREG. i ho. Reproborū aūt mētē pena sua q̄q; iutiliter erudit ad charitatē:vt iā tūc etiā suos spāliter diligāt:qui hic dū peccata diligerent:nec se amabāt.vñ segt: Habeo enī qnq; fra.vt testīe.il.ne ꝛ ipi veni.i hūc locū tormētoꝝ. AMBRO. Serius autez diues iste magister esse icipit:cum iam nec discendi tempus habeatur vel docendi .GREG. in homilia. Quia in re notādū est ardenti diuiti q̄ta supplicia cumulātur.ad penā nanq; suā ei cognitio seruat ꝛ memoria.cognouit.n.lazarū quē despexit: ꝛ fratrū suoꝝ meminit quos reliquit.vt.n.peccatores in supplicio ampli⁹ puniāt:ꝛ eoꝝ vident gloriā quos cōtēpserūt:ꝛ de illoꝝ pena torquent quos inutiliter amauerūt: Petēti aūt diuiti vt lazar⁹ mitteret ab abraā ptin⁹ rñdet.vñ segtur: Et ait illi abraaz: Habent moysen ꝛ ꝓphetas audiant illos. CHRY. q.d. Non sint tibi magis cure fratres tui q̄ deo qui eos creauit: statuitq; eis doctores qui eos cōmonerēt ꝛ sollicitarent. Uocat aūt hic moysē ꝛ ꝓphetas scripta mosaica ꝛ ꝓphetica AMBRO. Quo loco euidētissime declarat dñs vetus testm̄:esse fidei firmitatem retundēs pfidiā iudeorū ꝛ excludēs negcias hereticorum. GREG. in home. Sed qui dei verba despexerat:hoc audire nō posse suos sequaces estimabat. vnde sequitur: At ille dixit Non pater abraam: sed siquis ex mortuis ierit ad illos penitentiam agent. CHRY. Quia.n. audiendo scripturas contemnebat ꝛ fabulas esse putabat: ex his que passus fuerat: ipse quoq; diiudicabat de fratribus. GREG. nisenus. Sed ꝛ aliud quoddam dogma docemur:q; lazari quidē aīa nō ē erga pītia sollicita nec requiet se ad aliquod relictorū.at diues q̄si quodā visco ēt post mortē a vita detinet carnali.nā sigs oio carnalis fm mentē fiat:nec postq̄ corpus exuerit remouet a passiōibus eius. GREG. in ho. Sed mox diuiti veraci snīa rñdet. Sequit enī. Ait aūt illi: Si moysen ꝛ ꝓphetas nō audiunt neq; sigs ex mortuis resurrexerit credet ei. Quia q ylla legis despiciūt redēptoris ꝓcepta qui ex mortuis resurrexit: quāto subtiliora sūt:tāto hic difficiliꝰ iplebūt. CHRY. Qr aūt verū sit q; g nō auscultat scripturis:nec mortuis rediuiuis auscultat:oñderūt iudei:qui nunc quidē volebāt occidere lazarū:nunc vo inuadebāt apl̄os:cū tñ a mortuis ñ nulli resurrexerint hora crucis. Sed ꝛ illud cōsidera q; gsq; mortuus seruus est.quecūq; vo dicūt scripture dicit dñs. vnde ꝛ si resurgat mortuus:si celitus descēderit angelus:oib⁹ magis sūt digne fide scripture. nā angeloruꝝ dns vinoꝝ ꝛ mortuoꝝ eas instituit. Si aūt sciret hoc deus q; mortui resurgentes ꝓdessent viuētib⁹:non hoc omisisset:qui pro vtilitate nostra singula queq; tractat.sed ꝛ si crebro resurgerent mortui:hoc itez tēpore cōtenere:s; ꝛ diabolus facile itro duceret puersa dogmata. id quoq; p organa sua fingens ñ quidē fusitās vere defunctos:sed gbusdā fallacys spectantiū frustrās intuitū vel ingeniās quosdā mortē simulare.

AVGV. De curis pro mortuo habendis. Diceret autez aligs si nulla est mortuis cura de viuis quomodo diues rogauit abraā vt mitteret lazarum ad q̄nq; fratres suos: Sz nūqd qr hoc diues ille dixit.ideo qd fratres agerent vel qd paterent in illo tpe sciuit:ita illi cura fuit de viuis:q̄uis qd agerent oīno nesciret:sicut nobis ē cura ō mortuis q̄uis qd agant oīo nesciam⁹. Sed rursus occurrit qō:quō hic abraā esse sciebat moysen ꝛ prophetas.i.libros eorū:vbi ēt nouerat diuitē illū in delitys:lazarū vero in doloribus vixisse: Uerū non cū hec agerent in viuis sed eis mortuis potuit lazaro indicāte cognoscere:ne falsum sit qō ait ꝓpheta: Abraam nesciuit nos. Pūt ꝛ ab angel'q reb⁹ q̄ agunt hic pstō sūt audire aliquid mortui.possunt ēt aliqua que necessarium ē eos nosse nō solū ꝓterita verū etiā futura spiritu dei reuelāte cognoscere. AVGV. de que.euā. Per allegoriā autem hec sic accipi pūt:vt in diuite intelligant superbi iudeorum ignorantes dei iusticiam ꝛ suā volentes ꝓstituere. Purpura ꝛ byssus dignitas regni est:ꝛ auferetur inquit a vobis regnum dei.epulatio splendida iactantia legis est:in qua gloriabant plus ad pompam elatiōis abutētes ea:q̄ ad necessitatē salutis ytentes: Mendic⁹ autez nomine lazarus:qui interpretatur adiutus:significat indigentē veluti gentilem aliquem aut publicanū:qui tanto magis adiuuat:q̄to minus de suaꝝ copia facultatū presumit. GREG. in ho. Lazarus igitur vlceribus plenus gentilē populum figuraliter expūmit qui dum ad deum conuersus peccata sua confiteri non erubuit:huic vulnus in cute fuit:Quid enim est peccatorum confessio nisi quedam vulnerum ruptio:sed lazarus vulneratus cupiebat saturari ō micis que cadebant de mēsa diuitis:ꝛ nemo illi dabat: quia gentilez quenq; ad cognitionē legis admittere superbus ille populus despiciebat. ꝛ quia ea verba defluebant de scientia quasi mice cadebant de mensa. AVGV. de que.euang. Canes aūt qui vlcera paupis lingebant:nequissimi boīes sunt amantes peccata qui lata lingua etiā laudare non cessant opera mala que in se alius gemens ꝛ cōfitens detestatur. GREG. ī home. Nonnūquā etiam solent in sacro eloquio per canes p̄dicatores itelligi:fm illud: Lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso. Canum etenim lingua vulnus dum lingit curat: quia doctores sancti dum in confessione peccati nostri nos instruunt:quasi vulnus mentis per linguam tangūt. Diues autem sepultus est in inferno:in sinum vero abrae lazarus ab angelis ductus est idest in secretam requiem: de qua

nō scripture dig⁹, mitatem

Allegoria augu.h

Gregorij allegoria

veritas dicit: Multi veniēt ab oriēte ⁊ occidēte: ⁊ recūbēt cū abraā isaac ⁊ iacob i regno celoꝝ. filij aūt regni eycientur in tenebras exteriores. De longinquo aūt ad videndū laçarum oculos diues leuat: qz duz per damnationis sue supplicia infideles in imo sunt: fideles quosqz ante diem extremi iudicij super se in requie attendunt: quorum post gaudia cōtēplari nullaten⁹ possunt. Lōge vero est qō cōspiciūt: qz illuc per meritū non attingunt. In lingua aūt ampli⁹ ardere ostenditur: qz infidelis ppls: verba legis in ore tenuit: que opere seruare contempsit. Ibi ergo amplius ardebit: vbi se amplius ostendit scire qō facere noluit. Abraam aūt filiū eum vocat: quē tamen a tormento non liberat: qm̄ hui⁹ infidelis populi patres: qz multos a sua fide deuiasse considerant: eos nulla cōpassione a tormentis eripiunt: quos tamē per carnez filios recognoscūt. AVGV. de q. euā. Quīqz aūt fratres quos habere dicit in domo patris sui: iudeos significat: q appellati sunt quinqz: quia sub lege detinebant que per moysen data est: q qnqz libros cōscripsit. CHRY. Uel habuit qnqz fratres. i. qnqz sensus quibus ante seruierat: ⁊ ideo laçarū amare nō poterat: qz illi fratres nō amāt paupertatē. Illi te fratres in hec tormenta miserunt: saluari non possunt nisi moriantur: alioquin necesse ē vt fratres habitēt cū fratre suo. Sed qd queris vt mittaz laçarū: hūt moysen ⁊ ꝓphetas. Moyses laçarus pauper fuit: maiores diuitias eē arbitrat⁹ paupertatē xp̄i: q̄z diuitias pharaonis. Dieremias i lacū missus pane tribulatiōis vescebat: ⁊ oēs ꝓphete istos fratres docēt: sed isti fratres saluari nō possūt nisi aliquis ab inferis resurrexerit. Isti. n. fratres añq̄z christus resurgeret: me ducebāt i mortē: ille mortuus est: sz isti fratres resurrexerunt. nunc oculus me⁹ xp̄z videt: auris eū audit: tactus amplectit. Ex hoc autē qō dixim⁹: locū determinam⁹ martioni ⁊ manicheo q destruūt vetus testm̄. Uide ergo quid dicat abraam: si moysen ⁊ ꝓphas nō audiunt. q. d. Bene facis eum qui resurrecturus est expectando: sed in illis christus loquitur. si illos audies ⁊ illuz auditur⁹ es.

GREGO. in ho. Judaicus aūt ppls qz moysi verba spiritaliter intelligere cōtēpsit: ad eū de quo moyses locut⁹ fuerat non peruenit. AMBRO. Uel aliter: Laçarus est pauper in seculo: sz deo diues. neqz enī ois sancta paupertas aut diuitie criminose: sz sic luxuria ifamat diuitias: ita pauptatē cōmēdat sanctitas. Siue apostolicus aliqs paup in verbo: locuplex i fide: qui verā teneat fidē: verboꝝ insulas non requirit. Lui simile illū puto: qui ceſus sepius a iudeis: vlcera sui corporis lābenda q busdam velut canib⁹ offerebat. Beati canes in quos vlceꝝ taliū distillat humor: vt impleat cor quo custodire domū: seruare gregē: cauere assuescaz lupos. ⁊ quia panis verbū est: fides aūt verbi ē mice: velut quedā dogmata fidei sūt mysteria. s. scripturaꝝ. Arriani āt q societatē potētie regalis affectant: vt impugnent ecclesie vitatē nōne tibi videntur in quadā purpura ⁊ byssio iacere: qui cū ꝓ veris fucata defendant: diuitib⁹ abundant ꝼmonibus. Diues heresis euangelia multa composuit: ⁊ pauper fides hoc solū euāgeliū tenuit qō accepit. Diues philosophia plures sibi deos fecit: pauper eccl̄ia vnū deū nouit: nōne ille videnť egene diuitie: ⁊ redundare paupertas. AVGV. de que. euan. Alr̄ ēt itelligi pōt illa narratio: vt laçarū dīm significare accipiam⁹ iacentē ad ianuam illius diuitis: qz se ad aures superbissimas iudeoꝝ: icarnatōis humilitate deiecit: cupiēs saturari de micis que cadebāt ō mēsa diuitis. i. querēs ab eis vl̄ mīma opa iustitie: que sue mēse. i. sue ptāti ꝓ. supbiā nō vsurparēt: q̄ opa q̄uis mīma ⁊ sine disciplina perseuerantie vite bone: saltem interdum vel casu facerēt: sicut mice de mensa cadere solent. Ulcera: passiones sunt dn̄i. Canes qui ea lingebant: gentes sunt quos immundos iudei dicebant: ⁊ tamen passiones domini in sacramentis corporis ⁊ sanguinis eius per totum iam orbez suauitate deuotissima lambūt. Sinus abrae intelligit secretū p̄is quo post passionem resurgens assumptus est dn̄s: quo eum portatum ab angelis: ideo dcm̄ puto: quia ipsam receptionez qua i secretū patris accessit: angeli anūciauerūt discipulis. Cetera ꝑm superiorem expositionem accipi possunt: quia secretū p̄is bn̄ intelligit: vbi etiam ante resurrectionē iusto rum anime viuunt cum deo. CAPI. XVII.

DIxit ad discipl̄os suos: Impossibile est vt nō veniāt scādala. Uerūtamen vę illi ꝑ quem veniūt. Utilius est illi si lapis molaris iponat circa collū ei⁹: ⁊ proiçiatur i mare: q̄z vt scandalizet vnum de pusillis istis.

THEOPHI. Qz pharisei existētes auari conuitiabant christo ō pauptate p̄dicanti: induxit parabolan diuitis: laçari. Deinde cum discipulis cōfert ō phariseis idicans eos scismaticos ⁊ diuie vie impeditores eē. vnde dr̄. Et ad discipulos suos ait: Impossibile est vt nō veniāt scandala. i. impedimenta bone ⁊ deo placite cōuersatiōis. CHRY. Sunt aūt duplicia scādala: quoꝝ hec quidē diuine glorie refragatur. hec vero ꝓdeunt solū ad irrogādū fratribus ipedimētū. nam excogitatiōes heresū: ⁊ quicūqz ō veritatē fit ꝼmodenť huiusmodi scandala: sed magis ea que cōtiguntur inter amicos ⁊ fratres: sicut iurgia: detractiōes: ⁊ huiusmodi. vn de postea subdit: Si peccauerit i te frater tu⁹ rē. THEO. Uel dicit: q necesse est emergere multa p̄dicatiōis ⁊ veritatis obstacula: sicut pharisei impediebāt christi p̄dicationez. Querūt autez aliqui: Si necesse est vt veniāt scandala: cur dom̄⁹ arguit scādaloꝝ auctorē: Segtur enī: Ue aūt illi q̄ attēde q̄ necessitas ista ex libero arbitrio sortiť originē. Sed dēs. n. dn̄s q̄luter boies initunť malo: nec ꝓponit aliqd boni: dixit q̄ q̄tū est ex cōsequētia eoꝝ que videnť necesse est cōtingere scādala: sic̄ si medic⁹ videś quēq̄z mala dieta vtē dicat: necesse ē hūc egrotare. ⁊ iō inducēti scādala ve dicit: ⁊ penā ei cominat dicēs: Utili⁹ ē illi si lapis molaris iponat circa collū eius: ⁊ ꝓiciatur i mare: q̄z vt scandaliçet vnū de pusillis istis. BEDA. Scōz morē ꝓuincie palestine lognr. cū maiorū criminū apō veteres iudeos fuerit pena: vt i profundū ligato saxo demergerenť. ⁊ reuera vtili⁹ est innocua pena q̄uis atrocissima tpali tū vitā finire copotē. q̄ frino cētē morte aīe mereri ꝓpetuā. Recte aūt q scādaliçari pōt pusillus appellatur. q. n. magn⁹ est: qōcūqz videri: qōcūqz passus fuerit: nō declinat a fide. Inquantū ergo sine peccato possum⁹: euitare ꝓmoꝝ scandalū debemus. Si autem de veritate scandalū sumitur: vtilius ꝓmittitur scandalū q̄ veritas relinquatur. CHRY. Per scandaliçantis autem penam brauiū saluantis addisce. nisi enīz vnius aīe sal⁹ ēet sibi nimiū cure: nō cōminaretur scādaliçātib⁹ tantā penā.

¶ Attendite vobis. Si peccauerit in te frater tuus: increpa illum: ⁊ si penitentiam egerit: dimitte illi. Et si septies in die peccauerit i te: ⁊ septies in die conuersus fuerit ad te dicens: Penitet me: dimitte illi.

AMBRO. Post diuitē q cruciať i penis: subiacet ꝑcepti venie largiēde his qui se ab erroze conuertūt: ne quem desperatio nō reuocet a culpa. vnde dicitur: Attendite vobis.

THEO. q. d. Necesse est scādala cōtingere: nō tn̄ necessariū est vos perire si peccaueritis: sicut non est necesse oues perire lupo veniēte: si vigilet pastor. Et qm̄ multe sunt scandaliçantium differētie: quidam enim sunt insanabiles: quidam sanabiles. Et ideo subiūgit: Si peccauerit in te frater

ri increpa illū: si penitētiā egerit: dimitte illi. AMBRO. Ut neq; difficilis venia nec remissa sit indulgentia. neq; austera percellat iuectio: vel cōniuentia nō iuuet ad culpam. vñ & alibi dr. Corripe ipm inter te & ipm solū. plus enī pfic amica correctio q accusatio turbulenta. Illa pudore icutit hec indignatiōe monet: seruet poti⁹ qō prodi metuat q mori. Bonū quippe est vt amicū magis te: q corripit credat: q inimicū. Facilius enī pfilys acquiescit: q iniurie subcumbit. Infirm⁹ custos diuturnitatis est timor: pudor aūt bon⁹ magr officij. g. n. metuit reprimit: nō emēdat. Pulchre aūt posuit: Si peccauerit in te. Nō. n. ē eq ꝺditio i deū boiemq peccare. BEDA. Intuēdū est aūt q nō passim peccāti dimittere iubet: sed penitentiā agenti. hoc. n. ordine scandala delinari possum⁹: si nullū ledam⁹: si peccātē çelo iusticie corripim⁹. si penitēti misericordie viscera pādim⁹. THEO. Sz q̄ret aligs: Si cū pluries idulserī fratri: iterū fit nocitu⁹: qd agēdū ē secū: Jō qōni huic rñdēs subdit: Et si septies in die pecca. in. te: & septi. i die cōuer. fue. ad te dicens: peni. me: dimitte illi. BEDA. Septenario numero nō venie dāde terminus ponit: sed vel oia pcta dimittēda vel sp penitenti dimittēdū pcipit. Solet enī sepe p septē cuiusq rei aut tpis vniuersitas indicari. AMBRO. Uel q septima die regeuit de⁹ ab opibus suis: post hebdomadā isti⁹ mūdi reges nobis diuturna ꝓmittit vt quēadmodū mala istius mūdi opa cessabunt: ita ēt vindicte seueritas conquiescat.

¶ Et dixerūt apostoli dño: adauge nobis fidem

Dixit aūt dñs: Si habueritis fidem sicut granū synapis dicetis huic arbori moro eradicare: et trāsplantare in mare: & obediet vobis.

THEO. Andiētes discipuli dñz de quibusdā arduis diserentē puta de pauptate & scandalis euitādis petunt sibi fidez augeri: p quā possent pauptatē sequi. nihil enī adeo cultum suggerit pauptatis sicut credere & sperare in dño & vt p fidē scādalis valeāt resistere. vñ dr: Et dixe. apos. do. adau. no. fidē. GREGO. xxv. moza. Utq; iā accepta p initiū fuerat q̄si p augmtū graduū ad pfectionē veniret. AVGV. de que euan. Pōt qdē intelligi hāc fidē sibi augeri postulasse q̄ crediderūt ea que nō videnē: sz tū dr ēt fides rez q̄ non vbis sed ipsis reb⁹ pntibus credit q̄ futurū ē: cū iā p spēm manifestā se ꝺtēplādū ꝓbebit scisipa dei sapia p quā fcā sūt oia. THEO. Dñs aūt oñdit eis q bñ peterēt: & q credere ꝺberēt cōstāter: oñdēs eis q fides mlta pōt. vñ segt: Dixit autē do. Si. ha. fi. si. gra. sy. di. huic ar. mo. era. & trāsplā. i mare. obe. vobis. Duo magna cōcurrūt in idē trāspositio: radicatio i terra: & plātatio i mari. qd. n. i vndis plātat: p q duo virtutem fidei manifestat. CHRY. Mentionē autem facit synapis: q eius granū tm si sit puū q̄titate. est tū ptāte virtuosius omnibus. Insinuat igit q mimū sue fidei magna pōt. Si aūt morū nō trāsposuerūt apli nō calūnieris non enim dixit. Trāsferetis: sz Trāsferre poteritis sz noluerūt: q op⁹ non erat cum maiora fecerint. Queret autem aliquis: Quō christus dicit mimā partē eē fidei q̄ morū vel montem pōt trāsponere cū paulus dicat hāc esse oēm fidē. q̄ mōtes trāsfert. Dicendum igit est q apls attribuit toti fidei montem trāsponere nō tanq̄ tota fides solū hoc possit. sed q hoc cat nalibus magnū videbat ꝓpter eminētiā corpis. BEDA. Uel fidē pfectā dñs hic grano synapis ꝓpat co q sit i facie humilis & in pectore feruēs. Mystice aūt per morum: cuius coloze sanguineo fructus & virgulata rubent: euāgeliuz crucis exprimit: q̄ p fidē apl̄oz de gente iudeoruz: in qua velut i stirpe: generis tenebat: verbis predicationis eradicata & i mare gentium plantata est. AMBRO. Uel hoc dr quādo fides spūs excludit immundum. nam fructus mori primo albet in flore qui inde iam formatus erutilat maturitate nigrescit. Diabolus quoq; ex albenti angelice flore naturę nāe & ptāte rutilanti preuaricatōe deiectus: retro inboruit odore peccati. CHRY. Morū etiam diabolo aptabis. nam sicut mori frondibus vermes alūtur: sic diabolus per cogitationes exoratas ab eo: alit nobis vermē perpetuā. sed hanc morum potest fides ab aiabus nostris euellere: & in abyssum demergere.

¶ Quis autem vestrum habens seruum arantem aut pascentē boues: qui regresso de agro dicat illi statiz trāsi: & recumbe: & nō dicit: para q cenē: & precinge te: & ministra mihi: donec mā ducem & bibam: & post hec tu manducabis & bibes: Nunquid gratiaz habet seruo illi: quia fecit que ei imperauerat: Non puto. Sic & vos cū feceritis omnia que p̄cepta sūt vobis dicite serui inutiles sum⁹. Quod debuimus facere fecimus.

THEO. Quia fides ꝓpriū possessorē facit diuinoz mādatorum obseruatorē: viuificis eū exornans operib⁹. exinde videbat boiez īcurrere posse superbie vitiū. vnde p̄monuit dñs apostolos ne superbiant in virtutib⁹ suis per exēplum conueniens dicens. Quis autem ve. habens seruum aranté aut bo. pascen. qui regres. de agro di. illi: sta. tran. & recumbe. AVGV. de que. euan. Uel aliter. Nanc ergo fidem presentissime veritatis plerisq non intelligentib⁹ videri potest dñs: discipulis suis nō ad id qō petierāt respōdisse. Difficile aūt mihi apparet nisi intelligamus ex fide in fidem. i. ex fide ista qua ministratur deo: in eam fidem significasse transferi vbi fruantur deo. Augebit enim fides cū primo verbis predicantibus: deinde rebus apparentibus creditur: sed illa contēplatio summaz quietem habet: que i eterno dei regno retribuitur. Sūma vero quies illa p̄miuz est iustoz labozum qui ecclesie administratione peragunt. & ideo q̄uis in agro aret seruus aut pascat: hoc est in vita seculari: vel terrena versetur negocia: vel stultis hoib⁹ tāq̄ pecozibus seruiat. opus est vt post illos labozes domi veniat: hoc est ecclesie societur. BEDA. Uel seru⁹ ō agro egreditur: cum intermisso ad tempus opere predicandi ad conscientiam doctoz recurrit: sua secū acta vel dicta retractās: cui non statim dñs dicit: Transi ō hac vita mortali: & recū be. i. i eterna sede beate vite fouere. AMRBO. Intelligitur enim q nullus recūbit nisi ante trāsierit. deniq & moyses ante trāsiuit vt magnū visū videret. Sicut ergo tu non solū ñ dicis ꝺuo tuo: Recumbe: sed exigis ab eo aliud ministeriū: ita nec in te patitur dñs vnius vsum esse operis & laboris: quia dum viuimus debemus sēp operari. vnde segt: Et non dicat ei: para q cenem: & precinge te: & ministra mihi donec manducem & bibam: BEDA. Jubet parari qō cenet: hoc est post laborem aperte locutionis humilitatem quoq; considerationis proprie exhibere: tali cena domin⁹ pasci desiderat. precingi autem est mentem humiliataz ab omnibus fluctuantium cogitationum finibus quibus operum gressus impediri solet constringere. nam qui vestimēta precingit: hoc agit ne incedens inuoluatur ad lapsum. Ministrare vero deo. est absq; gratie eius auxilio nihil virium habenti profiteri. AVGV. de que. euan. Ministrātibus etiam: hoc est euangeliçantibus seruis suis māducat & bibit dñs confessionem & fidem gentium. Sequitur: Et post ꝫ tu manducab & bibes. BEDA. Quasi dicat. Post q̄ tue predicationis ope delectatus: tueq; cōpunctionis epulis fuero refectus: tunc demum transies & eternis mee sapientie dapibus in eternum reficieris. CYRIL. Docet autem domin⁹ q ius potestatis dñice: quasi debitā subiectionez regrit a famul: cū subdit: Nunqd grām hz ꝺuo illi: quia fecit q̄ sibi imperauerat: Nō puto. p hoc morbus supbie tollitur. Quid supbis: ignoras q si nō psoluis debitū: periculuz

mminet. Si vero persoluas: nullam gratiam facis: ſm illud pauli: Si euangeliçauero non est mihi gloria: necessitas. n. mihi ē: veh mihi si nō euāgeliçauero. Cōsidera g̃ q̃ q̃ apud nos dominanť: nō referunt grās: cū alig subditoꝝ sta tuta sibi ꝓsequunť obsega: ſz ex beniuolētia sepi⁹ suoꝝ ꝓuocātes affectū: maiorē eis appetitū seruiēdi aggenerāt. Sic ꝛ de⁹ petit qdē a nob famulatū iure ſuity. vez q̃ clemens ꝛ bon⁹ ē: honores laborātib⁹ pollicetur: ꝛ superemiet sudori bus subiectoꝝ beniuolētie magnitudo. AMBRO. Nō g̃ te iactes si bñ ſuisti: qō facere debuisti. Obsequiť sol. obtēperat luna: ſuiunt angeli: ꝛ nos ergo non a nob laudē exigamus. vñ cōcludēs subdit: Sic ꝛ vos cū oīa benececeritis: dicite Quia serui inutiles sum⁹: q̃ qō debuim⁹ facere fecim⁹

BEDA. Serui qdē q̃ ꝑcio empti. Inutiles: q̃ dñs bonorū nr̄oꝝ nō indiget: vel q̃ nō sunt ꝺdigne passiones b⁹ tpis ad futurā gloriā. Hec igiť est ī hoīb⁹ fidei pfectio: si oībus que sunt ꝓcepta impletis: imperfectos se esse nouerint.

¶ Et factum est: dum iret iesus in hieruſalē trāsibat per mediā samariā ꝛ galileā. Et cum ingrederet quoddā castellū: occurrerūt ei decē viri leprosi. Qui steterūt a longe ꝛ leuauerūt vocē dicētes: Jesu p̄ceptor: miserere nostri. Quos vt vidit dixit: Jte ostendite vos sacerdotib⁹. Et factū est dum irent: mūdati sunt. Un⁹ aūt ex illis vt vidit q̃ mūdat⁹ ē: regressus ē cū magna voce magnificans deū. Et cecidit in faciē ante pedes ei⁹ grās agens. Et hic erat samaritan⁹. Rñdens āt iesus dixit: Nōne decē mundati sunt: Et nouē vbi sūt Non est inuentus q̃ rediret: ꝛ daret gloriā deo nisi hic alienigena. Et ait illi: Surge vade: q̃ fides tua te saluum fecit.

AMBRO. Post p̄dictā parabolā reꝑhendunť īgrati. dr̄. n. Et fcm̃ est dū iret iesus in hieru. trāsibat p̄ mediā samariaꝫ ꝛ galileā. TYTVS. Ut oñdat q̃ samaritani qdē beniuoli: iudei vo p̄dictis beneficys sunt īgrati: erat. n. dissordia inter samaritāos ꝛ iudeos: quā ipse q̃si pacificās iter vtrosq̃ trāsit: vt vtrosq̃ ꝓpingat in vnū nomē hoīs. CYRIL. Deinde suā gliā saluator manifestat: attrahēs ad fidem israel. vnde segtur: Et cū ingrederet q̃dā castelluz: occurrerūt ei decē viri leprosi: ab vrbib⁹ ꝛ oppidis expulsi ꝛ q̃si īmundi ritu legis mosaice. TYTVS. Cōuersabanť aūt adinuicē: q̃ fecerat eos vnanies cōitas passiōis ꝛ p̄stolabanť trāsitū iesu sollicīti donec aduenientē x̄pm viderent. vnde segtur. Qui steterūt a lōge: eo q̃ lex iudeoꝝ leprā immūdā iudicat lex aūt euāgelica nō externā: ſz internā asserit eē īmūdam.

THEO. A lōge ergo stāt q̃si verecūdātes de īmundicia que eis īputabat: putabāt. n. q̃ x̄ps nō fastidiret ad moduz aliorū. sic ergo abstiterūt loco: sed facti sunt ꝓximi deprecādo. ꝓpe. n. est dominus oībus inuocātib⁹ eum in veritate. vñ segtur: Et leuauerūt vocē dicētes: Jesu p̄ceptor miſere nr̄i. TYTVS. Dicūt nomē iesu ꝛ lucrificiūt rē. nā iesus īterp̄tať saluator. Dicūt miſere nobis ꝓ expientiā virtutis eius: neq̃ argentū petētes: neq̃ auꝝ: ſz vt aspectū corpis sanū obtineāt. THEOPHI. Nec simplr obsecrāt eū: nec rogāt eū vt mortalē vocāt. n. eū p̄ceptorē. i. dñm quo pene videnť hūc opinari deū. At ipe iubet illis vt oñderent se sacerdotib⁹. vñ segť: Qō vt vidit dixit: Jte oñdite vos sacerdotib⁹. Ipsi. n. expiebant si mūdati forēt a lepra vl'nō. CYRIL. Lex ēt mūdatos lepra iubebat offerre sacrificiū cā purgatiōis. THEO. Jubere ergo eis vt irent ad sacerdotes: nihil aliud innuebat nisi q̃ debebāt curari. vñ sequiť: Et fcm̃ ē dū irēt: mūdati sūt. CYRIL. In quo iudeoꝝ pō tifices emuli gl'ie ei⁹ cognoscere poterāt q̃ inopinate ꝛ mirifice sanati sunt: concedente chr̄isto eis salutē. THEO. Cum autem decem essent: nouem qui israelite erant ingrati fuerunt: sed alienigena samarītan⁹ reuersus: voces emittebat benignas. vnde sequiť: Unus autem ex illis vt vidit quia mundatus est regressus est cum magna voce magnificans deum. TYTVS. Dedit autem ei appropinquandi fiduciam suscepta purgatio. vnde sequitur: Et cecidit in faciē suā ante pedes ei⁹ gratias agens. Ex ꝓcubitu supplicatione fidem suam simul cum benivolentia pādēs. Sequiť: Et hic erat samaritan⁹. THEO. Hinc poterit q̃sq̃ cognocere: q̃ nihil īpedit quēq̃ placere deo ꝛ si de genere ꝓbo no ꝓcesserit: dūmodo bonū gerat ꝓpositū. Nullus etiā nature ex sanctis superbiat: nouē enī q̃ israelite erāt: īgrati fuerūt. vñ sequiť: Respōdens aūt iesus dixit: nōne decē mundati sūt: ꝛ nouē, vbi sūt: Nō ē inuēt⁹ qui rediret: ꝛ daret gl'az deo nisi hic alienigena. TYTVS. Per hoc oñdiť q̃ ꝓmptiores ad fidem erant alienigene: lentus enī erat ad fidē israel. vnde subdiť: Et ait illi: surge: vade: q̃ fides tua te saluū fecit.

AVGV. ō q̃. euā. Mystice aūt leprosi intelligi possunt q̃ sciam vere fidei nō habētes varias doctrinas ꝓfitenť erroris. Nō enī absōdūt īpitiā suā: sed ꝓ sūma peritia ꝓferunt in lucē: ꝛ iactantiā ſmonis oñdūt. Colozis q̃ppe virū lepra est. vera ergo falsis inordinate pmixta ī vna disputatiōe vel narratiōe hoīs tāq̃ in vni⁹ corporis colore apparētia significat lepram tanq̃ veris falsisq̃ colorꝝ locis: humana corpora variantē atq̃ maculantē. Hi aūt taz vitādi sūt ecclie. vt si fieri pōt longi⁹ remoti magno clamore x̄pm īterpellēt. Q̃ autē p̄ceptorē eū īuocauerūt satis puto vere lepra falsā esse doctrinā: quā bon⁹ p̄ceptor abstergat: Nullū aūt eoruz gb⁹ hec corpalia bñficia dñs p̄stitit: ineniť misisse ad sacerdotes nisi leprosos. sacerdotiū. n. iudeoꝝ figura fuit sacerdotij qō ē ecclia. Letera aūt vitia p seipm interi⁹ ī cōscia dñs sanat ꝛ corrigit. Doctrina vo vel ībuēdi p sacramēta vel exercitiōcīādi p ſmonē potestas eccle tributa ē. Qui dū irēt mundati sūt. q̃ gentiles: ad quos venerat petrus nōdū accepto baptismatis sacramento per qō spiritaliter ad sacerdotes peruenit: infusione spūssancti declaranť. Quisquis ergo in ecclesie societate doctrinā ītegrā verāq̃z assequatur. eo q̃ manifestatur varietate mendaciorū tāquam lepra carnis: hic tamen ingratus deo mundatori suo gratiarum agendarum pia humilitate nō prosternitur similis est illis de quibus dicit apostolus: q̃ cum deum cognouissent: non vt deum magnificauerunt aut gratias egerunt: ideo tales in nouenario numero tanq̃ imperfecti remanebunt. Nouem enim indigent vno vt quadam vnitatis forma coagulentur vt. ꝛ. sint. Ille autem qui gratias egit vnice ecclesie significatione approbatus est. Et quia illi erant iudei amisisse per superbiam declarati sunt regnum celorum. vbi maxime vnitas custoditur. Iste vero qui erat samaritanus quod īterpretatur custos: illi a quo accepit tribues quod accepit ſm illud. Fortitudinem meam ad te custodiam: vnitatem regni humili deuotione seruauit. BEDA. Cecidit aūt in faciē: gaudens ex malis que se ꝑpetrasse meminit erubescit q̃ surgere ꝛ ire p̄cipiť. q̃ qui īfirmitatē suam cognoscens humiliter iacet p diuini verbi consolationē ad fortia opera ꝓficere iubetur. Si autem fides saluū fecit eum qui se ad agendas gratias inclinauit: ergo perfidia p̄dit eos q̃ de acceptis beneficys ōdare gloriam neglexerunt. Quapropter fidē per humilitatem augeri debere sicut in parabola superiori decernitur. ita hic ipsis rebus ostenditur.

¶ Interrogatus autem a pharisēis quando veniret regnum dei: Respondens eis dixit: Non veniet regnum dei cum obseruatiōe: neq̃ dicēt: ecce hic aut ecce illic. Ecce enī regnū dei ītra vos est.

CYRIL. Cū saluator ī sermonib⁹ quos ad alios dirige/bat frequēter regnū dei meminisset: ob hoc pharisei eū de/ridebāt. vñ dr: Interrogatus aūt a phariseis qñ venit regnū ōi regnū qsi irrisorie dicerēt: añq̄ vēiat: de quo loq̄ris mox crucis te occupabit: dns aūt patiam oñdēs: icrepatus nō in/crepat: sed poti⁹ malos exītes suo nō dedignat rñso. Seq̄t .n. Rñdit eis ⁊ dixit: Nō venit regnū dei cuz obseruatione .q.d. nō queratis de tēporibus qb⁹ iterū ist̄abit tps regni ce lox. BEDA. Illō.n. tps neq̄ ab hoīb⁹ neq̄ ab āgelis pōt obseruari: sicut tps incarnatiōis ꝓphetarū: vaticinys ⁊ an/gelox ē manifestatū ꝓconys. vñ subdit: Neq̄ dicēt: Ecce hic: aut ecce illic. Uel aliter: Interrogant de tpe regni dei q: sic ifra dr: Existimabāt q venīēte hierosolymā dño ꝓfe ist regnū ōi manifestaret. vñ dns rñdet: q regnū ōi ñ venit/cū obseruatiōe. CYRIL. Solū āt ad vtilitatē cuiuslibet hoīs eē fatet illō qō subdit. Ecce.n. regnū ōi ītra vos ē. i. in vr̄is affectib⁹: ⁊ ī ptāte vr̄a id cape. pōt.n. glibet hō iustifica ⁹ p fidē xp̄i ⁊ vtutib⁹ ornat⁹ regnū obtīere celoꝝ. GRE/GO. naçā. Ul fozsitā regnū nob ist̄itū dic ītam aīab⁹ nr̄is leticiā p spūm scūz: ea .n. ē velut imago ⁊ arra pennis leticie q̄ ī futuro seculo sāctox aīe gaudēt. BEDA. Ul regnū dei seipz dic ītra illos positū hoc est in cozdibus cozum p fidem regnantem.

¶ Et ait ad discipulos suos: Uenient dies qñ desi deretis videre vnū diē filij hoīs et nō videbitis. Et dicēt vobis: ecce hic et ecce illic: Nolite ire: neq̄ sectemi. Nā sic fulgur cozuscās de sub celo in ea que sub celo sunt fulget: ita erit filius hoīs ī die sua. Primuz autem opoztet illum multa pa ti: et repzobari a generatione hac.

CYRIL. Quia dns dixerat: Regnū ōi ītra vos ē: voluit discipulos eē paratos ad patiam: vt effectu strēnui ītrare va leāt regnū dei: ꝓdicit ergo eis: q: anteq̄ de celo veniat: in fine seculi psecutio irruet sup eos. vñ dicit: Et ait ad discipu los suos. Uenient dies qñ ōsideretis videre vnū diē filij hoīs ⁊ nō videbitis: significās q: tāta erit psecutio: q: vnū diē ei⁹ videre cupiāt: illi⁹. s. tpis: quo adhuc ꝓuersabant cū xp̄o. sa/ne iudei xp̄m mītis angustiauerūt ī ꝓperys ⁊ iniurys sed ꝓpatione malox maiox minoza eligēda vidēt. THEO. Luc. n. absq̄ sollicitudine viuebāt: xp̄o cos ꝓcurāte ⁊ ꝓte/gēte: sed futuꝝ erat qñ xp̄o absente traderent periculis: ad reges ⁊ ꝓncipes ducti: ⁊ tūc tps ꝑmū cuperēt q̄si trāqllum. BEDA. Ul diē xp̄i dic regnū ei⁹ qō speram⁹ futurū: ⁊ bñ dicit vnū diē: q: ī illa beatitudinis gloria tenebraꝝ interru/ptio nulla ē. bonū ergo ē diē xp̄i ōsiderare nec tñ magnitu/die ōsideri nobis sōnia figere ōbem⁹ q̄si instet dies dñi. vñ segt̄: ⁊ dicēt vobis: Ecce hic: ecce illic: nolite ire: neq̄ secte mini. EUSE. q.d. Si aduenīēte antichr̄isto fama ō eo vo/ler: q̄si apparuerit xp̄s: nō egrediamini: neq̄ sequamini. naz impossibile ē eū q semel ī terra visus ē: iterum ī angulis ter re ꝓuersari: Erit igit̄ hic de quo dr nō ver⁹ xp̄s: manifestuz .n. signū secundi aduentus saluatoris nostri hoc ē q: subito totū ozbis claritas ei⁹ aduent⁹ replebit. vñ segt̄: Nā sic ful gur cozu. de ce. in ea q̄ sub ce. sūt fulget: ita erit fili⁹ hoīs in die sua. Nō. n. apparebit sup terrā ambulans: sicut quidam homo coīs: sed vniuersaliter irradiabit: oñdens cunctis in bar ꝓprie deitatis. BEDA. Et pulchre ait. Cozuscās de sub ceio. q: iudiciū sub celo: hoc est ī aeris medio geret fin illud apli: Simul rapiemur cū illis in nubibus obuiam xp̄o in aera. Si aūt dns in iudicio sicut fulgur apparebit nullus tunc in sua mente latere ꝓmittit: q: ipso iudicis fulgore pe netratur. potest aūt hec domini respōsio ⁊ de illo eius ad/uentu quo quotidie venit in ecclesia accipi. Intantum eniz sepe heretici turbauerunt ecclesiam: dicendo in suo dogma te fidem christi manere: vt fideles illoꝝ temporum desidera rēt dn̄m vel vno die si fieri posset redire ad terras: vt p se ip̄m quo se hēat fidei veritas intimaret: Et nō videbitis in quit: q: nō ē op⁹ cozporali visione dn̄m redire: q: semel per vniuersū mūdū euāgely vigoꝝ exhibuit. CYRIL. Opi/nabant aūt discipuli q: vadēs hierosolymā statī oñderet re gnū dei. Hāc igt̄ opinionē resecās notū facit eis q: ꝓmo de cebat cū salubꝝ passione sufferre: deinde ad patrē ascēdere ⁊ desup fulgere: vt ozbē terraꝝ ī iustitia iudicet. vñ subdit: Primū āt oz illū multa pati: ⁊ repzo. a gene. hac. BEDA. Generatiōez nō tñ iudeoꝝ: veꝝ ēt oīum repzoborū appel lat: a quibus ēt nūc filius hoīs in cozpore suo: hoc ē in eccle sia multa patitur ⁊ repzobat. Inserit aūt de sua passione lo quens de gloria sui aduent⁹ vt dolorē passiōis spe ꝓmisse clarificationis mitigarent: simulq̄ seipsos pararent: si glozi am regni diligerent mortis non bozrere periculuz.

¶ Et sicut factuz ē in dieb⁹ noe: ita erit ⁊ ī diebus filij hoīs. Edebāt ⁊ bibebāt: vxores ducebant: ⁊ dabant ad nuptias vsq̄ in diē qua intrauit noe ī archā: ⁊ venit diluuiū ⁊ ꝑdidit oēs. Similiter sic factuz est in diebus loth. Edebāt ⁊ bibebāt: eme bant ⁊ vendebāt: plātabāt ⁊ edificabant: qua die autem exīit loth a sodomis: pluit ignez ⁊ sulphur ō celo ⁊ omnes perdidit. Secundū hec erit qua die filius hominis reuelabitur.

BEDA. Aduētū dn̄i quē fulguri cito trāsuolāti ꝓparae rat: nunc cōparat diebus noe ⁊ loth: q̄ repentinus moztali bus supuenit interit⁹. vnde dicit: Et ſ. fa. ē ī diebus noe ita erit ī die filij hoīs. CHRY. Quia.n. tūc non crediderunt cōminatoꝝ verbis passi sunt repente reale iudicium: eoꝝ autē icredulitas ex aīa lēta ꝓcedebat: nā quecūq̄ vult ali gs ⁊ intēdit: ea ēt expectat. vñ seq̄t: Edebāt: ⁊ bibebāt: vxo res ducebāt ⁊ da. ad nuptias vsq̄ ī diē qua ītrauit noe ī arcā ⁊ vēit diluuiū: ⁊ ꝑdidit oēs. AMBRO. Bñ cāz diluy ō no stris asserit ꝓcessisse peccatis q: de⁹ malū nō creauit: ſz nr̄a sibi merita repperūt ñ q: ꝓuigia danēt: neq̄. n. alimēta dānā tur: cū ī istis succession̄ibus: ī ill' nāe subsidia sint: ſz ī oībus mo/dus q̄rit. gcgd. n. abūdāti⁹ ē: a malo ē. BEDA. Mystice āt noe arcā edificat: cū dns eccl̄iā ō xp̄i fidelibus q̄si lignis leuigatis adunādo ꝓstruit. quā pfecte ꝓsūmatā īgredit: cuz hāc ī die iudicy p̄sentia sue visionis etern⁹ bītatoz illustrat. sed cū arca edificat: inig luxuriāt. cū vo ītrat ītereūt: q: qui sāctis hic certātib⁹ īsultāt: eis illic cozonatis eterna dānatio ne plectēt̄. EUSE. Q: vo vsus ē dns exemplo diluuy: ne putaret aligs futurum diluuiū ex aqua: vtitur secundo exē/plo loth docēs modū perditionis impioꝝ: q: igne dimisso celitus superueniet impys ira dei. vñ subdit. Similiter sic factū est ī diebus loth. edebāt ⁊ bibebāt: emebant: ⁊ vende/bant. plantabāt ⁊ edificabāt. BEDA. Prætermisso illo ī/fādo sodomoꝝ scelere: sola ea que leuia vel nulla putari poterāt delicta ꝓmemorat. vt intelligas illicita quali pena feriant: si licita īmoderatius acta igne ⁊ sulphure puniunt. Sequit. n. Qua die aūt exyt loth a sodo. pluit ig. ⁊ sul. de ce lo ⁊ oēs perdidit. EUSE. Nō prius dixit ignez celitus de/curriſſe sup ipios sodomoꝝ q̄z loth exisset ab eis: sicut ⁊ di/luuiū nō prius terre īcolas perdidit q̄z noe arcam intrasset. q: q̄diu noe vel loth ꝓuersabant cū ipys: deus non irroga/bat iram: ne vna cū peccatoꝝbus deperirēt. volens autem eos perdere subtraxit iustum: sic ⁊ in ꝓsūmatione seculi non prius erit finis q̄z omnes iusti sint semoti ab impys. vnde se quit: Scōz hec erit. qua die filius ho. reuelabit. BEDA. Quia qui interim non apparens oīa videt tunc apparens oīa iudicabit apparebit autem iudicaturus eo maxime tpe quo cunctos iudicioꝝ eius oblitos: huic seculo con sperserit esse mācipatos. THEOPHI. Postq̄. n. venerit antix̄s

boies fiēt lasciui:dediti enormib⁹ vitys:ſm illō aplī: Uolu ptatū amatores magis q̄ dī.ſi.n.antichriſt⁹ ē cuiuſlibz pctī habitaculū qd aliud ſeret miſero tūc tpis hoīuz generi niſi ſua.ꝛ hoc dñs inuit per exempla diluuij ꝛ ſodomitarꝝ. BE DA.Myſtice aūt loth:g interpꝛtaī declinās:ē popul⁹ ele ctorꝝ:g dū inſodomis.i.iter reprobos vt aduena morat̄ur: quātū valet eorū ſcelera declinat.Exeūte aūt loth:ſodoma perit:qz in cōſummatiōe ſeculi exibūt angeli ꝛ ſeparabunt malos de medio iuſtorꝝ:ꝛ mittēt eos ī caminū ignis. Ignis tñ ꝛ ſuphur q̄ de celo pluiſſe ꝓmemorat:nō ipaz pennis ſup plicij flāmā:ſed ſubitaneū diei illius ſignificat aduentum.

¶ In illa hora q fuerit ī tecto:ꝛ vaſa ei⁹ in domo nō deſcendat tollere illa:ꝛq in agro ſimiliter nō redeat retro. Memores eſtote vxoris loth. Qui cunqz queſierit animam ſuam ſaluaz facere per det illaz. Et quicūqz pdiderit illā viuificabit eā.

AMBRO.Quia pp īprobos neceſſe ē vt pbi in hoc ſecu lo cōtritionē cordis aīq patiant̄:quo vberiorē mercedē ac cipiāt:in futurꝝ gbuſdā remedys inſtruunt cū dr̄.In il.ho. q fue.in tecto:ꝛ vaſa eius in domo:nō deſcēdat tollere illa. Hoc eſt ſigs ſupiora iā domus ſue eminentiūqz virtutū cul men aſcēdit:ad terrena mūdi hui⁹ opera nō accedat. AV GV.de que.euan. In tecto.n.ē:qui excedēs carnalia tanq̄ in aura libera ſpiritaliter viuit.vaſa.n.in domo ſunt ſenſus carnales quib⁹ ad iueſtigādū veritatē que ītellectu capit̄: multi vtentes penitus errauerūt Caueat g̃ ſpiritalis hō:ne in die tribulationis rurſus vita carnali que p ſenſus corpo ris paſcit̄:delectat⁹ ad vaſa huius mūdi tollēda deſcendat. Segt̄:Ego q ī agro ſimil̄r nō rede.retro.i.qui operat̄ in ec cleſia:ſicut paulus plantans:ꝛ ſicut apollo rigās:nō reſpici at ſpē ſeculārē cui renunciauit. THEOPHI. Dec autez oīa matthe⁹ pro captōe hieroſolymorꝝ a dño dicta fatetur: vt ſupueniētib⁹ romāis nec domi cōſiſtentes deſcēdere de berēt p quocunqz neceſſario: ſed protinus arripe fugā:nec in agro manētes redire domū. Et nimirꝝ in captiōe hieroſo lymorꝝ ꝓſtat hec euenisſe:iterꝝ forte vētura in antixpi aduē tu:magis aūt in ipſo tpe cōſummatōis cū ꝛ tūc ītolerabilis ſit futura calamitas. EVSE.Innuit ergo p hoc futurā eē pſecutionē a filio pditionis in xpi fideles. Diē igī illā vocat tēpus pcedens finē mūdi:in quo qui fugit nō reuertatur ꝛ amittens bona nō curet.nec imitet cōiugē loth que poſt fu gā in exitu de ciuitate ſodomorꝝ reuerſa mortua ē ꝛ colūna ſalis effecta.vñ segt̄:Memores eſtote vxoris loth. AM BRO.Que iō qz retroſpexit pdidit nature ſue munus.Re tro.n.ſathanas:retro.n.ſodoma.quapropter fuge intempe rantiā:declinato luxuriā:recordare qz ille qui ſe veteribus ſtudys non reflexit:ideo euaſit:quia puenit ad montem.Il la qm̄ ad poſteriora reſpexit nec mariti adiuta ſuffragio ad montē puenire potuit:ſed remanſit. AVGV.de q̄.euan. Significat igitur vxor loth.eos qui in tribulatiōe retroſpi ciunt:ꝛ ſe a ſpe diuine promiſſiōis auertūt: ꝛ ideo ſtatua ſa lis facta eſt:vt admonēdo hoies ne hoc faciāt: tanq̄ cōdiat cor eorꝝ ne ſint fatui. THEOPHI. Cōſequenter ſubiun git ſubſequētia premiſſorꝝ dicēs quicunqz q̄ſie.ſal.ani.pdet il.q.d. Nō querat aliquis in pſecutionibus antichriſti cura re propriā aīam:nā pdet eā:quiſqs aūt cedibus ꝛ periculis ſe dederit: ſaluus erit.vnde ſequitur.Et quicunqz pdiderit il.viuifi.eā. Nequaq̄ ſe tyranno ſubyciens pp vite amorē.

CYRIL.Quo ēt aliqs pdat,ppriā aīaz:vt ſaluā eā faciat. mānifeſtat paul⁹ dicēs de gbuſdā g carnē ſuā crucifixerunt. cū vitys ꝛ concupiſcētys:labor̄.ſ.ꝛ pietate aggrediētes agōes.

¶ Dico aūt vobis. in illa nocte erunt duo ī lecto vno vnus aſſumet̄ ꝛ alter relinquetur. Due erūt molentes in vnū:vna aſſumet̄ ꝛ altera relinquet̄ Duo in agro:vnus aſſumetur ꝛ alter relinquet̄. Rndentes dicunt illi: Ubi dñe:Qui dixit illis. Ubicūqz fuerit corp⁹:illuc congregabūtur ꝛ aqle.

BEDA.Dixerat ſupra dñs eū g ī agro ſit retro redire nō debere:q̄ ne de his tñ qui apte de agro redituri:hoc ē palā dñm negaturi ſūt dictū putares:pgit oñdere nonnullos eē g cū facie hr̄e ī anteriora videant̄:aīo tñ retro reſpiciūt. vñ dr̄.Dico aūt vo.In illa no.erūt duo ī lecto vno.vn⁹ aſſume tur:ꝛ alter relinquet̄. AMBRO.Bñ nocte dicit:qz aī xp̄s hora tenebraruz ē:eo q̄ pectorib⁹ hoīum tenebras antixp̄s infundat:cū dicat ſe eē xp̄m.xp̄s aūt ſicut fulgur corruſcans fulget vt in illa nocte reſurrectiōis gl̄az videre poſſimus.

AVGV.ō.q̄.euā.Ul̄ illa nocte dicit:hoc ē illa tribula tiōe. THEO.Ul̄ īopinatū docet eē xp̄i aduētū:qué futu rū eē noctu docemur.Cū āt dixiſſet diuites vix ſaluar̄:oñ dit q̄ nec oēs diuites pereūt:nec oēs paupes ſaluāt. CY RIL.Per duos.n.exp̄tes ī vno lecto vr̄ dīgnare diuites q̄ eſcētes ī mūdanis delicys.lect⁹ nāqz ſignū getis ē.ñ aūt q̄ cūqz diuitys affluūt ſūt ipy:ſed aliqs ē pb⁹ ꝛ ī fide electus. hic igit̄ aſſumet̄.alter vo q talis nō exiſtit dimittet̄.Deſcen dēs.n.dñs ad iudiciū mittet āgelos ſuos q ceteris ī terra dī relictis penā paſſuris ſcōs ꝛ iuſtos ei adducēt.ſm illō apli. Rapiemur ī nubib⁹ obuiā xp̄o ī aera. AMBRO.Uel ex vno ſtrato ifirmitatis humāe vnus relinquit̄.i. improbat alter vo aſſumit̄.i.rapit̄ obuiā xp̄o ī aera:Sequit̄.Due erūt molen.in vnū:vna aſſumet̄:ꝛ altera relinquet̄. CYRIL. Per molētes īuere videnr̄ paupes ꝛ preſſos laboribus ad qō ēt ptinet quod ſubdit̄: Duo ī agro vnus aſſumet̄:ꝛ alter relinquet̄.In his.n.nō modicū differt:nā bi ſarcinā paupta tis viriliter ſuſtinēt vitā agētes honeſtā ꝛ humilē q aſſumē tur.bi vero ſunt ad ꝓpbana ꝓmptiſſimi qui relinquentur.

AMBRO.Uel p molentes ſignificari videnr̄ q ex occul tis alimenta querūt:ꝛ ī apertū ex ītimis prorumpunt.Et for taſſe mūdus iſte piſtrinū ē:aīa aūt noſtra velut quodā carce re īcludit̄ corpali.In hoc ergo piſtrino vel ſynagoga:vl aīa obnoxia delictis triticum molendo madefactum ꝛ graui humore corruptū nō pōt iteriora ab exterioribus ſepare:ꝛ ideo relinquit̄:quia eius ſimilago diſplicuit. At vero ſancta eccleſia vel anima nullis maculata ꝓtagys delictorum:que tale triticum molit:quod ſolis eterni caloꝛe torridū bonam ſimilaginē de penetralibus hoīum deo offert.Qui ſint aut agricole poſſumus reperire ſi aduertamus duas mentes eē in nobis vnā exterioris hominis q̄ corrumpit̄:aliā iteriorꝝ que per ſacramētum renouat̄.Iſte igit̄ ſūt operantes ī agro noſtro:quaꝝ altera bonū fructū diligentia dat: altera amit tit incuria.Uel duos populos interpretemur in hoc mūdo qui agro ꝓparātur:quoꝝ alter qui fidelis ē aſſumitur:alter qui infidelis ē relinquitur. AVGV.de que.euā.Uel tria genera hoīuz hic videntur ſignificari:vnū corꝝ.g ocium ꝛ g etem eligunt:g neq̄ negocys ſecularibus neq̄ eccleſiaſticis occupati:q̄ illorꝝ quies lecti noīe ſignificata eſt. alterum eo rum que in plebibus ꝓſtituti regunt̄ a doctoribus agentes ea que ſunt huius ſeculi:quos ꝛ feminarū noīe ſignificauit: qz conſilys ꝓlatorū regi bis expedit:ꝛ molētes dixit:quia re poraliū orbē negocioꝝ atqz circuitū vertūt:quaſi tñ i vno molentes dixit inquātū de iſtis rebus ꝛ negocys ſuis ꝓbent vſibus eccleſie.Tertiū genus ē eorū qui operantur i eccle myſterio tāq̄ ī agro dei.In his ergo tribus generibus bina ſunt rurſus genera hoīuz ī ſingulis:quorū aliqui in eccleſia pmanēt g aſſumūt̄ aliqui cadūt g relinquūt̄. AMBRO. Nō.n.iniqu⁹ ē de⁹:vt pares ſtudys ī ſocietate viuēdi atq; i diſcreta actuū q̄litate meritoꝝ remūcratiōe diſcernat.Nō aūt merita hoīum copule vſus exeq̄t̄:qz nō oēs qō adoptiū efficiūt:ſed q perſeuerauerit vſq̄ in finem hic ſaluus erit.

CYRIL.Quia ergo dixit q gdam aſſumerentur vtiliter q ene.īquirūt diſcipuli quo aſſumerentur. vnde ſequitur.

Rídentes dicũt illi: Ubi dñe? BEDA. Duo aũt saluator interrogatus vbi. s. sint boni assumẽdi: & vbi mali relinquendi vnũ dixit: aliud subintelligendũ reliqt. vnde sequit: Qui dixit eis: Ubicũqz fuerit corpus. illuc congregabũtur aquile. CYRIL. q. d. si cut deiecto cadauere aues quaq; pabulũ sũt carnes ad illũ conueniũt: ita cũ venerit filius hois: tũc oẽs aquile. i. sancti cõcurrẽt ad eũ. AMBRO. Justoq; enim aie aquilis cõparant. eo q; alta petãt: humilia derelinquãt & longeuã ducere ferunt eternitatẽ. de corpore aũt dubitare nõ possumus maxie si meminerimus q; a pilato ioseph corpus accepit: Nõne tibi videtur aquile circa corp; mulieres aplorũqz conuẽt; circa dñi sepulturã? Nõne tibi videtur aquile circa corpus qñ veniet i nubib; & videbit eũ oĩs oculus? Est aũt corpus de quo dictũ est. Caro mea vere ẽ cibus. Circa hoc corpus aquile sunt: que circũuolãt spiritalib; alis. Sũt ẽt circa corp; aquile q; credunt iesũ xpm in carne venisse. Et ẽ ecclesia in q; p baptismi grãm spiritu renouamur. EVSE. Uel p aquas mortua aialia depascẽtes pncipes buius seculi ẽ notauit: & cosq; tunc tpis sanctos ds psequẽt: penes quos reliquũt assũptiõis idigni: qui corp; vt cadauer dicũt: vl punitrices vtutes q; fracture sũt: ipsor hic p aquilas ẽ notant. AVGV. de cõ. euã. Hec aũt q; lucas hic ponit: nõ i eo sermone i quo matthe; vel recordat occupãdo vt pus cõmemoraret: que post a dño dicta sũt: vel bis a dño dicta facit intelligi. CAPI. XVIII.

Dicebat aũt & parabolã ad illos qm̃ oz semp orare & nõ deficere: dicẽs: Judex qdã erat i quadã ciuitate: q; deũ nõ timebat: & hoiez nõ reuerebat. Uidua aũt qdam erat i ciuitate, illa & veniebat ad eum dicens: Uindica me ẽ aduersario meo. Et nolebat p multũ tps. Post hec aũt dixit intra se. Et si deũ nõ timeo nec hoiem reuereor tñ qz molesta ẽ mihi hec vidua vindicabo illã: ne in nouissimo veniẽs sugillet me. Ait aũt dñs: Audite qd iudex iniquitatis dicit. Deus ãt nõ faciet vindictã elector suor clamãtiũ ad se die ac nocte: & patiẽtiã hẽbit i illis? Dico ãt vobis: qz cito faciet vindictam illorũz. Ueruntamẽ filius hominis veniens putas inueniet fidez in terra?

THEO. Postq; erũnarũ & periculor dns meminit subdit hor remediũ qõ ẽ oro iugis & pmeditata. vñ dr: Dicebat aũt & para. ad illos. qm̃ oz sp orare: & nõ ẽficere. CHRY. Qui te redemit: q; te facere volnit ẽmauit. Nõ vult te cessare a peib; vult te bñficia meditari dũ petis. vult te rogãdo accipe qõ bẽignitas ẽsiderat iptiri. Nec vnq; orãti bñficia denegat: q; vt orãtes nõ deficiãt: sua pietate ĩstigat: hortamẽta dñi libẽter admitte: qõ pcipit velle ẽbes: nolle si ipe dns phiberet: Denigz ẽsidera quãta ẽ tibi cõcessa felicitas: oro nib; fabulari cũ deo: qõ ẽsideras postulare: & si vbis silet tñ bñficus rñdet. nõ aspnat qõ petis. nõ tedet nisi forte tacueris. BEDA. Dicẽdũ ẽ ãt eũ sp orare & nõ ẽficere q; canonicis horis rogare nõ ẽsistit: aut oĩa q; iust; fz deũ gerit: & dicit ad oronẽ fut reputãda. AVGV. De que. euã. Parabolas autem dns aut fm similitudinẽ ponit: sicut de feneratore q; cum duobus debitoribus donasset quod debebãt: ab eo pl; dilectus est cui plus donauit: aut de ipsa similitudine aliqd probat: veluti est illud: qõ si fenũ agri quod hodie ẽ: & cras i clibanum mittitur deus sic vestit quanto magis vos modice fidei. Hic ergo iniquus iudex non ex similitudine sed ex dissimilitudine adhibitus est: ẽ quo subdit. Judex qui. erat i ci. qua. q; deũ nõ time. & ho. ñ reue. THEO. Uide q; impudentem erga hoies eẽ grauioris ẽ mali indiciũ. Deum. n. q; plures nõ timẽt: attñ humão cohibent pudore: & iõ minor peccãt. Cũ vero fit aliqs impudens: ẽt quo ad hoies: tũc excrescit cumulus vicior: Segtur: Uidua aũt q̃. erat in illa ciui. AVGV. Jsta vidua põt hẽre similitudinẽ ecclie que desolata videt: donec veniat dñs: qui nũc in secreto curam ei; gerit: Sz qz segtur: Et venic. ad eũ dicẽs: vindica me de aduer. meo: & nole. p multũ tps. Hic monet cur electi dei se vindicare deprecẽtur: qõ ẽt in apocalypsi ioãnis de martyribus dicit. cũ aptissime moneamur vt p nostris inimicis & psecutoribus oremus. Intelligendũ ẽ aũt eã vindictã esse iustorũ vt oẽs mali peant. Pereũt aũt duob; modis: aut conuersione ad iusticiã: aut amissa per supplicii potestate. Itaqz si omnes hoies cõuerterentur ad deũ: diabolus tũ remaneret in seculi fine damnãdus: quẽ finẽ cũ iusti videre desiderant nõ absurde vindictã ẽsiderare dicũtur. CYRIL. Uel aliter. Quotiẽs nobis ab aliquibus irrogãtur offense: tũc glorioseq; eẽ putabim; oblionẽ maloꝝ: quotiens vero aliqd ad ipsaz dei gloriã peccant: cõtra dogmatis diuini ministros bellãtes tũc deũ adimus postulãtes subsidiũ & exclamates ꝓtra impugnãtes gloriã eius. AVGV. de que. euan. Apud iniquissimũ ergo iudicẽ: vsqz ad affectũ implẽdi desidery valuit trahere pseuerãtia deprecantis. vnde sequitur: Post hec au. di. intra se: Etsi deũ nõ timeo: neqz hominem reuereor: tñ qz molesta ẽ mihi hec vidua: vindicabo illã: ne in nouiss. veni. sugillet me. Multo igit certiores eẽ debẽt: q; deũ pseueranter rogãt: fontẽ iustitie atqz misericordie. Unde segtur: Ait au. do. Audite qd iudex iniqui. dicit: deus aũt nõ faciet vindicte ele. suo. clamã. ad se die ac nocte: & patiaz hẽbit: in illis. THEOPHI. q. d. si iudicẽ imbutũ quolibet scelere demulsit assiduitas: q̃nto magis patrẽ mitificordie deũ flectem; ad pietatẽ orãdo. vñ sequit: Dico ãt vobis: qz cito faciet vindictã il. Tẽtauerũt ãt qdã subtili; hãc idagare parabolã. dicũt. n. viduã eẽ quãlibet aiaz: q̃ pristinũ viꝝ. s. diabolum excludit: ob hoc ei aduersantẽ: q; accedit ad deũ iusticie iudicẽ: qui neq; deũ timet: nã ipse solus ẽ deus. Sz nec veretur hoiem: nõ ẽ. n. apud deũ psonaꝝ acceptio. Dui; igitur vidue. i. aie supplicãtis iugiter sibi contra diabolũ misereꝝ deus: demulcente eũ instãtia ei;. Postq; dns docuit q; vtẽdũ sit i tpe ꝓsumatõis oratõe, ptũc futuris picul' subdit. Uerũtamẽ filius hois veni. pu. inue. fidẽ i terra? AVGV. de ver. do. Dicit aũt hoc dns de fide: q̃ pfecta ẽ. Ipsa. n. vix inuenit in terra: Ecce plena ẽ ecclesia dei: qs huc accederet: si nulla eẽt fides? qs nõ mõtes trãsferret si plena eẽt fides?

BEDA. Cũ aũt oipotens ꝺditor in forma filii hois apparuerit tãta erit raritas deletoꝝ: vt nõ tã ob clamorẽ fideliũ q̃ torporẽ altioꝝ totius mudi sit accelerãda ruina: Or aũt dns hic quasi dubitatiue dicit non dubitat sed arguit: naz & nos aliquando de rebus quas certas habemus: increpatiue verbũ dubitationis ponimus: vt si dicaꝝ seruo. Consídera: forsitan dns tuus sum. AVGV. de ver. do. Hoc aũt dns adiecit: vt ostendat q; si fides ẽficit: oratio perit: ergo vt oremus credamus: vt & ipsa fides non deficiat oremus. Fides fundit orationẽ: fusa oratio fidei impetrat firmitatem.

¶ Dixit autẽ & ad quosdam qui in se confidebant tanquam iusti: & aspnabantur ceteros: parabolã istam dicens: Duo hoies ascendebant in templum vt orarent: vnus phariseus & alter publicanus. Phariseus stans hec apud se orabat. Deꝰ gratias ago tibi: quia non sum sicut ceteri hominum: raptores: iniusti: adulteri: velut etiã hic publican;. Jeiuno bis i sabbato: decimas do oĩum q̃ possideo. Et publican; a lõge stãs nolebat nec oculos ad celũ leuare: sz percutiebat pectus suũ

dicens: Deus propitius esto mihi peccatori. Amē dico vobis descēdit hic iustificatus in domuz suam ab illo: qz omnis qui se exaltat humiliabitur: z qui se humiliat exaltabitur.

AVGV. de v. do. Quia fides nō ē supboz: sz humiliū. p missis subiecit parabolā de humilitate: z ꝺ supbiā: vñ dicit. Dixit aūt z ad quos. g ī se ꝺfidebāt tāq̄ iusti z aspnabant cete. para. istā. THEO. Quia enī supbia plus q̄z alie passiones vexat hoīz mētes: iō crebrius ō hac monet. Est āt supbia dei cōtēpt⁹. quotiēs. n. aliqs nō deo: sz sibi ascribit bona q̄ facit: qd ē aliud q̄z dei negatio: cā igit ꝺfidentiū ī seipis nō aūt totū attribuētiū deo: sz ob hoc ēt ceteros ꝺtēnētiū para bolā ꝓponit: oñdēs q⁹ iustitia q̄uis hoīez approximet deo si tñ assumat supbiā ad īfimū deiecit hoīez. vñ segtur: Duo ho. ascen. in tēp. vt ora. vnus phariseus z alter publicanus.

GRECVS. Diligentia quidē oronis docuit nos p viduā z iudicē. hic aūt p phariseū z publicanū docet nos: qūo sint ei dirigēda precamina: ne fit infructuosum oronis negociū. Cōdēnatus est aūt phariseus cū incaute oraret. naz segtur. Pharise⁹ aūt stās hec apō se orabat. THEOPHI. Per hoc q⁹ dicit Stās: elatū eius aīum notat: ipso. n. habitu supbissimus videbaī. BASI. Dicit aūt. Apō se orabat q̄si nō apud deū: qz ad seipz redibat p peccatū supbie: Segtur. n. Deus gras ago tibi. AVGV. de v. do. Nō reprehēdit: qz deo gras agebat: sed qz nihil sibi addi cupiebat. Ergo iā plenus es: iā abundas. nō est q̄re dicas. Dimitte nobis debita nra. Quis ē igit qui impūe oppugnat graz si reprehenditur qui supbe agit gras: Audiāt q dicūt. Deus me hoīem fecit: ego me iustū facio. O peioz z detestabilioz phariseo q supbe iustū se dicebat: sed tñ inde gras deo agebat. THEO. Attēde aūt serie oronis phariseī. Primo nāq̄ dixit q̄ ei aderāt: deinde subiungit q̄ hēbat. Segtur. n. Quia nō sum sic ceteri hoīum: raptores: iniusti: adulteri. AVGV. de ver. do. Diceret saltē sicut multi hoīes. Quid ē ceteri hoīes. nisi oēs pter ipz: Ego inqt iustus sum ceteri peccatores. GRE. xxiiij. mo. Quattuoz qppe sunt species gbus oīs tumoz arrogantiū ōmōstraī. cū bonū aut a semetipis hre se estimāt: aut si bi datū desup credūt p suis se hoc accepisse meritis putāt aut certe cū iactāt se hre qō nō hīt: aut despectis ceteris singulariter videri appetunt hēre qō hīt. vñ z phariseꝰ hic bonoz sibi opez merita singlariter tribuit. AVGV. de ver. do. Ecce aūt ex vicino publicano maioris erat ei tumoris occasio. Segt. n. Uelut ēt hic pub. q. d. Ego solus suz Jste de ceteris est. CHRY. Nō. n. satiauerat cōtēptū ei⁹ tota humana natura: sz z publicanū aggressus ē. moderati⁹ āt peccasset si publicanū excepisset. Nūc aūt vno verbo z absentes inuadit: z vulnera pūtis lacessit. Nō est autez gratiaz actio iuectiua alioz. Si regratiaris deo ipe tibi tñ sufficias: nec te ad hoīes trāsferas: nec primū cōdēnes. BASI. Discrepat aūt elatus: a conuiciatore sola habitudine. Js. n. in alios vtitur cōuitys: hic aūt se mētis temeritate extollit. CHRY. Qui autem alys cōuitiaī: sibi z alys multa mala facit. ꝑmo. n. audientē reddit peioreꝫ: qz si sit peccator: fit letioz criminis iueto collega: si sit iust⁹: extollit: p aliena crimia iduct⁹ ō se magna putare. Scō coitatē ecclie ledit. nō. n. oēs audiētes vitupāt eū solū q peccauit. sz ritu xpia no cōtumelias inectūt. Tertio dei gloriā blasphemare faī: ficut. n. recte agētibus nomē dei glorificat: sic nobis peccātib⁹ blasphemaī. Quarto eū q audiuit opprobria ꝺfundit iprudentioreꝫ cū z aduersariū faciēs. Quinto statuit se pene obnoxiū: rebus platis q̄ sibi nō cōueniūt. THEOPHI. Expedit āt nō solū declinare a malo: sed ēt agere bonū. Et iō cū dixisset: Nō sum sic adulteri: subiūgit p oppositū. Jeiuno bis in sabbato: Sabbatū bi dicebāt hebdomadaz ab vltima die getis. Jeiunabāt. n. pharisei secūda z quinta feria. sic igr ieiunia obiecit ꝺtra passionē adultery. nā ex voluptate ē lasciuia. Rapacibus vō z iniustis opposuit decimarus solutionē. Segtur enī decimas do oīum que possideo. q. d. Adeo rapias z negtias refugio: vt ēt mea cōtribuā. GRE. xix. moza. Ecce ciuitatē coꝛdis sui insidiātib⁹ hostib⁹ p ciationē aperuit: quā frustra p ieiuniū z oronēs clausit: Jncastum munita sunt cetera: cū locus vn⁹ de quo hosti patz aditio munitus non est. AVGV. de ver. do. Quere āt i verbis eius: nihil inuenies qō deū rogauerit. ascēdit qdē ora. noluit deū rogare: sz se laudare: z rogāti i sultare. publicanū aūt coꝛdis cōsciētia remouebat: sz pietas applicabat. vnde segtur: Et publican⁹ a longe stans nole. nec oculos ad celū leuare. THEOPHI. Quāuis aūt publicanus se timide catur: distabat tñ a phariseo tā vbis q̄z hītu: necnō z coꝛde contrito. nā verebatur oculos leuare ī celū: cēsens idignos visionis superne eos qui maluerunt bona terrena spectare. z querere. necnō z pectus tūdebat. vnde segtur: Sz percutiebat pectus suū: coꝛ quodāmō pungens cā cogitationū pra. nazz necnō z excitans vt dormitans. vñ nō aliud q̄z deū. p. pitiationē petebat. Segtur. n. Dicēs: Deus, ppicius esto mihi peccatori. CHRY. Audiuit qz nō sum velut hic publicanus: nec indignatus est: sed compunctus detexit ille vulnus: querit hic medicinā. Nemo igit illum frigidū, pferat verbū. Nō audeo: pudoroſus sum nō possū aperire os. Tanta reuerentia est diabolica. Ualt tibi diabolus obserare fores accessus ad deū. AVGV. de ver. do. Quid igit ignoris si deus ignoscit: qñ ipse agnoscit: de lōginquo stabat: deo tñ appropinquabat: z cū dñs de ppe attendebat. Excelsus enī dñs z hūilia respicit: nec oculos ad celū leuabat vt respiceret: tremebat cōsciētia: spes subleuabat: pcutiebat pectus suū. penas de seipso exigebat: pptera dñs cōfitēti parcebat. Audisti superbū accusatoꝛem: audisti humilē reum: audi nūc iudicē dicentem: Amen amen dico vobis: Descendit hic iustificat⁹ in do. suā ab illo. CRHY. Geminos aurigas z duas bigas in stadio positas sermo ꝓcesens ꝓponit. in altera quidem iustitiā cū supbia. i altera pctm z humilitatē. z vides bigā peccati superare iustitiā: nō ꝓpius virtutibus: sed humilitatis cōiuncte. Illaz vō deuictā nō fragilitate iustitie: sed mole z tumoꝛe superbie. nā sicut humilitas pctī sui eminētiam peccati pōdus superat: z saliens attigit deū: sic superbia ob sui molē de facili iustitiā deꝑmit. si ergo pīa facta strennue geras: putas aūt te posse pīsumere: tota carnis oratione. si vero mille feras ī cōscientia fasses reatus. z hoc solum de te credas q⁹ es infimus oīum: multaz obtines ante deum fiduciam. Et ideo sue sñie cām assignās subdit: qz omnis qui se exaltat humiliabitur: z q̄ se humiliat exaltabitur. Humilitatis nomē multiplex est. Est. n. q̄dā vt⁹ humilitas. Jm illud: Loꝛ contritū z humiliatū deus nō despicias. Est z humilitas ab erumnis: iuxta illud: Humiliauit in terra vitam meā. Est z humilitas a peccatis z superbia z infantiaby litate diuitiaz. Quid enī humilius his qui se submittunt in diuitys z potentatu: z hec reputant magna. BASI. Simiter etiaz z exaltari laudabiliter cōtingit: quando. s. nō humilia cogitas: sed mens tua est per magnanimitatē in virtute erecta. Talis aūt animi celsitudo ē eminētia in tristitys. terrenoz cōtemptus: conuersatio in celis: z videtur humi modi mentis sublimitas eandem habere differentiam ad elationez quam arrogantia parit: quam habet coꝛpulentia coꝛporis bene dispositi ad inflationez carnis cum ex hydro pisi tumet. CHRY. Hec igit fastus inflatio ab ipsis celis potest deprimere nō cauentes. humilitas vō z ab ipsa abyso reatuū hoīez sublimare. hec enī pre. phariseo publicanū saluauit. latronē añ aplos ī paradisū duxit. illa vero etiā in coꝛpoream ingressa est potestatem. Ceterum si iuxta deitatem humilitas tam facile currit vt superbiam iustitie transeat. si iustitie coniunxeris eaz: quo non ibit: assisset ipsa trinitas humali diuino in medio angelozū cum fiducia multa. Sumus si fastus coniunct⁹ iustitie eā deprimere potuisset: si cō

lūce⁹ sit petrō: in quandam gehennam detrudet: hoc dico nō vt negligamus iusticiam: sed vt fastū vitemus. THEOPHI. Sed forsitan mirabitur aliquis: quō phariseus cum pauca verba sue laudis protulerit cōdēnetur. Job vero cū pluria fuderit coronā. Eo. s. q⁹ pharise⁹ talia dicebat crimināndo alios nulla rōne cogēte: iob vero vrgētib⁹ eū amicis & pressuris premētib⁹ coactus est ppias vtutes referre ad dei gloriā: ne hoīes defisterēt a pfectu vtutis. BEDA. Typice aūt phariseus ē ppls iudeoz q ex iustificationibus legis extollit merita sua: publican⁹ vero gētilis est: q longe a deo positus ꝓfitet peccata sua: quoz vn⁹ supbiēdo recessit būiliat⁹: alter lamētādo appropinq̄re meruit exaltatus.

¶ Afferebant aūt ad illū infantes: vt eos tāgeret. Qō cū viderent discipuli increpabāt illos. Jesus aūt cōuocās illos dixit: Sinite parulos venire ad me & nolite vetare eos. Talium ē. n. regnū dei. Amen dico vobis quicunq; nō acceperit regnū dei sicut puer: nō intrabit in illud.

THEOPHI. Post p̄dictā humilitatē dīs docz p ea que fecit: nō repellēs: sed gratāter puulos admittēs. vñ dr. Affebāt aūt ad illū infantes vt eos tāgeret. AVGV. de ver. do. Cui afferūtur tāgēdi nisi saluatori: sz si saluator est: saluādi offerūtur illi q venit saluū facere qō perierat: vbi isti perierāt: quātū ad ipsos ptinet īnocētes. Sz fm aplm per vnū hominē intrauit pctm̄ in orbē terraz. Ueniāt ergo parulivt lāguidi ad medicū: pditi ad redēptorē. AMBRO. Durū aūt aliq⁹ videri pōt: q discipli dīm infantulos adire ꝓbibebāt. Segt. n. Qō cū vide. disci. increpabāt illos. Ubi vel mysteriū itelligas vel affectū. Neqz. n. hoc iuidie aut in pueros mētis asperitate faciebāt. sz sedule virtutis obsega dño dferebāt: ne ꝓximeret a turbis. Respuēda qppe ē vtilitas nostra vbi diuinitatis iniuria ē. In mysterio aūt qz prius saluari pplm iudeozū ex quo fz carnē nati fuerāt: gestiebant. Sciebāt qdē mysteriū q⁹ vtrisqz pplis vocatio deberet. Naz & pro chananea muliere supplicarūt sz forsasse ad hūc ordinē nesciebāt. vñ segt. Jesus aūt quo. eos di. Sinite par. ve. ad me: & nolite vetare eos: Taliuz est. n. re. dei. Non etas p̄fertur etati: aliogn obesset adolescere. Cur ḡ pueros dic aptos eē regno celoz: forsasse qz malicia nesciāt: fraudare nō nouerint: & referre nō audeāt: scrutari ignorēt: opes: honorē: ambitionē nō appetāt: sz nō ignorare ista virt⁹ ē: sz contemnere. Non enim virtus est non posse peccare: sed nolle. Nō igit̄ puericia sz emula puerilis simplicitatis bonitas designat. BEDA. Uñ signāter dixit. Taliū: nō Jstoz: vt oñderet nō etatē regnare sed mores: & his q similē habērēt innocentiā & simplicitatē ꝓmia reꝓmitti. AMBRO. De hiqz hoc saluator exp̄sit dicēs. Amē dico vobis: qcunq; nō accepit re. dei sicut puer: nō ītrabit in il. Quis puer imitandus est appstolis xp̄i: nisi de quo Ysaias dicit: Puer natus ē nobis: q cū malediceret: nō maledixit. Itaqz in pueritia est q̄dā venerabilis moz senectus & i senectute īnocens pueritia. BASI. Suscipiemus aūt regnū dī vt puer: si dispositi fuerim⁹ erga doctrinā dñi: vt puer in disciplina nequaq̄ cōtradicens nec disputās cū magris: sed credibiliter & obediēnter imbibens documenta. THEOPHI. Hētiliū ergo sapiētes querētes sapiaz i mysterio qō ē regnū dei: nec volētes hoc absqz fide syllogistice probationis admittere: meritо exclusi sunt ab hoc regno.

¶ Et iterrogauit eū q̄dā princeps dicēs. Magr bone q̄d faciēdo vitā eternā possidebo? Dixit aūt ei Iesus: Quid me dicis bonū? Nēo bon⁹ nisi solus deus. Mandata nosti: Non occides: non mechaberis: non furtum facies: nō falsum testimoniuz dices: honora patrem tuum & matrem tuā. Qui ait: Hec oīa custodiui a iuuētute mea. Quo audito iesus ait ei. Adhuc vnū tibi deest. Oīa q̄cūqz hēs vēde: & da paup̄ib⁹: & habebis thesauz in celo & veni sequere me. His ille auditis contristatus est: quia diues erat valde.

BEDA. Audierat p̄nceps q̄dā a dño tñ eos q pueroz vīlēt esse similes: regnū dei ītraturos: atqz ideo poscit sibi nō p parabolā: sz palā q⁹ operū meritis vitā eternā ꝓsequat̄ exponi. vñ dicit̄: Et inter. euz qui. p̄n. di. Magr bo. q̄d faci. vi. eter possidebo. AMBRO. Tentator p̄nceps iste magistrū bonū dixit: q deū bonū dicere debuisset. Nam licet in diuinitate bonitas sit & in bonitate diuinitas tamen addendo. Magister bone: ī portione bonū dixit: non in vniuersitate. nā de⁹ ī vniuersitate bon⁹: hō ex pte. CYRIL. Putauit aūt se xp̄m capere dum vituperaret mosaicū p̄ceptū. ītroduceret vero sua statuta. accedit ergo ad magistrū & bonum eum nuncupans: dicit se velle doceri quia tentatiue querebat: Qui apprehendit sapientes in astutia sua conuenienter ei respondet. nam sequitur dixit aūt ei iesus: q̄d me dicis bonū: nemo bon⁹ nisi solus de⁹. AMB. Nō bonū se negat: sed deū designat: bonus q̄dē nō ē: nisi plenus bonitatis: q⁹ si quē moueat: qz nemo bon⁹: moueat & illō: nisi ōs. q⁹ si a deo fili⁹ nō excipit̄: vtiqz nec a bono xp̄s excipit̄. naz qūo nō bonus ex bono nat⁹? arbor. n. bona fruct⁹ bonos facit: Quō nō bon⁹ cū bonitatis sua substātia ex p̄e assumpta nō degnāuit ī filio q̄ nō degnāuit ī spū: Spiritus tuus ingt bon⁹ deducet me in terrā rectā. q⁹ si bonus spiritus q excepit a filio: bonus vtiqz & ille qui tradidit. Itaqz qz legisperitus est iste q tētat: sicut ī libro alio demonstrat̄. Et bene dixit. Nemo bon⁹ nisi vnus deus vt admoneret qz scriptū ē. Nō tentabis dīm deū tuū: sz magis cōfitet̄ dño qñ bon⁹.

CHRY. Uł aliter. Auaz quidē dicere būc p̄cipem nō vereboz: nā hoc christus ei īproperat: tētatorē aūt minime.

TYTVS. Ergo cū dicit magister bōe q̄d faciēdo ꝛc. q. d. Bonus es dignare me respōso: ī eo q⁹ q̄ro doctus suz vetus testamētū: te tñ pstantiorē video nō ꝓmittēte terrā: sed predicantem regnū celoz. Dic ḡ mihi q̄d faciēdo vitā eternaz potero possidere? Intentionē igit̄ attēdēs saluator q⁹ fides ē via ad opera: cū dixisset ille: Quid faciā: hac q̄stione omissa in notitiā fidei eū ducit. velut siquis īterrogaret medicū q̄d comedā: & ille oñderet q̄ deberēt cibū precedere & iō eū ad patrē remittit dicēs. Quid me dicis bonū? nō q⁹ ipse bonus nō eēt: erat. n. bonū ex bono patre germē: bon⁹ boni filius. AVGV. de con. euā. Pōt autez videri distare aliud qō fm matthеum dicitur. quid me interrogas de bono? qō ad illud magis referri pōt: quod ait ille querēs. Quid boni faciam? Ibi. n. & bonuz noīauit: & īterrogatio ē. commodissime intelligitur vtrunqz dictū q̄d me dicis bonū: & quid me interrogas de bono: qō ad illud magis referri potest. TYTVS. Dēiqz postq̄z docuit cognitionē fidei snbiūgit. Mādata nosti. q. d. qñ p̄ius deū noueris: tūc optime q̄res q̄d facies. CHRY. Expectāte aūt p̄ncipe audire xp̄z dicente. Recedas a mandatis mosaicis: & meis attēde: ad mosaica eū mittit. vñ segtur: nō occides: nō mechaberis. THEOPHI. Primo quidē lex ea corrigit ad que facili⁹ labimur: vt mechari: cuius incētiuū est intrinsecum & naturale: & occidere: qz immanis belua furor. Sed furtū & falsi testimoniū culpaz raro contingit incurrere: sed & grauiora illa existūt. & ideo secūdario furtuz & falsum testimoniū ponit: vt rari⁹ fallentia & leniora. Segtur. n. Non furtū facies. non falsuz testimonium dices. BASI. Nō ē aūt intelligenduz fures eē solum bursaz incisores: vel latrocinātes in balneis. Sz & si qui duces legionum statuti vel commisso sibi regimine ciuitatū aut gentium. hoc quidem furtū tollunt: hec vero

vi ac pūblice exigunt. TYTVS. Sed videas in nō agendo p̄ceptā p̄sistere: qm̄ si mechaꝝ non fueris: castus es. si nō fureris: beniuolus. si falso nō testeris: veridicꝰ. Attende virtutē iam facilē p bonitatē statuētis. Nā mali fugā ingerit: nō bonī exercitiū: quelibet aūt quies quolibz est facilioꝛ opere. THEOPHI. Sed ga ī parētes p̄mittere: quāq̄ magnū sit crimen: raro tamē accidit. post oīa ponit. Honora patrē tuū ⁊ matrē. AMBRO. Est āt honoꝛ nō solū honorificētie: sed etiā largitatis. Honoꝛ enīz est deferre p meritis. Pasce patrē tuū: pasce matrē: ⁊ si paueris: adhuc non reddidisti dolōres ⁊ cruciatus quos p te mater passa ē. Illi debes qō hēs: cui debes qō es: quātū iudiciū si pascat ecclīa quos tu pascere nolis. Sed dices: Quod erā parētibꝰ collaturus: ecclesie mallē cōferre. Nō querit deus donum de fame parētū: sz vt pascēdos scriptura dicit parētes ita pp deū relinquēdos: si īpediāt deuote mētis affectū. Segtur. Qui ait. Dec oīa custo. a iuuen. mea. HIERO. Mentīt adolescēs. Si. n. qō postpositū ē in mādatis: Diliges p̄ximū tuuz sicut te ipsuz: ope cōplesset: quō postea audiēs: Uade ⁊ vēde oīa q̄ habes: ⁊ da pauperibꝰ: tristis abscessit? BEDA. Uel nō ē putādus esse mētitus: sed simpliciter vt vixerit. s. exterius esse cōfessus: aliogn nequaq̄ marcus diceret: q̄ iesus intuitus eū dilexit euz. TYTVS. Oñdit aūt p̄sequēter dominus q̄ si aliqs vetus testamētū pgerit: perfectus nō est sed deest ei seq xp̄m: vñ subdīt. Quo audito iesus ait ei. ad huc vnū tibi deest: oīa q̄cunq̄ hēs vēde ⁊ da paupibꝰ: ⁊ hē bis thesaurū ī celo. q. d. Queris quō sit possidēda vita eterna: sparge facultates pauperibꝰ ⁊ obtinebis illā. Parua sūt que impendis: magna que recipis. ATHANA. Nō. n. mūduz despiciētes putemus grādia qdē abdicasse: ga tota terra est in p̄paratiōe celi breuissima: quap̄ si toti terre dominaremur: ei abrenūciātes: nihil dignū esset in p̄paratōe regni celoꝝ. BEDA. Quicūq̄z ergo pfectus esse voluerit: oportet vēdere que habz: nō ex pte sic̄ ananias fecit ⁊ saphira: sed totum. THEOPHI. vnde dicēs: Oīa que habes: summā pauptatē suadet. Sīqd enīz restiterit: illius seruus est. BASI. Nō tamē docet facultates vendere: eo q̄ nāliter sint p̄raue. alioquin creatura dei nō eēnt: vnde eas nō tā q̄ malas abycere: sz dispōere monuit. ⁊ odēnaī aligs ñ qz eas possidet: sed ga eis abusus ē: Quo fit vt facultatū ꝼz mā data dei dispensatio: ⁊ crimina deleat ⁊ regnū p̄ferat. vnde subdit: Et da pauperibus. CHRY. Poterat qdē deꝰ alere paupes: ⁊ sine hoc q̄ nos miseramur eoꝝ: sed vult dātes dilectione astringi accipientibꝰ. BASI. Dicente aūt dño. Da paupibus: puto nō expedire cuiq̄ negligenter gerere: sz oīa diligenter disponere: p̄cipue p scipsū: si ex pte se habeat. sin aūt p eos de gbꝰ cōstat q̄ fideliter ⁊ prudenter disponāt maledictus. n. q̄ negligēter perficit opa dñi. CHRY. Sz illud q̄rīt quō xp̄s erogare cūcta pauperibus perfectōis cē fatet̄: paulus autē ex dilectione hoc asserit esse imperfectū sed valde cōsonat qō subiūxit. Et veni sequere me. qō oñditur ex dilectione. Jn hoc enī cognoscēt omnes q̄ mei estis discipuli si dilectōz habueritis adiuicē. THEOPHI. Cum pauptate. n. ceteras quoq̄ virtutes hoiez habere oz. ob hoc ait: Et veni sequere me. i. in ceteris esto meus discipulus: iugiter me sequaris. CYRIL. Princeps aūt ille vini recentis capax non fuit: vetus vter exñs: sed tristitia ruptus ē. vñ seq̄t: Dis ille auditis contristatus est: quia diues erat valde. BASI. mercatoꝛ non tristatur in nūdinis paci scēdo q̄ possidet: acgrendo sibi opportuna. Tu vo tristaris puluerē dans vt acquiras vitam beatam.

¶ Uidēs aūt iesus illū tristē factuz dixit. q̄z difficile qui pecunias hñt: in regnū dei intrabūt. Facilius est enī camelū p foramē acus transire: q̄z diuitē intrare ī regnū dei. Et dixerūt q audiebāt: Et qs pōt salu⁹ fieri? Ait illis. Que impossibilia sūt apō hoies: possibilia sūt apō deū. Ait aūt petr⁹. Ecce nos dimisim⁹ omnia ⁊ secuti sum⁹ te. Qui dixit eis: Amē dico vob: nēo est q̄ reliq̄rit domū aut parētes: aut frēs aut vxoꝛē: aut filios aut agros pp regnū dei: ⁊ nō recipiat multo plura ī hoc tpe: et ī seculo futuro vitam eternam.

THEOPHI. Qm̄ diues audita opū abiectiōe tristatus fuit: dñs admiratēr locut⁹ est. Df. n. Uidēs au. ie. il. tri. sa. dixit. Q̄ difficile qui pecu. hñt. in re. dei intrare. Nō dicit impossibile ē eos intrare: sed difficile. Pñt enī peruinitas acpisci superna: sed difficile est: qz viscosiozes sunt visco diuitie. ⁊ vix euellitur animus occupatꝰ ab eis: sed subsequenter vt impossibile hoc indicat cum dicit. Facilius ē. n. camelus pforamē acus trāsire: q̄z diuitē intrare ī regnū dei. Nomē q̄ in greco ponīt equiuocū est ad animal qō camelus dr. ⁊ ad rudētē: quocunq̄z ergo modo intelligas impossibile est. Quid igīt dicēdū ē: primo quidē q̄ reuera ita se hz. Aliud enim est diues: aliud euconomus. nam diues qui sibi reseruat diuitias. Euconomus vero siue dispensatoꝛ qui ad opus alioꝝ has tenet. CHRY. Abrahā quidē possidebat opes pauperibꝰ: ⁊ q̄ iuste eas possident: quasi suscipiētes a deo dispensant ī diuinis mādatis. qui vero cōtra deū acquisierūt. ⁊ in expendēdo faciunt illud idē. meretricibꝰ ⁊ parasitis dās. Nō tes: vel humi absondētes: egenis vero nihil ipēdētes. Nō ergo p̄hibz ditari: sz opibꝰ famulari. vult vt necessarys vtamur eis: nō vt custodiamus: nam famuli ē custodire: sed domini dispensare: si cōseruari eas vellet: non tradidisset eas hominibꝰ: sed sineret in terra iacere. THEOPHI. Doro attendas illud q̄ diuitē quidē impossibile dicit saluari: possidentē vo diuitias difficile: quasi dicat: diues qui caperē a diuitys ⁊ famulatur eis nō saluabitur: habēs vero illas .s. qui eis dominatur vix saluabitur causa humāe fragilitatis. Conatur. n. nos diabolus supplātare: quoadusq̄ possidemus diuitias ⁊ difficile ē aufugere decipulas eiꝰ. iōq̄ bonū est pauptas ⁊ quasi tentatōe carēs. CHRY. Nulla. n. est diuitiaꝝ p̄moditas aīa patiēte penuriā: nec lesio pauperta tis: aīa diuitys affluente. Si aūt ditescentis indiciū ē nulle egere: ⁊ pauperascētis indigere. palā est q̄ magis eē pauperē facit magis ditescere. Facilīꝰ ē. n. q̄ quis ī paupertate q̄z ī diuitys opes contēnet: neq̄. n. talis ē ambitꝰ vt per magis habere fedet̄: Sed per hoc cōsueuit magis accēdi: sic ignis q̄ maioꝛē suscipit escā: q̄ āt mala videnī eē iopie cōia sūt. q̄ vero diuitiaꝝ p̄pria sunt eaꝝ. AVGV. de que euā. Diuitē ergo hic appellat cupidū reꝝ temporaliū: ⁊ de talibus superbiētē. his diuitibꝰ contrary sunt pauperes spiritu quorum ē regnū celoꝝ. Mystite aūt facilīꝰ est xp̄z pari p̄ dilectoribꝰ seculi: q̄z dilectoꝛes seculi ad xp̄z posse conuerti. Camelī. n. nomine se intelligi voluit. qz spōte humiliaꝝ ifirmitatis nr̄e onera sustulit: p acū aūt punctiones significat: per punctiones dolores in passione susceptos: foramē aūt acus dicit angustiam passionis. CHRY. Dic aūt sermo quasi grauis transcendebat discipulorū virtutē. vñ sequitur. Et dixerunt qui hec audiebāt: Et qs pōt salu⁹ fieri? hoc dixerunt discipuli non de se: sed de toto mundo timētes. AVGV. de que. euan. Cū autē incōparabiliter maioꝛ sit turba pauperū que diuitibꝰ perditis pōt saluari: intellexerūt omnes q̄ diuitias amāt: ēt si adipisci nequeant in diuitū numero deputari. Sequit: Ait illis: que ip̄ossibilia sunt apud homines: possibilia sunt apud deum. Quod non ita intelligendum est quasi diues cuz cupiditate ⁊ superbia in regnū dei fit intraturꝰ. sed possibile est deo vt a cupiditate ⁊ superbia ad charitatem ⁊ humilitatez cōuertatur. THEOPHI. Apud homines ergo quoꝝ serpit intentio ad terrena: ipsos

bilis est salus vt dictū est:apō deum vero possibilis est. Cū eniz homo ꝓsiliariū habet deū:t iustificationes t doctrīas paupertatis imbiberit:necnō eius auxiliū inuocet hoc fiet possibile. CYRIL. Cōgrue aūt diues cū multa contēpse rit:recōpēsationē expectabit. Qui vō parua possidēs ea ab dicauit:quid ei sperādū'eēt: q̄rere ōcebat. vñ sequit: Ait āt petr⁹:ecce dimisim⁹ oīa.matthe⁹ addit. Quid ergo erit no bis: BEDA.q.d. Fecim⁹ qō iussisti:qd igit dabis nobis p mu: Et ga nō sufficit dimittere oīa iūgit qō pfectū ē dicēs: Et secuti sum⁹ te. CYRIL. Illud aūt necesse ē dicere: q̄ paucis abrenūciātes q̄tū spectat ad ꝓpositū t obediētiaz pari lance cū opulētis pendūtur parib⁹ vtentes affectibus. dū rez quas possidēt abiectiōez vltro inferūt. vñ segt: Amē dico vobis. Nemo ē q reli.do.aut parē.aut fra.aut vxo.aut fi.aut agr.pp reg. dei t nō recipiat mul.plu. in hoc tpe t in secu.futu.vitā eternā. Elenat ad acceptissimā spē oēs audi entes iureiurādo ꝓmittens:dū apponit sermoni amē. Do ctrina enī diuina mūdū vocāte ad fidē xpi:fortitan aliq re spiciētes parētes infideles noluetūt eos turbare veniendo ad fidē.t similis ē ratio alioz germanoz. Deserūt aūt gdā patrē t matrē:t totius parētele amorē despiciūt pp amorez christi. BEDA. Sensus igit iste ē:q pp regnū dei inquirē dū oēs affect⁹ cōtempserit:oēs seculi diuitias:delicias risus q̄ calcauerit:multo plura in p̄ti recipiet.cuius sñe occasi one qdā iudaicā mille ānoz fabulā post resurrectionem iu stoz edificāt:qñ oīa q̄ pp deū dimittimus multiplici nobis sint fenore reddēda t insup vita eterna donāda. Necvidēt inexpti q̄ si in ceteris digna sit repromissio:in vxorib⁹ tñ iu sta alios euāgelistas centenis:appareat turpitudo:ꝑsertim cum dñs in resurrectiōe nō esse nubendū testetur. Et iuxta marcū ea q̄ dimissa fuerint:in hoc tpe cū psecutionib⁹ acci piēda cōfirmet:quasi illis mille ānis abesse dogmatiçant.

CYRIL. Hoc ergo dicim⁹:q̄ omissis tpalib⁹ t carnali b⁹ multo maioza sibi aliquis vēdicabit:qñ t apl̄i cū pauca dimiserint: obtinuerunt multiplicia dona charismatum: t celebres reputati sūt vbiqz:Erim⁹ ergo similes illis:si do mū quis dimittet:recipiet mansiones supnas:si patrē:p̄ez bēbit celestē. Si a germanis receserit:in frēz būc recipiat xps. Cū dimiserit cōiugē:ueniet diuinā sapiaz a qua ꝓcrea bit spiritales fruct⁹:ueniet hierlz celestē q̄ est mr̄ nr̄a. A fra tribus et t a sororib⁹ sui ꝓpositi glutino spiritali colligatis multo i hac vita gratiosiorē recipiet charitatem.

¶ Assūpsit āt iesus duodecī t ait illis: Ecce ascē dim⁹ hierosolymā: t ꝓsumabūt oīa q̄ scripta sūt p ꝓphetas de filio hois. Tradet.n.gētib⁹ t illu dēt t flagellabit t ꝓspuet. t postq̄ flagellauerit occidēt eū: t die tertia resurget. Et ipsi nihil ho rū itellexerūt. Et erat verbū istud absconditū ab eis: t non intelligebant que dicebantur.

THEOPHI. Preuidēs saluator ex passiōe sua discipu loz aios turbādos:eis longe ante t passiōis sue penaz: t re surrectiōis sue gloriā predicit. vnde dicit: Assumpsit aūt ihs xp̄s. t ait illis. Ecce ascē. hiero. t cōsum. oīa que scrip. sunt p ꝓphe. de filio hois. BEDA. Preuidēs eniz quosdā here ticos futuros qui xp̄m dicerēt legi ꝓphetisqz docuisse ꝓtra ria:ostēdit q̄ per prophetarum presagia sue passionis t poste autem de passione cum discipulis confert. Non enim opor tebat hunc sermonem pluribus diuulgari:ne turbarentur. Ob hoc autem predicebat discipulis: vt excitati per expe ctationem facilius sustinerent. CHRY. Et vt sciant:quo niam passionem prenouit:t spontaneus ad eam accessit.ne dicerent:qualiter in manus hostiū incidit:qui nos ꝓmitte bat saluare. vñ seriatim ordinez passiōis enarrat subdens.

Tradet.n.gētib⁹:t illudetur t flagellabitur t conspuetur. CHRY. Hoc isaias predixerat dicēs: Obtuli scapulas meas ad verbera:genas meas ad alapas:t faciē meā nō di uerti a sputoz dedecore. Sz t crucis patibulū pdixit ꝓpha cū ait: Tradidit in mortē aiam suā:t cū sceleratis reputat⁹ est. vnde t hic subdit. Et postq̄ flagellauerint occidēt eum Sed t resurrectionē eius dauid predixit dicens. Nō dere liques aīaz meā i inferno. vnde hic subdit: Et tertia die re surget. ISIDO. Admiroz aūt dementiā querētiū cur xps ante triduū resurrexit. si enim resurgeret tardius q̄z pdixe rat:impotētie esset:celerius vero:est summe virtutis indici uz. Si qué enim cum spoponderit suo creatori post triduū psoluere debitum:eadez die satisfaciēte' viderimus:nō fal lacē sed potius vt veridicū eum mirabimur. dicā etiam q̄ non dixit se post tres dies resurrectuz:sed die' tertia. Dēs parasceuē:habes sabbatum vsqz ad solis occasum: t post sabbatum resurrexit. CYRIL. Discipuli autem nonduz nouerant exquisite quod prophete predixerant: sed postq̄z resurrexit aperuit eis sensum: vt intelligerent scripturas. vnde sequitur: Et ipsi nihil horum intellexerunt. BE DA. Quia enim discipuli eius vitam maxime desidera bāt:eius mortē audire nō poterant. Et quoniam non solū hominem inocentē:sed t deum vez sciebāt:hūc nullaten⁹ mori posse putabant. Et q̄ parabolas eū sepe loquentez au dire ꝓsueuerant quotiens aliquid de sua passione dicebat: ad aliud allegorice referēdum esse credebāt. vnde' sequit: Erat autem verbum istud abscōditum ab eis:t non intelli gebāt que dicebanť. Judei vero q̄ in ei⁹ necē ꝓspirauerāt: q̄ de passione sua loquereť dicēs in ioāne: Oportet exalta ri filium hominis intelligebant. vnde dixerūt: Nos audiui mus ex lege quia christ⁹ manet in eternum:t quomodo tu dicis. Oportet exaltari filium hominis:

¶ Factū est aūt cū appropinquaret hierico: cec⁹ qdā sedebat secus viā mendicās. Et cū audiret turbā pretereūtē:interrogabat qd hoc esset. Di xerūt aūt ei:q̄ iesus nazarenus transiret. Et cla mauit dicēs. Jesu fili dauid miserere mei. Et q̄ precibāt increpabāt eū vt taceret. Ipse vero mlto magis clamabat: fili dauid miserere mei. Stās aūt iesus iussit illū adduci ad se. Et cū appropin quasset:interrogauit illū dicens: Quid tibi vis fa ciā: At ille dixit: Dñe vt videā. Et iesus dixit ei: Respice. Fides tua te saluū fecit. t cōfestim vi dit: t sequebať illū: magnificans deum. Et om nis plebs vt vidit: dedit laudem deo.

GREGO. in home. Quia carnales adhuc discipli nō vo lebāt capere verba mystery: venit ad miraculum:ante eo rum oculos cec⁹ lumē recipit:vt eos ad fidē celestia facta solidarent. vnde dicit: Ea.est aūt.cū approo.hie.ce.qui.se.se. vi.mēdicās. THEOPHI. Et ne icessus dñi esset iutilis: i via:fecit ceci miraculū: hoc documētū discipul'suis dans: vt in omnib⁹ simus ꝓficui:t nihil sit i nob⁹ ociosum. AV GV. de questi. euan. Possemus de appropinquantib⁹ hie richo sic intelligere:vt iam inde egressi:prope tamē adhuc essent ad eā ciuitatē:qō qdem minus vsitate dicit. Sed tñ videri posset hoc dictū:quoniam matthe⁹ egredientib⁹ eis ab hiericho dicit illuminatos duos cecos:q̄ iuxta viaz sede bant. De numero quidem nulla esset q̄stio:si alter euangeli starum de vno tacuisset vnius reminiscens. nam t marcus vnū cōmemorat:cū t egredientib⁹ eis ab hiericho dicit illu minatū:cuius t nomen dixit t patrem:vt intelligam⁹ eum fuisse potissimū. altez ignotum:vt merito ille notus etiam solus decenter cōmemoraretur. Sed quoniā que sequūtur

in euangelio fm lucam:aptissime ostendunt illud quod ipe narrat adhuc venientibus ipsis hiericho factum esse: nihil aliud restat intelligere: nisi bis esse factuz hoc miraculū:semel in vno ceco:cū adhuc veniret in illā ciuitatē:itez ī duobus cū inde egrederet:vt illud vnū lucas: alterū matthe⁹ enarrat. CHRY. Multus aūt erat populus circa xp̄z ⁊ cec⁹ eū qdē nō noue ⁊t:sētiebāt ā t effectū:⁊ rapiebat p affectum:qō nō hausit aspect⁹.vnde subditur:Et cū au.tur. p̄te. inter.qd hoc esset.Et oculati qdē fm opionē loqbant.Sequtur:Dixe.aūt ei:q ihesus naça.trāsiret.Cecus vero vera clamabat:alia doce⁹:⁊ alia p̄dicat.Nā seq⁹:Et cla.di.ie. fi.da. mi.mei. Quis te docuit hoc hō:nō plegisti libros p̄uat⁹ luminib⁹:Unde igit nosti luminare mundi:vere dns illuminat ceos. CHRY. Jn iudaismo aūt nutrit⁹ nō ignorauit q de pgenie dauid deus fz carnē nasceret:⁊ iō ei vt deo loq⁹ dicēs.Miserere mei:hunc imitentur q in duo diuidunt xp̄m:hic.n.xp̄m tanq̄ deū adit:⁊ filiū dauid eū noīat: mirē tur autem instātiā confessionis eius.Quidā.n.eū ꝓfitētem fidē compescebāt.Sequit:Et q prei.icrepa.eū vt tace.Sz per inhibitiones huiusmodi non impediebatur eius audacia.Nouit enīz fides oīb⁹ repugnare:⁊ in oīa triumphare. vtile enī ē p̄o cultu diuino pudorē deponere:nā si cā pecunie sunt impudentes nōnulli:p̄o aīe salute nō decet bonaz induere impudētiā:vnde sequtur.Ipse vero multoma.cla. Ei.da.mi.mei.Sistit aūt xp̄m vox inuocātis in fide:⁊ inuocantes in fide respicit.⁊ ideo merito vocat cecū ⁊ accedere iussit.vnde seq⁹:Stans aūt ihesus iussit illū adduci ad se:vt .s.q p̄us fide eū tetigerat:appropinq̄ret ⁊ corpore.Appropi quantem cecū dns interrogat:Nā sequit:Et cū app.iter.il. di.Quid tibi vis faciā:Dispēsatiue interrogat:nō q̄si ignorās:sz vt scirent astantes q nō petebat pecuniā:sed diuinā efficatiā:vt a deo. vñ seq⁹:At il.di.do.vt vide. CHRY. Uel qz calūniatores vitatis iudei possent dicere:vt in ceco nato:nō ē hic sz similis eius:voluit vt cecus p̄us ostenderet defectū nāe:⁊ tūc cognoscat gratie maiestatē.at vbi petitionis modū cecus explicuit:tūc summa maiestate precepit ei vt videret.vñ seq⁹.Et dixit il.ie.Respice:qō redūdabat in crimē pfidie iudeoz:qs enī ꝓpharuz talia dixit:Aspice tū quid assumat medicus ab eo cui collata ē sanitas.Sequit enīz: Fides tua te saluum fecit.Pro fide enim venduntur beneficia diffunditur enim gratia quā suscepit fides. Et sicut ab aliquo fonte hi quidem paruis vasis modicuz aque hauriunt:hi vero maioribus multū:fonte nō destinguēte mēsuras:⁊ fm fenestras que aperiūtur magis vel min⁹ splendoz solis infundit:ita fm capacitatē intētionis hauriūt gra. vertit aūt vox xp̄i in lucē languētis.erat enī verbū vere lucis.vñ seq⁹.Et confestim vidit.At cecus ⁊ ante beneficiuz fidem ostendit feruidam:⁊ post beneficium beniuoletiam obseruauit.Seq⁹ ⁊ seq̄.il.ma.de. CHRI. Ex quo pz q a duplici cecitate libabat⁹:corpali.s.⁊ itellectuali.neqz.n.glifi cassz vt deū nisi vē vidissz:sz ⁊ alys fact⁹ ē occasio glificādi deum.Sequitur:Et omnis plebs vt vi. de.lau.deo. BEDA. Nō solum p̄o impetrato munere lucis.sz ⁊ merito fidei ipetrātis. CHRY. Dic āt necesse ē querere cur xp̄s demoniacum quidez curatū sequi volētez prohibet:cecum aūt illuminatū sequētez nō ꝓhibet:sed neutrū irrationale puto:illū enim mittit preconē:vt ex sua ꝓfitētia bñfactorē p̄dicet. erat enī excellēs miraculū videre furiosuz sane mētis effectū. Lecū vo pmittit seq:qñ bierosolymā ascēdebat p crucē pfecturus altū mysteriū:vt recētez habentes miraculi mētionē nō existimaret eū infirmitate potiꝰ q̄z mīa pati. AMBRO. Jn hoc aūt typus populi gētilis est q sacramento dñico recepit amissi luminis claritatem. Nihil autē interest:vtrū in vno ceco medicinā:an in duobus accipiat: qñ ex chaz ⁊ iapbet noe filys originē ducēs in duobus cecis duos generis sui p̄tendebat auctores. GRGO. in bo. Uel cecū ē genus humanū:qō in parente primo claritatem superne lucis ignorās:dānationis sue tenebras patit. Hierico aūt interpretatur luna:que dū mēstruis mōētis decrescit:defectū nostre mortalitatis designat.dū igit conditor noster appropinquat hiericho:cecus ad lumen redit:quia dū diuinitas defectū nr̄e carnis suscepit humanū genus lumē qō amiserat recepit.Qui ergo eterne lucis claritatē nescit:cecus est.Si aūt tam redēptorē credidit qui dixit. Ego sum via iuxta viā sedz ⁊ medicat.Illi āt q ihz veniēte lum̄ recipiat iuxta viā sedz ⁊ medicat.Jlli āt q ihz veniēte precedūt designāt carnaliū desideriox turbas tumultuosas vitiorū:qui p̄iusq̄z ieſus ad cor nostrū pueniat:dissipant cogitationē nr̄am:⁊ in ipsa nos nr̄a oīone ꝓturbant. Ipse vero magis clamabat:quia quanto grauiori tumultu cogitatōe premimur:tanto orationi insistere ardētius debemus.Lū autē adhuc turbas phantasmatum in oratione patimur iesum aliquatenus trāseuntē sentimus: Cum vero oratioi vehemēter insistimus:deus in corde figitur:⁊ lux amissa redit. paraꝰ.vl trāsire humanitatis est:stare diuinitatis.Cecū igitur clamātez dns trāsiens audiuit: stans illūinauit: quia p hūanitatē suā vocib⁹ nr̄e cecitatis ꝓpatiēdo miser⁹ ē:ſz lumē nobis gr̄e p diuinitatis potētiā ifudit.Ad hoc aūt redit vt velit vt cor ad oīoez excitet:peti.n.hoc vult:qō ⁊ nos petere ⁊ se ꝓcedere p̄noscit. AMBRO. Ul iterrogauit ecū vt crederem⁹:nisi ꝓfitētē nō posse saluari. GRGO. Lec⁹ āt a dño nō aux:sz lucē q̄rit. Et nos nō falsas diuitias:sz lucē q̄ramus: quā videre cū solis āgelis possim⁹:ad quā lucē via fides ē.vñ recte ceco dr̄:Respice: fides tua te saluū fec̄.Qui videt ⁊ seq⁹:qz bonū qō itelligit opat. AV GV.de q̄.euā.Si āt hiericho lunā ⁊ ob hoc mortalitatē interpretamur:morti ppīquās dns iudeis solis lumē euangelij iusserat p̄dicari:quos significauit ille vnus cecus quē lucas cōmemorat:a morte aūt resurgēs atqz descendens ⁊ iudeis ⁊ gentib⁹ quos duos populos significare videnť duo ceci commemorati a matthe. CA. XIX.

Et ingressus pambulabat hiericho. Et ecce vir noīe zacheus: ⁊ hic princeps erat publicāoz:⁊ ipse diues. Et querebat videre ieſuz qs ess:⁊ nō poterat pre turba:qz statura pusillus erat. Et p̄currēs ascēdit ī arborē sicomoz vt videret eū:qz ide erat transiturus. ⁊ cū venisset ad locū:suspiciens ieſus vidit illuz:⁊ dixit ad eū: zachee festinans descende: qz hodie ī domo tua oportet me manere. Et festinans descendit: ⁊ excepit illū gaudens. Et cuz viderent omnes murmurabāt dicentes:q ad hoiem peccatorez diuertisset. Stās aūt zacheus dixit ad ieſum. ecce dimidiū bonoz meoz do pauperibus:⁊ si qd aliquē defraudaui reddo q̄druplū. Ait ieſus ad eū. Quia hodie salus domui huic facta est:eo q ⁊ ipse filius sit abrae. Venit enīz filius hominis querere ⁊ saluum facere quod perierat.

AMBRO. Zacheus ī sicomoro:cecus ī via:quoz alterꝰ dns miserat⁹ expectat:alterꝰ sue māsionis claritate nobilitat.de q̄ dr̄:Et ingressus ieſus pābu.hie.⁊ ec. vir noīe ẓache. ⁊ hic erat p̄n.publica.⁊ ipse diues.Et bñ p̄nceps iducit publicanoz.Quis.n.de se despet qñ iste puenit ad gratiā: cui ceſsus ex fraude:⁊ ipse qdem diues:vt scias oēs diuites aut ros. CYRIL. Sz ẓache⁹ in his morā non traxit:sed fructus est dignus propitiatiōe dei:qui cecos illuminat:⁊ lon

ginquos vocat. TYTVS. Pullulauerat aũt in eo semen salutis: qz cupiebat ieſuz videre. vnde ſeqr̃ z q̃rebat videre ieſuz qs eſſet. Utpote q nunq̃ eũ viderat: qz ſi vidiſſz oudũ iaz receſſiſſet a negtia publicana. Sigs enī ieſuz videt: non pōt negtys imozari. Duo aũt erãt impedimẽta huic viſiõi. nã retardabat eũ populus. nõ taz viroꝝ q̃z peccatoꝝ: erat aũt paruus ſtatura. vñ ſeqr̃: Et non poterat pre turba: quia ſta. puſi. er. AMBRO. Quid ſibi vl̃t q nullius alteri⁹ ſtaturaz q̃z huius expreſſit: vide ne forte malicia puſillus: aut adhuc puſillus fide. nõdũ enī pronus erat cũ aſcẽderet: nõ geniũ: nã p̃currẽs in arboꝛẽ ſicomoꝝ aſcendit: z trãſeuntez ieſuz deſideratũ videbat. vnde ſequit̃: Et p̃currẽs aſcendit in arboꝛẽ ſicomoꝝ vt videret illũ qa inde erat tranſitu rus. Nic ergo ſolã viſionẽ deſiderauit: ſed q nouit plus face re q̃z q̃rim⁹. dedit ei ſupza id qõ expectabat. vnde ſequit̃. Et cũ veniſſet ad lo. ſuſpiciẽs ieſus vidit illũ. CYRIL. Uidit qdẽ boīs animã ꝓmptiſſime nitentẽ ad ſancte viuẽdũ: z eũ ad pietatẽ ꝙuertit. AMBRO. Lapit eũ ſe nõ inuitar⁹ inuitat. vñ ſeqr̃: Et dixit ad eũ. Zachee feſtinans deſcẽde: qa hodie in domo tua oportet me manere. Sciebat enīz vbe rẽ boſpitis ſui eſſe mercedẽ: ſz tñ zſi nõ vocé: inuitãtis audi erat affectũ. BEDA. Ecce aũt camelus depoſita ibi ſarcina per foramẽ acus tranſit: hoc eſt diues z publicanus relicto amoꝛe diuitiaꝝ: cõtẽpto ſenſu fraudũ: benedictionẽ dñi ſuſceptionis accepit. Segtur: Et feſtinãs deſcẽdit: z accepit illũ gaudẽs. AMBRO. Diſcant diuites non in facultatib⁹ crimẽ habere: ſed in his qui vti neſciunt facultatib⁹: ꝙ diuitie ſicut impedimẽta ſunt ĩpzobis: ita bonis ſũt adiumẽta virtutis. CHRY. Sed ꝓſidera nimiã ſaluatoꝛis bonitatẽ. Inſons cũ ſontib⁹ cõuerſaī. Fons iuſtitie cũ auaritie nebula iniuriã patit̃: ſed fulgoꝛe iuſtitie auaritiã delet. ſed mozdaces z criminatiõis amatoꝛes inuehi tẽtant in his q̃ ab eo fiebãt. Sequit̃ enī. Et cũ vide. om. murmu. dicẽ. qa ad ho. pec. diuertiſſz. Ipſe vo icuſat⁹ vt cpulo z publicatoꝝ amic⁹ ſpernebat hec: vt cõſummaret ꝓpoſitũ. ga medicus niſi patiat̃ ſaniez egrotoꝝ: non liberat a mozbo: qõ tunc cõtigit: qñ cõuerſus eſt publican⁹ z factus eſt melioꝛ. Sequit̃: Stãs aũt Zache⁹ dixit ad ieſum: Ecce di. bo. meo. dñe. do. pau. z ſi qd ali. defrauda. red. q̃druplũ. Au di mirabile: Nõdũ didicit. z obedit: Et ſicut ſol p radios infuſus in domũ nõ illuſtrat verbo. ſed opere: ita ſaluatoꝛ radius iuſtitie: negtie fugauit caliginẽ: nã lux in tenebꝛis lucz Quodlibet aũt vnitũ ẽ validũ: diuiſuz aũt debile: z iõ bipartit ſubſtantiã. Eſt ãt diligẽti⁹ attẽdẽdũ: q opes çachei nõ ſolũ erãt iniuſte: ſz ẽt ex patrimonio fuerũt cõgregate aliogn bat. n. legẽ iubẽtẽ reſtituere in quadruplũ male ablata: vt ſi lex nõ terreat: dãna mitigẽt. nõ q̃ expectat çacheus legis cẽſurã: ipſe ſibi iudex effect⁹. THEOPHI. Sed ſi ſubtili⁹ indagare velim⁹ nihil de ꝓpꝛys reſtabat facultatib⁹. Data eniz medietate bonoꝝ paupib⁹ ex reſiduo reddebat leſis ĩ quadruplo: nec ſolũ hoc promittebat: ſed faciebat. Nõ eniz ait: Dabo medietatẽ z reſtituã quadrupluz: ſed do z reddo. At chriſtus illi ſalutẽ ãnunciat. Sequit̃: Ait ic. ad eũ quia hodie. ſa. huic do. facta eſt. ipſum çacheuz ſignificans aſſecutũ fuiſſe ſalutẽ p domũ habitatoꝛẽ ſignificãs. Sequit̃: Eo q̃ z ipſe filius ſit abꝛae. Nõ enī vocaſſet abꝛae filiũ inanimatã fabꝛicã. BEDA. Filiꝰ aũt abꝛae çacheus dr̃: non quia dei de terrã domũq̃ paternã deſeruit: ita iſte bona ſua partien do paupib⁹ relinqueret. Pulcbꝛe aũt dicit: Et ipſe. vt nõ ſo lũ eos q iuſte vixerãt: ſed z eos q ab iniuſtitia reſipiſcũt: ad filios ꝓmiſſionis pertinere declaret. THEOPHI. Nõ aũt dixit q̃ filius erat abꝛae. ſz qñ nũc ẽ. nã ꝓus qñ erat publicanoꝝ ꝓnceps nullã ſimilitudinẽ hñs ad abꝛaã iuſtũ: nõ erat abꝛae filiꝰ. Sed quia murmurabãt quidã eo q̃ moꝛaretur cũ viro peccatoꝛe: ad compeſcẽdos illos ſubdit: Ueit eniz filius boīs querere z ſaluum facere quod perierat.

CHRY. q. d. Quid me criminamini ſi rectifico peccatores: taz enim procul eſt a me odiũ peccatoꝝ: q̃ eoꝛuz cã ad uenerim. nã medicus veni: nõ iudex: ob hoc cõuiua fio languẽtiũ: patioꝛq̃z fetoꝛez: vt preſẽ remedia. Queret aũt aliquis quomodo paulus iubet ſi quis frater fuerit ꝓcax aut auarus: cum huiuſmodi nec cibũ eſſe ſumendũ. Chriſtus ãt erat publicanoꝛum conuiua: ſed nondum ꝓuecti erant iſti vt fierẽt frẽs: ſed z tunc vitare precepit paulus frẽs cũ perſtant ĩ malo: hi vo erãt mutati. BEDA. Myſtice aũt ça cheus q interꝓtatur iuſtificatus: credẽtẽ ex gẽtib⁹ pplm ſignificat: q p occupationẽ tpaliũ depreſſus erat z minim⁹: ſz a deo ſcificat̃: q intrãtẽ hierico ſaluatoꝛẽ videre voluit: dũ fidẽ quã mũdo attulit: pticipare q̃ſiuit. CYRIL. Turba ãt ẽ ipite ꝓfuſio mlt̃itudinis: q̃ vticẽ nequit videre ſapie. g̃ çache⁹ q̃: diu ĩ turba ẽ: ñ vidit xp̃z: ſz plebeiã trãgreſſus iſciã: meruit quẽ ōſiderabat aſpicer̃. BEDA. Ul̃ turba. i. vitioꝛ ꝙſuetudo q̃ cecũ clamãtẽ icrepabat: ẽt hũc ſuſpiciẽtez tardat: ſz ſic ãpli⁹ clamãdo cec⁹ turbã vic̃: ita puſill⁹ terrena reliquẽdo z arboꝛẽ crucis aſcẽdẽdo: turbã obſtãtẽ trãſcẽdit. Sicomoꝛ⁹ nãq̃z q̃ ẽ arboꝛ filyus moꝛo ſilis: ſz altitudie p̃ſtãs vñ z a latinis celſa nũcupat̃. Sic⁹ fatua dr̃: z cadẽ dñica crux credẽtes alit vt fic⁹: ab icredulis irrideꝛ vt fatua. Quã arboꝛẽ puſill⁹ ſtatura zache⁹ vt coꝛaltari poſſit aſcẽdit: cũ qlibz hũil̃ z ꝓrie cõſci⁹ ifirmitatis clamat: Mihi abſit gloziari: niſi ĩ cruce dñi nr̃i ieſu chriſti. AMBRO. Pulcbꝛe ãt addidit: qz illa pte erat trãſitur⁹ dñs: vel vbi ſicomoꝛ⁹ vl̃ vbi creditur⁹ vt myſteriũ fuaret: z gr̃az ſemiarz. ſic. n. venerat: vt p iudeos veniret ad gẽtes. Uidit itaqz zacheuz ſurſum: iã. n. ſublimitas fidei iter fruct⁹ bonoꝝ opeꝝ: iter fecunde altitudinẽ arboꝛis eminebat. Zache⁹ aũt ſupza arboꝛẽ eſt: qz ẽ ſupza legẽ. BEDA. Perãbulãs aũt dñs venit ad locũ vbi zache⁹ ſicomoꝝ aſcẽderat: qz miſſis p mundũ p̃dicatoꝛib⁹ in qb⁹ ipſe loquebat̃ z ibat. Uenit ad ppl̃z nationuz q paſſiõis ei⁹ fide iã ſublimis erat: quẽ ſuſpiciens vidit: qz p gratiã elegit. Manebat aũt aliquãdo dñs in domo ꝓncipis phariſeoꝝ: ſz cũ opa digna deo faciẽtẽ lingua venenata carpebant. vñ coꝝ perofus facinoꝛa diſceſſit dicẽs: Relinquet̃ domus veſtra deſerta. Nodie autẽ ĩ domo puſilli zachei oꝛ illũ manere. i. noue legis gr̃a coꝛuſcantẽ ĩ humiliũ nationũ coꝛde geſcere. Qõ aũt deſcẽderet de ſicomoꝛo z ſic manſionẽ ĩ domo pare iubet̃: hoc ẽ qõ ait apl̃s: Etſi cognouim⁹ ſz carnẽ xp̃z: ſed iã nũc nõ nouim⁹. Etſi. n. moꝛtu⁹ ẽ ex infirmitate: ſed viuit ex virtute dei. Mãifeſtũ ẽ aũt iudeos gẽtiũ ſemp odiſſe ſalutẽ: ſz ſalus q̃ oliz iudeoꝝ domos iplebat: hodie ppl̃z nationũ illuxit: eo q̃ z ipſe populus filius ſit abꝛae credẽdo ĩ deũ. THEOPHI. Sz z facile ẽ hoc ad moꝛalẽ vtilitatẽ retoꝛq̃re. Quiſqs. n. ĩ malicia plurib⁹ p̃eſt: puus ẽ ſtatura ſpiritali: z nõ pōt videre ieſuz pre turba. Naz pplexus a paſſionib⁹ z ſecularib⁹ reb⁹: nõ aſpicit ieſuz ãbulãtez. i. ĩ nob operãtẽ: nullũ opus ei⁹ cognoſcẽs. Aſcẽdit autẽ ſup ſicomoꝝ. i. voluptatis dulcedinẽ: q̃ ſignificat p ficuz: deprimẽs eam: z ſic ſublimioꝛ fact⁹: videt z videt̃ a xp̃o. GREGO. xxvy. moꝛ. Uel qz ſicomoꝛ⁹ ficus fatua dr̃: puſillus zache⁹ ſicomoꝝ ſubyt z dñz vidit: qz q mũdi ſtulticiã humiliter eligũt: ipſi de his ſapiẽtiã ſubtiliter ꝓtẽplant̃. Quid. n. in hoc mũdo ſtulti⁹ q̃ amiſſa nõ q̃rere: poſſeſſa rapientib⁹ relaxare: nullam pro acceptis iniurys iniuriã reddere. Per hanc autẽ ſapientẽ ſtulticiã: zſi nondũ ſolide vt ẽ: iã tamen p contẽplatõis lumẽ dei ſapientia videt̃. THEOPHI. Dicit aũt ei dñs: Feſtinãs deſcẽde. hoc ẽ: Aſcendiſti p penitentiã ad altioꝛẽ locũ: deſcẽde per humilitatẽ: ne te ſupplantet elatio: oportet. n. me ĩ hũilis domo manere. Feminin aũt

bonis in nobis existētibus: corporalibus.ſ.z ſpūalibus: cū/cta corpalia derelinquit iustus pauperib⁹:ſed ſpiritalia nō deſerit bona:ſz ſigd exegit ab aliquo reddit ī q̄druplū:ſigni/ficans per hoc q̄ ſigs p penitentiā pergit in contraio trami/te priſce prauitatis:p multiplices virtutes ſanat omnia pri/ſtina delicta:ac ſic promeret ſalutē vocaturq; filiꝰ a abrae/eo q̄ a ꝓprie cognatiōe exierit.ſ.ab antiqua nequitia.

¶Hec illis audiētibꝰ adiiciēs dixit parabolaz eo q̄ eēt ꝓpe hierlm: z q̄ exiſtīarēt q̄ ꝓfestiz regnū dei manifeſtareť. Dixit ergo. Hō quidam nobi/lis abiit in regionē lōginquā accipere ſibi regnū z reuerti. Vocatis aūt decē ſeruis ſuis: dedit eis de/cē mnas: z ait ad illos. Negociamini dū venio. Ciues aūt eiꝰ oderāt eū: z miſerūt legatōnē poſt illū dicētes: Nolumus hūc regnare ſup nos. Et factū eſt vt rediret accepto regno: z iuſſit voca/ri ſeruos qbꝰ dedit pecuniā vt sciret quātū q̄ſq; negociatꝰ eēt. Venit aūt primus dicēs: Domi/ne mna tua decē mnas acquiſiuit. Et ait illi. Euge ſerue bone: q̄ ī modico fuiſti fidelis: eris ptātez habēs ſupra decē ciuitates. Et alter venit dicēs Domine mna tua fecit q̄nq; mnas. Et huic ait. Et tu eſto ſup q̄nq; ciuitates. Et tertiꝰ venit di/cēs: Dñe ecce mna tua quā habui repoſitā in ſu/dario. Timui.n.te q̄ hō auſterus es : tollis q̄ō nō poſuiſti: z metis quod nō ſeminaſti. Dicit ei. De ore tuo te iudico ſerue neq̄. Sciebas eniz q̄ ego hō auſterus ſuz: tollēs quod nō poſui z me/tens q̄ō nō ſeminaui. z quare nō dediſti pecuni/az meā ad mēſaz z ego veniens cū vſuris vtiq; exegiſſez illaz: z aſtantibꝰ dixit. Auferte ab illo mnam z date illi qui decē mnas habz. z dixerūt ei: Domine habz decē mnas. Dico autem vo/bis quia omni habenti dabitur z abundabit. ab eo aūt qui non habet z q̄ō habet auferet ab eo. Veruntamen inimicos meos illos qui noluerūt me regnare ſuper ſe adducite huc z interficite ante me.

EVSE. Eſtimabāt gdaz in primo ſaluatoris aduentu re/gnū eius venire: z hoc putabant mox tunc fieri cū aſcēſurꝰ erat hieroſolimam: adeo obſtupefecerāt eos miracula diui/na q̄ fecerat. Et iō inſtruit eos nō ꝑ⁹ ſe recipere regnū a pa/tre: q̄ ab hoīb⁹ iret ad pīez. Et iō dicit: Hec illis audiētibꝰ adiciēs dixit parabolā: eo q̄ eēt ꝓpe hierlz quia eſtimarēt q̄ ꝓfestim regnū dei manifeſtareť. THEOPHI. Sz do/minꝰ oñdit eis q̄ vana q̄dā eſtimarēt: nō enī eſt ſenſibile re/gnum dei. Oñdit etiā q̄ q̄ſi deus nouit cogitatiōes eoꝝ p/ponēs eis ſubſequētē parabolā. vnde ſeq̄t: Dixit ergo: Hō quidā nobilis abiit in regionē lōginquā accipe ſibi regnū z reuerti. CYRIL. Deſcribit aūt ſenſus hꝰ parabole my/ſteria chriſti a primo vſq; ad vltimū. Hō.n.factꝰ ē deꝰ vbū exñs: z q̄uis ſeruꝰ factus ſit: ē tñ nobilis ſm ineffabilē ortū a pre. BASI. Nō ſolū ſm deitatē dñs nobilis ē: ſz etiā ſm gen⁹ hūanū ex ſemine dauid ſm carnē exortꝰ. Abiit āt in re/gionē lōginquā: nō tā locali diſtātia ſeparatā q̄ rerū ꝓditio/ne. Ipſe enī deꝰ ꝓpe eſt vnicuiq; nrm: cū nra bona opa nos ei aſtringūt: z diſtat quotiēs nos berendo ꝓditioni elonga/mur ab eo. Ad hāc igit terrenā regionē acceſſit lōginquā a deo: vt gētiū regnū accipet ſm illō: Poſtula a me z dabo ti/bi gentes hereditatē tuā. AVGV. de que. euā. Ut regio/ lōginqua eccleſia gētiū ē: vſq; ad fines terre. abiit. n. vt ple/nitudo gentiū intraret: reuertetur vt oīs iſrael ſaluus fiat.

EVSE. Uel p hoc q̄ ꝓfectꝰ ē ad regionē longinquā aſce/ſuz ꝓpriū a terra in celos deſignat. Cū vero ſubdit: Accipe re ſibi regnū z redire: ſecūdā ſui apparitionē glorioſam z re/gia ſibi regnū: nā dāte ſibi pre illō obtinuit ſz illō dāie: Ec/ce filiꝰ hoīs veiebat ī nubibꝰ z datū ē ei regnū. CYRIL. Aſcēdens.n. ad celos ſedet a dexterā maieſtatis ī excelſis: aſcēdens aūt diſpenſauit credētibꝰ in eū diuinoꝝ charis/matū differētiā: ſicut ſeruis ꝓmittūtur dñice facultates: vt aliquid lucrantes famulatus ſui ferāt ꝑconia. vnde ſequi/tur: Uoca. aūt decē ſer. ſu. de. il de. mnas. Cōſueuit ſacra ſcri/ptura in ſignū pfectiōis vti numero denario: quez ſigs nūe/rādo excedere velit ab vnitate itez incboabit: q̄ſi denario pducto ad metā: z iō ī diſpēſatiōe talētoꝝ eū q̄ metā attigit diuini officy. x. ait mnas recepiſſe. AVG. ō q̄. eu. Ut p. x. mnas legē ſignificat pp decalogū. x. āt ſuos hos qbꝰ ſub illa poſitis gra ꝑdicata ē. Sic.n. itelligēdū ē eis datas mnas ad vſuz cū itellexerūt legē remoto velamie ad euāgelīū ptine/re. BEDA. Mna nāq; quā greci minā vocāt: centū dragmis appēdit. Et oīs ſcripture ſm o.q. vite celeſtis pfectōez ſuggerit: q̄ſi nūeri cētenary pōdere fulgeſcit. EVSE. Si/gnificat q̄ p eos q mnas recipiūt ſuos diſcipulos qbꝰ mnas exhibēs ſingulas parē cūctis diſpēſatōez cōmittēs negocia/ri iuſſit. Segtur: Et ait ad il. nego. duz venio. Nullū autem aliud negociū erat niſi dogma regni ſui ītentis mortalibus ꝑdicatū p ſuos diſcipulos. Idē āt ē oīum documētū: cadēq; fides: vnuz baptiſma z ob hoc mna vna ſingulis datꝰ. CY/RIL. Mlta aūt ē hoc dñia ad illos q̄ ificiati ſunt regnū dei. De qbꝰ ſubdit: Ciues aūt eiꝰ ode. il. z miſe. lega. poſt. illū di. No. hūc reg. ſup nos. hoc ē q̄ xps ipropauit iudeis di/cēs: Nūc vo videſt z oderūt me z pīez meū. renuerūt āt re/gnūei⁹ dicētes pilato: Nō hēm⁹ regē niſi ceſarē. EVSE. q̄ B. n. qō dicit: Ciues eiꝰ. iudeos ſignificat ortos ex eadē ꝑge/nie ſm carnē: z qū ritu legis cum illis piter vrebat. AV/GV. de q̄. euā. Miſerūt aūt legatioūe poſt eū: q̄ etiā poſt reſurrectionē eiꝰ imiſerūt ꝑſecutōes aplīs: z ꝑdicatōez eiā gely reſpuerunt. EVSE. Poſtq̄ aūt ſaluator hec docuit ptinētia ad ꝑmū eiꝰ aduētuz: ꝑnter glorioſuz z regiuz eius reditum oñdit dicēs. Et fa. ē vt redi. acce. re. z iuſſit vocari ſuos: quibus dedit pe. vt ſciret q̄ſtuz q̄ſq; negociatus eſſet.

CHRY. Duo regna dei nouit ſacra ſcriptura: alterū gdē ex creatōe: ſz q̄ ē rex oīuz creatōis iure. alterū āt ex appro/batiōe: ſm q̄ iuſtis dñat: ꝓpria ſpōte eis ſubiectis: z hoc re/gnū hic dr accepiſſe. AVGV. de q̄. euā. Redit ēt accep/to regno: q̄ in manifeſtiſſima claritate vēturꝰ eſt q eis būi/lis appuit cū diceret: Regnū meū nō ē ō hoc mūdo. CY/RI. Redeūte āt xpo ſumpto regno merebūť ꝑconia: z de/lectabūť vbi miniſtri ī ſupnis honoꝝ⁹ q̄ multiplicauerunt talētū pluribꝰ acq̄ſitis. vñ ſubdit: Ueit aūt ꝑmꝰ dicēs. Dñe mna tua decē mnas acq̄ſiuit. BEDA. Primꝰ ſuus ordo doctoꝝ ē i circūciſiōe miſſoꝝ: q vnā mnā negociatur⁹ acce/pit: q̄ vnā fidē ꝑdicare iuſſus ē. Sz hec mna. x. mnas acq̄ſi/uit: q̄ pplz ſub lege ꝓſtitutū ſibimz docēdo ſociauit. Segt. Et ai. illi: Euge ſ. bo. q̄ ī mo. fui. fi. eris ptā. hīs ſup. x. ciuita/tes. In modico fuꝰ ē fidelis: q̄ nō adulterat vbū dei. Quic/qd. n. ī pūti pcipimꝰ donoꝝ: ī cōparatiōe futuroꝝ paucuz ē.

GRECVS. Sed q̄ mercedē ꝓprioꝝ bonoꝝ accipit: de/cē dr ciuitatibꝰ preeſſe. de his ꝓmiſſis quidaz infime conie/ctantes exiſtimant ſe preturis z prefecturis donari in terre/na hieruſalē reparata lapidibus preciosis: ſi honeſte in xpo

fuerũt ꝓuersati:ambitũ potestatis ⁊ prelationis ab anima
minime deponẽtes. AMBRO. Sed ciuitates decẽ sunt
anime:gb⁹ iure ꝓponit:qz pecuniã domini ⁊ eloquia casta
ꝓbata sicut argẽtũ mẽtibus hominũ fenerauerit:naz sicut
hierusalẽ dicit edificata vt ciuitas:ita sunt aĩe pacifice. Et
sicut angeli presunt:ita hi q vitã meruerũt angelox. Segt
Et al. ve. di. Dñe mna tua fe. gnqz mnas. BEDA. Seru⁹
ille cer⁹ ẽ eox q preputio euãgeliçare missi sunt:cui⁹ mna. i.
euangelica fides:quinqz mnas fecit: quia gentes corporis
sensibus antea mancipatas ad fidei euangelice gratiã ꝓuer
tit. Sequit ⁊ huic ait: Et tu esto supra gnqz ciuitates. hoc ẽ
ex eax quas imbueras animax fide ⁊ ꝓuersatiõe sublimis
fulgeas. AMBRO. Ul aliter fortasse: Iste q gnqz mnas
acqsiuit:moralia habz:qz gnqz sunt corpis sensus. Ille q de
ẽ duplicia. i. mystica legis:⁊ moralia ꝓbitatis. Possum⁹ ⁊
hic decem mnas decẽ verba intelligere. i. legis doctrinã:qn
que mnas magisteria discipline:sed legisperitũ in oĩb⁹ volo
eẽ pfectũ. Bene ãt qz de iudeis dicit: Duo soli multiplicatã
pecuniã deferũt:nõ vtiqz eris sed disputationis vsuris.
CHRY. Alia ẽ. n. pecunia fenoris:alia doctrine celestis
vsura. in terrenis enĩ opibus nõ euenit vnũ fieri diuitẽ:nisi
alter depauperet:sed ĩ spiritualibus nõ euenit quẽq ditari
nisi faciat ⁊ aliũ locupletẽ. In corporeis enĩ participatio mi
nuit:sed in spiritalib⁹ auget. AVGV. de que. euan. Uel
aliter. q vnus eorum qui bene vsi sunt decem acquisiuit:⁊
alter. v. significat eos esse acqsitos in gregẽ dñi a gb⁹ iã lex
p graz intellecta ẽ:siue pp. x. legis precepta. siue qz ille p quẽ
lex lata ẽ: qnqz libros ꝺscripsit:ad hoc ptinent. x. ⁊. v. ciuita
tes quibus eos ꝓponit:multiplicationẽ. s. intelligẽtie in ipa
veritate que de vnoquoqz precepto vel de vno quolibet li
bro pullulat:⁊ ad vnũ reducta quasi ciuitatẽ facit viuẽtiuz
rationũ eternax. Est. n. ciuitas nõ quorũlibet aĩantiũ:sz rõ
nabiliũ mltitudo:legis vnius societate deuincta. q ergo ser
ui reddẽtes rõnez ex eo qõ acceperãt:laudãt q lucrati sunt
significat eos bonã reddere rationẽ:q bene vsi sunt:qõ acce
perũt ad augẽdas diuitias dñi p eos q credũt in eũ. Qõ qui
facere nolũt:in illo signati sunt q mnã suã in sudario serua
uit. De quo sequit: Et terti⁹ venit dicẽs: Dñe ecce mna tua
quã ha. repo. in sudario. Sũt enĩ hoies hac sibi puersitate
blãdientes vt dicãt. Sufficit vt de se vnusqsqz rõnem red
dat:quid opus ẽ alys predicare ⁊ ministrare: vt etiã rõnẽ de
ipsis qsqz reddere cogatur:cũ apud dñm ẽt illi sint inexcu
sabiles:gb⁹ lex data nõ ẽ:neqz ⁊ q audito euãgelio nõ obedi
uerũt:qa p creaturã poterãt cognoscere creatorẽ. vñ sequit
Timui eniz te:qz ho. au. es tol. qõ nõ po. ⁊ me. qõ nõ semina
sti. Hoc ẽ enĩ quasi metere vbi nõ seminauit. i. eos impieta
te reos tenere:gb⁹ vbuz aut legis aut euãgely ministratuz
re a vbi ministratiõe ꝺgescũt:⁊ hoc est qsi in sudario ligare
qõ acceperũt. THEOPHI. Sudario enĩ mortuox faci
es velat. Merito ergo hic piger dicit mnã in sudario inuol
uisse: qz eã mortificãs ⁊ ociosaz dimittẽs:nõ tractauit nec
auxit. BEDA. Uel pecuniã in sudario ligare: ẽ pcepta do
na sub ocio lẽti corporis abscondere. Qz aũt putauerat se p
excusatiõnẽ dixisse:in culpã propriã vertit. vñ sequit: Dicit ei
De ore tuo te iu. ser. nequam. fuus neqz vocat qsi piger ad
exercẽdũ negociũ:⁊ superb⁹ ad accusandũ dñi iudiciũ. Sci
ebas q ego austerus hõ suz tolẽs qõ nõ posui:⁊ metens qõ
nõ seminaui:⁊ qre nõ dedisti pecuniã meã ad mẽsam:q. d.
Si durũ me eẽ noueras ⁊ aliena sectari: quare non tibi hec
cogitatio icussit timorez:vt scires me mea diligẽtius qsitu
rũ:Pecunia aũt vel argentũ predicatio euangely ẽ ⁊ fmo
diuin⁹:qa eloqa dñi eloqa casta:argẽtũ igne examiatũ:q ser
mo dñi dari debuit ad mẽsaz:hoc est ꝓmptis paratisqz cor
dibus intimari. AVGV. de q. euã. Uel mẽsa ad quã dan
da erat pecunia pfessionẽ ipsaz religionis accipim⁹:q̃ tanq̃
publice ꝓponit ad vsuz necessariũ saluti. CHRY. In sen
sibilib⁹ aũt diuitys debitores soli⁹ obseruatõis obnoxy sũt.
quantũ enĩ recipiũt tantũ eos reddere necesse ẽ:⁊ nihil pl⁹
ab eis q̃ritur. In diuinis aũt elogis nõ solũ ad custodiã obli
gamur:sed etiã multiplicare monemur. vñ segt Et ego ve
ni. cũ vsu. vtiqz exegissez illã. BEDA. Qui enĩ vbi pecũiã
a doctore pcipit credẽdo:necẽ ẽ vt eã cũ vsuris soluat opan
do vl vt ex eo qõ audiuit ẽt alia studeat itelligere:q̃ nec dũ
ex ꝓdicatoris ore didicit. CYRIL. Doctorũ. n. ẽ inserere
auditorib⁹ salutarẽ ⁊ ꝓficuũ sermonẽ. dp⁹ aũt diuine virtu
tis est attrahere obedientes ad audiẽtiã:⁊ fertilẽ eox redde
re itellectũ. Nõ ẽ aũt hic seru⁹ laudat⁹:neqz honorẽ ꝓme
ruit:sed poti⁹ tanq̃ iners ẽ ꝺdẽnatus. vñ sequitur. Et astãti
dixit: Aufer ab eo mnaz:⁊ da il. qui. x. mnas habet. AV
GV. de q̃. euã. Per qõ significat ⁊ illũ posse amittere mu
nus dei qui hĩs nõ hz. i. eo nõ vtit:⁊ eo augeri q hĩs hz. i. be
ne vtitur. BEDA. Mystice ãt hoc vt reor ĩdicat itrante
plenitudinẽ gẽtiũ oẽs isrl saluũ futuxp:⁊ tũc abũdantiã gre
spiritalis quã mõ nos tepide exercem⁹:illi⁹ ppli doctoribus
eẽ ꝓferẽdã. CHRY. Jõ ãt dicit astãtib⁹. Auferte ei mnã
quia nõ ẽ prudentis animi punire:sz alio quodã. s. ministro
eget ad puniẽdũ officio iudicis:nã ⁊ de⁹ nõ ipmet penas ir
rogat sz mediãtib⁹ ãgelis. AVGV. De alys fuis filet: q
q̃si pdigi debitores q̃ acceperant pdiderũt. In duob⁹ fuis il
lis q lucrati sũt:pauci signati sũt:q p duas vices ad cultores
vinee sunt destinati:ĩ religs oẽs iudei. Segt: Et dixe. il. Dñe
hz. x. mnas. Et ne hoc iniustũ videret subdit: Di. aũt vo. qt
om. ha. dabit. THEOPHI. Qz cum decẽ auxerit decu
plãdo:palã ẽ q ⁊ plura decuplãs pluris lucrifiet occasio do
mino. A deside vo ⁊ ocioso q nõ satagit augere qõ accepat:
ipz quoqz qõ possidet auferet. vnde segt: Ab eo ãt q nõ hz
⁊ qõ hz auf. ab eo. Nec vacz sensus dñic⁹:cũ possz dari alys
⁊ mltiplicari. Dec autẽ nõ solũ ad fmonẽ ⁊ doctrinã referẽ
da sunt: sz ẽt ad morales vtutes:qñ ⁊ ĩ his dat nob de⁹ sua
charismata:hũc dotãs ieiũio:illũ ofone:aliũ mãsuetudie vl
humilitate:gb⁹ si iuigilauerim⁹ mltiplicam⁹ ea:si vo tepea
mus extinguem⁹. Deide de aduersarys subdit: Uerũtũ ini.
me. il. q no. me regna. su. se: ad. huc ⁊ interfi. ante me. AV
GV. ó q̃. euã. Per qõ designat ipietatẽ iudeox:qz ad eũ no
luert ꝓuerti. THEOPHI. Quos tradidit morti mittẽs
eos i ignẽ exteriorẽ:sz ⁊ ĩ hoc mũdo mactati sunt flebiliter
ab exercitu romãox. CHRY. Dec ꝺ martiõistas ꝓpetũt
nã ⁊ xps dic: Adducite hostes meos ⁊ occidite coram me: cuz
tñ illi bonũ dicãt xps: deũ vo veteris testam̃ti malũ. Patet
aũt q pr ⁊ fili⁹ eadẽ facit:nã pater ad vineã destinat exerci
tũ. fili⁹ ãt hostes coram se trucidari fac. Dec autẽ q̃ ĩ luca scri
bit parabola:alia ẽ ab ea que ĩ matthẽo narrat de talẽtis.
nã ꝺ gdẽ ex vno capitaliacepto: vary fuere ꝓuentus:qz ex
vna mna accepta hic gnqz talenta:ille obtulit decem. Sed
apud matthẽũ ⁊trariũ:nã q duo accepit duo superaddidit:
⁊ q gnqz:tantũdẽ:vnde ⁊ premys donantur ĩparibus.

¶ Et his dictis precedebat ascendens hierosoly
maz. Et factũ est cũ appropiquasset ad bethpha
ge ⁊ bethaniã ad mõtez q vocatur oliueti: misit
duos discipulos suos dicẽs: Jte in castellũ quod
cõtra vos ẽ. In qõ introeũtes: inuenietis pullum
asine alligatũ cui nemo vnq̃ hominũ sedit: solui
te illum: ⁊ adducite. Et siqs vos interrogauerit
quare solueritis: sic dicetis ei: Quia dñs operam
eius desiderat. Abierũt aũt qui missi erãt: ⁊ inue
nerũt sicut dixit illis stantem pullum. Soluenti
bus autem illis pullum: dixerunt domini eius
ad illos: Quid soluitis pullum? At illi dixerunt:

quia dominus eum necessarium habet. Et duxerunt illum ad iesum. Et iacientes vestimẽta sua supra pullũ: imposuerũt iesum. Exeũte aũt illo substernebant vestimenta sua in via.

TYTVS. Quia dñs dixerat: Appropiquauit regnũ dei: videntes illũ in hierl'z ascẽdentez: putabãt ideo ascendere vt'reguũ dei inchoaret. Cõsummata ergo parabola in qua errorẽ predictũ correxit. Et ostenso q̃ nõdũ insidiantẽ sibi mortẽ deuicerat: pcedebat ad passionẽ ascendens hieroso lymã. vnde dr: Et his dictis pce. ascẽ. BEDA. Ostendẽs etiã de eiusdem ciuitatis cuẽtu parabolã fuisse pmissaz: q̃ r ipsuz erat occisura r hostili clade peritura. Sequit: Et fa. est cũ app. ad bet. r beth. ad mon. q vo. oli. mi. du. disci. suos. Bethphage erat locus sacerdotũ in mõte oliueti: Bethania quoq; ciuitas siue villula ex latere mõtis eiusdẽ q̃si stadys xv. a hierusalẽ. CHRY. Et quidẽ in exordys indifferen ter se dñs ingerebat iudeis. sed vbi sufficiẽter edidit sue po testatis experimẽtũ: auctoritate multa singula queq; ptra/ctat. Multa igitur fiũt miracula: pdixit qñ inuenietis pul lũ indomitũ. r hoc est quod subdit dicẽs. Ite in ca. qõ ptra vos est: in quod intro. inuc. pul. asi. alli. cui ne. vnq̃ ho. sedit. Predicit etiã q̃ nemo phibebit: sed cũ audierint silebunt. vnde sequit: Soluite illũ r adducite. Sigs vos iterrogaue rit: Quare soluitis: sic dicetis ei: Quia dominus operã eius desiderat. TYTVS. In hoc aũt diuinã fore vocationem patuit: nõ enim potest aliquis resistere deo que sua sũt euo/canti. Discipuli aũt iussi ducere pullũ non refutauerũt hoc officiũ vt paruũ: sed abierunt vt adducerent eũ. vnde seq/tur: Abi. aũt qui iussi erant: r inuene. sicut dixit pullũ stãtẽ.

BASI. Sic quoq; decet nos r infima opera plurimo cuz affectu r studio aggredi: scientes q̃ quicquid intuitu dei fit non est paruũ. sed dignum in regno celorum. TYTVS. Obmutescunt autem ob excellentiaz fortis vtutis neque/untes resistere saluatoris elogis qui ligauerunt asinũ. Seq tur enim: Soluentibus aũt illis pul. dixe. dñi ei⁹: ad illos: Quid soluitis pullũ? At illi dixerũt: q̃ dñs eũ necessarium habet. Maiestatiuum eniz nomẽ ẽ dñs: Rex eniz erat ven turus in conspectu multitudinis. AVGV. de con. euan. Nec moueat q̃ matthe⁹ asinã r pullũ dicit: ceteri aũt ỹ asi na tacẽt. vbi enĩ vtrunq; factum potest intelligi nulla repu gnantia ẽ: nec si alius alia cõmemorauerit: quãto minus vbi ali⁹ vnũ: r alius vtrũq;. GLO. Nec solũ discipuli obsecu ti sunt christo in pullo alieno: sed etiã in proprys vestimen tis: que partim asino imposuerũt: partim sternebant in via. vnde sequitur: Et duxerũt illum ad iesum: r iacientes vesti menta sua supra pullũ imposuerũt iesum. Exeunte aũt illo substernebant vestimẽta sua in via. BEDA. Juxta alios euangelistas: nõ discipuli tñ: sz etiã plurimi de turba vesti mẽta sternebant in via. AMBRO. Mystice aũt dñs vẽit ad mõtẽ olueti: vt nouellas oleas in sublimi virtute plãta ret: r fortasse ipse mõs xps ẽ: gs. n. alius tales fructus ferret oliuaz spũscõ fecũdaz. BEDA. Pulchre aũt ciuitates posite i mõte olueti referunt: hoc est in ipso domino: q̃ vn ctionez spiritaliũ charismatũ r scientie pietatisq; luce refo uet. ORIGE. Bethania aũt interpretatur dom⁹ obediẽ tie: Bethphage vero dom⁹ maxillaz: sacerdotalis gdez loc⁹. maxille. n. sacerdotibus dabantur: sicut in lege precipit. Il luc vero vbi obediẽtia ibi locus sacerdotibus mancipatur. mittit saluator discipulos suos vt soluãt asine pullũ. AM BRO. In castello. n. erant: r erat ligatus pullus cuz asina: nec poterat solui nisi iussu dñi. Soluit eũ man⁹ apostolica talis act⁹: talis vita: talis gra. Esto talis vt ligatos possis sol uere: in asina qdẽ matthe⁹ euã. q̃si mrez figurauit errorẽ: h ãt i pullo gnalitatẽ ppli gẽtilis expssit. Et bñ: In quo nẽo se dix: q̃ nullus anteq̃ xps: nationũ pplos vocauit ad ecclaz. Alligat⁹ aũt pfidie vinculis tenebaf: in quo adductus dño errorꝛis famulatu: sed dñatũ vendicare sibi nõ poterat quẽ dñm fecerat non natura: sed culpa. Et ideo eũ dñs dr: vnus agnoscit. Misera seruit⁹ cui vagũ ius est. plures enim habz dños: qui vnũ non habet. Alieni alligant vt possideant: iste soluit vt teneat: vehementioꝛa enim dona nouit esse q̃ vin cula. ORIGE. Multi ergo erãt dñi h⁹ pulli anteq̃ saluat torẽ eũ haberet necessariũ. postq̃ vero ille cepit eẽ dñs plu res eẽ dñi cessauerũt: nemo enĩ põt deo seruire r mãmone. Quando malicie seruim⁹: multis sum⁹ passionib⁹ vitiisq; subiecti. Necessariũ aũt hz dñs pullũ: q̃z cupit nos solui vin culis peccatoꝛ. ORIGE. sup ioãnẽ. Ego aũt opinoꝛ non frustra castellũ eẽ hunc locuz: vbi stabat asina ligata r pul lus: q̃si castellũ enĩ respectu totius oꝛbis celestis tota terra despicitur absq; adiectione alterius noĩs nũcupatũ. AM BRO. Nec illud est ociosuz: q̃ duo discipuli dirigunt: de tr⁹ ad corneliũ: Paulus ad reliquos: r iõ nõ personas decli nauit: sed numeꝛ diffiniuit. tamẽ siquis est q̃ personas ext gat põt esse de phillippo quẽ spũscũs misit i gaçã qñ eũ/dacis regie baptiçauit eunuchũ. THEO. Ut duo missi ẽ inuũt: q̃ ad introductõez gẽtiũ ppli r subiectõez ei⁹ ad xpm duos facũt grad⁹ ppbe r apli. Ducũt aũt eũ a q̃daz castello vt inoteat nob q̃ hic ppls rusticãus erat r idoctus. AM BRO. Illi ergo directi cũ soluerẽt pullũ: nõ suis vbis sunt vsi: sed dixerunt sicut dixerat illis iesus: vt agnoscas q̃ nõ suo sermõe sed vbo dei: nec pprio sed christi noie fidem po pulis ifudere gentilibus: atq; aduersarie potestates q̃ sibi nationũ obsega vẽdicabãt: mãdato cessere diuino. ORI GE. Deide mittunt discipuli vestes suas super asinũ: r sede re faciũt saluatorẽ: dũ assumũt fmonẽ dei: r iponunt eũ sup aias audientiũ. Uestib⁹ exuunt r substernunt eas i via: q̃ vestimẽta apostoloꝛ: opa eoꝛ bona sunt: r reuera soluns a discipulis asinus: r portãs iesum icedit sup vestimẽta apo/stoloꝛ quando doctrinã eoꝛ imitant r vitã. Quis nostrus ita beat⁹ ẽ vt sedeat super illũ iesus: AMBRO. Nõ enĩz mundi dñm gestari super dorsuz asine delectauit: sz vt late te mysterio in secretis animarum interioꝛe consensin: My sticus rector insideret regens mentis vestigia: lasciuiam carnis infrenans: sermo ei⁹ habena est: stimulus est.

¶ Et cũ appropinq̃ret iam ad descensum mõtis olueti: ceperũt oẽs turbe discipulo⁹ gaudẽtes laudare deũ voce magna sup oib⁹ q̃s viderãt virtutib⁹ dicẽtes: Bñdictus q̃ venit rex in nomine dñi: pax i celo: r gloria in excelsis. Et q̃daz phariseoꝛ de turbis dixerũt ad illos. Ma gister increpa discipulos tuos. Quib⁹ ipe ait: Di co vobis: q̃z si hi tacuerit: lapides clamabunt.

ORIGE. Quãdiu in mõte fuit dominus cũ solis apostol⁹ morabaf: quãdo autem vicin⁹ cepit esse descẽsui: tũc occur rit ei turba populoꝛ. vñ dicit. Et cuz iam appropinqua. ad descen. mõ. oli. cep. om. tur. descẽdẽ. disci. gau. lau. deũ voce magna. THEOPHI. Discipulos vocat non solũ. xij. aut .lxx. sed omnes qui christum sequebãtur: seu causa miracu lorum seu ad aliquam delectationem doctrine: quibus ige ri pueri potuerunt: vt narrant aly euangeliste. vnde sequit: Sup omni. quas vide. virtutibus. BEDA. Multas qdẽ virtutes domini viderãt: sz maxime lazari resurrectionem stupebant. nã vt ioãnes ait: pterea obuiaz venit ei turba: quia audierunt eum fecisse hoc signum. Notandum enim est non tunc primũ saluatorez hierusalẽ adisse: sz multotiẽs antea sicut ioannes cõmemorat. AMBRO. Turba igit agnoscẽs deum regem appellat: prophetiaz repetit: expecta tum quoq; fm carnez dauid filium venisse declarat. vnde sequitur: Dicẽtes: Benedictus qui venit rex i nomine dñi.

BEDA.i.in nomine dei patris:ꝗuis possit itelligi:et ī nomine suo:qz ⁊ ipse dominus est:sed melius vba eiꝰ nostꝛ dirigunt intellectū.gbus ait:Ego veni ī nomine pris mei:hui militatis.n.magister ē christus.Nō aūt rex xps dō ad exigē dum tributū:vel ferro exercitū armandū:hostesqꝫ visibiliter debellandos:sed ꝙ mētes regat:⁊ in regnū celoꝛ credētes perducat.ꝙ enī rex esse voluit israel:miseratōis idiciuz est:nō potestatis augmentū. vexꝛ qz christus ī carne totius mundi propitiatio illuxit:pulchꝛe sibi inuicē ī laude eius celestia simul ⁊ terrena cōcinūt. Eo enī nascēte celestiū agmina cantāt:eodē aūt celis se reddituro mortales vicem laudis rependunt.vñ sequitur: Pax in celo. THEOPHI. Hoc est bellum antiquū quo deo aduersabamur euanuit. Et gloria ī excelsis:laudātibꝰ.s.angelis deū ī tali reconciliatōe.nā hocꝑm ꝙ deus visibiliter ambulat in territorio inimicoꝛ suoꝝ significat ipsum nobiscum habere ꝓcordiā. Sed pharisei hoc audientes murmurabant:eo ꝙ turba eū regem vocabat ⁊ laudabat vt deuz:referentes nomē regis ad seditionē:nomē vero domini ad blasphemiam:vñ sequitur:Et gdā phariseoꝝ de turbis dixerūt ad illū: Magister increpa discipulos tuos. BEDA.Miracula iuidoꝝ demē tia:quē magistrū appellandū nō dubitāt qz vera docētē nouerāt:huius discipulos quasi melius edocti redarguendos estimant. CYRIL.Sed dominus nō cōpescuit laudātes eū vt deū:sed magis reprehēsores cōpescēs:atteſtaī sibi sup per gloria deitatis.vñ seqtur:Quibꝰ ipse ait:Dico vobis: qz si hi tacuerint lapides clamabūt. THEOPHI.q.d.Nō sine causa vt homines me taliter laudāt sed ꝓmoniti virtutibus quas viderunt. BEDA.Crucifixo etiā domino nō tis eius tacentibus pre timore:lapides ⁊ saxa canebant: dū postꝫ emisit spiritū terra mota ē:⁊ petre scisse sunt:⁊ monumenta apta sunt. AMBRO.Neqꝫ etiā miruz ē si laudes domini cōtra naturā suā saxa respondeant:quē scopulis durioꝛes ꝓdicant peréptoꝛes.s.turba post exiguū crucifixura deum negās affectibꝰ:quē vocibus confitetur.Aut fortasse quia obmutescentibus iudeis post domini passionem vinierant ſm petrum lapides clamaturi. ORIGE.Quando etiam nos tacemus.i.refrigescit charitas multoꝝ:lapides clamant:potest enīz deus suscitare de lapidibꝰ filios abrae. Pulchꝛe aūt turbas laudantes deū ad descensionē montis occurrisse legimꝰ:vt operatoꝛem mystery spiritalis significarent sibi venisse de celo. BEDA.Descendente etiā domino de monte oliuarū turbe descendūt:qz humiliato misericoꝛdie auctoꝛe necesse est eos qui misericoꝛdia indigēt eius vestigia imitari.

¶Et vt appꝛopinquauit:videns ciuitatē : fleuit sup illaz dicens:Quia si cognouisses ⁊ tu:⁊ qdē in hac die tua q̄ ad pacem tibi:nūc aūt abscondita sūt ab oculis tuis.Qz venient dies in te: ⁊ circūdabūt te inimici tui vallo : ⁊ circundabunt te:⁊ coangustabūt te vndiqz ⁊ ad terrā prosternent te:⁊ filios tuos qui in te sunt ⁊ nō relinquēt in te lapidem super lapidem eo ꝙ non cognouerīs tempus visitationis tue.

ORIGE.Omnes beatitudines quas locutus est iesus ī euangelio suo firmat exēplo sicut dixerat: Beati mites: pbat dicens.Discite a me:qa mitis suz.Et qz dixerat. Beati flentes.ipse quoqz fleuit ciuitatē.vnde dicitur.Et cum appropinquauit:videns ciuitatē fleuit sup illam. CYRIL. Miserebatur enim coꝛ xps qui omnes boīes vult saluari qō nobis non patuisset nisi per aliquod humanū fieret cui bo.Effuse enī lachryme sūt signa tristicie. GREGO.ī ciuitas sibi non cognoscebat eē venturam. vnde subditur Dicens.Quia si cognouisses ⁊ tu.subaudi fleres:que modo quia nescis qō iminet exultas.vñ subdit. Et qdē ī hac die tua:que ad pacem tibi.Cum enim carnis se voluptatibꝰ daret in die sua que ad pacē ei esse poterāt habebat:Cur vero bona presentia ad pacem habuerit: manifestaī cuz subdit: Nunc aūt abscōdita sunt ab oculis tuis.Si.n.a coꝛdis eius oculis mala q̄ imineren:absc̄dita nō eēnt: leta in pītibus ꝓsperis nō fuisset.vñ moꝛ eius pena que iminebat adiūcta est:cum seqtur. Qz venient dies in te. CYRIL. Uel alr: Qz si cognouisses ⁊ tu. Non enīz erāt digni pcipere diuinitꝰ inspiratas scripturas que narrant xpi mysteriū: quotiēs.n. legit moyses velamē obnubilat coꝛ eoꝝ.Et qz non sunt in tuitiveritatē:īdignos se fecerūt salute que manat a christo. vñ sequitur.Et quidē in hac die tua q̄ ad pacē tibi. EVSE. Ubi notat suū aduentū ad pacez totius mūdi factuz fuisse. venit.n.ad hoc vt pacez p̄dicaret ꝓpinquis ⁊ longings: sed qz annunciatam sibi pacem recipere noluerūt:hoc eos latebat.vnde subdit. Nunc aūt absc̄ondita sunt ab oculis tuis Et ideo obsidionē que in breui erat ei supuentura expressis sime prenūciat subdens:Quia venīēt dies ī te:⁊ circūdabūt te inimici tui vallo. GREGO.Ubi romani principes denunciant.Illa.n.hieroſolymozum subuersio describitur:q̄ a vespasiano ⁊ tyto romanis principibꝰ facta est. vnde subditur.Et circundabūt te:⁊ coangu.te vndi.⁊ ad terrā pſternent te:⁊ filios tuos q in te sunt. EVSE. Quō āt hec completa sint ex his que tradita sunt a iosepho colligere possumus:qui cū esset iudeus:singula quoqz gesta narrauit cōsone his que sunt a christo p̄dicta. GREGO. Hoc quoque qō additur: Et nō relinquēt in te lapidem sup lapidem. Et ipsa iam eiusdem ciuitatis transmigratio testatur:quia duz nūc in eo loco cōstructa est:vbi extra portam dominus fuerat crucifixus:prioꝛ illa vt dicit hierlm funditus est euersa Cui ex qua culpa euersionis pena fuerit illata subiungitur: Eo ꝙ non cognoueris tempus visitationis tue. THEOPHI.i.mei aduentus.veni enīz visurus ⁊ saluaturꝰ te.Qō si cognoscerez:⁊ in me crederes: esses pacata romanis:⁊ ex oīb⁹ exēpta periculis:sicut omnes qui crediderunt in xpꝫ euaserunt. ORIGE. Nō nego igitur ⁊ illam hierusalez ꝓpter habitatoꝝ scelera fuisse destructaz:sed quero ne forte ad hanc hierusalem fletus iste pertineat.Si enī post mysteria veritatis aliquis peccauerit plangeī.Nemo enim gētilis fletur.sed ille qui fuerit de hierusalem: ⁊ esse cessauit.

GREGO.Redēptoꝛ.n.noster per electos suos plāgere nō cessat:cū quosdā ex bona vita ad moꝛes reprobos pueniſ se ꝓsiderat:q̄ si dānationem suā q̄ eis iminet agnouissent:se metipsos cū lachrymis electoꝝ plāgerēt.Suaz aūt diē hic bz aīa puersa:q̄ trāsitoꝛio gaudet ī tempoꝛe:Cui ea q̄ assunt ad pacē sunt:dū ex rebꝰ tpalibus letaī. hec ꝓuidere futura refugit:q̄ pītē letitiā pturbēt.vñ dō. Nūc autē absc̄ondita sunt ab oculis tuis. ORIGE.Fleī āt ⁊ nra hierlm ꝙ post peccata circūdāt eā inimici.i.spūs neq̄:⁊ imittāt in circuitū eiꝰ vallū:⁊ obsideāt eā ⁊ lapidē sup lapidē nō relinquāt:maxime si post multā ꝓtinentiā:si post aliquot ānos castitatis victꝰ gs fuerit ⁊ blādimētis carnis illectꝰ:patientiā pudicitiāq̄ amiserit:si fuerit fornicatus:lapidē sup lapidē nō relinquēt in eo:ſm illud.Nō recoꝛdabor ꝓximaꝝ iusticiarū eiꝰ.

GREGO.Ul aliter.Maligni spūs aiam a coꝛpe exeūtē obsidēt:quā in carnis amoꝛe positā deceptoꝛys delectationibus fouēt.q vallo circūdāt:quia aī mētis eiꝰ oculos reductis iniquitatibus quas ꝑpetrauit:hāc societate sue damnationis coartāt:vt ī ipsa extremitate vite deprehēsa:⁊ a q bus hostibus circūcluſa sit videat:⁊ tamē euadēdi aditum inuenire non possit:quia operari iam non licet bona:q̄ cum licuit agere ꝓtēpsit:vndiqz etiā aīaz coāgustāt:qñ ei nō solū opis:vexꝛ ēt locutōis atqz cogitatiōis inigtates replicāt vt que ꝑus se per multa dilatauit in scelere:in extremum

de oīb⁹ angustet in retributiõe. Tũc aũt anima ꝓditiõez reatus sui ad terram consternitur: cum caro quã vitã suam credidit: redire ad puluerem vrgetur. Tunc ī morte filij illius cadunt: cum cogitatões illicite q̄ modo ex illa ꝓdeunt in extrema vita vltione dissipantur: que etiam cogitatiões per lapides significari valent. Peruersa enim mens cũ peruerse cogitationi peruersionez adycit: quasi lapidem supra lapidem ponit. sed cum ad vltionem suam anima ducitur: omnis cogitatõz cõstructio dissipatur. Prauã aũt animã deus assidue visitat ꝓcepto: aliquãdo flagello: aliquãdo aũt miraculo: vt vera que nesciebat audiat: ⁊ ea cõtenens a dolore compuncta redeat: aut beneficijs deuicta malũ quod fecit erubescat. Sed qz visitationis sue tẽpus nõ cognoscit in extremo vite traditur suis inimicis.

¶ Et ingressus in templũ cepit eyjcere vendẽtes in illo ⁊ emẽtes: dicẽs illis: Scriptũ ẽ: qz dom⁹ mea domus oratõis ẽ: Vos aũt fecistis eam spelũcã latronũ. Et erat docens quotidie in tẽplo. Principes aũt sacerdotum ⁊ scribe ⁊ principes plebis querebant illum perdere: ⁊ non inueniebãt quid facerent illi. Omnis enim populus suspensus erat audiens illum

GREGO. ī ho. Qui narrauerat mala ventura ꝓtinus tẽplũ ingressus ẽ: vt de illo vẽdẽtes ⁊ ementes eyceret: oñdẽs q⁹ ruina ppli maxime ex culpa sacerdotuz fuit. vñ dr: Et ingressus. i. tem. cepit eycere vẽ. i illo ⁊ emẽtes. AMBRO. De⁹ enī tẽplũ suũ nõ mercatoris vult esse diuersorũ: sz domicilij sanctitatis: nec vẽdibili religionis officio: sz obsequio gratuito vsũ ministerij sacerdotalis īformat. CYRIL. Erat aũtẽ ī tẽplo mltitudo mercatorꝫ q vendebant aialia ritu legis mactanda ī hostys: sz iã aderat tps desmẽdi vmbram: refulgẽdi vo christi vitatẽ. ob hoc christ⁹ qui cũ patre simul colebaī tẽplo: iussit ritus corrigi legis: fieri vero tẽplũ orationis domũ. vñ subdit: Dicẽs illis: Scriptũ est: qz domus mea dom⁹ oronis ẽ: vos aũt fecistis illã spelũcã latronũ.

GREGO. Qui enī ad accipiẽda munera in tẽplo residebant: qz q̄busdã nõ dantib⁹ lesiones exgrerent: dubiũ non erat. THEOPHI. Hoc etiaz dominus fecit in ꝑncipio predicationis sue: vt narrat ioãnes: ⁊ nunc itez illud fec̃: qz ad maius crimẽ iudeoꝫ redundat: qui non fuerunt ex priori admonitione castigati. AVGV. de que. euan. Mystice aũtẽ tẽplum ipsum hominez christuz intelligas: vel etiã adiũcto corpore ei⁹ q⁹ est ecclesia. secundũ aũtẽ id quod est caput ecclesie dictum est: Soluite templũ hoc: ⁊ ī triduo suscitabo illud. scõz id vero q⁹ est adiũcta eccl'ia itelligitur tẽplũ de quo videt dixisse: Auferte ista hic. significauit enī futuros in eccl'ia: q̄ suia negocia poti⁹ agerent: vel receptacula ibi haberẽt ad occultãda scelera suia: q̄z vt charitatez xpi seq̄rent: ⁊ peccatoꝫ cõfessione accepta venia corrigerent:

GREGO. in homi. Redẽptor vero nr predicatiõis vbā nec idignis nec ingratis subtrahit. vnde postq̄z rigorem discipline eyciendo puersos tenuit: donum bis gratie oñdit. nam subditur. Et erat docens quotidie in templo. CYRIL. Decebat autez ex bis que christus dixerat ⁊ fecerat: eum adorare vt deum. sed ipsi nequaq̄z hoc faciẽtes: querebant eum occidere. Sequitur enim: Principes autez sacerdotum ⁊ scribe ⁊ principes plebis querebant illũ perdere.

BEDA. Uel qz quotidie docebat in templo: vel qz latrones eiecerat de templo: vel quia veniẽs illuc quasi rex ⁊ dominus a credentũ turba laudem hymni celestis accepit.

CYRIL. Sz populus grauiorem estimationem accepit de christo q̄z scribe ⁊ pharisei ⁊ ꝑncipes iudeoꝫ: qui fidem christi: nõ acceptãtes alios increpabãt. vñ segt: Et non inueniebant gd facerent illi. Dis enim populus suspensus erat audiens illum. BEDA. Quod duobus modis intelligi põt: qz vel timẽtes populi tumultũ: ⁊ nõ inueniebãt quid facerẽt de iesu quẽ ꝓdere disposuerũt. vel ideo iesuz perdere q̄rebant: qz suo magisterio neglecto pl'es ad euz audiendũ cõfluere cernebãt. GREGO. ī ho. Mystice aũtẽ sicut templum dei ī ciuitate est: ita in plebe fideli vita religiosoꝫ. Et sepe nõnulli religiõis habitũ sumunt: ⁊ dũ sacroꝫ ordinum locũ ꝓcipiũt: sancte religiõis officiũ in ꝓmertiũ terrene negociatõis trahũt. Uidẽtes gppe in tẽplo sunt q hoc q̄ quibusdã iure cõpetit: ad premiũ largiunt. Justitiã enī vẽdere ẽ hanc pro ꝑmy acceptione seruare. Emẽtes vero in tẽplo sunt q dum hoc ꝓsoluere ꝓmo q̄ iustum est nolunt: dum rem iure debitã facere cõtẽnũt: dato patronis ꝑmio emũt peccatũ. ORIGE. Siquis ergo vendit eyciet: ⁊ ꝓcipue si vẽdit colũbas. Si enī ea que mihi a spũscõ sunt reuelata q credita: aut in vulgus ꝓcio vendidero: aut absq̄z mercede docuero: qd aliud facio nisi columbã. i. spñm sanctũ vendo:

AMBRO. Generalr itaq̄z dominus docet seculares tẽplo abesse debere ꝓtractus. Spiritalr aũt nummularios repulit. q de pecunia dñi. i. scriptura diuina lucꝫ q̄runt: nec bona malaq̄z discernũt. GREGO. ī ho. Qui domũ dī spelucã latronũ faciũt: qz duz puersi boies locũ religionis tenent: ibi malitie sue gladys occidũt: vbi vinificare primos oronis sue itercessiõe debuerũt: Tẽplũ quoq̄z est ipsa mẽs fidelij q̄ si in lesione ꝓximi puersas cogitatões proferat: q̄si in spelũca latrones residẽt. Cum aũt mẽtẽ fideliũ ad cauda mala subtilr erudit: q̄tidie vitas ī tẽplo docet. Lu. XX.

¶ Et factũ est: in vna dierũ docente illo pplm ī tẽplo ⁊ euãgelizãte cõnerũt ꝓcipes sacerdotum ⁊ scribe cũ senioribꝫ: ⁊ aiũt dicẽtes ad illum. Dic nobis in q̄ ptãte hec facis. Aut qs est qui dedit tibi hãc ptãtem. Respõdens aũt iesus dixit ad illos: Interrogabo vos ⁊ ego vnũ verbũ. Respõdete mihi: Baptismus ioãnis de celo erat: an ex hominibus. At illi cogitabant intra se dicentes. Quia si dixerimus de celo: dicet: Quare ergo nõ credidistis illi. Si aũt dixerimus ex hoibus: plebs vniuersa lapidabit nos. Certi enī sũt ioãnẽ ꝑphetã eẽ. Et respõderũt se nescire vnde eẽt. Et iesus ait illis. Neq̄z ego dico vobis in qua potestate hec facio.

AVGV. de cõsensu euangelistaꝫ. Cũ memorasset lucas eiectos de templo ementes ⁊ vendentes: preterm̃isit q exibat in bethaniam: ⁊ regrediebatur in ciuitatez: ⁊ quid de ficulnea factũ est: ⁊ q⁹ mirãtibus discipulis de fidei virtute rñsum est. Atq̄z bis ꝓtermissis: non q̄si ex ordine dies ꝓcẽps sicut Marcus: intulit dicens. Et factum est in vna dierum docente illo populum in templo ⁊ euangelizante conuenerunt ꝓcipes sacerdotum ⁊ scribe cum senioꝛi. Qz dicit factum in vna dierum: ea dies intelligitur: in qua id gestuz matheus ⁊ marcus rettulerunt. EVSE. Cum autez ꝓcipes mirari deberent docentez celestia dogmata: ⁊ cognoscere per dicta ⁊ facta hunc esse christum quem ꝓphete ꝓcinerant: incumbentes subuersioni populi christum prohibebãt. Sequit enim: Et aiunt dicentes ad illũ: Dic nobis in qua potestate hec facis. Aut qs est q dedit tibi hanc potestatẽ. CYRIL. Quasi dicãt: Scõm legẽ mosaycã solis exorcistis et leuitico sanguine data est auctoritas docendi: necnon sacrorum atriorum potestas: at tu ortus ex inda cõmissos nobis fasces vsurpas. Sed si nouisses o pharisee scripturas recolleres q⁹ hic est sacerdos qui ꝑm ordinem melchisedech of-

sert deo ī se credentes per cultū q legē transcēdit. Quid igi
tur anxiaris: eiectis ab atrys sacris q̄ opportuna videbant
legalib⁹ victimis: eo vocante ad verā iustificationē p fidē.
BEDA. Uel qñ dicūt: In qua potestate hec facis: de dei
dubitant potestate: ꝛ subintelligi volunt diaboli eē qđ faē.
Addentes quoq; Āt quis est qui dedit tibi hāc potestatez:
manifestissime dei filium negāt quē putāt nō suis: sed alie
nis viris⁹ signa facere. Poterat aūt dñs apta responsiōe ten
tato; calūniaz confutare: sed prudenter interrogat: vt suo
silētio vel sentētia condēnēt. Sequit eni. Respōdens aūt
dixit ad illos: Interrogabo ꝛ ego vos vnū verbū: responde
te mihi. Baptisma iohānis de celo erat: an ex homi: THEO
PHI. Ut enim ostēderet eos semp fuisse spūi sō rebelles:
ne duz isaie cui⁹ nō erat memoria: sed nup viso ioanni cre
dere noluerunt. Ob hoc versa vice opponit eis hāc questio
nē: ostēdens q̄ si tanto ꝓphete ioanni qui apud eos maior
videbatur minime crediderūt: phibēti testimoniū eius: q̄li
ter ei crederent respondenti qua auctoritate hoc faceret:
EVSE. Querit aūt de ioāne baptista: nō vnde erat ortus
dus: sed vnde legē sucepisset baptismatis. CYRIL. Sed
illi fugere veritatē nō horruerūt. Deus eni misit ioannē sic
vocē clamātē: Parate viā domino. Timuerūt āt dicere ve
ritatē: ne dicerēt: Cur nō credidistis: ꝛ cauent reprehēdere
precursorē: nō metu diuino: sed populi. vñ sequit: Āt illi co
gi. intra se, dicētes: Quia si dixerim⁹ de celo: dicet: Quare q̄
non credidistis ei: BEDA. q. d. Quē confitemini de celo
habuisse prophetiam mihi testimonium perhibuit. Et ab il
lo audistis: in qua potestate hec faciā. Segtur: Si au. dixe.
Ex hominibus: plebs vniuer. lapi. nos. Certi sunt enim ioā
nē prophetam esse. viderūt ergo quōlibet respondissent: in
laqueū se casuros: timētes lapidationē: sed magis veritatis
confessionem. vnde sequit: Et responderūt se nescire vnde
eēt. Quia ergo nolunt fateri hoc quod sciūt: repulsi sunt: vt
eis dominus nō diceret qō sciebat. vnde segtur. Et ait illis
iesus: Neq; ego dico vob in qua potestate hec facio. Ob du
as eniz causas maxime scientia veritatis ē occultāda que
rentibus: cum. s. is qui querit minus capax est ad intelligen
dum ea q̄ querit: aut odio vel contēptu veritatis indignus
est cui debeat aperiri quod querit.

¶ Cepit aūt dicere ad plebem parabolaz hanc:
Homo qdam plantauit vineam ꝛ locauit eā co
lōis: ꝛ ipse pegre fuit multis tēporibus. Et ī tpe
videmie illo misit ad cultores seruū: vt ō fructu
vinee darēt illi: Qui cesuz dimiserunt eū inanē.
Et addidit alterū seruū mittere. Illi āt hunc quo
q; cedētes ꝛ afficiētes ꝓtumelia: dimiserūt ianē.
ꝛ addidit tertiū mittere: q ꝛ illuz vulnerātes eie
cerunt. Dixit āt dñs vinee: Quid faciam: Adbit
tam filium meum dilectuz: forsitan cuz hunc vi
derint verebunt. Quē cum vidissent coloni: co
gitauerunt ītra se dicētes: Hic est heres. Occida
mus illum vt nostra fiat hereditas. Et eiectum
illum extra vineam occiderunt. Quid ergo faci
et illis dom⁹ vinee: Ueniet et perdet colonos
istos et dabit vineā alīs. Quo audito dixerūt il
li: Absit. Ille aūt aspiciēs eos ait. Quid est ergo
hoc qđ scriptū est: lapidē quē reprobauerūt edi
ficantes hic factus est in caput anguli: Oīs qui
ceciderit supra illū lapidē conquassabitur. supra
quē aūt ceciderit cōminuet illum.

EVSE. Cōgregatis ī vnū principib⁹ ppli indeoꝝ in ipo tē
plo: ea que ꝓtra ipz facturi erāt ꝛ supuētuꝝ eis exterminiū
figurate pabolā ꝓtulit. Dicit. n. Cepit aūt dicere ad plebez
parabolā hāc. Dō plāta. vi. AVGV. de cō. euā. Tacuit
matthe⁹ brevitatis cā qō lucas nō tacet: pabolā istā nō ad
solos ꝓncipes dictā q; de ptāte iterrogauerāt: sz ēt ad plebē.
AMBRO. Pleriq; āt varie significatōes ō vinee appel
latiōe deriuāt: sed euidēter isaias vineā dñi sabaoth domū
israel eē memorat. Hāc vineā qs aliun nisi deus cōdidit:
BEDA. Dō ergo q plātauit vineam ipe est qui iuxta aliā
pabolā cōduxit opariosī vineā suā. EVSE. Sed parabo
la quā isaias dicit vineā repbēdit. Saluatoris vo parabola
nō est ꝓtra vineā dcā: sed de cultoribꝰ vinee de qb⁹ subdit:
Et locauit eā colonis. i. senioribus ppli: ꝛ ꝓncipib⁹ sacerdo
tū: ꝛ doctoribꝰ: ꝛ optimatib⁹ cūctis. THEOPHI. Uel q
libet ō populo ē vinea: idē est ēt cultor: qlibet. n. nostꝝ seipz
colit. Hac igit vinea cōmissa cultoribꝰ: abyt. i. dimisit illos
ꝓgredi suo arbitrio. vñ segt: Et ipse peregre fuit multis tē
poribus. AMBRO. Nō qz ex loco ad locū ꝓfectꝰ ē dñs:
qui vbiq; semp ps̄ens est: sed qz ps̄entior ē diligētibꝰ, negli
gētibus abest. Multis aūt tēporibꝰ abfuit: ne ꝓpera vide
ret exactio: nam quo idulgētior liberalitas: eo iexcusabili
or pernicacia. CYRIL. Uel deus absentauit se a vinea
pluriū annoꝝ curriculis. qz postq̄z visus est in spē ignis de
scēdisse in mōte syna: nō amplius visibiliꝫ prebuit eis suam
ps̄entiā. Nulla tñ interpellatio cōtigit qua nō mitteret deꝰ
ꝓphetas ꝛ iustos cōmonentes: vñ segt: Et in tēpore vinde.
misit ad cultores seruum: vt de fructu vinee darent illi.
THEOPHI. Dicūt aūt de fructu vinee: qz nō totū fru
ctū: sed aliqđ de fructu volebat accipe. Naz qđ lucratur ōs
a nobis nisi suam notitiā: que etiam est nostra vtilitas.
BEDA. Bñ aūt fructū posuit non ꝓuentū: nullus enim
huius vinee prouentus inuentus est. Seruus ergo primus
missus ē moyses: qui p quadraginta annos fructum aliquē
legis quā dederat a cultoribꝰ requirebat: sed vexatus ē ꝓ
pter eos: qz exacerbauerūt spiritū eius. vnde sequitur: Qui
cesū dimiserūt eū inanē. AMBRO. Factū ē aūt vt plēs
alios destinaret: quos iudei ihonores ꝛ ianes sibi de quib⁹
nihil potuerunt proficere dimiserūt. vñ segt: Et addidit al
terum seruū mittere. BEDA. Seruꝰ alter dauid signifi
catur: q missus est vt post edicta legalia cultores vinee psal
modie modulamine ad exercitium boni operis excitaret.
Sz ꝛ cōtra hūc dixerūt: Que nobis pars in dauid: aut q̄ he
reditas ī filio Isai: vñ segt: Illi aūt hūc cedētes ꝛ afficien
tes cōtumelia dimiserūt inanem. Sed nec sic destitit. sequi
tur enim: Et addidit tertiū mittere. Per quē ꝓphetaꝝ cho
rū ītellige: qui cōtinuis attestationibus pplm cōuenerunt.
Sed quē ꝓphetaꝝ nō sunt ꝑsecuti: vnde segtur: Qui ꝛ illū
vulnerantes eiecerunt. Dis autem tribus seruorum gradi
bus omnium sub lege doctorum figuraz posse cōprehendi:
dominus alibi manifestat dicens: Quoniam necesse est im
pleri oīa q̄ scripta sunt in lege moysi ꝛ prophetis ꝛ psalmis
de me. THEOPHI. Prophetis igitur talia mala passis
filius destinat. Segtur eniz. Dixit aūt dñs vinee: qđ faciā:
BEDA. Qz dominus vinee dubitatiue logtur: nō ō igno
rantia venit: quid. n. nesciat deus pater: sz ambigere dicit:
vt libera volūtas hoīs seruet. CYRIL. Deliberat etiam
secum dominus vinee quid agat: non q̄si carens ministris:
Sed quia pertractato quolibet ingenio salutis hūmane: po
pulo vero nequaq̄z adiuto aliud maius adiungit: vnde con
sequenter dicit: Mittam filium meū dilectum forsitan cū
hunc viderit verebuntur. THEOPHI. Dixit autē hoc
non tanq̄z ignorans q̄ peius eū essent tractaturi q̄z prophe
tas: sed qz oportebat filium eis fieri reuerendū: Qz si cōtu
mācies fuerint occidendo: hoc cumulat eorum crimen. Ne
ergo dicerent aliqui diuinam prescietiam necessario fuisse:
inobedientie causam: iō sic figurat sermonē. AMBRO.

filiū igitur vnigenitū sibi missum pfidi iudei q̄si heredē re
nouere cupientes:occiderūt crucifigendo:t eiecerūt negan
do.vñ segt:Qué cū vidissent coloni:cogitauerūt intra se di
centes:Hic est heres occida.eū:vt nostra fiat hereditas. He
res christus ē:idēq; testatoz.heres q; mozti ꝓprie supuiuit:
t testamētozū que ipse cōtulit:tanq; hereditaria in nostris
ꝓfectib⁹ emolumēta consequtur. BEDA.Mānifestissime
aūt dñs ꝓbat iudeoz ꝓncipes nō p ignorātiā:sed p inuiden
tiā crucifixisse filiū dei. Intellexer ūt.n. hūc esse cui dcm ē:
Dabo tibi gentes hereditatē tuā.Segtur: Et eiectū illū ex
tra vineam occiderunt.Quia iesus vt sanctificaret per suū
sanguinē populū:extra portā passus ē. THEOPHI.Sz
q; superius populū non hierusalem loco vinee sumpsimus:
forsan magis ꝓprie dici potest:q; occidit gdem eū populus.
extra vineā. THEOPHI.i.extra populi manus passus
est dñs:q;.s.populus ei nō ꝓpzys manib⁹ necē intulit.sz tra
dens hunc pilato t gentib⁹.Quidā aūt per vineā scripturā
ītellexerunt:cui nō credentes dominū necauerūt.vñ extra
vineaz.i.extra scripturā dicit dñs passus. BEDA. Siue
eiect⁹ extra vineā t occisus ē:q; ꝓpter quē ab īfideliuz corde re
pulsus:ac deide cruci addict⁹ est. CHRY.Dispēsationis
aūt nō negligētie ē post ꝓphetas xp̄z venisse. Non.n.deus
oīa repēte ꝓsequitur:sed cōdescēdit ꝓpter sui pietatē: q; si
post seruos venietē filiū cōtēpserūt: multomagis nec ātea
eū audirēt.Qui.n.nō audiebāt minoza ꝓcepta:quō audiui
sent maioza: AMBRO.Pulchre aūt ītterrogat:vt sua se
ipsi dānēt sentētia.Segt.n. Quid ergo faciet illis domin⁹
vinee. BASI. Hoc aūt fit quasi bis q dānātur nihil habē
tib⁹ opponere euidētie iuris.Propriū aūt ē diuine misera
tionis nō infigere penas silētio:sed p̄dicere minis: reuocan
do eos ad penitētiā.vnde t hic segtur:veniet t perdet colo
nis istos:t dabit vineā alys. AMBRO.Uenturū dñz di
cit vince: q; in filio assit etiā paterna maiestas: vel q; vlti
mis tpib⁹ ꝓsentioz humanis aspiret affectibus. CYRIL.
excluſi sunt igit iudeoz ꝓmates quasi dominice voluntati
repugnantes:t sterilē reddentes vineā sibi cōmissam: Est
aūt datus cult⁹ vinee sacerdotib⁹ noui testamēti.cū autem
virtutē enigmatis senserūt:recusant illud pati.vñ sequitur:
Quo audito dixerūt illi:Absit. Nec tamen euaserūt ob sui
pertinaciam t inobediētiā erga fidē xp̄i. THEOPHI.
Aliter aūt videt mattheus dicere:dñz.s. quesiuisse: Quid
faciet illis cultozib⁹ vinee.iudeos vero respōdisse: Malos
male perdet. Nō ē aūt repugnātia: nā vtrūq; factum.ꝓmo
eniz ipsi ꝓmulgauerūt illā sententiā:postea sentientes quo
tēdebat parabola dixerūt.Absit:vt lucas hic narrat. AV
GV.de cō.euan.Uel alr.In illa de q̄ logmur turba erāt q
dolose dñz ītterrogauerāt:in qua potestate faceret.Erant ēt
q nō dolose.sz fidelr acclamauerūt:Benedictus q venit in
noīe dñi.ac p hoc erāt q dicerēt:pdet illos t vineam suā da
bit alys.Que vox recte etiā ipsius dñi fuisse intelligit:siue
ꝓpter veritatē:siue ꝓpter mēbzorum ei⁹ cū suo capite vni
tatē.Erant etiā q talia rūdentibus dicerēt: Absit q; intelli
gebāt in seipos hanc parabolā dictā.Segt: Ille aūt aspici
ens eos ait:Quid ē g̃ hoc qō scriptū est:Lapidē quez repzo
bauerūt edificātes:hic factus est ī caput anguli: BEDA
.q.d.quō iplebit hec prophetia: nisi q; christus a vobis re
probatus t occisus:crediturus ē gentib⁹ p̄dicandus. vt qua
si lapis angularis ex vtroq; populo vnum sibi tēpluz edifi
cet. EVSE. Lapis aūt dicit christus propter terrestre coz
pus abscisus sine manib⁹ ꝼm visionem danielis ꝓpter oztū
ex virgine. Lapis aūt non argenteus aut aureus: q; nō rex
aliquis glozios⁹:sz hō humilis t abiect⁹ ꝓpter qō edifican
tes cum reprobauerunt. THEOPHI. Reprobauerūt
enim eū principes populi cum dixerunt: Hic a deo non est
Ille vero tam vtilis fuit:tam electus:vt in capite anguli po
neretur. CYRIL.Angulo vero comparat sacra scriptura
cōcursū vtriusq; populi:israelitici.s. t gētilis in vnā fidem.
Cōpegit.n.saluator vtrūq; pplm in vnum nouū hoiez:oēs
ans eos ī vno coꝛpe pri.Salubzis ergo ē lapis angulo facto
ab eo.Detrimētū āt īfert iudeis ipugnātib⁹ hunc spiritales
cōcursus. THEOPHI.Duas āt cōdemnatiōes ꝓmemo
rat.vnā gdē aīaz suaz:quā passi sunt scādaliçati in xp̄o. Et
hoc tāgit cum dicit.Omnis qui ceciderit sup illū lapidē:cō
q̄ssabit.Aliā vo captiuitatis t exterminy:quā intulit eis la
pis ab ipsis ꝓtempt⁹.Et hoc tāgit cuz subdit:Supra quē āt
ipe ceciderit:cōminuet illū:vel vētilabit eū. Sic eni venti
lati sunt iudei a iudea p vniuersū ozbē:vt ab area palee.Et
attēde ordinē:nā preābulū ē scelus in eū ꝓmissus: Segt āt
iusta oi vīdicta. BEDA.Uel alr:Qui petōz ē: t tū illi cre
dit.cadit gdē sup lapidē:t quassat:reseruat.n. p patientiā
ad salutē.Supra quē vero ille ceciderit:hoc ē cui lapis ipse
irruerit:q; ipm negauit:cōminuet eum:vt nec testa quidez
remaneat in q̄ bauriat aq̄ pusillum.Siue de his dicit:q; ea
dūt sup eū:qui illum modo cōtemnūt:iō nōdū penitus ite
reunt:sed cōquassant:vt nō recti ambulent.Sup quos aūt
cadit:veniet illis desuper in iudicio cū pena ꝓditionis ideo
cōminuet eos:vt sint rāq; puluis: quem ꝓcit ventus a fa
cie terre. AMBRO. Uinea etiā typus noster ē: agricola
gppe omnipotēs pr:vitis xp̄s:at vero nos palmites. Recte
vinea christi populus nominatur: vel q; crucis in frōte pre
texatur indicium: vel q; fruct⁹ ex postrema anni legat ēta
te:vel q; omnibus vt ordinibus vinearum:ita pauperibus
atq; diuitibus seruis t dominis in eccl'ia equa dimēsio nul
la discretio sit.Et vt vitis maritat arboribus:ita corpus aie
hanc vineā diligens agricola fodere t tondere cōsueuit:ne
luxuriet vmbza folioz:verboq; infructuosa iactātia ma
turitatē idolis naturalis impediat:decet totius orbis hicce
vindemiā:vbi totius orbis est vinea. BEDA. Uel mora
li intellectu cuiq; fidelium vinea quā excolat locatur:dum
mysterium baptismi quod exerceat sibi cōmittit: Mittit
seruus vnus:alter:tertius: cum lex psalmodia: t prophetia
legitur:Sed missus seruus ꝓtumelys affectus vl' cesus dis
cum sermo auditus ꝓtemnitur vel blasphematur. Missus
heredem q̄tū in se est occidit:qui filiū dei peccando cōcul
cat.pdito malo cultoze:vinea dat alteri:cuz dono gratie q̄
superbus spreuit:humilis ditatur.

¶Et querebāt principes sacerdotū: t scribe mit
tere ī illū manus illa hora t timuerūt populuz.
Cognouerūt.n. q; ad ipsos dixerit similitudinē
istā.Et obseruātes miserunt insidiatores q; sciū
stos simularent: vt caperent eum in sermone: t
traderēt illum principatui: t potestati p̄sidis.
Et ītterrogauerūt eū dicētes: Magister scimus
q; recte dicis t doces: t nō accipis personā ho
minis:sed viā dei in veritate doces. Licet nobis
tributum dare cesari: an non: Considerans aūt
dolum illorum dixit ad eos. Quid me tentatis:
Ostendite mihi denarium: Cuius habet imagi
nem t superscriptionem. Respondentes dixe
runt:Cesaris.Et ait illis:Reddite ergo que sūt
cesaris cesari: t que sunt dei deo:Et non potue
runt verbum eius reprehendere coram plebe:
t mirati in responso eius tacuerunt.

CYRIL. Docebat quidem principes iudeoz intelli
gentes q; de ipsis parabola diceretur: a malo sic discedere:
quasi de futuris instructos: sed hoc non cōsiderantes:occa
sionem suoz colligunt criminū. vnde dicitur:Et querebāt
principes sacerdotum.t scribe mittere in illū ma.in illa ho.

Nec refrenauit eos legis preceptū qō dicit: Innocentē ⁊ iustū nō occides: ſz cōpeſcuit eoꝝ nefandū propoſituꝫ plebis timoꝝ. Segt̄.n. Et timuerūt populū. Preferūt.n. diuine re uerētie humanū timorē. Que aūt huiꝰ prepoſiti fuerit occaſio ſubdit̄: Cognouerūt.n.q; ad ipſos dixerit ſimilitudinē iſtā. BEDA. Et ita querēdo ipſum occidere docebāt ve ra eſſe: q̄ i parabola dixerat. Ipſe.n.eſt heres cuiꝰ iniuſtam necē dicebant eſſe vindicādā illi nequā coloni q dei filium q̄rebāt occidere. Hoc etiā quotidie gerit̄ in eccleſia: euꝫ gli bet ſolo nomine frater: eā quā nō diligit eccleſiaſtice fidei ac pacis vnitatē ꝓpter bonoꝝ multitudinē: vl̄ erubeſcit vl̄ timet ipugnare. Et q; p̄ncipes q̄rētes dñz cōprehēdere: qō p̄ſe nō poterāt: preſidis manibꝰ efficere tentabant. vñ ſeq̄t̄: Et obſeruantes miſe. inſidias. q ſe iuſtos ſimularent. CYRIL. Uidebant̄.n. eſſe leues. erāt aūt graues obliti dei dicentis: Quis hic q mihi abſcōdit conſiliū: Adeūt.n. chriſtū oiuꝫ ſaluatorē q̄ſi boiez cōez. vñ ſequit̄: Ut caperēt eū i ſermone ⁊ traderēt eū p̄ncipatui ⁊ pote. p̄ſidis. THEOPHI. Paraſſuerūt aūt dño laq̄os: illaq̄ati ſunt tamen i eis pedes eoꝝ. Audi nāq; aſtutiā: Et interrogauerūt illū dicentes: Magiſter ſcim⁹ q; recte dicis ⁊ doces. BEDA. Blanda ⁊ fraudulēta interrogatio illuc ꝓuocat reſpōdentē vt magis deū q̄ ceſarē timeat. Segt̄ enim: Et nō accipis p̄ſonā hoīs: ſed in veritate viam dei doces. Et hoc dicunt ad hoc: vt dicat nō debere tributa ſolui: vt ſtatiz audiētes miniſtri preſidis q iuxta alios euangeliſtas affuiſſe leguntur: ſeditionis eum contra romanos auctorē teneant: vñ conſequēter q̄rūt: Li cet nob dare tributū ceſari: an nō: Erat enī i populo magna ſeditio: dicentibꝰ alys ꝓ ſecuritate q̄ romani pro omnibus militabāt: debere tributa p̄ſolui: phariſeis cōtradicentibus nō debere populū dei: q decimas ⁊ p̄mitias daret: humāis legibus ſubiacere. THEOPHI. Intendebāt ergo q; ſi diceret oportere dari cēſū ceſari: crimiaret̄ a pp̄lo: q̄ſi ſeruituti ſubyciens gentē. Si vero prohiberet cenſum reddere: eum repreſentarent vt ſciſmaticū preſidi. Ipſe vero laq̄os eoꝝ effugit. Sequit̄.n. Cōſiderās aūt dolum eoꝝ dixit ad eos. Quid me tētatis: Oſtēdite mihi denariū cuiꝰ hz imaginē ⁊ ſuperſcriptionē. AMBRO. Docet ℔ loco dñs circūſpectos nos i reſpōdēdo aduerſus hereticos vel iudeos eē debere: ſic̄ alibi dixit: Eſtote aſtuti ſic̄ ſerpentes. BEDA. Qui autē putant interrogatiōez ſaluatoris ignorātiam eſſe diſcant ex p̄ti loco ꝓ potuerit ſcire ieſus cuiꝰ imago eſſet in nūmo: ſed interrogat: vt ad ſermonē eorum cōpetēter reſpondeat. Sequitur.n. Reddentes dixerunt: Ceſaris. Non putem⁹ ceſarē auguſtū. ſz tyberiū ſignificari. Oēs.n. romāi reges a p̄mo. C. Ceſare Ceſares appellati ſunt. Ex eoꝝ aut̄ rēſponſione cōuenienter dñs q̄nem ſoluit. Segt̄.n. Et ait illis: Reddite ergo q̄ ſunt ceſaris ceſari: ⁊ q̄ ſunt dei deo. THEOPHI. TVS. q. d. verbis tētatis. operibꝰ obedite: ſubyſtis ceſaris ſeruitutē: ſuſcepiſtis q̄ eiꝰ ſunt. Date ergo illi cēſū: deo timorem. Nō enī exigit deus denariū: ſed fidē. BEDA. Reddite etiaz deo q̄ dei ſūt: decimas. ſ. p̄mitias: oblationes: ⁊ vitimas. THEOPHI. Et attēde q; nō dixit: Date: ſz reddite. debitū enī eſt: tuet̄ enim te p̄inceps tuꝰ ab hoſtibꝰ. vitam tuā reddit trāquillaz. p his ergo teneris ei i cenſu. Sz hoc ipſum quod offers: nūmiſma. ſ. ab eo habes. Reddas ergo nūmiſma regiuz regi. Deus etiā tibi tradidit ītellectū ⁊ rōnem: reſtituas hoc ei non comparatus beſtys: ſed in oībus rationabiliter procedens. AMBRO. Tu ergo ſi vis non eſſe obnoxius ceſari: noli habere que mūdi ſunt. Et bene p̄ius que ceſaris ſunt reddenda diſcernit. neq; enim poteſt quis eſſe domini: niſi p̄ius renunciauerit mūdo: q̄z gratia vincula p̄mittere deo ⁊ non ſoluere: maioꝝ eſt contractus fidei q̄z pecunie. ORIGE. Habet aūt locus iſte aliquid myſtici. Due enim ſunt imagines in homine. vna quā accepit a deo: altera inimici. Sicut enim denarius hz imaginē iperatoꝝ mūdi: ſic q facit opera tenebraꝝ iſtaꝝ portat imaginem eius cuius habet opa. Dicit ergo. Reddite q̄ ſunt ceſaris ceſari: hoc eſt: Abycite terrenā imaginem vt poſitis vobis imaginē celeſtē imponētes reddere que ōi ſunt deo: vt. ſ. deum diligam⁹ ⁊c. q̄ vt moyſes dicit deꝰ requirit a nobis. Poſtulat aūt a nobis deus: nō q; neceſſariuz hz vt ei aliqd tribuamus: ſed vt poſtq̄z ei dederim⁹: hoc ipſum nob tribuat in ſalutē. BEDA. Qui aūt ceredere debuerāt ad tantā ſapiētiam mirati ſunt q; calliditas eoꝝ inſidiādi ñ inueniſſet locum. vñ ſeqtur: Et non potuerunt verbum eiꝰ reprehēdere coram plebe ⁊ mirati in rñſo eiꝰ tacuerunt.

THEOHPI. Hoc.n. erat qō precipue intendebant: īcrepare eum coram populo: qō obtīere neguerunt ꝓpter ſapiētiſſimam eius reſponſionem.

¶ Acceſſerunt āt quidā ſaduceoꝝ qui negant eē reſurrectōez ⁊ iterrogauerūt eū dicētes. Magiſter moyſes ſcripſit nobis: ſi frater alicuiꝰ moriatur habēs vxorē ⁊ hic ſine liberis fuerit vt accipiat eam frater eius vxorē ⁊ ſuſcitet ſemē fratri ſuo. Septē ergo frēs erāt: ⁊ primus accepit vxorem ⁊ mortuus eſt ſine filijs. Et ſequens accepit illā ⁊ ipſe mortuus ē ſine filio. Et tertiꝰ accepit illā: ſimiliter ⁊ oēs ſeptē ⁊ nō reliq̄runt ſemen: ⁊ mortui ſūt. Nouiſſime omniū mortua ē ⁊ mulier. In reſurrectione ergo cuius eoꝝ erit vxor: Siquidē ſeptē habuerūt eā vxorē. Et ait illis ieſus: Filij huius ſeculi nubūt: ⁊ tradūt̄ ad nuptias: illi vero qui digni habebūt̄ ſeculo illo et reſurrectione ex mortuis: neque nubūt neque ducūt vxores: neq; vltra mori poterūt. Equales enī āgelis ſūt ⁊ filij ſūt dei: cū ſint filij reſurrectionis. Quia vero reſurgāt mortui: et moyſes oſtēdit ſecus rubū: ſicut dicit dominū deū abraam: et deū iſaac et deum iacob. Deus autem nō eſt mortuoꝝ: ſed viuoꝝ. Omnes enī viuūt ei: Reſpondentes autem quidaz ſcribarū dixerunt ei. Magiſter bene dixiſti. Et amplius nō audebāt eum quicq̄z interrogare.

BEDA. Due erāt bereſes in iudeis: vna phariſeoꝝ q traditionū ⁊ obſeruationū ſibi iuſtitiā p̄ferebāt. vñ ⁊ diuiſi vocabant̄ a populo. Altera ſaduceoꝝ q īterp̄tant̄ iuſti: vendicātes ſibi qō nō erant. Illis ergo abeuntibus hi ad tentādū accedūt. vñ dr̄: Acceſſerūt aūt qui. ſaduceoꝝ negant eē reſurrectionē. ORIGE. Saduceoꝝ bereſis nō ſolum reſurrectionē mortuoꝝ negat: ſed etiā putat animā īterire cū corpore. Si ergo verbis ſaluatoris inſidiātes: eo tēpore q̄ſtionem propoſuerūt: quo eum viderūt de reſurrectione docere diſcipulos: vnde ſeq̄t̄: Et iterrogauerunt eum dicentes: Magiſter nobis, ſcripſit moyſes: Si frater alicuius mortuus fuerit habēs vxorez: ⁊ hic ſine filys fuerit: vt accipiat eā frater eius in vxorem ⁊ ſuſci. ſe. fratri ſuo. AMBRO. Secundū legis litteram nubere cogit̄ etiam iuita vt defuncti ſemē excitet frater. ſpūs aūt magꝝ eſt caſtitatis. THEO. Saducei āt fragile fūdamētū ſubſtituētes nō credebāt reſurrectōis ꝫmonē. Opinātes enim carnalē eē futuraz vitā in reſurrectiōe merito fallebant̄. ⁊ ideo tanq̄z impoſſibile calumniātes dogma reſurrectiōis: fingūt hanc narrationē dicētes: Septem ergo fratres erant: ⁊ primus accepit vxorem ⁊ mortuus eſt ſine filys: ⁊ ſequens accepit illaz: ⁊ mortuus ē ſine filio, ⁊ tertius accepit illā. ſimiliter ⁊ oēs ſeptē. ⁊

nō reliquerūt semen: ⁊ mortui sunt. Nouissime āt oīuz mor tua est ⁊ mulier. BEDA. Hāc fabulā confingūt: q̄ delira mēti arguat eos q̄ resurrectōez asserūt mortuoꝝ. Turpitu dinē ergo fabule opponūt: vt resurrectiōis denegēt verita tē. vñ subdit: In resurrectione ergo cui⁹ coꝝ erit vxor: siq dem septē habuerūt eam vxorem. AMBRO. Mystice hec mulier synagoga est: q̄ septem viros habuit: sicut dicit Samaritane: q̄nq; viros habuisti. Qz samaritana tm̄ q̄nq; libros moysi: synagoga septē segt̄ pricipaliter: ⁊ de nullo p pter perfidiam suā hereditarie ptātis semen accepit. ⁊ ideo partem cū viris suis in resurrectōe habere nō potuit: q; spi ritale preceptū ꝑm sensuz carnis inuertit. Nō. n. frater car nalis aliqs denūciat⁹ est q̄ semē fratris suscitaret defuncti. sed ille de mortuo populo iudeoꝝ: sapientiaz sibi diuini cul tus ascisceret ī vxorez: atq; ex ea semen in apostolis susci taret: q̄ quasi defunctoꝝ relige iudeoꝝ: in formes adhuc in synagoge vtero derelicti: ꝑm electionez gratie reseruari no uu seminis admixtione meruerūt. BEDA. Siue septē bi fratres reprobis congruūt: q̄ p totā huj⁹ seculi vitā q̄ septē dieb⁹ voluit a bōis opib⁹ steriles existūt: q̄b⁹ iunctim mor te prereptis. ad vltimū ⁊ ipsa mūdana conuersatio q̄si vxor infecūda transibit. THEOPHI. Domin⁹ aūt ostendēs resurrectionē nō esse futurā cōuersationē carnalē: coꝝ dog ma euulsit simul cū fragili fundamēto. vnde segtur: Et ait illis iesus: Fily h⁹ seculi nubūt: ⁊ tradūt ad nuptias. AV GV. de q̄. euā. Quia cōnubia pp filios: fily pp succession̄: successio propter mortem. vbi ergo mors non est: neq; con nubia. vnde sequitur: Illi vero qui digni habebuntur secl'o illo: ⁊ resurrectione ex mortuis neq; nubent neq; ducunt vxores. neq; enim vltro mori poterunt. BEDA. Quod non ita intelligēdū ē quasi soli digni vel resurrecturi vel si ne nuptys futuri sint: ſz oēs ēt pctōres resurrecturi: ⁊ absq; nuptys sunt in seculo illo mansuri. Dominus autē vt ad re surrectionis gloriam inquirendaz animos incitaret: de ele ctis tm̄ voluit facere sermonē. AVGV. de q̄stio. euā. Si cut aūt nūc sermo noster decedentib⁹ ⁊ succedentibus syl labis peragit̄ atq; perficit̄: ita ⁊ ipsi homines quoꝝ ꝑmo ē: decedendo ⁊ succedendo peragunt atq; perficiunt ordinē huius seculi: q̄ temporali rerum pulchritudine contexitur. In illa aūt vita quādo verbū dei quo fruemur: nulla decess sione atq; successione syllabaꝝ complet̄: sed omnia que ha bet semp manēdo simul habet: ita participes eius q̄b⁹ ipm solū erit vita: neq; moriendo decedent: neq; nascendo suc cedent: sicut nunc est in angelis. vnde sequitur: Equales. n. angelis sunt. CYRIL. Sicut. n. multitudo anggeloꝝ pri ma quidē est: nō aūt ꝓpagata per generationē: ſz ex creatio ne cōsistens: ita ⁊ his q̄ resurgūt nō est op⁹ vlterius nuptys. vñ segt̄: Et fily dei sunt: cū sint fily resurrectōis. THEO PHI. q. d. Qz ōs est q̄ opaī in resurrectione: merito dñr dei fily q̄ per resurrectionē regenerant̄. non enīz aliqd carna le in resurgentiū generatione cōspicitur: non coitus: nō ma trix: non partus. BEDA. Uel equales angelis ⁊ filys sūt dei: qz gloria resurrectōis innouati: sine vllo mortis metu: sine vlla labe corruptionis: sine vllo terreni status actu: p petua dei visione fruuntur. ORIGE. Sz qz domin⁹ ī mat theo dcit qō hic prętermittit̄: Erratis: nescietes scripturas. ꝓpono scripturā vbi scriptū sit: Neq; nubēt neq; nubētur. Quantum. n. ego estimo: neq; in veteri: neq; ī nouo testamē to quicq̄ tale reperit̄. sed omnis coꝝ erroz ō scripture lecti one quam non intelligunt subrepsit. Dicitur. n. in isaia. Ele cti mei bibent. ⁊ putant hec ⁊ similia futura eē in resurrecti one. Paulus aūt oēs has bñdictiones spiritaliter interpre tans ⁊ sciens non esse carnales ad ephesios dcit: Benedixi sti nos in omni benedictione spiritali. THEOPHI. Ur dñs rōnis suprapositę scripture testimoniū addit subdens. Quia vero resurgāt mortui: ⁊ moyses ostēdit secus rubum sicut dic̄ dñm deū abraā ⁊ deum isaac ⁊ deuz iacob. q. d. Si semel redierūt in nihilū patriarche. ne viuerēt apud deū in spe resurrectōis nō dixisset: Ego sum: sed fueram. Consueui mus enī de rebus corruptis ⁊ preteritis dicere: Eraz dñs il lius rei. nūc vero qm̄ dixit: Ego sum. oñdit q̄ viuētiū est ds ⁊ dñs. ⁊ hoc est qō subdit̄: De⁹ aūt nō ē mortuoꝝ: ſz viuoꝝ. oēs enim viuunt ei. Quāuis enī exanimes sunt: vt cū p apud eū in spe resurgēdi. BEDA. Uel hoc dicit: vt cū p bauerit aias pmanere post mortē: qō saducei negabant: ipse quens introducerēt ⁊ corpoꝝ resurrectio: que cum animab⁹ bona malaue gesserunt. Est autē vera vita qua insti deo vi uunt: etiam quādo corpore moriunt̄. Ad ꝓbandam aūt resurrectionis veritatē: multo manifestiorib⁹ exemplis ex ꝓphetis vti valuit: sed saducei q̄nq; tm̄ libros moysi recipi eb nt: ꝓphetarum vaticinia respuentes. CHRY. Sicut aūt sancti cōmunē orbis dominū sibi appropriant: nō vero gantes ei⁹ dominio: sed ꝓprium affectū pandētes: ꝑm mo rem amantiū q̄ non patiunt̄ cū multis diligere: sed volunt p̄cipua ⁊ specialē quandam dilectionē exprimere: sic ⁊ de⁹ specialiter se hoꝝ deū dicebat. nō coartādo suū dominiū: ſz ampliando. Nō enī sic multitudo subditoꝝ: sicut virtus fa mulantiū pādit ei⁹ dñium. vñ non sic gaudet dici deus ecti ⁊ terre: sicut cum dicit̄: Deus abraā: deus isaac: ⁊ de⁹ iacob. Et apud mortales q̄dem a dominis denoiant̄ famuli. Dici mus enim: Uillicus talis ducis. ecōtrario aūt deus dicitur abrahe. THEOPHI. Cōfutatis aūt saduceis fauent ie su scribe tanq̄ saduceoꝝ oppositi. vñ segtur: Respōdentes āt qdā scribaꝝ dixerūt: Magister: bene dixisti. BEDA. Et qz in sermonibus ꝓfutati sunt: vltra nō iterrogāt. vñ seg tur: Et amplius nō audebāt eū quicq̄ iterrogare: sed cōpe bensum romane tradūt ptāti. Ex quo itelligim⁹ venena iui die posse qdem supari: sed difficile cōquiescere.

¶ Dixit autem ad illos: Quomodo dicūt chri stum filiū esse dauid: ⁊ ipse dauid dicit in libro psalmorum: Dixit dominus domino meo sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos scā bellū pedum tuoꝝ. Dauid ergo dominum illū vocat: ⁊ quomodo ei⁹ filius est:

THEOPHI. Quāuis dñs ad passionē erat itur⁹ in hie ui: ꝑdicat ꝓpriā deitatē: nec hoc tm̄ icaute aut arrogāter: sed modeste q̄rit. vñ dr̄: Dixit aūt ad illos: Quō dicūt xpm filiū dauid eē. AMBRO. Nō reprehendunt̄ hoc loco: qz dauid filiū cōfitent̄: qz cecus ille dauid filiū cōfitēdo meruit sani tatem: Et pueri dicētes: Osanna filio dauid. pcelse predica tionis gloriā deo deferebant: ſz reprehendunt̄: qz non credūt filium dei. vñ subdit: Et ipse dauid dicit in libro psalmoꝝ: Dixit dominus dño meo. Et pater dñs: ⁊ filius dñs: sed non duo dñi: ſz vnus est dñs. qz pr̄ in filio ⁊ filius in pr̄e. Ipse ad dexterā patris sedet: qz patri cōsors: nulli scōs est. Segtur enim. Sede a dextris meis. Nec pferī qui ad dexteram sedet: nec iniuriam patitur qui admittit̄: gradus nō q̄rit̄ dignita tis: vbi plenitudo est diuinitatis. AVGV. de symbolo. Sessione aūt ista nō accipiam⁹ humanis mēbris posita: nā q̄ pater sedeat in sinistra: ⁊ fili⁹ sedeat ad dextrā: sed ipsam dextrā itelligamus potestatē quā accepit: ille hō susceptus a deo vt veniat iudicaturus q̄ primo venerat iudicandus.

CYRIL. Uel q̄ sedet ad dexterā patris: superna ei⁹ glo riā ꝓbat: nā quoꝝ est tronus equalis: ⁊ maiestas. Sessio ro in deo significat regnum ⁊ omnium potestatem. Sedet ergo a dextris dei patris: qz verbū ex paterna substantia p diens. factum caro: diuinā nō exuit dignitatem. THEO PHI. Manifestat ergo q̄ aduersarius patris nō est: ſz secu cōcordat: cū pr̄ repugnet aduersarys ei⁹. Segtur. n. Donec ponā inimicos tuos scabellū peduz tuoꝝ. AMBRO. Ex

go ⁊ deū christum ⁊ hominem esse credamus: cui a patre su byciuntur inimici: non per infirmitatem potestatis sue: sed per vnitatem nature: qz in altero alter operatur. nā ⁊ filius subycit inimicos patri: qz patrem clarificat super terram.

THEOPHI. Querit ergo ipse: ⁊ mota dubitatiōe finit illos colligere gd sequatur. vñ subdit: Dauid ergo dominū illū vocat ⁊ quō filius ei⁹ ē: CHRY. Dauid quidē pater christi ⁊ seru⁹: hoc quidem ſm carnem: illud ſm spiritum.

CYRIL. Et nos ergo nouis phariseis qui nec veruz dei filiū: nec ꝑ deū esse fatētur natū ex sacra virgīe: sed diuidūt vnū filiū in duos: talē obicimus questionez: quo pacto fili⁹ dauid dñs ei⁹ ē: ⁊ nō humano dominio: sed diuino.

¶ Audiente autez omni populo dixit discipulis suis: Attēdite a scribis q volūt ambulare in stolis: ⁊ amāt salutatōes ī foro: ⁊ prīas cathedras ī synagogis: et prīmos discubitus ī conuiuijs. Qui deuorāt domos viduarū: simulantes lōgaz oratiōnē. Hi accipient damnatiōem maiorem.

CHRY. Nihil autem ē fortius q̄ ex ꝓphetis disputare. hoc enim ē ⁊ ipsis reb⁹ validius: Naz christo faciente miracula contradicebant multotiens. cum vero allegauit ꝓphetiam tacuerunt: qz non habebant quid dicerent. Eis autem tacentib⁹ contra eos inuebitur. vnde dicitur: Audiente aūt omni populo dixit discipul' suis. THEOPHI. Quia enī eos oz̄ doctores mittebat: merito mōet nō cē eis imitādā phariseorum ambitionem. vnde sequitur: Attendite a scribis qui volunt ambu. in stolis. BEDA. i. cultioz̄ib⁹ vestimentis induti ad publicum ꝓcedere: in quo iter cetera diues peccasse describitur. CYRIL. Passiones autez erāt scribarum: amoz gloꝛie inanis ⁊ lucri. vt igitur tam pessima crimina euitarent discipuli commonet eos subdens: Et amāt salutationes in foro. THEOPHI. Quod est a blandientib⁹ venantium opinionē fame. vel agunt hoc causa cōgregande pecunie. Sequitur: Et prīmas cathe. in syna. ⁊ prīmos discubit⁹ in conuiuijs. BEDA. Non prīmos sedere vl' discumbere vetat eos quib⁹ hoc officij ordine competit: sed eos qui hoc indebite amāt docet esse cauendos: animū vel gradum redarguens: quanuis ⁊ hoc culpa nō careat. si ydē in foro litibus velint interesse: qui in synagoga magistri deſiderant appellari. Duplici autem ratione a vane gloꝛie cupidis attendere iubemur: ne vel eoꝝ simulatione ducamur estimante bona esse que faciunt: vel emulatione inflammemur: frustra gaudentes in bonis laudari que simulant. Non solū autem laudes ab hominib⁹. sed ⁊ pecunius queruntur. Sequitur enim. q deuoꝛant domos viduaꝝ simulantes lōgam oꝛonem. Justos. n. ⁊ magni meriti apud deuz se simulātes. ab infirmis ⁊ peccatoꝝ suoꝝ ꝛscia turbatis q̄si patroni ꝑ eis ī iudicio futuri pecunias accipe non dubitant.

CHRY. Ingurgitantes ēt se viduaꝝ bonis paupertatez atterunt non q̄l'cunq; comedētes: sed deuoꝛātes ⁊ ad prauitatē oꝛone, vtētes: qō grauioꝛi pēa facit eos obnoxios. vñ sequit'. Hi accipient maioꝛē damnationē. THEOPHI. Quia nō solum mala faciunt: sed ⁊ oꝛationes pretendunt: ⁊ virtutem faciunt prauitatis excusationē. Uiduas etiaz de pauperant q̄ꝝ oꝛtebat misereri: dū ob sui ꝓsentiaz eas cogunt exponere. BEDA. Uel qz laudes ab boib⁹ ⁊ pecunias querūt: maioꝛi dānatōe plectunt'. Ca. XXI.

RESpiciēs aūt vidit eos qui mittebāt munera sua in gazophylatiū diuidētes. Uidit autem et quādam viduā pauperculaz mittētē era minuta duo. Et dixit: Uere dico vobis: quia vidua hec pauper pluſq̄ oēs misit. Nam omnes hi ex abundanti sibi miserunt in munera dei: hec autem ex eo quod deest illi omnem victum suū quem habuit misit.

GLO. Postq̄ dñs redarguit scribarum auaritiaz: qui domos viduarum demoꝛabant: cōmendat vidue elemosynā. vnde dicit': Respiciēs āt vidit eos q mittebāt munera sua ī gaçophilatium diuites. BEDA. Quia sermone greco phylaxe seruare dicit': ⁊ gaça lingua ꝑsica: diuitie vocant'. gaçophilantiū loc⁹ appelari solet: quo diuitie seruant'. Erat autē arcba foꝛamen habens desuper posita iuxta altare ad dexteram ingredientibus domū domini: in quā mittebant sacerdotes q custodiebant hostia omnem pecuniam que deferebatur ad tēplum domini. dominus aūt sic operantes in domo sua discutit ita ⁊ dona ferētes respicit: ⁊ quem dignū viderit laudat: quē reꝛobū dānat. vnde segtur: Uidit autem ⁊ quandam viduam pauperculā mittentē era minuta duo.

CYRIL. Duos obolos offerebat quos cum fidoziб⁹ ad diurnū victū acqsierat. vel que quotidie p aliena poscit suffragia deo donat: ostēdens ei suam paupertatem fructiferā vincit igitur alios ⁊ iusta censura cozonat' a deo. vnde segt'. Et ait illis: Uere dico vobis: qz vidua hec pauper pluſquaz oēs misit. BEDA. Acceptabile. n. est deo qcqd bono aīo obtulerimus: qui coꝛ ⁊ non substantiaz pensat: nec ꝑpendit quantum in eius sacrificio: sed ex quanto ꝓferat'. vñ segt'. Nam oēs hi ex abūdanti sibi miserunt ī munera dei. hec āt ex eo quod illi deest: omnez victum quem habuit misit.

CHRY. Nō enim paucitatē oblati: sed copiam affectus ituitus est deus. Non est elemosyna ex pluribus pauca ꝑdere: sed illud vidue que totā sibi euacuauit substātiaz. Oꝛ si nequis tātū offerre sicut ⁊ vidua: offer saltē totū supfluū.

BEDA. Mystice aūt diuites qui in gaçophylatiū munera mittebāt: significāt iudeos de iustitia legis elatos: vidua paup ecclesie simplicitatē que pauperculā vocatur: quia vel supbie spiritū vel peccata tāq̄ mūdi diuitias abiecit: vidua vero. qz vir eius ꝓ ea moꝛtem pertulit. hec in gaçophylatium duo era minuta mittit: qz in cōspectu dei apud quem nostri operis oblationes cōseruant': munera sua defert sine dilectōez dei ⁊ ꝑrmi: siue fidei ⁊ oꝛatōis q̄ cūctis supbozū indecoꝝ opib⁹ ꝑstant. Ex abūdāti enī in munera dei ī mittūt iudei: q de iustitia sua ꝓsumūt. Ecclesia aūt omnem victū suū mittit: qz oē qō viuit: di eē muneris itelligit. THEO. Uel vidua pōt itelligi quēlibz aīaz: oꝛbataz q̄si ꝑmo viro ꝑ stina lege: ⁊ nō digna copule vbi dei: que loco arre offert dō fidē ⁊ ꝛsciam bonā. plus videt offerre diuitibus in sermōe ⁊ superfluentibus moꝛalibus gentiliū virtutib⁹.

¶ Et quibusdam dicētibus de templo q̄ lapidibus bonis ⁊ donis exoꝛnatuz eēt dixit: Hec que videtis venient dies: in qbus nō relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur. Interrogauerunt autem illuz dicētes: Preceptoꝛ: Quā hec erunt: et qō signū cum fieri icipient: Qui dixit: Uidete ne seducamini. Multi. n. veniēt in nomine meo dicētes: Quia ego suz: et tēp⁹ appꝛopiquabit. Nolite ergo ire post illos.

EVSE. Oꝛ spectanda foꝛent: que pertinebant ad templi structurā manifestant hystoꝛie: ⁊ bucusq̄ quedam ꝛseruantur reliquie. quibus percipiunt' que oudum erant fabricaruz vestigia. Sed dominus mirātibus tēpli fabricas: ꝓmulgauit q̄ in eo lapis super lapidem non maneret. Dicitur enim: Et quibusdam dicentib⁹ de tēplo q̄ lapidibus bonis exoꝛnatū esset dixit: Hec que videtis venient dies in quib⁹ non relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur. Detebat enim locum illum ꝓpter cultoꝛū audaciam oīmodā

desolatõez pati. BEDA. Diuina ẽt dispensatio pcurauit: vt ciuitas ipsa ⁊ tẽplũ subuerterctur: ne gs forte adhuc paruulus in fide vidẽs illos cõstare: dũ sacrificioꝝ ritũ attoni tus superet: rapetur intuitu. AMBRO. Uerũ igitur dcñ ẽ de tẽplo manufacto qõ eẽt subuertẽduz. Nihil. n. ẽ manufactũ: qõ non aut vetustas ꝓficiat: aut vis subruat: aut ignis exurat. Tamẽ ẽ ⁊ aliud tẽpluz. ſ. synagoga cui⁹ structura vetus: ecclesia surgẽte dissoluitur. Est etiã tẽplũ in vnoquoqz qõ deficiente fide labit̃: ⁊ maxime sigs falso christi nom̃ obtendat: quo interiorẽ expugnet affectũ. CYRIL. Neq̃q̃ autẽ discipuli aduerterant vim dictoꝝ: sed arbitrabant̃ de cõsummatõe seculi dcñ esse. Et iõ q̃rebãt quo tpe deberẽt accidere. vñ segtur: Interrogauerũt aũt illũ dicentes: ꝓceptor: qñ hec erunt: ⁊ quod signũ cũ fieri incipient: AMBRO. Matthe⁹ tertiaz interrogationẽ addidit: vt ⁊ tẽpli tẽpora destruẽdi: ⁊ signũ aduent⁹ ⁊ cõsummatio seculi a discipulis quereret̃. Interrogat⁹ autẽ dñs quando tẽpli futura eẽt destructio: ⁊ qõ signũ eẽt eius aduẽt⁹: de signis docz. ꝺ tpe nõ curat intimãdũ. Sequitur. n. Qui dixit: videte ne seducamini. ATHANA. Cũ. n. sint nob a ꝺo charisma ta ⁊ dogmata que sunt super hominẽ tradita. ſ. celestis conuersationis forma: virt⁹ contra demones: ⁊ adoptio ⁊ noticia patris ⁊ verbi: ⁊ spũssancti donũ: Aduersari⁹ noster diabolus circuit: querẽs nob surripere insita semina verbi. Domin⁹ aũt tanq̃ sua ꝓciosa dona in nob sua documẽta cõcludens monet: ne seducamur. Magnũ aũt quoddã donũ tribuit nob ꝺei ẏbũ: vt nõ soluz ex apparẽtib⁹ nõ decipiamur: sed etiã siqua latentia sint ꝺyudicem⁹ per spirit⁹ gratiã. Cũ eniz sit odiosus diabolus inuentoꝝ malicie: hoc quod ipse ẽ occultat: nom̃ vero cũctis cupitũ simulat callide: puta sigs subycere sibi volẽs filios alienos: parẽtib⁹ absentib⁹ fingat eoꝝ vultus: ⁊ filios desiderãtes seducat. Ergo in vnaquaq̃ beresum diabolus figurat⁹ dicit: Ego sum christus: ⁊ apud me veritas est. vnde segtur: Multi enim venient in nomine meo dicentes: qz ego sum: ⁊ tempus appꝛopinquabit.

CYRIL. Ante suũ enĩ descensum de celo ꝓueniẽt aliq: quib⁹ acquiescere non oportet. voluit. n. vnigenitũ verbuz ꝺei cũ vẽit vt mũdũ saluaret latere: vt crucẽ sustineret ⁊ pro nobis. Sed secundus eius aduentus non erit clãculo vt ante: sed terribilis ⁊ manifestus. descendet enim in gloria ꝺei patris ministrantibus angelis vt mundum in iusticia iudicet. vnde cõcludit: Nolite ergo ire post illos. TYTUS. Ut fortsitã nõ dicit pseudo christos ante consummationez venientes: sed eos qui fuere tẽpore apostoloruz. BEDA. Multi enĩ iminente hierosolymoꝝ excidio principes extitere: q se dicerẽt esse christos: tẽpusq̃ libertatis appꝛopinq̃re. Multi ẽt in ecclesia beresiarche diẽ dñi instare predicarunt: quos apostolus ad thessa. dãnat. Multi ẽt in nomine xpi venere antixpi. quoꝝ prim⁹ ẽ simon magus: cui dicebãt Hic est virtus ꝺei que vocatur magna.

¶ Cũ aũt audieritis prelia et seditões nolite terreri. Oportet primum hec fieri: sed nondum statim finis. Tunc dicebat illis: Surget gens ꝓtra gentem: et regnũ aduersus regnũ: ⁊ terremotus magni erũt per loca: et pestilẽtie: et fames terroresq̃ de celo: et signa magna erunt.

GREGO. in ho. Perituri mũꝺi precurrẽtia mala denũciat dñs: vt eo minus pturbent: venientia: quo fuerint prescita. Minus. n. iacula ferunt q̃ puident̃. vñ dicit. Cum autẽ audieritis ꝓlia ⁊ seditões: nolite terreri. Bella ad hostes pertinent seditiones ad ciues. Utergo nos idicet exterius interius q turbari: aliud nos fatetur ab hostibus: aliud a fratribus perpeti. AMBRO. Uerboꝝ ãt celestiũ nulli magis q̃ nos testes sumus: quo mũꝺi finis inuenit: quãta prelia: ⁊ quas opiniones accepim⁹ prelioꝝ. GREGO. in ho. Sz his malis ꝓuenientibus qz nõ statiz finis sequat̃ adiungit: Oportet hec pri. fie. sz nõꝺũ sta. fi. Ultima. n. tribulatio mitis tribulationib⁹ ꝓuenit̃: qz multa debẽt mala ꝓcurrere: vt malũ valeãt sine fine nũciare. vñ segtur: Tũc dicebat illis: Surget gẽs ꝓtra gentẽ: ⁊ regnum aduersus regnũ. Quia necesse est vt alia ex celo: alia ex terra: alia ab elemẽtis: alia ab hoibus patiamur. h̃ ergo signat̃ perturbatio hominum. Sequit̃. Et terremot⁹ magni erunt per loca. Ecce respectus ire desuper. CHRY. Terremot⁹ enim q̃q̃ ire signũ est: nã ⁊ quãꝺo crucifixus est dominus: mota est terra. Quando⁹ aũt ꝓuisionis indiciũ: sicut ꝺẽatibus apostolis cõmot⁹ est locus i quo erãt ꝛgregati. Segt̃ ⁊ pestilẽtie. GREGO. i ho. Ecce iequalitas coꝛpoꝝ. Et fames. Ecce sterilitas terre. Terroresq̃ de celo: ⁊ signa magna erũt. Ecce iequalitas aeris: qõ ad eas tẽpestates referendum est que nequaq̃ ordinem tempoꝛum seruant: que enim ordinate veniũt signum nõ sunt. Omnia enim que ad vsum vite accepimus: ad vsuz conuertimus culpe. Sed cuncta que ad vsum prauitatis inflexímus: ad vsum nobis vertunt̃ vltionis. AMBRO. Occasum ergo seculi precedunt quedam egritudines mundi. ſ. fames: pestilẽtia: ⁊ psecutio. THEOPHI. Quidam autẽ hec non solum in consummatione futura: sed ⁊ tẽpore captionis hierusalez fuisse impleta voluerunt. Auctore nã qz pacis perẽpto: merito in eis seditões ⁊ bella locũ habuerunt: Ex bellis aũt pestis ⁊ fames consequit̃. hec quidez aere cadauerib⁹ infecto: illa incultis manentibus agris. Sed ⁊ iosephus intolerabiles erũnas eueniſſe recitat ꝓpter famem: ⁊ tempore claudy cesaris fames inualuit: vt in actib⁹ legit̃: ⁊ plurima terribilia contigerunt captionẽ hierusalez idicantia: vt iosephus narrat. CHRY. Dicit aũt q nõ statim finis ciuitatis eueiet: vt. ſ. hierosolyma capiatur: sz post prelia multa. BEDA. Admonent̃ ẽt apli ne terreant̃ his precurrentib⁹ ne hierosolymã iudeãq̃ deserãt. Potest aũt regnũ ꝓtra regnũ: ⁊ pestilẽtia coꝛ quoꝝ ꝑmo scerpit vt cãcer: ⁊ fames audiẽdi verbi ꝺei: ⁊ cõmotio vniuerse terre: ⁊ vã fide separatio etiã in hereticis itelligi: q contra seruicem ꝺimicãtes: ecclesie victoriã faciunt. AMBRO. Sunt ãt ⁊ alia bella que vir sustinet christianus: diuersarũ quoqz pallia cupiditatum studioꝝq̃ cõflictus. Multo etiaz grauiores sunt domestici hostes q̃ extranei.

¶ Sed ante hec oia injcient vobis manus suas: ⁊ psequent̃: tradẽtes in synagogas ⁊ custodias: trahẽtes ad reges ⁊ pñides ꝓpter nomen meuz. Cõtiget aũt vobis i testimoniuz. Ponite ergo i cordibus vestris nõ pmeditari quẽadmoduz rñ deatis. Ego. n. dabo vobis os ⁊ sapientiam: cui non poterunt resistere ⁊ cõtradicere oẽs aduersarij vestri: Trademini autẽ a parentibus ⁊ fratribus: ⁊ cognatis ⁊ amicis: et morte afficient ex vobis. Et eritis odio omnib⁹ hoib⁹ ꝓpter nomẽ meũ. Et capillus de capite vestro nõ peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras:

GREGO. in homilia. Quia cuncta que predicta sunt nõ de iniusticia ferentis sunt: sed de merito mundi patientis: facta prauoꝝ hominũ prenũcian̄t cum dicit̃: Sed ante hec omnia injcient vobis manus suas. ⁊ persequentur: tradentes in synagogas ⁊ custodias: tradentes ad reges ⁊ pñides ꝓpter nomen meuz. Ac si dicat: Prius coꝛda hominũ post elementa turbabunt̃: vt cum rerum ordo cõfunditur: ex qua tribulatione veniat demõstretur. Nam quamuis firmis mundi ex ipso suo ordine pendeat: peruersiores tamen quoqz inueniens: quia digne ruinis illoꝝ oppꝛimantur

mantur innotescit. CYRIL. Uel hoc dicit: Qz priusq̃ a romanis hierusalē caperet: passi psecutiones a iudeis discipuli incarcerati sunt: & psentati pncipib⁹. Missus est paul⁹ romā ad cesarē: astitit q3 festo & agrippe. Segtur: Cōtinget ūt vobis in testimoniū. GREGCVS. In martyriū. i. in martyry gloriā. GREGO. in bome. Uel in testimoniuz videlicet eoz: qz vos pseq̃ndo mortes inferūt: aut videdo non imitant: vt inde puersi sine excusatione pereāt. vnde electi exēpluz capiunt vt viuant: sz auditis tot terroribus turbari poterāt audito z corda. vnde ad eoz psolationem subdit: Ponite ergo in cordib⁹ vestris nō pmeditari quēad modū rñdeatis. THEOPHI. Qz. n. idiote erant & ipe riti hoc eis dñs dicit: ne pturbarent reddituri sapiētib⁹ rationē: & cām subdit: Ego. n. dabo vobis os & sapiētiā cui nō poterunt resistere & ꝺdicere oēs aduersary vestri. q. d. Statim a me sortiemini facundiā & sapientiā: vt nec oēs aduersary vestri si in vnū ꝓueniant resistere valeant vobis: nec in sapiētia. i. vita theozeumatū nec in eloq̃ntia & sermonis lepoze. Sepe. n. multi sapientiā gdez hūt in mente: sz cum sint prouocabiles ad turbationē totū confundunt: cū tps fuerit proponendi. non āt tales fuerunt apostoli: sz vtriq3 gratiosi fuerūt. GREGO. Ac si dñs suis dicat: nolite terreri. vos ad certamē accedetis: ego pliozvos vba editis: sz ego' suz q loquoz. AMBRO. Alibi āt xps i discipulis: alibi pater: alibi spūs loquit patris. non discordant ista: sz cōgruunt. qō vnus loquitur tres loquunt: qz vox ē vna trinitatis. THEOPHI. Dis āt dictis: & propulso iperitie timoze: subdit & aliud gddā necessariū qō eoz aīos poterat cōmouere: ne subito irruens eos turbaret. Segtur enim: Trademini āt a parentibus & fratribus & cognatis: & moriemini ex vobis. GREGO. in bome. Plus in nobis afficient ea tozmenta seuiunt: que ab illis patimur: de quoz mentibus pſumebamus: qz cū damno corporis mala nos cruciāt amisse charitatis. GREGO. nisenus. Cōfideremus aūt statū qui tunc tpis erat oībus suspectis: adinuicem diuidant cognationes: inuicē disgregate p cultus: & filius genitis proditoz fiebat parentū fideliū: & ī filiū qui crediderat: pater in infidelitate obstinatus accusatoz fiebat. Oīs etas erat exposita pseq̃ntibus fidē: nec mulieribus succurrebat naturalis sexus fragilitas. THEOPHI. Dis āt dictis & de odio subiungit qō ab oībus patient. Segtur enim: Et eritis odio oībus hoībus pp nomen meum. GREGO. in bome. Sed quia dura sunt: que predicuntur de afflictione mortis protinus cōsolatio subditur de gaudio resurrectionis cum dicitur: Et capillus de capite vestro nō peribit. q. ꝺ. martyrib⁹ suis: Cur timetis ne pereat quod incisum dolet: quando & illud in vobis pire non potest: quod incisum nō dolet? BEDA. Uel aliter: Capillus de capite discipulorum domini non peribit: quia non solum fortia facta vel dicta sanctoruz: sed & tenuissima cogitatio digna mercede donabitur. GREGO. v. moza. Qui autez patientiam in aduersis tenet: inde contra aduersa omnia fortis efficitur. vñ sibi & seipsuz vincendo dñatur. vnde sequitur: In patiē. ve. possi. ani. vestras. Quid enim est animas possidere: nisi perfecte in omnibus viuere: cūctisq3 mentis motibus q̃ si ex arce vtutis dominari. GREGO. ī bome. Per patiē tiaz igitur aīas nostras possidemus: qz dum nobismetipsis dñari discimus: hoc ipsum incipimus possidere qō sum⁹. Iccirco autem possessio anime in virtute patientie ponit. qz radix omniū custosq3 virtutum patientia est. Patiētia vero est aliena mala equanimiter perpeti: cōtra eū quoq3 qui mala irrogat nullo dolore mozderi.

¶ Cum aūt videritis circundari ab exercitu hierusalem: tunc scitote quia appropiquauit desolatio ei⁹. Tūc q in iudea sunt fugiant ad mōtes & qui in medio eius sunt discedant: & q in regionibus non intrent in eā: quia dies vltiōis hi sūt: vt impleantur oīa q̃ scripta sunt. Ueb aūt pgnātibus & nutrientib⁹ in illis diebus. Erit. n. pressura magna super terraz: & ira populo huic. Et cadent in ore gladij: & captiui ducentur ī oēs gētes. Et hierusalem calcabitur a gentibus donec impleantur tempora nationum.

BEDA. Dactenus ea q p. xl. annos: necdū fine aduenīte futura erant: dicta sunt: hinc ipse finis desolatiōis que a romano exercitu facta est domini vbis exponit cuz dicit: Cum aūt videritis circūdari ab exercitu hierusalem: tunc scitote: qz appropinquauit desolatio ei⁹. EVSE. Desolationē hierusalē vocat nō ampli⁹ eā a suis nec fm ritū lege ꝓstitui: ita q nullus expectet post futurā obsidionē aliā innouationē fieri: sicut accidit tepore regis ptoz: & illustris antiochi: & itez tepore pōpei. AVGV. ad hesitium: Dec aūt dñi vba iō lucas hoc loco cōmemorauit: vt oñdat tūc factā fuisse abominati onē desolationis q̃ a daniele ꝓdicta est: de qua mattheus & marcus locuti sunt quādo expugnata est hierusalē. AMBRO. Judei enī putauerūt abominationē desolatiōis tūc factā eo q caput porci ī tēplo iecerunt: illudētes romani iudaice ritū obseruantie. EVSE. Domin⁹ aūt futurā in ciuitate ꝓuidens famē: monebat discipulos ne in futura obsidione ī ciuitatē ꝓfugerent: tanq̃ ad locū tutū: & a deo protectū: sed magis inde discederent: & ad montes cōfugerent. vñ sequit. Tunc q in iudea sunt: fugiant in montes. BEDA. Ecclesiastica narrat historia cunctos q in iudea erāt christianos iminēte hieroiolymorū excidio cōmonitos a dño loco discessisse: & trans iozdanē habitasse in ciuitate quadā pella nomine: donec desolatio iudee ꝓpleret. AVGV. ad hesitiū: Pro hoc aūt matheus & marc⁹ dixerūt: Et q supra tectū ē: nō descēdat ī domū. addidit āt: Nec ītroeat: vt tollat aliqd de domo. Pro quo lucas subdit: Et q in medio ei⁹ sūt discedāt. BEDA. Sed quomō ab exercitu ciuitate iā circūdata q in medio ei⁹ sunt discedēt: nisi forte qō promisit tunc: nō ad ipsuz tēpus obsidionis referat: sed ad primū ante obsidionē tempus: cū se primū miles roman⁹ per galilee vl' samarie fines cepit diffūdere. AVGV. ad hesitiū: Pro eo aūt q matthe⁹ & marc⁹ posuerūt: Et q in agro erit: nō reuertat retro tollere vestimētū suū. apertius iste subdit. Et q in regionib⁹: nō intrent in eā: qz dies vltionis hi sunt: vt ipleant oīa que scripta sunt. BEDA. Dies aūt vltionis hi sunt: dies videlicet dñici sanguinis vltionē petentes. AVGV. ad hesitiū: Deide similiter lucas psequit sic & alij duo. Ueb aūt pregnantib⁹ & nutrientib⁹ in illis diebus. Et sic ergo lucas patefacit qō poterat esse īcertū. s. id qō dictū est de abominatione desolationis: nō ad seculi finē sz ad expugnationē hierusalē pertinere. BEDA. Dicit ergo: Ueb pregnātib⁹: pūte captiuitate: Et nutriētibus siue mamātib⁹: vt q. dā interpretant: quaz vel vteri: vel manus filiozū sarcina pregrauate: fuge necessitatez nō minimum impediunt.

THEOPHI. Quidā vero dicunt dñm p hoc significare filioz esum: quē & iosephus narrat. CHRY. Deide ꝓdicto z assignat cām dicēs: Erit enī pressura magna super terrā: & ira populo huic. Talia enī mala eos occupauerunt vt nulla deinceps erūna possit eoz calamitatibus adequari: vt iosephus narrauit. EVSE. Qualiter. s. aduenientib⁹ romanis & vrbem capientib⁹: multe caterue iudaici populi ī ore gladij piere. vnde sequit: Et cadent in ore gladij. Sz & plures necati sunt fame. Doc vo accidebāt. primo qdē sub tyto & vespasiano: post hos autez tempore hadriani principis Romanoruz: quādo natale solum iudeis in accessibi-

le est factū. vñ sequit: Et captiui ducent in oēs gētes. Tō/tū. n. orbē iudei repleuerūt: ⁊ vsq; ad fines terre puenerūt: ⁊ cū cor terra ab alienigenis inhabitet: solis ipsis est inac/cessibilis facta. vñ sequit: Et hierusalē calcabit a gentibus donec impleantur tempora nationū. BEDA. Que .s. apostolus cōmemorat dicens: Cecitas ex parte facta est in isrl: ⁊ sic ois israel saluus fiet. Qui cū promissa salute fuerit potitus ad patriū solū rediturus non temere speratur. AM/BRO. Mystice aūt abominatio desolationis aduentus antichristi est eo q; sacrilegys in faustis mentiuz interiora cōtaminet: sedens iuxta historiā in templo: vt sibi vendicet diuine solium potestatis. Juxta interpretationē aūt spiritalem pulchre inducit: eo q; in affectibus singulor vestigiū perfidie sue confirmare ōsideret: ⁊ scripturis disputās se eē christū: tūc appropinq̄bit desolatio: qm̄ a vera religiōe pleriq; lapsi desistēt: tūc erit dñi dies: qm̄ sicut primus aduētus dñi fuit pp ter redimenda peccata: ita ⁊ secundus erit propter reprimenda delicta: ne plures perfidie errore labantur. Est ⁊ alius antichristus. i. diabolus: q; hierusalē. i. animam pacificā obsidere nitat sue legis exercitu. Ergo quando in medio templi est diabolus desolatio abominatiōis e. Cū aūt vnicuiq; laboranti christi pnitia spiritalis illuxerit: tollitur iniquus ex medio ⁊ incipit regnare iustitia. Est et tertius anti christus vt arrius ⁊ sabellius: ⁊ oēs q; nos praua itētiōe seducūt. De aūt sunt pgnantes gbus ve dr: q̄ aruinaz sue carnis ex tēdūt: ⁊ gbus intimor gressus pigrescat animor ⁊ effecte virtutū: feteq; vitior. Sed nec ille pgnantes cōdēnatiōis exortes sunt: q̄ in bonor actuū molimine cōstitute: necdū aliquos suscepti operis dedere processus. Sunt q̄ dei timore cōcipiunt. sz nō oēs pariūt: sunt. n. q̄ abortiuū excludūt verbū anteq; pariant. sūt etiā q̄ i vtero christū habeāt: sed nōdū formauerunt. ergo q̄ parit iusticiā: christū parit. Nos et paruulos nostros ablactare, pperem: ne nos q̄si imperfecto rū parētes: aut iudicy dies: aut mortis inueniat. Quod ita fit: si oia dicta iusticie in corde custodias: nec senectutis tēpus expectes: sz i prima etate sapiētiā sine corruptela corpis tui cito concipias: cito nutrias. In fine aūt iudea ois a natiōi b' credituris sbycieī i ore gladij spiritalī q̄ ē fmo bis acut'.

¶ Et erunt signa in sole luna ⁊ stellis: ⁊ i terris pressura gentiū pre cōfusione sonitus maris ⁊ fluctuum: arescentibus hominibus pre timore: ⁊ expectatiōe que superuenient vniuerso orbi. Nam virtutes celor mouebūtur. Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cuz potestate magna ⁊ maiestate.

BEDA. Quid ipletis nationū tpib' sequat: exordie manifestat dicens. Erunt signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis. AM/BRO. Que qdē signa fm matthеū euidenti' exprimunt: tūc igt sol obscurabit: ⁊ luna nō dabit lumē suū: ⁊ stelle cadēt de celo. EVSE. Tūc. n. cū vite corruptibilis cōsūmatio aget: ⁊ fm aplm spēs hui' mūdi trāsibit: ⁊ nouū succedit' seculū: i q̄ vice sensibiliū luminariū ipse christ' fulgebit. q. iubar. ⁊ rex noui seculi: cui' erit tāta numinis virt' ⁊ gloria: vt sol q̄ nūc radiat atq; luna ⁊ cetera sidera: aduētu maiozis luminis occultent. CHRY. Sic. n. i hoc seculo luna ⁊ sidera mox obfuscant orto sole: sic i glorioſa xpi apparitiōe sol obtenebrescet: ⁊ luna nō dabit ppriū iubar. ⁊ stelle cadēt de celo: pore spoliate amictu: vt potiozis lucis amictu potiant. EVSE. Que aūt eueniēt orbi post luminariū obtenebrationē ex qb' fiet angustia gētiū cōiter exprimit dicēs: Et i ter. pres. gen. p. confu. so. ma. ⁊ fluctuū: Ubi videt docere pncipiū trāsmutationis vniuersi futuruz: ex defectu substātie hūide. Hec enim prima deuorata vel cōgelata: vt nō amplius audiat sonit' maris nec cōtingāt are nā fluct' eius cā exuberātis siccitatis cetere mūdi ptes nō ampli' obtinētes vapore solitū emissum ex suba humidā trāsmutationē patient: ⁊ sic cū apparitio saluatoris futare debeat repugnātia deo prodigia exordiū sumēt furoris proemia ex siccitatibus: vt nec tempestas nec frenit' maris vlteri' audiat. Quo facto subsequtur āgustia supstitū hoīs vñ sequtur: Arescētibus. i. tabescētib' hoibus pre timore ⁊ expectatiōe malor irruentiū mūdo. vñ sequtur: Arescētib' hoibus pre timore ⁊ expectatiōe q̄ supuenient vniuerso orbi.

AVGV. ad hesitiū: Sz dices: Cōfiteri vos pena vestra cōpellit adesse iā finez: dū implet qō pnunciatū est. Nullū. n. patriā: nullū locuz nris tpibus ñ affligi aut tribulari certū est: Sz si ista mala q̄ nūc patit' genus humanū certa sūt in dicia iā dñm esse ventur: qd est qō dicit aplūs: Cū dixerit: pax ⁊ securitas. Videamus g̃ ne forte melius intelligat nō eo mō impleri q̄ predicta sunt his vbis: sz tunc potius esse vētura' qñ sic erit tribulatio vniuerso orbi: vt ad ecclesiaz pueneat: q̄ vniuerso orbe tribulabit: nō ad eos q̄ tribulabūt ea. ipsi. n. sunt dicturi: Pax ⁊ securitas. Nunc āt ista mala que tanq̄ summa extrema q; credunt vtriq; regno: xpi. i. ⁊ diaboli videmus esse coīa. Pariter qppe bis boni affligunt ⁊ mali: iter que tā mala adhuc vsqzquaq; freqntant luxurio sa ouiuia. Noccine ē arescere pre timore: an poti' inardescere libidine. THEOHPI. Nō solū aūt mortales fiet pre libidine. THEOHPI. Nō solū aūt mortales fiet ctuabunt cū alterabit mundus: sz et angeli stupebunt i terribilibus mutationibus vniuersi. vñ segtur. Nā vtutes celor mouebunt. GREGO. in home. Quid. n. vtutes celor: nisi angelos: dñatiōes ⁊ pncipatus: ⁊ potestates appellat: q̄ in aduentu districti iudicis: nris tūc oculis visibiliter apparebunt: vt districte tūc a nobis exigāt hoc qō nos modo inuisibilis pditor eq̄nimiter portat. EVSE. Cū et dei filius sit venturus in gloria: ⁊ pfutaturus elatā tyrānidē filiy peccati, ministrātibus angelis celi forez a seculo clausa patebūt vt spectentur excelsa. CHRY. Uel, vtutes celice mouebunt: quāuis sibi pscie nō sint. videntes. n. infinitas multitudines pdēnari: ñ intrepide stabunt illic. BEDA. Uñ ⁊ in iob dicit: Colūne celi pertremescunt: ⁊ pauēt ad nutum eius. Quid ergo faciūt tabule q̄ tremunt columne: qd virgula deserti patit: cum cedrus paradisi pcutit. EVSE. Uel vtutes celor sunt q̄ presunt sensibilibus partib' vniuersi: que qdem tunc mouebuntur vt potiorem statum attingant. Absoluentur. n. in seculo nouo a ministerio: quo deo seruiunt circa sensibilia corpora fm corruptionis statum. AVGV. ad hesitiū. Sed ne dñs propinquante secundo aduentu suo: ea pro magno predixisse videatur que hunc mundo etiam ante primum eius aduentum fieri consueuerant: ⁊ videamur ab eis qui plura in historia gentiū ⁊ maiora legerunt: Nec que dicta sunt melius i ecclesia eximo intelligi. Ecclesia. n. est sol ⁊ luna ⁊ stelle: cui dictum est: Pulchra vt luna: electa vt sol. que tunc non apparebit psecutorib' vltra modū seuientibus. AMBRO. Plurimis et a religiōe deficiētibus clara fides obscurabit nube pfidie: qz sol celestis in fide i ea minuit vel augetur: ⁊ sicut menstruis. i. menstruū defectibus luna vel terre oppositu cū fuerit ex regione solis vanescit: sic ⁊ sancta ecclesia cum lumini celesti vitia carnis obsistunt: fulgorez diuini luminis de christi radys nō potest mutuari. nā i psecutionibus lucē diuini solis plerūq; amor vite huius excludit. Ladit etiaz stelle i. gloria micantes viri si psecutiōis acerbitas cōtale

scat:q̄ oportet fieri donec ecclie mlitudo cumuleť.sic.n.p bant boni:sic pdunť ifirmi. AVGV.ad besitiuz.Qz aūt dictū ē:Et i terris pssura gentiū:gētes voluit itelligi:nō q̄ i semine abrae bñdicēť:sz q̄ ad finistrā stabūt. AMBRO. Ergo vary animoꝝ est? ita graues erūt:vt delictoꝝ multi tudine male cōscys futuri iudicy metu:sacri nobis ros fō tis arescat.Quēadmodū aūt dñi expectať aduēt? vt ei? p sentia ī toto fiat vel hominis orbe vl mūdi: q̄ fit ī singulis cū oīb? affectib? receperis chīstū:sic virtutes celoꝝ ī ad uētu dñi augmētū gratie ꝓsequenť: z plenitudīe diuinita tis ppi?se infundēte mouebunť.Sūt etiā virtutes celorū q̄ enarrāt gloriā dei q̄ plenioze xpi infusiōe mouebunť:vt videāt chīstū. AVGV.ad besitiū:Uel virtutes celorū mouebunť:qz ipys psequētib? qdaz fideles fortissimi tur babunť.Segť.Et tūc videbūt filiū hois. THEOPHI. Tā fideles q̄ infideles.Radiabit.n.ampli? sole:tā ipse q̄ cruxei?:vñ ab oīb? cognoscēť. AVGV.Qz aūt dicit:Ue niēte ī nube duob? modis accipi pōt:siue ī eccl'ia sua tā q̄ ī nube veniēte:sic nūc venire nō cessat:sz iō tūc cū ptāte ma gna z maiestate:qz maioz maiestas z potestas illi? appare bit sanctis:q bus magnā vtutē dabit ne tāta psecutiōe vin cant:siue ī corpoze suo ī quo sedet ad dexterā pris: merito credēdus ē non solū in eodē corpoze:vez ēt in nube vētu rus:qm̄ sic veniet sic abyt:nubes aūt suscepit eum ab oculis eoꝝ. CHRY.Semp.n.de? ī nube apparet:sm illud:Nu bes z caligo ī circuitu ei?.vñ z fili? hois ī nubib? veniet: vt de? z dñs:nō latēter sz in gloria digna deo.Et iō subdit:Cū potestate magna z maiestate. CYRIL.Intelligēdū ē si militer magna.Primā enī apparitionē pfecut? ē cū ifirmi tate z humilitate nra:sz secūdā celebrabit cū ppria potesta te z magna maiestate. GREGO.in home. In potestate enī z maiestate visuri sunt:quē in humilitate positū audi re noluerunt vt virtutē eius tanto tunc destricti? sentiāt: q̄to ceruicem cordis ad eius patientiā non inclinant.

Chis aūt fieri icipiētib? respicite z leuate capi ta vestra:qm̄ appropiquat redēptio vestra. Et dixit illis similitudinē:Uidete ficulneā z oēs ar bores:cū pducūt iā ex se fructū:scitis quoniā p pe ē estas.ita z vos cū videritis hec fieri scitote qz ppe est regnū dei. Amē dico vobis qm̄ nō p teribit generatio hec donec oīa fiant.Celū z ter ra trāsibūt verba aūt mea non transient.

GREGO.in home.Quia premissa contra reprobos di cta sunt:mox ad electoꝝ consolationē vba vtunť: Naz subditur:Dis autē fieri incipientibus:respicite z leuate ca pita vestra:qm̄ appro.redem. vra. Ac si dicat: Cum plage mundi crebrescunt:leuate capita.i.exhilarate corda: quia dū finiť mundus:cui? amici non estis prope fit redemptio quam quesistis. In scriptura enim sacra sepe caput pro mē te ponitur.qz sicut capite reguntur mēbra:ita cogitatiōes mente disponuntur.Capita itaq̄ leuare:est mētes nostras ad gaudia patrie celestis erigere. EVSE. Ul aliter.Trā sactis corporalibus aderunt intelligibilia celestia.s. regnū seculi non amplius trāsituri:z tunc dignis salubria promis sa tribuentur.vnde dicit:Dis aūt fieri incipientibus respi cite z leuate capita vestra:quoniam appropinquat redem ptio vestra.Acceptis cui? dei ꝑmissis que speramus: erige mur q̄ ante curui fueram?:z eleuabim? capita nra: humi liati quondā:eo q̄ redēptio nostra quā sperabam? aderit: illa.s.quā tota creatura expectat. THEOPHI.i.pfecta libertas corporis z anime.Sicut enī prim? aduētus domi ni fuit ad reformationē animaꝝ nostrarum: sic secundus ad reformationem corporum celebrabit. EVSE.Dicit autem hec ad discipulos suos:non tanq̄ ad eos qui dura re deberēt in vita ista vsq̄ ad terminū mundi: sed q̄si ꝑpo corpore existente ipsis z nobis z posteris vsq̄ ad ꝓsumma tionē mundi crediturisin xpm. GREGO.in ho. Qz aūt calcari mūdus atq̄ despici debeat: ꝓuida cōparatiōe ma nifestat cū subdit:Uidete ficulneā z oēs arbores:cū produ cūt ex se fructū:scitis qm̄ prope ē estas:ita z vos cū videri tis hec fieri:scitote qm̄ prope ē regnū dei.q.d.Sicut ex fru ctu arboris vicina estas agnoscit: ita ex ruina mundi ꝑpe cognoscit esse regnū dei.Et ex hoc oñdit qz fructus mūdi ruina est.Ad hoc.n.germinat:vt quecūq̄ germīe aluit:cla dibus ꝓsumat.Bene aūt regnū dei estati cōparat: qz tunc merozis nri nebule trāseunt:z vite dies eterni solis clarita te fulgescunt. AMBRO.Mattheus aūt de sola dixit fi culnea:hic de arboribus oībus.Duplicez aūt hz figurā ficul nea:vel cū dura mitescunt:vel cū peccata luxuriant.Siue ergo cū fructus oībus viresci arboribus: z ficulnea fecun da iam floret.i.cū ois lingua ꝓfiteť deo:ꝓfitente ēt populo iudeoꝝ:sperare dñi debemus aduentuz quo tanq̄ tpibus estiuis resurrectionis fructus metenť.Siue cū leue fragi lēq̄ iactantiā tanq̄ folia synagoge bō inigtatis iduerit:co nycere debemus appropinq̄re iudiciū:nā remūerare fidē dñs:z delinq̄ndi finem afferre festinat. AVGV.ad besti tium:Luz aūt dicit:Cū videritis hec fieri q̄ intelligere pote rimus nisi ea q̄ supra memorata sunt:Ji his aūt est qō ait: Et tunc videbunt filiū hois venientē.Proinde cū hoc vi sum fuerit:nō iaz erit regnū dei:sz prope erit.An dicenduz est non oīa que supra cōmemorata sunt eē intelligēda vbi ait.Cū videritis hec fieri:sz aliq̄ coꝝ: hoc.s.excepto qō di ctum est:Et tunc videbūt filiū hois.Sz matheus aperuit nullis exceptis esse accipiendū dicens:Ita z vos cū videri tis hec oīa. Inter que est qō videbitur filius hois veniens vt intelligatur de aduentu quo nunc venit in mēbris suis tanq̄ in nubibus.vl ī ecclesia tanq̄ in nube magna. TY TVS.Uel aliter dicit:Prope est regnū dei:qz dū hec fiēt nondū vltimus finis rez eueniet:sz iam in fine tendūt. nā z ipse aduentus dñi eliminans oīuz principatū z potestatē ꝑparat regno dei. EVSE.Sicut.n.in hac vita sol bieme recedente ac succedente vez radium calidum mittens fo uet ac viuificat humi condita semina exuentia prisca figu ram:pullulant aūt noua variū virorē habentia: sic z glorio sus vnigeniti dei aduentus viuificatiuis radys illustrans nouuz seculū:dudū cōdita p totū mundū semina.s.dormiē tes in puluere terre potioribus corporibus q̄ prius produ cet in lucē: ac ꝓfutata morte regnabit deinceps vita seculi noui. GREGO.in ho.Oīa aūt predicta sub magna certi tudine confirmanť:cū subdit:Amē dico vobis qz non ꝑte ribit generatio hec donec oīa fiant. BEDA. Multum cōmendat qō ita ꝓnunciat:Et si dicere fas ē iuratio eius ē qō dicit:Amē dico vobis:Amen qppe interptať vez.Igit veritas dicit:Uez dico vobis:qō si nō diceret:mentiri oī no nō posset.Generationez aūt:aut omne genus humanū di cit:aut specialiter iudeoꝝ. EVSE.Uel generationē dicit nouā generationem ecclesie sancte sue:ostendens duratu rum populum fidelium vsq̄ ad id tempus quo visurus sit oīa:z euentus verboꝝ saluatoris oculis apprehendet.

THEOPHI.Quia.n.turbatiōes z bella:z alteratiōes tam elementoꝝ q̄ ceterarum reꝝ futurum esse ꝑdixe rat:ne quis suspicareť q̄ z ipsa chīstianitas peritura fozet subiungit:Celū z terra trānsibunt:vba aūt mea nō trāsient. q.d.Et si cūcta cōmoueanť:fides tū mea non deficiet. Ex quo innuit ecclesiam preferre toti creature:sz creatura pa tietur alterationem:fideliuz vero ecclesia z sermones cuā gely permanebunt. GREGO in ho.Uel aliter: Celuz z terra transibunt ꝛc.quasi dicat.Omne quod apud nos du rabile est:sine mutatiōe durabile ad eternitatē non ē: z oē quod apud me tranfire cernitur:fixū z sine transitu tenet:

quia sine mutabilitate manentes sentẽtias exprimit sm̃o meus q trãsit. BEDA. Celuz ãt qõ transibit: nõ ethereũ siue sidereũ: siue aereũ a quo aues celi noiañ intelligere debemus. Si aũt terra trãsibit: quomõ ecclesiastes dicit: Terra in eternũ stat: ſz aperta rõne celũ t terra p eã quaz nũc hñt imaginẽ trãseũt: attamẽ p eẽntiã sine fine sbsistũt.

¶ Attendite autez vobis ne forte grauenť corda vestra in crapula t ebrietate t curis huius vite: t superueniat ĩ vos repẽtina dies illa. Tãq̃ laqueus enĩ superueniet in omnes q sedent super faciem omnis terre. Vigilate itaq̃ omni tẽpore orantes: vt digni habeamini fugere ista oĩa q̃ futura sunt: t stare ante filium hominis.

THEOPHI. Posuit supra dñs terribilia t sensibilia malox indicia q̃ occupabũt pctores: ſz ꝺ hec mala remedi uz ẽ cautela t oratio. vñ dicit: Attẽ. ãt vo. ne for. gra. cor. ve. in crapu. t ebrietate. BASI. Singulũ aĩaliũ a ꝺditore oĩ um deo hz ĩtrinsecus cãs faciẽtes ad tutelã ꝓsistentie ꝓprie. pp q t ꝓps nob dedit hãc monitionẽ: vt q̃ illis a natura hec nobis auxilio rõnis t cautela ꝓtingãt. Fugiẽtibus q dẽ pctiñ: vt irrõabilia fugiũt mortifera pabula: ingrentib⁹ vo iustitiã sicut illa herbas nutritiuas regrũt: t iõ dicit: Attẽdite vobis: vt. s. discernere possitis a salubri nociuũ. Sed qñ dupliciter ꝓtingit attẽdere: hinc qdẽ corporis oculis: illinc vo p intellectiuã vtutẽ: oculus corporis virtute non attingit. Restat igiť dictũ ee de ope intellect⁹: Attẽdite. hoc est vndiq̃ circũspicite vos: quigil hñtes ad vram custodiã aĩe lumẽ. Neq̃ ãt dixit: Attendite vris aut eis q̃ circa vos sunt: ſz vobis: vos. n. estis ĩtellect⁹ t aĩa: vestrũ ãt corpus ẽ sensus: Circa vos ãt opes: artes: t reliq̃ vite suppellex: gbus nõ monet attẽdendũ: ſz aĩe cui⁹ ꝑcipua cura hñda. Eadem vero admonitio egrotãtes sanat: t sanos pficit: seruatores pñtiũ: puisores futurox: nõ alienox censores: ſz suox seruatores: nõ dimittẽtes intellectũ suũ fieri passionũ: ſz irrationale aĩe subyciẽtes rõnali. Cur ãt sit attendendũ: subiũgit dicẽs. Ne forte grauenť corda vra in crapula t ebrietate t curis huius vite. TYTVS. q. d. Cauete ne lumina mẽtis vre grauenť. Cura nãq̃ pñtis vite t crapula t ebrietas fugãt prudentiã: q̃ssant fidẽ: opanť naufragia. BASI. Est ãt ebrietas nimi⁹ vsus vini: crapula vo anxietas t nausea: q̃ est in ebrietate: a motione capitis greco vocabulo dicta. Sicut igiť cibis vt ñ esuriam⁹: sic t potib⁹ ne sitim patiamur vtẽduz ẽ: vitãdo diligenti⁹ lapsuz. Callax. n. ẽ vini ĩgestio: aĩa ãt vino libera prudẽtissima erit t optima: ſz humecta vini vapoꝛib⁹ q̃si quadã nube velať. Curiositas aũt huius vite quãuis nihil inhibitox ꝓtinere videať: si tñ ad cultũ diuinuz nõ coadiuuet: vitãda ẽ: t q̃re hoc dixerit ostẽdit subdẽs: Et supue. ĩ vos repẽ. di. illa. THEOPHI. Nõ. n. cũ deliberatiõe veniet dies illa: ſz ex ĩprouiso t furtiz capiens tanq̃ laqueus nõ cauẽtes. vñ segtur: tanq̃ la. n. supue. in om. q se. su. fa. om. terre. Qõ diligẽtius discuti põt. Capiet. n. dies illa sedentes in supficie terre quasi ĩpremeditatos t inertes. Quotquot vo sunt solertes t agiles ad bonũ: non sedentes t ociantes in terrenis: ſz surgẽtes ab eis sibi dicentes: Surge vade: qñ non est hic tibi reges: talibus ñ est illa dies vt laqueus ĩ discrimẽ: ſz vt dies festiuus. EVSE. Predicta igitur docuit esse attendenda ad cauendam grauedinẽ inde ꝓuenientẽ. vñ sequiť: Vigi. ita. oĩ tpe: orã. vt dig. ba. fuge. ista om. q̃ futu. sũt. THEOPHI. s. famẽ: pestem: t cetera huiusmodi q̃ tpaliter electis t alys ĩminẽt t ea que postmoduz accidunt eis perenniter. Illa. n. aliter capere non possum⁹ nisi p vigilias t orationes. AVGV. de cõ. cuã. Hec intelligiť illa fuga quã matthẽus cõmemorat: que nõ debet fieri in hyeme vel sabbato. Ad hyemem pertinẽt cure hui⁹ vite: q̃ tristes sunt velut hyems. Ad sabbatũ vo crapula t ebrietas: q̃ carnali leticia luxuriaq̃ submergit atq̃ obruit: qõ malũ sabbati noie significat: q illo die iudei delitys affluũt: dũ spiritale sabbatũ ignorãt.

THEOPHI. Et qz christianũ decet nõ solũ fugere mala: ſz etiã niti ad gloriã ꝓsequendã: subdit: Et stare ante filiũ hominis. Hec est enĩ angelica gloria stare ante filiũ hominis deũ nostrũ: t faciẽ ei⁹ iugiter cernere. BEDA. Et certe siquis sapiens medicus ꝑciperet attendere a succo alicuius herbe: ne repentinus ĩteritus supueniat: magno studio medici mandata fuaremus. Nunc aũt saluatore admonente ebrietatẽ t crapulã: t curas seculi eẽ cauendas: his fruciari t cõsumi nõ timent: qz fidem quã medici dictis ꝓbo domini verbis ꝓbere contemnunt.

¶ Erat autem diebus docens ĩ templo: noctib⁹ vero exiens morabatur in monte: qui vocať oliueti. Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum.

BEDA. Que verbis ꝓceperat dñs suis cõfirmat exemplis. nã qui nos ante iudicis aduentũ t incertũ finguloꝝ exitũ ad vigilandũ hortatus est t orãdũ: t ipse imminente tẽpore passionis sue doctrine vigilys t precibus instat. vñ dicit: Erat aũt diebus docens in tẽplo. In quo suo exẽplo insinuat hoc esse digne deo vigilare vel dicto vel facto proximis viã veritatis ostendere. CYRIL. Que aũt erant ꝓximis viã veritatis ostendere. CYRIL. Que aũt erant q̃ docebat: nisi transcendentia cultũ legis. instabat enĩ rẽpus quo debebat vmbra ĩ veritatẽ trãsformari. THEOPHI. Tacuerunt aũt euangeliste pleraq̃ documentoꝝ q christi: g cũ p trienniũ fere predicauerit: documenta eius q conscripserunt: dicet aliquis vix ad vnius diei sermonem sufficere. Ex pluribus ergo pauca deserib̃tes: dederit nobis quẽdam gustũ dulcedinis doctrine ipsius. Ostẽdit aũt nobis domin⁹ q̃ oporteat noctu t quiete alloqui deũ t in die prodesse hominibus t colligere qdẽ in nocte: distribuere vero collecta ĩ die. vnde subdiť. Noctibus vero exiens morabať in monte qui vocať oliueti. Non quasi opus habens oratione: ſz ad exemplũ dandũ hoc egit. CYRIL. Quia vero eloquiũ eius ĩ potestate erat: t potestatiue trãsferebat in spiritalẽ cultũ q̃ per moysen t prophetas traditi fuerant in figuris. populus cuz auidius audiebat. vñ sequitur. Et omnis populus mãicabat. i. mane venire accelerabat ad eum in tẽplo audire eum. Populo aũt ante lucẽ nũ venienti ad eum congruũ erat dicere: Deus de⁹ meus ad te de luce vigilio. BEDA. Mystice autem t nos cum inter prospera sobrie t pie t iuste conuersamur: diebus in templo docemus: quia formam boni operis fidelibus prebentes: noctibus vero in monte oliueti moramur: quia in tenebris angustiarum spiritali ꝓconsolatione respiramus. t ad nos quoque populus manicat: cum vel discussis oculis tenebrarum: vel cunctis nebulis pressurarum nos imitantur.

XXII. CA.

Appropinquabat autem dies festus azimoꝝ qui dicitur pasca: t quere bant principes sacerdotum t scribe quomodo ieſũ iterficerent: timebant vero plebem.

CHRY. Umbra nostroꝝ fuerunt festa iudaica: t si quesieris a iudeo de pasca t azimis: nil magni proferet commemorans liberationem ab egypto. Si quis autem a me quesierit: non audiet egyptum nec pharaonem: sed absolutionem erroꝝ t tenebraꝝ diaboli: non per moysen sed per filium dei. GLO. Ad cui⁹ passionem enarrandã accedens euangelista premittit de figura dicens. Appropinquabat autem dies festus azimoꝝ qui dicitur pasca.

BEDA. Pasca qdem hebraice dicitur phase. non a passione: sz a transitu noiatur: eo qp exterminator videns sanguine in foribꝰ israelitaꝝ ptrãsierit: nec pcusserit primogenita eoꝝ. Uel ipse dñs pbens auxiliũ pplõ suo desuper ambulauit. Doc ãt inter pasca z açima distat: qp pasca ipse solꝰ dies appellat: in quo agnus occidebat ad vesperã: hoc est. xiiij. luna primi mensis. xv. ãt luna qñ egressus ẽ de egypto succedebat festiuitas açimoꝝ septẽ diebus vsqꝫ ad vigesimam primã diez eiusdẽ mensis: vñ euãgelij scriptura idifferenter vnũ pro alio ponere solet: vñ hic dicit dies açimorum q dicit pasca. Significatur ãt p mysteriũ qp xps semel pro nobis passus: p totũ tps huius seculi qõ septez diebus agitur in açimis synceritatis z veritatis precepit esse viuẽdum. CHRY. Principes ãt sacerdotũ nefarias res tractant in festo. vnde segtur: Et quere. princi. sacer z scri. quõ ie. interficerent: Moyses qdem vnũ precepit esse principẽ sacerdotũ z illo defuncto creari aliũ. Tunc vero cũ incepe rent iudaici ritus dissolui: multi erant pncipes sacerdotez annuatim creati. Di ĝ volentes iesum occidere non metuunt diuina: ne. s. ex tpe sacro maius ĩcurrant peccati contagium: sz vbiqꝫ timent bũana. vñ segtur. Time. ve. plebem.

BEDA. Non qdẽ seditionẽ metuẽtes: sz cauẽtes ne auxilio populi de suis manibus tolleret. Dec ãt añ biduũ pasce gregatis eis in atrio cayphe matthẽus acta attestat.

¶ Intrauit aũt sathanas in iudam q cognominabat scharioth: vnũ de duodecim: z abijt z locutus est cũ principibus sacerdotũ z magistratibꝰ quẽadmodum illũ traderet eis. Et gauisi sunt: z pacti sũt pecuniã illi dare. Et spopõdit. Et ĝrebat opportunitatẽ: vt traderet illũ sine turbis.

THEOPHI. Quia dictũ est qꝺ principes sacerdotum ĝrebant modũ quo interficientes iesuz nullũ incurrerent periculum: consequenter modus qui eis occurrit narratur cum dicitur: Intrauit ãt sathanas in iudam. TYTVS. In iudam sathanas intrauit: non impellens: sed patulũ in ueniens bostium. nã oblitus oium que viderat ad solã auriciam dirigebat intuitum. CHRY. Ponit autem eius cognomen subdens. Qui cognominabatur scharioth. Erat eniz alius iudas. TYTVS. Subdit autẽ: Unus de duodecim. Nam numerum adimplebat: non autem vere funcebat apostolica dignitate. CHRY. Uel hoc addit euã gelista velut absonum quidem: ac si diceret erat de primo chozo diligentius electoꝝ. BEDA. Non est ãt huic contrarium quod ioannes dicit: Post buccellã intrasse in euz sathanaz: qz nunc intrauit: vt quasi alienum tentaret. tunc ãt quasi proprium ad quecunqꝫ vellet agenda attraheret.

CHRY. Attende autem magnam iude nequiciam: tuz quia per se proficiscitur: tum quia pro precio hoc facit. Sequitur enim: Et abyt z locutus est cum principibus sacerdotum z magistratibus quemadmodum illum traderet eis. Et gauisi sunt. THEOPHI. Magistratus hic appellãtur prepositi constructionum templi: vel ẽt illi quos Romani populo prefecerant: ne prozuerent in tumultus: erãt n. seditiosi. CHRY. Propter auariciaz ãt iudas factus est talis. Segtur eniz: Et pacti sũt pecuniã illi dare. Tales eniz auaricia generat passiones: reddit ipios: z deuz ignorare cõpellit: z si millies bñfactuz sit eis: ad nocendũ ipellit. vñ z hic segtur: Et spopondit. THEOPHI. idest pepigit z promisit. z ĝrebat opportunitatẽ vt euz traderet sine turbis. i. querebat cũ tradere qñ videret eũ seorsũ existentez sine turbis. BEDA. Multi ãt iude scelus exhorrẽt: nec tamen cauent. qui eniz charitatis z veritatis iura spernit: xpm qui est veritas z charitas prodit: maxime cuz non infirmitate vel ignorantia peccet: sed ad similitudinẽ iude querat opportunitatez. vt arbitris absentibus: veritatem mendacio: virtutem crimine immutet.

¶ Uenit autem dies azimorum: in qua necesse erat occidi pasca. Et misit petrũ z ioannem dicẽs: Euntes parate nobis pasca: vt mãducemꝰ. At illi dixerũt: Ubi vis paremus? Et dixit ad eos: Ecce ĩtroeũtibus vobis i ciuitatẽ occurret vobis homo quidã amphoram aque portans: sequimini eum in domum in quã intrat: z dicetis patrifamilias domus: Dicit tibi magr̃: Ubi est diuersoriũ: vbi pasca cũ discipulis meis mãducem? Et ipse ostendet vobis cenaculum magnũ stratũ: z ibi parate. Euntes aũt inuenerũt sicut dixit illis: z parauerunt pasca.

TYTVS. Ut nobis dominus celeste pasca dimitteret typicũ manducauit: figurã remouens: vt veritas locũ obtineret: vñ dicit: Uenit aũt dies azimoꝝ in q̃ necesse erat occidi pasca. BEDA. Dies azimoꝝ pasce quartãdecimã primi mensis appellat: quando fermento abiecto pasca. i. agnꝰ occidi ad vesperã cõsueuerat. EVSE. Sigs aũt dicat: Si prima azimoꝝ discipuli saluatori parãt pasca: ergo z eadẽ die oportet nos pasca celebrare. Dicemus hoc non fuisse monitionẽ: sz historiã facti: qꝺ accidit tẽpore salutifere passionis. Aliud aũt est narrare gesta veterꝫ: z aliud sancire: ac posteris statuta relinquere. Quietiã saluatoꝛ nõ egit pasca cũ iudeis quando agnũ ĩmolabant. nã illi qdem hoc egerunt in parasceue: qñ passus est dñs: vnde non introierunt in atriũ pilati vt manducarent pasca. exquo enĩ veritati insidiati sunt: verbũ veritatis a se expulerunt: non primo die azimoꝝ quo die debebat ĩmolari pasca manducãtes solitũ sibi pasca. erant enĩ erga aliud attẽti: sz die sequẽti post illã que erat azimoꝝ secũda. Dominus vero prima die azimoꝝ: hoc est quinta feria sabbati pasca cũ discipulis peregit. THEOPHI. Eadẽ aũt quinta feria: mittit duos ex discipulis suis ad parandũ pasca: petrũ. s. z ioannẽ: alterꝫ. s. vt diligentẽ: alterꝫ vt dilectus. vnde sequit. Et misit petrum z ioannẽ dicens: Euntes parate nobis pasca vt mãducemus. Per omnia manifestans qp vsqꝫ ad extremũ vite non est aduersatus legi. Mittit autem eos ad alienã domum. nam nulla domus erat ei neqꝫ discipulis suis: aliogn apud aliquem eoꝝ pasca celebrasset. z ideo subdit: At illi dixerunt. Ubi vis paremus? BEDA. quasi dicant. Nõ habemus domicilium: non habemus tabernaculũ: audiãt quibus edificandaꝝ domoꝝ cura est: cognoscant christuz omnium dominum locũ vbi caput reclinaret non habuisse. CHRY. Cum aũt ignorent ad quem mitterent signũ dedit eis: sicut z samuel sauli. vnde subdit. Et dixit ad eos: Ecce introeuntibus vobis in ciuitatez: occurret vobis homo: amphoram aque portans: sequimini eum in domuz in quã intrat. AMBRO. Primũ maiestatẽ diuinitatis aduerte: cum discipulis loquit: z iam nouit quid alibi sit futurum: deinde dignationẽ eius intuere: quia non persona diuitis aut potentis eligitur: sed pauper ambitur. z angustuz hospitium pauperis amplis nobilium edibus antefertur. Sciebat autem dominus nomẽ eius cuius sciebat mysteriũ z occursum: sz iõ sine noie designatur: vt ignobilis estimet. THEOPHI. Uel iõ mittit eos ad hominez ignotum: vt ostendat qp passionem voluntarie subyt. Qui eniz mentẽ huius ignoti viri subegit vt eos susciperet: poterat quodcũqꝫ voluisset cũ iudeis tractare. dicunt autẽ quidaz qp ideo non dixit nomẽ hominis: ne ꝓditoꝛ cognito nomine domuz panderet phariseis qui venientes cepissent euz priusqꝫ cena fieret z spiritalia mysteria discipulis traderet

Sz quibusdã indicys in quandã domũ dirigit eos. vñ sequitur: Et dicetis patrifamilias dom⁹: dicit tibi magister: vbi est diuersoriũ: vbi pasca cuz discipulis meis mãducem: Et ipse vobis ostendet cenaculũ magnuz stratum: et ibi pate.

GLO. Quib⁹ signis inuentis discipuli sollicite q̃ mãdata eis fuerãt ipleruũt. vnde sequitur. Euntes aũt inuenerũt sicut ꝓdixit illis iesus: et parauerũt pasca. BEDA. Hoc pasca exponẽs apostolus ait: Pasca nostrũ imolatus ẽ xps: qõ quidẽ pasca tũc necesse erat occidi: quasi paterno ꝟsilio ac diffinitione sancitũ: qui lz die sequẽti hoc ẽ. xv. luna sit crucifixus: hac tñ nocte qua agnus imolabaꝫ a iudeis tentus ac ligatus imolationis hoc est passionis sue sacrauit exordiũ. THEOPHI. Intelligamus aũt die qdẽ azimoruz totã ꝙuersationẽ q̃ ẽ in luce spiritali nullã redolentẽ vetustatẽ ꝑme ꝑuaricatiõis ade: i qua viuẽtes nõ decet delectari in xpi mysterys. Hec aũt mysteria petr⁹ et ioanes parãt .i. actio et ꝙtẽplatio: feruor celi et mansuetudo pacifica. Dis aũt paratoribus occurrit hõ: qz ꝑ ꝑdicta reperimus statuz hoĩs: q creatus ẽ ad imaginẽ dei: q portat amphoraz aque: q̃ significat gratiã spũssancti. Amphora aũt ẽ humilitas cordis: humilib⁹ enĩ dat gram: q se cognoscũt eẽ terrã et pulueꝛẽ. AMBRO. Uel amphora ẽ mẽsura pfectior: aq̃ aũt ẽ q̃ sacramẽtũ xpi eẽ meruit: q̃ lauare meruit non lauari.

BEDA. Parant aũt pasca vbi aque inferꝛ amphora. qz xps adest quo veri pasce cultorib⁹: typic⁹ de limie auferaꝛ erroꝛ: et ad tollẽda crimina viuifici fontis baptisma ꝙsecratur. ORIGE. sup mat. Ego aũt puto q hõ q ingrediẽtibus discipulis ĩ ciuitatẽ occurrit amphoraz aq̃ portãs: erat qdã minister patrisfamilias: portãs mũdatoriã aut potabilẽ aquã in vase fictili: quẽ puto eẽ moysen spiritalẽ doctrinã portãtẽ ĩ corporalib⁹ bistorys. Qui aũt nõ consequunt spiritaliter cũ: nõ celebrãt pasca cũ iesu. Attẽdamus q̃ ipso dño cõstituto nobiscũ ad superiorẽ locũ: ĩ quo ẽ diuersoriũ: qõ demõstraꝛ ab ĩtellectu: q ẽ ĩ vnoquoq; hoĩe paterfamilias: discipulis xpi. Hec aũt dom⁹ superior sit nobis magna vt capiat iesum vbuz dei: qõ nõ capiꝛ nisi a magnis sensu. Et sit dom⁹ hec a pꝛefamilias. i. ĩtellectu ꝑparata filio dei: et sit mundata nullo mõ hñs malicie sordes. Sit etiã dom⁹ illius ꝑnceps nõ qualibuscũq; cognitũ hñs nomen. Unde mystice dicit ꝟm matthеũ. Ite ad quẽdã. AMBRO. In superioribus aũt magnũ hz stratũ: vt magnũ meritũ eius aduertas in quo dñs cũ discipulis sublimiũ virtutũ ei⁹ delectatione requiesceret. ORIGE. sup mat. Scire aũt debem⁹ qñ q in epulatiõibus et sollicitudinibus secularibus fũt: nõ ascẽdũt ĩ domũ illã superiorẽ: et ꝓpterea non celebrãt cũ iesu pasca. Post ꝟmones enĩ discipulorz: quibus cathezauerũt patremfamilias: idest intellectum: venit et diuinitas copulans discipulis in domo predicta.

¶ Et cũ facta esset hora discubuit: et duodecim apli cum eo. Et ait illis: Desiderio desideraui hoc pasca manducare vobiscũ añq̃ patiar. Dico enĩ vobis: qz ex hoc non manducabo illud: donec impleatur ĩ regno dei. Et accepto calice gratias egit et dixit: Accipite et diuidite iter vos. Dico enĩ vobis q non bibam de generatiõe vitis: donec regnum dei veniat.

CYRIL. Postq̃ discipuli pasca parauerant agiꝫ de pasce comestione. vnde dicitur: Et cũ facta eẽt hora: discubuit et duodecim apostoli cũ eo. BEDA. Hora manducãdi pasce designat quartamdecimã diem primi mẽsis perductã ad vesperã. xv. luna iam terris apparente. THEOPHI. Sz q̃liter dñs discumbere dicit: cũ iudei stantes pasca manducarent: Dicũt ergo q cum mãducauissent legale pasca accubuerunt ꝟm cõmunẽ vsũ mãducãtes quosdã alios cibos. Segtur. Et ait illis: Desiderio desideraui hoc pasca mãducare vobiscũ anteq̃ patiar. CYRIL. Quod ideo dicit, qz discipulus auarus proditiõis tps explorabat: sz ne traderet eũ ante festũ pasce: non explicauerat dñs omnium vel vix penes quẽ pasca perageret: cuius cãm ꝓhoc verba ostendit. THEOPHI. Uel dicit desiderio desideraui. q. d. Hec vltima mihi cena vobiscũ est: pp qõ et amabilis est mihi: sicut et q pegre profecturi sunt vltima vba suus dulcius ꝓferunt. CHRY. Uel hoc dicit: qz post illud pasca crux ĩminebat. Inuenim⁹ ãt pluries eũ ꝑdicante suam passionẽ et eã cupientez euenire. BEDA. Desiderat q̃ primo typicũ pasca cũ discipulis mãducare: et sic passionis sue mundo mysteria declarare. EUSE. Uel aliter. Luz dñs nouum pasca celebraret: opportũe dixit: Desiderio desideraui hoc pasca. i. nouũ mysteriũ noui testamenti qõ tradebat discipulis: qõ plures ante eũ prophete et iusti cupierãt Sz et ipse sitiens cõmunez salutẽ: hoc tradebat mysterium qõ toti mundo cõpeteret. Pasca vero moysi statutũ erat ĩ vno loco. s. in hierusalẽ celebrari. vñ non ꝙgruebat oĩb⁹ gentibus. et ideo nõ erat desideratũ. EUSE. Ex hoc hebiotarum dementia de carnis esu redargui poterat: dño mandante pasca iudeoz. vñ signãter dixit. Hoc pasca. ne gs ad aliud inuertere posset. BEDA. Sic ergo dñs legalis pasce approbator extitit: et hoc ad sue dispensationis figurã docendo ptinuisse vetat vltra carnaliter exhiberi. vñ subdit: Dico. n. vobis qz ex hoc non mãducabo illud donec impleatur in regno dei. i. nequaq̃ vltra mosaicum pasca celebrabo: donec ĩ ecclesia spiritaliter intellectuz ꝙpleatur. ipa .n. est regnum dei: ꝟm illud: Regnum dei intra vos est. Ad vetus aũt illud pasca: cui finem desiderabat imponere: ꝙtinet etiam illud quod subditur: Et accepto calice gratias egit et dixit: accipite et diuidite inter vos. Ob hoc gras egit quia vetera transitura et ventura fuerant omnia nona.

CHRY. Memento ergo cũ ad mensam sederis q̃ post mensam oportet te orare atq; ideo ventrez impleas sobrie ne grauatus nequeas genuflectere ac supplicare deo. Nõ igitur post escas ad lectum: sed ad orationẽ vertamur. Euidenter enim hoc christus significauit: q̃ post escas nõ somnus: non cubile: sed oratio et sacrarum lectio scripturarum succedere debeat. Sequitur: Dico. n. vobis q̃ non bibã de generatione vitis: donec regnũ dei veniat. BEDA. Põr quidez hoc et simpliciter accipi: q̃ ab hac hora cene vsq; ad tempus resurrectionis quo in regno dei erat venturus: vinum bibiturus non esset: postea nãq; cibum potũque sum pfisse eum testatur petrus dicẽs. Qui manducauimus et bibim⁹ cuz illo postq̃ resurrexit a mortuis. THEOPHI. Dicitur autem resurrectio regnum dei: quia mortez exterminauit. vnde et dauid ait. Dominus regnauit decorem indutus est: scilicet formosi amictus: ꝟz Isaiam: exuta corporis corruptela. Resurrectione autem adueniente iterum cum discipulis bibit: vt probaret q̃ resurrectio ñ erat phãtastica. BEDA. Sed multo consequẽtius est: vt sicut supra typicum agni esum: sic et potum pasce neget se gustaturum: donec ostensa gloria regni dei: fides mundi aduenias: vt per duo maxima legis edicta: escam scilicet et potum pascalem spiritaliter ĩmutata discceres omnia legis sacramenta ad spiritalem obseruantiam fuisse transferenda.

¶ Et accepto pane gras egit: et fregit: et ꝺdit eis dicẽs: Hoc ẽ corp⁹ meũ: qõ ꝓ vobis tradet. Hoc facite ĩ meã ꝙmemorationẽ. Silr et calicẽ postq̃ cenauit dicens. Hic est calix nouũ testamentũ in sanguine meo: qui pro vobis fundetur.

BEDA. Finitis pasce veteris solennys: transit ad nouum quod in sue redemptionis memoriam ecclesiam frequentare desiderat: pro carne agni et sanguine: sue carnis

sanguinisq; sacramentū in panis ac vini figura substituēs: sacerdos in eternū factus fm ordinē melchisedech. Unde dicit: Et acce. pane gratias egit. sic ⁊ de veterib⁹ terminandis grias egerat: nobis exēpluz tribuens in oi boni opis inchoatione ⁊ pfectione deū esse glorificādū. Segtur: Et fregit ipse panē quē porrigit: vt oñdat corporis sui fractionē: non sine sua sponte futurā. Et dedit eis dicēs: Hoc est corpus meū qđ pro vobis tradet. GREGO. nisenus: Panis. n. ante cōsecrationē coīs panis ē: sz vbi ꝓsecrat mysterio fit: ⁊ dicit corpus xpi. CYRIL. Nec dubites an ꝟ veꝝ sit eo manifeste dicente: Hoc ē corpus meū. sz potiꝰ suscipe vba saluatoris i fide. Cū. n. sit vitas: nō mētit: Insaniūt igit dicētes mysticā bñdictioz a scificatiōe cessare: sique relige remanserint ei⁹ in diē subseqntez: Non. n. mutabit sanctificū corpus xpi sz vtus bñdictionis ⁊ viuificatiua grā iugis in eo est. Uirtus. n. viuificatiua dei patris vnigenituz verbū est qđ caro factū est: nō desinēs esse vbuz sz efficiēs carnē viuificatiuā. Si. n. i aliquo liquore modicū panis immiseris: reperies hunc ibibituz q̄litate illius. Igit viuificatiuz dei verbū vniens seipm ꝓprie carni: fecit eā viuificatiuā. Nunqđ ergo ⁊ qñ in nobis vita dei est: dei vbo exīte in nobis viuificatiuū erit nr̄um corpus: Sz aliud ē fm participationis habitudinē nos hre in nobis dei filiū: aliud ipz fuisse factū carnē. i. corpus sumptū ex alma virgine: ꝓpriū corpus effecisse. Decebat ergo eū nr̄is quodāmō vniri corporibus p sacrā eius carnē ⁊ pciosuz sanguinē q̄ accipimus in bñdictione viuificatiuā in pane ⁊ vino. Ne. n. horrere mus carnē ⁊ sanguinē appositā sacris altaribus: cōdescendens deus nr̄is fragilitatibus influit oblatis vim vite: Cōuertens ea in veritatē ꝓprie carnis: vt corpus vite q̄si qđdam semen viuificatiuū inueniat in nobis: vñ subdit: Hoc facite in meā cōmemorationē. CHRY. sup ioannē: Hoc fecit xps ducens nos ad maius amicitie fedus: suāq; claritatē declarans erga nos: ꝓstans se non solū videri desiderā tibus: sz ⁊ palpare ⁊ comedere ⁊ amplecti ⁊ totū affectum explere. Igit vt leones flāmaz spirantes: sic ab illa mensa discedim⁹ terribiles effecti diabolo. BASI. Dicse āt quo pacto decet edere corpus xpi: in memoriaz. s. obediētie xpi vsqz ad mortē: vt q viuunt nō ampli⁹ in se viuāt: sz in eo q pro eis mortuus est ⁊ resurrexit. THEOPHI. Duos āt calices lucas cōmemorat. de altero qdem supradixit. Accipite ⁊ diuidite inter vos: quē dicet aliqs esse typuz veteris testamenti. alteꝝ vero post panis fractionem ⁊ distributionem ipse partit discipulis. vñ subdit: Similiter ⁊ calicem postq̄ cenauit. BEDA. Subauditur. dedit eis: vt sit plena ꝟstructio. AVGV. de con. euange. Uel q̄ lucas bis ō calice cōmemorauit: ꝓius anteq̄ panē daret: ide postq̄ panem dedit: illud qđ superius dixit ꝓoccupauit: vt solet: illō vero qđ ordine suo posuit: non cōmemorauerat superius. Utrūq; aūt coniunctum eandem sententiā facit: q̄ illoruz est. s. matthei ⁊ marci. THEOPHI. Noīat āt dñs hunc calicē noui testamēti. vñ segtur. Dicēs: hic ē calix nouuz testamentū in sanguine meo q pro vobis fundetur. significās nouum testamentum in suo sanguine exordiuz sumere: nā in veteri testamento sanguis animalium affuit: cuz data fuit lex: nunc vero sanguis verbi dei significat nobis nouum testamentum. Cum autem dicit: Pro vobis: non significat pro solis apostolis corpus christi datum ⁊ sanguinem effusum fuisse: sed causa totius humane nature. Et vetus quidem pasca ad remouendam seruitutem egypti fiebat: sanguis autem agni ad primogenitorum custodiam: nouuz vero pascha ad peccatorum remissionem: sanguis autez christi ad conseruationem eorum qui dedicati sunt deo.

CHRY. Dic enim sanguis operatur in nobis imaginez regiam: nobilitatem anime non permittit marcescere: prorinus irrigans animam: magnamq; inspirans virtutem. Dic sanguis fugat demones: aduocat angelos ⁊ dominuz angelorꝝ. Dic sanguis effusus lauit orbē ⁊ adibilē fecit cēlū. Dui⁹ ꝓcipes sanguinis sunt supernis virtutibus amicti regio pallio: magis aūt ipo rege induti. Et sicut si mundus accesseris salubriter accessisti: sic si imbutus conscientia praua: dānose accedis in penā ⁊ supplicia. Nā si q ipera toriā coinquināt purpurā: pari pena plectunt cum eis q diuellunt: absurdū nō est si ⁊ q obscena mēte corpus xpi recipiūt: pari pena plectunt cū bis q illud clauis trāsfoderunt.

BEDA. Quia vero panis cōfirmat: vinū vero sanguinē operat in carne: hoc ad corpus xpi: illud refert ad sanguinē. Uerū q ⁊ nos in xpo ⁊ in nobis xpm manere oportet: vinū ñci calicis aq̄ miscet teste enī ioāne. Atque mīte populi sūt. THEOPHI. Primo aūt datur panis: secundario calix: prior enī est i spiritalibus laboriosus act⁹ velut panis: nō solū qz i vultus sudore laborat: sed ēt qz dū comeditur: nō est facilis ad glutiendū. Deinde post labores sequitur exultatio diuine gratie que ē calix. BEDA. Ideo aūt tunc cenati ꝟmunicarūt apostoli: qz necesse erat pasca typicū ante cōsūmari: ⁊ sic ad veri pasce sacramēta trāsiri. nūc aūt in honorē tanti sacramēti placuit magistris ecclesie: ꝓ⁹ nos spiritalibus epulis refici: ac deīde terrenis. GREGVS. Totū aūt corpus ⁊ sanguinē dñi suscipit ēt si mysterioꝝ partez accipiat. Sic. n. vnū sigillū diuersis totā suam figurā impartitur. ⁊ integrum manet post distributionē: ⁊ sicut vna vox penetrat ad multoꝝ auditus: sic nulli dubiū sit corpus ⁊ sanguinem dñi totū in oībus reperiri. Fractio aūt panis venerandi passionem significat.

¶ Uerūtñ ecce man⁹ tradētis me: mecū ē i mensa. Et qdē filiꝰ hois ꝟz q̄ diffinitū ē vadit. Uerūtñ ve hoi illi p quē tradet. Et ipi ceperūt quere re iter se: quis eēt ex eis qui hoc facturus esset.

AVGV. de cōsen. euāge. Cū tradidisset dominus discipulis calicē rursus de traditore suo locutus est dicens: Uerūtamē ecce man⁹ tradētis me: mecū ē i mēsa. THEOPHI. Quod dixit nō soluz vt oñdat se scire futura: sz ēt vt oñdat nobis ꝓpriā bonitatē: fm quā nō prętermisit quin persequeret ea que spectabant ad deū. Dat enī nobis exēplū: vt vsqz ad finē satagamus lucrari peccatores: ⁊ vt ostendat ꝓditoris nequiciam: qui ⁊ cōuiua fieri non erubuit.

CHRY. Et particeps exīs mysterioꝝ cōuersus nō est. fit enī scelus eius vtiq; imanius: tū quia tali propositio imbutus adyt mysteria: tū qz adiens melior factus non fuit: nec metu nec bñficio nec honore. BEDA. Et tamē ñ designat specialr: ne māifesti⁹ corrept⁹: ipudētior fieret. Mittit autem crimen in numero: vt agat conscius pniam. Predicit autez ⁊ penaz vt quez pudor nō vicerat: corrigant denunciata supplicia. vnde sequitur. Et q. fi. ho. fm q̄ diffinitū est vadit. THEOPHI. Nō q̄si nō valēs tueri seipz: sed sicut definiens sibi mortem: propter humanam salutem. CHRY. Sed qz iudas ea que sunt scripta praua intentione agebat ne quis putet eū innoxiuz tanq̄ dispensationis ministrum subdit. Ueruntamē veh homini illi per quē tradetur. BEDA. Sed ⁊ veh homini illi q ad mēsaz dñi indignus accedens i exemplum iude filiū hois tradit: nō quidē iudeis: sed peccatorib⁹ mēbris suis. Et quāuis scirent. xi. apostoli. q̄ nihil contra dominum cogitarent: quia tñ plus credūt magistro q̄ sibi: timentes fragilitatē suaz: q̄ rūt de pctō cui⁹ ꝟscientiā nō habebāt. Segtur. n. Et ipsi cepe. q̄rere inter se. quis esset ex eis qui hoc facturus esset.

BASI. Sicut. n. in corporalibus passionibus sunt multe quas non sentiunt patientes: porro magis adhibent fidem ꝟiecture medicoꝝ q̄ proprias in sensibilitatē attēdant: sic ⁊ aie passionibus siquis in se peccatum non sentiat: credere tñ debet his qui plus possiunt cognoscere sua peccata.

¶Facta ē aūt: ⁊ cōtētio iter eos: qs eoꝝ videret esse maior. Dixit āt eis: Reges gētiū dñant eorū ⁊ q ptātē hūt sup eos benefici vocant. Vos āt nō sic: Sz q maior ē i vob. fiat sic minor: ⁊ q p̄cessor ē: sic̄ ministrator. Nā quis maior ē: q recūbit: an qui ministrat: Nōne qui recūbit: Ego aūt in medio vestrū sum sicut qui ministrat.

THEOPHI. Cū iter se q̄rerēt qs eēt dñs traditurꝰ: ose quēs erat adinuicē sibi dicere: Tu ꝓditurꝰ es ⁊ ex hoc coacti sūt dicere ego potior: ego maior: ⁊ similia. vñ dr. Facta ē āt ⁊ ꝓtentio iter eos qs eoꝝ videretur esse maior. GREGVS. Ut hꝰ ꝓtētio vr̄ būisse motiuū: q cū dñs ab hoībꝰ trās migraret: oportebat aliquē eoꝝ fieri alioꝝ p̄ncipez: q̄si dñi vicē gerēte. BEDA. Sic̄ āt boni i scripturis exēpla patꝝ gbꝰ pficiāt ⁊ humilient regrūt: sic reprobi sigd forte in electis reprehēsibile reperint: q̄si suas ex eo negtias obtecturi libēter solēt amplecti. Jō multi ardētiꝰ legūt: q facta ē ꝓtētio iter discipulos xp̄i. AMBRO. Si.n. ꝓtēdebant apli nō excusatiōi obtēdit: sz cautioni ꝑponit. Laueamꝰ g̃ ne i p̄ditiōe aliq̄ iter nos de platiōe possit eē ꝓtētio. BEDA. Potius aūt videamꝰ: nō gd carnales adhuc discipuli gesserint: sz gd iusserit spiritalis magister. Segt.n. Dixit āt eis Reges gētiū dñant eoꝝ. CHRY. Hentiliū meminit: vt ex hoc rē vituperādā oñdat. Hētiliū.n. ē ābire pmatū. CYRIL. Sz ⁊ blādi p̄mones eis offerunt a subditis. vñ segt Et q ptātē hūt sup eos benefici vocant. Sz illi gdē q̄si exortores a sacris legibꝰ huiusmodi subiacēt morbis. vestꝝ āt culmē ē i humilitate. vñ sequit: Vos aūt nō sic: sz q maior ē i vobis fiat sic̄ minor. BASI. Nō g̃ extollat p̄sidētē dignitas: ne ab humilitatis beatitudine corruat. Illud āt nouerit q humilitas vā ministeriū pluriū ē. Sic̄.n. q pluribꝰ ministrat vulneratis ⁊ abstergit cuiuslibet vulneris saniē: nō sumit misteriū i cās elatiōis: sic multo magis cui ꝓmisse sūt cure fraternoꝝ lāguorūz vt oīuz mīster redditurꝰ. p oībꝰ rōnē: cogitāt dz ⁊ eē sollicitꝰ. ⁊ sic q maior ē: fiat sicut minor. Decet aūt ⁊ corporale obsequiū ab his q p̄sidēt offerri exēplo dñi lauātis pedes discipuloꝝ. vñ sequit: Et q p̄cessor ē: sic̄ mīstrator. Nō ē aūt timendū ne in subdito soluat humilitatis ꝓpositū: dū ei a maiori fuit. Sz imitatiōe pādit būilitas. AMBRO. Cōtuēdū ē āt q nō oīs honorifi cētie studio humilitas definit. Pōt.n. deferre alicui pp seculi gratiā potentie metū: vtilitatisq ꝓtuitū: tua edificatio q̄rit nō alteriꝰ honor: ⁊ iō vna dat oībꝰ forma sñe vt nō de platiōe iactātia sit: sz de humilitate ꝓtentio. BEDA. In hac tū forma a dño tradita maiores nō minima discretiōe opꝰ hūt: ne. s. ad īstar regū gētiū dñari subiectis: seq̄z ab eis gaudeāt laudibꝰ attolli. ⁊ tū ꝺ delīquētiū vitia p zelū iusticie sint erecti. Ad vba āt exhortatiōis suimet adiūgit exēplū. vñ segt: Nā gs maior ē q recūbit an q mini. Nōne q̄ recū. Ego āt i me. ve. sū: si. q mini. CHRY. q. d. Non putes discipulū tui egere: te vo nō illiꝰ. Ego.n. q nullo egeo. q̄ vniuersa egēt celestia ⁊ terrestria: ad ministerialē gradū ꝓdescēdi. THEO. Oñdit āt se mīstrātē eis cū panē ⁊ calicē distribuit: cuiꝰ mīstery mētionē facit rememorās eos si de eodē pane comederūt: ⁊ ꝺ eodē calice biberūt si ipe xp̄s oībꝰ mīstrauit: vnū debēt oēs sentire. BEDA. Uel loquit de ministerio quo p̄m ioannē eoꝝ pedes lauit dñs ⁊ magr: q̄uis ēt vbo mīstrādi possint oīa q̄ i carne gessit itelligi: sz ⁊ suū sanguinē se ꝓ nobis effundere ministrando significat.

¶Vos āt estis qui pmānsistis mecū i tētationibꝰ meis. Et ego dispono vobis sic̄ disposuit mihi pater meꝰ regnū: vt edatis ⁊ bibatis sup mensā meā i regno meo: ⁊ sedeatis sup thronos duodecim iudicantes duodecim tribus israel.

THEOPHI. Sicut dñs ꝓditori p̄nūciauerat veb: sic discipulis remanētibus ecōtrario bona p̄nunciat dicens. Uos āt estis q pmānsi. me. in tentatiōnis. BEDA. Nō. n. inchoatio patiētis: sz pseuerātia celestis regni gloria donatur: qz pseuerātiā q̄ ꝓstantia seu fortitudo mētis vocat: dicimus eē cūctaꝝ colūnā virtutū. Filiꝰ ergo dei secuz pmanētes i tentationibꝰ eternū ducit ad regnū. Si.n. ꝓlātan fci sumꝰ silitudini mortis eiꝰ: simil ⁊ resurrectōis erimꝰ, vñ segtur. Et ego dispono vo. si. dispo. mihi pa. me. regnū. AMBRO. Regnū dī nō ē ō hoc mūdo. Nō āt eq̄litas ad dñz: sz silitudis emulatio ē: solꝰ.n. xp̄s plena imago dei ē: pp exp̄sz in se paterne gratitudinis vnitatē. Justus āt hō ad imaginē dei est: si pp imitandā diuine ꝓuersatiōis silitudinem mundū hunc dei cognitiōe ꝓtēnat: vñ ⁊ corpus christi edimus: vt vite eterne possimus esse ptices: ꝓpter qō sequitur. Ut edatis ⁊ biba. su. men. meā in regno meo. Nō. n. vt ctus ⁊ potus nobis p̄my loco spōdet: sed cōmunicatio gre celestis ⁊ vite. BEDA. Uel mensa p̄posita oībus sanctis ad fruendū celestis est gloria vite: qua qui esurīūt ⁊ sitiūt iusticiā saturabunt fruēdo desiderato gaudio veri boni. THEOPHI. Non aūt hoc dixit q̄si futuris illic corporalibus escis: ⁊ q̄si regno suo sensibili futuro: erit enim illic angelica cōuersatio sicut saduceis p̄dixit. Sz ⁊ paulus dicit non esse regnū dei escam ⁊ potū. CYRIL. Sed ex his que sunt apud nos spiritalia designat. nā p̄rogatiua q̄dā funguntur apud reges terrenos: q eis quasi comune cōsidēt. Ex humano ergo iudicio oñdit: q apud eū in primis honoribus statuent. BEDA. Hec est enim imutatio dextre excelsi: vt q nunc humiles gaudent ministrare ꝑfectis: tunc super domini mensam sublimes: vite perpetue vapibus alantur. Et qui hic in tētationibus iniuste iudicati cum domino permanent: illic cum eo super tētatores suos iusti iudices veniant. vnde sequitur. Et sedea. super thro. xy. iudi. xy. tribus israel. THEOPHI. Hoc ē ꝺdemnātes ex duodecim tribubus infideles. AMBRO. Non aūt. xy. throni tanc̄z aliq̄ corporalis sunt receptacula sessionis: sed quia p̄m diuinaz similitudinē iudicat christus cognitione cordium: non interrogatione factoꝝ: virtutē remunerās: impietatem condemnans: ita apostoli in iudicium spiritale formantur remuneratione fidei: execratione p̄fidie: virtute errorem redarguentes: sacrilegos odio p̄sequentes.

CHRY. Nūquid autem illic sedebit ⁊ iudas: Sz ꝺsidera q lex est data a deo per hieremiaz: Si quid boni promisero si censearis indignus mulctabo te. Et ideo loquens cū discipulis: non simpliciter promisit sed addidit. Qui pmānsistis mecū in tentationibus. BEDA. Ab eius ergo sublimitate promissi iudas excipitur. Nā ⁊ antequā hec dñs diceret exysse credendus est. Excipiunt ⁊ illi quicunq; auditis incomprehensibilis sacramenti verbis: abierunt retro.

¶Ait aūt dñs simoni. Simon ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sic̄ triticū. Ego āt rogaui p te vt n̄ ōficiat fides tua. Et tu aliquādo conuersus: ꝓfirma fratres tuos. Qui dixit ei: Dñe tecū paratus sū ⁊ in carcerem: ⁊ in mortez ire. Et ille dixit: Dico tibi petre: non cātabit hodie gallus: donec ter abneges nosse me.

BEDA. Ne gloriarentur vndecim apostoli: ⁊ suis viribus tribuerent: q soli pene inter tot milia iudeorum dicerentur in tentationibus permansisse cum domino: ostēdit eos si non iuuantis se dñi essent opitulatione ꝓtecti: eadē procella cum ceteris potuisse conteri. vnde sequitur. Ait autem dominus simoni: Simon: ecce sathanas expetiuit vos: vt cribraret sicut triticū: idest expetiuit vos tentare: ⁊

velūt q triticū purgat ventilādo ꝓcutere. in quo docet nul
lius fidē a diabolo: nisi deo ꝓmittente tentari. THEO.
Dec autē petro dixit: eo q̄ fortior alys erat ⁊ supbire pote
rat i his q̄ ꝓmissa erant a xp̄o. CYRIL. Uel vt oñdat
q̄ boies nihil exñtes q̄tuꝫ ptinet ad humanā nāꝫ ⁊ lubri
cū mētis nr̄e nō decet: vt ꝑesse ceteris velit: ⁊ iō omissis ce
teris venit ad petrū ceteris ꝓlatuꝫ. vñ segtur: Ego āt roga.
q̄ te vt nō deficiat fides tua. CHRY. Nō āt dixit: Ego
ꝓmisi: sꝫ ozaui: humiliter. n. logtur tēdēs ad passionē: vt bu
manitatē demōstret. nā q nō depcatiōe sꝫ iperio dixerat:
Sup hanc petrā edificabo ecclesiā meā. ⁊ tibi dabo claues
regni celoꝝ: quō op⁹ habebat ozōne vt ꝓcitatā vnius boīs
aiam coerceret: Nō āt dixit: Rogaui. vt nō neges: sꝫ ne de
seras fidē. THEO. Nā ⁊ si paululū agitādus sis habes
tū reconditū semen fidei q̄tuis deiecerit folia spūs tētato
ris: viget tū radix. petit ꝑ satbanas te ledere tāq̄ inuidens
tibi de mea dilectiōe: sꝫ q̄tuis egomet ꝓ te sim depcatus:
tu tū delinqs. vñ segt: Et tu aliq̄n ꝓuer. ꝓfir. fra. tuos. q. d.
Postq̄ me negato plozaueris ac penitueris: cozrobora ce
teros: cū te ꝓncipez apl̄oꝝ deputauerim. Doc. n. decet te q
mecū robur es ⁊ petra ecclesie. Doc āt intelligendū ē non
solū de apl̄is q tūc erāt: vt roborarent a petro: sꝫ ⁊ de oīb⁹
qui vsq̄ ad finē mundi futuri sunt fidelibus: ne. s. aliqs cre
dētiū diffidat: vidēs eū q cū eēt apostolus denegauit ac ite
rū ꝑ penitētiā obtinuit ꝓrogatiuā: vt eēt antistes mundi.
CYRIL. Admirare igr̄ exuberātiā diuīe patiētie: ne dif
fidere discipulū faceret: nōdū patrato crīmīe largit⁹ ē veni
am: ac itez ipm in apostolico gradu restituit dicēs. Confir
ma fratres tuos. BEDA. q. d. Sicut ego tuā fidē ne de
ficiat ozādo ꝓtexi: ita tuī firmiozes fratres ne de venia de
sperent ꝓfortare memēto. AMBRO. Caue ergo iactan
tiam: caue seculū. Ille iubet ꝓfirmare fratres suos q dixit.
Dia relinqmus ⁊ secuti sum⁹ te. BEDA. Qz vo se dñs di
xerat ꝓ fide petri rogasse cōscius ille ꝑsentis affectus fi
deiq̄ feruētis: sed futuri casus nescius nō credit se vllate
nus ab eo posse deficere. vñ segtur: Qui dixit ei. Dñe te. pa
ratus sum ⁊ in car. ⁊ in moz. ire. THEOPHI. Pre nimia gdē
dilectiōe flāmescit ⁊ ipossibilia sibi pollicet. Decebat autē
audito semel a vītate q̄ tentand⁹ eēt nō ampli⁹ ꝓtendere.
Sꝫ dñs videns eū ꝑsūptuose loq̄tē: ꝓmit tētatiōis speciē. s.
q̄ negatur⁹ eēt. vñ segt. Et ille dixit: dico tibi petre ñ cāta
bit hodie gallus: dōec ter abneges nosse me. AMBRO.
Petrus gdē ⁊ si spū prōptus cozporis: tū adhuc infirmus af
fectu denunciat dñm negaturus. Neq̄. n. poterat diuine
ꝓstātiā intētionis eq̄re. Passio dñi emulos habet: pares ñ habet:
THEOPHI. Dic aūt magnā doctrinā haurim⁹: q̄ non
sufficit hūnaū ꝓpositū absq̄ diuino subsidio. Petrus. n. q̄
uis feruēs eēt: derelict⁹ tū a deo: subplātatus fuit ab hoste.
BASI. Sciēdū āt q̄ deo ꝓmittēte timozati lapsuꝫ patiū
tur añq̄ ad fast⁹ ꝓcedētis remediū. Sꝫ q̄tuis idē videatur
eē delictū timozati ⁊ alioꝝ: refert nō modicū: nā timozat⁹
ex gbusdā iſidys ⁊ pene ꝓut voluit peccauit. Aly vo nullā
gerēdo curā neq̄ sui nꝫ dei peccāt: nō distinguētes iter pec
care ⁊ agere vtuose. vñ reoz ⁊ iussiōis modū in eis dēre fo
re diuersuꝫ. nā timozat⁹ quodā iuuamīe idigēs: ⁊ circa ean
dē rē erga quā peccauit iussa dꝫ ꝓferre. Aly vo cū totū bo
nū aīe dōtruxerit: affligi ⁊ moueri ⁊ ꝓceptis subyci dñi quo
usq̄ ratū sit illis deū iustū iudicē eē ⁊ cōtremiscāt. AV
GV. de cō. euā. Doc āt qō h̄ dr̄: de petri negatiōe ꝑdcā: oēs
qdē euāgeliste cōmemorant: sꝫ nō oēs ex vna eadēq̄ occa
sione sermones ad eā cōmemorandā veniūt. nā matthe⁹ ⁊
marcus eā subnectūt postea q̄ dñs egressus est ex illa do
mo vbi manducauerant pasca. lucas vero ⁊ Joannes añq̄
inde eēt egressus. Sed facile possemus itelligere aut illos
duos ea recapitulādo posuisse: aut istos ꝓoccupādo: nisi ma
gis moueret q̄ tā diuersa nō trī verba: sed ēt snīas dñi ꝓ
mittūt gb⁹ ꝓmot⁹ petr⁹ illā ꝑsumptionē ꝑferret: vl̄ ꝑ dño
vel cū dño moziēdi vt magis cogāt itelligi ter eū expsisse
ꝑsumptionē suaꝫ diuersis locis sermonis christi: ⁊ ter illi a
dño respōsum: q̄ eum ante galli cantū ter esset negaturus.
¶ Et dixit eis. Qñ misi vos sine sacculo ⁊ pera
⁊ calciamētis nūqd aliqd defuit vob⁹? At illi di
xerūt: Nihil. Dixit ergo eis: Sꝫ nūc q hꝫ saccu
lū tollat silr̄ ⁊ perā. Et q nō hꝫ vēdat tunicā suā
⁊ emat gladiū. Dico. n. vob q̄ñ adhuc hoc qō
scriptū ē oꝫ ipleri in me: ⁊ cū iniquis deputat⁹ ē.
Etenī ea q̄ sūt ō me finē hñt. At illi dixerūt. dñe
ecce duo gladij hic. At ille dixit eis: Satis est.
CYRIL. Predixerat aūt dñs petro q̄ eū eēt negaturus
tpe. s. sue captionis. Sed qz semel facta est mētio de captio
ne ei⁹: cōsequēter nūciat supuenientē ꝑ iudeos cōflictū. vñ
dr̄: Et dixit eis: Qñ misi vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamē
tis nunqd aliqd defuit vobis? Miserat. n. saluatoꝝ sanctos
apostolos ꝓdicare ciuitatib⁹ ⁊ oppidis regnū celoꝝ: preci
piens vt euntes nullius cozporalium curā gererent: sed in
eo totā spem viuendi reponerent. CHRY. Sicut autez
qui docet natare circa principiuꝫ quidem manus suas sup
ponens: attentius sustentat suos discipulos: postea vo ple
runq̄ manum abstrahens iubet vt sibi opituletur: quin
imo ⁊ panlulum emergi permittunt: ita ⁊ chr̄ist⁹ fecit disci
pulis: In exordys quidem presto in cunctis eis aderat: pa
rans eis vberrime affluentiam omniuꝫ. vnde sequitur. At
illi dixerunt Nihil. At vbi oportebat ⁊ ꝓprias vires oñde
re: subtraxit eis aliquātulū gram: iubēs eis ex se nōnulla p
agere: vñ segt̄: Dicit ergo eis: sꝫ nūc q hꝫ sacculū quo. s. por
tar̄ pecunia: Tollat silr̄ ⁊ perā. q̄. s. portant̄ cibaria. Et qdē
qñ nec calciamēta nec çonā hēbant: baculū nec es: nullius
passi sunt penuriā vt aūt marsupiū cōcessit eis ⁊ perā esuri
re vident̄ ⁊ sitire ⁊ nuditatē pati: ac si eis diceret. Dacten⁹
cūcta vobis vberrime affluebant: nūc aūt volo vos ⁊ iopiā
experiri: ideoq̄ nō addico necessitati pristine legis: sed mā
do ⁊ loculū habere ⁊ perā. Poterat aūt ⁊ deus vsq̄ in finē
eos in tanta constituere copia: sed noluit ob multas causas
primo quidem vt nihil sibi tribuerent: sed recognoscerent
totum emanasse diuinitus. secundo vt moderari sibi sciāt.
tertio ne maioza de se opinentur. Dozum igitur causa per
mittens eos incurrere multa inopinatozum: relaxauit po
ris legis rigozem: ne grauis ⁊ intolerabilis fieret eis vita.
BEDA. Non enīz eadem viuendi regula persecutionis
qua pacis tempoze discipulos informat: missis quidem di
scipulis ad predicanduꝫ: ne quid tollerent in via precepit:
ozdinans scilicet vt qui euangelium nunciat de euangelio
viuat. Instante vero mortis articulo: ⁊ tota gente pastoreꝫ
simul ⁊ gregem persequente: congruam tempoi regulam
decernit: pmittens vt tollāt victui necessaria: donec sopita
insania psecutoruꝫ temp⁹ euangeliçandi redeat. vbi nobis
quoq̄ dat exemplum: iusta nonnūquā cā instante: quedaꝫ
de nostri propositi rigore posse sine culpa ītermitti. AV
GV. contra faustū. Nulla ergo instantia precipiētis sꝫ ratio
ne dispensātis pro temporum diuersitate precepta vel con
silia vel permissa mutantur. AMBRO. Qui autem feri
re probibet: cur emere gladium iubet: nisi forte vt sit para
ta defensio: non vltio necessaria: ⁊ videre potuisse vindica
ri sed noluisse: vnde sequitur: Et qui nō habet scilicet saccu
lum: Uendat tunicam suam ⁊ emat gladium. CHRY.
Quid est hoc: q̄ dixerat: Siquis te pcusserit ī dextera gena
vtas ei ⁊ aliā: nūc armat discipulos: ⁊ solo gladio: nā si peni
tus armare decebat: nō solū oportebat gladiū possidere: sꝫ
⁊ scuta ⁊ galeas. Sꝫ ⁊ si mille huiusmodi possiderēt arma:
pro tot insultib⁹ ⁊ isidys ppl̄oꝝ: tyranno⁹: vrbiū: nationū:

q̃liter.xi.cõparerent:ꝛ ex solo aspectu agminũ non ꝓtremi scerent:nutriti in stagnis ꝛ fluuijs. Non ergo putemus eũ iussisse vt gladios possiderẽt:sz p gladios innuit iminẽtes insidias iudeoꝝ.vñ segtur:Dico.n.vo.qñ adhuc hoc qõ scriptuz est oz ipleri i me:Et cũ iniqs deputaꝰ est. THEO. Cũ.n.ipse iter se supra de ꝓgatiuis ꝓtenderit:Nõ est ingt tps ꝓgatiuaꝝ:imo piculoꝝ excidiũ. nã ego magister vester ducor ad mortẽ ñ honorabilẽ cũ ipys deputãdus. Etenim ea q̃ sunt de me.s.ꝑdicta finẽ hñt.i.ipletionez. Uolens ergo violẽtũ insultũ inuere:meminit glady:nec prorsus reuelauit:ne tangerent accidia:nec prorsus obticuit:ne repẽtinis aggressibꝰ fluctuarẽt. sz postea recolẽtes mirarẽtur: quõ se ipm ꝑciuz exhibuit passiõi ꝓ salute hũana. BASI. Uel dñs nõ iubet portare marsupiũ ꝛ perã ꝛ emere gladiũ sz ꝑdicit futuꝝ: q.s.apli obliti tpis passiõis donoꝝ ꝛ legis dñi auderẽt sumere gladios.sepius.n.scriptura vtit ipera/tiua ꝟmonis specie loco ꝓphetie. In pluribꝰ tñ libris ñ inuenit:accipiat:tollat:vel emat:sz tollet ꝛ emet. THEO. Uel ꝓ hoc ꝓnunciat eis q incurrerẽt famẽ ꝛ sitim:qõ innuit ꝓ perã:ꝛ aduersitates nõ nullas:qõ innuit ꝓ gladiũ. Uel aliter: q dñs dicit:Qui bẽt saculũ tollat silr ꝛ perã. videt sermo ad discipl̃os fieri: sz reuera respicit quãlibet iudei p sonã.q.d.Si qs iudeoꝝ abũdat facultatibꝰ ꝰgestis oĩbus fugiat.Si ãt qs vltima oppssus penuria colit regionez:hic ẽt amictũ vendat ꝛ gladiũ emat. Inuadet.n.eos itolerabilis ipetus pugne vt nihil ad resistendũ sufficiat. Deinde pãdit hoꝝ maloꝝ cãm:qz.s.passus ẽ penã ꝓphanis debitã cũ latronibus crucifixus. Et cũ ad hoc ꝙuentũ fuerit:sumet finẽ vbuz dispẽsatiõis. Persecutoribus ãt accidẽt q̃ a ꝓphetis sunt ꝑdicta. Nec igit dñs pdixit de futuris regiõi iudeorum sed discipuli non intelligebant profunditatem dictorum putãtes ob futuꝝ ꝓditoris insultũ gladys opus esse. vñ segtur:At illi dixerũt:Dñe ecce duo glady hic:Ãt ille dixit eis:Satis est. CHRY. Et qdez si hũano eos volebat vti auxilio nec cẽtũ sufficerent glady: q si nolebat eos vti hũano subsidio:ẽt duo supuacui sũt. THEO. Noluit g̃ dñs eos repbendere q̃si nõ intelligẽtes:sz dicẽs satis ẽ:cos dimisit. Sicut cum nos aliquẽ alloquentes cum vidimus nõ intelligere qõ dicitur dicimus:bene: sine ne ipsuz molestemus. Quidã ãt dicũt dñz ironice dixisse:Satis ẽ.q.d.ex quo duo sũt glady sufficiãt nobis ad tãtã mltitudinẽ: q̃ta nos dz inuadere. BEDA. Uel duo glady sufficiũt ad testimonium sponte passi saluatoris: vnus qui ꝛ apli audaciã ꝓ dño certãdi ꝛ dño virtutẽ medicãdi doceret ĩesse: alter q neq̃q̃ vagina exẽpt:oñderet cos nec totũ qõ potuere ꝓ ei facere defensiõe pmissos. AMBRO. Uel qz lex referre nõ vetat:foꝛtasse petro duos gladios offerẽti satis eẽ dicit:q̃si licuerit vsq ad euãgeliũ: vt sit in lege egtatis eruditio:in euãgelio bonitatis pfectio. Est ẽt gladi spiritalis vt vẽdas pr̃imoniũ ꝛ emas vbũ quo mẽtis penetralia vestiunt. Est ẽt gladi passionis:vt exuas coꝛp: ꝛ imolate carnis exuuijs emãt tibi sacra coꝛona martyrij. Mouet adhuc q duos gladios discipuli ꝓtulerũt ne forte vnũ noui: vnũ veteris testamẽti sit:qbus aduersus diaboli armamur insidias. Deinde dicit dñs:Satis est quasi nil desit ei quẽ vtriusq testamẽti doctrina munierit.

¶ Et egressus ibat sz ꝙsuetudinẽ i mõtẽ oliuaꝝ. Secuti sũt ãt illũ ꝛ discipuli. Et cũ pueniss̃et ad locũ dixit illis: Orate:ne itretis i tẽtationez. Et ipse auulsus ẽ ab eis quãtũ iactꝰ ẽ lapidis ꝛ positis genibꝰ orabat dicẽs: Pater si vis trãsfer calicez istũ a me. Uerũtñ ñ mea volũtas sz tua fiat.

BEDA. Tradẽdus a discipulo dñs ꝙsueti secessus locuz quo facillime repiri possit adit. vñ sequit: Et egressus ibat ꝟm ꝙsue. i mõ.oli. CYRIL. De die nãq̃ ꝙuersabaꝛ hierosolymis:obscura vo nocte succedẽte i mõtẽ oliuaꝝ cuz suis ꝙuersabaꝛ discipulis.vñ subdit:Secu.sũt aut̃ il.ꝛ discipulis. BEDA. Pulcbre ãt sui corpis mysteryꝰ ibutos i oliuaꝝ discipulos educit:vt oẽs i morte sua baptizatos sanctispũs charismate ꝙfirmãdos eẽ ostendat. THEOPHI. Post cenã ãt neq̃q̃ ĩertia ꝛ ioc ꝛ somn occupãt dñm: sed oro ꝛ doctrina.vñ segt. Et cũ pue.ad lo.di.illis. Orate ne intretis in ten. BEDA. Impossibile qdẽ ẽ humanã aiaz nõ tẽtari.vñ nõ ait:Orate ne tẽtemini:sz orate ne itretis i tẽtationẽ. Ꝟ ẽ ne tẽtatio vos supet vltia. CYRIL. Sz ne solũ vbis eis ꝑdesset:ꝓcedẽs paululũ orabat.vñ sequit. Et ipse auulsus ẽ ab eis q̃tũ iactꝰ ẽ lapidis:vbiq̃ iuenies cũ semotuz orãtẽ:vt discas q̃ aio attẽto ꝛ corde geto colloquẽdus ẽ cũ deo sublimi. Nõ ãt q̃si egẽs alieni suffragij ꝑcibꝰ iisistebat: q ẽ oipotẽtissima vtꝰ ꝑris:sz vt discamꝰ nõ eẽ in tẽtationibꝰ dormitãdũ:sz magis oꝛonibꝰ iisistẽdũ. BEDA. Solus ergo orat ꝓ oibꝰ q solus erat passur̃ ꝓ oibꝰ significãs tãtũ oꝛonẽ suã q̃tũ ꝛ passionẽ a nr̃a distare. AVGV. de q̃.euã. Auul sus ẽ ãt ab eis q̃tũ iactꝰ ẽ lapidis:tãq̃ typice admouerit:vt ĩ eũ dirigerẽt lapidẽ.i. vsq ad ipz ꝓducerẽt itẽtionẽ legis q̃ scripta erat in lapide. GREGO. nisen. Quid ãt sibi vult flexꝰ genuũ de quo dr̃. Et posi.geni.oza.hũanꝰ qdẽ vsus est flexꝰ genuũ de quo dr̃. Et posi.geni.oza.hũanꝰ qdẽ vsus est ꝓnos terre supplicare maiorib;:fcõ oñdẽtes fortiores eẽ q rogant̃. Palã ẽ ãt hũanã nãz nihil hr̃e deo ꝙdignũ. Et ideo honorifica signa q̃ iuicẽ exhibemꝰ:fatẽtes nos humiliores eẽ respectu excellẽtie ꝓprimi:trãsũpsimꝰ ad obsega icõpabilis nãe. vñ ille q nr̃os lãguores portauit:ac ꝓ nobis itercedit ꝓ hoiez quẽ sũpsit genuflectit oꝛãdo:sanciẽs nõ eẽ supbiẽdũ oꝛonis tpe:sz p oĩa hũilitati ꝙformãdũ:qz deꝰ superbis resistit:dat ãt hũilibꝰ gr̃am. CHRY. Quelibet ãt ars vbis ꝛ opibꝰ oñdit̃ ab eo q docet.qz q̃ dñs venerat doctrus nos q̃libet vtutẽ:ob hoc eadẽ dicit ꝛ facit. vñ qz iusserat vbis orare:ne itrarẽt i tẽtationẽ:hoc ẽt ope docet. Segt.n. Dicẽs:Pr̃ si vis trãs.ca.istũ a me. Nõ dicit:Si vis.q̃si igno rãs an pr̃i placeret.nz.n.magis ardua cognitio ẽ hac cognitiõe pr̃ne substãtie quã ipse solus pspicaciter nouit ꝟm illũ: Sic nouit me pr̃:ꝛ ego no.pr̃ez.nz hoc dicit q̃si respuẽs passionẽ. Qui.n.ꝙminaꝰ ẽ discipulo volẽti eiꝰ passionẽ ꝓfigere vt sathanã eũ vocaret pꝰ mlta ꝑconia:q̃liter crucifigi nolebat:Cur igit̃ ita dictũ ẽ ꝙsideres quãtũ erat audirc:q deus ineffabilis:q quẽlibet itellectũ trãscẽdit voluit vtiq; subire vgineũ:lac suggere:ꝛ hũana q̃q̃ pati.qñ g̃ fere icredibile erat qõ erat futuꝝ:ꝑmo qdẽ misit ꝓphetas ꝟ nũciates: postea ipse idutꝰ carne veniẽs:vt nõ phãtasma putaret:ꝑmittit carnẽ ferre nãles defectꝰ:esurire:sitire:ꝛ dormire:labozare:affici:ꝛ anxiari:ob hoc ꝛ recusat mortẽ:verã hũanitatẽ demõstrãs. AMBRO. Dicit g̃. Si vis trãsfer a me calicẽ istũ q̃si hõ mortẽ recusans:q̃si deꝰ sniam suã fuas. BEDA. Uel trãsferri a se calicẽ postulat.nõ qdẽ timore patiẽdi:sz mia ꝑois populi:ne ab illo bibat calicẽ ꝓpinatu.vñ ꝛ signãter nõ dicit:Trãsfer a me calicẽ:sz calicẽ istũ:boc ẽ ꝑo puli iudeoꝝ:q excusatiõnẽ ignozãtie hr̃e nõ põt:q me quotidie vaticinãt. DIONY. Alexãdrinꝰ. Ut q dicit:Trãsfer calicẽ istũ a me:nõ ẽ hoc:nõ aduenĩat mihi:nisi.n. aduenerit trãsferri nõ poterit. Igit̃ vt sensit iã pstẽte:cepit affici ꝛ tristari:ꝛ q̃si iã ꝓpinquãte eo dicit: Trãsfer calicẽ hũc. Sic̃.n.qõ ꝑterit:nec itactũ ẽ nec pmanẽs:sic ꝛ saluator leuiter iuadẽtẽ tẽtationẽ flagitat pelli:ꝛ hoc ẽ nõ itrare i tẽtatõnẽ:qõ ꝙsulit eẽ orãdũ:pfectissimꝰ ãt modꝰ tẽtatiões euitãdi mãifestat̃ cũ dr̃. Uerũtñ nõ mea volũtas:sz tua fiat.de.n. inexptus ẽ maloꝝ. Ult autẽ nobis bona largiri supra id qõ petimꝰ vel itelligimus: ergo pfectã voluntatem patris quã ipse nouerat:petit sortiri effectum:que eadem est ꝛ sua ꝟm deitatem. Renuit aũt impleri humanam voluntatem quã dicit suaz:paterna volũtate minorẽ. ATHANA.

Geminuꝫ.n.hic velle oñdit: alteꝛ qdeꝫ humanũ qõ ẽ carnis:alteꝛ vo diuinũ:humanitas.n.ob carnis fragilitatẽ recusat passionẽ:ſꝫ diuinus eiꝰ affectus affectãter eaꝫ subyt: eo qꝺ ñ esset possibile eũ detineri a morte. GREGO.nisenus:Apollinaris ãt asserit qꝺ xps ñ habuit ꝛz terrenã nãz ꝓpriã voluntatẽ:ſꝫ solũ in xpo est volũtas dei:q de celo descendit. Dicat ergo quã volũtatez vult dñs nequaq̃ euenire:Neq̃.n.deitas aufert ꝓpriã volũtatẽ. BEDA.Appropinquãs ẽt passioni saluatoꝛ:ifirmantiũ in se vocẽ ſupſit:vt cũ hoc ĩminet qõ fieri volumus:sic ꝑ infirmitatẽ petamus vt non fiat quatenus ꝑ foꝛtitudinẽ parati ſimus:vt voluntas ꝓditoꝛis nostri ẽt ꝓtra nostrã voluntatem fiat.

¶Apparuit aũt illi angelus de celo ꝓfoꝛtãs eũ. Et factus in agonia ꝓlixiꝰ oꝛabat. Et factus est sudoꝛ eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Et cũ surrexisset ab oꝛatione ⁊ venisset ad discipulos suos:inuenit eos dormientes pre tristicia. Et ait illis: Quid dormitis? Surgite ⁊ oꝛate:ne intretis in tentationem.

THEOPHI.Ut nobis ĩnotesceret oꝛatiõis virtus:q̃tenus eã in aduersis ꝓponamus oꝛãs dñs ab angelo ꝓfoꝛtans eũ. BEDA.Alibi legimus qꝛ angeli accesserunt ⁊ ministrabant ei: In documẽto g̃ vtriusq̃ nature ãgeli:⁊ ei ministrasse:⁊ eũ ꝓfoꝛtasse dicunt. Creatoꝛ.n.creature sue nõ eguit ꝑ sidio:ſꝫ hõ factus:sicut ꝑ nos tristis ẽ:ita ꝑ nos ꝓfoꝛtat. THEO.Quidã aũt dicũt:qñ apparuit ei angelus glorificãs eũ ⁊ dicẽs: Domĩe tua ẽ vtus.tu nãq̃ potes ꝓtra mortẽ ⁊ infernũ genꝰ hũanũ liberare. CHRY.Et qꝛ nõ phãtastice ſꝫ vere nostrã carnẽ ſuscepit.vt approbet dispẽsationis veritatẽ:⁊ opilet hereticoꝝ oꝛa: queq̃ hũana ſustinet. Segt̃.n.Et fa.in agonia ꝓlixiꝰ oꝛabat. AMBRO.Doꝛret pleriq̃ hoc loco.q triſticiã ſaluatoꝛis ad argumẽtũ inolite potius a principio q̃ ſuscepte ad tps ifirmitatis iclinãt Ego aũt non ſolũ excuſandũ nõ puto:ſꝫ nuſq̃ magis pietatẽ eius maiestatẽq̃ demiroꝛ. Minus.n.ꝓtulerat mihi:niſi meũ ſuscepiſſet affectũ. Suscepit.n.triſticiaꝫ meã vt mihi ſuaꝫ leticiã largiretur. Confidenter triſticiã nomine: quia crucez predico. Debuit ergo doloꝛẽ ſuscipere:vt vinceret. Neq̃.n.habent foꝛtitudinis laudẽ q ſtupoꝛẽ magis vulnerũ tulerint q̃ doloꝛem. Nos ergo voluit erudire: quẽad modũ morte:⁊ qõ est amplius:future mortis meſticiã vincerem. Doles ergo dñe nõ mea:ſed tua vulnera. Infirmatus est.n. ꝓpter delicta nr̃a:⁊ foꝛtaſſe triſtis est iõ qꝛ pꝰ adlapſũ talĩ trãſitu nobis erat ex hoc ſeculo recedẽdũ:vt mori ẽt neceſſe. Nec illud diſtat a vo. Sed triſtis erat ꝑ pſecutoꝛibus ſuis:quos sciebat in malis ſacrilegij penas datuꝝ ros. GREGO.xxiiij.moꝛa. Appropiuquãte ẽt morte nostre mentis in ſe certamẽ expreſſit:qui viz quãdã terroꝛis ac foꝛmidis patimur:cũ ꝑ ſolutionẽ carnis eterno iudicio ꝓpinquam⁹ nec ĩmerito:qñ aĩa poſt puſillũ hoc ſuenit qõ in eternum mutare nõ poſſit. THEOPHI. Oꝛ autem humane nature foꝛet p̃miſſa oꝛatio.non aũt diuine:vt dicunt arriani:patet ẽt ex eo quod ſubdit.Sequitur.n.Et fa. eſt ſu.eiꝰ ſicut gutte ſang. decurrẽtis in terram. BEDA. Nemo ſudoꝛẽ hũc ĩfirmitati deputet:qꝛ ꝺ nãz ẽ ſudare ſanguinẽ:ſꝫ potiꝰ itelligat ꝑ ꝺ nobis declaratũ qꝺ effectũ iã ſue pcis obtineret:vt.ſ.fidẽ discipuloꝝ quã terrena adhuc fragilitas arguebat:ſuo ſanguĩe purgaret. AVGV.in sentẽ. ꝓperi.Oꝛans ẽt cuꝫ ſudoꝛe ſanguineo dñs ſignificabat decoꝛpe ſuo toto qõ ẽ eccl̃ia manatura martyria. THEOPHI.Uel hoc ꝓuerbialiter dicitur de eo qui vehemẽter ſudauit:qꝺ ſudauit ſanguinẽ. Uolens igit̃ euãgeliſta intuere qꝺ groſſis ſudoꝝ guttis madebat: ſumit guttas ſanguinis ad exẽplũ. Poſt hoc aũt ĩueniẽs discipulos dormiẽtes pre triſticia ĩproperat eis:ſimul admonens vt oꝛarent. Segtur enĩ: Et cũ surrexiſſet ab oꝛati.⁊ venis.ad diſci.ſuos ĩuenit eos dormiẽtes pre triſticia. CHRY.Erat enĩ ĩtẽpeſtũ noctis:⁊ discipuloꝝ oculi pre anguſtia ꝓmebantur:⁊ erat ſomnꝰ non toꝛpoꝛis:ſed meroꝛis. AVGV.de ꝓsen. euange. Non autem expreſſit hic lucas quota oꝛatiõe dñs ad discipulos venerit: nihil tamen hoc matthęo ⁊ marco repugnauit. BEDA.Demonſtrat autem dominus conſequẽter:qꝛ pro discipulis oꝛauerit:quos monet oꝛationuꝫ ſuarum vigilando:⁊ oꝛando exiſtere participes. Sequitur enim. Et ait illis. Quid dormitis ſurgite ⁊ oꝛate ne intretis in tentationem. THEOPHI. Hoc est ne a tentatione ſuperentur. Hoc enim est non induci in tentationem: non demergi ab ea. Uel ſimpliciter nos iubet oꝛare: vt tranquilla ſit noſtra vita nec ĩmergamur in aliquod moleſtoꝝum. Diabolicum enim est ⁊ ſuperbum quẽq̃ ſe in tentationem precipitare. vnde ⁊ iacobꝰ nõ dixit. Inuicite vos in tentationes:ſed cum inciderit:omne gaudium exiſtimate: deſuito voluntarium facientes.

¶Adhuc eo loquente:ecce turba: ⁊ qui vocabatur iudas vnus de duodecim antecedebat eos: ⁊ appropiquauit ieſu: vt oſcularetur eũ. Jeſus aũt dixit illi: Juda oſculo filiũ hominis tradis? Uidentes aũt hi qui circa ipſum erant quod futurum erat: dixerũt ei. Domine:ſi percutim⁹ in gladio? Et percuſſit vnꝰ ex illis ſeruũ principis ſacerdotũ: ⁊ amputauit auriculam eiꝰ dextraꝫ. Reſpondens aũt ieſus ait. Sinite vſq̃ huc. Et cũ tetigiſſet auriculam eiꝰ ſanauit eũ. Dixit aũt ieſus ad eos:q venerant ad ſe principes ſacerdotũ ⁊ magiſtratꝰ tẽpli ⁊ ſenioꝝes: Quaſi ad latronem exiſtis cũ gladijs ⁊ fuſtibꝰ. Cũ quotidie vobiſcũ fuerim in tẽplo nõ extendiſtis manꝰ in me. Sed hec est hoꝛa veſtra ⁊ poteſtas tenebrarũ.

GLO. Premiſſa oꝛatione chriſti:ſubycitur de eius proditione:qua a discipulo prodit̃. Dicitur enim. Adhuc eo loquente ecce turba ⁊ qui vocabat̃ iudas vnus de duodeciꝫ antecedebat eos. CYRYL. Dicit autem qui vocabatur iudas:quaſi nomẽ eius habens exoꝛſum:addit autez vnus de.xy.ad ſignificantiã nequitie proditoꝛis: Nã qui honoratus fuerat eque apoſtolis:factꝰ est occaſionis cauſa in xpm.

CHRY. Sicut enĩ inſanabilia vulnera nec auſteris medicamẽtis obediũt nec demulcẽtibꝰ:ſic aĩa vbi ſemel ẽ captiuata:⁊ ſi ipſam dederit cuicũq̃ peccato:nullũ emolumẽtum ex admonitionibus cõſequet̃:quod ⁊ inde accidit a ꝑditione nõ ceſſanti:q̃uis oĩ modo doctrine eſſet a xpo cohibitus. vnde ſegtur: Et approꝛinquauit ieſu vt oſcularetur eum. CYRIL. Immemoꝛ enim glorie xpi:putauit foꝛſitan poſſe latẽter agere:auſus precipuũ dilectionis ſignum oꝛganũ efficere doli. CHRY. Non aũt diſcedẽdum ẽ a fratrum admonitione: quanq̃ nihil ꝓpter noſtra verba eueniat:nam ⁊ riuuli ⁊ ſi nullus hauriat fluunt: ⁊ ſi foꝛſan non perſuaſeris hodie:poteris foꝛſan cras. Piſcatoꝛ enim per totam diez:vacua trahens rhetia circa ſero piſcem capit. vnde dominus:⁊ ſi ſciret iudaz non conuertendum: nõ deſtitit facere:que ſua intererat. Sequitur eniz: Jeſus aũt dixit ei. Juda oſculo filiuz homi.tradis? AMBRO. Per interrogationem pronunciandũ puto: quaſi amantis affectu coꝛripiat ꝑditoꝛẽ. CHRY. Propriũ aũt nomẽ ponit qõ magis dolentis erat ⁊ reuocãtis: q̃ prouocati ad iram.

AMBRO. Dicit ãt. Oſculo tradis? hoc ẽ amoꝛis pigno-

re vulnus infligis:⁊ pacis ĩstrumento mortẽ irrogas:⁊ Seruus dñm:discipulus ꝓdis magistrum: electus auctorem.

CHRY. Non ãt dicit:Tradis magistrũ tuum:dñm tuũ benefactorẽ:ſz Filiũ ho. Hoc eſt manſuetũ ⁊ mitez:q ſi nõ eſſet magiſter ⁊ dñs:q⁹ tñ tam ſuauiter erga te geſſit: nõ eſſet a te ꝓdendus. AMBRO. Magna o dñe ſignificatio poteſtatis:magna diſciplina virtutis:⁊ ꝓfiliũ ꝓditiõis aperitur ⁊ adhuc patiẽtia non negat̃. Oſtẽdit deus quez ꝑderet:dũ occulta manifeſtat.oñdit quẽ traderet:duz dicit: Filiũ hoĩs:q⁹ caro ñ diuinitas cõprehendit̃. Illud tñ plus ꝓfutat ingratũ ꝙ eũ tradiderit:q cũ eſſet dei fili⁹.ꝑ nos filius hoĩs eſſe voluiſſet.q.d.ꝑ te ſuſcepi ingrate qõ tradis hypocrita. AVGV. Hoc g̃ dñs cũ traderet̃ primo dixit qõ ait lucas: Juda oſculo fi.ho.tra. Deinde qõ mattheus: Amice ad qd veniſti:⁊ Deinde id qõ ioãnes commemorat. Quẽ queritis:⁊ AMBRO. Oſculatus eſt ãt eum dñs non quo ſimulare nos doceat:ſz vt neq⁹ proditorẽ refugere videret̃:⁊ plus afficeret proditorẽ cui amoris officia nõ negaret. THEOPHI. Zelãt ãt diſcipuli ⁊ gladios euaginãt. vñ ſequitur. Uidentes ãt hi q circa ipz erãt qõ futuꝝ erat:dixerunt ei:Dñe ſi pcutimus in gladio. Sz q̃liter hñt gladios:q⁹ mactauerant agnũ:⁊ a mẽſa diſceſſerãt. Aly ãt diſcipuli q̃runt an pcuterent:ſz petrus vbiq⁹ feruens ꝑ dño ꝑſuaſionẽ non expectat ſz pcutit ſeruũ pontificis. vñ ſequitur Et pcuſſit vnus ex illis ſer.prin.ſacer.⁊ amputa.auricu. ei⁹ dexterã. AVGV. de con.euan. Qui pcuſſit ſm ioannez petrus erat:quẽ ãt pcuſſit malchus vocabat̃. AMBRO. Eruditus. n.in lege petr⁹ prõptus affectu:q ſciret phineez reputatũ ad iuſticiã ꝙ ſacrilegos peremiſſet:pcuſſit principis ſeruũ. AVGV. de cõ.euã. Deide lucas dicit: Reſpõdens ãt ieſus ait.Sinite vſq⁹ huc.Et hoc eſt qõ mattheus cõmemorat:Conuerte gladiũ tuũ in locum ſuũ. Nec moueat q̃ſi ↄtrariuz ſit:qõ lucas hic dicit dominum reſpondiſſe: Sinite vſq⁹ huc:q̃ſi poſt iſtã pcuſſionẽ ita dictũ fuerit: vt placuerit ei vſq⁹ huc factũ:ſz ãpli⁹ fieri noluerit: cũ i vbis q̃ matthe⁹ poſuit:itelligat̃ poti⁹ totũ factũ quo vſus ẽ gladio petr⁹ dño diſplicuiſſe. Illud enĩ vez ẽ: ꝙ cũ iterrogaſſent dicẽtes. Dñe:ſi pcutim⁹ ĩ gladio:tũc reſpõdit: Sinite vſq⁹ huc.i.nõ vos moueat qõ futuꝝ ẽ:ꝑmittẽdi ſũt hucuſq⁹ ꝓgredi hoc ẽ vt me appẽdãt ⁊ impleanť q̃ de me ſcripta ſũt. Nõ.n.diceret.⁊ Rñdens ãt ieſus:niſi ad interrogationẽ eoꝝ rñderet:nõ facto petri. Sed inter moras verborũ interrogantiũ dñm:⁊ illius reſpondẽtis: Petrus auiditate defenſionis pcuſſit. Sed nõ potuit ſimul dici q̃ ſimul fieri potuerũt.tũc ſicut dic̃ lucas ſanauit eũ:q pcuſſus erat Segtur.n.⁊ cũ tetigiſſet auriculã ei⁹ ſanauit eũ. BEDA. Nũq⁹ enĩ pietatis ſue dñs obliuiſcit̃. Illi iuſto mortẽ inferũt:iſte pſequẽtiũ vulnera ſanat. AMBRO. Sed cum dñs vulnere cruẽtum deterſit:myſteria diuina ſubiecit: vt ſeruus ꝑncipis mũdi nõ nature ↄditione:ſz culpe auris vlnus exciꝑet:qui nõ audiſſet vba ſapiẽtie. Aut ſi petrus volens pcuſſit aurẽ:docuit ꝙ aurẽ in ſpez habere nõ deberet: quã in myſterio nõ haberet. Sed q̃re petrus:q⁹ ipſe ligãdi ⁊ ſoluẽdi adeptus eſt ptãtẽ.⁊ iõ tollit gladio ſpiritali aurez interiorẽ male itelligẽtis. Sz dñs ipſe refundit auditũ demonſtrans ⁊ ipſos ſi cõcurtant̃ poſſe ſaluari qui in paſſiõe dñi vulnerati ſunt:eo ꝙ oẽ peccatũ fidei myſterys abluat̃.

BEDA. Uel ſeruus iſte populus eſt iudeoꝝ:ꝑncipibus ſacerdotũ idebito mancipat⁹ officio:qui in paſſione domini dexterã auriculã.i.ſpiritalẽ legis intelligẽtiã perdidit:q̃ ſcz auris:⁊ petri gladio decidit̃:non qõ ille ſenſum itelligẽdi audientib⁹ tollat:ſed diuino ablatũ iudicio negligẽtib⁹ pandat. Uerum eadem dextera auris in bis qui in eodem populo crediderunt diuina dignatione priſtino eſt reſtituta officio. Sequitur:Dixit autem ieſus ad eos q venerant ad ſe prıncipes ſacerdotũ ⁊ magiſtratus templi ⁊ ſeniores Quaſi ad latronẽ exiſtis cum gladys ⁊ fuſtib⁹. CHRY. Acceſſerãt.n.nocte timẽtes multitudis ipetũ ⁊ iõ dicit:qd vobis opus erat his armis in eũ q vobiſcũ eſt ſemp:⁊ hoc ẽ qõ ſegtur:Cũ quotidie vobiſcũ fuerĩ in tẽplo nõ extẽdiſtis man⁹ in me. CYRIL. Ubi nõ ĩculpat dñs ꝑſides iudeoꝝ q nõ ſibi mature paraverãt iſidias mortis:ſz arguit eos q temere opinabant̃ eũ ſe iuaſiſſe ipſo iuuto:ac ſi dicat:Tunc nõ cepiſtis me q⁹ nolebã:ſz nec nũc poſſetis:niſi me ſponte veſtris ſubycerẽ manib⁹. vñ ſegtur:Sed hec eſt hora vra. ideſt paruũ tẽpus cõceſſum eſt vobis exercende in me veſtre ſuperbie patre votis meis fauente. Dicit etiam: q hec poteſtas eſt tenebris data.i.diabolo:⁊ iudeis inſurgendi in chriſtum. Et hoc eſt quod ſubditur. Et poteſtas tenebraꝝ.

BEDA. q.d. Ideo aduerſum me in tenebris cõgregamini: q⁹ ptãs veſtra qua ſic contra lucem mundi armamini in tenebris eſt. Queritur aũt quomodo ieſus ꝑncipes ſacerdotum:magiſtratus templi:⁊ ſeniores qui ad ſe venerunt alloqui dicatur:cum apud alios euangeliſtas non ipſos venniſſe:verũ in atrio cayphe expectãtes miniſtros miſiſſe ꝙ hibeantur. Sed huic contrarietati rñdetur:ꝙ illi non per ſeipſos:ſed per eos quos miſerunt ad apprehendendũ ꝑs in ſue iuſſionis poteſtatem venerunt.

¶ Cõprehẽdẽtes aũt eũ:duxerũt ad domũ prıcipis ſacerdotũ:petr⁹ vero ſeqbat̃ eũ a lõge. Accenſo ãt igne i medio atrij:⁊ circũſedẽtib⁹ illis: erat petr⁹ in medio eoꝝ. Quẽ cũ vidiſſet ancilla q̃dã ſedẽtẽ ad lumẽ:⁊ eũ fuiſſet intuita:dixit. Et hic cũ illo erat. At ille negauit eũ dicẽs. Mulier nõ noui illũ: Et poſt puſillũ ali⁹ vidẽs euz dixit. Et tu de illis es. Petr⁹ vero ait:O hõ nõ ſum. Et itervallo facto q̃ſi hore vni⁹:ali⁹ qdẽ affirmabat dicẽs. Uere ⁊ hic cũ illo erat:nã ⁊ galileꝰ ẽ. Et ait petrus:O hõ neſcio qd dicis. Et cõtinuo adhuc illo loquẽte cãtauit gallus. Et ꝓuerſus dñs reſpexit petrum. Et recordatus eſt petrus verbi dñi:quod dixerat:q⁹ priuſq̃ gallus cãtet ter me negabis. Et egreſſus foras petr⁹ fleuit amare.

AMBRO. Nõ intellexerũt ifelices myſteriũ:nec venerati ſunt tam clementẽ pietatis affectũ ꝙ ẽt hoſtes ſuos nõ paſſus eſt vulnerari. Dicitur enĩ: Cõprehendẽtes aũt eum duxerunt ad domũ ꝑncipis ſacerdotum. Cum legimus teneri ieſum:caueamus ne putemus eum teneri ſm diuinitatem:⁊ inuitum quaſi ifirmũ.tenet̃ enĩ ⁊ ligat̃ ſm corporis veritatẽ. BEDA. Princeps aũt ſacerdotũ cayphas ſignificat:q ſm ioannẽ erat põtifex anni illius. AVGV. de cõ.euan. Sed primo ad annã ductus eſt ſocerũ cayphe. ſicut Joannes dicit q̃ ad cayphas:vt matthe⁹ dicit. Maior aũt ⁊ lucas nomẽ non dicũt pontificis. CHRY. Jo. aũt ducitur ad domũ pontificis:vt de conſenſu ꝑncipis ſacerdotum ſingula queq⁹ facerent. illuc enim omnes conuenerant chriſtum preſtolantes:magnus autem feruor petri oſtenditur qui non aufugit:cum alios fugientes vidiſſet. Sequitur enim. Petrus vero ſequebatur euz a longe.

AMBRO. Bene a longe ſequebatur:iam proximus negatur:neq⁹ enim negare potuiſſet ſi chriſto proximus adheriſſet. Sed in hoc fit reuerendus q⁹ dominuz non reliquit: etiã cũ timeret metus nature eſt cura pietatis. BEDA. Q⁹ autem ad paſſionem euntez dominum a longe ſequit̃ petrus: ſignificat eccleſiam ſecuturam ꝙ eſt imitatura paſſionem domini:ſed longe differenter. eccleſia.n. ꝓ ſe patit̃:at ille ꝑ eccleſia. AMBRO. Jã aũt in domo prıncipis ſacerdotũ ignis ardebat.vnde ſegtur. Accẽ.ãt igne in

me.atriꝫ ⁊ circũ.il.erat pe.in me.coꝛ. Accessit petrus vt ca lefaceret se:qꝛ clauso dño calor mẽtis tã in eo refrigerat. CHRY. Tradite.n.erant petro claues regni celoꝝ: cre denda erat ei pploꝛ innumera multitudo:que esset inuo lutapeccatis. Erat aũt petrus paulo durioꝛ:sicut truncata serui pncipis sacerdotũ declarat auricula. Dic igiť tã du rus tangꝫ seuerus:si donũ non peccandi fuisset adeptus: q̃ venia cõmissis populis donaretur: quẽ diuina prouidẽtia permisit:qꝫ primo ipse labereť in peccatũ:quo erga peccan tes durioꝛẽ sententiã propꝛy casus intuitu tẽperaret. ⁊ cuꝫ se calefacere vellet ad prunas:accessit ad eũ puella de qua segtur:Quem cũ vidisset ancilla q̃daꝫ sedentẽ ad lumen: ⁊ eum fuisset intuita dixit:Et hic cuꝫ illo erat. AMBRO. Quid sibi vult qꝫ primo eũ prodit ancilla:cũ viri vtiqꝫ ma gis potuerit eũ recognoscere:nisi vt iste sexus peccare ĩ ne ce dñi videreť: vt ⁊ iste sexus redimereť p dñi passionem. Petrus aũt proditus negat. malo.n. negasse petrum q̃ dñꝫ fefellisse. vnde sequitur. At il. nega. di. Mulier non noui il lum. CHRY. Quid ais o petre: Uox tua repente muta ta est:os enim plenum fidei ⁊ amoris:in odium perfidiãqꝫ conuersum est:nõ tibi flagella:nondũ sunt admota tormẽ ta:qui te interrogat:nullus est coꝝ q auctoꝛitate sui possit formidinẽ incutere ꝓfiteti. mulier te simplici voce ĩterro gat:⁊ forte nec proditura ꝓfessum: nec tñ mulier sꝫ puella ostiaria:vile mancipiũ. AMBRO. Sꝫ ideo negauit pe trus qꝛ promisit incaute:non negat in monte: non in tẽplo non in sua domo:sed in pretorio iudeoꝛum. Ibi negat: vbi iesus ligatus est: vbi veritas non est. Negans autem dicit: Non noui illũ. temerariũ gppe erat: vt diceret qꝛ nouerat eũ:quẽ mens humana non põt ꝓprehendere: nemo.n. no uit filiũ nisi pater. Rursuꝫ secũda vice negat xp̃m. Sequi tur.n. Et post pusillũ alius videˢ eũ dixit. Et tu de illis es.

AVGV. de cõcoꝛ. euange. Intelligiť aũt qꝫ in hac secũ da negatione a duobus est cõpellatus:ab ancilla. ſ. quã cõ memoꝛant mattheus ⁊ marcus:⁊ ab alio quẽ cõmemoꝛat lucas. Hoc ergo q̃d hic lucas dicit:⁊ post pusillũ:iam egres sus erat ianuã petrus ⁊ primũ gallus cantauerat vt marcꝰ dicit. Jam redierat: vt quemadmodũ dicit ioannes: ad fo cũ stãs iteꝝ negaret: De qua negatione sequiť. Petrus ve ro ait o homo nõ suꝫ. AMBRO. Maluit enĩ se negare: q̃ christuꝫ. aut qꝛ videbať negare christi societatẽ: vtiqꝫ se negauit. BEDA. Jn hac aũt negatione petri dicimus nõ solũ ab eo negari christum qui dicit euꝫ non esse christum. sed ab illo ẽt q cũ sit negat se esse christianũ. AMBRO. Tertio quoqꝫ ĩterrogaťur. Segť enĩ: Et inter. fa. q̃. ho. vnius aliꝰ q. affir. di. Uere ⁊ hic cũ illo erat. AVGV. de cõcoꝛ. euan. Qõ matthe⁹ ⁊ marcus dicũt post pusillũ: q̃tũ eẽt hoc tẽporis manifestat hic lucas dicẽdo: Et iteruallo facto q̃si horꝛe vnius. de hoc autem interuallo tacet ioannes. Item quod mattheus ⁊ marcus non singulari sed plurali nume ro enunciant eos qui cum petro agebant: cum lucas ⁊ ioan nes vnum dicant facile est intelligere: aut pluralem nume rum pro singulari vsitata locutione vsurpasse mattheum ⁊ marcum: aut qꝫ vnus maxime tangꝫ qui eum viderat af firmabat: ceteri autem secuti eius fidem petrum simul vr gebant. Jam vero illud quod mattheus ipsi petro dictum asseuerat. Nonne te vidi in oꝛto: Marcus autem ⁊ lucas inter se illos de petro locutos: aut sententiam intelligiꝰ tenuisse eos: qui compellatum dicunt petrum. tantum enĩ valet quod de illo coꝛam illo dicebatur: q̃tum si illi dicere tur: aut vtroqꝫ mõ dictũ: ⁊ alios hunc: alios illum modum cõmemoꝛasse. BEDA. Subdit autem. Nam ⁊ gali. ẽ. nõ qꝫ alia lingua galilei: atqꝫ alia loquerẽtur hierosolymite: qui vtriqꝫ fuerunt hebrei: sed qꝫ vnaqueqꝫ prouincia ⁊ regio suas habendo proꝑietates: vsitatum loquẽdi sonũ vitare non poſſit. Sequitur. ⁊ ait pe. o homo nescio quid dicis.

AMBRO. Hoc ẽ sacrilegia vra nescio: sꝫ nos excusamꝰ ipse nõ excusauit. Nõ. n. satis est iuoluta rũsio ꝓfitẽtis iesuꝫ sed apta cõfessio. ⁊ iõ petrus nõ de idustria rũdisse sic iduci tur: qꝛ postea recoꝛdat⁹ est ⁊ tñ fleuit. BEDA. Solet aũt sacra scriptura sepe meritũ causarũ per meritũ designare tẽpoꝛũ. vnde petrus qui media nocte peccauit: ad gallican tum penituit. Segtur. n. Et conti. il. adhuc lo. gal. cãtauit. qõ in tenebꝛis obliuionis errauit: vere lucis rememoꝛatio ne coꝛrexit. AVGV. de concoꝛ. euan. Halli aũt cantum post triną negationẽ petri intelligimus: sicut marcus exꝑsſit. BEDA. Nunc gallum mystice opinoꝛ aliquẽ doctoꝝ intelligendũ: qui iactantes ⁊ somnolentos increpat dicẽs: Euigilate iusti: ⁊ nolite peccare. CHRY. Admirare autẽ curam magistri: quia cum vinctus eẽt multa vtebatur pro uisione erga discipulum quẽ nutu erigens ad lachꝛymas prouocauit. Segtur enĩ. Et conuersus domin⁹ respexit petrũ

AVGV. de cõsen. euan. Quod quomodo accipiendum sit diligentius considerandum est. Dicit enim mattheus. Petrus enĩ sedebat foris in atrio. quod non diceret: nisi il la cuꝫ domino intus agerentur. Similiter ⁊ in eo qõ dixit marcus. Et cum esset petrus in atrio deoꝛsum: ostendit nõ solum in interioꝛibus: sed etiam in superioꝛib⁹ gesta que di xerat. Quomodo ergo respexit dominus petrum facie coꝛ porali: Quapropter mihi videtur illa respectio diuinit⁹ fa cta. Et sicut dictum est: Respice ⁊ exaudi me. ⁊ conuertere domine ⁊ libera animam meam: ita dictũ arbitroꝛ: Cõuer sus dominus respexit petrum. BEDA. Respicere nãqꝫ eius misereri est: qꝛ non solum cum agitur penitentia: verũ ẽt vt agať dei misericoꝛdia necessaria est. AMBRO. De niqꝫ quos iesus respicit: plorant delictum. vñ segtur. Et re coꝛdatus est petrⁱ verbi dñi q̃ dixerat. Quia p̃us q̃ gallus cãtet: ter me negabis. Et egressus foras petrus fleuit ama re. Quare fleuit: qꝛ errauit vt hõ: lachꝛimas eius lego: satis factionẽ nõ lego. Lauent lachꝛyme delictum: qõ voce pu doꝛ est cõfiteri. Negauit prio ⁊ secũdo ⁊ nõ fleuit: qꝛ adhuc nõ respexerat dñs. Negauit tertio respexit eũ iesus: ⁊ ama rissime fleuit: ⁊ tu si veniã vis mereri dilue lachꝛymis cul pam tuã. CHRY. Non aũt audebat petrus palaꝫ flere: ne a lachꝛymis deprehenderetur: sed foras exiens lachꝛy mabatur. Flebat aũt non propter penam: sed qꝛ dilectum negauerat: quod molestius erat ei quolibet supplicio.

¶ Et viri q tenebant illũ: illudebant ei cedẽtes: Et velauerũt eum: ⁊ percutiebant faciem eiꝰ: Et interrogauerũt eũ dicẽtes. Prophetiza: Quis est qui te percussit: Et alia multa blasphemantes dicebant in eũ. Et vt factus est dies: cõuenerũt seniores plebis ⁊ principes sacerdotũ ⁊ scribe: ⁊ duxerũt illũ in concilium suuꝫ dicentes. Si tu es christus: dic nobis. Et ait illis. Si vobis di xero nõ creditis mihi: si aũt ⁊ interrogauero nõ rñ debitis mihi: neqꝫ dimittetis. Ex hoc autẽꝫ erit filius hois sedẽs a dextris virtutis dei. Dixerũt aũt oẽs. Tu ergo es filius dei: Qui ait: Vos di citis qꝛ ego sum. At illi dixerũt: Quid adhuc de sideramꝰ testimoniũ. Jpi. n. audiuimꝰ ỏ oꝛe eiꝰ.

AVGV. De con. euange. De petri tentatione: que inter dñi contumelias facta est: non eodem oꝛdine oẽs narrant. Nã illas p̃mo cõmemoꝛat mattheꝰ ⁊ marcus: deide petri tẽtationẽ. Lucas vo explicauit p̃ius tentationẽ petri: dei de dñi cõtumelias dicens: et vi. qui tene. eum illude. ei ce dentes. CHRY. Celi ⁊ terre domin⁹ cesus sustinet: ⁊ pa titur impioꝛum ridicula: formam nobis patientie prebẽs.

THEO. Necnō dñs pphetaꝝ vt ſpeudo pphā deludiť. Segť. Et vela. eū ⁊ pcu. fa. eiꝰ ⁊ ĩter. eū di. Prophe. no. gs ē g te pcuſſit. BEDA. Hec q̄ſi ĩ ꝓtumeliā faciebāt eiꝰ g ſe a populis pphaꝝ voluit haberi. Sꝫ tūc q cęſus ē colaphis iudeoꝝ: cediť ēt nūc blaſphemys falſoꝝ xpianoꝝ. Uelauerūt āt eū: nō vt eoꝝ ille ſcelera nō videat: ſꝫ vt a ſe ipi facię eiꝰ abſcōdāt. Heretici aūt ⁊ iudei: ⁊ mali catolici eū reprobis actibꝰ exacerbātes: q̄ſi ei illudētes dicūt: Quis ē q te pcuſſit: Dū ab illo ſuas cogitatiōes ⁊ opa tenebraꝝ cognoſci nō eſtimāt. AVGV. de cō. euā. Hec aūt itelligiť paſſus dñs vſq̄ mane ĩ domo pncipis ſacerdotū: quo prius adductꝰ ē: vñ ſegť: Et vt fa. ē dies ꝓue. ſeni. ple. ⁊ pn. ſacer. ⁊ ſcri. ⁊ duxe. eū ĩ ꝓſi. ſu. di. Si tu es xps dic nobis. BEDA. Nō veritatē deſiderabāt: ſꝫ calūniā pparabāt. Sigdē xpꝫ hoīez tm̄ mō de ſtirpe dauid vēturꝝ ſperātes: hoc ab eo q̄rebāt: vt ſi diceret: Ego ſū xps: calūniarent q̄ ſibi arroget regiā ptātē. THEO. Ipſe vo ſciebat eoꝝ pcordia q̄ g non crediderāt opibꝰ: multominꝰ ꝑmonibꝰ crederent. vñ ſegť. Et ait illis: Si vob. dixe. nō cre. mihi. BEDA. Sepe. n. di xerat ſe xpm eē: puta cū dicebat: Ego ⁊ pr̄ vnū ſumꝰ: ⁊ cetera talia: Si āt ĩterro. nō rñ. mi. neq̄ dimittetis. Interrogauerat. n. eos qūo dicerēt xpꝫ filiū eē dauid: cū dauid in ſpū dñz ſuū illū vocauerit: vexꝫ illi neq̄ dicēti credeř: neq̄ iterrogāti rñdere voluerūt: q⁊ āt ſemē dauid calūniari q̄rebāt plus ē q̄ audiūt. Segť. Ex ꝗ āt erit fi. ho. ſe. a dex. vir. dei.

THEO. q. d. Nō ē vobis de cetero tps ꝑmonū ⁊ doctrine: ſꝫ deiceps iudicy tps erit: cū videbitis me filiū hoīs ſedētē a dextris virtutis dei. CYRIL. Cū āt de deo ſeſſio dř atq̄ thꝛonꝰ: regia ⁊ vniuerſis pncipans dignitas deſignať. Nō. n. putabamus tribunal quoddaꝝ poſitum eē cui credamꝰ inniti dñm oīuz: ſꝫ nec oīo dextrū vel ſiniſtruz eē penes diuinā nām. ppriū. n. eſt coꝛpoꝝ figura: ⁊ locus ⁊ ſeſſio. Qualiter aūt paris honoꝛis: paris quoq̄ ꝓſeſſus filiꝰ videbiť eē: ſi nō ē ꝑm nām filiꝰ: nāle; ĩ ſe ppꝛietatē hās pr̄is.

THEO. Hec igiť audientes timere debebāt: ſꝫ illi poſt hec vba magis ĩſaniūt. vñ ſegť: Di. aūt oēs Tu g̃ es fi. dei:

BEDA. q̄ ſe filiū dei dixerat: acceperūt ĩ eo qđ ait. Erit fi. ho. ſe. ad dex. vir. dei. AMRO. Dominus autem maluit ſe regem ꝓbare q̄ dicere: vt cōdēnādi cauſam hr̄e nō poſſint: q qđ obyciunt hoc fatētur. Segť: Qui ait: Uos di. q⁊ ego ſū. CYRIL. Hoc aūt dicēte xpo: ſuccenſuit phariſeoꝝ coborꝛs vſurpans ignominie vocez. vñ ſequitur. At il. dixe. Quid adhuc deſi. teſti. ipſi enim audi. de oꝛe eius.

THEOPHI. Ex quo patet q̄ iobedientes nulla ꝓmoda ferūt reuelatis ſibi ſecretioꝛibꝰ: ſꝫ maioꝛē penā acquirunt ꝓpter qđ talia opoꝛtet eis eſſe occulte. CA. XXIII.

Et ſurgens oīs mltitudo eoꝝ duxerūt illū ad pilatū. Ceperūt aūt illum accuſare dicētes. Hūc iuenimꝰ ſubuertētē gētē nr̄ā: ⁊ pr̄hibētē tributa dari ceſari: ⁊ dicētē ſe xpꝫ regē eē. Pilatꝰ aūt interrogauit eū dicens: Tu es rex iudeoꝝ: At ille reſpōdens ait: Tu dicis. Ait aūt pilatus ad pncipes ſacerdotū ⁊ turbas: Nihil ĩuenio cauſe in hoc homine. At illi inualeſcebāt dicētes cōmouit populū docens per vniuerſaꝫ iudeam incipiens a galilea vſq̄ huc.

AVGV. de cō. euā. Poſtq̄ ꝓpleuit lucas narrādo petri negationē: recapitulauit q̄ cū dño geſta ſunt circa mane: cō memoꝛās q̄dā q̄ alij tacuerūt: atq̄ ita ꝓtexuit narrationez: ſilia alys narrās cū dicit. Et ſur. oīs mul. eo. duxe. il. ad pilatū. BEDA. Ut ĩpleret ꝑm iesu qđ ō ſua morte ꝑdixit: Tradeť gētibꝰ. ſ. Romanis. nā pilatꝰ roman⁹ erat: eūq̄ romani lu iudeā ꝓſidē miſerāt. AVGV. de cō. euā. Deide Apō pilatū geſta ſic narrat. Ceperūt āt eū accuſare dicētes: Hunc ĩue. ſubuer. gē. no. ⁊ phi. tri. da. ceſa. ⁊ di. ſe chr̄i. re. eē. Hoc matthe⁹ ⁊ marc⁹ nō dixerūt cū tm̄ dicerēt q̄ eū accuſabāt: ſꝫ iſte ēt ipa crimia q̄ falſo obiecerūt apuit. THEO. Euidēter āt aduerſāt vitati. Nō. n. dñs ꝓhibuit dare cēſu. ſꝫ magis dare iuſſit. Qualiter āt ppꝫ ſubuertebat: an vt regnū aggrederet: ſꝫ B ē icredibile cūctis: q⁊ volēte multitudine tota eū ĩ regē eligere ſciēs fugit. BEDA. Duoꝰ aūt dño obiectis. ſ. q⁊ tributa ceſari dari ꝓhibuerit: ⁊ ſe xpm regē diceret: potuit fieri vt illō qō dñs ait. Reddite q̄ ſūt ceſaris ceſari: ēt pilatū audiſſe ꝓtigerit. Jōq̄ cāz hāc q̄ſi agnā ſaris ceſari: ēt pilatū audiſſe ꝓtigerit. Jōq̄ cāz hāc q̄ſi agnā iudeoꝝ mēdaciū quipēdēs ſolū qō neſciebat: de regni vbo iterrogādū putauit. Segť. Pila. āt ĩter. eū di. Tu es rex iudeoꝝ. THEO. Mihi vř q⁊ hoc a xpo q̄ſierit ꝓptū obiecti crimis ſubſanādo. q. d. Tu paup: humilis: nud⁹: cui nullus adiutoꝛ: accuſaris de regni ābitiōe: ad qō opꝰ ē mltoꝝ adiutoꝝ ⁊ ſūptuū. BEDA. Eodē āt vbo pſidi: quo ⁊ pncipibꝰ ſacerdotū rñdet: vt ꝑa ſnīa cōdēneť. Segť. At il. ait: Tu dicis. THEOHPHI. Illi āt cū nihil aliud ſane ret eoꝝ calūnie: recurrūt ad clamoꝝ ſubſidia. Segť: At illuna. dicētes: Cō. popu. do. p vni. iude. ĩci. a gali. vſq̄ huc. q. d. Peruertit pplm̄ nec ĩ vna pte tm̄ ſꝫ a galilea iceptꝫ huc q̄ puenit trāſiēs p iudeā: puto āt eos nō abſq̄ cā meminiſſe galilee: ſꝫ volētes ĩcutere tīnoꝛē pilato. Galilei. n. ſciſmatici fuerūt: ⁊ noua tētates: q̄lis fuit iudas galileꝰ: cui⁹ in actibus apoſtoloꝝ fit mētio. BEDA. Dis aūt vbis nō illū: ſꝫ ſe accuſant. Docuiſſe. n. populū ⁊ a ꝑſtini tpis ignauia vocādo cōmouiſſe: taliq̄ actu totam terrā ꝓmiſſionis prāſiſſe non criminis ſed indicium eſt virtutis. AMBRO. Ac cuſatur aūt dñs ⁊ tacet: q⁊ defenſione non indiget. ambāt defendi: qui timent vinci. Nō ergo accuſatione tacēdo cōfirmat: ſed deſpicit non refellendo. Quid ergo timeret: qui non ambit ſalutem: ſolus vim ſuā prodit: vt acquirat oīs.

¶ Pilatꝰ aūt audiens galileā iterrogauit ſi hō galileus eſſet. Et vt cognouit q̄ de herodis prāſe eēt remiſit eū ad herodē: q ⁊ ipſe hieroſolymis erat illis diebus. Herodes aūt viſo iesu gauiſus eſt valde. Erat. n. cupiens ex mlto tpe videre eū eo q̄ audiret mlta de eo: ⁊ ſperabat ſignum aliqđ videre ab eo fieri. Interrogabat āt eū mltis ſermonibus. At ipſe nihil illi rñdebat. Stabant aūt pncipes ſacerdotū ⁊ ſcribe cōſtanter accuſantes eū. Spreuit aūt illū herodes cuꝫ exercitu ſuo: ⁊ illuſit indutū veſte alba: ⁊ remiſit ad pilatū. Et facti ſunt amici herodes ⁊ pilatus in ipſa die: nam antea inimici erant adinnicez.

BEDA. Pilatus de premiſſa accuſatione nō interrogādū dñm ratus: ſed ipſum magis nacta occaſione cupit abeo iudicādo liberū reddere: vñ dř. Pilatꝰ aūt audi. galileā interro. ſi hō gali. eſſet. Et ne cōtra eū quē inſontē: ⁊ ꝓpter ĩuidiā traditū cognouerat: ſniam dare cogereť: herodi eum miſit audiēdū: vt ipſe potius eū qui eius patrie tetrarcha exiſtebat: vel abſolueret: vel puniret. Segtur. Et vt cognoſcat q⁊ de hero. ptāte eſſet: remi. eū ad hero. q⁊ ipſe hiero. erat illis diebus. THEOHPI. In hoc segť legez romanam: que iubebat quēlibet a pncipe ſue iuriſdictionis cōdemnari.

GREGO. x. mo. Chriſti āt famā herodes explozare voluit: cū eius miracula videre concupiui t: Sequitur. Hero. aūt vi. ie. ga. ē val. Erat. n. cu. ex mul. tē. vi. illū. THEO. Non tanq̄ lucraturus gcq̄ vtilitatis ex eius aſpectu: ſed patiens nouoꝝ cupidinē credebat videre quēdā extraneū hominē: de quo audierat q⁊ ſapiens ⁊ mirificus eſſet. vnde

sequit. Eo q audi. mul. de il. ⁊ spe. sig. ali. vi. ab eo fieri. Uolebat et audire ab eo qd diceret: ⁊ ió interrogat eū q̄si deri ozie se dñs ad ipm ⁊ eū subsannās: Segtur: Interro. aūt illū multis ꝓmonib⁹. Jesus q cūcta rōne peregit: ⁊ q teste dꝛ tuid suos ꝓmones i iudicio disponit: piū esse iudicauit i talibus bñe silentiū. Sermo. n. ꝓfatus ei cui nihil proficit: ꝓdē natiōis fit causa. vñ segtur: Et ipse nihil ei rñdebat. AMBRO. Tacuit ⁊ nihil fecit: qz nec illi⁹ credulitas mereba tur videre diuina. Et dñs iactantiā decliabat: ⁊ forte typice in herode oēs ipy significant: q si legi nō crediderit ⁊ ꝓphetis: mirabilia xp̄i opera in euāgelio videre nō possunt.

GREGO. xxv. mo. Hoc et audiētes nos opz addiscere: vt quotiēs auditores nostri nra volunt q̄si laudādo cognoscere ñ āt sua puersa mutare oīo taceamus: ne si oītatiōis studio ꝗbū dei logmur: ⁊ illoz q̄ erat culpa eē nō desinat: ⁊ nra q̄ non erat fiat. Multa āt sūt q̄ audiētis aīuz ꝓdunt: maxime si auditores nri ⁊ sp laudāt qō audiūt: ⁊ nunq̄z qō laudāt sequunt. GREGO. x. mo. Ingsit⁹ ergo redēptor tacuit: expectat⁹ miracula adhibere ꝓtēpsit: seseq̄z apud se in occultis retinēs: eos quos exterioꝛa q̄rere cōperit: ingratos foris reliqd: magis eligēs apte a supbiētibus despici: q̄z a nō credētib⁹ vacua voce laudari. vñ segtur. Sta. āt. prin. sacer. ⁊ scri. con. accu. euz: spze. āt il. hero. cū exer. suo: ⁊ illu. indu. veste alba ⁊ remi. ad pilatū. AMBRO. Nō ociosū q̄ veste alba induit ab herode: īmaculate tribuēs indicia passionis: q̄ agnus dei sine macula cū gloria mūdi peccata susciperet. THEOPHI. Tu tñ ꝓsidera q̄ p ea q̄ facit diabolus ipedit: ꝓgerit derisiōes ⁊ obꝓbria in xp̄m: ex quibus declarat q̄ dīs seditiosus nō sit alioqn nō derideret plebe reddita suspecta: ⁊ nouitatibus gaudēte. Misso āt xp̄i a pilato ad herodē fit amicitie cōis exordiū q̄si pilato nō vsurpāte sibi subditos ditioni herodis. vñ subdit. Et facti sunt ami. he. ⁊ pi. in ipsa die: nā ante ini. erant ad inuicē. Attende diabolū vbiq̄z ꝓiūgentē diuisūcta: vt xp̄i pagat necē. Erubescamus ergo nos: si cā nr̄e salutis nec amicos in pio federe ꝓseruem⁹. AMBRO. In typo et herodis atq̄z pilati: q amici ex inimicis p Jesuz xp̄m facti sunt: ⁊ plebis israelis ⁊ ꝓpli gētilis figura fuat: q̄ p dñi passionē vtriusq̄z sit futura ꝓcordia: ita tñ vt p̄us pplus nationum capiat dei verbū: ⁊ ad pplm iudeoz fidei sue deuotionē transmittat: vt illi quoq̄z gloria maiestatis sue corpus vestiant xp̄i qō ante desperāt. BEDA. Uel hoc herodis ⁊ pilati fed⁹ significat: qō gentlies ⁊ iudei genere ⁊ religione ⁊ mēte dissidentes: in christianis persequendis consentiunt.

¶ Pilat⁹ aūt cōuocatis principib⁹ sacerdotuz ⁊ magistratib⁹ ⁊ plebe: dixit ad illos. Obtulistis mihi hūc hominem: quasi auertentem populū ⁊ ecce ego coram vobis interrogans nullaz cām inuenio in hoie isto: ex his in q⁹ euz accusatis. Sed neq̄z herodes. Nā remisi vos ad illū: ⁊ ecce nihil dignū morte actū ē ei. Emēdatū ergo illū dimittā. Necesse aūt habebat dimittere eis p diē festū vnū. Exclamauit aūt simł vniuersa turba dicens. Tolle hūc: ⁊ dimitte nobis barrabā. Qui erat ꝓpter seditionē quādā factā in ciuitate ⁊ homicidiū missus in carcerē. Jterꝝ āt pilat⁹ locutus est ad eos: volens dimittere iesum. At illi succlamabāt dicētes. Crucifige: crucifige eū. Ille āt tertio dixit ad illos. Quid enim⁹ mali fecit iste? Nullā cām mortis inuenio in eo. Corripiā ergo illū: ⁊ dimittā. At illi istabāt vocib⁹ magnis postulātes vt crucifigeret: ⁊ inualescebāt voces eoꝝ. Et pilat⁹ adiudicauit fieri petitionē eoꝝ. Dimisit aūt illis eum qui ꝓpter homicidium ⁊ seditionem missus fuerat in carcerem quē petebant. Jesum vero tradidit voluntati eoꝝ.

AVGV. De cō. euā. Rediēs lucas ad ea q̄ apud p̄sidez gerebāt. vñ digressus erat: vt narraret qō apō herodē actū ē ita dicit: Pilatus aūt ꝓuo. p̄n. sacer. ⁊ ma. ⁊ ple. di. ad eos. obtu. mi. hūc ho. q̄si auer. po. ⁊ ec. ego co. vo. iter. nul. cau. i ue. in ho. isto ex his i q. eū accusatis. Dic itelligim⁹ eū ꝓtermisisse quēadmodū a dño q̄sierit: qd accusatoꝛib⁹ rñderet.

AMBRO. Dic pilatus xp̄m absoluit iudicio: crucifigit misterio. ad herodē mittit: ad pilatū remittit. vñ segt. Szuz he. nā remisi vos ad illū: ⁊ ecce nihil dignū morte actuz est ei. Et si vteraz reū nō ꝓnūciat: ob metū tū aliene crudelitatis studys pilat⁹ obsegt. THEOPHI. Duoꝛ q̄ viro rū testimonio iesus isons oñdit. iudei vo qz accusabāt nullū testē obtulerūt: cui credere oporteret. Uide ergo qūo superet vitas: Jesus tatet: ⁊ testāt inimici: proclamāt iudei: ⁊ nullus eoꝛ attestat clamoꝛib⁹. BEDA. Pereāt ergo scripta q̄ tāto p⁹tpe ꝓtra xp̄z ꝓposita: nō illū apō pilatū magice artis accusatū: sz ꝓponētes apud dñm p̄sidie ⁊ falsitatis accusandos eē demōstrāt. THEOPHI. Let⁹ ergo pilat⁹ nec satis apud veritatē seuer⁹: qz timebat accusatiōes: subiūgit. Emēdatū q̄ illū dimittā. BEDA. q. d. Flagris illū ⁊ iudibrys quātū iubetis afficiā: dūmō inoxiuz sanguinem nō sitiatis. segt: Necesse āt habe. dimit. eis p di. festū vnū. Necesse hēbat nō iperialis legis sanctiōe: sz annua gētis cō suetudine deuict⁹: cui p talta gaudebat placere. THEOPHI. Romani enī iudeis ꝓcesserāt ꝑm leges ⁊ rit⁹ ꝓpos cōuersari. Mos aūt patri⁹ erat iudeis petere dānatos a ꝑncipe: sic a saule ionathan petiuerūt. vñ ⁊ ō eoꝛ petitiōe nūc subdit: Excla. aūt si. vni. tur. di. Tolle hūc ⁊ dimit. no. bar. q erat pp sedi. quādā factaz in ciui. ⁊ homi. mis. in carcerem.

AMBRO. Nō īmerito homicide absolutionē petūt: q flagitabāt īnocētis exitiū: tales leges hz inigtas: vt q⁹ oderit īnocētia: scelus diligat. In quo tū nois interptatio spem dat figure: barrabas. n. p̄fis fili⁹ latine dr. Illi ergo quib⁹ dr: Uos ex p̄re diabolo estis: vero dei filio: patris sui filium id est antichristum prelaturi eē ꝓdunt. BEDA. Peret aūt iudeis vsq̄z hodie sua petitio: qz. n. data sibi optione: pro iesu latronē: p saluatoze īterfectozē elegerūt: merito salutez vitāq̄z pdiderūt: ⁊ latrocinys se ac seditionib⁹ intantū subiecerunt vt ⁊ p̄fiam ⁊ regnū suū pdiderit. THEOPHI. Sic igit gens olī sancta fuerit ad cedd̄ēū: pilat⁹ gētilis cedē ꝓhibet. Segtur. n. Jterꝝ aūt pila. locu. est ad il. vo. di. iesum. At il. succla. di. Cru. cru. eū. BEDA. Pessimo. n. genere mortis occidere innocētē: hoc ē crucifigere desiderant. Pēdentes. n. in ligno crucifixi: clauis ad lignū pedib⁹ manibusq̄z cōfixis: ꝓducta morte necabant: ne doloz citius finiretur. Uerꝝ a dño electa erat moꝛs crucis quā diabolo superato: tanq̄z trophęum in frontibus fidelium erat posituꝛ.

THEOPHI. Tertio aūt pilatus xp̄m absoluit. Segtur enī. Ille aūt ter. dixit ad il. Quid enī mali fecit iste: nul. cau. moꝛ. inue. in eo. Coꝛ. q̄ il. ⁊ dimittā. BEDA. Hāc coꝛreptionē q̄ populo satisfaceret: ne vsq̄z ad crucifigēdū saluatozē seuirēt: pilat⁹ q̄rebat: nō solū obtulisse: sed etiam deridendo ⁊ flagellando exhibuisse: verba ioannis testantur. Quia vero totam accusationem quā aduersus dñm detulerūt: sollicita pilati īterrogatiōe videbant euacuatā: tādē ad solas se preces ꝓuertūt. vnde segt: At il. īsta. vo. ma. postu. vt cru. ⁊ inua. vo. eoꝛū. THEOPHI. Tertio clamāt cōtra xp̄m: vt per trinā hāc vocē: suā eē occisiones xp̄i approbēt: quā petēdo extorserūt. Sequitur enim. Et pilatus adiu. fieri peti. eoꝛ: dimi. aūt euz il. qui ꝓpter homi. ⁊ sedi. mis. fue. in car. ie. ve. tradi. volun. eoꝛum. CHRY. Puta-

bant enim hoc se posse astruere q̄ iesus deteri⁹ esset latrone ꝛ adeo neq̄: vt neq; pro pietate: neq; pro festi prerogatiua deberet liberari.

¶ Et cū ducerēt eū apphēderūt simonē quēdaz cyrenēsem venientē de villa: ꝛ iposuerūt illi crucē portare post iesū. Seq̄bat aūt illū multa turba populi ꝛ mulierū: q̄ plāgebāt ꝛ lamētabant eū. Cōuersus āt ad illas dixit iesus: Filie hierusalē nolite flere sup me: sz sup vosipsas flete ꝛ sup filios vestros. Qm̄ ecce veniēt dies ī qb⁹ dicēt: Beati steriles: ꝛ vētres q nō genuerūt: ꝛ vbera que nō lactauerūt. Tunc icipiēt dicere mōtibus cadite sup nos: ꝛ collibus operite nos. Quia si in viridi ligno hec faciūt: in arido qd fiet? Ducebant aūt ꝛ alij duo neq̄z cū eo: vt interficerent.

GLO. Posita ordinatiōe christi: queniēter agit de eius crucifixiōe cū dr. Et cū ducerēt eū apphenderunt simonē quēdaz cyrenēsez venientē de villa: ꝛ iposuerūt ei crucē portare post iesū. AVGV. de con. euan. Joannes āt narrat q̄ iesus baiulabat sibi crucē. vñ itelligit q̄ ipse sibi portabat crucē cū exiret in eū q dr calvarie locū: Simon āt ī itinere angariat⁹ ē: cui data ē portāda crux vsq; ad locū: nullus.n. alioz acceptabat crucē baiulare: eo q̄ lignū detestabile putabat: ꝛ iō simoni cyreneo q̄si ī quandā iacturā ipo fuerit crucē portat quā aly recusabāt. Vic adipleť illd isaie: Cuius pncipat⁹ sup humer⁹ ei⁹. pncipatus.n. xpi ē crux ei⁹ pp quā fm apostolū de⁹ eū exaltauit. Et sicut ī signū dignitatis aly balthcū aly mitrā portāt: sic ꝛ dns crucē. Etsi ingras iuenies nō aliter ī nobis regnare iesu: nisi p aspitates: quo fit vt delicioſi inici sunt xpi crucis. AMBRO. Christus ergo crucē baiulās: iā tropheū suū victor attulit. crux sup humeros iponit: q; siue simō siue ipe portauerit: ꝛ xps in hoīe: ꝛ hō portauit in xpo. Nec discordant euangeliste: sne q̄ concordat mysteriū. Et bonus ordo nr̄i pfectus ē: vt pius crucis sue trophea ipse erigeret: deide martyrib⁹ traderet erigēdū. Nō iudeus ē q crucē portat: sz alienigena atq; peregrinus: nec pcedit: sz sequitur: iuxta hoc qō scriptū est: Tollat crucē suaz ꝛ seq̄tur me. BEDA. Simon aūt obediens: cyrene heres interp̄tatur. vnde p eū populi gentiuz designant: qui quondaz peregrini ꝛ hospites testōz: nunc obediendo facti sunt dei heredes. De villa aūt simon egrediens: crucē portat p⁹ iesuz: cū paganis ritib⁹ derelictis: vestigia dñice passionis obedienter amplectit. Villa.n. grece pagos vocat: a q̄ pagani nomē trahūt. THEOPHI. Ut ille tollit crucē xpi q venit a villa. i. dimittit hūc mundū ꝛ opa ei⁹: in hierusalē. i. in supnā libertatē tēdens. Ex hoc ēt nō modicū sumit documētū. Qui.n. ad modum xpi magister est: debet ipse prius tollere crucē: ꝛ timore dei propriaz carnē cōfigere: ꝛ sic subditis ꝛ obedientib⁹ ea iponere. Seq̄t aūt xp̄z ēt multitudo plebis ꝛ mulierū. nā subdit. Seq̄bat aūt illū multa turba populi ꝛ mulierū q̄ plangebāt ꝛ lamētabant eū. BEDA. Multa qdē turba crucez dñi: sz non vna cadēq; mēte seq̄bat. Nā populus q ei⁹ morte ipetrauerat: vt morientem letus aspiceret: mulieres vero vt morituru plorarent. Nō aūt iō solus mulieruz planctus sequebatur: q; nō ēt innumerus viroz cetus de eius erat passione mestissimus: sed q; femineus quasi contēptibilioz sexus liberius poterat qō senserat ostentare. CYRYL. Amās etiā lachrymaz est semp sexus femineus ꝛ mentem hūs flexibilē ad pietatē. THEOPHI. Per hoc ēt significabat q̄ multitudo magna iudeoz eēt post crucez itura credens in iesum. Sed ꝛ mens infirma que significatur p feminā: si sumpta cordis cōtritione per penitentiā fleat: seqtur iesum ꝓpter nostrā salutē afflictū. Flebāt igit̄ mulieres p cōpassionē. Eū aūt qui vltro patit̄ flere nō oz: sz magis ei applaudere: ꝛ iō eas flere vetat. Seq̄t̄ enī. Cōuersus aūt iesus ad illas dixit. Filie hierusalē: nolite flere sup me.

BEDA. Lui⁹. s. cita resurrectio morte soluere pōt: cuius moꝛs ꝛ oēm morte ꝛ ipsuz mortis destructura ē auctoꝛes. Notandū aūt cū filias hierusalē appellat: q̄ nō sole q̄ cum eo venerāt a galilea: sz ꝛ eiusdē vrbis ciues ei mulieres adheserūt. THEOPHI. Mādat de plorātib⁹ cū in furura mala ꝓspectū intēdere: ꝛ sup illis flere. Seq̄t. n. sup vos ipsas flete ꝛ sup filios vestros. CYRIL. Significās in futuro mulieres liberis cē orbādas: nā irruēte bello in terra iudeoz cūcti simul pibūt magni ꝛ pui: vñ seq̄t. Quia ecce veniēt dies in qb⁹ dicēt: beate steriles: ꝛ vētres q nō genuerunt: ꝛ vbera q̄ nō lactauerūt. THEOPHI. Cū. n. femine crudeliter suos assabūt filios ꝛ vēter q ꝓduxerat flebiliter: iterato recipiet genitū. BEDA. Jn quo die vēture a romanis obsidionis ꝛ captiuitatis tps significat de qbus supra dixerat. Ue pregnātib⁹ ꝛ nutriētib⁹ in illis diebꝫ. Naturale est aūt iminēte captiuitate hostili alta vel abdita q̄bus abscōdant hoies refugia querere. vñ seq̄tur: Tunc incipient mōtib⁹ dicere. Cadite sup nos. ꝛ collib⁹: operite nos. Refert enī iosephus insistentib⁹ sibi romanis: certatiz iudeos cauernas montiū colliūq; petisse spelūcas. pōt enā q̄ beatificandas dicit steriles de his itelligi q vtroliber sexus se castrauerunt ꝓpter regnū celoz montib⁹ collibusq; dici. cadite super nos: ꝛ operite nos: cū qlibet sue fragilitatis memores ingruente tentationū articulo: sublimiū quoq; cum q; viroz quesierint exēplis monitis ꝛ precib⁹ defendi. Seqtur. Quia si in vi. li. hec fa. in ari. qd fiet? GREGO. xpi. mo. Se lignū viride: ꝛ nos lignū aridū dixit: q; ipse i se vim diuinitatis habuit: nos vero qui puri hoies sumus: lignum aridum appellamur. THEOPHI. quasi dicat ingnum aridum appellamur. THEOPHI. quasi dicat ideis: Si ergo in me lignū fructiferuz ingiter virens taliter seuierunt romani: qd non attētabunt erga vos: populuz vitute. nec vllum fructum ferentez. BEDA. Uel quasi oco quasi lignū aridum ꝓuatum qualibet viuificante virbus diceret. Si ego qui peccatum nō feci: lignū vite appellatus sine igne passionis a mundo non exeo: quid putas eis manere tormēti qui sunt fructib⁹ vacui? THEOPHI. Malā aūt opinionem de domino inuere volens diabolus etiā latrones faciebat crucifigi cum eo. vnde sequitur. Duce. autem ꝛ alij duo neq̄z cum eo vt interficerentur.

¶ Et postq̄z venerunt in locū qui vocatur calvarie: ibi crucifixerunt euz: ꝛ latrones: vnum a dextris: alterum a sinistris.

ATHANA. Ubi corruptū ē genus humanuz: ibi xps propriū corpus exposuit: vt vbi semniata est corruptio: ibidem incorruptio oriatur: pp qō in loco calvarie crucifigitur. Dicitur enī. Et postq̄z vene in lo. q vo. cal. ibi cruci. eū. Quem locum doctores iudeoruz aiunt esse sepulchrum ade. BEDA. Uel aliter: Foris portam loca erant in quibus trucidabant capita dānatoruz: ꝛ calvarie. i. decollatoruz sumpserunt nomen. Et sic pro oīum salute quasi noxius: inter noxios crucifigitur: vt vbi abundauit peccatum superabūdet ꝛ gratia. CYRIL. Non aūt ipse vnigenitus dei filius in propria natura qua deus est: passus est: que sunt corporis: sz magis in natura terrena. Decet. n. vtrunq; de vno ꝛ eodez filio dici: scilicet ꝛ non pati diuine: ꝛ passum esse humanit⁹. EVSE. Si autem aliter post cōuersationē cum hominibus euanescens subito cuolaret fugiens mortem ab hoīb⁹ cōparetur phantasmati: ꝛ quēadmodum siquis incōbustibile quoddam nobis vas: ꝛ prevalens ignis nature vellet ostendere: flamme illud traderet: ꝛ cōsequenter a flamma illud illesum extraheret. Sic dei verbum volens osten-

dere instrumētum quo vsus est ad humanā salutē esse pre ualens morti :mortale morti exposuit ad ōmōstrandā eius naturā:deinde post modicū a morte illud eripuit in signuz diuine virtutis.Et prima quidē cā mortis xpi hec ē.secūda vero diuine ptātis oñsio : corpus xpi inhabitantis.cū enim antiquitus deificarent hoīes cōem exituz mortis:sortitos: quos heroas ꝛ diuos noiabāt:docuit illū solū mortuū verū deū eē fatēdū:quē brauia victorie morte prostrata decorāt. Tertia ratio ē victima pro toto genere hoiuz mactāda:qua oblata tota ptās demonū peryt:ꝛ error quilibet est sedatus Est ꝛ alia cā salutifere mortis: vt discipuli oculata fide ꝓspi cerēt resurrectiōez post mortē: ad quā ꝓpā spez erigere do cebāt:vt mortē ꝓtēnētes: agonē ꝺ errores inirēt alacriter.

CHRY.Nō aūt sui mortē ꝯ nō habebat:cū sit vita:sed hoiuz vēit ꝓsūpturus saluatoz.vñ nō ꝓpa morte corpus de posuit:sed ab hoīb⁹ illatā sustinuit:sed ꝛ si egrotauisset cor pus ei⁹:ꝛ ī ꝓspectu oīuz soluerē:incōueniēs erat eū g sana re alioꝝ lāguores:hēret ꝓpriū corpus affectū lāguorib⁹: sed si absq; aliquo morbo seorsum alicubi corpus deposuissz: ac deinde rursus se offerret nō crederetur ei de resurrectio ne differenti: oportet enī mortem resurrectionē ꝑcedere. Cur ergo resurrectiōez palā gdē ꝓdicaret:clāculo vero mo reret:nimiq; si latēter hec euenissēt qō excogitarēt hoīes ī credulitatis calūnias:quo pateret xpi ī mortē victoria: nisi coꝛā oīb⁹ eā patiēs ꝑ icorruptionē corporis ꝓbassz extictā? Sed dices: decebat saltē gloriosā mortē sibi excogitare: vt euitaret ignominiā crucis:sed ꝛ si hoc fecisset:suspectuz se redidisset:quasi nō hīs virtutē contra quanlibet mortem. Sicut ergo pugil ꝓsternēs illū quē hostes obtulerit:oñdit excellentioꝛ oībus : sic oīum vita ab hostibus illatam quā putabāt eē dirā ꝛ infamē detestabilez mortē in cruce susce pit:vt hac interēpta dominiū mortis totaliter destruaī:pp qō nō caput ei amputaī vt ioanni:neqz sectus ē vt isaias:vt corpus integꝝ ꝛ indiuisibile morti seruet : ꝛ nō fiat occasio volētib⁹ ecclesiā diuidere. Uolebat ēt subportare quaz in curreram⁹ maledictionē: maledictā mortē. s.crucis susci piēdo ꝝm illud .Maledict⁹ hō qui pēdet ī ligno . Jn cruce ēt expāsis māib⁹ moriī:vt altera gdē māu veterē populū: altera eos g sūt ex gētib⁹ trahat:vtroscz sibi cōiūgēs.Mo riēs etiā in cruce a dēonib⁹ expiat aerē ꝛ ascēsū nobis parat ī celuz. THEO. Quia ēt ꝑ lignū mors intrauerat:necesse erat vt per lignū exterminarē : ꝛ vt dñs per ligni dolores iuicī⁹ trāsiens ꝓfutaret delectationem proueniētē ex ligno

GREGO.nisenus.Sed ꝛ figura crucis a medio cōtactu in quattuoꝛ extrema ptita: significat virtutē ꝛ prouidentiā eius qui in ea pepēdit vbiq; diffusā. AVGV.de q̄.no.ꝛ ve.testamēti. Non frustra ēt tale genus mortis elegit:vt latitudīs:ꝛ altitudīs:ꝛ lōgitudinis ꝛ ꝓfunditatis:ō quibus apostolus loq̄ magister existeret. Nā latitudo ē ī eo ligno: qō tansuersū ōsup figiī:hoc ad bōa opa ptiet : qz ibi extēdūī manus.Lōgitudo ī eo quod ab ipo ligno vsq; ad terrā con spicuū ē. ibi.n.quodāmō statur.i.psistiī ꝛ pseueratur quod lōganimitati tribuiī. Altitudo ē in ea ligni ꝑte que ab illo qō trāsuersū figiī:sursū versus relingī:hoc ē ad caput cruci fixi:qz bene sperātiū supna expectatio ē. Jaz vero illud ex ligno qō fixū occultaī:vnde totū illud exurget:ꝓfunditatē significat gratuite gratie. CHRY.Duos etiā latrōes vtrī q̄ crucifixerunt:vt eoꝝ suspitionis fieret pticeps : vñ segī. Et latro.vnū a dextris:ali.a sinistris:sz ñ ita cuēit:nā de illis nil dr. Huius āt crux vbiq; donoraī : reges diadēata ōpo nētes assumūt crucē in purpuris:ī diadematib⁹:ān armis:ī mēsa sacrata vbiq; terrarū crux emicat:ñ talia sūt humāa. Uiuētib⁹.n.istis q egerūt strēnue arridēt ꝓpria gesta.bis āt peūtib⁹ geūt:sed ī xpo totū cōtrariū. Nā ante crucē oia me sta:vt aūt crucifixus ē:oīa clarioza facta sunt : vt noscas nō purū hoīem esse crucifixū. BEDA.Duo aūt latrones cū xpo crucifixi:significāt eos g sub fide xpi vel agone marty ry vel ꝓtinētie artioris institutā subeūt: sed g hec pro eterna gloria faciunt dexteri latronis:qui autem humane laudis intuitu:sinistri latronis actus imitantur.

¶ Jesus aūt dicebat : Pater dimitte illis . Non .n.sciūt qd faciūt . Diuidētes vero vestimēta ei⁹ miserūt sortes: ꝛ stabat populus expectās: ꝛ dēri debāt eū principes cū eis dicentes. Alios saluos fecit:seipsuz saluū faciat:si hic est xps dei electⁱ. Illudebāt aūt ei: ꝛ milites accedētes: ꝛ acetū offe rētes ei dicētes. Si tu es rex iudeoꝝ saluū te fac.

CHRY.Quia dñs dixerat . Orate pro persequentibus vos:hoc ēt crucē ascēdens fecit.vñ sequitur: Jesus aūt di. Pr di.illis. Nō qz nō posset ipse relaxare:sed vt nos pro persequentibus orare doceret:nō solum verbo:sed ꝛ opere.Di cit aūt:dimitte eis:si penituerint. Fauet.n.penitentibus si vellēt post tantā nequiciā reatus ꝑ fidē diluere. BEDA. Neqz putādū est hic eū frustra orasse:sed in eis g post eius passionē crēdiderunt:qō orabat impetrasse. Notandū sane ꝙ non pro eis orauit qui filium dei intellexerunt crucifige re:nec confiteri voluerunt:sed pro eis g nesciebant quid fa cerēt:çelū dei hītes:sed nō ꝑz sciam.vñ subdit: Nō.n.sciūt qd faciūt. GRECVS.Permanētes vo post crucē ī ifide litate nullus per ignorantiaz iuuari putabit dignis miraculis sonora voce eū ꝓdicantib⁹ eē deū. AMBRO.Refert g cōsiderare q̄lis crucē ascēdat:nōdū.n.video:talis g ascendat:g sclm vincere parat:vt scli adiumēta nō q̄rat: victus ē aūt adā g vestimēta q̄siuit: vicit ille g tegumēta deposuit:ꝛ talis ascēdit:quales nos auctore deo natura formauit:talis in paradiso primus hō habitauerat:talis in paradiso homo secundus intrauit:Pulchre autē ascēsurus crucem regalia vestimenta deposuit:vt scias quasi hoiem passum esse:non quasi deū regē:ꝛsi vtrūqz xps. ATHANA.Qui ēt cunctas conditiones nostras cā nr̄i susce pit: induit vestimēta nostra signa mortificationis ade:vt exuat illa ꝛ horū vice induit nos vitam ꝛ incorruptionem . Sequiī: Diuidentes vero vestimēta eius:miserūt sortes. THEO.Sortitan.n. plures eoꝝ egebāt:vel forte magis ad obprobriū hoc faciebant:ꝛ ex quadā lasciuia:quid.n.pretiosum inueniebant in vestib⁹? BEDA.Jn sorte aūt dr̄ gra dei ꝓmendata est: qz cū sors mittiī non psone cuiusq; vel meritis:sed occulto dei iudicio cediī. AVGV.de cō.euā.Hoc gdē breuiter dictū ē a tribus euangelistis.Joānes distinctius hoc explicat :quēadmodū hoc gestū sit. THEO.Deludētes igitur hoc agebāt.Nā vbi principes subsannabāt qd dicere opoz tet ō vulgo:Segtur.n.Et stabat populus qui.s.petierat eū crucifigi.Spectans.s.finem.Et deridebant eū principes cū eis. AVGV.de cōsen.euā.Qz ꝓncipes dixit nec addidit Sacerdotū: oēs ꝓmates generali noīe complexus ē:vt ibi possent itellige scribe ꝛ seniores. BEDA.Qui ēt nolētes ꝓfitenī q; alios saluos feē.Segtur.n.dicētes . Alios saluos feē:seipz saluū faciat.si hic ē xps ōi electⁱ. ATHANA. Dñs aūt vere saluatoz nō saluādo seipz:sed creaturā liberādo volebat cognosci saluatoz.Neqz.n.medicⁱ qz sibi medetur:medicus eē cognosciī:nisi erga lāguidos arte probet:sic dñs saluatoz existēs:nō habeat opus salutis:neqz descendēdo de cruce volebat cognosci saluatoz sed morando.multo nāqz maioꝛē salutē moꝛs saluatoris affert hoīb⁹ q̄ descensus de cruce. GRECVS.Uidens aūt diabolus nullū eē sibi defensaculū titubabat:ꝛ quasi aliud nō valēs tētauit vl teriusꝓpinari saluatori acetū ad bibendū.Segtur.n.Jlludebant aūt ei ꝛ milites accedentes: acetum offerentes illi. quod contra seipm facere diabolus ignorabat. Nam amaritudinem ire ex preuaricatione legis factam qua cunctos

detinebat saluatori prebebat: quā ille sumēs cōsumebat: vt vice aceti vinū det nob̄ i potū: qō sapia miscuit. THEO. Obtulerūt aūt milites xpo acetū q̄si regi subministrantes: Sequit̄.n. Dicētes. Si tu es rex iudeorū saluus te fac. BEDA. Et notandū q̄ iudei vocabulum xpi scripture sibi auctoritate creditum blasphemātes irridēt. Milites vo vtpote scripturax nescy non christo sed regi iudeorū insultant.

¶ Erat aūt ꝛ superscriptio scripta sup cū lr̄is grecis ꝛ latinis ꝛ hebraicis: hic ē rex iudeox. Unus aūt de his q pēdebāt latronibus blasphemabat eū dicēs. Si tu es xp̄s: saluū fac temetipz ꝛ nos. Rīdens aūt alter increpabat eū dicēs. Neq3 tu times deū: q2 in eadē damnatiōe es. Et nos qdē iuste: nā digna factis recipimus. Hic vero nihil mali gessit. Et dicebat ad iesū. Dñe memēto mei cū veneris in regnū tuū. Et dixit illi iesus. Amē dico tibi: hodie mecum eris in paradiso.

THEOPHI. Aliā attēde sagacitatē demonis agitatā i xp̄m: triplici.n. litterax figura, pmḡabat accusationē iesu: ne. s. quēq̄ trāseūtiū lateat q̄ ob hoc suspensus fuerat: quia se regē faciebat. Dr̄.n. erat āt ꝛ suprascriptio scripta sup illū litteris grecis: latinis: ꝛ hebraicis. Hic est rex iudeox: p qō significabaī potētissimas gentiū: quales erant romani: prudētissimas: quales greci: maxime deū colētes: quale fuit iudeox genus: subyci debere impio xpi. AMBRO. Merito aūt supra crucē ponit̄ titulus: q2 nō humani corporis: sed diuine ptātis ē regnū qō hz christ⁹. Lego titulū regis iudeorum cū lego. Regnū meū nō ē de hoc mūdo. Lego cāz xpi super caput eius scriptā cū lego: Et deus erat verbū: caput .n. xpi: deus. CYRIL. Alter aūt latronū eadē cuz iudeis eructuabat. Segt̄.n. Unus aūt de his qui pendebāt latronibus blasphemabat eū dicēs: Si tu es xp̄s: saluū fac teip̄z ꝛ nos. Alter vero refrenabat voces ipsius. Sequit̄.n. Rndēs āt alter increpabat eū dicēs. Neq3 tu times deū: q2 i eadem dominatiōe es. Sed ꝛ ppriū reatum confessus est subdēs. Et nos qdē iuste: nā digna factis recipim⁹. CHRY. Hic fungitur vice iudicis cōdemnatus vincipit de veritate censere qui corā pilato post multa tormenta confessus ē scelera. Quia aliud est homo censor quez latēt intima: ꝛ aliud ds qui mentes penetrat. Et ibi qdē post cōfessionē pena subsequitur: hic aūt cōfessio fit ad salutem: sed et xp̄m ꝓnunciat inocētēcū subdit: Hic vo nihil mali fec̄ q.d. Nouā vide iniuriaz: honestatez damnari cū scelere. Nos viuētes occidimus: hic mortuos suscitauit: nos aliena sumus furati: hic ꝛ sua iubet tribuere. beatus igitur latro astantes docebat talia disserēs: quib⁹ altex increpabat. Sed vt videt extictos audit⁹ astantiū: redit ꝛsequenter ad eū qui nouit ꝓcordia. Sequit̄.n. Et dicebat ad iesū. Dñe memēto mei cū veneris in regnū tuū. Crucifixum aspicis: ꝛ dñm ꝓfiteris. cōdēnati vides figuram: ꝛ regis predicas dignitatem. Mille malis imbutus: postulas iustitie fontez reminiscī tue nequicie: sz dices: video qdē apparēs opprobriū: sed itneor latēs regnū. ꝛ tu auertis mea publica scelera: ꝛ acceptas fidem intentionis occulte: Discipulū veritatis vsurpauit nequicia: discipuluz nequicie nō commutabit veritas. GREGO. xvij. mo. In cruce clauī manus eius pedesq3 ligauerant: nihilq3 a pēis i eo liberū nisi cor ꝛ lingua remanserūt. Inspirāte ds totū illud ei obtulit: qō i se libex inēit. vt iux̄ hoc qō scriptū ē: Corde crederet ad iustitiam: ore cōfiteretur ad salutem. Tres autem virtutes quas apostolus memorat: subito repletus gratia: ꝛ accepit latro: ꝛ seruauit in cruce. Fidem nāq3 habuit: qui regnaturū deū credidit: qué secū pariter morientē vidit: spez habuit: qui regni eius aditū postulauit: q̄ charitatē quoq3 i morte sua viuaciter tenuit: q̄ fratrē ꝛ collatronem pro simili scelere morientē de iniquitate sua redarguit. AMBRO. Pulcherrimuz aūt datur affectā de conuersionis exēplum q̄ tam cito latroni venia relaxatur. Cito ignoscit dominus: quia cito ille cōuertitur ꝛ vbertur. Cito ē gratia q̄z precatio. semp enim domin⁹ plus tribuit q̄ roḡatur: ille rogabat vt memor sui eēt. De dño autem sequit̄. Et dixit illi iesus: Amen dico tibi: hodie mecū eris in paradiso. Vita est enim esse cum xpo: ꝛ vbi christus: ibi regnum.

THEO. Et quēadmodū quisq3 rex victorioſus rediens ex triumpho optima predax fert secum: sic ꝛ dominus predatus portione diabolicax predarum scilicet latronem duxit secū in paradisum. CHRY. Erat ergo videre saluatorē in medio latronuz: trutinam iustucie. trutinantem fidem ꝛ infidelitatem. Expulit diabolus de paradiso adā: christus latronem impulit ante totum orbem ꝛ ante apostolos: modo verbo sola fide in paradisum introiuit. ne quis post ceteres introitum desperaret. Attende celeritatez a cruce in celos: a condemnatione in paradisum: vt noueris nō ad beneuolentiam illius: sed ad clementiam dominum totū fecisse. Si aūt iam facta est bonorum retributio: nunquid superuacua erit resurrectio? Si enim introduxit latronem in paradisum: corpus autem eius corruptuz remansit foris: liquet non esse resurrectionem corporum: hec dicūt illi. Sed caro que fuit laborum particeps: nunquid priuabitur premijs? Audi Paulū dicētē. Oportet corruptibile hoc incorruptionem induere: Sed si dominus pollicitus est regnum celorum: introduxit autem latronem in paradisum: nondum ei retribuit premia. Sed dicunt nomine paradisi regnum celorum noīauit: vsitato nomine vtens dum alloqueretur latronem qui nihil audiuerat de arduis documentis. Quidā autem non sic legunt. Hodie mecū eris in paradiso. Dico tibi hodie: ꝛ consequenter: Mecum eris in paradiso. Sed adhuc euidentioz solutionē subiungemus. naz medici cum videt aliquem desperatū: dicūt iam mortuus est. Sic ꝛ latro quoniam non amplius timebatur eius regressus ad perditionem: dicitur paradisuz introisse. THEO. Hoc tamen est verius omnib⁹: q̄ quāuis omnia pmissa legiti sunt: ꝛ latro ꝛ alij sancti: ne sine nobis consumeretur: vt dicitur in epistola ad hebreos. sunt tamen in regno celorum ꝛ in paradiso. GREGO. nisenus. Dic itex oportet discutere quomodo latro censeatur dignus paradiso cuz sanctis flammea framea prohibeat introitum. Sed attende q̄ sermo diuinus eaz versatilē dicit vt indignis quidem obuiet: dignis vero liberum ad vitaz patefaciat aditū. GRE. xxmo. Uel illa rumphea flāmea versatilis dicitur: pro eo q̄ sciisset quandoq3 venire tempus vt etiā remoueri debuiss: quando scilicet veniret qui sue incarnationis mysterio paradisi nobis iter aperiret. AMBRO. Sed ꝛ illud solutendum est. q̄ aly scilicet matthēus ꝛ marcus duos conuitiantes inducunt latrones: iste vnum conuitiantē: vnum regnantem: fortasse ꝛ iste prius cōuitiatus est: sz repēte cōuersus ē. Potuit etiam de vno pluraliter dici: sicut est illud: In capri nis pellibus ābulabāt: Secti sunt: cū solus helias melotidē habuisse: Isaias sectus esse doceatur. Mystice autem duo latrones populos peccatores significant per baptismū crucifigendos esse cum christo: quorum dissensio diuersitatem pariter credentium significat. BEDA. Quicunq3 enim baptiçati sumus in christo iesu: in morte ipsius baptiçati sumus: per baptismum autem cum peccatores essemus ablumur: sed aly dum deum in carne passum laudant cozonantur: aly dum aut fidem aut opera baptismi habere renuunt: dono quod accepere priuantur.

¶ Erat aūt fere hora sexta: ꝛ tenebre facte sunt in vniuersa terra vsq3 in horā nonā. Et obscurat⁹

sol: ⁊ velū tēpli scissuz ē mediū: Et clamās voce magna iesus ait. Pater: in manꝰ tuas commendo spiritum meū. Et hec dicens expirauit.

CYRIL. Postq̄ cruci tradiderunt dominū omniū: mundi machina lugebat proprium dominum: ⁊ obtenebrata est lux in meridie ſm amos. vnde dr. Erat aūt fere hora sexta: ⁊ tenebre facte sunt in vniuersa terra vsq; in horaz nonam. Quod erat manifestum idicium q̄ forent passure caliginez crucifigentium anime. AVGV. de con. euangelista/rum. Hoc autem quod de tenebris dictum est: etiā aly duo matthe⁹ ⁊ marcus contestantur: Addit autē lucas: Unde facte sunt tenebre: cum subdit: Et obscuratus est sol. AVGV. tertio de ciuitate dei. Quaz solis obscurationem non canonico cursu siderum accidisse satis ostendit: q̄ tunc erat pasca iudeorū: quod plena luna solenniter agitur. Regularis aūt solis defectio: nō nisi fine lune cōtingit. DIONY. ad polycarpum. Apud heliopolim eniz tunc presentes inopinabiliter soli lunam incidentē videbamus. nō. n. erat conueniens tēpus: ⁊ rursus ipsaz a nona hora vsq; ad vesperam ad solis diametrum supernaturaliter restitutaz. Eclipsim etiam illam exoriente vidimus inchoatam ⁊ vsq; ad solarem terminum venientem: postea regredientem rursus ex eodez nō defectū ⁊ repurgationem: sed econtrario ſm diametrum factam. talia sunt eius temporis superna turalia: ⁊ soli christo qui est omniū causa possibilia. GREGVS. Hoc igitur prodigiuz factum est: vt pateret q̄ qui mortem suscepat: gubernator esset totius creature. AMBRO. Sol etiam occidit sacrilegis. vt funesti spectaculū sceleris obumbraret: tenebre effuse sunt oculis perfidorū vt fidei lumen resurgeret. BEDA. Uolens autem lucas miraculum miraculo adiungere subiungit: Et velum templi scissum est medium. Hoc expirante domino factum est: sicut matthe⁹ ⁊ marcus cōtestantur: sed lucas preoccupādo narrauit. THEO. Per hoc autem dominus ostendebat: q̄ nō erunt vlterius sanctasanctoruz inaccessibilia: sed tradita in manus romanoꝝ inquinarentur ⁊ eorum aditus pateret. AMBRO. Uelum etiā scinditur: quo duoꝝ populorum diuisio synagoge prophanatio declaratur. Scinditur velum vetus: vt ecclesia noua fidei sue vela suspēdat. Synagoge velamen suspenditur: vt religionis interna mysteria reuelata: mentis cernamus intuitu. THEO. Per hoc etiam ostēditur q̄ velū quod sequestrabat nos a sacris que sunt in celo disrumpitur: ideſt dei inimicitia ⁊ peccatū. AMBRO. Deinde ēt vbi assumpte mortalitatis impletū est omne mysterium ⁊ immortalitatis sola remansit. vnde sequitur: Et clamans voce magna ait iesus: Pater: in manꝰ tuas commendo spiritū meum. BEDA. Patrem inuocādo filium dei se esse declarat: spiritum vero commendādo: non defectum sue virtutis: sed confidentiam eiusdem cum patre ptātis insinuat. AMBRO. Caro moritur vt resurgat spiritus. Patri commendatur: vt celestia quoq; ab iniquitatis vinculo soluerentur: ⁊ pax fieret in celo: quam terrena sequerentur. CYRIL. Hec aūt vox edocet q̄ anime sanctoruz non deinceps in inferno clauduntur vt prius: sed apud deum sunt: huius rei facto christo principio.

ATHANA. Cōmendat enim patri p̄ se vniuersos mortales in se viuificatos: nam sumus membra eius: ſm illud apostoli ad galath: Oēs vnum estis in christo. GREGO. nisenus: Decet autem querere qualiter in eodem tempore dominus tripartitur seipsuz in viscera terre: vt dixerat pharisei: In paradisuz dei: vt dixit latroni: in manus paternas vt nunc dicitur. Sed recte considerātibus hoc nec questione dignum videtur: nam qui vbiq; est per diuinam potentiam quolibet loco adest. AMBRO. Commendatur ergo patri spiritus: sed cum sit in superioribus: illuminat ⁊ inferna: vt vniuersa redimantur: ⁊ eniz christus omnia ⁊ in christo omnia. GREGO. insenus. Alia solutio est q̄ tempore passionis neutram partem humanitatis semel vnita diuinitas dimisit: sed animam de corpore sponte disiunxit: se tamen in vtroq; permanentez ostendit. nam per corpus in quo mortem suscepit: confutauit mortis potentiaz: per animam vero latroni parauit introitum paradisi. Dicit autem Isaias de superna hierusalem: que a paradiso non est alia: Super manus meas depinxi menia tua. vnde palaz est q̄ existēs in paradiso manus patris inhabitabat. DAMA. Uel expressius loquēdo i se pulchro erat ſm corpus: in inferno ſm animam: sed sicut deꝰ ⁊ in paradiso cū latrone: ⁊ in throno erat cū pre ⁊ spiritusancto.

THEO. Clamās vero alta voce expirat: ga ierat ei potestas ponēdi aiaz suā: ⁊ eā resumēdi. vñ segtur: Et hoc dicēs expirauit. AMBRO. q. d. Tradidit spiritū q̄ nō inuitus amisit. qō. n. emittit: voluntariū est. qō amittit necessariuz.

¶ Uidens aūt cēturio quod factum fuerat: glorificauit deum dicēs: Uere hic homo iustꝰ erat. Et omnis turba eoꝝ qui simul aderāt ad spectaculum istud: ⁊ videbāt que fiebant: penitētes pectora sua reuertebantur. Stabant autez omnes noti eius a longe: ⁊ mulieres que secute cū erant a galilea hec videntes.

AVGV. quarto de trinitate. Cum post illam vocem cōtinuo tradidit spiritū: hoc maxime q̄ aderāt sunt mirati. lōga. n. morte cruciabātur ligno suspensi. vnde dicit: Uidens aūt centurio qō factū fuerat: glorificauit deū dicens: Uere hic homo iustus erat. AVGV. de consen. euāgeli. Nō est aūt cōtrarium q̄ matthe⁹ viso terremotu: dicit admiratū cēturionez: cū lucas dicat hoc eū admiratum fuisse q̄ emissa illa voce expirasset: ostendens quam potestatem habuit quando moreretur. In eo autem quod matthe⁹ dixit: non solum viso terremotu: sed addidit ⁊ his que fiebant integꝝ locū fuisse demonstrauit luce: vt diceret ipsuz domini mortem fuisse miratum. Qz autez lucas etiaz ipse dixit: Uidēs autē centurio quod factum erat: in eo genere iclusit omnia que facta erant: in illa hora mirabiliter tanq̄ vnuz mirabile factū cōmemorans: cuius quasi membra ⁊ partes erant omnia illa miracula. Quod autez alius dixit centurionem dixisse. Uere filius dei erat iste: Lucas autem ait q̄ iustus erat: putari pōt diuersum: sz vel vtrūq; dictū a centurione debemus intelligere: ⁊ aliud illū: ⁊ aliud istum cōmemorasse: vel forsasse lucā exprimere voluisse sententiaz centurionis: quomodo dixerit iesuz filiū dei. forte. n. nō eum vnigenitum equalem patri centurio intellexerat: Sed ideo filiū dei dixerat: quia iustū crediderat sicut multi iusti dicti sunt filij dei. Jā vero quia matthe⁹ addidit eos qui cū cēturione erant: lucas vero hoc tacuit non est contrarium: cū alius dicit quod alius tacet: ⁊ matthe⁹ dixit. Timuerūt valde. lucas autez non dixit. Timuit. sed glorificauit deum: quis non intelligat deuz timendo glorificasse: THEOPHI. Nūc aūt videtur effectum sortiri quod dominus dixerat. Cū exaltatus fuero: omnia ad me traham. Exaltatus nāq; in cruce attraxit latronez ⁊ centurionē: sed ⁊ quosdā iudeoruz de quibus sequitur. Et omnis turba eoꝝ qui simul aderant ad spectaculuz istud: ⁊ videbant que fiebant percutiētes pectora sua reuertebantur. BEDA. Quod percutiēbāt pectora: quia penitentie ⁊ luctus indiciuz est: potest dupliciter intelligi. siue enim eū cuius mortez se impetrasse meminerant: hūc in morte amplius glorificatū tremebāt. Notāduz aūt q̄ gentiles deū timentes: aperte cōfessionis voce glorificant: iudei percutientes soluz pectora: silentes domum

redeunt. AMBRO. O duriora saxis pectora iudeoꝝ. Iudex arguit:credit minister:proditor scelus suum morte condemnat:elemēta fugiunt:terra concutitur:monumenta reserātur:iudeorum tamē īmobilis duritia manet orbe cōcusso. BEDA. Unde merito p centurionē fides ecclesie designatur:que dei filiuꝫ tacente synagoga confirmat. Impletur aūt quod dominus patri conqueritur dicens. Elongasti a me amicum ⁊ proximum:⁊ notos meos a miseria. vnde sequitur. Stabant autē omnes noti eius a longe. THEO. Sed feminarū genus olim maledictum:manet ⁊ videt hec omnia. Sequitur enim:Et mulieres que secutę erant eum a galilea hec videntes. Et sic prime refocillant iustificationes ut benedictione a passione profluēte sīc ⁊ resurrectiōe.

¶ Et ecce vir nomīe ioseph qui erat decurio vir bonus ⁊ iustus:hic non consenserat cōsilio ⁊ actibus eoruꝫ:ab arimathia ciuitate iudee: qui expectabat ⁊ ipse regnum dei. Hic accessit ad pilatuꝫ ⁊ petijt corpus iesu:⁊ ōpositus inuoluit i syndone:⁊ posuit eum in monumēto excīso in quo nōduꝫ quisq̄ posit⁹ fuerat. Et dies erat pascheꝫ ⁊ sabbatum illucescebat. Subsecute autem mulieres que cū eo venerant de galilea viderūt monumentum:⁊ quemadmoduꝫ positum erat corp⁹ eius:⁊ reuertentes parauerūt aromata ⁊ vnguēta ⁊ sabbato quidem siluerunt ſm mandatum.

GRECVS. Fuerat qñq̄ ioseph occultus christi discipulus deniq̄ vinculuꝫ timoris rumpens feruentior factus dominicū corpus turpiter pendens a ligno deposuit: cōparans pretiosaꝫ margaritā verboꝝ modestia. vñ dr. Et ecce vir nomine ioseph qui erat decurio. BEDA. Decurio vocatur q̄ sit de ordine curie ⁊ officia curie administret:q etiā curialis a procurando munera ciuilia solet appellari. Magne ergo ioseph dignitatis apud seculum sed maioris apud deum meriti fuisse laudatur. vñ segtur:Uir bonus ⁊ iustus hic non consen. cōsi. ⁊ acti. eoꝝ:ab arimathia ciuitate iudee. Arimathia ipsa est ramatha ciuitas helcane ⁊ samuelis.

AVGV. de con. eua. Dicit autem ioānes q̄ erat discipulus iesu. vnde ⁊ hic subditur:Qui expecta. ⁊ ipse regnū dei. Merito autem monet:Cur ille qui propter timorem occultus erat discipulus:ausus sit petere corp⁹ eius:quod nullus eorum qui eū palā sequebātur auderet. Segtur enim: Hic accessit ad pilatū:⁊ petyt corpus iesu. Sed intelligendū est istum fiducia dignitatis hoc fecisse qua preditus poterat familiariter intrare ad pilatum. In extremo autē illo officio funeri exhibendo minus videtur curasse de iudeis:q̄uis soleret i dño audiendo eoꝝ inimicitias deuitare. BEDA. Sic igitur per iusticiam meritorum sepeliendo corpori dominico dignus fuit per nobilitatem potētie secularis illud impetrare. vnde sequitur:Et depositū inuoluit in syndone. Ex simplici sepultura domini ambitio diuitum condemnatur:q nec i tumulis qdē possint carere diuitys. ATHA. Enormiter etiam agunt qui condiunt corpora mortuorum ⁊ ea non sepeliunt etiaꝫ si sancta sint:quid enim sanctius aut maius domini corpore:quod tamen in monumento positū est:donec die tertia resurrexit. Sequitur. n. Et posuit eum in monumēto excīso. BEDA. Scilicet de petra ne si ex multis lapidibus edificatum esset:post resurrectionem suffossis tumuli fundamētis ablatus furto diceretur. In nouo etiā ponit monumēto. Nā segtur:In quo nondū quisq̄ positus fuerat:ne post resurrectionem ceteris corporibus remanentibus:surrexisse alius suspicaretur: quia vero sexta die hō factus est:recte dns sexta die crucifixus humane reparationis impleuit arcanū. vnde sequit:Et erat dies parasceues:qō pparatio interpretatur:quo noīe sextam feriam appellabāt:qz ea die q̄ i sabbatū forēt necessaria pparabāt: qz vo septimo die requeuit ꝓditor ab ope suo: Sabbato dns i sepulchro requieuit. vñ segtur. Et sabba. illucescebat. Sua remeātib⁹:sole mulieres q̄ arti⁹ amabāt funus subsecute:quo ponerēt ispicere cupiebant. Segtur enī:Subsecute aūt mulieres q̄ cū ipso venerāt de galilea viderūt monumētū:⁊ quēadmodū posi. erat corp. ei⁹. vt. s. ei tpe cōgruo nun⁹ possent sue deuotionis offerre. THEO. Neq̄ tñ fidē debi tam adhuc habebāt:sz quasi puro boi aromata ⁊ vnguenta parabāt more iudeoꝝ q talia exhibebāt defunctis. vñ segtur. Et reuer. parauerunt aroma. ⁊ vnguēta. BEDA. Septimo enī dño q̄diu licebat opari. i. vsq̄ ad solis occasū vnguēta preparandis erāt occupate. Mādatū aūt erat:vt sabbati lentiū. i. ges a vespera vsq̄ ad vesperā fuaret. Segt. n. Et sabbato qdē siluerūt ſm mandatū. AMBRO. Mystice aūt iustus xpi corpus sepelit. Talis ē. n. xpi sepultura q̄ fruē iniquitatēq̄ nō habeat. Merito aūt matthe⁹ hūc diuitē dixit. suscipiēdo. n. diuitē nesciuit fidei paupertatē. iust⁹ corpus christi operit syndone. vesti ⁊ tu dñi corpus gloria sua:vt ⁊ ipse sis iust⁹:⁊ si mortuū credis:operi tamen diuitatis plenitudine sue:sz ⁊ vestitur ecclia inocētie gra. BEDA. Ille etiā in syndone mūda inuoluit iesū qui pura mēte eum susceperit. AMBRO. Nec ociose ali⁹ euāgelista monumētū nouū dixit:ali⁹ monumētum ioseph. ⁊ eniꝫ tumulus suus parat qui sub lege sunt mortis. victor mortis tumulū suum non habet. Que enī cōicatio tumulo ⁊ deo:solus enī tumulo includit:qz mors xpi ⁊ si sit cōis ſm nām:spālis ē ſm virtutē. Bene aūt xps in monumento conditur iust⁹:vt iustitie habitatione requiescat. monumentū enī hoc in duritie gentilis petra iustus excidit penetrali verbi vt prētēderet in natiōib⁹ virtus xpi:cui pulcherrime amotus est lapis. Quicūq̄ in se bene humauerit xpm:diligēter custodiat ne eum pdat:ne ve perfidie sit ingressus. BEDA. Qz autem dns sexta die crucifigit:septima in sepulchro quiescit:significat q⁹ in sexta mundi etate nos pro domino pati:⁊ velut mundo crucifigi necesse est. in septima vo id est post mortē corpora qdē i tumulis:aīe vero cū dño requiescūt:vsq̄ huc ⁊ mulieres sancte. i. aīe humiles dilectiōe feruētes passioni xpi diligēter obsequūt. ⁊ si forte valeant imitari:sedula curiositate quo ordine sit eadē passio cōpleta ppendūt:qua lecta:audita:recordata:mox ad parāda se opera virtutū quibus xps delectet cōuertunt:vt futura presentis vite paraceue ⁊ requie beata:tēpore resurrectiōis occurrere christo valeāt cū aromatib⁹ spiritaliū actionū. CAPI. .XXIII.

Ma autē sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum portātes q̄ parauerant aromata:⁊ inuenerūt lapidem reuolutum a monumēto:⁊ ingresse nō inuenerūt corpus domini iesu. Et factum est dum mente cōsternate essent de isto:ecce duo viri steterūt secus illas in veste fulgenti. Cum timerent autē ⁊ declinarent vultum in terram dixerunt ad illas. Quid queritis:viuentem cum mortuis:Non est hic:sed surrexit. Recordamini qualiter locutus ē vobis cum adhuc i galilea esset dicens: Quia oportet filiū hois tradi in manus hominum peccatoꝝ

ꝛ crucifigi: ꝛ die tertia resurgere. Et recordate sūt verborꝫ eiꝰ: ꝛ regresse a monumēto nūciauerūt hec omnia illis vndecī: ꝛ ceteris omnibꝰ. Erat autem maria magdalene ꝛ ioana: ꝛ maria iacobi: ꝛ cetere que cum eis erāt que dicebāt ad apostolos hec. Et visa sunt āte illos sicut delyramē tum verba ista: ꝛ non crediderunt illis. Petrus aūt surgens cucurrit ad monumentum: ꝛ procūbens vidit lintheamina sola posita: ꝛ abijt secū mirans quod factum fuerat.

BEDA. Religiose mulieres nō soluꝫ in die parasceue sꝫ etiā sabbato transacto. i. sole occidente: mox vt operandi licentia remeauit emerunt aromata: vt venientes vngerēt corpꝰ iesu sīc marcꝰ testat: ꝓoccupante tū iā noctis articulo monumentū adire non valuerunt: Et ideo dicit: Una aūt sabbati valde diluculo venerunt ad monumentū portātes que parauerant aromata. Una sabbati siue prima sabbati prima ē a sabbato quā diem dominicā pp dñi resurrectionē mos christianꝰ appellat. Qꝛ autē valde diluculo mulieres venere ad monumētū: magnꝰ q̄rēdi ꝛ inueniēdi dñm feruor charitatis oñdit. AMBRO. Sꝫ magna oriē hoc loco plerisq; dubitatio: sigdē hic valde diluculo: Matthe⁹ vespere sabbati mlieres ad monumētū vēisse dixerit. sꝫ euāgelistas de diuersis putes dixisse temporibꝰ: vt primas alias mulieruꝫ ꝛ alias conyctas visiones. Qꝛ autem scriptum est Uespere āt sabbati que lucescit ī ꝓma sabbati resurrexisse dñm sic temperanduꝫ est: vt neq; mane dominica que est prima post sabbatū: neq; sabbato resurrectio facta credatur: nam quomodo triduuꝫ cōpletur? Non ergo vesperascente die: sꝫ vespere noctis resurrexit. Dēiq; grecꝰ Sero dixit. Sero aūt: ꝛ horā significat ī occasu diei ꝛ rei cuiuslibet tarditatē: quomodo si dicas: Sero mihi suggestuꝫ est. Est ergo ꝛ sero tps noctis ꝓfundū: vñ ꝛ mulieres ad mōumentū accedēdi hōīt facultateꝫ custodibꝰ gescētibꝰ. Et vt scias nocte factuꝫ mulieres alie sciunt: alie nesciunt. sciunt que obseruant nocti bus ꝛ diebus: nesciūt que recesserunt. Nescit vna maria magdalene ꝑm ioannem: nam eadem ꝛ ante scire ꝛ postea nescire nō potuit. ergo si plures marie: plures etiā fortasse Marie magdalene: cū illud nomē persone sit: hoc sumaī a loco. AVGV de consen. euangelista. Uel Matthe⁹ a ꝓma parte noctis qō ē vespere: ipsā voluit noctē significare cuiꝰ noctis fine venerunt ad monumētū. ꝛ hoc ea de causa: quia iam a vespere parauerant: ꝛ licebat afferre aromata trāsacto sabbato. EVSE. Jacebat aūt organū verbi extinctū: magnꝰ vero lapis claudebat sepulchriū: quasi moꝛs eū duxisset captiuum: sed nondum lapso triduo. vita se promit iterum post sufficientez mortis coniunctionem. vnde sequitur. Et inuenerunt lapidem reuolutū a monumento. THEOPHI. Nam Angelus reuoluerat eū: vt testatur Matthe⁹. CHRY. Amotus est aūt lapis post resurrectionem ꝓpter mulieres: vt credant resurrexisse dominum videntes monumentum vacuuꝫ corpore. vnde sequitur: Et ingresse non inuenerunt cor. do. iesu. CYRIL. Cum igitur non inuenissent corpus christi quod resurrexerat: ducebantur diuersis cogitationibus ꝛ ꝓpter amorem christi ꝛ adhibitam sollicitudinem meruerunt visionē angelicam. Sequitur enim: Et fac. est dum mente consternate essent de isto: ecce duo viri steterunt iuxta illas in veste fulgenti. EVSE. Jocunditatis ꝛ gaudy indicia saluti fere resurrectionis ꝛ fulgentes amictꝰ prestātes. Moyses enim plagas egiptys preparans in flamma ignis angelum perspexit: sed non tales visi sunt mulieribus in sepulchro: sed mites ꝛ bilares: quales decebat cōspici ī regno ꝛ gaudio dñi. Et sicut ī passione eclipsatus ē sol: merozis ꝛ angustie signa ꝓmens crucifigentibus filiū dei: ita angeli vite ac resurrectionis precones habitum salutiferi festi candidati designabant.. AMBRO. Sed quomodo marcus vnum iuuenem in albis sedentē: matthe⁹ vnum: Joānes ꝛ lucas duos angelos in albis sedentes visos esse memorauerunt? AVGV. de consen. euangelista. Possumus itel/ligere vnum angelū visū a mulieribus: ꝛ ꝑm Marcū ꝛ ꝑm Matthēū: vt eas ingressas in monumentū accipiamus. s. ī aliquod spaciū: qō erat aliqua materia cōmunitū ante illuꝫ saxei sepulchri locū atq; ibi vidisse angelū sedētē a dextris qō dicit Marcus. deinde intus ab eis dū inspicerent locuꝫ in qua iacebat corpus dñi visos duos alios angelos stantes sicut dixit lucas locutos ad earūdē exhortādū animū ꝛ edificandam fidē. vnde sequitur: Cū time. au. ꝛ declina. vul. inter. BEDA. Sancte mulieres astantibus sibi angelis nō in terram cecidisse: sed vultū dicunt in terrā declinasse nec quēpiā sāctoruꝫ legimus tpe dominice resurrectiōis vel ipsi dño vel angelis sibi visis terre ꝓstratū adorasse. vñ mos obtinuit ecclesiasticus vt vel in memoriā dñice vel in nre spez resurrectōis oibus dñicis diebus ꝛ toto qnquagesimo tēpore nō flexis genibus: sed declinatis in terrā vultibꝰ orēmus. Nō erat aūt in monumento: q locus est mortuoꝝ: q̄rēdus ille qui ad vitā resurrexit a mortuis. Et iō subdit: Dixerūt ad illas. s. angeli ad mulieres. Quid queritis viuē. cū mor. nō ē hic: sed surrexit: Die autē tertia sicut ipse inter discipulos tā viros q̄z feminas predixit resurrectiōis sue triū phū celebrauit: vñ sequit: Recor. q̄li. locu. ē vo. cū adhuc ī galilea esset dicens: Quia opor. filiū homi. tra. in manus homi. pecca. ꝛ cruci. ꝛ tertia die resurgere. Die nāq; parasceue hora. ix. spiritū tradēs: vespere sepultus. mane prima sabbati resurrexit. ATHA. Poterat siquidē statim suscitare corpus a morte. Sed dixisset aliquis eum nequaquam fuisse vel non plene mortem ei inbesisse ꝛ fortasse si resurrectio domini fuisset dilata: latuisset incorruptionis bonor. Ut igitur corpus ostenderet mortuum vnius interpellationem dici passus est: ꝛ tertia die corpus suum incorruptum demōstrauit. BEDA. Uno etiam die in sepulchro ꝛ duabus noctibus iacuit: quia lucem sue simple mortis: tenebris duple nostre mortis adiunxit. CYRIL. Instructe autem mulieres angelorum affatibus accelerantes rettulerūt discipulis. vnde sequitur: Et recordate sunt verborum eius. Et regresse a monumento: nunciauerunt hec omnia illis vndecim ꝛ ceteris omnibus. Nanq; femina que quondam mortis fuit ministra venerandum resurrectionis mysteriuꝫ prima percepit ꝛ nunciat. Adeptum est igitur femineum genus ꝛ ignominie absolutionem ꝛ maledictionis repudium. AMBRO. Mulieribus autem docere in ecclesia non permittitur: sed domi viros suos interrogant. Ad eos ergo femina mittitur qui domestici sunt. Que autem fuerint he mulieres ostendit subdens: Erat autem maria magdalene. BEDA. Ipsa est sor. lazari. Et ioanna vxor cuse procuratoris herodis. Et maria iacobi. i. mater iacobi minoris ꝛ ioseph. Et cōmuniter ō alys subdit: Et cetere q̄ cū eis erāt: q̄ dicebāt ad apostolos hec. Ut. n. ꝓpetui reatus apud viros mulier obprobriū non sustineret: que culpā viro transfūderat: transfudit ꝛ grām. THEO. Est aūt naturaliter incredibile mortalibus resurrectionis miraculum. vnde sequit. Et visa sunt anteillos sicut deliramentum verba ista: ꝛ non credebāt illis. BEDA. Quod non tam illoꝝ infirmitas q̄z nostra vt ita dicam futura firmitas fuit. Ipsa nāq; resurrectio illis dubitantibus per multa argumēta monstrata ē que dū nos legentes agnoscimus: de eoꝝ dubitatione solidamur. THEO. Petrꝰ āt hoc audiēs tollit moras ꝛ va/

dit admonumẽtũ:quia nec ignis nouit moras ingestus materie:vnde sequitur:Petrus aũt surgens cucurrit ad monumentum. EVSE. Solus enim ipse credit feminis dicentibus se angelos vidisse:ꝛ cum esset eximy affectꝰ precteris sedulum se promebat:passim circũspiciens dñm.vnde segũ: Et procũbẽs vidit sola linteamina posita. THEOPHI. Cũ aũt ad monumentum fuisset hoc primo cõsecutus ẽ: vt miraretur que prius ab ipso vel ab alys deridebãtur.vñ sequitur:Et abyt secũ mirãs qõ factũ fuerat.i.apud se mirãs rei euentum:qualiter sola linteamina derelicta fuere corpe mirrha peruncto:vel quantaꝫ opportunitatẽ habuisset fur vt ꝫ semotim inuoluta dimittens circũstantibus militibus corpus auferret. AVGV. de concor. euangelista. Intelligitur aũt hoc lucas recapitulando posuisse de petro. tunc. n. cucurrit petrus ad monumentum quando ꝛ ioannes: cum tantummodo a mulieribus p̃cipue a maria magdalene nũciatum eis fuerat de corpore ablato. postea autem facta sũt hec de visione angelorum. Jõ aũt lucas petrũ solum commemorauit:quia illi primitus maria nunciauerat. Jtez põt mouere q̃ petrum non intrantem: sed procumbentem dic̃ lucas sola linteamina vidisse ꝛ discessisse mirantem:cum ioannes dicat ita se linteamina vidisse posita:ꝛ seipsum post petrum intrasse. Sed intelligendum est petrum primo procumbentem vidisse: quod lucas commemorat:ioannes tacet. post autem ingressus est antequam ioannes intraret.

BEDA. Juxta intellectum vero mysticũ per hoc q̃ mulieres valde diluculo veniunt ad monumentum: datur nobis exemplum discussis vitiorum tenebris ad domini corpus accedere. nam ꝛ sepulchrum illud figuraꝫ dominici habebat altaris:in quo corporis christi mysteria non in serico: nõ in panno tincto:sed instar syndonis quo eũ ioseph inuoluit in linthco puro debent consecrari: vt sicut ipse veram terrene nature substantiam pro nobis morti obtulit: ita ꝛ nos in commemoratione ipsius purum de terregermine cãdidumq; ꝛ multimodo quasi mortificationis genere castigatum altari linum imponamus. Aromata autem que mulieres deferunt significant odorem virtutum ꝛ orationum suauitatem quibus altari appropinquare debemus. Reuolutio autem lapidis insinuat reserationem sacramentorum que tegebantur velamine littere legis que in lapide scripta est:cuius ablato tegmine corpus dñi mortuum nõ inuenit sed viuum euangelizatur:quia ꝛsi cognouimus ſm carnem christum:sed iã nunc non nouimus: quomodo aũt posito in sepulchro corpore domini angeli astitisse leguntur:ita etiaꝫ tempore consecratiõis mystery corporis christi assistere sũt credendi. Nos ergo exemplo deuotarũ rerũ quotiẽs mysterys celestibus appropinquamus propter angelicam p̃sentiam seu propter reuerentiam sacre oblationis cum omni humilitate vultum declinemus in terram:nos cinerem ꝛ terram esse recolentes.

¶ Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum quod erat in spatio stadiorũ sexaginta ab hierusalem nomine emaus. ꝛ ipsi loquebantur ad inicem de his omnibus que acciderant. Et factuꝫ ẽ dum fabularentur: ꝛ secũ quererent: ꝛ ipe iesus appropinquans ibat cum illis. Oculi autem eorum tenebantur ne eum agnoscerent: ꝛ ait ad illos: Qui sunt hi sermones quos confertis ad inicem ambulantes: ꝛ estis tristes? Et respõdẽs vnus cui nomen cleophas dixit ei: Tu solus peregrinus es in hierusalẽ: ꝛ non cognouisti que facta sunt in illa his diebus? Quibus ille dixit. Que? Et dixerunt de iesu nazareno q̃ fuit vir p̃pheta: potens in opere ꝛ sermone: coram deo ꝛ omni populo. Et quomodo eum tradiderunt sũmi sacerdotes ꝛ principes nostri in damnationẽ mortis ꝛ crucifixerunt eum. Nos autez sperabamus: quia ipse esset redempturus israel. Et nunc super hec omnia tertia dies est hodie q̃ hec facta sunt. Sed ꝛ mulieres quedam ex nostris terruerunt nos: que ante lucem fuerunt ad monumentum: ꝛ non inuento corpore eius venerunt dicentes se etiam visionem angelorum vidisse: qui dicunt eũ viuere. Et abierunt quidã ex nostris ad monumẽtũ ꝛ ita inuenerunt sicut mulieres dixerũt: ipsũ vero non inuenerunt.

GLO. Post manifestationẽ resurrectionis christi p angelos mulieribus factã: manifestatur vlterius eadem resurrectio per ipsius christi apparitionẽ discipulis. vnde dicitur. Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum. THEO. Quidam alterum horum duorum lucam inquiunt esse: ꝛ ob hoc suum nomẽ occultasse. AMBRO. Uel duob⁹ discipulis seorsũ dominus iaz se vespere demõstrat. s. ammaoni: ꝛ cleophe. AVGVSTI. de consen. euange. Castellum autem illud nõ absurde accipimus etiã villam ſm marcum potuisse appellari. Deinde castellum describit dicens: Quod erat in spacio stadiorũ sexaginta ab hierusalẽ noie emaus.

BEDA. Ipsa est nicopolis ciuitas insignis palestine: que post expugnatiõem iudee sub marco aurelio antonio primum cepit restaurata cum statu mutauit ꝛ nomen. Stadium aũt quod greci auctore vt dicunt hercule viarum spacia mensurat octaua ẽ pars miliary. Et iõ sexaginta stadia septem milia passuum ꝛ quinquaginta significat: qõ spaciũ itineris eis qui de morte ꝛ sepultura domini certi gradiebantur de resurrectione domini duby: nam resurrectionẽ que post septimam sabbati facta ẽ octauo numero contineri nullus ambigit. Discipuli ergo q̃ de domino loquentes incedũt: sextũ miliariũ cepti itineris compleuerant: quia illum sine querela viuentem vsq; ad mortẽ quam in sexta sabbati subyre perueniſſe dolebant. Compleuerant ꝛ septimum quia hunc in sepulchro nõ dubitabant quieuisse. Sed de octauo dimidium tm̃ peregerant: quia gloriã iam celebrare resurrectionis non credebant perfecte. THEOPHILVS. Prędicti autem discipuli loquebantur de his ad inuicẽ que acciderant: non quasi credentes sed sicut stupentes ī rebus extraneis. vnde sequitur: Et ipsi loquebantur ad inuicem de his omnibus que acciderant. BEDA. Loquẽtes aũt de his dominꝰ appropinquans comitatur. vt ꝛ fidez resurrectionis mentibus eorum incendat: ꝛ quod se facturum promiserat impleat: scilicet vt vbi sunt duo vel tres in nomine meo congregati ibi sum in medio eorũ. vñ sequit̃: Et factum est dum fabularent̃: ꝛ secũ quererent: ꝛ ipse iesus appropinquans ibat cum illis. THEO. Obtento enī iam spiritali corpore non obstat loci distantia quin adesset quibus volebat: nec vlterius naturalibus legibus corpus suum regebat: sed spiritaliter ꝛ supra naturam: vnde vt marcus dicit: sub alia forma eis videbatur. in qua non concedebaꝫ eis: eius cognitio. Sequitur enim: Oculi autem eorum tenebantur: ne illum agnoscerẽt. vt scilicet totã suã dubiã itẽtionẽ reuelet ꝛ vulnus detegentes recipiant medecinã: ꝛ vt cognosceret q̃ quãuis corpus ipsum qõ passum fuerat resurrexerit non tm̃ amplius tale erat vt esset omnibus visibile: ꝛ tm̃ ab his a quibus vellet videri: ꝛ vt non dubitent quare de cetero

non conuersatur inter plebem:quia .s. post resurrectionez conuersatio eius non esset digna hominibus:sed diuina magis:quod etiaz est forma resurrectionis future in qua sicut angeli conuersabimur ⁊ filij dei. GREGO.in hom.Conuenienter etiam eis speciem quam recognoscerēt non ostēdit:hoc agens foris in oculis corporis:quod apud ipsos agebatur intus in oculis cordis. ipsi nanqz apud seipsos intus ⁊ amabant ⁊ dubitabant. De se ergo loquentibus presentiā exhibuit.sed de se dubitantibus cognitionis sue speciez abscondit:verba quidem eis contulit. Naz sequitur:Et ait ad illos.Qui sunt hi sermones quos confertis ad inuicem ambulantes ⁊ estis tristes? GRECVS.Conferebāt quidem inter se quasi non amplius expectantes christum viuentē: sed dolorosi quasi peremptō saluatore. vnde sequitur: Et respōdens vnus cui nomē cleophas:dixit ei:Tu solus peregrinus es in hierusalē:⁊ non cognouisti que facta sunt in illa his diebus? THEO.q.d.Tu sol⁹ peregrinus:⁊ extra confinia hierusalez habitans:⁊ expers es eorum que in medio eius contigerunt vt hec ignoras? BEDA. Uel hoc dicit quia peregrinum putabant eum:cuius vultum nō agnoscebant,sed reuera peregrinus erat eis:a quorū nature frigilitate percepta iam resurrectionis gloria longe distabat:⁊ a quorum fide vtpote resurrectionis eius nescia manebat extraneus.Sed adhuc dominus interrogat:nam sequitur: Quibus ille dixit:Que? Et ponitur eorum responsio cū subditur:Et dixerunt ei:De iesu nazareno qui fuit vir prophe/ta. Prophetam fatentur:filium dei tacent: Uel nondū perfecte credentes:vel solliciti ne inciderēt in manus iudeoz̄ persequentium:quia nesciebant quis esset quod verum credebant celantes:Ad cuius commendationez subditur:Potens in opere ⁊ sermone. THEO. Primo quidē est opus secundo sermo.nullus enim doctrine sermo approbatur:nisi prius is qui docet:se oñdat auctorem:precedit enim opus aspectum.nam nisi mundaueris intellectus speculum per opera:non emicat decor optatus. Adhuc autem subditur: Coram deo ⁊ omni populo. Nam primo complacendū est deo:deinde curandum quantum possibile est de innocētia apud homines vt precedēte diuino cultu viuamus fine scādalo plurimorum. GRECVS.Deinde assignatur causa tristicie:traditio ⁊ passio christi:cum sequitur:Et quomodo tradiderunt eum summi sacerdotes ⁊ principes nostri in damnationem mortis:⁊ crucifixerunt eum. Subditur autem desperantium vox:cum dicitur: Nos autem sperabamus ꝙ ipse esset redemptur⁹ israel. Sperabamus inquit: nō speramus:ac si mors domini similis esset mortibus aliorum. THEOPHI.Expectabant enim christum saluatorum ⁊ redemptorum populum israel ab ingruentibus malis ⁊ a seruitute romanorum:ipsum quoqz credebant terrenum regem fieri:quem putabant promulgatam in se mortis sententiam cauere potuisse. BEDA.Merito ergo tristes incedebant:quia ⁊ seipsos quodāmodo arguebāt:q̄ in illo redemptionem sperauerint:quem iam mortuum videbant:nec resurrecturum credebāt:⁊ maxime dolebant euz fine causa occisum quem nouerāt innocentem. THEO. Uidentur tamen hi viri non omnino icreduli esse per hoc quod subditur:Et nunc super hec omnia tertia dies est hodie ꝙ hec facta sunt. In quo videtur habere memoriā eius ꝙ eis dominus dixerat se tertia die resurrecturum. GRECVS.Porro relatam a mulieribus resurrectionis famaz commemorat:cum subditur: Sed ⁊ mulieres quedā ex nostris terruerūt nos:que ante lucē fuerunt ad monumentū: ⁊ non inuēto corpore eius venerunt dicētes se etiam visionem angelorum vidisse:qui dicūt eum viuere. Dicūt qdem hoc quasi non credētes:,ppter qō referūt se territos.i.stupefactos.nō.n.qō erat eis relatū firmū estimabāt.aut angeliz illuminationē fuisse:sz stuporis ⁊ turbinis cām inde sumebant. Testimoniuz quoqz petri non certum estimabāt dum diceret:se non vidisse dominum:sed resurrectionem eius conjecere ex eo ꝙ corpus ipsius in sepulchro non iacebat. vnde sequitur: Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum: ⁊ ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt. ipsū vero nō inuenerunt. AVGV.de cōcordātys euāgelistarū:Cū autē lucas dixerit petrū accurrisse admonumētū: ⁊ cleopham dixisse: ipse rettulerit ꝙ quidaz eorum ierant ad monumentum:intelligitur attestari ioanni ꝙ duo ierit ad monumentum:sed petrum primo solum commemorauit: qz illi p̄mitus maria nunciauerat.

¶ Et ipse dixit ad eos: O stulti ⁊ tardi corde ad credendum in omnibus que locuti sūt prophete. Nōne hec oportuit pati christum ⁊ ita intrare in gloriam suam? Et incipiēs a moyse ⁊ omnib⁹ prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis que ō ipso erāt. Et appropinquauerunt castello quo ibant: ⁊ ipse se finxit longius ire. Et coegerunt illuz dicentes: Mane nobiscum quoniam aduesperascit: ⁊ inclinata est iam dies. Et intrauit cum illis. Et factum est dum recūberet cū eis accepit panem ⁊ benedixit ac fregit ⁊ porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorū ⁊ cognouerūt eum. Et ipse euanuit ex oculis eoruz. Et dixerūt ad inuicem. Nonne cor nostrū ardēs erat in nobis dū loqueretur i via: ⁊ aperiret nobis scripturas? Et surgentes eadē hora regressi sūt i hierusalem: ⁊ inuenerūt congregatos vndecim ⁊ eos qui cum illis erant dicentes ꝙ surrexit dominus vere: ⁊ apparuit simoni. Et ipsi narrabāt que gesta erant in via: ⁊ quomodo cognouerunt eū in fractione panis.

THEOPHI.Quia predicti discipuli nimia dubietate laborabant:domin⁹ eos redarguit. vnde dicit:Et ipse dixit ad eos:O stulti. Fere enī eadē dixerāt que ⁊ astantes cruci: Alios saluos fecit:seipsum nō potest saluū facere. Et tardi corde ad credendū in omnib⁹ que locuti sūt prophete.Contingit enī credere que locuti sūt prophete.pticulariter q̄dā: ⁊ nō vniuersaliter oīa:puta si aliquis credat que de cruce christi dicunt a prophetis sicut est illud:Foderunt manus meas ⁊ pedes meos.que vero spectant ad resurrectionē nō credāt:sicut ē illud:Nō dabis sanctū tuū videre corruptionem. Decet aūt in omnib⁹ fidē adhibere prophetis tam in glorioſis que ō christo p̄dixerūt: q̄z in īglorys:qz ex passiōe malorū est īgressus in gloriā. Unde sequitur: Nonne hec oportuit pati christū: ⁊ ita intrare in gloriā suā? s.fm humanitatē. ISIDORVS. Sz ⁊ si oportebat christū pati: tñ qui crucifixerunt rei sūt pene: nō enim satagebant pficere quod de⁹ disponebat.vnde ⁊ eorū executio fuit impia: dei vero dispensatio prudētissima:qui nequitiam eorū in beneficia generis humani cōuertit: quasi vtēs vipereis carnib⁹ ad antidoti salutiferi cōfectionem. CHRY.Et ideo dominus ostendit consequenter hec omnia non euenisse simpliciter:sed ex dei proposito ante predestiato. vnde sequitur: Et incipiens a moyse ⁊ omnibus prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis que de ipso erant: quasi diceret: Postq̄z estis tardi:ego p̄optos vos reddam:mysteria scripturarum vobis exponendo. Nam sacrificium abrae cum isaac dimisso immolatus est aries: hoc prefiguraūit.Sed ⁊ in alys scripturis ꝓpheticis sparsim iacent mysteria crucis ⁊ resurrectionis xp̄i. BEDA.Si autem

moyses ⁊ prophete de christo locuti sūt: ⁊ eum p passionē in gloriā intraturum predixerunt: quomodo gloriatur se esse christianū: qui neq; qualiter scripture ad christū ptineant inuestigat: neq; ad gloriā quā cum christo habere cupit: per passionē attingere desiderat. GRECVS. Qz vo pdixit euangelista: Tenebant oculi eoz ne eū agnoscerēt: dōec sermo domini mentē eoz mouēret ad fidē: cōuenienter opportunū aspectum sui auditui subiungit. vnde sequit: Et appropiquauerūt castello quo ibāt: ⁊ ipse finxit se lōgi⁹ ire.

AVGV. de que. euā. Qō nō ad mēdaciū ptinet. nō eniz omne qō fingim⁹ mendaciū est: sed quando id fingimus qō nihil significat: tunc mendacium ē. cū autem fictio nostra refertur ad aliquā significationē: non ē mēdaciū sz aliqua figura veritatis: alioquin omnia que a sapientibus ⁊ sanctis viris vel etiam ab ipso domino figurate dicta sunt mendacia deputabuntur: quia fm vsitatum intellectum non cōsistit veritas in talib⁹ dictis. Sicut autez dicta: ita etiam finguntur facta sine mendacio ad aliquaz rē significandam.

GREGO. in home. Quia ḡ adhuc in eoz cordibus peregrin⁹ erat a fide: ire se lōgi⁹ finxit. Fingere nāq; cōponere dicim⁹. vnde ⁊ cōpositores lutifigulos vocam⁹. Nihil ergo simplex veritas p duplicitatē fecit: sed altē se exhibuit in corpore: qualis apud illos erat in mente. Sz qz eē extranei a charitate nō poterāt: hi cū quib⁹ charitas gradiebat: euz ad hospitiū q̄si pegrinū vocāt. vnde segt: Et coegerūt illū Ex quo exemplo colligitur quia peregrini ad hospitium nō solum inuitandi sunt: sed etiam trahēdi. GLO. Nec solū factis eum cogunt: sed etiam verbis inducunt. Sequitur enim: Dicentes: Mane nobiscum: quoniam aduesperascit: ⁊ inclinata est iam dies. s. adoccasum. GERGO. i home. Ecce autem cuz per membra sua christus suscipit susceptores suos etiam per semetipsum requirit. Sequitur enim. Et intrauit cum illis. Mensam ponunt: cibos afferunt: et deum quem in scripture sacre expositione nō cognouerāt in panis fractione cognoscunt. Sequitur enim: Et factum est dum recumberet cum illis: accepit panez ⁊ benedixit ac fregit: ⁊ porrigebat illis: ⁊ aperti sunt oculi eoz ⁊ cognouerunt eum. CHRY. Quod non de sensibilibus oculis dictum ē: sed de sensu mentali. AVGV. de cō euā. Neq; enim clausis oculis ambulabant: sed inerat aliquid quo nō sinerentur agnoscere quod videbant: quod. s. caligo ⁊ aligs humor efficere solet: non quia dominus non poterat transformare carnem suam: vt alia reuera esset effigies: quam solebant intueri: quandoquidem ⁊ ante passionem transformatus est in monte: vt facies eius clarescceret sicut sol. Sed non ita nunc factum est. non enim incongruenter accipim⁹ hoc impedimentuz in oculis eoz a satbana fuisse ne agnosceretur iesus: sed tm̄ a christo facta ē permisso vsq; ad sacramētū panis: vt veritate corporis eius participata: remoueri intelligatur impedimentum inimici: vt christus possit agnosci. THEO. Sed ⁊ aliud innuit: q⁹. s. sumētib⁹ sacrum panem aperiuntur oculi vt eum agnoscāt. magnaz enim ⁊ ineffabilem vim habet dñi caro. AVGV. de que. euan. Uel q⁹ dominus se ire longius finxit: cum comitaret discipulis exponens sacras scripturas: vtruz ipse esset ignorantibus: significat quia hospitalitatis officio ad suā cognitionem peruenire posse homines intimauit: vt cum longi⁹ ipse ab hominibus abscesserit super omnes celos cum eis transit: qui hec exhibent seruis eius. Tenet ḡ christum ne longi⁹ ab eo eat quisquis catbetizatur vbo i omnib⁹ bonis ei q se catbetizat cōmunicat. Eteni isti catbetizati erāt vbo cū exponerz eis scripturas. Et quia hospitalitatē sectati sūt eum quē in ipsa expositione scripturaruz nō cognouerūt: i panis fractione cognoscunt. non enim auditores legis iusti sūt apud deū: sz factores legis iustificabūtur. GREGO. in home. Quisquis ergo audita vult intelligere: festīat ea que iaz intelligere potuit: opere implere. Ecce dominus nō est cognitus dum loqueretur: ⁊ dignatus est cognosci dum pascitur. Sequitur enim: Et ipse euanuit ex oculis eoz.

THEOPHI. Non enim tale corpus habebat: vt diuturnus cum eis cōmorari deberet: ⁊ hoc pariter augeret affectū eoz. vnde sequit: Et dixerunt adinuicem: Nōne cor nostrum ardens erat in nobis: dum loqueretur in via ⁊ aperiret nobis scripturas? ORIGE. Per quod inuit q⁹ prolati sermones a saluatore accendebant audientium cor ad amorē diuinum. GREGO. in ho. pentheco. Ex audito. n. sermone inardescit animus: torporis frigus recedit: mēs in supno desiderio fit anxia. Audire libet pcepta celestia: ⁊ quot mā datis instruitur: quasi tot facibus inflāmatur. THEO. Ardatis instruitur: quasi tot facibus inflāmatur. THEO. Ardebant ergo cor eoz vel igne verborū domini quibus intendebant tanq̄ veris. Uel quia eo disserente scripturas: precellebatur intrinsecus cor eoz: q⁹ ille q disserebat dominus esset. Adeo ergo letati sunt. vt nullā morā passi: mox reuersi sint in hierusalem. ⁊ hoc est quod sequitur: Et surgētes eadem hora: regressi sunt in hierlm. surrexerunt quidem eadez hora perueneruūt aūt per plures horas: sicut oportebat. sexaginta stadia transeuntes. AVGV. de concor. euan. Jam aūt fama erat q⁹ surrexerat iesus a mulieribus facta: ⁊ a simone petro: cui iam apparuerat. Eteniz isti duo hec inuenerūt loquētes illos ad quos in hierusalē venerunt. Sequitur. n. Et inuenerunt cōgregatos vndecim: ⁊ eos qui cuz ipsis erant dicentes q⁹ surrexit dominus vere: ⁊ apparuit simoni. BEDA. Omnium enim viroz primo dominus apparuisse videtur petro ex his quos euangeliste quatuor: ⁊ paulus apostolus cōmemorauerunt. CHRY. Non enim simul omnibus se manifestabat: vt sereret fidei semina. nā qui primo viderat ⁊ certus erat: alys referebat. Deinde sermo prodiens preparabat animuz auditoris visioni: ⁊ ideo primo digniori ⁊ fideliori omnibus apparuit. Erat. n. opus anime fidelissime. que prius acciperet hunc aspectuz: vt minime turbaretur inopinata visione. Et ideo primo videtur a petro: vt qui primo confessus est eum christū: primo resurrectionem videre mereatur: ⁊ etiam quia cum negauerat: prius ei voluit apparere cōsolans eum ne desperaret. post petrū vero alys apparuit: quandoq; pauciozibus: quādoq; pluribus: quod duo discipuli confitentur. Sequitur enim Et ipsi narrauerunt que gesta erant in via: ⁊ quomō cognouerunt eū in fractione panis. AVGV. de concordā. euāge. Quod autem ait marcus annunciauerunt ceteris: nec illis crediderunt: cum lucas dicat: q⁹ iam inde loquebantur vere resurrexisse dominum: quid intelligendum est: nisi aliquos ibi fuisse qui hoc credere nollent?

¶ Dum aūt hec loquuntur: stetit iesus in medio eoz ⁊ dixit eis: Pax vobis. Ego sum: nolite timere. Conturbati vero ⁊ conterriti estimabāt se spiritū videre. Et dixit eis. Quid turbati estis ⁊ cogitationes ascendunt in corda vestra? Uidete manus meas ⁊ pedes: quia ego ipse suz. Palpate ⁊ videte: quia spiritus carnem: ⁊ ossa non habet sicut me videtis habere. Et cum hec dixisset ostendit eis manus ⁊ pedes.

CYRIL. Undiq; resurrectionis fama per apostolos diuulgata ⁊ affectu discipulorum erecto ad christi visionē venit desideratus: ⁊ querentibus ⁊ expectantibus reuelatur: nec disceptat vt de alio: sed euidēter se offert. vnde dicitur Dū hec aūt loquūtur: stetit iesus in medio eoz. AVGV. De concor. euāgelista. Hanc ostensionez domini post resurrectionem ⁊ ioānes cōmemorat. Sed quod dicit ioannes: Nō cum illis fuisse apostolū thomā: cū fz lucam duo illi regressi i hierusalē: inuenerūt cōgregatos vndecim: pcul dū

blō intelligendū est q̄ inde thomas exierit: añq̄ dominus hec loquētibus appareret. Dat .n. lucas locū i sua narratione quo possit intelligi dū hec loquerētur: pri⁹ ide exisse thomā: ⁊ postea dñm intrasse: nisi gs dicat nō illos vndecī q iaz tunc apostoli vocabant: sed discipulos illos vndecī fuisse ex multo numero discipulorū. Sed cū adiunxit lucas: Et eos qui cū ipsis erant. Satis vtiq̄ declarauit euidenti⁹ illos vndecī aplos q vocabantur apostoli cū qbus ceteri erant. Sed videamus cui⁹ mysteri gratia ſm mattheū ⁊ marcū resurgēs ita mandauerit: ⁊ Precedā vos in galileā: ibi me videbitis: Quod ⁊si cōpletū ē. tamē post multa completuz est: cum sic mandatū sit vt aut hoc solū: aut hoc primū expectaretur fieri debuisse. AMBRO. Unde hoc conueniēti⁹ arbitror q̄ domin⁹ qdem mādauerit discipulis vt in galilea eū viderent. sed illis ob metū intra conclaue residentibus primū se obtulisse. GREGVS. Nec hoc ē promissi trāsgressio sed porti⁹ festinata ex benignitate ipletio pp pusillanimitatē discipulorū: AMRO. ⁊ Postea vero cōfirmatis animis: vnde cum illos galileā petisse. Uel nihil obstat si dicantur pauciores intra conclaue: ⁊ in mōte q̄plures fuisse. EVSE. Duo enī euāgeliste. s. lucas ⁊ ioannes: solis vndecī hūc scribūt apparuisse in hierusalē ceteri vero duo in galileā ꝓperare non solū vndecim sed ēt vniuersis discipulis ⁊ fratribus dixerūt angelū ⁊ saluatorē vidisse: de qbus ⁊ paulus meminit dicēs: Deinde apparuit plus q̄ quingentis fratribus simul. Est autē verior solutio: q̄ prius q̄ in hierusalē latitantib⁹ semel aut bis visus est ad eorū consolationem: in galilea vero nō in conclaui aut semel aut bis sed cum multa ptāte oñsiōez sui fecit ꝑbens se eis viuētē post passionē in signis multis vt lucas testatur i actib⁹. AVGV. de con. euā. Uel qō ab angelo hoc ē a dño dictū est: ꝓphetice accipiēdū ē. Jn galilea enī ſm trāsmigrationis significationē itelligendū occurrit q̄ de populo israel trasmigraturi erant ad gētes: quib⁹ apostoli ꝑdicantes non crederēt nisi ipse dñs viā in eordib⁹ hominū ꝓpararet. ⁊ hoc itelligitur: ⁊ Precedet vos in galileaz Secūdū aūt illud q̄ galilea interptatur reuelatio: nō iam i forma serui intelligendū ē: sed in qua ē equalis patri: quam ꝓmisit electorib⁹ suis. illa erit reuelatio tāq̄ vera galilea cū videbimus eū sicuti est. Jpsa ēt erat beatior transmigratio ex isto seculo in illam eternitatē. vnde ad nos veniēs non recessit: ⁊ quo nos precedens non deseruit. THEO. ⁊ Primo igitur dominus in medio discipulorū stans solito pacis affatu eorū turbinē sedat: ostēdēs q̄ ipse idē ē magister eorū q̄ hoc verbo gaudebat: quo etiā eos muniuit cū ad predicādū misit. vnde sequitur: Et dixit eis: ⁊ Pax vobis: ego sum: nolite timere. CYRILLVS. ⁊ Pudeat ergo nos pacis munus deserere: quam nobis hinc discedēs christus reliquit. ⁊ Pax ⁊ res ⁊ nomen dulce quam ⁊ dei esse accepimus iuxta illud: ⁊ Pax dei. ⁊ eius esse deum: iuxta illud: Deus pacis ipsam eē deū: iuxta illud: Ipse est pax nostra. ⁊ Pax bonū commendatum ab omnibus: obseruatum autem a paucis. Que autem est causa: ⁊ Fortassis ambitio dominy aut facultatum aut liuor: aut odium: aut contemptus: aut aliquid huiusmodi ex his que dei ignaros videmus incurrere. Dei quippe ꝑcipue pax est: que confenderat omnia: cuius nihil est adeo proprium sicut vnitas nature: ⁊ pacificus status. Transumitur vero ab angelis ⁊ diuinis potestatibus: que ad deum ⁊ ad inuicem pacifice se habent. Diffunditur vero per totam creaturaz: cuius est decor tranquillitas: in nobis autem manat ſm animam quidem per inuestigationē virtutum ⁊ cōmunicationem: ſm corpus vero in membrorū ⁊ elemētor⁹ cōseruatione: quorum alterum pulchritudo. alterum sanitas appellatur. BEDA. Discipuli autem nouerant christum verū hominem: cū quo tanto tēpore fuerant conuersati. sed postquam mortuus est: non credunt tertia die potuisse verā carnē de sepulchro resurgere. ⁊ Putant ergo se videre spūm quē emisit in passione. vnde sequitur. Cōturbati vero ⁊ conterriti: existimabant se spūm videre. Error ille aplorū secta est manicheorū. AMBRO. Adducti autē virtutuz exēplis petrū ⁊ ioannē nō credimus potuisse dubitare. Cur ergo lucas inducit fuisse turbatos: ⁊ Primo oīuz quia paucorum opinionē sententia maioris partis includit. Deinde qz ⁊ si petrus de resurrectione crediderat: turbari tamē potuit q̄ se dominus cū corpore vectibus obseratis īprouisus in funderet. THEOPHI. Uerū qz per verbū pacis nō ē sedatus turbo in animabus discipulorū. aliunde indicat eis se filiū dei eē: quimentis cognoscebat archana. vnde sequit̄ Et dixit eis: Quid turbati estis: ⁊ cogitationes ascendunt in corda vestra: ⁊ BEDA. Quales vtiq̄ cogitationes nisi false ⁊ pernicioſe: ⁊ Perdidit enī christus fructum passionis: si non esset veritas resurrectiōis: tanquam bonus agricola disceret quod ibi plantaui inueniam: idest fidez que in cor descendit. quia desuper est. Cogitationes autez iste non desup descenderunt sed de imo in cor sicut herba male ascēderūt.

CYRIL. Hoc autem fuit euidentissimuz signū q̄ nō alius est qui videtur sed ille idem quez viderant in ligno mortuum: ⁊ positum in sepulchro quem non latebat aliquid eorum que erant in homine. AMBROSIVS. Consideremus autem qua gratia ſm ioannem apostoli crediderunt qui gauisi sunt scōm lucam qui increduli redarguuntur. Et videtur mihi ioannes quasi apostolus maiora ⁊ altiora tetigisse hec sequentia ⁊ humanis proxima hic historico vsus circuitu: ille compendio: quia ⁊ de illo dubitari non potest quia testimonium perhibet de his: quibus ipse interfuit: ⁊ ideo vtrunq̄z verum putamus. Nam ⁊si in primo lucas eos non credidisse dicat: postea tamen credidisse demonstrat. CYRIL. Comprobans autem dominus deuictaz esse mortem ⁊ humanam naturam iam in christo corruptionem exuisse primo ostendit eius manus ⁊ pedes ⁊ clauorum fossamina. vnde subdit: Uidete manus meas ⁊ pedes quia ego ipse sum. THEOPHI. Sed ⁊ aliud subiungit: palpationem scilicet manuum atq̄ pedum cum dicit. ⁊ Palpate ⁊ videte: quia spiritus carnem ⁊ ossa non habet sicut me videtis habere quasi diceret: Uos putatis me esse spiritum. idest phantasma: sicut plures defunctorum circa sepulchra videri sunt soliti. Sed scitote q̄ spiritus neq̄z carnem habet: neq̄z ossa: ego autē carnē ⁊ ossa habeo. AMBRO. Hoc autem dominus ideo dixit: vt speciem nobis sue resurrectionis ostenderet: nam quod palpatur corpus est. Jn corpore autem resurgemus: sed illud subtilius: hoc crassius: vt pote adhuc terrene labis qualitate concretum. Non ergo per incorpoream naturam: sed per resurrectionis corporee qualitatē christ⁹ clausa penetrauit. GREGO. xiy. moza. Non enim in illa resurrectionis gloria corpus nostruz erit impalpabile: ⁊ ventis aereq̄z subtilius vt euticius dixit: sed subtile quidē per effectū spiritalis potentie: palpabile autē per veritatē nature. Sequitur: Et cū hec dixisset: ostendit eis manus ⁊ pedes. BEDA. Quibus. s. indicata clauorum vestigia claruere: sed ſm ioannem etiaz latus eis ostendit: cum fuerit lancea perforatum: vt. s. ostensa vulnerū cicatrice dubietatis eorū vulnus sanaret. Solent autem in hoc loco gētiles calūniaz ſtruere: quasi nō valuerit dominus vulnera sibi inflicta curare: Quibus respondēduz est: qz nō est cōsequēs: vt qui maiora fecisse probatur: minora facere nequerit sz certe dispēsatōis gra q̄ morte ōstruxit: signa mortis ōlere noluit: ꝓmo quidē vt p hoc discipl⁹ fidē sue resurrectōis astrueret: deide vt pri⁹ p nob⁹ supplicās q̄le gen⁹ mōtis p hoīe ptulerit semp oñdat: tertio vt sua morte redēptis q̄ misericorditer sint adiuti: ꝓpositis eiusdem mortis īdicys īsinuet postremo vt i iudicio q̄ iuste dānent ipy denūciet.

ihs mētē agnoscebat archana

nō

1.° 2.° 3.°

¶ Adhuc autem illis nō credētibus ⁊ mirantib⁹ pre gaudio dixit: Habetis hic aliquid quod manducetur? At illi obtulerūt ei partem piscis assi: ⁊ fauum mellis. Et cū māducasset coram eis: sumēs reliquias dedit eis. Et dixit ad eos: Hec sūt verba que locutus sum ad vos cum adhuc essez vobiscū quoniā necesse ē iplere oīa que scripta sunt in lege moysi ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis de me.

CYRIL. Ōnderat dñs discipulis man⁹ ⁊ pedes: vt certificaret discipulos ꝙ corpus quod passuz fuerat resurrexit. Ut adhuc aūt magis certificaret: aligd māducabile petyt. vnde dr: Adhuc autem illis nō credentibus ⁊ mirantibus pre gau. dixit: Habetis hic aligd qō māducē. GREGO. nisenus: Et iussu gdē legis pascha cū amaricantibus edebat qz adhuc amaritudo manebat: post resurrectionē vero cib⁹ fauo mellis dulcoratur. vñ segtur. At illi obtulerūt ei ptez piscis assi ⁊ fauū mellis. BEDA. Ad insinuādū ergo resurrectionis sue veritatē nō solū tāgi a discipulis: sed ēt cōuesci cū illis dignatur: ne arbitrētur eū nō solide: sed imaginabil⁹ sibi apparere. vnde sequit: Et cū māducasset coram eis sumēs reliquas dedit eis. Māducauit quidē ptāte nō ex necessitate Aliter enī absorbet aquā terra sitiens: aliter sol calens: illa indigētia iste potentia. GRECVS. Si damus dominuz vere comedisse: demus ⁊ oēs boes post resurrectionē vti cibozū fomentis. Sz que ex quadā dispēsatione fiunt a salua toze: nō sūt regula ⁊ norma nature: qñ in gbusdā alys dispē sauit. Resuscitabit. n. nostra corpora incorrupta qui tū dereliquit ꝓpry corporis fozamina: que claui fozauerant ⁊ lateris circatricē vt ostendat ꝙ mansit post resurrectionē natura corporis nec ē ī aliā mutatus substantiā. BEDA. Māducauit ergo post resurrectionē: nō quasi cibo indigēs: nec quasi in resurrectiōe quā expectam⁹ cibis egere significās: sed vt eo modo naturā corporis resurgētis astrueret. Mystice aūt piscis assus quē christus comedit: significat christū passū: ipse enim latere dignat ī aquis generis humani. Capi voluit laqueo mortis nostre ⁊ quasi tribulatiōe assatus ē tē poze passionis sue: sz fau⁹ mellis nobis extitit ī resurrectione. In fauo quidē mellis vtrāqz naturā exprimere voluit p/sone sue. Fauus quippe mellis in cera ē: mel vero in cera: est diuinitas in hūanitate. THEO. Uidētur aūt ⁊ comesta aliud habere mysteriū. ꝙ enī māducauit partē piscis assi: significauit ꝙ naturā nostrā in huius vite mari natātē assās eam igne proprie deitatis ⁊ exiccans eius humiditatē: quā a profundis vndis contraxerat: escam fecit diuinam: ⁊ eam que prius erat abominabilis preparauit deo cibū suauē: qō significat fauus mellis. vel per piscem assum significat vitā actiuā consumētē nostrā humiditatē laborū prunis. contēplationē vero significat per fauū mellis: propter dulcedinē eloquiozum dei. BEDA. Postqz autem visus est ⁊ tactus manducanit ne in aliquo sensus humanos ludificasse videretur misit manus ad scripturas. vnde sequit: Et dixit ad illos: Hec sunt verba que locutus sum ad vos: cum adhuc essem vobiscum. idest cum adhuc essem in carnem mortali in qua estis ⁊ vos. tūc qdē in eadē carne resuscitat⁹ erat sed cū illis in eadē mortalitate nō erat. ⁊ subdit: Quoniā necesse ē ipleri oīa que scripta sunt ī lege moysi ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis de me. AVGV. de con. euā. Illud attendāt qui magicis artibus christū tanta potuisse: ⁊ nomē suuz ad apostolos in se cōuertendos arte ipsa cōsecrasse delyrāt vtrū potuit magicis artib⁹ ꝓphetas diuino spū anteqz in terra nasceretur iplere. Neqz. n. si magicis artib⁹ fecit vt coleretur ⁊ mortuus magus erat anteqz natus cui prophetando venturo gens vna deputata est.

¶ Tunc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas ⁊ dixit eis: Quoniaz sic scriptuz est: ⁊ sic oportebat christū pati ⁊ resurgere a mortuis tertia die: ⁊ predicare ī nomine eius penitentiā ⁊ remissionē peccatoz in omnes gentes incipientib⁹ ab hyerosolyma. Uos aūt testes estis horum: ⁊ ego mittam promissum patris mei in vos. Uos autem sedete in ciuitate quoadusqz induamini virtute ex alto.

BEDA. Postqz ꝓbuit se videndū oculis: manibus contractādū: legis commemorauit scripturas: cōsequēter aperuit sensū: vt intelligatur qō legit. vnde dicit Tūc aperuit illi sensū: vt intelligerent scripturas. THEO. Alioquin quo mō eoz aīa turbata ⁊ vacillās circa christi mysteriū studuisset. sed ⁊ verbis eos docuit. Sequitur. n. Et dixit eis: qñ sic scriptū ē: ⁊ sic oportebat xp̄m pati. ſ. per lignū crucis. BEDA. Perdidit aūt xp̄s fructū passionis: si nō eēt veritas resurrectiōis. vnde subdit: Et resurgere a mortuis die tertia. Deinde post cōmendatā sui corporis veritatē: cōmendat ecclesie vnitatē cū subdit: Et predicare ī nomine eius pniam ⁊ remissionē peccatozū in oēs gentes. EVSE. Dictū. n. erat Postula a me: ⁊ : ⁊ dabo tibi gentes hereditatē tuā: Oportebat aūt conuersos ex gentibus expiari a quolibet contagio ⁊ macula ipsius virtutez quasi contaminatos ab errore demonū: ydolatrie: ⁊ quasi nuper conuersos a vita execrabili ⁊ ipudica. ⁊ ideo dicit: ꝙ oportet predicari prius qdē penitētiā: consequēter remissionē peccatozū ī oēs gentes. Eis enīz qui priusqz verā ostenderunt malox pniam: salubri gratia venia cōmissozum donauit: pro quibus ⁊ mortem subyit.

THEO. In hoc vero ꝙ dicit Pniam ⁊ remissionē peccatozū etiam de baptismate meminit in quo per depositionē priozū scelerum subsequitur venia peccatozū. Sed quo pacto intelligetur in solo christi nomine baptisma fieri: cū alibi mandet hoc fieri in noīe patris ⁊ fily ⁊ spiritussancti: Et primo quidē dicimus ꝙ non intelligitur ꝙ in solo christi nomine fiat baptisma: sed ꝙ christi babtismate aliquis baptizetur. i. spiritaliter non iudaice nec tali quali ioannes baptizabat ad solā penitētiā: sed ad spiritus almi participationē. sicut ⁊ christus in iordane baptizatus ostendit spiritū sanctū in specie colūbina. Postea baptisma in christi noīe. i. mortē christi intelligas: sicut. n. ipse post mortem triduo resurrexit sic ⁊ nos ter in aquā mergimur ⁊ cōueniēter emergimur in corruptibilitatis spiritus arrā recipiētes. Nocēt christus nomen continet in se: ⁊ patrē quasi vnctorē ⁊ spiritū quasi vnctionē: ⁊ filiū quasi vnctum. ſ. ꝟm humanā naturā. Nonnullum decebat amplius bipartitū ee humanū genus i iudeos ⁊ gētiles. Et ideo vt omnes in vnū vniret mandauit incipere sermonē a hierusalē ⁊ ad gentes terminari. vnde sequit: Incipi. ab hierusalē. BEDA. Non solū qz credita sūt illis eloquia dei ⁊ eorum ē adoptio filiozū ⁊ glozia: verū etiā vt gentes varys errozibus īplicate hoc maxīe indicio diuine pietatis ad spē venire prouocentur: ꝙ eis qui filiū di crucifixerut venia concedetur. CHRY. Insuper ne dicerent aliqui: quia ꝙ omissis notis iuerunt se ostenturos ad extraneos. Ideo prius apud ipsos occisores pandūt resurrectionis signa in eadem ciuitate in qua prorupit temerarius ausus. Ubi enī crucifixores credere videntur: resurrectio plurimum demonstratur. EVSE. Qz si ea que christus predexit iaz sortiuntur effectum: ⁊ verbum eius viuax ⁊ efficax per vniuersum mūdū oculata fide perspicitur tēpus ē non incredulos esse erga eum qui protulit verbum. Cū. n. necesse ē diuinaz vitā ducere: cuius opera vuida verbis consona ostendūtur que quidem ministerio apostoloz impleta sūt. vnde subdit. Uos āt estis testes hoz: mortis. ſ. ⁊ resurrectiōis. THEO. Consequēter ne turbati cogitarent quomodo nos homines

ydiote testimoniū perhibebimus gētibus ⁊ iudeis qui te occiderunt: subiūgit: Et ego mitto promis. pa. mei in vos: qō .s. per ioelem promiserat dicens: Effundam spiritum meum super omnem carnem. CHRY. Sicut autem milites in nauros mītos nemo dux exire sinit donec armati sint: ⁊ sic discipulos ante spiritus descensum: ad conflictum egredi non permittit. vnde subdit: Vos autem sedete in ciui. quo usq; indua. vir. ex alto. THEO. i. virtute non humana sed celesti: nec dixit: Suscipiatis: sed induamini: integrā tutelam spiritalis velaminis īdicans. BEDA. De hac āt virtute. i. spiritusancto dicit etiaz angelus marie: Et virtus altissimi obumbrabit tibi. ⁊ ipse dominus alibi: Nam ⁊ ego noui virtutem de me exisse. THEO. Cur autem nō christo presente vel eo discedente statim spiritus venit? Decebat enim eos fieri cupidos rei: ⁊ demum recipere gratiam. nunc enim magis ad deum erigimur: cum incumbit necessitas. oportebat enim interim nostram comparere naturam in celo: ⁊ federa consummari: ac deinde spiritum aduenire: ⁊ gaudia celebrari serena. Attende etiam quantam eis necessitatē imposuit hierosolymis esse: in eo q illic spiritum promisit largiri. Ne enim rursus post eius resurrectionem fugerent: hac expectatione quasi quodā vinculo omnes simul eos ibi detinuit. dicit autem: Donec induamini virtute ex alto. Nec expressit quādo vt sint iugiter vigiles. Quid ergo miraris: si diem nobis nouissimum non pandit: cum diem hunc propinquum pandere noluit? GRE. in pastora. Admonēdi sunt ergo quos a pdicatiōis officio: vl' imperfectio vel etas prohibet: ⁊ tamē precipitatio impellit nedū sibi tantum onus officij precipitatione arrogant: viam sibi subsequentis meliorationis abscindant. Ipsa enim veritas que repente quos vellet roborare potuisset: vt exemplum sequentibus daret: ne imperfecti predicare presumerent: postq; plene discipulos de virtute predicationis instruxit: mandauit eis vt in ciuitate sederent donec induerentur virtute ex alto. In ciuitate quippe sedemus: si intra mentium nostrarum nos claustra constringimus: ne loquendo extrinsecus euagemur: vt cuz virtute diuina perfecte induimur: tunc quasi a nobismetipsis foras ēt alios instruentes exeamus. AMBRO. Consideremus autem quomodo p̄m ioannem acceperint spiritumsanctum: hic autez in ciuitate iubentur sedere: quoadusq; induantur virtute ex alto: sed spiritumsanctum vel illis. x. quasi pfectioribus insufflauit: ⁊ reliquis postea tribuendum promittit: vel eisdez ibi insufflauit: hic ipopondit. Nec videtur esse contrarium: cum diuisiones sint gratiarum. ergo aliam insufflauit ibi operationem: hic aliam pollicetur. Ibi enim remittendorum gratia tributa est peccatorum: quod videtur esse angustius: ⁊ ideo insufflatur a christo: vt credas spiritumsanctuz christi ⁊ credas de deo spiritū. Deus enim solus peccata dimittit: lucas autem linguarum gratiam describit effusam. CHRY. Uel dicit: Accipite spiritumsanctum: vt eos idoneos faceret ad receptionem: aut quod futuruz est: vt presens indicauit. AVGV. xv. de trini. Uel dominus post resurrectionem suam bis dedit spiritumsanctū: semel in terra propter dilectionē proximorū: ⁊ itez de celo propter dilectionē dei.

¶ Eduxit autem eos foras in bethaniam: ⁊ eleuatis manibus suis benedixit eis: ⁊ factuz ē: dū benediceret illis recessit ab eis: ⁊ ferebatur ī celū ⁊ ipsi adorantes regressi sunt in hierusalē cū gaudio magno: ⁊ erant semper in templo laudātes ⁊ benedicentes deum. Amen

BEDA. Pretermissis omnibus que per. xlm. dies agi a domino cuz discipulis potuerunt: primo diei resurrectionis eius coniūgit tacite nouissimum diem quo ascendit in celū dicens: Eduxit autem eos foras in bethaniam. Primo quidem propter nomen ciuitatis que domus obedientie dicit qui enim propter inobedientiam peruersorum descendit: propter obedientiam conuersorum ascēdit. deinde propter situm eiusdem ville que in latere montis oliuarum posita esse narratur: quia videlicet obedientis ecclesie domus in ipsius summi montis. i. in christi latere: fidei: spei: dilectiōis quę fundamento locauit. Eos autem benedicit: quibus precepta docēdi tradiderat. vnde sequitur: Et eleuatis manibus suis benedixit eis. THEOPHI. Forsan vim conseruatiuam influens eis vsq; ad aduentuz spiritus: ⁊ fortasis instruens nos: vt quotiens recedimus: benedictionibus subditos deo commendemus. ORIGE. Et autem eleuatis manibus benedixit eos: significat q̄ deceat benedicē tem cuiq; ornatuz esse varys opibus ⁊ arduis respectu aliorum: sic enim manus tolluntur in altum. CHRY. Attende autem q̄ dominus brauia repromissa aspectu subiecit. promiserat quidem corporum resurrectionem: a mortuis resurrexit: ⁊ per. xl. dies discipulos certificat. pmittitur etiam q̄ in nubibus rapiemur in aere: ⁊ hoc ipse patefecit per opera: Sequitur enim: Et factum est duz benediceret illis: recessit ab eis ⁊ ferebatur ī celū. THEOPHI. Et belias quidem videbatur quasi assumi in celum: sed saluator ipse precursor omnium ascendit in celū: appariturus diuino conspectui in sacro suo corpore: ⁊ iam nostra natura in christo honorata a qualibet virtute angelica. CHRY. Sed dices: quid interest mea? quia ⁊ tu in nubibus suscipieris similiter: nam corpus tuum connaturale est illi corpori. Erat igitur ⁊ corpus tuum tam agile vt possit transire per aera. nam sicut caput: sic ⁊ corpus: sicut principium: sic ⁊ finis. Aspice autem quomodo honoratus es per hoc principium. Infima pars rationalis creature homo erat: sed pedes effecti sunt caput: sublimati in regiam sedem in suo capite. BEDA. Ascendente autem in celum domino: discipuli adorantes vbi steterunt nouissime pedes eius: confestim hierosolymam redeunt: vbi promissionem patris sunt expectare precepti. Sequitur enim: Et ipsi adorantes: regressi sunt in hierusalem cū gaudio magno. Gaudia magna agūt: quia deum ac dominum suum post triumphuz resurrectionis etiam celos penetrasse letantur. GRECVS. Et erāt vigilantes non degentes in propriis laboribus: sed expectātes superna gratiam conuersantur in templo: inter cetera etiam loci honestatem addiscentes. vnde. dicitur: Et erant semper in templo. THEOPHI. Nōdum aderat spiritus: ⁊ iam spiritaliter conuersantur: prius erant recluſi: iam stāt in medio principum sacerdotum: nec aliquo distrahuntur mundano sed omnibus contemptis iugiter deum laudant. Sequitur enim: Laudantes ⁊ benedicentes deum. BEDA. Et attende q̄ lucas inter quattuor animalia celi designatus accipitur per vitulum: cuius victima qui in sacerdotium eligebantur initiari sunt iussi: eo q̄ ipse sacerdotium christi ceteris amplius exponendum suscepit. ⁊ euāgelium suum quod a ministerio templi per sacerdotiuz zacharie cepit: in templi deuotione compleuit: ⁊ apostolos ibi ministros noui sacerdoty futuros non in victimarum sanguine: sed in laude dei ⁊ in benedictione cōclusit: vt in loco orationis ⁊ inter laudum deuotiones promissuz spiritussancti aduentum paratis cordibus expectent. THEO. Quos nos imitantes in sacra vita semp degam⁹: laudātes ⁊ benedicētes deū: cui est glia ⁊ benedictō ⁊ virt⁹ in secula: Amē.

Domenica prima de aduentu.
Erunt signa in sole ⁊ luna. xxi.
Dominica quarta Anno quintodecimo Impy iiy.
Dominica post natiuitatem domini
Erat ioseph ⁊ maria y.
In octaua natiuitatis domini
Postquã consummati sunt dies y.
Dominica prima post epiphaniam
Cum factus esset iesus annozum y.
In sexagesima: Cum turba multa viy.
In quinquagesima Assumpsit iesus. xy. viy.
Feria quinta post dominicam secundam in. xl.
Dixit iesus discipulis suis parabolam banc. xvi.
Sabbato post eandem.
Dixit iesus discipulis suis homo quidam xv.
Dominica tertia in quadragesima
Erat iesus eyciens demonium xi.
Feria secunda post eandem
Dixerunt pharisei ad iesum: quanta au. iiy.
Feria quinta post eandem
Surgens iesus de synagoga iiy.
Feria quinta post dominicam quartam in. xl.
Ibat iesus in ciuitatem que vocatur naym. vy.
Feria quinta post dominicam in passione
Rogabat iesum quidam phariseus vy.
Feria quarta post dominicam in ramis palmarum
Appropinquabat dies festus xxy.
Feria secunda post dominicaz resurrectionis
Duo ex discipulis iesu ibant xxiiy.
Dñica prima post penthe. Estote misericozdes vi.
Dominica secunda Homo quidã fecit cenam xiiy.
Dominica tertia Erant appropinquantes xv.
Dominica quarta Cũ turbe irruerent v.
Dominica octaua Homo quidam erat diues xvi.
Dominica nona Cum appropinquaret iesus xix.
Dominica decima Dicebat iesus ad quosdam xvy.
Dominica duodecima Beati oculi qui vident ix.
Dominica tertiadecima
Dum iret iesus hierosolymam xvy.
Dominica quintadecima Ibat iesus in ciuitatem. vy.
Dominica sextadecima Cum intrasset iesus xiiy.
In dedicationibus: Egressus iesus perambu. xix.
In festo sancti Siluestri pape
Sint lumbi vestri precincti: ⁊ lucerne ar. xy.
In festo purificationis beate mar.e virginis
Postq̃ impleti sunt dies y.
In festo annunciationis sancte marie
Missus est angelus gabriel i.
In festo sancti marci euangeliste
Designauit dom.nus iesus ⁊ alios x.
In festo natiuitatis sancti ioannis baptiste
Elisabet impletum est tempus pariendi xy.
In festo sancte marie magdalene
Rogabat iesum quidam
In festo assumptionis sancte Marie
Intrauit iesus in quoddam castellum
In vigilia sancti ioannis baptiste.
Fuit in diebus herodis
In festo sancti apollinaris episcopi ⁊ martyris xxy.
Facta est autem contentio inter discipulos
In vigilia assumptionis beate Marie virginis xi.
Loquente iesu ad turbas extollens vocem
In vigilia sancti matthei apostoli ⁊ euangeliste v.
Uidit iesus publicanum nomine leui
In vigilia plurimorum apostolozum
Designauit dominus ⁊ alios xiiy.
In natali vnius martyris
Siquis venit ad me ⁊ non odit vi.
In natali plurimozum martyrum xy.
Descendens iesus de monte xi.
Attendite a fermento phariseozum xvi.
Dicebat iesus turbis iudeozum: ve vobis qui edi.
Cum audieritis prelia ⁊ seditiones: noli.
Qui vos audit me audit
In festo confessozum pontificum xy.
Sint lumbi vestri precincti: ⁊ lucerne ar. xy
Nemo accendit lucernam xix.
Nolite timere pusillus grex
Homo quidam nobilis abyt in regionem
Feria quinta in quattuoz temporibus aduentus y.
Exurgens maria abyt in montana
In nocte natiuitatis domini in secunda missa y.
Pastores loquebantur adinuicem
Feria tertia post resurrectionem domini xxiiy.
Stetit iesus in medio discipulozum suozum
Feria quinta post festum pentheco. ix.
Conuocatis iesus. xy. apostolis: dedit illis v.
Feria quinta post penthe. iiy.
Factum est in vna dierum
Sabbato Surgiens iesus de synagoga
Sabbato. iiy. temporum in mense septembzis xiiy.
Dicebat iesus turbis similitudinem banc y.
In natiuitate domini ad secundam missam
Exyt edictum a cesare augusto vt deseri. xi.
In letanys maiozibus
Quis vestrum habebit amicum xv.
Dominica tertia post festum pentheco.
Erant autem appropinquantes publicani

Finis tabule.

Beati Thome agnatis ꝓtinuũ i euangeliũ Joannis.

Iuine visiõis sublimitate illustratus isaias ꝓpheta dixit: Uidi dñm sedentez sup solium excelsum ⁊ eleuatũ: ⁊ plena erat domus a maiestate ei⁹: ⁊ ea q̃ sub ipso erãt: replebãt tẽplũ. HIERO. sup isaiã. Quis sit iste dñs q videt: in euangelista ioãne plenius discim⁹: qui ait: Hec dicit Isaias qñ vidit gloriã dei: ⁊ locutus est de eo: baud dubium quin christum signi ficet. GLO. Unde ex ver bis istis materia huius euangely quod ꝑm ioannẽ ꝺscribit: ꝺesignaꝫ EX ECCLE. histo. qz enĩ natiuitatẽ saluatoris ꝑm carnẽ vel mattheus vel lucas descripserãt: reticuit hic ioãnes: ⁊a theologia atqz ab ipsa eius diuinitate sumit exordiũ: que pars sine dubio ipsi velut eximio ꝓ spiñscũ reseruata est. ALCVI. Unde cũ oĩb⁹ diuine scripture paginis euãgeliũ excellat: quia qõ lex ⁊ prophete futurũ ꝓdixerũt hoc cõpletũ dicit euãgeliũ. Inter ipsos aũt euãgelioꝛz scriptoꝛes ioannes eminet in diuinoꝛũ mysterioꝛũ ꝓfunditate: qui a tpe dñice ascensionis ꝓ annos. lxv. verbũ dei absqz adminiculo scribendi vsqz ad vltima domitiani tpa ꝓdicauit: sed post occisionẽ domitiani cũ nerua pmittente ꝺ exilio rediisset ephesũ: cõpulsus ab Epis asie de coeterna pri diuinitate christi scripsit aduersus hereticos: q xpm ante mariã fuisse negabant. vnde merito in figura quattuoꝛ aĩaliuz aquile volanti cõparaꝫ: que volat altius cunctis auibus: ⁊ solis radios irreuerberatis aspicit luminib⁹. AVGV. sup Jo. Trãscendit enĩ ioannes oĩa cacumina terrarũ. transcẽdit oẽs campos aeris: trascẽdit oẽs altitudines siderũ. trã scẽdit oẽs choꝛos ⁊ legiones ãgeloꝛ. nisi enĩ trãscẽderet ista oĩa q̃ creata sũt nõ pueniret ad eũ ꝓ quẽ fcã sũt oĩa. AVGV. ꝺ cõ. euã. Ex quo itelligi ꝺaꝫ si diligẽter aduertas: tres euãgelistas tpalia fcã dñi ⁊ dicta: que ad iformãdos moꝛes vite pũtis maxime valerẽt: circa actiuã virtutem fuisse versatos. Joãnem vero fcã dñi multo paucioꝛa narrantẽ. dicta vero eius: ꝑserti que trinitatis vnitatẽ ⁊ vite eterne felicitatẽ insinuarẽt: diligentius ⁊ vberi⁹ cõscribentẽ i vtute contẽplatiua ꝓmẽdãdã suã itẽtõez ꝓdicationẽq̃z tenuisse. vñ aĩalia tria ꝓ que tres aly euangeliste ꝺesignantur: siue leo: siue vitulus in terra gradiunt: quia tres euangeliste in his maxime occupati sũt q̃ xps in carne opatus est: ⁊ que ꝓcepta moꝛtalis vite exercende carnem poꝛtantibus tradidit. At vero ioannes supra nubila infirmitatis hũane velut aquila volat ⁊ lucẽ incommutabilis veritatis accutissimis atqz firmissimis oculis coꝛdis intuetur. ipsã enim maxime diuinitatem dñi: qua pri est equalis intẽdit: eãq̃z ꝓcipue suo euangelio q̃ctũ inter hoies sufficere credidit cõmẽdare: curauit. GLO. ꝓt igitur euangelista ioannes cum Jsaia ꝓpheta dicere: Uidi dñm sedentem super solum excelsum ⁊ eleuatum inquantum acumine visus christum in diuinitatis maiestate regnantem inspexit: que quidem etiam sua natura excelsa est ⁊ super omnia alia eleuata. Dicat etiã euangelista ioannes. Et plena erat domus a maiestate eius: quia per ipsum narrat omnia esse facta: ⁊ suo lumine omnes homines in hunc mundum venientes ilustrari. Dicat etiam ꝙ ea que sub ipso erant replebant templum. quia dicit verbum caro factum est. ⁊ vidimus gloriam eius gloriam quasi vnigeniti a patre plenum gratie ⁊ veritatis. ꝑm ꝙ de plenitudine eius nos omnes accepimus. Sic igitur premissa verba materiam huius euangely continẽt: in quo ioannes dominum super solium excelsum sedentem insinuat: diuinitatẽ christi ostendẽs: ⁊ terrã ab ei⁹ maiestate impleri ostendit: dum oĩa ꝑ ei⁹ virtutẽ in cẽ ꝓducta oñdit: ⁊ ꝓpꝛys pfectiõib⁹ repleta: ⁊ ĩferioꝛa ei⁹. i. humãitatis mysteria: templum. i. ecclãm replere docet: dum in sacris humanitatis xpi ⁊ gr̃am ⁊ gloꝛiam fidelibus repꝛomittit.

CHRY. Qñ igit barbar⁹ hic ⁊ idisciplinatus talia logr̃: que nullus eꝛuditoꝛũ g in terra sũt hoĩuz nouit vnq̃: si hic solus eẽt miraculũ magnũ eẽt. Nũc aũt cũ his ⁊ aliud isto mai⁹ tribuit argumentũ: ꝙ a deo ispirata sũt ei que dicunt hic. s. ꝙ oẽs audiũt: ⁊ suadet oĩb⁹ ꝓ omne tps. Quis ergo nõ admirabit habitãtẽ in eo virtutẽ? ORIGE. in ho. Joãnes iterꝑtat gr̃a dei: siue in quo est gr̃a. vel cui donata est. Lui autez theologoꝛum donatum est ita abscondita summi boni penetrare mysteria: ⁊ sic bũanis mẽtib⁹ itimare? CA. I.

IN principio erat verbum.

CHRY. Omnib⁹ alys euãgelistis ab incarnatiõe incipiẽtib⁹: ioãnes trãscurrẽs ꝓceptionẽ: natiuitatẽ: educatõez: augmẽtationẽ moꝛ de eterna nob generatiõe narrat dicẽs: In principio erat verbũ. AVGV. lxxxiy. que. Qõ grece logos ꝺr̃: latine ⁊ rõnẽ ⁊ verbum significat: sed hoc loco melius verbũ interꝑtatur: vt significet nõ solũ ad patrẽ respectus: sed ad illa etiã que ꝑ verbũ fcã sũt opatiua potẽtia. Rõ aũt ⁊ si nihil ꝑ eã fiat: recte rõ ꝺr̃. AVGV. sup Jo. Quottidieãt dicẽdo verba viluerũt nobis: qz sonãdo ⁊ trãseundo viluerũt. Est verbũ ⁊ ĩ ipo hoie qõ manet i tus. nã sonus ꝓcedit ex oze. Est verbũ qõ vere spãliter ꝺr̃ illud quod intelligis ꝺ sono nõ ipse son⁹. AVGV. xy. ꝺ tri. Quisquis aũt põt itelligere verbũ: nõ solũ añq̃z sonet: verũ ẽt añq̃z sonoꝛũ ei⁹ imagines cogitatione voluant. iã põt videre ꝑ hoc speculũ atqz in hoc enigmate aliquã verbi silitudinẽ de quo dictũ ẽ: In ꝓncipio erat verbũ. Neceſſe ẽ. n. cuz id qõ scimus logmur ex ipa scia quã memoria tenem⁹ nascaꝫ verbũ: qõ eiusmodi sit oĩo cuiusmodi est illa scia ꝺ qua nasciꝫ. Foꝛmata quippe cogitatio ab ea re quã scim⁹ verbũ est: qõ in coꝛde dicim⁹: qõ nec grecũ est nec latinũ nec ligue alicui⁹. Sed cũ id op⁹ est in eoꝛũ qb⁹ logmur ꝓferre noticiam: aliqꝺ signũ quo significet assumiꝫ: ꝓoĩde verbũ qõ foris sonat: signũ est verbi qõ ĩtus latet: cui magis verbi cõpetit nomẽ. nã illud qõ ꝓferꝛ carnis oze: voꝛ verbi est: verbũ qz ĩpm ꝺr̃ ꝓp illõ a quo vt foꝛis appeat assũptũ ẽ. BASI. in ho. Hoc aũt vbũ nõ ẽ bũanũ vbũ. Quo enĩ erat i ꝓncipio bũanũ verbũ: vltio loco accipiente hoie gñatõis principiũ: non igiꝛ in principio verbũ erat humanũ sed nec angeloꝛũ. Ois enĩz creatura infra seculoꝛum terminos est a creatoꝛe essendi sumẽs principium. Sed audi euãgelium decenter. Ipsum enim vnigenitum verbum dixit. CHRY. Si aũt quis dixerit cur patrem dimittens mox nobis de filio legitur? Et quoniã ille gdẽ manifestus omnibus erat: ⁊ si nõ vt pater: sed vt deus. vnigenit⁹ aũt ignoꝛabaꝫ ideo decenter eã que de isto est cognitionẽ ꝓfestim ĩ initio studuit imponere his qui nesciebãt eũ: sed neqz patrẽ in his que de filio sũt sermonibus tacuit. Propter hoc aũt ⁊ verbũ eum vocauit. Quia enĩ docturus erat ꝙ hoc verbũ vnigenitus ẽ filius ꝺi vt nõ passibilẽ estimet qsqs generationẽ ꝑueniens vbi nũcupatiõe ꝺestruit pnitiosam suspitionẽ esse ex deo filiuz impassibiliter ostendẽs. Secunda vero ratio est quia ea q̃ sũt patris nobis annũciare debebat. nõ simpliciter vero cũ verbum dixit: sed cum articuli adiectione a reliquis ipm separans. Consuetudo enim est scripture verba vocare leges ꝺi ⁊ pꝛecepta. hoc autem verbum substantia quedam est hypostasis ens: ex ipso pꝛoueniens impassibiliter patre. BASI. Quare igitur verbum quia impassibiliter natum est: quia ẽ generantis imago totum in seipso generantẽ demonstrans nihil inde separans sed in seipso pfectũ existẽs. AVGV.

xv. de trini. Sicut enim scia nostra illi scie dei: sic ⁊ nr̄z vbū qō nascit̄ ex nostra scientia: dissimile ē illi verbo dei: qō natum est de patris essentia. Tale est aūt ac si diceret ō patris scientia: de patris sapia: vel q ē expressus de patre scientia: de patre sapia. Uerbū ergo dei patris vnigenit⁹ fili⁹: per oia patri simils ⁊ equalis: hoc enī ē oio qō pater: nō tū pr̄: quia iste filius: ille pater. ac per hoc nouit oia q̄ nouit pater: si ei nosse ō patre est: sicut esse: nosse enī ⁊ eē ibi vnū est. Et ideo patri: sicut esse non est a filio: ita nec nosse. Proinde tanq̄ seipm dicēs: pr̄ genuit verbū sibi eq̄le per oia. Nō enī seipz integre perfecteqz dixisset: si aliqd minus aut ampli⁹ esset in eius verbo q̄ in seipso. Nostrum aūt verbū interi⁹ quod inuenimus esse vtcunq̄ illi simile: q̄tū sit etiā dissimile nō pigeat intueri. Est enī vbum mētis nostre qñqz formabile: nondū formatū: qdē mētis nostre: qō hac atq̄ hac volubili quadam motione iactam⁹: cū a nobis nūc id nūc illud: sic̄ inuentuz fuerit vel occurrerit cogitat̄: ⁊ tūc fit vex verbū: quādo illud qō nos dixim⁹ volubili motione iactare: ad id qō scim⁹ puenit atqz inde format̄: ei⁹ oīmodā silitudinem capiens: vt quō res q̄qz scit̄: sic etiā cogitet̄. Quis nō videat q̄ta sit hec dissilitudo ab illo ōi vbo qō in forma ōi sic ē vt nō aīi fuerit formabile postq̄ formatū: nō aliqñ possit esse īforme: sed sit forma simplex eq̄lis ei: ō quo ē. Qua propter ita dr̄ illud dei verbū vt dei cogitatio nō dicat̄: ne aliqd eē q̄si volubile dicat̄ ī deo q nūc habeat nūc accipiat formaz vt verbū sit: eāqz possit amittere atqz ī formiter quodamō volutari. AVGV. de v. dñi. Est. n. verbū dei forma q̄daz nō formata: sz forma oīuz formaz: forma icōmutabilis: sine lapsu: sine ōfectu: sine tpe: sine loco: supans oīa: exist̄s ī oīb⁹: fundamētū qōdā ī quosūt: ⁊ fastigiū sub quo sūt. BASI. Dz aūt ⁊ verbū nr̄m exterius diuini verbi silitudinē quandā. nā nostrū verbū totā declarat mētis cōceptionē: q̄ nāqz mēte cōcipim⁹: ea verbo pferim⁹. ⁊ quidē cor nostrū q̄si fōs qdā ē. verbū vero platū q̄si qdā riuulus manans exipso.

CHRY. Cōsidera ēt ī euāgelista prudētiā spiritalē: noue/rat hoīes id qō antiq⁹ ē: ⁊ qō ē aīi oīa maxime honorātes ⁊ ponētes deū: pp hoc pmū dicit pncipiū: In pncipio igt erat vbū. ORIGE. Plura aūt sūt signata ab hoc nomīe pncipiuz. Est enī pncipiū: sicut itineris ⁊ lōgitudinis: ſm illud: Initiū boni itineris iusto⁊ exercitiū. Est aūt pncipiū ⁊ gnātiōis iuxta illud: Hoc ē pncipiū creature oñi: sed ēt deū nō enor/miter asseret aliqs oīum pncipiū. Illō ēt ex quo sicut ex pia cente materia alia fiunt: pncipiū ē penes eos q credūt illā ingenitā. Est ēt pncipiū ſm spēm sicut xps pncipiū eorū ē q ſz imaginē dei formati sūt: ē ēt pncipiū discipline: ſm illō. Cū deberetis esse magistri pp tps: rursus īdigetis vt doceamini q̄ sūt elemēta exordy sermonū dei. Duplex enī ē documēti pncipiū. hoc qdē nā: hoc vero quo ad nos: vt si dicat̄ initiū sapie fore. Nā qdē xps īquātū sapia ⁊ verbū dei ē: quo ad nos vero īquātū vbū caro fcm̄ ē. Tot igit̄ significatis ad pōsens nobis de pnncipio occurrētib⁹ pōt accipi illō exquo qō est agēs. cōditor. n. xps ē velut pncipiū: ſm q sapia ē vt verbū ī pncipio q̄si ī sapia sit. plura. n. bona ō saluatore dicūtur. velut igit̄ vita in verbo ē: sic verbū ī pncipio. i. in sapia erat. Cō sidera vero si pole ē ſm hoc singificatū accipe nos pncipium: p vt ſm sapiam: ⁊ exempla q̄ ī ea sūt fiūt oīa: vel qz pncipiū filij pr̄ ē ⁊ pncipiū creaturarū ⁊ oīum entiū p illō. In pncipio erat verbū: vbū filiū itelligas in pncipio. i. in pr̄e dictū fore. AVGV. vi. de tri. Aut ī pncipio sicut dictū ē: ac si dr̄et aīi oīa. BASI. Preuidit. n. spūs sāct⁹ futuros quos dā inuidētes glorie vnigeniti qui pferrēt sophismata ad subuersionē auditorū: qz si genitus ē: non erat: ⁊ anteq̄ genitus esset: non erat. Ne igitur talia garrire pūmāt: spūs sanct⁹ ait: In pncipio erat verbū. HYLA. y. de tri. Trāseunt tpa: trāseūt secula: tolunt̄ etates: pone aliqō qō voles tue opinioni pncipiū: non tenes tpe: erat. n. vñ tractat̄. CHRY. Sicut aūt qs cū stat in naui secus littus: videt ciuitates ⁊ por⁹ Cū vo cū aligs in mediū pelagi duxerit a pncipib⁹ quidē desi stere facit: nō tamē alicubi defigit ei oculū: ita euāgelista hic sup oēm nos ducens creaturā: suspensū dimittit oculū: non dans suspicere aliquē finē ad supioza: hoc. n. ī pncipio erat semp ⁊ infinite essendi significatiuū ē. AVGV. de v. dñi. sed dicūt. Si filius est: natus ē. hoc fatemur. adiungūt deinde si natus est patri filius: erat pr̄ anteq̄ ei filius nasceretur. hoc respuit fides: Ergo ait: Rōnē mihi redde: quō ⁊ fili⁹ nascit potuit pr̄i. vt coeu⁹ eēt ei a quo natus est: Post patrem. n. nascitur filius vtiqz patri moriturо succesurus. similitudines adhibēt de creaturis: ⁊ nobis laborandū est vt ⁊ nos inueniamus silitudies earū rerū quas astruimus. Sz quō possumus increatura inuenire coeternū: qñ in creatura nil inuenimus eternū. Sed si pñt inueniri ♄ duo coeua: genera/tas ⁊ generatū: ibi intelligimus eterna. ipsa quidē sapia dicta est ī scripturis candor lucis eterne. dcā ē imago patris. Hinc capiamus silitudinē vt inueniamus coeua: ex quibus intelligamus coeterna. Nemo aūt dubitat q splendor de igne exit: ponamus ergo ignē patrē illi⁹ splendoris: quidē vt lucernā accēdendo: simul cū igne ⁊ spēdor existit. Da mihi hic ignē sine splēdore: ⁊ credo tibi pr̄em sine filio fuisse. Imago existit de speculo: hoīs ītuētis speculū existit imago: mox vt aspector extiterit: sz ille q ispicit erat anteq̄ accederet ad speculū. Ponamus ergo aligd natū sup aquā vt virgultū aut herbā: nōne cū imagine sua nascitur: Si ergo semp esset virgultū: semp eēt ⁊ imago de virgulto: qō aūt de alio est vtiqz natum est. pōt ergo semp esse generās ⁊ sp cū illo qō de eo natū est. Sz dicet aliquis: ecce itellexi eternū pr̄em coeternū filiū: tū sicut effusū splendorē min⁹ ignē lucentē: aut sicut effusaz imaginē min⁹ q̄z virgultū existētē: dicimus: nō: sz equalitas oīmo. nō credo ait: qz nō ingenili silitudinē. Fortassis aūt inuenimus ī creatura qō itelligamus filiū ⁊ coeternū patri: ⁊ nequaq̄ minorē: sz nō illō posmus inuenire in vno gñe silitudinū. Jūgam⁹ q̄ gambo generā: vnū vnde ipsi dant silitudines. Et alter vnde nos dedi/m⁹. Dederūt. n. illi similitudies ex his q̄ precedunt tpe ab his a qb⁹ nascūtur: sicut homo de hoīe: sz tū homo: ⁊ homo eiusdē substātie. Laudam⁹ ergo ī ista natiuitate equalitatem nature: deest equalitas tēporis. In illo aūt genere silitudinū qō nos dedimus de splēdore ignis ⁊ de imagine virgulti equalitatē nāe non inuenis: inuenies coeuitatem. To tū ergo ibi qō hic ex partib⁹ singulis ⁊ reb⁹ singulis inuenitur: ⁊ non hoc solū qō in creaturis: totū inuenio ibi: sed tāq̄ ī creatore.. EX GESTIS. Scily ephesini. Propterea ali cubi quidem filium appellat patris: alicubi autem verbum nominat: alicubi autez splendorem vocat scriptura diuina singula bozum nominum de ipso dicens: vt intelligas ea q de christo dicuntur eē contra blasphemiā. quia enī tunc filius eiusdem tibi nature sit: volens sermo ostendere vnam substantiā patris ⁊ filij dicit filiū patris qui ex eo natus est vnigenitus. Deinde qñ natiuitas ⁊ filius apud nos ostentationez prebent passionis. ideoq̄ hunc filiū appellat ⁊ rbum: impassibilitatē natiuitatis eius noīe isto demonstrans. Sz qñ pater quispiam factus vt homo indubitanter senior filio suo demōstrat̄: ne bociȝ etiaz de diuina natū eēntia putares: splendorem vocat vnigenituz patris. Splendor enī nascitur quidez ex sole. non antē intelligitur sole posterior. Coexistere ergo semper patri filiuz splendor tibi demūciet: impassibilitatez natiuitatis ostendat verbuz: consubstantialitatem filij nomen insinuet. CHRY. Sed dicūt illi qui hoc: ideſt in pncipio: non eternitatez ostendit simpliciter. Etenim ⁊ de celo illud ⁊ de terra dictum est. In pncipio inquit fecit deus celum ⁊ terram. sed quid commune habz erat ad fecit: sicut enim quod est: cum de homine quidem dicitur: tempus presens significat tm̄. Cū autem de deo id

qđ ē semp ⁊ eternaliter ita ⁊ erat. De nr̃a gdē cū dr̃ nā: p̃teri
tū signific̃at tp̃s: cū aũt de deo: eternitatē oñdit. ORI. in
ho. Sū. n. verbū duplicē hz significationē. aliqñ enī tpales
mor⁹ fm analogiā alioꝝ verborū declarat: aliqñ subst̃ātiaz
vniuscuiusqz rei de q̃ p̃dicaī sine vllo tpali motu designat:
ideo ⁊ substantiuū vocaī. HYLA. y. de tri. Respice igit̃
ad mundū: intellige quid de eo scriptū est: In p̃ncipio fecit
deus celū ⁊ terrā. Fit q̃ in p̃ncipio qđ creaī ⁊ etates cōtinet
qđ in p̃ncipio cōtinet̃ vt fieret. Piscator aũt illiteratus i-
doctus: liber a tpe: solutus a seculis est: vicit oē p̃ncipiū. erat
enī qđ est: neqz in tpe aliquo ꝯcludit̃ vt cepit qđ erat poti⁹
i p̃ncipio q̃s fiebat. ALCVI. Lōtra eos ergo q̃ ꝓpter tpa-
lē natiuitatē dicebāt xp̃z nō semp fuisse: icipit euāgelista de
eternitate verbi dicens: In p̃ncipio erat verbum.

¶ Et verbum erat apud deum.

CHRY. Quia maxīe ōi hoc est ꝓpriū eternū ⁊ sine p̃nci-
pio esse hoc p̃mū posuit. deinde ne quis audiēs: In p̃ncipio
erat v̄bū. igenitū v̄bū dicat: cōfestī ß remouit di. Et verbuz
erat apud deū. HYLA. y. de tri. Sine p̃ncipio. n. est apud
deū: ⁊ qui abest a tēpore: nō abest ab auctore. BASI. Rur
sus hoc dicit ꝓpter blasphemātes quod non erat: vbi ergo
erat verbum: non in loco incircūscriptibilia cōtinentur: sed
vbi erat: apud deū: neqz pater loco neqz fili⁹ circūscriptiōe
aliqua continentur. ORIGE. Utile est etiam inducere q̃
verbum dicīt ad aliquos fieri. puta ad osee vel isaiā aut hie
remiā: ad deū aũt non fit: quasi p̃ius nō ens apud ipsū. ex
eo igr̃ q̃ iugiter ē i eo dr̃: Et v̄. erat ap. de. qz nec a p̃ncipio a
patre separatus est. CHRY. Non etiam dixit: In ō erat:
sed apud deum erat: eam que fm hypostasim: eius eternita
tem nobis oñdens. THEO. Uidetur autē mihi q̃ sabel-
li⁹ ex hoc dicto subuersus ē. Ipse. n. docebat q̃ pr̃ ⁊ fili⁹ ⁊ spi
ritussanctus vna est p̃sona que aliqñ vt pr̃ apparuit: aliqñ
vt filius: aliqñ vt spūssanctus. Manifeste vero confundit̃
ex hoc verbo: Et verbum erat apud deum. Dic enim euan-
geilsta alium declarat esse filium: aliū deum. s. patrem.

¶ Et deus erat verbum.

HYLA. y. de tri. Dicens verbū sonus vocis: est enuncia
tio negociosum ⁊ elocutio cogitationum: hoc verbum in p̃n-
cipio apud deum erat: quia sermo cogitationis eternus est
cum qui cogitat sit eternus: sed quomodo in p̃ncipio erat
quod neqz ante tempus neqz post tempus est: Et nescio an
ipsum possit esse in tempore. Loquentium enim sermo ne-
qz est anteqz loquantur: ⁊ cum locuti erunt: non erit. In eo
enim ipso q̃ loquunt̃: dum finiunt iam non erit id vnde ce-
cidit: Sed si primam sniam rudis auditor admiseras: In
p̃ncipio erat verbum de sequenti quid queris: Et verbuz
erat apud deum: Nunquid audieras de deo vt sermonem
recondite cogitationis acciperes: aut fefellerat ioannem
quid esset momenti inter inesse ⁊ adesse: Id enim quod in
p̃ncipio erat: nō i altero esse: sed cum altero predicatur. sta
tum igitur verbi ⁊ nomē expecta. dicit nanqz: Et deus erat
verbum. Cessat sonus vocis ⁊ cogitatiōis eloquiū. Uerbuz
hic res est non sonus: natura non sermo: deus non inanitas
est. HYLA. vy. de trini. Simplex autem nuncupatio est
⁊ caret offendiculo affectionis aliene. ad moysen dictum ē.
Dedi te deum pharaoni: sed nunquid nō adiecta nois causa
est: cum dr̃ pharaoni: Moyses enim pharaoni deus datus
est: dum timetur: dum orat̃ur: dum punit: dum medetur. Et
aliud est deum dari: ⁊ aliud deum esse. Memini quoqz ⁊ al
terius nuncupationis vbi dr̃: Ego dixi dy estis: sed in eo in-
dulti nominis significatio ē. Et vbi refertur ego dixi. loquē
tis potius sermo est q̃ rei nomen: cum autem audio: Et de-
us erat verbū: non dictum solū audio verbum: sed demon-
stratuz esse intelligo qđ deus est. BASI. Sic igitur exclu-
dens accusationē blasphemantiū querentium quid est ver
bum respondet: Et deus erat verbum. THEO. Uel ali
ter continua. Postq̃ verbum erat apud deum: manifestuz
est q̃ due persone erant: q̃uis vna natura duabus existat.
vnde dicitur: Et deus erat verbum: ita vt vna natura sit pa
tri ⁊ filio: cum sit vna deitas. ORIGE. Adyciendum etiā
q̃ verbum in eo q̃ sit ad ꝓphetas illustrat ꝓphetas sapien
tie lumine. apud deum vero est verbum obtinens ab eo q̃
sit deus. vnde prelocauit hoc quod est: Uerbum erat apud
deum: ei quod est deus erat verbum. CHRY. Et non vt
plato hoc quidem intellectū quendam: hoc vero aiaz mun
di esse dicens. hec enīz procul sunt a diuina natura: sed dñt:
pater cum articuli adiectione dictus est ōs: fili⁹ aũt sine hac.
quid ergo apostolus dicit: Magni dei ⁊ saluatoris nostri ie
su christi. ⁊ rursus: Qui est super omnia deus: sz ⁊ romanis
scribens dicit: Gratia vobis ⁊ pax a deo patre nr̃o: sine adie
ctione articuli: aliter ⁊ superfluum erat hic apponere supe-
rius continue adiectum. non igitur ⁊ si non est adiectus fi-
lio articulus propter hoc filius minor deus est.

¶ Hoc erat in principio apud deum.

HYLA. y. de tri. Quia dixerat: Deus erat verbuz: trepi-
do in dicto: ⁊ me insolens sermo cōmouit: cū vnū deū ꝓphe
nunciauerūt: sed ne quo vltra trepidatio mea ꝓgredi pos-
sit: reddit sacramenti tanti piscator dispensationez: ⁊ refert
ad vnū oīa: sine contumelia: sine abolitiōe: sine tempore di-
cens: Hoc erat in principio apud deum. apud vnū ingenitū
deum: exquo ipse vnus ingenit⁹ de⁹ est predicaī. THEO.
Et rursus ne suspitio diabolica aliquos cōturbaret: ne fo-
rte cum verbum deus sit: insurrexerit contra patrez: vt aliq
fabulantur gentiliū: ⁊ separatus a patre fuerit ipsi patri cō
trarius dicit: Hoc erat in principio apud deuz. q. d. hoc dei
verbuz nunqz a deo extitit separatū. CHRY. Uel ne au
diens. In principio erat verbū: euiternū quidem estīes: se-
niorem vero spacio aliquo patris vitam suscipias: induxit:
Hoc erat in principio apud deum. non enim fuit vnqz soli-
tarius ab illo: sed semper deus apō deū erat: vel qz dixerat:
Deus erat verbum: vt non estimet quis minorē esse deita-
tem filij: confestim cognoscitiua ꝓprie deitatis ponit: ⁊ eter
nitatē assumens cum dicit: Hoc erat in principio apō deuz:
⁊ q̃ factum est adyciēs: Oīa per ipm fcā sunt. ORIGE.
Uel aliter: Postq̃ p̃miserat tres ꝓpōnes euangelista resu-
mit tria in vnum dicens: Hoc erat in principio apud deuz
In primo enī triū didicim⁹: in quo erat verbum: quia in p̃n-
cipio erat: in secundo apud quez: quia apud deum. in tertio
quid erat verbum: quia deus. velut ergo demonstrans ver
bum predictum deū: per hoc q̃ dicit hoc: ⁊ colligens in pro
positionē quartam: hoc quod est: In principio erat verbuz
⁊ verbū erat apud deum: ⁊ deus erat verbum: ait: Hoc erat
in principio apud deum. Querat autem aliquis: cur non est
dictum: In principio erat verbū dei: ⁊ verbuz dei erat apō
deum: ⁊ deus erat verbum dei: Quisqs autem vnicam ve-
ritatē fatebit̃ eē: palam est quoniaz ⁊ demonstratio eius q̃
est sapientia vna est. Sed si veritas vna ⁊ sapiētia vna. ver
bum quoqz quod veritatem enūciat sapiam expandit i his
qui susceptibiles sunt: vnum siquidem erit: nec hoc dicim⁹
inficiantes verbum dei fore. sed ostendentes vtilitatem
omissionis huius vocabuli dei. Ipse quoqz ioānes i apoca.
dicit: Et nomen eius verbū dei. ALCVI. Qualiter autē
ponit substantiuū verbum erat: vt intelligeres omnia tem
pora preuenisse coeternum deo patri verbum.

¶ Omnia per ipsum facta sunt.

ALCVI. Postq̃ dixit de nā fily: de opatione ei⁹ subiū-
git dicēs: Omnia per ipsum facta sunt. i. qcqd ē siue i substā
tia siue in aliqua ꝓpietate. HYLA. y. de trini. Uel alr.
Erat qdem verbum i p̃ncipio: sed potuit nō eē añ p̃ncipiū.
sz qd ille: Oīa per ipm facta sūt: In finitū ē p qō fit oē quod
factum est. ⁊ cum ab eo sint oīa: ⁊ tps ab eo est. CHRY.

Moyses quidē icipiēs scripturā veteris testamēti de sensi
bilib⁹ nobis logtur:⁊ hoc enumerat ꝑ multa:In ꝑncipio.n.
ait fecit deus celū ⁊ terrā.deinde:iducit quoniā ⁊ lux facta
est ⁊ firmamētū ⁊ stellarū nature:⁊ genera animaliū. Quā
gelista vero hec oīa excedēs vno verbo comꝓhendit vt
cognita auditoribus ad altioꝛē festinās materiā totū hūc li
brū instituens nō de operibus:sed de conditoꝛe. AVGV
ꝑmo sup gene .ad lr̄am:Lū.n.dr̄:Oīa ꝑ ipm facta sunt; satis
ostenditur ⁊ lux per ipsuz facta: cum dixit deus:Fiat lux. ⁊
similiter de alys quod si ita est eternum est: ꝙ ait deus fi
at lux quia verbum dei deus apud deum patri coeternus
est:q̄uis creatura tpalis fcā sit.Lū.n.verba sint tēpoꝛis cū
dicimus:qñ ⁊ aliquando:eternū tñ est in verbo dei: quando
aliquid fieri debeat:⁊ tunc fit qñ fieri debuisse in illo verbo
est in quo nō ē qñ ⁊ aliqñ quoniā totū illō verarū eternū ē.

AVGV. sup ioan.Qñ ergo pōt fieri vt verbū dei factuz
sit qñ deus ꝑ verbū fecit oīa:si ⁊ verbū ipsū fcm̄ est ꝑ qō ali
ud verbū fcm̄ est:Si hoc dicis qꝛ est verbū verbi:ꝑ qō fcm̄
est illud:ipsū dico ego vnigenitū filiū dei:si aūt nō dicis ver
bū dei:concede non fcm̄ verbū ꝑ qō facta sunt oīa. AV
GV.i.ō tri.Et si fcm̄ ñ ē:creatura ñ ē. si āt creatura ñ ē eius
dē cū pr̄e substātie ē:oīs enī substātia q̄ de⁹ ñ est creatura ē:
⁊ que creatura non est:deus est. THEO.Solent aūt arri
ani dicere ꝙ sicut per serrā ostiū fieri dicimus.q̄si ꝑ organū
sic ⁊ per filiū oīa facta fuisse dicunt nō ꝙ ipse sit factoꝛ sz oꝛ
ganū:⁊ sic facturā aiunt filiū tanq̄ fcm̄ ad hoc vt ꝑ eū oīa fi
erent. Nos aūt ad huiusmodi ficꝛores mendacy simpl̄r rñ
demus.si enī vt dicitis pr̄ creasset ad hoc filiū:vt eo tāq̄ oꝛ
gano vteret:videret ꝙ inhonoꝛabilioꝛ sit filio⁹ q̄ q̄ facta sūt
sicut ea que ꝑ serraz sūt facta:ipso oꝛgano nobilioꝛa existūt
nā serra ꝓpter ipsa facta est:sic ⁊ ꝓpter ipsa q̄ facta sunt vt
aiunt pr̄ creauit filiū tāq̄ nō deberet deus cūcta creare: ne
quaq̄ filiū ꝓduxisset qd his verbis insani⁹:sed aiunt:q̄re ñ
dixit ꝙ oīa verbū fecit:sed vsus est hac ꝓpositione per:ne fi
lium ingenitū intelligeres ⁊ sine ꝓncipio ⁊ dei conditoꝛe.

CHRY. Sed si ꝓpositio per conturbat te:⁊ queris
in scriptura ꝙ ipsum verbum omnia faceret.audi dauid:
Initio tu domine terram fundasti:⁊ opera manuum tuaruz
sunt celi.Quod autez hoc de vnigenito dixerit addisces ab
apostolo vtēte hoc verbo ep̄istola ad hebꝛeos de filio. Si
vero de patre hoc ꝓphetam dixisse dicis:Paulū vero filū
adoptasse idem fit rursus. Neq̄ enim id filio conuenire di
xisset:nisi vehementer ꝛsideraret: quoniam que sunt digni
tatis cohonoꝛabilia sūt vtriq̄.Si rursus per ꝓpositio ali
quam subiectionē tibi videt inducere: cur paulus eam de
patre ponit:Fidelis inquit dñs:per quem vocati sumus in
societatem filij eius.Et iterum paulus apostolus per volū
tatem dei. ORIGE.Errauit etiam in hoc valentinus:di
cens verbū esse ꝙ mūdane creationis p̄stitit cām creatoꝛi:
sed si sic se habet veritas rerum ꝓut ipse intelligit: opoꝛte
bat scriptum foꝛe per creatoꝛem vniuersa consistere a ver
bo:non autem econtra per verbum a creatoꝛe.

¶Et sine ipso factum est nihil.

CHRY.Ut nō estimes cū dicit:Omnia per ipsum facta
sun:illa omnia solum dicere euz:que a moyse dicta sunt:cō
uenienter inducit:Et sine ipso factum est nihil:siue visibile
quid:siue intelligibile.Uel aliter:Ne hoc quod dixit: Om
nia per ipsum facta sunt:de signis suspiceris nunc dici:de q̄
bus reliqui euangelist̄e locuti sunt inducit: Et sine ipso fa
ctum est nihil. HYLA.Uel aliter dicet hoc quod dicit:
Oīa per ipsum fcā sūt.nō habet modū: est ingenitus qui fa
ctus a nemine est:est ⁊ ipse genitus ab innato: reddidit au
ctorem cū ociū ꝓfessus est dicēs:Sine ipso factū est nihil:
cum enim nihil sine eo intelligo:non esse solum:quia alius
est ꝙ quē alius sine quo nō. ORIGE.in homi. Uel aliter.
Ne existimares ea q̄ ꝑ verbū facta sunt ꝑ se existinentia nō
cōtenta a verbo ait:Et sine ipso factū est nihil.hoc ē nihil fa
ctū est extra ipm.qa ipse ambit oīa cōseruās ea. AVGV.
de que.no.⁊ ve.testa.Uel dicens:Sine ipso factū est nihil:
nullo modo ipsū facturā esse suspicari ōbere edocuit. Quo
eniz potest dici:Ipse est:factura cū nihil dicaī deus sine ip
so fecisse? ORIGE.sup ioan.Uel aliter: Si oīa per ver
bū facta sunt ō numero vero oīuz est malitia ⁊ totus fluxus
peccati:⁊ hec ꝑ verbū facta sunt: ⁊ hoc est falsū.quantum
igit̄ ad singificata. Nihil ⁊ nō ens vnuz sunt .Uidet autem
apostolus non entia ꝓaua dicere.Uocat inquit deus ea q̄
non sunt tanq̄ ea que sunt. Totaq̄ ꝓauitas nihil dicit̄ du
absq̄ verbo facta est. AVGV.super ioan. Peccatū eniz
non per ipsū factum est:⁊ manifestum est quia peccatum nu
hil est:⁊ nihil fiunt homines cum peccant. Et idolum nō ꝑ
verbū factum est.habet qdē formam quādam humanam:
⁊ ipse homo per verbum factus est.Sz forma hois in idolo
non per verbū facta est .scriptum est enim:Scimus q̄ nih
hil est idolum:ergo ista nō sūt facta per verbū:sed quecūq̄
facta sunt naturaliter:vniuersa natura rerum omnis omni
no creatura ab angelo vsq̄ ad vermiculum. ORIGE.Va
lentinus autem exclusit ab omnibus ꝑ verbum factis que
sunt in seculis facta.que credit ante verbū extitisse: ꝓter
euidentiā loquens.siquidem que putant ab eo diuina remo
uentur ab oībus que aūt velut ipse putat:penitus destruūt
vere dicunt oīa.quidā eniz falso dicunt diabolū nō ee cre
atura dei:inquātum enī diabolus est:creatura dei nō ē. Is
autem cui accidit esse diabolū diuina est creatura:ach dice
remus homicidā creaturā dei non esse : qui tamē in eo q
homo est creatura dei est. AVGV.de natura boni. Nem
aūt sūt audienda delyramenta hominū :qui nihil hoc loco
aliquid intelligendū esse putant: qui ipsū nihil in fine fnie
positū est.nec īteiligūt nihil interesse vtrū dicaī: Sine ipso
nihil factū est:an sine ipso factū ē nihil. ORIGE. Si acci
piatur verbū ꝑ eo qō in quolibet hominū ē:quia ⁊ ipsū ill
tū est cuilibet ab eo qō in ꝓncipio erat verbū:etiā sine hoc
verbo nihil committim⁹ simpl̄r accipiēdo qō dr̄ Nihil.Ait
enī apostolus ꝙ sine lege peccatū mortuū erat:aduenient
vero mandato peccatū reuixit.non.n.reputatur peccatum
lege non existente:sed nec peccatum erat non existente ver
bo:qz dominus dicit .Si nō veniss̄em ⁊ eēm illis locutus
peccatū nō hr̄ent.q̄libet.n.excusatio deficit volenti dare ra
sū de crimine.dū verbo pñte ac iudicāte quid est agendum
nō obedit̄ quis illi:nec ꝓpter hoc iculpandū est verbū:sicut
nec magister per cuius disciplinā nō remanet locus excusa
tiōis disciplo ōliquēti.velut de ignoātia.Oīa ergo per ver
bū fcā sūt nō solū nālia :sed ēt que ab irrōnalibus fiunt.

¶Quod factum est ni ipso vita erat.

BEDA.Quia euāgelista dixit oēm creaturā factā ee
verbum.nequis forte crederet mutabilē eius voluntatē q̄
qui subito vellet facere creaturā quā ab eterno nūq̄ ante
fecisset:ideo docere curauit factam quidem creaturam in
tpe:sed ī eterna creatoꝛis sapīa:qñ ⁊ quos curaret ꝑ fuisse
dispositū.vnde dicit:Quod factū ē in ipso vita erat. AV
GV.sup ioan.Pōt autem sic pūctari:Quod factum est in
ipso:⁊ postea dicaī:Uita erat.ergo totū vita est:si sic ꝓnū
ciauerimus quid enī nō in in illo factū est:ipse est enim sa
entia dei:⁊ dr̄ in psalmo: Omnia in sapientia fecisti:oīa igi
tur sicut per illū:ita in illo facta sūt:si ergo qō in illo factum
est vita est:ergo ⁊ terra vita est:⁊ lapis vita est.inbonestus ē
sic intelligere:ne nobis subꝛepat secta manicheoꝛum ⁊ di
cat quia habet vitam lapis: ⁊ habet vitam paries.solent eni
ista delyrantes dicere:⁊ cum repꝛehensi fuerint ac repuli
quasi de scripturis ꝓferunt dicentes: vt quid dictum est
.Qō factum est in ipso vita erat.Pronuncia ergo sic:Quod
factum est: hic subdistingue ⁊ deinde infer : In ipso vita
erat. Facta est enim terra:sed ipsa terra que facta est non

est vita. est ãt in ipsa dei sapiẽtia spiritaliter ratio q̃dã qua terra fcã est. hec vita est. sicut arca ĩ oĩ ope non ẽ vita: arca l arte vita ẽ: qz viuit aĩa artificis. sic g̃ qz sapĩa dei p quã fcã sunt oĩa: fm artẽ ꝺtinet oĩa q̃ fiunt p ipsaz artẽ: nõ hec cõtinuo sunt vita: sz qcquid fcm̃ est: vita est in illo. ORIGE. in ho. põt ãt z sic distingui sine errore: Quod fcm̃ est ĩ ipo: z postea dicaẽ: Uita erat: vt sit sensus: Oĩa q̃ p ipm: z in ipso facta sunt: in ipso vita sunt: z vnũ sunt. Erant. n. hoc est in qris: quõ z q̃ rõne oĩa q̃ p vbũ facta sũt: ĩ ipso vitaliter z vniformiter z cãliter subsistũt: accipe exẽpla ex creaturarũ natura. Conspice quõ oĩum rez q̃s mũdi huius sensibilis glo bositas ꝺpendit: cause simul z vniformiter ĩ isto sole qui est maximũ mundi luminare subsistunt: quõ numerositas herbaz z fructuũ in singulis seminibus simul ꝺtineẽ: quõ multiplices regule in arte artificis vnũ sunt: z in aĩo dispo nẽtis viuunt: quõ infinit⁹ lineaz numerus in vno puncto vnũ subsistit. z hui⁹ varia pspice exẽpla: ex qbus velut phy sice theorie pennis poteris arcana verbi mẽtis acie inspice re: z quantũ datur humanis rõnibus videre quõ oĩa que p verbũ sunt facta: ĩ ipso viuunt z facta sunt. HILA. Uel aliter pt legi: In eo q̃ dixerat: Sine ipso factũ ẽ nihil. Posset aligs perturbatus dicere: est ergo aliqd per alterz factũ qõ tñ non sit sine eo factũ: z si aliqd p alterz: lz non sine eo iam non per eum oĩa: quia aliud est fecisse: aliud ẽ interuenisse facienti. Enarrat ergo euangelista quid non sine eo factum sit dicens: Quod fcm̃ est in eo. hoc igitur non sine eo quod in eo factũ est. nã id quod in eo factũ est ẽt per eũ factum est. omnia. n. per ipsuz z in ipso creata sunt. In ipso ãt creata: qz nascebatur creator deus: sed ex hoc sine eo nihil factũ est qõ tñ in eo factũ ẽ: qz nascẽs de⁹ vita erat: z q vita erat: ñ posteaq̃ nat⁹ est factus est vita. nihil g̃ sine eo fiebat ex bis que in eo fiebant: quia vita est in quo fiebãt: z deus q ab eo natus est: non posteaq̃ natus est: sz nascẽdo quoq; extitit. CHRY. Uel aliter: Non apponemus finale punctum vbi dicitur: Sine ipso factum est nihil: fm hereticos. Illi. n. volẽtes spm̃scm̃ creatũ dicere aiunt: Quod factum est in ipso vita erat. sz ita non potest intelligi. primũ qdem neq; tps erat hic spiritussancti meminisse. sz si de fãcto spiritu hoc dictum est: age. fz eorum interim legamus modũ. ita. n. nobis hoc inconueniens erit. cuz. n. dicitur: Quod factũ est in ipso vita erat: spm̃sanctũ dicunt dcm̃ esse vitaz: sz vita hec z lux inuenit esse. Inducit eniz: Uita erat lux hominũ: quo circa fm eos lucẽ oĩum hunc spiritum dicit. qõ aũt supius vbũ dixit: hic ꝺnter z deũ z vitã z lucẽ nominat Uerbũ aũt caro fcm̃ est. erit igit spũssanctus incarnatus: nõ filius iõ dimittẽtes hũc modũ legẽdi ad decentẽ venia m⁹ lectionẽ z expõnẽ: hoc qũt est cũ dr: Omnia p ipz facta sut: z sine ipso factũ est nibil qõ fcm̃ est. ibi quiescere: fac sermonẽ. deide ab ea q̃ deinceps est dictione icipe q̃ dicit. In ipso vita erat. ac si dicat: Sine eo fcm̃ ẽ nibil qõ fcm̃ ẽ. i. factibiliũ. vides qualiter hac breui adiectiõe oĩa correxit superueniẽtia inconueniẽtia. Inducẽs enĩ sine eo fcm̃ est nihil: z adyciens: Qõ fcm̃ est: z intelligibilia ꝺprehẽdit: z spm̃ fcm̃ excepit. Spiritus enĩ sanctus factibilis nõ est. hec igit q̃ dicta sũt de ꝺditiõe rez dixit ioanes. Inducit aũt z euz q est de ꝺuidentia fmonẽ dicẽs: In ipso vita erat: quẽadmodũ in fonte qui generat abyssos: z in nullo minoratur fons ita z in operatiõe vnigeniti quecũq; credas per eũ facta eẽ nõ minor ipse factus est. nomen aũt vite hic nõ solum ꝺditionis est: sed z ꝺuidentie rez: que est fm pmanentiã eaz. Lũ aũt audis qm̃ in ipso vita erat: ne compositũ existmes. sicut enim pater hz vitam in seipso: ita dedit z filio vitam habere. ergo sicut patrem nõ vtiq; dices compositus esse: ita nec filiũ. ORIGE. Uel aliter. Oportet scire q̃ saluator q̃dã dr non sibi esse sed alys: quedã vo z sibi z alys. In hoc ergo q̃ dicit: Qõ factũ est in vbo vita erat. scrutãdũ ẽ: an sibi z alys vita est: vel alys tm̃. z si alys: qb⁹ alys: idem aũt ẽ vita z lux. Lux aũt hoĩuz ẽ: fit itaq; hoĩuz vita quoz est lux: z sic in eo q̃ dicit vita: saluator nõ sibi sed alys. hec qdẽ vita verbo ꝓexistẽti aderit: ex eo q̃ expiata a peccatis aĩa fit serena: vita inseraẽ ei: q verbi dei se susceptibilẽ statuit. vnde verbuz qdẽ in principio non dixit fcm̃. non enĩz erat quando principiũ verbo careret. Uita aũt hominum nõ semper erat in verbo: sz hec vita hominũ facta est eo q̃ vita est lux hominũ: cuz enĩ homo nõ erat: nec lux hominũ erat: luce fm habitudinẽ ad hoies intellecta. z iõ dicit: Qõ factuz est in verbo: vita erat: non aũt qõ erat in verbo vita erat. Inueniẽ aũt alia lra nõ incõgrue bñs: Qõ factũ est in eo vita est. Si aũt intelligamus vitam hominũ que in verbo fit eum esse qui dixit: Ego sum vita. fatebimur neminẽ ifideliũ christi viuere: sz cũctos eẽ mortuos q nõ viuũt ĩ ꝺo.

¶ Et vita erat lux hominum.

THEO. Dixerat: In ipo vita erat: ne putares q̃ absq; vita sit vbũ sz vita sit spiritalis z lux rõnalib⁹ cũctis vñ dr: Et vita erat lux hoĩuz. q. d. lux ista nõ ẽ sensibilis sz ĩtellectualis illuminãs ipsaz aimã. AVGV. super Jo. Ex ipsa. n. vita illuminaẽ hoies: pecora nõ illuminanẽ: qz nõ habent rõnales mentes: que possint videre sapiam. homo autez factus ad imaginẽ dei: habet rõnalem mentẽ per quã possit percipere sapiam: ergo illa vita per quã facta sunt oĩa: lux est: z nõ quozũcunq; aĩalium sz hominũ. THEOPHI. Nõ aũt dixit lux est solũ iudeis: sed omniuz hominũ. Oẽs enim hoies inquantũ intellectũ z rõnem recepimus ab eo q̃ nos ꝺdidit vbo: intantũ ab eo illuminari dicimur: lux est: z nõ quozũcunq; aĩalium sz hominũ. THEOPHI. Nõ aũt dixit lux est solũ iudeis: sed omniuz hominũ. Oẽs enim hoies inquantũ intellectũ z rõnem recepimus ab eo q̃ nos ꝺdidit vbo: intantũ ab eo illuminari dicimur: nã rõ nobis tradita per quã rõnales dicimur: lux est ad operãda nos dirigens z non operanda. ORIGE. Nõ est aũt p̃termittẽduz q̃ vitam p̃mittit luci hoĩuz: incõsequẽs enim erat illuminari nõ viuẽtẽ: z aduenire illuminatiõi vitaz. si aũt idẽ est: Uita erat lux hominũ. q̃ solũ hominũ: erit xps lux atq; vita soloz hominũ: hoc aũt opinari hereticuz est. Nõ igitur quicqd dr aliquoz illorum solum est. Scriptuz est enĩ de deo q̃ sit deus abraam isaac z iacob: nõ tamẽ istorũ tm̃ patrũ dictus est deus: nõ ergo ex eo q̃ dr: Lux hominũ: excludit qn sit aliorũ: alios vo ꝺtinens eo q̃ est: Faciamus hominẽ ad imaginem nostram: quicquid ad imaginẽ ac similitudinẽ dei factum est intelligi oz per hoiem. Sic igit lux hoĩuz lux cuiuslibet rõnalis creatura est.

¶ Et lux in tenebris lucet: z tenebre eam non cõprehenderunt.

AVGV. super Joã. Quia vita illa ẽ lux hoĩum: sz stulta corda cape istã lucẽ nõ pñt: qz peccatis suis aggrauanẽ: ut eã videre nõ possint: ne iõ cogitẽt q̃si absentẽ eẽ lucẽ: qz eã videre nõ possunt. Sequit: Et lux in tenebris lucet: z tenebre eã nõ cõprehenderũt. Quõ enĩ bõ positus ĩ sole cecus pñs est illi sol: sz ipse soli abñs ẽ: sic oĩs stult⁹ cec⁹ ẽ: z pñs ẽ illi sapia. Sz cũ ceco pñs ẽ: oculi ei⁹ abñs est: nõ qz illa ipsi abñs ẽ: sz qz ipse abñs ẽ ab illa. ORIGE. Tenebre ãt huiusmodi hoĩuz nõ nã sunt: fm illud pauli: Eram⁹ aliqñ tenebre: nunc aũt lux in dño. ORIGE. in hom. Uel aliter: Lux ĩ tenebris fideliũ aiarũ lucet a fide inchoãs: ad spem trahens. Imperitoz vo cordiũ pfidia z ignorãtia lucẽ verbi dei in carne fulgentis nõ cõpbenderũt: sz iste sensus moralis ẽ. Physica vero horum verboz theoria talis ẽ: humana natura z si non peccaret: suis ꝓpriis viribus lucere non posset. Non enim naturaliter lux est: sz particeps lucis capax siquidem sapientie est non ipsa sapientia. Sicut ergo aer per semetipsum non lucet: sed tenebrarum vocabulo nuncupatur: ita nostra natura dum per seipsam cõsideratur quedaz tenebrosa substantia ẽ: capax ac particeps lucis sapientie: z sicut aer dum solares radios participat: nõ

dicit̃ ꝓ se lucere sz solis splendor in eo apparere. ita rōnabilis nr̃e nature ps duz pn̄tiaz vbi dei possidet: nō ꝓ se res intelligibiles ⁊ deū suuz: sz ꝓ isitū sibi diuinū lumē cognoscat Lux itaqz in tenebris lucet: qz dei vbuz vita: ⁊ lux hoīum i nr̃a nā que ꝓ se inuestigata ⁊ ꝓsiderata iformis q̄daz tenebrositas inuenit̃: lucere nō desinit: ⁊ qñ ipsa lux oī creature ẽ incomphensibilis: tenebre eam non comphenderunt.

CHRY. Uel aliter: Totuz ab illo loco: Et vita erat lux hoīum: p̄muz nos de ꝓditione docuerat: deinde dicit: ⁊ que fm aīam bona p̄buit nobis veniens vbuz. vñ dicit: Et vita erat lux hoīuz. Nō dicit: Lux iudeoꝝ: sz vniuersalr̃ hoīuz. nō. n. iudei solū: sz ⁊ gentiles ad hāc venerūt cognitionem. Non ār adiecit. Et angeloꝝ: qñ ei de nā humana sermo ẽ gbus verbū venit euangelic̃ans bona. ORIGE. Querūt ār quare non verbū lux hoīum dcīn est: sz vita q̄ in verbo fit: gbus rn̄demus: qz vita ad pñs: non ea que cōis est rationaliū ⁊ irrōnaliū dicit̃: sz que adiungit̃ verbo qō i nobis fit ꝓ participationē verbi p̄mary ad discernendū apparentem vitā ⁊ non verā ⁊ cupiendā veraz vitā. Prius g̃ participamus vitā que apud quosdā quidez est potentia ñ actu lux: qui. s. non sunt auidi pquirere q̄ ad sciam ptinent: apud quosdā vo ⁊ actu lux efficit̃: g fm aplm emulant̃ dona melioza. s. verbū sapie. si tñ ⁊ tunc idez est vita ⁊ lux hoīuz: nullus manēs in tenebris pfecte viuere cōprobatur: nec gsq̄ viuentiū ꝓsistit in tenebris. CHRY. Uita. n. aduenientе nobis solutū est mortis imperium: ⁊ luce lucente nobis non vltra sunt tenebre: sed semper manet vita quaz mors supare non pōt: nec tenebre lucem. vnde sequitur: Et lux i tenebris lucet. Tenebras morte ⁊ errorem dicit: nā lux g/dem sensibilis nō in tenebris lucet: sed sine illis. Predicatio vero christi i medio erroris regnātis fulsit: ⁊ eum dispa rere fecit: ⁊ i vitam mortem fecit mortuus christus: ita eaz superās vt eos qui detinebātur reduceret. Qz igitur neqz mors eam superauit: neqz error: sed fulgida est eius p̄dicatio vbiqz: ⁊ lucet cuz propria fortitudine: propterea subdit: Et tenebre eam nō comphen. ORIGE. Est etiā sciēduz q̄ sicut lux hoīum nomē est duaꝝ spiritualiū rer̃: sic ⁊ tenebre. Dicimus. n. hominum lucem possidentem opera lucis pficere: ⁊ etiam cognoscere quasi illustratū lumine scientie. ⁊ ecōtrario tenebras dicimus illicitos actus: ⁊ eaz que videtur sciētia: nō est aūt. Sicut ār pater lux est: ⁊ i eo tenebre ñ sunt vlle: sic ⁊ saluator. Sz qz similitudinē carnis peccati subyt: nō incongrue de eo dicitur: q̄ tenebre in eo sunt alique: ipso in se susciptēte nostras tenebras vt eas dissiparet. Dec igit̃ lux q̄ facta est vita hominū: radiat i tenebris aīarū nostrarū: ⁊ venit vbi p̄ceps tenebrarū barr̃ cū genere bellat humano. Dāc lucē psecute sunt tenebre: qō pz ex bis q̄ saluatoꝝ ⁊ eius filij sustinēt: pugnātib⁹ tenebris ꝓtra filios lucis. Uerr̃ qz deus patrocinat̃ nō inualescūt. vñ nō apprehēdūt lucē. vel qz celeritatē cursus lucis subseq̄ non valent pp̄ ppriā tarditatē. vel qz si supuenientē expectant fugant̃ luce appropiquāte. Oportet aūt id ꝓsiderare q̄ nō semp tenebre in sinistra parte sumunt̃: sed qñq̄ i bona fm illud psalmi: Posuit tenebras latibulū suū: dū ea q̄ sunt erga deū ignota ⁊ imperceptibilia sunt. De hac ergo laudata caligine dicam: qñ versus lucem pergit: illamq̄ apprehendit: quia quod erat caligo dum ignorabat̃: in lucem cognitam vertit̃ ei qui didicit. AVGV. x. de ciui. dei. Hoc ār initiū sancti euangely quidam platonicus aureis lr̃is pscribendū: ⁊ per omnes ecclesias in locis eminētissimis prepo nenduz esse dicebat. BEDA. Nam aly euangeliste christum in tempore natum describunt. Joannes vo eundē in principio testat̃ fuisse dicens. In p̄ncipio erat verbuz. Aly inter homines eū subito apparuisse cōmemorant: ille ipm apud deum semper fuisse testat̃ dicens: Et verbū erat apō deum. Aly cum verū hominez: ille verū confirmat deum dicens: Et deus erat verbum. Aly hominē apud homines eum temporaliter conuersatum: ille deū apud deū in pncipio manentem oīdit dicens: Hoc erat in pncipio apō deū Aly magnalia que in hoīe gessit perhibent: ille q̄ omnem creaturam ꝓ ipm deus pr̃ fecerit docet dicens: Dia p ipm facta sunt: ⁊ sine ipso factum est nihil.

¶ Fuit hō missus a deo: cui nomē erat ioānes: hic venit i testimoniū: vt testimoniuz phiberet de lumine: vt oēs crederent p illū. Non erat ille lux: sed vt testimoniū perhiberet de lumine.

AVGV. Ea que dicta sūt supius de diuinitate xpi dā sūt: q sic venit ad nos: fm q̄ apparuit hō. Quia igit̃ sic erat hō vt lateret in illo deus: missus est ante illū magn⁹ hō: per cuius testimoniū inueniret plusq̄ hō: ⁊ qs est hic: Fuit hō.

THEOPHI. Nō angelus: vt suspitionē mlto pr̃ ōlturet. AVGV. Et quō posset iste vez de deo dicere: Missus a deo. CHRY. Nihil ō reliquo humanū esse estimaeoꝝ q̄ dicunt̃ ab illo: nō enī q̄ eius sunt: sz q̄ mittētis oia loquit̃: iō ⁊ angelus nūcupatus est a ꝓpheta dicēte: Ego mito angelū meuz. Angeli eniz virtus est nihil ꝓpriū dicere. Hoc autez qō dicit: Fuit missus: nō eius qui ad eē ꝓcessit a mundo: sz a statu quo vidit dīm sedentē sup̄ soliū excelsum ⁊ eleuatū ad plebē: sic ioannes a deserto ad baptizandū mittit̃. Ait enī: q̄ misit me baptizare ille mihi dixit: Super quē videris ⁊c. AVGV. Quid vocabat̃: Cui nomē erat ioānes. ALCVI. i. gratia dei vl̃ in quo est gratia: q̄ grāz noui testamēti. i. xp̄m suo testimonio p̄mū mundo innotuit. Uel ioannes interp̄tat̃ cui donatū est: qz p grāz dei donatū est illi regē regū non solū p̄curre re: sz etiā baptizare. AVGV. Quare venit: Hic venit in testimoniū vt testimoniū phiberet de lumine. ORIGE. Quidā ipoba re nituntur edita de christo testimonia ꝓphetaruz dicentes: Non egere testibus dei filiū habentē credulitatis sufficiētiā: tum in his que ꝓtulit salubribus verbis: tū in mirabilibus operibus suis. Siquidē ⁊ moyses credi meruit p verbuz ⁊ virtutes: nō egens p̄uys testibus. Ad hoc dicendū est q̄ multis existētibus causis inducentibus ad credēdū: plerunq̄ gdā ex hac demonstratione nō admirant: ex alia vo habent cām vt credant. Deus aūt est q̄ ꝓ cunctis hominibus homo factus est. Lōstat igitur quosdā ex dictis ꝓphēticis ad christi admirationez coactos: mirantes tot ꝓphetaruz ante eius aduentū vocē: cōstituētes nativitatis eius locū ⁊ alia huiusmodi: Illud quoq̄ aīaduertēdū q̄ pdigiose virtutes ad credenduz ꝓuocare poterant eos qui tēpore xpi erant: nō autē post longa tempora non fabulosa que dā existimata fuerūt: plus enī peractis virtutibus facit ad credulitatē: que cuz virtutib⁹ queritur ꝓphetia. Est autē ⁊ tale quid dicere: q̄ quidaz in hoc q̄ testimoniū p̄bent deo honorati sunt: ꝓriuare vult ergo chozuz ꝓphetaꝝ ingenii gratia: qui dicit illos nō oportere de christo testimoniū exhibere. Accessit aūt his ioannes: vt testimoniū de luce perhibeat. CHRY. Non ea indigente testimonio. Sed propter quid ipse ioannes docet dicens: Ut omnes crederent per illum. Sicut enim carnē induit ne omnes pderet: ita ꝓconem hominem misit: vt cognatā audientes vocem facilius aduenirent. BEDA. Non autē ait: Ut omnes crederent in illum. Maledictus enim homo qui ꝓfidit in homine: sed vt oēs crederent per illum: hoc est per illius testimoniū crederent in lucem. THEOPHI. Si vero alig non crediderint: excusabilis permanet ipse. Nam ⁊si aliqs includēs se in domo caliginis: ⁊ ip̄m solis radi⁹ nō illustret ipse cām tribuit ⁊ non sol: sic ioannes vt omnes crederent missus fuit: sed si minime ꝓsecutū est: ipse huius rei cā non extitit. CHRY. Quia vo multum apud nos maioz q̄

statur:eo q testimoniū phibet ⁊ dignior fide esse videt: ne quis ⁊ de ioanne hoc suspicet:hanc suspitionez destruit dicens:Nō erat ille lux:sz vt testimoniū phiberet de lumie. Si vero nō huic instans opinioni hoc resūpsit vt testimoniū phiberet de lumine:supfluū esset qō dicit:⁊ magis itez ratio ꝫmonis q̄ explanatio doctrine. THEOPHI.Sz dicet aligs:g neqz ioānē neqz sctōz quempiā lucē esse vel fuisse dicem⁹:sz si sctōz aliquē lucē velimus dicere: ponemus lucē absqz articulo:vt si interrogatus fueris:vtrū ioannes ē lux sine articulo secure ꝺcedas.Si vo cū articulo nō ꝺcedas.Non.n.est ipsa lux principalior: sed lux dicitur.qz ꝫm participationem lucem habeat a vero lumine.

¶Erat lux vera que illuminat omnez hominez venientem in hunc mundum.

AVGV.De quo lumie ioānes testimoniū phibeat ostēdit dicens:Erat lux vera. CHRY. Ul'aliter.Quis superius de ioāne dixerat q⁹ venit ⁊ missus ē:vt testet de luce. ne gs hoc audiens pp testantis recentē pītiam ⁊ de eo cui testimoniū phibetur:talē quandā suspitionē accipiat:reduxit mentē ⁊ ad eaz q̄ supra omne principiū ē:transmisit existentiā dicens:Erat lux vera. AVGV.Quare additum est vera:qz ⁊ hō illuminatus dicit lux:sz vera lux illa est q̄ illuminat.nā ⁊ oculi nostri dicuntur lumina:⁊ tñ nisi aut p noctē lucerna accendat:aut per diē sol exeat:lumina illa sine cā patent.vnde subdit:Que illuminat oēm hoiem. Si oēm hominez:g ⁊ ipsum ioannē. Ipse ergo illuminabat: a quo se demonstrari volebat. Quomodo.n.plerunqz fit vt in aliquo corpore radiato cognoscatur ortus esse sol:quem oculis videre non possumus:quia qui sautios habent oculos:idonei non sunt videre parietem illuminatum aut aliquid huiusmodi:sic omnes ad quos venerat chr̄istus min⁹ erant idonei eum videre. Radiauit Joannem:⁊ per illum confitentem se illuminatū:cognitus est ille qui illuminat. dicit autem:Uenientem in hunc mundum. nā si illic non recederet:non esset illuminandus:sed ideo hic illuminandus:quia illinc recessit:vbi homo poterat esse illumīatus. THEOPHI.Erubescat manicheus qui cōditoris maligni ⁊ tenebrosi nos asserit creaturas. Non enim illumīemur:si veri luminis creature non essemus. CHRY. Ubi sunt ēt qui non dicunt eum verum deum:hic enī lux vera dicitur.Sed si illuminat oēm hominem venientē in hunc mundū:qualiter tot sine lumine permanserunt:Nō enim omnes cognouerunt chr̄isti culturā. Illuminat igit̄ omnem hominez quantū ad eum pertinet.si autez quidā mentis oculos claudentes noluerunt recipere lucis huius radios non a lucis natura obtenebratio est eis: sed a malitia coz qui voluntarie priuāt seipsos gratie dono:nam gratia quidem ad omnes effusa est.Qui vero nolūt dono hoc frui sibypsis hanc imputent cecitatez. AVGV.Uel qō dicitur:illuminat omnē hominem:sic itelligimus nō quia nullus est hominum qui non illuminetur: sed quia nisi ab ipso null⁹ illuminat. BEDA.Sine naturali igenio: sine sapientia diuina:sicut enim nemo a seipso esse:sic etiaz nemo a seipso sapiens esse potest. ORIGE.in hom. Uel aliter.Non de his qui de occultis seminū causis ī species corporales ꝓcedunt debemus intelligere q⁹ illuminat hominē venientē in hunc mundū:sz de his qui spiritualiter p regenerationē gratie q̄ datur in baptismate in mundaz veniunt inuisibilē.Eos itaqz vera lux illuminat qui in mūdaz virtutū veniūt:nō eos q ī mūdū vitioz ruunt. THEOPHI.Uel aliter.Intellect⁹ nobis traditus ac nos diligēs: q ⁊ naturalis rō noīatur:dī lux tradita nobis a deo.Sed q dā male rōne vtētes seipsos obscurauerunt.

¶In mundo erat:⁊ mundus per ipm factus ē ⁊ mundus eum non cognouit.

AVGV.Lux q̄ illuminat omnē hominē veniētē ī hūc mundū:huc venit p carnē:qz duz hic esset p diuinitatem a stultis cecis ⁊ iniquis videri nō poterat:de qb⁹ supra dictū est:Tenebre eaz non cōprehenderūt.⁊ ideo dicit: In mundo erat. ORIGE.in ho.Ut eniz qui loquit:duz loqui cessat vox eius esse desinit ⁊ euanescit: Sic celestis pater si verbuz suū loqui cessauerit:effectus verbi:hoc est vniuersitas verbo cōdita nō subsistet.non aūt putes:qz sic erat in mundo:quomō in mundo est terra:pecora:⁊ homines: sed quomodo artifex regens qō fecit.vnde sequit: Et mūdus p ipm factus est. Non enim sic fecit quomodo facit faber. qui eniz fabricat extrinsecus est ad illud qō fabricat. Deus autez infusus mundo fabricat vbiqz positus:⁊ nō recedit ab aliquo:p̄sentia maiestatis facit qō facit: ⁊ gubernat qō facit:sic ergo erat in mundo:quomodo per quez factus est mundus. CHRY.Et iteruz quia in mundo erat: sed nō vt mundi cōtemporaneus ꝓpter hoc induxit: Et mundus per ipsuz factus est:per hoc ⁊ rursus te deducens ad eternā existentiā vnigeniti,qui eniz audierit quoniā opus ei⁹ hoc totū:⁊si valde insensibil' fuerit:coget̄ concedere ante opera esse factorē. THEOPHI.Simul autez hic ⁊ martionis subuertit rabiez:qui malignū conditorē cuncta ꝓduxisse dicebat:necnon ⁊ arry qui filiuz dei dicebat creaturam.

AVGV.Quid est aūt mundus per ipsuz factus est:Celum terra:mare:⁊ oīa que in eis sunt mundus dicit̄: Iterū in alia significatione: delectores mundi mundus dicunt̄: de quo sequit̄:Et mundus euz nō cognouit. Non eniz celi aut angeli aut sidera non cognouerunt creatorē:quē confitentur demonia:oīa vndiqz testimonium perhibuerunt. Sed qui nō cognouerunt euz:g amando mundū dicti sūt mūdus.amando enī mundū habitamus corde in mundo. nam qui non diligunt mundū: carne versantur in mundo: sed corde inhabitant celū:sicut apostolus dicit: Nostra cōuersatio in celis est.amādo igit̄ mūdū:hoc appellari meruerunt vbi habitant. Quomodo enī cum dicimus mala est illa domus aut bona:nō parietes incusamus aut laudam⁹: sed inhabitantes:sic ⁊ mundū dicim⁹ qui inhabitant mūdū amando. CHRY.Qui autez dei erant amici:euz cognouerunt etiaz ante corporalem presentiā.vnde ⁊ chr̄ist⁹ ait:Quoniā abraam pater vester exultauit vt videret diez meuz.Cum ergo nos interpellant gentiles dicentes:Quid est qō in vltimo tempore venit nostraz operaturus salutē tanto tempore negligens nos:dicimus quoniā ⁊ ante hoc ī mundo erat ⁊ prouidebat operibus suis: ⁊ omnib⁹ dignis cognitus erat.⁊si euz mundus non cognouit:hi tamen quibus mundus non erat dignus eū cognouerunt.Dicēs aūt: Mundus eum non cognouit:breuiter causam ignorantie prebuit.Mundum enim vocat homines qui soli mundo affixi sunt:⁊ que mundi sunt sapiunt. Nibil autē ita turbat mentē:vt liquefieri amore presentium.

¶In propria venit ⁊ sui eum non receperunt. Quotquot aūt receperūt eū:dedit eis potestatē filios dei fieri bis q credūt ī nomie eius. Qui non ex sanguinibus:neque ex voluntate carnis: neqz ex voluntate viri:sz ex deo nati sunt.

CHRY.Dixit q⁹ mundus eum non cognouit de superioribus loquens temporibus:sed de reliquo sermonem īduxit ad predicationis tempora:⁊ ait:In propria venit.

AVGV.Quia scilicet omnia per ipsum facta sunt.

THEOPHI.Ut per propria mundum intelligas: siue iudeam quam pro hereditate elegerat. CHRY. In propria ergo venit:non gratia siue necessitatis:sed gratia beneficij suoz. Sed vnde venit q omnia iplet :⁊ vbiqz adest: Ea quidez que ad nos descensione hic operatus est:qz enī

in mundo existens:non putabatur adesse:eo q̄ nondū cognoscebatur:dignatus est induere carnem. Manifestationem vero hanc ⁊ condescensionem:presentiaꝫ vocat. Misericors autem existens deus omnia facit:vt nos ſm virtutem splendeamus:⁊ propter hoc quidem nullu ꝫ necessitate:suasione vero ⁊ beneficijs volentes ad se attrahit:⁊ propterea venientem eum hi quidem susceperunt:alij vero ñ receperunt. Nullum enim vult inuitu ꝫ neq; coactu ꝫ habere famulatum:inuitum enim trahi par est cuꝫ eo qui totaliter non seruit. vnde sequitur:Et sui eum non receperunt. Judeos nunc suos dicit:vt populum peculiarem: sed ⁊ omnes homines vt ab ipo factos. ⁊ sicut superius pro communi verecundatus natura dicebat:quoniaꝫ mundus per ipsum factus conditorez non cognouit:ita ⁊ hic rursus pro iudeorum anxius:in deuotione grauius ponit accusationem dicens:Et sui eum non receperunt. AVGV. Si autem omnino nullus recepit:nullus ergo saluus factus est. Nemo enim saluus fiet:nisi qui christum recepit venientem. ⁊ idō addidit:Quotquot autē receperunt eum. CHRY.

Siue sint serui:siue liberi:siue greci siue barbari:siue insipientes siue sapientes siue mulieres siue viri:siue pueri: siue senes:omnes eodem digni facti sunt honore. de quo sequitur:Dedit eis potestatem filios dei fieri. AMBRO. Magna beniuolētia vnicus natus ē:⁊ noluit manere vn⁹ non timuit habere coheredes:q̄ hereditas eius non fit angusta si multi possederint. CHRY. Non autē dixit: qñ fecit eos filios dei fieri: sed dedit eis potestatem filios dei fieri:ostendens quoniam multo opus est studio: vt eam q̄ in babtismo adoptionis formata in imaginem incontaminataꝫ semper custodiamus. Simul autem ⁊ ostēdens quoniam potestatez hanc nullus nobis vel auferre poterit:nisi nosipsi auferamus. Si.n. qui ab hoibus dominiū aliquaꝫ rez̄ suscipiūt tātuꝫ habēt robur quantū fere hi q̄ dederunt:multomagis nos qui a deo potimur hoc honore. Simul autem ostendere vult:quoniam hec gratia aduenit volentibus ⁊ studentibus. Etenim in potestate est liberi arbitry:⁊ gratie opatione filios dei fieri. THEOPHI. Uel quia in resurrectione filiationem perfectissimam conseq̄mur:ſm q̄ apostolus dicit adoptionem filiorum dei expectantes redemptionez corporis nostri. Dedit ergo potestatem filios dei fieri. i. hanc gratiam in futura gratia consequendi. CHRY. Et quia in hisipsis ineffabilibus bonis hoc qdez est dei. s. dare gratiam:illud vero hominis. i. pbere fidē:subiūgit:Dis q̄ cre. in nomīe eius. Quid igit̄ nō dicis nobis o ioānes qō eoꝝ sit suppliciū q̄ eū nō receperūt:⁊ q̄ nunqd isto supplicio fiet mai⁹ qñ p̄iacente eis ptāte filios dei fieri nō fiant:sed volētes se ipsos tanto p̄uant honore:sed etiaꝫ iextinguibilis eos suscipiet ignis:qō postea manifestius reuelabit. AVGV. Credētes ergo q̄ filij dei fiunt:⁊ fratres christi vtiq; nascunt̄. Naꝫ si nō nascunt̄ filij quō esse possunt:Sed filij hominū nascunt̄ ex carne ⁊ sanguine ⁊ ex volūtate viri ⁊ cōplexu cōiugij. Illi aūt quomō nascant̄ subdit:Qui nō ex sanguinib⁹:tanq̄ maris ⁊ femine. Sāguina vel sanguines nō est latinū: sz q̄ grece positū est pluraliter:maluit ille q̄ interptabat̄ sic ponere:⁊ q̄si minus latine loqui ſm grāmaticos:⁊ tñ explicare veritatē ꝑz auditū infirmorū:Ex sanguinibus enī maris ⁊ femine homines nascunt̄. BEDA. Sciendū etiam est: quia in scripturis sanctis sanguis cū dr̄ pluraliter:petiñ significare solet. vnde:Libera me de sanguinibus. AVGV. In eo autem qō sequit̄:Neq; ex voluntate carnis: neq; ex voluntate viri:carnē ꝑ femina posuit: quia de costa cum facta eēt adam dixit:Hoc nunc os de ossibus meis:⁊ caro de carne mea:Ponit̄ ergo caro ꝑ vxore:quomō aliq̄ spūs ꝑ marito:q̄ ille imperare dz;illa seruire. Quid enim peius est domo vbi femina hz imperium super viruꝫ:Si ergo neq; ex voluntate carnis:neque ex voluntate viri: sed ex deo nati sūt. BEDA. Carnalis enī singulorū generatio a cōplexu coniugij dixit originē. at vo spūalis spūs sanctī gratia ministrat̄. CHRY. Hoc aūt narrat euangelista:vt vilitatem ⁊ humilitatē p̄ioris partus qui est per sanguinē ⁊ voluntatem carnis addiscentes:⁊ altitudinē secundi qui per grām ⁊ nobilitatē est cognoscentes:magnā quandaꝫ hic suscipiamus intelligentiā ⁊ dignam dono ipsius q̄ genuit:⁊ multū post hoc studium demonstremus.

¶ Et verbuꝫ caro factū est:et habitauit ī nobis. AVGV. Cū dixisset. Ex deo nati sunt: quasi ne miraremur ⁊ horreerm⁹ tantā gratiā ⁊ nobis incredibile videret̄:q̄ hoīes ex deo nati sunt:q̄si securitatē faciens ait:Et verbū caro factū ē. Quid ergo miraris q̄ hoīes ex deo nascuntur:attende ipsuꝫ deū ex hominibus natū. CHRY. Uel aliter:Cū dixisset:quoniā ex deo nati sunt qui susceperunt eū huius honoris posuit causaꝫ:hoc scilicet verbū fieri carnem. factus est euī p̄prius filius dei hominis filius:vt filios hominū faciat filios dei. Cū aūt audieris:Quoniā verbū caro factū est:ne turberis:neq; enim ꝫ substantiā conuertit in carneꝫ. hoc enī vere impiū est intelligere:sed manēs qō est:serui formam assumpsit. Quia enī sunt q̄ dicūt:quoniam fantasmata quedā fuerint omnia que incarnationis sunt:eorū blasphemiā destruens: hanc dictionē: Factū est posuit. non transmutationē substantie:sed carnis vere assumptionē repzesentare volens. Si vero dixerint:quoniaꝫ deus omnipotens est:quare ⁊ in carnem transmutari non potuit:Dicemus q̄ transmutari ab illa incōmutabili natura omnino procul est. AVGV. xv. de trinita. Sicut autez verbū nostrū vox quodāmodo corporis fit assumendo ea in qua manifestat̄ sensibus hominū: sic verbū dei caro factū est:assumendo eam in qua ⁊ ipsū manifestaret̄ sensibus hominū. Et sicut verbū nostrum fit vox nec mutat̄ in vocez:ita verbū dei caro qdem factū est sed absit vt mutaretur i carneꝫ:assumendo quippe illam non ī eam se consumēdo ⁊ hoc nostrum vox fit:illud caro fcm̄ est. EXGESTIS concilij ephesini:Sermo etiā quē proferimus quo in alterutris locutionibus vtimur sermo est incorporeus: non aspectui subiectus:non tactu tractabilis: sed cum sermo induerit litteras ⁊ elementa visibilis fit:aspectu cōprehenditur:tactu tractatur:sic ⁊ verbum dei quod naturaliter inuisibile est visibile fit:⁊ quod natura incorporeū est:inuenitur esse tractabile. ALCVI. Cum etiaꝫ credam⁹ animam incorpoream corpori coniungi: vt ex his duobus fiat vnus homo:facilius possumus credere diuinaꝫ substātiam incorpoream anime ī corpore coniūgi in vnionez persone:ita vt verbum in carnē non fit cōuersū:nec caro i verbum:cū nec corpus in aīaꝫ:nec anima conuertaꝫ i corpus.

THEOPHI. Appollinari⁹ aūt laodicensis in hoc verbo herefim statuit:dicebat enim q̄ christ⁹ aīam rōnalem non habuit:sed tm̄ carnē habens:diuinitatē pro aīa q̄ corp⁹ dirigit ⁊ gubernat. AVGV. contra ser. arriani: Si autem mouentur in eo quod scriptuꝫ est:q̄ verbum caro factum est nec ibi anima nominatur: intelligāt carnem pro homine positā:a parte totū figurate locutionis modo: sicuti est. Ad te omnis caro veniet. Item ex operibus legis: q̄ nō iustificabitur omnis caro:quod apertius alio loco dicit̄: Nō iustificabit̄ homo ex op⁹ ib⁹ legis. Sic itaq; dcm est:Uerbuꝫ caro factū est. ac si diceret. Uerbū homo factuꝫ est.

THEOPHI. Euāgelista vo volēs ostēdere ienarrabile dei cōdescēsuꝫ:carnē ꝓmemorat:vt illi⁹ admiremur misericordiā:quoniā p̄opter nostrā salutem qō omnino remotuꝫ:⁊ distās est ab eius natura:assumpsit. s. carnē. aīa nāq; habet aliquā ꝓpinquitatez ad deū. Si autem verbum incarnatū est:⁊ humanam animā non assumpsit:sequeretur q̄ adhuc anime nostre curate non essent:quod enim nō as-

sumpsit:nō sanctificauit:Et q̄lis verisio:cuz aīa p̄us pecca uerit:vt carnē assumendo sanctificauerit.id qō est p̄cipa lius infirmū relinqueret:Subuertitur ex hoc dicto nesto rius:qui dicebat q̄ nō deus verbū ipse idē factus ē homo ex sacro ꝯceptus sanguine v̄ginis:ſz verbo peperit hoīez:q̄ oīs virtutis dotatus erat ſpecie:ꝛ dei verbū illi erat cōiun ctum:ꝛ ex hoc duos filios asserebat: vnū natū de virgīe.ſ. hoīez:alteꝝ de deo.ſ.dei filiū homini illi ꝯiunctū ſm gr̄az habitudinem ꝛ amorē.Contra quē euangelista dixit:q̄ ip̄z verbum factū est hō:non q̄ verbū inueniens hoīem vtuo sum se sibi coniunxerit. CYRIL.ad nestoriū:Carnez.n. aīatam aīa rationali vniens verbū sibi ſm subſistentiam ineffabiliterq̄z ꝛ intelligibiliter factus est hō:ꝛ appellatus est filius hominis: non ſm voluntatē solam aut benepla citū:sed neq̄z in assumptione persone solius diuerse quidē quo ad vnitionē collate nature: vnus āt ex ambob⁹ x̄ps ꝛ filius:non quasi differētia naturaꝝ interempta pp aduna tionez. THEOPHI.Addiscimus ergo per hoc quod di citur:Uerbum caro factū est:q̄ ipsum verbū est homo:ꝛ filius dei existens factus est filius mulieris:que p̄incipalr dei genitrix nuncupatur: tanq̄ deum in carne genuerit.

HYLA.ꝛ.de tri.Quidā autez volētes vnigenitū deuz qui in p̄incipio apud deū erat deus verbū: non substanti uum deū esse ſz sermonē vocis emisse:vt quod loquentib⁹ verbū suuz:hoc sit patri deo filius argute subripere volūt: ne subsistens verbū deus ꝛ manēs in forma dei x̄ps homo natus sit:vt cū hoīem illum humane potius originis cā q̄z ſpiritualis ꝯceptionis sacramentum aīauerit: nō deus ver bum hoīem se ex partu virginis efficiēs extiterit: sed vt ꝓ phetis ſpūs p̄phetie:ita in iesu verbum dei fuerit. Et ar guere nos solent q̄ christū dicamus esse natū nō nostri coꝛ poris atq̄z aīe hoīem:cum nos verbū carnē factū: nostre ſi militudinis natū hoīem p̄dicemus vt vere dei filius ve re hoīs filius natus sit.ꝛ vt per se sibi assumpsit ex virgine coꝛpus:ita ex se sibi aīam assumpsit que vtiq̄z ab homine nunq̄z gignētiuz originibus p̄hebetur.ꝛ cum ipse ille filius hoīs sit:q̄ ridicule p̄eter dei filiū qui verbū caro factuz ē: aliū nescio quē tanq̄ p̄phetā verbo dei aīatum p̄dica bimus cū dñs ih̄s x̄ps ꝛ dei fili⁹ ꝛ hoīs fili⁹ sit. CHRY. Ne āt ab eo quod dcm̄ est:Uerbū caro factū est: inconue nienter ſuſpiceris versionem illius incoꝛruptibilis nature subdit:Et habitauit in nobis.Quod.n.habitat:non idē est cum habitaculo:sed aliud.aliud autem dico ſm naturam: vnitione vero ꝛ copulatione vnum est deus verbum caro neq̄z ꝯfusione facta neq̄z destructiōe substātiarum. ALCVI.Uel habitauit in nobis.i.iter hoīes cōuersat⁹ est:

¶ Et vidimus gloriam eius gloriaz quasi vnigeniti a patre:plenum gratie ꝛ veritatis.

CHRY.Cum dixisset fily dei facti sumus:ꝛ nō aliter q̄z per hoc v̄bū caro factū ē:rursus ipsius diē ꝛ aliud lucrū:Et vidim⁹ gl̄iam eius.quam vtiq̄z nō vidissem⁹: nisi per con sortiū hūanitatis visus esset nobis:Si enim moysi non su stinuerūt faciē glorificatam videre:sed velamine opus fu it q̄liter diuinitatē nudā existētē:iacessibilē ēt ipis supioꝛi b⁹ v̄tutib⁹ nos lutei ꝛ terrestres sufferre possemus: AVGV.Uel aliter:Quia verbū caro factū ē ꝛ habitauit ī nobis.Ista natiuitate collyriū fecit:vnde tergerent oculi coꝛ dis nostri.vt possimus videre maiestatē ei⁹ p eius huma nitatē.ꝛ ideo dr̄.Et vidimus gloriā eius.Gloriam eius ne mo posset videre nisi humilitate carnis sanaretur. Irrue rat enim homini quasi puluis ī oculū de terra: oculus iste sauciatus erat:ꝛ terra illuc mittitur vt sanetur: caro te ob cecauerat:caro te sanat. Carnalis enim anima facta erat: cōsentiendo carnalibus affectibus. inde fuerat oculus coꝛdis cecatus.medicus fecit tibi collyrium: q̄n sic venit vt de carne vitia carnis extīgueret.Uerbū enī caro fcm̄ ē: vt possis dicere:Uidim⁹ gloriā ei⁹. CHRY. Subdit āt Quasi vnigeniti a patre:q̄ m̄lti ꝓphetaꝝ glorificati sunt: puta moyses:helias:heliseus:ꝛ alij multi q̄cunq̄ miracula oñderūt:ſz ꝛ angeli hoīb⁹ apparētes:ꝛ eaz q̄ ē ꝓp̄rie nature coꝛuscantē lucē manifestātes:sed ꝛ cherubin ꝛ seraphin cū multa gloria visa sunt a ꝓpheta .Ab oībus his nos abdu cens euāgelista:ꝛ supza omnē naturā ꝛ cōseruoꝝ nostroꝛū claritatē erigens mētē:ad ip̄m nos pducit verticē.q.d.Nō vt ꝓphe aut alteri⁹ hoīs vel angeli aut archāgeli aut alicu ius supioꝝ virtutū est gloria quā vidim⁹:ſz quasi ipsi⁹ dña toꝛis.ipsi⁹ regis:ipsi⁹ naturalis filij vnigeniti. GREGO. In sacro eniz eloquio: sicut ꝛ q̄si aliquando nō p̄o simili tudine ponit:sed pro veritate.vñ ꝛ istud: Quasi vnigeniti a patre. CHRY.Ac si diceret:Uidim⁹ gloriā q̄lem decebat:ꝛ cōueniens est habere vnigenitū ꝛ naturalē filiū.Con suetudo eniz multoꝝ regez valde oꝛnatū videntiū: vbi cū alijs enumerantes nō possunt vniuersā repꝛesentare clarꝛ itatē hoc inducūt:Quid oportet multa dicere:q̄si rex ibat. sic ꝛ ioānes dicit:Uidimus gloriaz eius gloriam q̄si vnige niti a patre.Angeli enī apparentes vt serui ꝛ dñm habētes oīa agebant:ipse vero vt dominus cuz humili forma appa rens:sed ꝛ creature dominuz cognouerūt:stella magos vo cans:angeli pastoꝛes:puer exultans in vtero:sed ꝛ pater te status est de celis:ꝛ paraclitus super ip̄z aduenit.sed ꝛ ipsa rerum natura omni tuba clarius clamauit:quoniaz rex ceꝛ lorum aduenerat.Etenim demones fugiebant: infirmita tis species soluebantur:moꝛtuos dimittebant sepulchꝛa:ꝛ animas a malitia ad virtutis verticem agebat.Quid vtiq̄z qs dicat p̄ceptoꝛū philosophiaz:celestiū legū virtutē:an gelice vrbanitatis bonaz oꝛdinationez: ORIGE. in ho. Ei⁹ aūt qō sequit:Plenū gratie ꝛ veritatis:duplex intelle ctus ē.Pōt eni de hūanitate ac diuinitate ī carnati v̄bi acci pi:ita vt plenitudo gratie referat ad hūanitatē ſz quā x̄ps caput ē ecclesie:ꝛ p̄imogenit⁹ creature vniuersē: qñ ma xim̄ ꝛ p̄cipale gratie exēplū qua nullis p̄cedētib⁹ me ritis homo efficitur deus:ī ipso p̄moꝛdialiter manifestū ē. Pōt etiam plenitudo gratie christi de ſpūsancto intelligi: cuius septifoꝛmis operatio humanitatē christi ꝛpleuit.Ple nitudo vero veritatis ad diuinitatē referr̄.Si vero pleni tudineꝝ gratie ꝛ veritatis de nouo testamento mauis intel ligere: non incongrue p̄nunciabis plenitudinem gratie noui testamenti esse per christum donatam:ꝛ legaliuz sim bolozum veritatē in ipso esse impletā. THEOPHI.Ut Plenum gratia p̄out ei⁹ verbū gratioſuz erat dicente da uid:Diffusa est gratia in labys tuis.Et veritate ſm q̄ moy ses ꝛ prophete loquebantur:aut operabanr̄ in figura:chri stus autem cum veritate.

¶ Joannes testimonium perhibet de ipso:ꝛ cla mat dicens:Hic erat quē dixi:qui post me venit ante me factus est:quia p̄ioꝛ me erat.

ALCVI.Dixerat superius fuisse missum hominem ad perhibendū testimoniū:hic determinat testimoniū suum qō manifeste p̄cursoꝛ pnūciauit.vñ dicit:Joānes perhibet testimoniuz de ipso. CHRY. Uel aliter hoc iducit ac si dicat:Nō estimetis q̄ nos q fuimus cū eo multo tpe:ꝛ inē se ip̄ius comicauim⁹:ꝓpter gr̄az hoc testamur: qz ioānes q antea eū nō viderat:nec ei ꝓmoꝛatus fuerat:ei testimoniū perhibebat.Multotiēs aūt euāgelista reuoluit ei⁹ testimo nium:qz multam admirationem huius viri habebant iu dei.Et alij quidē euangeliste antiquoꝛum memi nerunt p phetarum dicentes:Hoc factum est vt impleatur quod di ctum est per prophetaz.Hic autez altioꝛē ꝛ recentioꝛem te stem induxit:non intendens a seruo dominatoꝛem facere fidedignum: sed auditoꝛum imbecillitati condescendens

Quēadmodū.n.nisi serui formā assumpsisset:nō ita facile susceptibilis factus eēt: ita nisi serui voce auditū ꝓseruoꝝ ꝑexcitasset:nequaq̄ multi iudeoꝝ verbū xp̄i susceperunt: Sequtur:Et clamat.i.cū propalatiōe cū libertate sine subtractione oīa p̄dicat. Nō āt a principio dixit: qm̄ hic ē filiꝰ dei vnigenitus nālis.sz clamat dicēs:Hic erat quez dixi:q̄ post me venit añ me factus ē:qz p̄or me erat.Quemadmodū.n.matres auiū non confestim pullos suos volationem docent:sz primo qdē extra niduz educūt:postea vero aliaz multo velociorē volationē apponunt:sic ⁊ ioānes non confestim iudeos ad alta duxit:sz interim paululū a terra eos euolare docuit dicens:q̄ xp̄s melior eo erat qō nō paruz interim erat.Et vide q̄lr sapiēter iducit testimoniū.ñ.n.solum apparentē xp̄m monstrat:sz ⁊ anteq̄ apparuisset euz p̄dicat.Qō significaī in hoc qō dicit:Hic erat de quo dixi: Hoc āt fecit vt facile susceptibilis esset christus hoīum mēte iam p̄edetenta vt ab alys que de eo dicta erant: ⁊ nihil ad hoc humilitas habitus noceret. Ita.n.humili ⁊ cōmuni omnibus forma christus vtebatur:vt si simul ⁊ v̄ba hec audissent de eo:⁊ eum considerassent:ioannis testimoniū verisissent. THEOPHI.Dicit autem:Qui post me venit:videlicet ꝟm tempora natiuitatis: sex enim mensibus prior christo ioannes erat ꝟz humanitatē. CHRY.Uel hoc non dicit de ea generatione que est ex maria. Jam.n. natus erat xp̄s qm̄ hec a ioanne dicebantur: sed de aduētu eius ad p̄dicationem.Dicit aūt:Ante me factus est.i.clarior est ⁊ honorabilior:ac si dicat: Non quia prior veni ad p̄dicandum ex hoc maiorem me esse illo existimetis.

THEOPHI.Arriani vero banc litteram sic exponunt: volentes ostendere q̄ dei filius non est a patre genitus: sz factus:sicut vna alia creatura. AVGV.Non ergo intelligitur factus est anteq̄ ego essem factus: sed antepositus est mihi. CHRY.Si aūt quod dicitur. Ante me factus est:de productione ad esse intelligeretur:superfluum esset quod additur:Quia prior me erat. Quis enim est ita insipiens vt ignoret quoniam exquo ante euz factus est: prior eo erat:⁊ aliter autem econtrario oporteret dicere.s.prior me erat:quia ante me factus est:ergo quod dicit:Ante me factus est:de honore intelligitur:hoc enim quod futurum erat:factum dicit:quia consuetudo erat antiquorum prophetarum de futuris quasi de iam p̄teritis loqui.

¶Et de plenitudie eius nos omnes accepim⁹ ⁊ gratiaz p̄ gratia:Qz lex per moysen data ē: gratia ⁊ veritas per iesum christum facta est.

ORIGE.Sermo iste in p̄sona baptiste de christo testantis prolatus est:quod plurimos fallit ex hinc vsq̄ illuc ille enarrauit: credentes in persona ioannis apostoli recitari. Inconsequens autē est putare subito ⁊ quasi intempestiue interrumpi baptiste sermonez ex v̄bo discipuli ⁊ cuiq̄ sciēti percipere dictorum collationez in propatulo constat series dicti. Dixerat enim ob hoc:Ante me factus est: qz prior me erat.Ex hoc aūt coniecto priorez me fore q̄ ex eius plenitudine ego quidez ⁊ ante me prophete accepim⁹ gratiā: secundaz p̄ prima:Pertigerunt enim ⁊ illi post figuras p spirituz ad veritatis speculationem:hinc etiā perpendim⁹ ex plenitudine eius accipiētes legez quidez per moysen fore datam:gratiā aūt ⁊ veritatē per iesuz christū:nedū fore datam sed factā patre quidez legē dante per moysen:grāz ⁊ veritatem faciente per iesum.Sed si iesus est qui dicit: Ego sum veritas:quō veritas sit per iesum:Sed intelligēdum est q̄ ipsa veritas substātialis ex prima veritate ⁊ eiꝰ imagine sculpte sunt multe veritates in his qui veritatez tractant:nequaq̄ per iesum christuz facta est nec prorsus per aliquē.sed vitas puta que consistit in paulo ⁊ aplis per iesum christum facta est. CHRY.Uel aliter:Coniungit hic testimonio ioannis baptiste suum testimoniū ioannes euāgelista dicēs:⁊ de plenitudie eiꝰ ⁊c. Nō p̄cursoris ē vbi sed discipuli.q.d.Etiaz nos oēs duodeci ⁊ ois plenitudo deliū ⁊ q̄ nūc sunt ⁊ futuroꝝ de plenitudie eius accepim⁹.

AVGV.Quid aūt accepistis:Et gratiā pro grā:nescio vt qd nos voluerit itelligere de plenitudine eiꝰ accepisse: ⁊ insuper gratiā ꝓ gratia:Accepim⁹ enim de plenitudine eius primo gratiā:⁊ rursus accepimus gratiā ꝓ grā. Quā gratiā p̄mo accepim⁹:fidē.Uocat enī grā qz gratis datur. hāc ergo accepit gratiā primā peccatoz vt eiꝰ peccata dimitterēt. ⁊ itez gratiā pro gratia.i. pro hac grā in q̄ ex fide viuimus recepturi sum⁹ aliā idest vitā eternā:vita enī eterna quasi merces ē fidei:sz qz ipa fides grā ē:vita eterna grā ē ꝓ grā. Nō erat ista grā i veteri testamēto:qz lex minabaī:nō opitulabaī:iubebat:nō sanabat languoreē:oīdebat:nō auferebat:sed p̄parabat medico vēturo cū grā ⁊ veritate. vnde sequit:Quia lex p moysen data ē:grā ⁊ veritas p iesū christū facta ē. Mortez .n.tēporalē ⁊ eternā occidit mors dīi tui. ipsa est grā q̄ p̄missa ⁊ nō habita erat i lege. CHRY.Ut accepim⁹ gratiā pro grā.i.ꝓ vteri nouā.Sicut enī est iustificia ⁊ iūsticia:adoptio ⁊ adoptio: circuncisio ⁊ circumcisio gratia ⁊ gratia:sed illa quidem vt typus: hec vero vt veritas. Hoc autem induxit ostendens qm̄ ⁊ iudei gratia salvabanī:sed ⁊ nos oēs gratia salui sumus:misericordie autem ⁊ gratie fuit legē suscipere.Propterea cum dixisset:Gratiā pro gratia:ostendens magnitudinem eorum que data sūt subdit:Quia lex per moysen data est:grā ⁊ veritas p iesum xp̄m facta est.Et supra quidem ioānes ad seipsum ꝓparās xp̄m ait.Añ me factꝰ est. Hic aūt euāgelista ad eū qui illo tempore magis in admiratiōe apud iudeos erat q̄ ioānes. xp̄i ꝓpationē facit.s.ad moysen.Et ꝓsidera prudētiam non p̄sonarum sed rerū.ꝓparationē facit:gratiā ⁊ veritatez legi opponens.⁊ huic addit:Data est:qō ministrantis erat:huic aūt:Facta est:quod ē regis cū ptāte oīa operātis. cū gratia qdē:qz cū ptāte oīa dimittebat pctā.⁊ grāz qdē eiꝰ baptismatis donū:⁊ adoptio q̄ q̄ spiritum nobis dat:⁊ alia multa ostēdūt.veritatē aūt pleniꝰ sciemꝰ:si figuras veteris legis didicerimus.Ea enim que in nouo testamēto pficiēda erāt. in veteri testō figuris p̄scripserūt:quas xp̄s veniens adimpleuit.Uñ figura data est ꝓ moysen:vitas p xp̄m facta est.

AVGV.xiij.de trini.Uel gratiā referam⁹ ad sciaz:vita ētē ad sapiaz:in reb⁹ enī p tp̄s ortis:illa sūma grā est:q̄ hō i vnitate p̄sone ꝓiunctus ē deo. In rebus v̄o eternis:summa veritas recte tribuitur dei verbo.

¶Deum nemo vidit vnq̄. Unigenitus filius q̄ est in sinu patris:ipse enarrauit.

ORIGE.Incōgrue eradius asserit hoc ꝓmulgatū fuisse nō a baptista sz a discipulo.nā si illud de plenitudine eius nos oēs accepim⁹:a baptista prolatū est:quō nō est sequēs ipm de grā xp̄i susciēte ⁊ scōaz ꝓ p̄ria grā: ꝓsitentēq̄ legē ꝓ moysen fore traditā:grām v̄o ⁊ vitatē p iesuz xp̄m ꝓuisse:intellexisse q̄liter deū nemo vidit vnq̄:q̄q̄ vnigenitus cuz in patris gremio regescat iterpretatione ipi ioānis nec non oībus his q̄ de pfectione gustauerint concesserit:Nō enī nunc p̄mit⁹ ānunciauit:nā p̄iusq̄ abraā fieret:docet nos abraā exultasse: vt videat eius gloriā. CHRY.Uel aliter.Euāgelista ostēdens multā eminētiā donoꝝ christi ad ea que per moysen dispensata sunt:vult de reliquo cāmrōnalem dīe dicere.nā ille quidē famulus existēs:minoꝝ rex factus est minister:hic v̄o dñator⁹ ⁊ regis filius existēs multo maiora nobis attulit coexistens semp patri ⁊ videns eum. ꝓpter hoc ita intulit dicēs:Deus nemo vidit vnq̄.

AVGV.ad paulinā:Quid ḡ ē qō iacob dicit:Uidi dīm facie ad faciez:⁊ quod de moyse scriptum: Quia loquebatur cum deo facie ad faciē.⁊ illud quod propheta ysaias lo

quēs de seipso ait. Uidi dñm sabaoth sedentez in throno.
GREGO. xvy. moza. Sed patenter datur intelligi qꝫ ꝯdiu hic mozaliter viuitur: videri per quasdaz imagines potest deus: sed per ipsam nature sue speciez non potest: vt anima gratia spiritus afflata: per figuras quasdā deum videat: sed ad ipsam vim eius essentie nō pertingat. hinc est enim qꝫ iacob qui deuz se vidisse testatur: non nisi angelum vidit. hinc est qꝫ moyses qui cū deo facie ad faciez loquit dicit: Ostende mihi temetipsum manifeste vt videam te. Ex qua eius petitione colligitur: quia euz sitiebat per incirconscripte nature sue claritatem cernere: quem iam cepe/rat per quasdā imagines videre. CHRY. Si autez antiqui patres ipsam viderunt naturaz nequaq̄ differenter considerassent. simplex enim quedā est ⁊ infigurabilis: non sedet: neqz stat: neqz ambulat: hec enim corpoꝛ sunt. vnde ⁊ per prophetam dicit: Ego visionem multiplicaui eis ⁊ in manibus prophetaꝝ assimilatus sum: hoc est ꝓdescēdi eis: non quod eram apparui: quia enim filius dei per veraz carnez apparituꝛus erat nobis: primo exercitauit eos videre deū: sicut possibile erat eis videre. AVGV. ad paulinā. Sed cū scriptuz sit: Beati mundo corde: quoniaz ipsi deū videbunt. ⁊ iterum. Cū apparuerit similes ei erimus: quoniam videbimus eum sicuti est: quid est quod hic dicitur: Deum nemo vidit vnq̄: An fortasse rñdetur qꝫ illa testimonia de videndo deo sunt nō de viso: ipsi enim deuz videbunt: dictū est: non viderunt: ⁊ nō vidimus: sed videbimus eum sicuti est: deū enim nemo vidit vnq̄. Uel in hac vita si cuti ipse est: vel etiam in angelozuz vita sicuti visibilia ista que corpozali visione cernuntur. GREGO. xvy. mora. Si vero a quibusdā potest in hac coꝛruptibili carne viuentibus: sed tamen inestimabile virtute crescentibus quodā contemplationis acumine eterna claritas dei videri: hoc ab hac sententia non abhoꝛret: quoniā quisquis sapientiaz que deus est videt: huic vite funditus moꝛitur. ne iaz eius amoꝛe teneatur. AVGV. xy. super genesim ad litteraz: Nisi enim ab hac vita quisq̄ quodammodo moꝛiatur: siue omnino exiens de coꝛpoꝛe: siue ita auersus ⁊ alienat⁹ a carnalibus sēsibus: vt merito nesciat: sicut apostolus ait: vtrū in coꝛpoꝛe an extra coꝛpus sit: non in illam rapitur ⁊ subuehitur visionem. GREGO. xviy. moza. Sciendum vero est qꝫ fuere nonnulli qui deuz dicerent in illa regione beatitudinis in claritate sua conspici: sed in natura minime videri: quos nimirum minoꝛ iquisitionis subtilitas fefellit: neq̄. n. illi simplici ⁊ icōmutabili essentie aliō est claritas: aliud natura. AVGV. ad paulinam: Si autem dicitur: in hoc qꝫ scriptū ē: Deū nemo vidit vnq̄: hoīes tātūmodo itelligēdos. nā hoc apostolus planius explicās. Quē nemo igt hominū vidit: sz nec videre pōt ut ita dictū sit: Deū nemo vidit vnq̄: ac si diceret: Nullus hominuz. q̄stio illa soluet videbit: vt nō sit huic sentētie ⁊trariū qō dns ait: Angeli eoꝝ semp vident faciē patris mei. vt. s. angelos deū videre credam⁹: quem nemo vidit vnq̄. s. hoīum. GREGO. xviy. moza. Sūt tñ nōnulli q nequaq̄ deū videre nec angelos suspicant. CHRY. Dicētes qꝫ ipz qō deus est: nō solū ꝓphete sed nec angeli viderūt neq̄ archāgeli. Sz si iterrogaueris eos audies de subst̄atia nihil respondentes: Hosria vero i excelsis deo nō solū cantātes: sed ⁊ i terra pax hominibus bone volūtatis. Et si a cherubin ⁊ seraphin cōcupieris aliqd discere: mystica sanctimony melodiā audies: ⁊ quoniā plenū ē celū ⁊ terra gloria ei⁹. AVGV. ad paulinā. Qō qdē i tātū verū ē qꝫ dei plenitudinē null⁹ nō solū oculis coꝛpoꝛis sz vel ipsa mēte aliquādo cōprehendit. Aliud est enim videre aliud totū videndo cōprehēdere: quādo quidem id videtur quod presens vtcunque sentitur: totuz autem comprehenditur videndo quod ita videtur ut nihil eius lateat videntem: aut cuius fines circunspici possunt. CHRY. Sic igit̄ solus patrem videt filius ⁊ spiritus sanctus. Quod enī creabilis ē nature: qualiter poterit videre quod increabile est: Ita igit̄ nullus nouit deū vt filius. vnde sequit̄: Unigenitus filiꝰ q est in sinu patris ipse enarrauit: ne ꝓpter nominis cōmunionē vnuz quendam eoꝝ qui gratia facti sunt filiozuz esse existimes euz: primo quidem adiectus est articulus. Si vero hoc non sufficit tibi: audi aliud nomen vnigenitus. HYLA. vi. de tri. Nature quidē fides nō satis explicita videbat̄ ex nomine filij: nisi ꝓprietatis virtus per exceptionis significātiā adderetur: preter filiū enim ⁊ vnigenitū nihil cognominans suspitionez penitus adoptionis exclusit: cū veritatem nominis vnigeniti natura prestaret. CHRY. Sed ⁊ aliud posuit dicens: Qui est in sinu patris. Etenim in sinu conuersari multo plus est q̄ simpliciter videre. naz qui simpliciter videt: non omnino eius qō videt cognitionē habet. qui vo in sinu conuersatur nihil ignoꝛabit. Cū igit̄ audieris qꝫ nullus cognoscit patrem nisi filius: nequaq̄ dicas: qñ ⁊ si plus oībus nouit patrem: sed nō quātus est nouit eum: ꝓpterea euāgelista in sinu patris eum moꝛari dicit: vt nō estimem⁹ per id aliud significatū q̄ familiaritatē vnigeniti ⁊ coeternitatē ad patrē. AVGV. In sinu enī patris ideſt i secreto patris. Non enim deus habet sinuz quēadmodum nos habemus in vestibus. aut cogitādus est sic sedere: quō nos aut fortе cinctus est vt sinū bꝛet: sed qz sinus nr̄ int⁹ est: secretū patris sin⁹ pris vocat̄. Qui g̃ i secreto patris nouit patrē: ipe enarrauit qō vidit. CHRY. Sz qd enarrauit: qñ vn⁹ ē deus: sz ⁊ hoc relig ꝓphete ⁊ moyses clamāt. qd ergo plus didicim⁹ a filio in finibus paternalib⁹ existente: Primū qdē ipsa hec que aly narrauerūt: sunt enarrata ex opatione vnigeniti. Deinde quoniā multo maioꝛē suscipimus doctrinaz per vnigenitū: ⁊ cognouim⁹ quoniā spūs est de⁹ ⁊ eos q adoꝛant eū i spiritu ⁊ veritate adoꝛare oz: ⁊ quoniā deus pater est vnigeniti. BEDA. Preterea sciendu qz si ad preteritum referat̄: quod ait: Enarrauit: homo factus enarrauit: quid de trinitatis vnitate sentiēdū: qualiter ad eius contēplationem properandum: quibus actibus sit pueniendum: Si vero referat̄: ad futuꝝ tunc enarrabit cū electos suos ad visionē claritatis sue inducet. AVGV. Fuerunt aūt hoīes q dicerent vanitate coꝛdis sui decepti. Pater inuisibilis est: filius aūt visibilis est. Si ergo ꝓpter carnē filius visibilis dicit̄: ⁊ nos ꝓcedimus ⁊ est catholica fides: Si autē vt ipsi dicunt: anteq̄ incarnaret̄: multū delyrant si xp̄s sapientia dei ⁊ virtus dei ē: Sapientia enī dei videri oculis non pōt: si verbum hominis oculis non videtur. verbuz dei sic videri potest: CHRY. Non igitur soli ipsi ꝓpriuz est: Deum nemo vidit vnq̄ sed ⁊ filio: qz vt paulus dicit: est imago dei inuisibilis: qui vero inuisibilis imago est: ⁊ ipse inuisibilis est.

¶ Et hoc est testimoniuz ioannis: quando miserunt iudei ab hieroſolymis sacerdotes ⁊ leuitas ad eum vt interrogarent eum: Tu quis es: Et confessus est: ⁊ nō negauit: ⁊ confessus est quia non sum ego christus. Et interrogauerunt euz. Quid ergo: Helias es tu: Et dixit. Nō sū. propheta es tu: Et respondit: Non. Dixerunt ergo ei: Quis es vt responsum demus his qui miserūt nos: Quid dicis de teipso: Ait: Ego voꝛ clamantis i deserto dirigite viam domini: sicut dixit isaias propheta.

ORIGE. Secunduz legitur hoc testimonium a ioanne baptista de christo prolatum: incipiente primo illic: Hic est de quo dixi: ⁊ ōsinēte ibi: Ipse enarrauit. THEOPHI.

vel aliter. Postq̃ supius dixit euãgelista q̃ ioãnes testaba tur de xp̃o: Ante me factus ē: nūc subiungit qñ p̃missuz te stimoniū reddiderit xp̃o ioãnes. vñ dicit: Et hoc ē testimo niuz ioannis qñ miserūt iudei ab hierosolymis sacerdotes ⁊ leuitas ad ioannē. ORIGE. Judei qdez ab hierosoly mis vt cognati existentes baptiste de stirpe sacerdotali exi stentis: sacerdotes ⁊ leuitas destinant: sciscitaturos qs eēt ioannes: eos. s. qui reputati sunt ꝑm electionem ab alys dif ferre ⁊ ab electo hierolymoruz loco: Joannē itaq̃ querūt cū tanta veneratione: Erga xp̃m ãt nihil huiusmodi factū legitur a iudeis: sz quod erga ioannē iudei: hoc ioannes er ga xp̃m prosequitur: per proprios discipulos interrogans: Tu es qui venturus es an alium expectamus? CHRY. Sic autē fide dignum estimauerunt esse ioannē vt ei de se ipso dicenti crederēt. vnde dicitur: Ut interrogarēt eum: Tu quis es? AVGV. Non ãt mitterēt nisi moueretur excellētia auctozitatis ei⁹: qz ausus ē baptiçaꝛ. ORIGE. Joannes ãt vt videtur discernebat ex q̃stione sacerdotū ⁊ leuitaꝝ dubitationē: ne forte xp̃s esset baptizans: apertius tñ illud profiteri cauebant ne temerary putarent. Quapp merito vt eoꝝ opinio fallaꝝ de eo p̃mitus aboleretur: ac subinde veritas propalaretur q̃ nō sit xp̃s ante oīa ma nifestat. vnde segtur. Et ꝓfessus est ⁊ non negauit: ⁊ ꝓfes⁹ est: qz nō sum ego xp̃s. Dic ēt adyciamus: qz tp̃s aduentus christi populum recreabat quodãmodo iam pñs existens legisperitis ex sacris scripturis illius tp̃s speratū colligenti bus: propter quod Theodas nō modicā multitudinez q̃si xp̃s ꝓgregauit: ⁊ post illum iudas galileus in diebus profes sionis. Cū ergo feruētius christi expectaretur aduentus: iu dei transmittunt ad ioānem per hoc quod est: Tu quis es, conycere volētes si ipse se xp̃m fateretur. Non ãt ex eo q̃ dicit: Non sum ego xp̃s: negauit. ex hoc. n. ipso ꝓfessus ē ve ritatem. GREGO. Negauit plane quod nō erat: sz non negauit quod erat: vt veritatē loquens: eius membruz fie ret: cuius sibi nomen fallaciter non vsurparet. CHRY. Uel aliter: Passi erant iudei quãdaz humanā passionē ad ioannē. Indignum. n. estimabāt subyci eū xp̃o pp multa q̃ ioannis claritatē demonstrabāt: quoꝝ primū erat gen⁹ il lustre. Principis. n. sacerdotū filius erat: deinde dura edu catio: hūanoꝝ despectio. In xp̃o ãt ꝺtrariū videbaꝛ genus humile: qō ei exprobrabāt dicentes: Nōne hic est fabri filius dicta cōis ⁊ vestimēta: nihil plus multis habētia: qz igi tur ioānes ꝺtinue ad xp̃m mittebat volentes magis ioānē hr̃e magistrū: mittūt ad eū opinātes p blanditias eum alli cere ad ꝓfitendū se xp̃m esse. Nō ergo quosdam contempti biles mittunt: vt ad xp̃m ministros ⁊ herodianos sz sacer dotes ⁊ leuitas: ⁊ nō quoscunq̃: sed eos qui erant ex hiero solymis: hoc est honorabiliores. Et ad hoc mittūt: vt inter rogarent: Tu quis es: nō quasi ignorantes: sz volentes euz inducere ad hoc quod dixi: vnde ioānes ad mentem ⁊ non ad interrogationē eis respondit. Et confessus est ⁊ nō negaꝝ uit: ⁊ confessus est: qz non sum ego xp̃s. Et vide sapiaz euã geliste. tertio quasi idem dicit: ⁊ virtutē baptiste indicans: ⁊ maliciam ⁊ amentiam iudeoꝝ. Deuoti enim famuli ē: nō solum nō rapere gloriā dñi: sz oblatam a multis respuere. Turbe qdez ex ignorantia ad hāc venerūt suspitionez: vt ioannez xp̃m estimarēt. hi vo a maligna mēte ex qua inter rogabāt eum: estimātes p blanditias attrahere ad hoc q̃ volebāt: nisi enim excogitassent hoc rūdenti: Non sum ego xp̃s: dixissent. Non hoc suspicati sumus: non hoc venimus interrogaturi: sed capti ⁊ manifesti effecti ad aliud veniūt. vñ sequit: Et iterrogauerunt eum. Quid ḡ: helias es tu?

AVGV. Nouerāt enim q̃ p̃cessurus erat helias xp̃s: nō enī alicui ignotū erat nomē christi apud hebreos: sz nō pu tabāt illū esse xp̃s: nec tñ oīo putauerūt xp̃s nō eē vēturꝰ: ⁊ cū sperarēt vēturꝰ: offenderūt i p̃ntez. Sequit: Et dixit nō sum. GREGO. in ho. Ex his ꝟbis nobis questio valde i plexa generaꝛ. Alio qppe i loco inquisitus a discipulis dñs de helie aduentu rñdit: Si vultis scire: ioānes ipe ē helias. Regsitus aũt ioānes dicit: Nō sum helias. Quō ḡ ꝓpheta veritatis ē: si ciusdē veritatis ꝑmonib⁹ cōcors nō ē? ORI GE. Dicet aũt aliquis q̃ se ignorabat ioānes eē helyam: ⁊ hoc nimiꝝ vtenꝫ: q assistūt iterate incorporatiōis rōni tan q̃ aīa denuo induente corpora. Querūt enī iudei p leuitas ac sacerdotes an eēt helias cū iterate corporis assumptiōis documētū veraꝝ arbitrantꝫ q̃si paternū existēs: nec alienū ab archanoꝝ suoꝝ doctrina: ob hoc itaq̃ dicit ioānes: Ne helias nō sum. nā nescit primeuā vitā ꝓpriā: q̃liter aũt ꝟ rō nabile si tanq̃ ꝓpheta spū illuminat⁹ ē: ⁊ de deo ⁊ vnigeni to tāta narrauit: ignoraſſe de seipso an vnq̃ ei⁹ anima fuc rit ī helia? GREGO. ī ho. Sz si subtiliter veritas ipa re quiraꝫ hoc qdē qō inter se cōtrariū sonuit: quō cōtrariū nō sit inueniꝫ. Ad çachariā nāq̃ de ioāne angelus dixit. Ipse p̃cedet ante illū ī spū ⁊ vtute helye: qz. s. fiē helias scdz p̃ii aduētū p̃ueniet: ita ioānes preuenit p̃muz. Sic ille p̃cursor ventur⁹ ē iudicis: ita iste p̃cursor facturus est redēptoris. Joannes igitur in spiritu helias erat: in persona helias non erat. Quod aũt dñs fatetur de spiritu: hoc ioānes denegat de psona: qa ⁊ iustū sic erat vt discipulis dñs spirituales de ioanne sniam diceret: ⁊ ioānes turbis carnalibus nō de suo spiritu: sz de corpore rñderet. ORIGE. Rñdit ḡ leuitis ⁊ sacerdotibus Non suz. coniectās ꝓpositū questiōis cor nō enim sapiebat p̃missa examinatio si idē spūs eēt i vtro q̃ sed si ioānes eēt ipse helias qui assumptus est: nūc appa rens ꝑm q̃ a iudeis expectabatur absq̃ natiuitate. primus autem arbitrans resumptionē corporum dicet: q̃ inconsi quēs est filiū zacharie tanti sacerdotis ī senio natū: sup om nem humanā expectationē ignorari a sacerdotibus ⁊ leui tis ipsuz natū fuisse: maxime luca testāte q̃ fact⁹ est timor in oībus habitantibus circa eos. Sed forsan qñ ꝓpe finez heliam expectabāt antichristū quasi tropice scisciatari vidē tur: an es tu q̃ p̃nuncias christum venturum: ⁊ cauet rñdit: Non suz. Sed ⁊ nihil mirabile: sicut in saluatore pluribus scientibus ex maria natiuitatē eius: quidā fallebantur pu tantes euz ioannē baptistā vel heliā aut aliquē ꝓpheraꝝ: sic ⁊ in ioāne quosdā ortus eius ex zacharia non latebat: quidam dubitabant: si forsan q̃ expectabaꝫ helias appare it in ioanne. Quoniam vero cum plures in israel editi fue rint prophete vnus de quo moyses prophetauerat p̃ferri tim expectabatur. iuxta illud: Prophetaz vobis suscitabit deus ex fratribus vestris: sicut mihi illi parebitis. Tertio scisciatantur: non si foret propheta simpliciter: sed cum arti culo ī greco, ponitur. vnde sequitur: Propheta es tu? per singulos enim prophetas nouerat populus israel neminem eoꝝ fore hunc quem moyses prophetauerat: qui sicut moy ses medius staret iter deum ⁊ homines: ⁊ accepto testamē to a deo traderet discipulis. Hoc autem illis nomen non christo attribuentibus: sed arbitrantibus aliuꝫ a christo ipsum fore. Joannes sciuit quoniam ⁊ christus ille ꝓpheta esset. vñ subditur: Et respondit: nō. AVGV. Uel q̃ ioā nes maior erat q̃ ꝓpheta: qz ꝓphete longe p̃nunciauerūt; ioānes p̃sentē demonstrabat. Sequit: Dixerunt ergo ei quis es. vt responsum demus his q̃ miserunt nos: qd dicis de teipso? CHRY. Uides hic vehemēti⁹ ifistētes ⁊ iter rogantes. Hunc autez cum mansuetudine eas que nō erāt vere suspitiones destruentem ⁊ eam que est vera ponētez. vnde sequitur Ait: Ego vox clamantis in deserto. AV GV. Isayas illud dixit: In ioāne prophetia ista ꝓpleta est.

GREGO. Scitis autem q̃ vnigenit⁹ filius verbuz pa tris vocatur. Ex ipsa autem nostra locutione cognoscim⁹: quia prius vox sonat vt verbum possit audiri. Joannes er go vocem se asserit esse: quia verbum precedit: ⁊ per eius

miniſteriū:patris verbū ab hoibus audiť. ORIGE. Jn/
elegāter āt heraclion de ioāne ꝛ pphetis ꝓſiderās ait: Qui
vbū gdē ſaluatoꝛ ē: vox āt p ioānez itelligiť. Solus.n. ſonꝰ
ē oīs gradus pphetic⁹. Cui dicendū q ſi nō ſignificatiuam
vocē dederit tuba: nemo ſe accinget ad pliū. Si g̃ nil aliud
q̃ ſonus ē vox pphetica: quō tranſmittit nos ad illā ſalua/
toꝛ: Scrutamini ingt ſcripturas. Dicit āt ioānes ſe eſſe vo
cē ñ clamātē i deſerto: ſz clamātis i deſerto eiꝰ. ſ. q ſtabat ꝛ cla
mabat: Sigs ſitit veniat ad me ꝛ bibat. Clamat.n. vt diſtā
tes auditu ꝓcipiāt ꝛ grauē hītes auditū ſentiāt īmēſitatē
voꝛ q̃ dicunť. THEO. Uel q ꝛ vitatē māifeſtat ānūciat.
oēs.n. q in lege erant obſcure loquebantur. GREGO.
Uel in deſerto ioānes clamat: q quaſi derelicte ac deſtitu
te indee: ſolatiū redēptoꝛis annunciat. ORIGE. Opus
ūt vocis in deſerto clamātis eſt: vt aīa a deo deſtituta: ad re
ctā faciendā viā dñi reuocēť: nequaq̃ p̃uitatē ſerpētini
greſſus ꝓſeq̃ndo: ſm ꝓtemplationē quidem ſublimatā in
veritate abſq̃ permixtione mendacy: ꝛ ꝑ actionē poſt cō
gruā ſpeculationē licitū opus referentē. vñ ſegtur: Dirigi/
te viā dñi: ſicut dixit iſaias pphet⁹. GREGO. Uia dñi
ad coꝛ dirigiť: cuꝰ veritatis ſermo būiliter audiť. Uia dñi
ad coꝛ dirigitur: cum ad p̃ceptum vita p̃parat⁹.

¶ Et qui miſſi fuerant erant ex phariſeis. Et in
terrogauerunt eū: ꝛ dixerūt ei: Quid ergo bap
tizas ſi tu non es chriſtus: neq̃ helias: neq̃ pro
pheta? Reſpondit eis ioānes dicēs: Ego bapti
zo in aqua: medius autem veſtrū ſtetit quē vos
neſcitis. Ipſe ē qui poſt me venit qui ante me
factus eſt: cuius ego nō ſū dignus vt ſoluaz ei⁹
coꝛrigiā calciamenti. Hec in bethania facta ſūt
trans ioꝛdanem vbi erat ioannes baptizans.

ORIGE. Facta reſpōſione verſus ſacerdotes ꝛ leuitas:
denuo miſſuz eſt a phariſeis. vnde dicitur: Et qui miſſi fue
rant erant ex phariſeis. Quantum enim ex ipſo ſermone
coniecturari contingit dico tertium hoc eſſe teſtimonium.
vide tamen quomodo iuxta ſacerdotalem ꝛ leuiticaz per
ſonam eſt cum manſuetudine prolatum illud: Tu quis es?
Nihil enim arrogans vel p̃teruum in eoꝛ queſtione cō
tinetur: ſed cuncta decentia veros dei miniſtros. Sz pha/
riſei ſm ſuū nomen diuiſi ꝛ impoꝛtuni ex diſcoꝛdia contu
meliosas voces p̃tendūt baptiſte. vnde ſegtur: Et dixerūt
ei: Quid g̃ baptiças ſi tu non es chriſtus: neq̃ helias: neq̃
pꝛopheta? Non quaſi ſcire volentes: ſed pꝛohibere eum a
baptiſmo. Deinde vero neſcio quo pacto pꝛoni ad baptiſ
mū iuerūt ad ioānē. Dui⁹āt ſolutio ē: q pharifei nō credē
tes accedūt ad baptiſma: ſz ex hypocriſi cuz timerēt pplm.
CHRY. Uel ipſi ydem ſacerdotes ꝛ leuite ex phariſeis
erāt. et q blāditys eū nō valuerūt ſupplātare. accuſatiōez
ei īmittere tētāt: cogētes eū dicere q nō erat: vñ ſegť: Et i/
terroganerūt eū ꝛ dixerūt: Quid ergo baptiças ſi tu nō es
xp̃s neq̃ helias: neq̃ pphet⁹? q̃ſi audacie videbať eē bapti
zare: ſi xp̃s nō erat: nec p̃curſoꝛ illius: nec pꝛeco. i. pphet⁹.
GREGO. Sz ſanct⁹ q ſq̃ ēt cū puerſa mēte regrīť: a bo/
nitatis ſue ſtudio nō mutať. Uū ioānes quoq̃ ad vba inui
die p̃dicamēta rñdit vite. vñ ſegť: Rñdit eis dicens: Ego
baptiço in aq̃. ORIGE. Ad illud.n. Quid ergo baptiças:
q̃d aliud afferri decebat niſi ꝓpriū baptiſmū carnale p̃ten
dere? GREGO. Joānes.n. nō ſpū ſz aq̃ baptiçat: q̃ pctā
ſoluere nō valebat: baptizatoꝛ coꝛpoꝛa p aquā lauat: ſz tñ
aīas p veniā nō lauat. Cur ergo baptizat: q peccata p baptiſ
mū nō relaxat: niſi vt p̃curſiōis ſue oꝛdinē ſuās. ſ. q naſci/
turū naſcēdo ꝓuenerat. baptizatuꝛ quoq̃ dñm baptizādo
p̃ueniret: ꝛ q p̃dicādo factꝰ ē p̃curſoꝛ xp̃i: baptizādo ēt p̃cur
ſoꝛ eiꝰ fieret imitatiōe ſacramēti: q iter hec myſteriū redē/
ptionis nr̃e ānūciās: hūc in medio hoīuz ꝛ ſtetiſſe aſſerit ꝛ
neſciri. Segť: n. Medi⁹āt veſtrū ſtetit quē vos neſcitis: qa
p carnē dominus apparēs ꝛ viſibilis extitit coꝛpe ꝛ iuiſibi/
lis maieſtate. CHRY. Hoc āt dixit: q̃n decēs erat xp̃m
ꝓmixtū eē ppl̃o: vt vnū m̃toꝛ ſe vbiq̃ būilē eē docētē. Cū
aūt dixit: Quē vos neſcitis. Sciētiā hic cognitionē certiſſi
mā dicit: puta qs ē ꝛ vñ. AVGV. Humilis.n. nō videba
tur: ꝛ ꝓpterea lucerna accēſa ē. THEOPHI. Ul'medi⁹
erat phariſeoꝛ dñs ſz ignoꝛabāt eū: q ipſi ſcripturas ſe ſci/
re putabāt: ꝛ iquātū in illis p̃nūciabať dñs: medi⁹ eoꝛ erat
ſcz in coꝛdib⁹ eoꝛ: ſz neſciebāt eū: eo q ſcripturas nō itelli
gebant. Uel aliter: Medi⁹ gdē erat inq̃ntum mediatoꝛ dei
exiſtens ꝛ hoīuz xp̃s ieſus medi⁹ phariſeoꝛ extitit: volens
illos deo iūgere: ſz ipſi neſciebāt eū. ORIGE. Ul'aliter.
Hoc edito ego baptizo i aq̃: Ad illud. Quid ergo baptizas.
Ad ſcōm. ſi tu nō es xp̃s: p̃coniū de p̃cedēti xp̃i ſubſtātia p
ponit: q tāta ſit ei virtus: q iuiſibilis ſit ſua deitate: cuz ſit
p̃ſens cuilibet ꝛ totū p oꝛbē diffuſus. qō notať ex illo. Me
dius veſtrū ſtetit. Dic enī p totā oꝛbis machinā effluxit: ſic
vt que creanť: p ipm creenť: oīa enī p ipm fcā ſunt. vnde pa
lam ē q ingrentibus a ioāne: Quid ergo baptizas? ipſe me
dius erat. Uel q dr̃: In medio veſtrū ſtetit: itelligēduz eſt
de nobis hoībus. Cū enī ſimus rōnales: in medio noſtrum
exiſtit: ex eo q p̃ncipale. ſ. coꝛ in medio totius coꝛpoꝛis inſi
tum eſt. Qui ergo verbū in medio gerunt: nō āt cognoſcūt
de illius natura: nec de quo fonte manauit: nec: qūo cōſiſtit
in eis: hi verbū in medio ſui obtinētes ignoꝛāt: quod tamē
ioānes aguouit: vnde exꝓbrādo dicit ad phariſeos. Quē
vos neſcitis. Quia expectātes phariſei chriſti aduentuz: ni/
hil tam arduum de eo contēplabātur: ſolū hominez ſanctū
exiſtimātes eū eſſe. Dicit āt. Stetit. Nā ſtat pater inuaria
bilis exiſtens ꝛ impermutabilis: ſtat quoq̃ vbuz eius ad ſa
luādum cōtinuo: q̃cuis carnē ſuſcipiat: q̃nis mediuz hoīum
ſtet inuiſibile. Ne vo putet aliquis aliuz eē inuiſibilem ad
oēs hoīes veniētē: vel ad vniuerſum oꝛbē ab eo q humā
natus eſt ꝛ in terra cōparuit: ſubdit. Qui poſt me venit hoc
eſt q p⁹ me apparitur⁹ eſt. Nō aūt ideꝛ denotať hic per hoc
q̃ dicit: Poſt: ꝛ cū ieſus nos poſt ſe iuitat: Illic enī ſeq poſt
ipz p̃cipiť nobis: vt ei⁹ idagādo veſtigia: pueniam⁹ ad p̃ez.
hic āt vt pateat: quid ſequatur ex ioannis dogmatibus. ve/
nit enim vt cuncti credant per eum p̃parati ad perfectū
verbum per minoꝛa. Dicit ergo: Ipſe eſt qui poſt me venit.
CHRY. Ac ſi diceret: Ne exiſtimetis tñ in meo cōſiſte
re baptiſmate. ſi enim meum baptiſma perfectum eēt: ali⁹
non veniret poſt me: aliud baptiſma daturus: ſed hec pꝛe/
paratio eſt illius ꝛ tranſibit in pꝛoximo: vt vmbra ꝛ imago:
ſed opoꝛtet eum qui veritatem imponet venire poſt me. ſi
enim hoc eſſet perfectum: nequaq̃ ſecundi locus querere/
tur: Et ideo ſubdit: Qui ante me factus eſt. hic eſt honoꝛa/
bilioꝛ ꝛ clarioꝛ. GREGO. Sic nāq̃ dicit: Ante me factꝰ
eſt: ac ſi dicatur: antepoſitus eſt mihi. Poſt me ergo venit
quia poſtmodum natus: ante me autem factus eſt: quia mi
bi p̃latus. CHRY. Ne autem exiſtimes cōparabilem
eſſe excellentiam hāc: incōparabilitatem oſtendere volēs
ſubiungit: Cuius ego non ſum dignus vt ſoluam coꝛrigiam
calciamēti. q. d. intātum eſt ante me vt ego neq̃ in vltimiſ
miniſtroꝛum vocari dignus ſim. Calciamentum enim ſol/
uere vltimi miniſtery res eſt. AVGV. Unde ꝛ ſi dignū
ſe diceret tantummodo coꝛrigiam calciamenti ſoluere: mꝰ
tū ſe babuiſſet. GREGO. Uel aliter: Mos apō veteres
fuit ut ſigs eā q̃ ſibi cōpeteret accipe vxoꝛē nollet: ille ei cal
ciamentū ſolueret: g ad hāc ſponſus iure ꝓpinqtatis veni
ret. Quid igiť iter homines chriſt⁹ niſi ſancte eccleſie ſpō/
ſus apparuit? Recte ergo ioannes ſe indignū eē ad ſoluen/
daz coꝛrigiā eius calciamēti denūciat: ac ſi aperte dicat: re
demptoꝛis veſtigia non denudare valeo: quia ſponſi nomē
mihi īmeritus non vſurpo. qō tñ intelligi ꝛ aliter pōt: Quis

.n.nesciat q̄ calciamēta ex mortuis aialibus fiāt. Incarnatus vero dñs veniens q̄si calciatus apparuit qui in diuinitate sua mortalicina nr̄e corruptionis assūpsit. Corrigia ergo calciamēti est ligatura mysterij. Joānes ḡ soluere corrigiā calciamēti eius nō valet: qz icarnationis mysteriū nec ipe inuestigare sufficit: ac si patēter dicat: Quid mix si mihi ille p̄latus est quē post me gdez natū p̄sidero: sz natiuitatis eius mysteriū non p̄hendo. ORIGE. Quidaz vero nō inepte dixit hoc sic intelligendū: Non suz ego tanti vt causa mei descēdat a magnalibus: ac carnē q̄si calciamentū susciat. CHRY. Et qz ioānes cuz decenti libertate ea q̄ de xp̄o sunt oībus p̄dicabat: ꝓpterea euāgelista z locū designat dicēs: Dec in bethania facta sunt trans iordanem: vbi erat ioannes baptiçans. Non.n.in domo neqz ī angulo xp̄m p̄dicabat: sz iordanē transiens in media multitudine pūtibus oībus q ab eo baptiçabantur. Quedā vero exē plarioꝛ certius habent ī bethabara. Bethania.n.nō vltra iordanem: neqz in deserto erat: sed ꝓpe hierosolymam.

GLO. Uel due sunt bethanie vna trans iordanē: altera citra non longe a hierusalem vbi lazarus fuit suscitatus.

CHRY. Hoc āt z ꝓpter aliā causaz designat: qz.n. res non antiquas narrabat: sed ante paruuz tempus contingētes: presentes: z videntes testes facit eoz̄ que dicuntur: demonstrationem a locis tribuēs. ALCVI. Bethania vero domus obedientie interp̄tatur: per quā innuitur: qz p obedientiam fidei omnes ad baptisma debent peruenire.

ORIGE. Bethabara vero interp̄tatur domus p̄parationis z ꝓuenit cū baptismo: ꝓparātis dño plebē perfectā. Jordanis āt interpretatur descensus eoꝛ. Quis āt erit hic fluuius nisi saluator noster per quem ingredientē in hunc mundū mundari ꝓuenit: non suū descendentē descensum sed humani generis: hic segregat donatas a moyse ab his que p iesuz donantur sortes: huius riuuli letificant ciuitatē dei. Sicut āt draco latitat in egyptiaco fluuio: ita deus ī isto. Pater.n.est in filio: z q proficiscūtur illuc vbi se lauēt opprobriū egypti deponunt: ac apti ad p̄ceptionē hereditatis parantur: necnon a lepra mundātur: z duplicis capaces sunt gratie: ac prompti fiunt ad susceptionez spiritus almi. In aliud flumen nequaq̄ descendentī spiritalī columba. Trans iordanem vero ioannes baptizat vt p̄cursor venientis non innocentes: sed peccatores vocare.

¶ Altera die vidit ioannes iesum venientem ad se: z ait: Ecce agn⁹ dei: ecce q tollit peccata mūdi. Hic est de quo dixi: Post me venit vir q ante me factus est: qui prior me erat: z ego nesciebā eum. Sed vt manifestetur in israel: propterea veni ego in aqua baptizans.

ORIGE. Post testimoniū ioānis: iā videt iesus veniēs ad eū nō solū adhuc perseuerantē: sed z potioꝛem effectuz qō per diē secūdariā designatur: vñ dr̄: Altera die vidit ioannes iesuz venientē ad se. Pridē autez iesu mater protin⁹ vt illū ꝓcepit ad matrē ioānis pregnātē p̄ficiscit: z p vocez ꝓueniētē ad aures helisabeth ex marie salutatiōe exultat ioānes cōceptus in vtero: Hic aūt post ioannis testimonia ipse videt a baptista: accedēs ad eū: prius aūt auditu altiorum instruitur aliquis: ac deinde oculate inspicit illa. Per hoc aūt q maria ad helisabeth venit minoꝛem: z filius dei ad baptistā: ad feruorē opitulandi minoꝛibus z ad modestiam admonemur. Uerū vnde ad baptistā venit saluator nō hic dicit: sed ex dictis matthei colligim⁹ dicētis: Tūc venit iesus a galilea ad iordanē ad ioannē: vt baptizaretur ab eo. CHRY. Uel aliter: Matthe⁹ aduentū xp̄i ad baptismum p̄sentialiter dicit. Joānes aūt z rursus eū iuisse ad ioannez ostēdit post baptisma: z hoc manifestat qō postea dicit: Quia vidi spūz descēdētē z̄: Partiti' enī sūt sibi euāgeliste tpa narratiōis. Matthe⁹ enī ea q̄ anteq̄z ligaret ioānes baptista p̄teriēs festinat ad ea q̄ deiceps sūt tpa. Sz ioānes bis maxīe īmoraī: q̄. s. añ icarcerationē ioānis fuerunt. vñ bic dr̄: Altera die vidit ioānes iesuz veniētē ad se. Cui⁹ igit gra scdo post baptismū ad eū veniebat: qz ip̄m baptizauerat cū ml'tis vt nullus suspicet qm̄ ex eadē cā ex q̄ ad ioannē veniret: puta peccata ꝓfitur⁹ aut in penitentiā abluēd⁹ in flumīe. Propterea ergo accedit ioānes occasionē corrigēdi hāc suspitionē quā ioannes p̄bauerit. vñ segt̄. z ait: Ecce agnus dei: ecce q tollit peccata mūdi. Qui igit ita pur⁹ erat vt aliorum peccata absoluere posset: manifestū ē qm̄ nō vt ꝓfiteret peccata accedit: sz vt occasionē det ioāni loquēdi de ipso. Uenit et scdo vt hi q p̄ora audierāt: certi⁹ recipiāt q̄ p̄dicta sūt: z alia rursus audiant. Dicit aūt. Ecce agn⁹ dei: inuens q bic ē q olī q̄rebat reminiscās ꝓphetie isaie: z vmbre q̄ fm moysen erat: vt a figura facili⁹ eos ducat ad vitatē. AVGV. Si aūt agnus dei ē innocens: z ioānes agn⁹ an nō z ipse ē innocēs: sz oēs ex illa ꝓpagine veniūt de q̄ cātat gemēs dauid: Ego in iniquitatibus ꝓcept⁹ suz. Solus ergo ille agn⁹ q nō sic venit: nō enī in iniqtate cōcept⁹ ē: nec in pctis mr̄ ei⁹ eum in vtero aluit: quē vḡo cōcepit vḡo peperit: qz fide ꝓcepit: z fide suscepit.

ORIGE. Sed cū gnqz offerant⁹ aialia ī tēplo. tria terrestria: vitulus: ouis: z capra: volatilia vo duo: turtur z columba z de ouib⁹ tria adducant⁹: aries: ouis: agn⁹: de genere ouius agnū memorauit. Agnū enī in oblatiōib⁹ quotidianis offerī videm⁹: vnū qdē mane. alterū vo vespe. Quenā aūt oblatio alia pōt eē quotidiana a rōnali nā ꝓhebēda: nisi vtio alia pōt eē quotidiana a rōnali nā ꝓhebēda: nisi vbū vigēs agn⁹ typice nūcupatū. Hoc nēpe cēsebit oblatio matutina ad frequētiā itellect⁹ in diuinis relatū. neqz enī aīa pati pōt vt summis iugiter insistat: eo q corporis terrestris z grauis cōiugium est sortita. Ex hoc etiam verbo qō christus est coniectare de pluribus poterimus: z quodammodo vespere pertingemus a d corporalia procedentes. Qui autem hunc obtulit agnum ad īmolandum deus fuit in homine reconditus: magnus sacerdos qui dixit. Nemo tollit animam meam a me sed ego pono eam. vnde dicit: Agnus dei. Ipse enim nostros languores accipiens totius mundi tollens peccata: mortem quasi baptismuz suscepit. Apud deum enīz nō pertransit incorrectum quicquid agimus quod disciplina indigeat: que per difficilia exercetur.

THEOPHI. Uel dicitur: christus agnus dei: inquātus deus pater mortem christi acceptauit pro nostra salute: vel inquantum eum pro nobis tradidit morti. Sicut enīz dicere cōsueuimus: Dec oblatio est talis hominis. ideſt quaz talis homo obtulit: sic z christus dicit agnus dei: dantis. s. filiuz suum pro nostra salute in mortem. z ille quidem agn⁹ typicus nullius omnino peccatuz sustulit: hic vero peccatum vniuersi orbis terrarum: periclitantez enīz mundum eruit ab ira dei. vnde subdit: Ecce qui tol. pec. mun. Nō autem dixit qui tollet: sed qui tollit peccata mūdi: quasi semper hoc faciente ipso. nō enīz tunc soluz tulit cuz passus est. sed ex illo tempore vsqz ad presens tollit: nō semper crucifixus. vnaz enīz pro peccatis obtulit oblationez: sed semp purgans per illaz. GREGO. viij. moza. Tunc autez ab humano genere plene peccatuz tolletur: cuz per icorruptionis gloriaz nostra corruptio permutabitur. Esse nāqz a culpa liberi non possum⁹: quousqz in corporis morte tenemur.

THEOPHI. Sed quare non dixit Peccata mundi: Peccatuz: vt videlicet per hoc q dixit peccatum vniuersaliter peccatuz videretur innuere: sicut consueuimus dicere q homo eiectus est de paradiso ideſt omne genus humanuz. BEDA. Uel peccatuz mūdi dicitur originale peccatuz quod est cōe totius mundi: quod quidez peccatum originale z singulorꝛ superaddita xp̄s per gr̄am relaxat.

AVGV. Qui.n. de nr̃a nā pctm̃ nō assūpsit: ipse ē q tollit nr̃m pctm̃. Nostis qr gdā hoies dicūt: nos tollimus peccata ab hoībus: qr sancti sumus. si.n. nō fuerit sanctus q baptizat: quō tollit pctm̃ alteri⁹: cū sit ipse hō plen⁹ peccato: Lōtra istas disputationes hīc legamus: Ecce q tol. pec. mū. vt nō sit psumptio hoībus ī hoies. ORIGE. Sicut tī in oblationi agni cognate sunt reliqe oblationes legales: sic huius agni oblationi cognate oblatiões videnť mihi effusiones sanguinis martyrū: quoꝝ patientia ꝛ cōfessione ꝛ promptitudine ad bonū obtundunť machinatiões ipioꝝ. THEOPHI. Quia vero supius illis q ex phariseis venerant ioānes dixerat: q⁹ medius vestrū stat quem vos nescitis: hic ignorantibus demonstrat dicens: Hic est de quo dixi: Post me venit vir: q ante me factus est. Uir dñs dicitur pp etatis perfectionem. Nam triginta annoꝝ baptizatus est: vel qr spiritalis aīe vir est: ꝛ ecclesie sponsus. vñ paulus: Despondi vos vni viro: virginem castam exhibere christo. AVGV. Post me ăt venit: qr posterior natus est: Ante me factus est: qr plat⁹ est mihi. GREGO. Prelationis autem eius causas aperuit: cū subiungit. Qr prior me erat: acsi aperte dicat: Inde me ēt post natus superat quo eū natiuitatis sue tempora non angustant. nam qui per matrez in tpe nascit̃: sine tpe est a pr̃e generatus. THEOPHI. Auscultа o arrie: non dixit: Quia prior me creatus est: sz qr prior me erat. Audiat hoc pauli samosetani abusio q ñ ex maria sumpsit primordium: quia si essendi principium sūpsit ex virgine: qualiter prior extitit precursor? Nā manifestū est q precursor xp̃m in sex mēsibus superabat ꝛ humanam generationem. CHRY. Ut autem non videať ex amicitia propter cognationem ei testimoniuz perhibere: quia cognatus eius erat ꝛm carnē. propterea dicit. Ego nesciebam eum. ꝛ ꝛm rationez hoc contigit. Etenim in deserto nutrit⁹ est ioannes. Miracula vero que cūq; xp̃o puero exhite facta sunt: puta que circa magos ꝛ quecūq; talia añ multuz contigerant tps: Joanne ꝛ ipso valde puero exhite. In medio vo tpe ignotus oībus existebat: pp quod subdit: Sed vt manifestet in israel: propter. veni ego in aq̃ baptizans. hinc.n. manifestum est qm̃ ꝛ illa signa que quidā dicunt a christo in pueritia facta mendacia ꝛ fictiones sunt. Si.n. a pria etate miracula fecisset iesus: nequaq; neq; ioānes eum ignorasset: nec reliqua multitudo indiguisset magistro ad manifestandum eum. Non igitur ipse xp̃s baptismate indigebat neq; aliquā aliam cāz habebat illud lauacrum. q̃ p̃monstrationē facere ei⁹ fidei que est in xp̃m. Nō enī dixit: Ut mūdē eos q baptiçanť. neq; vt liberē a peccatis veni baptiçans. sz Ut manifesteť in israel. Sed nunqd sine baptismate nō licebat p̃dicare ꝛ īducere turbas: sz faciius ita factū ē: Nequaq; enī occurrissent oēs si sine baptismate p̃dicatio facta eēt. AVGV. Ubi ergo cognitus est dñs supfluo ei via parabať: qr cognoscētib⁹ se ipse fact⁹ est via. Itaq; nō durauit diu baptisma ioānis: sz quoadusq; demōstrať est dñs humilis. Ergo vt dareť nobis a dño būili tatis exēplū ad pcipiēdā salutē baptismi suscepit baptismū seruī: ꝛ ne ꝓponereť baptismus ꝛui baptismo dñi: baptiçati sunt alij baptismo ꝛseruī: sz q baptiçati sūt baptismo cōseruī: nō oportebat vt baptiçarent baptismo dñi: Qui añt baptizabanť baptismo dñi: nō opus habēt baptismo cōseruī.

¶ Et testimonium perhibuit ioannes dicens: Quia vidi spiritum descendentem quasi columbam de celo: ꝛ mansit super eum: ꝛ ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua: ille mihi dixit: Super quem videris spiritum descendentem ꝛ manentez super eum: hic est qui baptizat in spiritusancto. Et ego vidi: ꝛ testimonium perhibui: quia hic est filius dei.

CHRY. Quia ioānes testať est ita magnū qd qō sufficiens erat auditores oēs stupefacere: puta q⁹ totī⁹ orbis terrarū solus ipse peccata tolleret: volēs credibilius id facere: reduxit hoc ad deū ꝛ spiritūsanctū. Posset enī aliqs dicere ioānī: Qualiter igiť tu cognouisti eū? Ñdet q⁹ p descēsuz spūssancti. vñ segť. Et testi. phi. io. di. qr vidi spi. descen. q̃si colū. de celo ꝛ ma. sup eū. AVGV. xv. de trini. Nō autē tūc vnct⁹ ē xp̃s spūscō: qñ sup eū baptiçatū velut colūba descendit. Tūc.n. corp⁹ suū. s. ecclesiaz suā p̃figurare dignat⁹ est in q̃ pcipue baptiçati accipiūt spiritūsanctū. Absurdissimū.n. est vt credam⁹ eū cū iā trigīta eēt annoꝝ: ei⁹.n. etatis a ioāne baptizat⁹ ē: accepisse spiritūsanctū: sz venisse ad illō baptisma siť sine vllo oīno pctō ita nō sine spūscō. Si enim de famulo ei⁹ ꝛ pcursore ipso ioāne scriptū ē: Spūscō replebiť ab vtero matris sue: q̃ q̃nis seminat⁹ a pr̃e: tū spiritum sanctū in vtero formať accepit: qd de hoie xp̃o ītelligēduz est vel credēdū cui⁹ carnis ipsa ꝛceptio nō carnalis: sz spiritalis fuit? AVGV. de agone xp̃iano: Nō aūt dicim⁹ solū xp̃z vez corp⁹ habuisse. spiritū aūt sanctū fallaciter apparuisse oculis hoīuz: Sicut enī nō oportebat vt hoies falleret filī⁹ dei: sic nec spūssanct⁹. sz oīpotēti deo qui ,vniuersaz creaturā ex nihilo fabricauit: nō erat difficile verū corpus colūbe sine aliarū colūbarū misterio figurare: sicut ei non fuit difficile vez corp⁹ in vtero virgis sine virili semine fabricare. AVGV. sup Jo. Duob⁹ ăt modis ostēdit visibiliter dñs spiritūsanctū: p colūbā sup dñz baptiçatū: p ignez vero sup discipulos cōgregatos. ibi simplicitas: hic feruor ostēditur. Ergo ne spiritu sanctificati dolū habeāt: in colūba demōstratū ē: ꝛ ne simplicitas frigida remaneat: in igne demōstratū est: nec moueat qr lingue diuise sunt. Noli dissipationē timere: vnitatē ī colūba cognosce. Sic ergo oportebat demōstrari spiritūsanctū venientē sup dñm: vt cognoscat vnusquisq; si habeat spiritūsanctū: simplicē se eē debere sicut colūbaz ꝛ habere cū fratribus verā pacē quā significant oscula colūbarum: Osculanť ꝛ corrui: sed laniant. A laniatu innocens est natura colūbaruz. nā corrui de morte pascuntur. colūba non nisi de frugibus terre viuit. Si etiaz gemunt colūbe in amore: nolite mirari quia in columbe spē voluit demōstrari spiritussanct⁹: Ipse enim interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Nō aūt spiritussanctus in semetipso: sed in nobis gemit: qr gemere nos facit: Qui enim nouit in pressura se esse mortalitatis hui⁹ peregrinari se a dño: q̃diu propter hoc gemit: bñ gemit: spūs illum docuit gemere. Multi autē gemunt ī infelicitate terrena: vel quassati dānis: vel egritudine corporis pgrauati: sz nō colūbe gemitu gemūt. Uñ ergo debuit demōstrari spūssanct⁹ vnitatē quādā designās: nisi p colūbā: vt pacate ecclesie discereť: Una ē colūba mea? Uñ debuit būilitas figurari. nisi p auē simplicē ꝛ gemētē? Apparuit ibi scā ꝛ va trinitas: pr̃ī voce dicēte: Tu es filī⁹ me⁹ dilect⁹: spūssanct⁹ in colūba. In ista trinitate missī sunt apli baptiçare: In noīe pr̃is ꝛ filij ꝛ spūssancti. GREGO. y. mor: Dicit aūt: Manētē sup eum In cūctis nāq; fidelib⁹ spūssanct⁹ venit: sz in solo mediatore semp singulariter pmanet: qr ei⁹ humanitatē nunq; deseruit: ex cui⁹ diuinitate ,pcedit. Sed cū de eodē spiritu discipulis dicatur: Apud vos manebit: quomodo singulare signuz erit q⁹ in christo permanet? Quod citius cognoscim⁹ si dona spiritus discernamus. In his enim donis sine quibus ad vitaz peruenirī nō potest: spiritussanctus in electis omnibus semper permanet: vt sunt mansuetudo: humilitas: fides: spes: charitas. In illis autez quibus per ostensionē nō nostra seruatur vita: sed alioꝝ queritur: non semper manet sz aliquādo se a signoꝝ ostēsionib⁹ subtrahit: vt humilius eius virtutes habeanť. Christus autē in cunctis eū semper ꝛ continue habuit presentem. CHRY. Ne autē

aligs estimet qm̃ xp̃s natiuitatē habebat spiritusancto ad ueniente sicut ⁊ nos:hanc ēt destruit suspitionē ostendens q̄ spiritussācti descensio solū p̄o manifestādo xp̃o facta ē. vnde sequit̄:Et ego nesciebam eum ſ3 q̄ misit me baptiçare in aqua:ille mihi dixit:Sup quē videris spiritū descendentem ⁊ manentē sup eum:hic est q̄ baptiçat in spū sācto.

AVGV. Quis āt misit ioannē3:Si dicamus ℣ater:verum dicimus. Si dicamus ℣ilius:veruz dicimus. Manifestius āt ē:vt dicamus ℣ater ⁊ filius. Quomodo ergo ne sciebat eum a quo missus est:Si.n.non nouerat euz a quo voluit baptiçari:temere dicebat:Ego a te debeo baptiçari nouerat ergo eum. Quid ergo est quod dicit. Et ego nesciebā eum:CHRY. Sed cum dicit nesciebam eum:anterius tp̃s dicit:non tp̃s quod est p̄ope baptismum: cū ꝓhibebat eū dicens:Ego a te debeo baptiçari. AVGV. Sz legantur alȳ euangeliste qui planius illud dixerunt: ⁊ iuenimus apertissime tunc descendisse columbam cum dn̄s ab aqua ascendit. Si ergo post baptisma descendit columba:⁊ ante eē baptiçaretur dixit illi ioannes:Ego a te debeo baptiçari:ante baptismum illum nouerat: quō ergo dixit. Ego nesciebā eum:sed qui misit me baptizare ⁊c̄. hoc audiuit ioannes:vt nosceret eum quē non nouerat: an forte vt plenius nosset:quē iam nouerat:Nouerat gdez dn̄z:nouerat filiū dei:nouerat q̄ ipse baptizaret in spiritusancto. Ante.n.eē veniret ad fluuiū xp̃s:cū multi ad ioannē cōcurrerent ait illis:Qui post me venit:maior me ē:ipse vos baptizabit ī spū sancto ⁊ igne. Sz gd nō nouerat:⁊ potestatez baptismi ip̃m dn̄m habituꝝ ⁊ sibi retētuꝝ:ne paulus aut petrus diceret:Baptismus meus:sicut ūuenis dixisse Euāgelium meū:ſ3 ministeriū plane trāsituꝝ in bonos ⁊ malos: Quid tibi faciat malus minister vbi bonus est dn̄s:Ecce post ioannē baptizatū est:post homicidā nō est baptizatus q̄ ioannes dedit baptismū suū. homicida dedit baptismū xp̃i:qō sacr̄m tā scm̄ est:vt nec homicida mīstrāte polluat̄ Potuit āt dn̄s si vellet potestatez dare alicui seruo suo vt daret baptismū suū tanq̄ vice sua:⁊ ꝓstitueret tantaz vim in baptismate trāslato ī seruū:q̄taz viz haberet baptisma datū a dn̄o. Hoc noluit:vt in illo esset spes baptizatorum a quo baptizatos se agnoscerent.⁊ noluit ℣uū ponere spem in seruo. Si autem daret hanc potestatem seruis: tot eēnt baptismata quot essent serui:vt quomodo dictuz ē: baptisma ioannis:sic diceretur:baptisma petri vel pauli. q̄ hanc ergo potestatē quā solū sibi xp̃s retinuit:stat vnitas ecclie de qua dictū est:Una est columba mea. Pōt āt fieri vt aliquis habeat baptismū p̄ter colūbam:vt p̄osit ei baptismus p̃ter colūbā:nō potest. CHRY. Et q̄ p̃ vocē emisit p̄dicās filiū:supuenit spiritussanctus vocē trahens sup caput xp̃i:ne gs p̃tiuz existimaret dici de ioāne qō dictū ē de xp̃o. Sed dicet aligs:q̄liter nō crediderūt iudei:si viderunt spiritū:Sed talia nō solū indigēt oculis corporis. sed magis visione mētis. Si nāq̄ miracula faciētē videtes ītātum ebzy erāt a liuore vt cōtraria bis que videbant enunciarēt:q̄liter solo aduētu spiritussancti in specie colūbe expulissent īcredulitatē:Quidā vo dicūt nō oēs vidisse spūz sed solū ioānē:⁊ eos qui deuotius dispositi erāt. Et si enim sensibilib⁹ oc̄lis possibile erat videre in specie colūbe spiritū descēdentē:nō tñ ꝓpter hoc necesse ē oīb⁹ hoc fuisse manifestū. Etenī ꝯacharias in specie sensibili multa cōsideraūit. ⁊ daniel ⁊ ęcechiel. sed ⁊ moyses multa vidit:q̄lia alioꝝ nullus. vñ subdit ioānes:Et ego vidi ⁊ testimoniū ꝓhibui: q̄ hic ē filius dei. Agnū qdē euz vocauerat: ⁊ qm̃ in spiritu baptiçare debebat dixit:Ȝ liū aūt ante hoc nusq̄z. AVGV. Oportebat enī vt ille baptiçaret q̄ est fili⁹ dei vnicus nō adoptatus. Adoptati filȳ ministri sunt vnici: vnicus autem habet potestatez:adoptati ministerium.

¶ Altera die iterū stabat ioānes: ⁊ ex discipulis eius duo. Et respiciens iesum ambulantē dixit: Ecce agnus dei.

CHRY. Quia multi bis q̄ a p̄ncipio ioānes dicebat nō attendebāt:scōa rursus eos excitat voce. vñ dr̄: Altera die iterꝝ stabat ioānes ⁊ ex discipulis eius duo. BEDA. Stabat qdē ioānes q̄ illā vtutū arcē ꝓscenderat:a q̄ nullis tentationū posset ip̄robitatib⁹ deyci. Stabāt cū illo discipuli q̄ magisteriū illi⁹ corde seq̄bant̄ īmobili. CHRY. Sed q̄ nō totū mūdū circuiuit in oī loco iudee p̄dicans eū: ſ3 stabat circa flumē expectās eū venire ⁊ ostēdere venientē: q̄.ſ.p opera xp̃i hoc fieri volebat. vide ēt q̄liter hoc maioris edificatiōis fuit. q̄ enī paruā īmisit scintillā: repēte flāma in altū eleuata est. Aliter aūt ⁊ ſi circuiens hoc dixisset: videret̄ ex studio quodā humano fieri que fiebāt: ⁊ suspitione plenū esset eius p̄coniū. igit̄ ꝓphete qdem ⁊ apostoli oēs absentē xp̃m p̄dicauerūt: hic qdē ante p̃tiā ꝑm carnē illi vero post assumptionē: vnde vt ostēdatur q̄ nō voce solūz: sed ⁊ oculis eū ostēdebat: subditur: Et respiciens iesum ambulantē dixit: Ecce agnus dei. THEOPHI. Respiciens inquit: quasi oculis innuens gratiaz ⁊ admirationem quā habebat in chr̄isto. AVGV. Joānes qnidē amicus sponsi erat: nō querebat gloriaz suaz: sed testimoniū ꝓhibebat veritati: Non enī voluit apud se remanere discipulos suos vt nō sequerentur dominum: sed magis ostendit quē sequerentur dicens. Ecce agnus dei. CHRY. Non longum facit sermonez: quoniaz vnum solum in studio habebat adducere eos ⁊ coniungere chr̄isto: sciebat enim quoniam de reliquo non indigerent eo testante. Non autez singulariter discipulis loquitur de his Joannes: sed eis publice cum omnibus. q̄ ex cōmuni doctrina suscipientes seqlam chr̄isti: firmi de reliquo permanserunt: nō propter gratiam chr̄isti sequētes: sed propter suuz lucrum: ⁊ non facit sermonem suum deprecatiuum: sed admiratur solum presentem: ⁊ demonstrat eis p̄parationez ꝓpter quem venit: ⁊ modum p̄parationis. Agnus enīz vtrunq̄ insinuat: ⁊ dicit agnus cum articuli adiectione: excellenciam eius ostendens. AVGV. Iste enīz singulariter dicitur agnus solus sine macula sine peccato: non cuius macule absterse sunt sed cuius macula nulla fuerit. singulariter hic ē agnus dei qua singulariter huius agni sanguine solo homines redimi potuerunt. hic est agnus quez lupi timent: qui leonez occisus occidit. BEDA. Jdeo etiam agnum vocat. quia dona sui velleris sponte largiturum: ex quo vestem nobis nuptialem facere possumus: idest exempla viuendi nobis relicturum p̄uidit: quibus in dilectione calefieri deberemus. ALCVI. Mistice autem stat ioannes: cessat lex ⁊ venit iesus. idest gratia euangely: cui ipsa lex perhibet testimonium. Ambulat iesus discipulos collecturus.

BEDA. Ambulatio ēt iesu dispensationem incarnationis: qua ad nos venire ac nobis exempla viuendi p̄bere dignatus est: insinuat.

¶ Et audierunt eum duo discipuli loquentem: ⁊ secuti sunt iesum. Conuersus autez iesus ⁊ videns eos sequētes se: dicit eis: Quid q̄ritis:Qui dixerūt ei: Rabbi: quod dicitur interp̄retatū magister: vbi habitas:Dicit eis: Uēite ⁊ videte. Uenerūt ⁊ viderūt vbi maneret: ⁊ apud eū mānserūt die illo. Hora aūt erat quasi decima. Erat aūt andreas frater ſymonis petri: vnus ex duobus qui audierant a ioanne ⁊ secuti fuerant eū.

ALCVI. Joanne perhibente testimonium q̄ iesus esset agnus dei: discipuli qui p̄ius erant cum Joanne magistri imperium implentes secuti sunt iesum. vnde dicitur.

Et audierunt eū duo discipuli loq̃ntez ⁊ secuti sunt iesum. CHRY. Consydera āt qz qñ dixit: Post me veniēs ante me factus ē: ⁊ qñ nō suz dign⁹ soluere corrigiā calciamēti ei⁹: nullū cepit. Sz qñ ō dispēsatiōe locut⁹ ⁊ ad hūili⁹ ꝓmo nē duxit dicēs. Ecce agn⁹ dei. tūc secuti sūt eū discipli. Vl̄ ti. n. nō ita adducunt cū aliqd magnuz ⁊ excellū de deo dicat: sic cū benignū ⁊ amicū hoiem audiūt ⁊ aliqd ad salutē hoium ptinēs. Consyderādū āt qꝺ ioānes dicit: Ecce agnus dei: ⁊ xps nihil loqtur. nā ⁊ spōsus cū filētio adest: aly eū in ducūt ⁊ spōsaz ī manu ei⁹ ponūt: quā cū acceperit de ea dicit: sz accessit solū amicus ei⁹ ioānes dexterā ei sponse ꝓpo suit ꝑ ꝓmones suos: aīas hoiuz in manus ei ponēs: quos accipiens ita disposuit vt vltra ad ioannē ñ rediret. Sz aliud hic obꝺuandū ē: sicut. n. ī nuptys: nō puella ad spōsuz vadit sz ipse ad eā festinat: ita hic ꝓtingit. Nō. n. in celuz ascendit hoiuz natura: sz ad eā fili⁹ dei accessit: ⁊ ad domū duxit paternā. Et qdē aly discipuli ioannis erāt: q non solū secuti ñ sunt: sz ⁊ ẏelotipe ad xpm dispositi erāt. q āt meliores erāt simul audierunt: ⁊ secuti sunt: non quasi magistrū prioꝛem ꝓtenentes: sz ab eo persuasi ꝓmittente qꝺ baptiçaret ī spiritusancto xps: ⁊ ide discipuloꝛ studiū cū verecundia fieri. Neq̃. n. moꝛ ascendentes interrogauerunt iesum de necessarys ⁊ maximis reb⁹: neq̃ publice sz singulariter ei loqui studuerūt. vñ sequit: Conuersus āt iesus ⁊ videns eos seq̃ntes se: dicit eis qd q̃ritis? Dic erudimur qz cuz nos bene velle inceperimus: tunc deus dat nobis multas salutis occasiones. Intetrogat aūt non vt discat: sz vt ꝑ interrogationem magis eos familiares faciat ⁊ ampliorē fiduciam det: ⁊ ostendat eos auditione dignos. THEOPHI. Vide āt qꝺ seq̃ntibus se dns ꝓuertit faciez ⁊ respexit: qz nisi ꝑ bonā operationē ipsuz secutus fueris: ad visionē faciei ei⁹ nunq̃ pertinges: neq̃ ad domum eius poteris peruenire. ALCVI. Ergo illi discipuli tergum ipsius sequebātur vt viderent: ⁊ faciem dñi videre non poterant. ió ꝓuertit se: ⁊ quodāmodo de sua maiestate descendit: vt possint facie discipuli illius ꝓtēplari. ORIGE. Forte āt nō frustra post sextū testimoniū desinit ioānes eos ꝓtestari: ⁊ iesus sz septimū dicit: Quid queritis? CHRY. Sed illi non solū sequendo: sed interrogādo amorez suū: ⁊ xpz manifestauerunt. vnde sequitur: Qui dixerunt ei: Rabbi quod dicitur interpretatū magister vbi habitas? Nondū ab eo aliqd discentes: magistrū eū vocāt ad discipulatū se ipellētes ⁊ cāz ostendentes ꝑ quid seq̃bantur. ORIGE. Lōgrua vo ꝑ uectis ex ioānis testimonio ꝑlatio deprōmēs xpm doctorem: ac exprimēs desiderare habitaculū filij dei contueri. ALCVI. Nolūt enī trāsitorie vti ei⁹ magisterio sz ingrūt vbi maneat: vt ⁊ tūc in secreto vbis illi⁹ ibui: ⁊ exindē sepi⁹ possent eū visitare: ⁊ pleni⁹ īstrui. Mystice aūt volūt sibi ostēdi: in qb⁹ xps habitet. vt eoꝛ exēplo se tales exhibeant in qb⁹ velit habitare: vel qꝺ iesum ambulātē vident ⁊ statim vbi maneat querūt: nos monet: vt cū īcarnationē ei⁹ ad mētem reducimus: sollicito corde eum rogemus: vt māsionem eterni habitaculi nobis ostēdat: vñ quia videt bene petētes: libere eis sua reserat archana: vñ segtur: Dic eis venite ⁊ videte. q. d. habitaculuz meuz explicari nō potest ꝓmone sed opere demōstratur: venite ergo credēdo ⁊ operādo: ⁊ videte intelligendo. ORIGE. Vl̄ per hoc qꝺ dicit: Venite ad actiōem iuitat: ꝑ hoc aūtē qꝺ dicit Videte ad cōtemplatiōem. CHRY. Christus autez nō dicit eis signa dom⁹ neq̃ locū: sed attrahit eos ad seq̃ndū: Nō dixit: Nō est xps nūc: audietis cras: si quid vultis discere. sed vt ad amicos ⁊ familiares loqtur: qualiter alibi ait. Filius hominis nō hz vbi caput reclinet. hic aūtē dicit: Venite ⁊ videte vbi hito. Sed ꝑ hoc qꝺ dixit. Non habet vbi caput suuz reclinet: ꝺmōstrauit qꝺ hitaculū ꝑprium nō habebat: nō qꝺ in domo nō maneret. Segt̄ enī: Uenerūt ⁊ viderūt vbi maneret: ⁊ māserūt ibi die illo. Cui⁹ āt gr̃a māserūt: nō adiūgit euāgelista: qz māifestū erat qꝺ ꝑ doctrinā. AVGV. Quā beatū āt diē duxerūt: q̃ beatā noctē? Edificem⁹ ergo ⁊ nosmetipsi in corde nr̄o ⁊ faciam⁹ domū: quo veniat ille ⁊ doceat nos. THEOPHI. Nō frustra aūt ⁊ tps notauit euāgelista cū subdit: Hora āt erat q̃si decima. vt tam doctores q̃z discipulos erudiret qꝺ doctrina ꝑ tps non est ꝑtermittēda. CHRY. Multū. n. studiū demonstrabāt ad audiēdū: in eo qz neq̃z ab hora auersi sunt cū sol cēt ad occasum: ⁊ multis qdē carni ꝺuientib⁹ tps qō est post escas: nō est aptū ad qꝑpiaz necessario ꝓꝛ: eo qꝺ corꝑ⁹ escis grauat: Joānes vo cui⁹ isti erāt discipuli: nō erat talis: sed cū multo maiori sobrietate vespe degens q̃z nos mane. AVGV. Numerus ēt iste legē significat: qz in decē ꝑceptis data est lex. Uenerat aūt tps vt ꝑleret̄ lex ꝑ dilectionē q̃ a iudeis ꝑleri nō poterat ꝑ timorē. vñ ⁊ decima hora dns audiuit: Rabi. Magister. n. legis nō ē nisi dator legis. Segt̄. Erat aūt andreas frater symonis petri: vn⁹ ex duob⁹ q audierāt a ioāne ⁊ secuti fuerāt eū. CHRY. Cui⁹ āt gr̃a alteri⁹ nomē nō ponit̄? gdā dicūt ꝓpterea qz hic q scribit est q secutus est eū. Quidā vo dicūt qꝺ ille ali⁹ nō īsignis erat. q̃ igit̄ vtilitas si didicerim⁹ nomē illi⁹? neq̃. n. septuaginta duoꝛ discipuloꝛ noīa euangelista posuit. ALCVI. Uel duo discipuli qui secuti sunt iesum sunt andreas ⁊ philippus.

¶ Inuenit hic ꝓmū fratrē suū symonez: ⁊ dicit ei. Inuenimus messiam quod est interpretatuz christus. Et adduxit eum ad iesum. Intuit⁹ aūt eum iesus dixit: Tu es symon filius ioanna. tu vocaberis cephas: quod interpretatur petrus.

CHRY. Andreas que a iesu didicit: non detinuit apud seipsum: sed festinat ⁊ currit cito ad fratrem: traditurus ei bona que suscepit. vnde segt̄. Inuenit hic ꝓmū fratrē suū symonē: ⁊ dixit ei: Inuenim⁹ messiam quod est interpretatum xps. BEDA. Hoc est enim vere dñm inuenire: vera illius dilectione feruere: fraterne quoq; salutis curaz gerere. CHRY. Et qdē nō dixerat euangelista que christus fuerat sequētib⁹ se locutus: sed ex his que hic dicuntur licz addiscere. Quecunq; enī andreas didicit: in breui ostendit magistri virtutē: qui persuaserat eis: ⁊ eoꝛum desiderium qō ꝓius habuerāt repꝛesentans. hoc enī, verbuz iuenim⁹: est patientis pꝛessurā, ꝑpter absentiā ⁊ exultātis: postq̃ apparuit qō expectabat. AVGV. Messias aūt hebraice: grece christus: latine vnctus dr̄. Chrisma enī vnctio est: ille aūt singulariter vnctus est: vñ oēs christiani vnguntur. ꝺm qꝺ in psalmo dr̄. Unxit te ds deus tu⁹ oleo exultationis pꝛe participibus tuis. Participes enim eius sūt omnes sancti: sed ille est singulariter sanctus ⁊ singulariter vnctus.

CHRY. Et ideo nō dixit messiam simpliciter: sed cū adiectione articuli. Cōsidera vero ex ipso principio obedientem petri mētem. confestim enim cucurrit nihil tardās. vñ sequitur. Et adduxit eum ad iesum. Sed nullus facilitatē ei imponat: si nō ꝓius multa perquirens ita sermonem suscepit. Cōueniens enim est ⁊ fratrem diligentius ei dixisse hoc: ⁊ per longa verba: sed euāgeliste vbiq; multa intermittunt: breuiloquiu curaz habētes. Aliter autē neq̃z dictū est qñ credidit simpliciter: sed quoniam duxit eum ad iesum: illū ei de quo dixerat traditur⁹ vt omnia ab illo discat. Ip se aūt dns incipit reuelare ea que deitatis sunt: ⁊ paulatim ea aperire ꝑdicationibus. Non enī minus q̃z signa pꝛophetie adducunt. hoc enim est maxime op⁹ dei: quod neq̃z imitari demones possunt. Nam in miraculis quidem ⁊ phantasia fit vtiq̃z. Futura aūt pꝛedicere cum certitudine: illius solius incorꝛuptibilis est nature: vnde segtur: Intuit⁹ autē eum iesus dixit: Tu es symon filius ioāna. Tu vocaberis

cephas:quod interpretatur petr⁹. BEDA. Intuitus aũt est eũ non exterioribus oculis solũ: sz ⁊ eterno diuinitatis intuitu vidit cordis ei⁹ simplicitatẽ:animi sublimitatẽ: cuius merito cuncte eẽt pferẽdus ecclie. Neqz ãt in petri vocabulo:q̃si hebreo vel syro aliã interptationẽ q̃rere oz.qz idẽ est grece ⁊ latine petrus:qõ syriace cephas ⁊ ĩ vtraqz lingua nomẽ a petra deriuaẽ. Uocaẽ aũt petr⁹ ob firmitatẽ fidei:q̃ illi petre adhesit:de q̃ apls ait:Petra ãt erat xps:qui sperãtes ĩ se ab hostis isidys reddit tutos ⁊ spiritualiũ charismatũ fluẽta ministrat. AVGV. Non est ãt magnũ qz dñs dixit cui⁹ filius eẽt iste:noĩa.n.noĩa sctõz suozũ sciebat quos añ ꝯstitutionẽ mundi pdestinauit. Illud ãt magnuz: qz mutauit ei nomẽ ⁊ fecit de simone petrũ. Petrus aũt a petra:petra vo ecclesia:ergo in petri noĩe figurata ẽ ecclia. Et gs securus ẽ:nisi q edificat supza petrã. Intentũ ãt te fecit dñs.nã si antea petrus vocaret:nõ ita videres mysterium petre:⁊ putares casu eum sic vocari:n õ ꝓuidentia dei. Ideo eũ voluit aliud prius vocari:vt ex ipsa ꝓmutatiõe nominis sacramẽti viuacitas cõmendaret. CHRY. Ideo ẽt nomen mutauit vt ostendat:qz ipse est q vetus testamẽtum dedit:⁊ nomina transmutauit: qz abzam abzaam vocauit:⁊ sarai saram:⁊ iacob israelem. Igitur multis quidez ⁊ a natiuitate nomina imposuit:vt isaac ⁊ samson:alys aũt post eam que a progenitozibus est nuncupationem: vt petro ⁊ filys zebedei. nã quibus gdez a prima etate debebat virtus claresce:extunc noĩa susceperũt:quibus ãt postea debebat augeri:postea nuncupatio posita est. AVGV. de cõ.euã. Non ãt pua repugnãtia ꝑt putari si iuxta iozdanẽ antecꝫ iesus isset in galileã:ad testimoniũ ioannis baptiste secuti sunt eũ duo:quoz vnus erat andreas qui fratrẽ suũ simonẽ adduxit ad iesuz:qñ ⁊ nomẽ vt petrus noĩaret accepit:cũ ab alys euãgelistis dicaẽ:q eos in galilea piscãtes inuenerit:atqz ad discipulatũ vocauerit.nisi qz intelligendũ est;non sic eos vidisse dñm iuxta iozdanẽ:vt ei iam iseparabiliter inhererẽt:sz tñ cognouisse gs esset:eũqz miratos ad ꝓpria remeasse. Non ãt gs arbitreẽ q tunc petr⁹ nomen accepit:vbi ait illi dñs:tu es petrus ⁊ super hãc petram edificabo ecclesiam meã:sed vbi cõmemozatur ei dictum esse:Tu vocaberis cephas:qõ interpretatur petrus. ALCVI. Uel aliter: Nondũ iponit ei nomen:sz psignat qõ postea fuit ei ipositũ:qñ dixit ei iesus:Tu es petrus ⁊ super banc petram edificabo ecclesiã meaz. Mutaturus ãt nomen xps:voluit ostendere ẽt nomen illud:quod a parẽtibus datum erat:non carere virtutis significatiõe.simon enim obediens interptatur:Joanna gratia: Jona colũba q.d. Tu es obediens:filius gr̃e:vel fili⁹ colũbe.i.spũssancti. qz humilitatẽ de spũscõ accepisti:vt vocante andrea videre me desiderares. Nõ enĩ dedignatus est maioz minozez sequi.quia nõ est ordo etatis vbi est merituz fidei.

℣ In crastinum voluit exire in galileam ⁊ inuenit philippuz. Et dicit ei iesus: Sequere me. Erat aũt philippus a bethsaida ciuitate andree ⁊ petri. Inuenit philipp⁹ nathanael ⁊ dicit ei. Quẽ scripsit moyses in lege ⁊ prophete:iuenim⁹ iesũ filiuz ioseph a nazaret: Et dixit ei nathanael: A nazaret potest aliqd boni eẽ? Dicit ei philipp⁹: Ueni ⁊ vide.

CHRY. Postꝫ accepit christ⁹ discipulos venit de reliquo ad alios cõuertẽdũ.s.philippũ ⁊ nathanaelẽ.vñ dr: In crastinũ aũt voluit exire in galileã ALCVI. A iudea.s. vbi erat ioãnes baptiçans.deferẽs bonozẽ baptiste: ne videaẽ magistrũ ei⁹ minuere:dũ adhuc statũ hz. Uocaturus ẽt discipulũ ad sequẽdũ voluit exire in galileã.i. in trãsmigrationẽ factã vel reuelationẽ.vt sicut ipse pficiebat sapia ⁊ etate ⁊ gr̃a apud deũ ⁊ hoĩes:⁊ sic̃ passus est ⁊ resurrexit. ⁊ ita ĩtrauit in gloriã suã.sic ẽt suos seq̃ces ostẽderet ⁊ exire ⁊ pficere in virtutib⁹:⁊ p passiões ad gaudia trãsmigrare debere.vñ segr̃:Et ĩuenit philippũ: ⁊ dicit ei iesus.seqre me. Segtur q imitaẽ humilitatẽ ⁊ passionẽ ei⁹:vt sit socius resurrectiõis ⁊ ascẽsionis. CHRY. Et vide q anteqz aliqs ei adhereret:nullũ vocauit.nã siqdẽ nullo iã sponte adueniente attraxisset:fortassis resiluissent:nũc aũt a seipsis eligẽtes seq dñm:firmi de reliquo pmãserũt. Philippũ ãt vocat magis notũ ei existẽtẽ:qz in galilea nutrit⁹ erat. Sz vñ philippus secut⁹ ẽ xpm:nã andreas gdẽ audiẽs a ioanne baptista:petr⁹ aũt ab andrea:hic ãt a nullo aliqd discẽs solũ dicẽte xpo ad eũ:seqre me:cõfesti psuasus ẽ. Cõuenies est aũt philippũ a ioãne audientẽ seq xpm:vel ẽt vocẽ xpi hoc operatã esse. THEOPHI. Nõ enĩ simplr omnib⁹ vox xpi dicebatur:sed fideliũ ĩterioza ad eius inflãmabat amoze:deinde qz in corde philippi de xpo cogitatio erat:⁊ in libzis moysi assidua lectio vt expectaret xpm:statim eũ vidit credidit. Sorte aũt ab andrea ⁊ petro de xpo aliqd audi dicit,qz ex eadẽ patria erant:qõ euãgelista videt innuere q hoc q subdit. Erat autẽ philippus a bethsaida ciuitate andree ⁊ petri. CHRY. Christus ẽt hinc suã virtutẽ ostendit:q a terra nullũ ferẽte fructũ.nã a galilea prophetа nõ surgit:iclytos discipuloz elegit. ALCVI. Bethsaida ẽt domus venatoz ĩterpretaẽ.quo noĩe ciuitatis curauit euã gelista ostendere:quales tũc iam aĩo erãt philippus petrus ⁊ andreas:⁊ quales officio erant futuri.i.capiendis ad vitã aĩabus intenti. CHRY. Non solum autem philippus a xpo psuasus est:sed pco alys fit.vnde sequitur: Inuenit philippus nathanael ⁊ dicit ei. Quẽ scripsit moyses in lege ⁊ pphete: iuenim⁹ iesuz filiũ ioseph a naçareth. Uide qualiter sollicitã mentez habebat:⁊ cõtinue meditabaẽ:q̃ sunt moyre nouerat prius:qñ autẽ hic christ⁹ erat ignozabat. Dicit autem. Quẽ scripsit moyses ⁊ pphete: credibilem faciens suã pdicationẽ:⁊ exhinc psuadens auditoẽ:q circa legem ⁊ prophetas sollicitus erat:⁊ oĩa pscrutans cum veritate vt ⁊ xps testatus est. Si vero dicit filium ioseph: ne turberis: eius enĩ filius estimabaẽ esse. AVGV. Lui.s. desponsata,erat mater eius:nam q ea intacta conceptus ⁊ natus sit: bene nouerunt ex euangelio oẽs xpiani:addit autem ⁊ locum:A nazareth. THEOPHI. Nõ qz in ea natus erat sed nutritus. Generatio enĩ eius multis erat incognita:sed q in naçareth esset nutritus cognitũ erat:⁊ dixit ei nathanael:a naçareth põt aliqd boni esse? AVGV. Ambas pnunciationes põt ꝯs vox philippi seq:siue sic pronuncies tanq̃ cõfirmans:A naçareth põt aliquid boni esse:⁊ ille dicat. Ueni ⁊ vide.siue sicut dubitans ⁊ totum interrogans A naçareth potest aliquid boni esse? Ueni ⁊ vide. Cũ ergo siue illo modo siue isto pronuncietur:non repugnant verba sequentia: nostrum est querere quid potius intelligamus in his verbis? Nathanael enim doctissimus legis cũ audisset philippum dicentem: Inuenimus iesum auctore a naçareth erectus est in spem:⁊ dixit: A naçareth potest aliquid boni esse. Scrutatus enĩ erat scripturas. ⁊ sciebat q nõ facile aly scribe ⁊ pharisei nouerant qz ide erat expectandus saluator. ALCVI. Qui singulariter sanctus ẽ. inocens:ipollutus:de quo pphetа. Exiet virga de radice ieſſe:⁊ naçareus.i. flos de radice ei⁹ ascẽdet.vel põt hic verusculus sub dubitatione ĩterrogatiue proferri. CHRY. Audierat enim nathanael a scripturis q a bethleem oz xpm venire fm illud. Et tu bethleez terra iuda ex te exiet duz qui regeẽt pplm meũ israel. Cum igitur audiuit A naçareth.dabitauit:nõ inueniens cõuenire enunciationem philippi:cum prophetica predicatione. Naçarenm autem vocant prophete ab educatione:⁊ conuersatione:conside-

ra vero eius ingrendo prudentiã ⁊ mansuetudinẽ nõ.n.di/
xit:Decipis me philippe:sed interrogat dicens:A naçareth
põt aliqd boni esse:Ualde ãt ⁊ philippus prudẽs erat: Nõ
enim interrogatus frangitur:sz ĩmouatur:vix volens duce
re ad xp̃s:vnde segtur:Dicit ei philippus:veni ⁊ vide. Tra
bit qdem eum ad xp̃m:sciens de reliquo eum non contra/
dicturum:si verba ⁊ doctrinam illius gustauerit.

¶ Uidit iesus nathanael veniẽtẽ ad se: ⁊ dicit de
eo:Ecce vere israelita:ĩ quo dolus non ẽ. Dicit
ei nathanael. Unde me nosti:Respõdit ihs: ⁊
dixit ei. Priusq̃ te philippus vocaret cuz esses
sub ficu:vidi te. Rñdit ei nathanael ⁊ ait:Rab
bi tu es filius dei:tu es rex israel. Respondit ie
sus ⁊ dixit ei: Quia dixi tibi vidi te sub ficu cre
dis:maius his videbis. Et dicit ei: Amen amẽ
dico vobis videbitis celũ apertum: ⁊ angelos
dei ascẽdentes ⁊ descẽdentes supra filiũ hois.

CHRY. Nathanael nõ suscipiendo ex naçareth xp̃s eẽ
eã q̃ illi erat circa scripturas diligentiã oñdit. Jn ñ respuen
do vo eũ q annũciauerat multũ desideriũ qõ habebat cir/
ca xp̃i pitiaz mõstrauit. Sciebat.n.q̃ poterat philipp⁹ cir
ca locũ falli. vñ segtur: Uidit iesus nathanael veniẽtez ad
se: ⁊ diẽ de eo: Ecce vere israelita ĩ quo dolus ñ ẽ. Nequaq̃
.n. eũ accusare oportebat: sz vba nõ credentis ꝓtulerit. ma
gis inuestigãs ꝓphetias q̃ philipp⁹: dicit ãt vere israelita: ĩ
quo dolus ñ ẽ. qz nihil ad gr̃az vl odiũ loq̃bat. AVGV.
Uel aliter. Quid est ĩ quo dolus nõ est: forte ñ hẽbat pctm̃
forte illi medicus nõ erat necessari⁹: absit: Nemo sic nat⁹
ẽ vt medico illo nõ egeret. Dolus.n.est cũ aliud agit: ⁊ aliõ
fingitur: quõ q̃ in illo dolus nõ erat: si peccator est: fatetur
se peccatorẽ. Si.n.peccator est: ⁊ iustũ se dicit: dolus est in
ore ipsius: ergo in nathanaele ꝓfessionẽ peccati laudauit: ñ
indicauit nõ eẽ peccatorẽ. THEOPHI. Sz nathanael
laudatus nõ acquieuit exemplo: sed expectauit: adhuc vo
lens aliqd manifestius discere: ⁊ interrogat. Sequit̃.n. Di
cit ei nathanael: vnde me nosti: CHRY. Ipse qdẽ igitur
vt bõ inuestigat. iesus ãt vt deus respondebat. Segtur.n.
Rñdit iesus ⁊ dixit ei: priusq̃ te philippus vocaret cum es
ses sub ficu vidi te. Non vt homo eum intuens: sed vt de⁹
desup cognoscens: Uidi inquit te. i. mor̃ tuorum mansue/
tudinem. dicit aũt: Cũ esses sub ficu: quoniã nullus ibi erat
sed sol⁹ philippus ⁊ nathanael singulariter loquebantur: ⁊
propter hoc dictũ est q̃ videns eũ a longe dixit. Ecce vere
israelita. vt scires qñ ãteq̃ appropinquaret philipp⁹ hec
loquebat christus ⁊ insuspicabile fiat christi testimonium.
Nolnit autẽ xp̃s dicere: Nõ sum ex naçareth. vt annuncia
uit tibi philippus: sed ex bethleem: vt nõ faceret alterabilẽ
sermonem: negz etiam p hoc dedisset argumẽtum sufficiẽs
qõ ipse esset xp̃s: sed ostẽdit se xp̃m p hoc q̃ pñs erat loquẽ
tibus illis. AVGV. Querẽdũ est enĩ an aliquid signifi/
cet arbor fici. Jnuenimus arborez fici maledictã: qz sola fo
lia habuit: ⁊ fructu caruit. Jn origine humani generis adaz
⁊ eua cũ peccauissent: de folys ficus succinctoria sibi fece/
runt. Folia ergo ficulnee intelliguntur peccata. Erat autẽ
nathanael sub arbore fici: tanq̃ sub vmbra mortis: ac si do
minus ei dicat O israel sine dolo q̃sqs es: O populo iudeus
ex fide: anteq̃ te per apostolos meos vocarez: ⁊ cum esses
sub vmbra mortis ⁊ tu me nõ videres: ego te vidi. GRE
GO. xvij. moza. Uel cum esses sub ficu vidi te. i. positum
te sub vmbra legis elegi. AVGV. ô verbis domini. Re
cordatus est autez nathanael se fuisse sub ficu: vbi nõ erat
ꝑsentia corꝑali: sed scientia spirituali: ⁊ qz sciebat se solum
fuisse sub ficu agnouit in illo diuinitatem. CHRY. Sic
ergo ab hac ꝑdicatiõe ⁊ ab eo q̃ mentẽ scrutatus est eius
⁊ qz cũ aduersus eũ dicere videret nõ culpauit: sz laudauit
cognouit qñ ve est xp̃s. vñ segt̃: Rñdit ei nathanael ⁊ ait:
Rabbi: Tu es filius dei: tu es rex israel. q.d. Tu es q expecta/
baris: tu es q q̃rebaris: qz.n. argumẽtũ ĩaltercabile suscepit
venit ad ꝓfessionẽ ⁊ in maiora ꝓzi diligẽtiã oñdẽs: ⁊ in poste
riori ꝓfessiõe deuotionẽ. Multi ãt legẽtiũ fmonẽ hũc an
xiant̃. Petr⁹.n.q̃ p⁹ miracula ⁊ doctrinã ꝓfessus ẽ qñ filius
est dei beatificat̃: vt a pr̃e reuelationẽ iã suscipiẽs. Natha/
nael aũt añ signa ⁊ doctrinã ꝑ dicẽs nihil tale audiuit. Est
igit̃ hui⁹ cã qñ vba qdẽ eadẽ locut⁹ ẽ petr⁹ ⁊ nathanael: nõ
aũt eadẽ mẽte: sz petr⁹ qdẽ ꝓfessus ẽ filiũ dei vt deũ verũ:
hic ãt vt hoiez nudũ dicẽs ei: Tu es filius dei: induxit: Tu es
rex israel. Dei aũt filius nõ israelitis ẽ rex solũ: sz ⁊ orbis ter/
raz vniuersi. Hoc ẽt manifestũ ẽ ex his q̃ cõsequunt̃. nam
petro nihil postea addidit xp̃s: sz q̃si pfecta ei⁹ existẽte fide
ecclesiã se dixit ĩ ꝓfessiõe illi⁹ fabricaturz eẽ. Nathanael ãt
q̃si multa pte ⁊ maiori ꝓfessiõis deficiẽte ad maiora educi
tur. naz segt̃: Et dixit ei: qz dixi tibi: vidi te sub ficu credis:
mai⁹ his videbis. q.d. Magnũ tibi visuz ẽ hoc eẽ qõ dixi: ⁊
propterea me regẽ israelis ꝓfessus es: qd igit̃ dices cũ mai⁹
videbis. ⁊ quid sit istud maius: ostẽdit subdens: ⁊ dicit eis:
Amẽ dico vobis: videbitis celũ apzũ ⁊ angelos dei ascendẽ
tes ⁊ descendentes sup filiũ hois. Uide qualiter paulatim
eum a terra abducit: ⁊ facit q̃ non vltra estimet christũ eẽ
hoiem solum. cui.n. angeli ministrant. qualiter hic hõ pur⁹
esset: per hoc igitur suadet angeloz se esse dñatorem: sicut
enĩ in proprium regis filiũ descẽderũt ⁊ ascenderunt in eũ
ministri regales: hoc quidẽ in tpe crucis: hoc vo ĩ tpe resur
rectionis ⁊ ascensionis: sed ⁊ ante hoc q̃ accesserũt ⁊ mini
strabant ei: ⁊ q̃ euangeliçabãt eius natiuitatem. Futuruz
vo a ꝑterito ꝓbauit: qui enĩ in ꝑteritis virtutẽ ei⁹ agnouer/
at: ⁊ de futuris audiens facili⁹ suscepit. AVGV. de ver.
dñi. Recolamus aũt veterem historiã quãdo iacob in som
nis vidit scalaz a terra ptingentem vsq̃ in celũ: ⁊ dñs incũ
bebat sup eam: ⁊ angeli ascendebãt ⁊ descendebant per eã.
Deniq̃ ipse iacob qz intellexit quid viderit: posuit lapidez
⁊ fudit oleum. dum vnxit lapidẽ iacob: nunquid idoluz fe/
cit: significauit: non adorauit: agnoscitis christma: agnosci/
te ⁊ xp̃m. Jpse est lapis quez reprobauerunt edificantes. si
ergo iacob vidit scalam qui est israel appellatus ⁊ nathana
el iste vere israelita erat: conuenienter somnium iacob do
minus dixit ei. q.d. cuius nomine te appellaui ipsius som/
nium in te apparuit: Uidebis enĩ celum apertum: ⁊ ange/
los dei ascẽdẽtes ⁊ descẽdes sup filiũ hois. si autem ad illũ
descendunt ⁊ ad illum ascendunt: ⁊ sursum est: ⁊ hic est sur/
sum in se: deorsum in suis. AVGV. sup Jo. Sũt aũt ãge
li dei boni prędicatores prędicãtes christuz: hoc est super fi
liuz hominis ascẽdunt: sicut paulus qui ascenderat vsq̃ ad
tertiuz celuz: descendit vsq̃ ad lac potum paulis danduz:
dixit aũt: Ma ius his videbis. qz plus est q̃ nos dominus
vocatos iustificauit: q̃ vidit iacentes sub vmbra mortis
Quid enim nobis proderat si ibi mansissemus: vbi nos
vidit: Queritur autez quare nathanael cui tantũ testimo/
niũ phibuit. filius dei: iter. xp̃. apostolos nõ inuenitur. Intel
ligere autẽ debem⁹ ipsuz eruditũ fuisse ⁊ pitũ legis: ꝓpter/
ea noluit illũ dñs iter discipulos ponere: qz ideotas elegit.
vnde cõfunderet mũduz: Uolens enĩ supbos frãgere cer
uices: nõ q̃siuit p oratorẽ piscatorẽ: sz de piscatore lucratus
est ĩperatorẽ. Magn⁹ cyprianus orator: sz prius petrus pi/
scator per quẽ postea crederet non tm̃ orator: sed etiam im
perator.

CAPI. II.

IT die tertia nuptie facte sũt ĩ chana
galilee: ⁊ erat mater iesu ibi. Uoca
tus ẽ ãt iesus ⁊ discipuli ei⁹ ad nu
ptias. Et deficiente vino: dicit mr̃

ieſu ad eū: Uinū nō bñt. Et dicit ei ieſus. Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier? Nondū venit hora mea.

CHRY. Quoniaꝫ in galilea notus erat dñs: vocant euꝫ ad nuptias: vnde ſegtur: Et die tertia nuptie facte ſūt ī chana galilee. ALCVI. Galilea ē ꝓuincia in q̄ eſt chana viculus. CHRY. Uocant āt ad nuptias dñm nō tanq̄ magnificuꝫ aliquē: ſꝫ ſimpliciter tanq̄ notū: ⁊ vnū multoꝝ. vñ hoc euangeliſta declarans ait: Et erat mater ieſu ibi. ſic̄.n. matrē vocauerant: ita ⁊ filiū. vñ ſegtur: Uocatus eſt āt ieſus ⁊ diſcipuli eius ad nuptias: ⁊ accedit: Neq̄.n. ad dignitatē reſpiciebat ſuā: ſꝫ ad beneficiū noſtrū. Qui.n. nō dedignatus ē formaꝫ ſerui accipere: neq̄ dedignatus ē ad nuptias venire ſeruoꝝ. AVGV. de v. dñi. Erubeſcat igit̄ hō eſſe ſupbus: qñ factus eſt humilis deus. Ecce inter cetera filius virginis venit ad nuptias q̄ cum apud patrē eſſet inſtituit nuptias. BEDA. Quod etiam ad nuptias venire dignatus eſt: iuxta litterā fideꝫ recte credentiū confirmat ꝓtro tatiani ⁊ martionis ceterozūq̄ q̄ nuptys detrahūt: pfidia q̄ ſit dānabilis inſinuat. Si.n. thoro immaculato ⁊ nuptys debita caſtitate celebratis culpa ineſſet: nequaq̄ dñs ad bas venire voluiſſet. Nunc āt qz bona ē caſtitas cōiugalis: melioꝫ continentia vidualis: optima pfectio vginalis. Ad ꝓbandā oīum electionē graduꝫ: diſcernendū tñ meritū ſinguloꝝ ex intemerato marie virginis vtero naſci dignatus ē: a prophetico vidue Anne ore moꝝ natus bñdicitur: a nuptiaꝝ celebratoribus iam iuuenis inuitatus hos pñtia ſue vtutis honorat. AVGV. Quid autez miruꝫ ſi in illaꝫ domū ad nuptias venit: q̄ in hūc mūdū ad nuptias venit? Pēt.n. ꝫ ſponſā quā redemit ſāguine ſuo: ⁊ cui pign⁹ dedit ſpñſanctuꝫ: quā ſibi ꝓiunxerat in vtero vginis. Uerbuꝫ.n. ē ſponſus ⁊ ſpōſa caro hūana: ⁊ vtrūq̄ vn⁹ filius dei ⁊ idē filius hois. Ille vterus virginis marie thalamus ei⁹ eſt: vnde ꝓceſſit tanq̄ ſpōſus de thalamo ſuo. BEDA. Nec vacat a myſterio q̄ die tertia nuptie facte referunt: primū q̄dez ſeculi tps ante legē patriarchaꝝ exēplo. ſecundum ſub lege prophetaꝝ ſcriptis. tertiū ſub gratia p̄conys euangeliſtaꝝ quaſi tertie diei luce mundo refulſit: in quo dñs in carne natus apparuit: ſed ⁊ hoc quod in chana galilee. ī. in celo tranſmigrationis eedem nuptie facte perbibētur: Typice denunciat eos maxime gratia xp̄i dignos exiſtere: qui çelo feruere pie deuotionis ac de vitys ad virtutes: de terrenis ad eterna nozunt tranſmigrare: diſcumbente aūt ad nuptias dño: vinū defecit vt vino melioꝛe p ipm facto manifeſtaret̄ gloria latētis in hoīe dei. vñ ſegtur. Et deficiēte vino: dicit mater ieſu ad eū: Uinum nō habent.

CHRY. Dignū aūt ē q̄rere vñ venit in mēte matri: magnū q̄d imaginari de filio: neq̄.n. añ mirsculū fecerat. Sequit̄.n. Hoc fecit initiū ſignoꝝ ieſus: ſꝫ reuelari icipiebat ⁊ a ioanne ⁊ ab his q̄ ad diſcipulos dixerat: ſꝫ añ hec oīa ipſa cōceptio ⁊ ea q̄ poſt natiuitatē facta ſunt: maximā ei de puero ipoſuerūt eſtimationē. vñ lucas dicit: Maria cōſeruabat oīa vba hec comferens in corde ſuo. Cui⁹ igitur gra nō añ miraculū eū ī citauit: nā antea vt vn⁹ multoꝝ ita ꝓſernabat̄. vñ nō ꝑſumebat ei mater tale q̄d dicere: qz vo audiuit q̄ ioannes ei teſtificatus eſt: ⁊ q̄ diſcipulos iaꝫ haberet de reliquo ꝓfideter rogat. ALCV. Significat ēt in hoc loco ſynagogā q̄ xp̄m ꝓuocat ad faciēdū miraculū: familiare eni ē iudeis: miracula ingrere. Segtur: Et dicit ei ieſus: q̄d mihi ⁊ tibi mulier? AVGV. Quidā derogātes euangelio ⁊ dicētes q̄ ieſus nō fuit natus de maria vgine: hīc argumētū ſumere conant̄ errozis ſui vt dicant: qūo erat mater ei⁹ cui dixit: Quid mihi ⁊ tibi mulier? Sed q̄s hoc narrauit vt credam⁹ qz hoc dñs dixit? Nempe ioānes euāgeliſta. At ipſe dixit: Et erat ibi mater ieſu: q̄re hoc. niſi qz vtrū q̄ veꝝ eſt? Sed nunq̄d iō venit ad nuptias: vt doceret matres cōtēni? CHRY. Sed q̄ valde venerabatur mr̄em? Audi lucā enarrantē: q̄liter ſubdit⁹ parēt̄ib⁹ erat. Nā vbi q̄ dē parētes nihil ꝓfectū eoꝝ q̄ ſunt t fm deū: debitū ē ſubtrahi eis. Qñ aūt nō tpe debito aliq̄d q̄runt: ⁊ abſcindūt nos a ſpiritualib⁹: nō ex hoc fallaris. AVGV. de ſymbolo. Ut ergo diſtingueret ī ter deū ⁊ hoīez qz fm hoīez minor ⁊ ſubditus erat. fm aūt deū ſupra oēs erat: dixit. Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier? CHRY. Sed ⁊ pp aliā cām vt nō ſuſpecta eſſent miracula q̄ fiebāt: ab his enī q̄ ī digebāt: rogari oportuerat nō a matre: voluit oñdere qñ oīa decēti tpe operārī nō ſimul oīa faciens: qz cōfuſio q̄dā eēt. ⁊ iō ſegt̄: Nōdum venit hora mea. ī. nōdū cognit⁹ ſum his qui aſſunt: ſed neq̄ ſciunt qñ defecit vinū: ſine eos p̄mū hoc ſentire. Qui enīs neceſſitatē non p̄ſenſit: neq̄ bñficy grandē inſcipiet ſenſum. AVGV. Uel iō qz dñs noſter: fm q̄ deus erat: matrem nō habebat: fm q̄ hō erat, habebat matrē: Miraculū aūt q̄ facturus erat: fm diuinitatem factur⁹ erat: nō ſꝫ infirmitatem humanaꝫ. Miraculū tñ exigebat mater: At ille nō tanq̄ agnoſcens viſcera humana: opaturus facta ꝑ uina dixit: Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier? tanq̄ dicat. Quod in me facit miraculum: non tu genuiſti deitatem meaꝫ. Dicitur autem Mulier fm femineum ſexum: non fm corruptionem integritatis: ſed qz genuiſti infirmitatem meam: tunc te cognoſcam cum ipſa infirmitas pendebit in cruce. vnde ſubdit: Nonduꝫ venit hora mea: quaſi diceret ibi te agnoſcā cū pendere in cruce infirmitas ceperit: cuius ⁊ mater es. Cōmendauit enī matrem diſcipulo: p̄ius matre moriturus: ⁊ ante mortem matris reſurrecturus. Uidete aūt ne forte q̄uo inuenerunt manichei occaſionē pfidie ſue: q̄ dixit dominus: Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier: ſic intuentes mathematici occaſionem fallacie: q̄ dixit: Nonduꝫ venit hora mea. Dicunt enī: vides q̄ ſub fato erat xp̄s. q̄ dixit: Nondum venit hora mea. Credant aūt deo dicenti. ꝑtātē habeo ponendi animam meam: ⁊ iterum ſumendi eam: ⁊ q̄rant quare ſit dictum: Nonduꝫ venit hora mea. Nec ideo iam ſub fato ponant conditorem celi: quia ſi eſſet fatuꝫ de ſideribus: non poterat eſſe ſub neceſſitate ſiderū conditor ſiderū: q̄d nō ſolū xp̄s nō habuit: q̄d appellas fatū: ſed nec tu aut ille aut quiſquā hoīum. quare ergo dixit. Nondū venit hora mea: qz in poteſtate habebat q̄n moreret: ſed nondum videbat eſſe opportunū vt illa poteſtate vteretur. Nō candi erant diſcipuli. annunciandum erat regnum celorū: faciende erant virtutes: cōmendāda erat diuinitas domini in miraculis. cōmendanda erat humilitas domini in ipſa compaſſione mortalitatis. At vbi tātū fecit q̄tuꝫ ſufficere iudicauit venit hora: non neceſſitatis ſed voluntatis: nō conditionis: ſed poteſtatis.

¶ Dicit mater eius miniſtris: Quodcunq̄ dixerit vobis facite. Erant aūt ibi lapidee hydrie ſex poſite ſcōm purificationē iudeoꝝ capientes ſingule metretas binas vel ternas. Dicit eis ieſus: Implete hydrias aqua. Et impleuerunt eas vſq̄ ad ſummū. Et dicit eis ieſus: Haurite nūc ⁊ ferte architriclino: ⁊ tulerunt. Ut aūt guſtauit architriclinus aquā vinū factā: ⁊ nō ſciebat vnde eſſet: miniſtri aūt ſciebāt qui hauſerūt aquā: vocat ſponſum architriclinus: ⁊ dicit ei: Oīs hō primū bonū vinū ponit: ⁊ cū inebriati fuerit: tūc id quod deterius ē. Tu aūt ſeruaſti bonū vinū vſq̄ adhuc. Hoc fecit initium ſignoꝝ ieſus in chana galilee: ⁊ manifeſtauit gloriam ſuam: ⁊ crediderunt in eum diſcipuli eius.

CHRY. Quãnis dixerit: Nõdum venit hora mea: postmodũ fecit q̃ mater dixerat: vt etiã ex hoc sufficiens eẽt demonstratio q̃ nõ subiectus est horę. Si enĩ horę subyciebatur: qualiter debita hora nõduz facta hoc fecit: deinde ꝛ ꝓpter honorẽ matris: vt nõ finaliter ei contradicere videret neqz eã tot p̃sentib⁹ erubescere faceret. Adduxerat eniz ad eũ ministros: vt a plurib⁹ fieret petitio. vnde sequit̃: Dic̃ mater eius ministris quecũqz dixerit vob facite. BEDA. q.d. Lz abnegare videat̃ tamẽ faciet: nouerat enim mr̃ eũ piũ ꝛ misericordẽ. Segt̃. Erãt aũt ibi lapidee hydrie sex posite fm purificationẽ iudeorum: capiẽtes singule metretas binas vel trinas. Hydrie vocantur vasa aquaꝝ receptui parata. grece enim aqua hydor dicit̃. ALCVI. Vasa autez aquaꝝ receptui parata erant fm purificationem iudeoruz quia inter alias phariseorum traditiones etiam hoc obseruabant: vt crebro se lauarẽt. CHRY. Quia vero in aquosa est palestina: ꝛ non erat multis in locis fontes ꝛ puteos inuenire: replebant hydrias aqua vt non currerent ad flumina si quãdo ĩmũdi fierẽt: fz de ꝓpe haberẽt purgatiõis modũ. Ne aũt gdã infideliũ suspicarẽtur: qñ fece intus remanẽte: deide aqua ĩmissa: vinũ subtilissimũ factuz esset ꝓpter ea ait fm purificationẽ iudeoꝝ. ostendens q̃ illa vasa nunq̃ vini receptacula facta erãt. AVGV. Metretas. n. dicẽs mensuras quasdã: tanq̃ si diceret vrnas âphoras vel aliud huiusmodi. Metron enĩ mensurã dicunt greci: inde appellate metrete. BEDA. Quod aũt ait. Binas vel trinas: nõ ita accipiendũ est q̃ alie binas alie trinas: sed cedez ipse caperent binas que etiã trinas. Sequit̃: Dixit eis Jesus: Implete hydrias aq̃: ꝛ ipleuerũt eas vsqz ad sũmũ. CHRY. Sed quare anteq̃ impleuissent hydrias aqua: non fecit signũ: quod multo mirabilius esset: qz. s. aliud est subaz in alia qualitatem transmutare: ꝛ ipsam substantiam ex nihilo facere quod quidem mirabilius est: sed non ita videtur credibile multis. Propterea enim multotiẽs a miraculoꝝ magnitudine abstinet: volens magis credibile eẽ quod fiebat cum hoc ꝛ peruersa dogmata euertit: qz enim sunt quidam qui mundi conditorem alium esse dicunt: plura miraculorum ex subiectis substantys facit: si enim contrarius ei eẽt qui conditor est mundi: non vtiqz alienis vteretur ad ꝓpe virtutis demõstrationem. non autem ipse aquam hausit ꝛ tunc vinum ostendit: sed hoc iubet ministris vt eos testes haberet eius qõ fiebat. vnde sequitur: Et dicit ei ihs. Haurite nunc ꝛ ferte architriclino. ALCVI. Triclinium or do trium lectorum. clinen lectum significat. Architriclin⁹ princeps tricliny. i. primus inter conuiuas q̃ more antiquo in lectis discumbebant. vnde quidam architriclinum intelligunt aliquem ex sacerdotibus iudeoꝝ qui nuptys interesse poterant vt illos instrueret qualiter nuptys vti deberẽt. CHRY. Uel aliter: Quia aliqui possent dicere q̃ conuiue ebry erant: ꝛ sensus iudicantium coꝛruptus vt nescirent vtrum aqua vel vinum esset: hi autem quibus ministratio conuiuiorũ credita est maxime vigiles sunt vnum opus habentes vt ornate ꝛ ordinate omnia disponant: ideo in testimoniũ eorum que fiebant dixit dominus: Ferte architriclino ꝓpter euigilãtem eius sensum: ꝛ nõ dixit: Propinate discumbentibus. HYLA. iy. de trini. Aqua igit̃ hydrys infunditur: vinum calicibus hauritur infundẽtis scientie: sensus non conuenit haurientis. Qui infuderunt hauriri aquã existimãt qui hauriunt vinum infusum arbitrabant̃. vnde sequitur: Ut autem gustauit architriclinus aquam vinum factam: ꝛ non sciebat vnde esset: ministri autem sciebant q̃ hauserant aquam: vocat sponsum architriclinus. Nõ autez aque simplicitas defecit: ꝛ vini sapor natus est: non per trãsfusionem potioris obtinetur quod infirmius est: sed abolet̃ quod erat. ꝛ quod non erat cepit. CHRY. Paulatim autem dominus volebat cognosci suoꝝ signoꝝ virtutem: ꝛ ideo neqz ipse reuelebat quod factum est: neqz ministros architriclinus vocauit. Non esset eis creditũ puro homine existimato: tale testimonium reddentibus: sed vocat sponsum qui maxime poterat cõspicere quod fiebat. Non simpliciter autem christus vinum: sed vinum optimum fecit: vnde sequitur. Et dicit ei: Omnis homo primum bonuz vinum ponit ꝛc̃. Talia enim sunt christi miracula: vt multo his que per naturam fiunt: speciosiora ꝛ vtiliora fiant. igitur aqua vinum facta ministros testes habuit: boni vero vini facti architriclinũ ꝛ sponsum. probabile autez est ꝛ spõsum aliquid respondisse: sed euangelista hoc pretermittit: tangẽs solum id qõ necessariũ est scire. s. quoniã vinũ aquã fecit. vnde statim subdit: Hoc fecit initiũ signoꝝ suoꝝ ihs ĩ chana galilee. Tunc enĩ signa maxime necessarium erat facere: quando discipuli iam congregati erant ꝛ deuoti: ꝛ attẽdentes his que fiebant: manifeste aderant. Si vero dixerit quis non esse argumentum sufficiens: vt hoc sit principiuz signoꝝ quia additur. In chana galilee: quasi contingat alibi prius esse facta. Dicemus quod ꝛ antea diximus: quia iohannes dicit. Ut manifestetur israeli propterea veni baptiçans: Si vero fm primam etatẽ miracula fecit: nequaq̃ indigebãt israelite alio mãifestãte eũ. Qui enĩ i breui tẽpore ita per miraculoꝝ multitudinẽ claruit: vt eius nomen mãifestuz fieret omnib⁹: multomagis si puer existẽs a ꝓma etate miracula fecisset. Nã ꝛ ea q̃ fierent inopinabiliora existimarent̃ ab infante facta: ꝛ tẽpus ampli⁹ esset. Decẽter aũt non ĩcepit signa facere ex ꝓma etate: existimassent enĩ phãtasiam esse incarnationem ꝛ ante oportunum tẽpus crucidum tradidissent liuore liquefacti. AVGV. Hoc aũt miraculum domini quod de aqua vinũ fecit: nõ est mirꝝ eis q̃ nouerunt quia deus fecit. Ipse enim fecit vinũ illo die i hydrys qui oĩ anno hoc facit in vitib⁹: sed hoc assiduitate amisit admirationẽ. Itaq̃ seruauit sibi deus ũsitata quedam que faceret: vt tanq̃ dormientes homines ad se colendum mirabiliter excitaret: ꝓpter quod sequitur: Et mãifestauit gloriã suam. AVGV. Quia ipse ẽ rex glorie qui sicut dominus elementa mutabat. CHRY. Et hoc q̃tũ ex parte sua. Si vo ꝛ tunc multi non cognouerunt: sed tamẽ omnes postea erant miraculũ audituri. Sequitur. ꝛ crediderunt ĩ eum discipuli eius. Ni enim debebant credere: ꝛ facilius ꝛ cum diligentia attendere his que fiebãt. AVGV. de cõeuan. Sed si tunc in eũ crediderunt: nondum erant discipuli cum ad nuptias vocati sunt: sed illo more locutõis hoc dictum est quo logmur: cũ dicimus apostolum paulũ in thar so cilitie natũ: neqz enim tunc iã erat apostolus: ita discipulos christi inuitatos ad nuptias cũ audim⁹: nõ iam discipulos sed qui futuri erãt discipuli itelligere debemus. AVGV. Illa aũt mysteria que ĩ isto miraculo dñi latent videte: oportebat impleri in christo que de illo scripta erant: illa erat aqua. fecit aũt de aqua vinum cum aperuit eis sensuz ꝛ exposuit scripturas. sic enim sapit quod nõ sapiebat: ꝛ inebriat quod nõ inebriebat. BEDA. Apparente enĩ dño in carne: vinosa legalis sensus suauitas paulatim ceperat obcarnalẽ phariseoꝝ interpretationẽ a ꝑsca sua vtute deficere. AVGV. Si aũt iussisset aquã effundi ꝛ ipse mitteret vinum ex occultis creature finib⁹ videret̃ scripturas veteres improbasse. Cũ aũt ipsam aquam cõuertit in vinũ: ostẽdit nob q̃ ꝛ scriptura vetus ab ipso est: nam iussu ipsius implete sunt hydrie: sed nihil sapit illa scriptura: si non ibi christus intelligatur. nouimus aũt legẽ ex quib⁹ temporib⁹ narret. i. ab exordio mundi. Inde vsqz ad hoc tẽpus quod nũc agimus sexta etas est. nam prima etas computatur ab adã vsqz ad noe: secunda a noe vsqz ad abraam: tertia ab abraã vsqz ad dauid: quarta a dauid vsqz ad transmigrationẽ babylonis: quinta vsquz ad ioannem baptistã: sexta inde vsqz ad finem seculi. Sex ergo ille hydrie sex etates significãt:

quibus nō defuit ꝓphetia. Implete sunt ꝓphetie.plene fūt hydrie.Quid ē aūt capiebāt metretas binas vl trinas? Si trinas tm̄ diceret:nō curreret anim⁹ noster nisi ad my/ steriū trinitatis.Sed forte nec sic debem⁹ inde sensuz auer tere:quia dixit binas vel trinas:ga nominato patre ⁊ filio cōsequēter ⁊ spūsc̄us intelligēdus est.Oportet enim intelli gi charitatē inuicē patris ⁊ filij qō est spūsc̄us.Sed ē ⁊ ali⁹ intellectus nō pretermittendus:bine enī metrete intelligū tur in duobus generibus hominū.i.iudeis ⁊ grecis:tres aūt ꝓpter Noe tres filios significatos. ALCVI.Ministri aūt sunt doctores noui testamēti qui scripturas alias spiri tualiter interpretantur.Architriclinus aūt est aliquis legis/ peritus vt nicodem⁹:gamaliel:saulus.Dum ergo talib⁹ cuā gelij verbū ꝓmittitur:qō in littera legis occultabaī:q̄si vi nū de aqua factū architriclino ꝓpinaī.Et bene in domo nuptiaz tres ordines discūbentiū describūī ga ecclesia tri bus ordinib⁹ fideliū cōstat:cōiugatoz:cōtinētiū:⁊ doctoz. Optimū aūt vinū christ⁹ vsqz adhuc seruauit.i. euāgelium vsqz ad sextam etatem distulit.

¶ Post hec descendit capharnaū ipse et mater eius et fratres eius et discipuli eius:et ibi manse rūt nō multis diebus. Et ꝓpe erat pascha iude orum et ascendit ihesus hierosolymam.

CHRY.Quoniā aūt paulopost dn̄s hierosolymaz ascen surus erat:capharnaum adyt:vt non vbique fratres ⁊ ma/ trez secū trahat:vnde dicitur.Post hec descendit caphar/ naū ipse ⁊ mater eius ⁊ frēs illius ⁊ discipuli eius ⁊ ibi mā/ serūt nō multis diebus. AVGV.Dic est aūt dn̄s de⁹ no ster excelsus vt nos faceret:hūilis:vt nos reficeret:ambu lans inter homines:patiēs humana:absondens diuina.Ec ce habet mr̄em: habet fratres habet ⁊ discipulos:inde fra/ tres: vnde mr̄ez.Fratres enī scriptura nostra appellare cō sueuit:nō eos solos qui nascunī ex eodē vtero:aut eodē pa tre:aut ex eodē gradu:velut compatrueles aut cōsobrinos Unde errgo fratres dn̄i? Non enim maria iterum peperit: absit. Inde cepit dignitas virginū:Abraaz patru⁹ erat loth ⁊ iacob laban syrū hēbat auūculū:⁊ vtriqz dicti sūt fratres.

ALCVI.Fratres ergo domini dicuntur cognati marie vel ioseph non filij marie vel ioseph: quia non soluz beata virgo:sed etiam ioseph testis castitatis eius ab omni actio ne coniugali īmunis permansit. AVGVSTI.de cōsen. euan. Qz vero dicit. Et discipuli eius: incertum est vtrum iam illi adheserant etiam petrus ⁊ andreas ⁊ filij zebe/ dei. Mattheus enim primo narrat q⁹ venerit ⁊ habi/ tauerit in capharnaū.⁊ postea q⁹ eos de nauib⁹ piscātes vo cauerit:an forte mattheus quod ptermiserat recapitulauit quia sine vlla ꝓsequētis temporis differentia dixit. Ambu lans iuxta mare galilee vidit duos fratres:an potius alij di scipuli fuerūt.Scriptura enim euāgelica ⁊ apostolica: nō so lū illos duodenos appellat discipulos eius: sed omnes q in eū credētes ad regnū celoz magisterio ei⁹ erudiebanī.Il lud etiā regrēdū est quō hic dicit.Anteq̄ ioannes baptista missus esset in carcerem iesum isse in galileam:cū matthe⁹ dicat.Cū āt audisset q⁹ ioānes traditus eēt:secessit in galileā similiter etiam ⁊ marcus. Lucas etiā nihil quidem dicit de tradito ioāne:sed post baptismū ⁊ tentationē christi dic eū isse in galileam:sicut illi duo.vnde intelligitur tres euange listas:nō ioanni euāgeliste contraria narrasse:sed preterm isisse primū domini aduentum in galileaz posteaq̄ baptiza tus est: quando illic aquam conuertit in vinuz. EVSE.in ecclesiastica bistoria.Cum enim triū euāgelioruz ad ioānē euangelistā noticia peruenisset probasse quidem dicitur fi dē ⁊ veritatē dictoruz:deesse tamen vidit aliqua ⁊ ea maxi me que primo predicationis sue tempore dn̄s gesserat.Cer tū est enī q⁹ in superioribus tribus euangelijs hec videntur sola contineri que in eo gesta sunt anno quo ioannes baptri sta vel inclusus est in carcere vel punitus ⁊ ideo rogat⁹ dici tur ioānnes apostolus:vt ea que pterierāt priores ante tra ditionē ioānis:saluatoris gesta conscriberet:vnde siquis di ligenter consideret: inueniet euāgelia nō dissonare:sed al/ terius temporis gesta esse que scribit ioānes:alterius vero que ceteri. CHRY.Neqz enī in capharnaū miraculū vl lū tunc operatus est:qui enī ciuitatē habitabāt illā: non sa/ ne se habebant ad christū: sed erant valde corrupti:ideo ta mē accedit ⁊ parum ibi trabit tempus:propter eum qui ad matrez bonoz. BEDA.Ideo etiam non multis diebꝰ ibi manserunt propter festum pasce qō iā appropinquabat, vnde sequiī.Et prope erat pasca iudeoruz. ORIGE.Sed quid intendit ibi appositio iudeoruz:nō enim nationis alte rius pasce solennitas fuerat. Forsan vo quia quoddā est pa sca humanū:eoruz qui procul a proposito scripture celebrāt illud.quoddā vo diuinū ⁊ verū qō in spiritu ⁊ veritate per ficitur:ad distictionē ergo diuini dicīt iudeoz.Sequiī.Et ascēdit hierosolymā. ALCVI. Bis in euangelys legit ihesuz ascēdisse hierosolymā.semel in primo anno predicati onis dū adhuc ioānes nō erat missus in carcerē:de hoc ascē su nūc agiī:⁊ iterū illo anno quo erat passus:dedit aūt nob exēplum dn̄s q̄sta cura diuinis subdi debeamus imperys. Si enim ipse dei filij⁹ decreta legis a se data implebat: ceie brans solēnitates cū ceteris hominib⁹:quāto studio bono rum opez serui debent solēnitates ⁊ puenire ⁊ celebrare.

ORIGE.Mystice aūt cū facta ē nuptiaz ꝓparatio in chana galilee descendit vna cū matre:fratrib⁹ ⁊ discipulis i capharnaū:que interpretaī ager ꝓsolatōis. Oportebat eni post vini alacritatē ad agz cōsolatōis vna cū matre ⁊ disci/ pulis ascendere saluatorē:cōsolaturū in futuris fructib⁹ in agroz multitudine suscipientes disciplinā eius:⁊ aiam q il lū spūsc̄ō concepit ⁊ iuuādos ibi.Sūt enim quidā fructifica tes ad quos dn̄s ipse descendit vna cū verbi ministris atq⁹ discipulis:adiuuās hꝰ ꝓsente matre sua. Uidentur aūt g capharnaum ducti sunt:nō capere diuturnā apud se iesum ꝑsentiā:qm̄ illuminationē que de plurib⁹ dogmatib⁹ ē infe rioris consolationis agellus non capit cū paucoz capax eri stat. ALCV.Uel capharnaū villa pulcherrima ē ⁊ signi ficat mundū in quē verbū patris descendit. BEDA.Nō multis autē diebꝰ ibi mansit:qz paruo in hoc mundo tēpo re cū hominib⁹ conuersat⁹ est. ORIGE.Est autē hierosо lyma ciuitas regis magni:velut ipe saluator ait:ad quā nul lus eoz qui manent in terris conscendit nec ingredit.Sed q̄libet aīa que naturalē obtinet celsitudinē ⁊ acumē intelli gibiliū perspicuuz eius ciuitatis ē incola:ad quā solus iesus ascēdisse dicitur.Uidentur tamē post discipuli forte presen tes dum recolunt Zelus domus tue comedit me: sed qua/ si in quolibet discipulorum iesus ascendit.

¶ Et inuenit in templo vendētes oues ⁊ boues ⁊ columbas ⁊ nummularios sedentes. Et cuꝫ fecisset quasi flagellum de funiculis:omnes eie/ cit de templo:oues quoqz ⁊ boues:⁊ nummu/ lariorum effudit es:⁊ mensas subuertit. Et his qui columbas vendebant dixit. Afferte ista hic: ⁊ nolite facere domum patris mei domum ne/ gociationis. Recordati sunt vero discipuli eius: qz scriptū est:zelus domus tue comedit me.

BEDA.Dn̄s hierusalē aduenies: continuo templuz ora turus adyt: nobis dans exemplum vt quocunq̄ propera/ mus:domuz dei primo ingrediamur dominū deprecaturi. vñ dicīt.Et inuenit in tēplo vēdētes oues ⁊ boues ⁊ colum bas. AVGV.Sacrificia enim illi populo pro eius carna litate talia data sunt: quibus teneretur ne ad idola defluc

ret: ⁊ immolabant boues ⁊ oues ⁊ columbas. BEDA. Sed quia de lōginquo properātes que iussa sunt immolari dño: secum ferre nō poterant: eorum precia deferebāt. vnde nacta occasione hec animalia in tēplo scribe ⁊ phari sei vendi instituerūt vt venientes emerēt ⁊ offerrēt. Eadēq; oblata ipsi alys venderēt ⁊ sic sua lucra accumularēt. Unde ⁊ nūmulary ad hoc sedebant ad mēsaz: vt inter emptores venditoresq; hostiarū prompta esset pecunia: vnde subditur. Et nūmularios sedētes. Dñs aūt nolens aliquid i domo sua terrene esse negociatiōis: neq; eius que honesta putarēt: negociatores oēs expulit foras. AVGV. Et q flagellādus erat ab eis: prior illos flagellauit: vnde seqr. Et cū fecisset ḡsi flagellū de funiculis: oēs eiecit ō tēplo. THEOPHI. Neq; solū eos eiecit q vēdebāt ⁊ emebāt: sed etiā res eorū: vnde subditur. Oues quoq; ⁊ boues ⁊ nūmulari oz effudit es ⁊ mēsas euertit. s. nūmularias q̄ erāt quasi vasa denariorū. ORIGE. Consideremus aūt ne forte enor me videat q̄ dei filiꝰ captis funiculis parat sibi flagellū ad eyciēdū de tēplo. Unū tamē refugiū ad hoz respōsionem reliqtur diuina ptās iesu: vt cū volebat posset iracūdiā horiū suffocare: q̄uis essent inumeri: ⁊ sedare mētū turbines Dñs enī dissipat cogitationes gētiū. Presens aūt historia i nullo minoreq; potestateq; pretēdit his que ab eo miraculosi us edita sunt. qnīmo ostat hāc maiorē demōstrare potētiā miraculo quo aqua cōuersa est in vinū: eo q̄ illic inanimata subsistit materia: hic vo tot miliū hominū domātur ingenia. AVGV. de consen. euan. Manifestū est aūt non semel: sed iterato hoc factū esse a dño. Sed illō primū cōmorat̄ hic a ioāne: illō vltimū a ceteris tribꝰ. ORIGE. Et ioānes qdez hic dicit q̄ expulit vendentes de tēplo. Matthe⁹ aūt ait. Qñ expulit vēdētes ⁊ emētes. Multo autem maior erat numerus emētiū q̄ vendētiuz: quoz expulsio trāscēdebat dignitatē eius qui reputabat filiꝰ carpētary: ni si q̄ diuina ptāte sibi oēs subiecit vt dictū est. BEDA. Lō mēdatur aūt in hac lectiōe vtraq; xpi natura: humana quidē in hoc q̄ matrē comitē habuisse phibet. diuina vo i hoc q̄ ver⁹ dei filiꝰ demōstrat. Seq̄t enī. Et his qui vendebant colūbas dixit. Auferte ista hinc: ⁊ nolite facere domū pris mei domū negociationis. CHRY. Ecce patrez vocat: ⁊ nō irascunt: estimāt eniz simpliciter eū dicere: sed quia postea apertius loq̄bat vt solaz representaret parilitatis intelligentiā: pterea seuiebāt. Et matthe⁹ qdē dicit q̄ eyciens eos dicebat. Nolite facere domū meā spelūcaz latronū. Illud enī fecit ad passionē veniēs: ideo duriozib⁹ sermonib⁹ vtebat̄. Hoc aūt in pricipio signoz fecit: vnde non ita aspera sed remissa quodāmodo increpatione vtit̄. AVGV. Ecce tēplū illud figura adhuc erat ⁊ eiecit inde dñs oēs q̄ ad nundinas venerant. ⁊ que ibi vendebāt: q̄ opⁿ babebāt homines in sacrificio illius tpis. Quid si ibi ebriosos inueniret si negociatōis nō debet fieri domⁿ dei: potationis fieri debet? CHRY. Sed cuius gratia tali vehementia christus vsus est: quia enim in sabbato curaturus erat ⁊ multa facturus que videbant̄ ab eis esse legis trāgressio: vt nō videatur deo contrarius hoc cuz periculo fecit dans intellige re q̄ qui periculis se exponit pro bono ornatu domus: dominuz domⁿ nō cōtēnit: ⁊ ideo vt ostenderet sui cōsonantiā ad deū: nō dixit. Domū sanctā: sed domū patris mei. Et propter hoc etiā subditur: Recordati vero sunt discipuli eius: quia scriptū est. çelus domⁿ tue comedit me. BEDA. Discipuli enī vidētes in eo hunc feruentissimū çeluz: recordati sūt ga çelo domⁿ pris saluator eiecit impios de templo

ALCVI. Zelus cuz i bono accipit̄: est qdā feruor animi quo mens relicto humano timore pro defensione veritatis accenditur. AVGV. Comeditur ergo çelo domⁿ dei: q̄ omnia que videt ibi peruersa cupit emēdare: ⁊ si emendare non potest: tolerat ⁊ gemit: si ergo in domo tua ne quid peruersuz fiat satagis: in domo dei vbi salus proposita est: debes pati quātū in te est sigd puersi videris: Amicus est: admoneatur leniter: vxor est: seuerissime frenetur: ancilla est: etiam verberibus compescatur: fac quicqd potes pro psona quaz portas. ALCVI. Mystice aūt quotidie deⁿ spiritaliter suam ecclesiam intrat ⁊ qualiter ibi vnusquisq; conuersetur attendit. Caueamⁿ ergo ne in ecclesia dei fabulis vel risibⁿ vel odys vel cupiditatibus vacemⁿ: ne improuisus veniens nos flagellet ⁊ de ecclesia sua eyciat. ORIGE. Possibile est enim hierosolymitanum quoq; delicto subiacere ⁊ capacissimos deuiare: q̄ nisi post delictum citissime conuertant̄ capacitatem amittunt: inuenit igitur in templo idest in sacris vl' i enunciatione ecclesiastici sermonis quosdam qui patris domum negociationis constituebāt: qui. s. venales exponūt boues quos oportet obturare aratrum: ne retrocedentes non disponant̄ ad regnum dei. Qui etiaz preferūt māmonaz iniquitatis ouibus: ex quibⁿ būt ornatus materiaz: qui etiā solertiaz columbaruz prima qualibet amaritudine vilipendūt. Cū ergo bos inueniet saluatoꝛ in domo sacrata: facto ō funiculis flagello fugat illos: vna cum venalibus ouibus ⁊ bobus suis. Expergiteris ponderare velut idigna in domo dei retineri: subuertitq; cōstitutas tabulas in aiabus auarorū ⁊ mandat ne vlteriⁿ in domo dei columbe vendant̄. Arbitror autez ⁊ exemplū ipsuz statuisse per predicta secretius: vt intelligamus p hoc siquid agi debet erga sacrā illā oblationē a sacerdotibⁿ nō debere ritu sensibiliū oblationuz agi: nec legem obseruari debere vt carnales iudei volebāt: nā iesu ppellente boues ⁊ oues: iubente auferri columbas: que plurimuz offerebāt iuxta consuetudinē iudeoz: ⁊ subuertente mensas materialiū nūmoz non expresse: sz figuraliter continentiū diuinas impressiones: ea. s. que sz legis scripturā videbāt honesta: ⁊ vtente eo in plebē flagellis: dissoluenda ⁊ dispergēda hec erant: translato regno ad eos qui ex gentibus crediderūt.

AVGV. Uel vendentes i ecclesia sunt qui que sua sunt querūt: non que iesu christi. Uenale habent totū: q̄ volunt redimi. Symon iō volebat emere spiritūscū q̄ vēdere volebat: erat enī de illis qui colūbas vēdūt: etenī in colūba apparuit spūscūs: colūba aūt nō est venalis: gratis dat̄: q̄ gratia vocat̄. BEDA. Uendūt igit̄ colūbas q̄ acceptā spūscī gratiā nō gratis vt pceptum est: sz ad premiū dant. Qui manuū ipositionē qua spūscūs accipit̄: etsi nō i questū pecunie: ad vulgi tū fauorē tribuūt qui sacros ordines non ad vite meritū sz ad gratiam largiūtur. AVGV. Boues ār intelliguntur apostoli ⁊ prophete: q̄ nobis scripturas sacras dispensauerunt. Qui ergo ipsis scripturis fallunt populos a quibⁿ querunt honores: vendunt boues: vendunt ⁊ oues. i. ipsas plebes: ⁊ cui vēdūt nisi diabolo? Quicqd enī de vnica ecclesia pcipit̄: gs tollit nisi leo rugiēs. BEDA. Uł oues sunt opa munditie ⁊ pietatis. Uendūt ergo oues qui humane gra laudis opera pietatis exercent. Nūmos mutuo dāt in templo: qui aperte terrenis rebⁿ in ecclesia deseruiūt domū etiā dñi faciūt domū negociatōis: nō solū hi q̄ ppter sacros ordines preciū pecunie vel laudis vel honores q̄runt: verumetiā hi qui gradū vl' gratiā spiritualem quā in ecclesia domino largiente perceperūt: non simplici intentiōe: sz cura humane retributionis exercēt. AVGV. Signum autem quoddā nobis ostēdit dñs q̄ fecit flagellū de resticulis: ⁊ inde negociationē in templo facientes flagellauit. Et enī vnusq̄sq; in pctis suis restē sibi texit: duz pctā addit peccatis. Qñ ergo aliqd patiūt̄ homines ppter iniqtates suas agnoscāt: q̄ dñs facit flagelluz de resticulis: ⁊ adhuc admonet eos vt mutent se: naz si se non mutauerint: audient in fine. Ligate illi manus ⁊ pedes. BEDA. Facto igit̄ de funiculis flagello illos eiecit de tēplo: quia de parte sortis sanctoz eyciūtur: qui inter sanctos positi vel ficte vel aperte

faciũt opa mala. Oues quoqz ⁊ boues eiecit quia talium vi
tã piter ⁊ doctrinã ostẽdit esse reprobã. Nũmulariorũ quo
qz effudit es ⁊ mensas subuertit: qz dãnatis in fine reprobis
etiã ipsarũ quas dilexerũt rerũ tollet figurã: vẽditionẽ co/
lũbaz de tẽplo auferri precepit: ga gra spiritꝰ q̃ gratis acci/
pitur: gratis dari debet. ORIGE. Pot ẽt per tẽplũ intelli
gi aĩa studiosi: ppter inhabitãs verbũ dei: in qua ante dotri
nã iesu constiterãt terrestres ⁊ bestiales motus. Signũ aũt
terrestriũ motuũ bos est: quoniã est agricultor. Insensato/
rũ aũt motuũ ouis: qõ est pluribꝰ animalib⁹ irratiõalibꝰ. Le
uiũ vo atqz incõstantiũ mẽtiũ signũ est colũba. Loz vero q̃
bona videntur signa sunt era q̃ xps verbo doctrine expellit
vt non vltra domus patris eius sit forum.

¶ Responderunt ergo iudei: ⁊ dixerunt ei. Qõ
signuz oñdis nobis qz hec facis? Rñdit iesus ⁊
dixit eis: Soluite tẽpluz hoc: ⁊ in tribus diebus
excitabo illud. Dixerũt ergo iudei. Quadragin/
ta et sex annis edificatũ ẽ templũ hoc: et tu ĩ tribꝰ
diebus excitabis illud? Ille autem dicebat de tẽ
plo corporis sui. Cum ergo resurrexisset a mor
tuis recordati sunt discipuli eius: qz hoc dicebat
de corpore suo: et crediderũt scripture et sermõi
quem dixit iesus.

THEOPHI. Quia iudei videbant iesuz talia facere cũ
potestate multa ⁊ dicẽtez. Nolite facere domũ patris mei
domũ negociationis: signũ ab eo petũt: vnde dicit. Rñde/
rũt ergo iudei ⁊ dixerũt ei. Qõ signũ ostendis nobis: ga hec
facis? CHRY. Sed nũgd signa opus erãt: vt ea que ma
le fiebant cessare faceret? Nõne ẽlũ talẽ accipere ꝑ domo
dei maximũ signũ virtutis erat? Nõ aũt illiꝰ ꝓphetie memi
nerãt: sed signũ petebant: simul qdẽ de suo turpi lucro ipe/
dito dolẽtes: simul aũt ⁊ p hoc ꝓhibere euz volẽtes. opinan
tur enĩ cũ aut ꝓuocare ad miracula: aut cessare ab his q̃ fie
bant: ꝓpterea nõ dat eis signũ: sicut ⁊ post petẽtibꝰ signum
rñdit dicẽs. Hnãtio mala ⁊ adultera signũ q̃rit ⁊ signũ non
dabit ei nisi signũ ione ꝓphete. Sed tunc qdẽ manifestius
nũc aũt obscurius rñdet idẽ. Nõ aũt vtiqz qui nõ petentes
ꝓoccupat ⁊ signa dat: hic petentes auertisset nisi mentem
eorũ cognouisset dolosaz. Segtur enĩ: Et dixit eis: Soluite
tẽplũ hoc ⁊ in tribus diebꝰ excitabo illud. BEDA. Quia
eniz signũ querebant a domino quare solita ꝓmertia ꝓyce
re debuerit ex tẽplo? Rñdit. Qz ipz tẽplũ significabat tem
plũ corpis sui: in quo nulla ꝓrsus eẽt alicuius macula pecca
ti. q. d. Sic̃ inanimatũ tẽplũ a vestris cõmertys sceleribus/
qz mea expio ptãte: ita ⁊ hoc corpis mei tẽplũ cuius istõ ge
stat figurã: vestris manib⁹ dissolutũ: tertia die resuscitabo.

THEOPHI. Nequaq̃ tamen illos ad homicidiuz pro
uocat dicẽs soluite: sed hoc eis affectantibus: non sibi esse
abscondituz demõstrat. Audiãt autẽ arriani quõ dñs mor
tis destructor dixit: Excitabo virtute videlicet ꝓpria.

AVGV. Resuscitauit euz gdez ⁊ pater cui dicit in psal
mis: Excita me ⁊ reddã illis: Sz qd fecit pater sine verbo?
quõ ergo euz pater resuscitat: sic ⁊ filius resuscitauit. qz fili
us dixit: Ego ⁊ pater vnuz sum⁹. CHRY. Propter qd ãt
signũ resurrectõis dat eis? qñ. s. ꝫ maxie erat q̃ ostẽdebat
euz nõ eẽ boiez puruz: posse adnersus mortẽ statuere trium
phuz ⁊ tyrãnidẽ eius longã velociter dissoluere. ORIG.
Utraqz aũt. s. ⁊ corpꝰ iesu ⁊ tẽplũ exẽplar mibi fore vident
ecclesie: eo q̃ ex viuis lapidib⁹ cõstruit iu domuz spiritua
lez in sacerdotiuz scñm: ⁊ ppter illud: Uos estis corpus xpi
⁊ mẽbra de mẽbro. Quãuis ãt dissolui lapidũ videat̃ stru/
ctura: ac dissipari oia ossa xpi aduersitatibus tribulationuz
ĩstaurabit̃ tamẽ ac resuscitabit̃ die tertia: que in nouo celo
⁊ noua terra presens erit. Sicut enim illud christi corpus
sensibile crucifixuz est ac sepultuz ⁊ postea resurrexit sic ⁊
totale scõz xpi corpus cõcrucifixum est xpo. Quilibet enĩ
eorũ in nullo alio gloriat̃ nisi in cruce xpi: ꝑ quã ipse crucifi
xus est mũdo: sed ⁊ cõsepultꝰ est xpo ⁊ resurrexit cũ eo: ga ĩ
quadã nouitate vite ambulat. sed ꝓm beatã resurrectionez
nõdũ surrexit: vnde nõ scriptuz ẽ. Tertia die restaurabo il
lud: sed in tribus diebꝰ: pficit̃ enĩ eius erectio in oibꝰ tribus
diebꝰ. THEOPHI. Judei enĩ de inanimato tẽplo puta
tes eum hoc dicere deridebãt eũ: vnde sequitur. Dixerunt
ergo iudei. Quadragita ⁊ sex annis edificatũ est tẽplũ hoc
⁊ tu in tribꝰ diebz excitabis illud? ALCVI. Et notãduz
q̃ nõ de prima edificatione: que a salomone septẽ annis ꝑ
fecta est: sed de reedicatõe q̃ facta est sub zorobabel p quã
draginta ⁊ sex ãnos impedientibꝰ inimicis respondebant.

ORIGE. Uel dicit aliquis: q̃draginta ⁊ sex annoz exur
gere compositũ. ex quo dauid allocutus est nathan ꝓphetã
consulẽs de ꝓstructione tẽpli: ex tunc satagẽs ad cõgregan
dã materiã tẽpli: Aiaduerte vo si possibile est quadragena
riũ nũez statui erga tẽplũ ꝓp q̃ttuor elemẽta mũdi: ac sena
riũ ꝓp hoc q̃ hõ sexto die creatus est AVGV. iiij. de tri.
Uel hic numerꝰ pfectiõi dñici corpis apte cõgrunt: q̃drage/
sies enĩ series seni[illegible]unt ducẽta sexaginta sex: q̃ numerꝰ die
ruz cõplet nouẽ mẽses ⁊ sex dies. Ipsa aũt pfectio corpis
dñi tot diebus ad partũ ꝓducta cõperit̃ sicut a maioribus
traditũ suscipiẽs eccl̃ie custodit auctoritas. Octauo enĩ ka/
lẽdas aprilis concepꝰ credit̃: quo ⁊ passus. Natꝰ aũt tradit̃
octauo kalẽdas ianuary. Ab illo ergo die vsq̃ ad istũ cõpu
tati ducẽti sexagitasex repiũt dies: q̃ senariũ numez q̃dra/
gesies series habẽt. AVGV. octuagitatriũ qõnuz. Dicit̃
etiã conceptio hũana sic ꝓcedere ⁊ pfici ꝑmis sex diebꝰ ost̃
lactis habeat similitudinẽ: sequẽtibꝰ nouẽ diebꝰ cõuertat̃ i
sanguinem: deĩde duodeci diebꝰ solidet̃: religs decẽ ⁊ octo
diebꝰ formet̃ vsq̃ ad pfecta lineamẽta oĩuz mẽbroz: ⁊ in
reliquo tpe vsq̃ ad tps partꝰ magnitudine auget̃. Sex aũt
⁊ nouẽ ⁊ duodeci ⁊ xviij. ĩ vnuz coacti fiũt. xlv. addito ergo
vno fiunt q̃dragintasex: q̃ si fuerint multiplicati p ipsum se
nariũ nũez: q̃ huiꝰ ordinatiõis caput tenet: fiũt ducẽti ꝫ se
ptuagitasex. i. nouẽ ñses ⁊ sex dies. Nõ ergo absurde q̃dra
gintasex annis dicit̃ fabricatũ esse tẽplũ qõ corpꝰ eius figni
ficabat: vt quot ãni fuerint in fabricatõe tẽpli: tot dies fue/
runt in corporis dñici pfectiõe. AVGV. sup Joã. Ul'ali
ter: qz dñs noster de adã corpꝰ accepit non de adã peccatus
traxit: templũ corporeũ inde sumpsit: nõ iniquitatẽ que de
tẽplo pellẽda est. Si aũt facias q̃ttuor noia greca. Anatole
qõ est oriens. Disis qõ est occidẽs: Archos qõ est septẽtrio.
Mesembria: qõ ẽ meridies: capita verboz adam habent.
A quattuor enĩz ventis dñs collectuz se dicit electos suos
cũ venerit ad iudiciũ. Habẽt aũt littere nois adã nũez ꝓm
grecos: ⁊ ibi inuenit̃ q̃dragintasex annis edificatuz tẽplũ.
Habet enĩ adã alpha quod est vnuz: ⁊ delta quod quattuor
⁊ alpha quod est vnum ⁊. m. qõ est q̃dragita: ⁊ sic habes q̃
dragintasex. Sed iudei qz caro erãt: carnalia sapiebãt: ille
spiritualiter loq̃batur: ⁊ de quo tẽplo diceret per euãgelistã
nobis aperuit. Sequit̃ enim. Ille autẽ dicebat de tẽplo cor
poris sui. THEOPHI. Ex hoc aũt appollinarius cõtra/
dictionẽ sumit: volens ostendere q̃ caro christi esset inani/
mata eo q̃ templum sit inanimatum. ergo carnẽ christi ⁊ la
pidem ⁊ lignum facies: qz ex his templuz consistit. Si autẽ
quod dicitur. Anima mea turbata est: ⁊ potestatem habeo
ponendi animam meã: nequaq̃ dici dixeris: vbi ponesillã.
In manus tuas domine comẽdo spiritũ meũ: non enĩ hoc
de anima irrationali intelligere poteris. Neqz quod dicit̃.
Non derelinques animã meam in inferno. ORIGE. Jõ
autem corpus domini templũ intelligitur: quia sicut tẽplũ
gloriam dei continebat habitantẽ in ipso: sic corpus christi

repzesentãs ecclesiã:vnigenitũ ꝓtinet:q ẽ imago dei ⁊ glia.
CHRY.Duo aũt erãt que obstabãt discipulis ne interiz intelligerẽt:vnũ ipsa resurrectio:alterꝫ vo qõ mai⁹ erat.s.q⁹ deus erat q in illo corpe bitabat:qõ dns occulte oñderat dicens:Soluite tẽplũ,hoc ⁊c.Et iõ subdit.Cuz er.sur.a mor. re.sũt dis.ei⁹ qa hoc dicebat de cor. suo:⁊ cre.scri.⁊ ser.quez dixit Jesus. ALCVI.Añ resurrectionẽ enĩ nõ intellige/bãt scripturas:qz nõduz accepãt spũscm̃.Sed ĩ die resurrectiõis apparẽs dns aputt discipulis sensiuz:vt ĩtelligerẽt q õ ipso scripta erãt ĩ lege ⁊ ꝓphis:⁊ tũc crediderũt scripture ꝓ phaꝫ:q pdixerũt xpm tertia die resurrectuꝫ:⁊ sermõi quẽ dixit Jesus.Soluite tẽplũ hoc. ORIGE. Scõz anagogẽ vo cõplemẽtuz fidei attigem⁹ in magna corpoꝫ resurrectõe toti⁹ corpis Jesu.i.ecclesie ei⁹:cuz fides q̃ est ex specie multũ differat ab ea que ẽ ꝓ speculũ in enigmate.

¶Cũ autẽ esset hierosolymis in pascha in die festo:multi crediderũt in nomine eius vidẽtes signa que faciebat. Ipse aũt iesus nõ credebat semetipsum eis:eo q ipse nosset oẽs:⁊ quia opus ei nõ erat vt quis testimoniũ phiberet de homie Ipse enĩ sciebat quid esset in homine.

BEDA.Superius euãgelista narrauit gd dns hierusalẽ adueniens gesserit:nũc vo eodẽ hierosolymis cõmorante gd ab alys erga eũ actũ fuerit refert.vñ dr. Cũ ãt es. bie.in pas.i die fe.mt̃.cre.ĩ no.ei⁹ vi.sig.q̃ fa. ORIGE. Respiciẽ dũ ãt quõ ex signis ei⁹ pleriqz vidẽtes credebãt ĩ eũ. Nõ.n. dr,pdigia fecisse bier'lis:nisi forte cũ fcã sint ĩ scripturis nõ hũtur.Aiaduerte vo si possibile ẽ in miraculis deputari q⁹ fecerit flagellũ ex funiculis ⁊ cunctos ex templo ppulerit.

CHRY.Prudẽtiozes ãt fuerãt discipli q ad xpz accesse rãt nõ pp signa sz pp doctrinã:nã grossiozes qdẽ p signa trahũt:rõnabiliozes vo p ꝓphias seu doctrinã.vñ subdit:Ipe aũt Jesus nõ crededat semetipz eis. AVGV.Quid sibi vult hoc:Illi credebãt ĩ noie ei⁹:⁊ ipse iesus nõ credebat semetipz eis:An forte ñ credebãt ei ⁊ fingebãt se credidisse: Sed non diceret euãgelista:Multi crediderũt in noie ei⁹. Magna q̃ res ⁊ mira:Credũt hoies in xpm:⁊ xps nõ se credidit hoib⁹:pfertiz qz fili⁹ dei ẽ:⁊ vtiqz volẽs passus ẽ:et si nolet nunq̃ pateret:sed tales sũt oẽs catbecumini. Si dixeri mus catbecumino:credis xpo:rñdet:credo ⁊ signat se. Si interrogemus eũ:Manducas carnẽ filu hois:nescit gd dicim⁹:qz iesus nõ se credidit ei. ORIGE.Uel dicẽdũ q⁹ iesus nõ se credidit credẽtib⁹ in noie eius:⁊ nõ in illũ. In illũ enĩ credunt q̃ angustã viã vadunt ducẽtẽ ad vitã.q ãt credũt signis:nõ ĩ eũ sz ĩ noie ei⁹ credũt. CHRY.Uel hoc dicit qz nõ cõfidebat in eis vt ĩ discipl'is pfectis.neqz cõmittebat eis oia dogmata vt iã firmiter:fidelib⁹ fratrib⁹. Non enĩ intẽdebat exteriozibus vbis:ad mẽtem eozũ intrans ⁊ tẽpus opportunũ manifeste sciens.vñ segt̃:Eo q⁹ ipse nosz oẽs:⁊ qz opus nõ erat vt qs testimoniũ phiberet de hoie:ipse enĩ sciebat qd eẽt in hoie.Scire enĩ ea q̃ sunt in corde hominũ est dei:q solus corda plasmauit.nõ idigebat ergo testibus vt ppriozꝫ plasmatũ mentẽ addiscat. AVGV.Plus etiaz nouerat artifex quid esset in opere suo q̃ ipsum opus quid esset in semetipso. Nam ⁊ petrus nouerat quid in ipso esset quando dixit:Tecum ero vsqz ad mortem.sed do minus nouerat qd eẽt in hoie dicẽs:priusq̃ gallus cãtet ter me negabis. BEDA.Quapropter monemur vt nunq̃ de conscia nostra securi scim⁹:sz semp solliciti formidemus:quia qõ nos latet eternũ arbitriũ latere nõ valet. CA. III

Rat aũt homo ex phariseis nicodemus noie princeps iudeozum: Hic venit ad iesũ nocte ⁊ dixit ei:Rabbi scimus quia a deo venisti magister. Nemo enim põt hec signa facere que tu facis: nisi fuerit deus cum eo. Rñdit iesus ⁊ dixit ei:Amẽ amen dico tibi: nisi quis renatus fuerit denuo non potest videre regnum dei.

AVGV:Superius dixerat q⁹ cũ eẽt hierosolymis multi crediderũt ĩ noie eius videntes signa ⁊ ꝓdigia que faciebat.Ex his ãt erat nicodem⁹:de quo dr.Erat ãt hõ ex phariseis nicodem⁹ noie. BEDA.Cui⁹ ẽt dignitatis offiñ oñdit:cũ subdit ꝓin.iu.Deide qd egerit cũ subiecit:Hic vedd ie.no.cupiẽs.s.secreta eius allocutiõe pleni⁹ discere mysteria fidei:cui⁹ apta oñsiõe signoꝫ iaz rudimẽta ꝓcepat.

CHRY.Adhuc tñ a iudaica detinebat infirmitate:ꝓptea ⁊ nocte venit:trepidãs ĩ die hoc facere:vñ ⁊ euãgelista alibi dicit.Qñ ex ꝑncipib⁹ multi crediderũt in eũ:sed ꝓpter iudeos non confitebantur:vt nõ extra synagogam fierent expulsi. AVGV.Nicodem⁹ etiã ex illo numero erat qui crediderũt:sz nõdũ renati sũt.vñ hoc ad rẽ pertiet q⁹ ĩ nocte venit:Renati autẽ ex aqua ⁊ spiritusancto audiunt ab apostolo:Fuistis aliqñ tenebre:nũc ãt lux ĩ dño.

AIMO.Ut pulebre ĩ nocte vẽisse dicit̃:qz tenebris ignorãtie obnubilat⁹ ad tantã lucẽ nõdũ peruenerat:vt pfecte deũ veꝫ crederet.Nox enĩz ĩ sacro elogo ꝓ ignorãtia ponitur.vnde subdit̃:Et dixit ei:Rabbi scimus qz a deo venisti magister.Quod autẽ hebraice rabbi,latine dicit̃ magister. Magistꝫ ergo appellat ⁊ deũ tacet:qz credebat euz a deo missuz:sz tñ vt deñ est deũ nõ agnoscebat. AVGV. Unde autẽ iste crediderat:patet p id quod subdit: Nemo enĩz põt hec signa facere q̃ tu facis nisi fuerit deus cuz eo.Sic ergo nicodemus de illis m'tis erat:q crediderant ĩ noie eius Uidẽtes signa que faciebat. CHRY.Sed tamen neqz a signis aliquid magnuz existimabat de eo:sed adhuc humanã habens de eo mentem vt de ꝓphbeta loquitur: ad operationẽ eũ missuz dicẽs.Et alieno auxilio idigentẽ hec agere que agebat.cũ tñ pater pfectũ eũ genuerit:⁊ sufficiẽtẽ sibypsi:⁊ nihil hũtem ĩperfectũ.qz vo chzisti studiũ erat interim non ita dignitatez suã reuelare:sicut psuadere q⁹ nihil ex aduerso agebat patri:ꝓpterea in verbis multotiens bumiliter loquẽs videt̃:ĩ reb⁹ aũt cũ ptãte oia operat̃.Ideoqꝫ ⁊ nicodemus nunc manifeste quidẽ nihil excelsum loquit̃ de ipso:occulte aũt ab humili eũ opione reducit: docens q⁹ sufficiens sibypse ẽ in miraculoz operatione. vnde subditur. Respõdit iesus ⁊ dixit ei: Amen amen dico tibi:nisi qs renatus fuerit denuo:non potest videre regnum dei. AVGV. Isti sunt ergo qbus se credit iesus:qui nati fuerint denuo qui non in nocte veniunt ad iesuz sicut nicodemus. tales enĩ iã etiam pfitent̃.Dicit ergo: Nisi qs renatus fuerit ⁊c.q.d.Quia nõdũ es natus denuo.i.ex deo. Spirituali generatione.noticia quã babes de me spiritalis nõ est:sed aialis ⁊ hũana.Ego aũt dico tibi q⁹ siue tu siue alius quicunqz: nisi ex deo denuo natus fuerit:nõ poterit apprehẽdere gloriam que circa me ẽ:sed extra regnũ erit. nã generatio que per baptismũ fit:illuminationẽ aie tribuit. CHRY.Uel littera talis est:Amẽ amẽ dico tibi:nisi qs renatus ⁊c.hoc ẽ: si tu nõ natus fueris desuper:⁊ dogmatum susceperis certitudinẽ alicubi:extra erras ⁊ longe es a regno celoꝫ:seipsuz hic ostendens ⁊ indicans:qñ non est hoc tñ quod videtur: sed alys oculis opus est ad videndu eum. Hoc autẽ quod dicit:Desuper.bi quidẽ.i.de celo exponũt:alij vo a ꝑncipio. Igitur iudei quidẽ si hoc audissent:deridentes vtiqz discessissent:hic vero ⁊ in hoc amorem discipuli ostendit q⁹ a chzisto vlterius interrogat.

¶Dicit ad eũ nicodemus: Quõ potest hõ nasci cum sit senex:nũquid potest in vẽtrẽ matris sue

iterato itroire ⁊ renasci. ℟ñdit iesus: Amē amē dico tibi: nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritu sancto: non pōt introire in regnū dei. Qō natū ē ex carne: caro ē: ⁊ quod natū ē ex spū: spūs ē. Non mireris quia dixi tibi: oportet vos nasci denuo. Spiritus vbi vult spirat: ⁊ vocē eius audis: sed nescis vnde veniat: aut quo vadat. Sic est omnis qui natus est ex spiritu.

CHRY. Ueniens nicodemus ad Jesum vt ad hoiez audiens maioza q̄z ab hoīe: erigit ad altitudinē eoz q̄ dicunt nō qdē excidens a fide: sz infert hanc ipossibilitatē vt in aptiozē ꝓuocet doctrinā. Duo aūt erāt q̄ admirabāt. s. natiuitas talis: ⁊ regnū: neqz enī audita erant apud iudeos. Sed interim circa ꝓius instat: ⁊ quod maxime eius mentez concutiebat. Unde dicitur: Dicit ad eū nicodem⁹: Quō pōt hō nasci cum sit senex: ℟ Nunqd pōt in ventrē matris sue iterato introire ⁊ renasci: BEDA. Sic verba ista sonare videtur quasi puer queat iterato in ventrē matris introire ⁊ renasci. Sed sciēdū q̄ ipse senex erat: ideoq̄z de se ꝓtulit exēplū ac si diceret: Ego sum senex ⁊ meā quero salutē: quō possum in ventrē matris introire ⁊ renasci: CHRY. ℟ Rabbi eū vocas ⁊ a deo venisse dicis: ⁊ nō suscipis que dicunt: sed loqueris ad magīm dictionē q̄ multā ꝓturbationē inducit. hoc enī. s. quō. querere eoz ē q nō valide credūt: ⁊ multi sic querētes a fide deciderūt: hi quidē dicētes: Quō deus est ī carnatus: ⁊ aly quō mansit impassibilis: ꝓpterea ⁊ hic ꝓpter anxietatez moduz exquirit: sed aliquis cogitationibus ꝓpzys spiritualia euertit: ꝺerisibilia loquit. AVGV. Spūs enī loquit: ⁊ ille carnē sapit. nō nouerat iste nisi vnā natiuitatē scilicet ex adam ⁊ eua: ⁊ ex deo ⁊ ecclesia nōduz nouerat: sic tamē tu intellige natiuitatē spirit⁹ quomodo intellexit nicodem⁹ natiuitatē carnis. quomō enim vter⁹ nō pōt repeti: sic nec baptism⁹. CHRY. Nicodemo aūt deficienti ad eam que hic ē natiuitatē: xp̄s manifestius reuelat spiritualis natiuitatis modū. vñ sequitur: ℟ Respōdit Jesus: Amē amē dico tibi. nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spiritu sancto: non potest introire in regnū dei. AVGV. Ac si dicat. Tu carnalē gnātionem intelligis: sed ex aqua ⁊ spiritu oportet q̄ nascatur homo ꝓpter regnuz dei. Si ꝓpter hereditatem patris hoīs tpalis nascitur aliquis ex viscerib⁹ matris carnalis: ⁊ ꝓpter hereditatē patris dei sempiternā nascatur ex viscerib⁹ ecclesie: Cū āt ex duob⁹ hō ꝓsistat: ex corpze videlicet ⁊ aīa duplicē habet ⁊ hō modū gnātiōis. Aq̄ enī que visibilis est: ad emūdationē corpis intelligit. Spiritus vō inuisibiliter cōcurrēs: ad emūdatiōem inuisibilis anime innuit. CHRY. Si vō quis iterrogat qualiter ab aqua hō nascit: interrogo ⁊ ego qualiter natus ē adaz a terra: Sicut enī in ꝓcipio subyciebat elemētū terra: totū vero op⁹ plasmātis erat: ita ⁊ nūc subycit elemētū aqua: totuz vero est spūs gre. Tūc padisū dedit in conuersatiōez: nunc aūt celū nobis apuit. Sed que necessitas aq̄ bis q spūscū suscipiūt. diuina enī in ea perficiūtur simbola: sepultura ⁊ mortificatio: resurrectio ⁊ vita. Sicut enim in quodā sepulchro in aqua nobis submergētib⁹ capita: vetus hō sepelit: ⁊ submersus deoz̄suz occultatur. deinde nouus rursus ascēdit: hoc etiā fit vt discas qm̄ virtus p̄is ⁊ filij ⁊ spiritussancti oīa ꝓplet: ⁊ q̄ xp̄s tres dies ad resurgēdū expectauit. Qō igitur ē matrix fetui: hoc ē fideli aq̄. ī aq̄ enī plasmat ⁊ figuratur: sed qō in matrice plasmatur tpe indiget: quod vero ī aqua non ita: sed in vno momēto oīa fiūt. Talis enī est natura corpoꝝ vt tempoze assumāt pfectionē. in spiritualib⁹ vero nō ē ita: qm̄ pfecta a ꝓncipio constituuntur que fiūt. exquo igitur ascendit a iozdane dn̄s nō adhuc reptilia animarū vīuētiū: sed aīas spūales ⁊ rationabiles aqua reddit.

AVGV. de baptis. puuloz. Sed quia nō ait: Nisi gs renatus fuerit ex aqua ⁊ spū nō habebit salutē: vel vitaz eternā: sed nō intrabit in regnū dei. ad hoc inqunt quidā: paruuli baptiçandi sunt vt sint cū xp̄o in regno dei: vbi nō erūt si baptiçati nō fuerint: q̄uis ⁊ sine baptismo si paruuli moriantur salutē vitāq̄ eternā habituri sint: quoniā nullo peccati vinculo astricti sunt. Sed cur nascat denuo nisi renouandus a vetustate: aut vnde imago dei nō intrat in regnū dei nisi impedimēto ꝓhibēte peccati. AIMO. Talia ac tanta secreta mysteria nicodemo capere nō valenti: oīs ex carnali natiuitate similitudinē dedit dicēs: Quod natus est ex carne caro est: ⁊ qō natū est ex spū spūs est. Sicut enī caro carnē ꝓcreat: ita quoq̄z spiritus spūz parit. CHRY. Nihil igitur sensibiliū inquiras neqz estimes q̄ carnem gerat spūs. domini enim caro genita est: non quidem a spiritu solum: sed etiam a carne. Quod autem natum est ex spiritu: spirituale est. Natiuitatem enim hic non eam que fm substantiā dicit: sed eam que fm honorem ⁊ gratiam. Si igitur ⁊ filius dei ita natus ē: qd plus hēbit oīb⁹ q ita nati sūt: Inuenietē aūt ⁊ spū minoz: cū ei⁹ natiuitas gra spūs sit: ⁊ qd hec a iudaicis distāt dogmatibus: Uide aūt ⁊ spiritussancti dignitatē. dei enī op⁹ videt facere. supza. n. dixit. Quoniam ex deo nati sunt. hic aūt qm̄ spūs eos generat. Dicēs autez xp̄s: qm̄ qui natus ē ex spū: spūs ē: q̄z turbatuz rursus vidit. ad sensibile exēplū ducit sermonē dic s. Nō mireris: q̄z dixi tibi: oportet vos nasci denuo. Dicēdo eniz ne mireris: oīdit animi eius turbationē. Ponit autē exemplū q̄ neqz cōione aliquā ad corpoꝝ grossiciē habet: neqz ad icorporeoz ꝓuēiens naturā: quod ē vēti delatio: dicēs. Spirit⁹ vbi vult spirat: ⁊ vocē eius audis: sz nescis vnde veniat aut quo vadat. Sic ē oīs qui nat⁹ ē ex spū. Qō dicit tale ē. Si ventū nullus detiet: sed quo vult fertur: multomagis spūs actionē naturę leges detinere nō potert: nō terminū corpalis natiuitatis: neqz aliud qd taliū. Qm̄ aūt de vēto hic dcm̄ ē: manifestat illud quod dicit: Uocē eius audis. i. sonitū pcussiōis. nō enī loquens ī fideli ⁊ nescienti spūs actionē hoc diceret. Dic aūt: Ubi vult spirat: nō quasi electionē quādam vēto habēte: sed eam que a natura ē mutatōem q̄ nō ꝓhibetur: ⁊ cum te: sed eam que a natura ē mutatōem q̄ nō ꝓhibetur. i. si huj⁹ spiptāte fit. Et nescis vnde veniat aut quo vadat. i. si huj⁹ spiritus cuius sensuz suscipis auditu ⁊ tactu iterꝓetari nescis viam: qualiter diuini spiritus opationē scrutaris: vnde subdit: Sic ē oīs q natus ē ex spū. AVGV. Sed gs nostrus nō videat verbi gratia austz euntē a meridie ad aglonem: aut aliū ventū veniētē ab oziēte ⁊ occidēte: quomodo ergo nescimus vnde veniat: aut quo eat: BEDA. Spirit⁹ igit sanctus est qui vbi vult spirat: quia ipse in potestate habet cuius coz gratia sue visitationis illustret: ⁊ vocē eius audis: cum te ꝓsente loquitur is qui spiritussancto repletus est.

AVGV. Sonat psalmus: sonat euāgelium: sonat diuinus: vox spiritus est. hoc igitur dicit: quia verbo ⁊ sacrāmēto īuisibiliter adest spiritussanctus vt nascamur. ALCVI. Ergo nescis vnde vēiat aut quo vadat: q̄z etsi te ꝓsente spiritus ad horam quēpiam repleuerit: nō potest videri quomodo in eum intrauerit: vel quomodo redierit: quia natura est inuisibilis. AIMO. Siue nescis vnde veniat: quia quō credentes ad fidem introducat ignoras: vel quo vadat: quia quomodo fideles ad speciem perducat nescis: ⁊ sic ē omnis qui natus est ex spiritu: ac si dicat. Spiritussanctus spiritus inuisibilis est: ita ⁊ quisquis ex spiritu nascitur inuisibiliter nascitur. AVGV. Uel aliter: Et si tu nascaris de spiritu: hoc eris: vt ille qui nō est natus adhuc de spiritu: nesciat vnde venias aut quo eas. Hoc enī secutus ait: Sic est omnis qui natus est ex spiritu. THEOPHI. Cō fundatur ergo macedonius impugnator spiritus: qui seruū spiritumsanctum asseruit: Spiritus enim sanctus ꝓpria potestate ⁊ vbi vult: ⁊ qualiter vult operatur.

¶Respondit nicodemus ⁊ dixit ei: Quō possūt hec fieri? Respondit ihesus ⁊ dixit ei: Tu es magister in israel ⁊ hec ignoras? Amē amen dico tibi: qz quod scimus loquimur: ⁊ quod vidimus testamur: ⁊ testimoniū nostrū nō accipitis. Si terrena dixi vobis ⁊ nō creditis: quomodo si dixero vobis celestia credetis?

AIMO. Mysterium diuine maiestatis nicodem⁹ capere non valet que a dño audiebat: ⁊ ideo rōnem querēs factus nō abnegans: nō voto reprehēdētis: sed affectu discētis dominum interrogat: vnde dicitur. Respondit nicodem⁹ ⁊ dixit ei: Quō possunt hec fieri? CHRY. Quia igitur adhuc in iudaica vilitate manet: ⁊ exēplo ita manifesto dicto ei adhuc interrogat: de reliquo asperius ad eum xp̄s loquitur. vnde sequitur. Respondit ⁊ dixit ei: Tu es magr̄ in israel ⁊ hec ignoras? AVGV. Quid putamus dīm huic magro iudeorum quasi insultare voluisse? volebat quidem illum nasci ō spū. nēo āt ex spū nascī nisi humilis fuerit qz ipa humilitas facit nos nasci de spū. Ille aūt magisterio inflatus erat: alicuius mōēti sibi cē videbaf: qz doctor erat iudeorum. Deponit ergo dñs superbiā eius vt possit nasci de spū.

CHRY. Nequaq̄ tñ nequitiā accusat viri: sed insipientiā ⁊ ruditatem solū. Sed dicet aliquis: qd cōe habz hec natiuitas de qua. s. christus locut⁹ est ad iudaica dogmata? Dz qdē cōe: nā q p̄m⁹ hō fcūs ē: ⁊ q̄ de costa fcā ē mulier: ⁊ que steriles genuerūt: ⁊ que p aquā miracula pfecta sunt: Dico aūt q̄ heliseus de aqua serrū eduxit: ⁊ q̄ iudei mare rubrū trāsierūt: ⁊ q̄ naaman syrus in iordane purgat⁹ ē: Nec oīa natiuitatē spūalē ⁊ purgamētū in ea futurū figuraliter p̄sonabant. ⁊ ea que a prophetis sunt dicta occulte oñdūt hūc natiuitatis modū vtputa illud: Renouabitur vt aquile iuuentus tua. ⁊ beati quorū remisse sunt iniquitates. Sed ⁊ isaac figura huius natiuitatis erat. Nec igitur rememorās dixit: Tu es magr̄ in isrl̄ ⁊ hec ignoras? Rursus aūt aliūde suum sermonez ei credibilē facit: ad ibecillitatē eius cōdescendēs cū subdit. Amen amen dico tibi qz quod scim⁹ loquimur: ⁊ qō vidim⁹ testamur: ⁊ testimoniū nostrum non accipitis. Apud nos visus alys sensib⁹ certior ē: ⁊ si volum⁹ aliquē facere credere ita dicim⁹: qñ oculis nr̄is vidim⁹. Propterea xp̄s hūano loquēs ad eū sermone nō visuz sensibilē induxit: sed manifestum ē q̄ de certissima cognitione ⁊ non aliter se habente loquitur: igit̄ hoc quidē. i. quod scimus ait de seipso solo. AIMO. Querit̄ aūt quare pluraliter dicat Quod scimus loquimur. Ad hoc dicēdum q̄ vnigenitus ōi filius erat qui hoc loquebatur: oñdens qualiter pater est in filio: ⁊ filius in patre: ⁊ spūssanct⁹ ab vtroq̄z indiuisibilis procedat. ALCVI. Vel dicit pluraliter: ac si dicat: Ego ⁊ illi qui mō spū sunt renati: intelligim⁹ illud quod loquimur: ⁊ quod vidim⁹ apud patrē in abscondito hoc testamur foris in mundo: ⁊ vos qui carnales estis ⁊ superbi nō accipitis testimoniū nostrū. THEOPHI. Quod nequaq̄ de nicodemo dicit: sed de genere iudeor̄: qui vsq̄z ad finem in pfidia permanserunt. CHRY. Quod quidem non turbati verbū est: sed mansuetudinem ostēdentis. Nunc enī erudit nos cum ad aliquos locuti fuerimus ⁊ non persuaserimus non tristari neq̄z irasci: sed nostrū sermonē credibilē facere non solum nō irascendo: sed ēt non clamādo. Materia. n. ire clamor est: Jesus aūt dogmata excelsa tangere debens: propter audientium infirmitatez se detinet multotiens: ⁊ non ptinue dignis sua magnitudine dogmatib⁹ īmorat̄: sed magis bis que cōdescensionez hūt. vñ hic subditur: Si terrena dixi vobis: ⁊ non creditis: quō si dixero vobis celestia credetis? AVGV. Hoc est si nō creditis qz tēplū possuz suscitare deiectū a vobis: quō creditis qz p̄ spūscū pūt homines regenerari? CHRY. Uel aliter: Si baptismuz terrenū dicat: nō mireris: qz in terra perficit̄: ⁊ cōparatione illius natiuitatis stupende que est ex substantia p̄is: terrena est gratie natiuitati: ⁊ bene nō dixit: Non intelligitis: sed non creditis. nā cū quis aliqua per intellectū suscipere non valet: amētie vel ignorantie imputaf. Cū aūt hoc non suscipiat aliquis quod solū fide oportet suscipere: non amētie: sed infidelitatis est accusatio. Dicebātur aūt hec etsi nō credebantur: quia posteri erant ea suscepturi.

¶Et nemo ascēdit ī celum: nisi qui descendit de celo: filius hominis qui est ī celo.

AVGV. De baptismo parnulorū Notata paululū ei⁹ ī peritia: q se ceteris de magisterio p̄ferebat: ⁊ oīum taliū incredulitate reprehēsa: rñdet q̄ aly credāt si illi nō credūt ad illō qō iterrogat⁹ est: quō p̄t̄ ista fieri dicens: Et nemo ascēdit in celū nisi qui descēdit ō celo: fili⁹ hois q est ī celo. .q.d. sic fiet generatio spūalis: vt sint celestes hoīes ex terrenis: qō adipisci nō poterūt: nisi mēbra mea efficiant̄: vt ipe ascēdat q descēdit: nō aliud deputās corpus suū. i. ecclesiaz suam q̄ seipsum. GREGO. xxvy. mora. Quia enīz nos vnū cū illo iam facti sumus: vnde solus venit in se: solus redit etiam in nobis: ⁊ is qui in celo semper est: ad celum quotidie ascendit. AVGV. De baptismo parulox̄: Quāuis autē ī terra factus sit filius hoīs: diuinitatē tñ suam: qua in celo manēs: descēdit ad terraz non indignās censuit noīe filij: hoīs sicut carnē suā dignatus ē noīe filij dei. per vnitatē enī persone: qua vtraq̄z substātia vnus ē xp̄s: ⁊ filius dei ambulabat in terra: ⁊ idem ipse filius hominis manebat in celo. Sit ergo credibiliorum fides ex in credibilioribus creditis. Si enim diuina substantia longe distantior potuit ꝓpter nos ita suscipere hūanā substātiā vt vna persona fieret: q̄to credibilius alij sancti fiūt cū hoīe christo vnus christus: vt oībus per eius gratiā ascēdēt⁹: ipse vnus ascēdat in celū qui de celo descendit? CHRY. Uel aliter: Qz dixerat nicodemus: Scim⁹ qñ a deo vēisti magister: ne estimet̄ ita esse magister vt multi ꝓphetax̄ de terra existimantes subiungit: Et nemo ascēdit in celū: nisi qui descēdit de celo filius hominis qui est in celo. THEOPHI. Cū vo filiū hois descēdisse de celo audis: nō putes q̄ de celo caro descēderit: hoc enī hereticox̄ dogma ē: qui docebāt q̄ christus de celo corpus sumpserat: ⁊ per virginem transierat.

CHRY. Filiū enī hois nō carnē hic vocauit: sz a minori substātia se totū noīauit. Est enī ei cōsuetudo multotiens a diuinitate: multotiēs ab hūanitate totū vocare. BEDA. Si enī aliquis homo nudus de monte ad conauallia descēdat: ⁊ assumptis vestimētis et armis ad eundē montē ascendat: ⁊ recte ipse idē qui prius descendit ascēdisse perhibetur.

HYLA. x. de trini. Uel quia de celo descēdit ꝓcepte de spū originis causa ē. Nō enīz corpori Maria originē dedit: lz ad incremēta partiū q̄z corporis omne qō sensus sui est naturale contulerit: q̄ vero hominis filius ē: susceptę in virgine carnis est partus. q̄ autē in celis est nature semp permanentis potestas ē: que non ex infinitatis sue virtute ī regionem diffiniti corporis coartauit verbi dei ptātē: ⁊ in forma serui manens ab oī intra extraq̄z celi mundiq̄z circulo: celi ac mundi dñs nō abfuit. per hoc ergo ⁊ de celo descēdit: qz filius hoīs ē ⁊ in celis est. quia vbū caro factū non amiserat manere quod factū est. AVGV. Miraris autē quia hic erat ⁊ in celo: Tales fecit discipulos suos: paulū audi dicentem: Nostra cōuersatio in celis ē. si hō paulus ambulabat ī terra: ⁊ conuersabatur in celis: deus celi ⁊ terre nō poterat esse in celo ⁊ in terra? CHRY. Uide autē quia qō valde videtur excelsum indignū est sua magnitudine. nō enī solū ī celo est: sed vbiq̄z ⁊ oīa replet: sed adhuc ad imbecillitatez auditoris loquitur paulatiz eū reducere volens.

¶Et sicut moyses exaltauit serpentem in deserto:ita exaltari oportet filium hominis: vt omnis qui credit in ipso non pereat:sed habeat vitam eternam.

CHRY.Quia dixerat beneficiū baptismi inducit huiꝰ cām.s.crucē dicēs:Et sicut moyses ⁊c. BEDA.Magistꝛ legis mosayce ad spūalē sensum eiusdē legis inducit recoꝛdans veteris histoꝛie:⁊ hāc in figurā sue passionis atqꝫ humane saluationis factā edisserens. AVGV.de baptis. paruuloꝝ:Serpentū incursibꝰ in deserto multi moꝛiebāt: ac sic moyses ex pꝛecepto dñi exaltauit in deserto eneū serpentē hunc vidētes sanabant continuo.Exaltatus serpēs est moꝛs xpi.eo significandi modo quo p efficiētē id qō efficitur significat.A serpente quippe moꝛs venit:qui peccatū quo moꝛi meruit homini persuasit.dñs aūt in carneꝫ suā nō peccatū trāstulit tāqꝫ venenū serpētis sed moꝛtē: vt eēt in similitudīe carnis peccati pena sine culpa:vñ i carne peccati ⁊ pena solueret ⁊ culpa. THEOPHI.Videas ergo figurā ad veritatē.Ibi enim serpentis similitudo spēm gdē bestie hꝫ:venenū aūt nō habet:sic ⁊ hic xps a pctō liber:in similitudinē carnis peccati venit.Exaltari aūt audiēs suspēsionem intelligas i altū vt sanctificaret aerem q sanctificauerat terrā ambulādo in ea:intelligas etiā per exaltationē gloziā.nā illa crucis altitudo gloꝛia christi fcā est.i quo enim iudicari voluit:in hoc huius mūdi pncipē iudicauit.Adam enim iuste moꝛtuus est:ga peccauit:dns vero iniuste:ga pectū nō fecit.Postqꝫ ergo iniuste moꝛtē sustinuit superauit illū q eū tradidit moꝛti:⁊ sic liberauit adā a moꝛte sed i hoc deuictū se inuenit.Nō enī pꝛcauit in cruce dñm pꝛtristare:vt crucifigētes odiret:sed magis diligebat:⁊ pꝛo eis oꝛabat.sic igit cruꝛ xpi eius exaltatio ⁊ gloꝛia facta est. CHRY.Jō etiā nō dixit:Pendere oportet filiū hois:sꝫ Exaltari:ga honestius hoc videbat.vñ ⁊ pꝛopter audiētē ⁊ ꝓpter figuram hoc pꝛsuit:vt discas qñ cognata sūt vetera nouis:deīde vt cognoscas qñ nō iuitꝰ ad passionē venit:⁊ adhuc vt discas qñ multis hinc nascit salus. AVGV.de baptis.paruulorū:Sicut ergo tunc q ꝓspiciebat exaltatū serpētez a veneno sanabat:⁊ a moꝛte liberabat:sic nūc q ꝓformat filiꝰ hominis moꝛtis xpi p fidē baptismūqꝫ eiꝰ ⁊ a pctō p iustificationē ⁊ a moꝛte p resurrectionē liberat:hoc est enī qō ait:vt oīs q credit in eū:nō pereat:sꝫ hēat vitā eternā.qd ergo opus est vt moꝛti xpi p baptismū ꝓformet paruulus si moꝛsu serpētis nō est oīno venenatus? CHRY.Attende aūt q passionē obumbꝛate posuit:ne ex eiꝰ vbis fieret tristis auditoꝛ. Fructuꝫ vo passiōis posuit manifeste. Si enī q credūt in crucifixū nō peūt:multomagis q crucifixus ē nō perit. AVG. Hoc āt itꝫtereſt iter figuratā imaginē ⁊ rē ipsaꝫ: q illi sanabant a moꝛte ad tpalez vitā:hi aūt vt hēant vitā eternam.

¶Sic enim deus dilexit mūdū vt filiuꝫ suuꝫ vnigenitū daret vt omnis qui credit i eum nō peat sꝫ habeat vitam eternā. Non enim misit deus filium suum in mūdum vt iudicet mūdum:sed vt saluetur mūdus per ipsum. Qui credit in eum nō iudicatur. Qui aūt nō credit iam iudicatus ē: qꝛ nō credit in noīe vnigeniti filij dei.

CHRY.Quia dixerat.Oportet exaltari filiū hois: quo moꝛtē occlte significauit ne auditoꝛ tristis ab his fieret verbis:hūanū qd de eo suspicās ⁊ moꝛtē eius estimās nō eē existētiā:hoc ad rectitudinē reducit:filiū dei dicēs eū q dat ad moꝛtē:⁊ moꝛtē eius cām esse vite eterne.vñ dicit:Sic enim deꝰ dil.mū.vt fi.su.vnige.da vt oīs q cre.i eū nō peat:sꝫ hā. vi.eter.q.d. Ne mireris qñ ego debeo exaltari vt vos saluemini:eteni ⁊ pri hoc videt q ita nos dilexit:vt p huius ideo tis filiū dederit.dicēdo aūt:Sic ds dil.mū.multam ĩdicat amoꝛis intentionē.Multa enī est ⁊ infinita distātia:q enim ĩmoꝛtalis:q sine pncipio:q magnitudo ifinita:eos q sunt ex terra ⁊ cinere ifinitis plenos pctis dilexit.sꝫ ⁊ ea q post hoc ponit:ostētatiua sunt magni amoꝛis:nō enim seruū:nō angelū:nō archāgelū dedit.sed filiū suū. Rursus si filios plures habuisset:⁊ dedisset vnū:hoc ēt eēt maximū. Nūc vo filius vnicū dedit:vñ subdit:Unigenitū. HYLA. vi.de trinit. Sꝫ si dilectiōis hinc fides est creaturā creature pꝛestitisse: nō facit magni meriti fidē vilis ⁊ spernēda iactura.Pꝛecio sa aūt sunt q cōmēdāt charitatē ⁊ ingentia ingētibꝰ estimātur.Deus diligēs mūdū filiuꝫ nō adoptiuuꝫ:sꝫ suū ⁊ vnigenitū pstitisset:hinc ꝓprietas est:natiuitas est:vitas ē: Nō creatio ē:nō adoptio est:nō falsitas ē:hinc dilectōis ⁊ charitatis fides:ē vt ad mūdi salutē ⁊ filiū suū ⁊ vnigenitū pstitisset.

THEOPHI.Videt aūt mihi q sicut spuriꝰ dixit:q filiꝰ hois descēdit de celo:cū caro de celis nō descenderit:sed ꝓpter vnā psonā i christo que dei sūt attribuit hoi:sꝫ ⁊ nūc ecōuerso que sūt hois verbo dei appꝛopriat: etenim deus dei filiꝰ ipassibilis manſit:sed qꝛ vnus erat ſm hypostasim dei filius ⁊ homo qui passionē sustinuit:filius dari dicitur i moꝛtez q passibiliter patiebatur. non natura pꝛopria: sed carne pꝛopria.Est autē maxima vtilitas cōsecuta ex huiusmodi datiōe mentē excedēs hūanā.Sequitur enī:Ut omnis qui credit i eum nō pereat:sed habeat vitā eternā. Uetus nāqꝫ testamentū bis qui seruabāt illud diebꝰ lōgissimum promittebat:euangeliū vo eternā ⁊ insolubilē vitam.

AVGV.Notādū vo q eadē de filio dei vnigēito replicat q de filio hois i cruce exaltato pmiserat dicens: Ut omnis q credit i eā.quia idē redēptoꝛ ⁊ cōditoꝛ noster filiꝰ dei āte secula existēs:filiꝰ hois factꝰ est i fine seculoꝝ:vt q pi uinitatis sue potētiā nos creauerat ad perfruēdā beatitudinē perennis vite:ipse per fragilitatē hūanitatis nos restauraret ad percipiēdā quā pdidimus vitā. ALCVI.Uere aūt p filiū dei habebit mūdus vitā:qꝛ nō alia ō causa vēit i mundū nisi vt saluet mundū:vnde sequitur: Nō enī misit deus fi.su.in mū.vt iu.mū.sꝫ vt sal.mun.p ipꝫ. AVGV. Quare enī saluatoꝛ mundi dictus ē:nisi vt saluet mundum? ergo quantū i medico ē sanare venit egro tuꝫ. Ipe se interimit qui pcepta medici seruare non vult aut contemnit.

CHRY.Sed qꝛ hoc dicit:multi pigroꝝ in peccatoꝝ magnitudine ⁊ negligentie supabūdantia dei abutentes misericoꝛdia dicunt:nō est gehenna:non est supplicium:oia nobis deus peccata dimittit.Sed considerandū q duo sunt christi aduentus:qui iam factus est.⁊ q futurꝰ ē.Et pꝛioꝛ quidē factus est non: vt iudicet que facta sunt a nobis:sꝫ vt dimittat.Secūdus aūt nō vt dimittat:sꝫ vt iudicet.De pꝛo igit ait:Non veni vt iudicē mundum:quia enim clemens ē:nō facit iudicium.sed interim remissionē omniū peccatoꝝꝫ p baptismum pꝛimo:⁊ postea per penitētiā:qꝛ si hoc mō nō fecisset:vniuersi simul pditi essent.Omnes enim peccauerunt ⁊ egēt gratia dei. Ne igitur aliquis crederet se ipune pecare:subdit de pena nō credētis:Qui credit in in eum nō iudicatur.qui credit inquit:nō q inuestigat: qd igit si ĩmundas habeat vitā:maxime quidē paulus tales nō fideles esse dicit.Confitent ingt se nosse deū:factis aūt negant:sed hoc illud significat:qꝛ sꝫ hoc q credit nō iudicat:sed opeꝝ quidē grauiorē sustinebit penā. ifidelitatis aūt causa nō tozqbit.

ALCVI.Uel qꝛ credit in eū ⁊ adheret ei vt mēbꝝ capiti:nō iudicabit. AVGV.Quid āt dictuꝝ spabas de eo q nō credit nisi q iudicat? Sꝫ vide qd dic:Qui āt nō credit iā iudicatꝰ ē. Nōdū apparuit iudiciū:sꝫ iaꝫ fcm ē iudiciū. Nouit enī dns q sunt eius:nouit q pmaneāt ad coꝛonā ⁊ q pmaneant ad flāmā. CHRY.Aut hoc dicit qꝛ ipsuꝫ discrede re ipenitentis suppliciū est.esse enī extra lumē ēt sꝫ se martiū suppliciū ē:vel qō futuꝝ est pnūciat:sicut.n. q occidit

hominē:ꝛsi nōdū sn̄ia iudicantis ꝺdemnat⁹ sit:rei tamē natura ꝺdemnatus est:ita ꝛ qui incredulus est sicut ꝛ adā qua die comedit ō ligno mortu⁹ ē. GREGO.xxvy.moza. Ul aliter: In extremo iudicio aliqui nō iudicantur ꝛ pereūt:de quibus hic dr̄:Qui non credit iā iudicatus est. Nō enīz eoꝛ tūc causa discutiē:qui a cōspectu districti iudicis iaz cuz dā natione sue infidelitatis abscēdunt:p̄fessionē v̄o fidei retinētes:sed ꝓfessiōis opera nō habentes redarguūtur vt pereant. Qui vero nec fidei sacramēta tenuerūt: increpationē iudicis in extrema examinatiōe nō audiūt:qz p̄iudicati i infidelitatis sue tenebꝛis eius quē desperexerāt inuectiōe arguī nō merentur. ꝓrinceps nāq; terrenā rempublicam regens:aliter punit ciuē interi⁹ delinquētez: atq; aliter hostē exterius rebellantez. In illo iura sua cōsulit:cōtra hostē v̄o bella mouet:dignaq; ei⁹ malicie tozmēta retribuit: de malo v̄o eius quid lex habeat nō requirit. neqz enī lege necesse ē perimi eū q lege nunq; potuit teneri. ALCVI. Quare āt iudicat⁹ est q nō credit:causam assignat dicēs:quia non credidit i noīe vnigēiti fily dei. In hoc.n.solo noīe est salus. Nō habet deus multos filios qui possint saluare: būc habz vnigenitum per quē saluat. AVGV. de baptiſ. paruulozuz. Ubi ergo paruulos ponimus baptiçatos nisi iter eos q crediderunt: hoc enīz eis acquirīt per virtutē sacramenti ꝛ offerentiū respōsionez:ac p hoc eos qui baptiçati nō sunt iter eos qui nō crediderūt statuimus.

¶ Hoc est autez iudicium:quia lux venit in mundum: ꝛ dilexerunt homines magis tenebꝛas q̄ lucem. Erāt enim eozum mala opera. Omnis enīz qui male agit odit lucē: ꝛ non venit ad lucē vt non arguantur opera eius. Qui autem facit veritatem venit ad lucem vt manifestentur opera eius:quia in deo sunt facta.

ALCVI. Reddit causaz quare nō crediderūt:ꝛ q̄re iuste dānātur dicēs: Hoc est autem iudiciū:quia lux venit in mūdum. CHRY. Quasi dicat: Nūquid ipsi eam quesierūt vel laboꝛauerūt vt iuenirēt: Ipsa lux venit ad eos nec ei occurrerūt. vñ sequitur: Et dilexerūt homines magis tenebꝛas q̄ lucem. Dic de reliquo oī eos p̄iuat excusatōe: venit enī eripere a tenebꝛis ꝛ ad lucez ducere. Quis ergo eius qui nō vult ad lucem accedere miserebitur: BEDA. Lucez seipsuz appellat:de qua supza euāgelista dixit:Erat lux vera. Tenebꝛas v̄o appellat peccata. Deinde quia videbaī multis esse incredibile qō dictum est:nullus enīz tenebꝛas prebonoꝛat luci:subdit causam quare hec passi sunt dicens: Erant enim eozum opera mala. Et siquidem in iudiciuz venisset:haberet hoc aliquam rationem:qui enim malozuz sibi conscius est:fugere iudicez consueuit:parcenti vero qui deliquerūt occurrunt. dicens igiī: Erant:eos qui multozuz sibypsi erant conscy peccatozum maxime chꝛisto ad ignoscendū venienti occurrere:qō ꝛ in multis factum est. Etenī publicani ꝛ peccatozes venientes recūbebant cū iesu:quia vero quidam sunt:ita molles ad eos qui p̄o virtute sunt laboꝛes:vt vsq; ad vltimū velint adherere malitie: in boꝛuz iniuriam subdit:Omnis enim qui male agit odit lucez. Qō quidem dictum est de bis qui eligunt in malitia manere.

ALCVI. Quia omnis qui male agit odit lucem. idest q est in intentione peccandi:cui placet peccatum:odit lucem q̄ detigit pctm̄. AVGV. x. cōfes. Qz.n. falli nolūt ꝛ falle revolūt:amāt.eam cuz seipsaz idicat ꝛ oderūt eā cū eos ipa lux indicat. Inde retribuet eis vt eos nolentes manifestet ꝛ eis ipsa non sit manifesta. Amant ergo veritatem lucentem: oderunt eam redarguentem. vnde sequitur. Et non venit ad lucem vt non arguantur opera eius. CHRY. Cum enim qui in paganismo viuit: nullus redarguit. quia deus tales habet: ꝛ digna dogmatib⁹ opera demōstrat. Qui vero xp̄i sunt male viuētes:ab omnib⁹ rectis accusant̄. Si aūt gentiles sunt recte viuētes hoc manifeste nō noui. Nō enīz mihi dicas eos q a natura sunt mites ꝛ honesti. nō enīz est hoc virtus:sed cuz dic qui a passionibus sustinet violentiā ꝛ sapienter viuit: sz nō vtiq; habes. Si enim regni enunciatio ꝛ gebēne mine ꝛ alia tāta documenta vix detinēt homines in virtute:nullo bozum persuasi pertransibūt virtutem. si vero hypocrisim fingūt glozie gratia hoc faciunt. vñ cum potuerint latere nō omittent vti malis desiderys:que etiā vtilitas est cū aliquis sobzius sit ꝛ nō rapit: fit vero vane glozie seruus:hoc enim nō est recte viuere. Inanis enim glozie seruus fornicario nō minoz est: multo eni plura ꝛ graviora operatur. Si aūt quidam recte sunt viuentes in gētilibus:non hoc aduersatur huic sermoni quia non freq̄nter cōtingit:sed raro. BEDA. Moraliter etiam illi magis tenebꝛas q̄ lucez diligunt:qui suos predicatozes bene docentes odys ꝛ detractionibus īsequūtur. Sequitur: Qui autez facit veritatez venit ad lucem:vt manifestentur opera ei⁹: quia in deo sunt facta. CHRY. Non autez de bis qui ab initio facti sunt cbꝛistiani hoc dicit:sed tātum de bis qui ex gentibus vel iudeis ad rectam disponendi erant fidē. ostēdit enī quoniaz nullus vtiq; eliget in erroze viuens ad fidē venire:nisi p̄ius īscribat sibypsi viam rectam. AVGV. de baptismo. paruulozuz: In deo aūt facta dicit opera eius qui venit ad lucem:quia itelligit iustificationē suam nō ad sua merita.sed ad dei gratiam pertinere. AVGV. super ioannem. Sed si omnia opera deus mala inuenit quomodo quidam fecerunt veritatem:ꝛ venerunt ad lucez.i.ad xp̄z: Sed dilexerunt inquit supza:tenebꝛas magis q̄ lucem. ibi posuit vim. Multi dilexerunt peccata sua:multi ea confessi sunt. Accusat deus peccata tua:si ꝛ tu accuses adiungeris deo:oportet vt oderis in te opus tuum: ꝛ ames in te opus dei. Initium operum bonozum ꝓfessio est operum maloꝛ. ꝛ tunc facis veritatem:qz nō te palpas:nō tibi blādiris. Uenis autem ad lucem:quia hoc ipsuz qō tibi displicuit peccatum tuum:nō tibi displiceret nisi deus tibi luceret:ꝛ ei⁹ veritas tibi ostēderet. Facit autem aliquis veritatez confessionis ꝛ venit ad lucem in operibus bonis:etiam ꝓpter illa que videnī minuta esse peccata lingue: aut cogitationum: aut immozationis in rebus concessis. quoniam minuta plura peccata:si negligan̄ occidūt. Minute sunt gutte que flumē īplent: minuta sunt grana barene:sz si multa barena imponaī: barena p̄mit atq; opp̄imit. hoc facit sentina neglecta:qō facit fluct⁹ irruēs paulatim. per sentinaz ītrat: sz diu ītrando ꝛ nō exhauriēdo mergit nauē. Quid est aūt exhaurire:nisi bonis operibus agere ne obꝛuāt peccata: gemēdo ieiunando:tribuēdo:ignoscendo.

¶ Post hec venit iesus ꝛ discipuli eius i terram iudeā: ꝛ illic morabatur cum eis ꝛ baptizabat. Erat aūt ꝛ ioannes baptizans in ennon iuxta salim:quia aque multe erāt illic: ꝛ veniebant ꝛ baptizabanī. Nōdum enim missus fuerat ioānes in carcerem. Facta est aūt questio ex discipulis ioānis cum iudeis de purificatione. Et venerūt ad ioānez ꝛ dixerunt ei: Rabbi: qui erat tecum trans iozdanez cui tu testimonium perhibuisti: ecce hic baptizat ꝛ omnes veniunt ad eū.

CHRY. Nibil, veritate aptius neqz fortius:que neqz latere vult:neqz periculū formidat:neqz īsidys tremit: neqz gloziā q̄ a multis est desiderat:nulli humanoꝛ obnoxia. vñ ꝛ dñs in solēnitatib⁹ hierlm̄ ascēdebat nō se ostētās: neque bonoꝛē diligens: sed vt pluribus sua dogmata proponeret

ꝛ miraculoꝝ vtilitatem. ꝓstq̄ aũt solennitates soluebãt ad iordanẽ frequenter veniebat: quia ꝛ illic etiã turbe concurrebant. vnde dicitur: ꝓst hec venit iesus ꝛ discipuli eiꝰ in iudeaz terram: ꝛ illic demorabatur cuz eis. BEDA. Dicit aũt: ꝓst hec. Non cõtinuo post disputationẽ cum nicodemo que facta est i hierosolymis: sed pacto spatio tẽporis de galilea in iudeam redyt. ALCVI. ꝑ iudeam gdez significanter cõfitentes quos visitat xp̃s: vbi enim est peccatoꝝ ꝓfessio: vel diuinaꝝ laudũ: illic venit xp̃s ꝛ discipuli eiꝰ .i. doctrina ꝛ illumiatio eius: ꝛ ibi morat ꝑ purgãdo a vitys. vñ sequit: Et illic demo. cum eis ꝛ ba. CHRY. Cum aũt euãgelista postmodũ dicat ꝙ iesus nõ baptiçabat: sed discipuli eius: manifestum est qñ ꝛ hic hoc dicit: ꝙ soli discipli baptiçabãt. AVGV. Baptiçatꝰ aũt dñs baptiçabat non eo baptismate quo baptiçatus ẽ: baptiçatus est enĩ a seruo ostendens humilitatis viam ꝛ perducẽs ad baptismuz dñi hoc est suuz. Baptiçabat eniz iesus quõ dominus: quomodo dei filius. BEDA. Christo autẽ iam baptiçãte adhuc baptiçat ioannes: quia adhuc permanet vmbra: nec debet ꝑcursoꝛ cessare donec veritas mãifestet. vnde sequit: Erat aũt ioannes baptiçãs in ennon iuxta salim. Ennos hebraice aqua: vnde quasi nois interpretatõe aperiẽs subdit: Quia aque multe erãt illic. salĩ oppidũ est iuxta iordanẽ sitũ: vbi olim melchisedech regnauit. HIERO. ad euagriũ: Nec refert vtꝛ salem aut salim nominet cũ vocalibus i medio lr̃is perraro vtant hebrei: ꝛ ꝙ voluntate lectoꝝ ac regionũ varietate eadẽ verba diuersis sonis atqz accentibꝰ ꝓferantur. Sequit: Et veniebant ꝛ baptiçabant. BEDA. Quãtũ cathecuminis nõdũ baptiçatis ꝑdest doctrĩa fidei: tãtũ ꝓfuit baptisma ioãnis' ãte baptismũ christi: qz sicut ille predicabat pniam ꝛ baptismum christi ꝑnunciabat: ꝛ in cognitiõez veritatis: q̄ mũdo apparuit: attrahebat: sic ministri ecclesie ꝑmo erudiũt venientes ad fidẽ: post pctã eoꝝ redarguũt. deide i baptismo xp̃i remissionẽ ꝓmittũt: ꝛ sic i cognitionẽ ꝛ dilectionẽ vitatis attrahũt. CHRY. Discipl̃is ãt iesu baptiçãtibꝰ nõ cessauit Joãnes baptizãs vsqz ad incarcerationẽ. qõ significat euãgelista cũ subdit: Nondũ enim missus fuerat ioãnes in carcerẽ. BEDA. Ecce aperte notat facta xp̃i ante ioãnem incarceratũ que alꝝ preterierũt: incipientes ab his que post missum ioannẽ in carcerẽ facta sunt. AVGV. Quare aũt baptiçabat ioannes: qz oportebat vt dñs baptiçaret. Nõ solũ aũt baptiçatus est ab eo: ne baptismus ioannis melioꝛ baptismate domini videretur.

CHRY. Sed cuius gratia vsqz tunc baptiçabat: si eniz cessasset: estimaret çelo yꝛ ira hoc facere: sed persistens non sibypsi gl̃iã acgrebat: sz xp̃o auditoꝛes mittebat. Et multo efficaciꝰ hoc faciebat q̄ discipuli xp̃i: qz iſuspicabile eiꝰ erat testimoniũ: ꝛ maioꝛẽ gl̃iaz apud oẽs habebat: ideo etiã adhuc baptiçabat: ne discipulos suos in ampliozẽ çelũ ĩmitteret. Estimo aũt ꝛ ꝓpter hoc ꝓmissam esse mozt̃e ioannis: et eo sublato de medio iesũ maxie p̃dicare cepisse: vt oĩs multitudinis affectio ad xp̃z transiret: ꝛ nõ vltra his q̄ de vtroq̄ erãt sentẽtys scinderent. Zelotipe enĩ se hñtes discipuli ioãnis ad xp̃i discipulos: ꝛ ad ipsuz christum: qz viderunt discipulos xp̃i baptiçãtes: ceperũt dicere ad eos q̄ baptiçabãtur: quasi aliquid maiꝰ haberet baptisma ioãnis baptisma te discipulozum xp̃i. vñ subdit: Facta est ergo questio ex discipulis ioãnis cuz iudeis de purificatione: quoniã eniz ipsi cõnem mouerunt: sed nõ iudei: euãgelista occulte mõstrat: nõ dicẽs ꝙ iudeus q̄siuit: sed ꝙ questio facta est ex discipulis ioannis. AVGV. Intelligas ergo dixisse iudeos maiorem esse christũ: ꝛ ad eius baptisma debere cõcurri. Illi aũt nonduz intelligẽtes defendebant baptismum ioannis: vẽtum est ergo ad ipsum ioannem vt solueret questionem. vnde sequitur: Et venerunt ad ioannem ꝛ dixerunt ei: Rabbi: qui erat tecum trans iordanem. CHRY. Hoc est: quẽ tu baptiçasti: Nõ autem dixerũt: Quem tu baptiçasti: quia coacti eẽnt ꝛ vocis eiꝰ meminisse: que sup euz est delata: sed dicunt: Qui erat tecũ. quasi q̄ discipli ordinez habebat: nihil plus habẽs nobis: nũc se a te separãs baptiçat. audiũt ãt Cui etiã testimoniũ perhibuisti. q. d. quem tu claꝝ ostẽdisti ꝛ circũspectũ fecisti: eadem tibi audet: ꝛ hoc est qõ dicũt: Ecce hic baptiçat. Nõ autẽ in hoc solum estimabant se excitare eum: sed ꝛ in eo q̄ de reliquo ea que ipsoꝝ erãt reprobabant. vnde subdũt: Et omnes veniũt ad eum. ALCVI. quasi dicãt te dimisso omnes currunt ad baptismum illius quem tu baptiçasti.

℣ Respondit ioannes ꝛ dixit: Non potest homo accipere quicquã nisi fuerit ei datũ de celo. Ipsi vos mihi testimoniũ perhibetis quod dixerim non sum ego christus: sed quia missus sũ ante illum. Qui habet spõsam spõsus est: amicus autem sponsi qui stat ꝛ audit eũ: gaudio gaudet ꝓpter vocem sponsi. Jn hoc ergo gaudiũ meum impletum est. Illuz oportet crescere: me autem minui.

CHRY. Interrogatꝰ ioannes nõ vehemẽter discipulos ĩcrepat: timens ne ab eo separati: aliqd aliõ operent. sed remisse quodãmodo eis loquitur. vnde dicitur: Respõdit ioannes ꝛ dixit eis: Non potest homo accipere quicq̄ nisi fuerit ei datum de celo. q. d. ꝛ si p̃clara sunt que christi sunt: nemo ad eum currũt mirari non oportet: deus enim est q̄ hoc facit. Humana enim facile deprehẽsibilia sunt ꝛ ibecillia ꝛ velociter defluunt: hec autem non talia sunt. non ergo sunt humanitus adĩuenta: sed diuinitus ordinata. Si ãt humilius logr̃ de christo nõ mireris: nõ eniz erat ꝓtingens q̄ ꝑassumptos a tali passiõe. s. iuidic ab initio doceret oia: sed iterum vult eos terrere ostẽdens ꝙ ad impolia conant: ꝛ q̄ deo rebelles inueniũt. AVGV. Uel alr̃: Hoc ioannes de seipo dicit: quasi homo ō celo accepi: ergo qz accepi vt aliquid esse̅m: inanem me vultis esse: vt loquar ꝓtra vitatem: CHRY. Et vide qz hoc qõ estimabant ꝓponi in xp̃i subuersionẽ: qñ dixerũt: Cui testimoniũ phibuisti. hoc ĩ eos cõuertit dicẽs: Ipsi vos mihi testimoniũ phibetis q̄ dixerim Non sum ego christus. q. d. si vez meum testimonium estimatis. dicite quoniã illũ mihi ꝓhonozare opz. vnde subdit: Sed quoniã missus sum ante illuz. q. d. minister suz. Et ea q̄ sunt eiꝰ q̄ me misit: dico nõ humana gr̃a blandiẽs ei: sz patri eius qui me misit ministrãs. ALCVI. Sed si aliquis dicat quando quidẽ tu non es christus: quis ergo es tu: vel quis est ille cui perhibes testimonium: Ad hoc respondet: Jlle est sponsus: ego sum amicus spõsi: missus vt per me spõsa preparetur suo sponso. vnde subditur: Qui habet sponsam sponsus est: Sponsaz dicit ecclesiaz ex omnibus gentibꝰ congregataz: que virgo est integritate mentis: pfectione charitatis: vnitate catholice fidei: concozdia pacis: itegritate anime ꝛ coꝛporis: que habet spõsum: de quo quotidie generat.

BEDA. Ceterum frustra ẽ virgo coꝛpore que virgo manet in mente. Danc autem sponsaz xp̃s in thalamo veri virginalis sibi sociauit. ꝛ eandem precio sui sanguinis redemit. THEOPHI. Omnis etiã anime sponsus christus est. sponsaliuz vero locus vbi coniunctio efficitur. locus est baptismatis siue ecclesia. Dat vero arram sponse: peccatoꝝ remissionem: spũssancti cõmunionem. perfectioza vero in futuro seculo retribuet dignis. Nullus autem alius est spõsus nisi solus christus: omnes nanq̄ doctoꝛes paranymphi existunt: sicut ꝛ precursoꝛ. Nullus enim bonozum largitoꝛ est nisi dñs: oẽs aly ministri sunt bonozum que dant a dño

BEDA. Sponsã igit̃ suã dñs amico suo. i. ordini predicatoꝛum commendauit: qui eam non sibi: sed christo ꝛclare

debet.vñ subdit: Amicus aũt spōsi q stat ⁊ audit eũ gaudio gaudet: ꝓpter vocẽ spōsi. AVGV.q.d. Nō ẽ mea spōsa: sed nũquid nō gaudes i nuptys: Immo gaudeo ait: qz amicus sponsi. CHRY. Sed q̃liter q dixit: Nō sum dign⁹ soluere corrigiã calciamẽti: amicũ nũc seipsuz dicit: nō quidez ꝓpter honorꝝ equalitatẽ: sed multitudinẽ gaudy repũtare volẽs. Nō.n.i talib⁹ ita ministri spōsi letantur sicut amici. Simul aũt ⁊ cõdescẽdẽs eoꝝ imbecillitati amicũ se dic̃: qz enim estimabãt eũ morderi ab his q̃ fiebãt: oñdit q nō solũ nō mordet: sed ⁊ valde gaudet si spōsuz spōsa cognoscit. AVGV. Sed q̃re stat qz nō cadit: qz humilis ẽ. vide stã tẽ i solido: Nō sum dignus corrigiã calciamẽti eius soluere. Stat aũt ⁊ audit eũ. si ergo cadit nō audit eũ: ergo stare oz amicus spōsi ⁊ audire. i. ꝑmanere i gr̃a quã accepit: ⁊ audire vocẽ ad quã gaudeat. nō inquit gaudeo ꝓpter vocẽ meã: sz ꝓpter vocẽ spōsi gaudeo: ego in audiẽdo: ille in dicendo: ego auris: ille verbũ. q enī custodit sponsaz vel vxorẽ amici sui: dat quidẽ operã vt nullus alius amet: sed si amari se ꝑ amico voluerit ⁊ vti voluerit cõmẽdata sibi: q̃z detestãdus vniuerso generi humano appet: Multos aũt adulteros videt: q sponsaz tanto p̃cio emptã possidere volũt: ⁊ id agunt ꝟbis suis vt ꝓ spōso ament. CHRY. Uel aliter: Qz dicit. Qui stat: non sine causa posuit: sed idicãs q q̃ sua sunt iã cessauerũt. ⁊ qñ eũ de reliquo stare oportet ⁊ audire: qñ q̃ dẽ dicit a ꝓbola ꝓmonẽ transferẽs ad ꝓpositũ: qz.n. spōsi ⁊ spōse mentionẽ fecerat: oñdit qualiter hec spōsalia fiant: qz ꝑ vocẽ ⁊ doctrinã. Fides enī ẽ ex auditu: audit⁹ aũt ꝑ verbũ dei. ⁊ qñ ea q̃ spauerat euenerũt: iccirco subdit: In hoc aũt gaudiũ meũ impletũ est. i. pfectũ est a me opus qñ fieri oportebat: ⁊ plus nihil opari possuz de reliquo. THEOPHI. Unde nũc gaudeo q. s. oẽs illũ attendũt. si enī nō accessisset ad sponsum spōsa. i. popl's tũc dolerẽ ego paranym phus. AVGV. Uel aliter: In hoc gaudiũ meuz ĩpletũ ẽ: vt. s. gaudeã ad vocẽ spōsi: habeo gr̃az meã: plus nō mihi assumo: ne qñ accepi amittã. Qui.n. vult gaudere de se tristis est. q aũt vult de deo gaudere sp gaudebit: qz de⁹ sempiternus est. BEDA. Gaudio aũt gaudet hō ꝓpter vocẽ spōsi cũ intelligit nō se debere gaudere de sapia sua: sed de sapia quã accepit a dño. Quisqs enī in benefactis nō gloriã suam vel laudẽ requirit neqz terrena lucra sed celestia cupit: hic amicus ẽ spōsi. CHRY. Deide nō solũ circa pñtia sz etiã circa futura passionẽ iuidie a se remouet dicens: Illũ oz crescere: me aũt minui. q. d. q̃ nr̃a sunt steterũt: ⁊ cessauerũt de reliquo: crescunt autẽ q̃ sunt illi⁹. AVGV. Sed qd ẽ hoc Illum opz crescere: de⁹ nec crescit nec minuit: sed ioānes ⁊ iesus quo ad carnem attinet: coeui erãt: sex mẽses qui itererant nullã distiguunt etatẽ. Magnuz est hoc facr̃m. anteq̃z veniret dñs hoies gl̃iabant̃ de se. venit ille bō vt minueret̃ hois gl̃ia: ⁊ augeret̃ gl̃ia ōi. sic.n. venit ille vt dimitteret peccata ⁊ bō ꝓfiteret̃: eteniz ꝓfessio hois: humilitas hois: misseratio dei: altitudo dei. banc aũt veritatẽ etiã passionibus significauernnt christus ⁊ ioannes. nam ioānes capite minutus ẽ: xp̃s aũt in cruce exaltat⁹. deide natus est xp̃s cum iaz ĩciperet cescere dies: natus ẽ ioānes quando cepat minui dies. Crescat ergo in nobis gl̃ia dei: ⁊ minuat̃ gl̃ia nr̃a: vt ī deo crescat ⁊ nr̃a: q̃to aũt magis itelligis deũ: videt̃ in te crescere de⁹. nō aũt ī se crescit: sed sp ꝓfectus ẽ: sicut si curarentur alicui⁹ oculi ex pristina cecitate: ⁊ ĩciperet videre paululũ luc̃is ⁊ alia die plus videret: videret̃ ei lux crescere: lux tamẽ pfecta ẽ: siue ipe videat siue nō. sic.n. ⁊ iterioz bō pficit gdẽ i deo: ⁊ dens in illo videt̃ crescere: ipe aũt minuit̃ vt a gl̃ia sua decidat: ⁊ in gl̃ia dei surgat. THEOPHI. Ul'aliter. Sicut alioꝝ luminariũ aduenięte sole lumen extingui vr̃: sz nō sit ꝑm veritatẽ extinctũ: sed a maiori occultatuz: sic ⁊ ꝑcursoꝝ tãq̃ stella a sole celatus minui dr̃. crescit aũt xp̃s ꝑ ut paulatim manifestat se ꝑ miracula, nō q̃ in virtutib⁹ crescret: aut proficeret: hec nempe nestoꝝ est opinio: sed ꝑm ostensionem diuinitatis eius.

¶ Qui sursũ venit super omnes est. Qui est ō terra de terra est: ⁊ de terra loquitur. Qui de celo venit super omnes est: ⁊ quod vidit ⁊ audiuit hoc testatur.

CHRY. Sicut vermis ligna corrodit: ⁊ erugo ferruz: ita vana gloria nutriẽtem se pdit aiaz. Idco multo studio op⁹ est vt hãc destruamus passionẽ. vnde ioannes multis rõnibus discipulos suos hñtes passionẽ hanc vix mitigat. Post illa enī que antea dixerat rursus cos alys disponit sermõibus dicẽs. Qui de sursũ ve. su. oẽs est. q. d. qz vos meũ extollitis testimoniũ: ⁊ ex hoc dicitis me cẽ digniorez fide: eo sc̃z cui testimoniũ ꝓbui: hoc necesse est vos scire: q nō est euz qui de celis venit fieri fide dignũ ab eo qui terrã habitat. ⁊ hoc est qđ dicit: Sup omnes est. qz ipse sibi sufficiẽs: ⁊ qđ oibus incõparabiliter maior est. THEOPHI. Ipse.n. xp̃s de sursũ venit a patre descẽdẽs: ⁊ super oẽs est distinctus ab oibus. ALCVI. Uel desursũ venit. i. ō altitudine humane nature: quã habuit ante pctũ p̃mi hois. de illa enim altitudine assumpsit verbuz dei humanã naturã: nō assumpsit culpã cuius assumpsit penã. Sequitur: Qui est de terra: ō terra est. i. terren⁹ est. Et de ter. logt̃. i. terrena logt̃. CHRY. Et nimiꝝ nō ex terra erãt ei omnia: etenī animã habebat ⁊ spiritu participabat: non ex terra: q̃liter igr̃ ipe ō terra se cẽ dicit: nihil enī aliud ꝑ hoc ostẽdit occulte q̃ q⁹ puus ẽ velut terrene veniẽs: in terra natus: ⁊ nulla cõparatõe dignus ad christũ q nobis desuper venit. Nō aũt dicit: De terra logt̃. qñ ex ꝓpria mẽte loquebat̃: sed de terra se log dicit in comparatiõe ad christi doctrinã. q. d. pua ⁊ humilia sunt q̃ mea sunt ꝓpata his que christi sunt: q̃lia decens est suscipere terrestrem naturã in cõparatione ad illuz in quo sunt oẽs thesauri sapie ⁊ scie dei abscõditi. AVGV. Uel q⁹ dicit: De terra logt̃: de boie dicebat q̃tum ad ipsum hominẽ ꝓtinet. Si enī aliqua loquit̃ diuina illuminat⁹ est a deo sicut apl's dicit: Nō autẽ ego: sz gratia dei mecum. ergo ioānes ⁊ qđ ad ioānem pertinet de terra est: ⁊ de terra logtur. si qđ diuinũ audiuistis a ioāne: illuminatis est nō recipiẽtis. CHRY. Extincta igr̃ discipuloꝝ passione de reliquo cuz ampliozi ꝑ palatione logtur de christo. nam ante hoc supfluuz erat ista ꝑmittere in mẽte audiẽtium locuz habere nõdum valẽtia. vnde segtur: Qui de celo. AVGV. i. de patre venit duobus modis: Sup oẽs est. ꝑmo sup oẽz humanitatẽ q de ipa ꝑsq̃ peccaret venit: scõo iuxta altitudinẽ p̃ris cui est eq̃l.

CHRY: Magnũ aũt qd ⁊ excelsum dicẽs ō xp̃o: rursus ad humilius ducit sermonẽ dicẽs: Et qđ vi. ⁊ au. hoc te. qz. s. ꝑ sensus hos oĩa certissime discim⁹. ⁊ digni fide estimamur cẽ magistri de his q̃ visu suscepim⁹ vel auditu apꝑhendim⁹ hoc de xp̃o astruere volens ioannes dixit: Qz vi. ⁊ audi. hoc testat̃: ostendẽs' q⁹ nihil coꝝ que ab ipso dicebantur falsuz est: sz omnia va sunt. q. dicat. Ego indigeo audire ea que ab illo dicunt̃ q desup venit: annũciãs ea que vidit ⁊ audiuit. idest que solus ipe manifeste nouit. THEOPHI. Cum ergo audis q⁹ xp̃s ea que audiuit ⁊ vidit a patre loquit̃: non putes q⁹ a pr̃e idigeat addiscere: sz qz oĩa q̃cũq̃z naturaliter nouit a pr̃e hz: ꝓpter hoc a patre audire dr̃ q̃cunqz nouit: sz gd est qđ fili⁹ audiuit a patre forte filius patris verbũ audiuit: imo filius patris verbũ est. AVGV. Quando conei pis verbũ qđ ꝓferas: rem vis dicere: ⁊ ipsa rei conc̃eptio in corde tuo iam verbũ est. Quõ ergo tu verbũ qđ loqueris in corde habes: ⁊ apud te est: sic deus edidit verbũ: hoc est genuit filium. Cum ergo verbũ dei filius sit: filius aũt locut⁹ est nobis: non verbum suũ: sed verbum patris se nobis loquoluit: qui verbuz patris loquebat̃: hoc ergo quomodo dicit: ⁊ oportuit dixit ioannes.

¶ Et testimoniū eius nemo accipit. Qui autem acceperit eius testimonium signauit: qꝛ deus verax est. Quē enī misit deus verba dei loquitur. Nō enī ad mēsurā dat deꝰ spm̄. Pater diligit filiū: ⁊ omnia dedit in manu eius. Qui credit in filiū habet vitā eternā: qui aūt īcredulus est filio: nō videbit vitā: sed ira dei manet super eum.

CHRY. Dixerat qꝺ viuit ⁊ audiuit. hoc testaꝛ q̄si excusans: ne qꝛ pauci interiz crediturī erāt: falsa estimarent esse q̄ dicunt. ⁊ ꝓpter hoc subdit: Et testi. eius ne. ac. i. pauci: habebat enī discipulos q̄ accipiebāt testimoniū eius ī his que dicebant. In hoc aūt suos discipulos tāgit nōduz credētes in eū: simul etiā iudaicā ostēdit īsensibilitatē: sicut ⁊ in principio euāgelij dicm̄ est. In ꝓpria vēit: ⁊ sui eū nō receperūt.

AVGV. Uel aliter: Est qdā ppls ꝓparatꝰ ad iraz dei dānādus cū diabolo: hoꝛ nemo accipit testimōiū christi. Attēdit ergo in spiritu diuisionē: in genere aūt humano ꝺmixtionez. ⁊ qō nōdū locis separatū est: sepauit cozdis aspectu: ⁊ vidit duos ppl̄os infideliū ⁊ fideliū. Attendit infidelis ⁊ ait: Et te. eius ne. ac. deīde tulit se a finistra ⁊ aspexit ad dextrā: ⁊ secutus ait: Qui āt ac. eius te. sig. CHRY. i. mōstrauit ⁊ adhuc augēs timorē addit: Qm̄ deꝰ verax ē: oñdēs qm̄ non alr̄ qs discredet huic nisi falsi arguerit deū q̄ misit illuz: qꝛ nihil extra ea q̄ sunt pr̄is loquit̄. Et hoc ē qō subdit: Quē. n. misit deꝰ: verba dei loquit̄. ALCVI. Uel aliter: Signauit. i. signū posuit in cozde suo: q̄si singulare ⁊ spāle aliquid: hunc esse verū deū: qui passus est ad salutez būani generis.

AVGV. Quid ē: qꝛ deus verax est: nisi qꝛ bō mendax ē: ⁊ deus verax ē: qꝛ nemo hominū pōt dicere qd veritas ē: nisi illumineꝛ ab eo qui mentiri nō pōt. Deus q̄ verax: xp̄s aūt deꝰ. Uis ꝓbare: accipe testimoniū eius ⁊ inuenies. sz si nōdum itelligis deuz: nōdum accepisti testimonium eiꝰ. Ipse ergo xp̄s ē deus verax: ⁊ misit illū deus: deus misit deū. iunge ambos vnꝰ deus: hoc enī quē misit deus de xp̄o dicebat vt se ab ipso distingueret. qd autez ipz ioānē nōne deus misit: sz vide quid adiūgat: nō enī zad mensurā dat deus spm̄. hoīb⁹ ad mensurā dat: vnico filio nō dat ad mensuraz. Aly quidē daꝛ per spm̄ sermo sapīe: aly sermo scīe. aliō hz ille: ⁊ aliud iste hz. Mēsura diuisio quedā donoꝝ ē: sed xp̄s q̄ dat nō ad mensuram accepit. CHRY. Spm̄ aūt hic actōem spūssancti dicit. vult enī ostēdere qm̄ oēs quidē nos ī mensura spūs actiones suscipimus: xp̄s autē omnē spūs suscipit actionē. qualr̄ igiꝛ erit dignus suspectꝰ haberi: nihil. n. dicis qō nō dei ē: neqz qō nō spūs est. ⁊ iterim de deo verbo nihil logr̄: sed a pr̄e ⁊ spū dignam fide facit doctrinaz. Nam qm̄ deus est sciuerāt: ⁊ qm̄ spūs est nouerāt: ⁊ si nō decentē ō eo opinionē hēbant: qm̄ aūt filiꝰ est nesciuerāt. AVGV. Qꝛ ergo de filio dixerat: Nō ad mensurā dat deus spm̄: subiungit: Pater dili. fi. ⁊ adiecit: Et oīa dedit in mānu eius. vt nosses ⁊ hic distincte qm̄ dcm̄ est: Pr̄ di. fi. Pr̄ enī diligit ioānez aut paulū: ⁊ tm̄ nō oīa ōdit ī mānu eoꝝ: Pr̄ di. fi. sz quō filiū. nō quō dn̄s seruū: quō vnicū: nō quō adoptatum. Itaqz oīa dedit ī manu eiꝰ: vt tātus sit filiꝰ q̄tus est pr̄. ergo cū ad nos dignatꝰ est mittere filiū: nō putemus nobis aliquid minus missum q̄ est pater. THEOPHI. Sic ergo ꝓz diuinitatem oīa dedit pr̄ filio: natura nō gratia. vel dedit oīa in manu eius ꝑm humanitatē: dñaꝛ enim omniū eozū ⁊ q̄ ī celo ⁊ que ī terra sunt. ALCVI. Et qꝛ oīa sūt in manu eiꝰ: ergo ⁊ vita eterna. vñ subdit: Qui cre. in fi. hz vi. eter. BEDA. Nō debet hic itelligi fides q̄ verboten⁹ teneꝛ: sz que operibus adimpleꝛ. CHRY. Non enī hic dicit qꝺ credere ī filium sufficiat ad vitā habendaz ꝓpetuam: cum ipse alibi dicat: Nō oīs qui dicit mihi dñe dñe ītrabit in regnuz celoꝝ. sz ⁊ que in spirituz est blasphemia sufficit sola mittere in gehennā. sz ⁊si ī patrē ⁊ filiū ⁊ spm̄scm̄ quis crediderit: ne estimem⁹ sufficere ad salutē. opus est. n. nobis vita ⁊ ꝓuersatōe recta. deīde sciēs nō ita ꝓmissiōe bonoꝝ multos adduci vt terribiliū minis: in hoc sermonē cōcludit di. Qui aūt increē fi. nō vi. vi. sed ira dei ma. sup eū. Uide qualr̄ hic ad pñm reducit eū q̄ est supplicy sermonē: nō enim dixit ira filij: q̄ uis ipse sit iudex: sz pr̄ez ei⁹ īstituit magis terrere volēs. Et ñ dicit manebit ī eo. Sz super eū: oñdēs quoniā nunquaz abeo desistet. vt. n. nō estimet qs morte esse tēporaneaz dixit: Nō videbit vitaz. AVGV. Et nō dixit. Ira dei venit ad eum: sed manet sup euz: qꝛ omnes qui nascunt mortales habēt secuz iraz dei: quaz accepit ꝓmus adam: venit filius dei nō habēs peccatū: ⁊ idutus est mortalitate: moꝛtuus est et viuas. Qui ergo nō vult credere ī filiū ira ōi manet sup eū. de qua dicit apl̄s: Eram⁹ nā filij ire. Capi. III.

VT ergo cognouit ieſus: qꝛ audierūt pharisei qꝺ ieſus plures diſcipulos facit ⁊ baptizat q̄ ioānes: q̄q̄ ieſus nō baptizaret: ſed diſcipuli eius: reliquit iudeā: ⁊ abīit iteꝝ in galileam. Oportebat aūt eū trāſire ꝑ mediam ſamariam. Uenit ergo in ciuitatē ſamarie que dicit̄ ſychar iuxta ꝓdiū qō dedit iacob ioſeph filio ſuo. Erat aūt ibi fons iacob: Jeſus aūt fatigatus ex itinere ſedebat ſic ſupra fontē. hora aūt erat quaſi ſexta.

GLO. Postq̄ oñdit euāgeliſta qualr̄ ioānes repſſit diſcipulozꝝ ſuoꝝ iuidiā quā de ꝓfectu doctrine xp̄i acceperāt: hꝺ ostēdit quō xp̄s declinauit phariseoꝝ malitiā: g ō ipſe ex eadez cā çelo īuidie mouebant. vñ dr̄: Ut q̄ co. ie. qꝛ au. phari.

AVGV. Utiqz dn̄s ſi ſciret phariſeos ita ō ſe cognouiſſe qꝺ pl̄es diſcipulos faceret ⁊ qꝺ pl̄es baptiçaret: vt eis hoc ad ſalutē valeret ſeq̄ndi eū: nō relinq̄ret iudeā terrā: ſz ꝓpter illos maneret ibi: qꝛ vero cognouit coꝝ ſciam fil⁹ ⁊ iuidentiā: qꝛ nō hoc ꝓpterea didicerūt vt ſequerent̄: ſz vt ꝑſequerēt: abyt īde: ⁊ poterat quidē ⁊ pñs ab his ñ teneri ſi nolet: ſz ī oī re quā geſſit vt bō hoibus ī ſe crediturīs ꝓbebat exēplū: qꝛ vnuſqſq; ſeruꝰ dei nō peccat ſi ceſſerit ī aliū locū: videſ furorē ſe ꝑſequentiū. Fecit ergo hoc ille magiſter bonꝰ vt doceret: nō vt timeret. CHRY. Hoc etiam fecit mitigās coꝝ īuidiā ꝓueniēs eſt etiā euz hoc feciſſe: vt nō diſcrederet̄ carnis diſpēſatio. ſi. n. retētus effugiſſet ī ſuſpitionem deueniſſz veritas carnis. AVGV. Fortaſſis āt hoc mouear qō dcm̄ ē: Baptiçabat pl̄es q̄ ioānes: ⁊ poſtea ſubiz eſt: q̄q̄ ieſus nō baptiçaret: qd ergo falſum dcm̄ erat ⁊ coꝛrectū eſt: CHRY. Nō aūt ipe xp̄s baptiçabat: ſed relatores volētes erigere eos q̄ audiebāt īuidiam ita annūciabāt. ſ. qꝺ xp̄s pl̄es baptiçaret q̄ ioānes. ſz cuiꝰ gr̄a ipſe nō baptiçaret: ioannes ꝓdixit dicens: Ipſe vos baptiçabit in ſpūſco ⁊ igne: nōdū aūt ſpm̄ſcm̄ dabat. decēter igr̄ non baptiçabat. diſcipuli vo id agebāt volētes multos adducere ad ſalutarem doctrinā: vt eniz nō ſemp circūeuntes ꝙgregarent eos q̄ crediturī erant. vt in ſimone ⁊ fratre fecit: iō baptiçare inſtituerunt. Nihil. n. ampliꝰ hēbat diſcipulozꝝ baptiſma ioānis baptiſmate: vtrunqz enim expers erat ea que ex ſpū eſt gr̄a: ⁊ vtriqz vna cā erat. ſ. adducere ad xp̄z eos qui baptiçabant. AVGV. Uel alr̄: Utrūqz vez eſt: qꝛ ieſus ⁊ baptiçabat: ⁊ nō baptiçabat: Baptiçabat. n. qꝛ ipe mūdabat: ñ baptiçabat: qꝛ ipſe nō tingebat. Præbebāt diſcipli miniſteriū coꝛpis. ꝑbebat ille adiutoziū maieſtatis: de quo dcm̄ ē: Hic ē q̄ baptiçat. ALCVI. Solet aūt queri ſi in baptiſmo diſcipulozꝝ xp̄i ſpūſcūs dareꝛ: cū dicaꝛ ſpūſanctus nondum erat datus: qꝛ ieſus nōdum erat glorificatus. Sed ſciendus qꝛ dabaꝛ ſpiritus: ſz non ea manifeſtatione: qua poſt aſcen-

sionē in linguis igneis datus est.q; sicut ipse christus ī hoīe quē gerebat:semper habebat spīm:sed tm postea super ipsuz baptizatū visibiliter descēdit spiritus ī specie colūbe:sic ante māifestū ⁊ visibilē aduentuz spirituscī quicūqz scī eum latēter habere potuerūt. AVGV.ad seleucianuz. Intelligim⁹ aūt discipulos xpi iā fuisse baptizatos siue baptismo ioānis:sicut nōnulli arbitrāt:siue qō magis credibile est baptismo christi:neqz.n.ministerio baptizādi defuit:vt haberet baptizatos seruos:per quos ceteros baptizaret:q nō defuit illius humilitatis ministerio quando eis lauit pedes. CHRY.Secedēs aūt christ⁹ de iudea rursus eisdē adhuc gbus ⁊ prius:vnde subdit:Et abyt itez in galileā:Sic autē apostoli expulsi a iudeis ad gētes venerūt:ita ⁊ christ⁹ ad samaritanos accedit:sed tm omnē auferēs a iudeis excusationē:non principaliter ad eos vadit:sed quasi trāsiēs:qō euāgelista occulte ostendit dicēs. Oportebat autē eū transire per samariam. Accepit autem hanc noiationē: q; mōs samarie somer dicebatur:ab eo qui possedit:sz q ibi habitabant olim nō samaritani:sed israelite vocabantur. Tempore autē ꝓcedente offenderunt deū:⁊ rex assyriozum vltra eos ibi manere nō permisit:sed ī babylonē ⁊ medos duxit:ī samaria vero gentes ex diuersis locis ductas habitare fec. Volēs autē deus ostēdere q; non ꝓpter ibecillitatē iudeos tradidit:sed ꝓpter peccata eoruz qui traditi sunt:īmisit barbaris leones:q eos ledebāt. Annūciata sunt hec regi:⁊ mittit sacerdotē quendā traduzz eis dei leges:sed tamē neqz ita ex toto ab ipietate destiterūt: sed ex media parte. Eteni tempoze procedente rursus ad idola quidā resilierūt:venerabant tamē deum:qui a monte samaritanos seipsos vocabant. BEDA. Ideo aūt oportebat ipz transire per samariā:q; sita est inter iudeā ⁊ galileam. Est autez samaria insignis prouincie palestine ciuitas: adeo vt tota regio ei socia ta samaria dicat. Ad quez igit ipsius regionis locum dominus verterit euāgelista ostendit:vnde ergo dicitur. Uenit ergo in ciuitatem samarie que dicit sichar. CHRY. Locus ille erat ybi pro dyna leui ⁊ symeō graue occisionē fecerunt. THEOPHI. Postqz aūt filij iacob illā ciuitatem desertā fecerunt occidentes sichimitas:hanc ciuitatem desertā tempoze procedente dedit iacob ī sortez ioseph: vnde dicitur in genesi. Do tibi partē vnā extra fratres tuos: quā tuli de manu amozrei in gladio ⁊ arcu meo:⁊ hoc est quod subditur. Juxta prediuz quod dedit iacob ioseph filio suo. Sequitur:Erat āt ibi fons iacob. AVGV. Puteus erat: sed omnis puteus fons:non omnis fons puteus: vbi enim aqua de terra manat:⁊ vsum prebet baurientibus fons dr: sed si in promptu ⁊ superficie sit: fons tantum dicit. Si aūt in alto ⁊ in profundo sit: ita puteus vocatur vt nomen fontis non amittat. THEOPHI. Quare autez euangelista de predio ⁊ fonte facit mentionē: primo quidem vt cuz audieris mulierē dicentem q; pater noster iacob dedit nobis hūc fontem:nō admireris:secundo ex cōmemoratione fontis ⁊ predy edocemur:q; ea que patriarche ꝓpter fidē quā in deo habebant adepti sunt: iudei propter eoruz impietatem perdiderunt:⁊ eoruz loca gētibus tradita sunt:quare nihil noui nunc accidit q; gentiles pro iudeis regnuz celoz cōsecuti sunt. CHRY. Christ⁹ igr in samariā accedens facilē ⁊ delitiosā vitā abyciens:laboriosam vero sequēs: non subiugalibus vtr:sed ita difficulter incedit vt ex itinere fatigetur:erudiens nos ita a superfluis alienos esse:vt multa necessaria abscindamus a nobis:⁊ hoc euangelista ostendit dicens: Jesus ergo fatigatus ex itinere. AVGV. Inuenimus iesum fortē ⁊ infirmum.fortem quia in principio erat verbum.infirmum quia verbum caro factum est.Sic ergo infirmus iesus ab itinere fatigatus sedebat sic super fontem. CHRY.q.d. Non in throno aut puluinari: sed simpliciter vt contingebat super terram.Sessio autem ꝓpter laborem facta est:⁊ vt expectaret discipulos:⁊ ꝓpter estū refrigerās corpus apud fontē. vnde sequitur: Hora āt erat quasi sexta. THEOPHI. Et ne gs incusaret dñz:q're ipe in samariā venerit: cū hoc discipulis suis ꝓhibuerit: ꝓpter hoc dicit q; circa illū locū sedebat.s.ab itinere fessus

ALCVI. Mystice aūt dñs religt iudeaz.i.īfidelitatem eoz qui eum reprobauerunt:⁊ per apostolos abyt ī galileā .i.ī volubilitatē hui⁹ mūdi:docēs suos trāsmigrare ō vitys ad virtutes. Prediū autez non tā ioseph q̄ christo arbitror derelictū: cui⁹ figurā ioseph portauerit:quem vere sol adorat ⁊ luna ⁊ oēs stelle. Ad hoc ꝑdiū venit dominus:vt samaritani q hereditatem sibi pr̄iarche israel vēdicare cupiebāt agnoscerent ⁊ cōuerterētur ad christum:qui est patriarche legittimus heres fact⁹. AVGV. Jter aūt ipsius est caro: pro nobis assumpta.qui enim vbiqz est:quo it:nisi quia non ad nos veniret:nisi formaz visibilis carnis assumeret: ideo fatigatus ab itinere qd est aliud q̄ fatigatus in carne:Quare ergo hora sexta:quia etate seculi sexta. Computa tāquā vnam horā vnam etatem ab adam vsq; ad noe: secūdam a noe vsqz ad abraam:tertiam ab abraā vsqz ad dauid: quartam ad dauid vsqz ad transmigrationē babylonis: quintaz vsqz ad baptismū Joannis.ide sexta agitur. AVGV. li. lxxxiy.questionum. Hora igitur sexta venit ad puteum dominus noster. Uideo in puteo tenebrosam profunditatez. Admoneor ergo intelligere mundi huius ifimas partes.i. terrenas:quo venit dominus iesus hora sexta.i. sexta etate generis humani:tanqz senectute veteris hominis:quo iubemur exui vt induamur nouo.nā sexta etas senectus est:quoniam prima est infantia: secunda pueritia: tertia adolescentia:quarta iuuentus: quinta grauitas. Hora etiam sexta venit dominus ad puteum.idest media die. vnde iam incipit sol iste visibilis declinare in occasuz: quoniā nobis vocatis a christo visibilium delectatio minuitur:vt inuisibiliū amore homo interior recreatus ad interiorem lucem: que nunquam excidit:reuertat. Q; autem sedit humilitatem significat:vel quoniam solent sedere doctores:magistri denunciat personam.

¶ Uenit mulier de samaria haurire aquā. Dicit ei iesus. Da mihi bibere. Discipuli enī ei⁹ abierāt in ciuitatē vt cibos emerēt. Dicit ergo ei mulier illa samaritana. Quō tu iudeus cum sis bibere a me poscis q̄ sū mulier samaritana? Non enim coutuntur iudei samaritanis. Rñdit iesus et dixit ei. Si scires donū dei:et quis ē qui dicit tibi da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo: et ꝺdisset tibi aquā viuā. Dic ei mlier:dñe nz ī quo haurias hēs ⁊ pute⁹ alt⁹ ē:vñ ergo hēs aq̄z viuā? Nūquid tu maior es pr̄e nr̄o iacob qui ꝺdit nobis puteū:⁊ ipe ex eo bibit ⁊ filij ei⁹ ⁊ pecora ei⁹.

CHRY. Ne quis dicat: quoniam aduersatur suo precepto samaritanis loquens:posuit euangelista multas causas eius que ad mulierem locutionis: non enim ad hoc venit antecedenter vt samaritanis loqueret:nō tamen quia propter hoc nō venit:aduenientē ad se expellere oportebat. dicitur enim. Uenit mulier de samaria haurire aquā:vide q; ⁊ mulierem ostendit ꝓpter estum exeuntem ad aquam.

AVGV. Nec autē mulier forma est ecclesie nō iustificate:sed iā iustificāde. Pertinet aūt ad imaginez rei q; ab alienis venit. Samaritani enī alienigene fuerunt quanqz vicinas terras incolerent:vētura enim erat ecclesia de gētibus ⁊ aliena a genere iudeoz. THEOPHI. Congrue autez: disputatio ad mulierē a siti sumpsit occasionē. Segtur enī Dicit ei iesus, Da mihi bibere. quia fm humanitatem sī

tiebat:ꝛ ꝓpter laborem ꝛ estuꝫ. AVGV.li.lxxxiy.qō. Sitiebat etiã iesus mulieris illius fidē:eoꝝ enī fidem sitit ꝓ quibus sanguinem fudit. CHRY. Discimus autem dñi non solū circa itinera validū robur:sꝫ etiã circa cibaria negligentiã:nō.n.discipuli eius deferebant viaticula:ꝓpter hoc enī subdit. Discipuli aũt eius abie.in ciui.vt ci.emerēt. Vnde etiã euãgelista ostendit christū humilē in eo q̄ solus relinquebaꝫ:ꝛ nimiꝝ poterat si vellet aut nō oēs emittere: aut abeũtibus illis alios ministros habere:sꝫ noluit. Etenī ita discipulos assuefecit oēz superbiã conculcare. Sed forꝛtasse dicet aliquis. Quid magnū est si humiles erãt discipuli: piscatores existētes ꝛ tabernaculoꝝ factores:sꝫ repente facti sunt oībus regibus reuerentiores:collocutores ꝛ secutores dñi orbis terraꝝ. Maxime aũt q̄ ex humilibus sunt: q̄ñ dignitates q̄ñq̄ assumpserit facilius ad superbiã eleuãtur. velut inexpte se habētes ad tãtū honorē. Detinens igit discipulos dñs ī eadē humilitate erudiebat eos: vt ꝓ oĩa se restrigerēt. Mulier ergo audiēs: Da mihi bibere: valde sapiēter ad formãdã interrogationē:eũ qui a xp̄o accepit ser monē:vnde sequit. Dic ergo illi mu. Quō tu cũ iu.sis a me bi.pos.q̄ sum mu.samaritana: Judeũ qdē eũ esse estimauit a figura ꝛ a locutiõe. Intuere vo qualiter mulier ingsitiua erat. Etsi enī oportebat custodire iesuꝫ vt nō coutereꝫ illi: nō tū oportebat illã custodire. Nō dixit euãgelista q̄ samaritani iudeis non coutererentur sed subdit. Nō enī coutunt iudei samaritanis. Judei igit a captiuitate reuertētes zelotipe se ad samaritanos habebant sicut ad alienigenas ꝛ impugnatores. Neq̄ etiã scripturis oīb⁹ vtebant: solū enī ea q̄ moysi sunt suscipientes: ꝓphetaꝝ nō multã curam habebãt. Cōtēdebãt etiã se in nobilitatē iudaicã īmittere: vnde ꝛ iudei eos cū oīb⁹ gētib⁹ abominabãt. AVGV. Et oīno eoꝝ vasculis non vtebant iudei. Et q̄ ferebat secū mulier vasculū vnde aquã hauriret:eo mirata ē q̄ iudeus petebat ab ea bibere:qō nō solebãt facere iudei. CHRY. Sꝫ q̄liter xp̄s quesiuit ab ea bibere lege non concedente:Si autē quis dixerit:q̄ prescibat eã non daturaꝫ: imo ꝓpter hoc neq̄ petere oportebat. Est igit dicendū q̄ iō petyt:q̄ indifferens erat de reliquo tales obseruantias ꝓterire. AVGV. Ille aũt q bibere q̄rebat sitiebat fidē ipsius mulieris: vñ segtur. Rñdit iesus ꝛ di.ei:si scires do.dei: ꝛ qs est q dicit ti.da mihi bi.tu.foꝛ.petis.ab eo ꝛ ō.ti.aquã viuã. ORIGE. Nã quasi dogma quoddã est neminē accipere diuinū donū ex nō q̄rētib⁹ illō:ipsuꝫ aũt saluatoꝛez iubet pr̄ poscere vt det illi ꝑm illud. Postula a me ꝛ dabo tibi gentes hereditatē tuã. Et ipse saluatoꝛ dic̄: Petite ꝛ dabit vobis. ꝛ iō signãter dic̄: Petisses ꝛ dedisset tibi. AVGV. lxxxiy. q. Vnde ãt oīdit nō se talē aquã petisse q̄lē ipsa itellexerat: sꝫ q̄ ipse sciebat fidē eius:eidē sitiēti spiñscin dare cupiebat. Hãc.n.recte itelligim⁹ aquã viuam qō est donū dei:sic ipse ait:Si scires donū. AVGV. sup Jo:dr̄ enī vulgo aqua viua illa q̄ de fonte exit.illa.n.q̄ colligit de pluuia ī lacunas: aut cisternas aqua viua nō dr̄. Etsi de fonte manauerit ꝛ in loco aliquo collecta steterit: nec ad se illud vnde manabat admiserit:sꝫ in rupto meatu tãq̄ a fōtis tramite sepata fuerit:nō dr̄ aqua viua. CHRY. Spūs enī sci grãz q̄ñq̄ scriptura ignē q̄ñq̄ aquã vocat oñdens:q̄ñ nō substantie sunt hec noīa repñtatiua:sꝫ actiõis. Per ignis qdē appellationē erectiuū ꝛ calidū gr̄e ꝛ cõsumptiuū peccatoꝝ enigmatice īsinuat.p aq̄ vero nũcupatõez purgamẽtū qō est ex spiritu ꝛ multū refrigeriū recipiẽtibus eũ mẽtib⁹ ostẽdit. THEOPHI. Gratiã ergo spūsci dixit aquã viuã.i. viuificatiuam: refrigeratiuã.ꝛ motiuã. Nã gr̄a spūsci sp mouet illum qui bona opatur:ascẽsiones in corde suo disponens. CHRY. Iterum aũt dominus eam ab humili suspitione erexit:qua estimabat eũ vnū mlto⁹ eē.multū.n.honorē tribuens dñs vocat. Sequit.n. Dicit ei mulier dñe neq̄ in quo hau.ha:ꝛ pu.alt⁹ est vñ ergo habes aqnã viuam: AVGV. Videte quō itellexit aquã viuã.s. aquã q̄ erat in illo fonte.q.d. Tu mihi vis dare aquã viuã ꝛ ego fero vñ hauriaz:ꝛ tu nō fers. de hac ergo aq̄ viua mihi dare nō potes: q̄ñ hauritoꝛiũ nō habes:foꝛte aliũ fontē ꝓmittis. Sed nūqd tu ma.es pa.no. ia.q de.no.pu.istū ꝛ ipe ex eo bi.ꝛ fi.ei⁹ ꝛ pec.ei⁹. CHRY. q.d.nō potes dicere q̄ iacob dedit nobis hūc fontem ꝛ alio ipe vsus est:etenī ipe ꝛ sui ex eo bibebãt:quod nō esset:si melioꝛē aliũ habuissent:de hoc igit fonte dare nō potes: aliuꝫ aũt melioꝛē nō est te hr̄e nisi ꝓfitearis teip̄m maioꝛē esse iacob. vñ igit habes aquã quã ꝓmittis te datuꝝ se nobis:

THEOPHI. Q̄z aũt dicit. Et pecoꝛa ei⁹:oñsiuũ est abũdantie aquarum q̄si diceret. Nō soluꝫ suauis est aqua vt iacob ex ea biberet ꝛ fily ei⁹: sed etiã ītantū est abũdãs. vt tãte multitudini pecoꝝ patriarche sufficiat. CHRY. Videãt qualiter seipsaꝫ ipulit in nobilitatē iudaicam. Samaritani enī abꝛaã progenitoꝛē suũ dicebãt: q̄si a chaldea exĩtes: sꝫ ꝛ iacob patrē vocabant q̄si ipsi⁹ exĩtē nepotē. BEDA. Uel patrē suũ iacob vocat:q̄ ipsa sub lege moysi vixerat ꝛ ꝑdiuꝫ qō iacob filio suo ioseph dederat possidebat. ORIGE. Mystice aũt fons iacob scrip̄ture sunt sigdem instructi in scripturis bibunt:vt iacob ꝛ fily eius. Simplices ãt ꝛ rudes bibũt moze pecoꝛum iacob.

¶ Rñdit iesus et dixit ei. Oīs qui biberit ex aqua hac sitiet iterū. Qui aũt biberit ex aqua quã ego dabo ei:non sitiet ī eternū: sed aqua quã ego dabo ei:fiet ī eo fons aque saliẽtis ī vitam eternaꝫ. Dicit ad eũ mulier. Dñe da mihi hãc aquã: vt non sitiã neq̄ veniã huc haurire. Dicit ei iesus. Uade voca virũ tuũ:et veni huc. Rñdit mulier et dixit:nō habeo virũ: Dicit ei iesus: Bene dixisti q̄ nō habeo virũ. Quinq̄ enī viros habuisti:et hũc quē habes nō ē tu⁹ vir:hoc vere dixisti.

CHRY. Cũ mulier q̄siuisset:nūqd tu maioꝛ es patre nostro iacob:nō dixit maior sum: ne videreꝫ gloziari: sꝫ ꝓ ea q̄ subdit hoc oñdit. Segtur enim. Rñdit ie. ꝛ di.ei. Oīs q bibit ex aq̄ hac sitiet iteꝝ.g aũt bi.ex aq̄ quã ego da ei.nō sitiet in eter.q.d. Si mirabilis fuit iacob:q̄ hãc aquã dedit:si dabo tibi multo hac potioꝛē:qd dices:nō aũt ab hac excusatione: sꝫ ex supeminẽtia ꝓparatõez facit:nō enim dicit:q̄ñ hec aq̄ vilis est ꝛ ꝛtemptibilis:sꝫ id qō natura testaꝫ hoc ponit. sꝫ oīs q bibit ex aq̄ hac sitiet iterum. AVGV. Q̄z quidē verum est ꝛ de aq̄ sensibili.ꝛ de ea quã significat illa aq̄: eteni aq̄ in puteo voluptas est:seculi ī ꝑfunditate tenebroſa: hic eã hauriũt hoīes hydria cupiditatũ:nã qui ꝑmiserit cupiditatē:puenire nō pōt ad voluptatē. Cũ puenerit q̄sq̄ ad voluptatē seculi hui⁹:nūqd nō iteꝝ sitiet: q̄ de hac aq̄ q biberit sitiet iteꝝ. Si aũt accepit a me aquã sitiet ī eternū:naz quō sitient q inebriabunt ab vbertate dom⁹ dei: ꝓmittebat q̄ saginã q̄dã ī satietatē spūsci. CHRY: Hãc ãt excellẽtiã h⁹ aq̄ vt.s.q ex ea biberit nō sitiat ī eternū:p ea q̄ ꝓsequunt oñdit. Segt̄.n. Sꝫ aq̄ quã ego dabo ei fiet in eo fons aq̄ saliẽtis ī vitã eternã.q.d. Sic q fontē hꝫ ītra se posituꝫ neq̄ afficiet sitiꝫ ita ꝛ q hãc aq̄ hꝫ.s.quaz ego ei dabo. THEOPHI. Nã aq̄ quã ego tribuo sp multiplicat: semina enī ꝛ ꝓncipium boni sancti sumũt per gr̄az: ipsi vero negociant ꝛ opant ad ei⁹ augmẽtū. CHRY. Uide aũt q̄lē mlier paulatī ad dogmatũ altitudinē ducit. nã ꝓmum qdē estimauit eũ iniquũ quēdã eē iudeum: deinde audiēs aquã viuam suspicata est de sensibili hoc dici: postea discẽs:q̄ñ spiritualia erant que dicebant: credidit qdez q̄ñ pōt aq̄ sitis necessitatē tollere:nōdū aũt sciebat que eẽt hec aqua: sed querebat eã supioꝛē sẽsibilib⁹ estimãs. vnde subdit. Dicit ad euꝫ mu-

lier. Dñe da mihi hāc aquā vt non sitiā neq; veniā huc hau rire. Et sic eū patriarche iacob ꝓponit: de quo tā magnā opi nionē hēbat. AVGV. Uel aliter. Adhuc illa mulier car nē sapit: delectata ē nō sitire: ⁊ putabat hoc fm carnē sibi p/ missum esse a dño: dederat āt deus aliqñ seruo suo helie vt p dies. xl. nec esuriret nec sitiret. q hoc potuit dare p. xl. dies nō poterat dare semp: delectata aūt tali mūere rogat vt ei aquā viuā daret: vnde sequit. Dicit ad eū mulier: Dñe da mihi hāc aquā vt nō sitiā: nec veniā huc haurire. Ad laborē enī indigentia cogebat: ⁊ laborē ifirmitas recusabat: vtinā audiret. Uenite ad me oēs q laboratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego vos reficiā: hoc enī dicebat iesus vt iā nō laboraret: sed illa nōdū intelligebat: deniq; voluit dñs vt itelligeret: vnde se quitur. Dicit ei ie. va. vo. vir̄ tuū ⁊ veni huc. Quid est hoc: ꝙ vir̄ suū ei volebat aquā illā dare: an qz non intelligebat: per vir̄ suū eam volebat docere: sicut aplūs dicit de mulie ribus. Si que volunt discere domi viros suos interrogent: sed ibi dicit: vbi nō est iesus q doceat: cū vo ipse dñs aderat qd opus erat vt p vir̄ ei loqueret: nūqd p vir̄ loquebatur marie q̄ sedit ad pedes ei⁹. CHRY. Quia igr̄ istabat mu lier accipere aquā ꝓmissam querēs: dicit ei iesus. Uoca vi/ rū tuū: quasi oīdens qñ ⁊ illū oportet his cōicare: hoc aūt festinās accipere ⁊ rei turpitudinē occultans adhuc estima bat se ad hoiez log: vñ sequit. Rñdit mu. ⁊ di. nō ha. viruz. hoc audiēs xp̄s opportune de reliquo redargutionē induc: nā ⁊ priores viros enumerat ⁊ eū q nunc occultabat redar guit: vñ segr̄. Dic ei ie. bene dixisti qz nō habeo vir̄. AV/ GV. Intelligas reuera istā mulierē nō habuisse tūc viruz: sed vtebat nescio quo nō legittimo viro: vñ ei conueniēter mysteria logr̄ dicens. Quinq; viros habuisti. ORIGE. Uide autē si possibile est fontē iacob mystice totas esse scri pturas: aquā vo iesu ea ꝙ quib⁹ edite sunt: q̄ nō est licitū om nib⁹ pscrutari eo qp q̄ scripta sunt dictauerūt hoies. Que ve ro oculus nō vidit nec auris audiuit nec in coz hois ascēde rūt: in scriptis nō pñt redigi: sed ex fonte aque saliētis in vi tā eternā. i. ex spūsco discipline patefiunt his qui nondū bu manū coz gestant sed possunt dicere. Nos sensum xp̄i habe mus. Qui ergo nō suscipit ꝑfunditatē vbor ⁊si ad modicū geuerit denuo insistēs dubitabit: qui aūt bibit de aqua chri sti: ad hoc ꝓmoueř: vt fons oīum q̄sitor̄ prūpat in eo: sur/ sum scaturizātib⁹ ags ⁊ puolāte ei⁹ mēte ad cōsequentiam huius aq̄ ad vitā eternaz. Uolebat aūt mulier sine aqua ia cob angelice ⁊ sup hoiez discere veritatē: neq; enī angeli in digent fonte iacob vt bibāt: sed glibet in se hz fontem aque scaturientis ī vitā eternā ab ipso verbo. Et hoc ē qō subdit. Dicit ei mulier. Dñe da mihi hanc aquā: sed impole est hic absq; ea q̄ haurīt ex fonte iacob aquā capere que dar̄ a ver bo: vñ petēti samaritane aquā videt dicere iesus se illā ꝑbe re nō alibi q̄ in fonte iacob. vñ segr̄. Dicit ei iesus: vade vo ca virū tuum ⁊ veni huc. Si enī sitiamus: idoneū est primo pocula sumere ex fonte iacob. fm aūt aplm vir aie lex est. AVGV. li. lxxxiy. q. Quinq; autē viros gnq; libros qui per moysen ministrati sūt nōnulli accipiūt: qō aūt dictū ē: Et hunc quem habes nō est tuus vir: de seipso dīm dixisse itelligūt: vt iste sit sensus primo gnq; libris moysi quasi gn q; viris seruisti: nunc aūt quem habes. i. quē audis nō ē tu⁹ vir: qz nondum in eū credidisti: sed qñ nōduz credens xp̄o adhuc illor̄ quinq; viror̄. i. gnq; libror̄ copulatione tene bar̄: potest mouere quō dici potuerit: gnq; viros habuisti: q̄si nunc eos iā nō haberet. Dcide quō pōt itelligi a gnq; il/ lis libris recedere hoiem vt ad chr̄istū transeat: cuz ille qui credit in xp̄m: non relinquendos illos gnq; libros sed spiri tualr̄ itelligēdos multo auidius amplectar̄. Est ergo alius itellectus. AVGV. sup Jo. Uidēs. n. iesus qz mulier nō itelligebat: ⁊ volēs eā itelligere. Uoca inquit virū tuum. i. ꝑsenta intellectū tuū: cū enī ordinata fuerit vita: intellect⁹ aiaz regit: ad ipam aiaz ptinens: nō enī aliud aliqd ē q̄z aia: sed aliqd aie est itellect⁹. hoc ipz aie qō itellectus ⁊ mēs dr̄ illuminar̄ luce supioze. Talis lux cum muliere loq̄bar̄: ⁊ in illa itellect⁹ nō aderat: ergo dñs tanq̄ diceret illustrare vo lo. ⁊ nō adest quē. voca ingt vir̄ tuū. i. adhibe intellectuz p quē docearis: quo regaris: ⁊ adhuc illa nōdū vocato illo vi/ ro nō itelligit. Uidet āt mihi gnq; viros ꝓpzes aīe nos pos se accipe gnq; sensus corpis ante enī q̄z gsq; possit vti rōne nō regir̄ nisi sensibus carnis: sed cū ceperit aia capax esse ra tionis: aut a sapiēte mēte regir̄: aut ab erroze: sed erroz ñ re/ git sz perdit. Post illos ergo gnq; sensus mulier illa adhuc errabat: erroz autem ille non erat legittim⁹ vir: sz adulter. Dicit ergo dñs. Tolle istū adulter̄ q te corrūpit: ⁊ voca vi/ rum tuum vt itelligas me. ORIGE. Ubi aūt decebat cō futari a iesu putatū samaritāe vir̄ nō esse vir̄ nisi apō fon tem iacob: Pōt etiā intelligi si vir aie lex est: ꝙ samaritana fm ogruā acceptōez verbor̄ legis ritui ifideliū tāq̄ viro il legitimo se subyciebat. Reuocat aūt ad verbuz vitatis qō resurrectur̄ erat a mortuis nō deiceps morituz.

¶ Dicit ei mulier. Dñe video qz ꝓpheta es tu. Patres nostri i monte hoc adorauerūt: ⁊ vos di/ citis qz hierosolymis ē loc⁹ vbi adorare oportz. Dicit ei iesus. Mulier crede mihi: qz venit hora qñ neq; i mōte hoc: neq; i hierosolymis adora/ bitis patrē. Uos adoratis qō nescitis: nos ado ramus quod scimus: qz salus ex iudeis est. Sed venit hora ⁊ nūc ē: qñ veri adoratores adorabūt patrē i spiritu ⁊ veritate. Nā ⁊ pater tales que/ rit q adorēt eū. Spiritus ē deus: ⁊ eos qui ado/ rāt eū: i spiritu ⁊ veritate oportet adorare.

CHRY. Mulier aūt a chr̄isto rep̄hensa nō cōtristata ē: neq; dimittēs fugit: sz admirar̄ magis ⁊ immoratur: vnde dicitur: Dicit ei mulier. dñe vi. qz ꝓpha es tu. q. d. In hoc ꝙ mihi occulta dicis: oñderis ꝓpheta eē. AVGV. Et sic ce pit ad eā venire vir: nōdum plene venit. Prophetā dñz pu tabat: erat qdem ⁊ ꝓpheta: nam de seipso ait. Nō est ꝓphe ta sine honore nisi i patria sua. CHRY. Deide qz hoc su/ spicata est: nihil mūdanum eū iterrogauit: non de corporis sanitate: nō de vitys: nō molestar̄ sitiēdo pro doctrinis solli cita. AVGV. Et icipit querere qō illam solet mouere di cēs: Patres no. in mō. hoc ado. ⁊ vos di. qz hiero. est lo. vbi ado. oz. Cōtentio qppe fuerat iter samaritanos ⁊ iudeos: qz iudei in tēplo a salomone fabricato adorabant deū: ⁊ iō me liores se eē iactabāt. Quib⁹ samaritani dicebant: quō iacta tis vos: qz tēplum habetis qō nos non habemus: nunquid patres nostri qui deo placuerunt in illo tēplo adorauerunt Melius ergo nos in hoc monte deuz rogamus: vbi patres nostri deum adorauerunt. CHRY. Qz autem dicit. Pa/ tres nostri eos qui circa abraam sunt intelligit: etenim illic aiunt filium suū obtulisse. ORIGE. Uel samaritani mō tem qui dr̄ gariçim: iuxta quē iacob habitauit sanctū repu/ tātes in eo deū adorāt. Sed iudei mōtē syon sacrū qd arbi/ trātes illū locū putāt esse electū a deo: vex qz iudei a qbus salus ꝓcessit exēplū sunt opinātiū sanos sermones. Sama/ ritani vo diuersimode opinātiū cōgrue garizim qdez sama ritani significāt: qō vocar̄ distictio seu diuisio: at iudei syō qō est specula. CHRY. Chr̄ist⁹ aūt nō soluit qōnem cōfe stim: sed ad altioza mulierē trahit: de qbus non pus ei locu tus est: donec cōfessa est qñ ꝓpheta est. vt cum multa certi tudine audiat de cetero que dñr: vñ segr̄. Dicit ei ie. Mu/ cre. mi. qz ve. ho. qñ ne. ī mō. hoc neq; in hiero. ado. patres Dicit autem. Crede mihi. qz vbiq; nobis opus est fide ma/ tre bonorum: que salutis est medicamentuz: sine qua nihil

magnoꝝ est possidere:sed q tentāt assimilanť his q sine nauī pelagus tētāt trāsire:qui paꝝ qđē natare sufficiūt vltra ꝯ ꝓcedētes cito mergūť. AVGV. Merito aūt iā ꝑsente viro audit mulier. Crede mihi. Jā enī est ī te q credat: ce pisti adesse intellectu:sed nisi crediderit is non intelligetis.

ALCV. Qz aūt dicit. Uenit hozaꝝ ꝯps euāgelice doctrie qđ iam instabat dicit: qñ ablata oī vmbza figuraꝝ veritas pura luce mentes credentiuꝫ illustratura erat. CHRY. Supuacuū aūt erat xꝑo docere ꝓpter quid patres in monte ꝛ iudei ī hierosolymis adozabāt: ideo hoc tacuit: verūtī reuerentiozes iudeos iudicauit:nō a loco:sed a mēte: vnde subdit. Uos ado.qđ.nes.nos ado. qđ sci. qz salus ex iudeis est. ORIGE. Qđ dico vos:q̄tū ad vocē:samaritani q̄tū ad anagogē: q erga scripturas aliene sūt opionis. Nos quo qz quo ad verbū iudei:quo ad allegoziā vo ego vbū:q vere ꝼm me cōformati sunt:obtinētes salutē ex dictis iudaicis.

CHRY. Samaritani qđē qđ nesciebāt adozabāt qñ local̄ ꝛ particularē deū estimabāt:nihil de eo plus imaginātes q̄ de idolis. Et iccirco cultū dei cuꝫ cultu demōum miscuerūt:iudei vero ab hac eruditi erāt suspitōe: eteni ozbis terraꝝ eū nouerant esse deū:ꝓpterea dixit. Nos ado.quod sci. Judeis aūt seipsuꝫ cōnumerat ꝼm opinionē mulieris:loquēs quasi ꝓpheta iudeus existens:ideo dixit. Adozamus: cum tamen manifestū sit q ipse ē qui ab oib⁹ adozať. Per hoc aūt qđ dicit. Quia sa.ex iu.ē:nihil aliud oñdit:q̄ q ozbi terraꝝ inde salutaria facta sunt. Scire enī deū ꝛ idola detestari illinc ꝓncipiū habuit ꝛ alia dogmata:sed ipꝫ qđ ē apud nos a iudeis oſonis ꝓncipiū būit. Presentiā etiā suā salutē vocat quā dicit ex iudeis esse:ꝼz illud apostoli. Ex gb⁹ xꝑs ꝼm carnē. Uide qualiter applaudit veteri testamēto qđ radicē oñdit bonoꝝ:ꝓoia semetipsuꝫ nō esse cōtrariū legi de mōstrās. AVGV. Multū igiť dedit iudeis ex quoruꝫ persona dixerat. Nos ado.quod sci. Sed non ex persona iudeoꝝ reprobоꝝ: sed ex qualib⁹ fuerāt apl̄i:quales fuerant ꝓphete:q̄les fuerant oēs illi sci q ꝑcia rexꝝ suaꝝ ad pedes apostoloꝝ posuerunt. CHRY. Sic igiť supabundātius vob̄ habēt iudei o mulier in modo adozatiōis: verūtī ꝛ hic adozationis modus de reliquo finē habebit: vnde subdit. Sz ve.ho.ꝛ nunc est qñ veri ado.ado.pa.in spiritu ꝛ ve. Quia enī ꝓphete ante longa tpa multa prędixerunt. Ideo dixit. Et nūc ē. Ne estimes hāc talē esse ꝓphetiā q̄ post ml̄tum tpis impleatur: res iam instat ꝛ in ianuis est. Dixit autem: Ueros adozatores ad distinctionez falsozum:qñ quidam sunt falsi adozatores p tempozalia ꝛ caduca querūt in oſone:siue q ō hoc qđ ozāt agere nō cessant. CHRY. Uel dicēs: Ueros excludit cū samaritanis iudeos. Etsi enim iudeis illis meliozes eēnt:tī futuris multo minozes sunt tanq̄ figura vītate:Sūt igiť veri adozatores q neq̄ loco circūcludūt dei culturā:ꝛ deuꝫ in spū colunt. ORIGE. Unde ꝛ paulus dicit. Cui seruio ī spū meo. Bis aūt scribiť: Uenit hoza.ꝛ ꝓmo qdem nō adest ꝛ nūc est. In scdo vero dicit: Et nūc est:ꝛ puto ꝓmū qdem notare adozatōez ꝓter corpus futurā in perfectione. Scdm vero eā que fit in vita pñti pfecta q̄tuꝫ licet humanā ꝓcedere naturā. Cū ḡ venerit hoza quā dicit dīs:euitandus est mons samaritanoruꝫ:ꝛ in syon vbi est hierosolyma adozādus est de⁹:que ciuitas esse dicit a christo celsi ꝓncipis: Et hec est ecclesia vbi sacra oblatio: spūales victime diuinis aspectib⁹ offerunť a his q legez spiritualē itellexerūt. Cū aūt venerit tpis complementū:tunc nequaq̄ pensandū vex cultū hierosolymis.i. in pñti ecclia amplius ptractari. Neq enim angeli apud hierosolymam colunt ꝼrem:sic ꝛ qui similitudinē nacti sunt iudeoꝝ meli⁹ q̄ hi qui sunt hierosolymis colūt patrem. Cum aūt hec hora euenerit:patri aliqs in filium deputať. Ea propter nō dictum est. Adozabitis deū:sed adozabitis patrez. Sed in pñti colunt patrez in spū ꝛ vītate veri adozatores. CHRY. Dicit ergo hoc de ecclesia in qua est vera adozatio ꝛ deo cōgrua: vñ subdit. Nam ꝛ pater tales querit qui adozant cuꝫgrua: vñ subdit. Nam ꝛ pater tales querit qui adozant cuꝫgrua: vñ subdit. Etsi olim volebat eos veteribus imozari ꝓcessit eis figurā. Etsi olim volebat eos veteribus imozari ꝓcessit eis figurā. hoc tñ fecit eis cōdescēdens vt p hoc ad veritatē iducant. ORIGE. Si aūt pater querit: per iesum querit: q venit q rere ꝛ saluare qđ perierat: quos eruditos veros cultores efficit. Qz aūt subdiť. Spiritus est deus: inde abstractuꝫ esse suspicoꝝ qđ ad vitā veram nos ꝓducit. nam ꝛ corporali vita vinificamur a spū. CHRY. Uel indicat q deus incorporeus est: oportet igr̄ incorporeā eius culturam esse: hoc est q aīam ꝛ intellect⁹ puritatem nos ei offerre: vñ subdit: Et eos q adozāt eū in spū ꝛ veritate oportet adozare. Quia enīz in dei animā quidem negligebāt: multū aūt circa corpus studium faciebant ad oipharią purgantes: ꝛ ideo ait: qz nō corporis mundatione sed incorporeo quod est in nobis hoc est intellectu: quem dicit spiritum deus incorporeus colitur.

HYLA. y. de trinitate. Uel cum in spiritu deū spiritum docuit adozandū ꝛ libertatē ac scientiā adozantium ꝛ adorandi infinitatem ostendit: ꝼm illud apostoli. Ubi spiritus domini: ibi libertas. CHRY. Inveritate aūt oz adozare: qz prioza figura erant. s. circūcisio holocausta ꝛ thymiamata: nunc aūt totuꝫ est veritas. THEOPHI. Uel qz multi putant se deum ꝼm spiritum. i. animā adozare non rectas opiniones de eo habentes vt heretici: ꝓpter hoc addidit. Et veritate. Forte etiā dicet aliqs q duas partes philosophie que ꝼm nos sunt incitat in prędictis: actionem. s. ꝛ contemplationem: per spiritum nāq actiuuꝫ insinuat: ꝼz illud apostoli. Qui spiritu dei aguntť. ꝛc. per veritatem vero contemplatiuuꝫ. Uel aliter: Samaritanoꝝ erat opinio q deus loco cōcludereť: ꝛ q in hoc loco deum adozari oporteat. Lōtra quos dicit q veri adozatores non local̄r: sed spiritualiť adozāt: iudeis vero oia sub figura ꝛ vmbza erant: ꝛ iō dicit q veri adozatores non in figura adozabūt: sed in veritate: qz. n. ōs spūs est: spūales adozatores q̄rit: qz vero veritas: vere os. AVGV. Querebas montē forte adozandum vt deo esses ꝓpinquior: sz ipse q in altis habitat: humilib⁹ appropiquat: ergo descende vt ascendas. Ascensiones iquit i corde eius in cōualle plozatōis que humilitatē bz in templo. Uis orare: in te ora: sz ꝑus esto templū dei.

℣ Dicit ei mulier. Scio qz messias venit q dicit̄ christus. Cum ergo venerit: ille nobis annunciabit oia. Dicit ei ihesus. Ego sū qui loquor tecū.

CHRY: Mlier coꝝ q̄ dcā sunt altitudīe fatigata obstupuit. vñ segť: Dic ei mu. scio. qz mes. ve. q dr̄ xꝑs. AVGV. Unct⁹ latine: grece xꝑs ē: hebraice messias ē: Sciebat q̄ps eū posset docere: sz iā docētē nōdum agnoscebat. vñ subdit: Cū q̄ ve. il. no. annū. oia. q. d. mō iudei ō tēplo cōtēdūt: nos ō monte: cū q̄ illevenerit ꝛ mōtē spnet: ꝛ tēplū euertet: ꝛ docebit nos: vt ī spū ꝛ vītate nouerimus adozare. CHRY. Sz vñ erat samaritanis expectare xꝑi aduētū: Moysi qdez sū scipiētes legē: ab ipsis moysi litteris hoc nouerāt. Jacob. n. de xꝑo ꝓphetiās dixit. Nō deficiet ꝓnceps ō iuda: nec dux ō femore ei⁹ donec veniat q mittēdus ē. Sed ꝛ moyses dicit. Prophetā nobis suscitabit ds ō fratrib⁹ nostris. ORIG. Sigdē nō est ignozādū q sicut ex iudeis surrexit iesus: xꝑs se ē nō solum dicēs sed ostēdens: sic ex samaritanis qdam dosithe⁹ noīe asserebat se fore xꝑs q ꝑdicabať. AVGV. li. lxxxiy. q̄. Fortasse aūt vt itelligētib⁹ idicaret gnoꝝ corporis sensus: gnoꝝ virozū noīe significari: post gnoꝝ carnales rūsiones que supra ī littera patēt: sexta rūsiōe noīnat xꝑm.

CHRY. Christ⁹ aūt de reliquo mulieri reuelat seipsum. vnde segť. Dicit ei iesus. Ego sum q loquoꝝ tecū. Et quidez si circa ꝓncipium hoc mulieri dixisset: videretur ei ex vanitate loqui: nunc aūt paulatim in memoziam christi eaz reducens: opportune reuelauit seipsum: ꝛ quidez iudeis que-

rentibus: Si tu es christus dic nobis palam: nō manifeste seipm reuelauit: qz nō p discendo querebant: sed pro iniuriando. Dec vo ex simplici mente loquebatur.

¶ Et cōtinuo venerūt discipuli eius: z mirabañ quia cum muliere loquebatur. Nemo tñ dixit ei quid loqueris cū ea? Reliquit ergo hydriā suaz mulier: z abijt in ciuitatē z dicit illis hoib⁹: Venite z videte hominē qui dixit mihi oīa quecūqz feci. Nūquid ipse ē christ⁹? Exierūt ergo de ciuitate z veniebant ad eum.

CHRY. Expleta doctria z cōueniēter ad tps discipuli occurrerūt: vnde dicit. Et ptinuo ve. discipuli ei⁹ z mira. qz cū muli. loque. Admirabāt quidē supabūdantē christi mā suetudinē z humilitatē: qñ ita pspicuus existens: sustinuit log cū tāta būilitate mulieri iopi z samaritane. AVGV. Quia. s. querebat pditā qui venerat querere qō pierat: hoc illi mirabañ: bonū. n. mirabañ z nō malū suspicabantur.

CHRY. Sed tamē admirātes nō interrogauerūt cām. vnde subditur. Nemo tamen dixit ei quid queris aut quid loqueris cū ea? Erāt eruditi discipulozū ordinē obseruare: ita eū timebant z venerabañ: animirū alibi videñ confidenter interrogare: quia ad eos ptinentia necesse hēbant scrutari: hic autē nihil ad eos ptinebat qō fiebat. ORIGE. Et fere quidē quasi quodā apostolo ad ciues vtiq bac muliere: adeo eam inflammans p verba vt amphora dimissa iret in ciuitatē relatura cōciuibus: vnde sequtur. Reliqt mulier hydriā suā. Nō curās de corpore ac viliori ppter vtilitatē pluriū. Interest quoqz nostra omissis corporeis z neglectis satagere ad ipartiendū alys de cōmodis acqsitis.

AVGV. Hydria autem greco nomine appellaf tanqz si aquariuz diceret. qñ grece aqua hydor vocaf. CHRY. Et sic apostoli vocati dimiserunt rhetia: ita hec dimittit hydriam z euāgelistaz opus fecit: z nō vnū tñ vocat: sed ciuitatē integraz: vnde sequitur. Et abyt in ciui. z dicit illis ho. venite z videte hominem qui dixit mihi oīa quecunqz feci.

ORIGE. Cōuocat quidē illos ad videndū hominē cōtinentē verbū supa hominē. Quecūqz aūt fecit mulier: erat contuberniū gnqz cōingū: z post illos cōuersatio cuz sexto non ppio viro quē deserens z septimo adherens: lagenam dereliquit iam pudica. CHRY. Nō verecūdata autem est hoc dicere. Aia enī cū ignita fuerit igne diuino: ad nihil eoz que sunt in terra de reliquo aspicit: neqz ad gloriā nec ad verecūdiā: sed ad vnā solā que detinet cā flāmaz. Volebat ātē nō ex ppria annūciatione eos inducere: sed ex auditu proprio eos facere cōmunicatores doctrine christi: vnde dixit: Uenite z videte hominem: non dixit: Uenite z credite: sed venite z videte: qō leuius erat. Nouerat enim manifeste qñ solū gustātes de illo fonte eadem paterent que ipsa. ALCVI. Paulatiz aūt venit ad predicandū christū: primo vocat hoiem: ne si diceret xp̄m: auditores irascerent z nollent exire. CHRY. Uñ etiā neqz manifeste annunciauit xp̄m: neqz tñ totaliter siluit: sed dixit: Nunquid ipse ē xp̄s: z iō sermonē ei⁹ acceperūt. vñ segtur. Exierūt de ciuitate z veniebāt ad eū. AVGV. in libro. lxxxiy. qsti. Qz aūt relicta hydria discessit mulier: non negligenter pterendum est. hydria enī amorē hui⁹ seculi significat. idest cupiditatē: qua hoies de tenebrosa pfunditate: cui⁹ imaginem puteus gerit: hoc est de terrena oersatiōe: hauriūt volutatē. Oportebat aūt vt christo credens seculo renunciaret: z relicta hydria cupiditatē secularē se reliquisse demōstraret. AVGV. sup ioānē. Proiecit ergo cupiditatem z pperauit annunciare veritatem. Discant qui volunt euangeliçare vt prius hydriā ad puteū pyciāt. ORIGE. Ecā etiam mulier receptaculum honeste disciplīne: ea que primitus sapiebat: paruipendens deponit.

¶ Interea rogabāt eū ei⁹ discipuli dicētes: Rabbi: māduca. Ille aūt dixit eis: Ego cibū hēo manducare quē vos nescitis. Dicebāt ergo discipuli adinuicē. Nūquid aliquis attulit ei māducare? Dicit eis iesus. Meus cibus est vt faciam volūtatem eius qui misit me vt perficiaz opus eius.

AVGV. Jerāt discipuli ei⁹ emere cibos: z venerāt: quos christo offerebant: vñ dicit. Interea rogabāt eum eius discipuli dicētes. Rabbi. māduca. CHRY. Uidentes enī eū fatigatū ex itinere z estu qui erat: rogabāt eū vulgari cozuz voce. Neqz enim erat hoc temeritatis: sed amoris cura circa magistrū. ORIGE. Arbitrantur aptū fore tempus ad prandiū qō erat inter recessuz mulieris ad ciuitatē: z aduētuz samaritanoz ad ipsuz: nō. n. corā aliquo aduena sibi propinquabāt escas. Ob hoc bñ positū ē: Interea. THEO. Dñs vero sciēs q samaritana totā ciuitatē ad eū traheret: hoc discipulis significauit: vñ segtur: Ille aūt dixit eis: Ego cibū hēo māducare quē vos nescitis. CHRY. Dominuz salutē h cibū vocauit: oñdēs quātū desideriū hz nře salutis sīc. n. nobis cōcupiscibile ē comedere: ita ei saluare nos. Tu vero intuere q nō stati reuelat: sed vbiqz in questionē imittit auditorē vt icipiēs q̄rere qō dicit: et laborās: cū ampliori suscipiat desiderio. THEO. Dicit autez quem vos nescitis. i. nescitis q cibū voco salutē hominuz: vel nescitis q samaritani crediturī sunt z salui fiēt. Discipuli autez adhuc dubitabāt: vñ segtur. Dicebāt ergo dis. ad inuicē: Nūqd aliqs attulit ei mūducare? AVGV. Quid mirū si mulier illa nō intelligebat aquā: ecce discipuli non intelligūt escaz.

CHRY. Et qdē assuetā reuerētiā z bonorē magistro prebēt ad scinuicē qdē loquētes: ipsum vero nō presumētes interrogare. THEO. In hoc aūt q dicūt discipuli. Nunqd aliqs attulit ei māducare: Cōsiderādū est q cibos ab alys oblatos dominus suscipere solebat: nō q alieno ministerio indigeret: qui dat escā oī carni: sz vt deferentes meritū consequerenť: simulqz formā tradēs nō erubescere pauperta-tē: neqz graue putare ab alys nutriri. ppriū. n. z necessariuz est doctoribꝰ: alios hēre pcuratores ciboz: vt ipsi de nullo curātes verbi ministrationē pcurent sollicite. AVGV. Audiuit dñs cogitatiōes discipuloz z instruit eos vt magister: nō p circuitū sicut mulierē sed aperte: vñ segtur. Dicit eis iesus: me⁹ cibus est vt fa. vo. ei⁹ q misit me. ORIGE. Idoneus cibus filio dei cum actor paterne voluntatis efficitur. hoc velle i semetipso ptestans qō erat i patre. Sol⁹ aūt filius pfecti operis paterne voluntatis est capax: ceteri vō sancti nil pter diuinā pagunt volūtatē. Plenā aūt z integrā facit dei voluntatē q dixit. Me⁹ cib⁹ z̄. ppriꝰ. n. cib⁹ eius oñdit. Quid aūt sit velle patris inuit sermo sequēs: Ut pficiā opus ei⁹. Sigdē simplicius quis asseret: qñ opus est iussum mandātis: puta si dicāt edificātes vel fodiētes se pficere opus ei⁹ q cōduxit eos: sed si p christū pficit opus dei: restat vt prius pficere erat diminutū. Qualiter āt diminutum erat opus cū esset dei: pfectio quidē operis: rationalis nature est perfectio: ad hui⁹ enī operis pfectionē cum esset imperfectū: verbum caro factū accessit. Cū enim quodāmodo homo pfectus fieret: ob trāsgressionē factus est imperfectus. z ideo missus est saluator: primo quidem vt perficiat voluntatē eius qui misit eum. secundo vero: vt consummet op⁹: ōi: vt qlibet pfect⁹ fiat ad solidi cibi vsū. THEO. Op⁹ ēt dei pfecit. s. hoiem dei fili⁹: nraz naturā in seipso sine pctō oñdēs in oī opere pfectam: z incorruptam. Opus etiā dei. s. legē perfecit: quia finis legis christus eam cessare faciens oībus que in ea erāt perfectis: z a corporali cultu in spiritalem reduxit. ORIGE. Mistice āt post poculi negociū: ac disciplinā distinctionis aquarū: cōsequens erat z de cibo

disceptare. Samaritana qdē petita potū nō bēbat p̄bere Jesu dignū poculū. Discipuli vero ueniētes humilia pulmenta apud alienigenas ei obtulerunt rogātes eū vt manducaret: Et attēde si forsā verē ne vbū di p̄pis ñ vigoratū escis ī eis ōficiat. Quecūqz g̃ repiūt discipli his iugiter p̄ponūt v/bū alere: vt corroboratū: atqz roboratū pseueret penes eos g nutriūt ipaz. Quēadmodū āt corpa egtia cibo neqz eisdē alūntur neqz eadē ēgtitas cibozū cunctis sufficiens ē: sic ītelligendū ē ꝛ in his que sunt supra corpus. nam horū hoc qdē plurimi: hoc aūt pauciorīs indiget nutrimenti: dissimilis capedinis entia. Sed neqz qualitas alentiū verborū atqz intentionum contēplatiuarū opationum eadē congruit oib⁹. Naz nuper geniti infantes rationale appetant lac: perfectorum autem est solidus cibus. Ueridicus est ergo iesus dicens: Ego cibum habeo manducare quem vos nescitis. Sp enim qui p̄eest infimis acnequeūtibus eadem cum validis videre hoc dicere potest.

¶ Nonne vos dicitis q adhuc quattuor menses sūt ꝛ messis venit? Ecce dico vobis: leuate oculos vestros ꝛ videte regiones: q albe sunt iam ad messē. Et qui metit mercedē accipit: ꝛ congregat fructū in vitā eternā: Et qui seminat simul gaudeat: ꝛ qui metit. In hoc enī ē verbum verū: q alius est qui seminat: alius ē qui metit. Ego misi vos metere qō vos non laborastis. Alij laborauerūt: ꝛ vos ī labores eoz introistis.

CHRY. Que sit volūtas patris de cetero iterp̄tat dicēs: Nonne vos dicitis q adhuc quattuor menses sunt ꝛ messis venit. THEO. Scilicet materialis. Ego aūt dico vobis q messis intelligibilis adest. hoc enī dicebat pp samaritanos venientes ad ipm: vñ subdit. Leuate oculos vestros ꝛt videte regiones: q albe sūt iā ad messē. CHRY. Rursus consuetis nominibus ad maximorum eos cōtēplatiōez reducit. Regio enim ꝛ messis hic indicat multitudinez animarū que parate sunt ad p̄dicationis susceptionem. oculos āt hic dicit et eos q mētis et eos q corpis. Eteniz videbant de reliquo multitudinē samaritanorū venientē. Das autez p̄parationes hominū decēter regiones albatas vocat: sicut enim spice cum dealbate fuerint ad messem sunt parate: ita et hi ad salutem sunt parati. Sed propter quid non manifeste dicit q p̄parati sunt homines ad susceptionez verbi? Duarum quidem occasionum gratia: vnius quidem vt manifestior fiat sermo ꝛ maius sub visum ducat que dicuntur: alterius autem dulcior sit narratio: ꝛ permanentior eorum que dicuntur memoria. AVGV. In opus autez feruebat ꝛ operarios mittere festinabat: vnde subditur. Et qui metit mercedem accipit ꝛ congregat fructum in vitaz eternam: vt ꝛ q seminat simul gaudeat ꝛ qui metit. CHRYSO. Per ea q̄ h̄ dicit: diuidit terrena a celestibus: sicut enī supra dixerat de aqua q qui bibit hanc aquam nō sitiet: ita hic dicit: Qui metit congregat fructum in vitam eternam: ꝛ iterum: Qui seminat simul gaudeat ꝛ qui metit. Prophete enim sunt qui seminant: sed non illi messuerunt: sed apostoli: quia enim infra dicet q alius seminat ꝛ alius metit: ne quis estimet q prophete seminātes mercede priuentur: extraneum quiddam inducit: ꝛ a sensibilibus alienum: naz in rebus quidem sensibilibus: si contingat alium seminare ꝛ alium metere: non simul letantur: sed dolent qui seminant quasi alys laborantes: letantur autem soli qui metunt: hic autez nō ita. Sed ꝛ qui non metunt seminantes: simul cū metētibus letātur quoniā in mercede cōmunicant. AVGV. Disparis. n. tēporis labores habuerunt apostoli ꝛ prophete: sed gaudio pariter pfruent mercedem sil accepturi sūt vitā eternam. CHRY. Ad hoc aūt qō dixerat sermonem prouerbialē inducit. vnde subdit. In hoc enim ē verbum verum: q alius est qui seminat: ꝛ alius qui metit. Hoc quidem vulgariter dicebatur: siquando alij labores susti/nuerunt: ꝛ alij fructus metebāt. Sed ꝛ hic sermo iste maxime habet veritatē: q prophete laborauerunt: ꝛ vos fructus ex illorū laborib⁹ metitis. vnde subdit: Ego misi vos metere qō vos non laborastis. AVGV. Quid ergo messores misit nō seminatores? Ibi ergo messores mittēdi: vbi iam p̄phete predicauerant legite labores illorum ꝛ non in omnibus eorum laborib⁹ est p̄phetia christi: ergo iam in iudea messis parata erat quando tot milia hoīum precia rep/suarū offerebant. ꝛ ad pedes apostolorū ponentes expedi/tis humeris a sarcinis secularib⁹: x̄pm dominū sequebant. de ipsa messe eiecta sunt pauca grana: ꝛ seminauerunt orbē terrarū: ꝛ surgit alia messis que ī fine scli metenda ē: ad quā mettēdā non apli sed angeli mittēt. Messores iquit sūt angeli. CHRY. Dicit ergo: Ego misi vos metere quod vos non laborastis. q. d. Ubi minor labor est: maior aūt delectatio ad hoc vos reseruaui: et qō laboriosius erat: hoc fuit p̄phetarum. s. mittere semina. vnde subdit: Alij laborauerunt ꝛ vos in labores eorū introistis. Per hec oīa vult ostendere q p̄phetarū voluntas erat vt homines ad eū accederēt. Et hoc lex ordinabat ꝛ propterea illi seminauerūt vt hūc faccrēt fructū. Ostēdit etiā q ipse illos misit ꝛ q multa ē cognatis noui ad vetus testamētū. ORIGE. Ul'al'r totuz. Qualiter quidē nō est inconueniēs hoc qō est. Leuate oculos vestros ꝛc. allegorizare: Qz aūt dr. Nōne vos dicitis: qñ quattuor menses sūt ꝛ messis venit nō fm allegoriā tractare? Putamus ergo talia quedā esse in hoc q dicunt discipuli. Quattuor menses sunt ꝛ messis venit. Plurimi. n. discipulorū vbi animaduertētes veritatē incōprehensibilē fore humane nature: qñ cōiecerūt aliā esse vitā a p̄sente que corruptioni quattuor elementorū quasi quattuor mensiū subiacitur: putant solū post hanc vitam cognitionē eē veritatis. Dicūt igitur discipuli de messibus que sūt terminus operū ad veritatē conducētiū: q post instantē quaternitatē contingūt. hoc aūt opinionem arguens velut non sanā: ingt verbū icarnatū bis qui talia suspicantur: Nōne vos dicitis q adhuc quattuor mēses sunt ꝛ messis venit? Ego aūt hoc dico. Leuate oculos vestros. In pluribus locis scripture diuine hoc legitur: iubente nobis verbo diuino extollere: ac sublimare cōsiderationes ꝛ cogitationes deorsum consitas: nec valet erigi nisi eleuante illas iesu: Nemo enī cōsistens in passionibus ꝛ viuens carnaliter hoc propositum seruat mandatum. quapropter qui talis est non videbit regiones si albe sunt ad messem. Albescūt quidem regiones ad messem: cum ad est verbū di illustrans: singulas regiones scripture fecūdas in eius aduentu: ꝛ etiam omnia sensibilia sunt quasi regiones albe parate ad messem: presto existente leuantibus oculis ratione que de quolibet est: vt quisquis fulgorem prospiciat profuse vbilibet veritatis. Qui aūt mitit predicatas messes duplex habet in metendo emolumentum: vnum quidem dum accipit premium: vnde dicitur. Et qui metit: mercedē accipit: quod arbitror dictum causa futurarum remunerationum. Alterum quod sequitur. Et congregat fructum in vitam eternam. Bonum habitum quoddam denotat intellectus qui est fructus ex ipsa speculatione proueniens. Arbitror autem q in qualibet doctrina seminat quidem qui principia excogitat. que suscipientes alij ac perpetrantes siquid noui potuerint exprimere coniungentes fiunt sue inuentionis gratia: posteris causa: vt metendo quasi maturos fructus aggregent: Quanto autem magis hoc in arte artium expedit contemplari: Siquidem seminantes sunt moyses ꝛ prophete preuenientes aduentuz christi. Metentes autem sunt apostoli qui christum susceperunt ꝛ gloriam eius perspexerunt. Semen autem erat tota ratio fm reuela-

tionez mystery tēporibus preteritis obfuscati silētio:regio nes autez idest legales ac prophetice scripture nōdū albue rant bis qui aduentus verbi nequaq̄ extiterunt capaces. Qz autem simul serens ⁊ mētes gaudeat erit:cum priuatio merozis ⁊ anguſtie in futuro fiet seculo:dū etiam iesus trās figuraretur in gloria:simul cum messoribus petro iacobo ⁊ ioanne moyses ⁊ helyas satozes pariter gaudent in viden do fily dei gloziam. Attende tamen si hoc quod dico alias ⁊ alias intelligi potest:propter aliam ⁊ aliam vite conuersa tionem in qua homines iustificati sunt vt liceat dicere aliū quidem legis cultozem:alium vero euangely: ⁊ tamen ex ultant simul dum idem finis ab vno deo per vnum christū in vno spiritusancto reponitur. Ad labozes autem prophe tarum ⁊ moysi aduenerunt apostoli instruente iesu:meten tes ac in bozrea colligentes anime sue intellectū in scriptu ris illozum reconditum:⁊ semper qui debite capiūt discipli nam priozum labozes ad maiozem euidentiam trahunt:nō tantum labozantes sunt hi qui semina condiderunt.

¶ Ex ciuitate autē illa multi crediderunt in eum samaritanorum propter verbum mulieris testi monium perhibentis:quia dixit mihi omnia q̄cunque feci. Cum venissent ergo ad illum sama ritani rogauerunt eum vt ibi maneret. Et man sit ibi duos dies. Et multo plures crediderunt propter sermonem eius. Et mulieri dicebant: quia iam non propter tuam loquelam credim⁹. Ipsi enim audiuimus ⁊ scimus:quia hic est ve re saluator mundi.

ORIGE. Postq̄ dicta sunt discipulis que tractata sunt: resumit scriptura de his qui venerant de ciuitate ad iesum: ⁊ crediderant per testimoniuz mulieris. CHRY. Sicut autē in messe cum facilitate fructus congregantur:⁊ in mo mēto vno area manipulis repletur:ita ⁊ nunc fit:vnde dici tur:Ex ciuitate autem illa multi crediderunt in eū samari tanozum propter verbū mulieris testimonium perhibētis quia dixit mihi oīa quecunq̄ feci. Considerabant enim q̄ nequaq̄ mulier gratanter eū admirata esset:q eius delicta redarguerat:nisi magnus quis esset ⁊ excellens qui predica batur ab illa. Sic ergo solo mulieris testimonio credentes ⁊ nullum signum videntes exierunt deprecantes christum vt apud eos maneret:⁊ hoc est quod sequitur:Cum ergo ve nissent ad illum samaritani:rogauerūt eum vt ibi maneret. Judei vero miracula videntes non detinuerunt euz apud seipsos:sed omnia egerunt vt a regione eozum cum abyce rent:nihil enim liuoze ⁊ inuidia deterius:nihil inani gloria difficilius:que infinita cozrumpere consuevit bona. Et qui dem samaritani volebant eum semper secum detinere:ipse autem hoc non sustinuit:sed solum mansit ibi duobus die b⁹.⁊ post hec quod subditur:Et māsit ibi duos dies. ORI GE. Non incōgrue autem aliquis illud obyciet:quomodo rogatus saluator cum samaritanis manet: qui iussit ciuita tem samaritanozum non ingredi:⁊ palam enim quoniam ⁊ discipuli eius cum eo ingressi sunt. Ad quod dicendum q̄ in viam gentiuz pergere est imbui gentili dogmate ⁊ in illo ambulare. Ciuitatez vero samaritanoz intrare est accepta re falsam doctrinam recipiētium legales:prophetica:⁊ euā gelicos:⁊ apostolicos sermones. Cum autē deseruerint pro priam doctrinam ⁊ venerint ad iesum licet cum eis mane re. CHRYSO. Et iudei quidem etiam signis visis incoz recti māserunt. hi autem ⁊ sine signis multā circa euz fidez demonstrauerunt:solum eniz verba audierunt:vnde sequi tur:Et multo plures crediderunt propter sermonem eius. Cuius igitur gratia hec verba non dicunt euangeliste:vt di scas quoniam multa magnoū transcurrerūt:a fine vero to tum ostenderunt:fuasit enim toti ciuitati per ea que dicta sunt. Ubi aūt auditozes non persuadentur: tunc euangeli ste coguntur dicere ea que dicta sunt:ne quod est ex indeuo tione auditoz:imputet quis defectui predicantis: ipsi autē discipuli christi iam facti magistram repulerunt. vnde se quitur:Et mulieri dicebant:quia iam non ꝓpter tuam loq̄ lam credimus:ipsi eniz audiuimus ⁊ scimus qz hic est vere saluator mundi. Uide aūt qualiter confestim intellexerūt q̄ orbem terrarum liberare venerat:⁊ q̄ ad cōmunē salutē veniens nō debebat in iudeis suā cōcludere ꝓuidentiaz: sz vbiq̄ seminare sermonem. Dicentes etiam q̄ est saluator mundi:ostenderunt q̄ mundus perditus erat:i magnis ma lis existens:⁊ quidem venerunt saluare prophete ⁊ angeli: sed hic est vere saluator:qui salutem tribuit non soluz tem porancam sed eternam. Uide etiam qualiter audiētes mu lierez dubitanter dicentez: Nunquid hic ē christus:non di xerunt hi:Quoniā nos suspicamur:sed quoniā scimus:⁊ nō simpliciter:sed quoniam hic est vere saluator mundi: nō q̄ si vnum ex multis christum confitentes:solū verba audie runt ⁊ hoc dixerunt quod dicere habebant si miracula mul ta ⁊ magna vidissent. ORIGE. Ceterum si meminimus predictozum:non difficile est conjecere quomodo cum repe rerint verbum syncerum alias disciplinas relinquunt qua si dogmatum ciuitatem:de qua egredientes salutifere cre dunt:⁊ puto studiose protulisse ioannem:cum nō dixit: Ro gabant eum samaritani intrare tīn samariaz vel ingredi ci uitatem:sed etiam ibi manere. Manet nanq̄ iesus penes deprecantes:⁊ presertim quotiens qui precantur exeunt ci uitatem ⁊ versus eū veniunt. AVGV. Manet apud eos biduo:hoc est dat illis duo precepta charitatis. ORIGE. Neq̄ enim capaces erāt tertie diei eius:nō enim erāt audi di miraculosū quid cernere:quale qui fuerant in chana ga lilee post triduum cum iesu cōuiuantes. Initiū aūt creden di multis fuit mulieris verbum. nō eni sic per seipm verbū conficitur illuminans capientem:velut cum alterius dicto sibi testimonium perhibetur. AVGV. Sic ergo christū cognouerunt. primo per famam. postea per presentiaz:sicut agitur hodie cum eis qui foris sunt:⁊ nondum sunt xpiani: christus nūciatur per christianos amicos:tāq̄ illa muliere hoc est ecclesia nunciante ad christum veniunt: credunt p istam feminā:⁊ multo plures ⁊ firmius in eo credunt:quo niam vere ipse est saluator mundi. ORIGE. Impossibile est nanq̄ eandem circa intellectum fieri passionē videnti: ⁊ ei qui per videntem instruitur: magisq̄ est per spem am bulare q̄z per fidem. vnde bi non solum testimonio homi nis:sed ob ipsam quoq̄ veritatem credunt.

¶ Post duos autem dies exijt inde:⁊ abijt i gali leaz. Ipse eni iesus testimonium phibuit:quia propheta in sua patria honozem non habet. Cū ergo venisset in galileaz exceperunt eum galilei: cum omnia vidissent que fecerat hierosolymis i die festo. Et ipsi enim venerant ad diem festū.

ALCVI. Post biduum quod fecit in samaria: abyt in galileam vbi nutritus fuerat. vnde dicitur. Post duos aūt dies exyt inde ⁊ abyt in galileaz. AVGV. Mouet autez nos vt euangelista dixerit consequenter. Ipse enim iesus testimonium perhibuit:quia propheta in sua patria hono rem non habet. Magis enim videtur attestari potuisse q̄ propheta in patria sua honozem non habet si contineret pgere in galileam ⁊ in samaria remāsisset. Hoc ego sentio: in samaria biduum fecit ⁊ crediderunt in eum samaritani: tot dies fecit in galilea:⁊ non crediderunt in eum galilei:⁊ propter hoc dixit q̄ propheta in patria sua honorez non ha bet. CHRY. Uel aliter: Ideo hoc adiectuz est quia non in capharnaum abyt:sed in galileam ⁊ in chana:vt infra di cetur:ego enim patriam eum hic estimo dicere capharnaū

quoniam aũt nõ potitus est illic honore: audi eũ dicentẽ:Et tu capharnaum que vsq; ad celum exaltata es: vsq; ad infernum descendes . Dicit autem hic patriam porpriam in qua videt pl' cõuersat'. THEO.Ut aliter:Qr domin' exiẽs õ samaria venit in galileã: ne aliquis dubitaret ꝛ quereret:qua õ causa nõ semp in galilea mãeret:dicit q' ꝓpter hoc nõ manebat ĩ galilea:qr nullũ ibidẽ recipiebat honorẽ. qõ ipse testatus ẽ dicẽs:qr prophetа in sua patria nõ habet honorẽ. ORIGE. ꝓscrutãda est ãt hui' dicti sentẽtia. ꝓma siquidẽ prophetaruꝫ ĩ iudea erat: ꝛ est nõ ignotũ q' honoreꝫ a iudeis nequaq̃ sũt cõsecuti:iuxta illud:Quẽ nã ꝓphetarũ nõ persecuti sunt patres vestri:Miranda etiaꝫ occurrit hui' decreti veracitas: cum peruenerit non tantũ ad sanctos prophetas vilipẽsos a proꝑys: ꝛ ipsũ dominũ nostrũ:sed protensa sit etiaꝫ ĩ quosdam prophetie sequaces contẽptos a suis ciuib' ꝛ ad mortem deductos. CHRY. Quid igit̃ :nonne videmus ꝛ apud suos multos in admiratione deductos :ita quidem :sed ab his que raro contingũt nõ oportet talia ꝓnũtiari. Sed ꝛ si in propria patria aliqui honorant̃:multomagis ĩ aliena.Cõsuetudo .n.facile hoies contẽptibiles facere cõsueuit: quãdo igitur venit ĩ galileã: suscepерunt eum galilei . vnde sequitur.Cũ ergo venisset ĩ galileã exceperũt eũ galilei . Uides quoniaꝫ qui mali dicebãt̃:hi maxime ad christum accedere inueniunt̃. Nam ꝓpter galileos dicitur. Interroga ꝛ vide quoniã prophetа ex galilea non surrexit: ꝓpter samaritanos aũt improperabãt ei:Samaritanus es ꝛ demonium habes.Sed ecce samaritani ꝛ galilei credũt in confusionem iudeorum. Inueniuntur autẽ ꝛ galilei samaritanis meliores. nam illi quidem a mulieris crediderunt verbis.hi vo videntes signa que fa/ciebat.vnde segt̃:Cũ oĩa vidissent que fe.hiero.ĩ die festo.

ORIGE.Qr enim dñs eycit de templo vendẽtes oues ꝛ boues:tam grande reperit:vt his moti galilei reciperent dñm:considerantes miranteſq; maiestatem eius:non enim minor potentia eius ostenditur in his q̃ vt ceci videant:audiantq; surdi.Estimo vero nec hec sola ipsum tũc fecisse:ſz ꝛ alia signa. BEDA:Sed vnde data est eis videndi occasio.ostendit subdens.Et ipsi enĩ venerant ad diem festum. Mystice aũt intimatur q' gentibus in fide a duobus preceptis charitatis cõsolidatis:christus circa fines mũdi reuertet̃ ad patriã.i.ad iudeos. ORIGE.Expedit autem galileum.i.transmigrantem festare hierosolymis: vbi est templũ dei:ꝛ videre singula que peragit ibi iesus. Hoc enim est principiũ vt galilei recipiant dei filiũ euntem ad ipsos:alioquin vel ñ recepissent illũ:vel etiã ipse nondũ ipsis ꝑparatis ad eius receptionẽ adeo prope venisset ad eos.

¶ Uenit ergo itez in chana galilee vbi fecit aquã vinum. Et erat quidam regulus cuius filius infirmabatur capharnaum. Hic cum audisset qa Jesus aduenisset a iudea ĩ galileam:abiit ad eum: ꝛ rogabat eum vt descenderet ꝛ sanaret filiũ eius. Incipiebat enim mori. Dixit ergo iesus ad eum: Nisi signa ꝛ prodigia videritis nõ creditis . Dicit ad eũ regulus:Domine descẽde priuscq; moriatur filius meus: Dicit ei iesus:Uade fili' tu' viuit. Credidit homo sermoni quẽ dixit ei iesus. ꝛ ibat. Jam aũt eo descendente serui occurrerũt ei: ꝛ nunciauerũt dicentes qr filius eius viueret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerat. Et dixerunt ei:quia heri hora septima reliquit eum febris. Cognouit ergo pater quia illa hora erat in qua dixit ei iesus filius tuus viuit: ꝛ credidit ipse ꝛ domus ei' tota. Hoc itez fecit dum signum fecit iesus cum venisset a iudea in galileam.

CHRY.Primo quidem dominus vt supra dictum est in chana galilee venerat vocatus ad nuptias. Nunc autem ad eos vadit vt magis eos attrahat spõte ad eos veniens,ꝓpria patria dimissa:ꝛ vt fidem a priori miraculo in eis initiatum fortiorem faceret propter suam presentiã. AVGV. Ibi enĩ quando aquam in vinum conuertit crediderunt in eum discipuli eius.ꝛ vtiq; plena domus erat turbis cõtinuã nisi discipuli eius ꝛ ideo hãc ciuitatẽ modo repetiuit.ſ. vt g per priora non crediderãt mõ credãt. THEO.Rememorat aũt nobis euãgelista miraculũ perpetratũ in chana galilea õ aqua cõuersa ĩ vinũ vt augeret christi preconiũ:qr galilei non solũ ꝓpter miracula hierosolymis facta:sed ꝛ ꝓpter ea que apud ipsos facta erant receperũt iesum: simulq; vt ostenderet q' regulus credidit propter miraculũ ĩ chana ꝑpetratũ:quãuis eius non perfecte cognouerit dignitatẽ: vñ segtur:Et erat gdã regulus cuius filius infirmabat̃ capharnaũ. ORIGE.Putabit aũt aliquis regis herodis hunc eẽ regulũ:ꝛ aliqs asserit hunc esse de familia cesaris exercentẽ tũc temporis aliquid in iudea:neq; enim dicit q' iudeus fuerit. CHRY.Regulus aũt dicit̃.aut quasi generis existẽs regalis:aut dignitatẽ aliquã principatus hñs:aut qr sic vocabatur. Igitur gdã hũc eundẽ esse existimãt centurionẽ:q ẽ apud mattheũ . Ostenditur aũt alius esse ab eo.nam ille g/dem christũ volentem ire ad suam domũ rogat remanere: hic autem ꝛ nihil tale,ꝓmittentẽ ad domum trahit.Et illeg/dem ad iesum de monte descendentẽ capharnaũ intrauit: hic autem ad iesum in chana veniẽtẽ accessit.Et illius q̃dez puer a paralysi detinebat̃ huius autẽ filius a febre.De ꝑ ꝗ regulo subdit̃. Dic cũ audis.qr ie. adue.a iu.in gali.abiit ad eum ꝛ ro.eum vt desc̃.ꝛ sa.fi.ei':incipe.n.mori. AVGV. Qui rogabat nonne credebat :' Quid a me expectas audir:'dominum interroga quid de illo senserit . Sequitur.n. Dixit ergo iesus ad eum. Nisi signa ꝛ prodigia vide.nõ credis. Arguit dominẽ in fide tepidum:aut frigidũ:aut oĩno nullã fidei:sed tentare cupientem de sanitate filij sui:qualis esset christus:quid esset:quantũ posset.ꝓdigium quidez appellatum ẽ quasi porrodiciũ qõ porro dicat : porro significet ꝛ futurum aliquid protendat. AVGV.de con. euangeli. Adeo autem dominus supra omnia mutabilia vult mentes credentis attollere:vt nec ipsa miracula:que q̃uis diuinis de mutabilitate corpoꝛ fiũt:a fidelib' queri velit. GREGO.Sed memẽtote etiã qui petyt ꝛ aperte cognoscetis:qr in fide dubitauit.ꝓposcit nanq; vt descenderet ꝛ sanaret filiũ eius:vñ segtur:Dicit ad eum regulus:Dñe descẽde priuscq̃ moriat̃ fili' me'.Min' itaq; in illo credidit,quẽ nõ putauit posse salutẽ dare nisi presens esset ꝛ corpore. CHRY. Audi etiam qualiter adhuc terrene christum trahit:quasi non posset eum post mortem suscitare:si autem non credes venit ꝛ rogauit nil mirabile. Consueuerunt enim patres ex multo amore non solum medicis loqui de quibus confidũt sed dequibus non confidunt nihil volentes pretermittere eorum que ad salutem pertinent,filiorum:si tamẽ valde crederet christi virtutem non neglexisset etiam in iudeã ire.

GREGO.Sed dñs qui rogatur vt vadat:qr nõ ẽsit vbi inuitatur:indicat.solo iussu salutem reddidit:qui voluntate oĩa creauit:vnde segtur.Dicit ei iesus:Uade filius tuus viuit. Dic superbia nostra retunditur qui in hominibus non naturã qua ad imaginem dei facti sunt: sed honores ꝛ diuitias veneramur.Redẽptor vero noster vt ostenderet quoniã q̃ alta sunt hominibus:sanctis despicienda sunt: ꝛ que despicienda sunt hominibus:despicienda non sunt sanctis:

Ad filium reguli ire noluit: ad seruum centurionis ire paratus fuit. CHRY. Uel aliter. Illic quidē fides cōfirmata erat: iccirco ꝛ promisit ire vt discamus viri deuotionem. hic autem adhuc imperfectus erat: ꝛ nōdum nouerat manifeste ꝙ absens curare poterat. vnde ex hoc ꝙ nō accedit iesus: hoc addiscit. Sequit enī: Credidit homo ſmoni quez dixit ei iesus ꝛ ibat. Nō tamē itegre neqz sane. ORIGE. Ostenditur aūt eius dignitas ꝛ officiū ex hoc ꝙ seruientes illi occurrunt. vnde sequitur: Jam aūt eo descendente ſui occurrerūt ei: ꝛ nun. ei di. qz fi. ei⁹ vi. CHRY. Qui quidē obuiauerūt: nō vt annūciarent solū sed quasi estimātes de reliquo superfluam eē xpi pītiam quē credebāt accedere. Qz aūt regulus non itegre credidit: neqz sane: oñdit ex hoc quod sequitur: Interrogabat ergo hozā ab eis ī qua meli⁹ habuerat. Uolebat. n. scire vtrū casu vel ex p̄cepto xpi hoc factū eēt. Sequit: Et dixerunt ei qz heri hora septima reliquit eum febris. Uide qualiter miraculū manifestū ē. non enī simpliciter neqz vt cōtingit a periculo liberatus ē: sz repente ꝛ simul vt appareat nō eē ex nature ꝺsequētia quod fiebat: sed actione christi. vnde sequit: Log. ergo pr qz illa hora erat ī qua dixit ei iesus: Ei. tu. vi. ꝛ cre. ipse ꝛ do. ei⁹ to.

AVGV. Si ergo ꝓpterea credidit: quia nunciatum est ei ꝙ filius ei⁹ eēt sanus: ꝛ comparauit horam nunciantium horę pronunciantis: quando rogabat nondum credebat.

BEDA. Unde datur intelligi ꝛ in fide gradus esse: sicut ꝛ in alys virtutibus quibus est initium incrementum atqz perfectio. Huius ergo fides initium habuit cū fily: salutem petyt: incrementū dum credidit sermoni domini dicentis Filius tuus viuit. Deinde perfectionem obtinuit nunciantibus seruis. AVGV. Ad solum sermonem crediderūt plures samaritani. Ad illud miraculum sola illa dom⁹ credidit: vbi est factū. vnde subdit euangelista: Hoc iterū scōz signū fecit iesus: cum venisset a iudea in galileā. CHRY. Non sine causa hoc adiecit: sed ostendens quoniam secundo signo facto: nondum ad altitudinem samaritanorū nullum signum videntium iudei peruenerūt. ORIGE. Amphibologiam autem cōtinet presens dictum. vno enim modo denotat ꝙ iesus veniendo a iudea in galileam: duo fecit miracula: quorum secundum est factum erga filiū reguli. alio modo sic. Duobus existentibus signis que iesus in galilea exercuit: scōm egit veniens a iudea in galileā. ꝛ hic sensus verus est. Mystice autez per hoc ꝙ iesus bis in galileā accedit: binus saluatoris aduentus in mundū ostenditur: primus quidem misericordie: vt vino facto conuiuas exhilaret: secundus vero vt filium reguli ad mortez pene deductum suscitet. idest populum iudeorum qui post plenitudinem gentium accedet saluandus in fine. Magnus autem rex regum est qui constitutus est a deo in monte syon sancto eius: huius qui viderunt diem ꝛ gauisi sunt: reguli dicuntur. Arbitramur igitur regulum esse abraam: egrotuz vero filium eius israeliticuz genus debilitatum erga cultū diuinum. ꝛ ideo incaluit ignitis spiculis inimici: vt proinde febrire censeatur. Apparet autem ꝙ precedentibus sanctis postēꝫ carnis exuerunt amictuz populus fuit cure. vnde legitur in machabeis post mortē hieremie. Hic est hieremias ꝓpheta dei: qui plurimum orat pro populo. Abraam igitur obseerat adiuuari a saluatore populum infirmum: ꝛ qdem potestatis verbum de chana prodit: vbi dictum est: Filius tuus vivit. Sed verbi efficacia in capharnaum agitur. naz ibi filius reguli curatus est quasi in agro consolationis morans quod significat genus quoddam debilium: non tamē omnino fructibus priuatorum. Illud autem: Nisi signa et prodigia vi. non cre. dictū illi refert ad multitudinē filiorū suorū: ꝛ ad ipsum quodāmodo: sicut enim ioannes expectabat datum sibi signum. s. super quez videris spūm descendentez: sic ꝛ premortui sancti aduentū xpi ī carnez ꝛ signis ꝛ ꝓdigys mānifestādū expectabāt. Debat āt hic regulus nō solū filiū sz etiā seruos ꝙ quos singificat maneries quedaz min⁹ bene. ꝛ ifirma credētiū nec a casu hora septima discrit filiū febris: nā septēarius numerus ē quietis. ALCVI. Uel qz ꝙ septiformē spūm est oīs remissio pctorū. Septenari⁹ enī ī tria ꝛ quattuor diuisus significat sāctā trinitatē ī quattuor āni tpib⁹ ī q̄ttuor mūdi ptib⁹: in q̄ttuor elemētis.

ORIGE. Pōt quoqz significari duo aduēt⁹ christi ꝛbi ad animā: prim⁹ quidē ex facto vino prebēs aīe gaudium spū alis cōuiuy: secūd⁹ vo oēs languoris ac mortis religas amptuās. THEO. Regul⁹ aūt est oīs hō nō solum qui regi vniuersorū ꝓpinquus existit ſm aiam: sz qz ꝛ ipse sup oia p̄ncipatū sumpsit: cui⁹ filiū. i. mēs febricitat voluptatib⁹ prauis ꝛ ōsiderys: Accedit āt ad iesu⁹ ꝛ deprecaī vt descēdat. i. vt cōdescēsu misericordie vtaī ꝛ parcat peccatis pūsq̄ a voluptatū ifirmitate mortificeī. Sz dns dicit: Uade. i. pfectū ōtinuū circa bonū ostēdas: ꝛ tūc filiꝰ tuꝰ viuet. Si autē ambulare cessaueris mortificabitur tibi intellectus circa boni operationem. CA .V.

POst hec erat dies festꝰ iudeorum: ꝛ ascēdit iesus hierosolymaz. Erat autez hierosolymis probatica pisci-na que cognomiatur hebraice bethsaida quiqz porticus habēs. In his iacebat multitudo magna languentium: ceco-rū claudorum: aridorum: expectantium aque motum. Angelus autē domini descendebat scōm tempus in piscinaz: ꝛ mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionez aq̄ sanus fiebat a quacūqz detinebatur infirmitate. Erat autem quidaz homo ibi triginta ꝛ octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cum vidisset Jesus iacentez: ꝛ cognouisset quia iam multum tempus haberet: dicit ei: Uis sanꝰ fieri? Respondit ei languidus: Domine hominez nō habeo: vt cū turbata fuerit aqua mittat me i piscinam. Dum venio enī ego: alius ante me descendit. Dicit ei Jesus: Surge: tolle grabatum tuū ꝛ ambula. Et statim sanꝰ factus ē homo ille. ꝛ sustulit grabatum suum ꝛ ambulabat. Erat āt sabbatum in die illo. Dicebant ergo iudei illi ꝙ sanatus fuerat. Sabbatum est nō licet tibi tollere grabatum tuum. Respōdit eis: Qui me sanū fecit ille mihi dixit: tolle grabatum tuū ꝛ ambula. Interrogauerunt ergo eum: Quis est ille homo qui dixit tibi: tolle grabatum tuuz ꝛ ambula? Is autez qui sanus fuerat effectus nesciebat quis esset. Jesus enim declinauit a turba cōstituta in loco.

AVGV. ō cō. euāge. Post miraculū in galilea factū: ide hierosolymā redit. Unde dicit: Post hec erat dies festus iudeorū: ꝛ ascēdit Jesus hierosolymam. CHRY. Mihi videt ꝙ erat dies festꝰ pētecostes: ascēdit autē Jesus hierosolymā sēp in festis dieb⁹: vt cū eis dies festos faciens non videaī legi cōtrari⁹: ꝛ ob ꝫ multitudinē simplicē per signa ꝛ doctrinā attrahat: maxīe. n. ī dieb⁹ festis hi q̄ iuxta positi erāt cōcurrebāt. Sequit: Erat āt hiero. p. pisci. que cognoebza. betbsa. quinqz por. habens. ALCVI. Probaton

grece ouis:dicit. probatica ergo piscia peculiaris dicit:vbi sacerdotes cadauera hostiarū abluebant. CHRY. Dicebat quidē baptisma dari peccata purgans:cuius imago prescripta fuit in piscina ⁊ in alys pluribus: ⁊ primum quidez dedit deus aquam expurgantē corporū sordes ⁊ inquinationes nō existentes: sed opinatas:puta eas que a funere ⁊ que a lepra ⁊ que ab alys talib⁹. deide ifirmitates diuersas per aquas facit solui. Unde sequitur. In his iace. mul. mag. lang. ceco. clau. ⁊ arī. expe. aque mo. Uolens enī deus ppin quius adducere ad baptismi donū:non adhuc ingnamenta solū mūdat: sed etiam egritudines sanat:sicut. n. ministri q prope regem sunt:his qui sunt a longe clariozes sunt: ita ⁊ ī figuris fit. Non aūt simpliciter sanabat aquarū natura: sp enī hoc ficret: sed in angeli descensiōe. vnde sequit. Angel⁹ aūt dñi descē. ām tempus in pisci. ⁊ mo. aqua. Sic enim ⁊ in baptizatis nō simpliciter aqua opatur: sed cum spūssancti suscepit gratiā:tunc oia soluit peccata. Angelus. n. descēdēs turba bat aquaz ⁊ sanatiuam imponebat virtutē:vt discant iudei qm̄ multomagis āgelorū domin⁹ omnes egrtudines anime sanare pōt. sed tūc quidē infirmitas impedimentū volēti curari fiebat:Subditur enim:Et q prior descē. ī pisci. post mo. aq̄:san⁹ fiebat a q̄cūq; detinebat ifirmitate. Nūc autem vnusquisq; accedere pōt:non enim angelus est qui turbat aquam:sed angelorū dominus qui oia operatur. sed ⁊ si oribis terrarū vniuersus veniat:gratia nō consumitur sed similis manet. Sicut enim solares rady per vnāquāq; illuminant diem: ⁊ nō consumūtur: neq; a multa largitione minor fit solis lux:ita ⁊ multo amplius spūssancti actio in nullo minuitur a multitudine eorum qui potiuntur ea. Hoc autem ficbat. s. vt vnus tm̄ post motionem aque sanaretur:vt qui didicerant qm̄ in aqua egritudies corpis sanabantur:in hoc per multū tēpus exercitati facile crederēt q ⁊ egritudines anime aqua sanare pōt. AVGV. Plus est aūt q⁹ christ⁹ vitia sanauit anima z:q̄ q⁹ sanauit languores corporū moriturorum. sed quia ipsa anima non cū nouerat a quo sananda erat: ⁊ oculos habebat in carne vnde facta corpalia videret: ⁊ nondū habebat in corde vnde deū latēter cognosceret: fecit quod videri poterat vt sanaret vnde videri nō poterat. Ingressus ē locū vbi iacebat multitudo languentiū: de quibus elegit vnuz vt sanaret: de quo subdit: Erat autē qdaz hō ibi triginta ⁊ octo annos habens in infirmitate sua. CHRY. Non aūt cōfestiz eū a principio sanauit: sz primū eū familiarē sibi facit: per interrogationē future fidei faciens viam. Non aūt expetit fidē vt in cecis fecit dicens: Creditis quia possum hoc facere: quia hic nondum nouerat eū manifeste quis esset. Nam illi quidem ex alys eius virtutez cognoscētes: cōuenienter hec audierāt. Ally vo nondum eū cognoscētes: sed p signa eum cognituri post miracula requirūtur de fide. vnde sequitur: Hunc cuz vidisset Jesus iacentē ⁊ cognouisset quia multuz iam tempus haberet: dicit ei: Uis sanus fieri: Non hoc querit vt discat: hoc enim supfluū esset: sed vt ostenderet istius patiēti am qui triginta ⁊ octo annos habens: per vnūquēq; annuz eripi ab egritudine expectans assidebat ⁊ non desistebat. Et vt cognoscamus propter quam cām dimittens alios ad huc venit: ⁊ nō dicit: Uis te curabo: nondū enim aligd magnum imaginabatur ille ō christo. nō aūt turbatus ē ad interrogationē: neq; dixit iniuriari mihi venisti: quādo iterrogas si volo sanus fieri: sed mansuete rūdiet Sequit enim. Respondit ei lang. Domine hominem non habeo: vt cum tur. fu. aqua mit. me in pisci. duz vēio enim ego: alius añ me descen. Non nouerat quis esset: qui interrogabat: neq; q⁹ curaturus esset eum: Opinabatur aūt fortasse vtilē sibi fore christum ad mittendū cum in aquam. sed christus ostendit q⁹ verbo omnia pōt facere. vnde sequitur: Dicit ei Jesus: surge tolle grabatū tuum ⁊ ambula. AVGV. Tria dixit sed surge non opis imperiū fuit sed operatio sanitatis. Sano autē duo imperauit: Tolle grabatū tuū ⁊ ambula.

CHRY. Intuere diuine sapiētie supabundantiā: non solum sanat sed ⁊ lectū portare iubet vt ⁊ credibile faceret miraculū ⁊ nullus existimet phantasiam esse quod factū ē. Nō enim nisi certissime et vehementer cōpacta essent mēbra lectulum ferre possent. Audiens autē languidus quoniā cuz potestate et velut iubens dixit: Surge tolle grabatū tuum: non derisit dicēs: Angelus descendit et turbat aquā ⁊ solum vnum curat. Tu autem hō existens ex solo pcepto speras te magis angelis posse: sed audiuit et non discredidit ei qui iussit et sanus factus est: vnde sequitur. Et statim sanus factus est homo: ⁊ sustu. graba. su. et ambulauit. BEDA. Multum quippe inter sanationem domini et que a medicis infertur distare probatur. hec videlicet voce iubentis et mox implet. Illa vero per multa tempis interualla aliquotiens perficitur. CHRY. Igitur mirabile quidem ē hoc que aūt sequētur multo maiora erūt. Nā in initio quidē nullo molestante suaderi non ita mirabile est sicut quod post insanientibus iudeis et accusantibus christo obediuit: vt ostendit euangelista consequēter dicens. Erat aūt sabbatū in illo die: dicen. ergo iudei illi qui sanus fuerat factus sabbatū est nō li. ti. tol. graba. tuū. AVGV. Non calūniabat dño: qz sanū fecerat sabbato: qz eis respondere posset: qz si cuiusq̄ iumentū in puteum cecidisset vtiq; die sabbati eruere illud et saluaret. sed qui portabat grabatū suū quasi dicat: si sanitas nō erat differenda nūquid ⁊ opus fuerat impandū: sed ille auctorē sanitatis sue obyciebat calūniatoribus: vñ sequitur: Respondit eis qui me sanum fecit ille mihi dixit: Tolle grabatū tuū et ambula. q. d. quare non acciperem iussionem a quo acceperam sanitatem? CHRY. Nimiruz si malignari vellet poterat dicere: Si crimen est accusate eus qui iussit et deponam lectulum. sed ⁊ curationem vtiq; occultasset. Etenim sciebat non ita eos esse morsos ex sabbati solutione: sicut ex infirmitatis sanatione: sed neq; hoc occultauit: neq; veniam petyt: sed clara voce beneficium confessus est. illi vero maligne interroganerunt. vnde subditur: Interrogauerunt ergo eum quis est ille homo qui dixit tibi: Tolle grabatum tuum et ambula? Non dicunt: qs est qui fecit te sanum: sed in medium inducunt id quod transgressio estimabatur. Sequitur: Js autem qui sanus fuerat effectus nesciebat quis esset. Jesus autem declinauit a tur. consti. in loco. Et primum quidem vt eo absente testimonium insuspicabile fieret. Qui enim adeptus fuerat sanitatem idoneus erat beneficy testis. Demum vt nō plus faceret furorem illorum accendi: Solus enim visus eius cui inuidetur: non parnam inuidentibus immittit scintillam: propterea discedēs: permisit ab ipsis suum factū examinari. Quidam estimant hunc paralyticum esse eum qui in matthco positus est: sed non est. Ille enim multos habebat sui curam habentes ⁊ cum ferentes: hic autem nullū. Sed ⁊ locus vtrorunq; diuersus est. AVGV. Siquidem mediocri corde ⁊ humano ingenio consideremus hoc miraculum facientem quod ad potestatem pertinet: non magnum aliquid fecit: ⁊ quod ad benignitatem paruz fecit. Tot iacebant et vnus curatus ē cum posset vno verbo oēs erigere: Quid ergo intelligendum est: nisi quia ptās illa et bonitas magis agebat quid anime in factis eius pro salute sempiterna intelligerent: q̄ quid pro tempozali salute corporis mererentur. In illis enim factis quicquid tēporaliter sanatum ē in membris mortalibus in fine defecit: anima q̄ credidit ad vitam eternā trāsitū fecit. Piscina illa et aqua illa populuz mihi videtur significasse iudeorum. significat enim populus nomine aquarum: aperte nobis indicat apocalypsis ioannis. BEDA. Bene autem piscina probatica fuisse describitur. Ille enī populus ouis noie significat:

fm illud psalmi: Nos populus tuus ⁊ oues gregis tui.
AVGV. Aqua ergo illa.i.popul⁹ ille quiqz libꝛi moysi tanꝯ quiqz pꝛoticibus claudebatur:sz illi libꝛi pꝛodebant: languidos non sanabant. Lex enī peccatoꝛes conuincebat: nō absoluebat. BEDA. Denigz multa genera languētiū in eadem iacuerunt:ceci.s.qui scientie lumie carent:claudi qui ad ea que iubentur implenda:vires non habent. Aridi q̄ superne dilectionis pīguedine carent. AVGV. Uenit autē chꝛistus ad populuz iudeoꝛum ⁊ faciēdo magna:docē do vtilia:turbauit peccatoꝛes.i.aquā pꝛesentia sua: ⁊ excitauit ad passionez suam:sed latens turbauit. Si enī cognouissent: nunq̄ dñm glorie crucifixissent. Subito enī videbat aqua turbata: ⁊ a quo turbabat nō videbatur. Descendere ergo in aquam turbatam:hoc est humiliter credere in domini passionem. Ibi sanabatur vnus: significans ecclesie vnitatem:posta quisquis venerit nō sanabatur:q̄ quisquis pꝛeter vnitatem fuerit:sanari nō poterit. veh illis q̄ oderūt vnitatem: ⁊ partes sibi faciunt in hominibus. Habebat āt. xxxviij. annos ī infirmitate: qui sanatus est. hic.n.numer⁹ ad languoꝛem pertinet magis q̄z ad sanitatē. Quadragenari⁹ enim nūerus sacratus:nobis in quadam perfectione commendatur: quia lex in decem pꝛeceptis data est: ⁊ pdicāda erat per totum mūdum:qui quattuoꝛ partibus cōmendat. Denarius autē per quattuoꝛ multiplicat⁹ ad q̄dragenariū peruenit. vel quia per euangelium quod quattuoꝛ libꝛos habet impletur lex. Si ergo quadragenari⁹ numerus habet perfectionem legis: ⁊ lex non impletur nisi in gemino pꝛecepto charitatis:quid miraris quia lāguebat g.xl.min⁹ duos habebat: necessarius erat illi homo ad sanitatē. Sed homo ille qui ⁊ deus est: ⁊ quia illum iacentē duobus min⁹ inuenit:quia duo quedaz iubēdo quod min⁹ erat impleuit. In duobus enīz domini iussis duo pꝛecepta significata sūt charitatis. Dei dilectio pꝛioꝛē ordine pꝛecipiendi.pꝛoximi autem dilectio:pꝛioꝛ est ordine faciendi. Dicit ergo: Tolle grabatuz tuum:quasi diceret: Luz esses lāguidus poꝛtabat te pꝛoximus tuus:sanus factus es poꝛta pꝛoximum tuum. Dicit etiam: Ambula. Sed quo iter agis nisi ad dominum deum tuu: . BEDA. Quid.n.ē dicere: Surge ⁊ ambula: nisi a toꝛpoꝛe ⁊ ignauia in quibus pꝛius iacebas erigere: ⁊ ī bonis operibus pꝛoficere stude. Tolle grabatum tuum. id est pꝛoximum tuum a quo pꝛotaris ⁊ ipse patienter tolera.
AVGV. Poꝛta ergo eum cum quo ambulas: vt ad euz peruenias cum quo manere desideras. Ille autem nondum Jesum nouerat: quia ⁊ nos credimus in eum: quez non videmus: ⁊ vt non videatur declinat a turba Quadā solitudine intentionis videtur deus: turba strepitum habet. visio ista secretum desiderat.

¶ Postea inuenit eum Jesus in templo ⁊ dixit illi: Ecce sanus factus es: iam noli amplius peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. Abīt ille homo ⁊ nunciauit iudeis: quia iesus esset qui fecit eum sanum. Propterea persequebantur iudei iesuz: quia hec faciebat in sabbato. Jesus autem respondit eis: Pater meus vsq̄z modo operatur ⁊ ego operoꝛ. Propterea ergo magis querebant eum iudei interficere: quia non solum solue bat sabbatum: sed ⁊ patrem suum dicebat deum: equalem se faciens deo.
CHRY. Curatus homo non secessit ad nundinas neq̄z voluptati aut vanegloꝛie dedit seipsum: sed in templo conuersabatur: quod maxime religionis est signum. vnde dicitur: Postea inuenit eum Jesus in templo. AVGV. Dominus quidem Jesus ⁊ in turba eum videbat ⁊ in templo. Ille autem languidus Jesum in turba non agnoscit: in templo agnoscit in loco sacrato. ALCVI. Quia si gratiam cōditoꝛis cognoscere volumus: ⁊ ad eius visionē venire: fugienda est turba cogitationum ⁊ affectuum pꝛauoꝛū. declinanda sunt pꝛauoꝛ̄ conuenticula. fugiendū est ad templuz vt nosipsos templū dei studeamus facere quos deus inuisere ⁊ in quibus manere dignetur. Sequitur: Et dixit illi: Ecce sanus factus es iam noli amplius peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. CHRY. Ubi pꝛius discimus q̄ ex peccatis ei nata est hec egritudo. quia enim sepius animam in nobis egrotantem insensibiliter habemus: coꝛpus autez ⁊ si paruam susceperit lesionem: oē facit studium vt ab infirmitate liberemur. Propterea deus punit coꝛpus ꝓbis que anima deliquit. secūdo vero q̄ verus est gehēne sermo. tertio q̄ longum est ⁊ infinitum supplicium. Dicunt enim quidam: Nunquid quia in bꝛeui tempoꝛis momento adulterauit suz: immoꝛtaliter cruciaꝛ? vide q̄ hic tāto tempoꝛe pꝛo peccatis cruciabatur: nō.n.tēpoꝛis mēsura peccata iudicantur: sed ipsa delictoꝛ̄ natura. Cū his aūt ⁊ illud discimus: q̄ si grauem fustineamus penā pꝛo pꝛioꝛibus pctis. deinde in eadem iciderimus grauioꝛa patiemur: ⁊ hoc decēter. qui.n. neq̄z supplicio factus ē melioꝛ vt insensibilis de reliquo ⁊ contēptoꝛ: ad maius ducet tormentū. si aūt hic nō omnes pꝛo peccatis toꝛquētur: nō confidamus. Nihil enīz nos hic pati pꝛo peccatis. signuz est maioꝛis illic futuri supplicij: nō autem omnes egritudines sunt ex peccatis sed plures. Quedam enim ⁊ a pigritia fiunt: quedam ꝓpter pꝛobationem: sicut in iob. Sz ꝓpter qd paralytico huic xps de peccatis mētionem facit: Quidam huic paralytico detrahentes dicunt eum chꝛisti fuisse accusatoꝛez: ⁊ pꝛopter hoc hec audisse. qd igitur dicent de paralytico qui est apud matthēum: etenim ⁊ illi dictū est: Dimittuntur tibi peccata tua: neq̄z etiā chꝛistus hunc incusat de pꝛeteritis: sed ad futurum eum munit solum. Alios igitur curans: peccatoꝛum non meminit: quia his paralyticis ex peccatis egritudines sūt facte: alys autē ex ifirmitate naturali: vl̄ per hos reliquos omnes admonet. Cum his autem ⁊ illud est dicere: quoniam multaz vidit inesse anime huius patientiam: ⁊ vt valentem suscipere admonitionem eum admonet. Tribuit autem signum ei pꝛopꝛie deitatis. dicendo enim: Non amplius pecces: oñ dit se scire omnia que ab eo facta erant delicta. AVGV. Nunc autem ille postea q̄z vidit Jesum: ⁊ cognouit eum auctoꝛem salutis sue: non fuit piger in euāgeliçando quem viderat. vnde sequitur: Abyt ille homo ⁊ nunciauit eis: quia Jesus erat qui fecit eum sanum. CHRY. Non ita insensibilis erat: vt post tantum beneficium ⁊ admonitionez maligna mente hoc dicat. Si enim detrahere vellet: sanitatez tacens transgressionem dixisset: sed hoc non fecit: non enīz dixit: quoniam Jesus est qui dixit: Tolle grabatum tuum. quod videbatur iudeis crimen esse: sed dixit: Quoniam Jesus est qui me sanum fecit. AVGVSTINVS. Sic igitur ille annunciabat: ⁊ illi insaniebant. vnde sequitur. Propterea persequebantur iudei iesuz: quia hoc faciebat in sabbato. Manifestum enim opus coꝛpoꝛale factum erat ante oculos iudeoꝛum: non sanitas coꝛpoꝛis: sed deposꝛtatio grabati: que non videbatur ita necessaria quemadmodum sanitas. Aperte ergo dicat dominus sacramentum sabbati ⁊ signum obseruandi vnius diei ad tempus datum esse iudeis. Impletionem vero ipsam sacramenti: in illo venisse cuz sequitur: Jesus autem respondit eis: Pater meus vsq̄z modo operatur: ⁊ ego operoꝛ. quasi dicat. Nolite putare quia sabbato ita requeuit pater meus: vt ex illo non operetur. sed sicut ipse nunc operatur sine laboꝛe: operoꝛ ⁊ ego: sed ideo dictum est deum requieuisse: quia iam creaturam nullam condebat: postq̄ perfecta sūt omnia. quietē vero pꝛopterea appellauit scꝛiptura: vt nos admoneret post bona opera

quieturos. Et sicut deus postq̃ fecit hominem ad imaginẽ ⁊ similitudinem suam: ⁊ perfecit omnia opera sua bona valde: requieuit septimo die: sic ⁊ tibi requiem non speres: nisi cum redieris ad similitudinem in qua factus es: quã peccato perdidisti: ⁊ nisi cũ bona fueris operatus. AVGV. quarto super genesim ad litteram: Dici ergo probabiliter potest ad seruandum sabbatum iudeis fuisse preceptum in vmbra futuri: que spiritualem requiem significaret: quam deus exemplo quietis sue: fidelibus bona opera faciẽtibus archana significatione pollicebatur. AVGV. super ioannem: Erit enim sabbatum huius seculi cum transierint sex estates: quasi sex dies seculi: tunc enim ventura est requies que promittit̃ sanctis. AVGV. quarto super genesim ad litteram. Cuius etiam quietis ipse dominus iesus mysterium sua sepultura confirmauit. Ipso quippe die sabbati requieuit in sepulchro: postq̃ sexto die consummauit opera sua quando ait: Consummatum est. Quid ergo mirum si deus istum diem quo erat christus in sepultura quieturus: volens etiam hoc modo prenunciare ab operibus suis in vno die requieuit: deinceps opaturus ordinem seculoꝝ: Potest etiam intelligi: deũ requieuisse a cõdendis generibus creature: qz vltra iam non condidit aliqua genera noua. Deinceps autem vsq̃ nunc ⁊ vltra operatur eorundem generũ administrationem que tunc instituta sunt: non vt ipso saltẽ die septimo potentia eius a celi ⁊ terrre omniumq̃ rerum quas condiderat gubernatione cessaret: alioquin continuo dilaberentur. Creatoris nãq̃ potentia causa est subsistendi oi creature: que ab eis que creata sunt regendis si aliquando cessaret: simul ⁊ eorum cessaret species: omnisq̃ natura concideret: neq̃ enim sicut structuram ediũ cuz fabricauerit gs abscedit: atq̃ illo cessante stat opus eius: ita mundus vix ictu oculi stare põt: si ei deus regimeu suũ subtraxerit: proinde quidem dominus ait: Pater meus vsq̃ modo operatur continuationem quandam opis eius: que vniuersam creaturam continet atq̃ administret: ostendit. Aliter enim posset intelligi si dicerꝫ: Et nũc operatur: vbi nõ esset necesse vt operis continuationem acciperemus. Aliter autem cogit intelligi cum ait: Usq̃ nũc ex illo scilicet quo cuncta cuz cõderet operatus est. AVGVSTINVS super ioannẽ. Ergo tanquaz diceret iudeis: quid expectatis vt non operer sabbato: Sabbati dies vobis ad significationem meaz preceptus est. opera dei attenditis: p̃ me facta sunt ómnia. operatus est pater lucem: sed dixit vt fieret: si dixit verbo opatus est: ⁊ verbum eius ego sum. Pater meus ⁊ nũc operatus est cum fecit mundum: ⁊ vsq̃ nunc operatur: cũ regit mũdũ. ergo ⁊ per me fecit: cuz fecit: ⁊ per me regit: cũ regit. CHRY. Et quidem x̃ps cum discipulos excusare oportebat: dauid conseruum eoꝝ in mediũ ferebat. Quãdo vero de seipso erat accusatio: ad patrem refugit. Cõsiderandũ etiã q̃ neq̃ vt homo solum excusat: sed neq̃ vt deus soluz: sed quãdoq̃ hoc quãdoq̃ illo modo: Uolebat enim vtrũq̃ credi ⁊ cõdescensionis dispẽsationem ⁊ deitatis dignitatẽ. vnde hic equalitatẽ sui ad patrẽ ostẽdit: ⁊ in dicẽdo eum patrẽ singulariter. Dicit enim pater meus: ⁊ in agendo eadem illi. Dicit enim: ⁊ ego operor. vnde sequitur: Propterea ergo magis querebãt eum iudei interficere: quia nõ solum soluebat sabbatum: sed ⁊ patrẽ suum dicebat deum. AVGV. Nõ quõcũq̃: sed quid: equalẽ se facit deo. naz oẽs dicimus deo: Pater noster q es i celis. Legimus ⁊ iudeos dixisse: Cũ tu sis pater noster. ergo nõ hinc irascebantur: quia patrem suum dicebat deum sed q̃ longe alio modo q̃ homines.

AVGV. de cõ. euã. Dicẽdo. n. pater meus vsq̃ mõ operatur: ⁊ ego operor. q̃ ei esset equalis voluit intelligi: consequẽs esse oñdẽs: vt qñ pater operaꝫ. ⁊ filius opetur: quia pater sine filio nõ operatur. CHRY. Si vo non naturalis esset filius nec eiusdẽ substantie: hec excusatio maior accusatione esset. Nõ enĩ prefect⁹ regalẽ legẽ trãsgrediẽs poterit effugere: si accusatus se excuset dicens: Quoniaz ⁊ rex soluit legem. Sed quia par est dignitas filij ad pr̃em: propterea perfecta excusatio ẽ. sicut igitur pater operãs sabbato absolutus est a crimine: ita et filius. AVGV. Ecce intelligũt iudei quod non intelligunt arriani. Arriani q̃ppe iequalẽ dicũt filium patri: ⁊ ide heresis pulsat ecclesiã. CHRY. Qui vero nolunt cum bona mente hoc suscipere: dicunt q̃ christus non fecit se equalem deo. sed iudei hoc suspicabãt: sed ad hoc per ea que supradicta sũt superueniam⁹. Manifestum enĩ est q̃ iudei persequebanꝫ christũ: ⁊ q̃ soluebat sabbatum: ⁊ q̃ dicebat patrem suum deũ. vnde ⁊ qõ consequenter adiungitur: Equalem se faciens deo. adheret promissis in veritate. HYLA. vy. de trini. Expositio enĩz ẽ euangeliste causam demonstrãtis cur dñm iudei iterficere vellent. CHRY. Et iterũ: si ipse hocipsum volebat astruere: sed iudei hoc inaniter suspicabanꝫ: non dimisisset dominus eorum mentem in errore: sed correxisset. neq̃ enim euangelista hoc tacuisset sicut supra õ eo quod dictum est: Soluite templuz hoc. AVGV. Nõ tñ iudei itellexerũt christum: esse filium dei: sed itellexerunt ĩ verbis christi: qz talis commendaret̃ filius dei. q̃ equalis esset deo: qz ergo nesciebãt: talẽ tamẽ p̃dicari agnoscebãt. Ideo dicit: Equalẽ se faciẽs deo: nõ aũt ipse se faciebat equalẽ: sz ille illũ genuerat equalem.

℣ Respondit itaq̃ iesus ⁊ dixit eis: Amẽ amen dico vobis: non potest filius a se facere quicq̃: nisi quod viderit patrez faciẽtẽ. Quecunq̃ enĩ ille fecerit: hec ⁊ filius similiter facit. Pater enĩ diligit filium: ⁊ omnia demonstrat ei que ipe facit: ⁊ maiora his demonstrabit ei opera vt vos miremini.

HILA. vy. de trinitate: Ad violati sabbati obiectuz sibi reatum dixerat: Pater me⁹ vsq̃ modo operaꝫ ⁊ ego opor: vt vsurpasse hoc ex auctoris intelligeret̃ exemplis. Significans tamen hoc quod ipse ageret patris opus esse intelligẽdum: qa ipse in se oparetur opante: ⁊ rursum aduersuz eã inuidiam q̃ se deo equasset paterni nominis vsurpatione: volens ⁊ natiuitatem confirmare ⁊ nature virtutem profiteri: respondit. vnde dicitur. Respõdit itaq̃ iesus ⁊ dixit eis: Amen amẽ dico vobis: nõ potest filius a se facere q̃cq̃: nisi quod viderit patrem facientem. AVGV. Quidã q̃ christianos se haberi volunt: arriani heretici dicẽtes ipsum filium dei qui susc̃epit carnem: minoꝛez esse q̃ pater est. capiunt ex his verbis causam calumnie ⁊ respondent nobis: Uidetis quia dominus iesus cum aduerteret iudeos ex hoc moueri: quia patri deo equalem se faceret: talia verba subiunxit: vt se equalem non esse monstraret. qui enim nõ potest inquiunt a se facere quicq̃: nisi qõ viderit patrem facientem: vtiq̃ minor est: non equalis. Sed si deus erat verbum: ⁊ est deus maior ⁊ deus minor: duos deos colim⁹: non vnum deum. HYLARIVS. septimo de trinitate. Ne igitur exequatio illa per nomen naturam natiuitatis que filij est auferet eidem: ait filiũ ab se nihil facere posse. AVGV. Tanquam diceret: Quid scandalizati estis: qz patrem meum dixi deum: et quia equalem me feci deo: ita sum equalis: vt ille me genuerit: nõ vt ille a me: sed ego ab illo sim filio. Hoc ẽ eẽ qõ posse. Quia ergo substãtia filij de pr̃e est: ideo potentia filij de pr̃e ẽ. qz ergo filius non ẽ a se: ideo nõ põt a se. sic ergo nõ põt filiꝰ a se facere q̃cq̃: nisi qõ viderit patrem facientem: quia videre filij: hoc est natum esse de patre: Non alia visio eius: ⁊ alia substantia eius. to-

tum quod est de patre est. HYLA.vy.de trini. Ut autē maneret salutaris in patre ⁊ filio confessionis nostre ordo naturam natiuitatis ostendit: que potestatē efficiēdi: non p̄ incremēta indultaꝝ ad vnūqōqz opus viriū sumeret: sz de cognitōe p̄esumeret. p̄sumeret aūt nō de aliquo operis cor̄ poralis exemplo: vt qō p̄i⁹ pater faceret: id postea filius facturus eēt. sed cū ex patre fili⁹ eēt nat⁹ p̄ virtutis ac nature in se paterne ꝺsciam: nihil nisi quod patrem facientē vidisset: filiū facere posse testatus est. non. n. cor̄poralib⁹ modis de⁹ videt: sed visus ei oīs in virtute nature ē. AVGV. vy. de trini. Hoc aūt si ꝓpterea dictū acceperim⁹ qz in forma accepta ex creatura minor ē fili⁹: cōsequēs erit vt p̄ior pater sup aquas ambulauerit: ⁊ cetera que filius in carne apparens iter hoīes fecit: vt possit fili⁹ ea facere. qs aūt vl' de⁹ rus ista sentiat: AVGV. super ioan. Ambulatio tū illa carnis supra mare a p̄re fiebat p̄ filiū. Quādo. n. caro ambulabat ⁊ diuinitas filij gubernabat: p̄ absens nō erat: cū fili⁹ dicat. Pater in me manens ipe facit opera. Cū ergo dixisz: Non pōt fili⁹ a se facere quicq̄. Ne forte carnalis subripet intellect⁹: vt faceret sibi hō quasi duos fabros: vnū magz: alterū discipulū: vt quomō ille fecit archam: iste facit alteram: secutus ait: Quecūqz enī ille fecerit: hec⁹ fili⁹ similiter facit. Non ait: Quecūqz pater facit: ⁊ filius talia similia facit: sed hec eadē. Mūdū p̄: mūdū fili⁹: mūdū spūssanctus. Si vn⁹ de⁹ pater: ⁊ fili⁹ ⁊ spūssanct⁹: vnus mūdus factus a patre per filiū in spūssancto. Hec ergo eadē facit. Addit āt: Similiter: ne alius error in aīo nasceret. Videt enī corpus hoc idē facere qō animus: sed non similiter. animus enī imperat corpori: corpus visibile est: anim⁹ inuisibilis: vt faceret aliquid seruus: iubente domino fecit: idē ab vtroqz factū est: sed nūqd similiter? Nō ergo sic pater ⁊ fili⁹: sed hec eadē facit ⁊ similiter facit: vt intelligam⁹ simili potentia facere filiū eadē ipsa q̄ facit pater. Equalis igit ē patri filius. HYLA. vy. de tri. Uel al'r. Oīa ⁊ eadē ad oñendaz natura virtutem locutus est. Est igitur natura eadem: cū eadem omnia posse nature sit. Ubi vero similiter p̄ filiuz oīa eadem fiūt: similitudo operū solitudinez opantis exclusit. Hec igitur est vere fidei nostre intelligentia: quia sub vna hac significatione testantur: ⁊ similiter facta natiuitatem ⁊ eadem facta naturam. CHRY. Uel aliter. Totum qō dicitur: A semetipso non potest filius facere quicq̄: intelligendum est quia nihil contrarium patri: nihil alienū ab eo facere potest. Ideo autem non dicit: Quoniam nihil cōtrarium facit: sed quoniam nō potest facere: vt hinc ostendat indissimilitudinem ⁊ certitudinem parilitatis. Non enim imbecillitatem filij: sed multam eius virtutem ostēdit hoc verbum: sicut enim cum dicimus: Impossibile est deuz peccare: non imbecillitatem eius accusamus: sed ineffabilem quandam virtutem eius testamur: ita cuz dicit filius: Nō possum a meipso facere quicq̄. hoc dicit: quoniam impossibile est eum facere aliquid contrarium patri. AVGV. contra sermo. arrianoruz. Hoc autem non deficientis est: sed in eo q̄ de patre natus est permanentis: tāqz laudabile est omnipotentem non posse mutari: cq̄ laudabile est: q̄ omnipotens non potest mori. Potest enim fili⁹ facere q̄ non vidisset patrem facientem: si posset facere q̄ per illum non facit pater: hoc est. Si posset peccare: neqz nature immutabiliter bone: que a patre est genita: conueniret. Hoc autem quia non potest: non deficienter non potest: sed potenter. CHRY. Dis autem que dicta sunt attestatur qō sequitur: Quecunqz enī ille fecerit: hec similiter ⁊ filius facit. Si enim per seipsum pater oīa facit: ⁊ filius per seipsuz facit: vt hoc qō dicit: similiter: maneat: vides qual'r intelligentia est excelsa: humilitatis autem vba. si enī humili⁹ p̄ducit verba quedā nō mireris. qz enim persequebant euz excelsa audientes: ⁊ contrarium deo esse estimabant. parū per vba remisit. AVGV. Cum ergo dixisset ⁊ se eadē facere: ⁊ similiter que facit pater: subdit: Pater enī diligit filium et oīa demōstrat ei quecūqz ipse facit. Ad hoc quod supra dixit: Nisi quod viderit: patrē facere: videt p̄tinere et q̄ omnia demonstrat ei que ipe facit. Sed rursus mortalis cogitatio perturbatur. Dicet enim aliquis: Seorsum facit pater vt possit filius videre quod facit: velut si faber doceat filium artem suā ⁊ demonstret ei quicquid facit. vt possit et ipse facere quod viderit patrem facientē. Cum ergo pater facit filius non facit: vt possit videre fili⁹ quod p̄ facit. Porro si fixum atqz inconcussum tenemus: quia p̄ filiū oīa pater facit: anteq̄ faciat demonstrat filio. Ubi etiā demonstrat filio p̄ qō facit nisi in ipso filio p̄ quē facit: si enī pater exempla faciat et filius attēdat manus patris quēadmodū faciat: vbi est illa inseparabilitas trinitatis? Non ergo faciendo demonstrat pater filio: sed demonstrando facit per filium. Uidet enim patrem filius demonstrantē anteq̄ aliqd fiat ⁊ ex demonstratione patris et visione filij fit quod fit a patre per filium. Sed dices: ostendo filio meo qō volo facere: et facit ipse atqz ego per ipsum. Sed verba dicturus es filio tuo: sed ipse filius est verbū patris. Nunquid ergo per verbū loquere⁊ ad verbū an quia filius magnū ē verbū minora verba transitura erunt inter patrē ⁊ filium: ⁊ sonus aliquis ⁊ quasi creatura quedā tpalis exitura erat ex ore patris: et percussura aurem filij? Remoue oīa corpalia: simplicitatē vide si simplex es: si nō potes cōprehendere quid sit deus: vel hoc cōprehende quid nō deus sit: multū proficies si nō aliud q̄ ē senseris de deo. In mēte tua vide quod volo dicere: in qua video memoriam et cogitationem. demōstrat memoria tua cogitationi tue carthaginē: et quod in illa erat anteq̄ intenderes conuerse ad se cogitationi oñdit. Ecce facta est a memoria demonstratio: facta ē in cogitatione visio: ⁊ nulla verba in medio cucurrerūt. Nullū ex corpore signū datū est: sed tñ oīa que in memoria tenes forinsecus accepisti. Pater que demonstrat filio non accepit extrinsecus. intus totū agitur: quia nihil creaturarū esset extrinsecus nisi pater hoc fecisset per filium: et eam pater demonstrando fecit: quia per filium videntē fecit. Sic ergo demonstrans pater filij visionē gignit: quemadmodū pater filium gignit. Demonstratio quippe generat visionē: non visio demōstrationē. qō si purius ⁊ perfectius intueri valeremus: fortassis inueniremus nec aliud esse patrē aliud eius demonstratiōez: nec aliud filiū aliud eius visionem. HYLA. vy. de trini. Non igitur per ignorationem credendus est vnigenitus deus doctrina demonstrationis eguisse. Demonstratio enim operum nihil aliud hic nobis p̄terquam natiuitatis fidez ingerit: vt subsistentem filiuz ex subsistente deo patre credamus. AVGVSTI. Uidere enī patrem hoc est illi esse filium. Sic ergo demonstrat pater omnia que facit filio: vt a patre videat omnia filius. Uidendo enim natus est: et ab eo est illi videre: a quo est illi esse: et natum esse et permanere. HYLARIVS. vy. de trinita. Neqz autez incircunspectum se celestis sermo egit ne forte diuerse nature significatio sub occasione dicti ambigui subriperet. Demonstrata. n. potius opera patris esse ait domino q̄ ad operationē eoruz naturam virtutis adiectam vt demonstratio ipsa natiuitas esse doceretur: cui per dilectionem patris operum paterno/rum que per eum effici vellet esset cognata cognitio. AVGVSTINVS. Sed ecce quem diximus patri coeternum videntem patrem et videndo existentem rursus nobis tempora nominat. Nam sequitur: Et maiora his demonstrabit ei opera: Si autem demonstrabit. hoc est demonstraturus est: nondum demonstrauit: et tunc filio ōmōstratur⁹ ē: qñ et istis. Segt. n. Ut vos miremini. Et B difficile ē videre: quō tāq̄ tpaliter filio coeterno aliquando mōstret eternus pater omnia sciēti que sunt apud p̄ez.

Que sint autē illa maiora facile est intelligere ex hoc qō subditur: Sicut enī pr̄ suscitmoz. ⁊c. Maiora enī opera sūt mortuos suscitare q̄ languidos sanare. sed qui paulo ante loq̄batur vt deus cepit loqui vt hō. Demōstrabit enī quasi tpaliter hoī facto i tpe opa maiora. i. resurrectionē corporum. Corpora. n. resurgēt per dispensationē humanā. sed aīe resurgent per substātiā dei. participatione. n. dei fit aīa beata nō participatione beate aīe. Quo. n. aīa que inferior deo est: id quod ipsa inferius est hoc est corpus viuere facit: sic eandez aīaz non facit beate viuere nisi q ipsa aīa supius est. s. deus. vñ ⁊ pus dictū est q pr̄ diligit filiū ⁊ demonstrat ei q̄ ipse facit. Demonstrat enī pater filio vt anime suscitentur: qz p patrem ⁊ filium suscitantur nec possūt viuere nisi earū vita sit deus: vel nobis pater demonstraturus est nō illi. propterea subiungit: Ut vos miremini. In quo exposuit qd voluit dicere. Et maiora his demonstrabit ei opera. Sed quare non dixit Demonstrabit vobis sed filio: quia et nos membra sumus filij ⁊ ipse discit quodāmodo in membris suis quomō et patitur in nobis. sicut enim dixit: Quod vni ex minimis meis dedistis mihi dedistis. ita si iterrogaretur a nobis: Qñ eris discens cum tu doceas omnia: Respondet: Cum vnus ex minimis meis discit: ego disco.

¶ Sicut enī pater suscitat mortuos ⁊ viuificat: sic ⁊ filius quos vult viuificat. Neqz enī pater iudicat quēq̄: sed omne iudiciū dedit filio vt omnes honorificent filium sicut honorificant p̄rez. Qui non honorificat filiuz: non honorificat patrem qui misit illum.

AVGV. Qz dixerat q maiora his opera pr̄ demōstraturus est filio: que sint maiora prosequitur et dicit: Sicut enī pater suscitat mortuos ⁊ viuificat sic ⁊ filius quos vult viuificat. Plane maiora sunt ista: valde enim plus est vt resurgat mortuus q̄ vt conualescat egrotus. Non autem sic hoc intelligamus vt alios a patre suscitari: alios a filio estimemus: sed eosdem quos pater suscitat ⁊ viuificat: ipsos ⁊ filiꝰ suscitat et viuificat. Et ne quis diceret: Suscitat pater mortuos per filium: ille tāq̄ potens: iste tanq̄ ex aliena potestate. tanq̄ minister facit aliquid. Potestatem filij signauit dicens: Filius quos vult viuificat. Tenete hic non solum potestatem filij verum etiam ⁊ voluntatem. Eadem enim patris ⁊ filij potestas est et voluntas. non enim vult pater aliud q̄ filius: sed sicut illis vna substantia: sic vna voluntas ē.

HYLA. vy. de trini. Uelle quidem nature libertas est que ad perfecte virtutis beatitudinem cum arbitrij voluntate in libertate subsistat. AVGV. Sed qui sūt isti mortui quos viuificat pater ⁊ filius: Uult nobis insinuare resurrectionem mortuorum quam omnes expectamus: non illam quam quidam habuerunt vt ceteri crederent: resurrexit enim lazarus moriturus. Cum ergo dixisset: Sicut enīz pater suscitat mortuos ⁊ viuificat: ne intelligeremus illam mortuorum resurrectionem quam fecit ad miraculum non ad vitam eternam secutus: ait: Neqz enīz pater iudicat quēquam ⁊c. vt ostendat quia de illa resurrectione mortuorum dixerat que futura est in iudicio. Uel aliter. de resurrectione animarum dictum est: Sicut pater suscitat mortuos ⁊c. De resurrectione autem corporum sic dicit: Neqz enim pater iudicat quemquam ⁊c. Resurrectio enim animarum fit per substantiam patris et filij: et ideo id simul operantur pater ⁊ filius. Resurrectio vero corpoꝝ fit per dispensationē humanitatis non parti coeternam. Sz vide quomodo verbum christi mentem nostram huc atqz illuc ducit vno carnis loco remanere non sinit: vt versando exerceat: exercendo mundet: mundando capaces reddat: capaces factos impleat. Paulo enī ante dicebat: qz demonstrat pater filio q̄ gd facit: videbaz quasi patrem facientem ⁊ filiū expectantem. modo rursus video filiū facientem: patrez vacantem.

AVGV. primo de trini. Non enīz q dicit: Omne iudiciū dedit filio: fm illam locutionē dictū est qua dicit: Sic dedit filio vitā habere in semetipso vt significaret qz sic filiū genuit. Si. n. sic diceret. nō vtiqz diceret. Pater nō iudicat quēq̄. fm hoc. n. q pater equalē genuit filiū iudicat cū illo. fm hoc ergo dictū ē: q i iudicio nō forma dei ſz forma fily hoīs apparebit. nō qz nō iudicabit: q dedit omne iudiciū filio: cuz de illo dicat filiꝰ: Est qui querat ⁊ iudicet: ſz ita dictū est: Pater non iudicat quēq̄: ac si diceretur: Patrem nemo videbit in iudicio: sed oēs filiū: qz filius hoīs ē: vt possit ⁊ ab impys videri. cū ⁊ illi videbunt in quē pupugerūt.

HYLA. septimo de tri. Uel alr: qz dixerat: Et filiꝰ quos vult viuificat: nenon natiuitatis videret in se habere nām: ſz non nate potiꝰ potestatis iure subsistere: Protinuo subiecit: Neqz. n. pater iudicat quēq̄: ſz oē iudiciū dedit filio. Et in eo q omne iudiciū datū est nature: natiuitas demōstrat: q ⁊ oia hr̄e sola natura possit indifferens: neqz natiuitas aliquid possit hr̄e nisi datū sit. CHRY. Sic enī dedit vitā. i. genuit eū viuentē ita dedit iudiciū. i. genuit eū iudicē. Dedit enī. hic positū ē ne būc ingenitū suspiceris neqz duos ponētes estimes. Dicit aūt: Omne iudiciū: qz dñs est ⁊ puniēdi ⁊ honorādi vt voluerit. HYLA. vy. de trini. Datū est. m. ei oē iudiciū: qz viuificat quos vult: neqz adeptū patris iudiciū pōt videri cū ipse non iudicet: qz fily iudiciū ex iudicio est paterno: ab eo enim datum omne iudiciū est. Sz dati iudicij causa non tacita est. Segtur enim: Ut oēs honorificent filiū: sicut honorificant patrem. CHRY. Ne enim audiens qñ patrem habet auctorē: dissimilitudiné substātie estimes ⁊ bonoris minorationem: complicat honorē filij patris honori: eundem ostendens esse honorem patris ⁊ fily: Sed nungd patrem eum dicemus? absit. g enī patrem eū dicit: nō adhuc filiū vt prem honorat sed totū cōfundit.

AVGV. Et prius quidem filius videbatur vt seruus: pater honorabat vt deus: apparebit filiꝰ equalis patri. Ut omnes honorificent filiū sicut ho. pa. Sed quid si inueniūtur qui prem honorificant ⁊ non honorificant filiū: nō pōt fieri. vñ segt. Qui nō bono. filiū nō ho. pa. g misit il. Aliud ē. n. cū tibi cōmēdat deꝰ. qz deꝰ ē: ⁊ aliud cū tibi cōmēdatur deꝰ: qz pater est. Cū tibi cōmēdat deꝰ creatorē: tibi cōmēdatur oipotēs: spūs qdā sūmꝰ: eternꝰ: inuisibilis: icōmutabil. Cū vō tibi qz pater ē cōmēdat: nihil tibi aliō q̄ filiꝰ cōmēdatur. qz pater dici nō pōt si filiū nō habz. Sz si forte patrē qdē honorificas tanq̄ maiorē: filiū tanq̄ minorē: tibi tollis honorē patris vbi minorē das filio. Quid enī tibi aliud vult ita sentienti nisi qz pater equalē sibi filiū generare aut noluit aut nō potuit? Si noluit inuidit. si nō potuit defecit. Ut aliter: Quod dr̄: Ut oēs honorificent filiū sicut honorificant p̄rez redditū ē resurrectiōi aīarū quā sic opat filiꝰ sicut pr̄. sed pp resurrectionē corpum subdit: Qui nō honorificat filiū n̄ honorificat p̄rez q misit illū. Nō dixit sic. Honorat enī hō xps sed non sicut pr̄ deus. Sed dicit aliquis: Missus est filius ⁊ maior est pater: qz misit. Recede a carne: missionem audi. non separationem. Res humane fallūt homines: res diuine purgant: q̄q̄ et ipse res humane dicant contra se testimoniū: velut siquis vxorē velit petere et p se non posset: amicū maiorē mittit qui eam petat. Et tamen attende q̄ fit aliud in rebus humanis. Nunquid enīz hō pergit cum eo quem mittit? pater autem qui misit filium non recessit a filio cum dicat: Non sum solus quia pater mecum ē.

AVGV. iiy. de trinita. Non autem eo ipso q de patre natus est missus dicitur filius: sed vel eo q apparuit huic mundo: verbum caro factum. vnde dicit: A patre exiui et ve-

ni in hunc mundum. Uel eo q̄ ex tempore cuiusq̄ mente percipitur sicut dictū est: Mitte illam vt mecū sit ⁊ mecū laboret. HYLA. vy. de trini. Concluſa igitur sunt omnia aduersum heretici furoris ingenia. Filius est: quia a se nil facit. Deus est: q̄ quecūq̄ pater facit: ⁊ ipse eadē facit: vnū sunt: q̄ exequātur in honore. Nō est pater ipse: q̄ missus ē.

CAmen amen dico vobis: quia qui verbum meum audit: ⁊ credit ei qui misit me: habet vitam eternam. Et in iudicium non venit: sed transiet a morte in vitam.

GLO. Quia dixerat q̄ filiꝰ quos vult viuificat: cōsequēter ostendit qualiter p filium pueniatur ad vitam dicens: Amen amen dico vobis: quia qui verbū meum audit ⁊ credit ei qui misit me: habz vitaz eternā. AVGV. Quando quidē in audiēdo ⁊ credendo vita eterna est: multo magis in intelligendo. Sed gradus pietatis est fides: fidei fructus intellectus. Et non dixit: mihi: Sed credit ei qui misit me. Quare verbū audit tuū: ⁊ credit alteri. quid voluit dicere: nisi quia verbū eius est in me. Et quid est. audit verbum meum: non audit me. Credit autē ei qui misit me: ga cū illi credit verbo eiꝰ credit: mihi credit: quia verbū patris ego fuz. CHRY. Uel non dixit: Qui audit sermones meos ⁊ credit mihi: estimassent. n. hoc eē tumorē ⁊ gloriationē verborū supfluā. Dicēs aūt: Credit ei qui misit me: suscepti bilem faciebat suū sermonē. Ex duobus. n. suū sermonē suscepti bilē facit: ⁊ in hoc q̄ pr̄i creditur ab eo g ipsum audit: ⁊ in hoc q̄ multis bonis potietur. vnde sequit: Et in iudiciū non venit. AVGV. Sed quis ē hic: Erit quisq̄ paulo aplō melioꝛ q ait: Oz nos exhiberi oēs ante tribunal xp̄i. Aliquādo ergo iudiciū pena dicit: aliqñ iudiciū discretio. dr̄. Ergo p̄m iudicium discretiōis oz nos oēs exhiberi ante tribunal xp̄i. Secundū iudiciū damnatiōis hic dr̄. In iudiciū nō veniet idest nō veniet i damnationē. Segtur: Sed trāsit a morte i vitā. Nōnūc trāsit: sed iam trāsyt a morte infidelitatis ad vitā fidei ⁊ a morte inigtatis ad vitā iusticie. Ual'r. Ne putares credēdo te non moriturum p̄m carnē: scias te mortez quā debes supplicio adā psolutuz. Accepit. n. ille i quo tūc oēs fuimꝰ. morte morieris. Nec potes euadere dinā sniaz. Sed cū psolueris mortē veteris hois: suscipies vitaz noui hois: ⁊ trāsitū facies de morte ad vitā. Ad quā vitā: ad eternā. Resurrecturi. n. in fine seculi mortui in vitā eternā trāsibunt. vita. n. ista nec vita noīanda est: quia nō est vera vita: nisi que est eterna. AVGV. de ver. do. Uidemus aūt homines amatores pūtis vite tpalis ac finiende: sic pro illa laborare: vt qñ veniat mortis metus: q̄quid pñt faciāt nō vt auferant: sed vt differant mortem. Si ergo tanto labore: tanta cura agitur vt aliquātulū plus viuatur: quō agendum est vt semper viuat: Etsi prudētes dicunt: qui omnibus modis agunt: vt differant mortem ⁊ viuant paucos dies: q̄ stulti sunt qui sic viuunt vt perdant eternum diem:

CAmen amen dico vobis: q̄ venit hora ⁊ nunc est qñ mortui audiēt vocē filij dei: ⁊ q̄ audierint viuent. Sicut. n. pater habet vitaz in semetipso sic dedit ⁊ filio habere vitam in semetipso.

AVGV. Posset aliquis dicere: Ex patre aliquis viuificatur cui credit: qd tu nō viuificas: vide quia ⁊ filius quos vult viuificat. vnde dicit: Amen amen dico vobis: quia venit hora ⁊ nunc est quādo mortui audient vocem filij dei ⁊ qui audierint viuent. CHRY. Cum autem dicat: Uenit hora ne forte longum suspiceris tempus addidit: Et nunc est. Sicut enim in resurrectione futura vocē audientes p̄cipiētem suscitabimur: ita ⁊ tūc fuit. THEOPHI. Hoc enim dixit p̄o his quos a mortuis suscitaturus fuit. s. filia archisynagogi: filio vidue: ⁊ laçaro. AVGV. Uel aliter: Ne forte q̄ dixit: Transit de morte ad vitā: intelligamus hoc in futura resurrectione: ostendere volens quō trāsit q̄ credit: subiungit: Amen amen dico vobis: quia venit hora. que hora: Et nunc est: quādo mortui audient vocē filij dei. ⁊ qui audierint viuent. Non inquit: quia viuunt audiūt: sed audiendo reuiuiscūt. Quid est enim: audient: nisi obediēt. Qui enim credunt ⁊ p̄m veram fidem agunt: viuunt ⁊ mortui non sunt. Qui autem vel non credunt vel credunt male viuentes: ⁊ charitatē non hñtes: mortui potiꝰ deputādi sūt: ⁊ tamen adhuc agitur hora ista ⁊ vsqz ad finem seculi ipsa hora vna agit̄: vt ioānes dic̄: Nouissima hora ē. AVGV. de ver. do. Qñ mortui idest infideles audient vocē filij dei: idest euangeliū. Et qui audierint. i. q̄ obedierit viuent. i. iustificabuntur: ⁊ infideles iam non erunt. AVGV. super ioannem. Sed queret aliquis: Habet filius vitam vnde viuant credentes: Audi ipsum dicentem: Sicut enim habet pater vitam in semetipso: sic dedit ⁊ filio habere vitam ī semetipso. Uiuere quippe suum in illo est: non aliunde: non alienum est: non quasi particeps sit vite: que non est qō ipse. sed habet vitam in semetipso: vt ipsa vita sibi sit ipse. Quid tu: anima mortua eras. Audi patrem per filium: Surge vt in eo recipias vitā quam non habes in te. Qui habet vitam in semetipso. ⁊ sic agitur p̄ma resurrectio. Nec enim vita q̄ pater ⁊ filius est: ad animam pertinet. Non enim vitam illam sapiētie sentit corpus: sed mens ratiōalis. HYLA. in lib. de synodis. Concluſi quidem heretici scripturarum auctoritatibus: hoc solum tribuere solent filio: vt patri tñ virtute similis sit. tollunt autem ei similitudinem nature non intelligentes non nisi ex nature similitudine similitudinem esse virtutis. neq̄z enim aliquando inferioꝛ natura superioꝛis a se potioꝛisq̄ nature virtutem consequitur. Nō autem potest negari quin filius dei idem possit cuz dixerit. Quecunq̄z pater facit eadem ⁊ filius facit similiter. sed similitudini virtutis nature similitudo succedit cum dixit: Sicut habet pater vitam in semetipso: ita ⁊ filio dedit habere vitam in semetipso. In vita nature ⁊ essentie significatio est: que sicut habetur: ita data esse docetur ad habendū. Oz enim in vtroq̄z vita est: id ī vtroq̄z significatur essentia ⁊ vita que gignitur ex vita. idest essentia que de essentia nascitur: dum non dissimilis nascitur. s. quia vita ex vita est: tenet in se oziginis sue indissimilem naturam. AVGV. xv. de trini. Intelligitur autem pater non sine vita existenti iam filio vitam dedisse: sed ita euz sine tempore genuisse: vt vita quā pater filio gignēdo dedit coeterna sit vite eius qui dedit. HYLA. vy. de trini. Quod eniz ex viuo viuū natum est: habet natiuitatis perfectionem sine nouitate nature. non enim nouum est quod ex viuo generatur in viuū: quia nec ex nihilo ad natiuitatez vita quesita est. ⁊ vita que natiuitatem sumit ex vita: necesse est per nature vnitatem ⁊ perfecte natiuitatis sacramentū vt in viuente viuat et in se habeat vitam viuentem. Et quidem nature humane infirmitas ex disparibus comparatur: ⁊ ex inanimatis continetur ad vitā: nec statim in ea quod gignitur viuit: neq̄z totum viuit ex vita: cum in ea multa sint que sine nature sensu cū excreuerint desiccētur. In deo vero totuz quod est viuit. Deus eniz vita ē ⁊ ex vita non pōt quicq̄ esse nisi viuū.

AVGV. Ergo quod dr̄: Dedit filio: tale ē ac si diceretur: Genuit filiū. generando enī dedit. Quō dedit vt esset: sic dedit vt vita esset in semetipso: vt non aliunde vita indigeret: sed ipse esset plenitudo vite: vnde credentes aly viuerent dum viuerent. Quid interest: quia ille dedit: iste accepit.

CHRY. Uides indissimilitudinem in vno solo differentiam ostendentem in essendo: hunc quidem patrem: illum vero filium. HYLA. de syno. Discernitur enim persona accipientis et dantis. Non enim potest intelligi ipse atque vnus a se accepisse qui dederit: quia alius est ibi viuens.

alius profitens se viuere per auctorem.

¶ Et potestatem dedit ei iudicium facere: quia filius hominis est. Nolite mirari hoc quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij dei: & procedent qui bona fecerunt in resurrectionē vite: qui vero mala egerūt in resurrectionem iudicij.

THEO. Nō solū pr̄ ōdit filio q̄ viuificet: sed ēt q̄ iudicium faciat. vnde dicit: Et ptātem dedit ei iudicium facere.

CHRY. Cuius aūt gratia circa hoc continue vertit: iudiciū dico & resurrectionē et vitā q̄n hec maxime oīum sūt q̄ introducere pñt & iflexibilē facere auditorē. Qui. n. psuasus ē q̄n resurget & filio dabit noxas eorū que deligt. etsi nihil aliō viderit signū hoc suscipiens curret benignū sibi iudicē faciēs: Seq̄t Qz fili⁹ hois ē: nolite mirari hoc. Paulus gdē samosetanus nō ita ait: sed sic: Dedit ei ptātem iudiciuz facere: qz fili⁹ hois ē. sed nullā cōueniētiā hz hoc dcm̄ ita. Nō. n. ppterea suscepit iudiciū qz hō ē: qz qs ꝓhibet oēs hoies eē iudices: sed quia ineffabilis ōi fili⁹ ē: ppterea etiudex ē. Ita igit̄ legendū: Quia fili⁹ hois ē: nolite mirari hoc. qz eniz videbat̄ audientibus obstare his q̄ dicebaturq̄n nihil plus estimabant eē christū q̄ purū hoiem. q̄ vo dicebantur erant maiora q̄ fm hoiem et ēt q̄ fm āgelū et erāt solius ōi. ideo hāc opinionē soluens dixit: Ne miremini qz filius hois est. & subdit cām q̄re non sit mirandū dicēs: Quia venit hora in qua omnes qui in monumētis sunt audient vocē filij dei. Et cuius gratia non dixit. Ne miremini qz filius hois est: & enim & ipse filius dei est. si resurrectionem posuit: quia scz opus dicens q̄ dei proprium erat: dat audientib⁹ ex eo syllogiçare de reliquo quoniam deus erat et dei filius. Eteniz qui argumenta cōplicant: cū partes ponētes nobiliter ōmō strauerint: quod queritur multotiens non inducunt ipi conclusionem: sed clariorem facientes victoriam dimittunt illi qui contradicit. vt pro eis sententiam ferat. Igitur eius quidē que fm lazarum resurrectionis supra reminiscens de iudicio tacuit: non enim propter iudicium surrexit lazarus Uniuersalē vero resurrectionem inducens iudiciū posuit. vnde sequitur: Et procedent qui bona fecerunt ī resurrectionem vite: qui vero mala egerūt in resuetectionē iudicij. Qz enī supra dixerat: Qui audit fmonē meū & credit ei q̄ misit me: in iudiciū non venit. vt non estimet quis q̄ credere sufficit ad salutem. Adiecit h̄ & de vita dū dicit: Et q̄ bona egerunt & qui mala egerunt. AVGV. Uel aliter: Inquantuz erat v̄bū ī principio apud deū dedit ei vitam h̄re in semetipso: sed qz verbū caro factū ē ex virgie maria homo factus filius hois est. Et quia filius hominis est accepit ptātē iudicium facere quod. s. erit in fine seculi. Et ibi erit resurrectio corporum mortuorum. Animas ergo suscitat deus per christum filium dei: corpora suscitat per eundez filiū hois. vnde additur: Quia filius hois est. Naz fm q̄ dei filius est semp habuit. AVGV. de ver. do. Ad iudiciū enī forma hominis ventura ē: forma illa iudicabit que iudicata est. sedebit iudex qui stabat sub iudice. Damnabit veros reos qui fact⁹ est falso reus. Rectū enim erat vt iudicandi viderent iudicem. iudicandi autem erant boni & mali: restabat vt in iudicio forma serui & bonis & malis ostenderetur. forma dei solis bonis seruaretur. Beati enim mundo corde q̄n ipsi deum videbūt. AVGV. super Jo. Omnes aūt q̄ īstituerūt alicuius esse falsē religionis sectā: negare resurrectionē mētiū non potuerunt. sed multi carnis resurrectionem negauerūt: & nisi tu domine iesu dixeris eam: quid opponemus contradictoribus: Ad ipsam igitur ostendēdā subdit: Nolite mirari hoc. s. q̄ dedit potestatem filio hominis iudicium faciēdi: quia venit hora. AVGV. ō verbis domini. Dic nō addit: Et nunc est quia ista hora in fine seculi erit: Nolite inq̄rirari qz dixi: Oportet homines ab hoīc iudicari. sed quos homines? non solū quos inueniet viuos. vñ sequit̄. Quia venit hora in qua oēs qui in monumentis sunt. AVGV. super Jo. Quid euidentius corpora sunt in monumentis non anime. Superius etiā cū diceret: Uenit hora. & adderet: Et nūc est. subiecit. q̄n mortui audiēt vocē filij dei. Nō dixit: Omnes mortui. mortuos. n. iniquos voluit intelligi: sed nō oēs iniqui obediunt euangelio. At vero in fine oēs qui sunt in monumentis audient vocem eius. & procedent: noluit dicere: Et viuent. q̄ supra dixit: vbi vitā eternam itelligi voluit & beatā: quā non oēs habebunt qui de monumētis procedent. Accepisti certe potestatē iudicandi: quia filius hominis es. Resurgent corpa de ipso iudicio. dic aliquid & hoc audite. Qui bona fecerunt in resurrectionem vite viuere. s. cum angelis dei. Qui male egerunt: in resurrectionem iudicij. Dic iudicium pro pena posuit.

¶ Non possum ego a meipso facere quicq̄: sed sicut audio iudico: & iudicium meum iustus est: quia non quero voluntatem meam: sed voluntatem eius qui misit me patris.

AVGV. Dicturi eramus x̄po: Tu iudicabis: & pr̄ non iudicabit: nōne ergo fm patrem iudicabis? Et iō adiecit: Nō possum ego a me facere quicq̄. CHRY. Hoc ē: nō extraneuz neq̄ dissimile bis que vult pater a me fieri videbitur: sed sicut audio iudico. In quo nihil aliō oñdit q̄ q̄n impossibile est eū aligd aliō velle q̄ qō pr̄ vult. hoc est ita iudico ac si ipse pater eēt q̄ iudicaret. AVGV. Cū ageret de resurrectione aīarū nō dicebat: audio sed video. audio. n. nūc dicit tanq̄ precipiētis patris imperiū. Jā ergo sicut hō logitur quo maior est pater. AVGV. in ser. contra arrianos. Uel aliter dicit filius: Sicut audio iudico: siue ex humana subiectione: quia filius hominis est: siue fm illā incōmutabilē simplicemq̄ naturā que sic est filij: vt tamē ei de patre sit. In qua natura nō est aliud audire: aliud videre: aliud esse. Uñ ab illo est ei audire & videre a quo illi est ipsius esse. & ideo sicut audit iudicat: quia sicut genitum est verbum: vt idem verbum sit veritas: ita fm veritatem iudicat. Seqtur: Et iudicium meum iustum est quia non quero voluntatem meam: sed voluntatez eius qui misit me patris. hoc. n. dicens ad illum hominem voluit referre intentionem nostram: qui voluntatem suam querēdo: nō eius a quo factus est: non habuit iustum iudicium de seipso: sed iustum iudicium habitum est de ipso. Ipse quippe faciens voluntatez suam: non dei: moriturum se esse non credit: sed & hoc iudicio eius iustum non fuit. Deniq̄s fecit & mortuus est: quia iudicium dei iustum est: quod iudicium facit dei filius: nō querendo voluntatem suam: cum sit etiam hominis filius: nō quia ipsius in iudicando nulla voluntas est: sed quia nō ita est voluntas eius propria vt sit a voluntate patris aliena.

AVGV. super ioan. Non ergo quero voluntatem meam propriam. i. filij hominis que refiſtat deo. faciūt enim homines voluntatem suam non dei quando faciunt qō volunt: non quod iubet deus. Qñ aūt ita faciūt: qō volūt: vt tamen sequant̄ volūtatem dei: nō faciunt voluntatē suā. Uel ideo dicit filius: Nō quero voluntatē meam: qz christus non est de se: sed de patre suo est. CHRY. Ostendit. n. non aliam esse patris voluntatem preter suam: sed vnam vtriusq̄. Et vero humanius hoc loquitur: Ne mireris. Dominem. n. putarum adhuc eum estimabant. Inde igitur suum iudicium iustum esse dixit. vnde quilibet alius excusans dixisset. qui. n. suā vult statuere: in suspitionem ocueniet de corruptiōe iusticie. qui vero non suis innitit̄ quā occasionē hēbit vt iniusta iudicet? AVGV. Fili⁹ vnic⁹ dic nō quero volūtatem meā: & homines volūt facere voluntatē suā. Faciam⁹ ergo

volūtatē patris :christi ⁊ spiritussancti:quia horum vna vo luntas:vna potestas:vna maiestas est.

¶Si ego testimoniū perhibeo de meipso: testi monium meum nō ē vex. Alius est qui testimo niū phibet de me: ⁊ scio quia verū est testimoni um eius qō phibet de me. Vos misistis ad ioan nem: ⁊ testimoniuz perhibuit veritati. Ego aūt nō ab homine testimoniū accipio:sz hec dico vt vos salui sitis. Ille erat lucerna ardens ⁊ lucēs. Vos aūt noluistis ad horaz exultare in luce ei⁹. Ego aūt habeo testimoniū maius ioanne. Opa enīz que dedit mihi pater vt perficiā ea:ipsa ope ra que ego facio testimoniū phibēt de me: quia pater misit me. Et q misit me pater:ipse testimo nium perhibuit de me. Neqz vocē eius vnq̄z au distis:neqz speciē eius vidistis. Et verbū ei⁹ nō habetis in vobis manēs:quia quē misit ille:huic vos non creditis. Scrutamini scripturas: quia putatis in ipsis vitā eternaz habere. Et ille sunt que testimoniuz perhibent de me: ⁊ non vultis venire ad me vt vitam habeatis.

CHRY. Qz christus magna de se enunciauerat: quoruz demonstratio non erat dicta ad cōfirmationē coz que dcā sunt:oppositionem eoz inducit dicens: Si ego testimoniū perhibeo de me:testimoniū meum non est verum. Quis āt nō statiz turbabit̄.christū audiēs hoc dicentē:Eteniz ī mul tis locis apparet sibypsi testatus. Si igit̄ oīa hec falsa sunt que nobis erit spes salutis:Uñ veritatē iueniemus: cū ipsa veritas dicat:Testimoniū meū nō ē vex:Hoc igit̄ qō dicit: Nō ē vex:nō quātū ad dignitatē suā:sz quātum ad illoz su spitionē loquebatur.Poterant.n.ei iudei subinferre: qm̄ ti bi nō credim⁹.Nullus.n.vnq̄z sibi testans dignus est fide. Deinde post oppositionē alias dat respōsiones manifestas ⁊ irrefragabiles:tres inducēs testes eorū que dcā sunt: opa que ab ipso sunt facta:patris testimoniū ⁊ ioānis predicatio nem:⁊ ponit priorē minorē:eā.s.que ioannis.vñ dicit. Alius est qui testimoniū phibet de me:⁊ scio qm̄ vex ē testimoni um eius quod perhi.de me. AVGV. Nouerat enim ipse verum esse de se testimoniū suū:sed propter infirmos ⁊ pro pter incredulos querebat sol lucernas:fulgorē quippe solis lippitudo eoz ferre nō poterat:ideo quesitus ē ioānes qui testimoniū phiberet veritati. Martyres nonne testes sunt xpi:vt testimoniū perhibeant veritati:Sed si diligētius in spicimus:quādo martyres phibent illi testimoniū: ipse sibi perhibet testimoniū. Ipse.n.habitat in martyribus: vt per hibeant testimoniū veritati. ALCVI. Uel aliter:qa xps deus erat ⁊ homo:vtriusqz nature pprietatē oñdit:aliquan do loquēs m̄ hoc qō ex hoīb⁹ assumpsit:aliqn̄ m̄ maiesta tē diuinitatis. Quod ergo ait: Si ego testimoniū phi.tē.ex parte humanitatis ē accipiēdū.⁊ ē sensus: Si ego hō de me phibeo testimoniū.s.absqz deo testimoniū meum non est verum. vnde sequitur. Alius est qui testimonium perhibet de me. Pater enim testimonium perhibet de christo: quia in baptismo vox p̄ris audita ē:⁊ in mōte trāsfigurato xp̄o. Segtur:Et scio qz vex ē testimoniū ei⁹. Deus.n.veritas ē: ergo testioniū veritatis qd aliō pōt eē q̄z vex: CHRY. Sed m̄ priorē intellectū possent illi dicere:Si nō est verū testimonium tuuz: quomodo dicis quoniam noui q verū ē testimoniū ioannis. vnde ad eoz suspitionem respondet dicens:Uos misistis ad ioannē ⁊ testimo.perhi. veritati.q. d. Non misissetis ad ioannem si eum dignū fide non opina remini. Et quod vtiqz maius ē:non miserunt ad eum inter rogandū de christo sed de seipso. Qui enī missi sunt non di xerunt:Quid dicis de christo:sed tu quis es.quid dices de teipso:ita magnā ō homīe admirationē hēbāt. ALCVI. Ille autez testimoniū perhibuit:non sibi sed veritati:sicut amicus veritatis veritati christo testimoniū phibuit. Non aūt dn̄s refellit testimoniū ioannis quod vere necessariuz fuit:sed ostendit non ita debere homines in ioannem inten dere:vt iā non putēt solum christum sibi esse necessariū. vñ subdit: Ego aūt nō ab ho.testi.accī. BEDA. Qz non indi geo. Joannes aūt ⁊ī testimonium perhibuit:non tm̄ vt chri st⁹ cresceret:sed vt homines ad ipsi⁹ cognitionē. pmoueret.

CHRY. Testimonium etiā ioannis dei testimoniū erat ab illo eniz discens dixit qō dixit. Sz ne dicant:vnde mani festū ē q a deo didicit qō didicit:eorū suspitionē coz̄erit dicens:Sed hoc dico vt vos salui sitis. quasi diceret:Ego quidē de⁹ existens non indigebam huiusmodi testimonio humano:qz vero ei magis attenditis ⁊ eum magis omnib⁹ fide dignū putatis: mihi aūt neqz miracula faciēti credi distis:propter hoc vobis memoro testimoniū illius.vt.n. non dicant: Quid igit̄ si ille dixit:Nos āt n̄ suscepim⁹.ostē dit quoniā nō acceptauerūt que ab eo dicta sūt.vnde segt̄: Ille erat lucerna ardēs ⁊ lu.vos āt no.ad ho.exul.in lu.ei⁹. Hoc aūt quod dicit:Ad horā:facilitatē credendi ostendit: ⁊ quācito ab eo resilierunt:quod si nō fecissent: cito eos ad iesum manuduxisset.vocādo autem eū lucernam:ostendit quoniā nō ex se habebat lumem:sed a spiritussancti gratia.

ALCVI. Joannes enī erat lucerna illuminat⁹ a christo luce:ardens fide ⁊ dilectione:lucēs verbo ⁊ actione:qui pre missus est vt inimicos christi confunderet:m̄ illō:Parau lucernam christo meo: inimicos eius induam confusione.

CHRY. Ad ioannē igit̄ vos duco nō quasi illus īdigens testimonio:sed vt vos saluēini.nā habeo mai⁹ testimoniū: ioanne.⁊ hoc est quod sequitur:Ego aūt habeo testimoniū maius ioāne. hoc aūt est quod ē ab operib⁹.vnde sequitur: Opera.n.que ōdit mihi pater vt perficiā ea:ipsa opera que ego fa.testi. perhi.de me qz misit me pater. ALCV. Qz enim cecos illumīat:aures apperit: ora mutorū resoluit:de monia fugat:mortuos suscitat:opera hec testimonium per hibent de christo. HILA. vy.de tr.nita. Unigenitus enī de⁹ nō nomīs testimonio tīn̄:sz etiā virtutis docz eē se fillū. opera.n.eius que facit testantur euz a patre missum. Itaqz filij obedientia ⁊ paterna auctoritas docentur in misso. Sz qz opera nō sufficiūt incredibilib⁹ ad testimoniū. Segtur: Et qui misit me pater:ipse testimoniū perhibet de me. Re uoluite euangelica volumina ⁊ oē eorū opus recensete:nul lum aliud patris de filio testimoniū extat in libris q̄z q hic sit filius suus. Quid infertur hodie calūnie vt adoptio no minis sit:vt mendax deus sit vt noīa inania sint: BEDA. Missio autem incarnatio eius debet intelligi. Deniqz ostendit q deus incorporeus sit:⁊ q corporalibus ⁊ visibili bus oculis videri non possit.vñ sequitur:Neqz vo.eius vn. au.neqz speciem eius vidi. ALCVI. Possent.n. iudei di cere:Nos soliti sumus vocem domini audire in syna:⁊ euz vidimus in specie ignis. Si ergo deus phiberet testimoniū de te:nos intelligeremus vocem domini. Contra hoc dicit Ego habeo testimonium a patre: q̄uis non intelligatis :qz vos nunq̄z audistis vocem eius:neqz speciem eius vidistis.

CHRY. Quomō ergo moyses dicit:Si facta est aliquan do huiusmodi res vt audiret populus vocez dei loquentis de medio ignis:sicut tu audisti ⁊ vidisti:vidisse etiam eum dicuntur Isaias ⁊ alij plures. Quid ergo est quod nunc ait christus:In philosophicuz eos iducit dogma:paulatī osten dens quoniam neqz vox circa deum est:neqz species:sed su perior ⁊ figuris est ⁊ loquelis talibus. Sicut enim dixit ne qz vocem eius audistis. Propter hoc non indicat q vocez

emittat:sed nō audibilē ita dicēs. Neq; spēz eiꝰ vidistis non hoc dicit: q̄ speciez sensibilē habeat ꝛ visibilē:sed q̄m nihil hoꝛ ē circa deū. ALCVI. Non.n.carnalibus auribus:sz spiritali intelligentia per gratiam spiritussancti audiri pōt. Non ergo vocē spiritalē audierāt:q̄m eum amare ꝛ p̄ceptis eius obedire nolebant.neq; speciē eius viderūt:qz nō exterioꝛibus oculis videri pōt sed fide ꝛ dilectione. CHRY. Sz neq; possibile erat eis dicere: q̄ p̄cepta eiꝰ suscepissent ꝛ seruarent:ideoq; subiungit:Et v̄bū eius nō bētis ī vobis manēs.i. p̄cepta dei legē ꝛ ꝓphetas: ꝛ si enim ea deus cōstituit: sed apud vos nō sūt. si enī scripture vbiq; docēt vt mihi credatis:vos aūt nō creditis:manifestū est q̄ fmo eiꝰ deficit a vobis. Et ꝓpter hoc subdit:Quia quem misit ille: huic vos nō creditis. ALCVI. Uel aliter:Uerbū quod ī p̄ncipio erat:non būt in se manens:qui verbum dei quod audiunt ꝛ memoria tenere ꝛ opere implere contemnunt. dixerat igit̄ se habere testimoniū a ioanne:ab operibus:a patre:addit ꝛ testimoniū a lege:que data ē p moysen dicēs. Scrutamini scripturas ī quibꝰ putatis vitā eternā habere: ꝛ ille sunt que testimonium ꝓhibent de me.q.d. Uos qui in scripturis putatis vitā eternā bz̄e: ꝛ me quasi cōtrarium moysi repudiatis: testimonio ipsiꝰ moysi me esse deū itelligere potestis: si ipas scripturas diligēter iuestigatis. Dis.n. scriptura testimoniuz ꝓhibet de christo:siue p figuras:siue p ꝓphetas:siue per angelorum mysteria. Sed bis iudei de xp̄o non credderunt:ꝛ ideo vitā eternā habere nō possunt. vñ segu̇: Et ñ vul.ve.ad me vt.vi.ha.q.d. Scripture ꝓhibēt testimoniū. Et tñ p tot testimonia ñ vultis venire ad me.i.ñ vultis mihi credere ꝛ a me querere verā salutē. CHRY. Uel aliter pōt ꝓtiuari: ꝓsent illi dicere. Qualiter si vocē eiꝰ nō audiuimꝰ:deus tibi testatꝰ ē: ꝛ iō dicit:Scrutamini scripturas:oñdens q̄ p has testatꝰ est deus de eo.etenim in iordane testatus ē ꝛ ī mōte:Sz vocē quidē factā in mōte nō audierunt:factā aūt ī iordane audierūt:sz nō attēderūt. ꝓpterea mittit eos ad scripturas: ostendens q̄m ꝛ patris testimōiuz illic ē. Nō āt ad lectōez simplicē scripturaꝝ: sz ad scrutationē exquisitā eos mittebat.qz ea que ō eo dicebant ī scripturis :desup obumbrabant.neq; ī superficie ex primebant:sed velut quidā thesaurus recondebant. Non dicit aūt:qbꝰ bētis vitā eternā: sed in quibus estimatis vos bz̄e:oñdens q̄m non capiebāt magnū fructū ꝛ nobilē ex scripturis sola lectiōe estimātes se saluari cū fide eēnt p̄uati. ꝓpter qō subdit. Et nō vultis ve.ad me.qz ei credere nolebāt. BEDA. Qz āt venire ꝓ credere ponat psalmista oñdit dicēs. Accedite ad eū ꝛ illuminamini. Subdit āt:Ut vitā bēatis. Si.n.aīa que peccat mozit: ꝛ ipi aīa ꝛ mēte mozt tui erāt. ꝓmittebat ḡ illis vitā aīe vel felicitatis eterne.

¶ Claritatē ab hoibus non accipio: sed cognoui vos: quia dilectionē dei non habetis in vobis. ego veni in nomine patris mei: ꝛ non accepistis me. Si alius venerit in nomine suo: illum accipietis. Quō vos potestis credere q̄ gloriā ab inuicē accipitis: ꝛ gloriā q̄ a solo deo ē nō queritis? Nolite putare quia ego accusaturus sum vos apꝰ patrē. Est q̄ accusat vos moyses ī quo vos spatis. Si.n.crederetis moysi crederetis forsitā ꝛ mihi. De me.n.ille scripsit: Si aūt illius litteris nō creditis:quomodo verbis meis credetis?

CHRY. Quia dñs supra meminit ꝛ ioannis ꝛ testimony dei: ꝛ operum suoꝝ vt eos ad seipz attraberet: ꝓbabile erat multos suspicari q̄ hec diceret:gl̄iaz hoīum amantis ꝛ ideo contra hoc dicit:Claritatez ab hoīe nō accipio:hoc ē non indigeo. Non enim est mea natura talis: vt indigeat que ab hominibus est gloria. Si.n.sol a luceꝛne lumine nō recipit adiectionē:multomagis ego humana gloria nō indigeo. ALCVI. Uel claritatē ab hoībus non accipio.i.laudē humanā nō quero.nō.n.veni vt honoꝛē ab hoībus accipeꝛē carnalē:sed honoꝛem hoībus darem spiritualem. Nō ergo ideo hoc loquoꝛ:vt gloriam meā queraz sed condoleo vobis errantibus:ꝛ volo vos reducere ad viā veritatis. vñ dicit:Sed cognoui vos:qz dilectionē dei non habetis in vobis. CHRY. q.d. Ideo hoc dixi: vt conuincam: vos quoniam ꝓpter amoꝛē dei me nō ꝑsegmini. Eteni ipse testatur mihi ꝛ per opera ꝛ p scripturas. Oportebat igitur vt ficut me abyciebatis existimātes esse deo contrarium:ita nūc ad me venuretis:si deū amaretis:sed non amatis. Non aūt̄ alios solū sed etiam a futuris b̄ oñdit dicēs. Ego veni in noīe patris mei ꝛ non accipitis me. Si aliꝰ ve.in no. suo illū accipietis: Ideo dicit se in noīe patris venisse vt oēm abscidat occasionē indeuotionis. ALCVI. Ac si dicat ideo veni in mundū vt per me glorificetur nomen patris:qz patri oia attribuo. Dilectionē ergo dei non habebāt qz nolebāt eū recipere q ꝑis venerat facere voluntatē. Antichristus autez veniet in nomine nō ꝑis sed suo:vt nō gloriā ꝑis sed suaz querat. Quia enī iudei noluerūt recipere xp̄m pena peccati huius cōgruet vt recipiāt antichristū: vt q nolūt credere veritati credant mendacio. AVGV. de verbis dō. Sed audiamus ꝛ ioannem: Audistis qz antichristus venit ꝛ nunc antichristi multi facti sunt. Quid autez expauescis in antichristo nisi qz nomen suum honoꝛaturus est: ꝛ nomen domini contempturus? Quid aliud facit qui dicit:Ego iustificoꝝ nisi boni fuerimus pistis? Ergo vita mea ex te pendebit:ꝛ salus mea ex te religabitur:ita ne oblitus sim fundamētū meum nonne petra erat christus? CHRY. Sic igitur irrefragabilē indeuotionis eoꝝ ponit demōstrationem.q.d. Si vere amantes deum me persequeremini:multomagis ī antichristo hoc vos facere oporteret. ille enim non dicit se a patre missum:neq; ꝑm voluntatem illius venire:sed econtrario ea que sibi non congruūt rapiens super omnia deum se esse dicet. Manifestū est igitur q̄ liuoꝛis persecutio erat q̄ xp̄m persequebantur:ꝛ ody in deuz. Deinde causam eoꝝ infidelitatis ponit dicens. Quomodo vos potestis cre. qui gloriam abinuicem acci.ꝛ glo.que a solo deo est non queritis? Dinc enim rursus:oñdit quoniā non que dei sunt intendebāt.sed ꝓpriā volebant passionem defendere. ALCVI. Magnū igitur vitium ē iactantia ꝛ humane laudis ambitio que de se vult estimari q̄ de se non habet: Jō.n.nō potsūt credere qz superba mēs eoꝝ laudari desiderat:ꝛ se super alios efferre. BEDA. Hoc āt vitiū melius caueri nō pōt: q̄ vt ad conscientias nostras redeamus:nosq; puluerē ēe cōsideremus:ꝛ si quid nobis boni inesse deprehendimus non nobis sed deo ascribamus. Instruimur etiā vt semper nos tales exhibeamus:quales ab alys videri desideramus. Deniq; possent ipsi respondere. Ergo accusabis nos apud patrem? Et ideo eoꝝ questionem preueniēs subdit: Nolite putare quia ego accusaturus sū vos apud p̄rem. CHRY. Quia.s. non veni damnare sed saluare. Est qui accu. vos Moyses:in quo vos speratis. Sicut enim de scripturis supra dixit. In quibus putatis vitam eternam habere: ita ꝛ de moyse ait: in quo vos speratis: ex propꝛys eos vbiq; capiens. Sed dicent: qualiter nos ille accusabit? quid nobꝛ ꝛ moysi commune:qui sabbatum soluisti? ꝛ ideo subdit:Si enim crede.moysi: crederetis fo.ꝛ michi. De me enim ille scripsit hec ex superioꝛibus constitutionem habere.cum enim in confessione deductum sit q̄ a deo veni: ab operibus: a voce ioannis: a patris testimonio: manifestum est q̄ Moyses eos accusabit. Etenim dixit: Siquis venerit signa faciens: ꝛ ad deum ducens ꝛ futura predicens cum veritate: oportet ei obedire. Christus autem hec

oia fecit nec ei crediderũt. ALCVI. Querit aũt more nostro posuit: nõ qz dubitatio sit in deo. Scripsit ãt õ xpõ moyses dicẽs: Prophetã vobis suscitabit deꝰ de fratribus vestris tanq̃ me ipm audietis. AVGV. ptra faustũ. Sed qoẽ qõ scripsit moyses de christo est. i. ad xpm oĩno ptinet: siue qꝺ eũ figuris rerum vel gestarũ vel dictaꝝ pnunciet siue qꝺ eiꝰ grãz gliamqz cõmẽdet. Segr. Si aũt illiꝰ lris nõ creditis: quõ verbis meis cre. THEO. q. d. ipse ẽt scripsit ꝛ apõ vos libros reliquit: vt si forte obliuiscemini: de facili recordari possitis. ꝛ cũ scriptis ñ credidistis: quõ vbis meis nõ scriptis credetis? ALCVI. Ex hoc etiã colligit: qz q legit pcepta q̃ rapinã ꝛ alia mala ꝓphibent: ꝛ implere negligunt dicta euangely: q̃ pfectiora ꝛ subtiliora sunt implere non valẽt. CHRY. Et qdẽ si attenderẽt bis q̃ dicebant: oportebat q̃rere ꝛ ab eo discere q̃ sũt illa q̃ moyses & eo scripsit sed silent. Tale enĩ ẽ neqtia: vt qcqd dicat aligs vel faciat: maneat ꝓprium venenum conseruans. CA. VI.

POst hec abiit ihesus trãs mare galilee: qõ ẽ tyberiadis. Et sequebatur eũ multitudo magna: qz videbãt signa q̃ faciebat sup bis q infirmabãr. Subiit ꝯ ĩ mõtẽ ihesus: ꝛ ibi sedebat cũ discipulis suis. Erat ãt primum pascha dies festꝰ iudeorũ. Cũ subleuasset ꝯ oculos ihesus: ꝛ vidisset: qz multitudo maxia vẽit ad eũ: dixit ad philipp ũ: Unde emem⁹ panes vt mãducẽt hi? Hoc autẽ dicebat tentãs eũ. Ipse enĩ sciebat qd eẽt facturus. ℟espondit ei philippꝰ: Ducẽtorũ denariorum panes nõ sufficiũt eis: vt vnusqsq modicũ qd accipiat: Dicit ei vnꝰ ex discipulis eiꝰ andreas frater simonis petri: Est puer vnꝰ hic q habz quiqz panes ordeaceos ꝛ duos pisces: Sz hec qd sũt iter tãtos? Dicit ergo ihesus: Facite homines discũbere: Erat aũt fenũ multũ ĩ loco. Discubuerũt ergo viri numero quasi quinqz milia. Accepit ergo ihesus panes ꝛ cũ gratias egisset distribuit discũbẽtibꝰ. Similiter ex piscibꝰ q̃ztũ volebãt. Ut ãt ipleti sũt: dixit discipulis suis: Colligite que superauerũt fragmenta ne pereant. Collegerunt ergo: ꝛ impleuerũt duodeciz cophinos fragmentorũ ex quinqz panibꝰ ordeaceis ꝛ duo bꝰ piscibꝰ que supfuerũt bis q mãducauerãt. Illi ꝯ homines cũ vidissent qõ ihesus fecerat signũ dicebãt: Quia hic ẽ vere ꝓpheta qui venturus est in mundum.

CHRY. Sicut iacula cũ in durũ aliquid iciderint cum multo impetu iaciunt: cũ ãt nõ habuerint aliquid obuiãs: dissoluit cito imissio ꝛ quiescit: ita ꝛ si cũ audacibꝰ hoibꝰ ipetuose iecerim⁹ seruiũt magis. Si ãt cesserim⁹ facile mollim⁹ eoz insaniã. Propterea xps furorẽ ex pmissis fmoibꝰ nãtũ secedẽdo mitigauit: ĩ galileã vadẽs: ñ tñ ad eadẽ loca vbi erãt ascẽderat. ñ. n. i chana galilee: sz vltra mare iuit. vñ ait: Post hꝰ abytiesus trãs mare galilee qõ est tyberiadis.

AL. Hoc mare ꝓ diuersitate locoz diuersis noibꝰ vocat sz q̃ztũ ad pũtẽ locũ: mare galilee ꝓp. pũciã: tyberiadis ãt a ciuitate dr. Mare ãt dr: nõ qz sit amara aqua: sz iuxt hebraicũ modũ oĩuz ogregatões aq̃z maria vocãt. Qõ mare dns ẽt freq̃nter trãsit vt pplis ibi manẽtibꝰ vbũ pdicarõis ipendat. THEO. Trãsit. n. õ loco ad locũ ꝓbãdo ppli volũtatẽ: ꝛ auidiores hoies vniuscuiusq ciuitatis: ꝛ sollicitiores reddẽs. vnde sequit: Et seq. eũ mul. ma. qz vide. si. q̃ fa. sup bis q ifirmabãr. ALCVI. Scilicet ꝙ cecos illu mĩabat: ꝛ alia huiusmodi. Et sciẽdũ ẽ ꝙ quoscũqz ĩ corpore sanabat: eos pariter reformabat ĩ aĩa. CHRY. Tãta ãt doctrina potiẽtes a signis magis mouebãr: ꝙ grossiorẽs mẽtis erãt. Signa. n. vt ait paulꝰ nõ sũt data fidelibꝰ sz ifidelibꝰ. Sapientiores aũt erãt illi de quibꝰ in matthẽo dicit: ꝙ stupebãt ĩ doctrina eius. Sed quare non dicit q̃ signa videbãt eum facientẽ. qm̃ hic euãgelista maiorẽ partẽ libri ĩ sermonibꝰ dñi cõsumere studuit. Segtur Subyt ꝯ ĩ mõtẽ ihesus ꝛ ibi sede. cũ disci. suis. In mõtẽ quidẽ ascẽdit ꝓpter signũ quod fieri õbebat. Sz ꝙ discipulos secũ ascẽdere fecit: accusatio multitudinis erat ñ sequẽtis eũ. Ascẽdit ẽt ĩ mõtẽ: erudiẽs nos a tumultibꝰ ꝛ ab ea q̃ in mũdo est turbatiõe quiescere: aptũ. n. ad philosophiã solitudo ẽ. Sequit: Erat aũt ꝓximũ pa. di. fe. iu. Uide qualiter ĩ anno ĩtegro nihil plus euãgelista nos docuit õ signis christi q̃z ꝙ paralyticũ sanauit ꝛ filiũ reguli. ñ. n. studuit vniuersa annũciare sz ex multis magna ꝛ pauca. Qualiter igitur nõ ascẽdit ad diẽ festum: paulatiz enim soluebat legẽ occasionez capiens a iudaica nequitia.

THEO. Quia. n. iudei cũ psequebãr: occasionẽ recessus accipiẽs legẽ exclusit: innuẽs obseruãtibꝰ ꝙ veritate aduenientẽ: oĩs cessaꝝ figura. ꝛ ꝙ legibꝰ nõ subycit: vt legalia festa pficeret: ꝛ vide hoc quod nõ erat festũ christi: sed iudeorum.

BEDA. Siquis aũt verba euangelistarũ diligenter considerauerit facile cognoscet: qz vnius ãni spaciũ fuit inter decollationẽ ioãnis ꝛ passionẽ dñi. Cũ. n. matthẽꝰ dicat: qz dñs audita nece ioãnis secessit in desertũ locũ: ꝛ ibi turbas pauit: ꝛ ioannes dicit ꝙ proximũ erat pascha iudeorum qñ turbas pauit: apte demõstrat qz imminẽte pascali festiuitate decolatus ẽ ioannes. Euoluto aũt vniꝰ ãni spacio passus est christꝰ in eadẽ festiuitate Sequit: Cũ subleuasset ꝯ oculos ihesus ꝛ vidit. qz. mlti. mar. ve. ad eũ dixit: ad phi. vñ eme. pa. vt mã. bi. Dixit cũ subleuasset oculos ihesus vt discerem⁹ ꝙ oculos nõ erigebat huc atqz illuc sz pudice sedebat attentus cũ discipulis suis. CHRY. Neqz ẽt simpliciter sedebat cũ discipulis suis: sz diligẽter loquẽs aligd eis ꝛ eos ad seipz cõuertẽs. Deĩde respiciẽs vidit turbã ad se veniẽtẽ. Cuiꝰ igit gra philippũ interrogat: sciebat. n. ꝙ discipulorꝝ eius cõgregatio ampliori idigebat doctrina. Talis aũt erat philippus q postea dixit. Oñde nobis patrẽ ꝛ sufficit nobis. ꝓpterea igit prius eũ erudiebat. Nã si simpliciter factũ eẽt miraculũ nõ tantũ appareret: nũc aũt prius cogit cõfiteri inopiã vt certiꝰ discat miraculi magnitudinẽ. vñ segtur: Hoc ãt dice. tẽ. eũ. Nõ qdẽ ignorãs id qõ debebat ab ipso dici: sz humane hoc dcm̃ ẽ. Sicut enĩ ꝙ dr: Qui scrutatur corda hoĩz: nõ oñdit ignorãtie scrutatõez sz certissime cognitõis: ita cũ hic dicat. ꝙ tentauit eũ: nihil aliud dicit q̃z quoniã sciebat certissime. Sz ꝛ aliud ẽ dicere quoniam probatiorẽ eũ faciebat: per talem interrogationem inducens in certissimã signi cognitionem propter hoc ꝛ euãgelista ne infirmitate locutiõis minorationẽ aliquã suspiceris subiungit: Ipse enim sciebat quid esset facturus. ALCVI. Interrogat igitur non vt ignorata discat: sed vt discipulo adhuc rudi ꝓpriam tarditatem ostendat. quã ipse in se perpẽdere nõ valebat. THEO. Uel etiã vt alys ipsum ostenderet: non tanq̃z cor eius ignorans. AVGV. de con. euan. Sed si dominus fm narrationez ioannis pspectis turbis quesiuit a philippo tenta. ns eũ. vnde illis esce dari possent: põt mouere qũo sit verũ qõ alij narrauerũt prius dixisse dño discipulos: vt dimitteret turbas. Quibus ille respõdit fm matthẽũ: Non bñt necesse ire: date eis vos mãducare. intelligit igitur post hec verba dominũ inspexisse multitudinẽ ꝛ dixisse philippo: quod ioannes cõmemorat: alij autez preterm̃iserunt. CHRY. Uel aliter: Alia quidẽ sunt illa: alia aũt sunt hec non eisdez

facta temporibus. THEO. Philippū igit dominꝰ tentās vtrū fidē haberet inuenit eū adhuc humanis passionibus subiacentem: qō patet ex hoc qō sequit: Rndit ei phillippus Ducētoꝝ denariorꝝ panes nō sufficiūt eis: vt vnusqsq3 modicū quid acci. ALCVI. In quo tarditatē suā ondit. naz si perfecte de creatore intelligeret: de eius potētie largitate nō diffideret. AVGV. de cō. euā. Qz aūt philippꝰ ꝫ apō ioannez rndet: hoc marcus a discipulis rnsuz esse cōmemorat: volens intelligi hoc ex ore ceterorꝝ philippum rndisse: q̄z3 q̄z3 ꝫ pluralē numerꝝ ꝓ singlari vsitatissime ponere potuerit. THEO. Sed ꝫ andreaz dns silem philippo inuenit: cuius altius de illo cōtēplantē. Sequit. n. Dicit ei vnus ex discipulis ei⁹ Andreas fra. sīmo. petri. Est puer hic q habet qnqz panes hordea. ꝫ duos pisces. CHRY. Estimo qdez nō sine causa id eū dicere: sz qz audiuerat signū qō heliseus de panib⁹ hordeaceis fecerat: pauit. n. de. xx. panibus centū hoies. Ascēdit igit mēte ī aliquod excelsū: sz ad sūmū nō potuit peruenire: qō patet p hoc qō subdit: Sz hec qd sunt inter tantos? Estimabat enim q⁹ de pauciorib⁹ paucioza: ꝫ de pluribus plura facturus esset qui miracula faciebat: sed hoc non erat verū. Silr enī ei facile erat ꝫ de pluribus ꝫ de paucioribꝰ pascere turbas. nō enī materia subiecta īdigebat: sz ne viderent creature aliene eē ab eius sapīa ipsis creaturis vtit ad materiā miraculoꝝ. THEO. Confundant manichei qui dicunt q⁹ panes ꝫ oīa huiusmodi creata sunt a malo deo: qz boni dei filiꝰ iesus xp̄s panes multiplicauit. nā si creature male fuissent: nequaq̄z bonꝰ mala multiplicasset. AVGV. de cō. euan. Qz aūt andreas apō ioānem de qnqz panib⁹ ꝫ duob⁹ piscib⁹ suggessit: hoc ceteri plurale numerꝝ ꝓ singulari ponētes ex discipuloꝝ psona rettulerūt. CHRY. Discam⁹ aūt hic q voluptati attendim⁹: q̄ comedebāt mirabiles viri illi ꝫ magni: ꝫ q̄titatez eozum que iferebant: ꝫ vtilitatē mēse eoꝝ. Nōdū āt apparētib⁹ panib⁹ iussit eos discūbere: vt discas qñ nō entia vt ētia ei substiterunt: sicut paulus ait: Qui vocat ea que nō sunt: tanq̄z ea que sunt: Segtur. n. Dicit eis iesus: facite ho. discumbere.

ALCVI. Ad lr̄az hoies discūbere dicim⁹ iacēdo comedere more antiquo. vnde segtur. Erat autē fenū multū ī loco.

THEO. i. herba viridis. Erat. n. pascha q⁹ in primo mēse veris perficiebatur: Sequit. Discu. ergo viri nu: q̄si qnqz milia. Soli viri numerātur ab euāgelista: qz legale ꝺsuetudinē sequebat: Etenī moyses a. xx. annis ꝫ supra pplz cōnumerauit nulla mētione de mulieribus facta: ignōēs q⁹ oē qō virile ē ꝫ iuuenile dignū ꝫ honorabile ē a pud ꝺnz. Segtur Accepit ergo iesus panē: ꝫ cū gratias egisset distri. discū. silr ex piscibus quātū volebāt. CHRY. Sed quare paralytico debēs sanare non orat: neqz suscitans mortuos: neqz mare getans: hic aūt orat grās agēs: vt. s. oñdat eos qui comestionē incipiūt grās agere oportere deo. Sed ꝫ aliter in minoribus maxīe orat: vt discas q⁹ nō ꝓpter indigentiaz orat. Si. n. īdigeret orare multomagis in maioribus hoc fecisset. Quia vero illa ex auctoritate facit: manifestū ē q⁹ hic cōdescēdēdo nobis orat. ꝫ adhuc quoniā turba multa erat pns: oportebat eis suaderi q⁹ fm volūtatē dei aduenerat: ꝫ iō cū occulte aliq̄ miraculū faciebat: nō orabat: sed cozā multis orabat. ne crederent q⁹ eēt deo ꝺri⁹. HYLA. iy. ō tri. Qui qz igitur panes offeruntur turbe ꝫ frāgūtur: subrepūt in frā gentiū manus quedā fragmētozū ꝓcreationes. nō īminuit vñ ꝓfringitur: ꝫ tñ ꝓfringentis manū fragmēta occupāt: nō sensus: nō visus profectū tā cōspicabilis operatōis assequit est quod nō erat. videtur quod non intelligitur: solū supest vt deus oīa posse credat. AVGV. Uñ. n. multiplicat de paucis granis segetes: inde in manibus suis multiplicauit qnqz panes: potestas enim erat in manibus christi: panes aūt illi quinqz quasi semina erant: nō quidem terre mandata: sed ab eo qui terram fecit multiplicata. CHRY. Uide aūt quāta ē serui ꝫ domini differentia. nā ꝓphete quasi ex mensura habētes gratiā ita miracula faciebant, xp̄s aūt ab soluta virtute faciēs cū multa superabundantia oīa opabatur. Sequitur: Ut aūt iple. sunt: dixit discipulis suis: Colligite super. frag. ne pereant. Collegerūt ergo ꝛc. Nō qdē hc ostentatio superflua fuit: sed ne phantasiā existimarēt quod factus est, ꝓpter qō etiā ex subiecta materia miraculū fecit. Sed quare nō turbis dedit fragmēta portāda: sed discipulis: qm hos maxime erudire volebat: q orbis terrarū debebant esse magistri. Ego autē nō solū admiroz multitudinē panū q̄ fecit: sed ꝫ certitudinē supfluozū: qz neqz plus neqz minus fecit supfluū eē: sed tātū quātum volebat. s. xy. cophinos fm numerū. xy. apostolozū. THEOPHI. Addiscimus autē ex miraculo ꝓperato nō fieri pusillanimes in coarratōibus paupertatis. BEDA. Turbe aūt cū vidissent signū qō fecit dns mirabātur: qz nōdū eū deū eē cognouerant: ideoqz euangelista subdit: Illi ergo hoies. qz carnales erāt ꝫ carnaliter itelligebāt cū vidissent qō fecerat signū dicebāt: quia hic est vere ꝓpheta q vēturꝰ ē ī mūdū. ALCVI. Nōdū pleni fide dñm vocant ꝓphetā: q nōdū deū dicere nouerāt: sed iā multū profecerāt ex virtute miraculi: q eū secernētes ab alys: ꝓphetā vocabāt: sicut sciebant ī pplo illo ꝓphetas aliquādo miracula fecisse: nec fallūtur si dicūt eū, ꝓpheta esse cū ipe dns nouerit se ꝓphetā dicēs: Nō capit ꝓpheta pire extra hierusalē. AVGV. Sic āt ꝓpheta ē xp̄s ꝫ dns, ꝓpheta sicut angelus ꝫ dns angelozū. ex eo. n. q⁹ pns ānunciauit angel⁹ erat: ex eo qō futura prędixit ꝓpheta erat. ex eo q⁹ verbū caro factū ē: ꝫ angelozū ꝫ ꝓphetaꝝ dns erat. nullus. n. ꝓpheta sine verbo dei. CHRY. Ex hoc aūt qō dicit: Qui venturus est in mūdū: manifestū est q⁹ ꝓpheta quēdā principalē expectabant. Et ideo qō dicit: Hic ē vere ꝓpha. i. ꝛ eo cū adiectōe articuli ponit: ad oñendū. s. eū ē discretus ab alys prophetis. AVGV. Cōsiderandū aūt q⁹ dicit: Qui de⁹ nō ē talis suba q̄ oculis videri possit: ꝫ miracula q̄si b⁹ totū mūdū regit: vniuersāqz creaturā administrat: assiduitate viluerūt: seruauit sibi quedā que faceret opportuno tpe: preter vsitatū cursū originēqz nature: nō vt maioza fierent insolita videndo stuperent: q⁹ quotidiana viluerūt. Magnus enī miraculū est gubernatio totiꝰ mūdi q̄s saturatio quinqz miliū hoiuz de qnqz panibus: ꝫ tñ hoc nemo miratur. Aliud mirant hoies: nō qz maius: sz qz rarū ē. Nec tñ sufficit hoc intueri in miraculis christi. qz. n. dns est in mōte: verbi dei ē in alto, ꝓinde non quasi humiliter iacet: nec transiens inter prętereundū ē. ALCVI. Mystice enī noīe maris mundū seculū designatur. Mox aūt vt christus mare mostret solitatis nostre adyt nascēdo: calcauit moriēdo: trāsyt resurgendo: secute sunt eū credēdo ꝫ imitando turbe credentiū ex vtroqz populo collectoꝝ. BEDA. Tunc aūt dominus subyt in montem quando celum ascēdit: quod designatur per montem. ALCVI. Qz enim turbis inferioribus relictis ad altioza cum discipulis ascendit: ostendit q⁹ simplicibus minoza precepta sūt cōmittēda: pfectioribꝰ altioza, q⁹ ꝛ verbi ꝫ cozpore ꝫ sanguine domini desiderat refici: debz ꝓ iminēte pascha illos refic̄: significat: qz quisqz pane diuini rituale pascha facere. i. de vitys ad virtutes trāsire. Oculis vero domini sunt dona spiritualia: que cum dominus electis suis misericorditer concedit: tunc in eos oculos suos dirigit. i. respcūz pietatis ipēdit. AVGV. li. lxxxiy. q. Quinqz aūt panes hordeacei significant veterē legē: siue qz nondū spiritalibus: sed adhuc carnalibus data est lex. idest quinqz cozporis sensibus deditis. Nam ꝫ ipse turbe quinqz milia hominum fuerunt: siue quia per Moysen lex ipsa data est. Moyses enī quinqz libros scripsit. Et q⁹ hordeacei erant panes: bene significauit vel ipsam legem: que ita data erat: vt in ea vitale anime alimentum cozporalibus sacramentis obtegeret. Ordei enim medulla tenacissima palea tegitur.

nō. ꝺ pulchra moralia

Uel ipz pplm nondū expoliatū carnali desiderio tanq̄ pa
lea cordi ei⁹ inberebat. BEDA. Ordeuz ēt pabulū ē iu
mētoz ⁊ cibus seruoz: ⁊ lex vetus data ē fuis ⁊ iumētis. i.
carnalibus. AVGV. lib. lxxxiv. q̄sti. Duo ār pisces q sa
pore suauē pani dabār: duas illas psonas videnr significa
re: quibus pplus ille regebar: regiā. s. ⁊ sacerdotalē: q̄ trī due
psone dīm nr̄m pfigurabār: ambas. n. ille sustinuit. AL
CVI. Uel duo pisces dicta vel scripta ꝓphetaz ⁊ psalmi
staz significār: ⁊ cū quinarius ad qnq̄z sensus corporis refe
rar: mille ad pfectionē referr. Qui vo qnq̄z sēsus corporis
pfecte regere studēt: viri dicunr a virib⁹ quos femīea mol
lities nō corrūpit: sz sobrie ⁊ caste viuūt: ⁊ celestis sapiētie
dulcedine merenr recreari. AVGV. sup Jo. Puer ār q
ista babebat forte pplus israel erat q sensu pueril. ea porta
bat: nec māducabat. Illa. n. q̄ portabat causa onerabant:
apta pascebār. BEDA. Pulchre ār dicit: Dec qd sunt in
ter tātos: qz lex vetus paz ꝓficiebat: q̄usq̄ eā suis manib⁹
suscepit. i. ope ipleuit. ⁊ eādē spūalr itelligēd ē docuit: qz
lex neminē ducebat ad pfectū. AVGV. sup ioā. Frāgē
do ār panes multiplicati sūt. Quinq̄. n. libri moysi mltos
libros cū exponunr tanq̄ frangēdo. i. disserēdo fecerunt.
AVGV. lib. lxxxiv. q̄sti. Dns ēt tanq̄ frāgendo ⁊ apien
do qō duz erat ⁊ clausū in lege discipulos ipleuit: cum eis
post resurrectionē aperuit scripturas. AVGV. sup Jo. Qz
ār ignorātia ppli erat i lege: ꝓpterea tētatio dñi ignorātiaz
discipuli demōstrabat. Sup fenū ār discūbebāt: qz carnalr
sapiebār. ⁊ i carnalib⁹ gescebār: ois. n. caro fenuz. Illi ār de
panibus dñi iplenr: q qō auribus audiūt operibus ipleni.
AVGV. Que sunt ār fragmēta nisi q̄ ppls non poterat
māducare? Quid g̃ restat nisi vt secretiora itelligētie q̄ nō
pōt capere mltitudo illis credanr q idonei sūt: ⁊ alios doceř
valēt: sic erār apli. vī ⁊. xy. ꝓphni ipleti sunt. ALCVI.
Lophinis. n. fuilia iplenr officia: Lophini igir sūt apli: ⁊ eo
ruz imitatores: g licet i pñti sint despicabiles: spūaliū sacra
mentoz: diuitys sunt iteritus referti. Dicunr ār apli fuisse
cophini: qz p apostolos fides sancte trinitatis erat prędicā
da in quattuor partibus mundi. Quod ār nouos panes no
luit facere: sed allatos cumulauit: significat quia veterem
scripturam non reprobauit: sed aperiendo patefecit.

C Jesus ergo cū cognouisset: qz vēturi essent vt
raperēt eū ⁊ facerēt eū regē: fugit iterū i mōtem
ipse solus. Ut ār sero factū ē: descēderūt discipu
li ei⁹ ad mare. Et cū ascēdissent nauim venerūt
trās mare i capharnaū. Et tenebre iā facte erār.
Et non venerat ad eos iesus. Mare aūt vento
magno flante exurgebat. Cum remigassent q̄si
stadia vigintiquiq̄ aut triginta: vidēt iesū ambu
lārē supra mare: ⁊ primū naui fieri ⁊ timuerūt.
Ille aūt dicit eis: Ego sū: nolite timere. Volue
rūt ergo accipere eū in nauī: ⁊ statiz nauis fuit ad
terrā ad quam ibant.

BEDA. Turbe viso tāto miraculo: itellexerūt piū at q̄
potēte: ⁊ iccirco voluerūt ipsuz facere regē. hoies nāq̄ vo
lūt habere regē piū ad regēdū: ⁊ potentē ad tuēdum. Dūs
igr hoc cogscēs fugit i mōtē. i. ascēdit celeriter. vī dr Jesus
ergo cū cogno. qz ven. ess. vt ra. eū ⁊ fa. eū regē fugit iterū i
mōtē ipse solus. Dar ergo itelligi q dns cū sederet i mōte
cū discipulis suis: ⁊ videret turbas ad se veniētes descēde
rat de mōte: ⁊ circa inferioza loca turbas pauerat. Nā quo
fieri pōt vt rursus ille fugeret: nisi ār te de mōte descēderet.
AVGV. de cōcor. euā. Nō aūt repugnat qō matthe⁹ di
xit: Ascēdit in mōtē solus orare. Neq̄ eniz cause orādi cō
traria ē causa fugiendi: quādoqdē ⁊ hīc dns doceat hāc eē
nobis magnā causā orādi qñ ē cā fugiēdi. AVGV. Erat
aūt rex q timebat fieri rex: nec talis rex q ab hominib⁹ fie
ret: sz talis q hominib⁹ regnū daret: semp qdē ille cū patre
regnat sm q̄ est filī⁹ dei. Prędixerūt aūt ꝓphete regnum
eius: ⁊ sm id q̄ hō factus christus: ⁊ fecit fideles suos chri
stianos: q sunt regnū eius qō mō colligit mō emit sangui
ne christi. Erit aūt aliqñ manifestū regnū ei⁹: quando erit
aperta claritas sanctoz ei⁹ post iudiciū ab eo factū. Discipu
li aūt ⁊ turbe credētes in eū putauerūt illū sic venisse vt iā
regnaret: Doc ē velle rapere ⁊ facere eū regez. CHRY.
Uide aūt quāta ē gule virtus: nō vltra eis sabbati trāsgres
sionis cura: nō vltra zelār ꝓ deo: sz oīa remota sunt ventre
repleto: ⁊ ꝓphete iā erat apud eos: ⁊ regez eū īhronizare
volebār. Christ⁹ aūt fugit erudiēs nos mūdanas cōtenere
dignitates. Sic igit iesus dimittit discipulos ⁊ ascendit in
mōtē. Di vero a magistro relicti: vt sero factū ē descende
rūt ad mare. Et hoc ē qō subdit: Ut ār sero fa. ē descē. disci.
ei⁹ ad mare. Et qdē vsq̄ ad vesperā expectauerūt eū vētu
rū eē putantes ad se: facta vero vespera nō vltra sustinent
eū nō inquirere: tantus eos detinebat amor: sed ab amore
igniti ascenderūt in nauē. vñ segit: Et cū ascen. na. ve. trans
ma. in caphar. Ueniebār qdē ad capharnaū estimātes se il
lic eū inuēturos. AVGV. Sic ergo dixit finē ⁊ redit vt
exponat quō venerūt: qz p stagnū nauigātes trāsierūt: ⁊ dū
nauigarēt r̄capitulādo exponit qd acciderit dicēs: Et te. iā
fa. erāt ⁊ nō ve. ad eos ie. CHRY. Nō sine cā euāgelista
tēp⁹ designat: sz vt per hoc calidū eoz amorē ostēdat. Nō
enī dixerūt: Uespera nūc ē ⁊ nox aduenit: sz ab amore igni
ti ascenderūt in nauiz. multa autē erāt ex quibus ipediebā
tur a tēpore. vñ dr: Et tene. iā fa. erant a tēpestate. vñ sequi
tur: Mare au. ven. ma. flā. exurge. a lo. Non eniz erat ꝓpe
terrā. vñ dr. Cū remigassent ergo q̄si stadia. xxv. aut. xxx.

BEDA. Eo genere locutionis: quo cū dubitādo logmur
solemus dicere ferme. xxv. aut ꝓppe. xxx. CHRY. Et vl
timo ab inopinabili. vnde sequit. Uident iesum am. supra
ma. ⁊ ꝓxi. fieri. Apparet qdē eis postq̄z illos dimiserat: illo
qdē docēs eos qd est derelicto: ⁊ amorez excitās maiorem:
hic vero suā ꝑtutē oñdēs: pp hoc igit illi turbabanr. vnde
sequit: Et timuerūt: qb⁹ turbatis dns ꝓfortatione adhibet.
vñ segr: Ille aūt dicit eis: Ego sū: nolite timere. BEDA.
Nō aūt dixit: Ego suz iesus: sz tm̄: Ego sū: qz familiares ei⁹
erār: iōq̄z audita voce facile potuerūt cognoscere magistrū
siue qō veri⁹ ē: vt oñderet se illū eē q moysi dixit: Ego sū q
suz. CHRY. Jō aūt eis apparuit: vt oñdat qm̄ ipse ē q tē
pestatē soluet. Doc. n. oñdit euāgelista subdēs: Voluerunt
ergo accipe eū in nauī: ⁊ statiz fuit nauis ad terrā: ad quaz
ibār. Trangllā enī pbuit eis nauigationē. Non aūt nauim
ascēdit: volēs mai⁹ miraculū operari: ⁊ dcitatē ei⁹ reuelare
aperti⁹. THEOPHI. Uide nāq̄ tria miracula. ꝑmuz ē
q̄ ābulabat supra mare. scōz ē q̄ fluct⁹ mitigat: tertiū ē q̄
statiz facit nauiz ad terrā ire: ad quā ibār. nā multuz dista
bār a terra: cū eis dns apparuit. CHRY. Turbe aūt nō
oñdit se iesus supra mare abulantē: qz hoc signū imbecilli
tatē coz excedebat. sz neq̄ discipulis diu visus ē B faciēs.
sz statī disparuit ab eis. AVGV. de cō. euā. Nō ē aūt ad
uersuz q̄ matthe⁹ ꝑus eū dixit dixisse discipulos ascēdere
in nauiculā ⁊ ꝓcedere eū trans fretū. donec dimitteret tur
bas: ac deinde dimissis turbis ascendisse in mōtē solus ora
re: Joānes vero pri⁹ eū fugisse cōmemorat solū in montez
ac deide inquit. Ut au. se. fa. ē descēderūt disci. ei⁹ ad mare
⁊ cum ascē. nauī. Quis enī nō hoc videat recapitulādo ioā
nem postea dixisse factū a discipulis qō iā iesus iusserat an
teq̄z fugisset in mōtē? CHRY. Uel aliter. Mihi vr hoc
signū aliud ab eo qō apud matthēū positū ē. tūc enim non
statim cū suscepерūt: nūc aūt ꝑuasi sūt statim suscipere. et
tūc quidem adhuc tēpestas ꝑmanebat cōcutiēs nauiz. nūc

autē cuꝫ voce tranqllitas aduenit. multotiens.n.eadeꝫ facit signa vt facile susceptibilia fiant. AVGV. Mystice āt pauit dñs turbas ⁊ ascēdit in montē. sic.n. de illo ꝑdictū est: Cōgregatio pplōꝝ circūdabit te: ⁊ pp hāc in altū regredere. i. vt circūdet te congregatio populoꝝ regredere in altū Quare āt dictū est Fugit: neqꝫ.n. si nollet tenereť. Aliquid ḡ significauit fugiēdo: qz. s. nō potuit intelligi altitudo eiº. quicqd.n.nō itellexeris: fugit me dicis. ḡ fugit ī montē ipe solus: quia ascēdit sup oēs celos. Illo āt sursuꝫ posito: discipuli in nauicula tēpestatē patiebanť: nauicula illa ecclesiā ꝑsignabat. Tenebre iā facte erant: ⁊ merito: qz lux nō erat. nō.n. venerat ad illos iesus. Quantū accedit finis mundi: crescunt errores: crescit inigtas. Lux deniqꝫ charitas ē ꝰ illud: Qui odit fratrē suuꝫ: in tenebris est. Ipsi fluctº nauē turbantes: ⁊ tēpestates ⁊ vēti clamores sunt maledictorū. inde charitas refrigescit: inde fluctus augentť: ⁊ turbať nauis: nec tū vēti illi ⁊ tēpestas ⁊ fluctus ⁊ tenebre id agebāt: vt vel nauis nō ꝓmouereť: vel soluta mergereť. Qui.n. ꝑseuerauerit vsqꝫ in finē: hic salvº erit. Quinarius āt numerus ad legē ptinet: ipsi sunt gnqꝫ libri moysi. ḡ legeꝫ signat numerus vigesimusquintus: qñ gnquies gni fiunt viginti quinqꝫ: Sꝫ huic legi anteq̄ euangeliū veniret deerat perfectio: q̄ in senario numero ꝓpendiť. Ipsa ḡ quinqꝫ p sex multiplicenť: vt lex p euangeliū ꝓpleat: vt fiant sexies gni xxx. Ad eos ergo qui legē implent venit iesus calcans fluctus. i. omnes tumores mundi sub pedibus dñs: oēs altitudines seculi premens: ⁊ tū tante sunt tribulationes: vt etiā ipsi q credunt in iesuꝫ expaueſcant ne deficiāt. THEOPHI. Luꝫ āt hoies vel demones nos p timorē nitunť mouere: audiamus xp̄m dicentez: Ego suꝫ: nolite timere. i. ego sp assisto. ⁊ sicut deus pmaneo: ⁊ nunq̄ ptranseo: nō perdatis in me fidem pro falsis terroribus. Uidet ēt quō non in principio periculi dñs astitit: sed in fine. Permittit nanqꝫ nos esse in medio periculoꝝ: vt certantes ī tribulationibꝰ probabiliores fiamus: ⁊ vt ad ipm soluꝫ recurramus: q potens est ex insperatis nos liberare. Cū.n. itellectus humanus sibi ꝓuidere nō poterit: tunc salus diuina aduenit. Si voluerimus ēt xp̄m in nauiculā nr̄am suscipere. i. in cordibus nr̄is habitare: statim inueniemur in terra ad quaꝫ ire volumus. i. in celū. BEDA. Quia vero hec nauicula nō torpentes vehit: sed fortiter remigantes: significatur q̄ in ecclesia non desidiosi ⁊ molles: sed fortes ⁊ in bonis operibus perseuerantes peruenīūt ad portum salutis eterne.

¶ Altera die turba q̄ stabat trans mare vidit: qz nauicula alia nō erat ibi nisi vna: ⁊ qz nō itroisſꝫ cū discipulis suis iesus ī nauiꝫ: sꝫ soli discipuli eiº abissent. Alie vero supuenerūt naues a tyberia de iuxta locū vbi māducauerāt panē gr̄as agentes deo. Cū ergo vidissꝫ turba: qz iesus nō eēt ibi neqꝫ discipuli eiº ascenderūt ī nauiculas: ⁊ venerūt capharnaū q̄rētes iesū. Et cū inuenissent eum trās mare: dixerūt ei: Rabbi qñ huc venisti? Respōdit eis iesus: ⁊ dixit: Amen amē dico vobis q̄ritis me nō qz vidistis signa: sed qz manducastis ex panibus: ⁊ saturati estis. Operamini nō cibū q perit: sed q pmanet ī vitā eternā quē filiº hoīs dabit vobis. Hūc enī pater signauit deus.

CHRY. Dñs ⁊si turbis non manifeste ostēderit quō supra mare ambulauerit: dedit tamē eis latēter suspicari qō factuꝫ erat: ⁊ hoc euāgelista oñdit dicēs: Altera die ⁊c. vsqꝫ ibi abissent. Quid.n. hoc erat aliud q̄ suspicari q̄ mare pedes transiens recesserat. Neqꝫ enī ē dicere q̄ in alia nauicula pertransiuit: qz vna erat ibi tñ ī quā ascenderūt discipuli eius: cū q̄bus ipse nō intrauerat. AVGV. Insinuatū aūt ē illis tā magnū miraculuꝫ. venerunt ergo ⁊ alie naues iuxta locū illū vbi māducauerāt panē: in q̄b⁹ turbe eū secute sūt. ⁊ B ē qō subdit: Alie ve. na. supue[nerūt]. vsqꝫ ibi q̄rētes eū. CHRY. Sꝫ tū pº miraculū tā magnū veniētes: nō ītterrogauerūt eū qualiter pertransyt: neqꝫ curauerūt tantū miraculū addiscere. Sequit enimꝫ: Et cū inuenissent euꝫ trās mare: dixerūt ei: Rabbi qñ huc venisti? Nisi qs dicat hic qñ ꝓ q̄liter dictū eē ab eis: dignū aūt ē ⁊ hīc cōspicere facilē eoꝝ mentē. Qui enī dicebant: Dic ē ꝓpheta: q studebāt rapere ⁊ facere eū regē iueniētes eū nihil tale cōsilianť.

AVGV. Ecce enī ille q in mōtē fugerat turbatº cū ipsis turbis loquit̄: mō teneāt: mō regē faciāt. Sꝫ ille q post miraculi sacramentū: ⁊ sermonē infert: ⁊ quoꝝ satiauit panibus ventrē: satiat sermonibus mentē. ALCVI. Qui.n. dedit exēplū fugiēde laudis ⁊ terreni ipery: dat exēplū doctoribus qualiter debeāt insistere predicatiōi. CHRY. Mansuetudo āt ⁊ lenitas nō vbiqꝫ ē vtilis. cuꝫ enimꝫ deses fuerit discipulus ⁊ grossus: stimulo vti ad eū oporet: hoc ⁊ hic filiº dei facit. Ueniētibº enī turbis ⁊ blādiētibº ei dicēdo: Rabbi qñ huc venisti? vt oñdat q̄ eū q̄ ab hoīb⁹ ē: honorē nō cōcupiscit: sed solū inspicit eoꝝ salutē: redarguēdo eis respōdit: nō solū corrigere volēs: sꝫ ⁊ mētē eoꝝ relevare vnde segť: Rñdit eis iesus ⁊ dixit. Amē amē di. vo. q̄ritis me nō qz vidistis signa: sꝫ qz mandu. ex panibus ⁊ saturati estis. AVGV. q. dicat. ꝓpter carnē me q̄ritis non ꝓpter spūꝫ. CHRY. Post rephensionē aūt doctrinā eis adiungit dicēs: Operamini: nō ci. qui pe. sꝫ q pma. in vi. eter. q. d. Uos escā exgritis tēporalē: ego aūt corpora vr̄a nutriui: vt p B exgreretis illā escā: q̄ nō tpaneā sꝫ eternā tribuit vitā.

ALCVI. Corporeº cibus carnē tm̄ reficit exteriorē hominis: ⁊ semel acceptº nō sufficit: nisi quotidie accipiat: spiritalis aūt cibº pmanet ī eternū ⁊ satietatē ppetuā ꝰmortalitatēq̄ largiť. AVGV. Seipsuꝫ aūt īsinuat istū cibū: vt in sequētibº illuceſcit: ac si dicat. Queritis me pp aliud: q̄rite me pp me. CHRY. Sꝫ qz gdā eo q̄ volūt pigre nutriri: abutunť hoc vbo: necessariū ē iducere id qō ē pauli: Qui furabať iā nō fureť: magis aūt laboret operando manibº suis: vt habeat vnde tribuat necessitatē patiēti. sꝫ ⁊ ipse corinthū veniēs: morabať apud aquilā ⁊ priscillaꝫ ⁊ opabať. Dicēdo aūt: Ne operamini cibū q perit: nō īsinuat q̄ oporteat pigritari: sꝫ q̄ oporteat opari ⁊ dare: hic enī ē cibº q nō perit. opari aūt cibum q perit: ē affici secularibº rebº. Hoc igiť dixit: qz illi nullā fidei curā habuerūt: sꝫ solū volebant vētrē īplere nihil laborātes: ⁊ hoc decēter cibū q peris vocauit. AVGV. Sicut aūt samaritane dixerat: Si scires q petit a te bibere: postulasses ab eo ⁊ daret tibi aquā viuā. ita ⁊ hic subdit: Quē filiº ho. vo. da. ALCVI. Qñ aūt p manū sacerdotis corpº xp̄i accipis nō sacerdoteq̄ vides sꝫ illū quē nō vides attēde. Sacerdos ē dispensatoꝝ huiº ci bi nō actoꝝ. filiº hominis seipsuꝫ dat nobis: vt nos in ipso ⁊ ipse in nobis maneat. Istū filiū hominis nolite sic accipere quasi alios filios hominū. Sequestratus est enim quadaꝫ gr̄a ⁊ exceptus a numero oīuꝫ. ille.n. filius hoīs ⁊ dei filiº ē. hoc est q̄ subdit: Hunc enim pater signauit deº. Signare est signū ponere. q. d. Nolite me cōtēnere qz filius hoīs sū. sic enim suꝫ filius hoīs: vt deº pater me signaret. i. ꝓpium aliquid mihi daret: quo nō ꝓfunderer cuꝫ genere humano: sed per me liberareť genº humanū. HYLA. vitꝫ. de. tri. Signaculoꝝ aūt natura ē vt oēm impressē in se speciei exemplicent formā: ⁊ nihil minus ex eo in se habeant vñ signetur: ⁊ dū totū accipiūt q̄ imprimiť. totū ex se preferūt quod impssuꝫ ē. Uerbū igiť hoc ad diuine natiuitatis nō pfuꝫcit exēplū: qz ī signaculis ⁊ materies sit ⁊ diuersitas ⁊ ipressio: per quaꝫ molliorib⁹ naturis: validioꝝ genez species

imprimuntur. Unigenit⁹ vero de⁹ ⁊ p sacramentū salutis nostre bois filius: volēs ꝓprietatis nobis paterne ī se signa re speciē signatū se a deo ait: vt p hoc potestas ī eo dādi ad eternitatē esse itelligi possit: qz oēz in se paterne forme plenitudinē signātis se dei ꝓtieret. CHRY. Uel signauit. i. dauit p suū testimoniū. ALCVI. Mystice āt altera die .i. post ascensionē xp̄i turba stās ī bonis opib⁹: nō iacēs ī terrenis voluptatib⁹ expectat vt veniat ad eos iesus. Una āt nauis ē vna eccl̄ia. sz ⁊ alie naues q̄ supueniūt sunt quenticula hereticoꝝ: q que sua sunt q̄runt non q̄ iesu xp̄i. vñ que nīter eis dicitur: Queritis me qz māducastis ex panibus.

AVGV. Quāmulti ēt nō q̄runt iesuz: nisi vt illis bñfaciat fm tps. aliis negociū bz: q̄rit itercessionē clericoꝝ. alius p̄mit a potētioze: fugit ad eccl̄iaz. vix q̄rit iesus pp ihz.

GREGO. xxiy. moza. Per eoꝝ ēt psonā dns illos intra sanctā eccl̄iā detestat: q p sacros ordines ad dām ꝓpinquātes: nō in eisdē ordinib⁹ vtutuz merita sz subsidia p̄sentis vite exgrunt. Satiatos gppe de panib⁹ dām segz: est de sancta eccl̄ia tpalia alimēta sūpsisse. Et ñ pro signis dnz: sz pro panib⁹ q̄rere ē ad religiōis officiū: non pro augēdis vtutibus: sz p regrendis subsidys inbiare. BEDA. Illi ēt q in oꝛōne q̄runt non eterna sz tpalia: q̄runt iesum non pp iesum sz pp aliqd aliud. Significat aūt mystice quoniaz hereticoꝝ quenticula carent hospitio christi ac discipulozuz eius: ⁊ dicunt alie superuenisse naues qz hereses repētine fuerunt. Per turbam āt que cognouit q iesus nō erat ibi neqz discipuli eius: illi designantur qui cognoscentes errores hereticoꝝ: relinquunt eos ⁊ ad verā fidem veniunt.

¶ Dixerūt ergo ad eū: Quid faciemus vt operemur opa dei? Respondit iesus: ⁊ dixit eis. Hoc est op⁹ dei vt credatis in eū quē misit ille. Dixerūt ergo ei: Quod ergo tu facis signū vt videamus ⁊ credam⁹ tibi? Quid operaris? patres nostri māducauerūt māna in deserto: sicut scriptū est: Panē de celo dedit eis māducare. Dixit ergo eis iesus. Amē amen dico vobis: nō moyses dedit vobis panē de celo: sz pater meus dat vobis panē de celo verū. Panis. n. verus est q de celo descendit: ⁊ dat vitā mūdo. Dixerūt ergo ad eū: Domine semper da nobis panem hūc.

ALCVI. Intellexerāt escā istā que pmanet ī vitā eternā eē opus dei: ⁊ iō iterrogāt qd faceret: vt istū cibū. i. opus dei operari possunt. ⁊ hoc ē qō dicit. Dixerūt ḡ ad eū. Quid faciem⁹ vt operemur opera dei. BEDA. i. q̄ precepta seruādo poterim⁹ iplere opa dei. CHRY. Hoc aūt dicebāt nō vt discāt ⁊ faciāt: sz ad cibi exhibitionē eū īducere volētes. THEOPHI. Christus vo q̄uis cognosceret q eis nihil pderat: tamez ꝓpter cōmunē vtilitatē rñdit: ⁊ oñdit eis imo oīb⁹ hominib⁹ qō sit op⁹ dei: vñ segt: Rñdit iesus ⁊ dixit eis: Hoc ē op⁹ dei: vt credatis ī eū quez misit ille.

AVGV. Nō āt dicit: Ut credatis ei: sz vt credatis ī eū. Nō. n. cōtinuo q credit ei: credit ī eū. nā ⁊ demones credebāt ei: ⁊ ñ credebāt ī eū. ⁊ nos credim⁹ paulo: sz nō ī paulū. Credere ergo in eū ē credēdo amare: credēdo diligere: credendo in eū ire: ⁊ ei⁹ mēbris īcorporari. Ipsa est fides quaz de nobis exigit deus: que p dilectionē operat. Discernitur tñ ab operibus fides: sicut dicit apostolus iustificari hominē p fidē sine opibus legis. Et sunt opera q̄ vident bona sine fide christi: ⁊ nō sunt bona: qz non referunt ad eū finem ex quo sunt bona: finis enim legis christus ad iusticiam oī credenti: ⁊ ideo noluit discernere ab opere fidez: sed ipsam fidē dixit esse opus dei: ipsa ē enim fides q̄ per dilectionez operat. Nec dixit: Hoc ē opus vestrū. sed Hoc est op⁹ dei: vt credatis in euz: vt qui gloriat: in dño glorietur. Credere ergo in eū est manducare cibū qui permanet ī vitā eternā. vt quid paras dentē ⁊ ventrē? crede: ⁊ māducasti. Quia ergo inuitabat eos ad fidē: illi adhuc querebāt signa quibus crederēt. Judei enī signa querūt: ⁊ hoc est qō sequit. Dixerūt ergo ei: Quod ergo tu facis signū vt videamus ⁊ credamus tibi? quid operaris? CHRY. Nihil irrationabilius q̄z signo ꝓte manib⁹ existēte: quasi nullo iā signo facto hoc dicant. neqz electionē signi fiendi domino pmittunt: sed ī necessitatē euz estimāt ducere: vt nullū aliud faciat signuz q̄z tale quale factū est in eoꝝ parentib⁹. vnde subdūt: Patres nostri manducauerūt manna in deserto. ALCVI. Et ne videat māna aliquo mō cōtēnendū: auctoritate psalmi illud extollunt dicentes sic̄ scriptuz ē: Panē de celo dedit eis māducare. CHRY. Multis gdē factis signis: ⁊ ī egypto ⁊ in mari rubro ⁊ in deserto huius maxime memineruūt: qō valde cōcupiscebāt ꝓpter vētris tyrānidē. Neqz aūt dicūt q de⁹ hoc fecit: ne videant eū exequare deo: neqz moysen iducūt: vt nō videant christū deprimere: sz mediū ponūt dicētes: Patres nostri māduca. māna. Uel aliter.

AVGV. Domin⁹ iesus talē se dicebat: vt se moysi ꝓponeret. nō. n. ausus ē moyses de se dicere q daret cibuz q nō perit. Attēdebāt itaqz quāta feciss moyses: adhuc aliq̄ maiora volebāt fieri. q. dicāt: Tu ꝓmittis cibū q nō perit: ⁊ nō talia operaris q̄lia moyses. Panes ordeaceos ille nō dedit sed māna de celo. CHRY. Licebat aūt dño dicere: quoniā moyse maiora miracula feci. sz nō erat tēpus horū vborū nūc: sed vnū erat ad qō studebat. s. ducere eos ad escam spiritalē. vñ segt: Dicit ergo eis iesus: Amē amē dico vobis Nō moyses dedit vo. pa. de celo: sz pr̄ me⁹ dat vobis panez de celo verū. An nō ex celo erat māna: q̄liter igit ex celo dicit: sicut ⁊ volucres celi dicunt: ⁊ sic dicit: Intonuit de celo dominus. Panē aūt nō vez vocat illū: nō qz falsuz erat miraculū de māna: sz qz figura erat: nō veritas. Non dixit: Nō moyses dedit: sz ego: sz pro moyse qdē deū: pro manna vero seipsuz posuit. AVGV. q. diceret. Illud māna hoc significabat. s. cibū de quo paulo ante locut⁹ suz: ⁊ oia signa mea erāt. Signa mea dilexistis: qō significat ꝓtēnitis. De⁹ eniz dat panē quē significauit manna ipsuz. s. dominū iesū christum. vnde sequitur. Panis eniz verus est qui de celo descen. ⁊ dat vitam mundo. BEDA. Non quidē elementis: sed hominibus habitatoribus mūdi. THEOPHI. Seipsuz dicit panē veruz: qz principale significatū per māna est vnigenitus dei filius homo factus. Māna nāqz iterpretatur: quid est hoc. naz iudei videntes stupefacti: vnus ad aliū dicebant: quid est hoc? Filius aūt dei factus homo ipse est potissimuz admiratiuum māna: ita vt cuilibet contingat querere: quid est hoc? quomō filius dei filius hominis est. quomō ex duab⁹ naturis vna fit psona. ALCVI. Qui per assumptā humanitatē descēdit de celo: ⁊ per assumētē diuinitatē dat vitaz mūdo. THEOPHI. Dic aūt panis vita fm naturā existens: tanqz vini patris filius proꝓriū opus facit: qz viuificat cuncta: Sicut enī panis ex terra infirmaz naturā carnis conseruat: sic ⁊ christus per spiritus operationes viuificat animaz: ⁊ etiā corpus incorrupti bile facit. nā per ei⁹ resurrectionē corporalis conferet icorruptio: ⁊ ideo dicit q dat vitaz mundo. CHRY. Non iudeis solū: sed orbi terrarum. Illi vero inferius adhuc inspiciebāt. vnde sequit: Dixerunt ergo ad eū: Domine semper da nobis hunc panē. Dicente aūt eo quoniā pater me⁹ dat vobis panem: nō dixerunt: Roga vt det: sed Da nobis.

AVGV. Sicut eniz samaritana cui dictū est: q biberit de hac aq̄: non sitiet vnq̄z. sz corp⁹ accipiēs ⁊ carere indigētia volens. Da mihi inquit domine de hac aqua: sic ⁊ isti dicunt: Da mihi panem qui reficiat ⁊ non deficiat.

¶Dixit autē eis ihesus: Ego sum panis vite. Qui venit ad me nō esuriet. ⁊ q credit i me nō sitiet i eternū. Sed dixi vobis: qz ⁊ vidistis me ⁊ nō credidistis. Omne qđ dat mihi pater ad me veniet: ⁊ eū q venit ad me nō ejciā foras: qz descendi de celo nō vt faciā voluntatē meā: sz voluntatem eius qui misit me. Hec est. n. voluntas eius qui misit me patris: vt oē quod dedit mihi non perdā ex eo: sed resuscitez illud i nouissimo die. Hec est. n. voluntas patris mei qui misit me: vt oīs qui videt filiū ⁊ credit in eum habeat vitaz eternā: ⁊ ego resuscitabo euz in nouissimo die.

CHRY. De reliquo dñs i mysterioz traditionē eos inducturus ē: ⁊ primū de deitate sua logtur. vñ dicitur: Dixit ăt eis ihesus: Ego sum panis vite. Neqz. n. ℟ de corpore ei⁹ dictum ē: de illo. n. in fine dicit: Panis quem ego dabo: caro mea est. Sz iterim de diuinitate logtur: Eteniz caro pp deum vbum panis ē: qđ spiritū ipz suscipiēti panis celestis fit.

THEOPHI. Non ăt dixit: Ego sum panis nutrimenti: sz Uite. Qz. n. cūcta mortifera erant: viuificauit nos xps p seipsum. est ăt panis nō offuete vite: sed illius que morte nō resecat. vnde subdit: Qui venit ad me nō esuriet: ⁊ qui credit in me non sitiet in eter. AVGV. Qui venit ad me. ℟ est qui credit in me. ⁊ q dixit: Non esuriet. hoc ntelligendū est: Et nō sitiet vnqz. vtroqz. n. significatur eterna illa satietas: vbi nulla est egestas. THEOPHI. Uel nō sitiet neqz esuriet. i. ad verbū dei audiendū: neqz tedioſis efficitur: neqz sitiet siti intellectuali: q̄si ñ bēat aquā baptismi ⁊ sanctificationē per spiritum factam. AVGV. Panē igitur de celo desideratis: ante vos habetis: sed non māducatis. vnde segtur: Sed dixi vobis: qz ⁊ vidistis me ⁊ non credidistis. ALCVI. q. d. Nō ideo hoc dixi: q vos sciā hoc pane satiandos: sed potius ad improperium vestre incredulitatis dico: quia videtis ⁊ non creditis. CHRY. Uel p hoc q dicit: Dixi vobis: insinuat testimonium scripturarum: de quo supra dixerat: Ille sunt que testimoniū perbibent de me. Et iterum dixerat: Quoniam veni in nomine patris mei: ⁊ non suscepistis me. hoc autem q dicit: Qz vidistis me ⁊ē signa occulte insinuat. AVGV. Sz non ideo ego populum dei perdidi: quia vos vidistis ⁊ non credidistis. vnde sequitur: Omne quod dat mihi pater: ad me veniet: ⁊ eum qui venit ad me non ejciaz foras. BEDA. Absolute dicit. Omne. vt ostenderet plenitudinē fideliuz. Di aūt sunt quos pater dat filio: quādo p occultaz inspirationē facit eos credere in filiuz. ALCVI. Quēcūqz ergo pater traxerit ad hoc vt credat in me: veniet p fidē ad me: vt mihi iungat: ⁊ eū q passibus fidei ⁊ bone operationis veniet ad me: Nō ejciā foras. i. i secreto pure cōsciētie mecū morabit: ⁊ tādem recipiā eum i eterna beatitudie. AVGV. Illud enī intus vnde nō exit foras: est magnū penetrale ⁊ dulce secretū sine tedio: sine amaritudie malaz cogitationū: sine iterpellatiōe tentationū ⁊ doloz: de quo dr. Intra i gaudium dñi tui. CHRY. Per hoc aūt q dicit: Nō dat mihi pater: oñdit quoniā nō ptingēs res ē credere in chzistū: neqz cogitationib⁹ humanis pficit: sz ea que desuper reuelatione idiget ēt anima deuota suscipiente reuelationē. vnde nō sunt ab accusatione eruti: quibus non dat pater. indigemus enim ⁊ ea que ex nobis est voluntate ad credendū: per hoc aūt tangit incredulitatem eorum ostendens: quoniā qui non credit ei: voluntatez trāsgreditur patris. Paulus autez ait q ipse eos tradiderit patri: cuz tradiderit inquit regnum deo ⁊ patri. Sicut igitur pater dans non priuat seipsum: sic nec filius tradens. dicitur aūt filius tradere: quoniā per eū ad patrem adducimur: Et de patre dictū est: Per quē vocati estis in societatē filij ei⁹. Sic igit q venit ad me saluabit: qz pro bis veni ⁊ carnez assumpsi. vnde sequit: Quia descen. de celo nō vt faciaz volun. meā: sed volun. ei⁹ qui misit me. Quid dicis: alia sunt tua ⁊ que illius: Ne igitur hoc aliquis suspicet subiunxit: Hec est ăt volū. eius qui misit me: vt oīs qui videt filiū ⁊ credit in eū habe. vitā eternā. Per hoc aūt ⁊ filius vult quia fili⁹ quos vult viuificat. Quid est igit quod dicit: Non aliud acturus veni q̄z qđ pater vult. q̄si non habens diuinā voluntatez a patre: omnia enim que patris sunt: mea sunt. sed hoc nō dixit: sed in fine reseruat: excelsa enī interiz occultat. AVGV. Uel aliter: q̄re nō ejciat foras subiungit dicēs: Quia descen. de celo non vt fa. volun. meā: sed volū. eius q misit me. Propterea enim anima a deo exyt: quia superba erat. Superbia. n. ejecti sum⁹: humilitate regredimur. Medic⁹ enī quādo egritudinē discutit: si curet q p aliquā causaz fa ctuz est: ⁊ ipsaz causaz nō curet ad tēpus videt mederi: sed cā manēte morbus repetit. Ut ergo causa omniū morboz curaret. i. superbia: descendit ⁊ humilis factus est fili⁹ dei. Quid superbis hō: filius dei ppter te humilis fact⁹ est. Puderet te fortasse imitari humilē hominē: saltez imitare humilē deū. hec est enim cōmendatio humilitatis. Non veni facere voluntatē meā: sed voluntatē ei⁹ qui misit me. Superbia quippe facit voluntatē suaz: humilitas voluntatez dei. HYLA. in. de trini. Nō igit hoc dicit ga facit quod nō velit: sed obedientiā suā sub effectu paterne volūtatis ostendit: volens ipse volūtatez patris explere. AVGV. Ideo ergo q ad me venerit nō ejciā eū foras: quia non veni facere voluntatē meā: humilis veni humilitatē docere. qui ad me venit incorporat mihi: ⁊ humilis fit: quia non facit voluntatez suam: sed dei: ⁊ ideo non ejciet foras: quia cum superbus esset proiectus est foras. ad me enim venire nō potest nisi humilis. non mittit foras nisi superbia: qui fuat humilitatem non labitur a veritate. Quare autez ideo nō ejciat foras qui venit ad illuz: quia non venit facere voluntatez suaz: ostendit cum subdit: Hec est enī voluntas ei⁹ q misit me patris: vt omne quod dedit mihi pater non pdaz ex eo. Ipse illi datus est: qui seruat humilitatem nō est voluntas in conspectu patris: vt pereat vn⁹ de pusillis. de tumentib⁹ potest perire: de pusillis nihil perit: quia nisi fueritis sicut pusillus iste: nō intrabitis in regnum celorum.

AVGV. de correctiōe ⁊ gratia: Qui ergo in dei prouidētissima dispositione prescit: predestinati: vocati: iustificati: glorificati sunt etiā nondū renati: sed ⁊ nondū nati: iaz filij dei sunt: ⁊ omnino perire nō possunt. hi enī vere veniūt ad chzistuz. Ab illo ergo dat ēt pseuerantia in bono vsqz in finem. neqz eniz dat nisi eis qui nō peribunt: qui nō perseuerant peribunt. CHRY. Per hoc aūt qđ dicit: Non pdaz ex eo: non ostendit se indigere eoz cura: sed hoc dicit propter eoz salutē. Postqz aūt dixerat: Non perdaz ex eo: ⁊ non ejciam foras. subiungit: Sed resuscitem eū in nouissimo die. quia in resurrectione cōi mali ejciunt fm illud: Tollite eū ⁊ ejcite eū in tenebraz exteriores. Ipsi etiaz pdentur fz illud: Qui potest animā ⁊ corpus pdere in gehennaz. Ideo autem multotiens resurrectionez inducit: vt non ex solis rebus presentibus iudicent dei prouidentiam: sed aliaz expectent vitā. AVGV. Uidete aūt quemadmodū ⁊ hic geminā illā resurrectionez designet: qui venit ad me: modo resurgit: humilis factus in mēbris meis. Sequitur aūt: Sed resuscitem illū in nouissimo die. Ad exponēdū autē quod dixerat: Oē quod dedit mihi pater. Et iterū quod dixerat: Non pdā ex eo: subiungit: Hec est enī voluntas patris mei qui misit me. vt oīs qui videt filiuz ⁊ credit in euz habeat vitam eternam. Superius dixit: Qui audit verbuz meum: ⁊ credit ei qui misit me. Modo autez: Qui

videt filiū ⁊ credit in eū:nō dixit:Et credit in patrē. Hoc ē .n.credere in filiū:qđ ⁊ in patrē:qz sicut pater hz vitaz in semetipso:sic dedit ⁊ filio vitā hre ī semetipso: vt sic' oīs q videt filiū ⁊ credit in eū:hēat vitaz eternā: credendo ⁊ transeundo ad vitā:tāq̄ ꝑma illa resurrectiōe:⁊ qz ipsa nō ē sola subiūgit de scōa. Et ego resuscita.eū in nouissimo die.

¶ Murmurabant ergo iudei de illo:quia dixisset. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Et dicebāt: Nonne hic ē filius ioseph:cuiꝰ nos nouimus patrē ⁊ matrem ? Quomō ergo dicit hic:qz de celo descēdit ? Respōdit ergo ihesus ⁊ dixit eis: Nolite murmurare inuicē. Nemo potest vēire ad me: nisi pater qui misit me traxerit eū:⁊ ego resuscitabo eū ī nouissimo die. Est scriptū ī ꝓphetis: Erūt oēs docibiles dei. Omis qui audiuit a patre ⁊ didicit venit ad me: Nō qz patrē vidit quisq̄:nisi is q ē a deo:hic vidit patrē.

CHRY. Iudei existimantes se comestiōe carnali potiri nō turbabant:vsq̄quo postea diffisi sūt.vñ dicit. Murmurabant ḡ iudei de illo: qz dixisset: Ego sū pa.vi.q de celo descēdi. Uidebant gdez turbari in hoc q dixerat eū de celo descēdisse:sz nō hoc erat:qđ turbationē faciebat: sz hoc qđ nō expectabāt potiri mēsa corporali. Adhuc tñ eū venerabant qz recēs erat signū:⁊ ꝓpterea nō manifeste ei ꝺdicebāt:sz murmurādo suaz turbationē oñdebāt:qd āt murmurādo dixerīt subdit. Et dicebāt. Nōne hic ē iesus filius ioseph:cuiꝰ nos nouimus patrē ⁊ matrē:quō ḡ dicit hic qz descēdi de celo. AVGV. Lōge āt isti erāt a pane de celo:nec eū esurire nouerāt.panis.n.iste ī teriozis hoīs querit esurīē. CHRY. Manifestū est.n.qñ mirabilē eiꝰ nōdū sciuerāt generationē: ꝓpterea eū adhuc filiū ioseph dicūt: sz nō increpant. Nō.n.rñdit eis. Nō suz filius ioseph:qz nō poterāt illuz mirabilē partū audire. Si vero eū q ex carnē nō poterāt manifeste audire:multomagis nec superiozem ineffabilē. AVGV. Ab hoībus.n.carnē assumpsit:sz nō more hoīum.nā patrē habens in celo matrē elegit in terra ⁊ illic natus sine matre:⁊ hic sine patre:qđ ḡ talibꝰ murmurantibus respondit subditur. Respondit ergo ihesus ⁊ dixit eis:nolite murmurare inuicem.q.d. Scio quare non esuriatis sic: vt istū panem nō intelligatis neq̄ queratis. Nemo potest venire ad me:nisi pater qui misit me traxerit illum Magna grē ꝓmēdatio:nemo venit nisi tractꝰ: quē trahat: ⁊ quē nō trahat:q̄re illū trahat:⁊ illū non trahat noli velle iudicare:si nō vis errare.semel accipe ⁊ itellige: si nō trahe ris:oza vt traharis. CHRY. Hic aūt isiliūt manichei decētes:qñ nihil ī nob ē positū:sz hoc nō qđ ī nobis é ōstruit: sz oñdit nos diuino auxilio idigētes. oñdit.n. hic nō eū q ī uitus venit:sz eū q multā patit oppugnationē. AVGV. Si.n.iuiti trahimur ad chīstū:ḡ iuiti credimꝰ:ḡ violentia adhibet:nō volūtas excitat: sz ītrare quisq̄ ecclesiam pōt nolens.credere nō pōt nisi volēs:corde enī credit ad iusticiā.si ergo inuitꝰ venit qui trahit:nō credit: si nō credit nō venit.nō enī ad chīstuz ambulando currimus: sz credēdo nec motu corporis:sz volūtate cordis accedimꝰ: ergo volū tate traberis. Quid ē autē trahi volūtate:delectare ī dño: ⁊ dabit tibi petitiōes cordis tui.est quedā voluptas cordis cui dulcis est panis ille celestis:porro si poete dicere licuit. Trahit sua quenq̄ voluptas:quāto fortius nos dicere debemus trahi hominē ad xpm:qui delectatur veritate:beatitudine: iustitia:sempiterna vita:quod totum xps est. An non habent corporis sensus voluptates suas ⁊ animus deseritur a voluptatibus suis. Da amantem: desiderantem feruentem:fonti eterne patrie suspirantē:⁊ scit qd dicā:sed quare voluit dicere:quē traxerit pater si trahendi sumꝰ ab illo trahamur:cui dicit q̄dā que diligit. Trahe me post te. Sz qd intelligi voluit aduertamus. Trahit pater ad filiū cos q ꝓpterea credūt in filiū:qz eū cogitāt patrē hre deuz. Deus.n.pater equalē sibi genuit filiū:⁊ qui cogitat atq̄ in fide sua sentit ac ruminat equalē ee pri eū ī quē credit: ipz trahit pr̄ ad filiū. Arrius credidit creaturā:nō eū traxit pr̄. Sotinus dicit: Homo solus ē xps:q sic credit: nō eū pr̄ trahit:traxit petruz q dixit: Tu es xps filius dei viui. vñ ei dictū ē. Nō tibi reuelauit caro ⁊ sanguis:sed pater meꝰ q ī celis ē. Jsta reuelatio ipsa attractio ē. Si.n.q īter delitias terrenas reuelant amātibꝰ trahūt:nō trahet reuelatus xps a pre: Quid.n. fortiꝰ desiderat aīa q̄ vitatē:sz hic hoīes esuriūt:ibi saturabunt.iō subiecit: Et ego resu.eū ī no.die.q.d. saturabit:eo qđ ⁊ hic sitit ī resurrectione mortuoꝝ:qñ ego resuscitabo eū. AVGV. de q̄.no.⁊ ve.te. Uel attrahit pr̄ ad filiū p opera q̄ faciebat p illū. CHRY. Nō pua dignitas filij si pr̄ adducit:⁊ ipe suscitat nō diuidēs ad pr̄z opera.sz ostēdens paritatē vtutis. deide oñdit modū ex quē pr̄ trahit dicēs. Scriptū est ī pphet. Et erunt oēs doci.dei. Uides fidei dignitatē:qñ nō ab hoībꝰ neq̄ hoīes:sz ab ipo deo eā debeant addiscere. Magr̄.n. pfidet oibꝰ patꝰ exñs sua tribuere:ad oēs suā doctrinā effundēs. Si aūt erūt oēs docibiles dei q̄liter gdā nō credūt:qz hoc de pluribꝰ dictū est:siue qñ oēs q volūt. AVGV. de ꝑdistinatiōe sanctorū. Uel aliter. Sicut itegre logmur cū de aliquo lr̄az magistro q in ciuitate solus ē dicimus: oēs iste hic litteras docet:nō qz oēs discūt:sz qz nemo nisi ab illo discit qcunq̄ ibi litteras discit. Jta recte dicimꝰ. Omnes deꝰ docet venire ad chīstū:non quia omnes veniūt:sz quia nemo aliter venit. AVGV. super ioan. Uel aliter. Oēs regni illius homines docibiles erūt dei:nō ab hoībus audient: ⁊ si hic ab hoībus audiūt tñ qđ intelligunt intus datur. strepitū verboꝝ ingero auribꝰ vestris nisi reuelet ille qui ītus est: quō ergo o iudei me potestis agnoscere quos pater non docuit:

BEDA. Dicit aūt pluraliter. Jn pphetis: quia oēs pphete:vno eodemq̄ spiritu repleti:licet diuersa prophetarent:tamen ad idem tendebāt. quapropter cū quouis eoꝝ oēs alq̄ cōcordabāt:sicut cū ioele ꝓpheta qui dicit: Erunt oēs docibiles dei. GLO. Hoc in ioele nō inuenit.sed aliquid simile.dr̄.n.ibi. Filij syon exultate ⁊ letamini in dño deo nostro:qz dedit vobis doctorē. Expressius tñ ē in isaia vbi dr̄: Ponam vniuersos filios tuos doctos a domino.

CHRY. Qđ qdē pcipuū est, qz āte p hoīes discebāt q̄ dei sunt:nūc aūt p vnicū filiū dei ⁊ spūmscūm. AVGV. de ꝑdistinatiōe scōz Oēs aūt docibiles dei veniūt ad filiū:quoniā audierunt ⁊ didicerūt a patre p filiū: vnde subditur. Omis qui audiuit a patre ⁊ didicit venit ad me. Si āt omis qui audiuit a patre ⁊ didicit venit: pfecto omnis q̄ non venit nō audit a patre nec didicit. Ualde remota est a sensibꝰ carnis hec schola in qua pr̄ audit ⁊ docet: vt veniatur ad filiū:nec agit hoc cū carnis aure sed cordis: vbi est ⁊ ipe filius.qua ipse est verbū eius per qđ pater sic docet:simul est ⁊ spiritussanctus. Jnseparabilia enī didicimꝰ esse opera trinitatis:sed patri hoc potissimū ē attributū: qz de ipso pcedit ⁊ filiꝰ ⁊ spiritussc̄us. Jtaq̄ gratia que occulte ⁊ humanis cordibꝰ diuina largitate tribuit:a nullo corde duro respuitur.ideo quippe tribuit:vt cordis duricia primitus auferatur. Cur ergo non omnes docet:vt veniant ad chīstū: nisi quia eos quos docet:misericordia docet: quos autē nō docet:iudicio nō docet: si autem dixerimus q volūt discere:quos non docet: respondebitur nobis: Et vbi est quod ei dicitur. Deus tu conuertens viuificabis nos: aut si nō facit volentes exꝰ nolentibus deus:vt quid orat ecclesia fm pceptum domini pro persecutoribus suis:non enī quisq̄ dicere potest credidi:vt sic vocaret. preuenit quippe eum

misericordia dei: qz sic ē vocat⁹ vt crederet. AVGV. sup ioā. Ecce g̃ quō trahit pr̃ docēdo ō vitate ñ necessitatē ipo nēdo: suptrahere. n. dei ē. Oīs q audiuit a pr̃e ⁊ didicit: vēit ad me. qd igit̃ xp̃s nihil docuit: qd q̄ patrē magr̃m hoies ñ viderūt: filiū viderūt: filiꝰ g̃ dicebat: sz pr̃ docebat. Si. n. ego hō cū siz illū doceo: q audiuit vbū meū: illū docet ⁊ pr̃ q audiuit vbū eius. Exponit aūt ꝺ ipse ⁊ oñdit nobis qd di xerat ꝓtinuo subiūgens: Non qz pa. vi. q̄ sq̄: nisi q a deo est hic vi. patrē. q. d. Ne forte cū dico vobis: oīs q audiuit a pa tre ⁊ didicit: dicatis apud vos. Nūq̄ vidim⁹ pr̃em: quō ab eo discere poterimus: a meipso audite: Ego noui patrē ab il lo sū: quō vbuz ē ab illo cuius ē verbū: nō q̄ sonat ⁊ trāsit: sed q̄ manet cum dicente: ⁊ trahit audientem. CHRY. Oēs qdem a deo sumus. Jd vero qō est p̄cipuuz filꝰ ⁊ p prium hic non posuit pp auditorum imbecillitatem.

¶ Amen amē dico vobis: qui credit in me hz vi tam eternā. Ego suz panis vite. Patres vestri māducauerunt māna in deserto: ⁊ mortui sūt. Hic est panis de celo descēdēs: vt siquis ex ipso manducauerit non moriatur. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Siquis māducaue rit ex hoc pane: viuet in eternum.

AVGV. Reuelare voluit se dñs qd eēt. vñ dicit. Amē amen dico vobis: q credit ī me hz vitā eternā. q. d. Qui cre dit in me hz me: qd ē āt habere me: habere vitā eternā: vi ta. n. eterna ē verbū qō ī ꝑncipio erat apud deū: ⁊ vita erat lux hoīum: assumpsit vita morte: vt vita occideret morte. CHRY. Qz vero turbe instabāt: cibū corporalē peten tes ⁊ eius cibi q patribus eorum dat⁹ erat reminiscētes: vt oñdat q̄ oīa illa figura erant huius vitatis pñtis mētionē de cibo spirituali facit dicēs. Ego sū panis vite. Panē qdē vite seip̄m vocat: qñ vitaz nostrā ꝓtinet ⁊ hāc ⁊ futuram.

AVGV. Sz qz illi de māna supbiebant subiūgit: Pr̃es vestri māducauerūt manna in deserto ⁊ mortui sūt. Jdeo patres vestri qz similes estis illoz murmuratores: patres murmuratoz filioz. Nā de nulla re magis deū offendisse ille ppls dictus est: q̄ ꝺ deuz murmurādo. Jdeo āt mortui sūt qz qō videbāt credebant: qō non videbāt nō credebāt neq; itelligebant. CHRY. Non āt sine cā addit. In de serto: sz occulte insinuans qñ nō longū tps fuit: quo. s. man na datū ē neq; simul cū venit ī terrā ꝓmissionis: sz qz vide bāt panē datū a xp̃o minus eē illo qō patribus datū erat: ī eo q̄ illud desup descēdebat. Miraculū vo panū iferi⁹ ge rebatur ꝓpterea subiūgit: hic ē panis de celo descēdens.

AVGV. Hūc panē significauit māna: hūc panē signifi cabat altare dei. Sacramēta hec sūt: ⁊ illa fuerūt: In signis diuersa sūt: ī re q̄ significat̃ paria sūt. Apostolū audi. Oēs eā dē escā spiritalē māducauerūt. CHRY. Deīde oñdit q̄ maxīe eos poterat psuadere: qñ ipi patrib⁹ suis multo di gniores effecti sūt: g māna māducātes sūt mortui. ⁊ iō sub dit. Ut siqs ex ipo manducauerit: nō moriat̃. A fine vtriusq; cibi oñdit differētiā. panē aūt hic dogmata salutaria di cit. ⁊ fidē q̄ in ip̄m ē aut corpus suū: hec. n. ꝓseruāt aīam.

AVGV. Sz nūqd nos nō morimur: g māducauim⁹ pa nē descēdētē de celo: sic illi sūt mortui: quēadmodū ⁊ nos sumus morituri quātū attinet ad mortē huius corporis vi sibilē atq; carnalē. q̄tū aūt ptinet ad mortez spiritalē q̄ pa tres ist̄oz mortui sūt. Manducauit manna moyses ⁊ mul ti g dño placuerūt: ⁊ mortui nō sunt: qz visibilē cibuz spiri tualiter itellexerūt: spiritualiter gustauerunt vt spirituali ter saciarent̃. Nā ⁊ nos hodie accipim⁹ visibilē cibū: sz aliō est sacramentū: aliud virtus sacramēti: qñ multi de altari accipiunt. ⁊ accipiendo moriunt̃. vñ apostolus. Judicium sibi manducat ⁊ bibit panē ergo celestē spūalez māducare ē inocētiā ad altare apportare. peccata ⁊ſi sint quotidiana: nō sint mortifera. ātēq; ad altare accedatis: attēdite qd di catis. Dimitte nobis debita nr̃a sic̄ ⁊ nos dimittim⁹ debito ribꝰ nostris: si dimittis: dimittent̃ tibi: secur⁹ accede: panis ē nō venenū. sigs g̃ ex hoc pane māducauerit: non moriet̃. Sz qō ptinet ad virtutē sacramenti nō qō ptinet ad visibi le sacramētū: g māducat. s. ītus nō foris. ALCVI. Jdeo inq̄ nō morit̃ q comedit hūc panē: qz ego suz panis viuꝰ q de celo descēdi. THEOPHI. Per boc. s. q̄ icarnat⁹ ē: nō ergo p̄i⁹ solū fuit hō: ⁊ postmodū assumpsit diuinitatez vt nestoriꝰ fabulat̃. AVGV. De celo descēdit ⁊ māna: sz māna vmbra erat: iste veritas ē. ALCVI. Est aūt mea vita viuificās. vñ sequit̃. Sigs māducat ex hoc pane. viuet: non tm̄ in pñti p fidē ⁊ iusticiā: sed in eternū.

¶ Et panis quem ego dabo caro mea est: pro mundi vita.

AVGV. Determinat cōsequēter dñs qūo se panē dicat nō tm̄ ꝼz diuinitatez q̄ pascit oīa: sz ēt ꝼz hūanā nāz q̄ ē assū pta a vbo dei. cū subdit. Et panis quē ego dabo ca. mea ē. p/ mūdi vita. BEDA. Hūc panē tunc dñs dedit qñ myste/ riū corporis ⁊ sanguinis sui discipulis tradidit: ⁊ quādo se/ metip̄m deo patri obtulit ī ara crucis. qō vo dicit. Pro mū di vita. nō debem⁹ ītelligere p elemētis: sz p hoīb⁹ g mun di noīe designant̃. THEOPHI. In hoc q̄ dicit. Quez ego dabo: potātē suā demōstrat: q̄ non sic̄ ꝼuus minor pre crucifixus ē: sz voluntarie. nā ⁊ſi a patre dari dicat̃: tm̄ seip̄s tradidit ipe. Attēde aūt q̄ panis q ī mysterys a nobis assu mit̃: nō solū figuraz gerit carnis christi: sz ipse est vera caro christi. nō. n. dixit: Panis quē ego dabo figuraz carnis. mee gerit: sz caro mea est. Transmutat̃ aūt in enarrabilib⁹ vbis iste panis p mysticā benedictionē ⁊ habitationem spiritus/ sancti in carnē christi. Sz q̄re nō videmus carnē: qz ſi caro videret̃ horror nos in ei⁹ assumptiōe iuaderet. vñ vt nostri infirmitati cōdescendat̃ talis nobis videt̃ mysticus cibus ꝼz q̄ nr̃e cōsuetudini ꝓpetebat̃. p mūdi aūt vita carnē suā tradidit: qz mortē do mortē soluit. Ego ēt intelligo p mūdi vita resurrectionem: nā dñi mors vniuersalez resurrectio/ nez toti generi humano ministrauit: forte aūt ⁊ vitam que in sanctificatione ⁊ beatificatione consistit ⁊ spū: mundi vi tā dixit: q̄uis. n. non oēs susceperint vitam q̄ ē in sanctifica tione ⁊ spū: tm̄ dñs seip̄m pro mūdo tradidit. ⁊ q̄tū ī eo ē, to t⁹ mūdus sanctificat̃. AVGV. Qñ aūt caperet caro q̄ dixit panē carnē: nozūt aūt fideles corpus xp̃i. si corpus xp̃i esse non negligant: fiant corpus xp̃i: si volunt viuere de spū xp̃i. de spū. n. xp̃i non viuit: nisi corpus xp̃i: nunqd. n. corp⁹ meū viuit de spiritu tuo? Hūc panez exponit apls dicens, Unū corpus multi sumus. O sacramentū pietatis o signū vnitatis. o vinculū charitatis. qui vult viuere accedat: cre dat: incorporetur vt viuificetur.

¶ Litigabāt ergo iudei adinuicē dicētes. Quo modo potest hic nobis carnē suam dare ad mā ducandum? Dixit ergo eis iesus. Amē amen di co vobis: nisi manducaueritis carnē filij hois ⁊ biberitis eius sanguinē: nō habebitis vitam ī vo bis. Qui manducat meam carnem ⁊ bibit meū sanguinez: habet vitā eternam: ⁊ ego resuscita bo eum in nouissimo die.

AVGV. Quia iudei panē concordie non intelligebāt ad inuicem litigabant. vnde dicitur. Litigabāt ergo iudei ad inui. dicen. qūo potest hic no. da. car. suam ad manducā dum? Qui autem manducant talem panem: non litigant adinuicez: quoniaz per hūc deus habitare facit vnanimes in domo. BEDA. Putabant ergo iudei q̄ dominus par/

ticulatim carnē suā diuideret: ⁊ eis ad mādducandū daret: ⁊ ideo litigabāt: qz nō intelligebāt. CHRY. Qz igit dicebant: hoc eē ipossibile: vt. s. carnē suā ad mādducandū daret oīdit: qm̄ nō solū non est ipossibile: sz valde necessariū. vñ segtur: Dicit g̈ eis ihesus: Amē amen dico vobis: nisi mādducaueritis carnē filij hois: ⁊ biberitis eiꝰ sanguinē: nō habebitis vitā in vobis. AVGV. q. d. Quō gdez deī: ⁊ gsnaz sit modus mādducandi istū panē ignozatis: verū tñ nisi mā duca. ⁊c̄. BEDA. Et ne crederetur illis solis hoc dixisse mox generalē sn̄iaz tulit di. Qui mā. meā car. ⁊ bibit meū sanguinē. AVGV. Et ne istā vitā intelligētes de hac re litigarēt: secutꝰ adiūxit. Dēt vitā eternā: Danc ergo nō bz: q istā carnez nō mādducat: nec istū sanguinē bibit. Nā tpalem vitā sine illo bre hoies possūt: eternā vero oīo nō possunt. Nō ita ē hīc esca: quā sustentande huiꝰ tpalis vite cā sumimus: nā q eaz nō supserit nō viuet: nec tñ q eā sumpserit viuet. Zieri. n. pōt vt morbo vl senio vl aliquo casu plurimi q eaz sumpserint morianī. In hoc vero cibo ⁊ potu. i. corpozis ⁊ sanguinis dñi nō ita est. nā ⁊ q eaz nō sumit: non bz vitā: q eā sumit bz vitā: ⁊ hāc vtiq; eternā. THEO. Nō. n. puri hois caro ē: sz dei ⁊ hoiem diuinū facere valēs: tāq; diuinitate inebrians. AVGV. xxi. de ciui. dei. Sūt aūt gdaz liberationē ab eterno supplicio hoibus pmittētes xpi baptismate ablutis: q particpes sūt corpozis eius: quōlibet vixerint: pp illud qō dr̄ hic. Sz ꝺdicit eis apls dicēs: Manifesta sūt opa carnis q̄ sunt: fornicatio: īmunditia ⁊c̄. q̄ ꝑdico sicut predixi. qm̄ qui talia agunt: regnum dei non possidebunt: Quāobrem quō sit accipiendū qō hic dicitur merito queritur. Qui. n. in eius est corpozis vnitate. i. ī christianoz compage mēbroz: cuius corpozis sacramētū fide les ꝛmunicantes de altari sumere ꝛsueuerunt: ipse vere dicendus ē mādducare corpus ⁊ bibere sanguinē xpi: ac p hoc beretici ⁊ scismatici ab vnitate corpozis sepati: possunt idē pcipere sacramentū: sz non sibi vtile: īmo vo ēt noxiuz quo iudicentur grauius q̄ vel tardius liberentur: nec illi etiaz ī perditis ⁊ dānabilibus moribus debent esse securi: qui per vite iniquitatem: ipsam vite iusticiā que est xps deserunt: siue fornicando: siue aliquid huiusmodi faciendo. Non. n. isti dicendi sunt mādducare corpus christi. qm̄ nec in membris cōputandi sunt xpi. Ut. n. alia taceā: nō possunt simul eē mēbra xpi ⁊ mēbra meretricis. AVGV. sup ioannez. Hūc itaq; cibum ⁊ potuz societatē vult intelligi corpozis ⁊ membrozum suozum: quod est ecclesia in predestinatis ⁊ vocatis ⁊ iustificatis ⁊ glorificatis sanctis ⁊ fidelibus eius. huius rei sacramētū. i. vnitas corpozis ⁊ sanguinis xpi alicubi quotidie: alicubi certis īteruallis dicꝛ ī dñica mēsa ꝑparat: ⁊ de dñica mēsa sumit gbusdā ad vitā: gbusdam ad exitiū. Res vo ipsa cuiꝰ sacramētū est: oī hoi ē ad vitā: nulli ad exitiū: quicūq; eiꝰ particeps fuerit. Ne aūt putarēt sic in isto cibo ⁊ potu ꝓmitti vitā eternā: vt qui eā sumerēt: iā nec corpore morerent. Huic cogitationi occurrens subiungit dicēs. Et ego resuscitabo eū in nouissimo die: vt. s. habēt interim vitaz eternā ſm spiritum in requie que sanctozum spiritus suscipit. Quod autem ad corpus attinet: nec corpꝰ etiam vita eterna fraudetur: sed in resurrectione mortuorum in nouissimo die eam habeat.

(C Caro enī mea vere est cibus: ⁊ sanguis meus vere ē potus. Qui mādducat meā carnē: ⁊ bibit meū sanguinē: in me manet: ⁊ ego ī illo. Sic misit me viuēs pater: ⁊ ego viuo ꝓp patrē: ⁊ q mādducat me: ⁊ ipse viuet ꝓpter me. Hic est panis qui de celo descēdit. Non sicut manducauerūt pres vr̄i māna et mortui sūt. Qui mādducat hūc panem: viuet in eternum. Hec dixit ī synagoga docens in capharnaum.

BEDA. Dixerat superius. Qui manducat meā carnez ⁊ bibit meū sanguinē: hēt vitā eternā: ⁊ vt ostēderet q̄ta distantia sit inter corpozalez cibū ⁊ potū: ⁊ spirituale mysteriū corpozis ⁊ sanguinis sui adiecit. Caro. n. mea vere est cibus. ⁊ san. me. vere est potus. CHRY. Hoc aūt dicit: aut vt credāt bis q̄ dicta sūt: vt nō estimēt enigma ⁊ parabolā esse: sz sciant qm̄ omnino oportet mādducare corpus christi aut vult dicere ꝙ verus cibꝰ est hic q̄ animā saluat. AVGV. Uel aliter. Cū cibo ⁊ potu id appetāt hoies vt nō esuriāt neq; sitiāt ꝑ vaciter nō ꝑstat nisi iste cibꝰ ⁊ potꝰ: q eos a gbꝰ sumit īmortales ⁊ incozruptibiles facit. i. societas ipa sanctoz: vbi pax erit: ⁊ vnitas plena atq; perfecta: ꝓpterea dominus noster corpus ⁊ sanguinez suū in eis rebus cōmēdauit: que ad vnū aliquid redigunt ex multis. nanq; aliud .s. panis ex multis granis in vnuz constat. aliud. s. vinum ex multis acinis confluit: Deinde iam exponit quid sit mādducare corpus eius: ⁊ sanguinez bibere dicens. Qui man. me. car. ⁊ bibi. me. san. in me ma. ⁊ ego in illo. Hoc est ergo mādducare illaz escam: ⁊ illuz bibere potuz: in christo manere: ⁊ christum in se habere. At per hoc qui non manet in christo: ⁊ in quo non manet christus: proculdubio nec manducat eius carnem: nec bibit eius sanguinem: sed magis tante rei sacramentum ad iudicium sibi manducat ⁊ bibit.

CHRY. Uel aliter continuatur: quia promiserat se mādducantibus vitā eternam. vt ergo hoc confirmet induxit. Qui mandu. meā carnem. ⁊c̄. AVGV. de ver. do. Multi quidez qui vel corde ficto carnem illā manducant: ⁊ sanguinez bibunt: vel cū manducauerint apostate fiunt nunquid manent in christo: ⁊ christus in eis: Sed est profecto quidā modus manducādi illā carnez: ⁊ bibendi illū sanguinez quomodo qui manducauerit ⁊ biberit: in christo manet ⁊ christus in eo. AVGV. xxi. de ciuitate dei. Hoc est illi qui non sacramēto tenꝰ tñ: sz reuera corpus christi mādducant: ⁊ sanguinez bibunt. CHRY. Et qa ego viuo: manifestuz est ꝙ ipse viuet. ⁊ ad hoc ostendēdū subiungit: Sicut mi. me. vi. pa. ⁊ ego viuo ꝓpter patrē: ⁊ qui man. me ⁊ ipse vi. ꝓpter me. Ac si dicat. Uiuo ego sicut pater. ⁊ ne īgenitū estimes adiecit: Propter patrē: patrē sibi esse prīcipiū occulte insinuans. ꝙ autem dicit: Qui manducat me: ⁊ ipe viuet ꝓpter me: nō de vita simpliciter hoc dicit: sed de approbata. Eteni etiā infideles viuunt non manducantes de carne illa: sed neq; de resurrectione cōi hoc dicit. ⁊eni oēs suscitabunī: sz de gloriosa ⁊ mercedē habente. AVGV. Non autē ait. Sicut manduco patrē ⁊ ego viuo ꝓpter patrē: ⁊ qui manducat me: ⁊ ipse viuet ꝓpter me. Non enīz filius participatione prīis fit melioz: sicut participatione filij p vnitatez corpozis eius ⁊ sanguinis qō illa manducatio ⁊ potatio significat: nos efficimur meliozes. Si g̈ ita dictum est. Uiuo ꝓpter patrez: quia ipse de illo est: sine detrimēto equalitatis dictum est: nec tñ eandē nostraz ⁊ suā equalitatem significauit: sed gratiam mediatozis ostendit. Si autē ſm id accipimus. Uiuo propter patrez. quod alibi ait. Pater maioz me est: hec verba ita dixit. Sicut misit me pater. Ac si diceret: vt ego viuam propter patrem: idest ad illum tanq; ad maiozem referam vitam meam: exinanitio mea fecit: in qua me misit. vt autez quisq; viuat propter me participatio facit: qz manducat me. HYLA. viij. de trini. De veritate igitur carnis ⁊ sanguis christi: nō relictꝰ est ambigendi locus: nūc. n. ex ipsius dñi professione ⁊ fide nr̄a vere caro ē: ⁊ vere sanguis ē. hec ergo vite nostre cā ē: qō ī nobis carnalibꝰ manentez per carnē xpm habemus: victuris nobis per eum ea conditiōe qua viuit ille per patrē. Si ergo nos naturaliter ſm carnē per eū viuimus. i. naturā carnis sue adepti: qūo non nāliter ſm spūm in se patrem habeat: cū viuat ipe ꝓ patrē: per patrem autē viuit: dum natiuitas

non alienã ei intulit diuersãq; nãm. AVGV. Ut ãt illũ panẽ manducãdo viuamus: g eternã vitã ex nobis hr̃e nõ possum⁹: de celo descẽdit. vñ segtur: Dic ẽ panis g de celo õscẽdit. HYLA. x. de tri. Se panẽ hic dicit: ac ne verbi vtus atq; nã defecisse existimaret in carnẽ: panẽ carnẽ suam eẽ dixit: vt p hoc g descẽdens de celis panis ẽ nõ ex humana ꝓceptiõe ozigo eẽ cozporis ei⁹ existimaret: dũ celeste esse cozpus oñdit: at vero cũ panis ẽ: assũpti p vbuz cozporis ẽ ꝓfessio. THEOPHI. Nõ. n. puꝛ deũ comedim⁹ nã t ipalpabilis t incozporeus est: neq; n. hois puri carnez comedimus q̃ nil posset ꝓficere. Sz qz deus carnẽ sibi vniuit: caro eius viuificatiua existit: nõ q; in dei nãm trãsierit: sz sm quãdaz igniti ferri ꝓsuetudinez: q; t ferrum manet: t ignis actũ oñdit: sic t caro dñi viuificatiua ẽ tanq; caro vbi dei. BEDA. Et vt oñderet distantiã vmbre t lucis: typi t vitatis subiunxit. Nõ sicut manducauerũt patres vestri manna t mortui sunt q; manducat hũc panẽ viuet i eternũ.

AVGV. q; ãt illi mortui sũt: ita vult intelligi: vt non viuant i eternũ. Nã tpaliter t hi ꝓfecto morient: q; xp̃m mãducant: sz viuũt in eternũ: qz xps ẽ vita eterna. CHRY. Si. n. possibile fuit sine messe t frumẽto t alys huiusmodi xl. annis illoꝛ vitaz ꝓseruare: multomagis nũc cibo spũali hoc facere poterit cuius illa erãt figure. freq̃nter ãt vitam repromittit: qz nihil est ita delectabile hoibus: vñ t in veteri testõ longitudo vite ꝓmittebat̃: hic ãt vita finẽ nõ hñs. Simul ẽt p hoc oñdere vult: qñ sententiã morti tradentẽ pro peccato nunc soluit vitã eternam ꝓtrario promittens. Sequitur. Hec dixit in synagoga docẽs in capharnaũ. vbi .s. plurime virtutes eius sunt facte. Docebat autez in synagoga t in templo multitudinem attrahere volens t ostendens qñ non est contrarius patri. BEDA. Mystice aũt capharnauz: que interptatur villa pulcherrima: significat mundũ: synagoga vero iudaicum populũ: per hoc g̃ ostenditur q; dñs per mysterium incarnationis mũdo apparẽs iudaico populo multa docuit: que ipse intellexit.

¶ Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerũt. Durus est hic sermo. Et qs põt eũ audire? Sciẽs ãt iesus apõ semetipm: qz murmurarẽt de hoc discipuli ei⁹: dixit eis: Hoc vos scandalizat. Si ergo videritis filiũ hois ascendentẽ vbi erat pri⁹. Spũs ẽ q; viuificat: caro ñ ꝓdest q̃q̃. Verba q̃ ergo locutus sũ vobis: spũs t vita sũt. Sz sũt qdaz ex vobis q; nõ credũt. Sciebat enĩ ab initio iesus: q; eẽnt credẽtes: t qs traditurus eẽt eũ. Et dicebat. Propterea dixi vobis qz nemo põt venire ad me nisi fuerit ei datuz a patre meo. Ex hoc mlti discipl'oꝛ ei⁹ abierũt retro: t iã nõ cũ illo ãbulabãt. Dixit ergo iesus ad duodeci. Nũqd t vos vultis abire? Respõdit ergo ei simõ petr⁹: Dñe ad quẽ ibimus? Verba vite eterne habes. Et nos credim⁹ t cognouim⁹ qz tu es xps fili⁹ dei. Respõdit ei iesus: Nõne ego vos duodeci elegi: t ex vobis vn⁹ diabolus ẽ. Dicebat ãt de iuda simõis scariothis. Hic enim erat traditur⁹ eũ cũ esset vnus ex duodecim.

AVGV. Talia loquente iesu non crediderũt aliq̃d magnũ dicentem t verbis illis aliquã gratiã coopantẽ: sz ꝓut voluerũt intellexerunt: t moze hominũ: qz poterat aut disponebat iesus carnez qua indutum erat verbũ veluti conscissam destribuere credentib⁹ in se. vnde dr̃. Multi ergo audi. non ex ini. sed ex disci. eius dixe. Du. est hic sermo.

CHRY. i. difficile susceptibilis: superexcedẽs cozꝛ fbecillitatẽ. putabãt. n. cũ supra seipm log maioza ꝓpria dignitate: t dixerũt: Quis põt eũ audire: q̃si p seipsis respõdentes qz nõ debebãt. AVGV. Si aũt discipuli duꝛ habuerũt istũ sermonez: qd inimici: t tamen sic oportebat vt diceret qõ nõ ab hoibus itelligeret̃: secretũ dei intẽtũ debet facere: nõ aduersos. THEOPHI. Cũ aũt audis q; discipuli eius murmurabant: nõ intelligas hos g actu sunt discipuli sed hos q; i habitu t figura videbant̃ ab eo instrui. Nã iter discipulos etãt quidã ex plebe q; dicebant̃ eius discipuli: q; multo cũ discipulis manebãt tpe. AVGV. Sic aũt apõ se ista dixerũt vt ab illo nõ audirent̃: sed ille g nouerat i se ipsis apud seipsuz audiebat. vñ sequit̃. Sciẽs aũt iesus apõ semetipsũ qz murmu. de hoc disci. ei⁹ dixit eis. hoc vos scãdali. ALCVI. Qõ. s. dixi vobis mãducare carnẽ meã: t bibere sanguinẽ meũ. CHRY. Erat aũt hoc sue deitatis signũ occulta i mediũ ferre. vñ segt̃. Si g̃ vide. fi. ho. ascẽ. vbi erat prius supple qd dicetis: Hoc t in nathanaele fecit dicens. Qñ dixi tibi: vidi te sub ficu. credis: maioza his videbis. Nõ igit̃ qõnes qõnib⁹ copulat: sed magnitudine dogmatũ t multitudine eos inducere vult. Non igit̃ discipulos in scandalũ mittere volens hoc dicit: sed coꝛ scãdalizare volens. nã duz estimãt euz de ioseph natũ: nõ sufficiunt ea q̃ dicebant̃. Qui vero crediturꝛ erant: qñ de celo descendit: t illuc ascẽdit facilius attendũt bis q̃ dicebant̃.

AVGV. Uel aliter. Hinc soluit qõ illos cõmouerat: ilũ. n. putabãt erogatuꝛ cozpus suũ: ille aũt dixit se ascensurũ in celũ vtiq; itegrũ. Cũ videritis ingens filiũ hois ascendentẽ vbi erat pri⁹. Certe vel tũc videbitis qz nõ eo modo quo putatis erogat cozp⁹ suũ: t qz gratia ei⁹ nõ ꝓsumit̃ mortibus: filius aũt hois xps ex virgine maria hic eẽ cepit i terra: vbi carnẽ assumpsit ex terra: qd g̃ vult qõ ait: Luz videfi. ho. ascẽ. vbi erat pri⁹: nisi vt itelligamus vnã psonaz esse xp̃m deũ t hoiem: nõ duas: ne fides nostra sit q̃ternitas: sz trinitas. Sic ergo erat filius hois i celo: quẽadmodũ fili⁹ dei erat in terra: fili⁹ dei in terra in suscepta carne: filius hominis i celo i vnitate psone. THEOPHI. Nõ g̃ pp hoc putes q; de celo cozp⁹ xp̃i descẽderit: hoc. n. martiani hereticí t apollinaris ẽ dictũ: sz qz vnus t idẽ erat fili⁹ dei t hominis. CHRY. Propter hoc aũt t aliã solutionẽ iducit dicens. Spiritus est g; viuificat: caro non ꝓdest quicq̃. qõ aũt dicit tale est: spiritualiter oportet ea q̃ de me sunt audire. g aũt carnaliter audit: nihil ꝓficit. Est aũt carnaliter intelligere: simpliciter eaque ꝓposita sũt videre t nihil plus imaginari. Oportet aũt nõ ita iudicare. sed oia mysteria interiozib⁹ oculis inspicere: qõ semp est spũaliter audire. Carnale vero erat dubitare q̃liter põt nobis carmen dare mãducare: quid igitur: non est vera caro? immo vriq;. Qz igitur ait: Caro non ꝓdest quicq̃. non de sua carne dicit: sz de eius carne qui carnaliter accipiebat que dicebant̃. AVGV. Uel aliter: Caro non prodest quicq̃. Sed quo illi intellexerũt? Carnẽ quippe sic itellexerũt: quo i cadauere dilaniatur: aut in macello vendit̃: nõ quo spiritu vegetat: accedat spiritus ad carnem t prodest plurimũ. nam si caro nihil prodesset: verbuz caro non fieret vt habitaret in nobis. sed spiritus per carnem aliquid operatus est in nobis ꝓ salute nostra. AVGV. x. de ciui. dei. Non. n. caro p seipaz mundat: sed per vbũ a quo suscepta est: q; cũ sit principiuz oĩum suscepta anima t carne: t aiam credentiũ mundat t carnez. Spiritus g̃ ẽ qui viuificat: caro non prodest quicq̃: sicut illi intellexerunt carnez. nõ sic ego do ad manducanduz carnem meam: quia nec carnẽ debemus sapere sz carnez: proinde dicit. Uerba que ego locutus sum vobis spiritus t vita sunt. CHRY. i. spiritualia sunt: nihil habentia carnale neq; consequentiam naturalẽ: sed cruta sunt ab oi tali necessitate que in terra: t a legibus que hic posite sunt.

AVGV. Si g̃ intellexisti spũaliʳ: spūs ⁊ vita tibi sunt. si intellexisti carnaliʳ: ēt sic spūs ⁊ vita sunt: ſz tibi nō sunt. Diximus. n. hic dñm ꝓmēdasse in māducatione carnis sue: ⁊ potatiōe sanguinis sui vt ī illo maneam⁹ ⁊ ipse ī nobis: hoc āt qd facit nisi charitas? Charitas āt dei diffusa ē ī coꝛdib⁹ nr̄is p spīm̄sanctū q datus ē nobis: ergo spūs est q viuificat.

CHRY. Et qꝛ de carnali audiētia supꝛa locut⁹ est subiū git: Sz sūt qdā ex vobis q nō credūt. Dicēs qdā: discipulos excepit: suā āt dignitatē oñdit: occulta reuelās. AVGV. Nō dixit: Sunt qdā in vobis q nō intelligūt: ſz cāz dicit q̄re nō intelligant. Ꝓpheta. n. dixit. Nisi crediderit̄is: non intelligetis. nā q resistit: quō viuificaī? Aduersarius. n. radio lucis quo penetrādus ē: nō auertit aciē: ſz claudit mentē: credāt ⁊ aperiāt: ⁊ illūinabunt. CHRY. Et vt discas: qm̄ ante hec vba ⁊ nō postq̄ murmurauerūt ⁊ scandalizati sūt: ꝺ xps cognouerat: subiūgit euāgelista dicēs. Sciebat. n. ab initio ieſus q eēnt credituri: ⁊ qs traditurus eū esset.

THEOPHI. Uolēs p hoc nobis euāgelista oñdere q̄ aſi ꝓstitutionē mūdi oīa cognoscebat: qō diuinitatis erat ī diciū. AVGV. Sz postq̄ distinxit credētes dñs a non credētib⁹: exꝑsit cām q̄re nō credūt. vñ sequit: Et dicebat. Ꝓpterea dixi vobis: qꝛ nemo pōt venire ad me: nisi fuerit ei datū a patre meo. CHRY. q. dicat. Nō turbāt me: neq; stupoꝛē inferūt q nō credūt. Nouī q̄bus dedit pater. Dixit āt hoc: vt oñdat qm̄ nō illoꝝ gloriā ꝓcupiscēs hoc dicebat: ⁊ vt suadeat eis q̄ patrē ei⁹ exīstimēt deū ⁊ ñ ioseph.

AVGV. Ergo ⁊ credere daī nobis: nō. n. nihil ē credere. Si. n. magnū qd ē: gaude qꝛ credidisti: ſz noli extolli. qd. n. habes: qō nō accepisti? AVGV. de p̄destinatiōe sancto ꝝ. Hoc āt donū q̄busdā dari ⁊ q̄busdā nō dari oīno nō dubitat: qui nō vult manifestissimis sacris lr̄is repugnare. Cur āt nō oībus deī: fidelē mouere nō dz: q credit ex vno oēs isse ī ꝺdēnationē iustissimā: ita vt nulla dei eēt iusta reꝑhensio: ⁊ si nullus inde liberareī. vñ ꝓstat magnā eē gr̄az q̄ plurimi liberanī. Cur āt istū potius q̄ illū liberet: iscrutibilia sūt iudicia ei⁹: ⁊ inuestigabiles vie eius. Segtur: Ex hoc mlti discipuli ei⁹ abierūt retro: ⁊ iā cū illo ñ ābulabāt.

CHRY. Nō dixit: Recesserūt: ſz abierūt retro: ab ea q̄ fm vtutē est audituōe: ⁊ quā habebāt oliz fidē pdiderunt.

AVGV. Et p̄cisi a coꝛpe vitā pdiderūt: qꝛ forte ī coꝛpe nec fuerūt: inter nō credētes ⁊ ipsi reputati sunt. Abierūt retro non pauci sed multi post sathanā: non post christum: quomodo de quibusdam feminis dicit apostolus: Quedā cōuerse sunt retro post sathanā. Petrū autem non repulit dñs retroire post sathanam. ſz fecit post se ire. CHRY. Queret aūt aligs q̄ tps erat vba diſpēsandi bis q̄ ꝓstructa erāt nocētiū: multa qdē vtilitas ⁊ necessitas. Quia. n. instabant cibū coꝛpoꝛalē petētes: ⁊ ei⁹ q sub patrib⁹ dat⁹ ē remi niscentes: oīdens qm̄ oīa illa typ⁹ erāt. meminit cibi spiritalis. Nō igiī scandalizari opoꝛtebat: ſz iterrogare cōgruū erat: q̄re illoꝝ amentie scādalū fuit: nō idissolubilitatis eorū q̄ dicebāt. AVGV. Et hoc ēt forte factū est ad cōsolationē nostrā: qm̄ aliq̄n contingit vt hō dicat verum: ⁊ qō dicit nō capiatur: atq; illi qui audiunt scandalizentur ⁊ discedant. Penitet aūt hoīem dixisse qō verum est: dicit eniz apud se hō: Non debui sic dicere: ⁊ sic dño contigit: Dixit ⁊ perdidit multos: sed non turbaī ipse: qꝛ ab initio nouerat qui non eēnt credētes. nos si nobis contingat cōturbamur solatium in dño inueniam⁹: ⁊ tamē caute verba dicamus.

BEDA. Sciebat aūt dñs de alys discipulis qui remāserunt: an vellēt abire: ſz tñ eos interrogauit vt fides eorum monstrareī ⁊ alys imitāda ꝓponeretur. vnde sequitur. Dixit ergo ieſus ad. xy. Nūqd ⁊ vos vul. abire? CHRY. Per būc aūt modū opoꝛtebat eos trahi. nā si eos laudasset passi essent aliquid humanuz: exīstimantes se gratiam xpo facere: eum non relinquēdo. ostendens vō se non indigere coꝛ seq̄la: magis eos detinuit. non aūt eis dixit. Abite: hoc enī eēt eos expellere: ſz iterrogauit eos an vellēt abire: auferens eis vim ⁊ necessitatē: ⁊ nolens eos ꝑcundia coarctari. ex necessitate enī detineri par esset: ac si abirēt. Petrus aūt fratrū amatoꝛ: amicitie ꝓseruatoꝛ: ꝓ toto rñdet collegio. vnde segtur. Rñdit ergo ei si. pe. Dñe ad quē ibimus?

AVGV. q̄si dicat. Repellis nos a te. da nobis alterum ad quē ibim⁹ si te, relingm⁹. CHRY. Hoc aūt vbū multe est amicitie ostensiuū: qꝛ. s. christus eis honoꝛabiliꝝ erat q̄ꝑ patres ⁊ matres: deinde vt nō videaī hoc ꝓpterea dicere: qꝛ nō essent qui eos reciperēt subiūgit: Uerba vite eterne habes. Audiens. n. magistrū dicentē. qm̄ resuscitabo eū: ⁊ habebit vitā eternā: ostendit se recoꝛdati eoꝝ que dicta sunt verboꝝ: ⁊ iudei quidē dicebant. Nic est fili⁹ ioseph. hic vō dicit: Et nos credimus ⁊ coguouimus: qꝛ tu es xps filius dei. CHRY. Credidimus enim vt cognosceremus. nā si ꝓius cognoscere: deinde credere vellem⁹: nec cognosceremus nec credere valeremus. Hoc credimus ⁊ cognouimus: qꝛ tu es xps filius dei. i. quia ipsa vita eterna tu es: ⁊ non das in carne ⁊ sanguine tuo nisi quod es. CHRY. Quia vō petrus dixerat. Et nos credimus: dominus de collegio credentium excipit iudam. vnde sequitur: Respōdit ergo eis ieſus. Nōne ego vos. xy. elegi: ⁊ vnus ex vobis diabolus est? Quī autem dicit tale est: ne estimetis q̄ secuti estis me: non redarguam malos. Dignum autē est hic quere: quare nunc nihil dicunt discipuli: sed postea formidātes dicunt. Numquid ego sum domine? sed nonduz petrus audierat. Uade retro me sathana: ⁊ ꝓpter hoc timoꝛem non habuit: nunc etiam non dicit: Unus ex vobis me tradet: sed diabolus est. ideo nesciebant quod dicebatur: sed maliciam estimabant vituperari solum. accusant autē hic christum gentiles insipienter. non enim electio' eius vim infert his que futura: sunt: sed in volūtate posituz est saluari ⁊ perire. BEDA. Uel dicēdum: q̄ ad aliud elegit. xi. ⁊ ad aliō vnū. Xi. elegit vt ī apostolica dignitate ꝑseuerarēt Unū elegit: vt per ꝑditionis eius officium salutē operaretur humani generis. AVGV. Electus enī est iste de quo nolente ⁊ nesciente magnū aligd boni fieret. Sicut eniz iniq̄ male vtunī bonis opibus dei: sic ecōtra deus bñ vtiī malis opibus hoīum. Quid iuda peius? sed malo ei⁹ bñ vsus ē dñs: tradi se ꝓtulit: vt nos redimeret. Potest ēt sic ītelligi qō ait. xy. elegi. qꝛ cōsecrat⁹ est duodenarius numerus coꝝ qui ꝑ quattuoꝝ cardines mundi trinitatē fuerāt denūciaturi. nō aūt qꝛ peryt inde vnus: ideo illi⁹ numeri honoꝝ adēptus est. nā in locū peuntis ali⁹ subrogatus ē. GREGO. xiy. moza. Capitis aūt noīe censetur coꝛpus cuz de puerso hoīe dr̄: Unus ex vobis diabolus est. vnde euangelista exponens subdit: Dicebat aūt de iuda symonis scharioti: hic enim erat traditurus eū: cū esset vnus de. xy. CHRY. cōsidera xpi sapiētiā: neq; n. xps eū manifestū fecit ne inuerecundum faciat: ⁊ sic litigiosioꝝ fiat. neq; cum latere ꝓmisit: ne estimans se latere sine timoꝛe operaretur.

CAPI. VII.

POst hec aūt ambulabat ieſus ī galileā. Nō. n. volebat in iudeā ambulare: qꝛ querebāt eum iudei ītersicere. Erat āt in ꝓximo dies fest⁹ iudeoꝝ scenophegia. Dixerūt aūt ad eū fratres ei⁹. Trāsi hinc: ⁊ vade in iudeā: vt ⁊ discipuli tui videāt opa tua que facis. Nemo q̄ꝑ in occulto qd facit: ⁊ querit ipse ī palā eē. Si hec facis: manifesta teipsum mundo. Neq; enī fratres eius credebāt in eū. Dicit ergo eis ieſus.

Tempus meū ōndū ādenit: tps āt vestruz sp est paratū. Non potest mūdus odisse vos. Me āt odit: qz ego testimoniū perhibeo de illo: quia opera eius mala sunt. Vos ascendite ad diē festū hūc. Ego enim non ascendam ad diem festū istū: quia meum tempus nondū impletum est.

AVGV. Futuꝝ erat vt aligs fidelis xpi abscōderet se ne a psecutoribus inueniret: ⁊ ne illi pro crimine obycerēt latibulū pcessit in capite: qō in mēbro ꝓfirmaret. vñ dicit Post hec āt ambū. ihesus in gali. Nō. n. vole. in iude. ambu. qz q̄re. eū iudei interficere. BEDA. Hec vboꝝ ꝓnexio talis ē: vt intelligamus qm̄ in medio multa geri ⁊ fieri potuerūt. Judea āt ⁊ Halilea regiões sunt palestine ꝓuincie: sed iudea dicta ē a tribu iuda: nō tm̄ solū illa regio quā trib⁹ iuda: sz ⁊ illa quā tribus beniamin possidebat iudea dicta est qz ex tribu iuda reges oziebant: Halilea vo dicitur: eo q̄ lacteū ppm. i. candidū gignat: Halilea. n. grece: latine lac dr̄. AVGV. Si āt hoc dñs dixit q̄si nō posset ambulare inter iudeos: ⁊ nō occidi a iudeis. Danc. n. potentiā qñ voluit demōstrauit: sz infirmitati nostre pbebat exēplū: nō ipse p̄diderat ptātem: sz nostrā ꝓsolabat fragilitatē. CHRY. Sz ⁊ illud est dicere qm̄ que deitatis oñdebat: ⁊ q̄ humanitatis ⁊. n. fugiebat psecutores vt hō: ⁊ apparebat eis vt de⁹: vtrunq; vere exñs. THEOPHI. Secessit ēt nunc i galileā qz nōdū passiōis aderat tps: Unde vanū reputabat i medio inimicoꝝ manere: ⁊ magis ipsos ad odiū icitare vñ ⁊ ꝓsequenter tps describitur cum subditur. Erat aūt i ꝓximo dies festus iudeoꝝ scenophegia. AVGV. Quid hic scenophegia qui scripturas legerunt nouerūt: faciebāt tabernacula in die festo ad similitudinē tabernaculorum in quibus habitauerunt: cū ex egypto educti peregrinarentur in beremo: celebrabāt ex hoc diē festuz reminiscentes beneficioꝝ dñi: q tū occisuri erant dñm. Appellabāt autē apud iudeos dies festus: cū tū non esset vnus sed plures.

CHRY. Ostendit igit̄ p hoc euangelista: qm̄ multum tps ꝑtermisit. Cum. n. dñs sedit in mōte: erat ꝓpe dies festus pasce. Dic autem scenophegie meminit ⁊ in quinq; intermedys mēsibus nihil aliud nobis enarrauit: nisi miraculū panū ⁊ allocutionē factā ad eos q comederunt. Quia. n. indeficiēter signa faciebat ⁊ disputabat: nō poterāt euāgeliste oia enumerare: sz illa ꝑcipue studuerūt dicere: pro ḡbus aut q̄rela aut ꝺdictio quedaz a iudeis subseqbāt: qō ⁊ hic apparet. THEOPHI. Quia enim fratres eius viderant ipm̄ nō esse paratū ad descēdēdū subdit: Dixerunt aūt fratres ei⁹ ad eū. Trāsi hic: ⁊ vade in iudeā. BEDA. Ac si dicāt: Tu signa facis: ⁊ pauci ea videnṫ. transi ergo ad regiā vbē: vbi sūt ꝓncipes: vt visis signis laudē ꝓseq̄ris ab eis: Sz qz ñ oēs discipli sp dñz seqbāt: sz eoꝝ mlti i iudea erāt: iō sbdūt: Ut ⁊ disci. tui vide. opa tua q̄ facis. THEO. i. turbe q̄ sequūt̄ te. nō. n. de. xy. dñt discipulis: sz de alys q̄ uersabāt cū illo. CRHY. Cum autē auditis: Fres dñi marie cogitate ꝓsāguinitatē: nō iterū piētis vllā ꝓpaginē. Sic̄. n. i sepulchro: vbi positū ē coꝝ⁹ dñi: nec añ nec postea mortu⁹ iacuit: sic vter⁹ marie: nec añ: nec postea gcq̄ morta le cōcepit. opera qdē dñi discipulos nō latebāt: sz istos latebāt: et iō dicebāt. Ut disci. tui vide. ope. q̄ tu facis. Loq̄bāt aūt prudētiā carnis vbo qō caro factū ē. vñ ⁊ subdūt. Nemo qppe in occulto aligd facit: ⁊ q̄rit ipse i palā eē. Si hoc facis: māifesta teipz mūdo. q. d. Facis miracla: appare hoibus: vt laudari possis ab hoib⁹: nā q eū videnṫ monere glorie ipsi⁹ ꝓsulūt: ⁊ qz hūanā gloziā regrebāt: in eū nō credebāt: vñ segt̄. Neq; n. fra. ei⁹ cre. in eū. Chzistū. n. ꝓsanguineū potuerūt bre: credere aūt in eū ipsa ꝓpingtate fastidierūt.

GHRY. Dignū est aūt mirari euangelistaꝝ mozez veritatis amicū: q̄liter nō verecūdant̄ dicere ea q̄ magistro viden̄ ferre iniuriā: sz hoc maxie studuerūt enūciare. Nō. n. paruā hz detractionē q̄ fratres ei⁹ decredebāt ⁊ vr̄ qdem initiū vboꝝ q̄si amicoꝝ eē. Multe aūt amaritudinis erāt q̄ dicebant̄: qz de formidine ⁊ de amore glorie eū notāt. nā dicūt. Nemo in occulto aligd facit. Qō erat dicere. Formidinē icusantiū ⁊ simul suspicātiū q̄ fiebāt nō ve facta esse. Per hoc āt q̄ dñt. Et q̄rit ipse in palā eē: amorē glorie i eo notāt. Chzist⁹ aūt mānsuete eis rñdit: docens nos nō indigne ferre: si aliq ēt viles nobis ꝓsilient̄: Segtur. n. Dicit eis iesus. Tps meū nōdū aduenit: tps aūt ve. sem. ē paratū. BEDA. Ne aūt videaṫ hoc ꝺziū ei qō apls dicit. At vbi venit plenitudo tpis: misit de⁹ filiū suū: referēdū ē qō hic dr̄: nondū aduenit. excelsa. n. pria: humilis via. Qui recusat viā: ad querit priam. CHRY. Uel aliter. Uidet̄ mihi aliud occulte insinuari. fortassis. n. eū ꝑdere volebāt ⁊ tradere inde is. iō dicit: Tps meum nōduz aduenit: hoc est tps crucis ⁊ mortis. Tps aūt vestruz semp ē paratuz: qz ⁊ si vos semper sitis cū iudeis: nō iterficiēt vos eadē cū illis çelātes. vñ sequit̄. Nō pōt vos odisse mūd⁹: me āt odit qz ego testi. phi. de illo qz opa eius mala sunt. q. d. qualiter mūdus eos odit qui eadē cū ipso volūt ⁊ ꝑ eisdē studēt: me aūt odit: qñ redarguo eū. Intantū ergo gloziā boīum nō quero q̄ nō pretermitto eos redarguere: sz sciā ex hoc odiuz nasci: ⁊ mortē nitentari. Per hoc etiā ostēdit q̄ odium iudeoꝝ contra eum cōcitabat publica redargutio: nō autē sabbati solutio.

THEOPHI. Uel dñs cōtra duo de ḡbus illi eū arguebant: alia duo inducit. Cōtra formidinē qdē dicit. q̄ opera mūdi redarguit. i. opera eoꝝ qui mūdana sapiūt: qō nō fauceret si formidolosus eēt: sz ꝺ inanē gloziā misit illos ad festum. vñ segtur. Uos ascēdite ad diē festū hūc. nā si vane glorie passione detineret̄: retinuisset eos secū. nā glorie cupidi ꝓsueuerūt multos hr̄e q̄ seqnant̄ eos. CHRY. Hoc etiā dicit ostēdēs q̄ eis blandiri nō vlt sz ꝓcedit eis iudaica facere. AVGV. Uel aliter. Uos ascēdite ad diem festū hunc. vbi gloziā humanā queritis: vbi extēdere vultis carnalia gaudia: nō eterna cogitare. segt̄ ego āt nō ascēdā ad diē festū istuz. CHRY. Scilicet mō vobiscū: qz meū tps nōdū ipletū est. In futuro enī pasca crucifigend⁹ erat.

AVGV. Uel meū tps idest glorie mee nōduz aduenit: ipse erit dies fest⁹ mens nō dieb⁹ istis ꝑcurrens ⁊ trāsiens: sed pmanens in eternū. Ipsa erit festiuitas ⁊ gaudium sine fine: eternitas sine labore: serenitas sine nube.

¶ Hec cū dixisset: ipse māsit in galilea. Ut autez ascenderūt fratres eius tūc ⁊ ipse ascēdit ad diē festū non manifeste: sed quasi in occulto. Judei ergo q̄rebāt eū i die festo: ⁊ dicebāt. Ubi ē ille? Et murmur multus erat in turba de eo. Quidā enī dicebāt qz bonus est: alij aūt dicebant nō: sz seducit turbas. Nemo tamen palam loquebatur de illo ꝓpter metum iudeoꝝ.

THEOPHI. Quia dixerat dñs. Nō ascēdā vobiscū. in ꝓncipio denegauit ascēsuz: vitans iram frementum iudeorum: vnde dicitur. Hec cum dixisset: ipse mansit in galilea postea ve. ascen. vñ segtur. Ut aūt ascen. fratres eius: tunc ⁊ ipse ascendit. AVGV. Ascendit aūt non gloziari tēpo-

raliter.sz aliqd docere salubriter:de festo eterno admone/
re. CHRY. Uel ascēdit:nō vt patiat:sz vt alios erudiat.
Latēter āt ascēdit.poterat.n.manifeste ascēdere: ꝛ detine
re eoꝝ inordinatū ipetū:qō mltoties fecit.sz nolebat ꝺ ꝓti
huo facere:ne magis suā diuinitatē denudaret:ꝛ vt icarna
tio eiꝰ certioꝝ eēt:ꝛ vt nos erudiret ad ỽtutē. Ut igit discę/
remꝰ qd nos oporteat facere:q nō possumꝰ ꝓsecutores de/
tinere:voluit latēter ascēdere. Nō āt dixit ī occlto: vt ostē
dat dispēsatiue hoc eē fctm. Si.n.oīa vt deꝰ ageret: quō pos
semꝰ nos scire icidentes hūanis picul'qd oporteat facere:
ALCVY. Uel occulte ascēdit:qꝛ fauoꝛē hoīuꝫ nō q̄rit:
nō pōpis stipantiū sz turbaꝝ ỽlectat. BEDA. Mystice
āt designat qꝛ singul'qbusqꝫ carnalibꝰ humanā gl'iaꝫ q̄rē/
tibꝰ dns manet ī galilea: q̄ iterꝓtat trāsmigratio scā.i.in
mēbris suis:q trāsmigrāt de vitys ad ỽtutes:ꝛ ī eis ꝓficiūt
Postmodū ỽo dns ascēdit:qꝛ mēbra ꝝpi ñ huiꝰ vite:sz eter
ne gloriā q̄runt. Occulte āt dns ascēdit:qꝛ oīs gl'ia eiꝰ ē ab
ītus.i.de coꝛde puro ꝛ ꝓscia bona ꝛ fide ñ ficta. AVGV.
Uel q̄ q̄si latēter ascēdit:aliqd significare voluit. Oīa.n.
q̄ dcā sūt antiquo ppl'o isrl' ymbꝛa fuerūt futuroꝝ: ꝛ sceno
phegia ymbꝛa erat futuroꝝ. Oīa g̃ q̄ fiebāt ī figura:mani/
festant in nobis. Ascēdit g̃ in occulto: figura.n.erat ipz eē
in occulto. In ipso die festo xps latebat:qꝛ ipse dies festus
xpi mēbra pegrinatura significabat. Ille.n.ē in tabnacul'
q se ī mundo esse ītelligit peregrinū. Scenophegia āt erat
celebꝛatio tabernaculoꝝ. Segtur: Judei āt q̄rebant euꝫ ī
die festo.ꝛ dicebant: Ubi ē ille? CHRY. Ex multo odio
ꝛ inimicitia:neqꝫ.n.nominatim vocare volebant. Non āt
multa erat eis in festiuitate reuerentia:nec multa religio:
qꝛ a festiuitate credebant xpm fraudulenter detinere. Se
quitur: Et mur.mul.erat de eo in turba. AVGV. Mur
mur erat de ꝺtentione quā ꝺuenienter exponit dicēs: Qui
dā.n.dice.qꝛ bonus est.aly āt dice.non sed seducit turbas.
Quicunqꝫ emicuerit in aliq̄ gra.aly dicūt bonus ē: aly nō
sz seducit turbas. Qō aūt dictū est de deo valet ad consola
tionē de quocūqꝫ hoc dictū fuerit xpiano. Et quidem si se
ducere decipere ē:nec xps seductoꝛ.nec quisq̄ dz seductoꝛ
esse xpianus. Si āt seducere aliūde aliquem ad aliud ps̄ua
dendo ducere est:querenduꝫ est vnde ꝛ quo. Si a bono ad
malū malus seductoꝛ est:si a malo ad bonū:bonus ē.ꝛ vti/
nā sic oēs seductores vocemur ꝛ simus. CHRY. Igitur
illā gdez estimo opinionē multitudinis esse:qua.s.dicebāt
bonus esse:hāc ỽo ꝓncipū ꝛ sacerdotū:qō oñditur ꝓ hoc q̄
dicunt:Seducit turbas.ñ dicūt:Seducit nos. Sequitur:
Nemo tñ palā loquebat de illo:pp me.iu. AVGV. Eo
rū.s.qui dicebāt bonꝰ est:nō q dicebāt:seducit turbas. Nec
enī clarius sonabant. Sed bonus est pressius susurrabant.
CHRY. Uide aūt eoꝝ q ꝓncipant corruptionē. hi autē
qui ꝓncipatibus subyciunt:sani quidē erant iudicio:sz non
habebant libertatē dicendi:qō maxime multitudinis est.

¶ Jam aūt die festo mediāte ascendit ihesus in tē
plū ꝛ docebat. Et mirabāt iudei dicētes Quo/
mō hic litteras scit cū nō didicerit? Rñdit eis ie/
sus ꝛ dixit: Mea doctrina nō est mea:sz eius q
misit me. Siquis voluerit volūtatē eius facere:
cognoscet de doctrina vtruz ex deo sit:an ego a
meipso loquar. Qui a semetipso loqtur gloriaꝫ
ꝓpriā q̄rit. Qui autē q̄rit gloriam eius qui misit
eum:hic verax est:ꝛ iniusticia in illo non est.

CHRY. Dns tardatione sua auditoꝛes attētioꝛes face/
re volens:nō in ꝓmis diebꝰ ascēdit:sz circa solēnitatis me/
diū. vñ dr: Jam aūt die festo mediāte ascen. Jesus in tem.
ꝛ doce. Qui enī ꝓmis diebꝰ eū q̄sierūt:repēte eū ps̄tē vidē
tes magis itendebāt docēti:ꝛ q bonū eū dicebāt:ꝛ q malū:
illi qdē vt aliquid lucrarēt ꝛ admirarent:hi ỽo vt ꝓcheē/
derēt. THEOPHI. Nā in ꝓncipio festi his q̄ festi erāt
magis attēdebāt. vnde postea xpm attentius audierunt.

AVGV. Quātū enī dat itelligi ipsaꝫ festiuitatē diebus
pluribꝰ celebꝛabāt.ꝛ iō dicit. Jā die festo mediāte.i.cū illiꝰ
diei festi tot dies remānissent quot ꝓterissent:vt ēt hoc ple
ret qō ait: Nō ascēdā ad diē festū hūc.i.ad quē vos vultis:
ꝓmum vel scōm diez.ascēdit aūt postea die festo mediāte.

AVGV. de q̄s.no.ꝛ ve.tes. Tūc ēt ascēdit:nō q̄si ad diez
festū sz q̄si ad lucē. illi ỽo ascēderūt:q̄si ad pfruēdū delitys
diei festi. Chrisro ỽo ille fuit dies festꝰ:quo passiōe sua rede
mit mūdū. AVGV. sup Jo. Jlle āt q ꝑus latebat docebat
ꝛ palā loq̄batꝛ:ꝛ nō tenebatꝛ. Jllud.n.qō latebat erat cā exē
pli:hoc ptātis. CHRY. Quid aūt docebat:nō dixit euan
gelista:sz qō mirabiliter docebat:hoc solū oñdit:tāta enim
erat vtꝰ docētis vt q dixerāt:seducit turbas:trāsmutati mi
rarēt. vñ segt: Et mirabāt iudei dicētes:qūo h̄ lras scit:cū
nō didicerit? Uide admiratione negtia plenā: Nō.n.dic:q
in doctrina admirarent:sed in aliā admiratione icidērūt.

AVGV. Oēs gdē quātū arbitroꝛ admirabāt:sz nō oēs
cōuertebant. Et vñ admiratio:qꝛ mlti nouerāt vbi natus:
quēadmodū fuerat educatꝰ? Nunq̄ eū viderāt lras discen
tē:audiebāt tñ de lege disputātē:legis testimonia ꝓferētē
q̄ nemo posset ꝓferre nisi legisset:nemo legeret:nisi lras di
dicisset:ꝛ iō mirabant. GHRY. Ab hac aūt qōne cogno
scere debebāt:qm̄ hec scia humanitꝰ nō erat in eo sz diuini
tus:sz qꝛ hoc ipsi nolebāt reuelare: sz in sola admiratione
stabāt:dns hec reuelauit. Segt.n. Rñdit eis ihesus ꝛ dixit.
Mea doctrina nō ē mea:sz eiꝰ q misit me. AVGV. Ut
aūt hoc eē ꝺceat q dicit:Mea ꝛ non mea:nā si dixisset: Jsta
doctrina nō ē mea:nulla eēt q̄stio. Que ē ergo doctrina pa
tris:nisi ỽbū ꝑris? Ipse ergo xps est doctrina ꝑris:si ỽbū pa
tris est. Sed qꝛ ỽbū nō pōt eē nulliꝰ:sz ē alicuiꝰ:ꝛ suā doctri
nā dixit seipsuz ꝛ nō suā:qꝛ ꝑris est ỽbū:qd est tā tuū q̄ tu:
ꝛ qd tam nō tuum q̄ tu: Si alicuiꝰ es q ꝺes? Breuiter ergo
hoc mihi dixisse videt: Mea doctrina nō est mea. ac si di
ceret: Ego nō sum a meipso. Sabellianam hereszꝫ snīa ista
dissoluit:qui dicere ausi sunt ipsuz eē filiū qui est ꝛ ꝑ: duo
esse noīa:sed vnā rem. CHRY. Uel suaz dicit qm̄ eā do
cuerat:non suam autē:qm̄ patris erat doctrina. Sed si oīa
que sunt patris eius sunt:ex hoc ipso q patris est: deberet
esse ꝛ sua. Sed hoc q dicit: Nō est mea: vehemēter oñdit
ꝛ sui ꝛ patris vnā esse doctrinā:acsi diceret: Nihil habeo ꝓ
mutatū aut diuersuz sed ita ago vt dico:vt nō estimet aliō
qd ꝓter ꝑem dicere vel agere. AVGV. ꝓmo de trini.
Uel aliter: ꝑm aliud suā dixit: ꝑm aliud nō suā: ꝑm formaꝫ
dei: suā: ꝑm formā serui: non suā. AVGV. Siquis autez
hoc parum intellexerit:audiat cōsilium quod dominus cō
sequenter dat dicens: Siquis voluerit volūtatem eius fa
cere:ꝛ cogno.de doc.vtrū ex deo sit:an ego a memetipso lo
quar: quid est siquis volue.voluntatez eius facere: hoc est
credere ī eū. ipse enī supra dixit: Hoc est opus dei vt creda
tis in eū quē ipse misit. Quis aūt hoc nesciat hoc eē facere
voluntatē dei: opari opus eiꝰ? Cognoscere aūt hoc est itelli
gere:ergo noli q̄rere itelligere vt credas:sz crede vt intelli
gas:qꝛ nisi crediderit is nō itelligetis. CHRY. Uel hoc
ita dicit:acsi dicat: Anfette irā ꝛ iuuidiā ꝛ odiuz:qō sine cā
in me habetis:ꝛ nihil erit qō ꝓhibeat vos cognoscere: qm̄
dei verba sunt que loquoꝛ. Deinde aliud inducit argumen
tum insolubile:ab his que sunt in cōsuetudine hoīum nos
erudiens. vñ segtur: Qui a semetipso loqtur gl'am ꝓpriā q̄
rit.q.d. Qui aliquā ꝓpriā vult instituere doctrinaz: ꝓpter
nihil aliud hoc vult q̄ vt gl'am acquirat. Si ỽo ego gloriā
eius qui misit me quero:cui? gra aliena vellē vos docere?
Et hoc est qō subdit: Qui aūt que.glo.eius q misit illū: hic
verax ē:ꝛ iniusticia in illo nō est. THEO.q.d. Uerax suz

qz doctrina mea ꝓtinet vitatē. Iniusticia in me nō est: qz alteri⁹ gloziā nō vsurpo. AVGV. Qui q̄rit gloziā ppziam antix̄ps est. Dñs āt noster magnū nobis exēplū ꝑbuit būilitatis: dū habitu iuētus vt hō q̄rit gloziā patris nō suā. sed tu qñ aligd boni facis: gloziā tuaz q̄ris qñ aligd mali facis deo calūniā meditaris. CHRY. Uide g̃ qm̃ cā q̄daz pp quā būilia de se dic̄: hec ē. vt credāt qm̃ nō desiderat gliaz neq; p̃ncipatū: z ēt pp ibecillitatē audiētiū: z vt doceat homies moderata sape: z nihil ō se dicere magnū: sz sp būile.

¶ Nonne moyses dedit vobis legez: Et nemo ex vobis facit legē? Quid me q̄ritis interficere? Respōdit turba z dixit: Demoniū habes. Quis te q̄rit iterficere? Respōdit iesus z dixit eis. Unū opus feci z oēs miramini. Propterea moyses dedit vobis circūcisionē: non qz ex moyse est: sz ex patribus. Et in sabbato circūciditis hoiem. Si circūcisionē accipit hō in sabbato vt non solvatur lex moysi: mihi idignamini qz totū hoiez sanum feci in sabbato? Nolite iudicare ꝑm faciem: sed iustum iudicium iudicate.

CHRY. Duas criminatiōes iudei ꝺ xp̃z iducebāt: vnaz q; sabbatū solueret: aliā q; p̃rez suū dicebat deū: eq̃lez seipsuz faciēs deo. Hoc igit̄ ꝑus ꝓfirmauit dū oñdit q; nō ē deo ꝺrius sz eadē illi docet. De reliquo ad sabbati solutionē instat dicēs. Nōne moyses de. vo. legē: z nemo ex vobis facit legē? Ac si diceret. Lex dicit nō occides: vos āt occiditis: z hoc ē qō subdit̄. Quid me q̄ritis interficere? Ac si diceret. Etsi ego dissolui legē hoiez sanās: transgressio fuit: sz i salutez: vos āt trāsgredimini in malū. vñ nō debeo a vobis dissolutiōe legis diiudicari. In duobus g̃ eos coripuit: z dicēdo: qd me q̄ritis interficere? Ostendendo qm̃ occisionem meditantes: nō sunt digni aliū diiudicare. AVGV. Uel hoc dicit: qz si legē facerēt i ipsis litteris x̄pm agnoscerēt: z p̃sentez nō occiderent. Rndit āt ei turba: nō ptinentia ad ordinē sz ad perturbationē. Sequitur. n. Respōdit turba z dixit: Demoniuz habes: quis te querit interficere? Ei dictū est q; demoniū haberet: q; demones expellebat: Dñs āt non turbatus: sz in sua veritate tranqllus nō reddidit maledictū pro maledicto: sed respondit tranquille. BEDA. In quo nobis patientie reliquit exemplum: vt quotiēs nobis ab aligb⁹ falsa obyciunt̄ cōuetia: patiēter toleremus z ea q̄ possum⁹ nō obyciam⁹: sz salutaria monita p̃dicemus Segtur. n. Rndit iesus z dixit eis. vnū op⁹ feci z oēs miramini. AVGV. Ac si diceret: Quid si oīa opa mea videretis? ipsi⁹. n. opa erāt q̄ in mūdo videbāt: z ipsum q; fecit oīa nō videbāt: fecit vnā rē z turbati sunt: qz saluū fecit hoiez in sabbato. q̄si si q; q̄ cozū egrot⁹ sabbato sinceraret: alius illū sanū feciſſet q̄ ille q; eos scādalizauit: qz vnū hoiez sabbato saluū fecit. CHRY. Hoc. n. ē qō dic̄: Miramini: hoc est turbamini: tumultuatis: vide aūt qūo prudenter a lege eos sillogiçat. Ult. n. ostēdere q; facere hoc op⁹ nō erat legē soluere. sunt. n. multa p̃ncipaliora q̄ lex de obseruatiōe sabbati: ꝑ quoz obseruationē lex non soluit̄ sz ipleť: z ideo subdit. Propterea moyses dedit vobis circū. non quia ex moyse est: sed ex patrib⁹: z in sabbato circūciditis hominē.

AVGV. q. d. Bene factū ē vt acciperetis circūcisionē a moyse: nō qz ex moyse est: sz ex patribus. Abzaam enim primus accepit circūcisionez a dño. Et in sabbato circuncidit̄is. Cōuicit vos moyses: accepistis in lege vt circuncidatis octauo die: Accepistis in lege vt vacetis septio die. Si octauus dies illius qui natus est: occurrit ad diem septimū sabbati: circūciditis hominem: que circuncisio pertinet ad aliqō signaculū salutis: z non debēt hoies sabbato vacare a salutte. ALCVI. Propter tres. n. cās data fuit circuncisio: p̃mo vt signū eēt magne fidei abzae: scōo vt p eaz a ceteris nationib⁹ discernerent̄: tertio vt illā in virili mēbzo seruis nationib⁹ discernerent̄: tertio vt illā in virili mēbzo seruiscipientes castitatē mētis z coꝛporis obseruare deberēt. Et tātum ꝓferebat tūc circūcisio q̄tum nūc baptisma: nisi q; ianua nondum aperta erat. Concludit ergo ex premissis: Si circunci. accipit ho. in sa. vt non so. lex mo. mihi indigquia to. ho. sa. feci in sabbato. CHRY. q. d. sabbati solutio in circūcisione legis ē obseruatio: sic z ego hoiem curās sabbato legē ſuaui. Uos q non estis legislatozes. vltra modū legē defenditis. Sz moyses iubet legē solui pp mandatū: qō nō erat ex lege sz ex p̃rib⁹. Per hoc aūt qō dic̄: Totū ho. sa. feci i sabba. ostēdit circūcisionē eē p̃ticularē sanitatē.

AVGV. Forte aūt illa circūcisio ipm dñz significabat. Quid. n. ē circūcisio: nisi carnis expoliatio. Significauit g̃ expoliationē a coꝛde cupiditatū carnaliū. non ergo sine ea data ē in eo mēbzo p qō p̃creat̄ creatura mortaliuz: qz per vnū hoiez peccatū ītrauit in mūdū. Ideo aūt gsq; cū p̃putio nascit̄. qz oīs cū vitio ꝓpaginis nascit̄: z nō mūdat deus siue a vitio cū quo nascimur: siue a vitys que male viuēdo adim⁹ nisi p x̄pm. cultellis. n. petrinis circūcidebāt: z petre noie x̄pm figurabāt. Jō aūt octauo die. qz post septimū sabbati dñs die dñico resurrexit. Ipsa aūt resurrectio nos circūcidit. i. abstulit desideria carnalia: Intelligite hoc significari opus bonū qō ego feci totū hoiez saluū in sabbato: qz z curat⁹ ē vt san⁹ eēt in coꝛpoꝛe: z credidit vt san⁹ eēt in aia Estis aūt p̃hibiti fuilia opa facere sabbato. Nūqd seruile opus est hoiem sanare in sabbato? Manducatis figdē z bibitis sabbato: qz ptinet ad salutē: p qō ostēditis opera salutis nullo mō esse die sabbati omittēda. CHRY. Nō aūt dixit. Ego maius circūcisiōe opatus sum: sed solū factū narrans: iudiciū eis cōcessit. vnde subditur: Nolite iudicare sz fa. sed iustum iudicium iudicate. q. d. non qz moyses apud vos hz maiozē gloziam q̄ ego: ex psonaꝝ dignitate feratis sniam: sed a reꝝ natura. hoc. n. est iuste iudicare: Nullus āt incusauit moysen de hoc q; iussit sabbatū solui pp mandatum circūcisionis: qō erat aliunde q̄ ex lege inductū, ergo fidedignioꝛ vobis ē moyses qui iubet solui legē a mādato non legali. AVGV. Hoc autez q; dñs notauit hoc loco cuadere in hoc seculo: magni laboꝛis est nō psonaliter iudicare: admonuit qdē dñs iudeos: admōuit z nos. qō. n. p̃cio sum sonabat de oꝛe dñi: z pp nos scriptū est: z nobis fuatuꝛ z propter nos recitatū. sursuz est dñs: sed ēt hic est veritas dñs. Coꝛpus enī dñi in quo surrexit vno loco eē pōt: vitas eius vbiq; diffusa est. Quis ergo est qui nō iudicat psonaliter qui equaliter diligit? Non enī cum hoies diuerso mō p suis gradibus honozamus: timendum est ne psonas accipiamus: nonnunq̄ enī est iudicium inter patrez z filiū nō equamus filium patri in honoꝛe: sed p̃eponimus si bonaz cām habet filium patri in veritate: z sic tribuimus honoꝛe debitum: vt non perdat equitas meritum.

¶ Dicebant ergo quidam ex hierosolymis. Nōne hic est quē iudei q̄rūt interficere? Ecce palaz loquitur: z nihil dicunt. Nunqd vero cognouerunt p̃incipes quia hic est christus? Sz hūc scimus vnde sit: christus autem cuz venerit nemo scit vnde sit: Clamabat ergo iesus i tēplo docēs z dicēs: Et me scitis: z vnde sim scitis: z a me ipso nō veni: sz ē verus qui misit me: quē vos nescitis. Ego scio eū. Et si dixero quia nescio eū: ero similis vobis mendax: Sed scio eū: quia ab ipso sum: z ipse me misit. Querebant ergo eū apprehendere: z nemo misit in illū manus quia

nondum venerat hora eius.

AVGV. Supra dictū ē q̄ dñs ideo velut occulte ascēdit ad diē festū: nō q̄ timebat ne teneret: cui ptās erat vt non teneret: sed vt significaret ēt in ipso die festo qui celebrabāt a iudeis se occultari ꝛ suū esse mysteriū: nūc ātē apparet ptās q̄ putabāt timiditas. Loq̄bāt. n. palaꝫ in die festo ita vt mirarent turbe. vñ dicit: Dicebant q̄ q. ex hiero. Nōne hic ē quē iudei que. interfi. Et ecce pa. loqui. ꝛ nihil ei dicunt. Nouerāt. n. q̄ seuitia q̄rebāt: mirabant q̄ potētia nō tenebāt. CHRY. Addit ātē euāgelista. Ex hiero. qñ q magis potiti erāt signis: hi oēs erāt miserabiliores: q dei tatis ei⁹ signū vidētes maximū: oīa iudicio corrupto p̄ principū p̄mittebant: an nō magnū signū insaniētes ꝛ q̄rentes interficere: hr̄e eū in manib⁹ ꝛ repēte gescere. AVGV. Igit̄ nō plene intelligētes xp̄i potentiā: putauerūt eē p̄ncipū scientiā q̄ ei pepercerūt vñ subdunt. Nunqd vere cognouerūt p̄ncipes q̄ hic ē xp̄s. CHRY. Sz ipsi neq̄ p̄ncipū sequunt̄ sententiā: sz aliā proferūt corruptā ꝛ propria amentia dignā. vñ subdit̄. Sz hunc scimus vñ sit. Chriſt⁹ ātē cū ve. ne. scit vñ sit. AVGV. Hec opinio apō iudeos nō inaniter nata ē: inuenimus tñ q̄ scripture dixerunt de xp̄o qñ nazareus vocabit̄: ergo p̄dixerunt vnde sit. Judei ēt dixerunt herodi querenti q̄ xp̄s in bethleez iude nasceretur: ꝛ testimonium etiaꝫ prophēticum attulerunt. vnde ergo nata est hec opinio apud iudeos: q̄ chriſtus cū venerit nemo sciat vñ sit: nisi q̄ vtrūq; pronunciauerūt scriptura. ſm hoiem p̄dixerunt vnde esset: ſm deū latebat ipios ꝛ q̄rebat pios. Tanc igit̄ opinionē in eis generauerat: quod p̄ isaiā dictū ē: Generationē eius qs enarrabit: Deniq; dñs ad vtrūq; respondit: ꝛ q̄ nouerant eum vnde esset: ꝛ quia non nouerant. vñ segtur: Clamabat ergo iesus docens i tēplo ꝛ dicens: Et me scitis: ꝛ vnde sim sitis. hoc est dicere: ꝛ vñ sim scitis: ꝛ vnde sim nescitis. vñ sim scitis: iesus a nazaret: cuius ēt parētes nostis. Solus enim in hac causa latebat virginis partus: quo excepto totus nouerant in iesu: qō ad hominē pertīet. Recte ergo dixit: Et me nostis: ꝛ vnde sim scitis ſm carnē ꝛ effigiē hois quā gerebat. ſm diuinitatem autem a meipso non veni: sed est verus qui misit me.

CHRY. Per quod ea que ī mēte habebāt reuelat: ac si diceret: Non sum de numero eoꝝ q̄ sine causa venerūt: sz est verax q̄ misit me: ꝛ si verax est in veritate misit: ꝛ q̄ misus est: ꝛgruū est veracem esse. Rursus aūt ex p̄priis seruorum eos capit. q̄ enim dicebant: Cū venerit chriſtus nullus cognoscit vñ est: ostendit ēt inde se chriſtū esse quoniā a pr̄e venit: quē ipsi nescieb̄t. ꝛ iō subdit: Quē vos nescitis. HYLA. vi. de tri. Nūqd aūt nō oīs hō lz in carne ex deo nat⁹ est. ꝛ qūo negat ab his vel seipsuz. vel vñ ipse sit sciri: nisi id vñ ē ad nature sue referret auctorē. Naz id qō vñ sit ignorāt: nām ex q̄ ē dū vñ sit nescit oñdit. Ignorari enī vñ sit: nō pōt q̄q̄d subsistit ex nihilo: q̄ hoc ipsum qō nō ignorāt ex nihilo ignorationē ei⁹ vñ sit nō hz. Ob hoc ātē qd sit ipse nescit: dū ignorāt a quo sit. nō. n. cōfitet filiuz q̄ negat natū. nec natū itelligit q̄ putabit eum esse ex nihilo.

CHRY. Uel ignorātiā hic dicit q̄ ē p̄ opa: sicut paulus ait. Cōfitent̄ se nosse deū: factis aūt negāt. Dupliciter autē eos redarguit. Et p̄mū qdē q̄ occulte loq̄bant̄: hec ī mediū iducit: clamās vt eos verecūdari faciat. AVGV. Deniq; vt ostēderet eis vñ possent scire subiecit. Ego scio eū. Ergo a me q̄rite vt sciatis eū. Patrē. n. nō cognoscit nisi filius ꝛ cui voluerit filius reuelare. Et si dixero quia nescio eum ero similis vobis mendax. CHRY. Qō est impossibile: q̄ enī verax est q̄ misit: cōgruum est ꝛ eū q̄ missus est veracem esse. vbiq; aūt cognitionē patris soli sibi attribuit: q̄ a patre est. vñ segtur: Et ego scio eū q̄ ab ipo suz. HYLA. vi. de tri. Quero aūt vtrū id qō ab eo opus est: in eo creationis aut naturā generationis ostendat. Si opus in eo creationis est: vniuersa quoq; que creant̄ a deo sunt: ꝛ qūo patrē nō vniuersa nouerūt: cū filiꝰ eū iccirco q̄ ab eo est non nesciat: Si vo iccirco ei q̄ ab eo sit eū nosse sit p̄priuz: qūo. nō hoc ei q̄ ab eo ē erit p̄priū. s. vt verus filius exnā dei sit: Dabes igit̄ p̄prietatē cognitiōis de p̄prietate gnātionis tñ ne forte id qō ab eo ē: aduentꝰ sui tps hereſis inuaderet cōtinuo subiecit: Et ipse me misit. Tenuit ordinē euāgelici sacramēti: natū se p̄fessus ꝛ missuz. AVGV. Ab ipso īgt suz: q̄ filiꝰ de pr̄e: q̄ autē videtis me in carne ipse me misit: vbi noli itelligere nature dissimilitudinē: sz generantis auctoritatē. CRHY. Irritauerūt aūt iudeos ea q̄ dicebantur: p̄p hoc qō dixerat: Quē vos nescitis: q̄ simulabāt se scire. vñ segt̄. Querebāt ergo eū apphēdere ꝛ nemo misit ī eū man⁹. Uide furorē eoꝝ inuisibiliter refrenatū: Euangelista vo humani⁹ ꝛ humilius loq volēs: vt ex hoc xp̄s hō putaretur: nō dixit q̄ eos inuisibiliter detinuit: sz subiecit: Quia nō dū venerat hora ei⁹. AVGV. Hoc ē q̄ nolebat. nō eniz dñs sub fato nat⁹ ē: hoc nec de te credēdū ē: quātomagis de illo: per quē factus es: si tua hora volūtas est illius: illi⁹ hora que est nisi voluntas sua: Non ergo horam dixit qua coge retur mori: sed qua dignaretur occidi.

¶ De turba autem multi crediderunt in eum. Et dicebant: Chriſtus cum venerit: nunqd plura signa faciet: q̄z q̄ hic facit. Audierūt pharisei turbam murmurantem de illo hec: ꝛ miserūt p̄rincipes ꝛ pharisei ministros vt apprehenderēt eū. Dixit ergo eis iesus. Adhuc modicū tp̄s vobis cū sum ꝛ vado ad eū q̄ me misit: Queritis me ꝛ nō inuenietis: ꝛ vbi ego sū vos ñ potestis venire. Dixerūt ergo iudei ad semetipsos. Quo hic iturus ē: q̄ nō inueniem⁹ eū: Nūquid in dispersionez gentiū itur⁹ est: ꝛ doctur⁹ gētes: Quis ē hic sermo quē dixit: queritis me ꝛ nō inuenietis: ꝛ vbi sum ego vos non potestis venire.

AVGV. Humiles ꝛ pauper saluos faciebat dñs. vñ dī De turba ātē. mul. cre. in eū. Turba. n. q̄ suā egritudinē cito vidit. ēt illi⁹ medicinā sine dilatione cognouit. GHRY. Uerūtñ neq̄ in his erat sana fides sz more multitudis vulgaria loq̄bant̄. Segt̄. n. Et di. Chriſt⁹ cū vene. nūqd signa plura faciet q̄z q̄ hic facit: Dicere. n. Chriſt⁹ cū venerit: erat nō firmiter credētiū būc eē xp̄m. Ul ēt hoc dicere ē oñdere eū nō eē xp̄z: ac si dicāt: Nōne ille cū venerit melior erit ꝛ plura signa faciet. grossiores. n. nō a doctrina sz a signis īducunt̄. AVGV. Uel itelligūt. Si duo nō erūt. hic est xp̄s. p̄ncipes ātē isaniebāt. Et iō medicū nō solū nō agnoscebāt: sz ēt occidere cupiebāt. vñ segt̄: Audierūt pharisei turbā murmurātē de illo hec: ꝛ misc. p̄n. ꝛ pha. ministros vt app̄ henderēt eū. CHRY. Multa qdē locut⁹ ē supra. sz nihil tale fecerūt: q̄ maxīe. n. eos mordebat: hocerat: q̄ turbe. s. xp̄z glorificabāt. Sabbati aūt solutio apparēs cā erat: quā scz ptendebāt: ꝛ ipsi qdē nō audebāt xp̄m capere piculū timētes. Ministros ātē mittūt tāq̄z piculis expositos. AVGV. Quia ergo nō poterāt apprehēdere nolētem. missi sunt vt audirent docentem. Sequitur enim: Dixit ergo iesus: Adhuc modicum tempus vobiscum sum. CHRY. Uerba loquitur humilitatis plena: ac si diceret: Quid festīatis me interficere: paruum expectate tempus. AVGV. Quod modo ergo vultis facere facturi estis: sed non modo: q̄ nolo. Implere enim debeo dispensationem meam: ꝛ sic peruenire ad passionem. CHRY. Per hoc igitur audaciorē turbam terruit: studiosiorē vero magis auidā faciebat ad audiendū: quasi paruo tēpore derelicto: in quo possent hac

doctrina potiri. Non ãt dixit simpliciter: Vic sum: sed Uobiscũ sũ. q. d. Et si pseq̃mini me: nõ tñ cessabo q̃ sunt pro vobis dispẽsans: ⁊ ea q̃ sunt ad salutẽ docens ⁊ monens vos. Quod ãt subdit: Et vado ad eũ q me mi. sufficiẽs erat eos terrere. THEOPHI. Tanq̃ patri sit de ipis q̃sturus: qz si missuz opprobrys affecerunt: nõ est dubiũ q ⁊ mittẽti fecerũt iniuriã. BEDA. Dicit aũt: Uado ad eũ q misit me: ac si diceret: reuertẽs ascẽdo ad patrez q me incarnari pcepit: Illuc se dixit ire a quo nũq̃ recessit. CHRY. Qz vero eo indigebãt manifestat p hoc qõ dicit: Queritis me ⁊ nõ inuenietis. Sed vbi q̃sierũt eũ iudei: Dicit lucas qñ plangebãt mulieres sup eũ. probabile ãt est ⁊ multos alios hoc passos esse ⁊ pcipue dũ ciuitas caperet eos meminisse christi ⁊ miraculoz eius: ⁊ psentiã eius q̃rere. AVGV. Uel hic iã resurrectionẽ suam pdixit: qz q̃situri illũ erant post resurrectionẽ compũcti. Noluerunt. n. eũ agnoscere psentẽ: ⁊ postea q̃sierunt cũ viderẽt in cuz multitudinẽ credentẽ. vnde multi cõpuncti dixerũt: Quid faciemus? videruntn. xpm suo scelere morientẽ: ⁊ crediderũt i xpz suis sceleribꝰ ignoscẽtẽ: ⁊ quousq̃z bibert sanguinez quẽ fuderũt: de sua salute desperauerunt. CHRY. Deinde ne qs euz p mortẽ communi mõ abire estimet: subiungit: Et vbi ego sũ vos non potestis venire. Si vero in morte maneret possent ad eũ ire: illuc. n. omnes abimus. AVGV. Non aũt dixit. Ubi ero: sed Ubi sum. Semp. n. ibi erat christus quo fuerat rediturus: sic redyt: vt nos non derelinqueret. Erat enim christus fm visibilem carnem in terra: fm inuisibilẽ maiestatem in celo ⁊ in terra. Non autem dixit. Non poteritis: sed non potestis venire. tales enim tunc erant q non possent. Nam vt sciatis: non hoc ad desperationem dictũ: ⁊ discipulis suis dixit tale aliquid: Quo ego vado vos non potestis venire. Deniq̃ hoc petro exposuit dicẽs: Quo ego vado non potes me sequi modo: sequeris autem postea.

CHRY. Hec autem omnia induxit volens eos attrahere. ⁊ enim modicũ tps quod relinquebatur ⁊ post recessuz ipsum desiderabilez esse: ⁊ euz non posse decetero inueniri sufficientia erant ad suadendũ vt ad eũ accederẽt. Per hoc ãt q̃ dicit: Uado ad eum qui misit me: ostẽdit nullam sibi fieri lesionẽ ab insidys eorum ⁊ passionẽ suam volũtariã sibi esse. passi sunt ãt aliqd ipsi iudei ad ea q̃ dicta sunt: ⁊ q̃runt ad seipsos quo debeat ire: quod non erat eorum q desiderarent ab eo liberari. Sequitur. n. Dixerunt ḡ iudei ad semetipsos: quo hic iturus est: qz non inueniemus euz? Nunquid i dispersionẽ gentiũ iturus est ⁊ docturus gẽtes? Sic enĩ gẽtes vocabãt q̃si exprobrãtes ⁊ magna in semetipsis gloriãtes. qz. s. gẽtes vbiq̃z dissemiate erãt. ⁊ iperfecte adinuicẽ pmixte. Sed hoc opprobriũ postea ipsi sustinuerũt: qz vbiq̃z dispsi sunt. Antigtus aũt tota gens in vnũ collecta erat: sz cũ iudei vbiq̃ terrarũ iã gẽtibꝰ pmixti essent: nõ diceret: Quo ego vado vos nõ potestis venire: si p hoc gẽtes itellexisset. AVGV. Dixerat ãt dñs: Quo ego vado: de sinu patris. Hoc ergo illi nullo mõ intellexerunt: ⁊ tamen ex hac occasione salutẽ nostrã predixerũt q dñs iturus eẽt ad gẽtes: nõ psentia corporis: sed tamen pedibus suis. Misit enĩz ad nos mẽbra sua ⁊ fecit nos membra sua.

CHRY. Non autem dixerũt q iturus eẽt ad gentes ledere eas: sed docere. Jam enĩ irã submiserãt ⁊ bis que dcã erãt crediderant. nequaq̃z aũt nisi credidissent quesissent ad seipsos: Quis est hic fmo quẽ dixit: queritis me ⁊ non inuenietis: ⁊ vbi ego sum: vos non potestis venire.

¶ In nouissimo autez die magno festiuitatis stabat ihesus ⁊ clamabat dicẽs: Si quis sitit veniat ad me ⁊ bibat: Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent aque viue. Hoc autem dixit de spiritu quẽ accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat spiritus datus: qz ihesus nondum erat glorificatus.

CHRY. Cũ recessuri essent domũ celebrata festiuitate dñs dat eis viatica ad salutẽ. vñ dr: In nouissimo aũt die ma. fe. sta. ihesus ⁊ cla. di. Sigs sitit veni. ad me ⁊ bibat.

AVGV. Tũc enĩ agebaf festiuitas q̃ appellaf scenophegia. i. tabernaculoz ꝯstructio. CRHY. Que p septẽ dies agebaf. pria ãt dies ⁊ vltia erat celeberrima fm legẽ: ⁊ hoc significauit euãgelista cũ dixit: In nouissimo die magno festi. Medios aũt dies magis ad voluptatẽ cõsumebant. Jõ ergo pria die hoc eis nõ dixit: sed neq̃z secũda: aut tertia: ne ea que dicebãf deperirẽt: eis voluptati vacantibꝰ. Clamat aũt ꝓpter turbe multitudinẽ. THEOPHI. Simul quidem vt audibilis fieret: atq̃z vt cõfidentiã largiref: ⁊ q̃ne minem formidabat. CHRY. Dicit autẽ: Sigs sitit. ac si diceret: Neminẽ necessitate ⁊ violẽtia attrabo: sed sigs bz desideriũ multũ: hũc ego voco. AVGV. Est. n. sitis interior: qz est hõ iterior. Cõstat aũt plus amare hoiem interiorem q̃ exteriorẽ. Si ergo sitimꝰ: veniamꝰ nõ pedibꝰ q̃z affectibus: nec migrãdo: sed amãdo. CHRY. Quia. n. de intellectuali loqtur potu: ostendit per hoc qõ post inducit. Qui credit in me: sicut dicit scriptura: flu. de ven. ei? fluẽt aque viue. Sed vbi hoc dicit scriptura? nusq̃: Quid igitur: Qui credit in me sicut dicit scriptura hic subdistignuere oz: vt postea subsequaf: Flumina de ventre eius fluent aque viue: ostendens quoniam rectam oportet habere cognitiõez ⁊ non ita a signis sicut a scripturis credere in ipsum. Etenĩ superius dixit: Scrutamini scripturas. HIERO. in prologo gene. Uel hoc testimonium de prouerbys sumptum est: vbi. s. dicitur: Deriuentur fontes tui foris ⁊ in plateis aquas tuas diuide. AVGV. Uenter autez interioris hominis est conscientia cordis eius. Bibito aute isto liquore: viuescit purgata cõscientia: ⁊ hauriẽs fontẽ habebit. ⁊ ipse fons erit. Quis est fons: vel qs est fluxius q̃ manat de ventre interioris hois? Beniuolentia q̃ vult cõsulere pximo. Bibunt ergo q credunt in dño. si autem putat q̃ bibit: soli ipsi debet sufficere: nõ fluit aqua viua de vẽtre ei? Si aũt proximo festinat cõsulere: iõ nõ siccaf qz manat. GREGO. super ezechielẽ. Cũ. n. a mente fideliũ sancte predicationis verba defluunt: q̃si de mẽte credentiũ aque viue flumina decurrunt. ventris autẽ viscera qd sunt aliud nisi mentis interna. i. recta intentio: sanctũ desideriũ: humilis ad deum: pia ad proximum voluntas. GHRY. Dicit aũt flumina ⁊ non flumen: copiositatem ⁊ vbertatẽ occulte instituans. Uiuentẽ aũt aquã dicit: agentẽ semp. Spiritus enĩ gratia cũ in mentẽ itrauerit ⁊ firmata fuerit oi fonte magis manat: ⁊ neq̃ deficit neq̃ euacuaf: neq̃ stat: videbit qs vtiq̃ hoc ad sapientiã stephani. ad petri linguã: ad pauli fluxum inspiciens. Nihil. n. eos detinebat: sz sicut flumina multo impetu delati: oia secũ trabentes abibant. AVGV. Ad q̃ aũt potũ dũs inuitasset: exposuit euãgelista ⁊ dixit: Hoc aũt dixit de spiritu quẽ accepturi erãt credẽtes in eũ. Unẽ dicit spiritũ nisi spiritũ sanctũ: nã vnusq̃sq̃ hõ bz in se proprium spiritum. ALCVI. Spiritũ aũt sanctũ ante ascensionẽ apostolis ꝓmisit: post ascensionem in linguis igneis dedit. Jnde dicit: Quẽ accepturi erant credentes in eum.

AVGV. Erat ergo spũs dei: sed nondũ in eis erat q credidert in iesum: Jta enĩ disposuit nõ eis dare spiritũ iustus nisi post resurrectionẽ suã. vnde segtur. Nondũ. n. erat spũs da. qz nõdũ iesus erat glori. CHRY. Apostoli quidẽ ꝑ spũ ejciebant demonia: sed ea q̃ a xpo est potestate. quãdo enĩ mittebat eos. nõ dicitur: Dedit eis spiritũ sanctum: sed dedit eis potestatẽ. De prophetis autem ab omnibus confessum est q̃ spiritus sanct? eis dabaf: sed hec gratia a terra defecerat. AVGV. iiij. de tri. Sed qũo ⁊ de ioãne baptista dictũ é: Spũscõ replebiſ ab vtero matris sue: ⁊ spũscõ

repletus zacharias inuenitur: vt de illo talia diceret: ⁊ spiritu sancto maria vt talia de dño ꝓdicaret. spũsancto symeon ⁊ anna vt magnitudinẽ xpi paruuli agnoscerent. Quõ ergo intelligit: nisi qz certa illa spũssancti datio: post clarificationẽ xpi futura erat. q̃lis nũq̃ antea fuerat; habitura. n. erat quãdaz ꝓpria ⁊ietatẽ in ipso aduentu: q̃lis antea nunq̃ fuit. Nusq̃. n. legimus linguis q̃s non nouerant boies locutos venière in se spũsancto: sicut tũc factuz est: cuz oporteret ⁊ eius aduẽtũ signis sensibilib⁹ demõstrari. AVGV. sup ioannẽ. Luz g̃ ⁊ mõ accipiat spũssanctus: q̃re nemo loquit linguis oium gentiũ: qz iã ipsa eccl'ia liguis gentiũ loqtur i bac q nõ est: nec mõ accipit spũsanctũ. Si amas vnitatẽ ẽt tibi bz quisqs in illa aligd bz. Tolle inuidiã: ⁊ tuũ est quod habeo. Liuor separat: charitas iungit. Ipsam habeto ⁊ cum ea habebis: qz sine ipsa nihil ꝑderit quicqd habere potueris. Charitas ãt dei diffusa ẽ in cordibus nostris ꝑ spũsctũ q datus ẽ nobis. Quare g̃ dñs post resurrectionẽ suaz spiritumsanctũ dare voluit: vt. s. in resurrectionẽ nraz charitas flagraret: ab amore seculi separaret: ⁊ tota curreret i deũ. Qui. n. dixit: Qui credit in me veniat ⁊ bibat ⁊ flumina de ventre eius fluent aque viue. Uitã eternã promisit: vbi nihil timeamus: vbi nõ moziamur: qz g̃ tale est qõ promisit spũssancti charitate feruentibus: ideo ipsum spiritũ noluit dare nisi cũ eẽt glorificatus: vt in suo corpore ostẽderet vitam: quaz mõ non habemus: sz in resurrectione speramus.

AVGV. contra faustũ: Si itaq̃ hec causa erat vt nõdũ daret spiritussanctus: qz nondũ erat iesus glorificatus: procul dubio clarificato iesu iaz causa erat vt statim daretur. Cataphrices ãt se promissuz paraclitũ suscepisse dixerunt: ⁊ binc a fide catholica deuiarũt. Manichei ẽt que de promissione spiritussancti dicuntur: de manicheo asserũt esse ꝓdictũ: tanq̃. s. antea non fuerit spiritus datus. CHRY. Uel aliter: Gloriam christi crucem vocat: qz. n. inimici eramus: donum aũt non inimicis sed amicis datur. oportebat prius offerri hostiam: ⁊ inimicitiam in carne dissolui: ⁊ tũc factos dei amicos suscipere donum.

¶ Ex illa ergo turba cum audissent hos sermones ei⁹ dicebãt: Hic ẽ vere ꝓpheta. Alĩ dicebãt Hic est xps. Quidaz aũt dicebant: Nunquid a galilea venit christus? Nonne scriptura dicit qz ex semine dauid ⁊ de bethleez castello vbi erat dauid venit christus? Dissensio itaqz facta ẽ in turba pp eũ: Quidã ãt ex ipsis volebãt apprehẽdere eũ: sz nemo misit sup eũ manũ: Uenerũt ergo ministri ad pontifices ⁊ phariseos ⁊ dixerũt eis illi: Quare nõ adduxistis illũ? Rñderũt ministri: Nũq̃ sic locut⁹ ẽ hõ: sicut hic hõ loquit. Respõderũt ergo eis pharisei: Nunqd ⁊ vos seducti estis? Nũquid ex principib⁹ aliquis credit in eũ? aut ex phariseis? Sed turba hec que non nouit legem: maledicti sunt. Dixit nicodem⁹ ad eos: ille qui venit ad iesum nocte: q vn⁹ erat ex ipsis: Nunqd lex nostra iudicat hoiem: nisi prius audierit ab ipso: ⁊ cognouerit qd faciat? Respõderũt ⁊ dixerũt ei: Nũquid ⁊ tu galile⁹ es? Scrutare scripturas ⁊ vide quia a galilea propheta non surgit: ⁊ reuersi sunt vnusquisqz in domuz suaz.

BẽDA. Cũ dñs inuitasset credentes in se ad potandum spiritũsanctũ: nata est de illo in turba dissensio: vnde dicit. Ex illa ergo bona tur. cum au. hos ser. eius dicebant: hic est vẽ ꝓpheta. THEOPHI. Qui. s. expectabãt. Alĩ. s. ppls dicebãt: hic est xps. ALCVI. Jã isti sitim illaz spũaliter haurire ceperãt: iã sitiz ifidelitatis deposuerãt. alĩ i sue ifidelitatis ariditate ꝑmanebãt: de qb⁹ subdit. Quidã autez dice. Nũqd a galil. venit christ. nõne scri. di. q ex semĩe da. ⁊ de beth. ca. vbi erat da. xps ve. Nouerãt. n. qd de xpo predixissent ꝓphete: sz ignorabãt oĩa in ipso ĩpleta fuisse: ⁊ q nouerãt in naçareth nutritũ: natiuitatis locũ nõ attẽdebant: nec ꝓphetiã quã legerãt in eo ꝓpletã credebãt. CHRY. Sed esto locũ natiuitatis ignorabãt num ẽt genus ignorabant? qñ ex domo ⁊ familia dauid nat⁹ erat. Quare igitur dicebãt: Nõne ex semĩe dauid ve. xps? Sed ⁊ hoc obũbrare volebãt: ꝑ educationẽ in naçareth oĩa maliciose loquentes. vñ nõ accedũt ad xpm q̃rẽtes: quõ scripture dicũt q̃ a bethleez oz venire xpm? tu aũt ex galilea venisti: sz oĩa malitiose loquunt. Et qz nõ diligẽter attẽdebãt his q̃ dicebãt: neq̃ discẽdi gr̃a: ꝓp hoc nihil eis xps rñdit. Nathanaelem ãt dicentẽ: A nazareth põt aligd boni eẽ: laudauit: vt vere israelitã: qz veritatis erat inquisitor ⁊ oĩa vetera diligẽter edoct⁹. Segtur: Dissensio itaq̃ fcã est ꝓpter eũ in turba. THEOPHI. Nõ in ꝓncipib⁹: nã ꝓncipes vni⁹ volũtatis erãt: vt vz nõ eũ reciperẽt sicut xpm. Qui ergo magis moderati erãt in malitia: vbis tñ glorie christi aduersabãtur: qui vo priores erãt man⁹ ẽt appetebãt ĩponere. de qb⁹ subditur. Quidam autem ex eis vo. ap. eũ. CHRY. Hoc aũt induxit euangelista ostendens qñ loquebantur neq̃ q̃rentes veritatem neq̃ discere volẽtes. Sequitur: Sed nemo misit super illum manus. ALCVI. Quia. s. ipse non permisit qui conatus illoruz in sua ptãte habebat. CHRY. Hoc autem sufficiens erat eos in cõpunctionez deducere: sed non sunt compuncti. talis enim nequicia nulli vult credere: ad vnum aspicit solum: vt eum cui insidiatur interficiat. AVGV. Qui vero missi fuerant vt eum tenerent redierunt ĩmunes a crimine ⁊ pleni admiratione: de quib⁹ subditur: Uenerunt ergo ministri ad pon. ⁊ pha. ⁊ dixerũt eis illi: Quare nõ addu. eum? ALCVI. Qui eum lapidare volentes: tenere non potuerunt: arguũt ministros qz eum non adduxerant. CHRY. Ecce pharisei ⁊ scribe miracula videntes ⁊ scripturas legentes nihil profecerũt. ministri autem nihil horum habentes: ab vna sola allocutiõe sunt capti. ⁊ abeuntes vt eum ligarent: redierunt ligati miraculo. Et non dixerunt: Non potuimus ꝓpter turbam: sed precones efficiuntur christi sapientie. Nã sequitur: Responderunt ministri: Nunq̃ sic locutus est homo sicut hic homo loquitur. AVGV. Ille autem sic locutus est: qz deus erat ⁊ homo. CHRY. Nõ est aũt solum eoruz prudentia admiranda: qz signis non eguerunt: sed a sola doctrina sunt capti. nõ enim dixerunt: nunq̃ talia miracula fecit homo sed nunq̃ sic locutus est homo. Sed etiam admirãda est eorum securitas: quoniam ad phariseos qui contra christum aduersabantur venerunt. ⁊ eis talia locuti sunt. Nec tamẽ longũ sermonẽ audierant: sed breuẽ. cũ. n. mens fuerit incorrupta: nõ lõgis ꝓmonib⁹ opus est. AVGV. Pharisei tamẽ eoz testimoniũ repulerũt. naz segtur: Rñderunt ergo eis pharisei: numqd ⁊ vos seducti estis? quasi dicant: Uidemus vos delectatos esse in sermonibus suis.

ALCVI. Et reuera laudabiliter seducti erant: qz dimisso malo infidelitatis: trãsierant ad fidez. CHRY. Ab argumento aũt insipienti cõtra eos syllogizant. nã segtur. nũquid ex ꝓncipibus aligs credidit in euz aut ex phariseis? sz turba hec que nõ nouit legẽ maledicti sũt. Hec aũt ẽ ipsorum accusatio: qñ turba quidem credidit: ipsi aũt non crediderunt. AVGV. Qui enim non nouerãt legem ipsi ⁊ credebant in eum qui miserat legẽ: ⁊ eũ q miserat legẽ condẽnabãt illi qui docebãt legẽ: vt ĩpleretur quod dominus dixerat: Ego veni vt nõ vidẽtes videãt: ⁊ vidẽtes ceci fiãt.

CHRY. Qualr igit maledicti sūt illi q a lege suadētur: Vos poti⁹ maledicti estis q nō obſuastis legē. THEO. Ideo āt suauiter ⁊ blande pharisei ministris respōdēt: dubitauerūt ne forte ab eis prorsus segregent: ⁊ xpo adycian tur. CHRY. Qz vero dixerant q nullus principū credidit in euz. Ad hoc excludendū subiungit: dicit nicodemus ad eos: Ille qui venit ad iesum nocte: q vnus erat ex illis.

AVGV. Ipse nō qdez incredulus: ſz timidus. nā ideo nocte venerat ad lucē qz illumiari volebat: ⁊ sciri timebat. hic q̄ respondit iudeis. Nūquid lex nra iudicat hoiem nisi prius audi. ab ipso ⁊ cogno. qd faciat: Credebat. n. qz si euz tm̄modo patiēter vellent audire: forte similes fierent illis q missi sunt tenere: ⁊ maluerunt credere. Volebant āt illi puerſi añ esse dānatores q̄ cognitores. AVGV. xxy. de ciui. dei. Dicit aūt lex nra de lege q̄ dei est: eo q ē ab illo data hoibus. CHRY. Ostēdit āt nicodemus eos neqz cognoscentes legē: neqz facientes que sunt legis. cū āt ꝓgruū esset ostendere q nō indiscrete miserūt vocaturi euz: rudius ⁊ iracundius vtunt̄ ꝓtradictione. Nā segtur: Respōderunt ⁊ dixerunt ei: Nūquid ⁊ tu galileus es: AVGV. .i. quasi a galileo seductus. Dns. n. galileus dicebat: qm̄ de nazareth ciuitate erāt parentes eius: fm mariā dixi parentes: non fm virile semen. CHRY. Deinde iniurioſe q̄ſi eo nesciente scripturas induxerunt: Scrutare scri. ⁊ vide qz prophe. a galilea non surgit. ac ſi dicerent: Vade ⁊ disce.

ALCVI. Non. n. locū vbi natus est: ſz vbi uersabat tendebāt: ⁊ iō non solū messiā ſz nec prophetā eum credebant. AVGV. Propheta qdē a galilea nō surgit: ſz dns propheta x̄p inde surrexit. Segtur: Et reuerſi sūt vnusqsq in domū suam. ALCVI. Nullo pfecto negocio vacui fide: ⁊ ideo fraudati vtilitate sunt reuerſi in domū infidelitatis ⁊ impietatis sue.

CAPI. VIII.

IEsus āt perrexit in montē oliueti: ⁊ diluculo iteruz venit in templū: ⁊ omnis populus venit ad eū: ⁊ sedens docebat eos. Adducunt autē scribe ⁊ pharisei mulierem i adulterio deprehensam: ⁊ statuerunt eaz in medio: ⁊ dixerūt ei: Magister: hec mulier modo deph̄ēsa est in adulterio. In lege aūt moyses mādauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo qd dicis: Hoc aūt dicebāt tentātes eū: vt possent accusare eū. Jesus aūt iclinans se deorsum: digito scribebat in terra. Cū ergo pseuerarēt iterrogātes. erexit se ⁊ dixit eis. Qui sine pctō est vestrū primus in illā lapidē mittat. Et iterū se iclinās scribebat in terra. Audiētes aūt hec vn⁹ post vnum exibāt icipiētes a seniorib⁹: ⁊ remāsit sol⁹ iesus: ⁊ mulier in medio stās. Erigēs aūt se iesus dixit ei: Mulier vbi sūt q te accusabāt: Nemo te ꝯdēnauit: Que dixit: Nemo dne. Dixit ei iesus: Nec ego te condemnabo. Vade ⁊ iam amplius noli peccare.

ALCVI. Dns maxie circa suā passionē hāc sibi effecerat ꝓsuetudinē: vt in die qdē in tēplo qō erat hierosolymis vbū dei pdicaret: signa ⁊ miracula ostēderet: sero reuertebat in bethaniā: vbi apud sorores lazari hospitabat: ⁊ mane itez ad sile opus reuertebat. Igit fm būc morē cū i vltimo die scenophegie tota die in tēplo pdicasset: vespe prexit in mōtē olineti. ⁊ hoc ē qō dr. Jesus aūt perrexit in mōtem olineti. AVGV. Ubi. n. docebat docere xp̄m nisi in mōte olineti: in mōte vnguēti: in mōte chrismatis. xpi enim nomē a chrismate dictū ē. Chrisma aūt grece: latine vnctio noiat. Ideo aūt nos vnxit: qz luctatores ꝺ diabolum fecit.

ALCVI. Unctio. n. olei fessis ⁊ dolētib⁹ mēbris solet afferre leuamē. Mons ēt oliuarū sublimitatē dīne pietatis designat: oleos grece: latie misericordia. Nā quoq; olei myſterio aptissime ꝓgruit: supfert. n. oīb⁹ liquoribus: ⁊ sicut ait psalmista: Miserationes ei⁹ sup oīa opa ei⁹. Segt: Et diluculo itez venit in tēplū. vt. s. misericordiā cū icipiēte nouitestamēti lumine: fidelib⁹ in tēplo vz suo pandēdā pbendā qz signaret. Qō'enī diluculo redibat: exortū noue gratie designat. BEDA. Significat aūt q̄ postq̄ per gratz cepit iterum habitare in tēplo suo. i. in ecclesia: ex oībus gentibus credentes in eū. vñ segtur. Et oīs populus veniebat ad eū ⁊ sedens docebat eos. ALCVI. Sessio humilitatē incarnationis insinuat. Sedēte ergo dño ad eum venit populus: qui postq̄ per susceptā humanitatē visibilis apparuit: ceperūt euz multi audire ⁊ in euz credere: quē per humanitatē sibi proximū meminerant. Mansuetis aūt ⁊ simplicibus fmo nem dñi admirantibus: scribe ⁊ pharisei interrogant: non vt discant: sed vt veritati laqueos nectant. vñ segtur. Adducunt aūt scribe ⁊ phari: mulie. in adul. depre. ⁊ statu. eaz in medio: ⁊ dixe. ei. Magister hec muli. depre. est modo in adulterio. AVGV. Animaduerterant eniz eū nimiū cēmitem. De illo quippe fuerat ante predictuz: Procede ⁊ regna: propter veritatem ⁊ mansuetudinez ⁊ iustitiam. Ergo attulit veritatē vt doctor: māsuetudinē vt liberator: iustitiam vt cognitor. Luz loqueretur: veritas agnoscebatur. cū aduersus inimicos nō moueretur: māsuetudo laudabatur. In tertio ergo iustitia. s. scandaluz posuerunt. Dixerunt. n. apud seipsos. Si eaz dimitti censuerit: iustitiā non tenebit. lex enim quod iniustum erat iubere non poterat: ⁊ ideo legem inducunt dicentes: In lege autez moyses mādauit nobis huiusmodi lapidare. vt autez mansuetudinē non pdat: in qua iaz populis amabilis factus est: eaz dimitti debere dicturus est. vnde eius sententiaz requirunt dicentes: Tu ergo quid dicis: Vinc nos inueniemus ad accusandū occasionez ⁊ reuz faciemus tanq̄ legis preuaricatores: vñ euangelista subdit: Hec autez dicebant tē. euz vt pos. accu. eum. Sed dominus in respondēdo ⁊ iusticiaz seruaturus est: ⁊ a mansuetudine nō recessurus. Sequitur eniz: Jesus autem incli. se deorsuz digi. scribe. in terra. AVGV. de con. euā. Tanq̄ illos tales in terra scribendos significaret: non in celo vbi monuit discipulos vt se scriptos esse gauderent: aut q̄ se humiliando quod capitis inclinatione monstrabat: signa in terra faceret: aut q̄ iaz tempus esset: vt in terra quę fructum daret: non in lapide sterili: sicut antea lex eius cōscriberetur. ALCVI. Per terraz enim coz humanum ostenditur qō bonaruz vel malaruz actionuz solet redde re fructus. per digituz autem qui articulorum compositione flexibilis est: sublimitas discretionis exprimitur: Nos ergo instruit: vt cum quelibet mala proximorum conspicimus nō statiz ea temere damnemus: sed prius ad conscientiam cordis humiliter reuerſi: digito discretionis ea sollicite disquiramus. BEDA. Quātū ēt ad historiaz pertinet per hoc q̄ digito scripsit in terra. illuz se fore monstrauit q quondam legez in lapide scripsit. Sequitur. Luz autez perseuerarent interrogantes euz erexit se. AVGV. Non dixit: nō lapidet: ne cōtra legē dicere videret. Absit aūt vt boni ceret lapidet. venit enī nō pdere qō inuenerat ſz q̄rere qō perierat. Quid ergo respōdit. Qui sine peccato ē vestrū: primus in illā lapidē mittat. Hec vox iustitie est: puniat peccatrix sed nō a peccatoribus: impleatur lex: sed nō a preuaricatoribus legis. GREGO. xiiy. moza. Qui enī prius semet ipsuz nō iudicat: quid i alio rectū iudicet iguorat. Et si no-

uit etiã ꝙ auditũ: recte tamẽ aliena merita iudicare nõ valet cui ꝓscia inocẽtie ꝓprie nullã iudicy regulam prebet.

AVGV. Cum ergo cos telo iusticie percussisset: nec dignatus ẽ cadẽtes attẽdere: sed auertit ab eis obtuitũ: vñ se quit. Et iterũ se inclinãs scribe. in terra. ALCVI. Potest etiã itelligi fecisse hoc dñs iuxta cõsuetudinẽ: vt q̃si aligd ages vltu, ttẽdẽs i aliꝰ: liberã eis exeũdi facultatẽ darꝫ. In ℔ et figurate admõet: vt ꝛ ꝑuls q̃ peccãtẽ frẽꝫ cõripiam⁹ ꝛ p⁹ ad bibitã correctiõeꝫ diligẽter ꝓpẽdam⁹: vtrũ ipſis pctis ꝰ gb⁹ aliũ castigam⁹ aut i alys: obnoxys sim⁹. AVG. Sic igit illi voce iusticie tanq̃ telo percussi sese ispiciẽtes ꝛ reos iue niẽtes: vn⁹ post vnũ oẽs recesserũt. ꝛ hoc est qõ subdit. Au diẽtes autẽ hec: vn⁹ post aliũ exibãt: icipiẽtes a seniozibus.

GLO. Qui forte magis rei erãt vel magis culpas suas cognoscebãt. AVGV. Relicti sũt aũt duo: miseria ꝛ misericozdia: naꝫ segtur. Et remãsit solus iesus ꝛ mlier i medio stãs. Credo territa est illa mulier: ab illo se puniẽdam sperabat. i quo peccatũ iueniri ñ poterat. Ille aũt q aduersarios ei⁹ repulerat ligua iusticie leuãs i illã oculos mãsuetudis i terrogauit eã: vñ sequit. Erigẽs aũt se iesus dixit ei: Mlier vbi sũt qui te accusabãt: Nemo te ꝺdẽnauit: que dixit. Nemo domie. Audiuim⁹ supza vocẽ iusticie: audiam⁹ nũc mãsuetudis: naꝫ segt. Dixit ei iesus. Nec ego te cõdẽno: a quo te forte cõdẽnari timuisti: qa in me peccatum nõ inueniſti. Quid est Domie: Saues ergo pctis: nõ plane. Attẽde qõ sequit: Uade ꝛ amplius noli peccare. Ergo ꝛ dñs dãnauit: ſz peccatũ: nõ hoiem: nam si peccato⁹ auctoz eẽt diceret: Uade ꝛ viue vt vis: de mea liberatiõe esto secura. Ego te quantũcunq̃ peccaueris etiã a gehẽna ꝛ inferni toztozib⁹ liberabo: nõ hoc dixit. Intẽdant ergo q amãt in dño mãsuetudinẽ: ꝛ timeãt vitatẽ. Eteni dulcis ꝛ rectus dñs.

℣ Iteꝝ ergo locut⁹ ẽ eis iesus dicẽs. Ego sũ lux mũdi. Qui sequitur me nõ ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite.

ALCVI. Quia mulierẽ absoluit a crimine: ne aliq dubitarẽt an ille quẽ videbãt verum hominem: posset peccata dimittere: dignat ipse aptius sue diuinitatis potẽtiam demõstrare: vñ dicit: Iteꝝ er. lo. ẽ eis. dicens: Ego suꝫ lux mũdi. BEDA. Ubi aduertẽdũ ẽ: qa nõ ait. Ego suꝫ lux angelozũ vel celi: sed lux mũdi. Idest hoim in tenebris ꝺmãtiũ ꝝ illud. illuminare bis qui in tenebris ꝛ in vmbra mozte sedent. CHRY. Uel aliter. Quia superius galileam ei afferebant: ꝛ quasi de quodã ꝓphetarũ de eo dubitabãt voluit ostendere quoniã nõ vn⁹ ꝓphetaꝝ ẽ: sed dñator ozbis terrarum. vnde dicitur. Ite. er. lo. ẽ eis ie. di. Ego sũ lux mundi: nõ galilee neqꝫ palestine neqꝫ iudee. AVGV. Manichei solẽ istũ oculis carnis visibilẽ xp̃z dñz eẽ putauerũt: ſz ecclesia catholica iꝓbat tale cõmẽtuꝫ. Non est eniꝫ domin⁹ christus sol fact⁹: sed ꝙ quẽ sol fact⁹ est. Omnia enĩ per ipsum facta sũt: ꝛ ꝓpter nos sub sole factũ est: lumen q̃ fecit solem: carnis nube tegitur nõ vt obscureꝫ: sed vt temperetur: Loquẽs ergo per nubem carnis: lumen indeficiẽs lumen sapiẽtie ait hominibus. ego sum lux mundi. THEOPHI. Uteris autem aduersus nestoziũ hoc pũti sermõe nõ enĩ ait. Quoniã in me est lux mũdi: sed ego suꝫ lux mundi. Ipse nanqꝫ qui hõ videbaꝫ idem ꝛ filiꝰ dei: ꝛ lux mũdi erat: non sicut nugabatur nestozius. in simplici homine dei filiꝰ habitabat. AVGV. Abstulit aũt te ab oculis carnis ꝛ reuocauit ad oculos cozdis in hoc qõ subdit. Qui seq. me. nõ ambu. in tene. sed ha. lu. vi. Nõ enĩ sufficit dicere. Habebit lumẽ: sed addidit vite. Dec verba dñi cum verbis psalmi cõcozdant. In lumine tuo videbim⁹ lumẽ: quoniaꝫ apõ te est fons vite. In istis vsibus cozpozalibus aliud est lumẽ ꝛ aliud fos. Sontez fauces querũt: lumẽ oculi. apud deum qõ lumẽ ẽ: hoc ẽ fons: Qui tibi lucet: vt videas: ipse tibi manat vt bibas: qõ ꝓmisit futuri tẽpozis verbũ posuit. In eo quod facere debemus pñs temp⁹ posuit. Qui sequit inquit habebit modo p fidez: post habebit per spẽm. Sequere istũ solẽ visibilẽ: si ipse tẽdis ad occidentẽ quo ꝛ ille tẽdit: ꝛ si volueris tu illũ deserere: ipe te deseret in occasu. Deus tu⁹ vbi q̃ est totus. si nõ ab illo facies casum: nũq̃ a te ille faciet occasuꝫ. Tenebre satis metuẽde sũt moꝝ: nõ oculoꝝ: ꝛ si oculoꝝ ñ exterioꝝ: ſz iterioꝝ. vñ discernit ñ albũ ꝛ nigꝝ: ſz iustũ ꝛ iniustũ. CHRY. Intellectualiter enĩ dixit. Non ambulat in tenebris. i. nõ manet in erroze. Dinc ꝛ nicodemũ laudat ꝛ mlstros. ꝛ ipsos occulte insinuat: dolos cõplicantes: q in tenebris ꝛ erroze sunt: sed lucem nõ superabũt.

℣ Dixerũt ergo ei pharisei. Tu de teipso testimonium perhibes: testimonium tuũ non est verũ. Respõdit iesus ꝛ dixit eis. Et si ego testimoniũ perhibeo de meipso: verum est testimoniũ meũ quia scio vnde venio: ꝛ quo vado. Uos aũt nescitis vnde venio: aut quo vado. Uos ſm carnẽ iudicatis: ego nõ iudico quẽq̃. Etsi iudico ego: iudicium meũ veꝝ est: qꝛ solus nõ sum: sed ego ꝛ qui misit me pater. Et in lege vestra scriptum est: qꝛ duozũ hominum testimonium verum ẽ. Ego sum q testimoniuꝫ perhibeo de meipso. ꝛ testimoniũ phibet de me qui misit me pater.

CHRY. Quia dominus dixerat. Ego suꝫ lux mundi: ꝛ q sequitur me nõ ambulat i tenebris. Judei hoc euertere voluerũt. vnde dicit. Dixerũt ergo ei pharisei: tu ꝰ teipso testimoniũ perhibes: ꝛ testimoniũ tuũ nõ est veꝝ. ALCVI. Sic responderunt tãq̃ ipse dominus solus sibi testimoniũ phiberet: cum cõstet ꝙ anteq̃ i carne appareret: multos testes premisit qui eius sacramta predixerũt. CHRY. Dominus autem euertit quod dixerãt. vnde sequitur. Respõdit iesus ꝛ dixit eis. Etsi ego testimonium perhibeo de meipso verum est testimonium meum. Doc iuxta eoruꝫ suspitionem locutus est: hominem euꝫ nudum estimantium: ꝛ causaꝫ subiũgit. Quia scio vnde venio: ꝛ quo vado. id est ex deo suꝫ: ꝛ deus et dei filius. Non autẽ hoc dicit manifeste: quia semper humilia miscet altis. deus aut ex ipse sibi fidedignus testis est. AVGV. Ueruꝫ est enim testimonium luminis: siue se ostẽdat siue alia: Locutus est prophetа veꝝ sed vnde habetur: nisi ꝰ fonte veritatis hauriret: ergo ideneus est iesus: qui sibi testimonium perhibeat: dicens autẽ: Quia scio vnde venio: ꝛ quo vado: patrẽ volebat intelligi: patri enim gloriaꝫ dabat filius: a quo est missus: q̃tuꝫ ergo debet homo glorificare euꝫ a quo est creatus: non autez veniẽdo inde discessit: aut redeũdo nos dereliquit: nõ potest hoc fieri ab isto sole: qui quando pergit ad occidentem deserit orientem. Sicut autem sol iste ꝛ videntis facie illustrat ꝛ ceci: sed videt ille: ille non videt: sic ꝛ sapientia dei: verbũ dei vbiq̃ presens est etiam infidelibus: sed quibus eam videant oculos non habent cozdis: vt ergo dominus inter fideles suos ꝛ inimicos suos iudeos tanquam inter tenebras ꝛ lucem distingueret subiungit: vos autem nescitis vnde venio aut que vado. Isti ergo iudei videbant hominem: nec credebant deum: ꝛ ideo dominus subdit. Uos ſz carnem iudicatis: duꝫ scilicet dicitis. Tu de teipso testimonium perhibes: ꝛ testimonium tuuꝫ nõ est veꝝ. THEOPHI. Ac si dicat. Uos quoniaꝫ in carne sum: carnez me solam esse putantes: non autem deum ſm carnez fallibiliter iudicatis. AVGV. Quia enim deũ non intelligitis ꝛ hominez videtis: ideo vobis arrogans video: quia ego de me testimoniuꝫ perhibeo. Omnis enĩ homo quando de se perhibere vult laudabile testimonium: superbus ꝛ arrogans

videtur: homines enim infirmi sumus: verū dicere ꝛ mentiri possumus: lux mentiri nō potest. CHRY. Uel aliter. Sicut ꝟm carnez viuere male viuere est: ita ꝟm carnem iudicare: iudicare iniustū ē. Et quia possent dicere. Si iuste iudicam⁹: ꝓpter quid nō cōuincis: ꝓpter quid nō cōdēnas: subiūgit ego nō iudico quēq̄. AVGV. Qō duob⁹ modis intelligi potest: vt aut hoc intelligam⁹. Nō iudico quēquā. idest modo sicut dicit alio loco. Ego nō veni vt iudicez mū dū: sz vt saluū faciā mundū: nō iudiciū suū negādo: sed differēdo: aut certe ga dixerat. Uos ꝟm carnē iudicatis: ita cō iūxit. Ego non iudico quēquā. vt subaudias ꝟm carnē xp̄m nō iudicare: sīc ab hoibus iudicat⁹ est: nam vt cognoscas iā iudicem xp̄m: subditur. Etsi iudico ego: iudiciū meū verum est. CHRY. q. d. ꝓpter hoc dixi: nō iudico: quasi nō presummēs iudicare q̄ si iudicarē iuste vos ꝺdēnarē: sed nunc temp⁹ iudicij nō est: sed de futuro iudicio īsinuat cū subdit. Quia solus nō sum: sed ego ꝛ qui misit me pater: ostendens ga non ipse solus eos cōdēnabit: sed ꝛ pater. Hoc autem ad suspitionem illorum loquitur: non enim estimabant dignū fidē esse filiū: nisi patris testimoniū assumpsisset. AVGV. Si aūt tecū est pater: quomodo te misit? Ergo domie missio tua: incarnatio tua est: hoc ergo christus erat ꝟm carnem: ꝛ a patre non recesserat: quia pater ꝛ filius vbiq̄ erāt Erubesce sabelliane: non enim dixit. Ego sum pater: ꝛ ego ipe sum filius: sed solus non sum inquit ga mecum est pater. Distingue ergo personas: distingue intelligentiam: agnosce ga pater pater est: ꝛ filius filius est: sed noli dicere pater maior ē: filius minor. Una substātia est: vna coeternitas: perfecta equalitas. Ergo verum est inquit iudiciū meū: ga filius dei sum: vt tamen intelligas quia mecū est pater: non sic suz filius: vt ipsū deseruerim: formā serui accepi: sed formā dei non amisi. De iudicio dixerat: de testimonio vult dicere: nā sequitur. Et in lege vestra scriptum est: quia duorum hominum testimoniū verū ē. AVGV. Cōtra faustū. An forte manichei calūniantur ga non ait: In lege dei: sed in lege vestra scriptum ē. Ubi vsitatam locutionē scriptura⁹ quis nō cognoscat: lege enim vestra dixit vobis data: sicut apostolus dicit euangelium suum: quod se tamen accepisse testatur: non ab homine: sed per reuelationem iesu christi.

AVGV. super ioā. Magnā aūt habet questionē ꝛ valde videtur in mysterio res esse constituta vbi de⁹ dixit. in ore duorum vel triū testium stat omne ver. Fieri enim potest vt duo mentiantur. Susanna casta duob⁹ falsis testib⁹ vrgebaī: vniuersus ppl's mētit⁹ ē contra christū: quomodo ergo accipiendum ē: In ore duorum vel triū stabit omne verbum: nisi q̄ hoc modo per mysterium trinitatis cōmendata ē: in q̄ ē perpetua stabilitas veritatis? Accipite ergo nr̄z testioniū ne sentiatis iudiciū: nō differo iudiciū differo testioniū vnde sequitur. Ego sum q̄ testi. perhi. de meipso: ꝛ testimoniū perhi. de me q̄ misit me pater. BEDA. In multis enī locis pater filio suo perhibet testimoniū. vt ē illud. Ego hodie genui te: ꝛ ité. Hic est filius me⁹ dilectus. CHRY. Uel aliter. Si qō dictū ē simpliciter accipiaī: questionem habz. naz in hominib⁹ quidem ꝓpter hoc determinatū ē: q̄ i ore duorum vel triū testiū stat omne verbū: ga vnus solus nō est fide dign⁹. In deo aūt qualiter vtiq̄ hoc habebit rationē? sed ꝛ aliter non staret qō dictū est: nā in hoib⁹ cū duo de alicna re testanī tūc testimonium ē verum: hoc enīz est duos testari. si vero vnus eorum: sibyps testetur non adhuc sūt duo testes: Ad nihil ergo aliud hoc dixit q̄ vt oñdat se nihil minus patre habētez: aliogn nō dixisset. Ego ꝛ qui misit me pater. Considera etiā potestatē nihil habētem diminutū a patre. homo enim cū a seipso dignus fuerit fide: testimonio nō indiget: sed hoc in aliena re. In propria vero: cuz testimonio alieno indigeat: non adhuc dignus est fide. Dic vero totum cōtrariū: etenim in propria re testans ꝛ ab alio testimoniū habens: dixit se fide dignum esse. ALCVI. Uel potest sic intelligi qō dicitur. q. d. Si vestra lex approbat testimoniū duorum hoium q̄ possent decipi: ꝛ plura testari: qua ratione meū ꝛ patris mei testimoniū qō summa stabilitate firmū est: verū esse nō dicitis?

¶ Dicebāt ergo ei. Ubi est pater tu⁹? Respōdit iesus. Neq̄z me scitis neq̄z patrē meū. Si me scireti forsitā ꝛ patrem meū sciretis. Hec verba loquut⁹ ē iesus i gazophylatio docēs i tēplo. Et nēo apprehēdit cū: qz nondū venerat hora eius.

AVGV. Illi qui audierāt a dño: vos ꝟm carnē iudicatis: manifestauerūt qō audierūt: pez. n. xp̄i carnaliter accepērūt: vñ dr. Dicebāt ḡ ei. vbi ē pr̄ tu⁹? q. d. Audiuim⁹ te dicere: solus nō sū: sz ego ꝛ q̄ misit me pr̄: nos solū te videmus oñde ḡ nobis tecū eē pez tuū. THEOPHI. Quidā vo notāt hoc ꝓplatū eē a iudeis q̄si ad cōtumeliā ꝛ ꝺtēptū. Impbāt enī ei tāq̄ ex fornicatōe genito ꝛ ꝓpriū genitorē ignorāti: vel tāq̄ vili exīti: eo q̄ pr̄ ei⁹ putabatur. s. ioseph. q. d. ignor⁹ ꝛ ignobil' ē pr̄ tu⁹: qd freq̄nter pez nob iducis? Qz ḡ ñ vt scire volētes: sz vt tētantes querebāt: ad p̄missaz qōnē nō rndet: vñ seq̄t. Rñ. ie. Nz me sci. nz pa. me. AVGV. q. d. Queritis Ubi est pr̄ tuus: quasi me iam sciatis. quasi totū hoc sit: quod videtis. Ergo qz me non nostis: iō patrez meū vob nō oñdo. Me ꝙppe hoiez putatis: iō prēz meū hominē queritis. Quia vero ꝟm qō videtis aliud sum: ꝛ aliud ꝟz qō nō videtis: pez ām meū loquor occultū: occlt⁹ p̄z? ē q̄ vt me noueritis: tūc ꝛ pez meū scietis: ꝛ ip̄s ē qō subdit. Si me sciretis: forsitā ꝛ pa. meū sciretis. CHRY. Dic āt hoc vt oñdat q̄ nihil ei pdest dicere q̄ sciāt patrē. ꝛ filiū nesciētes. ORIGE. Cōtrariari āt videt ad iuicē qō h dr̄. Neq̄z me scitis: nz patrē meū. ꝛ qō supra dcm ē. Et me scitis: ꝛ vñ sim scitis: sz tamē q̄ dicit: Et me scitis: ad quosdā dicit hierosolymitaruz dicentiū. Nūquid vere itellexerūt p̄ncipes qz hic ē xp̄s: hoc vo qō dic. Neq̄z me scitis: ad phariseos dicitur. Hierosolymitis. tñ i p̄ncipibus ait. Uerax ē qui me misit: quem vos nescitis. Queret itaq̄ aliquis: qūo verax est qō dicit. Si me sciretis ꝛ pr̄em meū sciretis cū hierosolymite: qb⁹ dicit. Et me scitis: pr̄em nesciuerūt. Dicendū aūt ē ad hoc qō saluator quandoq̄ quidē de seipso vt de homine loquitur: quādoq̄ aūt ꝟm diuinā naturā: hoc ergo q̄ dicit. Et me sci. de seipso hoie dicit: hoc vero. Neq̄z me sci. ō diuinitate. AVGV. Quid ē enī. Si me sciretis ꝛ patrē meū sciretis: nisi ego ꝛ pater vnū sumus? Quādo vides aliquē alicui similē: quotidiana locutio ē. Si hūc vidisti: illū vidisti: propter similitudinē tale dedisti responsum: hinc ꝛ dns. Si me īquit sciretis: ꝛ patrē meū sciretis: non qz pater ē filius: sed qz pr̄i similis ē fili⁹. THEOPHI. Erubescat arrianus: nā si iuxta eum creatura filius sit: q̄liter qui nouit creaturaz ꝛ deū nouit: neq̄z enī q̄ substantiam nouit angeli: nouit ꝛ diuinam: cum itaq̄ qui filium nouit. ꝛ patrem nouit: igitur cōsubstantialis patri ē filius. AVGV. Hoc aūt verbū forsitā increpatiue dr̄. quod videtur esse verbū dubitatōis homines enī de rebus q̄s certas hñt aliq̄n vbū dubitatōis ponūt: velut si idigneris ꝟuo tuo ꝛ dicas. Cōtemnis me: Considera: forsan dominus tuus sum: sic ꝛ dns dubitādo increpat ifideles cū dicit. Et patrē meū forsitā sciretis. ORIGE. Oportet aūt videre qñ qui alterius secte sunt: opinant ex hoc ꝓbari manifeste deū quem iudei colebāt: patrē nō esse xp̄i. Si enī inquiūt hoc phariseis deuz prouisiorem mundi colētibus dicebat saluator: manifestū est q̄ patrē iesu alterum a ꝺditore mūdi existentē: nequaq̄ phariseī nouerunt. Hoc vero dicunt: non obseruantes consuetudinem locutionis in scripturis. Si enim aliquis valet inducere ea que de deo sunt a parētib⁹ eruditus: non autem bene viuat: hunc dicimus de deo noticiam non habere. vnde ꝛ filiū beli⁹

pter eoꝝ malitiã deũ ignozasse dicũtur:sic igiť ⁊ pharisei pa
rẽ ignozauerũt:nõ enĩ viuebãt ſm cõditozis edictũ. Eſt ãt
⁊ aliõ ſignificatũ cognoſcẽdi deuz:altero exñte cognoſcere
dñm q̃ ſimplr credere. Dicit enĩ in pſalmo:Studete ⁊ vi
dete:quñ ego ſuz deꝰ. Quis nõ ꝓfiteť hoc ſcribi pplo ĩ ꝓdito
rẽ credẽti. Multũ eniz differt credẽdo cognoſcere ⁊ crede
re tñ:ſz phariſeis gbꝰ ait:Neqz me ſcitis:neqz pꝛez meũ.rõ
nabiliter diceret. Neqz creditis patri meo.g enĩ negat filiũ
minime pꝛez bz.ſ.neqz ſm fidẽ:neqz ſz cognitionẽ. Sz ⁊ alr
diẽ ſcriptura illos g adiũcti ſũt alicui cognoſcere illõ. Tũc
eniz adaz cognouit vxozẽ ſuã cũ ei ꝓiũctus ẽ. Si ergo g ad
beret mulieri:mulierẽ cognoſcit:⁊ g adberet dño vnꝰ ſpiri
tꝰ ẽ:⁊ deũ cognoſcit. ſi vo ſic ſe bz:phariſei nec pꝛez nouerũt
nec filiũ. Poſt ꝟ ẽ gdẽ aliquẽ cognoſceť deũ:ñ ãt cognoſceť
pꝛez: Infinitis g̃ oꝛoibꝰ editis ĩ lege ñ iuenimꝰ aliquẽ oz̃ado
dicẽtẽ deũ patrẽ:tñ oz̃ãt cũ tãq̃ deũ ⁊ dñz.ne ꝓuenirẽt gr̃az
p ieſuz toti mũdo effuſaz.vocãtẽ cũctos ad filiationẽ iuxta
illud:Narrabo nomẽ tuũ fratribꝰ meis. Segť: Dec ver. lo.
ẽ ie.in gaço.do.in tẽplo. ALCVI. Haça pſica lingna diui
tie:pbyla reſeruare. Erat aũt locus in tẽplo vbi ſeruabãtur
diuitie. CHRY. In tẽplo loq̃bať ĩ ordine magrĩ: ⁊ ꝟ loq̃
batur ſup gbꝰ mozdebãt ⁊ accuſabãt qñ ſeipm facit parez
pri. AVGV. Magna igiť fiducia ſine timoze.nõ enĩ pa
reť qõ nollet.vnde ſegtur: Et ne.appze.eũ:qz nõdũ venit
bo.eiꝰ. Nõnulli cũ hoc audiũt:ſub fato fuiſſe xp̃z credũt: ſz
ſi fatũ ſicut nõnulli intellexerũt:a fando dictũ ẽ.i.a loq̃ndo
verbũ dei quõ bz fatũ: Ubi ſũt fata: In celo ĩgs:in ordine ⁊
ꝓuerſiõibꝰ ſydez. Quõ ergo fatũ bz p quẽ factũ ẽ celũ ⁊ ſy
dera:cũ tua volũtas ſi recte ſapias trãſcẽdat ⁊ ſydera:an qz
noſti chriſti carnẽ fuiſſe ſub celo:iõ putas ⁊ ptãtẽ xp̃i ſubdi
tã celo: Igitur nõdũ venerat hoza eiꝰ:nõ qua cogereť mozi
ſz qua dignareť occidi. ORIGE. Ubicũq̃ ãt addiť: Dec
vba locutꝰ ẽ ieſus in tali loco ſi bñ attẽdas.iuenies additio
nis oppoꝛtunitatẽ. Eſt ãt gaçophilatiũ locus nũmiſmatũ in
honoꝛẽ dei ⁊ diſpẽſationẽ paupez oblatoz. Nũmiſmata ãt
ſũt diuina vba:imaginẽ regis magni impꝛeſſaz habẽtia. vnꝰ
gſq̃ ãt ꝓferat in edificationẽ eccl̃ie poꝛtãs ad intellectuale
gaçophilatiũ gcgd põt ad honoꝛẽ dei ⁊ vtilitatẽ cõem. Oi
bus autẽ offerẽtibꝰ in gaçophilatio tẽpli: magis opoꝛtebat
ihm munera poꝛtare q̃ erãt vba vite eterne: Loquẽte ergo
ieſu in gaçophilatio:a nemine detẽtus eſt: qz ſermões eius
foꝛtiozes erant his g eũ cape volebant:cũ nõ ſit infirmitas
in gbz vdũ dei logtur. BEDA. Uel aliter: In gaçophila
tio chriſtus loquitur:qñ in parabolis ad iudeos ſermones
proferebat:tunc aũt quaſi gaçophilatiũ aperiri cepit: quan
do diſcipulis ſuis celeſtia reſeranit:vnde ẽt gaçophilatiũ tẽ
plo inberebat:ga que lex ⁊ ꝓphete figuraliter prędixerant
ad dñm pertinebant.

¶ Dixit ergo itez eis ieſus: Ego vado ⁊ q̃ritis
me:⁊ i pctõ vẽ moꝛiẽini. Quo ego vado:vos
non poteſtis venire. Dicebãt ergo iudei: Nun
qd interficiet ſemetipm:qz dicit:quo ego vado
vos non poteſtis venire: Et dicebat eis. Vos
deoꝛſuz eſtis:ego de ſuperius ſum. Vos de mũ
do hoc eſtis:ego nõ ſuz õ hoc mũdo. Dixi ergo
vobis:qz moꝛiemini ĩ pctis vẽis. Si.n.nõ credi
deritis:qz ego ſuz:moꝛiemini in peccato veſtro.

AVGV. Quia ſupza dictũ eſt q̃ nemo apprehẽdit eum:
qz nõdũ venenerat hoza eiꝰ:modo de ipſa ſua paſſione que
poſita erat:nõ in eiꝰ neceſſitate:ſed poteſtate locutꝰ ẽ iude
is.vnde dicitur. Dixit er.ite.eis ieſus:Ego vado. Chriſto.n.
domino moꝛs pꝛofectio fuit illuc:vnde venerat:⁊ vnde di
ſceſſerat. BEDA. Dec autez vbozum connexio talis eſſe
videtur:vt hec vno:tempoze:vno quoq̃ in loco vel certe
alio tẽpoze alioq̃ in loco geri potuiſſent:quoniaz nihil iter
poni.⁊ quedã vel multa potuerũt. ORI. Sed obyciet ali
q̃s ſic:Si his qui manebant in incredulitate iſta dicebat:
Quõ eis dicit:Et queritis me:querere enĩ ieſum: eſt quere
re vitatez ⁊ ſapientiaz. Sz dices:ga ⁊ de pſequẽtibꝰ aliquã
do dicitur q̃ querebẽt eũ capere. differẽtie eniz ſunt eoꝝ
qui qnerunt ieſuz. Non oẽs enĩ pꝛo eoꝝ ſalute ⁊ vtilitate q̃
rũt euz:propter hoc ſoluz bi qui recte querũt eũ inueniunt
pacez. Recte autẽ q̃rere dicũtur qui vbum qõ eſt in pꝛinci
pio apud deũ querunt:vt illos patri adducat. AVGV.
Queritis ergo iquit me nõ pio deſiderio:ſed odio.naz illuz
poſtea q̃ abſceſſit ab oculis hoiuz iquiſierũt:⁊ qui oderũt
⁊ q̃ amabãt:illi pſequẽdo:illi habere cupiẽdo:⁊ ne putetis:
quia me bene queritis: In peccato veſtro moꝛiemini:hoc ẽ
xp̃m male querere:in peccato ſuo moꝛi:hoc ẽ illũ odiſſe per
quẽ ſolũ poſſet ſaluus eſſe:dixitq̃ ſnĩaz p̃ſciꝰ q̃ in pctis ſuis
moꝛientur. BEDA. Sed nota q̃ peccato in ſingulari nu
mero vtiť:ſed vẽ in plurali:vt idẽ oiuz ſcelus oſtenderet.

ORIGE. Quero ãt pp hoc q̃ infra dr̃:q̃ hoc ipſo loquẽ
te mlti crediderũt in eũ:nũqd ad oẽs pñtes dicit ĩ peccato
vẽ moꝛiemini:ſz ad illos dicebat quos ſciebat nõ eſſe cre
dituros:⁊ ꝓpter hoc in eoꝝ peccatis eẽ moꝛituros:⁊ nõ va
lentes poſt ipſuz ſeq̃.nã ſequiť: Quo ego vado vos non po
venire.vbi.ſ.veritas ⁊ ſapientia ẽ.hoc eſt.n.vbi ẽ ieſus. Nõ
pñt ait:qz non volunt.ſi enim voluiſſent ⁊ nõ potuiſſent:nõ
ratiõabiliter eis diceret: In pctõ veſtro moꝛiemini. AV
GV. Hoc ãt ⁊ diſcipulis alio loco dicit:nec tñ dixit eis: In
peccato veſtro moꝛiemini:ſz quo ego vado:vos nõ poteſtis
venire modo.non abſtulit:ſed prędixit dilationem. ORI
GE. Preſens autẽ verbũ minať chriſti receſſum: ſed quan
diu ſaluamus ea que anime noſtre ſunt iſita veritatis ſemi
na:nequaq̃ recedit a nobis verbũ dei. Si vo a lapſu in ma
litiã coꝛrũpamur:tunc dicit nobis: ego vado:⁊ cuz q̃remus
eum nequaq̃ inueniemus:ſed ĩ peccatis noſtris moꝛiemur
ab ipſa moꝛte occupati. Non opoꝛtet autẽ pertranſire inex
quiſite quod dicitur: In peccatis veſtris moꝛiemini. Si enĩ
cõmuniter accipiať manifeſtũ ẽ q̃ peccatoꝛes ĩ peccatis co
rũ moꝛiunť:iuſti vero in iuſtitia.ſi vero dicit: Moꝛiemini.
ſicut g ad moꝛtez peccat moꝛiť:manifeſtum eſt q̃ hi gbus
talia dicebanť:nequaq̃ moꝛtui erãt ſed viuebant in ĩfirmi
tate aĩe:ſed infirmitas illa ad moꝛtẽ erat pꝛopter hoc medi
cus videns eos grauiter infirmantes dicebat: Et ĩ peccatis
veſtris moꝛiemini.⁊ ſic mãifeſtũ erat illud:Quo ego vado:
vos non poteſtis venire. Cũ enĩ aliquis in ſuo peccato moꝛi
tur:quo vadit ieſus non põt ire. nullus eniz moꝛtuus poteſt
ſeq̃ ieſuz:nõ enĩ moꝛtui laudabunt te domine. AVGV.
Dis autẽ verbis auditis qũo ſolent carnalia cogitãtes iter
rogauerunt.naz ſequiť: Dice.ergo iudei. Nunquid interfi.
ſemetipſum:qz di.quo ego vado vos non poteſtis venire.
Stulta verba: Quid eniz non poterant illi venire quo ipe
perrexiſſet:ſi interficeret ſemetipſuz nunquid ipſi nõ erant
moꝛituri: Ergo:quo ego vado dixit:non quo itur ad moꝛtẽ
ſed quo ipſe ibat poſt moꝛtem. THEOPHI. Per hoc
enim manifeſtauit q̃ reſurget in gloꝛia ⁊ ſedebit ad dexte
raz dei. ORIGE. Queremus tamẽ ſi hoc ab eis de ſalua
toꝛe dicitur altius aligd cernentibꝰ. Multa etiã aut ex tra
ditione aut ex apocriphis ipſos contigebat videre pꝛe mul
tis. Foꝛte igiť in his q̃ tradita ſunt de xp̃o:erat iuxta ſanas
traditiones pꝛopheticoꝝ ſermonũ: ſicut generari eum be
thleẽ:ſic ⁊ de moꝛte eiꝰ vt hoc modo trãſire deberet ab hac
vita:qũo ipſe dicit: Nemo tollit aĩaz meã a me:ſz ego pono
eã. q̃re qõ hic dr̃: Nũquid iterficiet ſe.nõ ſz ſimplicẽ ſenſuz
dicit:ſed ſm aliquã iudeoꝝ de xp̃o traditionẽ. multũ.n.ex
hoc q̃ dixerat: Ego vado:apparet poteſtas volũtarie moꝛtẽ
tis coꝛpoze derelicto. Eſtimo autẽ q̃ ignominioſe proferen
tes hoc q̃ ſm traditiões ſuas de moꝛte xp̃i ad ipſos deuene

rat.⁊ nō gloriā dātes dixerūt: Nunqd interficiet semetipz: Oportebat enī eos cū demōstratiōe glie sic dicere. Nunqd aīa eiº cū ipsi placuerit egredieī relicto coꝛpe: dñs aūt ad eos q terrena sapiebāt: tanq̄ ad terrenos logī. vñ subdit: Et dice. eis: Uos de deoꝛ. estis. i. terrā sapitis: sursuz coꝛ nō habetis. CHRY. q. d. Nō ē miruz vos talia cogitare: homines carnales ⁊ nihil itelligētes spirituale. Ego de supnis suz. AVGV. Deº supnis: Ab ipso pre quo nihil supi°: Uos de hoc mūdo estis: ego nō suz de hoc mūdo: quō enim erat de mūdo p quē factº ē mundus: BEDA. Et qui ante mundū fuit. illi aūtē de mūdo erāt: qa postq̄ mundus cē cepit fuerāt creati. CHRY. Uel pp mūdanas ⁊ vanas cogitatōes hoc dicit: Ego nō suz ō hoc mūdo. THEOPHI. Nihil mūdanū siue terrenū affectās vñ nullatenus ad tantā insaniā deueniret vt meipm occideret. Sz apollinari° male suscipiēs hūc sermonē ait: qꝛ coꝛpº dñi nō fuit de hoc mūdo: sz de sursuz celitus descēdit. Nunqd igit ⁊ apostoli qº a dño dictū ē: Uos nō estis de hoc mūdo: oīa coꝛpoꝛa sūt celitus obtinentes. Sic igit itelligēdū est cuz dr. Ego nō sum de hoc mūdo: hoc ē. nō sum de numero vrm q mūdana curatis ORIGE. Alius āt sensus ē coꝛ q̄ sūt de sursuz: ⁊ coꝛuz q̄ sūt de hoc mūdo. Deoꝛsuz. n. sicut de loco aliquo itelligit: sed mūdus mālis locis qdē diuerſ ꝓtinet: q oēs q̄tū ad īmaterialia ⁊ īuisibilia deoꝛsuz sunt: quo ad mūduz vo compandū mūdi loca erunt vtiq̄ q̄dam deoꝛsuz: ⁊ q̄dā sursuz. Ubi aūt ē thesaurº vniuscuiusq̄z: ibi ē ⁊ coꝛ eiº. Si itaq̄ aliqs thesauriçet i terra deoꝛsuz efficit. si vo aliquis thesauriçet in celis: fit desup: sed ⁊ transcendens oēs celos: in fine beatissimo inueniet. Et itez: Qui circa hūc mundū ē amoꝛ facit cū qui ō hoc mūdo ē: q autē nō diligit mūduz: nec ea q̄ sunt in hoc mūdo nō ē de mūdo hoc. tamē ē ⁊ aliqs aliº mūdus p̄ter hūc sensibilē mūduz i quo sūt inuisibilia: cuiº visū ⁊ decoꝛē videbūt hi q mūdo sūt coꝛde. Sz ⁊ ipse ꝑmogenitus oīs creature pōt dici mūdus ꝓut ē sūma sapīa: oīa enīz in sapīa sūt facta. In ipso itaq̄z erat totus mundus: i tantuz differēs a mūdo māli: iquātū differt rō totius mūdi ab omni mā denudata a māli mūdo. Aia ergo xpi dicit: Ego non suz de hoc mūdo. qz nō ꝓuersat in isto mūdo. AVGV. Exposuit autē dñs qd intelligi voluerit cum dixit: Uos de hoc mūdo estis. qz. s. peccatoꝛes erāt. oēs aūt cū peccato nati sumº: oēs viuēdo ad id qō nati eramº addidimº. Tota ergo infidelitas iudeoꝛ ipsa erat nō peccatū hr̄e: sed in peccatis moꝛi: vñ subdidit: Dixi ergo vob qz moꝛiemini in peccatis vrīs. Credo ātin illa multitudine q̄ dñm audiebat: ⁊ eos fuisse q crediturī erāt: q̄si in oēs aūt ꝓcesserat illa seueriſſima sīa: In peccato vro moꝛiemini Ac p hoc ⁊ illis q credituri erant: spes erat ablata. reuocauit ergo eos ad spē adiū gēs. Si. n. nō crediderit is qz ego sū: moꝛiemini i peccato vestro. Ergo si crediderit is qz ego sū: nō moꝛiemini i pctō vro. CHRY. Si. n. pp hoc venit vt pctīa tollat: ⁊ aliter nō cōtīgit illud exuere nisi p lauacruz: nec ꝓtīgēt eū q non credit ex hac vita abire: veterē hoiez. i. pctīa hītē: nō solū qz ī credit: sz ēt qz ꝓxa pctā hīs hic recedit: Cū āt dixit. Si nō crediderit is qz ego sū. qz. nihil addidit: ml'tū ē qº ꝓmēdauit qz sic ēt ⁊ deº moysi dixerat. Ego suz q suz: sed quō audio: Ego sum q suz ⁊ nisi crediderit is qz ego sū quasi alia nō sīnt: Sz ꝓsus q̄liscūq̄z excellētia si mutabilis ē: vē nō ē. Nō. n. ē ibi vez cē vbi ē ⁊ nō cē. discute rez mutationez: iuenies fuit ⁊ erit. Cogita deū iuenies ē: vbi tēpº ꝑteritū cē nō possit. vt ergo tu sis: trāscēde tps. hec itaq̄z ꝑmittēs: ne moziamur i peccatis nr̄is nihil aliō mihi videt his vbis dixisse: Nisi crediderit is qz ego suz: q̄z nisi crediderit is qz deº sū. deo gr̄as: qz dixit: Nisi crediderit is. nō dixit: nisi cepitis. qs. n. hoc capiat: ORIGE. Manifestū ē aūt qº q moꝛit in peccatis suis q̄uis dicat se xpo credere. tñ i vītate nō credit. q. n. credit iusticie: ñ iniusticiā faciet. ⁊ credēs in sapīaz: nil stultum dicit aut facit. ⁊ sic si scrutatº fueris ceteros itellectº xpi inueni/es quomodo q non credit xpo moꝛit in peccatis suis. Accedens autez ad ꝺña eoꝝ que considerantur in christo: in peccatis suis moꝛitur.

¶ Dicebant ergo ei: Tu quis es: Dicit eis ihesus Principium q et loquoꝛ vobis. Multa habeo de vobis loqui ⁊ iudicare: sz qui me misit verax ē: ⁊ ego q̄ audiui ab eo hec loquoꝛ i mūdo. Et nō cognouerūt: quia patrē eius dicebat deum.

AVGV. Quia dixerat supra dñs: Nisi crediderit is quia ego sum moꝛiemini i pctīs vrīs. Interrogāt illi velut querētes: nosse in quem deberent credere: ne in suo peccato moꝛerētur. vnde dicitur: Dicebāt ergo ei: Tu quis es. Non enī cum dixisti: Nisi crediderit is quia ego suz: addidisti quis essēs: sciebat aūt ibi quosdā eē crediturōs. ⁊ iō cum dixissent: Tu qs es: vt scirēt qd illū credere deberēt. Dixit eis ihesus: p̄ncipium qui ⁊ loquoꝛ vobis. non tanquam diceret: principium sum: sed tanquam diceret. Principium me credite. quod in pronomine greco euidenter apparet: vbi principiū feminini generis est. principium ergo me credite: ne moziamini i pctīs vrīs. p̄ncipiū. n. mutari nō pōt: i semanet: ⁊ ino uat oīa. Absurdū ē aūt vt filiū dicamus principiū: ⁊ p̄ez p̄ncipiū nō dicamus. nō tñ duo principia: sicut nec duos deos: spūs autē scūs patris ⁊ filꝝ ē spūs: nec pater ē nec filiº. p̄r tñ ⁊ filiº ⁊ spūs sanctus sunt vnus deº: vnū lumē: vnū p̄ncipiū. Addidit aūt: Qui loquoꝛ vobis. qz hūilis ꝓpter vos factus ad ista vba descēdi. Ergo credite me esse p̄ncipiū: qz vt hoc credatis nō solū suz principiū: sed ⁊ loquoꝛ vobis. Nā si p̄ncipiū sicuti ē ita maneret apud p̄ez: vt nō accipet formam serui: quō ei crederēt: cū infirma coꝛda intelligibile vbum sine voce sensibili audire nō possent: BEDA. Sanct qui busdā exēplaribº inuenit: Qui ⁊ loquoꝛ vobis: sz congruentº eē ꝓbat si qz legat: vt iste sit sensus: Principiuz me esse credite: qz ꝓpter vos ad hec vba descendi. CHRY. Uel aliter. Cōsiderāda ē aīntia iudeoꝛ: q post tps tātū ⁊ signa ⁊ doctrinaz interrogant: Tu qs es: Quid igit christus a principio loquoꝛ vobis. q. d. Sermones meos idigni estis audire: nō soluz vt dicam vobis Quis ego sum: vos enī omnia tentantes loquimini: ⁊ hec omnia posseꝛ arguere ⁊ vos punire. vnde segt: Multa habeo de vobis log ⁊ iudicare. AVGV. Supra dixit: Ego nō iudico quēq̄: sz aliud ē: Non iudico: ⁊ aliud habeo iudicare. nō iudico dixit ad ꝑsens. Qz autem dicit: Multa habeo de vobis loqui ⁊ iudicare: iudicium futuruz dicit. Ideo autem verus in iudicio ero: quia filius veracis vitas suz. vñ segt: Sed qui misit me verax est. Uerax ē pater: non participando: sed generando veritatē. Nunqd enīz dicturi sumus: Plus veritas q̄z verax: si hoc dixerimº. filium incipiemus dicere patrē maioꝛem. CHRY. Dicit autem hoc vt non estiment quoniam tot audiens ex imbecillitate non punit: aut quia eoꝝ cogitationes ⁊ contumelias non nouit. THEOPHI. Uel quia dixerat. Multa habeo de vobis loqui ⁊ iudicare: iudicium futuro seculo reseruās subiungit. Sz q me misit verax ē. q. d. Etsi vos ifideles estis pater meº verax ē: qui diez stabiliuit in quo vobis retributio fiet. CHRY. Uel aliter: Si in hoc me misit pater non vt iudicez mundum: sed vt saluem mundum: verax aūt est pater. Cōuenienter nullū ego nunc iudico: sed hec loquoꝛ que sunt ad salutem: non q̄ ad iudiciū. vnde segtur: Et ego q̄ audiui ab eo: hec loquoꝛ in mūdo. ALCVI. Audisse autez a patre idez est ⁊ esse a patre: qz ab illo habet audiētiā a quo bz eēntiā. AVGV. Dat gliaz p̄ri eq̄lis filiº: tāq̄ dicat: Do gloriā ei cui° suz filius: quō tu supbº es aduersus eū cuius es seruus: ALCVI. Cū aūt audissent: Uerax ē q misit me nō itellexerūt de quo diceret. vñ subditur: Et nō cog. qz pa. eius dice. deū. Nondū. n. oculos coꝛdis

ptos bẽbãt quibus patris ꝛ filij equalitatez intellexerũt.

¶ Dixit ergo eis ihesus: Cũ exaltaueritis filiuꝫ hominis tũc cognoscetis qꝛ ego sum: ꝛ a meipso facio nihil: sed sicut docuit me pater hoc loquor. Et qui me misit mecuꝫ ẽ: ꝛ nõ reliquit me solũ: qꝛ que placita sũt ei facio semp. Hec illo loquẽte: mlti crediderũt in eum.

AVGV. Cũ dixisset dominus. Uerax est qui misit me: non itellexerũt iudei q̃ de patre illis diceret. videbat autẽ ibi aliquos quos ipse nouerat post passionẽ suã esse creditu ros: ꝛ ideo sequitur. Dixit ergo eis ihesus: Cuꝫ exaltaueritis filiuꝫ hois tũc cognoscetis qꝛ ego suꝫ. Recolite illud. Ego sum q̃ suꝫ: ꝛ cognoscetis quid sit dictũ: Ego sum. Differo cognitionem vestraꝫ: vt impleã passionẽ meaꝫ: ordine vestro cognoscetis: q̃ cũ. ſ. exaltaueritis filiũ hois. Exaltationẽ aũt crucis dicit quia ꝛ ibi exaltatus ẽ qñ pependit in ligno. hoc oportebat impleri per manꝰ eoꝝ qui postea fuerant credituri: quibꝰ dicit hoc: quare: nisi vt nemo ĩ quocũq; scelere ꝛ male sibi cõscius desperet: quãdo videat eis donari homicidiũ q̃ occiderãt xp̃m. CHRY. Ulʼ aliter ꝓtinua: Qꝛ mlta signa faciẽs ꝛ docens eos nõ conuerterat: ō cruce: de reliquo loquit dicẽs: Cũ exalta. ꝛc. q. d. Uos estimatis q̃ tunc maxime a me separati eritis: quãdo me occideritis. Ego ãt dico qñ tũc maxime scietis ꝛ gr̃a signoꝝ ꝛ resurrectionis ꝛ captiuitatis vestre: quoniã ego suꝫ xp̃s filius dei: ꝛ q̃ nõ cõtrarioꝛ illi. ꝓpter qõ subdit. Et a meip. ni. fa. sed si. do. me pater sic loquor. per hoc enim indifferẽtiaꝫ substãtie manifestat: ꝛ q̃ nihil extra paternales itelligẽtias loqtur. si enim deo ꝓtrarius eẽm: nõ tantã iraꝫ mouissez cõtra eos q̃ me nõ audierũt. AVGV. Uel aliter. quia dixerat: Tũc cognoscetis quia ego suꝫ. ꝛ ad ipsuꝫ eẽ pertinet tota trinitas: ne forte sub ista traret erroꝛ sabelliano ꝓ cõtinuo subiunxit: Et a me facio nihil. q. d. a meipso nõ sum: filius enim de patre est deus. Qꝛ ergo addidit: Sicut do. me pr̃: hoc loquor: nemini vestꝝ obrepat cogitatio carnalis. Nolite vobis quasi duos hoies añ oculos ponere: ꝛ loquẽtez patrez ad filiũ: Sicut facis tu qñ aliqua verba dicis filio tuo. Que enĩ verba fierẽt vnico verbo. si aũt deꝰ loquitur in coꝛdibus vestris sine sono: quomõ loquitur filio suo: Incoꝛporaliter pater locutus est filio: ga incoꝛporaliter pr̃genuit filiũ: nec eũ sic docuit: quasi indoctuꝫ genuerit: sed hoc ẽ eũ docuisse quod est sciẽtẽ genuisse. Si enim simplex est natura veritatis: hoc est filio eẽ q̃ nosse. quẽadmodũ ergo pater illi gignẽdo dedit vt eẽt: sic gignendo dedit vt nosset. CHRY. Rursus ad humilius sermonẽ reduxit. Sequit: Et q̃ me misit. Ne aũt estimẽt hoc q̃ dicit: Misit me: minoꝛationis esse. dicit: Mecũ est: naꝫ hoc quidẽ dispẽsatiõis: hoc aũt deitatis ẽ. AVGV. Et cũ ambo simul sint: vnus tamẽ ẽ missus: alter misit: qñ missio incarnatio ẽ: ꝛ ipsa incarnatio filij tñ ẽ: nõ ꝛ pr̃is. ergo inquit. Qui me misit. i. cuius auctoꝛitate tanq̃ paterna incarnatꝰ suꝫ. Misit itaq; pater filiũ: sꝫ ñ recessit a filio. vnde sequit: Et nõ relʼ. me solũ. Nõ enim quo misit filiũ: nõ ibi erat pater q̃ dixit: Celũ ꝛ terra ego ĩpleo: sꝫ q̃re eũ nõ dereliqt subdit: Qꝛ q̃ pla. sũt ei fa. sẽp. nõ ex quodã initio: sed sine initio sine fine. dei. n. gnãtio nõ hz initiũ tpis. CHRY. Uʼ alʼ. Qꝛ ꝓtinuo dicebat: Qñ nõ ex deo ẽ: ꝛ qꝛ sabbatũ nõ custodit. Ō q̃ ait: Qñ q̃ pla. sũt ei fa. sp. oñdens qñ ꝛ soluere sabbatuꝫ placitũ ẽ ei. Mltiplʼr. n. studet vt ostẽdat q̃ nihil facit patri ꝓtrariũ ꝛ qꝛ hoc humanius locutꝰ ẽ subditur: Dec il. lo. mlʼ. cre. ĩ eũ Ac si diceret euangelista: Ne turberis sigd hũile a xp̃o audieris. g. n. post tãtã doctrinã nõdũ suasi erãt hũilio ra audiũt ꝛ suadẽtur: igit credidert gdã: sꝫ ñ vt oportebat. sꝫ simplʼr: q̃si letãtes ꝛ regescẽtes ĩ vboꝝ humilitate. Et hoc ostendit euangelista in subsequentibus sermonibus in quibus narratur q̃ rursus ei iniuriabantur.

¶ Dicebat ergo ihesus ad eos q̃ crediderunt ei iudeos. Si vos manseritis ĩ sermone meo: vere discipli mei eritis ꝛ cognoscetis veritatẽ ꝛ veritas libabit vos: Rñderũt ei iudei: Semẽ abrae sumus ꝛ nemini seruiuim⁹ vnq̃. Quõ tu dicis: liberi eritis: Rñdit eis ihs. Amẽ amẽ dico vobis: qa oĩs q̃ facit peccatũ seruꝰ ẽ peccati. Seruꝰ aũt nõ manet ĩ domo ĩ eternũ. Filiꝰ aũt manet ĩ eternũ. Si ḡ vos filiꝰ libauerit: vere liberi eritis.

AVGV. Uoluit dñs ĩ pfundũ fundare fidẽ coꝝ q̃ crediderãt: vt nõ sufficieten⁹ crederent. ꝛ iõ dr̃. Dicebat ḡ ihs ad eos q̃ crediderũt ei iudeos: Si vos manseritis ĩ sermõe meo: vere discipli mei eritis: Per hoc q̃ dic: Si mãseritis: oñdit ea q̃ ĩ eoꝝ corde erãt. Sciebat. n. qñ crediderũt gdẽ: sed nõ mãserũt: ꝛ magnũ gd eis ꝓmittit. ſ. vere discipulos ei⁹ fieri: In quo occulte tangit quosdã q̃ pus ab spõ recesserãt: ꝛ illi eũ audierũt ꝛ crediderẽt ꝛ recesserẽt. qꝛ ñ pmãserũt.

AVG. ō v. do. Qẽs ãt nos vnũ magr̃z hẽm⁹: ꝛ sub illo cõ discipli sum⁹. Nec iõ magr̃i sum⁹: qꝛ ō loco supioꝛe logmur sed magister ẽ oĩuꝫ q̃ habitat ĩ nobis. ad discipulũ aũt parũ ẽ accedere: sed oportet manere nos. si ĩ illo nõ mãserim⁹ cadem⁹. Breue opus: breue vbuꝫ: magnũ opere si mãseritis. Quid enĩ est in vbis dei manere: nisi nullis tentationib⁹ cedere. Si labor non est gratis accipis premium. Si labor est: attende magnum premium et cognoscetis veritatem.

AVGV. super Joan. q. d. Quia nũc credentes estis: manẽdo videtes eritis. Non. n. qꝛ cognouerũt crediderũt: sed vt cognoscerẽt crediderũt. Quid. n. ẽ fides: nisi credere qõ non vides: ⁊ vitas qõ credidisti videre. Si ergo pmaneaꝫ in eo qõ credit: peruenit ad id qõ videaꝫ: vt. ſ. contemplemur ipsam vitatẽ sicuti ẽ: non per vba sonãtia sꝫ p lucẽ splendentẽ. vitas incõmutabilis est: panis ẽ mẽtis: reficit: nec deficit: mutat vescentez: nõ ipsa in vescentẽ mutat. Ipsa aũt vitas vbũ dei est. hec vitas carne induta ẽ. ppter nos latebat ĩ carne non vt negaret sꝫ vt differret vt in carne pateret: vt caro peccati redimeret. CHRY. Uel cognoscetis vitatez: hoc ẽ me. Ego enim sum vitas: iudaica gdẽ oia typus erãt: vitatẽ autẽ a me scietis. AVGV. de ver. do. Forte aligs diceret: Et gd mihi ꝓdest cognoscere vtatẽ: ꝛ ideo subiũgit: Et veritas liberabit vos. q. d. Si nõ dlectat vitas: delectat libtas. Liberari enĩ ꝓprie dicit libeꝝ fieri: qũo sanari sanũ fieri. Doc ĩ vbo greco planiꝰ est: nã in ꝓsuetudine latina maxime in eo cõsueuim⁹ audire hoc vbũ: vt quicunq; liberat: itelligat picula euadere: molestus carere. THEOPHI. Sicut aũt supra infidelib⁹ ait: In peccatis vestris moriemini: sic manentib⁹ in fide: absolutionẽ annũciat peccatoꝛuꝫ.

AVGV. iiy. de tri. Uñ etiã vitas liberabit nisi a morte: a coꝛruptiõe: a mutabilitate. Ueritas qppe ĩmortalis incoꝛrupta incõmutabilis pmanet: vera aũt incõmutabilitas ẽ ipsa eternitas. CHRY. Foꝝ aũt q̃ crediderãt erat etiam increpationes sufferre: sed hi statĩ seuiũt. Si aũt oportebat eos turbari in ꝓxi cõuenieti⁹ erat vt turbarentur in hoc. ſ. q̃ ixit. Cognoscetis vitatẽ vt diceret. Nũc ergo vitatẽ nesci m⁹: lex igitur mẽdaciũ ẽ ꝛ cognitio nr̃a: sꝫ nulli⁹ boꝝ eis cura erat: sꝫ de mũdãis reb⁹ dolẽt. Nõ. n. aliã fuisse nouerãt nisi mundanã: vnde sequit: Rñderũt ei iu. semen abrae sumus ꝛ ne. ser. vnq̃: quõ tu di. li. eritis. q. d. eos qui de genere sunt abrae quit sunt ingenui nõ oportebat fuos vocare: nũq̃. n. seruiuimus. AVGV. Uel hoc rñderunt nõ illi q̃ iã crediderãt: sed qui in turba erãt nõdũ credẽtes. hocautem ipsum. Nemini fuiuimus vnq̃: ꝛ bui⁹ tpis libertatez quõ vez dixistis: Joseph nõ ẽ venũdat⁹: ꝓpʰe sci ĩ captiuitatẽ nõ sũt ducti: o ĩgrati gd ẽ qõ vob assidue ĩputat de⁹: q̃ vos de domo seruitutis liberauit: si nemini seruistis: Uos ãt q̃

loquimini qñ̃o soluebatis tributa rõanis:si nemini vnq̃ ser uistis:· CHRY.Qr vo nõ ad vanã gloriã erãt que dicebã tur a xp̃o:sed ad salutẽ:nõ voluit oñdere eos fuos eẽ boiuz sed peccati:q̃ difficillima fuit⁹ est:a qua solus de⁹ eripe põt. vnde segtur:·Rñdit eis ihesus.Amẽ amẽ di.vo. qr om. q fa. pe.ser.est peccati. AVGV.Multũ ꝓmẽdat qõ sic ꝓnũ ciat:quodãmõ si dici fas ẽ:iuratio eius est.Amen gppe iter pretatur vex:r tñ nõ ẽ interptatũ:nec grecus hoc interpres ausus est facere vel latin⁹.Nã hoc vbũ amen hebreũ ẽ:non ẽ aũt interptatũ vt honorẽ haberet velamẽto secreti: nõ vt esset ligatũ:sed ne vilesceret nudatũ.Jam quãtũ hoc cõmẽ datũ sit:ex ipsa geminatione cognoscite.Uerũ dico vobis. vitas dicit:que vtiq̃ r si nõ diceret vex dico:mẽtiri oĩno ñ posset:tñ inculcat:dormiẽtes quodãmodo excitat: contẽni non vult quod dicit.Oĩs ingt iude⁹:grecus.diues: pauper. iperator:r medic⁹ si facit peccatũ:seruus ẽ peccati. GRE GO.iy. mor. Qr gsquis se prauo desiderio subycit inigta/ tis dño dudũ libera mẽtis colla supponit.sed huic dño con tradicim⁹:cũ inigtati q̃ nos ceperat reluctam⁹: cũ cõsuetu/ dini violẽter resistim⁹:cũ culpã penitẽdo percutim⁹:r ma/ culas sordiũ lachrymis lauamus. GREGO.xxv. mora. Quanto aũt alig liberi⁹ peragũt puersa q̃ volũt:tanto eius seruitio obnoxius obligañ. AVGV.O miserabilis ser/ uitus:seruus bois aliq̃ sui dñi duris iperys fatigat⁹: fugiẽ do requiescit:seru⁹ peccati quo fugit:secũ trahit quocunq̃ fugerit.·Peccatũ.n.qõ facit intus est:voluptas trãsit:pctñ nõ trãsit.pteryt qõ delectabat:remãsit qõ pungat. Solus de pctõ liberare põt:q venit sine pctõ:r fact⁹ ẽ sacrificiũ p pctõ.Nã segt̃.Seru⁹ aũt nõ manet in domo in eternũ.Ec/ clesia est dom⁹:seru⁹ peccator ẽ:multi itrant in ecclesia pec catores.nõ ergo dixit:Seru⁹ nõ ẽ in domo:sed nõ manet in domo in eternũ.Si ergo nullus ibi seru⁹ erit:quis ibi erit:· gs gloriabit̃ mũdus se eẽ a pctõ:·multũ nos terruit. sed ad/ iũgit:Fili⁹ aũt manet in eternũ.Ergo solus ĩ domo sua erit xps:·An forte ĩ hoc q̃ dicit fili⁹:caput r corp⁹ ẽ:·Nõ.n.sine cã terruit:r spez ödit:terruit:ne pctñ amarem⁹.spẽ ödit:ne de pctĩ absolutione diffiderem⁹.ℏ ẽ g̃ spes nr̃a: vt a libero liberemur.ipse.n.preciũ dedit:nõ argẽtũ:sz sanguinẽ suum: r propter hoc subdit̃.Si er. fi.vos lib.ve.li.er. AVGV. de ver.do.Nõ a barbaris:sz a diabolo: nõ a corporis capti/ uitate:sz ab aĩe ũgtate. AVGV.sup ioã.·Prima libertas est carere criminibus:sed ista inchoata est non pfecta liber tas:qr caro cõcupiscit aduersus spiñ:vt nõ ea q̃ vultis facia tis.Libertas aũt plena atq̃ pfecta ẽ:qñ nulle erũt inimici tie:qñ nouissima inimica mors destruet̃. CHRY.Ul'ali ter. qr dixerat: Qui facit pctñ seru⁹ ẽ peccati. ne precurrãt r dicãt:ĩmolatiões habem⁹:ille nos eripere põt.·pterea in duxit:Ser. nõ ma.ĩ do.ĩ eter.·Fi.ma.in eternũ.Dom⁹ men tionẽ facit:prĩs principatũ domũ nominãs:oñdẽs ex trãsla tione humanox:qñ sicut dñs in domo:ita ipse oĩuz ptätez habet.hoc enĩ qõ dicit:Nõ manet:significat nõ bz ptätem donãdi:sed filius q est dñs dom⁹ habz.Et ideo sacerdotes veteris legis nõ habebãt ptätẽ p sacramẽta legalia peccata dimittere.oẽs enĩ peccauerũt:etiã sacerdotes:q pro seipsis: vt dic apls:neẽe hẽbãt sacrificia offerre:sz fili⁹ hãc bz ptätẽ. vñ ꝯcludit:Si g̃ fi.vo.li.ve.li.er.oñdẽs q̃ mũdana libertas de q̃ gl'iabañ nõ ẽ vera libertas. AVGV.Noli g̃ liber/ tate abuti ad libere peccãdũ:sz vtere ad ñ peccãdũ.Erit.n. volũtas tua libera si fuerit pia.eris lib:si fueris fu⁹ iusticie.

¶Scio qr filĩ abrae estis:sz queritis me interfi cere:qr sermo me⁹ nõ capit ĩ vobis. Ego quod vidi apũ patrẽ loquor:r vos q̃ vidistis apũ pa/ trẽ vestrũ facitis.·Rñderunt r dixerunt ei:·Pa/ ter noster abrahã ẽ.·Dicit eis ihesus: Si filĩ abrae estis:opera abrae facite.·Nunc aũt queritis me ĩ terficere:hominẽ qui veritatẽ vobis locutus sĩ quã audiui a deo.·Hoc abrahã non fecit. Uos fa/ citis opera patris vestri.

AVG.Judei se libos dixerãt: qr semẽ erãt abrae. Quid g̃ dñs ad hoc rñderit subdit̃:Scio qr fi.abr.es.q.d.Agnosco vos ga filĩ estis abrae carnis originc:ñ cordis fide.r ió sub dit:Sz q̃ri.me ĩter. CHRY.Hoc.n.addidit vt nõ dicãt. ·Pctñ nõ hẽm⁹.Dimittẽs.n.oẽz eox vitã redarguere ℏ qõ p mãib⁹ erat qõ adhuc agere volebãt: ducit ĩ mediũ.·Pau latĩ.n.eos a cognatiõe illa remouit:erudiẽs ĩ hoc nõ magna sape.Sic̃.n.libertas r fuit⁹ ẽ ab opib⁹:ita r cognatio: sz ne dicerẽt hoc iuste agim⁹ subiũgit cãz dicẽs.Qr fmo me⁹ nõ capit ĩ vob.AVGV.i.ñ capit ĩ cor vrm.qr nõ recipit̃ a cor de vro.Sic ẽ.n.fmo õi fidelib⁹:tãq̃ pisci ham⁹:tẽ capit: qñ capit̃:nec fit iniuria illis q capiũt̃:ad salutẽ qppe nõ ad pni ciẽ capiũt̃. CHRY.Et nõ dixit:·Nõ capitis meũ fmonez sz nõ capit me⁹ fmo ĩ vob:altitudinẽ suox dogmatũ oñdẽs: sz possent dicere:Quid si a teipso loq̃ris:·ppter hoc inducit subdẽs:Ego qõ vidi apũ pez meum loquor.nõ enĩ solũ eã dẽ subam: sz eãdẽ veritatẽ habeo prĩ. AVGV.Dñs aũt patrẽ suũ deũ vult itelligi.q.d.Ueritatez vidi: veritatẽ lo/ quor:qr vitas sutz.Si g̃ dñs vitatẽ loquit̃:quã vidit apud pa trẽ:se vidit:se logtur:qr ipse ẽ vitas prĩs. ORIGE.Mã/ festat aũt hec auctoritas salvatorẽ fuisse visorẽ eox q̃ sunt apud patrẽ:cũ tñ hoies quib⁹ reuelatio fit visores non sint. THEOPHI.Cũ vo audis:Qõ vidi loquor neq̃q̃:corpo ralẽ visionẽ itelligas:sz nãlẽ noticiã verã r approbatã. Si cut.n.oculi videtes ĩtegre aligd r ve ꝓspiciunt nec fallunt̃. sic ego vaciter ea loquor q̃ cognoui a prẽ meo.·Sequit̃:Et vos qõ vidistis apud prez vestx facitis. ORIGE.Adhuc nõnominat patrẽ ipsox:paulo supi⁹ abraaz cõmemorauit: sz dictur⁹ ẽ altex patrẽ eox.s.diabolũ:cui⁹ filĩ erãt inquan tũ mali erãt:nõ inquãtũ homines erãt:malũ g̃ qõ faciũt do min⁹ eis obiurgat r corripit. CHRY.Alia lra bz:·Et vos q̃ vidistis apud patrẽ vestx facite.q.d.Sicut ego vbis r ve/ tate oñdo patrẽ:ita r vos a reb⁹ oñdite abrahã. ORIGE. Jtẽ alia lra bz:Et vos q̃ audistis a prẽ facite.Audierãt.n.a prẽ ea q̃ ĩ lege r ꝓphetis scripta sunt. Qui ãt hoc vbo cõtra eos g alteri⁹ opionis sũt fuerit vsus:oñdit q⁹ nõ ali⁹ de⁹ ẽ g legẽ dedit:r ꝓphetas:r xpi prĩ.Queram⁹ ẽt ab iferẽtib⁹ du/ as naturas dicẽtes:a prẽ gdẽ audiuisse alienos ĩconueniẽs ẽ:Si aũt ꝓpzy saluatorẽ erãt r btẽ nãe qual'q̃rebãt illum occidere:r saluatorẽ fmonẽ nõ capiebãt.·Jlli aũt lõge mo lesti⁹ acceperũt q̃z ptulerit dñs:quis eox eẽt pater.nã euz g multax gẽtiũ prĩ est:fatenr̃ sui forte patrẽ: vñ segt̃:·Respon derũt r dixert:·Pater noster abrahã ẽ. AVGV.q.d.Quid tu dictur⁹ es ꝓtra abrahã.Uidebãt̃.n.eũ puocare vt aliquid mali diceret ꝺ abrahã:r cẽt eis occasio faciẽdi qõ cogitabãt. ORIGE.Sed r hocipz saluator iterimit tãq̃ falso deiñ. vñ subdit̃:Dic eis ihesus:si filĩ abrae estis opa abrae facite. AVGV.Et tñ supi⁹ ait:Scio qr filĩ abrae estis.Uñ nũc ñ neganit eox originẽ sz fcã cõdẽnat.caro eox ex illo erat: sz vita nõ erat. ORIGE.Uel dicendũ q⁹ supra ĩ greco ha bet̃:Scio q⁹ semẽ abrae estis. vt ergo hec pateãt: videam⁹ ꝓmo corpalis seminis r filĩ differẽtiã.Manifestũ ẽ.n.q⁹ se mẽ in seipso bz rõnes ei⁹ cui⁹ ẽ semẽ:adhuc manẽtes r pau santes.filius vero trãsmutato semine:r agente ĩ apposita si bi materiã a muliere: p superinducta nutrimẽta simlitudi nẽ accipit generãtis:Et q̃tũ ad corporalia.si aliquis ẽ filius alicuius subsistit ex semine:si vero aliquod est semẽ nõ om nino filius efficitur.Qñ autẽ ex opibus iudicañ aliqui se/ men abrae:videndũ ẽ ne forte ex aligbus seminalib⁹ rõni/ bus ifusis quibusdã aĩabus oporteat imaginari eos g semẽ sunt abrae:Nõ oẽs igit̃ homines semen sunt abrae:neq̃.n. oẽs habẽt huiusmodi rõnes ꝓsitas ĩ eox aĩab⁹.Oportet igi

tur eū g̃ abraā semē ē: ei⁹ fieri p similitudinē ⁊ filiū. Possibile vo ē ex negligētia ⁊ ocio destruere hoc qō est eius semē. bi aūt ad quos sermo erat adhuc in spe erāt. vnde sciebat ie sus q̃ adhuc semē erāt abrae: ⁊ nōdū peremerāt possibilitatē fiēdi filij abrae. ꝓpter qō eis dicit: Si filii abrae estis: opa abrae facite. Si āt sup hoc q̃ erāt semē abrae: ad augmētū magnitudinis adoleuissent: vbū iesu caperēt: Sz q̃ non ac cesserāt ad hoc q̃ eēnt filij: verbū nō capiūt: sed interficere volūt verbū ⁊ q̃si cōfringere nō capiētes magnitudinē ei⁹. Si igit aligs vestrū semē ē abrae: ⁊ adhuc verbū dei nō capit: nō querat interficere verbū: sed trāsmutet se ad hoc q̃ fit filius abrae: ⁊ tūc poterit capere filiū dei. Quidā āt vnū ex operib⁹ eligūt abrae: illud. s. credit abraā deo ⁊ reputatū ē illi ad iusticiā: vt āt ꝓcedaī eis q̃ fides sit op⁹: cur ñ dcīm ē singulariter: Opus abrae facite: sed pluraliter. puto enim q̃ hoc dictū equipollet ei qō est: Cuncta opa abrae facite: vt tamē ex bistoria abrae allegorice sumpta: opa ei⁹ spūaliter ꝓsequamur. Neqz enī oportet eū qui vult esse filius abrae adire ancillaz cōiugia: nec post obitū coniugis in senectute aliā ducere coiugē. Segī: Nūc aūt queritis me interficere hominē q̃ veritatē locutus sum vobis. CHRY. Danc. s. veritatē q̃ ē patri equalis. ꝓpter hoc enīz iudei querebāt eū interficere. ⁊ vt o stēdat q̃ hoc nō ē contrariū patri subdit: Quā audiui a deo. ALCVI. Quia ipse qui ē veritas a deo patre genit⁹ erat: audire enī nihil aliud elt q̃ ee a pre.

ORIGE. Occidere me ingt boiez. Interī non dico filiū dei: nō dico vbū: qz nō morit vbū. boc dico: qō videtis: qz qō videtis potestis occidere: ⁊ quē ñ videtis offendere. Segī: Hoc abraā nō fecit. ALCVI. q. o. In hoc probatis vos nō ee filios abrae: qz facitis opera contraria opibus abrae.

ORIGE. Sz dret ad hoc quidā qñ supflue dictū ē hoc q̃ nō fecerit abraaz: qō suis tēporibus non contingebat fieri. non enī in suis dieb⁹ nat⁹ erat xps. sed dicēdū q̃ in tēpori b⁹ abrae natus fuerat hō: q quā audierat a dño vitatē dicebat: nō tamē quesitus ē ab abraaz vt eū occideret. Et scias q̃ spūalis aduētus iesu: nullo tpe defuit sctis. Ex boc igit cō prehēdo oēm boiez q̃ post regenerationē ⁊ ceteras apud se factas diuinitus gras peccat denuo crucifigit dei filiū ꝓpis reatibus in quos redyt. sed hoc abraā nō fecit. Segī: Vos facitis opa pris vestri. AVGV. Adhuc nō dicit qs ē iste pr eoz. CHRY. Dicit āt hoc dns volēs eis auferre superfluā gliaz de cognatiōe: ⁊ suadere eis vt nō vltra spez salutis habeāt in cognatione naturali: sed in ea q̃ ē fm adoptionē. hoc enim eos prohibebat venire ad chr̃istū: quia estimabāt cognationē abrae sibi sufficere ad salutem.

¶ Dixerūt itaqz ei: Nos ex fornicatione non sumus nati. Unū patrē habem⁹ deū. Dixit ergo eis iesus: Si de⁹ pr vester eēt: diligeretis vtiqz me. Ego enī ex deo processi ⁊ veni. Neque enīz a meipso veni: sed ille me misit. Quare loquelā meā nō cognoscitis: qz non potestis audire sermonem meum.

AVGV. Leperāt iudei vtrūqz cognoscere: qz nō de carnis gnātione loquere dns: sed de vite institutione. Cōsuetudo aūt scriptura z̃ ē fornicationē spūaliter appellare: cuz dys multis ⁊ falsis aīa tanq̃ prostituta subycit. vñ dr. Dixerūt itaqz ei: Nos ex fornicatione nō sum⁹ nati. vnū patrem babem⁹ deū. THEOPHI. Quasi rñderēt q̃ dei querēt vltionē: ⁊ iō aduersus eū cōsiliarētur. ORIGE. Uel aliter. Quia redarguti sunt non esse filij abrae: attrocius respondent latenter designantes ex adulterio pductuz fore saluatorē. sed magis mihi videt q̃ conrixando respōderūt. Cum enim prius dixerant: Pater noster abraam est. ⁊ audiissent: Si filij abrae estis opera abrae facite: fatētur se babere maiorem patrem q̃ abraam: scilicet deum ⁊ nō ex fornicatione sumpsisse exordium. Non enim ex sponsa: sed ex meretrice seu materia demon qui nihil facit ex se producit eos qui carnalib⁹ vsi inherent materie. CHRY. Sed quid dicitis vos patrem habetis deū: ⁊ chr̃istū icusatis bec dicētez: Et nimirū ex fornicatiōe multi eorū nati erant: et enim illicitas cōmixtiones faciebāt. nō tamē hoc redarguit sed instat vt oñdat q̃ nō sunt ex deo: vnde sequitur: Dixit ḡ eis iesus: Si de⁹ pr vester eēt: diligeretis vtiqz me. ego enīz ex deo processi ⁊ veni. HYLA. vy. de trini. Religiosi nominis assumptionē dei filij ī his g se dei filios ꝓfitētes: patrē sibi deū dicerēt: nō ꝑprobauit: sed temerariā iudeorum vsurpationē patrē sibi deum ꝑsumētiū: per id q̃ se non diligerēt obiurgat: nō vtiqz dici pōt idipsuz cē ex deo exire qō veniss̄e. Sz cū ab his qui sibi deū patrē dicerēt: iccirco se diligendū ait. quia ex deo exisset. cām dilectionis ex causa docuit esse nascendi. Exisse enim ad incoꝛporalis natiuitatis rettulit nomen: qua religio profitendi sibi patrem deum: ex dilectione chr̃isti q̃ ex eo genitus sit meréda est. Nec. n. in deum patrez sit religiosus qui non diligit filium: cum diligēdi filij non alia causa sit q̃ q̃ ex deo sit. Ex deo igit filius est: non aduentu: sed natiuitate. dilectio autem in patrē bic erit omnis: si filius ex eo esse credaī. AVGV Sic ergo q̃ de deo ꝓcessit verbum eterna processio est. ab illo enī processit vsqz verbū patris ⁊ venit ad nos: qz verbum caro factum est. Aduentus eius humanitas eius: mansio eius: diuinitas eius: dicitis deū patrem cognoscite me vel fratrez.

HYLA. Nō ee āt a se sibi originē docuit cū subdidit: Ne q̃ enim a meipso veni: sed ille me misit. ORIGE. Doc arbitroꝛ dici ꝓpter quosdam per se venientes ⁊ non missos a patre: de quibus ī bieremia dicitur: Non mittebam eos ⁊ ipsi currebant. Quoniā autē qui duas naturas īgerunt: vtūtur boc verbo: obyciēdū est contra illos. Paulus enīz odiebat iesum cū persequeretur ecclesiā dei. vnde dominus ad eum: Quare me persequeris: Si ergo verū est quod bic dicitur. Si deus pater vester esset: diligeretis me. palam est quoniā ⁊ recte conuertī: si non diligeretis: nequaq̃ deus pater vester esset. Paulus autem aliquo tempoze non diligebat iesum: fuit ergo tempus quo deus pater pauli non extitit. Nō igitur natura paulus dei filius fuit: sed posmoduz dei filius fact⁹ ē. quādo vero de⁹ alicuius fit pater: nisi quā do mādata eius custodit: CHRY. Qz vo semper q̃rebāt dicētes: Quid ē hoc qō dicit: Quo ego vado vos nō potestis venire: ꝓpterea subdit: Quare loquelā meam nō cognoscitis: qz non pote. audi. sermonez meū. AVGV. Ideo aūt audire nō poterant: qz corrigi credēdo nolebāt. CHRY. Primo igitur captāda est virtus que verbum diuinū exaudiat: vt deinceps validi sistamus ad percipiendam totam locutionem iesu: quoniam quandiu quis curatus non est in auditu ꝓprio: a verbo quod dicit surdo aperiaris: auditu percipere nequit.

¶ Vos ex patre diabolo estis: ⁊ desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio ⁊ in veritate non stetit: qz veritas non est in eo. Cum loquit mēdaciū: ex ꝓpriis loquit: quia mendax est: ⁊ pater eius. Ego aūt si veritatē dico non creditis mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato: Si veritatez dico: quare nō creditis mihi: Qui ex deo est: verba dei audit. Propterea vos non auditis: qz ex deo non estis.

CHRY. Exclusit iudeos dominus a cognatione abraā: ⁊ quia maioza ausi sunt: vt. s. patrem suū deum dicerent: de reliquo percutit eos dicens: Uos ex patre diabolo estis.

AVGV. Dicias cauēda est beresis manicheoz: que di-

dit esse quãdã naturã mali: ⁊ gentẽ quandã tenebrarũ cum principibus suis. vnde diabolus originẽ ducit: ⁊ hic dicunt ducere originẽ carnẽ nostrã: ⁊ fm hoc putant dictũ a dño: Uos ex pre diabolo estis: q̃ eẽt illi velut nã mali ducẽtes originẽ de gẽte cõtraria tenebrarũ. ORIGE. In hoc aũt simile videnf incurrisse ei q̃ diceret alteraz esse oculi videntis substantiam ⁊ alteram caligantis vel se auertentis. quẽadmodũ. n. ĩ his nõ differt substãtia: sed q̃dã cõtingit causa q̃ facit caligare sic substãtia cadẽ ẽ: siue recipiet rõnem siue nõ. AVGV. Judei ergo filij erãt diaboli imitando: non nascẽdo. vñ segf: Et desi. pa. ve. vul. fa. Ecce vñ filij estis. s. talia desideratis: nõ ga de illo nati estis. Queritis. n. me occi. ho. q̃ veritatẽ vobis dico. ⁊ ille inuidit hoĩ ⁊ occidit. vñ segf: Ille homici. erat ab initio. Utiq; in primo hoie ⁊ in quo potuit fieri homicidiũ. nõ enim posset occidi hõ: nisi pri⁹ fieret homo. Nõ ferro accinctus diabolus ad hoiez venit: verbũ malũ seminauit ⁊ occidit. Noli ergo putare nõ cẽ homicidiũ qñ fratri tuo mala psuades. vos aũt ideo seuitis ĩ carne: q̃ nõ potestis ĩ mẽte. ORIGE. Perpẽde aũt q̃ non pter aliquẽ singulariter tm̃: sz p toto genere q̃ peremit in q̃tũ in adaz cũcti moriunf: ⁊ vere dict⁹ est ab initio homicida. CHRY. Et nõ dixit. Opa sed desideria eius facitis oñdẽs qm̃ vehemẽter ⁊ ille ⁊ ipsi ab occasionib⁹ possidenf ⁊ q̃ continue eũ accusabãt q̃ nõ ẽ a deo: ĩsinuat occulte q̃ hoc etiã eis ex diabolo ẽ. vñ segf: Et in veritate nõ stetit.

AVGV. xi. de ci. õi. Forte aũt aliquis dicet q̃ ab initio siue cõditionis ĩ vitate nõ steterit: ⁊ ideo nunq̃ beatus cum scis angelis fuerit: suo recusans eẽ subditus creatori ac per hoc falsus ⁊ fallax: q̃ pia subiectiõe noluit tenere q̃ natura ẽ: affectãs p supbã elationẽ simulare q̃ nõ est: Huic sñie q̃gs acgescit nõ cũ manicheis sapit: vt suã quãdaz ꝓpriaz: tanq̃ ex aduerso quodã pncipio diabolus bẽat nãz mali: g tãta vanitate desipiũt: vt nõ attẽdãt nõ dixisse dñz: A veritate alien⁹ fuit: sz in vitate nõ stetit: vbi a vitate lapsuz itelligi voluit. Illud ẽt q̃ ait ioãnes. Ab initio diabolus peccat: hoc intelligũt: si naturale ẽ nullo mõ eẽ peccatũ: Sed quid rñdef ꝓphetic⁹ testimõys: siue q̃ ait Isaias sub figurata psona pncipis babylonie diabolũ notans: Quõ occidit lucifer q̃ mane oriebaf: siue q̃ ezechiel: In delicijs paradisi dei fuistiq̃ si aliter ꝓueniẽti⁹ itelligi nequeũt oportet q̃ dictũ ẽ: In vitate nõ stetit: sic accipiam⁹ q̃ ĩ vitate fuerit: sed nõ pmãserit. ⁊ illud q̃ ab initio diabolus peccat: nõ ab initio ex quo creat⁹ ẽ peccare putãdus ẽ: sz ab initio peccati. cepit enĩ in ipso peccatũ ⁊ ipse initiũ peccati fuit. ORIGE. Est aũt vniforme gdẽ in veritate mozari: variũ aũt ac multiforme non mozari ĩ ea: quibusdaz: vt ita dicã: tremẽtibus gressib⁹ ⁊ nitẽtib⁹ sistere ĩ ea: nõ tñ obtiere valẽtib⁹. Quib⁹dã vo nõ passis illõ: sz ĩ piculo ꝓsistẽtib⁹ fm illud: Mihi ãt paulisp ꝓmoti sũt pedes: ⁊ ceteris ab ea cadẽtib⁹. Cã igf cur diabolus vitatẽ nõ colat subdif: Qz vitas nõ ẽ ĩ eo. s. q̃ vana suspicaf: ⁊ seductus ẽ ipe a seipo: ĩ hoc deterioz q̃ illi gdẽ ab eo fallũt: is ãt sibyspi deceptiõis auctor exist it. Sz oz siue stigare q̃uo dr q̃ vitas in ipso nõ est: vtz qz nulla vnq̃ verã hz doctrinã: sz cũcta q̃ opinaf falsa sũt: vl qz xpi pticeps nõ ẽ q̃ dixit: Ego sũ vitas. Impossibile ãt ẽ aliquã rõnalẽ subaz de cũctis opiari falso: ⁊ de nullo vl exiliter rectitudinẽ ꝓspicere. Diabolus igit saltẽ id vẽ capit dogma ꝓsiderãdo de se q̃ rõnalis ẽ. Nõ igit ei⁹ nã ꝓsistit ex ꝓrio vitatis. i. ex erroze ⁊ ignauia: nũq̃ enĩ vitatẽ cognoscere posset. AVGV. xi. de ci. dei. Uel cũ dic̃: Qz vitas ĩ eo nõ ẽ: subiecit: iudiciũ q̃si q̃sissem⁹: vñ oñdaf q̃ ĩ vitate nõ steterit: ait qz vitas non est in eo. Eẽt ãt ĩ eo si in ipsa stetisset. Segf: Cũ log. mẽ. exꝓro. log. qz mẽ. ẽ ⁊ pr̃ ei⁹. AVGV. Jn his vbis q̃dã diabolum putauerũt patrẽ habere. ⁊ q̃sierũt qs eẽt diaboli pr̃. hic ẽ error manicheoz. Diabolũ aũt dñs dixit patrẽ mẽdacy: non enĩ omnis q̃ mẽtif pr̃ mẽdacy fiet ẽ. Si. n. ab alio mendaciũ accepisti: ⁊ dixisti tu q̃dẽ mẽtitus es: sed pater mẽdacy nõ es. Jlle vo qz nõ aliũde accepit mẽdaciũ: quo mẽdacio tam q̃z veneno serpẽs hoiez occideret: pr̃ ẽ mẽdacy: sicut dc⁹ pr̃ est vitatis. THEOPHI. Js enĩ ⁊ deum apud hoies criminatus ẽ ad euaz dicẽs. Qm̃ iuidẽs vobis lignũ inhibuit. ⁊ apud deũ quõdaz criminatus ẽ hoies: vt cũ dixit: An gratis colit iob dñz: ORIGE. Attẽde tamẽ q̃ hoc nomẽ mẽdax dr̃ tã de diabolo q̃ mẽdaciũ genuit: sicut hic dr̃: Qz mẽdax ẽ: q̃z de hoie: fm illõ psalmi. Qis hõ mẽdax. nã sigs mẽdax nõ ẽ: hõ nõ ẽ hõ tm̃: ita q̃ ei ⁊ filib⁹ dici põt: Ego dixi vos estis. vñ cũ aligs logf mẽdaciũ. de ꝓpis logf. Spus ãt scus logf a vbo vitatis ⁊ sapie: fm illõ: De meo accipiet ⁊ anũciabit vob. AVGV. õ q̃. cuã. Ul alr: Diabolus nõ speciale nomẽ ẽ: sz cõe. Jn quocũq; enĩ opa diaboli fuerit iuẽta: diabol⁹ ẽ appellãd⁹: opis. n. nomẽ ẽ ñ nãe. Itaq; ꝺ ĩ loco patrẽ indeoz cayn significat: cui⁹ imitatores volẽtes eẽ iudei falsatorẽ pemerf. ab ipso. n. forma data ẽ fratricidy: q̃ dixit mẽdaciũ de ꝓpꝛijs log: vt oñderet vnũq̃q; nõ nisi ꝓpria volũtate peccare: sz quia cayn imitator diaboli est patrem eius diabolum dixit: cuius opera secutus est. ALCVI. Sz qz dñs vitas ẽ. ⁊ fili⁹ vacis dei vitatẽ dic̃: sz iudei q̃ filij erãt diaboli: auersi erãt a vitate. Et hoc ẽ q̃d segf. Ego ãt qz vi. di: vo. ñ cr. mi. ORI. Sz quõ hoc dr̃ iudeis qui in eũ credidẽrãt: sz ꝓsidera q̃ põt aligs fm aliq̃ itẽtionẽ credere: fz aliã vo nõ credere: fiẽ q̃ credũt ĩ eũ q̃ sub põtio pilato crucifix⁹ ẽ: nõ aũt credũt ĩ natũ de maria vgine: ĩ eundẽ credũt ⁊ nõ credũt. Sic igit hi ad quos loq̃baf credebãt ĩ eũ: fm q̃ videbaf signoz factoz: nõ credebãt aũt bis q̃ ꝓfunde ab eo dicebãt. CHRY. Qz igit inimici estis vitatis: ĩ nullo me icusantes vultis me interficere: ⁊ iõ subdit: Quis ex vob arguet me de pctõ: THEOPHI. q. d. Si dei filij estis vitq̃ peccãtes debetis habere odio. Si g̃ me quoq̃ qm̃ exosũ habetis nõ potestis arguere de pctõ: manifestũ ẽ q̃ pp vitatẽ me odio hẽtis: qm̃. s. dicebat se filiuz dei. ORIGE. Sz ãt hoc vbũ xpi magnã fiduciã: cũ nullus hoiuz fiducialiter hoc dicere potuerit: nisi solus dñs nr̃ q̃ pctm̃ nõ fec̃. GREGO. ĩ ho. Pẽsate ãt mãsuetudinẽ dei: Nõ dedignaf ex rõne oñdere se pctõrẽ nõ esse: q̃ ex vtute dinitatis poterat peccatores iustificare. vñ subdit. Qui est ex deo vba dei audit: ꝓpterea vos nõ audi. qz ex deo non estis. AVGV. Noli attẽdere naturã sz vitiuz. Sũt isti ex deo ⁊ nõ sũt ex deo: nã ex deo: vitio nõ ex deo. Eis ãt hoc dcm̃ est q̃ nõ solũ pctõ vitiosi erãt: nã hoc cõe erat oib⁹: sz ẽt pcogniti q̃ non erãt credituri ea fide qua possent a peccatorũ obligatione liberari.

GREGO. ĩ ho. Interroget se ergo vnusq̃sq; si vba dei anre cordis pcipit: ⁊ itelligit vñ sit Naz sunt nõnulli q̃ pcepta dei nec aure corpis pcipe dignãf. Et sunt nõnulli q̃ hec gdẽ corpis aure pcipiũt: sz nullo ea mẽtis desiderio cõplectunt: Et sunt nõnulli q̃ libẽter vba dei suscipiũt: ita vt ẽt in fletibus ꝓpungãf: sz post lachrymaz tps ad inigtatẽ redeũt. bi pfecto vba dei nõ audiũt: qz hec exercere ĩ ope cõtenunt.

¶ Respõderunt ergo iudei: ⁊ dixerũt ei: Nonne bene dicimus nos: quia samaritãus es tu: ⁊ demoniũ habes: Rñdit ihesus ⁊ dixit: Ego demoniũ nõ hẽo: sz honorifico pẽz meũ ⁊ vos ihonorastis me. Ego ãt nõ q̃ro gloriã meã: Est q̃ querat: ⁊ iudicet. Amen amẽ dico vobis: si q̃s mo nẽ meũ seruauerit mortẽ nõ videbit ĩ eternum.

CHRY. Cũ aliquid altuz dñs diceret: hoc apud iudeos q̃ valde insensibiles erant isania videbatur: vt ex cozuz responsione colligitur. Dicitur enĩ: Respon. ergo iu. ⁊ dixe. ei nonne bene di. nos: qz sa. es tu ⁊ demo. ha. ORIGE. Sed dignum ẽ querere: quo cũ samaritãi secula futura deneget nec animẽ durabilitatem acceptẽt: ausi sunt samaritanum

dicere saluatorem: qui de resurrectione ⁊ iudicio tot ⁊ tanta edocuit. Sed forsan velut ipperatēs illi hoc dicūt quę sentiūt ipsi nō docet. ALCVI. Samaritani. n. gens odiosa israelitico pplo: decē tribub⁹ i captiuitatē ductis: terrā eoꝝ possidebāt. ORI. Cōuenit quoqz q̄ aliq̄ de eo arbitrent q̄ fm samaritanos sentiret: vt nihil post obitū reseruet hoīb⁹: sz ficte ad placendū iudeis de resurrectiōe ⁊ eterna vita tractaret. Demoniū vero illū habere dicebant: ꝑpter eius sermones trāscēdētes capacitatē humanā: gb⁹ deū patrē suū asserebat. ⁊ se ō celo ōscēdisse: ⁊ cetera hō. vl' ꝑp suspitōez eoꝝ: q; plures i belçebub ꝓncipe ōmonioꝝ opinabant ipm eycere demones. THEOPHI. Uel samaritanū illū dicebāt tanq̄ ritus hebraicos dissoluētē. vtpote sabbati. samaritani enī non pfecte iudaiçabāt. Ex hoc vō q̄ eoꝝ cogitatiōes reuelabat: ōmoniū ipz hre suspicabant. q̄ vō eū samaritanū dixerūt nusq̄ euāgelista dicit: exquo palam est q̄ multa ptermiserūt euāgeliste. GREGO. i ho. Ecce iuriam suscipiens deus: non ꝓtumelioſa verba respōdet. Segtur. n. Rndit iesus ⁊ dixit: Ego demo. non habeo: Ex qua re gd nobis inuitur: nisi vt eo tpe cum a ꝓximis ex falsitate cōtumelias accipim⁹: eoꝝ etiā vera taceam⁹ malane ministeriū iuste correptionis in arma vertat furoris.

CHRY. Et attēdēdū q̄ vbi eos docere oportebat: ⁊ eoꝝ superbiā subtrahere: asper erat: vbi vero exprobratū eū oportebat sufferre: multa māsuetudine vtebat: erudiēs nos quę gdē ad deū vindicare: q̄ vero ad nos despicere. AVGV. Et vt homo ꝓximus ei⁹ imitetur patiētiā: vt queniat ad potētiā. Sz q̄uis maledictus maledicta nō redderet: ptinuit tñ ad eū negare. Duo aūt sibi fuerāt obiecta: Samaritan⁹ es: ⁊ demoniū habes. Nō dixit: Non sum samaritanus: samaritanus enī iterꝑtatur custos: nouerat aūt ille se nostrū eē custodē. nō. n. pertinuit ad eū vt redimeremur: ⁊ nō ptinet vt seruemur: Deniqz ipe est samaritan⁹ qui accessit ad sauciū: ⁊ misericordiā ipēdit. ORIGE. Aliter quoqz dñs magis q̄z paulus oībus oīa fieri voluit vt oēs nanciscat: ⁊ ideo se ñ negauit eē samaritanū. Estimo aūt solius iesu fore vocem: Ego demoniuz nō habeo: sed nec habui: sicut ⁊ illud: Uenit ꝓnceps mūdi hui⁹ ⁊ in me nō habet gq̄q̄. q; ēt que delictoꝝ reputata sunt minima demonib⁹ adaptant. AVGV. De inde post tale cōuitiū hoc soluz dixit de gloria sua. Sed honorifi. p̄ez meū. q. d. Ne vobis arrogās videar: habeo quē honorificē. THEOPHI. Honorificauit autē patrē vlciscēs eū: ⁊ nō tolerās homicidas ⁊ mēdaces se dei veraces filios appellari. ORIGE. Solus aūt xps verissime venerat⁹ est p̄ez. nullus. n. honorans gq̄q̄ ex his que nō honorā tur a deo honorat deū. GREGO. in ho. Sed q; gsgs dei ꝯelo vtit̄ a prauis hoībus dehonestatur: in semetipso nobis dñs patiētie ꝑbuit exēplū qui ait: Et vos inho. AVGV. .q. d. Ego facio qō ōbeo: vos nō facitis qō debetis. ORI. Nō aūt illis solū hoc dcm̄ est: sed ⁊ oīb⁹ iuste agentib⁹: qui iuriam iferunt christo q̄ est iustitia: ⁊ iferentibus cōtumeliam sapientie: eo q̄ xps est sapientia: ⁊ similiter de alys hō.

GREGO. Sz gd nobis ꝓtra iniurias faciēdū sit: suo exēplo nos admonet cū subiūgit: Ego au. glo. meā nō quero: est q̄ querat ⁊ iudicet. CHRY. q. d. Ex honore quē ad patrē habeo hec locutus sum vobis: ⁊ ꝓpter hoc dehonoratis me: sed nulla ē mihi cura huius contumelie: illi enī noras debetis ꝓpter quē hec audio. ORIGE. Querit aūt deus gliā christi in quolibet suscipiētiū illum: quam quidez reperiret in operantibus fm insitas virtutis causas. Cum autez non repererit: ponit illos in qbus non reperit gloriam filij sui. vnde dicit: Est qui querat ⁊ iudicet. AVGV. Quē autez vult intelligi nisi patrem: Quomodo ergo alio loco dicit. Pater nō iudicat quēq̄: sed omne iudicium dedit filio: Sz videte q̄ iudicium quandoqz ꝓ dānatione accipitur: hic autem fm discretionem posituz est. q. d. Est pater qui gloriam meam a vestra discernat. vos enim fm hoc seculum gloriamini: ego non fm hoc seculum. Discernit etiam gliaz filij sui a gloria omniū hominum. nō enim quia homo fact⁹ est: iam cōparandus est nobis: nos homines cuz peccato: ille sine peccato: ⁊ hoc fm ipsam formam serui. nam illud qs digne loquatur: In p̄ncipio erat verbū: AVGV. Ul'al'r Si vere dictuz est a saluatore: Dia mea tua sunt: palā ē q̄n ⁊ ipsum iudicium filij patris est. GREGO. Luz vero malorum peruersitas crescit: non solum frangi predicatio non debet: sed etiā augeri. vnde dominus post q̄z demoniuz hre dictus est: predicationis sue beneficia largius impendit dicens: Amen amē dico vobis: siquis sermonē meuz seruauerit mortem non videbit in eternū. AVGV. Uidebit dictum est ꝓ eo qō est experietur. Cum ergo morituris moriturus loqueret quid sibi vult quod ait: Qui ser. me. seruauerit non vi. in eter. nisi q; videbat aliā mortem de qua nos liberare venerat: mortem eternaz: mortē damnatōis cum diabolo ⁊ angelis ei⁹. ipsa est vera mors: nā ista migratio ē.

ORIGE. Sic igr̄ itelligendū ē. Sigs ser. me ser. mor. nō vi. i eter. ac si diceret: Sigs lucē meā custodierit: tenebras non videbit. Qō autem dicit in eternum: ꝓmuniter ē sumēdum: vt sit talis intellectus: Siquis sermonē meū seruauerit in eternū: mortē nō videbit in eternū: q; cousq̄ nō videt aligs mortē quousq̄z iesu verbū custodit. Cum vero qs torpens in obseruātia fmonis: ⁊ circa sui custodiaz negligēs factus: eū cessat custodire: subinde mortē videt: nō apud aliū q̄z apud seipsum. Sic igitur a saluatore īstructi ꝓphete querenti: Quis est homo q̄ viuet ⁊ non videbit mortem: resp̄ō dere possumus: Qui custodit verbū christi. CHRY. Seruauerit aūt dicit nō solū fide: sed etiā per vitā puraz: Simil' aūt ⁊ occulte insinuat: qñ nihil possunt ei facere. Si enizq̄ sermonem eius seruabit non morietur in eternum: multo magis ⁊ ipse potest non mori.

¶ Dixerūt ergo iudei: Nūc cognouimus: q; demoniū habes. Abraā mortu⁹ est ⁊ ꝓphete: ⁊ tu dicis: Sigs sermonē meuz seruauerit nō gustabit mortē i eternū. Nūqd tu maior es p̄e nō abraā q̄ mortuus ē: Et ꝓphete mōrui sunt: Quez teipz facis: Respōdit iesus: Si ego glorifico meipz: glia mea nihil ē: Est p̄ me⁹ q̄ glorificat me: quē vos dicitis: q; deus noster ē: ⁊ nō cognouistis eū. Ego aūt noui eū. Et si dixero: q; nō scio eū ero similis vobis mēdax. Sed scio euz: ⁊ sermonem eius seruo. Abraam pater vester exultauit vt videret diē meuz: vidit ⁊ gauisus est.

GREGO. i ho. Sicut bonis necesse ē vt meliores ēt per ꝓtumelias exīstāt: ita semp reprobi de bñficio peiores fiūt. nā accepta p̄dicatiōe itez iudei blasphemāt. dr̄. n. Dixerūt ergo iu. Nūc cogn. q; demo. habes. ORIGE. Di q̄ sacris scripturis credūt ꝓphetēdūt: q̄ q̄ preter rectā rōnē ab hoībus exercent̄: nō preter demones fiunt. Sic igit̄ iudei vtute demōis putabāt iesum dixisse. Sigs fmo. meū fua. mor. nō videbit i eter. Hoc aūt passi sunt q; dei vtutē nō perspexerunt: nā hic de morte quadā inimica rōni q̄ pereunt deli quētes: hoc fassus ē. Di vō de cōi morte coniectātes esse qō dr̄: increpant dicentē quasi defuncto abraā ⁊ prophetis. vsi subdit̄: Abraā mor. ē ⁊ ꝓphete: ⁊ tu dicis: Sigs ser. me. fua. mor. nō gusta. in eter. Cū aliqua differētia sit inter mortem gustare ⁊ videre: pro eo quod mortem nō videbit: mortem non gustabit: protulerunt: velut incauti auditores: cōfundētes dominicum sermonē. Sicut. n. dñs inquātū panis viu⁹ est gustabilis est. In eo vero q̄ est sapiētia est visibilis pulchritudinis. Sic ēt aduersaria ei⁹ mors ⁊ gustabilis est ⁊ vi

sibil'. Cū ergo qs steterit per ieſū in itellectuali loco mortez nō gustabit: si statū ſernat ꝑm illō. Sūt de hic stantib⁹ qui nō gustabūt mortē. cū āt aligs ꝑmonē xp̄i acceperit ⁊ custo dierit mortē nō videbit. CHRY. Rursus autē exinani gl'ia ad cognatōez cōfugiūt. vnde segt̄: Nunqd tu maior es patre nr̄o abrahā qui mortuus est? Poterant ēt dicere: nun quid tu maior es deo cuius sermonē q audierūt mōtui sūt? ſz nō dicūt hoc: qz ēt q̄ abraā minorē eū estimabāt. ORI GE. Nō. n. discernūt: qz nō solū abraā: ſz etiā quolibet nato ex muliere q nat⁹ ex virgine maior ē: nec veꝝ dicebāt iudei Abraā mortu⁹ ē. audiuit. n. verbū xp̄i atqz seruauit. ⁊ hō sil'e dicens de ꝓphetis de gb⁹ subdūt: Et ꝓphe. mor. sūt. naz ⁊ vbū filij dei custodierūt. cū verbū dn̄i factuz fuerit ad osee vel isaiā vel hieremiā: qō sigs alius custodiuit ipsi ꝓphete custodierūt. Mēdaciū ergo dicunt ⁊ i hoc: Scimus qz de monium habes: ⁊ in hoc: Abraā mortu⁹ est ⁊ ꝓphe. GRE GO. in ho. Qz. n. eterne morti ihēserant: ⁊ eandez mortem cui ihēserant nō videbāt: cū solā mortē carnis aspicerent in vītatis sermone caligabāt. subdunt aūt: Quē teipm facis? THEOPHI. q. dicerēt. Tu g nulla cura dign⁹ es carpē tarij fili⁹ de galilea: tibi subripis gloriam. BEDA. Quem teipsuz facis: hoc ē: Cuius meriti: cuiusue dignitatis vis cre di? Abraaz tū mortuus erat corpore: aīa āt viuebat. Maior autē ē moꝛs aīe in eternū victure q̄ corpis qnq̄ morituri. ORIGE. Secutiētiū aūt fuit hec platio: qm̄ nō se fecē ihs id qō ē: ſz ex patre recepit. vn̄ segt̄: Rndit ieſus: Si ego gl'i. meipz: glo. mea nihil ē. CHRY. Hoc quātū ad eoꝝ suspi tionē dixit: sicut ⁊ supra. Testimoniū meū nō est veꝝ: si te stimoniū phibeo de meipso. BEDA. Dis āt verbis nihil eē oñdit gl'iā vite pītis. AVGV. Dixit āt hoc ꝓp illō qō dixerāt: Quē teipsuz facis. refert. n. gl'iaz suā ad p̄rez de quo ē. vn̄ subdit: Est p̄r me⁹ q gl'ificat me. De isto vbo calūnian tur arriani fideī nr̄e: ⁊ dicūt: Ecce maior est pater qz glorifi cat filiū. Vereſici nō legistis ⁊ ipsuz filiū dicentē q⁹ gl'ificet patrē suū. ALCVI. Hlorificauit aūt pater filiū: cū tēpo re baptisini: ⁊ i mōte ⁊ tpe passiōis cozā turbis vox facta est ad eū: ⁊ post passionē cū resuscitauit ⁊ collocauit eū ad dex trā sue maiestatis. CHRY. Addidit āt: Quē vos dicitis: qz de⁹ vester ē. Uolebat. n. oñdere qm̄ non solū patrē eū ne sciebāt: ſz neqz deū. THEOPHI. Nā si ve patrē cogno scerēt: filiū ei⁹ venerarēt: Deū etiā cōtēnūt: q homicidiū in lege ꝓhibuit: aduersus xp̄m clamantes. vn̄ subdit: Et nō co gnouistis eū. ALCVI. q. d. Uos carnal'r illū deū vestrū vocatis: ꝓ tpalib⁹ ei fuitis ⁊ nō cognouistis eū: sic̄ itelligen dus ē spiritaliter ei fuire nescitis. AVGV. Quidā here tici dn̄t deū annūciatū i veteri testam̄to: nō eē p̄rez xp̄i: sed nescio quē p̄ncipē maloꝝ angl'oꝝ. Cōtra ipsos q̄ dicit patrē suū: quez illi dicebāt deū suū. Et nō cognouerūt. Si enī ipz cognouissent: ei⁹ filiū recepissent. De se āt subdit: Ego āt no ui eū. Scōz carnē indicātib⁹: potuit ⁊ h̄ arrogās videri: sed arrogātia nō ita caueaī. vt vītas relinquaī pp qō subdit: Et si dixero: qz nō scio eū: ero similis vob mendax. CHRY. q. d. Sic̄ vos dicētes scire eū mētimini: ita ego si dixero me nescire. ſz maxia demonstratio ē q⁹ ab illo sit missus hoc qō segt̄: Sz scio eū. THEOPHI. Nāliter ipsi⁹ cognitionē obtinēs. q̄lis enī ego suz: tal' ⁊ p̄r: qm̄ ego meipz cognosco: ⁊ illū cognosco. Prebet āt idiciū q⁹ ipz cognoscat cuz subdit: Et ꝑmonē ei⁹ ꝓuo. Sermonē mādata nūcupās. Quidā aūt sic itelligūt. h̄ qō dr̄: Sermonē ei⁹ ꝓuo. i. rōez subē ei⁹. Eadē. n. ē rō subē p̄ris ⁊ filij. iōqz p̄rez cognosco. nā ⁊ p qm̄ sumit: vt sit sensus: Qm̄ ei⁹ ꝑmonē ꝓuo. AVGV. Sermonē etiā p̄ris tanq̄ filij⁹ loq̄batur ⁊ ipse erat verbum patris quod ho minibus loquebatur. CHRY. Et qz dixerāt: Nunqd tu maior es p̄re nr̄o abraā: nihil de morte exponēs: se maiorez q̄ abraā eē oñdit. ꝓter cū subdit: Abraaz p̄r vester exul. vt vi. diē meū. vidit ⁊ gauisus ē. s. ꝓpter bñficiū qō a me habz vt a maiore. THEOPHI. q. d. Diē meū desiderabilē ha buit ⁊ letitie plenū: nō q̄si alic⁹ minimi aut fortuiti. AV GV. Nō timuit: ſz exl'tauit vt videret. credētes vtiqz exul tauit sperādo vt videret itelligēdo diē meū. Incertū autez pōt eē vtꝝ dixerit tpalē diē dn̄i quo erat vēturus i carne an diē dn̄i q nescit ortū nescit occasū. Sed ego nō dubito p̄rez abraā totū scisse. Ait. n. ꝓuo suo quē mittebat: Pone manū sub femore meo: ⁊ iura mihi per deū celi. Ergo q̄ fuit illa in ratio: nisi qz significabaī ō gñe abrae vēturꝝ i carne deū ce li? GRE. Tūc ēt diē dn̄i abrahā vidit: cū in figura sūme trinitatis tres āgelos hospitio suscepit. CHRY. Uel diē suū dicit diē crucis quē abraā i oblatōe arietis ⁊ isaac p̄figu rauit: q hoc osidēs q⁹ nō iuitus ad passionē vēit ⁊ ostendēs eos eē alienos ab abraā. Si in gb⁹ ille exultauit hi dolent.

AVGV. Quale aūt gaudiū fuit cordis videtis verbum manēs: splēdorē pys mētib⁹ refulgentē apō patrē manētez deū: ⁊ aliqñ in carne vēturꝝ nō de p̄ris gremio recessurꝝ.

¶ Dixerūt ergo iudei ad eum: Quinquagiīa an nos nōdū hēs ⁊ abraā vidisti? Dixit ergo eis ie sus: Amē amē dico vob: anteq̄ abraā fieret ego sū. Tulerūt ergo lapides vt iacerēt in euz. Jesus aūt absc̄ōdit se ⁊ exiuit de templo.

GREGO. Carnales mētes iudeoꝝ audientiū verba xp̄i oculos a carne nō subleuāt: dū in eo solā carnis etatem pen sant. vn̄ dr̄: Dixerūt ergo iudei ad eum. Quinq̄ginta annos nōdū ha. ⁊ abraā vi. q̄si diceret multa sunt ānoꝝ curricula ex quo abraā mortuus ē: ⁊ quō vidit diē tuū: carnal'r. n. hoc itellexerūt. THEOPHI. Tūc āt. xxxiy. ānoꝝ xp̄s erat: q̄re g nō dixerūt: Quadra. annos nōdum ha. ſz gnquagīta? Supuacua ē huiusmodi questio. simpl'r eniz ꝓut eis occur rit dixerī. Rndēt tū qdā q⁹ p gnq̄gesimū ānū ex reuerētia iubileū nomināt: in quo ⁊ captiuos manumittebāt: ⁊ empti tys possessionib⁹ cedebāt. GREGO. Quos benigne redē ptor nr̄ a carnis sue ituitu subinouet ⁊ ad dīnitatis cōtēpla tionem trahit. vnde segtur: Dixit ergo eis iesus: Amē amē dico vobis anteq̄ abraā fieret ego sum. Ante enim ꝓteriti tēporis est: suz vo pītis: ⁊ qz ꝓteritū ⁊ futuꝝ tempus diuini ras nō habet: sed semp esse habet. non ait: Ante abraaz ego fui: ſz ante abraā ego sum. ꝑm illud. Ego sum qui sum. Aūt er go vl' post abraā habuit eē: q ⁊ accedere potuit p exhibitōez pītie ⁊ recedere p cursū vite. AVGV. Qz vo creatura ē abraā: nō dixit: Anteq̄ abraā eēt: ſz anteq̄ fieret. nz h̄ dixit Ego fact⁹ suz: nā in ꝓncipio erat verbū. GRERO. Sz si stinere ista eternitatis vba mētes ifidelīū nō valētes: quez itelligere nō poterāt obtuere q̄rebāt. vnde segtur. Tule. q̄ la. iu. vt ia. i eū. AVG. Tāta duritia quo curreret nisi ad silles. s. lapides? Qz vero postq̄ cuncta que ad eū spectabāt docendo p̄cerat: hi lapides inyciunt. deserit eos quasi coz rectionē nō suscipiētes. vn̄ subdit. Jesus autē absc̄ō. se ⁊ exi uit de tēplo: Non aūt absc̄ōdit se in angulo tēpli: q̄si timēs: aut i domūculā fugiēs: vel post murū: aut colūnā diuertēs: sed celica ptāte inuisibilez ifidiantibus se cōstituens: p me dium illorum exiuit. Jesus aūt absc̄ō. se ⁊ exi. de templo.

GREGO. Qui si diuinitatis sue potētiā exercere volui set tacito nutu mētis i suis eos actibus ligaret: aut in penas subite mortis obrueret: sed qui pati venerat exercere indi cium nolebat. AVGV. Magis enī erat cōmendāda pa piētia q̄ exercēda potētia. ALCVI. Jō etiā fugit qz non dū venerat hora passiōis: ⁊ qz ipse non elegerat hoc genus mortis. AVGV. Ergo tanq̄ hō a lapidibus fugit. ſz veb illis a quoꝝ lapideis cordibus deus fugit. BEDA. My stice aūt quotquot malas cogitationes quis assumit. quasi tot lapides in iesum mittit: ac deinde quātuz ad se pertinet si ad deliberationē transit: iesū extīguit. GREGO. Quid autem absc̄ondendo se dominus significat: nisi q⁹ eis ipsa

veritas abscōdit: qui eius verba sequi contēnunt: eā qppe quā si inuenit humilē veritas fugit mētē. Quid aūt nob hoc exēplo loquitur: nisi vt etiā cū resistere possumus irā superbientiū humiliter declinemus. CA. IX.

ET pteriēs ihesus vidit hominē cecū a natiuitate: ⁊ interogauerūt eū discipuli ei⁹. Rabbi: qs peccauit hic an parētes ei⁹ vt cecus nasceretur? Respōdit ihesus: neq; hic peccauit: neq; parētes eius: sed vt manifestētur opa dei i illo. Me oportet operari opa eius qui misit me donec dies ē. Uenit nox qñ nemo potest operari. Quādiu sum in mundo: lux sum mundi. Hec cū dixisset expuit in terram ⁊ fecit lutum ex sputo ⁊ liniuit lutū super oculos cecī ⁊ dixit ei: Uade et laua in natatoria syloe: q̄ ⁊ interpretatur missus. Abijt ergo ⁊ lauit: ⁊ venit videns.

CHRY. Qr iudei sermonū christi altitudinē nō suscepērāt: exies de tēplo curauit cecū: sui absentia eor furoz; mitigās: ⁊ per operationē signi: eor duritiā molliēs: ⁊ de his q̄ dicta sunt a se faciēs fidē. vñ dicitur: Et pcte. ie. vi. ho. ce. a nati. Ubi ꝓsiderādū q⁹ egrediēs de tēplo studiose venit ad opus sui manifestatiuū. ipse. n. vidit cecū: nō cecus ad eū accessit. Et ita studiose respexit vt discipli eius videtes eū studiose aspiciētē interrogarent. Sequitur eniz: Et inter. eum discī. eius: Rabbi qs pec. hic an parētes eius: vt cecus nasceret? AVGV. Rabbi magister est. Magistr appellāt: qr discere cupiebāt. questionē qppe ꝓposerāt dño tanq̄ magistro. THEOPHI. Uidetur tñ hec q̄ peccare: neq; n. suscepērāt apostoli nugas gētiliū: qñ aīa i alio seculo viuēs peccauit. sz diligēter ituēti nō apparet simplex hec questio. CHRY. Uenerūt. n. ad hāc interrogatōez: qr pr⁹ supra paralyticū curās dixit: Ecce san⁹ factus es: nō vltra pecces. Illi igr cogitātes qr pp pctā fuerat ille paralysi resolut⁹: q̄runt de isto: Si h peccauit. q̄ nō ē dicere: a natiuitate. n. cec⁹ ē. Aut parētes ei⁹. sz neq; hoc. fili⁹. n. ꝓ pñe nō sustinet penā. Seq̄t: Rñdit ie. Neq; hic peccauit: neq; parentes ei⁹. AVGV. Nūqd vel ipse sine origiali pctō nat⁹ erat: vel viuēdo nihil addiderat? Debāt g̃ pctm̄ ⁊ ipse ⁊ parētes ei⁹: sz nō ipso peccato factū ē vt cecus nasceret. Ipse aūt causam dicit quare cec⁹ sit nat⁹ cū subdit: Sz vt mānifestarētur opera dei i illo.

CHRY. Non aūt ex hoc ostēdit q⁹ alq̄ cecī facti sunt pp peccata parētū. Neq; n. cōtingit vno peccāte alium puniri. q̄d aūt dicit. Ut manifesteť gloria dei: de seipso dicit nō de patre. Illius enī glia iam manifesta erat: sz nunqd iste inūsta passus ē? Sz ego eū bñficiū accepisse dico per cecitatē. p hāc. n. iteriorib⁹ respexit oculis. Qui vero ex non ente ad eē eū deduxit ptātē bēbat absq; iniuria ⁊ ita eū dimittere. Dicūt aūt gdā qñ vt: hic nō est causatiuū: sed significat euētū: ficut ⁊ illud: Lex subintrauit vt abūdaret delictū. sic ⁊ hoc cōsecutum est vt dñs oculos clausos apiens: ⁊ alia naturalis ifirmitatis nocumēta corrigēs: suā demōstrauit vtutē.

GREGO. i. mo. Alia itaq; ē pcussio qua peccator pcutit vt sine retractatione puniat: alia q̄ peccator pcutit vt corrigat: alia qua q̄sq; pcutit: nō vt pterita corriget: sz ne vētura ꝓmittat: alia p qnā nec pterita culpa cōrigit: nec futura ꝓhibetur: Sed dū inopinata salus percussionē sequit: saluātis virt⁹ cognita ardētius amat. CHRY. Et qr de seipso dixit: Ut manifesteť gloria dei: subiungit: Me oportet opari opera ei⁹ q̄ misit me. i. me oportet manifestare meipsum ⁊ facere ea q̄ manifestēt me pr̄i eadē faciētē. BEDA. Luz. n. fili⁹ se opari opa patris asserit: sua ⁊ pr̄is opa eadē eē mōstrauit, que sunt ifirma saluare: debilia roborare: homines illuminare. AVGV. Per hoc aūt q⁹ dicit: Qui misit me: vniuersā gloriā dat illi de quo ē: qr ille habet filiū q̄ de illo sit: ipse nō h⁹ de quo sit. CHRY. Addit aūt: Donec dies ē. i. donec licet credere hom̄ibus in me: donec vita hec cōsistit oportet me operari. Et hoc ostendit subdēs. Uenit nox qñ nemo pōt operari. Nox dicta est ꝓm illud. Proycite eum in tenebras exteriores: Ibi ergo erit nox: vbi nemo pōt operari: sz recipe q̄ operatus est. Cū viuis fac: siquid factur⁹ es.

CHRY. Ultra. n. neq; fides ē: neq; labores: neq; penitētia. AVGV. Si aūt modo operamur: h̄ ē dies: hic ē xps. vñ subdidit: Quādiu sū i mūdo: lux sum mūdi. Ecce ipse ē dies. Dies iste q circuitu solis ipleť: paucas horas habz. Dies pñtie christi vsq; in ꝓsummationē seculi extendeť. Ipse. n. dixit: Ecce ego vobiscū sum vsq; in ꝓsummationem seculi.

CHRY. Qr vo ꝓmonē quē dixerat p opa credi feē: subiūgit euangelista: Hec cū dixiss. expu. in ter. ⁊ fecit lu. ex spu. et li. su. occu. ceci. Qui aūt maiores substātias de nihilo ad eē produxit: multomagis oculos sine materia fecisset: Sed voluit docere seipsum eē creatorem q̄ in principio vsus est luto ad hominis formationē. Ideo autez non aqua vtitur ad lutū faciendū sed sputo vt nihil ascribať fonti: sz discas: qñ virtus oris ei⁹ oculos aperuit ⁊ plasmauit: ⁊ deinde vt non videatur eis ex virtute terre esse curatio iussit lauari. vñ sequitur: Et dixit ei: vade ⁊ laua in nata. sy. q̄ interpre. missus: vt discas qñ nō indigeo luto ad faciēdos oculos. Et qr ī syloe erat vtus christi: q̄ oia operabať: ꝓpter hoc ⁊ interpretationem nobis euāgelista adiecit dicens: Q̄ interpretať missus. vt discat qñ ⁊ illic xps eu⁹ curauit. Sicut. n. apostolus dicit q⁹ petra erat christus: ita ⁊ syloe spiritualis erat: cuius repentinus aque defluxus occulte ifinuat nobis christi manifestationē pr̄eter omnem spem. Sed quare non statiz eū fecit lauari: sed ad syloe misit? vt destruatur iudeorum īdeuotio. Cōueniens enim erat oēs eum videre euntem ⁊ lutū super oculos habentem. Et etiam volens ostendere qñ nō alienus ē a lege ⁊ veteri testamēto: mittit eū ad syloe. nō āt erat timendum ne syloe sumeret hanc gloriam. multi enim lauantes ibi oculos: nullo tali beneficio sunt potiti. Et itez vt discas ceci fidem qui nō contradixit: neq; cogitauit apō seipsum. Lutum solet magis excecare. multotiens laui ī syloe: ⁊ in nullo sum adiutus: siquam virtutem haberet: pr̄sens vtiq; curasset: sed simpliciter obediuit. vnde sequit: Abyt ergo. ⁊ la: ⁊ ve. vidēs. Sic igitur manifestauit suā gloriam: non enim parua gloria est vt estimetur auctor creationis. Ea enim que de maiori est fides: quod minus ē certificat in vniuersa autem creatione honorabilior est homo. Eorum autem que in nobis sunt mēbrorum: honorabilior est oculus: h̄ enim corpus gubernat: h̄ ornat visuz. Et quod sol est in orbe terrarum: hoc est oculus in corpore. vnde superiorem locum sortitur sicut in quodam regali loco collocat⁹.

THEOPHI. Quidam tamen dicunt: q⁹ lutuz non fuit depositum: sed in oculos est conuersum. BEDA. Mystice autem postq̄ expulsus est de cordibus iudeorū: mox trāsiuit ad gentilium populum. Pr̄eterire autem eius vel ī facere: est de celis in terram descendere. Itaq; videt cecuz. cum misericorditer respexit genus humanum. AVGV. Genus enim humanum est iste cecus. hec enim cecitas contingit in primo homine per peccatum: de quo omnes originem duximus. cecus est ergo a natiuitate. Spuit dominus in terram: de saliua sua lutum fecit: quia verbum caro fcm̄ est: ⁊ inunxit oculos ceci. Inunctus erat ⁊ nonduz videbat. quando enim inunxit: forte eum cathecuminuz fecit. Mittit illum ad piscinam que vocatur syloe: quia baptizatus ē in christo ⁊ tunc eum illuminauit. Pertinuit autē ad euāgelistam vt cōmendaret nobis nomē huius piscine. ⁊ ait: Qr interpretatur missus: Nisi. n. ille fuisset missus: nemo nostruz eēt ab inigtate dimissus. GREGO. xvii. mo. Uel aliter:

per saliuā sapor intime cōtēplatōis accipit: que ad os a capite defluit: qz de claritate conditoris adhuc i hac vita nos positos gustu reuelatōis tāgit. vñ dñs saliuā luto miscuit: z ceci nati oculos reparauit: qz superna gratia carnalē cogitationē nostrā p admixtionē sue cōtēplatōis irradiat: z ab originali cecitate hoīes ad intellectū reformat.

¶ Itaqz vicini z qui viderāt eū prius quia mendicus erat dicebant: Nōne hic ē q sedebat z mēdicabat? Alij dicebāt quia hic est: alij autem neq; qz; sz similis ē eius. Ille vero dicebat qz ego sum. Dicebāt ergo ei: Quō aperti sunt tibi oculi? Respondit: Ille hō qui dicitur ihesus lutum fecit: z vnxit oculos meos z dixit mihi: Uade ad natatoria syloe Et laua. Et abij z laui: z video. Et dixerunt ei: Ubi ē ille? Ait: nescio. Adducunt eum ad phariseos qui cecus fuerat: Erat aūt sabbatū qñ lutum fecit ihesus: z aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabant eū pharisei quomō vidisset. Ille autem dixit eis. Lutū mihi posuit super oculos z laui z video: Dicebāt ergo ex pharisеis quidam: Nō est hic hō a deo qui sabbatum nō custodit. Alij autem dicebant: Quomō potest hō peccator hec signa facere? Et scisma erat inter eos. Dicūt ergo ceco iterum: Tu quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit: Quia propheta est.

CHRY Inopinabilitas facti miraculi incredulitatē iducebat. z ideo dicit: Itaqz vicini z qui viderant eū prius qz mēdicus erat dicebāt: Nōne hic est qui sedebat z mēdicabat? Mirabilis dei clemtia quo descendebat? Eos qui mēdicabāt cū multa deuotōe curabat: z hinc iudeos os obstruēs quoniā non preclaros: nō insignes: neqz principes: sed ignobiles sua dignos ducebat prouidētia. etenim in salute oīum venerat. Sequitur: Alij dicebant: qz hic ē. Ceco enim per lōgā viā eunte diligētes inspectores facti ex inopinabilitate eius quod viderant: nō vltra poterant dicere: Nō ē hic. Sequitur: Alij aūt nequaq; sed similis eius ē. AVGV. Apti enī oculi vultū mutauerāt. Segt: Ille āt dice. qz ego sum. Uox grata ne damnetur ingrata. CHRY. Non enim verecundatus est de priori cecitate: neqz formidauit furorem plebis neqz renuit ostendere seipsum: vt pdicet benefactorem. Segtur: Dicebant ergo ei: quomodo aperti sunt oculi tui. Uūc modū neqz nos scimus neqz ipse q curatus est nouit: sed quod qdem factū est nouerat: modū aūt cōprehēdere non poterat. vnde segtur: Respondit: Ille homo qui dr ihesus: lutum fecit: z liniuit oculos meos. Uide quomodo verax est. non dixit vnde fecit. Qō eniz non nouerat non dic. neqz. n. sciuit quoniā in terra expuit: quoniā aūt superūxit: pet sensum tactus didicit. Sequitur: Et dixit: Uade ad natatoria syloe z laua. Et hoc etiā ex auditu testat? est: recognouit enim eius vocez ex disputatione cū discipulis. Et qz ad vnum se pparauerat. s. oīa sibi suaderi a iubente subiungit: Et aby z laui: z vidi. AVGV. Ecce annūciator factus ē gratie: ecce euāgeliçat z cōfitet iudeis. Cecus ille pfitebat z cor impioz stringebat: qz nō habebāt in corde quod iam ille habebat in facie. vnde segtur. Et dixerunt vbi est ille? CHRY. Dicebant aūt hoc occasionem meditantes: iam .n. aduersus ipsum conspirauerāt. Christus autez nō aderat his qui curabantur. non enim querebat gloriam neque se ostentare. Recedebat etiam semper curās ihesus vt omnis suspitio tolleretur signorum. Qui enim non cognoscebant eum qualiter ob gratiam eius se curatos cōfiterent: vnde segtur: Ait nescio. AVGV. In his verbis inūcto similis erat: nondū videti predicat: z nescit qd predicat. BEDA. Unde figurā tenet catheumino: qui etsi credūt in ihesum adhuc tamen eū quasi nesciūt: qz nōdū loti existūt. Phariseoz āt erat approbare op? vel iprobare. CHRY. Judei igitur querētes: Ubi est ille. volebant eum inuenire vt eum ducerent ad eos. qz vero non habuerunt eum ducūt cecū. vnde segtur: Adducūt eum ad pha. qui ce. fuerat. vt. s. vehemētius eū iterrogarēt. Propterea aūt z euāgelista subdit: Erat aūt sabbato quādo lu. fecit: ie. z ape. ocu. ei?. Ut. s. eoz malā mentē demōstraret: z causam ppter quam eū querebant: vt. s. occasionē cōtra eum inuenirent: z vt detraherent miraculo per estimatā legis puaricationē: qō etiā mānifestū est ex his que sequunt. Segtur enim: Iterū ergo interrogabant eum pha. quomodo vidisset. Uide aūt qualiter non turbatur cecus. nam quādoquidez turbis dicebat sine periculo interrogatus: nō ita magnum erat veritatē dicere. Mirabile āt est nūc q; in ampliori periculo ?stitutus: neqz contraria dicit prioribus. Sequitur enim: Ille autē dixit eis: Lutum posuit mihi super oculos meos: z laui: z video. Hoc autem ad eos qui iam audierant succinctus loquitur. Non enim dixit nomen dicentis: neqz quoniam dixit mihi: Uade z laua: sed confestim: Lutum posuit cē. z sic contrarium passi sunt eius qō volebant. Duxerunt enim eum vt negatorum: sed ab eo certius didicerunt. Sequitur: Dicebāt ergo ex pharisеis. AVGV. Non omnes sed quidam iam eniz iungebantur quidē. Dicebant ergo nec videntes nec inuncti. Non est hic hō a deo qui sabbatum non custodit. Ipse potius custodiebat qui sine peccato erat. Sabbatum enim obseruare spiritualiter: est nō habere peccatum. z hoc admonet deus quādo cōmendat sabbatū. Omne opus seruile nō facietis. Quid sit opus seruile a domino audite. Dis qui facit peccatum seruus est peccati. sed isti sabbatum carnaliter obseruabāt: spiritualiter violabant. CHRY. Malitiose autem quod factum est silentes: estimataz preuaricationē in medium ferebant. Non enim dicebant quoniam sabbato curat: sed quoniam sabbatum non seruat. Sequitur: Alij dicebant: Quomodo potest homo peccator hec signa facere? A signis enim inducebantur: sed imbecilliter erāt dispositi. congruum enim erat ostendere qualiter sabbatum nō soluitur: sed nōdum banc habebāt mētem q; deus esset: vt possent respondere quoniam dominus sabbati hec fecit. Nullus deniqz eorum audebat ea que volebat manifeste dicere: sed in ambiguitate: hi quidem propter improbabilitatem. alij vero propter amorem principatus. Sequitur: Et scisma erat inter eos. Hoc scisma primo incepit in paulo: deinde in principibus. AVGV. Dies enim erat christus q; inter lucem z tenebras diuidit. CHRY. Uolentes autē qui dixerant: Homo peccator non potest talia signa facere: os aliorum obstruere: eum qui suscepit virtutis experientiam in medium ducunt: vt non videantur ipsi aduocationi vti. vnde segtur: Dicunt ergo ceco iteruz. Tu quid dicis de illo qui aperuit tbi oculos? THEOPHI. Uide quomodo beniuole querunt. non enim dixerunt: Tu quid dicis de illo qui sabbatū non obseruat: sed miraculum cōmorant: Quomodo aperuit tibi oculos: bene ipsum sanatū concitantes quasi dicerent: Benefecit tibi: vnde debes eū predicare. AVGV. Uel querebant quemadmodum hominem calumniarentur: vt cum de synagoga eycerent. sed ille constanter quod sentiebat expressit. vnde sequitur: Ille autem dixit quia propheta est. Adhuc quidem inuctus in corde: nondum dei filium confitebatur: non mentitur tamen. Ipse enim dominus de ipso ait: Non est prophēta sine honorē nisi in patria sua.

¶ Nō crediderunt ergo iudei de illo quia cecus

fuisset: ⁊ vidisset donec vocauerũt parẽtes eiꝰ ꝙ viderat: ⁊ iterrogauerũt eos dicẽtes: Hic ẽ filiꝰ vester quẽ vos dicitis: qꝫ cecꝰ natꝰ ẽ: Quo ergo nũc videt: Rñderũt eis parẽtes eius: ⁊ dixerũt. Scimus qꝫ hic ẽ filius noster: ⁊ qꝫ cecus natus ẽ. Quo aũt nũc videat nescimꝰ: aut qs eius aperuit oculos nos nescimus: ipsum iterrogate: Etatẽ hz: ipse ỏ se loq̃tur. Hec dixerũt parẽtes eius: qm timebãt iudeos. Jã enĩ ꝓspirauerãt iudei vt siquis eum cõfiteretur esse christũ: extra synagogam fieret. Propterea parẽtes eius dixerũt: qꝫ etatem habet ipsum interrogate.

CHRY. Quia pharisei cecum attonitum facere non valuerunt: sed videbant eũ cum omni ꝓpalatione benefactorem suũ prędicãtẽ: per parẽtes putabant christi miraculum anihilare. vnde dicit: Non credi. ergo iudei de illo qꝫ cecus fuisset ⁊ vidisset. donec voca. pa. eius ꝙ viderat. AVGV. i. cecus erat ⁊ viderat. CHRY. Sed hec est vitatis natura: per que putatur insidias pati: per hec fortior fit. menda cium enĩ fibypsi quidem obuiat: ⁊ per ea per que ledere vitatẽ videt: per ea clariorẽ eam ostendit: quod ⁊ nũc factum est. Ne enim aliquis diceret ꝙ vicini nihil certũ dixerũt: ſz per quandaz assimilationẽ locuti sunt. Parentes in mediũ ducũtur: qui maxime suũ filium cognoscebant. Statuẽtes aũt eos in medium: cũ multo furore interrogant. vnde segtur. Et inter. eos dicen. hic est filius vester: ⁊ non dicũt: Qui quãdoq̃ fuit cecus sed quẽ dicitis quia natus est cecus. O inquinati quis pater eligeret talia mentiri de filio: Solum non dicunt quez vos fecistis cecum. Duobus aũt his ad negationẽ eos iducere conantur. ⁊ in hoc ꝙ dicunt. Quem dicitis qꝫ natus est cecus: ⁊ in hoc ꝙ subdũt: Quomodo ergo nunc videt: THEOPHI. q. d. Aut hoc falsuz est ꝙ nũc videat: aut primũ ꝙ cecus fuerit: sed constat hoc esse veruz ꝙ videt: falsuz ergo fuit ꝙ cecum eũ dicebatis. CHRY. Tribus ergo interrogationibus factis: si filius eorum est: si cecus fuit: ⁊ qualiter vidit. duas confitenť. vnde sequit: Responderunt ergo eis parentes eius ⁊ dixerũt: Scimus qꝫ hic est filius noster: ⁊ qꝫ cecus natus est. Tertiam autem abyciũt. vñ subdũt: Quo aũt nũc videat nescimꝰ aut qs eiꝰ aperuit oculos nos nescimꝰ. Et hoc etiã ꝓ vitate factũ ẽ: vt nullus alius sed is ꝙ curatꝰ est ⁊ ꝙ dignus fide erat: hoc confiterẽť. vnde segtur: Jpsum iterro. etatẽ hz: ipse de se loquať. AVGV. q. d. Juste cogeremur loq̃ pro ifante: qꝫ ipse pro se loq̃ nõ posset. Cecũ a natiuitate nouimus: sed loquẽtem. CHRY. Qualr ergo grati fuerit parẽtes ꝙ eoꝝ que sciebãt: ꝙdam tacuerũt ꝓpter timorẽ iudeoꝝ. Segtur. n. Dec di. parẽts eiꝰ qꝫ time. iudeos. Rursus ⁊ hic opinionẽ iudeorum ⁊ mẽtem euangelista iducit. vnde segť: Jam enĩ ꝓspiu. vt siquis eum cõfi. christũ extra syna. fieret. AVGV. Jam nõ erat malũ fieri extra synagogã. illi expellebãt: xps suscipiebat. segtur: Propterea parẽ. eius dixe: qꝫ etatem hz ipsum iterrogate. ALCVI. Jn quo ostẽdit euangelista illos nõ ꝓ ignorantiã: ſz ꝓpter metũ talia rñdisse. THEOPHI. Jmbecilliores enĩ filio erãt qui testis aderat intrepidus veritatis: illuminatos habẽs oculoos itellectus a deo.

¶ Vocauerunt ergo rursũ hoiem qui fuerat cecus: ⁊ dixerũt ei: Da glorią ỏ. Nos scimus: qꝫ hic hõ pctỏr est. Dixit ergo eis ille. Si peccator est nescio: vnũ scio qꝫ cecus cuz essez mó video. Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi: Quõ aperuit tibi oculos: Respõdit eis: Dixi vobis iam ⁊ audistis. Quid itez vultis audire: Nũquid ⁊ vos vultis discipuli eius fieri: Maledixerũt ergo ei: ⁊ dixerũt: Tu discipulus illius sis: nos ãt moysi discipli sumus. Nos scimus qꝫ moysi locutus ẽ deus: hunc aũt nescimus vñ sit. Rñdit ille hõ: ⁊ dixit eis. Jn hoc enim mirabile ẽ qꝫ vos nescitis vñ scit: ⁊ aperuit meos oculos. Scimus ãt qꝫ peccatores deꝰ nõ audit: sed siquis ỏi cultor ẽ: ⁊ voluntatẽ eiꝰ facit hũc exaudit. Ab seculo nõ ẽ auditũ: qꝫ qs aperuit oculos cecꝰ nati. Nisi eẽt hic a ỏ: nõ posset facere qcq̃. Rñderũt ⁊ dixerũt ei: Jn peccatis natꝰ es totꝰ: ⁊ tu doces nos: Et eiecerũt eũ

CHRY. Qꝫ parẽtes miserũt phariseos ad illuz quĩ curatus ẽ: rursus vocauerũt eũ scõo. vñ dicit: Voca. ergo rursus ho. q ce. fue. Non aũt manifeste dicunt: Nega qm̃ xps te curauit: sed sub ptextu religiõis ad hoc eũ iducere volunt. vñ segť: Da glią deo. q. d. Cõfitere. qꝫ hic nihil est operatus.

AVGV. Nega qõ accepisti. hoc plane nõ est deo gloriaz dare: sed deũ potius blasphemare. ALCVI. Sic aũt volebãt illũ dare glorią deo: vt sicut ⁊ ipsi xpz diceret peccatorem. vñ segť: Nos scimꝰ qꝫ hꝫ homo peccator ẽ. CHRY. Qualr ergo nõ arguistis euz dicẽtez: Quis ex vobis arguet me de peccato: ALCVI. Sed ille vt neqz pateret calũnie: neqz veritatẽ celaret nõ dixit: Scio eũ iustum. nam segtur: Dicit ergo illi: Si peccator est nescio. CHRY. Qualr qui dixit: Quoniam ꝓpheta est. nũc dicit: Si peccator ẽ nescio. nũqd modo timuit cecus: Absit: sed voluit xpm a rei testimonio ⁊ nõ a sua voce ab icusatiõe eripe: ⁊ suam respõsionem facere fidedignam ab accepto beneficio. vnde subdit: Unum scio: qꝫ cecus cum essez: modo video. q. d. Nihil modo de hoc dico: vtrum sit peccator: ſz iterum dico ꝙ manifeste noui. quia igitur nequiuerunt euertere qõ factum est: ad priores redeunt sermones: rursus modũ curationis ingrentes: sicut canes quidem venationẽ nunc huc: nunc illuc iuestigantes. vnde sequitur: Dixerunt ergo illi. Quid fecit tibi quomodo aperuit tibi oculos: hoc est. Nunquid prędsagio aliquo: Non enim dixerunt: qualiter vidisti: sed qualiter aperuit oculos tibi. dantes occasionem detrahendi contra eius operationem. Donec igitur res inquisitione idigebat: cecus remisse loquebatur: quia vero iam vicerat: audacter de reliquo eis loquitur: vnde sequitur: Respõdit eis. Dixi vobis iam ⁊ audistis: quid iterum vultis audire. q. d. Non attenditis ad ea que dicuntur. vnde vltra non respõdebo vobis inaniter iterrogantibus ⁊ non volentibus addiscere sed cauillari que dicuntur. vnde sequitur. Nũqd ⁊ vos vultis discipuli eiꝰ fieri: AVGV. Quid est. nũquid ⁊ vos: nisi qꝫ iam ego suz. nũquid ⁊ vos vultis. iam video: sed non iudeo. Hec loquebatur iaz stomachans aduersus duritiam iudeoꝝ: ⁊ ex ceco videś: nõ ferens cecos. CHRY. Itaqz forte qd ẽ vitas: ita imbecille mendacium. naz vitas quidẽ ⁊ si despectos assumpserit: claros eos facit vel ostẽdit. Mẽdaciuz autem ⁊ si cum fortibus fuerit: imbecilles eos monstrat. Segtur: Maledixe. ergo ei ⁊ dixe. Tu discip. eius. sis.

AVGV. Maledictũ est si coꝝ discutias: non si vba perpendas. tale maledictum super nos ⁊ super filios nostros. Sequitur: Nos autem moysi discipuli sumus. nos scimus qꝫ moysi locutus est deus. Sed tunc sciretis: qꝫ per moysen prędictus est deus: habetis enim dominum dicentẽ: Si crederetis moysi: credederetis ⁊ mihi. de me ille scripsit. ita ne segnem seruum ⁊ dorsum ponitis contra dominuz: nam subditis. Hunc autem nescimus vnde sit. CRHY. Ea que per visum cognoscitis: auditu minora estimatis: illa enim que nosse vos dicitis: a progenitoribus audistis. Sed nõne

fide dignior est: q certificauit q̄ a deo vēit per miracula: q̄ non solū audistis sed vidistis: vnde sequit. Respondit ille hō ⁊ dixit eis: In hoc enīz mirabile ē: q̄z vos nescitis vnde sit: ⁊ aperuit oculos meos. Ubiq̄z signuz inducit: q̄z hoc de/prauare nō poterāt: sed ab eo cōuincebant: ⁊ q̄z dixerāt: q̄ homo peccatoz nō pōt talia signa facere: de cetero illoz̄ as/sumit iudiciū ꝓpria ꝟba eis in memoriā reducēs. vnde sub dit: Scimus aūt q̄z peccatores deus non audit. q. d. Opinio hec mea ⁊ vestra cōis ē. AVGV. Adhuc tamē vnctus lo quitur. Nā ⁊ peccatores exaudit de⁹. Si enīz nō. frustra pu blicanus diceret: De⁹ ꝓpitiꝰ esto mihi peccatori: ex illa cō fessione meruit iustificationē: q̄uo ipse cecus illuminationē.

THEOPHI. Uel dicendū est: quoniā q̄ dictū est deū non exaudire peccatores: hoc significat: q̄ facere miracula deus peccatoribus nō cōcedit. Cū vero veniā ip̄lorāt de cō missis: translati sunt de gradu peccantiū ad statuz peniten/tiū. CHRY. Et vide q̄ cū supra dixit: Si peccatoz est ne scio: non dubitans dixit: hic enī non solum a peccatis eū ex cusat: sed valde deo placentē ostendit. nam subdit: Siquis dei cultoz ē: ⁊ voluntatē eius facit: hunc exaudit. Nō enim sufficit deuz cognoscere: sed voluntatē eiꝰ facere. deīde ex/tollit quod factū est di. A scło nō est an. q̄z quis ape. ocu. ce. nati. q. d. Si confitemini quoniā deus peccatores nō audit: hic autez miraculū fecit ⁊ tale quale nullus hoīuz fecit: ma nifestū est virtutē qua hoc fecit maiorē esse: q̄z q̄ est ꝑm ho/minē virtus. vnde subdit: Nisi esset hic a deo: uon posset fa cere quicq̄z. AVGV. Libere constanter veraciter: Dec enī que facta sunt a dño a quo fierent nisi a deo: aut quādo a discipl̄is talia fierent: nisi ī eis dñs habitaret: CHRY. Quia ergo veritatez locutus est in nullo confusus est: quā do maxime admirari eum oportebat tunc eū condemnāt. Sequitur enī. Respondērūt ⁊ dixerūt ei: In peccatis natꝰ es totus: ⁊ tu doces nos. AVGV. Quid est totus: cū ocu lis clausis: sed qui aperuit oculos: saluat ⁊ totū. CHRY. Uel dicunt: Totus. ac si dicerēt: A pria etate in pctis es. hic igitur eius cecitatem exprobant ostendētes q̄ propter pec cata factus est cecus: q̄ō rationez non habebat. donec ergo expectabant eum negaturum esse: fidedignū esse putabāt: sed nunc cum eyciant. vnde sequitur. Et eiecerunt eum fo ras. AVGV. Ipsi illum magistrum fecerant: ipsi vt di scerent totiens interrogauerunt ⁊ ingrati docentem proie cerunt. BEDA. Solet enim maioruz consuetudo a mi noribus aliquid discere dedignari.

¶ Audiuit ihesus: quia eiecerunt eū foras: ⁊ cuz inuēisset eū dixit ei: Tu credis in filium dei? Respondit ille ⁊ dixit. Quis ē domine vt credā in euz? Et dixit ei ihesus. Et vidisti eum: ⁊ q̄ loqui tur tecum ipse est. At ille ait: Credo dñe. Et p/cidens adorauit eum. ⁊ dixit ei ihesus: In iudiciū ego in hunc mundum vēi: vt qui non vident vi/deant: ⁊ qui vident ceci fiant. Et audierūt qdā ex phariseis qui cū ipso erāt ⁊ dixerūt ei: Nūqd ⁊ nos ceci sum⁹? Dixit eis ihesus. Si ceci essetis non haberetis peccatum. Nunc vero q̄z dicitis videmus peccatum vestrum manet.

CHRY. Qui ꝓpter veritatē ⁊ x̄pi ꝓfessionē iniuria oppri munt: hi maxime honorant: q̄ō in ceco factū est. eiecerunt enī eū ex tēplo iudei. ⁊ inuenit eum dñs tēpli ⁊ euz suscepit: si cut agonotheta athletā multū laborantē ⁊ coronauit. vnde dicitur: Audiuit ihesus q̄z eie. eū fo. ⁊ cuz inue. euz dixit ei. Tu cre. in fi. dei? Ostendit aūt euangelista: quoniaz ꝓpter hoc venit ihesus vt ei loquereť. Interrogat aūt non ignorās: sed volēs seip̄m notuz facere: ⁊ ostendēs quoniam multuz ap/preciatur eius fidez. q. dicat. Plebs contitiata est mihi. sed nulla mihi est cura illoz̄: vnius cura ē: vt tu credas. melior est faciēs voluntatē dei: q̄z decies mille iniqui. HYLA. vi. de trini. Si aūt sola christi qualiscūq̄z cōfessio fidei esset cōsummatio dictum fuisset: Tu credis in christum. Sed q̄ hereticis pene oībus hoc nomē in ore eēt futuz̄ vt christuz cōfiterent: ⁊ filiū tamē negarent: id quod ꝓpriū x̄po est: ad fidem poscit. idest vt credať in dei filiū. Credidisse aūtē in dei filiū gd ꝓficit si credať in creaturaz cum a nobis fides in x̄po non creature dei sed fily dei postuletur. CHRY. Nondū aūt cecus x̄pm nouerat cecus enī erat anteq̄z veni ret ad x̄pm: ⁊ post curationē a iudeis circuntrahebať. vnde sequit: Rādit ille ⁊ dixit. Quis est domine vt credā in eū: Desiderātis ⁊ valde īgerētis anime verbuz est: pro quo tot disputauit. Dūc ignorat: vt discas ī eo veritatis amorē. nō/dum dixit ei dñs: Ego sum q̄ curaui te. sed medie adhuc lo/gtur. vnde segtur: Et vidisti eum. THEOPHI. Doc ät dicit: vt reducat ei in memoriā sanitatē: ⁊ q̄z ab ipso virtutē viuēdi accepat. Attēde aūt quoniā qui loq̄bať ex maria: na tus ē: ⁊ ipse idez est dei filius: non alius ⁊ alius ꝑm errorem nestoꝛy. vnde segtur: Et q̄ logtur tecuz ipse est. AVGV. Modo lauat faciem cordis eius. Deniq̄z iam facie lota cor dis ⁊ mūdata ꝓsciētia: agnoscit illū non filiuz hominis tan tum quod ante crediderat: sz iam filium dei qui carnem su sceperat. vñ segť: At ille ait: Credo domine. Parū est crede re. vis videre qualē credat. Et procidens adorauit eum.

BEDA. In quo possunt sumere exemplum: vt nō erecta ceruice quis dominū roget sz supplex in terram prostratus eius misericordiaz iploret. CHRY. Per hoc igit ei⁹ diui nam virtutem ostendēs ⁊ verbo opus adiūgens. dominus autem illuz feruentioꝛem circa fidem fecit: ⁊ eos q̄ sequebā tur erexit. vnde segtur: Et dixit eis ihesus: In iudiciuz ego in hunc mundum veni. AVGV. Dies enim erat inter lucē ⁊ tenebras discurrens. recte autem subditur: Ut qui non vi dent videant: q̄z de tenebris liberat. Sz quid est quod sub/ditur. Et qui vident ceci fiant. audi qō segtur. Cōmoti sunt enim phariseī quidam ex verbis istis. vnde sequitur. Et ai/dierunt quidam ex phariseis qui cuz ipso erant: ⁊ dixerunt ei: Nunquid ⁊ nos ceci sumus. hoc enīz eos mouebat: Et q̄ vident ceci fiāt. Sequitur: Dixit ergo eis ihesus: Si ceci esse/tis: non haberetis peccatuz. i. si vos cecos diceretis: ⁊ ad me dicū recurreretis: Nunc vero q̄z dicitis: Uidemus. pecca/tum vestrum manet. quia enī dicendo Uidemus: medicū non q̄ritis: in cecitate vestra mānebitis. hoc est ergo q̄ō pau loante dixit: Ego veni: vt qui nō vident videant. i. qui se nō videre confitentur: ⁊ medicum querūt vt videāt: Et qui vi dent ceci fiant. i. qui se putant videre: ⁊ medicum non que/runt: in sua cecitate permaneant. ergo istam discretionē vo cauit iudicium cum ait: In iudicium veni in hunc mundū. Non illud iudicium iam ītulit mūdo: quod de viuis ⁊ moz tuis ī fine seculi iudicabit. CHRY. Uel aliter. In iudici um dixit. idest in maius supplicium: ostendens quoniā qui cōdemnauerunt eū ipsi sunt qui condemnati sunt. Oc aute dicit: Ut q̄ non vident videant: ⁊ qui vident ceci fiant. Idē est quod paulus dicit: q̄ gentes que non querebant iustitiā inuenerunt iustitiam: que est ex fide christi. Israel autem persequens legem iustitie: in legem iustitie non pertenit.

THEOPHI. q̄si dicat. Ecce qui a natiuitate non vide/rat. iam videt anima in corpore. qui vero videre videntur: excecati sunt intellectu. CHRY. Sunt enī due visiones ⁊ due cecitates. s. sensibilis ⁊ intellectualis. illi autez ad sen sibilia inbiant solum ⁊ de sensibili solum verecundabā tur cecitate. vnde ostendit eis q̄ melius esset eos ee cecos: q̄z sic videntes. ꝓpter quod dicit. Si ceci essetis. nō habe retis peccatum: quia tolerabilius fieret vobis supplicium: Sz nunc dicitis: quia videtis. THEOPHI. Non consi

derãtes factũ in ceco miraculum:non estis digni vẽia qua/
si ex visis miraculis ad fidẽ nõ attracti. CHRY. Hoc igi
tur quod estimabant esse magnã laudẽ:ostendit q̃ eis fert
suppliciũ:ꝛ simul cõsolat⁹ est eũ qui a natiuitate fuerat ce/
cus de cozporali cecitate. Nõ aũt sine causa euãgelista dic̃
q̃ audierũt hoc qdaz ex pharisẽis qui cũ ipso erãt: sed vt re
memozet̃ quoniã isti illi erant q̃ prius restiterãt chꝛisto:de/
inde eũ lapidare voluerũt. Erãt enĩ qdã superficietenus se/
quẽtes: ꝛ facile ĩ ꝓtrariũ transmutabant̃. THEOPHI.
Uel aliter:Si ceci essetis.i.iscy scripturaꝝ: nequaq̃ tã grã
de vobis peccatũ incũberet tãq̃ ignozantia peccãtib⁹: nũc
vero qz prudẽtes vos atqz legispitos asseritis:per vosipsos
condemnabiles estis. CA. X.

AMen amẽ dico vobis: q nõ ĩtrat p
ostiũ ĩ ouile ouiũ:sed ascẽdit aliũde:
ille fur ẽ ꝛ latro. Qui ãt ĩtrat p ostiũ
pastoz ẽ ouiuz:Huic ostiari⁹ apit:ꝛ
oues vocẽ ei⁹ audiunt. Et pꝛopꝛias
oues vocat noiatim:ꝛ educit eas. Et cũ ꝓpꝛias
oues emiserit ãte eas vadit:ꝛ oues illũ sequũt:
qz sciũt vocẽ eius. Alienũ aũt non sequũt̃:sz effu
giunt ab eo:quia non nouerunt vocem alienoꝝ.
Hoc pꝛouerbium dixit eis ieſus. Illi autem non
cognouerunt quid loqueretur eis.

CHRY. Qz dñs de cecitate iudeoꝝ disputauerat ne di/
cãt:Non ẽ ex nostra cecitate q̃ ad te non accedim⁹:sed a te
auertimur:vt erroneũ fugientes:vult oñdere q̃ non ẽ erro
neus sed pastoz:ponẽs signa latrõis ꝛ pastoꝛis. Et pꝛio ostẽ
dit qs ẽ erroneus ꝛ fur dicens:Amen amen dico vobis:qui
nõ ĩtrat per ostiũ in ouile ouiũ:sed ascẽdit aliũde:ille fur ẽ
ꝛ latro. Hoc aũt ꝛ eos q̃ ãte eũ fuerũt occulte insinuat:ꝛ eos
q̃ post eũ futuri sunt antixp̃m ꝛ pseudo xp̃os. ostiũ autẽ scri
pturas vocauit:be enim dei cognitionẽ aperiũt:be oues cu
stodiũt:ꝛ lupos superuenire non permittũt. Hereticis ĩtroi
tuz pꝛecludentes. Qui ergo non scripturis vtitur sed aliun
de ascendit:hoc ẽ aliam sibi ꝛ non legitimam viaz facit: hic
fur ẽ.dicit autẽ:Ascendit ꝛ non intrat ad similitudinem fu
ris maceriaz transcẽdere volentis:ꝛ periculose omnia agẽ
tis. dicẽs autẽ:Aliunde:etiam scribas occulte insinuauit q̃
docebãt mandata ꝛ doctrinas hominum: ꝛ legem pꝛeuari
cabant. Si autẽ infra seipsum ostium dicit: non opoꝛtet tur
bari. etenim pastoꝛem seipsum ꝛ ouem differenter pꝛedi/
cat. qz enĩ adducit nos patri:ostiũ se dicit. qz vo pcurat: pa/
stoꝛem. AVGV. Uel alr. Multi sunt qui fm q̃dam vite
dui⁹ cõsuetudinẽ dicunt̃ boni hoies:q ea que in lege mãda
ta sunt q̃si obseruãt:ꝛ xp̃iani nõ sunt. ꝛ plerũq̃z se iactãt sic
pharisei. nũqd ꝛ nos ceci sum⁹?: qz vero oĩa ista que faciunt:
ꝛ nesciũt ad quẽ finẽ referãt:inaniter faciunt:dñs de grege
suo ꝛ ostio quo ĩtratur ad ouile similitudinẽ posuit dicens:
Amen amẽ ꝛc̃. Dicãt ergo pagani vel iudei vel heretici: be
ne viuimus:si per ostium non intrant:quid eis prodest:Ad
hoc enim debet vnicuiq̃z prodesse bene viuere:vt detur illi
semper viuere:quia nec bene viuere dicendi sunt:qui finez
bene viuendi vel cecitate nesciunt vel inflatione contem/
nunt. Non est aũt cuiq̃z spes vera semper viuẽdi nisi cogno
scat vitam quod est chꝛistus.ꝛ per hanc ianuaz intret in oui
le. Quicunq̃z ergo vult intrare ad ouile: per ostiuz intret:nõ
solum chꝛistum pꝛedicet:sed chꝛisti gloriaz querat non suã.
Humilis autem ianua est chꝛistus:qui intrat per hanc ianu
am opoꝛtet humilem esse:vt sano capite possit intrare. Qui
autem se non humiliat: sed extollit: per maceriam vult
ascendere: ideo exaltatur vt cadat. Querunt ergo plerũq̃z
tales homines etiaz persuadere hominibus vt bene viuãt:
ꝛ chꝛistiani non sint: per aliam partem volunt ascendere:
rapere ꝛ occidere. Tales ergo fures sunt: qz quod alienum
est suũ dicũt: Latrones: qz qõ furanť occidũt. CHRY.
Uidistis qual⁹ descripsit latronẽ:ituere ꝛ pastoꝛis diffiniti/
onez. Segtur enĩ:Qui aũt intrat per ostiũ:pastoꝛ est ouiũ.

AVGV. de ver. dñi. Intrat per ostium :q intrat per chꝛi
stũ:qui imitať passiõem xp̃i:q cognoscit humilitatez xp̃i: vt
cũ deus fact⁹ sit homo pꝛo nobis cognoscat se homo nõ esse
deum: sz hominẽ. Qui enĩz vult deus videri cuz sit hõ. non
imitatur illum qui cũ deus eẽt:homo factus est. Tibi autẽ
nõ dicit̃:Esto aliquid minus q̃z es:sed agnosce qd es. Seg/
tur: Huic ostiarius aperit. CHRY. Nihil pꝛohibet ostia
riũ vocare moysen:ille enĩz est cui eloquia dei credita sunt.

THEOPHI. Uel spũscus est ostiarius: per quem scri/
pture reserate nobis indicant chꝛistũ. AVGV. Uel alr:
Ostiariũ ipsum dominũ debemus accipere. multo sunt enĩ
magis iter se diuersa in rebus humanis pastoꝛ ꝛ ostium: q̃z
ostiarius ꝛ ostiũ. ꝛ tamẽ dominus ꝛ pastoꝛez se dixit ꝛ ostiũ.
Cur ergo nõ itelligam⁹ ipsum ꝛ ostiarium:ipse enĩ se aperit:
q seipsum exponit. Si aliam personam queris ostiary:vide
ostiariũ forte spm̃sanctũ:de quo dominus dic̃:Ipse vos do
cebit oẽz veritatem. ostium est xp̃s qui est veritas. qs aper/
it ostium:nisi qui docet vitatem:Cauendum tamen est ne
maioꝛ estimeť ostiarius esse q̃z ostium: quia in domibus ho
minum ostiarius ostio: non ostium pꝛeponitur ostiario.

CHRY. Quia vero dicebant eum esse deceptoꝛez:ꝛ hoc
ex ĩfidelitate sui ipsoꝛum certificabant dicentes: quis pꝛin/
cipũ credit in eum:ꝛ ostendit nũc q̃ ex hoc q̃ nõ attendunt
ei:ex oꝛdine ouium excludunť:vnde sequitur: oues vocem
eius audiũt. Si enim pastoꝛis ẽ per legitimũ ĩtrare ostium
per qõ ipe intrauit. ab ouiũ cõgregatione se abstrabunt qui
ipsuz nõ audiũt. Segť:Et ꝓpꝛias oues vocat nominatim.

AVGV. Nouit enĩz noĩa p̃destinatoꝛũ. vnde discipulis
ait:Gaudete qm̃ nomina vestra scripta sunt in celo: Sequi
tur:Et educit eas. CHRY. Oues educebat quando eas
mittebat:non extra lupos:sed in medio lupoꝛum. Uidetur
autem ꝛ de ceco occulte insinuare. ꝛ enim illum eduxit vo
cãs ex medio iudeoꝛum:ꝛ vocem eius audiuit. AVGV.
Sed ꝛ quis alius oues emittit:nisi qui earũ peccata dimit
tit:ꝛ vt euz sequi ouris libertate vinculis possint. Sequitur
enim:Et cuz pꝛopꝛias oues emiserit añ eas vadit. GLO.
Emittit siqdem eas de tenebꝛis ignozantie ad lucẽ:dũ ante
eas vadit:q̃si in colũna nubis ꝛ ignis. CHRY. Nimiruz
pastoꝛes ꝓtrariũ faciũt oues sequentes:sed ipse oñdit se cõ
trariũ facere:qm̃ oues deducit ad veritatez. AVGV. Et
quis est q̃ oues pꝛeceſſit:nisi qui surgẽs a moꝛtuis iã nõ mo
riť:ꝛ patri dixit:Quos dedisti mihi:volo vt vbi ego sũ:ꝛ ipi
sint mecũ:Sequiť:ꝛ oues illũ sequunť:qz sciunt vocez ei⁹:
alienũ aũt nõ sequunť:sed fugiũt ab eo. quia non nouerunt
vocem alienoꝝ. CHRY. Alienos dicit eos q̃ circa theo/
dam ꝛ iudã:aut eos qui post hec alios debẽt decipere pseu/
do apostolos:vt enim non dicať vnus illoꝝ esse per mul
ta se ab eis separat. Pꝛimo qdẽ per doctrinaz scripturaruz
per quas chꝛist⁹ ad se homines adducebat:Illi vero ab eis
homines abstrahebant. Secũdo per ouiũ obedientiam. nã
in eum qdem non soluz viuentem:sed etiam moꝛtuum ho/
mines crediderunt:illos autem confestim reliquerunt.

THEOPHI. Significat etiam antichꝛistuz: qui paulu
lum decipiens non obtinebit sequaces post eius moꝛtem.

AVGV. Sz quomodo soluet̃ ista questio:Audiunt vo
cem chꝛisti quandoq̃z non oues. audiuit enim iudas: sed lu
pus erat:ꝛ non audiũt oues:aliqui enim eoꝝ qui chꝛistũ
crucifixerũt non audierunt. sed oues erant. Sed dicet ali
quis quando non audiebant: oues non erant. vox audita
eos mutauit:ꝛ ex lupis oues fecit. Me autez adhuc mouet
q̃ per ezechielem obiurgat dominus pastoꝛes ꝛ dicit inter

cetera de ouibus: Errātem non reuocastis: ⁊ errātē dicit ⁊ ouē appellat. Nō erraret si vocez pastoris audiret: sed ideo errauit qz vocē alienī audiuit. Dico ḡ: Nouit dñs qui sūt ei⁹: nouit prescitos: nouit predestinatos. Ipsi sunt oues: aliquā do seipsi nescunt: sed pastor nouit eas multe enī oues foris sūt: ⁊ multi lupi itus. De predistinatis ergo loquit. Est autē aliqua vox pastoris i qua oues nō audiūt alienos: i qua non oues nō audiūt xp̄z. Que ē ista vox? Qui pseuerauerit vsqz i finē: hic salu⁹ erit: Hāc vocē nō negligit ꝓprius: nō audit alienus: Sequitur: Hoc prouer. dixit eis iesus: Illi aūt nō cognoue. quid loquebatur eis. Pascit enī dñs māifestis: exercet obscuris. Duz autē duo audiūt verba euangely: vn⁹ impius: alter pius. ⁊ talia forte sūt: vt ambo nō itelligāt. Unus dicit: verū est quod dixit: ⁊ bonuz ē quod dixit: sed nos non itelligimus. Iste quia credit: iam pulsat: dignus est cui aperiatur: si pulsare pſistat. Alius dicit: Nihil dixit g adhuc audiat: Nisi crediderit is nō intelligetis.

¶ Dixit ergo eis iterum iesus: Amen amen dico vobis: quia ego sum ostiū ouiū. Omnes quotquot venerūt fures sunt ⁊ latrones: sed nō audierūt eos oues. Ego sum ostium. Per me siquis itroierit saluabitur: ⁊ ingredietur ⁊ egrediet: ⁊ pascua inueniet. Fur non venit: nisi vt furetur: ⁊ mactet ⁊ perdat. Ego veni vt vitam habeāt: ⁊ abundantius habeant.

CHRY. Dominus attētiozes volēs iudeos facere māifestat quod supza dixerat. vñ dicitur: Dixit ergo iterū eis iesus: Amē dico vob: ego suz ostiū ouiuz. AVGV. Ecce qō clausuz posuerat apuit: ipse ē ostiū: itrem⁹: ⁊ nos itrasse gaudeamus. Sequitur: Omnes quotquot vene. fures sunt ⁊ latrones. CHRY. Non de prophetis hoc dicit sicut hereticī dicūt: sed de seditiosis: vnde ⁊ laudās oues subiūgit: Sed nō audierūt eos oues. Nusqz autē videtur laudare eos qui nō obedierūt prophetis: sed eis detrahit vehemēter. AVGV. Intellige ergo: Quotquot venerūt preter me: nō autē preter illū prophete venerūt: qz cum illo venerūt qui cum verbo ꝺi venerūt: qui veraces fuerūt: quia ipse verbū ⁊ veritas venturus precones mittebat: sed eorum corda quos miserat possidebat. carnem quippe ipse accepit ex tempore qui est semper. In principio enīz erat verbū: ante aduentuz autē eius quo humilis venit in carne precesserunt iusti: sic euz credentes venturuz: quō nos credimus in eum qui venit. tpa variata sunt: nō fides. Eadē enī fides vtrosqz cōiungit: ⁊ eos qni venturū esse: ⁊ eos g venisse crediderūt. Quot quot ergo p̄ter illū venerūt: fures fuerūt ⁊ latrones. i. ad furādum ⁊ occidendū venerunt. Sed nō audierūt eos oues illi. s. de gbus dictuz est: Nouit dñs qui sunt eius. Eos ergo nō audierūt oues: in gbus non erat vox christi: errantes: vana fingētes: miseros seducentes. quare aūt se ostiū dixerit apit subdens: Ego suz ostiū. p me siquis intro. saluabitur.

ALCVI. q. d. Illos non audiūt oues: sed me audiūt: qz ego suz ostiū: ⁊ g per me nō fictus: sed verus introierit perseuerando saluabitur. THEOPHI. Educit āt ad pascua dñs oues per ostiuz. vnde segtur: Et ingredietur ⁊ egredietur ⁊ pascua inueniet. Que sunt autē hec pascua: nisi delectatio futura ⁊ requies in quā nos dñs itroducit. AVGV. Sz quid est qō dicit: Ingredietur ⁊ egredietur? Ingredi quippe in ecclesiaz per ostiū ipsum valde bonum est: exire autem de ecclesia non est bonum. Potest ergo dici ingredi nos quando interius aliquid cogitamus; egredi autē quādo exterius aligd opamur. Fz illō. Exiuit homo ad opus suuz.

THEOPHI. Uel ingredi dicit cui ē cure hō iteriozes. egredi vero qui hoiez exteriozē. idest mēbza que sunt super terram in christo mortificat; hic enī pascua in futuro reperiet seculo. CHRY. Uel hoc dicit ꝓpter apostolos g cū ocio itroierūt ⁊ exierūt: vt toti⁹ orbis terraz facti domini: ⁊ nullus eos eycere valuit. ⁊ nutrimentū habuerūt. AVGV. Sz plus me delectat q ipse quodāmodo nos admonuit: cū secutus adiūgit. Fur nō venit nisi vt furet. ALCVI. q. d. Merito oues nō audiūt vocez furis: qz nō venit fur nisi vt furet: alienā rem sibi vsurpādo: nō de preceptis xp̄i suos sectatores īstruens: sed suis exēplis eos viuere suadēs. vnde subdit: Et mactet: mala doctrina retrahēdo a fide: Et pdat in eterna dānatiōe: illi ergo furātur ⁊ occidūt. Ego veni vt vitaz habeāt: ⁊ abūdātius habeant. AVGV. Uidet mihi dixisse vt vitaz habeāt ingrediētes hoc est per fidez que per dilectionē operatur: per quā fidē in ouile igrediunt vt viuant: qz iustus ex fide viuit: Et abūdātius habeāt. s. egrediētes. s. quādo veri fideles moriunt: ⁊ abūdātius habeant vitam: vbi nunqz deide moriant. Quānis ergo ⁊ hic in ipso ouili nō desinit pascua: inuenient tamē pascua vbi saturent: q̄lia inuenit cui dictū est: Hodie mecuz eris in paradiso.

GREGO. sup eçech. i ho. xiy. Ingredietur ergo ad fidē: egrediet ad spēz: pascua vero inueniet in eterna satietate.

CHRY. Qz āt dicit: Fur nō venit nisi vt furet ⁊ mactet ⁊ pdat. de sedicionis dic̄ qō ad litterā est factū oibus occisis ⁊ pditis g cos sequebant: ⁊ sic etiā pñti vita eos ꝓuauerūt. Ego aūt veni pro salute ouiū: vt vitā habeāt: ⁊ abūdantius habeāt in regno celoz. ⁊ hec est tertia differentia qua se discernit a pseudo ꝓphis. THEOPHI. Mystice autē fur diabolus ē g venit tētādo vt furet p cogitatōes illicitas. et mactet p̄ consensū: ⁊ deide per opa destruat.

¶ Ego sum pastor bonus. Bonus pastor aīam suam dat pro ouibus suis. Mercennarius autē ⁊ qui non est pastor: cuius non sunt oues ꝓprie videt lupuz venientem: ⁊ dimittit oues ⁊ fugit: ⁊ lupus rapit ⁊ dispergit oues. Mercēnarius autem fugit quia mercēnarius est: ⁊ non pertinet ad eum de ouibus.

AVGV. Aperuit dominus duas res quas quodāmodo clausas ꝓposuerat. primo gdez scimus qz ostiū ipse est: nūc autē ostēdit qz pastor est dicēs: Ego sum pastor bonus. Supza autē dixerat pastorem itrare per ostium. si ergo ipse est ostium: quomodo p seipsum intrat? Sicut ergo ipse per se ipsuz nouit patrem: nos autem per illū: sic itrat in ouile per seipsuz: nos aūt per ipsum. nos qz christum predicamus per ostiuz intramus: christus autem seipsuz predicat. lumen. n. ⁊ alia demōstrat: ⁊ seipsuz. Si autem prepositi ecclesie qui filij sunt: pastores sunt: quomodo vnus pastor ē: nisi qz sunt illi omnes vnius mēbza pastoris: ⁊ quidē qui pastor ē: dedit mēbris suis. naz ⁊ petrus pastor: ⁊ ceteri apostoli pastores: ⁊ omnes boni episcopi. Ostium vero nemo nostrum se dicit: hoc sibi ipse ꝓprie tenuit. non autem ādderet: Bonus: nisi essent ⁊ pastores mali. ipi sunt fures ⁊ latrones: aut certe vt multum mercēnarij. GREGO. in ho. Atqz eius bonitatis formaz quā nos imitemur adiūgit dicēs: Bonus pastor aīmā suā dat pro ouibus suis. fecit quod monuit: ostendit quod iussit: pro onibus suis animaz suam posuit: vt in sacramento nostro corpus suum ⁊ sanguinem verteret: ⁊ oues qs redemerat carnis sue alimēto satiaret. ostensa est nobis de contemptu mortis via quaz sequamur: apposita forma cui imprimamur. primū nobis est exteriora nostra misericordi ter ouibus eius impendere: postremum vero si necesse sit etiaz in mortem animam nostram pro eisdem ouibus ministrare. Qui autem non dat pro ouibus substantiaz suā quādo pro his daturus est aīmā suaz? AVGV. Non autez solus christus hoc fecit: ⁊ tamē si illi qui fecerunt: membra eius sunt: idem ipse vnus hoc fecit. ipse enim potuit facere

sineillis:illi sine illo non poterant. AVGV. Omnes tamen pastores boni fuerūt: nō solū qz sanguinē fuderunt:sz qz pro ouibus fuderūt.non enim fuderunt elatōe:sed charitate.nam z apud hereticos qui ppter iniquitates z errores suos aliquid molestiaz perpessi fuerūt nomine martyry se iactāt: vt hoc pallio dealbati facilius furentur.qz lupi sunt. Non aūt omnes qui corpora sua in passione etiam ignibus tradūt estimandi sunt sanguinez fudisse pro ouibus:sed pius cōtra oues.dicit.n.apostolus:Si tradidero corpus meum vt ardeam:charitatē aūt nō habeā:nihil mihi prodest. Quomodo aūt habz vel exiguā charitatem qui etiā cōiunctus nō amat vnitatē:quā domin⁹ cōmendans noluit multos appellare pastores:sed pastorē vnū dicens.ego sum pastor bonus:⁊ CHRY.Sic igitur de cetero domin⁹ de passione sua disputabat oīdēs quoniā pro salute fieret mūdi: z non inuitus in hanc venit. Deinde rursus oīdit signa pastoris z mercēnary cum dicit. Mercēnarius autem z qui non est pastor:cuius nō sunt oues proprie:videt lupū veniē tem z dimittit oues z fugit. GREGO. Sunt enī nōnulli qui dū plus terrenā substantiā q̄ oues diligunt: merito nomen pastoris perdūt.non enim pastor sed mercēnarius vocatur:q nō pro amore ītimo oues dominicas:sed ad temporales mercedes pascit. Mercēnarius quippe est qui pastoris locum tenet:sed lucrū animarū non querit:terrenis cōmodis inhiat:honore ꝓlationis gaudet. AVGV.de ver. do. Aliud ergo querit in ecclesia:nō deū querit.si deuz quereret:castus esset:quia legitimuz maritū aīa deum hz.quisqs a deo preter deū aliquid querit:non caste deum querit.

GREGO.in ho. Utrū vero pastor sit vel mercēnari⁹ cognosci veraciter non potest:si occasio necessitatis deest:trā quillitatis.n.tempore plerūq; ad gregis custodiaz:sicut verus pastor:sic etiā mercēnarius stat:sed lupus veniens indicat quo quisqz animo super gregis custodiā stabat. AVGV.de ver.do. Lupus autem diabolus est:⁊ q illū sequūtur.naz dictū ē q̄ induti quidā pellibus ouiū:intus sunt lupi rapaces. AVGV.sup ioā. Ecce lup⁹ ouis guttur appetēdit:diabol⁹ fideli adulteriū psuasit.excoicād⁹ ē:sz excōicat⁹ inimicus erit:īsidiabitur:nocebit cū potuerit.vnde taces:non increpas:lupū veniētē vidisti z fugisti: corpore stetisti:animo fugisti:affectiones enī nostre motus animoruz sunt. leticia animi diffusio ē.tristitia āt cōtractio.cupiditas animi progressio:timor animi fuga est. GREGO. in home. Lupus etiā super oues venit cū quilibet iniustus z raptor:fideles quoqz atqz humiles opprimit. Sed is qui pastor eē videbatur z non erat: relinquit oues z fugit.qz duz sibi ab eo periculuz metuit:resistere eius iniustitie non ꝑsumit.fugit autez non mutando locum: sed subtrahendo solacīū. Sed contra hec mercēnarius nullo zelo accendit:quia dū sola exteriora cōmoda requirit:interiora gregis dāna negligēter patit.vñ subdit:Mercēnarius aūt fugit:quia mercēnarius ē.z nō ptinet ad eū de ouib⁹. Sola ergo cā ē vt mercēnarius fugiat:qz mercēnari⁹ ē. Ac si dicat. Stare in piculo ouium nō pōt:qui in eo q̄ ouib⁹ preest:nō oues diligit sed lucr̄ terrenū q̄rit.z ideo opponere se cōtra piculuz trepidat.ne hoc quod diligit amittat. AVGV. Si aūt apostoli pastores fuerūt nō mercēnary:quare fugiebāt quādo persecutionem patiebātur:z hoc domino dicente:Si vos psecuti fuerint fugite:pulsemus:aderit qui apiat. AVGV.ad bonifa. Fugiunt ergo oīno de ciuitate in ciuitatē serui christi: ministri verbi z sacramēti eius:quādo corūz gsq̄ spāliter a persecutoribus queritur:vt ab alys que nō ita requirantur nō deseraē ecclesia. Cū aūt omniū.i.ep̄oz z clericorū z laicorū est cōe periculū:hi qui alys indigēt non desiderantur ab his qbus indigent.aut igit ad loca munita omnes transeant.aut qui habent remanendi necessitatē: nō relinquantur ab eis:per quos eorū ecclesiastica est ꝓlēda necessitas

Tunc ergo de locis in quibus sumus p̄mēte persecutōe fugiendū est xp̄i ministris:quādo ibi aut plebs christi nō fuerit cui ministreē:aut potest impleri p alios necessariū ministeriū:qbus eadē nō est causa fugiēdi. Cū aūt plebs manet z ministri fugiūt ministeriūqz subtrahit:qd erit nisi mercēnarioz illa fuga dānabil:qb⁹ nō ē cura ō ouib⁹?· AVGV. sup ioā. In bonis g̃ noīantur ostiū ostiari⁹:pastor:z oues:in malis fures z latrones:mercēnary:lup⁹. AVGV.de ver. do. Diligendus est pastor:cauendus latro:tolerandus mercēnarius. Tādiu.n.ē vtilis mercēnari⁹:q̄diu nō videt lupū furē vel latronē:cū aūt viderit fugit. AVGV. sup ioan. Nec enī mercēnari⁹ diceret:nisi acciperet a cōducēte mercedez:fily eternā hereditatē patris patiēter expectāt: mercēnarius tēporalē mercedē cōducti festināter exoptat:z tū p linguas vtroz̄qz dīna xp̄i gloria diffamatur. Inde ergo ledit:vnde mala facit:non vnde bona dicit:botrum carpe: spinam caue:qz botrus aliquando de radice vitis exort⁹:pēdet in spinis.multi gppe in eccl'ia cōmoda terrena sectātes xp̄m predicant:z p eos vox xp̄i audit:z sequūtur oues non mercēnariū:sed vocē pastoris p mercennarium.

¶ Ego sum pastor bonus z cognosco oues meas:z cognoscūt me mee. Sicut nouit me pater z ego agnosco patrē:z aīam meā pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili:z illas oportet me adducere:z vocez meam audiēt z fiet vnum ouile z vnus pastor. Propterea me pater diligit:qz ego pono aīam meā vt iterū sumā eā. Nēo tollit eā a me: sz ego pono eā a meipso. Potestatē habeo ponēdi eā: z potestatē habeo iterū sumendi eā. Hoc mādatū accepi a patre meo. Dissensio iterum facta ē inter iudeos ꝓpter sermones hos. Dicebāt aūt multi ex ipsis: Demoniū habet z insanit. Quid eū auditis? Alij autem dicebāt: hec verba non sūt demonium habētis: Nunquid demoniū potest cecorum oculos aperire?

CHRY. Duos superi⁹ malos p̄emisit dñs:vnum qui furat z mactat z rapit:alterū qui non pbibet:per illū sedicios insinuās:per būc iudeoz magistros confundens: z nō pcurātes creditas oues. Sed ab vtrisqz seipm xps distinxit: ab illis quidē qui ad ledendū venerūt in hoc q̄ dixit: Veni vt vitam habeant.ab his q cōtēnūt lupoz rapinas:ex eo q̄ pro ouibus animam ponit:z ideo quasi concludēs subdit. Ego sum pastor bonus. Sed qz superi⁹ dixerat: q̄ oues pastoris vocē audiūt:z sequuntur eū:nequis dicat: Quid ergo dicis de his qui tibi non credunt?· ꝓsequenter subdit: Et cognoscunt me.z cognoscunt me mee. Quod z paulus ostendit dicens: Non repellit dñs plebem suam quā presciuit. GREGO. in ho. Ac si aperte dicat:diligo oues meas:z ipse me diligentes obsequūt.q.n. vitatē ñ diligit:adhuc minīe cognouit.

THEO. Dinc aūt differentiā mercēnary z pastoris eliciens. Nam mercennarius ignorat oues: quia raro visitat eas.pastor vero cognoscit oues ppias:tāq; erga eas sollicitus. CHRY. Deinde vt nō estimes parem mēsurā cognitionis christi z ouiuz:ꝓr subdit:Sicut nouit me pater.z ego cognosco patrē.q.d. Ita certissime ipsum scio:sicut ipse me:hic ergo ē par cognitio.ibi non.nā sequtur: Et animam meam pono p ouibus meis.

GREGO.in ho. Ac si aperte dicat: In hoc cōstat:qz cognosco patrē:z cognoscor a patre:qz aīaz meā pono pro ouibus meis.idest in charitate qua pro ouibus meis moriot quantum patrem diligā ostendo. CHRY. Hoc etiā dicit ostēdens q̄ nō est erroneus:qz z apostolus qñ seipz voluit ostē-

dere vex eē magr̄m. cōtra pseudo apl̄os induxit rationem periculis ⁊ mortibus. THEO. Seductores. n. nō expo/ suerūt aiaz suā pro ouib⁹: sz sic̄ mercēnary deserūt illos qui eos seq̄bātur. dns āt vt nō capent̄ dixit: Sinite hos abire.

GREGO. Quia vero nō solū iudeā: sed ēt gentilitatem redimere venerat adiungit. Et alias oues habeo q̄ non sūt ex hoc ouili. AVGV. de ver: do. Loq̄bat enim primo de ouili de genere carnis israel: erāt āt aly de genere fidei ipi⁹ israel: extra erant: adhuc ī gentib⁹: erāt p̄destinati: nōdum congregati. Nō ergo sūt de hoc ouili: qz ñ sūt de genere carnis israel: sz erūt de hoc ouili. nā seq̄t: Et illos oz me adducere.

CHRY. Oñdit vtroscz dispsos ⁊ pastores nō bñtes. Se gtur. Et vocē meā audiēt. Ac si dicat: Quid miramini si hi sūt me secuturi ⁊ vocē meā audituri: quādo alios videbitis me sequētes: ⁊ vocē meā audiētes: deinde ⁊ futurā eorum p̄nūciat vnionē. vnde subdit: Et fiet vnū ouile ⁊ vn⁹ pastor.

GREGO. in home. Quasi ex duobus gregibus vnum ouile efficit: qz iudaicū ⁊ gentilē populuz in sua fide cōgit.

THEO. Jdē nāqz oīb⁹ ē baptismi signaculū vn⁹ pastor vbū dei. Attendāt ergo māichei: qñ vnū ouile ⁊ vn⁹ pastor ē noui ⁊ veteris testamēti. AVGV. Quid ergo ē. Nō suz missus nisi ad oues q̄ pierūt domus israel. nisi qz p̄tiā suā corporalē non exhibuit nisi ppl̄o israel: ad gētes āt ñ prexit ipse sed misit. CHRY. Hoc āt vbū oz: quod hic positū ē: nō necessitatis ē demōstratiuū: sed ei⁹ quod oīo fiet. qz aūt alienū dicebant eū a p̄re subiungit. Propterea me pa. dili. qz ego po. ani. me. vt iterū sumā eā. AVGV. i. qz morioz vt resurgā: cum magno enī pondere dictū ē. Ego pono. Nō glorieēter iudei: seuire potuerūt si ego voluero ponere aiaz meā qd seniēdo facturi sūt: THEO. Dilexit āt pater filiū: ñ tanq̄ stipēdia mortis pro nobis sustinēde: dilectionē suā ei tribuēs: sed quasi sue qditatis ppietatē in genito intuēs dū ex eadē charitate pro nobis voluit mortē subire.

CHRY. Uel vtī hic cōdescēsione q.d. Etsi nihil aliud eēt ꝫ suasit mihi amare vos: q̄ vos ita amamī a p̄re vt ego ēt ppter hoc diligar ab eo: qz pro vobis morioz: ñ aūt a p̄re antea ñ amabaī. ⁊ nos sum⁹ facti amoris ei⁹ cā. Similiter āt ⁊ hoc oñdere vult: qñ nō iuitus ad passionē venit. vnde sequitur. Nemo tollit eam a me: sed ego pono eā a meipso.

AVGV. iiy. de trini. In quo demōstrauit q̄ nulla cā peccati vsqz ad mortē carnis accesserit: sz qz voluit qñ voluit: ⁊ qūo voluit: vnde seq̄t. Ptātē ha. po. ani. meā. CHRY. Quia. n. multotiēs cōsiliabātur eum interficere: dicit: qñ nolēte eo iutilis erat hic labor. Jta. n. habeo ptātem aiam meā ponere: vt nullus possit me iuito facere: quod ī hoīb⁹ nō ē. nos. n. ñ habem⁹ ptātem alr̄ ponere nisi iterficiendo nosmetipsos: ipse āt sol⁹ dns ē ponēdi eā. Hoc aūt exīte vo ⁊ illud ostat: q̄ quādocūqz voluerit eā suscipe possit. vnde seq̄t: Et ptātē ha. ite. su. eā. Jn quo ⁊ resurrectionē demonstrauit idubitabilē. Ut āt nō estimēt cū cū iterfecerit vere victuz a patre subiūgit: Hoc mandatū accepi a patre meo. s. ponēdi aiam ⁊ sumēdi. Ex quo nō ē intelligendū: q̄ p⁹i⁹ expectauerit audire: ⁊ optus ei fuerit discere: sed volūtarium mōstrauit p̄cessum: ⁊ otrarietatis ad patrem suspitionem destruxit. THEO. Nihil enim aliud mandatū hic dicit̄ q̄z ea que ad p̄rem ocordia. ALCVI. Uerbum. n. nō vbo accepit mandatuz: sed in verbo vnigenito p̄ris est oē māda tū. Cū aūt dicit̄ fili⁹ accipere qō substātialr̄ habet non potestas minuit̄: sed generatio eius ostenditur. pater enim filio quē p̄fectū genuit: oia gignēdo dedit. THEO. Postq̄ aūt de se sublimia ostēderat: mortis ⁊ vite se principem exprimens: rursū inducit humilia: sic mira dispositiōe vtraqz ꝛnectēs: vt nec minor aut subdit⁹ patri reputet̄: nec dei aduersari⁹ sed eius ptātis ⁊ cōsily. AVGV. Per hoc autem qō dixit de anima sua: īstruimur cōtra apolinaristas qui dicunt christum non habuisse animā humanā. i. rōnalē. Quorāmus aūt qūo dominus aiam suam ponit. Christus enim ē verbū ⁊ homo. i. verbū: aia ⁊ caro. christus ergo ex eo q⁹ verbū ē ponit aiaz ⁊ iterū sumit eā: an ex eo q⁹ aia humana ē: ipsa se ponit: ⁊ iterū ipsa se sumit. an iterū ex eo q⁹ caro est: caro aiaz ponit ⁊ iterū sumit: Si aūt dixerimus qz verbuz oī posuit aiam suā: ⁊ iteruz sumpsit eam: ergo aliquādo aia illa sepata ē a dei verbo. Moz. n. corpus ab aia separauit. a verbo aūt aiam sepatā nō dico. Si aūt dixerimus: qz ipsa se aia posuit: absurdissimus sensus est. si. n. a verbo separata non erat: a seipsa poterat separari. Caro ergo ponit aiam sua: ⁊ iterū sumit eā: nō tamē ptāte sua: sed ptāte ībabitātis carnez. s. verbi. ALCVI. Et qz lux in tenebris lucebat: ⁊ tenebre eū nō cōprehēderūt subiūgitur: Dissensio itaqz facta ē inter iudeos ꝓpter sermones hos. dicebant aūt multi ex ipsis: Demonium hz ⁊ insanit. CHRY. Quia. n. maiora erant q̄z ḡm hominē ea que dicebant̄: demoniū eū habere dicebant. sed q⁹ demonium non hēbat oñdūt aly ab his que fecit. vnde segtur: Aly aūt dicebāt: Hec verba nō sunt demoniū bñtis. nūqd demoniū potest cecoruz oculos aperire: q. d. Nec ipsa verba demoniū habentis videntur. Si vero nō suademini a verbis: ab opibus moueamini. quia ergo dns eam que p̄ res est tribuerat demonstrationē: filebat de reliquo. Neqz enim responsione erāt digni: sed ⁊ nos erudiunt mansuetudinē ⁊ longanimitatē oēm: ipsi etiā seipsos cō pescebant: quando ab inuicem diuisi altercarentur.

¶ Facta sunt autem encenia in hierosolymis ⁊ hyems erat. Et ambulabat ihesus ī templo i porticu salomonis. Circūdederūt ergo eum iudei: ⁊ dixerūt ei: Quousqz aiaz nostrā tollis: Si tu es xp̄s dic nobis palam. Respondit eis ihesus: Loquor vobis: ⁊ nō creditis. Opera que ego facio in noīe patris mei: hec testimoniū perhibent de me. Sed vos nō creditis: qz non estis ex ouibus meis. Oues mee vocē meā audiūt: ⁊ ego cognosco eas: ⁊ sequūt̄ me: et ego vitā eternam do eis. ⁊ nō peribūt in eternū: ⁊ nō rapiet eas quisquaz de manu mea. Pater me⁹ quod dedit mihi maius omnib⁹ est: ⁊ nemo potest rapere de manu patris mei. Ego ⁊ pater vnum sumus.

ALCVI. Audiuimus patientiā dei ⁊ iter opprobria predicationem salutis: sed ipsi obdurati magis eum tentare q̄z ipsi obedire volebāt. vnde dicitur: Ea. sunt autē encenia in hierosolymis. AVGV. Encenia festiuitas erat dedicatiōis tēpli. Grece. n. cenō dicit̄ nouū. quādocūqz nouū aliqd fuerit dedicatū encenia vocāt̄. CHRY. Dicit. n. diē fm̄ quā templū dedicatū ē: redeūtibus eis a captiuitate babylonis.

THEO. Splēdide ḡ ꝓsequebāt̄ solēnitatē veluti ꝓpriū decorē recupante ciuitate post tā longā captiuitatē. ALCVI. Uel hec dedicatio in memoriā illi⁹ erat dedicatiōis quā iudas machabeus fecit. Prima. n. dedicatio a salomōe fcā ē tēpore autūni. Secunda a zorobabel ⁊ iesu sacerdote tēpore veris: hec aūt tēpore hyemali. vñ segtur: Et hyems erat. BEDA. Sub iuda. n. machabeo statutuz legitur vt eadē dedicatio p oēs ānos in memoriā solēnibus renouaretur officys. THEO. Xp̄s aūt hyemis euāgelista exprimit: ad oñdendū q⁹ primū cēt tps passiōis. nā in vere sequenti passus ē dns ⁊ iō hierosolymis cōuersabatur. GREGO. y. mo. Uel iccirco hyemis curauit tps exprimere: vt inesse iudeorum cordibus malicie frigus indicaret. CHRY. In hac aūt solēnitate xp̄s cū multo studio aderat: de reliquo enim iudeā frequētabat: qz passio erat in ianuis. vñ sequit: Et ambu. ie. in tē. in porti. salomonis. ALCVI. Porticus

salomonis dicitur: vbi rex ille ad oraculū stare consueuerat: & ideo ex eius noīe cognominabat: Solet aūt porticꝰ qbus templū cingebat ex noīe templi vocari. Si ātꝫ filiꝰ dei ī templo in quo caro brutorū aīaliū offerebat ambulare voluit: q̄to magis nostrā orōnis domū in qua caro & sāguis eiꝰ pfecrat visitare gaudebit. THE. Satagas tu quoqꝫ dū hyems iminet. i. vita presens turbinibꝰ iniquitatis cōcussa spūales encenias tui templi celebrare: semp renouando teipm & ascēsiōes ī corde tuo disponēs: tūc iesus erit p̄sto tibi in porticu salomonis: pacificū statuꝫ tibi tribuens sub tegmine ꝓprio ī seculo ātꝫ futuro nemo renouatōis solēnia pficere poterit.

AVGV. Qr ergo iudei friguerāt a diligēdi charitate & ardebāt nocēdi cupiditate: nō accedebāt psequēdo: sz pmebāt psequendo. vnde sequit: circū. er. eū iu. & dixe. ei: Quousq; ani. no. tollis? Si tu es chriꝰ. dic no. palam. ñ veritatē ō siderabant: sed calumniam pparabant. CHRY. Opera .n. eius in nullo incusare valentes: captionē quādā ex vbis cupiebāt inuenire. Et ituere puersitatē illoꝝ. nā cū per sermonē erudit dicūt ei: Quod signū ostendis. Cū aūt per opa demōstrat dicūt ei: Si tu es chriſtꝰ dic nobis palā. quasi sp ad ꝓtrariū stantes. sz & plenū odio erat qō dicūt. Dic nobis palā. Et nimirū ipse palaꝫ omnia dicebat in festiuitatibus semp assistēs: & nihil occulte loquebat: sz & adulatiōis vba ꝑmittūt dicentes. Quousqꝫ aīam nostram tollis? vt. s. eum ꝓuocātes aliquam captionē inueniāt. ALCVI. Causant enī q̄ aīos eorū īcertos & suspēsos dimittēdo tolleret qui venerat vt animas saluaret. AVGV. Querebāt autem audire a domino Ego sū chriſtus. ¶ fortasse ō xp̄o ꝑm boīem sapiebāt: sz diuinitatē xp̄i in ꝓphetis nō intelligebāt. & sic si diceret: Ego sū xp̄s: ꝑm q̄ illi sapiebāt de semine dauid: calūniarent q̄ sibi arrogaret regiā ptātem. ALCVI. Et sic cogitabāt eū tradere ptāti p̄sidis ad puniēdū: q̄si ꝓtra augustū ipium vsurparet: quare dñs ita tpauit rñsionē vt & calūniatorū ora ꝓcluderet: & qr xp̄s est fidelibꝰ pāderet. & de boīe querētibus diuinitatis mysteria narrat. vnde sequit: rñdit eis ie. Lo. vo. ñ credi. ope. q̄ ego fa. ī no. pa. mei: hec testi. phi. de me. CHRY. Quia enī simulabant a solo verbo se suaderi q̄ a tot opibus nō sūt suasi: arguit maliciaz eoꝝ. q. d. Si opibus nō creditis: q̄liter vbis credetis? & q̄re nō credāt ostendit subdens. Sed vos non creditis qr non estis ex ouibus meis. AVGV. Hoc aūt dixit: qr videbat eos ad sempiterni interitū p̄destinatos: ñ ad vitā eternā sui sanguinis precio cōpatos: oues enim sunt credendo. pastorē sequēdo. THEO. Postq̄ vero dixerat: Nō estis ex ouibꝰ meis. Cōseq̄nter induxit eos vt oues eiꝰ efficiātur dicēs: Oues mee vo. me. audiūt. ALCVI. i. preceptis meis ex animo obediūt. Et ego cognosco eas. i. eligo. Et sequūtur me. ꝑ māsuetudinis & innocētie viā icedēdo: & post ad gaudia eterne vite intrādo. vñ segt̄: Et ego vitā erernā do eis. AVGV. Ista sūt pascua de quibꝰ supra dixerat: Et pascua inueniet. bona pascua vita eterna dicit. ibi nulla herba aresc̄it: totū viret. Vos ātꝫ calūniā ꝓpterea queritis: qr de vita pūti cogitatis. Sequit: Et nō pi. in eternū. Subaudi tāq̄ eis dixerit. Vos p̄hibitis ī eternū: qr non estis ex ouibꝰ meis. THEO. Sz qūo videmꝰ iudā perisse: qr non permansit vsqꝫ ad finē. Chriſtus aūt de pseuerātibꝰ hoc dixit. Nā si quis separat ab ouium grege. desinens sequi pastorē: cōfestim incurrit periculū. AVGV. Quare aūt nō peāt subdit: Et nō rapiet eas quisq̄ ō manu mea. De illis. n. ouibꝰ de quibꝰ dr: Nouit dñs qui sunt eiꝰ: nec lupus rapit: nec fur tollit: nec latro interficit. Securus est de numero illorū qui pro eis nouit quid dedit. HYLA. vy. de tri. Lon scie ptātis hec vox est: at vero vt in natura licet dei: tamen ex deo intelligenda ē eius natiuitas. subiecit: Pater meus quod dedit mihi: maius omnibus ē. Non occultat ex patre esse se natū. qō enim a patre accepit: accepit nascendo: non postea. AVGV. Non enim crescēdo: sed nascēdo equal' est: q semper natus est de patre filius: de deo deus. Hoc est ergo qō dedit mihi pater: qō maius oībus est: vt. s. sim vbū eius: vt sim vnigenitus filius eius: vt sz splendor lucis eiꝰ. Ideo ergo nemo rapit oues meas de manu mea: qr nec de manu patris mei. vnde sequitur. Et nemo potest rapere de manu patris mei. Si manū intelligamꝰ potestatē vna ē patris & filij ptās: qr vna diuinitas. Si aūt manū itelligamus filiū: manus patris est ipse filiꝰ: quod non ita dictū ē tanq̄ deꝰ pater habeat corporis mēbra: sed q̄ p ipm fcā sūt oīa. Nā solēt & boīes dicere manus suas eē alios boīes p quos faciūt qō volūt. Aliquādo & ipm opus boīs manꝰ boīs dicitur: qō fit p manū: sicut dicit quisq̄ agnoscere manū suaz: cū id qō scriptum sit agnoscit. hoc ātꝫ loco manū p̄ris & filij intelligimꝰ ptātē: ne forte cū hic manū patris ipsum filium dictū acceperimus: incipiat carnalis cogitatio ēt filij q̄rere filium. HYLA. vy. de tri. Ut enī per corporalē significationē: virtutē possis eiusdē nosse nature: cōmemorata ē filij manꝰ: manꝰ p̄ris: qr natura & vtus p̄ris eēt ī filio. CHRY. Deinde vt non estimes qr ipse quidē imbecillis ē. ꝓpter patris aūt vtutē ī tuto sūt oues: subdit: Ego & pater vnū sumꝰ.

AVGV. Utrūq; audi: & vnuz: & sumus: & a charybdi & a scylla liberaberis. Qr dixit vnū liberat te ab arrio: q̄ dixit sumus: liberat te a sabellio. Si vnū: non ergo diuersū: si sumus ergo pater & filiꝰ. AVGV. vij. de trini. Unum enī sumus. dictū est: Qō ille: hoc & ego ꝑm eēntiā: nō ꝑm relatiuum. HYLA. vij. de trini. Hec igit̄ qr heretici negare nō possunt: impietatis sue mēdatio neganda corrūpūt. tentant enim id ad vnanimitatis referre cōsensum: vt voluntatis in his vnitas sit: nō nāe. i. vt nō p id qō sūt: sz p id quod idem volūt vnū sint: sed p nature natiuitatē dū nihil deus in eo ex se gignēdo eū degenerat vnū sūt. Dūq; ō manu eiꝰ nō rapiunt̄: nō rapiuntur de manu patris: dum in operāte se operat̄ pater: dū ipse in patre: & in eo pater est. hoc nō. prestat creatura: sed natiuitas: nō efficit volūtas: sed potestas. non loquitur vnanimitas: sed natura. Non negamꝰ igitur vnanimitatē inter patrē & filiū. nā hoc solēt heretici mētiri: vt cū solā ꝓcordiā ad vnitatē nō respicimꝰ: discordes eos a nobis affirmari loquantur: sed audiāt q̄z a nobis vnanimitas non negetur. Unum sunt pater & filius natura: bonore & virtute: nec natura eadē: potest velle diuersa.

¶ Sustulerunt ergo lapides iudei vt lapidarent eū. Respōdit eis iesus: Multa bona opera ostēdi vobis ex p̄re meo. Propter quod eorū opus me lapidatis? Respōderūt ergo iudei: De bono opere non lapidamus te: sed de blaphemia. & qr tu homo cuz sis: facis teipsuz deū. Respōdit eis iesus: Nōne scriptū ē ī lege vestra: qr ego dixi dij estis? Si illos dixit deos ad quos sermo dei factus ē: & non pōt solui scriptura: quē pater sāctificauit: & misit ī mūdū. Et vos dicitis qr blasphemas qr dixi filius dei suz? Si nō facio opa patris mei: nolite credere mihi. Si aūt facio: & si mihi ñ vultis credere: operibus credite: vt cognoscatis & credatis: qr pater in me est: & ego in patre.

AVGV. Audierunt iudei: Ego & pater vnum sumus: et non pertulerunt & more suo duri ad lapides cucurrerunt. vnde dicitur: Sustulerunt lapi. iu. vt lapi. eum. HYLA. vy. de tri. Nunc hereticorum furor iam dño in celis sedente pari infidelitate dictis non obedientes: odium impietatis exercent: verborum lapides inyciūt: & si possent de thro-

no eum suo in cruce detraherēt. THEOPHI. Dominꝰ autem ostendens qꝫ nullam iustam habebant occasionē furendi aduersus eū: cōmemorat signa que fecerat. nā segtur: Respon. eis Je. Mul. bo. opera oñ. vo. ex patre. meo

ALCVI. s. in sanitatibus ifirmozū: in exhibitōe doctrīe ⁊ miraculoꝝ: que ex patre oñdi. qz eius gloziā p oia q̄siui: ppter quod eoꝝ opus me lapidatis: quānis initi cōfitenī multa bñficia sibi ipensa a xpo: sed quod de sua patrisqꝫ equalitate dixerat: pro blasphemia deputabant. vñ sequit: Rñ. ei iu. De bo. ope. non lapi. te: sꝫ de blas. ⁊ qz tu bo. cū sis: fa. teipsū deū. AVGV. Ad hoc rñderūt qō dixerat: Ego ⁊ pater vnū sumus. Ecce iudei itellexerunt quod arriani nō intelligūt. ideo. n. irati sūt: qm̄ senserūt ñ posse dici: Ego ⁊ pater vnū sumꝰ. nisi vbi eq̄litas ē pñs ⁊ filꝰ. HILA. vꝰ. de tri. Judeꝰ dic. Cū sis bō. Arrianꝰ: Cū sis creatura. vtriqꝫ dicūt: Facis te deū Subycit enī arrianus: Substātie noue ⁊ aliene deū. vt āt alterius generis deꝰ sit: aut omnio nec deꝰ. dicit enī: Nō ē filius ex natiuitate: nō ē deꝰ ex vitate: creatura est pstantioꝝ cunctis. CHRY. Dñs aūt non destruxit opinionē iudeoꝝ estimātiū qꝰ se deo parē diceret. sꝫ magis ꝟiū fac. nā segt: Rñ. eis ie. Nōne scrip. ē i lege vra:

AVGV. i. vobis data: Qz ergo dixi vꝰ estis. Deus hoc dicit p ꝓphetā in psalmo: hoībꝰ. Et legē appellauit dñs gnāliter oēs illas scripturas. q̄uis alicubi spāliter dicat legē: a ꝓphetis eā distinguēs sicuti est. In his duobꝰ pceptis tota lex pēdet et ꝓphete. Aliqñ aūt i tria distribuit easdē scripturas vbi ait. Oportebat ipleri oia que scripta sūt i lege ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis ō me: Nūc vo ēt psalmos legis noie nūcupauit: ex qbus sic argumētat: Si illos dixit deos: ad quos ser. dei fa. ē: et nō po. sol. scri. quē pa. sācti. ⁊ mi. in mundū: vos dici. qz blasphemas: qz dixi filiꝰ dei sū. HYLA. vꝰ. de tri. Demōstratur deꝰ qdē qꝰ ipse et pater vnū cēnt i eo ꝑmo ieptia ridiculi opprobꝝ cōfutat: qꝰ i reatū vocaret. qꝰ se cū bō eēt deus faceret. Cū. n. lex huiꝰ nois appellationē sāctis hoībus ōcerneret: et sermo ōi idissolubilis cōfirmaret hāc ipartiti nois ꝓfessionē. Jā ergo nō ē crīminis qꝰ se deū: cū bō sit faciat: cū eos q hoies sūt ōos lex dixerit. Et si a ceteris hoībꝰ nō irreligiosa huius nois vsurpatio ē: ab eo hoie: quē sāctificauit pater nō ipudenter vsurpari videt: qz dei filiū se dixerit cū pcellat ceteros p id qō sāctificatꝰ i filiū ē: beato paulo dicēte: qꝰ pdestinatꝰ ē filius dei i vtute ſm spūm sāctificatiōis. nois. n. hec ō hoie rñsio ē: qꝰ dei filiꝰ ēt bois filiꝰ est. AVGV. Uel alr. Sāctificauit. i. vt sāctꝰ eēt gignendo ei ōdit: qz sanctū eū genuit. Si āt ſmo ōi factus ē ad hoies vt diceret dy ipm vbū ōi qūo ñ ē deꝰ? Si p ſmonē ōi hoies pticipādo fiūt dy: vbū vñ pticipat ñ ē deꝰ? THEO. Uel sāctificauit eus hoc est sanxit sacrificari pro mūdo. In quo oñdit senō esse deū sicut ceteri: nā saluū facere mūdū diuinū opus est: non aūt hois deificati per grām. CHRY. Uel interim qdem vt susciperetur sermo humilius locutus ē: postea aūt ad maius eos reduxit dicens: Si non facio opa patris mei: nolite credere mihi. per hoc oñdens qꝰ in nullo minor est patre. qz enim substantiā eius impossibile erat eis videre ab operuꝝ paritate et identitate demonstratiōem eius que ex virtutem indissimilitudis ē tribuit. HYLA. vꝰ. de tri. Quid ꝺ adoptio: qd idulgētia nois loci inuenit ne ex natura dei filius sit: cū dei filius ex nature paterne operibus credendꝰ sit non exequatur ac similis est deo creatura. Neqꝫ enim nature aliene potestas comparatur: gerere autem se non sua: sed que patris sunt testatur ne per magnificentiam gestoꝝ nature natiuitas auferatur. Et qz sub sacramento assūpti corporis et nati ex maria: hois et dei filius non itelligebatur: fides nobis ītimatur ex gestis cū ait: Si autem facio et si mihi non vultis credere operibus credite. Cum enim sacramētum nati hominis intelligentiam diuine natiuitatis impediat cum diuina natiuitas omne opus suum sub misterio assumpti hominis exequit. Faciēs igitur opa patris demonstrare debuit: qd eēt opibꝰ credēdū. Nā sequit: Ut cognoscatis ⁊ cre. quia pa. in me est ⁊ ego in pa. Hoc est illud. Dei filius sū. hoc est illud: Ego ⁊ pater vnū sumꝰ. AVGV. Nō enī filius sic dicit: Jn me est pater: ⁊ ego i illo: quomodo possūt dicere homines. Si enī bene cogitemus: ⁊ bene viuamus in deo sumꝰ: ⁊ deꝰ in nobis ē: q̄si participātes eiꝰ gratiaꝫ ⁊ illuminati ab ipso. Unigenitus autem dei filius in patre est: ⁊ pater in illo tanquā equalis.

¶ Quærebant ergo eū apprehendere ⁊ exiuit de manibus eorum. Et abiit iterum trans iordanē in eum locum vbi erat ioānes baptizans primū: ⁊ mansit illic. Et multi venerunt ad eum: ⁊ dicebant: quia ioannes quidem signum fecit nullum. Omnia autem quecunqꝫ dixit ioannes de hoc vera erant: ⁊ multi crediderunt in eum.

BEDA. Adhuc iudeos in cepta dementia persistere euāgelista oñdit dicēs: Querebāt ē eū apprehēdere. AVGV. Nō credendo ⁊ intelligendo: sed seuiendo ⁊ occidēdo. Tu apprehendas vt habeas. illi apprehendere volebāt: vt non haberent. vnde sequitur: Et exiuit de mani. eo. Non eum apprehenderūt: quia manus fidei nō habuerunt. Sed nō erat magnū verbo eycere carnē suam de manibus carnis.

CHRY. Cum aūt christus aliquid magnū locutꝰ fuerit: recedit velociter: vt sedetur eorum furoꝝ per absentiam eius: quod vtiqꝫ ⁊ nunc fecit. vnde sequitur: Et abyt iterum trans iordanem in eum locum vbi erat ioannes bapti. primū ⁊ mā. illic. Ideo hūc locum euāgelista cōmemorat: vt discas quoniā ꝓpe abyt: vt recordetur eorum que illic facta sunt: ⁊ dicta a ioanne ⁊ testimony illius. BEDA. Dicit āt. Ubi erat primū. i. a primeua. etate. Demorāte āt eo ibi narrat: qz multi venerunt ad eum. vnde sequitur: Et multi venerunt ad eum ⁊ dicebant: quia ioannes quidē fecit signum nullū.

AVGV. i. nullū miraculū oñdit. Non demonia fugauit: non cecos illuminauit: nō mortuos suscitauit. CHRY. Uide autem qualiter syllogismos cōponūt indubitabiles. Joannes quidem dicunt nullū signū fecit: hic autem facit: quare huius preeminentia ostenditur. Deinde ne putetur ioannes quia nullū signū fecit idignus testimonio: subdūt: Omnia autez quecūqꝫ di. io. de hoc vera erāt. quasi dicāt: Et si nullū signum fecerit: tamen de hoc omnia veraciter dixit. ergo dicūt: Si ioāni credere oportebat: multomagis huic: cum illius testimonio etiam demonstratione signoꝝ habenti. vnde segtur: Et multi crediderūt i eū. AVGV. Ecce qui apprehenderunt permanentem: non quomodo iudei volebant apprehendere discedentem. Et nos ergo per lucernam veniamus ad diē: quia ioannes lucerna erat: et dici testimoniū perbibebat. THEOPHILVS. Notandum autem qꝰ crebro dominus educit populos: ad solitaria loca: de perfidiorum societate eripiens: vt magis fructificent sicut legem veterem daturus eduxit populum in desertum. Mystice autem recedens a hierosolymis dominus hoc est a plebe iudaica ad loca fontes habentia se transfert idest ad ecclesiam ex gentibus que habet fontem baptismi: per quem multi ad christum accedunt: quasi trāseuntes iordanem.

XI. Capi.

ERat autem quidam languens lazarꝰ a bethānia: ō castello marie ⁊ marthe sororum eius. Maria autē erat que vnxit dominum vnguento ⁊ extersit pedes eius capillis suis: cuius frater lazarus infirmabat. Miserūt ergo sorores

eius ad eum dicentes: Domine ecce quē amas infirmatur. Audiens aūt iesus dixit eis: Infirmitas hec non est ad mortem: sed pro gloria dei vt glorificetur filius dei per eam. Diligebat aūt iesus marthā & sororem eius mariā & lazarum.

BEDA. Dixerat euangelista dominū trās iordanē abysse: tuncq; lazarū contigit infirmari. vnde dicitur: Erat qdā langla.a be. Vinc est q; ī quibusdā exēplaribus copulatiua coniunctō: Et: posita inuenitur: vt sequentia verba superiorib⁹ connexa videātur. Interpretatur aūt lazarus adiutus. Inter omnes enī mortuos quos dñs suscitauit: h magis ab eo adiuuat: quē nō solū mortuū sz quatriduanū suscitauit.

AVGV. Inter oia enim miracula que fecit dñs lazari resurrectio precipue predicat. Sz si attendam⁹ quis fecerit: delectari debemus pot⁹: q̄z mirari. Ille suscitauit hominē qui fecit hominē. plus enī est hominē creare q̄z resuscitare. Infirmabatur aūt ī bethania lazarus. vnde dicitur: A bethania de castello marie & marthe sororū ei⁹. Quod castellū erat proximum hierosolymis. ALCVI. Et quia plures femine hui⁹ nominis erant: ne errarem⁹ in nomine: ostenditur ex notissima actiōe. nam sequitur: Maria autem erat que vnxit dominū vnguēto: & extersit pedes ei⁹ capillis suis. cui⁹ frater lazar⁹ infirmabat. CHRY. Igit primū qdez illud necessariū discere: qm̄ hec nō fuit illa meretrix que in luca legit. Hec enī honesta fuit & studiosa circa christi suscptionē. AVGV. de cō. euā. Uel aliter. Hoc dicēs ioānes attestat lucē: qui hoc ī domo pharisei cuiusdā simōis factū ē narrauit. iā itaq; hoc maria fecerat. Qō aūt in bethania rursus fecit. aliud est: qō ad lucē narrationem nō pertinet: sed pariter narrat a trib.⁹ AVGV. de ver. do. Inuaserat igit lazarū pernicies inimica languoris miserādi hominis. corpus quotidie edax febris incēdium cōsumebat. Aderāt aūt due sorores languēti: & casum dolentes: iuuenis egrotātis lectulo iugiter inherebāt. vnde de eis mox subditur: Miserūt ergo soro. eius ad eū dicentes: Dñe ecce quē amas infirmatur. AVGV. super ioannē: Nō dixerūt vēi & sana. nō ause sunt dicere: Ibi iube & hic fiet: sed tātūmodo: Ecce quē amas infirmatur. q. d. sufficit vt noueris: ñ enī amas: & dōseris. CHRY. Per B. n. ad miserēdū volunt attrahere christū. adhuc enim ei quasi homini intēdebāt. Ideo autez nō iuerūt ad christū sicut centurio & regulus. sed mittunt: q; vehemēter cōfidebāt de christo: propter multā familiaritatē: quā habebāt ad eū: & q; a luctu ōtinebāt. THEO. Et q; mulieres erant quas nō decet de facili domū exire. Multā aūt deuotionē & fidei magnitudinē exprimūt dicētes: Ecce quē amas infirmatur. tantam enī potentiā in dño ē credebāt: q; mirū videretur qualiter viruz sibi dilectuz infirmitas potuerit occupare. Sequitur: Audiēs āt iesus dixit eis: Infirmitas hec nō est ad mortē. q; ipsa mors nō erat ad mortē: sed potius ad miraculū: quo facto crederent hoīes ī christū & vitarēt verā mortem. vñ sequit: Sed pro gloria dei. Ubi ex obliquo dñs deū se dixit ɔ̄ heretios qui dicūt: q; fili⁹ dei nō sit deus. pro gloria ergo cuius dei audi q̄ sequit: Ut glorificet fili⁹ dei per eam. s. infirmitatem.

CHRY. Hoc āt vt: nō est causale: sed euētus. Nā euenit qdē aliūde infirmitas: vsus ē aūt ea ī gloriā dei. Sequitur: Diligebat āt iesus marthā & soro. eius ma. & lazarum.

AVGV. Ille lāguēs: ille tristes: oēs dilecti. Habebāt g spē: quoniā diligebāt ab eo q ē dolētiū ɔsolator: lāguētiūq; sanator. CHRY. Per hoc etiam erudit nos euangelista non tristari siqua infirmitas facta fuerit circa bonos viros & dei amicos.

¶ Ut ergo audiuit quia infirmabatur tunc quidem mansit in eodem loco duobus dieb⁹. Deinde post hec dicit discipulis suis eamus in iudeaz iterum. Dicūt ei discipuli: Rabbi: nūc querebāt te iudei lapidare: & iteruz vadis illuc? Respōdit iesus: Nōne duodeciz hore sunt diei? Siqs ambulauerit in die non offendit: quia lucē hui⁹ mūdi videt: Si autem ambulauerit ī nocte: offēdit: quia lux non est in eo.

ALCVI. Dominus nunciata infirmitate lazari quousqz quatriduū cōpleretur: sanare distulit vt mirabilius suscitaret. vnde dicit: Ut aūt audiuit q; infirmabat: tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus. CHRYSO. Ut scilicet expiraret & sepelirēt et dicant: Quoniaz fetet vt nullus posset dicere quoniam nondum defunctum eum suscitauit. sed stupor fuit et non mors. Sequitur: Deinde post hec dicit discipulis suis. Eamus ī iudeam iterū. AVGV. Ubi pene fuerat lapidatus: q; propterea inde discessisse videbatur ne lapidarēt. Discessit enim vt homo. Sed in rede undo quasi oblitus infirmitatē: oñdit potestatē. CHRY. Nusquā autez alibi dñs predixit discipulis quo iturus eēt: sed hic predixit: quia formidabant vehementer: vt non repente eos conturbet. Naz sequitur: Dicunt ei discipuli: Rabbi: nunc querebant te iudei lapidare: & tu iteruz vadis illuc? formidabant. n. & pro eo et pro seipsis. nondū enī erāt ī fide firmati. AVGVSTINVS. Cum aūt vellent dare ɔsilium homines deo: discipuli magistro: corripuit eos. vnde sequitur: Respondit iesus: Nonne duodecim hore sunt diei? Ut enī diem sese ostenderet duodeciz discipulos elegit. In hoc aūt verbo non ipsum iudam: sed successorē eius ꝓuidebat. Juda enī cadente successit matthias: & duodenarius numerus mansit. Hore ergo illustrētur a die et per horarū ꝓdicationem credat mundus in diem. Me ergo sequimini: si non vultis offendere. vnde subdit: Siquis ambu. ī die. nō offendit: q; lucē huius mundi videt. Siquis autem ambu. in nocte offendit q; lux non est ī eo. CHRY. q. d. g sibi nihil conscius est nequicie: nihil patietur ɔ̄ stutie. Qui vero mala agit patietur. Itaq; non oportet formidare: nihil enim dignum morte gessimus. Uel aliter: Siquis lucem huius mūdi videt. securus est: multomagis qui mecum est nisi amouerit se a me. THEOPHILVS. Quidam vero hunc diez intelligunt tempus precedens passionem: noctem vero ipsā passionē. Dicit ergo eis. Dū dies ē. i. dū nōdū iminet temp⁹ passionis non offendetis. Non enim vos perseqētur iudei. Cum autem nox venerit passionem propriam dico: extunc noctem possidebitis angustiarum.

¶ Hec ait: & post hec dicit eis: Lazarus amicus noster dormit: sed vado vt a somno excitem eū. Dixerūt ergo discipuli eius: Domine si dormit saluus erit: Dixerat autem iesus de morte ei⁹: illi autem putauerunt quia de dormitione somni diceret. Tūc ḡ iesus dixit eis manifeste: Lazarus mortu⁹ ē: & gaudeo propter vos vt credatis qm̄ non eram ibi. Sed eamus ad eū. Dixit ergo thomas qui dicitur didymus ad condiscipulos: Eamus & nos & moriamur cum eo.

CHRY. Posita vna cōfortatione discipl'orū: hic alio mō eos cōfortat oñdēs qm̄ nō hierosolimā ōbēt ire sed in bethaniā. vñ dr: Hec ait: Et post h dic ill. Lazar⁹ amic⁹ nr̄ dormit sed vado vt a sōno excitē eū. q. d. Nō eo rursus disputatur⁹ ɔ̄ iudeos: sed amicū nostrū excitaturus: pp hoc ḡ dicit: Amic⁹ nr̄: vt oñdat necessariū suū aduētū. AVGV. Q; aūt dixit dormit verū dixit dño dormiebat: hoībus mortuus erat g eū suscitare nō poterāt. Nā dñs tāta facilitate excitabat

de sepulchro quãta tu excitas dormietẽ de lecto. Ergo fm potentiam suaz dixit dormientẽ: sicut ꝛ apostolus dicit: De dormiẽtibus aũt nolo vos ignorare: dormiẽtes appellauit: quia resurrecturos prenũciauit. Sed quomõ ĩteresť in ipsis q quotidie dormiũt ꝛ exurgũt: quid qsqz videat in somnis: aly sentiunt leta somnia: aly torquẽtia: Sic vnusquisqz cuz causa sua dormit: cũ cã sua surgit. CHRY. Discipuli autẽ ipedire voluerũt ei⁹ aduẽtuz in iudeã. vñ segtur: Dixerũt ergo discipuli ei⁹: Domine si dor. sal. erit. Solet. n. eẽ somn⁹ egrotantiũ salutis indiciũ. q. d. Si dormit non igitur vtile est: q tu vadas ad excitandum eũ. AVGV. Quomodo ergo intellexerũt discipuli sic responderunt. vnde sequitur: Dixerat autẽ iesus de morte eius. illi vero putauerũt q de dormitione somni diceret. CHRY. Si vero quis dicat qũo non cognouerunt discipuli mortuũ esse ab eo quod dixit: Uado vt excitẽ illũ: stultuz. n. erat eum ire p tot stadia vt lazarũ a somno excitaret. Istud dicemus: qñ estimabãt hoc enigma eẽ qualia multa loquebať. AVGV. Qz ergo obscure dixerat: Dormit: manifestat qõ dixerat. vñ sequiť: Tũc ergo dixit eis ie. mani. Laza. mor. est. CHRY. Non autem hic adiecit. Uado vt resuscitem eum. non enim volebat verbis predicere quod per opera debebat certificare: vanã gloriam vbiqz nos fugere docens: Et q nõ oportet simpliciter ꝓmittere. Segť. Et gaudeo pp vos vt credatis: quoniã non eram ibi. AVGV. Eger. n. nõ mortu⁹ fuerat nũciat⁹: ſz quo lateret eũ q creauerat: ad cui⁹ manus aĩa morientis exierat. Ait ergo: Gaudeo pp vos vt credatis: qñ nõ erã ibi. vt iã iciperẽt admirari: qz dominus poterat dicere mortuum qõ nec viderat: nec audiuerat. Ubi meminisse debem⁹ q adhuc ẽt ipsoꝝ discipulorũ miraculis edificabatur fides: nõ vt eẽ iciperet: ſz vt q̃ cepat cresceret: q ergo dicit: Ut credatis: ĩtelligẽdũ ẽ vt ampli⁹ robustiusqz credatis: THEO. Intellexerũt ãt gdã hoc sic: Gaudeo ingt p vobis. nã cũ illic ñ extiterĩ: cõfert ad maiorĩtatẽ fidei vr̃e: qñ si astitissem egrotãtẽ curassez qõ eẽt modicũ signũ ad mee virtutis ĩdiciũ. qz vo me absente supuenit mors: poti⁹ ĩ fide mea corroboramini: cũ videbitis me posse ẽt defunctuz pu trescẽtẽ resuscitare. CHRY. Igiť oẽs discipuli qdẽ timebãt iudeos: sup alios vero thomas. vñ segtur: Dic ergo thomas q dr̃ didym⁹ ad cõdiscipulos: Eam⁹ ꝛ nos ꝛ mori. cũ eo. Infirmior. n. erat alys ꝛ ifidelior: postea oĩbus fortior factus est ꝛ irreꝓhensibilis: q sol⁹ orbẽ terrarũ pcurrit: ꝛ in medys plebib⁹ voluebatur volẽtibus eũ ĩterficere. BEDA. Ul castigati discipuli supiorĩbus domini verbis non ausi sunt vltra contradicere. Sed thomas prẽ omnibus socios hortatur: vt irent ꝛ morerentur cum eo. In quo magna eius videtur esse cõstantia. Sic enim loquebatur: quasi facere posset q̃ alios hortabaťr: ĩmemor fue fragilitatis sicut ꝛ petrus.

¶ Uenit itaqz iesus: ꝛ inuenit eũ quattuor dies iam in monumẽto habentẽ. Erat autẽ bethania iuxta hierosolymã quasi stadĩs quindeciz. Multi autem ex iudeis venerant ad marthã ꝛ mariã vt cõsolarentur eas de fratre suo. Martha ergo vt audiuit: quia iesus venit occurrit illi: maria ãt domi sedebat. Dixit q martha ad iesuz: Domine si fuisses hic: frater meus non fuisset mortu⁹. Sed et nũc scio quia quecũqz poposceris a deo dabit tibi de⁹. Dicit illi iesus: Resurget frater tuus. Dicit ei martha: Scio qz resurget ĩ resurrectione in nouissimo die. Dicit ei iesus: Ego sũ resurrectio ꝛ vita. Qui credit in me etiã si mortu⁹ fuerit viuet: ꝛ omnis q viuit ꝛ credit in me non morietur in eternũ. Credis hoc? At illi: Utiqz domine: Ego credidi: quia tu es christus filiu⁹ dei qui in hunc mundũ venisti.

ALCVI. Dominus ad hoc venire distulerat: vt quatriduũ impleretť: vt lazarus glorioſius resuscitaretť. vñ dr̃: Uenit itaqz ie. ꝛ iue. eũ qua. di. iam in mo. habentẽ. CHRY. Manserat. n. dñs duobus dieb⁹ ꝛ ante duos dies venerat nuncius. In qua die lazarus est defunctus: ipse aũt quarta die accessit. AVGV. De quattuor aũt diebus mlta dici possunt. Diuersis. n. modis vna res significari põt. Est enim vnus dies mortis quẽ hõ trahit de mortis ꝓpagine. Sed ꝛ legẽ naturalẽ trãsgrediuntur hoĩes: ecce alter dies mortis. Lex etiã scripture data ẽ diuinit⁹ p moysen ꝛ ipsa cõtenit. Adde tertiũ diẽ mortis. venit euãgeliũ ꝛ ipsuz trãsgrediuntur hoĩes. Ecce quart⁹ dies mortis: etiã ad tales excitãdos domin⁹ nõ dedignaťr accedere. ALCVI. Aliter. Primũ peccatũ extitit latio ĩ corde: secũdũ cõsensus: tertiũ factuz. quartũ cõsuetudo. Sequiť: Erat au. be. iuxta hiero. q̃si stadys. xv. CHRY. Qõ erat miliaria duo. Hoc aũt iducit ad ostẽdendũ q cõgruũ fuit mltos indeoꝝ a hierosolymis adesse. vñ subdiť: multi aũt ex iu. vene. ad ma. ꝛ mar. vt cõſo. eas de fra. suo. Sz qũo iudei cõsolabantur dilectas a xp̃o cũ iam statuissent q siquis christũ confiteretť extra synagogam fieret. Sed ꝓpter calamitatis necessitatez: aut quasi nobiles bas mulieres reuerẽtes eas cõsolabãt: aut quia hi aderant qui non mali erant. multi enim ex ipsis credebant Hoc autem dicebat euangelista: ad ostendendum q lazar⁹ vere mortuus erat. BEDA. Nondum aũt dñs castellum introierat: vnde adhuc extra castellum posito occurrit martha. vñ segtur: Martha au. vt. au. qz ie. ve. occurrit illi. Maria au. do. se. CHRY. Nõ ãt assumit sororẽ obuiã xp̃o vadẽs. Ualt. n. singulariter xp̃olog: ꝛ qõ fcñ ẽ ei ãnũciare. Cũ vo eã ĩ bonã spez duxit: tunc abit ꝛ vocauit mariã. THE. Primo itaqz nõ pãdit sororĩ: volẽs astãtes hoc latere: qñ si pcepisset maria xp̃z accedere: obuiã iret ꝛ comitarenť eã presentes iudei: qbus notũ fore aduẽtũ iesu martha nolebat. Segtur. Dixit aũt martha ad iesuz: dñe si fu. hic fra. me. nõ fuisset mortu⁹. CHRY. Credebat. n. ĩ xp̃z: ſz nõ vt oportebat: nõdũ eniz cognoscebat: quoniã deus erat: ꝛ ideo dicebat: Si fuisses hic: frater me⁹ nõ fuisset mortu⁹. THEO. Quasi diffidens quoniam etiam absens si vellet: posset prohibere mortem fratris sui. CHRY. Nondum etiam cognoscebat q ꝓpria virtute hoc faceret: quod apparet ex hoc quod subditur: Sed ꝛ nunc scio quia quecũqz poposceris a deo dabit tibi deus: vt de virtuoso quodam ꝛ approbato viro loquens. AVGV. Non autem dicit ei: Rogo te vt resuscites fratrem meum. vnde enim sciebat: si fratri ei⁹ resurgere vtile fuerat: hoc tñ dixit: Scio quia potes si vis facere: vtrũ facias: iudicy tui est: non ꝓsumptionis mee. CHRY. Dominus autem vtraqz que non cognoscebat eam docuit. vnde sequitur: Dixit ei ie. resur. fra. tuus. Non dixit petam vt resurgat: sed si diceret: Non indigeo adiutorio: a meipso omnia facio: valde fuisset graue mulieri. ſz hoc dicere: Resurget: medium erat. AVGV. Ambiguum autem fuit q dixit Resurget. Non enim ait Mõ. ꝛ ideo segtur: Dicit ei mar. Scio quia resurget in resurrectione in nouiſ. die. De illa resurrectione secura sum: de hac incerta suz. CHRY. Audierat autem mulier multa a christo de resurrectione loquẽte. dominus autẽ manifesti⁹ suam ostendit auctoritatez. nã subditur: Dicit ei ie. Ego sum resur. ꝛ vita. oñdens qñ non indiget alio adiutorio. si enim alio adiutorio indigeret: q̃l⁹ erit resurrectio? Si vero ipse est vita: non loco circucluditur: sed vbiqz existens potest sanare. ALCVI. Ideo ego sum resurrectio: quia vita. Per quẽ tunc cũ alys resurget: per eundẽ põt ꝛ mõ resurgere. CHRY.

Illa ergo dicẽte quecũq; petieris: ipse dicit: Qui cre. in me etiã si moz. fue. vi. ostẽdens quoniã ipe ẽ tributoz bonoꝝ ꝛ ab ipso opoꝛtet petere: per hoc aũt ei⁹ intellectũ eleuat. nõ eni hoc erat solũ quod querebatur: vt solũ lazarũ suscitaret sed etiã opoꝛtebat eaꝫ ꝛ qui pntes erãt discere resurrectionẽꝫ. AVGV. Dicit ergo: Qui cre. in me ẽt si moz. fu. in carne. Uiuet in anima. donec resurget caro nũq; postea mozitura. Nam vita aie fides ẽ. Sequitur: Et oĩs qui vi. in carne. ꝛ cre. in me. etiã si moziaꝫ ad tempus ꝓpter moꝛtẽꝫ carnis. Nõ moziet̃ i eternũ. ALCVI. Ꝓpter vitã spiritus ꝛ imoꝛtalitatẽ resurrectionis. Sciebat aũt dom⁹ quẽ nihil latet: q; hoc credebat: sed ꝓfessionem qua saluaretur querit. vnde sequit̃: Credis hoc: Ait illi: vtiq; domine ego cre. q; tu es xp̃s fili⁹ dei viui qui i hunc mun. ve. CHRY. Uidetur mihi non intellexisse mulier quod dictũ est: sed quoniã magnũ quid erat intellexit: nõ tũ cognouit quid est: ꝓpterea aliud interrogat: aliud respondit. AVGV. Ut aliter: Qm̃ hoc credidi q; fili⁹ es dei: credidi q; tu es vita: q; ꝛ qui credit in te etiam si moriaꝫ viuet.

¶ Et cũ hec dixisset: abiit ꝛ vocauit mariaꝫ sozorẽ suã silẽtio dicẽs: Magister adest: ꝛ vocat te. Illa vt audiuit surrexit cito: ꝛ venit ad eũ nondũ .n. venerat ibs i castellũ: sꝫ erat adhuc i illo loco vbi occurrerat ei martha: Judei ergo q erãt cũ ea i domo ꝛ cõsolabãt eã: cũ vidissẽt mariã q; cito surrexit ꝛ exiit: secuti sunt eã dicẽtes: Q; vadit ad monumẽtũ vt ploret ibi. Maria ergo cuꝫ venisset vbi erat ies⁹ vidẽs eũ: cecidit ad pedes eius: ꝛ dixit ei. Domine si fuisses hic non esset moꝛtuus frater meus.

CHRY. Ex virtute sermonum christi interim martha lucrata est luctus dissolutionem. ea enim que ad magistrũ erat deuotio: non permittebat eã sẽtire pñtia q̃ luctũ induere poterãt. vñ dicit̃: Et cũ hec dixisset: abyt ꝛ vo. ma. sozo. suã silẽ. AVGV. Aduertẽdũ q; suppꝛessã vocẽ silẽtiũ nũ cupauit. nã quõ siluit: cũ subdat̃ dicẽs. Magister adest ꝛ vocat te. CHRY. Jõ ãt occulte sozoꝛẽ vocat: si. n. sciuissẽt iudei xp̃m aduenire recessissẽt: ꝛ nõ fuissẽt testes miraculi.

AVCV. Aduertẽdũ ẽt quẽadmodũ euãgelista nõ dixerit: vbi vel qñ vel quõ mariã dñs vocauerit: vt hoc i verbis marthe poti⁹ itelligeretur narrationis bꝛeuitate seruata.

THEO. Siue ẽt ipsã xp̃i pssẽtiã vocatõeꝫ reputauit. q. d. Inexcusabile ẽ vt eo pñte tu nõ exeas obuiã ipi. CHRY. Omnib⁹ aũt assidẽtib⁹ illa lugẽs ꝛ plãgẽs nõ expectauit ad se venire magistrũ neq; dignitatẽ seruauit: neq; a luctu detẽta ẽ: sꝫ surgẽs ꝓfestiꝫ obuiauit. vñ sequit̃: Jlla vt audi. surrexit cito ꝛ ve. ad eũ. AVGV. Ex quo patet q; nõ illã pueniss̃et martha si ei notus fuisset aduentus ies⁹. Sequit̃. Nondũ eni venerat Je. i cast. sꝫ erat adhuc i illo loco vbi occurrerat ei martha. CHRY. Uacantius eni ibat: vt non videat̃ inuere seipsũ miraculo: sꝫ rogari ab alys. Hoc igitur vult occulte euãgelista insinuare: aut q; cito currebat: vt anticiparet eũ veniẽtẽ. vẽit aũt nõ sola: sꝫ oẽs trabẽs iudeos. vñ sequit̃: Judei igr̃ q erãt i domo cũ ea: ꝛ cõsola. eã. cũ vidiss. ma. q; cito surre. ꝛ exyt: secuti sũt eã dicẽtes: q; va. ad mo. vt ploret ibi. AVGV. Hoc ptinuit ad euãgelistã narrare vt videamus que occasio fuerit q; plures ibi essent: quando lazar⁹ resuscitatus est: vt tã grãde miraculũ q̃triduani moꝛ tui resurgẽtis testes plures inueniret. Sequitur. Maria ergo cũ ve. vbi erat ies⁹: vidẽs eũ ce. ad pedes ei⁹. CHRY. Seruẽtioꝛ hec sozoꝛe erat: nõ. n. turbã verecũdata ẽ: nec suspitionẽ timuit: quã de xp̃o iudei habebãt: cũ alig inimicoꝝ xp̃i interessent: sed oĩa cõtempsit humana pꝛesente magiro ꝛ soli se dabat ei q ad magistrum bonoꝛi. THEOPHI. Quãuis ẽt se diminute videbatur habere dicẽs: Dñe si fuisses hic fra. me⁹ nõ fuiss. moꝛ. ALCVI. q. d. Dũ nobiscũ ꝑsens fuisti: nõ moꝛb⁹: nõ infirmitas aliq̃ apparere ausa est: apud q̃s vita nouerat habitare siue hospitati. AVGV. de ver. O fidelis ꝓuenio te adhuc posito i seculo lazarus amicus moꝛiẽ. Si amicus moriẽ inimicus qd patiẽ? parũ ẽ si nõ tibi soli supi fuiũt. Ecce tuũ dilectũ iferi rapuerũt.

BEDA. Nõ aũt oĩa dixit maria que martha ꝓtulerat: q; cõsueto hominũ moze lachꝛymis nõ oĩa que voluit ꝛ in aĩo habuit pꝛoferre potuit.

¶ Jesus ergo vt vidit eã plozantem ꝛ iudeos q̃ venerãt cũ ea plorantes ifremuit spiritu ꝛ turbauit seip̃z ꝛ dixit: Ubi posuistis eũ? Dicũt ei: Domine veni ꝛ vide. Et lachꝛimat⁹ ẽ ies⁹. Dixerũt ergo iudei: Ecce q̃o amabat eũ. Quidam ãt ex ipis dixerunt: Nõ poterat hic q̃ aperuit oculos ceci nati facere vt hic nõ moreret̃? Jesus g̃ rursũ fremẽs i semetipo venit ad monumẽtũ. Erat ãt spelũca: ꝛ lapis suppositus erat ei. Ait ibs. Tollite lapidẽ. Dicit ei martha soꝛoꝛ ei⁹ q moꝛtuus fuerat: Dñe iã fetet: q̃triduanus ẽ. n. Dicit ei ies⁹: Nõne dixi tibi: qm̃ si crediderꝫ videbis gloriaꝫ dei? Tulerunt ergo lapidẽ.

CHRY. Marie loquẽti nihil chꝛist⁹ logr̃: neq; ea dic̃ q̃ sozoꝛi dixerat. turba. n. aderat mlta ꝛ nõ erat tp̃s illoꝝ vborũ: Sed cõdescẽdit ꝛ humiliat̃: hũanã nam denudãs: q; ꝛ. n. miraculũ magnũ erat futurũ: ꝛ multos p id lucraturus: sua ꝓdescẽsiõe attrahit testes: ꝛ hũanã mõstrat nãz. vñ dr̃: Jesus g̃ vt vidit eã plozantẽ: ꝛ iu. q ve. cũ ea plo. ifre. spũ ꝛ turba. semetipz. AVGV. Quis. n. eũ posset nisi ipe turbare? Turbatus ẽ xp̃s: q; voluit. esuriuit: q; voluit: i illi⁹ ptãtẽ erat sic vt sic affici vel nõ affici. Uerbũ. n. aĩaz suscepit ꝛ carnẽ: toti⁹ hoĩs sibi coaptãs i pson̄e vnitate nãz: ac p hoc vbi sũma potestas ẽ: fꝫ volũtatis nutũ turbar̃ ifirmitas. THEO. Ad approbãdã. n. cõditionẽ hũanã iubet ei qõ suũ ẽ ꝓfeg: necnõ iniũgit ei vtute spũsãcti illãq; cõpescit. Hec ãt cũcta nãm pati dñs cõsiuet: cũ approbãdo q; hõ vus et nõ apparẽs fuerat: tũ ẽt nos monẽdo: ac metã mestiçie ꝛ iocũditati iponẽdo. Nã ex toto nec cõpati nec merere ferinũ: ac hozũ exurbrãtia muliebze: Segr̃ ꝛ dixit. vbi posuistis eũ. AVGV. de v. do. Nõ locũ sepulti ignozare credi debuerat: sed fidem populi approbare volebat. CHRY. Nõ. n. vult ipse se inuicere: sꝫ oĩa ab alys discere ꝛ rogat⁹ facere vt ab oi suspitiõe eripiat signũ. AVGV. li. lxxxiy. que. Q; et iterrogat vocationẽ nostrã q̃ fit in occulto arbitroꝝ significare. Predestinatio eni nostre vocatiõis occulta ẽ: cui⁹ secreti signũ ẽ iterrogatio dñi quasi nescietis cũ ipsi nesciam⁹: vel q; ignozare se pctõꝛes alio loco dñs ostẽdit dicẽs: Nõ noui vos. q; in disciplina et pꝛceptis eius non sunt peccata. Sequitur: Dicũt ei domine veni et vide. CHRY. Nondum eniꝫ aliquod signum resurrectionis monstrauerat: vnde ita videbatur iturus vt lachꝛymaturus: nõ vt resuscitaturus. ꝓpter hoc ei dicunt: Ueni et vide. AVGV. Uidet aũt dñs quãdo miseretur: vñ illi dicitur: Uide humilitatẽ meã ꝛ laborẽ meum et dimitte oĩa peccata mea. Sequitur: Et lachꝛyma. est ies⁹. ALCVI. Q; fons pietatis erat: flebat ꝑ parte humanitatis: quez resuscitare poterat per potẽtiã diuinitatis.

AVGV. Quare aũt fleuit chꝛistus: nisi q; hoĩes flere docuit? BEDA. Est autem hominum cõsuetudo caros suos moꝛtuos lugere. Secundum hanc consuetudinez iudei dominum flere putabant. vnde subditur: Dixerunt ergo iu. Ecce q̃o ama. eũ. AVGV. Quid ẽ amabat eũ? Nõ veni vocare iustos: sed peccatoꝛes ad penitẽtiã. Sequitur. Qui

dā aūt ex ipsis dixe. Nō pote.hicq ape. ocu.ceci nati facere vt hic nō mozeret:Plus ē qō facturus ē:vt mortuꝰ suscitetur. CHRY.Erāt aūt ex inimicis eius q hoc dixerūt. Ex qbus igit oportebat eius admirari vtutē ex his ei detrahūt .s.ex illuminatiōe ceci nati quasi nec illo miraculo facto. In hoc ēt se ostendunt eē corruptos: qz nondū christo aduenīē te ad monumētū preassumūt accusatiōes non expectantes rei finē. Sequitur: Jesus ergo rur.fremēs in semetipso ve. ad monu. Studiose euāgelista frequēter dicit q lachrimatus ē z q fremuit:vt discas q vere nostraz nām idut. Quia enī hic magis alys euangelistis magna de eo loquitur:etiaz in rebus corporalibꝰ humiliora dicit. AVGV. Fremas aūt z in te si disponis reuiuiscere:oī h̄oi dicit q pmitur pessima consuetudine. Segtur:Erat aūt spelū.z lapis suppositus ei. Mortuus sub lapide:reus sub lege. Lex.n.q̄ data est iudeis ī lapide scripta est. Oēs n̄ rei sub lege sūt:iusto aūt nō ē lex posita. BEDA. Est aūt spelūca rupis cauata. Porro monumentū dicit eo q mētem moneat:hoc ē mortuos ad memoriā reuocat. Segtur:Ait iesus tollite lapidem.

CHRY. Sed quare nō lapide iacente fecit resuscitari? Nōne poterat qui corpus mouit mortuū voce etiā multo magis lapidē mouere? Non aūt hoc fecit vt eos testes faciat miraculi: vt nō dicāt qō ī ceco dixerāt: Non est hic: Manus enī z accessius ad monumentū testabantur q ipse est.

AVGV. Mystice aūt dicit: Remouete lapidem. remouete legis pondus. gratiaz p̄dicate. AVGVSTINVS lib. lxxxiij. que. In quo puto illos significare q veniētibꝰ ad ecclesiā ex gētibꝰ:onꝰ circūcisiōis iponere volebāt:vel eos q in ecclesia corrupte viuūt:z offensiōi sūt credere volētibus.

AVGV. de ver. do. Jā āt maria z martha sorores lazari q̄ xp̄s frequēter mortuos resuscitasse viderāt fratrē suū posse resuscitare penitꝰ nō credebāt. Nā segt̄:Dicit ei martha. ei ꝰ q mor. fue. Dñe iā fetet q̄tridua. n. ē. THEO. Hoc aūt martha tāq̄z diffidēs dicit veluti ipole credēs posse fratrez suscitari. ob dierū diuturnitatē. BEDA. Uel hec vba nō sūt despatiōis sz potiꝰ admiratiōis. CRHY. Sed hoc ēt qō dicit valet ad obstruēdū ideuotos: vt et miraculū testentur manꝰ tollētes lapidē:z audit ꝰ vocē audiēs xp̄i:et visus videtiū lazarū exire:et odorat ꝰ fetorē recipiēs. THEO. Christꝰ āt rememorat mulieri ea de qbꝰ secuz contulerat z pene vt obliuiscēti logtur. vñ segt̄:Dicit ei iesus: Nōne dixi ti. qm̄ si credi. videbis gliam dei? CHRY. Nō. n. memor erat mlier eiꝰ qō xp̄s dixerat: Qui credit i me ēt si mortuus fuerit viuet:z discipls qdē dixit: Ut glificet filiꝰ ōi ī ea. h̄ āt gliaz ōi ō p̄re dic̄. Infirmitates. n. corū q audiebāt cā erant dñe eorū q̄ dicebāt: Nolebat dñs iterī turbare astātes:z iō dicit: Uidebis gliaz ōi. AVGV. Jn hoc āt ē glia ōi qz z fetēt et q̄driduanū resuscitat. Segtur: Tulerūt g̃ lapidem.

ORI. Mora tollēdi lapidē adiacētē ex sorore defūcti causata ē. Nisi. n. dixisset: Jā fetet: ē. n. quatriduan ꝰ: non dicere tur: Dixit iesus: tollite lapidez: Sustulerunt ergo lapidem: nūc ergo longe tardius ablat ꝰ ē. Cōmoduz ē igitur nihil interponere iter iussa iesu. z ipsorū execution̄em.

¶ Jesus aūt eleuatis sursum oculis dixit: Pater gratias ago tibi qm̄ audisti me. Ego aūt sciebaz qz sēp me audis: sed propter populū q circūstat dixi: vt credāt qz tu me misisti. Hec cum dixisset voce magna clamauit: Lazare veni foras. Et statī prodūt qui fuerat mortuꝰ ligatꝰ manus z pedes istitis: z facies illius sudario erat ligata. Dixit eis iesus: Soluite eū: z sinite abire. Multi g ex iudeis qui venerāt ad mariā z marthā z viderāt q̄ fecit ih̄s: crediderūt i eū. Quidā aūt ex ipis abierūt ad pheriseos: z dixerūt eis q̄ fecit iesus.

ALCVI. Qz xp̄s ꝑm hoīez minoz erat p̄re: ab illo petit suscitationē lazari: atqz iō se exaudit ē dicit. vñ dicit: Jeāt el. sur. oc. di. P̄r gra. ago. ti. qm̄ exau. me. ORIGE. Eleuauit gdē surs̄ū oculos: qm̄ intelligētiā humanā erexit: ad ducēs illā p oronē ad excelsū p̄rem. Sz z necesse ē, volētes ad exēplar orationis xp̄i orare eleuare oculos cordis sursū: ac erigere illos a pūtibꝰ rebꝰ: memoria cogitatōibꝰ: atqz intentionibꝰ. Si aūt digne orātibꝰ huiusmodi q̄dā exp̄mitur a deo de ꝑpria oronē ꝑmissio: adhuc te loquēte: Ecce assū. qd expedit arbitrari de dño z saluatore: erat. n. oraturus p. resurrectōe lazari. Sz ꝑueniēs illiꝰ oronē q solus bonus p̄r est: exaudiuit dicēda. Pro ipletōe igit oratōis subdit gr̄az actōes dicēs: P̄r gr̄as ago ti. qm̄ exau. me. CHRY. Hoc est: nihil est cōtrariū mei ad te. Nō aūt oīdit q ipe nō potuit: vel q minoz sit p̄re: qz hoc z amicis dī z honoze eq̄libꝰ. Ut aūt oīdat qm̄ nō idiget oronē: subiūgit: Ego āt scie. qm̄ semp me au. q. d. Ad hoc q fiat volūtas mea: non indigeo orationē: ad hoc q tibi suadeā. vna. n. ē nr̄a volūtas. hoc āt obūbrate dicit ꝑpter auditoz ībecillitatē. Deꝰ. n. nō ita di/ gnitatē suā respicit: vt ad salutē nr̄am: ꝑpterea excelsa gdē z magna: pauca z ipsa occultata: būilia vo multa circūfluūt eiꝰ ꝓmonibꝰ. HYLA. iij. de tri. Nō igit ꝑce eguit. nobis orauit: ne filiꝰ ignorare ꝯ. vñ subdit: Sz ꝑpter pplm q circūstat dixi vt credāt: qz tu me misisti. Cū. n. sibi nō ꝓficere deꝑcatōis ꝓmo: ad ꝓfectū tñ nr̄e fidei loq̄bat. Nō inops ergo auxilij est: sz nos sumꝰ iopes doctrine. CHRY. Nō āt dixit: vt credāt qm̄ minoz sū: qm̄ sine oronē nō possū facere: sz qm̄ tu me misisti. Nō dixit: misisti me ībecillē: fuituē reconoscentē: a meipso nihil facientē. sed me misisti: vt nō deo cōtrariū estimēt: nec dicāt. Nō est ex deo: z vt oīdā fim tuā volūtatē opus hoc fieri. AVGV. de ver. do. Uenit aūt ēt xp̄s ad monumētū i quo lazarꝰ dormiebat: z nō tanq̄z mortuū: sz tāq̄z sanū: tāq̄z viuū: tāq̄z audire paratū: de sepulchro ꝑtinꝰ vocauit. vñ segt̄: Hec cū dixisset: voce magna clamauit: Lazare vēi foras. Jō dicit nomē: ne oēs mortui cogerēt exire. CHRY. Nō aūt dixit: Surge tu: sz veni foras. vt viuēti loquēs ei qui mortuꝰ fuerat. Propter qō ñ dixit: Jnoie p̄ris mei veni foras: aut resuscita eū p̄. Sed hec oia dimittēs postq̄z oratis formā accepat: per res auctoritatē oīdit: qm̄ z boc sapientie sue est: q verba gdē cōdescēsionē: p res vero ostendere potestatē. THEO. Alta vero salutoris vox q̄ lazarū suscitauit: īdiciū ē tube magne sonature ī cōi resurrectōe. Altiꝰ ēt clamauit vt gētiliū oza refrener fabulātiū ī tumulis eē aīas defūctoz. nā q̄si foras manentes eā aduocat per clamorē. Sicut aūt vniuersalis resurrectio ī ictu oculoz proueniet: sic z hec resurrectio singularis: z iō sequit̄: Et statī prodyt g mor. fue liga. ma. z pe. insti. z fa. ei? su. erat ligata. Jam mācipat̄ effectui qō dicit: Uenit hora cū audiēt defūcti vocē filij dei: z qui audierit viuēt. ORI. Nam vox elata z clamor non inconuenienter dicetur exitasse illū z sic adimpletuz est quod dixerat: Uado vt excitē eum. Sed z pater qui filium orantē exaudiuit suscitauit lazarum: vt sic resurrectio lazari cōe opus sit filij orantis z patris exaudientis. Sicut enim pater suscitat mortuos z viuificat: sic z filiꝰ quos vult viuificat. CHRY. Exyt aūt ligatus: vt non putaretur esse phantasma. Sed z hoc q exibat ligatus nō minus videbatur esse q̄ resuscitare. Segtur. Dicit eis iesus. sol. euz. Ut videlicet tāgentes z ei appropinquātes videant: quia vere est ille. Sequitur: Et sinite abire: z hoc propter humilitatem. non enim ducit eum: neq; iubet secū ambulare ad sui demōstrationez. ORIGE. Dixerat autem supra dominus propter populum qui circūstat dixi vt credant: quia tu me misisti: nullo autem eorum credentem hoc dixisset: velut aliquis hominum inscius futurorum, vnde ad hoc remouenduz subditur: Multi er. ex

lit.qui ve.ad mariam ⁊ mar.⁊ vide.que fecit:credi.in eum. Quidã aũt ex ipsis abierunt ad phariseos ⁊ dixerunt eis q̃ fecit iesus.Cõtinet gd ambiguũ sermo p̃sens:verũ q iuerũt ad phariseos fuerunt ex illis multis qui crediderãt ꝓpo nẽtes cõciliari christo bostiliter se habentes ad eũ.Uel aly a credẽtibus irritare volẽtes inuidũ phariseoꝝ zelũ i ipsũ: ⁊ videt mihi hoc magis euangelistaz exprimere velle.mul tos enĩ dixit q p hoc qõ viderunt crediderũt:veluti paucis existẽtibus alys de q̃bus subdit:Quidã aũt ꝛc̃. AVGV. li.lxxxiy.que.Quãq̃ aũt ꝑm cuãgeliste bistoziã resuscitatũ lazaꝝ plena fide teneamus:tñ,in allegozia aliquid significa re nõ dubito.neqz cum res facte allegozizant geste rei fidẽ amittũt. AVGV.sup ioan.Omnis quidẽ qui peccat mo ritur:sed deꝰ magna misericozdia aĩas suscitat:ne moziãtur in eternũ.Intelligimus ergo tres moztuos quos in cozpozi bus suscitauit aliquid significare de resurrectiõibus aĩaꝝ. GREGO.iiy.moza.Puellam enim in domo:mulierẽ ex tra portam:in sepulchzo aũt lazarũ suscitat.Adhuc gppe in domo.moztuꝰ iacet qui iacet in peccato.Jã quasi extra poz taz ducit cuius iniquitas vsqz ad iuerecundiã publice per/ petratiõis operatur. AVGV.Uel intus ẽ mozs:qz cogi tatum malũ nõdũ ꝓcessit in factũ.Si aũt ipsum malũ fe/ cisti:q̃si moztuũ extra portaz extulisti. GRE.Sepulture vero aggere premit:qui in perpetratione nequitie ẽt vsu cõ suetudinis pressus grauatur:sed hos plerũqz diuina gratia respectꝰ sui lumine illustrat. AVGV.lib.lxxxiy.que.Ut accipiamꝰ lazaꝝ in monumẽto aĩaz terrenis peccatis obzu tã. AVGV.sup ioan.Et tñ lazarũ dñs amabat.si.n.pec/ catozes nõ amaret:de celo ad terras nõ descenderet.Bene aũt de illo qui peccare cõsueuerat dicit:Fetet.incipit enim habere pessimã famã tãq̃ odozẽ deterrimũ. AVGV.li. lxxxiy.que.Recte ẽt dicit: Quatriduanus ẽ:vltimũ enim elementorũ terra ẽ.significat.n.puteũ terrenozũ peccatoꝝ .i.cupiditatũ carnaliũ. AVGV.sup ioan.Fremuit autez dñs:lachzymauit: voce magna clamauit:qz difficile surgit quẽ moles cõsuetudinis premit.Turbat semetipsũ xps:vt tibi significet quõ tu turbari debeas:cũ tanta mole peccati grauaris ⁊ ꝑmeris.Fides.n.hominis sibi displicẽtis freme re debet in accusatiõe maloꝝ opeꝝ:vt violẽtie penitẽtis ce dat cõsuetudo peccãdi. Qñ dicis illud feci:⁊ pepercit mibi deꝰ:euãgeliũ audiui ⁊ contẽpsi. Quid facio:Jã fremit chzi stus:qz fides fremit:in voce fremẽtis apparet spes resurgẽ tis. GREGO.xxy.mo.Dicitur aũt lazaro:Ueni foras:vt ab excusatione ⁊ occultatione peccati ad accusationẽ suam oze ꝓprio exire ꝓuoceꝫ:vt q intra cõscientiã suã absconsus iacet per nequitiã:a semetipso foras exeat p cõfessionez AVGV.lib.lxxxiy.q̃. Qt ãt lazarꝰ exyt de monumẽto: aĩaz significat recedẽtẽ a carnalibꝰ vitys.q vo istitis obuo lutꝰ:hoc ẽ q ẽt a carnalibꝰ recedẽtes ⁊ mẽte seruiẽtes legi dei:adhuc tñ in cozpe cõstituti:alieni a molestys carnis eẽ nõ possumꝰ.q aũt facies eiꝰ sudario tecta erat:hoc ẽ q i hac vita plenã cognitionẽ bẽre nõ possumꝰ:q aũt dic̃. Soluite eũ ⁊ sinite abire.hoc ẽ q post hãc vitã auferuntur oia vela mina vt facie ad faciẽ videam⁹. AVGV.sup ioã.Uel ali ter:Qñ cõtenis mozt uꝰ iaces:q̃ cõfiteris:ꝓcedis.Quid est .n.ꝓcedere nisi ab occultis velut exeũdo mãifestari:Sz vt cõfitearis deꝰ facit:magna voce clamãdo.i.magna gra vocã do.Mozt uꝰ aũt ꝓcedẽs adhuc ligatꝰ ẽ:confitẽs adhuc reus vt aũt soluerentur peccata eius ministris hoc dixit: Solui te eũ ⁊ sinite abire:qõ est:Que solueritis super terraz erunt soluta ⁊ in celis. ALCVI.Christus ergo suscitat:qz interi us per seipsuz viuificat.Soluũt discipuli:qz per ministeri um sacerdotũ absoluũtur viuificati. BEDA.Per eos ãt qui phariseis annũciauerũt significãtur nõnulli q videtes bona suoꝝ dei opa odys insequũtur ⁊ infamare conantur.

¶Collegerunt ergo pontifices ⁊ phariseicon cilium ⁊ dicebant:Quid facimus:Quia hic homo multa signa facit:Si dimittimꝰ eũ sic:oẽs credẽt in eũ. Et veniẽt romani ⁊ tollẽt nostrũ locũ ⁊ gẽtẽ. Unus ãt ex ipsis cayphas noie:cũ eẽt põtifex anni illius dixit eis. Uos nescitis qcq̃ nec cogita tis:qz expedit vobis vt vnus moziatur homo ꝓ populo:⁊ nõ tota gẽs peat. Hoc aũt a semetipso nõ dixit:sed cũ eẽt pontifex ãni illius ꝓphetauit: qz iesus moziturus erat ꝓ gente. Et nõ tñ ꝓ gente:sed vt filios dei q erãt dispsi cõgregaret in vnũ. Ab illo ĝ die cogitauerũt vt iterficerẽt eum

THEO.Decebat admirari ac extollere eũ q talia page/ bat miracula:ipi vero potius consiliãtur illũ occidere.vñ dicitur:Collegerũt ergo põti.⁊ pha.consiliũ aduersus ie.⁊ di cebãt:Quid facimus:AVGV.Nec tñ dicebãt.Credi mꝰ.Plus enĩ pditi hoies cogitabãt qũo nocerẽt ⁊ pderent q̃ quõ sibi cõsulerẽt ne pirẽt:⁊ tñ timebãt ⁊ q̃si cõsulebãt: Dicebãt ei Quid facimus:qz hic homo multa signa facit. CHRY.Noiez eũ adhuc vocãt:q tãtã susceperũt ei deitatis demõstrationẽ. ORI.Est ãt p ea q̃ dicunt ab ipsis ꝓsiderare eoꝝ ipsipiẽtiã ⁊ cecitatẽ. Insipiẽtiã qppe qz testifi cabãt illũ ⁊ multa pegisse miracula:⁊ tñ estimabãt se posse aduersus eũ emulari. velut non posse ꝑ se aduersus corũ emulatiões.Cecitatis ãt boc ipz erat.ad faciẽtẽ.n.tot mira cula ptinebat vt se ab eoꝝ ipsidys eximeret:nisi forte credẽ rẽt q signa fecit:⁊ putabãt ea ñ fieri diuina virtute. Vi qdẽ igit deliberabãt ñ dimittere ipz: opinãtes se p hoc eẽ impe dimẽto volẽtib⁹ credere i eũ.⁊ romãis ne eis auferrẽt ter rã ⁊ gẽtẽ.vñ segt:Si dimittimꝰ eũ sic:oẽs credẽt i eũ:⁊ vẽi. roma.⁊ tol.locũ nr̃z ⁊ gẽtez .CHRY.Noc dicẽtes pplm volũt ꝓcutere vt piclitãdũ ex suspitiõe tyrãnidis.q.d.Si romãi viderit eũ turbas ducẽtẽ.suspicabũt nos i tyrãnidẽ velle ꝓsurgere ⁊ ẽstruẽt nostrã ciuitatẽ.sz fictio erat q̃ dice bant .Quid.n.demostrabat tale:armigeros circũferebat ⁊ equitaturas trahebat:Nõne deserta psequebat:Sz vt nõ putẽtur ob passionẽ suã boc dicere: totã ciuitatẽ piclitari dicũt. AVGV. Uel timuerũt ne si oẽs in xpz crederẽt: nemo remaneret q aduersus romãos ciuitatẽ dei tẽplũqz defẽderet:qñ cõtra ipsũ tẽplũ ⁊ cõtra suas paternas leges doctrinã xpi eẽ sẽtiebãt.tẽporalia ergo ꝑdere timuerũt:⁊ vitã eteruã nõ cogitauerũt.nam ⁊ romãi post dñi passionẽ ⁊ glorificatõez tulerũt eis ⁊ locũ ⁊ gẽtez expugnãdo ⁊ trãsfe rẽdo. ORI. Sz ⁊ ꝛz anagogẽ locũ coꝝ q ex cicũcisiõe sũt gẽtes occupauerũt:qz p eoꝝ casũ salus gẽtibus euenit.loco .n.gẽtiũ romani ponũt ex regnãtibꝰ q regno suberãt nũcupatis.Hẽs ẽt ab eis sublata ẽ:ga q fuit populus dei:factus ẽ nõ populus. CHRY.Cũ aũt illi besitabãt:⁊ nõ i ozdie cõsi ly ꝓponebãt dicẽtes:qd facimus vnꝰ iuerecũde ⁊ cũ crudelitate clamauit.vñ segt:vnꝰ ãt ex ipis caiphas no.cum eẽt põti.anni illiꝰ. AVGV.Mouere põt qũo dicaꝫ pontifex anni illiꝰ:cũ dominꝰ cõstituerit vnũ sũmũ sacerdotem: cui mozt uo vnꝰ succederet.Sed intelligẽdũ ẽ p ambitiones ⁊ ꝓtẽtiones inter iudeos postea ꝓstitutũ eẽ plures foze põtifi ces:q p annos singulos vicibꝰ ministrarẽt:⁊ forte ẽt i vnuz annũ plures administrabãt:qbꝰ alio anno aly succedebãt. ALCVI.Nam de boc caipha iosephus refert q ꝓcio sibi sacerdotiũ vniꝰ anni redemerit. ORI. Increpaꝫ aũt caiphe ꝓuitas i boc q dicit:Põtifex anni illiꝰ:quo.s.no/ ster saluator exercuit ministerium passionis:⁊ tamen cum eẽt põtifex anni illius dixit eis: Uos nescitis quicq̃:neqz cogitatis:qz expe.vo.vt vnus moziaꝫ hõ ꝓ popu.⁊ non tota gens pereat.q.d.Uos sedetis ⁊ adhuc segnius rem at tenditis:sed attendatis vnius hominis salutẽ ꝑ cõmuni re

publica oportere cõtenere. THEO. Hoc aũt ipse qdez prãua dixit ītentione: tñ spũssancti gratia ore eius vsa est ad futuri prefagiũ. vñ subdit: Hoc au. a semetipso ñ dixit: sz cũ eẽt põ. anni illi⁹ pphetauit: qz iesus moriturꝰ erat p gẽte.

ORIGE. Non quicũqz prophetizat prophetaẽ: sicut nõ qcũ qz ius psequit iust⁹ ẽ: sicut q facit aliquod opus ppter humanã gloriã. Caiphas ergo pphetauit quidẽ: nec tñ erat pphẽta: sicut z balaã. Audebit aũt quis dicere q non per spiritũ scũz caiphas prophetauerit. qz ẽt spiritus maligni est attestari iesu z prophare p eo. iuxta illud qõ dr. Nouim⁹ te q sis scũs dei. nã ei⁹ intẽtõis ẽ ñ fideles auditores efficere: sz incitare ī pretorio ꝯsidẽtes aduersus iesuz: vt eũ pimerẽt. deĩde qõ dicit: Expedit vobis: qõ ps ei⁹ pphetie fuit: dicit verum vel mẽtitur? Nam si verum dicit: saluantur bi q in ptorio aduersus iesum nituntur: moztuo iesu p populo: z p tingunt ad id quod expedit. Qõ si inconueniẽs ẽ: manifestũ q nõ fuit spũssanct⁹ qui õdit hec pferri: qz spiritussanct⁹ nõ mẽtit. Si aũt quis velit veridicũ z ī hoc eẽ caiphaz: conuerteretur illi q gratia dei pro omnibus gustet mortẽ: z q ẽ saluator omniũ hominũ maxie fideliũ. fatebitur ẽt cũcta q̃ sunt in hoc loco prophetiã eẽ veridicã: incipiẽdo ab illo Vos nihil scitis. Nihil enim nouerant qui iesuz ignorabãt eẽ veritatẽ: sapientiã: iustitiaz z pacẽ. Et q ipsis quoqz erat expediens. vt hic vn⁹ inq̃tũ ẽ homo moriaꝫ pro populo. ñ enī inquãtũ est imago ĩuisibilis dei ẽ susceptibilis mortis. Pro populo ãt obyt: velut potẽs toti⁹ orbis culpã in seipsũ retorquẽs dissipare ac delere. Ex hoc vero q dicitur: Hoc ãt a semetipso non dixit: docemur q aliqua nos homines p nos dicim⁹: nulla inducẽte virtute ad proferedũ: quedaz vero suadente nobis quadã virtute: etsi nõ integre exprimamus: z sic cõsequẽter disponamur ad ea insectãtes ea q̃ dicim⁹: sed nõ intẽtionẽ dictorũ: velut caiphas ex se nihil protulit: nec dixit intẽtionẽ qz prophetiã dicti nõ accipiebat: Sed ẽt apud paulũ quidã legisperiti sunt nõ itelligẽtes nec ea que pferũt. AVGV. Dic docemur etiã hoies malos prophetie spũ futura pdicere: quod tamẽ euãgelista diuino attribuit sacramẽto: qz pontifex fuit. i. summus sacerdos.

CHRY. Uide aũt quanta spũssancti virtus est. a mente enim mala valuit verba proferre pphetie. Uide ẽt quãta est pontificalis virtus potestatis: pontifex eniz effectus etsi indignus existẽs: tñ prophetauit nesciẽs quid diceret. ore enim solũ vsa ẽ gratia: contaminatũ autem cor non tetigit.

AVGV. Caiphas igitur de sola gẽte iudeorũ pphetauit in qua erãt oues de quibus ait ipse dominus: Nõ sũ missus nisi ad oues que perierũt dom⁹ israel. sed nouerat euãgelista alias eẽ oues que non erãt de hoc ouili quas oportebat adduci. z ideo addidit: Et non tñ pro gẽte: sed vt filios dei qui erãt dispersi congregaret in vnũ. Hec aũt fm predestinationẽ dicta sunt: nam neqz oues ei⁹ neqz fily dei adhuc erant. GREGO. vi. mo. Persecutores igr pegerunt hoc quod perniciose moliti sunt: intulerunt mortem: vt ab eo abscinderẽt fidelium deuotionẽ: sed fides inde creuit. vñ se banc extinguere infideliũ crudelitas credidit. Non enī ad pietatis sue obsequz rediegit: qõ cõtra illũ humana crudelitas: extorsit. ORIGE. Cõcitati ãt ad irã ex verbis caiphe. taxauerunt vt occiderẽt dominuz. vnde sequitur: Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerẽt eum. Et quidem si non spiritu sancto caiphas prophetauerat: alius spiritus fuit qui valuit z per impium loqui: z sibi compares aduersus christum incitare. Qui autem vult respondere pro spiritu sancto: dicet q sicut sacrarum intẽtionem scripturarũ ad vtilitatem prolatã: aliqui prauе suscipiunt ad cõstituẽdam enormem disciplinam: sic editam pro saluatore pphetiam veridicam: non debito modo percipientes consiliati sunt vt interficerent christuz. CHRY. Querebant quidẽ prius z eum interficere: nunc z sententiam firmauerunt.

¶ Jesus ergo iam nõ in palam ambulabat apud iudeos: sed abiit in regionem iuxta desertũ in ciuitatem que dicitur effrem: z ibi morabatur cũ discipulis suis. ¶ Proximum autem erat pascha iudeorum: z ascenderũt multi hierosolymã de regione ante pascha vt sãctificarẽt seipsos. Querebant ergo iesum: z colloquebantur adinuicẽ in templo stantes. Quid putatis: quia non vẽit ad diẽ festum istuz? Dederant ãt pontifices z pharisei mandatum: vt siquis cognouerit vbi sit indicet: vt apprehendant eũ.

ORIGE. Cum conciliũ cõgregauerũt põtifices z pharisei vt occiderẽt iesũ ipse cauti⁹ se obseruãs: nõ vltra cũ fiducia conuersabaꝫ cũ iudeis: sed neqz ad aliã ciuitatẽ abyt populatã: sz ad quãdã remotã. vnde dicit: Jesus ergo iã nõ in palã ãbulabat apud iudeos: sz abyt ī regionẽ iuxta desertũ in ciuitatẽ que dr effrem. AVGV. Nõ qz potẽtia ei⁹ defecerat: ī qua si vellet palã cũ iudeis cõuersaret: z nihil ei faceret: sed exẽplũ discipulis demẽrauit: quo appareret nõ eẽ peccatũ si fideles eius oculis psequẽtiũ se subtraherẽt: z furorẽ scelerator latẽdo poti⁹ euitarẽt: q̃ se oñdẽdo magis accederẽt. ORIGE. Honestũ nãqz ẽ imminẽte agone cõfitẽti iesuz no euitare cõfessionẽ: nec recusare subire mortẽ gratia veritatis: nec min⁹ honestũ ẽ nõ tradere occasiones tãte tẽtatõi: nõ solũ ppter ĩcertitudinẽ euẽt⁹ ppzy: sz ne nos occasionẽ prestem⁹ vt aly magis impy ac noxy fiãt. nã sigo fact⁹ erga quẽq̃ materia criminis luet penas: quõ psecutorẽ nõ declinãs: nõ ẽt z pseq̃ntis delicto dabit respõsuz? Nõ sol⁹ aũt dñs illic iuit: ĩmo vt nullã daret causam pergrenti eũ: discipulos ẽt secũ duxit. vñ segtur: Et ibi morabat cũ discipulis suis. CHRYSO. Qualiter putas turbatos discipulos hũane vidẽtes eũ saluatũ? Ipsi aũt qũ oẽs letabãtur z festa celebrabãt: tũc occultanꝫ: z ī piculis sunt: sz tñ pmanebãt cũ eo sz illud: Uos estis q pmãsistis mecũ in tẽtationibus meis. ORIGE. Quo ad anagogiã vero dicaꝫ q iesus dudũ cũ fiducia ambulabat inter iudeos: cũ verbũ diuinuz p pphetas ī ipsis cõuersabaꝫ: sed abyt illuc: nec est verbũ dei inter iudeos. Accessit aũt ad villã que ẽ ppe desertũ: de qua dr: Mlti fily deserte: magis q̃ cõiugate. Uilla aũt dicit effrem: q̃ interptaꝫ fertilitas. Fuit ãt effraiz frater manasse senioris ppli obliuioni traditi. post populũ. n. obliuiõi datũ pretermissũ. pdyt ex gẽtib⁹ abũdãtia. Discedẽs ergo a iudeis domin⁹: venit in terrã toti⁹ orbis ppe desertã eccle siã. q̃ dicitur ciuitas fecunda: z ibi morat cũ discipulis vsqz nũc. AVGV. Ille aũt q de celo venerat pati: ppinquare voluit loco passiõis: qz īminebat hora passiõis. vñ segt. Proximũ aũt erat pascha iudeoꝝ. Debant iudei pascha in vmbra: nos ī luce. sanguĩe occisi pecoris iudeoꝝ postes signati sũt: sanguine xpi frõtes nostre signanꝫ. Illũ diẽ festũ iudei crudentũ baberi dñi sanguine voluerũt. illo die festo occisus est agnus: q eũdẽ diẽ festũ suo sanguine cõsecrauit. Mandatũ aũt erat in lege iudeis. vt die festo quo pascha erat oẽs vndiqz cõuenirẽt: z illi⁹ diei celebratõe sanctificarent. vñ segtur: Et ascẽderunt mlti hieroso. de regiõe ante pascha vt sanctifica. seipsos. THEO. Ascẽderũt aũt ante pascha vt purgarentur: quoniam quicũqz peccauerãt inuiti vel spõtanei pascha nõ celebrabant nisi prius expiarentur vt mozis erat balneationibus z ieiunys ac rasura: quinetiam quasdam deputatas oblationes offerendo. Di ergo expiationem celebrantes: insidiantur domino. vnde sequitur: Querebant ergo iesum z colloquebantur adinuicez in templo stantes: qd putatis: quia nõ venit ad diem festum? CHRY. Insidiabantur ei: z tempus festi tempus faciebant occisionis.

ORI. Et pp hoc nō dixit: ꝓ Pascha dñi: ſz. Judeoꝝ. nā ſalnatoꝝ in illo patiebaꝫ iſidias. ALCVI. Illi ergo q̄rebant ieſū nō bene. nos aūt querimus eū ſtātes in templo dei: mtuo nos cōſolādo et exoꝛādo: vt veniat ad diē feſtū noſtruz: et ſua p̄ſentia nos ſanctificet. THEO. Sed ſi talia soluz vulgꝰ pageret videreť vtiqz paſſio ex iperitia ꝓgredi: Sz ét phariſei p̄cipiūt vt capiatur. vnde ſegtur: Dederāt enī pontifices et phariſei mādatū: vt ſigs cognouerit vbi ſit: idicet: vt apphēdāt eū. ORIGE. Et attēde q̄ ignoꝛabāt vbi é. oñſū é. n. eū diſceſſiſſe. Dices ét qñ iſidiātes ieſu ignoꝛabāt vbi ſit pp qō ōderūt alia q̄z diuina mādata docētes diſcipluas et mādata boium. AVGV. Nos aūt idicemꝰ mō iudeis vbi ſit vtinā velīt audire ⁊ apphēdere. CA. XII.

IEſus ergo āte ſex dies paſche venit bethaniā: vbi lazarus fuerat mortuꝰ quē ſuſcitauit ieſus. Fecerūt autē ei cenam ibi: ⁊ martha miniſtrabat: lazarꝰ vero vnꝰ erat ex diſcūbentibus cum eo. Maria ergo accepit librā vnguenti nardi piſtici p̄cioſi ⁊ vnxit pedes ieſu ⁊ exterſit pedes eius capillis ſuis ⁊ domꝰ impleta é ex odoꝛe vnguenti. Dixit ergo vnꝰ ex diſcipulis eiꝰ iudas ſcariothis qui erat eū traditurꝰ. Quare hoc vnguētum non venditur trecentis denarijs ⁊ datū eſt egenis? Dixit autez hoc nō quia de egenis pertinebat ad eum: ſed quia fur erat ⁊ loculos hñs ea que mittebantur portabat. Dixit ergo ieſus: Sinite illam: vt in diem ſepulture mee ſeruet illud. Pauperes enim ſemper habebitis vobiſcū me autem non semp habebitis. Cognouit ergo turba multa ex iudeis q̄ illic eſt: ⁊ venerunt nō propter ieſū tm̄: ſed vt lazarū viderent: quē ſuſcitauit a mortuis. Cogitauerunt aūt p̄ncipes ſacerdotū vt ⁊ lazarū interficerent q̄ multi pp illū abibant ex iudeis ⁊ credebant in ieſū

ALCVI. Approp̄iquāte tpe i quo dñs pati diſpoſuit appropinq̄uit ipe loco i quo eiuſdē paſſionis diſpēſatione p̄ficere voluit. vñ dicitur: Je. er. ante ſex dies paſche venit in bethaniam. Primo venit in bethaniaz: deide hieroſolymā. i hieroſolymā qdē vt ibi patereť: i bethaniā vō vt reſuſcitatio lazari memozie omniū artius ipriměreť. vnde ſubditur: Ubi fue. laza. moꝛ. quē ſuſ. ieſus. THEO. Decima autem die mēſis agnū iudei capiūt immolandū in feſto paſce: extunc. n. feſtiuitatis p̄libāt ſolēnia. quapropter in die que é nona menſis: ⁊ p̄cedit ſextū diē ante paſca: epulātur ſplendide: ⁊ exoꝛdiū feſti hanc diē cōſtituūt: quo fit vt ieſus quoq̄z pergens bethaniā conuiuaretur. vnde ſequitur: Fece. āt ei ce. ⁊ ibi mar. miniſtrabat. Per hoc aūt qō dixit q̄ martha miniſtrabat: inſinuat q̄ in illius domo erat conuiuium. Sz attēde mulieris fidelitatē: nō enī famulabus imponit miniſterū: ſed ipſamet ſuſcepit. innuere aūt volens euangeliſta vere reſurrectionis lazari ſignū ſubdit: La. vero vnus erat ex diſcū. cū eo. AVGV. Uiuebat: loquebatur: epulabaꝫ: veritas oſtēdebatur: infidelitas iudeoꝝ confundebatur.

CHRY. Maria aūt non faciebat cōem famulatum: ſed ad ſolum dominum conſtituit honoꝛem: et non vt ad homi nem accedit: ſed vt ad deum. vnde ſequitur: Ma. er. ac. li. vnguē. nar. pi. p̄cio: ⁊ vnxit pe. ie. et exterſit capil. ſu. pe. eiꝰ.

AVGV. Quod ait piſtici: locum aliquem credere debemus: vnde erat hoc vnguentum p̄cioſū. ALCVI. Uel piſtici ideſt fidelis: nec extraneis ſpeciebus adulterati. Nec eſt illa mulier que quōdā peccatrix i domo ſimonis venit ad dominū cū alabaſtro vnguenti. AVGV. de cō. cuā. Q̄ autem hoc in bethania rurſus fecit: aliud é quod ad lucem narrationē nō pertinet: ſed pariter narrať a tribus ioāne. ſ. matthco ⁊ marco: q̄ ergo matthcus et marcus caput domini vnguento illo pfuſum dicunt: ioannes autē pedes: nō ſolū caput ſed et pedes domini accipiamus perfudiſſe mulierē. Matthcus ét marcus recapitulādo ad illū diē redeunt in bethaniā qui erat ante ſex dies paſce ⁊ narrāt qō ioānes de cena ⁊ vnguēto. Segtur: Et do. imple. é ex odo. vnguēti.

AVGV. ſup ioā. Ad apoſtolū reuoca intentionē q̄ dicit. Alys ſumus odoꝛ vite ad vitā: alys ſumus odoꝛ moꝛtis ad moꝛtem. deniq̄ audies hinc ex vnguento iſto qūo erat alys odoꝛ bonus in vitam: alys odoꝛ bonus in moꝛte. vnde ſegť: Dixit ergo vnus ex diſci. ſu. iu. ſcario. q̄ erat euz tradi. Quare hoc vn. non ven. ccc. dena. ⁊ da. eſt egenis. AVGV. de cō. cuā. Q̄ aly dicunt diſcipulos murmuraſſe de vnguēti p̄cioſi effuſione: ioānes aūt iudā cōmemoꝛat: puto diſcipuloꝝ nomine iudā ſignificatū: plurali numero p̄o ſingulari vſurpato. Pōt etiā itelligi q̄ aly diſcipuli aut ſenſerint hoc: aut dixerit: aut eis iuda dicēte pſuaſū ſit: atq̄z oīuz volūtatē matheus et marcus verbis ét expreſſerunt. Sed iudas propter rea dixerit: q̄ fur erat: ceteri p̄opter pauperū curā: ioānem vero de ſolo illo id commemoꝛare voluiſſe: cuius ex hac occaſione furandi conſuetudinē credidit intimandā. nā ſequitur: Dixit aūt hoc nō quia de ege. perti. ad eū: ſed q̄ fur erat et locu. habēs: ea q̄ mitte. poꝛtabat. ALCVI. Poꝛtabat miniſterio expoꝛtabat furto. AVGV. Non tūc peryt iudas quando accepit a iudeis pecuniā vt dominuz traderet iā fur erat: dñm perditus ſequebatur: nō coꝛde ſed coꝛpoꝛe. Uoluit autem per hoc dominus nos admonere vt malos toleremus: ne coꝛpus chriſti diuidamus: Qui aliquid de eccleſia furatur iude perdito comparatur: tolera malū bonꝰ: vt venias ad p̄emium bonoꝝ: ne immitaris in penā malozum. Exemplum domini accipite conuerſantis in terra: q̄ re habuit loculos cui angeli miniſtrabant. niſi quia eccleſia ipſius loculos habitura erat: Quare fures admiſit: niſi vt eius eccleſia fures dum patitur toleraret: ſed ille qui conſueuerat de loculis pecuniam tollere non dubitauit accepta pecunia ipſū dominū vēdere. CHRY. Jō ét ei fur exñti loculos cōmiſit paupum: vt oēm abſcinderet occaſionē. nō. n. habuit dicere qñ ꝓpter pecuniarū deſideriū hoc fecit: etenim ſufficientem habebat ex loculo cōcupiſcētie mitigationem. THEO. Quidā vero adminiſtrationē pecunie ſuſcepiſſe iudā fatētur: tāq̄z minimū oīuz. nā pecunie ad miniſtratio doctrine adminiſtratiōe inferioꝛ eſt ſz q̄ dicūt apoſtoli in actibus. Nō eſt equū nos derelinquere verbum dei et miniſtrare menſis. CHRYSO. Chriſtus autem multa condeſcenſione ad iudā vtēs non increpauit eū ſurripiētē ſed cōem intulit excuſationē. nam ſequitur: Dixit ergo ie. ſini. il. vt in diē ſepul. mee. ſer. illud. ALCVI. Significat ſe moꝛituꝝ et ad ſepeliendū aromatibus eſſe vngēdū: iō marie: cui ad vnctionē moꝛtui coꝛpoꝛis multuz deſideranti pueniꝛe non liceret: donatum ſit viuenti adhuc impendere obſequium: qō poſt mortem celeri reſurrectione preuenta nequiret. CHRY. Rurſus ét pp proditoꝛē remeinoꝛatus é ſepulture. ac ſi d. Granis ſum tibi et oneroſus ſed expecta parum ⁊ adibo: et hoc oſtendit cum ſubdit: Pauperes enim ſemper habebitis vobiſcū me autē non ſp habebitis. AVGV. Loquebať de p̄ſtia coꝛpis ſui. nā ſm maieſtatē ſuā: ſm prouidentiā: ſm ineffabilem et inuiſibilē gratiā impletur qō ab eo dictū é. Ecce ego vobiſcum ſum vſqz ad conſummationem ſeculi: Uel aliter. In iude perſona ſignificati ſunt in eccleſia mali. ſi. n. bonus es. habes chriſtuz et in preſenti per fidem et ſacramentuz: et habebis ſemper quia cum hinc exieris: ad illū venies qui dixit latroni: Do

die mecū eris in paradiſo. Si aūt male verſaris: videris habere ī preſenti xp̄m: q̄ baptiçaris baptiſmo xp̄i: accedis ad altare xp̄i: ſed male viuēdo nō ſemp̄ habebis. nō aūt dixit habes: ſed habebis: q̄ vnus malus corp⁹ malox̄ ſignificat. Segt̄: Logno. er. tut. mul. ex iudeis q̄ illic eēt: ⁊ vene. nō p. ie. tiñ: ſz vt laza. vide. quē ſuſci. a mortuis Curioſitas eos adduxit: non charitas. THEO. Uiſores. n. ſuſcitati fieri cupiebāt: expectātes ēt de iferis aligd lazaro referēte ppēdere. AVGV. Q̄ vo tātū miraculū dñi tāta erat euidētia diffamatū: vt nō poſſent vl occultare qđ factū ē vl negare: cogitauerūt vt lazax̄ iterficerēt. vñ ſegt̄: Logi. aūt p̄n. ſacer. vt ⁊ laza. iter. q̄ mul. pp. il. abi. ex iude. ⁊ credi. ī ieſuz. O cecа ſenitia q̄ſi dñs ſuſcitare potuit mortuū ⁊ nō poſſit occiſū Ecce vtrūq; dñs fecit: ⁊ lazarus mortuū: ⁊ ſeipſuz ſuſcitauit occiſuz. CHRY. Nullū āt miraculū x̄pi eos ita furere fecit. hoc enī mirabili⁹ erat: ⁊ coz̄ multis factū eſt: ⁊ erat inopinabile mortuū quatriduanū videre ambulantē ⁊ loquētem. Alr ēt illi in alys putabant criminari ſabbati ſolutōez: ⁊ hac via abducere turbas. hic aūt q̄ a nullo habebāt conqueri ō ieſuz: aduerſū lazarū faciūt conatuz. itaq; ⁊ in ceco hoc feciſſent: niſi haberēt accuſationē de ſabbato. Alr aūt Ille quidē ignobilis erat: ⁊ eiecerūt eū de tēplo. hoc ēt eos mordebat q⁹ feſtiuitatē iſtantē oēs dimittētes bethaniā veniebāt. ALCVI. Myſtice aūt q⁹ ante ſex dies venerat bethaniaz: ſignificat q⁹ ille qui ſex dieb⁹ oīa fecerat: ⁊ ſexto die hoiem creauerat ipe ſexta mūdi etate: ſexta feria: ſexta hora redimere mūdū venerat. Cena āt dñica: fides ē eccleſie que p dilectionē operat̄: Martha miniſtrat: cuz fidelis aīa: opa ſue deuotōis dño ipendit. Lazarus vn⁹ erat ex diſcūbentib⁹: cū hi qui poſt peccatox̄ mortē reſuſcitati ſūt: ad iuſtitiā vna cū eis g ī ſua pmāſerūt iuſtitia: ō pītia vitatis exultāt: ⁊ celeſtis gre mūerib⁹ alūt̄: ⁊ bñ ī bethania celebratur q̄ iterpta⁹ dom⁹ obediētie. nā eccl̄ia ē obediētie dom⁹.

AVGV. Unguētū aūt quo maria vnxit pedes ieſu: iuſtitia fuit: iō libra fuit. Erat āt vnguētū nardi piſtici p̄cioſi. piſtis grece: latine fides dr̄. Querebas opari iuſtitiā: iuſtus ex fide viuit. Unge pedes ieſu bñ viuēdo. dñica ſectare veſtigia. capillis terge. ſi habes ſupflua da paup⁹ ⁊ dñi pedes terſiſti. capilli. n. ſupflua corpis videt̄. ALCVI. Et notā dū q⁹ p̄mo tiñ pedes vnxerat. h̄ āt pedes ⁊ caput vnxit. ibi rudimēta penitentiū: h̄ iuſtitia pfectax̄ deſignat̄ aiax̄. p caput. n. dñi ſublimitas dīnitatis. p pedes hūilitas īcarnatōis exp̄mit̄: vl p caput ipe xp̄s: p pedes paupes q ſūt mēbra ei⁹.

AVG. Dom⁹ āt repleta ē odore: mūd⁹ iplet⁹ ē bōa fama.

¶ In craſtinum aūt turba multa que conuenerat ad diē feſtū cū audiſſent q̄ venit ieſus hieroſolymā acceperūt ramos palmax̄ ⁊ proceſſerūt obuiam ei ⁊ clamabāt: O ſanna: benedict⁹ q̄ venit in noīe dñi rex iſrael. Et inuenit ieſus aſellū ⁊ ſedit ſup eū ſic̄ ſcriptū ē: Noli timere filia ſyō ecce rex tuus venit tibi ſedēs ſup pullū aſine. Hec nō cognouerūt diſcipuli ei⁹ primū: ſz quādo glorificatus eſt ieſus: tūc recordati ſunt quia hec erāt ſcripta de eo: ⁊ hec fecerūt ei. Teſtimoniū ergo perhibebat turba que erat cū eo quādo lazarum vocauit de monumento: ⁊ ſuſcitauit eū a mortuis. Propterea ⁊ obuiā venit ei turba quia audierūt eū feciſſe hoc ſignū. Phariſei ergo dixerūt ad ſemetipſos. Uidetis quia nihil proficimus? Ecce mundus totus poſt eum abijt.

CHRY. Preceptum legis erat: vt decima luna primi menſis agnus ſiue hedus in domo recluderetur vſq; ad quartādecimam lunā eiuſdē menſis: q̄ ad veſperā īmolabatur: vñ ⁊ verus agn⁹ ex oī grege ſine macula electus: populi ſanctificatiōe īmolādus ante quinq; dies. i. decima luna hieroſolymā aſcendit. AVGV. Quātus aūt fruct⁹ apparuerit predicatiōis ei⁹ ⁊ quantus grex ouiū ex his que perierāt domus iſrael vocē paſtoris audierit: intendendū ē ex eo quod dicit̄: In craſtinū aūt tur. mul. que cōue. ad. dife. cū au. q̄ ve. ie. hiero. acce. ra. palmarū. Rami palmaruz laudes ſunt ſignificātes victoriā qua erat dominus morte moriēdo ſuperaturus: ⁊ tropheo crucis de diabolo mortis principe triūphaturus. CHRY. Oſtēdebāt aūt q̄ñ de reliquo maiorem q̄z de prophetа opinionē habebāt de eo. vñ ſegtur: Et proceſſe. ob. ei: ⁊ cla. oſan. bene. q ve. in no. dñi rex iſrael. AVGV. Oſanna vox eſt obſecrantis: magis affectum indicans: q̄z rē aliquā ſignificans: ſicut ſunt in lingua latina: quas interiectiones vocant. BEDA. Eſt aūt compoſitum ex corrupto ⁊ integro. O ſi. n. ſalua: anna obſecrantis eſt interiectio. oſi ergo corruptū: anna eſt integrū: Benedictus aūt qui venit in noīe dñi: ſic poti⁹ accipiendū eſt: vt in noīe domini. in noīe dei patris ītelligatur: q̄uis poſſit intelligi etiā in noīe ſuo: quia ⁊ ipe dñs ē: ſed verba eius melio⁹ noſtr̄ dirigūt ītellectū: qui ait: Ego veni in noīe patris mei: nō vtiq; amittit diuinitatē quādo nos docet humilitatem.

CHRY. Hoc ē ēt qō maxīe coegit credere ī xp̄m omnes q̄ñ nō ē deo cōtrarī⁹: ⁊ hoc maxīe erigebat plebē q⁹ ipſe docebat ſe a pr̄e veniſſe. Ex his ergo vbis colligim⁹ q⁹ de⁹ ē. nā oſanna: ſaluos fac ītерpretatur. ſalutē aūt ſoli deo ſcriptura attribuit. Deinde q̄ ve ē deus qui venit īquiūt: nō g ducit: hoc enī fuile ē quodāmō: illō vo dñicū. Q̄ ēt dicūt: In noīe dñi: illō idē erga ipm̄ ptēdit. ñ. n. ī noīe fui: ſed dñi dicūt illū venire. AVGV. Quid āt magnū fuit regi ſeculoz̄ regē fieri boiuz? Nō. n. rex iſrl̄ xp̄s ad exigēdū tributū vl ſeruitū exercitū armādū: ſz rex iſrl̄ q⁹ mētes regat q⁹ ī regnū celorū pducat: q⁹ g̃ rex eſſe voluit iſrl̄. dignatio ē nō p̄motio minorationis īdiciū: nō ptātus augmētū. q. n. appellat⁹ ē in terra rex iudeox̄: i celis ē dñs angeloz̄. THEO. Judei aūt regē iſrl̄ ipz nūcupabāt: q̄ſi ſenſibilē regē ſomniātes. Expectabāt nāq; exurgere quēdā ī regē maiorē q̄z ſm̄ humanā nāz: ſaluatur̄ eos a romanox̄ iuriſditiōe. Quo aūt dñs venerit oñdit euāgeliſta ſubdēs: Et iue. ie. aſ. ⁊ ſe. ſu. eū. AVGV. Hoc breuiter dictū ē. nā quēadmodū ſit ſcīm apō aliose⁹ euāgeliſtas pleniſſime legit̄: Pullū aūt aſine in quo nemo ſedebat: hoc. n. apud alios euāgeliſtas īuenitur ītelligimus ppl̄z gētiū: q legē dñi nō accepat: aſinā vero q⁹ vtrūq; dño addu ctū ē plebē ei⁹ que veniebat ex ppl̄o iſrael. CHRY. Sēd g̃ hoc ppbetice aliqd figurās: q̄ñ videlicet ī mūdū gentiuz ppl̄z debebat ſubiectū hēre: ⁊ ppbetiā quadā īplēs. AVGV. Adhibet̄ aūt huic facto ppbeticū teſtimoniū vt appareret q̄ñ maligni p̄ncipes iudeox̄ eū nō ītelligebāt ī quo ipſe bant̄ q̄ legebāt. vñ ſegtur: Sic̄ ſcriptū ē: No. ti. fi. ſy. ec. rex tu. ve. ti. ſe. ſu. pul. aſine. Jn illo populo erat filia ſyon: ipa eſt hieruſalem q̄ ē ſyon: cui dicitur: Noli timere. illū agnoſce q̄ a te laudat̄: ⁊ noli trepidare cū patitur: q̄z ille ſanguis fundit̄ per quem tuum delictum deleatur: ⁊ vita reddit̄atur.

CHRY. Uel aliter: Quia reges eorum iniuſti fuerant: ⁊ eos obnoxios bellis faciebāt confide ait. hic non talis: ſed mitis ⁊ māſuetus: quod oſtenditur ab aſino. nō enim exercitū dñs ītrabat: ſed aſinū babēs ſolū. Uide aūt euāgeliſte ſapiētiā non verecūdat̄ priozem ignozātiā diuulgare. nam ſegt̄: Hec nō cog. diſc. ei⁹ pri. ſed q̄ñ glo. ē ieſus. AVGV. i. q̄ñ virtutē ſue reſurrectionis oſtendit: tunc recordati ſunt q⁹ hec erāt ſcripta de eo: ⁊ hoc fecerunt ei ideſt non alia q̄z que ſcripta erant de eo. CHRY. Hoc autem ignozabant quoniam ipſe nō reuelauit eis. ſcādalizaſſet enim eos ſi rex exp̄s talia paſſur⁹ erat: ⁊ ēt nō ſuſcepiſſent ſtatim cognitionē regni de quo dicebat̄: ō regno. n. tpali hoc dici putaſſent.

THEO. Aspice aũt cõsequẽtiã passiõis: suscitauit lazarꝝ: boc oĩuꝫ nouissime reseruãs miraculũ: ꝛ ob hoc plurimi cõ currebãt ꝛ credebãt. vñ segt. Testi. er. phi. tur: q cũ eo erat qñ vo. la. de mo. ꝛ su. eũ a moꝛ. ppte. ꝛ ob. ve. ei tur. qꝛ au. eũ feciſi. boc ſignũ. Exinde liuoꝛ ꝛ inſidie. vñ segt. Phariſei aũt dice. ad ſemet. vide. qꝛ nihil pꝛofi. Ec. mũ. totꝰ poſt eum abyt. AVGV. Turba turbauit turbã. Quid aũt inuidet ceca turba: qꝛ poſt eũ abyt mũdus: p quẽ factꝰ eſt mundus:

CHRY. Mũdũ. n. hic turbã dicũt. videt aũt mihi boc dictũ eẽ eoꝝ q ſani gdẽ erãt: nõ audebãt ãt ppalari: demuꝫ ab euentu deterrebant alios q̃ſi incõſumabilia tentantes.

THEO. Ac ſi diceret. Quãtũcũqꝫ iſidiami tãto bic augeꝫ ꝛ gloria eius intendit: quis ergo pꝛofectus de tãtis iſidys:

¶ Erant aũt quidã gẽtiles ex his qui aſcenderant vt adoꝛarẽt i die feſto. Hi ergo acceſſerũt ad phi lippũ q erat a bethſaida galilee: ꝛ rogauerũt euꝫ dicẽtes. Dñe volumꝰ ieſuꝫ videre: Venit philip pus ꝛ dicit andree. Andreas rurſuꝫ ꝛ philippus dixerũt ieſu. Jeſus aũt ñdit dicens: Venit hoꝛa vt clarificet filiꝰ hois. Amẽ amẽ dico vobis. niſi granũ frumẽti cadens in terram moꝛtuũ fuerit: ipꝫ ſolũ manet. Si ãt moꝛtuũ fuerit: mltũ fructũ affert. Qui amat aĩaꝫ ſuã: pdet eaꝫ. Et qui odit aiam ſuã in hoc mũdo: in vitam eternã cuſtodit eam. Siqs mihi miniſtrat: me ſequatur. Et vbi ego ſum: illic ꝛ miniſter meus erit. Siquis mihi miniſtrauerit: honoꝛificabit euꝫ pater meus.

BEDA. Tẽplũ dñi hieroſolymis ſitũ adeo erat famoſũ: vt dieb⁹ feſtis nõ ſolũ vicini: ſed ẽt multe ex lõgis regiõib⁹ gẽtes illuc aduenirẽt: ſic de eunucho cãdacis regine ethio pum actꝰ apoſtoloꝝ declarat. hac g cõſuetudine hi gẽtiles venerãt adoꝛare: de quibꝰ dr. Erãt aũt gen. g. ex his g aſcẽ. liti fierẽt. Fama itaqꝫ audita ō xpo: volũt eũ videre. vñ ſe quit: Di g acce. ad philip. g erat a bethſa. gal. ꝛ ro. cũ di. dñe vo. ie. videre. AVGV. Ecce volũt eũ iudei occidere: gen tiles videre: ſꝫ ẽt illi ex iudeis erãt g clamabãt: Bñdictꝰ qui venit in noĩe dñi. Ecce illi ex circũciſiõe: illi ex pꝛeputio: ve lut duo parietes ō diuerſo veniẽtes: ꝛ in vnã fidẽ xpi pacis oſculo cõcurrẽtes. Segt. Ue. phi. ꝛ di. andree. CHRY. Quaſi poꝛi exñti. audiuerat. n. Jn viã gẽtiũ ne abieritis: p terea cũ cõdiſcipulo cõicãs magiſtro refert. vñ segt: An. rur. ꝛ phi. dicũt ieſu. AVGV. Audiamꝰ g vocẽ lapidis angu laris. vñ segt. Je. ãt rñ. eis di. ve. bo. vt cla. fi. bois. Forſitan aligs putat iõ ſe dixiſſe glorificatũ: qꝛ gẽtiles volebant eum videre: non ita eſt: ſꝫ videbat gẽtiles poſt paſſionẽ ꝛ reſurre ctionẽ ſuã in oĩbus gentibꝰ credituros. Ex occaſione igitur iſtoꝝ gentiliũ g eũ videre cupiebãt: ãnunciat futurã pleni tudinẽ gentiũ: ꝛ pmittit iã adeſſe hoꝛã glorificationis ſue: q̃ facta in celis gentes fuerãt credituꝛe ꝑ illud: Exaltare ſup celos deꝰ: ꝛ ſup omnem terrã gl'ia tua: ſed altitudinem glorificatõis opoꝛtuit vt pcederet humilitas paſſionis. vñ adiunxit: Amẽ amen di. vo. Ni. gra. fru. ca. i ter. moꝛ. fuc. ipꝫ ſo. ma. Si aũt moꝛ. fue. mul. fru. affert. Se aũt dicebat gra num moꝛtificandũ in infidelitate iudeoꝝ. multiplicãdũ in fide populoꝝ. BEDA. Jpſe eni ex ſemie patriarchaꝝ in agro huius mũdi ſeminatꝰ ẽ. i. incarnatꝰ eſt: vt moꝛiendo cũ multiplicatione reſurgeret. ſolus moꝛtuus eſt: cũ mltis ſurrexit. CHRY. Et qꝛ per ꝑmones nõ ita ſuadebat vti litur expimẽto: qꝛ frumẽtũ magis facit fructũ cũ mõtuũ fue rit: Si aũt ex ſeminibꝰ accidit: multomagis in me. Quia igi tur de reliquo debebat dimittere diſcipulos ad gentes. vi det ãt gẽtiles pꝛeſiliẽtes ad fidẽ: oñdit q tps erat vt ad cru eẽ veniret. Nõ. n. pꝛiꝰ eos ad gẽtes miſit. donec iudei offen derũt. donec crucifixerũt: ꝛ qꝛ ō moꝛte ſua ꝓuidit diſcipulos cõtriſtandos ſupabũdãtiã facit ſermonis dicẽs. Nõ ſolũ ſi nõ moꝛtẽ meã patiẽter ſuſtinueritis: ſꝫ etiã ſi voſipſi nõ mo riamini nullũ vobis erit lucrũ. ꝛ hoc ẽ qō ſubdit: Qui amat ani. ſu. per. eã. AVGV. Hoc duobꝰ modis intelligi pōt: Qui amat pdet. i. ſi amas pdes: ſi cupis vitã tenere i xpo: no li moꝛtẽ timere ꝓ xpo. Jtẽ alio mõ. Qui amat aĩam ſuam p det eã. noli amare i hac vita ne pdas i eterna vita. hoc aũt qō poſterius dixi magis habere videt euãgelicũ ſenſũ. Se quit. n. Et g odit ani. ſu. i hoc mũ. in vi. eternã cu. eã. ergo qō ſupꝛa dictũ ẽ: Qui amat: ſubitelligit i hoc mũdo. CHRY. Amat aũt aĩam ſuã i hoc mũdo g deſideria eiꝰ icõueniẽtia facit. odit aũt eã g nõ cedit ei noxia cõcupiſcẽti. et nõ dixit: Qui nõ cedit ei: ſꝫ Qui odit eã. Quẽadmodũ. n. cozũ g odio habẽtur nec vocẽ audire ſuſtinemꝰ nec viſũ videre delecta bit. ita et aĩaꝫ cũ ꝛia iniũgit q̃ deo nõ placẽt cũ vehemẽtia auertere oꝝ. THEO. Quia. n. valde oneroſũ erat audire q̃ oporteret odire aĩam: cõſolat ꝓ hoc qō addit: Jn hoc mũ do: tpis ĩdicãs pticularitatẽ. nõ. n. i ppetuũ iubet aĩam odio hẽri: ꝛ emolumẽtũ ponit cũ dic: Jn vitã eternã cuſtodit eã.

AVGV. Sꝫ vide ne tibi ſubꝛepat: vt teiꝫ iterimere ve lis: ſic itelligẽdo q̃ debes i hoc mũdo odiſſe aĩaꝫ tuã: hic. n. gdã maligni atq; puerſi homicide flãmis ſe donãt: ags ꝑfo cãt: ꝑcipitatiõe collidũt ꝛ peũt: hoc xps nõ docuit: ĩmo ꝛ dia bolo ꝑcipitiũ ſuggerẽti rñdit: Uade ſathanas. Cũ g cauſe ar ticulus venerit: vt hec cõditio ꝓponat: aut faciẽdũ eẽ cõtra õi ꝑceptũ: aut ab hac vita migrãdũ: cõminãte moꝛte ꝑſecu toꝛe: ibi oderis i hoc mũdo aĩaꝫ tuã. vt i vitã eternã cuſtodi as eã. CHRY. Dulcis gdez eſt pñs vita his g affixi ſunt ei: ſi vero quis ad celum reſpexerit: videns que ibi ſunt bo na: cito cõtẽnet vitã pñtẽ. Cũ. n. apparuerit melioꝝ: cõtẽnit peioꝝ. Jn hoc g nos inducẽs xps ſubdit: Qui mihi miſtrat me ſeqt. i. me imitet: de moꝛte hoc dic ꝛ ō ea q̃ ꝓpa aſſecu tiõe: oꝝ. n. eũ g miniſtrat eũ cui miniſtrat ſequi. AVGV. Quid g ſit miſtrare xpo: i ipſis vbis agnoſcim⁹ cũ dicit: Si qs mi. mi. Miniſtrãt g ieſu. g nõ q̃ ſua ſũt q̃rũt: ſꝫ q̃ ieſu xpi: hoc ẽ. n. me ſequat: vias ambulet meas nõ ſuas: nõ ca tñ q̃ ad mãaꝫ ptinẽt coꝛpalẽ: ſꝫ oĩa opa bõa ꝓ xpꝫ faciẽs: vſq; ad illõ opꝰ magne charitatis: qō ẽ aĩaꝫ ꝓ frib⁹ ponere: ſed quo fructu: q̃ mercede: Sequit: Et vbi ego ſuꝫ: il. ꝛ miniſt. me. erit. Gratis amat: ꝛ opis quo miſtrat illi ꝑciũ ſit eẽ cũ illo.

CHRY. Oñdit aũt ꝓ hoc q reſurrectio moꝛti ſuccedet. Ubi aũt ſum ait: qꝛ in celis añ reſurrectionem xps erat. igr illic trãſmigremꝰ aio ꝛ mẽte. Segtur: Siqs mihi miniſtra bono. eũ pa. meꝰ. AVGV. Per hoc intelligit expoſuiſſe vt ſupꝛa dixerat: illic ꝛ miniſter meꝰ erit. nã quẽ maioꝛẽ bo noꝛẽ accipe poterit adoptatꝰ q̃ vt ſit vbi ẽ vnic⁹? CHRY. Nõ aũt dixit Ego honoꝛificabo eũ: ſed pater meus: nõdũ. n. de eo decentẽ opinionẽ habebãt: ſed maioꝛem de patre.

¶ Nũc anima mea turbata ẽ. Et quid dicã? Pa ter ſaluifica me ex hac hoꝛa? Sed ꝓpterea veni i hoꝛam hanc. Pater clarifica nomen tuum. Ue nit ergo voꝛ de celo dicẽs: Et clarificaui: ꝛ iteꝝ clarificabo. Turba ergo que ſtabat ꝛ audierat: dicebat tonitruũ eſſe factũ. Alij aũt dicebant: An gelus ei locutus eſt. Rñdit ieſus ꝛ dixit. Nõ ꝓ pter me hec voꝛ venit ſed ꝓpter vos. Nũc iu dicium eſt mundi. Nunc princeps huius mũdi ejicietur foras. Et ego ſi exaltatus fuero a terra: omnia trahã ad meipſum. Hoc aũtez dicebat ſignificãs qua moꝛte eſſet moꝛiturus.

CHRY. Quia dñs ad passionē discipulos exhortat⁹ fuerat: ne dicāt q̄ ipse eē dolores exīs hūanos facile de morte philosophat: et nos admonet: ꝓpter hoc q̄ ipse est sine peccato. oñdit q̄ ⁊ ipe in agonia sit: tñ ꝓpter vtilitatē mortē non renuit: vñ dicit: Nūc aīa mea turbata est. AVGV. Audio q̄ i hoc mūdo odit aīam suā: in vitā eternā custodit eā: ⁊ mūdū cōtenere accēdor et ī ꝺrio mō nihil ē vite hui⁹ tot⁹: q̄tūlibet fuerit: plixior vapor ꝓ amore eternorū tpalia mihi cūcta vilescunt: et rursū dñm audio dicētē. Nūc aīa mea turbata est. Seg iubes aīam meā: sed turbari video aīaz tuaz. quale fundamētū q̄rā si petra succūbit: Agnosco oñe misericordiā tuā: nā q̄ charitatis volūtate turbaris: multos i corpore tuo q̄ sue infirmitatis necessitate turbāt ne despando pereant cōsolaris. In se ergo caput nostrū suscepit mēbroꝝ suoꝝ affectū: ⁊ iō nō ē ab aliquo turbat⁹: sed sicut de illo supra dictū ē: turbauit semetipm. CHRY. Appropinquans enī de reliquo crucī qō humanū est oñdit: et naturā nō volētē mori sed pñti adherentē vite oñdēs: qm̄ nō extra hūanas passiones erat: sicut. n. esurire nō crimen ē: ita neq̄ pñtē vitā appetere: xp̄s aūt corpus a peccato mundo bēbat: nō a nāli bus necessitatibus exutū: hoc igit̄ dispēsationis est nō deitatis. AVGV. Deniq̄ bō q̄ sequi vult audiat qua hora sequatur: accessit forte hora terribilis: ꝓponit̄ optio: aut faciē de inigtatis: aut subeunde passionis: turbat̄ aīa ifirma. audi ergo qd subiungit: Et qd dicā: BEDA. Hoc est qd aliud nisi vt mēbra mea instruātur: ⁊ p̄ saluifica me ex hac hora. AVGV. Docuit te qué inuoces: cui⁹ volūtatē tue volūtati ꝓponas: ñ iō tibi videat̄ ex alto diffidere: q̄ te vult ab initio ꝓficere. hoīs suscepit ifirmitatē: vt doceat cōtristatū dicere nō qō ego volo: sz qō tu vis. vñ ⁊ hic subdit̄: Sz ꝓpter hāc p̄ clari. no. tu. ī sua. s. passiōe et resurrectiōe. CHRY. q. d. Nō hēo qd dicā: ereptionē q̄rens. Propterea. n. veni in horā hāc. ac si dicat: Etsi turbemur et tumultū patiamur: nō fugiam⁹ mortē: q̄ ego nūc turbat⁹ nō dico vt effugiā: oz enī ferre qō supuenit. ñ dico: Eripe me ex hora hac sed ꝓriū dico. s. clarifica nomē tuū: oñdit. n. q̄m̄ ꝓ vitate mortē gliaz ꝺi hoc vocās: ⁊ ß euenit. futuꝝ. n. erat vt post crucē ꝓuerteret̄ orbis terrarū et cognosceret nomē dei et coleret nō solū patris sed ēt filij: sz tū hoc silet. Segtur. Uc. ergo vox. ꝺ cc. di. Et clari. et iterū clarificabo. GRE. xx vij. mo. Dō vbis ꝓ angelū logt̄ deus: Et cū nil ī imagine oñdit̄: sed supne vocis vba audiūtur: et nimirū de celestibus loq̄ns vba sua q̄ audiri ab oībus voluit rōnali creatura administrāte formauit. AVGV. Clarificaui aūt dicit añq̄ facerē mūdū: et iterū clarificabo. cū resurget a mortuis. Uel aliter. Clarificaui: cū de virgine nat⁹ ē: cū miracula multa fecit cū descendēte spū scō ī spē colūbe mōstrat⁹ ē: ⁊ iterū clarificabo. cū resurget a mortuis: cū exaltabit̄ sup celos deus et sup oēm terraz gloria eius. Segt̄. Tur. ergo q̄ sta. ⁊ au. di. to. fa. cē. CHRY. Apta qdē et bene significatiua erat vox: sed cito ab eis euanuit: q̄si a grossioribus et carnalibus ⁊ desidiosis: ⁊ hi qdez sonitū tñ retinuerunt: alij vō q̄m̄ articulata erat vox nouerāt: qd aūt significauit nō adhuc de quibus subdit̄: Alij dicebāt. Angelus ei locut⁹ ē. Segt̄: Rñ. ie. ⁊ di. Nō ꝓp. me hec vox ve. sed ꝓ. vos. AVGV. Dic oñdit illa voce nō sibi iudicatū qō iā sciebat: sed eis: q̄bus indicari oportebat. Sicut aūt vox illa nō pp eū facta ē sed ꝓpter eos: sic aīa eius: nō ꝓpter ipsum sed ꝓpter eos turbata est. CHRY. Ad illud enī instat vox patris q̄ semp dicebant q̄m̄ non est ex deo. qui. n. a deo glificat̄ qualiter nō est ex deo: Ubi vide q̄ humilia ꝓpter eos facta sunt non q̄si filio auxilio indigente. Quia ergo dixit: Clarificabo: ostendit cōsequēter ⁊ modum glorie. nā sequitur: Nūc iudiciū ē mūdi. AVGV. Judiciū. n. q̄ in fine expectat̄ erit ꝑmioꝝ penarūq̄z eternarum: dicit̄ etiā iudiciū nō dānationis: sed discretiōis: hoc ē vocabat hic iudiciū discretionem. s. et a suis redēptis diaboli expulsionē. vñ segt̄: Nūc ꝑnceps mūdi hui⁹ eiciet̄ foras: absit vt diabolū principē mūdi ita dictū existimem⁹: vt eū celi ⁊ terre dñari posse credam⁹: sz mūdus appellat̄ in malis hoībus q̄ toto orbe terraꝝ diffusi sūt. Sic ergo dictū est. Princeps hui⁹ mūdi. i. princeps maloꝝ hoīuz: q̄ habitāt in mūdo. Appellat̄ ēt mūdus in bonis: q̄ similiter ꝓ totū orbē terraꝝ diffusi sunt: iō dicit aplūs: De⁹ erat in xp̄o mūdū reconciliās sibi. hi sūt: ex quoꝝ cordib⁹ principes mūdi eycient̄ foras. ꝓuidebat. n. dñs post passionē ⁊ glorificationē suā ꝓ vniuersum mūdū multos pp̄los credituros: in quoꝝ cordib⁹ diabolus ītus erat: cui q̄m̄ ex fide renūtiant eyciē foras. Sz nunqd de cordib⁹ veteꝝ iustoꝝ nō est eiectus foras: quō ergo dictus est nūc eyciet̄ foras: nisi q⁹ tūc qō in hoībus pauciss̄imis factū est: nūc in multis magniq̄z populis iaz mor futurū esse predictū est. Quid ergo ait: Quispiā: q⁹ diabol⁹ eyciē foras: iā fideliū neminē tentat: imo tētare nō cessat: sz aliud est intrinsecus regnare: aliud forinsecus oppugnare. CHRY. Sed quale est istud iudiciū quo diabol⁹ foras eyciē: exemplo id faciā manifestū: sit aliqs debitores expetēs ⁊ feriat: ⁊ in vincula mittat. Deide ex eadē demētia: ⁊ eū q̄ nihil debet sub eundē carcerē ducat: hic ⁊ eoꝝ q̄ in alios fecit vindictā: ita ⁊ in xp̄o factū est. Eoꝝ. n. q̄ diabolus in nos fecit: ꝓ ea q̄ in xp̄z ausus est sustinebit vindictā: ⁊ ne qs dicat: Qualiter mittet̄ foras: si te supabit: subiūgit. Et ego si exaltatus fuero a terra. om. tra. ad meipm. Qualiter enī supat̄ qui ⁊ alios trahit: hoc aūt plus fuit dicere q̄ resurgam. Si. n. hoc dixisset: nōdū manifestū eēt q⁹ traheret: dicēdo vō: Trahā: vtrū q⁹ demōstrat. AVGV. Sz q̄ oia trahit: nisi ex q⁹ diabolus eyciē foras: nō aūt dixit Oēs: sz Oia: nō. n. oīuz est fides ñ ita q̄z hoc ad vniuersitatē hoīuz rettulit: sz ad creaturē ītegritatē. i. spūs ⁊ aīaz ⁊ corp⁹. ad illud. s. q̄ intelligimus q⁹ visibiles sum⁹: aut: si oia ipi hoīes ītelligēdi sūt: oīa ꝑdestinata ad salutē possum⁹ dicere: aut certe oīa hoīuz genera sz innumerabiles differētias q̄bus iter se ꝑter solā petā hoīes distāt. CHRY. Qualiter igt̄ supra dixit: q̄m̄ p̄ trahit: q. s. filio trahēte p̄ trahit. Dicit aūt trahā: q̄si a tyranno detētos: ⁊ ꝑ seipsos nequcūtes accedere: ⁊ illi⁹ manū effugere. AVGV. Sz si exaltat⁹ ingt fuero a terra: hoc est cū exaltatus fuero: nō. n. dubitat futuꝝ esse q̄ venit implere: nam exaltationē suā dixit in cruce passionē: vnde euangelista subdit. Hoc aūt dixit significans q̄ morte eēt moriturꝰ.

C Rñdit ei turba. Nos audiuimus ex lege: quia xp̄s manet ī eternū. Quō tu dicis oportet exaltari filiū hoīs: Et q⁹ est iste filiꝰ hoīs: Dicit ḡ eis ihesus: Adhuc modicū lumē ī vobis ē. Ambulate dū lucē habetis: vt nō vos tenebre comprehēdāt. Et qui ambulat ī tenebris nescit quo vadat. Dū lucē habetis: credite ī lucē: vt filij lucis sitis. Hec locutus ē ihesus: ⁊ abiit ⁊ abscondit se ab eis.

AVGV. Cū itellexissent iudei q⁹ dñs de sua morte dixisset ꝓponūt ei qōnē quō se diceret moriturū: vñ dr: Rñdit ei turba. Nos audi. ex le. q⁹ xp̄s manet ī eter. quō tu di. oportet exaltari filiū hoīs: Memoriter tenuerūt q⁹ dñs assidue dicebat se eē filiū hoīs. nā hoc loco nō dixit: Si exaltat⁹ fuerit filiꝰ hoīs: sz supius dixerat: Uenit hora vt clarificet̄ filius hoīs: hoc q̄ ī aio retinētes ingunt. Si xp̄s manet ī eternū: quō exaltabit̄ a terra. i. quō crucis passiōe morietur: CHRY. Hic ē videre: q̄m̄ multa eoꝝ q̄ pabolice dicebāt itelligebāt. q⁹. n. ꝓuenit de morte disputās: audiētes hic exaltationē suspicati sūt hoc. AVGV. Ut ß cū dixisse itelligebāt: q̄ facere cogitabāt: nō ergo eis verboꝝ istoꝝ obscuritatē apuit infusa sapiētia: sz stimulata cōscientia. CHRY. Et vide qualiter maliciose interrogant. nō enī dixerūt: Nos audiuimus ex lege q⁹ xp̄s nihil patitur. Jn multis enī scripturarum lo-

tis:ꝛ passio ꝛ resurrectio simul ponit:sz qñ manet ī eternū: ꝛ nimirū hoc non erat cōtrariū. Immortalitati enī per passionē nō est factū impedimētū:sz estimauerūt per hoc ostēdere eū nō eē xp̄z:qñ xp̄s manet in eternū:deinde subdūt: Quis est iste filiꝰ hoīs:ꝛ hoc malicioſe.q.d. Nō dicas q̄ pp odiū tuū hoc dicam⁹:ecce.n.non nouim⁹ de quo dicis. Sz xp̄s respōdit:oñdens qñ passio nō ꝓhibet manere eum in eternū.vnde subdit:Dixit ergo eis ieſus:Adhuc modi. lu.ī vobis est.q.d.Adhuc paruo tēpore ego lux vobiscū sum:ꝓ hoc ostendens q̄ moꝛs eiꝰ trāsmigratio ē: etenī lux solaris nō interimit:sed paꝛ recedēs rursus apparet. AVGV. Uel alr.Modicū lumē in vobis est:ꝓ hoc qō itelligitis: qz xp̄s manet ī eternū.ḡ ambulate:accedite:totū intelligite:ꝛ morituꝛ xp̄z ꝛ victuꝛ ī eternū dū lucē habetis. CHRY. Hic dicit tps totū pñtis vite:ꝛ añ crucē ꝛ post crucē. multi enī post crucē crediderūt in eū:vt nō tenebꝛe vos cōprehēdāt. AVGV.Si.ſ.eo modo crediderītis xp̄i eternitatē: vt negetis in eo moꝛtis humilitatē.Segī:Et q am.in tenebꝛe.quo vadat. CHRY.Quāta deniqz iudei nūc agūt et nesciūt qd agūt sz vt ī tenebꝛis ābulātes:putāt qdē rectā īcedere viaz:Oriā aūt vadūt:ꝓpterea subdit:Dū lucē habetis:credite in lucē. AVGV.Idest dū aliqd veri hētis credite ī vitatē:vt renascamini vitati.vñ segī:Ut filꝛ lu.sitis. CHRY.Oō est filꝛ mei. In pncipio aūt euāgelista dic: ꝙ ex deo nati sūt:hoc ē ex p̄e:hiç aūt ipse oꝛ hos gnāre: vt discas qñ vna ē actio p̄ris ꝛ filꝛ.Segī:Hec locut⁹ ē ieſus: ꝛ abyit ꝛ abscōdit se ab eis. AVGV.Nō ab eis q credere ꝛ diligere ceperūt:sz ab eis q videbāt:ꝛ īuidebāt.Cū aūt se abscōdit:nostre ifirmitati cōsuluit:nō sue ptāti derogauit. GHRY.Sz cū nec lapides leuarēt nec blasphemarēt:c⁹ gratia occultatus est:Lozda enim rimatus nouerat furozē in eis seuientē:ꝛ non expectauit:vt in opus exirēt:sz occultaī mitigās eoꝛum inuidiam.

¶Cū aūt tāta signa feciſſet coꝛā eis:nō credebāt in eū: vt ꝑmo ysaie īpleret quē dixit: Dñe qs credidit auditui nō:ꝛ brachiū dñi cui reuelatū ē? Propterea nō poterāt credere:qz iterū dixit ysaias: Excecauit oculos coꝛ ꝛ īdurauit cor coꝛū: vt non videant oculis:ꝛ nō itelligāt coꝛde: ꝛ cōuertantur ꝛ sanez eos. Hec dixit ysaias quando vidit gloziam eius ꝛ locutus ē de eo. Uerūtī ꝛ ex pncipib⁹ multi crediderūt ī eū:sed ꝓpter phariseos nō cōfitebātur:vt ō synagoga nō ejcerēt Dilexerūt enī gloziā hoīum magisq̄ gloziā dei. CHRY.Nouerat dñs feruentē aīuz iudeoꝛ: ꝛ occisionē meditantē:ꝛ iō occultat⁹ est:ꝛ hoc occultē insinuauit euāgelista subdēs:Cū āt tā.sig.fe.co.eis.nō cre.ī eū. THEO. Nō aūt modice inigratis fuit tātis signis nō credere.ea vo signa cōmemoꝛat q̄ supza sūt posita. CHRY. Ne qs aūt dicat:Cui⁹ gra venit xp̄s:nō nouerāt ꝙ nō ei itenderēt:ꝛ iō ad hoc excludendū inducit ēt ꝓphetas hoc sciētes:ꝓpter qō sequit:Ut ser.isa.pro.imple.quē dixit:Do.qs cre.au.no. ꝛ bza.do.cui reue.ē. ALCVI.Quis ꝑ raritate posuit:qz qō scī ꝓphete a deo audierūt:ꝛ ꝓpō pdicauerūt:pauciſſimi crediderūt. AVGV. Satis aūt oñdit brachiū dñi ipm dei filiū nūcupatū:nō q̄ deꝰ pr̄ figura detineꝛ carnis humane:sz qz oia ꝑ ips fcā sunt:iō brachiū dñi dictū ē.Si.n.aligs hō tāta ptāte ꝓualeret vt sine vllo motu coꝛpis sui qō dicere ret fieret ꝙ eius:brachiū eius eēt. Non aūt patet occasio erroꝛis his q dicunt:qz solus pater est:si brachium eius est filius.nō.n.due:sed vna:persona est homo ꝛ brachium eius. non intelligētes quō verba de rebus alys ad res alias ꝓpter aliquā similitudinē transferanꝛ.Quidaz autē inter se musitant:que culpa fuit iudeoꝛū:si necesse erat vt sermo ysaie impleret.Quibus respondemus deū prescīū futurozū ꝓ ꝓphetā pdixisse:infedilitatē iudeoꝛū nō feciſſe. nō enī ꝓpter rea quēq̄ deus ad peccādum cogit:qz futura hoīuz peccata iā nouit.ipsoꝛū enī p̄sciuit peccata nō sua.fecerūt ergo peccatū iudei qō facturos eē pdixit qui nihil latet. CHRY Qz ergo dixit:vt sermo ysaie ꝓphete īpleret: ly vt: non cāle est sed euētus.Nō.n.qz dixit ysaias nō cred iderūt:sed qz nō erant crediturī ꝓpterea ysaias dixit. AVGV. Sed ea q̄ sequūtur ꝓfundiozē faciūt questionē.adiungit enīz ꝛ dicit. Propterea non po. cre.qz ite.dixit isa.Exce.ocu.eo.ꝛ indu. coꝛ.eoꝛum vt non videant oculis et non intelligant coꝛde ꝛ conuer.ꝛ sa.eos. Si enī credere non poterant qō peccatum est hoīs nō facientis qō nō pōt facere. Et qō est grauius ad deum causa referꝛ:qñquidē ipse excecauit oculos eoꝛū ꝛ indurauit eoꝛū coꝛ.nō enī hoc saltē de diabolo dicitur:sed de deo:sed quare nō poterāt credere:rñdeo:qz nolebāt. Sicut enī ꝙ dñs negare seipsum non pōt:laus est voluntatis diuine:ita q̄ illi non poterāt credere:culpa est volūtatis humane. CHRY. Hoc autē et in communi consuetudīe custodīt:vt cū qs dicat:Nō possū amare illū vehementia voluntatis potētiā dicit. sed euangelista dicit:Non poterāt vt oñdat qñ ipossibile est mētiri ꝓphetā:nō tñ ꝓpterea ipossibile erat eos credere:nō.n.hec pdixisset:si crediturī essent.

AVGV.Sed aliā causā inquis dicit ꝓpheta:nō volūtates eoꝛū:qz.ſ.Excecauit oculos eoꝛū ꝛc.sed hoc ē etiā coꝛū voluntatē meruisse rñdendo.Sic.n.excecat ꝛ obdurat deꝰ deserendo et nō adiuuādo q̄ occulto iudicio facere potest ī quo nō pōt. CHRY. Neqz.n.dereliqt nos nisi nos voluerimus ꝑm illud osee: Oblitus es legis dei tui: obliuiscar et ego tui hec dicit.oñdēs nos īcipe ōrelictionē:et cāz fieri pditiōis.Sicut enī sol ifirmū offēdit visū:nō ex ꝓpa nā:ita fit ꝛ in his q nō attēdūt ōi sermones.terrēs aūt auditoꝛes scriptura dicit.Excecauit et idurauit. AVGV. Qz aūt addidit:Et conuertanꝛ et sanē eos:vtrū subaudiendū sit non.i. nō cōuertātur.etenī ꝓuersio de illiꝰ gratia est:an fozte ꝛ hoc de supne medicine misericozdia fcīm intelligendū:vt qñ superbe suā iusticiā constituere volebāt adhuc desererentur et excecarenꝛ vt offenderēt ī lapidē offesiōis:ꝛ īpleret facies coꝛū ignominia:atq̄ humiliari quererēt nō suā qua iflaꝛ supbꝰ sed iusticiā dei qua iustificaꝛ ipi⁹.hoc.n.multis coꝛū ꝓ fecit in bonū q de sno scelere cōpuncti in xp̄m postea crediderunt.Sequit: Hoc dixit isa.quādo vi.glo. eius et lo.ē de eo.Uidit aūt nō sicuti est sed modo quodā significatiuo :sicut prophete visio fuerat informanda.Nemo ergo vos fallat coꝛū qui dicūt īuisibilē patrē ꝛ visibilē filiū:q putāt euz eē creaturā.In forma enī dei in qua equalis est patri ēt filiꝰ inuisibilis ē.vt aūt ab hoīb⁹ videretur:formaz serui accepit ostendit etiā se anteq̄ susciperet carnē oculis hominū sicut voluit in subiecta creatura non sicuti est. CHRY.Gloziam aūt hic dicit visionem sedentis in throno excelso et alia que ibi dicunꝛ.vñ sequitur:Et lo.est de eo.hoc.ſ. vidi dñm sedētē ꝛ ꝙ audiuit vocē dicētē quē mittā.et qs ibit nob ꝛc. Sequitur:Uerumtī ex pncipibus multi crediderunt ī eū. sed propter phariseos non confitebanꝛ vt de synagoga non ejcerenꝛ:dilexerunt enī magis gloziā hominū q̄ gloziam dei. ALCVI.Gloria dei est publice confiteri christū. gloria hominū est in mundanis gloziai. AVGV. Nos ergo īprobauit euāgelista q ī hoc gressu fidei si ꝓficerēt ꝑ amoꝛē que humane glozie sunt proficiēdo superarent.

¶Jesus autē clamauit ꝛ dixit.Qui credit in me: non credit in me sed in eū qui misit me. Et qui videt me videt eum qui misit me. Ego lux in mundum veni vt omnis qui credit ī me ī tenebris nō maneat.Et sigs audierit verba mea ꝛ nō custo-

dicerit ego non iudico eum. Non enī veni vt iudicez mūdū.sz vt saluificē mūdū. Qui spernit me ⁊ non accipit verba mea:hēt qui iudicet eū. Sermo quē locutus sū: ille iudicabit eū ī nouissimo die. Quia ego ex meipso non sū locutus sed qui misit me pater. ipe mihi mādatū dedit qd dicaz ⁊ qd loquar: Et scio qz mandatū eiꝰ vita eterna est. Que ergo ego loquor: sicut dixit mihi pater sic loquor.

CHRY. Quia amor humane glorie principes credentes confiteri prohibebat. dñs contra hoc eis loquitur. vnde dr. Je. aūt cla. et di. Qui cre. ī me nō cre. ī me: sed in euz qui me misit. q. d. Quid formidatis credere in me: in deuz fides puenit per me. AVGV. Quia enī homo apparebat hoīb⁹ cū lateret deus: ne putarent eum hoc esse tm̄ quod videbāt talem ac tantū se volens credi: qualis et quantus est pater Qui credit in me inquit. non credit in me. i. in hoc quod videt: sed in eū qui me misit. i. in patrem. nam si putauerit euz habere filios p̄m gratiā: non autem habere filium equalez sibi atqz coeternū: non credit in patrē q eum misit. qr non est hoc pater q eū misit. Ne aūt putarent sic voluisse intelligi p̄rem tanq̄ multorū filiorū p gratiā generatorē: non vnici verbi eq̄lis sibi: continuo subiecit: Qui videt me videt eū q misit me. q. d. Utqz adeo nihil distat iter eū ⁊ me: vt q me videt videat eū q misit me: apl̄os suos certe ipse dñs misit: nūq̄ tñ aliqs eoz dicere auderet. Qui credit ī me. Credim⁹ .n. apl̄o: sed nō credim⁹ ī apl̄m. Filiꝰ aūt recte vnigenitꝰ dicit: Qui credit ī me: nō credit ī me: sz credit i eū q me misit. vbi nō a se abstulit credētis fidē: sed voluit ī forma serui remanere credentē. CHRY. Uel dicit: Qui credit ī me ⁊c. .q. d. Qui fluminis accipit aquā: nō eā que est fluminis accipit: sed eā que ē fōtis: volens aūt oñdere qm̄ nō est credere in p̄rem: nō credentē in eū: subiūgit. Qui videt me: videt eū q me misit. qd igit. Lor⁹ est deꝰ: nequaq̄: sed cōsideratio veri que ē per intellectū: hic visio dicit. deinde ostendit eaz que ad patrē cognitionē in hoc qō subdit: Ego lux in mūdū veni: quia enī pater lux vocat: vbiqz eo hic vtit nomīe. Lucē aūt se hic vocauit eo q ab erroze eripit et intellectuales tenebras soluit. vnde subdit: Ut oīs qui credit ī me ī tenebris non maneat. AVGV. In quo satis manifestat oēs se ī tenebris inuenisse: sed ne in eis tenebris maneāt: ī gbus inuenti sunt: debent credere in lucē que venit in mūdū. Dixit quodā loco discipulis suis: Uos estis lux mundi: non tñ eis dixit: Uos lux venistis ī mūdū: vt oīs q credit in vos ī tenebris nō maneat. lumia q̄ sūt oēs sācti. sed credēdo illuminant ab eo: a quo figs recesserit tenebraī. CHRY. Ut āt nō existimēt q⁹ ppter ībecillitatē eos q ipm cōtēnūt illesos dimittat subiūgit: Et sigs audierit vba mea: ⁊ non custodierit ego nō iudico cū. AVGV. Intelligēdū ē: Mō nō iudico eū. cū alio loco dicat: Pater oē iudiciū dedit filio: q̄re āt modo non iudicat ostendit subdens: Non enim veni vt iudicem mundū: sed vt saluificē mundū. i. vt saluū faciā mundum. nunc ergo est tempus misericordie: post erit iudicij.

CHRY. Deinde vt non pigriores ex hoc fiant. terribile subdit iudicium: Qui spernit me ⁊ non accipit verba mea: habet qui iudicet eum. AVGV. Non dixit: Ego nō iudico eum in nouissimo die. hoc enim esset ꝟrium illi sententie Omne iudiciū dedit filio. Expectātibus aūt quisnā esset ille secutus adiunxit: Sermo quē locutus sū ille iudicabit eū in nouissimo die. Satis manifestauit seipsum in nouissimo die iudicaturū: seipsum quippe locutus est. seip̄m annunciauit. aliter itaqz iudicabūtur qui nō audierunt: aliter qui audierunt ⁊ ꝓtēpserunt. AVGV. i. de tri. Ideo aūt iudicat verbū qō locutus est filius: quia non ex se locutus est filius: vnde sequit: Quia ego ex meipo nō sum locutus: per qō intelligi voluit. Ego non ex me natꝰ sum. Quero itaqz quomō intelligam⁹: Ego non iudicabo: sed verbū qō locutus sum iudicabit: cū ipse sit verbū patris quod loquit: vel ita: Ego nō iudicabo ex potestate humana: qr filius hominis sum: sed ego iudicabo ex potestate verbi dei: quia filius dei sum.

CHRY. Uel aliter: Ego non iudico euz. i. nō sum causa perditionis eius: sed ipse qui verba mea spernit. Uerba. n. que modo locutus sum in ordine stabūt accusatoris omnē tollentia excusationem: ⁊ hoc est quod subdit: Sermo quē locutus sum: ille iudicabit eum. ⁊ quis sermo: Quia ego ex meipso non sum locutus: sed qui misit me pater: ipse mihi mandata dedit quid dicaz: ⁊ quid loquar. Omnia igit hec ꝓpter eos dicebāt: vt nullā hēant excusatōez. AVGV. Mandatum aūt non qō filius nō habebat pater dedit: sed in sapientia patris quod est verbū patris oia mandata sūt patris. Dicit aūt mandatū datū: qr non ē a seipso cui dicit datū: ⁊ hoc ē dare filio id sine quo nunq̄ filius fuit: quod est gignere filiū qui nūq̄ non fuit. THEO. Lū. n. verbū patris existat filius: ⁊ que sunt in mēte patris reuelat in itegrum: mādat ū accepisse dicit. quid sit dicturus ⁊ qd loquatur. Sicut etiam nostrū verbū si verū fateri volumus ea ꝓfert que suggerit mens. Sequit: Et scio quia mandatū eius in vita eterna est. AVGV. Si ergo vita eterna est ipse filius: ⁊ vita eterna est mandatū patris: quid aliud dictum est: nisi qr ego sū mādatū p̄ris: pinde ⁊ id qō adiūgit: q̄ ergo ego loquor: sicut dixit mihi pater sic loquor: nō accipiam⁹: Dixit mihi: q̄si p vba locut⁹ sit vnico vbo: dixit ergo pater filio id sine quo nunq̄ filiꝰ fuit: sicut dedit vitā filio: nō qō nesciebat vel nō hēbat: sz qō ipe filiꝰ erat. qd ē autē Sicut dixit mihi sic loquor: nisi vbū loquor: Ita ille dixit vt verax: ita iste logtur vt veritas: verax aūt genuit vitatē: quid ergo iam diceret veritati: non enim ímpfecta erat veritas cui verum aliquod adderetur. CA. XIII.

Ante diem festū pasce sciēs iesus qz venit hora eiꝰ vt trāseat ex hoc mūdo ad patrem: cū dilexisset suos qui erant in mūdo in finem dilexit eos. Et cena facta cum diabolus iā misisset in coz vt traderet eū iudas simonis scariothis: sciens qz omnia dedit ei pater in manus: ⁊ quia a deo exiuit ⁊ ad deum vadit: surgit a cena ⁊ ponit vestimēta sua: ⁊ cū accepisset linteum precinxit se. Deinde misit aquā in peluim ⁊ cepit lauare pedes discipuloz: ⁊ extergere linteo quo erat precinctus.

THEO. Quia dñs trāsmigraturꝰ erat ō pñti seculo: explicat qualem erga suos amicitiam gereret. vnde dr. Ante di. fe. pas. sci. ie. qz ve. ho. eiꝰ vt trā. ex hoc mundo ad pa. cū dilex. su. qui erāt ī mū. i fi. di. eos. BEDA. Plīmas sigdē festiuitates iudei habebant: sed apud eos insignioz atqz celebrioz erat pasce festiuitas: ppter quod signāter dicit: Ante diem festum pasce. AVGV. Pasca non sicut quidā existimant grecū nomen est: sed hebreū. opportunissime tamē occurrit ī hoc nomine quedā cōgruētia vtrarūqz liguarū: qr enī pati grece paschin dicit: ideo pasca passio putata est: vl hoc nomē a passione sit appellatū. i sua vero lingua hoc est in hebrea pascha transitus dicit: ppterea qr tunc pmus pasca celebrauit populus dei quando ex egypto fugientes: rubrum mare transierunt. nunc ergo figura illa prophetica in veritate completa est: cum sicut ouis ad immolādū ducit christus: cuius sanguine illinitis postib⁹ nostris. i. cuius signo crucis signatis frontibus nostris a perditione huius

ſeculi:tanꝯ a captiuitate egyptiaca liberamur:ꝛ agim⁹ ſaluberrimū tranſituꝫ:cū de diabolo tranſimus ad xp̄m ꝛ ab iſto inſtabili ſeculo:ad eius fundatiſſimū regnū. Hoc itaq; nomē.i.paſca velut interp̄tans nobis euāgeliſta dicit: Sciens qꝛ venit hora eius vt trāſeat ex hoc mūdo ad p̄rem. Ecce paſca.ecce trāſitus. CHRY. Nō ſoluꝫ ät tunc ſciens ſz oli. Tranſitū ät eius mortē vocat. Relicturus ät diſcipulos maiorē eis demonſtrauit amorē.ꝛ hoc ē qđ dicit: Cū dilexiſſet ſuos q erant in mūdo in finē dilexit eos. hoc eſt nihil dereliqt eoꝝ que eū q valde amat decens eſt facere: ñ ät a p̄incipio hoc fecit: ſz maiora poſtea adiecit: vt eoꝝ augeat familiaritatē:ꝛ multaꝫ eis p̄pareꝫ conſolationē: ad ea que ſuperuentura erant: ſuos ät eos vocat ſm familiaritatis rationem: qꝛ ꝛ alios ſuos dicit ſm conditionis rationē. vt cum dicitur. Sui eum non receperunt. addit ät: q erant in mundo. qꝛ ſui erant ēt defuncti vt abraam iſaac ꝛ iacob. ſz in mundo non erant. Vos ergo ſuos qui erāt in mundo manſit amans continue: ꝛ tandem perfectam amicitiam circa eos oſtēdit. ꝛ hoc eſt. In finē dilexit eos. AVGV. Uel aliter. In finem dilexit eos: vt ꝛ ipſi de hoc mūdo ad ſuum caput dilectione tranſirent. quid eſt enim In finez. niſi in chriſtum: Finis enim legis chriſtus ad iuſticiā omni credenti: finis perficiens non interficiens. Uideo autez poſſe iſta verba quodā humano modo etiā ſic accipi tanꝯ vſq; ad mortem chriſtus dilexerit ſuos. Sed abſit vt dilectionem morte finierit: qui non eſt morte finitus niſi forte ſic ita intelligendū: Uſqz ad mortem dilexit eos. i. vſqz ad mortez illū dilectio ipſa perduxit. Sequit̄: Et cena facta. i. iam peracta:ꝛ ad p̄uiuantiū menſam vſūqz perducta. Nō .n. ita debemus intelligere cenā factaz: veluti iā p̄ſumptaz atqz tranſactā: adhuc.n. cenabat̄ cū ſurrexit ꝛ pedes lauit diſcipulis: nam poſtea recubuit ꝛ buccellam traditori dedit. q ät ait: Cum iam diabolus miſiſſet in coꝝ vt traderet eum iudas ſimonis ſcariothis: miſſio iſta ſpiritualis ſuggeſtio eſt: ꝛ non fit per aurez: ſed per cogitationē: diabolice. n. ſuggeſtiones immittuntur: ꝛ humanis cogitationibus immiſcent̄. Factū ergo iaz fuerat in cozde iude p̄ imiſſionem diabolicā: vt traderet diſcipulus magiſtrū. CHRY. Hoc ät quaſi ſtupens interſeruit euangeliſta: qñ eum qui iam prodere ſtatuerat dñs lauit: oſtendit ēt proditoris multaz nequitiaz: qñ neqz ſalus eū comunicatio detinuit: qđ maxime conſueuit negtiaz detinere. AVGV. Locuturus ät euangeliſta de tanta dñi humilitate p̄ius eius celſitudinē voluit cōmendare: ad qđ pertinet quod dicit: Sciēs qꝛ oīa dedit ei p̄r in man⁹: ergo ꝛ ipz traditorem. GREGO. vi. moꝛali. Sciebat enī q ī manu ſua ipſos etiā p̄ſecutores accep̄erat: vt ipſe in ſe ad vſuz pietatis itoꝛqueret: gcgd eoꝝ cōtra ſe malicia p̄miſſa ſeuiret. ORIGE. Oīa eniz tradidit ei p̄r in manus: hoc eſt in opere ei⁹ ꝛ poteſtate. Pater. n. meus vſqz huc ingt operat̄ ꝛ ego opero. ꝛ. vel oīa tradidit ei pater in manus: cuncta capiētes: vt quelibet ei famulent̄.

CHRY. Traditionē enī hic ſalutē fideliū vocat. Cū ät audieris traditionez nihil humanū ſuſpiceris: cū eniz q ad patrē oſtendit honorē ꝛ cōcoꝛdiā. Sicut enī pater ei tradidit: ita ipſe patri: vnde paulus: Cū tradiderit inquit regnū deo ꝛ patri. AVGV. Sciens etiam quia a deo exiuit: ꝛ ad deū vadit: nec deum cum inde exiret: nec nos deſerens cum rediret. THEOPHI. Quia g̃ pater oīa ei cōmiſit ī manus. i. ſalutem ei cōmiſit fideliū: decens reputabat quecunqz ſpectant ad ſalutē illis oſtendere. Sciens etiam q a deo exiuit ꝛ ad deuz vadit: nullaten⁹ eius gloria minui poterat dū pedes diſcipuloꝝ ablueret: neqz. n. gl̃iā vſurpauit q enī dignitatē vſurpant: minime ꝺdeſcēdūt ne diſſipēt qđ ī ꝺgrue ſibi diripuerūt. AVGV. Cū g̃ illi p̄r oīa dediſſet in manus: ille diſcipulorum non manus ſed pedes lauit: vt cum ſe ſciret a deo exiſſe ꝛ pergere ad deū: nō dei domini: ſz hoīs ſerui impleuit officiū. CHRY. Hoc autē dignuz erat: eo q a deo exiuit: ꝛ ad deum vadit: vt vniuerſū ꝺcultaret tumorē. vñ ſequit̄. Surgit a cena ꝛ ponit veſtimēta ſua: ꝛ cū accepiſſet linteū p̄recinxit ſe: deinde miſit aquā in pel. ꝛ ce. la. pe. diſ. ꝛ exter. lin. quo erat p̄cin. Uide q̃liter bumilitatē oſtendit nō ſolū in lauando pedes ſed etiā aliter: Non enī anteq; recumberet: ſed poſtq; reſederūt oēs: tūc ſurrexit: deinde nō ſolū lauit: ſed veſtimenta deponit. linteuz p̄recinxit ꝛ peluim implet: ꝛ nō aly impleri iuſſit: ſed oīa operat̄: oñdens q cuz oī ſtudio oportet talia facere.

ORIGE. Myſtice aūt p̄rādiū cib⁹ eſſe dignoſcit̄: ꝛ ante terminū diei ſpiritualis: q in vita p̄ſenti conſiderat̄: ꝛ bis q introducunt̄ cōueniens exiſtit: cena vero finalis ꝛ bis q iā vltra p̄greſſi ſunt apponit̄. Aliter quoq; poterit qs aſſerere p̄randiū foꝛe intētionē ſcripturaꝝ antiquaꝝ: cenā vero recōdita ī nouo teſtamēto myſteria. Puto aūt q q vna cū ieſu cenant: ꝛ in finali vite p̄ſentis die ſecum cōuiuant̄: egent lauacro quodā: nō vtiq; erga qđ p̄ moꝝ vt ita loquar coꝝporis ꝛ aīe ſz quo ad vltima ꝛ poſtrema q̃ terre neceſſario herent. Dicit autē q cepit lauare pedes: nā poſtmoduz lauit ꝛ finiuit loturā. qꝛ pedes apoſtoloꝝ fuerunt cōtaminati: iuxta illud: Omnes vos ſcandalizabimini iſta nocte ī me. Poſtea autez perfecit eos lauare: purgās eos vt vltra nō fedent̄. AVGV. Poſuit aūt veſtimēta ſua: q cū ī forma dei eſſet ſemetipſum eximaniuit: p̄cinxit ſe linteo: q formā ſerui accepit: miſit aquā in pleuiz vñ lauaret pedes diſcipuloꝝ: qui in terrā ſanguinē fudit quo īmundiciā dilueret peccatoꝝ. Linteo aūt quo erat p̄cintus pedes quos lauerat terſit: q carne qua erat indutus: euangeliſtaꝝ veſtigia confortauit: ꝛ linteo quidez vt ſe p̄recingeret: poſuit veſtimenta q̃ habebat: vt autem formā ſerui accipet: quādo ſemetipſuz exinaniuit: non qđ habebat depoſuit: ſed quod non habebat accepit: crucifigēdus ſane ſuis expoliatus eſt veſtimentis: ꝛ mortuus inuolutus eſt linteis: ꝛ tota ei⁹ paſſio noſtra purgatio eſt.

¶ Uenit ergo ad ſymonē petrum. Et dicit ei petrus: Domine tu mihi lauas pedes? Reſpōdit ieſus ꝛ dixit ei. Quod ego facio tu neſcis mō: ſcies aūt poſtea. Dicit ei petrus: Nō lauabis mihi pedes in eternū. Reſpondit ei ieſus: Si non lauero te: non habebis partez mecū. Dicit ei ſimō petrus: Domine non tm̃ pedes: ſed ꝛ manus ꝛ caput. Dicit ei ieſus: Qui lot⁹ eſt non indiget niſi vt pedes lauet: ſed eſt mūdus tot⁹. Et vos mūdi eſtis ſed non omnes Sciebat enim qs nā eſſet qui traderet euz: propterea dixit non eſtis mundi omnes.

ORIGE. Sicut medic⁹ pluriū egrotoꝝ intent⁹ cure: ab his qui magis īdigent: p̄priā curam incipit: ſic ꝛ chriſtus qui fedos abluit pedes diſcipuloꝝ exoꝛdit ab his q magis erant fedi: ꝛ ſic vltimo venit ad petrū quaſi minus alys īdigentē lotura peduz: vnde dicit̄. Uenit ergo ad ſi. pe. cui quodāmō ad reſiſtēdū pene mūda pedū oſcia p̄ſuadebat: vnde ſequit̄: Et dixit ei petrus: dīe tu mihi lauas pedes?

AVGV. Quid eſt. Tu: gd eſt Mihi? cogitāda ſunt potius q̃ dicenda: ne forte qđ ex his verbis aliquatenus quidem digne concepit aīa: nō explicet lingua. CHRY. Ut ſi petrus p̄rimus erat: ſed credibile eſt proditoꝛez ſtultum exiſtentem ante eum recubuiſſe: qđ euangeliſta ſignificauit cū dixit. Cepit lauare: deīde venit ad petrū. THEO. Ex quo patet q non p̄rimitus lauit petruz: ex ceteris vero diſcipulis nullus tētauiſſet ante petruz lauari. CRHY. Quereret aūt vtiq; quis quare nullus euz aliozum probi-

buit:ſz ſolus petrus: qō nō parui amoris ⁊ verecūdie erat. Ex hoc igit mihi videt̄ prius ſolū proditorē lauaſſe: deide ad petrū veniſſe:⁊ alios diſcipulos p eū de reliquo caſtigatos. Si.n. quēq; ex ceteris lauare cepiſſet, phibuiſſet dñs: ⁊ dixiſſet q̄ petrus dixit. ORIGE. Uel aliter: Oēs putabant pedes decernentes q; tantus non irrationabiliter eor lauaret pedes: ſolus āt petrus nullā aliā ꝓſiderationē ꝓferens: tanq; reuerens ieſum: non p̄bebat pedes ſuos ad lauandū: ſepe.n. ſcriptura deſignauit petrū feruidum ad inſinuandū q̄ ſibi viſa ſunt vtiliora ⁊ meliora. AVGV. Uel aliter: Non debemus putare hoc petrū iter ceteros formidaſſe atq; recuſaſſe: cū ⁊ id aly ante ipſum libenter vel eōniter fieri permiſiſſent: non.n. ita intelligendū eſt q̄ſi aliquibus iam lauiſſet: ⁊ poſt eos veniſſet ad primū. Quis.n. neſciat primū apoſtolor eſſe beatiſſimū petrum: ſz q; ab illo ceperit: Nō ergo pedes diſcipulor lauare cepit: venit ad eum a quo cepit. i. ad petrū: ⁊ tunc petrus expauit: quod etiam quilibet eor expaueſceret. Sequtur: Rñ. ieſus ⁊ dixit ei: quod ego fa.tu ne.modo: ſci.aūt poſtea. CHRY. i. humilitatē huius doctrine: ⁊ quomodo humilitas ſufficit in deum perducere. ORIGE. Uel inſinuat dominus q; hoc erat myſterium. Lauando enim ⁊ exſiccando pedes eor: faciebat eos decores debentes euangelizare honeſta: vt oſtendere valeant iter factum ac pergere per eum qui dixit: Ego ſum via. oportebat autem lauari pedes diſcipulorum a ieſu deponente veſtimenta vt mundos pedes mūdiores efficiat: vel vt immundiciā pedum diſcipulorum ſuſcipiat in proprium corpus: per linteum quo ſolo precinctus manebat: ipſe nāq; languores noſtros portauit. Attende etiam q; cuz debeat pedes diſcipulorum abluere: nō aliud tempus elegit: q̄ cum diabolus iam intrauerat in cor iude: vt eum prodere ret: ⁊ futura pro hominibus diſpenſatio imminebat. nam ante hoc non erat opportunum pedes diſcipulorum lauari a ieſu. Quis enim pedum eorum ſordiciem intermedy temporis vſq; ad paſſionez lauiſſet: Sz neq; tempore paſſionis: alter enim ieſus non aderat qui pedes eorum lauaret: ſed neq; poſt diſpenſationem: illo nāq; tempore ſpiritu ſancto ſuperueniente eorum loti ſunt pedes. Huius ergo myſterij dicit dñs petro: tu non es capax: ſz poſt hec noſces cum illud perceperis illuſtratus. AVGV. Nec tamen ille dñici facti altitudine exterritus permittit fieri: qō curfieret ignorabat: ſed vſq; ad ſuos pedes humilem chriſtum videre non poteſt ſuſtinere. Nam ſequitur: Dicit ei petrus non lauabis mihi pedes in eternum. hoc eſt nunq; hoc patiar. Hoc qppe in eternū nō fit qō nūq; fit. ORIGE. Ex hoc aūt accipim⁹ exēplū quoniā poſſibile eſt quēq; ſm purū ꝓpoſitū dicere ꝓpter ignorātiā qō ſibi nō prodeſt. Petrus enī ignorans hoc eſſe cōueniens: ꝓmo qdē quaſi dubitās ſuauiter dixit: Dñe tu mihi lauas pedes: Secūdo. Nō lauabis mihi pedes in eternū: qō erat prohibitū operis producentis eū ad habendū partem cū ieſu in quo etiam non tm̄ ieſum arguit inconuenienter lauantem pedes diſcipulorū: ſed etiam condiſcipulos indecenter ſuos pedes porrigētes. cū ergo nō eſſet expediēs petro ꝓpriū reſpōſū: nō pmiſit illud dñs verificari. nā ſubdit: Rñdit ei ieſus: Si nō lauero te: nō ha.partez mecū. AVGV. Ita dictū eſt: Si nō lauero te: cum de ſolis pedib⁹ ageret quō dici ſolet: calcas me: quando ſola planta calcat. ORIGE. Qui aūt recuſant hec ⁊ ſimilia tropologiçare dicāt: quō probabile eſt eū qui ob reuerentiā ieſu dixit: Nō la.mihi pe. in eter. non habiturū partē cū dei filio: ꝓpter nō lauare pedes ab eo: ſicut ꝓpter īmane ſcelus: ⁊ ideo preſtādi ſūt pedes. i. mentis affectus lauandi a ieſu vt ſint pedes noſtri decori: ⁊ p̄ſertiz cum emulantes potiora dona volum⁹ annumerari eis qui euangelizant bona. CHRY. Ideo aūt nō dixit cui⁹ gratia hoc faciebat: ſed minas impoſuit: q; ille nequaq; ꝑſuaſus eſſet: audiens enī: Scies aūt poſtea. non dixit voce igit me vt permittā: ſz quādo cōminat⁹ ē id qō maxīe timebat .ſ. ſeparari ab eo tunc permiſit. ORIGE. Hoc dicto vtemur cōtra eos q indiſcretius ſe facere ſtatuerūt qō eis non prodeſt: nā oſtēdendo illis q; nō ſūt habituri partē cū ieſu: dū p̄ſumptuoſū decretū obſeruāt: admonebimus illos ne īmorent male decretis: etiā ſi iureiurādo ex multo ipetu illud firmauerūt. AVGV. At ille amore ⁊ timore perturbatus: plus expauit chriſtū ſibi negare: q̄ vſq; ad ſuos pedes humiliari: vñ ſequit: Di.ei ſi.pe.do.nō tm̄ pe.me. ſz ⁊ manus ⁊ ca. ORIGE. Manus aūt lauare nolebat ieſus ꝓtēnēs q̄ dicebant q̄m diſcipuli tui nō lauant manus cū panē māducant. caput aūt ſubmergi nolebat: in quo imago ⁊ gloria patris extiterat: ſatis eſt aūt ei vt pedes lauandos porrigeret. vñ ſequit: Di.ei ieſus: q lo.eſt: nō indi. niſi vt pe.la. ſz ē mūto. AVGV. Tot⁹ vtiq; p̄ter pedes: vel niſi pedes quos habet opus lauare: hō enī in baptiſmo totus abluit: nō preter pedes: ſed totus oīno: veruntā cū reb⁹ humanis poſtea viuit: vtiq; terra calcat. Ipſi igit humani affect⁹ ſine gb⁹ in hac mortalitate nō viuit: q̄ſi pedes ſūt: vbi ⁊ hūanis reb⁹ afficimur: vt ſi dixerimus: q; peccatū nō habemus: noſipſos decipiam⁹. Si aūt cōfitemur peccata noſtra: q pedes diſcipulor lauit: nobis peccata dimittit: vſq; ad pedes gb⁹ conuerſamur in terra. ORIGE. Impoſſibile autez puto nō cōtaminari extrema aīe ⁊ ifima ei⁹: quāq; quo ad hoīes pfectus quis eſſe puteſ: plurimi aūt poſt baptiſmū iplentur puluere ſcelerū vſq; ad verticē: q vero legittime diſcipuli chriſti ſūt: erga ſolos pedes indigent lauatione. AVGV. Ad ſeleucia. Ex hoc aūt qō hic dicit intelligit q; iam petrus baptizat⁹ fuerat: itelligim⁹ enī ei⁹ diſcipulos p quos baptizabat iā fuiſſe baptizatos: ſiue baptiſmo ioānis ſicut nonnulli arbitrant: ſiue qō magis credibile eſt baptiſmo chriſti. Neq; enī rēnuit miniſteriū baptizandi: vt haberet baptizatos ſeruos p quos ceteros baptizaret: q non defuit humilitatis miniſterio quando eis pedes lauit. vñ ſequit: Et vos mū. eſtis: ſz nō oēs. AVGV. Hoc qd ſit: ne quaram⁹ ipſe euāgeliſta patefecit adiūgens: Sci. enī quiſnam eſſet q tra. eū: ꝓpte. di. Nō eſtis mū. oēs. ORIGE. Quo ergo dicit. Uos mundi eſtis: refert ad xi. q; vero ſubdit: Sz non oēs. dicitur ꝓpter iudaz exiſtentē īmundū. primo quidem quia pauperes nō erant ſibi cure: ſed fur erat: demuz diabolo ingreſſo in cor eius vt proderet chriſtū. Lauat aūt pedes poſtq; mundi erāt q̄m gratia tranſcendit neceſſitatē ⁊ ſicut dicit ioānes: Mūd⁹ mūdificet adhuc. AVGV. Uel q; ipſi diſcipuli cū loti eſſent: nō op⁹ habebant niſi pedes lauare: q; dum in iſto ſeculo viuit hō: humanis affectibus terrā velut pedibus calcās contrahit. CHRY: Uel aliter: Nō dicit eos mūdos: vt a peccatis erutos eſtimes: victima nōdū oblata: ſed eā q̄ cognitionis eſt mundationē dicit: iam enim ab erroze iudaico eruti erant.

¶ Poſtq; ergo lauit pedes eorum: accepit veſtimenta ſua: ⁊ cū recubuiſſet iterū dixit eis: Scitis quid feceri vobis: Uos vocatis me magiſter ⁊ dñe: ⁊ bñ dicitis: Sū eteni. Si ergo ego laui pedes vr̄os dñs ⁊ magiſter: ⁊ vos debetis alter alteri⁹ lauare pedes. Exēplū.n. dī vobis: vt quēadmodū ego feci vobis: ita ⁊ vos faciatis. Amē amē dico vobis: nō ē ſeruus maior dño ſuo: neq; apoſtolus maior eſt eo q; miſit illum. Si hec ſcitis beati eritis ſi feceritis ea. Nō de omnib⁹ vobis dico. Ego ſcio quos elegeriz. Sed vt adimpleatur ſcriptura: Qui māducat mecū panez leuabit contra me calcaneum ſuum. Amm̄ dico

vobis ꝓiusq; fiat vt cum factū fuerit credatis: quia ego sum. Amen amen dico vobis: qui accipit si quē misero: me accipit. Qui autem me accipit: accipit eum qui me misit.

AVGV. Memor dns se ꝓmisisse sciētiā facti sui petro dicēs. Scies ātem postea gd sit qđ feci: docere nūc incipit. vñ dicit: Postq; ḡ la. pe. cor: accc. ve. sua ⁊ cuz recu. ite. di. eis Sci: gd fe. vo. ORIGE. Quod vl̄ interrogatiue ꝓferat vt ostēdat facti magnitudinē. vel iperatiue vt eor erigat ī tellectū. ALCVI. Mystice ātem ipleta redēptiōis nostre purgatiōe p sanguinis sui effusionē accepit vestimēta sua: tertia die ō sepulchro resurgēs: ⁊ eodē corpe iā imortali vestitus ⁊ cū recubuisset ascēdens ī celū in dextera pīna diuinitatis recūbēs: inde vētur⁹ ē ad iudicandum. CHRY. Nō ātem adhuc ad solū petrū sz ad oēs logtur. d. Uos vo. me ma. ⁊ do. in quo cor iudiciū assumit: deinde vt nō illor gre ee putent: hec vba subiūgit: Et bñ di. sū etenī. AVGV. Doī ꝓceptū ē: Nō te laudet os tuum sz laudet te os ꝓximi tui. periculosū ē enī sibi placere: cui cauēdū ē supbire. Ille ātem q sup oia est quantūcunq; se laudet: nō se extollit excelsius nec pōt recte dici arrogans deus: nobis nāq; expedit deum nosse: nō illi. Nec cū quisq; cognoscit: sī ñ se iudicet ipe q nouit. Si ergo nō se laudādo quasi arrogantiaz vitare volue rit: nobis⁹ sapientiā denegabit. Qūo aūt arrogantiā veritas timet: Et quidē q magistrū se dicit: nemo reꝑhenderet ēt q cū nihil aliud q̄z hominē crederet: quī id ꝓfiteꝛ qđ ⁊ ipsi boies in gbuslibet artibus vsq; adeo sine arrogātia ꝓfiten tur vt ꝓfessores vocent. Qz vero dns discipulorū se dicit: cū sint ꝑm seculū ingenui. gs ferat ī hoie: Sed cū deus logꝛ tur: nulla ē elatio tāte celsitudinis: nullū mēdaciū vitatis: nob subiacere vtile ē illi celsitudini: seruire veritati. Ideo bñ ḡ dicitis: vocādo me mgr̄m ⁊ dñm. qz sū. nā si ñ essez qđ dicitis: male dicerctis. ORI. Et illi gdē ñ bñ dicūt. Dñe: gbus diceꝛ: Discedite a me q opamini iniqtatē: sz apl̄i bñ dicūt: Magister ⁊ dñe. nō. n. eis negtia dñabit: sz vbū dei. Segt̄. Si ergo ego la. pe. ve. dns ⁊ ma. ⁊ vos de. al. alte. la. pe. CHRY. A maioꝛib⁹ rebus accipit exemplū vt qđ minus ē opemur nā ipe gdē dns ē: nos aūt ad ꝓseruos facim⁹ si fecerimus. et ideo subdit: Exemplū enī de. vo. vt quēad. ego fe. vo. ita ⁊ vos fa. BEDA. Primū dns egit factis qđ postmodū docuit verbis ꝑm illō: Le. ie. fa. ⁊ do. AVGV. Hoc ē beate petre qđ nesciebas hoc tibi postea sciendū pro misit. ORIGE. Cōsiderandū vo est si necessariū ē quēli bet volentē disciplinā iesu pficere. velut debitū opus ꝓseq lauacrū sensibiliū pedū: ꝓpter hoc dicit: Debe. adin. la. pe. Sed hic mos vel nō fit: vel admodū raro. AVGV. Est enī apud plerosq; cōsuetudo hui⁹ humilitatis cū seinuicez hospitio suscipiūt: ⁊ faciūt hoc sibi inuicē fratres: etiaz ope ipso visibili. Multo enī meli⁹ est ⁊ sine controuersia veri⁹: vt etiā manib⁹ fiat: ne dedigneꝛ qđ fecit christ⁹ facere chri stian⁹. Cū enī ad pedes fratres inclinat corp⁹ ēt ī corde ipo excitat: vl̄ si iā ierat: ꝓfirmat humilitatis affect⁹. Sz exce pto hoc morali ītellectu: nūgd ēt frater fratrē a delicti poterit cōtagione mundare: Sz cōfiteamur iuicē delicta nra inuicē nos delicta donem⁹: ⁊ ꝑ nris delictis inuicē orem⁹: atq; ita quodāmō inuicē pedes nros lauem⁹. ORIGE. Uel aliter. Hoc lauacrū spūale pedū de quo dictū est: puꝛ cipaliter qdē a nullo nisi a solo iesu pōt effici: secūdario vo a discipulis eius quibus dixit: Uos debe. adin. la. pe. Jesus enī lauit pedes discipulor inquantū magister: ⁊ seruorum in eo q dns. Hic aūt est finis magistri vt discipulus faciat sicut se: quod de saluatore appet: q ꝓe ceteris magistris ⁊ dñis vult vt fiant eius discipuli q̄si magister ⁊ dns: non habentes spiritum seruitutis sed spūs filiatiōis: in quo clamāt Abba pater. Prius ergo q̄z fiant ⁊ magister ⁊ dns: egēt lauacro pedū: velut insufficiētes discipuli: ⁊ adhuc sapientes spiritū seruitutis. Cū aūt aligs eor statū magistri attingit ⁊ dñi: tūc imitari poterit eū q lauit discipulor pedes: ac lauare pedes p doctrinā q̄si magister. CRHY. Adhuc ātem puocās eos ad lauādū pedes subiungit: Amē amen di. vo. Nō est ser. ma. do. suo: neq; apo. maior eo q mi. illū. q. d. Si ergo hec a me facta sunt: multomagis a vobis oportet hec fieri. THEOPHI. Necessario etiā hic apl̄os admonet: qz enī ad dignitates habebāt attingere: ⁊ hic qdē maiores hic minores: ne insurgāt adinuicē: serenat consciētiā oīum.

BEDA. Quia vo scire bonū: ⁊ nō facere ñ ptinet ad beatitudinē: sz ad cōdēnationē: ꝑm illud: Sciēti bonū ⁊ nō facienti: peccatū est illi. subiūgit: Sic hec sci. be. eri. si fe. ea.

GHRY. Nā scire qdē oīuz est: facere vo nō oīuz. Deīde ꝓditor ē non manifeste redarguit: sz obūbrate: cum subdit Nō de oīb⁹ vobis dico. AVGV. q. d. Est iter vos q non erit beat⁹: neq; facit ea. Ego scio quos elegeriz. Quos: nisi eos q beati erūt faciēdo q̄ ꝓcepit: Nō est igit̄ iudas elect⁹: qd ē ergo qō alio loco dicit: Nōne ego vos duodeci elegi: an ipse ad aligd ē elect⁹: ad qō erat vtiq; necessari⁹: nō aūt ad beatitudinē: de q̄ dicit: Bti eritis si feceritis ea. ORIGE. Uel aliter: Nō recte existimo posse referri qō dr̄: Nō de oīb⁹ vobis dico: ad hoc qđ dictū est: Beati eritis si feceritis ea. Totū enī hoc ⁊ de iuda ⁊ de quolibet alio verū est dicere. Beat⁹ talis si fecerit hec. Reducem⁹ aūt hec ad illud dictū: Nō ē ser. ma. do. suo: nec apo. ma. eo q mi. illū: Judas enī cū esset seruus peccati: nō erat seru⁹ diuini vbi: nec apl̄s diabolo ingresso in cor ei⁹: cū ḡ dns nouisset q sunt sui: alienos a se nō nouit: pp qō nō ait. Ego scio cunctos pītes: sz ego scio quos elegeri. q. d. electos meos noui. CHRY. Deīde vt nō multos ꝓtristet suo ꝑmōe subiūgit: Sz vt adīplea. scrip. q mādu. me. pa. le. cal. suū cōtra me: oñdēs q nō ignorās tradit̄: qđ maxīe sufficiēs erat iudā retinere: ⁊ non dixit: Tradet me. sz lenabit ꝓtra me calca. suū: dolū ⁊ occultationē insidiaz reꝑsentare volēs. AVGV. Quid ē enī: Lenabit calcaneū suū sup me. nisi ꝓculcabit me: in quo iudas traditor ei⁹ attingit̄. CHRY. Dicit aūt. Qui mādu cat mecū panē. i. q a me nutrit⁹ est: q mea mēsa cōicauit vt si quādo a famulis aut aligbus viliorib⁹ patiamur aligd malū. nō scandalizemur: respiciētes inde exēplū q infinitis potit⁹ bonis: ī ꝓtrariū remunerauit bñfactorē. AVGV. Illi ergo q electi erāt māducabāt dns: ille māducabat panē dñi ꝓtra dns. illi vitā: ille penā. Qui enī māducat īdigne ait apl̄s: iudiciū sibi māducat. Segt̄. Ammō di. vo. priusq; fiat: vt cū fcm fu. cre. qz ego suz de quo. s. illa scriptura ꝓcess sit. ORIGE. Nō ātem dcm ē apostolis: Ut credatis. q̄si nō credētib⁹: sz dictū ē tāq; eqpolleat ei: qđ ē vt credētes opemini: pseuerātes in credulitate: nec aliquā occasionē ad repulsā captātes. sup ea. n. q̄ obtinebāt discipuli ad fidē faciētia: hoc etiā adepti sūt videre pfici scripturā ꝓdictam.

CHRY. Quia ḡ discipuli exituri erāt ad ꝓdicādū ⁊ multa passuri duob⁹ modis eos cōsolat̄: vno mō a seipso cū dicit: Beati eritis si fe. ea. alio vo mō ꝓsolat⁹ ē eos ab alys eo. s. q ab hoīb⁹ multa potient ꝓcuratiōe: vnde subdit. Amē amē. dico vo. q acci. siquē mi. me acci. q aūt me ac. ac. eum q mi. me. ORIGE. Qui enī recipit quē mittit iesus: Jesum q in missso cōsistit recipit. q aūt iesū recipit: patrē recipit: igr̄ q recipit quē mittit iesus: mittentē recipit patrē. Pōt etiaz ⁊ hic sermo fore q recipit: quē ego misero: vsq; ad mei receptionem attingit. Qui vo nō p aliquē apl̄or meor me recipit: sed recipit me venientem ad alias. patrem recipit: vt non tm̄ ego in eo manē: sz ⁊ pater. AVGV. Arriani aūt cuz hoc audiūt statiz ad grad⁹ sue dogmatis currunt dicentes: Quātū apl̄s distat a dño: tm̄ fili⁹ a pre. sz vbi dns dixit: Ego ⁊ pater vnū sum⁹: nullā distātie suspitionē reliquid qm̄ ergo nos accepturi sumus hec verba dnica: Qui me accipit

accipit eū q me misit. q vni⁹ nature sūt pr̄ ⁊ fili⁹: ꝓñs videbit: qz dixit: Qui accipit siquē mifo: me accipit: ⁊ vni⁹ natu re sūt fili⁹ ⁊ apls: ita dixisse possit videri: Qui acci. siquē mi. me fz hoiez accipit: q ām me fz deū acci. acci. eū q me misit. Sz cū ista dicebat: ñ ab illo nature vnitas: sz ī eo q mittit: mittētis ꝓmēdabat auctozitas. Si g̃ attēdas xp̄z ī petro di scipuli ꝓceptozē: si āt pr̄ez ī filio ūenies vnigeniti genitozē. ¶ Cū hec dixisset iesus turbatus ē spiritu ⁊ protestatus est: ⁊ dixit: Amen amen dico vobis: qz vnus ex vobis tradet me. Aspiciebāt ergo adinuicem discipuli hesitantes de quo diceret. Erat ergo recumbens vnus ex discipulis eius ī sinu iesu quem diligebat iesus. Innuit ergo huic simon petrus: ⁊ dixit ei: Quis est de quo dicit? Itaq; cum recubuisset ille supra pectus iesu dicit ei: Dñe quis est? Respondit iesus: Ille ē cui ego intinctū panem porrexero: ⁊ cū ītinxisset panē dedit iude simonis scariothis. Et post buccellam introiuit in eū sathanas: ⁊ dixit ei iesus: Q̄ facis fac citius. Hoc āt nemo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidā. n. putabant quia loculos habebat iudas: q dixisset ei iesus: Eme ea q̄ opus sunt nobis ad diem festum: aut vt egenis aliqd daret. Cum ergo accepisset ille buccellā: exiuit continuo. Erat autem nox.

CHRY. Qz dñs aplis debētib⁹ orbē terraꝝ vniuersū p currere: exhibuerat duplicē ꝓsolationē ꝑdictā: cogitans q vtraq; ꝓditor ꝑuat⁹ ē turbat. Et hoc significat euangelista dicēs. Cū hec dixisset iesus: turbat⁹ est spū: ⁊ ꝓtestat⁹ ē: ⁊ dixit: Amen amen dico vobis: qz vnus ex vobis me tradet.

AVGV. Nō illi hoc tūc primū venit ī mentē: sz qz ꝓditozē iaz fuerat exp̄surus: vt non lateret in ceteris: ideo turbatus est spiritu: ⁊ qz ipse traditor iā fuerat exitur⁹: vt iude os q̄bus dñs ab eo traderetur adduceret. Turbauit eū imminens passio ⁊ periculum proximozum: ⁊ traditoris ipendentes manus: cuius fuerat p̄cognitus animus: hoc etiā dominus significare sua turbatione dignatus est: q quādo ex falsis fratribus aliquos separari: etiam ante messem vrgens causa compellit: fieri sine ecclesie turbatione nō possit. Turbatus est autem non carne: sed spiritu. Spiritus. n. in huiusmodi scandalis nō puersitate: sz charitate turbat: ne forte in sepatione aliquoꝝ zizanioꝝ simul aliqō eradicet ⁊ triticū: siue ergo ipsuz iudā peuntē miserādo: siue sua morte appropinquāte turbatus est: nō ai infirmitate: sz potestate turbat. Non enim aliquo cogente turbat: sed turbauit semetipsuz vt supra dictum est: q aūt turbat infirmos in suo corpore: hoc est in sua ecclesia consolat: vt siqui suorū morte īminēte turbant: nō se reprobos putent. ORIGE. In eo enī q dicit: Turbat⁹ est spū: qō humanū ē. s. passio: pueniebat ab exuberātia spūs: si enī scūs quilibet ī spū viuit: ⁊ agit: ⁊ patit: quātomagis hec dicēda sūt de iesu scō rū ꝑmiatore. AVGV. Pereāt igit argumēta stoicoꝝ: q negāt in sapientē cadere pturbationē animoꝝ: q ꝑfecto sicut vanitatē estimāt veritatē: sic stupozē deputāt sanitatē. Turbet plane anim⁹ christiani: nō miseria: sed misericordia: dicit āt: Un⁹ ex vob: numero nō merito: specie nō virtute. CHRY. Quia vo non nominatim dixit: rursum in omnes inducit timozē. vñ segt: Aspiciebant ergo discipuli adinuicem hesitātes de quo diceret. Et nimirū nulli⁹ sibi ipsis cōscy mali: tū emulationez xp̄i ꝑprys cogitationibus credibiliozē putabāt. AVGV. Sic etiaz in eis erat erga magistrū suū pia charitas: vt tamē eos hūana alteꝝ de altero stimularet īfirmitas. ORIGE. Reminiscebant ēt vt hoies exūtes: qñ alterabilis est affect⁹ adhuc ꝓuectoū ac susceptibilis appetit⁹ ꝓtrariozum bis q̄ pr̄i⁹ voluerat.

CHRY. Oib⁹ aūt tremētib⁹ ⁊ ipo vertice. s. petro formidāte: Joānes velut dilect⁹ recubuit ī sinu iesu: vñ segt. Erat g̃ recūbēs vn⁹ ex discipulis ei⁹ ī sinu iesu quē dili. ie. AVGV. Ipse ē ioānes cui⁹ ē hoc euāgeliuz: sic postea manifestat: Erat. n. hec eoꝝ ꝓsuetudo q sacras nobis lr̄as ministrarūt: vt qñ ab aliquo eoꝝ diuina narrabat historia: cū ad se ipsū veniret tāq; de alio loqueret. Quid. n. depit vitati: qñ ⁊ res ipsa dr̄: ⁊ quodāmodo dicenti iactātia deuitatur.

CHRY. Si aūt huiusmodi familiaritatis cāz q̄ris discere: amoris res erat: ꝓpterea dicit: Quez dili. ie. Quātus. n. ⁊ aly amarent: tū iste plus alys. ORIGE. Estimo āt q ēt B ptēdit q ioānes īcūbens vbo ac in secretioris⁹ pausans incūbebat gremys vbi. CHRY. Uolebat etiaz oñdere se ipm esse alienū a crimīe: ⁊ hoc ēt dicit: ne estimes q petr⁹ ei vt maiozi exūti īnueret. naz segt: Innuit ergo huic simō petrus: ⁊ dicit ei: qs est de quo dicit: Ubiq; enī īuenit petr⁹ ab amoze ipetū faciēs: ⁊ qz primo increpat⁹ est nō locut⁹ ē: sz mediāte ioāne vult discere. Ubiq;. n. scriptura oñdit petrū feruidū: ⁊ familiaritatē hñtē ad ioānē. AVGV. Nō tāda aūt locutio ē: dicere aliqd nō sonādo: sz tantūmō īnuēdo. Innuit ingt ⁊ dicit. i. īnuēdo dicit. Si enī cogitando aliqd dr̄: sic illud: Dixerūt apō semetipsos: q̄sto magis īnuēdo vbi iā foris q̄libuscūq; signis ꝓmit: qō fuerit cozde conceptuz. ORIGE. Uel ꝓmo īnuit: ⁊ deide nō cōtēt⁹ nutu dixit illi: Dic qs sit de quo dicit. Segt. Itaq; cuz re. ille supra pec. iesu dicit ei: dñe qs est? AVGV. Qz aūt nunc supra pectus dicit: paulo supra dixerat ī sinu. vel aliter: ꝓmo qdē iacens in sinu iesu supascendit ⁊ incubuit supra pect⁹ q̄si si nō incubuisset in pectoze: sz remansisset iacens in sinu: nequaq; dñs ei tradidisset verbū qō petr⁹ scire cupierat. Per hoc ergo q vltimo supra pectus incubuit: exprimit tanq; ꝓ maiozē ⁊ abūdantiozē gratiā specialis iesu discipulus ee.

BEDA. Qō aūt in sinu ⁊ supra pectus recubuit: nō soluz fuit pñtis amoris indiciū sed etiā future rei signū: q. d. inde vocē sumeret: quā post modū cūctis seculis inaudita emitteret. AVGV. Per sinū enī qd aliud significat q̄z secretū: hic est vtiq; pectoris sinus sapientie secretū. CHRY. Neq; aūt tūc nominatiz ꝓditorē dñs manifestauit. nā sequit: Rñdit iesus ille est cui intictū panē porrexero: ⁊ mod⁹ ipse manifestatiōis ꝓuersur⁹ erat: qz. n. ob mēsationē ve recūdat⁹ nō ē: eodē panē ꝓmunicās verecūdari debuit. Sequit: Et cū ītinx. pa. dedit iude sim. sca. nō vt putāt qdā negligenter legētes: tūc iudas solus xp̄i corp⁹ accepit: itelligē dū est enī q iā eis oīb⁹ distribuerat dñs sacramēta corpis ⁊ sanguinis sui: vbi ⁊ ipse iudas erat: sic lucas narrat: at demū ad hoc ventū ē: vbi p̄m narrationē ioānis dñs p bucellā tinctam atq; porrectā suū exprimit traditorē: fortassis p panis tinctionē illius significās fictionē. nō enī oīa que tinguntur abluunt: sz vt inficiant: nōnulla tinguntur: si aūt bonū aliquid hec significat tinctio: eidē bono ingratū merito est secuta damnatio Sequit enīz: Et post buccellā: tunc introiuit in euz sathanas. ORIGE. Attende q primo quidem nō introiuit sathanas in iudā: sed immisit in cor eius solū vt proderet preceptorē. Post panē aūt in eum ingressus ē: quāobrem nobis cauendum est: ne diabolus ītrudat ī cor nostrum aliquid ignitoꝝ telorum suoruz: nam si intruserit insidiatur deinde vt ⁊ ipse introeat. CHRY. Donec enim fuit in collegio non audebat insilire: sz extrozsuz immittebat. quando vero eū manifestū fecit: ⁊ expulit: libere in eū decetero exiliuit. AVGV. Uel intrauit in eū: vt sibi iam traditū plenius possideret: neq; enī non in illo erat quādo ad iudeos de precio tradēdi dñm pact⁹ ē: cuz lucas

dicat. Intrauit ãt satbanas in iudã ⁊ abyt ⁊ locutus est cũz principib⁹ sacerdotũ. talis iã venerat ad cenãdũ: sz post panem introiuit in eũ: non vt adhuc alienũ tentaret sz vt proprium possideret. ORIGE. Decebat. n. vt estimo pp panis exhibitionẽ auferri ab indigno bonum: qõ se bñe credebat: quo priuatus factus est capax ingressus satbane in ipz.

AVGV. Dicunt ãt alig. Ita ne hoc meruit panis porrectus de mẽsa xpi vt post illũ intraret ī discipulũ satbanas: Quibus respondemus: hinc potius nos doceri q̃z sit cauendũ male accipere bonũ. si. n. corripit̃ g non diiudicat: hoc ẽ nõ decernit a ceteris cibis dñi corpus: quõ damnatur g ad eius mensaz fingens se amicũ accedit inimicus: Segtur: Et dicit ei iesus. Quod facis fac citius. ORIGE. Cui aũt illi ambiguũ ẽ: qm̃ potuit vel iude vel satbane dñs dixisse: Quod facis fac citius: prouocans aduersariũ ad pugnã: vl proditorẽ ad subministrandũ dispẽsationi q̃ erat futura salubris seculo: quã non amplius tardari nec protrahi: sz propter posse maturari volebat. AVGV. Non tñ p̃cepit facin⁹: sz p̃dixit: non tã in pernicie pfidi seuiendo: q̃z ad salutẽ fidelium festinando. CHRY. Doc. n. g dicit: Quod facis fac citius: non precipientis est neq; consiliantis: sed exprobrantis ⁊ ostendentis: quoniam ipse nolebat suaz proditionem impedire. Sequitur: Hoc autem nemo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei. Multam vtiq; quis hic dubitationem inueniet: si interrogantibus discipulis: quis ẽ: dixit: Cui ego intingens panem dabo: ⁊ tamen non intellexerunt. Nisi dicatur, qõ latẽter dixit: vt nullus audiret: ⁊ propterea supra pectus ioannes residens interrogat quasi ad aurem vt non fieret proditor manifestus. Fortassis eniz si christus eum manifestum fecisset: petrus vtiq; eum interfecisset. propterea dicit q̃ nullus cognouit recũbentiuz: sz neq; ioannes. nequaq̃. n. putauit q̃ discipulus intantũ iniquitatis ꝓdiret. qz. n. procul a tali inigtate erat: nõ de alys hoc suspicabatur. Uerã igitur causaz cor a q̃ xpo dicta sũt ignorauerunt. Quid ãt estimarent oũdit euãgelista cũ subdit: Quidaz. n. puta. qz locu. ba. iudas q̃ dixis. ei iesus: Eme ea q̃ opus sunt no. ad diẽ fe. aut vt ege. aligd daret. AVGV. Habebat g̃ dñs loculos: ⁊ a fidelibus oblata ꝓseruãs suor̃ necessitatibus ⁊ alys indigentibus tribuebat. tũc primũ ecclesiastice pecunie forma est instituta: nisi itelligere/mus q̃ p̃cepit: nõ cogitandũ esse de crastino: nõ ad hoc esse p̃ceptũ vt nihil pecunie seruetur a sanctis: sz ne deo pp ista seruiaẽ: ⁊ pp inopie timorez iusticia deseratur. CHRY. Et nimir̃ nullus discipulorum pecunias afferebat: sz q̃ hoc qõ dicit hic occulte insinuat q̃ q̃dã mulieres eux de suis facultatib⁹ nutriebãt. g aũt nõ peraz: nõ virgam: nõ es iubet deferre: loculos ferebat ad inopũ ministeriũ: vt discas qm̃ valde pauperẽ ⁊ mũdo crucifixũ hui⁹ oz partis multã facere ꝓcurationẽ: multa. n. ad nostrã dispẽsans doctrinaz agebat. ORIGE. Si igit̃ iude saluator dicebat: Qõ fa. fac citi⁹: ac pditor in h̃ tm̃ ad p̃sens obedit magr̃o: accepto nãq; pane nullã traxit morã. vñ segt̃: Cũ ergo ac. ille buc. exi. cõti. Et reuera exyt: nõ solũ recedẽdo de domo ī qua tenebatur: sz oino egressus ẽ a iesu. ego aũt opinor q̃ post panez ingressus satbanas in iudã: nõ tolerabat ī eodẽ loco cum iesu eẽ. nulla nãq; ꝓximitas ẽ iesu ad satbanã. nõ frustra ãt regrã q̃re sup hoc qõ ẽ: Et accipiẽs panẽ: nõ aducit̃: Et mãducãs. Nũqd igit̃ accepto pane nõ mãducauit iudas: post panẽ. n. forsan acceptũ a iuda nõ esũ g semel ī cor ei⁹ ĩmiserat vt magr̃z ꝑdat timore duct⁹: ne qõ ĩmissũ fuerat euanesceret vsu panis: q̃z cito panẽ iudas recepit: ītroiuit in eũ ⁊ statiz domũ excessit. aliter quoq; nõ iepte dicer̃ q̃ sicut g ĩdigne manducat panem dñi: aut bibit eius calicem: in preiudiciũ sibi comedit atq; bibit. sic panis a iesu dat⁹ alys fuit ad salutẽ: iude ī dãnũ: vt post panẽ ītraret ī eũ satbanas.

CHRY. Subdit ãt: Erat ãt nox. vt. discas iude temeritatez: qm̃ neq; tp̃s eũ tenuit ab ĩpetu. ORI. Nox ẽt sensibil̃ ĩstar extitit obducte noctis in aĩa iude. GREGO. y. mo. Ab q̃litate. n. tpis finis exprimit̃ accusatõis dũ ñ rediturus ad veniã: ad traditõis pfidiã nocte iudas exisse phibet̃.

¶ Cum ergo exisset dixit iesus: nunc clarificatus est fili⁹ hois ⁊ deus clarificat⁹ ẽ ī eo. Si de⁹ clarificat⁹ ẽ in eo ⁊ deus clarificabit eũ ī semetipo: ⁊ cõtinuo clarificabit eum.

ORIGE. Post eueniẽtia ex ꝓdigys nec nõ ex trãsfiguratiõe ꝓconia initiũ glificãdi fily hois fuit exit⁹ iude a loco vbi morabat̃ iesus cũ sathana: g eũ ingressus est. vñ dr: Cũ g̃ ex. di. ie. Nũc clar. ẽ fi. ho. ñ. n. ĩmortal̃ vnigeniti vbi sz hois q̃ fact⁹ ẽ ex semĩe dauid gl'ia h̃ narrat̃. Si. n. ī morte xpi glificatis deũ illõ vex ẽ: exuens p̃cipat⁹ ⁊ ptates traduxit ꝓfidẽter triũphãs ī ligno ⁊ illõ ꝓciliãs p sanguinem xpi crucis siue: siue q̃ ī terra siue q̃ ī cel. In his oĩb⁹ glificat⁹ ẽ fili⁹ hoĩnis: deo ẽt glificato ī eo. vñ segt̃: Et de. cla. ẽ ī eo. qz ñ ẽ xp̃z glificari nisi cũ eo quoq; glificet̃ ⁊ pr̃. At qm̃ gcũq; glificatur ab aliquo glificat̃. si q̃ras ō eo q̃ ẽ clarificat⁹ ẽ fili⁹ hominis. a quo rñdẽs subdit: Si de. cla. ẽ ī eo: ⁊ de. cla. eũ ī se.

CHRY. Hoc ẽ p seipz ñ p aliũ. Segt̃: Et ꝓti. cla. eũ. q. d. ñ post lõgũ tp̃s: sz ꝓfesti ī ipa cruce ea q̃ clara sũt appebũt. sol nãq; auersus est: petre sciste sunt. ml'ta corpa coꝛ g dormierũt surrexerũt. Hac ãt via eas q̃ ceciderãt cogitatiões discipuloꝛ restituit: ⁊ suadet ñ solũ tristari sz etiaz letari.

AVGV. Ul'al'r. Exeũte ĩmũdo oẽs mũdi cũ suo mũdatoze mãserũt. tale aligd erit cuz zizanys a tritico sepatis: iusti fulgebũt sic̃ sol ī regno pr̃is sui. hoc futuꝛ p̃uidẽs dñs discedẽte iuda tãq̃ zizanys sepatis: remanentib⁹ tãq̃ tritico apl'is scis dixit. Nũc cla. est fi. ho. tanq̃ dr̃et: Ecce ī illa mea clarificatiõe gd erit: vbi maloꝛ nullus erit: vbi bonoꝛ nullus p̃it. Sic ãt ñ ẽ dcñ: nũc significata ẽ clarificatio fily hominis: sz nũc clarificat⁹ ẽ fili⁹ hois: sic̃ ñ ẽ dcñ: Petra significabat xp̃z: sz petra erat xp̃s. solet. n. log scriptura res significãtes: tãq̃ illa q̃ significãt̃ appellãs. Est ãt clarificatio fily hois vt de⁹ clarificet̃ ī eo. vñ adiũgit: Et de⁹ clarificatus ẽ ī eo. Deniq; tãq̃ ista exponẽs adiũgit ⁊ dic̃: Si fili⁹ clarificat⁹ ẽ ī eo: qz ñ venit facere volũtatẽ suã: sz volũtatẽ ei⁹ q̃ eũ misit. Et de. cla. eũ ī se. vt nã bũana q̃ ab eterno vbo suscepta ẽ ẽt imortali eternitati donet̃. Segt̃: Et con. cla. eũ. resurrectionẽ. s. suã: nõ sic̃ nñaz ī fine seculi: sz cõtinuo futurã hac attestatiõe p̃dicẽs. Põt ⁊ de ista clarificatõe dcñ videri: Nũc clarificat⁹ ẽ fili⁹ hois. vt qõ ait: nũc. nõ ad imĩnẽtẽ passionẽ: sz ad vicinã resurrectionẽ ptinere credaẽ: tãq̃ fuerit factũ qõ erat tã. primo iã futuruz. HYLA. xi. de tri. Qz aũt deus ī eo glorificat⁹ ẽ: ad corpis gl'am spectat: per quã dei itellecta ẽ gloria: q̃si corpus ex nature diuine cõsolatione gloriaz mutuaret. q̃ vo qz glorificat⁹ ī eo de⁹ est: iõ glorificauit eũ in se: vt q̃ regnat in gl'ia q̃ ex dei gl'ia ẽ: ipe ex ide ī dei gl'iã trãseat: toto iã ī deo ex ea qua hõ ẽ dispẽsatiõe mansuro: nec sane de tpe tacuit dicẽs: Et cõtinuo clarificabit eũ. vt quia pdeunte ad pditionẽ iuda: gloriã q̃ sibi post passionẽ ꝓsecutura resurrectionez futura cẽt: significasset ī pñs eã: q̃ in se deus eũ clarificatur⁹ cẽt: in posteruz reseruaret: dei in eo gl'ia per virtutẽ resurrectionis oñsa: ipso vo in dei gl'ia ex subiectionis dispẽsatione mansuro. HYLA. ix. de tri. Primã autẽ significationem huius dicti non ambiguam existimo cum ait: Nunc clarifi. est filius hominis. gloria enĩ non verbo: sed carni acquirebat̃. hoc vero quod sequit̃: Et deus clarifica. est in eo. quid significet interrogo et cum non alius sit filius hois. neq; alius filius dei: v̄bum enim caro factum ẽ: requiro quis in hoc filio hois: g ⁊ fili⁹ dei est glificatus sit de⁹. Et videam⁹ qd sit hoc qõ tertio dr̃ Si de⁹ clarificat⁹ est ī eo: ⁊ deus clarificauit eũ ī semetipo: Homo vtiq; non per se glorificatur: neq; rursum qui in bo

mine glorificatur deus: licet gloriam accipiat: non tñ aliud ipse q̄z deus est. Utiq; aut xp̄z necesse est esse: qui glorificatur in carne: aut patrem qui glorificatur in christo. Si xp̄s est deus certe christus est qui glorificatur in carne. si pater sacramentum est vnitatis: cū pater glorificatur in filio. De eo vero q̄ glorificatum in filio hominis deum. deus glorificat in seipso: in quo relicta facultas execrande impietatis existimatur: ne fm nature veritatem verus deus christus sit: nūquid enim extra se est: quod glorificat in seipso. Quem enim in seipso pater glorificat: in eius gloria ꝓfitendus est. ⁊ qui in patris gloria glorificandus est: in his intelligendus est esse: in quibus est pater. ORIGE. Uel aliter. Nomen glorie non hic accipitur iuxta quosdam paganoꝝ qui diffiniunt gloriam esse a pluribus collata preconia. Palam est enim q̄ hoc aliud est ab eo quod in exodo dicitur. q̄ gloria dei repletum est tabernaculuz. ⁊ q̄ aspectus moysi glorificatus erat. quantum enim ad corporalia diuinioꝝ quedam apparitio contigit in tabernaculo: necnon in facie moysi cum deo locuti. Quātum ad anagogiaz vero gloria dei dicitur esse que apparuit. qñ deificatus ac trāscendēs cuncta materialia intellectus vt scrutetur diuinaz visionē in his que cernit deificatur. Ut hoc sit tropice que glorificata est facies moysi: eo facto diuino fm intellectum. Nulla autem comparatio fuit excellentie christi ad cognitionē moysi glorificantem faciem anime eius. Totius enim diuine glorie fulgorem esse filiuz estimo dicente paulo: Qui cū sit splendoꝝ glorie ⁊c. quinimo peruenit ab hac totius glorie luce singulares splendores ad totam rationalem creaturam. non enim arbitror quēpiam totum posse capere totius diuine glorie fulgorem nisi filium eius. Inquantū igitur non erat notus filius mundo: nondum in mundo glorificatus erat. cum autem pater aliquibus de mundo existētibus tradidit Jesu noticiaz: tunc glorificatus est filius hominis in his qui cognouerunt eum: ⁊ hoc dedit gloriam cognoscentibus. nam qui libera facie diuinam gloriaz intuentur: fm eandem transfigurantur imagine a gloria glorificati in glorificantium gloriam. Cum igitur appropinquauit ad eam dispensationem: qua mundo notus debebat gloriā promereri in gloria glorificantium ipsum ait. Nunc clarificatus est filius hominis. Et quia nullus nouit patrem nisi filius: ⁊ cui reuelauerit filius. Debebat autem ex dispensatione depromere patrem filius: ob hoc etiam deus glorificatus in illo dignoscitur. vel hoc quod est. Et deus clarificatus est in eo. cū illo pscrutaberis. Qui me videt ⁊ patrez meū videt. nā videbit in verbo cū deus existat ⁊ imago inuisibilis dei q̄ genuit eū pater. Amplius aūt sic quoq; clarius: que sūt in hoc loco capientur. Uelut enī per quosdā nomen dei blasphemat in gentibus: sic per sanctos quorū bona gesta coram hominibus politissima discernunt: celsi patris nomen extollitur. In quo vero a deo glorificatus ē: vt in iesu duz peccatuz non fecit: nec dolus inuentus ē in ore eius. Cū ergo talis eēt filius glorificatus est: ⁊ deus glorificatus est in eo. at si deus in eo glorificatus est reconpensat ei pater maius illo quod filius hominis exercuit. Cōge. n. superstans est gloria in filio hoīs cum glorificat eum pater q̄z in patre cū in illo glorificatus est: ⁊ decebat prepotentez maiorē rependere gloriam: deinceps qñ statim hec erant futura. Dico autem filium hominis in deo glorificari. ob hoc subiecit: Et continuo glorificabit eum.

¶ Filioli adhuc modicum vobiscum suz. Queritis me: ⁊ sic dixi iudeis: quo ego vado vos nō potestis venire. Et vobis dico modo. Mandatum nouum do vobis: vt diligatis inuicem sicut dilexi vos: vt ⁊ vos diligatis inuicez. In hoc cognoscent oēs quia discipuli mei estis: si dilectionem habueritis adinuicem.

AVGV. Cū dixisset superius. Et ꝓtinuo clarificabit eū. Ne putarēt q̄ sic eū clarificaturus eēt deus: vt nō eis cōiū geret vlterius: ea ꝓuersatione que in terra est adiecit atq; ait. Filioli adhuc mo. vo. sum. tanq̄ diceret: cōtinuo quidē resurrectione clarificabor: nō tñ cōtinuo ascēsurus in celū Sicut enī scriptū est in actib⁹ apostolorū. Fuit cuz eis post resurrectionē. xl. dies. hos igit̄. xl. dies significauit dicēdo. Adhuc mo. vo. suz. ORIGE. Per hoc aūt qō dicit: Filioli: ostendit adhuc iminētē aīabus eoꝝ paruitatez. Dic aūt quibus nunc dicit: Filioli: post resurrectionē fiunt frēs: sicut ⁊ anteq̄z eēnt filioli fuerunt serui. AVGV. Pōt etiā ⁊ sic intelligi: Adhuc: sicut ⁊ vos ī hac ifirmitate carnis etiā ipe suz: donec. s. morerer atq; resurgeret. Cū illis qdē fuit postq̄z resurrexit exhibitione pñtie corpalis: sed nō cū illis fuit cōsortio ifirmitatis hūane. Apud aliū enī euangelistā post resurrectionē ait. Dec locut⁹ suz vobis: duz adhuc eēm vobiscū. i. in carne mortali cū essem sic ⁊ vos. Tūc enī in eadē qdē carne erat: sed cū illis in eadē mortalitate iā non erat. Est ⁊ alia diuina pñtia sensibus ignota mortalibus de q̄ idē dicit: Ecce ego vobiscū suz vsq; ad cōsumationē seculi: hoc nō est. Adhuc modicū suz vobiscū. nō enī modicū ē vsq; ad cōsūmationē seculi: aut si ⁊ hoc modicū est: quia ī oculis dei mille āni sunt dies vnus: nō tñ hoc significare voluisse credendus est nūc qñ secutus adiunxit. Quo ego vado vos non potestis venire. Nunquid enī post cōsūmationez seculi quo ipse vadit venire non poterant: de qbus postea dicturus est pater: Uolo vt vbi ego sum: ⁊ ipsi sint mecū.

ORIGE. Intrinsecus autē scisciteberis an post multuz non fuit cū eis non adeo q̄ non aderat illis fz carnē. Sed eo modico cōsūmato vos scandalizabimini in me in nocte ⁊ sic non erit cū eis qui cū dignis tñmodo cōuersatur. Sz si cuz eis non erat: nihilominus ipsi quesituri erant iesum: velut petrus post negationē grauiter plorabat: querés puto iesuz Et ideo sequit̄. Queritis me. ⁊ sic dixi iudeis. Quo ego vado: vos non potestis venire. Querere iesum est vbū querere: sapientiā: iusticiā: veritatē: diuinam virtutē: q̄ omnia christus est. Uolētibus ergo discipulis sequi iesum non qppe velut rudiores arbitrant corporaliter: fz vt significet illud. Qui nō tollit crucē suā ⁊ sequit̄ me: nō pōt me⁹ eē discipulus. Ait nūc dns: quo ego vado vos ñ potestis venire. nā etsi vellent sequi vbū: ⁊ illud cōfiteri: tñ nondū erāt validi circa hoc: cū nōdū eēt spūs datus: eo q̄ iesus nōdū erat glorificatus. AVGV. Uel hoc dicit: ga adhuc min⁹ idonei erant seq mortuꝝ dñz ꝓ iusticia. quō enī iā fuerant secuturi martyrio nō maturi: aut ituꝝ dñm ad īmortalitatē carnis quō iā fuerāt secuturi: nō qñlibet morituri: fz in fine seculi resurrecturi: aut ituꝝ dñm ad sinū pris quō iā erant secuturi: cuz eē nemo posset in illa felicitate nisi perfect⁹ in charitate: Iudeis aūt cū hoc diceret: nō addidit: Mō. Ipsi aūt nō poterāt venire tūc quo ille ibat. fz poterāt postea. ⁊ iō subdit: Et vobis dico mō. ORIGE. q. d. Et vobis dico nō absq; additiōe hui⁹ aduerby mō. Judei nāq; quos ꝓuidebat in suis facinoribus morituros in breui tpe non valebāt pgere quo iesus ibat. sed discipuli post breue tēpus poterant seq vbū. CHRY. Ne aūt audiētes discipuli sicut dixi iudeis: estimēt similiter ⁊ in eos dictū eē adiecit: filioli. ORIGE. Qō ē exprimētis iminentē adhuc anime discipuloꝝ modicitatē. Fiunt aūt post resurrectionē bi qbus dixit: Filioli frēs. sicut ⁊ pri⁹ serui fuerant anteq̄z eēnt filioli. CHRY. Hoc autē dicit eum qui in seipsum est erigēs discipuloꝝ amorem. Cum enīz viderimus aliquos dilectissimorum discedentes exardescimus ⁊ maxime cū videri⁹mus eos in locum abeūtes in quē nō ē possibile nobis abire. Simul etiā ostendit: quoniā mors ei⁹ quedā trāslatio ē ⁊ trāspositio melior ad loca mortalia corpa nō suscipiētia.

AVGV. Docens ãt quõ idonei esse possint pergere quo ille antecedebat subiungit. Mãdatũ nouũ do vobis vt diligatis inuicẽ. Nonne iã hoc erat mandatũ ĩ antiqua lege dei: vbi scriptũ est. Diliges ꝓximũ tuũz tanq̃ teipsum: cur ḡ nouũ mandatũ appellaẽ a dño: an q̃ exuto vetere iduit nos hoiem nouũ: Innouat q̃ppe audientẽ vel potius obedientẽ non ois: ſz ista dilectio quã dñs vt a carnali dilectione distingueret addidit. Sicut dilexi vos vt & vos diligatis inuicẽ. non sicut se diligũt g corrũpunt: nec sicut se diligũt hoies q̃ hoies sunt: sed sicut se diligunt qui dei sunt: & filij altissimi oẽs: vt sint filio eius vnico fratres ea dilectiõe inuicem diligentes: qua ipse dilexit eos: perducturus eos ad illum finem: vbi satiabitur in bonis desiderium eorum.

CHRY. Uel dicit: Sicut dilexi vos. non enim ꝓexistẽtibus vestris iustitijs debitum vobis reddidi: sed ipse incepi: ita & vos benefacere oportet etiam nihil debentes.

AVGV. Noli autem putare illud maius ꝓtermissum esse mandatum quo ꝓcipitur: vt diligamus dominũ deũ nostrum: sed bene intelligentibus vtrunq̃ inuenitur ĩ singulis. nam & qui diligit deum non eum potest contẽnere ꝓcipientem vt diligat proximum: & qui superne ac spiritaliter diligit proximum: quid in eo diligit nisi deum? ipsa est dilectio quam ab omni mundana dilectione distinguendo addidit dominus: Sicut dilexi vos. Quid. n. nisi deus dilexit in nobis non quez habebamus: sed vt haberemus: sic ergo & nos inuicem diligamus vt quantum possumus inuicem ad habendum in nobis deum cura dilectionis attrahamꝰ.

CHRY. Pretermittens autẽ miracula que erant factura: ab amore eos designat subdens: In hoc cognoscent oẽs quia mei estis discipuli: si dilectionem habueritis adinuicem. hoc enĩ est q̃ maxime homines sanctos ostendit: hos enim dicit esse discipulos. AVGV. Tanq̃ diceret: Alia munera mea habent vobiscum etiam non mei: non solum naturam: vitam: sensum: rationem: & eam salutez que hominibus pecoribusq̃ communis est: verum etiam linguam: sacramenta: prophetiam: scientiam: fidem: distributionem rerum suarum pauperibus: & traditionem corporis sui vt ardeant: sed quoniam charitatem non habent vt cymbala concrepant nihil sunt: nihil eis prodest.

¶ Dicit ei simon petrus. Dñe quo vadis? Respondit ei Jesus: Quo vado ego: nõ potes me modo sequi: sequeris autẽ postea. Dicit ei Petrus. Quare non possum te modo sequi? aiam meam pro te ponam. Respõdit Jesus. Animã tuã pro me pones. Amen amẽ dico tibi: nõ cãtabit gallus donec ter me neges.

CHRY. Magnus amor & ipso igne vehementior: & nulla est prohibitio que eius promptum impetuz detinere possit. Ardẽtissimus itaq̃ petrus audiens: Quo ego vado. vos non potestis venire: euz interrogauit. vnde sequiꝝ: Dicit ei simon petrꝰ. Domĩe quo vadis? AVGV. Sic vtiq̃ hoc dixit magistro discipulus tanq̃ sequi paratꝰ: propterea dominus qui eius animũ vidit: sic ei respõdit: nã sequiꝝ: Respondit ei iesus: quo ego vado: non potes me modo sequi. Dilationem intulit: non spem abstulit: sed eaz sequenti voce firmauit dicens: Sequeris aũt postea. Quid festinas petre: nondũ te suo spiritu solidauerat petra: noli extolli presumendo: non potes mõ: noli deuci desperãdo. Sequeris enĩ postea. CHRY. Audiens antez hoc petrus: neq̃z ita desiderium detinuit sed benignam spem accipiens properat. & quia timorẽ excussit proditionis cuz securitate per seipsuz de reliquo interrogat alys silentibus. vnde sequitur: Dicit ei petrus. Quare non possum te modo sequi? animaz meã pro te ponam. Quid dicis petre? Dixi quoniam non potes: & tu dicis quoniã possuz: quocirca scies p experientiam quoniã nihil est tuꝰ amor: nisi ꝑsente supna liberatione. vñ sequiꝝ: Rñdit iesus. Animã tuaz pro me pones. BEDA. Que sñia duobus modis põt ꝓnunciari. vno mõ affirmando: ac si dicat: Animã tuã pro me pones. ſz nũc timẽdo mortem carnis anime morteꝫ incurres: alio mõ insultãdo q̃si diceret. AVGV. Ita ne facies pro me. qõ nõdũ ego ꝓterire potes q̃ seq nõ potes? Quid tũ ꝑsumis? audi q̃s sis: Amen amen dico tibi: nõ cantabit gallus donec ter me neges. Qui mihi ꝓmittis morteꝫ tuã: ter negabis vitã tuã: qd in animo eiꝰ esset cupiditatis videbat: qd viriuz: non videbat. voluntatem suam tactabat infirmus: Sed inspiciebat valitudinez medicus. An apostolus Petrus sicuti eum fauore peruerso excusare quidam nituntur: christuz nõ negauit: quia interrogatus ab ancilla hominem se nescire respõdit: sicut alij euangeliste testant expressius: q̃si qui hominẽ christũ negat: nõ christũ neget: & hoc in eo negat qõ factus est propter nos: ne periret qõ fecerat nos. per qd aũt caput est ecclesie nisi per hominẽ? quomõ est igiꝫ in corpore christi qui negat hominez christum? Sed quid multis ĩmorer? non enim dominus aut: Nõ cantabit gallus donec hominẽ aut filiuz hoĩs neges: ſz donec me neges. Quid est me? nisi qõ erat: q̃ qd eiꝰ negauit: xp̃m negauit. Sigdẽ dubitare nephas est: xp̃s hoc dixit verũq̃ ꝓdixit: ꝓculdubio petrꝰ christuz negauit. Non accusemus xp̃m cũ defendimus petruz: agnouit plane pctm̃ suũ infirmitas petri. Et quãtum mali xp̃m negãdo cõmiserit: plorãdo mõstrauit. neq̃ nos cuz ita dixim⁹ primũ apl̃oruz accusare delectat: sed hunc intuẽdo admoneri nos oz ne hõ quisq̃ de hũanis viribꝰ fidat. BEDA. Resipiscẽdi nihilomin⁹ vnusq̃sq̃z: si in lapsuz ꝙuerterit: exẽplũ capiat: ne desperet: sed incũctanter veniã se posse promereri credat. CRHY. Unde manifestũ est qñ & casuz petri dñs ꝓcessit. nã poterat quidem & a principio reuocare: ſz q̃ ꝑmanebat in vehemẽtia: ipse quidẽ non ꝑulit ad negationẽ: sed dimisit desertũ: vt discat propriã imbecillitatẽ: & vt post hec talia nõ patiaẽ cũ orbis terrarũ dispensationẽ susceꝑit: sed reminiscens eoruz que passus ẽ cognoscat seipsum. AVGV. In aĩa itaq̃ cõtigit petri qõ offere bat in corpe: sed aliter q̃ putabat. nã ante morteꝫ & resurrectionem dñi & mortuus est negando: & reuixit plorando.

AVGV. de con. euã. Hoc aũt de ꝑdicta negatiõe sua petro non solum ioannes: sed & ceteri tres cõmemorãt nõ sane oẽs ex vna eadẽq̃ occasione sermonis ad eam ꝓmemorandam veniunt. nã matthe⁹ & marc⁹ eã subnectunt postq̃ dñs egressus est ex illa domo vbi manducauerat pasca. lucas vo & ioannes anteq̃ inde eẽt egressus. ſz facile possumus itelligere: aut illos duos eam recapitulando posuisse: aut istos ꝓoccupando: nisi magis moueret q⁹ tã diuersa nõ tñ verba sed etiam sñas dñi ꝓmittũt: quibus ꝓmot⁹ petrus illam presumptionem proferret pro dño vel cum domino moziendi: vt magis cogant intelligi ter eum expressisse presumptionem suam diuersis locis sermonis christi: & ter illi a domino responsuz q⁹ cum esset ante galli cantuz ter negaturus.

CA. XIIII.

NOlit discipulis suis. Nõ turbetur cor vestrum. Creditis in deum: & in me credite. In domo pãs mei mãsiones multe sũt. Si quo minus dixissem vobis: quia vado parare vobis locum. Etsi abiero & preparauero vobis locum: iterum venio & accipio vos ad meipsum: vt vbi suz ego & vos sitis. Et quo ego vado scitis & viam scitis.

AVGV. Ne discipli morteꝫ xp̃i tãq̃ boies timerẽt & ideo

turbarentur: ꝓsolaꝫ eos ⁊ deū se esse ꝓtestans. vñ dicit: Et ait dis. suis: Non turbet̄ cor vestrū: cre. in deū ⁊ in me cre. .q.d. Conseqns ē si in deū creditis vt in me credere dēatis qđ nō esset ꝓseqns si xps non esset de⁹. Mortem metuitis huic forme serui: nō turbet̄ cor vestrū: suscitabit illā forma dei. CHRY. Ea ⁊ que in me est fides ⁊ in patrē q genuit: potētior est his q̄ supuenient: ⁊ nihil ꝓtra eam pōt ꝓualere difficiliū: hoc ⁊ modo diuinitatis virtutē ostendit: qz ea q̄ i mete habebāt ducit i mediū dicēs. nō turbet̄ cor vestr̄.

AVGV. Quia igitur ⁊ sibi metuebant discipuli cū petro dictū esset fidētiori atq; ꝓmptiori: Nō cantabit gallus donec ter me neges. subiūxit. In domo patris mei mā. multe sunt. Per qđ a turbatione recreant̄ ceteri ac fidētes ⁊ post picula tentationū: se apud deū cum xpo esse mansuros: qz si alius est alio fortior: sapiētior: iustior: sanctior: nullus alienabit̄ ab illa domo: vbi mansionē ꝓ suo quisq; acceptarus est merito. Denarius qdez ille eq̄lis est omnibus quem paterfamilias eis q operati sunt in vinea iubet dari. Quo vtiq; denario vita significat̄ eterna: vbi ampli⁹ alio nemo viuit: qm̄ viuendi non est diuersitas i eternitate mā sura: sed multe mansiones diuersas meritoz in vna vita eterna significat dignitates. GREGO. super ęzechielez. Uel hac ratione ꝓueniunt mansiones multe: cū vno denario: qz etsi alter minus atq; alius amplius exultat: omnes tn̄ vnum gaudiū ꝓditoris sui visione letificat. AVGV. Atq; ita de⁹ erit oia in oibus: vt qm̄ deus charitas ē p charitatē fiat: vt qđ hūt singuli: comūe sit oibus. Sic. n. quisq; ⁊ ipse hz cum amat in altero quod ipse non habet. non enī erit ita aliqua inuidia imparis claritatis. qm̄ regnabit in oibus vnitas charitatis. GREGO. vlti. moza. Eiusdem ⁊ disparilitatis damna non sentiunt: quia tantum sibi vnusquisq; quantum percepit sufficit. AVGV. Respuendi ät sunt a corde christiano: q putant ideo dictuz multas esse mansiones: qz extra regnū celoz̄ erit aliquid vbi beate maneāt innocētes. cuz sine baptismo ex hac vita emigrauerunt: sine quo in regnū celoz̄ intrare non potest. absit autē vt cum oīs domus regnantiū filioz̄ non sit alibi nisi in regno: ipsius regie domus pars aliqua non sit in regno. nō. n. ait dominus. In beatitudine sempiterna mansiones multe sunt: sed in domo patris mei. CHRY. Uel aliter continua: Quia dominus supza dixerat petro: Quo ego vado non potes me sequi modo: sequeris autem postea: ne existiment soli petro hanc promissionem esse datā: dixit: In do. pa. mei man. mul. sunt. Hoc est: ⁊ vos regio illa suscipiet q̄ ⁊ petrū. copia enī est ibi multa māsionū. ⁊ nō ē dicere: quoniā ꝑparatiōe indigent. Et ꝓpter hoc subdit: Si quo mi. dixi. vo. qz va. pa. vo. locū. AVGV. Ubi satis ostēdit ideo se hoc illis nō dixisse: qz iā ibi mansiones multe sunt: ⁊ non est opus illi aliquaz ꝑparare. CHRY. Quia vo dixerat: Nō poteris me mō seq; vt nō estimēt se ab eo finaliter abscisos cē subiungit: Et si abie. ⁊ prepa. vo. lo. iterū ve. ⁊ acci. vos ad meipsuz: vt vbi ego suz ⁊ vos sitis. Ex quo ostdit q̄ oportet eos vehemēter cōfidere. THEOPHI. Ac si dicat vtrūq; Uos turbari nō oportet siue pate sint siue non. Nā ⁊ si parati nō sint: ego cū omni solertia ꝑparez vobis illas. AVGV. Sz quō vadit ⁊ parat locū: si iā māsiones multe sūt: sed nondū sunt sic̄ parande sunt: Easdē enī mansiones quas ꝑdestinando preparauit: ꝑparat operando. Jā ergo sūt in ꝑdestinatione: siquo min⁹ dixisset. Jbo ⁊ ꝑparabo: hoc ē predestinabo: sed qz nondū sunt in operatione dicit: Et si abiero ⁊ ꝑparauero vobis locuz. Parat aūt modo mansiones mansionibus preparādo mansores. Quippe cū dixit. In domo patris mei māsiones multe sunt. Quid putam⁹ esse domuz dei: nisi templum dei: de quo apostolus dicit. Templum dei sanctum est: quod estis vos. Hec ergo domus dei adhuc edificatur: adhuc preparatur. Sed quid est quod vt preparet abyt: cum nosipsos preparet qđ nō faciet si reliquerit. Sz illud significat: quia vt parent̄ iste mā siones viuere debet iustus ex fide. si aūt vides: nō est fides Eat ergo ne videat̄: lateat vt credatur. Tunc enīz loc⁹ paratur: si ex fide viuatur: creditus desideret̄ vt desideratus habeatur. si bene intelligendo nec vñ vadis: nec vnde venis recedis. vadit ergo latendo: venit apparendo. Sed nisi maneat regendo vt proficiamus bene viuendo: nō paratur locus vbi possumus ꝑmanere ꝑfruēdo. ALCVI. Dicit ergo. Si abiero. per carnis absentiaz. Iterum veniaz per diuinitatis presentiam. vel iterum veniaz iudicare viuos ⁊ mortuos. Et quia sciebat eos iterrogaturos quo iret: vel per quam viam iret subiungit. Et quo ego vado scitis. .s. ad patrem. Et viaz scitis. s. per meipsuz. CHRY. Hoc autem dicens desiderium quod in eoruz mente erat ostendit: ⁊ dat eis desiderium interrogandi.

¶ Dicit ei thomas. Domine nescimus quo vadis: Et quomō possimus viā scire? Dicit ei Jesus: Ego suz via ⁊ veritas ⁊ vita. Nemo venit ad patrē nisi per me. Si cognouissetis me ⁊ patrem meum vtiq; cognouissetis. Et amodo cognoscetis eum: ⁊ vidistis eum.

CHRY. Si iudei volentes a christo separari querebāt quo iturus esset: multomagis discipuli nunq̄ ab eo separari volentes: hoc discere cupiebant: ⁊ interrogant eū ex multa delectione ⁊ timore. ⁊ ideo dicitur: Dicit ei thomas. Domine nescimus quo vadis: Et quomodo possimus viaz scire? AVGV. Utrunq; illos dominus dixerat scire: vtrūq; dixit iste nescire. Sz nescit ille mentiri: ergo isti sciebāt. ⁊ se scire nesciebant. Cōuincit ergo eos hoc scire. vnde subditur: Dicit ei iesus: Ego suz via veritas ⁊ vita. AVGV. de verbis domini. q.d. Qua vis ire? ego sū via: quo vis ire? ego sum veritas: vbi vis permanere? ego sum via: veritatē ⁊ vitam omnis homo capit. sed viam non omnis inuenit. deum esse quandam vitam eternam: veritatem scibilem etiam huius seculi philosophi viderunt. verbum ergo dei: qui apud patrem est veritas ⁊ vita assumendo hominē factum est via. Ambula per hominem: ⁊ peruenies ad deuz. Melius enim est in via claudicare q̄ ꝓter viam fortiter ambulare. HYLA. vy. de trinitate. Non enī, nos in erratica atq; i inuia deducit ille qui via est: neq; illudit per falsa que veritas est: neq; in mortis relinquit errore qui vita est. THEOPHI. Cum itaq; actiuā exerces: fit tibi christus via. Cum autem in contemplatiua perseueras: afficit̄ tibi veritas. Adiecta autem vita est actiuo ⁊ contemplatiuo. Decet enim ire ⁊ predicare ꝓ futuro seculo. AVGV. Sciebat ergo viam: quia sciebant ipsum qui est via. Quid autem opus erat vt adderet veritas ⁊ vita cuz resta ret nosse quo iret? quia ad veritaetm ibat: ⁊ ad vitaz? Jbat ergo ad seipsum per seipsum: sed nunquid o domine vt venires ad nos: reliqueras te? scio quidem q̄ formam serui accepisti ⁊ in carne venisti: manens vbi eras: ⁊ per hanc redisti: non relinquens quo veneras. Si ergo per hanc ⁊ venisti ⁊ redisti: per hanc nobis non soluz qua veniremus ad te: verum etiam tibi qua venires ⁊ redires via fuisti. cui vero ad vitam quod es ipse isti: eandem carnem tuaz de morte ad vitam duxisti: itaq; duz caro de morte venit ad vitā: christus venit ad vitam. Et quia verbum est vita: christus venit ad seipsum: quoniam vtrunq; est christus: vna persona: scilicet verbum caro. venerat etiam per carnez deus ad homines: veritas ad mendaces. Est enim deus verax: omnis aūt homo mendax. Cū itaq; se ab hominibus abstulit: atq; illuc vbi nemo mentit̄: carnem suam leuauit: idez ipe qz ꝟbū caro factū est: per seipsuz. i. p carnē suam ad vitatez;

quod est ipse remeauit: quaz quidē veritatē q̄uis inter mē daces ēt in morte seruauit. Ecce ego ipse si loquor vobis q̄ intelligatis: quodāmodo ad vos procedo: nec me relinquo Cū āt tacuero quodāmodo ad me redeo ⁊ vobiscū maneo si tenueritis qō audistis. Si hoc potest imago quā fecit deus: qd pōt ex deo nata imago? Ac p hoc ⁊ ipse per seipsum: ⁊ ad seipsum ⁊ ad patrē: ⁊ nos p ipsum ⁊ ad ipsum ⁊ ad patrē venimus. CHRY. Si. n. dicit. Ego sum dñs ducēdi ad pfectionē venietis illuc. neqz. n. est possibile alia venire via. Cū āt supra dixerit. Nemo pōt ve. ad me nisi pater traxerit illum. Nunc dicens: Qm̄ nullus pōt ve. ad pa. nisi p me. exequat seipsum ei qui genuit. Qualiter āt dixerit. Quo vado scitis. ⁊ viam scitis. ostendit subdens: Si cog. me ⁊ pa. meum vtiqz cognouissetis. q. d. Si sciretis meā substantiā ⁊ dignitatē: ⁊ eam que patris est sciretis: nouerant quidē eum: sed non ita vt oportebat: postea āt spūs veniens: pfectaz in eis construxit cognitionem: ⁊ pp hoc subditur. Amodo cognoscetis eū. Dicit aūt eam que fm mentē cognitionē. Et vidistis eum. s. per me: ostēdens: qm̄ qui videt eū ⁊ patrē videt. Uiderunt āt euz: non in nuda substantia sed carne indutū.

BEDA. Sed q̄rendū est quō nunc dicat dñs: Si cognouissetis me ⁊c. cū premiserit supra: Quo ego va. sci. ⁊ viā scitis. Datur ḡ intelligi q̄ quidam eorum sciebant: quidā vero nesciebant: quorum vnus erat Thomas.

HYLA. vy. de trini. Uel aliter continua: Cum iter ad patrem per filiū sit: querendum est vtrum hoc per doctrine admonitiones an per nature fidē sit. Intelligentie igitur sensum in consequentibus requiramus. nā sequitur: Si cog. me: ⁊ patrem meum vtiqz cognouissetis. In sacro. n. assumpti corporis diuinitatis paterne naturam confirmans: hunc ordinem tenuit. tempus autem visionis separauit a tempore cognitionis. nam quem cognoscendum ait: eundem iam dixit ⁊ visum: vt nature iam pridem in se conspecte scientiam ex tempore nunc huius reuelationis acciperent.

¶ Dicit ei philippus: Dñe ostēde nobis pr̄em ⁊ sufficit nobis. Dicit ei iesus. Tāto tēpore vobiscū sum ⁊ nō cognouistis me? Philippe q̄ videt me videt ⁊ patrē. Quō tu dicis ostende nobis patrē? Non credis q̄ ego in patre ⁊ pater ī me est? Uerba que ego loquor vobis a me ipso nō loquor. Pater autem in me manens ipse facit opera. Non creditis quia ego ī patre ⁊ pater in me est? Alioquin propter opa ipsa credite.

HYLA. vy. de tri. Cōmouit apostolū philippū nouitas dictoz. hō cernit: dei se filiū ꝓfiteat: cognito se cognoscēduz pr̄ez fateat: pr̄ez visū eē dic. Prorupit igr̄ aplica familiaritas dñm iterrogās: vñ dr̄. Dicit ei philippus: Dñe ostēno. pa. ⁊ suffi. no. Nō visuz negauit: sz ostēdi sibi rogauit. neq̄ ostēsionē veluti corpalis cōtēplationis ituitū desiderauit: sed demonstrationē intelligendi eius qui visus est postulauit. filiū enī in habitu hois viderat: sed quō per id patrem videret nesciat. nam ⁊ ostensio illa intelligendi potius eēt demonstratio q̄ videndi subiecit: ⁊ sufficit nobis. AVGV. i. de trini. Illa enim letitia qua nos adimplebit cum vultu suo nihil amplius requiret. quod bene intellexerat philippus: vt diceret. Dñe ostēno. pa. ⁊ suf. no. Sed nondū intellexerat eo quoq̄ modo ad ipsum se potuisse dicere. Domine oñde nobis te ⁊ sufficit nobis. Ut enim hoc intelligeret respōsum est ei a dño. vñ sequitur: Dixit ei iesus. Tāto tempore vo. sum: ⁊ non cogno. me. AVGV. sup Jo. Sed quō hoc dicit: cū ⁊ quo iret scirēt: ⁊ viā scirēt nō ob aliud nisi q̄ ipsuz sciret? Sed facile ista qō soluitur si dicam? q̄ eū alīq eorum sciebant. aliqui nesciebāt de quib? erat philipp?. HYLA. vy. de trini. Arguit ergo aplm̄ in cognoscēdo se ignorātē. cū eni ea que gereret, ppria deo essent: calcare vndas: iubere vētis: pctā dimittere: mortuis vitaz reddere: huic q̄ rele'oīs orta cōquestio est: q̄ in hoie assumpto dei nō itellecta nā ē Et iō postulāti vt sibi pr̄ez oñderet ait: Philip. q̄ vi. me. vi. ⁊ pa. AVGV. Solem?. n. ō simillimis duob? ita log. Uidistis illū. sic ergo dictū est: Qui vi. me: vi. ⁊ pa. nō q̄ ipse sit pr̄ ⁊ fili?: sz q̄ a pr̄is filitudine in nullo prius discrepet fili?:

HYLA. vy. de tri. Nō aūt ille hic visuz oculoz carnaliū significat: nō. n. boc qō ex ptu vginis carnale ē: ad cōtēplandā in eo dei formā ⁊ imaginē ꝓficit: sz itellectus dei fili? id pstat: vt itellect? ⁊ pr̄ sit. Dū ita imago ē vt nō differat genere sz significet auctoritatē. nō. n. solitariū fmo significat ⁊ indifferentē: tñ nām ꝓfessio docet. Cū enī dr̄: Et pr̄em: exclusa est singularis atq̄ vnici itelligētia. Et qd reliquū est: ni si p nature vnicā similitudinē pr̄ p filiū visus sit. AVGV. Sed nunqd obiurgād? ē q̄ cū filem viderat: ēt illū cui est similis vult videre? Sed iō discipulū dñs arguebat: qm̄ cor postulātis videbat. Tāq̄ enī melior eēt pr̄ q̄ filius: ita philippuz patrē nosse cupiebat. ⁊ iō nec filiū sciebat: quo aliuz meliorē eē credebat. Ad hūc ergo sensum ꝓtingendū dictū est: Nō credis q̄ ego in pr̄e ⁊ pr̄ in me est. q. d. Si ad te multū est hoc videre: saltē qō nō vides crede. HYLA. Que enī ignorādi pr̄em aut ostēdēdi ignorātib? necessitas relinquebat: cū pr̄ in filio visus eēt ex ꝓprietate nature: dū ex indifferētia vnitatis vnū sint natus ⁊ generans: vt hic fmo dñi seq̄ret: Nō cre. q̄ ego in pa. ⁊ pr̄ in me est. AVGV. i. de tri. Uolebat enī eū ex fide viuere: anteq̄ illud posset videre: ⁊ iō dicit: Nō credis. Cōtēplatio q̄ppe merces est fidei cui mercedi p fidē corda mūdāt. HYLA. vy. de tri. Pater aūt in filio est: ⁊ fili? in patre: nō per duplicē cōuenientium generū cōiunctionē: neq̄ per insitā capacioris substātie nām: q̄ per corporalē necessitatē exteriora fieri his quibus continent interiora nō pōt: sed per natiuitatē viuentis nature ex viuente dum non aliud ex deo q̄ deus nascitur.

HYLA. vy. de tri. Naturā enī suā: vt ita dicā: segr̄ indemutabilis deus indemutabilē gignens deū. Nec naturam suā deserit ex indemutabili deo indemutabilis dei perfecta natiuitas. Subsistentē igit̄ in eo dei naturam intelligimus: cum in deo deus sit: nec preter eum qui est deus: q̄s q̄ alius deus sit. CHRY. Uel aliter: Totū philipp? hic corporeis oculis patrē volebat videre: q̄ ⁊ ipsum filiuz ita se existimabat vidisse: fortassis a prophetis audiēs qm̄ vidi dñm. ⁊ ideo dixit: Ostende nobis patrem. Etenim inde interrogauerūt. Quis est pater tuus? ⁊ petrus ⁊ thomas quo iret: ⁊ nullus didicit manifeste. vt ergo nō videatur onerosus esse philippus: ⁊ ipse interrogans: ostende nobis patrē. adiūgit: Et sufficit nobis. i. nihil plus q̄rim?. dñs āt nō dixit ei: Impossibile petis: sz ostēdit. qm̄ neq̄ ipsuz filiū vidit. nā si hūc potuisset videre: ⁊ illuz vidisset. Et iō dicit: Tāto tpe vo. sum. ⁊ nō cogn. me? philippe. Nō dixit nō vidistis me: sz nō cognouistis me: q̄tum ad hoc. s. q̄ filius hic manens qō pr̄ deceēter in seipso ostēdit eū q̄ genuit. Deinde diuidēs hypostases ait: qui vi. me: vi. ⁊ pa. ne quis dicat q̄ ipse ē pater: ipse filius. Ostendit aūt per hoc: quoniam neq̄ filium visu corporeo vidit. Si autē aliquis hic visum cognitionez dicere velit non cōtradico. q. d. qui cognouit me cognouit ⁊ patrem. sed non dixit hoc: sed consubstantialitatem representare volens dixit. qui meam substantiam vidit: vidit ⁊ eaz que patris. Unde patet q̄ non est creatura. creaturā enim videntes deum nesciunt omnes. Philippus etiam substātiaz patris videre querebat. Si ergo alterius substātie eēt non diceret: qui videt me videt ⁊ patrem. sed nec aliquis in argento auri substantiaz videre pōt: non enim alia per aliā apparet natura. AVGV. Deinde non ad soluz philippū sed ad oēs pluraliter loquitur dicēs. Uerba que ego lo. vo. a meipso non loquor. quid est: A meipso non loquor: nisi

a melpso nō suz g loquor: ei gppe tribuit qō facit: de quo ē ipse g facit. HYLA. vy. de tri. Uñ neqz se filiuz denegauit nec naturā in se paterne vtutis absc̄dit. nā duz logtur ipse in substātia manēs logtur: duz āt nō a se logtur: natiuitatē in se dei a deo testat. CHRY. Uide āt abundantez sup vnius substātie demōstrationē. nā subdit: Pater āt in me ma. ip. fa. ope. q. d. Nequaq̄: aliter facit pr̄ z aliter ego: sicut z alibi ait. Si nō facio opa pr̄is mei nō credatis mihi. Sz quō a verbis incipiēs ad opa venit: Lōueniens. n. erat dicere: Ipe logtur vba. Sz duo ponit de doctrina z signis: aut qz z vba opa erant. AVGV. Nā g proximū loq̄ndo edificat bonū opus opatur. In his duabus sentētys diuersi nobis aduersant heretici. Arriani dicunt: Ecce ineq̄lis ē patri filius: nā a seipso logtur: Dicūt sabelliani. Ecce g pater est ipse ē fili⁹. Quid ē: Pr̄ in me manēs ipse facit: nisi in me maneo ego g facio: HYLA. vy. de tri. Sz manere in filio patrē nō est singularis atqz vnici. opari vo p filiū pr̄ez: nō est differētis aut extere: sicut nō vnius ē non a se loqui g logtur: neqz rursus alieni ac sepabilis log p loq̄ntem. Et qz in se patrē log z opari docuerat: pfecte huius vnitatis fidem statuit dicēs: Credite mihi: qz ego ī pr̄e: z pr̄ in me est. ne. s. p virtutis efficientiā: z nō per nature: q̄ fm natiuitatez ē: ppzietatē pr̄ ī filio z opari crederet z loq: sic. n. habet in greco. Nostra lr̄a hz: Nō creditis qz ego ī pr̄e z pr̄ in me ē: AVGV. Antea solus philippus arguebat. CHRY. Si vo nō sufficit hoc ad ostendendū p substantialitatē: saltez ab opib⁹ discite. vnde subdit: Alioquin pp opa ipsa credite. Uidistis. n. signa cū auctozitate: z oīa q̄ deitatis erant ppzia: z q̄ sol⁹ pater opatur: peccata soluta: mortē recedētē z huiusmodi. AVGV. Hoc ergo pp opera credite: quia ego in patre z pater in me est. Neqz enī si separati essemus inseparabiliter operari vlla ratione possemus.

¶ Amen amen dico vobis qui credit in me opera que ego facio z ipse faciet: z maiora horum faciet: quia ego ad patrem vado. Et quodcūq̄z petieritis patrem in nomine meo hoc faciam: vt glorificetur pater in filio. Siquid petieritis ī nomine meo hoc faciā vt glorificetur pater ī filio.

CHRY. Quia dñs dixerat: pp opera credite: oñdēs qñ nō hoc solū pōt: sed multo maiora: z qō est mirabilius alys potest dare adiunxit: Amen amen di. vo. qui cre. in me opera que ego fac. z ip. fa. z ma. ho. fa. AVGV. Sed que sūt ista maiora: an forte q egros ipsis transeuntibus etiā eoz vmbra sanabat: Maius est. n. q sanet vmbra q̄ fimbria. verūtamen qñ ista dicebat: verboz suorum facta z opa cōmendabat. Cū. n. dixit: Pater in me manens ipse facit opera: que opera tunc dicebat: nisi verba que loquebatur: z eorum verboz fructus erat fides illorum: Uerūtamen euā geliçantib⁹ discipulis nō tā pauci q̄ illi erāt: sz gētes ēt crediderūt. Nōne ab oze ipsi⁹ diues ille tristis absc̄essit: z tñ postea qō ab illo auditū nō fecit vn⁹: fecerūt mlti: cuz p discipulos loq̄reť. ecce maiora fecit p̄dicat⁹ a credētib⁹ q̄ locutus audiētib⁹. Uez hoc adhuc mouet q̄ h̄ maiora p aplos fecit: nō aūt ipsos tñ. significās ait: Qui credit in me: nūqd inter credētes in xp̄m non est cōputandus qui non fecerit opera maiora q̄ christus: duruz est nisi itelligatur. Apostolus dicit. credēti in eū qui iustificat impiū deputatur fides ad iusticiā. Jn hoc opere faciemus opera christi: qz z ipsum credere in christū opus est xp̄i: hoc operat̄ in nobis non vtiq̄ sine nobis. Audi ergo. Qui credit in me: ope. que ego fa. z ipse fa. Prius ego facio: deinde z ipse faciet: quia facio vt faciat: que opera: nisi vt ex impio iustus fiat: quod vtiq̄ in illo sed non sine illo christus operat̄. prozsus hoc maius eē dixeri q̄ creare celū z terrā. Celuz enī z terra trāsibūt: predestinatoz̄ aūt salus z iustificatio pmanebit: sz in celis angeli opa sunt xp̄i: nunqd ēt his opib⁹ maiora facit q coopat xp̄o ad suā iustificationē: iudicet q pōt vtrū mai⁹ sit iustos creare q̄ ipios iustificare. certe si eq̄lis sit vtrūq̄ potentie: hoc maiozis est misericozdie: sz oīa opa itellige xp̄i vbi ait: Maiora hoz faciet. Nulla necessitas cogit. hoz enī fozsitan dixit q̄ illa hoza faciebat: tūc āt vba fidei faciebat. z vtiq̄ min⁹ est vba iusticie p̄dicare: qō fecit ppter nos: q̄ ipios iustificare: qō ita facit in nobis vt faciam⁹ z nos. Magnaz aūt spem dñs suis pmisit oātib⁹ dicens: Quia ego ad pr̄ez vado. CHRY. Hoc est non pereo: sed in ppzia manebo dignitate z in celis ero. vel hoc dicit: ac si diceret: Uestrum est de cetero miracula facere. ego enī vado. AVGV. Et ne g q̄ hoc sibi tribueret vt ēt illa opa maiora seipsuz facere ostēderet: adiecit: Et qōcūq̄ pe. pa. in no. me. hoc faciaz. Qui dixerat: Faciet: post ait: faciā. tanq̄ diceret. Nō vobis hoc ipossibile videat: nō enī poterit eē maior me g credit i me: sz ego sum factur⁹ z tūc maiora q̄ nūc: maiora p eū qui credit in me q̄ nūc p me: qō non est defectio: sed dignatio.

CHRY. Dicit aūt in noīe meo: qz z apli dicebāt: In nomine xp̄i iesu surge z ambula. Oīa enī signa q̄ fecerunt: ipse faciebat: z man⁹ dñi erat cuz illis. THEOPHI. Exponit aūt nobis p hoc miraculoz doctrinā. nā p oratiōnē ac inuocationē sui nois pōt gs exercere p̄digia. AVGV. Sz qd ē: Quodcūq̄ petieritis: cū videam⁹ plerūq̄ fideles ei⁹ petere z ñ accipe: an forte ppterea qz male petunt: male. n. vsur⁹ eo qō vult accipe: deo poti⁹ miserāte ñ accipit. quō g ī telligendum est: Quodcunq̄ petieritis hoc faciaz: si de⁹ aliqua petentibus fidelibus ēt cōsulendo nō facit: an forte solis aplis hoc dictū debemus accipere: absit. superius enim dixerat: Qui cre. in me: ope. que ego fa. z ipse fa. Ipsos quoq̄ si cogitemus aplos: inuenimus eum qui plus omnibus laborauit rogasse: vt ab eo discederet angelus sathane: nec tamē quod rogauerat accepisse. Sed audi q̄ illuc positus est: Jn no. me. qō est christus iesus: christus regem. iesus saluatorē significat: ac per hoc quodcunq̄ petimus aduersus vtilitatē salutis: nō petimus in noīe saluatozis: z tñ ipse saluator est: nō solū qñ facit qō petimus: verum etiam qñ nō facit. qñ qō videt peti cōtra salutē: nō faciendo se exhibet saluatorem. Nouit enī medicus qd p̄o sua: quid cōtra suaz salutē poscat egrotus. z ideo cōtraria poscentis nō facit voluntatē: vt faciat sanitatez. Sane quedā q̄uis in noīe eius petamus: non tūc qñ petim⁹ facit: sed tñ facit: differt enim qō petimus: non negat̄. Continuo autem subiecit: Ut glorificetur pater in fi. siquid peti. in noīe meo hoc faciam. Nullo mō igitur sine pr̄e fili⁹ facit: qñ quidē vt in illo pr̄ glorificetur ppterea facit. CHRY. Cū enī filius ostendatur magna potens: glorificabitur ille qui genuit. ideo autē secundo id ponit vt certificet suyp̄sius sermonē. THEOPHI. Attēdē ēt seriē paterne glorificationis. Jn noīe iesu facta sūt signa per que credebāt aplozuz sermonibus: z sic dū ad noticiam pr̄is pervenirent: glorificabatur pater in filio.

¶ Si diligitis me mādata mea seruate: z ego rogabo patrem: z alium paraclytum dabit vobis vt maneat vobiscum in eternum: spiritum veritatis quem mundus non potest accipere: qz nō videt eum: nec scit eum. Uos autem cognoscetis eum: qz apud vos manebit: z in vobis erit.

CHRY. Quia dñs dixerat: Quodcūq̄z petieritis: hoc faciam. vt non estiment oēs simpliciter petitionē valere: induxit: Si di. me. mā. mea ser. q. d. tunc faciam quod petitis. Uel qz audiētes: qñ ad patrē vado: cōsequēs erat eos turbari dicit: non est hoc me amare vt turbemini: sz vt faciatis mādata mea: hoc ē enī amoz obedire z credere ei g diligit.

Quia vo ꝓſeqns erat eos vehemēter ingrere carnis pñtiã: ⁊ illã bñe ꝓſolationē quã pius habuerunt ſubiũgit. Et ego ro.pa.⁊ aliũ para.da.vobis. AVGV. In quo oñdit ⁊ ſe/ ipſuz eē paraclytũ. Paraclyt⁹ ãt latine dr̃ aduocat⁹ ⁊ ocñ ē de xp̃o:aduocatũ hēmus apud pr̃em ieſum xp̃m iuſtum. ALCVI. Uel paclytũ.i.ꝓſolatorē. hēbant.n.⁊ tũc vnũ ꝓſolatorē g miraculoꝝ dulcedine ⁊ pdicatiõe eos erigere ⁊ ꝓfortare ſolebat. D IDY. de ſpirituſãcto. Sz ſpũm ſcñ aliũ paclytũ noīauit:nõ iuxta nature differentiã ſed iuxta opationis diuerſitatē. Cũ.n. ſaluator mediatoris ⁊ legati p/ ſonã hēbat:ex q̃ pontifex deꝓcer̃ ꝓ pctis nr̃is: ſpũſſanctus ſm aliã ſignificationē paclytus:ab eo q̃ ꝓſolat̃ in triſticia poſitos nũcupat⁹ ē: Uex noli ex fily ⁊ ſpũſſancti opatõe di uerſa:varias eſtimare naturas:ſigdē ī alio loco repitur pa/ raclyt⁹ ſpũs legati apud pr̃em pſona fungi vt ibi. Ipſe ſpũs interpellat ꝓ nobis. Saluator quoq; ꝓſolationē opatur in cordib⁹ eoꝝ:qz indigēt. ſcriptũ eſt enīz: Et bũiles ppli ſui cõ ſolatus eſt. CHRY. Ait ãt: Rogabo patrē: vt fidedignũ faciat eis ſmonē: qñ ſi dixiſſet: Ego mittã nõ ſimplr credi diſſent. AVGV. contra arrianos. Qui tñ vt inſepabilia ſua ⁊ pr̃is opa demõſtraret alibi ait: Cũ abiero mittã eum ad vos. CHRY. Quid ãt aplis plus hr̃et: ſi patrē ſolũ ro garet vt ſpñ alys daret: qñ illi multotiẽs ⁊ ſine ozõne oſtẽ duntur hoc faciẽtes. ALCVI. Rogabo igit̃ dicit vt in ferior ſm bũanitatē patrē meũ: cui ſũ eq̃lis ⁊ ꝓſubſtãtialis ſz diuinã naturã. CHRY. Dicit ãt: Ut maneat vobiſcũ in eternum: qñ neqz poſt mortē recedit. ꝓ hoc ēt occulte ī ſinuat q̃ ſpiritusſanctus non patietur mortez vt ipſe neqz abibit: Ne ãt paraclytum audientes rurſus incarnationez aliam ſuſpicentur: ⁊ oculis putent eũ videre ſubiũgit: Spi ritũ veritatis quē mundus nõ põt accipere: qz nõ videt eũ: nec ſcit eum. AVGV. Hic eſt vtiqz in trinitate ſpũſſan ctus quē patri ⁊ filio conſubſtantialē ⁊ coeternuz fides ca/ tholica ꝓfiteꝛ. CHRY. Spiritũ ãt veritatis eũ vocat per hoc q̃ figuras veteris teſtamẽti manifeſtat. Mundũ ãt hic malos dicit. viſionē ãt certiſſimam cognitionem di/ cit: qz viſus eſt apertior ſenſus. BEDA. Nota ēt q̃ cũ ſpi ritũſanctuz ſpiritũ veritatis dicit: ſpñ ſanctuz eſſe ſpirituz ſuũ oſtendit. deinde cũ a patre eũ dari narrat: patris etiam eum ſpiritũ eſſe declarat: ac ꝓ hoc ſpiriſſanctus a patre ꝓ cedit ⁊ filio. GREGO. v. moza. Spũs ãt ſanctus omnez quē repleuerit: ad deſiderãda inuiſibilia accẽdit: ⁊ qñ mũ dana corda ſolũ viſibilia diligũt: hunc mũdus non accipit qz ad diligenda inuiſibilia non aſſurgit. Seculares eteniz mentes quãto ſe foras ꝓ deſideria dilatãt: tãto ad receptio nẽ illi⁹ ſinũ cordis anguſtãt. AVGV. Sic aũt mũduz.i. mũdi dilectores dicit nõ poſſe accipe ſpiritũſanctũ: velut ſi dicam⁹. Iniuſticia iuſta eẽ nõ põt. Mũd⁹ ergo.i. mũdi dile ctores nõ põt eũ accipe: qz nõ videt eũ: Nõ .n. bz ſuiſibiles oculos mũdana dilectio: ꝓ quos videri ſpũſſanct⁹ niſi ſuiſi/ biliter nõ põt. Segtur: Uos aũt cog. eũ: qz apud vos mane bit. Sed ne putaret̃ qõ dictũ ē: Apud vos manebit: ita ocñ quēadmodũ apud hoies hoſpes viſibiliter manere conſue uit. adiecit. In vobis erit. CHRY. q.d. Nõ ita apud vos manebit ſicut ego: ſz in veſtris habitabit aĩab⁹. AVGV. Prius aũt eſt eẽ alicui: poſt manere. Sed expoſuit qõ dixe rat: Apud vos: cũ adiũxit: In vobis. Si enī nõ ſit in vobis: non poteſt eſſe in vobis eius ſcia. ſic enī a vobis videtur in vobis ⁊ veſtra cõſcia. GREGO. q. moza. Si aũt ſpũſſan/ ctus in diſcipulis manet: qũo iaz ſingulare ſignũ erit qõ in mediatore ꝑmanet: ſm illud: Supra quē videris ſpũm de ſcendentē ⁊ manentē: hic eſt qui baptizat. qõ tñ citi⁹ cogno/ ſcimus ſi dona eiuſdē ſpũs diſcernamus. In his enī donis ſine q̃bus ad vitam gueniri nõ põt: ſpũſſanctus in electis oī bus ſemꝑ manet. In illis aũt q̃b⁹ nõ nr̃a vita ſuaꝛ: ſed alio/ rũ querit̃: nequaq̃ ſemꝑ manet. Aliqñ enim ſe a ſignozum oſtẽſionib⁹ ſubtrahit vt eo humili⁹ vtutes ei⁹ habeant̃. xp̃s aũt in cũctis eũ ⁊ ſemꝑ bz pñtē. CHRY. Dic ãt ſmo op/ poſitas hereſes velut vno ictu ſuſtulit. nã dicere aliũ oñdit ei⁹. i. ſpũs hypoſtaſeos dr̃iam: dicere vo paclytum ſubſtãtie cognationē. AVGV. Ꝺ ſer. arria. Conſolatorē enī qõ offi ciũ tanq̃ pſone ifime in trinitate ſpũiſancto deputãt. deuz dicit apl's ſm illud: Is q cõſolaꝛ humiles: ꝓſolat⁹ ē nos de⁹. Deus eſt itaq; ſpũſſanct⁹ q ꝓſolaꝛ humiles: aut ſi hoc de pa tre: vel filio dictũ ab apl'o volũt accipi: deſinãt, cõſolatiõis tanq̃ munere ꝓprio ſepare a pr̃e ⁊ filio ſpiritumſanctum. AVGV. ſup Jo. Si cũ charitas dei diffuſa ſit in cordib⁹ nr̃is ꝓ ſpiritũſanctũ q̃ dat⁹ eſt nobis: qũo diligem⁹ mãdata xp̃i ſuabim⁹ vt eũ accipiam⁹: quē niſi habuerimus: dilige/ re ⁊ mandata ſeruare nõ poſſumus: an forte precedit in no/ bis charitas q̃ diligamus xp̃m. vt diligendo xp̃m eiuſq; fa ciendo mãdata mereamur accipe ſpiritũſanctum vt chari tas dei pr̃is diffundaꝛ in cordib⁹ noſtris: puerſa eſt iſta ſen tentia. Qui.n. ſe filiũ dei diligere credit ⁊ pr̃em nõ diligit ꝓ fecto nec filiũ diligit: ſz qõ ſibypſi videt confunxit: Reſtat ergo vt ītelligam⁹ ſpiritũſanctũ hr̃e q diligit: ⁊ hñdo mere/ ri vt plus hēat: ⁊ plus hñdo plus diligat. Jã itaq; habebant ſpũm diſcipuli quē dñs ꝓmittebat: ſz dandus eis erat am/ plius. habebãt occulte: accepturi erãt manifeſte: pinde non ſolũ nõ habẽti: vex ēt habẽti nõ icaſſum ꝓmittit̃: nõ habẽ/ ti qdē vt habeaꝛ: hñti aũt vt ampli⁹ habeaꝛ. CHRY. Qñ igit̃ diſcipulos purgauerat ꝓ ſacrificiũ paſſiõis: ⁊ pctñ ſolu tũ erat: ⁊ ipi ad picula ⁊ agones mittebant̃: opoꝛtebat ſpñ ſcñ venire abũdãter. Nõ aũt ſtati poſt reſurrectionē: vt in multo eius cõſtituti deſiderio: cũ multa eũ ſuſcipiant gra.

¶ Nõ relinquã vos oꝛphanos: veniã ad vos: Adhuc modicũ: ⁊ mund⁹ iam me non videt. Uos aũt videtis me: qz ego viuo: ⁊ vos viuetis. In illo die vos cognoſcetis: qz ego ſuz in pr̃e meo: ⁊ vos i me: ⁊ ego i vobis. Qui hz mãdata mea ⁊ ſeruat ea: ille eſt qui diligit me. Qui autem di ligit me: diligetur a patre meo: ⁊ ego diligã eũ: ⁊ manifeſtabo ei meipſum.

AVGV. Ne qſq; putaret q̃ ita ſpũmſanctũ dñs dat⁹ fuerat: velut ꝓ ſeipſũ nõ ⁊ ipſe cẽt futur⁹ cũ eis adiecit ⁊ ait: Nõ relinquã vos oꝛphanos. Oꝛphani pupilli ſũt. Illud .n. eſt grecũ: hoc latinũ: Quãuis ergo nos filj⁹ dei ſuo patri ad optauit filios: tñ in hoc ēt ipſe erga nos paternũ oſtẽdit af fectũ. Et qdē a ꝓncipio dixerat: Uenietis quo' ego vado. ſz qz hoc longuz tps erat: ꝓmiſit ſpũm. Et qz neſciebãt qd eſt hoc: ꝓmittit eis ſuã pñtiã quã maxīe q̃rebãt cũ dicit: Ue/ niã ad vos. Ne tñ rurſus eãdē q̃rãt pñtiam: q̃lē ⁊ ꝓius ha/ buerũt: occulte hoc excludit cum ſubdit: Adhuc mo. ⁊ mũ. me iã nõ vi. vos aũt vide. me. ac ſi diceret: Ueniã qdem ad vos: nõ tñ vt ꝓus vobiſcũ ꝓ vnãquãq; diẽ conſiſtens. Et ne dicãt: Qualiter igit̃ iudeis dixiſti: Amodo ñ videbitis me. ſoluit opinionē dicẽs: Ad vos ſolos veniã. AVGV. Ui/ debat enī tũc eũ mũdus carneis oculis in carne cõſpicuuz non autem videbat q̃ in carne verbum latebat: ſed quo/ niam poſt reſurrectionem etiam carnem ſuam quam non ſolum videndam: verum etiam contractandam demõſtra uit ſuis: noluit demonſtrare non ſuis: hinc dictum eſt: Ad/ huc modicum ⁊ mundus iam me non videt. vos autem vi debitis me. Sed qñ in iudicio eum mumdus videbit: quo nomine ſignificati ſunt a regno eius alieni: melius intelligi tur illud etiam tempus ſignificare voluiſſe quando in fine ſeculi auferet̃ ab oculis dãnatoꝝ: vt eũ de cetero videant diligentes: Modicũ aũt dixit: qz id qõ ꝓlixuz vr̃ hoib⁹: bze uiſſimũ eſt añ oculos dei. Segt̃: qz ego viuo ⁊ vos viuetis.

THEO. q.d. Et ſi mortē ſubiero: tñ reſurgo: vos quoq;

viuetis:hoc est cū videritis me letabimini:⁊ tanq̄ mortui reuiuiscetis ī apparitiōe mea. CHRY. Mihi āt vī vitā nō pñtē dicere sz futurā:ac si dicat:Mors crucis ñ distare faciet vos a me ī finē:sz momēto quo occultabit me a vob.

AVGV. Cur āt de pñti se dixerit viuere:illos āt de futuro eē victuros:nisi qz ⁊ vitā carnis resurgētib⁹ q̄lis ī ipso p̄cedebat:⁊ illis ē pollicitus secuturā:⁊ qz ipsius mox futura erat resurrectio:pñtis tp̄is ponit vbū: pp̄ significandā celeritatē. Illoq̄ āt qñ seculi differt in finē nō ait:viuitis:sz viuetis. Qz vō viuet ille:iō ⁊ nos viuem⁹ p̄ hoīez gppe mors: ⁊ p̄ hoīez resurrectio mortuoq̄. Segtur: In illo die,de quo .s.ait:Et vos viuetis. Vos cognoscetis.cōtēplando:q̄uis ⁊ nūc credēdo nouerim⁹.qz ego sū in p̄re:⁊ vos ī me ⁊ ego in vobis.qz qñ viuem⁹ ea vita q̄ mors absorbet:tunc p̄ficiet hoc ipm qō nūc inchoatū ē iaz p ipm:vt sit ī nobis ⁊ nos in ipo. CHRY. Ut ī illo die cū resurgā cognoscetis:qz cū viderūt eū resurrexisse ⁊ eē cū eis:tūc certissimā fidē didicerūt. Magna.n. erat vtus spūssancti q̄ oīa eos docebat. Qz āt dictū est:Ego sū in p̄re:hūilitatis ē. Qō āt dicit:Et vos in me ⁊ ego ī vo.hūanitatis ē ⁊ auxily qō ē a deo. Cōsueuit.n. scriptura multotiēs eisdē vbis in deo ⁊ hoībus positis non silr vti. HYLA. viy. de tri. Uel hoc dicit vt cū ille ī p̄re p̄ naturā diuinitatis eēt:nos āt in eo p̄ corporalē ei⁹ natiuitatē:⁊ ille rursus ī nobis p̄ sacr̄i mysteriuz inesse crederet. Ipse.n. testat⁹ est:q edit carnē meā:⁊ bibit sang.meum: in me manet ⁊ ego in eo. ALCVI. Per dilectionē āt ⁊ obseruantiā mandatoq̄ ei⁹ tūc p̄ficiet hoc ipm qō nūc ichoatū est p̄ ipm:vt sit ī nobis ⁊ nos in ipso. Et vt oībus:non tm̄ apl̄is hāc beatitudinē ꝓmisisse videat adiūgit.q hz māda ta mea ⁊ ser.ca:ille ē q diligit me. AVGV. Qui hz ī memoria ⁊ seruat ī vita:q hz ī ꝓmonib⁹ ⁊ seruat in opibus: qui hz audiendo ⁊ seruat faciendo:qui hz faciēdo ⁊ seruat p̄seuerādo:ipse ē q diligit me. Ope est demonstranda dilectione sit ifructuosa nois appellatio. THEOPHI. Ac si dicat.vos putatis q̄ ex affectione q̄dam tristamini de morte mea:sz ego signū dilectionis reputo mandata mea seruari. Qualem āt p̄rerogatiuā obtineat q diligit oñdit subdēs: q āt di.me:dili.a pa.meo ⁊ ego dili.eū. AVGV. Sz qd est Diligā.tanq̄ nūc nō diligat:exponit p id qō segtur: Et manifestabo ei meip̄m.i.ad hoc diligā vt manifestē. ⁊ ipsaz visionem mercedem fidei capiamus. Nunc.n.ad hoc nos dilexit vt credamus:tunc ad hoc vt videamus: qz ⁊ nos nūc diligimus credēdo qō videbimus. Tunc āt diligem⁹ vidēdo qō credidim⁹. AVGV. ad paulinā de videndo deo: Sic autez ꝓmisit oñsuq̄ seipsuz dilectorib⁹ suis cū p̄re deū vnum:non qūo in hoc seculo visus est in corpore ⁊ a malis.

THEOPHI. Uel qz p⁹ resurrectionē appitur⁹ illis erat in corpe magis repūtāte diuinitatē:ne credār ipm spūz fore seu phātasma:ob q̄ p̄dixit illis:vt tūc videtes illū nō diffidāt:sz reminiscant qz pp̄ mādatoq̄ suoq̄ custodiā appet eis:atq̄ iō tenēt semp custodire illa vt ppetuo eis appeat.

¶ Dicit ei iudas:nō ille scariothis. Dñe qd fcm est qz manifestaturus es nobis teipsuz ⁊ nō mūdo: Rñdit iesus ⁊ dixit ei. Siqs diligit me ꝓmonem meū seruabit:⁊ p̄ meus diliget eū ⁊ ad eū veniem⁹ ⁊ māsionē apud eū faciemus. Qui nō diligit me sermones meos nō seruat. Et ꝓmonē quē audistis nō est me⁹ sz eius q misit me p̄ris. Hec locut⁹ suz vobis apud vos manens. Paraclytus aūt spūssc̄us quē mittet pater ī noie meo ille vos docebit oīa ⁊ suggeret vobis oīa q̄cūq̄z dixero vobis. Pacē relinquo vobis:pacē meā do vobis. Non qūo mūdus dat ego do vobis.

AVGV. Quia dñs dixerat:Adhuc modicū ⁊ mūd⁹ me iā nō videt:vos aūt videbitis me. Interrogauit eu⁹ de hoc ipse iudas:nō ille traditor ei⁹ q scariothis cognoīat⁹ ē:sz cui⁹ epl̄a iter scripturas canonicas legit:vñ dr̄:Dic ei iudas: nō ille scariothis:Dñe qd factū ē.qz nob manifestatur⁹ es teip suz ⁊ nō mūdo:Cām q̄siuit q̄re nō se mūdo:sz suis manifestatur⁹ eēt. Dñs aūt exponit q̄re suis se manifestatur⁹ ē nō alienis.qz.s.hi diligūt:illi vō nō diligūt.vñ segt̄:Rñdit ie.⁊ di.ei. Sigs dil.me ser.me.ser. GREGO. in ho. Probatio enī dilectiōis exhibitio ē opis:nūq̄ amor dei ē ociosus: opatur.n.magna si ē.si vō opari rēnuerit:amor nō ē. AVGV. Dilectio aūt scōs discernit a mūdo:q̄ facit vnanimes habitare in domo:in q̄ facit p̄ ⁊ fili⁹ māsionē:q donāt ⁊ ipsaz dilectionē:qb⁹ in fine donabūt suā manifestationē. Est.n.q̄dā dei manifestatio iterior:quā p̄sus ipy nō nouerūt:qb⁹ dei p̄ris ⁊ spūssancti manifestatio nulla ē:fily vō eē potuit:sz in carne que nec talis ē q̄lis illa:nec semp illis adesse pōt:sz ad modicū tp̄s:⁊ B ad iudiciū ñ ad gaudiū:ad suppliciū ñ ad p̄miū:vñ segt̄. Et ad eū vēiem⁹. Ueniūt qdē ad nos dū veni m⁹ ad eos:veniūt subueniēdo:vēim⁹ obediēdo:veniūt illūnādo:venim⁹ ituēdo.veniūt iplēdo:venim⁹ capiēdo: vt sit nob eoq̄ nō extranea visio sz iterna:⁊ in nobis eoq̄ nō trāsitoria māsio sz eterna.vñ segtur:Et mansi. apud eum faci.

GREGO. in ho. In quozūdā etenī corda venit ⁊ māsionē nō facit:qz p̄ cōpunctionē qdē respectū dei p̄cipiūt:sz tentationis tpe hoc ipsuz qō cōpuncti fuerāt obliuiscunt.sicq̄ ad ppetrāda pctā redeūt:ac si hec minime plāxissent. Qui ergo deū vē diligit in ei⁹ corde dñs ⁊ venit ⁊ māsionē facit: qz sic eū diuinitatis amor penetrat:vt ab hoc amore tentationis tpe nō recedat. Ille.n.vē amat cui⁹ ⁊ mēte delectatio prava ex ꝓsensu nō supat. AVGV. An forte putabit māsionē in dilectore suo faciēti⁹ p̄re ⁊ filio excluīs eē ab hac māsione spūssc̄us:Quid est ergo qō supi⁹ ait de spūssc̄o:apd vos manebit ⁊ in vobis erit:nisi forte q̄sq̄ sic absurdus est vt arbitret cū p̄ ⁊ filius venerit discessiurū inde spiritum sanctuz tanq̄ locū daturū maioribus:Sed ⁊ huic carnali cogitationi occurrit scriptura cū dicit:Ut maneat vobiscū in eternū. In eadez ergo māsione cū ipsis erit in eternū: qz nec ille sine ipsis venit: nec illi sine eo:sed ꝓpter īsinuationem trinitatis:psonis singulis noīatis dicunt q̄dā:nō tamē alys separatis itelligunt:ꝓpter eiusdē trinitatis substātia.

GREGO. in ho. Tāto aūt q̄sq̄ a supno amore disiungit quāto iferi⁹ delectat:vñ subdit:Qui nō dili. me ser. meos nō seruat. De dilectiōe ergo conditoris lingua mens ⁊ vita requirat. CHRY. Uel aliter totū:Estimauit iudas:sicut mortuos videm⁹ in somno: ita ⁊ se eū esse visuros. vñ querit. Quid est q̄ debes te manifestare nobis ⁊ nō mūdo.q.d. ve nobis q̄ñ morieris:⁊ vt mortuus debes nobis assistere. Ne igitur hoc suspicentur dicit:Ego ⁊ pater ad eū veniem⁹ q.d. Sicut pater manifestat seipsuz:ita ⁊ ego:⁊ mansionem apud eū faciemus:qō somnioq̄ non est. Sequit:Et ser.que au.nō est me⁹:sed ei⁹ q mi.me.p̄ris.q.d. nō me solū:sed neq̄ patrē amat q hunc nō audit sermonē. Dicit autem hoc:q̄ñ nihil extra patrē logtur:neq̄ p̄ter id qō illi vī. AVGV. Et fortasse ꝓpter aliquā distinctionē:vbi suos dixit: pluraliter sermones dixit dicens,Qui non diligit me sermones meos nō seruat. Ubi aūt sermonē hoc est vbū nō suum esse dixit:sz p̄ris:seipsuz itelligi voluit. nō enī suum sed patris. est vbū:quo nec sua imago sz p̄ris: nec suus filius sz patris. Recte igit auctori tribuit qō facit equalis a quo habet hoc ipsum q̄ illi est idifferens equalis. CHRY. Quia vō eorū que dixerat:quedā manifesta erāt.⁊ quedā nō itellexerunt:vt nō turbarent subiungit:Dec lo.sum vo. apud vos manens. AVGV. Alia ē illa māsio quā ꝓmisit futuraz: alia vō hec quā p̄ntē eē testat.illa spiritalis ē atq̄ itrīsecus mētibus reddit:hec corpalis forinsecus oculis atq̄ auribꝰ.

adhibeꝛ. CHRY. Ut ãt eiꝰ coꝛporalẽ receſſũ facilius ſu ſtineꝛẽt: prepat eos ꝓmittẽs ꝙ eiꝰ receſſus magnoꝛ eis eſ ſet futura cã bonoꝛ: qꝛ donec ipſe apud eos coꝛpaliꝛ mane bat: ꝛ ſpũs ñ venerat: nihil magnũ poterãt ſcire. vñ ſegtur. Paraclytꝰ ãt ſpũſſcũs quẽ mit. pater ĩ no. meo ille vos do. oĩa: ꝛ ſug. vo. oĩa q̃cunqꝫ dixero vobis. GREGO. Greca locutiõe paclytꝰ: latina aduocatꝰ dicit̃ vel ꝓſolatoꝛ. Qui ic circo aduocatꝰ dicit̃: qꝛ pro erroꝛe delinq̃ntiũ apud iuſticiã patris ĩteruenit: dũ eos quos repleuerit exoꝛãtes facit. Cõ ſolatoꝛ ãt idẽ ſpũs vocat̃: qꝛ de pcĩ ꝓpetratiõe merẽtibus dũ ſpẽ venie ꝓparat: ab afflictione triſticie mentem leuat. CHRY. Cõtinue ãt eũ paclytũ vocat pp ꝓtinentes eos tribulatiões. DIDIMVS de ſpũſſcõ. Spũ aũt ſcñ a pa tre ĩ ſuo mitti noĩe ſaluatoꝛ affirmat: cũ ꝓprie nomẽ ſalua toꝛis ſit filiꝰ: ſigdẽ nature ꝓſoꝛtiũ. ꝛ vt ita dicã ꝓpꝛietas p ſonaꝝ ex iſta voce ſignificat̃: filꝫ gppe tñmodo ẽ ĩ noĩe pa tris venire: ſalua ꝓpꝛietate filꝫ ad patrẽ: nullus ãt aliꝰ ve nit in noĩe pr̃is: ſꝫ vbi gr̃a: Jn noĩe dñi dei ꝛ oſpotẽtis. Quõ igit̃ ſerui g in noĩe dñi veniũt: p hociꝫ ꝙ ſubiecti ſũt ꝛ ſer uiunt idicant dñm: ſerui gppe ſunt dñi: ſic ꝛ filiꝰ g venit in noĩe patris: poꝛtat eiꝰ nomẽ p hoc ꝙ vnigenitꝰ dei filiꝰ ap probat̃. Qꝛ ergo ſpũſſcũs in noĩe filꝫ a patre mittit̃: oñdit qꝛ vnitate ſit ĩunctus ad filiũ: vnde ꝛ filꝫ dictus eſt ſpũs p adoptionẽ ſuaꝝ: filios faciẽs eos g ſe recipe voluiſſent. Jſte ãt ſpũſſcũs q venit in noĩe filꝫ miſſus a patre: docebat oĩa eos g in fide chriſti perfecti ſunt. Omnia autẽ illa que ſpi ritualia ſunt ꝛ intellectualia veritatis ꝛ ſapientie ſacramẽ ta. Docebit vero non ſicut qui artes aliquas ꝛ ſapientiam ſtudio iduſtriaq̃ vidicere: ſed quaſi ipſa ars atq̃ doctrina ꝛ ſapientia: veritatis ſpiritus inuiſibiliter mẽti inſinuat ſci entiã diuinoꝝ. GREGO. Niſi ãt idẽ ſpiritus coꝛdi adſit audientis: ocioſus ẽ ſermo doctoꝛis: nemo ergo docẽti bo mini tribuat quod ex oꝛe docentis intelligit: quia niſi ĩtus ſit qui doceat: doctoꝛis lingua exterius inuacuuꝫ laboꝛat. Sed ꝛ ipſe conditoꝛ non ad eruditionem hominis loquit̃: ſi eidem homini per vnctionem ſpiritus non loquatur.

AVGV. Nũquid ãt dicit filius ꝛ docet ſpũſſcũs: vt do cẽte filio verba capiam⁹: docẽte ãt ſpũſſancto eadẽ verba intelligamus: Dis igit̃ ꝛ dicit ꝛ docet trinitas. Sꝫ niſi etiã ſigillati commendaretur: eaꝫ nullo modo humana capere vtcũq̃ poſſet infirmitas. GREGO. Regrendũ vo no bis eſt cur de eodem ſpiritũ dicatur: Suggeret vobis oĩa: cũ ſuggerere ſoleat eſſe minoꝛis: ſed quia ſuggerere aliquã do dicimus ſubminiſtrare: inuiſibilis ſpiritus ſuggerere di cit̃: ñ ꝙ nobis ſciaꝝ ab imo ĩferat: ſꝫ ab occulto. AVGV. Uel ꝙ addit: Suggeret. i. cõmemoꝛabit vos: ĩtelligere de bemus ẽt ꝙ iubemur nõ obliniſci ſaluberrima monita ad gr̃am ptinere: q̃ nos cõmemoꝛat chriſtus. THEOPHI. Spũs itaq̃ ſanctus ꝛ docuit ꝛ cõmemoꝛauit: docuit quidẽ q̃cunq̃ nõ dixerat eis xp̃s tanq̃ nõ valẽtibꝰ poꝛtare. Com memoꝛauit vo q̃cunq̃ dñs dixerat: ſed obſcuritatis cã vel ĩtellectus tarditate: commendare memorie nequiuerunt. CHRY. Quia vero ꝛ hec audiẽtes turbabant̃ excogitan tes odia ꝛ plia ſibi ĩminere poſt eiꝰ receſſum: rurſus eos cõ ſolat̃ dicens: Pacẽ relinquo vobis: pacez meam do vobis.

AVGV. Pacẽ nobis relĩqt in hoc ſeculo: in qua manen tes hoſtẽ vincim⁹: ꝛ vt ẽt hic iuicẽ diligam⁹: pacẽ ſuam no bis dabit in futuro ſeculo: q̃ ſine hoſte regnabim⁹: vbi nũ q̃ diſſentire poſſum⁹. Pax autez nobis ipſe eſt ꝛ cum credi mus qꝛ eſt: ꝛ cum videbimus eũ ſicuti eſt. Sed quid eſt ꝙ vbi dicit: Pacem relinquo vobis: non addit: meã: vbi vero ait: Do vobis: ibi dixit meã: vtrũ ſubaudiendũ eſt meam: ꝛ vbi dictum non eſt: an forte ꝛ hic aliquid latet? Pacem enĩ ſuam eam voluit intelligi qualem habet ipſe. Pax vo iſta quã nobis reliquit in hoc ſeculo: noſtra potius dicenda eſt q̃ ipſius. Jlli quippe nihil repugnat in ſeipſo: quia nullum habet omnino peccatum. Nos autem talem pacem nunc habemus: in qua adhuc dicamus: Dimitte nobis debita no ſtra. Jtemq̃ inter noſipſos eſt nobis pax: qꝛ inuicem nobis credimus ꝙ inuicem diligamus. Sed nec ipſa plena eſt: qꝛ cogitationes coꝛdis noſtri inuicem nõ videmus. Nec igno ro iſta domini verba etiam ſic accipi poſſe: vt eiuſdem ſen tentie repetitio videatur: Qꝛ vero dominus adiunxit: Nõ qũo mundus dat ego do vobis. Quid eſt aliud: niſi nõ qũo homines dant qui diligũt mũdum? qui propterea ſibi dãt pacem: vt ſine moleſtia perfruantur. Et quando iuſtis dãt pacem vt non eos perſequantur: pax eſſe non poteſt vera: vbi non eſt vã ꝛcoꝛdia: qꝛ diſiuncta ſunt coꝛda. CHRY. Pax etiaꝫ exterioꝛ ad malũ fit multotiens: ꝛ eis qui habẽt eam nihil prodeſt. AVGV. de ver. do. Eſt autem pax ſe renitas mentis. tranqllitas animi: ſimplicitas coꝛdis: amo ris vinculum: conſoꝛtium charitatis. Nec poterit ad here ditatem domni peruenire qui teſtamẽtum pacis noluerit obſeruare: nec poteſt concoꝛdiaꝫ habere cum chriſto qui di ſcoꝛs voluerit eſſe cuꝫ chriſtiano.

¶ Nõ turbeꝛ coꝛ veſtrum neqꝫ formidet. Audi ſtis: qꝛ ego dixi vobis vado ꝛ venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ: qꝛ vado ad pa trem: qꝛ pater maioꝛ me eſt. Et nunc dixi vobis priuſq̃ fiat: vt cũ factuꝫ fuerit credatis. Jam nõ multa loquar vobiſcũ. Venit enĩ priceps mũdi hui⁹: ꝛ in me nõ hꝫ q̃q̃. Sed vt cognoſcat mũ dus qꝛ diligo patrẽ. ꝛ ſicut mãdatuꝫ dedit mihi pater. ſic facio. Surgite eamus hĩc.

CHRY. Quia dixerat. Pacez relinquo vobis qõ erat re cedentis: hoc poterat eos conturbare: ideo dicit. non turbe tur coꝛ veſtrum neqꝫ formidet: quoniã hoc quidem ex dile ctione: illa vero ex formidine patiebãtur. AVGV. Dic aũt turbari ꝛ formidare poterat coꝛ illoꝝ ꝙ ibat ab eis: q̃ uis venturus ad eos: ne foꝛſitan gregem lupus hoc iterual lo inuaderet paſtoꝛis abſentia. vnde ſequitur: Audiſtis qa ego dixi vobis: Uado ꝛ venio ad vos. Jbat autem per id quod homo erat: ꝛ manebat per id qõ deus erat. Cur itaq̃ turbaretur ꝛ formidaret coꝛ: quando ſic deſerebat oculos vt non deſereret coꝛ. Ut autem intelligerent ꝑm id qõ ho mo erat euꝫ dixiſſe: Uado ꝛ venio: ad hoc: ſubiecit atq̃ ait: Si diligeretis me: gauderetis vtiqꝫ: qꝛ vado ad patrem: qa pater maioꝛ me eſt. Per quod ergo filius nõ eſt equalis pa tri: per hoc erat ĩturus ad patrem: a quo ꝛ venturus eſt iu dicaturus viuos ꝛ moꝛtuos. Per illud ãt in quo eſt equalis gignenti: nunq̃ recedit a patre: ſed cum illo eſt vbiq̃ totus pari diuinitate quã nullus continet locus. Jpſe ergo filius dei equalis patri in forma dei: qꝛ ſemetipſuꝫ exinaniuit: nõ formã dei amittens: ſꝫ formã ſerui accipiens: maioꝛ eſt etiã ſeipo: qꝛ maioꝛ eſt forma dei: que amiſſa nõ eſt: q̃ forma ſer ui que accepta eſt. Dec igitur eſt forma ꝓpter quam in qua dei filiꝰ minoꝛ eſt nõ patre ſolo ſed etiam ſpirituſancto: ꝑm hãc for mam ſerui puer chriſtus etiam parentibus minoꝛ erat: qñ paruus maioꝛibus ſicut ſcriptuꝫ eſt: ſubditus erat. Agnoſca mus igitur geminam ſubſtantiam chriſti: diuinaꝫ. ſ. qua eq̃ lis eſt patri: ꝛ humanaꝫ qua maioꝛ eſt pater: vtrũq̃ autem ſimul: non duo ſed vnus eſt chriſtus: ne ſit quaternitas: ſꝫ trinitas deus. ideo ergo dixit. Si dili. me gau. vtiqꝫ: qꝛ va. ad patreꝫ. qꝛ nature humane gratulãdũ eſt: eo ꝙ ſic aſſum pta eſt a vbo vnigenito: vt ĩmoꝛtalis cõſtitueret̃ in celo: at q̃ ita fieret terra ſublimis: vt icoꝛꝛuptibilis puluis ſederet ad dexteram patris. Quis non hinc gaudeat qui ſic diligit chriſtum. vt ſuã naturã iã ĩmoꝛtalẽ gratuleꝛ in chriſto: atq̃ ipſum ſperet futurum eſſe per chriſtum. HYLA. ix. de trini. Uel aliter: Si donantis auctoꝛitate pater maioꝛ me

est:nūquid p̄ doni cōfessionē minor filius est? Maior itaq; donās ē:ſz minor iā nō ē cui vnum eē donatur. CHRY. Uel aliter: Nondū nouerāt apostoli qd sit resurrectio quā p̄dixerat dicēs: Uado ⁊ venio ad vos: neq; q̄lē oportebat de eo opinionē habebāt: p̄rem vo magnū esse estimabant. Dicit igit eis: Etsi de me formidatis vt nō sufficiēte mihi p̄ sī assistere: neq; p̄fidetis q̄ post crucē rursus vos videbo: tñ audiētes qñ ad patrē vado oportebat letari: ⁊ de reliquo qñ ad maiorē vado: ⁊ potentē oīa versuta dissoluere. Hec āt oīa ad ībecillitatē discipulorū dicebant. Et iō subdidit: Et nunc dixi vobis priusq; fiat vt cū factū fuerit credatis. AVGV. Quid ē hoc cū magis credere hō debeat anteq; fiat id qō credendū est? Hec est.n. laus fidei siquod credit non videt. nā ⁊ ille cui dictū est. Qr vidisti credidisti: aliud vidit: aliud credidit: vidit hoiem credidit deū. Sz si dicū credi que vident sicut dicit vnusquisq; oculis suis se credidisse: non tū ipsa est q̄ in nobis edificat fides: ſz ex rebus q̄ vident agritur in nobis vt ea credant que nō vident. Illud itaq; dicit: Cū factū fuerit: q̄ eū post mortē visuri erāt viuentē: ⁊ ad patrē ascendentē: quo viso fuerant credituri q̄ ipse esset christus filius dei qui hoc potuit facere ⁊ p̄dicere anteq; faceret. Credituri aūt hoc non fide noua: ſz acta: aut certe cū mortuus esset defecta: cuz resurrexisset refecta. HYLA. ix. de trini. Gloriē autem resumende meritum: continuo subiecit dicens: Jaz non multa loquar vobiscum. BEDA. Jdeo hoc dicebat: qñ iam instabat tempus vt comprehenderetur: ⁊ ad mortez traderetur: Uenit enim p̄nceps mūdi huius. AVGV. Quis nisi diabolus: non āt creaturaz: ſz peccatoz p̄ceps ē diabolus. Uñ apostolus cū dixisset aduersus rectores mundi: sequēti verbo exposuit: quid dixisset mundi: cū subiungit tenebrarum harum. i. hoīum impiorum. Et in me non habet quicq̄. Quia neq; cū peccato deus venerat: nec eius carnē de peccati p̄ pagine virgo peperat. Et tanq̄ ei diceret: Cur ergo moriēris: si non habes peccatum cui debetur mortis supplicium: continuo subiūgit: Sed vt cog. mūdus q̄ diligo pa. ⁊ sicut man. de. mihi pater sic facio. Surgite eamus hic. Discumbens enim discumbentibus loquebatur. Eamus aūt dixit ad illum locū: vnde fuerat tradendus ad mortē: qui nullū habebat meritū mortis sed habebat vt moreret mādatuz patris. AVGV. Contra arrianos: Quod autem volūtati ⁊ precepto patris obediens est filius: nec in hominibus demonstrat diuersam imparēq; naturam patris p̄cipientis: ⁊ filij obedientis. huc accedit q̄ christus non tñ deus est: qua natura equalis est patri: sed etiam homo: qua natura minor est patre. CHRY. Uel hoc qō dicit. Surgite eamus hinc: principium est alterius sententie. cōsequēs. n. erat eos formidare: ⁊ a tempore ⁊ a loco in villa manifeste existentes: etenim nox profunda erat: ⁊ erat cōsequens eos non attendere bis que dicebantur: sed semper circūuolucre oculos: ⁊ imaginari eos qui aggressuri eos erant: ⁊ maxime audientes: Adhuc modicum vobiscum sum. Et venit p̄nceps mundi huius. Quia igitur hec ⁊ huiusmodi audiētes turbabantur vt mox capiēdi: ducit eos in locum alium: vt estimantes se in cautela esse cum ocio de reliqno audiāt. magna enim dogmata erant audituri. CAPI. XV.

EGo sū vitis vera: ⁊ pater meus agricola est. Omnez palmitez ī me nō ferentem fructum tollet eū: ⁊ oēm qui fert fructū purgabit eum vt fructum plus afferat. Jam vos mūdi estis p̄pter sermonē quē locutus sum vobis. HYLA. ix. de tri. Ad consumande corporee passionis sacramentum per dilectionē efficiendi mādati paterni festinat exurgēs: corporee tñ assumptiōis statī mysterū pādēs per quā ei tāq; in vite mō palmitis ī essem? adiecit: Ego sum vitis va. AVGV. Qō fm hoc dicit q̄ est caput ecclesie: nosq; mēbra ei?: hō xps ihesus. Uni? q̄ppe nature sunt vitis ⁊ palmites: ſz cū dicit: Ego sum vitis va: nunqd vt adderet va: ad eā vitē rettulit vñ ista similitudo trāslata ē? Sic aūt dī vitis p̄ similitudinē: nō per p̄prietatē: sicut agnus: ouis: ⁊c. huiusmodi: vt magis ipsa sint va ex q̄bus dicunt iste similitudies: Sz dicēdo: Ego sum vitis va: ab illa se discernit cui dicit: Qūo conuersa es in amaritudinem vitis aliena? Nam quo pacto est vitis vera: que expectata est vt faceret vuam: fecit autem spinas? HYLA. nono de trini. Sed a corporee bui? būilitatis assumptionē formā paterne maiestatis alienans agricolā patrez curiosum huius vitis ostendit dicens. Et pater meus agricola est. AVGV. Colimus enim deum: ⁊ colit nos deus. Sed sic deum colimus vt non meliorem eū faciamus: colim? enī eū adorādo: non arando. Qr aūtē ille nos colit: meliores nos reddit. Cultura ipsius est in nos: q̄ non cessat vbo suo extirpare mala semina de cordib? nostris: aperire cor nostrū tanq̄ aratro sermonis: plantare semina p̄ceptorum: expectare fructū pietatis. CHRY. Et quia christ? sibi sufficit: discipuli vero multo indigent agricole auxilio p̄pterea de vite nihil dicit sed de palmitibus cū subdit. Omnez pal. in me non ferentem fru. tollet eū. Fructū aūtē hic vitā occulte īsinuat: ostēdēs q̄ sine operibus nō potest aliquis esse in eo. HYLA. ix. de trini. Inutiles aūt ⁊ inueraces palmites desecans deputabit arsuros. CHRY. Et quia etiam qui valde virtuosi sunt: indigent agricole opere: adiungit. Et oēm qui fert fructum purgabit euz vt fructū plus afferat. Hoc dixit p̄pter tribulationes eorum que tunc inducebant: ostēdens q̄ tentationes fortiores eos faciebāt sicut ⁊ purgare: hoc est circumcidere palmitem cum magis germinare facit. AVGV. Quis aūt ē in hac vita sic mūdus: vt nō sit magis magisq; mūdandus? Ubi si dixerim? q̄ peccatū nō habem? nosmet ipsos seducim?. Mūdat itaq; mūdos. i. fructuosos: vt tāto sint fructuosiores quāto sunt mundiores. Scōm hoc ergo vitis est christus: qō ait. Pater maior me est. fm illud aūtē qō ait: Ego ⁊ pater vnū sum? ⁊ ipse agricola est. Nec talis q̄les sunt qui extrinsecus opando exhibēt ministeriū: sed talis vt det etiā intrinsecus incrementum. vnde cōtinuo etiā seipsum mundatorē palmitū ostēdit dicens. Jam vos mundi estis p̄pter sermonem quē locu. sum vo. Ecce ipse mundator est palmitū: qō est agricole nō vitis officiuz. Sed q̄re non ait: Mundi estis p̄pter baptismū quo abluti estis: nisi quia ⁊ in aqua verbuz mundat? Detrahe verbuz: ⁊ qd est aqua nisi aqua? Accedit verbuz ad elemētum ⁊ fit sacramentuz: vnde ista tanta vtus aque vt corpus tangat ⁊ cor abluat: nisi faciēte vbo: non q̄ dicit: sed q̄ creditur? Nam in ipso vbo aliud est sonus transiens: aliud virtus īmanēs. Hoc vbuz fidei tantū valet in ecclesia dei: vt per ipsum credentē: offerentē: benedicentē: tangentē mūdet infantez q̄ vis credere nō valentē. CHRY. Uel dicit: Mūdi estis: p̄pter sermonē quē locutus sum vobis. i. interim lumen doctrine iam suscepistis ⁊ a iudaico errore eruti estis.

MAnete in me ⁊ ego in vobis. Sicut palmes nō potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in vite: sic nec vos nisi in me manseritis. Ego sum vitis: vos palmites. Qui manet ī me ⁊ ego in eo: hic fert fructum multum: quia sine me nichil potestis facere. Siquis in me non manserit: mittet foras sicut palmes ⁊ arescet: et colligent eum et in ignez mittent et ardet. Si manseritis in me et verba mea in vobis manserint: quodcū q̄z volueritis petetis et fiet vobis.

CHRY. Quia iã mundos eos dixerat ꝓp sermonẽ quez locutus fuerat eis: docet q̃ oꝫ de reliquo ĩcipere ea que ab eis sũt ⁊ ideo dicit: Manete in me ⁊ ego ĩ vob. AVGV. Nõ eo mõ illi in ipso sicut ipse in illis: vtrũqꝫ.n. ꝑdest: non ipsi ꝯ illis. Ita sunt gppe in vite palmites: vt viti nõ confe rant: ꝯ inde accipiãt vñ viuant. Ita vo vitis ẽ in palmitib⁹ vt vitale alimentũ subministret eis: nõ sumet ab eis: ac per hoc vt manentẽ in se haberẽt xp̃m: ⁊ manerẽt in xp̃o: discipulis prodest vtrũqꝫ: nõ xp̃o: vñ subdit. Sicut palmes nõ põt ferre fructũ a semetipso: nisi mãserit in vite: sic nec vos nisi in me manseritis. Magna gratie ꝯmendatio: cozda instruit humiliũ: ozа obstruit supboꝝ. Nõne huic resistũt veritati: ad bona opa facienda deũ sibi necessariũ non putantes: nõ assertozes: ꝯ ꝑcipitatozes liberi arbitry. Qui.n.a semetipso se fructũ estimat ferre: in vite nõ est. Qui ĩ vite nõ est: in xp̃o non est. q in xp̃o ñ est: xp̃ianus ñ est. ALCVI. Dis.n. fruct⁹ boni opis ab illa radice ꝓcedit: q nos sua gra liberauit: ⁊ suo auxilio ꝓsequit: vt fructũ pius afferre valeamus: vñ cũ repetitione ⁊ supioꝝ explanatione subdit: Ego sum vitis ⁊ vos palmites: Qui ma. in me. credendo: obediẽdo: ꝑseuerando. Et ego in eo. illum. mando: subueniendo: ꝑseuerantiã donando: Hic: ⁊ non alius: Fert fructũ multuꝫ. AVGV. Sed ne gloꝫ putaret saltẽ paruũ aliquẽ fructum posse a semetipso palmitẽ ferre subdit: Quia sine me ni. po. fa. nõ ait paꝝ potestis facer: q̃ nisi palmes ĩ vite mãserit: ⁊ vixerit de radice quantũlibet fructũ a semetipso nõ põt ferre. Quãuis ãt xp̃s vitis non esset: nisi bõ esset tñ istã graꝫ palmitibus nõ ꝓberet: nisi ẽt deus eẽt. CHRY. Ui de ergo filiũ nõ minus patre ꝓferentẽ ad discipulos ꝓcurationẽ. Nã pater qdem purgat: ipse vero in se tenet: quod facit palmites fructificare. Sꝫ tamen ⁊ purgare fily monstratum est esse: ⁊ manere in radice est patris: qui radicem genuit. Igitur magnũ qdẽ damnũ est: nihil posse facere. verum non vsqꝫ ad hoc sistit: sed vlterius producit sermonẽ dicens: Siquis in me nõ manserit: mittetur foras sicut palmes. i. agricole non potietur manu. Et arescet. Hoc est: Si quid habebat a radice amittet: ẽnudatus eius auxilio ⁊ vita. Et colligent eum. ALCVI. Messozes angeli ⁊ ignẽ eternũ. s. mittent: ⁊ ardet. AVGV. Ligna.n. vitis tanto sunt contemptibiliora si in vite non manserint: quanto gloriosiora si manserint vnum ex duobus palmiti cõgruit: aut vitis: aut ignis: si in vite non est: in igne erit. CHRY. Deinde ostendens quid est manere in eo subdit: Si manseritis in me ⁊ ver. mea ĩ vo. man. quodcũqꝫ volue. pe. ⁊ fiet vobis. Eaꝫ enĩ que ꝓ opa ostẽsionẽ q̃rit. AVGV. Tũc enĩꝫ sunt dicenda verba eius in nobis manere: quãdo facimus que precepit: ⁊ diligimus que prom̃isit. Quando autẽ verba eius manent in memoria: nec inueniuntur in vita: nõ cõputaꝫ palmes in vite: quia vita nõ attrahit ex radice. Quid autẽ velle possunt manendo in saluatore: nisi q̃ nõ alienum est a salute: Aliud quippe volumus: q̃ sumus in christo: ⁊ aliud volumus: q̃ sumus adhuc in hoc seculo. De mansione autem huius seculi nobis aliquando subꝛepit: vt hac petamus quod nobis non expedire nescimus. Sed ab sit vt faciat nobis si maneamus in christo qui non facit q̃ petimus: nisi quod expedit nobis. Ad verba autem eius ꝓtinet ozatio. Pater noster: ab huius ozationis verbis ⁊ sensibus non recedamus in petitionibus nostris ⁊ quicquid petimus fiet nobis.

¶ In hoc clarificatus est pater meus vt fructũꝫ plurimũ afferatis. ⁊ efficiamini mei discipuli. Sic̃ dilexit me pr̃: ⁊ ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si precepta mea seruaueritis: manebitis in dilectiõe mea: sicut ⁊ ego p̃ris mei ꝑcepta seruaui ⁊ maneo in eius dilectione. Hec locutus sum vobis: vt gaudium meum ĩ vobis sit ⁊ gaudium vestrum impleatur.

CHRY. Ostendit supra dñs q̃n qui eis insidiabant̃ arguebant: nõ manẽtes in xp̃o: deide ostẽdens q̃n ipsi inexpugnabiles erũt: ita. s. vt multũ fructificẽt ait. In hoc clari. est pa. me⁹ vt plu. fru. affe. q. d. Si ad gl̃iaꝫ pr̃is ꝑtiet q̃ vos fructificetis: nõ cõtẽnet gloriã suã: g aũt fructũ facit: ille est discipulus xp̃i. vñ subdit. Et effi. mei disci. THEOTHI. Fruct⁹ aũt apostoloꝝ sunt gẽtes que ꝑ eoꝝ doctrinã astricte sunt fidei. necnõ ad dei redacte sunt gloriã. AVGV. Siue enĩ clarificat⁹: sine glorificat⁹ dicat̃: ex vno vbo greco vrrũqꝫ trãslatũ est. Doxa ergo grece dr̃: latine glozie est: qõ iõ cõmemozandũ putauit: ne hoc nostre glozie tribuam⁹ tãq̃ ex nobisipsis habeam⁹: ei⁹ est enĩ hec gratia: ⁊ iõ in hoc nõ nostra: ꝯ eius ẽ gloria. A quo enĩ faciem⁹ fructũ: nisi ab illo cui⁹ misericozdia ꝓuenit nos: vñ subdit̃. Sicut dile. me pa. ⁊ ego dile. vos. Ecce vñ sunt nobis opa bona. nã vñ nobis eẽnt: nisi q̃ fides ꝑ dilectionẽ opat̃: vñ aũt diligerem⁹ nisi ꝓius diligeremur: Qõ autẽ ait. Sicut dilexit me pa. ⁊ ego dile. vos. nõ eq̃litatẽ nature ostẽdit nostre ⁊ sue: sicut ẽ patris ⁊ ipsius: sed gr̃am qua mediator est dei ⁊ hominum homo xp̃s iesus: Mediator gppe monstrat̃ cũ dicit: Pater dile. me ⁊ ego di. vos. Nã pater vtiq̃ diligit ⁊ nos: ꝯ in ipso. CHRY: Si igit̃ pater amat nos: cõfidite si pr̃is ẽ gloria: fructificate. Deide vt nõ pigros eos faciat subdit: Mane. in dile. mea. Qualr̃ aũt hoc erit ostendit subdẽs: Si precemea seruaue. ma. in dile. mea. AVG. Quis ãbigat q̃ dilectio p̃cedat obseruãtiã p̃cepto ꝝ. vñ enĩ p̃cepta seruet non bꝫ: g nõ diligit: q̃ ergo bñ ait: ostẽdit nõ vñ dilectio generetur: ꝯ vñ monstret̃: vt nemo se fallat dicẽdo q̃ eũ diligat si ei⁹ p̃cepta nõ ꝟuat: q̃uis q̃ dicit manete in dile. mea: nõ apparet quã dixerit dilectionẽ: vtrũ qua eũ diligim⁹: an q̃ ipe nos diligit: ꝯ ex vbo supioꝝ dinoscit̃. Dixerat gppe: Ego dilexi vos ⁊ cõtinuo subiecit. Manete in dilec. mea. Illa ergo q̃ dilexit eos. Quid est ergo: Manete in dilectiõe mea. nisi manete in gratia mea: Et qd est: Si precepta mea seruaueritis: manebitis in dile. mea: nisi ex hoc scietis q̃ in dilectione mea qua vos diligo manetis: si mea precepta ꝟuatis: Non ergo vt nos diligat: ꝓius precepta eius seruamus sed nisi nos diligat: precepta ei⁹ seruare nõ possum⁹. hec est gratia que humilib⁹ patet: supbos latet. Sed quid illud est qõ adiungit: Sicut ⁊ ego p̃cepta pa. mei seruaui: ⁊ ma. in ei⁹ dile. vtiq̃ eam hic dilectionẽ patris intelligi voluit: qua eũ diligit pater. Sed nunqd ⁊ hec gratia intelligenda est: qua pater diligit filiũ: sicut gr̃a est q̃ nos diligit filius: cũ simus nos fily gr̃a non nã: vnigenitus autem nã: non gr̃a. An hoc ẽt in ipso filio ad hoiem referendũ est: Ita sane. nã dicẽdo. Sicut dilexit me pa. ⁊ ego dile. vos: gratiã mediatoris ostẽdit: mediator autem dei ⁊ hoĩum: nõ inq̃tuꝫ deus: sed inq̃tum hõ est xp̃s. Igit̃ hoc recte possumus dicere: q̃ cum ad naturam dei non pertineat humana natura: ad personam tamen fily dei per gratiã pertinet: qua nulla est maioꝝ: nulla prorsus equalis. Neq̃ enim illam susceptionem vlla hominis merita preceserunt: sed ab illa susceptione merita eius cũcta ceperũt. ALCVI. Que aũt p̃cepta dixerit exponit apostolus dicens: Christus fact⁹ est obediens patri vsq̃ ad mortẽ: mortẽ aũt crucis. CHRYSO. Deinde q̃ futura passio ⁊ tristia verba interruptura erant eorum letitiam: subiungit: Hec locu. sum. vo. vt gau. meuꝫ in vo. sit: ⁊ gaudium ve. impleat̃. q. d. Et si incidat tristicia: hanc auferam: vt ad finem veniat gaudiũ. AVGV. Qõ est ãt gaudium christi in nobis: nisi q̃ dignat̃ gaudere de nobis: Et qõ est gaudiũ nostrũ qõ dicit implendum: nisi eius habere cõsortiũ: Gaudiũ autem iam ipse perfectuꝫ de nobis habebat: quãdo nos ꝑsciendo ⁊ ꝑdestinando gaudebat: ꝯ illud

gaudiū in nobis nō erat: qz nec nos in gbus esse posset: eramus. cepit ātesse in nobis qñ vocauit nos. Et hoc gaudiuz nostrū merito dicimus: quo nos beati futuri sumus: qō inchoaī in fide renascentiū: iplebiī ātin premio resurgētiū.

¶ Hoc est pceptū meū vt diligatis iuicē sicut dilexi vos. Maiorē hac dilectionē nemo hz qz vt aiam suā ponat qs pro amicis suis. Vos amici mei estis si feceritis q̄ ego p̄cipio vobis. Jā non dicaz vos seruos: qz seruus nescit qd faciat dñs eius. Vos aūt dixi amicos: qz oia quecūqz audiui a patre meo nota feci vobis. Nō vos me elegistis: sed ego elegi vos: t posui vos vt eatis t fructū afferatis: t fructus vester maneat: vt qō cūqz petieritis patrē in nomine meo det vobis.

THEOPHI. Quia p̄dixerat: q̄ si mandata mea custodieritis: tunc in me pmanebitis: hic ostēdit que mandata obseruare oporteat dicens: Hoc est preceptum meū vt diligatis inuicē. GREGO. in ho. Luz ātcuncta sacra eloga dñicis sint plena p̄ceptis: qd ē quod de dilectione quasi de speciali mandato hic dicit: nisi qz omne mandatum de sola dilectione est: t oia precepta vnum sunt: qz quicquid p̄cipitur ī sola charitate solidatur: vt. n. multi arboris rami ex vna radice prodeunt: sic multe virtutes ex vna charitate generātur. Nec hz aliquid viriditatis ramus boni operis: si ñ manet in radice charitatis. AVGV. Ubi ergo charitas est: quid est quod possit deesse: Ubi ātnon est: qd est quod possit prodesse: Discernitur ātista dilectio ab ea q̄ se inuicē diligunt hoies sicut hoies. vnde adiunctū ē: Sicut dilexi vos. Ut qd. n. nos dilexit xp̄s nisi vt possimus regnare cum xp̄o: Ad hoc ergo t nos inuicez diligamus: vt dilectionē nostraz discernamus a ceteris: q nō ad hoc seinuicē diligunt vt deus diligatur: qz nec vere diligunt. Qui aūt se pp habenduz deum diligunt: ipsi se diligunt. GREGO. Una ātt sūma est probatio charitatis: si t ipse diligaī qui aduersaī. nā t ipsa vitas t crucis patibulū sustiet: t tñ ipis suis psecutoribus affectū dilectionis impendit dicens: Pater ignosce il. qz nesciunt qd fa. cuius dilectiōis sūmā expримit cū subiūgit: Maio. hac dilecti. ne ba. q̄z vt ani. suā pro quis pro amicis suis. Mozi pro inimicis dñs venerat: t tñ positūz se animam pro amicis dicebat: vt nobis ostenderet qz cum diligendo lucruz facere de inimicis possumus: etiā ipsi amici sunt q psequunt. AVGV. Quia ergo supius dixerat: Hoc ē p̄ceptū meū vt diligatis iuicē sicut dilexi vos: fit ex hoc cōsequēs qō idē ioānes in epistola sua dic: vt quēadmodū xp̄s p nobis aīaz suā posuit: sic t nos debemus aīas p frib⁹ ponere. Hoc martyres ardēti dilectione fecerūt: iō ad mēsaz xp̄i: nō sic eos cōmemoram⁹ quēadmodū alios: vt ēt p eis ozem⁹: sz magis vt eoz vestigys hereamus. Talia enī suis frib⁹ exhibuerūt: q̄lia de dñi mēsa pariter acceperūt. GREGO. Qui vo tranqllitatis tpe non dat p deo tunicā suā: q̄liter in psecutiōe dat⁹ est aīaz suā: Uirt⁹ g̃ charitatis vt iuicta sit in prturbatiōe: nutriaī p misericordiā in trāqllitate. AVGV. viij. de tri. Ex vna aūt eadēqz charitate deū p̄imūqz diligim⁹: sz deū pp deū: nos aūt t p̄imū pp deū. Cū ergo duo sint p̄cepta charitatis in qb⁹ tota lex pēdet t pphete: dilectio dei t p̄imi nō īmerito plerūqz scriptura p vtroq; vnū ponit: qz q diligit deū cō sequens est vt faciat q̄ p̄cepit de⁹. cōsequens ergo est vt proximū diligat qz t hoc p̄cepit de⁹: vñ t hic segtur: Uos amici mei estis si feceritis q̄ p̄cipio vo. GREGO. xxvij. mor. Amicus qppe quasi aīe custos dicīt: vñ nō īmerito qui voluntatē dei custodire in p̄ceptis illius dicīt: eius amicus vocaī. AVGV. Magna dignatio cū fuus bon⁹ eē nō possit: si p̄cepta dñi sui nō fecerit: hinc amicos sibi voluit ītelligi: vñ boni fui pñt pbari. Pōt igiī eē t fuus t amicus qui fuus ē bon⁹. Quo ātitellecturi sum⁹ t fuū t amicū eē fuū bonū declarat cū subdit: Jā nō dicā vos fuos qz ser. ne. qd fa. do. ei⁹. Jtaqz tūc fui nō erim⁹: qñ boni fui fuerim⁹. Nūqd fuo bono t pbato dñs ei⁹ non ēt sua secreta cōmittit: Sed sicut sunt duo timores: sic sūt due fuitutes. Est timor quē pfecta charitas mittit foras: in quo ēt ē fuitus simī foras cū ipso timore mittēda. Et ē ali⁹ timor casti⁹: pmanens in seculū seculi. Ad p̄mā ergo fuitutē fuos ptinētes ītuebatur dñs dicēs: Jā nō dicā vos ser. qz ser. nescit qd fa. do. ei⁹ Nō ille vtiqz seru⁹ ad timorē ptinēs castū cui dī: Euge serue bone: ītra in gaudiū dñi tui: sz ille seru⁹ ptinēs ad timorē foras a charitate mittēdū: de quo alibi dī: Seru⁹ nō manet in domo in eternū: fili⁹ aūt manet in eternū. Qñ itaqz dedit nobis ptātē filios dei fieri: vt miro mō fui nō fui eē possim⁹: hoc dñm facere scim⁹: hoc fuus ille nescit q nescit qd faciat dñs ei⁹: t cū aliqd boni facit: sic extollīt q̄si hoc ipse faciat t nō dñs ei⁹: t in se t nō in dño gloriaī: Segt: Uos aūt dixi. amici. qz omnia quecunqz audiui a pa. meo nota feci vo.

THEOPHI. q. d. Seru⁹ nō nouit cōsilia sui dñi: vos ātem amicos reputē: secreta mea vobis cōicaui. AVGV. Quo ātpacto ītellecturi sum⁹: oia enī nota fecisse discipulis q̄cunqz audiuit a p̄re: cū ,pterea multa nō dicat eis: gscit eos modo portare non posse. Sed oia se nota fecisse discipulis dicit: q̄ se nouit nota eē facturū: in illa plenitudine de qua dicit apostol⁹: Tūc cognoscā sicuti t cognit⁹ sum: sicut enī īmortalitatē carnis t salutē aīarū futuraz expectamus: ita oēm noticiā q̄cūqz vnigenit⁹ audiuit a p̄re futurā expectare debem⁹. GREGO. Uel oia q̄ audiuit a p̄re q nota fieri voluit fuis suis: sunt gaudia interne charitatis t festa supne p̄rie: q̄ nris quottidie mētibus p aspiratione sui amoris īprimit: dū enī audita supna celestia amam⁹ amata iā nouim⁹: qz amor ipsa noticia est. Oia ergo nota eis fecerat: qz a terrenis desiderys ītmutati: amoris summi facibus ardebāt. CHRY. Uel oia dicit q̄cunqz eos audire oportebat. Per hoc aūt q̄ dicit se audisse: oñdit q̄ nihil alienus logtur: Sed que p̄ris. GREGO. Sed gsgs ad hāc pertinet dignitatē vt amic⁹ dei voceī: dona que percipit sup se: nō suis meritis tribuat. vñ subdiī: Nō vos me elegistis: sz ego elegi vos. AVGV. Nec est ieffabilis gra: qd enī eramus qñ xp̄m nondū elegeram⁹: nisi iniq t pditi. Neqz enim credideram⁹ in eū vt eligeret nos. nā si credētes elegit: elegētes elegit. hic certe vana illoz rō q iō nos dñt electos aī mundi constitutionem: qz p̄sciuit nos deus futuros bonos non seipsum nos facturū bonos: qñ si propterea nos elegisset quia bonos futuros eē p̄scierat: simul ēt p̄scisset q eū nos fuissemus p̄ius electuri. nō enī aliter posumus eē boni: nisi forte dicendus est bonus qui non elegit bonum. Quid ergo elegit in non bonis: Non est vt dicas. Jdeo electus sum: qz iam credebā. Si enī credebas in eum: iam elegeras eum. Nec est vt dicas: Anteqz crederē iam bona operabar: ideo electus sum. Quid enim est boni operis ante fidem: Quid ergo dicturi sum⁹: nisi quia mali eramus: t elecri sum⁹: vt boni per gratiaz nos eligētis essem⁹. AVGV. de predestinatiōe sanctoz. Electi sunt itaqz ante mūdi cōstitutionē ea predestinatiōe: in qua de⁹ sua futura facta p̄sciuit: electi aūt de mūdo ea vocatione qua de⁹ id quod predestinauit impleuit. quos enī predestinauit: hos t vocauit.

AVGV. sup Joannē: Et videte quēadmodū non eligat bonos: sz quos elegit faciat bonos. nā segtur. Et posui vos vt eatis t fructū afferatis. Jste est fruct⁹ de quo iam dixerat: Sine me nihil potestatis facere: ipse est via in qua nos posuit vt eam⁹. GREGO. in ho. Posui ergo vos. s. ad gratiam plātaui: Ut eatis: qz velle iā mēte ire est: Et fructum afferatis. opando. Qualē vo fructū afferre debeāt: Et fru-

et⁹ vester mãeat. oẽ enĩ q⁹ ſm ꝑſẽs seculũ laboramus: vix ꝙz ad mortẽ ſufficit: mors nãq; iteruenies fructũ nr̃i labo ris abſcidit. q⁹ vo ꝓ eterna vita agiẽ: etiã poſt mortẽ ſeruaẽ: ⁊ tunc apparere icipit: cũ laborũ carnaliũ fruct⁹ ceperit nõ videri. Tales ergo fruct⁹ opemur q maneãt: q cũ mors cũ cta iterimat: ipi exordiũ a morte ſumant. AVG. Dilectio ergo eſt fructus noſter: que nũc eſt in deſiderio nondũ in ſa turitate. Et ipſo deſiderio quodcũq; petierm⁹ in noĩe vnige niti filij dat nob pater. vñ ſequiẽ: Et quodcunq; petieritis patrem in nomine meo det vobis. Doc petimus in nomi ne ſaluatoris quod pertinet ad rationem ſalutis.

¶ Hec mando vobis vt diligatis inuicez. Si mũ dus vos odit ſcitote q⁹ me prior̃ vobis odio ha buit. Si de mũdo fuiſſetis: mũdus qõ ſuuz erat diligeret. Quia vero de mũdo nõ eſtis: ſed ego eligi vos de mũdo: propterea odit vos mũdus. Memẽtote ſermonis mei quez ego dixi vobis. Nõ eſt ſeruus maior domino ſuo. Si me perſe cuti ſunt: ⁊ vos perſequentur. Si ſermõez meũ ſeruauerunt: ⁊ veſtrũ ſeruabunt. Sed hec om nia faciẽt vobis propter nomen meũ: quia neſci unt eum qui miſit me.

AVG. Dixerat dñs: Poſui vos vt eatis ⁊ fructũ affe ratis: Charitas aũt fruct⁹ noſter eſt: de hoc itaq; fructu mã dans nobis dic̃: Hec mãdo vobis vt diligatis inuicẽ. Uñ ⁊ aplus: Fructus inquit ſpirit⁹ charitas: ac deinde cetera tan q̃z ex iſto capite exorta ⁊ religata contexuit. Merito itaq; ſic dilectionẽ ſepe cõmẽdat: tanq̃z ſola precipiẽda ſit: ſine q̃ nõ poſſunt prodeſſe cetera bona: ⁊ que nõ põt haberi ſine ce teris bonis quib⁹ homo efficiẽ bonus. CHRY. Uel ali ter ꝓtinua: Dixi qñ aiaz meã ꝓ vob⁹ pono. ⁊ q⁹ primũ vos elegi: Hec aũt oia nõ exprobrãs dixi: ſed ad dilectionẽ vos inducẽs vt diligatis inuicẽ: deinde q⁹ perſecutionẽ pati: ⁊ a multis exprobrari difficile erat: oñdit ꝙnter q⁹ nõ dolere: ſz letari oportet. vñ ſequiẽ: Si mundus vos odit: ſcitote: q⁹ me prior̃ vobis odio habuit. q. d. Scio hoc eẽ durũ: ſz propter me patiemini. AVG. Cur enĩ ſe mẽbra ſupra verticez extollũt: recuſas eẽ in corpe: ſi nõ vis mũdi odiuz ſuſtinere cũ capite. Pro dilectiõe aũt patienter debem⁹ etiã mundi odium ſuſtinere: neceſſe eſt enĩ vt nos oderit: quos cernit nolle qõ diligit: vñ ſequiẽ: Si de mũdo fuiſſetis: mũdus qõ ſu uz erat diligeret. CHRY. Quia. n. ꝓpter xp̃m pati nõdũ erat eis ſufficiẽs mitigationis cauſa: illa cã dimiſſa bãc adie cit: oſtendes q⁹ hoc eſt virtutis argumẽtũ: a mũdo odio ha beri. vnde dolere oporteret: ſi a mũdo diligeremini. hoc. n. eſt malitie veſtre oſtẽſiuũ. AVG. Uniuerſe aũt hoc di cit eccleſie: quã plurimũ mũdi noĩe appellat: ſicut eſt illud: Deus erat in xp̃o mũduz recõcilians ſibi. Totus ergo mun dus eccleſia eſt: ⁊ totus mũdus odit eccleſiã. Mũdus igiẽ odit mũduz: inimicus recõciliatũ: inquinatus mundatum. Queri ergo põt ſi etiã mali faciũt perſecutionez malis: ſicut impy reges ⁊ iudices: cũ eẽnt perſecutores pior̃: vtiq; ⁊ bo micidas ⁊ adulteros puniebant: quõ intelligẽndũ eſt quod dñs ait. Si de mundo eſſetis mundus quod ſuuz eſt dilige ret: niſi q⁹ mũdus eſt in eis a gb⁹ talia ſcelera puniuntur. ⁊ mũdus eſt in eis a gb⁹ diligũtur. Mũdus er g odit qõ ſuũ eſt: ex ea parte boĩuz q̃ ſceleratis nocet: ⁊ diligit qõ ſuuz eſt: ex ea parte q̃ ipſis fauet. Si etiã querar̃: quõ ſe diligat mun dus qui odit modum redemptionis: Diligit vtiq; falſa dile ctione nõ vera: qñ qõ ei nocet hoc diligit. odit naturã: dili git vitium: vnde ⁊ nos prohibemur diligere in illo quod ipe diligit: ⁊ iubemur diligere qõ ipſe odit in ſeipſo. Uitium gp pe in illo diligere prohibemur: iubemurq; naturam. Ut au tem de hoc mundo damnato non eſſent: electi ſunt inde. nõ meritis ſuis: quorum nulla bona preceſſerant opera: non na tura: que tota fuerat in ipſa radice vitiata: ſed gratia. vnde ſequitur: Quia vero de mũdo nõ eſtis: ſed ego elegi vos de mundo: propterea odit vos mundus. GREGO. ſup eçe chielẽ in homelia nona. Nam peruerſorum derogatio vite noſtre approbatio eſt: quia iam oſtenditur nos aliquid iuſti cie habere: ſi illis diſplicere icipim⁹ qui nõ placẽt deo. Nẽo enim poteſt in vna eademq; re oĩ potenti domino atq; ei⁹ hoſtibus gratus exiſtere. Nã ſe deo amicũ denegat: qui ei⁹ placet inimico ⁊ inimicis veritatis aduerſabitur: q eidẽ ve ritati in mẽte ſubiugabiẽ. AVG. Exortãs aũt dñs ſuos ſeruos ad mũdi odia pferẽda patiẽter: nullũ eis mai⁹ ⁊ me lius q̃z de ſeipſo ꝓponit exẽplũ. vñ ſequitur. Memẽtote ſmo nis mei quẽ ego dixi vob: Nõ ẽ ſeru⁹ maior dño ſuo. Si me ꝑſecuti ſunt: ⁊ vos ꝑſeq̃nt̃. ſi ſmonẽ meũ ſeruauerũt: ⁊ vr̃m ſeruabũt. GLO. Idẽ obſeruauerũt vt calũniarẽtur: iuxta illõ: Obſeruabit peccator iuſtũ. THEOPHI. Ul̃ aliter. Si dñm inqt ꝑſecuti ſũt: vos ẽt ſuos multomagis: Si nõ ꝓ ſecuti fuiſſent: ſz ſmonẽ cuſtodiuiſſent. vr̃z etiã cuſtodirẽt.

CHRY. q. d. Non vos turbari oportet ſi cõmunicabitis meis paſſiõib⁹: q⁹ vos ñ eſtis potiores. AVG. Dic aũt vbi dr̃. Nõ eſt ſeruus maior dño: illũ ſignificat ſeruũ ptinẽ tem ad timorẽ caſtũ q pmanet in ſeculuz ſeculi. CHRY. Deinde ⁊ aliã mitigationẽ ponit: qñ ⁊ pater cũ eis ꝓtumeliã patitur cui iniuriant̃. vñ ſequiẽ: Sed hec oĩa facient vobis ꝓpter nomen meuz. AVG. Que oĩa niſi q̃ dixit odio habebũt ⁊ ꝑſequẽtur ſermonẽq; cõtẽnẽt: Quid ẽ aũt aliud dr̃e: Propter nomẽ meũ: q̃z me ĩ vobis odio habebũt: me in vobis ꝑſequẽtur: ⁊ ſermonẽ veſtr̃: q⁹ me⁹ ẽ: iõ nõ ſeruabũt. Tãto igiẽ miſeriores q ꝓpter hoc nomẽ iſta faciũt quanto beatiores q ꝓpter hoc nomẽ iſta patiunt̃. Faciũt aũt ⁊ iſta mali malis: ſed vtriq; miſeri: ⁊ q faciũt. ⁊ q patiunt̃. Quõ ãt hoc erit ve r̃: Hec oĩa facient vo. propter nomẽ meũ: cũ illi nõ ꝓpter nomẽ chriſti faciãt: hoc ẽ ꝓpter iuſticiã: ſed ꝓpter inigtatem ſuã: Hec q̃ſtio ita ſoluit̃: Si totuz referat̃ ad iu ſtos tãq; dcm̃ ſit: Hec oĩa patiemini ab eis propter nomen meũ. Si aũt ꝓpter nomẽ meũ: ſic accipitur. ideſt qõ in vobis oderunt ⁊ ꝓpter iuſticiã quaz in vobis oderũt. Si militer recte dici poſſunt ⁊ boni: cũ perſecutionẽ faciũt ma lis: ⁊ ꝓpter iuſticiam facere quã diligendo ꝑſequuntur ma los: ⁊ ꝓpter inigtatẽ quã oderunt in ipſis malis. Qz autem addidit: Quia neſciunt eum q miſit me: ſm eam ſcientiam dictum eſt: q̃ dicit̃ ſcire te: ſenſus eſt conſummatus.

¶ Si nõ veniſſem ⁊ locutus fuiſſem eis: peccatum nõ haberent. Nunc autem excuſatiõem nõ habent de peccato ſuo. Qui me odit: ⁊ patrem meum odit. Si opera nõ feciſſem in eis que nemo alius fecit peccatum nõ haberent. Nunc ãt et viderunt et oderunt et me et patrẽ meũ. Sed vt adimpleatur ſermo qui in lege corr̃ ſcriptus eſt: Quia odio habuerunt me gratis.

CHRY. Ponit itez dñs aliã diſcipulorz mitigationẽ: oſtendens qñ iniuſte ⁊ in ipſuz ⁊ in diſcipulos talia operabunt̃. vñ dicit: Si nõ veniſ. ⁊ locutus eis nõ fuiſſem: peccatũ non haberẽt. AVG. Judeis locut⁹ ẽ xp̃s nõ alys gẽtibus. In eis ergo voluit intelligi mũdũ: q odit xp̃z ⁊ diſcipl'os ei⁹: ĩmo vero nõ in eis ſolis: ſz nos quoq; ad eundẽ mundũ ꝑti nere mõſtrauit. Nũqd ergo ſine peccato erant iudei: qbus xp̃s locutus ẽ: anteq̃z xp̃s in carne veniſſet: Sed magnum quoddã peccãtũ: nõ oẽ peccatũ ſub generali noĩe vult intel ligi. Doc eſt enĩ pctñ: quo tenent̃ cũcta peccata: quod vnuſ quiſq; ſi nõ habeat: dimittunt̃ ei cuncta pctã. Doc aũt ẽ: q⁹ non crediderũt in chriſtũ: g ꝓpterea venit vt credaẽ in eũ.

Hoc ergo peccatum si nō venisset:non vtiq; haberent. Ad/uent⁹ enī eius quātū credētib⁹ salutaris:tm̄ nō credētibus exitialis factus est.Segr̄:Nūc aūt excusationē non habēt de peccato suo.Si aūt hi ad quos nō venit christus: nec locut⁹ est eis:excusationē nō habēt de peccato suo:cur hic dictū est ꝓpterea istos nō habere.qz venit ⁊ locut⁹ est eis.Si autē habēt vtrū ad hoc habēt vt a penis alienēr̄. aut vt mitius puniant̄:Ad hec ingsita respondeo eos habere excusationē.nō de omni peccato suo:sed de hoc peccato suo. q⁹ in christū nō crediderūt.Sed nō in eo sūt numero:ad quos ꝓ discipulos venit.nō sunt enīz in pena leuiozi ponēdi qui oīno legē christi accipere noluerūt:⁊ eā quātuz ad ipsos attinet omnino nullam esse voluerunt.Hanc etiā excusationē possūt habere:qui ꝓiusq; euāgeliū christi audirent:vite h⁹ fine ꝓuenti sūt:sz nō ideo possūt effugere dānationē.Qui cūq; enīz homines nisi in eo saluatoze saluētur q vēit querere qō perierat: ad ꝓditionē sine dubio pertinebūt:quāuis dici possit:alios leuiozes:alios graviozes penas passuros.Ille enī perire deo dicit̄:qui ab illa beatitudine:quaz dat sanctis suis per suppliciū separat̄.Tanta est diuersitas autem suppliciozum: quanta est diuersitas peccatozū:que quomō se habeat:altius iudicat sapiētia diuina:q; cōiectura scrutatur:aut effatur humana. CHRY.Quia vero bīcide causabantur:quoniā ꝓpter patrē eū persequebant̄: destruēs eozum excusationem dicit:Qui me odit:⁊ patrē meū odit.

ALCVI.Sicut.n. qui diligit filiū diligit ⁊ patrē.ga vna est dilectio patris ⁊ filij:sicut vna natura:ita ⁊ qui odit filiū odit patrē. AVGV.Sed cū superius dixerit:Nesciūt eū q me misit:quomodo possunt odisse quem nesciunt:Si enī deū non qō est ipse:sed nescio quid aliud euz suspicant̄ aut credūt:nō vtiq; ipsuz oderūt:⁊ de hoibus quidem fieri pōt vt eos sepe quos nunq; vidim⁹ oderim⁹ vel diligam⁹:fama de aliquo sermocinante:vel bene vel male.Sz quō de quo natura nobis intimat̄ dicēdus est ignot⁹:Nō enī eius facie coꝛpozali nobis intimat̄:sed tunc nobis ad cognitionē patz quādo eius mozes ⁊ vita nō latēt:aliqn nec seipm nosse gr̄ q̄ pōt:q videre facie suā nō pōt.Sz plerunq; in eis nr̄a credulitas fallitur:qz nōnunq; ⁊ hīstozia:⁊ multomagis fama mentit̄.Pertinet aūt ad nos:vt qz nō possum⁹ hominuz indagare ꝓsciaz:de ipis reb⁹ habeam⁹ verā certamq; sniam. Quādo ergo nō errat̄ in reb⁹ vt recta sit ꝓbatio vitioꝛ virtutūq; approbatio:si errat̄ in hoib⁹:venialis ē humana tētatio:proinde sicut fieri potest vt homo bonus boiem bonū oderit:nesciēs nō ipsuz:sed qō putat eē ipsuz: vel potius diligat nesciēs cū bonū diligit:qō est ille.ita fieri pōt vt hō iniust⁹ boiez oderit iustū:⁊ tñ dū eū credit iniustuz: diligat nō ipz sz qō putat eē ipz:quēadmodū āt boies:sic ⁊ deū. Dei de si interrogarent̄ iudei vtrū diligerēt deū: se diligere rndērēt:ñ ex aio mētiētes:sz errādo potius opinātes:quō enī diligerēt patrē veritatis q hūt odio vitatē:Nolūt enī sua facta dānari:⁊ hoc bz vitas.Tātū igit̄ oderūt vitatē:quātū oderī suas penas q̄s talib⁹ irrogat.Nesciūt āt illā eē vitatez: q̄ tales q̄les ipsi sunt damnat:ac per hoc qz vitatez q̄ iudicante dānant̄:de pr̄e deo natā nesciūt:etiā ipz ⁊ nesciūt ⁊ oderūt.

CHRY.Sic igit̄ nō hūt ingt excusationē:per hoc q⁹ eaz q̄ a ꝓmonib⁹ doctrinā tribuebā:sz ⁊ eā q̄ ab operibus adiecit ꝓm moysi legez: q ab eo q⁹ hoc facit ꝓsuaderi vniuersos iust sit:cum ad pietatez ducat:⁊ miracula tribuat.vñ subdit:Si opa nō feciss̄z in eis q̄ nemo alius fecit:pctm̄ nō haberēt:

AVGV.Hoc.s.pctm̄ qō in eū loquētez ⁊ operātē nō crediderūt.Sed qd est qō addidit que nemo alius fecit:Nulla gppe in opib⁹ christi vidētur eē maioza q̄ suscitatio mortuoꝛ:qō scim⁹ etiā antiquos feci sse ꝓphetas: fecit tñ aliq̄ xp̄s q̄ nemo alius fecit.Sz rndet̄ nobis ⁊ alios fecisse:q̄ nec ipe nec alius fecit.Sz q⁹ tā multa vitia ⁊ malas valitudies vexationesq; mortaliū tāta ptāte sanaret:nullus oīno legit̄ antiquoꝛ:vt enī taceat̄ q⁹ iubēdo sicut occurrebant:saluos singulos fecit:Marcus dicit q⁹ quocunq; introibat i vicos vel in villas aut in ciuitates:in plateis ponebāt infirmos:⁊ deprecabantur:vt vel fimbriā vestimenti eius tangerent ⁊ quotquot tangebāt eū salui fiebāt.Nec nemo ali⁹ fecit in eis.Sic enī intelligēdū est q⁹ ait: In eis:nō iter eos:vel cora eis sz ꝓius in eis:qz sanauit eos:nemo tamē alius fecit quicūq; talia opa in eis fecit:qm̄ gsqs alius hō aliqd eoꝛ fecit:ipo faciēte fecit:hec aūt ipse nō illis facientib⁹ fecit:sed hec ⁊ si pater aut spūsscūs fecit:nemo ali⁹ fecit:qz totius trinitatis vna substātia est: his ergo beneficijs amozē nō oduz retribuere debuerūt:⁊ hoc eis exꝓbrās adiūgit dicēs: Nūc aūt vide.⁊ ode.me ⁊ pa.meū. CHRY. Hoc aūt dic̄ ne discipuli dicāt:Cur igit̄ intra tot nos iduristi mala:Nō ne plia ⁊ odiū ꝓuidisti:sed ⁊ ꝓphetiā inducit cū subdit:Sz vt adimpleat̄ sermo q in lege eo. scri.ē: qz odio habuc. me gra. AVGV.xy.ō tri.Legis noīe aliqn̄ simł oīa veteris testi scāz scripturaz significant̄ eloqa:⁊ ita dns hic dic̄:In lege eo.scri.est:cū legaturi psalmis. AVGV.sup ioānē. Eoꝛ aūt legē dicit nō ab ipsis iuētā:sz ipsis datā. Gratis āt odit q nullū ex odio ꝺmodū q̄rit vel icōmodū fugit:sic oderunt deū impy:sic diligūt iusti:vt alia ꝓter illū bona non expectent.qm̄ ipse erit in oīb⁹ oīa. GREGO.xxv.mo. Aliud est āt bona nō facere:aliud bonoꝛ odisse doctozē:sicut aliō ē ex p̄cipitatiōe:aliud ex deliberatōe peccare.Ex infirmita te enī plerūq; solet accidere:amare bonū:sed ipl̄e nō posse.Ex studio aūt peccare:ē bonū nec facere nec amare.Sicut ergo nōnūq; grauiꝰ est peccatū diligere q̄ ꝓpetrare: ita negus ē odisse iustitiā q̄ nō fecisse.Sunt q̄ nōnulli in ecclesia q nō solum bona nō faciūt:sz etiam psequunt̄:⁊ q̄ ipsi facere negligunt etiā i alys detestāt̄.Noꝛ peccatū nō ex infirmitate aut ignorātia:sz ex solo studio perpetratur.

¶Cum aūt venerit paraclytus quē ego mittam vobis a patre:spiritus veritatis qui a patre ꝓcedit:ille testimoniuz phibebit de me.Et vos testimoniū perhibetis:qz ab initio mecum estis.

CHRY.Possent discipli dño dicere. Si vba a te audierūt q̄ nullus dixit:si opa viderūt q̄ nullus alius fec̄:⁊ tamē nō ꝓfuerūt.Si oderūt ⁊ patrē tuum ⁊ te cum eo:cuius gr̄a nos mittis:q̄r digni fide erim⁹:Ne igr̄ hec cogitantes turbent̄:cōsolationē inducit dicēs:Cū au.vene.paraclytus quē ego mittā vobis a patre:spiritū vitatis q a patre ꝓcedit:ille testimoniū phibebit ō me. AVGV.Tāq; diceret. Odio me habuerūt ⁊ occiderūt videtes:sz tale de me testimoniū paclyt⁹ phibebit:vt eos faciat i me credere nō videtes:⁊ qz ille phibebit:⁊ vos phibebitis.vñ segr̄.Et testimoniuz phibebitis.Ille cordib⁹ vr̄is ispirādo:vos vocib⁹ vestris sonādo.vñ poteritis ꝓdicare qō nostis. Quia ab ini.me.estis.qō mō nō facitis.qz illius spūs plēitudo nōdū adest vobis. Dabit enī vobis fiduciā testimoniū phibendi charitas dei diffusa in cordibus vestris p spūsscm̄ q dabitur vobis. Ille qp pe testimoniū perhibēs ⁊ testes fortissimos faciēs: abstulit amicis xp̄i timoꝛē:⁊ inimicoꝛ odium cōuertit in amoꝛem.

DIDY.de spūsco.Spūs autē scūs veniēte consolatoꝛē docit.ab operatione ei nomen ipones: quia nō solū eos quos se dignos esse reperit ab omni ꝓturbatiōe reddit aliēos.verū incredibile quoddā gaudiū eis tribuit. Sempiterna qp pe leticia in eoꝛ corde versatur:quoruz spiritussc̄us habitatoꝛ est. Iste spūs cōsolatoꝛ a filio mittitur:non ſm angeloꝛ aut ꝓpetaꝛ aut apostoloꝛ ministerium: sz vt mitti deceat a sapientia ⁊ virtute spūs dei indiuisaz habētē cū eadē sapiētia ⁊ virtute naturā.Etenim filius missus a patre nō separatur atq; diuīgit ab eo:manēs in illo ⁊ habēs illū i semeipo q spūsscūs supradicto mō missus a filio:de patre egredit nō aliūde ad alia trāsmigrās. Quō enim pater non consistit in

loco cū vltra omnez corpoꝝ sit naturā: ita ⁊ spūs veritatis neq; loꝝ fine claudit: cū sit incorpalis ⁊ excellēs vniuersaz creaturaꝝ essentiā. CHRY. Propterea vero nō spm̄ scm̄: sed spm̄ vitatis eū vocauit: vt oñdat qō erit fide dignū. dicit aūt q̄ a patre ꝓcedit: oīa certissime nouit: quēadmōz ipse ait de seipso: Qm̄ noui vñ venio ⁊ quo vado. DIDY. Sed cū posset dicere a deo siue oipotente nihil boꝝ tetigit: sed ait: A pre: nō q̄ pr̄ a deo oipotēte sit alius: sz fm̄ ꝓpria tē prīs itellectū pariētis: egredi ab eo dr̄ spūs vitatis. Mittēte aūt filio spm̄ vitatis: siml mittit ⁊ pr̄: cū eadē volūtate patris ⁊ filij spūs vēiat. THEOPHI. Et alis qdē prez dicit mittere spm̄ nūc aūt cū se missurū dixit: eqpollētiā deotat. Ne aūt censeret reniti ꝺ patrē velut ab alia ptāte transmittēs spm̄ addidit: A pre: q̄si acceptāte pre ⁊ pariter destināte: Cū āt audis q̄ ꝓcedit: ne itelligas ꝓcessuz missionē eē illatā extrinsecū: q̄ mittūt administratoꝝ spūs: sz quod dā differēs excepte actiōis ꝓpriū ꝓcessuz appellat vni ꝑncipali spūi attributū: originalis eni cōsistētia spūs ē ꝓcessus: nō ergo ꝓcedere ꝓmittere sumēdū est: sz ex pre naturalez essentiā obtinere. AVGV. Hic aligs forsitan q̄rit: vtruz ⁊ a filio ꝓcedat spūsc̄us. filiꝰ eni soliꝰ prīs est filiꝰ: ⁊ pr̄ solius fily est pr̄. Spūs āt sanctꝰ nō est vniꝰ eoꝝ spūs sed amboꝝ: q̄n qdē dicit ipse xp̄s: Spūs prīs vr̄i q̄ loqt̄ in vobis. Et dic̄ apls: Misit deꝰ spm̄ fily sui i corda vr̄a. Nec ob aliud estimo ipsuz ꝑe vocari spm̄: cū etiā si de singulis iterrogemur nō possumꝰ nisi ⁊ patrē ⁊ filiū spm̄ dicere: q̄ q̄ cōiter vocant̄ ⁊ singuli: hoc ꝓpe vocari oportuit eū q̄ non est vnꝰ eoꝝ: sed i quo cōitas apparet eoꝝ amboꝝ. Cur q̄ ñ credam̄ q̄ ēt de filio ꝓcedat spūsc̄us: cū fily quoq; ipse sit spūs? Si eni ab eo nō ꝓcederet: nec post resurrectionē discipls suis insufflasset dicēs. Accipite spm̄ sc̄m̄. De hac quoq; virtute credēdus est dicere euangelista: Virtus de illo exibat ⁊ sanabat oēs. Si ergo ⁊ de pre ⁊ de filio ꝓcedat spūsc̄us: cur filius dixit: De pre ꝓcedit: nisi quēadmodū solēt ad eū referre: ⁊ quod ipsiꝰ est de quo ipse est: vñ illud est qō ait: Mea doctria nō e mea sz eiꝰ q̄ me misit. Si igit̄ hec intelligat̄ eius doctrina quā tū dixit nō suā sed patris: quātomagis ⁊ intelligēdus ē ⁊ de ipso ꝓcedere spūsc̄us: vbi sic ait: De pre ꝓcedit. vt nō diceret: De me nō ꝓcedit. A quo aūt bz filiꝰ vt sit deꝰ: ab illo bz vtiq; vt ꝓcedat ab eo spūsc̄us. Hinc vtcūq; ēt illud intelligīt: cur nō dicat̄ nat̄ eē: sz potiꝰ ꝓcedere spūsc̄us: q̄n si ⁊ ipse filiꝰ diceret̄: amboꝝ vtiq; filiꝰ diceret̄: qō absurdissimū ē: filiꝰ q̄ppe nullus ē duoꝝ nisi prīs ⁊ mris. Absit āt vt inter deū prez ⁊ deū filiū tale aligd suspicemur: qz nec filiꝰ boiuz siml ex pre ⁊ ex matre ꝓcedit: sz cū in matrē ꝓcedit ex pre: nō tūc ꝓcedit ⁊ ex matre. Spūs āt scūs nō de patre ꝓcedit in filiū ⁊ de filio ꝓcedit ad scificādaz creaturā: sz siml de vtroq; ꝓcedit. Neq; eni possumus dicere q̄ non sit vita spūsc̄us: cū vita pater: vita sit filiꝰ: ac per hoc sicut pr̄ cum hēat vitā in semetipo: dedit ⁊ filio vitam habere in semetipo. sic ei dedit vitā procedere de illo sicut procedit ⁊ de seipso.

CA. XVI.

HEc locutꝰ sum vobis vt nō scādalizemini. Absq; synagogis faciēt vos. Sz venit hora vt oīs q̄ interficit vos arbitret obsequiū se p̄stare deo. Et hec faciēt vobis qz nō nouerūt pr̄em neq; me. Sz hec locutꝰ sum vobis: vt cū venerit hora eoꝝ: reminiscamini: qz ego dixi vobis. Hec āt vobis ab initio nō dixi: qz vobiscum eram.

AVGV. Merito ꝓmisso spūsc̄o quo in eis opante fierēt testes eius subiūxit: Hec lo. sū vo. vt nō scā. Cū eni charitas dei diffunditur in cordibus nostris per spiritūsanctū: q̄ datꝰ est nobis: fit pax multa diligētibꝰ legē dei. vt nō sit illis scādalū. Deinde que passuri essent exprimens: ait. Absq; synagogis fa. vos. CHRY. Jam enim cōposuerant: vt si quis confessus fuerit christū: extra synagogā fieret. AVGV. Quid autem mali erat apostolis expelli de iudaicis synagogis quasi nō fuerint inde exituri: etiam si eos nullus expelleret. Sed hoc voluit denunciare: quia iudei christum non fuerant recepturi a quo isti non fuerant recessuri. Naz quia non erat vllus aliꝰ ppls dei: cui illud semen abrae: si cognoscerent xp̄m: nō alie fierēt ecclesie xp̄i alie synagoge iudeoꝝ. Qō quia noluerūt: qd restabat nisi vt remanētes ex xp̄m extra synagogā facerēt eos: q̄ nō reliq̄rūt xp̄m? Deide cū hoc eis dixisset adiecit: Sed ve. ho. vt oīs q̄ interfi. vos: arbitret obse. se prestare deo. Que verba ita subiecit tanq̄ ex hoc consolaret eos: q̄ de synagogis iudaicis pellerentur. an forte de synagogis illa sepatio sic eos fuerat turbatura vt mori vellēt potiꝰ q̄ in hac vita sine iudeoꝝ congregatiōibꝰ morari. vt sic turbarent̄: q̄ dei nō boīum gloriā regrebant. Iste itaq; sensus est in his verbis: Extra synagogam faciēt vos: sed nolite solitudinem formidare. Separati quippe a congregationibus eoꝝ: tam multos in nomine meo cōgregabitis: vt illi metuentes ne templum qō erat apō eos: ⁊ oīa legis veteris sacramēta deserent̄: sic interficient vos vt deo arbitrēt̄ se prestare obsequm: zelū dei habētes: sz nō fm̄ sciam. Hoc eni de iudeis dcm̄ debemus accipe de gbꝰ dixerat: Extra synagogā facient vos. Nā testes. i. martyres xp̄i: etiā si occisi sunt a gentilibꝰ nō tm̄ illi arbitrati sunt deo sz dyo suis falsis obsequm se p̄stare: iudeoꝝ autē oīs q̄ occidit p̄dicatoꝛes xp̄i: deo se putauit prestare obsequiū credēs q̄ desereret deū israel qcunq; cōuertere ad xp̄m. Hinc q̄ accēsi ⁊ zelū dei habētes: sz nō fm̄ sciaz obseguz se deo prestare credētes occidebāt eos. CHRY. Deide cōsolationē inducit dicēs: Et hec oīa fa. vo. qz non noue. pa. neq; me. q. d. Sufficit vobis in cōsolationē ꝓpter me ⁊ patrem hec pati.

AVGV. Ne āt ignaros atq; imperitos aios mala ipsa risa: q̄uis cito trāsitura turbaret: hāc fuisse cām: vt hec eis prenuntiaret oñdit subdēs: Hec lo. sum vo. vt cū ve. ho. eo. remini. qz dixi vo. Hora eoꝝ hora tenebrosa: hora nocturna: sed noꝛ iudeoꝝ sepatū a se diē christiāoꝝ nulla cōfusiōe fuscauit. CHRY. Sed ⁊ ꝓpter aliā causaz hoc p̄dixit: vt nō dicerēt qñ nō p̄uidit futura: ⁊ hoc significat cū dic̄: Remini. qz ego dixi vo. ⁊ vt nō possent dicere: qñ blādiēs nobis ea q̄ ad gratiā dicebat solū. cuiꝰ āt gra hoc a ꝑncipio nō dixit: oñdit dicēs: Hec aūt ab ini. vo. nō di. qz vobi. erā. qz. s. i custodia mea eratis: ⁊ licitū erat iterrogare: qñ volebatis ⁊ sup me totū preliū vertebat̄. Unū supfluū erat hoc a ꝑncipio vobis dicere: nō qz hec tūc nō nouerā ꝓpterea nō dixi.

AVGV. Sed aly tres euāgeliste eū p̄dixisse ista demonstrāt: anteq̄ vētū eēt ad cenā: q̄ pacta fm̄ ioānē ista locutꝰ est. An forte hīc ista soluit q̄stio: qz illi eū narrāt ꝓrimum fuisse passiōi cū hoc diceret: nō q̄ ab initio qñ cum illis erat. Sed matthe. nō solū ꝛminente passione: vez etiā ab initio hec denūciata esse ꝛmemorat. Quid sibi ergo vult q̄ hic dicit: hec aūt ab initio nō di. nisi qz ea q̄ hic dicit de spūsc̄o: q̄ sit vēturus ad eos ⁊ testimoniuz ꝓhibiturus qñ mala passuri sunt: hec eis ab initio nō dixit: qñ cū ipsis erat: ⁊ ei⁹ pñtia cōsolabant̄. Absc̄ssurꝰ aūt oportebat vt diceret illū esse vē tuz p quē charitate diffusa i cordibꝰ suis verbū dei cum fiducia predicarēt. CHRY. Uel predixit qdez qñ flagella patientur. Nō aūt q̄ moꝛs eoꝝ reputaret vt dei cultura: qō maxime poterat eos attonitos facere. Uel qz illic ea q̄ a gentibꝰ debebāt pati dixit: hic autē ⁊ iudaica adiecit.

¶ Et nūc vado ad eū q̄ misit me: ⁊ nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Sed quia hec locutus sum vobis: tristitia iplenit corꝛ vestꝝ. Sz ego veritatē dico vobis: expedit vobis vt ego vadā

Si enī nō abiero paclytus nō veniet ad vos. Si autem abiero: mittā eum ad vos. Et cū venerit ille arguet mundū de peccato: ⁊ de iustitia: ⁊ ō iudicio. De peccato qdē: qz nō crediderūt in me. De iustitia vero quia ad patrem vado: ⁊ iaz nō videbitis me. De iudicio aūt quia princeps hⁱ mundi iam iudicatus est.

CHRY. Quia discipulos nōdū pfectos tristitia īpugnabat: eos dñs increpādo dirigit dicēs: ⁊ nūc va. ad eum q me misit: ⁊ ne. ex vo. iterro. me quo va. Audiētes enī quoniā q i terficiet vos: opinabit se obsequū pstare deo: ita ceciderūt vt nihil ei loquerēt. Et ideo subdit: Sz qz hec lo. suz vo. tristi. imple. coz ve. Nō parua āt ⁊ hec mitigatio scire eos: qm̄ sciuerat dñs tristicie eoz supabūdantiā: ⁊ ꝓpter desertionez ei⁹: ⁊ pp mala q̄ dicerāt se passuros: ⁊ nesciebāt si possent viriliter ferre. AVGV. Uel qz supi⁹ interrogauerūt eū quo eēt iturus: ⁊ rnderat eis se iturū quo ipi tūc venire non possent nūc ita se ꝓmittit iturū vt nullus eoz quo vadat interroget. Et hoc est qđ dicit. Et ne. ex vo. interro. me quo vadis. Lūtez enī in celū nō vbis q̄sierūt: sz oculis deduxerunt. Uidebat aūt dñs qd sua vba in eoz cozdib⁹ agerēt: spūalē gppe nōdū interius hūtes ꝓsolationē quā p spm̄scm̄ fuerāt habituri: id qđ exteri⁹ i xp̄o videbāt amittere metuebāt: ⁊ qz se amissuros eē illo vera denūciāte dubitare nō poterāt cōtristabāt hūanus affect⁹: qz carnalis desolabat aspectus. vñ segt: Sz qz hec locutus suz vo. tristi. imple. coz. ve. Nouerat aūt ille qd eis poti⁹ expediret: qz visus interioz ipe est melioz quo eos ꝓsolaturus erat spūsscūs. vñ subdit: Sz ego veritatē di. vo. expe. vo. vt ego va. CHRY. q. d. Et si milies ⁊tristemini oportet vos audire: qz me recedere: vobis ꝓfert. Quid āt ꝓferat oñdit subdēs. Si enī ñ abie. pacly. nō ve. ad vos. AVGV. Primo de tri. Nec āt dixi nō ꝓpter ineq̄litatē verbi dei: ⁊ spūssci: sz tāq̄ impedimēto eēt pūtia fily apud eos: quo minus veniret ille q minoz nō eēt: qz nō semetipm exinaniuit sicut filⁱ⁹ formā serui accipiēs: Oportebat q̄ vt anferret ab eoz oculis forma serui quā intuētes hoc solū xp̄m eē putabant: qđ videbāt. vñ segt: Si au. abie. mit. eū ad vos. AVGV. Nūqd aūt hic positus: eū nō poterat mittere quē scim⁹ sup eū baptiçatū venisse: atq̄z manisse: immo vo a quo scim⁹ eū nunq̄z sepabilē fuisse. Quid ē ergo: Si nō abi. pacly. nō ve. ad vos: nisi nō potestis capere spm̄ q̄diu fm carnem nosse pfistitis xp̄m. Lhristo aūt discedēte cozpaliter nō solū spūsscūs: sz ⁊ pater ⁊ filⁱ⁹ illis affuit spūaliter. GREGO. viij. moza. Ac si apte diceret: Si ab intētiōis vre oculis cozp⁹ nō subtraho: ad intellectū vos in visibilē p ꝓsolatoz spm̄ nō pduco. AVGV. de v. do. Hāc aūt habitudinē spūs paclyt⁹ attulit: ab oculis carnis forma serui remota quā de vginis vtero accepit: in ipsa dei forma in q̄ pri eq̄lis: ēt cū in carne dignat⁹ ē apparere: pmāsit: purgata mētis acie ostēderet. CHRY. Quid aūt hic dicūt: q nō ꝓueniētez de spūsco habēt opinionē. Nūqd expedit dña tozē abire: ⁊ seruū accedere: Que aūt sit vtilitas aduenientis spūs oñdit cū subdit. Et cū ve. ille. ar. munduz de pecca. de iusti. ⁊ de iudicio. AVGV. Nūqd aūt xp̄s nō arguit mūdū: an forte qz xp̄s in iudeoz tm̄ gēte locutus ē: mūduz nō videt arguisse. Spūs aūt scūs in discipulis ei⁹ toto orbe diffusis nō vnā gētez intelligit arguisse sed mūduz. Sz gs audeat dicere q p discipulos xp̄i arguat mūduz spūsscūs: ⁊ nō arguat xp̄s cū clamet apostolus: An experimētuz queritis eius q in me loquit xp̄s: Quos itaq̄z arguit spūsscūs vtiq̄z ⁊ christus. Sz dixit ille arguet mūduz. q. d. Ille diffundet in cozdib⁹ vris charitatē: Sic enī timoze depulso arguēdi habebitis libertatem. Exponit deinde quid dixerit dicēs: De peccato quidem: quia non crediderūt in me: hoc enī peccatum quasi solū pre ceteris posuit: qz hoc manēte cetera detinētur: ⁊ hoc discedēte cetera dimittūt. AVGV. de verdo. Sz multū interest: vtrū q̄sq̄z credat ipsum esse christuz ⁊ vtrū credat in christuz. naz ipsum esse christū ⁊ demones crediderūt: ille vero credit in christū: q ⁊ sperat in christū ⁊ diligit xp̄z. AVGV. super ioānē: Arguitur ergo mūdus de peccato: qz in xp̄m nō credit: ⁊ arguit de iustitia eoz qui credūt: Ipsa gppe fideliū cōpatio: infideliū ē vituperatio. De iustitia vo qz ad patrē vado. Et qm̄ ista vox infidelium eē consueuit: quō credim⁹ quod nō videm⁹: Ideo credētium iustitiā sic oportuit diffiniri: Qz ad patrē vado: ⁊ iaz nō videbitis me. Beati enī q nō vidēt ⁊ credunt. Nam ⁊ qui viderūt xp̄m: nō in eo laudata est fides eoz: qz credebant qđ videbāt. i. filiū hominis: sed quia credebant quod nō videbant. i. filiū dei. Cū vero ⁊ ipsa forma serui subtracta eoz esset aspectib⁹: tūc ex oi parte impletū est: Just⁹ ex fide viuit. Erit itaq̄z nra iustitia de q̄ mūdus arguit: qm̄ i me quē ñ videbitis credetis. Et qm̄ me videbitis: qm̄ tūc sic ero videbitis me: ñ qō sū vobiscū mō. i. nō videbitis mortalē: sz sempiternū: Dicēdo. n. Jā nō videbitis me: velut nūq̄z eos ō cerero visuros xp̄s ꝓnūciauit. AVG. ō v. do. Ul'ali: Illi ñ credidert ipe ad pr̄ez vadit: illoz q̄ pctm̄: ipi⁹ āt iustitia. Qō. n. ad nos venit: misericozdia est: iustitia vo q ad patrez vadit fm illud apli. Propter qō ⁊ deus exaltauit illuz. Sed si solus vadit ad patrē qd nobis pdest: An iō solus qz xp̄s vn⁹ ē cū oibus mēbris suis: tanq̄z caput cū corpore suo. Arguit ergo mūdus de pctō i eis q nō credūt in xp̄z. Et de iustitia i eis q resurgunt i mēbris xp̄i. Segt: De iudicio aūt qz princeps mundi huius iam iudi. est. idest diabolus princeps iniquorum: q corde nō habitant: nisi in hoc mundo quem diligūt. Hoc aūt ipso quo foris missus ē iudicat⁹ est ⁊ de hoc iudicio mūdus arguit: qz frustra de diabolo q̄rit: q non vult credere i xp̄m quē iudicatū. i. foras missuz ⁊ ꝓpter nostram exercitatōez forinsecus expugnare pmissuz nō solū viri: sed ēt mulieres ⁊ pueri ⁊ puelle martyres vicerūt. AVGV. sup ioānē. Uel iudicat⁹ ē: qm̄ iudicio ignis eterni irrenocabiliter destinat⁹ ē. Et de hoc iudicio mūdus arguit: qm̄ cuz suo ꝓncipe iudicat quē supbū atq̄z impiuz imitat. Credant itaq̄z hoies i xp̄z: ne arguāt de pctō infidelitatis suc: quo pecata oia detinēt. Trāseāt in nūez fideliū: ne arguant de iustitia eoz q̄ iustificatos nō imitant. Caueāt futuz iudiciū: ne cū mūdi ꝓncipe iudicēt: quē iudicatū imitāt. CHRY. Uel aliter. Arguet mundum de peccato. i. oēm coz excusationem abscidet: ⁊ ostendet eos peccasse non credentes in me: dum videbūt spiritusancti donationē ineffabilē tuo cato me fieri. AVGV. de q̄sti. no. ⁊ vete. te. Hoc etiā mō spiritusscūs de pctō arguit mundū: qz i noie saluatoris q reprobat⁹ ē a mundo vtutes opatus ē. Saluator āt reseruata iustitia: nō trepidauit reuerti ad eū q se miseret: ꝓ id q̄ regressus ē ꝓbauit se inde vēisse. vñ segt: Et de iustitia: qz ad patrē vado. CHRY. i. ire ad patrē erit arguntū q̄ irrepbēsibilē agebā vitā: vt non possint adhuc dicere: qm̄ hic hō pctōr ē: ⁊ nō ē ex deo. Rursus qm̄ expugnauit aduersariuz: nequaq̄z aūt peccatoz existēs expugnassz. Nō pūt dicere q demoniū habeo: ⁊ q seductor sum. Qm̄ aūt cōdēnatus est pp me: sciēt q̄ oculcabūt eū postea: ⁊ q resurrectionē meā manifeste sciēt: nō enī me valuit detinere. AVGV. de q̄vete. ⁊ no. testa. Uidētes ēt demones aias de inferis ire ad celos: cognouerūt adiudicatū eē ꝓncipē hui⁹ mundi vt re⁹ factus i causa saluatoris q̄ tenebat amitteret. Nec qdē ascēdente saluatore visa sunt: sed superueniente i discipulis spiritusancto palam apertecq̄z manifesta sunt.

¶ Adhuc multa habeo vobis dicere: sed nō potestis portare modo. Cū aūt venerit ille spirit⁹ veritatis docebit vos oēz veritatē. Nō enī loq̄t a

semetipso: sed quecunq; audiet loquet: & que futura sunt annunciabit vobis. Ille me clarificabit, qz de meo accipiet & annunciabit vobis. Omnia quecunq; habet pater mea sunt; propterea dixi quia de meo accipiet & annunciabit vobis.

THEOPHI. Quia supra dixerat dns: Expedit vobis vt ego vadã: iam hoc amplificat dicens: Adhuc multa hẽo vobis dicere: sz nõ potestis portare mõ. AVGV. Oẽs heretici audacias figmẽto⁊ suo⁊ quas maxime exhorret sensus humanꝰ: hac occasione euãgelice snie colorare conant: q̃si decipa sint q̃ tũc discipuli portare nõ poterãt: & ea docuerit spũsc̃us: q̃ palã docere atq; ꝓdicare spiritꝰ erubescit ĩmũdus: sed alia sũt mala q̃ portare nõ põt qualiscũq; pudor humanꝰ. Et alia sũt bona q̃ portare nõ põt puꝰ sensus hũanus. Ista sũt in corporibꝰ ipudicis: illa remota sunt a corpibꝰ vniuersis. Quis aũt nr̃z audeat eo⁊ se dicere iã capacẽ: q̃ illã capere nõ valebãt: ac p hoc nec a me expetẽda sũt vt dicant̃: Sz dicet aliquis: sic multi põt qõ tunc nõ poterat petrꝰ: sicut multi põt martyrio coronari: qõ tũc nõ poterat petrus: presertim iã misso spũsc̃o: q tũc nõdũ erat missus. Sed nũqd ideo scimꝰ q̃ sũt: q̃ dicere voluit: absurdissime eni mi bi videt̃ dici tunc nõ potuisse portare discipl'os: q̃ de altissimis rebꝰ inuenimꝰ ĩ aplicis litteris: q̃ postmodũ scripta sũt. nec ea dñm dixisse narrat̃. peruersa⁊ qdẽ secta⁊ boies fere nõ põt qõ in scripturis sanctis de fide catholica reperit̃: sic nos ferre nõ possimꝰ sacrilegas co⁊ vanitates: Quid.n. est ferre nõ posse: nisi equo aio nõ habere: Quis aũt fidelis vel etiã catheczmin⁹ anteq; spm̃ scm̃ baptiçatus accipiat ñ equo aio legit atq; audit: etiã si nõ intelligit ea q̃ post ascẽsionẽ dñi scripta sũt: Dicet aũt aliq̃s: Nihil ne spũales viri habẽt ĩ doctria qõ carnalibꝰ taceãt: & spũalibꝰ eloquãt̃: Nulla qdẽ nec̃itas ẽ vt aliq̃ secreta doctrine taceant̃ fidelibꝰ parvulis: seorsũ dicẽda maioribꝰ: sz spiritales spiritualia carnalibꝰ nõ oino taceãt ꝓpter catholicã fidẽ: q̃ oibꝰ pdicãda est: nec tñ sic edisserãt: vt volẽtes ea pcipe ad intelligẽtiã: ñ capacibus facilius fastidire faciãt ĩ vitate m̃onẽ: q̃s ĩ sermõe pcipi vitatẽ. Nõ g̃ ĩ his dñi vbis nescio q̃ secreta suscipimꝰ q̃ cũ dici a docẽte possint: portari a discẽte nõ possint. Sz ea ipa q̃ in doctrina religiõis ĩ quorũlibz boĩuz noticia dicimꝰ si vellet nob̃ xps dicere: sic ea dicit angelis suis: g nã boies portare possent. Et si eẽnt spirales: q̃les adhuc aplꝰ ñ erãt: Nã vtiq; gcqd de creatura sciri põt: minꝰ ẽ ipso creatore: & gs eũ tacet. gs aũt viuẽs in hoc corpe posset oẽs cognoscere vitatẽ: cũ dicat aplꝰ: Ex pte scimꝰ: Sz qz per spm̃ scm̃ fit: vt ad ipaz quoq; plenitudinẽ veniamꝰ: de q̃ idẽ dicit aplꝰ: Tũc aũt facie ad faciẽ. Nõ qõ est in hac tñ vita dñs nobis ꝓmisit dicẽs: Cũ aũt venerit ille spũs vitatis: docebit vos oẽz vitatem: vel deducet vos in omnem veritatem. quo verbo intelligimus eius nobis plenitudinem in vita alia reseruari. Ipse autem spũsc̃us & nũc docet fideles: q̃ita gsq; põt capere spiritalia: & in co⁊ cordibꝰ desideriũ maius accedit.

DIDY. Uel hoc dicit q̃ auditores verbo⁊ eius nõdũ fuerãt oia ꝓsecuti: q̃ postea ꝓ noĩe eius sufferre poterãt: sz alia quã tradẽs eis: illa q̃ maiora erãt in posterũ distulit q̃ tunc nõ poterãt nisi ꝓmiꝰ in capite nr̃o magisteriũ & forma crucis preiret: Adhuc etiã typo legis & vmbre & imagnibus seruiẽtes nõ poterãt vitatẽ: cuiꝰ vmbrã lex portabat: ĩspicere. Cũ aũt venerit spũs vitatis: diriget vos in oẽz vitatẽ sua doctrina & institutione vos trãsferẽs a morte littere ad spm̃ viuificãtez: in quo solo omnis scripture veritas posita est.

CHRY. Quia ergo dixerat: Nũc nõ potestis portare: tũc autem poteritis. Et quoniã spũsc̃us ducet vos in oẽm veritatẽ: ne hoc audiẽtes maiorẽ spm̃sciñ existiment: subiungit: Non enim loquet̃ a semetipso: sz quecunq; audiet loquetur

AVGV. Simile est hoc ei qõ de ipso dixit: Non possum a meipso facere quicq̃: sz sicut audio iudico: sz illud ꝓm hominẽ posse accipi dicimꝰ. Cũ igitur spũsc̃us nulla susceptione cuiuscq̃ creature creatura sit factus: quõ de illo hoc intelligẽdũ est: Sic itaq; debemꝰ accipe: vt intelligamus nõ eũ esse a seipso. Nã filius de patre natus ẽ & spũsc̃us de patre ꝓcedit. Quid aũt illic interesit inter ꝓcedere & nasci: & lõgum est disserere: & temerariũ diffinire. Audire aũt illi scire est: scire vo esse. Quia ergo nõ est a semetipso: sed ab illo a quo ꝓcedit: a quo illi est essentia: ab illo scientia: ab illo igit̃ audientia. Semper itaq; audit spiritussanctus: qz semp scit: ab illo ergo audiuit audit & audiet: a quo ẽ. DIDY. Ait ergo: Non loquetur a semetipso: hoc ẽ nõ sine me: & sine meo & patris arbitrio: quia non ex se est: sz ex patre & me est. Hoc enĩ ipm q̃ subsistit & logtur: a pr̃e & a me illi est. Ego vitatem loquor. i. inspiro q̃ loquor. sigdẽ spũs veritatis est. Dicere aũt & log in trinitate nõ ꝑm ꝓsuetudinẽ nostrã accipiendũ est: sed iuxt̃ formã in corporaliũ naturar̃: & maxime trinitatis: q̃ voluntatem suam inserit cordibus credentium: & eorum q̃ audire eũ sunt digni. Loqui ergo patrez & audire filiũ eiusdẽ nature in patre & filio consensusq; significatio est. Spũs vero sanctꝰ: qui est spiritus veritatis: spũsq; sapiẽ: non põt filio loquente audire que nescit: cũ hoc ipsuz sit: qõ ꝓfert a filio. i. ꝓcedens. veritas a vitate: cõsolatoꝛ manãs a cõsolatore: deus de deo spũs vitatis procedens. Deniq; negs illũ a patris & filꝫ voluntate & societate discerneret scriptum ẽ: Sed q̃ audiet loq̃tur. AVGV. in. de tri. Nõ autẽ dic efficiẽt vt minor sit spũsc̃us: ꝑm hoc. n. dctm̃ est q̃ de patre ꝓcedit. AVGV. sup ioã. Nec moueat q̃ vbũ futuri tpis positũ est. Illa gppe audientia sempiterna est: qz sempiterna scientia. In eo aũt q̃ sempiternũ est: sine initio & sine fine cuilibet tpis vbuz ponat̃: q̃ tuis. n. natura illa immutabilis nõ recipiat fuit & erit: sz tñ est: nõ tñ mẽdaciter dicimꝰ fuit & erit. fuit: qz nũq̃ defuit. erit: qz nũq̃ deerit. ẽ: qz semper ẽ.

DIDY. Per spiritũ ẽt vitatis futuror̃ sanctis viris scientia certa concedit̃. Unde & ꝓphete hoc eodẽ repleti spiritu ꝓnũciabãt & quasi ꝓtia intuebãt̃ q̃ erãt de ceps secutura. vñ segt̃. Et q̃ vẽ. sunt annũ. vobis. BEDA. Cõstat qz multi spũsci gra repleti: q̃ ventura erãt agnouerũt. Sed qz multi varijs corusc̃ãt virtutibꝰ: nec tñ q̃ vẽtura sunt agnoscũt: põt hic sermo sic accipi: Que vẽtura sunt vobis annũciabit. i. gaudia vobis celestis patrie ad memoriã reducet. Uẽtura vo aplis nũciauit mala. s. que ꝓ cõfessione xpi erãt passuri: & bona q̃ ꝓ eisdez malis erãt ꝓcepturi. CHRY. Eleuauit igit̃ p hoc co⁊ mẽtẽ cũ ad nihil ita auidũ sit humanũ genus vt ad sciẽdũ futura. ab hac igit̃ eos cruit sollicitudine: ostendens qm̃ futura eis ꝓficula ꝓdicet: vt nõ icidãt nõ obseruãtes. Deide oñdens qm̃ dixerit oẽm veritatẽ ĩ quã spiritussc̃us adducz subiũgit: Ille me clarificabit. AVGV. Quia. s. diffundẽdo in credentiũ cordibꝰ charitatẽ spiritualesq; faciẽdo declarauit eis: q̃lr̃ patri filiꝰ esset equalis quẽ ꝑm carnẽ prius tãtummõ nouerãt: & boiem sicut boies cogitabant. Uel certe: qz p ipam claritatẽ fiducia repleti & timore depulso: annunciauerunt boibus xpm: ac sic fama eiꝰ diffusa ẽ toto orbe terrar̃. Qõ. n. facturi erãt ĩ spũsc̃o ẽ eundẽ spiñ dixit eẽ factur̃. CHRY. Et qz dñs dixerat: Magister vr̃ vnus ẽ christus: vt & spiritussanctꝰ suscipiat̃ ab eis: subiunxit: Qz de meo acci. & annũ. vobis. DIDY. Accipe hic vt diuine nature cõueniat intelligẽdũ ẽ. quõ. n. filiꝰ dãs non ꝓuat̃ bis que tribuit: neq; cũ dãno suo impartit̃ alys: sic & spiritussanctus nõ accipit qõ ante nõ habuit. Si enim prius qõ non habebat accepit: translato in aliũ munere vacuus largitoris effectus est. Sic igit̃ spiritũ sanctũ a filio accipere id qõ sue nature fuerat cognoscendum est: & non aliaz dantẽ & accipientẽ: sed vnã significare substantiam. Siquidem & filius eadẽ a patre suscipere dicit̃ in quibus ipse subsistit. Neq; n. quid aliud est filius exceptis bis que ei dant̃

a patre neqz alia est ꝑsūssancti substātia ꝓeter id qō datur a filio. AVGV. Nō aūt ꝓpterea sicut qdā heretici puta uerūt: minoꝛ est filio spiritussanctus: quia filiꝰ accipiat a patre: spiritussanctus a filio: quasi gbusdā gradibus naturaꝝ. Unde ipse questionē soluēs cur hoc dixerit explanat dicēs Oīa que habet pater mea sunt: ꝓpterea dixi vobis quia ō meo accipiet: ꝛ annūtiabit vobis. DIDY. q. o. Licet a patre ꝓcedat spiritus veritatis: tamen quia oia que habꝫ pater mea sūt: ꝛ ipse patris spiritus meus est: ꝛ ō meo accipiet Caue autem ne cum ista dicunt: putes rem e sse aliquam. possessionē que a patre habeatur ac a filio: veruꝫ que habꝫ pater iuxta substantiaꝫ. i. eternitatē: ītutabilitatē: bonitatē: hec eadem habet ꝛ filiꝰ. Procul hinc absint dialecticoꝝ tendicule: dicūt enim. Ergo ꝛ pater est filiꝰ. Si aūt dixisset Omnia quecunqꝫ habet deus mea sunt: haberet occasionē impietatis consurgēdi. cū vero dixerit. Oīa que habꝫ pater mea sunt: patris nomine se filiū declarauit: paternitatē qui filius erat nō vsurpauit: cuius ꝛ ipse per adoptionis gratiaꝫ multoꝝ sanctoꝝ sit pater. HYLA. viij. de tri. Nō ergo in incerto dominus reliquit vtrum ex patre an ex filio spiritus paraclytus esse putetur: a filio enī accepit qꝫ ab illo mittitur: ꝛ a patre ꝓcedit. Et interrogo vtrū idipm sit a filio accipere quod a patre ꝓcedere: Certe idipsum atqꝫ vnū eē existimabitur a filio accipere: qꝫ si acciperet a patre. Cuꝫ enim ait: Omnia quecunqꝫ habet pater sua esse: ꝛ iccirco dixisse de suo accipiēdū eē: docet, etiā a ꝑe accipienda: a se tamen accipi: quia omnia que patris sunt sua sunt. Non habꝫ hec vnitas diuersitatē: nec differt a quo acceptum sit quod datum a patre: datum referatur a filio.

¶ Modicū ꝛ iā nō videbitis me: ꝛ iterū modicū ꝛ videbitis me: qꝛ vado ad ꝑcꝫ. Dixerunt ergo ex discipulis eius adinuicē: Quid ē hoc qꝫ dicit nobis: modicū ꝛ nō videbitis me: et iterū modicū et videbitis me: et quia vado ad patrē? Dicebant ergo: Quid ē hoc qꝫ dicit nobis modicuꝫ? Nescimꝰ quid loquitur. Cognouit aūt iesus: qꝛ volebant eum interrogare: et dixit eis. De hoc queritis inter vos qꝛ dixi: modicū ꝛ non videbitis me: et iterū modicū et videbitis me: Amē amē dico vobis: qꝛ plorabitis et flebitis vos: mūdus aūt gaudebit. Vos aūt cōtristabimini: sed tristicia vra vertet in gaudiū. Mulier cū parit tristiciā habꝫ qꝛ venit hora eius. Cū aūt peperit puerum: iam nō meminit ꝓssure ꝓpter gaudiuꝫ: quia natus est homo in mundum. Et vos igit nunc quidem tristiciā habetis. Iterum autez videbo vos et gaudebit coꝛ vestrū et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

CHRY. Postqꝫ dominus discipulos reuelauit per ea q̄ de spiritusancto promisit: rursus eorum oppressit sensum dicens: Modicum ꝛ iam non videbitis me. Hoc autem facit vt assuefaciat eos per tristium auditionem: bene ferre suaꝫ separationem: eaꝫ eniꝫ que dolet animā ꝛ a tristicia multa detinet: nihil ita consuevit quietare: vt que tristiciam pariunt verba reuoluta continue. BEDA. Dicit enim: Modicū ꝛ iam non videbitis me. quia tentus est nocte illa a iudeis: ꝛ in mane crucifixus ꝛ sepultus ab humanis est seclusus obtutibus. CHRY. Si vero gs diligenter scrutabitur hoc consolationis est dicere. Quoniam ad patrem vado. Hoc enim est ostendere qꝫ non perierit: sed moꝛs eiꝰ trāslatio sit: ꝛ aliam consolationem eis imposuit cum adiecit: Et iterum modicum ꝛ videbitis me: ostendens quoniā ꝛ redibit ꝛ in pauco erit separatio: ꝛ ꝓtinua q̄ cū eis coexistē tia. AVGV. Hec aūt verba dñi obscura erāt discipulis anteqꝫ id qō dicit eēt impletū vnde sequitur. Dixerūt ergo ex discipulis eiꝰ adinuicē: quid est hoc qꝫ dicit nobis: Modicū ꝛ nō videbitis me. ꝛ iterū modicū ꝛ videbitis me: qꝛ vado ad patrez? CHRY. Hoc aūt nō intelligebāt: aut ꝓpter tristiciā q̄ amouebat a mēte eoꝝ ea que dicebant: aut ꝓpter immanifestationem eorum que dicebantur: iccirco videbāt eis duo contraria ponere nō existentia ꝛ traria. Si enī videbimꝰ te aiūt: quō vadis? si vero vadis: qualiter te videbimꝰ? ꝓpterea dicūt: Quid ē hoc qꝫ dicit nob? Modicū: nescimꝰ qd logtur. AVGV. Nā in ꝓcedētibꝰ qꝛ nō dixerat: Modicū: sz dixerat. Ad patrē vado: aperte illis visus ē log. Nūc ergo qō illis tunc obscurū fuit: ꝛ moꝝ manifestū est: iā nobis vtiqꝫ manifestum est. Post paululū enī passus est: ꝛ non viderunt eum. rursus post paululū. resurrexit ꝛ viderūt eum. dicit aūt: Et iā nō videbitis me. quia. s. moꝛtalē christū vlterius nō viderēt. ALCVI. Uel aliter: Modicum tempus est futurū: quo non videbitis me: idest illō triduum: quo in sepulchꝛo quieuit: et iterum est modicum futuruꝫ tempus quo videbitis me. i. illi. xl. dies: in quibus eis sepius post passionem suam vsqꝫ ad tempus ascensionis sue apparuit. ꝛ ideo illo modico tpe videbitis me: Quia vado ad patrem: qꝛ non semper ī terra coꝛporaliter suꝫ mānsurus: sed p humanitatē quā assumpsi ascensurus in celuꝫ. Sequit: Cognouit aūt iesus qꝛ volebant eum interrogare ꝛ dixit eis: De hoc queritis inter vos: qꝛ dixi vobis: Modicū ꝛ non videbitis me. Amē amē dico vobis: qꝛ plorabitis ꝛ flebitis vos. Ignorantiā ipsoꝝ pius magister intelligens ꝑm illoꝝ dubitationē rīdit: q̄si expositurꝰ quid esset qō dixit. AVGV. Quod sic accipi pōt: qꝛ contristati sunt discipuli de moꝛte domini: ꝛ confestim de resurrectione letati. Mundus autem. quo noīe significati sunt inimici a quibꝰ ꝛps occisus est: tunc itaqꝫ letati sunt occiso christo: quando sunt discipuli contristati. vnde sequitur: Mundus aūt gaudebit: vos aūt contristabimini: sed tristicia vestra vertetur in gaudium. ALCVI. Sed ꝛ cunctis fidelibus conuēit hic sermo domini: qui per lachrymas ꝓsiuraſqꝫ ꝓsentes ad gaudia eterna contendunt. Flentibus autem iustis: mūdus gaudet: quia in ꝓsenti delectātur: alterius vite nulla gaudia sperantes. CHRY. Deinde ostendens quoniam tristicia parit gaudiū: ꝛ qm̄ tristicia breuis. Leticia vero infinita est: ad exēplū venit mundanū dicens: Mulier cū parit tristiciā habet: qꝛ venit hora eius. Cū āt pepit pnez: iam nō meminit ꝓssure ꝓp gaudiū: qꝛ natus est hō in mundum. AVGV. Jsta similitudo ad intelligendum nō videt̄ ee difficilis: qm̄ comparatio eius in ꝓptu est: quē ipse exponente cur dicta sit. Nā segtur: Et vos igit nunc quidē tristiciā habetis. Jterum autem videbo vos: ꝛ gaudebit coꝛ vestrū. Parturitio quippe tristicie: partus autem gaudio comparatur: quod tunc magis esse consuevit quando non puella sed puer nascitur: Qꝛ vero subdit: Et gaudium vestrū nemo tollet a vobis: quia gaudium ipsoꝝ ipse iesus est: significat qō ait apostolus. Christus resurgens ex moꝛtuis iaz non moꝛitur. CHRY. Significat etiaz predicto exemplo quoniā soluit ipse moꝛtis pressuras ꝛ nouum hominez regenerans esse fecit: ꝛ non dixit quoniā non erit ei tribulatio: sed neqz meminit eius: tantum est quod succedit gaudium: ita erit ꝛ sanctis. Et non dixit: Quoniam natus est puer: sed quoniaz homo: occulte suam resurrectionez insinuans. AVGV. Uel de futuris visiōe ꝛ gaudio: q̄ superius dicta sunt melius existimo intelligi: Modicum ꝛ iam nō videbitis me. Modicum enim est hoc totuꝫ spacium: quo ꝓsens pertolat seculū. ideo nanqz addidit. Quia vado ad patrem. Quia: ad superiorem sententiam referendum est vbi ait: Modicum ꝛ iam non videbitis me. Non ad posteriorem vbi ait. Mo-

dicum ⁊ videbitis me: Eundo quippe ad patrem facturus erat vt eū nō viderēt. illis ergo ait: Modicū ⁊ iā nō videbitis me. Qui euꝫ tunc coꝛporaliter videbāt: quia iturus erat ad patrē: ⁊ cum deinceps mortales viſuri non erant: qualē cū iſta loquebaꝫ videbant: qō vō addidit: Et iteꝝ modicuꝫ ⁊ videbitis me: vniuerſe ꝓmiſit eccleſie. Voc āt modicū lōgū nobis videt qm̄ adhuc agit. Cū finitū fuerit: tūc ſentiem⁹ q̄ modicū fuerit. ALCVI. Mulier aūt ſancta eccl̄ia eſt: ꝓpter fecūditatē bonoꝝ opeꝝ: ⁊ qꝛ ſpiritales deo filios generat. Nec mulier dū parit. i. dū in mūdo virtutū ꝓfectibus inſiſtit: dū vndiq; tētaꝫ ⁊ affligitur: triſticiā hꝫ de hoc: quia venit hoꝛa eius vt patiaꝫ: ga nemo carnē ſuā odio habuit. AVGV. Nec tamē in huius gaudij parturitōe ſine gaudio triſtes ſum⁹: ſꝫ ſic aplūs ait: Spe gaudētes: ga ⁊ ipſa mulier parturiens cui ꝛpati ſumus: plus gaudet de moꝝ ſuctura ꝓle: q̄ triſtis eſt de pēti doloꝛe. ALCVI. Sꝫ cū peperit. i. cū deuicto laboꝛū certamine ad palmā peruenerit: iaꝫ nō meminit p̄ſſure p̄cedētis ꝓpter gaudiū ꝓcepte retributiōis: quia natus eſt homo in mūduꝫ. Sicut enī mulier nato in hoc mundo hoie letaꝫ: ita eccleſia nato in vitā eternā fideliū populo exultatōe repletur. BEDA. Nec nouū debꝫ videri ſi nat⁹ dicat q ex hac vita migrauerit: Sic̄ eniꝫ ꝛſuete naſci dr̄: cū gs ō vtero mr̄is ꝓcedēs in hāc lucem ingreditur: ita pōt natus appellari: qui ſolutus a vinculis carnis ad lucē eternā ſublimaꝫ: vnde ſanctoꝝ ſolēnia: nō funebria: ſꝫ natalicia vocanꝫ. ALCVI. Quod aūt dicit: Iteꝝ videbo vos. i. aſſumā vos ad meiꝑm. Uel iteꝝ videbo vos .i. iterū vidēdus apparebo: ⁊ gaudebit coꝛ vr̄z. AVGV. Dū enim toti⁹ laboꝛis ſui fructū eccleſia nūc parturit: deſiderando: tunc ē paritura cernēdo. Et iō maſculum qm̄ ad iſtum fructū ꝓtēplationis cūcta officia referūt actōis: ſolus enī liber ē q ꝓpter ſe appetit: nō refert ad aliud: huic ſeruit actio. Ad hoc enī refert gcqd bene agit. ibi ē finis q ſufficit nobis. eternus igit erit. Neq; enī finis nobis ſufficit: niſi cuius nullus eſt finis. De hoc igit qō ſufficit nobis rectiſſime audiuim⁹: Haudiū veſtrum nemo tollet a vobis.

¶ Et in illo die me nō interrogabitis quicquam. Amen amen dico vobis: ſiqd petieritis patrez i nomine meo dabit vobis. Uſq; mō nō petiſtis quicq̄ in noīe meo. Petite ⁊ accipietis: vt gaudium veſtrum ſit plenū. Hec in ꝓuerbijs locutus ſum vobis. Uenit hoꝛa cum iam non in ꝓuerbijs loquar vobis: ſed palam de patre meo annunciabo vobis. In illo die in nomine meo petetis. Et nō dico vobis: quia ego rogabo patrem de vobis. Ipſe.n.pr̄ amat vos: qꝛ vos me amaſtis ⁊ credidiſtis quia a deo exiui. Exiui a patre ⁊ veni in mundum: iterum relinquo mundum ⁊ vado ad patrem.

CHRY. Rurſus oſtēdit dn̄s q̄ expedit eū abire cū dic̄ ⁊ in illo die me nō rogabitis gcq̄. AVGV. Doc vbū qō ē rogare: nō ſolū petere: ve ⁊ interrogare ſignificat: ⁊ gre cū euāgeliū vñ hoc trāſlatū eſt: tale hꝫ vbū qō vtrūq; poſſit intelligi. CHRY. Dicit g̃: Et in illo die. ſ. cū' reſurrexero: Me nō rogabitis gcq̄. i. nō dicetis. Oſtende nobis patrē: ⁊ quo vadis: qm̄ ſcietis p ſpm̄ſcm̄. vel rogabitis me. i. nō indigebitis mediatoꝛe ad ipetrādū: ſed ſufficiet nomē meuꝫ qō inuocantes oīa accipietis. vnde ſequit. Amē amē di. vo. ſi qd petie. pa. in no. meo da. vobis. Oñdit aūt nois virtutem ſi nō viſus neq; rogatus: ſed noīatus ſolū apud patrē facit mirabilia. nō ergo ait. Exiſtimetis qꝛ de reliquo non ero vobiſcum: vos derelictos eſſe: nomen.n. meū maioꝛem dabit vobis ſecuritatē. vñ ſequitur. Uſq; mō nō pe. gc. i no. meo pe. ⁊ ac. vt gau. ve. ſit ple. THEOPHI. Alacritas.n. vr̄a tūc erit. n. integerrima: cū ad vota vobis petita ſuccedent.

CHRY. Quia igit obumbꝛata erāt que dicta ſunt ſubiunxit: Hec in ꝓ. lo. ſū vō. ve. bo. cū lā nō in ꝓ. lo. vo. i. erit tēpus q̄ ſcietis oīa manifeſte. dicit aūt reſurrectiōis temp⁹: Sed palā de pr̄e meo annū. vo. Eteniꝫ. xl. dieb⁹ diſputauit cū eis cōgregatis loquēs de regno dei: Et nūc ingt in timore exr̄tes nō attēditis his que dicū̄t. tūc aūt reſuſcitatū videntes: poteritis palā oīa dicere. THEOPHI. Adhuc p̄ bet illis fiduciā: qm̄ recipiēt in tētationib⁹ auxiliū deſup: cū ſubdit: In illis die. in no. me. petetis. adeo aſſero vobis patreꝫ fauere q̄ neq; interuentu meo vlterius indigebitis. vnde ſubdit: Et nō dico vo. qꝛ ego ro. pa. ꝓ vo. ipſe enī pater amat vos. Pꝛoro ne reſiliāt a dn̄o: velut eo vlteri⁹ non egētes ſubiūgit: Quia vos me amaſtis. q. d. Ob hoc diligit: vos pater quia vos me dilexiſtis. cum itaq; exciderit is ab amoꝛe meo confeſtiꝫ ⁊ a pr̄no decidetis. AVGV. Sꝫ nūqd iō amatille: ga nos amam⁹? an potius qꝛ ille amat: iō nos amam⁹? hoc ipſe euāgeliſta in epl̄a ſua dicit: Nos diligam⁹? qꝛ ipſe ꝓꝛ dilexit nos. Amat ergo nos pater: qꝛ nos amamus filiuꝫ cum a patre ⁊ filio accepim⁹ vt ⁊ pr̄eꝫ amemus ⁊ filiū. Amauit ipſe qō fecit: ſꝫ nō in nobis faceret qō amaret: niſi anteq̄ id faceret nos amaret. HYLA. vi. de tri. Laret ēt apud patrē itercelſionis neceſſitate pfecta de filio fides: qui q̄ a deo exierit credit atq; amat: ⁊ p ſeipſaꝫ iā ⁊ audiri meret ⁊ amari: natū ex deo filiū miſſumq; cōfeſſa. vñ ſeqtur: Et credi. qꝛ a deo exiui. Natiuitas itaq; eius ⁊ ad uētus oſtēdit cū ſubdit: Exiui a pa. ⁊ ve. in mun. Alteꝝ in diſpenſatōe: alteꝝ in natura eſt. A patre enim veniſſe: ⁊ a deo exiſſe: nō ē ſignificatiōis eiuſdē: cū aliud ſit a deo in ſubſtantiā natiuitatis exiſſe: aliud a patre in hunc mundū ad ꝓſum māda ſalutis nr̄e ſacramēta veniſſe. Cū aūt exire a deo ſit ex natiuitate ſubſiſtere: quid aliud q̄ deus eſſe poſſet?

CHRY. Quia vō reſurrectionis ſermo non modicū eos mitigabat: ⁊ cū hoc audire q̄ a deo exiuit: ⁊ illuc vadit: continue ea circonuoluit vnde ſeqtur. Iteꝝ relin. mū. ⁊ va. ad pa. Naꝫ hoc quidē certificabat qm̄ recte in ipſuꝫ credebāt: hoc vero qm̄ ſub munitione eius futuri erant. AVGV. Exyt enī a pr̄e: qꝛ de pr̄e eſt: in mundū venit: quia mūdo ſuum coꝛpus oſtendit. Mūdū religt coꝛporali diſceſſiōe: preꝛit ad patrē hoīs aſcēſione: nec mundū deſeruit p̄ſentie gubernatione quia ſic in munduꝫ venit exiens a patre: vt non deſereret patrem. Sed dn̄m Jeſum chriſtū poſtea q̄ reſurrexit: ⁊ interrogatum legimus ⁊ rogatum. nā interrogatus eſt a diſcipulis aſcēſurus in celū qm̄ regnū reſtitueret iſrael. Rogatus ē a ſtephano cū eēt in celo: vt ſpiritū eius ſuſcipere t. Et gs audeat dicere rogādū nō eſſe imoꝛtalē: rogari debuiſſe moꝛtalem? puto ergo q̄ dicit: In illa die me nō rogabitis quicq̄ nō ad illud tp̄s referenduꝫ eē quo reſurrexit: ſꝫ ad illud qm̄ videbim⁹ euꝫ ſicuti eſt: que viſio nō tpalis vite eſt: ſed eterne: vbiiā nihil rogemus: nihil interrogem⁹ qꝛ nihil deſiderādū remāebit nihil q̄rendū latebit. ALCVI. Sic ergo dicit: In futuro me nō rogabitis quicq̄. ſed iteriꝫ dum in peregrinatione huius miſerie conuerſamini: ſi petieritis pr̄eꝫ dabit vobis. vnde ſubdit: Amē amē dico vobis: ſi qd petieritis patrē i noīe meo dabit vob. AVGV. Hoc quod ait: Siqd: nō quodlibet intelligit: ſꝫ aliqd qō nō i beate vite cōpatione ſit nihil. nō aūt petit in noīe ſaluatoꝛis qd petit cōtra rōnē ſalutis. non eniꝫ ſonū litteraꝝ aut ſyllabaꝝ: ſed quod ſono recte ac veraciter itelligitur hic accipiēdum eſt. cuꝫ dicit. In nomine meo. Unde qui hoc ſentit de chriſto quod non eſt de vnico filio dei ſentiendum nō petit i eius nomine. Qui vero qō eſt de illo ſentiendū ſentit: ipſe i eius noīe petit: ⁊ accipit qō petit: ſi non contra ſuam ſalutē ſempiternā petit: Accipit aūt quando debet accipere. Quedam eniꝫ non negant: ſed vt congruo dent tpe differūtur.

Ita sane intelligẽdũ est qõ ait: Dabit vobis: vt ea beneficia significata sciãt: bis vbis que ad eos qui petũt ꝓprie pertinent. Exaudiũtur qppe oẽs sancti ꝑ seipis: nõ aũt ꝑ oĩbus quia nõ vnicuiqz dictũ est dabit: sed: Dabit vobis. Qõ autẽ segtur: Usqz mõ nõ petistis qcq̃z in noie meo: duob⁹ modis intelligi potest. Uel quia in noĩe meo non petistis: quod no men nõ sicut cognoscẽdũ: ẽ cognouistis: vel Nõ petistis qc q̃z: qm̃ in ꝓparatiõe rei quã petere debuistis pro nihilo habendũ est qõ petistis. Ut igit̃ in noĩe eius nõ nihil: sz gaudi uz plenũ petãt subdit. Petite ⁊ accipietis: vt gaudiũ vr̃z sit plenũ. hoc ꝙ dicit: gaudiũ plenũ: nõ carnale: sz spiritale gaudiũ ẽ: ⁊ qñ tãtũ erit vt aliqd ei iaz nõ sit addẽdũ: tũc erit plenũ. AVGV. i. de trini. Hoc ẽ aũt plenũ gaudiũ vestrum quo amplius nõ ẽ: frui deo: trinitate: ad cuius imaginẽ facti sum⁹. AVGV. sup ioã. Quicgd g̃ petit̃ qõ pertĩet ad hoc gaudiũ cõsequẽdũ: hoc est in noĩe xp̃i petẽdũ. Isto. n. bono in petẽdo perseuerantes sanctos suos nequaq̃z mĩa diuina fraudabit. gcgd ãt aliud petit̃ nihil petit̃: nõ qz nulla res ẽ sed qz in tante rei cõpatõe: gcgd aliud cõcupiscit̃ nihil est. Segt̃: Hec in ꝓuer. lo. sũ vo. ve. ho. cũ iã nõ in ꝓuer. lo. vo. sed pa. de pa. annũcia. vo. possez dicere hãc õ qua logtur horã futuꝝ seculũ intelligi: vbi videbim⁹ palã qõ apl̃s dic̃ facie ad faciẽ: vt qõ ait: Hec in ꝓuer. lo. sum vo. hoc sit qõ ab apl̃o dcm̃ est: Uidem⁹ nũc ꝑ speculũ in enigmate. Annũtiabo aũt vobis qz ꝑ filiũ pater videbit̃: neqz. n. patrẽ qs cognoscit nisi filius: ⁊ cui voluerit fil⁹ reuelare. GREGO. xxx. mo. Palã qppe de p̃e annũciare se asserit: ga ꝑ patefactã tũc maiestatis sue speciẽ: ⁊ quõ ipse gignẽti nõ ipar oziatur: ⁊ quõ vtrozũqꝝ spũs vtriqꝝ coetern⁹ ꝓcedat ostẽdet.

AVGV. Sed istũ sensuz videt̃ ipedire qõ sequit̃: In illo die ĩ noĩe meo petetis. In futuro enĩ seculo quid petituri sumus qñ satiabit̃ in bonis desideriũ nostrũ? petitio nanqz alicuius est idigẽtie. Relinquit̃ itaqꝝ vt intelligatur ihs discipl̃os suos de carnalib⁹ vel aĩalib⁹ se spiritales eẽ factu rũ. Nõ aũt aĩalis sic audit q̃cunqꝝ audit de dei nã: vt aliõ q̃z corpus cogitare nõ possit. Jõ ꝓuerbia illi sũt quecũqꝝ dicta sapie de incorporea ĩmutabilicꝝ suba. nõ ꝙ tanq̃z ꝓuerbia deputet: sed qz sic cogitat quõ g ꝓuerbia solẽt audire neqz ĩtelligere. Cũ vo spiritalis cepit oĩa diiudicare: etiã si ĩ hac vita velut per speculũ ⁊ ex pte perspicit: tamẽ nullo corporis sensu: nulla imaginaria cogitatione: sed mẽtis certissima intelligẽtia: capit deũ nõ corpus eẽ: sed spũm. Ita palam de patre ãnunciante filio vt eiusdẽ subĩe cõspiciat̃ ⁊ ipse g ãnũciat: nunc in eius noĩe petũt qui petunt: quia in sono ei⁹ nominis nõ aliud: q̃z res ipsa est q̃ hoc noĩe vocat̃ intelligunt: Di possint cogitare dñm nr̃m iesum christum inquantum homo est pro nobis interpellare patrem: inquãtũ deus est vos exaudire cum p̃e: quod eum significasse arbitroz vbi ait: Et nõ dico vobis quia ego rogabo patrem ꝑ vobis. Ad hoc qppe intuendũ quomodo nõ rogat patrez filius: sed simul exaudiant rogantes pater ⁊ filius: non nisi spiritalis oculus mentis ascendit.

¶ Dicũt ei discipuli eius: Ecce nũc palam loqueris: ⁊ ꝓuerbium nullum dicis. Nunc scim⁹ qz scis oĩa: ⁊ nõ opus est tibi vt quis te interroget Jn hoc credimus: quia a deo existi. Respondit eis Jesus: Modo creditis. Ecce veniet hora ⁊ iam venit vt dispergamini vnusquisqz ĩ ꝓpria ⁊ me solũ relinquatis: ⁊ non sum solus: quia pater mecum est. Hec locutus sum vobis: vt ĩ me pacem habeatis. Jn mundo ꝓssuram habebitis: sed cõfidite ego vici mundum.

CHRY. Quia discipulos hoc maxime respirare fecit ꝙ erant patris amici: ꝓpterea dicũt se cognoscere ꝙ omnia nosset. vnde sequitur. Dicunt ei discipuli eius: Ecce nũc palam ⁊ ꝓuerbium nullum dicis. AVGV. Cũ ãt adhuc ꝓmittatur futura illa hora in qua sine ꝓuerbys locuturus est: cur isti hoc dicunt nisi ga illa que scit ipsis nõ intelligẽtib⁹ eẽ ꝓuerbia: vsqz adeo non intelligunt: vt nec saltem non se intelligere intelligant? CHRY. Quoniã autez ad id quod in eozum mente erat respondit subdunt: Nunc scimus quoniaz scis omnia. Uides qualiter imperfecte se habebant: qui post tot ⁊ tanta demonstrata dicunt: Nunc scimus. ⁊ hoc dicunt tanq̃z ei quãdaz gratiã tribuentes. Et non est opus tibi vt quis te interroget: hoc est anteq̃z audias nosti ea que scandaliçant nos. ⁊ quiescere nos fecisti dicens. Quoniam pater vos amat. AVGV. Quid ergo vult sibi: ꝙ ei quez sciebant nosse omnia cum dicere debuisse videant̃: Non ẽ opus tibi vt qcq̃z iterroges: dicẽdũ pot⁹ putauerũt: Nõ est opus tibi vt quis te interroget. Quod vtrũqꝝ legim⁹ factuz ⁊ interrogasse. s. dñz ⁊ interrogatũ fuisse. Sed hoc cito solutur qui hoc non ẽi: sed illis potius opus erat quos interrogat: vel a quibus interrogabatur. Neqz eniz aliquos ille interrogabat: vt ab eis aliquid disceret: sed eos potius vt doceret: ⁊ qui interrogabant eum volentes ab eo aliquid discere illis profecto id opus erat: vt scirẽt ab eo aliqua: qui nouerat oĩa. Ille aũt nõ opus habebat vt ꝙ ab eo scire q̃z vellet: per ipsius cognosceret interrogationẽ. qz ꝓiusq̃z iterrogaretur: interrogatoꝝ nouerat volũtatẽ. Preuidere aũt cogitationes hominum: magnum domino non erat: sed magnũ puulis erat qui subdũt: Jn ℣ credimus qz a deo exist̃i.

HYLA. vy. de tri. Per id enĩ credũt ꝙ a deo exyt: quia ea que dei sunt agit. nã cũ dñs vtrũqꝝ dixisset: A deo exiui: ⁊ a patre veni in hũc mundũ: nihil admirationis in eo habuerunt: quod frequenter audierunt. vnde non addunt: A ꝑe venisti in hunc mundum: Sciebant enim a deo missum ⁊ exisse tamen a deo nesciebant. Jnenarrabilez vero illam filij natiuitatem per virtutem dicti istius intelligentes: tunc ꝓmum ceperunt aduertere: cuz illum sine ꝓuerbys ꝓfiterentur esse locutum. Non. n. per consuetudinem humani partus deus ex deo nascitur: cuius a deo exitio potiusq̃z partus est. Est enim vnus ex vno: non est portio: non est dissectio: non est diminutio: non deriuatio: nõ est ꝓtensio: nõ passio sed viuentis nature ex viuẽte natiuitas est. Deus ex deo exiens est: non creatura in dei nomen electa: non vt eẽt cepit ex nihilo: sed exyt a manente: ⁊ exisse significationem habet natiuitatis: non inchoationis. AVGV. Deniqꝝ de ipsa eozum etate adhuc fm̃ iteriozem hominez parua ⁊ infirma eos admõet. vnde subditur. Respõdit eis iesus: Modo creditis. BEDA. Quod duobus modis ꝓnũciari pot affirmãdo: scilicet ⁊ insultãdo. Si insultãdo: hic est sensus: tardius ad credendum euigilastis. Ecce enĩ venit hora ⁊c. Si affirmando: sensus est. Uerum est quod creditis: Sed ecce venit hora vt dispergamini vnusquisqz ĩ ꝓpria: ⁊ me solum relinquatis. AVGV. Non enim quando compre bensus est: tantũmodo carne sua eius carnez: vez etiaz mẽte reliquerunt fidẽ. CHRY. Dicit autẽ: Dispergamini. s. qñ tradar: tantũ enim vobis dñabitur timoz: vt neqz simul possitis recedere. Sed ego ex hoc nullũ patiar malũ. vnde subdit: Et nõ sum solus quia pater mecum est. AVGV. Ad hoc intelligendum eos volebat extẽdi ⁊ crescere: ne sic a patre filium cogitarent exisse: vt putarent etiaz recessisse. deinde sermonem concludit dicens: Hec locutus sum vobis: vt in me pacez habeatis. CHRY. i. vt non abyciatis me a mente vestra. Nõ eniz nunc soluz quãdo cõprehẽdar fiẽt vobis aduersa: sz donec eritis in mũdo p̃ssuraz hẽbitis. i. tribulationẽ: ⁊ hoc ẽ qõ subdit: Jn mundo p̃ssurã hẽbitis.

GREGO. xvi. mo. q. o. Sit vob de me iteri⁹ qõ ꝓsolãdo reficiat: qz erit de mũdo exteri⁹ qõ seuiẽdo grauiter ꝑmat.

AVGV. Illō initiū hītura fuerat īsta pssura. de quo dic̄. Uēit hora vt disp̄gamini: vnusq̄sq; i p̄pria. sz ñ eo mō erat pseueratura. qō. n. adiūxit: Et me solū relinq̄ris. nō vlt eos tales eē in ꝺñti pssura: quā post ei⁹ ascēsionē fuerāt in mundo hītūri: vt relinquāt eū: sz vt in illo pacē habeāt pmanentes i eo. vñ seqūt: Sz ꝺfi. CHRY. i. resurgite mēte. Magr̄. n. superāte inimico: nō oz discipulos anxiari. vñ subdit. Qz ego vi. mū. AVGV. Dato aūt spūsc̄ ꝺfiderūt z vicerūt nō nisi in illo. nō enī vicisset ille mūdū si mēbra ei⁹ viceret mūdus. cū āt dic̄: Nec lo. sus vo. vt i me pa. ba. nō recētiora. p̄nloañ ab eo dcā sz oīa debem⁹ accipe: siue q̄cūq; ill' locutus ē exq̄ nos cepit bñe discipl'os: siue exquo post cenā exorsus ē: hūc mirabilē ꝓlixūq; sermonē. Danc. n. cām ꝺmēdauit ꝑmonis sui: vt i illo pacē bñent: ꝟ pax finē tpis nō hēbit: sz oīs pie nr̄e itentōis actōisq; finis ipa erit. Ca. XVII.

HEc locut⁹ ē iesus z subleuatis oculis i celū dixit. Ꝑr̄ venit hora clarifica filiū tuū: vt fili⁹ tu⁹ clarificet te. Sic dedisti ei ptātē ois carnis: vt oē qō ꝺdisti ei: det eis vitā eternā. Hec āt ē vita eterna: vt cognoscāt te solū deū vez: z quē misisti iesuz xp̄m. Ego te clarificaui sup terrā: op⁹ ꝓsūmaui qō ꝺdisti mihi vt facerē. Et nūc clarifica me tu p̄ apō temetip̄m claritate quam habui p̄ius sc̄z mūdus fieret apō te.

CHRY. Qz dixerat dñs: In mundo pssurā hēbitis: post admonitōez i oronē ꝺuertit: erudiēs nos i tribulatōib⁹ oīa dimittētes ad deū refugere. vñ dr̄: Hec lo. est ie. BEDA. Illa itelligi debēt q̄ i cena locut⁹ ē: q̄dā qdē sedēdo vsq; ibi Surgite eam⁹ hic. Deīde stādo vsq; ad hymni finem: cui⁹ hoc ē iūtiū. Et snb. ocu. i ce. di. Ꝑr̄ ve. ho. cla. fi. t. CHRY. Ꝓpter hoc i celū oculos eleuauit vt nos doceret extensiōnē q̄ ē i oronib⁹ vt stātes sursū aspiciam⁹: ñ ocul' carnis solū sz z mētis. AVGV. Poterat āt dñs i forma serui si hoc op⁹ eēt orare silētio. sz ita se p̄r̄ exhiberi voluit pcatorē: vt meminisset nr̄m se eē doctorē. Proīde nō solū ad ipsos sermocinario: sz ēt p ipsis ad p̄r̄ez oō discipulo⁹ ē edificatio. Profecto z nr̄m g fueram⁹ ꝺscripta lecturi. hoc aūt qō ait: Ꝑr̄ venit hora. oñdit oē tps z qd qñ faceret: vel fieri sineret ab illo eē dispositū: g tpi subdit⁹ nō ē: nō āt credat hec hora fato vrgēte venisse: sz deo poti⁹ ordināte. abs. n. vt sidera mori cogerēt fidez ꝺditorē. HYLA. iy. de tri. Nō dic̄ āt nō tps sz horā vēisse dic̄: In hora diei portio ē. z q̄ erat ꝟ hora: iā nūc ꝺspuēdus: flagellādus: crucifigēdus erat: sz clarificat p̄r̄ filiū. Sol de cursu opis defec̄: z iteritū suū cū eo reliqua mūdi elemēta senserūt: ad on⁹ dñi i cruce pēdētis terra tremuit: z i eū g moztu⁹ erat itra se ꝺtestata ē nō cape. Ꝓclamat cēturio: Uere fili⁹ dei erat iste. p̄dictiōi ꝺsentit effect⁹. dñs dixerat: Clarifica filiū tuū. nō solū noīe ꝺtestat⁹ ē eē se filiū: sz z ꝓprietate q̄ dr̄: Tuū. multi. n. nos filij dei: sz non talis ꝟ fili⁹. ꝟ. n. ꝓpri⁹ z verus ē fili⁹ origīe: ñ adoptōe. vitate ñ nūcupatōe: natiuitate ñ creatōe. g̃ post clarificatōez ei⁹ vitatē ꝺfessio secuta ē. nā vez dei filiū cēturio ꝺfitet̄: ne quis credētiū ābigeret: qō aliqs pseq̄ntiū nō negasset. AVG. Sz si passiōe clarificat⁹ dr̄: q̄to magis resurrectiōe: Nā in passiōe magis esse humilitas q̄ claritas ꝺmendat̄. Qz g̃ ait: Ꝑr̄ ve. ho. clari. filiū tuū. sic itelligendū ē tanq̄ dixerit: Uenit hora seminādē humilitatis: fructū ñ differas claritatis.

HYLA. iy. ō tri. Sz forte ifirm⁹ repiet̄ fili⁹ dū clarificationē potioris expectat. Et qs nō p̄ez potiorē ꝺfitebit cū ipe dicat: Ꝑr̄ maior me ē. Sz cauēdū ē: ne apō iperitos gliā filij bonor p̄ris ifirmet. nā segt̄: Ut fi. tu⁹ cla. te. Non ergo ifirmus ē fili⁹ vicē clarificatiōis ipse cum clarificandus sit redditur⁹. Ergo expostulatio clarificatōis dāde vicissimq; reddēde eādē i vtroq; oñdit diuinitatis vtutē. AVGV. Merito āt q̄rit: quō p̄ez clarificauerit filiū: cū sempiterna claritas p̄r̄is nec diminuta fuerit i forma būana: nec augeri potuerit i sua pfectōe dīna. Sz apō hoīes mior erat qui i iudea tūmō ōs not⁹ erat. qz vo p euāgeliū xp̄i fcīm ē: vt pater inotesceret gētib⁹: p̄ez clarificauit z filiū. dic̄ g̃: Clarifica filiū tuū: vt fili⁹ tu⁹ clarificet te. ac si dicat: Resuscita me: vt inotescas toti orbi p me. deīde magis pādēs quō clarificet p̄ez filiū subiūgit: Sic ꝺdisti ei ptātē ois carnis: vt oē qō ꝺdisti ei: det eis vitā eternā. Oēz carnē dixit oēm hoīez: a pte totū significās. hoc āt q̄ ptās xp̄o a p̄r̄e data ē ois carnis: ꝑm hoīez itelligēdū ē. HYLA. iy. ō tri. Caro. n. fact⁹ ipe vite eternitatē erat caducis z cōpeis z mōtalib⁹ redditur⁹:

HYLA. ix. de tri. Uel acceptio ptātis sola ē significatio natiuitatis: i qua accepit id qō ē. Nō ē ifirmitati datio ōpulēda: cū i eo significet̄ p̄r̄ eē q⁹ dederit: z i eo filius ōs maneat: q⁹ vite eterne dāde sūpserit ptātē. CHRY. Dicit aūt: Dedisti ei po. om. car. vt oñdat q⁹ nō ad iudeos solos sua p̄dicatio: sz ad totū orbē terraz extendit̄. Sz gd est q⁹ dicit: ois carnis: Nō. n. vtiq; oēs crediderūt. Et qdē q̄tum ex eo ē: oēs crediderūt. Si vo nō attēdebāt bis q̄ dicebāt: non ei⁹ q̄ dicebat ē criminatio sz eoz q nō suscepūt. AVGV. Dicit g̃ sicut dedi. ei po. om. car. ita te glo. filiū. i. notuz te faciat oī carni quā dedisti ei. Sic. n. dedisti vt oē qō dedisti ei: det eis vitā eternā. HYLA. iy. de tri. Sz i quo tādē eternitatis vita ē oñdit cuz subdit: Hec ē au. vi eter. vt cog. te so. ve. de. Uita ē vez nosse: sz solū hoc nō facit vitā. qd g̃ ꝺnectit̄ z Et quē misisti iesuz xp̄z. HYLA. iiy. de tri. Dū āt arriani itelligūt solū patrē vez deū: solū iustū: solū sapientē: a cōione hoz ꝑm hos filius separ̄. Soli. n. vt aiūt ꝓpria nō ptic̄pātur ab altero: que si i patre solo z nō i filio existimabunt̄ necesse ē vt filius de⁹ falsus z īsipiēs eē credat̄. HYLA. v. de tri. Nulli aūt dubiū est vitatē ex natura z ex vtute eē. vez eniz triticū est quod i far cōminutū z in panē coctū z i cibū sumptum reddit ex se z naturā panis z munus. Quero ergo i quo filio veritas dei desit: cui nō desit dei nec natura ner virtus. Nature eniz sue vtute vsus est: vt essent que nō erāt: z fierent que placerent. HYLA. ix. de tri. An forte quod ait: Te soluz: cōionē atq; vnitatē suam a deo separat: Separat sane si non ad id quod ait: Te solū vez deum: continue subiecit: Et quem misisti Jesum christum. Per id enī ecclesie fides christū vez deum cōfessa ē: q⁹ soluz vez deū cōfessa patrem sit. nō enī vnigenito deo nature demutatiōnē naturalis natiuitas intulit. AVGV. vi. de trinitate. Uidēdū est ergo an itelligere cogamur: cuz dcīm est p̄r̄i: Ut cognoscāt te solū vez deuz. tanc̄ hoc īsinuare voluerit: qz z solus pater deus verus est: ne nō nisi ipsa tria simul: patrē z filiū z spīm̄scm̄ itelligeremus esse deū. Nūc ergo ex dñi testimonio: z patrē solū vez deū dicimus: z filiū solū deū verum z spiritumsanctum solū veruz deū: z simul patrē z filiuz z spiritū scm̄. i. simul ipsam trinitatē nō tres veros deos: sed vnū vez deū. AVGV. sup Jo. Uel ordo vbor̄ ē: vt te z quē misisti Jesum christū cognoscāt solū vez deū. cōse quēter enī z spiritussanctus intelligit̄: qz spūs est p̄r̄is z filij tanc̄ charitas cōsubstantialis ambor̄. Sic igit̄ filius glorificat te: vt oībus quos dedisti ei te cognitum faciat: Porro si cognitio dei est vita eterna. tātomagis in vita eterna quātomagis in hac cognitōe proficimus: non autem morietur in vita eterna. Tunc ergo dei cognitio perfecta erit: qñ nulla mors erit summa: tunc dei clarificatio: qz summa gloria. A veterib⁹ aūt gloria diffinita est frequens de aliquo fama cū laude: at si homo laudatur: cuz fame creditur: quō deus laudabitur: qm̄ ipse videbit̄. ꝓpter quod scriptū est: Beati q̄ habitant in domo tua: in secula seculorum laudabunt te. ibi erit dei sine fine laudatio; vbi erit dei plena cognitio:

ꝛ ideo clarificatio. AVGV.i.de tri. Qꝛ autem dixerit famulo suo moysi: Ego tuꝫ g tuꝫ. hoc cõtemplabimur cũ viuemus ī eternũ. AVGV.iy de tri. Cũ.n. fides nr̃a videndo fiat vitas: tunc mortalitatẽ nostrã cõmutatã tenebit eternitas. AVGV.sup Jo. Sed p̃us hic clarificaſ de⁹: cũ annũciatus hoib⁹ ĩnotescit: ꝛ p fidẽ credẽtibus p̃dicatur: ꝓpter qõ dicit̃: Ego te clarificaui sup terraꝫ. HYLA.iiy.de tri. Nec quidẽ: clarificationis vicissitudo non pertinet ad diuinitatis profectũ: sed ad bonozẽ g ex cognitõe ignozantiũ suscipiebaſ. CHRY. Unde bene dixit: Sup terrã. Jn celo enī glozificatus fuerat: ꝛ in natura glozią habẽs: ꝛ ab ãgelis adozatus. non igitur de illa glozia ait que substantie eius ẽ: sed de ea q̃ ad culturã hominũ pertinet. vnde subdit: Opus cõsu. quod dedi. mi. vt facerẽ. AVGV. non ait: Jussisti; ſz dedisti. vbi cõmẽdatur euidẽs gratia. quid enīz habet qõ nõ accepit etiã in vnigenito bũana natura: Sed quõ ꝓsum mauit opus quod accepit vt faciat: cũ reſtet adhuc passiõis experimẽtũ: nisi consummaſſe se dicit: quod se cõsummaturũ certissime nouit. CHRY. Uel dicit: Consummaui. q̃si ea q̃ ex parte mea sunt oĩa feci: aut qꝛ cũ id quod maximũ ẽ factũ ẽ: dici põt totũ iam fcm̃ esse. Radix enī bonoꝝ submiſſa erat: quã oĩno debebat seq fructus: ꝛ qꝛ his q̃ futura erãt: ipse iaꝫ aderat ꝛ copulabatur. HYLA.ix. de tri. Post q̃: vt meritũ obedientie: ꝛ sacramentũ totius dispensatõis ītelligeremus adiecit: Et nunc clari. me tu pa. apud temetip̃m.

AVGV. Supra dixerat. Pater vẽit hoza: clarifica filiũ tuũ: vt filius tuus clarificet te. Jn quo v̄boꝝ ordie oñderat p̃i⁹ a p̃re clarificãdũ filũ: vt patrẽ clarificaret filius modo aũt dixit: Ego te clarificaui: ꝛ nũc clarifica me. tãq̃ p̃or ipse p̃reꝫ clarificauerit: a quo deide vt clarificeť exposcit. Ergo ītelligẽdũ ẽ vtroq; v̄bo supius vsuꝫ eo ordine quo futuruꝫ erat: modo v̄o vsum fuisse v̄bo p̃teriti tp̃is de re futura: velut si dixisset: Ego te clarificabo super terrã: opus cõsummãdo qõ dedisti mihi vt faciã: ꝛ nũc clarifica me tu pater: quẽ ẽ oĩno eadẽ sententia: nisi q̃ hic addit̃ clarificatõis modus cũ subdit̃: Claritate quã habui p̃us q̃ mũdus fieret apũd te. Ordo v̄boꝝ est: Quã habui apud te: p̃iusq̃ mundus esset. hoc quidã sic intelligenduꝫ putauerũt: tanq̃ natura humana que suscepta est a v̄bo conuerteretur in v̄bũ: ꝛ hõ mutaretur in deũ: imo si diligentius cogitemus hõ periret ī deo. Non enī quisq̃ ex ista mutatiõe hoĩs: vel duplicari dei verbũ dicturus est: vel augeri: sed quisquis dei filiũ predestinatum negat: hunc eundem filiũ hominis negat. Cum ergo videret illius p̃destinate sue glozificationis venisse iaꝫ tẽpus: vt ꝛ nunc fieret in redditione: qõ fuerat in predestinatione iam factũ ozauit dicẽs: Et nunc clarifica me tu p̃ cc̃. i. illaꝫ quã habui apud te in predestinatõe tua tempus est vt apud te habeã etiã viuens in dextera tua. HYLA.iy. de trini. Uel ozabat vt id qõ ex tpe erat: gloziã eius que sine tẽpoze est claritatis accipet: vt ī dei virtutem ꝛ sp̃us incozruptionẽ trãsformata carnis cozruptio absozberet.

¶ Manifestaui nomen tuũ hominibus quos dedisti mihi de mũdo. Tui erant ꝛ mihi eos dedisti; ꝛ sermonẽ tuũ seruauerunt. Nunc cognouerunt qꝛ omnia que dedisti mihi abs te sunt. Qꝛ verba que dedisti mihi: dedi eis: ꝛ ipi acceperũt ꝛ cognouerũt vere quia a te exiui: et crediderũt quia tu me misisti.

CHRY. Quia dixerat: Opus cõsummaui. manifestat q̃le opus: vt. s. nomen dei manifestaret. vnde dicit̃: Manifestaui nomẽ tuũ hoĩbus quos dedi. mi. de mundo. AVGV. Qõ si de his tm̃ dicit discipulis cum quibus cenauit: non pertinet hoc ad illam clarificationẽ: de qua supius loquebatur: qua filius clarificat patrẽ. quanta est enī glozia. xy. vel. xi. ĩnotescere potuisse mortalibus: Si autez q̃ ait: Manifestaui nomen tuũ hoĩbus quos dedisti mihi de mundo: oẽs intelligi voluit g in euꝫ fuerãt crediturī: est plane ista clarificatio q̃ fili⁹ clarificat p̃reꝫ. ꝛ tale est qõ ait: Ma. no. t. q̃le illud qõ supra dixerat: Ego te clarificaui. p tpe futuro: ꝛ illic ꝛ h̄ p̃teritum ponẽs: ſz de his g iã erãt discipl̄i: nõ de oĩbus g ī illum fuerãt crediturī eũ hoc dixisse ea q̃ sequũť credibili⁹ demõstrãt. ab ipo g̃ oronis suę exordio oẽs suos dñs volebat ītelligi: gb⁹ notũ faciẽdo p̃reꝫ clarificat eũ. Cũ.n. dixisset: Fili⁹ tu⁹ clarificet te: mox quẽadmõꝫ id fieret ōm̃auit di. Si. ō. ei po. om. car. ꝛc. iã nũc qd ō ill'a gb⁹ tũc audiebať discipul' suis dicat. Ma. no. tu. bo. q. de. mi. ō mũ. Nõ g̃ dei nomẽ noverant cũ eẽnt iudei. ꝛ vbi ẽ qõ legiť. Not⁹ in iudea ōs: ꝛ in isrl̄ magnũ nomẽ ei⁹: Ergo itelligẽdũ ẽ: Ma. no. tu. bo. istis quos de. mi. de mũ. q me audiũt h̄ dicẽtẽ: nõ illõ nomẽ tuuꝫ qõ vocaris ōs: ſz illõ qõ vocaris p̃ me⁹: qõ nomẽ manifestari sine ipsi⁹ filij manifestatõe nõ possit. nã q ōs dr̃ vniuerse creature ẽt oĩb⁹ gẽtib⁹ anteq̃ in x̄pm crederẽt nõ oĩmode eẽ potuit hoc nomẽ ĩcognitũ. Jn hoc ergo q fecit hũc mundũ: ꝛ añq̃ ibuerenť ī fide x̄pi: not⁹ in oĩb⁹ ōs. Jn hoc aũt q nõ est cũ duys falsis colẽdus: not⁹ in iudea ōs. Jn hoc v̄o q p̃ est bui⁹ x̄pi: p quez tollit pctã mũdi. hoc nomẽ ei⁹ p̃us occultũ: nũc manifestauit eis quos dedit ei p̃ ipse de mundo. Sz quõ manifestauit si nõdũ venit hoza: de qua supius dixerat: q venīet hoza cum iam nõ in puerbys loquar vobis ꝓinde ītelligendũ est p̃o tpe futuro p̃teritum positum.

CHRY. Uel q ip̄m x̄pm filiuꝫ habeat: manifestauerat eis iaꝫ ꝛ v̄bis ꝛ rebus. AVGV. Per hoc aũt q dicit: Dedisti mihi de mũdo: dcm̃ est de ill' q nõ eẽnt de mundo: ſz ꝫ eis regnãtio p̃stitit: nõ gnãtio. Quid est autẽ qõ segtur: Tui erãt: ꝛ mihi eos dedisti: An aliq̃ habuit p̃ aliqd sine filio⁹ absit. Uerũtm̃ habuit aliq̃ dei fili⁹ qõ nõdũ habuit idẽ ipe hoĩs fili⁹ qui nõdũ erat hõ factus ex matre. quapropter qõ dixit: Tui erãt nõ ide se separauit ōi filius: ſz solet ei tribuere oẽ qõ põt a quo est ip̄e q põt. q̃ itaqꝫ ait: Et mihi eos ōdisti. fm hoĩem se accepisse hanc ptãtem vt eos hr̃et oñdit: et etiã ipse sibi eos dedit: hoc est cũ p̃re de⁹ x̄ps: hoĩ x̄po: qõ cũ p̃re nõ est. Hoc aũt dixit vt oñdat eã que ad p̃reꝫ vnanimitatẽ ꝛ q̃m̃ placet p̃ri vt filio credãt. vñ segť: Et ser. tu. seruauerunt. BEDA. Sermonez p̃is semetip̃m appellat: q̃ p ip̄m pater oĩa ōdidit: ꝛ in se ōtinet oẽs sermones: ac si diceret: Me memozie ōmendauerunt vt nunquã oblīuiscant̃, vel dicit: Et sermonẽ tuũ seruauerunt. in eo. s. q̃ mihi crediderunt. vñ segtur: Et nũc cogno. qꝛ om. que dedi. mi. abs te sunt. Quidaꝫ aũt dicunt hãc esse lr̃am: Nunc cognoui: quia oĩa que dedisti mihi: abs te sunt: sed hi nõ habent rationez. Quõ. n. poterat ignozare filius que sunt p̃ris: sed de discipulis dictũ est. q. d. Didicerunt q̃ nihil est in me alienuꝫ extra te: ꝛ q̃ quecunq; doceo tua sunt. AVGV. Simul autez pater dedit ei oĩa cũ genuit q hꝫ oĩa. CHRY. Et vñ dicit cerunt: ex verbis meis quibus docebaꝫ eos. q̃ñ a te exiui: hoc enim per totũ studebat oñdere euangeliuꝫ. vñ segtur: Qꝛ ver. q̃ de. mi. de. eis: ꝛ ip. acceperunt. AVGV. i. itelleꝛerunt atq; tenuerũt. Tunc enī verbũ accipiť q̃ mente p̃cipiť. vnde segtur. Et cogno. ve. qꝛ a te exiui. Et ne q̃ſq̃ putaret istã cognitionẽ iaꝫ p spẽm factã nõ p fidẽ exponendo addit: Et crediderũt vt subaudiamus vere. Quia tu me misisti. Hoc itaqꝫ crediderunt vere qõ cognouerũt vere. Jdẽ enī est: A te exiui: qõ est: Tu me misisti. Qꝛ autez dicit: Crediderunt. vere ītelligendum est: non eo quo supra dixit mõ crediderunt: sed vere. i. quõ credẽdũ ẽ: incõcusse: firme: stabiliter: non iam ad p̃pria redituri: ꝛ christuꝫ relicturi. Adhuc ergo discipuli non erant tales: quales eos dicit verbis preteriti tẽporis: quasi iam eẽt p̃enũcians quales futuri essent accepto sp̃usancto. Quomõ autez pater ea verba filio dederit: facilioꝛ questio videtur. si fm q̃ est filius hominis

accepisse a pre credaꝫ. Si vo fm id qđ ē de pre genitus: accepisse a patre ista vba cogitaꝫ: nihil ibi tpis cogiteꝫ q̄si prius fuerit ⁊ ea non habuerit: quoniaz qcquid deus pater deo filio dedit: gignendo dedit.

¶Ego p eis rogo: nō p mundo: sed p his quos dedisti mihi qz tui sunt. Et mea omnia tua sunt: ⁊ tua mea sunt: ⁊ clarificatus sum in eis. Et iaz nō sum in mūdo: ⁊ hi in mundo sunt ⁊ ego ad te venio. Pater sancte serua eos in noīe tuo quos dedisti mihi: vt sint vnum sicut ⁊ nos. Cū essez cum eis ego seruabā eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi ego custodiui ⁊ nemo ex eis perijt nisi filius pditōis vt scriptura impleaꝫ. Nūc aūt ad te venio: ⁊ hec loquor in mundo: vt habeant gaudium meum implerum in semetipsis.

CHRY. Qz multas a dño ꝓsolatões discipli audientes nōdū persuasi erāt: de reliquo pri loquiꝫ: dilectionē quā ad eos hēbat ostēdēs. vñ sequiꝫ: Ego pro eis rogo. q. d. Non solū que a me sunt tribuo eis: sz ⁊ aliū p hoc rogo: vt amplioré oñdat amorē. AVGV. Cū ergo addit: Nō p mundo. mundū vult intelligi eos q viuūt sz concupiscētiā mundi: ⁊ nō sunt in ea forte gre: vt ab illo eligant ex mundo: quam forte significat cū subdit. Sz p his quos dedisti mihi. Per hoc eniz q eos illi pr iā dedit: factū est vt nō ptineāt ad eū mūdū pro quo non rogat. neqz aūt qz pater eos filio dedit: amisit ipse quos dedit. vnde subdit: Qz tui sunt. CHRY. Frequenter autē hoc ponit: dedisti mihi. vt discāt qñ patri hoc placet: ⁊ qñ nō vt alieno veniēs eos seduxit: sz vt ꝓpos accepit. deide ne gs estimet nouū esse eius ꝓcipatū: ⁊ nup eos suscepisse a patre subiungit: Et oia. m. t. s. ⁊. t. m. s. ac si dicat. Neqz audiens aligs quoniaz mihi eos dedisti. estimet eos aliēos eē a pre. mea. n. ci⁹ sunt. nec audiēs: Oñ tui erāt: estimet alienos eos fuisse a me. que. n. sunt eius: mea sunt.

AVGV. Satis aūt hic apparet. qñ vnigeniti filij sūt oia q̄ sunt pris. p hoc vtiqz q etiā ipse de⁹ ē ⁊ de pre natus: pri equalis. non quō dictū ē maiori ex duobus filijs: Oia mea tua sunt. Illud. n. de oib⁹ dictū ē creaturis que ifra creaturā sanctā rōnabilē sunt. Hoc aūt ita dictū est vt sit hec etiā ipsa creatura rōnalis que nō nisi deo subdiꝫ: Hoc ergo cuz sit dei pris nō simul eēt ⁊ filij: nisi pri eēt equalis. Nefas est enī vt sancti de gbus hec locut⁹ ē cuiusq̄z sint: nisi ei⁹ a quo creati ⁊ scificati sunt: hoc aūt qđ ait cū de spūscō loquereꝫ: Oia que bz pr: mea sunt. oc his dixit: que ad ipsaz pris pertinēt diuinitatē: neqz enī spūsanct⁹ de creatura que pri ē subdita: ⁊ filio fuerat acceptur⁹: cum dicat de meo accipiet.

CHRY. Deide demōstratiōez pdictoꝝ ponit dicens: Et clarificatus sū in eis. Exquo pz: qñ potestatez sup eos hēo: qñ glorificāt me tibi credētes ⁊ mihi. nullus. n. in gbus nō bz ptātem glorificatus ē. AVGV. Dicēdo autē iā esse factū: oñdit iā fuisse pdestinatū: ⁊ certū hri voluit q eēt futurū: Sed vtrū ipsa sit clarificatio de qua dixerat: Et nūc clarifica me tu pr apō temetipm. si enim apud te: quō in eis: an cū hoc ipm inotescit eis: ⁊ p eos oibus q credūt eis quasi testib⁹ suis. vñ subdit: ⁊ iam nō sum in mūdo: ⁊ hi in mūdo sūt:

CHRY. Hoc ē. Et si nō appareā fm carnē: p hos glorificoz q pro me moriunt: sicut ⁊ p pre ⁊ pdicāt me: sic ⁊ patrē.

AVGV. Sz si hoza illā q̄ loqbaꝫ attēdas: vtriqz in mūdo adhuc erāt. Nō enī fz profectū cozdis ⁊ vite id accipere possum⁹ cum dicat: Jam nō sum in mūdo. nūqd ergo fas ē: vt eū credamus aliquādo mūdana sapuisse? Restat igitur vt fm illud: q etiam ipse in mundo prius erat: in mundo se dixit iam non esse presentia cozporali: an non quotidie dicimus iaz nō est hic: de aliquo q̄toti⁹ abituro ⁊ maxime moriturο. vñ exponens cur hoc dixerit adiecit: Et ego ad te venio. Cōmendat igitur pri eos quos cozpali absentia relicturus ē dicēs: Pater sancte serua eos i noīe tuo: quos dedisti mihi. Sicut hō deuz rogat pro discipulis suis: quos accepit a deo. Sed attēde qđ sequiꝫ: Ut sint vnū sic et nos. non ait: Ut simus vnū ipsi ⁊ nos: sicut ⁊ nos vnū sumus. ipsi vtiqz i natura sua vnum sunt: sicut nos in nostra vnum sumus. qz .n. vna eadēq̄z ꝑsona est deus ⁊ hō: itelligimus hoiem in eo q rogat: ⁊ deū in eo q vnū sunt: ⁊ ille ⁊ ipse quem rogat. poterat qdem dicere per id q ecclesie caput est ⁊ cozpus eius ecclesia: Ego ⁊ ipsi nō vnū: sed vnus sum⁹ qz caput ⁊ cozpus vnus est christus. Sed diuinitatez suā cōsubstātilem patri ostēdens: vult esse suos vnum sed in xp̄o: non tm̄ per eādez nām qua oēs ex hoibus mortalibus equales angelis fiunt: sed ēt p eandē in eandē bitudinē cōspirātē ꝑcordissimā voluntatē in vnū spm̄ quodāmō charitatis igne cōflati. Ad hoc .n. valet qđ ait: Ut sint vnum: sicut ⁊ nos vnū sum⁹. vt quēadmodū pr ⁊ filius nō tm̄ eqlitate subē: sed etiaz voluntate vnū sunt: ita ⁊ hi iter quos ⁊ deū mediatoz est filius: nō tm̄ per hoc q eiusdē nature sunt: sed etiā per eandē dilectionis societatē vnū sint. CHRY. Rursus vt hō logtur subdēs Cum eēm cū eis ego seruabā eos in noīe tuo: hoc est p tuuz adiutoziū. humane enī logtur: ⁊ ad eoz mentē estimantiuz q maiorē quādam haberent vtilitatē ab eius pñtia. AVGV. In noīe enī pris seruabat discipulos suos filius hō: cū eis humana pñtia cōstitutus: sed ⁊ pr in noīe filij seruabat: quos in noīe filij petētes exaudiebat. Neqz hoc tā carnaliꝫ debem⁹ accipe velut vicissim nos seruent pr ⁊ fili⁹. fil' enim nos custodiūt ⁊ pr ⁊ fili⁹ et spūsanct⁹: sz scriptura nos non leuat nisi descēdat ad nos. Intelligam⁹ ergo cū ita dño logtur: ꝑsonas eū distīguere nō separe naturaz. Qñ ergo seruabat discipulos suos fili⁹ pñtia cozpali: nō expectabat pr ad custodiēdū succedere filio discedēti: sz eos ambo seruabāt potētia spiritali. ⁊ qñ eis abstulit fili⁹ pñtiam cozpalē: tenuit cum patre custodiā spiritalē: qz ⁊ custodiēdos qñ fili⁹ hō accepit: custodie p̄ne nō abstulit: ⁊ cuz pr filio custodiēdos ōdit: nō dedit sine ipo cui dedit: sed dedit hoi filio: non sine deo eodē ipso filio. Segtur enim: Quos ōdisti mihi: ego custodiui ⁊ nēo ex ipsis peryt. nisi fili⁹ pditiōis. i. traditoz xp̄i pditōe ꝑdestinat⁹: vt scriptura ipleret: que. s. de illo marie i psalmo. cviij. ꝓphetaꝫ. CHRY. Et nimiꝝ solus ille tunc pyt. sed multi postea. Dicit aūt: Nemo ex eis peryt. i. q̄tū ex mea pte nō perdā qđ manifesti⁹ alibi dicit: Nō eyciā foras Si vo p seipos exiliēt nō ex nečitate ad me trabo. Segtur: Nūc aūt ad te venio. Sed qz posset aligs querere: Nunqd ñ potes eos ꝓseruare recedēs? Pōt qdem. sed cui⁹ gra hoc dicat: oñdit subdēs. Et hec lo. in mū. vt ha. gau. me. iple. in se. ipsis. i. vt nō tumultuent impfectiones exītes per qđ indicauit q ꝓpter eoz gaudiū ⁊ regem: oia hec ifima loqbaꝫ.

AVGV. Uel alr: Qđ sit hoc gaudiuz: iā supius exp̄ssiuz est vbi ait: Ut sint vnū sicut ⁊ nos vnū sum⁹. Hoc gaudiuz suū. i. a se in eos collatum: i eis dicit iplendum. ꝓpter qđ se locutuz dixit in mundo: Hec est pax ⁊ bītudo futuri seculi Jn mundo aūt log se dicit qui paulo añ dixerat: Jam nō suz in mundo: qz enī nondū abierat: hic adhuc erat: ⁊ quia mox fuerat abiturus: hic quodāmō iaz nō erat.

¶Ego dedi eis sermonē tuuz ⁊ mūd⁹ eos odio hūit: qz nō sunt de mūdo: sicut et ego ñ suz ō mūdo. Nō rogo vt tollas eos de mūdo: sz vt serues eos a malo. De mūdo nō sunt sicut et ego nō suz ō mūdo. Scifica eos i veritate. Sermo tuus veritas ē. Sicut tu me misisti i mūdū: ita et ego misi eos in mūdū. Et pro eis ego sanctfico meipm vt sint et ipsi sanctificati in veritate.

CHRY. Rursus dñs assignat cãz ꝓpter quã digni sunt discipuli multa diligẽtia potiri a pfe dicẽs: Ego dedi eis sermonẽ tuũ: ⁊ mũdus eos odio hũit. q. d. ꝓpterea te odio biti sunt: ⁊ ꝓp sermonẽ tuũ. AVGV. Nõduz aũt id expti fuerant passiõib⁹ suis q̃ illos postea sunt secute: ſz more suo dic̃ ista: vbis ꝓteriti tpis futura ꝓnũciãs. Deĩde cãz subiecit cur eos oderit mũdus dicẽs: Qz nõ sunt de mũdo. hoc eis regenera tõe collatũ ẽ. nã generatõe de mundo erãt. Donatuz é ergo eis: vt sicut nec ipse: ita nec ipsi de mundo eẽnt. vñ segt̃: Si cut ⁊ ego nõ sum de mundo. Ipse de mũdo nunq̃ fuit: qz ẽt ſm formã serui de spũscõ nat⁹ ẽ: de quo illi renati. Quãuis aũt iã nõ eẽnt de mundo adhuc tñ necessariũ erat eos esse ĩ mundo. vnde subdit: Non rogo vt tollas eos de mundo.

BEDA. q. d. Jã imĩnet tempus vt tollar ego de mundo: iõq̃z neẽ est vt illi nũc nõ tollant̃ de mundo: vt me ⁊ te pri mum annuncient mundo. Qz vo subdit: Sed vt seruies eos a malo. ſz omne malũ itelligi possit: maxime vult intelligi malũ secessionis. AVGV. Repetit autẽ eandẽ sentẽtiaz dicẽs: De mundo non sunt sicut ⁊ ego non sum de mundo.

CHRY. Supra aũt dixit: Quos dedisti mihi de mũdo: illic naturã dicens: hic aũt de actibus malis. Dicit aũt: Nõ sunt de mundo. qz nihil cõe cum terra est eis: sed celestiũ fa cti sunt ciues: in quo amorem suum eis ostendit: dum patri eos laudat. hoc aũt q̃ dicit: sicut: cũ in ipo ⁊ patre ponit̃ pa rilitas oñditur ꝓpter nature vnitatẽ: sed cũ de nobis ⁊ chri sto dicitur: multa distantia itermedia inter vtrũq̃z existit. cuz aũt ꝑus dixit: Serua eos a malo. non de periculoꝝ ere ptione ait solũ: sed de pmanentia in fide. vnde subdit: San ctifica eos in vitate. AVGV. Sic. n. seruant̃ a malo: qõ superi⁹ ozauit vt fieret. Queri aũt põt quõ de mundo iã nõ erant: si sanctificati i veritate nõduz erãt: an qz ⁊ sanctifica ti in eadem ꝓficiunt sanctitate: neq̃z hoc sine adiutorio gr̃e dei. Sanctificant̃ aũt i veritate beredes testamẽti noui cui⁹ vitatis vmbze fuerũt scificatiões veteris testamẽti: ⁊ cũ san ctificãt i vtute scificant̃ i xpo q̃ dixit: Ego sum via vitas ⁊ vita. vñ segt̃. Sermo tuus vitas ẽ. Hrecuz euãgeliuz logos hz. i. vbũ. Sanctificauit g̃ pr̃ in vitate. i. i verbo suo vnigeni to suos beredes eiusq̃z coheredes. CHRY. Uel al̃r: Sã ctifica eos i veritate. i. sanctos fac per scispũs donationem ⁊ recta dogmata. Recta enĩ dogmata de deo docent ⁊ san ctificãt aiam. ⁊ qz hic de dogmatib⁹ ait subiunxit: Sermo tu⁹ vitas ẽ. hoc ẽ: nullũ mendacium est in eo: ⁊ nihil typicũ oñdit neq̃z corporeũ. Uidetur ãt mihi ⁊ alind oñdere hoc q̃ dicit: Sanctifica eos in veritate. i. segrega eos sermoni ⁊ predicationi. vnde subdit: Sicut tu me misisti in mundum ita ⁊ ego misi eos in mũ. GLO. ꝓ quo enĩ christus mis sus est: ꝓ hoc ⁊ bi. vñ paulus: Deus erat in xpo mundũ recõ cilians sibi: ⁊ posuit in nobis vbũ recõciliatõis. hoc autẽ qõ dicit: sicut: nõ similiter de eo ⁊ de apostolis ponit̃: ſz vt erat possibile boĩbus. Dicit aũt se eos misisse in mundum: ſm q̃ erat ei consuetudo futuꝝ vt fcm̃ dre. AVGV. Manife stũ ẽ aũt per hoc qõ nũc adhuc de aplis logtur. nam ipz no men aplorꝝ qm̃ grecũ ẽ: missus significat in latino. sed qm̃ ꝓ hoc q̃ xps fact⁹ est caput ecclesie: illi mẽbra sunt ei⁹. iõ ait: Et ꝓ eis ego scifico meipsum. i. eos in meipso scifico. cuz et ipsi sint ego: ⁊ vt intelligeremus cum dixit: ꝓ eis scifico meipm hoc eum dixisse q̃ eos ipse scificaret: mox addidit: Ut sint ⁊ ipsi scificati in veritate. i. in me: ſm q̃ verbũ veri tas est in quo ⁊ ipse filius hoĩs scificatus ẽ ab initio: qm̃ ver bũ caro factũ est. Tũc. n. scificauit se in se. i. hominẽ se i ver bo se: qz vnus christus verbũ ⁊ hõ. ꝓpter sua vero membra dicit: Et ꝓ eis ego scifico meipsuz. hoc est ipsos in me: qm̃ in me etiã ipsi sunt ⁊ ego. Ut sint ⁊ ipsi scificati in veritate. Quid est: Et ipsi: nisi quẽadmodũ ego: ⁊ in veritate qõ sum ego: CHRY. Uel aliter: ꝓ eis scifico meipsum. idest meipsum offero tibi hostiam. hostie enim oẽs fancte dicun tur: ⁊ quecũq̃z deo dicãt̃: quia vo antiquit⁹ in figura sancti ficatio erat vtputa i oue: nũc aũt ẽ in ipsa veritate. ideo sub dit: Ut sint ⁊ ipsi scificati in veritate: qz ⁊ eos tibi facio ob lationem: quod ꝓpterea dicit: quia ipse qui offert̃ est caput eorũ: aut quia ⁊ ipsi imolant̃. Exhibite enim ait apostolus membra vestra hostiam viuentem sanctam.

¶ Nõ ꝓo eis aũt rogo tm̃: sed ⁊ ꝓ eis qui credi turi sunt per verbũ eoꝝ in me: vt omnes vnũ sint sicut tu pater in me ⁊ ego in te: vt ⁊ ipsi in nobis vnũ sint: vt credat mũdus quia tu me misisti. Et ego claritatẽ quaz tu dedisti mihi dedi eis vt sint vnũ sicut ⁊ nos vnũ sum⁹. Ego i eis ⁊ tu i me vt sint ꝓsummati i vnũ. ⁊ cognoscat mundus qz tu me misisti: ⁊ dilexisti eos: sicut ⁊ tu me dilexisti.

AVGV. Cum ozasset dñs ꝓ discipulis suis: quos ⁊ apo stolos noiauit: adiũxit ⁊ ceteros q̃ in eũ fuerãt crediturꝰ di. Nõ ꝓ eis aũt ro. tm̃: sed ꝓ eis q̃ cre. sunt ꝓ vbũ eoꝝ in me.

CHRY. Dic rursus ꝓsolat̃ eos: oñdens alioꝝ salutis cãz futuroꝝ cũ dic̃: Qui cre. sũt ꝓ ver. eo. i me AVGV. Ubi oẽs suos itelligi voluit nõ solũ q̃ tũc erãt in carne: ſz ẽt q̃ fu turi erãt: neq̃z bt tm̃: q̃ ipsos: cũ in carne viuerẽt: aplos audi erũt: ſz ⁊ post obitũ eoꝝ: ⁊ nos lõge post nati ꝓ vbũ eoꝝ cre didim⁹ in xpm: qm̃ ipsi q̃ cũ illo tũc fuerũt: qõ ab illo audie rũt: ⁊ ceteris ꝑdicauerũt: atq̃z ita vbũ eoꝝ ad nos vsq̃z pue nit: ⁊ puentuꝝ ẽ ad posteros q̃cunq̃z crediturꝰ sunt. põt aũt videri i hac oꝛone nõ ozasse ꝓ q̃busdaz suis: ꝓ illis. ſ. q̃ neq̃z tũc erãt cũ illo: neq̃z ꝓ verbũ eoꝝ postea: sed in eũ añ credi derũt: nũq̃d etiã cũ illo erat tũc nathanael: ioseph ab arima thia ⁊ multi alĩ: de q̃b⁹ ioãnes dicit q̃ crediderunt in euz: Omitto dicere de symeone sene: de anna ꝓphetissa: zacha ria: beliſabeth: ioãne ꝑcurſoꝛe: qm̃ rñderi põt ozandũ ꝓ tali bus mõtuis nõ fuisse: q̃ cũ magnis suis meritis hĩc abierãt. hoc enĩ ⁊ de antiqs iustis sil̃r rñdet̃. Itelligendũ est igit̃ q̃ nõdũ ei sic crediderãt: quõ ipse in se credi volebat. Sz post eius resurrectiõez spũsancto ipartito edoctis ⁊ cõfirmatis aplis sic alios credidisse: quẽadmodũ xpo credi oportebat. Sz restat ad qõnez: paulus aplus nõ ab boĩb⁹ nz ꝓ boiez: ⁊ latro q̃ tũc credidit qm̃ in ipsis doctoribus fides q̃ fuerat q̃ liscũq̃z defecit. ꝓinde relingtur vt sic itelligam⁹: quod deꝰ est ꝓ vbũ eoꝝ vt ipz verbũ fidei qõ ꝑdicauerunt in mundo sic significatũ esse credamus. Dcm̃ aũt cẽ vbuz eoꝝ: qm̃ ab ipsis est ꝓmitus ac ꝑcipue predicatũ: nam qdez ab ipsis ꝑdi cabat̃ in terra qm̃ ꝓ reuelatõez iesu xpi ipm verbũ eoꝝ pau lus accepit: ac ꝓ hoc ⁊ ille latro in fide sua verbũ eozũ habe bat. ergo illa oꝛone ꝓo oĩbus quos redemit: siue tũc in car ne viuẽtes: siue postea futuros redẽptoꝛ nr̃ ozauit. Quid ãt vel q̃re ꝓ eis rogaret: cõtinuo subiũxit di. Ut oẽs vnũ sint. hic ꝓ nobis rogauit qõ vt supza ꝓ illis vt oẽs: hoc est vt nos ⁊ illi vnũ simus. CHRY. Et sic i vnanimitate sermonez ꝛcludit. vnde icepit: ibi finiens: nam incipiens dixit: Man datum nouum do vobis: vt diligatis inuicem. HYLA. viij. de trinitate. Tum demuz vnitatis ꝓfectus exemplo vnitatis ostendit̃ cum ait: Sicut tu pater in me ⁊ ego in te: vt ⁊ ipsi in nobis vnũ sint: vt. ſ. sicut pater in filio ⁊ filius in pfe est: ita ꝓ huius vnitatis formã in pfe ⁊ filio vnũ omnes essent. CHRY. Rursus aũt ⁊ hoc quod dicit. Sicut: non certissime parilitatis in eis est: sed vt boĩnus possibile est fi cut ⁊ cuz dicit: Estote misericordes sicut ⁊ẽ. AVGV. Est autem hic diligenter aduertendum: non dixisse dominum. Ut omnes vnum simus. sed Ut omnes vnum sint. sicut tu pater in me ⁊ ego in te: subintelligitur: Unum sumus. Ita ẽ enim pater in filio vt vnum sint. quia vnius subſtãtie sunt. nos vero esse quidem possumus in eis vnum: vnũ tamẽ cuz eis esse nõ possumus. qz vni⁹ subſtãtie nos ⁊ ipsi non sum⁹.

Sic aũt sunt in nobis vel nos in illis: vt illi vnuz sint in nã sua: nos vnũ in nostra. Sunt ꝙppe ⁊ ipsi in nobis: sic̃ de⁹ i tẽ plo. sum⁹ aũt nos in ill' sicut creatura i creatore suo: iõ ergo addidit: In nobis: vt ꝙ vnuz efficimur fidelissima charitate: gr̃e dei tribuendũ eẽt non nobis. AVGV. iiy. de trin. Uel qz in seipsis vnũ eẽ nõ possunt: dissociati abiunicẽ per diuersas voluptates ⁊ cupiditates ⁊ immundicia peccatoꝝ. vñ mundenr̃ ꝙ mediatorẽ: vt sint in illo vnũ. HYLA. viy. ô tri. Laborãtes aũt heretici fallere ne ꝙ id qõ dcm̃ est: Ego ⁊ pr̃ vnum sumus: nãe in his vnitas ⁊ idifferẽs diuinitatis substãtia crederẽt: sz ex dilectõe mutua ⁊ volũtatuz cõcordia vnũ eẽnt: exẽplũ vnitatis istius ex his dictis dñicis ꝓtulerũt: Ut oẽs vnũ sint ⁊c. sed lz ip̃m itelligentie siue sensum ꝓpietas demutet: nõ tm̃ põt itelligẽtia nõ extare dcõꝝ: si enĩ regenerati i vni⁹ vite atqz eternitatis natura sunt: cessat in his solus vnitatis assensus ꝙ vnũ sunt i cuisdẽ regeneratõe nãe. soli aũt pr̃i ⁊ filio ex natura ꝓpriũ est: vt vnũ sint: qz ẽs ex deo vnigenitus: nõ põt nisi in originis siue esse natura.

AVGV. Quid ẽ aũt hoc qõ subdit: Ut mundus credat: qz tu me misisti: nũqd tũc creditur⁹ est mundus qm̃ in pr̃e ⁊ filio oẽs vnũ erimus: Nõne ista est pax illa perpetua: potius fidei merces q̃z fides: sed etsi in hac vita ꝓpter ipsam cõem fidẽ oẽs qui vnũ credimus vnũ sumus: etiaz sic nõ vt credamus. sz qz credim⁹ vnũ sum⁹. qd ẽ ꝙ. Oẽs vnũ sint: vt mũdus credat: Ipsi ꝙppe oĩs mũdus ẽ credẽs cũ de his dicat de ꝙbus dixerat. Non ꝓ his rogo tm̃: sed ꝓ his qui credituri sunt ꝓ v̄ba eoꝝ i me. Quo rogo itellecturi sum⁹: nisi qz nõ i eo cãz posuit vt credat mundus: qz illi vnũ sunt: sz ozãdo dixit: Ut mundus credat: sicut ozãdo dixerat: Ut vnuz sint. Deniqz si v̄bũ ꝙ ait rogo: vbiqz ponam⁹: erit hui⁹ expositio sentẽtie manifestior: Rogo vt oẽs vnuz sint: rogo vt ⁊ ipsi i nob̄ vnũ sint: rogo vt mundus credat: qz tu me misisti.

HYLA. iiy. de tri. Uel ꝓ id mundus crediturus ẽ filium a patre missum esse: ꝙ oẽs ꝙ crediturꝰ i illũ sunt: vnũ i pr̃e ⁊ filio erũt. CHRY. Nihil enĩ ita scãdalizat oẽs vt abiuicẽ diuidi. ꝙ credentes fiant vnum: hoc edificat ad fidez: ⁊ hoc etiaz a p̃ncipio dixit: In hoc cognoscẽt oẽs: qz mei estis discipuli: si dilectionẽ habueritis ad iuicẽ: Si. n. altercanr̃: non dicenr̃ pacifici magistri eẽ discipuli: me v̄o ingt nõ existẽte pacifico: nõ ꝛfitebunr̃ a te missuz. AVGV. Deinde saluatoꝛ nr̃ ꝙ rogãdo pr̃em se boiez demonstrabat: nunc demõstrat seipsuz: qm̃ cũ pr̃e deus ẽ: facere quod rogat. vñ subdit: Et ego claritatẽ quã dedisti mihi dedi illis. quaz claritatẽ: nisi imortalitatẽ quã natura bũana i illo fuerit acceptura: ꝓpter imutabilitatẽ eniz predestinatõis ꝓteriti tpis verbis futura significat. imortalitatis aũt claritatẽ quam sibi a patre data dicit: etiã se sibi dedisse intelligẽdũ est. Cum enĩ tacet filius in ope pr̃is opationẽ suã humilitatẽ cõmendat: cũ v̄o in ope suo tacet opatione patris: parilitatẽ cõmẽdat. Isto igit̃ mõ: ⁊ hoc loco nec se fecit alienum a pr̃is ope: q̃uis dixerit: Claritatẽ quã dedisti mihi nec pr̃ez fecit alienũ ab ope suo q̃uis dixerat. Dedi eis. Sicut aũt ex eo ꝙ patrẽ ꝓ suis oĩbus rogauit hoc fieri voluit vt oẽs vnum sint: ita etiã suo beneficio id fieri voluit. vnde adiũxit: Ut vnuz sint in nobis: sicut ⁊ nos vnuz sumus CHRY. Uel claritatẽ dicit gloriaz que est ꝓ signa ⁊ dogmata: ⁊ vt vnanimes sint. vnde subdit: Ut vnũ sint in nobis: sicut ⁊ nos vnuz sumus. Nec eniũ gloria vt sint vnũ: etiam signis maiorẽ. Uniuersi enĩ ꝙ per apostolos crediderunt vnũ sunt: ⁊ si qdaz ex ipsis diuisi sunt. hoc eoꝝ desidie fuit: quod tamẽ eum nõ latuit. HYLA. Per acceptum igitur ⁊ datum honorẽ oẽs vnum sunt. sed nondum apprehendo rõne: qm̃ datus honor vnũ oẽs eẽ ꝓficiat: sed dñs gradum quẽdã atqz ordinẽ consummãde vnitatis exposuit cum subdit: Ut vnum sint i nobis: vt cum ille in patre ꝓ naturã diuinitatis esset: nos contra in eo ꝙ corpalẽ eius natiuitatẽ: ⁊ ille iteruz in nobis per sacramẽti esse mysteriũ crederẽt: pfecta per mediatorẽ vnitas doceret. CHRY. Alibi v̄o ait de se ⁊ pr̃e: veniemus ⁊ mansionẽ apud eũ faciemus. illic qdem sabellianoꝝ obstruens oza: dũ. s. ponit duas psonas hic v̄o arrꝛ suspitionez destruit cum patrez per se dicit discipulis aduenire. AVGV. Neqz tamẽ hoc ita dcm̃ est tanq̃ pr̃ non in nobis aut nos in pr̃e non simus: sed ꝓ hoc mediatorẽ inter deum ⁊ hominẽ se breuiter itimauit. ꝙ vero addidit: vt sint cõsummati in vnum: ostẽdit eo perduci recõciliationẽ que fit per mediatorem vt perfecta beatitudine ꝓfruamur. vnde id qõ segtur: vt cognoscat mũdus qz tu me misisti: nõ sic accipiendũ puto: tanq̃z itez dixerit: vt credat mũdus. Quandiu enĩ credimus qõ non videmus: nõdum sumus consummati: sicut erimus cũ meruerimus videre qõ credimus. qñ ergo ô cõsummatione loquitur: talis est intelligenda cognitio qualis erit per speciem: non qualis nunc est per fidem. Ipsi ꝙppe credentes sunt mundus non permanens inimicus. sz ex inimico amicus affectus. ꝓpterea sequitur. Et dilexisti eos sicut me dilexisti. In filio ꝙppe nos pr̃ diligit: qz i eo nos elegit: nec iõ pares sumus vnigenito filio: neqz enĩ semp equalitatem significat. quod dicit. Sicut illud ita ⁊ illõ: sed aliqñ tm̃ qõ illud est: est ⁊ illud: ita in hoc loco nihil est aliud: Dilexisti eos sic̃ me dilexisti: q̃z dilexisti eos qm̃ ⁊ me dilexisti. Non enĩ alia causa est diligẽdi mẽbra eius nisi qz diligit eũ Luz igitur eozum que fecerit: nihil oderit: quis digne possit eloqui quantuz diligat membra vnigeniti filij sui: ⁊ quanto amplius ipsum vnigenitum.

¶ Pr̃ quos dedisti mihi volo vt vbi sũ ego ⁊ illi sint mecũ vt videãt claritatẽ meaz quã dedisti mihi: qz dilexisti me añ cõstitutionẽ mundi. Pr̃ iuste mũdus te nõ cognouit. Ego ãt te cognoui ⁊ hi cognouerũt: qz tu me misisti. Et notuz feci eis nomẽ tuũ ⁊ notũ faciã: vt dilectio qua dilexisti me in ipsis sit: ⁊ ego in ipsis.

CHRY. Postq̃z dixerat: qz multi credent per eos ⁊ multa gloria potientur: loquitur de reliquo de cozonis eis repositis dicens: Pater quos dedisti mihi: volo vt vbi ego suz: ⁊ illi sint mecum. AVGV. Ipsi sunt quos a patre accepit quos ⁊ ipse de mundo elegit. sicut enim ait in huius oratio nis exordio: Dedit eis potestatẽ omnis carnis. idest omnis hominis vt det eis vitam eternam: vbi ostendit potestatez se omnis hominis accepisse vt liberaret quos voluerit: ⁊ dãret quos voluerit: Quapropter omnibus membris suis promisit hoc premium. vt vbi est ipse ⁊ nos cum illo simus: nec poterat non fieri: ꝙ omnipotenti patri se velle dixerit omnipotens filius: vna vero est patris ⁊ filij volũtas. etsi intelligere nonduz permittit ifirmitas: credat pietas. Quãtum ergo attinet ad creaturam in qua factus est ex semine danid ſm carnem: eo modo dicere potuit vbi ego suz: vt iã ibi se esse diceret: vbi fuerat mox futurus. in celo ergo nos futuros esse promisit. Illo enim forma serui leuata est: quã sumpsit ex virgine: ⁊ ad dextram patris collocata. GREGO. xxvij. moralium. Ubi est ergo quod rursus veritas dicit: Nemo ascendit in celum: nisi qui de celo descendit: que sibi in verbis suis non discrepat: quia enim membrorum suorum caput dominus factus est: repulsa reproborum multitudine. solus etiam est nobiscum: ⁊ sic dum nos cum illo vnum iam facti sumus. vnde solus venit in se: illuc etiaz solus redit in nobis. AVGVSTINVS. Qz vero attinet ad formam dei in qua equalis est patri si secundum eam velimus intelligere quod dictum est. vbi ego sum: ⁊ illi sint mecum. abscedat ab animo omnis imaginum corporaliuz cogitatio: ⁊ non ingratur equalis patri filius vbi sit: quoniã nemo iuenit vbi non sit. Propterea nõ eis satis fuit dicere:

Uolo vt vbi ego sum: ⁊ ipsi sint. ꝟ addidit: Mecū. Esse enī cuiꝫ illo magnū bonū ē. Nā ⁊ miseri pñt eē vbi ē ille: sed beati soli sunt cū illo. ⁊ vt de visibili q̄uis lōge dissimili q̄lecunq; sumamus exēplū: sicut cecus etiaꝫ si ibi sit vbi lux ē: non est tñ ipse cum luce: sed absens est a pñte: ita nō solū infidelis sed etiā fidelis: ⁊ si esse nunq̄ possit vbi non sit christus: non ē tñ ipse cū christo per spēꝫ. nā fidelē non est dubitādū eē cuiꝫ christo p fidē. sed hic de specie illa dicebat: in qua videbimus euꝫ sicuti ē. vñ adiūxit: Ut videant claritatē meā quā dedisti mihi. Ut videāt dixit: nō: Ut credant. fidei merces ē ista: nō fides. CHRY. Nō autē dixit: Ut pticipent gloriā meā: sed: Ut videant: hoc occulte insinuās qñ oīs requies ibi est filiū dei videre. Dedit aūt ei pater claritatē qñ euꝫ genuit. AVGV. Cū ergo viderim⁹ claritatē quā dedit pr̄ filio: etiā si eam dici hoc loco intelligamus: nō quam pater eq̄li filio gignēs eū dedit: sed quā facto hoī filio dedit post mortē crucis. Tunc fiet iudiciū: tunc tolleť ipius ne videat claritatē dñi. Quā: nisi illā qua deus ē. si ergo ꝟ id qō filius de⁹ ē: accipiamus hoc dcm̄: Uolo vt vbi ego suꝫ ⁊ ipsi sint mecū. in pr̄e cū xpo erimus: q cū dixisset: Ut videāt claritatē meā quā dedisti mihi. ꝓtinuo subiunxit: Quia dilexisti me ante cōstitutionē mūdi. In illo enī dilexit ⁊ nos ante cōstitutionez mūdi: ⁊ tunc predestinauit quod in fine futurus est mundi. BEDA. Claritatē igitur vocat dilectionē q̄ ipse dilectus est a pr̄e ante mūdi constitutionē: in illa claritate ⁊ nos dilexit ante constitutionem mundi. THEOPHI. Postq̄ ꝯp fidelib⁹ orauit: ⁊ tot illis ꝓspera ꝓmisit: ponit quoddā piū: ⁊ ꝓpria mansuetudine dignū dicens: Pater iuste mundus te nō cognouit. q. d. ego cupere cūctos homines cōsequi dicta bona que quidē pro fidelibus imploraui: ꝟ qz ignorauerūt te: ideo non cōtingent gloriam ⁊ coronas. CHRY. Uidetur āt mihi boc ⁊ anxius dicere: qñ eū qui ita bonus ⁊ iustus ē cognoscere noluerunt. nō igitur hoc est quod iudei dicunt: Qñ ipi quidē te cognoscunt ego vero ignoro: sed econtrario est. vñ subdit: Ego autē cognoui te: ⁊ hi cognouerunt: quia tu me misisti: ⁊ notuꝫ feci eis nomen tuū: ⁊ notuꝫ faciā per spūmsanctum eis perfectam cognitionem dando. Si autem didicerint quis es tu: scient qz ego nō sum sepatus a te: sed valde amatus ⁊ ꝓprius filius ⁊ conunctus. Hoc vero suasi eis: vt ego maneaꝫ in eis: ⁊ sic fidem que est in me ⁊ amatorez seruabunt certissime ⁊ hoc est quod subditur: Ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit: ⁊ ego in ipsis. q. d. Ipsis me amantibus ego manebo in eis.

AVGV. Uel alr. Quid ē eū cognoscere: nisi vita eterna quam mundo damnato non dedit: recōciliato dedit. Propterea itaq; mūdus non cognouit: qz iustus es. hoc meritis eius vt nō cognosceret retribuisti: ⁊ propterea mundus reconciliatus cognouit qz misericors es: ⁊ vt cognosceret non ei merito sed gr̄a subueniſti. deniq; sequtur: Ego autē cognoui te. Ipse fons gratie est deus natura: hō autē de spiritusancto ⁊ virgine ineffabili gratia. Deniqz quia gratia dei p iesū xpm est dř: Et hi cognouerunt. Ipse est mūdus recōciliat⁹: sed ideo qz tu me misisti. ergo gr̄a cognouerunt. Et notū feci eis nomē tuuꝫ p fidē: ⁊ notū faciā p spēm: vt dilectio qua dilexisti me in ipsis sit. Qualis est ista locutio tali ⁊ apostolus vsus est: Bonū certamē certaui: nō ait: Bono certamie quod vsitatius dicereť. quō aūt dilectio qua pr̄ dilexit filiū eēt in nobis: nisi qz mēbra eius sumus: ⁊ ī illo diligimur cū ipse diligiť totus. i. caput ⁊ corp⁹. Et ideo subiunxit: Et ego ī ipsis: Est enī in nobis tanq̄ in tēplo suo: nos autez in illo ꝟ q caput nostrū est. La. XVIII.

HEc cum dixisset iesus: egressus ē cū discipl̄is suis trās torrētez cedron: vbi erat hortus in quē introiuit ipse ⁊ discipuli eius. Sciebat autē ⁊ iudas qui tradebat eū locum: quia freq̄nter Jesus conuenerat illuc cū discipulis suis.

AVGV. Terminato sermone quem post cenaꝫ dns ad discipulos habuit: adiūcta oīone quā dixerat ad patrez: ei⁹ passionē ioannes euāgelista sic exorsus est. Hec cuꝫ dixisset iesus: egressus est cū discipulis suis trās torrentem cedron: vbi erat hortus: in quem itroiuit ipse ⁊ discipuli eius. Non aūt continuo hoc factum est cuꝫ eius illa finita esset oratio: sed alia quedā sunt interposita que ab isto pretermissa apō alios euangelistas legunt. AVGV. de cōcordan. euāgel. Facta est enī ꝓtentio inter eos quis eoꝝ videreť eē maior: sicut lucas ꝓmemorat. Dixit etiam ipse petro: sicut ipe Lucas subiungit: Ecce sathanas expetiuit vos vt cibaret sicut triticum: ⁊ cetera que ibi sequuntur. Et hymno dicto: sicut Mattheus ⁊ Marcus cōmemorant: Exierunt in montem olieti. Contexit ergo narrationē Matthеus ⁊ dixit: Tūc venit Jesus cum illis in villā que dicitur Bethsemani. Iste locus est quem commemorat hic Joannes: vbi erat hortus in quem introiuit ipse ⁊ discipuli eius. AVGV. super Joannem: Ad hoc ergo valeat quod dictum est. Hec cum dixisset: vt non eum ante opinemur ingressum q̄ illa verba finiret. CHRY. Sed ꝓpter quid non dixit: Cessans ab oratione venit illuc: quoniaꝫ oratio illa fuit loquela ꝓpter discipulos facta. De nocte autem vadit ⁊ flumen pertransit: ⁊ properat ad locum ꝓdituri cognitum: auferens his qui insidiantur laborem. ⁊ ostendens discipulis: quoniam volens ad mortez venit. ALCVI. Dicit autem: Transtorrentem cedron: idest cedrorum. genitiuus enim est grecus. Transit torrentem: quia de torrente passiōis bibit: vbi erat hortus vt peccatum quod in horto cōmissum fuerat in horto deleret. Paradisus enim hortus delitiaruꝫ interpretatur. CHRY. Ne autem audiens hortum eum occultari estimes: subiungit. Sciebat autem ⁊ iudas qui tradebat eum locum: quia frequenter Jesus conuenerat illuc cuꝫ discipulis suis. AVGV. Ibi g̃ lupus ouina pelle ꝓtectus: ⁊ inter oues alto patrisfamilias cōsilio toleratus didicit: vbi ad tempus exiguum dispergeret gregem insidys appetendo pastorē. CHRY. Multotiens aūt ibi cum discipulis Jesus singulariter cōuenerat: de nec̃ys loquēs: ⁊ q̄ nō erat fas alios audire. Facit autem hoc in montibus ⁊ in hortis maxime purū a tumultibus ingrens semp locum: ne mens impediatur ab auditione. Ideo aūt iudas illuc venit quoniam multotiens christus extra pernoctabat. Iuisset autez ad domum si putasset eum ibi inuenire dormientem.

THEOPHILVS. Nouerat etiam iudas dominum festo tempore consueuisse semper docere discipulos aliqō sublime. Erat aūt solitus docere hō mystica in talib⁹ locis: ac qñ tūc dies erat solēnis: arbitratus est illum esse illic et discipulos docere que ad celebritatem spectabāt.

¶ Judas ergo cū accepisset cohortem: ⁊ a pontificibus ⁊ pharisēis ministros: venit illuc cum laternis ⁊ facibus ⁊ armis. Jesus itaq; sciens omnia que ventura erant super eum: processit ⁊ dixit ad eos. Quem queritis? Respōderunt ei: Jesum nazarenū. Dicit eis iesus: Ego suꝫ: Stabat autem ⁊ iudas: qui tradebat eū cū ipsis. Ut ergo dixit eis: Ego sum: abierunt retrorsuꝫ: ⁊ ceciderunt ī terram. Iterum ergo interrogauit eos quem queritis? Illi autem dixerūt: Jesum nazarenū. Respōdit Jesus: dixi vobis quia ego suꝫ: Si ergo me queritis sinite hos abire. Ut impleretur sermo quem dixit: quia quos dedisti mihi

non perdidi ex eis quenq̃.

GLO. Ostenderat euãgelista quõ iudas ad locũ vbi christus erat puenire potuerit: nũc ondit quõ illuc puenit dicẽs: Judas ergo cũ accepisset cohortẽ ⁊ a pontificib⁹ ⁊ phariseis ministros: venit illuc cũ laternis ⁊ facib⁹ ⁊ armis. AVGV. Cohors nõ iudeoꝝ sz militũ fuit. A preside itaq; itelligat ac cepta: tãq̃ ad tenendũ reũ seruato ordine legitime potestatis: vt nullus tenentib⁹ auderet obsistere: q̃q̃ ⁊ manus tãta fuerat congregata: ⁊ sic armata veniebat: vt vel terreret vel etiã repugnaret: si quisq̃ christum defendere auderet.

CHRY. Sed qualiter cohorti suaserũt: qz milites erãt: pecuniaꝝ gra oia facere meditantes. THEOPHI. Faces aũt attulerũt ⁊ laternas: ne xps latens ĩ tenebris fugeret.

CHRY. Multotiẽs aũt alias miserũt cõprehẽdere eũ: sed non valuerunt. vnde manifestũ est q⁹ tunc sponte seipz dedit. Propter quod subditur: Jesus aũt sciens omnia que ventura erãt super eũ: processit ⁊ dixit ad eos: quez queritis?

THEOPHI. Querit aũt nõ vt volẽs scire. Nã vtiq; nouerat oia que ventura erãt super eũ: sed ondere volens qñ cum presens esset: ab eis videri nõ poterat vel discerni. naz sequitur. Dicit eis iesus. Ego sum. CHRY. In medio eniz eoꝝ existens excecauit eoꝝ oculos. quoniã enĩ nõ tenebre causa erant: indicauit euangelista dicens: Qñ habuerũt lãpades. si vo lãpades nõ eẽnt: a voce saltẽ debebãt eũ agnoscere. Si vo nolli ignorabãt: q̃liter iudas ignorauit: qui cum eo fuerat continue? Et ideo subdit: Stabat autem ⁊ iudas qui tradebat eum cum ipsis. Fecit autem hoc iesus ostẽdẽs quoniã non solum comprehendere eum nõ possent: sed nec videre in medio existentem: nisi ipse concederet. vnde subditur: Ut ergo dixit eis: Ego sum: abierunt retrorsum: ⁊ ceciderunt in terram. AVGV. Ubi nũc militum cohors? vbi terror ⁊ munimen armorum: vna vox turbã odys fero cem armisq; terribilem sine telo vllo percussit: repulit: stravit. Deus enim latebat in carne: ⁊ sempiternus dies ita mẽbris occultabatur humãis: Ut cũ laternis ⁊ facibus quereretur occidẽdus a tenebris: quid iudicaturus faciet qui iudicandus hoc fecit? Et nunc vtiq; per euangelium. Ego sum dicit christus: ⁊ a iudeis expectatur antichristus. vt retro rodeant ⁊ in terram cadant: quoniam deserentes celestia terrena desiderant. GREGO. super eçechielem: Quid aũt hoc q⁹ electi in faciem: ⁊ reprobi retrorsuz cadũt: nisi q⁹ omnis qui post se cadit: ibi cadit vbi non videt. qui vero ante se ceciderit: ibi cadit vbi videt. Jniqui ergo quia in inuisibilibus cadunt: post se cadere dicuntur: quia ibi corruunt vbi quod tunc eos sequitur, modo videre nõ possunt. Justi vero qz in istis visibilibus sem etipsos spõte deyciũt vt in inuisibilibus erigant quasi in faciem cadunt: qz timore compuncti videntes humiliant. CHRY. Demũ ne gs dicat: quoniã ipse iudeos ad hoc iduxit vt eũ occiderent: seipsum in manibus eoꝝ tradens: manifeste ostẽdit eis oia que sufficiebant eos revocare. Sz qz permanebant in malitia: ⁊ nullã habebant excusationẽ: tunc seipsum in manib⁹ eorum tradidit: vnde sequitur. Jteruz ergo iterrogauit eos: Quez queritis? Jlli ergo dixerunt: iesum nazarenũ. Respondit iesus: Dixi vobis quia ego sum. AVGV. Audierant primo: ego sum, sed non prehenderant: qua hoc noluit qui potuit quecqd voluit. verum si nunq̃ se ab eis permitteret apprehẽdi: nõ quidem illi facerent, propter quod venerant: sed nec ipe faceret propter quod venerat. Proinde quia tenere volẽtibus ⁊ non valentibus ostendit potestatem suam. iam tenebunt eum vt faciat de nescientibus voluntatẽ suam. vñ subdit. Si ergo me queritis sinite hos abire. CHRY. q. oi. Si me queritis: nihil vobis ad hos cõe est: Ecce meipsum trado vsq; ad vltimã horã ad suos dilectionis conseruantiam demonstrans. AVGV. Jnimicos iubet: ⁊ hoc faciũt q̃ iubet: sinunt scilz nunc eos abire quos non vult perire.

CHRY. Unde euãgelista oñdens q⁹ hoc non fuit eoruz ꝓpositi: sed vtus eius q ꝓprehensus fuerat, subiũgit: Ut impleret sermo quẽ dixit. qz quos dedisti mihi non perdidi ex eis quẽq̃. Perditõez aũt nõ hanc dixerat que est mortis: sz illam eternam: euãgelista vero ⁊ de pñti morte id accepit.

AVGV. Nunqd aũt nõ erãt postea morituri. Cur ergo si tũc morerent: pderet eos, nisi qz nõduz in eũ sic credebãt quõ credũt quicunq; nõ pereũt.

¶ Simõ ergo petrus habẽs gladiũ eduxit eum ⁊ percussit põtificis seruũ ⁊ abscidit auriculã eius dextram. Erat aũt nomẽ seruo malchus. Dicit ergo iesus petro: Mitte gladiũ tuuz ĩ vaginam. Calicẽ quẽ dedit mihi pater nõ vis vt bibã illuz?

CHRY. Petrus ꝓfidẽs in ꝓdicta voce dñi ⁊ in bis q̃ iaz facta erãt: armat aduersus eos q⁹ supuenerãt: vñ dr. Simõ p̃e. ha. gla. edu. eũ ⁊ p. põ. ser. Sz q̃liter q⁹ iussus erat nõ perã hẽ: neq; duo vestimẽta gladiũ hz? Mihi videt hũc formidãs prepasse dudũ. THEOPHI. Ul ad op⁹ agni illo idigens ferebat hũc ẽt post cenaz. CHRY. Sz q̃lr q⁹ iussus erat nõ alapã dare: homicida fit? qz maxime ĩ se vlciscitur iussus ẽ: h aũt nõ se vlciscebat: sz magistrũ. Demũ nondum pfecti adhuc erãt. sz videbis postea petr̃ verberatũ ⁊ hũiliter ferentẽ. nõ sine cã aũt subdit. Et absci. ei⁹ au. dex. Uidet mihi n. ĩpetũ apli significare: qñ ad ipm caput ĩpetũ fecit.

AVGV. Solus aũt hic euãgelista ẽt nomen ꝓui hui⁹ expressit cũ dic̃: Erat aũt no. ser. mal. sic̃ lucas solus q⁹ ei⁹ auricula dñs tetigerit ⁊ sanauerit eũ. CHRY. Tũc. n. miraculũ fec̃: ⁊ erudiẽs nos: qñ eis q male faciũt bñfacere oz: ⁊ vtutẽ reuelãs suã. Nom̃ aũt ꝓpterea posuit euãgelista: vt bis q tũc legerẽt: liceret q̃rere si ve fcm̃ sit. Seruũ aũt eũ sumi põtificis dic̃: qz magnũ est qõ fcm̃ est: nõ solũ qz curauit: sz qz curauit eũ q⁹ sup eũ venerat: ⁊ paulopost alapam datur⁹ erat.

AVGV. Malchus aũt iterptat regnatur⁹. qd ergo auris ꝓ dño amputata: ⁊ a dño sanata significat: nisi auditum amputata vetustate renouatũ: vt sit ĩ nouitate spũs: ⁊ nõ in vetustate lre: qõ cui pstitũ fuerit a xpo qs dubitet regnaturum cẽ cũ xpo? q⁹ aũt seru⁹ iuentus est: ⁊ hoc ad illam ptinet vetustatẽ: q̃ i seruitutẽ gnat: sz cuz accessit sanitas figurata ẽ ⁊ libertas. THEOPHI. Uel cesio auris dextre serui ꝑncipis sacerdotũ signuz erat surditatis eoꝝ: q̃ precipue in ꝑncipibus sacerdotũ inoleuerat. Qz aũt ꝺnuo restituta sit auris significat vltimã repationẽ itellect⁹ ĩ israeliticis veniẽte helia. AVGV. Fcm̃ aũt petri dñs ꝓbauit ⁊ pgredi vltra ꝓhibuit. vñ segt: Dic̃ g ie. pe. Mitte gla. tuuz in vaginam. Etenĩ ille ad patiẽtiã cõmonẽdus fuit: ⁊ hoc ad itelligẽtiaz cõscribendum. CHRY. Non solũ autẽ minis eum cohibuit: vt matthe⁹ refert: sed ⁊ aliter consolatur eum dicẽs: Calicem quẽ dedit mihi pr̃: nõ vis vt bibã illuz? ostendens qñ nõ illoꝝ vtutis que fiebant erant: sed sue cõcessionis: ⁊ q⁹ nõ est deo cõtrarius: sz obediẽs vsqz ad mortẽ. THEOPHI. Jn eo aũt q⁹ ipsam calicẽ dicit q̃ sibi grata ⁊ accepta bilis ꝓ salute mortaliũ mors videat edisserit. AVGV. Qz autem a patre traditum sibi dicit calicẽ passionis: illud est quod ait apostolus. Filio ꝓprio non pepercit: sed pro nobis oĩbus tradidit eum. verum auctor calicis huius est etiã ipe qui bibit. vnde idẽ apostolus dicit: Christus dilexit nos ⁊ tradidit seipsum pro nobis.

¶ Cohors aũt ⁊ tribunus ⁊ ministri iudeoꝝ cõprehenderũt iesum: ⁊ ligauerunt eum ⁊ adduxerunt eũ ad annaz primũ. Erat enĩ socer cayphe qui erat pontifex anni illi⁹. Erat autez cayphas qui consiliũ dederat iudeis: quia expedit vnum hominez mori pro populo.

THEOPHI. Peractis cūctis q̄ sufficiēter se habebant ad ꝓhibēdū iudeos: cū illi hoc neq̄q̄ discernerēt tunc duci se pmisit. vñ dr: Lohors ergo ⁊ tribun⁹ ⁊ ministri iudeorum ꝛ. Prehēderunt Jesum. AVGV. Lōprehēderunt ad quem nō accesserunt nec audierunt: Accedite ad eum ⁊ illumina mini. Si. n. sic accederēt nō eum manib⁹ occidēdum: sed recipiēdū corde cōprehēderent. Nunc aūt qñ cum illo modo cōprehenderunt ab eo lōgius recesserunt. Segtur: Et ligauerunt eum. a quo solui potius velle debuerunt: ⁊ erāt fortes in eis q̄ postea liberati ab eo dixerunt: Dirupisti vincula mea. Postea vō q̄ pſecutores tradēte iuda dñm ligauerūt: vt intelligatur iudas non laudabilis vtilitate traditiōis huius: sed sceleris volūtate dānabilis: subditur: Et adduxerūt eum ad annā ꝑmū. CHRY. Pre delectatōe. n. gloriabāt in his q̄ fiebant quasi tropheū statuentes. AVGV. Nec tacet cās cur ita fcm̄ sit subdēs. Erat. n. socer cayphe: q̄ erat pontifex anni illius. Merito ⁊ mattheus cū id breuius narrare voluisset: eum ad cayphā ductum fuisse cōmemorat: qr ⁊ ad annam ꝑmū ideo ductus est: q̄ socer eius fuerit: vt intelligendū sit hoc eūdē cayphā fieri volnisse. BEDA. Quatenus dum a ꝑsimili pontifice dānaretur: ipse quoq̄ minoris criminis reus haberetur. vel fortassis sic dom⁹ eius fuerat vt preterire eam non possent: siue diuinitus actum est: vt qui erant affines sanguine sociarentur ī scelere. Sed qō dicit q̄ esset pontifex anni illius: sonat contrarium legi: in q̄ ꝓceptum erat. vt vnus esset pontifex summus: quo mortuo succederet ei filius suus: sed iam pontificatus ambitōe erat infectus. ALCVI. Refert enim iosephus istum cayphā vnius anni sacerdotium redemisse. Non ergo mirum si iniquus pontifex inique iudicauerit: sepe qui per auaritiam ad sacerdotiū accedit: per iniusticiā in eo seruatur. CHRY. Ne aūt audiens vincula auditor tumultuet recoluit ꝓphetie q̄m mors eius salus fuit orbis terraꝝ. vnde segtur: Erat aūt cayphas qui consiliū dederat iudeis: quia expedit vnū hominem mori pro populo: tanta enim est veritatis supabūdantia: vt ⁊ inimici eam personent.

¶ Sequebatur aūt Jesum simō petrus ⁊ alius discipulus. Discipulus aūt ille erat notus pōtifici ⁊ introiuit cū Jesu in atriū pōtificis. Petrus autem stabat ad ostiū foris. Exiuit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici: ⁊ dixit ostiarie: ⁊ introduxit petrū. dixit ergo petro ancilla ostiaria. Nūquid ⁊ tu ex discipulis es hominis isti?: dicit ille: Nō sum. Stabāt aūt serui ⁊ ministri ad prunas qr frigus erat: ⁊ calefaciebant se. Erat autē cū eis ⁊ petrus stās et calefaciens se.

AVGV. de cō. euan. De petri tētatione que inter dñi cōtumelias facta est: non eodem ordine oēs narrant. naz ipas primo cōmemorat matthe⁹ ⁊ marcus: deinde petri tentationem. Lucas vō explicat prius tentatiōes petri: demū dñi cōtumelias. Joannes aūt incipit petri tentationem, dicere cum dicit: Sequebaſ aūt iesum simon petrus: ⁊ alius discipulus. ALCVI. Ex deuotione sequebatur magistruz: q̄ uis a longe ꝓpter timorē. AVGV. Quis sit aūt ille alius discipulus: non temere affirmādū est: qr tacet. Solet autē se idē ioannes ita significare ⁊ addere: quez diligebat iesus. fortassis ergo ⁊ hic ipse est. CHRY. Se āt occultat humilitatis gra: eteni h magnā rectitudinē enarrat quō oībus fugiētibus ipe segt: sed preponit sibi petꝝ ⁊ suppsius coactus est meminisse: vt discas qm̄ certi⁹ alys enarrat ea que facta sunt in atrio quasi intus exist̄es. Succidit aūt ꝓpriā laudē subdens: Discipulus āt ille erat notus pontifici: ⁊ introiuit cum Jesu in atriū pontificis: non enim hoc vt magnū quid de seipso ponit: sed qr dixit q̄ intrauit cum iesu solus: vt nō estimes hoc excelse mētis cē addit cām. Igit petrū venisse illuc amoris fuit: nō itrasse aūt intra timoris. vñ segtur. Petrus aūt stabat ad ostiū foris. ALCVI. Foris stabat qui negaturus erat dñm: nec erat in xpo: qui xpm confiteri non erat ausus. CHRY. Sed quoniā ⁊ petrus intrasset vtiqz domū si ei cōcessum eēt idicauit subdens: Exiuit ergo discipulus alius: qui erat notus pontifici: ⁊ dixit ost. ⁊ introduxit petꝝ. Ideo aūt ipse eū non introduxit: qr christo adherebat ⁊ sequebaſ eum. Segtur: Dixit ergo ancilla ostiaria: Nūqd ⁊ tu ex discipulis es hois isti?: Dicit ille: Non sum: Quid dicis o petre: Nōne pus dixisti: Et si oportuerit aiam meam pro te ponam: qd ergo factum est. qm̄ nec ostiarie fers interrogationē: non erat miles q̄ iterrogabat: sed ostiaria vilis. neqz dixit: Seductoris discipulus es: sed hois illius: qō miserētis erat. Dicit aūt: Nunqd ⁊ tu: qr ioannes intus erat.

AVGV. Sed qd mirū si ōs vera predixit: homo autem falsa ꝑsumpsit: Sane in ista: que iam cepta est: negatione petri debemus aduertere nō solū ab eo negari xpm: qui dicit eum non esse xpm: sed ab illo etiam qui negat se esse christianum. Dñs enim non ait petro: Discipulum meū te negabis: sed me negabis. negauit ergo ipsum cum se negauit cē discipulum. Quid aūt aliud isto modo q̄ se negauit cē xpianum: q̄ multi postea etiā pueri, ⁊ puelle potuerunt mortez ꝑ xpi cōfessione cōtemnere ⁊ regnū celoꝝ fortiter introire: quod tunc iste nō potuit qui claues regni eius accepit. ecce vnde dictum est: Sinite hos abire: qr quos dedisti mihi: nō pdidi ex eis quēq̄. vtiqz enī petrus si negato xpo hinc iret: qd aliud q̄ piret: CHRY. in sermone de petro ⁊ helia. Jccirco aūt diuine ꝓuidentie secretū ꝑmisit vt primus ipse labereſ tur petrus. quo erga peccantes duriorē sniam propꝛy casus ītuitu tparet. Petrus. n. orbis terraꝝ doctor ⁊ magister peccauit ⁊ veniā impetrauit: vt hec indulgentie norma ⁊ regula indicantibus prebereſ. Jccirco enī non angelis arbitror cōmissam sacerdotij ptātem: nec cum ipsi minime peccarēt: in peccatoribus sine misericordia vindicarent. Nō passibil supra hoies ordinaſ: vt dū ipse ī alys suas recolit passiones: mitē apō eos se prebeat ⁊ benignū. THEOPHI. Quidā tamē inanē quandā gram appropriantes petro dicunt: q̄ iō negauit petrus: qm̄ volebat semp esse cum xpo: ⁊ sequi ꝑtinue. Nouit enī q̄ si fatereſ se esse de xpi discipulis: diuideret ab eo: ⁊ nō bret vltra spaciū sequendi videdi q̄ dilecti vnde simulabat se officiū gerere ministroꝝ: ne vult⁹ molestia cognitus excluderet. vnde segtur: Stabant aūt serui et ministri ad prunas: qr frigus erat ⁊ calefaciebāt se: Erat āt ⁊ Petrus stans cum eis ⁊ calefaciens se. AVGV. Non hyems erat ⁊ tñ frigus erat: q̄le solet etiaz egnoctio verno accidere. GREGO. y. mo. Jā aūt ītus a charitatis calore petrus torpuerat: ⁊ ad amorē pñtis vite quasi ad pſecutoꝝ prunas īfirmitate estuāte recalebat.

¶ Pōtifex ergo interrogauit Jesum de discipulis suis ⁊ ō doctrina ei⁹. Respōdit ei iesus. Ego palam locutus sum mūdo: Ego semper docui in synagoga ⁊ in templo quo oēs iudei cōueniunt: ⁊ in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas: Interroga eos qui audierūt qd locutus sim ipsis: ecce hi sciūt que dixerim ego.

CHRY. Quia xpo nullū crimen inferre poterant de discipulis iterogabāt. vnde dr: Pōti. er. in. ie. de discipulis sufortassis vbi erant: vel cuius gra eos collegit. hoc autem docebat q̄si sediciosum ⁊ nouaꝝ rez factorem eū redarguere volens: quasi nullo alio attendente ei q̄ eius discipulis.

THEOPHI. Exploratinsup de doctrina. vnde segtur. Et de doctrina eius cuiusmodi. ſ. foret vtrum a lege discre-

pās ꝛ aduersa mor ſi: vt exinde occaſiōe ꝯcepta vt dei emu
lū pdat. ALCVI. Nō.n.cognoſcēde veritatis amore in
terrogat: ſed vt cām inueniret qua cū accuſare potuiſſet: ꝛ
tradere romano p̄ſidi ad dānādū. Sz dīs ita tēpauit rīſi
onē: vt nec veritatē taceret nec ſe deſēdere videret. Segt
enī: Rīndit ei ieſus: Ego palā locutus ſū mūdo. ego ſēp do
cui i ſinagoga ꝛ i tēplo quo oēs iudei ꝯueniūt: ꝛ i occulto lo
cut⁹ ſū nihil. AVGV. Nō p̄tereūda naſcit hic q̄ſtio. ſi
enī ipis diſcipulis nō loquebat palā: ſed horā promittebat
qū palā fuerat locuturus quo palā locut⁹ ē mūdo: Deinde
ipis diſcipulis ſuis multo manifeſti⁹ loquebat qñ cum eis
erat remot⁹ a turbis. tūc.n. ꝛ parabolas apiebat: q̄s clauſus
p̄ferebat ad alios. Sed itelligēdū ē ita eū dixiſſe. palā lo
cutus ſū mūdo: ac ſi dixiſſet. Multi me audierūt: ꝛ rurſus
nō erat palā: qz nō itelligebāt: ꝛ q⁹ ſeorſuz diſcipulis loq̄bat
nō i occulto vtiqz loq̄bat. Quis nāqz i occulto logt qui co
ram tot boīb⁹ loquitur: p̄ſerti ſi hoc logtur paucis: q⁹ per eos
velit inoteſcere mltis. THEO. Remiſcit ā bic pphetie
q̄ dicit. Nō i occulto locutus ſū nec i occulto terre tenebro
ſo. CHRY. Uel locut⁹ ē quidē i occulto: ſed nō vt hi eſti
mabant trepidans ꝛ ſeditionē faciēs: ſz vbi multorū auditi
one ſupioza erāt que dicebātur. volēs aūt ex ſupabundātia
fidedignū conſtituere ſuū teſtimoniū ſubdit: Quid me iter
ro. Inter. eos qui audi. quid lo. ſū ipſis: Ecce hi ſciūt que di
xerī ego. q. d. Tu me de meis iterrogas: iterroga inimicos
meos qui iſidiātur mihi. ſīc aūt hec vba p̄fidētis in eorum
que dicta erāt veritate. Dec ē ei veritātis ialtercabilis de
monſtratio: cū inimicos q⁹ iuocat teſtes. AVGV. Ipſa
enī que audierāt ꝛ non intellexerāt talia erāt vt nō poſſent
iuſte ac veraciter criminari: ꝛ quotiēſcunqz interrogando
tentarunt vt inuenirent vnde accuſarent eum: ſic eis reſpō
dit: vt oēs eoz retūderēt doli: ꝛ calumnie eoz fruſtrarēt.

¶ Hec aūt cum dixiſſet: vnus aſſiſtēs miniſtrorū
dedit alapam ieſu dicens: Sic reſpondes pōtifi
ci? Reſpondit ei ieſus: Si male locutus ſū: teſti
moniū perhibe de malo: ſi autem bene: quid me
cedis? Et miſit eum annas ligatum ad cayphaz
pontificem.

THEO. Cum ieſus aſtantium iterpellaſſet teſtimoniuz
volens ſe miniſter excuſare q⁹ nō eēt de his q admirabant
ieſuz pcuſſit eū. vñ dicitur: Hec aūt cū dixiſſet vn⁹ aſſiſtens
miſtrorū dedit alapā ihu dic. ſic rīndes pōtifici? AVGV.
de cō. euā. Dic ſane oīndīt q⁹ ānas pōtifex erat: nondum.n.
erat miſſus ad cayphā cū hoc diceretur: Et hos duos ānaz
ꝛ cayphā pōtifices cōmemorat etiā lucas in initio euāgelij
ſui. ALCVI. Dic iplēt pphetia: Dedi maxillā meā pcu
tientib⁹. ſz ieſus iniuſte pcuſſus māſuete rīndit. vñ ſegt: Rī
dit ei ieſus: Si male locut⁹ ſū teſtimoniū phibe de malo: ſi
āt bñ qd me cedis? THEO. q. d. Si habes ex his que nūc
a me plata ſūt rephendere: oīde q⁹ male dixerī. qō ſi negs
qd furis? vel ēt ſic: Si ppera docui cū i ſynagogis docebam:
certifica p̄ncipē ſacerdotū: q⁹ ſic recte docui: ita vt etiam
vos miniſtri miraremini: qd me nūc cedis? quē p̄ius admi
rabaris? AVGV. Quid iſta rīſione veri⁹ māſuetius: iuſti
tius? Qui enī accepit alapā nūqd vellet eū qui percuſſit aut
celeſti igne cōſumi: aut terra dehiſcēte ſorberi: aut corrept⁹
demonio volutari: aut etiam alia huiuſmōi q̄libet pena vel
ēt grauiori puniri? qd horū p potētiā iubere ñ potuiſſz q quē
fact⁹ ē mūd⁹. niſi patiētiā nos docere maluiſſet: q̄ vicit mū
dus. Dic dicet aligs cur nō fecit qō ipſe p̄cepit percutiēti
.ſ. nō ſic rīndere: ſed maxillā debuit alterā p̄bere. Quid q⁹
ꝛ māſuete rīndit ꝛ nō ſolū maxillā alterā iterū pcuſſuro ſed
totū corpus figendū p̄epauit i ligno. ꝛ hīc pot⁹ demonſtra
uit ſua illa p̄cepta patiētie nō oſtentatiōe corporis: ſz cor
dis p̄paratiōe fr̄eda. Fieri enī pōt vt alterā maxillā viſibili
ter hō p̄bebeat irat⁹. quāto ergo melius ꝛ reſpōdet vera pla
catus: ꝛ ad perferenda grauioza tranquillo animo ſit para
tus? CHRY. Quid igitur conſequens erat: niſi aut redar
guere aut acceptare qō dictū ē. ſed hoc nō fit. ea.n.q̄ fiebāt
non erant iudicium: ſed ſeditio ꝛ tyrannis. Non inuenien
tes āt qd plus facerēt: mittūt eū ligatū ad cayphā. vñ ſegt
Et miſit eū annas ligatū ad cayphā pontificē. THEO.
Suſpicantes hunc cum aſtutioz eſſet excogitare aligd poſ
ſe aduerſum ieſum dignū morte. AVGV. Ad illum aūt
ſicut matthe⁹ dicit: ab initio ducebatur qñ ipſe erat illius
anni p̄nceps ſacerdotum. Alternis quippe intelligēdi ſunt
ſolere annis agere pontificatum: ꝛ credendū eſt p̄m volun
tatē cayphe id eſſe factū. vt ieſum primo ad annā ducerent:
vel ēt domos eorum ita fuiſſe poſitas: vt nō deberet annas
a tranſeuntibus p̄tereriri. BEDA. Quod autem dicit li
gatum: non ſic intelligendum q⁹ tunc tm̄ fuerit ligatus: ſed
tūc ligatus eſt cum eſt captus: itaqz ligatum ad cayphā
miſit: ſicut ſibi fuerat preſentatus: ſiue fieri potuit vt ad ho
raz ſolueretur quatenus diſcuteretur: poſt hoc diſcuſſus ite
rum ligaretur: ꝛ ſic ad cayphā mitteretur.

¶ Erat aūt ſimon petrus ſtans ꝛ calefaciens
ſe. Dixerunt ergo ei: Nūquid ꝛ tu ex diſcipulis
eius es? Negauit ille ꝛ dixit: Nō ſū. Dicit ei vn⁹
ex ſeruis pōtificis cognatus eius cui⁹ abſcidit pe
trus auriculaz. Nōne ego te vidi i horto cū illo?
Iterum ergo negauit petrus: ꝛ ſtati gallus can
tauit.

AVGV. Cū dixiſſet euangeliſta q⁹ ieſum ligatū miſerat
annas ad cayphā: reuerſus ē ad locū narratiōis: vbi relique
rat petz: vt explicaret quod in domo anne de trina eius ne
gatione cōtigerat. vñ dicit: Erat aūt ſimō petru⁹ ſtans ꝛ ca
lefaciēs ſe. Dic recapitulat q⁹ ante iam dixerat. CHRY.
Uel multo ſtupore detinebatur q feruid⁹ erat: vt deducto
ieſu decetero nō moueret. Sed hoc fit vt diſcas: quāta na
ture ſit imbecillitas: cū de⁹ hoīem dereliquerit: ꝛ interroga
t⁹ rurſus ēt negat. vñ ſegtur. Dixerunt ergo ei: Nunquid
ꝛ tu ex diſcipulis eius es? Negauit ille: ꝛ dixit. Non ſum.

AVGV. de cō. euā. Doc loco iuenim⁹ nō añ ianuā ſz ad
focū ſtantē: ſecūdo negaſſe petrū: qō fieri nō poſſet: niſi iā re
diſſet poſtea q̄z foras exierat vt matthe⁹ dicit. neqz.n. iā exie
rat: ꝛ foris vidit eū altera ancilla: ſed cū exire eum vidit. i. cū
ſurgeret ꝛ exiret: aīaduertit eū: ꝛ dixit bis qui erāt ibi. i. q ſi
mul erāt ad ignē intus i atrio. Et hic cū ieſu nazareno erat.
Ille āt q foras exierat: hoc audito rediēs iurauit illis cōtra
nitēt⁹ qz nō noui hoīem. Deīde in eo q⁹ ioannes hic ait: di
xerūt: Nūqd ꝛ tu ex diſcipul' ei⁹ es: qō redeūti ꝛ ſtāti dictū
itelligim⁹. Doc quoqz cōfirmat: nō illā tm̄ alterā ancillam
quā ꝯmemorāt i hac ſecūda negatiōe matthe⁹: ꝛ marc⁹: ſed
ꝛ aliū quēdā ꝯmemorat lucas cū petro illud egiſſe. vñ ioan
nes dicit: Dixerūt ergo ei. Joānes aūt ſecut⁹ de tertia petri
negatiōe ita explicat: Dīc vn⁹ ex ſeruis pōtificis: cognat⁹ ei⁹
cui⁹ abſcidit petr⁹ auriculā: Nōne ego vidi te in horto cū il
lo? Qō matthe⁹ ꝛ marc⁹ nō ſingulari ſz plurali numero enū
ciāt eos q cū petro agebāt: cū lucas vnū dicat. Joānes quo
qz vnū eūqz cognatū ei⁹ e⁹ abſcidit petr⁹ auriculā: facile ē i
telligere aut pluraliē numeruz p̄o ſingulari vſitata locutio
ne vſurpaſſe matthēū ꝛ marcū: aut q⁹ vnus maxime tanq̄
ſciens ꝛ q eū viderat affirmabat. ceteri aūt ſecuti eius fidē.
petrū ſimul vrgebant. CHRY. Sed neqz horrtus in me
moriā eius reduxit eoz que ibi dicta ſunt: neqz multa dile
ctio quā illic per verba multa oīdit. vñ ſegt: Iterum ergo
negauit petrus ꝛ ſtati gallus cantauit. AVGV. Ecce me
dici cōpleta eſt predictio: egroti conuicta preſumptio. non
enim factum eſt quod ille dixerat: Animaz meam p̄o te po

nam:sed factum est quod ille predixerat: Ter me negabis.
CHRY. Euangeliste vero cōcorditer negationem petri scripserūt:non discipulū accusantes:sed nos erudire volentes quantū malū sit:nō deo totū cōcedere:sed in semetipso confidere. BEDA. Mystice aūt p primaz petri negationez illi designātur:qui ante passionē ipsi⁹ negauerūt eū esse deum.p secūdā vero illi qui post resurrectionē eius in diuinitatē pariter ⁊ humanitate offenderūt. Ire p primū gallicantū ipsius designat capitis resurrectio.p secūduz illa que in fine celebrabit toti⁹ corpis. Per primā aūt ancillā que petz negare coegit designat cupiditas.p secūdā carnalis delectatio:p vnū seu plures suos demones q suadēt xpm negare.

¶ Adducunt ergo iesum ad cayphan in pretorium. Erat autez mane. Et ipsi nō introierūt in pretoriū vt nō cōtaminarētur:sed vt manducarēt pascha. Exiuit g̃ pilatus ad eos foras: ⁊ dixit: Quā accusationē affertis aduersus hoiez hūc? Respōderūt ⁊ dixerūt ei: Si non esset hic malefactor nō tibi tradidissemus eū. Dicit ergo eis pilat⁹: Accipite ergo eum vos: ⁊ fm legē vestrā iudicate eum. Dixerunt ergo ei iudei: Nobis n̄ licet interficere quēq̃. Ut sermo iesu impleretur quez dixit significans qua morte esset moriturus.

AVGV. Redit euāgelista ad locū narratiōis sue vbicā reliquerat vt explicaret petri negationē. vñ dicit: Adducūt ergo iesum ad cayphā in pretoriū. Ad cayphan gppe ab anna collega ⁊ socero ei⁹ dixerat missū:fz si ad cayphā: cur ad pretoriū qō nil aliud vult itelligi q̃ vbi preses pilat⁹ habitauit? BEDA. Pretoriū.n.dicit sedes ptoris. Pretores vero dicunt pfecti siue ceptores:eo q̄ ciuibus precepta donent. AVGV. Aut igr aliq̃ vrgente cā ō domo anne:quo ad audiēdū ābo nouerāt Cayphas prexerat ad ptoriū presidis ⁊ socero suo iesuz reliq̃rat audiēdū:aut i domo cayphe ptoriū pilat⁹ accepat:⁊ tāta dom⁹ erat vt seorsuz hītātē dn̄z suū seorsuz iudicē ferret. AVGV. de cō. cuā. Tū ad ipsū cayphā ab initio ducebat ad quē in extremo pductus ē.sed qz iā tāq̃ nouictū reū adducebāt:cayphe āt iā antea visuz fuerat vt iesus moreretur:nulla mora interposita est qn occidēdus pilato traderet. Segtur: Erat aūt mane. CHRY. Anteq̃ gallus cātaret ad cayphaz ducit:mane vero ad pilatū:p que demōstrat euāgelista:qm̄ per totū intermediū noctis a caypha iterrogatus in nullo redarguitur:⁊ iccirco mittit eū pilato:fz illa alys dimittēs enarrāda. ipse quesiuit qō deinceps est. Segtur.n. Et ipsi nō introierūt in pretoriū.

AVGV. Hoc ē in cā ptē dom⁹ quā pilat⁹ tenebat si ipsa erat dom⁹ cayphe: Cur āt nō itroierūt expōit subdēs. Ut nō cōtaminarent:sed manducarēt pascha. CHRY. Quoniā tunc iudei faciebant pascha:ipse vero ante vnā diē tradidit pascha:reseruans suā occisionē sexte ferie qn̄ vetus pascha fiebat. vel pascha dicit totū festū. AVGV. Dies.n. agere cepant azimoz:qbus diebus cōtaminatio illis erat:in alienigene habitaculū itrare. ALCVI. Pascha.n. proprie dicebatur dies illa qua agn⁹ ad vesperaz quartadecima luna occidebat. Septē vero dies sequētes dies azimoz dicebātur:in quibus nihil fermentatū in domibus eorum debuit inueniri:fz tū dies paschalis inuenit iter dies azimorum:vt apud matheum. Prima autē die azimoz accesserunt discipuli ad iesum dicentes: Ubi vis parem⁹ tibi comedere pascha? Pascha etiam dies azimorum inueniūtur notati sicut hic: Ut manducarent pascha. pascha enī non īmolationem agni hic notat que fiebat q̃rtadecima luna ad vesperā:sed magnā solēnitatez que.xv. luna celebrabatur post agni īmolationez. quartadecima enim luna dn̄s sicut ⁊ alij iudei pascha celebrauit. qntadecima luna qn̄ magna solēnitas celebraf̄ ē crucifixus. quartadecima vero luna cepit eē īmolatio exquo captus ē in horto. AVGV. O īpia cecitas alienigene iudicis pretorio cōtaminari timebāt:⁊ fratris innocētis sāguinē nō timebāt. Nā q̄ etiā dn̄s erat ⁊ vite dator q occidebaf̄ nō corū cōscientie sed nesciētie deputeb. THE. Sz pilat⁹ vtcūqz ꝓcedēs mitius ipse idē egredit. vnde segtur: Exiuit ergo pilatus ad eos foras. BEDA. Nec autem erat cōsuetudo iudeorū vt quē mortis reū iudicarēt victū presidi traderent vt dū preses victum cerneret itelligeret morti addictū. CHRY. Sed vidēs eū ligatū ⁊ a tot ductū nō estimauit hoc argumētū eē īaltercabile accusatōis fz iterrogat vnde segtur: Et dixit eis. Quā accusa. affer. aduer. hominē hūc? Incōueniēs.n. dicit eē iudicium cos rapuisse supplicū aūtē illi cōcedere. Sed illi renuētes ex directo accusationē: et cōiecturis q̄busdā vtūtur. vñ segtur: Rñderūt et dixerūt: Si nō eēt h̄ malefactor nō tibi tradidissem⁹ eū.

AVG. Interrogēt atqz rñdeāt ab īmūdis spiritib⁹ liberati: ceci vidētes: mortui resurgētes: ⁊ qō oīa supar: stulti sapiētes: vtrū sit malefactor iesus: fz ista dicebāt ō gb⁹ p pphetā iā ipe p̄dixerat: Retribuebāt mihi mala p bonis. AVGV. ō cō. cuā. Sed videdū ē ne ō sit qō lucas dicit certa in eo dicta eē crimia: Lepunt āt illū īgt accusare dicētes: Hūc inuenim⁹ subuertētē gētē nr̄am: et phibētē tributa dari cesari ⁊ dicētē se xp̄z regē eē. Sz fz ioānē videf̄ iudei noluisse dicere cria: vt eorū aucitatē secut⁹ pilat⁹: qd ei obycerēt ōsinere q̄rere. Sz ob h̄ tm̄ nocētē crederz q̄ sibi ab eis tradīme ruisz. ergo intelligere ōbemus et hoc dictū eē: ⁊ illō qō lucas cōmemorauit. Multa enī dicta ⁊ multa rūsa sūt. Un̄ i narratōez suā qsqz posuit: qō satis eē iudicauit. nā ⁊ ipe ioannes dicit quedā que obiecta sūt q̄ suis locis videbim⁹. Ita qz segf̄: Dicit ergo eis pila. Acci. eū vos ⁊ fm legē vr̄am iudicate eū. THEO. q. o. Qm̄ ad votū iudiciū poscitis ⁊ supbitis: ac si nihil vnq̄ ꝓbanū egeritis accipite vos ⁊ dānate. ego neq̄q̄ talis iudex efficiar. ALCVI. Uel hoc dicit. q. d. vos q legē hētis scitis qd lex de talib⁹ iudicet. fm qō iudicez eē scitis: ita facite. Segtur: Dixerūt ergo iu. no. nō lz interficere quēq̃. AVGV. Sz nōne lex p̄cepit ne malefactorib⁹ p sertī seductorib⁹ adeo q̄lē istū putabāt pcāt? Sed itelligendū ē eos dixisse nō sibi licere interficere quēq̃ ꝓpter festi dei sanctitatē quē celebrare iā cepāt. Ita ne oēz sensū nimia malicia pdidistis: vt iō vos a sāguie innocētis ꝓpollutos esse credatis: q̄ eū fūdendū alteri traditis. CHRY. Uel iō ipsi eū nō interfecerūt: q̄ multū de ptāte corū abscisū erat eis romanis rebus subiacētibus. Uel aliter: q̄ dixerat eis: fm legē vr̄am interficite cū: volētes oīdere q̄ peccatuz eius nō ē iudaicū: dicūt: Non licet nobis. Nō enī fm legē nr̄am peccauit sed crimē eius ē publicū q̄ se regē dixit. vel q̄ euz crucifigi cupiebāt vt ēt mō mortis eū diffament. Non aūt licebat eis crucifigere. Sed quod alio mō interficiebāt: mōstrat stephanus ab eis lapidatus. Et iō subdit: Ut sermo iesu ipleret quē di. significās q̄ morte eēt moriturus: qm̄. f. in deis crucifigere nō licebat. aut dicit hoc euāgelista: quoniā non ab eis solū sed ⁊ a gētibus debebat interfici. AVGV.

Sic enim legimus apud marcū vbi ait. Ecce ascendimus hierosolymā ⁊ filius hoīs tradetur principibus sacerdotuz et scribis:⁊ tradēt eū gentibus. Pilatus aūt roman⁹ erat cū qz in iudeā romani p̄sidē miserāt. Ut ergo iste sermo iesu ipleret. i. vt eū sibi traditū gentes interficerent noluerūt eū accipere dicētes: Nobis non licet interficere quēq̃.

¶ Introiuit ergo iterum in pretorium pilatus: ⁊ vocauit iesum: ⁊ dixit ei: Tu es rex iudeorū? Respondit iesus: a temetipso hoc dicis: an alij dixerunt tibi de me? Respondit pilatus: Nunquid ego iudeus sum? Gēs tua ⁊ pontifices tui tradi-

derũt te mihi. Quid feciſti: ℟ñdit ieſus: ℟Regnũ meũ non ẽ de hoc mundo. Si ex hoc mũdo eſſz regnum meũ: miniſtri mei vtiqz decertarẽt vt ñ traderer iudeis. ℟Nũc aũt regnum meũ nõ ẽ hĩc. Dixit itaqz ei pilat⁹: Ergo rex es tu: ℟Reſpõdit ieſus. Tu dicis: qz rex ſum ego. Ego ĩ hoc nat⁹ ſum: ⁊ ad hoc vẽi in mũdum: vt teſtimoniũ phi beam veritati. Omnis q ẽ ex veritate audit vo cem meã. Dicit ei pilatus: Quid eſt veritas: CHRY. Pilatus ab odio iudeorũ eripi volens iudiciuz nõ ꝓtraxit ĩ longũ. vnde dicit: Introiuit ergo iterũ in ꝓto. pila. ⁊ vo. ieſũ. THEO. Seorſũ. eo q magnã bẽbat de eo ſuſpitionẽ. Proponebat aũt oĩa exquiſite rimari amoto ſtre pitu iudeorũ. vñ ſeqtur: Et dixit ei: Tu es rex iudeoz: AL CVI. Dis vbis oſtendit pilatus iudeos obiecisse hoc crimi nis vt diceret ſe eẽ regẽ iudeorũ. CHRY. Uel hoc pilat⁹ a mltis audierat: qz vo nihil illi habebãt dicere vt nõ multa fierz ĩueſtigatio: qõ cõiter dicebaẽ hoc ĩ mediũ ducere vult. Seqtur ⁊ ℟ñdit ie. A temetipſo hoc di. an aly ti. di. de me: THEO. Innuit ex hoc pilatũ eẽ vecordẽ ac idiſcrete iu dicãtẽ: ac ſi diceret: Si hoc ex teipſo loqris pãde ſigna mee rebelliõis: at ſi ab alys ꝓcepiſti: ĩgſitionẽ fac ordĩariã. AV GV. Sciebat vtiqz dñs ⁊ qõ ipſe ĩterrogauit: ⁊ qõ ille ℟ñſu rus fuit: ſed tñ dici voluit nõ vt ipſe ſciret: ſed vt cõſcribere tur ꝙ voluit vt ſciret. CHRY. Nõ ergo ignorãs ĩterro gat ſed ab ipſo accuſari iudeos volẽs. vñ ſeqtur. ℟ñdit pi. Numqd ego iudeus ſũ: AVGV. Abſtulit a ſe ſuſpitõez q̃ poſſet putari a ſemetipſo dixiſſe: id ſe a iudeis audiſſe demõ ſtrans. vñ ſubdit: Gens tua ⁊ pontifites tui tradiderũt te mi hi. Deide dicẽdo: Quid feciſti. ſatis oſtẽdit illud ei ꝓo crie obiectũ tãqz dr̃et: Si te regẽ negas qd feciſti. vt tradereris mihi: q̃ſi mirũ nõ eẽt: ſi puniẽd⁹ iudici traderet q ſe diceret regẽ. CHRY. Reducit autẽ pi. nõ valde malũ exñtẽ: ⁊ vult oñdere ꝙ nõ ẽ hõ mdus: ſed deus: ⁊ dei filius: ⁊ qõ for midauerat pilat⁹ diſſoluit tyrãnidis ſuſpitionẽ. vñ ſeqt: ℟ñ dit ieſus: Regnũ meũ nõ ẽ de hoc mũdo. AVGV. Hoc ẽ qõ bonus magiſter ſcire nos voluit ſed ꝓius nobis demon ſtrãda fuerat vana hoĩum de regno eius opinio: ſiue gẽtiuz ſiue iudeorũ a qbus id pilat⁹ audierat: q̃ſi ppea fuiſſet moz te plectẽd⁹ ꝙ illicitũ affectauerit regnũ. vel qñ ſolẽt regna turi inuidere regnãti: ⁊ vz cauẽdũ erat: ne buius regnũ ſiue romanis ſiue iudeis eẽt aduerſum. Or̃ ſi ĩterrogante pilato cõtinue rñdiſſet: nõ ẽt iudeis: ſed ſolis gẽtib⁹ hoc de ſe opinã tibus rñdiſſe videret: Sz poſt rñſionẽ pilati: iã iudeis ⁊ gẽti b⁹ oppoꝛtuni⁹ aptiuſqz rñdit. q. d. Audite iudei ⁊ gẽtes: nõ i pedio dñationẽ vr̃am in hoc mũdo. Quid vultis amplius: Uenite credẽdo ad regnũ qõ nõ ẽ de hoc mũdo. Quid ẽ. n. ei⁹ regnũ: niſi credẽtes ĩ eũ: qb⁹ dicit. De hoc mũdo nõ eſtis q̃uis eos eẽ vellet ĩ mũdo. vñ ⁊ hic nõ ait: Regnũ meũ nõ ẽ in hoc mũdo: ſed nõ ẽ de hoc mũdo. De mũdo enĩ ẽ quicqd hoĩum a deo qdẽ creatũ: ſed ex adã vitiata ſtirpe generatũ ẽ. Factũ ẽ aũt regnũ nõ iã de mundo qcqd inde in chriſto re generatũ ẽ. Sic enĩ nos deus eruit de poteſtate tenebraruz ⁊ trãſtulit in regnũ filꝝ charitatis ſue. CHRY. Uel hoc dicit. qñ nõ tenet regnũ vt hic reges terreni tenẽt: ſed qñ deſup hz ꝓncipatũ q nõ ẽ bũanus: ſed multo maioꝛ ⁊ clari oꝛ: vnde ſubdit: Si ex hoc mũdo eſſet regnuz meũ miniſtri mei vtiqz decertarẽt: vt non traderer iudeis. Oñdit hic re gni eius quod apud nos ẽ ibecillitatẽ: qñ a miniſtris habet foꝛtitudinẽ: ſupius vero regnũ ſufficiẽs ẽ ſibypſi nullo indi gens. Si igitur maius eſt illud regnum: volens captus eſt ſe ipſũ tradẽs. AVGV. Cũ autem ꝓbaſſet regnũ ſuũ nõ eẽ de hoc mũdo ſubdit: Nũc aũt regnũ meũ non ẽ hinc. non di cit: Non eſt hic. hic enim eſt regnũ eius vſqz ad finem ſeculi babens ĩtra ſe cõmixta zizania vſqz ad meſſez: ſz tñ ñ ẽ hic: qz pegrinaẽ ĩ mũdo. THEO. Uel ideo ñ dicit. Nõ ẽ hic: ſed nõ ẽ hic. nã regnat ĩ mũdo ⁊ vtiq illius puiſſione: ⁊ iuxta votũ cũcta diſponit. Nõ ẽ aũt ab ĩfimis ꝓſtitutuz regnuz ei⁹: ſed celit⁹ ⁊ ante ſecula. CHRY. Hic aũt heretici accipien tes occaſionẽ alienuz euz eẽ a mundi ꝓditione dicunt. Sz cuz dicit: Regnũ meũ nõ ẽ hic: nõ ꝓuat mũdũ a ſua ꝓuidẽ tia ⁊ ꝓlatiõe: ſz oſtẽdit regnũ ſuũ nõ eẽ humanuz neqz coz ruptibile. Seqt: Dicit itaqz ei pilat⁹: Ergo rex es tu. Reſpõ dit ieſus Tu dicis: ga rex ſũ ego. AVGV. Nõ qz regẽ ſe timuit ꝓfiteri: ſed ita dictũ ẽ. vt neqz regẽ ſe neget: neqz re gẽ ſe talẽ eẽ fateaẽ: cuius regnum puteẽ eẽ de hoc mũdo. Dictum ẽ. n. Tu dicis. ac ſi diceret. Carnalis carnaliter di cis. Deide ſubiũgit: Ego ĩ hoc nat⁹ ſũ: ⁊ ad hoc veni ĩ mũdũ: vt teſti. phi. veritati. Nõ eſt ꝓducẽda buius ꝓnois ſyllaba quod ait: Jn hoc nat⁹ ſũ: tãqz dixerit: Jn hac re nat⁹ ſũ: ſz coz ripiẽda tãqz dixerit: Ad hoc nat⁹ ſũ: ſic ⁊ ait: Ad hoc veni in mũdũ. Uñ manifeſtũ eſt eũ tẽpoꝛalẽ natiuitatẽ ſuã hic cõ memoꝛaſſe: q̃ icarnat⁹ venit ĩ mũdũ: nõ illã ſine initio qua de⁹ erat. THEO. Ul aĺr. Queſito ꝓ pilatũ ſi dñs eẽt rex. Ego igt ĩ hoc nat⁹ ſũ. i. ad hoc ga rex ſũ. hoc enĩ ipo ꝙ a rege ꝓduct⁹ ſũ: me quoqz teſtoꝛ foze regẽ. CHRY. Si igit rex nat⁹ ẽ: nihil niſi accipiẽs hz. Ad hoc igt veni. vt teſtimoniuz phibeã veritati: hoc ẽ vt hoc ipz ſuadeã oĩb⁹: Et notãdũ eſt ꝙ ſuã humilitatẽ oñdit: dũ dicẽtib⁹. Qñ malefactoꝛ ẽ: fere bat ſilẽs. qñ vo ĩterrogat⁹ ẽ ꝺ regno: tũc locutus ẽ ad pilatũ erudiẽs eũ ⁊ reducẽs ad altioꝛa: ⁊ oñdit ſe nihil vſutũ opa tũ eẽ ꝓ hoc ꝙ dicit: Ut teſtimonium perhibeam veritati.

AVGV. Cũ aũt xps teſtimoniũ phibeat vitati: teſtimo niũ phibet ſibi. ei⁹ gppe ẽ vox. Ego ſuz veritas. Sz ga non oĩuz ẽ fides: adiũgit atqz ait: Omnis q ẽ ex vitate: audit vo cẽ meã. Audit vtiqz ĩterioꝛib⁹ aurib⁹. i. obedit mee voci: ac ſi diceret: Credit mihi. Qui vero ait: Oĩs qui ẽ ex veritate gr̃am cõmẽdauit: q̃ fm ꝓpoſitũ vocat: Nã ſi naturã cogite m⁹ ĩ q̃ creati ſum⁹: cũ oẽs vitas creauerit: qs ñ ẽ ex vitate: ſed nõ oẽs ſũt: qb⁹ vt obediãt veritati ex ipa veritate ꝓſtaẽ. Si enĩ dixiſſet: oĩs q audit vocẽ meã ex veritate ẽ: ideo di ct⁹ ex veritate putareẽ: qz obtẽperat veritati. Nõ ãt hoc di cit: ſed ait: oĩs qui ẽ ex vitate audit vocẽ meã. Audit vtiqz ac ꝓ hoc nõ ideo ẽ ex veritate qz ei⁹ audit vocẽ. ſed ideo au dit: qz ex vitate ẽ: qz hoc illi donũ ex veritate collatum eſt.

CHRY. Dec aũt dicẽs: attrahit ⁊ ſuadet fieri eozuz que dicunt auditoꝛẽ. ita deniqz et eũ cepit bis breuib⁹ vbis vt q reret: Quid eſt veritas. ſequitur enim: Dixit ei pilat⁹: Quid eſt veritas. THEOPHILVS. Nã fere ab hoĩbus eua nuerũt ⁊ a cunctis erat ĩcognita dũ eſſent increduli.

¶ Et cum hoc dixiſſet iterum exiuit ad iudeos: ⁊ dicit eis: Ego nullam inuẽio in eo cauſã. Eſt aũtẽ conſuetudo vobis vt vnum dimittã vobis in paſcha. Vultis ergo dimittam vobis regẽ iu deoꝛũ: Clamauerunt rurſum omnes dicentes Non hunc ſed barrabã. Erat ãt barrabas latro.

AVGVSTI. Cum dixiſſet pilatus: Quid eſt veritas cre do in mentem illi veniſſe continuo conſuetudinẽ iudeoruz qua ſolet eis dimitti vnus in paſcha: ⁊ ideo nõ expectauit vt reſponderet ei ieſus ne moza fieret cum recoluiſſet mozem quo poſſet eis in paſcha dimitti: quod eum valde voluiſſe manifeſtum eſt. vnde dicit: Et cum hoc dixiſſet: iterum exi uit ad iudeos. CHRYSO. Sciebat enim quidem quoni am hec indigebat tempoze interrogatio. opoꝛtebat autem eum cripere ab impetu iudeoꝛum. iccirco et exuit. AL CVI. Uel non expectabat audire reſponſum: quia forte in dignus fuit audire. Seqtur: Et dixit eis: Ego nullam in eo nuenio cãm. CHRY. Non dixit: qz peccauit ⁊ dign⁹ eſt

morte:donate eum festo:sed primũ eũ excusans tunc rogat ex abundanti: vt si nollẽt eũ vt innocentẽ dimittere saltẽ obnoxium donarẽt tpi. Idcoq; iduxit. Est autem ꝓsuetudo vobis: vt vnũ dimittã vobis in pascha. BEDA. Hec consuetudo non erat legis ꝓceptũ: sed ex antiqua patrũ traditione descendit: vt ob recordationem liberatiõis ex egypto vnũ etiaz in die pasce dimitterẽt victũ. Deide exhortatiue dicit: vultis ergo dimittã vobis regẽ iudeoz? AVGV. Auelli enim ex eius corde nõ potuit iesum regem iudeoz esse tanꝯ hoc ibi sicut in titulo ipsa veritas fixit de qua qd esset iterroga uit. THEO. Pulchre aũt pilat⁹ rñdet per hoc q; in nullo iesus errauerit: sz frustra ingetaꝫ ab eis velut regnũ desiderans. Nõn enim eum q se regem assereret: ac emulũ romane ptãtis: romanorum vicarius absoluisset. Quãobrẽ in hoc q; dixit: Regẽ iudeorũ absoluam: prorsus innoxium iesũ ꝓdit: illuditq; iudeos. q. d. quẽ vos crimina mini vt regem: se putantem: hunc absolui iubeo: quasi talez non existentem. AVGV. Sed hoc audito clamauerũt. vnde sequitur: Clamauerunt omnes rursum dicentes: Nõ hunc sed barrabam. Erat aũt barrabas latro. Non reprehendimus o iudei q; per pascha liberastis nocentem: sed occidistis innocentem: quod tamẽ nisi fieret veruz pascha nõ fieret. BEDA. Quia ergo reliquerunt saluatorem ꝛ petiuerunt latronem: vsqz hodie diabolus sua latrocinia exercet in ipsos. ALCVI. Barrabas aũt interꝓtatur Iste filius magistri eorum. i. diaboli: qui huic latroni in suo scelere: iudeis in sua perfidia magister fuit. CA. XIX.

TUnc ergo apprehendit pilatus iesũ ꝛ flagellauit. Et milites plectẽtes coronã de spinis iposuerunt capiti ei⁹: Et veste purpurea circũdederũt euz: Et veniebãt ad eum ꝛ dicebãt Aue rex iudeorũ. ꝛ dabãt eis alapas. Exiuit iterum pilat⁹ foras: ꝛ dicit eis. Ecce adduco vobis eum foras: vt cognoscatis q; nullã inuenio i eo cãm. Exiuit ergo iesus portãs spineam coronã ꝛ purpureũ vestimentũ: ꝛ dicit eis: ecce homo.

AVGV. Cum iudei clamassent nõ iesũ sibi dimitti a pilato velle ꝓpter pascha: sz barrabã latronẽ: subdit: Tũc ergo apprehendit. i. e. ꝛ flagellauit. Hoc pilatus non ob aliud fecit se credẽdus est: nisi vt ei⁹ iniurys iudei satiati sufficere sibi estimarẽt: ꝛ vsqz ad ei⁹ mortẽ seuire desisterẽt. Ad hoc pertinet q; idẽ preses ẽt cohortẽ suã ꝓmisit facere q̃ sequũt: aut fortassis ꝛ iussit: dixit enĩ qd deinde fecerit milites: pilatuz tñ id iussisse nõ dixit. Segt enĩ. Et mili. ple. coro. de spi. im. ca. ei⁹: ꝛ veste pur. cir. eũ: ꝛ ve. ad eũ ꝛ di. Aue rex iu. ꝛ da. ei alapas. CHRY. Qz enĩ pilat⁹ dixit eũ regẽ iudeoz schema ei ꝓtumelie de reliquo apponũt. BEDA. Nã ꝓ diademate spineã illi imposuerunt coronam: ꝛ ꝓ purpureo vestimẽto quo reges veteres vtebãt: vestẽ purpureã ei circũdãt: vbi nõ dz videri ꝭriũ: qõ matthe⁹ dic circũdedisse chlamidẽ coccineã: qz vt Origenes refert: vni⁹ sũt materie coccus ꝛ purpura. coccule enĩ incidunt: ꝛ ex his gutte sanguis fluunt: ex quibus vtriusq; generis tingit vestimẽtũ. ꝛ q̃uis hoc milites illudẽdo facerẽt: nobis tñ opabant mysteria. Nã ꝓ spineã coronã nrorũ designat pctõrum susceptio: q̃ sic spinas terra nri corporis germinat. In vestimẽto purpureo caro passionibus subiecta significat. Purpura etiã vestit cum de triumphis scõrũ martyrũ gloriat. CHRY. Non aũt iũctio principis erat qõ faciebãt: sed ad gratiã iudaicaz hoc faciebant: qz neq; circa initium ab illo iussi iuerunt nocte: sed iudeis pecuniaruz gratia gratificãtes oia audebãt. tot aũt ꝛ talib⁹ factis ipse stabat silẽs. Tu vero audiens hec in mẽte habe ꝓtinue: ꝛ regẽ orbis terraꝝ ꝛ angeloꝝ dñz vides ꝓtumeliã patientẽ ꝛ omnia ferentem silentio imitare.

AVGV. Sic enĩ iplebãt q̃ ꝺ se dixerat xps. sic martyres informabãt ad oia q̃ persecutores libuit facere pferẽda. sic regnũ qõ de hoc mũdo nõ erat: supbũ mũdũ non atrocitate pugnãdi sz patiẽdi humilitate vicebat. CHRY. Ut aũt ꝓuiciũ qõ a militib⁹ factũ erat: i eũ videtes respirẽt a passione: coronatũ iesũ adduxit ad eos: vñ segt: Exiuit iterũ pi. fo. ꝛ di. eis: Ecce adduco vo. eũ fo. vt cog. qz nullã i eo cãm inuenio. AVGV. Vinc apparet nõ ignorãte pilato hec a militibus facta: siue iusserit ea siue pmiserit illa. s. cã quã supra diximus: vt hec eius ludibria inimici libentissime viderent ꝛ vlteri⁹ sãguinẽ non sitirẽt. vñ segt: Exiuit ğ ie. por. spi. co. ꝛ pur. ve. Non clarus iperio sz plen⁹ obpprobrio. Segt: Et dicit eis: Ecce homo. q. d. Si regi inuidetis iaz parcite: quia abiectum videtis feruet ignominia: frigescat inuidia.

¶Cuz ergo vidissent eum pontifices et ministri clamabãt dicentes: Crucifige crucifige eũ. Dicit eis pilatus: Accipite eum vos et crucifigite. Ego non inuenio in eo cãm. Responderunt ei iudei: Nos legez habemus: et ꝑm legẽ dz mori: qz filium dei se fecit. Cuz ergo audisset pilatus hũc sermonem magis timuit.

AVGV. Judeoꝝ iuidia ꝓ xpi ignominia nõ frigescit: ardescit potius ꝛ increscit: vñ dicit. Cũ ergo vidis. eũ pó. ꝛ mi. cla. di. cru. cru. eũ. CHRY. Uidit ergo pilatus oia ianiter fieri. vñ sequit. Dicit eis pi. acci. eũ vos ꝛ crucifigite. Execrãtis ẽ hoc vbum ꝛ ad rẽ nõ ꝓcessã eos ipellẽtis. Ipsi enĩ ducebãt eũ: vt cũ ꝑsidis iudicio hoc fieret. Cõtigit aũt cõtrarium iudicio ꝑsidis eũ magis absolui. vñ segt: Ego enĩ nõ inuenio i eo causã. Cõtinue enĩ eũ ab accusationib⁹ eruit. Unde manifestũ est qñ ꝛ ꝑora ꝓ illoꝝ cõcessit insaniam: sed iudeos canes nil hoꝝ i verecũdiã cõuertit. nã sequit: Rñderũt iu. Nos legẽ ha. ꝛ ꝑm le. dz mori: qz fi. dei se fecit. AVGV. Ecce alia maior iuidia. pua gdẽ illa videbaꝫ velut affectate illicito ausu regie ptãtis: ꝛ tñ neutrũ sibi iesus mẽdaciter vsurpauit: sz vtrũq; verũ ẽ: ꝛ vnigenitus ẽ dei filius. ꝛ rex a deo cõstitutus sup syon mõtẽ sanctũ eius: ꝛ vtrũq; nũc demõstraret: nisi quãto erat potẽtior: tãto mallet eẽ patiẽtior. CHRY. Adinuicẽ enĩ ipis disputãtib⁹ silebat: iplẽs ꝓpheticũ illõ: q; nõ aperuit os suũ i humilitate sua iudiciũ ei⁹ sublatũ ẽ. AVGV. ŏ cõ. cuã. Hoc aũt põt cõgruere ei qõ lucas cõmẽorat: i accusatõe iudeoꝝ dictũ: hũc inuenim⁹ subuertẽtẽ gẽtẽ nraz: vt adiũgaꝫ: qz filiũ dei se feꝯ. CHRY. Deide pilatus qdem timet ab ipis auditis: ꝛ formidauit: ne forte verũ eẽt quod dicebaꝫ: ꝛ videret iniq; agere. vñ segt: Cũ ergo audisset pilat⁹ hũc sermonem magis timuit.

BEDA. Nõ timuit qz legẽ audiuit. qz alienigena erat: sz magis timuit ne filiũ ŏi occideret. CHRY. Illi vo hoc dicẽtes ñ horruerũt: sz iterficiũt eũ, p gb⁹ oportuerat adorare.

¶Et ingressus ẽ prętorium iterum: ꝛ dicit ad iesum: Unde es tu: Jesus aũt responsuz nõ dedit ei. Dicit ergo ei pilatus: Mihi nõ loqueris: Nescis q; ptãtem habeo crucifigere te: et ptãtez habeo dimittere te: Respõdit iesus: Nõ haberes potestatem aduersum me vllam: nisi tibi datũ esset ŏsup. Propterea q; me tradidit tibi maior pecatũ habz. Et exinde q̃rebat pilat⁹ dimittere euz.

CHRY. Pilat⁹ timore cõcussus: rursus inquisitionem facit. vnde dicitur: Et ingressus est prętorium iterum: ꝛ dicit ad iesum: vnde es tu: Non autẽ vltra interrogat Quid

fecisti: Sequitur: Jesus aũt respõsuz nõ dedit ei. Qui enĩ audiuit qm̃ ĩ hoc nat⁹ sũ: ꝛ ad hoc veni: ꝛ qm̃ regnũ meũ nõ est hĩc: cũ debuisset resistere ꝛ eripere eũ: hoc qdẽ nõ fecit: sed secutus ẽ iudaicũ ꝑpetũ. Propterea ergo nihil ei respõdit: qm̃ ianiter oĩa ĩterrogabat. Sed ꝛ aliter opib⁹ testãtib⁹ ei: volebat ꝓ sermones vicere ꝛ excusationes cõponere: ostẽdẽs qm̃ ad hoc venit. AVGV. Doc aũt silẽtiũ dñi nr̃i ihu xp̃i nõ semel factũ collatis oĩum euãgelistaꝝ narratõib⁹ repiẽ ꝛ apõ p̃cipẽ sacerdotũ: ꝛ apõ berodẽ: ꝛ apud ip̃m pilatũ: vt nõ frustra de illo ꝑphetia ꝓcesserit. Sicut agn⁹ coã tõdẽte fuit sine voce sic nõ aputt os suũ: tũc vtiqz qũ ĩterrogãtib⁹ nõ rñdit. q̃uis. n. qbusdã ĩterrogãtib⁹ sepe rñderit: tñ ꝑ illa ĩ qb⁹ noluit rñdere ad hoc data ẽ ō agno filitudo: vt ĩ suo silẽtio nõ re⁹ sz ĩnocẽs haberet̃. i. nõ sicut male sibi ꝓsci⁹ q de pctis ꝺuĩcebat̃ suis: sz sicut mãsuet⁹ q ꝑ pctis immolabat̃ alienis. CHRY. Qr igit̃ siluit. segt̃. Dic̃ q̃ ei pi. Mi. nõ lo. nescis qr po. ha. cru. te: ꝛ po. ha. dimittere te: Ui de q̃liter seip̃m cõdẽnauit. si enĩ ĩ te totũ positũ ẽ: cui⁹ gr̃a nullã cãm ĩueniẽs nõ absoluis: Qr igit̃ aduersus seip̃z protulit: rñdit iesus: Nõ haberes ptãtẽ aduersũ me vllam: nisi tibi datũ eẽt desup. oñdẽs qm̃ nõ simplr̃ ꝛ fm alioꝝ oñtiã hoc fit: sz mystice cõsumat̃. Ne igit̃ hoc audiẽs estimes eũ ab oĩ erutũ crie. subdit: Propterea q tradidit me tibi pecca tũ maius hz. Et nimirũ ꝙ si datũ erat neqz hic neqz illi obno xy sũt criminib⁹: ianiter dicis: Doc enĩ datũ ẽ. i. cõcessũ. ac si diceret: pmisit hoc fieri ueqz tam̃ ꝓpterea extra nequitiaz sũt. AVGV. Ecce rñdit puide. vbi ũ rñdebat: nõ sic̃ reus siue dolosus: sz sicut ouis silebat. vbi respõdebat: sic̃ pastor docebat. Dicam⁹ ergo qõ dixit: qõ ꝛ p aplm̃ docuit: qr non ẽ ptãs nisi a deo. Et qr plus peccat q ptãti ĩnocẽtẽ occidẽdũ iuoze tradit: q̃ ptãs ipa si eũ timoze alicuius maioris potestatis occidit. Talẽ qppe de⁹ ōderat illi ptãtẽ: vt eẽt ẽt sub cesaris ptãte. q̃ ꝑ iquit: Nõ hr̃es aduersũ me ptãtẽ vllã. i. q̃tulãcũq; hẽs: nisi bocip̃z gegd ẽ: tibi eẽt datũ desup: sz qr scio quãtñ sit: nõ. n. tãtuz ẽ vt tibi oĩmõ liberũ sit: ꝓpterea q tradidit me tibi mai⁹ pctm̃ hz. Ille qppe me tue ptãti tradidit iuidẽdo: tu vo eãdẽ ptãtẽ ĩ me exercitur⁹ es metuẽdo. nec timẽdo qdẽ p̃ti ĩnocẽtẽ hoiez bõ dz occidere: sz id celãdo facere multo mai⁹ malũ ẽ q̃ timẽdo ꝛ ideo nõ ait: Qui me tibi tradidit: ipe hz pctm̃: tãq̃ ille nõ hr̃et: sz ait. Mai⁹ pctm̃ hz: vt ẽt se hr̃e ĩtelligeret. THEO. Dic̃ aũt q tradidit me tibi. i. iudas vl̃ ẽt turba. Cũ ergo patẽs rñsũ iesus edidit: q⁹ nisi memetip̃z p̃berẽ ꝛ p̃ cõcederet: nõ hr̃es ptãtẽ in me: ex hoc poti⁹ ip̃m ab soluere pilat⁹ satagebat. vñ segt̃: Et exinde querebat pilat⁹ dimittere eũ. AVGV. Lege superioza ꝛ ĩuenies iam dudũ eũ querere dimittere iesuz. Exinde itaq; intelligẽdum est Propter hoc. i. ex hac causa ne haberet peccatũ occidẽdo innocẽtem sibi traditum.

¶ Judei autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis non es amicus cesaris. Omnis enĩ qui se regem facit contradicit cesari. Pilatus aũt cũ audisset hos sermões: adduxit foras iesum: ꝛ sedit pro tribunali in loco qui dicitur licostratos: hebraice autem gabatha. Erat autez parasceue pasche hora q̃si sexta: ꝛ dic̃ iudeis: Ecce rex vester. Illi aute clamabant: Tolle: tolle: crucifige euz. Dicit eis pilatus: Regem vestrũ crucifigã: Responderũt pontifices: Non habemus regez nisi cesarem. Tunc ergo tradidit eis illuz vt crucifigeretur.

AVG. Maiozẽ timozẽ se ingerere putauerũt iudei pilato terendo de cesare vt occideret chr̃istum q̃ supius: vbi dixerunt: Nos legẽ habemus: et fm legem dz mori qr filiũ ꝺi se fecit. vnde dicit̃: Judei aũt clamabãt dicẽtes: Si hũc ꝺi nõ es amicus cesaris. Omnis enĩ qui se re. fa. cõ. cesari. CHRY. Sz vnde habetis hoc demonstrare a purpurata diademate: a curru a militib⁹: Nõne solus semp cum. xy. discipulis icedebat ꝓ oĩa vilia trãsiẽs ꝛ cibũ ꝛ stolã et habitatõez: AVG. Pilatus aũt eozũ legẽ nõ timuit vt occideret: sed magis filium dei timuit ne occideret. Nũc vo non sic potuit ꝓtemnere cesarẽ auctozẽ ptãtis suc: quẽadmodũ legẽ gẽtis aliene. vñ subdit̃: Pilat⁹ aũt cũ audisset hos sermones adduxit foras iesũ ꝛ sedit pro tribunali in lo. q dicit̃ licostratos: hebraice aũt gabatha. CHRY. Exyt quidẽ vt scrutaturus rez. sedere enĩ pro tribunali hoc oñdebat. GLO. Sicut enĩ tribunal ẽ iudicũ. sic tronus vel soliũ regũ: ꝛ cathedra doctoꝝ.

BEDA. Licostratos aũt dr̃ pauimẽtũ q̃si lapide stratũ: erat loc⁹ sublimis. Segt̃: Erat aũt parasceue pasche hora q̃si sexta. ALCVI. Parasceue. i. ꝑparatio. hoc nomẽ dicebatur sexta sabbati ĩ qua ꝑparabãt necessaria sabbato vt de mãna dictũ ẽ. Sexta die colligetis duplũ: qr. n. sexta die bõ ẽ factus ꝛ in septima requit ds: iõ sexta die ꝓ hoie patit̃: sabbato gesc̃it ĩ sepl̃chro. hora aũt erat q̃si sexta. AVGV. Quid est ergo qõ marcus dicit. Erat hora tertia qñ crucifixerunt eũ: nisi qr hora tertia crucifixus est dñs linguis iudeozũ: hora sexta manib⁹ militũ vt itelligamus horã quintã iã fuisse transactam: ꝛ aliquid de sexta ceptũ quando sedit pro tribunali pilatus: que dicta ẽ a ioãne hora quasi sexta: ꝛ cũ duceretur ꝛ crucifigeret̃: et iuxta eius crucẽ gererẽtur que gesta narrantur: hora sexta integra compleretur. Ex qua hora vsqz ad nonã sole obscurato: tenebras factas triũ euangelistaruz matthei marci ꝛ luce cõtestatur auctoritae. Sed quoniam iudei facinus iterfecti chr̃isti a se ĩ romanos. i. pilatuz ꝛ eius milites trãsferre conati sunt: ꝓpterea marcus eã horã qua chr̃istus a militibus crucifixus ẽ prętermissa: tertiã poti⁹ horã recordatus expr̃essit: vt nõ tñ milites reperiantur crucifixisse iesuz: verũ etiam iudei qui vt crucifigeretur hora tertia clamauerũt. Est ꝛ alia huius solutio qõnis vt nõ �herr accipiatur hora sexta diei qr neqz ioannes ait: Erat hora diei quasi sexta. Sed ait Erat parasceue hora quasi sexta. parasceue autem latine ꝑparatio est. Pascha enĩ nostrum vt dicit apostolus ĩmolatus ẽ chr̃istus. Cui⁹ pasche prepatiõez si ab hora noctis nona computemus quãdo videtur principes sacerdotũ ꝓnũciasse dñi ĩmolationẽ dicẽtes: Reus est mortis vsqz ad horã diei tertiã q̃ crucifixũ esse chr̃istũ marcus euãgelista testatur: sex horę sũt tres nocture ꝛ tres diurne. THEO. Soluũt autẽ qdã q⁹ ex pctõ scriptoris contigerit apud grecos. nam quedã lr̃a greca nomine gama cui⁹ talis ẽ figura tertiã horã iportat. Quedam autez figura que ab eis vocat̃ epr̃simon que talis ẽ sextaz horaz iportat. Ex negligentia ergo scriptoruz ꝑcedẽs figura cedere potuit in sequentem. CHRY. Pilatus ergo vt scrutaturus exiens nullã tamen scrutationẽ faciẽs tradit eum estimans mouendos eẽ eos. vñ sequitur: Et dicit iudeis: Ecce rex vester. THEO. q. d. Ecce qualẽ hominẽ fatemini q⁹ ipium vr̃uz capesseret bũilis vt nihil tale possit tẽtare. CHRY. Et nimirum q̃ dicta sũt erãt sufficiẽtia vt facerẽt eos de cetero ab ira cessare: sed trepidabãt ne dimissus rursus turbã ducat. Amoz etenim principatus versutum quid est ꝛ aiam sufficiens pdere: propterea magis insistunt. vnde sequitur: Illi autem clamabant: Tolle: tolle. Interficere enim eũ conantur exprobratissima morte. vnde subdũt: Crucifige euz. formidantes ne aliqua eius post ipsum fiat memoria.

AVGV. Adhuc aũt pilatus terrorẽ quẽ de cesare ingesserant: supare conatur. vnde subditur: Dixit eis pilatus: Regem vestrum crucifigam: de ignominia eozum volens eos frangere quos de ignominia chr̃isti mitigare non potuit. Sequitur: Responderunt pontifices: Non habemus regẽ

nisi cesarem. CHRY. Uolentes seipsos submiserũt supplicio ꝓpterea et deus tradidit eos. Quia. n. ꝓcorditer negauerũt regnũ dei: dimisit eos in suũ iudiciũ incidere. regnuꝫ .n. xpi refutantes id qđ cesaris ẽ sup seipsos vocabãt. AVGV. Sꝫ pilat⁹ timore mox vincit. vñ seqt: Tũc ergo tradidit eis illũ vt crucifigeret. Aptissime enĩ ɔ cesarẽ venire videret: si regẽ se nõ hr̃e nisi cesarẽ ꝓfitẽtib⁹. aliũ regẽ vellet ĩgerere: dimittendo ĩpunitũ: quẽ ꝓpter hos ausus ei tradiderũt occidendũ: nõ aũt dictũ ẽ: Tradidit eis illũ vt crucifigerẽt illũ: sed vt crucifigeret. s. iudicio ac ptãte ꝑfidis. Sed iõ illis traditũ dixit euãgelista vt eos crimĩe ĩplicatos a quo alieni eẽ conabãtur osideret. nõ. n. faceret hoc pilat⁹: nisi vt id qđ eos cupe cernebat impleret.

¶ Susceperunt autem ieſum: ⁊ eduxerunt: Et bajulans ſibi crucem exiuit in euꝫ qui dicitur caluarie locum: hebraice autez golgotha: Ubi crucifixerunt eum: ⁊ cum eo alios duos hinc ⁊ ĩde: medium autem ieſum.

GLO. Ad mandatũ ꝑfidis milites xꝝm ſuſceperũt crucifigẽdũ. vñ dr̃. Suſceperũt ãt ieſũ ⁊ eduxerũt. AVGV. Poteſt enim hoc iaꝫ referri ad milites apparitores ꝑfidis nã poſtea euidentius dicitur: Milites ergo cũ crucifixiſſẽt eũ q̃uis euãgeliſta ẽt ſi totũ iudeis tribuit merito facit. ipſi enĩ fecerunt quicqd vt fieret: extorſerũt. CHRY. Sed qꝛ lignũ vt ꝓphanũ putabãt: ⁊ vitabant ⁊ neqꝫ tangere ipꝛ ſuſtinebãt crucẽ ieſu vt condẽnato ĩponũt. vñ ſeqtur: Et bajulãs ſibi cru. exi. in eũ qui dicitur cal. lo. hebra. aũt gol. vbi eũ crucifixerũt. Jta ⁊ ĩ typo factũ ẽ Jſaac ⁊ n. ligna portauit ſed tũc quidẽ vſqꝫ ad pr̃is beneplacitũ res ꝓceſſit: nũc autẽ in rebus effectũ obtinuit: veritas enĩ erat. THEO. Sed quodãmodo vt illic iſaac dimiſſus ẽ: ⁊ mactatus eſt aries ſic ⁊ hic diuina natura manet ĩpaſſibilis: ſed humanitas ꝭz quã aries dicitur tanq̃ errãtis arietis ade filiꝰ hic mactata eſt. Sed qualiter aliꝰ euangeliſta dicit q̃ angariauerũt ſimonẽ vt crucẽ portaret. AVGV. de cõ. euã. Utrũqꝫ factũ inuenimus. primo id quod ioãnes dicit. deinde quod ceteri tres. vnde intelligitur q̃ ipſe ſibi portabat crucẽ: cũ exiret in loc̃ memoratũ. AVGV. ſup io. Grande ſpectaculũ: ſed ſi ſpectet ĩpietas grãde ludibriũ. ſi pietas grãde myſteriũ: Ridet ĩpietas: regem pro vga regni lignũ ſui portare ſupplicy. Uidet pietas regẽ bajulãtẽ lignũ ad ſeipſũ figẽdũ: qđ fixꝝ⁹ fuerat ẽt in frontib⁹ regũ: ſpernẽdũ oculis ĩpiorũ in q̃ erant glorificatura corda ſãctorũ: ipſã crucẽ ſuã geſtãs humero cõ médabat: ⁊ lucerne arſure q̃ ſub modio ponẽda nõ erat cãdelabrũ ferebat. CHRY. Et ſicut victores ita et ipſe in humeris portabat victorie ſignũ. Quidã aũt dicũt q̃ in illo loco g calуarie dicebatur adã mortuꝰ ẽ ⁊ ſepultꝰ: vt in loco vbi mors regnauit: illic ⁊ ihs tropheũ ſtatuerit. HIE. ſup matth. Fauorabilis ĩterꝑtatio ⁊ mulcẽs aurẽ pl̃i: nec tamẽ vera. Extra vrbẽ enĩ et foris portã loca ſũt in qbus trũcant capita dãnatorũ et calуarie quaſi decollatorũ ſũpſere nom̃. Adã vo ſepultũ iuxta ebron ⁊ arbee in ieſu filꝫ naue volumine legim⁹. CHRY. Crucifigebãt aũt eũ cum latronibus: Unde ſeqtur: Et cũ eo alios duos hinc ⁊ inde: me. autẽ ieſũ. Jn hoc ꝓphetiam ĩplẽtes: qm̃ cũ iniquis reputatus ẽ. Que enĩ cõuitiãtes faciebãt: hec veritati cõferebant. volebat enĩ demon qđ fiebat obũ brare: ſed non valuit. Tribus enĩ i cruce affixis miracula que fiebãt nulli aſcripſit niſi ſoli ieſu: ita inanes diaboli artes facte ſũt. nec ſolum non obfuit glorie eius: ſed contulit nõ parũ. nam latronem ĩ cruce cõuertere: ⁊ in paradiſũ iducere nõ minꝰ fuit q̃ cõcutere petras.

AVGV. Tñ et ipa crux ſi attẽdas tribunal fuit. i medio enim iudice cõſtituto: vnꝰ latro qui credidit liberatus: alter q̃ inſultauit dãnatus ẽ: iã ſignificabat qđ facturus ẽ de vnis ⁊ mortuis: alios poſiturꝰ ad dextram: alios vo ad ſiniſtram.

¶ Scripſit autem ⁊ titulꝫ pilatus: ⁊ poſuit ſupꝫ crucem. Erat autem ſcriptum: Jeſus nazarenꝰ rex iudeorum. Hunc ergo titulum multi legerũt iudeorum: qꝛ prope ciuitatez erat locus vbi crucifixꝰ ẽ ieſus. Et erat ſcriptum hebraice: grece: ⁊ latine. Dicebant ergo pilato põtifices iudeorũ. Noli ſcribere rex iudeorꝫ: ſed qꝛ ipſe dixit rex ſum iudeorũ. Rñdit pilatus: Qđ ſcripſi ſcripſi.

CHRY. Sicut ĩ trophco littore ponũt victoriã oñdentes: ita pilatꝰ titulũ cruci xpi iſcripſit. vñ dr̃. Scripſit aut̃e ⁊ titulũ pilatꝰ ⁊ poſuit ſup crucẽ: ſimul gdẽ ꝓ xpo rñdens vt eũ a cõione latronũ diſcerneret. ſimul autez ⁊ de iudeis vlciſcẽs: oſtẽdẽs. s. ĩpoꝛ maliciã dũ ĩ ſuũ regẽ inſurrexerũt. vñ ſeqt: Erat ãt ſcriptũ: Jeſus naza. rex iudeoꝛ. BEDA. in quo mõſtrabat iam tũc regnũ ipſius. nõ vt ipſi putabãt deſtructũ ſꝫ potiꝰ augmentatũ. AVGV. Sꝫ iudeorũ tñ rex chriſtus ẽ an ẽt gẽtiũ: ĩmo ⁊ gẽtiũ. Cũ enĩ dixiſſꝫ: Ego ãt ſũ cõſtitutus rex ab eo ſup ſyõ mõtẽ ſãctum eiꝰ. ſubiecit. poſtula a me ⁊ dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã. magnũ q̃ volumꝰ itelligi ĩ hoc titulo ſacramẽtũ: qꝛ. s. oleaſter factus ẽ ꝓticeps pinguedis olee: nõ olea ꝓticeps facta ẽ amaritudis olea/ſtri: Rex q̃ iudeoꝛ xps. Fꝫ iudeoꝛ circũciſiõez nõ carnis ſꝫ cordis: nõ lr̃a ſꝫ ſpũ. Seqt: Dũc ergo titulũ mlti legebãt iudeoꝛ: qꝛ ppe ciui. erat lo. vbi cru. ẽ ieſus. CHRY. Credibile ãt ẽ multos gẽtiles ſimul cũ iudeis pp feſtũ ꝙuenijſſe: ⁊ ideo vt nullus ignoraret: nõ ĩ vna lĩgua ſꝫ ĩ tribꝰ ſcripſit. vñ ſubdit. Et erat ſcriptũ hebraice: grece: ⁊ latine. AVGV. Nec ꝓppe tres ligue ibi ꝓ ceteris eminebãt. Hebrea pp ideos ĩ lege dei gloriãtes: Greca pp gẽtiũ ſapiẽtes: Latina pp romãos mlt̃is ⁊ penc oib⁹ tũc gẽtib⁹ ĩpãtes. THEO. Significat ãt ſupſcriptio triplici ꝼmone figurata dñm eẽ regẽ practice: phiſice necnõ theologice. Nã ꝓ latinas lr̃as figurat̃ practica: eo q̃ romanoꝛ ĩperiũ potẽtiſſimũ ſatiſqꝫ officioſũ ĩ expeditõib⁹ fuerit. Per grecas vo lr̃as phiſica figurat̃. greci nãqꝫ erga naturaliũ ſpeculatõez iſudauerunt. Demũ ꝓ hebraicas theologia ꝓtẽdit: dũ iudeis ẽ credita rerũ diuiãꝛ agnitio. CHRY. Judei ãt crucifixo ĩuidebãt. vñ ſeqtur: Dicebãt ergo pi. põ. iu. Noli ſcri. Rex iude. ſꝫ qꝛ di. rex ſũ iudeoꝛ. Nã hec gdẽ enũtiatio ẽ ⁊ cõmunis ſnia. Si vero adyciatur: Qm̃ ipſe dixit: ipſi⁹ petulãtie ⁊ extollentie oſtẽderet crimen eſſe. ſed pilatus ĩ prioꝛi ſterit mẽte. vñ ſequitur: Reſpondit pilatus: Quod ſcripſi ſcripſi: O ineffabilem vim diuine operationis etiam in cordibus ignorantium: nonne occulta vox quedam pilato intus quodam ſi dici poteſt clamoſo ſilentio perſonabat: qđ tãto ante ĩ pſalmorum litteris prophetatuꝫ eſt: Ne corrumpas tituli ſcriptionem. Sed quid loquimini inſani pontifices: nunquid enim propterea non erit verum: quia ieſus ait. Rex ſum iudeorum: Si corrumpi non poteſt quod pilatus ſcripſit: corrumpi poteſt quod veritas dixit: Jdeo enim pilatus quod ſcripſit: ſcripſit: quia dominus: quod dixit: dixit.

¶ Milites ergo cum crucifixiſſent eum: ⁊ accepe-
runt veſtimenta eius: ⁊ fecerunt q̃tuoꝛ partes vnicuiq̃ militi partem ⁊ tunicam. Erat autẽ tunica inconſutilis: deſuper contexta per totũ. Dixerunt ergo ad inuicẽ. Non ſcindamus eam: ſed ſortiamur de illa cuius ſit. Ut ſcriptura impleretur dicens. Partiti ſũt veſtimẽta mea ſibi: ⁊ ſuper veſtem meam miſerunt ſortez.

AVGV. Judicāte pilato milites qui ei parebāt crucifi xerunt iesum. vñ dicit: Milites ergo cū crucifixissent eum acceperūt vestimēta eius: ⁊ tñ si volūtates: si clamores eoꝝ cogitemus: iudei magis crucifixerūt. sed de partitione sortiōeqꝫ vestimētorū ei⁹ ceteri euangeliste breuius ⁊ clause iste vo aptissime locutus ē. nā sequitur. Et fece. q̄tuor ptes vnicui. mi. partē. vñ appet q̄tuor fuisse milites q ī eo crucifigēdo p̄sidi pareurūt. sequit: Et tunicā subaudiēdū ē: Acceperūt: vt iste sit sēsus: Acceperūt āt ⁊ tunicā. ⁊ sic locutus ē vt de ceteris vestimētis nullā sorte missā eē videamus: sed de tunica quā simul cū ceteris acceperūt: sed nō siliter diuiserūt. De hac enī segt exponēs: Erat āt tu. incō. desup cōtexta p totū. CHRY. Ipsā speciē tunice euāgelista historice designat. qz enī ī palestina duos pānos ꝯnectētes subtexūt idumēta: oñdit ioānes q̄ talis erat tunica iesu: occulte vilitatē vestimētoꝝ insinuās. THEO. Alij vero dicūt q̄ apō palestinātelas cōtexūt: nō velut apud nos texūtur: existēte sit pius stamine: iferiꝰ vo texētibꝰ: vt sic nō versus ptē supmā textura ꝓtēdat ſz ecōtra. AVGV. Cur āt ō illa sortē miserit narrat dicēs: Dixerūt ergo ad iui. nō sci. eā. ſz sor. ō illa cuiꝰ sit: Apparet itaqz ī alijs vestimētis eq̄les se būisse ptes vt sortiri necesse nō fuerit. In illa vo vna nō eos hr̄e potuisse singulas ptes nisi sciderēt vt p pānos eiꝰ iutiliter tollerēt quod ne facerēt ad vnū ea puenire sortitōe maluerūt. Vuiꝰ euāgeliste narrationi cōsonat ēt ꝓphetic̄ testimoniū. vñ subiūgit: Ut scriptura adiple. di. pti. sunt vesti. mea sibi ⁊ in ve. meā mi. sortē. CHRY. Intuere ꝓphetie certitidinē. ñ enī q̄ partiti sūt solū: ſz ⁊ q̄ nō ptiti sūt. Dixit igit ꝓpheta vestimēta gdē diuiserūt: ſz vestē sorti ꝓcesserunt. AVGV. Mattheus dicēdo diuiserūt vestimēta eiꝰ sortē mittētes: ad totā diuisiōeꝫ vestimētorū voluit itelligi ⁊ illā tunicā pertinere de q̄ sortē miserūt. Tale ē quod ēt ait lucas: Diuidētes vestimēta eiꝰ miserūt sortes. Diuidētes enī venerūt ad tunicā de qua facta ē sortitio. Dicendo āt sortes pluralē numerū ꝓ singlari posuit. Marcus āt solus videt ītulisse aliquā cōnez. dicēdo enī. Mittētes sortē sup eis quis gd tolleret. tāq̄ sup oībus vestimētis non super sola tunica sors missa sit locutus videatur: sed hec breuitas obscuritatē fac̄. Sic enī dictum est. mittētes sortem super eis ac si diceret mittentes sortem cū diuiderētur. Cū aut̄ dicit: Quis quid tollerꝫ. i. quis tunicā tolleret: tāq̄ si totū ita diceret. mittētes sortē super eis: quis tunicā q̄ partibus eq̄libꝰ supfuerat tolleret. Quadripartita aūt vestis dñi nr̄i iesu x̄pi q̄dripti tā figurauit eiꝰ eccl̄iā: q̄tuor. ſ. partibꝰ ī orbe diffusā: ⁊ ī eisdē eq̄liter. i. cōcorditer distributā. Tunica vo illa sortita oīum ptiū significat vnitatē q̄ charitatis viculo cōtinet: Si āt charitas ⁊ supeminētioꝝ hz viā ⁊ supereminet scientie ⁊ sup oīa ꝓcepta ē: Fm illō: Sup oīa aūt hec charitatē habete: merito vestis q̄ significat desuper cōtexta phibet. Et addidit: p totū. qz nēo eiꝰ ē expers qui ptīcre iuenit ad totum: a quo toto catholica vocat̄ ecl̄esia. Incōsutilis aūt ne aliqñ dissuat̄. ⁊ ad vnū puenit: qz ī vnū oēs colligit. In sorte āt ōi gratia cōmēdata ē. cum enī sors mittitur: nō ꝓpone cuiusqz vel meritis: sed occulto iudicio dei credit. CHRY. Uel sicut gdam dicūt tunica incōsutilis desup cōtexta p totū fm allegoriam ostendit: qm̄ non simplr̄ bō erat qui crucifixus ē: ſz ⁊ ōsup ōitatē hēbat. THEO. Ul alr̄. Uestis icōsutilis denotat coapⁿ x̄pi: qō a supiori ꝓte contextum est. Spūs enim scūs superuenit ⁊ virtus altissimi virgini obumbrauit. Hoc ergo sacrosanctum christi corpus indiuisibile cōstat. nam ⁊ si diuidatur per singulos scificās vniuscuiusqz animam simul ⁊ corpus: integre tamē ⁊ indiuisibiliter cōsistit ī omnibus. At quoniā ex quatuor elemētis mūdⁿ consistit itelligēdū ē pro x̄pi vestimētis: visibilē creaturā quā inter se diuidūt demōes qnotiēs morti tradūt vbū dei quod habitat in nobis: ac satagunt nos sue partis efficere ꝓ mundanas illecebras. AVGV. Et iō ista nō aliqd boni significasse gs dixerit: qz per malos facta sūt: gd. n. de ipsa cruce dicturi sumus q̄ siliter ab ipis facta ē. ⁊ tñ ea significari recte itelligit̄ qō ait apl̄s: Que sit latitudo: lōgitudo: altitudo: et ꝓfundū. Lata ē gppe ī trāsuerso ligno quo extēdūtur pēdētes manⁿ et significat opera bona in latitudīe charitatis. Longa ē a transuerso ligno vsqz ad terrā ⁊ significat pseuerātiā ī longitudine tpis. Alta ē in cacumine quo trāsuersum lignū sursū versus excedit et significat supnū finē quo cūcta opera referūtur. Profūda ē in ea parte q̄ ī terra figitur: ibi gppe occulta ē sed cūcta eius apparētia īde cōsurgūt sicut bona nr̄a de ꝓfunditate gr̄e dei que cōprehēdinō pōt: vniuersa ꝓcedūt. Sed ⁊ sī crux christi hoc solū significet qō ait apostolus: Qui x̄pi sūt carnē suā crucifixerūt cū passiōibꝰ ⁊ cōcupiscētijs q̄ magnū bonū ē. Postremo gd ē signū x̄pi nisi crux christi: qō signū nisi adhibeat siue frōtibꝰ credētiū: siue ipi aq̄ ex q̄ regenerātur: siue oleo quo chrismate vngūt̄ siue sacrificio quo alūtur: nihil eorū vite proficit.

¶ Et milites quidem hec fecerunt. Stabant autē iuxta crucē iesu mater eius: ⁊ soror matris eiꝰ maria cleophe: ⁊ maria magdalene. Cū vidisset ergo iesus matrem ⁊ discipulum stantē quē diligebat: dicit matri sue. Mulier: ecce filius tuus. Deide dicit discipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in suaꝫ.

THEO. Cū milites que ad ꝓpriā spectabāt secordiā ꝓsequebātur: ipse gēitricis cura sollicitꝰ ē. vñ dicit: Et milites gdē hec fecerūt. Stabat aūt iuxta crucē iesu mr̄ eiꝰ ⁊ soror mr̄is eiꝰ: maria cleophe. ⁊ maria magdalene. AMBRO. ī eplās: Maria mr̄ dñi ante crucē stabat filij. nullus me hoc docuit nisi scūs ioānes euāgelista. Mūdū alij cōcussū ī passiōe dñi ꝓscripserūt: celū tenebris obductū: refugisse solē: in paradisū latronē ſz post piā cōfessionē receptū. Joānes docuit qō alij nō docuerūt quēadmodū ī cruce positus mr̄em appellauerit. Pluris putauit q̄ victor supplicioꝝ pietatis officia mr̄i exhibebat q̄ regnū celeste donabat̄ vite eterne. nā si religiosū ē q̄ latroni: donat̄ vita multo vberioris pietatis ē q̄ a filio mr̄ tanto effectu honorat̄: Ecce īgt filiꝰ tuꝰ: ecce mr̄ tua. Testabat̄ de cruce x̄ps et iter mr̄em atqz discipulū diuidebat pietatis officia. Cōdebat dñs nō solū publicū sed ēt domesticū testamētū. Et hoc eiꝰ testiñ significabat ioānes dignⁿ tāto testatore testis. Bonū testiñ nō pecunie sed vite eterne: qō nō attramēto scriptū ē: ſz spū dei viui. Lingua mea calamus scribe velociter scribētis. ſz nec maria mior q̄ matrem christi decebat fugientibus apostolis ante crucem stabat ⁊ pys spectabat oculis filij vulnera: quia expectabat non in pignoris mortem: sed mundi salutē: aut fortasse qz cognouerat p filij morte mūdi redēptōez. Aula regalis ēt sua morte putabat se aliqd publico auditurā muneri: sed iesus nō egebat adiutore ad redēptiōez oiuz q oēs sine adiutore seruauit. vñ ⁊ dicit: factⁿ sū bō sine adiutorio iter mortuos liber. Suscepit gdē affectu parētis ſz ñ q̄siuit alterius auxiliū. Hāc imitatā mr̄es scē q̄ ī vnico filio dilectissimo tātū materne virtutis exēplū dedit neqz enī vos dulciores liberos habetis: neqz illud virgo querebat solatium vt alium posset generare filiū. HIERO. ō eluidiū. Maria ista que in marco ⁊ mattheo Jacobi et ioseph mr̄ dicitur: fuit vxor alphei ⁊ soror marie matris domini: quam mariam cleophe nunc ioannes cognominat a pr̄e siue a gētiliate familie: aut quacūqz alia causa ei nomē imponens. Si autem inde tibi alia atqz alia videtur q̄ alibi dicatur maria iacobi minoris mater: et hic maria cleophe: discat scripture consuetudinem eundem hominem diuersis nominibus appellari. CHRYSOSTO. Et considera q̄ ibe

cillius gen⁹.ſ.mulierū virilius apparuit iuxta crucē ſtando fugientib⁹ diſcipulis. AVGV.de con.euā. Niſi aūt matheus ⁊ lucas mariā magdalene noīaſſent potuiſſemus dicere alias a longe:alias iuxta crucē fuiſſe.nullus. n.eoꝝ pꝛeter ioānē mr̄em domini cōmemoꝛauit. Nūc ergo qūo ītelligīt eadē maria magdalene ⁊ a longe ſtetiſſe cū alis mulieribus ſicut mattheus et lucas dicūt:et iuxta crucē fuiſſe:ſicut ioānes dicit.niſi qꝛ in tāto ītervallo erāt vt iuxta dici poſſēt: qꝛ i cōſpectu eius p̄ſto aderāt et a longe in cōſpectu turbe ꝓpinquius circūſtātis cū centurionē et militibus. Poſſumꝰ ēt ītelligere q⁹ ille que ſimul aderāt cū matre dñi poſtq̄ eā diſcipulo cōmendauit:abire iā cepant.vt a denſitate turbe ſe erueret ⁊ cetera q̄ facta ſūt longius ītuerētur:vt ceteri euangeliſte:q⁹ poſt mortē dñi eas cōmemoꝛauerūt iā lōge ſtātes cōmēoꝛarent. Quid aūt ītereſt ad veritatē q⁹ quaſdā mulieres piter'q̄ſdā ſinguli noīauerūt. CHRY. Et cū alie mulieres aſtarent nullius alterius meminit niſi mr̄is. docēs nos plus aliq̄d matrib⁹ p̄bere. Sicut.n. parētes circa ſp̄ualia aduerſātes:neq3 noſſe oꝛ:ita q̄ñ nihil ip̄ediūt oīa decet eis p̄bere ⁊ alys p̄ferre. vñ ſubdit: Cū vidiſſet ergo ihs ma.⁊ diſci.ſtantē quē di.dicit ma.ſue. Mu.ecce fi. tu⁹. BEDA. Dilectiōis iditio euāgeliſta ſuā ōmōſtrat pſonā:nō q⁹ exceptis ceteris ſol⁹:ſz p̄ ceteris familiari⁹ pp p̄uilegiū caſtitatis a dño amabat:q̄ñ v̄go ab eo vocat⁹:v̄go p̄mānſit ī eū.

CHRY. Pape q̄ſto diſcipulum honoꝛauit honoꝛe ſz ip̄e ſeip̄m occultat moderate ſapiēs. ſi.n. vellet gloꝛiari:⁊ cām vtiq3 adieciſſet pp quā amabat. Et .n. ꝓueniēs ē magnā q̄ndā ⁊ mirabilē eē cām. Jō aūt nihil aliō ioāni loqꝛtur:neq3 cōſolat⁹ triſtātē q̄ñ tp̄s nō erat v̄boꝝ cōſolatiōe. Sz neq3 pax erat honoꝛari cā tali honoꝛe. Qꝛ v̄o cōueniēs erat mr̄em ex iſtētē doloꝛe oppꝛeſſā ꝓcuratiōem querere qꝛ ipſe aberat: diſcipulo q⁹ diligebat⁹ tradidit diligentiā habituro. vñ ſeq⁹. Deide di.diſci. Ecce ma.tua. AVGV. Nec nimirū ē illa hoꝛa de q̄ ihs aquā cōuerſurus ī vinū dixerat matri: Quid mihi ⁊ tibi ē mulier:nōdū venit hoꝛa mea. Tūc.n. diuīa facturus nō diuinitatis:ſed hūanitatis vel ifirmitas matrem velut icognitā repellebat.nūc aūt humana iā patiēs ex qua factus fuerat hō:affectu cōmēdabat hūano. Moꝛalis igit̄ ī ſinuatur locus et exēplo ſuo inſtruit p̄ceptoꝛ bon⁹ vt a filys p̄p⁹ ip̄ēdatur cura parētibus:tāq3 lignū illud vbi erāt fixa membꝛa moꝛiētis ēt cathedra fuerit magiſtri docentis.

CHRY. Jtaq3 ēt martiōis obſtruit iuerecūdiā. ſi.n. non gēitus eſt ſm carnē neq3 matrē habuit cuius gr̄a tāta circa eā ſolā facit ꝓuidētiā. Intuere aūt q̄liter cū crucifigeretur vniuerſa ip̄turbate agebat: diſcipulo loquēs de mr̄e. pphetias ip̄lens .latroni bonā ſpē tribuēs anteq3 āt crucifigeret trepidās videtur.nā illic qdē nature imbecillitas demonſtrata ē:hic aūt virtutis ſupabundantia oñdebatur. Sed ⁊ nos per hoc erudit ſi ante aduerſa conturbamur . non ꝓpterea deſiſtere:cū in agonē ingreſſi fuerimus oīa ſuſtinere vt facilia ⁊ leuia. AVGV. Quia ergo matri quā relīquebat:alteruz pro ſe filiū quodāmodo ꝓuidebat cur hoc fecerit oñdit in hoc qō ſubditur: Et ex illa hoꝛa acccepit eam diſcipulus ī ſuā: Sz ī que ſua ioānes mr̄em dñi accepit: Neq3 .n.nō ex eis erat q⁹ dixerāt ei: Ecce nos dimiſimus oīa ⁊ ſecuti ſum⁹ te. Suſcepit q̄ eā ī ſua nō ꝓdia q̄ nulla ꝓpꝛia poſſidebat ſed officia que ꝓpꝛia diſpēſatiōe exequenda curabat.

BEDA. Alia lr̄a hz:accepit eam diſcipulus ī ſuā.qdaz volūt ī ſuā mr̄em:ſed congruentius ſubauditur in ſuam curā.

¶ Poſtea ſciēs ieſus qꝛ oīa cōſūmata ſunt: vt cōſumaret ſcriptura: dicit Sitio. Vas āt erat poſitū aceto plenū. Jlli ergo ſpōgiā plenā aceto: hyſopo circūponētes obtulerūt oꝛi eius. Cuz ergo accepiſſet ieſus acetū dixit: Cōſumatū ē: Et inclinato capite tradidit ſpiritū.

AVGV. Patiebat̄ hec oīa q⁹ apparebat hō:⁊ ip̄e idē diſponebat hec oīa q̄ latebat de⁹. vñ dr̄. Postea ſciēs q̄ñ oīa cōſūmata ſūt: vt ꝓſumaret̄ ſcriptura.i.qō ſcriptura ꝓdixerat: Et ī ſiti mea potauerūt me aceto: dicit: Sitio. ranq3 diceret, hoc minus feciſtis. date qō eſtis. Judei qppe ip̄i erāt acetū degenerātes a vino p̄ꝛiarchaꝝ ⁊ pphetarū. Vas ergo poſitū erat aceto plenū: tāq3 enī de pleno vaſe: de inigtate mundi hui⁹ ip̄letū coꝛ hītes: velut ſpōgia cauernoſis quodammodo atq3 toꝛtuoſis latibulis fraudulētū. vñ ſeq⁹. Jlli aūt ſpōgiā plenā aceto hyſopo circūponētes optulerūt oꝛi ei⁹.

CHRY. Neq3 enī ex his q̄ videbant facti ſūt māſueti: ſz ſeuiebāt magis:⁊ eū potabāt: ꝓdēnatorū pocula offerentes: ꝓpterea enī hyſopus appoſit⁹ erat. AVGV. Hyſopū āt cui circūpoſuerūt ſpōgiā aceto plenā: q̄ñ herba ē humilis ⁊ pect⁹ purgat:xp̄i humilitatē ꝓgruēter accipim⁹: quā circūdederūt ⁊ ſe circūueniſſe putauerūt:xp̄i nāq3 hūilitate mūdamur. Nec moueat qūo ſpōgiā oꝛi ei⁹ potuerūt admouere. q̄ cruce fuerat exaltat⁹ a terra. Sic̄.n. apō alios euāgeliſtas legit̄ q⁹ hic p̄termiſit:ī arūdine factū ē: vt ī ſpōgia talis pot⁹ ad crucis ſūlimia leuaret̄. THEO. Quidā vo hyſopū dicūt vocari arūdinē. nā frōdes hz arūdini conſimiles. Seq̄t̄: Cū ergo accepiſſet ihs acetū dixit: Cōſumatum eſt.

AVGV. Quid:niſi q⁹ prophetia tanto ante prędixerat. BEDA. Dic q̄ri pōt:qūo hic dr̄. Cū accepiſſet acetū:cum ali⁹ euāgeliſta dicat. Noluit bibere: Sz hoc facile ſoluitur: q̄ñ ñ accepit vt biberz:ſed vt qō ſcriptū erat ip̄leret. AVGV. Deide qꝛ nihil remāſerat qō āteq3 moꝛereꝰ fieri.ad hoc opoꝛteret.ſeq̄t̄: Et iclinato capite tra .ſpiritū. Peractis oīb⁹ q̄ vt pagerent̄ expectabat:tāq3 ille q ptātē hēbat ponē di aiaz ſuā ⁊ ıt̄eꝝ ſumēdi eā. GREGO. xi.mo. Spūs aut ē hic p aīa pōit. Si.n. aliō ſpūz q̄ aīaz euāgeliſta diceret Expe ūte ſpū aīa remāſiſſet. GREGO. Nō āt q̄ñ expirauit inclinauit caput:ſz qꝛ iclinauit caput tūc expirauit. p q̄ omnia idicauit euāgeliſta q̄ñ oīm dñs ip̄e erat. AVGV. Quis enī ita doꝛmit qñ voluerit:ſicut ieſus moꝛtuus ē q̄ñ voluit: Quanta ſperanda:vel timēda ptās eſt iudicantis:ſi appaꝛuit tāta moꝛentis. THEO. Tradidit aute dñs ſpiritum deo ⁊ patri: oſtēdens q⁹ nequaq3 ſancto⁹ aīe conuerſantur in tumulis.immo deueniunt ad manus patris oīm peccatoꝛibus ad locum penarum delatis videlicet ad infernum.

¶ Judei ergo quoniā paraſceue erat vt non remanerent in cruce corpora ſabbato. Erat enim magnus dies ille ſabbati: roganerunt pilatū vt frāgerent̄ eoꝝ crura ⁊ tollerēt̄. Venerūt ergo milites ⁊ primi quidē fregerūt crura ⁊ alterius qui crucifixus ē cum eo: Ad ieſū aute cū veniſſet vt viderūt eū iā mortuū nō fregerūt eius crura: ſed vnus militū lancea latus ei⁹ aperuit ⁊ continuo exiit ſāguis ⁊ aqua. Et qui vidit teſtimoniū perhibuit: ⁊ verum eſt teſtimoniū ei⁹. ⁊ ille ſcit qꝛ vera dicit vt ⁊ vos credatis. Fcā ſūt. n. hec vt ſcriptura ip̄leret̄. Os nō cōminuetis ex eo: ⁊ ıt̄eꝝ alia ſcriptura dicit: Videbunt in quem tranſfixerūt.

CHRY. Judei q⁹ camelū trāſglutiebāt:culicē āt collabꝰdabāt:cū tāta fuiſſet opati audatiā:ō die diligēter rōcināt. vñ dicit̄: Ju.q̄ñ pa.erat: vt ñ re.ī cru.coꝛ.ſab. BEDA. Paraſceue.i.pparatio dicta ē ſexta feria:qꝛ eo die duplices ſibi cibos fily iſrl̄ pparabāt. Erat enī m.di. il.ſab .ſ. pp ſolēnitatem paſchalem. Rogaue. pi. vt frange.cru.eo. AVGV. Nō crura tollerētur:ſz hi quibus ideo frangebant̄: vt moꝛerentur auferentur ex ligno:ne pendentes in crucibus

magnū diem festum sui diurni cruciatus horrore fedarēt.
THEO. Sic.n. iubebātur ī lege. non occidere solē in dominis supplitio. vel qz noluerūt ī die festo tortores aut homicide cēseri. CHRY. Uide āt qualiter valida est veritas. p eoz.n. studia pphetia cōpletur. vnde subditur: Uene. ergo mili. ⁊ primi qui. frege. cru. ⁊ alte. q cruci. ē cum eo. Ad fe. aūt cū venis. vt vide. eū iā mortuū: non frege. ci⁹ cru. sed vnus mili. lan. la. eius apuit. THEO. Ut iudeis cōplacent lanceāt christū circa corpus exaīe cōtumelias iferētes: sed cōtumelia in signū pdyt. sanguinē enim de corpore extincto manare miraculosuz ē. AVGV. Uigilanti verbo euāgelista vsus ē. vt nō diceret: Latus eius pcussit aut vulnerauit. sed apuit: vt illic quodāmodo vite ostiuz pandret. vñ sacramēta ecclie manauerūt: sine qb⁹ ad vitā q̄ ve vita est nō itrat. vñ segtur: Et cōtinuo exiuit sanguis ⁊ aqua. Jlle sanguis ī remissionē fusus ē peccatorum: aqua illa saluta re tēperat poculū. boc ⁊ lauacrū pstat ⁊ potū. Hoc prenūcia bat: q⁹ noe in latere arce ostiū facere iussus ē quo intrarent aīalia que nō erāt diluuio pitura: qbus pfigurabatur ecclesia. pp hoc pria mulier facta ē de viri latere dormiētis. ⁊ hic secūdus adā īclinato capite in cruce dormiuit: vt inde foret ei ꝺiūx p id qō de latere dormiētis effluxit. O mors vñ mortui reuiuiscūt: qd isto sanguīe mūdi⁹? qd isto vulnere salubri⁹? CHRY. Et qz hic suscipiūt prīcipiū sacra mysteria cū accesseris ad tremē dū calicē: vt ab ipsa bibiturus christi costa ita accedas. THEO. Erubescant igit̄ q vinū ī sacris nō limphāt mysterys. vident̄. n. nō credere q⁹ aqua de latere fluxerit. Pōt tñ qs calumniose dicere q⁹ aliq̄ vtus vitalis erat in corpore: ⁊ iō sanguis effluxit: aq̄ vō manans ierpugnabile signū fuit ⁊ iō euāgelista subiungit: Et q vidit testimoniū phibuit. CHRY. q. d. Nō ab alys audiui: sed ipse pñs vidit. Et vez ē testimoniū eius. Qō ꝺueniēter subiūgit cōuitiū christi enarrās: nō magnū aliq̄ō ⁊ admirabile signū vt sic suspect⁹ fīmo redderet̄: sed ipse hoc dixit: bereti coz oza pcludens: ⁊ futura psonās mysteria: ⁊ eū q iacebat ī eis ispicies thesauz. Segt̄: Et ille scit: qz ve. di. vt ⁊ vos cre.
AVGV. Scit.n. q vidit: cui⁹ credat testimōio q nō vidit. Duo āt testimōia de scripturis reddidit singulis reb⁹: q̄s facras fuisse narrauit. Nā qz dixerat. Nō fregerūt crura iesu. subdidit. Ḟcā sunt enī ꝟ vt scriptura ipleret̄. os nō cōmi. ex co. Qz pceptū ē eis: q celebrare pascha inssi sunt ouis īmolatōe ī veteri lege: q̄ dñice passionis vmbra peceſſerat. Itē qz subiūxerat: Un⁹ mili. lācea la. eius ape. ad hoc ptinet altez testimōiū qō sbdit dicēs: Et itez alia scriptura ꝺi. Uide. in quē trāsfi. vbi pmissus ē xp̄s ī ea q̄ crucifix⁹ ē carne futur⁹.
HIERO. Hoc āt testimonium sumptuz est de zacharia.

¶ Post hec aūt rogauit pilatum ioseph ab arimathia eo qō cēt discipulus iesu: occultus autez propter metū iudeoruz: vt tolleret corpus iesu. Et permisit pilatus. Uenit ergo ⁊ tulit corp⁹ ieſu. Uenit aūt ⁊ nicodem⁹ qui venerat ad iesum nocte primū ferens mixturā myrrhe ⁊ aloes quasi libras centū. Acceperūt ergo corp⁹ iesu: ⁊ ligauerūt eū lintheis cū aromatib⁹: sic mos ē iudeis sepelire. Erat aūt in loco vbi crucifix⁹ ē hort⁹: ⁊ in horto monumentū nouū in quo nondū q̄squā positus erat. Jbi ergo propter parasceuē iudeorū quia iuxta erat monumentū posuerunt iesum.
CHRY. Estimās ioseph extinctum eē iudeoz furorem christo crucifixo: cum fiducia accessit vt deponendū funus ꝓcuraret. vnde dicitur: Post hec au. ro. pi. io. ab armathia.
BEDA. Arimathia ipsa est ramatha ciuitas helcane ⁊ samuelis. Celit⁹ āt, puisuz ē vt eēt diues vt ad presidez posset accedere: ⁊ vt eēt iustus: vt corp⁹ dñi accipe mereret̄. vnde segt̄: Ut tolleret coz. ie. eo q⁹ eēt discī. iesu. CHRY. Non ex. xy. sz ex septuagīta. quoniā nullus ex. xy. accesserit. Et si timore iudeoz gs ꝓ cā assūpserit: ꝟ codē doctrinā timore. vñ dr: occul. aūt ꝓpter metum iu. Sz valde insignis' er: at: ⁊ pilato not⁹. vñ ⁊ grām accepit ⁊ hoc ē qō subdit̄. Et pmi. py. Et sepelit ō reliquo: ñ vt ꝺdēnatū: sz vt magnū quēdā ⁊ mirabile. vñ subdit̄ Ue. g̃ ⁊ tu. coz. ie. AVGV. ō cō. euā. In extremo enī illo officio funeri exhibēdo min⁹ curauit a iudeis: q̄uis soleret in dño audiēdo eorum inimicitias detuitare. BEDA. Sedata enīz vtcūqz eorū scuitia eo q⁹ se aduersus christū prevaluisse gaudebāt: corpus christi petyt qñ nō videbatur cā discipulatus: sed pīatis vēisse vt fūeri officiū īpenderet: qō bomines nō soluz bonis: sed ēt malis solēt īpendere. Adiungitur aūt ei ⁊ nicodemus. vñ sequitur. Ue. au. ⁊ nico. g ve. ad ie. no pri. fe. mixtu. myr. ⁊ aloes q̄si li. cen. AVGV. Non ita distinguendū ē: vt dicamus primū ferēs mixturā myrrhe: sed vt qō dictū est primū ad superiorē sensuz ptineat. Uenerat enīad iesū nicodemus nocte primū: quod idē ioānes narrauit in prioribus euāgely sui p tibus. hic ergo intlligendū ē ad iesum nō tunc solū: sed tūc primū vēisse nicodemū: venisse āt postea vt fieret audiēdo discipls. CHRY. Ferūt āt pigñta q̄maxie corp⁹ apta fūit q̄plurimū ꝓseruare: ⁊ nō pmittere cito subyci corruptōi: adhuc enim vt de nudo homine disponebāt sed tamē multā dilectionē demonstrabāt. BEDA. Notandū ē autem q⁹ simplex vnguentuz fuerit qz ex diuersis aromatib⁹ licētia conficiēdi non haberēt. sequitur: Acce. er. coz. ic. ⁊ liga. eū litheis cū aroma. sic mos ē iudeis sepeli. AVGV. In quo euāgelista admonuit in huiusmodi officys q̄ mortuis exhibentur morē ciuusq̄ gentis eē seruandū. Erat āt illius gentis ꝓsuetudo vt mortuorū corpora varys aromatib⁹ cōdirentur: vt diuti⁹ seruarētur illesa. AVGV. de cō. euā. Neqz aūt hic ioānes alys repugnat. neqz enim illi qui nicodemū tacuerūt: affirmauerūt a solo ioseph dñm sepultum q̄uis solius cōmemoratione fecerint: aut qz illi vna syndōe a ioseph inuolutū dixerūt: ꝓpterea ꝓhibuerunt intelligi: ⁊ alia linthea potuisse afferri nicodemo ⁊ superaddi vt veruz narret ioannes ꝓ non vno linthco sz linthcis inuolutus sit: q̄uis ⁊ ꝓpter sudariū quod capiti adhibebatur: ⁊ institas quibus corp⁹ totum alligatū ē: qz oīa de lino erāt: ēt si vna syndo ibi fuit: vacissime dici potuit: Ligauerunt eū lintheis Linthea gppe generaliter dicūtur q̄ lino texūt̄. BEDA. Hinc ecclesie cōsuetudo descendit vt corpus domini nō in sericis ⁊ auro textis consecretur: sed in syndone munda.
CHRY. Quia vero breuitate temporis vrgebāt: nona enī hora mortuo christ o: deinde accedentibus ad pilatum: ⁊ deponētibus christi corp⁹ vespa īminebat: ideo ponūt eū in primū monumētū. vñ subditur: Erat au. in lo. vbi cruci. ē hort⁹ ⁊ in hor. monu. no. in quo nonduz quisq̄ po. fuerat. Qz dispensatione factum est: ne alterius alicuius q cum eo iaceret estimaret̄ resurrectio facta eē. AVGV. Sic etiā in marie virginis vtero nemo ante illum: nemo post illum conceptus est: ita in hoc monumentn nemo ante illuz: ⁊ nemo post illum sepultus est. THEO. Per hoc etiā q⁹ nouum fuit sepulchrum. mystice datur intelligi q⁹ per christi sepulturam omnes inuouamur morte corruptione destructa. Attende etiam abundantiam pro nobis suscepte paupertatis: Nam qui domum in vita non habuit: post mortem quoqz in alieno sepulchro reconditur: ⁊ nudus existens a ioseph operitur. Sequitur: Jbi ergo ꝓpter pasce. iu. quin iu. erat mon. posue. ie. AVGV. Accceleratam vult itelligi sepulturam: ne aduesperasceret qnando iam ꝓpter pasceuē quam cenam puram iudei latine vsitatius apud nos vocant facere tale aliquid non licebat. CHRY. Propinquum autem fuit sepulchrum: vt discipuli possent cum fa

cilitate accedere ꝛ cõsideratores fieri eorũ q̃ euẽiebãt ꝑpe exũte loco: ꝛ vt sepulture testes eẽnt ẽt inimici custodiẽtes sepulchrũ: ꝛ vt falsus oñderetur is qui de furto sermo.

BEDA. Mystice ãt ioseph iterꝑtat aptꝰ ꝑ acceptõez boni opis: ad qõ mõemur vt corꝑ dñi digne ꝓcipere mereãur.

THEO. Nũc ẽt quodãmõ xps apõ auaros mortificat: i paupe famẽ patiẽte. Esto g̃ ioseph ꝛ tege xꝑi nuditatẽ: nõ semel sz ĩ tuo tumulo spũali ꝓsiderãdo recõde: coopi ꝛ imisce myrrhã ꝛ aloẽ amaricãtiacõsiderẽdo vocẽ illã: Ite maledicti in ignẽ eternũ q̃ nihil amariꝰ estimo. CA. XX.

VNa aũtẽ sabbati maria magdalene vẽit mane cum adhuc tenebre essẽt ad monumẽtũ: ꝛ vidit lapidẽ revolutum a monumẽto. Cucurrit g̃ ꝛ venit ad simonẽ petꝝ ꝛ ad aliũ discipulum quẽ amabat ihesus. ꝛ dicit illis: Tulerũt dominũ de monumẽto: ꝛ nescimꝰ vbi posuerũt euz. Exĩt ergo petrꝰ et ille aliꝰ discipulus: et venerũt ad monumẽtum. Currebãt autem duo simul: et ille aliꝰ discipulus p̃recucurrit citiꝰ petro: et venit p̃imus ad monumẽtũ. Et cum se inclinasset vidit posita lintheamia: nõ tamẽ itroiuit. Venit ergo simõ petrus sequeus eum: et introiuit ĩ monumentũ. Et vidit lintheamia posita et sudarium quod fuerat super caput eius non cuz lintheaminibꝰ posituz: sed sepatim inuolutum in vnuz locum. Tũc ergo introiuit et ille discipulus q venerat p̃imus ad monumetũ: et vidit et credidit. Nõdũ.n. sciebant scripturã: quia opoꝛtuit eum a mortuis resurgere.

CHRY. Quia iã trãsierat sabbbatũ: i quo ꝓdiebaẽ a lege: nõ potuit maria magdalene gescere: sz venit ꝑfũdo dilu culo ꝓsolationẽ quãdã a loco sepulture ĩuenir volẽs. vñ dr. Una ãt sabbati maria magdalene vẽit mãe cũ adhuc tenebre eẽnt ad mõumẽtũ. AVG. de cõ. eua. Uẽit qdẽ maria magdalene: sine dubio ceteris mulieribꝰ que dñe ministrauerãt plurimũ dilectõe feruẽtioꝛ: vt ñ imerito ioanes solaz cõmemoꝛaret: tacitis eis q̃ cuz illa fuerãt sic̃ aly testantur.

AVGV. sup ioanẽ. Una ãt sabbati ẽ: quẽ iã diẽ dñicum ꝑpter dñi resurrectionẽ mos christianus appellat: quẽ matheꝰ p̃mã sabbati noiauit. BEDA. Dicit g̃: Una sabbati, hoc ẽ altera siue p̃ima die post sabbatum. THEO. Uel aliter: Hebdomade dies iudei sabbatũ nomiabãt: vnã aũt ex sabbati dieb⁹ p̃imã: futuri ãt seculi exẽplar ẽ h̃ dies: qñ futuri seculi vna dies ẽ nequaq̃ nocte iterpollata. Deꝰ enĩ ibi sol est: g nũquã occidit. In hac igit die dñs resurrexit incoꝛruptibilitatẽ corꝑis assumens sicut nos in futuro seculo incoꝛruptiõe iduemur. AVGV. de cõ. euã: Oꝛ ãt marcꝰ dicit: Ualde mãe oriẽte iã sole: ñ ꝛpugnat ei qõ h̃ dr: Lũ adhuc tenebr̃ eẽnt die gppe surgẽte aliq̃ relige tenebraꝝ tãto magis extenuãt: quãtomagis oriꝛ lux. Nec sic accipiẽdũ ẽ qõ ait marcꝰ: Ualde mãe oꝛto iã sole: tãq̃ sol ipe iã videret sup terrã: sz potiꝰ sic̃ dicere solemꝰ eis gbꝰ volumꝰ significare tẽpiꝰ aliqd fãciẽdũ: oꝛto iaz sole dr. i. de p̃imo aduẽiente ĩ has ptes. GREGO. i ho. Lógrue ãt dr: Lũ adhuc tenebr̃ eẽnt. Maria.n. auctorẽ oĩuz quẽ carne viderat: mortuũ q̃rebat in monumento. ꝛ qz hũc mĩme ĩuenit: furatũ credidit. Adhuc g̃ erãt tenebre cũ venit ad monumẽtũ. Segt: Et vidit lapidẽ revolutũ a monuñto. AVGV. ỏ cõ. euã: Jam ergo factũ erat qõ solus matteb⁹ cõmemoꝛat de trrre motu ꝛ lapide revoluto: cõterritisq̃z custodib⁹. CHRY. Surrexit gdez dñs lapide ꝛ signaculis ỏ sepulchꝛo ĩmacẽ tibus: qz vo opoꝛtebat ꝛ alios certificari aperiẽ monumẽtũ post resurrectionẽ: ꝛ ita creditur qõ factũ ẽ. hoc veniq̃ ꝛ mariã mouit. videꝫ.n. lapidẽ sublatũ nõ intrauit neq̃ ꝓpexit: sz ad discipulos ex multo amoꝛe cũ velocitate cucurrit. Nõdũ aũt de resurrectiõe nouerat aliqd manifestũ: sz putabat trãslationẽ coꝛpis eẽ factã. GLO. Et iõ cucurrit nunciare discipliis: vt aut secũ q̃rerẽt: aut secũ dolerẽt. Et hoc ẽ qõ segtur: Lucurrit ergo: ꝛ vẽit ad simonẽ petrũ ꝛ ad aliũ discipulũ quẽ diligebat ihesus. AVGV. Jta se cõmemoꝛare solet q⁹ eũ diligebat ihesus: q vtiq̃z oẽs: sz ipm ꝑ ceteris ꝛ familiarius diligebat: Segt. Et dixit eis: Tulerũt dñm meũ ꝛ nescio vbi posuerũt eũ. GREGO. iy. mo. Hoc ãt dicẽs totũ ꝓ ꝛpte insinuat: solũ gppe coꝛpꝰ dñi q̃situra venerat: ꝛ quasi totũ dñz sublatũ deploꝛat. AVGV. Nõnulli ãt codices greci ẽt hñt: Tulerunt dñm meũ: qõ videri dictũ põt ꝓpẽsioꝛe charitatis vel famulatꝰ affectu. Sz hoc in pluribꝰ codicib⁹ quos ĩ ꝓmptu hẽm⁹ ñ iuenim⁹. Discipulũ ãt quẽ diligebat ihesus seip̃m dic̃. nã gppe ita cõmemoꝛare solet q⁹ eũ diligebat ihesus q vtiq̃z oẽs: sed ipsũ ꝓe ceteris ꝛ familiariꝰ diligebat. CHRY. Euãgelista vero nõ p̃tiuauit mulieres hac laude: nec vereẽdũ existiauit q⁹ ab ea p̃iꝰ addisceret. Audiẽtes g̃ illi cũ mlto studio monumẽto insistũt. GRE. Illi autem ꝓe ceteris cucurrerunt: q ꝓe ceteris amauerũt: vz. petrꝰ ꝛ ioanes. vñ segtur: Exyt g̃ pe. ꝛ il. aliꝰ disci. ꝛ venerũt ad monumẽtũ. THEO. Sz si q̃ras qũo astãtibus custodibꝰ venerũt ad monumẽtũ. Rudis qõ: qñ postq̃z dñs resurrexit ꝛ vna cũ terremotu affuit angelꝰ in sepulchꝛo: recesserũt custodes ãnũciãtes phariseis. AVGV. Lũ ãt iã dixisset. venerũt ad mõumẽtũ: regressus ẽ vt narraret quo venerũt atq̃z ait. Currebãt aũt duo simul ꝛ ille aliꝰ discipulus p̃cucurrit citiꝰ petro ꝛ venit p̃ior ad mõumẽtũ. vbi oñdit q⁹ ipse p̃ior venerit: sz tanq̃z de alio cũcta narrat. CHRY. Ueniẽs aũt cõsiderat lintheamia posita. vñ segtur: Et cũ se inclinasz vidit posita lintheamina: nihil tñ ipe plꝰ pscrutatur: sz õsistit. ꝛ h̃ ẽ qõ subdit: Nõ tñ itroiuit. Petrꝰ vo vt perquid⁹ itroiẽs: vniuersa ispexit diligẽter ꝛ ãpliꝰ vidit. Unde sequit. Uenit ergo simon petrus ꝛ itro. i mo. ꝛ vidit lin. po. ꝛ sud. qõ fu. su. ca. eiꝰ nõ cũ li. po. sz sep. ĩuol. i vn. lo. qõ erat resurrectõis signũ. Neqz.n. si qdẽ eũ trãstulissẽt: coꝛpꝰ eiꝰ õnudassent: neqz si furati eẽnt: hui⁹ rei fuissent solliciti vt leuarẽt sudariũ ꝛ inuoluerẽt: ꝛ ponerẽt i vnũ locũ seoꝛsũ a lithea minibꝰ: sz simplr vt se hẽbat susceꝑissẽt coꝛpꝰ. Jõ. n. ioanes ꝑmiserat qñ sepultꝰ ẽ cũ myrrha q̃ ꝓglutinat coꝛpi lintheamia: vt nõ decipiaris ab his q dicũt eũ furto sublatũ eẽ. Nõ. n. ita. isensatꝰ eẽt q furaret: vt circa rẽ supfluã tñ studiũ cõsumeret. Post petꝝ ãt ꝛ ioanes itroiuit vñ segtur: Tũc g̃ intro. ꝛ ille disci. q vene. p̃i. ad mo. ꝛ vidit ꝛ credidit. AVG. Nõnulli putãt h̃ ioanẽ credidisse q⁹ ihs resurrexerit: sz qõ segt̃ hoc ñ ĩdicat. vidit g̃ mãe monuñtũ ꝛ credidit qõ dixerat mulr. nã segt̃: Nõdũ. n. sciebãt scriptu. qz opoꝛ. eũ a moꝛt. resur. Nõ g̃ eũ credidit resurrexisse: quẽ nesciebat opoꝛtere resurgere. qñ ãt ab ipo dño qudiebãt q̃uis aptissime dicere tur: ꝓsuetudie tñ audiẽdi ab illo pabolas ñ itelligebãt: ꝛ aliqd aliõ eũ significare credebãt. GRE. i ho. Nec ãt tã subtilis euãgeliste descriptõ a mysterys vacare credẽda ñ ẽ. ꝓ ioannẽ iuniozẽ synagoga: ꝑ seniozẽ vo petꝝ eccl̃a gẽtiũ õsignatur: qz ꝛ si ad dei cultũ ẽ poꝛ synagoga q̃z eccl̃ia gẽtiũ: ad vsũ tñ scl̃i poꝛ ẽ mlt̃itudo gẽtiũ q̃z synagoga. Lucurrerunt ãt sil: qz ab oꝛt⁹ sui tpe vsqz ad occasũ pi ꝛ cõi via: ꝛ si nõ pari ꝛ cõi sensu gẽtilitas cũ synagoga decucurrit: venit synagoga ꝑ ad monuñtũ sz minime ĩtrauit: qz legis qdẽ mãdata ꝓcepit: ꝓphetias ỏ ĩcarnatiõe ac passione dñica audiuit: sz credere in moꝛtuũ noluit. Uẽit ãt simõ petrꝰ ꝛ itroiuit ĩ monumẽtũ: qz secuta posterioꝛ eccl̃ia gẽtiũ xꝑi iesũ ꝛ cognouit carne moꝛtuũ ꝛ viuẽtẽ credidit deum. Sudariũ aũt capitis dñi cũ lintheaminibus non inuenitur qz caput xꝑi deus ꝛ diuinitatis incõꝓhẽsibilia sacramẽta ab infirmitatis nostre cognitio

ne diſiuncta ſũt:eiuſq; potẽtia creature tranſcẽdit naturã. Nõ ſolũ aũt ſeparatiz ſz inuolutũ inueniri dicit: qz in theo quo inuoluitur:nec initiũ nec finis aſpicit. Celſitudo autez diuintatis nec cepit eẽ nec deſinit. Bene ãt additur in vno loco:qz in ſciſſura mentium deus non eſt: z illi eius gratiaz hẽre merẽtur qui ſe abinuicẽ p ſectarũ ſcandala ñ diuidũt. Sed qz ſolet per ſudariũ laborãtiuz ſudor detergi: põt z ſudary noie intelligi labor dei. Sudariũ ergo qõ ſup caput ei⁹ fuerat:ſeorſũ inuenit: qz ipſa redẽptoris nr̃i paſſio longe a noſtra paſſione diſiuncta eſt:qñ ipſe ſine culpa ptulit qõ nos cũ culpa toleram⁹. Ipſe ſpõte morti ſuccũbere voluit: ad quã nos venim⁹ inuiti. Poſtq; aũt intrauit petr⁹: ingreſſus eſt z ioanes:qz in fine mũdi ad redẽptoris fidẽ ẽt iudea colligetur. THEO. Ual'r. Intellige petrũ actiuũ z pmptum. Joannez vero contẽplatiuũ:z docilẽ:erga reruz diuinaz habuiſſe pitiã. plerũq; aũt ꝑuenit cõtẽplatiu⁹ notitia z docilitate:ſz actiu⁹ inſtãtia feruoris z ſedulitate precedit illius acumen:z prius inſpicit diuinum myſterium.

¶ Abierunt ergo iterum diſcipuli ad ſemetipos Maria autem ſtabat ad monumentũ foris plorans. Duz ergo fleret inclinauit ſe z proſpexit in monumẽtũ: Et vidit duos angelos i albis ſedẽtes: vnũ ad caput: z vnum ad pedes vbi poſitũ erat corpus ieſu. Dicunt ei illi. Mulier qd ploras? Dicit eis: Quia tulerunt dominum meuz: z neſcio vbi poſuerunt eum. Hec cuz dixiſſet cõuerſa eſt retrorſum: z vidit ieſum ſtãtẽ z ñ ſciebat quia ieſus ẽ. Dicit ei ieſus: Mulier: qd ploras? Quẽ queris? Illa exiſtimans quia hortulanus eſſet: Dicit ei: Domine ſi tu ſuſtuliſti eũ dicito mihi vbi poſuiſti eum: z ego euz tollã. Dicit ei ieſus: Maria. Cõuerſa illa dicit ei: Rabboni: quod dicit magiſter. Dicit ei ieſus: Noli me tangere: Nondũ enim aſcẽdi ad patrẽ meũ. Uade autem ad fratres meos z dic eis: Aſcendo ad patrez meum z patrem veſtrum: deũ meũ z deum veſtruz: Uẽit maria magdalene annunciãs diſcipulis quia vidi dominum z hec dixit mihi. GREGO. ī ho. Maria aũt magdalene q̃ fuerat tn ciuitate peccatrix amando veritatẽ lauerat lachrymis maculas crimis: cui⁹ mẽtẽ magna vis amoris accenderat: q̃ a monumento dñi ẽt diſcipulis recedentib⁹ nõ recedebat. Dicitur enĩ. Abie. ergo itez diſcipli ad ſemetipos. AVGV. Jdeſt vbi bitabãt: z vñ ad monumẽtũ cucurrerãt. Uiris aũt redeuntib⁹: ifirmiorẽ ſexũ ĩ eodẽ loco fortior figebat affect⁹. vñ ſeqr̃: Maria aũt ſtabat ad monumẽtũ foris plo. AVGV. de cõ. cuã. Jdeſt añ illũ ſaxei ſepulchri locũ: ſed tñ itra illõ ſpaciũ quo iã igreſſe fuerãt: hort⁹ qppe illic erat. CHRY. Ne mireris aũt q̃ maria amare flebat ad ſepulchz: petrus vo nihil tale paſſus eſt. cõpaſſibile enĩ ẽ mulieb⁹e gen⁹ z nã flebile. AVGV. Oculi igr̃ q dñm q̃ſierãt: z nõ inuenerãt lachrymis vacabãt: ampli⁹ dolẽtes q̃ fuerit ablat⁹ de monumẽto q̃ſ q̃ fuerat occiſus in ligno: qñ magiſtri tanti cui⁹ vita ſubtracta fuerat nec memoria remãebat. AVGV. de cõ. cuã. Uiderat aũt cũ alys mulierib⁹ angelũ ſedentez ad dextris ſup lapidẽ reuolutũ a monumẽto: ad q̃⁹ vba cuz fleret: ꝓſpexit ī monumẽtũ. CHRY. Magnũ. n. ad mitigationẽ ẽ monumẽtũ apparẽs: vide deniq; eã vt plus rege ſceret: z inclinãtẽ ſe z volẽtẽ locũ videre vbi iacuit corpus. vñ ſeqr̃: Dũ q̃ fle. icli. ſe z ꝓſpe. ī monumẽtũ. GREGO. Amãti. n. ſemel aſpexiſſe nõ ſufficit: qz vis amoris intentionẽ multiplicat ingſitõis. AVGV. Nimium. n. dolebat nec ſuis nec diſcipulorum oculis facile putabat eſſe credendũ: an potius diuino inſtinctu in animo eius effectum eſt vt proſpiceret. GREGO. Queſiuit enim corpus z minime inuenit. perſeuerauit vt quereret: vnde z cõtigit vt inueniret. actũq; eſt vt deſideria dilatata creſcerẽt: z creſcentia carent qõ inueniſſent: Sancta. n. deſideria dilatione creſcunt Si aũt dilatiõe deficiũt: deſideriano fuerũt. Jſta itaq; que ſic amat: q̃ ſe ad monumentũ qõ ꝓſpexerat itez inclinat: vi deam⁹ quo fructu vis amoris in ea ĩgeminat opus ingſitionis. Segtur. n. Et vi. duos ange. ī al. ſeden. vnũ ad ca. z vnũ ad pe. vbi po. fuerat cor. ic. CHRY. Quia. n. nõ erat excelſa mulieris mens vt ex ſudarys pciperet reſurrectionez: angelos videt in leto habitu: vt z ipſa a paſſiõe mitigeꝛ. AVGV. Quid ẽ ãt q⁹ vnus ad caput z alter ad pedes ſedebat? an qñ q̃ grece angeli dicunt̃: latine ſunt nuncy. Jſto modo chriſti euãgeliũ velut a capite vſq; ad pedes: ab initio vſq; in finẽ ſignabãt eſſe nũciandũ. GRE. Uel ad caput ſedet angelus cũ per apoſtolos predicat̃: qz in principio erat verbum. z quaſi ad pedes ſedet cũ dicit̃. Uerbũ caro factũ eſt. Poſſumus ẽt per duos angelos duo teſtamẽta agnoſcere: que dũ pari ſenſu incarnatũ z mortuũ: ac reſurrexiſſe dñm nũciant: q̃ſi teſtamẽtũ prius ad caput: z teſtamẽtũ poſteri⁹ ad pedes ſedet. CHRY. Angeli aũt apparentes nihil de reſurrectione dicũt: ſed paulatim in eũ q̃ de reſurrectiõe eſt intrant ſermonẽ. Quia. n. mulier vltra conſuetudinẽ preclarũ habitũ viderat: ne turbetur audiuit cõpaſſionis vocẽ. vñ ſeqtur: Dicũt ei illi: mulier qd ploras? Angeli lachrymas ꝓhibebant: z futurũ quodãmõ gaudiũ nũciabant. Jta. n. dixerũt: Quid ploras? ac ſi dicerẽt: plorare noli. GRE. Jpſa. n. ſacra eloquia q̃ in nos lachrymas amoris excitant: eaſdem lachrymas conſolantur dũ nobis redẽptoris noſtri ſpeciez reꝛomittunt. AVGV. At illa eos putãs ĩterrogaſſe neſciẽtes cauſas prodit lachrymarũ. vñ ſeqtur: Dicit eis: qz tulerunt dominũ meũ. Dñz ſuũ vocat dñi ſui coꝛp⁹ exanime: a toto partẽ ſignificãs: ſicut oẽs cõfitemur ieſũ chriſtũ filiũ dei ſepultũ: cum ſola eius ſepulta ſit caro. Segtur: Et neſcio vbi poſuerũt eũ. Nec erat cauſa maioris doloris: qz neſciebat quo iret ad cõſolandũ dolorẽ. CHRY. Nondũ autez de reſurrectione aliquid nouerat: ſed adhuc tranſlationem imaginabat̃. AVGV. de cõ. cuã. Dic intelligendi ſunt ſurrexiſſe angeli: vt ẽt ſtãtes viderent̃: ſic̃ lucas eos viſos eẽ cõmemorat. AVGV. ſup ioã: Sz hora iã venerat q̃ id qõ nũciatũ quodãmõ fuerat ab angelis flere ꝓhibentib⁹: gaudium ſuccederet flentib⁹. vñ ſeqr̃: Nec cũ dixiſſet conuerſa ẽ retrorſũ. CHRY. Sz quare ad angelos loquens z nondũ ab eis aliqd audiẽs cõuertit̃ retrorſum? Mihi videt̃ q⁹ hec ea dicẽte: xps poſt eã apparuit: z angeli cõſiderãtes dominatorẽ: z figura z inſpectione z motu cõfeſtim oñderunt qñ dñm viderũt: z hoc ẽ qõ mulierẽ cõuerti retrorſum fecẽ.

GREGO. Notãdũ ẽt q⁹ maria que adhuc d̃ dñi reſurrectione dubitabat cõuerſa retrorſũ ẽ vt videret ieſum: qz videlicet p eãdẽ dubitationẽ ſuã ãſi tergũ ī dñi faciẽ miſerat quẽ reſurrexiſſe minime credebat. Sz qz amabat z dubitabat: videbat z nõ agnoſcebat eũ. vñ ſeqtur: Et vidit ieſuz ſtãtẽ z nõ ſciebat qz ihs eẽt. CHRY. Angelis. n. vt domina toꝛ apparuit: mulieri vero nõ ita: ne eã ex ꝑma viſiõe ſtupefaceret. nõ. n. opoꝛtebat eã repente ad excelſa reducere: ſed paulatim. Segtur: Dicit ei ieſus. Mulier quid ploras? quẽ queris? GRE. Interrogat̃ doloris eã: vt augeat̃ deſideriũ quatenus cum nominaret quẽ quereret: in amoꝛem eius ardenti⁹ eſtuaret. CHRY. Et qz in cõi figura apparuit: eſtimauit eũ hoꝛtulanũ eẽ. vñ ſequitur: Illa eſtimans qz hoꝛtulanus eſſet: dicit ei: Dñe ſi tu ſuſtuliſti eũ dicito mihi vbi poſuiſti eũ: vt ego eũ tollam. hoc eſt: ſi propter timoꝛem iudeorum leuaſti eum dicito mihi z ego eũ accipiam. THEO.

Timebat enim ne iudei ēt corpori iseuirēt exanimi: ⁊ ideo volebat ī alio loco incognito illō trāsponere. GREGO. Forsitan aūt nec errādo hec mulier errauit q̄ ieſus hortulanū credidit: an nō ei ſpiritualiter hortulan⁹ erat qui in eius pectore per amoris ſui vim ſemina virtutū virentia planta bat: Sz quid ē q̄ viſo eo quē hortulanū credidit: cui nec dū dixerat quē querebat ait: Dñe ſi tu ſuſtuliſti eum: Sed vis amoris hoc agere ſolz ī alo: vt quē ipſe ſp cogitat: nullū aliū credat ignorare. Poſtq̄ ām eā dñs cōi vocabulo appellauit ex ſexu: ⁊ agnit⁹ nō ē: vocat ex noīe. vñ ſequit: Dicit ei ieſus. Maria. ac ſi dicat: Recognoſce eum a quo recognoſceris. Maria ergo q̄ vocatur ex noīe recognoſcit auctorē: quia ⁊ ipſe erat q̄ querebaſ exterī⁹: et ipe q̄ eā interius vt quererz docebat. vñ ſegtur. Cōuerſa illa dicit ei: Rabboni: qō dicit magiſter. CHRY. Sicut. n. iudeis qñqz īmanifeſt⁹ erat: ⁊ pñs: ita ⁊ loquēs cū volebat ſeipſuz notū faciebat. Qualiter aūt cōuerſa dicit cū chriſt⁹ ad eā loquereť: Mibi videtur q̄ dicēte ea: Ubi poſuiſti eū: cōuerſa ē ad angelos vt interrogaret: cur ſtupefacti eſſent. deinde chriſtus vocās eā cōuertit eā ad ſeipſum: ⁊ per vocē manifeſtū ſeipſum fecit.

AVGV. Uel q̄ prius conuerſa corpore quod non erat putauit: nūc corde conuerſa: quod erat agnouit. Nemo aūt calūnieť mulierē q̄ hortulanum dixerit dñm: ⁊ ieſum magiſtrū. ibi. n. honorabat hoīez a quo beneficium poſtulabat. hic recolebat doctorē: a quo diſcernere humana ⁊ diuina diſcebat. Aliter ergo dū dixit: Suſtulerūt dñz meū. aliter aūt Dñe ſi tu ſuſtuliſti eū. GREGO. Jā vo ab euāgeliſta nō ſubdiť qd mulier fecit: ſz ex eo inuiť q̄ audiuit. Segť: Dic ei ieſus: Noli me tāgere. In his nāqz verbis oñdiť q̄ maria amplecti voluit ei⁹ veſtigia quē recognouit. Sz cur tāgi nō debeat ratio quoqz addiť cū ſubiūgiť. Nōdū. n. aſcē. ad pa. meū. AVGV. Sz ſi ſtās ī terra nō tāgiť: ſedēs ī celo qūo ab hoīe tāgeť: q̄ certe anteq̄z aſcēderet diſcipulis ſuis ſe obtulit tāgēdū dicēs: Palpate ⁊ videte: qz ſpūs carnē ⁊ oſſa nō hz: vt lucas teſtať. Quis aūt tā ſit abſurd⁹ vt dicat eū a diſcipulis quidē anteq̄z aſcēdiſſet ad patrē: ſe voluiſſe tāgi: a mulieribꝰ aūt noluiſſe: niſi cū aſcēdiſſet ad patrē Sz legunť ēt femine poſt reſurrectionē anteq̄z ad patrē aſcēderet tetigiſſe ieſuz: in qb⁹ erat etiā ipſa maria magdalena: narrāte matheo. Aut ergo hoc ſic dictū ē: vt in illa femina figurareť ec cl̄ia de gētib⁹: q̄ ī xp̄z nō credidit: niſi cū aſcēdiſſet ad patrē: aut ſic ī ſe credi voluit ieſus: hoc ē ſic ſe ſpūaliter tāgi q̄ ipe ⁊ pr̄ vnū ſunt. Ei⁹qppe ī itimis ſenſib⁹ quodāmō aſcēdit ad patrē q̄ ſic ī eo, pfecerit vt pr̄i agnoſcat equalē. Quo autem hec nō carnaliter adhuc ī eū credebat: quē ſīc hoīez flebat:

AVGV. i. de tri. Tact⁹ aūt tāq̄z finē faē notiōis: Jōqz nolebat ī eo eē finē intēti cordis ī ſe: vt hoc qō videbať tūmō putareť. CHRY. Ul aľr: Uolebat h̄ mlier adhuc cū xp̄o eē: ſīc ⁊ añ paſſiōez: ⁊ p̄ gaudio nihil magnū excogitabat: q̄z uis caro xp̄i multo melior facta fuerit reſurgēdo. Ab hac ḡ ītelligētia eā abducēs dixit: Noli me tāgere: vt cū m'ta reuerētia ei loquať. vñ nec diſcipulis apparet de reliquo cum eis cōuerſans: vt reuerēti⁹ ei attēdāt dicēs: Nōdū. n. aſcēdi. oſtēdit quoniā illuc properat ⁊ feſtinat. Eū aūt qui illuc debet abire: ⁊ nō vltra cū hoibus conuerſari nō oportebat cuz eadē videre mente qua ⁊ añ. ⁊ hoc manifeſtat cōſequenter dicēs. Uade aūt ad fra. meos ⁊ dic eis: Aſcen. ad pa. meum ⁊ pa. ve. deū meū ⁊ deuz ve. HYLA. xi. de tri. Inter ceteras ipietates ſuas ēt hoc dicto dñi vti ſolent heretici: vt per id q̄ pater eius pater eoz ē: ⁊ de⁹ ei⁹ deus coz eſt in natura dei non ſit: ſed in forma dei manens formā ſeruī aſſumpſit. Et cū hoc ad homines in ſerui forma chriſtus ieſus loquať non ambigiť gn pater ſibi vt ceteris ſit ex ea parte qua hō eſt: ⁊ de⁹ ſibi vt cūctis ſit ex ea natura q̄ ſeruus eſt. Denqz hunc eundē ſermonē cepit dicens: Uade ad fratres meos. Fratres aūt ex carne ſunt deo. Ceterum vnigenitus deus ſine fratib⁹ ē. AVGV. Uel aliter: Nō ait patrez noſtrū ſz patrē meū ⁊ patrē veſtrū. aliter ergo meū: aliter veſtruz natura meū: gratia veſtrū. Neqz dixit deū noſtrū: ſz deum meū: ſub quo ego homo. ⁊ deū veſtrū: inter quos ⁊ ipſum mediator ſum. AVGV. de cō. euā. Tūc ḡ egreſſa ē a monumēto: hoc ē ab illo loco vbi erat horti ſpaciū āte lapides effoſſū: ⁊ cū illa alie q̄s ſm marcū iuaſerat tremor ⁊ pauor, ⁊ nemini. ſ. aliorum quicq̄ dicebāt. vnde ⁊ hic dicitur: Uēit maria magdalene annuncians diſcipulis: qz vidi dominū: ⁊ hec dixit mihi. GREGO. Ecce humani generis culpa, ibi abſcondiť vnde proceſſit. qz. n. in paradiſo mulier viro ꝓpinauit mortez: a ſepulchro mulier viris annūciauit vitā: ⁊ dicta ſui vinificatoris narrat: q̄ mortiferi ſerpentis verba narrauerat. AVGV. de con. euan. Dum aūt cū alys veniret: tunc ſm matth̄. occurrit illis ieſus dicens: Auete. Sic ergo colligim⁹ angelorum collocutionē bis numero eas habuiſſe veniētes ad monumentū: ⁊ ēt ipſi⁹ dñi. ſemel. ſ. quando maria hortulanum putauit: ⁊ iterū cū eis occurrit in via vt eas repetitiōe firmaret. ⁊ ſic venit maria magdalene annucians diſcipulis: non ſolū ipſa ſz ⁊ alie quas lucas cōmemorat. BEDA. Myſtice aūt maria q̄ iterpretat dña illuminata: illuminatrix: ſeu ſtella maris: ſignificat eccleſiā que magdalena. i. turrenſis dicit. nā magdalon grece: latine turris dicit: ꝓpter illud qō dicitur in pſalmo. Factus eſt mihi turris fortitudinis. In eo aūt q̄ hec mulier diſcipulis chriſtum reſurrexiſſe nunciauit: omnes monentur: maxime q̄, bus eſt commiſſum predicandi officium: vt ſiquid ei celit⁹ reuelatum fuerit: ſtudioſe proximis propinet.

¶ Cum ergo ſero eſſet die illo vna ſabbatorum ⁊ fores eſſent clauſe: vbi erāt diſcipuli cōgregati propter metū iudeorum: venit ieſus ⁊ ſtetit in medio ⁊ dixit eis: Pax vobis. Et cūm hoc dixiſſet oſtēdit eis manus ⁊ latus. Gauiſi ſūt ergo diſcipuli viſo domino. Dixit ergo eis iterū: Pax vobis. Sicut miſit me pater: ⁊ ego mitto vos. Hec cū dixiſſet: inſufflauit: ⁊ dixit eis: Accipite ſpiritū ſanctū. Quorum remiſeritis peccata remittūtur eis: ⁊ quorum retinueritis retēta ſūt. Thomas autem vnus ex duodecim qui dicit didym⁹ non erat cum eis quando venit ieſus. Dixerunt ergo ei alij diſcipuli: Uidim⁹ dominū. Ille aūt dixit eis: Niſi videro in manibus eius fixurā clauorū ⁊ mittam digitū meum in loco clauorū: ⁊ mittā manū meaz in latus eius non credā.

CHRY. Audientes diſcipuli q̄ maria annunciauit cōſequēs erat vt aut diſcrederēt: aut credentes dolerent: q̄n eos nō reputauit dignos ſua viſione. Nec igit recogitātes: neqz p vnā die dimiſit pertrāſire: ſed ex eo q̄ ſciebāt iaz ſuſcitatū eē: videre ſitiētib⁹ ⁊ timidis exūtib⁹ cū ſero factū eēt ipſis aſtitit. vñ dicit: Cū ergo ſe. eēt die illo vna ſabba. ⁊ fo. eſſent clauſe: vbi erant diſci. cōgre. ꝓpter me. iu. BEDA. In hoc infirmitas apoſtolorū mōſtrat: qui foribus clauſis intus congregati reſident ꝓpter timorem iudeorū: quorum metu fuerant prius diſperſi. Uenit ieſus ⁊ ſtetit in medio. Ideo autem ſero apparuit: quia conſequens erat tunc maxime eos timidos eſſe. THEO. Uel quia preſtolabatur vt omnes conuenirent. Oſtys vero clauſis. vt oſtendat qz eodem modo reſurrexit adiacente lapide ſuper monumentum. AVGV. in ſer. paſche. Nonnulli autez de hac re ita mouentur: vt pene periclitenť afferentes contra miracula diuina pudicia rōcinationū ſuarū. Sic. n. diſputāt. Si corpus erat: ſi hoc ſurrexit de ſepulchro quod pepēdit in ligno:

Quomodo:per hostia clausa intrare potuit:Si cõprehẽdis modũ:nõ ẽ miraculũ.vbi deficit ratio:ibi ẽ fidei edificatio.

AVGV.sup ioã. Moli qdẽ corporis vbi diuinitas erat ostia clausa nõ obsteterunt. Ille quippe nõ eis apertis intrare potuit quo nascente virginitas matris inuiolata pmãsit.

CHRY.Sed mirabile ẽ qualiter phantasma eũ nõ esti marũt:sed hoc fuit:qz mulier preueniens:in eis multã fidez operata est.Sed ⁊ ipse per visũ manifestũ se eis oñdit ⁊ voce eorũ fluctuãtẽ mẽtẽ firmauit.vnde sequit̃: Et dixit eis: Pax vobis.i.ne tumultuemini. In quo ẽt cõmemorat vbũ quod ante crucẽ dixerat:Pacẽ meã do vobis:et rursus In me pacẽ hẽbitis. GREGO.Et qz ad illud corpus qõ videri poterat fides ituẽtiũ dubitabat:oñdit eis ꝓtiñ manꝰ ⁊ latus:vñ segt̃:Et cũ hoc dixisset oñdit eis manꝰ ⁊ latus.Claui.n.manꝰ fixerãt:lãcea latꝰ aperat:Ibi ad dubitãtiũ corda sanãda vulnerũ sũt ꝺuata vestigia. CHRY.Et qz añ cruce eis dixerat:Iterũ videbo vos ⁊ gaudebit cor vestrũ. hoc ope ipletur.vnde sequit̃:Hauisi sũt discipuli viso domino.

AVGV.xy.de ci.dei.Claritas q̃ iusti fulgebũt sicut sol i regno pris sui:in xpi corpore cũ resurrexit ab oculis discipulorũ potiꝰ abscõdita fuisse q̃ defuisse credẽda ẽ.nõ enĩ eã ferret humanus atqz infirmus aspectus qñ ille a suis ita deberet attẽdi vt posset agnosci. CHRY.Uniuersa aũt hec eos ad fidẽ certissimã inducebãt.qz vo prelũ iexpugnabile habebãt ad iudeos:rursus eis pacẽ ãnũciat. vñ segt̃ : Dixit eis ergo iterũ:Pax vobis. BEDA.Iteratio cõfirmatio ẽ: siue ideo repetit qz gemina ẽ virtus charitatis.vel qz ipse ẽ qui fecit vtraqz vnũ. CHRY.Sil quoqz demonstrat crucis efficaciã per quã soluit oĩa tristia et contulit oĩa bona: ⁊ hoc est pax.Mulieribꝰ ãt supra annũciatũ ẽ gaudiũ.qz i tristitys illud genꝰ erat:et hãc suscepit maledictionẽ dicẽte domino:In dolore paries.Qz ergo vniuersa ꝓhibẽtia sũt destructa et directa sũt oĩa de reliquo subdit: Sicut misit me pr̃:⁊ ego mitto vos. GRE.Pr̃ qdẽ filiũ misit q hũc ꝓ redẽptione generis hũani icarnari cõstituit. Itaqz dr̃:Sic̃ misit me pr̃ et ego mitto vos.i.ea charitate vos diligo: cũ iter scãdalũ psecutorũ mitto q̃ me charitate pr̃ diligit quẽ venire ad tolerãdas passiões feĉ. AVG.Equalẽ ãt pri filiũ nostrũꝰ:sz h̃ vba mediatoris agnoscimꝰ.Mediũ qppe se oñdit dicẽdo:Ille me:⁊ ego vos. CHRY.Sic igit̃ eleuauit eorũ aiuz ⁊ ab his q̃ fcã sũt ⁊ a dignitate mittẽtis ⁊ nõ adhuc deꝑcatio ad pr̃z fit:sz sua auctoritate dat eis vtutẽ.vñ segt̃:hec cũ dixisset isufflauit ⁊ dixit eis:Acci.spũmsactũ. AVG.xi. ꝺ tri.Flatꝰ q̃ ille corporeꝰ suba spũsci non fuit: sz ꝺmfatio ꝓ congruã significatiõem nõ tñ a pr̃e: sed ẽt a filio procedere spũmsactũ.Quis enĩ demẽtissimꝰ dret aliũ fuisse spũz quẽ sufflãs ꝺdit:⁊ aliũ quẽ post ascẽsiõez suã misit: GREGO. Cur ãt prius in terra discipulis datur:postmodum de celo mittitur nisi q̃ duo sũt precepta charitatis dilectio videlicet dei et dilectio primi:in terra datur spũs :vt diligat̃ proximus.ex celo datur spũs vt diligatur deus. sicut ergo vna est charitas ⁊ duo precepta:ita vnꝰ ẽ spũs et duo data: prius a cõsistente domino in terra.postmodũ datur ex celo qz ꝓximi amore discit̃ qualiter pueniri debeat ad amorẽ dei.

CHRY.Quidã aũt dicũt qñ nõ spũm dedit sed aptos eos ad susceptionẽ spiritus per isufflationẽ cõstruxit. Si.n. angelũ vidẽs daniel excessum mẽtis passus est quid ineffabilẽ illã gratiã suscipiẽtes passi essent nisi discipulos suos ꝓmitus instruixisset:Nequaquã aũt quis peccabit dicẽs tũc suscepisse eos quandã potestatẽ spũalis gratie:nõ vt mortuos suscitent et miracula faciãt:sed vt dimittant peccata:vñ segtur:Quorũ remi.pec.remit.eis:et quo.retinu.retẽ.sunt eis. AVGV.Ecclesie charitas q̃ ꝓ spñscũz diffũdit̃ i cordibus nr̃is pticipũ suorũ peccata dimittit.eorũ aũt qui nõ sũt ei pticipes tenet.Jõ postq̃z dixit:Accipite spũmsanctũ. continuo de peccatorum remissione et retentione subiecit

GREGO.Sciẽdũ vero ẽ q ꝺbi qui prius spũmscũz habuerunt:vt ipsi inocẽtes viuerẽt:⁊ in predicatiõe quibusdã prodesset:iccirco hunc post resurrectionẽ dñi patẽter acceperunt:vt prodesse non paucis:sed pluribus possent. Libet ergo intueri:illi discipuli ad tãta onera humilitatis vocati ad quãtũ culmẽ glorie sint producti. Ecce nõ solũ de seipsis securi fiũt:sz ẽt principatũ supni iudicy sortiũtur vt vice dei ꝺbusdã petã retineãt:ꝺbusdã vo relaxent: hoz nũc i eccl'ia epi locũ tenẽt:⁊ soluẽdi ac ligãdi auctoritatẽ suscipiunt:qui gradũ regiminis sortiunt̃.Grãdis honor:sed graue pondus istius ẽ honoris.Duz quippe est vt q nescit tenere moderamina vite sue iudex fiat vite aliene. CHRY.Sacerdos.n.⁊si ꝓpriã bene dispẽsauerit vitã:alioz vo nõ cũ diligẽtia curã habuerit:cũ pnitiosis in gehennã vadit.Scientes igit̃ piculi magnitudinẽ:multã tribuite eis deuotionẽ:⁊ ẽt si nõ valde nobiles fuerint:non aũt iustum est ab his qui in principatu subyciũtur iudicari:⁊ ñ vita eorũ fuerit valde detractabilis:i nullo ledens in his que sunt eis cõmissa a deo. nõ enim sacerdos:sz neqz angelus aut archangelus operari aliquid põt in his que sunt data a deo.Sz pater ⁊ filius ⁊ spũscũs oĩa dispẽsant.Sacerdos aũt suã linguã ⁊ manũ tribuit.nõ.n.iustũ eẽt vt ꝓpter alteriꝰ malitiã circa symbola nr̃e salutis ledi eos q ad fidẽ veniũt.Oibus aũt discipulis congregatis solus thomas deficiebat a dispersione.q̃ iã fcã erat vñ dicit̃.Thomas aũt vnꝰ ex duodeci q dr̃ ꝺdimꝰ nõ erat. cũ eis qñ venit iesus. ALCVI.Ꝺdimꝰ grece: latine geminus:ꝓpter dubiũ cor in credẽdo:thomas abyssus:qz altitudinẽ diuinitatis certa fide penetrauit. GRE.Nõ aũt casu gestũ est vt electꝰ ille discipulus tũc deesset.Egit nãqz miro mõ supna clemẽtia vt discipulus dubitans dum in magistro suo vulnera palparet carnis: in nobis vulnera sanaret infidelitatis.Plus enim nobis infidelitas thome ad fidem q̃ fides credentiũ discipulorum ꝓfuit:qz dũ ille ad fidez palpando reducitur:nostra mẽs oĩ dubitatiõe postposita in fide solidatur. BEDA.Queri aũt potest quare hic euangelista tunc thomã defuisse dicat:cum lucas scribat q duo discipuli euntes in Emaus reuersi in hierusalem inuenerũt vndecim congregatos:sed datur intelligi quoddam fuisse interualluz q ad horã thomas egressus sit:⁊ iesus veniens in medio eorũ stetit. CHRY.Sicut aũt simpliciter ⁊ qualitercũqz credere facilitatis ẽ:ita multũ inuestigare ẽ grossissime mẽtis:⁊ ꝓpter hoc thomas accusatur.Apostolis.n.decentibꝰ:qñ vidimꝰ dñz:nõ credidit:nõ tãtũ illis discredẽs: quãtũ rẽ putãs iposibilẽ eẽ.vnde sequitur.Dixerũt ergo ei alij discipuli:vidimus dominum.Ille autem dixit eis:Nisi videro in manibus eius fixuram clauorũ:⁊ mittã digitum meũ in locum clauorũ:⁊ mittã manũ meã in latus eius non credã. Alys.n.grossiores existẽs eã que est per sensuz grossissimũ.s.tactũ querebat fidẽ:⁊ neqz oculis credebat. vñ nõ sufficit ei dicere:Nisi videro:sz addidit:Et misero digitum ⁊c.

¶Et post dies octo iterum erant discipuli eius intus ⁊ thomas cũ eis. Uenit iesus ianuis clausis ⁊ stetit in medio ⁊ dixit eis. Pax vobis. Deinde dicit thome: Infer digitũ tuũ huc: ⁊ vide manꝰ meas: ⁊ affer manũ tuã: ⁊ mitte i latꝰ meũ: ⁊ noli esse incredulus sed fidelis. Respõdit thomas ⁊ dixit:Dominus meus ⁊ deꝰ meus:Dicit ei iesus: Qz vidisti me thoma credidisti:beati q nõ viderunt ⁊ crediderũt. Multa qdẽ ⁊ alia signa fecit iesus in conspectu discipulorũ suorũ que nõ sunt scripta in libro hoc. Hec autez scripta sũt vt credatis:qz iesus est filius dei: ⁊ vt credentes vitã habeatis in nomine eius.

CHRY. Considera dominatoris clementiaz: qualiter ꝛ pro vna aīa ostendit seipsum vulnera habētem ꝛ accedit vt saluet vnū: ꝛ nimirū discipuli annunciantes digni erant fide ꝛ ipse promittens. Sed tñ qz solus thomas quesiuit neqz hoc eū priuauit christus: nō aūt statim ei apparet: sz post dies octo: vt in medio a discipulis admonitus accēdatur in maius desideriū ꝛ fidelior fieret in futurꝝ. vñ dicit: Et post dies octo iterū erant discipuli eius intus ꝛ thomas cuz eis: Uenit iesus ianuis clausis: ꝛ stetit in medio: ꝛ dixit: Pax vobis. AVGV. in ser. pas. Queris a me ꝛ dicis: si postia clausa itrauit: vbi ē corporis modus: ꝛ ego respōdeo: si super mare ambulauit: vbi ē corporis pōdus: sed fecit illud dñs tanq̄ dñs: nūquid igit ga resurrexit destitit eē dñs: CHRY. Astat itaqz iesus ꝛ nō expectat a thoma interrogari: sed vt ostendat quoniā cū loquebat ad cōdiscipulos aderat: eisdē verbis vsus est. Et primo quidem increpat vel iproperat. vnde sequitur: Deinde dicit thome: infer digitum tuū huc: ꝛ vide manus meas: ꝛ affer manū tuā: ꝛ mitte in latus meū. secundo aūt erudit dicēs: Et noli esse incredulus sed fidelis. vide quoniā infidelitatis erat ambigutas: añq̄ spiritūsanctuz acciperēt: postea aūt non: sed firmi erāt de reliquo. Dignū aūt est querere qualiter corpus icorruptibile typos habebat clauorū: sed ne tumultueris: cōdescēsionis. n. erat vt discerēt: quoniā ipse erat qui crucifixus fuerat. AVGV. de symbolo: Posset autē si vellet de corpore suscitato ꝛ clarificato oēm maculā cuiuslibet cicatricis abstergere. sz sciebat quare cicatrices in suo corpore reseruaret. Sicut enim demonstrauit thome non credenti nisi tangeret ꝛ videret: ita ēt inimicis suis vulnera demōstraturus est sua: nō q̄ eis dicat sicut thome: Quia vidisti credidisti: sed vt cōuincens eos veritas dicat: Ecce hoiem quē crucifixistis: videtis vulnera que infixistis: agnoscitis latꝰ qō pupugistis: quoniaz p vos ꝛ ppter vos apertū ē: nec tamē itrare voluistis. AVGV. xxv. de ci. dei. Nescio autē qūo etiā sic afficimur. amore martyrū beatorū: vt velimus in illo regno ī eorū corpori bus videre vulneruz cicatrices que pro christi nomine pertulerunt: ꝛ fortasse videbimus. non. n. deformitas in eis: sed dignitas erit: ꝛ quedā q̄uis in corpore nō corporis sed virtutis pulchritudo fulgebit. nec ideo tñ si aliqua martyribus amputata ꝛ ablata sunt mēbra: sine ipsis mēbris in resurrectiōe erūt mortuo ꝝ: q̄bus dictū ē: Capillus capitis vestri nō pibit. Sed si hoc decebit in illo nouo seculo: vt inditia gloriosorū vulnerum in illa īmortali carne cernant vbi mēbra vt p̄sciderent pcussa vl̄ secta sunt ibi cicatrices: sed tñ eisdē mēbris redditis non pditis apparebūt. Quānis igr oīa que acciderāt corpori vitia tunc nō erūt. nō sunt tñ appellanda vitia: sed virtutis īdicia. GREGO. in ho. Palpādā āt carnē dñs p̄buit quā clausis ianuis itroduxit: qua in re duo mira ꝛ iuxta humanā ratiōez valde sibi ꝛtraria oēdit: dū post resurrectionē corpꝰ suū ꝛicorruptibile: ꝛ tñ palpabile demostrauit. Nā ꝛ corrūpi necesse est q̄ palpatur: ꝛ palpari non potest quod non corrumpitur. ꝛ incorruptibilem se ergo ꝛ palpabilem demonstrauit: vt profecto post resurrectionem esse ostenderetur corpus suum ꝛ eiusdem nature ꝛ alterius glorie. GREGO. xiv. moza. Corpus etiam nostrum in illa resurrectionis gloria erit quidez subtile per effectum spiritalis potētie: sed palpabile per veritatē nature: Non autē sicut eutices scripsit īpalpabile: ꝛ ventis aereqz subtilius.

AVGV. Uidebat aūt thomas tāgebatqz hoiez: ꝛ cōfitebat deū quē nō videbat neqz tāgebatq̄: sz per hoc q̄ videbat atqz tāgebat: illud iā remota dubitatione credebat. vñ sequitur: Rñdit thomas: ꝛ dixit ei: Dñs meꝰ ꝛ deus meus.

THEO. Qui prꝰ infidelis fuerat: post lateris tactū optimū se theologū ostendit. Nā duplicē naturā vnicāqz hypostasim christi edisseruit. dicēdo. n. Dñs meus: humanā naturā: dicēdo vero deus meus: diuinaz confessus est: ꝛ vnum ꝛ eundem deum ꝛ dñz. Sequitur: Dicit ei iesus: Quia vidisti me credidisti. AVGV. Nō ait tetigisti me sz vidisti me qm̄ gnālis quodāmō ē sensus visus. nā ꝛ p q̄tuor alios sensus noīari solet velut cū dicimꝰ: Audi ꝛ vide q̄z bñ sonet: olfac: ꝛ vide q̄z bene oleat: gusta ꝛ vide q̄z bñ sapiat: tange ꝛ vide q̄z bñ caleat. vñ ꝛ hic dñs dicit: Infer dig. tuū huc ꝛ vide manꝰ meas. Quid aliō ait q̄z tāge ꝛ vide: nec tñ ille oculos hēbat ī digito. g̃ siue ituēdo siue ēt tāgendo b ait. Qz vidi. me credidisti. q̄uis dici possit nō ausū fuisse discipulū tāgere: cū se offerret ille tangendū. GREGO. Sz cū apls dicat fides ē substātia sperādaꝝ rerū argumētū nō apparentiū: pfecto liquet: qz q̄ apparēt iā fidē nō hūt: sed agnitōez. Dū ergo vidit thomas: cū palpauit: cur ei dicitur: Qz vidisti me credidisti. Sz aliō vidit: aliō credidit: hoiez vidit: ꝛ deū cōfessus est. Letificat aūt valde qō segr̄: Beati q non viderūt ꝛ crediderūt. In q̄ sñia nos spāliter significati sumꝰ: qui eū quē carne nō vidimꝰ mēte retinemꝰ. si tñ fidē nr̄az opibꝰ segmur. Ille enī vere credit: q exercet operādo qō credit.

AVGV. Preteriti āt tpis vsus ē vbis tanq̄ ille q id qō erat futurū ī sua nouerat p̄destiatōe iā factū. CHRY. Cū ergo aligs nūc dixerit: Utinā ī tpibꝰ illis fuissez: ꝛ vidissem xp̄z miracula faciētē: excogitet: Beati q nō viderūt ꝛ crediderūt. THEO. Exp̄mit āt ꝛ hic discipl̄os qui nec plagas clauorū nec latꝰ palpātes crediderūt. CHRY. Qz vo ioānes pauciora alys euāgelistis dixerat subiūgit: Multa qdē ꝛ alia signa fecit ihs ī cōspectu discipulorū suorū q̄ nō sunt scripta ī libro hoc: sed nec aly oīa dixerūt: sz q̄ erāt sufficiētia attrahere ad fidē audientes. Mihi āt videt b dē ea q̄ post resurrectōez sūt signa: ꝛ iō dicit ī conspectu discipulorꝝ suorꝝ: cū gbꝰ solis post resurrectōez uersatꝰ ē. deide vt discas qm̄ nō solū discipulorꝝ gr̄a signa fiebāt: iduxit: Hec āt scri. sūt: vt cre. qz ie. ē xp̄s fi. dei. cōiter ad humanā nām loquēs: Et vt oñdat qm̄ nō illi q credit: sz nobisipis vtile ē credere: subdit: Et vt credētes vitā habeatis ī noīe eius. i. per iesum: Ipse aūt est vita. CAPI. XXI.

POstea māifestauit se iterū iesus ad mare tyberiadis. Mānifestauit autē sic: Erāt simul simon petrus ꝛ thomas q̄ dicit didymus ꝛ nathanael q̄ erat a chana galilee: ꝛ filij zebedei ꝛ alij ex discipulis eius duo. Dicit ei simō petr̄ Uado piscari. Dicūt ei: Uenimꝰ ꝛ nos tecū. Et exierūt ꝛ ascenderunt in nauiz: ꝛ illa nocte nihil prendiderūt. Mane aūt facto stetit iesus ī littore: nō tamē cognouerūt discipuli: qz iesus ē. Dicit ergo eis iesus: Pueri: nūquid pulmētariū habetis: Rñderūt ei: Nō. Dicit eis: Mittite ī dexterā nauigij rhete: ꝛ inuenietis. Miserūt ergo ꝛ iā nō valebāt illud trahere pre multitudine piscium: Dicit ergo discipl̄us ille quē diligebat iesus petro: Dominꝰ est. Simō petrus cū audisset qz dñs ē tunica succīxit se. Erat enī nudus ꝛ misit se ī mare. Alij aūt discipuli nauigio venerūt. Nō. n. longe erāt a terra: sed q̄si cubitis ducentis trahētes rhete piscium. Ut ergo descēderūt ī terrā: viderūt prunas positas ꝛ piscē suppositū: ꝛ panē. Dicit eis iesus: Afferte ō piscib̄ quos prēdidistis nūc. Ascēdit simon petrꝰ ꝛ traxit rhete ī terrā plenū magnis piscibꝰ cētūqnq̄gūtatribꝰ. Et cū tāti ēent:

non est scissum rhete.

AVGV. Qō imediate euāgelista pmiserat: veluti huiꝰ libri indicat finez: sz narratur hic deide quēadmodū se manifestauerit dñs ad mare tyberiadis. vñ dr: Postea manifestauit se iesus iterū ad mare tyberiadis. CHRY. Dicit ātpostea: qz nō cōtinue cū eis ambulabat vt antea. Dicit etiaz Manifestauit se: qz non videreť nisi cōdescēderet: qz icorruptibile erat corpꝰ. Loci aūt memīt ostēdēs qñ plurimū timoris eis dñs abstulerat: vt de reliquo ipi lōge a domo pcedāt nō vltra ī domo cōclusi: sz ī galileā ierant piculum declinātes iudaicū. BEDA. More aūt solito euāgelista priꝰ rettulit cāz: deide quēadmodū res gesta sit enarrat. vñ sequitur: Manifestauit aūt sic. CHRY. Quia vo neqz dñs cū eis cōtinue erat: neqz spūs datꝰ erat: neqz aliqd tūc erat eis cōmissū: neqz aliqd habebāt agere: artē piscatoriaz tractabāt. vñ: sequtur: Manifestauit aūt sic: Erāt simul simon petrꝰ ⁊ thomas q dicitur didimꝰ: ⁊ nathnael q erat a chana galilee: q. ſ. vocatꝰ ē a philippo: ⁊ filij zebedei. ſ. iacobꝰ ⁊ ioānes: ⁊ alij ex discipulis eiꝰ duo. Dicit eis simō petr⁹: Uado piscari. GREGO. ī ho. Queri pōt cur petrꝰ q piscator añ cōuersionē fuit: post: cōuersionē ad piscationē redyt: cū veritas dicat: Nemo mittēs manū ad aratrū: ⁊ respiciēs retro aptꝰ ē regno dei. AVGV. Qō si fecissent discipuli: defuncto iesu pusq̄ resurrexisset a mortuis: putaremꝰ eos illa q̄ aios eoz occupauerat desperatōe fecisse. Nūc vo post eū sibi de sepulchro redditū viuū: post ispecta vulnerū loca: pꝰ acceptū eiꝰ insufflatiōe spūsāctū subito fiūt sic fuerāt nō hominū sz piscium piscatores. Rñdnedū ē ergo ñ eos fuisse ꝓbibitos ex arte sua licita victū necessariū q̄rere: sui apostolatꝰ integritate fuata: si qñ vñ viuerēt aliud nō haberēt. Sic. n. beatꝰ paulus ea ptāte quā ꝓfecto cū ceteris euāgelȝ pdicatoribꝰ habebat: ñ cū ceteris vtereť sz stipēdio suo militaret: ne gētes a noīe xp̄i positas alienas: doctrina eiꝰ q̄si venalis offēderet: aliter educatꝰ artē quā nō nouerat didicit vt dū suis manibꝰ trāsigiť doctor: nullꝰ grauareť auditor: Quāto magis btūs petrꝰ q iā piscator fuerat qō nouerat fecit: si ad pñs illud tēpꝰ: aliud vñ viueret nō inuenit. Sz rñdebit qspiā Et cur nō inuenit cū dñs pmiserit dicēs: Querite ꝑmū regnū dei ⁊ iustitiā eiꝰ: ⁊ pec oia apponēť vobis: Prorsus ēt dñs qō ꝓmisit impleuit. nā qs aliꝰ pisces q̄ caperēť apposuit: q nō ob aliud credēdus ē eis īgessisse penuriā q̄ cogerenť ire piscatū nisi ōpositū volēs exhibere miraculū: GREGO. in ho. Negociū ergo qō añ cōuersionē sine pctō extutit: hoc ēt post ꝯuersionē repetere culpa ñ fuit. vñ pꝰ ꝯuersionē suā ad piscatiōez petrꝰ redyt. Matthe⁹ vo ad thelony negotiū nō resedit: Sūt. n. pleraqz negotia q̄ sine peccatis exhiberi aut vix aut nullateus possunt. Que ergo ad peccatuz implicant: ad hec necesse ē vt post ꝯuersionē animꝰ ñ recurrat. CHRY. Alij āt discipuli seq̄bāť petrū. vñ dr: Dicūt ei: veniimus ⁊ nos tecum. Colligati. n. de reliquo sibi inuicem erāt. Simul volebant piscationem videre. Sequitur: Et exiē. ⁊ ascēd. in nauiz. In nocte aūt piscabāť: qz adhuc formi dolosi erāt. GREGO. Ecā ē āt discipul piscatōis magna difficultas: vt veniēte magro: fieret admiratōis magna sublimitas. vñ segť: Et illa no. nihil prēdiderūt. CHRY. Laborātibꝰ āt: ⁊ afflictis discipl̄is assistit iesus. vñ sequtur: Mane āt fa. ste. ie. ī lit. nō tñ cog. disci. qz iesus ē. Non. n. scipsum nox eis oñdit: sz voluit ⁊ allocutionē cū eis inire. Et primo logtur eis humaniꝰ. nā segť: Dic eis ie. pue. nū. pul. ba: Hoc āt dic q̄si ab eis aliqd emere vellet: vt aūt timuerunt: eis signū oñdit p qō cognoscerēt. Segť. n. Dixit eis: Mitti. ī dena. rhe. ⁊ inuenietis. Mlta āt cōsequēter fcā sunt: quorū primū ē: mltos pisces eē cōprehēsos. vñ sequtur: Miserūt ergo rhe. ⁊ iā nō vale. illud tra. p mul. pisciū. Sz in xp̄i cognitiōe petrus ⁊ ioānes suos ꝓprios modos oñderunt. Joannes. n. perspicatior erat: ⁊ iō primo cognouit xp̄z. vñ sequiť. Dicit ergo disci. il. quē. di. ie. pe. dñs ē. BEDA. Hoc inditio siē sepe: ita ⁊ hic suā demōstrat pſonā. Cognouit āt primꝰ dīm siue miraculo isti⁹ piscatiōis: siue sono ꝓgnite vocis: siue prime reminiscēs piscationis. CHRY. Petrus aūt feruētior erat: ⁊ iō ꝓmptius venit ad christū. Segť. n. Simō petrus cū audisset: qz dñs ē tunica succinxit se. erat. n. nudꝰ.

BEDA. Dr aūt petrꝰ nudus fuisse ad cōparationez ceteroruz vestimentoruz quibꝰ vti solebat: sicut solemꝰ dicere cum aliquē simplici vestimēto videmus īdutū: quare nudꝰ incedis. Siue potest intelligi qꝰ more piscatorum studio piscandi nudus incesserit. THEO. Qz vero se precinxit petrus pudoris ē signū. precinxit autē se lineo amictu quē fenices ⁊ tyry piscatores circumuoluunt sibi cum nudi sint etiam ceteris indumentis apponūt. BEDA. Eodem aūt ardore quo ⁊ multa alia fecerat: venit ad iesuz. vñ sequitur: Et mi. se ī mare. alij aūt dis. na. venerūt. Nō tamē intelligendum est petruz super fluctus venisse: sed aut natādo aut pedibꝰ, proprijs: quia erāt prope terram. Sequiť. n. Non longe enī erant a terra: sed quasi cub. ducētis. GLO. Interpositio est. Sequiť enī. Trahentes rhete piscium. vt sit ordo lr̄e: Alij discipl̄i nauigio venerūt trahētes rhete pisciū. Nō lōge. n. tē. CHRY. Deinde aliud signū ponitur cū subdiť: Ut ḡ descē. ī terrā: viderūt pzu. po. ⁊ pis. suppo. ⁊ panē. Nō. n. ad huc ex materia suppositā opať: sed ad id qō ē mirabilꝰ ducit signa ostendens: qñ ⁊ ex subiecta materia āte crucē miracula faciebat, ppter quādā dispēsationē. AVGVSTI. Nō ē āt hic intelligendū ⁊ panē fuisse pzunis suppositū: sed q̄si diceret. Uiderūt pzunas positas ⁊ piscē suppositum pzunis: ⁊ viderūt panē. CHRY. Ut aūt oñderet nō eē phantasma qō factū ē: iubet ex piscibꝰ ab eis captis afferri. Segtur. n. Dic eis ie. Affer. ex pisci. quos prēdi. nūc. Deide ⁊ aliō signum fuit qꝰ ex multitudine pisciū rhete nō est scissū. vñ sequtur: Ascē. si. pe. ⁊ traxit rhe. ad terrā ple. ma. pis. cētū quinquagita trib⁹. Et cū tāti eēnt nō ē scissū rhete. AVGV. Mystice aūt in captura pisciū cōmēdauit eccl̄ie sacramentū: q̄lis futura est ī vltima resurrectōe mortuoz. Et ad hoc cōmēdandū valet qꝰ tanq̄ finis ē iterpositꝰ libri: qꝰ cēt etiā secuture narratōis q̄si ꝓemiū. Qz aūt septē discipuli fuerūt in illa piscatōe: suo septenario nūero finē significat tēporis. vniuersū quippe septē diebꝰ voluiť tps. THEO. Cū aūt nox erat: ante solis xp̄i pūtiā prophete nihil ceperūt: qz etsi vnā nationē israel corrigere conarenť: illa tū frequenter in idolatriā labebať. GREGO. ī ho. Queri āt pōt cur discipulis ī mare laborātibꝰ: post resurrectionē suā corā discipulis ī fluctibꝰ maris ambulauit: Sz mare pñs seculū significat: qꝰ se causarū tumultibꝰ ⁊ vndis vite corruptibil̄ illidit. per soliditatē āt littoris ppetuitas quietis eterne figurať. Qz igiť discipuli adhuc fluctibꝰ mortalis vite inerāt: in mari laborabāt. qz aūt redēptor noster iam corruptionē carnis excesserat: post resurrectoez suā ī littore stabat. AVGV. Littus ēt finis ē maris: ⁊ iō finē significat seculi. Sicut. n. ī hoc loco qualiter in fine seculi futura sit: ita dñs alia piscatione significauit eccl̄iaz q̄liter nūc sit. vñ ibi ih̄s nō stabat ī littore: sed ascēdens in vnā nauī q̄ erat simonis: rogauit eū a terra reducere pusillū. In alia piscatōe nō mittūť rhetia ī dexterā ne solos significēt bonos: nec ī sinistrā ne solos malos: sz indifferēter: Laxate iquit rhetia vestra ī capturā: vt pmixtos itelligam⁹ bonos ⁊ malos. Hic āt iquit mittite in dexterā nauigy rhete: vt significaret eos q stabāt ad dexterā solos bonos. Illō feć ī initio pdicatōis sue. hoc post resurrectōez suā: hic oñdēs illā capturā pisciū bonos ⁊ malos significare quos nūc hz eccl̄ia. ista vo tñmō bonos quos hēbit ī eternū: ꝓpleta ī fine bꝰ scli resurrectōe mōtuoz. Illi āt q ptinēt ad resurrectōez vite. i. ad dexterā: ⁊ inter xp̄iani nominis rhetia defigūtur: non nisi in littore. idest in fine seculi cum resurrexerint apparebunt: Ideo non valuerunt sic tra

here rhetia:vt in nauē refunderent quos ceperant pisces sicut de alijs dictū est. Dabet āt istos dexteros ecclia post finē hūs vite i sōno pacis:velut ī pfundo latētes donec ad littus rhete pueniat:qō in pma piscatōe duab⁹ nauiculis:hoc isto loco ducētis cubitis trīs:centū ꝛ cētū existimo figuratū ꝓpter vtriusqz generis electos ꝛ circuncisiōis ꝛ prepucy.

BEDA. Uel per ducētos cubitos gemina charitatis virtus exp̄mit̄ .per dilectionez enī dei ꝛ p̄rimi xp̄o appropinquam⁹.·Piscis aūt assus est xp̄s passus. Ipse latere dignat⁹ est ī aquis generis humani. Lapi voluit laqueo nostre noctis:ꝛ q nobis fact⁹ est piscis humanitate: extitit nobis panis nos reficiēs sua diuinitate. GREGO.·Petro aūt scā ecclia ē cōmissa.ipsī specialiter dicit̄:·Pasce oues meas.qō ḡ postmodū apit̄ in voce nūc significat̄ ī ope. Ipse.n. pisces ad soliditatē littoris ptrahit:qz stabilitatē eterne patrie fidelib⁹ ostēdit: hoc egit vbis:hoc epistolis: ℔ agit quottidie miraculozū signis: sz cū rhete magnis piscib⁹ plenū dr̄:addit̄ ꝛ quātis.ꝛ hoc ē qō subdit̄:·Plenū magnis piscib⁹:cētuz gnquagītatrib⁹. AVGV. In alia piscatione numerus pisciū ñ exp̄imitur tanqz illud ibi fiat qō p̄dictū ē p ꝓphetā. Annūciaui ꝛ locut⁹ sū:multiplicati sūt sup numerū. Dic vo cert⁹ ē numer⁹ c⁹ reddēda ē rō. Numer⁹.n.q legē significat decē ē ꝓpter decalogū. Cū aūt accedit ad legē gr̄a.i.ad lr̄az spūs::quodāmodo dēario numero addit̄ septenari⁹: septenario gppe numero significat̄ spūsscūs:ad quē signicatio p̄tinet.·Primū.n.ī lege sonuit sāctificatio ī die septimo. Isaias ēt ꝓphēta cū ꝓmēdat ope vel mūere septenario. Luz itaqz legis denario spūsscūs p septēarium numerū accedit fiūt.x.ꝛ vij.q numer⁹ ab vno vsqz ad seipsū cōputatis obī⁹: crescēs ad cētū gnq̄gintatres peruenit. GREGO. Ducam⁹ ēt p trigonū.x.ꝛ.y. veniunt quiquagītaunū. In quinq̄gesimo aūt anno cunctus ppls ab oī opatione quiescebat: sz vera requies in vnitate ē.vbi.n. scissura diuisiōis ē:vera reges ñ ē. AVGV. Nō ḡ tātūmō cētū quinquagītatres sancti ad vitā resurrecturi significātur eternā:sz oēs ad gratiā spūs ptinētes hoc numero figurātur:q ēt numer⁹ ter bz quinquagenariū numerū:ꝛ insuper ipsa tria ꝓpter mysteriū trinitatis. Quinquagenari⁹ aūt multiplicatis septē p septez ꝛ vnī⁹ adiectiōe cōplet̄ .vnus aūt addit̄:vt eos significet cē vnū. Non aūt frustra dictū ē q erant magni. Cū.n. dixisset dñs:·Non veni soluere legē:sed implere: daturus spūz vtiqz per quem lex posset impleri paucis verbis interpositis ait:Qui fecerit ꝛ docuerit:magn⁹ vocabit̄ ī regno celoz. In p̄ma āt piscatiōe rhete ꝓpter significāda scisinata rūpebatur:hec vo qm̄ ī illa sūma pace scōz nulla erūt scisinata p̄tinuit ad euāgelistā cōsequēter dicere. Et cū tāti eēnt.i.taz magni:nō est scissum rhete:tanqz illud respiceret vbi scissuz est:ꝛ in illius mali comparatōe cōmēdaret hoc bonū.

¶ Dicit eis ihesus:·Uenite p̄prādete. Et nemo audebat discūbētiū interrogare eū:tu qs es:·sciētes q dñs ē. Et vēit ihesus ꝛ accepit panē ꝛ dabat eis ꝛ piscē similiter. Hoc iā tertio mānifestat⁹ ē ihesus discipulis suis cū resurrexisset a mortuis.

AVGV.·Peracta piscatōe dñs eos ad prādiū vocat.vñ dr̄.Di.eis ie.ve.prā. CHRY.·Hic gdē nō dic̄ q comedit cū eis:sz lucas hoc dic̄.·Hoc āt fiebat:nōvt nā idigēte cibis de reliquo sz cōdescēsione ad demōstratōez resurrectōis fcā.

AVGV.xiy.de ci.dei. Corpora āt iustozū q̄ ī resurrectione futura sūt:neqz ligno vite idigebūt:quo fiat vt nllo morbo vel senectute ūueterata moriāt:neqz vllis alys corpora lib⁹ nutrimētis:qb⁹ esuriēdi atqz sitiēdi q̄liscūqz molestia deuitet̄:qm̄ certo ꝛ inuiolabili munere īmortalitatis īduētur. vt nō nisī velint p̄state nō necessitate vescant̄.nō enī potestas sed egestas edēdi ꝛ bibēdi talibus corporib⁹ auferet̄:sic̄ ꝛ saluator nr̄ post resurrectionē iā qdē ī spūali carne sed tm̄ ꝛa:cibū ac potū cū discipulis sūpsit:nō alimētozū idigentia:sed ea q̄ ꝛ hoc poterat ptāte. Segtur:Et ne.au.dix.inter.eū:tu qs es:·sci.qz dñs ē. Ac si diceret̄. AVGV. Super ioā. Nemo audebat dubitare q ipse eēt. Tanta enī erat eui dentia veritatis: vt eozū non solū negare sed nec dubitare q dē vllus auderet:qm̄ si q̄s dubitaret vtiqz interrogaret.

CHRY. Uel hoc dicit:qz de reliquo nō similiter cōfidebāt ei loqui vt p⁹ sed cū silentio ꝛ reuerētia multa fedebāt attēdētes ī eū:et formā qdē alteratā vidētes ꝛ multa admiratiōe plenā valde stupefacti volebāt interrogare. Sz formido ī hoc q̄ sciebant q dñs ē detinebat interrogatiōnē:ꝛ solū comedebāt q̄ eis dabat cū p̄riori ptāte:ℏ aūt nō respicit ī celū neqz hūana illa facit:oñdēs qm̄ cōdescēsiōis gratia fiebāt. vñ subdit̄:Et ve.ie.et acce.pa.et da.eis et pis. filr. AVGV. Mystice aūt piscis assus xp̄s ē passus. Ipse ē ꝛ panis q de celo descēdit. huic icorporat̄ ecclesia ad participādā beatitudinē sempiternā .ꝓpter hoc dictū est:·Afferte de piscib⁹ quos apphēdidistis nunc:vt oēs q hanc spē gerim⁹ per illū septenarium numerum discipulozū per quē pōt in hoc loco nostra vniuersitas intelligi figurata tāto sacramēto nos cōmunicare nosscmus:ꝛ eidem beatitudini sociari. GREGO. Per hoc etiā q septē discipulis vltimum contigit celebrat:eos tantūmodo qui septiformi gratia sancti spiritus pleni sūt:futuros secū in eterna refectione denūciat.septem quoqz diebus omne hoc tempus euoluitur et sepe septenario numero pfectio designatur. Illi ergo vltimo conuiuio ō p̄sentia veritatis epulāt̄:qui nūc perfectionis studio terrena trāscendūt. CHRY. Quia vero nō cōtinuo cū eis p⁹uersabat̄ neqz similiter vt p̄us:subdit euāgelista dicēs:·Hoc iā tertio manifestatus ē ihesus discipulis suis cū resurrexisset a mortuis. AVGV. Qz nō ad ipsas demōstratiōes:sed ad dies referre debemus.i.p̄mo die cū resurrexisset:ꝛ post dies octo qū thomas vidit ꝛ credidit:ꝛ hoc die qū hoc de piscib⁹ fecit:ꝛ deinde quotiēs voluit vsqz ad diē quadragesimum quo ascēdit ī celū. AVGV. de con. euā. Inuenimus antē apō quattuoz euangelistas decies commemoratū dominū visum eē post resurrectionem:semel ad monumentū a mulieribus:iterum eisdem regredientibus a monumento in itinere:tertio petro:quarto duobus euntibus in castellū:quinto plib⁹ in hierusalē:vbi nō erat thomas .sexto vbi vidit eū thomas:septimo ad mare tyberiadis.octauo omnibus vndecim in monte galilee fm mat.nono vt dicit marcus nouissime recumbentibus.quia iam non erant in terra cum illo conuiuaturi:decimo ipso die ascensionis non iam in terra sed eleuatum in nube.

¶ Luz ergo p̄prādissent dixit simoni petro ihesus. Simō ioānis diligis me plus his:·Dicit ei:Etiā dñe:tu scis q amo te. Dicit ei:·Pasce agnos meos. Dic̄ ei iterꝝ:Simō ioānis diligis me:·Ait illi:Etiā dñe:tu scis q amo te. Dicit ei iterū:·Pasce agnos meos. Dicit ei tertio:Simō ioānis amas me:·Contristat⁹ ē petr⁹ q dixit ei tertio:Amas me. Et dixit ei:Domine tu oīa nosti:tu scis quia amo te. Dicit ei:·Pasce oues meas.

THEO. Finito p̄prandio commissionem ouium mūdi petro commendat.non alij .vnde dicitur:Luz ergo prandisset dicit simoni petro ihesus: Simō ioānis diligis me plus his:·

AVGV. Sciens dominus interrogat. Sciebat enim dominus q non solum eum diligeret: verum etiam q plus oībus eum diligeret petrus. ALCVI. Dicitur aūt simō ioannis idest filius ioannis carnalis patris. Mistice autem simon obediens:ioannes gratia merito hoc nomine vocatur idest obediens gratie dei:vt ostendatur q ardentiori eum charitate āplectit̄:nō meriti humani:sed diuini eē mūeris.

AVGV. in ꝓmone pas. Cū aūt dñs mozeꝛeť timuit ꝛ negauit: reſurgēs aūt dñs amozē inſeruit: timozē fugauit. naz qñ negauit mozi timuit: reſurgente dño qđ timeret: in quo mozte moztuā reperiret: vñ ſequiť: Ait illi: ēt dñe tu ſcis qz amo te. Cōfitēti aūt amozē ſuū oues ſuas cōmendauit. vñ ſequiť: Dicit ei: paſce agnos meos. tā q̄z nō cēt vbi oñderet petr⁹ amozē ſuū ī xp̄o niſi cēt paſtoꝛ fidelis ſub p̄ncipe oīuz paſtouz. CHRY. Qō enī maxīe oīuz tribuit nobis eā q̄ deſup ē beniuolētiā ē p̄rimoꝛ p̄curatio. Preteriens aūt dñs alios petro de talib⁹ logť. eximius enī apoſtoloꝛ erat petr⁹: ꝛ os diſcipuloꝛ ꝛ vertex collegy: vñ ꝛ negatiōe dele/ta: cōmittit ei p̄lationē fratrū. Et negationez qdē ei nō ex/probꝛat: ſz dicit: Si diligis me: p̄ſiſte fratrib⁹ ꝛ feruētē amo rē quē p oīa demōſtraſti: nūc oñde: ꝛ aiaz quā dixiſti te eſſe poſituꝝ p me: hāc da pro ouib⁹ meis. Sequiť: Dicit ei ite. ſi. ioā. dili. me. Ait il. etiaz do. tu ſcis qz amo te. AVGV. Merito dr̄ petro: Diligis me. ꝛ rñdet: Amo te. eiq̄ dr̄: Pa/ſce agnos meos. vbi ēt demōſtrať vnū atq̄ idē cē amozē ꝛ dilectionē. nā ēt dñs nouiſſime non ait: Diligis me: ſz amas me. Segť: Di. ei. ter. ſi. ioā. amas me. Tertio vtrū petr⁹ eū diligat dñs ī terrogat. Reddiť. n. negatiōi trine trina ꝓfeſ/ſio: ne mīn⁹ amozi ligua ſuiat q̄z timozi: ꝛ plus vocis elicuiſ/ſe videat mozs īminēs q̄z vita p̄ñs. CHRY. Tertio ēt ī/terrogat ꝛ tertio iniūgit eadē: oñdēs quātū app̄ciať p̄latio/nē p̄priaꝝ ouiuz: ꝛ qñ B ē maxīme eius amozis ſignuz.

THEO. Ex tūc ēt inoleuit ꝓſuetudo: vt ter ꝓfiteať q ve/niūt ad baptiſmū. CHRY. Deīde tertio ī terrogat⁹ ꝓtur/bat ē. vñ ſegť. Cōtriſta. ē pe. qz di. ei ter. amas me. Rurſus formidās p̄oza ne foꝛte eſtimās ſe diligere ſi ñ diligat: coꝛ/ripiať ſiē ꝛ p̄us coꝛrept⁹ ē: mltū ſe eſtimās foꝛtē: vñ ad ipſū xp̄m refugit. vñ ſequiť. Et dicit ei. dñe tu oīa ſcis. i. ineffabilia coꝛdis p̄ñtia ꝛ futura. AVGV. de. ver. do. Inde g̃ ꝓtriſta t⁹ ē q̄ ſepe ī terrogat⁹ cēt ab eo q̄ ſciuerat qđ ī terrogabat: ꝛ donauerat qđ audiebat. Ueraciter g̃ rñdit: ꝛ de intimo coꝛ/dis p̄tulit amātis vocē dicēs: Tu ſcis qz amo te. AVGV. ſup ioā. Nō aūt addidit plus his. B. n. rñdit qđ de ſcipo ſcie/bat: nō. n. q̄ſtū ab alio quolibet diligereť ſcire poterat: q coꝛ alteri⁹ videre nō poterat. Segť: Di. ei. pa. oues meas. q. d. Sit amozis officiū paſcere dñicū gregē: ſiē fuit timozis idi/ciū negare paſtoꝛē. THEO. Pōt aūt qs aſſignare dr̄iaz ī/ter agnos ꝛ oues. Agni ſūt q ītroducunť: oues vo pfecti.

ALCVI. Paſcere aūt oues ē credētes ī xp̄o: ne a fide de/ficiāt: ꝓfoꝛtare: terrena ſubſidia: ſi nēce ē ſubditis p̄uideꝛ: ꝛ exēpla virtutū cū vbo p̄dicatiōis īpēdere: aduerſarys obſi/ſtere: errātes ſubditos coꝛrigere. AVGV. Qui B aūt aīo paſcūt oues xp̄i: vt ſuas velint cē nō xp̄i: ſe cōuīcunť amare nō xp̄m: vl gloriādi: vl dñandi: vl acgrēdi cupiditate: nō obe/diendi ꝛ ſubueniendi ꝛ deo placēdi charitate. Nō g̃ nos ſz ipm amem⁹: ꝛ ī paſcēdis ouib⁹ ei⁹ ea q̄ ſūt ei⁹: nō q̄ nr̄a ſūt: q̄/ram⁹. q̄ſqs. n. ſcip̄m nō deū amat: nō amat ſe. q̄. n. nō pōt vi/uere de ſe: moꝛiť vtiq̄z amādo ſe. non g̃ ſe amat: q ne viuat ſe amat. Cū vo ille diligiť de quo viuiť: nō ſe diligendo ma/gis ſe diligit. q ꝓpterea nō ſe diligit: vt eū diligat de quo vi/uit. AVGV. in ſer. paſ. Extiterūt aūt qdā Iui ifideles: di/uiſerūt gregē xp̄i: ꝛ furtis ſuis peculia ſibi fecerunt: ꝛ audis eos dicere. Oues mee ſunt ille. qđ q̄ris ad oues meas: non te inueniā ad oues meas: ſic, ꝛ nos dicamus meas: ꝛ illi di/cant ſuas perdidit chriſtus oues ſuas.

℣ Amē amē dico tibi: Cum cēs iunioꝛ cingebas te: ꝛ ambulabas vbi volebas. Cū aūt ſenueris: extēdes man⁹ tuas: ꝛ ali⁹ te cinget: ꝛ ducet quo tu nō vis. Hoc aūt dixit ſignificās qua mozte cla/rificaturus eſſet deum.

CRHY. Cuz dixiſſet petro dñs de amoze quez habebat ad ipſum: p̄enūciat ei martyriū qō pro ipſo debebat ſuſti/nere: erudire nos volēs quomō eū amare opoꝛtet. vñ dicit. Amen amē di. ti. Cū eſſes iu. cin. te ꝛ ambu. vbi vole. Me/minit p̄ioris vite: qz in ſecularib⁹ iuuenis gdē vtilis eſt: q vero ſenuerit inutilis. In diuinis aūt nō ita eſt: ſz cū ſuper/uenerit ſenect⁹: tūc virtus clarioꝛ: tūc virilitas īduſtrioꝛ: in nullo ab etate p̄hibita: qz ergo petr⁹ ſemper volebat in pi/culis cē cū xp̄o dicit ei: Cōfide: ita īplebo tuuz deſideriū. vt q̄ paſſus nō es iuuenis exñs: opoꝛteat te pati ſenē. vñ ſequi/tur: Cū aūt ſenueris. Per qō oſtendiť q̄ neq̄z tunc iuuenis erat neq̄z ſenex: ſz vir perfect⁹. ORIGE. ſup matth̃. Et attēde q̄ nō facile inueniť quis ex eis q apti fuerīt ad hoc opus: vt cito tranſeat de hac vita. vñ nūc petro dicit: Cū ſe/nu. exte. ma. tuas. AVGV. Hoc eſt crucifigeris. Ad hoc aūt vt venias: aliūs te cinget ꝛ ducet quo nō vis. Pri⁹ di/xit qō fieret: ꝛ deīde qūo fieret nō enī crucifixus: ſed cruci figēdus quo nollet eſt ductus. Solutus q̄ppe a coꝛpoꝛe eē volebat cū chriſto: ſz ſi fieri poſſet p̄ter moꝛtis moleſtiaz vitā concupiſcebat eternā: ad quā moleſtiā nolēs venit: ſz volens eā vicit: ꝛ reliquit hūc infirmitatis affectū quo ne/mo vult moꝛi vſq̄ adeo naturalē vt eū beato petro nec ſe/nectus auferre potuerit: ſz moleſtia quātūcūq̄z ſit moꝛtis debet eā vincere vis amoꝛis quo amať ille: q cū ſit vita no/ſtra etiā mozte voluit ferre pro nobis. Nā ſi nulla eēt moꝛ/tis vl parua moleſtia: nō eēt taz magna martyꝛy gloria.

CHRY. Dicit g̃: Quo nō vis. p̄pter naturalē cōpaſſionē aīe: q̄ inuita ſeparať a coꝛpoꝛe: deo hoc vtiliter diſpēſante: vt nō multi ſibi mozte inferāt violēta. deīde erigēs audito rē euāgeliſta induxit: Hoc aūt dixit ſignificās q̄ mozte cla/rificatur⁹ eēt deū. Nō dixit: Moꝛiturus cēt: vt diſcas quo/niā pati p̄ chriſto: gloria eſt patiētis ꝛ bono. Niſi aūt certi ficareť anim⁹ qz vē deus eſt: minime ei⁹ intuitu mozte to/leraret: quo fit vt ſancto⁹ moꝛs diuīe ſit glorie certitudo.

AVGV. Nunc inuenit exituz ille negatoꝛ ꝛ amatoꝛ: vt pro ei⁹ noīe p̄fecta dilectiōe mozeꝛeť: cū quo ſe moꝛituꝝ p/uerſa feſtinatōe, p̄miſerat. Hoc. n. opoꝛtebat: vt p̄us chriſt⁹ p petri ſalute: deīde petr⁹ p xp̄i p̄dicatione mozeꝛetur.

℣ Et cū hoc dixiſſz: dicit ei: Seq̄re me. Cōuer/ſus petr⁹ vidit illū diſcipulū quē diligebat ihs ſe quēt̄: q ꝛ recubuit ī cena ſupꝛa pect⁹ ei⁹ ꝛ dixit: Dñe qs ē q tradet te? Hūc g̃ cuz vidiſſet petrus dicit ieſu: Dñe hic aūt qd? Dicit ei ihs: Sic cuz volo manere donec veniā. Quid ad te? Tu me ſeq̄re. Exīt g̃ ſmo iſte iter frēs: qz diſcipulus il/le nō moꝛiť. Et nō dixit ei ieſus: nō moꝛitur: ſed ſic cū volo manere donec veniā: quid ad te?

AVGV. Cū p̄nunciaſſet dñs petro q̄ mozte clarificatu/rus cēt eū iuitat eū ad ſui ſequelā. vñ dr̄: Et cū hoc dixi. di. ei: Sequere me. Cur dr̄ petro: Seq̄re me: nec dr̄ ceteris q ſimul aderāt: q eū ſicut magr̄m diſcipuli ſequebanť? Sz ſi ad paſſionē ītelligēdū ē: nūqd ſolus p xp̄iana vitate paſſus ē petrus? nōne ibi erat iacobus q ab herode manifeſtať oc/ciſus? Uex aliqs dixerit. qñ nō eſt iacob⁹ crucifixus: meri to dictū cē petr⁹? Sequere me: qui nō ſolū mozte: ſz ꝛ moꝛ/te crucis ſicut xp̄s expertus ē. THEOPHI. Audiēs aūt petrus quia moꝛtez pro chriſto paſſurus eſt: querit de ioan/ne an moꝛiať. vñ ſequiť. Conuerſus petrus vidit illuz diſci/pulum quem diligebat ieſus ſequentē: qui recubuit ī cena ſupꝛa pect⁹ ei⁹ ꝛ dixit: dñe qs ē q tradet te? AVGV. Se ipm dicit diſcipulū quē diligebat ieſus: qz ipſū p̄e ceteris ꝛ familiarius diligebat: ita vt in conuiuio ſupꝛa pect⁹ ſuū di/ſcumbere faceret. Credo vt iſtius euāgely qō p euz fuerat p̄dicaturus: diuinā excellentiam hoc modo altius cōmen/daret. ſunt qui ſenſerint: ꝛ hi non cōtēptibiles ſacri eloquy tractatoꝛes a chriſto ioannem p̄pterea plus amatuz: qz ab

ineũte pueritia castissim⁹ vixerit. Segr: Hũc ergo cũ vidis set petr⁹ dixit iesu: Dñe hic ãt gd: THEO. i. nũgd ñ mo rieť ꝛ ipe: vt gdã exponũt. Segt: Dicit ei ie. Sic eũ vo. ma. do. ve. gd ad te: AVGV. ꝛ repetitũ ẽ: Tu me seqre. tãq̃ ille iõ nõ seqreť: qñ eũ manere voluit donec veniat. Quis facile aliõ eẽ credat q̃ qõ frẽs crediderũt q tũc erãt. Segť .n. Exyt g̃ ser. iste iter fra. qz disci. il. ñ morit. Sz hãc opinio nẽ ioãnes ipe abstulit subdẽs: Et nõ dix. ie. nõ mo. sz sic eũz vo. ma. do. ve. gd ad te: Sz cui placet adhuc resistat ꝛ dicat ve⁊ eẽ qõ ait ioãnes: nõ dixisse dñz q discipulus ille nõ mo rit: sz hoc tñ significatũ eẽ talib⁹ vbis: q̃lia eũ dixisse narra uit. THEO. Ul dicet: Christ⁹ ñ negauit ioãnẽ morituꝝ. nã gegd ozit morit: sz dixit: Uolo eũ manere. i. viuere vsq; ad mũdi finẽ: ꝛ tũc p me patiet martyriũ: ꝛ iõ fatent adhuc illũ viuere: ab ãtixpo vo debere occidi: vna cũ belia pdicatuꝝ nomẽ xpi. Sz ꝛ si assignet ei⁹ sepulchrũ: viuẽs gdẽ illõ itrauit: postea discessit. AVGV. Uel forte aligs i illo sepulchro ei⁹ qõẽ apõ ephesũ dormire poti⁹ eũ: q̃ mortuũ iace re ꝓtẽdet: assumẽs argumẽtũ: q illic terra sensiz scaturire ꝛ q̃si ebullire phibet: atq; hoc ei⁹ anbelitu fieri ptinaciter as seuerãs: Sz cur ei⁹ discipulo quẽ pre ceteris diligebat: pro magno munere longũ i corpore donauerit sõnũ: cũ btm̃ pe trũ p igẽtẽ martyrỹ glĩã ab onere corpis absoluerit: eiq; cõ cesserit qõ paulus se ꝓcupiscere dixerit: Cupio dissolui ꝛ eẽ cũ xpo. Si ãt vere ibi qõ sp sparsit fama aut iõ fit: vt eo mõ cõmẽdet p̃ciosa mors ei⁹: qm̃ nõ eã ꝓmẽdat martyriũ: aut pp aligd aliud qõ nos latet: manet tñ qõ cur dixerit dñs de boĩe morituro: Sic eũ vo. manere donec veniã. Illud ẽt mouet ad q̃rẽdũ: cur ioãnẽ plus dilexerit dñs: cũ ipz dñm pl⁹ dilexerit petr⁹. Oẽtũ ipe sapio: melior ẽ g plus diligit xp̃z felicior ẽ vo quẽ plus diligit xps. facile ñderiz: si iustitia li beratoris nr̃i quẽadmodũ defenderẽ ꝓuideret: Aggrediar igit de soluẽda qõne tã igẽti duas vitas sibi diuinit⁹ pdicatas nouit eccl̃ia: q̃rũ vna ẽ i fide: altera i spe. Ista significata ẽ p applz petrũ pp apostolat⁹ sui pmatũ: Illa p ioãnẽ. iõ huic dr: Seqre me. p imitationẽ. s. pferẽdi tpalia mala. ꝺ illo vo dicit: Sic eũ vo. ma. donec veniã. q. d. Tu me seqre. p imitatioẽ pferendi tpalia mala. ille maneat donec sempiterna venio reddit⁹ bõa: qõ apti⁹ dici põt: pfecta me seq̃ tur actio iformata mee passiõis exẽplo. Inchoata vo ꝓtem platio maneat donec venio: pficiẽda cũ venero: qõ nõ sic i telligẽdũ ẽ: q̃si dixerit remanere. vl pmanere sz expectare: qm̃ qõ p eũ significat: cũ venerit xps iplebit: i hac aũt actiua vita q̃to magis xp̃z diligim⁹: tãto facili⁹ libamur a malo. at ipe nos mir⁹ diligit q̃les nos sum⁹: ꝛ hic iõ libat: ne sp tales sim⁹. ibi vo ãpli⁹ nos diligit: qm̃ qõ ei displiceat: ꝛ qõ a nobis auferat nõ habebimus. Amet g̃ eũ petr⁹: vt ab ista mortalitate liberemur. amet ab eo ioannes: vt i illa imortalitate fruemur. Cur g̃ ioannes min⁹ eũ diligebat q̃ petr⁹ si eã vitã significabat: in q̃ ẽ mlto ãpli⁹ diligẽd⁹: nisi qz pp ea dictũ est: Uolo eũ manere. i. expectare: Donec veniã. qm̃ ꝛ ipsiz amorẽ q tũc mlto amplior erit nõdũ habem⁹: sz expectamus futurũ: vt dũ ipse venerit habeam⁹. Hoc ergo p petrũ significatũ ẽ plus amãtẽ: sz min⁹ amatũ: qz min⁹ nos amat xps mikos q̃ btõs: vitatis aũt cõtẽplationez q̃lis tũc futura ẽ min⁹ amam⁹: qz nũc nõdũ nouim⁹ nec habemus. Nemo tñ istos isignes aplos sepet: ꝛ iõ eo qõ significabat petr⁹ ãbo erãt: ꝛ i eo qõ significabat ioannes ambo futuri erãt. GLO. Uel aliter: Sic eũ volo manere. i. nolo eum p martyriũ ꝓsumare: sz expectare eũ in placidaz absolutionem carnis sue: qm̃ ego veniẽs recipiã eũ in eterna beatitudine. THEO. Uel aliter: Totũ i hoc q dicit dñs petro: Sequere me: cũctoꝝ fideliũ platurã ei istituit. Simul ãt ꝛ seq intelligas hic imitationẽ in cũctis ꝛ vbis ꝛ operibus. oñdit ẽt affectionẽ ad ipsum: qz q nob astrictiores sunt: bos seq nos volum⁹. CHRY. Si vo dixerit ge. q̃liter igr iacob⁹ thronũ assũpsit hierosolymoꝝ: Illõ vtiq; dicam: qm̃ petr⁹ orbis terraꝝ ithronizauit magr̃m. Segť: Conuersus petr⁹ vidit illũ discipulũ ꝛc. Nõ sine cã recolit illã accubationẽ. sz vt oñdat q̃tã petr⁹ habebat fiduciã post negationẽ. Qui. n. i cena nõ audebat iterrogare: sz ioãni iterrogationẽ cõmisit: huic ꝛ ꝓpositura fratrũ credita ẽ: ꝛ nõ solũ ñ cõmittit alteri iterrogare q̃ ad ipz ptinẽt: sz de reliquo ipe. p alys magr̃z iterrogat. Quia igit magna ei pdixerat dñs ꝛ orbez terraꝝ ꝓmiserat: ꝛ martyriũ pnũciauerat: ꝛ amorẽ ꝓtestat⁹ ẽ ãpliorẽ: volẽs ꝛ ioãnẽ cõmunicatorez accipe dixit: Dic ãt gd: q̃si diceret: Nõne eadẽ nobiscuz veniet via: Ualde .n. ioãnẽ amabat petr⁹: ꝛ p euãgeliũ oñdit coꝝ colligatio: ꝛ i actib⁹ aplorũ. Sic igr nũc vicẽ reddit petr⁹ ioãni. Estimãs ãt eũ velle iterrogare; de seipo: nõ audere: ipo p eo suscipit iterrogationẽ. Quia vo debebãt orbis terraꝝ ꝓcuratione accipe: nec oportebat eos de reliquo sibi inuicez cẽ ꝓiũctos: q̃ eẽt dãnũ orbi terraꝝ: ꝓpterea dñs dicit fm lr̃am grecã Si eũ volo manere donec veniã: gd ad te: tu me sequere. q. d. Op⁹ tibi cõmissum attẽde ꝛ pfice: hũc vero si voluero manere hic gd ad te: THEO. Q̃ vero dr cum venero. quidam sic itellexerũt: ac si diceret: Quousq; cõtra iudeos g me crucifixerũt: veniam percutiẽs illos baculo romano ruz. Aiunt enĩ hũc aplm vsq; ad vespasiani tps cũ hierusalẽ capienda erat i locis illis cõuersatũ. Uel dicit: Dũ venero. i. dũ hũc volẽs dirigã ad ꝓdicadũ: te namq; nũc dirigo ad orbis põtificatum: ꝛ i hoc seqre me. ipe vero maneat hic donec ꝛ eũ educã sicut te. CHRY. Deinde euãgelista discipulorũ opinionẽ ponit ꝛ corrigit: vt supra dictũ est.

¶ Hic est discipulus ille q testimoniũ phibet de his: ꝛ scripsit hec. Et scim⁹ qz ve⁊ ẽ testimoniũ ei⁹. Sũt aũt ꝛ alia multa q̃ fecit iesus: q̃ si scribãtur per singula: nec ipsũ arbitror mundũz capere posse eos qui scribendi sunt libros.

CHRY. Quia ex mlta certitudine scripsit ioãnes: nõ refutat suũpsi⁹ testimoniũ i mediũ ferre. vñ dicit. Hic ẽ discipulus ille q testimoniũ phibet de his. Cõsuetudo. n. ẽ cum valde vera dicam⁹ nr̃uz testimoniũ ñ denegare: ꝛ mlto magis ille q spũscõ scribebat. vñ ꝛ alq apli dicebãt: Nos sum⁹ testes hoꝝ. Segť: Et scribebat hec: Qz ipse solus dicit qz posterior ad scribẽdũ venit xpo monẽte. vñ ꝛ frequẽter oñdit xpi ad se amorẽ: occulte ĩsinuãs cãz ex q̃ ad scribẽdũ p/cessit: ꝛ fidedignũ faciẽs hũc fmonez a sua dignitate. Segtur: Et scim⁹ qz ve⁊ ẽ testimoniũ ei⁹. Qibus. n. aderat: ꝛ ne q̃ cũ crucifigeret defuit. ꝛ mater ei cõmissa est: q̃ sũt signa amoris: ꝛ q cũ certitudine sciat oĩa. Etsi alig nõ credãt: inducant ad credendũ ex hoc qõ subdit: Sũt aũt ꝛ alia multa q̃ fecit iesus. Uñ manifestũ ẽ q neq̃q̃ scripsi vt xpo gratiã pstarẽ: cũ tot existẽtib⁹ nõ tot scripseriz quot ceteri: sed horũ plura relig cõtumelias ꝛ nuitia i mediũ ꝓponẽs. Eũ aũt g ad gloriã alteri⁹ scribit: oportet ecõtrario ea q̃ sũt exprobabiliora tacere: q̃ vo sũt clara proponere. AVGV. Qõ aũt subdit: Que si scri. p sin. nec ipsũ arbi. mũ. cape pos. cos g scribẽdi sũt libros. Nõ spacio locoꝝ credendũ ẽ mũdũ capere nõ posse: sz capacitate legẽtiũ ꝓrehẽdi nõ posse: q̃uis salua rerũ fide plerũq; verba excedere videant fidẽ qõ nõ fit qñ aligd qõ erat obscuruz vel dubiũ exponit: sed quando id qõ apertũ est vel augetur vel extenuat: nec tñ a tramite significande veritatis erratur: qm̃ sic verba rẽ q̃ i/dicat excedũt: vt volũtas loquẽtis nec fallentis appareat. hũc loquendi modum greco nomine hyperbolẽ vocant. g modus sicut in hoc loco ita i nõnullis alys diuinis litteris inuenitur. CHRY. Uel hoc referẽdũ ẽ ad ei⁹ potentiaz g faciebat virtutẽ. sicut enĩz nobis facile est loqui: ita ꝛ illi: ꝛ multo facilius facere que volebat: quia ipse est super oĩa deus benedictus in secula seculorum Amen.

Tabula secundum Curiam

¶ Tabula Euãgelioꝝ totiꝰ anni. Scõm rituꝫ romane curie. Incipit dominicale ꝛ feriale.

¶ Dominica prima de aduentu
Erunt signa in sole ꝛ luna vsqꝫ ibi Uerba autem mea non transibunt. Luce capitulo. xi. folio. zzs.
¶ Dominica secunda de aduentu
Cum audisset Joãnes in vinculis. vsqꝫ ibi. Qui preparabit viam tuam ante te. Matthei. xi. folio. 47.
¶ Dominica tertia de aduentu.
Miserũt iudei ab hierusolymis. vsqꝫ ibi Ubi erat Joãnes baptizans. Joannis primo. folio. z44.
¶ Feria quarta quattuoꝝ temporum de aduentu.
Missus est angelus gabriel. vsqꝫ ibi. Fiat mihi ſm verbuꝫ tuum. Luce primo capitulo folio. 153.
¶ Feria sexta quattuoꝝ temporum de aduentu.
Exurgens maria abyt in montana. vsqꝫ ibi. Et exultauit spiritus meꝰ in deo salutari meo. Luce primo folio 154.
¶ Sabbato quattuoꝝ temporum. in aduentu.
Anno qntodecimo imperij Tiberij cesaris vsqꝫ ibi. Et videbit oĩs caro salutare dei. Luce. iii. folio. 162.
¶ Dominica quarta de aduentu. Anno qntodecimo vt supra in sabbato precedenti.
¶ In vigilia natiuitatis domini.
Cũ esset despõsata mater iesu. vsqꝫ ibi. Ipse. n. saluũ faciet pplm a pctis eoꝝ. Matthei capi. pmo folio. 6.
¶ In natiuitate domini In prima missa.
Exyt edictũ a Cesare vsqꝫ ibi. Et in terra pax hoĩbus bone voluntatis. Luce capi. scõo folio. 157.
¶ In natiuitate domini in secunda missa.
Pastores loquebantur: vsqꝫ ibi. Sicut dictum est ad illos. Luce capitulo secundo folio. 158.
¶ In natiuitate domini In tertia missa
In principio erat verbum. vsqꝫ ibi A patrẽ plenum gratie ꝛ veritatis Joannis capl'o primo folio. z39.
¶ In festo sancti stephani protomartyris
Dicebat ihs turbis iudeoꝝ ꝛ pncipibꝰ sacerdotũ. Ecce ego mitto: vsqꝫ Benedictus qui venit in nomine domini. Matthei capi. z3. folio. 90.
¶ In sancti Joannis apostoli ꝛ euangeliste.
Dixit iesus petro sequere me. vsqꝫ. Et scimus qꝛ verum est testimonium eiꝰ Joannis. zo. ca. folio. 313.
¶ In festo Innocẽtũ. Angelꝰ dñi appuit ĩ sõnis ioseph vsqꝫ. Et noluit cõsolari qꝛ non sunt. Matthei. z. capi. filio. .ii.
¶ In sancti thome epi ꝛ martyris. Ego suꝫ pastoꝛ bonꝰ. vsqꝫ Et fiet vnũ ouile ꝛ vnus pastoꝛ. Joannis. io. folio. z8i.
¶ Dominica Infra octauã natiuitatis domini.
Erat ioseph ꝛ maria mirãtes sup his vsqꝫ Et gratia dei erat cum illo. Luce. capi. folio. 160.
¶ In sci silueſtri pape. Sit lũbi. Quere In cõi vniꝰ cõ. põti.
¶ In octaua natiuitatis dñi. Postq̃ cõsumati sunt dies vsqꝫ In vtero conciperetur. Luce. scõo capi. folio. 158.
¶ In vigilia. Epiphie. Defuncto herode ecce angelus. vsqꝫ Qm̃ nazareus vocabitur. Matthei. scõo capi. folio. .ii.
¶ In Epiphia. Cum natus esset. vsqꝫ. Reuersi sunt in regionẽ suam. Matthei. scõo capi. folio. 8.
¶ Dominica infra octauam epiphie: Cũ factus esset iesus annoꝝ. vsqꝫ. Apud deũ ꝛ hoĩes. Luce. scõo capi. folio. 161.
¶ In octaua epiphie. Uidit ioannes iesum. vsqꝫ Qꝛ hic est filius dei. Joannis primo capi. folio. z45.
¶ Dñica scõa post epiphiaꝫ. Nuptie facte sunt. vsqꝫ. Et crediderunt in eum discipuli eius. Jo. scõo. capi. folio z48.
¶ Dñica tertia. post epi. Cũ descẽdisset iesus de monte. vsqꝫ Et sanatus est puer in illa hoza. Matthei. 8. capi. folio. 35.
¶ Dñica quarta post epi. Ascendẽte iesu in nauiculam. vsqꝫ Uenti ꝛ mare obediunt ei Matthei. .8. capi. fol. 38.
¶ Dñica gnta post epi. Sile ẽ regnũ celoꝝ hõi q̃ semiauit vsqꝫ. Cõgregate in hoꝛreũ meũ Matthei. iz. folio. 57.
¶ Dominica in septuagesima. Sile est regnũ celoꝝ hõi pfamil: q exyt. vsqꝫ. Pauci vo electi. Matt. zo. fol. 77.
¶ Dñica in sexagesima. Cũ turba plma conuenirent. vsqꝫ Et fructum afferunt in patiẽtia. Luce. 8. capi. fol. 179.
¶ Dñica in quinquagesima. Assumpsit iesus duodecim discipulos: vsqꝫ. Et omnis plebs vt vidit dedit laudem deo. Luce. 18. capi. folio. 218.
¶ Feria q̃rta cinerũ. Cũ ieiunatis. vsqꝫ Ibi est ꝛ coꝛ tuum Matthei. 6. capi. folio. 29.
¶ Feria qnta. Cũ itroisset iesus capharnaum. vsqꝫ. Et sanatus est puer ĩ illa hoza Matthei. 8. capi. folio. 36.
¶ Feria sexta. Audistis qꝛ dictũ ẽ ãtiqs diliges primũ. vsqꝫ Et pr̃tuꝰ q videt ĩ absco̅dito reddet tibi Matthei. 5. fol. 25.
¶ Sabbato: Cũ sero eẽt factũ erat nauis. vsqꝫ. Et quotquot tangebãt eũ salui fiebant. Marci. 9. capi. folio. 127.
¶ Dñica pma ĩ q̃dragesima Ductꝰ ẽ iesus ĩ desertũ a spũ. vsqꝫ Et ecce ãgeli accesserũt ꝛ ministrabãt ei. Mat. 4. fol. 15.
¶ Feria scõa. Cũ venerit filiꝰ hoĩs in maiestate vsqꝫ. Justi aũt in vitã eternaꝫ. Matthei. 25. ca. folio. 98.
¶ Feria tertia. Cũ itrasset iesus hierl'ymã. vsqꝫ Ibiq̃ docebat eos de regno dei. Matthei. zi. capi. folio. 81.
¶ Feria quarta. Magr̃ volumꝰ a te signũ videre vsqꝫ. Ipse meꝰ frater ꝛ soꝛoꝛ ꝛ mater est Matthei. iz. folio. 54.
¶ Feria qnta. Egressus iesus secessit ĩ partes tyri vsqꝫ. Et ecce chanaea est filia eius ex illa hoza: Matthei. 15. ca. fol. 64.
¶ Feria sexta. Erat dies festus iudeoꝝ vsqꝫ. Qꝛ iesus esset qui fecit eũ sanum. io. 5. capi. folio. 250.
¶ Sabbato. Et dñica scõa q̃dragesime: Assumpsit iesus petrum ꝛc̃. vsqꝫ Donec filius hominis a mortuis resurgat. Mathei. 17. capi. fol. 68.
¶ Feria scõa. Ego vado ꝛ q̃ritis me. vsqꝫ. Que placita sunt ei facio semp. io. 8. cap. folio. 224.
¶ Feria terta. Super cathedrã moysi: vsqꝫ. Et qui se humiliat exaltabitur. Matthei. zz. capi. folio. 87.
¶ Feria q̃rta. Ascẽdẽs iesus hierl'ymã assũpsit vsqꝫ. Et dare aĩaꝫ suã redẽptionẽ p multis Mathei. zo. capi. fol. 78.
Feria qnta. Homo quidam erat diues. vsqꝫ. Resurrexerit credent. Luce. 6. capi. folio. 211.
¶ Feria sexta. Hõ qdã erat pr̃familias q plãtauit vineã. vsqꝫ. Sic̃ pphã eũ habebãt. Matthei. zi. cap. folio. 83.
¶ Sabbato. Hõ qdã habuit duos filios. vsqꝫ. Perierat ꝛ inuentus est. Luce. 15. capi. folio. 208.
¶ Dñica tertia ĩ q̃dragesima. Erat ihs eyciẽs õmoniũ vsqꝫ Beati q audiũt vbũ dei: ꝛ custodiũt illõ. Luce. ii. c. fol. 194.
¶ Feria scõa. Dixerũt pharisei ad iesuꝫ. Quãta audiuimus vsqꝫ ipe ãt trãsiẽs p mediũ illoꝝ ibat. Luce. 4. ca. fol. 167.
¶ Feria tertia. Respiciẽs iesus ĩ discipl'os suos. dixit symoni petro. Si peccauerit. vsqꝫ sꝫ septuagel. septies Mathei. 18. capitulo folio. 72.
¶ Feria q̃rta. Accesserũt ad iesuꝫ ab hierl'ymis scribe. vsqꝫ Mãducare nõ coingnat hoĩem. Mathei. 15. capi. folio. 83.
¶ Feria qnta. Surgẽs iesus de synagoga. vsqꝫ. Et erat pdicans in synagogis galilee Luce. 4. capi. folio. 168.
¶ Feria sexta. Uenit iesus ĩ ciuitatem samarie q̃ dr̃ sicar. vsqꝫ Quia hic est vere saluatoꝛ mũdi. Jo. 4. capi. folio. z54.
¶ Sabbato. Perrexit iesus ĩ mõtẽ oliueti. vsqꝫ Uade ꝛ iaꝫ Amplíus noli peccare. Jo. 8. capi. folio. z72.
¶ Dñica q̃rta. i q̃dragesima. Abyt ihs trãs mare galilee. vsqꝫ. Qꝛ h̃ ẽ vere pphaq vẽturꝰ ẽ ĩ mũdũ Jo. 6. capi. fol. z64.
¶ Feria scõa. Prope erat pasca iudeoꝝ ꝛ ascẽdit iesus. vsqꝫ Ipse enĩ sciebat qd eẽt in hoĩe. Jo. z capi. folio. z49.
¶ Feria tertia. Jaꝫ die festo mediãte. vsqꝫ. De turba autez multi crediderũt in eũ. Jo. 7. capi. folio. z70.
¶ Feria q̃rta: Preteriẽs iesus vidit hoĩez cecuꝫ. vsqꝫ. Et p

cidens adorauit eum. Jo.9.capi. folio z78.
¶ Feria gnta. Jbat ihs ī ciuitatē q̄ vocaī naym. vsq3 Et qr deus visitauit plebē suā. Luce.7.capi. folio 176.
¶ Feria sexta. Erat qdā languens lazarus. vsq3. Et uiderāt q̄ fecit iesus: crediderūt in eū. io.ii.capi. folio z8z.
¶ Sabbato. Ego sum lux mūdi. vsq3. Et nemo appēdit eū: qr nōdū uenerat hora eius. Jo.8.capi. folio z73.
¶ Dñica de passione. Quis ex vobis arguet me de peccato vsq3. iesus āt absc̄dit se: ꝛ exiuit de tēplo. Jo.8.ca. fol.z76.
¶ Feria scōa. Miserūt p̄nceps ꝛ pharisei mīstros. vsq3. quē accepturi erant credētes in eum. io.7.capi. folio z7i.
¶ Feria tertia. Ambulabat iesus in galileam. vsq3. Nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum iudeorum. Jo.7.capi. folio z69.
¶ Feria q̄rta Facta sūt encenia. vsq̄. Quia in me est pater ꝛ ego in p̄re. io. Jo.capi. folio z8i.
¶ Feria quinta. Rogabat iesum quidam phariseus vt mā ducaret cum illo vsq3: fides tua te saluam fecit vade in pace. Luce.7.capi. folio 178.
¶ Feria sexta. Collegerūt pōtifices ꝛ pharisei ꝯsilium. vsq̄ Et ibi morabaī cū discipulis suis. Jo.ii.capi. fol. z85.
¶ Sabbato. Cogitauerūt principes sacerdotum. vsq3 Hec locutus ē iesus: ꝛ abyt ꝛ abc̄dit se ab eis. Jo.iz.ca.fol.z86.
¶ Dñica in ramis palmaꝝ. ad bñdictionē palmaꝝ. Cū approp̄inquasset iesus hierl'ymis. vsq3. Osanna filio dauid bñdict⁹ q venit in noīe dñi. Matthe.zi.ca.fol. 80.
¶ Dñica in palmis ad missas. Scitis qr post biduum. vsq3 Signātes lapidē cū custodibus. Matthei.z6.ca.fol. 99.
¶ Feria secūda. Ante sex dies pasce venit iesus bethaniaz Usq3 Sed vt lazarum viderent: quem suscitauit a mortuis. Jo.iz.capi.folio. z86.
¶ Feria tertia. Erat pasca ꝛ azima. vsq3. Et aduoluit lapidē ad hostium monumēti. Marci.i4.capi.fol. 142.
¶ Feria quarta. Appropinquabat aūt dies festus. vsq3. In quo nūc̄s q̄s̄ positus fuerat. Luce.zz.capi. fol. zz6.
¶ Feria gnta. Ante diez festū pasce: vsq3. Ut quēadmodū ego feci vobis ita ꝛ vos faciatis. Jo.iz.ca.fol. z88.
¶ Feria sexta. Egressus est iesus cum discipulis suis transtorrentem cedron. vsq3: Quia hortus erat monumentuz. posuerunt iesum. Jo.i8.ca.fol. 303.
¶ Sabbato pasce. Uespere aūt sabbati. vsq3. Jbi eū videbitis ecce p̄dixi vobis. Matthei.z8.capi. fol. iiz.
¶ Dominica resurrectionis domini. Maria magdalene ꝛ maria iacobi. vsq3. Jbi eū videbitis sicut dixi vobis. Marci.6.capi. folio. i49.
¶ Feria secunda. Duo ex discipulis iesu: vsq3. Et quomodo cognouerūt eū in fractione panis. Luce. z4. fol. z35.
¶ Feria tertia. Stetit iesus in medio discipulorum suorum ꝛ dixit illis. vsq3. Jn remissionem peccatorum in omnes gētes. Luce.z4.capi. folio. z36.
¶ Feria q̄rta. Manifestauit se iterū iesus. vsq3. Cū surrexisset a mortuis. ioā.zi.capi. fol. zi i.
¶ Feria gnta. Maria stabat ad monumentū foris. vsq3 Qr vidi dñm: ꝛ hec dixit mihi ioā.zo.ca. fol. zio.
¶ Feria sexta. Undecim discipuli abierūt in galileā vsq3. Oibus diebꝰ vsq3 ad ꝯsumationē seculi Matth.z8. fol. iiz. Sabbato in albis. Una sabbati maria magdalene. vsq3 Qr oportebat eū a mortuis resurgere. ioā.zo.capi. fol. 309.
¶ Dominica in octaua pasce. Cū ēet sero die illa vna sabbatorum. vsq3. Et vt credentes vitam habeatis in nomine eius. io.zo.capi. fol. zio.
¶ Dñica scōa post pasca. Ego sum pastor bonꝰ. vsq3 Et fiet vnum ouile ꝛ vnꝰ pastor. ioā.io.ca. folio z8i.
¶ Dominica tertia. Modicum ꝛ iam non videbitis me. vsq3. Et gaudiū vestrū nemo tollet a vobis. ioā.i6. fol. z99.
¶ Dñica q̄rta. Uado ad eū q me misit. vsq3. Quia de meo accipiet ꝛ annūciabit vobis. Jo.i6.ca. folio z98.
¶ Dñica gnta. Amē amē dico vob sigd petieritis. vsq3. In hoc credimus qr a deo existi. ioā.i6.capi. folio 300.
¶ In letanys maiorib⁹. Quis vr̄ habebit amicū. vsq3. Dabit spūm bonū petētibus se. Luce.ii.capi. folio 193.
¶ In vigilia ascensionis. Subleuatis iesus oculis. vsq3. Et ego ad te venio. ioā.17.capi. fol. 130z.
¶ In festo ascensionis. Recūbētib⁹ vndeciz discipulis. usq3 sermonez cōfirmāte sequētib⁹ signis Mar.io. fol. i50.
¶ Dñica īfra octauā ascēsiōis. Cū venerit paraclytus. vsq3 Reminiscamini qr ego dixi vobis. Jo.i5.ca. folio z97.
¶ In vigilia pentecostes. Si diligitis me mādata mea seruate. usq3 Et manifestabo ei meipsuz. ioā.i4. folio z93.
¶ In die pente. Siqs diligit me sermonē meū seruabit. vsq3. Et sicut mādatū dedit mihi pr̄ sic facio. io.i4.ca. fol.36.
¶ Feria .z. Sic deꝰ dilexit vsq3: Qr ī deo sūt fcā. io.3. fol.z5z.
¶ Feria tertia. Amē amē dico vobis. q nō intrat. usq3. Ego veni vt uitā habeāt ꝛ abūdantius habeāt. Jo.io. fol. z80.
¶ Feria q̄rta. Nemo pōt venire ad me. usq3 Et panis quez ego dabo caro mea ē p̄ mūdi vita. ioā.6.capi. folio z67.
¶ Feria gnta. Cōuocatis iesus duodecī aplis. usq3. Euāgelizantes ꝛ curantes ubiq3. Luce.9.capi. follio. 183.
¶ Feria sexta. Factū est in vna dieꝝ. vsq̄ Quia vidimꝰ mirabilia hodie. Luce.5.capi. folio. 170.
¶ Sabbato. Surgēs iesus ō synagoga. vsq3. Et erat p̄dicās in synagogis galilee. Luce.4.capi. folio. 168.
¶ In festo trinitatis. Cū venerit paraclytus. vsq̄. Quia ego dixi vobis. ioā.i5.capi. folio z97.
¶ Dñica p̄ma post petecosten. Estote misericordes. vsq̄. vt educas festucā de oculo fratris tui. Luce.6. fol. i74.
¶ In festo corporis xpi. Caro mea vere est cibus. vsq̄. Qui māducat hūc panē viuet in eternū. ioā.6.capi. fol. z68.
¶ Dñica scōa post pentecostē. Dō qdā fecit cenā magnā. vsq3: Nemo uiroꝝ illoꝝ q uocati sunt gustabit cenam meam Luce.i4.capi. folio z06.
¶ Dñica tertia. Erāt appropiquātes ad iesū publicani. vsq̄ Sup vno peccatore pniam agente. Luce.i5.capi. fol.z07.
¶ Dñica q̄rta. Cū turbe irrueret in iesuz. vsq̄. Relictis oibus secuti sunt eū. Luce.5.capi. folio i69.
¶ Dñica gnta. Amē dico uobis nisi abūdauerit. vsq̄. Et tūc ueniēs offeres munus tuū. Matthei.5.capi. folio zi.
¶ Dñica sexta. Cū turba multa eēt cū iesu. vsq3. Quasi q̄t tuor milia ꝛ dimisit eos: Marci.8.capi. folio iz9.
¶ Dñica septia. Attēdite a falsis pphis. vsq3. Jpse intrabit in regnum celorum. Matth.7.capi. folio 33.
¶ Dñica octaua. Dō qdā erat dines q habebat uillicū. vsq3 Recipiāt uos ī eterna tabernacula. Luce.i6. folio zio.
¶ Dñica nona. Cū approp̄inq̄ret iesus hierl'm. usq3 Et erat docēs quotidie in tēplo dei. Luce.i9.capi. folio zzi.
¶ Dñica decīa. dixit iesus ad quosdā q in se. usq3. Qui se humiliat exaltabitur. Luce.i.8.capi. folio zi6.
¶ Dñica.i i. Exiens iesus de finibus tyri. vsq3. Et surdos fecit audire: ꝛ mutos log. Marci.7.capi. folio iz9.
¶ Dñica i z. Beata oculi q uidēt q̄ uos uidetis. vsq3 Uade ꝛ tu fac silr. Luce.io.capi. folio i90.
¶ Dñica i 3. Cuz iret iesus in hierl'm: trāsibat. usq3 Quia fides tua te saluū fecit. Luce.i7.capi. folio zi4.
¶ Dñica i4. Nemo pōt duobus dñis fuire. usq3. Et hec oīa adycientur uobis. Matth.6.capi. folio 30.
¶ Dñica i 5. Jbat iesus in ciuitatē q̄ uocatur naym. usq3. Et qr deus uisitauit plebem suam. Luce.7.capi. folio i76.
¶ Dñica i 6. Cū itraret iesus ī domū cuiusdā p̄cipis. vsq3 Et qui se humiliat exaltabitur. Luce.i4. fol. zo5.
¶ Dominica.i7. Accesserunt ad iesum pharisei ꝛ interrogauit eū. vsq̄ Neq̄ ausus fuit q̄s̄ ex illa die amplius euz interrogare Matthei.zz.capi. folio 86.

Secundum ordinem ꝓdicatorum

¶ Incipit tabula euangeliorum totius anni fm ordinem fratrum predicatorum.

¶ Dominica prima in aduentu. Cuꝫ appropinquasset. vsqꝫ Qui venit in nomine domini. Matth.xi. fol. 80.
¶ Dominica secūda de aduentu. Erunt signa in sole. vsqꝫ Non transibunt. Luce.xi. fol. xxv.
¶ Dominica tertia. Cum audisset ioannes. vsqꝫ Uiaꝫ tuaꝫ ante te. Matthei.i i. fol. 47.
¶ Feria quarta quattuor temporum. Missus est angelus vsqꝫ Scōm verbum tuum. Luce.i. fol. i53.
¶ Feria sexta. Exurgens maria. vsqꝫ salutari meo. Luce.i. fol. i54.
¶ Sabbato. Anno qntodecio. vsqꝫ Salutare ðī. Luce.ꝫ.i6ꝫ
¶ Dominica quarta. Miserunt iudei. vsqꝫ Joannes bapti. ꝫzans. Joannis.i. fol. z44.
¶ In vigilia natiuitatis domini. Cum esset desponsata. vsqꝫ a peccatis eorum. Matth.i. fol. 6.
¶ In nocte natiuitatis. Exyt edictum. vsqꝫ Bone voluntatis. Luce.z. fol. i57.
¶ In aurora natiuitatis. Pastores loquebantur. vsqꝫ. Dictum est ad illos. Luce.z. fol: i58.
¶ In missa maiori. In principio erat. vsqꝫ gratie ⁊ veritatis. Joannis.i. fol. z39.
¶ Dominica infra octa. natiuitatis. Erat ioseph. vsqꝫ erat cum illo. Luce.z. fol. i60.
¶ In circuncisione domini. Post consumati. vsqꝫ. In vtero conciperetur. Luce.z. fol. i58.
¶ In vigilia epiphanie. Defuncto herode. vsqꝫ. Nazareus ꝙvocabitur. Mat.z. fol. i i.
¶ In die epiphanie. Cum natus esset. vsqꝫ. In regionem suam. Matth.z. fol. 8.
¶ Dñica infra octauam epiphā. Cum factus esset. vsqꝫ. Deū ⁊ homines. Luce.ꝫ. fol. i6i.
¶ In octa. epiphanie. venit iesus a galilea. vsqꝫ. In quo mibi compla. Matth.ꝫ. fol. i4.
¶ Dominica pruna post octa. epipha. Nuptie facte sunt. vsqꝫ. Discipuli eius. Joan.z. fol. z48.
¶ Dominica secunda: Cum descendisset iesus. vsqꝫ. In illa hora. Matthei.8. fol. 35.
¶ Dominica tertia. Ascendente iesu. vsqꝫ obediūt ei. Matthei.8. fol. 38.
¶ Dominica quarta: Simile est regnum ce. vsqꝫ. In horreum meum. Matth.i3. fol. 57.
¶ Dominica in septuagesima. Simile est regnum ce. vsqꝫ Pauci vero electi. Matthei.zo. fol. 77.
¶ Dominica in sexagesima. Cum turba plurima. vsqꝫ. Afferunt in patientia. Luce.8. fol. i79.
¶ Dominica in qnquagesima. Assumpsit iesus. vsqꝫ. Laudem deo. Luce.i8. fol. zi8.
¶ Feria quarta. in capite ieiuny. Cum ieiunatis nolite. vsqꝫ. Ibi est cor tuum. Matthei.6. fol. z9.
¶ Feria quinta. Cum introisset ie us. vsqꝫ. In illa hora. Matthei.8. fol. 36.
¶ Feria sexta. Audistis qꝛ. vsqꝫ. Reddꝫ tibi. Mat.5. fol. z5.
¶ Sabbato. Cum sero esset. vsqꝫ. Salui fiebant. Matthei.6. fol. i27
¶ Dominica prima in. q̄dragesima. Ductꝰ est iesus. vsqꝫ. Et. mistrib ei. Matthei.4. fol. i5.
¶ Feria secunda. Cum venerit filiꝰ. vsqꝫ. In vitam eternā Matthei.z5. fol. 98.
¶ Feria tertia. Cū intrasset iesus. vsqꝫ. De regno dei. Matthei.zi. fol. 81.
¶ Feria q̄rta. Magister volumus. vsqꝫ. Et mater est. Matthei.iz. fol. 54.
¶ Feria quinta. Dicebat iesus ad eos. vsqꝫ. nō creditis mihi. Joannis.8. fol. z75.
¶ Feria sexta. Erat dies festus. vsqꝫ. Fecit eum sanum. Joannis.5. fol. z50.
¶ Sabbato: Assumpsit iesus. vsqꝫ. A mortuis resurgat. Mathei.i7. fol. 68
¶ Dominica secunda in quadragesima. Egressus iesus. vsqꝫ. Ex illa hora. Matthei.i5. fol. 64.
¶ Feria secūda. Ego vado ⁊ queritis. vsqꝫ. Facio semper. Joannis.8. fol. z74.
¶ Feria tertia. Locutꝰ est iesus. vsqꝫ. Exaltabitur. Matthei.zꝫ. fol. 87.
¶ Feria quarta. Ascendens iesus. vsqꝫ. Pro multis. Matthei.zo. fol. 78.
¶ Feria quinta. Homo quidam erat. vsqꝫ. Resurrexerit credent. Luce.i6. fol. zi i.
¶ Feria sexta. Homo erat paterfa. vsqꝫ. Eum habebant. Matthei.zi. fol. 83.
¶ Sabbato. Homo quidam habuit. vsqꝫ. Inuentus est. Luce.i5. fol. zo8.
¶ Dominica tertia. Erat iesus eyciens. vsqꝫ. Custodiunt illud. Luce.i i. fol. i94.
¶ Feria secunda. Dixerunt pharisei. vsqꝫ. Illorum ibat. Luce.4. fol. i67.
¶ Feria tertia. Respiciens iesus. vsqꝫ. septuagies septies. Matthei.i8. fol. 7z.
¶ Feria quarta. Accesserunt ad iesum. vsqꝫ. Coinquinat hominem. Matthei.i5. fol. 83.
¶ Feria quinta. Surgens iesus de sy. vsqꝫ. Synagogis galilee. Luce.4. fol. i68.
¶ Feria sexta. Uenit iesus in ciuita. vsqꝫ. Saluator mundi. Joan.4. fol. z54.
¶ Sabbato. Perrexit iesus in. vsqꝫ. iam noli peccare. Joannis.8. fol. z7z.
¶ Dominica quarta. Abyt iesus trans ma. vsqꝫ. In mundum. Joannis.6. fol. z64.
¶ Feria secunda. Prope erat pascha. vsqꝫ. In homine. Joannis.z. fol. z49.
¶ Feria tertia. Jam die festo. vsqꝫ. Et crediderunt in euꝫ. Joannis.7. fol. z79.
¶ Feria quarta. Preteriens iesus. vsqꝫ adorauit eum. Joannis.9. fol. z78.
¶ Feria quinta: Ibat iesus in ciuitatem. vsqꝫ. plebem suā. Luce.7. fol. i76.
¶ Feria sexta. Erat quidam languens. vsqꝫ. Crediderunt in eum. Joan.i i. fol. z8z.
¶ Sabbato. Ego suꝫ lux mūdi. vsqꝫ. Hora eiꝰ Jo.8. fol.z7ꝫ.
¶ Dominica de passione. Quis ex vobis argu. vsqꝫ. Et exiuit de templo. Jo.8. fol. z76.
¶ Feria secnnda. Miserunt principes. vsqꝫ. Credentes in eum. Joan.7. fol. z7i.
¶ Feria tertia. Ambulabat iesus. vsqꝫ. Metuꝫ iudeorumꝫ. oan.7. fol. z69.
¶ Feria quarta. Facta sunt encenia. vsqꝫ. Ego in patre. Joannis.io. fol. z8i.
¶ Feria quinta Rogabat iesum quidā. vsqꝫ. Uade in pace Luce.7. fol. i78.
¶ Feria sexta. Collegerunt pontifices. vsqꝫ. discipulis suis. Joan.i i. fol. z85.
¶ Sabbato. Subleuatis oculis. vsqꝫ. Ad te venio. Joannis.i7. fol. 30z.
¶ Dominica in ramis palmarum. Cum appropinquasset vsqꝫ. in nomine domini. Matth.zi. fol. 80.
¶ Scitis quia post. vsqꝫ. signantes lapidē cum custodibus. Matthei. z6. fol. 99.
¶ Feria scōa. Ante sex dies. vsqꝫ. se ab eis. Jo.iz. fol. z86.
¶ Feria tertia. Erāt pascha ⁊ azy. vsqꝫ. monūmenti. Mar-

thei.19. fol. 142.
℣Feria quarta.Appropinquabat dies.vsq̄.positus fuerat Luce:22. fol. 226.
Feria quinta.Ante diem festum.vsq3.Uos faciatis.Joannis.13. fol. 288.
℣Iu parascene.Egressus iesus.vsq̄.Posuerunt iesum. Joannis.18. fol. 303.
℣Sabbato sancto.Uespere autem sabbati.vsq̄.Predixi vobis.Mathei.28. fol 112.
℣In die sancto pasche.Maria magdalene.vsq̄.Sic dixit vobis.Matthei.16. fol. 149.
℣Feria secūda.Duo ex discipulis.vsq̄.In fractione panis Luce.24. fol. 235.
℣Feria tertia. Stetit iesus in me.vsq̄ In omnes gentes. Luce.24. fol. 236.
℣Feria quarta.Māifestauit se.vsq̄:'Resurrexisset a mortuis. Joannis.21.' fol. 311.
℣Feria gnta.Maria stabat.vsq̄ Dixit mihi.10.20.fol.310.
℣Feria sexta.Undecim discipuli.vsq̄ Mationem seculi. Matthei.28. fol. 113.
℣Sabbato.Una sabbati.vsq̄ A mortuis resurgere.Joannis.20. fol. 309.
℣Dominica in octaua pasche.Cum esset sero die.vsq̄ Retenta sunt.Joannis.20. fol. 330.
℣Dñica post octauas pasche.Ego sum pastor bonus.vsq3. Et vnus pastor. Joannis.10. fol.281.
℣Dominica secunda.Modicuz ⁊ iam non.vsq̄. Tollet a vobis. Joannis.16. fol. 299.
℣Dominica tertia.Uado ad euz.vsq3.Annūciabit vobis. Joannis.16. fol. 298.
℣Dominica quarta. Amen amen dico vobis. vsq3.A deo existi. Joannis.16. fol. 302.
℣Feria secunda ⁊ tertia in rogationibus.
℣Quis vīm habebit.vsq3.Petētibus se. Luce.11. fol.
℣In vigilia ascensionis.Subleuatis iesus.vsq3. Ad te venio. Joannis.17. fol.
℣In die ascensionis.'Recumbentibus vndecim.vsq3.Sequentibus signis. Marci.16. fol.150.
℣Dominica in octaua.Cum venerit paraclytus.vsq3.Dixi vobis. Joannis.15. fol. 297.
℣In vigilia penthecostes.Si diligitis me.vsq3.Meipsuz. Joannis.14. fol. 293.
℣In die penthecostes.Si quis diligit me.vsq3.Sic facio. Joannis.14. fol. 294.
℣Feria secunda.Sic deus dilexit.vsq3.Sunt facta. Joannis.3. fol. 252.
℣Feria tertia. Amen amen dico vobis.vsq3. Abundanti' habeant. Joannis.10. fol.280.
℣Feria quarta.'Nemo potest venire.vsq3.'Pro mundi vita. Joā.6. fol. 267.
℣Feria quinta.Conuocatis iesus.vsq3.Curantes vbiq3. Luce.9. fol.183.
℣Feria sexta.Factum est in vna dierum.vsq3. Mirabilia hodie. Luce.5. fol.170.
℣Sabbato.Surgens iesus de.vsq3.Synagogis galilee. Luce.4. fol. 168.
℣In festo sancte trinitatis.Erat homo ex pha.vsq3.Uitaz eternam. Joannis.3. fol .251.
℣In festo corporis christi.Caro mea vere est.vsq̄.Uiuet i eternum. Joannis.6. fol. 268.
℣Dominica prima post trinitatem.'Homo quidam erat dines.vsq3.'Resurrexerit,credent.Luce.16. fol. 211.
℣Dominica secunda.'Homo quidam fecit.vsq3.Cenā meam. Luce.14. fol. 206.
℣Dominica tertia.Erant appropinquantes.vsq3.'Penitētiam agente. Luce.15. fol. 207.
℣Dominica quarta.Estote misericordes.vsq3.Fratris tui. Luce.6. fol. 174.
℣Dominica quinta.Cum turbe irruerent.vsq3.Secuti sūt eum. Luce.5. fol. 169.
℣Dominica sexta.Amen amen dico vobis nisi.vsq3. Munus tuum. Matt.5. fol. 21.
℣Dominica septima.Cum turba multa.vsq3.Dimisit eos. Mar.8. fol. 129.
℣Dominica octaua.Attendite a falsis.vsq3 in regnum celorum.Matthei.7. fol. 33.
℣Dominica nona.'Homo quidam erat diues.vsq̄ Tabernacula.Luce.19. fol. 210.
℣Dominica decima.Cum appropinquasset.iesus.vsq̄ In templo.Luce.18. fol. 211.
℣Dominica vndecima. Duo homines ascenderunt. vsq̄ Exaltabitur.Luce.18. fol. 216.
℣Dominica duodecima. Exiens iesus de finibus.vsq̄ Et multos loqui.Mar.7. fol. 129.
℣Dominica tertiadecima.Beati oculi qui vident.vsq̄ Facsimiliter.Luce.10. fol. 190.
℣Dominica quartadecima.Cum iret iesus in hierusalem. vsq̄ saluum fecit.Luce.17. fol. 214.
℣Dominica quintadecima.'Nemo potest duob⁹.vsq̄ adhęrebit aut vnum odio habebit aut alterum dilig3 aut vni sustinebit vnum contemnet.Matth.6. fol. 30.
℣Dominica sextadecima.Ibat iesus in ciuitatez.vsq̄ Plebem suam.Luce.7. fol. 176.
℣Dominica decimaseptima.Cum intraret iesus. vsq̄ Exaltabitur.Luce.13. fol. 205.
℣Feria quarta.quattuor temporum.'Respondens vnus. vsq3.Et ieiunio.Mar.9. fol. 132.
℣Feria sexta.'Rogabat iesum quidam. vsq̄ Uade in pace.Luce.7. fol. 176.
℣Sabbato.Arborem fici habebat.vsq̄.Fiebant ab eo. Luce.13. fol. 205.
℣Dominica decimaoctaua.'Pharisei audien.vsq3.Amplius interrogare.Mat.22. fol. 86.
℣Dominica decimanona.Ascendens iesus in na.vsq3.Talem hominibus. Mat.9. fol. 39.
℣Dominica vigesima.Simile est regnuz celorum homini. vsq3.'Pauci vero electi. Mat.22. fol. 84.
℣Dominica vigesimaprima. Erat quidam regulus.vsq3. Eius tota. Joannis.4. fol. 258.
℣Dominica vigesimasecunda.Simile est regnum celorū homini.vsq3.Coꝛdibus vestris. Mat.18. fol. 73.
℣Dñica vigesimatertia.Abeuntes pharisei.vsq3.Dei deo. Mat.22. fol. 85.
℣Dominica vigesimaquarta. Loq̄nte iesu ad.vsq3.Terraz illam. Mat.9. fol. 41.
℣Dominica vigesimaquinta.Cum subleuasset.vsq3.Est in mundum. Joannis.6. totius. fol. 268.
℣In cōsecratione ecclesie.Ingressus iesus.vsq3. Quod perierat. Luce.12. fol. 218.
℣Innatalicys sanctorum nonus anni ꝼz ordinem fratrū predicatorum. ℣In vigilia sancti Andree.
Stabat iesus ⁊ ex.vsq3.'Filiū hois. Joannis.1. fol.246.
℣In die.Ambulans iesus.vsq3.Secuti sunt eum. Matthei.4. fol.17.
℣Sancte barbare virginis ⁊ martyris.Sile est regnuz celorum the. In cōi.
℣Sancti nicolai episcopi.Sint lumbi vestri. In cōi.
℣In ordinatiōe sancti Ambrosij. Ego sū pastor.vsq3. Un⁹ pastor. Joannis.10. fol.281.
℣In sanctificatione beate marie. Loquēte iesu. Insabbatis fol.195.
℣Sci damasi pōtificis ⁊ ꝓfesso. Dō gdā peregre. In cōi.
℣Sancte lucie virginis ⁊ martyris.Simile est regnum ce

lozum. The. In cõi.
¶Sancti Thome apostoli ꝛ martyris. Thomas vnus de. vsqꝫ. Et crediderunt. Joan. zo. fol. zio.
¶Sãcti stephãi protomartyris. Ecce ego mitto. vsqꝫ. In nomine domini. Mat. zz. fol. 90.
¶Sancti ioannis euãgeliste. Dixit iesus petro. vsqꝫ. Testi moniuꝫ eius. Joan. zi. fol. zi5.
¶Sanctorum innocẽtum. Angelus domini appa. vsqꝫ. qꝛ non sunt. Mat. z. fol. i i.
¶Sancti Thome martyris. Nisi granũ frumenti. In cõi.
¶Sancti Siluestri pape. Homo quidaꝫ peregre. In cõi.
¶Sancti pauli primi heremite ꝛ confessoris. Ecce nos reli quimus. vsqꝫ. Possidebit. Mat. i9. fol. 76.
¶Sancti felicis confessoris. Qui vos audit me. vsqꝫ scrip ta sunt in celis. Luce. io. fol. i89.
¶Sancti mauri abbatis. Nemo accẽdit. In cõi.
¶Sancti marcelli pape ꝛ martyris. Hõ qdã pegre. In cõi.
¶Sancti antony abbatis. Nemo accendit. In cõi.
¶Sancte prisce martyris. Simile est regnũ ce. the. In cõi
¶Sanctorum martyrum fabiani ꝛ sebastiani. Descẽdens iesus de. In cõi.
¶Sancte agnetis virginis ꝛ mar. Simile est regnum celo rum decẽ. In cõi.
¶Sancti vincenty martyris. Nisi granũ frumen. In cõi.
¶Sancte emerentiane virginis ꝛ martyris. Simile est re gnum celorum decem vir. In cõi.
¶In conuersione sancti pauli apostoli. Ecce nos reliqui / mus. vsqꝫ. Possidebit. Mat. 9. fol. 76.
¶Sancti iultani ꝛ confessoris. Sint lumbi. In cõi.
¶In translatiõe sancti thome de epi gno sicut ĩ alio festo.
¶Sancte agnetis secundo. Sile est re. ce. the. In cõi.
¶Sãcti Ignaty epi ꝛ marty. Nisi granũ frumẽti. In cõi.
¶In purificatione beate marie. Postq̃ impleti sunt. vsqꝫ. Plebis tue israel. Luce. z. fol. i59.
¶Sancti blasy epi ꝛ marty. Nisi granum frumẽti. In cõi.
¶Sancte agathe virginis ꝛ mar. Simile est regnum celo rum the. In cõi.
¶Sanctorum vedasti ꝛ amãdi ꝓfesso. Sint lumbi. In cõi.
¶Sancte scholastice virginis. Sile est re. ce. the. In cõi.
¶Sancti valẽtini martyris. Nolite arbitrari. vsqꝫ. Mer cedem suam. Mat. io. fol. 46.
¶In cathedra sancti petri apostoli. Uenit iesus in partes. vsqꝫ. Solutum ꝛ in celis. Mat. i6. fol. 66.
¶Sancti mathie apostoli. Confiteoꝛ tibi pater. vsqꝫ. Et onus meum leue. Mat. i i. fol. 49.
¶Sancti albini epi ꝛ ꝓfesso. Uigilate. In cõi.
¶Sancti Thome de aquino. Uos estis sal terre. vsqꝫ. In regno celorum. Mat. 5. fol. zo.
¶Sancti gregory pape. Uigilate quia. In cõi.
¶Sancti benedicti abbatis. Nemo accendit. In cõi.
¶In annunciatione dominica. Missus est angelus. vsqꝫ. Scõm verbum tuum. Luce. i. fol. i53.
¶Sancti ambrosy archiepiscopi. Uigilate quia. In cõi.
¶Sancti vincenty confessoris. Nemo accendit. In cõi.
¶Sanctorum martyruꝫ tyburty ꝛ valeriani. Ecce ego mit to. vsqꝫ. Dic saluus erit. Mat. io. fol. 44.
¶Sancti georgy martyris. Si quis vult post me. In cõi.
¶Sancti marci euangeliste. Ego sum vitis vera. Incõi.
¶Sancti vitalis martyris. Ego sum. vitis vera. In cõi.
¶Sancti petri martyris. Si quis vult post me. vsqꝫ. Sanctorum angelorum. Luce. 9. fol. i85.
¶Sancte catherine de senis. Simile est re. ce. grano. vsqꝫ. constitutione mundi. Mar. i4. fol. 58.
¶Apostolorum philippi ꝛ iacobi. Non turbetur coꝛ. vsqꝫ. Hoc faciam. Joan. i4. fol. z95.
¶In inuentiõe sancte crucis. Erat homo ex phariseis vsqꝫ vitam eternam. Joan. 3. fol. z5i.
¶Sanctorum alexandri ꝛ sociorum eius martyrum. Cum egrederetur vsqꝫ saluus erit. Mar. i3. fol. i40.
¶In festo sancte corone. Apprehendit iesum pila. vsqꝫ pur pureum vestimentum. Joan. i9. fol. 306.
¶Sancti ioãnis ante portam latinã: sicut in alio festo ipsi⁹.
¶In trãslatione sancti petri martyris sicut in festo ipsius. Si quis vult post me. In cõmuni.
¶In apparitione sancti michaelis sicut in festo alio ipsius.
¶Sanctoꝝ martyrũ. Hozdiani ꝛ Epimahi In cõmuni.
¶Sanctorum martyrum nerei achilei ꝛ pancraty. Descen dens iesus de. In cõmuni.
¶Sancti seruaty episcopi. Sint lumbi vestri. In cõi.
¶Sancte potentiane virginis. Simile est re. ce. decez vir. In communi.
¶In translatione beati dominici sicut in die ipsius.
¶Sancti vrbani pape ꝛ marty. Homo quidaꝫ peregre. In communi.
¶Sancte petronille virginis. Sile est re. ce. the. In cõi.
¶Sanctoꝝ marty. marcelli ꝛ petri. Cũ audieritis: In cõi.
¶Sancti medardi episcopi ꝛ cõfessoris. Uigilate. In cõi.
¶Sanctorum martyrum primi ꝛ feliciani. Uidens iesus turbas. In communi.
¶Sancti barnabe apostoli. Hoc est preceptum meum. In cõmuni.
Sanctorum martyrum naboris basilidis ꝛ cirini. Atten dite a fermento. In cõmuni.
¶Sancti antony confessoris. Nemo accendit. In cõi.
¶Sanctorũ viti ꝛ modesti marty. Cũ audieritis. In cõi.
¶Sanctoꝝ cirici ꝛ iubite marty. Ecce ergo mitto. vsqꝫ. sal uus erit. Mat. io. fol. 44.
¶Sancti martialis epi ꝛ ꝓfesso. Uigilate. In cõi.
¶Sanctoꝝ martyrũ marci ꝛ marcelliani. Cuꝫ audieritis. In communi.
¶Sanctoꝝ martyrũ gerualy ꝛ protbasi. Cũ egrederetur iesus. vsqꝫ. hic saluus erit. Marci. i3. fol. i40.
¶Sanctoꝝ decẽ miliũ martirũ. Cum audieritis. In cõi.
¶In vigilia sãcti ioãnis baptiste. Fuit in diebus hero. vsqꝫ plebem perfectam. Luce. i. fol. i5i.
¶In die. Helisabeth impletuꝫ est. vsqꝫ. Redemptionem ple. sue. Luce. i. fol. i55.
¶Sanctorum ioannis ꝛ pauli martyrum. Attendite a fer mento. In cõmuni.
¶In vigilia apostolorum petri ꝛ pauli. Dicit iesus symoni pe. vsqꝫ clarificaturus deum. Jo. zi. fol. zi z.
¶In die. Uenit iesus in partes. vsqꝫ. Solutum ꝛ in celis. Matthei. i6. fol. 66.
¶In cõmemoratione beati pauli. Ecce nos relinquimus vsqꝫ. Eternaꝫ possidebit. Matth. i6. fol. 76.
¶Per octa. apl̃oꝝ petri ꝛ pauli. Hoc est pceptũ. In cõi.
¶In visitatione beate marie semper virginis. Exurgens maria. vsqꝫ salutari meo. Luce. i. fol. i54.
¶Scõꝝ pcessi ꝛ martiniãi mar. Attẽdite a fermẽto. In cõi.
¶In octaua apostolorũ. Jussit discipulos. vsqꝫ. Filius dei es. Matty. i4. fol. 6z.
¶Sanctorum septem fratrum. Loquente iesu ad. vsqꝫ ꝛ mater est. Matth. iz. fol. 55.
¶Sancti alexy ꝓfessoris. Ecce nos relinquimus. vsqꝫ eter nam possidebit. Matth. i9. fol. 76.
Sancti pro copy abbatis. Nemo accendit. In cõi.
¶Scẽ margarite virgis. ꝛ marty. Sile ẽ re. ce. the. In cõi.
¶In diuisione apostolorum. Conuocatis. vsqꝫ curantes vbi qꝫ. Luce. 6. fol. i83.
¶Sancte praredis virginis Sile est re. ce. decẽ. In cõi.
¶Sancte marie magdalene. Rogabat iesum quidaꝫ. vs qꝫ. vade in pace. Luce. 7. fol. i78.

¶Sancti apollinaris episcopi ⁊ martyris. Facta est contē/tio.vsq3.Tribus israel. Luce.zz. fol. zz8.
¶Scē christine vginis ⁊ martyris.Sile ē re.ce.tbe.In cōi.
¶Sancti iacobi apostoli. Accessit ad iesum.vsq3. A patre meo. Mat.zo. fol. 78.
¶Sancte marthe virginis. Intrauit iesus in quoddam: vsq3.Auferetur ab ea. Luce.io. fol. i9z.
¶Sanctozum martyrum nazary,celsi ⁊ pantaleonis. Attendite a fermento. In cōmuni.
¶Sanctozum martyrum felicis simplicy ⁊ aliozum. Cum audieritis. In cōmuni.
¶Scōz mar.abdon ⁊ senen.Uidēs iesus turbas. In cōi.
¶Sci germani episcopi.Uigilate qz nescitis. In cōi.
¶Ad vincula sancti petri apostoli sicut in alio festo.
¶Sancti stephani pape. Homo quidā nobilis. In cōi.
¶In inuētione sci stephani ꝓthomartyris:sicut ī alio festo.
¶Sancti dominici patris nostri. Uos estis sal terre.vsq3. In regno celozum. Mat.5. fol. zo.
¶In transfiguratiōe domini.Assumpsit iesus petrū.vsq3. A morte resurgat. Mat.17. fol. 68.
¶In vigilia sci laurēty mar.Si qs vult post me. In cōi.
¶In die. Nisi granum frumenti. In communi.
¶Sci hippolyti ⁊ socioz eius.Attēdite a fermēto. In cōi.
¶In vigilia assumptionis beate marie. Loquente iesu ad tur.vsq3.custodiunt illud. Luce.i i. fol. i95.
¶In die. Intrauit iesus in quoddam.vsq3. Non auferetur ab ea. Luce.io. fol. i9z.
¶Sancti agapiti martyris.Si quis vult. In cōi.
¶Sancti bernardi abbatis. Nemō accendit. In cōi.
¶Sctōz timothei ⁊ simphoriani martyz. Descendens. In communi.
¶Sancti bartholomei apli. Hoc ē preceptū. In cōi.
¶Sci ludouici ꝓfessozis. Homo qdaz nobilis. In cōi.
¶Sancti ruffi martyris.Si quis vult. In communi.
¶Sci augustini episcopi.Sint lumbi vestri. In cōmuni.
¶In decollatiōe sancti ioānis ba.Misit herodes ac.vsq3. In monumento. Mat.6. fol. iz6.
¶Sanctoz felicis ⁊ adaucti martyrum.Uidēs. In cōi.
¶Sancti egidy abbatis. Nemo accendit. In communi.
¶Sancti marcelli martyris. Nisi granum. In cōmuni.
¶In natiuitate beate marie. Liber generatiōis.vsq3.Qui vocatur christus.Mat.1. fol. 3.
Sancti gorgony martyris.Siquis. In cōi.
¶Sanctozum protbi ⁊ iacinthi mar.Uidens. In cōi.
¶In exaltatione sancte crucis. Nunc iudiciū est mū.vsq3. Ut fily lucis sitis. Joannis.iz. fol. z88.
¶Sanctoz coznely ⁊ cypriani martyz. Descēdēs. In cōi.
¶Sācti nicomedis presbyteri ⁊ martyris. Nolite arbitra/ri.vsq3.Mercedem suam. Mat.io. fol. 46.
¶Sancte euphemie virginis.Sile est re.ce.decē. In cōi.
¶Sancti lamberti epi.⁊ mar. Nisi granum. In cōi.
¶In vigilia beati matthei apli. Uidit iesus publica.vsq3. Ad penitentiam. Luce.5. fol. i7i.
¶In die. Cum transiret iesus.vsq3.Sed peccatozes. Mat.i9. fol. 4o.
¶Sancti mauricy ac socioz eius. Descēdēs iesus. In cōi.
¶Sanctozum martyrum cosme ⁊ damiani. Uidens iesus turbas. In cōi.
¶Sancti vinceslai martyris.Si qs vult post me. In cōi.
¶Sancti michaelis archangeli.Accesserūt discipuli.vsq3. Qui in celis est. Mat.i8. fol. 7i.
¶Sci hieronymi pſbyteri. Nemo accēdit. In cōi.
¶Sancti remigy ꝓfessozis. Dō qdaz peregre. In cōi.
¶Sancti leodegary epi ⁊ mar.Siquis vult. In cōi.
Sci frācisci confessozis. Nemo accendit. In communi.
¶Sancti marci pape. Homo qdam nobilis. In cōi.
¶Scōz sergy bachi ⁊ marcel. Cum audieritis. In cōi.
¶Scti dionysii ⁊ socioz eius.Descēdens iesus de. In cōi.
¶Sancti eduardi martyris. Dō'qdam nobilis. In cōi.
¶Sancti calixti pape ⁊ mar.Qui vos audit.vsq3. Scripti sunt in celis. Luce.io. fol. i89.
¶Sancti luce euāgeliste.Designauit dominus.vsq3.mer/cede sua. Luce.io. fol. ie8
¶Sanctarum vndecim milium virginum.Simile est re/gnum celozum decē. In communi.
¶Sanctoz crispini ⁊ crispiniani martyrū.Uidēs. In cōi.
¶In vigilia apl'oz simonis ⁊ iude.Ego sū vitis va. In cōi.
¶In die. Nec mādo vob.vsq3.Me gratis. Joā.i5.fol.z97
¶In vigilia oīum scōz.Descendens iesus de. In cōi.
¶In die. Uidens iesus turbas. In cōi.
¶In die animarum. Amen amen dico vobis.vsq3. In re/surrectionem iudi. Joannis.5. fol. z6z.
¶Sancti theodori episcopi ⁊ martyris. Nibil opertum.vsq3.Qui est in'celis. Math.io. fol.45.
¶Quattuoz cozonatozum. Cum audieritis. In cōi.
Nibil optū est qō.vsq3.q est in celis.Mat.io. fol. 46.
¶Sancti martini episcopi.Sint lumbi vestri. In cōi.
¶Sancti menne martyris.Siquis vult. In cōi.
¶Sancti bruty epi ⁊ confessozis.Sint lumbi. In cōi.
¶Sancte belisabeth vidue. Respiciens.vsq3.Habuit mi sit. Luce.zi. fol. zz4.
¶Sancte cecilie vir.⁊ marty.Simile ē re.ce.decē. In cōi.
¶Sancti clementis pape ⁊ martyris.Uigilate qz. In cōi.
¶Sancti grisogoni marty.Si quis vult. In cōi.
¶Sancte catherine virginis ⁊ martyris.Simile ē regnuz celozum the. In communi.
¶Scōz vitalis ⁊ agricole. Attendite a fermēto. In cōi.
¶Sancti saturnini episcopi ⁊ mar.Uigilate. In cōi.
¶Incipit tabula euāgelioz in cōi sanctozuz totius anni.
¶In cōi apostolozum ⁊ euangelistarum. Hoc est preceptū meum,vsq3.Det vobis. Joan.i5. fol. z95.
¶Ego sum vita vera.vsq3 ⁊ fiet vobis. Joan.i5.fol. z95.
¶In cōi vnius martyris. Si qs vult post me.vsq3.Opera eius.Matthei.i6. fol. 68.
¶Nisi granum frumēti.vsq3.Pater mens.Jo.iz.fol. z88.
¶In cōi plurimoz martyrū. Cum audieritis prelia. vsq3 animas vestras. Luce.zi. fol. zz4.
¶Descēdēs iesus de. vsq3 multa est in celo. Luce.6. i73.
¶Uidens iesus turbas.vsq3 copiosa est in celo. Mat.5.i8.
¶Attende a fermēto.vsq3.angelis dei. Luce.iz. fol.i97.
¶In cōi vnius cōfessozis. Sint lumbi vestri.vsq3. Domi nis veniet. Luce.iz. fol. zoo.
¶Uigilate qz nescitis.vsq3.Cōstituet eū. Mat.z4.fol.95.
¶Dō qdā pegre.vsq3.in gaudio dñi tui.Mat.z5. fol. 97.
¶Dō qdā nobilis.vsq3 auferet ab eo. Luce.i9. fol. 2i9.
¶Nemo accendit.vsq3.illumnabit te. Luce.i i. fol.i95.
¶In cōmuni vnius virginis. Simile est re.ce. tbe.vsq3 Et vetera. Mat.iz. fol. 59.
Sile ē re.ce.decē.vsq3.Diē neq3 horā. Mat.z5.fol.96.

¶De sancta trinitate.

¶Cū venerit paclyt'.vsq3.Ego dixi vobis. Jo.i5. fol.z97.
¶De spū sācto.Si qs diligit me.vsq3.sic facio.ioā.i4.z94
¶De sancta cruce. Ascendens iesus hiero.vsbz. tertia die resurget. Matthei.zo. fol. 78.
¶De beata virgine.Missus est angelus. vsq3.fm verbuz tuum. Luce.i. fol. i53.
¶Loquente iesu ad tur.vsq3.Custodiunt illud. Luce.i i. fol. i95.
¶De mortuis.Dixit martha ad.vsq3.mundum venisti. Joan.i i. fol .z93.
¶Amē amē di.vo.ni.vsq3.in nouissimo die.Jo.6.fol.z67.
¶Amē amē di.vo.qz.vsq3.ī resurrectionē iudi.Jo.6.z6z.

FINIS.

Tabula secundum Curiam

¶ Feria quarta quattuor tẽporꝫ. Respõdens vnus de turba dixit ad iesum. vsqꝫ. Hoc genus in nullo potest exire nisi in oratione ⁊ ieiunio. Marci. 9. fol.132.

¶ Feria. 6. quatuor tẽporꝫ. Rogabat iesuꝫ quidam phariseus vsqꝫ. Uade in pace. Luce. 7. fol.176.

¶ Sabbato. Dicebat ihs turbis silitudinẽ hãc. Arborẽ fici. vsqꝫ. Gaudebat in vniuersis que gloriose fiebant ab eo. Luce. 13. fol.203.

¶ Dñica decima octaua. Ascẽdens iesus in nauiculã transfretauit. vsqꝫ. Que dedit potestatem talem hominibus. Matthei. 9. fol.39.

¶ Dñica decima nona. Simile factũ ẽ regnuꝫ celoꝝ homini regi: qui fecit nuptias. vsqꝫ. Multi eniꝫ sunt vocati: pauci vero electi. Matthei. 22. fol.84.

¶ Dñica vigesima. Erat gdaꝫ regulus. vsqꝫ. Et credidit ipse ⁊ domus eius tota. Joannis. 4. fol.258.

¶ Dñica vigesima prima. Simile ẽ regnũ celoꝝ hoi regi: q voluit rationẽ ponere. vsqꝫ. Unusquisqꝫ fratri suo de cordibus vestris. Matthei. 18. fol.73.

¶ Dñica vigesima secũda. Abeũtes pharisei cõsiliũ inierunt vsqꝫ. Et que sunt dei deo. Matthei. 22. fol.85.

¶ Dominica vigesima tertia. Loqñte iesu ad turbas ecce ꝓceps. vsqꝫ. Et exyt fama hec in vniuersam terram illã. Matthei. 9. fol.41.

¶ Dominica vigesima q̃rta. Cum videritis abominationẽ desolationis. vsqꝫ. Uerba autem mea non ꝓteribunt. Matthei. 24. fol.92.

¶ Incipit ꝓprium de sanctis.

¶ In vigilia sãcti Andree apostoli. Stabat iohãnes ⁊ ex discipulis. vsqꝫ. Ascẽdentes ⁊ descendentes supra filium hominis. Joannis primo. fol.246.

¶ In festo sci Andree. Ambulãs iesus iuxta mare galilee. vsqꝫ. Et pr̃e secuti sunt deũ. Matthei. 4. fol.17.

¶ In festo sancti Thome apostoli. Thomas vnus de duodecim quid dr̃ didymus. vsqꝫ. Beati qui non viderunt ⁊ crediderunt. Joannis. 20. fol.310.

¶ In purificatiõe beate marie virginis. Postq̃ ipleti sunt. vsqꝫ. Et gloriam plebis tue israel. Luce. 2. fol.159.

¶ In ãnũciatione virginis marie. Missus est. vsqꝫ fꝫ vbuꝫ tuum. Luce primo. fol.153.

¶ In sanctoꝝ apostolorum philippi ⁊ iacobi. Nõ turbetur cor vestrum. vsqꝫ. Et quodcunqꝫ petieritis patrem i nomine meo hoc faciam. Joannis. 14. fol.295.

¶ In inuentiõe crucis. Erat ex phariseis nicodemus vsqꝫ. Sed habeat vitam eternam. Joannis. 3. fol.251.

¶ In vigilia beati Johãnis baptiste. Fuit i diebꝰ herodis vsqꝫ. Parare dño plebẽ perfectam. Luce primo. fol.151.

¶ In natiuitate Johannis baptiste. Helisabeth ipletuꝫ est tempus pariendi vsqꝫ. Et fecit redemptionem plebis sue. Luce. primo. fol.155.

¶ In vigilia apl̃oꝝ Petri ⁊ pauli. Simõ diligis me plꝰ bis vsqꝫ. Significans qua morte esset clarificaturus deum. Joannis. 21. fol.213.

¶ In festo apostoloꝝ petri ⁊ pauli. Uenit iesus i partes cesaree philippi. vsqꝫ. Et quodcũqꝫ solueris super terraꝫ erit solutum ⁊ in celis. Matthei. 16. fol.66.

¶ In visitatiõe. Exurgẽs maria vsqꝫ. In deo salutari meo. Luce primo. c. fol.154.

¶ In octaua apl̃oꝝ Petri ⁊ pauli. Jussit ihs discipl̃os ascẽdere i nauiculã. vsqꝫ. Uere filiꝰ dei es. Matthei. 14. fol.62.

¶ In scoꝝ mar. 7. fratrũ. ⁊ scãꝝ rufine martyris ⁊ secunde vginis. Loqñte iesu ad turbas ecce mater vsqꝫ. Et sorores ⁊ mater est. Matthei. 12. fol.55.

¶ In festo sãcte marie magdalene. Rogabat iesũ gdã phariseus. vsqꝫ. Uade in pace. Luc. 7. fol.178.

¶ In festo sãcti apolinaris epi ⁊ mar. Facta ẽ ꝓtentio inter discipulos. vsqꝫ. Et sedeatis super thronos iudicantes duodecim tribus israel. Luce. 22. fol.228.

¶ In festo sancti iacobi apl̃i. Accessit ad iesum mater filiorum zebedei. vsqꝫ. Sed quibus paratum est a patre meo. Matthei. 20. fol.78.

¶ In festo trãsfigurationis. Assũpsit iesus petrum. vsqꝫ. Ei liuis hoĩs a mortuis resurgat. Matthei. 17. fol.68.

¶ In festo sãcti Laurẽty. Nisi granũ frumẽti. Quere in comuni vnius martyris.

¶ In vigilia assumptionis virginis Marie. Loquẽte iesu ad turbas. vsqꝫ. Et custodiunt illud. luce. ii. fol.195.

¶ In assũptiõe virginis marie. Intrauit iesus in quoddaꝫ castellum. vsqꝫ. Que nõ auferetur ab ea. Luce. 10. fol.192.

¶ In decollatione sancti Joãnis baptiste. Misit herodes rex ac tenuit Johãnem. vsqꝫ. Et posuerunt illud in monumento. Marci. 6. fol.126.

¶ In natiuitate beate v̄ginis marie. liber generatiõis. vsqꝫ. De qua natus est iesus qui vocatur christus. Matthei primo. fol.3.

¶ In exaltatione crucis. Dixit iesus turbis iudeoꝝ. Nunc iudicium. vsqꝫ. Ut filꝫ lucis sitis. Joannis. 12. fol.288.

¶ In vigilia sãcti Matthei apostoli ⁊ euãgeliste. Uidit iesus publicanuꝫ nomine leui vsqꝫ. Sed peccatores ad penitentiam. Luce. 5. fol.171.

¶ In festo sancti Matthei. Uidit iesus hominẽ sedentẽ in teloneo. vsqꝫ. Non. n. veni vocare iustos sꝫ peccatores. Matthei. 9. fol.40.

¶ In ꝺdicatiõe sãcti michaelis. Accesserũt discipl̃i ad iesũ. vsqꝫ. Uidet facie pr̃is mei q̃ in celis ẽ. Matthei. 18. fol.71.

¶ In festo sancti francisci. Confiteor tibi pr̃ dñe celi ⁊ terre vsqꝫ. Et onus meum leue. Matthei. 11. fol.49.

¶ In vigilia oĩuꝫ scoꝝ. Descẽdens ihs de mõte stetit i loco cãpestri vsqꝫ. Ecce. n. Merces vestra multa est in celo. Luce. 6. fol.173.

¶ In festo oĩuꝫ scoꝝ. Uidẽs ihs turbas ascẽdit i mõte vsqꝫ. Qñ merces vr̃a copiosa ẽ i celis. Matthei. 5. fol.18.

¶ Incipit commune sanctoꝝ.

In vigilia vniꝰ apl̃i. hoc ẽ ꝑceptũ meũ vt diligatis iuicẽ. vsqꝫ. Qcũqꝫ petieritis pr̃eꝫ i noie meo det vob. Jo. 15. fol.295.

¶ In vigilia plũmoꝝ apl̃oꝝ. Ego sũ vitis vera vsqꝫ. Qcũqꝫ volueritis petetis ⁊ fiet vobis. Joannis. 15. fol.295.

¶ In natali apl̃oruꝫ. Hoc mando vobis. vt diligatis. vsqꝫ. Quia odio habuerunt me gratis. Joannis. 15. fol.297.

Ecce ego mitto vos vsqꝫ. Dic saluus erit. Mat. 10. fol.44.

Dixit simõ petrꝰ vsqꝫ. Uitã eternã possidbit. Mat. 19. fol.76

Designauit ihs. vsqꝫ. Appropiq̃bit i vos r̃gnũ. Lu. 10. fol.188.

¶ In festo vniꝰ martyris. Nolite arbitrari q̃ venerĩ pacẽ mittere vsqꝫ. Nõ pdet mercedẽ suã. Matthei. 10. fol.46.

Sigs vult v̄ire. vsqꝫ. Ueniẽtẽ i regno suo. Mat. 16. fol.68.

Amẽ amẽ dico vob. nisi granũ. vsqꝫ. q̃ i cel'ẽ. Jo. 12. fol.288.

¶ Nihil optũ quod non reueletur. vsqꝫ. Coram patre meo qui in celis est. Matthei. 10. fol.45.

¶ Sigs venit adme. vsqꝫ. Que possidet nõ potest meus esse discipulus. Luce. 14. fol.207.

¶ In festo vnius sancti a pasca vsqꝫ ad pẽtecosten. Ego suꝫ vitis. vsqꝫ. Et gaudiũ vr̃m ipleat. Joãnis. 15. fol.295.

¶ In festo plũmoꝝ martyꝝ. videns iesus turbas vsqꝫ. Qñ merces vestra copiosa est in celis. Matthei. 5. fol.18.

¶ Sedẽte iesu super montẽ oliueti vsqꝫ. Qui perseueraverit vsqꝫ in finem hic saluus erit. Matthei. 24. fol.91.

¶ Attendite a fermento phariseoꝝ vsqꝫ. Cõfitebiť eus coram angelis dei. Luce. 12. fol.197.

¶ Descendẽs iesus de monte stetit in loco campestri vsqꝫ. Ecce. n. merces vr̃a multa est in celo. Luce. 6. fol.173.

¶ Ueh vobis q̃ edificatis. vsqꝫ. Ut accusarent eum. Luce. 11. fol.196.

Cum audieritis prelia ⁊ seditiones vsq3 In patiẽtia vestra possidebitis animam vestras. Luce.zi. fol.zz4.
Qui vos audit me audit vsq3. Quia nomina vestra scripta sunt in celis. Luce.10. fol.189.
Confiteor tibi pater vsq3.Et onus meum leue. Matthei.i i. fol.49.
¶ In festo vni⁹ cõfessoris põtificis. Uos estis sal terre vsq3 Dic magnus vocabit̃ i regno celoꝝ. Matthei.5. fol.zo.
Uigilate quia nescitis.vsqꝫ.Sup omnia bona sua constituet eum. Matth.z4. fol.95.
Homo quidam peregre.vsq3.intra in gaudium domini tui. Matth.z5. fol.97.
Sint lumbi vestri precincti.vsq3.Filius hominis veniet. Luce.iz. fol.zoo.
Nemo accendit lucernam.vsqꝫ Et sicut lucerna fulgoris il/luminabit te. Luce.i i. fol.195.
Uidete vigilate ⁊ orate.vsq3.Quod autez vobis dico:omnibus dico vigilate. Marci.13. fol.14z.
Nolite timere pusillus grex.vsq3. Ubi.n.ẽ thesaurus tuus ibi ⁊ cor tuum erit. Luce.iz. fol.zoo.
Homo quidam nobilis abyt in regionem longinquaz vsq3 Et quod videtur habere auferet̃ ab eo. Luce.19. fol.z19.
¶ In festo vnius sancti cõfessoris nõ pontificis. Uos estis sal terre. Uigilate qr nescitis.Sint lumbi. Nemo accẽdit. Uidete vigilate. Nolite timere. Homo quidam nobilis. Require ſupra in confessore pontifice.
Ecce nos reliquimus. Quere in comuni apostolorum.
¶ In festo virginum.Simile est regnum celorum thesauro.vsq3.Qui profert de thesauro suo noua ⁊ vetera. Matthei.13. fol.59.
Simile est regnum celorum decez virginibus vsq3.vigilate itaqz qr nescitis diem neqz horã. Matthei.z5. fol.96.
¶ In anniuersario dedicationis ecclesie. Egressus iesus p/ambulabat hierico.vsq3.Saluuz facere quod perierat. Luce.19. fol.z18.
In cõmemoratiõe beate virginis marie a pasca vsq3 ad pẽthecosten.Stabant iuxta crucem iesu mater eius.vsq3 Et ex illa hora accepit illa discipulus in suã. Jo.19. fol.308.
In agẽda pro mortuis.Dixit martha ad iesuz.dñe si fuisses hic.vsq3.Qui in hunc mundũ venisti. Joãnis.i i. fol.z93.
Omne quod dat mihi pater.vsq3.Et ego resuscitabo eũ i nouissimo die. Joannis.6. fol.z66.
Amen amen dico vobis qr venit hora.vsq3.Qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicy. Joannis.5. fol.z6z.
Ego sum panis viuus.vsq3 Et ego resuscitabo eum in nouissimo die. Joannis.6. fol.z67.
¶ Pro sponso ⁊ sponsa.Accesserunt ad iesũ pharisei tentantes eum ⁊ dicentes.Si licet homini:vsq3.Quos ergo deus coniunxit homo non separet. Matthei.19. fol.74.

FINIS.

Hic fr. hugo fuerunt hũc librũ ab agneta jacobi ora p ea ⁊ procuratore libri
Emi ego joãnes nouũ a burgitanis p 15 ſſ

Beati Thome Aquinatis Continuus in quattuor euangelistas finit feliciter: magna cura diligentiaq; emendatum atq; correctum: impressum Venetys arte ingenioq; Boneti locatelli: Impēsa nobilis viri Octauiani scoti modoetiēsis. 1493. pridie nonas Junias.

Registrum

a
Opus.aureum
¶ Diui Thome
Dis salubriter
personam describit
b
in quo claret
autem & iudaicus
tur:sed suaderi
rum & occidunt
c
RABA.postq̄
patrē.reliquerunt
quarto mora.
CHRY.in ho.
d
Uindicet:qua
ter filius est
cite deum
nulla miseria
e
super mattheum.
CHRY.sup mat.
eos ita honorauit
volūtatez ad omne
f
qui nondum
autem puella
rio:q perfectionem
uit:sed mox
g
vocis testimonium
per verbum suum
eterne ad quam
p̄mittit mirandum
h
vnde sequitur
ecclesia perditos
consumatio est seculi
AVGV.de con.
i
audire potest
predicatores
latum est
zabilis sit
k
celo & quecūq;
lenta debebat
sionē secundarum
pta esse
l
varietates
xp̄i nihil
sup matth̄:hoc
nas scripturas
m
cautior &
est & miser
ceperunt xp̄m
prohibitione
n
HYLA.Uendētes
GREGO.Sunt
q̄uis muris
tum erant
o
Omnes enim
stus filius
malo postea
barrabam an
p
eris:in mulieribus
tus sapientia
¶ Querendo
ptissimus quod
q
dominum p̄dicare
etiam quos
tum cum celestis
demoniacis
r
litia que
THEOPHI.disci.
illi dicentes
rat:quia in
s
defectum nostre
tes siccare
Et cepit
abraam ytrūq;
t
tres tm̄
BEDA.Ōēto
& animam nunc̄q;
.s.causam
v
dum anni
persone esse
auri a me.
peperit filium
x
paruulum esset
paulatim crescente
Quia vero
xta iordanem
y
virgine animatum
valde necessariū
respondens di.
ra nostra
z
iuuenescere
Dic verba
loqui anteq̄
virtutum:sed
&
constituebat
fibilibus sol
se gerere
enim viri
9
oras non prius
est qui in
TYTVS.Uel
nit neq;
¶
titi.ad secundam
mortis offendit
pertinens:&
fidei vnitatem
aa
a christo
propinquare
AVGV.de questi.
marinis ferro
bb
iunctus sit
bilis est
ginquos vocat
fuerunt conuersati.
cc
mantur innotescit
scat:que oportet
BEDA.Pascha
sanguinisq;
dd
dere instrumentum
sol:& velum
& crucifigi
non conuersantur
ee
est vita
statur:eo qui
sumpsit:non
quens de seipso
ff
CHRY.Quāus
ret:& immolabant
representans
¶ Rñdit nicodemus
gg
rentibus.Si
tionem mysteri
Ad filium regul
fm illud
hh
Uel ipsum pl̄m
imprimuntur
videt filium
ticulatim
ii
uit etiam
ter eorum
apertos habebat
tur eum qui
kk
sine illis
salomonis
eius ad eum
Illa ergo
ll
seculi:tanq̄
vobis priusq̄
dicat.Intrauit
AVGV.Docēs
mm
ctus vester
loco cum vltra
semetipso:sed
dicum & videbitis
nn
pans & aduersa
derunt te mihi
fecisti:Sequitur
AVGV.Judicante
oo
AVGV.i sermone
Tabula euangeliorū
¶ Incipit tabula

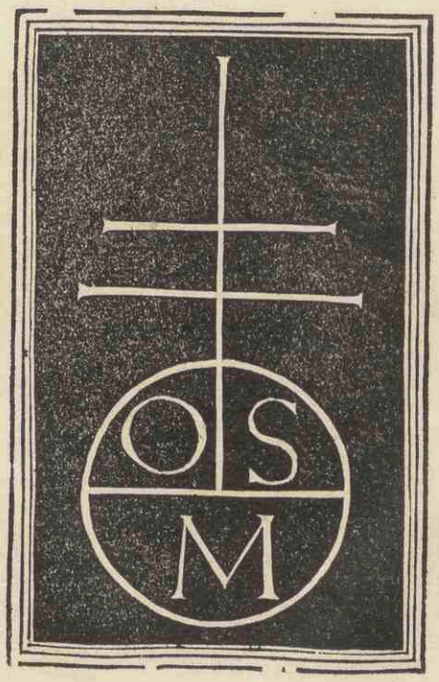

FINIS

A 1480922

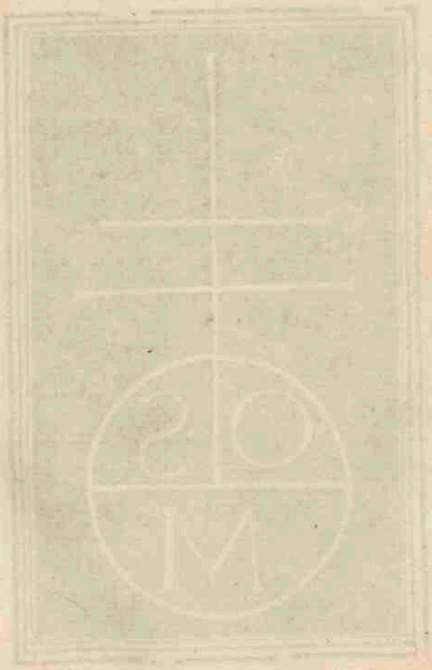

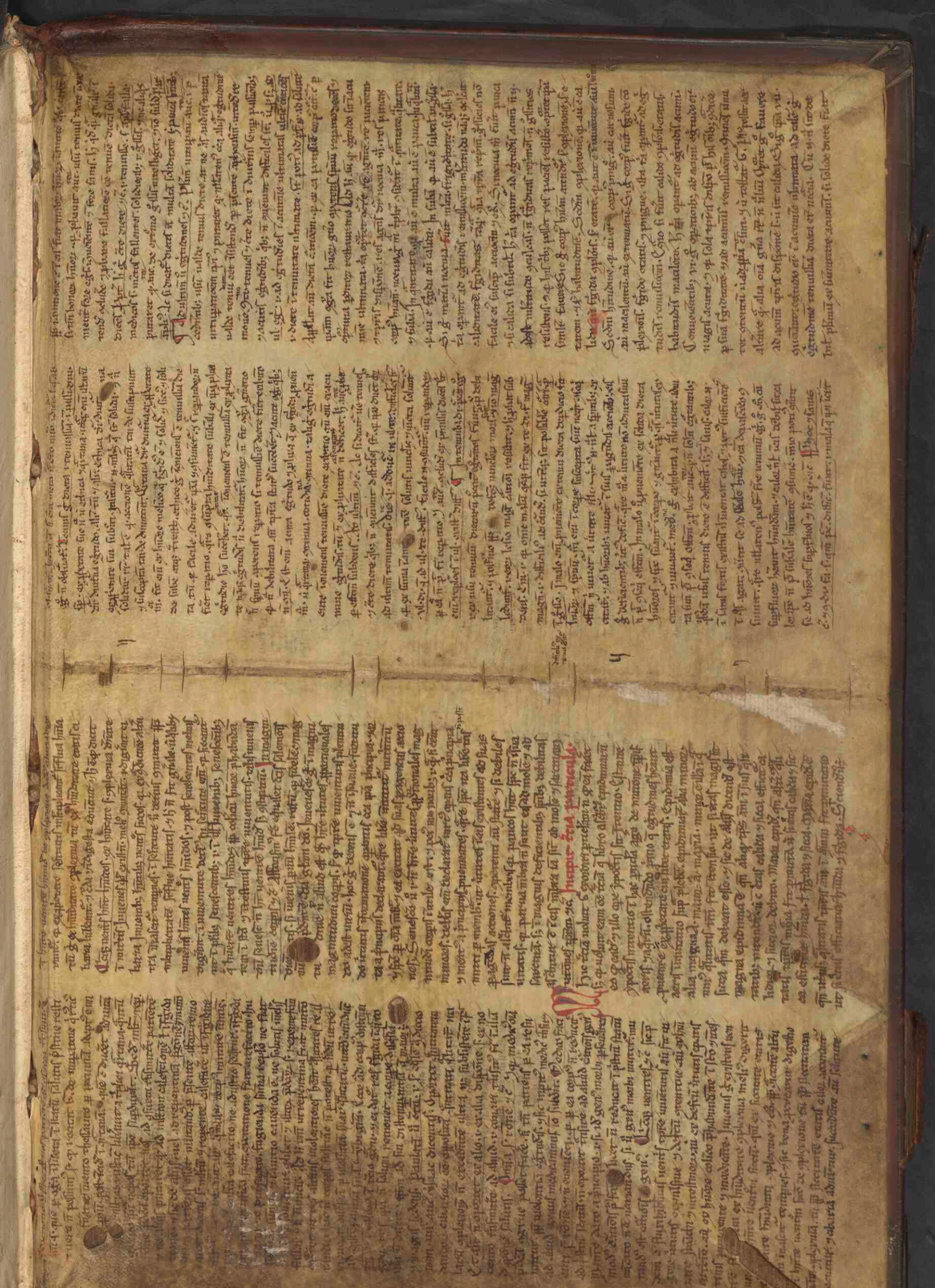

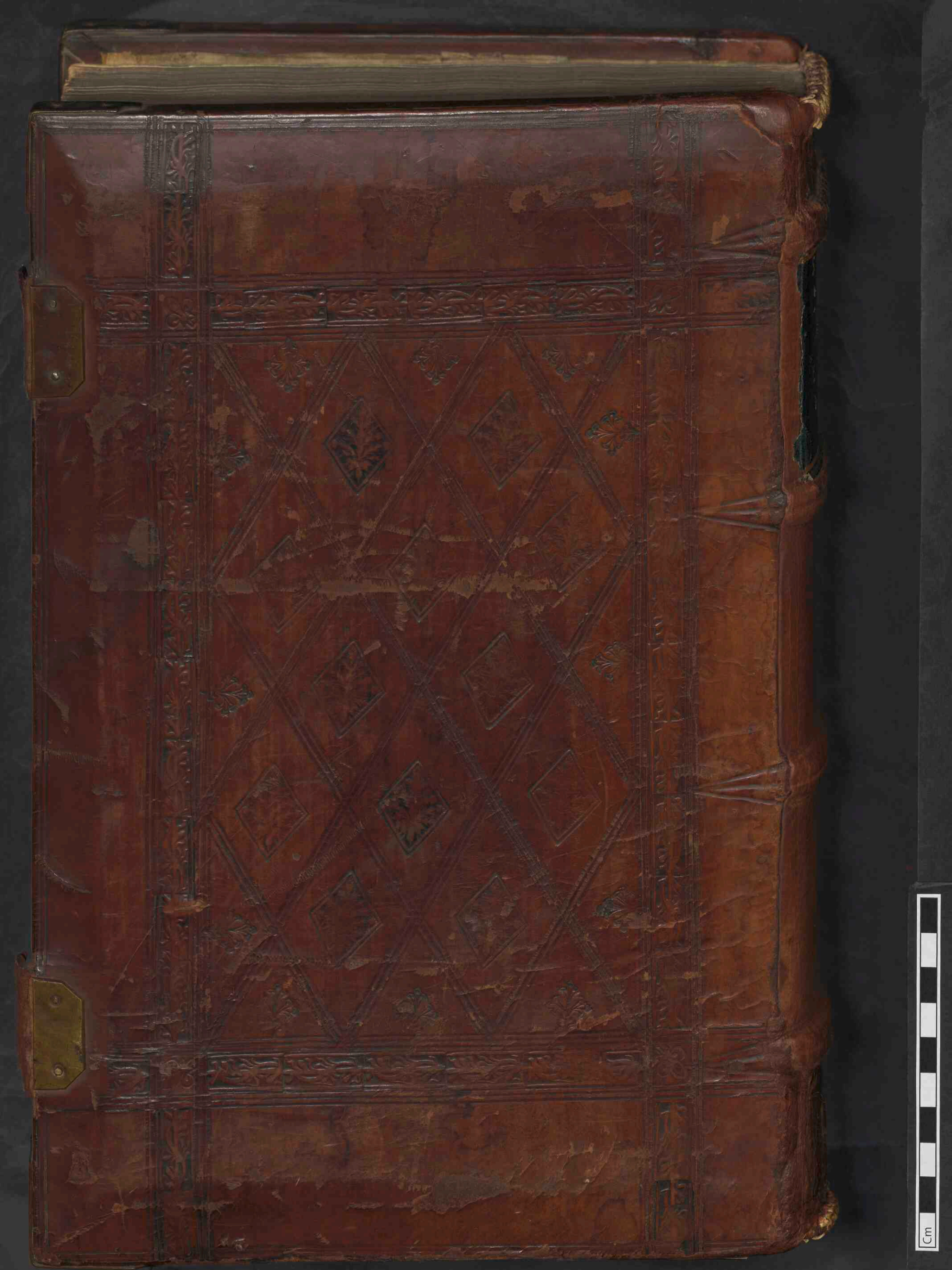

colorchecker DIGITAL SG
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
calibrite
X-rite ColorCheckerSG S/N:151021-1259 Data 15.10.21 Item No.:MX-7181
mm
0
1
2
3
4
5
6